Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS
Archivo de Loyola
Sección 3ª Serie 2ª Nº 6 bis
Est. 13
Plut. 2ª 1

BIBLIA
SACRA

5

IHS
BIBLIOTECA DE LOYOLA.
Sala 1
Estante 11
Plúteo 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vitrina C / 2. 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quinta pars huius

operis in se continẽs glosam ordinari
am cũ expositiõe lyre litterali ⁊ mora
li: necnon additionibus ac replicis.

Super libros
Matthei
Marci
Luce
Johãnis

Societatis Jesu. Burgis. 1862.

SOCIETATIS JESU BIBLIOTECA PROVINCIAE TOLETANAE

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bis duo: quinta noue pars euangelia legis:
Quattuor et christi continet illa rotas.
Undiq; plena oculis aialia quattuor ista:
Circūstant solium nocte dieq; dei.
Hebreo Leui, pfert sermone Mathe⁹
Humanā faciē publico ab officio.
Interpres petri Marc⁹: leo fortis: ⁊ vbis
Presul alexandri: scribit in italia.
Tert⁹ est medic⁹ Lucas: qui Syrus achęis
Sub specie vituli: virgineo ore canit.
Ultim⁹ altiuolās aquila: celebsq; Joannes:
Antistes: asię scripsit ad ecclesias.
Quattuor irriguū faciūt hęc flumia mūdū:
Hi pflant vēti quattuor: omne solum.

Prefatio

Incipit prefatio fratris Nicolai de lyra ordis minorum in quattuor euangelistas.

Quattuor facies vni. Eçech. j. Scōm q scribit beatus Grego. super Eçech. prima pte Homel. iij. Quia p faciē vnusq;sq; cognoscit: recte p faciē noticia designat. Lex aūt seu doctria euāgelica licet sit vna: qz ab vnigenito filio dei data ⁊ ad vnū finē ordīata: vt videbit inferi⁹: tñ q̄druplici noticia excellit oēm aliā legē data humanā ⁊ diuinā. ⁊ ideo bene de ipsa dicit: Quattuor facies vni. Ad cui⁹ euidentiā aduertēdū q; cuiuslibet legis ꝓuenīēter date sūt q̄ttuor ꝓditiones. Legis eī p̄ncipiū est vitia extirpare: mores seu act⁹ hominū ordīare: inducere ad felicitatē ⁊ plane ac lucide tradere veritatē. In his aūt q̄ttuor ꝓditiōib⁹ lex seu doctria euāgelica excellit oēm aliā legē diuinā ⁊ humanā: vt patebit discurrēdo p singnla. Prima igit̄ cōditio legis est q; debet vitia extirpare. ad hoc eī leges sūt date vt q̄s p̄uata castigatio cohibere nō potuit: metu pene q̄ legib⁹ infligunt̄ a maleficijs retrahant̄. Propt̄ qđ dic Apostol⁹. j. Ad Timoth. j. ca. Lex iusto nō est posita: ſz iniustis et nō subditis ipijs et peccatorib⁹ sceleratis ⁊ cōtamiatis: patricidis ⁊ matricidis: homicidis ⁊ fornicarijs: masculor⁹ cōcubitorib⁹: plagiarijs: mēdacib⁹ ⁊ piuris: ⁊ si qđ aliud sane doctrine aduersat̄. In hac aūt extirpatiōe vitior⁹ lex humana lueni tur defectiua: qz nō pōt phibere oīa mala. Cui⁹ rō est: qz lex cōmunitati ꝓponit̄ obseruāda. in cōmunitate aūt pauci inueniūtur virtuosi ⁊ pfecti ⁊ plures impfecti ⁊ defectuosi. ⁊ ideo sicut pueris aliq; pmittunt̄ q̄ nō pmitterent̄ viris pfectis: ita in legibus q̄ cōmunitati seruāde ꝓponūt aliqua mala minora pmittunt̄ vt maiora euitent̄: sicut lex ciuilis meretrices in ciuitatibus pmittit: ne respublica ꝓpter iperfectionē multitudinis q̄ castitatē obseruare nō potest: dissentionib⁹ q̄ ꝓpter libidinem surgerēt ꝓturbet. vñ dicit Aug⁹. in libro de ordīe: Aufer meretrices a ciuitatib⁹: ⁊ oīa ꝓturbabis libidinib⁹. Verūtamen ista mala q̄ bono modo auferre non pōt relinq̄t diuīo iudicio punienda. Unde dicit Aug⁹. j. de libero arbitrio: Lex ista q̄ regēdis ciuitatib⁹ fert. multa cōcedit atq; ipunita relinq̄t q̄ p diuinā ꝓuidētiaz vindicāt̄. Silr lex mosaica diuinit⁹ data aliq̄ mala pmittit: sicut pmisit dare libellū repudij: vt dr̄ Deut. xxiij. ne viri vxores interficerēt: ⁊ tradere ad vsurā extraneis ne fratres ꝓximos grauarēt: vt habet Deut. xxiij. Cui⁹ rō fuit: qz lex illa fuit data pplo rudi dure cervicī ⁊ ipfecto. iō sūt eis permissa aliqua mala minora vt euitent̄ maiora. ꝓpter qđ salvator Matth. xix. dicit iudeis de pmissiōe libelli repudij. Ad duriciā cordis vr̄i pmisit vob⁹ moyses dimittere vxores vr̄as. Sic igit̄ patet q; tā lex humana q̄ mosaica pmittit aliq̄ mala: ⁊ sic q̄tū ad hoc est impfecta: ſz lex euāgelica nullū malū pmittit tā q̄ pfectissima: ſz oīa excludit ⁊ punienda p̄dicit: ꝓpter qđ legislator euāgelic⁹ iesus xp̄s dicit Matth. xij. Dico aūt vobis q; de oī verbo ociosō qđ locuti fuerit hoies sup terrā reddēt rationē in die iudicij. si de omni verbo ocioso: multomagis de nocuo. ⁊ si de verbo: multomagis de facto. ⁊ sic patet primū videlicet q; lex euāgelica p̄cellit oēm aliā legē in extirpatiōe malorū. Secūdo ad legē ptinet mores seu act⁹ humanos ad bonos ordinare. vñ dicit p̄bs. ij. Ethicor. Intertio cuiuslibet legislatoris est ciues facere bonos. In hoc q̄z inuenit̄ lex humana defectiua: quia homo nō pōt de secretis cordiū iudicare: ⁊ iō nō pōt lex humana nisi de actib⁹ exteriorib⁹ ordinare. vnde dicit̄ j. Reg. xvj. ca. Homo videt ea que patent: de⁹ aūt intuet cor. ⁊ ideo ad legē diuinā solā pertinēt act⁹ interiores ordinare. Sz ⁊ lex mosaica inuenit̄ in ꝺ defectiua. ꝓpter qđ dr̄ a doctoribus antiq; q; lex vet⁹ phibebat manū nō animū: ⁊ habet̄ i glosa sup epistolam ad Phil. iij. ca. Qđ duplicit̄ pōt intelligi. Uno mō erronee: ⁊ sic intelligebāt doctores illor⁹ dicētes volūtatem malā nō esse peccatū nisi aliquo modo exeat in actū: vt patet p Josephū. xiij. libro antiq̄tatū. Et q̄ arguebat̄ ꝓ tra eos: qz scriptum est Exo. xx. Non ꝓcupisces vxorem ꝓximi tui. Respondebant sic q; hoc ꝓcepto nō ꝓhibetur ꝓcupiscētia interior: sed manifestatio exterior. quasi diceret: Nō ꝓcupisces. i. signa concupiscētie nō facies: vt amplexus ⁊ oscula vl̄ cōsimilia. Sz ꝺ manifeste paret falsū: qz actus exterior nō habet maliciā vel bonitatē moralē nisi in q̄ntum ꝓcedit ab actu interiori: qz peccatū in tantū est voluntariū q; si non sit volūtariū nō est peccatum. Alio modo intelligit̄ ꝓdictū verbū. s. q; lex vet⁹ ꝓhibebat manū nō animū sane ⁊ hū videlicz q; lex vetus in paucis ꝓhibebat animū seu cōcupiscentiā interiorē: videlicet in vitio mechie ⁊ auaricie tm̄: ⁊ adhuc licet ꝓhiberet in illis cōcupiscētiam: nō tū trāsgressorib⁹ infligebat aliquā penā. ⁊ ideo i tā lib⁹ iuēit ipfecta. Lex aūt euāgelica tā q̄ pfectissima generalit̄ prohibet concupiscentiā malā: ⁊ concupiscentibus indicit penam infligendā. ꝓpter quod saluator Matth. v. dicit: Audistis quia dictum est antiquis: Non occides. qui aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. ⁊ codē modo dicit in aliis ꝓceptis. Ex quo patet q; lex euāgelica nō solū ordīat act⁹ exteriores sed generaliter actus interiores: ⁊ sic patet secundus. Tertio dico q; ad legem ptinet ad felicitatē homines inducere. Verūtamen lex humana non inducit nisi ad felicitatē politicā que est tranquilla et pacificus status ciuitatis in vita ista mortali. Homo aūt̄ sm̄ itellectū qui est pars principalior hominis: immortalis est: vt dicit̄. x. Ethicor: ⁊ ideo oportet aliam felicitatē extra vitā istā assignare. ad hāc aūt lex diuīa ordinat q̄ nō potest facere lex humana. per hoc eī necessitas sacre doctrine ab omnibus doctoribus assignatur: quia homo ad quandā beatitudinē supernaturalē ordīat̄ ad quam p legem sibi diuinitus reuelatā dirigitur. Verūtamē ⁊ in hoc lex mosaica inuenitur defectiua: quia beatitudo supernaturalis non habetur nisi per gratiā: sm̄ qđ dr̄ Ro. vj. Gratia dei vita eterna. hanc aūt gratiā lex mosaica nō dabat: sed tm̄ ad ipm̄ disponebat. ꝓpter hoc dicit̄ ad Heb. vij. Nihil enī ad p̄fectū adduxit lex: sed hanc pfectionē a christo dādā expectabat: sm̄ qđ scribit Johis. j. Lex p moysen data est: gr̄a ⁊ veritas p iesu xp̄m facta est. ꝓpter quod saluator in principio euāgelice legis dicit Matth. iij. Penitentiā agite appropinquabit eī regnū celor: ⁊ sic patet tertiū. quarto ad legē ptinet veritatē plane ac lucide tradere. cuius ratio est: quia lex ꝓponitur multitudini intelligēda ⁊ seruāda. in multitudine autem plures sunt deficientes ingenio: ⁊ pauci subtiles ⁊ ingeniosi. ꝓpter qđ lex q̄ multitudini ꝓponit̄ debet veritatez lucide ac plane tradere. In hoc aūt inuenit̄ lex hūana defectiua: qz ibi inueniuntur multe obscuritates ⁊ ꝓpleritates: quod patet ꝓpter legū multitudinē ac varietatē ⁊ mutationē ⁊ aliquarum obrogationem: vt patet intuenti iura ciuilia ac canonica. Similiter ⁊ in hoc deficit lex mosaica: qz in velaminibus ⁊ figuris tradit veritatē de agibilib⁹ ⁊ credendis. In cuius figura moyses velata facie loq̄bat̄ ad pplm̄: vt habet̄ Exo. xxxiij. ꝓpter quod dicit Apostolus. j. Cor. x. Oīa in figura contingebant illis: sed lex euangelica in hoc inuenitur perfecta: qz veritas que in veteri testamento in figuris latebat occulta: p euidentiā facti facta est manifesta. In cuius signū in passione dñi qñ mysteria noue legis fuerūt ꝓleta velū templi scissū est ī duo media: Luce. xxiij. ꝓpter quod dicit saluator Joh. xvj. Venit hora cū iā nō in ꝓuerbijs loquar vobis: sed palam de patre annunciabo vobis. ⁊ sequitur: Dicunt ei discipuli: Ecce nunc palā loqueris ⁊ ꝓuerbiū nullū dic̄: ⁊ sic patet quartum: videlicet q; lex euangelica excedit omnē aliā legē in tradendo plane ac lucide veritatē. De his quattuor prędictis dicitur Pſ. xviij. Lex domini. i. lex euāgelica: que ē dñi nostri iesu xp̄i. Immaculata: quia nullū vitiū pmittit: Conuertens animas: quia actus interiores anime pfecte ordīnat et disponit. Testimoniū domini fidele: qz ad felicitatem ꝓmissam efficaciter inducit: Sapientiā prestans parvulis: qz veritatem capabilem omnibus lucide tradit. Igitur sicut patet ex prędictis: lex euangelica omnē aliā legē excellit ī noticia quadruplici. ideo cōuenienter dicit̄ de ipsa verbū assumptū: Quattuor facies vni: quia per faciē noticia designat̄. Ad cuius verbi ulteriorem itellectū sciendū q; in verbo ꝓpositō notant̄ q̄ttuor cause huius euangelice doctrine. videlicet causa effectiua principalis: subiectiua seu materialis: finalis ⁊ formalis. Tres aūt̄ prime cause coincidunt in idē nūmero: vt patebit. ideo notant̄ in hoc nomine vni. Causa aūt formalis sub facie quadruplici. cum dicitur: Quattuor facies. Ad cuidentiam aūt̄ primi aduertendū q; christus siue deus ⁊ carnat⁹ qđ idē est: qz christus est nomē ꝓpositi in duplici natura diuina videlicet ⁊ humana: ipse est cā efficiēs huius euāgelice doctrīe. Huius ratio est quia in omnibus artibus videmus q; architector ꝓ ministros disponit materiā: sed p seipm̄ introducit formam: sicut carpentator per ministros facit lignor dolationē: sed per seipm̄ ipsius domus vel nauis cōpagination̄: vt habetur. j. Metaphy. Lex aūt vetus fuit dispositio ad nouā. ꝓpter quod dr̄ ad Gal. iij. Lex pedagogus noster fuit ī christo. ⁊ ideo licet vtrūq; testamentū sit a deo datū: tñ vetus testamentū fuit datū ab ipso mediantib⁹ angel⁹: vt habet̄ exp̄sse Act. vij. vbi dicit̄ de moyse: Hic est qui fuit in ecclesia in solitudie cum angelo qui loquebatur ei in monte syna ⁊ cū patrib⁹ nostris qui accepit verba vite dare nobis: quia tamen ille ange

lus in ꝑsona dei loquebatur moysi. Idco aliquando nomiat angel⁹: aliqñ dom⁹: ſm qđ dicit beat⁹ Hzego. j. moral. Ex quo ꝓz q ver⁹ testamētū dedit dñs ꝑ ministerū angelo⁹. vñ Act. vij. post verba ꝓmissa dr iudeis: Recepistis legē in dispositiõe angelo⁹ ⁊ nõ custodistis: sed nouū testamentū dedit dñs ꝑ se ipm incarnatū. ꝓpter qđ Aug⁹. in libro de ꝓmõe dñi exponẽs illud Matth. v. Et aperiẽs os suū ꝛc. dicit: Tũc aperuit os suum q̄ in lege veteri aperiebat ora ꝓphetar⁹: ⁊ hoc ē qđ dic Apostolus ad Heb. j. Multipharie multisq̄ modis olim de⁹ loq̄ns patrib⁹ in ꝓphetis nouissime diebꝰ istis locut⁹ est nobis in filio ꝛc. Patet igit q̄ ꝛps est cā effectiua hui⁹ euãgelice doctrine: similiter ipe est cā subiectiua seu materialis. Ad cui⁹ euidẽtiã sciendũ q̄ idẽ est subiectũ toti⁹ scientie et part⁹ sub alia tñ rõne: qr sub rõne vniuersali est subiectũ toti⁹ scientie: sub rõne aũt determinata ⁊ pticulari ẽ subiectũ in pte: sicut patet ī phylosophia naturali vbi corp⁹ mobile vniuersaliter est subiectũ. corp⁹ aũt mobile animarũ in libro de aĩa est subiectũ ⁊ in librꝫ sequentib⁹ ad ipm: ita sitr illud qđ est subiectũ ī tota sacra scriptura sub ratione generali debet assignari ꝓ subiecto in parte ipsius sub rõne determinata et speciali. De subiecto autem theologie duplex est opinio. Una q̄ christus est sibi subiectus sub ratione generali: ⁊ ſm hoc dicendũ esset q̄ christus vt ꝓmissus est subiectũ in veteri testamento. Et hoc manifeste patz ex ꝓcessu legis ⁊ ꝓphetarũ vt omnes doctores dixerũt q̄ vetus testamentũ nõ est nisi dispositio ad ꝛpm. Christus aũt vt ꝑ sentialiter exhibitus est subiectũ in nouo: vt patet ex ꝓcessu euangelistarũ et apostoloꝝ. Alia est opinio de subiecto sacre scripture. s. q̄ de⁹ sub rõne deitatis in cõi est subiectũ sacre scripture: ⁊ ꝓ cõsequẽs sub rõne speciali est subiectũ legis euãgelice: videlicet de⁹ inc̄tũ incarnat⁹ qđ est idẽ q̄ christus: ⁊ sic redit ad idẽ cũ prima opinione. s. q̄ christus est nomẽ suppositi ī natura duplici. s. humana ⁊ diuina: ⁊ ꝓpter hoc Matthe⁹ q̄ ẽ prim⁹ in ordine euãgelistarũ intitulat euãgeliũ suũ de christo tanq̄ de subiecto dicẽs: Liber generatiõis iesu christi ꝛc. Similiter ⁊ alij euangeliste nõ facũt aliud nisi facta et doctrinã domini iesu ꝛpi tradere. ex quo patet q̄ christus est subiectus. Tertio dico q̄ ꝛps est cā finalis hui⁹ doctrine. Ad cui⁹ euidẽtiã cõsiderãdũ q̄ cuiuslibet sciẽtie duplex est finis. vn⁹ intrinsecus: ⁊ hic est cognitio ꝓprij subiecti. alius est finis extrinsecus: ⁊ hic est felicitas ad quã ois ꝓfectio humana aliqualiter ordinat: sic in ꝓposito euãgelice doctrine duplex est finis. vn⁹ intrinsecus q̄ est cognitio ipsius ꝛpi enigmatica q̄ est ꝑ fidẽ: ⁊ babek in via. Alius est finis extrinsec⁹ q̄ est cognitio ei⁹ clara ꝑ apertã visionẽ que habetur in patria: ⁊ hoc est qđ dr Joha. xx. Hec aũt scripta sũt vt credatis qm̄ iesus est christus fili⁹ dei hic est primus finis. sequit: Et vt credentes vitã habeat. ī nomine ei⁹. Ista aũt est secund⁹. Igitur patet ex p̄dictis q̄ christ⁹ est causa efficiens materialis ⁊ finalis hui⁹ doctrine euãgelice: ⁊ ideo iste tres cause cõcurrũt in vnũ numero. ⁊ ideo bene desi gnãtur simul in hoc nomine vni: ⁊ de hoc pōt accipi qđ scribitur. j. Joh. v. Di tres vnũ sũt. s. efficiens: subiectũ ⁊ finis. Secundo in verbo ꝓposito tangit causa formalis sub facie quadruplici. cũ dicitur: Quattuor facies vni. Ad cuius euidẽtiã considerandũ q̄ duplex est forma scientie. s. forma tractandi ⁊ forma tractatus. Forma tractandi est modus agẽdi: ⁊ iste habet quattuor facies: qr quilibet euangelista quadrupliceꝫ noticiã tradit de christo. videlicet noticiã humanitatis: que figurat⁹ in facie bouis. noticiã diuinitatis q̄ figurat⁹ i facie aq̃le desup ipsorum quattuor. noticiã etiã sui sacerdotij q̄ figurat⁹ i facie bouis qui erat animal imolaticiũ in lege. noticiã etiã sui regni que notat⁹ in leone qui est rex animaliũ. Vel in facie hominis noticiã sue conuersationis ⁊ natiuitatis. in facie bouis noticiã passionis. in facie leonis noticiã resurrectionis. in facie aquile noticiã sue ascensionis. ⁊ ideo bñ dr q̄ quattuor facies vni. De hoc aũt bene pōt exponi qđ dr Ezech. j. Cunq̄ aspicerẽ animalia apparuit rota vna habẽs q̄ttuor facies. ista aĩalia sunt q̄ttuor euãgelia seu q̄ttuor euãgeliste q̄ aliqñ dicũt q̄ttuor: aliqñ vnũ. Licet enī Matth. principalit̄ versẽt circa hũanitatẽ: Johannes circa diuitatẽ: Lucas circa sacerdotiũ: Marcus circa regnũ. quilibet tñ ipsorum ista q̄ttuor cõsiderat. vñ dic Beat⁹ Hzego. sup Ezech. Homel. j. Si queras q̄d matheus circa incarnationem dñi senserit: hoc nimirũ qđ Marc⁹ Lucas ⁊ Johannes: ⁊ sic de aliꝭ. ⁊ sequit: Quicq̄d in vno inueneris: hoc simul in quattuor recognosces. Dicit ergo: Cunq̄ aspicerẽ aĩalia. i. quattuor euãgelia: qr doctrina euãgelica per aliꝭ doctrinis est intẽte ac diligenẽ cõsideranda: qr ibi ꝓsistit vita ſm qđ scribit Joh. vj. Verba que ego loquor vobis spũs sunt et vita. ꝓpter qđ dr Joh. v. Scrutami scripturas in quibus putatis vos vitã habere: qr ille sunt que testimoniũ phibẽt de me. Apparuit vna rota. ista rota que ẽ circularis figure est doctrina euãgelica in qua ꝓtingit finis principio. s. natura humana q̄ scribit vltimo facta: Heb. j. ⁊ tñ i ꝛpo q̄ ẽ subiectũ hui⁹ doctrine ẽ cõiũcta ipi deo. Itẽ circul⁹ est figura ꝑfectissima. ꝓpter qđ significat legẽ euangelicã: in qua impletio cuiuslibet alteri⁹ legis est supleta. Sed dicit habere q̄ttuor facies ꝓpter quadruplicem noticiã christi quã descripsit q̄libet euãgelista: ⁊ sic apparet forma tractãdi. Forma aũt tractatus est diuisio sciẽtie p libros ptiales. ista notificat ꝓ q̄ttuor p̄dictas facies. Ad cui⁹ euidẽtiã ꝓsiderãdũ q̄ ptes alicui⁹ totius etherogenij debẽt ad inuicem habere distinctionem cõnexionẽ ⁊ ordinẽ: aliter nõ essent ptes actu. Distinctio autẽ euãgelistarũ quattuor. cõnexio ⁊ ordo ꝓuenient designantibꝰ q̄ttuor facibus p̄dictis. Ad cuius intellectũ attẽdẽda ẽ hre, uiter visio imaginaria Ezechielis ꝓphetc. Videbat enī q̄ttuor facies in vno corpore: ita q̄ corp⁹ erat quasi rectũ sicut corpus hominis habens ſm longitudinẽ quattuor latera vl̄ superficies. ⁊ ideo in summitate illi⁹ corporis erãt quattuor capita: in quolibet latere erat vnũ caput. s. caput hominis in latere vl̄ superficie anteriori: caput aquile in opposita. s. in posteriori p̄te: caput leonis in dextera p̄te: caput bouis in sinistra. Qr autẽ dr Ezechiel. j. Facies aquile desup ipsoꝝ q̄ttuor: hoc est qr collũ aquile est longius: iõ supemineb̄at ceteris. idco dr facies aquile desup ipsoꝝ quattuor. Isto ergo modo ordinantur euangelia: quia ꝓmo pōit euãgeliũ Matthei. sicut facies hominis ꝓmo opponebat aspectui ꝓphete: ⁊ secũdo loco euangeliũ Marci: qr dextera ps prior est q̄ sinistra. ⁊ tertio euãgeliũ Luce: ⁊ quarto euangeliũ Johãnis: qr facies aq̃le erat in posteriori parte: ⁊ hoc est quod dr Ezech. j. Similitudo vultus eoꝝ facies hominis ⁊ facies leonis a dextris ipsoꝝ quattuor. ⁊ facies bouis a sinistris ipsoꝝ quattuor. ⁊ facies aquile desup ipsoꝝ quattuor. Secm̄ enī ordinẽ euãgelioꝝ ponit hic ordo istarũ faciez. Igit̄ qr euangeliũ Matthei qđ ꝓmo loco ponitur: in facie bouis figurat. ideo de ipso pōt dici: aũ faciez bouis silitudo alteri⁹ bouis. bō est enī aĩal rōnale mãsuetũ ⁊ ciuile: ⁊ ideo significat Mattheũ euãgelistã: q̄ virit rōnabilit̄ mansuete ⁊ ciuiliter. nõ ciuilitate politica: sed illa ciuilitate q̄ efficimur ciues sctoꝝ ⁊ domestici dei: supedificati sup fundamentum apostoloꝝ et ꝓphetarum: ſm qđ dicit Aplus ad Ephes. ij.

Ephes. ij. Dicit igit̄ ante faciẽ bouis: qr a ſi ꝓsiderationẽ euangeliste Matthei sicut obiectũ. ꝓpriũ est posita similitudo alteri⁹ hominis. i. ꝛpi: cuius ꝑcipue cõsiderat hũanitatẽ: ⁊ tñ dicitur christus alter hõ: qr fuit alter ab omnib⁹ alijs hominib⁹: qr omnes alij ꝓcesserũt de radice peccati. iste aũt sol⁹ inocẽs:

Incipit epistola beati Hieronymi ad Damasum papã in quattuor euangelistas.

Beatissimio pape Damaso Hieronymus. Nouum opus me facere cogis ex veteri: vt post exẽplaria scripturarũ toto orbe dispsa: quasi q̄dã arbiter sedeã: ⁊ qr iter se variant q̄ sint illa q̄ cũ greca ꝓsentiãt veritate: decernã. Pius labor sed periculosa ꝓsumptio iudicare de ceteris: ipsum ab omnib⁹ iudicandũ: senis mutare linguam: ⁊ canescentẽ mundũ ad infãtia retrahere paruulorũ. Quis enī doctus pariter et indoctus: cũ in manus volumẽ assũpserit: ⁊ a saliua quã semel imbibit viderit discrepare quod lectitat: nõ statim erumpat in vocẽ me falsarium: me clamans esse sacrilegum q̄ audeã aliquid in veteribus libris addere: mutare corrigere? Aduersus quã inuidiã duplex causa me consolatur: q̄ et tu qui sũmus sacerdos es: fieri iubes: et verum non esse quod variat. etiã male dicorũ testimonio comprobatur. Si enī latinis exemplaribus fides est adhibenda: respõdeant quibus tot sunt exemplaria pene quot codices. Sinautem veritas est querenda de plurib⁹ cur non ad grecã originem reuertentes: ea que vl̄ a vitiosis interpretibus male edita: vel a ꝓsumptoribꝰ iperitis emẽdata peruersius: vel a librariis dormitantibus aut addita sunt aut mutata corrigim⁹? Neq̄ vero ego de veteri disputo testamẽto: quod a septuaginta senioribꝰ in greca linguam versum: tertio gradu ad nos vsq̄ peruenit. Non quero quid aquila quid ymmachus sapiãt: quare theodotion inter nouos ⁊ veteres medius incedat. Sit illa vera interpretatio quaz apli ꝓbauerũt. De nouo nũc loquor testamẽto quod grecũ esse non dubiũ est: excepto apostolo Mattheo: qui ꝑm⁹ in iudea euãgeliuz christi hebraicis litteris edidit. Hoc certe cuz in nostro sermone discordat: ⁊ diuersos riuulorum tramites ducit: vno de fonte querend⁹ est. Prętermitto eos codices quos a Luciano ⁊ hesitio nũcupatores paucorũ hominũ asserit puersa cõtentio: quib⁹ vtiq̄ nec in veteri instrumẽto post septuaginta interpretes emẽdare q̄d licuit: nec in nouo ꝓfuit emẽdasse: cũ multarũ gentiũ linguis scriptura ante translata doceat falsa esse q̄ addita sũt. Igitur hec ꝓsens ꝓfatiũcula pollicetur quattuor tñ euãgelia: quoꝝ ordo ẽ iste: Mattheus: Marcus: Lucas: Johannes: codicum greꝯorum emendata collatione sed veterũ: quę ne multum a lectionis latinę consuetudine

p quẽ ad iusticiã sũt alij reducti: ſm qđ scribit ad Ro. v. Sic p vn⁹ hois inobediẽtiã pctores ꝓstituti sũt multi: ita p vni⁹ homis obedientiã iusti cõstituent multi: hic in ꝑsenti incohatiue p gram: ⁊ in futuro p gliam q̄ est gra ꝓsummata.

Finit Proemium:

discreparent ita calamo iperauim⁹: vt his tm̄ q̄ sensũ videbanꝫ mutare: correctis: reliqua manere pateremur vt fuerãt. Canones q̄s q̄s Eusebius cesariensis episcopus alexãdrinũ secutus ammonium in decẽ numeros ordinauit: sic in greco habenꝫ expressimus. Qr si q̄s de curiosis voluerit nosse quę in euãgelijs vel eadẽ vl̄ vicina vel sola sint: eoꝝ distinctione cognoscet. Augnus siquidẽ hic in nostris codicib⁹ errorẽ inoluit: dũ qđ in eadẽ re alĩ euãgelista plus dixit: i alio qr min⁹ putauerit: addiderũt: vl̄ dũ eũdez sensũ alĩ⁹ alĩ⁹ exꝑssit: ille q̄ vnũ e q̄ttuor primuz legerat: ad ei⁹ exemplaz cęteros q̄z estimauerit emẽdãdos. Vlī accidit vt apud nos mixta sint omnia: et in Marco plura Luce atq̄ Matthei. Rursum in Matthęo plura Johãnis ⁊ Marci: ⁊ in ceteris reliquorũ q̄ in alijs ꝓpria sũt inueniantur. Cũ itaq̄ canones legeris q̄ subiecti sunt cõfusionis errore sublato: ⁊ similia omniũ scies: ⁊ singulis sua q̄q̄ restitues. In canõe primo cõcordant q̄ttuor: Mattheus: Marc⁹: Lucas: Johãnes. In secũdo tres. Matthe⁹: Marcus: Lucas. In tertio tres. Matthe⁹: Lucas: Johãnes. In quarto tres. Matthe⁹: Marcus: Johãnes. In q̄nto duo. Matthe⁹: Lucas: In sexto duo. Matthe⁹: Marcus. In septimo duo. Matthe⁹: Johannes. In octauo duo. Lucas: Marc⁹. In nono duo. Lucas: Johãnes. In decimo ꝓpria vnusq̄sq̄ q̄ nõ habenꝫ in alijs ediderũt. Singulis vero euãgelijs ab vno icipiẽs vsq̄ ad finem librorꝫ dispar numer⁹ accrescit. Hic nigro colorẽ ꝓscriptus sub se habet alĩũ ex minimo discolorẽ numerꝫ: qui ad decẽ vsq̄ ꝓcedẽs indicat: prior numerus in quo sit canone requirend⁹. Cũ ergo aperto codice (verbi gratia) illõ siue illud capitulũ scire volueris cuius canõis sit: statim ex subiecto numero doceberis: ⁊ recurrẽs ad principia in quib⁹ canonũ ẽ distincta cõgeries: eodẽq̄ stati canone ex titulo frõtis iuẽto: illũ quẽ q̄rebas numerꝫ eiusdẽ euãgelij q̄ ⁊ ipe ex inscriptione signat⁹ inuenies: atq̄ e vicino ceteroꝝ tramitib⁹ inspectis q̄s numeros e regiõe habeant adnotab⁹: ⁊ cũ scierꝫ recurres ad volumia singuloꝝ ⁊ sine mora reptꝫ numerꝫ q̄s añ signaueras: repies ⁊ loco ī qb⁹ vl̄ eadẽ vl̄ vicia dixer⁹: Opto vt ī ꝛpo valeas ⁊ meminerꝫ mei papa bttissime.

Incipit ali⁹ ꝓlog⁹ scti Hiero. i q̄ttuor euãge.

Plures fuisse q̄ euãgelia scꝑsert: Lucas euãgelista testat dicẽs: Quoniã quidẽ multi conati sũt ordiare narrationẽ rerũ q̄ i nobis cõpletę sũt: sic tradide

rũt nobis q̃ ab initio ipi viderũt sermonẽ: t mi-
nistrauerũt ei: t pseuerãtia vsq̃ ad pñs tps mo
nimẽta declarãt: q̃ a diuersis auctorib⁹ edita di
uersarũ hereſũ fuere pncipia: vt ẽ illo iuxta egy-
ptios: t Thomã t Matthiã t Bartholomeum:
duodeci q̃z apl'oz et basilidis atq̃ apollinis ac
reliquoz q̃s enumerare lõgissimũ est: cũ hec tm
in pñtiaz necesse sit dicere: extitisse quosdaz q̃
sine spũ t gr̃a dei conati sũt magis ordiare nar-
rationẽ: q̃ historie texere veritatez. Quib⁹ iure
†Job.10.b põt illo⁹ ppheticũ coaptari† Ule q̃ pferũt de coz-
de suo: q̃ ambulãt post spũm suũ: q̃ dicũt: hec di
cit dñs: t dñs nõ misit eos. De q̃b⁹ t saluatoz in
†Ibi.10.b euãgelio Johãnis loquit† Oẽs q̃ añ me venerũt
fures fuerũt t latrões. Qui venerũt: nõ q̃ missi
sũt. Ipe ei ait: Veniebãt: t ego nõ mittebã eos.
In veniẽtib⁹ pñsũptio temeritat': in missis obse-
† Mat.7.b quiũ fuit ut' ẽ. † Ecclia ãt q̃ dñi voce supra petrã
fũdata ẽ: quã itroduxit rex i cubiculũ suuz: t ad
quã p foramẽ obscẽsiois occite misit manũ suã si
mil' damule hinil'oq̃z ceruoz q̃ttuoz volumia pa
radisi istar eructuãs q̃ttuoz angulos t anulos
habet: p q̃s q̃si arca testamẽti t custos legis dñi li
gnis mobilib⁹ vehit. Prim⁹ oim Matthe⁹ ẽ pu
blican⁹ cognomẽto leui: q̃ euãgeliũ i iudea he-
braeo sermõe edidit ob eoz vt maxie cãm q̃ in ie-
sũ crediderãt ex iudeis: t nequaq̃ legis vmbra
secedẽte euãgelij pritatẽ seruabãt. Secũd⁹ Mar-
cus iterpres apostoli Petri t alexandrine eccle
sie prim⁹ epũs: q̃ oim q̃dẽ saluatorem ipe nõ vi
dit: sz ea q̃ audierat mgr̃o fm pdicãtẽ: iuxta fidem
magis gestoz narrauit q̃s ordinẽ. Tertiꝰ Lucas
2. Cor.8.c medicus natiõe syr⁹ antiocẽsis† cui⁹ laus i euan
gelio: q̃ t ipe discipul⁹ apl'i Pauli i achaie bithi-
nieq̃z ptib⁹ volumẽ cõdidit: q̃dã alti⁹ repetẽs: t
vt ipe i pemio pfitẽt audita magr̃i q̃s visa descri
† Job.21.f bẽs† Ultimus Johes apl's euãgelista quẽ ihesus
plimũ amauit: q̃ sup pect⁹ dñi recumbẽs purissi
ma doctriaz fluẽta potauit: t q̃ sol⁹ de cruce me
† Job.19.c ruit audire† Ecce mater tua. Is cũ esset in asia: t
iã tũc hereticoz semia pullularẽt cherinthi bebio

Odus
tracta-
di talis
est. Prim⁹ ge-
nealogiaz rpi
describit: distã
gues eã p tres
tesserasdecades
post ait de nu-
tritura salua-
toris t de ad-
uẽtu magoz i
bethlee: t de occisiõe puloz. deide
de baptismo rpi t ieiunio. xl. diez: et
de tẽratiõe triplici. Postea de doctri
na ei⁹. i. de sermõe habito i mõte. deĩ
de gesta t miracla rpi expõit. Tãdẽ
ō passiõe: resurrectiõe t ascẽsiõe agit.
huic ꝛ libro Hiero. plogũ pmittit i

Incipit plog⁹ scti hieronymi in euãgeliũ fm Mattheum.

Attheus ex iudea si
cut in ordie primus
põitur: ita euãgeliũ
iudea prim⁹ scripsit:
cui⁹ vocatio ad dñm

q̃ quo

post diluuiũ inibi habitauerũt filij cham: q̃b⁹ expulsis p filios israel tpe Josue nomi
nata est iudea a tribu iude: que erat principalis t regia. Tertio describit rpi ad ordinẽ
inter euãgelistas. cũ dicit: Sicut prim⁹ in ordine ponit. in ordine. s. euãgelistarũ: ita i
iudea prim⁹ scripsit euãgeliũ. Quarto describit q̃tũ ad statũ pcedẽtẽ ei⁹ psuersionẽ ad
christã. Quia aũt erat publican⁹. i. curã habẽs de publicis actib⁹. erãt ei tũc iudei tri
butarij romanoz. t ideo illi q̃ colligebãt tributũ romanis mittẽdũ dicebant publicani
bmõi cõiter sũt cãplores: t pecuniaz numeratores. Et q: talia negocia viz aut nuuq̃ si
ne pctõ

Expositio Nicolai de lyra sup pmũ plogũ Matthei.

Atthe⁹. Hic ẽ pm⁹ plog⁹ beati Hiero. q̃ ppõit eũ
gelio Matthei. Qui q̃dẽ plog⁹ diuidit in q̃ttuoz
ptes. In pma pte ꝺscribit euãgeliste stat⁹. scdo scri
bẽdi mod⁹. ibi: Duoz in generatiõe rpi. tertio bu
ius euagelij materia pncipalis. ibi: Quarũ oim re
rũ. Et quarto vtilitas hui⁹ opis. ibi: In quo euãgelio vtile est.
In pma pte describit euãgelista ex noĩe. cũ dr Matthe⁹ q̃ inter
põtat dat⁹: qz inter alios euãgelistas primo dat⁹ est a deo ad scri
bendũ euãgeliũ ad instructionẽ oim fideliũ. Secũdo describit
ex natione t patria. cũ dr: b Ex iudea. qz natiõe fuit iude⁹: t
de iudea nat⁹: que quidẽ iudea pmo dicta est terra chanaan: qz
nata est iudea a tribu iude: que erat principalis t regia. Tertio ꝺscribit q̃tũ ad ordinẽ
inter euãgelistas. cũ dicit: Sicut prim⁹ in ordine ponit. in ordine. s. euãgelistarũ: ita i
iudea prim⁹ scripsit euãgeliũ. Quarto describit q̃tũ ad statũ pcedẽtẽ ei⁹ psuersionẽ ad
christã. Quia aũt erat publican⁹. i. curã habẽs de publicis actib⁹. erãt ei tũc iudei tri
butarij romanoz. t ideo illi q̃ colligebãt tributũ romanis mittẽdũ dicebant publicani
bmõi cõiter sũt cãplores: t pecuniaz numeratores. Et q: talia negocia viz aut nuuq̃ si
ne pctõ

quo ostendit vbi euangeliũ scripserit: t de q̃ imo statu ad qđ
dignũ sit assũpt⁹: t de q̃b⁹ t q̃ ordie in ꝺ euãgelio tractet.
a Duoz in gene. i. pt ermutes abzaã t dauid in generatiõe
christi q̃bus fcta est vl facte sũt pmissiões.

Incipit euã.

a ex publicanis actib⁹ fuit: duoz i a
§ .i. dauid t abraam.
generatiõe rpi pncipia psumẽs:
§ abrae. s. § fuit.
vnius cuius prima circũcisio in b
§ .s. dauid. § dñi. s.
carne: alteriꝰ cuius fm coz clẽ c
c § saule reprobato.
ctio fuit. Ex vtrisq̃ eni patribus d
§ supple narus est.
christ⁹. Sicq̃z quaterdenario nu- e
§ generationis. s.
mero trifozmiter posito pncipiũ f
§ .i. ab abraam. § vel via. § dauid.
a credendi fide in electionis tem-
pus porrigẽs: t ex electiõe vsq̃ i g
trãsmigrationis diem dirigens:
atq̃z a transmigrationis die vsq̃ b
§ terminans.
in christũ definies: decursam ad i
uẽtus domini ostẽdit generatio-
nem: et numero satisfaciens et tẽ k l m
pozi: vt t se qđ esset ostenderet: t
§ misericoꝺiter accum.
dei in se opus monstrãs etiaz in n
his quoz genus posuit: christi
operãtis a pncipio testimoniũ
nõ negaret. Quarũ rerum omni- o p q r s t v
um temp⁹: ordo: numer⁹: dispo-
sitio vel ratio: quod fidei necessa-
riũ ẽ de⁹ christ⁹ est: t qui factus ex r y z a b c
muliere: factus sub lege: natus ex d
virgine: passus in carne: oĩa in e f
cruce fixit: vt triumphãs ea in se
metipo resurgẽs in corpore t pa-
tris nomẽ in patribus filio: et fi-
lij nomen patri restituẽs in filijs
sine pncipio sine fine: ostendẽs

Nico.de lyra

ne peccato exerceri possũt vt dicit be
atus Hzegori. ideo in hoc patet gra
cia diuina q̃ ex talibus reuocauit mat
theũ ad statũ apostolicum. t hoc ẽ qđ
dicit: Cuius vocatio tẽ. Sequitur:
a Duoz in generatiõe. Hic tangit
modus scribẽdi quẽ tenuit euãgelista
matthe⁹ in descriptiõe genealogie rpi
a qua incipit suũ euãgeliũ. Et pmo tã
gitur modus scribendi q̃tum ad ra-
dicẽ genealogie christi q̃ ponit duos
patres: videlicet dauid t abzaam q̃
si radicem genealogie huius: sicut pa
tet in pncipio euangelij. cum dicit:
Liber generatiõis tẽ. Ratio aũt hui⁹
assignat: qz abzaã fuit prim⁹ qui fidez
vni⁹ dei publice pfessus est: t in signũ
hui⁹ pmo circũcisionẽ accepit: q̃ fuit si
gnũ distinguẽs fideles ab infidelib⁹.
Dauid aũt fuit prim⁹ rex electꝰ a dño
fm volũtatẽ dñi ad fidelẽ pplm regẽ
dũ: fz qđ 2. j. Reg. xiij. Quesiuit do
minus virũ iuxta coz suũ tẽ. Saul au
tẽ licet primo fuerit electꝰ a dño. hoc
tñ nõ fuit fm coz dñi: ꝑ fm eractionẽ
ppli. qđ qđ dixit dñs samueli. j. Reg.
viij. Audi vocem ppli petẽtis regẽ. s.
sup se. Sequit: Non eni abiecerũt te
sed me ne regnez sup eos. t hoc est qđ
dicit Hiero. Duoz in generatione rpi
pncipia psumẽs. i. añ sumẽs duos ho
mines: videlicet abzaã t dauid: quasi
pncipia t radices genealogie rpi. se
quit: b Qui⁹ cui⁹ circũcisio tẽ. i.
ipsius abzae q̃ primo accepit circũcisi
onem: vt dictũ est. c Alteri⁹ cuius
fm coz electio tẽ. i. ipsius dauid q̃ elec
tus primo fuit rex a dño: vt dictũ ẽ.
d Ex vtrisq̃ eni pñb⁹ rpẽs. in ꝺ red
ditur cã pdicti. q. d. ꝓter hoc abzaaz
t dauid ponunt pncipaliter radix ge
nealogie christi: qz rpẽs nasci debebat
ex patriarchis et regib⁹ tanq̃ ei⁹ pro
missus. e Sicq̃ q̃terdenario. Hic
tangit modũ scribẽdi genealogiã rpi
q̃tũ ad deductionẽ ex pdictis duob⁹
patrib⁹ seu pncipijs: qz euãgelista po
nit tres quaterdenas. Una fuit in tẽ
pore in quo pplꝰ est gubernat⁹ p iudi
ces. Secũda in tpe quo gubernat⁹ est
p reges. Et tertia in tpe quo guberna
tus est p sacerdotes: t hoc est qđ dicit: Sicq̃ q̃terdenario tri
formiter posito. i. in trib⁹ tpib⁹ q̃b⁹ triformiter gubernat⁹ est
ppls. Sequit: f Pncipiũ a credendi fide in electionis tẽ
pus porrigens: qz prima quaterdena icipit ab abzaã: q̃ prim⁹
fidẽ vni⁹ dei publice cõfessus est: t terminat in dauid q̃ prim⁹
electꝰ est in regẽ a dño: vt dictũ est. g Et ex electiõe vsq̃ in
trãsmigratiõis diẽ dirigẽs: qz secũda quaterdena incipit a da
uid exclusiue: t terminat in iechonia filio iosie in trãsmigrati
one babylõis. Sequit: h A trãsmigrationis die tẽ. qz ter
tia quaterdena incipit a trãsmigratiõe babylõis t termiat in
rpm. i Decursam tẽ. decursam dicit: qz describit genealo-
giã rpi descẽdẽdo: Lucas aũt ecõtrario ascẽdẽdo. Sequitur:
k Et numero satisfaciens t tpi. q. d. in hoc q̃ sic descripsit ge
nealogiã per tres quaterdenas satisfecit numero: qz posuit nu
meros conuenientes mysterio rpi: qz p quaterdenã que cõpo
nit ex quattuoz t decẽ: significatur lex christi q̃ decurrit p q̃t-
tuoz euãgelia: t lex moysi q̃ decurrit p decẽ legis ꝑcepta. Ter
narius aũt vero significat mysteriũ trinitatis qđ fuit traditũ in
vtraq̃z lege: sz in noua lege magis explicite: t sic patet qualit
euãgelista satisfecit numero. Satisfecit etiã tpi: qz p tres qua
terdenas descripsit tres generatiões illi⁹ pplꝰ in diuersis tẽpo
ribus. Sequit: l Set et se qđ esset ostẽderet. q. d. in scribẽ
do euãgeliũ rpi matthe⁹ ostẽdit statũ suũ: qz ibidẽ descripsit
vocationẽ suã ex publicis actib⁹ ad statũ aplicũ. m Et dei
in se op⁹ mõstrãs. qz in hoc ostendit opationẽ dei vocãt' ipm
p suã misericoꝺiã. n Etiã in his tẽ. Hoc est dictũ q̃ filꝰ in
abzaã et dauid q̃ electi sunt a deo ab
antiquo: vn⁹ ad fidẽ: alter ad regnuz
dei operationẽ ostendit. Cõstrue ergo
sic litterã: Etiã nõ negaret. min⁹ dicit
t plus significat. i. ꝓcederet seu decla
raret. Testimoniũ rpi operant'. s. per
gratiã. A pncipio. i. ab antiq. In his
quoz gen⁹ posuit christi. i. describẽdo
genealogiã rpi: t hoc fuit in dauid et
abzaam quos posuit radices genealo
gie christi. o Quarũ rerũ omniũ
tẽ. In hac parte Hiero. oĩdit intenti/
onẽ pncipalẽ euãgeliste Matthei seu
subiectũ sui euãgelij: qz genealogiã oz
diate ab abzaã vsq̃ ad rpm descripsit
vt ostẽderet q̃ ipe rpẽs est ver⁹ homo t
verus deus: q̃ fm humanitatẽ natus
est de muliere: passus in cruce vbi om
nia peccata nostra deleuit: t resurgẽs
a mortuis nos per adoptionẽ in filios
dei regenerauit. t hoc est quod dicit:
Quarũ rerũ omniũ tẽ. i genealogia.
s. rpi descriptarũ. p Temp⁹. qz ibi
tria tpa describunt: vt visũ est.
q Ordo. qz ordinate tpa t persone i
diuersis tpib⁹ describunt. r Nu
merus. quia sub certo numero. i. in tri
bus quaterdenis cõprehẽdunt.
s Dispositio vel ratio. qz rationabi
liter disponunt. t Quod fidei ne
cessarium est. Hoc ẽ dictũ. ad hoc oĩa
pdicta sic sunt ordinate descripta. vt
ostendatur q̃ christus est verus deus
quod credere necessariũ est ad salutez
t q̃ est verus homo. vñ subdit:
v Qui factus ẽ tẽ. quia onera legis
voluit obseruare. hoc autem accipit
de epistola ad Hala. iiij. x Qui fa-
sus in carne omnia in cruce fixit: id ẽ † Gal.4.a
omnia peccata nostra in cruce destru-
xit. t accipit hoc de epistola ad Col.
ij. vbi dicitur sic: Delens quod aduer
sum nos erat chirographũ decreti: id
est obligationẽ ad penã inferni: sed il
lum tulit de medio affigens illud cru-
ci. t est locutio metaphozica ad simili-
tudinem illius qui destruxit aliquam
chartam vel obligationem: qz pfozat
eam vel corrumpit. sic christus per pas
sionem suam illud decretum quo era-
mus obligati gehenne destruxit. Seq̃
tur: y Et triũphans ea in semet-
ipso. i. denincens in corpore rpio. z Resurgens in corpo
re tẽ. Ad euidentiam huius littere considerandum q̃ pater
t filius correlatiue dicuntur. relatiua aũt posita se ponũt: et
pempta se perimunt. igitur qz iudei noluerũt recipere christũ
abzae t ceteris patrib⁹ pmissũ. ideo desierũt esse filij abzae. i.
imitatores ipsius p fidẽ: t p ꝺsequẽs abzaã t ceteri patres de
sierunt esse patres coz: gentiles aũt econuerso ad predicati-
onem apostolorum receperũt fidẽ rpi. t ideo in loco iudeoz
a fide abzae recedentiũ facti sunt filij abzae: t sic paternitas q̃
desierat esse in abzaã t ceteris patribus restituta est p filiatio
nem gẽtiũ: qui facti sunt imitatores eoz p fidẽ: t econtrario
sibi filiatio restitutra est in ipsis credentibus: restituta ꝓdicta
paternitate: qz hec est natura correlatiuoz: vt dictũ ẽ. t b est
qđ dicit Hiero. Resurgẽs in corpe. s. rpẽs: t ꝓcipiens ꝓdicare
baptismũ penitẽtie in oẽs gẽtes facẽ ẽ restituẽs. a Nomẽ
patris in patrib⁹. s. antiqs. b Filio. hoc est ad honorẽ filij:
qz hoc cedit ad honorẽ rpi. c Et filij nomẽ re. in fi. i. ẽ gen
tib⁹ fidẽ recipientib⁹. d Patri. h est ad honorẽ patr⁹ eter
ni. e Sine pncipio sine fi. qz rpẽs fm diuinitatẽ manet in
eternũ. f Ostẽdẽs vnũ deũ se esse cũ pa. p opa. s. diuinitat'
q̃ egit: qz ꝓria opatio vniuscuiusq̃ rei oĩdit naturam eius.

Quia vnus est. s. deus qui est pater ⁊ filius: quia non sunt duo dij ſ vnus de⁹. b Jn quo euãge. Nec ẽ quarta ps huius ꝓlogi in qua ostẽditur vtilitas huius euãgelij matth. ⁊ pmo ostenditur ista vtilitas in generali respectu omniũ fideliũ. Secũdo ostendit in speciali ꝙtũ ad beatũ Jheron. ibi: Nobis enĩz in hoc ⁊c. ꝙtũ ad quattuor: quia illi q̃ legunt hoc euãgeliũ pfecte illi possunt ppẽdere misericordiam dei in vocatione Matthei ad statũ apostolicũ: ⁊ dilligentiã apostoli in scribendo euangelium ⁊ dilectionem dei ex qua voluit incarnari: ⁊ pfectionẽ humanã q̃ ẽ in coniunctione ad deũ p fruitionez quia voluit sibi naturaz humanã cõiungere p ipsius assumptionem. et ſ est quod dicit: Jn quo euangelio vtile est desiderantibus deum: id est noticiam dei. c Sic pzima vl media ⁊c. i. principiũ medium ⁊ finem huius euangelij in quo consistit perfectio. d Et ⁊ intelligãt vocationẽ apostoli: in quo consistit pfectio: quia de ſ fit ibi mentio. e Et opus euãgelij quod ipse descripsit fideliter.

f Et dilectionẽ dei in carne nascentis: quia ex dilectione voluit incarnari. Sequitur: g In quo reprehensi sunt. i. ad hoc vtile est euangelium hoc vt legentes ipm. h Recognoscãt in eo. i. in christo esse. supple id: Jn quo apprehensi sunt ⁊ apprehendere appetũt. i. ipsaz diuinitatez cui natura nostra ꝑiuncta est i xpo i vnitate suppositi per incarnationem ⁊ quam apprehendere querimus per fruitionem. ⁊ accipitur ibi iste modo loquẽdi de epistola ad Philip. iij. vbi dicit sic Apostolus: Sequor autem si quo modo apprehendã in quo⁹ cõprehensus sum. i Nobis enim. Hic tangitur motiuum Hieronymi ad transferendum seu exponendum Matthei euangelium: scilicet vt traderet certitudinem rei geste in euangelio Matthei vbi ostẽditur vera diuinitas ⁊ vera humanitas iesu christi. ⁊ hoc est quod dicit: Nobis enim ⁊c. i. rationis motiue: quia argumẽtum quedam ratio est. k Jn hoc studio. i. ad studendum in hoc euangelio transferendo et exponendo. l Et fidem. et ꝑ id est certitudinez. m Facte rei tradere: id est gestorum christi: ⁊ non tacere: sed magis supple declarare. n Querentibus. i. scire volentibus. o Dispositionem dei operantis in carne: scilicet assumpta. p Jntelligendum esse diligenter. hoc est cum magna diligẽtia ⁊ studio: quia talibus reuelatur euãgelij intelligentia: ſm quod dicitur infra. vij. Querite et inuenietis: pulsate ⁊ aperietur vobis.

Eiusdem Nicolai de lyra expositio super eundem prologum.

Matheus cum primo prædicasset euan. ⁊c. Prologus iste diuiditur in duas partes: qz primo scriptor huius euangelij manifestatur. secundo fit euangelij auctoritas declarat. ibi: Cum autem plures. Jn pzima parte ostenditur quando scripsit: quia primus iter

se vnũ cũ patre esse: qz vn⁹ est. Jn quo euãgelio vtile est desideranti

ſ historialia. ſ allegorica. ſ moralia.

bus deũ: sic pzima vel media vl p fecta cognoscere: vt et vocationez apli ⁊ op⁹ euãgelij: ⁊ dilectionem dei in carne nascẽtis p vniuersa le gentes intelligãt: atq; id in eo in quo reprehensi sunt ⁊ apphẽdere appetũt recognoscãt. Nobis eĩ in studio argumẽti fuit: ⁊ fidẽ fãcte rei tradere: ⁊ operãtis dei intelligendã diligẽter esse dispositionẽ: querentibus nõ tacere.

Finit ꝓlogus in euãgeliuz ſm Matth. Jncipit ali⁹ in eundẽ.

Matheus cũ pmo ꝓdicasset euãgelium in iudea volẽs transire ad gẽtes primus euangeliũ scripsit hebraice: qđ frib⁹ a qb⁹ ibat ad memoriaz reliqt. Sic enĩ necesse fuit ad cõfirmationẽ fidei euangeliũ ꝓdicare: sic ⁊ contra hereticos scribi. Cũ autẽ plures euãgeliũ scripserint: q̃ttuor tm̃ habẽt auctoritatẽ testimoniũ: qz p quattuor mundi ꝑtes fidem nunciant trinitatis: et sunt quasi quattuor rote in quadriga domini quę vehit eum per prædicationem euangelij: et genus humanum quadrifida morte peremptum eorũ erat prædicatione viuificandum: vnde et aliorum euangelia deciderunt: nec recepta sunt: quia nolebant ꝑfinitum numerũ cassari ꝓpter virtutẽ sacramenti. Designantur etiã euangeliste quattuor figuris: quę nõ sunt deceptorię sed iocũdi mysterij sibi conscię. Matthęus in homine intelligitur: qz circa humanitatẽ christi principaliter immoratur. Marc⁹ in leone: quia agit de resurrectiõe. Lucas in vitulo agẽs de sacerdotio. Johannes in aquila scribens sacramenta diuinitatis. Christus ꝑo quem describunt homo fuit de virgine natus: vitulus in immolatione: leo in resurrectione: aquila in ascensione. Vel i homine humanitas: in vitulo sacerdotiũ: in leone regnuz: in aquila exprimitur diuinitas sacramẽtum.

Finit prologus.

mus inter alios euangelistas. vbi scribit: quia i iudea. qualiter scripsit: qa hebraice. quare scripsit: vt xitas euãgelij certa maneret apud credentes: in iudea a quib⁹ recedebat volens ꝓdicare gentilib⁹ in deis ꝓ maiori parte in infidelitate obstinatis. hoc enim fuerat eis prece ptũ a dño ſm quod dicitur Act. xiij. Clobis autem oportebat primum loqui verbum dei: ſz quoniam repulistis illud ⁊ vos indignos iudicastis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. sic enĩ ꝓcepit nobis deus. hac igitur de causa Matthęus volẽs transire ad conuersionem gentiliũ scripsit fidelibus in iudea remanentibus euangelium: vt illuc concurrerent ꝑ certa regula ad euitãdum errores hereticorum insurgentium. ⁊ hoc est qđ subditur: r Sicut enim necesse fuit ad confirmationem fidei euan. prædicationes. i. confirmata euidentibus signis: vt dicitur Marci vlti.

s Sic ⁊ contra hereticos scribi. vt cessantibus miraculis possemus recurrere ad doctrinam euangelicaz doctrinis et miraculis confirmatã: sicut ad regulã certã hereses insurgentes confutantẽ. t Cum autez plures euãgelium scripserint ⁊c. Hic ostenditur euangelium M. atthei autenticum. et primo ostenditur quod dictum est. Secundo declaratur quoddã ibi positũ. ibi: Designantur. Jn pzima parte dicitur sic ꝙ plures scripserunt euangelium. Et aliqui scripserunt sub nomine apostolorum et discipulorum christi: immiscentes eidem falsitates: vt facilius sub nomine apostolorum fideles deciperentur. Et ad hoc euitandum quattuor euangelia quorum scripores sunt certi et noti: sũt ab ecclesia recepta et approbata. Et hoc rationabiliter: quia numerus quaternarius euangeliorum fuit prefiguratus Eze chiel. j. vt predictũ est. Sunt enĩ euangeliste quasi quattuor rote in quadriga domini: quibus portatur fides xpi per totum mundum. similiter gen⁹ humanuz quadruplici morte fuit peremptum in transgressiõe ade. primo morte culpe. secundo morte nature: quia ꝓ hoc incurrimus necessitatem moriendi. tertio morte gehenne: quia ex hoc omnes descendebant ad limbum vsq; ad liberationem per christum factam. Quarto morte ciuilis pene. Est enim mors ciuilis pena seruitus vel exiliuz per que scinditur aliquis a communitate. Per peccatum autem genus humanum erat iectum a ciuitate celesti et subditum seruituti diaboli. igit cõueniens fuit numerus quaternarius euangeliorum: quia per ipsorum ꝓdicationem genus humanum quadrifida morte peremptum ⁊ viuificandum designatur.

v Designantur etiam euangeliste q̃tuor figuris. Hic declaratur quoddaz dictum: videlicet qualiter euangelia predicta fuerunt prefigurata: Eze chiel. j. Et patet ex predictis qualiter in q̃tuor facielbus significantur quattuor euangeliste: ⁊ sic patet textus.

Finit exposito istius prologi.

Jncipit euangeliũ ſm Matthęũ. Ca. I

Liber gene. ⁊c. Hiero. Hebrei volumib⁹ suis a principijs nomẽ imponũt: vt liber geneseos ex suo principio nominatur. vbi dicit: Liber generationis ade: ⁊ be sunt generationes celi ⁊ terre. Cui liber principiũ est veteris testamenti: ſm qđ in principio noui dicit: Liber generatiõis iesu xpi: q̃uius i hoc sit parua ps libri: sed sic nouũ testamentũ cõnat veteri. Et sic ver⁹ carnali prosapie israelitarum: ita nouũ spũali: ⁊ vtriusq; vn⁹ ⁊ idẽ auctor ostẽdit. Ple nior sensus esset: Hic ẽ liber generatiõis: ſz hmos ẽ in multis: marime in pphis: vt visio Esaie subaudis: hec est Hiero. Rab. Jn pncipio sacre declarat se agere de humanitate xpi: cũ icipiat a carnali generatione. Hiero. Generationis singularis dicit: cuius ſmulti prodinẽ replicent: qz vn⁹ tm̃ christi generatio q̃rit ꝑter quã cetere hic inducunt. Nõ diuinã ꝓpter quã scire volentibus. i. scire nullatenus ꝑ deum de salomone accipi possunt: sed de christo ex david ortos. Jtem in libro verborũ dierum. Cum dormieris cum patribus tuis dabo semen tuuz post te: quod nullatenus de salomone dicitur: qui viuo patre cepit regnare: sed de christo. Unde Hieremie: Suscitabo david germẽ iustum ⁊ regnabit rex ⁊ sa. c Abraam ⁊ dauid sunt duo columne versãtes in lege quasi in vestibulo ante hostium quod est christus: quas ambit funiculus duodecim cubitorum: id est fides apostolorum. Amplectitur hos in genealogia patres de quor medio hostiũ xps aperitur credentibus. d Abraã genuit isaac: isaac aũt genuit ia. Ab eo cõgrue fit generationis exordium: cui promissus est primum: in quo est benedictio omnium. Matthęus generationez incipit ab exordio promissionis. Et etiam vsq; in finem libri hec agitur: vt qui ex hac generatione natus est: deus ⁊ homo intelligatur. Ab initio ab eo cui primum facta est promissio fidei incipit vt in ꝺ prẽ discãt cui ꝓmũ fcã ẽ promissio: qui et quales esse debeant: qui volunt in eius semine benedici.

Matthe⁹ generatiõez ꝺscẽdẽdo icipit vl cõputat qz bu

ſ manitatem

Jncipit postilla Nicolai de lyra ordinis minorum super Mattheum: Ca I

Liber generationis iesu xpi. Euãgeliũ ſm Matthęum diuidit in duas ptes: qz primo stabilit subiectũ suũ seu declarat. s. xpm verũ esse hominẽ ⁊ verum deum. Secundo determinat de redemptione nostra per ipsum que incipit i medio quarti ca. ibi: Cuz audisset iesus ꝙ Johannes traditus esset. Jterum pzima diuiditur in quattuor ſm qđ quadrupliciter declarat christum verum deum ⁊ verum hominem. primo enĩ declarat hoc testimonio euangelico ⁊ pphetico. secundo ex illustratione celesti ⁊ veneratione regali. tertio ex pdicatiõe iohannis ⁊ testificatiõe dei patris. quarto ex demonis tẽtatiõe: ⁊ sanctoz angelorũ obsequio ⁊ veneratione. secũda in cipit ca. seqnti. tertia tertio: ⁊ quarta quarto. Pzima adhuc in duas: qz primo ostẽdit veritatẽ humane nature: et ꝙ genealogiam describendo. secũdo veritatẽ diuine nature ⁊ modũ sue cõceptionis mirabilẽ ostẽdẽdo. ibi: Christi ãt generatio. Pzia adhuc diuidit i tres: qz in describẽdo genealogiam xpi pmittit quẽdã ꝓlogũ seu pfationẽ.

Liber generationis iesu xpi filij dauid filij abraã. Hos duos de omnibus elegit quorum filius dicit xps: vt indeis quib⁹ scribit: scientibus ex lege xpm venturũ: apperet hic esse ꝙ diu erat ꝓmissus: in quo viderent impleri omnia vaticinia. his enĩ solis in veteri testamento legitur facta promissio. Abrae. Jn semie tuo benedicentur omnes gẽtes. Cui ꝛsonat dauid: Benedicentur in ipso omnes tribus terre. Unde Zacharias: Hoc est: subaudis: Justurandum quod iurauit ad abraam patrem nostrum daturuz se nobis. Dauid autem: Jurauit dominus dauid veritatez et frustrabitur eũ de fructu ventris tui ponã sup sedẽ tuã. Jtem semel iurani in sancto meo. s. christo semen eius in eternuz manebit: et thronus eius sicut sol in conspectu meo ⁊c. Que nulla

secũdo pũit eiusdẽ genealogie descriptionẽ. ibi: Abraã. tertio genealogie discripte recapitulationẽ. ibi: Omnes ergo generatiões. Jn pzima ergo parte intitulat libũ suũ a christi generatiõe. dicẽs: Liber generationis. qz scripsit hebraice vt vsum est. mod⁹ ãt hebraeoz ẽ ônoiare libros ab eo ꝺ tractat i pncipio sicẽ liber Genesis. qz i pncipio tractat de creatiõe mũdi. Sitr Matthe⁹ q̃ icipit euãgeliũ a genealogia xpi. ideo ab ipso denomiat seu ititulat ipm. Ratio aũt quare icipit a genealogia christi hec fuit: qz iudei negabãt iesum naçarenum esse verum christum: ⁊ descendisse a dauid: quia galileus erat: ſm quod dicitur Johis. vij. Nunquid a galilea venit christus. quasi diceret: non. ideo subditur: Nonne scriptura dicit: Quia ex semine dauid et de bethleem castello vbi erat dauid venit christus: quasi dicant sic. ⁊ ideo ex hoc volebant false cõcludere q̃ non esset vere christus. nec ex semine dauid. Hunc ergo errorem volens Matthe⁹ excludere in principio euãgelij sui ostẽdit ipm a dauid descendentẽ per ipsius genealogiam: ostendit etiam eum in bethleem natum: vt pateret in principio sequentis capituli. Cum natus esset iesus in bethleem iude: licet fuerit in galilea conceptus et nutritus. Jn describendo autem genealogiam ponit duas patres tanq̃ radices. videlicet dauid ⁊ abraam: quia ad istos est facta specialiter promissio de christo. Jtem quia dauid fuit principalis inter reges: abraam inter patriarchas: christus autem debebat descendere ex patriarchis ⁊ regib⁹. Preponitur autem dauid ipsi abraam: licet sit posterior ſm tempus: propter eminentiam regie dignitatis: et iterum vt conuenientius generationis ordo teneatur: quia sic a radice vltimo nominata inchoat. Dicit ergo. Liber generationis. supplendum est. Dic est liber ſm modum hebraeorum: vbi communiter fit talis suppletio: vt patet Esaie. j. ca. Dicit Esaie filij amos. subintelligitur. hec est: ⁊ eodem modo in pluribus alijs locis. b Generationis. s. tempozalis: qz generationem christi eternam describit iohannes in pncipio euangelij sui. c Jesu christi. iesus nomen est psone: christus nomen nature. Significat enim duplicem naturam in vno suppposito: scilicet diuinaz ⁊ humanam. d Filij dauid ⁊c. Hoc est intelligendum ſm naturam humanam tm̃. vnde dicit Aplus Roma. j. Qui factus est ei ex semine dauid ſm carnem. e Abraam ⁊c. Hic incipit christi genealogiam narrare. ⁊ diuiditur in tres partes ꝛz tres quaterdenas quas ponit in ista genealogia. Pzima incipit ab abraam ⁊ terminatur in dauid inclusiue. Secũda a dauid exclusiue: ⁊ terminat in iechoniam filiuz iosie inclusiue. Et tertia incipit a iechonia filio predicti iechonie inclusiue: vt videbitur. ⁊ terminatur in christum inclusiue. secunda pars incipit ibi: Dauid autem. tertia ibi: Et post transmigrationem babylonis. Jn pzima ergo ꝓcedit sic: Abraam genuit Isaac. non facit mentionem de ismaele qui fuit filius abraam: quia per ipsum non descendit christus: sed per isaac erat ꝓmissus eius aduentus: ſm quod scribitur Genesis. xxj. Jn isaac vocabitur tibi semen. et eadem ratione non fit mẽtio de Esau. cum subditur:

f Isaac aũt genuit iacob. quia anteq̃ esset nati. iacob fuit a deo dilectus: vt per ipsum descenderet christus: vt habetur Malachie. j. Jacob dilexi: Esau autem odio habui. Considerandum igitur ꝙ hic describitur genealogia christi descendendo: quia Matthe⁹

a ſ us volãt

manitate christi ostendit p quā de ad hoies descendit. Lucas ascēdendo referēs formaz sacramenti aperit. a baptismo enī incipiēs vsq; ad de ascēdit: ostendēs baptizatos ascēdere ad h vt sint filij dei. a Genuit. Matthe pōit gēuit: q nature filios tm̄ numerat. Lucas, Qui fuit. q aliqs sm legē vl p adoptionē filios interpōit.

Matthe pōit genuit: et nō generauit: forsitan vt ille cognosceretur in fine ostensius. de quo dicitur:
Hebre.1.b Ego hodie genui te.

b Judā t fra. Ideo sol iudas nominatim exprimitur: vt cuz cognosceres q ex ei stirpe fuerat .pmis fuis Fres iude. memorat ptermissis frāribus isaac t iacob: qz illi a populo dei quasi alieni fūt repulsi: hi velut heredes in libro vite septe t q̄si patri arche duodecim in q̄b t numerus apl̄oz signat. Sz noiatim nō exprimunt ne vltra numez sacrame ti generatio extēdat. In semīe p dictoz patrū xp̄s intrauit in egyptū qō pslagies inimic pplm̄ pmebat: t nō femias s ma res iterimebat vt eū extingueret. De iuda christus qui de oēs gētes susceperūt: q̄ venīēte iā heroides alienigena principabat. c Judas autez tc. Judas genuit phares t çaram anteq̄z intraret egyptū: i quā ambo postea cū patre trāsierī.

Gen.38.g Zarā cū de vtero pmisit manū: obstetrix coccinio ligauit dicēs: hic prior egredief illo manu retrahente alter exiuit: cui obstetrix: Quare .p pter te diuisa est maceria? vñ t phares. i. diuisio dicf est: significās illuz qui segregauit oues ab
F.25.c hedis: et statuet oues quidē a dextris: hedos āt a sinistris. d Phares aūt genuit esrom. In egypto genuit phares esrom: t esrom aram: t arā aminadab: t aminadab naason: t tūc moyses eduxit eos de egypto. Naason fuit dux sub moyse in tribu iuda p desertū: in quo genuit salmon. Iste salmō fuit princeps in tribu iuda qui cū iosue in terrā .pmissionis intrauit. Iste salmō in terra .p. gen̄. booz de raab. Christus ē phares. i. diuisio: qz separabit oues ab hedis. Jpe ē esrom. i. sagitta vl atriū: qz penetrat corda audiothz. Habet etiā latitudinē charitatis qua t inimicos dilexit. e Aram aūt genuit. Arā xp̄s electo vl excelsus interp̄tat. Electo. de quo .pba
Osee. 11. a Eccc puer me quē elegi. Et alibi: Excelsus sup
Ps.112. a oēs gētes dñs. Jpe est aminadab. i. volūtari: q̄
Jbi.53. dic: Volūtarie sacrificabo tibi. Jdē est t naasō. i. augurīū: q̄ vouit p̄terita p̄sentia t futura. Vel naason serpentin: qz xp̄s moze serpentis oēs cauit insidias.

f Salmon autem genuit booz. Christus est salmō: id est sensibilis: quia omnia sentit ipse accipit raab: id est ecclesiā de gentibus. Raab fames vel beatitudo vel impetus: quia ecclesia gentiū esurit et sitit iusticiā: et dilatata per ozbez terrarū impetu doctrine philosophos t reges cōuertit. Raab ostendit coccinū in fenestra. i. in oze per confessionem christi passionem declarat.

Raab meretrix: q̄ nuncios iosue sucepit: quā salmon princeps trib iude sibi copulauit: significat ecclesiam de gentibus que principi ex iuda id est christo copulatur: et sola cum suis salnatur. dum hiericho: id est presens seculum septem muris vitioz̄ vallatum: septem dierum tempore tubis predicationum circumuallatur: donec in nouissima tuba omnes muri corruāt t nouissima moz̄ destruatur.

Booz aūt

ꝙ charitas.

a †Jacob āt genuit iudā t fratres a
ꝙ cōfessio. ꝙ iudas confitēs. t de xp̄o dr: Confitebor tibi pater celi et terre ꝙ diuisio. b
c eius. Judas aūt genuit phares c
ꝙ oriens. ꝙ amaritudo. ꝙ diuisio.
d t çarā de thamar. †Phares aūt d
ꝙ sagitta vel arcus.
genuit esrom. Esrom autem ge
ꝙ christus: electus vel excelsus.
e nuit aram. Aram autem genuit e
ꝙ spontaneꝰ vel volūtarꝰ.
aminadab. Aminadab āt genu
ꝙ ille fuit p̄nceps tribꝰ iuda. ꝙ augurium vl serp̄ns.
it naason. Naason āt genuit sal f
ꝙ sensibilis. ꝙ forzis.
mon. Salmon aūt genuit booz

bilem actum: vt habetur ad Heb. xj. Qz autem dicitur meretrix nō obstat: quia hoc erat tm̄ ipsius cognomen. t ideo non oportuit q esset talis sm rē: sicut aliquando ecōtrario aliqs paup rusticꝰ cognominat nomīe regis: vt Petrus rex vel hmōi. hebrei etiā dicūt hospitatricē vbi nos habem meretricem: vt dixi plenius. Josue. ij. ca. similiter quod dicitur de ruth moabita de q eam scriptura reprehendit: non videtur verum: immo magis eam cōmendat: tum quia socrui sue fideliter adheserat: tum quia electa gentilitate fidem vnius dei suscepit: vt habef Ruth. j. ca. tum qz in viduitate caste virit: vt dicitur Ruth. iij. ex verbis booz ad ipsam: Benedicta es filia a domino et priozē misericordiā posteriozē supasti: qz nō es secuta iuuenes pauperes seu diuites: tum qz fuit optime fame. vñ ibidē subdit: Scit ois ppls habitat inter vbis mee portas mulierē te esse virtutis. Salua igitur beati Hiero. t meliozi sententia: videtur q melioꝰ potest dici q mulieres iste hic fūt expresse: quia fuerunt viris suis ex quibus conceperunt accidentaliter cōiuncte. iste autem que fuerunt prime t principales: siue bone siue male non exprimunt: sed sufficit expressio viri: qz vir t vxoz .p vna ꝑsona computantur. Qz autem predicte mulieres fuerunt accidentaliter coniuncte patet ex tertio biblie: quod omitto causa .pli.itatis vitande: nec debet aliqs mouēri si ego recedo in hoc a dictis Hieronymi: quia dicta sanctorum non sūt tā te auctoritatis quin liceat sentire contrarium in his que nō sunt per sacraz scripturam determinata. vnde dicit Aug. in epistola ad vincētium de scripturis sanctoz̄ doctoz̄um. Hoc genus scripturarum a canonicis scripturis distinguendū est: non enī ex eis sic testimonia .pferuntur vt contrariuz sentire non liceat. Sequitur: c Phares genuit esrom. iste phares cū iuda patre suo t iacob auo suo descendit in egyptū t ibi gēuit esrom: t esrom aram: t aram aminadab: t aminadab naason: iste aūt naason cū patre suo exijt de egypto: t ideo fuit princeps i tribu iuda in deserto post patrē suū: q enī iste aminadab fuit princeps tribꝰ iude in exitu de egypto. habef Cantico. j. vbi dr. Anima mea cōturbauit me .pter quadrigas aminadab. Ad cuius euidantiam considerandum q liber canticoz̄ sm doctores hebreos est de deo t ecclesia israel educta per ipsum de egypto. in exitu autem israel de egypto domin̄ siccauit viā per mediū maris rubri: t aque ex vtraq; pte erāt alte ad modū muri: sicut habef Exo. xiiij. t ideo filij israel timebāt intrare. iste aminadab p̄nceps tribus iude cuz tribu sua primus intrauit post moysen. t ex hoc tribus iuda dignitatem regni meruit. t ideo dicitur: Anima mea turbauit me tc. qz filij israel videntes aminadab precedentem cum curribus suis admirati sunt .pter eiꝰ audaciam: t secuti sunt eū. igit post ipsum aminadab filius eius naason fuit p̄nceps tribus iude i deserto: vt dicitur Nu. j. ca. d Naason aūt genuit salmon. salmon aūt genuit booz de raab. Hic est vnum dubium quō ista raab que erat de genere chananeozum fuit coniuncta ipsi salmon in matrimonium: qz erat prohibitum filijs israel ne vllo modo contraherent cum chananeis matrimonia: vt habetur Deut. vij. Dicendum ad hoc q istud fuit preceptum eis ne per chananeas a cultu veri dei auerterentur: t ad idola conuerterentur: vt ibidez habetur. t ideo quando aliqua persona inueniebatur fidelis: t ex fide veri dei aliquid magnum egisse: sicut fecit ista raab vt predictum est: tunc dispensabat vt posset coniungi in matrimonium cū filijs israel: t .pter h ista raab ꝑiuncta est p̄ncipi nobiliozis tribus. s. iude; qz .p filijs israel fecerat magnū actū virtutis in explozato t saluatione.

Booz aūt

Esaie. 4.c a Booz autē ge. tc. Booz xp̄s. de quo dr: Dñs in fortitudine venit. Booz de rab. Nota nulla de sanctis feminis in genealogia xp̄i assumi: sed ꝙs scriptura reprehendit. Debuit enī de peccatorib nasci q̄ .p peccatorib venerat: vt discerēt sui peExo6.12.a cata patrū sibi nō obesse. vñ agn in pasca immolandꝰ iussus est assumi ex caprīs et
Disto. onibus. i. ex iustis t pctorib generādus. Disto. Elimelech fuit de tribu booz: et vxor ei noemi: q̄ cuz vxore sua iuit ad moabitas vbi filij sui duxerūt vxores: sed mortuo patre t filijs sine semine: ruth cū noemi socru sua venit in indeā t gēuit ex ea booz t obeth. b Ex ruth. Moabitide: vt ostēdat implerum
Esa.16.a vaticiniū Esaie: Emitte agnum dñe dñatorez terre. .Per hāc semen abrae ad xp̄m deducif. Ecclesia de gentib p ruth significata: priusq̄ ad booz. i. ad xp̄m veniret ex pte
Mystice diabolo erat. Mystice ruth significat ecclesiam q̄ est de moab. i. de gentibus q̄ ex patre diabolo t petra deserti .p pter idolatriaz: de qua deus suscitauit filios abrae. Obita priozis gētis vēit ad booz q̄ fortis dr. i. ad xp̄m q̄ suscitat semē fratris sui. i. moysi q̄ obijt sine liberis: qz nemī nē ad pfectū duxit lex. Ruth vidēs vl festinās: qz eccle sia puro corde deū videt q̄ festinat ad beatū supne visionis: t diffinit p̄seuerare in fide t dilectiōe dei. c Jesse
Esa.11.a aūt. Pater dauid sepiꝰ noiauit Esaias: iz binomiꝰ fuit. hic aūt ideo dr iesse vt scires eū venisse. de quo Esaias: Egredief virga de radice iesse tc. Hic est flos qui de odorat Isa-
Deu. 27. b ac dicens: Ecce odor filij mei si o. a. p. qz spūs eū abūdātior sime repleuit. d Rege. Nō q̄ solꝰ in hac genealogia rex: sed qz p̄mꝰ rex de iuda t regū p̄ncipiū: .pter quez t ceteri in solio regni seruarūt: t p istum ordo generatiōis decurrit ad christū qui habet regnū dauid. d Dauid
Disto. 2.Re.11.a aūt rex tc. Disto. Dauid in solario sedens vidit Bethsabee se lauantem placuit ei. t vocauit: iacuitq; cū ea: q̄ grauida reuocauit vriā de expeditione: t sic intrare in domū: vt sic pars ascriberet ei: qui nolēs intrare iacuit in vestibulo dicēs: q̄ dñ arca esset in tabernaculis nō intrare in domū suā. Accepīs igit litteris mortis sue ad expeditionē reuersus est. t sicut dauid p̄ceperat occisus est a loab. d Dauid in solario christus est: q̄ in sole posuit tabernaculū suuz. Bethsabee pute satietat septim. s. lex p cuius cognitionē spūalis gra mōstratur. Urias iudaic ppls q̄ p legē dei luce dei gloziat: sed huic xp̄s legē abstulit quaz de se loqui docuit. Ille xo dñ mādata legis iplere nitit quasi eplas fert vnde damnef. Urias etiā iudaicus pplus q̄ noluit intrare in domū. i. in spūalē legis intellectuz. dicēs qz arca dñi. i. ecclesia ē in tabernaculis. i. in figuris. Jdeo non intrauit in domum. i. non accipit aliū intellectū: sed accipit litteras sue mortis: id est intellectum
Mystice litteralem qui ducit eū ad mortē. Mystice dauid. i. xp̄s q̄ goliā. i. diabolū supaPs.23. nit. Jpe est mauu pctoz vel visu desiderabilis. De eodē dicit: Dñs fortis t potēs
Jbid.4.d tc. t iterū: Speciosus forma pre filijs hominum. Bethsabee pute satietatis: id est abundantia gratie spūalis que munere septiformi est puteus satietatis in quo ē fons aque salientis in vitā eternā. Tres p̄dicte sine pudore nominis ponunt: qz non solum culpari sed etiā laudari meruerūt. Justus aūt nomīe dignus est. Sed in hac quia loquendo nequit: saltē silentio nominis q̄ turpe est regit. Nomē viri q̄si iusti ponitur: vt in hoc immanitas sceleris verecundius memoret dum eius causa est occisus. Uxor tamen propter sacramentum ecclie dicitur: que occiso diabolo in coniugium veri regis asciscitur.

Esa.14.c f Urie. Urias lux mea dei. s. id est diabolus: qui dixit: Similis ero altissimo: cui eccliam coniugatā xp̄s de solario paterne maiestatis adamauit: t pulchrā factā sibi matrimonio copulauit. Urias q̄ est figura diaboli. lux mea deꝰ interp̄tat: qui adhuc trāsformat se in angelū lucis: t lucē dei se facit. g Salomō aūt. Christꝰ ē
3.Reg.11.f salomō. i. pacificꝰ: qz ipe est pax nra q̄ fecit vtraq; vnū. Jpe est roboā. i. imperꝰ pplī q̄ velocit pplos ꝓuertit ad fidē. h Roboā. De isto dicit: Dabo roboā tribum iudā vt remaneat lucerna dauid cūctis diebꝰ in israel. Qz dā lucerna nō p̄t accipi: qa nec israel cūctis diebꝰ extitit: nec de dauid post xp̄m dux aliqs i israel fuit. Sed xp̄s lucerna est eterna in celesti israel. Et ideo seruat semp. Sup soliū aūt dauid dicit sede
2.Reg.7.c re christꝰ: qz regnū dauid tpale figurauit eternū christi regnum. i Abia. Pater dñs. i. christus qui dicit: Ego ero illi in patrē: qui tanq̄ dñs omnia quecūq; voluit fecit. Qui etiā est asa. i. attollens: qz ipse abstulit pctā mundi. k Josaphat. Judicans vel iudicium dei. s. xp̄s qui iudicat orbē terre in equitate. l Jozam autē.
Job.3.b. Christus est ioza. i. excelsus qui ait: Nemo ascendit in celum nisi qui de celo descendit. Nota q̄ ioza non genuit ociā: sed potius genuit ochociā. Ochoçias genuit
2.Pa.21.a ioas: t ioas amasiā: t amasias ociā qui et azarias. Joza duxit filiā iesabel t foricat est: t fratres suos occidit. Unde infirmatus est doloze ventri et viscera egere
2.pa.24.c ret quem secutus ochoçias ingressus est per vias domus achab. Joas autē adorauit sculptilia t çachariā filiū ioiade q̄ eū nutrierat: t regē fecerat occidi p̄cepit: qa eū de idolatria increpauit. Amasias quoq; coluit deos seyr. Jdeo t bi tres de ge
Exo.20.a neratione christi fūt exclusi. Sm illud. Visitabo peccata patrū vsq; in tertiā t quartā generationē. Sed hoc dictū est de illis qui peccata patrum sequuntur. naz et bonus de malo genitus misericordia est dignus: t malus de bono natꝰ punitur. Alij qui ponuntur Fuis mali fuerint: vel bonos generant: vel a bonis generantur: vt
4.Re.j.g iozam filius iosaphat viri iusti. Ochias pene in omnibus rectū fecit: nisi q̄ incensū adolere voluit. vnde et in fronte lepra percussus est. Hic tres reges sunt intermissi. vel ideo: quia propositum fuit euangeliste tres tesseredecades ponere: vel quia iozam miscuerat se generi ieçabel: t dictum est per prophetaz in throno regni quē

non esse

a ꝙ latitudo. ꝙ raab hebraice: rachab grece.
a b ō raab. Booz aūt gēuit obeth ex a
a ꝙ festinās. b ꝙ christꝰ: seruiēs vel seruās: qz nō venit ministrari sed ministrare.
c ꝙ incensum vel icēsum. ꝙ xp̄s. est sacrificiū vel incensum qui pro nobis hostia factus est.
b rūth. Obeth aūt gēuit iesse: iesse b c
a ꝙ manu fortis vel aspectu desiderabilis.
d e autē genuit dauid regez. Dauid d
aūt rex genuit salomonē ex ea q̄ f
fuit vrie. Salomō āt genuit robo e
ꝙ latitudo ppli. ꝙ pater dñs.
g am. Roboā aūt gēuit abiā. Abia g h
ꝙ attollens.
autem genuit asa. Asa autez ge
k nuit iosaphat. Josaphat autem
ꝙ excelsus.
l genuit iozam. Jozam aūt genuit f

a Booz aūt genuit obeth ex ruth. Eo-
dē mō ista ruth ꝑiuncta est booz q̄ erat no
bilioz de ciuitate bethleē. licet enī esset .p
hibitū in lege qō nō acciperēt in uxorē
monitū mulieres moabitidas: .pter qō
Esdras fecit illas
eijci cuz filijs suis
a filijs israel: vt habetur. j. Esdre. x.
Ruth tm̄ moabtis .pter actū virtutis ex dispēsatione ꝑiuncta est ipsi booz: q̄ sicut dictū ē .p fide vnꝰ dei susꝰcipiēda reliqt terrā suā: t venit i iudeaz cū socru sua. Sed oritur dubium quomodo iste booz genuit obeth ex ruth: qz a .pncipio ducat Josue: quā do. s. salmon accepit raab t inde ge nuit booz vsq; ad tēpus in quo cepit beli iudicare .pz: i quo tpe ista ruth venit cū noemi i iudeā: fluxerūt. ccc.xxv. anni t plus: vt potest patere cōputāti tē poza iudicū intermedioꝝ. t ideo dicēdū q̄ tres fuerūt booz sibi succedētes: aut filius t nepos. .pm̄ genit est a salmon de ipsa raab: t tertiꝰ gēuit obeth ex ruth: t qz euāgelista volebat vsq; ad dō vnaz quaterdenā tm̄ ponere. ideo istos tres sit militer nominatos: t sibi nuncē imediate succedētes voluit vno nomīe cōphē dere: b Obeth āt genuit iesse. Iste āt alio nomīe vocatus est Jsai. vt habetur .i. Reg. sed nomen iesse dicit ponit: quia de ipo hic agit. .put xp̄s descēdit ab eo: vt scriptū erat Esa. xj. Egredief virga de radice iesse: t flos ō radice eiꝰ tc. t ideo ex noie iesse ē posito ostendit ista .pphetia cōpleta fuisse. c Jesse aūt genuit dauid regē. Iste aūt nominat solꝰ rex. licet ante eum t post fuerūt plures alij reges: qz iste fuit .pm̄ꝰ electꝰ in regē ꝑz beneplacitum diuinum: vt ostensū est. s. et .pter excellentiam sanctitatis sue.
d Dauid autem genuit salomonem ex ea que fuit vrie. tacetur nomen Bethsabee et exprimitur vir eius q̄ fuit iustus t bonꝰ: vt patet. ij. Reg. xj. t vt ostendat q̄ Bethsabee de qua fit aliqliter mentio accidentaliter cōiuncta est ipsi dauid. s. .p morte vrie. e Salomō autē genuit roboam. sub isto roboam diuisum est regnū iudeozum in duo regna: vt patz. iij. Reg. xij. quia decem tribus recesserūt ab eo: et adheserunt hieroboam. t tunc dictum est regnum israel. due autem tribus que remanserunt ipsi roboam dicte sunt regnum iuda. f Jozam autem genuit ociam. sic ptz ex. iiij. Reg. Hic omittūt tres reges sibi succedētes: qz ioza genuit ochoçiam. ochoçias autem genuit ioas: ioas aūt genuit amasiā: amasias aūt genuit ociā. Rō aūt huiꝰ est .ꝙ Hiero. .ꝙa ioza accepit vxorē filiam ipiissime ieçabelis: ideo filij eiꝰ vsq; ad quartā generationem de genealogia dñi excludūt: t maxime qz euāgelista volebat vnā quaterdenā tm̄ pōere rōne iā ꝓdicta. iō oportebat tres reges excludē: t isti tres rōe ꝓdicta ꝓcienti alijs remouenf. Sequit:

Ezechie

Universidad de Navarra Biblioteca

q̄ non esse iessurum de domo achab nisi in quarta generatione: ideo memoria eius a sancta generatione tollit vsq; ad tertiā generationē: purgata Xo labe gentilis familie: in quarta ozigo christi numerat. a Ocias aūt. Sub ocia ioathā achaz ꝛ ezechia ꝓphetauit Esaias de christo. Propt pec cata principū claudebant oza ꝓphetarū. b Ezechias. Fort' dns: ipe ē

Esa.38.a

B

Jbi.b

Ezec.18.c

Ps.144.

Jbi.14.

3.Reg.13. et.14.

Ps.88.

Joh.17.b

qui dic aplis: Nolite timere. Ezechie cū esset sine liberis dictū est: Disp̄one do. t. q; mo. Ideo fleuit nō ꝓter longiozem vitaz: cū sciret inde placuisse deo salomonē q; non petiisset ampliozes annos. Sz q; dubitabat ne ꝓmissio dei impleret cuz se sciret esse de dauid per quē oporebat venire xp̄m: ꝛ ipe erat sine liberis. vñ ꝛ dicebat: Mō video deū: nō aspicia m hominē? Ecōtra credebat: q; fidelis est q̄ ꝓmiserat. De' autē sententiā quā dederat ad ꝓbatiōez fidei īmutat: ꝛ spatiuz generādi dat. c Manasses. Obliuiosus. Ipse est qui quasi conuerso peccatori dixit: Omnium iniquitatum eius nō recordabor. d Amon. i. fidelis vel nutriti⁹ significās christū. de quo dicit: Fidelis dns in omnibus viis suis: qui congregat filios vt gallina pullos suos. e Josias. i. salus domini vel incensū. Ille est q̄ dicit: Dirigatur oratio mea sicut incensum ꝛc. f Josias rex iustus: quod nō filij ei⁹ quos genuit: nō in trāsmigratione: quia nunq; trāsmigrauit: sz ꝑm ꝓdestinationē dei ad trāsmigrandū. Jechoniam ꝛ fratres eius simul pōlit: vt quo⁹ est cōmunis iniquitas similis sit ꝛ miseria. Jechonias ꝓparatio domini: q; tā patrē q̄ filiū dns ad trāsmigrā dū ꝓparauit. Legit i libro regū q; iosias genuit ioachaz: ꝛ ioakim q̄ ꝛ beliachim ꝛ sedechiam. Joachaz fuit eessit patri in regnū: quo capto a rege egypti substitutus est loco ei⁹ ioakim frater eius. Quo mortuo regnauit ioachin (qui ꝛ iechonias dict⁹ est) filius ei⁹ ꝓ eo: quo capto a rege babylonie: loc⁹ ei⁹ sedechias posit⁹ est. g Jstō. Veritas hystorie habet q; duo fuerūt iechonie: vt vn⁹. s. pat sit in fine ꝓcedētis thesseredecadis: alter in ꝓncipio sequētis. sed mystice ꝑm Aug'. vn⁹ ꝛ idez est in fine ꝓcedētis ꝛ in ꝓncipio sequētis. Sed quare ꝓtermissus est ioakim pater iechonie: fortitan vt typū christi faceret iechoniā bis numerauit: ꝛ ioachin ne numerus augeret ꝓtermisit. h Querit quare iechonias dr filius iosie: cū iosias ioakim: ꝛ ioachin genuit iechoniā? Si autē eundē iechoniā bis numerus in fine. s. precedentis thesseredecadis ꝛ in ꝓncipio sequentis ad hoc vt tres plene thesseredecades inueniant: tā nō erūt. xlij. patres. Diuersis modis soluit hoc. Hiero. dicit q; vterq; pater ꝛ filius ioachin ꝛ iechonias vocabat: ꝛ ita vnū habem⁹ in fine p̄cedētis thesseredecadis ꝛ alterz in ꝓncipio sequētis: vt cū dicit Josias genuit iechoniā: ioakim intelligam⁹. Aug⁹. Vo dicit Cum vo dicit iechonias genuit salatbiel: ioachin accipiam⁹. Aug⁹. Vo dicit q; vn⁹ bis numerat. s. iechonias q̄ ꝛ ioachin dict⁹ ē: a quo facta est q̄dam in exteras gētes deflexio qñ in babyloniā trāsmigratū ē. Ubi ergo ordo a rectitudine deflectit ꝛ in diuersū tēdit angulū facit: ꝛ id qō in angulo ē bis numerat. Trāsmigratio in babyloniā significat trāsitum aplo⁹ ad gētes: In qua trāsmigratione xp̄s factus lapis angularis: vtrūq; pp'm cōplectitur quod ostendit q; iechoniā bis posituī. i Omnes q̄ a dauid vsq; ad trāsmigrationē babylonis numerantur reges fuerunt. k Jechonias. Post resurrectio domini: sequens iechonias ꝓparatio domini dicitur: vtrunq; congruit christo qui est resurrectio et vita.

g Salatbiel. Petitio mea deus: Christo conuenit qui dicit: Pater sācte serua eos quos dedisti mihi: vt sint vnum sicut ꝛ nos.

h Salatbiel autem genuit ꝯozobabel. Hoc in multis scripturis legit: sz in Paralipomenon filij iechonie affir: salathiel: melchiram ꝛ phadaia: ꝛ de phadaia ozi sunt ꝯozobabel ꝛ semei: Sed tradūt hebrei trinomiū fuisse assir: salatbiel melchirā et phadaia. Ut salatbiel ꝛ phadaia fratres: filios q̄s genuerunt vterq; suū vocauit ꝯozobabel. Cū de isto dicat euangelista abiud genitum. Paralip̄. dicit q; ꝯozobabel mosollā genuit ꝛ reliquos inq̄s abiud non numeratur: sed multa vitia scriptorum in Paralipomenon deprauata sunt. vnde multe ꝛ interminate genealogie inueniuntur quas iuber apostolus vitari.

i Ꝯozobabel aūt ge. abiud. Magister babylonis. i. confusionis. Illi conuenit qui mundum ab erroꝛe idolatrie ad viam veritatis reuocauit. j Fuerunt viri studiosi ex iudeis dicti heriles ꝓter ꝓpinquitatem generis xp̄i. erantq; naçarei qui ordinē genealogie christi partim memoriter: partim ex libris dicꝛ: partim ab aliis ꝛ pauis retinētes ꝑm ordinē scripserūt.

k Abiud: id est pater meus: Iste christo conuenit. de quo dicitur: Ipse inuocauit me: pater meus tu ꝛc. l De abiud vsq; ad ioseph nulla hystoria inuenitur in Paralipomenon: sed annales fuerunt apud hebreos. de quibus herodes multos comburi fecit vt cōfunderetur ordo regie stirpis: et fortitan ioseph nomina patrū ibi legerat vel aliquo modo ibi retinuerat q; quē euāgelista seriem hāc generationis posuit. Sed sine hoc sine alio modo euangeliste fuit hec certa generationis successio.

a Ezechias aūt genuit manasses. Iste Ezechias nō habebat heredē qñ dictū est ei p Esaiā ꝓphetā: Esa. xxxviij. Dispone domui tue: qz morieris tu ꝛ nō vives: ꝛ tūc fleuit ñ timore mortis: sed ꝓpt defectū seminis: timēs ne xp̄s de eo nō nasceret ꝛ ibi ipo oratē cū lachrymis additi sūt vite ipsi⁹ anni. xv. ꝛ tūc genuit manasses: q̄ q̄dez manasses liez primo fuerit pessim⁹ qz de eo scriptuz est. iij. Reg. xxi. q; ipe implevit hierlm sanguine ꝓphaz vsq; ad os. iter q̄s Esaiam aunnculū suū secari fecit: ꝓpter qō in captiuitatē ductus est: tamē finaliter penituit: ꝛ ad regnū suū reduct⁹ fuit: vt babeē. ij. Parali. xxxiij. ca. Sequit: b Manasses aūt genuit amō: amō aūt genuit iosiam. Iosias iste fuit optim⁹ q̄ in tuuē ture sua cepit querere dominū: ꝛ ōstruxit templa idoloꝛ p totū regnū suum.

c Josias autem genuit iechoniaz ꝛ fratres eius in trāsmigratiōe babylonis: nō qz adhuc esset trāsmigratio qñ geniti sunt: sed quia imminebat. Nominantur autem fratres iechonie cum eo: quia similes ei fuerūt i captiuatiōe. ioachaz aūt q̄ ꝓm⁹ regnauit p⁹ iosia captiuat⁹ est p regē egypti: vt dr. iiij. Reg. xxiij. Rex aūt egypti ꝓstituit regē loco ipius fratrē ei⁹ eliachi mutato nomīe ipsi⁹: ꝛ vocauit eū ioachim vl' iechoniā: ꝛ iste ē q̄ dicit b genitus a iosia: quē captiuauit rex babylōis: ducēs secū in babylonē: sz i itinere remisit eū sub iuramento q; ei fideliter seruiret: sed iste ioakim q̄rto anno volens rebellare ab exercitu regis babylōis capt⁹ est ꝛ occisus: ꝛ cadauer ei⁹ extra hierusalē ꝓiectū: sic fuerat ꝓ Jeremiā ꝓdictū: Ibi re. xxij. Sepultura asini sepelie: ꝛ regnauit ioachin filij ei⁹ ꝓ eo q̄ silr dict⁹ est iechonias: sz aliter scribit ꝯ ꝓm⁹: qz pat ei⁹ ioakim p. k. m. alius aūt p. c. ꝛ. n. ꝛ iste regnauit trib⁹ mēsib⁹: ꝛ postea adduct⁹ est in babyloné captiu⁹ cū matre et nobilib⁹ de terra iuda: ꝛ ꝓstitutus est sedechias auunculꝰ ei⁹ filij⁹ iosie rex in hierusalē a rege babylonis. ꝛ. xj. anno regni ei⁹: qz rebellauerat captus est a rege babylonis: ꝛ excecatus est in babylonem ligatus ductus ꝛ hierusalem destructa ꝛ templum combustum. vt habetur. iiij. Regū. xxv. Et sic patet q; fratres iechonie filij iosie fuerunt captiuati sicut ꝛ ipse ꝓpter quod nominantur cum ipso.

d Et post transmigrationez babylonis iecho. Iste iechonias a quo incipit tertia quaterdena nō fuit iechonias filꝰ iosie: sed nepos eius p. n. scriptus: vt dictū est: aliter non essent quattuordecim in ista quaterdena vltima. e Salathiel autē genuit ꝯozobabel. ꝛ iste ꝯozobabel est ille sub quo transmigratio redūt ō captiuitate: vt habetur. j. Esdre. ij. f Zorobabel aūt genuit abiud: abiud autem genuit eliachim. Contrarium videtur. j. Paralipomenon. iij. vbi dicit q; ꝯozobabel genuit mosollā ananiā ꝛ salomit. Est dicendū q; aliquis istorum fuit binomius: ꝛ sic dictus ē abiud: quia plures binomij i sacra scriptura iueniuntur. Ab isto abiud vsq; ad ioseph nulla hystoria in biblia reperitur: sed apud iudeos fuerunt aliqui studiosi qui genealogias a dō descēdētes diligētissime scpserūt ꝓpt qm quē expectabant a dō descēdere: ꝛ ibi Matthe⁹ potuit

Eliachim

Job.3.a Eliachim. Dns resuscitās. Ille qui dicit: Qis q̄ videt filiū ꝛ credit in eū ha. vi. cter. ꝛ ego resu. eū ꝛc. b Azor. adiut⁹. Ille ē q̄ dicit:

Ps.53. Ecce de⁹ adiuuit me do. s. ē a. m. c Sadoch. Justus. i. xp̄s. de quo

Jbi.10. dicit: Justus dns ꝛ iusticias dilexit. d Achim. i. frater meus iste. Quis alis⁹ q̄ ille q̄ hō fieri voluit vt posset habere fratres. de quibus

Ps.21. diceret: Nūciabo nomē tuū fratrib⁹ meis.

Jbidem. e Eliud. i. de⁹ me⁹. Cōuenit xp̄o q̄ dicit: Deus me⁹ vt q̄d vere liquisti me: f Eleazar. i. de⁹ me⁹ adiutor. Ille est q̄ ex ꝑsona homis dixit: De⁹ me⁹ sperabo in eū. g Mathan. donans vel donat⁹. Ille est q̄ dedit dona hominib⁹. ꝛ de quo dicit: Sic de⁹ dilexit mundū vt filiū suū daret.

Job.3.b

a Eliachim aūt genuit azor. Azor c autem genuit sadoch. Sadoch d autem genuit achim. Achim au e tem genuit eliud. Eliud autem f genuit eleazar. Eleazar autē ge g nuit mathan. Mathan autē ge a

g supplantator vel lucrator.

nuit iacob. Jacob autez genuit b

a stella maris. b non de quibus: qz sine viri coitu de sola virgine natus.

Joseph virū Marie: de qua natus est Jesus qui vocatur xp̄s. k Omnes itaq; generatiōes ab abraam vsq; ad dauid generationes qttuordecim ꝛ a dauid vsq; ad trāsmigratiōe babylōis vsq; ad xp̄z

Luc.3.c

t

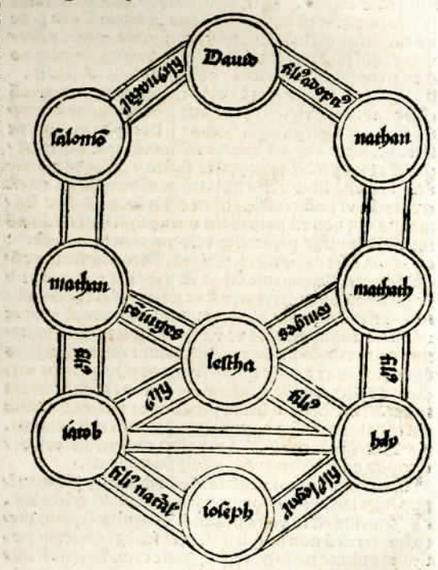
k

Dirū marie. Quid ad xp̄m generatio ex dauid deducta ad ioseph cū xp̄s nō ex semie⁹ ioseph: sed nō est ꝓsequendo scriptura ꝛ vt ordo mulieꝛ in generationib⁹ texat: ꝛ ideo nō p mariā sed p ioseph induckt: cū de vna ioseph ꝛ maria tribu fuerit. Ad ꝛ cā q̄ ad ꝓpinquā cogebat accipe: ne trib⁹ in aliā se ꝓfūderet. vñ etiā simul tanq; de vna stirpe, ꝓfitent in bethleē redire cū singulis in suā ciuitatē. Exemplo marie liquet fidelibus cōiugatis seruato pari cōsensu cōtinentiā posse ꝓmanere cōiugiūq; vocari: nō ꝓmixto corpozeo sexu: sed custodito mētis affectu. Ad ꝛ ioseph vir marie ō: qz cōiugiū verū est vbi cōseruat amoris affect⁹: ꝛ in maria fruct⁹ nuptiarū inuenit. k Omnes itaq;. Decurso ordine generationis tandē in fine cōcludendo euāgelista recapitulat sub mystico numero. Tres distinctiones in generatiōe xp̄i mystice insinuāt fidē sancte trinitatis quā cōcorditer astruit doctrina legalis ꝛ euangelice institutionis. Tres enim trinitatis fidem: quattuoz doctrinaz euangelicam decem legis significat institutionē. In tres tesseredecades dividit hec generatio. Prima est ab abraā vsq; ad dauid: ita q; dauid includat. Secūda a dauid. i. iusta dauid a salomōe incipit: ꝛ in prioꝛ iechoniā finit. Tertia a secūdo iechonia in xp̄o terminat: Ab abraā vsq; ad dauid ꝛ a dauid vsq; ad xp̄m tria in hac distinctione notant tpa ad xp̄m currere. Ante legē in quo abraā: naturale seruans mādatū. Post legē quā iudei ꝓuaricātes captiuāt. Post gratiā per quā omnes de captiuitate soluūt. Et in bis singulis bis septē sunt: qz gratia spūssancti in homine geminat: vt coz ꝛ carnē in vnū ili gens faciat vtrunq; exultare in deū. Qz autē ter. xliij. verā significat religionē. Quattuoz enī ꝛ decē nouū ꝛ vet⁹ testamenta indicāt: quia via ad christum per decē verba legis ꝛ quattuoz euangelia predicat: ita tñ vt quicq̄d ascribit trinitati q̄ de⁹ est ꝓcrem⁹: qz nulla ꝓceptio impletur: nisi bic numer⁹ colendi deū teneat. Ut ꝛ banc viam esse p veniendi ad christū (qui est nostra terra ꝓmissiōis) scias: totū numerū collige in summā: ꝛ sunt. xlij. quo numero māsionuz veri hebrei de egypto ad patriā veniūt. Et bene hoc numeri sacramēto vēim⁹ ad patria: quo christus a patriarcha cui ꝓmissus est puenit ad virginē qñ ad iordanē spūssci gratia abundantem. Et ideo euangelista numerauit ab abraā quadragintaduas generationes: velut celest' patrie mā siones in fine xp̄m suppurās: qui est consummatio vie ꝛ mansio vite. In abraam ꝓmum fides ad iusticiam reputat: quod est initiū vie vt vite ad requiē. Jdeo. xlij. quia hoc numero prēfes ecclesie temp⁹ ostēdit: q̄ dns bene opantib⁹ cooperat. Septies enī seni. xlij. sūt. Sex ad requiē q septies sex māsiones castrametat: in quaz vltima iesu duce: da generatione ab abraā credēte: lauacra baptismi ꝛ celi ianuas patendimus: dum quotidie prelibando gustu celestium fruimur: et patienter promissum expectamus.

Matthеus

residuū huius genealogie videre: vel si dicatur q; herodes illas scripturas cōbussit ne linea regia ab aliis distingueretur: vt dicunt aliqui. tūc dicendū q; matheus habuit p reuelationē: quod non habuit p scripturā: quia apostoli ꝛ euangeliste nō fuerunt min⁹ illuminati: immo mag⁹. Cū anti qui ꝓphete. seqtur: a Mathan autē genuit iacob. Cōtra riuz dicit Luc. iij. vbi dicit q; mathat genuit heli: ꝛ heli genuit ioseph. Dicendum q; mathat ꝛ mathan descēdēt a dauid: sed mathat p nathā q̄ fuit filius dauid adoptiu⁹. Mathan āt p salomonē: ꝛ isti duo mathan ꝛ mathat habuerunt vnam vxorem successiue: q̄ dicta ē iesta: ꝛ diesta a mathā cōcepit iacob: ꝛ a mathat hely: ita q; heli et iacob fuerūt frēs vterini: sed de duobus fratribus a dauid diuersimode descendentibus. Heli autē acceptā vxoꝛe moꝛtuus est sine semine. ꝛ ideo iacob frater ei⁹ accepit vxoꝛē fratris sui: vt ei suscitaret semen: genuit ioseph: ita q; ioseph fuit filius naturalis ipsi⁹ iacob: ꝛ sic accepit eum bic matheus. Fuit aūt filius heli legalis: et sic accepit eum in genealogia Lucas vt pater

in figura sequenti.



Ratio autem quare Matthеus describit genealogiaz christi per salomonē filium eius naturalem hec est: qz describit assumptionem nostre humanitat⁹ a deo. Lucas autem per nathan filium adoptiuum: qz describit reductionē nostrā in deū que fit p gr̄am adoptionis. b Jacob aūt genuit ioseph virū marie: de qua nat⁹ est iesus qui vocatur christus. Cum ioseph non fuerit pater iesu: vt habetur infra eodem ca. non videtur esse sufficienter probatum per istam genealogiam sic descriptā q; iesus filius marie fuerit de stirpe dauid. Dicēdū q; imo: qz ioseph ꝛ maria fuerūt de eadē tribu: quia mulier nō poterat nubere cū viro alteri⁹ tribus quando ad ipsam pertinebat hereditas paterna: vt patet

Matthe⁹ in hac vita que quattuor tẽpor cursu labit in qua regi nos oportet a xp̃o ꝑm laboriosã disciplinam qua filios flagellat: que in .x. ꝑpter decalogi mãdata signat: ꝑ quadragenariũ numer ꝙ regẽ xp̃m venisse testat: addito binario ꝑpter duo testamẽta ꝙb⁹ regi nos oportet. Vel duo p̃cepta charitatis in quib⁹ tota lex cõtinet. ꝙ cõpletur ver⁹ scriptura: Qua ꝑpt in generationib⁹ matthei q̃ describẽdo enumerãt nostrox signatur susceptio peccatox. In generationib⁹ autẽ luce q̃ ascẽdo vsq; ad deũ pueriũt: cui mũdati recõciliant p xp̃i sacerdotiũ: intelligit nostrox ablutio peccatox. Ideo in septuagesimo septio numero tota el⁹ enumeratio cõplet: in cuius mysterio saluator remittẽdũ esse peccanti dicit: Denar⁹ enim iusticie est numer⁹. vndenarius trãsgressio est denarii: q̃ septies ductus explicat. lxxvij. in quo numero tanq; vniuersal peccati fit plena remissio pctox p xp̃m ascendentibus ad deũ: Nec ẽ mirãdum ꝙ lucas plures successiones ponit a dauid vsq; ad christum: Matthe⁹ paucio/ res: cum ille ponat alias personas ille alias: t ex his forsan alij minus alij plus vixerunt. Nota non esse cõsuetudinem scripturarũ vt in generationibus successionis ordo mulieribus tribuatur: ideo generatio ioseph ordinabiliter ponitur qui de eadẽ tribu: de qua et beata maria fuisse cognoscitur. a Christi autẽ ge. Sine additamẽto iesu ponit: vt eũ itelligas de quo ꝓpheta: Unxit te deus tu. Jesus q̃ substãtialiter illi cõuenit angelo referente ei. ꝓpriũ ex saluationis officio sublimi⁹ declarat. b Sic erat. Sicut dictũ est: vt ex ioseph ozigo marie q̃ est de dauid claresceret: t christus nõ ex eius semine vt deus t homo: ꝙ genealogiã homo: ꝑ hoc ꝙ de virgine de spiritusancto deus ostenditur. Sic inq̃ erat vt ꝓscripta est: t mox dicẽt sicut postea signis t ꝓdigijs manifestat: vt totus liber deũ t hominẽ natũ demõstret: q̃ est credendũ vt possit intelligi. Hic enim sensus deficit humanus vbi non est natura sed virtus: qui non credit nõ intelligit ꝙ virgo peperit: ꝙ verbum caro factum est.

c Cum esset desponsata. Origen. Jdeo despõsata vt significaret ecclesiam que virgo est t sponsa: t vt ꝑ ioseph ozigo marie ostenderetur: vel vt ioseph esset testis castitatis defendens eam ab infamia suspicationis: t ne vt adultera damnaretur: t vt virgo viri solatio sustentaretur: t vt diabolo partus occulteretur: qui nequit satis dinoscere an ex semine natus sit: an de virgine: t ne virginibus esset excusatio infamie ꝙ mater christi ifamata fuerit. d Despõsatio fiebat per aliquot dies ante assiduam cohabitationẽ: t interim erat vxor sub custodia viri. d Antequ cõuenirẽt. Nõ ꝙ postea cõuenerint: vt si dicerem⁹ antequ penituerit morte ꝓuentus est.

Non ꝙ postea conuenerint: sed ostendit ꝓximum tẽpus nuptiarum: in quo nuptiarum solennia celebrant. e Inuenta est in vtero habens. Jnuenit ioseph in vtero habere: sed non de spiritusancto sciebat esse: cum postea vt dubius deliberaret dimittere eam. Apostol⁹ autem hoc addidit ne interim subreperet suspicio lectori.

Quomodo hoc factũ sit t quo ordine vel in qua ciuitate christi cõceptio sit celebrata: hoc ꝓtermissum a Luca exponitur. f Justus ꝙ fidẽ qua credebat xp̃m de virgine nascitur: et voluit se humiliare ante tantam gratiam. Qr iustus erat hoc ẽ testimonium castitatis marie: vt qui seruat innocentem iustus dicatur: sed et pius dum nollet propalare: ex conscientia castitatis iustus: ex timore pius. Sciebat illam esse inculpabilem: ꝙ vnde vt quid esset ignorabat: t ideo mediã elegit viam effugiendi: vt neq; innocentem ꝓderet: neq; rei incognite consentiendo se reum faceret coram deo. Vera virtus est. cum nec pietas sine iusticia: nec sine pietate iusticia: que separate ab inuicem dilabuntur.

Et nollet

† 27.q.2.ꝓt⁹ d.c.iuera. c. genuit. De ver.sig nifi.c.5.

† 2.q.i. c.si peccauerit

Pa.44.

Mu.xxxvj. De filiabus salphaat. Beata aũt virgo maria fuit vnica Joachin patri suo: t ideo ex lege cogebat viro sue tribus nubere: ꝑ pter hoc etiã iuit cũ Joseph in bethleẽ ciuitatẽ dauid vt ꝓfitereꝛ cũ eo: vt habet Luc. ij. Modũ aũt ꝑ quẽ fuerũt de eadẽ tribu Dauid Matheus describit dicẽs ꝙ melchi habuit fratrẽ nomine panthera: q̃ genuit barpanthera: t hic genuit ioachin: q̃ genuit beatã mariã: t sic beata maria descendit a dauid ꝑ nathan ꝑm Damascenus libro. liij. ca. vj.

a Christi aũt generatio sic erat. Descripta genealogia xp̃i in qua mattheus ostendit xp̃i veram humanitatẽ: hic ostẽdit diuinitatẽ ei⁹ ꝑ modũ ꝓceptionis ei⁹ mirabilez: t diuidit in tres ptes: q̃ primo ponit beate virginis mira ipregnatio. secõ ipsi⁹ ioseph dignã dubitatio. ibi: Joseph aũt cũ esset iust⁹. tertio magna dubij certificatio. ibi: Hoc aũt eo cogitãte. Dicit ergo primo: Christi aũt generatio tẽ. q. d. ne credaꝛ ꝙ iesus sit genit⁹ ex cõmixtione maris t femine sicut ꝓcẽdens. et ideo describit⁹ mod⁹ mirabilis q̃ sequit:

b Cũ esset despõsata mater ei⁹. i. xp̃i.

c Joseph. s. spõso suo. d Anteq; ꝓuenirent: ꝑ carnaliter. s. nõ ꝙ post ꝓuenerint: vt. j. dicer. e Inuẽta est in vtero habẽs. inuẽta inq̃ a ioseph q̃ cura virgis habebat. f De spũsancto. istud referꝛ ad verbũ ꝓcẽdens. cum dicit: Habẽs in vtero: q̃ hoc fuit virtute spiritussancti. illud enĩ qđ in generatione aliox hominũ fit ꝑ virtutem seminis decisi a patre t recepti a matre in matrice: fuit factũ virtute spũssancti in virgine: virtute cui⁹ ex purissimis sanguinib⁹ beate virginis fuit corp⁹ christi formatũ: t in eodẽ instãti aiatũ: t a xp̃o assũptũ: q̃ cũ infinita sit virt⁹ spũsti põt oia opari in instãti. Sed quare ista ꝓceptio xp̃i nõ fuit fctã anteq; virgo despõsaret ipi ioseph. Dicendũ q̃ btus Ambro. sup Lucaꝫ ad hoc assignat multas rõnes quaꝫ aliqs accipio. Primo ei istud fuit rõnabile ex pte pueri: q̃ si cõcept⁹ fuisset ante despõsationẽ potuisset rõnabilit a iudeis sicut illegitim⁹ repudiari t nõ sicut xp̃s recipi. secõ q̃ puer ꝑpter serie erat ad b t cõsimilia necessari⁹. Jtẽ hoc fuit ex pte virgis necessariũ: vt haberet ministrũ nõ suspectũ: sed sibi ꝓiũctũ vt spõsũ. Jtez hoc fuit rationabile ex parte nr̃a: q̃ sicut ꝑ Thomã palpatẽ cicatrices christi certificati sum⁹ magis de resurrectione xp̃i q̃ ꝑ alios: ita ꝑ ioseph magis certificati sum⁹ de virgitate marie: q̃ dolore iniurie fuisset motus ad vindicandũ oppzobriũ nisi in virgine cognouisset diuinũ sacramentũ. Jtẽ queriꝛ b cũ maria esset tã despõsata ioseph t in domo ei⁹: vt dicit Chrys⁹. quare nõ accessit ad cognoscẽdũ virginẽ. Dicẽdũ q̃ mod⁹ erat iustox nõ ꝑficere matrimoniũ ꝑ carnalẽ copulã: nisi ꝓ⁹ vacaret ozõni ꝑ aliqđ tps ꝓpter oꝓzãdo diuinã miserecordiã: vt patet Tobie. viij. Et tũc credit revelatũ esse ipi ioseph ꝑ positũ marie de obseruãda virginitate: licet ei cogereꝛ ad matrimoniũ cõtrahendũ ꝑm tpis illi⁹ modũ: ꝓpter rõnes ꝓdictas: tñ habebat virginitatẽ in desiderio t ꝓposito: ꝙ votũ nõ exꝓssit. Cõtraxit igit matrimoniũ cõmittẽs se diuini volũtati: t tũc ex revelatiõe diuina credit ꝙ ioseph cognouit ꝓpositũ marie: t tũc ex cõi ꝓsẽsu voluerũt virginitatẽ: qz vt credit ioseph adhuc virgo erat. Cui⁹ rõ ẽt qz cũ xp̃s in passiõe sua nulli matrẽ seruãdã tradidit nisi virgini: nõ est ꝓbabile ꝙ aũ ꝓceptũ dũ adhuc esset iuuẽcula traderet alicui nisi virgini custodiẽda. g Joseph aũt. Hic põit ioseph digna dubitatio. emisso aũt voto ꝓdicto angel⁹ gabriel venit ad virginẽ ignorante ioseph: t impzegnata est de spiritusctõ: vt habet Luc. j. t stante licentia ioseph abijt ad cognatã suã scz sanctã Eliçabet: vt ei ꝑgnanti fuiret: t natũ filij sui ꝑcursoꝛ videret: t ibi mãsit trib⁹ mẽsibus vsq; ad pactã ꝓcursoris natiuitatẽ. Jpa aũt redeũte vidit ioseph vtez ei⁹ granidũ: incurrit ex hoc vehementẽ suspitionẽ: nec fuit mirũ ꝑpter marie lõgã absẽtiã: ex altera pte tñ tenebat de marie sanctitate: vt dicit Chrysostom⁹ ꝙ sibi videbatur impossibile eam ceciderisse. h Cum ergo esset iustus noluit eam traducere: id est proꝓalare: quia non erat certus de crimine. t ideo:

i Voluit occulte dimittere eam. ne forte ex opposita parte faueret sibi in crimine: t bene dicitur ꝙ occulte: ne si in palã eã relinqueret nesciret respondere determinate causam dimittendi eam hoc quẽrentibus: cum haberet argumenta sibi ꝛsolubilia ex vtraq; parte: vt visum est. Sed queritur hic quare maria non dixit ei diuinum secretũ. Est dicendum ꝙ talia non sunt reuelanda: nisi ꝗtum se extenditvoluntas diuina. t ideo beata virgo tacuit: tenens firmiter ꝙ sicut istud secretum fuerat reuelatum sancte eliçabet: vt habetur Luce ꝓximo: sic reuelaretur aliis competenti tempore ex beneplacito diuine voluntatis. Similiter queritur quare ioseph non petiuit ab ea

a Et nollet eã tra. Quã despõsanerat in cõiugiũ ducere: ne videretur quod ignorabat celare: vel traducere ad penã in q̃ nouerat nõ esse infamiã: qz sciebat se eã virginẽ accepisse t intactã seruasse.

b Hec autẽ eo co. Hic docemur diu deliberãdum esse in icertis ne peccet temeritate leuitatis. c Ecce angel⁹ do. Quia sic pie cogitat cõsolari meruit: t cõsiliũ suũ melioꝛi consilio mutatur. d Fili dauid. Recognosce quod promissus est domui dauid: de qua tu es et maria: t vide impletum in ea.

e Noli timere. Quis tantus sit ꝗtum credis: t ne timeas ꝓ reatu: ꝙ amplectere charitatis intuitu. f Conjugem. Coniunx erat non concubitu sed affectu: non coniunctione corporis: sed copulatione animoꝝ.

g Nota coniugem dici a prima fide despontionis: Jgitur dispensationis est si quis p mittitur aliam ducere post sacramẽtum spõsionis: t si nunq̃ debitũ soluere possit.

h Bene ioseph vir t maria ꝓiunx dicit: cũ in eo seruaꝫ affectus amoris qđ est verũ cõiugium: t in ea sine coitu est fructꝰ nuptiarꝫ. g In ea natũ. De ea nasci est i lucẽ ꝓduci. In ea ẽ nasci est concipi: vel ꝑm ꝓscientiã angeli quã habet ex deo: cui futurũ quasi ꝓteritũ natum dicitur. b De spiritusãcto. Spiritussanctus ẽ deus et donũ dei t charitas: t sola charitas cum incarnari fecit.

i Pariet. Re videretur ioseph nõ esse necessarius ei. subdit: pariet. t ita eris necessarius ꝓcurationi. k Vocabis. Jdẽ dicit iste qđ ꝓdixerat marie: vt ꝓmissum salutozem iam venisse tam viris q̃ feminis reꝓsentet ex voce. Ipse enim nomen interꝓtat. l Hoc autẽ totũ. Qr ꝓpinquo est despontata q̃ inuenta est in vtero habẽs: q̃ pepit virgo: q̃ iesus vocat⁹ est: q̃ saluat. Hoc enĩ ait euãgelista quãdo tã oia impleta erant.

m Ut adimpleret. Prophetia signũ est ꝓscientie dei: quia quod dicit certũ est a deo ꝓscири: t ideo ab homine debet timeri. Nullũ autẽ signũ quod designat efficit: sed tñ signat quod ostendit. sic prophetia non necessitatem eozum facit que predicit: sed signuꝫ est prescientie dei. Hiero. non est necessitas rerum ex eloquio ꝓphetarum: sed sola exhibitio veritatis. Prophetia nõ facit necessitatem eozum que dicit: sed signum est ꝓscientie dei. Prophetia alia est ex predestinatione dei: quam necesse est omnibus modis euẽire: vt sine nostro impleatur arbitrio: vt hec de qua hic agitur. Alia est ex prescientia dei cui nostrum admiscetur arbitriũ. Alia ẽ que comminatio dicitur: que fit ob signum animaduersionis diuine vt fugiant a facie arcus electi: t iuste pereant incauti: et nõ ex prescientia: quia longe aliter scitur q̃ futurum ꝓmineꝛ. n Ecce virgo in vtero habebit et pariet filium. Admiratur prophetа Esaias: et quasi omnes de somno suscitans ait: Ecce virgo in vtero habebit: spiritussancto presens erat quod in tempore nondum erat. Ecce virgo rẽ. Dicunt iudei ꝙ nõ est hoc nomẽ integritatis sed etatis puella. Sed quomodo tunc est signum: sensum Esaie sequitur: non verba: ꝓ cõcipiet ponit: Jn vtero habebit. t vocabunt ꝓ vocabis vel vocabitur. o Emanuel. Propzium est christi vt iesus: quia cum bis q̃s saluat semper adiuuando perseuerat. Tribus de causis de veteri testamento astruit ea que ponit in euangelio. Pzo testificatione: vt habeat testimonium a lege t ꝓphetis. Pzo confirmatione fidei: qz facilius credimus cuz videmus impleta que sunt predicta. Pzo cõiunctione noui et veteris testamenti.

p Exurgẽs autem ioseph a somno. Be. Moza. Quisquis a deo monetur: soluat mozas: fugat a somno: faciat quod iubetur.

q Fecit sicut precepit ei. Per obedientia. Fecit non tñ quod precepit angelus: sed etiam sicut precepit. Exhibitione seruitutis et affectu amoris obediẽs recte dicitur fecisse sicut precepit ei angelus.

r Angel⁹ dñi. Hõ relinquit mẽtiẽdi loc⁹: vbi officiuꝫ angelox celebrat.

s Et accepit cõ. su. Ad vitãdã virginis infamiã ad celandũ saluatoꝛis aduẽtũ: ad necessarium pueri nascentis obsequium.

Donec pepe

a ꝙ traducere greci habẽt ꝓpalare. b ꝙ ne si palã esset ve adultera puniretur.

a et nollet eã trãducere voluit dc

a ꝙ ne si retineret nesciẽs cuentũ rei. q. conscius esset peccati. b ꝙ vt occulte dimitteret.

b culte dimittere eam. Hec autem

ꝙ non deluser.

c eo cogitãte: ecce ãgelus dñi ap/

a ꝙ nõ manifesta visione: q̃ dubitarate aie ꝑmebat: velut somno infidelitatis. b ꝙ ne vlteri⁹ peteret dubietas que cõmẽdabat equitas.

parũit in sõmnis ioseph dicẽs:

ꝙ familiariꝫ t notũ oñdit: cui⁹ nomẽ t genus

d † Joseph fili dauid noli timere

dicit. a ꝙ ꝑm ꝓcrũ legis nominaram.

e accipere mariã cõiugem tuaz.

a ꝙ er ne suspiceris q̃ de alio sit: q̃ eni ex tẽ.

b ꝙ iam conceptum.

f Quod enim in ea natũ: est de

g Spiritusancto est. Pariet aũt filiũ

a ꝙ nõ ipões qđ ab eẽno ipositũ ẽ. b ꝙ saluatoꝛẽ

h um: t vocabis nomẽ eius iesuz.

a ꝙ subdit causam nominis. b ꝙ qđ solius dei ẽ.

c ꝙ quos prędestinauit.

Jpse enĩ saluũ faciet ꝑpulum

a ꝙ que ex eis sunt. b ꝙ hoc qđ narrat testimonio ꝓphetico certius facit.

i suũ a ꝑccatis eorũ. Hoc autem

k totuz factum est: vt adipleretur

ꝙ Esaiam

quod dictũ est a domino per ꝓ

a ꝙ quasi hec substantia sue carnis nõ aliũde tã ꝗ per coitum viri.

l phetã dicẽtẽ† Ecce virgo i vtero

a ꝙ vt vocabũ: ꝓmo angeli psallẽtes: inde apli: ꝑdicãtes: vel alij credentes.

habebit t pariet filium: t vocabitur nomẽ ei⁹ emanuel: qđ ẽ in

a ꝙ verbũ caro factũ est t ha. in no. ꝙ nobiscũ. i. in homine deus.

m terꝑtatũ nobiscũ de⁹. Exurgẽs

ꝙ dubitaret.

n aũt ioseph a somno feꝫ sicut ꝓce/

a ꝙ non malignus. ꝙ ꝓpter ꝑdictas causas.

o pit ei angel⁹ dñi. † Et accepit cõ

a ꝙ ad op⁹ cõiugale. ꝙ ꝙ ꝓpter secreta que dicerat.

iugẽ suam: et nõ cõgnoscebat eã

Esa.7.c

Diuidit in duas ptes: qz ꝓio ponitur eius certificatio q̃tũ ad intellectũ. t secõ ostendit hec certificatio per effectũ. ibi: Surgens aũt. Prima adhuc in duas: qz primo ad certificationẽ ipsi⁹ pertinet testimoniũ angelicũ. secõ ad fidei nostre cõfirmationẽ. ꝑducitur testimoniũ ꝓphẽticum. ibi: Hoc aũt totum factũ est. Ad cui dentiã ꝓme partis aduertendũ q̃ magnũ malum fuisset si ad modicam horam ipse ioseph dereliquerat virginem que de spũsancto ꝓceperat dimisisset: ideo cũ adhuc ꝑ hoc ẽliberaret certificatus est ꝓ angelũ anteq̃ ab ea discessisset: t hoc est qđ dr: Hec aũt eo cogitante: ecce angel⁹ dñi apparuit i somnis ioseph: qz alia clausis sẽsibus exteriozibus ad recipiendũ revelationẽ magis est apta: qz tunc nõ est per occupationem sensuum exteriozũ ipedita. sequitur: b Joseph fili dauid tẽ. qz de ꝙ volebat loq̃ q̃ erat ꝓmissus ipi dauid: ideo de ipo dauid memoriã facit. c Noli timere accipere mariã cõiugẽ tuã. non ad carnalẽ copulã: ꝙ ad cohabitationẽ cũ ea: t duoꝝ ministrationẽ. subditur ratio:

d Quod enĩ in ea natũ est. nõ dicit ex ea: qz natiuitas in vtero est quãdo fetus animatur: t illa erat cõpleta: ꝙ adhuc natiuitas ex vtero tpe debito expectabaꝫ.

e De spiritusãcto. miraclose facta est ꝓceptio: nõ interueniente adulterio. seqr: f Pariet aũt filiũ. s. qñ erat natiuitas ex vtero.

g Et vocabis nomẽ eius iesũ. i. saluatoꝛẽ. ideo subditur:

h Ipse enim saluũ faciet ꝑpulum suũ a ꝑctis eoꝝ. Jn hoc aũt ostẽdit angelus eum verũ hominem in partu virginis: verũ deũ in salute ꝑpli a ꝑctis: qz nullꝰ potest saluare a peccatis nisi deus. Hoc autẽ totũ factũ est ut adimpleret tẽ. Hic ad certificationẽz nostre fidei adducit ad hoc testimoniũ ꝓphẽticũ. vñ ista sũt ꝛba eius̃ geliste scribẽtis: nõ angeli loquẽtis. Volebat enĩ ostendere i

i Pariet. Re videretur ioseph nõ esse necessarius ei. subdit: pariet. t ita eris necessarius ꝓcurationi. k Vocabis. Jdẽ dicit iste qđ ꝓdixerat marie: vt ꝓmissum salutozem iam venisse tam viris q̃ feminis reꝓsentet ex voce. Ipse enim nomen interꝓtat. l Hoc autẽ totũ. Qr ꝓpinquo est despontata q̃ inuenta est in vtero habẽs: q̃ pepit virgo: q̃ iesus vocat⁹ est: q̃ saluat. Hoc enĩ ait euãgelista quãdo tã oia impleta erant.

m Ut adimpleret. Prophetia signũ est ꝓscientie dei: quia quod dicit certũ est a deo ꝓscири: t ideo ab homine debet timeri. Nullũ autẽ signũ quod designat efficit: sed tñ signat quod ostendit. sic prophetia non necessitatem eozum facit que predicit: sed signuꝫ est prescientie dei. Hiero. non est necessitas rerum ex eloquio ꝓphetarum: sed sola exhibitio veritatis. Prophetia nõ facit necessitatem eozum que dicit: sed signum est ꝓscientie dei. Prophetia alia est ex predestinatione dei: quam necesse est omnibus modis euẽire: vt sine nostro impleatur arbitrio: vt hec de qua hic agitur. Alia est ex prescientia dei cui nostrum admiscetur arbitriũ. Alia ẽ que comminatio dicitur: que fit ob signum animaduersionis diuine vt fugiant a facie arcus electi: t iuste pereant incauti: et nõ ex prescientia: quia longe aliter scitur q̃ futurum ꝓmineꝛ. n Ecce virgo in vtero habebit et pariet filium. Admiratur prophetа Esaias: et quasi omnes de somno suscitans ait: Ecce virgo in vtero habebit: spiritussancto presens erat quod in tempore nondum erat. Ecce virgo rẽ. Dicunt iudei ꝙ nõ est hoc nomẽ integritatis sed etatis puella. Sed quomodo tunc est signum: sensum Esaie sequitur: non verba: ꝓ cõcipiet ponit: Jn vtero habebit. t vocabunt ꝓ vocabis vel vocabitur. o Emanuel. Propzium est christi vt iesus: quia cum bis q̃s saluat semper adiuuando perseuerat. Tribus de causis de veteri testamento astruit ea que ponit in euangelio. Pzo testificatione: vt habeat testimonium a lege t ꝓphetis. Pzo confirmatione fidei: qz facilius credimus cuz videmus impleta que sunt predicta. Pzo cõiunctione noui et veteris testamenti.

† Esa.7.c

† 27.q.2. instructus. ex c.priusq̃.

† De.vbo. sig.c.5.

† Esa.7.c

Donec pe.

Ps.109.

a Donec pepit. Rō q̄ post: qđ magis ꝓstat: cū multi' modis cognouit deū ee q̄ nat⁹ est. Rō q̄ postea cognouerit: ꝫ pōit donec ꝑ et: vl' ꝑ eterno: vt: Donec po. inimi. t. sca. pe. t. Dicit q̄ ioseph mariā facie ad faciē videre nō poterat: qua spūs sctūs a ꝛceptiōe impleuerat ꝑit⁹. Et iō nō cognoscebat facie ad faciē quā despōcauerat: donec vte⁹ euacueret. de q̄ b̄ ñ agit. b Primogenitū. Primogenitū ōr oē qđ aperit vuluā: siue aliōs sequat siue nō. Vl' primogenitus int' oēs electos ꝑ gratiā: Proprie aūt vnigēit⁹ dei patr⁹ vl' maria ꝺr.

a donec peperit filium suum primo. b

a ꝙ id est substantie sue. b ꝙ ante quē null⁹: nec post quē alt⁹.

genitum: et vocauit nomen ei⁹ iesum.

ꝙ Cum ergo

Nico. de lyra

a Donec pepit fi. ꝛc. t hoc loco dixit Eluidi⁹ hereticꝰ q̄ maria licz a ioseph nō sit cognita ante partū xp̄i: tū post ei⁹ partum ab eo cognita fuit t alios filios peperit: qđ arguit ex eo qđ dicit b: Non cognoscebat eā donec pepit ꝛc. ergo post partū cognouit. Itē ex hoc qđ subdit: Primogenitū. q̄ primogenit⁹ nō ꝺr nisi respectu aliozū filiozū secūdo genitozū. Hoc etiā cōfirmat: q̄ Job. ij. legit' xp̄m fratres habuisse: ꝫ b nō valet: q̄ sic dictū est maria t ioseph virginitatē vouerāt. Itē beata virgo fuisset ingratissima si tāto ac tali filio nō fuisset ꝓtēta. Itē Joseph q̄ ꝺr sanctus: sceleratissim⁹ ac ꝑsumptuosissim⁹ fuisset si tēplū spūssancti t speciale habitaculū dei violare ac polluere ꝑsūpsisset. Ad p̄mū ergo dicēdū q̄ hec dictio dō ec aliquā do signific at tps determinatū: q̄ trāsacto fit aliq̄d. sic dicit: Iste nō comedit donec esset hora sexta. b ē itelligēdū q̄ cōpleta sexta comedit: t sic nō accipit hic. Alio mō accipit ꝑ semp: sic ī ps: habek de christo: Sede a dextris meis: donec po. inimi. t. sca. pe. t. nō est sic itelligēdū: q̄ qñ inimici ei⁹ erūt positi sub pedib⁹ ei⁹ tpe iudicij: q̄ tūc dimittat sedere ad dexteā patris: imo eternalit' sedebit: t hoc mō accipit b Donec. cū ꝺr: Rō cognoscebat eā donec ꝛc. Ad scm dicēdū q̄ xp̄s p̄mogēit⁹ filij⁹ virgis ꝺr: nō q̄ alij fuerūt post ipm: ꝫ q̄ nullū pepit aū eū: t b mō accipiebat in lege: vbi ꝓcipiebat q̄ p̄mogenitū deo offerret: t si aliq̄ mulier pariebat vnicū tanc̄ p̄mogenitū offerebat illū. Ad tertiū dicendum q̄ in euāgelio fratres christi nominā cognati ei⁹ germani: q̄ de eadē cognatiōe sicut abraā t loth dicūt fratres: Hen. xiij. vbi dicit: We sit iurgiū inter me t te: fratres enī sum⁹: t tū loth erat nepos ei⁹: t si sic patet ꝓpositū.

Ca. I

Moraliter.

† Liber generationis iesu christi ꝛc. Sequitur: Omnes itaq̄ generationes ab abraam vsq̄ ad dauid generationes quattuordecim ꝛc. Christi genealogia describit hic ꝑ tres q̄terdenas generationū: quarū aliq̄ fuerūt añ legē datā moysi: t aliq̄ tpe legis date. t vltia. s. generatio xp̄i tpe gr̄e: qđ ī cepit ab ei⁹ ꝛceptiōe. Et ꝑ hoc signat q̄ aliq̄ tpib⁹ ist' tribus saluati sunt ꝑ fidē xp̄i. vñ dicit saluator Joh. viij. Abraā pat⁹ vr exultauit vt videret diē meum: vidit t gauisus est. Itē in quaterdena sūt duo numeri: scz denarius et quaternarius. Per denariū ꝺo signat' ipletio decalogi. Per quaternariū impletio euāgelij quadrupliciter descripti. Per ternariū ꝺo sctē trinitatis mysteriū. Per istos igit numeros in genealogia ꝓtētos mystice signat' q̄ ꝑ obseruationē decalogi in fide trinitatis xp̄s q̄ sol est iusticie ꝑ spūalē illuminationē ozit in nobis. ij. Pet. j. Habem⁹ firmiozē ꝑpheticū sermonē cui bñfacit' attēdētes quasi lucerne lucēti in caliginoso loco donec dies illucescat: t lucifer oriat in cordib⁹ vr̄is. Itē tres q̄terdene faciūt q̄dragita duas generatiões per q̄s puenim⁹ ad xp̄m q̄ ꝑmissus est nobis in p̄mū: sic filij isr̄l ꝑ quadraginta duas mās̄siones venerūt ad terrā sibi ꝑmissā. Christi aūt generatio sic erat ꝛc. Per hoc aūt q̄ xp̄s ꝛcept⁹ t format⁹ fuit in vtero virginali per opationē spūssancti signat' q̄ spiritualiter ꝛcipit et format' in mēte pura ope spūssancti: Hab. iij. Filioli mei q̄s ego itez parturio donec formet xp̄s in vob. gī.

Joseph aūt vir ei⁹ ꝛc. Per ioseph cogitātē dimittere mariā: qui certificat⁹ de mysterio ꝑ angelū accepit eā vt dominā: significat hō dubitās in fide vel mozib⁹ q̄ ꝑ ꝓdicatorē vl' confessorē bonū in fide solidat: t subiect se ei ī illo q̄ fidei sūt ortho

Additiões Pauli epi Burgen. ac replice mgr̄i (doze. Wathie dozink sup Matthei incipiūt.

Additio. j.

Septēria Hiero. sane itellecta ñ videt impbari rōnabilit' ꝑ obiectiões postillatoris. Ad cuius intellectū attēdēdū q̄ pctores pñt intelligi dupliciter. s. pctores finalit' ipenitētes. de qb⁹ in Ps. Deficiāt pectatores a terra ꝛc. vl' pctores q̄ ꝑ penitētiā in fine iustificant: sicut ibi

mana. vbi inter opuscula sctoꝝ patrū q̄ in eccl'ia catholica recipiunt fit expssa mētio de opuscul' bti Hiero. vñ ꝓtradicere tabib⁹ licet nō sit hereticū posset tñ dici impiū. Est ei ꝓtra donum pietatis ꝑm qđ donū scti sūt honozādi: nec est ꝓtradicēdū scripturis eoꝝ sine sint intellecte siue nō: vbi nō iueniunt' ꝺ fidem aliq̄d asserere: vt ptz ꝑ Aug'. in scđo de doctrina xp̄iana. ꝑut allegat' t i scōa scē. q. cxxj. arti. j. i rūsiōe ad tertiū argumtū.

In eodē ca. vbi dicit in postil. q̄ ioseph t maria fuerunt ex tribu. Additio. ij. Circa genealogiā mat (eadē tribu. theo traditā: nō solū ꝓbabilit' seu hereticoꝝ vehemēs murmuratio sed et fidelīū nō modica admiratio cōsurgit. Illi enī temerarie calūniātes: isti ꝺo timorose ad mirātes frequēter querūt: cū intētio euāgeliste in bmōi genealogia circa hoc principalit' xp̄sc̄t: vt xp̄m ex dauid t abraā ꝑm carnē descendētē oñdāt quō de hoc ꝑ descensū ioseph virū maria ab ipsis danid t abraā nos instruere intēdit. Alienū enī a fide totalit' est xp̄m ex semine ioseph descēdisse. Añ stant sil' q̄ bta virgo nō descēdisset a dauid: t ꝑ ꝓphes nec xp̄s t tū ioseph ꝺ tpo discēderat: q̄ qđē q̄stio ī Glo. oz. monet vbi sic: q̄d ad xp̄m generatio ex dauid deducta ad ioseph cū xp̄s nō ex semine ioseph: Cui quidē q̄stioni glo. sic rñdet. Rō ē ꝓsuetudo scripturarū vt ozdo mulier⁹ in generationib⁹ teꝛat. Et iō nō p mariā sed ꝑ ioseph inducitur: cum de vna t eadē ioseph t maria tribu fuerūt. Añ et cā quasi ꝓpinqua cogebat' accipe in vxorē ne trib⁹ in aliā se ꝓferet. Añ etiā sit tā q̄ ꝺ de vna stirpe ꝓtebatur in bethlee cū singuli in suas ꝓtebāt ciuitates: hec in glosa Matth. j. Et idē in alia glo. Luc. iij. sub alijs xbis: qua sententiā sequit' postillator et ceteri expositores lr̄ales q̄s vidi in hac materia. Sed his nō obstātib⁹ q̄m nō cessat aīm ꝓpulsare. qđ enī ꝑsupponit' in glo. ꝑ hac rūsiōe. s. nō esse assuetū in scripturis ozdinē mulierū texere: nō videt stare ꝓpter tria. primū q̄ Jrū bui⁹ inuenit' j. Paral. ij. vbi in genealogia filioꝝ isr̄l t specialit' iesse interponit muleres. s. sarma et abigail a quib⁹ ꝓpr̄ suā texit genealogiā: vt ibidē patet scđo. nā dato q̄ hoc ñ esset assuetū in scripturis vt glo. dicit: hoc deberet locū vbi ꝑ patrētes masculos tm̄ generatio posset deduci vsq̄ ad illū q̄ genealogiçari ītēdit: qđ ē cōe ceteris hoīb⁹: ꝫ vbi genealogiçat' talis q̄ parētē masculū ñ habuit: vt est sol⁹ xp̄s: ꝑsuetudo bñoi nō debuit haberi locū cū subē cā mānifesta Jrū faciēdi. nec̄tas igit vrgebat vt mulier in genealogia illi⁹ texeret cui⁹ generatio ꝑm carnē nō poterat deduci nisi ꝑ mulierē. Jn q̄tia ei ma teria posset oñdi ꝙ euāgelista ꝑtermisit cōem ozdinē obseruare ꝓpter singularitatē excellētie xp̄i. Rā cetere genealogie in sacra scptura tradite ꝓsueuerūt ītitulari ab illo a q̄ originē deducūt: nō aūt ab illo ī quē terminū seu finē accipiūt. Añ Hen. xxxvj. De sunt generationes Esau: et Aume. iij. De sunt generationes aaron ꝛc. Jn quibus tituli generationes a primis parentibus accipiūtur. nō aūt ab vltio in quē terminā t: quaz ꝓsuetudinē si euāgelista obꝙasset pot⁹ dixisset: Liber generationis dauid vl' abrae q̄s liber generatiōis iesu xp̄i: ꝫ talē ꝓsuetudinē obseruare nō curauit ꝓpter excellentiā singularē ipsi⁹ xp̄i: pari mō nō debuisset curare de obseruatiōe ꝓsuetudis ī texēdo ozdinē mlier: t hoc ꝑpt excellētiā dignitat' matr̄ xp̄i: nec valet dicere q̄ in genealogijs allegat' nō ītēdebat accedere ad aliquē vnū ꝓncipalē: ꝫ solū multiplicationē a ꝑmo parēte descēdētē oñdere. Rā Ruth vltio vbi dauid ꝓncipalit' intēdit genealogiçari: nō intitulat' genealogia a dō quē intēdit: b a phares a q̄ ītēdit. dic ei be sūt generatiões phares ꝛc. terntio nā sic deduxit euāgelista genealogiā vsq̄ ad ioachī patrē marie: vt dicēdo barpāthera genuit ioachī patrē marie de q̄ nat⁹ ē iesus ꝛc. Rō enī min⁹ ꝓsuetū est in genealogijs introducere patrē t lis femine q̄ ītroducē tal' femie virū. Añ t si vtrūq̄ sit insuetū ꝑ ꝑmū ñ fieret rect⁹ descēsus ad xp̄m: ꝑ scōm ait minime. Qđ ēt se cūdo cōtinet' ī glo. s. q̄ ioseph t maria de eadē tribu fuerant. t tō ea q̄si ꝙpiqua cogebat accipe ne trib⁹ ī aliā se ꝓferet ꝑ si assecit q̄stioni ꝓpter duo. Prio q̄ b assertio videt ee de genere apocryphoꝝ q̄ in sacra scptura nullū hñt fūdamētū. Unde t talia eadē facilitate cōtēnūt q̄ approbāt in ꝺ doctrinā Hiero. scđo. nā posito q̄ maria esset eiusdē trib⁹ cū ioseph: ex b ñ segr̄etur ipaz descēdisse a dō. Trib⁹ cī iuda diuidit ī mstas familias ꝓter familiā dō. Descēdētes ei de carā fr̄e phares sūt de tribu iuda: nō tñ descēdit a dō. Sic̄r cū iesse habuit multos filios t filias ꝓter dō ꝙingere potuit ab illis mlt̄os descēdere: q̄ qđē nō solū essent de tribu inda: ꝫ ēt de familia iesse t bethelamita rū: t tñ tales nō descēderēt ꝑ dauid. Cū igit illa lex q̄libet accipe ꝙpinquā nō cogit accipe ꝙpiquā eiusdē familie: b sufficit q̄ sit ꝓpiqtas ī eadē tribu ne hereditas vni⁹ trib⁹ in aliā trā-

seat: vt

La. I Additio

scat: vt ptz ad lr̄am Ru. vl. Jō ex hac ꝙiqtate quā glo. vult introducere nō habem⁹ necessariū q̄ maria descēdat a dauid: ꝫ solū q̄ sit de tribu iuda: er q̄ nō habereꝰ ītētū. Qđ ait tertio cōtinet ī glo. s. q̄ sic in bethlee ambo cōiuges ꝙfitebant: er q̄ vult ꝓcludere q̄ vterq; esset de familia dō: nō videt valere ꝑ ꝓter duo: Prio. nā ꝛ magistrū hist oriaꝝ dubiū ē ad lr̄az an mulieres ꝙfiteri tenebāt in illa descriptiōe de q̄ agit Luc. ij. an solū viri. Añ nō b⁹ efficax argumētū de b q̄ bta virgo ꝙfiteret in bethlee: ß q̄ ioseph portās secū ꝺiugē vt obsequiū ꝑtus ei appropiāte necessitate ei ꝑēderet ꝙfitebat. Cōfirmatur aūt opinio illa q̄ tenet q̄ solū viri ꝙfiteri tenebāt. ꝑ illud Mat. xvij. vbi agit' de solutiōe tributi ꝑ xp̄m. Ibi enī apparet manifeste q̄ tm̄ capita domoꝝ seu familiaꝝ cēsū cesari tribuebāt: t nō alij de familia seu domo. Añ. ꝑ Petro tm̄ q̄ capit alioꝝ erat solui mādauit tributū nō ꝑ alios apl̄os: vt habek ī glo. ibidē. Scđo. nā dato q̄ beata virgo teneret ꝙfiteri ī bethlee: er ß nō seq̄t ipam descēdisse a dō. Rā potuit descēdere ꝺ iesse q̄ erat bethelamitan⁹ ꝑ alios filios ipsi⁹ iesse ꝑter dō t sic teneret ibidē ꝙfiteri sicut t ioseph: non tñ ex hoc q̄ a dō descēderet. Questio igit ꝑfacta min⁹ sufficiēt soluta remanere vr̄: t sic admiratio ꝑdcta ī suo stat vigore: maioꝝ tñ sp reuerētia salua doctoꝝ seu expositoꝝ. Ulteri⁹ videt ß aliq̄d ee dicendū: ad cui⁹ euidētia ꝑsupponēda sūt q̄dā vera generalia. dcā de subiūgēde et sūt aliq̄ ꝛclusiões ad ꝓpositū. Primo ꝑsuppōitur q̄ fili⁹ ꝓut in bonis paternis succedit triplicit posset dici. Prio ꝝ vera ꝛgenerationē nakalē ꝝ quā filij⁹ plerūq; succedit patri nō solū ī bonis naturalib⁹ corꝑis: vt bona cōplexiōe seu habitudie corꝑali ꝓut legit Hegʒ. vj. de gigātib⁹ q̄ potēres viros in scīm genuerūt. i. magnoꝝ ī corꝑe robustos: ß etiā in bōis aīeoꝝ in virtutib⁹: qñq; ꝑm naturalē iclinatiōez filij succedūt suis genitozib⁹. ꝓut aptitudinē ad certas virtutes alij habēt a natura saltē ꝑm aptitudinē t inclinationē vt in ꝑma scđe. q. lxiij. arti. j. in corꝑe. q. Añ Lassio. in q̄dā epistola: Laudabilis vena suā seruat originē: et fidelit' posteris tradit q̄ in se gloriosa trāsmissiōe ꝙmeruit. Ad qđ facit illud Job. viij. Si filij abrae est' ꝛc. Scđo ꝺr filij⁹ alicui⁹ ēt ille quez nō genuit naturalit: ꝫ tm̄ ꝑm famā publicā t cōez spl̄ estimationē illi⁹ ꝺr filij⁹: qđ ꝛtingit cū vxor alicui⁹ filiū parit quē nō ex marito habuit: reputat tm̄ in ꝓpio sine ꝺictiōe sui mariti filij⁹: q̄ qđē filij⁹ licet in bōis supradict' nō habeat naturalit' succedere tali ficto patri: succedit tñ ciuilit: nō solū in bōis mīoribus foztune vt in diuitijs: ꝫ etiā in nobilitate seu claritudine q̄ maioza sūt seu magis desiderabilia bona saltē ad magnanimos q̄ diuitie. Moīes ei bmōi ꝓpt honozes t generʒ claritudines obseruādas iactura in ceteris reb⁹ foztūe patiūt: vt in ꝑma scđe. q. ij. arti. ij. arguēdo. Dec aūt successio ꝑ iura cōmunia seu cōem getiū ꝙsuetudinē ptz q̄ dictāt vt ille q̄ ꝓ filio legitimo alicui⁹ ꝑm famā publicā habeat: debet sibi succedere ī generis nobilitate t bmōi. Tertio ꝺr filij⁹ alicui⁹ etiaz ille qui neutro ꝑdictoꝝ modoꝝ descēdit ꝫ ꝑ legalē adoptionē tm̄ est ab aliquo in filiū assumpt⁹: q̄ q̄dē filij⁹ tali patri babz succedere saltē in mīozib⁹ reb⁹ foztune: vt in diuitijs. put iura volunt cōia. Que q̄dē tres successiões seu filiatiões supradicte qñq; ꝙcurrūt in eadē ꝑsona: qñq; in trib⁹ distinct': vt sat' ptz. Scđo supponit' q̄ filiatio ꝫ vera generationē naturalē specialit' cū a remot' parētib⁹ ꝑ lōgā parētele lineā successiuā ī tēpoꝝ antiqua diurnitate descēdit a nemine ē ifallibilit' cognoscibil' nisi ꝑ diuinā reuelationē seu sacrā scīptur ā diuinit⁹ traditā: ß ī ductiue. ꝓbat: Rā q̄ aliq̄s sit filij⁹ alicui⁹ ꝑm verā generationē naturalē ꝑ expiētiā sēsualē: q̄ ꝓpzie singularia cognoscūt baberi nō ꝑt nisi forte a parētib⁹: vtputa a matre q̄ de ß possʒ certioꝝ noticiā hr̄: cū ceteri homines t etiā pat certā noticiā expimētalē de ß cōiter nō hñt. Mat xo t si certā noticiā expimētalē de filio suo: cui⁹ pr̄is sit ꝑm verā generationē habeat: nō tñ talē noticiā de viro suo nec de seipsa: t multomin⁹ ꝺ antiqs parētib⁹ viri sui nec suis ꝑ lineā parētele ascēdēdo ꝑ experientiā habere ꝑt. Pari igit rōne ꝙstat q̄ apō neminē pōt esse expimētalis cognitio de aliq̄ vtrū descēdat a certo remoto ꝓgenitoze modo ꝑdicto. Fama aūt publica seu cōis estimatio ppl̄i ꝑtūcūq; sine ꝺictiōe in ꝓpio sit extēsa infallibilē cognitionē nō causāt: sil'r nec testes vel legitima documēta seu ī strumēta: cū oīa bmōi sint fallibilia: vt freq̄nt: ptz t etiā ī scīptis bistoriꝝ testiū fallacia nōnūq; repir̄ ꝑ chronicas etiā antiquoꝝ q̄ in sacris scripturis nō sūt inserte: noticia bmōi ifallibilit' haberi nō ꝑt: cū ratiū certitudo certitudinē q̄ ꝑ famā publicā b⁹ nō excedit: vt ē mānifestū. Similit nec ꝑ aliquā veraz sciētiā naturalē seu liberalē artē ß ē cognoscibile: vt ptz ītuēti. Restat q̄ hoc tm̄ sit cognoscibile ꝑ diuinā reuelationez ꝑm

b quā ꝑ

quā ꝓphete: vt ait Hie. qñq; de ꝓterito: qñq; de futuro vaticinant. Et isto modo moyses de Noe ꝓphetare cēsetur. de q̄ dicit genuisse tres filios ⁊ hmōi. Tertio ꝓsuppoſit q; vt aliqs sit filius alterius ſm cōem estimationē ⁊ famā publicā tm. vl ſm adoptionē legalē hoc pōt alit cognosci q̄ p diuinā reuelationem ꝓphā. Nā p testes idoneos vl legitia documēta vl chronicas antiquoꝝ auctēticas. talis filiatio sufficienē pt ꝓbari vt de se patet. Quarto ꝓsupponit q; miraclo; dei q̄dā sūt ad fidei cōfirmationē ⁊ talia debēt esse manifesta. Alia vero sūt miracula q̄ nō p sui manifestationē ꝺ p fidē habenē: ⁊ ista debēt cē occulta: vt fides eoꝝ magis sit meritoria: vt est sacramētū altaris ⁊ virginis partꝰ. Veritas ista ꝓsuppoſiti patz in tertia pte. q. xix. arti. j. in rñsione ad scām ar. Dis ꝓsupposit' ꝓma cōclusio sit ista: q; xps put ex ꝓnostics ꝓphetaꝝ hr habuit esse filius dō ⁊ abrahā ſm verā generationē naturalē: ⁊ sic cōueniēs fuit hoc p sacramēta euāgelicaꝝ doctrinarū traditionē testificari. Prima pars ꝓbat. nā de ꝓmissione facta abrae. Heſi. xxij. legitur: Bñdicenē in semīe tuo oēs gentes terre. qđ exponit Apls ad Gal. iij. In semīe q̄ est xps. In ps. āt de ꝓmissiōe facta dō ꝺ. De fructu vētris tui ponā sup sedē tuā. q̄ xba māifeste denotāt verā filiationē naturalē. Ille enī q̄ ſm famā publicā tm hīnoi filius reputat alicui. nō vere ꝺr de semīe ei⁹ nec de fructu vētris sui: vt ē māifestū. Et ide etiā ē q; cū ex tali filiatiōe i laudabili vena filij parētibus in ⁊tutib⁹ succedūt vt ī ꝓmo ꝓsuppoſito dictū est. idcirco ꝓncipales ⁊tutes regie q̄ de ipo dauid legūt attribuebant ꝓphetie quasi p modū successiōis deberi xpo. De dō enī legit' fuisse in omnib⁹ vijs suis ꝓudentē seu sapientē. j. Reg. xvij. Silr q; fuit faciens iudiciū et iusticiā oīi populo. ij. Reg. viij. Que q̄dē virtutes quasi p modū germinarie successiōis ꝑdicāt a Hieremia xpo ꝓuēre. vn Hiere. xxiij. Suscitrabo dō germē iustū ⁊ regnabit rex ⁊ sapiēs erit: ⁊ facit iudiciū ⁊ iusticiā in terra. Ā liez altiori ⁊ excellentiori mō xps habuit ⁊tutes q̄ dō ⁊ ceteri scti. vt in tertia pte. q. vij. arti. ij. i re spōsiōe ad. ij. arg. Nec ipe xpo p successionē a dō debebāt: prezerti cū multi ꝓgenitores nō eiusdē laudabilitat' inf dō ⁊ xpm interfuerūt. Denotat tm per ꝓphetā in xbis ꝑdictis q; xpo etiā ptinebat successio in ralib⁹ virtutib⁹ ſm verā generationē naturalē humanā: in q̄tuz erat ex vero ⁊ ꝓprio germine ipsi⁹ dauid. put in ꝓmo ꝓsuppoſito fuit tactū. Scōa ps ꝓclusiōis ꝓbat. Nā illa q̄ in vaticinijs ꝓphetaꝝ inueniunt tradita de xpo in euāgelijs ꝓ maiozi ⁊ ꝓncipali pte ipleta ee explicāt Mat. j. Et adipleret qđ scptū est ꝓ ꝓphām ⁊c. Et sic de ꝓplurimis q̄ in ꝓcessu euāgelioꝝ silib⁹ legunt. Cōclusio scōa q; xpm ſm verā generationē naturalē a dō ⁊ abrā descēdisse sufficienter tradit q̄tū ad fideliū informationē spectat: ꝓ Matthеū ī ꝓncipio tituli sui euāgelij dicēte: Liber generatiōis ieſu xpi filij dō filij abrā. Et si de genealogia xpi nihil ampli⁹ tradidisset. ꝓbatur: Nā ex solis istis xbis māifeste asserit euāgelista xpm a dō ⁊ abrā descēdisse p verā generationē naturalē: hz talis assertio est sufficiēs testimoniū apd fideles ad ꝺ ostēdēdū: ēt si nihil ampli⁹ de ꝺ declarasset. Igit ꝓclusio xa: ꝓsequntia de se ptz: et assūptū. ꝓ ꝓma pte. ꝓbat: Nā esto q; fili⁹ dici posset ēt ille qui tm ſm famā publicā vl legitimā adoptionē est filius vt in ꝓmo ꝓsuppoſito nūq̄ tū ab alio ꝺr generari q̄ ſm famā vl adoptionē sit ei⁹ filius. licet enī pat dicat ſm curā: etatē seu genitura et hmōi: ⁊ ꝓ nis filius tā q̄ eius correlativus: generare tm seu generatio ñ eodē mō eq̄uocāt. Cū igit dic: Liber generatiōis ieſu xpi. māifeste loq̄t de genealogia q̄ est p viā generatiōis. nō aūt de illa q̄ ſm famā vl adoptionē tm ꝺr. Talis em filiatio ñ p generationē ſ p aliū modū ꝓcedit. Scōa ꝓ ps assūpti. ꝓbat: Nam apd fideles euāgelia xpi recipiētes fidelit filiationē ꝓdicta p illa xba tituli cōprobāt. Nā si ꝺ nō esset vez nec titulus ille ⁊itatē ꝓtineret qđ abūt a fideliū cordib⁹ cogitare. cū ſm Aug'. Si vnū fallū in sacra scptura esset reptū tota ei⁹ auctoritas ifirmaret. Apd ifideles āt q̄ euāgeliū negāt vl de sui ⁊itate dubitāt: nec tota genealogia sequēs sufficit ad ꝺ eis ꝓbandū. Tales a fide alieī xbis euāgelistaꝝ nō pstāt fidē ⁊ iō totā illā lineā negabūt: nisi forte debrei q̄ auctoritate veteris tamēti aliquā ptem genealogie matthei hūt recipe. l. vsq; corobabel vl alio ⁊ hmōi nō vltra cū apd eos de ceteris historia auctērica nō habeaē. Sic igit tota genealogia p extensionē in euāgelijs tradita nō sufficit ad cōuincēdos infideles de ꝺ qđ xps a dō descēdit. ⁊ ſ p ioachī ⁊ mariā fieret descēsus. vñ Apostol⁹. j. ad Timoth. j. ꝓhibet genealogijs ītēdere. vbi glo. dic q; ifideles habebāt genealogias q̄b⁹ narrat xpm descēdisse a dō. vñ sic apō tales nō sufficit illa narratio in euāgelijs ꝓtēta de genealogia xpi q̄tūcūq; extēsa tradat ad verā generationē naturalē ei⁹ ostēdēdā. sic apō fideles sola xba tituli sufficiunt ad hoc

ad hoc fūdandū. q̄ quidē rō Icludit in xbis Aug'. ꝺ sanctuz manicheū volētē ꝓbare xpm nō ee filiū dō cū nō esset ꝓcep⁹ ex Joseph: ad quē serie generatiōis Matthe⁹ ꝓdncit vbi Aug'. sic ait: Sic ergo nos credim⁹ etiā mariā fuisse in cognatione dauid: q̄ scripturis credim⁹: q̄ vtrūq; dicit. l. xpm ex semīe dauid esse ſm carnē ⁊ eius matrē mariā virginē esse. Nec ille. Si tū querat que sit vtilitas seu necessitas tradēdi tā extēsaz genealogiā vbi solus primus titul⁹ sufficit. Ad hoc respōdet ꝑ sequentē tertiā conclusionē. Tertia ꝓclusio q̄ cōueniēs fuit: vt xps etiā ſm publicā famā ⁊ cōem ppli estimationē a dauid descēderet. ⁊ ꝺ ꝓnat antiquoꝝ ꝓphetie traditionibus. Prima pars ꝓbatur. nā hoc fuit cōueniens dupliciter. ꝓio ad fidelū in cōi xpm illo tpe recipientiū instructionē. scōo ad cōfutationē infideliū xpm nō recipiētiū. ꝓmū ptz sic: nā ꝑtī i scōa scōe. q. j. ar. vij. in rñsio. iij. ar. habeē. Cognicio fidei ī hominib⁹ opoꝛtuit vt ab imꝑfecto ad pfectū ꝓcederet. ⁊ ideo xps fuit pri⁹ cognit⁹ sub rōne saluatoris in cōi etiam apō electos q̄ cognoscereē esse de⁹ ⁊ homo. In ꝓma enī vocatiōe apostoloꝝ Jobis. j. Andreas dicebat: Inuenim⁹ messiā. i. xpm sed postea xpo interrogāte: Quos quē me eē dicitis? Petrus rūdit: Tu es filius dei: Mat. xvj. Et q̄ videē q; pri⁹ sequebatur ipm tā q̄ xpm anteq̄ cognoscerēt ei⁹ deitatē. Alteri⁹ etiā tanq̄ min⁹ plene ifomat' de fide sue deitatis eiusdē dicebat apls: Tanto tpe vobiscū sū ⁊ nō cognouistis me. Joh. xiij. Silr ⁊ pari rōne pri⁹ xps fuit cognit⁹ tanq̄ filius Joseph q̄ cognoscereē esse sine patre in terris. Nō ei solū apud emulos qui ipm spernētes dicebāt: Nōne fili⁹ fabri ē? Mat. xiij. Ē et apd simplices discipl'os ⁊ cognatos cōiter filius Joseph reputabat añq̄ mysteriū ⁊ginitatis esset diuulgatū. Jn tallū enī ꝓsona euāgelista dicebat: Nō cognouerūt parētes ei⁹. Luc. ij. vnde nō solū simplices seu idiote. put apls fuerūt in ꝓncipio: ꝺ etiā nathanael qui ſm glo. peritissim⁹ scripturarū erat cū audiuit a Philippo: Joh. j. Que scripsit moyses in lege ⁊ ꝓphē. inuenim⁹ Iesū filiū Joseph a naçareth nō fuit admirat' de hoc q; xps esset filius Joseph. ꝺ de ꝺ q; a naçareth esset: cū de bethleez spectabat messias. Et qđ magis attētione dignū est q; ipa eadē btā virgo hui⁹ mysterij diuini sup omnes cōscia istuz modū loquēdi obseruabat. d. Ego ⁊ pater m⁹ dolētes quereba mus te. Luc. ij. Et quo sequit q; ad instructionē fideliū in cōmuni q̄ xpm venientē in mundo receperūt: cōueniēs mod⁹ fuit vt eis ꝓsentaret pri⁹ sub ratione regis. l. messie filij dauid ſi ne reuelatiōe mysterij deitat' ⁊ ⁊gitatis matr': q̄ q; eis a ꝓncipio ola ista arcana reuelarent. sic enī ꝓcesserunt ab ipfecto ad pfectū q̄ ē mod⁹ hoīb⁹ in cōi marie ꝓnat'. Scōm ꝓbat: nā si xps ſm verā generationē naturalē tm a dauid descēdisset ⁊ nō ſm famā publicā ⁊ cōmunē ppli estimationē. ꝺ nō sufficeret ad refutādos ifideles: ꝓcipue hebreos q̄ ex illa stirpe tm saluatorē expectabāt: vt auctoritates sacre scripture testātur. ⁊ xps eos exhortādo dicebat: Scrutami scripturas. Joh. v. Nā sic eū rationabilit ignozassēt a dauid descēdisse: ꝑsertiz cū ois fama ⁊ ppli estimatio ꝺ nō testaret redderenē excusabiles. Nō enī ipi tenebanē cognoscere verā generationē naturalē xpi ſm quā a dō descēdit. Tal enī icognoscibil est nisi p diuinā reuelationē: vt in scōo supposito fuit ostensum. Diuina tm scptura ītēdit eos ineꝛcusabiles reddere. vñ glo. sup illō Mat. ij. Ubi est q̄ nat⁹ est. Cōfusio iudeoꝝ ē vt xpi natiuitatē a gētib⁹ discāt. ⁊ si nō credūt ineꝛcusabiles sūt. hec in glo. Cōueniens igit mod⁹ fuit vt etiā xps ſm publicā famā a dō descēderet ⁊ sic ipm refutāres saltē sub rōne saluatoris spectati in communi recipe ineꝛcusabiles esset qđ est intētū. Scōa xo ps cōclusiōis. ꝓbat: Nā. ꝓphete p modū successiōis ipsi⁹ dō christo regiā dignitatē attribuebāt: Esa. ix. Sup soliuz dauid ⁊ sup regnū eius sedebit. Que q̄dē verba ⁊ similia licet nō de sede sue regno tpali principaliter intelligunē. put verba Esa. ꝺnō tāt ibidē dicētis. Sedebit ineternū: nec enī ꝓcedēdū est q; in regno tpali danitico iechōias a quo xps descēdit habuit successoꝛ. ꝓberante Hiere. xxij. de ipso iechōia. Nō erit de semīne ei⁹ q̄ sedeat sup thꝛonū dō: cū hoc tñ stat q; ex ⁊ intellectū mīus ꝓncipalē seu figuratiuū quē tot⁹ ppls in cōi ꝓncipalit intēdebat de regia dignitate: etiā tpali q̄ xpo debebaē ꝓ successionē dō talia xba itelligunē: q̄ significabaē successio ipsius xpi homīs in regno vñ supra oēm creaturā. iuxta illō: Data est mihi oīs potestas in ce. ⁊ in ter. Mat. xxviij. Ratio āt huius figuratiue locutiōis seu duplicis intellectus talis est: Nā sicut nostra cognitio de imꝑfecto ad pfectū naturaliē ꝓcedit vt actū est: sic eo modo naturale est nobis ex cognitione coꝛporaliū in spiritualiū cognitionē deuenire. Jnuisibilia cī dei a ceratura mūdi per ea que facta sunt intellecta cōspiciuntur ad

tur ad Ro. j. Q̄ nō nōsolū hz locū in puris naturalib⁹: ſz etiaz in supnaturalib⁹: vt in mysterijs eccliē: ꝑcipue in sacramēt' q̄bus sacra inuisibilia p signa visibilia traduneē. ⁊ iō ex diuīa ꝓordinatione vt ꝓpls de sensibilib⁹ ad insēsibilia ꝓnaturali mō reducereē: xpm quē ꝓstituit heredē vniuersoꝝ ēt in regia dignitate tpali legitimū ipi⁹ dauid successoꝛ fec: sic ius hereditariū in ipso regno eidē ptineret ex tali successiōe: quā q̄dē successio nē tpalē ꝓtēporanei xpi diligēter attēdebāt: vt testaē sacra historia. Nā apls q̄ fuerūt sup ceteros de ministerijs xpi eruditi etiā post resurrectionē: q̄n tā ipsi? glia erat eis magis manifestata ab eo q̄rebāt. Si in ꝺ tpe restituitur⁹ es regnuz ISrl: Act. j. Q̄ intelligit ad lrām de regno tpali credēres talē restituri onē ad xpm ptinuisse: nec xps. ptūc istū intellectū figuratiuū seu min⁹ ꝓncipalē ab eis exclusit expresse vt ibidē patet. Forti⁹ ergo sciendū est de ceteris q̄ regnū dei ignozabant. cuz igit successio in regia dignitate tēporali ad illū etiā q̄ ſm famā publicā est filius ptinet: vt in ꝓmo ꝓsupposito nō ad illū tm qui ex verā generationē naturalē tātūmodo descēdit sed q̄ ꝓphete testātes ipm fore legitimū successoꝛē in regno dauid tpali cō sequēter ꝓmōstrabāt ipm ſm famā publicā a dauid descensuꝝ qđ est intētū. Quarta ꝓclusio q̄ ꝓdict⁹ descēsus xpi a dō ſm publicā famā ⁊ cōem ppli estimationē q̄tū ad ꝓtēporaneos ꝓtinebat sufficienē tradit ꝓ Matthеū euāgelistā. cū ꝺr: Abrāā genuit isaac. Et ꝑuenient⁹ ꝓ iudeth gl'iosā ex ꝓ solā virginē glioſā huiusmodi descēsus tradereē. Prima ps ꝓclusiōis. ꝓbatur: Nam oēs cōtēporanei xpi: exceptis pauc'issimis q̄b⁹ mysteriū virginitatis put relcuatū credebāt xpm ee filiuz ioseph ⁊ fama publica ꝺ testabaē: vt patz ex ia dict'. Qui q̄dē ioseph de directo genealogiçaē a dō ꝓ matthеū: vt ptz in lra. Igit ꝓma ps cōclusiōis vera. Scōa xo. ꝓbat: nā si talis descēsus ſm publicā famā ꝓ virginē gl'iosā declarareē ⁊ nō ꝓ ioseph opoꝛtuisset ꝙ cōtēporanei xpi reputarēt xpm nō descēdere a ioseph ⁊ ꝓinter credere virginē gl'iosā non legitime xpm ꝓcepisse vl mysteriū virginitat' esset stati eis reuelādū: q̄z ꝓmū eēt falsissimū et derogatiuū bonoꝛi ipsi⁹ btē ⁊ginis: q̄ vt ab ifamia suspitiōis esset ūmunis diuia ꝓordiatiōe fuit delpōsata: vt scti do ctoꝛes tradūt. Scōm xo eēt etiā ꝺ dictamē eiusdē diuīe ꝓordiatiōis q̄ ⁊ginitatē matr' ex cert' rōnib⁹: vt dictū ē voluit eē occultā: ⁊ sic scōa ps ꝓclusiōis vera. Quīta ꝓclusio q̄ cōueniēs fuit vt xpi genealogia nō tm ꝛz ꝑdictas filiatiōes: ſz etiā ꝛz filiationē legalē. l. ſm adoptionē tradereē: vt Lucas tradit i tertio ca. ꝓbat: Nā vt doctoꝛes dicūt. put postillatoꝛ Luc. iij. tractat. licz omnes sapiētes hebreoꝝ ꝓcoꝛditer tenereēt xpm descē surū esse a dauid: alīq tm coꝛ opiabāt ipm descēdere ab eo per nathan ei⁹ filiū adoptiuū. ꝓpr excellentiā scitur' ⁊ ꝓbie: alij xo ꝓ salomonē. ꝓpter dignitatē regiā ⁊ excellētiā sapie. Sciz veritatē āt vt omnino tolleret errādi occasio p vtrūq; descendit ꝓ salomonē. l. ſm lineā naturalis generatiōis. ꝓ nathā xo ſm lineā adoptiōis legalis. nathan enī fili⁹ adoptiu⁹ fuit dō. vñ ꝓcieni⁹ lucas seq̄t lineā adoptiuā ꝓ nathan ⁊ q̄stā altos: vt nob oñdat q; ēt ꝛz lineā adoptiōis xps a dō descēdit: idcir co notant ꝑtermisit hoc xbū genuit: ⁊ loco ei⁹ vtiē xbo fuit. Sexta ꝓclusio q; generatio xpi vera a dō ꝓ xginē gl'iosā de scēdēs cū exꝑssiōe xgitat' arcane q̄tū ad fideles fide diuulgata certificādos ptinet sufficieter tradit ꝓ Mat. j. Nā ī ꝓdicto ca. postq̄ matthe⁹ se expediuit de genealogia xpi sumarie ī. j. ti. ⁊ ꝓinter in singulari ꝓ extēsā successionem quā successionez in tres q̄terdenas ex certis causis mystice itellect' diuisit. put in Glo. oꝛ. sufficienē tradit: stati ipaz materiā generatiōis xpi q̄si alio mō resumēs subdit: xpi aūt generatio sic erat: Cū esset despōsata mater ieſu maria ioseph añq̄ ꝓuenirēt iueta ē ī vtero habēs de spūsctō. vbi māifeste tradit xitatē generatiōis xpi quā a dō descēdisse in titulo ꝓmiserat ꝓ mariā virginē nō exvirili semīe ꝛz spūscti inspiratiōe ꝓcesisse. cū q̄ etiā oñdit ei⁹ virginitatē occultā esse illis tēpoꝛib⁹: nisi cui ꝺ ex cā voluit reuelare sicī ioseph. Colligit ꝙ ex ꝓmissis q; descensus xpi a dō ⁊ abrāā in euāgelio q̄druplicit tradit. Nā aut ſm verā generatiōne naturalē: ⁊ ꝺ sūmarie q̄tū sufficit ad certificandos fideles in cōi de impleriōe. ꝓmissionū q̄ patrib⁹ fuerūt facte: ⁊ ꝺ duplicit: q; aut sine mysteriū ⁊ginitatis reuelatiōe: ⁊ sic in titulo ꝓmo matthei. put in scōa ꝓclusiōe: aut cū declaratiōe virginitatis sicut ibi: Generatio aūt xpi ⁊c. Matth. j. put in sexta ꝓclusione: aut ꝛz publicā estimationē: ⁊ ꝺ ex̄sse q̄ singula descēdo ex'ascēdendo qđ sufficit ⁊ requirit ad certificādos xpi cōꝛporaneos ⁊ de hoc q; xps fuerat legitim⁹ successoꝛ ipsi⁹ dō: ꝺ dupliciter: q; aut ſm lineā naturalis generatiōis publice estimatā ꝓ Salomonē quā matthe⁹ tradit. put in quarta ꝓclusiōe: aut ꝛz lineā adoptatā: ⁊ sic Luc. iij. put ī quinta ꝓclusiōe.

Qui q̄

Qui quidē quadruplex descēsus in xpo ocurrit. put traditio euāgelica narrat fidelit: ⁊ hec ad murmuratiōis perfidorum cōprimendas et admirationes tollendas fideliū in predictis sufficiāt ꝛz Ilalē expositionē: omissis tū cōplurimis alijs ī hac materia a doctoꝛib⁹ traditis. q̄ ad mysticā ptinēt declarationē.

Sequunt notule breues venerabilis ac religiosi ꝑris fratris Matthie dozingk. ꝓfessoris sacre theologie eximy ministri ꝓuincie saxonie ordinis minoꝝ: quib⁹ postilla fratris Nicolai de lyra valide ab impugnationib⁹ domini Burgē. defensat. et primo circa euangelium matthei.

Replica. Et quia de veteri testamēto nō plus reperi tactū per Burgensē: ideo accedēdū est ad nouū ⁊c. In nouo testamēto primo occurrit euāgelium Matthei: in cuius. j. ca. dicitur: Judas genuit phares ⁊ çarā de thamar. quē passū exponēs brūs Hiero. dicit: notandū ge nealogia saluatoris nullā sanctarū assumi mulierū: ſz eas tm quas scriptura reprehēdit: vt ꝓpter peccatoꝛes venerat ō peccatricibus nascēs ⁊c. Postil. aūt ab hoc dicto beati Hiero. cū reuerētia declinat mot⁹ ex certis rōnibus. q̄rū prima ē: qz nō videē rōnabile mulieres ratiōe illa poni in genealogia saluatoris qua rōne viri ex ea ꝑtermittunē: ſz cohocias: ioas ⁊ amasias. ꝓpter peccatum ꝑtermittūē: vt dic ibidē btūs Hiero. igit. ꝓpter peccata nō ponūtibi rationabiliē mulieres. Jtē virgo gl'iosa ponit in ipsa genealogia q̄ ꝛz est et sp fuit sanctissima. Jtē qz dicit beat⁹ Hiero. ruth ⁊ raab in genealogia positas tanq̄ p scripturā sacrā reprehēsas: quod nō videē vere: qz scriptura eas cōmēdat. Raab cōmēdat Josue. ij. ⁊ ponit ī cathalogo iustoꝝ ad Heb. xj. Qz aūt dicta fuit meretrix nō fuit ratione vitī: sed officij: qz vbi nos habem⁹ meretrix: hebrē⁹ habet hospita: vl fuit ei⁹ cognomē. Silr ⁊ ruth cōmēdat in scriptura. Ruth. j. ⁊. iij. Nec alicubi legit de illaz duaꝝ mulierū reprehēsione. put beat⁹ Hiero. allegat. Exponit igit postillatoꝛ illū passū sic: q̄ ille mulieres ideo hic nominant: qz viris suis fuerūt accidētaliꝛ ꝓiucte: Nā q̄ fuerūt primo et principaliter coniuncte: siue bone siue male non hic nominantur: immo que inter illas quattuoꝛ fuit magis famosa pecatrix: scilicet bethsabee directe non nominat: sed dicit ea q̄ fuit vxie que principaliter et directius nominari debuit ſi peccatū ratio nominationis fuit. Jn hac re burgē. assumit beatuz Hieronymū in sui defensionē quē tamē ex leuib⁹ causis conſueuit ipmobare: vt patet in multis locis sui coꝛruptoꝛij. Et puto defensionē Burgē. bea. Hiero. non placere: quia maiora inconuenientia contingunt defensoꝛi q̄ ꝺfensoꝛ vt patebit. Dicit nanq̄ Burgen. primo q; verba beati Hiero. sunt sane intelligenda de peccatoꝛibus et peccatricibus finaliter pēitentibus ⁊ sic iustificatis: ⁊ tales dicit fuisse illas quattuoꝛ mulieres in genealogia xpi nominatas. Secūdo dicit Burgen. q; raab et ruth fuerunt famose peccatrices: qz nationes earuz in scripturis reprehendunē. Tertio dicit q; ⁊ si ille quattuoꝛ mulieres fuerūt iniuste: nō tm fuerūt dicende sancte: saltē in vita earū. ꝓpter precedētia peccata. Ex his trib⁹ dictis putat Burgen. accipere velle sufficiēte responsionē ad argumēta postil. facta ⁊tra hea. Hiero. sed certe ex ꝛepte dictis apta responsio fieri non potest. Nūc aūt primū dictū. ꝓposito est ineptū. Nā multe multieres patrū nominatoꝛ in scriptura sunt reprehense tamē finaliter iuste: sicut sara rachel lya ⁊ cetē. ideo ſm primū dictū Bur. q̄plures debebant nominari. Cetez si sole q̄tuoꝛ finaliter iustificate debebant nominari: sequitur q; finaliē ipenitētes nominari nō debuissent: ⁊ sic achaç ⁊ multi⁹ nominati nominari nō debebāt ꝓ argumentū a contrario sensu qđ Bur. sepe grādipendit: nec ſm dictū Bur. est aptū. ꝓposito. Nā si q̄s ex mala fama natōis sberet dici famosius pctoꝛ maxime Job qui natione fuit gētilis: ⁊ tm in scripturis dicit fuisse simpleꝛ ⁊ rectus timēs deū: ⁊ recedēs a malo ⁊c. que de eo dicunē: Job. j. Poterant etiā ille due mulieres naturaliē facere que erant legis sicut Job ⁊ nō idolatrare. Unde de gentilitate ad iudaismū cōuersas scriptura nō reprehēdit sed magis cōmēdat vt probat postillatoꝛ. Nec tertiū dictū videē ꝓposito cōuenire. Nā beat⁹ Hiero. in hac vita iustificatas ⁊ cū finali iusticia defunctas vtiq; debuit dicere sanctas: nec hoc omittere. ꝓpter peccata precedentia si qua fuerunt: qz Petrus paulū: matthеū: magdalenā ⁊ ceteros vere sctōs dicere catholicū est: quoꝝ tm petā sacra scriptura cōmemoraē: sed nō illarū. l. raab et ruth. Cū igit dicta Bur. put visū ē sit. ꝓposito ī ptinentia. responsa ex eis accepta valere nō pōt. idcirco cū ꝓmum arguitur de tribus regibus. ꝓpter peccatū ꝓtermissis: rūdet Bur. q; illi fuerunt finaliter ipenitentes qō in mulieribus non habet locū: sed ostensum est supra primū dictū Bur.

gen. vnde sumitur illa responsio non esse rationabile: nec per ꝓsequēs soluto. Ad scām argumentū de beata virgie sine peccato in genealogia posita. rūdet Bur. q secus est de beata virgine quam necesse habuit euangelista ponere: ⁊ de illis mulieribus quas euāgelista volūtarie nominauit ⁊ sine defectu potuisset ꝓtermittere. Sed puto beatū Hiero. sic nō voluisse dicere: qz illa rūsio plus inuoluit q̄ soluit. nam dicēs euāgelistam ꝓ sola volūtate illas mulieres nominasse: necesse habet dicere q̄ sine rōne q̄ si sic frustra bea. Hiero. q̄reret rōnē cui⁹ nō ē rō sed volūtas. Nec est verisile q̄ ꝓ sola volūtate q̄nūmo ex rōnabili necessitate eas nominari exp̄sserat euāgelista: q̄ rōnabilitas ostēdet. Ad tertiū argumētū postil. Bur. rūdet q̄ facit ꝓ bea. Hiero. qz scḗptura cōmēdanᷣ ꝑ est argumētū iustificationis eaᷣ finaliᷣ ꝑ ꝑ nō excludit⁹ q̄n ꝓ⁹ fuerāt famose peccatrices vt dicit Bur. cui⁹ oppositū tm ostensū ē ꝛ correctiōe scḗi dicti. s. nec aliq̄ scḗptura habet⁹ q̄ ꝓsone aliaᷣ vnq̄ fuerit rep̄hensibiles: ꝫ potⁱ in scḗptura cōmēdant. ⁊ ꝓt sumi argumētum qđ est Bur. in vete. tes. valde familiare: ꝫ ipe ꝓsueuit arguere ab auctoritate negatiue qđ nō valet. ꝑ arguitur ār sic ꝓstructue et destructue ꝑ ꝑ qđ nō legit⁹ q̄ sint rep̄hēse sed cōmēdate. Arguo tm ex dict⁹ ꝫ Bur. alic̄: Ois denōiatio dz fieri a ꝓncipalioꝛ ⁊ dignioꝛ: ꝫ fides ⁊ iusticia sūt dignioꝛa virtijs: igit⁹ no mīatio dz fieri potⁱ⁹ a virtutib⁹ q̄ a virijs: sed ꝓstat ex scḗptura raab ⁊ ruth fuisse virtuosas: igit⁹ earū noiatio dz potⁱ sumi a virtutib⁹ q̄ a pctis si q̄ ꝓfessērit. Mā ī cōmemoratiōe sctoꝝ virtutū sit mētio ꝺ ꝓse. vitioꝝ ār si q̄ fuerāt q accidēs ⁊ recitatiue. igit⁹ ille scrē mulieres in xp̄i genealogia sctā potⁱ⁹ debebāt nominari ex q̄uersiōe q̄ ꝓ̄auitate trāsgressiōis: nec illa tertia rō postil. facit ꝓ beato Hiero. ꝓt Bur. dixit: ꝫ ꝫ specialiᷣ qz di cit ꝫ scḗptura rep̄hendit q̄ nusq̄ reperiᷣ ꝫ ꝛiū: qz vtranq; scḗptura cōmēdat notabiliᷣ satis. Postq̄ igit⁹ visū ē ꝙ Bur. volēs ꝙ btō Hiero. certare plus eū inoluit. Cōsequēt⁹ videdū ē quō ꝫ postil. irrōnabiliᷣ mouet⁹ duplicit⁹. ꝓmo dic̄ q̄ nihil pti net ad rōnē genealogie cōiūctio viri ⁊ mulieris ꝓ se vl ꝓ accidēs ⁊ nihil refert. nā necessariū videt⁹ vꝛores secundarias nō ꝓncipales in hmōi genealogia nomiari: q̄tenꝰ ex tali nomiari one ostēdaᷣ vex fuisse matrimoniū ⁊ nihil illegitimitaᷣ. iter uenisse. Qz aūt verū matrimoniū sit inᷣ virū ⁊ vꝛorē ꝓncipalē nemo dubitat: nec ꝓt ex eis susceptā foze legitimā. ꝓt aūt ex occasionaliᷣ ⁊ secūdario ꝙ̄ucta posset ꝓbabiliᷣ dubitare foze legitimā: īdcirco ī generatiōe ex ꝓncipali ⁊ ꝓ se ꝙ̄uncta in tota genealogia de muliere nulla fit mētio: qz ibi ꝓt⁹ legitimitas ē clara. in generatiōe aūt ex occasionaliᷣ ꝙ̄uct⁹ neᷣe fuit ō mulierib⁹ fieri mētionē: tū vt ex hoc innuaᷣ ꝙ̄uctionē fuisse legitimā: tū vt ostēdaᷣ ꝓt⁹ ex ꝙ̄uctoꝛ generatiōe nullā ī̄currere notā. Necessariū igit⁹ fuit ī xp̄i genealogia ꝑ obseruare ne herodes aut alij xp̄i ꝑsecutoꝛes velamē excusatiōis possent assumere q̄si natū illegitime ꝓsequerenᷣ: hec ē enī rō sctoꝝ doctoꝝ de matris xp̄i desponsatiōe. Nec valet q̄ Bur. scḍo obijcit ꝫ postilla. rōnē de lya q̄ fuit iacob ꝑ ītentionē ꝙ̄uncta: ⁊ tñ nō nominaᷣ in genealogia xp̄i qđ tñ oporteret si rō postillatoris valeret. Mā ideo q̄ ꝙ̄uis lya fuerit cōiūcta ꝑ ter ei⁹ ītentionē: non tñ ex hoc fuit vꝛor ei⁹ occasionaliᷣ nec secūdaria: ꝫ ꝓncipaliᷣ ꝓt sequētē ratihabitionē. Rachel enī ꝙ̄uis fuit plus dilecta: fuit tñ vꝛor secūdaria. ⁊ iō xp̄s si fuisset nat⁹ ꝙ linea rachel specialiter nominari in genealogia debuisset ꝓpter rōnē ꝓdictā. Sz qz ꝙ linea; lye q̄ fuit ꝑma ⁊ ꝓncipalis vꝛor xp̄s nat⁹ ē: idcirco eā nomiari nō oportebat. Cōfirmaᷣ hec rūsio: qz ꝑm magistrū in q̄rto di. xxx. ⁊ doctoꝛes. Errοꝛ in ꝑsona cōiūcta dirimit etiā ꝛactū matrimoniū nisi p⁹ cōiūctionē inēuenerit ratihabitio. Cū igit⁹ in ꝙ̄uctiōe iacob ⁊ lye interuēit errοꝛ ꝑsone: potuit leᷣ girime p⁹ ꝙ̄uctionē eā refutare: qđ tñ nō fecit ꝫ potⁱ⁹ ratū habēs factū ꝓ ꝙ̄uctiōe rachel vltro seruiuit. Et lya ꝑma ⁊ ꝓncipalis vꝛor fuit ꝓ ꝙ̄us nō nominād a. Sz finaliᷣ in hac materia Bur. valde mouet⁹ ꝫ postillatoris excusationē: q̄ se excusat de ꝑ qđ declinat hic dictū btī Hiero. asserēs ꝫ ꝓpetate militare sctoꝝ opinionib⁹ ꝙ̄traire: īducēs ad ꝑ canonē decretales di. xx. Sz reuera in q̄ Bur. excusationē postillatoris reiecit: ipe magᷣ venit i culpā⁹. ꝙsepe q̄dē bea. Hiero. bea. Aug⁹. ceteriscꝫ doctoꝛib⁹ etiā sine magna rōne obijcit ⁊ ipoꝛ dict⁹ fideliū in deo ctoꝛib⁹ etiā sine magna rōne obijcit ⁊ ipoꝛ dict⁹ fideliū in deo rū dicta antepōit. Et si aliq̄ ꝓ ipis certare videaᷣ in odium id facere videt⁹: postillatoꝛ salua pace: q̄ nō nisi scḗptura aut rōe cogēt⁹ ītendū a sctoꝝ decliat sētētijs. Nec id qđ Bur. assumit facit ꝛa pietatē: qz hic honoꝛ hec reuerētia sor debetur canonic̄ scḗpturis: vt q̄dā in eis reptū fuerit sine hesitatiōe vex esse credaᷣ: vt dic̄ bea. Aug⁹. in de vnico baptismo. scḗpt⁹ ār aliꝰ qbuscūq; rōnabiliᷣ ꝺdiceꝛe. licet dicēte eodē Aug⁹. in epla ad Hiero. Alioꝝ scḗpta ita lego vt q̄ntalibet scḗtate ꝺ̄ tame doc.

tame doctrina polliāt nō iō vex putē: qz ipsi ita senserunt ⁊c. Et in epistola ad fortunatū dicit: Tales esse velle lectores suoꝝ scḗptoꝝ qualis ipe est alioꝝ in q̄ sua scḗpta ceteꝛ⁹ corrigenda subijcit sicut ipe alioꝝ scḗpta vbi id certa rō vl auctoritas exegit refutauit. Nec putā dū hāc Aug⁹. būilitatē btō Hiero ny. ⁊ ceteꝛ⁹ sctis doctoꝛib⁹ defuisse. Canō decretales ꝛta potⁱ stil. iuduc⁹ ꝓ ipo militat. dz nāq; in ipo quis maioꝛ rōni in nitⁱ eo maioꝛ auctoritaᷣ ei⁹? Vba eē videnᷣ. igit⁹ postillatoꝛ si nulla temeritate ꝓmot⁹ īterdū sctoꝝ sniās cū reuerētia q̄ sctis doctoꝛib⁹ debeᷣ declinet: meliοꝛi ratione aut auctoritate ꝑsuasus nequaq̄ debet ob hoc a veritatis amoze criminari: qđ in his que fidei nō sūt: nec sacris lr̄is obuiāt: neq; sanctoꝝ neq; scholastici doctoꝛes mutuum ꝓsensū expetunt: ꝫ sibi mutuo alijs ⁊ alijs rationibus persuasi sine temeritate immo vtiliter contradicunt.

¶ In eodē ca. vbi dz: Joseph virū marie. vbi oēs doctoꝛes cordāt q̄ sufficienᷣ deducit genealogia ꝓ ioseph virū marie: qz erāt de vna tribu ⁊c. vbi Bur. facit multa argumenta: aliq̄ satis cōpetētia q̄ nō sufficit ꝺclaratio glose ⁊ doctoꝛ. Ipe igitur lōgā digressionē facit in q̄ putat satisfacere nō solū q̄rēti: ꝑ q̄stioni q̄ fieri cōsueuit in hac materia: cui placet videat: mihi aūt videt⁹ q̄ nō ampliᷣ q̄ ꝓstillatoꝛ factū ꝙcludat. Cū enī ꝓm natū ex semie dō ⁊ abraā ſm ꝓmissa vtriusq; facta: nō nisi auctoritate scripture habeaᷣ: igit⁹ solū creditū est apud recipientē sacrū cano. sic ⁊ apud christianū habetur solū auctoritate Matthei ⁊ Luce: igit⁹ ex sola fide. frustra igitur Burgen. videtur tam ꝓlixa digressione laborasse: ꝑsertim cū quattuoꝛ sue suppositiones et sex ꝙclusiones citra vl vltra ea q̄ fidei sē nihil cōcludūt. Mā in ꝑma suppositiōe sua dicit de filiatiōe et successiōe ſm formā vulgarē q̄ modicū facit ad ꝓpositū dedu cēdū. Mā a ꝛobabel usq; apd catholicos nec puto apd iudeos habeᷣ historia auctētica. vñ talis fama vulgaris auctoritate cōfirmare potuerit vsq; ad xp̄m ⁊ paretes ei⁹: ⁊ si habeᷣ tñ quia in canone nō est: ea facultate cōtemnit⁹ qua ꝓbatur ſm regulaᷣ beati Hieronymi. In secundo ꝓsupposito dicit Burgen. dubiū esse de quocunq; naturaliter genito: an sit legitime natus. In quo nihil dicit pertinēs ad questionis motē solutionē: quia per nullā naturalē cognitionē possum⁹ ad legitimā christi generationē peruenire: ⁊ propter idē nō valz suppositio sua tertia: quia testimoniū vel ꝓbatio per ī̄strumētū pertinet ad humanā et naturalē cognitionē: ⁊ et qz de substantia ī̄strumentoꝝ sunt testes sicut ad naturalis generationis cognitionē nō possunt honesti testes adduci: ita nec ī̄strumenta formari: immo testes quicunq; adducerentur essēt dubij ex secūdo supposito. Ex illis igit⁹ trib⁹ suppositionibus nihil fidei affertur nisi negatiue: q̄ videlicet christi generatio nō potest haberi per famā publicā: nec per testes ⁊ ī̄strumenta: nec ꝑ naturalē cognitionē: sufficisset igitur quarta suppositio q̄ potest sciri fidei auctoritate: ⁊ ad hoc tēdit ꝓma conclusio Bur. que assumit ꝓmissiones factas patrib⁹ ⁊ testimoniū euangelioꝝ: que omnia sola fide recipimus. secūda sua cōclusio solum pertinet ad fideles: ⁊ non nisi ꝓpter fidē. ⁊ tertia conclusio resoluitur ad ideꝫ: quia vult ex publica fama dicere cōueniens xp̄m esse filiū dauid: sed vnde fama nisi ex ꝓphetis: sed quid ꝓphetia nisi credamus: totū igit⁹ resoluit⁹ in fidē: ꝑ ꝑsequēs apud infidelē nihil facit. per ꝓbatiōes de sācto Tho. per Burgen. ex sua digressione sūptas nō ꝓbaᷣ iudeoꝝ ineꝛcusabilitas: qz nec per scripturā ꝓpter interruptionem a tēpoꝛe ꝛobabel: nec per famā ex scripturis sufficienter factā iesū filiū dauid foze scire poterant: ꝫ aliūde qđ ostēdere nō est ꝑsentis speculatiōis. Nec quarta cōclusio nisi per resolutionē ad fidē ꝓcedit. Similiter ⁊ ānta: qz vtriusq; linee tā naturalis q̄ adoptiue testimonium nō habem⁹ nisi ex scḗptura: testimoniū aūt scḗpture ad fidē resoluit⁹. Nūc aūt scḗptura veteris testamēti in vtraq; linea deficit: qz a ꝛozobabel vsq; ad paretes xp̄i: vt ꝓdictū est auctoritatem nō habemus. Credendū est igit⁹ Matthęo ⁊ Luce in vtraq; linea: ⁊ ecce fides. ⁊ ad hoc finaliter resoluit Burgen. suā quintā cōclusionē. Sed vnde Matthę⁹ ⁊ Lucas tante facte sunt auctoritatis: nisi ex auctoritate vniuersalis ecclesie teste beato Aug⁹. contra adamantiū dicentē: Non crederem euangelio nisi ecclesie auctoritas me cōmoueret: qui igitur credit ecclesie credit Matthęo ⁊ Luce: ⁊ sic credit christum filium dauid ſm promissa facta patribus. Et hec est summa per quam soluitur questio per Burgen. sic diffinitiue ꝓtactata: qui autem his non credit quoniam non ex scḗptura que interrupta est circa genealogiam: nec ratione nec fama conuinci poterit ⁊c. remanebit dubius digressione Burgensis non obstante.

Cum ergo.

Cum ergo natus. Quis Matthę⁹ natiuitatē La. II
c pretermittat: tamē aduentū magoꝝ referens: breuiter eam cōmemoꝛat sic dicēs: Cū ergo ⁊c. Qđ uattuoꝛ ꝑ nuntur a ꝓphetis roborata: natiuitas: nomē: locus ⁊ tps. De natiuitate ꝑ in bethleē Mattheus ⁊ Lucas cōsentiuⁿt: ꝫ quō et qua occasione ad eaᷣ venerint ioseph ⁊ maria lucas exponit: matthęus ꝓteritⁱ: sic ⁊ cetera vsq; ad circūcisionē: sicut ecōtra de aduētu magoꝝ lucas tacet: ⁊ matthę⁹ exponit.

b ¶ Bethleē inde. Ad differētā illiusq; est in galilea ī tribu zabulō. Nue enī sūt bethleem. ¶ Bethleē pri⁹ dicta est ephrata. Bethleem dom⁹ panis: qz ibi nascitur⁹ erat panis viu⁹ q̄ de celo descendit: qui ponit in ꝑsepio: vt irrationabiles pastos faciat socios angelorū. Significat autē ecclesiam que est domus in qua panis viuus comedit.

c ¶ In diebus herodis. Hoc nō ponit tm ꝓ tēpoꝛe: sed vt videat impletus.

Gen. 49. b Nō deficiet ꝓnceps de iuda ⁊c. ¶ In diebus herodis regis. Finito scz regno iudeoꝝ: qñ iā herodes alienigena in gente iudeoꝝ regnum sibi occupauerat: impleta ꝓphetia que dic̄: Cū venerit sanctus sanctuaᷣctoꝝ cessabit vnctio vestra.

Dan. 9. f d ¶ Ecce magi. Magi nō magi ficī: sed philosophi chaldeoꝝ: q̄ de singulis philosophant. Et fuerūt (vt dicit) de genere balaam: ⁊ successoꝛes doctrinarū eius. In istis fides gentium vt ꝓmitte deo ꝓsecrat. Hi ꝑdicāt natiuitatē: locū nesciūt. Judeī locū insinuant: tps aduent⁹ nō cognoscūt. ¶ Venerūt magi nō post annū: qz tunc nō inueniretur in ꝑsepio: ꝫ in egypto: sed. xiij. die. Fuerūt aūt de terra psarū vbi et saba fluuius a quo regio nominatur: iuxta quā ⁊ arabia est: vbi magi fuerūt reges: Qui et si tria munera obtulisse dicunt: nō ideo nō plures q̄ tres fuisse ꝓbaᷣ: sed vt ꝑ eos gētes que ex trib⁹ filijs noe nati sūt vēture ad fidē ꝑfigurēt: vel vt fuerūt ꝓncipes: q̄ multos duxerunt in suo comitatu. ¶ Ideo magi apud hieroꝝ solymā ꝓcipue natū regē querūt. quia ꝓ balaam de israel na sciturū audierunt. Noua enī stella nouū dominez indicabat. Stella christus quem sequi debemus: qui nisi in cordib⁹ oriatur rex iudeoꝝ in oriente non queritur. e ¶ Ubi est q̄ natⁿ est ⁊c. Confusio iudeoꝝ est vbi christi natiuitatem a gentibus discunt: et si nō credunt: inexcusabiles sūt. f ¶ Vidim⁹ ei⁹ stel. Hiero. Nec stella ꝺhice natiuitat⁹ nūcia nūq̄ pri⁹ apparuit: ꝫ eā tūc puer creault: ⁊ magᷣ puiā ꝺputauit: q̄ mox pacto officio ei⁹ ꝺsiit. ¶ Xp̄m nōdū loq̄ntē mira stella ꝑdicat: postea loq̄ntē loq̄ntes apli nūciauerūt. ¶ Judeis tā q̄ ratione vtētib⁹ substantia rationalis. i. angelus oꝝ christi nunciauit. Magos ℞o ꝓmittias gentiū nondum ratiōe vtentium irrationalis. i. stella perdurit. ¶ Dalloꝛibus angeli: magis stella: vtriq; tamen loquitur lingua celoꝝ: quia iam cessabat lingua ꝓpheꝛarum. ¶ Utrum stella oꝛa sit in oriente: an ipsi ibi positi natam ad occidentem viderint ambiguū est. Potuit enī nasci in oriente: ⁊ eos in hierusalē perducere. Sed dum humanū quasi ex lege querunt auxilium: diuino deseruntur. Per stellam intellexerunt eum in iudea natum: ⁊ ideo hierusalem venīunt: vbi locum discentes tunc aggressi iter ꝓmum habent

Allego. stellam ꝓuiam quam recognouerunt. ¶ Allegoꝛi. Stella ē illuminatio fidei que ad christum ducit. Dum diuertunt ad iudeos eam amittunt: quia dum a malis consilium querunt veram illuminationem perdunt.

g ¶ Audiens autem herodes rex. Rex dicitur: vt ex collatione eius qui queritur hic intelligatur extraneus: quia iam defecerat ꝓpzius. ¶ Audiens autem herodes aliū regē iudeorum q̄ se queri: volebat enim cū esset alienigena legitimus rex videri: ⁊ ideo codices quibus genealogia teritur cremauit.

b ¶ Turbatus. Uel quia eritium regni sui timet: vel ꝓpter iram romanoꝝ si hoc paterētur: qui decreuerant ne quis rex vel dominus ſine eoꝝ consilio diceretur. ¶ Hato rege celi rex terre turbatus est: quia nimirum terrena altitudo confundit cū celestis celsitudo ꝓdicat. i ¶ Cū illo. ꝓpter fauoꝛē: quia sepe ꝓplus plus eis iniuste fauet quos crudeles sustinet. Un

Psa. 29. b de salomon: Rex iniustus oēs ministros ipios hz. k ¶ Et cōgregās oēs ⁊c. Nota diligētiā iq̄rētis: vt si inuenerit faciat q̄

ꝫ post se vel

Cum ergo nat⁹ cēt iesus ⁊c. Idic secūdo ostē La. II.
a dit euāgelista ipm iesū esse verū deū ⁊ verū hominem ex illustratione celesti ⁊ veneratione regali. ⁊ diuidit in duas partes: qz primo ponit huius rei manifestatio. secundo ipsius christi manifestati ꝓsecutio. ibi: Qui cū recessissēt.

Ité prima in tres: qz primo pōit xp̄i ī q̄stitio sollicita. secūdo eiⁿ inuētio certa. ibi: Qui cū audissent regez. tertio eiⁿ adoratio deuota. ibi: Et ꝓcidētes. Prima adhuc in duas: qz primo pōⁿtur inq̄sitio xp̄i ex deuotiōe: ⁊ ista facta ē a magis. scḍo ponit inq̄sitio xp̄i ex malignatiōe: ⁊ hec fuit inq̄sitio herodis. ibi: Audiēs aūt rex. ¶ Circa ī quisitionē magoꝝ querentiū xp̄m natū. euangelista tria notat: videlicet natiuitatis locū. cū dicit: Cū natus essz iesus in bethleē iude: vt ꝓphetaᷣ impletā esse ꝓphetiaz Michee. v. vt vi debitur. j. eo. ca. Addit aūt iude. ad distinctionē alterius bethleē q̄ est in tribu zabulon. secūdo notat tps. cum dicit: In diebus herodis. ꝓphetauerat eī patriarcha iacob: Gen. xlix. Nō auferet sceptrum de iuda: ⁊ dux de femoze eius donec veniat qui mittendⁿ est ⁊c. vbi translatio chaldaica hz sic: Donec veniat messias. vbi manifeste ostenditur illo tpe christū esse nascitur⁹: quādo deficeret rex et dux de ꝓ̄lo iudeoꝝ: ⁊ hoc impletū est ī herode: qz vsq; ad trāsmigratiōe babylonis habuerūt reges de trib⁹ iuda et postea duces: vt patet de ꝛozobabel: Esdre. ij. ⁊ sic vsq; ad herodē q̄ fuit idume⁹ natiōe: ⁊ p cōsequēs alienigena: sed regnū iudeoꝝ fuit sibi datū a romanis imꝑatoꝛib⁹: ⁊ cū ꝺ antigono ibidē regnāte ⁊ postea interfecto: herodes occupauit regnū: vt narrat Josephus libzo antiquitatū: pater igit q̄ ꝓ hoc qđ dicit: b ¶ In diebus herodis regis. ostendit tps ꝑfinitū xp̄i nasciturⁿ. Tertio scḗptura circa natiuitatē xp̄i notat cuidēs celeste signū. ꝓphetatū enī fuerat ꝑ balaā: Nume. xxiij. Orietur stella ex iacob ⁊ consurget virga ex israel ⁊c. vbi ostendit⁹ oꝛtus noue stelle apparentis erat signū christi nascentis. ⁊ ideo in hoꝛa natiuitatⁿ xp̄i apparuit stella noua in oꝛientali terra vbi qđā habitauit balaā: que quidē terra est in ꝛte oꝛientali respectu hierlm: vt habet⁹ in eodē libzo Nu. xxiij. ⁊ ideo isti magi dicti sūt magi nō a magica arte: sed a magnitudine sciētie: ⁊ iō dicti sūt ctiā reges: qz illo tpe pbi sapiētes regnabāt. Isti ergo videntes nouā stellā cognouerⁿt ꝓ diuinā inspiratiōnē q̄ illa erat q̄ ꝑdicta fuerat ꝓ balaā: ⁊ iō statim mouerūt se de locis suis vt venirēt ad veneradū puerū natū: et sequētes stellā venerūt in iudeā die tertiadecima: qz illa terra vbi habitabat balaā nō multū distabat a iudea: ipsis aūt in iudeā intrātib⁹ stella diuina dispositiōe disparuit vt necesse haberēt recurrere ad ciuitatē regiā: videlicet hierusalē: ⁊ ibidē inq̄rere ꝺ xp̄m natū: ⁊ ꝓ hoc duplici de cā. Una ꝓpt ipos magos: vt q̄ ꝓ⁹ fuerāt cōmoniti celesti signo cōfirmarenᷣ etiā dicto ꝓphetico ex doctoꝝ hebzaicoꝝ risu: vt ī. patebit. Alia cā fuit ꝓpter xp̄m: vt eius natiuitas in ciuitate regia nūciareⁿ: ⁊ ꝓ ꝓ⁹ iudei xp̄m nō recipiētes ꝛecusabiles haberenᷣ. Per hoc etiā figurabaᷣ q̄ fides xp̄i erat a gentib⁹ deuote recipiēda: ⁊ a iudeis ꝓ maioꝛi gre in infidelitate remanētib⁹ refurāda: qz magi q̄ gētiles erāt ipm xp̄m de uote q̄sierūt: ⁊ inuētū adoꝛauerūt. sacerdotes aūt iudeoꝝ audiētes xp̄m natū ꝓ celeste signū in nullo moti sūt ad ipm q̄rēdū seu venerandū. dicit igit: c ¶ Vidim⁹ stellā ei⁹ ⁊c. ⁊ patz sensus ꝓ ꝑdicta. d ¶ Audiēs aūt he. Hic pōⁿt inq̄sitio herodis ex malignatiōe: ⁊ primo pōⁿt ei⁹ inq̄sitio de xp̄o a iudeis. scḍo ab ipis magᷣ. ibi: Tūc herodes. Hic q̄: Audiēs aūt herodes. s. xp̄m natū ꝓ euidēs celeste signū. e ¶ Turbat⁹ ē. nec mirū qz erat alienigena vt dictū ē: ⁊ iō timebat ꝑdere regnū: ⁊ nō solū ipe turbat⁹ ē: ꝫ f ¶ Et oēs hiero. cū il. Hic accipit ꝓs ꝓ toto. vñ oēs hieroſolyma accipiⁿ ꝺ ꝓ illa ꝑte q̄ fauebat sibi: sic cōiter ꝺ qñ maioꝛes ciuitatis aliqđ facūt qđ tota ciuitas facit: sic in ꝓposito illi q̄ erāt ibidē maioꝛes ⁊ in regalibus officijs assistētes: illi cū rege turbati sūt. sequiᷣ: g ¶ Et ꝛegās oēs ꝺn. ⁊c. qz enī volebat xp̄m ꝑdere: iō voluit de loco natiuitatis xp̄i diligenᷣ iquirere ab illᵒ q̄ scḗpturas. ꝓbaꝛ

b 3 ꝑdictas

post se velle ostēdit. si naūt excusat⁹ sit romāis. Eplorabat etiā si rex eo⁹ tristes vl̄ letos faciat iudeos. a Sabi rps. A iudeis q̄rit locū: a magis rps: vt de vtroq; fiat cert⁹.

In bethleē iude ꝛc. Locū natiuitatis expīmūt: quē testi monio scripture didicerūt: vt ipa eo⁹ sciētia illis fieret ad testimoniū dānatiōis: nobis ad ad iutoriū. Ex hoc patet q̄ nō ex ignorātia: ꝙ ex cordis duricia cre dere nolucrūt. b Et tu bethleez. Hoc ſ pōit vt ab eis dictū ē: q̄ ſi nō verba: vitatē sensus quodāmo do ponūt. In bethleē sic est: Et tu bethleē ephrata parua es in milib⁹ iuda: ex te mihi egredieť q̄ sit dña⁹ tor in israel: ꝛ egressus ei⁹ ab initio a diebꝫ eternitat'. Et est sensus: Et ſi sis paruus vicul⁹ cōparata ciui tatibus iude vbi tāta milia. tamen nō es minima: q̄ ex te egredieť ma gnus rps: q̄ nō tm̄ de dō: q̄ egres sus ei⁹ ex mea cōstat substātia: na tus a diebus eternitatis: q̄ in prin cipio erat x̄bs. Antiquit⁹ ephra ta: postea bethleē. Mystice ē dicta ephrata: furozē vidit: qō ꝑmōstrat insaniā herodis qui ibi pueros oc cidit. Vl̄ ephrata frugifera: q̄ colit agr̄ vite. Merito in eo loco christ⁹ nascitur: qui tot⁹ ecclie typū gerit: ꝛ ex nomine innuit christum pabu lum vite cūctis. Terra iude. In hebreo ephrata: Bethleē est dom⁹ pāis. ephrata speculū. Que sūt do mus iste nisi fideliū mētes panē an gelorū manducantes: ꝛ q̄tū i hac vita mortali conceditur gloriā do mini speculantes? In quibus chri stus iam per fidē natus: de gēilita te velut de longinquo venientibus per falsozum doctorū demōstratio nem aliq̄ādo queritur: ꝛ inuen tus adozatur. c Tam vocatis magis. Remotis sacerdotib⁹ ꝛ scri bis: timebat enīz ne iudei quasi ex dei oraculo ꝓmissū occultarēt: ſi se velle eum perimere sentirent. Jōo etiā ꝓmisit se adozare: ne quis se timet dolū eius: sed sine suspitiōe ob gratiā fauoris ei renūciarent.

d Adozem eū. Herodes deuotio nē ꝓmittit: sed gladium acuit: ma licia cordis depingens coloze hūi litatis. Fingit se vultu et verbis adozare eū quem inuida mente co gitabat occidere: cuius personā representant hypocrite. q̄ dū ficte deū querūt: nunq̄ merentur inuenire. e Et ecce stella quā viderant in oriēte ꝛc. Ingressi iudeā deseruntur indicio stelle vt cogantur ex lege inquirere. Vel diuino de seruīt auxilio qui querūt humanum. Nec debebat signū infidelibus apparere domesticis legis et ꝓphetaruz: q̄ si moysen et ꝓphetas non audiunt: neq; si quis ex mor. ꝛc. Non tenuit etbereas vias. Sed multū domui vicina: ali ter non discernerēt domum. Morali. Stella est bona ex hortatio ducens ad christum. Vel potius fides que est mē tis illuminatio per quam ingrediens christum videt qui ē stella matutina: ꝛ eo viso gaudet gaudio ꝛ adozare non de sinit. f Gauisi sunt gaudio magno valde. Gaudio gau det: qui ꝓpter deum (qui verū gaudium est) gaudet. Ad dit et magno. quo nihil maius. Et valde gauisi: quia de ma gno potest alius plus ali⁹ minus gaudere.

g Et intrantes domum. Tres magi vno itinere deum ve niunt adozare: qui in vno christo (qui est via) inseparabil trinitas ab eis erat adozāda. h Puerum cum maria se pe puer nominatur: vt eū agnoscāt. de quo dictū est: Puer natus est nobis. Cur non ꝛ ioseph cū maria inuent⁹ est a magis? Nec aliqua inde male suspitionis occasio daret gentibus: que primitias suas statim nato saluatoze ad euz adozandum miserunt.

a ſ palam quasi ex bono affectu

bas populi: sciscitabātur ab eis

a ſ sic vocat eū: q̄ nouerat iungi reges iudeoꝝ.

a vbi christus nascerēt. At illi di xerūt ei: In bethleem iudē. Sic

ſ micheam.

eni scriptum est per ꝓphetam:

a ſ ad tribum iuda pertinebat.

b Et tu bethleez terra iudā neq̄q̄

a ſ in hebreo in milib⁹. ſ arguunt scribe obliui onis q̄ nō ipis verbis ꝓphete vſi sunt.

minima es in pncipibus iuda. Ex te ei exiet dux qui regat po pulum meum israel. Tunc hero

b des clam vocatis magis diligē

a ſ q̄ locū didicerat: q̄n nasceret exploraz.

ter didicit ab eis tēpus stelle

que apparuit eis: et mittēs eos

a ſ cognito loco et tpe restat cognitio psone.

in bethleem dixit: Itē ꝛ interro gate diligenť de puero: ꝛ cū iue neritis renūciate mihi: vt ꝛ ego

ſ hoc subiungēdo ad renūciādū inuitat.

ſ vt alacri⁹ ꝙ eū redeā: et ne iudei: q̄ rex eoꝝ futurus erat occulterent.

veniens adozem euz. Qui cum

a ſ estimantes supple vera que dixerat.

audissent regē abierūt. Et ecce stella: quā viderāt i oriēte: ańce

a ſ donec. b ſ Ili dicerent: b ē quē narū restabant

debat eos: ūsq; dū veniēs stāret supra vbi erat puer. Videtes āt

a ſ inuento quod desiderauerant.

stellā gāuisi sunt gaudio magno valde. Et intrātes dom̄ inue runt puez cū maria matre eius:

a ſ diuersorium illud quod lucas cōmemorat.

Adozauerūt. Sic cōfitētes deū quē factū esse hominē itelligūt: ꝛ mo rimur q̄ ꝙ myrrhā ostendūt. b Et aptis thesauris. Fidē suā mystice ꝓtestant' munerib⁹: munera clausa fides ē cordis: munera apta ꝓfessio est oris. In thure cōfūdit arrī⁹ q̄ solt patri sacrificā dū cē ꝓtēdit. In myr rha manicheꝰ: q̄ rpm mortuū nō credit. In auro vteraq; ꝛ manicheꝰ semine dauid regē natū nō credit: ꝛ arrius solā ei seruitutē ascribit. Morali. Et apertis. Ma gnū religionis sacramentū hic aperīt: vt fide ꝓ nia thesauros nr̄os in via nō pādam⁹: donec ꝓ teritis hostibus soli deo ex occultis cordiū offe ramus. Ezechias q̄ thesauros alienigenis ꝓdi dit: condēnat' in posteris. c Obtulerūt ꝛc. Queriť an singuli singula: an vnuāq; tria: q̄d magis fatēdū est: q̄ cōgruit mysterio: q̄ ois ve re christian⁹ rpm deū regē ꝛ passū cōfitet. Di cit q̄ reges ꝙsp semp cū munerib⁹ solēt adoza re: quo moze ꝛ isti munera obtulerūt. Sed magꝫ diuina inspiratiōe est factū: vt in hoc sit mysteri um omniū. vnde ꝛ figuraliter tria dicunt. Au rū ad tributū: thus ad sacrificiū: myrrha ad se pultur̄ ꝓtinet mortuoꝝ. Vel ꝙ hec tria in eodez christo intimantur. Regia potestas: diuina mate stas: humana mortalitas. Morali. Nos ergo thus offerimus: si cogitatiōes carnis in cozde p studiū oratonis incendimus. Aurum dū super na sapientia resplēdemus. Myrrhā: si carnis vi tia per abstinentiā mortificamus. Hec munera ex thesauro animi condita ꝓferunt. cū cozde cre dit ad iusticiā: oze aūt cōfessio fit ad salutē.

Aurū est ꝓfecta sapiētia. Thus oratio mun da. Myrrha operatio bona. Primū ergo fides rpo offerenda. deide oratio. tertio loco opatio. Infirma est oratio quā nō munit elemosyna.

Mystice Mysti. Tres magi significāt gētilē pplm de tri bus filijs noe. ꝓceatū ad fidē rpi veniēte. Stel la ꝓpheticū sermonē ortū rpi veraciter ꝓfitētē. Herodes diabolū q̄ cognita diuinitate rpi ꝑse quitur eū i membris suis: a quo magi ꝓgunt dum ab idolatria gentes recedunt: ꝛ ad domuz in q̄ christus est. i. ad catholicā ecclesiā peruenīūt: in quā intrantes ꝓ fidē inueniunt rpm cū matre sua. i. ecclesia. Joseph semoto. i. iudeoꝝ pplo ꝓ pter perfidiā: ꝛ apert⁹ thesauris suis. i. litterarū peritia obtulerunt ei munera. i. physicā: ethicā: logicā. Vel historiā: tropologiā ꝛ allegoriā. Vt sancte triuitatis fidē. d Et responso accepto. Sicut moyses tacens clamabat: sic isti pio affe ctu interrogabant quid diuīa iuberet volūtas? Hec rnsio non fit per angelū: sed per ipm deū: q̄ nullus alius viam reuersiōis instituit nisi ille q̄ dicit: Ego sum via veritas et vi. Nō loquit⁹ puer ad eos: ne diuīas aīs tps reuelareť: ꝛ vera būa nitas habeať. Aīs ꝛ moꝛ in egyptū mittit: q̄: ꝛ fides nutriēda erat ad ꝓ missū: ꝛ vita doctrine ꝓparanda est ad eundū. e Per aliā viā re. In hoc forma dat credentibus vt deuoti ad deū veniāt: ꝛ quod iubeat intēdāt: sc̄z ne ad diabolū redeāt: sed per semitas virtutū ad patriā veniāt: ꝛ qui ceciderunt cōtemnendo: resurgāt obediēdo. f Fugit in egyptū. Mi ra humilitas christi fugit: qui refugiū est aliorum et virtus: fugiendo i struit suos. vnde: Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliā. g Qui consurgens. Joseph figura ꝓdicatoꝝ q̄ rpm cū matre: id est fi dez rpi: ecclesie tulerunt ad gentes: relicto herode. i. iudeoꝝ infidelitate. h Nocte. q̄. occulte ꝙ fugā ad illustrādā egyptū descēdit relicta nocte iudee. Nocte tulit in egyptū: q̄ noctē ignorātie his a quibus ipse re cessit reliquit incredul⁹. Q̄ redit: noctis nō fit mētio: q̄ in fine mūdi iu dei fidē tanq̄ rpm ab egypto reuertentē suscipiētes illūiabūť. Hic dať exēplū fidelib⁹ vitādi rabiē psecutoꝝ vbi ē opoꝛtunū. sic ipe ait: Si vos pse. fu. i vna ci. fu. i a. Significat ā hec fuga dñi electos ꝓbobitate malo rū a sedib⁹ suis scipi⁹ esse pellēdos. Fugit vt hō: quē paulo añ stella deū mōstrauit. i In egyptū. Origenū deū mōstra venerātē: q̄ rps a iude is nō receptus: ꝙ pdicatiōe transit ad gentes. Fugit in egyptū sicut natus est: vt corruptā repararet naturā. Sic fugit vt fugaces reuocaret. Q̄ fugit sacramenti fuit non timoris: vt exemplum fugiendi daret suis. Mō fugit mortē qui mori venerat. Hec insidias expauit: qui venerat a perire versutias diabolī. De hac fuga ꝑdixit Esaias: Ecce dñs ascendet sup nu. le. i. carnē sine peccato: ingredicturq; egyptū: et con. ſ. eiꝰ. Septē autem annis in egypto latuit. k Ex egypto vocaui filium meuz. In Osec iuxta hebraicā veritatē hoc inuenit: vel in libro Numeroꝝ vt q̄ dā asserunt: quia totū dispositione dei factū est.

Tūchero.

a ſ signū humiliatis sine qua null⁹ vere adoratb ſ in carne verbum.

a ꝛ pcidentes adozauerūt eū † Et a

a ſ fidem suā mysticis ꝓfitent' muneribꝰ.

b aptis thesaurſ suis obtulerūt ei b

a ſ regi. b ſ deo. c ſ mozrali.

munera aurꝫ thus ꝛ myrrhaz. Et c †

a ſ qz intus querebāt q̄d veller diuina volūtas de reuerſiōe ad herodē: det meruerūt rnsionē.

b ſ q̄: cognita veritate nō licet retroire.

rēspōso accepto in somnis nē re

a ſ diabolum. b ſ fidē: spem: charitatē.

dirēt ad herodē: ꝙ aliā viā̄ re- e

a ſ paradisū vel celestē hierlm. b ſ impetro pur gationis tpe pri⁹: et deo oblato in hierlm q̄d ſ ꝓtermittitur.

uersi sunt i rēgionē suā. Qui cū f

recessissēt: ecce angelus domini

a ſ hic ioseph nō quasi mariť sed nutricī⁹ et cu stos assiscitur.

apparuit in sōnis iōseph dicēs:

ſ gloriosam.

Surge ꝛ accipe puerū ꝛ matrez † f

eius ꝛ fuge in egyptū: ꝛ esto ibi

a ſ ecce q̄ fraudes nō latent deū.

vsq; dum dicam tibi. Futurum est enim vt herodes querat pue g

rum ad perdendū euz. Qui cōs

surgēs accepit puerum ꝛ matrē

a ſ q̄: fides rpi māsit in gētib⁹ do. pſ. 5.i.

ei⁹ nocte: ꝛ secessit in egyptū ꝛ b

a ſ vsq; in finem infidelitaris: q̄: iudea cōtra ec clesiam seuit.

erat ibi vsq; ad ōbitum herodis vt adimpleretur quod dictū est i

a domino per prophetam dicen

a ſ cōsubstātiale: quia verbū caro factuz est et habitauit in nobis.

k tē! Ex egypto vocaui filiuz meū. k

Joh.14.a dicit: Ego sum via veritas et vi. Nō loquit⁹ puer ad eos: ne diuīas aīs tps reuelareť: ꝛ vera būa nitas habeať. Aīs ꝛ moꝛ in egyptū mittit: q̄: ꝛ fides nutriēda erat ad ꝓ missū: ꝛ vita doctrine ꝓparanda est ad eundū. e Per aliā viā re. In hoc forma dat credentibus vt deuoti ad deū veniāt: ꝛ quod iubeat intēdāt: sc̄z ne ad diabolū redeāt: sed per semitas virtutū ad patriā veniāt: ꝛ qui ceciderunt cōtemnendo: resurgāt obediēdo. f Fugit in egyptū. Mi ra humilitas christi fugit: qui refugiū est aliorum et virtus: fugiendo i struit suos. vnde: Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliā.

Ysa.10.c g Qui consurgens. Joseph figura ꝓdicatoꝝ q̄ rpm cū matre: id est fi dez rpi: ecclesie tulerunt ad gentes: relicto herode. i. iudeoꝝ infidelitate. h Nocte. q̄. occulte ꝙ fugā ad illustrādā egyptū descēdit relicta nocte iudee. Nocte tulit in egyptū: q̄ noctē ignorātie his a quibus ipse re cessit reliquit incredul⁹. Q̄ redit: noctis nō fit mētio: q̄ in fine mūdi iu dei fidē tanq̄ rpm ab egypto reuertentē suscipiētes illūiabūť. Hic dať exēplū fidelib⁹ vitādi rabiē psecutoꝝ vbi ē opoꝛtunū. sic ipe ait: Si vos pse. fu. i vna ci. fu. i a. Significat ā hec fuga dñi electos ꝓbobitate malo rū a sedib⁹ suis scipi⁹ esse pellēdos. Fugit vt hō: quē paulo añ stella deū mōstrauit. i In egyptū. Origenū deū mōstra venerātē: q̄ rps a iude is nō receptus: ꝙ pdicatiōe transit ad gentes. Fugit in egyptū sicut natus est: vt corruptā repararet naturā. Sic fugit vt fugaces reuocaret. Q̄ fugit sacramenti fuit non timoris: vt exemplum fugiendi daret suis. Mō fugit mortē qui mori venerat. Hec insidias expauit: qui venerat a

Esa.19.a perire versutias diabolī. De hac fuga ꝑdixit Esaias: Ecce dñs ascendet sup nu. le. i. carnē sine peccato: ingredicturq; egyptū: et con. ſ. eiꝰ. Septē

Osee.11.a autem annis in egypto latuit. k Ex egypto vocaui filium meuz. In Osec iuxta hebraicā veritatē hoc inuenit: vel in libro Numeroꝝ vt q̄ dā asserunt: quia totū dispositione dei factū est.

Per aliā viā re. In hoc forma daꝫ credentibus vt deuoti ad deū veniāt: ꝛ quod iubeat intēdāt: sc̄z ne ad diabolū redeāt: sed per semitas virtutū ad patriā veniāt: ꝛ qui ceciderunt cōtemnendo: resurgāt obediēdo. f Fugit in egyptū. Mira humilitas christi fugit: qui refugiū est aliorum et virtus: fugiendo i struit suos. vnde: Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliā. g Qui consurgens. Joseph figura ꝓdicatoꝝ q̄ rpm cū matre: id est fidez rpi: ecclesie tulerunt ad gentes: relicto herode. i. iudeoꝝ infidelitate. h Nocte. q̄. occulte ꝙ fugā ad illustrādā egyptū descēdit relicta nocte iudee. Nocte tulit in egyptū: q̄ noctē ignorātie his a quibus ipse recessit reliquit incredul⁹. Q̄ redit: noctis nō fit mētio: q̄ in fine mūdi iudei fidē tanq̄ rpm ab egypto reuertentē suscipiētes illūiabūť. Hic dať exēplū fidelib⁹ vitādi rabiē psecutoꝝ vbi ē opoꝛtunū. sic ipe ait: Si vos pse. fu. i vna ci. fu. i a. Significat ā hec fuga dñi electos ꝓbobitate malorū a sedib⁹ suis scipi⁹ esse pellēdos. Fugit vt hō: quē paulo añ stella deū mōstrauit. i In egyptū. Origenū deū mōstra venerātē: q̄ rps a iudeis nō receptus: ꝙ pdicatiōe transit ad gentes. Fugit in egyptū sicut natus est: vt corruptā repararet naturā. Sic fugit vt fugaces reuocaret. Q̄ fugit sacramenti fuit non timoris: vt exemplum fugiendi daret suis. Mō fugit mortē qui mori venerat. Hec insidias expauit: qui venerat a perire versutias diabolī. De hac fuga ꝑdixit Esaias: Ecce dñs ascendet sup nu. le. i. carnē sine peccato: ingredicturq; egyptū: et con. ſ. eiꝰ. Septē autem annis in egypto latuit. k Ex egypto vocaui filium meuz. In Osec iuxta hebraicā veritatē hoc inuenit: vel in libro Numeroꝝ vt q̄dā asserunt: quia totū dispositione dei factū est.

Tūchero. qua habitabāt magi vsq; ad ciuitatē bethleē. Ter tio hoc apparet ex situ: q̄ si fuisset sita i orbe seu ēt in supma aeris parte vbi generanť comete: nō posset determinatū locū vbi erat puer ostendere: ꝛ iso patet ꝙ erat in ꝑma aeris parte. a Et pci dentes. Hic describit ipsius x̄pi ſuēti adozatio deuota: ex quo patet q̄ cognouerūt ipsius diuinitatē ꝙ diuinaz reuelationē. cū enī viderēt puerū pannis vilib⁹ ſuolu tū i gremio paupis matris positū nullū regie dignitat' habentē signū: nō est verisi mile q̄ talē reuerētiā ei ex hibuissēt nisi in eo aliq̄ sū pra hominē cognouissent. ꝛ hoc est quod dicit: Et pci dētes adozauerūt eū: adoratione. s. latrie. b Et a pertis thesauris suis. nō q̄ tunc aperuerunt: sed q̄ pri us aperuerant qū scz de ter ra sua recesserūt: ꝛ inde mu nera apoꝛtauerūt. c Aurū thus et myrrhā. ista tria obtulit q̄liber ipoꝝ: tū q̄ d talib⁹ faciebāt exenia reges arabū: tū q̄ ꝙ aurum signa bāt regiā dignitatē. ꝙ myr rhā homīs mortalitatē: q̄ myrrha solēt iungi corpora mortuoꝝ. ꝙ thus ipsi⁹ diuini tatē: q̄ thus ad honoꝛē dī uinū cōcremať. Vel aliť fz alios obtulerūt auꝝ ad su stentationē paupis matris ꝛ filij. thus ꝓtra fetoꝛē loci. ꝛ myrrhā ad solidādū mē bra pueri. d Et respōso ac cepto. s. ab angelo ex diuīa reuelatiōe. e Per aliaz viā reuer. sūt ꝛc. pacto. s. ob sequio: q̄ descēdeŕt ad ma re ꝛ inde ꝙ nauē trāsfretāte in tharsis aierunt: ꝓpť q̄ herodes irat⁹ postea naues tharsēsiū incēdit: sm q̄ fue rat ꝓphetatū per dauid: In spiritu vehementi conteret uaues tharsis. f Qui cū recessissent. Hic ponit ipsi⁹ x̄pi na ti psecutio. ꝛ primo describit euā gelista quoddā antecedēs ipsam psecutionē. secūdo ponitur ipsa psecutio. ibi: Tunc herodes videns. tertio ponit q̄ddā ꝓsequēs ad ipam. ibi: Defuncto herode. Circa ꝓmā igit̄ partē sciendū q̄ deus ꝓuidēs herodis psecutionē futurā ꝙ angelū admonuit ioseph vt puez in egyptū poꝛtaret. Ad cuius intellectū notandū q̄ herodes credidit primo magos fuisse delusos ex apparitiōe stelle fātastice: ꝛ iō nō curauit tūc de pueri inq̄sitiōe. ſ postea oblato puero i tēplo ꝛ a syme one iusto ꝓdicato ꝛ mānifestato: ꝛ sibi ab āna ꝓphe tissa cozā toto pplo: vt hī Luc. ij. ſ Matthe⁹ illud dimittit: tunc fama pueri nati crescēte voluit hero des ipsuz perdere: sed interim poꝛtatus est per Jo seph in egyptum. g Qui cōsurgens accepit puerum et matrem eius. non dicit filium suum: q̄a erat tm̄ nutricius. h Nocte: ꝛ secessit in egyptū ꝛ erat ibi vsq; ad obitum herodis. ꝓpter timoꝛez herodis: vt negocium fieret magis occulte: licet eī de hoc non haberet diuinam reuelationem: non ta men ꝓpter hoc ōbebat omittere quod poterat fa cere ſm humanam viam. sequitur:

t Vt adimpleret a dño quod dictū est per prophe tam scilicet Osee. xj.

k Ex egypto vocaui filium meum. ista autem au ctoritas habet duplicem sensum litteralem: quia

a Tunc herodes videſ quia illuſus eſſet a magis iratus eſt valde: et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem ⁊ in omnibus finibus eius a bimatu ⁊ infra: ſm tempus quod exquiſierat a magis. Tunc adimpletum eſt: quod dictum eſt p hieremiam

a ſ inde accumulat ira ia turbato p nativitatē.

a ſ lingua vſus eſt p gladio. ſ vt hic q natus erat nō effugeret.

b ſ in tāta multitudine latere nō poſſet.

c ſ vt nec⁹ loco nec⁹ rpe celarerur.

d ſ ab ortu ſtelle.

e ſ in excelſo. ſ longe latec⁹ reſonās: plance⁹ vſq; ad deū puenit.

f ſ trā. a ſ eo mō vt i mūdū reuocarēt. b ſ reuocādi.

g ſ de quo pdictū eſt.

a ſ non filium ruum.

a ſ non cōiugē.

a ſ qz ſcribi et phariſei morē xpi medtrabāt cū herode. b ſ vitam.

a ſ de qua purabat ſe admonitum.

a ſ nō murat angelus preceptuz: ſed manifeſtius corrigit errorē pietatis.

a ſ que eſt ipſa terra eſt iſrael: qz et ipſam pplus iſrael incolebat.

b ſ que eſt in galilea.

a ſ nazareus. i. ſancti⁹: qđ cōuenit xpo.

a ſ cū adhuc habitaret in nazareth.

a ſ ecce quid venſens fecit. b ſ ſic norans deſerti penitētib⁹ cōueire.

a ſ de quo pdictū eſt.

a ſ qz nōdū publice reuelabat cui angel⁹ ſ of / ficium deferebat.

a ſ inde accumulat ira ia turbato p nativitatē.

a ſ lingua vſus eſt p gladio. ſ vt hic q natus erat nō effugeret.

b ſ vt in tāta multitudine latere nō poſſet.

c ſ vt nec⁹ loco nec⁹ rpe celarerur.

d ſ ab ortu ſtelle.

e ſ in excelſo. ſ longe latec⁹ reſonās: plance⁹ vſq; ad deū puenit.

f ſ trā. a ſ eo mō vt i mūdū reuocarēt. b ſ reuocādi.

g ſ de quo pdictū eſt.

a ſ non filium ruum.

a ſ non cōiugē.

a ſ qz ſcribi et phariſei morē xpi medtrabāt cū herode. b ſ vitam.

a ſ de qua purabat ſe admonitum.

a ſ nō murat angelus preceptuz: ſed manifeſtius corrigit errorē pietatis.

a ſ que eſt ipſa terra eſt iſrael: qz et ipſam pplus iſrael incolebat.

b ſ que eſt in galilea.

a ſ nazareus. i. ſancti⁹: qđ cōuenit xpo.

a ſ cū adhuc habitaret in nazareth.

a ſ ecce quid venſens fecit. b ſ ſic norans deſerti penitētib⁹ cōueire.

a ſ de qua purabat ſe admonitum.

a ſ nō murat angelus preceptuz: ſed manifeſtius corrigit errorē pietatis.

a ſ que eſt ipſa terra eſt iſrael: qz et ipſam pplus iſrael incolebat.

b ſ que eſt in galilea.

a ſ nazareus. i. ſancti⁹: qđ cōuenit xpo.

a ſ cū adhuc habitaret in nazareth.

a ſ ecce quid venſens fecit. b ſ ſic norans deſerti penitētib⁹ cōueire.

Allego. Allego. Allego. Allego.

Job.16.d

† Deu. 21. Trā.

† 77.di. 8 regulare. Luc.3.a

Eſa.11.a

† Penitētiā a.

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ a ¶Penitentiã. Hoc preco nũciat qõ post se ipsa veritas. Penitentia pcedit sequitur. pmissio regni: qui vere penitet punit in se preteritos errores: deinde erigit animũ ad celeste regnũ. ¶Si gratis in baptismo fit remissio: cur predicat penitentia? Sed triplex est modus penitentie. Primus errores & omnia mala ante baptismum abrenunciare & demanere: quod necesse est ad christum venturis. Secundus post baptismũ lapsos per penitentiã reuocari. Tertius: quo sãcti quotidie a talib⁹ purgãtur pctis sine quib⁹ vita nõ agitur.

†De pe.di. 1. agite. in rege. & i glo. 2.c. voluisse. nt. §. de. nicẽ.

¶Penitere est ante acta deflere & deflenda nõ cõmittere. Penitentib⁹ regnũ celorũ adesse dicit: nõ terrena vt in veteri lege: & hoc per obedientiam christi: Et hoc regnũ celoꝝ primus iohãnes predicauit.

¶Penitentiã agi. Prima virtus est p penitentiã perimere veterem hominẽ & vitia odire. quod qui nõ facit: non modo virtutes non cõprehendit: sed nec etiã supplicia fugit. Penitentie virtus timore cõcipit q̃ est initiũ sapientie. Penitentia a puniẽdo qua quisq; punit qõ illicite cõmisit. ¶Penitentiã agere est dignos fructꝰ penitẽtie facere. Regnũ celoꝝ. ipꝰ p quem scti regnant in celestibus. ¶Leuãgeliũ q̃ inuitat ad regnũ. b ¶Appropinquabit enĩ re. c. Misi appropinquaret nemo redire posset: qz infirmi & ceci via que est christus carebãt: quã parans iohãnes penitentiã ante ponit. c ¶Vox clamãtis. Iohãnis vox christus verbũ qui clamat in iohãne: nullũ verbum sine voce auditur: nec vox sine intelligentia verbi valet. ¶Vox viã verbo pparat vt recipiat. vnde: Parauit lucernã christo meo. d ¶In deserto. Forma penitentibus: locus quẽstationis: nõ frequentia hominũ: sed desertũ: vestitus non mollis ad fluxum: sed asper: victꝰ tenuis & inusitatus. ¶Typice desertũ significat sanctoꝝ vitã a mũdi illecebris segregatã. e ¶Via dñi. Via domini ad cor dirigit cũ sermo eius diligenter audit.

†De pe.di. 1. voluisset. §. de. nicẽ.

f ¶Ipse aũt &c. Qui penitentiam pdicat habitũ penitentie pretendit. In eo vilitas vestis et cibi laudat: quozũ vsus in diuite arguitur. ¶Ipse aũt iohannes in semet ipso erudit penitentes et formam vite exhibet in deserto habitans: de locustis viuens: pilis cameli vestiẽs. ¶Seruus dei non debet habere vestimentũ ad decorem vel ad delectationem: sed tm̃ ad tegendaz nuditatem: Inde iohannes pilis vestiebatur. ¶Moraliter. In veste iohannis monemur vt asperis vtanur ad refrenationem carnis. In cibo vt nõ arte paratis: sed naturalibus cibis vtamur. ¶Moraliter. Habit⁹ et victus conuersationem indicant. Asperis vestitur: quia vitia nõ palpauit sed aspera increpatione redarguit sic: Venimina viperarum &c. Zona pellicea circa lumbos: quia carnem suam crucifixit cum vitijs et concu. Mel et locustas edit: quia predicatio eius turbis dulcis sapuit dum christus putatur. Sed cito decidit: quia non christus sed eius preco esse apparuit. In melle dulcedo. In locusta alacer volatus sed cito deciduus.

Moralĩ

Moralĩ

g ¶Tũc exibat ad eum hierosolyma & omnis iudea. Quia nisi ꝺs a malis exeat nõ abluitur. vnde apte sequitur: Baptizabantur ab eo in iordane confitẽ. peccata sua. qui descensio interpretat: qz de superbia veteris hominis ad humilitatem confessionis & emẽdationis descendebant. Jam tunc enim baptizandis exemplũ dabat confitendi peccata et promittendi meliora.

b ¶In iordane confitentes peccata sua. Quia in eo figura baptismi precessit: et ex nomine descensũ de superbia exigit: quod cõgruit baptizatis. i ¶Cõfitẽtes. Cõfessio pctõꝝ. scientie est testimoniũ timẽt⁹ deũ. Qui eũ timet iudiciũ dei: pctã ñ erubescit fiteri. Perfect⁹ timor soluit oẽs pudorẽ. Cõfessio pcti pudorẽ hz: & ipa erubescẽtia ẽ grauis pena. Jdeoꝝ iubemur. fiteri pctã vt erubescẽtiaz patiamur. p pena. Nã hoc ipm̃ ps est diuini iudicij. k ¶Multos pha. &c. Hi sũt ex hereticꝰ iudeoꝝ: qz pharisei obstinationũ & traditionũ pferũt iusticiã. vñ & pharisei. i. diuisi a ꝓlo. p quãtã iusticiã dicuntur. Saducei: id est iusti. vendicãt enim sibi qõ non sunt. hi

¶ negant re

a ¶Penitẽtiã agite. Ista erat debita dispositio ad ihoationẽ noue vite q̃ pm̃ erat nãda. & ideo &c. b ¶Appropinquabit eĩ regnũ celoꝝ. alij aũt. ꝓphete. pmittebãt bõa talia obseruãtib⁹ legẽ: iste aũt celestia: quia erat p̃cursor xpi p quẽ facta est vitas & gra & apta est celestis porta: & ad hoc confirmãdũ inducit Esaie testimoniũ: Esa. xl. dicẽs illis:

c ¶Hic est enĩ. s. iohãnes de q̃ scriptũ est: d ¶Vox clamãtis in deserto &c. qz iohãnes fuit ille de quo predictũ fuerat q̃ p vocẽ predicationis debebat clamare ĩ deserto in dee: ppter preparationẽ ppli ĩ aduentu ipsius xpi. ad hoc enĩ ordinata erat pdicatio iohãnis vt p suaz pdicationẽ pplm cõgregaret: & populo cõgregato xpi aduẽtũ denũciaret. e ¶Ipe aũt iohãnes. Hic ostendit idoneitas iohãnis ad testificandũ de xpo ex scriptura vite: & aũt ostẽdit ex vilitate vestit⁹. Ipe aũt iohãnes &c. & ex austeritate victus. cũ dicit: f ¶Esca aũt eius locuste. que sunt parua animalia volitãtia p modũ salt⁹: & reperiunt ĩ deserto iudee et frixa cũ oleo sũt cibus paupez. sequitur: g ¶Et mel siluestre. hoc autẽ mel ibidez reperit in truncis arboꝝ: vt fm Rabanũ sunt oĩa folia arboꝝ alba & tenera que manibus cõtrita habent sapoꝝ quasi mellis: talibus vesce bat iohãnes: ex quibus patet austeritas ei⁹ victu et vestitu: & ꝺa mozalib⁹ magis mouẽt facta q̃ verba: & vita sancta q̃s loquela cõposita. & ideo stati subdit exhortatiõis sue efficacia. cũ dicit: h ¶Tũc exibat ad eũ hierosolyma. hic accipitur continẽs ꝓ otẽto. i. ppls ꝺ hierusalẽ. i ¶Et omnis iudea. i. multi: sicut ꝺz cõmunẽ modũ dicimus tota ciuitas currit illuc. i. multi: qz nõ oẽs currũt: imo aliquãdo plures remanent: et est quedã figura que vocat hyppbole. i. locutio multũ exprẽssiua. k ¶Et baptizabãtur ab eo in iordane &c. baptismus enim iohannis ad hoc erat ordinatus quasi quedã ꝓparatio & q̃daz prefiguratio baptismi ipsius christi de ꝓximo venturi. & iõ iohãnes nõ solum pdicabat ꝺ etiã baptizabat: qz sicut sua predicatione nũciabat xpm de ꝓximo vẽturũ: sic suo baptismo assuefaciebat homines ad libentiꝰ suscipiendũ christi baptismuz. vnde baptismus iohannis erat quedã ꝓtestatio credendi in christũ venturũ & faciẽdi opera penitentie: vt deuotius reciperent ipm̃. & hoc est quod dicitur Act. xix. Johãnes baptizauit baptismo penitentie populum: dicens in eum qui venturus esset post ipsum vt crederent. hoc est in iesum. ideo sequitur:

l ¶Confitentes peccata sua. delenda: scilicet per christuz venturum: quia hoc nõ poterat facere iohannes: sed denunciabat hoc p christũ fiendũ: vt habet eod̃e ca.

m ¶Videns autẽ multos pharisẽoꝝ. Hic ostẽdit idoneitas iohannis ad ferendũ testimoniũ de christo ex veritate doctrine que ꝓsistit in hoc q̃ aliꝰ nõ timet vitia magnorũ ꝓfident arguere qõ faciebat iohannes: qõ notat cum dicitur: Videns autẽ multos pharisẽoꝝ & saduceoꝝ. istẽ famosi erant in populo sicut homines litterati & religiosi: vt patebit. j. n ¶Venientes ad bap. suũ. nõ credẽtes fm veritatẽ: ꝛ magis ad simulationẽ & insidiationez: fm qõ habetur. j. xxj. vbi ꝺr q̃ querente dño ab Jeis: baptismus iohannis vñ erat de celo an ab hominib⁹: nõ fuerunt ausi respondere de celo: qz stati ꝺrisset eis quare nõ credidistis ei: ex quo patet q̃ ficte venebãt. & hoc idẽ dicit Josephus in libro antiquitatum. xix. & ideo iohannes ꝓfidenter arguebat vitia eorum dicens:

Progenies

a ¶Progenies vipez. qz venenũ erroris & hypocrisis a suis ꝓgenitoribꝰ trahebat. b ¶Quis demonstrabit vobis fugere a vẽtura ira. q. d. licet falsitas vestra lateat in ꝓspectu populi: tñ nõ poterit latere ꝺ iudicio dei: qz tũc erũt manifesta abscõdita cordis vestri.

c ¶Facite ergo fructũ dignũ penitẽtie. qz aliter nõ potest̃ illud iudiciũ euadere: & nõ solũ dicit fructũ penitenti e: sed dignũ penitẽtie: fm pcti modũ. vnde ꝺr Apoca. xviij. Etiam se glorificauit & ĩ delitijs fuit: tantum illi date tormentum & luctum.

d ¶Et ne velitis dicere intra vos &c. pharisei enĩ de ꝺ gloriabant: qz de abzaã descendebant. & ideo ex ꝓmissione fctã abzae sine operibꝰ salutẽ consequi ꝓsumebãt: & hoc est mãifeste fillũ: qz nõ dicunt filij abzae ex carnali ꝓpagatiõe: sed magis ex fidei imitatiõe: vt ꝺ cit ad Ro. iiij. & qz pharisei et legisperiti fidem abzae de xpo respuerũt. iõ nomẽ filiationis abzae p ꝺiderunt. & ꝺ est qõ ꝺcit Johãnes: Et ne velitis dicere intra vos. p falsam. s. estimationẽ. e ¶Patrẽ habemꝰ abzaã. qz nõ est sic fm veritatẽ. ecõtrario gentiles fidẽ christi suote ad predicationẽ apostolozum receperunt. ideo filij abzae facti sũt. & hoc est quod subdit iohannes. f ¶Potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abzae. dicit autẽ q̃ iohãnes demõstrauit illos lapidez quos filij ysrael de fundo iozdanis abstulerãt: vt habeẽt Josue. iiij. in memoriã miraculi q̃ dñs in trãsitu eoꝝ aquas Iozdanis siccauit. sed ꝓ illos lapides iohãnes gẽtiles

†Mat. 3. c. Luc. 3. c Joh. 1. d

¶ nemo: qz nõ penitẽtis sed sine pẽitẽtia irã nõ effugietis. ꝺ quasi nullus nisi filij dei quẽ vobis annuncio.

Progẽies vipaꝝ ꝺs demõstrabit vobis fugere a ventura ira:

a † vindicta.

a † & cogitãdo vel reputãdo.

a † ꝺ cogitãdo vel reputãdo. c ꝺ fm semẽ abzae ne cõfidant q̃si ex ꝺ solo salꝰ sit

vos patrem habemus abzaam.

a ꝺ qz nõ filij carnis hi sũt ĩ semĩe: ꝺ qui filij dei. vnde subdit: Potens est &c.

b Dicõ enim vobis qm̃ potens est

a ꝺ gentibus quoꝝ corda erãt insensibilia.

c deus de lapidibus istis suscitare

a ꝺ si aũt vos christi ergo semẽ abzae est.

b filios abzae. †Jam enim securis

c ad radicem arborum posita est.

Omnis ergo arbor q̃ non facit

a ꝺ per securim. b ꝺ gehenne.

fructum bonũ excidẽtur & ignẽ

a ꝺ redit ad se modũ sui baptismi determinans.

f mittetur. †Egõ quidem baptizo

a ꝺ rm̃ non spiritu. b ꝺ docendo penitere.

vos in aquã in penitẽtiam: qui

a ꝺ ad pdicãdũ et ad baptizãdũ.

g ãt post me venit⁹ &c: fortior me &: h cuius nõ sũ dignus calciamenta

i Vel securis sententia iudicij vel pdicatio euãgelij. f ¶Ad radicẽ. Nota nõ ad ramos: ꝺ ad radicẽ. Cũ enĩ filij malozũ tollunt̃: quid aliud q̃ rami infructuose arboris abscindunt̃? Cum tota ꝓgenies simul cum patre tollit̃: arbor radicitus abscidũtur: ne q̃d remã eat vnde iterũ aliq̃d germis oriatur. ¶Radices sunt cogitationes: q̃bus plantati vel sursuz celo sustollũntur vel ad ima inferni mittuntur. ¶Arbor humanum gen⁹. huius ramu alij sunt aridi. i. pagani ĩcẽdio apti. Alij viridez: sed sine fructu vt hypocrite q̃ spem sãcitat̃ pꝛẽdũt: sed int⁹ vacui. alij fructuosi: sed venenosi. i. heretici q̃ pdicãdo fructũ pariũt sed mortalẽ. Alij Dez.3.c .i. catholici q̃ bonũ fructũ ferũt. Dis ergo arbor q̃ nõ facit fructũ bonum excidet & in ignẽ mittet: vt gentiles: hypocrite. qui nullũ: & heretici qui malũ. g ¶Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiã. Re videat sua auctoritate minari: incipit apire quãte sit dignitat̃ cuius ꝓsentia cõminat: vel cuius beneficijs ꝓsuadet. ¶Ego q̃dẽ baptizo vos in aqua. i. tm̃ corpa lauo: qz peccata soluere nequeo: vt sic nascẽdo pdicando pcurro: sic baptizando vt pẽitẽtes q̃s ego hoc signaculo ab ĩpenitentib⁹ discernoꝝ ad baptismũ christi dirigã.

h ¶Post me venit⁹. Et si moneo dignos fructꝰ penitentie facere: ꝺ pbiã abijcere: nõ tñ possũ a pctis soluere. i ¶Fortior me est. qz ego baptizo in penitẽtiã: ille ĩ remissionẽ. Ego ꝓm̃ habeo: ille dat. Ego regnũ celoꝝ pdico: ille dat. k ¶Cuj⁹ nõ sũ dign⁹ &c. p. Aliꝰ scribunt: Cuj⁹ nõ sũ dig. coz. cal. sol. Potuit aũt iohãnes vtrũq; dicere: vl vtrum vel diuerso tpe: vt alij euãgelista hoc: alij illud assumeret. Dẽs tamen verum narrauerunt. Intendit autem in hoc ostendere excellẽtiam christi et suã humilitatẽ. ¶Vel fm allegoriã calciamentũ est icarnationis mysteriũ. Corrigia: mysterij ligatura. Nõ ergo valet iohan ¶Vel nõ sum dig. sol. coz. cal. eius. i. nomẽ ꝓnsi mihi nõ vsurpo: nec ꝓnsius credi vel dici: sed amicus ꝓnsi volo. Mos enim erat vt si quis eam que sibi cõpeteret accipere in vxorẽ nolle et: ille et calciamentum ꝺsolueret qui ad banc ꝓnsus iure ꝓximitat̃ accederet. Jobes

¶ ergo qui

a ¶Progenies vipez. qz venenũ erroris & hypocrisis a suis ꝓgenitoribꝰ trahebat. b ¶Quis demonstrabit vobis fugere a vẽtura ira. q. d. licet falsitas vestra lateat in ꝓspectu populi: tñ nõ poterit latere ꝺ iudicio dei: qz tũc erũt manifesta abscõdita cordis vestri.

c ¶Facite ergo fructũ dignũ penitẽtie. qz aliter nõ potest̃ illud iudiciũ euadere: & nõ solũ dicit fructũ penitenti e: sed dignũ penitẽtie: fm ꝓcti modũ. vnde ꝺr Apoca. xviij. Etiam se glorificauit & ĩ delitijs fuit: tantum illi date tormentum & luctum.

d ¶Et ne velitis dicere intra vos &c. pharisei enĩ de ꝺ gloriabant: qz de abzaã descendebant. & ideo ex ꝓmissione fctã abzae sine operibꝰ salutẽ consequi ꝓsumebãt: & hoc est mãifeste fillũ: qz nõ dicunt filij abzae ex carnali ꝓpagatiõe: sed magis ex fidei imitatiõe: vt ꝺcit ad Ro. iiij. & qz pharisei et legisperiti fidem abzae de xpo respuerũt. iõ nomẽ filiationis abzae p ꝺiderunt. & ꝺ est qõ ꝺcit Johãnes: Et ne velitis dicere intra vos. p falsam. s. estimationẽ. e ¶Patrẽ habemꝰ abzaã. qz nõ est sic fm veritatẽ. ecõtrario gentiles fidẽ christi suote ad predicationẽ apostolozum receperunt. ideo filij abzae facti sũt. & hoc est quod subdit iohannes. f ¶Potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abzae. dicit autẽ q̃ iohãnes demõstrauit illos lapidez quos filij ysrael de fundo iozdanis abstulerãt: vt habeẽt Josue. iiij. in memoriã miraculi q̃ dñs in trãsitu eoꝝ aquas Iozdanis siccauit. sed ꝓ illos lapides iohãnes gẽtiles

†Mat. 3. c. Luc. 3. c Joh. 1. d

significauit: eo q̃ colebãt idola de lapidibus facta. vñ dicit ĩ Ps. Similes illis fiãt q̃ faciũt ea. Filij ergo abzae de lapidibꝰ suscitati sũt: qñ iudeis ꝓ ifidelitatem a filiatione abzae decidentibus: gentiles fidez christi recipientes in locũ eoꝝ substituti sunt: & hoc erat predictũ Osee. j. Et erit vbi dicẽt eis: Nõ ꝓpls me vos. ibi dicẽt: Filij dei viuẽt̃. Et q̃ doctoꝝ veritatis nõ solũ debet vitia ꝓfidenꝫ arguere: sed etiã penã ꝓdicere. ideo subdit iohãnes: g ¶Jã et securis. i. securitas diuine iusticie. h ¶Ad radicẽ arborũ posita est. arbor ista homo est: qui est quasi arbor ꝓuersa. radix huius arboris est voluntas mala: ex qua sicut ex radice prodeunt omnia peccata: qz non potest esse peccatũ nisi sit voluntariũ. i ¶Omnis ergo arbor que nõ facit fructũ bonũ excidet̃. per sententiã extremi iudicij.

k ¶Et in ignẽ mittet̃. s. inferni. l ¶Ego quidẽ baptizo vos. ostensa idoneitate iohãnis ad testificãdũ. hic cõsequẽter ponit ipsius testimoniũ: & ponit ꝓmo te ꝓstimoniũ ipsius de christo in ei⁹ absẽtia: & secũdo ĩ ei⁹ ꝓsentia. ibi: Tunc venit iesus. In ꝓma parte fert testimoniũ de christo ẽtũ ad excellentiã sue diuinitat̃ dicens: Ego quidem baptizo vos in aqua: id est lauo tãtummodo corpora. que quidem lauatio est signũ penitentie fiende. ideo dicit: In penitentiam.

m ¶Qui autem post me venturus est. sciliez christus.

n ¶Fortior me est. quia ipse habet virtutem diuinitatis.

o ¶Cuius non sum dignus calciamenta portare. non quia christus calciatus incesserit: cum discipulos suos ad predicandum sine calciamentis ire iusserit: vt habetur Luce. xxij. Quando misit vos sine pera et calciamentis &c. sed est modus cõmunis loquendi q̃n aliquis se comparat alicui ĩproporcionabiliter excedẽti: qõ est in ꝓposito: qõ declarat p factũ dicẽs.

Ipe baptiza

Joh.1.d ergo qui nō sp̄sus.ait: Nō sū dign⁹ cor.cal.sol.ac si dicat: Ego redēptoris ve/stigia nō valeo denudare: qz nomē sp̄si nō mihi vsurpo. a Vel simplicit̄ se būlī/at: vel euāgelīj sacramēta nō est dign⁹ circūferre p̄dicādo qđ nō sibi deputatū/aplis est cōmissum. Nō sū dign⁹ explicare naturā diuinitatis ad humanita/tē. vel nō sum dign⁹ euāgelīj p̄dicatiōnē portare: vel nomē sponsi vsurpare. Jo

a portare. Jp̄e vos baptiçabit i spi a

a ℣ qz scrificar a p̄cis: et accēdit amore dei.
b ℣ tribulatiōe vel purgatorio igne. c ℣ q̄ nō ere/dūt hoc vēnlabrō nō remouenē: qz tā iudicari sūt/ ℣ id est discreto iudicij.

Joh.13.b Eph. 5.e bis. ⁊ alibi: Mūdās eos lauacro aque in v̄bo vite sctifi/cate. a In sp̄iritō. Vel spū in p̄seti abluit: post sī qua ma/cula subrepit: igne purgatorio ad pux exuret: qđ de leuio/

b ritu sāctō et igni. Cūj⁹ vētilabr̄ i b

Leui.6.b rib⁹ credēdū est p̄ctis. Aīe in leuitico sup altare sēp ignis/missus de celo ardebat. i. ignis diuini amoris: q̄ oēs ī xpo/.i. q̄ sup altare offerunt̄ quasi rebaptiçat ⁊ exurit carnis/eoz vitia. b Cuj⁹ vētilabrū. Ventilabrū in manu ē ex/amē iudicij q̄ discernunt̄ leues ⁊ vacui a fructu boni ope/

Joh.5.d ris. Jn manu: qz pater nō iudicat quenq̄: ⁊ omne iudiciū/dedit fi. c Permūdabit. i. quotidie a varijs tēptationib⁹/

† 88.di.c. Pbyter. et 95. di.c.cc/ec.i fi.et.1. q.1.c.dedit

mūdat. Vel p̄mundabit dum ob manifesta p̄cta puerlus/de ecclia ej̄cit: vel p⁹ monē dānat. d Palcas ār. Pa/lee de origineyū ⁊ triticū oriunt. i. de semine. çiçania xo ō/diuersa. Palee ergo sunt q̄ fidei sacramētis ībunt̄: sed/solidi nō lūt. Ziçania xo ō q̄ ope ⁊ pfessiōe secernunt̄ ab

Joh. 3.c electis. De his dicit: Qui nō credit iā iudicat⁹ est. ⁊ iō nō/fit hic mētio de illis. e Inextiguibili. qz nō extingue/tur neq; extinguet cruciatos: sed eternaliter puniet. dici/tur aūt ad differentiā illi⁹ de quo ōr: Igne nos examina.

Pā.65. ⁊. f Tunc venit. Cūj⁹ iohānes p̄dicabat et baptiça/

† De.cōse. di.4.c.per aquā. De sum.tri.da nat⁹.i p̄i. et de cele. mis.i qua/dam glo. De bap.c. debitum.

bat. s. qñ iesus triginta erat annoz: ostendēs nullū debe/re sacerdotē vel p̄dicatorē fieri nisi virilis etatis. Sic Jo/seph tricenarj⁹ regnū egypti suscepit. dauid regnū ea eta/te inchoauit: Ezechiel p̄phetiaz p̄meruit. g Venit iesus/his de causis vt baptisma iohānis cōprobaret: et vt (qđ/homo erat) omnē impleret iusticiā ⁊ legis humilitatez: et/vt aquas sanctificans per colūbā in lauacro aduētū spi/ritus sancti ostenderet. Venit enī nō necessitate ablutiōis:/sed vt nemo quātūlibet sanctus baptismi grām sup̄fluam/

c iudicaret. g A galilea in. Halilea trāsmigratio. iozda/nis descensus. Qui ergo vult baptiçari trāsmigret a viti/is: ⁊ descēdēs humiliet̄ur. b Sine modo. Sine modo/me a te baptiçari: vt postea qđ a me ḡris in spiritu bapti/çeris. Sic enī decet nos dare exemplū implende oīs iusti/cie: vt discant omnes neminē sine vnda baptismi esse pfe/ctū. i Sic enī de. i. per humilitatis exemplū reducere/ad vitā: et ostendere q̄ nullus perfecte sit iustus sine ba/ptismate. Si enī de spiritusancto natus nō dedignoz: ūn/

† De conse. di.4.per aquā. De pe.di.2.c.q̄ rendum in glo. De cō/se.di.3.c.fi. 19.di. c.sc/cūdū. et p̄. c.dānam⁹.

dignū magis necesse est alijs ḡuis iustis etiā a minoribus ba/ptiçari: Hinc decet impleri primum omnez iusticiaz: sez p/quā omnis iusticie sūma ab omnib⁹ d ceinceps impleat vt/nullus ex operibus neq; ex arbitrio glorietur: sed sciēs se/reū iusticie dei sit subi ectus. Jdeo quisq̄s est renatus ex/aqua et spiritu iustus dicit: qz hoc implet per qđ oīs iu/sticia impleť ex gratia: quā primo decuit iplere xp̄s nō ex/

d diginētia sed ex mysterio: vt renat⁹ filj⁹ deioēs renatos filj/os dei fratres sibi faceret. Sic. i. subdēdo suo et iferiozi/omnez iusticiā. i. humilitatē que ē omnis iusticia. Et pfe/cta humilitas habet tres gradus. Primus est subdere se maiozi ⁊ se nō p̄ferre

equali: hic vocatur sufficiēs: qz sufficit aliquē sic humiliari: ⁊ iste gradus omni/iusto est necessarius. Secund⁹ grad⁹ est subdere se equali: nec pferre se mino/ri: hic dicitur abundans. Terti⁹ est subesse minozi in quo est oīs iusticia. Hunc/xp̄s impleuit: qui vnā partē tm̄ habet: qz in vnitate cōstitit⁹ perficitur. Alij du/obus modis distinguunt̄: qz minus perfecti non sic in vnitate cumulantur.

k Tunc dimisit. Cum tali ordine cognouisset implēdā iusticiā. Dimisit: quia/vera est humilitas quā non deserit comes obedientia. l Spiritus in momen/to eum docuit quod p̄ius nesciuit: et ideo quod p̄ius timuit humiliter deuot⁹/implenit. l Baptiçatus aūt ⁊c. Christus aquas baptismi sanctificauit: qz/cūius est creare eiusdem est et sanctificare. l Sicut homo constat duob⁹. i. coz/poze et anima: ita duobus renascitur: aqua que purgat sordes et cōsepelit chri/sto: et igne spiritus quo cōflagrāti ad celū rapimur. Sic ecclesia post baptismū/culmen virtutum quibusdam incrementis appetit: vt christus baptiçatus de a/qua ascendit. Sui post baptismū ascendunt: quia ad virtutes proficiunt: et qui/p̄ius carnales et filij ade: fiunt spirituales et filij dei. m Aperti sunt ei ce.

Et hoc ad implētionē iusticie. Nō enī tūc p̄imū sibi patuere celestia vel spiritus/sanctus est datus: sed nobis per acceptum baptismum aditū celi patere ⁊ spiri/tum sanctum dari monstrauit. Oz enim celi aperti: q̄ spiritus sanct⁹ venit: q̄ vox/patris insonuit ⁊c. hec mystica sunt in nobis. n Patet renatus aditus in celū/per christum qui per adam clausus fuit.

℣ Sicut

℣ p̄ christū q̄ p̄ adā clausus fuit. a Sicut colūbā. Verū coz⁹ formatū ad hoz̄ habuit in specie colūbe: qz aliter/sp̄us ab hoib⁹ videri nō posset sic colūba: nō q̄nvera co/lumba cēt: sed qz sp̄us in corpali specie: nō tm̄ ip̄e coz⁹. Jta de hac figura sentiť sicut de alijs in q̄b⁹ de⁹ apparu/it: q̄ expleto officio resoluebantur. Bene sp̄us in colūba q̄/simplex ⁊ mānsueta descēdit: vt ⁊ sue nature simplicitatē: ⁊ euz/in quē descēdebat mitē mīscēre/

a dei descēdentē sicut colūbā: ⁊ ve/

a ℣ ad quē illa vox fiebat. b ℣ hec vox nō vt ei im/dicer qđ nesciat: sed q̄ auditorib⁹ p̄ficiar.

præconē datoz̄ēq; indicaret. Si/militē oēs baptismo renati. vij./virtutib⁹ in colūba significarī/debent repleri. Colūba a mali/cia fellis est aliena. in q̄ phibe/mur ab ira. Nullus oze vel vn/guibus ledit: in q̄ notať innocentia. Nec minimas auiculas/inuadit i q̄b⁹ alie aues se ⁊ pul/los suos nutriunt: in q̄ phibe/mur a rapina. Puro vescit̄ gra/no: in q̄ notať abstinentia. Ali/enos tanq̄ pullos suos fouet:/ecce charitas. Hemituz dat pro/cantu: ecce cōpunctio. Sup a/quas sedet vt accipitrē p̄cussa/in aquis vmbra declinet: ecce/sollicitudo. l In colūba super/dñm sp̄us apparuit: qz venit nos p̄ mansuetudinē colli/gere. Sup discipulos in igne: quos ad cōsumendā rubi/ginē peccati ⁊tra seipos veniebat accēdere. c Adā pec/cando celū amisit: christ⁹ a sp̄usancto p̄ columbā glorifi/catus apparuit: flāmā vibrantē que viaz p̄bibuit aqua/baptismi ertinxit: qz aqua est ⁊traria regni. b Com/placui. i. bñplacitū meū ostitui: vt tu in q̄ nihil bonū pla/ceas: ⁊ p̄ te alij nō i se: ℣ in te. i. tibi fide ⁊ charitate vniti/placeant. La. IIII

b in quo mihi cōplacui. La.IIII c

c †Unc iesus ductus est in d

℣ locum cerraminis.

d Tunc desertuz a spiritu vt ten/e taretur a diabolo: et cū e

℣ q̄ ieiunat diuīe ē potētie. a ℣ ecce asperitas.

f ieiunasset q̄adraginta diebus

tandū plenitudinē grē i ip̄o. a Et ecce vox de cel. vox. s. patris. b Dic ē fi. me⁹. natural. s. alij aūt sūt adoptiui. c Jn q̄ mi. cō. i./in q̄ volūtas mea cōplebit de salute gener⁹ hūani: ⁊ sic apparet effi/cacia bul⁹ testimony. Patet etiā q̄ i baptismo xp̄i tota trinitas ap/paruit: large apparitionē accipiēdo. pr. s. in voce: filj⁹ ī carne: sp̄us/sctūs ī colūbe specie: differenť tñ: qz filj⁹ appa/ruit ī carne sibi vnita in vnitate sup̄posīti: in/apparitione aūt aliaz p̄sonarū erat vnio per/modum signi. La. III

A

† De conse. di. 5. qua/dragesima

Moraliter. f Jn diebꝰ illis: venit Jobes bapti/sta p̄dicans ⁊c. Jn Jobe describiť euangelij p̄dicator: ⁊ p̄mo q̄tū ad doctrinaz q̄ dicit: a † Dicens: Penitētiā agite ⁊c. Debet enī p̄dicare generaliter ea que rectedere faciūt a peccat⁹: ⁊ ea que faciūt accedere ad p̄fectio/nē regni celestis: ⁊ qñ talis p̄dicator⁹ parat/vtā dñi vt p̄ grām veniat in mētib⁹ hūanis./Ideo de ip̄o p̄ dicī q̄ subdit: c † Hic est/enī de q̄ dictū est ⁊c. Jp̄e aūt iobes. Hic ꝓr/describiť predicator⁹ euāgelij q̄tū ad vitā: et/primo q̄ntū ad vestitus cū ōr: d Habebat/vestimentū de pilis camelor⁹. ⁊ q̄ntuz ad vi/ctum cū ōr: f Esca aūt ei⁹ ⁊c. Austeritas/enī vite req̄rit in euāgelij predicatore. Jdeo/dicit Aplꝰ. j. Cor. ix. Castigo coz⁹ meuz et/in seruitutē redigo: ne forte cū aljs p̄dicaue/rim ip̄e reprob⁹ efficiar. Et q̄ p̄dicatio talis/rim ip̄e reprob⁹ efficiar. Et q̄ p̄dicatio talis

exp̄sse legit⁹ q̄ xp̄s fugiēs in egyptū latuit ibi p̄ septennium.

Replica. Et q̄ postil. i. iij. ca. diz xp̄m fuisse in q̄nto ānō reductū de egypto q̄ p̄ canonē. Nō xo. xxiij. q. iij. itelligiť ñ p̄cise. existēs ei. vij. ānoz ē etiā. v. ānoz: ⁊ nō p̄cise.

d Tunc duct⁹ est ⁊c. in deser. Hic ꝓr to oñdit euāgelista ℣. IIII t/in xp̄o xitatē deitat⁹ ⁊ hūanitat⁹ ex demonis tentatiōe: ⁊ ex/sctō angelor⁹ admīstratiōe: ⁊ p̄mo pōit p̄mū. scdo scōm. ibi:/Tūc relict ⁊c. Pria diuidit in tres p̄s m triplicē tentationē ⁊ tripli/cem xp̄i victoziā. scōa ibi: Tūc assūpsit eū. tertia ibi: Jtez assumpsit/eū. Pria ḡ tentatio fuit de carnis ꝛcupia. Accepit aūt tentator⁹ oc/casionē p̄mo de ⁊ tentādi ex esurie ip̄i⁹ xp̄i. Post baptismū enī xp̄i/imediate duct⁹ est a sp̄u. s. sctō: qz hūanitas xp̄i erat ⁊ganū diuini/tat⁹: ⁊ iō ad oīa agēda mouebat instinctu sp̄usscti. ℣ igit motu iuit/in deſtū locū. s. aptū oz̄oni: vt ibi sp̄m in oz̄one offerret. p nobis deo/p̄ri. e Et cū ieiu. vt carnē innocentē. p nob̄ macerar et: ⁊ exēplu⁊/fidelib⁹ daret: ⁊ p ℣ q̄ post baptismū talia egit: nobis oñdit q̄ ḡ in/choat nouā vitā ꝛ seip̄m deo offerre p ieiuniū ⁊ oz̄onē. Sequitur:

c Quadraginta

Dist.28.b

gus mandato.y.iij. euãgelia resonãt. Vñ institutũ est nos hoc numero acrius dimicare ad diluenda peccata q̃ fiunt dũ motu carnis violãt charitas: ꝛ sic q̃diu hic sum⁹ semp peccata plorem⁹: q̃ dũ numero presens vita ondit.

b Et accedens. Quia esuries ẽ signũ infirmitatis. Et sic nobis in abstinẽtia non deest tentatio. Per exteriorẽ infirmitatẽ christus tentat in quo nullã legẽ peccati inueniebat.

c Si fi. dei es. Aliud hoc explorãt: est: aliud tentant: dũ deũ ꝓfiteri videt: ꝛ hoc illud dere conat. Sic enĩ tentat vt exploret q̃ vertur. Sic explorat vt tentãdo decipiat.

Si filiꝰ dei es. Rouerat filiũ dei venisse in mũdũ seu p. ꝓphas: seu p angelos nũciatel: seu p iobem demonstrantẽ: sed q̃ humilia in eo videbat q̃ de deitate suspicat⁹ est ex suꝑbia ei in dubium venit. Vñ ꝛ callide exãrit: Nec indignũ fuit xp̃m tentari q̃ venerat occidi: vt tentatiões superãdo nobis ptãtem daret superãdi tentatiões: sicut sua morte tulit nostrã mortalitatẽ. Christꝰ nõ nisi post baptismũ se tentari ꝑmisit: insinuans ad se eũtes grauiores passuros tentationes.

Suadet esurĩti pane de lapidib⁹ facto releuare: nõ q̃ eius curet salutem: sed ex mutatione cognoscat virtutẽ: ꝛ si purus homo esset: panis oblectamẽto illuderet esurienti patienti. Tribus modis fit tentatio. Suggestione: delectatione: cõsensu. Christus vero sola suggestione tentatus fuit: q̃ delectatio peccati mentẽ eius nõ momordit. d Scriptum est: Non vtiꝫ potestate: sed scripturarũ auctoritate: docẽs nos magꝫ doctrina q̃ miraculis pugnare. e Non in solo pane. Quasi diceret: Persuasio tua tẽtatio est: q̃ agis de cibo corpis ꝛ nõ de cibo mẽtis. Inferior pars hois pane sustentatur. alia x̃bo dei reficit: q̃ vero agis de inferiori: patet q̃ tentator sis. f Sed in oi verbo. Ostendit bũ charitas: in qua cõplent oĩa que ꝓcedũt de ore dei: q̃ cuiusc̃ꝫ misterio dicãt nõ eĩ⁹ sunt sed dei. Sed si aduersum q̃d inserit hoc nõ est dei. De vno verbo. i. sapiẽtia dei procedit q̃cq̃d loquũt sancti q̃ sũt os eius.

g Tunc assumpsit. Prima ꝛ vltima tentatio in deserto: media q̃z historialiter vltima fuit postq̃ regressus est hierũ. Quia Matheus nõ ꝑm ordinẽ historie: sed ꝑm tentationẽ ade ꝓsequitur: Lucas vt res gesta est. Quia ex ꝓfessione xp̃i victus ꝛ incert⁹ remansit: post primã ad secũdã accessit tentationẽ.

Ꝑmisit se assumi: nõ infirmitas fuit sed patientia. In diabolo vero nõ virtus sed superbia. Nota hec omĩa corporeis sensibus esse cõpleta: nec mirũ si se ꝑmisit circũferri: si sic accipiꝫ assumptio: qui ꝑmisit se crucifigi.

b Supra pinnaculum. In palestina desup plana erant tecta: ꝛ ibi erat sedes doctorũ vnde populo loquerent⁹ vbi multos cepit vana gloria honore magisterij inflatos. In eo igit̃ loco xp̃m tentat: in q̃ multos decepat. Dũ aũt nõ ꝓsentit docet eos q̃ in sublimi sũt vana gl̃ia nõ moueri. Diabolꝰ alta petit: ad alta sp ducit eleuãdo p iactantiã vt ꝺcipitare possit.

Jn b q̃ xp̃s se in altũ tolli ꝑmisit: ꝫ monẽti cadere nõ obediuit: ondit vt cuicũq̃ bona ꝛ alta imperãti obediam⁹: ꝫ ꝺcipitare volẽti ꝓtraeam⁹.

i Si filiꝰ. Jn oibꝰ tẽtatiõib⁹ B agit: vt intelligat si filiꝰ dei sit. Sed xp̃s sic r̃ndit tẽpat vt ambiguũ relinquat. Quia x̃ba ad inuitẽ ꝓferunt: i specie hois diabolũ apparuisse verisimile ẽ.

k Mitte. Hec vox ꝓuenit illi q̃ oẽs p̃ cipitare satagit: in q̃ infirmꝰ ondit q̃ nulli nocere possit: nisi ꝑmissus ille se deoziuz miserit.

Suggerebat eĩ vt aliq̃ signo explorare⁹ diuinitatẽ apud deũ posset. Sed nemo dz tẽtare deum q̃n dz ex bũana rõne q̃d faciat. Vñ q̃nis oĩa possent: ait tñ suis: Si vos ꝓsecuti fuerint i vna ciuitate fugite in aliã. Et ipe idẽ fugit ꝛ abijt ꝛ latuit. Nũc aũt poterit alicui de tẽplo descẽdere q̃ p iactãtiã se ꝺcipitare. Postq̃ defecit bũana rõ: cõmẽdet se bõ deo nõ tentãdo: sed devote cõfitendo.

l Quia angel⁹ ꝛc. Beda. Qs bñ dz de corpe: diabolꝰ male interpretatur de capite: q̃ si b dicit de xp̃o: cur nõ ꝛ b q̃ ibi ꝓtra se dz: Suspidẽ ꝛ basiliscũ ambulabis: ꝛ draconẽ. Sed de auxilio angelorũ quasi ad infirmũ loq̃tur. de sua ꝓculcatione tacet.

Jterum

a Quadraginta diebꝰ. nõ vltra trãsijt vt virtꝰ diuinitatis diabolo celaret: q̃ moyses ꝛ helias ieiunauerunt tot diebꝰ.

b Postea esurijt. p b in se ꝛ veritatẽ bũane infirmitat⁹ ondit ꝛ occasionẽ tẽtatori dedit. lõ sequit:

c Et ãcce. tẽtator. Ad euidẽtiã hui⁹ tentatiõis aduertẽdũ q̃ diabolꝰ sciebat ꝑdictũ p ꝓphas q̃ xp̃s futurꝰ erat verꝰ dꝰ: vt hr̃ exp̃sse Esa. Parvulus nat⁹ est nobis ꝛ filiꝰ dat⁹ est nobis. ecce ẏa humanitas. Et vocabit nomẽ eĩ⁹ admirabilis ꝑsiliari⁹: deꝰ fortis: pr̃ futuri seculi: ꝓceps pacis. Ecce mãifesta eĩ⁹ diuinitat⁹: ꝛ plurib⁹ alijs locis idẽ exprimitur: q̃s omitto ꝓpter plꝰitatẽ. Sibi sciebat xp̃s natiuitat⁹ xp̃i esse cõpletũ. tum ꝓpter hebdomadaꝫ Danielis: in q̃bus erat determinate prefixꝰ terminus sui aduẽtus. tum ꝓpter trãslationẽ regni indeoꝝ ad herodẽ alienigenã: ꝓut fuerat ꝑdictũ p ia cob patriarchã. Heñ. xlix. vt s̃. expositũ est plenius. ca. ij. b Nesciebat certitudinaliter q̃ Jesus nazarenꝰ esset ipe xp̃s de q̃ talia fuerũt dicta. Verũtñ ꝓpter eminẽtiã scitat⁹ eĩ⁹: ꝛ ꝓpter cõpletionez tp̃is respectu xp̃i adnũtus hẽbat q̃ndã ꝓiectura q̃ ipe esset vere christꝰ: ꝛ iõ de hoc voluit experientiã accipe p tentationẽ: q̃ tentare est accipe experientiã de aliq̃ ignorato. intendebat etiã vlteriꝰ p hanc tentationẽ inducere eũ ad petrñ si inueniret purus hõ: sed neutrꝫ obtinuit: vt patebit. dicit igit̃ tentãdo: d Si filiꝰ dei es. s. naturalis: ꝛ p xp̃s ei eq̃lis i potestate: e Dic vt lapides ꝛc. Nuc. xiij. dz: Dic lapidi huic ꝛc. ꝛ idẽ est: q̃ singlare includitur in plurali: ꝛ iõ si demonstrauit plures lapides necessario demonstrauit vnũ. Vel aliter dicendũ: q̃ lucas accipit singulare ꝓ plurali: sicut accipit Exo. viij. Venit musca grauissima i domos pharaonis. i. multitudo muscaꝝ. f Qui r̃ndes dixit. sic r̃ndit iesus q̃ nec diuinitatez ei⁹ poterat ꝓpendere: nec ipm ad gulã inducere. dices: g Scriptũ est. Deutero. viij. h Non in so. pa. ꝛc. s. corpali. i Sed in oi xbo verificat nõ solũ de vita spũali: sed etiã de corpali: sicut ptz de moyse q̃ ieiunauit. xl. diebꝰ ꝛ. xl. noctibus verbo dei spũalit⁹ ꝛ corpalit⁹ sustẽtatus. k Tũc assũpsit eũ diabolꝰ. hic scdo tẽtat eũ de suꝑbia ꝛ ad eundẽ finem sic ꝓius. Dicit q̃ Matthe⁹: Tũc assũpsit eũ diabolus i sctãm ciuitatẽ. i. hierm q̃ dicebat sctã: q̃ diuino cultui deputata ꝓpter tẽplũ qđ erat ibi: nec erat licitus in lege sacrificare deo alibi. l Et statuit eũ sup pinnaculũ erat tẽpli tectũ: qđ erat desup planũ sicut fiebant tũc domꝰ palestinorũ. Erat enĩ intẽtio demonis illuc eũ portãtis vt a ꝓlo ciuitat⁹ ipe iesus q̃si volare videret: ꝛ sic in vanaz gl̃iam ferret: sed diuia virtute fecit q̃ nullus eũ vidit: q̃ in ptãte ei⁹ erat videri ꝛ nõ videri. m Et dixit ei: Si filius dei es mit. te deoziuz. q. d. virtute ꝓpria potes sine ꝓculo: ꝛ etiã ꝓpter ministeriũ angelorũ tibi seruientiũ. n Scriptũ ẽ enĩ de te. s. in psal. q̃ angelis suis ꝛc. o Ait illi iesus. sic r̃ndet ei p scripturã q̃ totaliter euacuat ei⁹ tentationẽ. p Nõ tẽtabis dominum deum tuum. Deut. vj. Tentare enĩ deũ ẽ q̃rere experimẽtũ de dei virtute absq̃ ineuitabili necessitate: et b est petitũ: q̃q̃cũq̃z hõ aliq̃d ꝑt facere ꝑm viã bũanã ad euadẽdum ꝓculũ: nõ dz illud omittere: q̃rendo diuinũ experimẽtũ: ꝛ ꝓpter hoc

Jterũ assumpsit ꝛc. Hec tẽtatio ordie ꝑcessit: sed narrat⁹ ꝓposterata q̃ factũ est ade.

b Monte excelsuz. Jsido. Mons iste superbia significat: q̃ quã cecidit ꝛ alios ruere facit. Excelsuz valde: q̃ eũ ad summũ supbie trahere voluit.

Tentatur de auaricia i mõte dꝰ: ꝛ q̃ auaritia ꝛ ambitio sp alta petit.

c Ostẽdit ꝛc. Non q̃ visuz eĩ⁹ q̃ omĩa videt ampliane/rit: ꝫ vanitatẽ mũdane pompe quã amabat q̃si speciosã ondens facere amari volebat. Vel scies diabolus q̃ xp̃s regnum sibi rolleret: ondit ei oĩa regna mũdi: nõ perias vel medos: sed quõ in hoibus reguaret mũdanis. Vel p gulã vl̃ p auariciam vl̃ p aliã: vt suadens q̃d volebat eũ sibi subijceret. Lucas dicit in momẽto sibi oĩa ostẽsa: in q̃ nõ tam celeritas cõspe/cus q̃ caduce fragilitas ptãtis exp̃mit.

Moysi ondit deꝰ in momẽto tota terrã ꝑmissionis virtute dei tat⁹: ita mõ actũ est. Ostẽdit ei oĩa regna. s. partes terre in q̃bꝰ vnusquodq̃ regnũ positũ erat. Sicut si aliq̃ dicant sup montes: Ecce ibi roma: nõ ipam ondendo: sed partez terre in q̃ posita est. d Oĩa regna. Oĩa ocu piscibilia in mũdo in q̃bꝰ hoies regnãt. Vel simplr tot⁹ mũdus illo suggerẽte ab eo in monte visus ẽ. e Et gl̃iam eoz. Ba. Nõ q̃ eã ꝺcupiscẽtie oculo intuerẽt sicut nos: sed si hec ostẽsio fuit in mẽte sicut medici vidẽt morbos sine lesione. Hec oĩa tibi dabo. Hec de arrogãtia dicit: nõ q̃ toꝰ mũdus suus sit. A ꝓncipio q̃ dei erat vt sibi vsurparet diabolꝰ laborauit. vñ vt in eis coleret: idola inuenit.

In his trib⁹ notant gula: auaricia: superbia. Ba. Lucas auaritiã mediã ponit: vltimã supbiã ꝑm mozẽ ꝓtis tp̃lis: q̃ supbia post oẽs virtutes sciit. In his tribus: gula: auaricia: supbia oĩa vitia sibi federata sunt pempta. Dicit de gula non tentat de libidine vt ceteris q̃ de gula nascunt. Sic etiã in alijs omib⁹ q̃ in mũdo sunt vt armis vtat diabolus cõtra nos. Rã nihil i mũdo est nisi ꝺcupia carnis ꝛ ꝺcupia oculoꝝ ꝛ suꝑbia vite. In his trib⁹ oĩa genera tentationũ cõpẽdunt. g Scriptũ est: Dauid goliã trib⁹ lapidib⁹ de torrẽte ꝓstrauit: ꝛ xp̃s diabolũ trib⁹ testimonijs de lege. h Dñm deũ tuũ. Hoc vel ad diabolũ ꝺr: nõ q̃ ex dementiõe sit impletur⁹: sed vt ecõtra q̃ ipe molebatur scriptũ ondat: q̃ nõ ipe sed deꝰ sit adorãdus: Vel nõ diabolo sed sibi ꝑm bũanitatẽ ꝛ cuilibet hoi b ꝓceptũ esse insinuat. sili⁹ illud: Nõ tẽtabis dñm deũ tuũ. Dñm deũ. s. filiũ ꝛ ꝓhem ꝛ spiritũ scũ: q̃ est vn⁹ deus: deus adorat⁹: ꝛ specialiter ei ꝓpter se seruit.

Dic ondit q̃ hõ xp̃s vt deꝰ ꝛ dñs sit adorãdus ex debito.

i Seruies. Grece latreosis. later seruit⁹ ꝺr. Seruitus cõis deo et hoi: ꝛ cuicũq̃ grece dulia ꝺr. Illa xo q̃ soli deo debetur: latria distincte. vñ idolatria: q̃ q̃ soli deo debet idolis dat.

Nota diabolũ in his vinci in q̃bꝰ adã vicit. Quẽ de gula tẽtauit: dñ de ligno vetito gustare roganit. De vana gl̃ia cũ dixit: Eritis sicut dij. De auaricia cũ ait: Scientes bonũ ꝛ malũ. k Accesserũt. Rõ quasi tunc ꝑmũ adeuntes: sed agonẽ dñi procul aspiciẽtes: ne videatur eoꝝ ꝓfidio egusse vel vicisse. Sed vt ille victus abijt parati ad obsequiũ venerũt. Sicut in hoc agone militia nra ꝑstruitur: ita in obsequio angelorũ gloriosa remuneratio docetur.

l Cũ aũt audisset ꝛc. Hic matthe⁹ sicut marc⁹ ꝛ lucas ꝑtermittit ꝑmuz aduentũ dñi in galilea: postq̃ baptizat⁹ est: vbi aquã mutauit in vinũ: ꝛ cũ mre ꝛ discipulis capharnaũ mansit: a qua ascẽdit hieru salem propter pasca: Jnde venit in indeam ꝛ baptizabat eum Johannes in ennon iuxta salim baptizaret. Postq̃ vero tradit⁹ fuit iohannes: iterum abijt in galileam. Cum audissent pharisei q̃ baptizaret: ꝛ plures faceret discipulos q̃ iohannes fecerat. de q̃ reditu incipiunt tres euangeliste. Johannes vero ꝓbato alioꝝ euangelio de veritate dictorum vidit aliqua deesse: ꝛ maxime que primo anno ꝓdicationis sue gesserat iesus: ꝓ quibus a fratribus rogatus scripsit euangelium quod alij ꝑterierãt ante traditionem iohãnis: colligens icz gesta vnius anni in quo ꝛ passus est

Johannes post carcerẽ iohãnis. Vñ etiã dicit: Hoc fecit initiũ signoꝝ iesus.

Ibidem. Et iterũ. Rondũ iohãnes missus erat i carcerẽ. m Johãnes traditus. Quod erat ꝓpter euangeliũ. Jesus hoc idem ꝓfect⁹ ꝓdicans ad tempus cedit ꝛ fugit: vt sit exemplũ suis.

In galileã

ꝓpter ꝺ ꝓbatio ferri candẽtis ꝛ monomachie tã ꝺ illicita ꝓhibenꝫ in iure. Per ꝺ q̃ r̃ndet iesus diabolo tẽtanti ipm: q̃ cũ posset de pinnaculo tẽpli descẽdere p viã bũanã. s. q̃ gradꝰ ad ꝺ factos in tẽplo nõ debebat q̃ aliũ locũ descẽdere: q̃ ꝺ esset deũ tentare

a Jtez as. eũ diabolꝰ ꝛc. hic tertio retẽtat eũ de ꝓcupia oculoz seu auaricia: q̃ posuit eũ in montẽ excelsuz. q̃s aũt fuit ille mons nõ notat nec multuz refert ad ꝓpositũ.

b Et o. ei omĩa re. mũdi. nõ est sic intelligẽdũ q̃ ex illo loco posset oĩa regna ꝛ oẽs ciuitates determiate videri: ꝫ ostẽdẽdo diuersas ptes orbis dixit ei: tale regnũ est in tali situ ꝛ tale ĩ tali: enarrãdo in breuib⁹ magnitudinẽ ꝛ gl̃iam illoz regnoz: ꝛ ideo ostio fuit magis ad audiũ q̃ ad visum. q̃ facto dixit ei:

c Hec oĩa tibi dabo. ex ꝺ loco ꝛ alijs silibus dixerũt manichei q̃ diabolꝰ est dñs istoz corpaliũ inferioꝝ sic̃ factoz ꝛ creatoz coz: sed ꝺ ptz manifeste falsiꝫ Heñ. j. vbi describũtur facta a deo: ꝛ iõ dicẽdũ q̃ diabolus mẽticbat: q̃ mẽdax est ꝛ pr̃ mẽdaci: vt hr̃ Job. viij. Creature enĩ corpales nõ sunt i ptãte ipius nisi ex tũ sibi ꝑmittit a deo. Sed̃tur: d Wade iathana. Hic ĩcepauit eũ ꝛ nõ. s. ad ondendum q̃ ꝓpias iniurias dz bõ portare: ꝫ dei inuriã nullo mõ dz tolerare. ꝺ aũt maxime fit q̃n cultꝰ debitus deo impẽdit diabolo: q̃ diabolꝰ facere iuggerebat: ꝛ iõ hanc veritatẽ p scripturã ꝓfirmat Deuk. vj.

e Dñm de. tu. ado. ꝛc. adoratio ne. s. latrie. q̃ soli deo debeꝫ. hoies aũt venerari ꝑmit venerationẽ dulie.

f Tũc reli. cuz. Hic ondit diuinitas ex misterio sctõz angelorz. religiõrat enĩ angeli ipm iesum ad tp̃s vt diuitas eius diabolũ mag⁹ letaret: ꝛ vt ꝓuenirẽt⁹ locũ tentandi hr̃et: ꝛ vt victoria ipi⁹ xp̃i excellẽtioz appareret ex ꝺ q̃ sol⁹ ipm deuinceret: ꝛ iõ victo tẽtatore ꝛ p ꝓfusione recedente:

g Accesserũt an. ꝛ mi. el. sicut vero dño serui sui. ex qua apparet diuinitas xp̃i: q̃ nulla natura est supza angelicã nisi diuia. Seq̃tur scda ps totiꝰ euãgelij.

h Cũ aũt audisset matthe⁹ ꝓsonã ipius mediatoris ondendo i ipo veritatẽ bũane nature ꝛ diuie. hic incipit agere de opib⁹ xp̃i. de xp̃o aũt inẽ alia tria fuerãt ꝓpatas ꝑdicta. Primũ q̃ eẽt legislator noue legis Hiere. xxxj. Ecce dies veniũt dicit dñs: ꝛ feriã domui israel ꝛ domui iuda fedus nouũ ꝛc. Scdm est q̃ esset xp̃s redẽptor q̃ meritũ sue passiõis Esa. liij. Jpe aũt vulnerat⁹ est ꝓpter iniquitates nras ꝛc. Tertiũ est q̃ esset mortis destructor: per gloriã sue resurrectiõis Os. xv. Nõ derelinques animã meã in inferno: nec dabis sctm tuũ videre corruptionez. q̃ nõ põt intelligi de dauid cũ sepult⁹ fuerit ꝛ incinerat⁹: sed de xp̃o tñ: vt ondit beat⁹ Petr⁹ Act. ij. Jgitur residuũ huiꝰ euãgelij diuidit in tres ptes: q̃ ꝓmo determinat euãgelista de xp̃i legislatione. scdo de ipi⁹ passiõe. ca. xxvj. Et factũ est cũ cõsummasset. tertio de ipi⁹ resurrectione. ca. vlti. Vesp̃e aũt sabbati. Circa ꝑmũ aduertenduz q̃ lex nõ ipõit nisi multitudini: ꝛ iõ legislationẽ ꝓcedit populi adunatio. Et iõ circa ꝓmuz duo facit: q̃ ꝓmo ostẽdit xp̃i adunationẽ ad xp̃m p ei⁹ ꝑdicationem: ꝛ scdo describit xp̃i legislationẽ. ca. se. Videns iesus turbas. Jstã adhue in duas ptes: q̃ ꝓmo in generali tãgit xp̃i ꝑdicatio: ꝛ scdo subiũgit ex hoc sequẽs xp̃i ad xp̃m adunatio. ibi: Ambulans aũt iesus. Jn ꝓma parte describit ꝓdicatio christi q̃ntũ ad tria. s. q̃ntũ ad temꝓ: locũ ꝛ moduz. Tempus aũt tãgit cũ dr: Cũ audisset iesus q̃ iobes tradit⁹ esset ꝛc. ex q̃ ptz q̃ matthe⁹ hic omittit omĩa opa xp̃i q̃ fecit ante incarcerationẽ iobis: sed illa describit iobes: vt ptz j. ca. ij. iij. ꝛ. liij. liez ei⁹ an icarcerationez iobis ꝑdicauerit: nõ tñ ira publice. locũ aũt bui⁹ ꝑdicatiõis tãgit cũ subdit:

Et relicta

¶ a ¶ In galileā. Due sunt galilee. vna ꝺr iudeozuꝫ: altera gentiū: ꝓpter inhabitationē gentiū. quā partē dedit Salomon regi Tyri q̄ gentes ibi posuit. b ¶ Nazareth. Ūñ christus nazareus ꝺr: vicus est i galilea iuxta mōtes thabor. Capharnaū oppidū in galilea gentiuꝫ iuxta stagnū geneçareth situm in terra çabulon ⁊ neptalim: vbi ꝑma captiuitas hebreoꝝ ab assyrijs. Ubi ꝙ ꝑma legꝫ obliuio: ibi ꝑma euāgelij ꝓdicatio: vt ⁊ de loco ꝛſi medio affluerent ad gentes ⁊ ad iudeos.

Allego. ¶ Allego. Qz relicta nazareth trāſit capharnaū: ſignificat q̄ de floze figurarū legꝫ ad fructū ſpūalis q̄ in euāgelio est: transire nos docet. Hec vero ſpūalia ſunt i villa pulcherrima. i. in eccliā: q̄ maritima: q̄ iuxta fluctus ſeculi posita quotidie rundit: ⁊ boues illecebris mūdi inuolutos retib⁹ euangelij capit. Jn finib⁹ aūt çabulon ⁊ neptalim ſita est: qz i medio gentiū ad dilatandū verbū dei fortiē ꝙſiſtit: vt credentib⁹ refugiū: periclitantib⁹ oſtendat fidei poꝛtum.

c ¶ Jn finibus ça. Zabulon habitaculū fortitudis. Neptalim dilatatio. ¶ Jn bis tribub⁹ fuere viculi de q̄b⁹ apli: Ūñ ꝓncipes çabulon ⁊ ꝑn. nep.

Ps.67.

d ¶ Terra çabulon ⁊c. Rab. Qꝺ ꝑmo positū est ꝓter mittit cuāgelista. ſ. Primo tpe alle. est terra çabulon ⁊ terra neptalim: ſicut ⁊ qꝺ in medio est. ſ. Nouiſſimo aggrauata est via maris. Qꝺ iō facit: qz intēdit oſtendere inicium ꝓdicatiōis christi: ⁊ ideo qꝺ myſticū est tangit.

Esa.9.a
¶78.vi.c.p
ſ pter

e ¶ Via maꝛ ⁊c. Ecclesia q̄ iuxta mare ſeculi ſpa est trans iozdanē. i. p baptiſmū de pristinis erroꝛib⁹ eruta est. Galilea. i. trāſmigratio est facta: ⁊ que ꝑus ſub gentili ritu i vmbra moꝛtis ⁊ carnis luxu est verſata: ꝛꝑo prædicāte p fidem xp̄i illuminata ē.

¶ Galilea gentiū q̄ est in tribu neptalim: vicina tyrijs. ꝺr ad differentiā galilee illius q̄ est in tribu çabulon q̄ est in ꝛta tyberiadē. Jn illa aūt que ꝺr gentiū: ſalomon viginti ciuitates dedit hyram regi tyri i ſoꝛte trib⁹ neptalim. Jn vtriſq; ĩmozat⁹ est xp̄s. Sed ꝑ ſi gura eoꝝ q̄ vocandi ſunt de gētib⁹ ea q̄ gentiū est hic memozat.

f. Re. 9. c

f ¶ Populus. Aug⁹. Popul⁹ iſte q̄ prior ducē est in captiuitatē: ⁊ in tenebris vitioꝝ erat: prior lucē ꝓdicatiōis xp̄i vidit. Deinde in oēs gentes euāgeliū diſſemināū est. Ūñ ſequit: Habitantib⁹ in regione ⁊c.

g Umbre moꝛtis. Moꝛs est in inferno. vmbra hui⁹ moꝛtis ſunt peccata q̄ nunc̄ ſine moꝛte. Qui ergo vult fugere moꝛtē vitet vmbrā.

h ¶ Exinde ⁊c. Poſtq̄ baptizat⁹ est. Baptiſm⁹ idoneos facit ad ꝓdicādū. ¶ Exinde. i. tradito Iohanne: qz lege ꝺesinēte ſequit euangeliū: vt aurozam ſol. Humilis magiſter q̄ doctrinā diſcipuli nō impedit: ſz expectat donec ꝛſumet curſum ſuū. Jn q̄ docet ne q̄s ab inferioꝛe ꝑſona ſermonē ꝛtemnat. Ūñ Apls: Si cui reuelatū fuerit: prior taceat.

2 Coꝛ.14.f

i ¶ Penitentiā agite. Eadez que pæco prædicat: vt oſtendat nō alius q̄ qui in voce clamauerat. Christus enī verbū qꝺ clamat in iohanne organo: ⁊ in oīnibus q̄ ab initio aliq̄d dixerunt: ⁊ tamen iſte ſolus voꝛ: qz p eum ꝑus verbū oī ditur qꝺ alij longe nunciauerūt. Inter enī vocē ⁊ verbū nihil est mediū: ſed vt voꝛ ſonuit moꝛ verbū ꝓcipitur: ſicut Iohānes clauſus deſtitit: xp̄s virtutib⁹ claruit. Ūñ Iobes est figura ꝓpharū ⁊ legis: q̄ vere ſunt voꝛ clamātis ſapīe dei: q̄z Iobes ē finis: q̄b⁹ ceſſantib⁹ ſolū ℞bū qꝺ in eis ſonuerat p ſe oſtē ditur. ¶ Rab. Hec ꝓdicatio xp̄i in capharnaū cozuſcantibus miracul' incepta: ꝺr post annū a baptiſmo incepiſſe: vl fm alios incepit kalēdis maij: vt i eodē āno fuerit baptizat⁹ a Ieiunauerit: ⁊ aliāntis diebꝰ interpoſit': q̄b⁹ fecit q̄ Iobes ſcripſit: Baptiſta incarcerato ꝓdicare cepit.

a ſ a iudea post pasca.

a esset secessit in galileā: ⁊ relicta ci a†
a ſ flos interpretatur.
b uitate nazareth vēit ⁊ habitauit b
ſ villa pulcherrima.
c in capharnauꝫ maritima i finib⁹ c
ſ zabulon q̄ ē i galilea iudeoꝝ sicut neptali gētiū
çabulon ⁊ neptalim: vt adimple
ſ dicentem.
retur qꝺ dictū est ꝑ esaiā ꝓphetā.
ſ circumcisio. ſ prepucium.
d Terra çabulon ⁊ terra neptalim d
a ſ q̄ ē iuxta mare: ⁊ ē trās iozdanē galilee gētiū
ſcz ꝓpls q̄ ambulabat: vel ꝓpls vidit lucē ⁊c.
e via marꝫ trās iozdanē galileę gē e
a ſ ad mſticum maxime est reſpiciendum.
f tium: ꝓpulus qui ambulabat f
c ſ audiuit xp̄i prædicationē ⁊ miracula.
ſ vel habitantibus.
g in tenebris vidit lūcem magnā: g
ſ vel habitantibus.
h et sedentibus in regione vmbrę e
a ſ agnitio veritatis vel prædicatio christi.
b ſ euacuata voce ipsum verbum venit.
i mortis lūx orta est eis. † Exindē ſ† h
c ſ consona prædicatio discipuli ⁊ magiſtri.
ſ penitentia est correcto male mentis.
k Penitentiam agite: appropin/ b
a ſ. i. xps q̄ dat: vl ecclia cui ꝓmiſſus ēt paratꝰ.
quabit enim rēgnū cęlorum.
a ſ añ hec ꝑdicta: ⁊ iō nō apponit tūc vl deinde:
vel fortiꝰ: post hec ꝑdicta. b ſ qꝺ idē ꝺr stagnū
geneçareth: mare tyberiadis: lacus ſalinarum.

Ambūlans aūt ieſus iuxta mare† i

a ¶ Et re. ci. naçareth. Causa aūt ꝛe relict̄ ciuitatē naçareth Lucas exꝑmit. iiij. ca. qz. ſ. ingreſſus ē ſynagogā in die ſabbati ⁊ legit ibi illud Eſaie: Spūs dñi ſup ⁊c. Esa. lxj. ⁊ dixit ibi aliā ex q̄b⁹ iudei ſcandaliçati duxerūt eū ad ſupciliū mōtis ⁊ voluerūt eū ꝓcipitare. ipe aūte virtute diuīa p medīū illoꝝ ibat nō viſus ab eis.

b ¶ Venit ⁊ ha. in ci. capharnaū. qꝺ ꝓdicandū: vt hic ꝺr: a ¶ Maritima. qz ſupra litus maris galilee ſita est. Ex B aūt oſtēdit Matthe⁹ euāgelista ꝓphetiā impletā Eſa. ix. Primo tpe alleuiata est terra çabulon ⁊ ter. neptalim ⁊c. Ad cui⁹ euidentiā ꝛſideranda q̄ illā ꝓphetiā exponunt aliq̄ de captiuitate decē tribuū. Fuerūt ei ꝓmo captiuati tpe phaceę filij romelie p teglathphalassar regem assyrioꝝ q̄ captiuauit duas trib⁹ vltra iozdanē: ⁊ transiens iozdanē de çabulon ⁊ neptalim et de galilea multos captiuauit: vt hꝫ. iiij. Reg̃. xv. ⁊ de B exponūt primā partē ꝓphetie. Primo tpe alleuiata ē terra çabulon ⁊c. qz captiuat' malis hoib⁹ alleuiata est terra a ponderib⁹ pctoꝝ. Scōo fuerūt captiuati filij izrl q̄ remāſerant tpe Oseę p ſalmanasar rege assyrioꝝ: vt hꝫ. iiij. Reg̃. xvij. ⁊ de B exponūt ſcōam ptez ꝓphetie. Et nouiſſime aggrauata ē tota terra. ſcz p dñi flagellationem. ꝺr aūt illa terra via marꝫ: qz ibi est via publica ad portandū merces a iozdane ad mare mediterraneum. Addit aūt galilee gentiū: ad differentiā alterius galilee q̄ vocabat galilea iudeoꝝ. ſcribit enī. iij. Reg̃. ix. q̄ Salomon dedit hyrā in galilea. xx. oppida: et qz erat gentil': iō dicta ē illa terra galilea gentiū. alio aūt noīe dicta est cabul. p illam q̄ galileā trāſibat via illa de q̄ est hic mētio. Sed iſta expoſitio nō videt vera. ꝓmo qz videt implicare ꝛtraria ſaltem in modo loquēdi: qz ꝓmā captiuitatē vocat alleuiationē: ⁊ tñ ſunt eiuſdē rōnis. ſcōo qz ſi loquerē de captiuitate ſcōa q̄ fuit totius terre nō loq̄rē ſolū de galilea gētiuꝫ: ſed de ſamaria q̄ erat ciuitas regia ⁊ ꝓncipaliter fuit obſeſſa ⁊ capta p ſalmanaſar: vt ꝓz. iiij. Reg̃. xvij. tertio qz illud qꝺ ſequitur Eſa. ix. Parvulus natꝰ est nobis ⁊c. exponit de xp̄o tā a iudeis q̄m a xp̄ianis. q̄ ⁊ illud qꝺ imediate ꝓponit: Primo tpe alleuiata est ⁊ra ⁊c. de xp̄o intelligit: et ſic exponit Matthe⁹ euāgelista. qz christ⁹ in terra çabulon ⁊ neptalim ꝓmo prædicauit publice: vt dictum est: qz ciuitas capharnaum ibi est ſita: et alia loca vbi primo prædicauit: ⁊ ſic illa terra primo illuminata est doctrina xp̄i: ⁊ ideo q̄ Eſa. dicta est primo alleuiata: ſed postea ad vomitum ſunt reuerſi homines illius terre: ꝓpter quod illis ciuitatibus exprobrat christus Matth. xj. vt patet intuenti. ꝓpter quod p Eſaiaz dicit: Rouiſſimo aggrauata est: ⁊ hoc est quod dicit Matth⁹ breuiter accipiēs auctoritatē Eſaie: Terra çabulon ⁊ terra neptalim ⁊c.

d ¶ Populus qui ambulabat in tenebris. ignoꝛātie ſcz. e ¶ Et ſedentibus in regione vmbrę moꝛtis. vmbra moꝛtis dicitur peccatum moꝛtale: quod est quaſi figura ⁊ vmbra gehenne. f ¶ Lux oꝛta est eis. quia illuminatio doctrine christi primo facta est in locis predictis. g ¶ Exinde cepit iesus. Posito tempoꝛe ⁊ loco ꝑdicationis christi: euāgelista deſcribit modum quez tenuit. tenuit autē talē modū qualē tenuit Johānes dicens: h ¶ Penitentiā agite ⁊c. hoc autē fecit xp̄s ꝓmo vt prædicationem iobis approbaret. ſcōo vt nr̄am ſuperbiā cōfutaret: qz aliq̄n dedignamur accipere dicta alioꝝ. i ¶ Ambulans aūt. Deſcripta in generali ꝓdicatione xp̄i: hic ponit ad ipm adunatio ꝙſi: ⁊ ꝓmo aliquaꝝ ſpecialium ꝙſonaꝝ: vtpote aploꝝ. ſcōo turbaꝝ cōmunīū. ibi: Et circūibat ieſus. Ad euidentiā ꝓmi ſciendū q̄ iſti apli leguntur ter vocati a xp̄o. Prima vocatio fuit imediate post baptiſmū xp̄i: vt hꝫ Joh. j. q̄n duo diſcipuli Jobis audierūt ipm dicentē de xp̄o: Ecce agn⁹ dei: ⁊ ſecuti ſūt ieſum. ⁊ ibi ꝺr: Andreas frater ſimonis petri erat vnus ex duob⁹ q̄ ſecuti fuerāt ieſum. ⁊ ibi ſubdit q̄ vocauit fratrē ſuū ſimonē ad ieſum. Scōa vocatio fuit in captura piſciū: quā deſcribit Lucas. v. ca. dicēs: q̄ xp̄s ꝓpter turbas irruētes aſcēdit in nauē Petri ad ꝓdicandū: ⁊ finita ꝓdicatiōe iuſſit laxari rete in capturā piſciū: ⁊ petr⁹ viſa multitudine piſciū captoꝝ ſciens q̄ nō poterat

Job.1.f
¶16.c
Ibidem

¶ a ¶ Qui vocat petrus. Vel quando ꝓmum andreas adduxit eum. hoc nomen inditum est ei dum ꝺr: Tu vocaberis cephas: quod interꝑtatur petr⁹. Qꝺ hic videtur de futuro. ꝓmittere. Vl quādo confessus est: Tu es christus filius dei viui. dictū est enī: Tu es petrus: ⁊ ſup hanc petraꝫ edificabo eccleſiam meaꝫ. ¶ Beda. Petrus agnoſcens. Andreas virilis: qꝺ doctoꝛibus cōuenit: qz hi ſoli magiſterio ſunt apti: q̄ ſapie luce illuſtrant: ⁊ preceptis dei obediunt: ⁊ alijs viriliter ſuggerūt. ¶ Bene ꝓmum petrū q̄ vocatur obediens: ⁊ andreā q̄ vocatur fortis ponit: qz ſine obedientia nullus intrat: ſine fortitudine nullus pſeuerat: ⁊ be germane ſunt virtutes. Quia vero ꝓim⁹ homo inobediens exiuit. ſecūdus obediens ingreſſus ē.

¶ Rab. Matthe⁹ dicit post habitationem capharnaū diſcipulos vocaſſe. Jobes dicit q̄ post aquā in vinum cōuerſam venit ieſus capharnaum ⁊ mater ei⁹ ⁊ fratres ⁊ diſcipuli. Sed incertū est vtrū illi tā adhesiſſent vt hic recapitulādo dicatur. q. ꝓus factū: an deſcendiſſe cū eo dicantur diſcipuli: non q̄ tunc diſcipuli: ſed qz futuri. Anteq̄ aūt veniret ieſus i chana galilee andreas petrū adduxit: ſed nōdū diſcipuli. b ¶ Mittentes rete. Quia q̄s ſepe terrenis lucris inhiare cōſideraꝛ: celeſtib⁹ deſideriꝭ aduocaꝛ: et per eos retibus euāgelij alios de ꝓfundo iniq̄tatis eripit. vñ ſubdit: Venite poſt me fa. v. ſi. pi. bo. Matthe⁹ ⁊ Marc⁹ ⁊ Lucas dicūt petrū ⁊ andream de piſcatiōe vocatos in galilea. Johannes iuxta iozdanē ad teſtimoniū Iobis baptiſte ꝓmo andream ſecutū eſſe cū alio cui⁹ nomē tacetur: deinde petrū: tertio philippū. Sed tūc iuxta iozdanē viſo dño: nō ei inſeparabilit̄ adheſerūt. Sed cognito quis eſſet: eū mirati ad ꝓria ſunt reuerſi. c ¶ Piſcatoꝛes. Piſcatuꝛ⁹ p piſcatoria vadit loca. ¶ Myſtice. Ūñ incarnat⁹ carnem ſuſcepit: diminit⁹ vidit in mari mūdi ſpūales piſcatoꝛes: ⁊ alijs q̄d eſſent oñdit q̄s ab eterno ꝓuidit. d ¶ Cōtinuo. Perfecta obediētia ē ſua impfecta relinq̄re. ¶ Relict⁹ retib⁹: qz ⁊ ſi poſtea reſumūt: nō cupiditate ⁊ ꝓpꝛietatis amoꝛe. Jn bis datur forma volentib⁹ ſequi. ¶ Mutat intentio nō piſcatio. mutanꝫ retia in doctrinā. cupiditas in amoꝛē animarū. ſit mare ſeculum: nauis eccliā: piſces boni et mali hoies. e ¶ Vidit alios duos. Ecce in his quattuoꝛ numeꝛ⁹ euangeliſtarū ꝓfiguratur: q̄ aniās a mūdo extrahūt de quattuoꝛ partib⁹ mūdi. ¶ Bini ⁊ bini vocantur: qz charitas non niſi inter duos eſt. Vocatio

Ro.8.f
¶10.b

ꝺr vel fm electionē gratie. vñ dicit: Quos ꝓvocauit ⁊c. Vel fm illud: Multi ſunt vocati. ¶ Querit quō Matthe⁹ ⁊ Marcus dicāt binos vocaſſe ieſum: ꝓmo petrū ⁊ andream: poſtea iacobum ⁊ iobem: cū Lucas dicat in magna captura piſcium petri ⁊ andree ſocios iacobū ⁊ iohannē fuiſſe vocatos: cū retia trahere nō poſſent. ⁊ ie

Luc.5.b

ſum petro tandē dixiſſe: Noli timere: ex hoc enī iam hoies eris ca. ſimul eos tamē ſubductis ad terrā nauibus ſecuros fuiſſe. Sed qō Lucas dicit ꝓus factū est: nec tūc ſunt a dño vocati: ſed tm predictum est petro q̄ homines caperet: nō vt poſtea piſces nō eſſet captur⁹. Ūñ ⁊ dicit: Subductis ad terrā nauibus: quaſi redeundi cura. Poſtea vero (vt matthe⁹ ⁊ marcus dicunt) bini vocati ſunt: ⁊ iuſſi ſequi. Jdeo aūt piſcatoꝛes illiteratos miſit ꝓdicare: vt fides in virtute dei nō eloquentia hominū putet̄ur. f Zebedei ⁊. Zebedeos fugitiuus. i. diabolus. Jacobus ſupplantaꝛ: q̄ adiuuatur a iohanne. i. a gratia dei. g ¶ Et vocauit eos. Vocauit ⁊ alios: ſed ſufficit noīare iſtos. h ¶ Circūibat. Coadiutoꝛibus vocatiꝭ ꝓdicatiōi inſiſtit: docens impigrum eſſe debere doctoꝛem.

i ¶ Docens in ⁊c. Docens de moꝛib⁹ vite actiuę ſubditos. Prædicans de futur⁹ vite contemplatiue pfectis. ¶ Docens naturales iuſticias: caritatem ſcilicet ⁊ humilitatē ⁊ ſimilia que homo naturaliter habet. Prædicans euangelium regni. ad euangelium pertinet myſteriū inſticie: bonum initium: beatitudinis ꝓmiſſio: peccatoꝝ remiſſio: adoptio: reſurrectio: celeſtis hereditas: angelorum ſocietas.

k ¶ In ſynagogis. Re ociosus doctoꝛ in vacuum diſcurrat: ſed vbi ſunt plures prædicet. l ¶ Euangelium regni. Quia iuſticia est moleſta vi

Mat.4.b
Luc.4.b
Job.6.a

uenti in carne. laboꝛ iuſticie non ſuſcipitur: niſi merces operis expectetur. Jdeo christus euangelicat beatitudinem: vt excitet ad boni operis ſt magnum: cum poſtea moꝛituri. Sed ideo factuꝫ: vt ſic erigerentur ad regnum: moꝛaliter inſtruens prædicatoꝛes etiam terrena ſubſidia ſubditis miniſtrare: ⁊ ſic ad regnum trahere.

¶ Et abijt

poterat eſſe virtute hūana. ꝓcidit ad genua ieſu: ⁊ ille due vocatiōes nō fuerūt ꝓpte ad apoſtolatuꝫ: ſed ad q̄ndā familiaritatē. Tertia aūt vocatio fuit iſta qꝺ deſcribit Matthe⁹ q̄n relict⁹ omib⁹ ſecuti ſunt ieſum ampliꝰ ad ꝓdicta negocia nō reuerſuri: ſed intendētes doctrie xp̄i: ꝛ B est qꝺ dicit Matthe⁹: Ambulans ieſus iuxta mare galilee. mare iſtud ē q̄dam lac⁹ hūs centuꝫ ſtadia longitudinis et q̄draginta latitudinis: p quē trāſit iozdanis fluuius: vt dicit Hiero. Dicit aūt mare ſm modū loquēdi hebraicū i quo magna ꝛgregatio aquaruꝫ vocaꝫ mare. ſm illud Heñ. j. Cōgregatiōeſq̄ aquaruꝫ appellauit maria. vocatur etiā aliq̄n ſtagnum geneçareth Luc. v. Dicit etiā mare galilee: qz est i illa regione: ⁊ mare tyberiadis a ciuitate tyberiade ſita ſupra ipm. a ¶ Vidit duos frēs. ⁊ ptz lra. b ¶ Et ꝓcedens inde. Hic agit de vocatiōe iacobi ⁊ iobis filiozū çebedei. ⁊ ptz lra: Sed queritur hic quō iſti fratres relicto patre: ⁊ ſimiliter alij duo relictis omibus it a ſecuti ſūt eum. Dicendū q̄ in eo erat virtus diuinitat⁹: ⁊ ideo ſi cut poterat exterius vocare q̄ vocem: ita poterat interius attrahere ꝓ voluntate ſua q̄ inſpirationem. Similiter queritur quare ſim plices homines ꝓmo vocauit ad predicationē euāgelij. Dicendū q̄ ſicut a ꝓncipio aliquos ſimplices vocauit: vt patet in iſtis predictis: ita ſimiliter aliq̄s litteratos vocauit a ꝓncipio: vt nathanaelem et nicodemuꝫ: vt habet Job. j. ⁊. iij. quia ſi ſolos ſimplices vocaſſet credi poſſet q̄ fuiſſet ex ſimplicitate deceptī. Ueruntū ſimplices magis ꝙſtituit aplos ⁊ prædicatoꝛes euangelij q̄ litteratos vt fides euangelij magis attribueret ſapiētie diuine q̄ humane.

c ¶ Et circūibat ieſus. Hic ponit̄ adunatio populi ad christū quantū ad multitudinē populoꝝ ipſum ſequētiū: qz nō ſolū docebat verbo: ſed doctrinam ſuā ꝙfirmabat facto: ſcz ꝓ miracula q̄ ſolū fieri poterant virtute diuīa. Sicut enī illa ad que attingit intellectus human⁹ nō ꝓbantur ſufficienter: niſi ꝓ reductionem ad principia intellectui ꝓ ſe nota: ita ſimiliter que excedūt facultatē intellectus noſtri: cuiuſmodi ſunt illa que ptinēt ad doctrinaz christi nō poterant turbis cōmunib⁹ melius declarari q̄ꝫ ꝓ opera virtutē totius nature excedēria. cū enī deus nō poſſet eſſe teſtis falſitatis: ſi talia inducanꝫ ad confirmationē alicuius doctrine: ſequit illā doctrinam veritatē infallibiles continere. Hoc modo confirmata est doctrina apoſtoloꝝ Marci. xvj. Jli profecti prædicauerūt vbiq̄ domino cooperante ⁊ ſermonem confirmante ſequētibus ſignis: ⁊ hoc modo confirmauit christus doctrinam ſuam: vt dicitur hic: Et circūibat ieſus totam galileam. Sed ⁊tur: d ¶ Et prædicās euangeliū regni: quia christus prædicabat apertionem regni celeſtis: qꝺ non faciebat doctrina moſaica. e ¶ Et ſanans omnē languoꝛem: id est infirmitatem incurabilem virtute nature: ex quo et conſimilibus patet confirmatio ſue doctrine: vt dictum est.

† Mar.1.b
Luc.5.b
D
† 23.q.4.c.
qs nos pōt
ibi ſolo ver
bo vocaſſet
7.q.6.c.1.
cr.q. fi.c. ſe
pe. ibi. ele
cti ſunt.
† Mar.1.b

i cūibat ieſus totam galileam do/ †
ſ iudeoꝝ.
k cens in ſynagogis eoꝝ ⁊ prædi/ ⁊†
a ſ nō fabulas: ſed q̄ ad regnū eternū valent.
b ſ q̄ reges fiunt: ſ q̄ſ regnū. c ſ benignus ſit
doctoꝛ dare quecunq̄ beneficia poteſt.
l cans euāgeliuꝫ rēgni: ⁊ ſanāns ⁊†

c 3 Et abijt

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ a Et abijt opinio. Opa salut' sine fama boni odor' nō satis reluc̄ent auditorib⁹ nec fama sine ope ꝓficit: sine q̄b⁹ forma veri sacerdot' ñ cōmēdat. ¶ Fama ꝓpter primū est necessaria: ⁊ marie predicatorib⁹. hec predicta bona opa sequit. ¶ Abijt opinio ei⁹. i. fama eius in totā syriā. Syria ē omnis regio ab euphrate vsq; ad mare magnū: a capadocia vsq; ad ⁊ in egyptuz in q̄ est .v. puincia palestina i qua iudei habitāt. Syria interpretat' elata. Galilea volubilis vl' rotata. i. mundus q̄ ⁊ supbus ⁊ ad ima semper rotat' in quo fama xpi innotuit p predicationē apostolorū quos saluati fuit' demoniaci. i. idolatre. lunatici. i. instabiles. paralytici. i. remissi et torpentes. paralysis grece: latine dissolutio. b ¶ In totā syriā. Usq; ad fastigium vere laudis ꝓ incrementa boni operis. Decebat magistrū pontifi cum testimoniū laudis habere ab his q̄ fozis sunt. vñ talibus infirmitates mozū liberi⁹ pandunt'. c ¶ Demonia habebāt. Allego. Demōiaci: idolatre. Lunatici: instabiles. Paralytici: dissoluti ⁊ fluentes. Lunaticos dicit illos q̄z mozbus in ascensione crescit lune: nō q̄ b ysania sit p lunā: s dia bolus q̄ insaniā facit lunaria tpa seruat: vt infamet creaturam in creatoris blasphemiā. d ¶ Lunaticos ⁊ paralyticos. Inter hos fuer̄ūt q̄dā de quib⁹ Marc⁹ ⁊ Lucas pleni⁹ agūt. e ¶ Curauit. Curat corpora: vt paratius audiāt inuisibilia. Aliq̄ parum erat mox moriturus curā impendere. ¶ Secute sunt ⁊c. Quadripartite turbe. i. alij ꝓpter celeste mysterium vt discipuli. Alij ob curationem infirmitatum. Alij sola fama ⁊ curiositate experiri volētes siverum esset qđ dicebat'. Alij ꝓ inuidia volētes eiꝰ accusare ⁊ in aliquo capere.

La. VI

¶ Videns autem ihesus. Quia rei ꝓsentis Lucas dicens: Factū est autē in illis diebus exijt i montem orare: ⁊ erat pnoctans in oꝛōne dei: ⁊ cum dies factus esset vocauit discipulos ⁊ elegit. xij. ex ipis quos ⁊ aplos nōiauit. Sed Lucas dicit post descensum de monte in loco campestri eundē sermonem turbis predicasse stando: quē Matthe⁹ dicit habitū in monte discipulis sedendo. Potuit autē esse vt i monte. xij. eligeret. qđ matthe⁹ tacet: lucas dicit: ⁊ electi⁹ sermonē illum tūc haberet quē matthe⁹ dicit lucas pteriit. Et post descendit: ⁊ alterum sermonē illum turbis faceret quē matthe⁹ tacet: lucas dicit: Ut potuit dñs ꝑmo esse cū solis discipulis in eminētia mōtis: qñ ex eis. xij. elegit. deinde cum eis descendisse in aliquā equalitatē: q̄ tñ esset in monte: ⁊ mītas turbas cape posset: ⁊ ibi stetisse donec turbe ꝓgregarentur: ⁊ post cū sedisset ꝓpius discipl'os venisse: ⁊ ita illis ⁊ ceteris vnū sermonē habuisse: quē dicit matthe⁹ ⁊ lucas diuerso narrandi ordine: sed eadem rerum veritate. ¶ Turba que sequebat' ascendit. Uñ alius sermo eis fit in campestri. Non enim omnes omnia possunt: quod verius putatur: q̄uis idem vtrisq; simul possit videri fact'. b ¶ Ascendit. Docens suos ascēdere nec in turba remanere: altiozem docturus iusticiam q̄ illam que est scribarum ⁊ phariseoꝝ. ¶ Ascēdit ipe mons in montē: vt altioza virtutū culmina doceret: ⁊ ecclesiā supza quā sedet: predicans preceptum domini sublimius erigendam ostenderet q̄ eadē doctruna vsq; ad finem seculi plenius erudiret. Apostolos ꝑeminentius abducit vt a monte ꝓzius suscipiant montes pacem populo. i. Sedisset. Sessio humanitatis per quam cognoscitur. Unde: Et mund⁹ eum non cognouit ante incarnationem.

¶ Accesserunt

a Et abijt opinio ei⁹. i. fama. b ¶ In totā syriā. qz nō solū in Iudea: sed in ꝓuincijs vicinis abijt ipi⁹ fama ꝓpter ei⁹ crebra miracula. pro pter qđ rex abagarus qui regnabat iuxta euphratem scripsit saluatori vna epistolā: vt habet in ecclesiastica historia. c Et secute sunt eū turbe multe de galilea ⁊ decapoli. decapolis nomē est regiōis dicta a decas qđ est decem ⁊ polis qđ ē ciuitas: qz ibi erant decē ciuitates. Cetera patēt. La. IIII

Moraliter. Tūc duct' est ihesus in desertū ⁊c. ꝓ b insinuat' q̄ aggredies desertū pñe fozti⁹ tentat' ab hoste Ecci. ij. Fili accedēs ad seruitutē dei sta in iustitia ⁊ timoꝛe: ⁊ ꝓpara aiam tuaz ad tentationē. i. ad resistēdū tentatiōi q̄ immittet tibi. Illos enī de⁹ fozti⁹ tentari ꝑmittit q̄s foztiozes esse cognoscit. i. Coꝛ. x. Fidel' aūt deus est q̄ nō patiet' vos tentari supza id qđ potestis. Per b aūt q̄ iesus voluit tentari triplici tentatiōe: ostēdit qz q̄uis tentatio vl' ē a carne vel a mūdo vel ab hoste. Diabolus tñ vtit' alijs q̄ carne ⁊ mūdo tentatiōes eoꝝ accēdendo. b ¶ Cū aūt audisset iesus q̄ iohes tradit' eēt secessit in galileā ⁊c. Per b aūt q̄ cessante ꝓdicatiōe iohis xp̄s iuit ad ꝓdicādū: significauit q̄ lege cessante secutū est euāgeliū. Per b aūt q̄ audita iohis incarceratiōe secessit: ostendit q̄ licitū est ꝓdicatori a ꝓsecutorib⁹ elongari. Uñ dicit apūs Mat. x. Cū aūt ꝑsequentur vos in ciuitate ista fugite in aliā. a ¶ Et relicta ciuitate naçareth venit ba. in ci. caphar naū ⁊c. Erat enī maioꝛ populosior. Et ꝓ b dedit ꝓdicatorib⁹ exēplū vt declinēt ad loca in q̄ bus possint facere maiez fructū. g ¶ Exinde cepit iesus ꝓdicare ⁊ dicere: Penitētiaz agite ⁊c. Per b enī approbauit doctrinā iohis: qui sic incepat ꝓdicare. Sed moderni doctores fa ciūt ꝓtrariū. nā vn⁹ reprobat q̄tū pōt dictum alteri⁹: ⁊ non solū doctores b faciūt: sed etiā baccalarij dicta suoꝝ doctoꝝ arroganꝫ impugnāt q̄tū p̄nt. ¶ Ambulans autez iesus ⁊c. Sequit postea: † Illi aūt statim relict' retib⁹ ⁊ pre secuti sunt eū. Per hoc aūt dz q̄ ꝓfecti sectatores xp̄i relictis reb⁹ possessis ⁊ etiam parentib⁹ q̄tū ad carnalē affectū animo ꝓmpto sequunt eū. c ¶ Et circūibat iesus totā galileā docēs ⁊c. ꝓ b ꝓdicatores euangelij debet esse diligēs ⁊ feruid⁹ ad salutē aliaꝝ: ⁊ q̄ ei⁹ doctrina sit cōis et sana. i. ō dz: † Docens in synagogis eoꝝ. ⁊ nō in latibulis: sicut faciunt hereticī ⁊ illi q̄z doctrina est suspecta. d ¶ Et ꝓdicans euāgeliū regni. nō curiosa ⁊ inutilia. e ¶ Et sanās oēm languoꝛez. Debet enī ꝓdicator sanare oēm infirmitatē spūalē. ꝓ suo posse. † Et q̄ demonia habebant. ꝓ ist⁹ signantur sortilegi ⁊ diuini ⁊ superstitiosi. † Et lunaticos. i. instabiles in bono. † Et paralyticos. q̄ sunt pigri quasi impotētes bonū opari. ¶ Et curauit eos. Justi enī p̄nt curari ꝓ bonā doctrinā ꝓdicatoꝛis ⁊ ꝓfessoꝛis discreti. e ¶ Et secute sunt eū turbe multe de galilea. q̄ interp̄tat' trāsmigratio. † Et decapoli. que ōr a decē ⁊ polis ciuitas. † Et de hierosolymis. q̄ interp̄tat' pacifica. † Et de iudea. q̄ interp̄tat' ꝓfessoris. † Et de trāsiordanē. q̄ interp̄tat' riuus iudicij. ꝓ b enī signat' q̄ illi xp̄m sequunt' q̄ de vitijs ad virtutes trāsmigrāt: ⁊ q̄ decalogū obseruāt: ⁊ q̄ pacifice cum alijs habitant: ⁊ q̄ petā ꝓfitent' humilit': ⁊ q̄ diuīa iudicia formidāt. La. V

¶ Videns aūt iesus turbas. Descripta adunatiōe xp̄i ꝓ ꝓdicatione xp̄i. hic ponit' ipi⁹ legislatio q̄ vt dictuz est debet ferri ꝓ adunato: ⁊ ꝑmo ponit' huiꝰ legis datio ab oꝛe xp̄i q̄ est legifer noster: ⁊ secō ponit' predicte legis ꝓmulgatio ꝑ missionē discipulorum ad ꝓdicādū ca. x. Couocat' ⁊c. tertio ponit' ꝑm legē data ⁊ ꝓmulgata iudicatio. ca. xviij. Et egressus iesus ⁊c. vbi agit' de aduētu xp̄i ad iudiciū. Ista aūt tria predicta ptinēt ꝓprie ad legē. Unde in duas: qz ꝑmo ponit' legis explicatio. secō describit' ipi⁹ explicate ꝓfirmatio per miracula. ca. viij. Cū aūt descēdisset iesus de mōte. Prima adducit' duas: qz ꝑmo lex euāgelica explicat'. secō ad implendū xp̄s incitat': circa finē. vij. ca. Ois q̄. Prima adhuc ī dual': qz ꝑmo lex dat': ⁊ secō oñdit' qualit' obseruet'. ibi: Petite ⁊ accipietis. post ꝓncipium. vij. ca. Prima adhuc in duas. qz ꝑmo ꝓmittit' quedaz bꝛeuis ꝓfatio. ⁊ secō subdit' legis explicatio. ibi: Bti paupes. Circa ꝑmū q̄si ꝓ modū ꝓlogi oñdit' ꝑmo ꝓgregatio xp̄i. cū dz: Uidēs aūt iesus turbas. vt ostēdat' xp̄s ꝓgruū ad ferendū legē xp̄o ꝓgregato. secō subdit' loc⁹ apt⁹. cuz dz: e ¶ Ascendit in montē. qz in tali loco multi p̄nt audire: ex b etiā designat' excellētia legis euāgelice ꝓpter eminētiā montis in q̄ data est lex euāgelica. tertio tangit' modus ꝓueniēs. cū dz: f ¶ Et cū sedisset. sedendo enī ⁊ in q̄ete data est lex euāgelica. lex autē vet⁹ data ē in terroꝛib⁹ ad designādū differentiā legis ⁊ euāgelij: qz illa erat lex terroris. euāge-

¶ a Accesserūt. Ut vicinius audiāt: q̄ adimplēdū aio ꝓpe rant. b ¶ Et sapiens. Apertio oꝝ. ꝓfunditatē signifi cat sacri. Quasi abyssum: q̄si thesaur⁹ aperuit: q̄si fluuium paradisi. In b monte nouū testamētū in coꝛdib⁹ filioꝝ scribit incipiens a beatitudie: q̄ in monte synai vet⁹ testamentum in lapidib⁹ seruis dedit incipiens a terroꝛe. c ¶ Beati pauꝑes. Sentētiaꝝ numer⁹ diligent' ē attendend⁹. Incipit enī britudo ab hūilitate. Bti pau. spū. ⁊ in. vij. est sapiētia. i. ꝓtemplatio veritat' pacifi cans torū boiez: suscipiēs dei siliu dinē. Bti pa. q. q. fi. d. v. Octaua ad caput redit: qz ꝑsumationē oñdit. In ꝓma igit' ⁊. viij. regnū celoꝝ noiat'. Septē q̄ sunt q̄ ꝓficiūt. viij. clarificat: ⁊ qđ ꝓfectum est demonstrat. Dis. vij. gradib⁹ ꝓgruit septi formis opatio spūsci quā Esaias describit. Sed ille a summo: hic ab imo: qz ibi docet' filij dei descēsur⁹ ad ima. hic bō de imis ad sūitudinē dei ascēsur⁹. In his ꝓmus est timoꝛ q̄ hic ꝓgruit boib⁹ hūilib⁹. de q̄b⁹ dz: Beati pau. i. nō inflati: non alta sapiētes: sed timentes. Scda ē pietas q̄ ꝓuenit mitib⁹. Qui ei pietas q̄rit bonoꝛat' sctā: nō repbēdit: nō resistit: qđ ē mitē fieri. Tertia scia q̄ ꝓuenit lugētib⁹ q̄ didicerūt q̄b⁹ malis nūc vincti sunt: q̄. q. bona petierūt. Quarta fortitudo q̄ ꝓuenit esuriētib⁹ ⁊ sitientib⁹: qz desiderātes gandiū laboꝛāt de ver⁹ bonis: a terrenis cupiētes auerti. Quinta ꝓfilū q̄ ꝓuenit misericoꝛdib⁹: qz vnū remediū ē de tant' malis erui: dimittere alijs ⁊ cōmodare sic nob⁹ volum⁹ fieri. Sexta intellect⁹ q̄ ꝓuenit mūdis coꝛde: q̄ purga to oculo pūt videre qđ oculi⁹ nō vider. Septima patientia q̄ ꝓuenit pacifici in q̄bus nullus mor⁹ est rebellis: sed oīa obtēperāt spiritui. Unū ꝑmū diuerse noiaꝝ ꝓ competētia singulo⁹. Pauꝑib⁹ regnum celoꝝ qđ est ꝑfecte sapie. q. d.

Pro.9.c Initiū sapie timoꝛ dñi. Mitib⁹ hereditas. q. testamētū patris cū pierate q̄rētib⁹. Lugentib⁹ consolatio. q. scientib⁹ q̄ bus mersi sunt. Esurientib⁹ ⁊ sitientib⁹ saturitas. q. certantibus ⁊ laboꝛātib⁹ refectio. Misericoꝛdibus misericoꝛdia quā alijs impēdūt. Mundis coꝛde. q. purgato oculo visio dei. Pacifici dei silitudo. q. formaꝫ ad imaginē dei. De singule britudines vt impleaꝫ postulāt' suffragiū. vij. donoꝝ: q̄ dona vt habeaꝫ in oꝛōne dñica. vij. ꝓtib⁹ oꝛamus. Ecce q̄liter sapia dei cūcta ꝓuidit. virt⁹ britudinis ꝓcipit ex dono spūssancti: donū ꝓece oꝛōnis quam xp̄s cōposuit impetraꝝ. ¶ Septē q̄ppe sunt dona: sed vn⁹ spūs. Septem petitiones: sed vna oratio. Una petij a dño hanc requirā. Septē virtutū beatitudines vna charitas. ¶ Hiero. Beati pau. spū. Quia non necessitas sed fides ⁊ deuotio pauꝑtat' beatos facit: vt ꝓptes oīb⁹ deo viuāt. Hec habet duas partes: rerū abdicationē: ⁊ spūs ꝓtritionē: vt etiam bon⁹ se inutilē ⁊ ceter⁹ reputet inferiozē. Beatitudo iam in spe ꝓueniēdi. ¶ Pauꝑes spū. hi sunt qui oīa bñ et nihil possident. ¶ Paup spū: est būilis coꝛde pauꝑem bñs spiritū: nutriꝛ cuius est humilitas. Sicut initium sapie timoꝛ dñi: sic pauꝑtas est ꝓncipium beatitudinis. d ¶ Beati mites. Mites sunt qui malis moꝛibus dominant'. perfecta virtus est moꝛū possessio. ¶ Mitis est quem mentis asperitas seu amaritudo nō afficit: sed simplicitas fidei ad omnem iniuriam sustinendam instruit patienter. ¶ Mitis est quē non rancoꝛ vel ira afficit: sed oīa equanimiter sustinet.

Dat.11.d Uuius virtut'. q. magne magistrū se facit dñs: qđ non faceret nisi via sūme ꝑfectionis ista virt⁹ esset. vñ dñs: Discite a me: qz mi. s. ⁊ hu. c. hec possidet terrā viuentiuꝫ ⁊ delectabit' in multitudie pacis. ¶ Mansuet⁹ ñ irritat vel irritatur: nō nocet vel nocere cogitat. ¶ Ut redūt ī mꝓbis ⁊ vincit in bono malū: bi possidebunt terrā viuentiū. Immites de terrenis riꝛant'. ¶ Egrua ascēsio. Prius est cōtempt⁹ seculi cui dant' eterna: inde moꝛes ꝛēperat māsuetudo ⁊ lenitas: ⁊ nō est mitis q̄ pri⁹ paup nō fuerat. Impossibile ē ei scām gdū ascēdere nisi ꝑmū apōhēder': qz inē diuitias curas odia animⁱ nō ē mit'. Sz hui⁹ incēdij materia vir ad purū delebit': ⁊ ō hec lenitas sepe coꝛrūpit vl' extrahit'. vñ subdit': Bti q̄ lugēt: ꝓ suis vl' aliozū ꝑctis q̄ est

¶ ab irr

a Et apiens os iuuz. qz mosaica lex a deo data est mediatib⁹ angelis: vt. s. declaratū est. lex aūt euāgelica ī media te p seipm incarnatū. ꝓpter qđ Aug⁹. exponēs hūc locum dicit: Tūc aperuit os suū: q̄ an in lege aperuit ora ꝓphaꝝ. b ¶ Beati pauꝑes spū. hic ponit' ipi⁹ leg⁹ explicatio: ⁊ qz intrētio legislator' est facere eines bonos ꝓ assimilatiōe bonoꝝ operū: vt habeāt. q. ethicoꝝ. iō ꝑmo in hac lege dirigit' ꝑfecte bñana opatio. secō rectificatur interioꝛ intētio. ca. seq̄nti. Et cū oraꝛ nolite ⁊c. tertio ordinat' bñana affectio. ca. vij. Nolite iudicare. Circa ꝑmū cōsiderandū q̄ lex est de opib⁹ virtutū. virtutes aūt q̄dā sunt cōes seu bñane. q̄daz aūt sunt excellētes seu heroice: vt dz. vij. ethicoꝝ: ⁊ tales dicunt' q̄si diuīe: vt ibi dē dz: ⁊ inducit' exemplū de Hectoꝛe qui ꝓpter excellētia virtut⁹ dicebat' quodā modo filij dei ⁊ nō filius hois mortalis. lex aūt euāgelica est excellentissima: ⁊ iō describit' xtutes ꝑm excellētissimuz gradū: vt videbit'. Cōsiderādū etiaz q̄ licet xtutes sint cōes re: ⁊ aliā sunt magis ꝓprie ꝓtemplatiuoꝝ: aliā actiuoꝝ ⁊ aliā ꝓlatoꝝ: ⁊ iō ꝑmo describit' xtutes que ꝑficiūt in vita ꝓtemplatiua: ⁊ secō q̄ ꝑficiunt in vita ꝓlatiua. ibi: Uos estis sal terre. tertio in vita actiua seu subditoꝝ. ibi: Audistis: q̄ dictuz est antiquis. Prima in duas: qz primo describit virtutes que ꝑficiunt ad bñ agendū: ⁊ secō illa q̄ ꝑficit ad bñ patiendū. ibi: Beati qui ꝑsecutionē. Prima in tres: qz ꝑmo describit illas q̄ ꝑficiunt boiem respectu sui. secō respectu ꝓximi. ibi: Beati q̄ esuriūt. tertio respectu dei. ibi: Beati mūdo coꝛde. Prima in duas: qz ꝑmo ordinat boiem respectu extrinsecoꝝ bonoꝝ. ⁊ secō respectu itrinsecoꝝ motuū. ibi: Beati mites. Ad euidētia dicēdoꝛi sciendū q̄ beatitudo dz dupliciter. vno mō ī re: sicut hī ī patria. alio mō in spe: sicut hī in via in viris excellētib⁹ in virtute: q̄ ꝑter excellentia virtut' videnꝫ vitā bñaną excellere: ⁊ ad vitā beatā quodā modo apꝛopinq̄re: ⁊ tales dicunt' beati quodāmodo: qz qđ pa rū distat q̄si nihil reputaꝝ. q̄. ꝓhilicoꝝ. ⁊ b mō ethicoꝝ. i. dicunt pueri felices nō q̄ exerceāt act⁹ virtutū in q̄bus ꝓsistit felicitas ꝑm ꝓm: sed qz hūt ad hoc bonā dispositionē dicunt' tales de ꝓpinq̄ ad b dispositi. Jgit' qđ xtutes q̄s hic describit legislator⁹ dominⁱ nr iesus xp̄s sunt sic eminētes: iō dicunt' beatitudies. Prima igit' beatitudo dz pauꝑtas spūs: respectu cui extrinsecoꝝ bonoꝝ q̄ sunt diuitie ⁊ honozes bñ se hz bō modo bñano et cōi qñ nō q̄rit talia vltra gradū sui meriti: sed ꝑm ꝓdecentia stat⁹ ⁊ ꝓsone. ⁊ hoc facit virt⁹ politica q̄ talib⁹ vtit' moderate: sed pauꝑtas q̄ spūs beatitudo dz facit hoc excellenti⁹: qz facit boiem taliter totaliter ꝓtēnere ⁊ a se abijcere q̄tū possibile est vt ꝓtinde ptat bō excellenti⁹: qz reddit boiem totaliter tranquillum a motib⁹ irascibilis ꝓ oīmodā subiectionē ad regulā rōnis vel diuine legis. ⁊ b est qđ dicit: Bti mites. Addit aūt ꝑmū correspondens. cū dz: c ¶ Cum ipi pos. ter. ad b enī boies feroces mouēt bella ⁊ lites seq̄ntes mor⁹ irascibil': vt q̄si securi possideāt terraz deuictis inimicⁱ: ⁊ iō illis q̄ sunt totaliter q̄tati a motib⁹ irascibilit mō ꝓdicto bñ ꝓmittit' possessio pacifica terre viuentiū.

ab irriguo iferiori:ꝰ q̄ fit ab irriguo supiori ẽ ex desiderio celest' patrie:ule lauat pũtes sordes:hic accẽdit acri⁹ eter-
nox ămatores.q̄ aũt pcta deposuit:mor⁹ mãsuetudie cor
rexit:fleuit etiã tã põt esurire ⁊ sitire iusticiã q̄ pus nõ po
terãt.hec xꝰus sine spũ fortitudis nõ iplet:qꝛ p eũ esurien
do ad saturatẽ q̄q; veniemus.

a Beati q̄ lu. Restat post p̃dicta ruinax colluniones luctu purgare. Luct⁹ ꝓ pctis vel ꝓ desiderio cele
sti ꝓsolationẽ mercer:⁊ nõ ali⁹. Vñ scie spũ illustrant:vt sciãt q̄b⁹ mal' innoluunt. b Bti q̄ eiu. Amo
tores veri boni q̄b⁹ nõ sat' est q̄ ip
si sunt:sed ꝙ sitiũt opus iusticie.
c Justicia est sua cuiq; tribuere. Sibi ⁊ ꝓximis ⁊ deo.hec iusticia ꝑ
plene ꝗlebit ꝑonec de⁹ sit oĩa i oĩ
bus. Jõ hic possum⁹ esurire nõ satu
rari. Justicie lumẽ est miscẽdia:mi
sericordie xꝰus iusticia.hec miseri
cordia eget spũ consilij:fine q̄ nemo
circũspecte miserek. Jnitium est sui
misereri.finis est ꝙ alio mou. Qui
do enĩ est miserẽdi vt vnusq̄sq; inci
piat a se.finẽ xꝑs insinuat ꝙ pctõi
bus mortu⁹ ex misecdia. d Beati
misericordes. Misericordia nasĩ
de ꝑcedentib⁹:qꝛ si ꝑcesserit xꝑa bu
militas ⁊ animꝰ mãsuescat:et suos
⁊ alioꝝ casus fleat ⁊ iusticiã esuri
at:post nascit vera miscẽdia. Tũc enĩ miserias alienas faci
et suas ⁊ ꝙ viriḃ⁹ iuuabit:⁊ si inuãdi facultas deest:cõpas
sio nõ deerit.de hac dr:Estote misericordes si.⁊ pr̃ ve.mi.
est.i.ad ḃ misereamini ad q̄d et de⁹ vt bonitas redũdet in
oĩbus. Miscẽdia sine iusticia remissio ⁊ repiditas. Justi
cia sine miscẽdia scueritas ⁊ austeritas dr. e Beati mũ.c.
Mũdicia cordis sexto loco ponit:vt bõ sexta die cõdit⁹ ꝙ
hanc restituat:⁊ depulsis vitijs ꝓceptũ dñi illumiet ocu
los vt de⁹ possit videri. Jdemittis q̄ q̄q; gradib⁹ purgã
dus est mẽtis oculus;ne in vno mandatorũ offensus ani
mus fiat oĩm rens. Jdeo bõ se a mundo exnat:eterna dili
gat:amplectat deũ quoadusq; possit videre cũ quẽ tantuꝫ
videt q̄ntũ seculo mozik. Jn futuro sicut est oculo mẽtis vi
debik. Jdeo spũs intelligẽtie huic gradui adaptat:qꝛ itel
lectus mẽtis ocul⁹ est:⁊ expletio mãdatoꝝ dei apit intelle
ctũ. e Beati pacifici. Hab. Pacifici sunt q̄ oĉs motus
animi cõponũt ⁊ rõni subijciũt:qꝛ bis nihil repugnat q̄ si
miles pr̃i suo sunt q̄ est sũma quies. De hac pace eicer⁹ est q̄
puersis dñat.hac pace int⁹ firmata:q̄cũq; interi⁹ ꝓcitane
rit q̄ eiect⁹ est foras auget gloziam:⁊ cũ deficit:innotescere
facit q̄sta firmitas interi⁹ sit. vñ sequit: Beati q̄ p.pa.ꝛc.

Luc.12.b Hec pax nõ nisi bona volũtate nutrik. vñ: Et in ẽra pax
holb⁹ bone volũtat'. Hanc mũd⁹ dare nõ põt: sed Iesus q̄
Joh.14.D ait: Pacẽ meã do vobis. Hec pax supat oĩm sensuꝫ:sed fi
de capik: vnde ⁊ ea illustramur:⁊ ei reconciliati ab oĩ q̄ ab
ea dissentit nos abducim⁹. Cũ aũt de⁹ erat oĩa in oĩbus:
tunc bẽitudo adoptiõis dabik. In pũti vero hõ pacat':
⁊ si bellũ gerat cũ vitijs in nullo pacẽ abũpit quã de⁹ de
Ps.118. dit. vñ: Pax multa diligentib⁹ legẽ tuã ꝛc. Qui aũt ab
ea diuidit ire est filius. Per banc filij efficimur q̄ nihil am
plius ꝓmittik. Jn hac est sapĩa donoꝝ maxima ſm incre
mentũ virtutũ, sunt ⁊ incrementa ꝓmioꝝ: qꝛ ⁊ alia clari
Eph.2.c tas solis ꝛc. Pax est vnigenit⁹ dei fili⁹. De q̄ dr: Qui est
pax nr̃a. Qui pacẽ diligit filiũ est pacis. Beati pacifici.
Pax a nobis incipit:qꝛ dũ lex carnis repugnat legi mẽt':
nõ modo alteri sed nec nob possum⁹ esse pacifici. Sꝫ post
q̄ intus spũs imperat vt totus hõ spiritui seruiat:tũc pax
ad alios deriuat vt pacẽ cũ oĩb⁹ habeam⁹. Vera quidez
pax est vbi nihil repugnat. Pax dei oĩm sensuꝫ supat q̄ ⁊
si capi nõ põt vt est:tñ ꝙ capacitate nr̃a capi põt:non q̄nta
est sed q̄ntũ ad recõciliationẽ adoptiõis sufficit. Jnfinitas
eterne pacꝭ:⁊ si nõ põt intelligi:⁊ quõ filijs ire pax ꝓueni
at:⁊ quõ de⁹ pax seuere iudicat:⁊ q̄nta ⁊ qualis sit pax toti⁹
trinitatis: vbi vna virt⁹:vna opatio:tñ q̄ est et q̄ tanta et
talis est quãta predicak fide capim⁹. Ad gradũ pacis qui
purgat⁹ est intẽdit ⁊ dirigik. f Beati q̄ pse. Jn p̃dictis
septẽ est pfectio. Jn octaua pfectiõis ostensio et probatio.
Qui predicta babẽt pati possunt psecutionẽ:⁊ recte tenet

ſ predicta

a Beati qui lugẽt. Hic pficit hoĩem respectu motuũ cõcupisci
bilis q̄ sunt circa oĩa ꝓcupiscibilia:sicut sunt delectatiões cibo
ꝝ ⁊ venereoꝝ in sensu gustus ⁊ tact⁹:⁊ silr melodiarũ:spectaculo
rũ:odoꝝ in sensu audit⁹: visus ⁊ olfact⁹.in talib⁹ bene se bz hõ
modo cõi ⁊ bũano:moderate talibus vtendo ⁊ sup fluа resecan
do:qꝛ fit ꝙ tpantiaz q̄ est virt⁹ politica:
sed excellenti⁹ se bz hõ in talib⁹ ꝙ beati
tudinẽ luce⁹ oĩa talia a se penit⁹ abdican
do:⁊ lucrũ volũtarie in hac vita assumẽ
do:tã ꝓ trãsgressione culpe cõmisse q̄s ꝙ
dilatiõe celest' patrie:ita q̄ totũ statũ ꝑ
sentis vite reputat exiliũ respectu celest'
patrie: ſm q̄ dicebat Paul⁹ ad Ro.vij.
Jnfelix hõ q̄s me liberabit de corpe mor
tis hui⁹?:⁊ ad Phil.j. Desiderũ habẽs
dissolui ⁊ esse cũ xꝑo.⁊ q̄tum ad ḃ dicit:
Beati q̄ lugẽt. voluntariũ luctũ in hac vi
ta ꝙ pctis assumẽdo. Addik aũt ꝓmium
correspõdẽs cũ dr: b Qm ipi ꝓsola
bunt. ꝓsolari enĩ est sil' solari. ꝓueniens
aũt est vt illi q̄ in pũti vita ꝙ xꝑo volũta
rio luctu occupank:cũ deo ⁊ angel' eter
nalit̃ ꝓsolent. c Bti q̄ esuriũt ⁊ sitiũt.
Hic ponit xꝰtutes q̄ pficiũt hoĩem respe
ctu ꝓximi. hec aũt pfectio ꝓsistit in duo
bus. ꝓmo in bis q̄ bñt rõnẽ debiti. scõ i
bis q̄ bñt rõnẽ doni. ibi: Beati misericoz
des. Circa primũ aduertendũ q̄ in bis q̄
bñt rõnẽ debiti respectu ꝓximi bñ se ha
bet hõ q̄n reddit vinculũ q̄ sibi debek:
nõ nimis notabilik ꝑastinãdo ⁊ retardãdo. hoc aũt facit q̄ iu
sticiã q̄ est xꝰtus politica:ſ excellenti⁹ q̄ bẽitudinem q̄ dr esuries
vel sitis iusticie:q̄ſ.cũ q̄dã feruẽti desiderio in solito talia exe
quik:sicut esuriẽs ⁊ sitiens feruẽter comedit⁹ bibit.⁊ ḃ est q̄ dr
cit: Bti q̄ esuriũt ⁊ sitiũt iusticiã. Addik aũt ꝓmiũ ꝓueniẽs cũ
dr: d Qm ipi saturabunk. saturitas enĩ glie q̄ ꝓsistit i delide
riũ bũani repletiõe: ſm q̄ dr in ꝑsal. Satiabor cũ apparuerit glia
tua. ꝓuenient. ꝓmittit esuriẽtib⁹ ⁊ sitiẽtib⁹ iusticiã q̄dicto mõ.
e Beati misericordes. Hic ponit bẽitudo pficiẽs hoĩez respectu
ꝓximi in bis q̄ bñt rõnẽ doni.in talib⁹ aũt bñ se bz hõ mõ cõi et
bũano ꝙ liberalitatẽ q̄ est xꝰus politica in mediocrib⁹ ⁊ paruis
donis:⁊ ꝙ magnificentiã in excellẽtib⁹ donis ⁊ magnis: ſ excel
lenti⁹ ḃ fit ꝙ bẽitudinẽ q̄ vocat miscẽdia q̄ defectũ alteri⁹ ꝙsidat
ter accipit q̄si suũ. vñ dr misericoz q̄si bñs coꝛ miserũ.q̄ſ.acci
pit cordi defectũ alteri⁹ q̄si suũ.⁊ ḃ est q̄ dicit: Beati misericoz
des. Addik aũt ꝓmiũ ꝓueniẽs cũ dr: f Qm ipi miscẽdiaz cõ
sequent̃.in celesti enĩ patria ꝗlibz miscẽdiaz ꝓsequet⁹:qꝛ vltra cõ
dignũ sibi retribuik. ſm q̄ dr ad Ro.viij. Nõ sunt ꝑdigne passi
ones bui⁹tpis ad futurã gloriã q̄ renelabik in nobis. g Bea
ti mũdo corde. Hic ordinak hõ respectu dei.⁊ ꝓmo q̄tũ ad intel
lectũ speculãdo. scõ q̄tũ ad affectũ ipm amãdo. ibi: Beati paci
fici. Circa ꝓmũ aduertẽdũ q̄ in speculatiõe diuia bñ bz se hõ mo
do cõi ⁊ bũano ꝙ xꝰtutes intellectuales q̄ sunt scie speculatiue:⁊
potissime ꝙ metaphysicã q̄ docet ꝓprietates diuias ex creaturis
ꝓsiderare: vt ptz.ꝛtj.metaphysice: vbi oñdik vnũ esse deũ eternũ
actũ purũ viuentẽ vita nobilissima sempiterna ⁊ optima:ꝛs ḃ est
solũ ꝓsiderãdo deũ ex ꝓprietatib⁹ creaturaꝝ:sed excellẽti⁹ ḃ ha
bet ꝙ beatitudinẽ q̄ est mũdicia cordis ꝙ quaz mens hũana deo
ꝗungik:⁊ sic de occultis⁹ diuinis supra modũ bũanũ illustrat:
sicut fuerũt apli q̄ ab ipo bũano studio fuerũt de diuinis excellen
tissime illustrati.⁊ ḃ est q̄d dicit: Beati mũdo corde. Addik autẽ
ꝓmiũ ꝓueniẽs cũ dr: h Qm ipi deũ videbũt. quia visio dei
enigmatica ꝙ fidẽ in pũti ⁊ facie ad faciẽ in futuro bñ reꝓmit
titur bñtibus talẽ mundiciã. ſm q̄ dr.j.Coꝛ.xiij. Videm⁹ nunc
ꝙ speculũ in enigmate:tunc autẽ facie ad faciẽ. i Beati pa
cifici. Hic ponit bẽitudo ordinãs hoĩem respectu dei q̄ntuꝫ ad
effectũ q̄d fit mõ cõi ⁊ bũano ꝙ amoꝛẽ naturalẽ q̄ diligit deũ sic
ꝓncipiũ suũ efficiẽs:⁊ ꝓfuatiuũ:ls ꝑter ḃ alia diligat:ſ excellẽti⁹
ḃ fit ꝙ bẽitudinẽ q̄ est pax:q̄ſ.hõ totalik ꝙ affectũ mẽtis deo cõ
iungik:sicut bonitati summe:⁊ sic nihil aliud extra ipm q̄rit:sed
in ipo quietak ⁊ pacificak.⁊ ḃ est q̄d dicit: Beati pacifici. Addik
autẽ premiuꝫ ꝓueniens cũ dr: k Qm filij dei vocabunt̃.fi
liatio enĩ dei importat assimilationẽ ad deum. ꝓium autem est
ipsius dei q̄ seipo fruitur ⁊ in seipo quietak:⁊ ideo qui ꝓdicto
modo sunt pacifici recte filij dei vocabunt̃. l Beati q̄ pse
cutionẽ patiunt̃. Hic ponitur bẽitudo pficiens hominẽ ad be
ne patiendum. sicut enĩ ad virtutẽ ꝑtinet bene agere:ita ⁊ bñ pa
ti. Jn hoc autem bene se babet homo modo cõmuni et humano
q̄ pro

Ro.1.ſ predicta que accepit q̄ ꝓ eis parat⁹ est mori. Qui vsq; ad sapĩam ꝙ ꝓdicta consecu
dunt ꝓfecti ⁊ roborati nõ cedunt ꝓsecutiõi:qꝛ nec mors nec vita põt separare a xꝰo.
Nox mẽtes premissaꝝ beatitudinũ illustrãt exercitia:eaꝝ mundicia coꝛ ad deum
gubernat:vt reformet imago ꝓ pctõ deleta. Octaua sentẽtia q̄ ad caput redit:ꝓfe
ctumq; hoiem declarat ⁊ significat circũcisionẽ:octaua dies:⁊ resurrectionem dñi post
sabbatũ qui est octauus:⁊ ꝓmus dies:et octauas q̄s i nouo
testamẽto celebram⁹ ⁊ numeꝝ pentecostes. Hã in septenario
numero septies multiplicato q̄ fiunt. xlix. quasi octau⁹ addik
vnus:vt q̄nq; ginta cõpleank:⁊ ranq; redeak ad caput: q̄ die
missus est spũsctus quo in regnũ celoꝝ ducimur:⁊ beredita
tem accipim⁹:ꝓsolamur ⁊ pascimur ⁊ miscẽdiam ꝓsequimur ⁊
mũdamur ⁊ pacificamur:⁊ ita pscutiões exterius illatas et
molestias ꝙ veritate ⁊ iusticia sustinem⁹. Octaua vere cir
cũcisionis beatitudo martyrio terminat:que probatum red
dit:⁊ supplek ꝓcedẽtiũ donis. Octaua ꝓmissio non est
alia q̄ prima xꝰis iterata. Mysticũ est in numero q̄ iteraꝛ
in ꝓmissione infra. vij. ꝓi⁹ ꝓnat:⁊ postea cõnumerat extra:
vt glia resurrectiõis bis octo gradib⁹ ꝓsecret. Octaua est di
es resurrectiõis q̄ ⁊ ꝓma in quaꝛ lux creata. Generalik om
niũ oꝛ regnũ celoꝝ:⁊ si specialitas numeꝛi meritoꝝ: qꝛ licet
illius iure possit dici q̄ nouissim⁹ erit:tñ vniuersoꝝ dignitas
oĩbus cõis erit ꝑũ ꝙ charitatẽ q̄d in alijs est etiã vltim⁹ possi
debit. Beatus dr: qui nihil mali vult:et oĩa habet q̄ vult.
Et iõ oĩs ibi beat⁹:qꝛ nõ vult ampli⁹ cũ nihil iniuste vult.
a Beati est' cũ maledixerint. Hucusq; generalik sñas po
suit q̄si ad abſentes:cũ ⁊ ad pũtes ptinerẽt:nũc ad eos xba
cõuertit (q̄nis ⁊ hoc aliis ꝓueniat) ꝑdicẽs q̄ntuꝫ ꝓ noĉ eius
essent passuri:qꝛ dignitatẽ gradus coꝛ eis intimare volebat
dicens: Vos estis sal terre: vos estis lux mũdi: vt ex tristicia
humilitatẽ:ex letis accigent ꝓsolationẽ. Sicut moyses de
cem ꝓcepta ꝓponẽs postea ꝑtes explicat:sic xꝑs q̄si vir
tutũ genera octo bẽitudines ꝓponit: ex q̄b⁹ pendẽt oĩa que l
monte dixit dñs. Sed qꝛ obscure plura paucis xꝰis ꝓcluse
rat exponit lati⁹. vnde de octaua beatitudine latius ꝓsequit
ꝑtes pscutionũ:specialit⁹ aplos ⁊ coꝛ sequaces ꝙ iusticia
passuros exꝑmens. b Maledixerint. Antiqua translatio
habet:cũ oderint vos hoĩes:⁊ dixerint oĩe maluꝫ ⁊ expule
rint. Idẽ tñ sensus in nr̃a:cũ maledicta ex odio cordis fiant.
Qui gloriã celi oꝑat:nõ timet oꝛprobriũ in terra. Quan
tum q̄sq; de laude hoĩ letat:tantuꝫ de oꝛprobrio tristatur.
Que laus extollit: vituperatio deꝑmit. vbi q̄s querit lauda
ri tñ apud deũ:nõ timet ꝓfundi i ꝓspectu hoĩm. c Men
tientes. hoc addit ne gloriet⁹ de q̄ vere mala dicunt. Etiã ad
dit:Propter me:qꝛ aliq̄n falsa dicunt q̄s accidit temeritate
hoĩm:nõ tñ ꝓpter xꝑm hoc patiunt̃ que nõ sequuntur.
d Cum merces ꝛc. Tanto merces vberioꝛ:quãto gaudio ⁊
exultatiõe in tribulatiõe fides erit deuotioꝛ. Hec sententia
videt ad hoc respicere q̄d dictum est ibi:docebat eos dicens:
Beati pauꝑes spũ ꝛc. Recnõ ⁊ ad hoc. Vos estis sal terre:⁊
Vos estis lux mundi. e In celis. Nõ in volubilib⁹.cũ nõ in reb⁹ volubilib⁹ mer
ces eterna esse debeat:sed in specialibus firmamẽtis vbi habitat sempiterna iusticia.
Jã ergo sentiũt hãc mercedẽ qui spũalib⁹ bonis gaudẽt. Sed pficiek cũ moꝛale ḃ in
duet immortalitatẽ. f Sic enĩ pscuti. Temperat exẽplo rigoꝛẽ passiõis. Tribus
modis fit pscutio. odio cordis:dictis:factis. g Vos estis sal. Hic iã oñdit aplis
cum officiũ.ſ.q̄ sunt sal terre ⁊ lux mũdi. Hoc specialit̃ ad aplos:q̄ ꝓdict' virtutibus
pauꝑtate.ſ.⁊ alijs debẽt oznari:vt sint sal optimũ cõdientes alios doctrina ⁊ vite sue
exemplo. Sal:salus a corruptiõe. vñ ꝓphet⁹: Posui te in lucẽ gen. vt sis salus mea
vsq; ad extremũ terre. Sibi corruptio culpe deliccak sale sapie vermes nõ demoliun
tur. Vos estis ꝛc. Quia terra.i.humana natura ꝙ eos cõdit verbi sapĩa. Sal fa
cit sterilẽ terrã. Vñ: Jra victoꝝ destructas vrbes sale seminabat ne q̄d in eis germẽ ozi
retur. Jta apli destructo regno peccati:germẽ vitioꝝ cõpescebant. Sal cibos condit:
carnes siccat:ꝑdicatio vero a vermib⁹ ⁊ a putredine vitioꝝ illesam seruat suo creatori
humanã naturaꝫ vt nõ est cib⁹ sapid⁹ nisi sale ꝑdit⁹:ita sermo nõ ẽvtilis sine documẽ
to aplice doctrine. Vñ in Leuitico: Jn oĩ sacrificio sal offer.i.in oĩ q̄d dicis vel facis:
aplicã sapĩaz habe. Ex aq̄ ⁊ igne sal ꝓficit:ita isti ex aq̄ spũsctⁱ ⁊ igne tribulatiõis. Ut
ꝑ aquã baptismi ⁊ ignẽ charitatis in sapoꝛẽ sapiẽtie sũt nati. h Vos si sal ꝛc.i.si vos
ꝑ quos alij ꝛdienti sunt:aduersis vel ꝓsper' cesseritis:ꝑ q̄s a vobis erroꝛ auferet cũ
vos de⁹ tollere alijs elegerit? Ad nihilũ valet:qꝛ (vt alius euãgelista ait) nec terreveti
lis est:quã suo iniectu germinare ꝓhibet:nec sterq̄linio q̄d nõ fecundare sinit. Sic qui
retro vadit:nec ipe fructũ ferre:nec alios valet excolere:sed ab ecclia ejicitur:⁊ in bec
verba rideꝫ. Hic homo cepit edificare ⁊ nõ potuit cõsummare. Si sal euanuerit.i.si
timoꝛe vel cupidine doctoꝛ sapoꝛem sapientie omiserit:per quem fatuitas eius emen
dabitur? Hoc solis apostolis conuenit:quod sequitur omnibus magistris. Ad nihilũ
valet vltra. ꝛc. Jn fine de omnibus concludit sic: Nisi abundauerit iusticia vestra ꝛc.
i Et conculcetur ab hominibus. Sanctus ⁊ verus minister chaisti et si a malis ride
tur conculcari non potest:quia mente firmus in celo manet.
k Vos estis lux mundi. Prius sal q̄s lux:quia prius vita q̄s doctrina. vita ducit ad
scientiam veritatis. Qui deum timet scientia non caret.

ſ Lux mundi

non propter scelera:vbi nõ est fides: nec ẽ iu
stica:quia iustus ex fide viuit.

tiuntur ꝓpter iusticiã: quoniam
a ipoꝝ est regnũ celoꝝ † Beati estis
a ſ ex odio in faciem cõtumelias dixerint.
b cum maledixerint vobis homi
a ſ ꝙcd est vim inferre vel insidijs appetere. b ſ cũ absentia famã leserint.
nes ⁊ pscuti vos fuerint ⁊ dixẽ
a ſ oĩa genera verboꝝ malignantiũ. b ſ q̄ men
dacium blasphemak ⁊ ꝓpter deũ dicatur. ſ. sed si
alterũ deest:nõ merces est beatitudinis.
rint õme maluꝫ adũersum vos
a ſ ꝙ ꝓ iusticia:ergo ſ mente.
c mentiẽtes ꝓpter me. † Gaudete ⁊
a ſ corde. b ſ hoc est q̄d supra regnum celoꝝ.
d exultate:quoniaꝫ merces vestra
a ſ q̄ tanto vberioꝛ merces erit. b ſ supioribus
paruibus mundi. c ſ.i.maledicteris ⁊ persecuto
ne:nec ramen a veritate defecerunt.
e cõpiosa est in celis. Sic enim pse
a ſ ꝛ exẽpla nos iuuãt. ſ ꝙ pphetas i me cõ
plexas cẽvidet:ceur q̄ n porelk q̄d illi sine exẽplo.
cuti sunt pphetas qui fuerunt
a ſ dat cãm quare nõ debẽt deficere. b ſ fm in
tellectum ⁊ scientiam.
f ante vos. † Vos estis sal terre. a†
a ſ alioꝝ fortitudo. b ſ.i.ſi doctoꝛ erraueri ⁊.
ſ in tribulatione defecerit. c ſ.i.ꝑ quos infir
mus populus confirmabitur.
† Qꝛ si sal euanuerit in quo salie/ b
a ſ sal infatuarũ.i.tribulationi cedentes.
tur? Ad nihilum valet vltra: nisi d
a ſ ab officio docendi: vel ecclesia. b ſ bum vita
eius contemnitur que ad nihilum valet.
i vt mittatur foras et conculce/
a ſ irridcatur ab hoĩbus carnalib⁹. b ſ ꝑcapi
entes in christo lucem veritatis.
k tur ab hominibus. † Vos estis ⁊

a ſ non ꝓpter scelera:vbi nõ est fides: nec ẽ iu
stica:quia iustus ex fide viuit.

tiuntur ꝓpter iusticiã: quoniam
a ipoꝝ est regnũ celoꝝ † Beati estis
a ſ ex odio in faciem cõtumelias dixerint.
b cum maledixerint vobis homi
a ſ ꝙcd est vim inferre vel insidijs appetere.
b ſ cũ absentia famã leserint.
nes ⁊ pscuti vos fuerint ⁊ dixẽ
a ſ oĩa genera verboꝝ malignantiũ. b ſ q̄ men
dacium blasphemak ⁊ ꝓpter deũ dicatur. ſ. sed si
alterũ deest:nõ merces est beatitudinis.
rint õme maluꝫ adũersum vos
a ſ ꝙ ꝓ iusticia:ergo ſ mente.
c mentiẽtes ꝓpter me. † Gaudete ⁊
a ſ corde. b ſ hoc est q̄d supra regnum celoꝝ.
d exultate:quoniaꝫ merces vestra
a ſ q̄ tanto vberioꝛ merces erit. b ſ supioribus
paruibus mundi. c ſ.i.maledicteris ⁊ persecuto
ne:nec ramen a veritate defecerunt.
e cõpiosa est in celis. Sic enim pse
a ſ ꝛ exẽpla nos iuuãt. ſ ꝙ pphetas i me cõ
plexas cẽvidet:ceur q̄ n porelk q̄d illi sine exẽplo.
cuti sunt pphetas qui fuerunt
a ſ dat cãm quare nõ debẽt deficere. b ſ fm in
tellectum ⁊ scientiam.
f ante vos. † Vos estis sal terre. a†
a ſ alioꝝ fortitudo. b ſ.i.ſi doctoꝛ erraueri ⁊.
ſ in tribulatione defecerit. c ſ.i.ꝑ quos infir
mus populus confirmabitur.
† Qꝛ si sal euanuerit in quo salie/ b
a ſ sal infatuarũ.i.tribulationi cedentes.
tur? Ad nihilum valet vltra: nisi d
a ſ ab officio docendi: vel ecclesia. b ſ bum vita
eius contemnitur que ad nihilum valet.
i vt mittatur foras et conculce/
a ſ irridcatur ab hoĩbus carnalib⁹. b ſ ꝑcapi
entes in christo lucem veritatis.
k tur ab hominibus. † Vos estis ⁊

† 1.q.1.re/ B
ſ.ſ.ſ. † 1.q.1.re/
ſ.ſ.ſ. ncamus.
25.q.2.c.
qꝛ chaiſtus

† Luc.6.c

† 14.q.1.c. quoniam.

† 91.di.ſa/
cerdotes.
24.q.1.c.
quoniam.
† Dar.9.g
Luc.14.g

eis pre ceteris:⁊ primo quantum ad
eorum vitam. secundo quantum ad
eorum doctrinam. ibi: Nolite puta
re. Circa primum aduertendũ q̄ ꝓ
lati pre ceteris debent esse excellen
tes quantum ad quattuoꝛ. Primuꝫ
est discretio in agendis:quia sũt du
ctoꝛes ⁊ gubernatoꝛes aliorũ:⁊ hoc
designat cum dicitur: Vos estis sal
terre. sicut enim sale condiuntur om
nia cibaria: ita discretione prelato
rum debent dirigi ⁊ ordinari omnia
opera subditorũ. b Qꝛ si sal eua
nuerit.i.si discretio in prelatis defe
cerit. c In quo salietur. quasi di
cat:in nullo opera subditorum con
dientur seu dirigentur. Ideo subdi
tur: d Ad nihilum valet vltra
nisi vt mittatur foras ⁊ conculcetur
ab hominibus: quia talis debet re
pelli a prelatione ne officium prelato
rum in conspectu hominum redda
tur vile. Secundum in quo debẽt
precellere prelati est clara noticia in
scripturis intelligendis. et hoc est
quod dicitur:
e Vos estis lux mũdi. sicut enĩ lux
est manifestatiua omniũ occultoꝝ:
sic prelati ꝙ intelligentiam sacre scri/

Lux mũdi. Alias cũ est ꝙre nõ debẽt deficere: qz illumiãti a xpo verbo t exẽplo ꝯcãz illam mũdanis incẽ fidei t scie debẽt mĩstrare. Et sicut (quia sunt) sal debẽt corruptionẽ pellere: sic et tenebras qz lux sũt fugare. Lux tenebras soluit: t postea illustrat: sic apl̃s d' pullis vitijs deducũt ad lumẽ fidei t cognitionis. Lux mũdi. Hec est eadem gratia q̃ mũdi eozde fiãt: q̃rũ eozda mũdãt fide et intellectu. Sic q̃ sal vocant pacifice' cõgrũit: qz sine sapia non tenet ꝓdimẽtũ pacis Hec sũma t precipua specialit apl̃is deputaṫ: vt eos cetera assecutos plene cognoscat. Ait sequit: Non pot̃ ciuitas tc. a Non pot̃ ci. Quia apl̃i fundamẽta sunt: apte ciuitas dicunt. Supra mõte. locus montẽ iusticie innuit q̃ excelsus est: q̃ ꝙalamini nevos abscodat'. Mõ est ei facultas subterfugiẽdi vl clam aliq̃d faciẽdi. ĩõ subditos m̃ sericordit' inꝺ cõsilio regite: t extra contra aduersarios ꝑ iustitia pugnãdo defendite: q̃ ꝓtinet ad spm̃ ꝓfectũ t fortitudinis. b Neq; accendũt. lucernã. Domestic' exemplis docet: ne celẽt lucem verbi sibi ꝓmissaz. Mõ accẽdũt. i. nõ ĩõ data est doctrina p̃dicatiõis vt celẽt eã t subijciãt seruituti corporis sũ aliq̃ timẽt. Sed corp' suum ministerio dei subnũciant: vt p voce t cetera corpis officia lux excellentioz ceter' appareat. Vñ ꝺr: Castigo corpus meũ tc. Vel xp̃s lucernã accẽdit: dũ testaz hũane nature flãma sue diuĩtat' ipleuit: quã nec credẽtibus abscõdit: nec modio. i. mẽsura legis vl̃ termini vni' gẽt' inclusit. Sz sup cãdelabrũ. i. ecclaz fidẽ sue incarnatiõis affixit vbi oẽs possint intueri q̃ in domo. i. eccl̃a sũt vl in mundo. Vñ subdit: Sic luceat tc. c Cãdelabrũ. Sic lucerna xp̃s cãdelabr' erat ẽ: sup cuã erat eleuãd'. d Cãdelabrũ eccl̃a q̃ xp̃ vite p̃fert' baiulat. d Sic luceat. Et hec oia ita agite vt nõ finẽ bont opis in laudib' hoĩn ꝓstituat'. e At vi. ope. tc. Opa reqro vt videanꝯ: t sic doctrina ꝓfirmet: t ꝺ non ad gl̃iam vr̃am. f Nolite pu. Postq̃ hortat' est eos oĩa pati ꝓ veritate: t nõ celare: t gl̃iaz dei facere: incipit docere quid docturi sint. Quasi dicret: q̃d ẽ q̃ veras ablcõdit'? ꝑ q̃ tubes oĩa pati: an est aliq̃d ꝺ lege? Jnq̃t: Nõ veni soluere legẽ: ꝺ ad implere: vl faciẽdo qõ dicit: vel supplendo qõ deerat t impfectũ erat. Nolite putare tc. Macten' docuit vt sale ꝺdiãt alias ad incorruptiõis sanitatẽ vt illuminẽt ad veritat' intelligẽtiã: vt acq̃sitos ab hostib' defendãt: defensos ad amorẽ diuinitatis accẽdãt: nũc vt celestis orator (qz poterãt estimare q̃ veterã precepta vellet abolere) ante interrogata precisius occurrit dicẽs: Nolite putare tc. Soluit qui spũaliter facere vetat. Adimplet christus dum p̃missis ad inchoationẽ vite agẽde superaddit plura ad pfectionẽ moraliũ ꝓceptoꝝ: t que figur' tegebant t futura significabãt: in se pficit t in eccl̃a: sine q̃ figure eẽnt vacue t sine effectu. q. d. ideo non debetis percontari de veteribus preceptis t mirari de nouis: nec passionibus terreri.

Christ' legẽ impleuit: qz exteriozes leg' figuras soluẽs: ipleuit ỽitatez interiozẽ. g Jota vnũ.

Dic oñdit

a ꝙ ꝯs oĩs illuminank a tenebris ignorãtie.
b ꝙ noie mũdi: vel vniuersi q̃ sunt de mũdo electi accipiunt. c ꝙ ꝯsi dicere: aspicite q̃ positi estis.
d ꝙ solidiras apostolice doctrine.

a lux mundi. † Non potest ciuitas a†
a ꝙ celari. ꝙ nõ licet eã esse bonus. b ꝙ christus vel eccl̃iam. c ipse mons manifestat eam.

abscondi supra montem posita:
ꝙ alia similitudo.

b neq; accẽdũt lucernã t ponũt eaz †
a ꝙ timoris vel cõmodo vite pñs. b ꝙ i. vite integritatem.

c sub modio sed sup cãdelabrũ: a
a ꝙ ecclesia vel mundo.

vt luceat oib' qui in dõmo sunt. b
a ꝙ vt dico: nõ sub modio posita: ꝙ sup cãdelabr'. b ꝙ se docet ꝙ facit qõ docet: aliter cõcenat scipm.

b †Sic luceat lux vra coram hoĩbus
c vt videãt opera vra bona t glo
a ꝙ in vobis. b ꝙ nõ vos. c ꝙ cui' op' est quod celi faciunt. d ꝙ qui vos fecit celestes.

rificẽt pr̃em vestrũ q̃ i celis est.
f Nolite putare qm̃ veni soluere ¢†
a ꝙ xp̃s ẽ legẽ t ppbaꝝ vire' p quẽ oĩa implenk.

legẽ aut ppbas † Nõ veni soluere
a ꝙ impler qui figuras cessare docet postq̃ res facta est. ꝙ implenꝝ ne.

ꝙ adiplere. † Amẽ q̃pe dico vob:
a ꝙ anq̃. ꝙ q̃ nõ oĩa tã ꝙ sensim fiẽt. ꝙ i. donec elemẽta mutẽt de hac mutabili forma i imutabili tarẽ.
b ꝙ nõ remãebit ꝺn ipleank in capite vel in corpe.

g dõnec transeat celũ et terra † iota b

a lex adipleuit ꝓphetias: qz ꝓncipalr locuti sũt de xp̃o t de aduẽtu ei' t de bis q̃ ꝓtinẽt ad ipm: t ĩõ adipleuit ꝓphetias nascẽdo ꝺuersando i mũdo t moriẽdo t resurgẽdo t alia opa nr̃e salut' faciẽdo: ꝓpter qõ iminẽte sua passiõe dixit Lu. xxiij. Oportet ipleri ea q̃ scripta sũt in lege t ꝓphis t psalmis de me. Patet q̃ ex ꝓdictis q̃ xp̃s impleuit legẽ t ꝓphas. Ad pmũ dicẽdũ q̃ xp̃s curãdo infirmũ sabbato nõ fecit ꝓtra legẽ: qz licitũ erat facere in die sabbati ea q̃ ad gl̃iaz dei ꝓtinebãt: sicut ornare tẽplũ t sacrificia offerre: t laudes diuinas dicere t hmõi: t multo fortius sanare hoĩem miraculose ad ostensionẽ diuie virtutis erat licitũ: t eadẽ rõne q̃ sanatus subito portaret lectũ suũ in die sabbati faciebat ad magnificationez miraculi. ꝙ hoc enĩ oñdebat q̃ diuĩa ỽtute erat sic subito pfecte sanatus q̃ erat ad pristina opa plenarie restituꝝ'. Ad alia duo ptz ex predict' in corpe q̃stionis. a Qui ẽ soluerit tc. Hic ꝓfr oñdit qualẽ debeat esse doctrina prelatoꝝ ꝙ ꝓformitate ad christũ: t ponit quandã diuisionẽ trimẽbrem doctoꝝ. Quidã enĩ sunt q̃ male viuũt et male docent: sicut hereticĩ: et de ist' ꝺr: Qui soluerit vnũ de mãdat' istis: male. s. viuendo: b Et docuerit sic hoĩes. alios silr ꝙ falsam doctrinã corrũpendo.
c Minimus vocabit in regno celoꝝ. i. in eccl̃ia militante: qz decidit a vera fide. Alij sũt q̃ bñ viuũt t bñ docẽt: t tales doctores debẽt esse plati eccl̃ie, ꝓpter qõ dicit: d Qui aũt fe. t do. tc. Alij sunt doctores q̃ bñ docent et male viuũt. de q̃bus dicitur. j. xxiij. Super cathedram moysi sederunt scribe t pharisei: quod dicunt facite: opera aut̃ eoꝝ nolite facere. dicunt enim t nõ faciũt. t qz hoc nõ fit ꝺficit ad salutẽ. ideo dicit ꝓlatis eccl̃ie: e Nisi abundauerit iusticia vestra plus q̃ scribarũ et phariseoꝝ nõ intrabit' in regnũ celoꝝ. q. d. ad salutem nõ sufficit bona doctrina nisi assit bona vita. f Audistis quia dictum est tc. Superius descripsit virtutes contemplatiuoꝝ t ꝓlatoꝝ in quibus cõsistit iusticia abundans. hic ꝓter describit virtutes actiuoꝝ in quibus ꝓsistit iusticia ad salutem sufficiens. Ad cuius euidentiã considerandũ q̃ ad ꝓsecutionẽ salutis sufficit observatio mandatoꝝ decalogi: vt dicit saluator. j. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata: et ideo saluator noua precepta moralia non dedit: sed precepta decalogi replicauit: et ad observationẽ eoꝝ homĩes induxit: verũ intellectũ eoꝝ declarando: t errores iudeoꝝ in dicendo: et ideo diuidit in tres partes: quia primo dat intellectũ aliquoꝝ preceptoꝝ moralium. secundo aliquoꝝ iudicialium. ibi: Audistis quia dictum est antiquis: Oculum pro oculo. Tertio intellectum cuiusdam precepti in quo fundatur tota lex: videlicet de dilectione pximi. ibi: Audistis quia dictum est antiquis: Diliges proximum tuum. Prima adhuc in duas: quia prima dat intellectum quorundam preceptoꝝ secunde tabule: que ordinant hoĩem ad proximum: et secundo dat intellectum cuiusdam precepti prime tabule ordinantis hominem ad deum quo prohibetur piuriũ. ibi: Iterũ audistis quia dictum est: Nõ periurabis. Prima adhuc in duas: quia ꝓmo dat

intellectũ

† 33. q. 1. c. quatuor.
† de. cõse. di. 4. c. primo. in fine
† 15. di. c. fi. & item epla beati leonis.
† Deu. 4. Ind. dat et. 12. c.
† Jaco. 2. b
† Exo. 20. b Deu. 5. b

Dic ostenditur q̃ ne minima putantur in lege: sacris spũalib' plena sũt: t oĩa re capitulant in euãgelio. Jota mĩor est ceteris lr̃is. Apex ẽ lr̃e alĩ̃ summa particula: significat mĩmũ ꝓceptũ: vl minimã ꝑcepti particulam.

Apte aũt ponit iota grecũ: non iotha hebraicum: qz iotha decez significat. i. decalogũ: cuius apex ẽ enãgelij p̃fectio. d Jota apud grecos decima decem significat: ꝙ quã decẽ ꝓcepta agende vite accipim' ꝺ: q̃rũ xp̃s nullũ solvit: sed ꝓcepit pleni' adimpleri: nec apicẽ. i. nec minima significantiũ. a Oia fiãt. Spũaliter ipleant': vl̃ impfecta ꝓficiantur: t significantia spletiõe cõsumẽt. b Qui ẽ sol. Minima sũt erux xp̃i et passio: quã qui erubescit minim' ẽ: q̃ ꝓfitẽt magn'. Vl̃ pharisẽos notat q̃ mandata dei diuisert ꝑ suis traditiõib' q̃ nihil valẽt dũ vl minimuz qõ in lege est ꝑteruent.

Moraliter Moraliter aũt soluit q̃ nõ impler: ꝙ tenet sic infirmis data sunt. Vl̃ q̃ nõ intelligit spũaliter. Solvere ẽ nõ agere. qõ recte intelligit: vel nõ intelligere qõ deprauat: aut minuere integritatẽ supadditionis xp̃i. c Minimus voca. in tc. In regno celoꝝ minim' vocabit q̃ erit eo indign': in q̃ null' minim': sed oẽs magni. d Qui aũt fece. Qui nõ soluerit: t sic docet: nõ minim': nõ tñ magnus. Sed si facit qõ docet: soli eni factores leg' iusti sunt apud deum.

e Dico ait vobis. Cũ aũt dico: magnã vim t pfundã intelligẽtiã cogimur incusare: oñdit quõ supaddit: t nõ q̃ ꝑius mandauerat absolut. Pl' etiã ẽ diligere inimicos q̃ nõ odisse: nõ cupere q̃ nõ adultera ri: nõ irasci q̃ nõ occidere. f Misi: id est nõ solũ minima legis ꝓcepta implere: ritis sed t ea que addo: qz duz fiũt addita ad pfectionẽ etiã hec pleni' agũtur que ꝓmissa sunt ad inchoationẽ: qz q̃ nõ videt mul. ad ꝺcu. c. nec fornicak: nec occidit qui nõ irascitur. g Justicia vra. Justicia phariseoꝝ vocat oĩa illa ad cultum dei actualiter ꝓcepta: seu figurarum mystica tñ ad litterã instituta. Justicia illoꝝ mãdata moysi: ipletio illoꝝ iusticia xp̃i. Illa a pẽa liberãt: ista saluãt.

Quidã i hac expositiõe laborãt: volẽtes notare supabũdãtiã eã in nouo q̃ nõ obſuaret i veteri testa. cum t i illo mali act' t mala ꝺcupia ꝓhiberent. Sz ñ ſm ỽ hic agit. Jmmo i ỽ abũdãtia maioꝝ ꝙscribaꝝ t phariseoꝝ oñdit: qz illi fz opa magis iusti appellari q̃ ſm volũtatẽ affectabãt. b Audiſt. exꝓit que ẽ iusticia phariseoꝝ: quã q̃ adiplet non statim magnus sed aliquẽ gradũ conscendit.

Ego aũt

Ya Ego aũt. Perfectionẽ quã venit implere icipit explanare: ꝛ quõ iusticia eoꝝ debeat supabũdare. b Qui ꝙ irascit. Quia nesciebãt homicidiũ esse nisi ꝓmptionẽ: capit oẽm motũ animi ad nocẽdũ i homicidiũ cõputari. Mandatũ ꝓhi nõ est ꝓtrariũ legi. sed latiꝰ legez in se ꝓtinẽs. Qui nõ irascit nõ occidit. Sz nõ ecõtra: licẽtia irascẽdi causa homicidij. Tolle irã ꝛ homicidium non fit. Supaddito christi nõ irasci: nõ ꝓcupiscere a ꝙbus difficile est abstinere: ꝛ iõ magna sunt in remuneratiõe. Irã est oĩs malꝰ motus ad nocendũ. Subitꝰ aũt motus cui non ꝓsentitur ꝙassio est. Accedente ꝓsensu passio est ꝛ mors in domo. Qui ꝙ irascit. Hz duos sunt in ĩstis peccatꝫ. Primo ẽ irasci ꝛ hũc motũ aniõ retinere: plus est si vocem cõmotio ipsa extorsit qua feriat ille cui irascitur. plus etiã si certa vituperatio increpuit. Similit̃ gradus sunt in pena: nã minus est iudiciũ qũ ad hũc cũ reo agitur: ꝛ est defensioni locꝰ. plus ẽ conciliũ: qñ iudices inter se conferũt quo supplicio dãnent quẽ cõstat esse dãnandũ. plꝰ est etiã gehenna: vbi nulla sentẽtie dilatio. Et ita qõ ꝙpius ꝛ certius modis exꝑmi non potuit: ꝙ busdã ſuetudinibꝰ distinctũ est. Dis eni tribꝰ iudicio: ꝓcilio: gehẽna: diuerse mãsiões i eternã dãnatione ꝙ modo peccati signant exꝑimunt. Qui irascit. Addũt ꝙdã sine ca. licẽ ad dicere racha vt fatue: qz naturale est irasci: ita tñ ne sine cã fiat. Cui sensui videt aptari. Irascimini ꝛ nolite peccare. Sz oĩs occasio ire tollit: dũ inimicos diligere iubemur. Qui nõ irascit nõ soluit legẽ: sz impler: vt int̃ sicut extra seruet innocẽtia. Ira ꝙpie est cõmotio passionis. Ira ꝙ ex causa ꝛ nõ ex ꝙssiõe est: tiu dicit̃ est nõ cõmotio illicita. Dis occasio ire infirmis. s. auferr vel tollit. Si enĩ cum causa: nõ fratri irascit sed vitio. Iusta ira mater ẽ discipline. Et ira ꝙ est cũ causa: tu dicis est nõ ira. Racha. Uel racha verbũ hebraeũ: ꝛ interꝓetatur cenos. i. vacuus: qõ dicim⁹ sine cerebro: qõ est magna ꝓtumelia. Qui ꝙ hoc dicit fratri ꝙ ſpũcto plenus est: luitur⁹ est ꝓtumeliam ſpũsceti iudicio sctoꝝ iudicũ. Nõ ei modicus furor est quẽ deꝰ sale sapie cõdiuit infatuatũ dicere ꝛ salienti deo derogare. Si ergo. Exꝑlanat ampliozẽ insticiaz oĩendo ꝙ si nõ licet fratri irasci: multomiꝰ in aĩo retinere qõ in odiũ queat cõuerti. Si qũlibꝫ mali ꝓtra ꝓximũ in aĩo habemꝰ: deo placite offerre nõ possumus. Si ergo ꝛc. fm litterã hoc absurdũ est. Est ꝙ in interioꝛi rẽplo altare. i. fides: cui quodlibet munꝰ. i. psalmꝰ: hymnꝰ: oratio ꝛ hmõi nisi sit innixũ nõ est deo placiturũ: ꝛ ibi. i. cũ in corde (qõ est templũ interiꝰ) tale munꝰ oblatur⁹ es: si in mentẽ venerit qõ frater tuus habz aliq̃d aduersum te quẽ tu lesisti. Si enĩ ipe te lesit: non ipe sed tu habes aduersus cũ: nec tunc oportet te veniam petere: sed dare sicut vis tibi dimitti. Relinque. Nõ ait refer: qz qõ recte offertur imutari non licet. Sed relinque donec placabilius offeras: nõ enĩ munus repellit: sed charitatem ꝓximi querit: sine qua nemo ad charitatem dei puenit. Unde: Prius charitatem ꝓximo exolnat: ꝙ munus suum deo placere optat. Vade. Non pedibus: sed aniõ humili te ei ꝓsternas in conspectu illius cui oblaturus es. Uel petendo veniam si ꝓsens est. Offeres. Hoc ex spiritu pietatis ꝙ mitis fit: ꝛ diuinum verbum ꝙ munus deo intelligit: intelligendo obedit: ꝛ adimplendum cor erigit. Esto consentiens. Sicut iam ꝓcepit fratri reconciliari: ꝛ post iubet inimicos diligi: ita hic dum currimus in via huius seculi: ad pacez ꝛ concordiaz hortatur: sicut dicitur: Si fieri potest quod ex vobis est: cum omnib⁹ hoibus pacem habentes. Et pro consentiens ex greco habetur benignus vel beniuolus. Cito: ne differas in crastinuz. Dum es in via: dum adhuc licet operari. Si fratrẽ lesisti: reconciliare ei. si aduersarius extiterit esto beniuolus vt fiat amicus. Aduersarius est aliquis homo: vel diuinꝰ sermo. Esto beniuolus ꝛ consentiens verbo euangelij: quod mandat multa cõtraria carni: cum quo in via: id est christo recte gradimur dum ei obedi/endo ad vitam eternam pertingimus. Aliter. Aduersarius est deus vel magis sermo diuinus qui contradicit peccare volentib⁹. Qui ad hoc datus est vt nobiscum sit in via cui oportet nos consentire: ne oderimus ꝙ deus nobis non parcit donec sanemur.

b In via cum eo. Sermo diuinus nobiscum est in christi via. Aduersarius nobiscum in via seculi. Sermo diuinus nobis via est qua

fm currim⁹

a fm vt iudicio puniat legis: fm accusatione legis.

qui aut̃ occiderit reus erit iudi/

a fm plus impono non trasci.

a b cio. Ego aũt̃ dico vobis: qz oĩs

a fm nõ fratri irascit q̃ peccato irascit. b fm. i. dignus accusatione. c fm qõ supra de homicidio.

q̃ irascit frãtri suo: reus erit iudi/

a fm qui de motu ꝓprio in voce indignationis.

cio. † Qui aut̃ dixerit fratri suo

a fm interiectio indignationẽ exꝑimens. b fm consensu iudicum de danda sententia in eum.

racha: reꝰ erit cõcilio. † Qui au b

a fm qui vsq; ad cõuitia ꝓcesserit. fm eque in deum credendi quem deus salem vocat.

tem dixerit fatue: reus erit gehẽ/ c

a fm qz nõ licet irasci: ergo multo minus odio habere. b fm boni operis sacrificium.

ne ignis. Si ergo offers mũnus d

a fm in fide vel ad christum ad quẽ nisi per fidẽ arripi nemo digne offert.

tuum ad ãltare: et ibi recordatus

a fm quem lesisti.

fueris: quia frãter tuus habet a/

fm coram deo.

d liquid aduersum te: relinque ibi e

munus tuum ante altare: et va/ e

a fm qõ neqẽ fieri nisi spũ hũilitatis fundatus ꝙ timens deũ. fm quãtũ in re ẽ emẽdando ꝙ peccasti.

de prius reconciliari fratri tuo: ꝛ

a fm intentionẽ reuocãs ad id qõ cepas. ad fm hoc ex spiritu leniratis quo mitis fit.

f tunc veniens offeres munus tu/ f+

a fm hacten⁹ de primo b pacẽ iuber hic cũ aduersario.

g um. Estõ consentiens aduersa/ g+

a fm nemo enim nouit quando de hac vita exeat.

b rio tuo citõ dum es in via cũ eo: g

a ne forte tradat te aduersarius iudi a

ci: et iudex tradat te ministro et b

fm in tenebras exteriores.

i carcerẽ mittar. Amẽ dico tibi: c d

a fm. i. nunq̃ sic vt hic dicit: donec ponã inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

b nõ exies inde dõnec reddas no/

c uissimũ q̃drantẽ. Audistis qz di/ e

fm aliam

a fm morse.

ctum est antiqs: Nõ mechaberis. †

† Ego aũt̃ dico vobis quia om/ f

a fm aia cuius titillata fuerit qõ ꝓpassio hz: q̃ ꝛ si culpã hz nõ ẽ tñ crimẽ. b fm cõcupia ẽ mẽ adulterij.

d nis qui viderit mulierez ad cõ/ e

f cupiscendũ eã iam mẽchat⁹ est eã

i corde suo. † Qꝛ si oculus tuus g+

a fm ne noceat error vel exemplo.

g dexter scandaliçat te: erũe eum ꝛ b

a fm ne aspicias quo male pereas.

ꝓ̃ijce abs te. Expedit enim ti/ i

a fm ille quem habes vt vnum membrum.

bi vt pereat vnũm mẽbroꝝ tuoꝝ

fm tu ꝛ ipse.

q̃ totũ corpus tuũ mittat i gehẽ k

a fm operatio prospera.

b nã ignis. Et si dẽxtera manꝰ tua l

a Ne forte tradat te aduersarius iudici ꝛ iudex tradat te ministro. i. diabolo q̃ est executor diuine iusticie. b Et i carcerẽ mittaris. i. in pena infernali. c Amen. i. fideliter. d Dico tibi qz nõ exies inde donec reddas nouissimum quadrantẽ. i. nunq̃ exibis: qz in inferno nunq̃ ẽ possibilis reditio. e Audistis qz dictũ est ꝛc. Dic ꝙ iter salnator: dat in tellectũ ꝓcepti negatiui quo ꝓhibetur nocumẽtũ alicui rõne ꝓsone sibi cõiuncte. i. vxoris. ꝛ primo ponit hui⁹ ꝓcepti intellectũ. scdo infert quoddã correlariũ. ibi: Si ergo oculus tuus. Circa ꝓmũ aduertendũ q̃ iudei p tellectũ ꝓcepti negatiui quo ꝓhibetur nocumẽtũ alicui rõne ꝓsone sibi cõiuncte. i. vxoris. ꝛ primo ponit hui⁹ ꝓcepti intellectũ. scdo infert quoddã correlariũ. ibi: Si ergo oculus tuus. Circa ꝓmũ aduertendũ q̃ iudei ex tellectũ ꝓcepti negatiui quo ꝓhibetur nocumẽtũ alicui rõne ꝓsone sibi cõiuncte. i. vxoris. ꝛ primo ponit hui⁹ ꝓcepti intellectũ. scdo infert quoddã correlariũ. ibi: Si ergo oculus tuus. Circa ꝓmũ aduertendũ q̃ iudei ex

Job. 5. d

a Nouissimũ q̃drantẽ. i. minuta pcã: qz nihil erit impunitũ. vel p q̃drantẽ nouissimũ significanꝫ terrena pcã: qz ꝓma pars mũdi celi. scda aer. tertia aq. quarta nouissima tra. q̃ donec reddas nouissimũ quadrantẽ. i. donec luas pcã que de terra ꝓtraxisti. Quadrans est ignis q̃ charitas significat. Scds aer q̃ ſpirat: q̃ significat vita. Tertius aqua: q̃ renasc imur. Nouissimꝰ terra: ꝙ quã carnalis vita. Uñ: Terra es ꝛ terrã ibis. i. exolues qõ esse voluisti. Quadrãs genus nũmi est q̃ hz duo minuta. Uñ aliꝰ euãgelista dixit illã paupculaz missile in corbonã quadrantẽ. aliꝰ duo minuta qõ idem est. Audistis. Adhuc qui dixit: Nõ veni soluere legẽ sed adimplere. addit: quantũ debeat abundare iusticia apl̃oꝝ plus q̃ pharisęoꝝ. Minor iusticia ẽ nõ mechari corde. maior iusticia ẽ nõ mechari ꝛ corde. Nõ ait: qui ꝓcupierit: sed q̃ viderit ad cõcupiscendũ eam. i. hoc fine ꝛ aniõ attẽderit vt eã ꝓcupiscat qõ tam nõ est titillari: sed plene ꝓsentire libidini vt si facultas sit peragatur. Hic notãdũ est mechanriũ oẽm carnalẽ delectationem accipe: qñ ania reliqua supiori lege turpi voluntate inferioꝝ ꝓstituta corrũpitur. Uiderit mulierẽ. Beda. Magna sup additio. Uisus ponit ꝙ oĩ motu q̃ est ad delectationẽ: nõ solum corꝑalis sed interioꝛ q̃ est in ꝓcupiscẽtia in qua aperiunt illi oculi q̃ ꝓ pena peccati ꝓmis parentib⁹ male aperti legunt: tunc irur in affectũ cordis: nec deest voluntas fi occasio peccati. Sicut ẽ bona voluntas cũ deest copia agẽdi remunerat: sic deliberatio cũ molimine vitioꝝ dãnat: qz nõ fm qꝫ quisqz potuit ꝛ nõ licuit: sed fm qꝫ voluit ꝛ ꝓposuit ex ꝓscientia accusat vel defendit. Ad cõcupiscendũ. vt transeat in affectum cordis: vt facere disponat vbi nõ deest voluntas sed occasio: qõ passio dicitur: que ẽ motus in domo. Ꝓpassio est animi subitus affectus vel ire vel amoris. Passio quedam animi forma vel deliberatio ex cõsensu. vñ de dicitur aliquis iracundus vel amator. Propassio est subitus motus sine deliberatione boni vel mali operis. Passio ẽ affectio deliberati animi sit sit locus ꝓfiendi. Dexter oculus. Oculus potest accipi dilectus amicus cõsiliarius quasi iter demonstrãs. dexter q̃ in diuinis. Qui vero in his que ad corꝑis cultum consulit: similit̃ oculus. Scandaliçat. i. si in heresim aliquã trahere vult. Similiter dextera manus ꝺr amicus q̃ est amicꝰ in diuinis. Sinistra: qui in huius vite necessarijs. Sicut visus oculo: ita manni cõsenit actio. Uel in oculo ꝛ in manu dextera possunt accipi fratres: vxor: filij: ꝓpinqui: si qui sunt impedimento debemus a nobis separare nedum ipsos lucrari volumꝰ nosipsi pereamus. Unde in Leuitico de magno sacerdote ꝺr cuius anima cultui dei mancipata est: ne sup patrem ꝛ matrem vel filias polluatur. i. nullꝰ affectum sciat nisi eius cui⁹ cultui dedicatur.

Deut. 22. d

Leui. 17. a

Uel oculus est mẽtis visus. dexter dignioꝛ exterioꝛ qui purgandus est ne scandaliçet. Quia si ille semp in ꝓpitiatoꝛiuz respicit: exterioꝛ frena k lege eius hic scandaliçat ꝓcupiscendo illicita: sed est eruẽdus ne per eum in vitiũ labamur. Isido. Si cõtemplatio vertit in tediũ vel in arrogantiã: dimitte ea: ꝛ transi ad actiuam: qz melius est ꝙ actinam saluari q̃ꝫ ꝙ contemplatiuã perire. Erue eam. Ad litterã nullum membrum erui ꝓcipitur: sed interioꝛ visus qui dexter: ꝛ exterioꝛ qui siniſter dicit. ꝙ studium ꝓj laboris si nocet est reuocandus vel remouendus: et etiã longe faciendus: vt sz nec in memoria habeatur. Eruit oculus cum frangitur malus visus. ꝓijcitur: cum ex toto ãnihilat nec intrare permittitur.

b Dextera manus tua ꝛc. Prospera operatio vel aliquis adiutoꝛ strenuus intra vite negocia: qui si scandalũ est in lege dei: melius est illo precisso saluari q̃ꝫ cum illo damnari.

q̃ Dextera

† 55. di. c. fi. † De here. c. cũ ex iusto. in fi. D

† 86. di. c. qũ. in glo. Pſ. 4.

Ro. 12. d

E

† 24. q. 3. c. fit eni. c. si paul⁹ et. c. qui viderit

† 32. q. 5. c. † 12. a

¶ Dextera man⁹ est actio: oculus ꝓtẽplatio in q̄ scãdaliçamur: dũ ex infirmitate ad purã ꝓtẽplari nõ valem⁹. In hac ꝑ desidia ⁊ torporis ocio: in alia ꝑ seculi frequẽtia ⁊ occupatiõis tedio illaqueamur. Et nota si q̄s nõ põt frui ꝓtẽplatiua nõ tꝛpeat ocio ab actiua: vel nedum occupak actibus: aresc̃at ab interna dulcedine cũ meli⁹ in ꝓtẽplatiua possit, ꝓficere.

¶ Si dextera tua. i. si dũ exequeris opa miscõie in actiua cadis in alia ꝑtia: dimitte eã actuã ⁊ trãsit ad aliud. a ¶ Abscide eã ⁊ pjce. Si q̄s ꝑ dicat de mẽbris: affectu pietat⁹ nõ debet audiri. Sz vt improbitas mox ⁊ prauitas actionũ inde reseccetur: vt q̄cq̄d in oculo mẽtis de via iusticie ⁊ morũ ꝑhibitate nos subuerit: ⁊ q̄cq̄d ꝓtra opationez virtutũ extra pulsat: ꝓcul pellak. b ¶ In gehẽnã. Nomẽ g. bẽne in veteribꝰ libris nõ inuenit: ꝙ prius a dño ponit. Cui⁹ nois occasio est. Idoluz baal fuit in ꝑtibꝰ ierim ad radicem montis moria vbi illoa fuit. hec vallis i trigua fuit ⁊ nemorosa ⁊ plena delitijs: ⁊ lucus i eã idolis ꝓsecratus. ppls aũt ifrl adeo insanuit: vt relicto tẽplo ibi imolarent: ⁊ filios suos incederẽt demonijs. Et dicebatur loc⁹ iste gehẽnon. i. vallis ennon. ¶ Cõminatur aũt de⁹ se impletuꝝ locũ illũ cadauerib⁹: vt vocetur polidndruz. i. tumul⁹ mortuoꝝ. hui⁹ ergo loci nomine futura supplicia designanť. c ¶ Det illi. Scripsit Moyses in Deuteronomio: q̄ si vxor nõ placet viꝛo ꝓpter aliquas fediratem: dimittat eam. qđ christ⁹ exponit ob duriciã maritorũ dicit: nõ vt cõcedatur dissidium: sed vt tollatur homicidium. Melius est enĩ diuidi q̄ꝫ odium sanguinem fundi. Christus vero solã fornicationez excepit: ceteras molestias inbet ꝑ fide cõingi ⁊ castitate suiueri. Nõ est dimittere cõrempta carnali: tate cũ vxore spũali⁹ viuere. Nic inbet vxorẽ ñ dimitti: qui alibi dicit: Qui nõ oderit patrẽ et matrem ⁊ fi. ꝛc. nõ potest meus esse discipulus. Ideo dictũ est: q̄z in regno dei nulla est ꝺditio vite hoꝝ entis: q̄ꝫ qui nõ oderit: ⁊ vt finaľ optauerit: nõduz diligit tegnũ dei. Odit ergo nõ homines quos potius vult secũ ꝑmanere: sed corruptibilẽ cõiunctionem in vxore: legem miseram nascendi ⁊ moriendi in parentib⁹. Amat vero eternum esse sibi ⁊ omibus illis. Sicut diligit inimicum non in hoc ꝙ inimicus ⁊ malus: sed ꝙ homo vt secum sit saluus. ¶ Job. Chrysо. Permisit Moyses dari libellum repudij ne ꝓpter odiũ funderemꝰ sanguis. Permisit fieri mala ne fierent peiora: ⁊ hoc permittendo non dei iusticiã demonstrauit: sed a peccato abstulit culpam peccandi: vt. q. fm legẽ agentibus: peccatum nõ videatur esse peccatum. Si ergo permissum est repudium: malum quidem: tamen licitum. Hac ratione apostoli preceperũt secũdas nuptias ꝓpter incõtinentiã boim. Permisit nõ ꝓcepit: qđ pmittim⁹ nolentes precipimus: quia malas hominũ voluntates ad plenũ prohibere nõ possumus. d ¶ Causa fornicationis. Quia in hoc fides castitatis ⁊ cõnubij rumpitur: ⁊ ille nõ facit eam mechari: sed ipa causa est reat⁹ sui. Si aũtem ꝓ fornicatione dimittit: a fornicatione debz esse immunis: nec aliam ducere licet dum illa viuit. ¶ Fornicationis causa. Femine que fornicata est: vel viri ne fornicetur. Scilicet si vxor cogat ad idolatriam: vel ad anariciam: vel ad alias illicitas concupiscentias. Nõ enim fornicatio est tm̃ stupꝛi: sed generaliter que a lege dei aberrare facit. e ¶ Reddes aũtẽ. Si iurare cõtigerit ꝙ creatorem iurabis: non per creaturaz. Hoc enĩ ꝙ quod iurat quilibet veneratur: hoc amat: hoc timet. ideo lex precipit vt non iuretur nisi per deum. Judei enim per angelos ⁊ hierusalem ⁊ elemẽta iurãtes: creaturas venerabãť honore dĩ. Sicut ergo victimas deo imolabant: ne eas idolis imolarent: sic paruulis concessum est iurare per deum non ꝙ recte hoc fiat: sed quia melius est hoc deo exhiberi q̄ꝫ creaturꝰ. Christus vero omnino iurare prohibet. i. ne quis. q. bonum apperat iusurandum ⁊ assiduitate iurandi labatur in periurium. Jurat enim Paulus dum deum testem facit non ꝙ bonum sit iurare: sed ꝙ necessarium dũ nisi iuretur homines sunt pigri credere quod est eis vtile. ¶ Qui non iurat peierare non potest: sicut qui non loquitur nõ potest mentiri.

f ¶ Ego autem dico vobis. Docet nil tam vile in creaturis quod q̄ꝫ peierare debeat: dum a summo vsq̄ ad imum iuramentum vetat. i. a celo vsq̄ ad capillum. In deum peierare cõuincitur cuius thronus est celum: ⁊ cuius est quicq̄d est. In celo dicitur deus sedere terramq̄ calcare: non ꝙ beat membra sic locata: sed quia in corpore mũdi maxima ꝑcies est celi: minima terre. Dicitur sedere quasi excellentiori ꝓsentiꝛ pulchritudini. minimam iudicet ⁊ ordinet in infimis. Sedes enim dei iudiciũ significat. Mystice. ¶ Mystice. Celũ est anĩa iusti. terra peccatoris. Et quia spũalis omĩa iudicat: ⁊ a nemine iudicatur: sedere dicitur. Peccato: quia ꝑ iusticiã in infimis ordinatur: ⁊ sub lege ponitur: scabellum pedum dicitur.

g ¶ Per celum quia. Jlli: vel celum plus aliq̄d suspicabantur: vel per il-

a scãdalizat te: abscide eã ⁊ proijce abs te. Expedit enĩ tibi vt pereat
a ꝙ ille quem tu habes vt membrum. ꝙ actiua vel contẽplatiua vira siue adiuto⁹.
vnũm membꝛoꝝ tuoꝝ: q̄ꝫ totum
a ꝙ tu cũ illo. ꝙ tu cũ illa vel illo. b ꝙ ita abundãter: iusticia: quia ibi licet dimittere: hic nõ nisi causa fornicationis.
b cõꝛpus eat in gehẽnã. Dictuz est aũt: Quicunq̄ dimiserit vxorem
a ꝙ pmittio fuit ñ ꝓcepũ. b ꝙ ñ soluo sz suppleo.
c suã: dẽt illi libellum repudij. Ego autem dico vobis: quia omnis
ꝙ non concubinam.
qui dimiserit vxoꝛez suã excepta
a ꝙ debz manere inupta ꝙ vel viro reconciliari.
d causa fornicationis eaz mẽchari facit: ⁊ qui dimissaz duxerit adul
a ꝙ rem in hoc non soluo: sed suppleo legem.
terat. Iterũm audistis quia dictum est antiquis† Non periura/
e bis: reddes aũt domino iuramẽ/ ta tua. † Ego autem dico vobis:
a ꝙ longe facio a ꝑiurio dũ iurare prohibeo.
f non iurare omnino: neq̄ ꝑ celũ:
a ꝙ sermo fidelis ꝑ iuramẽto ꝺ ꝺñi. ꝙ iustum.
g neq̄ ꝑ terrã: neq̄ ꝑ hierosolymã: neq̄ ꝑ caput tuũ: quia non ꝑ

† 22. q. 1. c. habem⁹ et c. si perm. et. q. 4. ne. cesse. Luc. 14. f † De iu. ru. ⁊ si christus

num opus de genere: qđ est relinquẽdũ si sit occasio ruine: sicut si aliꝗs alicui mulieri det elemosynaz: ⁊ ex ꝺ ꝓtrahat cũ ea familiaritatẽ, piculosaz: debz ꝓmũ dimittere q̄uis sit bonuz de genere: ne pdat maꝝ bonũ ꝓximẽte.

betur ꝑiurii. Circa ꝺ aũt errabãt iudei credẽtes q̄ solũ iuramẽtũ medaꝛ eẽt ꝓhibitũ: ⁊ q̄ iuramẽtũ illicitũ eẽt seruãdũ: sicut Act. xxiij. ꝺ: q̄ dã iudei iurauerũt inf se interficere Paulum anteq̄ comederẽt vl ꝺiberẽt: ⁊ credebãt se teneri adipletionẽ iuramẽti. vñ Judic. ix. Jepte ex ꝓmissione dño facta imolauit filiã suã, vbi dicit cõiter doctoꝛes q̄ nõ placuit deo. Ex q̄ ꝑz q̄ iuramẽtũ vel votũ de illicito factũ nõ ẽ obligatoriũ. Silr iuramẽtũ incautũ q̄ꝫ fit sine necessitate tradebãt eẽ illicitũ imo etiã ꝑ se bonũ: ꝓpter ꝺ q̄ꝫ scribit Deut. vj. Nõm deũ tuũ timebis. Sequtur: Et ꝙ nomẽ illius iurabis: sed ꝺ ꝑz eẽ falsum: q̄ nomen tante sanctitat⁹ accipe sine cã importat irreuerẽtiã diuini nois. Q̄ꝫ aũt ꝺ: Deut. vj. Per nomẽ illi⁹ iurabis: nõ est dictũ ꝓpter ꝺ q̄ ꝙ suetudo iurãdi sit licita sine necessitate: vt ipi dicebãt: ꝺ ad excludendã iurationẽ ꝙ idola: vt ibidẽ ꝺz q̄ in nullo casu ẽ licita. q. ꝺ. si occurrat necessitas iurãdi: tunc iurabis ꝙ nomen dei ⁊ non ꝙ nomẽ idoli. ꝓpter quod dicit saluator: c ¶ Ego autẽ dico vobis non iurare omnino. i. ex quacũq̄ causa: quia hec est incauta iuratio. ꝙ hoc tamẽ non excluditur iuratio in necessitate: q: negatio ibi ꝓponitur signo vniuersali affirmatiuo: quod equipollet suo ꝓtradictorio: postposita autẽ eãꝑollet suo cõtrario. vnũ non omĩs: valet: q̄dam nõ. omĩs non: valet: nullus. Nic aũt non ꝺz oĩno non iurare: quia eẽt sensus: q̄ in nullo casu eẽt iurandũ: quod est falsuz: quia q̄libet tenek supiori req̃rẽti ꝙ iuramẽtũ dicere veritatẽ: aliter periret veritas iusticie in multis sed ꝺz dicꝰ non iurare oĩno: ⁊ ideo nõ est sensus q̄ in nullo casu eẽt iurandũ: sed q̄cũq̄ deest necessitas: nõ ergo excludit oĩe iuramẽtũ vt vilius est: ꝺ excludit iuramẽtũ incautũ: ⁊ q: nõ soluz incaute iurare ꝙ nomẽ dñi est illicitũ: sed etiã iurare ꝙ creaturas eodẽ modo est illicitum: inquantum in eis relucet virt⁹ diuina. ideo subdit: ꝺ ¶ Neq̄ ꝙ ce. q: tꝺo. dei ẽ. i. ꝓncipalit ibi relucet gl̃ia dei.

Reqꝛ ꝙ

¶ Jlud iurãtes nõ putabãt se iuramẽto teneri: ideo sñam sic tẽperat vt ⁊ celũ creamꝛa dei credat: nõ plus aliq̄ꝺ: ⁊ q̄ thronus eiꝰ est: ꝑiuriũ timeat. Sic ⁊ de terra: q: scabellũ pedũ eiꝰ. Qui ergo ꝑ creaturã iurat: illi debet iuramentũ qui eã creauit ⁊ regit: nec aliꝗ recte putat reddi. ¶ Non iuremus ꝙ creaturas vt veneremur eas vltra q̄ꝫ debemꝰ. Nõ iuremꝰ ꝙ eas vt viles exi-
Deu. 11. d Psa. 7. Ecc. 3. d
stemus: vt. i. cũ ꝙ eas iuremꝰ nihil iurare putemꝰ.
a ¶ Neq̄ ꝑ terrã. Alij. Per salutẽ pharaonis: qui
Ro. 13. a
ꝺei indicio posit⁹ est in infimis. Non est prãs nisi a ꝺeo: ⁊ in hoc ꝺeũ iurat. b ¶ Neq̄ ꝑ ca. tuũ. Qꝺ nõ est tuũ opus sed ꝺei: ⁊ ita in minimis ꝺeũ iurando ꝑiurii incurrere potes. ¶ Qui ꝑ caput iurat si li ꝺebet cui⁹ figura ⁊ prãs in eo manet. c ¶ Quia nõ potes ꝛc. Hec ꝓdicta cum sint ardua ⁊ difficilia nemo sine ꝓtritu fortitudinis ꝺiuini ꝓfectionẽ ꝺũ tollit iurãdi occasionẽ. d ¶ Est est: nõ nõ. Jdeo bis ꝺicit: vt qꝺ ore ꝺicis opibus probes: qꝺ verbis negas: factꝰ nõ cõprobes vel cõfirmes. ¶ Non penit⁹ iurare ꝓhibuit: sed occasione ꝑiurij. qꝺ ꝓfectꝰ ẽ docuit: ꝺõdes q̄ vlteriꝰ ẽa malo esse. Apls iurat vt fidẽ ꝑsuadeat: ecclia etiã ꝓ fede re pacis ac fidei ꝺus iurare cõcedit. Sed christus qꝺ ꝓfectius est docuit: qꝺ infirmitatis indulsit: qꝺ supꝛsticiosum resecauit. ¶ Veritas euangelij iuramentũ nõ recipit: sed alteri⁹ infirmitas id cogit ꝺũ veritati nõ credit. e ¶ A malo est. Non q̄ꝺẽ malum: q: ⁊ si nõ bonũ: tñ necessariuz: sed a malo est: nõ tuo sed illi⁹ a quo cogeꝝ iurare. i. ab infirmitate illius q̄ malũ est. f ¶ Audistis q: dictũ ẽ: nc̃. Aug⁹. Lex modũ vltionis instituit: oculũ ꝓ oculo. Et si ꝺici põt iniustoꝝ iusticia est: nõ q: iniqua
Exo. 21. c
est vltio qua lex statuit: sed q: vitiosa est libido vlciscẽdi: magisq̄ ad iudicẽ ꝑtinet boꝛ inter homines discernere q̄ꝫ bonum hominẽ sibi expetere. hic enĩ redderet malũ pro malo. Judeꝝ non: sed ꝙ ꝺilectione iusticie iustum ꝓ iniusto: quod est bonum pro malo: quod etiã ꝺeus iudeꝝ facit. ¶ Ꝺ ꝺicit oculũ ꝓ oculo: nõ alterũ vult tollere: sed vtriusq̄ ꝑsecuare: ⁊ minatur talionez. Qua etiam cum modo facit vt iniuriã vinꝺicta nõ transeat: ⁊ hec est pace inchoatio: ⁊ q̄si iusticie inceptio. ¶ Perfecta pax est nullam velle vinꝺictam quam facit gratia euãgelij que inꝺet non tm̃ nihil mali reꝺꝺi sed nec resistit: vt sustineatur: bonuq̄ rependatur. g ¶ Non resistere malo. Justicia legis rudes instruit in initio iusticie: id est nõ plus q̄ꝫ est illatuz reꝺꝺere. Justicia euangelij que ꝺucit homines ad regnum est
Dat. 11. d
non resistere malo. ¶ Non resistere: vt ipe ꝺem:
Discite a me quia mitis sum ⁊ bũllis corꝺe. Et Da-
uid: Si reꝺꝺidi retri. mi. ma. Et Piere. Et maxillã ꝺedi. p. Ecce ꝺem ꝺis legis ⁊ euangelij ¶ Malũ tale ꝺicit. qꝺ tribꝰ modis fit. Cruciatu corporum. de quo ꝺicit: Si q̄s te pcusserit. Dãno reꝝ. vñ ait: Et ei qui vult tecum ꝛc. Angarijs operum. vnꝺe ait: Et quicũq̄ angariauerit te ꝛc.
h ¶ Ꝑcbe illi ⁊ alteraz. Non tm̃ nõ repcutias: sed si vult alteraz ferire patienter feras. hoc ꝺe iniuria corꝑoris. De necessarijs autem si q̄ꝺerꝰ vnã sine tolli ⁊ reliquum. Quid ergo ꝺe supfluis? Et quicunq̄ angariauerit te vade cum eo. hoc nõ tam pedibus q̄ꝫ parato animo. ¶ Diffonialiter enĩ hec nec in ieiu nec in sanctis inuenimus: sed si quis cogit te seruire et solatium sibi impendere: cõpassiõis affectu paratus esto multo plus impendere. Jta ꝺocet verus medicus quos ad salutem egrotoꝝ ꝺirigit mansuete tolerare: quod illi intulerint ex infirmitate. Et tria ponit. Quia in hoc numero notatur perfectio: vt qui hoc impleuerit ꝑfectam iusticiam se habere noueꝛit. Nec in his vinꝺicta ꝓhibetur que fit ad correctionez: que ⁊ ipa ꝑtinet ad misericorꝺiã: nec impeꝺit ꝓpositum mansuetuꝺinis. Sed hoc nõ conceꝺitur nisi ei cui potestas ordine ꝺata est. ⁊ sine ira: vt pater in filium.
Mystice
¶ Mystice. Heretic⁹ ꝺisputãꝺo si ꝺextrũ ꝺogma vulneraueꝛit: ꝓbe illi ⁊ alteram ꝺexteram. Justus enim non habet sinistram. i. oponee ei aliuꝺ de scripturis testimonium. Et ramꝺiu ꝺexteras para ꝺonec laceꝺcat. Vel si q̄s contẽnit in te nobilitatẽ ꝺei q̄ christian⁹ es: que est ꝺextera: tolerabilius sit tibi contẽni nobilitatẽ seculi qui est sinistra. ¶ Alterã ꝺicit: nõ sinistrã. sed alteraz ꝺexterã: quia iustus totus ꝺexter est. Sicut ꝺe alotb legitur: vtraq̄ manu pro ꝺextera vsus est: ꝺum interior ⁊ exterior virtus ꝺeo offertur.
Luc. 6. c
i ¶ Et ei qui vult. Consilium est anteq̄ contenꝺas. Licet quiꝺem infirmis sua repetere: sed non contenꝺere. ¶ Lucas econuerso. Qui auferꝛ vestem etiam tunicam noli prohibere. Quoꝺ non ꝺe bis solis: sed ꝺe omnibꝰ temporalibus faciendum est.
k ¶ Tunicam. Vel tunica est anima quam si quis perꝺere noluerit: ꝺimittat pallũ. i. corꝑ⁹ ad martyriũ. ¶ Spualit ꝺoctor tunicã tollit: cũ interiora vitia facit confiteri: vt est inuiꝺia: supꝺia ⁊ huiusmõi. Jlle aꝺꝺit: ⁊ pal-

a ꝙ ira in eũ ꝺeũ iuras. b ꝙ peccatorem.
a qũia thron⁹ ꝺei est: neq̄ ꝑ terrã: a
qz scabellũ est pedũ eiꝰ: neq̄ per b
a ꝙ qñ iuras ꝑ eam non ꝓpter eam: sed q: cultore ꝺei ꝺeputata est.
hierosolymã: qz ciuitas est regis
a ꝙ ꝺũs ad re nihil magis ꝺideat ꝑtinere.
b magni. Neq̄ ꝑ caput tuũ iuraue c
a ꝙ quasi ꝺicerez: quo nostrũ ẽ q̄ ꝓtãẽ facieꝺi vt cõmutandi nõ habemus.
ris: qũia nõ potes vnũ capillũ al d
a ꝙ iurare ꝓhibuit loqui ꝺocet. ꝙ qñ necessitas non cogit.
bũ facere aut nigrũ. † Sit aũt ser/ e
a ꝙ ꝺe re que est. b ꝙ ꝺe re que nõ est.
mo vester: ẽst est: nõ non. Qꝺ f
a ꝙ aliquando necesse est iurare. ⁊ Paulus iurat licet a malo fiat.
e aũt bis abũꝺanti⁹ est a malo est.
a ꝙ neq̄ hic legẽ soluo. b ꝙ. i. reꝺꝺet. c ꝙ in lege retributio.
f † Audistꝭ qz ꝺictũ ẽ: ocũlũ ꝓ ocũ/ g
lo: ꝺentẽ ꝓ ꝺẽte. † Ego autẽ ꝺico b
a ꝙ ꝛa in euangelio. ꝙ qꝺ agitur spũ mansuetuꝺinis. b ꝙ malo nõ peccaro sed rgali. ꝺe quo subꝺit: Si quis te pcusse.
g vobis ñ resistere mãlo. † Sz si q̄s h
a ꝙ ꝺispurando. b ꝙ cõsciam q̄ ꝺm ꝺeum est cul/pando: qꝺ in nobis ꝓpriuum est. ꝙ ruam.
te pcusserit in ꝺexterã maxillam:
a ꝙ nõ offerendo. sed nõ resistendo. b ꝙ torũ corꝑus ad affligendum.
i prẽbe illi ⁊ alterã. † Et ei qui vult †
ꝙ alterc̃ationis.
tecum in iuꝺicio contenꝺere: et
ꝙ vestẽ interiorẽ. a ꝙ spũ fortitudis. ꝙ extem⁹.
k tũicã tuã tõllere: ꝺimitte ei ⁊ pal

† 22. q. 1. c. hui⁹ etiam. † Luc. 6. ꝺ

pto pter

lium:q̄ t exteriora vt furtum t fornicatiōem non erubescit confiteri.
a Ille passus,hoc est iter sabbati q̄ designatur pfectio spūalis:q: nō licet in sabbato seruile opꝰ facere. b Alia duo. Iadit et alia duo q̄ dum corpe tūi in fruitutem redigit spū t ala.i.rōne t volūtate redigi est parat⁹. c Da ei. Que honeste t iuste pōt dari. Si deest facultas:da ei affectuz verbo vel obsequio. Da ei.ita.l.vt nec tibi noceat nec alij:pensanda est enī iusticia. Ira enim oīm petenti dabis: t si nō id q̄ petit: sed melⁱ⁹ cū iniuste petentem coꝛrexeris. e Et volenti mutuare.Duo genera pstandi cōplectⁱtur. Uel enī benivole damus:vel reddituro cōmodamus.Et q̄nq; qui donat nō vult cōmodare,quasi nihil mercedis in eo sit cū rem acceptā debitoꝛ psoluit.Sed vere ille q̄ etiā hoc iuber tributet.Dicit ergo:ne auertaris:id est ne alienes voluntatē tuā.Hilarem enī datoꝛē di.deꝰ.Sic t spiritual doctoꝛ verbi diuini fenus auditoꝛibus debet accōmodare vt boni opis retributionē ab illis possit accipe:t a deo mercedem sperare.
e Audistis.Qui legē impleri venit:in fine ad charitatem plenā pducit:q̄ est impletio legis.
f Odio habe.ini.tuū.Fortitan intelligenduz est iuxta hoc q̄d.s.Oculū p oculo ꝛc. Uel subtrahendo officia būanitatis. g Diligite inimicos.Cōtra ecclesiam pugnatur tribꝰ modis:odio:verbis:cruciatu corpis.Ecclesia ecōtra diligit:benefacit:oꝛat.Hoc est nouū mandatuz.hoc de filijs ire facit filios dei,vnde seq̄tur: Ut sitis filij.Adoptio filioꝝm sola charitate acq̄ritur.
h Benefacite.Ministrando cibum mentⁱ vel coꝛporis.Quod facit etiaz qui dicit:cum buiusmodi nec cibum sumere.Omia enī ea spectāt vt fratres fiant. Singulis singula opponunt vt omnes partes malicie bonitate vincantur.
Uidentur contra esse impꝛecationes ꝓpheta/rum que nō dicunt voto optantiū:sed spiritu pꝛuidentium. i Oꝛate pro perse.ꝛc.Augustⁱ.
Non ait hoc pro fratribus in quibus sunt aliq̄s peccata pſecutione inimicoꝝm grauioꝛa.Unde cum Johānes dixisset:Si quis scit fratem suum peccare nō ad mortē:oꝛet t dabit deus illi vitā. subdit:Est autem peccatū ad mortez nō pro illo dico vt roget quis; vbi aperte ostendit quosdaz fratres esse pro quibus oꝛare nō iubemur.Peccatum ad mortem est:cū post agnitionez dei per gratiā christi oppugnat aliquis fraternitatem:t aduersus ipam gratiā qua reconciliatus est deo inuidet fastib⁹ agitatur:quod fortasse est peccatum in spiritūsanctū.Peccatum non ad mortez est:si q̄s non amoꝛem a fratre alienauerit:sed officia fraternitati debita per aliquam animi infirmitatem nō exhibuit.Unde christus ait:Pater ignosce illis:non enim sciunt quid faciunt.Rōdum enim gratie spiritussancti participes societatem inierant fraternitatis.Hec differentia a iuda ꝑetrum negantem diuidit:non quia non sit ignoscendum peccanti:sed quia tanta est labes illius peccati vt depecandi humilitatem subire non possit:etiam si peccatum suum mala cōscientia agnoscere t enumerare cogatur:vt iudas cum dixit:Peccaui:faciliꝰ desperans cucurrit ad laqueum q̄s humilitate veniam petijt:qđ pꝛopter magnitudinem peccati iam ex damnatione peccati tales habere credendum est:t huic penitentie non ignoscit deus:cū t si peccasse fateantur:t fecisse mala vehementer eos peniteat:tamen huiusmodi affectiones mentis habent vt se nō humiliꝛent ad petendam veniaz. Mouere autem potest qđ Johannes in epistola de dilectione dei et pꝛoximi tm̄ monere videtur vt fratres diligamus:cum dominus dicat t pro inimicⁱ⁹ oꝛandum.Sed fratres intelliguntur non solum qui iam credunt:sed qui crediturⁱ sunt pro quibus oꝛandum est:vt fraterno fedeꝛ nobis sociantur. k Filij.Non degeneres.quasi diceret:Accepta potestate operi bus agite:vt sitis filij renascendo per charitatem. l Patris.Jā dicitur pater.Uidete vt sitis filij renati ex deo qui est charitas. m Qui solem ꝛc.Hunc visibilem.Nam inquiunt in libꝛo Salomonis:Sol iustⁱ cie non illuꝛit nobis.Et de pluuia doctrine pꝛopheta dicit:Super vnaz ciuitatem t non super alteram. Solem suum.Quasi diceret: Que fecit:cuius pꝛopꝛie sunt omnia que de nihilo creauit.Quid ergo nos faciemus de his que munere eius accipimus.
n Publicani hoc faciunt.Exactoꝛes romanoꝝm quos iudei sic vocant:quia de republica curā gerebant.Dicuntur t nomen traxisse a Publio romano rege qui pꝛius eos ordinauit.

propter scandalum euitandum.vnde pꝛeelegit lectionem talis damni:ad euitandum periculum maioꝛis mali:t sic hoc facit ecclia:multo foꝛtiꝰ debet hoc facere vna singularis pꝛsona.Et eodē modo intelligendū est qđ sequit:Et ei q̄ vult tecum in iudicio ꝛtendere.Silr aliud ꝛbum qđ sequit: a Et q̄cūq; te angariauerit ꝛc.In casu aūt vbi nō occurrit tale malū:sic sustinere non est necessitatis:sed aliq̄s est supererogatiōis:t in aliq̄ casu esset malū:vt in pdictⁱ est determinatū. b Qui autem petit a te da illi.semp ei petenti dandum est:q: dari debet res vel verbuz:sm q̄ dicit Augˢ.quia si iuste petit nō debz sibi denegari qđ petit.si autem irrōnabiliter petit: dandū est verbū:docendo cū de irrationabilitate sue petitiōis.doctrina enī est quodda donū donū.vnde Augˢ.exponens hoc ꝛbum dicit: Tunc enī melⁱ⁹ aliquid dabis cū iniuste petentē coꝛrexeris:t codē modo exponit qđ subditur:
c Et volenti mutuare a te ne auertaris. mutuando si rationabiliter petit: vel rationē reddendo si irrationabiliter petit. d Audistⁱ. Hic dat intellectuz pꝛecepti de dilectione ꝓximi:sup qđ fundatur lex inquantū ordinat ad pꝛoximū:q: in pꝛeceꝑto charitatis tota lex pendet t ꝓphete. In hoc autez ꝑcepto iudei errabāt. Ex hoc enim qđ ꝑceptuz est Leuit. xix. Diliges amicū tuum sicut teipm:arguebāt a cōtrario sensu:q̄ debebāt odire inimicū:sed hoc est falsum:quia oīs hō ex charitate diligendus est:inquantum ad imaginem dei creatus est:t capaꝛ ipi⁹ per cognitionem t amoꝛem. Amicitia enī charitatis fundat sup cōmunicationem supne beatitudinis:t ideo omnis creatura intellectualis q̄ in actu vel potentia est beata: est ex charitate diligenda. Mali autē hoīes q̄diu sunt in via:sunt in potentia veniendi ad beatitudinē:t ideo licet coꝛ malicia sit odienda:ipa tū natura possibilis beatificari est diligenda.t hoc est qđ dicit saluator:
e Diligite inimicos vestros.bona.s.gre et glorie eis optando.alia vero non sunt eis optanda nisi in quadā generalitate:in q̄tū valēt ad eoꝝ salutē:qđ soli deo est notū:qz oīb⁹ alijs pt hō bñ velle t male uti:t ideo circa ꝑ nō est determinate aliq̄d petēduz. sequit: f Benefacite. bñfacere est effectⁿ dilectionis:t ideo sicut tenemur diligere inimicos q̄tū ad bona gre t glie:ita tenemur in effectu salutē eoꝝ modo debito t possibili ꝓcurare. g Et oꝛate ꝓ pſequētib⁹.optādo.s.eis bona gre t glorie. Alia aūt bona in speciali optare vel facere nō ē necessitatis:sed supꝛerogationis. Ad ꝑdicta aūt facienda etiā inimicis hortat nos exemplo dei.
h Qui solē suū oriri facit ꝛc.bñficia enī cōmunia nō subtrahit malis hoīb⁹:q̄ tū ei inquātū in eis est inimicant. Arguit etiā hoc exemplo gentiliuz infidelium:qui suos amicos diligūt t eis benefaciūt. Si ergo supza ipsos mercedē beatitudinis volumꝰ habere:debemꝰ plus ꝓpter deū facere dilectiones etiā ad

a ſ nō solū tua sine altercatiōe:ſ; reiꝑm ei prebe.
lium.Et q̄cunq; te angariaue/ a†
a ſ vt sis paratus nō ram pede q̄ animo.
a rit mille passus vāde cū illo t alia b
a ſ q: paz est oia tolerare nisi des bñficiū addit.
b ſ re vel correꝑtionē. ſ q: iocū.ho.q̄ miseret eꝝ cō.ser.su.in iu.q: in cter. non commouebitur.
c duo. Q̄ autē petit a te: dā ei:t b† c
volēti mutuare a te:ne auertaris.
a ſ beneficiū q̄ inchoantis iusticie est.
e †Audistis quia dictum est:†Dili d†
f ges proximum tuum:t odio ha/
a ſ malinoli q̄ est infirmus ꝓmissum nō ꝑceꝑtū.
bebis inimicum tuum.Ego autē e†
a ſ q̄ ꝑfectū ē nō ipossibile. b ſ nō solū ū odiaꝝ. ſ hec ē latitudo cōſumate charitat⁹. ſ nō tamen vitia.
g dico vobis:Diligitē iimicos ve/ e†
a ſ vitia odio:natura dilectioni est habenda.
b stros:benefacite his qui ōderūt f
i vos:t oꝛate pro pſequētib⁹ t ca/ g
a ſ nō enī natura sumꝰ sed gra. ſ re q̄s id ē eos in spe. ſ vt dignitatem suā heredes intelligant.
k lumniantib⁹ vos:vt sitis filij pā/ h
a ſ d;silr facit. b ſ .i.in sanctis electⁱ.c ſ hoc exē plū pꝛecedit ꝛc.Sunt spūalit possit accipi. b ſ in iusticie.vū oꝛ:vos oriet sol iusticie: vl huc visibilē.
m tris vestri qui in cēlis est:qui solē b
a ſ benivolos t malignos.
suum oriri facit super bonos et
a ſ imbꝛē doctrine:vel pluuiū vꝛre fructificet.
malos:et pluit super iustos t in/
a ſ amare amanē nature t inimicū charitatis.
iustos†Si enim diligitis eos qui
a ſ ex dilectione:in celo nullam: t si hic.de his ei pōt dici: Recepistis mercedē vestrā. ſ nullam. ſ merces filioꝝm sola adoptio est.
vos diligunt:quā mercedem ha
ſ qui publica vectigalia exigunt:vel publica negocia seculi et lucra sectantur.
n bebitis:Nonne t pūblicani hoc

a Et si salutaueritⁿ. Si ꝑ bis tm̄ oꝛaueritis qui aliqua affinitate vobis sunt cōiūcti:ad amplius habet beneficiū vestrū q̄ infidelium:t Oportet frēs diligere t humiliter salutare:sed parū ē. b Perfecti.in charitate dei et ꝓximi.Cumul⁹ pfectionis diligere etiā inimicos t oꝛare pro illis sicut et chꝛistus fecit. Attēdite

Nico.de lyra

etiā ad inimicos extēdēdo modo p̄dicto.t ꝑ est qđ ꝛcludit i fine. a Estote ergo vos pfecti. legē scz euāgelicaz q̄ ē lex amoꝛis ꝛseruando vt sitis pfecti. b Sicut pater vester celestⁱ ꝛc. q̄ beneficia largit etiā malis boībus:
ira q̄ ꝓpter coꝛ maliciā nō deserit benficentiam circa ipos:ita nec vos circa inimicos:modo tū ꝑdicto intelligenduz est iuxta hoc qđ.s. Oculū p oculo ꝛc. Uel subtrahendo officia būanitatis. g Diligite inimicos.

a ſ saluatio est quedā species oꝛationis.
a faciūt:† Et si salutāueritⁿ frēs vꝛos a
a ſ in hoc nō plus facitis q̄ gentiles ex humano affectu hoc facientes.
tm̄ quid āmpliⁿ facitis:† Nonne t
a ſ gentiles q̄les genti sue:ethnos grece:iarie gēs
b ſ vt filij patris esse mereamini.
ethnici ꝑ faciūt:† Estote ergo vos a
a ſ ecce ad qđ culmen ꝓhibit⁹ suos. ſ sm modaz hominum vt queratis ꝓhibit⁹ inimicos. b ſ sicut imitatione nō eqlitare. c ſ tota trinitas hic intelligit ꝑ patrē. ſ adoptionis. ſ ꝑ gratiam.
b pfecti sicut et pāter vester cele/ b
ſ sm q̄ deus ꝑ naturam.
stis perfectus est.

Ca.VI

Moraliter. d† Uidens autē iesus turbas. Licet pleus capl̄m t duo sequentia ꝓtineāt moralia t sic posset sufficere litteralis expositio:tū ꝓpter reuerentiā euāgelij intēdo breuiter aliqua addere et maxie de ꝛbis factoꝝ. Sequit: a† Et aperiēs os suū docebat eos. Augˢ. Tūc aperuit os suū q̄ i lege veteri aperuit oꝛa ꝓhaꝝ. Et b apparet eminētia euāgelij qđ ē traditū imediate a deo hoīe. vetus aūt testamentū a deo:ꝑ homines tū. Jdeo dicit Apls Heb.j. Multiphariē multisq; modis olim deꝰ loq̄ens patribus in ꝓphis:nouissime diebꝰ istis locutⁿ ē nobis in filio quē ꝓstituit heredē vniuersoꝝ q̄ fecit t secla. b† Beati pauꝑes spū ꝛc. Ambro. Inde incipit beatitudo dei iudicio vbi erūna estimat humano. d† Beati mites ꝛc. Hlo. q̄m seipos i pāti possidēt:hereditarē pris i futuro possidebūt. a† Beati q̄ lugēt ꝛc. scz ꝑ miseriaꝝ pātiⁿ mūdanoꝝ t ꝑ dilatiōe futuroꝝ bonoꝝ. Isti cū filia calcph habēt irriguū inferi⁹ t irriguū supi⁹. c† Beati q̄ esuriūt t sitiūt in. ꝛc. Chryso. Elurit aūt iusticiā q̄ sm dei iusticiā desiderat ꝙuersari. Sitit aūt iusticiā q̄ scientiā eiⁿ acq̄rere cupit. e† Beati misericordes ꝛc. Hlo. Justicia t misericia ꝙiuncte sūt:vt altera alterā debeat tēperare.nā iusticia sine misericia crudelitas est .misericia sine iusticia dissoluit. g† Beati mūdo corde ꝛc. Hlo. Sexto loco ponit coꝛdis mūdicia q: sexto die ꝙditus ē hō ad imaginem dei:q̄ capaꝛ est ipi⁹ p cognitionē t amoꝛē. i† Beati pacifici.scz ꝛterna pace t fraterna. k† Filij dei vocabūt .in pace superna. l† Beati q̄ pſecutionē patiūt ꝓpter iusticiā. scz legalem q̄ includit oēm virtutē. a† Uos estis sal terre ꝛc. Nec ꝛbа dicunt ep̄is q̄ sunt successores aploꝝ. Sal enī i scꝑtura diseretionē significat q̄ debet in eis esse ꝑ excellentiā ꝓpter qđ dicūt sal in abstracto:sicut excellēter liberalis liberalitas nominatur. Ipsoꝝ aūt discretiōe debēt opa subditoꝝ sic cōdiri:vt coram deo sapida reddāt. e† Uos est lux mūdi.debēt enī alios illuminare de credēdis. a† Nō pōt ciuitas abscōdi ꝛc. dicit etiā ciuitas i mōte posita.nam esse debet forte refugium iniuste oppꝛessis. † Neq; accēdūt lucernā ꝛc. debent etiam esse lucerna sup cādelabꝝ posita: vt alijs luceāt ꝑ sācte vite exempla. c† Nolite putare q̄m veni soluere legē aut ꝓphetas. Dic informāt doctoꝛes vt nō soluāt legem diuinā ei doctrinā philosophicā ꝓponendo nec studeāt ipam vel doceāt speculative tm̄ sed etiaz ꝓactice ipam ope adimplendo : nec eā male interꝑtēt:sicut doctoꝛes iudeoꝝ q̄ ꝑcepto diuino nequatino dicebāt tm̄ actū exteriorē esse ꝓhibiti :ꝛra q̄s dicit saluator:Omnis q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio.t sic de alijs. d† Si ḡ offers munⁿ tuuz ad altare ꝛc. Chryso. Pⁿ enī deus fidelū ꝓcordia q̄ munera sibi oblata. f† Esto cōsentiens aduersario tuo ꝛc. Moraliter aduersariⁿ peccatoris pōt dici ꝑceptū diuinū qđ accusat ipm. Est etiā cū hoībus in vita pāti. Ꝑdouer.vj. Cū ambulaueris tecum gradiant⁹ ꝛc. Munus aūt hoīs discoꝛdāt a ꝑcepto diuino nō ē acceptum deo. Ipe etiā p ꝑceptum qđ trālgredit coram sūmo iudice accusat et etiā ꝙdēnat. † Nō mechaberis ꝛc. oīe petm̄ mortale mechia spūalis est q̄ peccatoꝝ cū diabolo relicto ipsōo ꝓ pzio fornicat. g† Si oculⁿ tuus dexter,iste est ꝓfiliarius. manⁿ dexteꝛa ē specialis amicⁿ:q̄ debent a se pscindi si sint in periculū scādali. † Quicūq; dimiserit vꝛoꝛē ꝛc. vꝛoꝛ nllo modo dimittēda ē deiurium delcēdens sapia : de q̄ oꝛ Sapientie vij. Hāc q̄sui mihi sponsā assumere. Multi tū dāt sibi libellū repudij,

Additio.j

Circa hāc bītudinū declarationē q̄dā a sāctis doctoꝛib⁹ tradit etiā ad sensum fralē ptinētia q̄ videt ab inuicē discoꝛdare. Nā Augˢ. i libꝛo ō fmōe dñi i monte attribuit bītudines 6 enumeratas donis spūsācti. Ambꝛosⁱ⁹ aūt sup Lucam attribuit bītudines tibi enumeratas ꝛtuoꝛ ꝛtutib⁹ cardinalib⁹:t sic bītudies hmōi nō distinguerēt a ꝛtutib⁹ seu a donis q̄b⁹ videt icōueniēs :cū q̄dā enumerāt inē bītudines q̄ nec sūt ꝛtutes nec dona sicut pauꝑtas t luctⁿ. Sācⁿ Tho. ꝛo i ꝑma scē. arti.j. in coꝛ.q.sācto⁹ sniaꝝ ꝙcordās ꝙcludit bītudines distīgui a donis t virtutib⁹ nō sic alij habit⁹ distincti ab eis:ꝑ sic act⁹ distinguūt ab habitib⁹. Et qz dona spūsācti eminēcioꝛa sūt ꝛtutib⁹ cardinalib⁹:idcirco Ambꝛo.exponēs bītudines turbis ꝓpositas attribuit eas ꝛtutib⁹ cardinalib⁹: Augˢ. aūt exponens bītudines discipulis ꝓpositas i mōte tanq̄ pfectioꝛib⁹ attribuit eas donis spūsācti. Cōsequēt circa ꝑmia q̄ attribuūt hmōi bītudinib⁹ videt inē sāctos alīq̄ differētia. Ambꝛo.ei sup Lucā tenet hmōi ꝑmia ad futurā bītudinē ptinere. Augˢ. ꝛo i fmōe dñi asserit ea ad pātez ptinere vitā. Chryˢ. ꝛo i suis homelijs q̄dā dicit ad futurā ptinere vitā:q̄dā ꝛo ad pātē. Sācⁿ Tho. ꝛo.q.ca.arti.ij.in coꝛ.q.ꝙcordans sāctoꝝ sniaꝝ dicit q̄ spes future bītudinis pōt eē i nob ꝓpter duo. ꝑmo ꝓpter aliquā ꝑparationē ad futurā bītudinē ꝑ modū meritⁱ.scdo ꝑ quādā icboationē future bītudinis ipfectā vt i viris sāctis etiā i hac vita. Exēplificādo dicit q̄ alie hñt spes fructificatiōis arboris :cū vireſcit frōdib⁹:t alie cū iā ꝑmoꝛdia fructuū incipiūt apparere. Uñ i ꝓposito ea q̄ ponūt tāq̄ ꝑmia pāt itelligi vl ipa bītudo pfecta:t sic ptinet ad vitā futurā: vl aliq̄ icboatio bītudinis sic ē i viris sāctis etiā i hac vita:t sic ptinet ad pātez vitā. Nā regnū celoꝝ vt dicit Augˢ. pōt itelligi pfecte sapie initiū sm q̄ incipit i viris sāctis spūs regnare. Possessio etiaz ire significat affectū bonū alie reꝑsecētis p spem i stabilitate hereditatⁿ erne ꝑ trā significate. Cōsolāt etiā i hac vita sācti:scm̄ spm̄ q̄ paraclyt⁹ dr ꝓticipādo. Saturāt etiā i vita illo cibo ō q̄ dñs dicit: Lib⁹ meⁿ ē vt faciā volūtatē ꝑris mei. In hac etiā vita ꝙsequūtur hoīes miseriaz dei silr t purgato oculo mētis p donū itelle/

o ctus deⁱ

ctus de⁹ q̄dāmō p fidē videri pōt. Sillr ꝛ ī hac vita q̄ mor⁹ suos pacificāt ad filitudinē dei accedētes filij dei vocāt: tñ hec oia pfect⁹ erūt ī pria. Nec ꝛ mīta alia ad hāc materiā pinētia reperies notabiliter tradita in sācto Tho. parte ꝛ. q. alle.

¶ In eodem capi. vbi dicitur in postil. Beati mundo corde : quoniā ipsi deum videbunt.

Additio. ij. Mūdicia cordis seu purificatio sequit fidē verā sic⁹ eqt fuā causā. Pri mū enī pncipiū purificatiōis cordis ē fides iux illud apli Petri: Fide purificās corda eor. Act. xv. Nō q̄ recte ōz q̄ pmīū ꝓueniēs mūdis corde ē visio dei enigmatica p fidē ī pñti, put ait postillator: ī q̄ etiā videt variare modū siue expositionis in hac pte fm quā pmia ḃ, pmissa referāt ad alīa vitā tñ: meli⁹ q̄ videret dixisse ꝛ magᵗ. ꝓprie q̄ mūdi corde sūt illi q̄z corda p verā fidē mūdāt seu purificāt, tales enī de occultis ꝛ diuinis supra modū cōem hūanū illustrāt: iux illud: Plurima supra sensū hoīs ostēsa sūt tibi. Eccliastici. iij. q̄b⁹ ꝓuenienter additē pmīū. cū ōz: Q̄m ipsi deū videbūt. Habētib⁹ enī talē mūdiciā p fidē fm quā nūc p speculū ī enigmate deū vidēt: recte ꝑmittit visio dei simpliciē q̄ ē facie ad faciem fm auctem apli p ipm alle. j. ad Cor. xiij. Nā sic mūdicia oculi corpalis dispōnit ad clare videndū: sic imūdicia ocli intellectualis p fidez ad claram dei visionem dispōnit.

¶ In eodem capi. vbi dicitur in postil. Beati qui persecutionem patiuntur ꝛc.

Additio. iij. Nulla videt facta mentio in lra circa hāc bītudinē de ḃ q̄ hmōi patiētes letant⁹ sustineāt psecutiones. Nō enī dr ur: Bti q̄ psecutiōz patiūt letāter seu gaudēter: ḃ solū bīficauit psecutionē patiētes ꝓpt iusticiā: vt ptz in lra. Illō etiā q̄s sequt: Gaudete ꝛ exultate ꝛc, refert ad sequentē bītudinē in q̄ dr: Bti eritis cum maledixerint vob ꝛc. Nec etiā ibi ōr q̄ talia tollerēt gaudēt ḃ exhortat eos ad ḃ vt gaudeāt: vñ meli⁹ videt ḃ dici fm sctm Tho. q. vbi supra arti. iij. ī rñsione ad. v. arg. q̄ octava bītudo ē firmitas q̄dā oim bītudinū p̄dictarū: ac si diceret: Bti q̄ sic firmiē se hīt ad p̄dictos act⁹ bītudinū: vt ab ipoz iusticia nō recedāt, ꝓpt psecutiōes: ꝛ ideo ī repromittendo pmīū hui⁹ bītudinis redit ad caput. ḃ. q̄ sic in pma bītudine fuit repromissū regnū celoꝝ: sic ꝛ ī hac octaua idē repromittit: vt intelligāt hanc octauē bītudinē oia pmia attribui tanq̄ oīm aliaꝝ firmitatē habenti. ¶ In eo. ca. vbi dr ī postil. Et ideo pmo mino: pena determinat: cuz dicitur

Additio. iiij. reus erit ꝯcilio.

In bibliis nr̄is cōiter hr̄ sic: Qis q̄ iracsit fratri suo reꝰ erit iudicio. q̄ autē dixerit fratri suo racha reꝰ erit ꝯcilio. ꝛ sup talē fam videt fūdari glo. or. ꝛ sñe scr̄ꝝ doctoꝝ de hac materia loquētiū. Ēt mirā dū ē: vñ postillator habuit vt iste ordo transmutaret. Imponit enī reū fore ꝯcilio ei q̄ iracsit: ꝛ reū fore iudicio ei q̄ dixerit racha: q̄⁹ videt nullū hr̄e fūdamētū ī lra. Circa itellectū tñ hui⁹ triplic' distinctiōis quā salnator nr̄ ḃ posuit plures sūt ꝛ diuerse tā sctoꝝ q̄m aliox exponētiuz sñe, put ī glosa possent hr̄i: salua tñ semp sctoꝝ et doctoꝝ reuerētia: iste passus alik pōt exponi. Ad cui⁹ euidētiā sciēdū q̄ ḃ dictū racha ē hebraicū vt Hiero. dic⁹ ꝛ idem signifi cat q̄d vacuū. Et pōt dupliciē itelligi. Uno mō idem dic⁹ q̄ hō vacu⁹ q̄ ad cerebrū vel itellectū: ꝛ sic vt Chryso. dic⁹ q̄rum ad sensū. Vbi idē ē dicē fatue. ꝛ racha alio mō pōt itelligi de vacuitate seu inopia tpalīū facultatū. Et isto modo accipit Judic. j. vbi legit: Cōgregatiꝝ sūt iepte viri inopes. vñ vbi translatio nr̄a habet inopes: hebraica vr̄as habet reqn. quod ē plurale hui⁹ noīs singular' racha: ꝛ isto mō itelligēdo nō ē vocabulū ꝓtumelioſū. possibile enī ē hoīez eē inopē sine aliquo vitio seu culpa sui. Primo ār mō itelligēdo idē ē q̄ stult⁹ seu fatu⁹: q̄ ē manifeste ꝓtumelioſū seu ꝓuiciatiuū. Ād recte q̄ racha dixerit fratri suo reꝰ ē ꝯcilio: ḃ ē reqrit ꝯgregatio iudicū ad examinādū seu inq̄rēdū p circūstātias facte q̄ ꝑdictoꝝ modoꝝ itelligendū sit vbū ꝑdictū. si pmo vt puniat. si vo scdo vt liberet: Ād ī hac triplici distinctiōe salnator nr̄ nob⁹ ostēdit q̄ iusticia euāgelica abūdāt⁹ debet eē in bis q̄ cōmittunt ī primū plus q̄ iusticia phariseoꝝ ī trib⁹. pmo i ḃ q̄ reaⁿ iniuriāt, facto sic homicide eāp eē reatui eⁱ⁹ q̄ occidit tñ ex ꝓposito cordis. Ād sic fm pharisēos q̄ occiderit reꝰ erit iudicio. sic fm euangeliū: Qis q̄ iracsit fratri suo reꝰ erit iudicio. scīs q⁹ cū. Qs vba pfert ꝓpio q̄ pōt itelligi ad ꝓtumeliā dicta: iz habeāt aliū itellectū q̄ pōt itelligi sine iniuria: nihilominꝰ inq̄renda seu exanimāda

sūt et

Attēdite ꝛc. Qui hucusq̄ ꝑ Ca. VI cepit de miscēla: nūc ꝑcipit ō cordis mūdicia q̄ de⁹ videt. Si enī nō simpliciter itēriōe ḃ ꝓ hoīm laude nō ꝑbāt a deo opa miscēte: laus hoīm nō debet aspeti: ḃ subsequi vt exēplo aliog inuiter. Dacten⁹ ō iusticia euāgelij q̄ ē sup iusticiā scribaꝝ ꝛ phariseoꝝ. ḃ ꝙ apperendo laudē eoꝝ.

a a Attēdite ne iu- Ca. VI a ḟ q̄ oga iusticie q̄ abūdare pt⁹ q̄ scribaꝝ ꝛ phariseoꝝ. b ḟ apperendo laudē eoꝝ.

b sticiā vr̄az faciat, cōz̄ hoīb⁹ vt c a ḟ hoc fine. b ḟ hoc enim deputatur ꝓ mercede cuius amore fit.

videāmini ab eis. Alioq̄n merce ḟ cui⁹ amore nō fecistis.

c dē nō habebit, apd patrē vestrū a ḟ elemosyna ē ops iusticie.

d q̄ ī celis ē. Cū g̃ facis elemosynā: f+ a ḟ noli velle inotescere. b ḟ ad gloriā tuam. c ḟ hypocrita est q̄ simulat q̄d non est re presentia roꝰ alterius persone.

e ḟ nōli tuba canere añ tē: sicut hypo critę faciūt in synagogis et ī vicis ḟ eo fine.

vt honorificēt ab hoīb⁹. Amē dico d a ḟ merces sua laus humana quā acceperūt. b ḟ er non pei.

g co vob receperūt mercedē suā. e a ḟ quia sunt aliqui q̄ fauorem querunt cū aliqua mercede eterna. b ḟ non se misceat laudis ap petitus vel vitium aliquod.

h Tē aūt faciēte elemosynā: nēscit f a ḟ um ꝓcepta dei implere contendit.

sinistra tua q̄d faciat dextra tua: a ḟ. i. in bona cōsciētia: vbi hō nō videt. ḟ nihil extra ḡrat: iz abscōdat: sic q̄ vitra tua cum ꝓ sit

i vt sit elemosyna tua ī abscōdito: abscōdita. a ḟ q̄ est discretos intentionū.

Ps. 6. k ꝛ patēr tuus q̄ videt ī abscōdito b i l reddet tibi. Et cū oratis nō erit, k+ sicut hypocrite: q̄ amāt ī synago

a ḟ vt melius videri possint.

m gis ꝛ ī angul' plateaꝝ stātes ora/ a ḟ non humiliati. ḟ hoc fine, q̄ in hoc cōstituūt finē orationis.

re: ut videāt ab hoīb⁹. Amē dico a ḟ laudē hoīm. ḟ quā pericrūr. b ḟ non dei.

n vobis receperunt mercedē suaz.

Attēdite ne iusti. ꝛc. Postq̄ saluator regulauit hois opatio Ca. VI nē. ḃ regulat ipi⁹ affectionez. et ꝑmo respectu dei. scdo respectu ꝓximi. ibi: ca. se. Nolite. Prima ī duas. q̄z ꝑmo regulat affectionē hois exclūdēdo ab opib⁹ ei⁹ intētione vane glie. Scdo sollicitudinē auaricie. ibi: Nolite thesauriçare. Prima ī duas: q̄z ꝑmo dat intētionē sua ī generali. Scdo applicat magis ī speciali. ibi: Cū facis elemosynam. Circa primā ptē aduertēdū q̄ ḟm q̄ dicit pbs. ꝙ. ethicoruz. Bonū ꝓtingit vno mō: malū aūt omnifariaz: q̄z ad ḃ q̄ act⁹ humanⁱ sit bon⁹ requrit bonitas generis ꝛ circūstātiaꝝ: iz reddit mal⁹ ex q̄libet defectu istoꝝ. ꝛ ideo nō sufficit q̄ actio sit bona de genere: sed requrit q̄ fiat recta intētione, bonitas enī finis ē circūstātia ꝓncipalis. ꝛ ideo op⁹ q̄tūcūq̄ bonū ī genere: si fiat intētione vane glie: reddit malū: ꝓpt q̄d dicit saluator: Attēdite. i. diligēter ꝙsiderate. b Me inficia ꝛam. ī q̄ opa bona de genere q̄cūq̄ fuerint illa: q̄z oia ꝓtinēt ad iusticia generalit dicta. c Factis cōz̄ hoīb⁹ vt videamini ab eis gliaz. ſ. ꝛ laudē humanā ex talib⁹ q̄rēdo. Per ḃ aūt non ꝓhibet q̄ opa bona fiāt cōz̄ hoībus ad ꝓmoz edificationē ꝛ dei gloriā: q̄d ē bonū ꝛ meritoriū: vt. ā. dictū ē. sed q̄z ḃ loquit imperfectos q̄ de facili ī vanā gloriā efferūt. ideo ꝙsuluit eoꝝ bona opa occultāda. ā. aūt loquebat ꝑfectis q̄ fūt ī statu ꝑfectionis: ꝓpter q̄d nō ē estimādū q̄ de facili ferant ī vanā gloriā. ideo dirit eoꝝ opa in publico tienda ad aliox edificationē. Sic lucear lux vr̄a: vt. ā. dictum ē. Aliq̄d enī bñ ē ꝙsulendū viris ꝑfectis: de q̄z securitate ꝓfidit: q̄d nō est ꝙsulēdū imperfectis ꝛ puulis: de q̄z debilitate timet. d Amen dico vobis. i. firmiter ꝛ fideliter assero. e Receperūt mercedē suā. ex q̄ enī intētio fert ad hoies tm: non ē aliq̄d a deo iuste expectandū. f Cū g̃ ꝛc. Hic applicat ī speciali. et primo excludit intentionē vane glie ab opib⁹ miscēte. Scdo ab actib⁹ latrie. ibi. Et cū oratis. Tertio ab opib⁹ penitētie. ibi: Cū ieiunatis. Dicit g̃ ꝓmo: Cū g̃ facis elemosynā noli tuba canere añ te. ḃ ē ad laudē hoīm manifestare. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q̄ apud iudeos vtebant tubis: sicut apud catholicos cāpanis. et ideo sicut videm⁹ q̄ ī aliq̄b⁹ locis pulsāt cāpana ꝓ elemosyna recipiēda: ita apud indeos ad ḃ faciēdū vtebāt tubis: ḃ hypocrite nō faciebāt ḃ ꝓncipaliter ꝓpt pauperū vocationē. iz magis ad ꝓpriā ostentationē: vt patz in lra cū dicit: Et honorificēt. Rationē aūt ꝓhibitionis subdit: Amē dico vobis receperunt mercedem suā. Modū aūt ꝙueniēt faciēdi elemosynā subdit. cū dicit: g Te aūt faciēte ele. ſ. modus loquēdi ē q̄s aliq̄d fit secrete: q̄ ḃ inuens q̄ talia sūt facienda ꝓpter deū tm. vñ subdit: h Et pater tu⁹. ſ. de⁹ q̄ ē pr̄ oim q̄ creationē: ꝛ iustoꝝ ꝙ gr̄e adoptionem. i Qui vt videt ī abscōdito. q̄z ipe sol⁹ videt intētiones cordiū. Reddet tibi. k Et cū ōrat. Hic ꝓhr excludit indebitus modū circa actū latrie. Inter act⁹ latrie act⁹ cōmunioz est oratio. et ideo q̄d de ipsa ḃ ōr de alijs actib⁹ latrie intelligit. Ideo circa orationē ꝓmo excludit indebitum orandi modū. Scdo cōcludit modū debitum.

Ibi: Sic aūt orabitis. Prima in duas. q̄z primo ab actu orandi excludit vane glorie intentionē. ꝛ secūdo quorundā gentiliū errorem. ibi: Orantes aūt. Ad euidentiā prime partis considerandū q̄ duplex est oratio. Quedam publica que fit a ministris ecclesie. et ista non debet fieri in occulto: iz magis in palam in loco cōmuni. ſ. ecclesia coram populo: quia ꝓ tota cōmunitate offert. ꝛ ideo populus in hoc conformare se debet ministris ecclesie ipsū deum deprecando ḟm modum congruū ꝛ sibi possibilē. Non possent autem in hoc se ministris ecclesie conformare nisi predicta oratio ministroꝝ ecclesie fieret in publico predicto modo. vnde de tali oratione nō loquit hic saluator. Alia est oratio priuata: et talis magis debet fieri in secreto duplici de causa. Prima causa: quia oratio est eleuatio mentis in deuz. mens aūt humana citius ꝛ melius eleuaī ī deum quando in secreto loco homo cōstituitur: ꝛ ꝓ tumultibus aliorum separatur. Alia causa est ad euitationē vane glorie que de facili insurgit quādo oratio in publico fit. ꝛ hoc est q̄d dicit saluator: Cum oraī non eritis sicut hypocrite qui amant in synagogis ꝛ in angulis plateaꝝ stātes orare. dicit: Stātes. vt magis appareant ex modo se habendi. In synagogis ꝛ in angulis plateaꝝ: ex ratione loci: quia synagoga est locus communis vbi conueniebant indei ad audiendum verbum dei: vel aliqua ratione huiusmodi. et dicitur a ſyn quod est con et goge quod est populus: quia ibi cōueniebat populus. Et in angulis plateaꝝ. platee iste dicebātur atria que erant prope templum vbi conueniebant homines ad orandum vel ad audiendum doctores: et ideo erit locus communis. Consequenter ostendit debitum modum orandi. cum dicit:

Allego. m Ingulī plateaꝝ ꝛc. Quasi abscōsores pcū: ꝛ tñ ī plateis vt videāt: ꝛ ꝓ hoc ampliozgl̃ia. Alleg. In angulo orat q̄ ī abscondito se orare simulat: ꝛ tñ ī platea cū famā captat. Anguli plateaꝝ sūt: vbi via ꝓ trāsitum vie ducit: ꝛ q̄driuiū reddit. Non enī nefas est videri: iz appetere videri. n Receperūt mercedē. In bis nō solū vera merces ꝓmissa intē

ḟ tione

ibi: Sic aūt orabitis. Prima in duas. q̄z primo ab actu orandi excludit vane glorie intentionē. ꝛ secūdo quorundā gentiliū errorem. ibi: Orantes aūt. Ad euidentiā prime partis considerandū q̄ duplex est oratio. Quedam publica que fit a ministris ecclesie. et ista non debet fieri in occulto: iz magis in palam in loco cōmuni. ſ. ecclesia coram populo: quia ꝓ tota cōmunitate offert. ꝛ ideo populus in hoc conformare se debet ministris ecclesie ipsū deum deprecando ḟm modum congruū ꝛ sibi possibilē. Non possent autem in hoc se ministris ecclesie conformare nisi predicta oratio ministroꝝ ecclesie fieret in publico predicto modo. vnde de tali oratione nō loquit hic saluator. Alia est oratio priuata: et talis magis debet fieri in secreto duplici de causa. Prima causa: quia oratio est eleuatio mentis in deuz. mens aūt humana citius ꝛ melius eleuaī ī deum quando in secreto loco homo cōstituitur: ꝛ ꝓ tumultibus aliorum separatur. Alia causa est ad euitationē vane glorie que de facili insurgit quādo oratio in publico fit. ꝛ hoc est q̄d dicit saluator: Cum oraī non eritis sicut hypocrite qui amant in synagogis ꝛ in angulis plateaꝝ stātes orare. dicit: Stātes. vt magis appareant ex modo se habendi. In synagogis ꝛ in angulis plateaꝝ: ex ratione loci: quia synagoga est locus communis vbi conueniebant indei ad audiendum verbum dei: vel aliqua ratione huiusmodi. et dicitur a ſyn quod est con et goge quod est populus: quia ibi cōueniebat populus. Et in angulis plateaꝝ. platee iste dicebātur atria que erant prope templum vbi conueniebant homines ad orandum vel ad audiendum doctores: et ideo erit locus communis. Consequenter ostendit debitum modum orandi. cum dicit:

tione euacuak:sed vitium simulatiõis ⁊ irrisionis ꝑtra deũ augek.

a ¶Tu autem ⁊c. Hoc simpliciter intellectum docet vanam gloriaz mundi fugiendã:Sed magis videt ꝓcipi vt inclusa pectoris cogitatione:labijsq; compressis:oret deum.Cubiculum autem ẽ cordis secretus .Ostium carnalis sensus per quẽ hec exteriora improbe se ingerunt: ⁊ turbe fantasmatum orantib⁹ obstrepunt.Parum est ergo cubiculum intrare si importunis cogitationibus ostiũ patz. Sed resistendus est carnali sensui: vt oratio spiritualis ex ĩtimis cordis virigak ad deũ.

†Per Jo. An. de. rel. et ve. Clc. vnica.

¶Cubiculum est secretꝰ mentis arcanum.

Apo.3.d † 11.q.3.audi

Ad hoc pulsat sapientia dicens: Sto ad ostium ⁊ pulso:fides aperit: spiritus intrat ⁊ exaudit. ¶In fide interiori ⁊ dilectione ora tur deus:non strepitu verboz̃:sed deuotione virtutum. ¶Intra:totũ hoiem interiorez colligendo in se. b ¶Clauso ostio. Sensibus clausis:ne turbe fantasmatum exteriorum occurrant. ¶Vel ostium, vocat amorez vel timorem huius seculi. Sicut enim omne bonũ ex timore ⁊ amore est dei: sic omne malum ex amore ⁊ timore seculi .Mis clausis.i. ablatis:ora.

B

Ps.41. c ¶Patrem. Que intus habes ꝓ fidez.vnde:Apud me oratio.d.vi.m.

d ¶Orantes autẽ nolite ⁊c. Sicut hypocritarũ est ostendi ⁊ placere hoibus:ita gentilium est multiloquiũ a quib⁹ ⁊ cepit . Hi enĩ exercende lingue magis operã dant q̃ mereri mũdãde:vt hoc nugatorij officij genꝰ etiã ad eum prece flectendum transferant:putantes ꝙ sicut oratoꝛ iudicem:ita ⁊ ipi deuz flectere queant. ¶Gentilꝰ erat necessaria ꝺho rum multiplicitas ꝓpter demones qui nesciunt q̃ illi peteret nisi illoz̃ verbis instructi. Damnat autẽ multiloquiũ de infidelitate:sed nõ multas lachrymas :nõ multas obsecrationes in cordis puritate :q̃ deum facit. Et iesus legitur fecisse qui pernoctauit in oratione. Sed verbotenus sine affectione vacuas aures dei implere malũ est quasi in hoc audiamur. e ¶Putant enĩ. Putãtes ꝙ plusibilibus verbis deus mulceat .Vel si absens est vocetur:et q̃ nescit verboz̃ ambagibus doceatur. f ¶Nolite. Nõ enĩ apꝺ deum agendum est verbis:sed rebus:intentiõe cordis :affectu simplici:que cum dicimus:non eũ docemus :sed nos tẽpoze orandi recordamur. g ¶Scit enĩ. Cur ergo scienti loq̃mur? Nõ vt nostre faciamus iudiciũ volũtatis: sed vt excitem⁹ pie deuotiõis obsequiũ.

¶Ideo nõ est opus narrare ꝙ obsecrare:q̃ est obsequium iusticie. Vult enĩ deus rogari ⁊ venerari: vt bonitas eius deriuet ad pluri mos:⁊ status iusticie seruetur apud subiectos. h ¶Pater noster. Beda. Inter cetera salutaria monita ⁊ diuina q̃bus cõsuluit credẽtibus:formã orandi ꝓposuit :disciplinam tradidit . In hac oratiõe non docet̃ que nesciat deus:sed que vult ꝑstare simpliciter veneratus. Unde ⁊ orationẽ cõposuit breuibus ẋbis: vt sit nobis fiducia cito annuẽdi q̃ breuiter vult rogari. Quib⁹ nec opus esset ad eũz qui omnia nouit:ꝙ vt noster affectus qui cũ deo agit discerem⁹ res quas oraret non verba que diceret. Unde non his solũ verbis oratur:sed et aliꝭ cõtentis sub eodem⁊ non alio sensu:quibus etiã cor nostrum accendik. Et bi sũt veri adoratoꝛes: qui filij per gratiam: adorant patrẽ in spiritu ⁊ veritate. ¶Nulla oratio magis spũalis ẽ q̃ illa que ex ore filij qui est ẋitas ꝓcessit. ¶Pater noster. Cui nõ timore sed amore hereditatis seruim⁹. Dum pater dicik :de adoptione cogitem⁹: vt patri pium affectũ rependam⁹. Dum dicik noster: fraternitatis admonemur:cũ sit cõmunis adoptio oibus. Nemo dicat meus:q̃ ꝓprie filio ꝺuenit cui pater est per naturam. vñ alibi:

Job.7.c Vado ad patrẽ meũ:ꝙliter per naturã:⁊ vestrũ :ꝺiunctũ p gr̃az.

¶Pater noster dicik:q̃ cõmune oibus :nemo dicat meus: q̃ soli christo ꝺuenit:qui filiꝰ est per naturã:aliꝭ cõcedik cõmunis gratia adoptionis. ¶Monek nobilis ⁊ diues non supbire ꝑtra minores. Nõ enĩ vere possunt dicere:pater noster:nisi fratres sint. Canendũ q̃ etiã ẽ cuiz̃ a sordib⁹:ne tãto patre sit indignus. Antiqꝰ vt suis dicik dñs:nũc p gr̃am pater:in quo fiducia. Quid negabit filijs q̃ tam dedit q̃ pater est? i ¶In celis. Spiritualib⁹:vt ad spũalitatẽ in q̃ habitat festinare discamus:⁊ celestia ab eo queram⁹. k ¶Sãctificek nomẽ tuũ. Aliter ꝺa ẽ harũ distinctio septẽ petitionũ. Nã cũ vita nostra tẽporaliter agik sperature eterna:ꝑtora sunt dignitate eterna:bis tñ ꝑius acceptis . In his septẽ petitionib⁹ omnia bona ꝑsentis vite vel future cõtinenk:in quibus est ordo mirabilis:vt in

a ¶Tu aũt cũ ozaueris ĩtra cu. tuũ. i. locum secretum.

b ¶Et clauso ostio. ne veniat multitudo impediens elevationẽ mentis ĩ deũ:⁊ mouẽs ad elationem mentis.

c ¶Ora patrẽ ⁊c. et ꝑtz ĩra. d ¶Orãtes aũt. Hic excludik error gentiliũ circa orationẽ. Credebãt enĩ ꝺã gẽtiles ꝙ vocabantur ethnici q⁹ ex multiplicatiõe verboz̃ cõpositoꝝ in oratiõe aliq̃ manifestare, tur ipi deo q̃ ꝑus erat sibi ignorũ:⁊ p ꝓsequẽs mu tarek ad aliꝺ agendũ cui⁹ ꝑt⁹ volebat cõtrariũ. Utrũq; illoz̃ ẽ erroneũ: qz in deo nulla cadit mutatio⁹ ignoratia. Hũc aũt errorẽ excludit saluatoꝛ dicẽs:Orãtes autẽ no, multũ loqui sicut ethnici. ex q̃ ptz q⁹ nõ ꝓhibet multiplicatiõẽ verboz̃ absolute:ꝭ ad illaz̃ ũtionẽ quã habebãt ethnici:q̃ ẽ dicta:⁊ ꝺ ẽ q̃ ꝺãt: c ¶Putãt enĩ ⁊c. ¶Possũt tñ multiplicari ẋba ĩ oratione duplici ꝺ causa. Una ẽ vt ꝑ significatiões verboz̃ deuotoz̃ animꝰ meli⁹ eleuetur ĩ deuz. Alia causa ẽ vt hõ in deũ eleuek nõ solũ mẽte:ꝙ eriaz corꝑali voce: ꝺm illũ psalmist̃. Coz meũ ⁊ caro mea exultauerũt in deũ viuũ. non tñ põt dari ibi regula certa . ꝭ debet hõ talib⁹ ẋbis vti in oratione q̃tũ pelpit hõ q̃ faciãt ad denotiõis excitatione. Si aũt ecõtrario pelpiat q⁹ multiplicatio verboz̃ ꝺistrahat mẽtẽ ei⁹: debet cessare a verbis ⁊ orare deũ affectiꝺ⁹ mẽt. Hoc tñ intelligẽdũ ẽ in oratiõe ꝓpria: vt dictus ẽ:q̃ oratio publica debet cẽ in ẋbis vt posset pelpi ab aliꝭ. Seq̃t: f ¶Scit enĩ pr̃ ve. ⁊c. ꝺ addik ad excludenduz illoz̃ gentiliũ falsũ intellectũ ꝺm quẽ putabãt aliq̃ deo notificari de nouo:qz oĩa scit ab eterno. Sed q̃rik quare orak deꝰ ex quo p orationẽ nihil sibi manifestak :nec animus ei⁹ in aliquo mutak. ⁊ ideo videtur q⁹ frustra orek. Dicẽdũ q⁹ ꝺestinatio diuina est ꝑparatio gr̃e ĩ ꝑsenti ⁊ glie in futuro . ⁊ ideo cũ sit eterna sicut ab eterno ꝑdestinauit aliquẽ ad beatitudinẽ:ita ꝑordinauit modum per quẽ ꝑueniret sibi illã beatitudinẽ. ſ. p merita sua et oratioes ⁊ ideo nõ frustra orat deũ:qz oratio est illud p q⁹ ex ordinatiõe diuina ꝺebet ꝓsequi gr̃az ⁊ gliaz:⁊ eadẽ est ratio de omnib⁹ aliꝭ bonis:qz cadũt sub ordine diuine ꝑdestinationis. g ¶Sic ꝙ vos orabit⁹. Hic docet saluatoꝛ modum oraꝺi cõuenientissimũ. Ad cuius intellectũ sciendũ q⁹ oratio ꝺm Damascenũ est petitio decentium a deo. In hac aũt oratiõe exprimik quicq̃ decet hominez petere a deo:⁊ q̃cq̃ decet deũ ꝺare homini. Et sic⁹ ordinatissime ꝺ describik : qz illo q̃ maxie ꝺesiderari debet ab hoie ⁊ peti a deo ꝓmo ponik:⁊ q̃ ꝺebet peti secundario in scẽo loco:⁊ sic ꝙter vsq; in finem . Illud aũt q̃ ꝓmo cadit ĩ appetitũ hois ẽ beatitudo . scẽo illud ꝙ q̃ hõ beatitudinẽ ꝓsequi:⁊ illud scẽo petik:ibi: Fiat volũtas tua. Circa ꝓmũ ꝓsiderandũ q⁹ beatitudo duplicit ꝺr. Uno mõ obiectiue. ſ. ipa bonitas diuĩa ĩ sipa:p cuiꝰ fruitionẽ efficimur beati. ⁊ iõo bonitatẽ ipam diuinaz̃ p oib⁹ amare ꝺebemus:⁊ p ꝓsequẽs gloriã ei⁹ ⁊ honorẽ p oib⁹ ꝺesiderare. ⁊ ꝺ est q̃ petim⁹ in ꝓma petitione:cum ꝺr: Pater nr̃ q̃ es ĩ celis sãctificek nomẽ tuũ. Dicik enĩ:

b ¶Pater. oĩm generaliter rõne creationis . Additur:

i ¶Noster. qz est pater specialis instoꝛũ per gr̃az adoptionis. k ¶Qui es in celis. qz ꝭ sit in omnib⁹ p essentiã ꝑsentiam ⁊ potẽtiam:ẽ tñ speciali modo in iustis p gratiam:tñ specialissime excellentia eius reluceꝛ in beatis p gliam. l ¶Sanctificek nomẽ tuũ. nõ petim⁹ q̃ aliqua sãcitas ei de nouo accrescat:qz hoc ẽ impossibile: sed q⁹ sãcitas q̃ ei eternaliter inest reluceat amplius in creaturis. ⁊ ꝓmo ⁊ ꝓncipaliter querak in oib⁹ humanis: ꝺm q⁹ dicit Aps⁹. ſ. ad Cor. .r. Oia ĩ gliaz dei facite. Alia ẽ

Esaie legik:Sicut septẽ dona sancti spũs a sũmis incipiũt:⁊ vsq; ad initiũ sapientie decurrũt:ita ordo ꝓcũ a sũmis vsq; ad finẽ vt a malis mũdi liberemur:extenditur. Si aũt ꝑ vtrisq; a fine ĩcipim⁹:ad pfectionẽ fit ordo ascẽsiõis. Si aũt a sũmis (q: hoc ꝺe supernis accipim⁹) fit ordo ꝺescẽsionis. Sed qz p hec nos ab imis ad sũma ꝙsurgim⁹:septẽ beatitudines q̃ p eadem dona querũk ꝺe imis gradatim ad sũma ꝓueniunt. In ꝑcib⁹ ergo ẽ vt ipetrem⁹ dona. In donis:vt operemur mandata. De opatione beatitudies sequunt. In eterna vita triũ primarũ petitionũ impetratio nes fiunt:ꝭ hic incipiãt.nã ⁊ sanctificatio nomis ab ipo humili aduentu agi cepit:⁊ aduẽtus regni in fine mundi manifestabit:⁊ pfectio volũtatis ipa pfectione nr̃e beatitudinis ⁊ seculi terminatiõe cõplebik. Et hec tria ꝙsumata in eternũ manebũt. Reliqua q̃ttuor ad istã vitã pertinent. Panis enĩ spũalis ⁊ si eternus tñ ꝓtinet ad hoc tẽpus inquãtũ quotidie ministrat anime. Et forsan iõo panis ꝺicit:qz laboraꝺo ⁊ ꝺisserẽdo ꝺiscik. Tunc erit vt porus:qñ sine laboze hauriek. Et nũc petã nr̃a nobis ꝺimittũ ⁊ ꝺimittim⁹. Et nũc tẽtatiões vitã nr̃az infestãt. Et liberatio a malo ad hãc vitã ꝓtinet quã iustitia dei mozta lem meruim⁹: vnde gr̃a et⁹ liberabimur. ¶Videt autem iste septenarꝰ numerꝰ illi cõgruere:ex q̃ totus iste ꝺmo manauit. Si enĩ timoꝛ dei est quo beati sũt pauges spiritu:qm̃ ipe.est re.ce.petamus vt in nobis sanctificetur nomẽ ꝺñi timore casto ꝓmanẽte in seculũ seculi. Si pietas est qua beati sũt mites: qm̃ ip.p.ter.petamus vt veniat regnũ: vel i nos: vt mitescamus nec ei resistam⁹: vel ꝺe celo in terras ĩ claritate aꝺuẽt⁹ vbi letabimur sicut ꝺicik: Uenite be.pa.m.

Rom.7.d Si sciẽtia ẽ q̃ bti sũt q̃ lngẽt.q.ip.cõ.petam⁹ vt fiat volũtas:vt ꝓsentiat caro spiritui:qz nõ ẽ luct⁹ nisi qz ista ꝫ se ꝓtigũt vt cogamur ꝺicere: Infelix ergo hõ q̃s me lib⁹.ꝺe.c.mor.buĩ? Si fortitudo ẽ q̃ beati sũt q̃ esuriũt ⁊ sitiũt in.q.ip.sa. Ozem⁹ vt ꝺek nobis panis q̃tidian⁹ q̃ fulcit:ad illã satietatẽ pueniam⁹. Si filiũ ẽ q̃ beati sũt misericordes q̃m ipi mise.ꝙe.ꝺimittam⁹ ⁊ nobis ꝺimitt⁹ ozem⁹. Si intellectus ẽ q̃ beati sũt mun.coz.q̃m ipi deũ vi.ozem⁹ nõ induci in tẽtationẽ per aspera vel blãꝺa:ne nõ sit simplex coz.ꝺũ nõ simplicik bonũ petat ĩ oib⁹ q̃ agit. Si sapia ẽ q̃ beati sũt pacifici.q.fi.ꝺei vo.ozem⁹ liberari a malo.liberatio enĩ facit liberos: iꝺ ẽ filios:vt ꝺicam⁹ spiritu adoptionis:abba pater. Amẽ: significat in oib⁹ his petitiõib⁹ indubitãter a ꝺño tribui q̃ petik:ꝭ vltime ꝺitionis pactũ seruare nõ negligim⁹: vnde subdit:Si ꝺimiseritis ⁊c. ¶Sanctificek. Hic spiritũ sapiẽtie ozamus ne a sãctificatione nos̃ in aliq̃ ꝺiscrepemus:sed pris nomẽ in filijs mozib⁹ ⁊ vita ostẽdak. ¶Nome patris ĩ nob ẽ:q filij ꝺicimur:q̃ petim⁹ sanctificari. Nõ vt ipe sãctio:ꝭ vt ĩ nobis operek augmẽtũ sue sãctificatiõis:nã sãctificatio filiorũ nomini ei⁹ attribuit. Ira ꝺr sanctificari sicut clarificari ⁊ magnificari in nobis. Sanctificek.i.ita sicut ẽ sanctũ habeak hoib⁹:⁊ ita honoꝛetur illis deus: vt nõ putent aliq̃ sanct⁹. a ¶Adueniat regnũ tuũ. Hic spũs intelligẽtie petit:q̃ mũdak coꝛ vt ꝺe⁹ videak ¶Nutricia ⁊ prãs diaboli excludit ⁊ ĩ futuro pfect⁹: cũ euacuerit oẽm ꝓncipatũ ⁊ ptãtem:⁊ tra.regnũ ꝺeo patri. Congrue ꝙsequit:vt post adoptionẽ filioz̃:regnũ petam⁹ q̃ filijs ꝺebetur. ¶Regnũ ꝺei semper ẽ:ꝭ veniat.i. manifestek hoib⁹ q̃bus vt luz eccis nõ videk:q̃ nulli⁹ ignozare poterit:cũ filij⁹ in

Phi.2.c ꝺicare venerit. Jn q̃ regnabũt ⁊ sanctificabũt ꝺicik:Pereipite reg. quod vo.pa.ꝛc.

¶Spũ ũtelligẽtie regnũ futurũ ingrediẽtib⁹ ꝺeclarak:⁊ mũdicis cordis attribuitur:p quã ꝺe⁹ ibiꝺe regnãs sicut ẽ videbik ybi spũs sapie cõplebik. Septima sanctificatio nobis ei⁹. Jn pfectiõe senarij aꝺuẽt⁹ regni poscik vt cũctam⁹ oes ĩ virum pfectũ:ꝺeinꝺe ĩ eo q̃escẽtib⁹ sãctificek ipe in nobis:ꝺũ nos ĩ illo sãctificamur. Et⁹ requiẽ iure poscim⁹ ĩ nob sãctificari:vt phẽniter ĩ cũ sãctificati reꝺescam⁹:in qua sãctificatiõe pax beatitudinis firmak ⁊ plena sapia ꝺonak. b ¶Fiat vo.tua. Hic petit spũs ꝓilij:p quẽ volũtas ꝺei inꝺrik vt a nob impleak. ¶Volũtas ꝺei ĩ terr̃ sicut in celo spũ cõsilij regik. Nobis etiã opus ẽ spũ ꝓilij vt volũtas ꝺei ꝺirigak ĩ nob vt misericordes ĩ re cẽ possim⁹. ¶Volũtas ꝺei semp fit:sed ozam⁹ vt libertas nr̃i arbitrij socieꝛ p gr̃am sue volũtati:q̃ est sãctificatio nr̃a ⁊ vita eterna. ¶Volũtas ꝺei ẽ ꝓceptoꝛ eius custoꝺia. ¶Sicut ĩ cẽ.⁊ in ter. Sicut ĩ angelis ita ĩ hoibus. Uel sicut ĩ iustis ita ĩ peccatoꝛib⁹ ꝙuersis. Uel sicut in xpo ita in eccl̃ia. Uel sicut mente seruio legi ꝺei:ita ⁊ in carne. ¶Sed ꝙ spiritũ celũ. ꝺm carnẽ terra sum⁹. Ozam⁹ q̃ vt sicut ĩ celo.i.in spũ ita ĩ terra fiat volũtas:vt caro ⁊ spũs sit hõ spũa-

Ps.83. lis ꝺe q̃ ꝺr:Coz meũ ⁊ caro mea.ex.in.ꝺ.vi. Hec tm̃ ozak vt bona ẽ velim⁹:ꝭ fiat volũtas ĩ nob vt viuam⁹ tibi:nõ nob. Hec tria pfect⁹ habẽt in futuro:ꝭ ꝺ iterim ex pte ozam⁹ vt postea q̃ fect⁹ habeank. Quattuoꝛ sequẽtia ꝑsentis vite sũt presidia. d ¶Panẽ nr̃m. Esuries iniciat vt ad saturitatẽ ꝓtingat:fulcik spũ fortitudinis. Ideo ozam⁹ panem nr̃m q̃tidianũ da nob̃ sine q̃ fame moziemur. ¶Panis coꝛ⁹ xpi:ẽ vel ẋbũ ꝺei vel ipse ꝺe⁹ q̃ q̃tidie egem⁹: vel q̃ ẽ super oẽs substantias. ¶Die ẽ panis viu⁹ q̃ ꝺe ce. ꝺesc̃ẽ. cui⁹ nature sublimitas sup omnes substãtias ẽ. e ¶Nostrũ. Quia xps nr̃ ẽ fact⁹:⁊ ꝺe⁹ pater cũ xpo oĩa nobis ꝺonauit. Ꝺo ozamus vt qꝺ nr̃m est ꝓ ꝺonũ:quotidie ꝺek ꝓ effectu. f ¶Substãtiale. Uel quotidianũ. Quia q̃ eꝺũt me aꝺhuc esu. Hic q̃tidian⁹:in patria eternꝰ. Hic panis assidue p fidẽ ⁊ charitatẽ iteri⁹ reficere ꝺebet:qz sine eo nemo viuere põt. Uel panis ꝺicũtur spũalia ꝓcepta:q̃ semp sũt exercẽꝺa vel ꝙseruãda. h ¶Et ꝺimitte. Post cibũ petit venũ peccatoꝛ:vt q̃ a deo pascik in deo viuat:⁊ ad vitã eternam perueniat. ¶Ou ꝺicim⁹:ꝺimit.no.ꝺe.no.spm̃ scie rogam⁹ q̃ ꝺelicta ũtelligim⁹ q̃ sine spũ scie nõ ũtelligunk. Scia q̃ppe ad vsũ tpalia ꝓtinet q̃ virtus ẽ in vitãdis malis ⁊ petendis bonis vt nr̃a ⁊ aliorꝝ tpagia plorem⁹:bona cupiam⁹. Magni tres gradꝰ. nazq̃ liberak a malo iã beret sũmo bono. Liberatꝰ petit liberatoꝛem:ne iterꝝ ducak in

a ꝭ nõ extra q̃rẽdo deũ. ꝭ quẽ ꝺiligẽ fide teneat.

a ¶Tu aũt cũ ozaueris:intrã ĩ cubi a

a ꝭ repulsus oib⁹ q̃ impzobe se ingerunt. b ꝭ sic ora vt filꝰ ꝺm q̃ renatus:⁊ ad q̃ renatus.

b culum tuum: ẽt clauso ostio ora b

ꝭ qui adoratur in spũ ⁊ veritate.

c patrem tuũ in abscondito:† ⁊ pa c

a ꝭ cordis intimo . ꝭ fructũ orationis ⁊ mercedẽ

ter tuus qui videt in ãbscondito fideꝝ. a ꝭ vult deus vt oretur ideo vt desiderãti ꝺet:⁊ ne vilescat q̃ ꝺederit.

d reddet tibi. Orãntes autem no d†

lite multuz loqui :sicut ethnici fa

c ciunt: Putãt enim q⁹ in multilo c

a ꝭ verbis cor accẽdit ⁊ in pedibus serenatur.

f quio suo exaudiantur. Nolite er f

g go assimilari eis. Scit enim pa

ter vester quid op⁹ vobis sit an g†

a ergo ꝺocẽꝺi est: q̃ ꝺr petaris.et si aliqꝺ ꝺbis:tñ sic. ꝭ vt doceo:⁊ quõ ꝺocco:⁊ quid ꝺocco.

teq̃ petatis eum. Sic ergo vos g†

a ꝭ de malis remouendis ⁊ bonis acquirendis.

b ꝭ bzenis captio ꝙuerti:ꝑ nr̃ q̃ es in celis.

d oraꝺitis:† Pater noster qui es in b+

ꝭ sanctis. ꝭ in secretis i+ k

a ꝭ tales fac in ꝺbus sanctus appareas . ꝭ ꝺonũ est sapientia:virtus vero pax. b ꝭ nomen quo filij ꝺicimur. c ꝭ in nobis:vt q̃ in baptismo sãctificati sum⁹:in eo q̃ cepimus ꝙseuerem⁹.

k celis: sanctificetur nomen tuum. l+

a ꝭ ꝺonũ ẽ itellect⁹:virtus vero mũꝺicia cordis.

b ꝭ ꝺonum:cõsilium:virtus: misericoꝺia. a+

a Aꝺueniat regnũ tuuz.† Fiat vo b

b luntas tua sicut in celo et i terra. c

ꝭ ꝺonũ fortitudo:virt⁹ esuries ⁊ sitis iustitie. ꝺ

d Panem nostrũ supersubstãtialez e

e ꝭ q̃ solus potes. ꝭ ꝺũ ꝺr hodie. b ꝭ vt liberi redeam⁹ ad patriã. ꝭ ꝺonũ scientia virt⁹ lucrus. c ꝭ cõgruus. f

g ꝺa nobis hodie.† Et ꝺimittẽ nob f+

beatitudo ꝺicta formaliter:q̃ est act⁹ vltimate ⁊ pfecte ꝙiũgens nos ꝺeo.f. visio et fruitio:⁊ illud est q̃ sc̃ꝺo loco petimus a deo: vt sc̃z sim⁹ ꝓticipes sue bonitat̃:q̃ fit in visiõe beata. ⁊ ꝺ petim⁹ q̃ ꝓximus.

a ¶Aꝺueniat reg. tuuz. ⁊ bñ ꝺr: Ad veniat:q̃ non posz sim⁹ ad eũ venire † De cõse. ꝺi. 2. in cal cc, p gr̃az ⁊ glia z:nisi ipse ꝓmo veniat ad nos. vñ Aug⁹. super Jobz: Ille eni venit quẽ gr̃a ꝺei ꝓuenit. ⁊ Job. vj. Nemo põt venire ad me nisi pr̃ † De pe. ꝺi. 1. 9. est eni pnia ꝙ misit me tra.erit eũ. b ¶Regnuz tuũ. beatitudo eni eterna bñ ꝺr regnũ:qz ibi habeb plena et pfecta copia oĩm bonoꝝ. c ¶Fiat volũ. tua. Hic ꝙter petit illud ꝙ qꝺ possumus beatitudinẽ cõsequi. ⁊ ꝺ ꝺr duplicit. vno mõ directe ⁊ p se. alio mõ indirecte ꝙi per accidẽs:cuiusmoꝺi ẽ remotio ipediměti. scoz ponik ibi: Et ꝺimitte nobis. Adhuc ꝓma in duas. qz ad assecutionẽ beatitudinis facit aliq̃ ꝺuplicik. vno mõ ꝓncipaliter. alio mõ q̃i instrumẽtalik. scõm ponik ibi. Panẽ nr̃m. Illoz̃ aũt̃ q⁹ ꝓncipalit̃ ꝙsequimur beatitudinẽ ẽ impletio voluntatis ꝺiuine p sãctã oationẽ:⁊ qz frequẽter volũtas eius ẽ nobis incognita: et qñ cognoscik aꝺhuc sum⁹ imꝓorẽtes ⁊ pigri aꝺimplẽꝺũ. ido tertio petim⁹: Fiat volũtas tua ⁊c. ꝭ inspires nobis virtutẽ ⁊ ꝓpositũ aꝺimpleꝺi tuũ bꝑlacitũ. Aꝺꝺit aũt: d ¶Sicꝫ ⁊c, ⁊ ĩ ter. beati enĩ q̃ sũt ĩ celo:qz sũt ꝺiuĩti ĩmediate regule ꝺiuine. ideo nõ possũt ꝺeficere nec ꝺeniare a ꝺiuina volũtate. ⁊ ideo nos q̃ sum⁹ ĩ via q̃ nõ sum⁹ sic ꝺiuĩcti:petim⁹ vt ꝺiuĩa gr̃a ꝑ ĩpleat ĩ nob:tenẽꝺo volũtatẽ nr̃az ĩ cõformitate aꝺ suã in opib⁹ nr̃is. sic ꝙmanẽt illi q̃ sũt in celis. e ¶Panẽ nr̃m. Hic petik illo ꝑ qꝺ instrumẽtalit̃ ꝺucimur aꝺ beatitudinẽ. ⁊ ꝺ accipik ꝺuplicik. vno mõ ꝑ ut aliq̃ ẽ instrumentũ ipi⁹ ꝺei. ⁊ sic sacramẽta ecclie sũt q̃ꝺã instrumẽta q̃b⁹ sãctificamur ⁊ aꝺ beatitudinẽ ꝺucimur: vñ ꝺicũk vasa gr̃e. ꝺa autẽ sacra ordinãk aꝺ sacramẽtũ eu charistie :qꝺ petim⁹ q̃rto cũ ꝺicimus: Panẽ nr̃m supsubstãtialẽ. ꝺr autez supsubstãtialis:qz trãsẽꝺit vitã corꝑalẽ ⁊ ꝺat vitã eternaz. Job. vj. Ego sũ panis viu⁹ q̃ ꝺe celo ꝺesc̃ẽꝺi: si q̃s mãducauerit ex ꝺ pane viuet ⁊c. et petẽꝺo ꝺ sacramẽtũ petim⁹ ꝺ̃a alia:qz ordinãt aꝺ ipm:vt ptz in. iiij. sniaz er Luc. v. vocat cũ panẽ q̃tidianũ:qz q̃tidie ipm sumim⁹ p ministros ecclie:q̃ ꝺ sacramẽtũ accipiũt .p se ⁊ p totã cõitate . Alio mõ accipik instrumentum aꝺ ꝙsecutionẽz beatitudinis ex pte aĩe. et sic cũ corꝑ sit instrumẽtũ aĩe seu organũ: p ꝙsequẽs vita corꝑalis instrumẽtalit̃ facit aꝺ ꝙsecutionẽ supnaturalis btitudinis inẽtũ aĩa nõ exercet opa meritoria nisi ĩ corꝑe:qz tps meriti ꝺurat tm̃ aꝺ tps hui⁹ vite. aꝺ vitã aũt corꝑalẽ necessario reqrik sufficiẽtia victꝰ:⁊ ꝺ petik cũ ꝺr: Panẽ nostrũ ⁊c. et ꝺ ẽ intelligũk petiõ oĩa vite necessaria. f ¶Et ꝺi. nob. Hic ꝙr petik id per qꝺ ꝙsequim̃r beatitudinẽ sic ꝑ remouẽs ꝓꝺibẽs. et ꝺimitt̃ ĩ ꝺuas. qz ꝓmo facit qꝺ ꝺictũ ẽ. scõo reꝺꝺit rõnem cuiusꝺã ꝺicti. ibi: Si enĩ ꝺimiseritis . Prima aꝺhuc in tres. qz a btitudine ꝙsequẽꝺa ꝓmo ꝙhi-

¶ tentationē. Sz qz in hac vita nec iustus sine pctō viuit: sic petit inde liberari: vt sciat qđ ex charitate fratrib⁹ debeat. Sz qz nondū visiōe dei fruimur: cib⁹ i via ē necessarij: vt qūq; ad patriā veniam⁹. Ān panē petim⁹: ad quē nemo queuit sine spū fortitudinis: vbi ¶ fortitudo: ibi esuries iusticie. Eternus eni cib⁹ plenitudo ē iusticie. Quotidian⁹ dū ētidie illam esuriētes implemus. a Sicut. Ecce q̄ cautiōe ꝓstringimur.

Jn q̄ etiā nos admonuit qđ malū inflexerit: ꝛ peccātibus i se veniā ꝓmittit: ꝛ nob ꝛ p nos alijs veniaz ꝓmittit. Culpe veniā nō debem⁹ negare. vñ: Cuz ozaris remittite si qđ habetis aduersus aliquē. aliter eni pr̄ vester nō dimittet vob pctā vr̄a. Peccūniā alicui repetere ꝓcedit: sed debita petōz petenti veniā nūq̄ iuste negam⁹. b Et ne nos indu. Sz spiritu sciētie illustra: vt sciamus qb⁹ malis iuoluimur: et vt lachrime possint rogam⁹: Dimitte nob debita nr̄a. Et ne nos. Nō q̄ ipe induca: ¶ qz deserit ꝛ ire ꝓmittit. Nō vo ꝑcā nō tentari: ¶ nec ad modicū vinci. tētatio eni est necessaria ad coronā.

Et ne nos deserēs in tētatione sinas vincī: ꝛ si sinas tentari: sine qua null⁹ ꝓbar̄ est. c Sed libera nos. Jn ec vna petitio tātū ꝓtinet ꝙtū oēs superiores. Licet spū timoris dei oia no⁹ia intus ꝛ exterius pellant: ꝛ sub pauptate beate vitam⁹. d Sed libera nos. Jn illā q̄ nondū ē ne sinas induci: ꝛ ab ea in q̄ sum⁹ ducti libera. Quo facto nihil ē metuēdū nihil restat orandū. e A malo. Omni visibili ꝛ inuisibili. Hec liberatio ētidie necessaria ē: dum sine malo aīe ꝛ corpis nō vimur. Sz i fine cōplebit qđ jmortales et impassibiles erim⁹. f De imis ad sūma gradatim sic ascēdit. A malo ꝙ spiritū timoris liberamur. Jnde liberati pauges spū ꝛ reb⁹ ē cupim⁹: dū dicim⁹: ne nos inducas in tētationem. Spiritū pietat⁹ rogam⁹: vt hō ꝛteriꝛ māsuescat et mitis fiat: ne tētatione moueat. g Precib⁹ laborandū ē vt dona p̄cipiam⁹ ex gr̄a. Donis agēdū: vt veniamus ad merita. Pzo meritis brīudo speranda. Alioq̄n nec sine p̄cib⁹ fidei ad donū: nec sine meritis ad beatitudinē puenit. h Nihil deest qđ his se pr̄ petitiōib⁹ nō ꝓtineat vitā. Satis cōpēdiose tradidit xp̄s: nō mō disciplinā mandato q:ꝛ ꝓcū ꝛ donoꝛ: vt paucis xbis memorie res multiplices et necessarias cōmēdaret: ꝛ sic simplicitas fidei sufficiētiā salutis sue cito addisceret: ꝛ prudentia ingenioso⁹ amplī⁹ pfūditate mysterioꝛ stupesceret. Hinc Esaias: Sermonē breuiatū faciet dns sup terraz. Q̄n ita breuiauit vt memoriter capi possit. Jta reb⁹ impleuit vt nemo sine gr̄a spūs sc̄i peipere possit.

e Si eni dimi. Formā iposuit q̄liter velim⁹ indicari. Nā indulgentib⁹ coram deo fiducia rūdet ipetrādi. exigētes xo pena remoꝛdet vltiōis vl' dānationis. f De⁹ maunlt iuenire cui indulgeat q̄ quē puniat. Jdeo in nr̄a pr̄āte posuit q̄ ꝙscia indiciū dei quisq; ꝓuocet erga se: ꝛ quō sniaz tanti discriminis possit tēperare. Oēs debem⁹: ꝛ indulgētia patr̄ oīb⁹ est necessaria. Jdo ex animo alīs dimittam⁹: vt maioza seu plura nobis relaxentur.

g Hoc i fine ꝛcludit: vt certū sit nobis qđ in ozatiōib⁹ ꝓmiserim⁹ negz aliud exigit in der quē rogam⁹: nisi vt tales simus fratrib⁹ qlē eū nobis posc̄imus. Et q̄ ꝺ nō facit dupliciter reus est. primo qz peccauit ꝛ debet. de Colos.3.c inde qz āmonitus a iudice: fratri nō indulget. h Unde: Cū ozatis: remittite si qđ habetis aduersus aliquē: aliter eni pater vester nō dimittet vob. i Si aūt nō. Nulla excusatio relinq̄t qz vnusq̄sq; ꝑm hāc sniaz in futuro iudicabit. Ex ꝺ ptz q̄ vnusq̄sq; in sua infidelitate ꝺdēnatur. k Cū ieiunatis. Postq̄z docuit quō ozandum sit: docet de ieiunio qō iterū ꝓtinet ad mūdiciā cordis: ne nō sit simplex ad deū: nō ad exteriora rapik.

l Nolite fieri. Nō ꝓhibet virtutē: sed fictā virtutis speciē. m Bonū est Ps.50. ieiunio ꝙ peccatis tristes ee ad pniaz ꝛ humiliare aiam nr̄am. vñ: Cor cōtritū ꝛ humiliatū deus nō despicies. Sed tristiciā q̄ ꝙ laude est: ꝓhibet. Nā non ait simpliciter: Nolite ieiunare: sed addit: sicut hypocrite tristes. n Exterminat. Jd est extra terminos humane cōditionis obduncunt: Sicut de nitore vestiū iactantia ē: sic de nimio squalore et macie. o Demoliri est q̄si dissipare: ꝛ ꝙnnstatē vultus q̄si ad nihilū redigere. p Facies suas. Ructuosis sordib⁹ in q̄bus etiā iactantia ē: ꝛ magis sub specie religionis decipiūt. q Nota non debere oues pelles suas deponere sed vestiri: si aliq̄s lupi eis se ꝓsternt. r Unge caput tuū. Spūali leticia mētē refice dieb⁹ abstinētie: vt dilectionis odoꝛ flagret in operib⁹ misericordie. Conscientiā laua lachrymis: vt sit mūda cōā deo. Non eni sufficit opus misericordie sine mūda cōscientia: nec hoc sine illo. s Palestinis mos erat in festis caput vngere. ergo caput vnge .i. festiuū et dilarē te exhibe: ꝛ mentem spūali oleo refice: ꝛ de ieiunio non queras laudem exteri⁹. Sed quia sic a seculo auerteris corazs deo gaudeas: ꝛ sic faciem .i. cor mūdabis a sor-

¶ dib⁹ qb⁹ a ¶ quibus tenemur. ¶ peccara. b ¶ eo pacto: aliter null⁹ tori⁹ oratiōnis ē fruct⁹.

a **debita nr̄a: ꝛ sic ꝛ nos dimittim⁹** a

a ¶ venia peccatibus. b ¶ donū pietas virtus māsuetudo.

debitoꝛib⁹ nr̄is. Et ne nos indu- b+

a ¶ in tētatione inducit q̄ tētatione frangitur. ¶ donū timor: virtus paupertas.

b c **cas i tētatione? Sed libera nos a** c v+

a ¶ cōmēdat cōditionē. b ¶ vos q̄ est q̄si dū.

c **malo. Amē. † Si ēnim dimiseritis** e f+

a ¶ qui in hoc q̄ peccāt homines sunt. ¶ ecce fiducia magna.

hoib⁹ pctā coꝛ: dimittet ꝛ vobis

f **pr̄ vester celestis delicta vr̄a. Si** ¶ iudiciū sine misebia fiet eis q̄ ñ faciūt misebiaz

āt nō dimiserit hoib⁹: nec pater **vester dimittet vob pctā vestra.**

a ¶ .i. ipa vultus tristicia ostētare ieiunū.

g h **Cū aūt ieiunat: nōlite fieri sicut** s+

a ¶ reꝓsentatores alteri⁹ ꝓsone. ¶ q̄ nō virtutib⁹ studēte sed fauoꝛē vulgi excitant. b ¶ ꝓ demoliunt: hoc eni ꝓprie de ezulibus.

i **hypocrite tristes. Exterminānt eni** b l

a ¶ finē intentionis vt supra reꝓhendit hic. ¶ ve dissimiles alijs videant: ꝛ ipa vilitate vitra homines ꝓdicentur.

k **facies suas: vt pāreāt hominib⁹** **ieiunantes. Amen dico vob q: re-**

a ¶ laudē quam voluerunt: non adoptionē filioꝛ. b ¶ sic vni dicit quasi omnib⁹.

ceperūt mercedem suā. † Tu aūt k+

a ¶ caput vngit q̄ ¶spuali leticia ꝛteri⁹ pinguescit.

l **cū ieiunas vnge caput tuū et fa-**

tis exercitiū q̄s virilit resistit: ꝙt quod dr̄ ꝑs. Proba me dne ꝛ tēta me. ¶ perim⁹ ne i tētationē inducamur. i. ne ab ipa deuincamur. d Sz libera. Tertio ipedit nos illō qō ē inclinatiuū ad duo ꝓdicta: ꝛ ꝺ ē fomes peccati: q̄ ē q̄dā pena ex pctō primi parētis derelicta: ꝛ ꝺ malū pene ꝛ alia mala ¶sentis vite inquātū possūt nos ad pctm̄ inducere. septimo petim⁹ amoueri ꝛ ab eis liberari: cū dicim⁹: Libera nos a malo. sequitur in fine:

e Amē. qđ ē verbū optatiuū respectu p̄cedētiū. f Si eni di. Hic reddit rō cuiusdā dicti i p̄dicta oratiōe in q̄nta petitiōe: vbi dicebat: Dimitte nobis debita nr̄a sic ꝛ nos dimittim⁹. ꝛ patz sniā ex ꝓdict⁹ ibidē. g Cū aūt ieiu. Hic excludit intēti onē vane glie ab opib⁹ pnie. d. Cū aūt ie. no. ¶. sic hypocrite. Sz eni hypocrita ab hypos qđ ē sub et crisis qđ ē aurū: qz ꝺ auro vel ꝺ honestate exteri oris ꝙfessiōis habet absconditū plūbum falsitatis. Seq̄t: h Tristes. Isti eni ostēdūt quādā faciei tristiciā vt simulēt pnie rigoꝛē. ideo subditur: i Exterminānt eni fa. ꝛ. extermiare enim ē extra terminos ponere. ꝛ ideo illi facies exterminānt qui quandā tristiciā extra modū solitū alioꝛ demonstrāt: vt religiosi p̄ ceteꝛ apparēāt. Vel aliter: Sicut fiūt q̄dā vngūenta ad exterminādum ꝓdicto mō faciē: ꝛ forte talib⁹ vtebank ad simulādū pniam. sicut etiā trutāni talib⁹ vtunk ad extoꝛquēdū pecuniā p questū. Subdit aūt debitū modū ieiunādi. cū dicit: k Tu aūt cū ie. ꝛ. i. signa leticie p̄tende. talibus eni vngūētis ꝛ lotione corpis vtebanť indei in dieb⁹ solēnib⁹ et festiuis.

Re vide.

dibus: quibus remotis: deum videre licebit. Unge caput tuum Ecce nondū omnia in noua testamēto ad litterā. Ridiculi eni ēent in ieiunio oleo deliburi: sed ¶spū amoris eius cuius ꝓfumib⁹ debemus participare nos macerando: mens debet inungi et non oleo adulationis: aliter vana sūt ieiunia. Christus fact⁹ ē vnguentū nobis: qō effusum p passionez mortis: ecclesiam suam suo odoꝛe impleuit. Jdo nō alteri⁹ causa ieiunare debem⁹? sed ei⁹ ꝙfūsi spiritu p abstinētiaz macerātes carnem eius passioni participem⁹. Illo ergo vngamur: vt opera misericordie emulēmur: ꝛ charitas interius diffundak: qz sine illo calix nostri ieiunij nō inebriak affectu piet atis. Deo ieiunat qui p amoꝛe eius se macerat: et qō sibi subtrahit alteri largitur. a Et pater tuus. Pater per fidē int⁹ est: ꝛ remunerat in abscondito facta. Jbi ergo ieiunandum quo ipe videat. Et necesse est vt ieiunās sic ieiunet: vt ci placeat quem in pectoꝛe portat. b Nolite thesaurizare ꝛc. Ad mundiciā cordis terrena erogari p̄cipit. Nolite thesaurizare. Qui ieiunat: vel seruādo qō nō edit: vel gltam quę rēdo: in terra thesaurizat. Qui ꝑpter deū in celo. i. in eternitate: et ¶ specialiter de elemolyna moneak: tamē de omni opere virtutuz accipitur. Quia quicquid pro deo fit in eo eternaliter recipiemus. Erugo metalla cōsumit: tinea vestes: qō ab bis intractū est rollunt fures. His tribus modis omnis auaricia cōdemnatur: pretereunt enim omnia q̄ possidentur. Moraliter. Si qđ i carne gerimus thesauros i terra cōdim⁹: dū ꝓiosos coꝛporis sensus in terrenis desideriꝭ occupamus: quos erugo. i. libido consumit. Poꝛro indumēta mozum ira ꝛ superbia ꝛ cetera vitia destruunt: quibus si qđ resūat demones furantur. Omne terrenū vel erugine consumitur: vt auruz ꝛ argētum: vel putredine ꝛ vermib⁹ ꝙsumitur vt vestis: vel qō ab his immune est a furibus tollitur: vt lapides ꝓcioſi. Jn bis ergo omne genus auaricie repehenditur.

Allego. Rab. Allego. Erugo significat ¶ supbiā que decoꝛem ꝛtutū obfuscat. Tinea que vestes latēter rodit: inuidia est que ¶ studium lacerat bonū: ꝛ cōpactionē vnitat⁹ dissipat. Fures sunt heretici et demones qui semper ad hoc sūt intenti: vt spiritualibus spolient. c Thesauriçate autez. Quasi diceret: Cum ieiunatis aut aliqđ boni operis agitis: ibi recondite vbi coꝛruptio nō possit accedere. d In celo: Jd est omnem spem in celestibus ponite: fide gradientes: charitatem amplectentes. In celo. i. in ¶spirituali firmamento: quod non trālit: Celum ꝛ terra trānsibūt: verba aūt mea nō transibūt. Si ergo coꝛ est in celo: mundū est: quia mūda sunt celestia. Si aūt i terra voluerak: quō mundū est: id est si qđ agit vt terrena ꝙsequamur: quō mundū est? Si etenim illa in genere suo munda: tamen sordescit res dignioꝛ dum inferioꝛi miscet: vt aurum argento: argentuz plūbo. e Ubi est enim thesaurus. Si i terra: coꝛ est deoꝛsū. si in celestibus coꝛ est in christo fixum. f Lucerna. Prosequit mūdiciam cordis. Sicut oculus mēbra ad operandū dirigit: sic intentio et lux fidei omnes ꝛtutes. Lucerna est lumē in testa: sic charitas in fide. Cū fides cessabit: sola charitas lux erit. g De exterioꝛi docet officium interioris homis intentiōe mentis et luce fidei oēs virtutes illustrank: vt reddāt lucidū coꝛp⁹. h Jtez ad mundiciam cordis p se ꝺ caplm est. vt gratia ꝓiozum operū q̄ palaz apparent. i Si fuerit oculꝰ. Si pura intētione que potes bona agis: opera sūt lucis: ceteꝛ si nō ita boibus videāt. Si puersa intētio est: prauū est qđq̄ agit. ꝛ si videak rectū: k Oculꝰ vnus: et simplex est. s. charitas qte modo lucet in fide sicut in testa. l Si aūt oculus ne. Si intentio non est ex fide: tot⁹ homo interioꝛ tenebrosus ē. Quia quod non est ex fide peccatum est. m Tenebrosum erit. Quandoquidem intentio sequēs opus informat. Ergo si bona que agis quia mala intentione fiunt: tenebre sunt: quid ea que per se mala sunt: ꝛ mala intentione fiunt.

¶ Si ergo

a ¶ bolbus ieiunat q̄ fauoꝛē eoꝝ captat. ¶ visibilibus.

cē tuaz laua: ne videarl hoib⁹ ie- a

¶ celesti. ¶ ꝺ ē inuisibilis. ¶ per fidem in corde.

a **iunāl: ¶ pr̄i tuo q̄ est in absconso:** b c

a ¶ in cōscientia vbi ipe est.

pater tuus qui videt in abscōn-

a ¶ pēdet de hoc qō dicēs ē ne videaris ho.ie.

b ¶ diuitias reponēdo: spem vobis collocare i ter

b **so reddet tibi. Nōlite thesauriça-** d+

renis. ¶ .i. in transitoriis.

re vobis thesauros in terra vbi e

¶ .i. ſupbia. ¶ inuidia. ¶ dissipat et cōsumit.

erugo et tinea demolitur: et vbi f g

¶ .i. heretici ꝛ demones qui semper ad hoc sūt intenti vt ¶spūalibus expolient.

c **fures effodiunt ꝛ furantur. † The** b

a ¶ nō mihi cui nō ꝓdest ¶z vobis.

sauriçate autez vobis thesauros

a ¶ in ¶spūalibus ꝛ eternis. b ¶ q̄ future diuitie sanctoꝝ in corruptibiles sunt.

d **i celō vbi nec erugo nec tinea de-**

a ¶ dissipat ꝛ in nihilū redigit. b ¶ q̄ ibi aduersus electos dei nulla diabolī fraus ꝓualebit.

mōlitur: et vbi fures non effodi/

a ¶ vniuersalit̄ de pecunia ꝛ oibus voluptatibus huius seculi: hmōi thesaurus ē gula: hmōi libido ꝛ similia.

e **unt nec furantur. Ubi est thesau-** i

rus tuus: ibi est et coꝛ tuum. † Lu-

f **cerna coꝛporis tui est oculus tu-** k+

a ¶ intentio cuius meruto opera lucis: an tenebrarum sunt discernuntur.

b ¶ vn⁹ ꝛ purus: de quo i cāticis: Vulnerasti coꝛ meū in vno oculoꝝ tuoꝝ. i. in charitate.

c ¶ .i. congeries virtutū: vel actio tota.

g **us. Si fuerit oculꝰ tuꝰ simplex: tō** l m n

h **tum coꝛpꝰ tuū lucidū erit. Si au-** o

¶ intentio puersa.

rem oculus tuꝰ nequā fuerit: to- p

i **tum coꝛpus tuuz tenebrosū erit.**

lo. ꝛ patz ira. l Ubi eni ē thē. tu⁹. Hic ponit secūa ratio ad excludendū thesauriçationē inordinatā tēporalīū: et accipit ista ratio ex quodā affectu malo ipius: q̄ est execatio mentis. ad talem eni thesauriçationē sequitur tota cōuersio mentis ad amoꝛē diuitiaruz. et hoc est qō dicit: Ubi ē thesaurꝰ tuꝰ ꝛc. ad hāc quersionem sequit auersio a deo: ꝛ qz intellect⁹ illuminaf ꝑ ¶iunctionē ad deum: ideo ex tali auersione obtenebrak. Et qz intellect⁹ dirigit oēs alias potētias in suis actib⁹: cum sit oculꝰ hois interioris: ad q̄ sequit obtenebratio ꝛ obscuritas in oib⁹ operibus hūanis: ꝓpter qō subdit: k Lucerna coꝛporis tui. metaphoꝛica ē locutio. ac si diceret: sicut oculꝰ coꝛporalis dirigit opa coꝛpalia: qz dirigit pedē ad ambulādū: manꝰ ad operandū: ꝛ sic de alīs: ita oculꝰ mētis ꝑ intētionem rectā dirigit opa humana: in q̄tū in eis ē ratio bonī moralis. ꝛ ideo dicit: l Si oculꝰ tuꝰ fue. sim. i. intentio mētis recta. m Totū coꝛpꝰ tuuz. i. ꝙgeries opationū: n Lucidū erit. i. sancta ꝛ bona. dū tñ opus sit licitū de genere. o Si aūt oculꝰ tuꝰ fuerit negz. i. intētio puersa ꝛ mala. p Totū corpus tuū tenebrosū erit. i. tota congeries operationū tuarū erit mala: etiam si actio sit de genere bona: sicut dare elemosynā mulierculę: vt possit eaz ad amoꝛem illicitū attrahere: ē malū simpliciter: ꝓpt malīciam intentionis puerse. ꝓpter quod subdit:

d 4 Si ergo

Si ergo lumẽ. Intẽtio qua facim⁹ quodcũq; que in nobis est nota: lumẽ dicit. Exitus ẽ rei incertus est: vt cum ꝺ aliqui ꝺo vel ago: nescio vtrũ cedat et bono an malo. et ideo tenebras vocat. Dicit ergo: si intentio qua facis que ipm nota est: appetitu temporaliu; sordidat: quãto magis ipm factuꝫ cuius dubius ẽ exitus: qz et si bene cedat alij qꝺ nõ bona intẽtione facis: nihil tibi proderit.

Quia quõ feceris tibi imputab: nõ quõ illi euenerit. b Nemo potest. Quasi nõ poteritis ad oculũ homini ꝺo seruire: et per his deo placere: nõ simul in celo ⁊ in terra thesaurizare: nec ⁊ vitijs ⁊ virtutibus deseruire. Quicꝺ faciat vel ex amore dei: vel seruitute diaboli. Duo regnum dei ⁊ diaboli diuidẽt iter se: in vtroq; nemo põt simul militare. vndecũq; baptizantur diabolo: abrenũciauit ⁊ operibus eius.

c Aut enim vnum odio. Nihil ẽ medium. Quicꝺ enim facis aut ex amore dei: vel ex seruitute diaboli.

Aug⁹. Diabol⁹ enim semp est odio habẽdus. deꝺ ho diligendus. Nec enim apte aliqs vnq; deum odio habuit: ꝺ ꝺcause eũ amare fatẽt: ⁊ diaboli nomen execrant: ꝺ quis vitioli eũ quasi tyrannũ sup se dominantez sustineãt: deũ ho odio non habent sed ꝓtenunt: victi cõcupiscẽtia sua: ⁊ persuasione diabolica. d Aut vnũ su. Aug. Nõ q̃dem diligit: nemo enim diabolũ diligit. Sed sua cupiditate implicat⁹ patiẽ cũ: vt si q̃s ancille aliene ꝓiunctus ꝓpter suaꝫ cupiditatẽ durã patitur seruitutẽ: et si non amet illum cuius ancillaꝫ diligit. Alterũ ꝓtennet: Nõ q̃dem odio habebit: nullius enim conscientia deum potest odisse. Idem in retractatione rei eiusdem. Nõ video fuisse dicendum. Multi enim sũt de quibus scriptum est: Superbia eorum qui te oderunt ⁊c. e Et mãmone. Mammona syra lingua diuitie: quibus seruire deum negare ẽ. Nõ dicit habere quod fieri licet vt bene dispenset: sed seruire qꝺ est quari. Dicitur hoc nomẽ esse demonis qui preest diuitijs: non q̃ in eius ditiõe sint: sed q̃ his vtik ad decipiendũ: irretiendo laqueis diuitiaꝝ. f Ideo. Quia non potestis deo seruire ⁊ mãmone. Vbi stis solliciti quod est seruire diuitijs. Contemptũ secuti: et fiduciam futuroꝝ toto sermone ꝓcepit: ꝺum ⁊ mala sustinere ⁊ non vlcisci ⁊ inimicos diligere iussit: ⁊ humanã gloriã fugere. Nunc vult confirmare per fidem in spe eternoꝝ: quia plures sunt quos amor ꝓsentium ⁊ desperatio futuroꝝ torpentes facit. g In sudore vultus paratur panis: sed labor ẽ exercẽdus: sollicitudo tollenda ẽ q̃ mentẽ ꝓturbat: ꝺũ timet ne aut possessa dispareãt: aut elaborata nõ cõtingant. g Anime vre. Jd ẽ animalitati cui ꝺ necessaria sũt. Totã spem deo cõmittite: qz nihil. nisi qꝺ decreuerit ille potest̃ acq̃rere vel retinere. h Alia ꝺ ponit ꝓvita q̃ cibo sustentat vt ibi: Qui amat aiam suam ꝓdet eã. i Anima: litas cibo alit: ⁊ ponit hic ꝓ vita: viuit cũ peccatoꝝ quã q̃ ꝺcit ꝓpter rõm: inueniet eam ꝓpriam i vitam eternam.

b Nõne aia. Nõ vita ꝓpẽ escã: nec corꝑ ꝓpẽ vestimẽtũ: ꝑ ecõtra. Jõo nõ sit sollicit⁹ anim⁹ vt peipiat qꝺ ꝓpẽ se creatũ ẽ. Quasi q̃ dedit maiora. i. vitã ⁊ corꝑ: dabit ⁊ minora. i. victum ⁊ vestes. Jn his ꝓmissis ꝺitat̃ nemo dubiter. Sit hõ qꝺ eẽ debet: mox addũt ei ola ꝓpẽ quẽ sũt facta. k Respicite. Doc ad escã. Sãcti merito cõpant auib⁹: qz celum petũt: ⁊ q̃dã ita remoti sũt a mũdo: vt iã i terr̃ nll agãt: ⁊ sola ꝓtẽplatione iã i celo degũt: de q̃b⁹ ꝺ: Qui sũt hi q̃ vt nubes volãt ⁊c. Hec exẽpla nõ ꝓhibẽt ꝓuidentiã: nõ laborẽ: ꝑ sollicitudinẽ vt tota fiducia vra sit in deo: cũ ⁊ aues sine cura viuãt. l Expe ve. Exaggerat fiduciã filioꝝ ⁊ cõfirmat: qz si bonitas ꝑris etiã ad illa se extẽdit: ꝯto magꝭ ad filios adoptiõis. a Quis ãt ⁊c. Illi q̃ curã regẽdi corꝑis relinq̃nt: q̃ illo ad hãc mẽsurã fec̃ puenire. b Et ꝺ ve. Nõ q̃ laborare ⁊ puidere ꝑ ũ deceat: ꝛ ois sollicitudo abiecẽda ẽ ⁊ spes i deo habẽda ẽ. c Cõsiderate. Exhortationẽ de indumẽto saris congrue ꝓfirmat exemplo. d Quoniaꝝ nec salomon. Que purpura regũ: que pictura textricũ põt floribus cõparari? Jpe color dicit operimentũ florum: si cut dicimus: operuit istum rubor.

e Si enim fenũ. Si i sta que ad vsum sunt tẽporis rm: et cito decidua: igne cremabunt: deus tã venuste adornat.

Eras pro futuro ponitur in scriptuGen.30.c ris: dicente iacob: Exaudiet me cras iustitia mea. f In clibanuꝫ. Aliq li bi habẽt: in ignẽ vel in acerũ: q̃ habet speciẽ clibani. g Quãto magꝭ feliciter vestiet. Et ideo omnis fiducia i eo habenda. Qz si nec de his fidentes sumus quõ inuisibilia speram⁹? Permodica fides est que nec de minimis certa est. Jdco ⁊ de eternis ingerit fiduciam: ⁊ condemnat infidelitatem.

h Modice fidei. Quicũq; in aliqua ꝓmissione dubitat modicus est fide. Et quãto plus dubitat tãto minus in uenit ea ꝓ q̃bus sollicitus fuit.

i Nolite. Plenius inculcat ⁊ reuoluit: quod a principio ꝓmonis ꝺocuit: vt absq; sollicitudine viuam⁹. Nolite ergo solliciti. Hic videnꝫ argui bi q̃ spreto victu vel vestitu cõmuni: lautiora sibi vel austeriora ꝓ his cuꝫ qui bus viuunt alimenta querunt vel indumenta. k Solliciti esse. Sollicitudo suffocat verbũ dei ne fructũ refert: ⁊ facit similẽ gentili. i. infidelem. l Hec enim omnia. Quid ergo amplius habet a gentili: cuius infidelitas animũ sollicitat: ⁊ curis vite huius fatigat. m Gentes. Quibus de futuris cura non est. Sed filioꝝ est querere regnũ. n Scit enim pater. Prouisa iunt hec a deo: qui nouit nõ ꝑ in via sua esse necessaria. o Pater vester. Sic filios de bonitate ⁊ puidentia patris securos reꝺdit: absq; cura seculi. o Querite ꝛ pri. Hic aperte ostendit ista non esse petẽda tanq̃ bona nostra et si necessaria. Regnuꝫ ãt dei petẽdũ est: ⁊ in eo finis noster ꝓponẽdus: ꝓpter quẽ ola faciamus. Vbi gra: Mãducem⁹ vt cuãgeliçem⁹: non cuãgeliçem⁹ vt mãducem⁹. Duꝫ dicit ꝓmũ: significat ꝑ posteri⁹. nõ rpe sed dignitate. Illud enim petẽdũ ẽ: ꝑ ꝓpter illõ necessariũ. ergo ꝓmũ q̃rite regnũ dei. i. ꝓponite oib⁹ reb⁹ ceteris. Et ant̃ hoc queratis non debet subesse sollicitudo ne illa desinit.

Act.12.d Scit enim (vt dixit) pater vester q: bis indiget: ⁊ ideo nõ subdit: deinde ista querite: sed ait: hec apponaꝫ. i. cõsequenꝫ sine vllo impedimẽto: si illa querimus. Nec aut: illa dabunꝫ: sed apponenꝫ: qz aliud est qꝺ principaliter ꝺat: aliud qꝺ supaddit: qz intẽtioe cẽntas: ꝛ vsu debet eẽ tẽporalitas: ⁊ illõ ꝺ ꝺat: ꝺ supaddit. p Regnũ dei q̃ram⁹ sectando iustitiã ei⁹. Justicia ho regni ẽ ola q̃ rps docuit ob fuare. Regnũ q̃rere ẽ ipsã iustitiã opib⁹ implere: ideo tm vt de⁹ glorificet: et vt nos ei per ola placeam⁹. q Regnũ dei sũmũ bonũ ẽ: ⁊ ideo q̃rẽdũ. Nerit ãt fide spe et charitate. p Et hec ola. Quia ola sũt filiozũ: ⁊ ideo hec ola adꝺicienꝫ: etiã non q̃rentibus: quibus si subtrahuntur: ad ꝓbationẽ est. si ꝺatur: ad gratiaꝝactionẽ: quia omnia cooperanꝫ in bonũ. q Solliciti. Timore: merore ⁊ anxietate curarũ que mẽtẽ ꝓturbãt. r Jn crastinũ: Jd est i futurũ: de ꝓsentibus ꝓcedit. vnde Apls: Nocte ac ꝺie operabamur ne quem grauaremus. De futuris q̃ ꝺuina ꝓcurat ordinatio: non ꝓuẽit sollicitari: ꝑ ꝓsentia grate suscipiẽtes: curã futuroꝝ q̃ incerta ẽ ꝺ relinquam⁹ eui ꝺ nob cura est. Curã aũt ꝓsentiũ maliciam vocat: qz penalis est. pertinet

a ꝑ mala que fiunt intentione peruersa.

a Si ergo lumẽ quod in te est tẽne bre sunt: ipe tenebre quãte erũt: b

b ꝑ .q. nõ possum thesaurizare ⁊ deo seruire.

b ꝑ .i. in celo ⁊ i terra thesaurizare. ꝑ vitijs ⁊ viribus. ꝑ inter se dissidentibus.

† 21.q.1.c. clericus. De pe. di. 2. ꝑ Roma. † Nemo põt duobus dominis ser c uire. Aut enim vnum odio habe

ꝑ .i. deũ. ꝑ .i. diabolũ.

b bit et alterum diligit: aut vnum

a ꝑ deum postponit ⁊ si diligit eius mãdata.

sustinebit ⁊ alterum contemnet.

a ꝑ expimit q̃ sũt duo dñi. b ꝑ bon⁹ dispensatoꝛ nõ ẽ seru⁹. c ꝑ .i. diuitijs: habere q̃dem ls eas ꝑ

† Nõ põtestis deo seruire ⁊ mãm d† nõ seruire eis. a ꝑ ne cura coꝛ rerũ hamini ab eternis: qz nihil ãnt.

mone. Jdeo dico vobis: ne solli e/ f+

ꝑ quia hoc est diuitijs seruire.

citi sitis animę vestrę quid man/ g

ducetis: neq; corꝑi vestro q̃d

ꝑ .i. vitæ.

b induamini. Nonne anima plus † est q̃ esca: ⁊ corpus plus q̃ vesti

a ꝑ que ꝓpetuo nõ erunt.

mentum? Respicite volatilia cę/ g+

a ꝑ dei puidẽtia alũntur absq; cura.

li: quę nõn serunt nec metunt: ne

a ꝑ nũc multo magis vos q̃ filij estis.

k q̃ congregant in horrea: et pa/

a ꝑ nunc multo magis vos q̃ rationales estis qui bus ꝓmittitur eternitas.

ter vester cęlestis pascit illa. Non b

a ꝑ q̃ rationales ⁊ in filios adoptari.

ne vos magis pluris estis illis?

Pſa.73. defensiõe: sicut puidit aliꝭ aialib⁹: vtpote auib⁹ dedit plumas ad cooperimẽtũ: vngues ⁊ rostra ad defensionem. sisster brutis aialib⁹ pelles ⁊ pilos ꝓ indumẽto: cornua ⁊ dẽtes ⁊ hmõi ꝓ armis: qz ĩ talib⁹ nõ ẽ nisi natura sensitiua q̃ ẽ ad vnũ determinata: ⁊ ideo de talib⁹ potuit eis puidere sufficiẽter natura. hõ aũt rationalis nature ẽ: q̃ nõ ẽ determinata ad vnũ: sed habet viaꝫ ad diſperata ⁊ ꝓtraria. ⁊ ideo nõ potuit sibi sufficiẽter puidere natura q̃ de se ẽ determinata ad vnũ: ꝑ loco huiꝰ hõ habet ĩtellectũ ꝓ quẽ põt cogitare diuersas artes ⁊ modos faciẽdi sibi vestes ⁊ arma: ⁊ man⁹ ad operãdũ talia. ⁊ ideo oportet hoies ꝺ talib⁹ solliciGen.3.d tari: quia tñ hõ rõnalis ẽ. ideo ista sollicitudo debet eẽ moderata ꝛm regulã rõnis recte: ⁊ talẽ sollicitudinẽ nõ excludit hic salvaꝛ: cũ sit ꝓs puidẽtie: aliter seq̃rek q̃ hõ tẽraret eũ: si expectaret ab eo ꝓsequi ola q̃ habẽt animalia: omittẽdo qꝺ debet fieri circa ꝺ via humana: ꝑ sollicitudo q̃ ꝺ, ꝓhibek ẽ deordinata ⁊ ſupflua ꝓ quã postponunt bona ſpualia: vt magꝭ videbik postea. Et ꝺ ẽ qꝺ ꝺcit hic saluator: l Ne solliciti sitis. ſupflue. ſ. ⁊ inordinate de cibo ⁊ vestimẽto: qz hoc non ẽ necessariuꝫ: qꝺ ꝓbat exemplo: qz coꝛpus ⁊ animã que sunt maiora beneficia deus dat nobis sine sollicitudine nostra. ergo ⁊ illa q̃ sunt minoꝛa: videlicet cibum ⁊ vestimentũ: dabit sine sollicitudine: vel cum sollicitudine moderata. g Respicite volatilia. Dic ꝓbat de vtroq; in ſpeciali. et primo de cibo. secũdo de vestimento. ibi: Quis autem vestrũ cogitans. Primũ ostendit per exemplũ auiũ: que non serunt neq; metunt. ⁊ tñ ois sufficiẽter pascit illas cũ sollicitudine ꝓvenienti ſue nature: multo fortiꝰ hominẽ sufficiẽter pascet cum sollicitudine ꝓuenieti ſue nature: que ẽ ſm regulã rõnis recte: ꝓpter qꝺ ſubdik: b Nõne vos magis pluris estis illis. i. natura humana ẽ maioris põderis coꝝ deo: qz aialia facta sunt ꝓpter hoies. finis autem nobilioꝛ est his que sunt ad finem.

Quis aũt

a Quis aũt vestrũ. Hic ꝓbat de vestimento: et ponit duplex exemplũ. Primũ accipit ex eo qꝺ est intra hoiem. ſ. magnitudo coꝛpoꝛ quã deus ꝺat homini ſine ſollicitudine ſua: qꝺ ꝓz: qz cũctis aliquis ſollicitek de augmẽtatione ſua: nõ potest addere ad staturã ſuã cubitũ vnũ. cũ ergo vestimentũ cõpetat maius vel minus homini ſm quãtitatẽ coꝛporalẽ: ⁊ quãtitas ꝺak ei ſine ſollicitudine ſua: ꝓ ꝺſequẽs ⁊ vestimẽtũ cõuenies absq; ſollicitudine ſupflua: ⁊ ꝺ ẽ qꝺ ꝓcludit interrogatiue. Et ꝺ ve ſtimentis ⁊c. Scdz exemplum accipit ex eo qꝺ est extra hoiem. ſ. ex terrena/ scentib⁹: qꝺ ponit cũ dicit: b Considerate li. † Luc.12.b

a ꝑ supra de esca: hic de vestimẽto.

a Quis autem vestrum cõgitans potest adũcere ad staturam suaꝫ

b cubitum vnũ? Et de vestimẽtis

a ꝑ hoc de indumẽto.

c quid solliciti est⁊? † Cõsiderate li/ b+

a nõ sũt hec allegoꝛica: ꝛ vr ꝺ minoribus gſua ꝺcank maiora. ꝑ coloribus ſe ornando.

lia agri quomodo crescunt. Non †

ꝑ vt indumenta ſibi cõficiant. ꝑ ramen.

laborant neq; nent. Dico autem c/ d

ꝑ qui prẽ alijs florunt.

d vobis: qm̃ nec salomon in omni e

gloria sua cooptus est sicut vnuꝫ

e ex istis. Si enim fenũ agri quod f+

f bodie est ⁊ cras in clibanum mit g

a ꝑ ꝓcurabit in necessarijs. ꝑ ornat. ꝑ .i. veller.

g titur deus sic vestit: quãtoma/ b/i

a ꝑ qui ad imaginẽ dei ẽstis ad eterna vocati.

b ꝑ non ait: nolite querere,

gis vos modicę fidei? Nolite er/ k+

a ꝑ id est ralũ cura nolite impediri quominus ꝙ lestibus insudetis.

k go solliciti esse dicentes: quid mã m

ducabimus: aut quid bibemus:

l aut quo operiemur. Hec enim oĩa l+

ꝑ dum̃ parrem audis ne dubites de voluncate.

ꝑ qui bonis filiũs viscera ſua non claudit.

m gentes inquirunt. Scit enim pr̃ vester n

a ꝑ ꝛ dat nisi infidelitas vestra auertat. b ꝑ ſũma hec vestra ſit intentio.

o qz bis oĩb⁹ indiget⁊? † Querite er o+

a ꝑ scipue. ꝑ omnia ꝓpter illud facite. ꝑ non q̃ post ista: sed q̃ ſũmum qꝺ ꝓpter ſe ⁊ extra qꝺ mihi penit. ꝑ qꝺ ⁊ dat nisi infidelitas vestra auertat. b ꝑ vr ꝙ eum nõ ꝙ vos iusti iuris ꝙ iusticiaꝫ venik ad regnũ. ꝑ iusticia regni ẽ quam supra do cuit: nisi abundauerit in. ⁊c.

go primũꝫ regnũ dei ⁊ iusticiam † p+

a ꝑ vrenda in via ꝓpter illud non ꝓpter ſe.

b ꝑ qz intentionem eterno⁊ hec comitantur.

eius: et hec omnia adꝺicient vo/ p+

a ꝑ qz oĩa adꝺicienk. b ꝑ non labor ⁊ puidẽtia ꝺnatur sed ſollicitudo mentẽ ſuffocans.

ꝙ bis† Nolite ꝙ solliciti esse i crasti/ q+

dentiam ꝓsiderandum q̃ aliqui ꝺixerunt puidentiã diuinam esse tm̃ circa ſuperiora: ⁊ non circa actus humanos: in q̃⁊ persona dicit Job. xxij. Circa cardines celi pambulat nec nr̃a cõſiderat. ⁊ ex hoc ꝺcebãt q̃ homo circa necessaria vite debebat multũ ſollicitari. ⁊ hoc est qꝺ ꝺcit: l Hec enim oĩa gentes inquirũt. i. gẽtiles diuinã puidẽtiã circa actus humanos negãtes: circa talia ĩmoderate ſollicitank: ſed vos nolite sic ꝺcere. m Quid mãducabimus ⁊c. non q̃ non ꝺbeat hõ ſollicitari moderate: ſz intẽdit excludere ſollicitudinẽ ĩmoderatã: q̃ ꝓcedit ex gentilũ erroꝛe. ideo ſequit: n Scit enim pater vester. i. diuina puidentia ſe extendit ad oĩa cũctis minima: ⁊ ꝓ cõſequẽs circa ea que sũt homini necessaria. ⁊ sic fuisẽtiꝰ ſibi talia ſufficiẽter miniſtrabit: ꝓpter qꝺ ꝓcludit: o Querite er go primũ regnũ dei. i. ſpualia bona: ⁊ qz primum relative dicit ad scõm: patꝛ q̃ non excludit ſollicitudinem omnino circa necessaria vite: ſed ostendit q̃ homo principaliter debet de ſpiritualibus ſollicitari: ⁊ ſecũdo de ⁊palib⁹. ꝓpter qꝺ ſubditur: p Et hec oĩa adꝺicẽ vobis. ſupposita tñ ſollicitudie debito modo habita: vt dictũ ẽ. q Nolite ergo ⁊c. Hic ponit ſcda ratio ad hoc: ⁊ accipit ex rẽporis congruẽtia: ſicut eni cuilibet

negocio

† Per Jo. An. de rel. Cle. vnica. Lucl. 11. b

† 23.q.1.ho debat.

Ueni ad hāc mortalitatē quā peccādo meruim⁹: q̄ i se fat' one/
rosa ē: nec debem⁹ sup addere malū nr̄e solliciturdinis. Nemo
debet scādalizari si quē iustū ꝙ viderit necessaria sibi suisq; p
curare: nec iudicet eū de crastino cogitare: qz ille q̄ ꝑcepit
cui minist rabat angelus: ꝑpt̄ ꝑceptū dandū loculos habuit:
vñ necessaria vsib⁹ ꝑberet: q̄z custos
1.Cor.4.a erat iudas. Hinc seqūt: Nolite iu. tē.
a Dies. Non quē fecit dñs: s cui ma
le dixit Job ⁊ Hieremias. i. quē diabo
lus inuenit. b Sufficit. Et qz cura
p̄senti mens obnubit: nō debet gemina/
ri malicia diei. Ca. VII
1 Nolite iudicare. De dubijs: qz
de manifestis iudicat: ⁊ nō de
A illis de q̄b⁹ incertū ē q̄ alo fiāt: ꝛ q̄b⁹
nemo sine periculo iudicat. Iudiciū
temerariū ē: qđ q̄b⁹ cōmissū nō ē iudi
cāt: siue sit de manifestis siue de occul
tis. Cōmittit aūt iudiciū: vl magistr'
eccl̄ie vel ꝓncipi⁹ terre. Idi q̄ si de ma
nifestis iudicēt: q̄ scz sūt ꝓtecta vel ꝓfessa: nō temere iudicāt.
Si aūt de incertis: temere iudicāt: s iudicia ꝓhibet. Nolli/
te iudicare. Duo sūt in q̄b⁹ temerariū iudiciū cānēdus ē. Sūt
enī q̄dā media ⁊ incerta q̄ alo fiāt: q̄ ⁊ dñ ⁊ male pōt fieri. Re
scimus enī q̄lis futur⁹ ē q̄ nūc apparet mal⁹: de cui⁹ correctio
ne desperare: cūq; ablectu reꝓhēdere temerariū iudiciū est.
d In q̄ enī. Quasi diceret: In q̄ volūtate ꝓhferis: in ea li
beraberis: ⁊ in q̄ male: ī eadē punieris. De his enī agit in q̄/
bus vel temere iudicātes offendim⁹: vel recte agētes excusa/
mur. ⁊ tōo addit: In q̄ mēsura. Et iuste q̄z volūtas nō habu
it finē peccādi: cūius cū fine peccauerint: nō habēt finē vltio
nis: ⁊ q̄b⁹ iudiciū fuit sine misecōia: sine misecōia iudicabunt:
In q̄ enī. Nō q̄ de⁹ temere iudicet nos: ⁊ iniq̄ mēsura repē/
dat: Sed ē ac si dicat: ꝓpa temeritas iudicādi: ⁊ iniq̄ mensu/
fo.26.e ra tibi nocet te punit: ⁊ sepe nō illū de q̄ hec agis: tale ē. Qui
gladio ꝑcusserit: gladio. i. peccato sui⁹ rei peribit. In q̄

Nico.de lyra

negocio reḡrit tp̄s debitus ad ꝺ q̄ ꝺñ fiat: qz ꝺlitio tpis est
q̄dam circūstātia act⁹ debiti: igit cuilibet sollicitudini ad hoc
q̄ sit debito mō ordinata: reḡrit tp̄s debitū: vt imīnēte messe
est tp̄s debitū sollicitudis circa fruges colligēdas: ⁊ imīnen/
te vindemia ē tp̄s sollicitudinis vindemiarū. ⁊ tōo si aliqs ꝑ
occuparet tp̄s sollicitudinis vindemie de ipsa sollicit⁹ in tpe
messis eēt inordinata sollicitudo ex ꝑte tpis: qđ faciūt illi q̄
sūt īmoderate ⁊ sup flue solliciti: ⁊ ꝺ ē qđ ꝓhibet dicēs: Noli/
te q̄ solliciti eē in crastinū. i. in futurū: sollicitudinē. s. futuro
tēpori debitā inordinate ꝓoccupādo. Qz enī crastinum aliqs
accipiat ꝑ futuro: ptz Josue. xxij. Cras dicēt filij vestri filijs
nr̄is tē. i. in poster⁹ tp̄s. Seqūt: a Crastin⁹ enī dies tē. i. tē/
pus futur⁹ habebit sollicitudinē sibi ꝓgruā ⁊ debitā: sic patz
q̄ ex variatiōe tpis occurrūt varia fiēda de q̄b⁹ boles debent
tunc sollicitari. ideo subdit: b Sufficit diei malicia sua. i.
cuilibet tēpori sollicitudo sua: q̄ quidē sollicitudo dicit mali/
cia: qz est quoddā malū pene, in statu enī innocētie non indi
guisset hō tali sollicitudie. Ca. VI
Moraliter. Attēdite ne iusticiam vestram facia
tis coz̄a hoib⁹ tē. Et illꝰ qđ seqūt: ff Cū ḡ facis elemosynā
tē. Chrysо. Si bonoꝛ q̄ facis vis inspectores hr̄e ecce habes
nō solū angelos ⁊ archangelos s etiā deū vnīuſoꝛ. k Cū
orat: nō erit' sic hypo. tē. Chrysо. Est aūt oratio q̄ddā spūale
tributū: qđ offert alia deo ꝺ vilcerib⁹ suis: quāto ḡ glorioſioꝛ
ē: tāto cauti⁹ ē fuāda: ne ꝑpt̄ boles facta vilescat. d Mul
tes nolite multū loq̄. Aliud ē ꝺmo mult⁹: aliud diuturn⁹ affe
ctus. Absit ab oratiōe mīta locutio: s nō desit mīta ꝑatio. sz
feruēs affectio ꝑseueret. g Sic ḡ vos orabit' tē. Glo. Nō
solū his ꝝbis orat: s etiā aliis ſb eodē sensu ꝓcept'. h Pa
ter nr̄ tē. Aug⁹. Admonēt ꝺ diuites vt genere nobiles vt cū
facti fuerit xp̄iani nō sup bire aduersus paupes et ignobiles
q̄m simul discūt deoꝛ pr̄ nr̄. qđ ñ possūt si pie dicere nisi se frēs
ē cognoscāt. i Sāctificet⁹ nomē tuū. Chrysо. Digna ē deū
dep̄cātis oratio. nil petere añ ꝑtis gliaz s oia el⁹ laudi post/
ponere. a Aduēniat regnū tuū. Ad rp̄m q̄ ē dei regnū nō
veniem⁹ ad gliaz nisi ꝑ⁹ ad nos veniat ꝑ grāz. ct Fiat vo/
lūtas tua tē. Aug⁹. i. obediat ꝓcept' tuis ab hoib⁹ terrentis.
sic ī celo ab angelis sāct'. e Panē nr̄m substātialē da nob
hodie. i. eucharistiā q̄ reficit aliaz naturā corpis trāscēdētē et
q̄tidie ꝑ fidelib⁹ offert. ff Et dimitte nobis debita nr̄a tē.

Greg⁹ ā ſ. i. futur⁹. ſ rūc enī de ipo⁹ z nō aū curabitis.
a num. Crastinūs enim dies solli/ a
a ſ nō eget alterius. b ſ dies malus non est sc̄a
in eo sunt mala. c ſ nō peccatū: sed labor⁹ ⁊ angu
b cia⁹ erit sibiꝑsi. Sufficit diēi mā/ b
stia seculi.
licia sua.
Nolite iudica/ Ca. VII c
a ſ a deo. ſ vel non iudicabimini.
d re: ſi iudicābimini: nolite ꝺdēna d
re ⁊ nō ꝺdēnabimini. In quo enī

nes ā semp sūt ītēti nos bonis sp̄ualib⁹ spoliare. h Lucer/
ne coz̄pis tui tē. Remig. Per lucernā eccl̄ie rector: significat ā
bū oculꝰ ꝺ: qz plebi subiecte q̄ coz̄p⁹ itelligit salutaria vide
re debet. Si ḡ eccl̄ie rector errauerit: quāto magis subiect⁹ si
bi ꝓpis deuiabit. o Nō potest⁹ deo ser. tē. Hiero. Nō dixit
q̄ hz diuitias: s q̄ fuit diuitijs. q̄ enī diuitias ser⁹ ē custodit
eas vt ser⁹ dñm: q̄ ār eaz fuit⁹ excussit iugū distribuit eas
vt dñs. f Ne solliciti sit⁹ aie tē. si dic⁹ vt mād ucet⁹: s qđ mā
ducet⁹, mād ucare nāq; necessariū ē ad sustētatiōez nature. sol
licitari ꝺo circa sūptuositatē cibi vl delicatiōez gule. Et idē di
cēdū de veste. i Nōne aia pl⁹ tē. Hiero. Qui maiora ꝓstitit
vtiq; ⁊ miora ꝓstabit. g Respicite ꝺvo. ce. i. vere ꝺplatiuos.
i Am no ſerūt tē. se negocijs secularib⁹ ꝺplicādo et dñs pro
eis sollicitat ad necessaria mīstrādo. b Considerate lilia. i.
vere castos. i Quō crescūt. i. ñ solū labore suo s etiā dei do
no. Sap̄. vij. Et cognoui qz nō possū eē ꝺtinēs nisi deus det.
f Si enī fenū agri qđ tē. ꝑ fenū virēs ad hoz̄ ⁊ ꝑ⁹ mittēdu⁹
i ignē significāt vane glorioſi ad tp̄s florētes: ⁊ ꝑ⁹ ignē geben
ne ēternalē sustinētes. Igit si eis de⁹ dat tēꝛa bona i terra suis
elect⁹ dabit i celo mīta maiora. k Nolite ḡ solliciti eē. expo/
nat vt. s. l Dec enī ofa tē. sollicitudle nimia: qz ñ ꝓsiderāt
dei ꝓuidētiā extēdi ad ñ ſiferiora. o Querite ḡ ꝑmuz tē. i.
celestia bona. Et iusticiā ei⁹. ꝑ quā ꝑuenit ad illa. ꝑt Et
ꝺ ofa tē. Chrysо. i homel. Nō dic dabūt ⁊ adꝺcient vt discas:
qz ꝑtia nihil sūt ad magnitudinē futuroꝝ. q Nolite solli/
citi esse ī crastinū. i. rāḡ certi de vita vr̄a: qz sicut dic Seneca:

Dies sicut victima ē ordināda. Ca. VII
1 Nolite iu. Dic xp̄s regulat affectū hoīs circa ꝓximū. et
ꝑmo respectu mali. scdo respectu boni. ibi: Nolite san
ctū dare ca. Prima ī duas: qz ꝑmo oñdit q̄ ꝓxim⁹ ſ ē temera
rie iudicā⁹. scdo q̄ hō nō ē temerarie arguēd⁹. ibi: Quid vi
des fe. Circa ꝑmū adūtēdū q̄ iudiciū vno mō ē act⁹ iusticie ā
ptinet ad iudicē secularē vel ecclīasticū: ⁊ ꝺ hō nō loq̄t h. Alio
mō accipit⁹ iudiciū, put aliqs aliq̄b⁹ signis male iudicat ꝺ ꝓxi
mo: ⁊ qz istud vt ſ plurib⁹, pcedit ex mala affectiōe: qz q̄ male
afficit ad aliquē: male iterꝑtat facta ei⁹: ⁊ ꝺ ꝓhibet dicēs: No
lite iudicare ⁊ nō iudicabimini. i. vt nō ſcurrat' petm̄ mortale
ꝑ qđ sit' digni ī iudicio ꝺdēnari. Ad ſtell ecū. hui⁹ sciendū q̄
aliqs pōt iudicare male de ꝓxio multipliciter. Uno mō ex eui/
dētia facti: cū aliqs iudicat aliqnē homicidā: qz vidit eū ſter/
ficere hoīez: ⁊ ꝺ nullū ē petm̄. Alio mō ex signis euidētibus:
vt si aliqs iudicet aliquē fornicatorē: qz vidit cū cū aliq̄ nudū
cū nuda: solū cū sola: ⁊ ꝺ ſsīt nullū est petm̄. Tertio mō ex sig
nis leuib⁹: ⁊ in ꝺ iudicio triplex ē gradus. Primus est quādo
leuibus signis aliqs dubitare incipit de bonitate fratris. et ꝺ
peccatū veniale est: qz ꝑcedit ex humana infirmitate: ⁊ ꝺ non
vocat iudiciū ꝓprie: sed suſpicio. Scds gradus est qñ ex tali/
bus signis firmiter tenet in animo q̄ frater sit mal⁹: ⁊ ꝺ ꝓprie
ꝺ iudiciū: qz iudiciū importat firmā sniaz: ⁊ ꝺ ē petm̄ morta
le: si malū quod iudicat de fratre ex leuib⁹ signis sit de genere
peccati mortalis. petm̄ enī mortale ē qđ cōtrariatur charitati.
Qz aūt aliqs ꝺdicto modo iudicet fratrē: est ex tra ordinem
fraternā. Tertⁱ⁹ gradus ē: qñ ex leuib⁹ signis non solū ꝺdicto
modo iudicat: ⁊ etiaz ꝑcedit ad punitionē fratris sicut de fa
cto: ⁊ ꝺ ē graui⁹: qz nō ē solū ꝺ charitatē: s etiā ꝺ iusticie eqta
tē: ⁊ ꝺ talib⁹ intelligit ꝝbū ꝓdictū: Nolite iudicare.
d In q̄ enī iudicio iudicauerit' iudica. i. ſm mensurā temerī/
tatis ī iudicādo malū de fratre: ſm ꝺ erit vindicta pene.

Quid aūt

a In q̄ mensura. Pōt in hac mensura in qua aliud mensuratū ē: vt triticum:
aliud mēsurari: vt hordeū. ⁊ alia quātitas: vt sī vn⁹ modi⁹ de vno: centum de
alio. Ira facit de⁹: ⁊ nō inique vt illi in eternū. Et ipsa infamia vel malū qđ
intuleris: causa ē cur pena debitā incurras. Juste q̄ eternalē pōt ꝑfrui vo/
lūt eternā penā inuenīūt: ⁊ quoꝛ volūtas nō habuit finē peccādi: nec habebit
finē torquēdi. b Quid aūt vi. Ecce moderamen iu
dicij: vt puenⁱ⁹ maiorib⁹ alīū nō iudicet ꝺ minoribus.
Quid aūt. Multi enī ꝑueri maiorib⁹ leuioza in fra
tre magis volūt vituꝑare ⁊ dānare q̄ emendare. Et si
pleni odio vel inuidia vel malicia: dānent in eo qđ de/
linquit ira q̄ est vt festuca: odiū vt trabs. Jra⁹ alicui
vult aliqđ cū corrigi q̄ odit: ꝺ velle neāt. ⁊ ideo impol
sibile dicit: vt festucam fratri demat: q̄ trabem gestat.
Pr̄i⁹ q̄ trabs odij: inuidie: simulatiōis ⁊ totⁱ⁹ malicie
reḡrieda ēt vt sic misericorditer respectu dei nō nr̄i: fra
trem possimus increpare: vt siue ꝑsit illi correctio siue
nō. nos tñ de simplicitate nr̄i oculi sim⁹ securi. Quid
aūt. Oculⁱ⁹ q̄ in paradiso post culpā ē reserat⁹: apte vi
det nō vnde ꝓficiat: ꝺ vſi in deteri⁹ cadat. Dicit enim
iactantiā vane laudis: ꝺ sibi cec⁹ alijs vult mederi.
Quid aūt. Apert⁹ oculⁱ⁹ male videt. s. iactantiaz sui
dū aliꝭ vult mederi. Sed cec⁹ si nō valet intueri dū ī ꝺ
deteri⁹ cadat. Qui enī inuenīt aliqs ab ꝺ vitio alicuⁱ⁹: qz
vnusq̄sq; suis fatcns: aliena facile reꝓhēdit: et aliena
grauⁱ⁹ tolerādo q̄ sua: sumit auctoritatē arguendi: si
ne exemplo sue emēdationis. Saltem ī eo z temere iu
dicant in oculo habēt trabem. Aut quō dicis tē.
Jā ē nō poteris minⁱ⁹: vt irā in fratre emēdare: donec
maius. i. odiū vel inuidiā ꝑpulſeris de corde tuo.
Hypocrita ēijce ꝓmuz trabē
a ſ antea cecus: qz caligine peccati ꝑcussus.
de oculo tuo: et tūc videbis ejicere
a ſ moner dispēsatores eccl̄ie ne dēt fratrī cautⁱ⁹
festucā ꝺ oculo fratrⁱ tui. Nolite sā
a ſ verbū ꝑdicatiōis qđ ū debet corrūpi. b ſ nō
facile inenies q̄ ei placear q̄ margaritas calcat.
cūm dare canibus nec mittatis
a ſ qz nō possunt respicere ad immundicia.
margaritas vras añ porcos: ne
a ſ cōemptores veritatis vilipendā. ſ porci.
forte conculcēt eas pedibus suis
a ſ ad voluptates et vitia. ſ canes impugnādo
veritatē. b ſ fidei vestre simplicitatez. ſ fidem
vestram: pon arcana dei q̄ incorruptibilia sunt.
f ⁊ canes cōuersi disrūpant vos. k
a ſ fide. ſ vires. ſ ita mundanis oculis ad deuz
⁊ ꝓximum petite. ſ vtram. ſ spe.
g †Petite ⁊ dabitur vobis: q̄rite ⁊ l+m

a ſ. i. ipm iudiciū est causa ꝺre a deo iudicemini.
ſ bono vl malo. b ſ. i. penis iudicij cui mali pu
iudicio iudicaueritⁱ iudicābimi/
nierio. a ſ. i. supra mēsuram culpe eris mēsura
pene ⁊ ſi eterne.
a ni †et in q̄ mēsurā mēsi fueritⁱ: re/
a ſ leui⁹ qđ q̄ ꝺrurdat oculū mēt: ſz nō obtecat.
b meriet vob† Quid aūt vides festā b
a ſ grauⁱ⁹ crimē. b ſ interiori intentiōe mētis.
cā ī oc̄lo fratrⁱ tui: ⁊ trābē i ōculo c
ſ consideras.
c tuo nō vides? Aut quō dicis fra/ e
tri tuo: frater sine: ejciā festucā ō
ſ trabes alia ira.
oc̄lo tuo: ⁊ ecce trabs est in oculo
a ſ appetens videri qđ nō es. b ſ redi ad cau/
telā tui primū te curās: deinde fratrem.
b tuo: Hypocrita ējce ꝓmuz trabē f
a ſ antea cecus: qz caligine peccati ꝑcussus.
de oc̄lo tuo: et tūc videbis ejicere
a ſ moner dispēsatores eccl̄ie ne dēt fratrī cautⁱ⁹
e festucā ō oc̄lo fratrⁱ tui. Nolite sā
a ſ verbū ꝑdicatiōis qđ ū debet corrūpi. b ſ nō
facile inenies q̄ ei placear q̄ margaritas calcat.
cūm dare canibus nec mittatis
a ſ qz nō possunt respicere ad immundicia.
margaritas vras añ porcos: ne b
a ſ cōemptores veritatis vilipendā. ſ porci.
forte conculcēt eas pedibus suis
a ſ ad voluptates et vitia. ſ canes impugnādo
veritatē. b ſ fidei vestre simplicitatez. ſ fidem
vestram: pon arcana dei q̄ incorruptibilia sunt.
f ⁊ canes cōuersi disrūpant vos. k
a ſ fide. ſ vires. ſ ita mundanis oculis ad deuz
⁊ ꝓximum petite. ſ vtram. ſ spe.
g †Pētite ⁊ dabitur vobis: q̄rite ⁊ l+m

† Mat.4.e

† Luc.6.a

† Luc.11.a

te fidei reuelāda infidelib⁹ obstinatis: qz ex ꝑ
dictis sequit ꝓcēpt⁹ sacrameꝛ ecclē: ⁊ deri
sio fidei catholice ⁊ occisio ministroꝝ: ⁊ hoc ē
qđ dicit: h Ne forte ꝓiciatⁱ eas pedibus
suis. videlz ꝺuina sacra: vl fidei secreta: q̄ di
cunt ꝺ margarite, ꝑl coꝛ p̄ciositatē ⁊ pctō
res dicūt porci, ꝑl coꝛ īmūditiā. i Et ca
nes. i. obstinati infideles. k Disrūpāt vos.
ꝺ ē interficiant. l Petite et dabit. Postq̄
saluator dedit legē euāgelicā: hic oñdit eam
obseruabilē. hec enī ē vna de ꝺditiōib⁹ legis
scz q̄ sit obseruabilis. Ad obseruationē ipi⁹
tria faciūt. ipi oratio diuini auxilij: conat⁹ li
beri arbitrij: euitatio mali ꝓxij. ⁊ ideo ista
tria ponit ꝑ ordinez. scdm ponit ibi: Intrate
ꝑ angustā portā. tertiū ibi: Attēdite a falsis
ꝓphis. Prima adhuc in duas. qz ꝑmo oñdit
qđ reḡrit ad hoc q̄ oratio sit ex audibilis ex
ꝑte oratiōis. ⁊ scdo ex parte ipi⁹ orantis. ibi:
Ois q̄. Circa ꝑmū sciendū q̄ oratio ē exaudi
bilis trib⁹ ꝺcurrētib⁹. Primū ē q̄ sit pia. i. ꝺ
ptinētib⁹ ad saluteꝫ. scdm est q̄ sit pseuerās. i.
nō interrupta ꝑ aliqđ orationi contrariū: qz
nō cessat orare qui nō cessat dā facere. tertiuz
est q̄ oret ꝑ se: qz Iz aliquis pie ⁊ pseueranter
oret ꝑ alio: tā effectus orationis possit impe
diri ꝓpter malicia illi⁹ ꝑ quo orat: sed trib⁹
ꝓdictis ꝺcurrentibus semp exaudit: ⁊ hoc ē
qđ notat in trib⁹ ꝝbis hic positis. Petite. s.
pie. m Querite. perseueranter.

Pulsate

cognitio manifestationē rerū. Nouū primū petit. scōm querit: illud vt detur: hoc vt inueniat. Sed in hoc secūdo primo est cognitio vie q̄ possessionis. Et qui veram viā inuenerit queniet ad possessionez que tm pulsanti aperietur.

Aug⁹. Operose quidem quid ista tria inter se differant exponendum putauit. Sed longe melius ad instantissimam petitionem omnia referuntur. Hoc quippe ostendit vbi eodem verbo omnia conclusit dicens: quāto magis pater vester qui in celis est dabit bona petentibus se: non enim dixit petentibus vel querētibus vel pulsantibus.

a Omnis enim qui petit. Et precbeat constantiam perseuerandi: diligētiaz querendi: fiduciam impetrandi addit: omnis cē.

Supra docuit quid petamus regnuz. s. Hic dat cōfidentiam vt nihil dubitantes petam⁹. Nō denegat se petentib⁹ q̄ sponte obtulit se non petentib⁹: et querentes inuenient cum qui non querētibus dedit vt inueniret: et pulsantibus aperiet: qui clamat: Ecce ego sto ad hostiū et pulso.

b Aut quis. Explanat q̄d petendum sit et ex humana circa filios beniuolentia diligentiam patris circa nos cōmendat. Petentibus christū recta fide non datur lapis offensiōis nec duricia cordis. Vbi si petierit patrē vestrū charitatem sine qua nil sūt cetera: vt sine pane inops ē mēsa: cui straria est cordis duricia.

c Si piscē. Per piscem fides que sub fluentis spiritussancti nutritur. Piscē dicit inuisibiliū fidem: vel ꝓpter aquaz baptismi: vel qz de inuisibilibus locis capit: vel qz fluctibus huius mundi non frangit. In euangelio Luce sequit cōparatio ouī et scorpionis. In quo spes accipitur: quia in eo nondū est fetus p̄fectus: sed foueđo sperat. In scorpione cui⁹ aculeus retro timendus est: accipit contrariū spēi. s. retro aspicere cuz spes se debeat in anteriora extēdere.

d Si ergo vos. Quanđoquidē patres bona tribuūt filijs. ergo multo magis pater noster q̄ bonus ē incōpabiliter bona dabit petentibus se filijs.

e Nostis bona. Scōm sensū eorum. bona qui ea pro bonis habent q̄cq̄ et in rerū natura bona sunt: et ad vitam istā ptinētia: q̄ malus non de suo dat. Nomini enī est terra cē. Vel apostoli mali dicuntur. Rum ad se respectu dei qui solus bonus ex quo omnes boni.

Pſ.23. 1.
1.dī.i pn
10.q.1.c.
placuit.
Rom.3. e

Costat q̄ a deo nō nisi bona ꝓcipimus qualiacūq; nobis videant. Omnia enī electis in bonum cooperant et omniū bonorum spiritualiū distributor est: vt opa charitatis impleantur.

f Dabit bona. Jā est spiritussanctus. Vel bona. s. eterna que non dantur nisi filijs.

g Petentib⁹ se. Omniū bonorū spūalium distributorem: vt opa charitatis impleantur. Unde subdit: Omnia ergo cē.

h Omnia ergo. Quia amare amantē nature ē: nō amantem ho cogi beneficijs ad amorem: perfectiōis christi est. Cū nos priores vt nobis fieri velim⁹ alijs facere iuberet: mō q eundē sensum astruit dicēs: Oia ergo que cē.

Jā ē bona que vultis accipe ab alijs: eadem facite illis: vt charitas primi impleat que sine dilectione recte nō pōt pfici. Et ideo addit: Hec ē lex et ꝓphete: q: nec dē sine primo: nec primus diligit sine deo.

i Quia nō ex odio vel ex inuidia iudicandus est primus: ergo qua charitate velletis moneri facite alijs.

k Et faciant vobis. Quia addit hoies: dicit tm de dilectione primi. Ut nec subdit: tota lex. relinquit ho de dilectione dei. Q̄ si dixisset: Oia q̄cunq; vultis fieri vobis facite alijs. vtrūq; cōplexus esset: in q̄bus tota lex: ꝓpter salutem hominū scriptū ē in ꝓphis et lege.

l Intrate. Et si difficile sit vt alij facias q̄ tibi vis fieri: tū sic faciēdū ē vt intremus.

Luc.11. b

m Per angustā. Angusta q̄rit: nec ab oibus inuenit. Nec oēs q̄ inueniūt p eaz ingrediūt: q: capti secli retrocūt.

n Quis charitas sit lata: tū p angusta et ardua abducit hoiez a terra.

o Quid angusti⁹ illo foramine q̄ vn⁹ ex militib⁹ ī latere ꝓphete aperuit: p q̄ tū angustas portas iam pene tot⁹ mundus intrauit.

p Et speciosa. Hāc et si nō querāt: oēs tū inuenīt: q: ī ea nati. Voluptas vt mere trix importuna suis oblectamētis oēs inuitat. et ideo multi intrāt p eā.

q Et angusta. Satis angustū ē oia ptermittere: vnū solū diligere: vnū q̄rere: ad vnū q̄cūđe pulsare: pspera nō ambire: aduersa nō timere.

r Et pauci sunt. Si pauci inueniūt: pauciores p eā intrare ꝓtendūt. Nemo intrat sine labore et sine animi puritate.

s Attendite. Cū dixisset artā viā a paucis inueniri: ne forte sui ꝓplicarēt erroriб⁹ pseudo. ꝓphaꝝ adiecit: attēdite.

t Attendite. Q̄ supra latā portā dixit falsos ꝓphas aptius dicit.

Attēdite. Licet b̄ oīb⁹: q̄ alijq̄ habitu et sermone: aliud op̄ ostendūt possit accipi: tū specialiter de hereticis

a Pulsate et ape. vob. ex q̄ ptz q̄ loquit de oratiōe facta. p se cū dicit: Et apiet vobis: ex q: istis trib⁹ occurrentibus semp exaudit. ideo subdit: Quis enī q̄ petit cē. Sequit: b Aut quis ex vobis hō cē. vbi declarat q̄d dictuz ē p exēplū: q: si hoies q̄ tā pni sūt ad malā. et ipso dicūt mali: tamē filijs suis petētib⁹ ab eis bona dāt ill⁹ multo fortiꝰ, c Pater vester q̄ celis ē. q̄ ex natura sua ē bonus: p essentiam.

d Dabit bona pe. se. scz gratiam et gloriam.

e Dia g. Hic ostēdit p q̄d oratio ē exaudibilis a pte orantis: q̄ fit q̄ iuste viuit: faciēdo alteri q̄d sibi vult fieri: et b ē q̄d dr: Dia g̃ q̄cūq; vultis cē. oia enī p cepta ordinātia hoiem ad primum nō sūt nisi q̄da p clusiones deriuate ex isto ꝓncipio: sicut i speculatiuis boc ꝓncipiū. De q̄liber affirmatio vel negatio: se habet ad oia que sequunt ex ipso. et ꝓpt hoc subdit: f Hec ē enī lex et ꝓphe. Intrate per angustaz. Hic ponit scōs q̄d reꝙrit ad legis euangelice implētionē. s. liberi arbitrij conat⁹: q: lex datur de actib⁹ virtutū: et maxie lex euāgelica q̄ ē pfectissima: virt⁹ aūt ē circa bonū et difficile. et ideo ad ꝓpletionē ei⁹ reꝙrit conat⁹ hois. et hoc designat. cū dr: g Intrate p an. potā: quia lex euāgelica ē porta ꝓtrandi ad gliaz. ōr aūt angusta ꝓpter artitudinē virtutis q̄ ꝓsistit in medio: et fm q̄ dicitur ī. ethicoz: difficile ē attingere medium sed facile ē deuiare a medio: et sicut sagittātibus difficile est pcutere signum sed facile est deuiare a signo. Et sic ē de bono virtutis: q: bonū contingit vno modo: malum aūt omnifariam. ad hoc enim q̄ act⁹ sit virtuosus oportet q̄ sit bonus de genere et ex omnibus circūstantijs q̄ difficile ē ꝓcurrere: sed actus efficitur magis ex singulis defectibus: q̄ facile est cōtingere: et hec designant cum dr: h Lata porta cē. quia multi inueniunt defectuosi: fm q̄ describit Ecclesiastes. j. Stultoz infinit⁹ est numer⁹ et pauci valde inueniunt virtuosi: et hoc ē q̄ subdit: i Et angusta cē. et ptz.

k Et tēdite a falsis. Hic ponit tertiū q̄ reꝙrit ad implētionē legis euangelice. s. vitatio false doctrine. dicēs: Attēdite. i. diligēter cauete.

l Et a falsis ꝓphis. i. doctoribus hereticis. ꝓphaeni vno mō idem ē q̄ ꝓcutor: et q: venenū nō ꝓpinat nisi melle tinctū. ito subdit ibi.

Qui ve.

hereticē: q̄ quadā pietat⁹ veste tecti venenato ālo et intentiōe nocēdi lupi sunt rapaces: vel exteri⁹ si copia dat q̄cūđo vl interl⁹ corrumpendo.

a Ad vos in. In ospectu hoim filios mistrios iusticie dū ieiunāt: ozāt: elemosynas dāt: sed nō sunt eoz fructꝰ: q: ꝓ vitio eis reputat.

b Ab fructib⁹ eoz. Hiero. Non a veste: sed ab opib⁹: q̄ de manifestis accipit.

ꝑ vt decipiant.

a qui veniūt ad vos in vestimētis ouiū: intrinsecus aūt sūt lupi rapaces. a ꝑ iō cauere ne vos dilamēt blanditijs et simulationibus. a ꝑ quō illi dinoscentur.

b paces? A fructib⁹ eoz cognoscetis eos. a ꝑ si super eas pendeant vites: non ramen de eis: quia non sunt in vite.

c eos. Nūqđ colligunt de spinis uuas: aut de tribulis ficus? Sic ꝑ non.

d ꝑ vt de spinis nō colligūt vue. ꝑ volūtas bona. omis arbor bona fructus bonos facit: mala aūt arbor fructꝰ malos facē: neq; arbor mala fructꝰ bonos facere? Dis arbor bona. a ꝑ de numero fidelium separabitur.

e que nō facit fructū bonū excide. a ꝑ qui parat⁹ ē diabolo et angelis ei⁹. b ꝑ q: mala arbor nō potest facere fructū bonū.

f tur et in ignē mittet. Igitur ex fructibus eoz cognoscetis eos. ꝑ confitentur se nosse deum: factis aūt negant.

g Nō ois q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoz: sed q̄ facit voluntatem patris mei q̄ in celis ē: ipse intrabit i regnū celoz? Multi dicent mihi in illa die domine dñe: a ꝑ qui modo scōs p fidē inhabitat p ducit eos ad visionē pacis.

h nonne in nōmine tuo ꝓpheta uim⁹: et in noīe tuo dēmonia eiecim⁹: et i noīe tuo virtutes multas fecimus: et tunc confitebor illis quia nunq̄ noui vos? Discedite a me oēs q̄ opami iniq̄tē. a ꝑ ecce non magnum est virtutes operari. a ꝑ qui aliquando dicere dissimulauit. a ꝑ vt nō. b ꝑ i nullo approbauit sed reprobauit.

i Cap.13.a

Allego.

c Mundā. Allego. Spine et tribuli sunt hereticis: q̄b⁹ nullus sapiētiū scitatē vl veritatē poterit inuenire: sed p scindūt et cruentant apteos animātes. Vel spine et tribuli cure sunt seculi: punctionesq; vitioz. Una et ficus: dulcedo noue conuersatiōis q̄ xp̄s in nob elucidat: et feruoz dilectionis q̄ lerificat eoz hoies. Nō q̄ de spinis et tribulis vua et ficus: q: mens adhuc veteris hois ꝓsuetudine ꝓfessa pōt simulare: nō ferre fructus noui hois. Q̄ si aliq̄s dicta vl facta malozuz p̄ sunt bonis: nō ꝑ facit mali: sed fit de illis ꝓ filio dei: q: nō eoz fructꝰ est: sed vitis que sup spinas aliq̄s euberat. Sed carpendꝰ est botꝰ: spina cauenda.

d Ego vitis xp̄us. Sui: palmites. qui ferunt uuas. i. opa spūs q̄ inebriāt mentē.

e Sic: id est fm p̄dicta impossibilitatē: q: de mala radice nō pōt fructꝰ suauitat⁹ erūpe. Expectā di sūt boni fructus de bona arbore. Arbor bona vel mala: nō natura q̄ in oīb⁹ bona a deo ē creata: p̄ voluntas bona vl mala.

f Fructꝰ opa q̄ nec bona male volūtat⁹ pōt esse: nec mala bone volūtat⁹.

g Fructꝰ bone arboꝛ: gaudiuz: paz: patientia: longanimitas cē. Quos fructꝰ nō nisi bona voluntas parturit. Sic ecōtrario malos mala intētio nutrit.

h Nō pō. cē. Nō ait: non pōt mala arbor bona fieri: vl bona mala: q: paul⁹ de ꝑsecutore factꝰ apls⁹: et alia manēte integra natura. effectu voluntat⁹ corūpit: vel in meli⁹ mutat⁹.

i Uolūtas vniuscuiusq; arbor bona vel mala. Et sicut arbor radicat⁹ in terra: sic volūtas i aia.

k Fructus male arboris sunt opa carnis. s. fornicatio: īmūdicia: luxuria.

l Dis ar. Hac sententia hypocritas et pseudo ꝓphas dānat: et q̄ s. docuit de cordis mūdicia hoc exēplo ꝓfirmat: q: nemo de mala intentiōe fructū bonuz petit: nec de bona nisi bonuz metit.

m Igit ex fruc. Quasi di. a falsis ꝓphis attēdite: et ex fructibus eos cognoscite.

n Ex fructib⁹. Quia licet dicāt: dñe dñe: nō ꝓtinus sunt credēdi. hoc aūt dicunt vt a vobis recipiant. Vere dicere dñs iesus: est i corde credere: oze cōfiteri: opibus attestari. nam vnū sine altero negare est.

o Nunq̄ nouit vos. Non nouit lex tenebras: id est non aspicit: quia si aspiceret tenebre non essent.

p Qui operamini iniquitatem. Non qui operati estis: ne tollat penitentiam: sed qui in iudicio: licet non habeatis facultatem peccandi: tamen habetis affectum.

Omnis ergo

a Qui ve. ad vos i ve. ouiū. q: falsaz doctrinam palliāt apparētia vtutū: et q: nō pūt vitari nisi cognoscant: et nō pūt cognosci ex apparētia exteriorū subdit vnde debeāt cognosci. s. ab opib⁹. ꝓpter q̄d dicit: A fructib⁹ eoz cē. Sequit: b Dis ārbo. cē. arbor bona dr ꝙ hō hōis volūtatē bonā: et talis vr sic sp facit op⁹ bonū. Et sīr arbor mala est hō hōis malā voluntatē: et iste sp facit malū actū: sic enī sedens in q̄tū sedēs nō pōt ambulare. vñ i sensu cōposito falsa ē: quia sedēs q̄ sederet et ābularet sīl. i sensu tū diuiso est vera: q: ille qui sedet nunc pōt postea ambulare: sic hōis bonā voluntatē dū retinet eā non pt male agere: q: ad bonitatē voluntatis reꝙrunt oēs circūstātie bone. hō tū hōis bonā volūtatē nunc: pt eā dimittere: et sic male agere. et ꝓpter hoc subdit: c Dis ar. q̄ nō fa. fruc. bo. excidet. s. i morte q̄ a vita pūri separabit.

† De regu. li.c.2.

d Et in ig. mittet. s. gehenne: et sic apparebit fructꝰ talis arboris. ꝓpter q̄d repetit: Igit a fructib⁹ eoz cē.

† De decē. c. q̄uis. ū.3.c

e Non ois q̄ dicit: Ostenso q̄d reꝙrit ad leg⁹ implētionez: osūdit q̄ aliq̄ non sufficiūt sine istis ad salutē: q: inter alia illa q̄ videntur magis sufficere ad vtēst cōfessio fidei vel operio miraculoz vel ꝓphetia. vel ista cōiuncta sīl: et tū nō sufficiunt. Confessio ei fidei sine operibus nō sufficit: q: talis fides mortua est: vt ꝑ Jaco. ij. et b est q̄d dicit: Nō ois q̄ dicit mihi dñe dñe cē. contendo fidē catholicam: nisi assint opa. ideo subditur:

† 1.q.1.p/ pheraut.

f Sed q̄ facit voluntatem cē. sīr ꝓphetia non sufficit ad salutē: q: aliq̄s dat⁹ est boibus: sicut ipi balaaz: vt ptz Num. xxiij. et iō dicit:

† Ad.9.g

g Multi dicent mihi i illa die. s. iudicij extremi.

h Nōne in noīe tuo ꝓphetauim⁹. Sīr nec electio demonū: q: aliq̄s q malos hominēs talia fiūt ad invocationē nois xp̄i: ad declarationē virtut⁹ xp̄i: licet ipi innocantes sint mali: sicut hr Act. xix. q: quidā infideles eiiciebant demones dicēdo: Adiuro vos p christū quē Paulus ꝓdicat. Verūtamen q: tales indigne assumūt nomē xp̄i: iō sup ipos aliq̄s dat ptās demoni: sicut in eodē ca. dr. et b est q̄d dr:

† Pſ.6. Luc.13.k

i Et in no. tu. de. eiecim⁹. Sīr nec miracloꝝ opatio: q̄ sīr aliq̄s p malos fiūt ad invocationē nois xp̄i: nō ꝓpter merita invocātiū: sed ad fidei xp̄i ꝓfirmationē. et b est q̄d dr.

k Et in no. tu. virtutes multas fecimus. Ratio aūt oim predictoꝝ est: q: sūt gr̃e gratis date q̄ dant p̄ncipaliē ad vtilitatē cōmunē eccle. et iō ad vtilitatē singlar⁹ psone. et iō aliq̄s p malos hoies a deo nobis dantur: sicut bona clemosyna aliquādo datur a bono domino mediante malo seruo. ꝓpter quod subditur:

l Et tūc cōfitebor. Et tūc cōfitebor. notīcia. s. approbationis sed reprobationis. ꝓpter q̄d seqtur: Discedite cē. et patet littera.

c Omnis

a ¶ Dis ḡ ꝺ au.ꝛc. Quasi. ois ꝑdicta bene tenẽda sunt: qꝛ ꝺ tenet assimilabit ꝛꝓ: ꝺ non tenet: diabolo. ¶ Qui audit hec ꝙ in monte habita sunt. Q̃ dicit vt oñdat sermonez in monte habitũ oĩb⁹ ꝓcept⁹ ꝺb⁹ ꝛpiana vita ꝛ format esse pfectus.

b ¶ Assimilabitur. Quia sicut ꝛpis de ꝙ sonis variꝫ vnã ecclesiã ꝛstruit: rerudit: regit in vitã dedicatur⁹ eternam: sic ille variꝫ virtutib⁹ ppetuã mãsionẽ sibi edificat: ꝛ futura dedicatione cum ꝛpho letabitur. c ¶ Siro. Illi ꝺ dicit vt sapiẽs architectus fundamentũ posuit in christo.

d ¶ Qui edificauit ꝛc. ille edificat ĩ christo ꝺ q̃ oñdit ab illo facit. e ¶ Supra petrã. A qua petr⁹ nomen accepit ꝓ firmitate fidei. i. sup̃ seipꝫ edificauit ecclesiam.

f ¶ Et descendit ꝛc. Trib⁹ modis diabolus ꝛpugnat: carnis ꝛcupiscentia: exteriorib⁹ mundi oblectamẽtis, vel per se cum vniuersos ventꝰ impulsionũ laxat.

g ¶ Pluuia. Concupiscẽtia qua quisq̃ tentatur: q̃ sensim rigorẽ fidei emollit: q̃ si non ꝓficit: maiora flumina euenĩt.

h ¶ Qui audit verba mea ꝛc. Exterius. Et ideo nõ ḅz excusationẽ: sed est ruina eius magna: qꝛ monita salutis ꝛcepsit.

i ¶ Homi stulto ꝛc. De quo ꝺr: Inimic⁹ homo ḅ fecit: cui⁹ opera omia instabilia sunt ꝛ ruine patent.

k ¶ Super arenam. Qualiacunq̃ sint q̃ sup concupiscentiam vitiorum fundant non stabunt. l ¶ Et cecidit ꝛc. Omis ꝓscientia que fixa in deũ spe nõ pmanet: in tẽptationibus nõ valet subsistere. Et tanto amplius agitur: quãto plus in bis q̃ mũdi sunt a superioribus diligit: ꝛ vere omẽs mali vel ficte boni ingruente q̃libet tẽptatiõe peiores fiunt.

m ¶ Turbe. Dei aliqui in turba: quia infideles: vel potius offies de excellentia sapiẽtie.

c ¶ Cum aũt descendisset ¶ Ca. VIII

c ¶ Post descensionem dñi de monte ĵntrum interuallu3 fuerit anteq̃ capharnaum intraret nõ apparet. Jn ipo autem interuallo leprosus mundatus est. Q̃ Matheus suo loco dicit (Lucas vero alibi recordatus est) qui post verba illa dicit christum intrasse capharnaum: nõ tamen ostẽdit post quantũ temporis interuallum. ¶ Cũ descendisset. Scõm Lucã: ꝛ in campestri loco ꝙmonem quem iam fortitan. ℣. habuerat eis fecisse. ¶ Secute sunt eum turbe multe. Alij ꝓpter charitatem. Alij ꝓpter doctrinaz, alij propter admirationem ꝛ curationem.

¶ Mystice

a ¶ Omnis ḡ. Postq̃ saluator posuit legis sue explicationẽ: ꝛ ostdit eꝝ obseruatiõis possibilitatẽ. hic ꝙr inuitat ꝙlm ad obseruationẽ: qꝛ eꝝ auditio inutilis est: nisi sequat⁹ opis ipletio. ꝛ ꝺ est qꝺ dicit: Dis ḡ. ꝺ ꝛc. i. bonoꝝ operuz ꝛstructionẽ. b ¶ Supra petrã. i. ꝙm. ratis eni facit oga bona de genere ꝛ recta intentiõe. q̃ duo requrunt ad impletionẽ legis euãgelice. c ¶ Et descẽ. pluuia. i. tẽptatio carnal⁹ lasciuie. d ¶ Et vene. flumia. cupiditat⁹ ꝛ auaricie. e ¶ Et flauerũt vẽti. vanitat⁹ ꝛ supbie. f ¶ Et irru. in do. illã. ꝙ impoꝛtunitatẽ ꝛ ꝑtionũ. g ¶ Et nõ cecidit. a stabilitate. ſ. ꝛtutis. cui⁹ rõ subdit cũ ꝺr: Fũdata eni erat ꝛc. ꝛ ꝙ oppositũ: h ¶ Dis ꝙ audit ꝛc. i. ſnp mobile fundamẽtũ: qꝺ facit ois ꝙ intẽtionẽ suã ponit supra aliud ꝛ supra ipm deũ: qꝛ ois creatura mutabil est. i ¶ Et descẽdit pluuia. ꝛc. ꝑtz ex ꝑdict⁹. Sedtur h ¶ Fuitq̃ ruina ei⁹ magna. qꝛ ꝙmo fuit i foueã culpe: et postea in foueã gehẽne: q̃ ruina ẽ magna: qꝛ irrepabil⁹ oĩno.

l ¶ Et factũ ẽ. Dic ponit ꝛclusio oĩm ꝓcedẽtiu⁹: vbi oñdit eminẽtia doctrine xpi ꝙ ḅ qꝺ ꝺr: m ¶ Admirabant turbe ꝛc. qꝛ vt ꝑtz ex ꝑdict⁹ docebat eminentissimas ꝛtutes: ꝛ imperfectionem legis supplebat: ꝛ nõ solũ terrena bona ꝛ celestia ꝙmittebat. Doctrinã etiã suã mirabilr ꝓfirmabat. ꝙpter qꝺ dicitur:

n ¶ Erat eni docẽs ꝛc. Sic aũt nõ docebãt iudeoꝝ pertil. ſ. scribe ꝛ pharisei.

¶ Ca. VII

Moraliter. c ¶ Nolite iudicare ꝛc. Hylar⁹ exponit ḅ de temerario iudicio ꝓra deũ ꝙ alia deũ iudicãt iniustũ qñ videt bonos deprimi ꝛ impios exaltari. Judicia nãq̃ dei semp sũt iusta liez nob occulta. a ¶ Quid aũt vides festucã in oculo fratr⁹ tui ꝛc. Chrys. Lat ei petrũ modicũ est ꝛ festuca q̃ãtũ ad petrũ sacerdotẽ q̃ trahi cõparat. f ¶ Nolite sctm dare canibus.

¶ Chrys. Quia baptismꝰ ꝛ alia sacra nõ sunt danda nisi fidẽ hãtib⁹. mysteria veritatis q̃ sunt margarite nõ sunt dande nisi desiderãtib⁹ veritatẽ ꝛ cũ hũana rõne viuẽtib⁹. si eni porcis eas miseris. i. cenose vite delectatiõe grauat⁹: nõ intelligẽt ꝓciositatẽ eaꝝ: sed estimabũt eas silles fabul⁹ mũdialib⁹: ꝛ eas actib⁹ suis carnalib⁹ ꝛculcabũt. k ¶ Petite ꝛ dabit vobis ꝛc. ¶ Remigi⁹. Petrim⁹ orãdo: ꝙrim⁹ recte viuendo. pulsam⁹ pseuerãdo. b ¶ Aut ḳ ex vo. bõ qui ſ petierit filiꝰ su. pa. ꝛc. ¶ Remigi⁹. Per panez intelligit ſpualis doctrina. ꝙ piscẽ baptismat⁹ vnda. ꝙ lapidez ignoratia. ꝙ serpentẽ diaboli astutia designatur.

¶ Dia ḡ q̃cuq̃ vultis vt faciat vobis ho. ꝛc. ¶ Aug⁹. Nolũtas nãq̃ nõ est nisi in bonis. Nã in malis cupiditas ꝺr. ꝙre: nõ volũtas. f ¶ Hec est eni lex ꝛ ꝓphete. Ro. xiij. Qui ꝓximũ diligit legẽ impleuit.

b ¶ Lata est porta q̃ ducit ad ꝑditionẽ ꝛc. i. diabol⁹ extensiõe supbie dilatat⁹. ¶ Q̃ angusta porta ꝛ arta via ẽ que ducit ad vitã. hoc ẽ xps hũilitate cõstrictus. k ¶ Attendite a falsis ꝓphis ꝛc. ḅ exponi põt de demonib⁹ in angelos luc⁹ se trãsferẽtib⁹ vt iustos decipiãt: ꝛ nõ ꝺz. ſ. Job. iiij. Nolite credere oĩ spiritui: sed ꝙbate spũs vtrũ ex deo sint. b ¶ Omis arbor ꝺr ꝛc. ḅ est bõ radicat⁹ in charitate. ¶ Mala aũt arbor ꝛc. ḅ est bõ radicat⁹ in iniq̃tate. c ¶ Nõ ois qui dicit mihi dñe dñe ꝛc. ¶ Augꝰ. Facto dicunt hypocrite sanctitatẽ extern⁹ simulates. d ¶ Multi dicẽt mihi ĩ illa die ꝛc. Jsti sunt ḅ docẽtes ꝛ male viuẽtes. a ¶ Dis ḡ q̃ au. ꝺ. mea hec ꝛ fa. ea assi. viro. sapi. ꝛc. vir sapiẽs est hũilis. Prouer. xj. Ubi hũilitas ibi ꝛ sapia. Jlr aũt stult⁹ ẽ sup hus: qꝛ stult⁹ ꝺr ĝ̃ilitatu alt⁹. ois aũt supb⁹ altioꝛ se reputat q̃ sit ĩ veritate. Sapiẽs igit edificat supra petrã. i. ꝛpm. ola opa sua bona faciens ꝙpter ipm. stult⁹ ãt edificat sup arenã q̃ est ꝛra mobil. nã opa sua facit ꝙpter gliaz hũanã q̃ est ĩstabil. t ¶ Et descẽdit pluuia. ꝛc. ꝙ significat tẽptatio carnal⁹ lasciuie. ꝙ ventos ꝺo tẽptatio supbie. ꝙ flumia ꝺo impet⁹ tribulatiõis hũane. per hec aũt edificiũ hũilis nõ ledit: ꝺ edificiũ supbi totalit dissipat. n ¶ Erat eni docens sic ꝑtãt ḅo. i. suã doctrinã ꝓfirmãs ꝙ opa miraculosa. Ceteri doctores q̃ nõ ꝑtt ḅ facere doctrinã suã ꝓfirmare debẽt ꝙ opa virtuosa.

¶ Ca. VIII

Cum aũt descẽdisset. Lege data. Dic ꝙr ponit ei⁹ ꝓfirmatio ꝙ miracula in ḅ ca. ꝛ seq̃nti. ꝛ ẽ finis ꝓcessus ĩ vtroq; ꝺ in ḅ ca. ꝑncipalit ponuntur q̃dã miracula ad ꝓfirmationẽ euãgelice legẽ. Jn seq̃nti ꝺo q̃dã miracula ad declarationẽ deitat⁹ ipi⁹ legislatoꝛis. ibi: Et ascẽdẽs iesus. Jn ḅ ergo ca. sic ꝓcedit: qꝛ ꝙmo euãgelista describit quedã miracula ad credẽtiũ vocationẽ. scõo q̃dã miracula ad vocatoꝝ cõfirmationem. ibi: Et ascendẽte eo. Prima in duas. qꝛ ꝙmo ponit miraculoꝝ opatio. scõo quorundam ad fidem christi cõuersio. ibi: Videns iesus turbas. Prima in tres: qꝛ primo describit curatio leprosi: et scõo paralytici. ibi: Cũ aũt introisset capharnauz. tertio lauatio ardentis caloꝛe febrili. ibi: Et cũ venisset iesus. Prima in duas: qꝛ ꝙmo curatio leprosi

Phili. 3. a ¶ Mystice aũt. Cũ descendisset. i. cũ se exinaniret: formã serui accipiens secute sunt eum turbe multe: qꝛ qui ꝓius inuidebãt nob⁹ erat. Tunc in vniuersa terra mirabilis fama exiuit. Q̃ aũt post ꝓcepta mandã extendens leprosuz sanat: significat eos q̃ de illis precepꝝ implẽdis dubitant:

iesus de monte secute sunt eum a

a ℣ que ad alt⁹ ora ascendere nõ valebãt. ℣ alie a predicẽtis. b ℣ qui nec ipe cũ lepra eam altra audire poterat: sed sanatur ꝙ posset implere.

turbe mlte: ꝛ ẽcce leprosus veni †

a ℣ cum humilitate postulat.

ens adorabat eũ dicens: Dñe, b

a ℣ in voluntate poreꝛatem tribuit.

ne si vis potes me mundare. Et c†

a ℣ qui misericordie ꝓtendit affectũ. b ℣ cõtra legem quã superat gra in quo humiliꝛat.

extẽdens iesus manum tẽtigit c

a ℣ in hoc pietas. b ℣ in hoc manifestaꝛis potentia.

euz dicens: Volo: ☩Mundare. Et d

a ℣ quia dixit ꝛ facta sunt. ℣ nihil est medium inter ꝓceptum ꝛ opus.

cõfestim mũdata est lepra eius.

a ℣ forma nostri est ne nos taceamus de bonis operibus. b ℣ non erat necesse vt sermone iactaret quod corpore preferebat.

f Et ait illi iesus: Vide nẽmini di/ e†

a ℣ disciplina nře ẽ vt nos oñdam⁹ sacerdoti nro.

g xeris: sed vade ostẽde te sacerdo/ f

a ℣ ñ debẽt auferri signa pulcꝝ veniãt significatura.

ti: et offer mun⁹ tuũ qꝺ ꝓcepit †

a ℣. i. vt credãt virtutẽ dei magnã esse. b ℣ hoc miraculũ facẽs est sanato leproso continue.

moyses ĩ tẽstimoiũ illis. † Luz ãt g†

a ℣ fide ꝛ desiderio. ſ.

introisset capharnaũ: accẽssit ad h

a ℣ alienigena. b ℣ ꝙ ĩ circũcisos. c ℣ nulli⁹ alius pro seruo.

eũ centurio rogans eũ ꝛ dicẽs:

a ℣ seruus. b ℣ nõ in vno tñ miserabilis q̃ iacet: sed q̃ est paralyticus: et q̃ torquetur. hec eni omnia cum dolore nominauit.

Domine puer meus iacet para/ i

a ℣ repentina diaboli aggressione.

lyticus in domo: et male tormẽ/

a ℣. i. vtute. virtꝰ eni xpi pñs fuit q̃ suscitauit eũ

tur. Et ait illi iesus: Ego veniaz i

et curabo eũ. Et respondens cen/

Typice

¶ Typice. Leprosus genus humanũ significat plenũ lepra: quod extenta manu. i. verbo dei hũanã ꝓtingente naturã a ꝑcti erroris varietate mũdat: vt diu abominabiles et sequestrati: iam queãt tẽplo reddi. Templũ dei sanctũ est: quod est vos. Et sacerdoti offerri. de q̃ ꝺr: Tu es sa. in eter. ℣m ordi. mel. Et offerũt ꝙ emũdatiõe corpa sua: hostiã viuẽtẽ: sctãm: deo placentẽ. b ¶ Accessit ad eũ cẽ. Lucas rẽ vt gesta ẽ narrãs: ꝺicẽ eũ misisse seniores iudeoꝝ. Sz matthe⁹ eã breuitat⁹ eũ cui⁹ fides laudat: cui⁹ desideriũ ꝛ volũtas defert: maluit ꝓdẽt dicẽ accessisse q̃ eos ꝙ qs mãdabat. Ut mulier qꝛ credidit magꝰ ꝺr tetigisse xpm q̃ turbe que cõpimebãt. Jta cẽturio q̃ magis credidit: eo magis accessit. Tria dicit: iacet: paralyticus: torquetur: vt ꝛ ante sue angustias indicet: ꝛ dñm ad misẽdiam cõmoueret. Et hec ei gliaꝝ q̃ sic regaulit ꝙ seruo: in quo discamus sic misereri ꝓseruis. i ¶ Ego veniaz. Magna hũilitas q̃ seruuz dignat⁹ visitare: qꝺ fides centurionis meruit: ꝺ ex gentib⁹ credit. ꝛ humilitas: q̃ se indignũ indicat. cui⁹ tectũ intret. ꝛ prudẽtia: q̃ vltra carnẽ diuinitatẽ latentez videt. Ad filiũ reguli venire noluit: ne diuitias honorare videret: ḅ fuit ꝺitiõem ne spernere videat: mox ire ꝓsensit. ¶ Qui ꝺbo curare potuit ꝙt hũilitatẽ visitare dignat⁹. Et tñ i medio itinere ꝺbo sanat: ne ñ ꝙt hũilitatẽ: sed ob impotẽtiã viriũ coꝛpaliter ire putaretur.

¶ Non sum

Matt. 8. a ¶ Dis ḡ ꝺ au. ꝛc. Quasi. ois ꝑdicta bene tenẽda sunt: qꝛ ꝺ tenet assimilabit ꝛpo: ꝺ non tenet: diabolo. ¶ Qui audit hec ꝙ in monte habita sunt. Q̃ dicit vt oñdat sermonez in monte habitũ oĩb⁹ ꝓcept⁹ ꝺb⁹ ꝛpiana vita ꝛformat esse pfectus.

b ¶ Assimilabitur. Quia sicut ꝛpis de ꝙ sonis variꝫ vnã ecclesiã ꝛstruit: rerudit: regit in vitã dedicatur⁹ eternam: sic ille variꝫ virtutib⁹ ppetuã mãsionẽ sibi edificat: ꝛ futura dedicatione cum ꝛpho letabitur. c ¶ Siro. Illi ꝺ dicit vt sapiẽs architectus fundamentũ posuit in christo.

1. Cor. 3. c. d ¶ Qui edificauit ꝛc. ille edificat ĩ christo ꝺ q̃ oñdit ab illo facit. e ¶ Supra petrã. A qua petr⁹ nomen accepit ꝓ firmitate fidei. i. sup̃ seipꝫ edificauit ecclesiam.

f ¶ Et descendit ꝛc. Trib⁹ modis diabolus ꝛpugnat: carnis ꝛcupiscentia: exteriorib⁹ mundi oblectamẽtis, vel per se cum vniuersos ventꝰ impulsionũ laxat.

g ¶ Pluuia. Concupiscẽtia qua quisq̃ tentatur: q̃ sensim rigorẽ fidei emollit: q̃ si non ꝓficit: maiora flumina euenĩt.

h ¶ Qui audit verba mea ꝛc. Exterius. Et ideo nõ ḅz excusationẽ: sed est ruina eius magna: qꝛ monita salutis ꝛcepsit.

i ¶ Homi stulto ꝛc. De quo ꝺr: Inimic⁹ homo ḅ fecit: cui⁹ opera omia instabilia sunt ꝛ ruine patent.

k ¶ Super arenam. Qualiacunq̃ sint q̃ sup concupiscentiam vitiorum fundant non stabunt. l ¶ Et cecidit ꝛc. Omis ꝓscientia que fixa in deũ spe nõ pmanet: in tẽptationibus nõ valet subsistere. Et tanto amplius agitur: quãto plus in bis q̃ mũdi sunt a superioribus diligit: ꝛ vere omẽs mali vel ficte boni ingruente q̃libet tẽptatiõe peiores fiunt.

m ¶ Turbe. Dei aliqui in turba: quia infideles: vel potius offies de excellentia sapiẽtie.

c ¶ Cum aũt descendisset ¶ Ca. VIII

c ¶ Post descensionem dñi de monte ĵntrum interuallu3 fuerit anteq̃ capharnaum intraret nõ apparet. Jn ipo autem interuallo leprosus mundatus est. Q̃ Matheus suo loco dicit (Lucas vero alibi recordatus est) qui post verba illa dicit christum intrasse capharnaum: nõ tamen ostẽdit post quantũ temporis interuallum. ¶ Cũ descendisset. Scõm Lucã: ꝛ in campestri loco ꝙmonem quem iam fortitan. ℣. habuerat eis fecisse. ¶ Secute sunt eum turbe multe. Alij ꝓpter charitatem. Alij ꝓpter doctrinaz, alij propter admirationem ꝛ curationem.

¶ Mystice

a ¶ Omnis ḡ. Postq̃ saluator posuit legis sue explicationẽ: ꝛ ostdit eꝝ obseruatiõis possibilitatẽ. hic ꝙr inuitat ꝙlm ad obseruationẽ: qꝛ eꝝ auditio inutilis est: nisi sequat⁹ opis ipletio. ꝛ ꝺ est qꝺ dicit: Dis ḡ. ꝺ ꝛc. i. bonoꝝ operuz ꝛstructionẽ. b ¶ Supra petrã. i. ꝙm. ratis eni facit oga bona de genere ꝛ recta intentiõe. q̃ duo requrunt ad impletionẽ legis euãgelice. c ¶ Et descẽ. pluuia. i. tẽptatio carnal⁹ lasciuie. d ¶ Et vene. flumia. cupiditat⁹ ꝛ auaricie. e ¶ Et flauerũt vẽti. vanitat⁹ ꝛ supbie. f ¶ Et irru. in do. illã. ꝙ impoꝛtunitatẽ ꝛ ꝑtionũ. g ¶ Et nõ cecidit. a stabilitate. ſ. ꝛtutis. cui⁹ rõ subdit cũ ꝺr: Fũdata eni erat ꝛc. ꝛ ꝙ oppositũ: h ¶ Dis ꝙ audit ꝛc. i. ſnp mobile fundamẽtũ: qꝺ facit ois ꝙ intẽtionẽ suã ponit supra aliud ꝛ supra ipm deũ: qꝛ ois creatura mutabil est. i ¶ Et descẽdit pluuia. ꝛc. ꝑtz ex ꝑdict⁹. Sedtur h ¶ Fuitq̃ ruina ei⁹ magna. qꝛ ꝙmo fuit i foueã culpe: et postea in foueã gehẽne: q̃ ruina ẽ magna: qꝛ irrepabil⁹ oĩno.

l ¶ Et factũ ẽ. Dic ponit ꝛclusio oĩm ꝓcedẽtiu⁹: vbi oñdit eminẽtia doctrine xpi ꝙ ḅ qꝺ ꝺr: m ¶ Admirabant turbe ꝛc. qꝛ vt ꝑtz ex ꝑdict⁹ docebat eminentissimas ꝛtutes: ꝛ imperfectionem legis supplebat: ꝛ nõ solũ terrena bona ꝛ celestia ꝙmittebat. Doctrinã etiã suã mirabilr ꝓfirmabat. ꝙpter qꝺ dicitur:

n ¶ Erat eni docẽs ꝛc. Sic aũt nõ docebãt iudeoꝝ pertil. ſ. scribe ꝛ pharisei.

¶ Ca. VII

Moraliter. c ¶ Nolite iudicare ꝛc. Hylar⁹ exponit ḅ de temerario iudicio ꝓra deũ ꝙ alia deũ iudicãt iniustũ qñ videt bonos deprimi ꝛ impios exaltari. Judicia nãq̃ dei semp sũt iusta liez nob occulta. a ¶ Quid aũt vides festucã in oculo fratr⁹ tui ꝛc. Chrys. Lat ei petrũ modicũ est ꝛ festuca q̃ãtũ ad petrũ sacerdotẽ q̃ trahi cõparat. f ¶ Nolite sctm dare canibus.

¶ Chrys. Quia baptismꝰ ꝛ alia sacra nõ sunt danda nisi fidẽ hãtib⁹. mysteria veritatis q̃ sunt margarite nõ sunt dande nisi desiderãtib⁹ veritatẽ ꝛ cũ hũana rõne viuẽtib⁹. si eni porcis eas miseris. i. cenose vite delectatiõe grauat⁹: nõ intelligẽt ꝓciositatẽ eaꝝ: sed estimabũt eas silles fabul⁹ mũdialib⁹: ꝛ eas actib⁹ suis carnalib⁹ ꝛculcabũt. k ¶ Petite ꝛ dabit vobis ꝛc. ¶ Remigi⁹. Petrim⁹ orãdo: ꝙrim⁹ recte viuendo. pulsam⁹ pseuerãdo. b ¶ Aut ḳ ex vo. bõ qui ſ petierit filiꝰ su. pa. ꝛc. ¶ Remigi⁹. Per panez intelligit ſpualis doctrina. ꝙ piscẽ baptismat⁹ vnda. ꝙ lapidez ignoratia. ꝙ serpentẽ diaboli astutia designatur.

¶ Dia ḡ q̃cuq̃ vultis vt faciat vobis ho. ꝛc. ¶ Augꝰ. Nolũtas nãq̃ nõ est nisi in bonis. Nã in malis cupiditas ꝺr. ꝙre: nõ volũtas. f ¶ Hec est eni lex ꝛ ꝓphete. Ro. xiij. Qui ꝓximũ diligit legẽ impleuit.

b ¶ Lata est porta q̃ ducit ad ꝑditionẽ ꝛc. i. diabol⁹ extensiõe supbie dilatat⁹. ¶ Q̃ angusta porta ꝛ arta via ẽ que ducit ad vitã. hoc ẽ xps hũilitate cõstrictus. k ¶ Attendite a falsis ꝓphis ꝛc. ḅ exponi põt de demonib⁹ in angelos luc⁹ se trãsferẽtib⁹ vt iustos decipiãt: ꝛ nõ ꝺz. ſ. Job. iiij. Nolite credere oĩ spiritui: sed ꝙbate spũs vtrũ ex deo sint. b ¶ Omis arbor ꝺr ꝛc. ḅ est bõ radicat⁹ in charitate. ¶ Mala aũt arbor ꝛc. ḅ est bõ radicat⁹ in iniq̃tate. c ¶ Nõ ois qui dicit mihi dñe dñe ꝛc. ¶ Augꝰ. Facto dicunt hypocrite sanctitatẽ extern⁹ simulates. d ¶ Multi dicẽt mihi ĩ illa die ꝛc. Jsti sunt ḅ docẽtes ꝛ male viuẽtes. a ¶ Dis ḡ q̃ au. ꝺ. mea hec ꝛ fa. ea assi. viro. sapi. ꝛc. vir sapiẽs est hũilis. Prouer. xj. Ubi hũilitas ibi ꝛ sapia. Jlr aũt stult⁹ ẽ sup hus: qꝛ stult⁹ ꝺr ĝ̃ilitatu alt⁹. ois aũt supb⁹ altioꝛ se reputat q̃ sit ĩ veritate. Sapiẽs igit edificat supra petrã. i. ꝛpm. ola opa sua bona faciens ꝙpter ipm. stult⁹ ãt edificat sup arenã q̃ est ꝛra mobil. nã opa sua facit ꝙpter gliaz hũanã q̃ est ĩstabil. t ¶ Et descẽdit pluuia. ꝛc. ꝙ significat tẽptatio carnal⁹ lasciuie. ꝙ ventos ꝺo tẽptatio supbie. ꝙ flumia ꝺo impet⁹ tribulatiõis hũane. per hec aũt edificiũ hũilis nõ ledit: ꝺ edificiũ supbi totalit dissipat. n ¶ Erat eni docens sic ꝑtãt ḅo. i. suã doctrinã ꝓfirmãs ꝙ opa miraculosa. Ceteri doctores q̃ nõ ꝑtt ḅ facere doctrinã suã ꝓfirmare debẽt ꝙ opa virtuosa.

¶ Ca. VIII

Cum aũt descẽdisset. Lege data. Dic ꝙr ponit ei⁹ ꝓfirmatio ꝙ miracula in ḅ ca. ꝛ seq̃nti. ꝛ ẽ finis ꝓcessus ĩ vtroq; ꝺ in ḅ ca. ꝑncipalit ponuntur q̃dã miracula ad ꝓfirmationẽ euãgelice legẽ. Jn seq̃nti ꝺo q̃dã miracula ad declarationẽ deitat⁹ ipi⁹ legislatoꝛis. ibi: Et ascẽdẽs iesus. Jn ḅ ergo ca. sic ꝓcedit: qꝛ ꝙmo euãgelista describit quedã miracula ad credẽtiũ vocationẽ. scõo q̃dã miracula ad vocatoꝝ cõfirmationem. ibi: Et ascendẽte eo. Prima in duas. qꝛ ꝙmo ponit miraculoꝝ opatio. scõo quorundam ad fidem christi cõuersio. ibi: Videns iesus turbas. Prima in tres: qꝛ primo describit curatio leprosi: et scõo paralytici. ibi: Cũ aũt introisset capharnauz. tertio lauatio ardentis caloꝛe febrili. ibi: Et cũ venisset iesus. Prima in duas: qꝛ ꝙmo curatio leprosi

¶ a Non sum dignus. Propter ꝓclam vite gentil' magis mer grauari pñtia ꝺ̄ⁱ iunari. Quia .n. erat fide prædit': nõduz tñ erat sacramẽtis imbut'. Sed qõ nec ifirmitas nr̃a ꝓsumit gr̃a dare nouit.

b Nã t ego hõ.

A ¶ De cõe. di. 2. qndie

Si ego homo sub a/lio possuz ingare mi/nozib' q̃to mag' tu q̃ sup oĩa: bus fammi/lãtes angelos potes p eoz ministeria: sine corpis pñtia dicere v/firmitati vt recedat t recedet: et sanitati vt veniat: et venit. Mira fides ẽ gẽtili.

Mystice ¶ Mystice. ℞ centu/rio significat electos ex gẽtib'. q. cẽt'ario milite virtutũ stipa/tos: q̃ nihil terrenũ ꝙ sola eine salut' gaudia sibi fuisse q̃runt.

B ¶ Centenari' eẽ qz a le/na trãsiit ad dexteraz in celestis vite signi/ficationẽ ponit cõsue/uit. Talis ꝙ meriti vi ꝓbis necesse ẽ vt supplicẽt: q̃ adhuc ser/uitutis spũ tenẽtur: vt ꝙfecta charitas fo/ras mittat timorem. Dom' aũt in quã nõ audet eũ imitare: gen/tilitas ẽ ꝓpter fetoꝛẽ idolatrie. Recǫ ei gẽ/tibus cõgrualis pñtia x̃pi exhibita est: ꝙ x̃/bũ fidei misit eis per/ aplos: t ab infideli/tate sanauit. ¶ Mi/lites t serui centurio/nis x̃tutes sũt natu/rales: quarũ copiam multi ad deũ venien/tes secum deferũt: vt comeli' ꝺ̄ⁱ vir iust' t̃ timẽs deuz. c ¶ Ab oriente t oc. ve. et re. Vel oriẽs q̃ illumia/ti statim trãseũt. Oc/cidens q̃ passiões vi/q; ad mortez tolerãt.

Per istas duas ptes oẽs ptes mũdi ex ꝺ̄ⁱ gẽtes vocãde erãt designant. d ¶ Filij aũt t̃. qz in hoc mũdo fruunt bñficijs dei: ꝑm il/lud: Pluit sup iustos t iniustos. Rñc vidẽ/tur in facie dñi: sed tunc mĩme. e ¶ In tene/bras exteriores. Quia a dño foras expellen/tur. i. in eternã noctẽ: qz hic spõte ceciderũt i exteriores. i. in cecitatẽ mẽtis. Per fletũ qui est oculoꝝ t stridoꝛe dentiũ nota verã resur/rectionẽ corpoꝝ. Dentes stridẽt q̃ hic de eda/citate gaudebãt. Oculi flent: qui ꝓ ꝓcupiscẽ/tias vagabant. Flet' de ardoꝛe. Stridoꝛ den/tiũ de frigoꝛe solet excitari: qz ibi trãsibũt ab aq̃s niniũ ad caloꝛẽ nimiũ. Vel stridoꝛ ꝓdit indignãtis affectũ q̃ sero penitet: ꝙ delict ꝓ/tinacit. f Flet' t stri. dentiũ. Per ꝫ oñdi/tur magnitudo tormẽtoꝝ. Per fletũ tormen/tũ ale. ꝙ stridoꝛẽ dentiũ: coꝛpis. g ¶ Et cũ venisset. Nã hoc sit factũ nõ expressit Mat/theus. Nõ enĩ necesse est vt post illud factuz credatur: post qõ narrat. Lucas t Marcus ꝑius de hoc narrãt q̃ de leproso. Sz nil ob/stat narrandi diuersitas: vbi eadem dicunt/ maxime cum quilꝫ cuã gelista eo ordine cre/

dicens: Nñe t̃. Et ex altera parte firmit credebat ꝙ absens solo verbo seruũ suũ curare poterat. ꝓpter qõ dixit: a Tñ dic verbo t̃. qõ ꝓbat ꝙ hoc qõ subdit: b Nã t ego hõ sum t̃. i. licet habeã aliũs sub me q̃ mihi debeant obedire: tñ sum sub dñ' maiori ptãti: videlicet ꝓsidi t impatoꝛi: t tñ subditi obediũt mihi ad nutũ.

a turio ait: t Domine non sum di/ ꝫ ecce humilitas.
gnus vt intres sub tectũ meum: ꝫ magna fides: q̃ dei dicere credit esse facere.
sed tñ dic verbo et sanabit puer a
a ꝫ ecce prudentia. b ꝫ .s. habens alios dñm.
b meus. Nã t ego hõ sub põtestate b
constitutus: habens sub me mili/ a ꝫ mira fides in gentili.
tes: t dico huic vade et vãdit: et c
alio veni: t venit: t seruo meo fac
a ꝫ ira angeli tibi seruiũt. b ꝫ q̃ suam intelligit maiestatem.
hõc: t facit. Audiens autez iesus b
a ꝫ nõ vt turbari animi: sed docentis nos q̃ op' est moueri de huiusmodi t mirari.
mirãtus est: t sequẽtib' se dixit: c d e
t Amẽ dico vobis: nõ inueni tan/ t Luc. 4.
a ꝫ t si a ꝓphetis edocti. ꝫ pñtis tpis: inuenit eni in antiqs. b ꝫ vnde ꝓdico vobis ꝙ multi ad exemplũ iusti⁹ in ꝫ fidem gentiũ ꝓfiguraꝛat.
tam fidẽ in iſrael. Dico autẽ vo/ i
ꝫ ex omni gente.
bis ꝙ multi ab oriẽte t occiden/ f g h
ꝫ ad fidem. ꝫ recǫlcent feliciter epulaturi.
te venient t recumbẽt cũ abraaz
t isaac t iacob in regno cẽlorum:
ꝫ iudeioꝝ ꝺ̄ⁱ eũ regnabat dñs. a ꝫ a facie dñi.
filij autẽ regni eiciẽntur in tene k l
bras exteriores. Ibi erit fletus t m
stridoꝛ dentiũ. Et dixit iesus cen n o
a ꝫ cuiꝰ sicut credit ita fit. ꝫ ꝑ mẽsura fidei: q̃ credidit oĩa posse: indicat ꝙ fidem meruisse.
turiõi: Vade: et sicut credidisti fi p
a ꝫ ꝺ̄ⁱ fides dñi dõ saluꝛas serui sequitur.
at tibi. Et sanat' ẽ puer ex illa ho
a ꝫ ostẽdit non sequi ordine predicẽ miraculũ: q̃ ante sermonẽ monꝛis fuit factum.
s ra t Et cũm venisset iesus i domũ q
petri: vidit socrũ eius iacentem r

gehenne. Sed queritur quõ sint ibi tenebre: cum ibi sit ignis q̃ de natura sua est lucidus? Dicenduz ꝙ ille ignis describitur in medio terre: t ideo fumosus est t obscurus. Item nõ lꝺ ad ostendendũ dãnatis aliquid ad eoꝝ cõsolationem: sed ad eoꝝ ꝺsolationez. Ideo dicuntur ibi esse tenebre exterio/res. Sequitur: m ¶ Ibi erit fletus. In fletu duo sunt: sez tristicia animi ex qua procedit fletus: t ꝑm hoc fletus est in damnatis generaliter tam in demo nibus q̃ in homibus. Aliud est ex parte coꝛpoꝛis sez lachrymarũ ꝛesolutio: t turbatio cerebri t oculoꝝ: t ista non possunt esse in spiritibus separatis: sed post resurrectionem quantum ad aliquid erunt in hominibus damnatis: quia ibi erit predicta cerebri t oculoꝝ turbatio: sed non erit ibi lachrymarũ flu/xus a capite vel ꝛesolutio: quia cessante motu celi: cessabit oĩis generatio et coꝛruptio. Ex quo patet vlterius ꝙ ibi erit: n ¶ Stridoꝛ dentium: quia non imporꝛat aliquã coꝛruptionem: sed tñ doloris ostẽsionem. Sequit: o ¶ Et dixit iesus centurioni: vade: t sicut credidisti .s. perfecte: sic p ¶ Fiat tibi. in sanatione serui sui. vnde sequitur: Et sanatus est puer ex illa hoꝛa. q ¶ Et cum venisset. Hic ponitur tertium miraculum de sanatione socrus petri: t pri/mo ponitur hoc miraculũ in speciali: t secundo ex hoc cõcluduntur multa mi/racula in generali. ibi: Vespere autez facto. In prima igitur parte dicit sic: Et cum venisset iesus in domũ petri. Saluatoꝛ enim noster cum coꝛpus passibile ad nostram salutem accepisset: aliquã ꝺ declinabat ad loca familiarium sibi t deuotoꝝ ad quietem habendã post laboꝛes: t isto modo venit ad domuz petri. r ¶ Vidit socrũ eius iacentem t feb. t tetigit manũ eius t dimi. eam febris t surre. t mini. eis. qõ non potuit fieri nisi diuina virtute. natura enim non operaꝛ in instanti: t ideo licet a febribus virtute nature possit hõ curari: nõ tamen

Matth. 8.

Joh. 14. c

Luc. 4. c

¶ didcrit se debere ire: q̃ de' voluit narran/ da recoꝛdatiõi ei' suggerere. a ¶ Febri/ citantẽ. Febris grece feruoꝛ latine dꝛ: t si qñ hec passio faciat tremere nature ẽ hu/mane. b ¶ Et t̃. Lucas dicit ꝙ rogauerũt ꝙ ea. Christus modo rogaꝛ: mõ vltro curat. Ostẽ/dens se ꝑtra vitio/rũ q̃s passiones: t ꝑ hoꝝ fideliũ semp annuere: et ea nõ/ nunq̃s q̃ ipe in se fi/ intelligit: vt intel/ligẽda dare vl pie petentib' etiã non intellecta dimitte/re: vt Delicta q̃s intelligit: ab oc. m. me do. c ¶ Et sur/rexit. mi. Natura le est febricitatib' incipiente sanitate tallecere: t mole/stia egritudiis sen/tire. Sz sanitas q̃ a dño dak hec tota sik redit t etiam eo roboꝛe confirmat: vt adintoꝛib' suis ꝓtinuo ministrare sufficiat. d ¶ Dom' petri crucifixio est ei' apostolatui cõ/missa. Socr' synagoga: q̃ quodãmõ mater est ecclie pe/tro cõmisse. Hec fe/bricitabat: qz inui die estibus laboza bat pseqnẽs ecclesiã. Cui' manũ tã/git dñs: qñ carnalia ei' opa in spirituale ꝑsum cõuertit: t ita erecta ministrat i spi/ritu. ¶ Moraliter. Quelꝫ anĩa q̃ ꝛepu/gnãtie carnis fuit. q. febrib' estuat. Sz ma/nu miscẽte tacta: ꝙ ꝛinẽtia lasciuã refre/nat: t sic fuierat imũdicie: mõ seruit iusti/cie. d ¶ Vespe a. fa. Occasus solꝛmoꝛs ẽ x̃pi: ꝙ quã plures sanauit demõiacos q̃ ante viuẽs in carne egroꝛos. e ¶ Videꝛ aũt ie. Manifestũ ẽ aliũ cẽ diẽ q̃ iussit ire trãs fretũ: nõ eũ q̃ sequiꝛ illuz: in q̃ socꝛ petri sanata t̃: q̃ die marcus lucasꝙ eũ in desertũ exisse affirmãt. Jussit ire trãs fre/tũ: significãs vt amaꝛos seculi fluctꝰ trã/seam'. f ¶ Et accedẽs. Qz matthe' dicit ꝫ sacrũ qñ iussit ire trãs fretũ. Lucas ve/ro ambulãtib' illis i via: nõ ẽ ꝛiũ: qꝛvia ambulabãt vt venirẽt ad fretũ. g ¶ Ma/gister. q̃si vnus sit de plib'. Et ipe littera/toꝛ erat: nõ spũalis auditoꝛ. ¶ Magister. Nõ dixit dñe: sed mgr̃ vnũ de plurib' ma/gistris estimans. h ¶ Vulpes fo. ba. q̃si q̃d me ꝓpter lucra seculi vis seq̃: cum ita sim panꝙ: vt nec hospitiolũ q̃s meum sit habeã: vel iste miracul' cõmoꝛ'; ꝓt inanẽ iactãtiã seq̃ voluit: quã significãt aues celi finxit obsequiũ discipuli: in q̃ vulpes. Recliatio capit' hũanitatẽ suã significat: q̃ i illo simulatoꝛe ꝛsupbo locũ nõ bẽbat. ¶ Vel vulpes hereticos significant: q̃ nõ ẽrute dei ꝫ filij dolis seducere nituntꝰ. Ar/ues malignos spũs elatos: q̃ in coꝛdib' iudaici ꝓsli nidos et foueas. i. domicilia bñt. In talib' dignitati x̃pi nõ est locus. i ¶ Filij aũt d. Cũ hoꝛes vocẽt eũ filiũ dei: ip' e seipm vocat filiũ dois bũilitatis cã.

a et febricitatẽ: t tetigit manũ ei': a b
c t dimisit eã febris: t surrexit t mi c
b nistrabat eis. Vespere aũt facto a ꝫ
obtulerunt ei multos demonia
habẽtes: t eiciebat spũs verbo:
ꝫ per iram t odium.
t oẽs male bñtes curauit: vt ad/ d
implerek qõ dictũ est ꝙ ysaiã ꝓ/ Ysa. 53. a
phetã dicẽte: t Ipe infirmitates b
a ꝫ nõ vt sibi hꝛc: sꝫ vt a nobis auferret. b ꝫ a nobis. .s. abstulit. ꝫ. q. suscepit vt medicus.
nr̃as accepit: t egrõtationes no c
a ꝫ sustinuit in cruce. b ꝫ post sanationẽ istoꝛũ.
stras põrtauit. Videns autẽ ie/ d e
sus turbas multas circũ se: iussit e
discipulos ire trans fretum. t Et f
a ꝫ le occidẽdis ferũ'. b ꝫ hoc deliderans q̃ si/mon magus voluit emere vt de miracul' lucraret
accedens vnus scriba dit illi:
Magister: sequar te quocunq; ie g
a ꝫ doloꝛosas later in re profunda.
ris. Et dixit ei iesus: Vulpes b
a ꝫ clarto: midum fecit cor suum.
foueas habent: et volucres cẽ/ i
li nidos: filius autẽ hominis nõ i
a ꝫ in re locũ mea bũlitras. b ꝫ bũlitarẽ mouit.
habet vbi caput suum reclinet.

Moralit

exemplũ. Una eã fuit ad bñdũ quietẽ post laboꝛes suos t discipulos suos: vt ha/beatur Mar. vj. Venite seoꝛsum in desertũ locũ t requiescite ibi pusillũ. Erant enĩ q̃ veniebãt t redibãt multi: nec spaciũ manducãdi habebant. Alia cã fuit ꝓpter oꝛõẽ: osidens q̃ ꝓdicatoꝛ verbi diuini aliq̃ debet vacare seoꝛsum cõtemplatiõi: vt ibi hauriat in deuotiõe qõ postea effundat pplo in predicatiõe. vnde t moyses aliq̃s ascendebat in montẽ ad dñm: t aliq̃ descendebat ad populũ: t hoc habek Luc. vj. In diebus illis exĩt in montẽ iesus solus oꝛare: t erat ibi pnoctans in oꝛatione dei. Tertia causa fuit ad fugiendum populi applausum Joh. vj. Jesus ergo cũ cognouisset qz venturi essent vt raperent eum t facerent eum regẽ: fugit ite/rum solus in montẽ. Ista ergo triplici de causa vel saltem aliqua earum dicit hic: Videns iesus turbas mul. circum se. nimis. .s. opprimentes t applaudentes.

e ¶ Jussit discipulos ire trans fretum. i. vltra mare galilee in locum magis secre/tum. f ¶ Et accedens. Dicit ponit quoꝛundã discipuloꝝ accessus ad christũ: q̃ rum vnus accedebat fiete: et ideo repellitur. Secũdus vero: t ideo recipit. ibi: Alius autem de discipulis. Circa primũ considerandũ ꝙ vnus de bis qui audierant predicationem christi et videꝛant miracula: q̃ erat scriba: id est litteratus conside/rauit q̃ si esset familiaris x̃pi q̃ posset magnam pecuniã colligere ab bis q̃ a chri/sto curarentur per ipsius suggestionem et introductionem: ideo voluit se ei cõiun/gere. d. g ¶ Magister sequar te t̃. Jesus autẽ videns eius animũ non respon/dit ad eius verba tñ: sed ad ipsius animũ. d. h ¶ Vulpes foueas habent et vo/lucres celi nidos. i. bꝛuta habent sua latibula in quibus possunt latere: i ¶ Fi/lius autẽ hominis t̃. i. ego sum ita pauper ꝙ non habeo domicilium vbi possim re/clinare me. q. d. sibi: Cur vis me sequi. ꝓpter lucrũ temporale: et sic conueniens/ter a christo repellitur. Sed queriꝛ hic quare x̃ps in pauꝛtate voluit viuere? qz sicut diuitie sunt impedimẽta ꝛeprobis: ita. ꝓbis sunt adiumẽta virtutꝫ. nihil aũt fa/ciens ad virtutẽ debuit x̃po deficere. ergo videt ꝙ debuit diuitias tpales habe/re. Dicendũ ꝙ x̃ps multis de causis in pauꝛtate virtute vt: due tñ ꝓ ceteris videntur valere. Prima causa est: qz x̃ps venit ad predicandũ veritatẽ in mũdo: ꝑm ꝙ ipe/met dixit Joh. xviij. Ego in hoc nat' sum t ad hoc veni in mundũ vt testimoniuz ꝓbibeam veritati. predicatio aũt impedit ꝙ administrationẽ bonoꝝ temporaliuz. ꝓpter qõ x̃ps aplis ad predicandũ missis dixit. j. Matth. x. Nolite possidere au/rum et argentũ t̃. q. d. ista impedirent vos a predicatiõe t spũalium administra/tione. Ipsi autẽ apli Act'. vj. dixerũt: Non est equũ nos relinquere verbum dei t ministrare mensis. Considerate ergo fratres ex vobis viros boni testimonij septẽ quos constituamus sup hoc opus: nos autẽ oratioꝛi t ministerio verbi instantes erimus. Ex bus patet ꝙ administratio temporaliũ impedit predicatiõis officiũ:

(¶ Alius

a Alius aūt. Rota būe vocatum esse a iesu. b Dñe. Ille q̄ ingessit se: vocat eū magr̄: vt clar⁹ phariseus. Alter q̄ receptus est ꝑ dñm vocat būsliter sicut publican⁹. c Dimitte mor. Addit Lucas: Tu aūt vade ⁊ annūcia regnū dei. In q̄ nos ⁊ pretermittēda esse mioza bona ꝑ maiozib⁹. d Sinos, qui culpa exclusit: vt ipi cum culpa viuūt. Mortuos sepelire ē peccatores in pctō fouere. Et ascēdente, q̄ magna fecit i terra trāsit ad mare: vt ⁊ ibi faciat: ⁊ oēs terret⁹ mar⁹ appareat. e Ecce mot⁹. Nō ex se orta est tēpestas. Sz eius impio: vt discipli magr̄ timentes ⁊ rogēt ⁊ rogātibus oīdat potēt⁹. f Dormiebat. Domit in nobis dñs. i. fidei vāi cū negligēti⁹ agimus: ⁊ io tēpestas. Si vo fides resurgit: impat vent⁹ et fluctib⁹. g Suscitauer⁹. Primū est iesus i tribulatiōib⁹: oīnib⁹ recitādus: vt post increpationē surgēs imperet vēt⁹ ⁊ mari: et sit trāquillitas magna. h Modice fidei. Si nouistis potentē in terra: cur nō creditis etiā in mari? Qui parū credit: ar guitur. Qui nihil: cōtenitur. i Imperauit. Cui imperaf: iperantes scnit. Nota q̄ omis creatura creatorē sentit. Que apud nos insensibilia: illi sunt sensibilia.

Allego. Allego. Mysti. Mare estus secli. Nauicula cruc̄ xp̄i: cuius bñficio ad lit⁹ patrie celest⁹ venimus. in q̄ vna xp̄s cū suis passus ē. Vñ post ait: Qui vult post me ve. abne. semetip. ⁊ tol. cru. su. ⁊ sēq. me.

Luc. 9.g Dormit aūt illi nauigāt: q̄ ille seclm calcā tib⁹ ⁊ ad celuz tēdentib⁹: tps subito obnice passiōis aduenit. quā Marc⁹ etiā ꝑ horā fol⁹ ad occasuz eunt⁹ significat. duz dicit: Hec iminēte nocte gesta fuisse. Suscitāt eū: dū visa morte resurrectionē gruntur: ne eo diuti⁹ sopito: mēs eoꝝ pcat. Suscitat⁹

Luc. 24.d increpat de gna fide dicēs: O stulti⁊ tardi corde ad credēdum: nōne sic oportuit pati xp̄m. Ventū. i. diaboli supbiaz straxit. Aquā scdat. i. rabiē iudaici ppli labefecit. Et nauicula ē pñs ecclia. i q̄ xp̄s cū suis mare secli trāsit: vētos demonū aḡs pfecutoꝝ cōpescit: vñ miremur ⁊ grās agam⁹. k In re. g. Herasa: vbi ē arabie iuxta mōtē galaad: nō lōge a stagno tyberiadis: i q̄ porci p̄cipitati sūt. Herasa iter

¶ q̄ ad discipulatū vocabat dignus in quo diuinitas quiesc̄at. ¶ non de. xp̄i.

a Alius autem de discipulis eius: a†
a ¶ non respuit esse discipulus: sed explera pietare paterni funeris vult liberius sequi.
b ait illi: Dñe permitte me primum ire ⁊ sepelire patrez meum. b†
Jesus autem ait illi: Sequere
a ¶ illi carne mortuos cōdanteru aūt mortuos anima resuscita. b ¶ culpa: vel non credentes.
c me: et dimitte mortuos sepelire d
¶ natura. ¶ carne.
d c mortuos suos. Et ascendente eo e†
a ¶ infirmi ⁊ spretores mundi.
in nauiculā: secuti sūt eū discipu- f g
a ¶ vt magna virtus liberatoris videatur.
f li eius: et ecce motus magn⁹ fa- b
a ¶ tanto magis conturbat timor discipulos.
cus est in mari: ita vt nauicula
¶ vel mergeretur. a ¶ hic bō ostendit.
operiretur fluctibus. Ipse vero i
a ¶ dormiebat vt apl̄os suscitare faceret. ¶ semp vult rogari. b ¶ adeo territi vt non modeste irruerent ⁊ suscitarent.
g dormiebat. Et accesserūt ad eum
b discipuli eius: ⁊ suscitauerūt eu⁊
a ¶ quasi adhuc paruuli ⁊ infirmi.
dicentes: Dñe salua nos: perim⁹. k
Et dicit eis iesus: †Quid timidi
i estis modice fidei. Tūc surgens l m
¶ hic deus ostenditur.
k imperauit ventis et mari. Et fa-
a ¶ magna potestas: q̄ de magna tempestate fit magna trāquillitas.
ęta est trāquillitas magna. Por- n
a ¶ nō discipuli: sed naute ⁊ ceteri q̄ erāt in naui.
ro hōies mirati sūt dicētes: Qua o
¶ dormit vt homo: imperat vt deus.
lis est h: q⁊ venti ⁊ mare obediūt p
ei: † Et cū vēisset iesus trās fretū i q⁊
regionē geraçenoꝝ: occurrerūt ei r

cū eo. b Et ecce mo. ma. ⁊c. h est factū Xrīte dīna vt mānifestaret⁹ Xr̄⁹ xp̄i discipul⁹ eius. i Ipse Xo dormiebat duplici de cā. ꝑma vt Xritas humane nature in eo oīderet. scda vt discipuli in piculo positi ad ipm recurrerēt. iō sequit: Et accesserūt ⁊ suscitauerūt eū ⁊c. Seqūtur: k Et dicit ei ie. q̄d ti. est⁹. q. d. nō debet⁹ time re cū sim⁹ pñs vobiscū: quē vidist⁹ tot miracula facere. l Modice fidei. discipulos aūt suos dicit esse modice fidei: q⁊ si pfectā fidē br̄ent cognoscerēt eū tantā virtutē hūtem in domicilio quanā in vigilio: q⁊ somn⁹ ⁊ vigilia sunt passiones sensitiue part⁹ fm quā nō cōpetebat xp̄o facere miracula: sz magr̄ Xtute diuia: que q somnū in nullo impediebat. m Tūc surgēs ⁊c. ex q̄ ptz eius diuitas: q⁊ miracula faciebat imperādo: sicut dñs creature. vñ sequit: n Porro ho. mi. sunt. ex effectu Xtutem diuinitat⁹ eius cognoscentes ac etiam ꝓfitentes. o Dicentes: qualis est hic. q. d. nō est homo purus: sed verus deus. p Quia vēti ⁊ mare obe. ei. sicut creatura creatori. q Et cūm venisset. Hic ponit miraculum in creatura spūali in demonū electione: ⁊ diuidit in duas partes: q⁊ primo describit miraculi opatio. ⁊ secdo ipsi⁹ diuulgatio. ibi: Pastores aūt fugerūt. Describendo miraculū euāgelista ꝑmo tangit locū. Et cū venisset iesus trās fretū in regionē ⁊c. id est vltra mare galilee: qō alibi dr̄ stagnū geneçareth: a q̄dā ciuitate sic noīatur q̄ vocat geneçar vel geneçareth: ⁊ ē i alio litore ex opposito galilee. cū eēt igit ibi in regione geraçenoꝝ: r Occurrerunt ei duo homines hūtes demonia. Mar. v. dr̄ q⁊ erat vnus. ⁊ Lu. viij. Dicendū q⁊ nō est ꝓtradictio: q⁊ fm veritatē erāt duo demoniaci: sed vn⁹ erat famosior ⁊ seuior altero: q⁊ in eo erat legio demonū: vt ibidem dr̄: ⁊ iō de illo factūr mentionē Marc⁹ ⁊ Lucas: nec tñ negāt q̄n⁊ fuerit alius cū eo: q⁊ vnitas includit in binario. Matthe⁹ aūt facit mētionē de vtroq; sed ꝓtur

¶ preterat colonū ejiciēs: vel aduena ꝓpinq̄ns. Dec est gētilitas q̄ diabolū a se ejecit: ⁊ q̄ p⁹ longe mō facta ē ꝓpe: post resurrectionem a xp̄o visitata p ꝓdicatores. a Duo. Marcus ⁊ Lucas dicūt vnū: q⁊ eoꝝ vn⁹ fuit clarior ⁊ famosior: ꝓ quo volebat maxime illa regio ⁊ q̄ sanato: fama exijt latior. Sic ꝑ vnū ita ꝓ duos accipe gentes q̄ de duobus filijs Noe exierūt. Monumēta alarū sunt eoꝝ: ꝑ q̄ ferditatem eoꝝ ꝓpe exhibebāt. Seu. Marcus dicit ꝙ null⁹ iam demoniacuz poterat ligare. Lucas: rupt⁹ catenis in deserto agit: q⁊ gentes nullo vinculo legū poterāt cohiberi. vñ deteri⁹ se habebāt in se vl̄ alijs. Nec pamit in eis via ꝓphetic⁹ sctis auctorib⁹. vel ꝙ duos iudeos ⁊ gentes accipe q̄ nō babitabāt in domo. i. in ꝓscia sua nō rejiciebant: i monumētis manebāt. i. in opibus mortuis delectabant: nec sinūt ꝑ vīā fidei quā impugnāt aliquē transire. b Jesu fili dei. Dyal. Mag⁹ suspicati q̄ nosse credendi sunt. c Ambro. Jesu fili dei tantū eis innotuit q̄ntū voluit. tantū voluit q̄ntū oportuit. Non sicut angel⁹ ꝑ hoc q̄ est vita ⁊ lux: ⁊s eis terrēdis ꝑ q̄dā virtutis effectu potētiā ei⁹ timēt ad penā: ⁊ non nouerūt diuini ꝓsilij dispēsationē. Si enī cognouissent nunq̄ dñm glie crucifix̄issent.

c Credebāt demones aliq̄s illū dei filiū eē videntes signa. Iterū ꝓpter nimiā infirmitatē quā videbāt i eo nō credebāt. c Ante tem. Sciebāt enī sibi futurā in dei iudicio dānationē. Verba demonū diuerse relata nil būt scrupuli: cū ad vnā sniam rediḡ vel oīa possunt dicta intelligi. Nec q⁊ ꝑ pluraliter: apud alios singlariter: q⁊ ⁊ ibi dr̄ q⁊ legio noīatur: q⁊ multa sunt demonia. Marc⁹ dicit ꝙ exeuntes ire circa montē. Lucas in mōte fuisse: q⁊ de tanto grege alij in monte. alij circa montē erant. Fuerunt enim duo milia: vt Marcus ait. d Torquere nos. Pacientia xp̄i tortura ē eis. Vel torquent⁹ dū de coporib⁹ ejciunt⁹ in ḡrū tortura delectabant⁹. Sicut pñtia dei refectio angelor̄. e Mitte nos. Nota multo min⁹ eos sua ptāte nocere boibus q̄ nec pecoribus pñt. f Nisi quis mo: re porci vi: erit: diabolus in eū potestatē nō accipit nisi forte ad ꝓbandū. f Et ecce ⁊c. Dignior hō bestijs: cū ꝓpter salutē duorū hoim duo milia porcoꝝ pierūt. Considera to xp̄lo gentiu⁊: incredulī agūt malos rit⁹ in abditis: ceca ⁊ pfunda curiositate submersi. g Pastores. q⁊ etiā q̄dā ꝓncipes ꝓpl̄oꝝ ⁊ si fugiūt fidē xp̄i: tñ potētiā ei⁹ mirādo nūciare nō cessant. h Exit ob. Bc. Prodcūtes signāt q̄sdā ꝙsumdle ligaros mirari q̄dez ⁊ venerari legē xp̄i: ꝑ nolle pati vñ trāsire rogant. i Et inuenerūt hoīez (vt lucas ait) vestitum

¶ legionem.

a duo hūtes demonia exeūtes de a
monumētis seui nimis: ita vt ne b
mo posset trālire p viaz illam. Et
a ¶ nō est voluntatis cōsilio: sed necessitat⁹ exitus: q⁊ eunt ei⁹ pātiam. b ¶ quasi nobiscū nihil ei est cōmune: ne ds ergo dicat q⁊ in pumpe de monioꝝ ejicis demonia.
ecce clamauerūt dicentes: Quid c
b nob⁊ tibi iesu fili dei? Venisti huc b
c d ante tps torquere nos. Erat aūt
a ¶ significat irrationales ⁊ immundos homines.
nō lōge ab illis grex porcoꝝ mul
¶ in montem superbie.
toꝝ pascens. Demones aūt roga-
¶ de electis.
bāt eū dicētes: †Si ejicis nos hic †
a ¶ in eos dñari sinet: q̄ in immūdicia pmāserūt.
mittē nos i gregē porcoꝝ. Et ait e
a ¶ permittit ve sit occasio saluis hominū ꝙ interfectionem porcorum.
illis: Jtē. At illi exeūtes abierūt i f
f porcos. Et ecce magno impetu
¶ i. valde.
abijt tot⁹ grex ꝓceps i mare: g
g ⁊ mortui sunt in aq̄s. Pastores
aūt fugerūt: ⁊ venientes i ciuitatē
nunciauerūt hec oīa. Et de his q̄
demonia habuerāt. Et ecce tota h
h ciuitas exijt obuiā iesu: ⁊ viso eo i

a ¶ De monumētis exūtes. in ralib⁹ enī loc⁹ habitāt demoniaci aliq̄s: vt ꝑ demones ingerāt terroꝝ bolb⁹ de alab⁹ defuncto⁊. b Seui nimis ⁊c. nō q⁊ demōiaci possint nisi ḡtuz ꝓmittit eis de⁹. Seqūtur: c Quid nob ⁊c. dicūt magis ex cōiectura q̄ ꝑ certitudinē: q⁊ ille demon q̄ tentauit eū in deserto erat acutioris ingenij: ⁊ tñ nō potuit scire ꝙ certitudinē vtrū iesus esset ille qui erat ꝓmissus ad salutē mundi ⁊ delectionem diaboli: ⁊ multo minus isti poterāt hoc scire ꝑ certitudinem. d Venisti huc ante temp⁹ torquere nos. Ad cul⁹ euidentiā ꝙsiderandū q⁊ vis⁊ ad iudiciū est tempus meriti ⁊ demeriti dominū: ⁊ ideo sicut ad illud tēpus sancti angeli habitāt inter nos ad nr̄am defensionem: ita mali ad nr̄am tentationē ⁊ impugnationē: licet aūt secū portent ignē suū: tñ reputant se torqueri ⁊ affligi q̄n ejiciuntur ab hoibus: ne eis noceāt ꝓpter odium q⁊ erga nos habent: ⁊ q⁊ si nō possunt homini bus nocere in ꝑsona: tñ appetunt eis nocere in substātia. ideo rogabant iesum dicentes: Si ejicis nos hinc mitte nos in gregē porcoꝝ. e Et ait illis: Jte. concedēdo eis petitionē ipsoꝝ: vt ptz ꝙ sequēte effectum. f At illi exeuntes abierūt in porcos. Sed queritur hic: quare ꝑmisit eos intrare in porcos et precipitare eos: Dicendū q⁊ forte homines illius terre peccauerant: ⁊ ideo demeruerāt istud damnū sibi fieri. Aliter dicendū q⁊ christus aliqua fecit ad significandum quoddā aliud: sicut Matth. xxi. ⁊ Marci. xi. maledixit ficui nō habenti fructū sed folia tñ: ⁊ tamen nulla †Dur. 5.b Luc. 13.c ratio fuit ex parte arboris: quia vt ibidē dicit⁹ nō erat tempus ficoꝝ: ⁊ ideo ratio maledictiōis fuit ad significandum maledictionē iudeoꝝ quoꝝ fructu boni operis querebat christus: ⁊ tamē non inuenit i eis nisi folia tm: id est apparentiā bonorum operum. Sic christus ꝑmisit demones intrare in porcos: ad significandum q⁊ demones habitant i immūdis hominib⁹: sicut porcus est animal immundum. g Pastores autem fugerunt. Hic ponitur miraculi diuulgatio: q⁊ pastores fugientes venerunt in ciuitatem ⁊ nunciauerunt hec omnia. Sequitur: h Et ecce tota ciuitas exijt obuiam iesu. ad faciendū sibi reuerentiā.

i Et viso eo rogabant vt transiret a finibus eoꝝ. reputabant enī se indignos tanto doctore: sicut superi⁹ est dictū de centurione q⁊ reputabat se indignū tanto hospite. Item quia christus dimittebat eis illos curatos a demōibus ad eoꝝ instructionē. vnde Marci. v. dicit q⁊ christus nolnit q⁊ ille qui habebat legiones sequeretur ipsum: sed magis predicaret miraculū factū. ⁊ idem intelligendū est de alio qui erat cū eo. Vel aliter potest intelligi q⁊ isti geraçeni ex peccat⁊ suis timebant offendere christi presentiā: ⁊ ꝑ ꝙsequens incurrere maiorē penā precedenti: ⁊ ideo rogabant eum discedere. Ca. ¶ VIII

Moraliter. Cum aūt descendisset iesus de mō te ⁊c. Sequitur: ¶ Et ecce leprosus veniens ⁊c. Per istū leprosum qui cōfitebatur se immundū: ⁊ christū potentē ad se mundandū dicens: Dñe si vis potes me mundare: significatur peccator vere penitens: ⁊ ad dei misericordiā ꝙfidenter recurrens. ideo subdit: ct Et extendens iesus manum ⁊c. ꝑ quod significat⁊ q⁊ tali man⁹ diuine misericordie ꝓtendit ei⁹ crimia relaxando. ¶ Et ait illi iesus: vide ne nemini dixeris: sed vade oñde te sacerdoti. ꝑ hoc inuenies q⁊ eccles ministri nō debēt gliam hoim q̄rere sed dei. † Et offer munus ⁊c. nā a peccat⁊ mūdat⁹ debet esse deo valde grat⁹. g Cū aūt introisset capharnaū accessit ad eū centurio ⁊c. Iste gentilis erat: in christū tñ credebat. alter eū ꝑ sanatiōe sui pueri nō rogasset: ideo ꝑ tpm primitie gentiū signi ficanf credētes in xp̄m ⁊ laborātes ad ꝙuersionē alioꝝ: de q̄bus fuit Lucas euāgelista: ⁊ Dionys⁹ ariopagita ⁊ alij plures. ꝑ q̄ aūt q⁊ christus subdidit: g† Nō inueni tantā fidē in isr̄l: significat devotio gentiliū ad xp̄i fidez ⁊ obduratio iudeoꝝ. q̄ Et cū venisset iesus in domū simonis petri ⁊c. ꝙ socrū petri q̄ mulier erat sensualitas significat: q⁊ mulier ab Augustino vocat. ipa vero tacet febricitans ꝙcupiscētie caloze. ꝑ christū aūt q⁊ est imago ꝑis nō fm quaz hō fact⁹ est ad imaginē dei significat. Igit moralit⁊ socrus petri sanat cū sensualitas ꝑ rōnē ad debitū ordinē moralis virtut⁊ revocat. iō subditur: ¶ Et ministrabat eis. q⁊ sensualitas reformata Xtute morali ministrat ⁊ seruit rationi. a † Vespe aūt facto obtulerūt ei multos demonia hūtes ⁊c. ꝑ q̄ significatur q⁊ hora mūdi vesperina xp̄s venit demones ejicere et infirmitates hominū curare. b Videns aūt iesus turbas circū se ⁊c. ꝑ b docuit predicatorem euāgeliū applausuz ppli declinare. ft Et accedēs vn⁹ scriba ⁊c. Iste fm literalē sensum sed xp̄m volebat: q⁊ ꝑ hoc br̄e miraculoruz grām sperabat: ⁊ ea vti ad lucrū tpale: ꝓpter q̄ xp̄s repulit ipm. Ergo ꝑ euz significant q̄rentes intrare religionē possessiōes hūtes nō ex devotiōe q̄ est bonū: sed vt ex pauperib⁹ diuites fiāt: ⁊ ex ꝓceptibilib⁹ honorati. iō talib⁹ dr̄: b Vulpes foueas habēt ⁊c. i. dolosi demones ⁊ ſ̄ubi hūt in vobis habitaculū: ⁊ nō christ⁹. a† Alius aūt de discipul⁹ ei⁹ ait illi: Dñe ꝑmitte me ⁊c. ꝑ q̄ dicit ei: ct Sequere me

stitum ⁊ sana mẽte sedere ad pedes ihu. Rogãt cũ nõ de supbia: ꝙ de bũlitate iudicãtes se indignos vt pter fecit: ⁊ vidua de helia. Timebãt ne destrueret eos pãtia ferrat' ei⁹: ⁊ pter pctã sua: sic destr⁹ erat pozcos.

b In ciuitate sua. Ne putas hãc esse naçareth: qr mar⁹ dicit ꝙ esse factũ in capharnaũ. Sz cum naçareth sit i galilea in ꝙcib⁹ oppido galilee sit: dz esse i sua ciuitate. Sic regnũ in tot ciuitatib⁹ ꝙstitutũ dr roma na ciuitas: ita galilea dr ciuitas xpi i qua ẽ capharnaũ ꝙsi metropolis.

c Offerebãt. Doctores sunt ꝙ sublevant ⁊ offerũt xpo monẽdo ⁊ interc̃edendo.

d Fidẽ illoz. Quantũ valet apud deũ fides ꝓpria apud quẽ sic valuit aliena vt intus ⁊ extra sanaret hoiem.

Luc.5.d e Con.fi. Lucas dicit homo.q.d peccasti. Ego deus ꝙ dimitto. Et vtrũq; dixit ihs qđ vterq; euãgelista tetigit.

Humilis dns filiũ vocat: quẽ sacerdotes dedignarent̃ tangere. Vel mõ dimissis peccat' suis filius. Hoc sanat aia nec grãs agit̃ plus desiderauit curaz corpis.

Ecce modus curatiõis: pus dimittit peccata tollẽs cãm morbi post curat corp'.

f Quid est facili⁹. Nota ifirmitates aliqñ ꝙtingere ꝓpter pctã: ⁊ iõ pus dimittunt vt sal⁹ restituat. Quicq; modis infirmitates ꝙtingũt: vl vt iustis merita ꝙ patiẽtiã augeant: vt Job. vl ad custodiã vturuz: ne supbia tentet vt paulo. vl ad corrigẽda pctã: sic̃ marie leprã: ⁊ huic paralytico. vl ad gloriã dei: vt de ceco nato: ⁊ ꝺ laçaro: vl ad initiũ pene vt herodi: quatin⁹ ꝺ vi deat ꝺd in inferno sequat. vñ: Dupli ci contritiõe ꝺteret cos dns.

Beda. Quid ẽ facili⁹. Sz qñ ꝺ spẽale ñ creditis ꝓbet signo visibili qꝺ nõ minoris ꝙstet eẽ potẽtie: vt in filio hois latentẽ cognoscat' potentiã maiestat': ⁊ qꝺ põt dimittere pctã vt deꝰ.

g Tunc ait para. ⁊c. Ecce ꝙ remissionez pene: dimissionẽ culpe itellige.

§ Surge

Nico.de lyra

quere me ⁊c. oñdit ꝙ carnal' affect⁹ a sequẽtib⁹ xpm est totaliter dimittẽdus.

et Et ascẽdẽte eo in naviculã ⁊c. Moraliter navicula fluctib⁹ opta est ecclesia militans in ꝙsecutiõib⁹ posita. xpi vero dormitio est diuina ꝙmissio: vñ qñ videt hoies tribulatiões iniustas durare dicit deũ dormire: qui excitat' qñ bonoz ꝓcib⁹ pulsat': ⁊ sic ipo ꝓcipiẽte fit trãquillitas magna ꝙ cessatiõe ꝑsecutiõis. vl ꝺando patientiã tribulatis: ⁊ hec trãquillitas xtutis melioz est ꝙ trãquillitas coꝛpalis.

q Et cũ veniss̃et trans fretũ ⁊c. ꝙ duos nimis senos pñt intelligi Paul⁹ ⁊ Constantin⁹ añ suã cõuersionẽ qui ꝑsecuti sunt acriter ecclesiã: sicut ptz de paulo Act. viij. ⁊ ix. ⁊ de Constãtino ꝺr in legenda sancti silvestri. Constantin⁹ impator cũ multas strages martyrũ dedisset ⁊c. sed ꝙ xpm sanati fuerũt valde mãsueti.

h Si ergo nos mitte nos in porcos. ꝙ ꝺ autẽ q; ꝓmisit significat q; hoies vitam porcinã ducẽtes in pãte demonũ tradunt̃: ⁊ in infernũ cum eis finaliter demerguntur.

La. IX.

Ascendens ihs. In ca. precedẽti posita sunt q̃dam miracula ad ꝓfirmationẽ euãgelice leg'. hic ꝓfr declaratur xp⁹ ipse: legis latoris: ⁊ diuidit in tres partes: qr ꝓmo ponit ad hoc miraculi ꝓpetratio. scõo credentiũ vocatio. ibi: Et cũ trãsiret inde. ⁊ tertio eoz ꝓfirmatio. ibi: Nec illo loquẽte. Prima in duas: qr primo in opatione miraculi ad declaratiõẽ sue deitatis fides credentiũ approbat. ⁊ scõo ifidelitas negãtiũ reprobat. ibi: Et ecce qꝺã de scribis. Circa ꝓmũ euãgelista notat locũ vbi factũ ẽ ꝺ miraculũ ꝺi. Et ascẽdens ihs i naviculã: vt. ſ. ꝙ naviglũ de fra geraçenoz rediret i galileã vñ illuc iuerat: vt ptz i ca. ꝓce.

b Et vt. i ciui. suã. ſ. in capharnaũ: qr ibi factũ est ꝺ miraculũ: vt Marc⁹ ꝺicit expresse. ij. ca. Dicit aũt capharnaũ ciuitas ꝺñi: non qr ibi fuerit nat⁹ vl cõcept⁹: sed qr erat ꝓncipalis ciuitas galilee. ꝓpter quod

a rogabãt eum vt transiret a finibus eorum. La. IX

Ascẽdẽs ihs i nauicu-
lã: trãsfretãuit: ⁊ venit
intellige.

in ciuitatẽ suã. Et ecce offerebãt

a ſ ꝺe terra geraçenorum.

a ſ nõ ait in nazareth: ſ. sed galilea

b ſ ꝺiam illecebris carnis refoluta. b ſ in corpore vbi tacet ania. ſ in voluntate ſeculi.

ei paralyticũ iacentẽ in lecto. Vi

a ſ non vecordiam egri.

dens aũt ihs fidẽ illoz: dixit

ſ in hoc innuit se ꝺeum.

paralytico: Cõfide fili: Remittũt tibi pctã tua. Et ecce qꝺã de scri-

a ſ qz in ꝙphet' ꝺicit ꝺns: Ego sũ ꝙ deleo iniq; tates. ſ cũ sit hõ qꝺ ꝺr esse arrogat sibi.

bis dixerũt intra se. Hic blãsphe-

a ſ sed ꝺeum se esse ⁊ occulto⁹ cognitione ⁊ operum virtute indicat.

mat. Et cũm vidisset ihs cogita

a ſ qꝺ prãe cogitationes vestras

tiones eoz dixit: Ut qꝺ cõgitat'

mala i cordib⁹ vris: Quid ẽ faci-

a ſ qꝺ solus ꝺeus nouit.

li⁹ dicẽ dimittũt tibi pctã tua:

a ſ qꝺ ipli viderent.

an dicere surge ⁊ ãbula. Ut aut̃

a ſ qz idẽ ẽ filꝰ hois ⁊ ꝺeꝰ. b ſ nõ ad blasphemãsce: ſ. ad discipulos: ⁊ suam verba matthei vel christi.

sciat' qm̃ filius hois ꝺz ptãtẽ ꝺi

ſ positus.

mittẽdi pctã i tra. Tũc ait paraly

iz. Reg⁹ hic peccauit neq; parẽtes eiꝰ. ſ. vt cecus nasceret: sed vt manifestenꝯ opa ꝺei in illo. Quarto ꝓpter humiliationez alicui⁹ ne in supbiã eleuet: sicut Paul⁹ apls ꝺicit ꝺe seipo. ij. Coz. xij. Ne magnitudo reuelationũ extollat me dat' est mihi stimulus carnis mee angelus sathane qui me collaphizet. Quinto infligit ꝓpter alicui⁹ ꝓbationẽ ⁊ patiẽtie ꝺeclarationẽ: sicut ptz ꝺe Job. ij. vñ xp⁹ us: Job ꝓbat: inclinat paulus: fse manifestat. In ceco: purgat mariã: punit herodẽ. ⁊ ptz sententia ex ꝺict'.

f Et ecce qꝺã ꝺe scribis. Dic ponit reprehensio negantiũ xpi ꝺiuinitatẽ: ⁊ primo ponit eoz negatio. cũ ꝺr: Et ecce qꝺã ꝺescribis. i. legisperit'.

g Dixerũt intra se. ſ. cogitando: qr verbũ intrinsecũ est ꝓcept⁹ mẽtis.

b Hic blasphemat. Blasphemare est creature attribuere illud qꝺ ẽ ꝓpr̃ium ꝺei. ꝺimittere aũt pctã soli ꝺeo ꝓuenit. ꝙ ẽ ergo qꝺ christo blasphemiã imponebant in ꝺ qꝺ pctã ꝺimittebat: ptz qz negabant ipm esse ꝺeũ: ꝺicẽres eũ esse purũ hoiem: sed xp⁹ ꝓfr eoꝝ ꝓuenient redarguit oñdens se esse ꝺeũ ꝺuplicit. ꝓmo qz rñdit eoꝝ cogitatiõib⁹: qꝺ cognoscere ꝙ certitudinẽ soli ꝺeo ꝓpriuz est. ꝓpter qꝺ ꝺicit: Et cũ vidisset ihs cogitatiões eorũ ꝺixit:

i Et qꝺ cogitat' mala ⁊c. imponẽdo. ſ. falso mihi blasphemiam. scõo hoc idẽ oñdit sanãdo paralyticũ ꝙ imperiũ tanq; ꝓpria xtute: qꝺ est eiusꝺẽ pctis sic̃ ⁊ pctã ꝺimittere: liczꝫ enim paralysis xtute nature aliqñ possit curari: nõ tñ subito nec ita ꝙfecte vt statim ꝺ possit lectũ in qꝺ iacet portare: sicut ꝺr ꝺic. ꝓpter qꝺ ꝺr:

k Quid ẽ facili⁹ ⁊c. q. ꝺ. eq̃is pctis ẽ vtrũq;. er ꝙ ꝓcludit xtutẽ sue ꝺiuitat' ꝙfectã. ꝺi.

l Ut aũt sciat'. qz filius hois ꝺz ptãtẽ in tra ꝺimittẽdi pctã: vt ꝺr: non vt ꝺ ꝓrus.

m Tũc ait para. surge ⁊c. Sic̃ enim ꝙ ifram hãtẽ sigillũ ꝺeclarat̃ volũtas ipsi⁹ scribent': sic ꝙ signũ qꝺ ẽ xp⁹ ꝺine manifestatiũ oñdit veritas ꝺine xtutis. Alij aũt scrũ qꝺ fecerunt̃ miracula

miracula faciẽbãt hec implorãdo ꝺ iuinã virtutẽ: nõ imprando. ⁊ st aliqñ in talib⁹ imperabãt: ꝺ non erat in virtutee ꝓpria: sed exprimẽdo xtutẽ xpi tanq; ministri nõ ꝓtrie aliqñ imperabãt ꝺemonib⁹ vt recederent ab obsessis corporibus in nõie xpi ⁊ auctoritate ei⁹.

a Videtes aũt turbe. Hic ꝙnter ponit' hui⁹ miraculi effectus: qz turbe hoc videntes timuerunt imponere sibi blasphemiã.

b Et glorificauerũt ꝺeũ ⁊c. i. ꝓm christũ qui est xp⁹ ꝺei ꝙs.

c Hoibus ad eoz. ſ. salutem.

d Et cũ transiret inde. Hic ponit credentium vocatio: ⁊ primo circa eoz vocationẽ ꝺescribit cõdescensio ad pctores. secũdo ponit eiusꝺẽ reprehensio xtra murmurãtes. ibi: Et videtes pharisei. Circa primũ aduertẽdũ qꝺ vocatio matthei: ⁊ istõ conuiuiũ fuit ante curationẽ paralytici. ꝺe qꝺ dicit est: sed hic ponit ꝙ recapitulationẽ. Ut ꝓm alios vocatio ei⁹ fuit ante: ⁊ conuiuiũ ei⁹ ꝺe qꝺ hic scribit fuit post. ⁊ vt cõueniẽter ꝺescribat cõtinuũ: ei⁹ vocatio repetitur. Dicit ꝙ ẽ euãgelista: Et cũ trãsiret inde ihs vidit hoiem sedẽtez in teloneo: in qꝺ solebãt campsores sedere. qꝺ quidẽ negocium vir aut nunq; exercuit sine pctõ põt: vt ꝺicit Hrego.

e Et ait illi: Sequere me: ⁊ surgens secut⁹ est eũ. Et factuz

ſ eius matthei.

est discumbẽte eo in domo: ecce

ſ qui publica vectigalia exigunt ⁊ conducũt: et qui lucra seculi ꝙ negocia fectarantur.

publicani et pctores venientes

ſ vt ab eo spiritualiter pasceretur.

discũbebant cũ ihu: ⁊ discipulis

a ſ ꝺupliciter errabant: qz ⁊ se iustos putabãt: cũ sint superbi: ⁊ illos reos: cũ iam penitent.

eius. Et videtes pharisei ꝺicebãt

discipulis eius: Quare cũ publi

ſ quos lex ꝺamnat.

canis ⁊ pctõib⁹ mãducat magister vester? At ihs audiẽs ait:

a ſ q. vos ꝺeclino: qz non egere vos puratis.

b ſ qui gratiam non querunt.

Hõn est opus valẽtibus medi

a ſ hos iuuo. qz penitẽdo dãt locũ gr̃e: ſ. si sanari vultis e. ⁊c. b ſ a temeritate vimperantome.

cus: sed mãle habentibus. Eũn-

a ſ ꝺiligentius scripturas inquirite.

b ſ restimonium ꝺe prophetis.

tes aut̃ ꝺiscitẽ quid est: miseri

a ſ sine miscõia. ſ sine cõpassione ꝺelinquentiũ.

cordiam volo ⁊ non sacrificiũ.

a ſ misericordiam consequimini sicut ego.

b ſ falso se iustificantes: ꝺum in hoc sunt.

Hõn enim veni vocare iustos:

ſ vt maius miraculum sit.

tico: Surge tolle lectum tuum: ⁊

a ſ ne xpiana fides curatus moꝛet in ꝺubitatione ꝺeorum.

vãde in domũ tuã. Et surrexit et

abijt in domũ suã. Videtes aut̃

a ſ iam quoꝺammodo credentes.

turbe timuerũt: ⁊ glorificauerũt

ſ. i. hoiem tã potenter opantẽ inter hoies.

ꝺeum q ꝺedit pctatez talẽ hoib⁹.

a ſ ꝺe galilea. b ſ nõ tã corporeo q̃ misereatis intuitu.

† Et cũ trãsiret inde ihs ũidit ho

ſ gratia cuius lucris inhiantem.

minẽ sedentẽ in teloneo matthe

a ſ amodo. b ſ non lucra.

um noie: ⁊ ait illi: Sequere mẽ: ⁊

surgens secut⁹ est eũ. Et factuz

ſ eius matthei.

est discumbẽte eo in domo: ecce

ſ qui publica vectigalia exigunt ⁊ conducũt: et qui lucra seculi ꝙ negocia fectarantur.

publicani et pctores venientes

ſ vt ab eo spiritualiter pasceretur.

discũbebant cũ ihu: ⁊ discipulis

a ſ ꝺupliciter errabant: qz ⁊ se iustos putabãt: cũ sint superbi: ⁊ illos reos: cũ iam penitent.

eius. Et videtes pharisei ꝺicebãt

discipulis eius: Quare cũ publi

ſ quos lex ꝺamnat.

canis ⁊ pctõib⁹ mãducat magister vester? At ihs audiẽs ait:

a ſ q. vos ꝺeclino: qz non egere vos puratis.

b ſ qui gratiam non querunt.

Hõn est opus valẽtibus medi

a ſ hos iuuo. qz penitẽdo dãt locũ gr̃e: ſ. si sanari vultis e. ⁊c. b ſ a temeritate vimperantome.

cus: sed mãle habentibus. Eũn-

a ſ ꝺiligentius scripturas inquirite.

b ſ restimonium ꝺe prophetis.

tes aut̃ ꝺiscitẽ quid est: miseri

a ſ sine miscõia. ſ sine cõpassione ꝺelinquentiũ.

cordiam volo ⁊ non sacrificiũ.

a ſ misericordiam consequimini sicut ego.

b ſ falso se iustificantes: ꝺum in hoc sunt.

Hõn enim veni vocare iustos:

pharisẽos. scõo ꝓtra iobis discipulos. ibi: Tũc accesserũt. Circa ꝓmũ sciendũ qꝺ pharisei in populo iudeoꝝ reputabantur religiosi. vnde etiã in habitu ab alijs quodãmodo ꝺistincti erãt: vt videbiꝫ inferi⁹. videtes igit christũ cũ publicanis ⁊ pctoꝛib⁹ mãducare: indigne ferebant ⁊ murmurabãt ꝺicẽtes ꝺiscipulis ei⁹.

k Quare cũ publicanis ⁊c. q. ꝺ. vos estis fatui ꝙ talẽ magistrũ sequimini.

l At ihs ⁊c. Respõꝺit eis primo ꝙ rationem: qz sensibiliter videmus qꝺ medicus familiarius se ꝺebet habere ad infirmũ qui eo indiget q̃ ad sanum. Cũ ergo christus sit verus medic⁹ alaz: vt ꝺicit in Psal. Misit verbũ suum ⁊ sanauit eos. ideo familiariter se ꝺebuit habere ad peccatores qui sunt infirmi infirmitate spũali. scõo respõꝺet ꝙ auctoritatem que habet Osee. vj.

m Euntes aũt ꝺiscite. q. ꝺ. ite ⁊ diligẽter ꝓsiderate illud qꝺ scribitur Osee. vj.

n Quid est ⁊c. q. ꝺ. si hanc scripturã ꝓsideret' inuenietis me facere fm ipsam. ꝓpter qꝺ ꝓcludit:

o Hõ enim veni vocare iustos ad pniaz: licet aliqꝫ iustos vocauerit ad augmentum gratie: vt petrum andream ⁊ consimiles.

pficiāt:pctōres vt corrigant. Al nō vocat iustos dū iusticie dei nō sc subiecti:sed q̄ pctā pfitent. Nō ehi ve. vo. iuſ. Lucas exp̄ſſi⁹ dicit: in pniaz. Quia q̄s op⁹ iusticie deditos ineuit: vt nathanael ⁊ petr⁹ ⁊ andreā: nō ad pniaz pteritoꝝ iuitat: ſz ad pfectū vite pfectionis vo cat. Illos xo ad pniaz q̄ petis granior⁹ iuoluti erāt. Al nō eos vo-

Luce.5.f

a ¶ Sz pctōres. supple pōt vocare ad pniaz. b ¶ Tūc accel. Hic reph̄ēdit iobis discipulos: ⁊ pmo eoꝝ inter rogatio maligna. scdo xp̄i rūsio benigna. ibi: Et ait illis iesus. Circa pmū notādū q̄ discipuli iobis i trib⁹ deficiebāt. pāo q̄ de sua abstinētia se iactabāt dicen-

cat q̄ iustos se reputant: q̄ ⁊ hi ii ꝫuertunt: tā nō iusti sibi vident. a ¶ Discipuli. Johānes: mare⁹ ⁊ lucas ita B narrāt. q. alij aliq̄ de b⁹ q̄sle rint. Ad sciēdū B a plīb⁹ eē q̄sitū. Trib⁹ de cau lis reph̄ēdēdi sunt discipli iobis: q̄ de ieiūio se iactāt: ⁊ q̄ calūniant q̄ē sciebāt a mḡro eē p̄dicatū: ⁊ iūgunt pharisēis q̄s mḡr eoꝝ cōdē nauerat. Spūalr discipuli iobis ⁊ phariseoꝝ ieiunāt: q̄ ⁊ op̄a leḡ. vl traditiōez hoīm sc̄z tur: vl q̄ etiā vocē xp̄i tm̄ aure p̄cipit: abstinēs a bonis: ieiuno corde tabescit. Sz q̄ xp̄o adhe ret: reficit. Jobes vinū ⁊ sicerā nō bibit: q̄ ab stinētia meritū auget. eni nīl a ē potētia natu re. Dūs aūt q̄ petrā p̄ō ꝺdonare: eum a petōrī bus declinare: q̄s abstinētib⁹ poterat facere institores? Jeiunauit ⁊ xp̄s: ne p̄ceptū decliet. Wāducat cū petōrib⁹ vt gr̄az ⁊ pāē intelligas. b ¶ Nūq̄d pos. q̄st facturi est: vt iugeres ieiunēt: q̄ est spōsus occīuri. ¶ Nunq̄d pos. De vtroq̄ luctu dr ieiunio: q̄ē in tribulatiōe vel gaudio rīder. Cū ablat⁹ erit spōsus: tunc erūt i meroze ⁊ luctu donec p spūsctū ꝺsola-tio tribuat. Quo dono preceptor ieiunīū q̄ fit p leticiā lā renouari ⁊ vitā spūalē celebrabūt: nec solū a cibis sz ab oīb⁹ ɬrenis. c ¶ Lugere. Hoc ybo exp̄mit illud ieiunīū q̄ ꝑtinet ad hūiliratē tribulatiōis. Illud alterū q̄ ꝑtinet ad gaudiuz mēris ad spūalia suspense. Et iō a cibis corporeis alienare: seq̄ntib⁹ ſiliū dibus de pāno nouo ⁊ vino nouo luḡt. Nūdēs q̄ car nalib⁹ ⁊ ob b veterē sensuz adhuc trahēnibus B genus ieiunij nō ꝫgruat. Quia dū ita car nales sunt pfectionē nouē vite dr̄e non p̄t.

¶ Qr dic ait lugere. marcus ⁊ lucas dicūt ie-iunare. vñ ⁊ ipe: Postea ieiunabunt: nō luge bunt. d ¶ Et tūc ie. ꝛc. Luctus de absentia spōsi: nec aī incarnationē defuit in p̄ris⁹: nec post passionē: niſi q̄dīu l carne cū discipul cō-uersat⁹ ē. ¶ Alleg. Ediū nobiscū ē letamur: cū ꝑpter petā recedit tūc indicēdus ē ieiunij luctus. e ¶ Jeiunabūt. A mūdi amore: nō so-lū a cibis. Spūale enī ieiunīū cū sit ps vite no ue: nōdū eis ꝫuenit q̄ p alia dediti sunt veteri vite. f ¶ Memo a. L cō. q. carnales nōdū fide passiōis ⁊ resurrectiōis solidati nō p̄t seuerio ra ꝺtinētie p̄cepta sustinere: ne p austeritatez etiā fidē ꝑdāt. Sūt q̄ discipli q̄si vet⁹ vest⁹ cui incōuenient nou⁹ pānus assuit. i. aliq̄ pars doctrine q̄ ad nouevite tē perantiā ꝑtinet: q̄ si b fiat ipa doctrina quodāmō scindit: cui⁹ pars de ieiunio cibo⁹ importune tradit: cū illa doceat generale ieiunīū ab oīb⁹ voluptatib⁹: cui⁹ pānū. i. partē q̄ ad cibos ꝑtinet dicit nō opor tere hoīb⁹ adhuc veteri vsui dedit⁹ impartiri: q̄ ⁊ illinc videt. q. cōci sio fieri: ⁊ ipsi vetustati nō ꝫuenit. g ¶ Tollit enī. i. pfectio noue vi te que vna est diuiditur: ⁊ veteri fides quā habet aufertur cui perfe ctio noue debebatur. h ¶ Neq̄ mit. Loq̄dē discipulos veterib⁹ ꝑtri bus cōparat q̄s nouo vino. i. spūalibus p̄ceptis facili⁹ disrūpi q̄ id posse cōtinere dicit. Sz post ascēsionē accepto spū facti sunt vtres no ui. Aliter: Vtres veteres sunt scribe ⁊ pharisei. Panni⁹ nou⁹ ⁊ vinū nouū p̄cepta euāgelij: q̄ nō p̄t sustinere iudei: ne maior fiat scissura cū q̄bus galathe p̄cepta leḡ miscebāt: in vtres veteres vinū nouuz mittentes. Conueniunt autem hec p̄cepta euāgelica apostolis: non bis qui traditionibus maiorum deprauari sinceritatem p̄ceptorum christi nequeunt custodire. ¶ Distat inter nouum vinum ⁊ vestimentum. Vino intus reficimur: veste foris tegimur. Uestis ergo sunt bo na opera que foris agimus: quibus coram hominibus lucemus. Ui num ferue: fidei: spei ⁊ charitatis: quo in conspectu dei in nouitate sensus intus reformamur. i ¶ Ecce princeps vnus accessit. Mare⁹ ⁊ Lucas dicunt archisynagogum nomine iayrum et filiam non mor tuam: sed morte ꝓximam. Sed Matthaeus causa breuitatis dicit ro gasse: quod constat factum esse: nec attendit verba patris: sed quod cogitauit et voluit. Ita enim desperabat vt potius vellet reuiuiscere quam non purabat viuam inuenire posse. Utrūq̄ enim petitum est: vt vel morientem saluaret: vel mortuam suscitaret.

Luce. 1.b

†76.di.ie/iunium.

Allego.

tes: c ¶ Quare nos ⁊ pha. ie. fre. q̄ talia sunt fieda in se creto: vt. ē. dictū ē ca. vj. Tu aūt cū ieiunas ꝛc. scdo q̄ pha risei se coniūgebāt dicētes: Nos ⁊ pharisei: quia audie rāt iobem mḡm suum phari seos redarguētē ⁊ dicentē. ē. ca. iij. Progenies viperaꝝ q̄s demōstrabit vob fugere a ven tura ira. tertio q̄ rp̄m argue bāt ex defectu abstinētie in di scipul' dicētes: d ¶ Discipuli aūt tui ꝛc. Defectū enī discipu lo⁹ retorq̄bāt i mḡm. de q̄ tā audierāt iobez dicētem: Ecce agn⁹ dei: ecce q̄ tollit pctā mū di. Job. j. e ¶ Et ait il. ie. bie ponit xp̄i rūsio in q̄ ostēdit q̄ ieiuniuz corpale nō cōpetebat suis discipul' q̄ illo tpe: q̄ pu plex est ieiunīū, quoddam q̄ō ordinat ad carnis refrenatio nē ⁊ ad ꝓfectionē disponit: ⁊ istud nō cōpetebat discipul xp̄i q̄ē erat cū eis corpaliter. ⁊ b est q̄ dicit: f ¶ Nunq̄d p̄t filij sponsi. i. xp̄i q̄ est spon sus ecclie. Lugere ꝛc. Sequ: g ¶ Uenient aūt dies cū auferet. q̄stū ad p̄tiā corporalez. sz in passiōe ⁊ ascēsione in cē lū. h ¶ Et tūc ieiunabunt. q. d. tūc cōpetet eis tale ieiunīū. Aliud est ieiunīū q̄ ex plenitudine ⁊ pfectiōe ꝓfectionis ꝓcedit: q̄le fuit moysi ieiunīū in mōte. q̄sto eni alia est in cōtēplatiōe magis elevata: tāto est pauciozi alimēto ꝓfecta. vñ ⁊. x. ethicoꝝ dicit phs q̄ felix ꝓfectiu⁹ est paucissimis cōtent⁹: ⁊ tale ieiunīū nō cōpetebat discipul: q̄ adhuc erāt rudes ⁊ imperfectis ꝑpus debue rūt q̄ charitatē spūs scti inno uari: q̄ō factū est die penteco stes q̄ fuerūt p gr̄am scripsūs innouati: ⁊ tūc debue rūt incipe nouū modū viuēdi: ⁊ b est q̄ dicit saluator p duplex exēplū. pmū ponit hic: i ¶ Memo aūt im. cōmissurā. i. iūcturā seu supplemētū: k ¶ Panni rudis. s. nouī: q̄ in nouitate est ſpissior. l ¶ In vestimē tū vetus. q̄ē causat defoꝛmitatē. ꝑpter q̄ō subdit: m ¶ Tollit enī pleni. i. vnifoꝛmitatē seu pulchritudi nē a vestimēto. n ¶ Et peior scīſ. fit. q̄ ꝑpter defoꝛ mitatē nō ꝫiungit solide cū veteri pānō: ⁊ sic de facili causat ruptura maioz in veteri. scōm exēplū ponit ad hec. d. o ¶ Neq̄ mit. vi. no. q̄ tūc ē in ebulitiōe. ce tera patēt. Ex his vult ꝛcludere q̄ ea q̄ sunt pfectiōis magne: nō sūt iponēda hoīb⁹ donec spoliati fuerit ve teri vita. p ¶ Dec illo lo. Dic ponunk q̄dā miracula ad discipulo⁹ ꝛfirmationē: ⁊ diuidit in duas partes. q̄ pmo narrat ad ℞ q̄dā miracula i speciali. scdo mīra ꝛcludit in generali. ibi: Et circūibat. Prīa ī tres. Fm tria miracla q̄ narrat. scōa ibi: Et trāseūte. tertia ibi: Egressis aūt ill. Prīa in tres: q̄ pmo īcipit narrare p mū miraculū. scdo interponit q̄dā aliud in medio fa ctū. ibi: Et ecce mlier. tertio reuertit ad pmum. ibi: Et cū vēisset. Primū āt miraclm fuit de suscitatiōe cuiusdā puelle defuncte: ⁊ b incipit narrare dicēs: Dec illo loquēte ad eos: hoc est ad iobis discipulos: reph̄ēdēdo eos: vt ptz ex p̄cedētib⁹. q ¶ Ecce vn⁹ pn. accessit. qualis autem fuit princeps iste nō exprimitur hic: sed

a ¶ peccata arrendentes.

sed pctōres. Tūc accesserūt ad eū

a ¶ supba interrogatio ⁊ plena de superbia p̄fecto

discipuli iobis dicētes: † Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹ frequēt:

a discipuli aūt tui nō ieiunant: Et

a ¶ auferet ieiunīū iusticie a discipulis ꝑpter pisen tiam suam. b ¶ .i. debēt. c ¶ apostoli. ¶ quos de ecclesia genuit.

b ait illis iesus: Nūq̄d pōssūt filij

a ¶ christi. b ¶ ieiunio affligi: dū eos oportet de sponsi pnēia gratulari: spūali eni ieiunio nōdū ſt apti: donec me assūpto spūscto sint cōfirmati.

c spōnsi lugere q̄diu cū illis ē spō-

a ¶ tempore passionis.

sus: † Veniēt aūt dies cū auferet

¶ nō solū a cibis.

ab eis spōsus: ⁊ tūc ieiunabunt.

¶ partem.

f Nemo aūt imittit cōmissurā pan

a ¶ si aūt hoc solū eis importune tradet dr̄ꝑua ler vetus cōsuetudo: circa q̄ō habent auferetur.

s ni rudis i vestimētū vetus: tollit

¶ veteri. ſ.

eni plenitudinē ei⁹ a vestimento

b ⁊ peior: scissura fit. Neq̄ mittunt

a ¶ nouę vite mysteria nō sunt cōmittenda mentibus nondum innouatis.

vinū nouū i vtres veteres. Alio-

a ¶ si fit: nec rudes mentes hoc pāno possunt.

b ¶ ipsa doctrina nihil prodest.

quin rūpunt vtres ⁊ vinū effun

a ¶ ipe mēres pōdere p̄ceptoꝝ suffocant. b ¶ nouā mysteria mēbris innouatis cōmittunt.

dit: ⁊ vtres perēūt. Sed vinū nō

a ¶ doctria meōre tradit: ⁊ mēs nō ē sine fructu.

uū in vtres nouos mittūt: ⁊ ām-

bo cōseruant. Hec illo loquente ad eos: ecce ꝓnceps vn⁹ accessit

babeē Mar. v. ⁊ Luc. viij. vbi dr q̄ erat ꝓnceps synagoge. iudei enī habe bant tm̄ vnū tēplū vbi poterāt offerre et imolare. ſ. in hierlm: sed in alijs ciuitatib⁹ ⁊ villis habebāt loca determiāta in q̄b⁹ ꝓueniebat ꝑpls ad orā dū ⁊ audiendū verbū dei: ⁊ tractandū de his que ꝑtinebāt ad cōem vtili tatem ppli: ⁊ ille q̄ ꝓerat cui⁹ auctoritate ꝛgregatio fiebat dicebat prin ceps synagoge. talis erat iste q̄ accessit ad iesum.

Ecce ꝓnceps. Archisynagog⁹ moysen signifi cat. Dicit iayrus. i. illuminās vl illuminat⁹: q̄ ac cepit ꝏba interrogatio ⁊ plena de superbia ꝑfecto

Ecce ꝓnceps. Archisynagog⁹ moysen signifi cat. Dicit iayrus. i. illuminās vl illuminat⁹: q̄ ac cepit ꝏba vbi dr̄e nobis. Videns dūm in carne venturū: cadit ad pedes ei⁹ dicēs: Q̄s infirmuz ē dei: fortius ē hoīb⁹. Pro filia rogat. i. ꝑ synago-

a ¶ Et adorabat eū. faciēdo. ſ. sibi reuerētiā debi tā. d. b ¶ Dne filia ꝛc. Marc⁹ aūt dicit q̄ dixit eā esse i extremis. Lucas aūt q̄ moriebat: ⁊ b est ve rū q̄ ꝑ recessit ab ea ⁊ venit ad iesum. ꝑ ante q̄ iesus veniret ad domū patr' eius filia mortua est. ꝑpter q̄ō nuncij supuenerūt de domo q̄ dixe rūt: Holi vexare mḡm: q̄ defuncta est filia tua: credentes q̄ ꝑ xp̄s nō posset suscitare eā a mortui: liter posset eā sanare. Matthaeus igit̄ ista omittit: vt breuē scribat ⁊ accipit patris verbū ab illo tē pore q̄ recepit nunciū: q̄ assecurat⁹ ꝑ rp̄m dicen rē sibi: Confide. vt dicit Marcus: credidit ipsam suscitandam ꝑ ipsum. c ¶ Et surgens iesus ꝛc. pergens. ſ. ad domū eius. ꝑpter fidei sue meritū. d ¶ Et ecce mulier. Hic interponitur miraculū de sanatione mulieris emoroisse: q̄ō fecit christus in via eundi ad suscitationem puelle. quod fecit chri stus duplici de causa. prima fuit vt ostenderet no bis q̄ non solū in termino: sed in via debem⁹ bo nis operibus occupari. secūda fuit vt ꝑ miraculū factum in via archisynagogus hoc videns certi ficaretur de suscitatione filie sue in termino. dicit igitur euangelista: Et ecce mulier que fluxus san gui. patiebat, xij. annis. Hoc exprimit ꝙ ostēdat infirmitatis ꝓlixitatē ⁊ curationis difficultatē. e ¶ Accessit retro. christus enī erat in turba ma gna: vt dicunt Marcus ⁊ Lucas: ⁊ ideo nō pote rat de facili habere accessum ad eum. f ¶ Et te tigit fimbriam. christus enim potrabat vestimen tum suum ad modū iudeoꝝm. Ad cuius euiden riam sciendū q̄ populus iudaicus de quo christ⁹ erat nasciturus fm carnē debebat pollere quadā sanctitate speciali pre aliis populis ⁊ ab eis distin gui: ⁊ ideo data est eis circūcisio vt quoddam si gnum distinctiuum in carne. Similiter data est eis lex: vt haberent quendam specialem modum viuendi. Silr preceptum fuit eis in habitu distin gui: vt patet Num. xv. Loquere filijs isr̄l vt faci ant sibi fimbrias ꝙ quattuoꝝ angulos palliorum ponētes in eis vittas hyacinthinas. Uitte enim hyacinthine que erant eccles⁹ coloris designabāt q̄ debebant habere conuersationem eminentem pre ceteris. fm q̄ Paulus dicit ad Phil. iij. No stra aūt cōuersatio in celis est. vnde sequit ibidez Mume. xv. Ut recordent mādatoꝝ dei ⁊ sint san cti domino deo suo. talē ergo vestē portabat christ⁹ tus: sicut ⁊ alia legalia obseruauit vsq̄ ad passio nem: ⁊ ideo mulier tetigit fimbriaz: q̄ illud q̄ō est in angulo pallij quod est a parte posteriori facili us potest attingi. g ¶ Dicebat enim intra se fir miter. ſ. credēdo. b ¶ Si tetigero vestimētū. nō illoꝝ quoꝝ sunt vestimēta. i ¶ At iesus ꝑuersus et videns eā. approbās ipsius fidē. k ¶ Dixit: Confide filia ꝛc. et ptz ex fa. l ¶ Et cū venisset. Hic reuertit ad narrandū miraculū ꝓmo. ꝓpositū de suscitatiōe puelle dicēs: Et cū venisset iesus in domū principis ⁊ vidisset tybicines. Diuerse melo die excitant diuersas passiones in hoīe, alique enī excitant audaciā: sicut ptz in bellic' tubis. et alique deuotionē: vt ptz in cantic' ecclasticis. ⁊ alq̄ leticiā: sicut ptz in diuersis instrumētis musicis. ⁊ alie excitāt fletuz ⁊ lamentationē: ⁊ talibus vtebant antiqtus in sepultur' magnaꝝ ꝑsonaꝝ vt ꝓuocaretur multitudo ad fletuz: ⁊ tales dicunk hic tybicines: carmen sez lugubre cantantes. m ¶ Et turbā tumultuantē. i. lachrymantē ⁊ eiu lantem: ⁊ illud vocatur tumultus: q̄ causat sonū confusum. Sequitur: n ¶ Non est mortua puella. q̄ licet esset mortua fm viā nature: tm̄ nō erat mortua illi qui poterat eam suscitare. o ¶ Sed dormit. quod dicit: quia poterat eam ita faciliter suscitare: sicut homo potest alium dominō a somno excitare. p ¶ Et deridebant eum credentes q̄ loqueretur ex ignorā tia. q̄: sciebant eā mortuā. q ¶ Et cum ejecta esset turba. ergo eni erant incredduli non erant digni videre miraculū: quia scriptū est. ē. vij. ca. Ho lite sanctū dare canibus. r ¶ Intrauit. cum petro et iohanne ⁊ patre et matre puelle: vt expressius dicit Marci. b. ad hoc vt isti essent testes mira culi. s ¶ Et tenuit manuz eius. per tactum enim curabat vt ostenderet q̄ illa

ꝛ adorabat euz dicens: Domine

a ¶ incarnatus.

filia mea mō defuncta ē: sed veni

¶ misericordie vel potentie.

ipone manū tuaz sup eā: ⁊ viuet.

¶ ad deuotionē patrū respiciens: iudeis pr⁹ ꝑ bū vite q̄ se ꝑ q̄ apostolos predicauit.

Et surgens iesus sequebat euz: ⁊

a ¶ ecclesia gentium.

discipuli eius. † Et ecce mulier q̄

a ¶ carnalium delectationum.

fluxū sanguinis patiebat duode

b ¶ fide. c ¶ post ascensionē. ¶ quia eum sequitur. a ¶ superabundans virtus.

cim annis accessit retro et tetigit

¶ manu fidei. a ¶ corde credebat ad iusticiā.

fimbriā vestimēti ei⁹. Dicebat enī

a ¶ si fuscepero fidem incarnationis eius.

intra se. Si tetigero tm̄ vestimen

a ¶ ab omni inquietate mundabor. b ¶ a iudicio ad misericordiam.

tum ei⁹ saluā ero. At iesus cōuer-

a ¶ q̄ ꝏs p̄sciens ⁊ p̄destinans: hos ⁊ vocauit. b ¶ habe spem.

sus ⁊ videns eam dixit: Confide

a ¶ ideo filia q̄ fides tua. b ¶ ii ⁊ eo q̄ credidisti

filiā. Fides tua te saluāz fecit. Et

a ¶ ex illa hora dominici aduentus cepit habere salutem.

salua facta est mlier ex illa hora.

¶ assumptis electis gentium fides christi predicatur in populo iudeorum.

Et cum venisset iesus in domuz

¶ principis ⁊ vidisset tybicines et

a ¶ dimittere ꝓsaliones: q̄ quis, quid mentiamini de christo electo salua erit.

turbā tumultuātē dicebat: Recē

a ¶ non formeara est post deos alienos. b ¶ q̄ deo viuunt omnia.

dite † nō ē ei mortua puella: sz dor-

a ¶ quod faciunt iudei assensum dare nolentes veritati.

mit: ⁊ deridebāt eū. Et cū ejecta

eēt turba: itrauit ⁊ tenuit manū

qz vestimēta habebāt aliquā virtutē sanandi: sed q̄ ꝑ hoc declarat virt⁹ christi. Et ideo ꝓpter hoc declarāt virt⁹ illoꝝ quoꝝ sunt vestimēta. i ¶ At iesus ꝑuersus et videns eā. approbās ipsius fidē. k ¶ Dixit: Confide filia ꝛc. et ptz ex fa. l ¶ Et cū venisset. Hic reuertit ad narrandū miraculū ꝓmo. ꝓpositū de suscitatiōe puelle dicēs: Et cū venisset iesus in domū principis ⁊ vidisset tybicines. Diuerse melodie excitant diuersas passiones in hoīe, alique enī excitant audaciā: sicut ptz in bellic' tubis. et alique deuotionē: vt ptz in cantic' ecclasticis. ⁊ alq̄ leticiā: sicut ptz in diuersis instrumētis musicis. ⁊ alie excitāt fletuz ⁊ lamentationē: ⁊ talibus vtebant antiqtus in sepultur' magnaꝝ ꝑsonaꝝ vt ꝓuocaretur multitudo ad fletuz: ⁊ tales dicunk hic tybicines: carmen sez lugubre cantantes. m ¶ Et turbā tumultuantē. i. lachrymantē ⁊ eiulantem: ⁊ illud vocatur tumultus: q̄ causat sonū confusum. Sequitur: n ¶ Non est mortua puella. q̄ licet esset mortua fm viā nature: tm̄ nō erat mortua illi qui poterat eam suscitare. o ¶ Sed dormit. quod dicit: quia poterat eam ita faciliter suscitare: sicut homo potest alium dominō a somno excitare. p ¶ Et deridebant eum credentes q̄ loqueretur ex ignorā tia. q̄: sciebant eā mortuā. q ¶ Et cum ejecta esset turba. ergo eni erant incredduli non erant digni videre miraculū: quia scriptū est. ē. vij. ca. Nolite sanctū dare canibus. r ¶ Intrauit. cum petro et iohanne ⁊ patre et matre puelle: vt expressius dicit Marci. b. ad hoc vt isti essent testes miraculi. s ¶ Et tenuit manuz eius. per tactum enim curabat vt ostenderet q̄ illa

Luc. 1.b

Luc. 23.g Mar. 5.f Luc. 8.f

Dur. 5.c Luc. 8.f

Mar. 5.f Luc. 8.f

Dur. 5.c

Mar. 5.f Luc. 8.f

Dur. 5.c Luc. 7.c

Dur. 5.c Luc. 7.c

†De pe. di. i.c. iter hec bircū. 1. i fi 5. di. ad ei⁹ Mar. 5. c Luc. 8. f

tu. 5.

Moraliter

nũ leprosam moysi ꝙ qđ carnalia opa spiritaliter intelligi fecit. Moraliter. Puella signat peccati delectationem adhuc corde recrã: nõdũ ope ꝑpetra/ tam. Cui⁹ facilẽ correctionẽ dñs ostẽ/ dit dicẽdo puelle: Surge. Mã i alijs duob⁹ ꝙs suscitauit aliquaꝫ vi/ det fecisse morã. Deli dicẽ/ do vel in expectãdo. vt: Ju/ uenil tibi dico surge. Ꝑro la/ caro fremuit ſpũ: turbauit se: fleuit: clamauit. Ꝑro ꝙ sunt deuote so/ rores. i. sollicite cogitatiões, puella iã i domo pauce arbitris surgit: et eis vt nemini manifestẽt ꝑcipit. Iuuenis extra portã multa turba comitãte. Laçarus ꝙz corã multi: qz publica noa publico e/ get remedio: leuitis leuioꝛi secreta ꝑt deleri pnia. a Trãseũte i. de domo ꝓncipis in ſuã domũ. Dom⁹ ꝓncipis ſynagoga ẽ: ſua dom⁹ ecclesia hierusalem.

Luc. 7. c. Job. 12. f

ꝑde pe. di. 5. ca. ſi plures.

b Duo ce. ꝛc. Duo ceci: duo ꝓli inſeci: donec xp̃m cepe/ rũt ſeq. Hec ẽ duob⁹ cecis et de muto demoniaco ſol⁹ mat the⁹ põit. Illi aũt duo ceci ẽ ãb⁹ alij narrãt nõ sũt isti: ſed ſile factũ ẽ. ita vt ſi matthe⁹ ſi illius etiam facti meminiſſ: poſſet putari qđ nũc dicit dictũ fuiſſe de illis. Sz ſcire debem⁹ ãdaz facta cẽ ſilia. qđ ꝓbat cũ idẽ euãgeliſta vtraq; cõmẽorat: vt ſi qñ talia ſingula apũ ſinglos luenerim⁹: atq; ei⁹ ꝛriũ qđ ſolui nõ poſſit occurrat: nõ ẽ hoc idẽ factũ: ſ alind ſile. c Nolez mu. Significat gẽtilẽ ꝓpm: vl oẽ gen⁹ bominũ: q̃ ducto ꝙ ꝑdicatiõez ad xp̃m ꝛ ablata idolatria ꝛfessus ẽ xp̃m. Baboth grece: vſitati⁹ ſurd⁹: ſ nõ idifferẽter ꝛ mut⁹ ꝛ ſurd⁹ dicũt. d Ꝑba. ãt. In phariseis ifidelitas indeoꝛ ſigñ.

§ nõ enĩ digni erãt videre quod non credebant.
a § de morte infidelitatis.

eius: et dixit: Puella surgẽ. Et a
a § qz in oẽm ter. ex. ſo. eorum.

surrexit puella: et exĩit fama hec in vniuersam terram illam. Et b+
§ transire volentes de mundo ad patrem.

a transeunte inde iesu: secuti sunt c
§ fm humanitatẽ assumptam. a § alĩ ex iudeis ꝛ gentib⁹ q̃ fuerãt sine lumine veritatis.

b eum duo cẽci clamantes ꝛ dicentes: †Miserere nostri fili dauid.
a § quẽ verã credimus assumpsiſſe carnem.

Cũm autez venisset dom⁹ ãd/ cesserunt ad eum cẽci: et dicit eis a § fidẽ ꝛfessio ꝓmat. § nõ q̃si nesc⁹ interrogat: ſed vt fides orando imperret q̃ ipe vult dare.
iesus: Crẽditis quia hoc possum d
facere vobis? Dicunt ei: Utiq; § confessio oris factum mercetur pierans.
dñe. Tunc tetigit oculos eoꝝ di/ a § i. ſic fidei illuminat mẽtẽ: ita oculi ſtiliuat lucẽ
cens: Scom fidẽm vestram fiat a § non tamen in itinere ſanari sunt: ſed postq̃ venit domũ. i. celos ascendit.
vobis. Et ãpti sunt oculi eoꝝ. Et e
cõminatus est illis iesus dicẽs: § exemplum fugiende iactantie.
Videte ne quis sciat. Illi aũt ex ‡
a § ꝓter memoriã gr̃e nõ pñt tacere. § nota ali quod iuſtum inter ſe eſſe contrarium.
euntes ꝓdiffamauerunt eum in tota terra illa. †Egressis ãt illis: f
§ predicatores. a § a cõfeſſione fidei.
ecce obtulerũt ei hominẽ mũtuz g§
§ idolatrie vedtum. a § ablata idolatria.
demonium habentem: et eiẽcto i
§ confeſſus eſt chriſtum.
demonio locutus est mut⁹: ꝛ mi k
a § in turba nationũ cõfeſſio. b § qđ ſils cui in formĩb⁹ dñe: nõ ꝓphera: non parriarcha.
rate sunt turbe dicentes: Nũqz l
a § qz virtutẽ negare nõ pñt: ora calũniantur.
b apparuit sic i israel. Phariſei au m
tem dicebant: In principe de/ moniorum eiicit demões. †Et cir n†
a § vbiq; indifferenter ꝓdicabat: nõ ꝓſonas diſcernens: ſed ſalutem credentium querens.
cũbãt iesus omnes ciuitates et †
castella: docens i ſynagogis eo/

que non sunt scripta in libro hoc: que ſi ſcribantur per ſingula nõ arbitror totũ mundum capere eos qui ſcribendi ſunt libros. ꝓpter hoc enim in ecclesia dicit in martyrilogio et aliorum plurimorum ſanctorum ꝛc. hac. ſ. de causa: quia karolus magn⁹ fecit inquiri diligenter obitus et actus martyrum et aliorũ ſanctorum: ꝛ inuentus est q̃ diebus ſingulis occurrebant plus q̃ trecenta feſta. ꝓpter hoc ſtatutum est vt in fine martyrilogij adderetur predicta clauſula vt in generali ſaltem memoria ſanctoꝝ fieret in ecclesia in die transitus eorum: ita ſimiliter euangeliſte qui non poterãt omnia miracula chriſti in particulari ſcribere: ideo frequẽter multa cõcludũt in quadã generalitate. ſicut dicit hic: Et circũbat iesus oẽs ciuitates ꝛ castella docens i ſynagogis eorũ. i. in locis cõibus eoꝝ in q̃bus ſapientes cõueniunt: ꝙ quod ostẽditur ſanitas doctrine eius q̃ nõ erat in latebris ꝛ angulis: ſicut ẽ doctrina hereticoꝝ.

§ Misereꝰ

a Et ꝓdicans euãgeliũ regni: et b+
§ vt qb⁹ nõ ꝓsuadebãt dba ꝓsuaderẽt miracula.
curans oẽm languorẽ ꝛ oẽm in/ c
§ in populo.
firmitatem. Ca. X
§ clemẽte intuitu. § gen⁹ hũanũ.
† Idens autem turbas d

a § i. ꝓdicatione que ducit ad regnũ celeste.

Moraliter. Ca. IX Et ascẽdes in nauiculã ꝛc. Sequit: e Et ecce offerẽbãt ei paralyticũ ꝛc. g paralysim q̃ ꝓhibat vſum mẽbroꝝ corpalium significat peccũ mortale qđ ꝓhibet actũ meritoriũ. existens enĩ in pctõ mortali priuat gressu meritorie affectionis ꝛ actu operatiõis: ꝛ gustu ſuauitat⁹ celeſtis ꝛ viſu diuine ꝓtemplatiõis: ꝛ auditu diuini ſermonis: ꝛ odoratu diuine ꝓlationis: ꝛ cũ ſuꝑuenit cõſuetudo tũc iacet in lecto. hunc aũt offerũt chriſto orãtes deuote ꝓ ipo ꝛ ipſe offerẽ qñ ipſis in orãdo ꝓformak. chriſt⁹ aũt fidẽ illoꝝ aſpicit cũ preces eoꝝ exaudit: ꝛ paralyti eus curat: qñ pctiõ a deo ſibi dimittit: et donat ſibi grã per quã ad actꝰ meritorios reſtituit: ꝛ inde deus glorificatur.

b Et cũ trãſiret inde iesus vidit ho. ſe. in telonio ꝛc. vocatio matthei ad aplatũ ſignificat vocationẽ hoĩs ſecularis ad religiõis statũ. pharisei vero murmurantes sunt hoĩes maligni religiõis statui detrahẽtes. q̃b⁹ bene dr: m Eũtes aũt diſcite q̃d est miſericordiaz volo. opus enĩ magne miſericordie est pctõres ad pnitẽtiã inducere religiõis habitum assumẽdo.

b Tũc accesserũt ad cũ discipuli iohis ꝛc. g istos q̃ iactauerunt ſe de frequẽti ieiunio: ſignificant hypocrite dicẽtes cum phariseo Lu. xviij. Jeiuno bis in ſabbato. q̃bus rñdetur:

c Nunq̃d pñt filij ſpõſi lugere q̃diu cũ illis est ſpõſus. q̃ſi dr. Isti filij sunt de nouo p baptiſmũ ex ecclia ꝛ xp̃o regenerati: ꝛ istis nõ sunt ieiunia imponẽda: qz ſic dr Hal. v. Fructus ſpũs est charitas: gaudium: pax ꝛc. ſed cũ auferẽ ab eis ſponſus ꝙ mortale pctm: tũc ieiunãdũ est eis ꝙ pnle effectuz.

b† Nemo aũt immittit cõmiſſurã pãni rudis ꝛc. Pannus rudis hic dr nouus ꝙ quẽ. ꝛ ꝙ vinũ nouũ ſignificat nouitas ſacramentoꝝ eccliaſticoꝝ que nõ sunt admiſtrãda hoĩb⁹ in veteſtate pctõrũ manẽtib⁹. n† Hec illo lo. ad il. ecce ꝓceps vnus accessit ꝛc. princeps iſte fuit archiſynagog⁹ ꝙ quẽ ſignificatur archiepc⁹: cui⁹ filia dr q̃libet ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ eccleſia: que tũc mortẽ qñ erroze aliq̃ in fide vl morib⁹ depranat: ꝛ tũc archiepc⁹ dr erga deũ ẽxtũ ꝓt ꝙ ſuſcitatiõe ei⁹ laborare.

d Et ecce mlier q̃ fluxũ ſanguis pariebat. xij. ãnis ꝛc. Hec mulier gentilitatẽ ſignificat q̃ fedata fuit effuſione ſanguinis martyrũ tpib⁹. xij. impatoꝝ. q̃ꝝ Nero fuit ꝓmus: q̃ pſecutiõẽ ꝓmã monit ꝛtra eccliam. Hec aũt mlier ſimbriã veſtimẽti xp̃i tetigit qñ Constantin⁹ fidẽ incarnatiõis credidit et alij gentiles ei⁹ exẽplo. humanitas enĩ veſtimẽtũ diuinitat⁹ est in xp̃o. de q̃ dr Phil. ij. In ſilitudine hoĩm factꝰ est: ꝛ habitu ĩuentus vt hõ. Et tũc a fluxu ſanguinis ſanata fuit: qz fundere ſanguinẽ catholicũ ceſſauit. b† Et trãſeũte inde iesu ſecuti sunt eum duo ceci ꝛc. ꝓ istos ſignificant fideles ſimplices et ignari q̃ ſequunt⁹ dñm qñ deuote vadũt ad ſermonẽ audiendũ. ꝛ ab eo illuminant: qñ ab eo ꝓdicatoꝛez inſtruunt⁹ de neceſſarijs ad ſalutẽ. Ꝑter ꝙ aũt qđ dr: e Videte ne q̃s ſciat ꝛc. oñdit qz ꝓdicator debet cauere ne laus hoĩm poſſit ſibi nocere: qz tũ diuinũ recipiẽs bñficiũ dr ex hoc ipm laudare. ſubditur: Illi aũt exeũtes diffamauerũt eũ ꝛc. f Egressis aũt illis ecce obtulerũt ei hoĩem mutũ demoniũ habentẽ ꝛc. Ꝑter iſtũ ſignificat hõ poſſeſſus a demone ꝙ pctm mortale: et dicit mut⁹: qz loqui nõ põt meritorie: ſed deo curãdus offert q̃ iuſti. ꝙ eo deprecant. Sed tũc demon ejicit q̃ peccatum ipſi⁹ a deo ꝙ infuſionẽ gr̃e relaxat: ꝛ tũc ſoluit ei⁹ lingua ad dei preconia pſoluẽda. Phariſei aũt demonioꝝ principi hec attribuẽtes sunt hoĩes malignt bonũ depranare studentes.

n† Et circũibat iesus oẽs ciuitates ꝛc. In hoc pat forma ꝓdicatoꝛib⁹ euãgelij vt ſolliciti ſint diſcurrere ꝙ predicatione verbi diuini. Docens in ſynagogis. nõ in latibulis sicut faciunt hereticl. a† Predicans euãgelium regni. ꝛ non fabuloſa inutilia vel curioſa. b† Curans omem languorem. i. ſpiritualem.

In ca. ix. vbi dicitur in poſtilla. Et ideo non videtur bene dicere qui dicunt q̃ li illorum.

Additio. Sancti doctores ꝛ magne auctoritatis hõ tenent qđ reprobat poſtillator. vñ Hiero. ſup illud

a Dar. 10. a

super illud verbũ: Videns aũt iesus fidẽ illoꝝ dicit: nõ ei⁹ qui offerebat: ſed eoꝝ q̃ offerebant. qđ etiã videt sentire Chryſo. ſup Jobes eps: q̃ in hoc loco sic dicit: Quãtũ valet apud deũ fides ꝓpria apũ quẽ sic valuit aliena: vt inter⁹ ꝛ ex ſanaret hominẽ. quã ſnam glo. or. interlinearis in hũ loco ſequit. Nõ ergo modice audacie videt rantis sctõrum auctoritatib⁹ ꝓtraire: ꝑsertim cũ ſi ſane intelligaꝫ manifeſtã ꝓtinet veritatẽ. Ad cui⁹ euidẽtiã sciendũ q̃ meritũ duplicit põt ꝓsiderari. ꝓut cõiter doctores distinguũt. ſ. de ꝓdigno vel de ꝓgruo. Cõdignũ enĩ attẽdit fm ꝓportionẽ eqlitatis. Cõgruũ vero attẽdit fm equalitatẽ ꝓportiõis. ſi aũt loquamur de ꝓdigno nullus põt mereri alteri primã gr̃az nisi solus xp̃s. de q̃ ad Heb. ij. Qui multos filios i gl̃az adduxerat ꝛc. Si aũt loq̃mur de merito ꝓgruo põt aliq̃s mereri alteri primã gr̃am. Cõgruũ est enĩ fm amicitie ꝓportionẽ vt de⁹ impleat hoĩs iusti seu ſcti volũtatẽ in ſalutanda alteri⁹: ꝑsertim nõ ponẽtis ſpecialẽtũ. vñ in ꝓposito remiſſio pctõꝝ fuit ꝓcessa paralytico ꝓpter meritũ fidei oferentis: nõ de ꝓdigno ſed de ꝓgruo. ꝛ sic sunt intelligẽde auctoritates sctõꝝ. put sctus Tho. i ꝑma scõe. q. viij. arti. vj. i responsione ad ꝑmũ argumẽtũ. Declarat: nec ex hoc ſequit q̃ remiſſio pctõꝝ fuiſſet paralytico data sine ꝓpria fide. nã in iuſtificatiõe impij q̃ habek ꝓ primã gr̃am fides ꝓpria requirit. vnde Ro. v. Justificati igit ex fide ꝛc. ꝙ talis fides nõ ꝓcedit ꝑmã gr̃am ꝓ modũ meriti. alioqn hõ poſſit ſibi mereri primã gr̃am: qđ est ꝓtra cõem determinationẽ doctoꝝ. Qz aũt allegat poſtillator ꝓ opiniõe ſua ex hoc qđ dr: Cõfide fili remittunt tibi ꝛc. nõ valet. tum qz hoc dictũ a xp̃o itelligit⁹ facta dimiſſiõe ꝓ quaz fuit filius adoptiõis. tum qz hoc fuit dictũ ad oſtendẽdũ hũilitatez xp̃i. vñ glo. ſup illud verbũ: Humilis dñs filiũ vocat: que ſa/ cerdotes tangere dedignantur.

Replica. In ca. ix. vbi dr: Ut vidit fidẽ illoꝝ exponit poſtillator. i. paralytici offertiũ addẽs nõ bene dictuz: q̃ exponũr de fide offertiũ tñ: ꝛ ponit ad Hebr. xi. Burg. dicit hoc magne audacie sctõꝝ auctoꝛib⁹ ꝓtraire: addẽs q̃ dicta illorũ doctoꝝ si sane intelligaꝫ manifeſtã ꝓtinẽt veritatẽ: et volens hoc declarare inuoluit ꝛ ſe ꝛ doctoꝝ dicta i multꝫ min⁹ pbabilit dict⁹. de q̃b⁹ q̃ ſingla tudicare: nõ ẽ ꝑtia ꝓpoſiti. Dicit igit hic q̃ audacia nõ ẽ repbẽſibilis negare in dictis sctõꝝ q̃ in fact⁹ dei cõmẽdẽt ſe hũtib⁹ ꝓcedere nõ audem⁹. verificare enĩ qđ formalẽ included ꝓtractionẽ ſi deo nõ ꝓcedim⁹ nec doctoꝛi ẽxtũcũq; sctõ in hoc gerim⁹ mozẽ. Rũc aũt sicut ꝑiturũ nõ esse ꝑiturũ apud deũ cẽſet impoſſibile: ita iuſtũ nõ esse iuſtum circa idẽ ꝛ. ꝙ eodẽ ſili rõne videt inopiabile. Paralytic⁹ aũt de q̃ sermo curat⁹ est nõ ſolũ a morbo corpis: ſ etiã mentis: vt vult beat⁹ Aug⁹. li. lxxxiij. qſtionũ. q. viij. igit fuit iuſtificat⁹. doctores aũt ꝙ Burg. adducti negare videnk ei⁹ fidẽ. Si igit in curatione nõ habuit fidẽ neq; inſticiã: ꝛ sic fuit iniuſt⁹, ſi curatus fuit inſt⁹ curat⁹ fuit iniuſt⁹: q̃ est formal⁹ ꝓtradictio. pñt igit doctores alĩ intelligi q̃ Burgẽ. ibi volukt intelligi: ſic q̃ bi q̃ dicũt xp̃m ad fidẽ offertiũ reſpexiſſe: nõ oblati in baudia tur ꝓncipalik. cũ hoc stat q̃ etiã reſpexit fidez paralytici mlor⁹ forsaſſe affectiõe formatã. nec valet riſio Burg. ad argumẽtũ poſtil. cũ dr ꝙ ꝙ dr: Cõfide fili fides sit exacta post dimiſſionẽ pctõꝝ: qz ꝙ dimiſſiõez pctõꝝ fuit iuſt⁹ ꝛ filiꝰ adoptiõis vt dicit Burg. frustra igit post iuſtificationẽ exigebak fides sine q̃ nemo iuſt⁹: q̃ iuſt⁹ ex fide viuit. impoſſibile est sine fide placere deo. Exigerek igit fides añ iuſtificationẽ q̃ iuſt⁹ ex fide iuſtificarek ꝑpria. fuit igit fides ꝛ oblati ꝛ offertiũ, ad quã xp̃s dr: ꝙ Idens aũt tur. Ca. X (reſpexiſſe fm poſtillatorẽ.

Postq̃ Matthẽus descripſit legis euãgelice dationez ꝛ eius ꝓfirmationẽ. hic ꝓſr ponit eius ꝓmulgationez. ꝛ diuiditur in duas partes: qz primo ponit eius ꝓmulgatio apud ꝓpinquos. ſ. iudeos. ſcõo apud extraneos. ſ. gentiles. ca. xv. Prima in duas: qz ꝑmo ꝓmulgaꝫ manifeſte. ſcõo parabolice. ca. xiij. Item prima in tres. qz primo describitur ꝓmulgantiũ ipſam. ſ. apoſtoloꝝ inſtitutio. ſcõo dubitantiũ ꝓfirmatio. ca. ſc. tertio impugnãtiũ ꝓfutatio. ca. xij. Ite ꝑma in duas. qz primo ponit inſtitutionis rõ. ſcõo ipſa inſtitutio. ibi: Et cõuocatis. Circa primũ sciendũ q̃ sicut patet ex precedentib⁹: multi seq̃bant xp̃m. tum ꝓpter eius predicationẽ audiẽdã. tũ ꝓpter infirmitatũ curationẽ bñdã. Chriſt⁹ aũt ita pauꝑ erat q̃ nec domicilĩũ vbi caput reclinaret bẽbat: ꝛ iõ turbe seq̃ntes eũ iacebãt vexati ſup terrã ſub diuo. ꝓpter quod chriſtus.

Misereꝰ

¶ a Misertus. Uiā veritat' aperiendo: La. X
τ molestias corpales auferēdo. b Et cōuocat'.
A curatiōe socrus petri vsq; huc curationē habue/
rūt relata miracula: τ fuerūt ante sermonē in monte
habitū facta: qō ex electiōe matthei que inf ipsa re/
fertur indubitanter habemus
Fuit enī vnus de duodecī ele
ctis in monte ad apostolatuz.
Hic aūt redit ad ordinē rei sīē
gesta est post curatū centurio/
nis seruū. c Duodecī dī
scipulis. Hi sunt oparij q̄ mit/
tendi erant: τ quadrati ordis
partes ad fidē trinitatis voca
turi. Quoz p̄dicatio ad pon/
dus hr̄et auctoritatis: dat eī
potestas curāde oīs infirmita
tis. d Duodecim aūt. La
thalogus aplōz ideo b ponit/
tur: vt preter hos q̄ pseudo fu
turi erāt excludant. Et vt tam
noīa eoz q̄ eis credentiū in li
bro vite esse scripta significen
tur. e Petrus τ andreas.
Apostoloz pariq; iugaq; soci/
at: petrū τ andreā fratres nō
tam carne q̄ spiritu. f Prim⁹
scribit simon cognomēto pe/
trus ad differētia alteri⁹ simo
nis qui dr̄ chananeus a chana
vico galilee vbi dñs aq̄s con/
uertit in vinū. Uoluit domin⁹
aplōz principē primo alio no/
mine vocari: vt ex ipa cōmuta
tione noīs sacri viuacitas cō/
mendaret. Jdez est latine pe/
trus τ greece: qō syrice cephas
nomē derivatū a petra qō est
christ⁹ in quē credebat.
¶ Hiero. Raba. Simon. i. obediens: q̄ ꝑter prima
tum aplī ordinis vocat̄ petrus. i. firmus. Andre
as grece virilis: qr̄ viriliter xp̄o adhesit. Philippus
os lampadis q̄ lumē inuentū p̄dicauit nathanaeli.
Bartholomeus filī⁹ suspendentis aquas. i. dei: q̄ me
tes doctoz sursum eleuat vnde inferi⁹ aquas distil/
lat. Jacob⁹ supplāratoz. Johānes dei gr̄a vel i quo
est gratia: qz τ ille curā carnis dño vocante supplan
tauit: τ ipsam carnē herode trucidāte ꝓtempsit. iste
ob p̄cipui amoris gratiā supra ceter⁹ dñi recubuit.
Jacobus sane τ iohānes ob eximiū virtut' et animi
culmen: filij tonitrui (vt in euāgello Marci scriptuz
est) cognominati sunt. Quoz vnus celestibus into/
nat: In principio erat verbū. Et ambo sepe seoīum
duci: τ aliqñ sonū de nube terrificum audire merue/
runt. Hic est filī⁹ meus dilect⁹ Thomas τ Matthe/
us. Ceteri matthēū ꝑius ponunt: τ prudēt tacent
publicanū. Iste τ se postponit: τ publicanum dicit:
Ubi a. delic. sup abūdet gr̄a. Thomas (abyssus: vl
gemin⁹: greco ydim⁹: qz q̄ ceter⁹ diuti⁹ dubitauit: eo
alti⁹ veritatē resurrectiōis aḡuit. Matthe⁹ donat⁹.
Jacobus alphei q̄ τ frater dñi: qz filī⁹ matertere eī⁹
marie: q̄ maria cleophe dr̄. Ul' qz alpheus cleophas
etiā dict⁹ est: vel eo defuncto post natū iacobū cleo/
phe nupsit. Thade⁹ corculus. i. cordis cultor. Alio
noīe dr̄ iudas frater iacobi fratr' dñi. vt in epistola
sua dicit. Simon ad differentiā chananeus a chana
vico q̄s interpretat̄ zelus. Uāτ zelotes. i. emulator.
Judas scariothis: a vico vbi ortus est. Ul' ex tribu
issachar: prelagiuz sue damnationis nomen accepit:
quia issachar q̄s dicitur merces ꝑditiōis premiū in/
sinuat. Scarioth interpretatur memoria mortis: qz
nō repente ꝑsuasus: sed diutius meditatus peregit
scelus: q̄ ꝑuide inter aplos eligitur: qz quanta ē ve
ritas quā nec aduersarius minister infirmat: τ ad iu
diciū dūane ifirmitat' voluit deseri τ prodi: mode/
steq; tulit. Duo τ duo notatim exp̄munt: vt iugal' so
cietas ap̄robet. Hi sī. xij. filij iacob. xij. p̄ncipes ple
bis israel. xij. fontes reperti in belim. xij. lapides in

¶ veste sa

a Miser⁹ ē eis q̄ erat τ. Sacerdotes ei⁹ coz τ doctoz intēti auari/
cie nō vacabāt debito mō coz doctrine: τ hec fuit occasio mittēdi aplos
ad p̄dicandū ꝓlo τ sanandū infirmos: vt nō ēt necesse q̄ turbe curre/
rēt post xp̄m tāto labore. ꝓter q̄ subdit: b Messis q̄dē multa. i.
multitudo ꝓparata ad b q̄ p certā fidē colligat τ in horreū reponat.

§ cōpassus ē. a § Per varios errores demonū.

a misertus est eis: qz erant vexāti a
a § vana securitate corpentes: τ hoc ex vitio do/
ctorum qui eos in viam veritatis nō adduxerāt.
τ iacentes sicut oues nō habētes
pastorez. Tunc dicit discipul' su/
a § turba populoz̄ suscipiendo verbo τ ferendo
fructu apta. § p̄dicatores.
is: b Messis quidē multa: operarij b
autem pauci. Rogate ergo dñm c
a § p̄dicatores ad cōgregandā electoz ecclesiam.
messis vt mittat opārios i messez
a § vñ dicit: Non vos me elegistis: sed ego elegi
vos per gratiam.
suā. †Et ꝓuocat' duodecī discipu †
a § ram visibiliter in cor/
pore q̄ inuisibiliter in anima veḡantiam.
lis suis dedit illis ptātē spiritūū g
imūdoz vt ejcerēt eos: τ curarēt
§ ram interiusecus q̄ exterius ecus.
oēm lāguorē τ oēm infirmitatez.
§ alis discipulorū.
¶ Duodecim aūt noīa aplōrū hec d
e sūt. Prim⁹ simō q̄ dicit petrus τ k
a § os lampadis: quia oris officio lumen quo in/
cus illustrat⁹ est: mox inuento fratri ꝓpinauit.
andreas frater eius: philippus

tholica sit sufficiēter ꝓbata p miracula christi τ aplōz: nō oportet vte/
rius hanc ꝓbationē reiterare. Sicut etiā arbusta primo cū plantātur
frequenter irrigantur: cum autē in terra radicē fixerint talia inbrabā
tur: verūtamen ad consolationem fideliū etiā posteris ꝓtibus multa fe
cit miracula: vt patet de tempore martyrū τ confessoz̄. b Duode/
cim aūt. Hic noīa aplōz exp̄imūt duplici de causa. Una ad excludēdā
pseudo apostolos: qui a tpe christi inceperūt: et aplos veros persecuti
sunt: vt patet in actibus apostoloz̄: τ in doctrina apostoloz̄. Alia cau
sa est cur iste numerus duodenarius aplōz signanter hic exp̄imit' ēt:
quia in sacra scriptura multipliciter designat. figuratus est enī p duo/
decim filios iacob: p duodecim principes tribuū israel: p duodecī fon
tes in belim: p duodecim lapides sublatos de iordane: p duodecim bo
ues sustentātes mare eneū: p duodecim ꝓpbetas in vno volumine ar/
tatos: p duodecim stellas in corona sponse: p duodecim fundamēta ci/
uitatis: p duodecim portas eiusdem: τ vt reddamus singula singul' isti
sunt duodecim patriarche: qz p̄cipales patres in nouo testamēto. duo
decim p̄ncipes q̄ ꝓstituti sunt sup oēm terrā: vt dr̄ in ꝑs. duodecī fon
tes ex q̄bus manauit aqua salutaris sapie ad irrigandū hortū militan/
tis ecclesie. duodecim lapides viui cōiuncti cemento charitatis ipi chri
sto tanḡ primario lapidi. duodecim boues sustentātes mare eneū. i. do
ctrinā sacroz in q̄b⁹ lauanḡ anīe fideliū. duodecim ꝓbe annūciantes
mundi terminū τ iudic⁹ aduentū. duodecim stelle illustrātes totū mun
dū. duodecim fundamenta ipsius spūalis hierlm. duodecim porte eius
dez: qz p ipsos habem⁹ aditū ad patriā eternā. dicit ergo: Duodecī τc.
Primus simon nō ꝓter primitatē tpis sed dignitatis: qz tanḡ princi/
pali aplo christ⁹ dimisit sibi ecclesiā regēdā: vt ꝑtz Joh. vlt'. Andreas
aūt frater ei⁹ fuit prim⁹ christi discipulus ordine tpis: vt ꝑtz Joh. j. qz
vt ibi dicit vn⁹ ex duobus qui secuti sunt iesum erat andreas frater si/
monis petri τ tanḡ principalioz de illis duob⁹: vt ibidē nomīatur. no/
men aūt alterius tacet. τ postea ibidē subditur de vocatione petri: τ vo
catur simon: qz hoc erat nomē ei⁹. i Qui dr̄ petrus. qz hoc nomen
petrus fuerat sibi impositū post cōuersionē. sicut etiā qñ adhuc bapti
zatur: mutat nomē eius. k Et andreas frater eius philippus τ bar
tholomeus iacobus cebedei. i. filius: τ iste dicitur iacobus maior respe
ctu alterius iacobi triplici ratione. i. ratione vocationis: quia ꝑior vo
catus a christo. Secūdo ratione familiaritatis: qz christ⁹ ipm ad secre/
ta sua admittebat: vt ꝑtz in transfiguratione Matth. xvij. τ in suscitati
one puelle Marci. v. Tertio rōne passionis: quia primus inter aposto/
los est ad dei gloriam translatus p martyriū: vt habet Act'. xij.

Et iobes

Joh. 1. b

Mar. 3. b

Joh. 1. a

Mat. 17. a

Ro. 5. d

¶ veste sacerdotis. xij. panes ꝓpositio
nis. xij. exploratores a moyse missi.
xij. lapides altaris. xij. lapides a ior
dane eleuati. xij. boues sub mari e/
neo. xij. stelle in corona spōse. xij. fun
damenta. xij.
porte ciuitat'.
Multe aliꝰ fi
guris ꝓnotati
fuit apti ad dis
pensanda diui
na mysteria.
a Thomas.
Abyssus: qz al
titudinē diuie
rtutis in re/
surrectiōe cer/
ta fide pene/
trauit. Et tho
mas gemin⁹:
qō est grece di
dimus: ꝓter
dubium cor in
credendo.
b Et iudas
scariothis. ma
gnuz in nobis
exēplū doctri
ne: cū q̄ oia no
uerat nō dubi
taret prodito/
rē in discipulū
eligere: atq; a
postolum ordi
nare. Habz cū
christ⁹ ꝓscium
mūdicie testē:
cū suuz nō du/
bitet produto/
rē. c In vi
am gentiū rē.
Post resurre/
ctionem dicit:
Docete oēs gē
tes. Sz b an/
teq; ꝑsuasus
cipiēdi: qui ad

a § syrū nomen. b § ad differentiā: qz sequit ia/
cobus alphei.

τ bartholome⁹: iacob⁹ cebedei: τ a
a § vonarus vel allumpt⁹ a malla perditorum.
a iobes frater ei⁹: thomas et māt/
a § iust⁹ i ꝓncipio accusator ē sui. § i. doct.
the⁹ publican⁹ τ iacob⁹ alphei: τ
§ emulator. b c
b thadeus: simon chananeus: τ iu d e
das scariothis qui τ tradidit eū. e
§ principaliter.
Hos duodecim misit iesus ꝓeci f+
a § non prius ad exterances: sed ad proprios.
c piens eis dicens: In viā gentiū g
ne abieritis: τ in ciuitates sama/ b+
a § vt ab eis repulsi ordine ad gentium vocatio/
nem transeatis.
ritanoz ne intrauerit': sed pot⁹ i
ite ad oues q̄ perierūt dom⁹ isr̄l.
† Euntes aūt p̄dicate dicētes: qz k+
b appropinquabit regnū celoz. l
§ vt magnitudinem promissoz̄ probaret magni
tudo signorum.
c Infirmos curate: mortuos susci/ †
§ hereticos.
tate: leprosos mūdate: demones
a § sicut ego sine ꝓcio do vob⁹ ralē prārem: τ vos
gratis da te: ne euāgeliū gr̄a corrūpat venalitate.
f ejcite. † Grāt' accepist': gratis da l+ m
a § q̄ alios ad cōtrp̄tū diuertaz̄ horaminū.
g tet Nōlite possidere aur̄ nec̄ ar/ n+
a § prope necessaria ampurat: ne curent de crasti
no qui docent omnis regi a deo.
b gentū: nec̄ pecuniā i ꝯonis vr̄is. o
a § ne cellariū secū vehāt. § nec ipa necessaria.
b § nil ꝓter indumētū quo cōtent' esse potes.
Nōn perā i via nec̄ duas tūicas p q

Allego, gentes aplos misit. Allego. Re
mus fides heretic'. d Apto. re. c.
Per fidē ꝑe ē regnū. Sicut enī fit
Luc. 17. e peccās terra: ita iust⁹ fit celū in q̄ de
us ꝓsidet. Ūñ dr̄: Regnum dei intra
vos ē rē. Ecce q̄d debēat p̄dicare:
Appropinq̄bit regnū ce. e Infir.
en. Ecclia infirmos sanā boni opis
exortat: mortuos in peccat' vel sine
fine suscitat: leprosos errorib⁹ aspe/
sos mundat: demones p exorcismos
fugat. f Gratis acce. gra. da. Re
iudas q̄ loculos habebat de p̄dicta
potestate pecuniā cōgregare vellet:
nequiciā eius suppremit dñs dicēs:
Gra. ac... gra. da. Uānat etiā hic p/
fidiaz̄ simoniace hereseos. g Dona
spūalia precio vilescūt. g Aurū
nec̄ argen. Qui haberēt videretur
nō causa salut' p̄dicare sed lucri.
h Nec̄ pecu. in ꝯo. Duo sunt gene
ra necessarioz. vnū q̄ emunē necessa
ria. aliud ipa necessaria. Per pecu/
niā in ꝯonis illud vnde emunt. p pe/
ram q̄ emit quod ibi reponitur.
Luc. 22. h Ue hoc in passione. Si missi vos
sine sacculo τ pera. nunq̄d defuit vo
bis aliq̄d: At illi dixerūt: non.

¶ Nec̄ calcia

a Et iobes frat ei⁹ tho. et mat. publi. τ iaco. alphei. f. filī⁹. a. τ iste iacob⁹ ꝺr iacobus mi
nor respectu alteri⁹: τ hoc ex eisdē rōnib⁹ q̄bus alter ꝺr maior. b Et thadeus. iste
Act'. j. vocat' iudas iacobi: q̄ frater fuit iacobi minoris. c Simon chananeus. di
citur aūt iste chananeus nō q̄ esset de genere chanaan: sed sic notat⁹ a chana: q̄ est que
dā villula galilee vbi fuerūt ille nuptie. de q̄b⁹ ꝺr Joh. ij. d Et iudas scariothis.
ꝺr scariothis nō q̄ de genere isachar vt dicunt alīq̄: sed a lo/
co vnde nat⁹ fuit scarioth: qui est q̄dam vicus in iudea.
e Qui τ tradidit eū. istud addit ad differentiā iude fratr'
iacobi: τ ad oñdēdū ꝓphetiā dauid cōpletā. que dicit q̄ chri
stus esset tradēdus a discipulo: ꝑm q̄ ꝺr in ꝑs. Eteni hō pa
cis mee in q̄ sperabā: τ ad excusationē bonoz̄ qñ in congregati
one eoz aliq̄s malus repit. f Hos duodecim. Hic tradit
Aplis forma doctrine: τ primo quātū ad locū ꝺr: g In vi
am gentiū ne abieritis'. vbi ꝓhibuit eis ne irēt ad p̄dicandū
gentilibus extra terrā ꝓmissiōis. h Et in ciuitates sama
ritanoz̄. licet isti essent in terra ꝓmissionis: tamē erant par
tim gentiles τ partim iudei: vt ꝺr. iij. Reg'. xvij. Duct' enī
decē tribubus in captiuitatē p regē assyrioz̄ missi sunt ab eo
gentiles ad habitandū in samaria τ in aliqs ciuitatib⁹ ꝓpin
quis: sed dñs misit leones q̄ interficiebāt eos: τ ideo sup hoc
habito consilio rex assyrioz̄ misit vnū de captiuis sacerdoti
bus ad eos vt doceret eos colere dominū. vnde τ ipi recepe
runt libros moysi tm: τ nihilomin⁹ cū hoc idola colebāt. Ra
tio aūt quare aplī fuerunt ꝓhibiti predicare p̄dictis genti
bus fuit: qr nō erat magnū tempus vsq; ad christi passionez:
τ conueniens erat vt eius aduentus ꝑmo denunciaret iude
is: q̄bus principaliter erat missus. id eo illud tempus qō erat
vsq; ad passionē christi futurū erat necessariū ad manifestan
dū iudeis p aplos xp̄i aduētū. τ ꝑ est qō subdit: i Sz po
tius ite rē. τ ꝑtz q̄ christi passionē aliq̄bus iudeis quersis ad
fidē τ aliis ꝓ maiori parte in infidelitate remanentib⁹. aposto
li inerūt ad p̄dicandū gentilib⁹: τ hic erat modus a deo insti
turus: vt habet Act'. xiij. q̄ barnabas τ paulus dixerunt iu
deis: Uobis oportebat primū loqui verbū dei: sed qñ repel/
litis illud τ indignos vos iudicatis vite eterne. ecce cōuerti
mur ad gentes: sic enī precepit nobis dñs. Secō traditur for
ma doctrine quantū ad docendi actū cū ꝺr: k Euntes au
tē predicate dicētes. qz appropinquauit regnū celoz. i. christ⁹
qui est dator regni celoz. Sciendū enī q̄ regnū celoz quinq;
modis accipit in b euāgelio. Primo ꝓ ecclia militante. ū. v.
Qui soluerit vnū de mādat' istis minimis: τ docuerit sic ho
mines: minim⁹ vocabit in regno celoz: vt Grego. exponit q̄
regnū celoz ibi ꝺr ecclia ꝑtis ipis. Secō ꝓ ecclia triūphan
te. co. ca. Beati pauperes spū: qñ ipoz est regnuz celoz. Ter
tio ꝓ lege moysi. j. xxj. Auferet a vobis regnuz dei τ dabit
genti facienti fructū eius: qz verus intellectus veter⁹ testamē
ti est ablatus a iudeis suis peccatis exigentib⁹ τ dat⁹ est chri
stianis. Quarto ꝓ euāgelio christi. j. xiij. Ois scriba doctus
in regno celoz sīlis ē hoī ꝓfamilias q̄ ꝓfert de thesauro suo
nouа τ vetera: qz doctores catholici testimonia ꝓferūt de no
uo testamēto. τ ꝓ ꝑis de veteri q̄ includit in ipo sicut rota in medio rote: vt habet ī
figura Ezech. j. Quinto accipit ꝓ ipo christo. j. xij. Si in digito dei ejcio demonia ꝓ
fecto ꝙuenit in vos regnū. i. christus dator illius regni. per electionē enī demonuz vir
tute dei probauit se esse christū: τ hoc modo accipit hic regnū celoz. i. christ⁹. ista erat
predicatio aplōz ꝓ illo tpe: quia denūciabāt iudeis christū venisse: τ qz doctrina non
est efficax nisi assit ꝓbatio. Sequit modus ꝙuenies ad ꝓbandū veritatē huius do/
ctrine. i. opa facta diuina virtute cū dicit: Infirmos curate rē. l Gratis accepistis.
Hic informanḡ aplī quantū ad veritatē vite: τ diuidit in quattuoz partes. ꝓmo ostendit
ur q̄ nō debent moueri ad pred: canduz cupiditate. secō q̄ nec terreri aduersitate.
ibi: Ecce ego mitto vos. tertio nec retrahi carnalitate. ibi: Nolite arbitrari. quarto q̄
nec amore ꝓpriꝰ vite. ibi: Et q̄ nō accipit crucē. Prima in duas. qz primo retrahit eos
a cupiditate. secūdo qz in vita mortali quilibet indiget necessarijs: ostēdit qualiter de
beant habere necessaria vite. ibi: Dign⁹ est operarius. Circa primū sciendū q̄ cupidi
tas ostendit in duob⁹. in male accipiēdo. τ hoc ꝓbat dicens: Gratis accepistis. i. gra
tiā a deo vobis collatā: siue sit gratia gratū faciens: siue sit gra gratis data.
m Gratis date. eodē modo sicut accepistis. ꝓ spūalib⁹ enī actib⁹ vt ꝓ administrati/
one sacramētoz τ predicatiōe τ ꝓfīb⁹ nō debet aliq̄d accipi quasi ꝓcīo. sc̄o ostēdi
tur cupiditas in male possidendo. τ hanc excludit cū dicit: n Nolite possidere au
rū rē. predicatoz enī verbi diuini debet esse absolut⁹ a sollicitudine. Tpalia enim in sui
acquisitiōe molestant animū: τ adhuc plus in sui possessione: qz sunt iā quasi membra
incorporata ipi habēti: τ ō magis trahūt animū hois ad inordinatā dilectionē sui: et
qz hoc suffocat verbū dei. ideo nō debet esse in predicatoribus euāgelij. Sequitur:
o Nec̄ pecuniam in ꝯonis vestris. ad prouidendum. i. vobis de necessarijs in via.
p Non perā. i. repositoriū ciboz̄ ad portandū in via. hoc torū dicit ad excludendū
sollicitudinē tpaliū a p̄dicatorib⁹ verbi diuini. Sequit: q Nec̄ duas tunicas. i.
vestes supfluas. Terra enī ꝓmissionis calida est multū: τ de cōmuni cursu sufficit vna
tunica. illud enī q̄ esset ibi sufficiens vel etiā supfluū esset in regione frigida necessari
um: τ ideo q̄ hoc nō excludit q̄n p̄dicatores euāgelij habeāt sufficiēs tegumentū.

Nec̄ calciamēta

† 23. q. 4. c. a. Mar. 6. b. Luce. 9. a. 10. b.

† 2. q. 1. placuit 2. c. ba ptizandos. et. c. ꝺcꝺ.

† 11. q. 3. ira Luc. 9. a.

Luc.9.a

Ꝟ a ¶Neq; calcia. Et Plato dicit duas corporis summitates nō esse velādas: nec assuetā fieri debere molliciē capitis ⁊ pedū. Cū aūt hec habuerint fir mitatē: cetera robustiora sunt. b ¶Neq; virgā. Matthe⁹ ⁊ Lucas dicūt neq; virgā. Marcus nō nisi virgā ꝟ̄ noie significat ptās accipiendi necessaria. de q̄ ⁊ hic:

1.Cio.5.c

Dign⁹ est. o.m.s. Quia vti pāt: nec tā inobedientes sunt qui de suo iure cedūt. Marc⁹ dicit eos calciari sandaliis vel soleis: vt neq; pes sit teret⁹ nec ad terram nudus. i. nec occultet euangeliū: nec terrenis cōmodis in hiatur. Nō indui duab⁹ tunicis: simpliciter non duplicitē ambulare. Lucas dicit: Neminē saluta ueritis: vt sub quanta festinatiōe iter p̄dicationis pgere debeat ostēdatur. ¶Allego. Per aurū ostendit sapiā seculares. per argentū facundia rhetorica. Per pecuniā cone: sapia abscōdita. Per perā onus seculi. Per calciamēta mortuoꝝ operū exempla: ne sua opa p exempla stultorū tegant sed ictāq; terraq; ingrediāt⁹ sensus habeat nudos: ⁊ a malorū exēplis alienos. Nec debet alicuius p̄sidio carnalē inniti. Qui salutat in via occasione inneris facit: nō studio saluris. Hic est q̄ nō amore eterne patrie: sed premioꝝ ambitu salutē predicat.

Luc.16

Allego.

f.1.q.1.c. nonne

c ¶Dign⁹ est. Unde ergo necessaria? Tātū accipite ꝯtū ad necessitatem sufficit: vt inde securi eternis melius vacet⁹.

7.36.di.9. eccc. 16.q.1.c.si cupio.

d ¶Interrogate quis. Testimonio vicinorū eligendus est hospes: ne eius infamia predicatio le datur. e ¶Dignus. Ut sciat se magis accipere gratiā q̄ dare. f ¶Ibi manete. Ambro. Nat constantie generale mandatū: vt hospitalis necessitudinis iura custodiāt. Ideo dom⁹ eligēda: vt mutandi hospitij necessitudinisq; violā causa nō supperat. g ¶Excutite pul. Per excussionē pulueris intelligit amissio itineris. Excutite puluerē: ad p̄stationē terreni laboris quē p eis inaniter susceperant: vel vt ab eis nec ad victū aliq̄d accipiant: nec terrenū aliq̄d ab eis q̄rere ostendant: vt ⁊ puluerē de terra eoꝝ sibi non pertank adhereret. Aliter: Pedes sūt opus ⁊ incessus p̄dicationis. Puluis terrene lenitas cogitationis: a qua nec summi doctores pāt eē immunes: dū intendunt curis subditoꝝ: ⁊ quasi i itinere mundi pulverem legunt. Qui ergo recipiunt verbum: ipsi curam doctorum in argumētum vertunt humilitatis qui spernunt: ad testimonium damnationis inflectunt. Et ipse est pulvis qui in cuāgelij cōtemptores extergit: ⁊ a quo per bonos auditores euāgelicantium pedes inbuntur ablui. imo per ipsum saluatorem narrantur ablui. b ¶Ecce ego mitto vos. Illis sua pena seruabitur in futurū: vos aūt oēm exhibete patientiā. ¶Ecce ego. Congruit illi quod ſm

Job.10.e

Jobem. Sicut misit p̄ me ad passionez. s. ego mitto vos non ad gaudia sed ad passiones. Ubi

Ꝟ seruate

a ſ auxiliū baculi. ſ nec minima.

a neq; calciamēta: neq; virgām. a
b ſ ecce ire p̄cipit nihil ferre: q; oia debent eis. b
c †Dignus est eni operi⁹ cibo suo. c
a ſ quo accipiemus.
†In quācunq; aūt ciuitatē ār ca- e
b stellū intrauerit⁊: interrogate q̄s †
ſ non est cursitandum p domos.
c in ea dign⁹ sit: et ibi manete do- f+
ſ ad alia migraturi.
nec exeatis. Intrātes aūt in do- g
a ſ pacē hospiti ꝓcami vt sopiat ois repugnātia
mū salūtate eam dicentes: Pax h
ꝫ veritatē. a ſ si fuerint ibi p̄destinati ad vitā.
huic domui. Et siq̄dē fuerit do i+
a ſ quā optatis.
mus illa digna: veniet pax vra k
super eā. Si aūt nō fuerit digna: l
a ſ p̄dicatōis merces a deo vobis recōpensabit.
pax vestra ad vos reuertetur† Et m
quicunq; nō receperit vos: neq; n
ſ obedierit.
audierit sermones vestros: ex- o
euntes foras de domo vel ciui-
a ſ in signū freni labor⁊ manif. expēsi: vt oīa
tis apparitū terreno⁊ no esse in affectū vestris.
tate excūtite puluerē de pedibus† p+
a ſ q; cui plus cōmissum est ab eo plus exigitur.
vestris. † Amē dico vobis: tōlera q+
a ſ quibus lex nature trāsgi aūt⁊ legē litere g; uerrunt: ⁊ dicta ꝓpheraꝝ ⁊ apostolorū.
bilius erit terre sodomorum⁊ go
morreorum in die iudicij q̄ illi ci
a ſ qui elegi: qui docui. b ſ ex discipulis missos
facio: ideo sitis māsueti ⁊ humiles innocentes.
b uitati. † Ecce ego mitto vos: sicut r+

est oratio vestra ⁊ p̄dicatio habebit ibidem effectū. l ¶Si aūt non fuerit digna. i. ad vitā eternā nō p̄destinata. m ¶Pax vestra reuertet ad vos. i. dato q; nō habeat effectum quantum ad ipsos: tamē habebitis mercedem inde apud deum. n ¶Et quicunq;. Dic oīdit qualiter se debent hē ad nō recipientes eos nec p̄dicationē eorum. o. o ¶Exeūtes foras de domo vel ciuitate ⁊c. ostendētes p signū manifestū q; nō venistis ad si dicendū eis ꝓpter tpale lucrū: q; etiā puluerez qui adhesit pedib⁹ vestris de loco ipsoꝝ nō vultis portare. Vel aliter: p ¶Excutite ⁊c. in testimonium laboris vestri impensi ad cōuersionē ipsorum: q̄uis ipi nolu erūt recipere. Ideo subiungit eoꝝ pena cū dicitur: q ¶Amen dico vobis tolerabilius erit ⁊c. i. minus punientur in extremo iudicio: sed videtur aliqui q; hoc nō sit verū: quia Ecch. xiij. scribitur q; homines sodomite pessimi erāt ⁊ peccatores nimis coram dño. vnde ⁊ in signū magnitudinis peccati ipsoꝝ mor tui sunt igne ⁊ sulphure descendente sup eos. Dicendū q; sodoma ⁊ gomorra fuerūt infecte plurib⁹ peccatis. s. pctō sup bie: luxurie ⁊ auaricie: vt dicit Eccl. xvj. Hec fuit iniq̄tas sodome sororꝫ me⁹ superbia: panis saturitas ⁊c. Sequitur: Et egeno manū non porrigebat. ergo cōparanť hic negantibus victum aplis quantū ad istud vltimū: nō quantū ad alia precedētia: q; cōparatio debet esse ſm ea que sunt eiusdē generis: ⁊ nō est dubiū q; grauius est peccatū negare victū seminantib⁹ spualia: q̄bus tenenť homines de ire naturali diuino ⁊ humano: vt. s. dictū est: q̄ manū non porrigere egeno simplici spūalia nō seminanti. r ¶Ecce ego mitto vos. Hic ostendit saluator q; p̄dicatores verbi diuini nō debent terreri aduersitate. Et q; in aduersitate nō solū oportet sustinere patienť: sed etiā aliq̄n nomē christi confiteri ꝑstanter. ideo hec pars diuidiť in duas: q; primo hortať eos ad actū tolerandi. secūdo ad actū ꝑfitendi. Ibi: Omis ergo qui ꝑfitebit me. Prima in duas: q; primo oīdit tribulationis imminētis magnitudinem. secō hortatur aplos ad eius sufferentiā. ibi: Non est discipulus sup magistrum. Prima in tres: ſm q; magnitudo tribulatiōis future ostendiť ex tribus: quia primo erāt

Ꝟ ⁊ mgr

Ꝟ seruate innocētiā: q; q̄ loci p̄dicatiōis suscipit mala inferre nō debet ꝫ tolerare. a ¶Sicut ser, Serpēt⁹ astutia ē q; toto corpe caput i q̄ vita ē occultat et pregit. Ita ⁊ nr̄i piculo corpis caput

a ſ scribarum et phariseorum.

oues i medio lupoꝝ† Estote ergo a
a ſ vt viceris insidias. ſ vt fidē seruetis. b
ſ vt nō facturis mala.
a prudētes sicut serpētes: ⁊ simpli- c
a ſ hic aperit quos lupos dixerit. b ſ. i. a g; suasionib⁹ hominū.
ces sicut colūbe. Cauetē aūt ab d+
a ſ tm nunc eos. b ſ vbi potiori fuit pāt ē loc⁹
hoib⁹. † Trādēt ei vos i cōciliis: e+
a ſ sub spē corrigēdi: q; ille loc⁹ correctiōis est.
⁊ in synagogis suis flagellabūt †
a ſ quasi ad maiorē audiētiā cū q; se vobis inferre vim nō poterunt.
vos: ⁊ ād reges ⁊ ad p̄sides duce f+
mini ꝓpter me i testimoniū illis g
a ſ ꝫ terroꝛ cōsolatio: quasi d. nolite turbari.
⁊ gētib⁹. Cūz aūt tradēt vos: no b
a ſ de mō pferendi ornate: an inornate. b ſ de modo inueniēdi.
lite cogitare quō aut quid loqua h
mini. Dabit eni vobis in illa ho i
a ſ materia dicēdi. b ſ q; nō ex ingenio vel arte vra verba ꝓcedūt: sed ex spūssancti gratia.
ra q̄id loquamini. Nō ēm vos k
estis q̄ loquimini: sz spūs patris
a ſ velut organis. b ſ adeo crescet pfecto⁊ rū rabies vt nullus sit inter eos affectus quorū diuersa est fides.
vestri q̄ loquit⁊ i vōbis. † Trādet l+
aūt frater fratrē in mortē: et pa
ter filiū: ⁊ insurgēt filij i parētes:
⁊ morte cos afficiēt: ⁊ eritꝫ odio †
a ſ nō rīm amicis. b ſ q; amatores mundi sunt inimici dei.
oibus hoibus ꝓpter nomē meū.
c †Qui aūt pseuerauerit vsq; in fi- m
a ſ nō debetis desistere: sed ad rēpus declinare vt alijs possitis ꝓdesse. ſ nō anre.
ne hic saluus erit. † Cūm autē p̄se- m+
quent vos in ciuitate ista: fugi
a ſ nō mirū si a ꝓhibēdi fugitis: q; cōsūmatio ifra nō fiet i fide: donec xp̄s a mortuis resurgat.
te in aliam. Amēn dico vobis: n
non consummabitis ciuitates if o
rael: donec veniat filius homis.
g † Nō est discipul⁹ sup magistrū: p+
nec seruus sup dominum suum:

Levit.5.c

Isai.11.b

Deu.30.b

Mystice

primo erāt passuri a legisperitis. secō a ꝓncipib⁹ gētilib⁹ ibi: Et ad reges. tertio a p prijs parētib⁹. ibi: Tradet aūt frater: ⁊ ī q̄libet psecutiōe oīdit q̄liter se debēt hē. dicit g: Ecce ego mitto vos tāq; oues in medio luporū. i. scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ. Lupus ei dētib⁹ oues laniat: homines anbelitu irraucar. ita isti aplos xp̄i nitebāť interficere: ⁊ vocē p̄dicationis in eis spedire: vt ꝓz ex doctrina aplorū ⁊ actib⁹ eoꝝ. ⁊ ideo ꝓz ostēdit q̄liter i hac tribulatiōe se debēt habere. d. b ¶Esto te pru. sicut ser. qm aliq̄n p̄dēter declināda est malicia psecutoꝝ: sicut Paulus vidēs maliciā iudeoꝝ volētiū eū interficere sine cā: appellauit ad cesarē: Act. xxv. c ¶Et simplices sicut colūbe. q; occurrēte necessitate debet p̄dicator euā gelij si necesse sit se offerre sine amaritudinis felle. ex q̄b⁹ ꝓz q; astutia vulpina virtus alis est: ⁊ silr ruditas bouina: sz medio mō debēt incedere discipuli xp̄i. ideo sequit: d ¶Cauete aūt ab ho. q; sicut dictū est aliq̄n cauende sunt insidie mali/ gnoꝝ. e ¶Trādēt eni vos in cō. ⁊c. Hoc ei frequēter habetur i Act'. aplorū p discipuli xp̄i sunt i cōciliis adducti: flagellati ⁊ incarcerati, ꝓpter nomē xp̄i. f ¶Et ad reges ⁊ p̄sides. Dic oīdit magnitudo tribulatiōis iminētis xp̄i discipulis a principib⁹ gētiliū. Judei eīm. p illo tpe erāt subditi romanis: ⁊ ideo nō habebāt altā iusticiā: ⁊ ꝑ hoc ꝫ nō poterāt aliquē cōdēnare ad mortē: ſm q; hr̄ Joh. xviij. Nobis nō lz interficere quēq̄: ⁊ ideo nō sufficiebat eis discipulos xp̄i in cōciliis ducere: ⁊ eos flagellare: ꝫ tradebāt eos iudicib⁹ romanorū: vt sic possent eos ad mortē deducere. ⁊ hoc ē q̄d dicit: Ad reges ⁊ p̄sides ducemini: vt. s. cōdēnemini ad mortem. g ¶In testimoniū illis. actiue. s. vt possit cōtra eos deferre testimoniū. b ¶Et gētib⁹. ꝫ accipit auctoritative: q; iudices porētes cōdēnare boies ad mortē gētiles erāt: ꝓpter q̄ p/ latus dixit iesu. Joh. xix. Nescis q; habeo pt̄āt crucifigere te ⁊c. dixit q̄: Sētib⁹. q. d. iudei nō habētes auctoritatē vos interficēdi ducēt vos coram iudicib⁹ gētilib⁹: vt ꝫ vos deferāt testimoniū ad cōdēnationē mort⁹. ꝓr oīdit q̄liter se debent hē i hac tribulatiōe. d. i ¶Cū aūt tradēt vos no. ⁊c. Per ꝫ nō intēdit excludere vlā p̄meditāi sibi de rōne: sed q; nō debēt turbari si nō habeāt rōs ꝑcogitādi: ⁊ ꝫ pplici de cā. Primo q; i tali casu sufficit fidē cōfidēter ꝓfiteri cōrā iudicib⁹: q̄d facere pōt q̄liber christianus quātūcūq; simplex. sc̄o q; hoib⁹ de deo cōfidēnť ꝫ spūssancti nō deficit in necessitate cū nō possint alit⁹ occurrere. ⁊ ꝫ q̄d subdit: k ¶Dabit ei vo. i. il. ho. ⁊c. ꝓz ex p̄dictis q; nō loquit⁊ hic de verbo p̄dicatiōis. debet ei p̄dicator ꝛbi dixit ꝓcogitare qualr debeat verbū diuinuꝫ ꝓponere: ſm q; dr Prou. xvj. Hois ei est aīm ꝓparare: ⁊ dñi gubernare linguā. aliter tēptaret deū si negligeret de ꝫ cogitare: dū tñ habeat tps oportunū. l ¶Tradet aūt frater. Dic ostēdit magnitudinē tribulatiōis iminēt⁹ xp̄i discipul⁹: ex eo q; passuri erāt ab amicis ⁊ parētib⁹: q̄d ē grauissimū: ꝓpt q̄d dicit: Tradet aūt frater fratrē ⁊c. ꝫ inuenit de mult⁹ sctis q̄ p xp̄i fide seruāda tradidit sūt ad mortē ab amicis suis: sicut btūs Chrysant⁹ tradit⁹ ē ad mortē a pr̄e suo Polemio. cetera patēt vsq; ibi: m ¶Cū aūt psequēt vos. vbi oīdit q̄liter debent se habere in tali tribulatiōe: q; aliq̄ discipuli xp̄i debent fugere. Ad cui⁹ euidētiā sciēdū q; psecutio aliq̄n ē psonalis: vt q̄ aliq̄s querit ad mortē: nō q; fidelis ꝓncipaliter: ꝫ ꝓpt odiū pſone determinate: ⁊ tūc ē semp fugiēdū: sicut Paul⁹ ḡrebat ad mortē i damasco. vt hr̄ Act. ix. q̄ ꝓz q; alij fideles ꝓmittebant ibi pacifice habitare: ꝫ ḡrebāt solū paulū iterficere ꝛō dimissus a fratrib⁹ p murū fugit psecutionē fratrib⁹. Aliq̄n aūt nō solū ē psecutio pſone: ꝫ etiā fidei ⁊ iusticie: ⁊ tūc si bō ꝛcipiat. pbabilr q; ex fuga sua seq̄t deriſio fidei: ⁊ depssio iusticie. fuga ē mala ⁊ ē pctm mortale: Si aūt nō apparet ꝫ pbabiliter ꝫ magis cōtrariū: vtpote q; ex fuga tali pōt alibi fie/

Deut.32.b

Mystice

ri vtilitas ecclie: ex remissione aūt nō haberet⁹ nisi occisio ministroꝝ ecclie a canib⁹: id est obstinatis infidelib⁹: ⁊ cōculcatio margaritarū. i. articuloꝝ fidei ab ipsis. tūc ē fugiēdū ⁊ alibi ꝓficiēdū. ꝓpt q̄d subdit: n ¶Amē dico vo. nō cōsū. cini. silr. p dicādo. s. ibi aduētū vel fidē xp̄i. o ¶Donec ve. fi. ho. a mortuis. s. resurgēdo: q; de nūciato aduētu xp̄i p aplos p ciuitates iudee: īmediate passus est rōs ⁊ a mortuis resurgēs discipul⁹ apparuit. Vel si ītelligať ꝫ aduētu xp̄i ad iudiciū: tūc ītelligēda ē ꝓsūmatio p̄dicatiōis aplorū p totū orbē: ḡtū ad ꝙersionis effectū: q; vbiq; dispsi sūt filij isr̄l ſm p̄destinationē: vt dr̄ i epla ad Ro. ix. ly ei p̄dicatio aplorū discurrerit p totū orbē a tpe ipoꝝ: ſm q; dr in Ps. In oēm ter. exi. lo. eoꝝ. tñ effect⁹ ꝙersiōis fideliū ḡtū ad eos q̄ generalr ꝙertēdi sūt ad fidē habebit plenarie effectū suū circa finē mūdi. p ¶Nō ē discī. Ostēsa magnitudine tribulatiōis iminēt⁹: hortať discipulos ad ipi⁹ tolerantiā: ⁊ ꝫ triplici rōne. ꝓmo exēplo sui. scō ex ꝓsideratiōe diuini iudicij. ibi: Nihil optū. tertio ex meditatiōe diuine ꝓmissi. ibi: Et nolite timere. Circa ꝓmū hortať eos exēplo sui: q; multa ⁊ ḡuia a iudeis passus ē ⁊ sine cā ⁊ p̄ vitate fidei: ⁊ multo forti⁹ debēt ꝫ pati ei⁹ discipuli. ⁊ ꝫ ē q̄d dicit: Nō est discī/

ſ pulus

¶ mgr docēs qđ vtile sc̄to. dit calūnias suas vt suo exēplo ferāt iurias. Añ dixit: Sufficit discipulo. b Beelzebub. Beel ipe ē bel:zebub muſca. i. de muſce: pro ſpurticia ſāguinis īmolati. Idolū ē accharō: noīe cuius ſpurciſſimi idoli pncipē demonio rū appellant q muſca dr ppter īmūditiā.

Beelzebub idolum apud diuerſas gēes: diuerſis noībus nūcupat. Rex aſſyrio rū cōditor minime ciuitat: poſt mortem pris ſui beli cōpoſuit ſtatuam i honore ipi: eiq; diuinos honores iuſſit ꝓſolut ab hoib. Cui ſimulacri ſiſtrū dinem ebal dei ſuſcipiēte: vocabāt bel: vt i Daniele legit. Inde paleſtini illud accipientes vocabāt baal. Moabite vero beelphegor: atq; ita p diuerſitatē gēnū diuerſa ei dabanē noīa. At iudei vni dei cultores vocabāt beelzebub ob diuerſionē gentiliū: baal vir: zebub muſca: vir muſcaq; ſine habēs muſcas.

c Me g ri. rē. Eoꝝ ſe ultiā vel blaſphemias qz veniet dies cū deꝰ iudicabit occulta hoīm: vbi q negcia diſcoopietur: q vra inētio mō ſoli deo cognita ab oib. ſcie. d Qđ dico. Hoc ēi q volo vos cōſtātes eē. Qđ dico i tenebris. i. dum adhuc i timore eſt. dicite in lumine. i. fiducia veritatis: accepto ſpūſancto. Et qđ i aure auditis. i. qđ ſecreto auditis ſup tecta. i. calcato carnis domicilio ꝓdicate. e Sup te. Loqī iuxta morē paleſtine: vbi ſolēt i tectis reſidere q nō fūt cacuminata: ſ cēliia. Unde lex ꝓcipit vt q nouam domū edificat: murū tecti ponat i gyro: ne fūdak ſāguis inoꝛi. labēte aliq. Ergo i tectis ꝓdicat: qđ cūctis audiētib. palā dr: q ē: qđ vos erudiui i paruo iudee loco: i toto mūdo dicte. f Nōne duo paſſe. Lucas. Nōne q̄nq; paſſeres venēūt dipondio. Nec multū diſtat vt duo aſſe t q̄nq; dipōdio. Dipōdi ei eſt ex duob aſſib. Qđ aūt i numer ē vn b i ponere as: t qđ duo: ſ dipōdius. g Et vn ex tl. nō ca. rē. Quō q apls: Rūđ de hoīb cura ē deo: Sed aliud ē cura: aliud ſcia.

h Numerati ſūt. ſ ē: ſcia dei numer illoꝝ cō phēdit. Numerati. Nō actu cōputatiōis ſed facultate cognitiōis. A ſiſtitudine pecunie: q̄ numerat vt ſeruet. Ubi magna ꝓuidētia dei q nec pua ociosaq; dicta eū lateāt. i Qui cōfite. Sic cōfitet qs ieſū ea fide q p dilectionē opat: negat q̄ pceptis dei nō obedit.

k Qui aūt ne. Negat a filio apud patrē cui nō manifestat i diuinitat: porēcia filī t pat.

¶ Cōfitet a filio apud patrē q̄ p filiū habet accessum ad patrē. a Si patrēfa. Oſt q̄ mgr cī. t iō ꝓcludit. b Si patrēfa. i. rpm q ē pat nr. c Beelzebub vocā. ſic ei ptz ex pcēdētib dicebāt rpm facere miracula i xrute cuiuſdā demonis ſibi familiaris noie beelzebub: t ſic rpm q̄dāmō vocabāt beelzebub iquā attribuebāt: qđ erat magna blaſphemia ꝓ eū.

d Quāto magr do. ei. diffamabūt iponēdo apls q̄ ſūt ō domo rpi q facīāt miracula i xrute demoīs. q eni apli facerēt miracula xrute demonis dixerūt iudei t gētiles. vt ptz multipli ex legēdis eoꝝ.

e Me g ri. cos. omittēdo fidei xitatē. ppt ꝓſecutiōis timorē. f Nihil eñ ē. Dic dorat eos ad idē ex cōſideratiōe diuini iudicij in q̄ ola manifestabūt: qz bona t mala oīm oībus erūt manifesta. Cui⁹ rō ē: qz tale erit iudiciū q videbit ab oīb iuſtū: qđ non poſſet eſſe niſi merita t demerita oīm viderent ab oīb manifeste. Cōſideratio buiꝰ manifestatiōis debet dare magnā audaciā i ꝓdicatiōe xitatis. t Dr eſt qđ dicit: Nihil occ. i. nihil tpe. g Dō nō reuelet. i. mdicio. h Et occul. qđ nō ſciaſ. qz ſecreta cordis q̄ ſoli deo ſūt nota tūc erūt nobis manifesta: t Dr debet ꝓdicatores mouere ad ꝓdicandū xitatē ſecure: ꝓt qđ dicit: Nihil dī. vo. i tenebris. i. i locis priuat: iq ei xp̄s vt cōiter ꝓdicauerit i cōi⁹ locis: vt i tēplo t ſynagogis: tñ aliq̄ docebat diſcipulos ſeparim a turbis: vt dr Mar. iij. Secūdū aūt diſcipulis ſuis diſſerebat ola. k Dicite i lumine. i. i palā qz poſtea apli palā pplo ꝓdicauerūt ea q̄ a xp̄o leoꝝ didicerūt: ꝓpter qđ ſeqt: l Et qđ i aure auditis. i. i ſecreto.

m Ꝓdicate ſup tecta. i. publice. i paleſtia ei tecta domoꝝ erāt plana deſup t ibi ꝓuenicbāt boies i diebus feſtiuis ad ludēdū t ꝓfabulādū. t ꝓ b designat quēlibet locū publicū: vbi cōueniunt boies. Uel ſm alios tecta iſta dicebāt q̄dā deambulatoria facta circa tēplū ſup q̄ aſcēdebāt doctores t ide docebāt populū. n Et ſolite. Hic dorat eos ad tolerātiā tribulatiōis ex cōſideratiōe diuine ꝓuidētie ſen cōſilij. Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū q aliq̄ dixerūt diuinā ꝓuidētiā tñ ſe extēdere ad incorporalia t nō ad iſta inferioꝛa: ex q̄rū ꝓſona dr Job. xxij. Circa cardines celi pambulat nec nra cōſiderat. Aliq aūt dixerūt q ſe extēdit circa inferioꝛa iſta: exceptis actib humanis: t Dr ne tollerēt ab hoīe libertatē arbitrij: ſi vtriq; ē falſū ſm pbm. i. de aīa. vbi repbēdit Empedoclē dicēs: q deꝰ eſſet inſipientiſſimꝰ ſi aliq̄d ignoraret qđ nos cognoſcerem: qđ ſeqbat ad dictū empedoclis: qz dicebat ola cōponi ex amicitia t lite: excepto deo in q̄ lis nō erat. Ex q̄ ſeqbat q deꝰ litē nō cognoſcebat: quia ponebat ſile ſili cognoſci: t idē icōuenies ſeqt ad dictū iſtoꝝ: qz nos habem noticiā de iſtis inferioib t de hūanis actib: t ꝓ ois deꝰ talia cognoſcit t ad finē debitū deducit: qz cū ſit agēs vniuerſale t pmū ola q̄ ſubiacēt eis cognitioni ordinā t ipm: t qz natura nobiliꝰ pncipali cadit ſub ordine ꝓuidētie. ſe quit q natura hūana q̄ imortal ē ex pte alie ſpāli mō cadit ſub eī ordinatiōe: ꝓt qđ inſti nō debēt mortē timere: qz deus ordinabit ad finē vltimū. t Dr ē qđ dicit: Nolite timere rē. t ptz vſq; ibi: o Nonne duo paſ. Ad cuidētia buiꝰ ſciēdū q paſſeres abūdāt in terra ꝓmiſſois: t iō de ipis fiebat oblatio pauperū: q̄ nō poterant alia hre vñ erāt pauci valoris: qz duo babebāt ꝓ aſſe. As aſſis ē genꝰ nūmi: vñ ē mēſura i pōderib: vt dicit glo. ſup locū iſtū. In vnoq; ei genere illud qđ minimū ē mēſura alioꝝ. dipōdi aūt valet duplex as. t iō dr Luce. xij. q̄ q̄nq; paſſeres babebant ꝓ dipōdio. hic dr q duo ꝓ aſſe: qz paſſer impar nō poterat cōpetenter diuidi. iō remanebat vēdēti. dicit g: Nōne duo paſſeres veneunt. i. vēdunt: qz veneo venis habet ſenſū paſſiui ſub voce actiua. p Aſſe. i. ꝓ aſſe. t tñ vn ex illꝰ quātūcūq; ſit parui valoris: vt viſū ē. q Nō ca. ſu. ter. i. nō moriet. r Sine pre vro. i. ſine ꝓuidētia dei pris. p ois ſupple nec; vos moriemini: q̄n deꝰ ordinet de morte vra. ꝓt qđ cōcludit. s Uestri aūt et ca. capi. oēs nu. ſūt i dei ꝓſcientia. iō ꝓcludit. t Nolite g ti. rē. i. maioris reputatiōis apud deū: qz ad imaginē dei facti: qđ nō cōpetit creature irrōnabili. v Ois g q cōfi. Stēſo q debēt tribulatiōes ſuſtinere ꝓfiter. b dorat eos ad cōfitēdū nomē rpi cōfidēter d. Ois g q ꝓfitebit me rē. t ptz. t ſeqt: x Qui aūt negauerit rē. Negatio aūt nois rpi ſemp ē pctm mortale. t iō negās ipm dign eſt dānatione: ſiſt t nō cōfiteri ſeu tacere aliqñ ē pctm mortale: vt qñ. i. ex taciturnitate alicui tollit honor deo debit: ſicut i caſu in q̄ alios interrogat de fide: ex taciturnitate ſua ḡerit opinionē alios q ipſe nō ſit xp̄ian: vel q fides ſit ita derisibilis q nulli audeat eā cōfiteri: tūc tacere vel nō ꝓfiteri pctm mortale eſt. Si aūt alios nō interrogat: ex feruore fidei publice ꝓfitear

Lōſitēt a filio apud patrē q̄ p filiū habet accessum ad patrē. a Si pacē mittere. Missum eſt bellū bonū. vt rupere⁊ pax mala. b Ueni eñ rē. Hic lucas ait: Erūt q̄nq; in vna domo diuiſi: tres in duo: t duo in tres diuidēt. Quō g̃ quinq; cū ſex ꝓſonis no mina ſubijcit: patris filij matris filie ſocrus t nurus. Sz mat filij ipa ē ſocrus vxoris eī. idcoq; illa ipa t filiam ſuā t i murū dr cē diuiſa. Soluſum t patrē t elligere diabolū cuius eram aliq̄s filij: nō natura ſi imitatione: vt iudeis dictū ē: Vos ex pre diabolo eſtis. Sz poſtq̄ voce audinim monēt obli. po. tu. t do. pris tui. Uenit gladiꝰ dei ſepare nos abinuicē et odere aliū patrē. cui dicerem: ꝓpter nr q̄ es i cel. Mater ſynagoga. filia ꝓmitiua eccleſia. Socrus eadē ſynagoga. Nurꝰ primitiua eccleſia de gētib. Sponſus eccle filius eſt dicēte apło: Quoꝝ pres ex ꝓbus xp̄s ſm carnē. Socrus iglē. i. mater ſpōſi: t i nurum t in filiū diuiſa ē ſynagoga carnalis q̄ eccleſiā ꝓſequi nō ceſſat: ſz t ipſa i matrē t i ſocrū diuiſa ē voles recipe circūciſionē ceteraq; carnales obſeruātias. c Separe. i. priuatos carnis affectꝰ extinguere q̄b ita inuicem diligunt vt deo min ſeruiāt. Uel penit auertā: nō q nō ſint honorandi pres t mat: ſz poſt deū. b ordo charitatis. d Qui amat pa. Poſt deum amādi ſūt: ſz ſi vtriq; nō pōt ſeruari odiū i ſuos: pietas eſt in deū. e Et q nō acci. rē. Crux duobꝰ modis porta tur: cū vel ꝓ cōpaſſione primi afflictiē animus ꝓcēdit primoꝝ fri zonū ſūt ſactor. Cui ſemp ē ꝓnāda vt amor xp̄i oſtēdat. f Et ſequit me. Aliqs eni carnē macerat ꝓ inani gloria: vel primo carnaliter cōpatit vt culpe faueat: hic crucē ferre videt: ſz nō ſequit. g Qui iuenit. Noīe aīe vita pñs deſignat. h Qui reci. rē. Cū ad ꝓdicationē mittit: ex ꝓne tollit: pericula nō timēda dicit: affectum ſubijcit religioni. Uñ g ſūpt austeritatē mādatoꝝ: ſpe tēperat pmiſſoꝝ. Qui recipit inquit vos. Ad ſuſceptionē magiſtroꝝ puocat diſcipulos. Dicit ergo aliquis: ergo et pſeudo pbetas et iudā ꝓditorem ſuſcipiem. Hoc dñs ꝓcurans dicit nō perſonas eſſe ſuſcipiendas ſed noīa: t mercede nō carere ſuſcipientē: licet indignus ſit qui ſuſcipit. Nō ait mercedē de pheta vel iuſto: ſed ꝓphete t iuſti mercedē: qz dū eas ſuſtētat qui aliter non poſſent qđ eoꝝ eſt facere: t ipſe ē qui in hoc nomine facit: nō ꝓ eis ſolū ſed eoꝝndē mercedē habebit. i. talē qualem et ipſi. i Quia chriſtus in apoſtolis: deus aūt in xp̄o. ergo q̄ apłos recipit: recipit deū. Hoc dicit ne apoſtoloꝝ ſuſcepto vilis habeatur bis a quibus. ſupra dixit: debere ſtipēdia accipere. l Et quicunq; Qui periculū non ſuſcipientiū teſtimonio ejecti puleris denūciauit: meritū recipientium vltra ſperatum cōmēdat.

Mora deum magis ad piū affectuz reſpicere q̄ ad quantitatem rei exhibite. k Ueni ex minimis. Minimi ſunt qui nihil penitus habēt i ſe mundo: t iudices erunt cū chriſto.

Johānes

a ſ pceptio ē diſcipuli nō vlciſci iurias ſicut ego feci. b ſ pat faciēs q̄ docēs.

Sufficit discipulo vt sit sicut mā a
ſ qui portū.
gister ei: t seruo sicut dñs eius.
a ſ cui famulant celeſtia et terreſtria.
Si patrēfamilias beelzebub vo b c
a ſ qđ murū de famulis.
cauerūt: quātomagis domesticos d
ei: Ne g timueritis eos † Nihil ei ē e f
a ſ hoc ad bonos. ſ corde. b ſ hoc ad malos.
optū qđ nō reuelet: t occultū qđ g
ſ accu. ſ in mſterio.
nō sciat. † Quod dico vobis in tene i
a ſ pdicare apte. b ſ ſpūſctō. ſ priuatim.
bris dicite i lumie: t qđ i aure au k l
a ſ palā publice. ſ calcate carnalia.
ditis ꝓdicate sup tecta. Et nolite m n
ſ rīs ſ quin eā deus reddat corpori.
timere eos q occidūt corp: animā
aūt nō possūt occidere ſz potiꝰ eū
a ſ murrēdo in eterna ſupplicia.
timete: q pōt t animā t corp pde/
a ſ nolite timere mortē corpis: q̄ moti nō poteſtis
ſine nutu dei qđ in mundo liquet.
re i gehēnā. Nōne duo passeres o t
ſ nō mortē ſine ꝓuidētia dei: ſ cromagis vos.
asse veneūt: t vn ex illis nō ca/ p q
a ſ ſine nutu dei. ſ vt raccā de corpore maſ
ſa: etiā minime particule dei ꝓuidentia cōſeruāt.
det sup terrā sinē pre vo: Uestri r s
aūt t capilli capitis oēs numerati t
a ſ oēm curā i eū ꝓiecte: apō quē nō capitꝰ perit
ſūt. Nolite g timere multis passe
a ſ quia rōnales qz eterni. b ſ ergo ꝓdicate ſu
per tecta: quia omnis.
ribꝰ meliores estis vos. † Omis g q v
a ſ oze cōfeſſio fit ad ſalutē. ſ fide corde et ore.
ſ ne dr ego ꝓſecutiōis ſufficere ſibi putaret fidē
cordis. b ſ pduca ad cōfeſſionē patris. ſ vo/
luntate benedicti patris mei.
cōfitēbit me corā hoīb: confitē/
bor t ego eū corā patre meo qui
ſ in confeſſio ſanctoꝝ. ſ timore.
k est cēlis ē. Qui aūt negauerit me. x t

terra ꝓmiſſois: t iō de ipis fiebat oblatio pauperū: q̄ nō poterant alia hre vñ erāt pauci valoris: qz duo babebāt ꝓ aſſe. As aſſis ē genꝰ nūmi: vñ ē mēſura i pōderib: vt dicit glo. ſup locū iſtū. In vnoq; ei genere illud qđ minimū ē mēſura alioꝝ. dipōdi aūt valet duplex as. t iō dr Luce. xij. q̄ q̄nq; paſſeres babebant ꝓ dipōdio. hic dr q duo ꝓ aſſe: qz paſſer impar nō poterat cōpetenter diuidi. iō remanebat vēdēti. dicit g: Nōne duo paſſeres veneunt. i. vēdunt: qz veneo venis habet ſenſū paſſiui ſub voce actiua. p Aſſe. i. ꝓ aſſe. t tñ vn ex illꝰ quātūcūq; ſit parui valoris: vt viſū ē. q Nō ca. ſu. ter. i. nō moriet. r Sine pre vro. i. ſine ꝓuidētia dei pris. p ois ſupple nec; vos moriemini: q̄n deꝰ ordinet de morte vra. ꝓt qđ cōcludit. s Uestri aūt et ca. capi. oēs nu. ſūt i dei ꝓſcientia. iō ꝓcludit. t Nolite g ti. rē. i. maioris reputatiōis apud deū: qz ad imaginē dei facti: qđ nō cōpetit creature irrōnabili. v Ois g q cōfi. Stēſo q debēt tribulatiōes ſuſtinere ꝓfiter. b dorat eos ad cōfitēdū nomē rpi cōfidēter d. Ois g q ꝓfitebit me rē. t ptz. t ſeqt: x Qui aūt negauerit rē. Negatio aūt nois rpi ſemp ē pctm mortale. t iō negās ipm dign eſt dānatione: ſiſt t nō cōfiteri ſeu tacere aliqñ ē pctm mortale: vt qñ. i. ex taciturnitate alicui tollit honor deo debit: ſicut i caſu in q̄ alios interrogat de fide: ex taciturnitate ſua ḡerit opinionē alios q ipſe nō ſit xp̄ian: vel q fides ſit ita derisibilis q nulli audeat eā cōfiteri: tūc tacere vel nō ꝓfiteri pctm mortale eſt. Si aūt alios nō interrogat: ex feruore fidei publice ꝓfitear

a ſ vbi ꝓdeſſe deber mei nominis cōfeſſio.
b ſ non perducā ad viſionē dei patris qua q fruentur ſancti.

cōtā hoibus: negābo t ego eū
cotā patre meo qui i cēlis est.
a ſ ſicut rimor mortis nō debet retrahere ſic
nec carnalis affectus. b ſ nō ad hoc inter
hoies veni vt carnales affectus cōfirmem: ſz
ſpūali gladio diſſociem.

Nolite arbitrari quia venerim a† p
pacē mittere i terrā. † Nō veni b
ſ verbi dei.
pacē mittere: sed gladiū. Ueni c d
eni separe hoiem aduersus pa
trē suū: t filiā aduersus matrē
suā: t nurū aduersus socrū suā
a ſ nō poſſūt iter eos eſſe iura pacis inter q̄s
eſt bellū fidei. b ſ qui nō credunt.
et inimici hois domestici ei. e
a ſ et hunc religioni pietas non eſt ante ponē
da: q̄b facit qui qđ deo minus amandum eſt:
plus amat q̄ deum.
b † Qui amat patrē aut matrem † f
plus q̄ me: non est me dign. g
a ſ q ꝓponit carnalē affectū ſpūali.
Et qui amat filiū aut filiā sup e e†
me: nō est me dign. Et qui nō
a ſ vel carnē domādo: vel ꝓximo cōpatiendo t
hoc cōtra eternorum.
f accipit crucem suā t sequit me
a ſ nec aduersa nimēda ſūt: q̄ qui querit inue
nire cēpotaliter vitā: eternaliter pdet eā.
g non est me dignus. † Qui inue f†
a ſ qui paratus eſt eā hic pdere ola postpo
nens amori meo.
nit animā suā perdet illaz: et q h
perdiderit animā suam ꝓpter
ſ in futuro.
b me inueniet eaz. † Qui recipit i k†
a ſ qui in vobis ſum. b ſ q̄ nō aliud reci
pit in apłis: q̄ qs in chriſto eſt.
vos: me recipit: t qui me reci/ ‡
ſ qui in me eſt.
pit: recipit eum qui me misit.
a ſ pro eo q nominat ꝓpheta.
Qui recipit ꝓphetā in nomi/ l† m
ne ꝓphete: mercedē ꝓphete n†
a ſ ne t pſeudo timeāt recipere.
accipiet. Et qui recipit iustum o†
a ſ pro eo q nominat iuſtus.
in nomine iusti: mercedē iusti p†
a ſ ne quis ſe ab hoſpitalitate q pauperē ex
cuſaret: hoc ſem ꝓcepto viluit.
i accipiet. † Et quicunq; potum q
k dederit vni ex minimis istis
a ſ ne dicas deeſſe vnde caleficeret. ſ pro
eo q nominatur diſcipulus.
calicem aquę frigidę tantū in r
nomine discipuli: amen dico g t
a ſ quam ex bono affectu meruit potius q̄
vobis non perdet mercedem v
ex acru. ſ ſermones.
suam. Et factum est cū cōsum/ x
masset iesus ꝓcipiens duode/
a ſ fecit quod docuit predicans iudeis: non ſa
maritanis: non gentibus: vt ſm ꝓmiſſa: pri
us offeraſur iudeis ſalutis occaſio.
cim discipulis suis: trānſiit in/ y
de vt doceret t ꝓdicaret in ciui
ſ iudeorum.
tatibus eorum.

ce. ꝓfiteat fidē rpi ad declarationē xitatis fidei: t ad cōfirmationē trepidantiū: ſic legit aliq̄ martyres feciſſe: b ē bonus ſuperogatiōis. a Nolite arbitrari. hic oſtdit q̄ ꝓdicatores euāgelij ſ dñt ſpedari ex amicoꝝ carnalitate. Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū q̄ charitas ē ordinata: ſic q̄ hō debet diligere deū ſup oīa. etiā ſupra ſcip ſū. t ideo ꝓ nulla amicitia cuiuſcūq; ꝓximi debet retardari ḡn. ꝓſequat ea q̄ ꝓtinēt ad honorē diuinū. ꝓt qđ dicit: Nolite arbitrari q̄ venerim pacē mittere i terrā: t loqī ꝓ pace mala q̄ ē ꝓ deū. b Nōve. pa. mit. ſ. talē q̄ dicta ē. c Sz gla. ſ ē diuiſionē talis ꝓ concordie. Aduerſēdū tñ q̄ iſta q̄ dicūt hic a xp̄o ſūt facta occaſionaliter: qz ad xp̄i ꝓdicationē t apłoꝝ aliq̄ cōueriſi ſūt ad fidē: t alij i fidelitate remanētes quātūcūq; eis ꝓfuerūt: ꝓſecuti ſē iſtos ad mortē. ꝓt qđ ſeqt: d Ueni et ſepare rē. ptz. e Et q nō ac. cru. ſuā. Hic ondit q̄ ꝓdicator xbi diuini nō dz retrahi. ꝓt dulcedinē ꝓtis vite q̄ ē ḡcnis et trāſitoria: t ad merēdū vitā eternā ordinata. t iō qz finis melior ē bis q̄ ſūt ad finē. imo ea q̄ ſūt ad finē nō ſūt niſi. ꝓt aſſectionē finis: iō de ipſis nō curat: duꝝ tñ finis habeat: ꝓt qđ ō vita ꝓtis nō ē curā dū: ſz de aſſectiōe vite eīus: t ē qđ dicit: Qui nō accipit crucē ſuā t ſeqt me ſcz volūtarie morē tolerādo: f Nō est me dign. i. vita eīna: qz in cōiūctione ad xp̄m ꝓ viſionē t fruitionē q̄ritur ſiſtit vita eterna. g Qui iue. alam ſuā. i. vitā ꝓtis q̄ cauſa kab aia exiſtēte i corpe. vñ ē ibi pdicatio p cām: q̄ amat igit vitā ꝓtis ꝓ ordine te pdet eā. Uel ē pdix qñ nō attingit ſine debitū: ſic medicina pdix qñ p eā ſanaras nō acgrix. t eodē mō vita ꝓtis ꝓ finaliter ad ꝓſecutionē vite eīne ordinat recte pdix: qñ ꝓ ipſam ad eternā vitā nō peuenix: qđ ꝓtingit illi q̄ ordinate amat ipſam. t ecōtrario. b Qui q̄ pdi. aiaz ſuā. ꝓt me. vitā ꝓtis. ꝓt xp̄m cōtēnēdo. talē ō dr pdere nō ſm xitatē: vt ptz ex ꝓdict. ſz ſm holm opinionē: Iſte iquā. i Inueniet eā. acciplēdo ꝓ trāſitoria eīna. k Qui re. vos. Poſt q̄ ſaluato: dorat ē ꝓdicātes: b dorat reciplētes ipos: oñdēs magnitudinē ꝓmij ipoꝝ. d. Qui recipit vos i noīe meo me recipit. ea ei q̄ ſūt xp̄i fidelib reputat ſibi fieri xp̄s: t b tā i mal Act. 5. Saule ſaule q̄d me ꝓſequeris. i. fideles meos q̄ etiā i bonis: ſic b ptz: qz i diſcipul ſuis dicit ſe eē receptū. l Qui reci. ꝓphaz. i. dei nūciū: m In noīe ꝓphe. i. inquātū dei nūci. n Mercedē ꝓphe acci. i. ab eo cui ē nūcius. t ſimiliter. o Et q̄ reci. iu. i no. iu. qđ non pōt eē niſi ꝓt deū a q̄ iuſtificat oīs vere iuſt. p Mercedē iu. accipiet. i. a deo q̄ iuſtificat ipm. ſec ē aūt ſi recipit ipm in quātū amic vel cōpatriota vel hmōi: qz nō recipit eū pure i noīe dei. q Et q̄cūq; potuz dede. rē. b dicit ad oñdēdū q̄ q̄ libet quātūcūq; paup pōt facere ega miſericordie: qz dare calicē aq̄ frigide pōt q̄ libet quātūcūq; paup. r In noīe diſci. i. qm eſt fidelis denūcians fidē chriſti. s Amē. i. fideliter. t Dico vobis nō p det mercedez. ſ. qz in his q̄ dant ꝓpter xp̄m: nō tñ pensat quātitas doni quantū pensat quātitas bone voluntatis ex qua dat. ſequit: v Et factū eſt cū conſummaſſet ie. pci. duo. diſ. ſuis modū. ſ. ꝓdicādi et viuendi ꝓdicti. x Trāſiit in. vt do. t ꝓdicaret in ciui. coꝝ. i. iudeoꝝ. t ſic ptz cōclusio huius capituli.

Luc. 22. g

Joh. 2. g

Deu. 6. b

Reg. 9. a

Luc. 14. k

Mar. 3. d Luc. 17. g

73. dist. in nomie pia Mar. 9. e Luc. 10. c Joh. 13. c

Mar. 9. f

Deu. 14. a Tit. 1. q. 3. nolite timere Dr here. c. cum exin/ uinaco.

† De pe. di. 5. adhuc in stanr. ſ. ſed qualis.

Luc. 12. a

Universidad Biblioteca

Ioh.1.b

Ecce agn⁹ dei.q.t̄ uocē p̄ris audiue-
rat:hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹. Si ut mil
si signa uidētes crederēt:t dicit eius
opa xp̄i fidē facerēt:ne ali⁹ xp̄s expe
ctaret. Q; aūt discipuli iohānis ad
uersus xp̄m suspitārēt:t aliq̄d liuoris
haberent supra innotuit.ibi: Quare
nos et pharisei ieiunam⁹/? ubi iohā
nes dixerūt: Magister cui testimoniuz
dedisti. Ecce discipuli ei⁹ baptiçāt: et
plures uenīūt ad eū. hec ola eadē de
Iohāne Lucas ponit:nō ipo ordine: ꝓ
q̄s ordinē rei geste teneat nō apparet.
b Tu es q̄ uē. Non ait q̄ uenisti: q̄si
eū ad inferna descēsurus sī:debeo te
nūciare inferis:q̄ nūciauī supis. An
cōueniat filio dei mori an aliū ad hec
sacramēta missurus es.

Qui nō

Moraliter Hēdēs aūt tur.t̄. Sequit: La X

Tuc dixit discipul suis t̄.p b ostē
dit q̄ babētes gratiā p̄dicādi nō debēt alios ab hoc impedi
re sed magis ꝓmouere. ft Et cōuocatis.xij. discipulis suis
dedit eis ptātē t̄.sicut natura dando formā substantialē dat
ꝓpietates cōueniētes ut igni leuitatē: terre uero grauitatē:
sic actor nature statuēs hoīem in aliquo dignitatis gradu:si
ille faciat q̄ in se est dat ei gratiā exequēdi in effectu. Exem
plū de saule.i. Reg.x. Cū em uenisset cū samuel de mādato do
mini dixit ei: Insiliet in te spūs dñi t mutaberis in uirū alterꝫ.
Et similiter.i. Reg.xvj. inuncto dauid ꝛc. Spūs dñi direc⁹
est in dauid t̄.Et eodē mō institutis aplis xp̄s dedit eis gra
tiā signoꝝ q̄ tunc fuit necessaria ad cōfirmādū doctrinā cor̄.
ft Nos.xij. misit iesus.p istū numerū ꝙ cōponit ex denario t
binario significat q̄ apli et eoꝝ successores q̄ sunt ep̄i debēt p
ceter⁹ ꝙ lere decalogū legis t duo ꝑcepta charitat⁹. g Pre
cipiēs eis t dicēs: In uiā gētiū ne abieritis.i. modū uiuēdi eo
rū nō renūeritis.qz sicut dic Greg. i pastorali: Cū trāsīēdere
debet actionē ppl̄ actio ꝙlis quātū distat a grege uita pa
storis. h Et in ciuitates samaritanoꝝ ne intraueritis.p ꝙs
significant cōuēticula uel doctrine hereticoꝝ:qz sicut samari
tani partim tenebāt uet⁹ testamētū:t partim negabāt:sic bere
tici:partim tenēt fidē xp̄i et ptim negāt. k Cures aūt p̄di
cate dicētes qz appropinquabit regnū celoꝝ. Aet⁹ em testamē
tū ꝓmittebat bona trāsitoria t terrena. sed euāgeliū ꝓmittit
celestia et terrena. l Infirmos curate t̄.Moraliter infirmi
sūt accidiosi in q̄bus nō est uigor bñ operādi:mortui uero sūt
qui digna mortis opa faciūt.leprosi sūt luxuriosi. nā luxuria
est uitiū cōtagiosū sicut lepra demoniaci sunt sortilegi. Istos
curare debēt p̄dicatores euāgeliū. Et subdit modus curandi
cū dicit: l Gratis accepistis gratis date.p qđ excludit ab
eis uitiū simonie. n Nolite possidere aurum t̄.In sacra
scriptura p auꝝ uerū intelligit sapiētiā diuina: t p opposituz
aurū falsū est sapia terrena q̄ alalis est et diabolica. ut ꝛc Ja
cobi.iij. Argētū falsū est eloquētia deceptiua pecunia. falsa ē
malū simpliciter sub bonitatis apparentia .pera uero mala: ē
repositoꝝ male acquisitoꝝ.p duas tunicas significat duplici
tas. t p calciamēta q̄ fiūt de pellibus mortuoꝝ:fraudulētia i
tractatu testamētoꝝ.p uirgam appetitus nimius dominādi.
ista nullo modo debēt esse in p̄dicatorib⁹ euangeliū. q Inter
rogate q̄s in ea dign⁹ sit.cauēdū est em p̄dicatorib⁹ ne locum
suspectū intrēt: t ne de euangeliō inutili notenť.ideo subdit.
ft Et ibi manete. Intrātes aūt domū salutate eā.i. salutē ha
bitantiū in eo bonis uerbis et exemplis .peurate. it Et siq̄
dē fuerit dom⁹ illa digna ueniet pax uestra ꝛc.i. recipient do
ctrinā uestrā:q̄ si nō fecerint nihilomin⁹ a deo habebitis mer
cedē. p Excutite pulueꝛē.i. leuia peccata q̄ solent ex talib⁹
accidere etiā in bonis pfectis. q Amē dico uobis tolera
bili⁹ erit terre sodomoꝝ ꝛc.nā repellere t impugnare ueritatē
agnitā:quedā spēs est peccati in spūm sctū. r Ecce ego mit
to uos sicut oues in medio lupoꝝ.p q̄s i p̄miliua ecclia intel
ligebant tyrāni ꝙ modo p eos possūt detractatores intelligi:
ꝓpter quoꝝ motus nō est a fidelib⁹ p̄dicatio subtrahenda.

Cauete

La. XI

† Ohānes aūt cuz audisset in uinculis
opa xp̄i: mittēns duos ex discipu
lis suis ait illi: Tu es qui uentu
rus es an aliū expectam⁹? Et rē

† Ohānes aūt
ꝙ posuis.
a ꝙ lex ad gratiā euāgelij mittit.
b ꝙ hoc dicitur.
a ꝙ per illos.
b ꝙ nō ad interrogandū:ꝙ ad scandalū nunciorū.
a ꝙ nō rūdit iohānī.qz nō dubitabat: sed illis.

Cauete aūt ab hoib⁹. uos malicioſe ad pctm trahere ni
tētib⁹. et Tradēt em uos in cōciliis ꝛc.i. trahere uos cona
bunt ad sua ꝙuersia mala. † Et in synagogis suis flagella
būt uos.i. flagellis linguaꝝ suarū eo q̄ arguitis mala iporuz
ſt Et ad p̄sides t reges ducemini.multi em ꝓpter p̄dicatio
nez Xristi accusant male apud ma
gnates hui⁹ seculi. t Cū aūt tradēt
uos nolite cogitare ꝛc.i. nō cōfidatis
principaliter de scientia uīa t eloquē
tia sed de diuina ꝓuidētia. l Tra
det aūt frater fratrē i mortē. frequēter
ei ꝓtingit q̄ frater carnal fratrē suum
trahit ad culpā mortalē t pat filiū et
ctā ecōuersio. † Et eritis odio oīb⁹
hoib⁹ ꝛc. sequētes ei xp̄m frequenter
sūt odiosi etiam carnalibus amicis.
m Cū aūt psequent uos i ciuitate
ista ꝛc.q̄ em ꝓficere nō pōt in uno lo
co debet ad aliū transire. p Nō est
discipulus sup magistrū ꝛc. istud ad
ē inducit ut ptz p ꝙram sequētē q̄ xp̄i
discipulus patiēter toleret blasphemi

Qui nō

am sibi irrogatā. cū xp̄s patiēter tulerit similē t maiorem.
ft Nibil em est optū qđ nō reuelet.s.in die iudicij ubi patia
rtyrum ꝓmiabit:t ꝓsecutoꝝ neꝗcia puniet. o Nonne
duo passeres ꝛc. Hylari⁹ Mystice ār corp⁹ t aia alle uēdūt:
cū ꝙ minima delectatiōe diabolo tradūt. p Qui aūt nega
uerit me ꝛc. Remigi⁹: Negabit aūt se negātē:q̄ ꝓ ipm nō ba
debit accessū ad patrē:t ꝙ ꝓpositū itelligit ꝙfiteri se ꝓfitē
tē:qz dabit ei accessū ad patrē. a Nolite arbitrari ꝛc. Hie
ro. Ad fidē xp̄i tor⁹ orbis i se diuisus ē vnaquēq; dom⁹ fideꝛ
les babuit t infideles. q bonū bellū mīstū ē: ut pax mala rū
perēt. q Qui amat pa. ꝛc. Hylari⁹. Illi eī q̄ domesticas dile
ctiones hoīm eius dilectioꝝ ꝓmerit futuroꝝ bonoꝝ indigni
erūt beneditate. et Et q̄ nō accipit cru. ꝛc. Greg. Duob⁹ mo
dis crucē dñi bajulam⁹. cū aut p abstinētiā carnē affligim⁹ t
aut cū p cōpassionē ꝓximi necessitatē illi⁹ nām putamus.
g Qui inuenit aiam suā. i. delectatiōib⁹ illicit⁹ nutrīs eā.
t Perdet eā. q̄nāū ad vitā futurā. k Qui recipit vos.
corporaliter. Qui recipit. spūaliter:t p ꝙs recipit patrē t ipm
sctm:q̄ cū filio p gratiā habitāt recipiēt mēte. l Qui recī
pit p. ꝛc.i. qz dei nūci ē. n Mercedē. ꝙbe re.i. a deo reci
piet mercedē cui⁹ē nūci. o Et q̄ rēcipit iu. ꝛc.i. ꝓt iusticiā
suā:nō ꝓt ꝙsanguinitatē vel affinitatē. p Mercedē iusti ac
cipiet.i. ꝓticeps erit meriti siue iusticie.

In cā. x. vbi dr in postilla. Nolite possidere aurū ꝛc.

Additio.

Qualr sint itelligēda scōm doctores ista
q̄ aplis ad p̄dicādū missis a xp̄o iniūgit
babes ifra i additiōe sup Iobem. xij. vide ibi.

La. XI

Ohānes ār. Posita ītructiōe p̄dicātiū. Hic ꝙfirmatio dubitātiū. t diuidit i tres ptes:qz ꝓmo
saluatoꝝ nr̄ ꝙfirmat dubios ꝺ suo aduētu. scōo ꝺdem
nat ire credulos seu pūsos. ibi. Cui sileꝝ. ktio cōmēdat deuotos
ibi: In illo tpe rūdēs ibo. Pria i duas: qz ad ꝙfirmationē di
scipuloꝝ iobis oñdit se ē xp̄s ꝛe. pmissū. scōo ad ꝙfirmatioēz
ꝓpoꝝ oñdit iobez eē. ꝓbaz sctm. ibi: Illi aūt abeūtib⁹. Pria
i duas. qz ꝓmo mouet dubitatio. scōo pōit ei⁹ rūsio. ibi: Et rū
dēs ibo. Circa ꝓmū ꝙsiderādū q̄ herodes antipas īcarcera
uit iobez: ꝓpt ꝺ q̄ reꝓhēdebat eū: eo q̄ abstulerat fr̄i suo phi
lippo uxoꝛē suā nolē herodiadē: vt hr̄ Mar. vj. Jobes q̄ i car
cere ꝙstitut⁹ misit discipl̄os suos ad iesū: ꝛrēs utrū ipe eēt xp̄s
an nō:ꝙ q̄stio ē dubitabil. ꝓpositio: mirabile ē q̄ iobes q̄ ba
ptizauerat xp̄m:t viderat spūm sctū descēdere sup eū: vt ꝺ eo
dixerat: Ecce agn⁹ dei ꝛc. vt hr̄ Joh.j. ꝺ ꝙ dubitās ꝛrebat
Ad ꝺ resident btūs Hrc. dicēs q̄ iobes ñ dubitauit ipm eē ꝺ
mūdi saluatoꝛē: ꝺ dubitauit utrū sīt nat⁹ erat i būanitate nra
ita ctiā moꝛeret. p salute būana:ꝙ ꝺ rūsio nō videt ꝙuenies:
qz iobes nō fuit min⁹ illumiat⁹ q̄. xp̄eve. testa. qz dic ꝺ pl⁹ q̄
xp̄a: vt seq̄t i isto ca. Prophe aūt cognouerūt xp̄m nō ex
nascituꝝ i carne. xp̄t nos ꝙsetiā moꝛtuoꝝ. vt hr̄ Esa. liij. Tā
ouis ad occisiōnē ducet ꝛc.t i plō⁹ alīs locis:q̄ xp̄t. plīt
tatē vtēdā omitto: q̄ multofoti⁹ iobes q̄ fuit pl⁹ q̄ xp̄a co
gnouit. Itē iobes ꝺ xp̄o p̄dixerat. Ecce agn⁹ dei. Joh.j. qđ si
dixisset vt videt: nisi vidisset eū imolādū. ꝓ salute mūdi. t is
aliter dicēdū q̄ iobes nō dubitauit ꝺ p̄dict⁹: ꝙ certitudinalit
cognouit: ꝙ discipuli ei⁹ q̄ nō erāt sic illuminati dubitauerūt
ī iohānes p discipulos suos q̄stionē ꝓposuit nō ꝓpter sui du
bitatiōnē ꝙ discipuloꝝ beliārū. b Et rūdēs iesus. ꝺ ponit

xp̄i

a ꝙ cessent verba loquāt opa. ꝙ p miracla.
tat⁹ poterīa nō dubitauerit:
hoc nō contra iohannē quē
moꝛa deo cōmēdat. b De
iohā. Precurſor xp̄i de xp̄o
certificare discipulos voluit:
qz sensit eos dubitare. De p̄
cursoꝛe xp̄s turbas dubitan
tes ne dubitēt docuit: molleꝝ
leuēqs putātes. c Ecce q̄.
Qui ponūt puluinaria sub
cubito:q̄ vitā peccantiū pal
pāt nō pungūt. Nota. Rigi
da vita t p̄dicatio debet de
clinare mollū palatia q̄ fre
quētāt mollib⁹ induti adu
lātes. d Illuq̄ ꝓphe. Be.
qz āgel⁹ nō natura ꝛz officio.
e Maioz io. In ꝺ nō ꝓferē
priarchis:ez cūctis hoibus:
ꝙ equalis ceteris ſctis oſten
dit. f Qui aūt mi. ꝛc.i.
ois ſctus q̄ tā ē cū deo ma
ioꝛ ē eo q̄ adhuc i mūdo. Ad
ego quē minoꝛē facit multoꝝ
opinio i ecclia ſctoꝝ illi pla
t⁹ sū. Del nouissim⁹ angel⁹
celi melioꝛ est q̄ulis hoīe.
g In regno cc. Regnū celo
rū duob⁹ modis accipit:aut
ſupnū i q̄ nōdū sum⁹. Aut ꝓ
ſens ecclia i q̄ adhuc viuim⁹
t iā quodāmō regnam⁹.
h Q̄ dieb⁹ iohā. ꝛc. Apl⁹s
dñs ad oues q̄s ꝙ. do. ſirk: ire
iusserat vt ad regnū reduce
rent. Sz hec p̄dicatio ad pfe
ctū publicanoꝝ t pctoꝝ ver
sa ē q̄ credidērt. Ceterū io
hāni a plebe non credit: xp̄i
opa nō autoriçant:qz cruc ē
scādalo. Jā ꝓphetia ceſſat:
lā lex explek. Xrist⁹ aliꝰ p̄
dicakt:t ab aliq̄ recipit. iuꝛ re
ſpuūt:inimici accipiunt. Ita
q̄ regnū celoꝝ vim patit: qz
glia isrl p̄fib⁹ debita:a ꝓphe
tis nūciata:a xp̄o oblata: fu
de gentiū occupat t rapit.
Uel a dieb⁹ iohānis q̄ pen
tēiā p̄dicauit:q̄ pctoꝛ reuiui
scit t nō aū:qz lex penā intu
lit t nō p̄niam vinificauit.
Patria celestis vim patit dū
petoꝛ ad cā q̄si i alienū locū
itrat p̄niaz. Hrādis violē
tia ē i terra nasci t celū cape.
t hr̄e p virturū qđ nō poſſu
m⁹ p naturā. i Otēs enis.
Nō q̄ post iohānē nō fuerit
aliq̄ vt agab⁹: ꝛz qz ꝺcāt. ꝓ
phetauerūt ꝺ dño vaticinati
sūt. Oēs ei ꝓphete: qz ꝺc
ꝺd illi dixerūt de vēturo loqu
ti sūt: hic xo veniētē ondit.
k Et si vul. Et min⁹ excusa
biles sitis:qz eū nō recepist⁹.
Ipse ē helias i xtute:nō i ꝙ
sona:par i vite seueritate:mē
tis rigoꝛe: ꝓcedēs christi ꝓ
mū aduētū: vt ille. ij.
l Qui aūt ꝛc. Laudato io
hāne trāsit ad increpādū il
los q̄ nec p̄dicatione iohan
nis moti sūt: vel ipi⁹ xp̄i p̄di
cationē despiciūt. Jobes ta
lis ac tal⁹ vt dixit t adeo di
gn⁹ vt ei deberat credi. ꝛz vos

Et cui

renūciate iohāni q̄ audistis t a
ꝙ doctrinā euāgelij illuminant.
vidistis. Ceci vident: claudi
ābulāt: leprosi mūdant: sur
di audiunt: mortui resurgūt
a ꝙ paupes spū vel opibus inꝛ illuminat
vt in p̄dicatione nulla distantia fit inter
pauperes et diuites.
pauperes euangeliçant. Et b
a ꝙ in hoc nūcios q̄utic sicut post oſtēdit.
beatus est q̄ nō fuerit scādā
a ꝙ ne turbet iohānē luoꝛe morū suspitent
t vt sciāt eū quēlibet nō sibi sed discipulis.
liçat⁹ in me. Illis aūt abeū d
a ꝙ q̄ nesciebāt mysteriū interrogatōis ei⁹.
tib⁹ cepit iesus dicere ād tur
bas de iohāne: Quid existis e
ꝙ omni vento agat vt leuitate mēte de
me ambigat quē p̄dicauit.
in desertū videre? Arūdinē
ꝙ nō. ꝙ an vana gloria ducēus lucra qua
rat ꝙ papib⁹ vel vestib⁹ q̄ locustis viuit et
pilis camelorum iduit.
vēto agitatā? Sed qđ existis
videre? Hoīem molli⁹ vesti f
tū? Ecce q̄ mollib⁹ vestiūt g
a ꝙ vbi aliquid venenē.
dōmib⁹ regū sūt. Sed qđ ex
a ꝙ me nō em vēturū p̄dixit: sed etiā digi
to demonstrauit. ꝙ ponit quod erat.
ist⁹ videre? Prophetā? Etiā. h
dicovobis t plus q̄ pphetā.
ꝙ in Malachia.
Hic est em ō quo scriptū est: i
a ꝙ verba patris ad filiū. b ꝙ nūciū.
Ecce ego mitto ange lū meū k
a ꝙ manifestationē tuā. b ꝙ puia red
der viā cordia audituꝝ penitentia p̄dicando
baptizando.
ante faciē tuā: qui ꝓpārabit l
a ꝙ vt summā virturū ei⁹ cōphendā.
viā tuā ante te. Amēn dico n
vobis nō surrexit iter natos
a ꝙ nō virginis. b ꝙ et si equalis.
mulierū māioꝛ iohāne bapti
a ꝙ rēporc. b ꝙ in cordib⁹ aplorum.
sta. Qui āt minoꝛ ē i regno o
a ꝙ dignitate. ꝙ alia cōmēdano iohānis.
celoꝝ: māioꝛ est illo. A die p
bus autē iohannis baptiste q
ꝙ quārū dicek nūc.i. semp.
vsq; nūc regnū celoꝝ vim pa
a ꝙ quibus nō erat promissum.
titur: et violenti rapiunt il r
a ꝙ precedentes. ꝙ vbi xp̄s repus oſtēdit
quē iohānis oſtēdit.
lud. Omnes enī pphēte et s
a ꝙ vel predicauerūt.
lex vsq; ad iohannē prophē
tauerunt: et si vultis recipe t
a ꝙ hoc esse mysticum et indigere intelligē
tia ostendit cum subdit: qui habet.
re ipse est helias qui ventu
ꝙ cordis.
rus est. Qui habet aures au v
a ꝙ quod dixi mystice intelligat.
diendi audiāt. Cui aūt simi f
a ꝙ cor monita saluris audientēr et nō obe
dientem. b ꝙ iudaicam.
lē estiabo gēnationē istaz:

xp̄i rhsio:t qz ei⁹ rūsio nō erat ad cōfirmationē iobis
q̄ nō dubitauit:ꝙ ad ꝙfirmationē discipuloꝝ dubitā
tiū. iō xp̄s nō rūdit p xba ꝙ facta:faciēs i ꝓpectu
discipuloꝝ iobis miracula multa manifeste declaran
tia q̄ ipe esset xp̄s. t b ē q̄ ꝺ: a Renūciate iohā.
q̄ audistis t vi. Ceci videt. ad ꝙceptū meū t ceteꝛa q̄
sequūt patēt vis⁹ ibi: b Paupes euāge.i. denūci
ant hr̄e regnū celoꝝ. vt. ſ. dictū ē. ca. v. Beati pau
peres ꝛc. c Et beat⁹ q̄ ꝛc.ꝙ. dubitādo de deitate:qz
me videt i passibili carne. d Illis aūt abeūtibus.
Hic ꝙr oñdit iobem eē ꝓpheta ſctm. t b ne ex q̄stio
ne ꝓpōsita aliq̄ crederēt eū dubitasse t ignoꝛasse euz
fuisse xp̄m: t cōmēdat eū de q̄ttuoꝛ. Primo de solidi
tate fidei t ꝙstātie eū dicit: e Quid existis i deser.
ꝛc.q.d.nō:qz iohānes ita cōstans erat q̄ nec timoꝛe
nec fauoꝛe a Xtate declinabat. scōo ab austeritate pe
nitētie. cū dic: Nolem mol. vesti. q.d.nō:qz sic. ſ.
dictū ē iohānes habebat vestimētū ꝺ pilis camelo
ꝛ esca ei⁹ erat locuste ꝛ mel siluestre. Ad ꝺ etiā mane
bat i deserto vt austerā vitā duceret:nō solū ex victu
t vestitu:ꝙ etiā ex loco. ꝓpter qđ subdit: g Ecce q̄
mollib⁹ vestiunt ꝛc. ad ꝙ enī multi magnatib⁹ adu
lāt: vt cū ipis cōmoꝛātes deliciis vtāt: ꝙ hoies Xtia
tis ralia aſpnant. vñ narrat Valeri⁹ maxi. li. iij. q̄ q̄
dā dixit Diogeni olera lauāti: si tu Dionysio adula
ri velles ista nō ederes. Cui rūdit: Si tu ista edere vel
les Dionysio adulari nolles. t ſeq̄t: Hic xidicus ve
ritat⁹ annūciatoꝛ malēs olerib⁹ insistētari q̄ magnati
b⁹ adulari. Tertio cōmēdat eum ſolnatoꝛ a claritate
noticie. cū dicit: h Propheram. ꝺz enī. j. Reg. ix.
Qui ei ꝺz hodie ꝓpheta: olim appellabat vides:qz
pphete videbāt ea q̄ aliis erāt occulta:ꝙ nō ſolū io
hānes ꝓpheta fuit:ꝙ etiā pl⁹ q̄ ꝓpheta: qz nō ſoluz
xp̄m ꝓuidit vēturū t ꝓdixit sicut alij ꝓphē:ꝙ etiā ip
ſū digito oñdit. qrto cōmendat eū ab auctoꝛitate doc
trine. ꝺ. i Hic ē ei de q̄ scriptū ē Malach. iij.
k Ecce ego mit. an. meū. i. iohānē q̄ duxit vitā an
gelicā. l Ante fa. meā. i. añ xp̄m. qz filij ꝺz figura
dei p̄ris. t p ꝙs facies ei⁹. in m Qui p̄parabit. viā. i.
corda audiētiū ad recipiēdū xp̄m p̄dicatione suā t
baptiſma suū: t vt cōpēdat ſumā cōmēdatione iohā
nis. ſubdit: n Amē dico vo. nō sur. ma. ꝛc. nō ne
gat q̄n cēlis surrexit iter natos mulierū. Xrist⁹ enī
maioꝛ fuit:ꝙ nō ꝓpie ꝺz filij⁹ mulieris ꝙ Xginis: qz
mulier de cōi curiu accipit ꝓ femina corrupta.
o Qui aūt ē ꝛc.i. i bitudine. p Maioꝛ ē illo. qz
q̄libet beat⁹ q̄ātūcūq; minim⁹ maioꝛ est actu q̄ cū
q̄ viatoꝛ pur⁹:ꝙ aliq̄s viatoꝛ sit maioꝛ i potētia aliq̄
bto. Et qz dixerat q̄ iohānes erat pl⁹ q̄ ꝓpheta. io
ꝙr declarat ꝺ. q Ita dieb⁹ ꝛc. qz iohānes icepit
p̄dicare ꝙsecutione regni celestis ꝓ ꝓniaz: qđ añ esse
nō poterat. r Et vio. ra. il. nō em pōt bō nat⁹ i ter
ra rape celū: nisi sibi faciat violētia cohercēdo a dele
crabilib⁹ ꝓpriū appetitū. s Oēs ei ꝓphete ꝛc. qz
i lege t ꝓphetis Xitas de xp̄o erat sub figuris t enī
gmatib⁹ tradita:ꝙ a iohāne ē manifeste ostēsa dicē
te: Ecce agn⁹ dei ꝛc. t Et si vul. ꝛc. nō i ꝓsona ꝙ in
ſpū. qz fuit ſilis helie: t ꝺ i trib⁹. Primo t austeritate
pnie: qz ꝺ helia ſcribit. iiij. Reg. j. q̄ erat vir pilosus:
t ꝙna pellicea accinctus renibus. Sz aūt ibi pilosus
ꝓpt ꝺ qđ ꝺbat vestē hirsutā t asperā. ſilr ꝺ iohāne di
cit ē. ꝺ. iij. q̄ hēbat vestimētū de pilis camelo. ſcōo
i ſoliditate cōstātie. De helia ei ſcribit q̄ ipe ꝙstāter
arguebat regē achab. iij. Reg. xxj. t ochoçiā regez.
iij. Reg. j. ſilr iobes ꝙstāter arguebat herodē. Mar.
vj. tertio i auctē doctrie: qz sic helias vētur⁹ ē p p̄di
cationē suā: denūciāq̄ xp̄i aduētū scōm: ita iobes ꝓ
uenit ꝓmū: vt dictū ē. ꝺ. iij. ca. x ꝺ notāt cū subdit:
v Qui ha. au. ꝛc. ad denūciādū q̄ illud qđ imedia
te ꝓponit: Mystice ē itelligēdū. x Cui aūt si. ꝛc. hic
ꝙr expumit ꝙdenatio obstinatoꝛ: t ꝓmo i generali
respectu iudeoꝛ cōi. scōo i ſpāli respectu aliq̄rū q̄ꝺ
ſpālia bñficia ꝙtulerat. ibi: Tūc cepit ex. pbrare. Ad
euidētiā ꝓmi aduerrēdū q̄ multū valde facit ad xtu
tē q̄ aliq̄ a pueritia sua sint ꝙsueti opib⁹ xtuosis. t iō
expedit q̄ pueri exerceant i ludis honestis t inducē
tib⁹ ad xtutē et retrahentib⁹ a vitijs: ꝓpter q̄ pueri
bebreoꝝ babebāt talē ludū. diuidebant eni i medio

† 11.q. 4. cū tacētia

† De pc. dl. 2. si cui v. paulisper. Luc. 16. d

† Dala. 5. d Mar. 1. a Luc. 7. d

† Luc. 7. b

† Luc. 7. c

cui estis assimilādi q̄ noluistis credere ei. a ℣ Si milē pu. Pueri doctores sūt būiles spū. Forū synagoga: vel ipa hierlm: vbi iura ꝓceptoꝝ dei recōdebāt. Coeles: cōtribules q̄s solebāt exprobrare q̄ ad laudes dei nō assurrexerūt corde deuoto mēbrorū agilitate: qđ notat saltus.

Nec p lamēta ꝓperaꝝ ꝓ excidijs iā factꝰ vel faciēdis: ad pniam cōuersi sūt. a ℣ Lecti nimꝰ vo. rē. Ut dauid. Exultate deo adiutori nr̄o iubilate deo iacob. ⁊ cetera hmōi.

Johel.2. c b ℣ Lamentauimꝰ. Ut puerti mini⁊ to.cor.v. ℣ ieiunio. ⁊. ſ. ⁊ p. et hmōi. c ℣ Venit ei. Sic rūc: ita ⁊ nūc: vtrāq; vita salutis respuit'. Lamentauimꝰ ad iohānē: cecinimꝰ ad xp̄m. Nec est summa. Generatio ista nec plorat eū iohāne ploātē: neq; gaudet cum xp̄o gaudēte.

† 35.di.se/ro.in fi. ℣ Nec mirū si duplicē viā salutis ptēnūt: cū ⁊ ieiunū ⁊ lasciuitatē pariter spernūt. Si ieiunū placet cur iohannes dijs̄plicet? Si saturitas. cur filiꝰ hois. d ℣ Et iustifica. ē. Obiicit filios sapie intelligere nec i abstinēdo: nec in māducando eē iusticiā: sed i equanimitate tolerādi inopiā: ⁊ tēperātiā nō se corrūpēdi p abūdantiā. Nō est regnum dei esca et panis quoꝝ nō vsus: sed cōscientia rep̄hēdit. i ābusdam libris hr̄. Justificata est sapia ab op⁹ꝰ filꝰ: qz sapia nō q̄rit vocis testimoniū sz operū.

† 41.di.qđ dicit. e ℣ Tūc cepit. Qui bacten⁹ indeos cōiter increpuit: nunc notarim ciuitates exprimit: q̄ frequēter audita doctrina et visis tot signis credere noluerūt q̄b⁹ nō optat mala: sz pdicit ventura. f ℣ Vę tibi co. Z. vbi legit qz circūibat iesus ciuitates: ⁊ cōes vicos curans oēm lāguorē: intelligēdū ē inter alias etiam in corozaim et bethsaida dām fecisse virtutes. Corozaim iterp̄tat mysteriū mcū. Bethsaida dom⁹ fructuum vel venatoꝝ. g ℣ Si in tyro. Noc ipletū mō videm⁹: qz corozaim ⁊ bethsaida pūte domino credere noluerūt. Tyr⁹ ⁊ sidon postea p̄dicātib⁹ apostolis crediderūt: adeo deuoti vt ℣ Paulū tyro abeūtē oēs cū vxoribꝰ ⁊ liberis vsq; ad naues pſequerēt. Cur g̈ non credituris p̄dicauit: credituꝝ euitauit. Ipse scit cuiꝰ vicē sunt misericordia ⁊ veritas.

Z. 9.d Z. vbi legit qz circūibat iesus ciuitates: ⁊ oēs vicos curans oēm lāguorē: intelligēdū ē inter alias etiam in corozaim et bethsaida dām fecisse virtutes. Corozaim iterp̄tat mysteriū mcū. Bethsaida domꝰ fructuum vel venatoꝝ. g ℣ Si in tyro. Nec ipletū mō videmꝰ: qz corozaim ⁊ bethsaida pūte domino credere noluerūt. Tyr⁹ ⁊ sidon postea p̄dicātib⁹ apostolis crediderūt: adeo deuoti vt ℣ Paulū tyro abeūtē oēs cū vxoribꝰ ⁊ liberis vsq; ad naues pſequerēt. Cur g̈ non crediturꝰ p̄dicauit: credituꝝ euitauit. Ipse scit cuiꝰ vicē sunt misericordia ⁊ veritas.

Ꝓposuit tñ fines in dee nō excedere: ne iustā pharisei et sacerdotib⁹ pſecutiōis occasionē daret. Et erant tūc q̄ in corozaim cēnt vocādi: nec tñ de cōtēptu grauiꝰ puniendi. Tyrus angustia: sidon venatio. h ℣ Et tu capharnaū. Nō solū corozaim et bethsaide ve erit: sed et tibi capharnaū: quia nunquid vsq; in celū exaltaberis. ℣ Nōne tu es q̄ fama hospitij mei et signoꝝ in te factoꝝ famosa efficeris: vel contra p̄dicationē meā superbissime restitisti. ℣ Capharnaum interp: tat villa pulcerrima: in qua condemnatur perfida hierusalem. Lui dicitur. Justificata est sodoma sozoꝝ tua ex tetid est ex tui cōpatione cū illa exemplo Loth nō est correcta ru filij dei verbis et miracul semp extitisti ingrata.

℣ Vādens

a ℣ huic rori negocio. ℣ sicut dauid et hieremie ℣ quārū ad monitores.

Similis est pueris sedētibus in a

a ℣ hierlm. ℣ vbi lex et iura ꝓmuntur. ℣ quantum ad monitos.

forō: qui clamātes coequalibꝰ di b

a ℣ nō assurrexistis operādo.

a cūr: Cecinimꝰ vobis: ⁊ nōn saltā c

a ℣ pnie lachrymas necessarias vobis p̄dicim⁹: ⁊ nō acceuistī: nec adhuc acceſcit. ℣ g̈ cōpassionē

stis: lāmentauimus ⁊ nō planxi/ d

a ℣ exponit p̄dictā similitudinē. b ℣ exemplo ab sti nētie sue penitentiā vobis indicēs: ⁊ noluistis humiliari cū eo.

c stis† Venit ei iohānes: neq; mān e† f g

ducās neq; bibēs: ⁊ dicūt demo

a ℣ cibo ⁊ potu leticiā futuri regni ꝓsignās ⁊ noluistis cū illo gaudere: sed calūniari estis.

niū habet. Venit filꝰ hois mān/ d h m n

ducās ⁊ bibēs ⁊ dicunt: ecce hō

vorax ⁊ potator vini: publicano

a ℣ quicūq; me puerilis: ego tū dei virtꝰ et dn̄a sapientia iuste facere intelligor ab apostolis.

rū ⁊ peccatoꝝ amic⁹ † Et iustifica o

a ℣ q̄b⁹ pax reuelauit: q̄ p̄udentib⁹ abscōdit.

c ta est sapiētia a filijs sūis. Tūc cę p q

pit exprobrare ciuitatib⁹ i q̄bus

a ℣ que quondā mysteriū dei tenuistī.

f nō egissent pniam. † Vę tibi cōro r

a ℣ q̄ frueū gignere debuisti ad quā spūales vēnatores missi sūt. b ℣ i quib⁹ genitū: q̄s diabol⁹ venatoꝝ i angustia ceratonū cōphēdit.

g çaiz: vę tibi bēthsaida: q̄ si i tyrō s t

⁊ sidone factę essent virtutes q̄ fa

a ℣ p memoria pūgēdis. peccati. b ℣ p mortis consideratione.

cte sūt i vobis ōlim i cilitioꝝ cinē

a ℣ sed neq; facte sūt i eis neq; penituerūt ⁊ tñ.

re pēnitētiā ēgissent. Verūtamē v

a ℣ sicut minoꝝ fuit culpa eoꝝ: q̄ nūcios veritatis nō habuit q̄s eius q̄ refutauit: ita minoꝝ pena.

dico vobis: tyro ⁊ sidoni rēmissiꝰ

b erit in die iudicij q̄s vobis. Et tu x

a ℣ que simili culpe subiacēs.

capharnāū: nūquid vsq; in celū y

a ℣ ideo maioribus supplicijs puniēris quia credere noluisti visis virtutibus.

exaltaberis? Vsq; in infernū de/ z

scēdes. Quia si in sodomis factę fuissent virtutes q̄ factę sunt i te:

ta est rē. sient expositū ē ca. iiij. ⁊ b ē qđ dicit: Tūc cepit exprobrare rē.

r ℣ Vę tibi corozaim. ista erat vna de ciuitatib⁹ i q̄b⁹ p̄dicta fecerat.

s ℣ Vę tibi bethsaida. de ista ciuitate erat petꝰ ⁊ andreas. t ℣ Quia si i tyro rē. qđ ptz qz receperūt p̄dicatiōes aplox ⁊ deuote crediderūt. vt ptz Act. xxj. vbi paulū cōduxerūt vsq; ad nauē ex deuotiōe. p ℣ tñ nō intelligit aliq̄ variabilitas i diuia p̄destinatione: sed rñ i hoīm volūtate. v ℣ Verūtñ di. vo. tyro ⁊ si. remiſ. erit rē. qz grauiꝰ ē andita fidē repellere q̄s moꝝ i gētilitate. Illi ār erāt gētiles q̄ habitabāt i tyro ⁊ sidōe.

x ℣ Et tu ca. nū. rē. hoc dicit ꝓperādo: qz p p̄dicationē xp̄i ⁊ miracula debuisset exaltari ad diuina. sz qz ꝓpter pctm ingratitudinis semp peioza prioꝝ infernū descēdēs. y ℣ Quia si i so. q̄ tū fuerūt boles pessimi. vt hr̄ Genē. xiij. z ℣ Facte fuissent virtutes. rē. qz fecissent pniaz sicut niniuite ad p̄dicationē ione. dicit aūr forte: nō ad notādū dubitationē ex pte sua: sed ad denotādū mutabilitatē liberi arbitrij

a ℣ certe. b ℣ nō contigisset eis subuersio vbi fuisset correctio.

fortē māsissēt vsq; i hūc diē. Ve a

rūtñ dico vobis: quia terrę sodo

a ℣ quia minor culpa.

moꝝ rēmissius erit i die iudicij q̄s

℣ cū exprobrasset: iudeis.

a tibi. In illo tpe rndens iesus di/ b+

℣ gratias ago i te exuleo. ℣ mi. ℣ nō pater.

b rit † Cōfiteoꝝ tibi pater dne celi ⁊ c

a ℣ sacramēti mei aduēr. b ℣ scribis ⁊ pharisei: qui sibi sapere vident.

terrę qz abscondisti hēc a sapiēn d

e

tibus ⁊ prudētib⁹: ⁊ reuelasti ea f+

℣ hūilibus spū a ℣ verbius redeam: q̄ supdictō

c paruulis. Ita pater qm̄ sic fuit g

c recessit. ℣ coomnipotens.

f placitū ante te. Omnia mihi tra h

℣ consubstantialis patri.

g dita sūt a p̄re meo. † Et nemo no i

℣ hoc nature. ℣ nō q̄ solus.

uit filiū nisi pater: neq; patrē q̄s k

℣ hoc nature. ℣ hoc gratie.

b nouit nisi filꝰ: ⁊ cui filꝰ voluerit l

a ℣ ⁊ q̄ p me habent accessū ad patrē. ℣ credentes

reuelare. Venite ad me oēs qui m †

dolo obedientes. a ℣ quasi vinci. b ℣ peccatis vel iugo legis. ℣ interꝰ nō trīs exonerabo.

laboratis ⁊ onerāti estis: ⁊ ego n

i reficiā vos. Tollite iugū meū su o p

℣ infide cōbinatos. ℣ qz nullū ledo. ℣ moribꝰ

k p vos: ⁊ discite a me: qz mitis sū q

a ℣ qz nullū despicio. ℣ mente. ℣ nō fiete. ℣ hic spectet postea re.

ēt hūilis corde ⁊ inuenietꝭ rēquiē r s

℣ euangelium.

l animabus vestris. Jugū enim t

a ℣ Verūtñ di. vo. rē. qz repugnatio veritatis agnite q̄ fuit i ſtis: qz veritatē dei cognitā p p̄dicationē xp̄i postea ipugnauerūt: eū sit spēs pcti in spūscētū: grauiꝰ ē pctm q̄s sit vitiū luxurie ꝙ naturā q̄ erāt infecti isti sodomite. b ℣ In illo tpe rndēs. Dic ꝙr ponit deuotoꝝ cōmendatio: et circa deuotionē primo ponit principiū motiuū. scdo ipm mediū. ibi: Omnia mihi tradita sūt. Circa primū aduertēdū q̄ posset ab aliq̄ q̄ri q̄ fuit cā q̄ iudei i fati ⁊ ipso famoſi ꝓ maiori pte i infidelitate remāserūt. simplices aūt ⁊ illfati ad fidē vocati sūt. Huic q̄stioni tacite rndet xp̄s ꝓ modū diuine laudis dicēs: c ℣ Cōfiteoꝝ tibi pater. i. ad gloriā tuā declaro. d ℣ Omnia absco. ē. i. mysteria fidei. e ℣ A sapiē. ⁊ ꝓu. i. i sapia huana ꝓhibitꝭ. q̄ isti sūt sapiētes i oculis suis tñ: ſi nō simplr. f ℣ Et reuelasti ea par. i. būilib⁹. ⁊ sic ptz q̄ cā a pte credētiū fuit coꝝ humilitas: q̄ ad sapiam disponit. vt sz ꝓou. xj. Ubi būilitas ibi sapia. ex pte aūt nō credētiū fuit coꝝ † sup̄bia q̄ ē intellectꝰ excecatiua: ē ex pte dei cā fuit sim Luc.10.b plex volūtas diuina. ⁊ ē q̄ subdit: g ℣ Om sic fu. rē. Oz enī aliq̄ sint electi ⁊ aliq̄ reprobati: bñ pōt assignari cā i generali etiā ex pte dei vt i electi appareat dei misericōia: i aliꝭ aūt eiꝰ iusticia: qz sic ad gloriā regit terreni ⁊ decozē sui regni nō solū gtinet aula in q̄ strenui milites honoraē: ꝙ etiā patibulū i q̄ malefactores puniūr: sic ad gloriā dei nō solū gtinet pmiatio beatorū: ſ etiā punitio reprobox. Jn ſpāli tñ ꝓ nō assignari rō ex pte dei q̄re istū eligat ⁊ illū dimittat: nisi eius simplex volūtas. Aū dicit Aug⁹. sup Joh. Quare illū trahat: illū aūt dimittat: noli velle diuidicare si nō vis errare. h ℣ Dia mi. tra. sūt. Hic ponit ꝓdicte vo- Luc.10.b cationis mediū. xp̄s ei mediator: ⁊ dei ⁊ hoīm. debitus Joh.10.c aūt ē. pcessus vt ab extremo i extremū. pcedat q̄ medium. ⁊ io oīa. pcessus gre deriuat ad nos ꝙ xp̄m: ⁊ b ē qđ dicit: Dia mihi tradita rē. qđ vez ēt xp̄o: qz ſm naturā diuinā habet eē a p̄re: ⁊ ꝙ nōs posse: ſz habeat idē esse nūero ⁊ posse cū ipo. ⁊ sic oīa sūt sibi tradita a p̄re ab eterno: ſm aūt naturā hūanā oīa tradita sūt i ptāte xp̄i ⁊ dicit a deo p̄re. Sz ꝙ intelligendū est duplr. Uno mō q̄tū ad auctoritatē: ⁊ sic oīa creata sūt sibi subdita ab instāti cōceptiōis: qz eo ipso q̄ natura hūana verbo ē vnita: oīa creata sūt subiecta sibi Alio mō q̄tū ad effectū: ⁊ sic ī iudicio oīa erūt subiecta pedibꝰ eiꝰ: qz tūc ei⁹ volūtas p̄fecte ꝓplebit i oibꝰ vt hr̄ ad Hebr. x. ⁊ qz ſm diuinā naturā idē est cū p̄re. ō subdit: i ℣ Et nemo no. fi. nisi pa. eodē mō: nō tñ q̄ ꝙ excludit ſpūssanc⁹: qz dictio exclusiua addita vni pſone i diuinis respectu termini essentialis: nō excludit aliā: ſ ꝓtiꝰ includit: qz iz alia sit pſona p̄ris alia filij et alia ſpūssancti: tñ iste tres pſone sūt vnꝰ deꝰ: ita q̄ nec in diuinitate nec in essentialibꝰ habēt alietatez aliquā. dicto aūt exclusiua solū excludit qđ alietatez importat. Noticia aūt absolute sūpta essentialiter accipit: ⁊ iō cōis est tribꝰ ⁊ iō cū ōr: q̄ nemo nouit filiū nisi pater rē. ꝙ hāc dictionē exclusiuā nisi ab hac noticia nō excludit ſpūssanc⁹: sed magis includit: vt dictū est. Scien dū etiā q̄ hec dictio nemo nō accipit ꝓprie. i. nullus hō. qđ ptz ꝙ ꝙ ab ista vniuersali negatiua accipit pater ꝙ dictionē exclusiuā. cū subdit: k ℣ Nisi pater. q̄ tū pater nō ē hō. solus ei filꝰ i diuinis ē hō: ⁊ iō dicendū q̄ nemo ibi accipit magis large. i. nullū ſppositū nature intellectualis: et sic bñ excipit pater q̄ licet nō sit hō: est tñ natura intellectualis: ⁊ tñ ipse cognoscit filiū ꝓfecte: ⁊ qz xp̄s est mediator dei ⁊ hoīm: ideo noticia diuinox ad nos deriuat ꝙ ipsum: ꝓpter quod subdit: l ℣ Et cui voluerit filꝰ reuelare. nō qz isti quibus fit reuelatio mediante filio habeant noticiā cōprehensionis sicut filius: quia hoc est impossibile creature. illud em̄ qđ cōphēditur totaliter et ꝙfecte cognoscit: ⁊ qz vt dictū est dei filꝰ est mediator dei ⁊ hoīm. ideo ꝓsequēter ostēdit q̄ familiariter ⁊ secure possumus accedere ad ipm. d. m ℣ Venite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati estis. sub onere legis: qđ onꝰ fuit imporabile patrib⁹ antiquis: vt hr̄ Act. xv. n ℣ Et ego reficiā vos. in pūti gratiā: ⁊ i futuro ꝙ gloriā. o ℣ Tollite. volūtarie. s. p ℣ Jugū meū sup vos. i. legē euāgelicā: q̄ dr iugū a iugo tūgis qz lex euāgelica ē lex amoris: ⁊ p ꝙs iūgit fideles adinuicē. indeos ⁊ gētiles qz amoz est vis vnitiua ſm Dionysiū. ꝓsequēter ostēdit qualiter nutriatur amor iste. d. q ℣ Discite a me qz mitis sū. nullū ledēdo. r ℣ Et hūilis corde. neminē ꝓtēnēdo. Istis aūt duobꝰ maxime nutrit dilectio. hmōi aūt amoris subiūgit. cū dicit: s ℣ Et inuenietis requiē animabus vestris. qz ſm q̄ dicit Aug⁹. libro cōfessionū. Inquietū est cor meum donec requiescat in te. quę q̄dē quies hic inchoat: sed in patria ꝓficiet: vbi charitas cōsūmabit: ⁊ ne ex iugo legis euāgelice aliquī terreāt. ideo subdit: t ℣ Jugū em̄ meū suaue rē. qz ſm q̄ ōr. i. Joh. v. Mādata eiꝰ graua non sunt. qđ exponēs Aug⁹. dicit. s. amāti.

℣ iubēti

Dar.7.b ¶ iudent q̄ aplꝰ ipleri nō posse dicit: hic volūtas querit: q̄ in arbitrio nr̄o est: r q̄ sola sufficere pōt r p̄miū habere. Itē quō in gr̄ꝑi suauc cū. g. d̄r: Arta via r q̄ ducit ad vitā: Sz angusta qr nō nisi angusto mittio incipit. r cessu xo tpis ineffabili dilectionis dulcedine dilatat. a Onus meū leue. Quia illud momētaneum nr̄e tribulationis etern̄ pondus glie operāt i celis. Ca. XII

A Allego. b IN illo tpe. Narrata p̄dictione r miraculis vnꝰ anni ante questionē iohannis factis trāsit ad illa q̄ facta fūt alio anno. s. post mortē iohānis: qn̄ iā in olꝺ rp̄o cōtradicit. c Ab qt iesuper sata. Allego. Sata sunt auditores: p que discipuli transeunt cum sollicite doctores inspiciunt: quomodo vnumquenq; attrahere possint: quorum salutem esuriunt. Spicas vellūt dum singulos homines a terrena intentiōe retrahunt.

a ¶ nō derrecantibus: sed dilatato corde currentibus. ¶ disciplina.

a meū suaue ē: r onus meum leue.

b IN illo tēpo Ca. XII a†

¶ iterū dat occasio ꝺdicēdi iudeis.

c re. Abijt Jesus per sata

Moraliter.

¶ Frieant Ca. XI

Moraliter b† Johānes audit cū audisset in vinculis opa xp̄i r̄c. Per iohānē q̄ misit discipulos suos ad xp̄m dicēdo: c Tu es q̄ vēturꝰ es an alīū expectam⁹. Iz ipe ꝺ ħ nullatenꝰ dubitaret: Iz vt ei⁹ discipuli de ħ dubio certificarent p opa xp̄i: significant bonꝰ doctor r hūilis q̄ suis nō dubitet de xpristate alicuꝰ cōclusiōis tm̄ discipulos dubitātes remittit ad sapiētiorē vt p eū certiꝰ informent ꝺ multos doctores r pfessores q̄ dedignanꝰ sic remittere ne videant aliqua ignorare. d† Illis aūt abeuntib⁹ r̄c. Per ħ aute q̄ xp̄s cōmēdauit iohānē de mētis cōstātia r de aspera vita r ꝺ cognitiōis excellētia: oñdit q̄ doctores supiores nō debēt inferiores cōtenere Iz magꝰ cūctū possūt salua xpristate eos cōmē dare. e Ab diebus aūt iohis baptiste r̄c. Per regnū celoꝝ pōt intelligi militās ecclia q̄ nō ē ipi partes: Iz fideles: q̄nz multi valde passi fūt martyriū p violētia tyrānoꝝ r sic rapuerūt regnū celoꝝ. f† Dēs ꝓphete r lex r̄c. p legē r ꝓphetas significant doctores veteris testamēti. p iohānē ꝺo doctores noui: ꝓter qꝺ debēt ei assimilari in pdict'. s. mētis cōstātia: austera vita: r sana doctrina. g Cui aūt similē estimabo r̄c. Sequit: h Cecinim⁹ vobis r nō sal. r̄c. Illi ꝺo nō saltār ad cārū q̄ audiētes ꝺdicatiōnē de grandibus celestib⁹ r non elenāt ad tpa p denotiōis affectū: r illi nō plāgūt ad lamētationē q̄ ꝺdicationē audiūt de punitiōe pctoꝝ r nō mouenꝰ ad aliquā cōtritionē. i Venit iohānes nō māducās r̄c. abstinētia iohānis fuit alijs exēplū pnie: manducatio xo xp̄i fuit alijs exēplū cōdescēsionis r misēdie. p illos igit q̄ vtrūq; i malū interp̄tabanꝰ significanꝰ detractores bonos actꝰ alioꝝ neq̄ter depr̄auātes. k Luc exordiare cepit ciuitatibus r̄c. ꝓter istas ciuitates in qb⁹ xp̄s frequēter p̄dicauerat et miracula fecerat significanꝰ illi q̄ frequēter audiūt dei xp̄hum r videt exēpla xp̄istū r tm̄ i pctis suis obdurantꝰ ꝓpt qꝺ ceteri paribꝰ alijs grauiꝰ puniēt. l† In illo tpe rndens iesus dixit: Confiteor tibi pat̄ r̄c. seq̄t: m Et revelasti ea paruulis. magnꝰ honor ex ħ ē hūilib⁹ verbis: q: fūt de secreto ꝓfilio sūmi regis: r qm̄ hūilib⁹ oia patiēter sustinētib⁹ frequēter ꝺponunt grauia iō indigēt recreatiōe diuina ꝓter qꝺ subdit: n Venite ad me oēs q̄ laboratꝰ r̄c. o In ca. xj. vbi dicit in postilla: z ideo aliter dicendū q̄ iohānes nō dubitauit de ꝑdictis.

Additio.

Hec rō postillatoris nō videt cōsona ire se sequēti cū dicit: Euntes renūciate iohāni que audistis r vidistis r̄c. Si enī iohānes nō ꝓponebat hanc q̄stionem ꝓpter se: sed tm̄ ꝓpter discipulos: cū hoc nō latebat xp̄m q̄ cogitatiōes hoīm pfecte cognoscebat sup̄ stīnū r impti nēs videt dicere. Renūciate iohāni iohānes ei ꝺ ħ certꝰ erat sed potiꝰ debuisset dicere: Attendite q̄ audistis r vidistis: dirigēdo verba sua discipulis q̄ ħ indigebant vt dicit postillator nō aūt iohānes Iz meliori iudicio semp saluo ad hāc admirationē tollendā aliter posset dici. Ꝺco cui⁹ declaratiōe attēdendū q̄ nō ē incōueniēs: vt q̄s sciēs aliquā veritatē certitudinaliter p vnū modū vlteriꝰ ꝓficiat sciēdo eāꝺē veritatē p alium modū: Iz scōs modꝰ sciēdi nō sit ita pfectꝰ sicut ꝑm⁹ qꝺ ptz ex hoc nā xp̄s q̄ nō solū fm sciam increatā: Iz etiā fm sciam infusam oia cognouit vt cōiter tenēt: fm tm̄ sciam acq̄sitaz. s. experimentalē legit ꝓfecisse Luc. ij. Jesus ꝓficiebat scia r etate r̄c. Silr dicēdum ē q̄ Iz iohānes certitudinaliē cognouisset xp̄m p diuinā revelationē r p spūsctm̄ sub forma visibili descēdēte r hmōi adhuc tm̄ poterat ꝓficere in ipꝰ cognitiōe experimētali: hoc est

Ad qꝺ xp̄s tāgit sciēs cognitionē cordis ipi⁹ iohis ꝓpe rndit. Renūciate iohāni q̄ audistis r vidistis: vbi attēdēdū q̄ nō solū dixit renūciate iohāni q̄ vidistis: Iz forte ħ videret sufficere reꝺdixit: Que vidistis r audistis: ad denotādū q̄ ea q̄ audierat a ꝓphet' p ipm fieꝺa videbāt p ipm ipleta. vñ dic: Ceci vident et clau. am. r̄c. Nec ei miracla i ꝓpa forma legūt i ꝓphetis vaticinijs. vñ Esa. xlij. ca. loquēs ꝺ xp̄o ait: Deꝰ venit r saluauit nos seqt. Tūc apiēt oculi cor. Silr Esa. xlj. Ad ānūciandū seu euāgelizandū pannijb⁹ misit me. ex qb⁹ p3 q̄ xp̄s i hac rissiaciebat desiderio iohis recte ordinato circa cognitiōez xp̄i oñdēdo q̄ opa sua r miracla cor̄ndebāt vaticinijs ꝓphetice plenis ꝺ xp̄o noticiā exprimentalē ħre ex opib⁹ ꝺ q̄ ipa habuerūt.

Replica.

In ca. xj. (rat noticiā diuinuꝰ revelatā. vbi agit de q̄stione iohis baptiste ad iesū de q̄ postilla. dic cū q̄stio sit dubitabil. ꝓpositio nō monet i ꝑsona iohis q̄ fuit ꝑ diuinā revelationē r occultā visionē certissimaꝰ: Iz monet i ꝑsona discipuloꝝ iohānis hesitātiū: Iz Burg. dicit talr dictū nō ee ꝑsonā ire q̄ dic rndēdo euntes renūciate iohī q̄ rndet iohānī discipulis q̄. Ad qꝺ pōt dici dupl'r. Primo qꝺ remisit xp̄s discipl'os ad iohez vt ex relatiōe discipl'oꝝ hesitātiū iohes materiā acciꝑet eos pleniꝰ ifoꝛmādi. secꝺo dici pōt qꝺ xp̄s tenuit modū curialē. nā directe rndēdo ad discipulos hesitatiōnē quā nouit visus fuisset hesitationē eoꝝ redarguisse: q̄ curtale nō fuisset circa legationē iohis factā. Curialitas igit videt tā ex pte q̄rētiū: q̄ rndēt ꝺ iohes i ꝑsona ire cedulitatē discipl'oꝝ nō detegeret r xp̄s sic curialiter q̄rēti rndit ne icredulitatē legatoris lcrepare videret tū ad fortificandū discipulos. Mō aūt dicēdi Bur. quē ħ addit mīta incōueniētia ꝓtigūt. ꝓmū qꝺ ponit iohez p diuinā revelationē ꝺ xp̄o r ꝺ his q̄ ꝺ ipo erāt scīta certitudinaliter r sufficiēter instructi r tm̄ qꝺ iohes petiuit aꝑi⁹ istrui. ex scīa ei pte inferēt oppositū ꝓme ptis: q: bñ seq̄t: ille petit ꝺ. a. ꝓclusiōe pfecti⁹ istrui: igit pfecte nō fuit instructꝰ: cui⁹ oppositū dicit Bur. addēs q̄ scōs modꝰ sciēdi nō sit ita pfectꝰ sicut ꝓm⁹: ex q̄ ptz iohānē plꝰ ꝗ fuisse curiosa q̄s vtilia sicut logica fm cōmentatorē. ij. metaph. Mō ē scia ꝑ modꝰ sciēdi: q̄ igit cēt pfecte instructꝰ i theologia r post quereret scire logicā curiosus veniret iudicādus. secūm incōueniēs qz Bur. dicit dūm nr̄m iesū xp̄m ꝓfecisse scia acq̄sita p experientiā: r ħ videt dubiū. Mā si xp̄s aliq̄ꝺ didicisset ꝑ experientiā q̄ ꝓꝰ vel aliter ꝓꝰ nō nouit: seq̄t q̄ nō fuit ab instāti cōceptiōis sue omiciēs: qꝺ ē ꝗ sctos doctores r mgri li. iij. ꝺi. xiij. sq. xij. ꝺis. exponit quō ꝺ itelligit xp̄m ꝓfecisse nō vt Bur. vult. tertiū qꝺ Bur. ponit iohem baptistā nouisse mi ex pte q̄stionē: vt eū quē sciret ee xp̄z p ꝺinā revelationē r sensibilē oñsionē etiā sciret p miracloꝝ opationē videt absurdū qz iudei nō ita plene docti ꝺ xp̄i aducēu cū peterēt signa audicrūt: Generatio prava signū q̄rit Matth. xij. r sic iohes videt ad generationē pravā ptinere: eo q̄ ab ifallibili xpistate doctꝰ singularia signa r fallibilia q̄rit fm Bur. qꝺ absurdū dicere videt. Cōfirmat qz pꝰ mediū sciēdi infallibile si veruz diceret Bur. iohes q̄stuisset mediū sciēdi valꝺ fallax. s. opationes miraculoꝝ. Mā r prauī ātixp̄iani ꝺabūt talia media ñ ad istruēdū ñ ad fallēdū vt ꝺicit aug⁹. ij. ꝺ ci. ꝺi ca. xij. et. lxxxiij. q̄stionū. q. lv. r q̄ plurima alia q̄ ꝓtingūt huic singularitati.

a IN illo tpe. Postq̄ postra ē ꝓfirmatio dubi Ca. XII tātiū ca. p̄cedēti: vt ptz i discipulis iohānis. ħ ꝓsir pomik cōfutatio impugnantiū. s. pharisеoꝝ. r diuidit in quattuor ptes quia aliqui impugnabāt iesum christū rēpbendēdo eius veritatē: quasi cōtra legem agentē. aliq̄ calūniādo eius bonitatē: opera diuina virtute facta: demoni attribuēdo ibi: Tunc oblatus est. aliq̄ tentando eius ptātem. ꝓpter hoc querebāt

¶ Fricāt: ꝺū exemplis ꝓtutū etiā a cōcupiscētia carnis mētes exnunt. Grana comedūt: ꝺū emūdatos in corpus ecclie traijciunt. Vñ ħ agūt discipuli ante ꝺm: q: necesse ē p̄cedat sermo doctoris: r sic gr̄a cor illustrabit auditoris. Sabbato: qz hoc agūt ipe quietis eterne: ad quā et alios inuitant. Moraliter.

Moralit Itē p̄ sata cū ꝺo ambulāt: q̄ ꝺuinis imperijs studētes in scripturarū meditatione delectant. Esuriūt: q̄ in eis panē vite. i. dei amorē inuenire desiderāt. Sabbato ꝺū a turbidis cogitationib⁹ vacare: r videre q̄ suauis ē ꝺns gaudēt. Vellūt spicas r terunt cū testimonia assumūt r discutiūt: ꝺnec in eis medullā dilectiōis inueniunt: q̄ latebat i lr̄a. Sz q̄ solā supficiē lr̄e sequunt nec; mētis refectionē no rūr: nec; aiarū requiē querūt: vñ conf'tatio sequit: At ille dixit eis:

a Esurientes r̄c. Quia vt ali⁹ ait mägelista: nec locū velcēdi habebāt ꝓpter turbis: ꝓpter nimiā ipoꝛtunitatez eoꝝ. b Alij euāgeliste addūt manib⁹ ꝓfricasse. Vñ et petro ꝺr: macta et mā duca. b Non Iz. Scōm ꝓceptū legē. Sz q̄ alia scriptura dicit: Misericordiā malo q̄ sacrificiū. Melⁱ⁹ fuit ꝺolem de famis periculo liberare q̄ sacrificium deo offerre: Quia hostia deo placēs ē salꝰ ꝺolm. De vastatiōe frugū nō arguūt: qz Iz p legē lde edere. c At ille dixit r̄c. In ħ facto nihil aliud instruimur: nisi vt sabbatū nō ad lr̄am Iz spūaliter intelligam⁹.

1.Reg.21.b ꝺ Mo legistis. Si ꝺauid et abimelech nō rep̄hendit⁹ quoꝝ vteroꝝ mandatū legis ꝓbabili necessitate transgressus est: r ꝺic sibi⁹ causa famis est: cur nō idē ꝓbatis in apostolis?

e Panes ꝓpositionis co. Qꝺ significanꝰ sacerꝺotalē cibū translatū in vsum pplꝝ. Vel qz oēs sacerdotes ꝺebem⁹ imitari. Vel q̄ oēs sacerdotes fum⁹. Comedit in sabbato qñ ꝺe mēsa tollebāt alijs subtitutis: Erat etiā tunc neomenie dies. f Quia sabbatis Iz. Ꝺic sine necessitate oñdit sabbatū violari ab ipis q̄ calūniant.

¶ Unū exēplū ꝺatū ē regie ptātis: ꝺe ꝺauid: aliud sacerꝺotalis: ꝺe his q̄ p ministeriū rēpli sabbatum violāt: vt multo minꝰ ad ipm prineat crimē ipi⁹ carū sabbato vulsarū: q̄ verus rex r sacerdos ē et ꝺns sabbati. g Dico aūt vo. Quasi si figurale rēplū potuit defendere sacerdotes sibi seruientes cur spuale nō pōt ꝺefendere discipulos sibi credētes? h Si aūt. Et vt oñderet oia futuri tpis speciē continere: adiecit. Si autē scireris. i. q: ꝺe⁹ p gratiā disposuit liberare ꝑm⁹ r non p exteriores obseruātias: nō rep̄hēderetis meos si vetera omittūt. i Dns est enī. Si ꝺauid pastus r sacerdotes rēpli ministerio sabbatū violātes sine crimine fūt: quātomagis filius hois q̄ verꝰ est rex r sacerdos r ꝺns sabbati. k Et ecce hō. Iste hō. ꝺr cementariꝰ fuisse: qz manꝰ cui spūalis edificij cura cōmissa fuit: arida erat vsq; ad xp̄m ¶ Ecce hō. m. b. Signi ficat būanū genꝰ i fecūditate boni opis arefactū ꝓ manu ad pomū exrēsa quā sanauit manꝰ inocēs i cruce exrēta. Vñ manꝰ i synagoga erat arida: qz vbi maꝰ ꝺonū scie. ibi trāsgressoꝛ maioꝛ ꝺubiacet culpe. l Interrogabāt. Quia discipulos ꝺ violatiōe sabbati ꝓbabili exēplo excusauerat: ipm volūt calūniari: vt si nō curet crudelitatis: vel ibecillitat': vel curet trāsgressiōis arguāt. Matthe' ꝺicit iterrogasse: marc' r lucas i terrogatos ee. Sz sciēdū q̄ illi ꝓꝰ iterrogauerūt. Deinde itelligēs cogitatiōes accusatiōesq; q̄rētiū: ꝓstituit i medio sananꝺū: r iterrogauit: qꝺ marc' r lucas ait: Et rūc ilr tacētib⁹ ꝓpo suit sibi ꝺ oue: r ꝺclusit q̄ Iz sabbato bñ facere: Postremo circūspect' eis (cū ira ꝺixit) ertēde. m Sabbat' r̄c. ꝓcipue ꝺocet r opat iesus: nō solū ꝓpter speciale sabbatū: sed r ꝓpter celebriorem populi cōuctū: querēs salutē oim.

a sabbato: † discipuli aūt eius esuri a ¶ austera vita: nō ꝓparatos: Iz simplices cibos querere vel comedere.

entes cepērunt vellere spicas et a ¶ pecoroz cōuersio stulticie sabbati defensoꝛib⁹ displicebat et a sabbati ꝺño probat.

māducare. Phārisei autē viden- a ¶ nota q̄ apostoli litterā sabbati destruūr.

tes ꝺixerūt ei: Ecce discipuli tui a ¶ ꝺ de vinea vel frūge vicini licet edere: sed non falcem mittere: vel foris cūjcere.

b faciūt qꝺ nōn licet eis facere sab b

batis. At ille ꝺixit eis: † Non le- b

gistis qꝺ fecerit ꝺauid qñ esurijt c

r q̄ cū eo erant: quō intrauit i do ꝺ

mū dei: r panes ꝓpositionis co- e

medit: quos nō licebat ei edere e

neq; his qui cū eo erāt nisi solis

sacerdotib⁹? Aut nō legistis i le- e

ge: q: sabbatis sacerdotes i tem- f

¶ ꝺū tauros ecꝺunt pueros circūꝺūt: r ꝺūnā legē seruāt sabbatū destruūr. ¶ tamen.

plo sabbatū violāt r sine crimine g

sunt? Dico aūt vobis q: templo b

a ¶ ipe ihesus ꝺns templi. b ¶ in hoc loco.

b māioꝛ est hic. † Si aūt sciret quid i

a ¶ quū ee abimelech fecit ꝺū esurientes pauit.

est misericoꝛꝺia volo r nō sacrifi

¶ .i. apostoloꝝ.

ciū: nūq; cōꝺēnassetis inocētes. k

a ¶ .i. precēt: ee nō subest veteri obseruantie: r iō nō peccat: qui fm eius ordinationē obseruat.

l † Dōmin⁹ est enī filius hominis l

etiā sabbati. Et cum inde transisꝫ m

¶ alterο sabbato vt lucas ait.

k set: veit i synagogā eoꝝ. † Et ecce † n

l homo manū habēs aridā: r iter

m rogabāt eū ꝺicētes: Si licet sab

batis curare: vt accusarēt eum. n

si xp̄o obedire q̄ victimas in templo offerre. r hoc est qꝺ ꝺicit saluator. b Dico aūt vo. qz tē. ma. est hic. s. ego (cuius auctoritate hoc faciūt) fū maioꝛ. et in hoc etiā ipse oñdit suā ꝺeitatē. vnde sequit: Si aūt sciretis. i. intelligeret' id qꝺ scriptū ē Osee. v. Misericordiā volo r nō sacrificiū: et q̄ oñdit ꝺ ꝺictū ꝓphete q̄ opa misericordie sunt magis accepta deo q̄ victime. k Munq̄ cō. innocētes. i. discipulos meos in necessitate famis de licētia mea sibi ꝑdicto modo subueniētes: r q̄ posset eos licētiare oñdit: l Dns ei est r̄c. qz obseruātia illā poterat mutare: sicut ptz q̄ in nouo testamēto auctoritate ei⁹ mutata est. m Et cū inde trāsisset. ħ ponit cōfutatio eoꝝ q̄ rep̄hendebāt ei⁹ veritatē in ꝓpria ꝑsona: r primo ponit eoꝝ cōfutatio. secꝺo ex ħ oñēs machinatio ibi: Exeūtes aūt pharisei. Circa primū cōsiderāꝺū q̄ ad rep̄hēdēdū eū ꝓposuerūt ei qstionē maliciose. vtrū licitū cēt sabbato curare: q: si nō curaret arguerēt eū ꝺ ipotetia: si aūt curaret: ꝺ sabbati trasgressiōe: r ħ ē qꝺ ꝺ: Interrogabāt eū r̄c. sequitur: n Et ac. cū. aliq̄ ꝺicto r modoꝝ. Mar. iij. r Lu. vj. ꝺ q̄ ipe xp̄s iterrogauit eos. Dicēꝺū q̄ ñ Iriāt: q: primo iterrogauerūt cū malicioſe: vt ꝺictū ē. Et ħ scribit Matth. Postea aūt statuto boꝛe ifirmo i medio q̄siuit a phariseis: si Iz sabbo curare: q̄si repetēdo q̄stionē ab eis motā añ; q̄ solueret eā. r ħ scōm scribūt marc⁹ r lucas qꝺ tacuit matthe⁹. r omittūt illꝺ ꝑmū qꝺ ipe exꝑsit. seq̄t.

Ipse

† 25. q. 1. ſi pmir cenre ꝺ his ira. De pe. ꝺi. 5 discipl⁹

† 1. Reg. 21. b

† Osee. 6. a De pe. ꝺi. 1 libenter.

† Dar. 2. b Luc. 6. a

† Dar. 2. b Luc. 6. b

Ipse aũt dixit illis. Quis erit ex vobis hõ q̃ habet vnã ouez: ⁊ si ceciderit hec sabbat̃ i foueã: nõ ne tẽnebit ⁊ leuabit eã? Quãto magi melior est hõ oue. Itaq; lz sabbatis bñ facere. Tũc ait hoi: Extẽde manũ tuã. Et extẽdit: et restituta est sanitati sicut altera. Exeũtes aũt pharisei ꝓsiliũ faciẽ bãt aduersus eũ quõ pderẽt eũ. Jesus aũt sciẽs recessit ide: ⁊ secũti sũt eũ multi: ⁊ curauit eos oẽs: ⁊ p̃cepit eis ne manifestũ eũ facerẽt: vt adiplerẽt q̃ dictũ est p esaiã ꝓphetã dicẽtẽ: Ecce puer meus quẽ elegi: dilect⁹ meus in quo bñplacuit aĩe mee. Ponã spũm meũ sup eum: ⁊ iudiciũ gẽtibus annũciabit. Non contendet neq; clamabit: nec audiet aliquis in platcis vocẽ eius. Arundinẽ quassatam nõ confringet: ⁊ linum fumigãs nõ extinguet donec eiciat iudicium in victoriã. Et in nomine eius gẽtes sperabũt. Tũc oblat⁹ est ei demoniũ habẽs cecus ⁊ mut⁹ ⁊ curauit eũ: ita vt loq̃ret ⁊ videret. Et stupebãt oẽs turbe ⁊ dicebãt: Nũq̃d hic est filius dauid? Pharisei autem audientes dixerunt: Hic non eicit demones nisi in beelzebub principe demoniorum. Jesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis: Omne regnum diuisum contra se desolabit: et omnis ciuitas vel domus diuisa contra se non stabit. Et si satanas satanam eiicit: adhuc se diuisus est quomodo ergo stabit regnum eius? Et si ego in beelzebub eicio demones: filii uestri in quo eiiciunt? Ideo ipsi iudices erunt vestri. Si autem ego in spũ dei eicio demones: igitur peruenit in vos regnum dei. Aut quomodo potest quis intrare in domum fortis et vasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem? Et tunc domum illius diripiet. Qui non est mecum contra me est: et qui non congregat mecum spargit. Ideo dico vobis: Omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus: spũs aũt blasphemia non remittetur. Et quicunq; dixerit verbum contra filium hominis: remittetur ei: qui aũt dixerit contra spm̃ scm̃ non remittetur ei neq; in hoc seculo neq; in futuro. Aut facite arborem bonam et fructus eius bonos: aut facite arborem malam et fructus eius malos. De fructu enim arboris fructus cognoscitur. Generatio vipe rum quomodo potestis bona loqui cum sitis mali? Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bona: et malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem vobis: quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines: reddent rationem de eo in die iudicii. Ex verbis enim tuis iustificaberis: et ex verbis tuis condemnaberis. Tunc responderunt quidam de scribis et pharisæis dicentes: Magister volumus a te signum videre. Qui respondens ait illis: Generatio mala et adultera signum querit: et signum non dabitur ei nisi signum Jone prophete. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus et tribus noctibus. Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione ista: et condemnabunt eam: quia penitentiam egerunt in predicatione Jone: et ecce plus quam Jonas hic. Regina austri surget in iudicio cum viris generationis huius: et condemnabit eos: quia venit a finibus terre audire sapientiam Salomonis: et ecce plus quam Salomon hic. Cum autem immundus spiritus exierit de homine: ambulat per loca inaquosa querens requiem: et non inuenit. Tunc dicit: Reuertar in domum meam unde exiui. Et cum venerit: inuenit eam vacantem: scopis mundatam et ornatam. Tunc vadit et assumit septem alios spiritus secum nequiores se: et ingressi habitant ibi. Et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit et generationi huic nequam. Adhuc illo loquente ad turbas: ecce mater et fratres stabant foris querentes loqui ei. Dixit autem quidam ei: Ecce mater tua et fratres tui foris stant querentes te. At ille respondens dicenti sibi: Quis est mater mea et qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea et fratres mei. Quicunque enim fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater et soror et mater est. In illo tempore exiens Jesus de domo sedebat secus mare. Et congregate sunt ad eum turbe multe: ita ut in naviculam ascendens sederet: et omnis turba stabat in littore. Et locutus est eis multa in parabolis dicens: Ecce exiit qui seminat seminare. Et dum seminat: quedam ceciderunt secus viam: et conculcata sunt: et volucres celi comederunt illa. Et alia cecidit super petram: et ortum habens aruit: eo quod non haberet humorem. Et alia cecidit inter spinas: et simul exorte spine suffocauerunt illud. Et alia cecidit in terram bonam: et ortum habens fructum: centuplum et sexagesimum et tricesimum. Qui habet aures audiendi audiat. Et accedentes discipuli dixerunt ei: Quare in parabolis loqueris eis? Qui respondens ait illis: Quia vobis datum est nosse mysteria regni celorum: illis autem non est datum. Qui enim habet: dabitur ei et abundabit: qui autem non habet: et quod habet auferetur ab eo. Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes non uident: et audientes non audiunt: neque intelligunt. Et adimplebitur in eis prophetia Isaie dicentis: Auditu audietis et non intelligetis: et videntes uidebitis et non uidebitis. Incrassatum est enim cor populi huius: et auribus graue audierunt: et oculos suos clauserunt: nequando videant oculis et auribus audiant et corde intelligant et conuertantur et sanem eos. Vestri autem beati oculi quia uident: et aures quia audiunt. Amen dico vobis: quia multi prophete et iusti desiderauerunt uidere que uos uidetis et non uiderunt: et audire que audiuistis et non audierunt. Vos ergo audite parabolam seminantis. Omnis audiens uerbum regni et non intelligens: non intelligit. Hic est qui seminatus est secus viam. Et qui seminatus est super petrosa: hic est qui uerbum audit et continuo cum gaudio accipit illud: non habet autem radicem in semetipso: sed est temporalis. Facta autem tribulatione et persecutione propter uerbum: continuo scandalizatur. Et qui seminatus est in spinas: hic est qui uerbum audit: et sollicitudo huius seculi et fallacia diuitiarum suffocat uerbum: et sine fructu efficitur. Et qui seminatus est in terram bonam: hic est qui uerbum audit et intelligit: et fructum affert: et facit alius centum alius sexaginta alius triginta. Aliam parabolam proposuit illis dicens: Simile factum est regnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent homines: uenit inimicus eius et superseminauit zizania in medio tritici et abiit. Cum autem creuisset herba et fructum fecisset: tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem serui patris familias dixerunt ei: Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde ergo habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt ei: Vis imus et colligamus ea? Et ait: Non: ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem: et in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania et alligate ea in fasciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum. Aliam parabolam proposuit eis: Simile est regnum celorum grano sinapis: quod minimum est quidem omnibus seminibus: cum autem creuerit: maius est omnibus holeribus et fit arbor: ita ut uolucres celi habitent in ramis eius. Aliam parabolam locutus est eis: Simile est regnum celorum fermento: quod acceptum mulier abscondit in farine sate tribus mensuris: donec fermentatum est totum. Hec omnia locutus est Jesus in parabolis ad turbas: et sine parabola non loquebatur eis: ut adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem: Aperiam in parabolis os meum: eructabo abscondita a constitutione mundi. Tunc dimissis turbis uenit in domum. Et accesserunt discipuli eius dicentes: Edissere nobis parabolam zizaniorum agri. Qui respondens ait illis: Qui seminat bonum semen est filius hominis. Ager autem est mundus. Bonum autem semen hi sunt filii regni. Zizania autem sunt filii nequam. Inimicus autem qui seminauit ea est diabolus. Messis autem consummatio seculi est. Messores autem angeli sunt. Sicut ergo colligitur zizania et igni comburuntur: sic erit in consummatione seculi. Mittet filius hominis angelos suos: et colligent de regno eius omnia scandala et eos qui facit iniquitatem. Et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. Qui habet aures audiat. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro: quem qui inuenit homo abscondit: et prae gaudio illius uadit et uendit uniuersa que habet: et emit agrum illum. Iterum simile est regnum celorum homini negotiatori querenti bonas margaritas. Inuenta autem una pretiosa margarita abiit uendidit omnia que habuit et emit eam. Iterum simile est regnum celorum sagene missae in mare: et ex omni genere congreganti. Quam cum impleta traxissent: et secus litus sedentes elegerunt bonos in uasa: malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione seculi. Exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum: et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor dentium. Intellexistis hec omnia? Dicunt ei: Etiam. Ait illis: Ideo omnis scriba doctus in regno celorum similis est homini patri familias qui profert de thesauro suo noua et uetera. Et factum est cum consummasset Jesus parabolas has transtulit se inde. Et ueniens in patriam suam docebat eos in synagogis eorum: ita ut mirarentur et dicerent: Unde huic sapientia hec et uirtutes? Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius dicitur Maria: et fratres eius Jacobus et Joseph et Simon et Judas? Et sorores eius nonne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic hec omnia? Et scandalizabantur in eo. Jesus autem dixit eis: Non est propheta sine honore nisi in patria sua et in domo sua. Et non fecit ibi uirtutes multas propter incredulitatem eorum.

In illo tempore: Herodes tetrarcha audiuit famam Jesu: et dixit pueris suis: Hic est Johannes baptista: ipse surrexit a mortuis: et ideo uirtutes operantur in eo. Herodes enim tenuit Johannem et uinctum posuit in carcere propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui. Dicebat enim Johannes illi: Non licet tibi habere eam. Et cum uellet eum occidere timuit populum: quia sicut prophetam eum habebant. Natalibus autem Herodis: saltauit filia Herodiadis in medio: et placuit Herodi. Unde cum iuramento pollicitus est ei dare quodcumque petisset. At illa ante instructa a matre sua: Da mihi inquit hic in disco caput Johannis baptiste. Et rex contristatus est propter iusiurandum et eos qui simul recumbebant: et iussit dari: et misit decollauit Johannem in carcere. Et allatum est caput eius in disco: et datum puelle: et detulit matri sue. Et accesserunt discipuli eius: et tulerunt corpus et sepelierunt illud: et uenerunt et nuntiauerunt Jesu. Audiens autem Jesus secessit inde in nauicula in locum desertum seorsum: et non ambulauit post eum de ciuitatibus pedestres. Et exiens uidit turbam multam: et misertus est eis: et curauit infirmos eorum. Cum autem sero factum esset: accesserunt ad eum discipuli eius dicentes: Desertus est locus: et hora iam preterit: dimitte turbas ut euntes in castella emant sibi cibaria. Jesus autem dixit eis: Non habent necesse ire: date illis uos manducare. Respondentes autem ei discipuli: Non habemus hic nisi quinque panes et duos pisces. Qui ait illis: Afferte mihi illos hic. Et cum iussisset turbas discumbere super fenum: accepit quinque panes et duos pisces: et respiciens in celum benedixit et fregit et dedit discipulis panes: discipuli autem dederunt turbis. Et manducauerunt omnes et saturati sunt: et quod superauit de fragmentis tulerunt duodecim cophinos plenos. Manducantium autem fuit numerus quinque milia uirorum exceptis mulieribus et paruulis. Et statim compulit Jesus discipulos suos ascendere nauem et precedere eum trans fretum: donec dimitteret turbas. Et cum dimisisset turbas: ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto: solus erat ibi. Nauis autem in medio mari iactabatur fluctibus: erat enim contraria uentus. Quarta autem uigilia noctis abiit ad eos Jesus ambulans super mare. Et uidentes eum discipuli ambulantem super mare: turbati sunt dicentes quia phantasma est: et prae timore clamauerunt. Et statim Jesus locutus est eis dicens: Confidite ego sum: nolite timere. Respondens autem ei Petrus dixit: Domine si tu es: iube me ad te uenire super aquas. Qui ait illi: Veni. Et descendens Petrus de nauicula ambulauit super aquas ut ueniret ad Jesum. Uidens autem uentum ualidum timuit: et cum cepisset mergi clamauit dicens: Domine saluum me fac. Et continuo Jesus extendens manum apprehendit eum: et dixit illi: Modicae fidei quare dubitasti? Et ascendentibus eis in nauem cessauit uentus. Et qui in nauicula erant uenerunt et adorauerunt eum dicentes: Uere filius dei es. Et transfretantes uenerunt in terram Genesar. Et cum cognouissent uiri loci illius misserunt in uniuersam regionem illam et obtulerunt ei omnes male habentes: et deprecabantur eum ut uel fimbriam uestimenti eius tangerent. Et quicumque tetigerunt: salui facti sunt.

Tunc accesserunt ad Jesum scribe et pharisei ab Jerosolymis dicentes: Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? Non enim lauant manus suas cum panem manducant. Qui respondens ait illis: Quare et uos transgredimini mandatum dei propter traditionem uestram? Deus enim dixit: Honora patrem et matrem: et qui maledixerit patri uel matri morte moriatur. Uos autem dicitis: Quicumque dixerit patri uel matri: Munus quodcumque fit ex me tibi prodest: et non honorificabit patrem suum aut matrem. Et irritum fecistis mandatum dei propter traditionem uestram. Hypocrite bene prophetauit de uobis Isaias dicens: Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me. Sine causa autem colunt me docentes doctrinas et mandata hominum. Et conuocata turba dixit eis: Audite et intelligite. Non quod intrat in os coinquinat hominem: sed quod procedit de ore hoc coinquinat hominem. Tunc accedentes discipuli eius dixerunt ei: Scis quia pharisei audito hoc uerbo scandalizati sunt? Qui respondens ait: Omnis plantatio quam non plantauit pater meus celestis eradicabitur. Sinite illos: duces sunt ceci: caecorum autem si caecus ducatum prestet: ambo in foueam cadunt. Respondens autem Petrus dixit ei: Edissere nobis parabolam istam. Dixit autem Jesus: Adhuc et uos sine intellectu estis? Non intelligitis quia omne quod in os intrat in uentrem uadit et in secessum emittitur? Que autem procedunt de ore de corde exeunt: et ea coinquinant hominem. De corde enim exeunt cogitationes malae homicidia adulteria fornicationes furta falsa testimonia blasphemiae. Hec sunt que coinquinant hominem. Et egressus inde Jesus secessit in partes Tyri et Sidonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamauit dicens: Miserere mei domine fili dauid: filia mea male a demonio uexatur. Qui non respondit ei uerbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eam: quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus Israel. Mulier autem uenit et adorauit eum dicens: Domine adiuua me. Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. Mulier autem dixit: Etiam domine: nam et catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus dixit ei: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut uis. Et sanata est filia eius ex illa hora. Et cum transisset Jesus inde uenit secus mare galilee: ascendensque in montem sedebat ibi. Et accesserunt ad eum turbe multe habentes secum claudos cecos debiles mutos et alios multos: et proiecerunt eos ad pedes eius: et curauit eos. Ita ut turba mirarentur uidentes mutos loquentes debiles sanos claudos ambulantes et cecos uidentes: et magnificauerunt deum israel. Jesus autem conuocatis discipulis suis ait: Misereor super turbam: quia ecce triduo sustinent me nec habent quod manducent: et dimittere eos ieiunos nolo ne forte deficiant in uia. Et discipuli dicunt ei: Unde nobis in deserto tanta panes ut saturemus turbam tantam? Et ait illis Jesus: Quot panes habetis? At illi dixerunt: Septem et pauca pisciculi. Et precepit turbe ut discumberent super terram. Et accepit septem panes et pisces: et gratias agens fregit et dedit discipulis suis: discipuli autem turbis. Et manducauerunt omnes et saturati sunt: et quod superauit de fragmentis eorum septem sportas plenas. Erant autem manducantes quatuor milia hominum exceptis paruulis et mulieribus. Et dimissis turbis ascendit in nauem: et uenit in fines Magedan. Et accesserunt pharisei et sadducei temptantes: et rogauerunt eum ut signum de celo ostenderet eis. At ille respondens dixit eis: Facta sero dicitis: Serenum rubicundum est enim celum: et mane: Hodie tempestas rubicundum et triste celum. Faciem ergo celi dijudicare nostis: signa autem temporum non potestis scire? Generatio mala et adultera signum querit: et signum non dabitur ei nisi signum Jone prophete. Et dimissis illis abiit. Et cum uenissent discipuli eius trans fretum: obliti sunt panes accipere. Et dixit illis Jesus: Uidete et cauete a fermento pharisaeorum et sadducaeorum. At illi cogitabant intra se dicentes: Panes non accepimus. Quod sciens Jesus ait illis: Quid cogitatis intra uos modicae fidei quia panes non habetis? Nondum intelligitis neque recordamini quinque panum in quinque milia hominum: et quot cophinos sumpsistis? Neque septem panum in quatuor milia hominum: et quot sportas sumpsistis? Quomodo non intelligitis quia non de pane dixerim uobis cauere a fermento pharisaeorum et sadducaeorum? Tunc intellexerunt quod non dixisset cauendum a fermento panum: sed a doctrina pharisaeorum et sadducaeorum. Uenit autem Jesus in partes Cesaree Philippi: et interrogabat discipulos suos dicens: Quem dicunt homines esse filium hominis? At illi dixerunt: Alii Johannem baptistam alii autem Heliam alii uero Jeremiam aut unum ex prophetis. Dicit illis Jesus: Uos autem quem me esse dicitis? Respondens autem Simon Petrus dixit: Tu es Christus filius dei uiui. Respondens autem Jesus dixit ei: Beatus es Simon Bar Jona: quia caro et sanguis non reuelauit tibi sed pater meus qui in celis est. Et ego dico tibi quia tu es Petrus: et super hanc petram edificabo ecclesiam meam: et portae inferi non uincent eam. Et tibi dabo claues regni celorum: et quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis: et quodcumque solueris super terram erit solutum et in celis. Tunc precepit discipulis suis ne quemquam dicerent quia ipse esset Jesus Christus. Exinde coepit Jesus ostendere discipulis suis quia oportet eum ire Jerosolymam et multa pati a senioribus et principibus sacerdotum et scribis et occidi et tertia die resurgere. Et assumens eum Petrus coepit increpare illum dicens: Propitius esto tibi domine non erit istud tibi. At ille conuersus dixit Petro: Uade retro me satana scandalum es mihi: quia non sapis ea que dei sunt sed que hominum. Tunc Jesus dixit discipulis suis: Si quis uult post me uenire abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. Qui enim uoluerit animam suam saluam facere perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me inueniet eam. Quid enim prodest homini si mundum uniuersum lucretur: animae uero sue detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Filius enim hominis uenturus est in gloria patris sui cum angelis suis: et tunc reddet unicuique secundum opera eius. Amen dico uobis quia sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec uideant filium hominis uenientem in regno suo. Et post dies sex assumit Jesus Petrum et Jacobum et Johannem fratrem eius: et ducit illos in montem excelsum seorsum. Et transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol: uestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis Moyses et Helias cum eo loquentes. Respondens autem Petrus dixit Jesu: Domine bonum est nos hic esse: si uis faciamus hic tria tabernacula tibi unum et Moysi unum et Helie unum. Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce uox de nube dicens: Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui: ipsum audite. Et audientes discipuli ceciderunt in facies suas et timuerunt ualde. Et accessit Jesus et tetigit eos: et dixit eis: Surgite et nolite timere. Levantes autem oculos suos neminem uiderunt nisi solum Jesum. Et descendentibus illis de monte precepit eis Jesus dicens: Nemini dixeritis uisionem donec filius hominis a mortuis resurgat. Et interrogauerunt eum discipuli dicentes: Quid ergo scribe dicunt quod Helyam oporteat primum uenire? At ille respondens ait: Helyas quidem uenturus est et restituet omnia. Dico autem uobis quia Helyas iam uenit et non cognouerunt eum sed fecerunt in eum quecumque uoluerunt. Sic et filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli quod de Johanne baptista dixisset eis. Et cum uenissent ad turbam accessit ad eum homo procidens in genua ante eum et dicens: Domine miserere filio meo quia lunaticus est et male patitur: nam frequenter cadit in ignem et frequenter in aquam. Et obtuli eum discipulis tuis et non potuerunt curare eum. Respondens autem Jesus dixit: O generatio incredula et prauersa quousque ero uobiscum? Quousque patiar uos? Afferte illum huc mihi. Et increpauit illum Jesus: et exiit ab eo demonium: et curatus est puer ex illa hora. Tunc accesserunt discipuli ad Jesum secreto dicentes: Quare nos non potuimus eicere illum? Dixit autem eis Jesus: Propter incredulitatem uestram. Amen quippe dico uobis si habueritis fidem sicut granum sinapis dicetis monti huic: Transi hinc illuc et transibit: et nichil impossibile erit uobis. Hoc autem genus demoniorum non eicitur nisi per orationem et ieiunium. Conuersantibus autem eis in Galilea dixit illis Jesus: Futurum est ut filius hominis tradatur in manus hominum: et occident eum: et die tertia resurget. Et contristati sunt ualde. Et cum uenissent Capharnaum accesserunt qui didrachma accipiebant ad Petrum et dixerunt ei: Magister uester non dat didrachma? Ait illis: Etiam. Et cum intrasset domum prauenit eum Jesus dicens: Quid tibi uidetur Simon? Reges terre a quibus accipiunt tributum uel censum? A filiis suis an ab alienis? Et ille dixit: Ab alienis. Et ait illi Jesus: Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos: uade ad mare et mitte hamum et eum piscem qui primus ascenderit tolle: et aperto ore illius inuenies staterem: illum sumens da eis pro me et te. In illa hora accesserunt discipuli ad Jesum dicentes: Quis putas maior est in regno celorum? Et assumens Jesus paruulum statuit eum in medio eorum: et dixit: Amen dico uobis nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum celorum. Quicumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste: hic est maior in regno celorum. Et qui susceperit unum paruulum talem in nomine meo me suscipit. Qui autem scandalizauerit unum de pusillis istis qui in me credunt expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in profundum maris. Uae mundo a scandalis. Necesse est enim ut ueniant scandala: uerumtamen uae homini illi per quem scandalum uenit. Si autem manus tua uel pes tuus scandalizat te abscide eum et proice abs te: bonum tibi est ad uitam ingredi debilem uel claudum: quam duas manus habentem uel duos pedes mitti in ignem eternum. Et si oculus tuus scandalizat te eruе eum et proice abs te: bonum tibi est cum uno oculo in uitam intrare: quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. Uidete ne contemnatis unum ex his paruulis. Dico enim uobis quia angeli eorum in celis semper uident faciem patris mei qui in celis est. Quid uobis uidetur? Si fuerint alicui homini centum oues et unus ex his erraverit nonne dimittit nonaginta novem in montibus et uadit quaerere errantem? Et si contigerit inuenire eam amen dico uobis quia gaudet super eam magis quam super nonaginta novem que non erraverunt. Sic non est uoluntas ante patrem uestrum qui in celis est ut pereat unus de pusillis istis. Si autem peccauerit in te frater tuus: uade et corripe eum inter te et ipsum solum. Si te audierit lucrifecisti fratrem tuum. Si autem non audierit: adhibe tecum adhuc unum uel duos: ut in ore duorum uel trium testium stet omne uerbum. Quod si non audierit eos: dic ecclesie. Si autem ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Amen dico uobis quecumque alligaueritis super terram erunt ligata et in celo: et quecumque solueritis super terram erunt soluta et in celo. Iterum amen dico uobis quia si duo ex uobis consenserint super terram de omni re quamcumque petierint fiet eis a patre meo qui in celis est. Ubi enim sunt duo uel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum. Tunc accedens ad eum Petrus dixit ei: Domine quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei? Numquid usque septies? Dicit illi Jesus: Non dico tibi usque septies: sed usque septuagies septies. Propterea assimilatum est regnum celorum homini regi qui uoluit rationem ponere cum seruis suis. Et cum coepisset rationem ponere: oblatus est ei unus qui debebat decem milia talenta. Cum autem non haberet unde redderet: iussit eum dominus eius uenundari et uxorem eius et filios et omnia quae habebat et reddi. Procidens autem seruus ille orabat eum dicens: Patientiam habe in me et omnia reddam tibi. Misertus autem dominus seruo illi dimisit eum et debitum dimisit ei. Egressus autem seruus ille inuenit unum de conseruis suis qui debebat ei centum denarios: et tenens suffocabat eum dicens: Redde quod debes. Et procidens conseruus eius rogabat eum dicens: Patientiam habe in me et reddam tibi omnia. Ille autem noluit: sed abiit et misit eum in carcerem donec reddat debitum. Uidentes autem conserui eius quae fiebant contristati sunt ualde: et uenerunt et narrauerunt domino suo omnia que facta fuerant. Tunc uocauit illum dominus suus et ait illi: Serue nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me: nonne ergo oportuit et te misereri conseruo tuo sicut et ego tui misertus sum? Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus quoadusque reddat uniuersum debitum. Sic et pater meus celestis faciet uobis nisi remiserit unusquisque fratri suo de cordibus uestris. Et factum est cum consummasset Jesus sermones hos transtulit se a Galilea et uenit in fines Judee trans Jordanem. Et secute sunt eum turbe multe: et curauit eos ibi. Et accesserunt ad eum pharisei tentantes eum et dicentes: Si licet homini dimittere uxorem suam quacumque ex causa? At ille respondens ait eis: Non legistis quia qui fecit hominem ab initio masculum et feminam fecit eos? Et dixit: Quamobrem dimittet homo patrem et matrem et adherebit uxori suae: et erunt duo in carne una? Itaque iam non sunt duo sed una caro. Quod ergo deus coniunxit homo non separet. Dicunt illi: Quid ergo Moyses mandauit dare libellum repudii et dimittere? Ait illis Jesus: Quoniam Moyses ad duritiam cordis uestri permisit uobis uxores uestras dimittere: ab initio autem non fuit sic. Dico autem uobis quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem et aliam duxerit mechatur: et qui dimissam duxerit mechatur. Dicunt ei discipuli eius: Si sic est causa hominis cum uxore non expedit nubere. Qui ait illis: Non omnes capiunt uerbum istud sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi qui de utero matris sue sic nati sunt: et sunt eunuchi qui castrati sunt ab hominibus: et sunt eunuchi qui castrauerunt semetipsos propter regnum celorum. Qui potest capere capiat. Tunc oblati sunt ei paruuli ut manus eis imponeret et oraret. Discipuli autem increpabant eos. Jesus autem ait: Sinite paruulos et nolite eos prohibere ad me uenire: talium est enim regnum celorum. Et cum imposuisset eis manus abiit inde. Et ecce unus accedens ait illi: Magister bone quid boni faciam ut habeam uitam eternam? Qui dixit illi: Quid me interrogas de bono? Unus est bonus deus. Si autem uis ad uitam ingredi serua mandata. Dicit illi: Quae? Jesus autem dixit: Non homicidium facies. Non adulterium facies. Non furtum facies. Non falsum testimonium dices. Honora patrem et matrem. Et diliges proximum tuum sicut teipsum. Dicit illi adolescens: Omnia hec custodiui a iuuentute mea: quid adhuc mihi deest? Ait illi Jesus: Si uis perfectus esse uade uende quae habes et da pauperibus et habebis thesaurum in celo: et ueni sequere me. Audito autem adolescens uerbo abiit tristis: erat enim habens multas possessiones. Jesus autem discipulis suis dixit: Amen dico uobis quia dives difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico uobis: Facilius est camelum per foramen acus transire quam diuitem intrare in regnum celorum. Audientes autem discipuli mirabantur ualde dicentes: Quis ergo potest saluus fieri? Intuens autem Jesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud deum autem omnia possibilia sunt. Tunc respondens Petrus dixit ei: Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te: quid ergo erit nobis? Jesus autem dixit illis: Amen dico uobis quod uos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et uos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Et omnis qui reliquerit domum uel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et uitam eternam possidebit. Multi autem erunt primi nouissimi et nouissimi primi. Simile est enim regnum celorum homini patri familias qui exiit primo mane conducere operarios in uineam suam. Conuentione autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in uineam suam. Et egressus circa horam tertiam uidit alios stantes in foro otiosos: et dixit illis: Ite et uos in uineam meam et quod iustum fuerit dabo uobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa horam sextam et nonam et fecit similiter. Circa undecimam autem exiit et inuenit alios stantes et dicit illis: Quid hic statis tota die otiosi? Dicunt illi: Quia nemo nos conduxit. Ait illis: Ite et uos in uineam meam. Cum sero autem factum esset dicit dominus uineae procuratori suo: Uoca operarios et redde illis mercedem incipiens a nouissimis usque ad primos. Cum uenissent ergo qui circa undecimam horam uenerant acceperunt singulos denarios. Uenientes autem et primi arbitrati sunt quod plus essent accepturi: acceperunt autem et ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant aduersus patrem familias dicentes: Quia nouissimi hi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portauimus pondus diei et aestus. At ille respondens uni eorum dixit: Amice non facio tibi iniuriam: nonne ex denario conuenisti mecum? Tolle quod tuum est et uade: uolo autem et huic nouissimo dare sicut et tibi. Aut non licet mihi quod uolo facere? An oculus tuus nequam est quia ego bonus sum? Sic erunt nouissimi primi et primi nouissimi. Multi enim sunt uocati pauci uero electi. Et ascendens Jesus Jerosolymam assumpsit duodecim discipulos suos secreto et ait illis: Ecce ascendimus Jerosolymam et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et damnabunt eum morte et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum: et tertia die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedaei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo. Qui dixit illi: Quid uis? Ait illi: Dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram tuam et unus ad sinistram tuam in regno tuo. Respondens autem Jesus dixit: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt illi: Possumus. Ait illis: Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam et a sinistris meis non est meum dare uobis sed quibus paratum est a patre meo. Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus. Jesus autem conuocauit eos dixit: Scitis quia principes gentium dominantur eorum et qui maiores potestatem exercent in eos. Non ita erit inter uos: sed quicumque uoluerit inter uos maior fieri sit uester minister. Et qui uoluerit inter uos primus esse erit uester seruus. Sicut filius hominis non uenit ministrari sed ministrare et dare animam suam redemptionem pro multis. Et egredientibus illis a Jericho secuta est eum turba multa. Et ecce duo ceci sedentes secus uiam audierunt quia Jesus transiret et clamauerunt dicentes: Miserere nostri fili dauid. Turba autem increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant dicentes: Miserere nostri fili dauid. Et stetit Jesus et uocauit eos et ait: Quid uultis ut faciam uobis? Dicunt illi: Domine ut aperiantur oculi nostri. Misertus autem eorum Jesus tetigit oculos eorum et confestim uiderunt et secuti sunt eum.

Et cum appropinquassent Jerosolymis et uenissent Bethphage ad montem Oliueti tunc Jesus misit duos discipulos suos dicens eis: Ite in castellum quod contra uos est et statim inuenietis asinam alligatam et pullum cum ea: solutos adducite mihi. Et si quis uobis aliquid dixerit dicite quia dominus his opus habet et confestim dimittet eos. Hoc autem factum est ut adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem: Dicite filie sion: Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus sedens super asinam et pullum filium subiugalis. Euntes autem discipuli fecerunt sicut precepit illis Jesus. Et adduxerunt asinam et pullum: et imposuerunt super eos uestimenta sua et eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba straverunt uestimenta sua in uia: alii autem cedebant ramos de arboribus et sternebant in uia. Turbe autem que precedebant eum et que sequebantur clamabant dicentes: Osanna filio dauid: benedictus qui uenit in nomine domini: osanna in excelsis. Et cum intrasset Jerosolymam commota est uniuersa ciuitas dicens: Quis est hic? Populi autem dicebant: Hic est Jesus propheta a Nazareth galilee. Et intrauit Jesus in templum dei et eiciebat omnes uendentes et ementes in templo: et mensas numulariorum et cathedras uendentium columbas subuertit. Et ait illis: Scriptum est: Domus mea domus orationis uocabitur: uos autem facitis eam speluncam latronum. Et accesserunt ad eum ceci et claudi in templo: et sanauit eos. Uidentes autem principes sacerdotum et scribe mirabilia que fecit et pueros clamantes in templo et dicentes: Osanna filio dauid: indignati sunt et dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit illis: Utique. Numquam legistis quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem? Et relictis illis abiit foras extra ciuitatem in Bethaniam et ibi mansit. Mane autem reuertens in ciuitatem esuriit. Et uidens fici unam secus uiam uenit ad eam et nichil inuenit in ea nisi folia tantum et ait illi: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et aruit continuo ficulnea. Et uidentes discipuli mirati sunt dicentes: Quomodo continuo aruit ficulnea? Respondens autem Jesus ait illis: Amen dico uobis si habueritis fidem et non hesitauerit: non solum de ficulnea facietis sed et si monti huic dixeritis: Tollere et mittere in mare fiet. Et omnia quecumque petieritis in oratione credentes accipietis. Et cum uenisset in templum accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum et seniores populi dicentes: In qua potestate hec facis? Et quis tibi dedit hanc potestatem? Respondens autem Jesus dixit illis: Interrogabo et ego uos unum sermonem quem si dixeritis mihi et ego dicam uobis in qua potestate hec facio. Baptismus Johannis unde erat? De celo an ex hominibus? At illi cogitabant apud se dicentes: Si dixerimus de celo dicet nobis: Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus ex hominibus timemus turbam: omnes enim habent Johannem sicut prophetam. Et respondentes Jesu dixerunt: Nescimus. Ait illis et ipse: Nec ego dico uobis in qua potestate hec facio. Quid autem uobis uidetur? Homo quidam habuit duos filios et accedens ad primum dixit: Fili uade hodie operare in uinea mea. At ille respondens ait: Nolo. Postea autem penitentia motus abiit. Accedens autem ad alterum dixit similiter. Ille autem respondens ait: Eo domine et non ibat. Quis ex duobus fecit uoluntatem patris? Dicunt illi: Primus. Ait illis Jesus: Amen dico uob

ꝑ a ꝙ spūs aūt blasphemie. Qui manifeste opa dei i
telligit: cū de virtute negare nō possit: si stimulans
inuidia calūniat: ⁊ dicit eē bel ꝯebub: isti nō dimit
tēt. Nō ꝙ ⁊ ei negēt remissio si pentiā: ⁊ ꝙ b blas
phemus: ex ignētib⁹ meritis suis mal: sicut nūq̄ ad re
missionē: ita nec ad pniaz ꝙē
Job.42.f tur⁹ sit. Sicut iohānes euāge
lista ō ꝑdicās blasphemie ſue
merito excecatis ait: ꝓterea
nō poterāt credere: ꝙ ō iterꝝ
dixit Ysaias: Excecauit ocu
los eoꝝ: ⁊ iduranit eoꝝ cor eoꝝ vt
Isa.6.e nō videāt oculi: ⁊ intelligāt coꝝ
Ex.25.di. ghic. De pe de. ⁊ conuertāt: ⁊ sanē eos: qui
di.1. poten spūſcti nō cē: vl minorē pēe
nia credūt ⁊ dicūt: qz nō iuidia di
abolica: ſ bōana ignorātia ꝑ
facit⁹ irremissibili crimine nō
tenent. Sz q̄ i similitudine dia
boli ꝺ cōsiliū ſuū maiestatē
dei oppugnāt: nō hāt remissi
onē i eternū: Sicut marc⁹ ap
te declarat: q̄ posito ꝑ testimo
nio dñi ibiūrit: Amē dicebāt
spūi īmūdo bz. b Et q̄cūq̄
Amb. Etiā q̄ scādaliçat⁹ infir
mitate carnis mee: puꝝ holeꝝ
vel vozatoꝝ suspicat⁹ fugit:
remissibile erit. c Qui aūt
ſ̄am ſcripſus q̄ pnia inſpira
tur: ⁊ ad cōgregationē redit
nō cognoſcēs ipenitēti coꝛde
pmāſcrit: cū ꝑ iā nō ſit pēnāi
ſz diabolicū irremissibile erit.
d Neq; in ꝑ ſe. Quedā enī
culpe i ꝑ ſeculo laxant: q̄daz
vero pue ſcz etiaz in futuro.
Que q̄dā post mortē grauāt
ꝑ ⁊ dimittūt: ſi bō bonis acti/
† 21.q.5. q̄nēs.23.q bus⁹ i vita vt ibi dimittāt pme/
4. queſtiū ruit. e Neq; i futu. Quia
in fine. fūt q̄dā ſenia: q̄ ſi in hac vita
nōdū ſūt remiſſa: post mortez
grauāt: ſi ⁊ remittunt⁹ ſi digni
ſūt. f Aut ſa. Nihil ei medi
um q̄n boni auctoris bona tm̄
ſunt opa: ⁊ mali mala. Coar
tat eos hincinde cōpletiōe: et
vtroq; coꝛnu ꝓmit. Si mal⁹ ē
diabol⁹ nō facit bona: ſi bona
fūt: nō ſūt diaboli. g Adhuc
ꝓbat opus ſuū nō eē diaboli:
qz bonū. diabol⁹ ꝛo mal⁹: q̄
nequit facere bonū. Quaſi ſi
diabol⁹ mal⁹ eſt: bona facere
nō ꝓt. ſi bona fūt q̄ videt: nō ē diabol⁹ q̄ ea fecit: ſi
eī pōt ex malo bonū: vel ex bono malū nasci. h Aut
Wystice fa. ar. bo. Wyſtice. Arbor bona xp̄s. fruct⁹ ꝓdica/
tio euāgelij: curationes: redēptio. Arbor mala dia
bol⁹ ⁊ ſui. i. ſcribe et phariſei: ⁊ ceteri mali fruct⁹: in
uidia: detractio: blaſphemia: hereſis ⁊ hmōi. Aīs ſe
quit: ꝙe. vi. g Progenies vi. Oſtēdit eos malā
arboꝛē: ⁊ fruct⁹ afferre blaſphemie. h Ex abun.
coꝛ. Nō ſepe fallit: q̄ pēſat coꝛ ex oꝛe ⁊ ope. Sz deus
op⁹ ⁊ xp̄a ex coꝛde q̄ nouit iudicat. Illi ꝙ ex. a. c.
o. l. q̄ ſcit ex q̄ itētiōe exit. i Bon⁹ hō. Theſaurus
coꝛdis itētio ē: ex q̄ de⁹ iudicat opa: vt ⁊ aliq̄n mi
noza maioꝛē maioza habeāt mercedē. Hoc i loco vl
iudeos oñdit ꝺ q̄li theſauro ꝓferāt blaſphemiā. Ut
cū ſuplozib⁹ hereſ. q̄ ſic bon⁹ hō nō pōt ꝓferre ma
la: vel mal⁹ bona: ſic nec xp̄s mala: nec diabol⁹ bo
na opa pōt facere. k Verbū otio. Si ꝺ otioſe ver
bo reddet hō rōnē in die iudicij: quātomag⁹ vos q̄
opa ſctiſpūs dicit⁹ eē beelzebub. l Ex ver. enim.
Mozs ⁊ vita i manib⁹ ligne. m Tūc reſpon. Cū
ſcribe ⁊ phariſei xp̄a nullaten⁹ poſſent iprobare: in
opibus querūt tētare: q̄rentes ſigna videre: q̄ſi nō
fuerint ſigna q̄ viderāt. n Tūc riderūt. Quidam

a ſ est ſpiritus blasphemias cōtra veritatē: ē cū ea
cognouerīs induratio.

a boibus: spūs aūt blaſphemię nō a
b remittet. Et quicūq; dixerit ver b
bum cōtra filiū hois remittet ei:
c †qui aūt dixerit verbū contra ſpi c
d ritūſanctū nō remittet ei: neq; in d
a ſ. i. existimare: vel indicare.
e hoc ſęculo neq; i futuro. Aut faci e
te arboꝛē bonā: ⁊ fructum eī⁹ bo
f nū: aut facite arboꝛē malā: ⁊ fru/ f
a ſ verū aūt bon⁹ ſit auctor: an malus ex fructu
cognoſcit.
ctū eī⁹ maluz. †Siq̄dē ex fructu
a ſ filij diaboli eius veneno ꝯcorrupti.
g arboꝛ agnoſcit. Progenies vi/ g
ſ fructus vester est blasphemia.
perarū quō potestis bona loqui f
a ſ cū ſitis arbor mala. b ſ nō eni pōt de oꝛe
vestro, procedere nisi malicia: que abūdat in cordis
intentione.
h cū ſitis mali: ⁊ Ex ābūdātia eī coꝛ h
a ſ qz tm̄ boni q̄s facit quārū intendit.
i dis os loquit. Bon⁹ homo ō bō b+ i
a ſ rantū quoq; mali quārū meēdit.
no theſauro ꝓfert bona: mālus
aūt homo de malo theſauro ꝓ/ i
fert mala. † Dico aūt vobis q̄m k+
a ſ q̄s sine veritate loquentis dicit: et audientis:
vt de frivolis et fabulis: scurrilia nō sunt otiosa:
sed criminosa.
k omne verbū ociōſum quod locu
ti fuerint homines reddent ra
l tionem de eo in die iudicij. † Ex l
a ſ si bona et bona intentione.
verbis ēm̄ tuis iuſtificaberi: ⁊ ex m
ſ malis.
m verbis tuis cōdēnaberis. † Tunc n+
a ſ quęrentes adhuc calūniā.
reſponderunt ei q̄ſdam de ſcri/

ꝙ marime faciūt hoiem retrahi a pctō. Primū
est veritat⁹ cognitio: ⁊ hec tollit ꝙ ꝺ ꝙ aliqs
veritatē agnitā ipugnat: ⁊ sic viā salut⁹ a se ici
enter repellit. ſcōm ē gr̄e diule collatio: ⁊ hec
repellit ab hoie q̄ēn ſe ꝙ inuidētia frater
ne gr̄e: ⁊ nō accipit hic inuidētia frateme gr̄e
put aliqs inuidet fratri ſuo: vel alicui ſingu
lari ꝓsone: ſ q̄n ē rāta malicia i eo ꝙ displiceꝛ
ſibi de gr̄a dei creſcēte i mūdo. Ex pte pcti ꝺo
duo fūt q̄ retrahūt hoiem a pctō. Unū ē turpi
tudo actꝰ cōmiſſi ex cui⁹ ꝛſideratione solet hō
penitere: ⁊ ꝺ tollit ꝙ finalē ipenitētiā: nec acci
pit hic finalē ipnia. put ē pcti circūſtantia. i. q̄
aliqs i pctō mortali moꝛit: ſz q̄n aliqs tāte mu
licie est ꝙ elegi de pctō ſuo nūq̄ penitere: ita
ꝙ nō vellet ꝙ de⁹ daret ſibi gratiā penitendi.
Secūm est bonitas delectatiōis q̄ i pctō est. ex
cui⁹ cōſideratiōe solet hō ſm electionē pctī re
fugere: ⁊ hec tollit ꝙ obſtinationē: q̄ſi. ꝺ. hō fir
mat ꝓpoſitū inherēdo oīno pctō. Ex ꝑdictis
aūt pz ꝙ pctm̄ i ſpūſctm̄ ita irremissibile dr
qz de difficili ē remissibile: ⁊ ꝑ ē q̄ ſubdit:
a Spūs aūt blaſ. rē. Dicit aūt ſpūs blaſphe
mie q̄n aliqs ex certa malicia blaſphemat con
tra deū: ſicut erat i ꝓposito q̄n miracula divi
nit⁹ facta attribuebāt diabolo vt viſū ē. ⁊ erat
q̄dā ſpes petri i ſpūſctm̄ q̄ tacta ē videlz ipu
gnatio veritatis agnite. Et ꝙ ea ꝙ dicta ſūt ap
paret ſnia illi⁹ q̄ ſequit: b Et q̄cūq; rē.
vult dicere ꝙ blaſphemia q̄ erat ꝺ ignoratiā
nō erat sic irremissibilis sicut illa q̄ erat ꝺ ꝺini
tatē. c Aut facite. Oſtēſo q̄ miracula a
xp̄o facta nō poterāt attribui ipi demoni. nūc
oñdit q̄ oportebat ea attribui diuini virtuti.
Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ſm ꝙ dicit Nicro. ſ
Xtute magica possint aliq̄ miracula fieri: tū ſi
la ptinēt ad curiositatē tm̄ ⁊ vanitatē: ſic ſimi
mag⁹ faciebat ſtatuas ambulare loq; ⁊ ridere
⁊ cōſilia: vt br̄ i itinerario clemēt⁹: ſ illa q̄ ſūt
ſalubria: vt curatio lā guidoꝛ: illuminatio et
coꝛ ⁊ hmōi nō possūt magic⁹ artib⁹ fieri: ⁊ ꝺ
oportet talia attribui diuine Xtuti. talia aūt
faciebat xp̄s: ⁊ iō ex ꝺ ꝛcludit ꝙ miracula ſua
erāt Xtute diuina facta: ⁊ ꝺ ē qđ dicit: Aut fa
cite arboꝛē bonā ⁊ fructū eī⁹ bonū. Arbor eſt
hic accipit p̄cipiū ipſoꝛ opeꝛ: fruct⁹ aūt ipa
opa. Iter aūt arboꝛē ⁊ fructū semp ē ſilitudo
qz arboꝛ bona fructū bonū ꝓducit: q̄ ꝙ opa
miraculosa q̄ xp̄s faciebat nō erant curiosa ⁊
vana sed salubria. Cōcludit ꝙ p̄cipiū ꝙ qđ ta
lia faciebat erat ſctm̄ ⁊ bonū ⁊ ꝺ ē qđ dicē: Aut facite arboꝛē bonā ⁊ fru
ctū eī⁹ bonū. q. d. ex bonitate opeꝛ q̄ ego facio potest⁹ ꝓpēdere ꝙ xp̄us
ꝙ quā ego facio nō ē mala ſ bona. d Aut facite ar. rē. q. d. ex op⁹
q̄ fūt ꝙ artē magicā cū ſint mala vana ⁊ curiosa potest⁹ ꝓpēdere ꝙ fūt
virtute maligna. e Progenies vi. Post q̄s oſtdit coꝛ falsitatē: oſtē
dit but⁹ falsitatis radicē. radix. ſ. ira erat inuidia ⁊ odiū: qz ꝺ pharisei
ꝑmo cognouerūt xp̄m: vt dictū ē: tū tm̄ odiū cōceperūt erga eū ex ꝺ ꝙ
reꝓhēdebat vitia coꝛ ꝙ ꝺa facta eī⁹ iterꝝtabant⁹ i malū ad diffamandū ipm: ⁊ ꝺ ē qđ dicit: Progenies viperaꝝ: qz venenū inuidie ex vris
parētib⁹ trahūt⁹ ꝙ ſecuti ſūt ꝓphetas ex inuidia: ⁊ vos ex eadē rōne ꝑse
q̄mini me: ꝓt qđ subdit: f Quō po. rē. q. d. nō potestis ō me bo
na loq; inuidia ꝓhibēte. ⁊ iō subdit: g Ex ab. ci coꝛ os lo. qz xp̄o exte
riꝰ ē significatiuū interioris ꝛcept⁹. ⁊ iō subdit: h Bon⁹ hō ō bo. the
ſauro. i. de bona volūtate: q̄ ſic theſaur⁹ absc̄ditꝰ latet interꝰ i mēte. ꝙ
fert bona xp̄a. ſ. ⁊ facta. i Mal⁹ aūt rē. i. de mala volūtate. ꝙfert ma
la: qz ꝙrarie cause habēt ꝛrios effect⁹: Et ne crederēt talia xp̄a rema
nere ipunita. iō subdit: k Dico aūt vo. rē. ⁊ multo fortꝰ ſi fuerit no
ciuū ⁊ blaſphematoꝛiū q̄le erat xp̄m pharisęoꝛ: tale reddet eos cōdēn
abiles i die iudicij. ꝙt qđ ſeq̄t: l Ex xp̄is ei tu. iu. ſi fuerint ſāct
⁊ bona ⁊ bonitati mēt⁹ cōſona. m Et ex x. r. cōdē. ſ. ſi fuerint mala ⁊
p̄dict⁹ ꝛria. n Tūc re. ei q̄dā. hic ponit cōfutatio tētātiū ei⁹ ꝙtē rei
diuidit i tres ptes: qz ꝑmo ponit coꝛ cōfutatio. ſcōo denūciat coꝛ con
dēnatio. ibi: Viri niniuite. ⁊ tertio coꝛ excecatio. ibi: Cuz aūt īmūdus

spūs

Ⓖ calūniabāt

Ⓖ calūniabāt i beelzebub eūcere demonia q̄b⁹
hucusq; rūdit. Alij tētātes signū ō celo q̄re
bāt adhuc ſuidētes ⁊ locū calūnie inq̄rētes.
Qui calūniaris ea q̄ videꝭ: ⁊ vtilitatē sen
Exo.7.b tis: q̄d faciēs ō bis q̄ celo: Dicens ⁊ magos i
egypto signa feciſſe ō celo. a Signū q̄rit
Deu.9.a ⁊c. Signū q̄rit de celo qđ indigna ē videre.
Bal.1.b Discipulis signū dedit de celo: q̄b⁹ et gliam
eīne britudinis pr̄⁹ i mōte figuralit⁹ ꝓmit. post ve
racitet i celū inbleuat⁹ oñdit. b Viri sig.
Oſtēdit iudeos ad instar niniuitaꝝ crimino
sos: et nisi penitēāt subuersioī ꝓxios. Sz sic
illis ⁊ deinceps ſuppliciū: ⁊ demōſtrat reme
diū: ita iudei nō debēt desperare venīā: si saltē
postēa xp̄s resurrexit a mortuis: commonuit
Jone.3.a egerint pniaz: qz mors xp̄i recōciliatio ē mū
di. Aū seq̄t: Sic fuit ionas. Jonas. i. dolēs
significat illū q̄ dolores nr̄os portauit: vl eo
liba. Piscis q̄ vozauit i pelago: mors quaz
passus ē i mūdo. Sic eiect⁹ ē i aridā: sic xp̄s
surrexit in glīaz. Trib⁹ dieb⁹: moze anticip⁹
q̄ die cū nocte p̄cedēte cōputabāt. Partem
dici q̄ sepult⁹ ē cū ꝑterita nocte, ꝙ nocte ⁊ die
accipe: ſ ē ꝙ toto die ꝙ synecdochē: Sabbati
nocte ⁊ die integre. Nocte dñica cū eadē die
illuxerūt ptē ꝙ toto: ⁊ ita habes tres dies
⁊ tres noctes. Primi dies ꝙt futuruꝝ hois
lapſū a luce i noctē. Isti ꝙt hois repatiōez
Wystice a tenebꝛis ad lucē cōputāt. Wyſtice. Tres
dies: tria tpa añ legē: ſ lege: ſub gr̄a. Tres
noctes tres mortui q̄s ſuscitauit dñs. Sic ꝙ
Dut.9.c sibi ꝙuenit: vt vn⁹ dies ſit añ legē: q̄n pctm̄
latebat. Cui⁹ nox ē: cū puella i domo iacens
Luc.7.c tā q̄ pctm̄ i ꝛſcia latebat. Sedēs sub lege: q̄
pctm̄ ꝓrulit in publicū. Mox adolescēs filij⁹
Job.31.f vidue ſonis pozā: tā q̄ pctm̄ aīe manifestū.
Tertꝰ ſ̄ gr̄a q̄n volūtatē dñi sciens pl⁹ pec
cat et pctoꝝ merito putet. Mox laz⁹. i. aīa
ſ̄ fetēs. In dis trib⁹ dieb⁹ ⁊ noctib⁹ q̄ziet fi
des xp̄i in coꝛdib⁹ coꝛ qui habitāt in terra.
c Viri nini. rē. Et ē ſensus: Jonas paucis
dieb⁹ a fine signis ꝑcauit gēte incredule ⁊ ꝓ
fecit: ego lōgo tpe ⁊ pl⁹ō dei ⁊ cōplurib⁹ sig
nis inuanū ꝑdico. Eo magꝭ indigni ſūt ve
nia: q̄ ex lege sunt infideles: q̄ plus ē fidei in
bis: qui legem neſciebāt. Miniue speciosa:
signat gētilitatē quā xp̄s amauit fedā: vt fa
ceret pulchrā. Ipſa niniuitis ⁊ regina austri
fides ecclie signat: q̄ nō min⁹ ꝙ pniaz pacte
insipiētie q̄ ꝙ industriā diſcēde sapie deo cō
celiāt. Que enī ptes fūt ecclie: q̄ peccare ne
ſcit: ⁊ q̄ peccare desiſtit. Penia enī peccatum
aboleꝛ: sapia canet. d Tū aūt rē. Quaſi
vos nō estis ſiles niniuitis vl regine austri:
qz me ꝺdicāte pniaz: nō penituiſtis: ⁊ me do
cēte sapiaz nō didiciſt⁹. Sz est⁹ ſiles holi q̄
diabol⁹ exclusus iterꝝ ingredit. e Distat iter
opa mea q̄ polluta mūdo ꝛ: ſathane q̄ mun
data grauī⁹ ꝺtaminat. e Ambulat ꝙ. Ex
plozat coꝛda fideliū a mollicie fluxe cogitati
onis purgata ſi q̄s gressus ibi figere possit:
qō qz nequit ad humida redit. f Reuer
tar i domū. Sub vmbra dormit: i secreto ca
lami: ⁊ locis humentibus. Umbra tenebꝛo
ſa conſcictia. Calamus foxis nitidus intus
vacuꝰ: simulatoꝛ. Loc⁹ humid⁹: lascina mol
lisq; mens. g Septē alios spūs. Septē vi
tia septē xtutib⁹ spūalib⁹ ⁊ traria. h Requi
escēs: qz nō modo habet vitia: ſ ⁊ bona simu
lat. Tāto nequiozes quāto callidiozes. Se
ptem: qz tot erant gr̄e cū xp̄o destinate. Se
ptem vitia: septē demonia septē spiritib⁹ con
traria: spūs sapie ⁊ itellect⁹ rē. b Sic erit
et ge. Qō de vna sola re dixit: ſ in hac tota
gēte fit. Immūdus spūs a iudeis exiuit: qñ
legē acceperūt. Ambulauit ad gentes: q̄ cū
postea duo crederēt: nō inuēto loco in eis di
xit: Reuertar i iudeos vacātes ꝑsidio dei et

Ⓖ angelo⁊

bis ⁊ pharisęis dicētes: Magi/ a
ſ de celo vt alios cosęlista ait.
ster volumus a te signum vide
re. Qui respōdēs ait illis: ⁊ He b+
a ſ malos fructꝰ facies. b ſ que dimiſſo vi
ro multis amaroꝛibus se copulauerat.
neratio mala et adultera signū c
ſ porrente qua indigna est.
querit: ⁊ signum nō dabitur ei e
a ſ de ꝓfundo: non de sublimi: passionis non
b nisi signum ione ꝓphetę. Si/ f
glorię. ſ exponit signum ione.
cut enim fuit ionas in vētre cę
ſ vt nimiuen a subuersione liberarer.
ti tribus diebus ⁊ tribus nocti
ſ mundum redempturus.
bus: sic erit filius hominis in
ſ in sepulchro. ſ ſuscitatione.
corde terre tribus diebus ⁊ tri
ſ qui sūt assęrtį: gena incredula.
c bus noctib⁹. † Viri niniuitę sur b+
ſ in cōi oim resurrectione. ſ q̄ ē populꝰ dei.
gent in iudicio cuz generatiōe
ſ nō porestate sed coparatione.
iſta: ⁊ condēnabunt eam: qz pę
ſ nō videres signa. ſ populus dieb⁹ facta.
nitentiā egerunt in ꝓdicatione
ſ minoris me. ſ quia raro tempore signa fa
cio. ſ in medio vestrum.
ione. Et ecce pl⁹ q̄s iona h. † Re i
ſ non tm̄ gens niniuitarum cōdemnabit eam
sed etiam regina.
gina austri surget in iudicio cū k
ſ que dei sapientiam sibi loquentes nō modo
non audiū: sed et blasphemat.
ſ comparatione facti melioris.
generatione ista: ⁊ condēnabit
a ſ cū magna difficultate: imperio relicto.
eaz: quia venit a finibus terre: l
ſ quem fama nouerat.
audire sapientiam salomonis m
ſ inter vos.
d Et ecce pl⁹ q̄s salomon hic. † Luz n o+
ſ inter vos ē maioꝛ iona vel salomon: ſz dia
bolus ad vos reuersus dominatur. ſ in ba/
ptismo.
autem imundus spiritus exiē/
a ſ hereticꝰ ⁊ malo catholico.
e rit ab hōmine ambulat ꝙ loca p q
arida querens requiē ⁊ non in r
f uenit: Tūc dicit: Reuertar i do s
ſ que per incuriam vacat. ſ per virtutem sa
cramenti.
mum meā vnde exiui: et veni/ t
a ſ i. a bonis ꝙ negligentiam.
ens inuenit eam vacantem: sco v
a ſ a vitijs pēr baptiſmum. ſ simulatis vir
tutibus.
pis mūdatā et ornatam. Tūc x
a ſ vniuersa vitia: quem enim vel hereſis vel
cupiditas arripuerit in ima omnium vitiorum ꝙ
ſternit.
g vadit ⁊ assumit ſptē alios ſpi/ y
ritus secum nequiozes ſe: et in
trātes habitabāt ibi: et fiūt no
a ſ meli⁹ ē viā veritatis nō cognoscere q̄s post
agnitionem retroire. b ſ q̄ faciūt eos ad q̄s
redeunt deteriores q̄ prius essent.
uissimā hominis illius pēioza
a ſ quo rendat parabola exponit. ſ iudee.
b priozib⁹. Sic erit et generatio/

spūs. Circa ꝺmū sciēdum ſm ꝙ ꝺr
Nic. ꝛj. aliqui volentes expiri xp̄i
pātē petebāt sibi signa fieri i coꝛpi
b⁹ celestib⁹: qđ petebāt nō ex deuo
tiōe: ſ magꝭ ex curiositate ⁊ calūni †Deu.32.c
atiōe: ⁊ ꝺ ē qđ ꝺr. a Magister. c. Luc.11.c
nō qđcūq; ꝺ ꝺ celo: vt ꝺr Nic. ꝛj. q Jone.2.a
rūdēs ait illi: b Generatio ma.
qz ex pſecutoꝛibus ꝓbaꝝ deſcēde
rāt. c Et adultera. qz ꝓtēs eoꝝ
idolatre fuerāt. d Signū q̄rit. de
celo scz. e Et signū nō dabit ei.
de celestib⁹: q̄ sūt indigni. qđ eo/
rū curiositatē ⁊ maliciaz. f Nisi
signū ione. ꝓphe. q. d. terreni sūt ⁊
infimi: ⁊ ꝺ de ⁊ ꝛa ⁊ infimis signū
habebūt: ⁊ ꝺ ē qđ subdit: g Sic
enī fuit ionas. ⁊ ꝓz. h Viri ni.
ꝺ expmit coꝛ ꝺdēnatio: q̄ gētiles D
pctōres egerūt pniaz ad ꝓdicatiō/ †Jone.3.b
nē. ꝓphaꝝ: ⁊ pharisei obstinati sūt Luc.11.b
i ꝓdicatiōe xp̄i: q̄ tū erat dñs. ꝓphe
taꝝ: ⁊ iō ex facto illoꝝ apparebit
ꝺdēnatio iusta istoꝝ: ⁊ ꝺ ē qđ dic⁹:
Viri niniuite surgēt i iudicio rē. ꝺ
est dictū: ex facto coꝛ apparebit in
sta ꝺdēnatio istoꝝ. Seq̄t: i Re/ †3.q.1.ve/
gina austri. i. regina saba: de q̄ bꝛ rū.
iij. Reg. x. Et ꝺr ꝺ regina austri: q̄ 2.Pa.9. a
regnū eī⁹ ē in australi ꝑte respecti De pe. di. 5
dierūm. k Surget i in. ꝺ ē ex fa sit achab.
cto suo oſtēdet istoꝝ iusta ꝺdēna ꝙ minimꝰ
tio. l Quia ve. a finib⁹ ꝛre. i. a lō
ginqs ꝓtib⁹. m Audire. sa. salo
mo. qz nō fuit nisi solū figura xp̄i.
n Et ec. pl⁹ q̄s sa. hic. i. xp̄s ꝓsenti/
aliter posit⁹: cui⁹ ꝓdicatione in duo
ꝛ ꝓplerūt. o Cū aūt īmūd⁹. ꝺ po
nit coꝛ excecatio ꝛ possessio a dia
bolo. Ad cui⁹ euidētiam sciēdus ꝙ
ptās diaboli fuit eiecta quodāmo
do a xp̄o iudaico ꝙ legē variōnē ꝙ
excludebat cultū demoniꝝ: ⁊ indu
cebat ad colēdū vnum deū. vez: et
sic eiect⁹ trāſijt ad possidēdū plenę
gētiles sine lege ⁊ ꝓphaꝝ oraculis
viuētes: ⁊ iō eos tenebat i idola/ †Luc.11.c
tria subiectos: ſ aduenięte xp̄i ꝓdi
catiōe ⁊ apl⁹oꝝ: iudei ꝙ maioꝛi pte
fuerūt ire reduli: gētiles aūt deuote
fidem xp̄i ⁊ apl⁹oꝝ acceperūt: et sic
diabol⁹ eiect⁹ ab eis ꝙ fidem xp̄i re
uersus ē ad possidēdū ꝓsim iudai
cū erroꝛe excecatū: ⁊ sic facta sunt
nouissima hui⁹ ꝓli pēioza ꝓtioꝛib⁹
qz stat⁹ ꝓli in iudaici pēioꝛ est mō q̄s
fuerit a ꝓncipio añ legē data: ꝺ ē q̄
qđ dicit: Cū aūt īmūd⁹ spūs exierit
ab hoie. i. a apl⁹o indaico vnitate ſ̄
lege nature: qz eiect⁹ ē ꝙ susceptio/
nē legis mosaice. p Ambulat ꝙ
lo. arida. i. coꝛda gētiliū. q Que
rēs requiē. i. in ipis ꝓpcuā māsio/
nē. r Et nō inuenit. qz ꝓdicātib⁹
apl⁹is inde eiect⁹ fuit. s Tūc di.
re. in do. meā. i. iudaicū populum.
t Et ve. in. cā vacātē. i. fide et bo
nis opib⁹ vacuā. v Scopis mū
datā. qz ꝓpl⁹ iudaic⁹ habebat quā
dā exteriozē mūdiciā. x Et orna
tam. ꝓt leg⁹ apparētiaz. y Tūc
va. ⁊ assumit rē. ꝙ ꝺ qđ dicit: septē
alios ſ̄ intelligit vniuersitatē vitioꝝ.
ꝺ ē dictū: q̄ añ legē data fuerāt pec
catis irretiti ⁊ a diabolo possessi: ſz
post aduētū xp̄i i pctō suo obstina
ti sunt pēiozes facti qz ex ingratitu
dine petā coꝛ sūt q̄n duplicata: et

ſ hoc lo.

¶ angelo⁹ increpationib⁹ q correctiõibus mundatos: ornatos sup fluis obseruatiõib⁹. Addunt septẽ: qr mlto maiore numero demoniũ possidenť blasphemãtes iesũ: q̃ i egypto possessi fuerũt. Ḉõtra septẽ spũs virtutũ est numer⁹ vitioꝝ. a Ecce ma. ei⁹ ac. Mystice. Mater ⁊ frẽs ꝑ̃s ẽ iudeoꝝ: q̃ iesu intus docẽte non possũt itrare: qr spũaliter ei⁹ ẏba itelligere negligũt: ⁊ turba gẽtilis ẏ fluẽs iterna mysteria capit. Foris stãtes nec ipi agnoscũt parentes. Quo q̃ agnoscemur si foris stamus? Foris stãt cognati: cũ iudei spũalem sensũ nõ q̃rãtes: i ifa se fixerũt ⁊ xpm potiꝰ ad carnalia docẽda cogũt exire q̃ ipi ad discẽda spũalia ꝓsentiãt introire. Sz iesus eos nõ agnoscit: qr in carnalib⁹ eis nõ assensit. Fratres oĩ sũt cõsobrini ei⁹: filij marie matertere ei⁹ q̃ dr mat iacobi minoris: ⁊ ioseph: ⁊ iude ⁊ simonis. b Dixit aũt ei. In fidiose vtrũ spũali opi carnẽ ꝓferat: ⁊ sic se nosse dissimulat matrẽ ⁊ ꝓios p cognatiõnẽ. Sz p ẏiunctione spũs cẽ sibi ꝓximos dicit. c Que ẽ mater mea. Nõ recusat obsequia mris: ꝓfert ministeria patris. Frẽs nõ ꝓmit: sed op⁹ spũale ꝓfert cognatiõli: vt et nos carni spiritu ꝓferam⁹. Vũ q̃ amat pa. a. m. pl⁹ q̃ m. nõ ẽ me dign⁹. d Ecce mater. Di sũt mater mea: q̃ me ĩ credẽtiũ cordib⁹ generãt. Di sũt frẽs q̃ faciunt opa ꝓris mei. Frater ⁊ soror: credẽdo. Mater predicãdo. Ca. XIII

In illo die ⁊c. Per ẏ indicat ẏ gestum ẏsequẽter: nisi forte dies ponať ꝓ tpe moze sẽptũ re. Mare⁹ eundẽ tenet ordinẽ. Lucas in aliud transit: ⁊ nec repugnat huic. Nõ solũ facta ⁊ dicta dñi: sz ⁊ itinera ⁊ loca plena sunt sacramẽtis. Post sermonẽ i domo: vbi demoniũ habere dicẽ⁹ est: exit ad mare: ⁊ docet. qr relicta pfida iudea: q̃ dom⁹ oĩi fuit: ad gẽtes cumidis amaris⁹q̃ fluctib⁹ similes colligẽdas ꝓ apostolos transit: et externis interna contulit: ad que indei nõ intrauerunt foris in littera fixi.

¶ Turba

Nico.de lyra

hoc loquẽdo q̃st de vno hoĩe dici ꝓ sũtudinem: intelligať de toto ꝓlo iudaico: ptz ꝑ ẏ q̃ dic: Sic erit ⁊ generationi huic pessime. a Adhuc eo lo. ẏ vltimo ponit ẏfutatio insidiãtiũ ipsi⁹ infirmitati assũpte: i ẏ q̃ ipso ꝓdicãte dixit ei q̃dã insidiator q̃ mater sua ⁊ frẽs ei⁹ expectabãt eu⁹ foris: vt si ꝓ̃ ẏ dimitteret ꝓdicationẽ: argueret ipsũ cẽ purũ hoĩez motũ ꝓ̃ affectionẽ carnalẽ. Sciẽdũ tñ q̃ ẏ dicũť frẽs cognati ei⁹ germani ẏm mozẽ scripture: q̃ frequẽter noĩat ꝓsãguineos frẽs. Jesus aũt illũ insidiatorẽ ẏfutauit: ostẽdẽs q̃ spũalis occupatio ẽ carnali affectiõi ꝓponẽda. dicẽs: b Que ẽ ma. ⁊c. q. d. ꝓdicatio nõ ẽ ĩterrũpẽda seu dimittẽda. c Et ex. ma. q̃si ad ꝓtestãdũ veritatẽ. d Ecce mr̃ mea ⁊c. q. d. intrãtũ ẽ mihi ali q̃s ꝓpinqu⁹ ĩq̃ũ ẽ spũalib⁹ actib⁹ ĩtẽr⁹: ⁊ patz. Ca. XII

Mozaliter. b Jn illo tpe adijt iesus ꝑ sata ⁊c. Per sata põt ĩtelligi gẽtiliũ doctrina ĩ q̃ sũt multe spice. i. dicta philosophica habẽtia grana ẏritat⁹ palleis tũ vanitat⁹ ⁊ falsitat⁹ admixta. Jgiť discipuli cũ xpo p sata trãseũt q̃s xp̃iane fidei zelo doctrinã philosophicã studẽdo discurrũt vt ibi reperiãt aliq̃ fidei xp̃i accõmoda: ⁊ cũ rietes spicas vellicãt: q̃s ẏritates ibi ẏtas ab erroneis ⁊ friuolis separãt ⁊ comedũt q̃s ĩ vẽtre memozie recõdũt ẏm illũ Aug⁹. de doctrina xp̃iana. Si ĩ dictis infideliũ lueniant nr̃e fidei accõmoda nõ solũ nõ sũt abhorrẽda. ẏ etiã ab ipsis tãq̃ ab iniust⁹ possessoꝛib⁹ accipiẽda: ⁊ ĩ nostrum vsũ vẽdicanda. Per phariseos aũt factũ discipulo⁹ arguẽtes significãt aliã doctores indiscreto zelo q̃s ignozãt reprobãtes: ẏ saluator⁹ rationabiliť excusat: nã oẽ verũ a q̃cũq; dicať a deo ẽ. m Et cũ inde trãsisset. Seq̃ť: Et ecce hõ manũ habẽs ari. ⁊c. p quẽ auar⁹ significať cui⁹ man⁹ ad opa pietať: ⁊ largitatis ĩualida repĩť: ẏ vt saneť p xp̃m ei dr: d Extẽde manũ tuã. qr cum ex dei dono ad opa charitať extẽdiť tũc sanať. e Exũtes aũt pharisei ꝓsiliũ fa. ⁊c. p ẏ aũt q̃ iesus a ꝓsilio malignãtiũ recessit ⁊ sequẽtib⁹ se bñ fecit: informauit ꝓdicatorẽ vt fugiat obstinatos ⁊ foueat deuotos. f Et ꝑcepit eis ne ⁊c. p ẏ oĩdẽs q̃ ꝓdicator⁹ nõ debet q̃rere humanã laudẽ neq; cũ obstinať⁹ cõtẽtioẽz. ĩõ subdiť ꝺ eo: q Nõ ꝓtẽdet neq; cla. ⁊c. Tũc oblatus ẽ ei demoniũ hñs cec⁹ et mut⁹. possessus a demone ꝓ pcm mortale cec⁹ ẽ in dis q̃ ad suã ptinẽt salutẽ: ⁊ mut⁹ ad ꝓnũciãdũ laudẽ diuinã: ẏ cũ curať a xp̃o videt sibi ꝓficua ⁊ ꝓnũciat ꝓconia diuina ꝑ phariseos aũt beelzebub ẏ attribuẽtes: significãt maledicti bona i malã q̃erẽtes. b Ofie regnũ diuisũ ẏ se dcõ. rale regnuz ẽ ala hois mali: cui⁹ sensualitas rebellat rõni ꝓ̃ qđ ẏ ralib⁹ dr. vii. ethicoꝝ. cõtendit ipsoꝛ aia ⁊ ẏ trahit huc ẏ aũt illuc quẽadmodũ discrepãtia. Et ẏ regnũ desolatur q̃: xp̃s q̃ rex ẽ pacis inde recedit et diabol⁹ igredit. c Si aũt ego i spũ dei ejicio demonia ⁊c. demon i spũ dei ejicit q̃si gre donũ diuinit⁹ infundit: ⁊ tũc xp̃s qui dei regnum ẽ ingreditur. g Aut quo põt q̃s itrare domũ for. ⁊c. foztis iste diabolus ẽ de q̃ dr Job. xli. Nõ ẽ ꝓ̃s sup terrã q̃ ei cõparet. Hũc alligabãt apli q̃s ꝓhibebãt eum dare respõsa ipso idoloꝝ cultori ⁊ rũc ei⁹ vasa diripiebãt q̃s idolatre ad fidẽ xp̃i ꝓuertebãt. h Qui nõ ẽ mecũ. ꝑ fidẽ formatã charitate. i Contra me ẽ. q̃m ẽ cũ diabolo aduersario xp̃i. c Aut facite arborem bo. ⁊c. Aug⁹. Hoc ꝑceptũ saluberẽ cui obediẽtia necessaria ẽ. Qr aũt dicit: d Aut facite ar. ma. nõ ẽ ꝑceptus vt faciatis sed monitio vt caueatis. b Bonus hõ de bono thesauro suo ⁊c. Jste thesaurus ẽ fides charitate formata de q̃ ꝓcedit opatio bona: mal⁹ thesaur⁹ ẽ infidelitas aut volũtas mala: de q̃ ꝓcedit actio prava. Cũ oĩe ẏbũ otiosum. Greg⁹. Verbũ otiosũ est qđ vtilitate recti tudinis aut rõne iuste necessitatis caret. n Tũc respondert ei qđã de scribis ⁊c. ꝓ istos q̃ q̃rebãt signũ de celo significanť curiosi theologi nitẽtes ꝓsumptuose intima diuinitatis pscrutari ⁊ sic oppugnãnť a gẽtia: qr ẏ ẏ aliqñ labunť in erronea documẽta. idco dr eis: b Generatio mala ⁊ adultera ⁊c. quia querũt ea q̃ nõ sunt scibilia nec ad fidẽ vel mores vtilia. ⁊ ideo nõ dabiť eis signũ nisi signũ ione ꝓphete qđ ẽ deglutiuit ceť ⁊ sic deglutit eos diabol⁹ ⁊ delusit. b Viri ninuite ⁊c. per ninuitas significãť peccatores ad vocẽ ꝓdicatoris pniaz agẽtes: ⁊ p reginã austri simplices sapiaz xp̃i deuote q̃rentes q̃s salus ẏm pniaz saluatoris ꝓponiť saluti coꝛ q̃ sunt multũ illuterati de sua tñ sciẽtia ꝓsumẽtes. o Cũ aũt imũd⁹ spiritus exierit ab hoĩe ⁊c. p istũ significať peccator curat⁹ ꝑ dei bonťatẽ ꝛz, ꝓpter ingratitudinẽ suã sequentẽ dimittiť cadere i hypocrisis ꝓuiratẽ ⁊ sic fiũt nouissima hois illi⁹ peiora ꝓrib⁹ q̃s sicut dicit Hiero⁹, Simulata sãctitas duplex est iniquitas.

a Adhuc eo loquẽte ad turbas ecce mr̃ ei⁹ ⁊c. ẏ aũt q̃ saluatoꝛa ꝓdicatiõe nõ destitit ꝓpter aduẽtũ sue matris ⁊ fratrũ sibi loqui volentiũ declarauit manifeste q̃ op⁹ dei ꝓponendũ ẽ negocijs familiarium ꝓsonaꝝ. Per ẏ aũt q̃ subdidit: Qui cunq; fecerit voluntatẽ patris mei ⁊c. ostendit q̃ ꝓpinquitas charitatis ꝓponenda est ꝓpinquitati ẏsanguinitatis.

In illo die. Postq̃ descripta ẽ ꝓmulga Ca. XIIIio euãgelij facta manifeste. hic ẏhr ponit ꝓmulgatio legis euãgelice facta parabolice. ⁊ diuidit ĩ duas partes: qr primo ponit parabolica ꝓmulgatio. scõo ponit huius ꝓmulgationis ꝑ miracula cõfirmatio. ca. sequẽti. Jn illo tpe. Prima in duas: qr ꝓmo ponit xp̃i ꝓdicantis multiplex documentũ. scõo ꝓ̃s audiẽtis impedimẽtũ. ibi: Et factũ est cũ ꝓfic masset. Prima in duas. qr ꝓmo ꝓponit q̃das ꝓfatio. scõo subiungit euangelij parabolica ꝓmulgatio. ibi: Ecce exijt. Jn prima pte describit ꝓmulgationis tẽpus locus ⁊ modus. Tempus: cũ dr: Jn illo die: qr ẏm q̃ dicit Aug⁹ ibi accipiť dies ẏ tpe ẏm modũ loquendi scripture: ⁊ est sensus: Jn illo die tid ẽ paucis iterpositis inter illa que narrant in fine precedẽť ca. ⁊ illa q̃ subsequunť in ꝓsenti ca. Locus aũt notať cum dicit. f Exiens iesus de domo ⁊c. qr domus in q̃ erat christ⁹ cuz discipulis suis non poterat capere multitudinẽ q̃ venerat ad audiẽdũ ei⁹ doctrinã: exijt ad loca spaciosa iuxta mare. Modus aũt tãgit

¶ querũt

a Turba stabat in li. Di sunt q̃ nup audire venerũt: qui ⁊ a fluctibus maris secreti sũt: necdũ celestib⁹ mysterijs q̃ deserant imbuti cum christo ascendunt.

b Locutus ẽ multa. q̃: turba non vni⁹ sentẽtie: ꝺ diuersa rũ voluntatũ: loq̃tur eis multis parabolis: vt iuxta varias voluptates diuersas recipiant disciplinas.

c Qui seminat. Jpe christus ꝺ verbum veritatis qđ apud patrẽ vidit: dominib⁹ ꝑ se vel ꝑ suos seminauit.

d Qui discipulis sacramẽta loq̃batur: exijt seminare dei verbum in turbas. d Secus viã. Sita est mens malarũ cogitationũ sedulo meatu trita et arefacta. Ubi dupliciter perit semẽ: qr ⁊ trãsitu cogitationũ cõculcať: vt Lucas ait: et a volucrib⁹ rapiť. Demões di cũť volucres: seu qr celestis specialiꝰ nature: seu qr ꝑ aera volitant.

e Et vene. Sed ẏ Lucam ab hoĩb⁹ ẏculcarũ ẽt: quia prava persuasione impiorũ ſublatus ẽt. f Et comederũt. Quia a mẽtibus hominum illud surripuerunt.

g In petro. Petrosa cito querunt germinare: sed nõ figiť radix: qr nõ est alta terra. id ẽ quia parum inest desiderij salutar⁹. In hac expositiõe domini discimus: quia res non semper in eadem significatione ponunť. Nam petra hic ꝓ duricia: terra ꝓ levitate mentis: solꝰ pro fervore ꝓfectus. Dan. 2. f lionis. Cum sol alibi in bono: Fulgebũt iusti sicut sol. ⁊ petra in fundamento pro fortitudine fidei: ⁊ terra ꝑ terrenis cogitationibus. h Altitudinẽ terre. Altitudo terre est probitas animi disciplinis celestibus eruditi: ⁊ in tentationib⁹ probati. i Sexagesimuz. Quia in numero senario mũdi ornatus expletus est: ꝑ hunc bona operatio signať. k Qui habet aures au. ⁊c. Quotiẽs hec ammonitio in euangelio vel in apocalypsi Joh̃annis ĩterponitur: mysticum qđ dicitur insinuatur. l Et accedẽtes. Quomodo accedunt discipuli cũ dñs in naui sederet? Sed forte intelligẽduz q̃ dudum cũ ipo nauẽ ꝓdescenderint: ⁊ ibi stantes aũt tangiť in duob⁹. primo in hoc q̃ ante faciẽ suã: vt possent magis attente audire. Secda ibi hoc qđ dicit:

a Ascẽdens sederet. vt sic auditores rẽnt

a ẏ ecclesiã in medio nõ credẽtiũ: ⁊ contradicẽtiũ edificãdam: quã gratia sua illustrat: ⁊ in qua mãsionem ibi consecrat.

naũticulã ascẽdens sederet: et omis a

a ẏ in solitudine fidei: nondũ in ꝑ gratiã baptismi

b turba stabit i litoꝛe: ⁊ locutus est b

recepti. a ẏ non oia: q̃dã eni aperte: vt ꝑ ea ad obscura ꝓuocentur. b ẏ similitudinib⁹.

c ẏ de sinu patris in mũdum: vel de domo iudeorum: gre assumpta ad gentes.

mũlta in parabolis dicẽs: ⁊ Ecce c⁊

c exijt q̃ semiat semiare semen suũ.

ẏ semina.

Et dũ semiat: quedam ceciderũt d e

ẏ hi sunt q̃ nec predicatiõe cõpugũt: nec bũ age-

d e secus viaz: ⁊ venerunt volucres f

re incipiunt, ẏ rapuerunt.

f celi: ⁊ comederunt ea. Alia autez g ẏ

ẏ in duricia ꝓtervę mentis.

g ceciderunt in petrosa vbi nõ ha- h

a ẏ lemtaré aie obedientiã: ⁊ ꝓbate. b ẏ qr dulcedine tñ audiri verbi: ⁊ ꝓmissionis ad horam delectantur: sed radicem non figunt.

bẽt terrã multam ẽt continuo Luc.8.a i

exorta sunt: quia non habebant

ẏ feruoꝛe ꝓfectionis.

b altitudinẽ terre. Sole autem oꝛ i

a ẏ ꝑ ipatientiã qr vbũ nõ firmiter hẽberat mẽti.

to estuauerũt: et qr non habebãt k

ẏ virorem fidei ꝓdiderunt.

radicem aruerunt. Alia autem ce k

a ẏ i corda diuitiaꝝ ambitiõe sollicita. b ẏ multi

ciderunt in spinas ⁊ creuerũt spi l

plicare sũt diuine. a ẏ occupauerũt mentẽ vt fructus spũalis in ea ꝓficere non possit.

nę: et suffocauerunt ea. Alia aũt l

ẏ fidelem ⁊ deuoram consciẽtiã.

ceciderunt in terrã bonam: et da m

a ẏ cũ oia eternitatis intẽtiõe nos facere docet.

bãt fructuz: aliud centesimuz: ali

ẏ cũ ꝓfectionez bone operationis docet. ẏ hec duo ad actiuã. ẏ cũ fidẽ sancte trinitatis insinuat.

i ud sexagesimuz: aliud tricesimũ. n

a ẏ qr hoc mysticũ est. ẏ interiores sensus audiẽdi: obediendi faciendiq̃.

k † Qui habet aures audiẽdi audi n

l at. Et accedẽtes discipuli dixerũt o

ẏ per enigmata.

ei: Quare i parabolis loq̃ris eis? p

aũt rãgiť in duob⁹. primo in hoc q̃ a Ascẽdens sederet. vt sic auditores rẽnt ante faciẽ suã: vt possent magis attente audire. Secda ibi hoc qđ dicit: b Et locutus ẽ multa in parabolis. nõ dicit omia: qr si oia loquerek i parabolis multitudo recessisset vacua sine vtilitate: ⁊ ideo aliqua parabolice loquebať ea. ẏ. que erant secreta ⁊ nõ debebãt sciri a turba: sed solũ a discipulis: vt videbiť infra eodẽ ca. alia aũt loquebať in manifeste ita q̃ turba poterat capere.

c Ecce exijt. Hic ponit decursus ecclie a ꝓdicatione xp̃i vsq; ad finẽ mundi in septẽ parabolis sibi succedẽtib⁹. et diuidiť in duas ptes. qr ꝓmo decursus ecclie i istis parabolis describiť. ⁊ scõo intentio ꝓncipalis ꝓcluditur. ibi: Jntellexistis hec oia. Prima diuidiť in septẽ partes ẏm septem parabolas. Secda incipit. ibi: Aliã parabolã. tertia ibi: Aliam parabolã. quarta ibi: Aliam parabolã locut⁹ eſt. quinta ibi: Simile ẽst regnum celoꝝ. sexta ibi: Iterũz simile ẽst regnum celoꝝ homini negociatori. septima ibi: Iterum simile est regnũ celoꝝ. Prima diuidiť in duas: quia ẏmo parabola ponitur. ẏ scõo eius intellectus queritur. ibi: Et accedentes discipuli. Parabola ergo prima ẽ de semine, piecto in terrã: cuius quarta pars tñ fecit fructum: ⁊ in ꝺ denotať ꝓdicatio xp̃i qui ꝓdicauit indeis indifferenter bonis ⁊ malis ⁊ pauci comparatiue ad eoꝝ predicationẽ crediderunt. ꝓ maiori aũt parte in infidelitate remanserũt: ⁊ ꝺ est qđ dicitur: Ecce exijt xp̃s. i. ẏm humanitatẽ qui de vtero matris exijt in mũdũ ad docendum: vel de loco arto vt de domo ad locum spaciosũ: vt visũ ẽ. ẏm tamẽ diuinitatẽ non potuit exire: nec de loco ad locum ꝓgredi: quia sic ẽ vbiq;. d Et dum semiat. i. doctrinã indifferenter spargit. comparať autez eius doctrina semini: quia sicut semen in terram bonam proiectum resurgit multiplicatum. sic verbum diuinũ ꝛcorde audito receptũ facit multitudinem bonoꝝ operum. e Quedam ceciderunt secus viam. i. super corda exposita tentationib⁹ demonũ: ⁊ per cõsequens contrita ⁊ cõculcata ab eis per malum consensum ⁊ factum. f Et venerunt volucres: id est demones ꝓ peccatũ superbie alta petẽtes. Unde de diabolo scribiť Job. xli. Jpe est rex sup omnes filios superbie. Peccata enim carnalia non possunt in demonib⁹ esse. g Et comederunt. i. fructum impedierunt. h Alia aũt ceciderũt i petrosa. i. sup corda humore fidei ⁊ deuotionis carentia. i Sole autẽ orto estuauerunt. quia aduenientẽ tribulatione ⁊ ꝑsecutione talis ꝑ̃ verbum receptum reijciunt. k Alia autem ceciderunt i spinas. i. in corda sollicitudinibus diuitiarũ lacerata: ⁊ ideo sollicitudo talis impediuit fructum predicationis: vt enĩ apparet ex decursu vtriusq; testamẽti: iudei fuerunt semper auari: ⁊ oĩno vitio cupiditatis fuerant excecati: ⁊ semper elongati ab agnitione veritatis. Ex ꝺictis ptz q̃ ꝓdicatoꝛ verbi diuini nõ debet cessare a predicatione: ꝛ videat paucos ꝓficere: qr tres hui⁹ seminis ptes dicunť ẏ infructuose. quarta aũt pars tñ fructũ facere: ⁊ tñ intelligitur ad lr̃am de ꝓdicatione xp̃i qui est exemplũ omniũ ꝓdicatorum: ⁊ ideo ꝛ auditores non ꝓficiant: ꝓdicatoꝛ tamen faciens qđ in se est non perdit meritum suũ. l Alia aũtem ceciderũt in terrã bonã. i. in coꝛ fidele ⁊ deuotum.

m Et dabãt fructũ. aliud centesimũ ⁊c. Jn hoc tangunť tres gradus qui possunt signari in qualibet xtute. verbi gratia. Jn virtute castitatis. primus gradus est castitas cõiugalis ꝑ quem gradũ virag illicitus concubit⁹ : licito tñ cõcubitu retento in matrimoniali actu. scõs gradus ẽ castitas vidualis: ꝑ quẽ cauťr de cetero ois cõcubitꝰ: vt anim⁹ possit de cetero liber⁹ deo seruire: ꝛ possit licite matrimoniũ ẏtrahere. tertius est castitas virginalis q̃ est superior istis: ꝑ quem omnis cõcubitus simpliciter cauitať vt mens ipsa tanq̃ sponsa suo soli deo per amoꝛem copuleť: ẏm q̃ dicit. j. Corꝛ. vij. Virgo cogitat que domini sunt: vt sit sancta coꝛpe et spiritu. q̃ autez nupta est cogitat que sunt mundi: quõ placeat viro. Sistit in xtute fortitudinis possunt tres gradꝰ assignari. primꝰ gradus quãdo ꝓpter bonũ xtutis sustinet ẏstanter detrimentum in exteꝛioribus bonis: vt in possessionib⁹ et in diuitijs ⁊ hmõi. secũdus quãdo sustinet detrimentum etiã ꝓprij coꝛporis: vt flagellationis ⁊ hmõi. tertius aũt gradus est qñ ꝓpter virtutẽ ẏtemnit etiã totã vitã ꝑ martyriũ. Sequiť: n Qui habet aures audiendi ⁊c. ẏm Hiero. vbicũq; ponit hoc verbũ dcignať mystic⁹ intellectus: qr sub verbis parabolicis alꝰ sensus ẽ ꝓ intellectũ reqrẽdus. o Et accedentes discipuli. Hic ꝓpter querit hui⁹ parabole intellectus. ⁊ primo ẏgrit. scõo intellect⁹ aperit. ibi: Ergo audite. Primo q̃ dicit sic: Et accedẽtes ⁊c. qr apli q̃piebãt xp̃m mystice loq̃ ⁊ ideo quesierunt intellectũ. Aduertendũ tñ q̃ non quesierunt tũc cum esset i actu predicandi: sed postea quãdo fuit in domo sine turba: ẏm q̃ habet Marci. iij. Et cum esset singularis interrogauerũt ⁊c. p Quare in parabolis loqueris eis. vo lentes scire intellectũ cõcnienter petierunt ab eo quare locutus fuerat turbis sic

¶ parabolice

querunt. a Quibus datū est. Nota non solum ꝛba dominī: sed ⁊ facta parabolas esse: id ē signa mystica/rum rerū que nō intelligebāt multi: qui foris sunt.
b Qui enim habet. Jd ē apostolis habentibus fidē si quid minus virtutum habent: conceditur. Judeis
Qui respondens ait illis †Quia a
a ſ solis ex vſus sequacib⁹ ꝙ ad me introeūt: non his qui foris sunt. b ſ abdita scripturarū.
a vōb datū ē nosse mysteriū regni
ſ ꝙ clausis sensibus nō curāt intrare.
celoꝝ: illis autem non est datuꝝ. b
ſ vos ꝛo verbo intēdit: qz ꝙ habet verbi amorē dabit ei sensus intelligendi.
b †Qui enim habet dabitur ei ⁊ ab c d
ſ intelligentia. a ſ amoꝛē verbi eterni.
undabit: qui autem nōn habet: e
ſ vel naturali ingenio: vel studio litterarum.
c et quod habet auferetur ab eo. f
ſ nunc reddit causā apōis: ꝛre turbe locū ī parabolis
d Jdeo in parabolis loquor eis: g
a ſ videre se presumentes ingenio suo.
b ſ priuantur spūali intellectu.
e quia videntes non vident: et au b i k
ſ foris. ſ intus.
dientes non audiunt neq; intelli l m
ſ expositōez ire ⁊ ſi exponat eis. f als: ⁊ adim/
gunt: vt adimpleat in eis ꝓphia n
pletur. ſ exteriori.
f esaie dicētis †Auditu audietis ⁊ nō o p
ſ oculo corporis.
intelligetis: ⁊ videntes videbitis q
ſ oculo mētis. ſ abūdāna malicie.
⁊ nō videbitis. †Incrassatū ē enim r s
ſ iudeoꝝ. ſ vt ca⁹. a ſ quia ingrate susceperūt verba dei.
coꝛ pūi huiꝰ: ⁊ aurib⁹ grauiter au t
a ſ intellectum mentis p inuidiam auerterunt.
dierūt: ⁊ oculos suos clauserunt: v
ſ non ad horam: sed cum tante mentis impenitudine vt nunq̄ conuerrantur ad fidem.
b ne qn oculis videat et aurib⁹ au/
ſ ad penitentiā.
diat ⁊ coꝛde itelligāt: ⁊ ꝓuertāt ⁊ x
a ſ reddā inocētes. b ſ nō scribaꝝ. c ſ interiores
i sanē eos† Vestri autē beati oculi y
ſ q fidē qs visuri sunt quandoq; per speciem. ſ interiores. ſ obediūt.
qz vidēt: et aures vestre qz audiūt. z a
Amen quippe dico vobis: quia b c
k multi prophete et iusti cupierūt
ſ in presentia.
videre que videtis et nō viderūt:
ſ nisi a lōge p alias species visionū: vos aūt in p̄senria cōsecutes: ⁊ q vultis interrogantes.
et audire que auditis: et non au/
a ſ qz vobis datū est nosse mysterium regni dei.
dierunt. Vos ergo audite para/ b
bolam seminantis. Omnis qui c
a ſ per qs ꝓmittit regnū. b ſ id ē ad acrū nō perducit. ſ nulla fide nullaq; salem occasiōe vtilitatis capit.
audit verbum regni: ⁊ nōn intel/ d

parabolice: vt ostenderent se nō de ipis soluz: sed etiam de alijs sollicitos esse. a Qui respōdens ait ⁊c. apli enī erant quasi fundatores ecclie post christū. Unde Apoc. xxi. dicit ꝙ murus ciuitatis habebat fundamenta. xij. ⁊ in ipis. xij. nomina aplox ⁊ agni scripta: et ideo ad ipos pertinebat scire secreta ecclie de qbus erat processus ecclie a predicatione christi vsq; ad finem mundi: qui ista erant futura in diuina dispositione preordinata: ⁊ istud vocat hic mysteriū regni celoꝝ. i. secretum ecclesie militātis. b Illis aūt nō est datum. i. vulgarib⁹ turbis: vel etiaz pharisceis incredulis non est ꝓcessuz ista intelligere. ⁊ ꝓpter hoc loquebatur eis talia parabolice. vnde sequitur: c Qui enī habet dabit ei. qz habentibus deuotionē ⁊ fidem vt christi discipulis datus est intellectus verus sacre scripture: vt habet Luc. viij. Aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. d Et abūdabit. quia ex abundāti reuelat⁹ est eis ꝓcessus ecclesie: vt videbit. e Qui aūt non habet fidē. scz ⁊ deuotionem ad christi doctrinā. f Et qō habet auferet ab eo. quia intellect⁹ scripture veteris testamenti quem habebant ablatus est ab eis ꝓpter eoꝝ incredulitatē: ⁊ datus est gentilibus: ꝓpter eoꝝ fidem ⁊ deuotiōez. Sequit: g Jdeo i parabolis loquor eis. i. velate ⁊ mystice. h Quia videntes christi, scz opera ⁊ miracula. i Non vident. i. non intelligunt ea diuinitus facta: quia virtuti deo nō attribuebant talia: vt vlium est supra. k Et audientes, christi scz doctrinam sanctā ⁊ bonā: et doctrine moysi et ꝓphetarum consonam et ipius ꝓfectuam: vt supra visum est. l Non audiūt. assentiendo. m Neq; intelligunt. intellectuz eius spiritualē qui principalior est capiendo. n Ut adimpleatur. li vt teneatur ibi consecutiue. ex hoc enim facto impleta est ꝓphetia Esa. vj. lz verba sint aliqualiter alterata in translatione Hieronymi.
o Auditu audietis. scilicet corporaliter.
p Et non intelligetis. scilicet spiritualiter.
q Et videntes videbitis. christum scz miracula et opera diuina facientem. r Et nō videbitis. eius scz diuinitatem. s Incrassatus ē enim coꝛ. Locutio est metaphoꝛica. sicut enī crassitudo circa coꝛ cōgregata suffocat ⁊ extinguit vitam corporalem: sic malicia indeoꝝ extinxit in eis vitam spiritualem. vnde sequit:
Et auribus grauiter audierūt. quia doctrinam christi sanctam ⁊ apostoloꝝ audire nō poterūt: sicut patet ex decursu cuāgelij et actuū apostoloꝝ. v Et oculos suos clauserūt. facta christi euidentia peruertēdo ⁊ eius miracula virtuti demonis attribuendo: ⁊ ex hoc secuta est coꝛ excecatio ⁊ induratio: quia suis culpis exigentibus sunt derelicti a deo. x Vestri autē. Ostensa excecatione indeoꝝ ex eoꝝ incredulitate secuta: hic cōsequēter ostendit illuminationē aplox ꝓpter eoꝝ fidem ⁊ deuotionē eis diuinit⁹ datā. dicēs: Vestri autē oculi beati quia vident: nō solū facta exteriora cōspiciendo: sed virtutum diuinitatis latentē intelligendo. y Et aures vestre quia audiūt. non solum audiendo exterius: sed etiaz per fidem assentiendo interius. z Amen id ē fideliter. a Quia multi ꝓphete ⁊c. dicit multi: non omnes: quia aliqui viderunt: sicut de abraā dicit Joh. viij. Abraam pater vester exultauit vt videret diem meum: vidit ⁊ gauisus est. b Aliter: Multi: id ē omnes: qz lz antiq̄ patres ⁊ ꝓphete aliqui viderunt christum per fidem a longe prospiciendo: nō tamē viderūt ipm ꝓsentem inter eos conuersando ⁊ docendo: sicut viderunt apostoli. ⁊ ideo dicuntur beati: quia in eis fuit completū quod antiqꝭ patribus fuerat ꝓmissum. b Vos ergo. Ostēso qd apostoli debebāt scire secreta ecclesie. hic ꝓsequenter eis aperit intellectū parabole dicēs:
c Vos ꝙ audit verbum regni: id est cuāgelij quod introducit ad celeste regnū. d Et nō intelligit. qz nō radicatur intra mētē tentationibus demonū periuiam: ⁊ hec est ꝓ seminis q̄ cadit iuxta viā: vt supra victū est

Augustin⁹ super geneſim ad litteram libro octauo. Proinde qd narrauit euangelista: (etiā factuz est) dominū: scilicet talia fuisse locutum. Ipius autem dominī narratio parabola fuit: de q̄ nūq̄ exigitur: vt etiaz ad litteram facta monstrentur: que sermone proferūt. Christus est lapis vnctus a iacob: ⁊ lapis reprobatus ab edificantibus: qui factus est in caput anguli. Sed
Illud etiā in reb⁹ gestis factū ē. Hoc autē tm in figuris ꝓdictū. Illud ꝙpe scripsit narrato: rerum preteritarum: hoc prenūciato: tantumodo futurorū. a Super petrosa. Super petraz ⁊ i spinis seminātē qui bñ accipiunt: sed vel aduersa terrendo vt ꝓspera blandiēdo retardant eos ne ꝓficiant. b Diuitijs ⁊ iugiter sollicitudo custodie q̄ affligit: et voluptas q̄ effluere facit. b Aliud qdē cēte. Tres differentie sūt in bona terra ſi eut fuere ī mala. Triginta enī referūt ad nuptias. Sexaginta ad viduas. Centū q̄ numer⁹ iam ē in dextera ad ꝛginitatē. Vel centū qō trāsferk ad dexterā significat eternā beatitudinē. Siqdem triginta ⁊ sexaginta cōtinent in lena: ꝙ centū ꝓtinent in eternā. Quis enim magna sit fides q̄ cognitionez dei reuelat: magna oga qbus fides ne sit otiosa cōsumat: tñ ambo in hac vita sunt necessaria: premiū ꝛo fidei ⁊ opatiōis ī futuro speratur. Vel bona terra fert fructū centesimū martyrum ꝓpter sanctitatez vite vel ꝓtemptū mortī. Sexaginta virginū ꝓpter otium interius qz nō impugnāt ꝓtra cōsuetudinē carnis. Solēt enī ꝓcedi otium sexagenarijs post militiā. Tricesimū cōiugatoꝝ: qz hec est etas preiantiū: ⁊ bis ē maioꝝ cōflictus ne libidine superent.
c Alia parabolā. Quasi dives paterfamilias inuitatos diuersis refici cibis: vt vnusquisq; ſm naturā stomachi sui varia alimenta susciperet. Hñ ⁊ dixit alia parabolā ⁊ non altera: vt plures sequi intelligāmur. Hec parabola ꝓponitur: dimissis turbis domi rogantibus discipulis exponi tur. Et docet hic bonā voluntatē: et cautelā: ⁊ patientriā: et discretionez: ⁊ longanimitatem: et iusticiam.
d Domines. Qui alios ad tutelam ⁊ custodiam deputati sunt ꝓlati in ecclesia. Vel cum dormitionem mortis accipient apostoli. e Cū aūtē crevisset. Quia cum spiritualis esse ceperit. tūc iudicat ola: ⁊ tunc ei apparent errores. Sed donec maturescat qui berba est: potest euz mouere ꝛre sub nomīe christi multe sūt hereses. Unde dicit: Nonne bonū semen seminasti. f Unde ihus ⁊c. Cū spiritualis homo audit hoc cē a diabolo qui nihil valet contra voluntatez dei: potest ei voluntas suboziri vt tales auferat de mundo ſi facultatē habeat. Sed cōsulit iusticiam dei an facere debeat: ⁊ an deus velit esse hoc officium hominū. Sed veritas respōdet nō nosse hominē in hac vita qualis futurus sit: qui modo errat: ⁊ q̄d bonis ꝓferat ei⁹ errox: ⁊ ideo eos nō esse tollēdos: ne forte ūterficiant qui forte futuri sunt: vel ne bonis obsit: qb⁹ ꝓsūt ⁊c. Tūc ꝛo opoꝛtune fieri: cū tam nō est cōmutande vite tēpus et ꝓficienti alijs: ⁊ tūc nō ab hoib⁹ sed ab angelis dicit fieri. g Et ait non ⁊c. Ecce patientia. Non enī audito doloꝛe exarsit in irā ne mox vlciſci voluit: ita ⁊ nos lesi patiēter feramus. h Ne forte. Dic datur locus penitentie: ⁊ monemur non cito amputare: qz q̄ errat hodie cras forte defendet veritatē. Si ergo modo

ſ diabolus.
ligit: venit malus et rapit quod a
seminatum est in corde eius: hic
ſ vbi mear⁹ cogitatiōnū ꝛbū aboler nec ꝙcꝛ̄ bo/
est qui secus viaz seminatus est.
ni incipit. a ſ in duricia ꝓtrue mentis.
a Qui aūt super petrosa seminat⁹ b
ſ ad tempus.
est: hic est qui verbum audit et c
ſ qz ꝓ vtilitatē ꝓdit: ꝛ desiderū gustār.
cōtinuo cū gaudio accipit illud.
ſ capit: sed nō ꝓfecerauerit. ſ charitatē.
Non habet aurez in se radicem: d
sed est temporalis. Facta autem e
ſ in loco suo. ſ de loco ad locum.
tribulatione ⁊ persecutiōe ꝓpter
ſ fidei. ſ distat enī iter hūc: ⁊ eū q̄ multē penis cōpellit ꝛbm negare. ſ crāſſiturē mētis ꝓdit.
verbum ꝓtinuo scādalizat. Qui f g
autē seminatus est in spinis: hic
est qui verbum dei audit: ⁊ solli/

ſ spes acḋrēdi: timoz perdēdi. ſ qz ꝓmittūr qō no dant voluptatē ⁊ tocūditatē. ſ qz dū bonum desiderū ad coꝛ intrare nō finit quasi additum vitalis flatus claudit.
citudo istius ſculi: ⁊ fallacia diuitiarum suffocat verbum: ⁊ sine
fructu efficitur. Qui ꝛo in terraz b
ſ fidelem ⁊ denoram conscientiam.
bonam seminatus est: hic est qui
ſ forte. ſ intus edificat.
audit verbum et intelligit et fru/ i k
ſ boni opis ꝓducit ad maturitatem.
ctū affert: ⁊ facit aliud qdē cētesi/ l+
mū: aliud aūt sexagesimū: aliud
ꝛo tricesimū. †Alia parabolaz ꝓ m+
ſ sedens in naui.
posuit illis dicēs: Sisle factū ē re/ n
a ſ ecclesia. b ſ bonum nō seminat nisi bonus q̄ semē bone volūtatē ad bona opa studet ꝓducere.
gnūm celoꝝ homini qui semi/ o
ſ mundo.
nauit bonum semen in agro suo.
ſ cautelā āmouet. ſ i. inertia ⁊ scuria roꝛpercte
Cum aūt dormirent homines: p+
ſ diabol⁹. ſ precedente nocte xpi.
venit inimicus eius: ⁊ supersemi
ſ qz non de semine triplici: palee ꝛo sunt hi qui et si non vita fide sūt de ecclesia hereticos permiscent electis.
nauit ҁiania in medio tritici: et
ſ. i. latuit ⁊ occultissim⁹ facē ē. ſ ꝓficeret.
abijt. Cum autez creuisset herba q
ſ et bone spei opa mōstraret. ſ manifestaue/
rūt se hereticoꝝ dogmata.
⁊ fructū fecisset: tūc apparuērt ⁊
ſ custodes messis.
ҁiania. Accedentes aūt serui pa r
trisfamilias dixerūt ei: Dñe nōne
bonū semē seminasti ī agro tuo?
Unde ḡ habet ҁiania? Et ait illis:
Inimic⁹ hom⁹ hō fecit. Serui aūt s t
ſ de officio. ſ vt excōmunicem⁹ eos.
f dixerunt ei: †Vis imus et colligi v
ſ eccc dicentio.
g mus ea? Et ait: nō. Ne forte col/ x
ſ sic nec tu reddas vicē malis: vt scandalizes bonos: sed patere.
ligentes ҁiania eradicetz simul

dictū ē. a Venit malus, i. diabolus: nō qz sit malus per essentiā: vt direxit manichei qui posuerūt duo principia: vnū bonū simpliciter: et alterum malum: sed quia est in malo obstinatus ⁊ ad malum semp intentus. b Qui aūt seminat⁹ ſ supra petrosa. i. supra coꝛ humore fidei ⁊ deuotiōis carens. c Dic ē qui verbum audit ⁊c. quia tales ad horam alliqō ex aliqua passione moti cum gaudio suscipiunt predicationē: sed quia nō fundatur in humore fidei et deuotionis cito euanescit: ꝓpter qō sequit: d Nō habet autem in se radicē sed est tpalis. i. ad modicum tps stans. e Facta aūt tribulatiōe ⁊c. ꝓpter xbū euangelij suscepti. f Cōtinuo scādalizat. cadendo ab eo qd cepat. g Qui autē seminatus ē in spinis. ꝙ est ꝙ ꝓditur ꝓpter sollicitudinē diuitiaz: vt ptz. Jstis autē tribus ꝛ causis ꝓdictis ꝓdicatio christi ⁊ aplox fuit iudeis, ꝙ maiori parte inutilis ⁊ infructuosa: non ꝓpter defectū doctrine sed ꝓpter impedimētū sue malicie. h Qui ꝛo in terrā bonam seminatus ē hic ē ꝙ xbū dei audit. fideliter ⁊ deuote. i Et intelligit. qz ralib⁹ datur intellect⁹ sacre scripture. k Et fructū affert. ad implendo opere. l Aliud qdē centesimū ⁊c. sicut supra expositū ē. Per hāc aūt quartā ꝓtem seminis que cadens in terrā bonā fecit fructuz ſm triplicē xtis gradū intelligit predicatio christi et aplox ejus ad illos iudeos q̄ cā fideliter ⁊ deuote receperūt ⁊ in fide remanserunt. m Aliam parabolā. Hic ponitur secda parabola in qua describit status ecclie sequēs imediate post mortem xpi ⁊ aplox: qz diabolus inuidit fidei seminate in coꝛdib⁹ fideliū: ⁊ ideo inter fideles cōmouit alios ad pfidiā hereses: quasi seminās ҁianiam in medio tritici ad ipi⁹ destructionē: ⁊ hē quod dicitur: n Sisle factū ē regnū celoꝝ. i. stat⁹ ecclie militātis. o Homini q̄ ⁊c. Homo iste xps est. Ager aūt ecclia laboze ⁊ sāguine xpi exculta. Bonum semē ē sācta doctrina ⁊ fides catholica. p Cū aūtē dormirēt ⁊c. post dormitionē xpi et aplox ꝙ mortem istas hereses inter fideles seminauit diabolus ꝓ maiori ꝑte: qz etiam alique hereses viuētib⁹ aplis fuerūt seminate: vt ptz in epīs Pauli. ⁊. j. canonica Joh. ij. ca. Nūc antichristi multi facti sunt. Sequit: Ex nobis ꝓdierūt: sed nō erāt ex nobis. q Cū aūt creuisset herba ⁊ fructū fecisset ⁊c. qz cū fides catholica ꝙ orbē inciꝑet multiplicari: tunc hereses que primo latuerāt manifeste apparuerūt in ꝑsecutione fideliū. r Accedentes aūt serui patrisfamilias dixerūt ei. serui isti sūt patres antiqui: q̄ fuerūt in primitiua ecclia: qui admirantes pfidiā heresis insurgētē: ad deū accesserūt ꝙ oratione ingrentes vnde talis pfidia oriꝛet: qbus fuit diuinitus reuelatū: qꝛ hoc erat ex diaboli ope deo ꝓmittēte: et hoc vt stabilitas fideliū ꝓbaret. Unde sequit: s Inimic⁹ hō. i. diabol⁹. Hoc fecit. t Serui aūt dixerūt. i. facti patres ꝙ oratione diuinū ꝓfectū. v Vis imus et colligimus. separando eos a cōmunitate ecclie ꝙ excōmunicationē ⁊ tandē dimittendo iusticie seculari exterminādos per mortem. Et ait non. x Ne forte colligētes ⁊c. Ex quo patet qꝛ dñs non vult hereticos ꝓmitti vinere absolute: ſ in casu tm. i. qñ non possunt separari a fidelib⁹ sine periculo fideliuz

† Dan.4.8

† De elec.ij de vitanda

† 21.q.4. quamus. 24.q.3.no/randum.

auellere tur: tristiciq̄ qō futurum erat eradicaref. Vel ne
cesse est vt mali pmixti sint bonis per quos exerceāt. Vel
quoz comparatione nitant ad melius: quibus sublatis
altitudo charitatis marcescit qō est eradicari. Vbi pa
tienter tolerādi sunt mali: vbi aliqui inueniunt quib⁹
adiuuēt boni. Aug⁹. Multitu
do non est excōmunicāda: nec ēn
ceps populi. a Sinite. Mouet
1.Cor.5.b detur cōtrariū illi apīco. Auer
te malum ex vobis. Sed sicut in
lolium t triticū q̄diu herba ē pa
rū distat: ita monet oēs ne de am
biguo iudicem⁹: qō oēs in die iu
dicij non suspiciose: sed manifeste
dānabit. In parabolis iusticiam
meditemur. In iudicādo iusticiā
nō negligamus. b Et in tēpo
re. Qui ignaminiter tulit p iusti
ciam digna retribuit: discrete enī
sunt virtutes: sed non cōtrarie.
c Et alli. In hac vita non est al
ligatio: alioquin nō tot ab errore
resipiscerēt. d Simile ē regnū.
Regnū celoz predicatio est euan
gelij: de qua alibi: Auferet a vo
Mat.21.d bis regnum dei: t dabitur gēti fa
cienti fructuz ei⁹. Vel noticia scri
pturarum. e Grano sinapis.
Grano sinapis comparat pro fer
uore fidei: quia dicunt venena ex
pellere. i. ofa dogmata prauitat⁹.
Potest in grano sinapis humi
litas dñice incarnatiōis intelligi.
Quo accepto homo misit in hor
tum suū: quia corpus crucifixi sal
uatoris accipiēs ioseph in horto
sepeliuit. Expandit ramos in ḡb⁹
volucres celi requiescent: quia p̄
dicatores dispersit in mundum in
quorū dict⁹ t ꝓsolationibus fide
les ab huius vite fatigatiōe respi
rarent. f Cū autē crene. Toto
mūdo vel in animo singulorum:
q̄ nemo repēte pfect⁹. Creuerit
et factū est in arborē: q̄ surrexit t
ascēdit in celū. Vel creuit. i. menti
bus hoīm quāte sit virtutis inno
tuerit. Cetera apparent olera que
cito crescunt et corruunt: nō viui
da: sed marcida illa nō olus: ſz ar
bor: fit vbi folia cū fructu: t in ei⁹
diuersis sentētijs spūales discūt.
g Merib⁹. Jd ē dogmatib⁹ phi
losophoz q̄ cito crescūt t corrūpūt
nil vitale pmittentia. h In fa
rine sa. Ut spūs: anima et corp⁹ i
vnū redacta non discrepēt iter se.
Vel tres anime virtutes i vnū re
digūtur: vt in rōne possideamus
prudentiā: in ira odiū vitioū: in
cupiditate desideriū ẋtutuz. Vel
mulier ecclia fidē hoīm farine tri
bus satis miscet credulitati patr⁹
t filij t spūssancti. Cūctz in vnum
fuerit fermētatū: nō nos ad tripli
cem deum: sed vnius deitatis noticiam perducit: q̄ non
est diuersa natura in singulis. Satum est genus mēsu
re iuxta morem palestinoz⁹ modium t dimidiū capiēs.
Possunt in satis tribus illi dominici seminis fructus
intelligi: tricesimus ſz sexagesimus t centesimus: id est
cōiugatoū: cōtinentium: t virginum. Vel sata tria gene
ra hominū: noe: daniel: t iob. Donec fer. tē. Tādiu
charitas in mente recondita crescere debet: donec men
tem totam in sui perfectionem commutet: vt nihil preter
deum diligat vel recolat: quod hic incipitur: in alia vita
perficitur. k In parabolis ad turbas. Quia quic
quid ibi dicitur de exercitu israel et omnia signa: occulta
sunt sacramenta.

Thesauro

et hoc cōtingit duplici de causa. Una quando non bene cognoscū
tur nec bene distinguuntur a fidelibus. Alia quando habent tan
tos defensores q̄ si contra eos procedatur: maius periculz in ec
clesia probabiliter timetur: vt scismatis vel interfectionis fidelū
a fautoribus hereticoruz. tunc enim permittendi sunt propter ma
ius periculum euitandum: vbi autem nō
occurrunt ista pericula sūt separandi ab
ecclesia et iusticie seculari relinquendi: vt
exterminentur per mortem ne per eos to
tum corpus ecclesie corrumpat. Sequit:

a Sinite vtraq̄ crescere vsq̄ ad messez
id est vsq̄ ad mundi cōsummationez: qō
duobus modis intelligitur. Uno modo
quia in casu sunt permittendi vt visum ē.
Alio modo quia quātūcunq̄ ecclesia he
reticos persequatur: nunq̄ tamen ab eis
perfecte mundabit vsq̄ ad finem mūdi.

b Et in tēpore messis: id est iudicij.
d Dicā messoribus. i. angelis. d Col
ligite primum zizania t. quia ministerio
angelorum separabunt mali tunc de me
dio iustorum: t mittent in gehennā: vt ha
betur infra eodē ca. e Triticuz. i. fide
les in area huius mundi mihi cōtritos t
flagellatos. Congregate in horreū:
id est in celeste gaudiū. g Aliam pa
rabolam. Hic ponitur tertia parabola i
qua describit ecclesie status sequēs ime
diate surrectionē heresum: quia cōtra he
reses insurgentes dūs in ecclesia fuscita
uit doctores sanctos litteratos: vt sic pos
sent hereticos per rationē t scripturā cō
futare: t ſz primo fuerint humiles t abiec
ti: nā divina dispositione fuerunt postea
exaltati: et maximis p̄cipib⁹ valde cha
ri: vt beatus Silvester Cōstātino: t bea
tus Ambrosi⁹ Theodosio: vt p potestatē
secularem ecclesia ab hereticis purgaret:
t hoc per rationem et scripturaz q̄tū ad
illos qui doctrinam sanctoruz reciperēt.
Vel per potestatem secularē q̄tū ad eos
qui indurati essent: et iste status figurat
per parabolam de grano sinapis: q̄ cū
sit. b Minimuz. in quātitate: tamē est
magnū in virtute: quia crescit ad modoz
arboris. Ut volucres celi tē. sic san
cti predicto modo fuerunt parvuli in hu
militate: sed magni scientia et ẋtute. et
ideo sic diuinitus exaltati q̄ volucres id
est p̄ncipes hui⁹ mūdi alta petentes. Ha
bitabant in ramis eoz̄: id est regebant p
eorum consilium. k Aliā parabolaz.
Hic ponitur quarta parabola in qua de
scribitur status ecclesie sequēs exaltatio
nem p̄dictoz̄ sanctoz̄. et dividit in duas
partes: quia primo ponit parabolam. se
cūdo subiungit hui⁹ parabole v̄itatem
rationē. ibi: Hec omnia tē. Circa primuz
considerandū q̄ p̄ncipibus huius mūdi
p sanctos p̄dictos ad fidei veritatē indu
ctis data est licentia p totuz orbem roma
no imperio subditum predicandi fidē ca
tholicam t ecclesias cōstruēdi: t sic fides
catholica in modico tēpore p totū orbem
vulgata est. t hoc signatur per parabolē
fermenti absc̄oditi in trib⁹ satis farine t fermentātis totū. Tria sa
ta sunt tres ptes orbis: asia: aphrica: europa: que tūc erāt subiecte
romano imperio: vel p toto vel p maiori parte. fermentum autez
pter calorem intrinsecū significat legē euangelicā que ē lex amo
ris. mulier aūt ponēs fermentū in tribus satis p̄dictis: est diligen
tia sanctorum ad fidem catholicā vbiq̄ p̄dicandū. l Hec oia.
Hic consequenter redditur ratio predicte parabole et aliarum. et
dividitur in duo. quia primo ponit dicta ratio. et secundo queritur
cuiusdam parabole p̄dicte interpretatio. ibi: Tūc dimissis turbis.
Ratio autē quare loquebat parabolice turbis supra ē assignata.
t iterū hic alia assignat ſz vt scriptura q̄ hoc p̄dixerat p̄s. lxxvii.
impleret. et patet littera. excepto hoc q̄ dicitur ibi q̄ m Sine
parabolis nō loquebat eis. q̄ nō est intelligendū q̄ nihil loq̄rē
nisi parabolice

Id est

constitutiōe mūdi. Tunc dimissis a
ribus secessit ad electorum cōida: qui digni erant
instrui.
turbis venit i domū: t accesserūt
familiares.
ad eū discipuli ei⁹ dicētes: Edisse
re nob parabolaz ziçanioz agri.
Qui rūdens ait: Qui semiat bo
nū semē: ē filj⁹ hois. Ager aūt est
mūdus. Bonuz v̄o semen: hi sūt
filij regni. Ziçania autez: filij sūt
omnia scandala.
nequaz. Inimicus autem qui se
minauit ea: est diabolus. Messis
v̄o: consūmatio seculi est. Messo
res autem angeli sunt. Sicut er
a ſ eis imūdicia in segete zizania dicit.]
go colliguntur ziçania t igni cō
a filius hominis cōsummabitur.
burunt: sic erit in cōsummatione
a bonos quoz officio vindicta impleb.
seculi. Mittet filius homis ange b
a primo: quia i tribulatōe precedente segabūtur
impij a pijs.
los suos: t cōlligent de regno ei⁹ c
non q̄ fecerūt.
omnia scandala: t eos q̄ faciunt
iniquitatē: t mittēt eos in cami b
nora duplicem penā.
num ignis. Ibi erit fletus et stri c
a q̄uoz vita hic estimat insania.
doz dentiuz. Tūnc iusti fulgebūt f
sine defectu.
sicut sol in regno patris eorum.
quia mystice omnia.
Qui habet aures audiendi audi g
cōuersatio iustoz.
at. Simile est regnum celoz the a+
a thesaur⁹ celeste desideriū est. b ager ē ec
lestis studij disciplina.
saūro abscondito in agrō: quem
q̄ impetrat a gratia dei. dep̄dari desiderat
qui thesaurum publice portat in via.
b qui inuenit hō abscondit: et pre
a incipit ire: cū incipit diligere. omnib⁹ renū
nis renunciat.
gaudio illi⁹ vādit et vendit vni
a cōpetū terrenoz venit ad studiū eternoz.
uersa q̄ habet: t ēmit agrū illuz.
Iterū sile est regnū celoz homini i+
cū sit paup multis laboribus negociatur.
c negociatori quereti bonas mar
a bonos homies cum q̄bus viuat: vel bona pre
cepta: vel bonos intellectus.
garitas. Inuenta autez vna pre k
celestis vite dulcedo: p qua oia vilescunt.
ciosa margarita: abijt et vēdidit
a renunciauit oibus suis t sibiipsis.
b vt comparauit. c terret timore pene quos
premij amore inuitauit.
oia q̄ habuit t emit eam. Iterūz m+
f sile ē regnū celoz sagene misse in
a in mundum. b q̄ que ad veniam vocat om
nis generis homines.
mare: t ex oi genere pisciuz congre
vniuersaliter.
gāti. Quā cū impleta eēt: educē

Dyastice. a tumultuā

Thesauro
rē. Thesaurus
pōt accipi Xp̄s
dei: qui in carne
sp̄i absondit.
Vel scriptura i
ā reposita ē no
tícia saluatoris.
Ut duo testamē
ta in ecclia: p
q̄ intelligentia
oib⁹ renūciat:
vt in octo discā
tur. Terrenis
regnuz celoz si
milat: vt p cog
nita surgat ad
cognita anim⁹
et diligat.
Abscondit.
Ut seruet a ma
lignis spiritib⁹
t laudib⁹ homi
nū. Sic sit opus
in publico: vt i
tētio maneat oc
culta. Mercatori. Be
atitudinē q̄ exuti
sum⁹ culpa primi
homis: debem⁹
eōs intelligendo
recte: t opando
bñ negociari.
Margarita. Bone margari
te lex t pphete.
Una p̄ciosa: sci
entia saluator⁹.
p qua homo vt
Paul⁹ olds my
steriis legis t ob
seruationib⁹ re
nunciauit.
Inuēta aūt.
Jā ē xp̄o q̄ pest
oib⁹ holb⁹: vel
spūali hcepto di
lectoxbo quod
erat apud deuz
penetrata car
nis testudine.
Vel celest⁹ vite
dulcedine p q̄
oia vilescunt.
Sagene mis. Jmplet
mic varieciniz:
Dic.19.c Ecce ego mitto
ad vos piscato
res mstos: post
ḡ audierunt pe
trus t andreas
Iacob⁹ t iobes.
Dut.4.c Sedmini me
ciam vos pisca
tores hoim: con
texerūt sibi sa
genā ex veteri t
nouo testamen
to: t i mare secu
li miserūt q̄ vsq̄
hodie trahit: t
i fluctib⁹ tūdit:
capiēs q̄dā sci
dit bonos t ma
los: ds ad litus

id est

hisi parabolice vt expositū est in principio huius ca. ſz quia
cum hoc aliqua dicebat clare: illa ſz que debebat turba sci
re: aliqua etiā interponebat parabolice: que ſz pertinebāt
ad secretā ecclesie. a Tūc dimissis turbis. Hic ponit iter
pretatio parabole de ziçania i medio tritici seminata. Et no
tat euāgelista locum vbi facta est interpretatio ista dicens:
Tunc dimissis turbis cuz venit in domū. Unde ex hoc etiā
patet q̄ alias parabolas eis ibidem exposuit: ſz nō fiat hic
mentio de aliarū expositiōe parabolaz. Unde dicit Marc.
iij. Seorsum autez discipulis disserebat omnia. Interpetata
est autem parabola p̄dicta a christo sicut superius expolita
est. Et patet vsq̄ ibi: b Mittet filius hominis angelos:
id est christus q̄ iudicabit mundū in forma humana: in qua
iudicat⁹ est coram pilato: sed tūc apparebit in forma glozio
sa. c Et colligent de regno eius omnia scandala: id ē he
reticos qui generāt scandalū in ecclesia. d Et eos q̄ faci
unt iniquitatē: quia non solū damnabunt heretici: ſz etiā
fidem tenētes. habentes tamē opera mala. e Ibi erit fle
tus et stridor dentiū. Jn hoc signatur duplex pena inferni:
vna ex pte mentis scz tristicia vehemēs que signat p fletū:
et alia ex parte corporis que signat p stridorem dentium.
f Tunc iusti fulgebūt. per dotem scz claritatis redūdantis
ex gloria anime ad corpus. g Qui habet aures tē. expo
natur sicut supra expositū est in eodem ca. h Simile ē re
gnum celorū. Hic ponit quinta parabola designans ecclesie
statum sequentē post p̄dictum: quia divulgata fide in orbe
terrarū per predicationē sanctoruz: multi valentes viri et
litterati i doctrinis philosophoruū cōuersi ad fidē catholicā
inceperunt se exercere et suam scientiā zuertere ad utilitatē
et regimen animarū. sicut Aug⁹. et multi alij valentes epi
scopi. et hoc signatur per thesaurum absconditum in agro.
qui ager omnib⁹ venditis emitur vt thesaur⁹ ibidem absco
ditus habeat. Ager enim iste labor est positus in exercitio
vite actiue: t operib⁹ misericordie in regimine ecclesie. The
saurus autem est premiū celeste. Ager autem omnib⁹ vendi
tis emitur vt thesaurus habeat: quia ꝑpter magnitudinez
premij celestis predicti⁹ labor est insipiendus ex charitate
alijs dimissis. vnde dicit Aug⁹. in epistola ad Valeriū: Co
gitet religiosa puerīa nihil esse in hac vita maxime hoc tē
pore difficilius laboriosius periculosi⁹: episcopi aut pbyte
ri aut diaconi officio: ſz apud deū nihil beatius. si eo modo
militetur quo imperator noster iubet. Ad intellectum aūt
huius parabole maiorem sciendum q̄ aliqua sunt que nūq̄
fuerūt in possessione alicuius: vt lapides p̄ciosi in litore mar
t huiusmodi. t talia sunt ipius inuenietis. alia autez sunt q̄
aliquādo fuerūt in possessione alicuius. sed tantū temp⁹ est
elapsum q̄ non est memoria: sicut thesauri antiquit⁹ in ter
ra occultati. t idem iudiciū deberet esse sicut de predictis: ſz
ꝑpter pacem cōmunē hominū. statutū fuit antiquit⁹ vt me
dietas inuentoris esset. t medietas illi⁹ cuius ē ager in quo
inuenit. t ideo hic dicit q̄ ille q̄ inuenit thesaurū vēdit om
nia t emit agrū: vt habeat ius possidēdi totū. Iterū si
mile est regnū celoz. Hic ponit sexta parabola in q̄ declarat
status ecclesie immediate sequens precedentē: quia post statuz
p̄dictum inceperunt aliqui contemptis mundi deliciis diui
tijs t honorib⁹ intēdere vite cōtēplatiue. sicut beat⁹ benedi
ctus t alij sequētes ipm in gradib⁹ diuersis. t statib⁹ religi
onum. Et iste status figurat per margaritā q̄ inuenitur i cō
chilijs maris: quia religio fundat t nutrit in humore deuo
tionis. Ista aūt margarita dicit vna et p̄ciosa. k Una. q̄
homine vnit. actiua autē vita magis dividit. ꝑpter hoc di
citur q̄ martha erat circa multa occupata. maria xpo circa
vnum. Dicitur etiā: l Preciosa. quia vita cōtemplativa
simpliciter t absolute melior est q̄ activa: ſz in casu actiua
sit magis fructifera. ꝑpter quod dicitur Luc. x. Maria op
timam partez elegit tē. Ista aūt margarita venditis oibus
est emenda. in quo designat q̄ ad statuz religionis requirit
relinquere terrena: saltem q̄tum ad ꝑpietatem. t in pticu
lari. Et q̄ iste stat⁹ duraturus⁹ est vsq̄ ad finem mūdi. ideo non
ponitur alia parabola post istam: nisi illa que signat finem
mundi. t hoc declarat cum subdit: m Iterum simile est
regnum celoz. i. status ecclesie militantis. sicut enī nō distin
guunt boni pisces a malis q̄diu sagena est intra aquam: sic
in ecclesia admixti sunt mali cuz bonis: sed in fine mūdi tra
hetur ad litus p apertum iudiciū: quia tunc erūt manifesta
absc̄odita cordiū. t tūc iudicio diuino t ministerio angelo
rum separabunt mali de medio iustoz. t mittent in infernum: vt sic
ecclesia purgata offerat deo patri sine macula et ruga.

trabit.i.ad finē mūdi: vt tunc fiet diuisio. Uñ sequit: Sic erit i cōsūmatiōe seculi. ꝛc. Sagene cōparat ecclīa: vel p̄dicatio cuāgelica: q̄ a principio seculi ad celū trahit.

a Et secus litus. Litus finis seculi: in quo doni ad celū: mali ad tenebras mittētur: in p̄senti enim erant permixti.

b Jdeo omnis scri. Quia intelligitis mysteria q̄ vobis reuelo. ideo facta vos p̄dicatores. Et erit mihi similes i q̄ de thesauro scientie mee noua ꝛ vetera profero: vt vos sitis scriptur. faciat.

c Qui p̄fert de. Uerbū erat p culpa ad infernū delecendere: Nouū ē p ad uentū xp̄i vt p̄uersus i regno viuat: hoc q̄ in cōclusiōe ponit q̄s p̄misit. Dei enī de regni similitudine thesaurū ꝛ bonā margaritā ꝓtulit post de malo cōsultiōe narrauit. nūc ꝓcludēs subiungit: Jdeo o. scri. Ac si apte dicat: Jlle i sacra ecclesia docē est p̄dicator q̄ noua scit ꝓferre de suauitate regni: ꝛ vetusta de terrore supplicij: vt pene terreāt q̄s p̄mia non inuitant.

d Apti sunt scribe. Notarij xp̄i xba ei⁹ signantes in tabulis cordis ꝛ pollent opib⁹ patrisfamilias: ejiciētes de thesauro doctrinaꝫ suaꝫ noua ꝛ vetera: q̄ q̄d i euāgelio p̄dicat: leg⁹ ꝛ ꝓbaꝫ vocibus cōprobant.

e Qui p̄fert de. Uerbū erat ꝓ culpa ad infernū delecendere: Nouū ē p ad uentū xp̄i vt p̄uersus i regno viuat: hoc q̄ in cōclusiōe ponit q̄s p̄misit. Dei enī de regni similitudine thesaurū ꝛ bonā margaritā ꝓtulit post de malo cōsultiōe narrauit. nūc ꝓcludēs subiungit: Jdeo o. scri. Ac si apte dicat: Jlle i sacra ecclesia docē est p̄dicator q̄ noua scit ꝓferre de suauitate regni: ꝛ vetusta de terrore supplicij: vt pene terreāt q̄s p̄mia non inuitant.

f Apti sunt scribe. Notarij xp̄i xba ei⁹ signantes in tabulis cordis ꝛ pollent opib⁹ patrisfamilias: ejiciētes de thesauro doctrinaꝫ suaꝫ noua ꝛ vetera: q̄ q̄d i euāgelio p̄dicat: leg⁹ ꝛ ꝓbaꝫ vocibus cōprobant.

d At mira. Magna cecitas quem xbis ex fact⁹ xp̄m cognoscunt ob generis noticiaꝫ ꝓtē nāt.

e Fabri filius. Non sine re voluit dici faber fabri fill⁹: nō illius quē putāt: q̄s fabri catoris oīm. Sed but⁹ sacri iudei ignari diuine xtut⁹ opa carnalis ꝓpie cōtēplatiōe ꝓtēnāt.

f Nō ne hic est fabri filius. Non ne mater eius dicit maria: et fratres eius iacobus ꝛ ioseph: et simon ꝛ iudas: ꝛ sorores eius nonne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic omnia ista? Et scandalizabantur in eo. Jesus autem dixit eis: Non est propheta sine honore nisi in patria sua: ꝛ in domo sua. Et non fecit ibi virtutes multas ꝓpter incredulitatem illorum.

a Intellexistis. Hic ponit principalis ꝑclusio. Ad ꝫ enī in pabolis p̄dictis p̄scripsus Ecclesius ecclie militātis: vt apli q̄ erāt ipi⁹ fundatores post xpm p sanguinē suū vt. ꝫ. dictū ē. intelligerēt hmōi ꝓcessū. ꝛ ꝫ ē q̄s dicit: Intellexist⁹ hec oīa. q.d. ad vos ptinet itelligere.

b Dicit ei: etiā. nit ill. ideo oīs scriba. i. doctor.

c Doct⁹. i. Irat⁹ ꝛa deo uisp̄irat⁹.

d In regno ce. l. i ecclia militāte.

e Similis ē ho. p̄fam. q: sic̄ paterfamilias habet pascere filios pane corp̄ali: sic iste parulos fideles pane spūali.

f Qui p̄fert de thesauro suo. i. de scīa in corde abscondita.

g Noua ꝛ vetera. i. auctes vel ꝓcessus noui ꝛ veter⁹ testamēti. Et q̄ prz q̄ eṗi q̄ successores sūt aplox debēt habere noticiā vtriusq; testamēti: in cui⁹ signū ponāt mitrā i capite cū duplici cornu.

h Et factum ē. Postq̄ euāgelista descripsit xp̄i mīplex documētū. ꝫ describit ꝓpria doctrinā ei⁹ recipe debētis impedimētus: q: illi de patria sua ꝓpter paupꝛatē generis ei⁹ inuidebāt ꝛ ipm despiciebāt ꝛ in ꝫ irrationabiliter mouebāt: q: dauid q̄ fuit radix ꝛ regū eximi⁹ ꝓpheta⁊ fuit pastor ouiū. ꝛ ideo isti ex malicia sua facti sūt inepti ad recipiēdum doctrinā xp̄i ꝛ ei⁹ miracula: ꝛ ꝫ ē q̄s dicit:

i Cū ꝓsūmasset iesus parabolas istas. docens discipulos suos ꝛ turbas.

k Trāsijt inde ꝛ veniēs i patriā suā. i. in galileā vbi fuerat ꝓcept⁹ ꝛ nutrit⁹. Is fuisset in bethleē nat⁹: vt supra dictum ē.

l Docebat eos i synagogis eox ita vt mirarēt̄ tur. q: nō viderāt cū Ihās discentē nec in lege studentem: ꝓpter q̄s dicebant:

m Uñ huic sapia. i. noticia scriptarū.

n Et xtutes. q.d. nō habet hec a deo vel exercitij studio: Is magis a diabolo: q̄s arguit ex ignobilitate seu infirmitate parentū.

o Nōne ē fabri filius. i. Ioseph q̄ vt dicit erat faber lignari⁹ ꝛ ipse putabat ei⁹ fil⁹ ꝛ vt habet Luc. iij.

p Et fratres ei⁹ iacob⁹ ꝛc. Dicuntur aūt fratres xp̄i: q: erāt ei⁹ cognati germani. non q: essent de maria et ioseph post natiuitatem xp̄i generati vt dicit Eluidius hereticꝰ q̄ dicit mariā eē cognitā a ioseph post natiuitatē xp̄i: sed hoc supra improbatus ē. j. ca. Sequit: q Uñ ꝫ huic oia ista. q.d. si nō habet exercitio vel ex genere. habet ꝫ ex demone. ꝛ ideo sequit:

r Et scandalizabant in eo. attribuentes virtuti demonis q̄s debebat attribui xtuti diuinitatis.

s Jhesus aūt dixit eis non est ꝓpheta ꝛc. q: inuidia magꝫ ē ad patriotas et ad ꝓpinquos q̄ ad extraneos. Cui⁹ ratio ē: q: inuidia est tristicia de excellētia alteri⁹ in q̄tū apprehendit: vt ꝓpriū boni diminutiua. excellētia aūt alicui⁹ distantis multū nō apprehēdit vt ꝓpriū boni diminutiua: ꝓpter q̄ inter artifices ciuitat̄ artis ē magis inuidia: ꝛ eadē rōne iter cōpatriotas. Sequitur:

t Et nō fecit ibi multas xtutes. q: erant indigni. causa subdit:

v Propter incredulitatē eox. nō th nullas q: ibi aliq̄s xtutes fecit: vt nō haberēt excusationez de pctō suo videtes opa diuinitatis i eo.

Exposicio Moraliter.

In illo tpe exīēs iesus ꝛc. Sequit. homel. viij. dicit: Hec lectio expositiōe nō indiget ꝫ āmonitiōe: quā enī veritas p semetipam exposuit. hanc exponere humana fragilitas nō ꝓsumit. ꝛō de alia expositione tacto trāsiēs ad illud q̄d saluator exponēdum reliq̄t sequitur.

k Et facit quidem aliud cen. ꝛc. p q̄d saluator ostendit triplicē gradū i xtute: vtpote i xtute castitatis ꝛp fructū cētesimū gradū castitat⁹ ꝛginalis. p sexagesimū graduz castitatis vidualis. ꝛ p triesimū gradū castitatis ꝓiugalis: ꝛ sic posset triplex gradus i alijs xtutibus assignari.

l Alia pabolā ꝛc. l. de ciçania semīata i medio tritici. ꝛ de ista p̄t dici sicut de p̄cedēti q̄m ipaꝫ exponit saluator sicut ꝛ p̄mā. ꝛ in ꝫ capto: iterpositis tñ duab⁹ alijs parabolis. ꝛ ideo de alia expositiōe ptranseo: excepto eo q̄d saluator inexpositū dimisit scz.

o Cū aūt domirēt hoīes. ꝫ aūt domitio superiox negligētiā significat circa custodiā gregis sui ꝛ sūt negligentia cuiuslibet circa custodiā sue ꝓprie psone: vtriq; enī negligētia explorat diabol⁹ ꝛ ꝫ ad extraneos. Cui⁹ ratio ē: q: inuidia est tristicia de excellētia alteri⁹ in q̄tū apprehendit: vt ꝓpriū boni diminutiua. excellētia aūt alicui⁹ distantis multū nō apprehēdit vt ꝓpriū boni diminutiua: ꝓpter q̄ inter artifices ciuitat̄ artis ē magis inuidia: ꝛ eadē rōne iter cōpatriotas. Sequitur:

t Et nō fecit ibi multas xtutes. q: erant indigni. causa subdit:

v Propter incredulitatē eox. nō th nullas q: ibi aliq̄s xtutes fecit: vt nō haberēt excusationez de pctō suo videtes opa diuinitatis i eo.

Moraliter. Ca. XIII

In illo tpe exīēs iesus ꝛc. Sequit. homel. viij. dicit: Hec lectio expositiōe nō indiget ꝫ āmonitiōe: quā enī veritas p semetipam exposuit. hanc exponere humana fragilitas nō ꝓsumit. ꝛō de alia expositione tacto trāsiēs ad illud q̄d saluator exponēdum reliq̄t scz.

k Et facit quidem aliud cen. ꝛc. p q̄d saluator ostendit triplicē gradū i xtute: vtpote i xtute castitatis ꝛp fructū cētesimū gradū castitat⁹ ꝛginalis. p sexagesimū graduz castitatis vidualis. ꝛ p triesimū gradū castitatis ꝓiugalis: ꝛ sic posset triplex gradus i alijs xtutibus assignari.

l Alia pabolā ꝛc. l. de ciçania semīata i medio tritici. ꝛ de ista p̄t dici sicut de p̄cedēti q̄m ipaꝫ exponit saluator sicut ꝛ p̄mā. ꝛ in ꝫ capto: iterpositis tñ duab⁹ alijs parabolis. ꝛ ideo de alia expositiōe ptranseo: excepto eo q̄d saluator inexpositū dimisit scz.

o Cū aūt domirēt hoīes. ꝫ aūt domitio superiox negligētiā significat circa custodiā gregis sui ꝛ sūt negligentia cuiuslibet circa custodiā sue ꝓprie psone: vtriq; enī negligētiā explorat diabol⁹ ꝛ

ꝛ credere. octau⁹ ꝓfessio pctox. nonus p obediētia in duris et asperis patiētiā amplecti. decim⁹ vt cū obediētia se subdat maiori. vndecimus. q̄rtū vt voluntatem non delectetur implere. duodecimus vt deuz timeat ꝛ memor sit omnium que ꝓcepit.

k Alia pabolā. Sequit: Sike ē reg. ce. fer. ꝛc. Is in scīptura frequēter fermētū accipiat i malo eo q̄ ē corruptiuū tñ ꝫ accipit i bono ꝛ significat charitatē eo q̄ cōtinet calorē sic in ꝓncipio bui⁹ opis dixi de leone q̄. ꝓ vorācitatē diabolus significat et ꝓ q̄ ꝑfātā xpm. p tria ꝛo sata significant tres regule religionis ioh̄. i. regula bti Aug⁹. ꝛ regula bti Bñdicti. ꝛ regla bti Fräcisci. q̄ fundāt i p̄fectiōe charitatis et ex ea⁊ doctria inducūt ad charitatē tot⁹ orbis. Mulier ät absc̄ōdēs ꝫ fermētū i trib⁹ sat. ē diuina sapia q̄ quā oia suauiter disponūt.

b Sile ē regnū celox ꝛc. ab. i agro ꝛc. thesaur⁹ iste sapia ē de q̄ ꝛc Sapie. vij. Infinit⁹ eni thesaur⁹ ē hom̄ ꝛc. Ager ät ē sacra scriptura sub sensu lr̄ali sensus mysticos habēs absc̄ōditos tāq̄ thesaurū ꝓ cuiꝰ quē inuenit q̄ sollicite eā studet ꝛ deuote. ꝛ sic pro isto thesauro vēdit oia q̄ habet: q: i ei⁹ cōp̄atiōe ea pulpendit. Sapie. vij. Et ꝓposui illā regnis ꝛ sedib⁹ ꝛ diuitias nihil ē dixi in cō paratiōe illi⁹ ꝛc.

c Iterū sile ē regnū celox hoi negociatori

Glo.ordi.

a In illo tpe audiuit hero. Lucas vero ita: Audiuit hero. ꝛc. omnia que fiebant ab eo: ꝛ hesitabat eo q̄ dicerentur a quibusdam q̄ Johānes surrexit a mortuis: et ideo virtutes operanꝫ i eo. ꝛ Herodes ei tenuit iohannē ꝛ alligauit euz: ꝛ posuit in carcerem propter herodiadez

a ꝫ gentilis populi.

vxorem fratr̄ sui. Dicebat enim

a ꝫ frarre adhuc viuente: mortuo enim non prohibebat lex.

illi iohannes: Nō licet tibi habere eā. Et volens eū occidere timebāt. Die āt natalis herodis saltauit filia herodiadis in medio: ꝛ placuit herodi. Unde cum iuramēto pollicitus ē ei dare quod

a In illo tpe audiuit hero. Lucas vero ita: Audiuit hero. ꝛc. omnia que fiebant ab eo: ꝛ hesitabat eo q̄ dicerentur a quibusdam q̄ Johānes surrexit a mortuis: et ideo virtutes operanꝫ i eo. ꝛ Herodes ei tenuit iohannē ꝛ alligauit euz: ꝛ posuit in carcerem propter herodiadez

a ꝫ gentilis populi.

vxorem fratr̄ sui. Dicebat enim

a ꝫ frarre adhuc viuente: mortuo enim non prohibebat lex.

illi iohannes: Nō licet tibi habere eā. Et volens eū occidere timebāt. Die āt natalis herodis saltauit filia herodiadis in medio: ꝛ placuit herodi. Unde cum iuramēto pollicitus ē ei dare quod

Nico. de lyra Ca. XIIII

a In illo. Posita ꝓmulgatiōe euāgelij ꝑ parabolica. hic ponit bui⁹ ꝓmulgationis cōfirmatio. ꝛ hoc ex duobus. ꝓmo ex fama nominis. secundo ex eius miraculis. ibi: Quod cum audisset iesus. Prima in duas. quia primo ostendit famam ipius chr̄i. secundo ex hoc incidentaliter narrat mortem iohannis. ibi: Herodes enim. Circa ꝓmū aduertendum q̄ miracula christi fuerūt intāt̄ tum euidentia q̄ nō solum fama eius fuit ĩter vulgares homines: sed inter magnas ꝑsonas ꝛ ꝓncipes. ꝛ hoc ē q̄d dicit:

b Audiuit herodes tetra. ꝛc. dicit ät tetrarcha q: habebat quartaꝫ partē regni tu dee. Mortuo eni herode ascalonita q̄ interfecit innocētes: diuisū est regnū ei⁹ i duas medietates: ita q̄ Archelaus fili⁹ ei⁹ habuit medietatē: vt supra dictuz ē. ij. ca. Alia aūt medietas diuisa fuit in duas partes. ꝛ vna data est herodi: ꝛ altera philippo: qui erant iuniores. ꝛ ideo dicitur tetrarcha a quarta ꝑte regni. a tetras q̄ ē quattuor ꝛ archos quod est princeps: quia principabat in quarta parte: nō tamen dicebat rex: q: romani abstulerāt a iudeis nomen regiū ad frāgēdum eoꝝ superbiam. Unde dixerunt coraꝫ pilato Joh. xix. Non habemus regem nisi cesarem. Sequit:

c Hic est iohānes baptista ꝛc. Opinio enim omniū loquentiū de immortalitate anime et resurrectione fuit: q̄ post resurrectionem homo sit excellentioris virtutis ante. ꝛ ideo lz iohannes baptista in vita sua non fecisset miracula. iste tamen herodes credens eum surrexisse a mortuis asserebat eum facere miracula.

d Herodes enim. quia fecerat mentionē de morte iohannis. ideo hic incidentaliter ostendit modum mortis. ꝛ diuidit tur in duas. quia primo ostendit interfectionis eius causam. ꝛ secundo modum ꝛ ordinem. ibi: Die autem natalis. Causa autez fuit ista: quia herodias que fuit filia aristoboli ꝛ sororis herodis agrippe et neptis huius herodis ꝛ philippi fratris sui: fm q̄ dicit Josephus ꝛ magister in historijs fuit coniuncta matrimonialiter philippo fratri herodis: quia hoc erat licitū fm legem. Ipsam autem adamauit herodes amore illicito. ꝛ ideo eam abstulit fraudulenter fratri suo. de uolūtate tñ ipius herodiadis. ꝛ hoc erat ei illicitū vt viuente ei⁹ fratre haberet eius vxorē. Johānes aūt vir sanct⁹ ꝛ iustus de hoc arguebat herodem: ꝓpter q̄s ab eodē captus est ꝛ incarceratus: q: non audebat eum interficere ne seditionem populi excitaret ꝛtra scz. q: omnes reputabant iohannē sanctum ꝓpheta.

e Die autem natalis. Hic ponitur modus mortis ipius. Herodias eni timens ne ad predicatiōes iohannis herodes peniteret ꝛ ipam fratri redderet: ꝛ per consequēs cum priori marito a quo recesserat cuz periculo remaneret. ideo excogitauit modū quō interficeret iohānes ablq̄ seditiōe populi: et eiusdem doli herodes conscius fuit: vt videbit: ꝛ hoc ē q̄d dicit: Die aūt natalis. ista erat consuetudo apud antiquos q̄ principes solennizabant diem sue natiuitatis: ꝛ diem etiaz natalis imperij sui: in quo scz coronabant. In illo ergo festo:

f Saltauit filia herodiadis. i. triumphauit. ꝛ hoc fuit ex dispositione matr̄ ꝛ ipius herodis.

g Et cum iuramento. promisit ei dare quod peteret.

a Contristatus. Ut discubentib⁹ videbatur. Talis quippe erat tristicia herodis ꝗlis pnia videlicet pharaonis. b Et decolla. Minutus est Johānes capite: exaltatus ē in cruce christus: qz illius fama decreuit: istius creuit. vnde: Illum oportet crescere me autem minui. Jn truncato capite Johānis ostenduñ iudei christū (qui est caput omniū

Job.3.d

Moralit

ppheta rū) perdidisse. Moralit. Mors Johānis finē significat legis: qna finita meritomigratur ad christum qui ē finis legis ad iusticiā omni credēti. c Et sepelierūt. Johānes apud macherōta sepultus est. Narrat Josephus vincū Johannē in castellū macherontā addūctum: ibi ꝙ truncatū. Et ecclesiastica historia sepultum eū in sebaste vbe palestine q̄ quōdā samaria dicta fuerat: ꝛ a tēpore Juliani ꝑncipis paganos imitendes christianis: ꝙ sepulchrū eius pia sollicitudine frequentabant: inuasisse monumentū: ossa dispersisse per campos: ꝛ rursū collecta igne cremasse ac denuo dispersisse. Jf fuerunt tunc tēporis ibidem de hierosolymis monachi qui mixti paganis ossa legētes: matrimā eorum partem congregauerūt: et ad patrem suum hierosolymā detulerunt: at ille misit ea beato Anastasio alexādrie episcopo: ibi ꝙ seruata vsqz a tempore Theophili eiusdem vbis episcopi. Johānes figurā legis tenet: Herodes significat populū iudaicum qui sibi velut vxorem gentilis populi de eodem parente progeniti sociauit infidelitatem. Quod quia vetat Johānes tanꝙ lex clausa tenetur: ꝛ vocem dare non permittitur. Ad vltimū in natali herodis: id est in expletione naturalis voluptatis saltat filia: id ē exultat ꝑuana voluntas ex infidelitate orta. Et postulat addi ad delitias suas caput Johānis: id ē auferri christū de intellectu legis: et per filiam deferē matri: quia per ꝑauam voluntatem satis fit infidelitati. Quo facto discipuli Johannis: id est auditores legis corpus Johānis sepelierunt. i. carnales in se obseruantias extinguūt: et sic a lege ad ēuāgelizz venientes: verbi dei auditores solliciti fiunt. d Quod cuz audisset iesus. Postqꝫ apud iudeos lex et ppheta caput perdit ꝛ vocem iesus transit ad desertum ecclesie locū que ante non habebat virū. e Secessit. Non fugit timore: sed secessit parcens inimicis ne homicidiū homicidio iungerent: dans exemplū virande temeritat'. Vel secessit vt ꝓbaret fidez credentium. vñ: Et cū audissent turbe ꝛc. f Pedestres de ciuitatib⁹ ꝛc. Proprio labore vt ardorē mētis ostenderent. Relinquunt ciuitates. i. ꝑistinas conuersationes. Habent voluntatē sed non vires ꝓueniendi. Jdeo iesus obuiam exit et inserit⁹ curat: vt plena fides statim ꝑmium habeat. Ecce quātū delectat deuotione credentium. g Vespere aūt facto. Recedit iesus ꝺ iudea: vadit in desertū turbe sequunt': quib⁹ obuiat ꝛ curat. Hoc non mane vel meridie ꝺ vespere quādo sol iusticie occubuit ꝛ finis mundi appropinquit. h Discipuli. Carnales: ꝛ de futuro miraclo refectiōis ignari: qb⁹ dictū erat:

Ysa.10.a In viā gētiū ne abieritis. Mystice. Fastidiūt iudei gētes recipi ꝛ murāt: qꝫ voce vtik Ysaias. Ecce gētes ꝗs stilla situle. Jtez oēs gentes

Ysa.40.d Ibidem ꝗs nō sint: sic sūt coꝛā eo. Sz dñs p aplos reficere decreuit. vñ sequit: Jesus aūt ꝛc. i Dimitte turbas. Diu ē ꝙ idola sequt: ideoqꝫ nō ē a nob⁹ pascenda pane vbi dei. Dimittet ꝛc. Jdis Marc⁹ ꝛ Lucas ꝓsentiūt ꝺ ptermis

Job.6.a so: nō habēt necesse ire. Johānes aut: ꝓspectis turbis dñz ꝗsiisse a philippo tētādo: Unde emem⁹ pa. vt mā. hi. Intelligit ergo discipulos ꝓprius rogasse: vt dimitteret turbas. Post hec xo verba dominū insperisse multitudinē et dixisse philippo: qꝺ Jobes memorat. ꝛ isti pretermittūt. Deinde qꝺ Philippus apud Jobez respōdet: ꝺ Marc⁹ a discipulis esse respōsū cōmemorat: volēs ꝺ itelligi ex ore ceteroꝝ Philippū respōdisse. k Date illi. Prouocat ad dādum vt illis se nō habere testantib⁹ notior sit magnitudo signi: vbi etiā innuit qꝺ eos sūt pascenda ieiuna corda. l Quinqꝫ panes et duos pi. Per q̄nqꝫ panes ꝛ duos pisces totum vetus testamentū signat. Per quinqꝫ panes quinqꝫ libri moysi: qui bene dordeacei: qui cibus ē iumentoꝝ, rudib⁹ eni aspera ꝛ grossa dāda. Ani-

cunqꝫ postulasset ab eo. At illa ꝑ a

a ꝗ timēte ne herodes aliquando cum fratre suo conueniret.

monita a mātre sua: da mihi inquit ꝺ in disco caput iohannis bapti

a ꝗ ve simulatori ostēdit in ꝗ se reū innuit. ꝗ tristi cā ꝓferebat in facie cū lerareturin mente.

ste. †Et ꝓtristāt' ē rex: ꝑpter iusiu b

a ꝗ sub occasione ꝑcatis impi⁹ fuit dum iuramēto scelus exeusat. ꝗ alis iuramentum.

rādū ꝛ ꝑpter eos q̄ pariter recū-

ꝗ ve omnes fierent consortes sceleris.

bebāt: iussit dari. Abiitqꝫ ꝛ decol b

ꝗ in paschalibus diebus.

lauit iohānē in carcere. Et allatū c

est caput eius ī disco: ꝛ datū ē puꝑ

ꝗ vt habeat in potestate linguā que illicitas nuꝑnas arguit.

elle: ꝛ illa attulit mri sue. †Et acce d

dētes discipuli ei⁹ tulerunt coꝛp⁹ e

ei⁹ ꝛ sepelierūt illud: et veniētes c

a ꝗ ds iohānes passus est.

nūciāuerūt iesu. † Qꝺ cū audisset f

iesus secessit inde ī nauiculā in lo g

a ꝗ cum predicatio christi fieret in gentib⁹ multitudo credidit in eum.

cum desertum seoꝛsum. Et cū au- f+

dissent turbe: secute sunt eum pe-

ꝗ ve mentis ardorem ostenderent.

destres de ciuitatibus. Et exiēs

ꝗ amauit.

vidit turbam multam: et miser-

a ꝗ magna retributio laboris eorum.

tus est eis: et curāuit languidos k

eoꝛum. † Uespere aūt facto accesg+

serunt ad eū discipuli eius dicenb

tes: Desertus est locus ꝛ hoꝛa iā m

a ꝗ tanto ꝛpe idolatre fuerunt.

ꝓterijt. Dimitte turbas vt eun

a ꝗ. i. a suis pharisēis mirant sibi escam.

tes in castella emāt sibi escas.

Jesus autez dixit eis: Nō habēt

ꝗ vt aliunde queant cū ego sum ꝑnis.

necesse ire: date illis vos mandu n

care. Respōderunt ei: Nō habe

mus hic nisi q̄nqꝫ panes ꝛ duos

patet qꝺ pauperes sequebātur christum equos nō habentes. Sequitur: k Et curauit languidos eoꝝ: in quo verbo miracula mīta includit: quia nomine languoris intelligitur omnis infirmitas. l Uespere autem facto accesserunt ꝛc. Hic consequenter ponitur secundus miraculum de multiplicatione panis. Dicit ergo: Uespere autez facto: ex quo patet deuotio populi ad christum: quia nec ꝑpter noctem imminentem recedebant ab eo. Sequit: m Et hoza iam ꝓterijt. redcūdi: scilicet ad ꝓpria ꝛ q̄escēdi. Sequit: n Date illis vos mādu care. Joh. vj. dicitur qꝺ petiuit a Philippo: vnde ememus panes: et hoc est verum: quia primo interrogauit eum tentans eum: quia sciebat quid esset facturus: vt ibidem dicitur, et postea dixit illis quod hic ponitur:

Et cum

1.Cor.4.b malis enim homo nō percipit ea que sūt spiritus dei: intus tamen latet medulla suauissimi sensus. Per duos pisces ꝓphete ꝛ psalmi. vnde ꝛ post re-

Luc.24.f surrectionē ait: Que scripta sūt i lege et prophetis ꝛ psalmis de me. Discubuere autem alij quinquageni. alij centeni. Diuersi discubitus: diuersi sunt ecclesiarum conuentus qui vnam faciunt catholicam. Jubilei requies q̄nquageny mysterio ꝓtinenꝫ. Quinquagenarius enī bis ductus centū facit: qz ꝓius a malis actib⁹ quiescitur vt post ala plenius quiescat in cogitatione. Quidā igit' q̄nquageni: qz q̄dā sunt q̄ a malis actibus habēt requiē. Quidā centeni: qz sunt qui a malis actibus ꝛ ꝓauis cogitationib⁹ habent requiem mētis. a Acceptis q̄nqꝫ ꝛc. Accepit q̄nqꝫ panes: nō nouos creauit: qz veniens i carne nō alia q̄ ꝑdicta erant ꝑdicauit ꝛ ope impleuit.

b Benedixit ꝛc. Cum aperiens sensum vt intelligerent scripturas: dono interne suauitatis multiplicauit. Fregit cuz mysteria legis in medium protulit. c Reliquias ꝛc. Secretiora q̄ a rudibus capi nequēnt: non sūt negligēter habēda: ꝛ a duodecim aplis qui ꝙ cophinos. xij. significant: et ab eoꝝ successorib⁹ diligenter inqrenda. Cophinis seruilia opera gerunt: et de⁹ infirma mundi elegit vt confundat fortia. d Quinqꝫ milia. Pro q̄nqꝫ sensibus coꝛporis: bi sunt q̄ in seculari habitu exterioꝛib⁹ recte vti nouerunt. Ibi quinqꝫ panibus. i. legalibus ꝑceptis adhuc necesse ē vt instituant. Uā q̄ mundo integre renūciant: ꝛtuoꝛ milia sunt: ꝛ septem panibus. i. euangelica ꝓfectione sublimes ꝛ ꝙuali gra reficiunt. Qꝺ alibi narrat ꝺ miraculū

Joh.6.a panū scriptur⁹ Jobes ꝓmisit: qz ꝓrimum erat pasca dies festus iudeoꝝ. Matthe⁹ xo ꝛ Marc⁹ hoc

Dar.6.b moꝛ occiso Johāne cōmemoꝛāt factū. Unde colligit Jobem iminente eadē festinitate fuisse decollatū: et anno sequēte cū denuo pasca rediret: mysteriū ꝓtracte passionis esse completuꝫ. e Exceptis mulie. Seruus fragilis ꝛ minoꝛ etas sūt numero indigni. Significat infirmos i fide nōdum idoneos pugne. f Et statim. Quia vt ait Jobes vēturi erāt vt facerēt eū regē q̄ miraculū panū viderant:

Joh.6.b quos fugit. docēs nos fugere de bonis nr̄is fauoꝛem. Crucifixoꝛib⁹ xo ꝓmpt⁹ occurrit: vt paratus sim⁹ ad aduersa cauri ad blāda: ꝓ quibus ne nos emolliāt oꝛem⁹. g Precedere trās. Quo ꝑcede

Dar.6.f rent Marc⁹ ostendit ad bethsaidam que est in galilea: ciuitas Andree et Petri ꝛ Philippi ꝓpe stagnum geneçareth qꝺ sz et mare galilee. Sz et tyberiadis a ciuitate tyberiade. Sed quō dicit Marc⁹ pacto miraculo panū isse ad bethsaidā: cuz Lucas dicat ꝺ ipm factū esse in loc' bethsaide? Sz Lucas aut in desertis locis nō vicinis ciuitati tū principibus ad eā. Marc⁹ de ipis ꝓfinibus ciuitatis. Uñ Lucas nō dicit i desertuz locum q̄ bethsaida: sed qui est bethsaide. Johānes autem dicit manducasse panē iuxta tyberiadē: et inde discipulos venisse trans mare in capharnaū que ambe sunt ciuitates in galilea. b Ascendit. Pauit turbā vt deus: ascedit orare vt homo. Non q̄ oīa non habēs i potestate: sed vt formā hominis impleret. Jn hoc officium pietatis est: sequit insigne potestatis miraculum. c Uespere aūt. Merito dicit hec tēpestas esse in vespere: quia dum ecclesia in tribulatione ē: dicit esse quasi in nocte: ꝛ sol iusticie se abscondisse videt. k Nauicula autez. Nauis in medio mari: solus iesus in terra: quia aliquando ita ē ecclesia non modo afflicta sed ꝛ fedata vt ꝓrsus videatur derelicta a deo: sed deus eam non relinquit. vnde Marcus ait: Vidit eos laborantes remigādo. Et si non ꝑsens: et si differt: tamen videt et corroborat. l Quarta āt. Tota nocte periclitant'. quia cum se homo cōsiderat nihil inuenit nisi tenebras angustiarū ꝛ estus hostium. Sed quarta vigilia dominus venit: id ē tam diluculo cum mentē ad ꝓsidium dei erigit ꝗs inter tenebras ortum luciferi videt qui diem nūciat. Lucifer ad ꝓius tres horas noctis: id est totā vigiliam matutinā illuminat. adest dominus qui sopitis periculis ꝓgredit. m Uenit ad eos ꝛc. Marcus ait: volens ꝓterire eos: ꝓ quibus tamē liberandis venit. Quod fit vt ad horā turbari: sed moꝛ liberati ampli⁹ stupebāt et gratias agant: qꝺ idem sepe fit in passionibus sanctoꝝ. n Et videntes ꝛc. Quia sepe fit vt cū aliqua subito diuine tribulationis oritur sedatio: non statim credatur vera liberatio. Jdeoqꝫ permanente ꝓiori formidine intensa ad liberationem dirigitur oratio.

ꝗ legis intellectū ad me referte.

pisces. Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cuz iussisset turbam a

ꝗ studio cōtinēcie calcara carne.

a discūbere sup fenū: acceptis q̄nqꝫ panibus et duobus piscib⁹ aspi- b

a ꝗ ve nos surſū habere corda doceret. ꝺ ꝗ intelligi non in eoꝛ diuinerentur.

b ciēns in celuz benedixit ꝛ frēgit: c

a ꝗ ꝓius aplis dederat sensū vt intelligerēt scripturas ꝺ ꝙ mysteriū aplozꝝ alijs exponunt.

et dēdit discipulis panes: discia

a ꝗ intellexerūt. ꝗ edēt pauperes ꝛ saturabūt.

puli autē turbis. Et mānducaue c

rūt omnes et saturati sunt. Et tu

lerūt reliquias: duodecim cophinos fragmentoꝝ plenos. Manb

ducātiū autem fuit numer⁹ q̄nqꝫ c

milia viroꝝ: exceptis mulierib⁹ ꝛ d

paruulis. †Et statim compulit di ꝺ+

scipulos ascēdere in nauiculam: e

et ꝓcedere eum trans frētū do- f

nec dimitteret turbas. †Et dimiſ †

ꝗ sic ꝺ bū oīa mēte surſum a terrenis eleuat.

sa turba ascendit in montē solus g

a ꝗ nō ꝓ se sed ꝓ nobis. b ꝗ nocte tribulatiōis appropinquāte dissimulat opem ferre.

oꝛare. Uespere autē facto: solus h

a ꝺ bū iesus abierat. ꝗ significat labores ecclesie in hoc seculo dum tendit ad patriam.

erat ibi. Nauicula autē in medio ꝛ+

mari iactabatur fluctibus. Erat

a ꝗ malozū spirituū flatus.

enim contrarius ventus. †Quar f+

ta autem vigilia noctis venit ad g

ꝗ er si pondus carnis habēs. ꝗ comprimēs prēsuras secuti.

eos ambulās supra mare. Et vi- b

dentes eum supra mare ambulā

tem: turbati sunt dicentes: quia i

a ꝗ magni timoris iudicium est confusus clamoꝛ et incerta voꝛ.

fantasma est. Et ꝓ timoꝛe cla- k

ꝗ qz ꝓpe est oibus timentibus eum.

mauerūt: statimqꝫ iesus locutus

a ꝗ contra desperationem.

est eis dicens: Hābete fiduciam:

tur tentationibus. Sequitur: f Quarta autem vigilia noctis. Ista erat cōsuetudo antiquoꝝ in exercitibus qꝺ noꝛ in quattuoꝛ partes diuidebatur: et in qualibet parte diuersi milites sibi succedentes vigilabant ad custodiam exercitus. quarta ergo vigilia est vltima pars noctis. Ex ꝗ ptz qꝺ in trib⁹ ꝓtib⁹ ꝓcedētib⁹ ī piculo fuerāt. g Uenit ad eos ambulās supra mare. ex piculo eni ꝓcedēti lōgo mag' desiderabāt adnē tū xpi. h Et vi. cū su. ma. am. ttit. sūr. ꝓt visionē insolitā. i Putauerūt: qz fantasma ē. i. apparitio rei nō existētis. k Et ꝓ timo. cla. ne esset apparitio alicui⁹ spūs maligni nocē volēt'. ꝛ isto iesus assecurauit eos dicēs: Ego sū. Sequitur:

Respōdēs

Ego sū

a Ego sū. Nō supponit q̄ sit ex voce sibi nota poterāt eū cognoscere. Vel quia
Exo.3.b ipe ē q̄ dixit: Qui ē missit me ad vos.
b Dñe si tu es. Si tu es ille liberator: iube me venire ad tuā imitatiōes superā
do pressuras.
c Et detēdēs.
De humano desperans adiutorio: mēte calcas pressuras vt ie
sus sit cōformis.
d Ambulabat sup. Ecce bō super aq̄s ambulat. Me ꝯ dubi
tes rpm verum corp⁹ cē: q: sup aquas ambulauit. Sup mare ambulare fecit: vt ostēdat diuinā ptātes. Vergi facit: ne infirmitatem obliuiscat: ne puter se equalem deo: et ne superbiat.
e Et cū ce. nō. Paululū relinquit tentationi vt augeat fidē. Vt enī credidit se eius imperio posse fluctib⁹ sustentari: sic dum mergit posse ei⁹ virtute saluari.
f Cessauit ventus. In quocunq; de⁹ p gratiaz adest mox vniuersa bella quiescunt. g Et adorauerūt nō. Viso signo filiū dei confitentur cur ergo Arri⁹ creaturā cē predicat: h In terrā ge. Alleg. Genesar interpta tur ox⁹ principium. per typuz ē apl̄oz nauis i telligēdū ē eccle siā de psecutiōibus liberataz a dño duci ad litus. i. quietem: vbi paradisi restituetur beredi tas: et pme stole iocunditas.
i Fimbriaz nō. id ē minimū mādatū: vl caro qua ad verbū dei venim⁹: quā q̄ credēdo tāgit ab oi morbo impietatis sanat. k Et ex veste fimbria: ita ex ipō virt⁹ spūssancti: q̄ apl̄is data salutez bis qui tangūt ministrat. l Ca. XV
Tunc accesserūt. Moises genesar min⁹ docti credūt ꝙ q̄ sapientes videt ad pugnam venunt. l Non enim lauant man⁹. Intus nihil arguūt qui intus liuore polluti sunt. In vanum q̄dē sua baptismata fuāt: q̄ suoz cordiū et corpoz sordes abluere negligunt.

a Rndēs aūt petr⁹ nō. int⁹tū desiderabat societatē xp̄i q̄ nolebat expectare adue
tū eius vsq; ad nauē: ꝙ volebat occurrere supra aquā: oblit⁹ p amore xp̄i aq̄ pericu
lū. et ī b apparuit mai⁹ miraculū: q: nō sol⁹ xp̄s xp̄ute diuinitat⁹ supra aq̄s ambula
uit: ꝙ etiā petr⁹ eadē xp̄ute ad ipm venit. b Videns vo ventū validū timuit. per
missus ē aūt petr⁹ ex timore submergi: vt cognosceret ꝓpria fragilitatē. sicut ex lua
saluatiōe cognouit xp̄i diuinitatē. Seqt: c Mō. odisse fidei
nō. in b enī apparuit quitas fidei in petro: q: ex q̄ ad p̄ceptū
dei sup aq̄s ingressus ambulauerat. de vēto ꝛtrario timere nō
debebat. d Et cū ascē. nō. In b ostēdit se xp̄s dominum
aeris. sicut ī deambulatiōe sup aq̄s ostēderat se dñm mar⁹
e Qui aūt in na. nō. adoratiōe scz latriq̄ soli deo debet.
f Dicētes: vere filius dei es. Dicitur vere. i. nō metaphorice:
nec p adoptionē sicut sācti: ꝙ ꝓprie ex eiusdem nature.
g Et cū trāsfretassent. Hic ponit quartū miraculū de curatione infirmitat⁹ ad tactū sue vestis. boies enī terre geraze
noz pt⁹ cognouerāt eū miracula facientē et demones eycientē: vt habet. ī. vitā. ca. ī. isto videtes eū cognouerūt et adduxerūt ad eū oēs infirmos illi⁹ regiōis sciētes q̄ poterat eos
curare: et q: nō poterāt p̄ multitudine eum tāgere. ideo:
h Rogabāt eū vt vel fimbriā vestimēti ei⁹ tāgerēt. Ponabat enī xp̄s vestimētū factū ad modū iudeoz q̄b⁹ erat precep
tum vt ī angulis palliox fimbrias inserrēt: vt. ē. habituz
ē. ix. ca. ī. illa erat ꝙs vestimēti q̄ poterat facili⁹ tāgi. Seqt:
i Et quicunq; tetigerūt salui facti sunt. i. corpe et mente: q: illos quos xp̄s sanabat corpe sanabat et mēte. Fm q̄ dr Job.
vij. torū bolem saluum fecit in sabbato. Ca. XIIII

Mozaliter. Intrachat. Seqt: c Hic e Johes
bap. ipe sur. a mor. nō. Oēs credētes resurrectiōez mortuoz
dicerūt eos fore maiozis xp̄ti. post resurrectiōez q̄ añ. per
q̄ moraliter significat q: resurgētes de morte culpe maioza
xp̄ti opa debēt facere q̄ añ vt sic ostēdāt se deo gratos de
sua resurrectiōe. d Dicebāt illi iobes nō. nō omittens dicere veritatē ꝓpt̄ ꝓtrez herodis nec ꝓpter insidiationē herodiadis. et ī b dedit exemplū p̄dicatorib⁹ euangelij vt ꝓpter talia nō omittāt ꝓstāriā veritatē p̄dicādi. e Die aūt natalis nō. p b q: in quinto iobes p̄cipit decollari ad saltatricis petitiōez a sue mālis adultere monitionē. ostendit q: multa mala fiūt ꝓpt̄ crapulā et multiez malitiā. Eccl. xix. Vinus et mulieres apostatare faciūt etiā sapientes. f Q̄ cū audiss. iesus nō. ꝓpt timorē herodis ꝙ vt ostēderet q: aliq̄n dādus est
ire loc⁹ et ꝓdescēdēs fidelib⁹ infirmis q̄ fugituri erant ꝓsecutionis. g Et cū audissent tur. nō. adhuc populares et
pedestres mag⁹ vadūt ad sermones q̄ diuites et equestres.
h Desp aūt facto. p b ait q: pauit eos corpaliter significat
q: plati et curati debent subditos pascere xbo doctrine et sacramēto eucharistie. vñ et iobes euāgelista describens ꝙ miraculū p̄mittit q: ꝓpe erat pasca iudeoz i q̄ fideles pascunt
eucharistia. d Et ītatim ipulit ie. nō. p ascēsionē ī nauicla significat ꝓmotio ad alia ꝓ curā quā nulli⁹ debet assumere
nisi cōpulsus supioris auctoritate. Heb. v. Nec q̄q̄ assumit
sibi honorē ꝙ vocat⁹ a deo tāq̄ aaron. f Et turba dimissa ascē. nō. sic dixerat Mat. vj. Tu aūt cū oraueris ītra cubiculū tū et clauso ostio ora patrē tuū ī abscōdito. g Naucula aūt ī medio mari nō. i. ecclia turbabat psecutionibus.
h Quarta aūt vigilia noctis nō. ꝓmittit eni suos aliq̄n p
turbari ꝙ nō debellari facies cū tēptatione ꝓuentū vt possint sustinere vt dicit. ī. Cor⁹. x. a Videns aūt petrus. p boc
autē q: timēs cepit submergi repzimit aliquoz ꝓsumptiō
qui ardua petunt in quib⁹ deficiunt. c Qui aūt in naucula erāt venerunt et adorauerunt eū. quilibet eni recipiēs
beneficiū ostēdere se debet esse gratū. g Et cū trāsfretassent nō. p b q: curauit oēs male habētes illi⁹ regionis: signi
ficatur q: p̄dicator⁹ euāgelij debet curare lāguidos spiritualiter medicina p̄dicationis et sancte opationis. vñ dicit hic
q: tangentes fimbriā vestimenti christi fuerūt sanati. tange
re xbo fimbriam vestimenti p̄dicatoris est imitari vestigia sue pfectiōis. Ca. XV
Tunc accesserūt. Supl⁹ posita ē publicatio legis euāgelice inter iudeos. hic
ponit ei⁹ ꝓmulgatio q̄tū ad gētiles. et diuidit ī duas ptes. q: ꝓmo ostēdit
ecclia gētiū legitime fūdata. et scōs synagoga indeoū iuste reprobata. xvi.
ca. Ite ꝓma ī duas. q: ꝓmo fūdat ecclia gentiū i fide. scōo in morib⁹. xviij. ca. Prima ī duas. q: ꝓmo reprobat supstitio indaica i lege. scōo declarat i fide xp̄ti euāgelica. sequēti ca. et tertio ꝛfirmat vtrūq; duplici teste et ī xp̄i trāsfiguratiōe. xvij. ca.
Presens ca. diuidit in tres ptes. q: ꝓmo recedit a iudeis cōfutato pr⁹ erroze eoz⁹.
scōo trāsit ad gētiles cōmēdato ī eis fidei amore. ibi: Egressus inde tertio reuertit
ad iudeos collato eis ampliori munere. ibi: Et cū trānsisset. Hoc autē factū est vt per
xp̄i facta ostenderet nobis q̄d futurū esset in eccla: quia in aduētu xp̄i iudei ꝓmotion pte sunt excecati et gentiū ꝓpa illuminati: ꝙ iterū xp̄s ī fine reuertet ad iudeos
q̄ conuertēt

a Manare et vos. Si vos mādata dei ꝓtēnitis ꝓpter traditiones hoim ꝛre arguitis discipulos q̄ mādata hoim dimittūt:
vt scita dei custodiāt. b Illos aūt di. Ezā aūt traditio ꝓtraria est. hoc filios dicere parentib⁹ cōpellitis: q̄b⁹ deo oblatus
erat in mos cōsumo cibos: tibiq; ꝓdest o pater vt munera cōsecrata comedere. Vel q̄ deo offero tibi
ipsi ꝓdest. c Impietatē ꝙ nōie pietatis inducēt: q̄ docent q̄ oblatio dñi q̄
ver⁹ ē pater obsequijs parentū ꝓferatur. et hoc ꝓ lucr⁹ suis. vnde et patres
ne sacrilegij crimē incurrāt: deo consecrata denūtāt: et egestate ꝓficiuntur.
d Quicunq; dixe. scz vita eterna dignus erit. Vel dixerit: id ē dicere potest. e Prōderit nō. Quasi nō. imo
sacrilegus esset si acciperes: q: deo de
uoui. Vel tibi ꝓderit: si deo dedero.
f Bñ ꝓpheravit. Preuidit esaias ī spiritu simulationē iudeoz q̄ in dolo
repugnarēt euāgelio. g Labijs me
bo. Magister: Scim⁹ q: verax es. Vel
exteriorē mundiciā cōmendādo: interiorē q̄ vera ē i eis nō ē. h Nō

Nico.de lyra

qñ quertēur in finc mūdi. Prima in tres: q: ꝓmo xp̄s arguit iudeos ꝙ falsa legis expositiōe. scōo ꝙ apparēti sanctitate. ibi: Hypocrite. tertio ꝙ vana supstitiōe. ibi: Audite et intelligite. Prima ī duas. q: ꝓmo ponit iudeoz malignā interrogatio ad xp̄i deprehensionē.
scōo ponit ei⁹ rūsio vera ad eoz cōfutationē. ibi: Ipe aūt rndens. Ad cuius evidentiā ꝓmeptis iaduertēdum q: a tpe
moysi de volūtate dei ꝓstituti sut. lxx.
seniores etatē ꝓmotib⁹ maturi: et scientia ꝑdit ad regimen ipius ꝓpl⁹: et moyses
erat super eos: ita q: in vniuersis erant lxx. vt habet Rume, xj. et ex illo tpe
statuū ē q: tot cēnt ad regimē ꝓpli ordinati. et illi dicebāt iudices ordiarij:
q: ꝙ impositiōez man⁹ institnebant: vt
habet i glosis hebraicis ī multis locis:
et illi residebāt in bierm⁹. et ad eos fiebat recursus de ciuitatibus in ambiguis et difficilib⁹. et eoz determinatio babebat ꝙ
lege firma quā ñ licebat trāsgredi: vt habet Deut. xxviij. Isti
enā statuebāt aliq̄ q̄ prinebāt ad regimē ꝓpli. et i statutis eoz⁹
erāt aliq̄ q̄ cadebāt sb ꝓcepto tāq̄ necessitat⁹: et aliq̄ sb moniti
one tāq̄ cuiusdā decētie et honestatis. De talib⁹ aūt erat istud
statutū qđ hic tangit: videlicet q: accedētes ad mensā pr⁹ lauarēt man⁹ suas: verūtā pharisei et scribe intellectū hui⁹ mandati volebāt trahere ad quādā falsitatē: videlicet q: ꝙ b acā
rerent q̄dā mundicia spūalis. mouebant aūt ad hoc quia in lege
aliq̄ imūdicie q: corpales ablutiōes dicebāt emundari. et q: discipuli xp̄i aliq̄ q̄ nō erāt necessaria: sz magis cuiusdā supstitionis incūtū intellect⁹ sic trahebāt nō observabant. xp̄m in discipulis suis arguebāt tāq̄ ꝓceptorem doctrine senioz: vt sic
rederēt eū ꝙpo odiosū. a Ipe aūt. Hic ponit xp̄i rūsio vera ad ipoz ꝓfuratiōe dicēs: b Quare et vos nō. nō rndet
dicēdo q: lotio manuū q̄ faciebat ad honestatē esset mala: vel
q: apl̄i ꝑam omittēdo bñ facerent vt facit ad honestatē: sz bñ
facerēt omittēdo ꝓpt̄ supstitionē sed q̄si clauū clauo retūdendo dicit eos deficere: q: faciebāt trāsgredi mādatū dñi ꝓpter
mādatū hoim qđ ꝑbat dicēs: c Mā de⁹ dixit. Exo. xx.
d Honora p. et. nō. Honor iste nō solūmodo ꝓtelligit reuerentia sb et administratio necessariox. hāc aūt excludebāt ꝙ suam
doctrinā falsā: q: sacerdotes q̄ erāt cupidi: vt bona q̄ cēnt ad
ministrāda parētib⁹ ꝙuerterēt i lucra eoz dicebant q: melius
erat illa deo offerre: tū q: ex ꝓncipalibus spūalibus tū q: sz ta
lē oblationē parētes sustinerēt detrimētū corpale: cōsequebant
bonū spūale inq̄tū illud qđ erat i eoz necessitatē cōuertendū deo offerebat. et ex b seqbāt q̄ ꝓceptū de honore parētū in
q̄tū intelligit in b administratio necessariox cuacuabat ꝙ talē
expositionē falsā. Et b ē qđ dicit saluator. e Clos āt di. falsecratū scz exponēdo mādatū dei. f Quicunq; dixerit nō. deo cō
tes i necessitates tuas. et ꝛstructio defectiua. et ē sensus: Qui
cunq;

suas cuz panem manducat. Ipe a
autem respondēs ait illis: Quare et vos trāsgredimini mandatū
dei ꝓpter traditionem vestrā?
Fm imbecillitatē cōsulens. a Fm dando necessaria.
Nam deus dixit: Honora patrē c d
Fm debit⁹ obsequijs parētes iudicauerit.
et matrem. Et qui maledixerit pa
Fm eterna.
tri vl matri: morte moriat. Vos e
autem dicitis: Quicunq; dixerit f
patri vel matri mun⁹ quodcunq;
Fm deo deuotum.
est ex me: tibi ꝓderit: et non ho g h
norificabit patrem suuz: aut ma
Fm ita.
trem suam: et irritum fecistis mā i
Fm de sustēcādis parētib⁹. Fm vñe fuit auaricie.
datum dei ꝓpter traditionem
Fm simulatores. Fm qđ bñ cōuenit morib⁹ eoz.
vestraz. Hypocrite bene ꝓphe l
Fm in glosa dei.
tauit de vob esaias dicens: † Po †
pulus hic labijs me honorat coz
autem eorum longe est a me. Si m
Fm ideo. Fm nō habituri mercedē cum veris cultoribus.
ne causa autez colunt me: docen n o
tes doctrinas et mandata hoim.

a Et conuocans. Nō solū ad se sed ad discipulos: q: ꝓpter eos dicebat.
b Audite et intelligite. Ad maiorē
ītellectū ꝙsiderādū q: p̄ p se tenet ꝙ
uidere filijs: q: ē causa eoz q̄tū ad eē
et lō debet eis nutrimētū et documētū.
filij aūt tenet ꝙuidere parētib⁹ de necessarijs ꝙ accidēs. i. si indigeāt et ipe
sit potēs. et lō si ꝓ tā necessitatē incurrerit. bona de q̄bus filij⁹ pōt sibi administrare ītā fūr sibi debita. de alieno aūt † Exo.20.b
null⁹ pōt deo sacrificiū facere. et lō ta Deu.5.b
lia deo offerre nō ē licitū: q: b ē trans- Mar.7.b
gredi ꝓceptū de honore parentū. Secus aūt eēt si filij⁹ bona sua deo vouisset vel ꝓsecrasset añq̄ parētes essent ī
necessitate positi: q: tūc nō esset licitum
de eis ꝓuidere parētib⁹: q: si eēt deo
votū factū de aliq̄ imolaticio non posset ītmutari. si aūt de aliq̄ nō immolaticio nō poterat mutari nisi ꝙ redēptionē. Ex dictis ꝓtz falsitas illi⁹ opinionis
q̄ dicit q: filij⁹ post ꝓfessionē factā ī religione tenet exire claustrū. ꝓpt̄ necessitatē parentū etiā ꝓtra volūtatē sui superiors: q: ꝙ talē ꝓfessionē est deo ītā ꝓsecrat⁹. et ideo ꝓpt̄ necessitatē parentū nō debet ꝓ votum tale facere. Hoc etiā ꝓtz alia rōne: q: filij⁹ cum venerit ad eratē adultā: sicut pōt inuitis parētib⁹ licite matrimoniū ꝓtrahere vl ad sacerdotiū. ꝓmouer⁹: ita etiā religionē ingredi cessante tunc necessitate pa ††.di.ii.fe
rētis: ꝙ p sacerdotiū exercisak de b ꝙ nō lusa xps
tenet subijcere patri p vsū armoniū. si Esa.xxix.b
ab hostib⁹ inuadat: q: ītā nō ē sibi licitū pugnare cōtraliter. Sicut per matrimoniū exercisak q̄ nō tenet manere cū
patre q: ē obligat⁹ vxori. q̄ multo fortius p ꝓfessionē factā in religione exercisak a subuenīēdo parentibus: nisi fm
modū ꝓueniēte sue regule. et p consequēs nō debet ꝓpt̄ b ꝓ votū obediētie facere: imo ēt inobediēs b faciēdo. Per b ꝓtz solutio cuiusdā rōnis que solet ad
oppositū induci q̄ talis ē: Votū factū de bis q̄ sūt supērogationis ñ ꝑtinet illis q̄ sūt de necessitate ꝓcepti: cū ꝓceptū impleri sit necessitatis. vouere aūt talia nō ꝛb votum religiōis ē
de bis q̄ sūt supērogatiōis. subuenire aūt parentib⁹ in necessitate ē de necessitate ꝓcepti: q̄ ꝙ votū religionis ꝙ ꝓfessionem
solēniatū nō absoluit aliq̄s q̄n teneat ad ministrare parentibus sicut ante. ergo ꝙ ꝓsequēs tenet exire claustrū ꝓpt̄ necessitatē parētū etiā ꝓ voluntatē superioz. Dicendū q: ꝙ ꝓfessionē nō absoluit a ꝓcepto: bñ tū absoluit ab aliquo mō implēdi ꝓceptum: q: ꝓcepti de honore parentuz est affirmatiuū: et
ideo nō obligat ad semp. sed ꝙ loco et tpe et alijs debitis circūstantijs que aliq̄n variant fm ꝓditionē ipius implentis ꝓceptum: q: aliqs modus subueniēdi patri efficit incōueniēs
et illicit⁹ ipi filio ꝙ assumptionē alicui⁹ statⁿ liciti imo etiā ꝓfecti. sicut subuenire patri ꝙ defensionē armoz efficitur illicitū
ꝙ sacerdotij statum. tenet tū ei subuenire alijs modis suo statui ꝓueniētibus: ita eodē modo post votū obediētie subuenire patri ꝛ voluntatē supioris efficit illicitum ipsi religiosoz⁹ te
netur tū ei subuenire modis ꝓueniētibus ꝓfessioni sue.
l Hypocrite. Hic redarguit saluator: iudeos de falsa sanctitatis simulatione: q: ad hoc q̄ essent ī reuerētia xp̄i ostēdebāt sanctitatē in verbis et in exteriori ꝙuersatione: cū tū corrupti
essent intērione: sicut fuerat ꝓphetatū ꝙ Esa. xxix. Iz sub alijs
verbis ponat q̄b⁹ dicit: sentētia tū ē eadē. Sequit: m Sine
causa. i. frustra. n Colunt me. Sicut enī medicina dicit sine causa vel frustra ꝓpinari que non confert sanitatem: sic
cultus diuin⁹ qui nō ducit ad verā felicitatē. Sequitur:
o Docētes doctrinas et mādata hoim. q: ꝓpter suā auaricia docebāt trāsgredi mandatū dei ꝓpter traditionem suā:
vt visum est in falsa expositione ꝓcepti de honore parentū.
et hoc etiā faciebant ꝓpter suam superbiā: vt ꝓpter doctrine auctoritatē populus deferret eis maiorem reuerentiam.

Audite et

Universidad de Sevilla Biblioteca

¶ a Nō qđ intrat ꝛc. Nihil est extra hominez quod interius inquinet: nec idoloticū i hoc q̄ dei creatura est. b No sermone oīs superstitio observationū elidit: cū in discernentis cibis religio putet. b Tūc accedentes ꝛc. Pharisęoꝝ magna ē religio i cibis: q̄ audito xbo ꝟ scandalizati sūt: id ē indignati sunt. c Scādalizati sūt. Scandalon vel scandalum grece nos offendiculuz vel ruinā vel impactiōz pedis possumus dicere. Hinc: Qui scādalizauerit aliquē. i. occasionē ruine dederit. d Sinite. Permittite suo arbitrio: qz irrevocabiles sūt. Hinc Paul⁹: Hereticū hominē post primā ꝛ secundā correctionē deuita. e Edissere. Qđ apte ē dictū putant apli p parabolā dictum. Utiosius ē auditor: q̄ vl obscura manifeste vl mānifeste dicta obscure vult intelligere. f De coz. ꝛc. Non enī a diabolo immittunt: sed ex ꝓpria voluntate nascunt. Diabolus enī incētor: est nō auctor: qz nec interioza nisi p habit⁹ ꝛ gest⁹ nouit. g Nō lotis. Spūalia dicta ꝓphetarum de cordis ꝛ corpis castigatiōe: vt hec: Lauamini m.e. pharisei carnaliter de solo corpore accipiebant qđ vanum est fieri.

b Et egressus inde iesus ꝛc. Relictis calumniatoribus itrat fines tyri et sydonis vt filiam liberaret et per fidem gentilis femine perfidiaz scriba rum argueret. c Relictis calumniatorib⁹ significat qđ post resurrectionem relicturus esset perfidiaz iudeoꝝ: per ꝓdicationē iturus ad gentes. i Et ecce mu. Idem marc⁹ dicit nisi q̄ ait: Jesum fuisse in domo cū mulier venit. Matheus ꝓ ista xba: Dimitte eaz qz cla. post nos: innuit q̄ post ambulantem iesum preces emisit. Venit ergo mulier in domum vbi erat iesus: sed qz matthe⁹ ait: Nō rndit ei verbū. dedit intelligere: qz ambo tacuerūt: ꝛ i silētio egressū esse iesum: ꝛ tota cetera ꝓtulerunt que i nullo discordant. k Clamauit dicens ꝛc. Per fidem clamat. ꝟū nouit vocare filiū dauid: xpi icarnationē ꝟ fitēs. Rogat ꝓ filia. i. ꝓ ppio suo

a Audite ꝛ itel. Hic saluator: arguit iudeos de vana superstitiōe, ꝛ diuidit i duas ptes, ꝛ ꝓmo facit qđ dictū ē in generali. secdo magis explicat intentionē suaz ptes, ꝛ ꝓmo facit qđ dictū ē in generali. secdo magis explicat intentionē suaz in ꝑticulari. ibi: Nōdēs aūt petr⁹. Prima i duas. qz ꝓmo i generali ponit sūa documētū. secdo ex ꝟbis subiūgit pharisęoꝝ scādalū. ibi: Tūc accedētes. Circa pmū aduertēdū q̄ sicut dictū ē: lotio manuū aī comestionē vel cibariox apposition faciebat ad quādaz honestatē ꝛ mūdiciā corpalē: ꝛ in ꝟ erat bonū: ita si omitteret dicere q̄ ex ꝟ incurreret imūdicia spūalis. ꝟ ē falsū ꝛ superstitiosū: qz imūdicia spūalis ꝓuenit ab interiori delectatione ꝛ ꝓsensimēntis: nō ab ipsis reb⁹ corpalib⁹. ꝛ ꝟ ē qđ ꝟ. b Et vocatis ad se turbis dixit eis: Audite ꝛ itelligite: Nō quod ✠ Aug⁹. Dō timeo imūditiam oblonj: sz cupidi- tatis. a ✠ verba malicia cordis exprimentia. intrat in os coinquinat hominez: ✠ carnis. sed qđ procedit ex ore hoc coinquinat hominez. Tunc accedē tes discipuli ei⁹ dixerūt ei: ꝛ Scis ✠ quorum religio est in abis. quia phārisei audito verbo hoc scādalizati sūt. At ille rndēs ait: ✠ docto: es cū sequacib⁹ suis q̄ nō habēt fundamentum xpm: coz figētes in terrenis. ✠ carnalis cupiditas cuz consulunt. Omnis plantatio quā non plantauit pater meus celestis eradicabitur. ✠ de terra viuentiū. a ✠ ceci tradītionib⁹ cenebrosis luce mādatorum dei priuati. b ✠ qz non solum sibi non ꝑspiciunt sed etiam aliox in ꝓcipitium trahunt. bis. Sinite illos: cēci sūt: ꝛ ducēs cecox. ꝛ Cecus aūt si ceco ducatū ꝓstet: ambo in foueam cadūt. ✠ ad ꝓdictā. Respondens autez petrus dixit ei: Edissere nobis parabolā istā. ✠ quasi mystica sit in hoc intelligentia. ✠ increparias. ✠ putat⁹ mysticum quod est ꝓprie dictum. At ille dixit: ꝛ Adhuc ꝛ vos sine intellectu estis? Non itelligitis: qz omne qđ in os intrat in ventrez vadit: ꝛ in secessuz emittit. Que ✠ ꝟba aūt turpia vl nociua. ✠ decordis imūdi autem ꝓcedunt de ore: de corde exeunt: ꝛ ea coinquinant hoiez. cia a ✠ inquinarum cogitatione magis inqnat sordida locutione. De corde eni exeūt cogitatiōes male: homicidia: adulteria: fornicatiōes: furta: falsa testimonia ꝛ blaspheme. Hęc sūt q̄ coinqnāt hoiem. Nō lotis aūt manib⁹ mā ducare nō coinquinat hoiem. Et egressus inde iesus secessit in partes tyri ꝛ sidonis. Et ecce mulier ✠ mētis significatiua. ✠ Et ea coinqnāt hoiez. qđ sunt male cogitationis significatiua. ꝛ b ē qđ sequit: a Ex corde eni exeūt cogitatiões male. ꝛ ꝓsequens. b Homicidia. i. ꝟsus ꝛ colloqa ad ꝓcurandū hmōi vitia q̄ hic rangūt ꝛ cōsimilia. c Hec sūt q̄ coinquinant hoiem. spūaliter. d Nō lotis autē manib⁹ ꝛ. immundicia spūali. e Et egressus inde secessit ꝛc. Reꝓbato errore pharisęoꝝ. hic christus transit ad gētiles: vt ex deuotione gentilium ostendat iusta reꝓbatio iudeoꝝ. ꝛ hoc ē quod dicit: Et egressus iesus inde secessit in partes tyri et sidonis. Tyrus et sidon sūt q̄dam ciuitates site in terra ꝓmissionis ꝓpe montes libani: qz filij isrl nō potuerunt totaliter expellere gentiles de terra sua. f Et ecce mulier chananea. nationē scz. Chananei enim habitauerūt in terra promissionis ante filios israel: nec potuerunt per eos totaliter extirpari. vnde ista mulier ab illis qui remanserant descenderat. Ista autem audiuerat miracula et famam iesu christi et ideo firmiter credebat q̄ filiam suam sanare poterat. g A finibus illis egressa. quia christum sequebatur in via ad impetrandum sue filie sanationem. Marcus tamen dicit. vij. ca. q̄ venit ad iesū intra domū. ꝛ hoc est verum ꝓmo: sed quia eam ibi non exaudiuit secuta est euz in itinere clamans: b Miserere mei domine fili dauid. Audiuerat enim christum ꝓmissum iudeis descendere de genere dauid.

¶ nondū credēte vt ipsa a fraude diaboli absoluāt. Vel filia ē anima vel ꝓscientia cuiuslibet intra ecclam diabolo mancipata: ꝓ q̄ mater ecclesia rogat: vel ipse homo ꝓ fedata conscientia.

Mat.10.b b Qui nō rndit. Nō de superbia sz ne sit ꝓtrā? inde fuc. In vtam. gē. ne ab. Hā vitat calūniā iudeoꝝ: gētiū ā fal⁹ passionis et resurrectionis tpi

Mystice ꝟual Mysti. Qui non rndit: Si ad ꝑma petitiōnē ecclie dōs salutē aīe differt dare: non ē despatādū: vl a petēdo cessandū: sz magis ꝓcib⁹ insistē dū: ꝛ ad deū: ꝛ ad factos donec orent ꝓ eccla: et tunc ꝓficietur oratio.

b Nō sū miss. Quasi dicet: pat⁹ opter me sacra mēta mei aduēt⁹ complere in iudeis: ꝛ sic ad ducē alias oues: et ꝟ de signo petitionē hui⁹ differē do. c Dane fi. Verbū salutis qđ pat⁹ debet iudeis: nō ē bonū dare canibus vel gentib⁹ canina rabie latrantibus semper.

d Etiam dne. Sub ꝑsona mulieris: mira fides ecclie: ꝛ patientia: ꝛ humilitas ꝓdicat. Fides: qz credit posse sanari filiā. Patientia: qz rotiens despecta i ꝓcib⁹ pstat. Humilitas: qz se nō canib⁹: sed catellis comparat.

e Mā ꝛ catelli. Mensa ē sacra scriptura: mice pueroꝝ sūt ꝛterna mysteria ꝟbus humiles reficiunt ꝟ mēsa: qz scriptura humilitē subditi: catelli: gētes: būiles. quuli edunt nō panes nō crustas. i. sūpfe superficiē: sz medullā.

f. 5. b f Magna ē fi. Sic supra ✠ centurionis: nō tuli tātā fidē in isrl: q̄ silr (vt ꝟ chananea) fidē gētiū ꝓsignabat. Magna est fides gentiū q̄ in audiru auris obedīt: ꝛ ō salutē sibi sitiēs ipetrat. Oz pueri centurionis ꝛ filia chananee nō veniēs ad eos sanat: significat gētes ad ꝟs non venit ꝓ pātā salutādas ꝓ xbum suū. g Et sa. ē ꝛc. Ubi dat exēplū catheciçandi ꝛ baptiçādi infātes qui nec sape nec facē aliqđ possūt: ꝟ ꝓ fidē ꝛ ꝓfessionē ꝓ rētū ilberant a diabolo. h Et cū trās. ꝛc. Cuz i filia chananitidis salutē gentiū ꝓsignasset: reuertit i iudeā: qz cum plenitudo gētiū itrauerit tūc oēs isrl salu⁹ fiet.

i In monte. Dns in monte: xbūs in alto sedet: qui i sua maiestate nō posset intelligi. k Et cos. Ceci sūt q̄ nō itelligūt etiā si obediāt iubētibus. Surdi q̄ nō obediunt etiam si intelligant.

l Jesus aūt. Cōuocat discipulos vt doceat magistros cū minorib⁹ cōicare ꝓsilia sua. Vel vt ex locutione intelligant signi magnitudinem.

a Qui nō rndit ei verbū. nō ꝓpter indignationē: sed vt ex perseuerātia ei⁹ in ꝓcc ostendat ecclē fides eius ꝛ deuotio discipulis. b Et accedētes discipuli ꝛc. moti enim erant ad hoc videntes eius fidez ꝛ deuotionem.

c Ipe aūt respondit. ꝓmo negatiue tamē sine improperio dicēs: d Nō sū missus ꝛc. qz xps erat ꝓmo ꝛ ꝓncipaliter missus iudeis tāq̄s apls eoruz. ꝛ ideo in ꝓpria ꝑsona non ꝓdicauit nisi iudeis nec fecit miracula nisi i casu ex alīq̄ speciali causa: vt. s. ostēderet ecclam in fide gētiū esse fundandā: sicut habet hic. ꝛ Job. iiij. vbi xps predicauit samaritanis deuote cū recipientib⁹. Post mortē aūt xpi fides ꝓdicata est publice gentib⁹. Et ꝟ est qđ dicit apls Roma. xv. Dico aūt xpm iesum ministrū fuisse circūcisionis. i. apim iudeoꝝ ꝓpter veritatē dei ad cōfirmādas ꝓmissiones patrū: qz antiqs patribus iudeoꝝ fuerat facta ꝓmissio de xpo sic abrae ꝛ dauid: qz tū indei ꝓ maiori pte fidem xpi repulerunt ꝛ gētiles eā suscēperunt: ideo apls subdit ibidem Roma. xv. gētes aūt super misericordia honorare deū ꝛc. sequit: e At illa venit ꝛ adorauit eum. adoratiōe lacrie dicēs: f Dne adiuua me. Infirmitatē eni filie sue reputabat sūā ꝛ ꝓ ꝟsequēs sanationē. g Qui rndēs. negatiue sz ꝛ cū improperio. aīt: h Nō est bonū sumere panē filioꝝ. i. deo certinā ꝛ miracula ꝓmissa iudeis tāq̄s spūalibus filiis ꝓpter cultū vnius dei. i Et mittere canib⁹: id est dare gētilib⁹ q̄ erant dediti cultui idoloꝝ: sic canes circa cadauera aialiū defunctoꝝ. k Et ait illa dixit etiā ꝛc. i. bonū est in casu. l Nā ꝛ catelli edunt ꝛc. q. d. sicut catelli aliqua modica vtpote micas cadentes de cibo cōcesso filijs petipunt: ita etiam gentiles debebāt aliqd saltem modicum ꝓpere de bñficijs xpi: ex quo ptz q̄ non est cōtrarie ras in xbo xpi cū dicit: Nō est bonū ꝛc. est bonū hui⁹ mulieris dicēris: imo bonū ē: qz xbū xpi est i relligēdū q̄ nō erat regulariter ꝛ vniuersaliter bonū: cū xps esset apls iudeoꝝ vt dictū est. xbū aūt hui⁹ mulieris intelligendū est in casu ꝓpter. s. petētis deuotionē ꝛ vt ostenderet ecclesie gentiuz futuram fundationē. m Tunc respōdens iesus ait: o mulier magna est fides tua: qđ patz ex xbo ei facto suo: qz nō fuit retardata a feruoze petēdi. ꝓmo ꝓpter christi taciturnitatē. nec scdo ꝓpter eius responsionem negatiuā. nec tertio ꝓpter improperiū adiunctū responsioni negatiue. ꝛ ideo subdit: n Fiat tibi sicut vis. q. d. fides tua hoc meretur: qđ patet ex facto cum subdit: o Et sanata ē filia eius ꝛc. Patet etiā ex dictis q̄ tarditas christi ad exaudiendū eius petitionē non fuit ex ignorantia vel volūtate: sz vt ex ꝑseuerantia mulieris ostenderetur fides eius ꝛ deuotio dignior exauditione.

p Et cum trāsisset. Hic tertio christus reuertit ad indeos collato eis amplioꝝ munere sicut post conuersionē gentiū reuerteꝛ ad iudeos ꝓ fidei illuminationē: ꝛ ibi facit eis plura miracula q̄b⁹ aſi. ꝓmo infirmos eoꝝ curādo. secdo cos corporaliter satiando. ibi: Jesus autem. Circa ꝓmū in quodaz generali implicant plura miracula ꝛ diuersorum generum quę si explicarentur in ꝑticulari implerēt vnū magnum libū: ꝓpter qđ dicit Joh. vlt. q̄ si oīa facta christi essent scripta ꝓ singula totus mundus non posset capere libros qui scribendi essent. dicit ergo: q Et accesserūt ad eum. scz cum reuersus fuisset ad iudeos. r Turbe multe. quia de multis ciuitatibus ꝛ castellis ꝛ villis venerant ad impetrandum sanationem infirmoꝝ: et hoc est quod sequitur: s Habētes secum mutos: cecos: claudos: ꝛ debiles. Debilitas accipit hic ſm Hiero. nō in generali sed i speciali: quādo scz nō potest quis se iuuare de vna manu. hoc modo dicit debilis sicut claudus qui non potest ambulare nisi de vno pede. Iste autem infirmitates erāt incurabiles vis a nature ꝛ medicine. ideo ꝓpter curationem eaꝝ recurrebāt hoies ad christū cui nihil impossibile.

v Et alios multos. hoc addit euangelista ad includendū omnia infirmitatum genera. t Et ꝓiecerunt eos ad pedes eius. vt illi qui nō poterāt fidem ꝛ deuotionē ostēdere xbo vt surdi ꝛ muti. saltē ostenderēt eā facto. y Et curauit eos. solo. s. xbo. Ille solo verbo poterat curare qui solo verbo poterat mundū de nihilo creare. z Jesus autem conuocatis discipulis suis. Hic ponitur miraculum de multiplicatione panum.

D

¶ a¶ Miserẽor tur. Turba triduo sustinet dñm: qz fideles penitẽtes se ad dñm in oge ⁊ sermone ⁊ cogitatione conuertũt q̃ in pfentis vite via deficerent: si in sua ꝓscientia sine doctrine pabulo dimitterent. ¶ In superiori signo ꝓpinqui memorãt ⁊ vicini q̃nq; seniuũ: ⁊ eoz nõ recorda

a ¶ Miserẽor: turbe. Hoc aũt ꝑdixit aplis vt ipos induceret ad pietatẽ. b ¶ Quia triduo iam pseuerãt mecũ. qz tantũ afficiebant ad doctrinã xpi audiẽdã ⁊ videndũ ei⁹ miracula q̃ p tres dies non recedebãt ad loca ꝓpria manẽtes cũ xpo in loco deserto ⁊ sub diuo: et

tur dñs: ꝟz discipuli in vespa iã inclinato sole. ¶ Dic dñs se misereri dicit et ãre? qz triduo iã p me. In toto ꝛculo tertiũ xps ẽ q̃ gra dat. primũ añ legẽ. scdm sub lege. tertiũ sub gra. q̃rtum est in futuro: vbi dies erit sine nocte ad qs tendens reficitur in via. b ¶ In deserto panes. Panes ꝑdicatores: desertum sese. i. infecũdos dicũt. Quasi: vñ nobis tãta facũdia vt possimus tam autdis auditorib⁹ sufficere? c ¶ Et accipiẽs. Et ostẽdat se congaudere de salute hominũ: ⁊ nos ad agẽdas gras i formet etiaz de temporalibus. d ¶ Septẽ pa. Septiformis spũ pascit adiuncta aplica auctoritate. q. panes ordũ piscium sapore q̃ non reficiũt exemplo sue vite vel morũ. ¶ Septem panes scriptura nouũ testamenti in q̃ gra spũssancti ⁊ reuelat ⁊ dat. Hec sũt hordeacei: vt. ꝟ. q̃ b nõ (vt i lege) vitale alimentũ aĩe figuris. q. tenacissima palea tegit. Hic nõ duos pisces (vt in lege duo vngebãt: rex ⁊ sacerdos) ꝟ panci. i. sancti noui testa. q̃ de fluctib⁹ ꝛculi sũt crepti: ⁊ sustinent turbulentũ mare ⁊ exẽplo suo nos reficiũt: ne in via deficiam⁹. Ibi supza fenum: vt deficiãt carnis cõpimanf: ꝟ sup terrã vbi ⁊ ipe mund⁹ relinqui ꝓcipit. Vel mons i quo dñs reficit est altitudo xpi. Ibi ergo fenũ sup terrã: qz ibi celsitudo xpi. ꝓpter carnales carnali spe ⁊ desiderio tegitur. hic remota oi cupiditate carnali: cõiuasno. te. spei ꝓmanent⁹ soliditas continet. Ibi. v. m. qz carnales v. sensib⁹ subditi: hic q̃ttuor ꝓpter q̃ttuor xtutes q̃b⁹ spũalit vinit: ꝓtudẽtiã: tẽperãtiã: fortitudinẽ: iusticiã. Quarũ ꝓma cognitio ẽ rerũ appetendarũ et vitandar. Seda refrenatio cupiditatis ab his q̃ tpaliter delectãt. Tertia firmitas ꝛ molestias ꝛculi. Quarta q̃ p omes diffundit dilectio dei ⁊ ꝓximi. Et ibi ⁊ b mulieres ⁊ puuli ex/cepti sũt: qz i ve. ⁊ no. te. no mittunt ad numerũ q̃ non ꝑdurãt occurrere i virũ pfectũ vl infirmitate virilũ: vel leuitate mẽtis. Utraq; refectio i mõte celebrata ẽ: qz vtriusq; tẽ. ſcptura altitudinẽ celestiũ ꝓceptor mãdat ⁊ ꝓmiorum: vtraq; altitudinẽ xpi ꝑdicat. c ¶ Et qõ. Altiora mysteria q̃ nõ capit cõmunis turba apli sustollũt: ⁊ implẽt septẽ sportas. i. ꝓfector eozda septiformi spũs gra ad itelligẽdũ illustrata. d ¶ Septẽ tẽ. Sporte iũco ⁊ palmarũ foliis solẽt ꝓtexi: ⁊ significãt sanctos q̃ radicẽ eozdis in ipo fonte vite collocãt: ne arescãt ve iuncus in aq̃: ⁊ palmã eterne retributionis i corde retinẽt. e ¶ Et di. tur. Hic docet q̃ ꝑdicatores ministrato turbe xbo ipi itra cubiculũ eozdis xtutũ debẽt refici pomis. f ¶ In fines mag. Magedan q̃ alio nole oz dalmanuta q̃ est regio circa geralam. ⁊ ite ꝛtrat poma vel nũcia: ⁊ significat hoz tũ de quo dicit: Hor⁹ ꝛclusus fons signat⁹ vbi crescunt poma virtutũ: ⁊ ibi nunciatur nomen domini.

Cañ. 4. b

a ꝟ cõparit vt homo: pascit vt deus. b ꝟ in fide trinitatis lucidi ꝓ suis suorũq; peccatis instãter supplicant.

a † Miserẽor turbe q̃ triduo iã pse a† b
a ꝟ ꝓ curatione suorũ. b ꝟ pabuli scripture.

uerãt mecũ: ⁊ non hãbent qõ mã c
a ꝟ pas⁹ aufert debilitatẽ. post cibos offert sanis. b ꝟ a sacra admonitiõe vacuos.

ducẽt: et dimittere eos ieiunos d†
ꝟ perit qui sine celesti pane ad patriã tendit.

nolo ne deficiãt in via. Et dicũt
a ꝟ rudes in fide: q̃ non recordantur quinq; panis/ buus quinq; milia hominũ satiata fuisse.

b ei discipuli: Unde ergo nobis in e
ꝟ ipsi apostoli deseruũt: q̃ adhuc infecundi.

deserto panes tantos vt sature/
a ꝟ non ignar⁹ sed docendo responsurus.

mus turbam tantaz? Et ait illis f
ꝟ scriptura noui testamẽti.

illi dixerunt septem: ⁊ paucos pi g
ꝟ sancti illius ꝛcemporis quo ea cõdita est: vt quorum fidẽ vitam ⁊ passiones continet.

sciculos. Et ꝓcepit turbe vt di/
a ꝟ sup ipius mõtis soliditatẽ: nullo seno interposito. b ꝟ primũ cõplena in se ꝓcepta que vadat ⁊ sanctorũ vitam in se ꝓfigurans.

c scumberẽt super terrã. Et ãcci/
d piens septẽ panes ⁊ pisces ⁊ gra
a ꝟ sacramẽta aperuit. ꝟ qz ministerio apostolorũ volunt ecclesie distribui cibaria vite.

tias agens frẽgit ⁊ dedit discipu
lis: ⁊ discipuli dederunt popu lo
ꝟ audiendo ⁊ exẽpla intuendo.

et comederunt omnes et satura/
a ꝟ memorie recõdendo ⁊ operando. b ꝟ vt est: Si vis ꝓfectus esse vende omnia ⁊c.

e ti sũt: et quod superfuit de fra/
a ꝟ spũalium fũma ꝓfecto.

f gmentis: tulerũt septẽm sportas
plenas. Erant autẽ qui mãduca
ꝟ nouũ testamẽti popul⁹: non quinq; sensibus obnoxius ꝛ quattuor animi virtutib⁹ exornatus.

uerunt quattuor milia hominuz
ꝟ exceptis leuibus et infirmis q̃ in virũ pfectum non creuerunt.

g extra paruulos ⁊ mulieres. Et di i
missa turba ascẽdit in nauiculaz:
b et venit in fines magedan. k

serpentem significatur: vt dicit Augustin⁹ ibidem. Sic igitur filia mulieris chananee a demonio verak: qñ p sensualitatẽ liferior ratio ad ꝓsensũ peccati mortalis impellit cui⁹ sanatio p matrẽ. i. rõnez superiorẽ a dño petit. nã rõ supior semp ad optima dirigit: ⁊ sic dñs distulit exaudire petitionẽ mulieris chananee vt ei⁹ fides clarior appareret: sic ⁊ dñs aliqñ dimittit impulsũ rõnis inferioris p sensualitatẽ diuti⁹ ꝓtrahi vt augeat meritũ tẽtati: ꝓt qz paulo pecenti stimulũ carnis a se auferri dixit dñs. ij. Cor⁹. xij. virt⁹ i infirmitate ꝓficit ⁊c. o ¶ Et cũ trãsisset inde ⁊c. Sedit: p ¶ Et accesserũt ad eum. ⁊c. Lecos aũt illumiat cũ ignorãtib⁹ cognitiõez sue salut⁹ infundit. Mutos etiã curat cũ eoz linguas in laudẽ sui creatoris solui. Similer claudos cũ i via insticie gressus eoz dirigit. Debiles fortificat cũ pigros ⁊ accidiosos opari bonuz virilit facit. Turbe xo mirant ⁊ deũ glorificãt cũ ex talib⁹ mutationib⁹ q̃ sunt dextre excelsi deũ laudãt. a† ¶ Miserẽor turbe ⁊c. p q̃ttuor hoim milia q̃ xpm in deserto sũt secuti: significat multitudo credentiũ in xpm de q̃ttuor partibus

partib⁹ mũdi. d ¶ Et dimittere eos ieiunos nolo ne deficiãt in via. scm q̃ dicit Hrego. i Homel. In pũi vita q̃si i via sum⁹ q̃ ad patriã pgim⁹. q̃ ne fideles in hac via deficiãt: poscẽdi sũt a pastoribus: doctores ⁊ curatos pane sane doctrine ⁊ sacre scripture: ⁊ eucharistie q̃ egeẽ septiformi gra spũsseti. ꝓpter q̃ dr hic q̃ fuerãt. vij. panes. ⁊ pauci pisces: p q̃s significant sacre scripture snie a piscatorib⁹ ecclie cũ labore quesite. ¶ In tã. xv. vbi dr i postil. Alos aũt dicit⁹ falsẽ exponẽdo mãdatũ.

Additio.j. Hec expositio nõ videt valere. qm̃ duo: ꝓmo qz nõ ꝓsonat lrã. sedo qz ꝓsupponit falsũ. Primũ ꝓz dr se lrãz bene aspicienti: qõ etiã ipe postilla/ tor videt fateri: cũ dicit: hec ẽ structio defectiua. vbi q̃ structio deficit manifestũ ẽ q̃ lra nõ bñ ꝓcordat sensui sibi dato. secũdũ ꝓz ꝓmo: qz nusq̃ inuenit hebreos afferre q̃ meli⁹ ẽ deo offerre q̃s subuenire parẽtib⁹ i necessitate posit: ymo cõiter tenẽt q̃ meli⁹ ẽ elemosynas largiri q̃s sacrificia volũtarie offerre: qm̃ ex multi⁹ aũtrib⁹ ve. resta. deduci põt. Uñ a fortiori me li⁹ ẽ subuenire parẽtib⁹ i necessitate ꝓstitut⁹ q̃s offerre ⁊ hmõi. Secõ qz Rabi moyses egyptian⁹ q̃ inf eos magne reputatõis est in suo libro de directiõe pplexor vbi de cautis sacrificior⁹ tractans scripsisse tradit q̃ sacrificia nõ fuerũt ꝓcepta q̃so ipradicto ex intẽtu p̃cipali: ꝟ est q̃si fuissent p se intẽta a deo: ꝟ ex intẽtu secũdario q̃si p accidẽs vel indirecte: vt. ſ. q̃ p hmõi sacrificia boes retraherentur a sacrificijs idolor. Ad qs allegat illud Hiere. vij. Nõ suz locut⁹ cũ patrib⁹ vr̃is: nec ꝓcepi eis ⁊ die q̃ eduxi eos de ẽra egypti ỏ xbo holocaustomatũ ⁊ victimar: ⁊ alias auctoritates q̃ ꝟ sonãt. Sz ꝟstat q̃ ꝓceptũ de honoratiõe parẽtũ ẽ p se pncipalr intẽtũ tanq̃s ꝓsonuz ⁊ ꝓforme turi naturali. Illud aũt qõ ẽ p se: ſ p̃ferẽ ei qõ p ac cidẽs est. Et iõ nũq̃ etiã ꝼm eos ꝓcederet: qõ ꝓter sacrificia offerẽda ꝓtermittẽdũ erat ei ꝓceptũ de honoratiõe parentũ. vñ ad illũ passiz bñ intelligẽdũ: recurrẽdũ ẽ ad traditiões phariseas seu talmudicas q̃s xps intẽdebat i ꝓposito reprobare. Ad cui⁹ cuidẽtiã sciẽdũ q̃ circa materiã voror vn⁹ liber a talmudicis ẽ cõpositus q̃ intitulat nedarim. i. voratin q̃ libro plura erronea scripserũt sine aliq̃ fulcimẽto sacre scripture: inẽ q̃ vn⁹ error: talẽ. Tradut ei q̃ sic q̃libet põt ꝓsecrare bona sua do: sic q̃ facta hmõi ꝓfecratiõe p votũ postea nõ licz alicui talib⁹ bonis uti nisi i dei obsequiũ. ſ. i seruitio altar⁹ vl tẽpli ⁊ hmõi: sic q̃libet põt ꝓsecrare bona sua singlariter: ꝟ est respectu vn⁹ ꝓsonẽ tñ. Ubi gra. Si q̃s dicit alicui ꝓximo volo seu vouco q̃ bona mea sint ꝓsecrata respectu tuittũc dicũt q̃ illa bona sint cõsecrata respectu illi⁹ homis tñ: sic q̃ nullo mõ põt eis uti: ac si essent simplicit deo ꝓsecrata: dñs tñ illoz bonoz ⁊ etiã aliq̃ homines q̃cũq; põt uti talib⁹ bonis ac si nõ eẽnt ꝓsecrata ꝟ mere ꝓpria. Horũ aũt hmõi ꝼm eos multiplicit oreten⁹ exꝑmitur: ⁊ specialit cũ xbis significãtib⁹ aliqua rẽ ꝓsecratã. ac si dicat aliqs: sicut rẽplũ sic ẽ res mea: tũc illa res ẽ ꝓsecrata tanq̃s templũ. Sitr si dicat sicut altare vl sic corbona ⁊ hmõi. Sitr si dicat mun⁹ sit vl est talꝛes idẽ est indiciũ. intelligit enĩ de mundo deo oblato. Ex q̃b⁹ inferunt q̃ si dicat q̃s pr̃i suo: mun⁹ q̃d cũq; ex me tibi ꝑderit. cũe pr̃ nullo mõ põt uti aliq̃ bono filij sui: etiã filio volẽte: ⁊ pre i necessitate existẽte: ⁊ b iõ q̃ ꝼm traditionẽ suã ꝑdicta ola bona filij sui sunt ꝓsecrata respectu patris. Uñ mãifeste phariseꝛ irritũ fecerũt mãdatũ dei. ꝓt traditiones suas: vt xps dicit. Mã ꝼm illã traditionẽ q̃ nulli⁹ fundamẽti ẽ filiꝰ excusarẽt a subuẽtiõe pr̃is: qõ est mãifeste cõtra dei ꝓceptũ. Uerba aũt cuãgelij ꝼm ꝑdicta ꝓstruunt planer ⁊ sine defectu sic: Quicũq; dixerit pr̃i vel mr̃i qõcũq; ẽ ex me tibi ꝑderit ⁊c. cui⁹ sensus ẽ: qõ filiꝰ vouet vt sit tanq̃s mun⁹ altari ꝓsecratũ: q̃cq̃d sit de bonis suis pr̃i ꝑderit: ⁊ sic filiꝰ talia vouens nullo mõ põt ꝑdesse patri ꝼm eos: qõ ẽ de directo cõtra ꝓceptũ diuinũ: ⁊ b qõ legit Mar. vj. Corbona qõ est donũ q̃cũq; ex me tibi ꝑderit: ⁊ vltra nõ dimittit⁹ eũ facere patri suo aut mri. Et q̃ ptz q̃ nõ ꝓsuadẽdo phariseꝛ b dicebãt: ꝟ potẽ cogendo: qõ ptz ex b qõ dicit: Nõ dimittit⁹ eũ: qz ex tute illius voti ꝓtensi tã nõ poterat filiꝰ ꝑdesse patri: ⁊ sic irritum fiebat mandatũ dei p suã falsaz traditionẽ. Et sic iste error nõ ꝓcedebat ex auaricia sacerdotũ: ſz ex eo q̃ male interꝑtabant sacrã scripturã: ⁊ traditiões suas diuis ꝓcep⁹ ꝑferebãt. ¶ In cõdẽ ca. vbi dr in postilla: Istud est verum p synecdochen.

Additio.ij. Attendendũ q̃ nõ dixit xps: Totũ qõ in os intrat: sed omne qõ in os intrat. Uñ ad sane intelligẽdã xba xpi in b loco nõ redrit vt intelligant p synecdochen: sed sufficit q̃ fiat ibi distributio ꝓ specie dus singulor. sicut dr: Omne aĩal fuit in arca Noe: cui⁹ intellectus cõiter ẽ q̃ de q̃libz specie aĩaliũ fuit aliqs aĩal i arca noe. Et in ꝓposito de q̃libet specie ciboz aliq̃ emittit: licet aliq̃d

ad nutri

ad nutritionẽ retineat. Sz adhuc hoc non videt sufficere ad amouendũ scandalũ phariseoz q̃ videbant credere q̃ ea q̃ remanebãt in corpe possent homẽ coinq̃nare: alioq̃n nihil faceret ꝓtra eos q̃ cib⁹ intrãs p os emitteret in secessũ vl nõ. Uñ meli⁹ videt dici ꝼm Hiero. ſ. q̃ ḋcq̃d ex alimento generat põ etiã p calorẽ naturalẽ resoluit: ⁊ p occultos quosdaz poros emitti.

Replica. In ca. xv. vbi agit⁹ de traditiõib⁹ seniorũ infirmãtib⁹ obseruãtiã diuinoz ꝓceptoz. Burgẽ. in duob⁹ redarguit postil. primo qz vt dicit expositio ei⁹ nõ ꝓsonat lrẽ. secõ vt dicit postil. ꝓsupponit falsum. Primũ ꝓbat ꝑ hoc qz postil. dicit constructionẽ lrẽ defectiuã. cũ dicit: Mun⁹ quodcũq; ẽ ex me tibi ꝑderit. ex q̃ arguit Burgen. igit sensus ei dat⁹ nõ ꝓsonat lrẽ: vbi dico q̃ b argumẽtũ vẽit ex dissimulatiõe grãmatice: rhetorice ambaz artiũ ignorantia. sepe enĩ in ve. te. facit Burg. mentionez de grãmatica hebreoz. ble aũt grãmaticã latinoz videt ignorasse. Est enĩ i grãmatica apostopasis defectiua oratio q̃ sepe vtit scriptura: ⁊ coincidit cũ aposiopasi ꝓter q̃s q̃ hic excusat defectus figura: tibi ostendit omat⁹ rhetoricus ex oõnis truncatione. Argumẽtũ igit Bur. videt tentatiuũ cũ ōratio vel cõstructio est defectiua. igit sensus dat⁹ nõ ꝓsonat lrẽ. Raz. ꝑ cõsonantia bñda in lra suplet q̃d ꝑ figurã vel colorẽ trũcatũ est. Secõ dicit Bur. postil. ꝓsupponere falsuz in eo q̃ dicit iudeoũ scribas ⁊ sacerdotes. ꝓpter auaricia feciſſe int ceteras traditiones illã: q̃ meli⁹ est offerre deo q̃s subuenire parẽtib⁹ ⁊c. hoc dicit Bur. falsũ. Primo vt dicit nusq̃s repit iudeos b sensisse q̃nimo ꝓponerãt elemosynã spõraneis sacrificijs: multo fortiꝰ bonoꝛ parẽtũ ⁊c. vbi dico q̃ si ꝓsequẽtia valeat: antecedens ẽ mihi valde dubiũ. ꝓpter dicta beati Hiero. et ꝓpter glo. sup Mat. ⁊ Mar. ⁊ scholasticã historiã: ⁊ ꝓt dicta alioꝛ doctoꝛ q̃ꝛ mlti scinerũt hebraicũ: ⁊ ꝓcordãt dicũt sicut postil. q̃ ab eis recepit. Sed dato q̃cũq; in iudeoruꝛ ꝓceres sicut dicit Bur. sensissent. nõ tñ sequit: igit sic faceret vel docerẽt anariciã cecati. Nec hodie eoꝛ docti docẽt vel faciunt id qd̃ sentiũt: imo potius p talmudicas ⁊ erroneas doctrinas simplicẽ pplm decipiũt ⁊ veraz lrãm corrũpũt. Secõ dicit Bur. dictũ postil. falsum: allegat ad id ꝓbãdum Rabi moy. egyp. sat⁹ bñ dicentẽ: sed nõ allegat bñ facientẽ q̃ traditionib⁹ bũanis dña ꝓcepta ꝓponerat: ⁊ q̃ Bur. nos vltra in sua expositiõe ad talmud remittit: ⁊ libz̃ quẽ nolat redemi nihil aliud est q̃s fideles xpi retrahere a sctoꝛ veris expositionib⁹ ⁊ remittere ad videndũ vana scripta erroꝛib⁹ plena. put ipe Bur. met testat⁹ in multꝰ locꝰ. Nec est cautũ simplices seruz lrãlẽ sepe cupientes hmõi erroꝛib⁹ occupare. ¶ In eodem ca. vbi dicit: Omne qd̃ intrat in os ⁊c. Dicit postil. intelligẽdum ꝼm synecdochen. Bur. facit inutilẽ obiectionẽ ⁊ incidit in id qd̃ improbare putat. Dicit ei q̃ nõ oportet dici ꝓ synecdochen: quia nõ dicit totũ qd̃ intrat sed oñe. distributio debet accipi vt dicit ꝓ specieb⁹ singuloꝛ: vt sit sensus. de q̃libet specie ciboz aliq̃d mittit in secessum: licet aliq̃d ad nutriendũ retineat. nunc aũt ⁊ apud philo. ⁊ theo. totuꝛ vniuersale ⁊ oñe ꝓ eodẽ accipiunt. q̃ ei dicit oñe nihil excipit. Sic ⁊ similiter de toto vniuersali ⁊ specialit oñe est totũ in q̃ntitate ꝼm logicos. vñ resolutio Bur. qua dicit de oĩ specie ciboz aliq̃d mittit: idẽ est sicut diceret debere intelligi ꝼm partẽ: et sic oñe capit ꝑ synecdochen quod voluit improbare. Sz monet Burgen. hic dubiũ qz p vtrãq; expositionẽ nõ videt tolli scãdalum a phariseis: ⁊ ꝓpter hoc dubiũ dicit allegando beatũ Hiero. q̃ vniuersaliter debeat accipi sic: q̃ q̃cq̃d intrat in os ⁊ ex alimento generat: potest etiã p calorẽ naturalẽ resolui et p occultos quosdã poros emitti. Sed illud videt frustra dici p Burg. Primũ qz xps dicit: oñe qd̃ intrat ⁊c. p hoc noluit nec curauit tollere scãdalũ phariseoꝛ. quia dixit: Sinite eos: ceci sunt ⁊ duces ceꝯ: sed soluz voluit instruere discipulos petentes. Et nõ est verisimile q̃d de illis occultis modis dicerendi ⁊ egerendi curauit discipulos instruere: sed innuere argumento a maiori. ſ. vt si impurum nutrimenti q̃d in secessuz emittitur non coinquinat: igitur multo magis id quod purũ est non coinquinat iuxta illam regulam: Si id quod magꝛ videtur inesse non inest: nec quod minus: sed si ex cibis deberet homo inquinari magis videtur hoc verum de impurꝰ: quod tñ nõ ẽ vt dr in lra. ⁊ subintelligẽdũ est moraliter: qz ex his que naturalia sũt nec laudãb⁹ q̃s est nec vituperãb⁹. Si igit p naturalẽ digestionẽ vl indigestionẽ ex puro vl ipuro cibo generatꝛ corrupꝛ humoꝛ vilẽ facies hoiem: ex b tñ nõ dr moraliter inquinari: Cuius naturaliter, de quo hic nõ dicitur.

b ¶ Et accesserũt

Et accesserũt ad eũ phарisei. In pcedẽti capitulo chr̃i La. XVI
stus reprobauit errorẽ iudeoꝝ i lege: hic docet fundationẽ ecclie gentiu
um in fide: vbi primo aperit incarnatiõis mysteriũ. scõo predicit redẽ
ptionis pceiũ. ibi: Venit autẽ iesus in pagtes. tertio imponit imitationis ex
emplũ. ibi: Tunc iesus dixit discipulis. Prima in duas. qz primo mysterium
incarnatiõis aperit. scõo ex hoc doctrina phariseoꝝ
nõ solũ sicut ero oneraſ sicut curiosa ꝛ inutilis exclu
ditur. ibi: Et cũ venissent discipuli ei⁹. Circa primam
partẽ aduertendũ qz aliq̃ scribẽt phariseꝰ omisso stu
dio legis ꝛ pphetaꝝ studebant in mathematicis: et
potissime in astrologia. vñ ꝛ vsqz hodie aliq̃ eoꝝ in
hoc sũt valde curiosi: ꝛ qz astrologi aliq̃ volũt iudi
care p ꝓsiderationẽ astroꝝ de inchoatiõe legũ ꝛ secta
rũ diuersaꝝ. iõ ꝛ isti ꝑ astra volebãt pnosticare de ad
uentu xp̃i. Hoc aũt est impossibile: qz virtꝰ celi nõ se ex
tendit ad talia: licet se extendat ad pnosticandũ de
futura dispositiõe aeris: vt ficcitate ꝛ pluuia ꝛ huius
modi. ꝛ hoc est qđ dr̃. Et accesserũt ad eũ phарisei et
sadducei tentãtes. s. si possent cũ in aliq̃ capẽ. Et
rogauerũt eũ vt signũ de celo ostẽderet eis. declarãdo
scz temp⁹ sui aduentꝰ ex aliq̃ signo celesti. Et ille
rndens ait illis: facto vespe dicit. i. aliqđ pdicere
de futura tpis dispositiõe potestis ꝑ ꝓsiderationez ce
li: qz ad hoc bene se extendit talis scientia. ꝑter qđ sub
ditur: Serenũ erit. Et Rubicundũ est enim celũ. tal
enim dispositio celestis est signũ future serenitat̃: qz. s.
sic frequenter ꝓtingit: licet aliqñ impediat. Et
mane. supple dicere potestis. Hodie tempestas.
erit supple. Et Mutilat rc̃. qđ ꝓtingit in commotio
ne ꝛ tonitruoꝝ ꝛ b est signũ tẽpestatis. ꝑter qđ sub
ditur: Facie ꝑ celi diiudicare nostis. inq̃ntu. s.
facies celi est signũ alterius dispositiõis future in ele
mẽtis. Signa aũt tẽporꝝ nõ potestis. i. signa tẽ
poꝝ diffinitoꝝ in pscientia dei de aduẽtu xp̃i nõ pote
stis ꝑ talia diiudicare: qz solũmodo dependẽt ex di
uina dispositiõe ꝛ nõ ex ꝓstellatiõe: ꝛ ꝑter b aduen
tus xp̃i ꝓsiderãs est vr dicẽs est ex dict̃. ꝑphetarũ
qđ b habuerãt ex dina reuelatiõe: sicut habet Dan. ix.
vbi circa b tangit hebdomade determinate: ꝛ Hen.
xlix. Vbi signũ aduẽtus xp̃i ponit trãslatio regni
deoꝝ ad alienigenã: qđ factũ ẽ sub herode. Ge
neratio mala ꝛ adultera. hoc. s. exposituꝝ est. ca. xij.
Et cũ venissent. Hic ꝓcludit doctrinã phariseoꝝ
vitandã a discipulis suis: nõ solũ tãq̃ curiosaꝝ ꝛ in
utilẽ sed etiã malã ꝛ periculosaꝝ. ꝑter b vocat eam
fermẽtũ. ꝑter corruptionẽ malicie ꝛ nequicie ꝓtẽtã
in ea. ꝛ b est qđ dicit: Intuemini. ꝑ diligentez
ꝓsiderationẽ mẽtis. Et cauete a fermento. i. a
doctrina corrũpente: nec ẽ mirũ si fermẽtũ dr̃ hic do
ctrina corrũpens. supra aũt. xiij. ca. fermentũ accipit
ꝑ feruoꝛe fidei vt vlius est: qz eadẽ res ex diuersis ꝑ
prietatib⁹ bene significat oppositas ꝛ disperatas: sic leo
aliq̃n accipit ꝑ xp̃o vt dr̃ Apoca. v. Vicit leo de tri
bu iuda: ꝛ hoc ꝑter ꝓstantiã ꝛ audaciã i aggrediẽ
do ardua ꝛ periculosa. Aliq̃n aũt accipit ꝑ diabolo
ꝑter crudelitatẽ: ꝛm qr̃ dr̃. j. Pe. v. Aduersarius ve
ster diabolus tanq̃ leo rugiẽs rc̃. ita eodẽ mõ fermẽ
tum ꝑter calorẽ inclusiuz significat feruoꝛẽ fidei: ꝑ
pter aũt corruptionẽ doctrinã malã. Et illi co
gitabant intra se dicẽtes: qz panes nõ accepimus. q.
d. intra se. bñ cauim⁹: qz ab eis nullũ panẽ accepim⁹.
Ex q̃ ptz qđ intelligebãt fermẽtũ ad lram. s. panez fer
mentatũ: ptz etiã coꝝ deuotio ad xp̃m: qz sic ei inscia
rabiliẽ adherebãt qđ obliti fuerãt accipe necessaria.
Sciens aũt ie. cogi. coꝝ. tanq̃ dr̃. Quare
nõ intel. rc̃. q. d. ex fact⁹ meis pcedẽtib⁹ et doctria
deberet sic esse illumĩati qđ verbũ meũ intelligeretis
nõ de pane materiali: qz de b possum vobis sufficien
ter ꝓuidere. qđ ꝑ hoc duplici exẽplo in quo magnaz
multitudinẽ satiauerat paruo cibo: vt patuit. s. xiij.
ca. xv. ca. ꝛ b est qđ dicit: Nondũ intelligit̃ rc̃. ꝛ ptz.
Sequit: Tũc intellexerũt rc̃. s. materialiũ sed a doctria
pharisecoꝝ q̃ vocat fermentũ rõne pdicta. Venit aũt iesus. In ista
parte oñdit se humane salutis preciũ: ꝛ ꝑmo ostẽdit se dei ꝛ hoim mediatorẽ.
ꝛ scõo hominũ redemptorẽ ꝑ suã passionẽ. ibi: Et exinde cepit iesus rc̃. Circa
primũ primo ponit discipulorũ cõfessio. secundo ex hoc subdit potestat̃ col
latio. ibi: Respõdens aũt iesus. Circa primũ aduertendũ qđ mediator inter
aliqua debet participare extrema: ꝛ ideo xp̃s q̃ habebat duplicẽ naturam in
vno suppo

Et accesserũt ad eũ phарisei ꝛ sa
ducei tentãtes: ꝛ rogauerũt eum
vt signuz de celo ostẽderet illi. At
a ꝙ ira in morte mea debetis resurrectionem pec
catorũ ꝑ meum sanguinẽ intelligere.
ille rndẽs ait eis: ꝛ Facto vespere
dicitis serenũ erit: rubicundũ est
a ꝙ futurum iudiciũ preuidere ꝑ precedẽtes tribu
lationes sanctorum.
enim celuz. Et mane: hodie tem
pestas: rutilat enĩ triste celũ. Fa
ꝙ ex istis signis.
ciem ergo celi diiudicare nostis:
signa autẽ tempoꝝ nõ potestis.
a ꝙ nota eadẽ sugius dicta. b ꝙ icredula. ꝑ spũali
carnales intellectũ habens.
Generatiõ mala ꝛ adultera signũ
a ꝙ de celo. b ꝙ nisi de inferiori. ꝙ hoc potestatẽ
suę signũ constituũ esse demonstrat.
q̃rit: ꝛ signũ ꝙ dabit ei nisi signũ
a ꝙ relictus vr infidelib⁹: nõ dimittis. ꝙ iudeis.
ꝙ ad gentes.
ionẽ ꝓphẽ. Et rẽlict̃ ill' abiit. Et
cũ venissent discipuli ei⁹ trãs frę
tum: obliti sunt panes accipere.
Qui dixit illis: Intuemini ꝛ ca
a ꝙ. i. a vanis trãditiõib⁹ qb⁹ videnꝫ q̃ nõ sunt.
uete a fermẽto phariseoꝝ ꝛ sadu
ceoꝝ. At illi cogitabãt int' se dicẽ
a ꝙ nõ vult vr de panib⁹ coꝝ accipiam⁹. b ꝙ cogi
tationes eorum.
tes: qz pãnes ñ accepim⁹. Sciẽs
autẽ iesus dixit: Quid cogitatis
inter vos modicę fidei: qz panes
a ꝙ neqz mysterium intelligitis: neqz virtutem in memoria habetis.
non habetis? Nondũ intelligit̃
a ꝙ expensorum.
neqz recolligitis qnqz pãnuz in
quinqz milia hoim: ꝛ quot cophi
ꝙ expensorum.
nos sumpsistis. Neqz septẽ pãnũ
in quattuoꝛ milia hoim: et quot
sportas sumpsistis? Quare non
ꝙ corporali.
intelligitis: qz non de pane dixi
vobis: cauete a fermento phari
seoꝝ ꝛ saduceoꝝ? Tunc intellexe
rũt qz nõ dixerit cauẽdum a fer
mẽto panũ: sed a doctrina phari
seoꝝ ꝛ saduceoꝝ. Venit aũt iesus

ꝙ fermenti veri panis simulat se substantiã ha
bere. Per b innuit qđ significãt qnq; panes
vel septẽ. Si enĩ fermẽtum: dicit hereticã doc
trinata: panes sũt vera doctria. a In par
tes cesaree phi. Iste loc⁹ est vbi iordanis oriꝫ
ad radicez libani: et
ioꝛ ꝛ dan duob⁹ fon
tibus. b Homines
rc̃. Hoies sũt q̃ de fi
lio hois loquuntur.
dñ enĩ q̃ deitatẽ intel
ligunt. c Filium
hois. Dic̃ de se hu
militatẽ humanitat̃
profitet: discipli dei
tatẽ intelligunt.
ꝙ. d. Alij iobem bap. Sic poterant errare
in helia vel in ceteris
alijs: sic̃ herodes er
rauit in Johãne: cũ
dr̃ aũt: Johannes quem
ego decollaui surre
xit a mortuis: ideo
hęretes opank in eo.
Ideo vult exponi
errozes eoruz: vt eis
repulsis discipuli ve
ritatẽ proferant: non
ex vulgi opinioẽ: sed
ex dñi revelatione.
Rndens simon.
Ideo vn⁹ rndens et
vni rndet ꝓ omnibus
vt vnitas in oib⁹ ob
seruetur. Dei vi
ui rc̃. Ad distinctio
nẽ falsoruz deoꝝ: q̃s
gentes vel de mortu
is boibus vel de in
sensibili materia sibi
instituerũt. Bar
iona. Bene filꝰ colũ
bę: qz dãm pia simpli
citate sequebatur: vt
qz plenus spũali gra
ꝛa. Filius spũssan
cti dicit̃ qui ostẽsus
est in colũba ab eo quẽ filiũ dei vivi vocauę
rat: ꝛ filio colũbe pr reuelat: qz vna ẽ opatio
patris ꝛ filij cũ sctõspũ. Reuelat inquã myste
riũ fidei: qz caro ꝛ sanguis nõ reuelare potu
it. i. boies carnali sapia inflati q̃ nõ colũbe fi
lij: et ideo a sapia spũs alient. de quibus. s.
Alij iohannẽ: alij heliã rc̃. b Tu es. Mõ
dico vocaberis: sed tu es petr⁹: ob fortitudi
nẽ fidei ꝛ pfessiõis ꝓstantiã. i Petrus.
A me petra: ita tũ vt mihi retineã dignitatez
fundamẽti: ru sup me ozdlabis lapides mun
dos: ꝛ abijcies leprosos. Sicut lumẽ ꝛ cete
ra nolã: vt vos eit̃ sal terre: a dño sortiti sũt
apl̃ic simoni a se nomẽ petri dedit. k Et
porte. Porte inferi sũt pcã: mine: blãdimen
ta: hereles: qb⁹ infirmi ruũt i mortẽ: q̃ nõ ve
re supra petrã: ꝙ sup arenã domum ꝑfessiõis
sue credẽdi sũt edificaturi. s. nõ simplici ꝛ ve
ra intentiõe xp̃m seq̃: sed ob terrenã qualibz
eãm habitũ ptẽdisse. Qui enĩ in intimo coꝛ
dis amoze fidẽ xp̃i pcipit: q̃cqđ ingruit extra
facile vincit. l Et tibi. Et oib⁹ ꝓstaret: qz
absqz ea cõfessiõe ac fide nullus regnũ celoꝝ
posset intrare. Qui ꝑ ceter⁹ cõfessus est: ꝑ
ceter⁹ donaꝛ clauib⁹. Claues sũt discernẽdi
scientia ꝛ potentia qua dignos recipe: indi
gnos excludere dz a regno. Eũ subdit: ꝛ qđ
cunqz ligaueris. i. qđ in peccatis ꝙsistentem
eternis penis adiudicaueris: vel qđ humilẽ
ꝛ vere penitentẽ absolueris: sic erit ꝛ in celis.

Et quodcũqz

ꝙ quam in honoze eyberij cesaris philippus fra
ter herodis extruxit.
a in partes cesareę philipi: ꝛ inter
a ꝙ vt vere ꝓfessiõis mercedẽ reddat: nõ. q. nesciat.
rogabat discipulos suos dicẽs:
ꝙ non dicit me ne insolenter loqui videatur.
b Quem dicunt homines esse fili
um hois? At illi dixerunt. Alij io
hannẽ baptistã: alij autẽ heliam.
Alij vero hieremiã: aut vnum ex
a ꝙ discreti ab alijs nõ hoies sed dñ.
prophetis. Dicit illis iesus. Vos
a ꝙ sciunt ꝛ apli: sed petr⁹ rndet ꝑ oibus.
autẽ quẽ me esse dicitis? Rẽspõ
a ꝙ ois coplex⁹ est: q̃ ꝛ naturã ꝛ nomẽ expressit.
ꝙ verũ hoiem ꝛ vez deũ credit ꝛ confitetur.
dens simon petrus dixit: Tu es
a ꝙ in petro omnibus respondit.
christ⁹ filiꝰ dei viui. Rẽspõdens
a ꝙ cum alte fidei confessione.
autẽ iesus dixit ei: Beatus es si
a ꝙ filius columbe spriace. b ꝙ carnalis sibier.
mon bariona: qz caro ꝛ sanguis
a ꝙ cũ archanũ. b ꝙ illustrat meritũ hoim.
nõ reuelauit tibi: sed pater meus
ꝙ qui credis in me.
q̃ in celis est. Et ego dico tibi qz
ꝙ ru dixisti mihi filꝰ dei: ꝛ ego dico tibi cui⁹ dice
tu es petrus: ꝛ super hanc petrã
re est facere. ꝙ. i. christũ in quẽ credis.
edificabo ecclesiam meaz. Et poꝛ
a ꝙ non separabunt eam a charitate mea ꝛ fide.
tę inferi nõn pręualebunt aduer
sus eam. Et tibi dabo daues re

vno suppoſito. ſ. diuinã ꝛ humanã. vnã sibi naturalẽ. aliã ꝑ nobis assumptã.
erat vere dei mediator ꝛ hoim: ꝛ ꝑ ꝓfis aptissim⁹ vt eẽt hũane redẽptiõis pci
um. Hãc aũt duplicẽ naturã declarat in seipo. hũanã ꝑ eui dẽtẽ oñionẽ: qz di
cebat se ꝙ oñdebat se filiũ hois. aliã ex vera ꝓfessiõe petri. ꝑ se ꝛ aliꝫ discipuli
diuinã naturã in eo ꝓfitentis: quã ꝓfessionẽ tanq̃ veritat̃ exꝑssiuã approbat
xp̃s. Dicit igit̃: Venit aũt iesus in ptes cesaree philip
pi. Dicit aũt cesarea philippi: qz renouata ꝛ ampliata
a philippo tetrarcha fratre herodis extũc noiauit eã
cesareã in honoze cesaris q̃ dedit ei q̃rtã partez regni:
vt refert Joseph⁹: ꝛ habitũ ẽ. s. Dicit etiã cesarea phi
lippi ad differẽtiã alteri⁹ que dr̃ cesarea palestina vbi
corneli⁹ cẽturio mãsit Act̃. x. ꝛ ista ciuitas antiq̃⁹ di
cta ẽ lachis ꝛ postea dan a filijs dan eã occupãtibus:
vt hr̃ Judic̃. xviij. postea dicta est cesarea philippi: et
nũc pelneas seu palneas dr̃. i ista aũt ciuitate bitabãt
gẽtiles ꝛ in ꝓfinijs⁹ eiꝰ: ꝛ iõ ex b q̃ xp̃s b mysteriũ sue
incarnatiõis reuelauit ostẽdit fundatio ecclie in fide
gentiũ. Seq̃tur: a Et interrogabat discipulos su
os. nõ interrogabat ignoraꝰ qđ crederẽt vel qđ respon
derẽt: sed vt eoꝝ fidei ꝓfessiõe ꝙuenięt⁹ solidarenꝫ i
fide. b Quẽ dicũt homines rc̃. i. rmbe vulgares: et
qz de ipso erãt varie opiniones in pplo. iõ sequitur:
c At illi dixerũt alij iobem baptistã. Cui⁹ opiniõis
fuit herodes ꝛ sui seqẽces: vt. s. viius est. xiij. ca.
d Alij aũt heliã. ꝑter celũ veritat̃. e Alij ve
ro hieremiã. ꝑter patiẽtiam in aduersis. f Aut
vnũ ex ꝓphet̃. antiq̃s. i. fm ꝙ habet Luc̃. vbi hr̃
sic ꝙ ꝓphа vn⁹ de priorib⁹ surrexit. Opinio aũt oĩm
loquentiũ de immortalitate aie ꝛ de resurrectiõe fuit ꝙ
aia separata a corpe sit maioris ꝛutis ꝙ ciuitas tali
corꝑi quale nũc habem⁹: fm ꝙ dr̃ Sap̃. ix. Corpus qđ
corrũpit aggranat aiam. ꝛ sili⁹ ꝙ in resurrectiõe hoies
erũt maioris virtut̃: ꝛ qz videbãt xp̃m maiora facere
miracula q̃ aliq̃s ꝓphetaꝝ facerit. iõ credebãt ꝙ vnus
de antiq̃s ꝓphetis surrexisset a mortuis: et sic maiora
miracula faceret q̃ ante fecisset: ꝛ b modo mor⁹ est he
rodes ad credẽdũ ꝙ esset iobes baptista: vt habitũ ẽ
s. Seq̃t: g Vos autẽ quẽ me esse dicit̃. q. d. si alij
errant opinãdo falsa de me: vos tñ nõ debet̃ errare q̃
tamdiu mecũ fuistis: ꝛ meã doctrinã freq̃ter audi
uistis: ꝛ miracula tanta vidistis. h Rẽspõdẽs si
mon petr⁹ dixit: petrus tanq̃ ꝓncipalis inter alios ꝑ
ꝛ. ꝑ alijs dedit respõsuz. i Tu es xp̃s. qđ inter
pretat̃ vnctus: ꝛ sic ꝓfitet eiꝰ humanitatẽ in ꝙunctus
est oleo gratie pre alijs. k Filius dei. naturalis
scz ꝛ nõ adoptiuus sicut alij: ꝛ ꝑ ꝓis eiusdẽ nature cũ
deo patre: ꝛ sic ꝓfitet veritatẽ diuine nature ꝛ hũane
in eodẽ suppoſito. l Ait. hoc addit ad differẽtiã
illoꝝ qui colebãt tanq̃ dñ a gẽtilib⁹: vt hercules: iupiter ꝛ ꝓsices. Fuit enĩ
antiquoꝝ opinio qđ qñ tales excellẽtes ꝓsone moꝛiebãt ad vitã deoꝝ trãsfe
rebant̃. Unde. ij. Machab. rj. dr̃ qđ rex antioch⁹ scripsit de patre suo mortuo.
Patre nostro inter deos translato nos volentes eos qui sunt in regno nostro
sine tumultu agere rc̃. ad istas ergo falsitates excludẽdas dixit petr⁹: Dei vi
ui. m Respondens autẽ iesus. Hic ꝓsequenter ad confessionẽ deitat̃ sub
ditur collatio potestatis. n Beatus es simon bariona. i. filꝰ iohãna. bar
enĩ idem est qđ filꝰ. Iona aũt ponit ꝑ diminutionẽ subtracta media syllaba ꝑ
iohanna. vnde est ibi cõpositio ex integro ꝛ corrupto. Unde e bariona hic accꝑ
pitur ac si diceret filius iohãnis. ꝑter hoc petr⁹ dr̃ Joh. vlt̃. simon iohãnis.
Dicit aũt hic Beat⁹. qz ꝓfessio vere fidei ducit ad beatitudinẽ. o Caro ꝛ
sanguis nõ reuelauit tibi. i. hõ mortalis nõ docuit te istã veritarẽ. p Sed
pater meus. ꝛ ꝑ ꝓsequens tota trinitas qz indiuisa sunt opa trinitatis ad ex
tra. q Et ego dico tibi. ꝑ te ꝛ ꝑ socijs tuis. r Quia tu es petr⁹. i. con
fessor petre vere q̃ christ⁹ est factus. s Et sup̃ hanc petrã. quã ꝓfessus es:
. i. sup̃ christũ. t Edificabo ecclesiã meã. Et porte inferi. i. ꝓsecutiões tyrã
norum ꝛ insultus ꝛ tentationes spirituũ malignoꝝ. v Non ꝓuelabũt ad
uersus eam. a vera fide subuertendo. Ex quo patet qđ ecclia non consistit i ho
minibus ratione potestatis vel dignitatis ecclesiastice vel secularis: qz multi
principes ꝛ summi pontifices et alij inferiores inuenti sunt apostatasse a fide:
ꝓpter quod ecclesia consistit in illis ꝙsonis in quib⁹ est noticia vera ꝛ ꝓfes
sio fidei ꝛ veritatis. x Et tibi dabo: nõ solũ ꝑ te: sed etiam ꝓ alijs. sicut
enim ꝓfessio petri erat cõfessio aliorũ: ita potestas hec data petro intelligit̃ da
ri alijs: licet petro principaliter inquãtũ erat alioꝝ capitaneus. y Claues
regni celoꝝ. iste claues nõ sunt materiales sed potestas spũalis duplex. vna ẽ
potestas discernendi peccatũ a nõ peccato: sicut in veteri lege sacerdotes iudi
cabant inter lepram ꝛ nõ lepram. Aduertendũ etiã qđ licet homo non possit ꝑ
bene iudicare sine scientia: tamen scientia nõ dicitur clauis sed potestas iudi
candi per scientiam prehabitam: ꝛ ideo licet scientia nõ sit clauis: tamen neces
sario pręexigitur ad debitum vsum huius clauis. Alia clauis est potestas ad

mittẽdi

Ca Et quodcūq; li. Hiero. Habent quidē eandē iudiciariaz
Job.20.f potestatē alij apli. q̄bus post resurrectionē ait: Accipite spi-
ritū sctū: quoz re. xp̄i. Habet etiā omis eccla in presbyteri. z
episcopis: sed ideo petrus specialiē accipit vt omnes intelli-
gant q̄ quicūq; ab vnitate fidei z societate eius se separaue-
rit: nec a peccatis solui nec celum po
test ingredi. Hunc locū quidā nō in-
telligentes aliq̄d sibi sumūt de supe-
rio pharisęoz: vt damnare innocētes
vel soluere se noxios putēt: cū apud
deū nō sententia sacerdotū sed reoz
vita querat. Vñ in Leutico ostēdē-
re se sacerdotib⁹ iubent leprosi quos
illi nō faciūt leprosos: sed discernūt
q̄ mundi vel immūdi sunt: ita z hic.
Mota xp̄m p se int⁹ vnificare: mi-
nistris ptātē soluēdi post vitā reddi
tam tribuere. Nō enī aliquē soluere
pōt nisi vinat quē soluūt. Sed ad q̄d
soluēdi ptātē accipiūt: cū a deo iā li-
berat⁹ z vnificat⁹ quez soluūt q̄rit?
Dicūt q̄dā ministros soluere. i. solu-
tos demōstrare reconciliatos eccliē
q̄s prius de crimine mālfestos vt cōi-
ctos ab introitu eccliē prinauerāt.
Alij a quadā impotētia bñ opandi:
q̄ post remissionē z satisfactionē ad-
huc remanet: z est fex z reliquie pec-
dentiū petōrum: nō tñ pctm. ab hac
purgat hō cū recōciliat eccliē: p iu-
diciū sacerdotis. Ut enī in hoie post
febris purgationē debilitas q̄dā re-
manet: q̄ febris nō est a qua non cito
purgat. Sic in hoie post criminalem
remissionē p q̄ iudiciū eccliē subūt:
ipsi⁹ peccati debilitas remanet. Alij
veritati z euāgelio adherētes: mini-
stros eccliē a petō soluere dicūt. Di-
Job. 10.k cit enī Aug⁹: Accipite spm̄sctm: q̄rū
cūq; remiseritis petā re. e. de hoc ire
Aug⁹. otra q̄nq; hereses. Re eos au
diam⁹ q̄ negāt catholicā eccliaz non
ola petā posse dimittere. Illi enī i pe
tro petrā nō intelligūt: z nō intelligē
tes eccliē datas eē claues regni celo-
rū: ipi eas de ꝓpria manu amiserūt.
Vbis opponit q̄ solus de⁹ laqz suscī
tauit: apīs soluēdū tradidit. Irē q̄
soli⁹ dei dimittere petrō est. Ad h̄ dī
cūt q̄ de⁹ ꝓpius laqarū suscitauit: h̄ est
q̄ ipe a se nō ab alio petrō dimittit. Ut
discipli resuscitatuz soluūt: h̄ ē q̄ nō
Dar.2.a a se sz a so bñt q̄ petā dimittūt. sic dr: solue de petrū dimittit:
qz hoc qđ p ipm facimus: ipe facit: b Ut nemini di. Su-
pza aduentū suū p̄dicare ꝓcepit: dic ne dicāt eū eē iesum. Sz
aliud est p̄dicare xp̄m qđ est cōmune nomē dignitatis. aliud
iesum: qđ est ꝓpriū saluatoris. q. d. nō ꝓdest publice p̄dica-
ri maiestatē ppl̄is: q̄ visuri sunt me multa pati. qđ tūc demū
licebit cū resurrectio potentiā deitat⁹ ostēdit. c Jesus.
Saluator. ne scandaliçarent in eo qđ paulopost visuri sūt
cōspui z crucifigi. d Exinde. Ecce causa ꝓhibite p̄dica-
tionis. q. d. tunc me p̄dicare cū ista passus fuero: qz nō ante
prodest. e Abſit a te. Non vult petr⁹ destrui cōfessionē
suā: nec putat filiū dei posse occidi. f Vade post me. Su
pza: ola illa gloriosa in futurū ꝓmissa sunt: nō in pūti data.
Edificabo eccliā meā: z ri. da. cla. xc. Que si statim dedis-
sēt nunq̄ postea locū erroz inuenisset in eo. g Quia non
sapis. Nō placet tibi vt p mortē meā mundū redimā que est
voluntas patris: sed carnaliter hoc sapis. h Si q̄s vult.
Prędicta apostolis passione z resurrectiōe: hortatur ad se-
quendum tam cos q̄z turbam. i Semetipsum. Q̄ per
vetustatē est: vt capiat quod vltra se est. Remot⁹ vitijs: vir-
tus sequat: tol. cru. su. z se. me. k Q̄ erat p vetustatē: abne
Gal.2.b gauerat ille q̄ dicebat: Viuo aūt ego: iā nō ego. Q̄ vero vl
tra se erat ceperat: viuit vero in me xp̄s. k Tollat cru. su.
Crux tollit vel cū p abstinētiā corp⁹ vel cū p cōpassionē. pri
mi animⁿ affligit. l Crucē abstinentie habuit paulus dum
1. Coz.9 dicebat: Castigo cor. me. z in seruitutē redigo. Compassiōis

J quoq; mittendi ad regnū vel excludēdi ſm verā iudiciū ꝓhabitum
q̄ debēt indigni excludi z digni recipi. a Et quodcūq; liga
ueris. q. d. supposito hic in terra debito vsu clauis: deus illud
approbat in celis. aliter nō. b Tunc ꝓcepit discipul⁹ suis vt
ne. di. q̄ ipe esset xp̄s. hoc videl eē ꝓtrariū ei qđ est dictū ca. s.
q̄ misit discipulos ad denūciandū aduentū suū. Dicendū q̄ tunc denūciare
runt aduentū ei⁹ tanq̄z cuiusdaz sancti
ꝓphete a deo missi: z istud nō ꝓcipiē
bic tacere: sed postq̄z cognouerāt hic di
uinitatē ipsius: vt ptz ex cōfessione p̄di-
cta: ꝓcepit vt ei⁹ diuinitatē alijs non
diuulgarēt: ne vulgares boies q̄ vide-
rent eū pati tā ignominiose scandaliza-
rent de eoz predicatione: sed postq̄z re
surrexit a mortuis habita ꝓfecta victo
ria mortis voluit p̄ publice predicari.
c Exinde cepit. Hic ondit se esse mūdi
redemptoz p suā passionem. z b est qđ
dr: Exinde. i. postq̄z se ondcrat hre ve-
ram naturā diuinā ſm quā est impassi-
bilis: z humanā in q̄ poterat vere pati.
d Cepit iesus ondere disci. suis quia
opoz. eū ire hierosolymā. qz erat ꝓcon-
dinatū a deo pre q̄ ibi cōpleret mystc-
riū redēptiōis nre. illud aūt qđ ꝓdi-
natū est a deo infallibiliē cueniret: q̄ liez
nō sit necessitas ꝓsciētie. Modus aūt nre redēpti-
onis subiūgit cū dr: e Et mihi. pati
a sen. z scribis z ꝓncipib⁹ sacerdo
tū: z occidi: z tertia die resurgere.
a ſ separatim ne cosā alijs magistrū arguat.
† Et assumēs euz petr⁹: cepit in
ſ amantio affectu.
c crepare illū dicens: Absit a te do
a ſ nō poterit esse vt filius dei occidatur.
b ſ a laude ad vituperium.
mine: nōn erit tibi hoc. Qui ꝓuer
a ſ segre sniam meā. ſ aduersarie mee volūtati.
f sus dixit petro: Vade post me sa
ſ offendis me volendo preire.
g thanas scādalū es mihi: qz non
sapis ea q̄ dei sunt: sed ea q̄ sunt
hoim. † Tūc ihs dixit discipul⁹ su-
ſ quasi ego vere pariar: z si quis vult me imita-
ri: renunciet voluptatibus suis.
b is: Si q̄s vult post me venire ab
neget semetipsuz: z tollat crucez
ſ faciendo hoc ex charitate.
suam z sequatur me. † Qui ei vo
ſ hic.
luerit animam suam saluaz face-
ne alter. Scandalum aūt passiuū: est ruina alicuius ex tali fa-
cto vt dicto. Neutrū autē potuit habere locuz in christo: z ideo
scandalū hic accipit ꝓ impedimēto. q. d. Scandalū mihi es. i.
quantū est in te vis me a salute mūdi impedire. Cui⁹ rō subdit:
n Quia nō sapis ea que dei sunt. q̄rendo. i. impedimētū ꝓo-
dinationis diuine. o Sed ea q̄ hominū. qz illud qđ dicitur
est petrus dicebat xp̄o mor⁹ ex affectu humano. p Tunc ie
sus dixit: Hic ꝓponit xp̄s sue imitationis exēpluz: z diuidit in
duas partes. qz primo facit qđ dictū est ꝓponendo. i. exemplum
sue imitationis. scdo ꝓmittit ex hoc gloriā future resurrectiōis.
ibi: Filij enī hois. dicit igit: q Si q̄s vult post me venire.
meā doctrinā z facta sequēdo: r Abneget semetipm. i. affe
ctū humanū: nō solū meā passionē nō impediēdo sed etiā me in
hoc imitādo. s Et tollat crucē suā. i. paratꝰ sit in aīo volū-
tarie crucē portare in qua crucifigat ignominiose. Ad hoc aūt
rationē inducit. d. t Qui enī voluerit saluaz suā sal. fa. pdet eā.
Hoc aūt pōt dupliciter intelligi. pdere enī habet duplicē signi-
ficationē. Uno modo idē est q̄ amittere: z in isto sensu cū dicit
hic: Perdet eā. subintelligendum est: in alia vita. q. d. Qui enī
volu. asam suā sal. facere. i. delitijs z voluptatibus occupare in
hac vita: qz hoc est vitā suā saluare ſm opinionē carnaliū: talis
pdet eā in alia vita: qz obligat eā ad penā inferni. Alio mō pde
re idē est qđ destruere: z tūc cū dr pdet eam: subintelligit in hac
vita. z est sensus: Qui enī vo. aiam suā sal. facere. ꝗtū ad meri-
tū vite eterne. Perdet eā. i. destruat corp⁹ laboribꝰ z passiōibꝰ
exponēdo: ex qb⁹ sequit segatio aie a corpe. Et hoc ē aliaz pdere
ſm estimo

quoq; cū ait: Quis infirmat z ego nō infirmor? a Quid
2.Cap.12 enim pro. Ecclesia hz tps pſecutionis: hz z tps pacis. Hec tpa
designat in ꝓceptis. Nā tpe pſecutiōis ponēda est aīa: et tpe
pacis frangēda sunt terrena desideria. Nā qđ pro. bo. re.
b Aut quā. Nec lucra nec timoz nec aliq̄d aliud retrahat a
salute: qz quā cōmu. da. bō. Calicē
sa. ac. z no. do. in. Vel nihil terrenū p
Ro.1.d ania pdita poterit hō dare. c Fili
us aūt. Nec durū videat hoc pati: qz
nō sunt ꝺdigne passiones hui⁹ tpis ad
futurā glo. q̄ re. in nobis. d Sūt
quidā re. Quia rudes erāt apli: retia
in pūti vita. pmittit eis aliq̄ ꝺsolatio:
vt certi⁹ credāt de futuro. ℣ In re.

Nico. de lyra

ſm estimationē falsaz carnaliū: licz sit
salnare eā ſm veritatē. ſm hūc sensuz
vltimū sequit: a Qui ār pdi. ani.
su. ꝓpter me. b est ꝓpter deū mortē su
stinēdo. b Inuenier eā. in brītudie
frucdo. Et qz aīa cū sit imortal⁹ ꝓponē
da est oib⁹ corruptibilib⁹ z trāsitorijs.
iō subdit: c Quid enī ꝓ. re. q. d.
nihil. Imo ꝓ talia pdit multū: qz pdit
illud qđ est imortale z diuinū in eo.
d Filij enī hois. qz inuitau erat eos
ad imitā dū exēpluz sue passiōis. iō ne
terrerent⁹ morte corpali z trāsitoria ꝓ
mittit eis premiū future resurrectiōis
qđ cōplebit in aducētu xp̄i ad iudici-
um: qz rūc resurget hoies ad vitā im-
mortalē. z b est qđ dicit: Filius enī ho-
minis. i. xp̄s ver⁹ hō. e Ventirus
est. ad iudiciū. i. f In gla p̄ris sui.
qz in forma gloriosa inditabit.
g Et rūc reddet vnicuiq; ſm ops ei⁹.
a ſ a sanctis mortuis. q. libando gustaturi. vtram ve
ro possident in futuro.
dē hic stantib⁹ qui nō gustabūt
morte: donec videant filium ho/

impedire passionē meā ſm magr sēq. iō subdit: p Tūc ait dis
ci. suis. si ds vult post me venire re. Maxim⁹ in sermōe de scō
Iobe baptista. Duo aūt abstinētie z crucē sunt genera. vnū cor
porale z aliud spūale. vnū ē a potu z epulis tpare apperitū gu
le. z a delectatiōib⁹ z mollissimis suauitatibus coerceret: z ab
bis q̄ tactu: gustu: visu decipiūt: sen-
sum virilit reuocare ac violent abstra
here. alter⁹ abstinētie z crucē gen⁹ ē ꝓ-
ciosius atq; sublimi⁹ mor⁹ animi rege
re z ꝓturbatiōes illi⁹ modestie trāq̄l-
litate placare: ire ac supbie imper⁹ ꝗsi
ferā bestiā frenare. litigare ꝓhibere cō
tra vitia increpare se q̄dā cēsura z au-
steritate xp̄ianis z rixā q̄dāmō cū ho-
mine in timore cōserere. † Qui enī De simo. c.
voluerit aīaz suā saluā facere. i. vitaz matthęus.
alālē voluptatib⁹ exponere. † Qui
der eā eternalē. a Qui aūt pdide
rit. i. a voluptatib⁹ retrarerit. inueniet
eā. ad gliaz ordinatā. c Quid enī
pdest hoi re. q. d. nihil. ſ multuz no-
cet. nā aīa rōnal⁹ imagine trinitat⁹ in- †42.di.de/
signita ꝓciosior ē oib⁹ ꝛrenis. d Fi scanus.
lius enī ho. re. Hiero. Times morte. Rofil. 1. a
audi gliaz triūphant⁹. vereri crucē an Dar. 5. b
sculta angelorꝫ misteria. †† Sūt q̄dā Luce. 9. b
de hic stantib⁹. cū xp̄o hic stāt: q̄ xp̄o
passiōes patient sustinēt: z isti mortez
culpe vel gehēne nō gustant: iz cū ipo
transeunt ad gliam sempiternā.
In cap. xvj. vbi dr in postil. Signa
aūt tēporū non potest.

Additio. j.

Nec rōnio ſm ex
positionē postil
latoris nō videt ꝓtinere ad ꝓpositū.
petebāt enī pharisei signū de celo in q̄
declararet⁹ xp̄s aduēt⁹: vt ptz ex dict⁹ suis. Nicere aūt q̄ b
nō possent cognoscere p ꝓstellariōes sidez seu p facie celi nihil
videret ad ꝓpositū facere: cū ipi supnaturalia signa petebāt:
nō signa q̄ ſm cursuz tēporꝫ naturalē apparent. Dū iste passus
meli⁹ exponit p Chryso. sup Mat. vbi sic ait: Sicut q̄ in celo
aliud qđē est signū serenitat⁹: aliud pluuie: ita z in me pturē
oportet. Nā nūc in ꝓmo aducētu signis q̄ in ꝛra sunt op⁹ est. q̄
aūt in celo sunt ꝓuant xp̄i scōi aduent⁹ qñ xtutes celoꝫ mo-
uebunt. Hec Chryſ. q̄ qđē expositio ꝓprie videt applicari ꝓ
posito: vt ptz seriē lre bene intuēti. Jn eo. ca. vbi dr in po
stil. Et ideo licet scia nō sit clauis tñ necessario ꝓrigitur.

Additio. ij.

Licet scia discernēdi petrū a non petrō
ſm magistrū in. iiij. dis. xviij. sit clauis:
nō tñ in hoc tenet⁹ cōiter a doctorib⁹ vt ibidē tractat. Nā put
cōiter tenet⁹ in sacerdot⁹ ordinatiōe nō infundit⁹ habit⁹ sciēcie
de nouo: ſ impzimit sacerdotalis caracter: in quo fundant⁹ de
due ptātes. s. discernēdi z soluēdi seu ligādi. q̄ qđē ptātes vnū
sunt in radice: sed distiguunt⁹ penes eaz act⁹. Qz aūt dicit po
stillator: q̄ scientia necessario ꝓrigit⁹ ad debitū vsum clauis:
nō videt verū. Cuius enī claues eccliē recipe nō debeat nisi hūs
scie habitū ꝓuenientē seu sufficientē ad execution⁹ hui⁹ ptāt⁹:
ex ꝺ tñ nō sequit q̄ si sacerdos nō habeat talē sciam q̄ nō ha-
beat claues. esset ei⁹ marime piculosuz eū ꝙplurimi z inūera-
biles sacerdotes curā aīaz hūes talē sciam nō habeāt: vt q̄ti
die ꝺstat q̄ expientiā: z sic tales nec ligarēt nec solueret qđ cru
delissimū eēt opari. ꝺ tñ mālfeste seḡret ex dict⁹ postillator⁹ di
cent⁹ q̄ scia necessario ꝓrigit⁹ ad debitū vsuz clauiū. nihil enī
est sine eo qđ necessario ꝓrigit. Vñ videt dicēdū ꝓut dictū ē
sez q̄ sacerdos de ꝛgruitate dz hre sciaz sufficientē nō tñ de ne
cessitate: z sic sacerdos q̄ nō hz talē sciam actualiē nec habitua
liē: ꝓt tñ vti clauiū ptāte: ſm quā ligat z soluit tā q̄ hūs dīnaz
ptātē vt in ex ecclastic⁹. qđ intelligēdū ē ſ claue nō errante.

Replica.

In ca. xvj. vbi dr: Signa aūt tēporū scire
nō potestis. qđ exponit postillator⁹ ad in-
tentionē beati Hieronymi: Hoſe ordinarie z alioꝫ. Burg. au
tē adducit expositionē Chryso. z ob hoc abiicit expositionem
postil. sine rōne ꝗsi eiusdē passus nō possint esse plures exposi-
tiones: fidei tñ veritate p ola seruata. Cū enī postil. dicit. q̄ ſ/
gna tēporꝫ in diuia ꝓsciētia diffinitoꝫ non pōt sciri ex his q̄ in
celestib⁹ corporib⁹ fiunt: intelligit etiā si fiāt ꝓter cursuz cōem
nature. de q̄ rō reddit: qz hmōi tpa aducētus xp̄i z signa nō de
pendent ex his q̄ in corporib⁹ celoꝫ fieri pōt: sed ex diuia pre/

b ſ scientia

Ca In regno suo. In regno beatitudinis eterne. Vel ostendo sua potestate in ptti ecclesia.

Mar.9.a Luc.9.b

Ca. XVII

Post dies sex. Jdē Marc⁹ dicit: sed Lucas octo. Vi ergo ponit medios: lucas addit ⁊ primuz ⁊ ꝓmissit: ⁊ extremū ꝙ cōpleuit. Et illi post sex mūdi etates ꝙ descendū ab omni labore: ⁊ octauo ꝛpe designat esse resurgendū. Tres ducit: qz qui fidē trinitat⁹ firmiter gnauerint: in eterna visione gaudebūt. Jn monte etiā ſm Lucā oratur⁹: qz ꝙ resurrectionē expectant: mētes in excelsis habitare ⁊ precib⁹ ꝓtinuis debēt insistere. Secōm qz insti ⁊ nunc anīe sunt ab impijs separati: ⁊ in futuro oīmodo separabunt: cū abscondet eos ī abscondito faciei sue a contur. hoim.

† 1.q.1. qō quidaz opponitur circa medium.

c Petrū ⁊ iacobū. Nota istoz cōueniunt. Quisq; debet esse petrus. i. firmus in fide. Vnde Jacob⁹ .i. supplantator vitioz. Jnde Iohānes. i. oia gratie diuine ascribens ꝓra fugbiam vite que solet oriri ex virtutib⁹. d Jn monte ꝛc. Facta sunt alba qō nō anteqz nondū apparuit ꝙd erimus: sed cū apparuerit silēs ei erimus. Marc⁹ ait: Qualia fullo sup terrā po. ſ. i. de⁹ in hac vita tam claros neqt facere: qz nullus sine peccato. Nullus mundator sui ī terra faciet qō de⁹ in celo mūdans vestē suā ab oī inquinamēto. Fullo est doctor gnīaz vel mundator sue corpis. e Transfiguratⁿ est. Speciē quā habebat per naturā ostēdit: nō amittēs carnē quā assumpserat volūtate. Jllud autē corpus qō habuit ꝙ naturā dedit discipulis suis in cena nō mortale nō corruptibile. f Resplenduit. Jn exemplū future beatitudinis ⁊ claritatis quā videbūt insti: pius sublatis impijs. g Et ecce apparuerūt illis moy. ⁊ he. Quales vel ꝙd locuti Lucas dicit: Alīi in maiestate: et dicebant excessum ei⁹ quē cōpleturꝰ erat in hierm. i. passionem ⁊ resurrectionē. Significant oracula legis ⁊ ꝓphetie ꝙ in dño cōpleta: ⁊ nunc doctis: ⁊ in futuro oibus electis patebūt. Et bene visi in maiestate: qz tunc apertī⁹ videbit quāta dignitate veritatis: os ꝙ diuinoz nō solū sensus sed etiā sermo fuerit ꝓlat⁹. Vel moyses ⁊ helias significant oēs cū christo regnaturos. Mortuoꝝ moyses: mortuos: helias viuus: eos ꝙ vini in uenientur. Quib⁹ cōuenit in maiestate videri ꝓ gīa quam habebunt

Nico.de lyra

scientia vī etiā celi ortū habuerūt. Jn eo. ca. vbi circa collationē clauiū postil. dicit: licet scia nō sit clauis ī necessario ꝓexigit. de ꝙ dicto Burg. magnū facit strepitū ponens postil. falluz sed falsē. Nā postil. nō dicit sciam necessario ꝓrigi ad susceptionē clauiū nec ad vsuz clauiū: sed declarando sic dicit sciam necessario ꝓrigi ad legitimū ⁊ debitū vsum eaꝝ: et sic Burg. in fine hui⁹ corruptoꝝ venit in eandē sniam cū postillatore dicēs vsuz clauiū sēq; clauē: clauē tñ nō errante: vbi igit clauis errat certū est vsuz nō esse legitimū: vtendo autez auctoritate discernēdi absq; scia ⁊ discretione cōmittit error. Ad euitandū igit errorē necessario ꝓrigit discretio ꝙ scia dici pōt nō clauis ꝙ est snia postil. bñ visa nō truncatim. Q̄ō ār dicit Burg. de idēritate clauiū in radice: ⁊ eaꝝ ſm actⁿ distinctione habet tractari libro. iiij. di. xviij. ⁊. xix.

Ca. XVII

Et post dies sex. Fundata ecclā gentiū in fide in precedenti ca. hic ponit eiusdē fundatiōis ꝓfirmatio. Et dividit in duas partes: qz ꝑmo declarat gloriā fumre resurrectionis: ⁊ secō efficaciā siue passionis. ibi: Cōuersantib⁹ autē. Procedit aūt hoc modo ordine. ſ. retrogrado ad precedens ca. vt ꝓtinuet principiū huī⁹ capituli ad finē ꝓcedentis vbi ꝓmiserat gloriā future resurrectionis vt visum est. Prīa dividit in duas ptes. qz ꝑmo ostēdit gīa future resurrectiōis. secō ex hoc subdit solutio duplicis questionis. ibi: Et interrogauerunt discipuli. Prima in tres. qz primo ad declarationē future resurrectiōis describit xpi transfiguratio. secō subiungit hui⁹ trāsfiguratiōis testificatio. ibi: Et ecce apparuerunt. tertio circa hoc ponit discipulox ĩstructio. ibi: Et descendentib⁹ illis. Circa christi transfigurationē euāgelista notat quattuor: videlicet temp⁹ determinatū: consortiū: locū ⁊ modum. Quum ad tempus dicit sic: Et post dies sex. ſ. a. ꝓmissi one precedent discipulis facta qñ dixit: Sunt quidam de hic stantib⁹ ꝛc. Considerandū tñ qz Luc. ix. dicit: post dies octo qz Matthe⁹ nō cōputat diez in qua xp̄s fecit eis ꝓmissionez nec vltimā in qua trāsfiguratⁿ est: sed cōputat tñ temp⁹ intermedium: ⁊ ideo ſm veritatē cōputando totū temp⁹ a ꝓmissione facta vsqz ad trāsfigurationē. trāsfiguratio fuit in octaua die. Nō autez huī⁹ fuit: qz ista trāsfiguratio facta ē ad oñendū discipul⁹ gloriā future resurrectiōis. illa aūt erit in octaua etate mūdi: ⁊ ꝓpter ꝙ figurata est hic per octauā diē. Prima ei etas mūdi fuit ab adam vsqz ad noe. secūa a noe vsqz ad abraam. tertia ab abraam vsqz ad dauid. q̄rta a dauid vsqz ad transmigrationē babylonis. q̄nta a trāsmigratione babylonis vsqz ad xp̄m. sexta a xp̄o vsqz ad finē mūdi. Jste autez sex etates accipiunt ſm diuersos statꝰ viventiū in ꝙ mūdo. septima aūt accipitur ſm statū aīaꝝ ꝙscentiū in paradiso: ⁊ iō incepit ab ascēsione dñi qñ eis celū patuit: ⁊ durabit vsqz ad iudiciū. ⁊ iō ab ascensiōe dñi currit cum sexta etate q̄tū ad simultatem tpis. octaua etas erit resurgētiuz: ⁊ sic ptz qz ꝓbat significat hic ꝙ octauā diē: ⁊ sic ptz xp̄s ꝓueniēs hui⁹ trāsfigurationis. Cōsonum aūt notat cū dr: b Assūpsit petrū ⁊ iacobū ⁊ iohem. Jsti eni tres fuerassumpti ad videndū gliam future resurrectiōis ꝓpter ꝓrogatiuā eminētie specialī inter alios. petr⁹ eni ꝓpter fernorē fidei erat inter alios ꝓncipal⁹. Spiritussanctus ibi in columba: hic in nube lucida. Quia ꝙ modo simplici corde fidem seruat: tunc apta visione qō credideꝛit cōtemplabitur: ⁊ ea gratia qua illustrabit ꝓtegetur. c Et ecce voz ꝛc. Quia imprudenter q̄siuit: responsionē dñi non meruit. Sed voz patris de filio testatur: docetqz petrū: ⁊ in eo ceteros veritatem. d Hic est filius. Moyses ⁊ helias sunt serui: et nobis debent in cordib⁹ domino ꝓparare tabernaculū. e Ipsum audite. Hoc iam pater precipit: quod moyses incarnationi testimonium dans prędixit. Prophetaz fuisti. ꝛc. Quasi diceret: Jste est quem moyses ꝓmisit. f Et audientes. Altioze eni sensu vnā vtriusq; intellexerunt deitatem. Timuerunt: vel quia se errasse cognouerūt: vel quia nubes operuit eos. Vel quia vocem patris audierunt. g Surgite. Pulso metu doctrina datur: quo manente nō audiretur. h Neūēm autem oculos sur. Ablata nube vident iesum ⁊ moysen ⁊ heliā euanuisse: quia postq̄ legis ⁊ ꝓpheratū vmbra discessit: que velamento suo apostolos texerat: verū lumen in euangelio reperitur. i Nisi soluz iesum ꝛc. Si enim Moyses ⁊ helias cū iesu pseuerassent: vox patris videretur incerta cui potius dedisset testimonium. k Nemini dixeritis visionem ꝛc. De gloria futuri regni ꝓostensa incredibilis esset: ⁊ apud rudes sequens crux scandalum faceret. l Q̄r heliam oporteat primū ve. Traditio phariseoꝝ est iuxta Malachiam prophetam: q̄ helias veniat ante aduentum saluatoris: et reducat corda patrum ad filios et filiorum ad patres: et restituet omnia in antiquum statum. Estimant ergo apostoli transformationem gloriē vltimam hanc esse quam viderant et dicunt: Si iam venisti in gloria quomodo precursoꝛ tuus non apparet: maxime quia heliam viderant recessisse.

Deu. 18.c

Bel. tbi.

Omnia

babuerunt: ⁊ excessum memoriā re: qz vnica materia laudis fit fidelib⁹ passio christi. Et qz gustata dulcedine celesti vilescūt infima. petrus visa domini ⁊ sanctoꝝ maiestate: solis his ꝓpetuo vult herere dicens: Bonū est nos hic esse: faciam⁹ hic tria tabernacula. Scōm alīū euangelistas nesciebat qd dicerꝛet: in eo qz ī celis tabernacula querit vbi nulla aduersitatis aura est timenda: qz de⁹ omnipotens templum eius est ⁊ agn⁹. Sed in ꝑ sciebat quid diceret: bonuz est nos hic esse: qz vere solū homīs bonū est intrare in gaudiū dñi sui. Q̄ si petrus videt gloificarā hūanitatē tanto afficit gaudio vt nunqꝫ velit ab eius intuitu secerni: quid putanduz est de his q̄ diuinitatem videre merebunt: a Adhuc eo lo. Vt discat q̄ habernaculi q̄sinit in resurrectione nō regmine domoꝝ: sed spūssanci gratia ꝓtegēdos esse. b Ecce nu. lu. ꝛc. Sic bapticato dño sic ⁊ clarificato mysterium sancte trinitatis ostenditur: qz gloriam eius quā in baptismo cōfitemur credendo: in resurrectione laudabim⁹ videndo. Spiritussanctus ibi in columba: hic in nube lucida. Quia ꝙ modo simplici corde fidem seruat: tunc apta visione qō credideꝛit cōtemplabitur: ⁊ ea gratia qua illustrabit ꝓtegetur. c Et ecce voz ꝛc. Quia imprudenter q̄siuit: responsionē dñi non meruit. Sed voz patris de filio testatur: docetqz petrū: ⁊ in eo ceteros veritatem. d Hic est filius. Moyses ⁊ helias sunt serui: et nobis debent in cordib⁹ domino ꝓparare tabernaculū. e Ipsum audite. Hoc iam pater precipit: quod moyses incarnationi testimonium dans prędixit. Prophetaz fuisti. ꝛc. Quasi diceret: Jste est quem moyses ꝓmisit. f Et audientes. Altioze eni sensu vnā vtriusq; intellexerunt deitatem. Timuerunt: vel quia se errasse cognouerūt: vel quia nubes operuit eos. Vel quia vocem patris audierunt. g Surgite. Pulso metu doctrina datur: quo manente nō audiretur. h Neūēm autem oculos sur. Ablata nube vident iesum ⁊ moysen ⁊ heliā euanuisse: quia postq̄ legis ⁊ ꝓpheratū vmbra discessit: que velamento suo apostolos texerat: verū lumen in euangelio reperitur. i Nisi soluz iesum ꝛc. Si enim Moyses ⁊ helias cū iesu pseuerassent: vox patris videretur incerta cui potius dedisset testimonium. k Nemini dixeritis visionem ꝛc. De gloria futuri regni ꝓostensa incredibilis esset: ⁊ apud rudes sequens crux scandalum faceret. l Q̄r heliam oporteat primū ve. Traditio phariseoꝝ est iuxta Malachiam prophetam: q̄ helias veniat ante aduentum saluatoris: et reducat corda patrum ad filios et filiorum ad patres: et restituet omnia in antiquum statum. Estimant ergo apostoli transformationem gloriē vltimam hanc esse quam viderant et dicunt: Si iam venisti in gloria quomodo precursoꝛ tuus non apparet: maxime quia heliam viderant recessisse.

a ſ legislator. b ſ eximi⁹ ꝓpheraꝝ. c ſ de passione eius ⁊ resurrectione.

lis mōyses ⁊ hēlias cū eo lōquē- a
a ſ oblit⁹ regnū nō in terra sed in celis esse ꝓmissum: nec mortali carne circūdatos posse intrare.
tes. Respondens aūt petrus dixit ad iesum: Dñe bonuz est nos b †
a ſ his nō respōdet dño: ostēdens nō imp⁹tunum esse sed inordinatum quod caperet.
hic esse: si vis faciam⁹ hic tria ta- c †
bernacula: tibi vnū: moysi vnuz: d
a ⁊ helię vnū. Adhuc eo loquente e
b ecce nubes lucida obumbrauit †
c eos. † Et ecce voz de nube dicēs: f
d Hic est filius me⁹ dilect⁹ in quo mi ſ g
ſ qui prius dixi: Penitet me fe. ho.
hi bene complacui: ipsum audi-
ſ hō fragilis maiorē gloriā nō sustinet: sꝫ cadit.
te. Et audientes discipuli ceciderunt b
a ſ nō solū de patris: sed ⁊ de filij maiestate.
runt in faciem suam ⁊ timuerunt
a ſ qz ꝙ se surgere nō poterant. b ſ vt merum fugat ⁊ membra solidet.
valde. Et accessit iesus et tetigit i k
a ſ quos manu sanauit: sanat imperio.
eos: dixitqꝫ eis: Surgite et noli- g
te timere: leuātes autem oculos h i
ſ vbi cepit filius designari serui discesserunt.
suos neminem viderunt nisi solū
iesum. Et descendentibus illis m
de monte ꝓcepit iesus dicens: k
Nemini dixeritis visionem: do- †
nec filius hominis a mortuis re-
surgat. † Et interrogauerūt eum n
a ſ cum iam ꝛc in gloria viderim⁹.
discipuli dicentes: Quid ergo † l
scribę dicunt ꝙ heliam oporteat

carne: pater in voce: spiritussanctus in specie columbe: ita similiter conuenientes fuit quod appareret in transfiguratione per quam ostensus est terminus seu perfectio vite spiritualis: videlicet gloria future resurrectionis: ⁊ ideo sicut filius apparuit ibi in carne decorata tamē claritate gloriē: ita spiritussanctus in lucida nube per quam significata est plenitudo veritatis in christi predicatione: propter quod dictum est: Ipsum audite. pater aūt apparuit i voce. d. f Hic est filius me⁹. ſ. naturalis: alij autem sunt adoptiui. g Jn quo mihi bene complacui. i. in quo diuinū beneplacitum completur de redemptione mundi. Sequitur: h Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam. Hoc autem factuz est ad declarationem humane fragilitatis in ꝛa excellentiam diuine maiestatis. i Et accessit iesus. ad cōsolandū eos. ſ. k Et tetigit eos. familiariter ⁊ dulciter eos consolando. Sequitur: l Leuātes autez oculos suos neminem viderunt ꝛc. quia moyses ⁊ helias iā recesserant: reducti voluntate diuina ad loca vnde fuerūt adducti. m Et descendentibus. Hic ponit discipulorum instructio de visione prędicta: qua ꝓcepit eis iesus ne visionē prędictam alijs diuulgarent ante resurrectionem suā: ne alīq audientes christuz eis apparuisse in forma gloriosa scandalizarent: postea videntes ipm pati tam ignominiose. n Et interrogauerunt. Hic ponitur solutio duplicis questionis suborte ex ꝓdictis. secunda ponit ibi: Et cum venisset ad turbam. Circa primum aduertendum q̄ discipuli audierāt a phariseis ⁊ legisperitis q̄ helias debebat venire circa mūdi cōsummationem: vt habetur Malach. vlt⁹. ⁊ ideo q̄ heliam viderant credebant finem mūdi ꝓpinquum: mirabantur tamen q̄ ipse ita cito recesserat ⁊ nihil docuerat vel ꝓdicauerat: cū tamē scriptum

Dan. 12.c

† Mar. 9.b

a ſ in ea claritate i q̄ erit pacto iudicio qō cōpletū ē in trāsfiguratiōe. de q̄ statim agit ea gestia

minis vēnientē in regno suo.

† Et post di Ca. XVII a†
es sex assūpsit iesus petrum ⁊ iacobū ⁊ iohan- b
a ſ gloriam maiestatis ostensurus.
nem fratrez eius: ⁊ dūxit illos in c
a ſ vt discāt gliaz nō ī ꝓmptu huī⁹ seculi: sed in regno suprne beatitudinis esse querendā.
mōntē excelsuz seorsum: † ⁊ transd e
ſ non substantiam carnis amisit: sed gloriā future resurrectionis ostendit.
figurat⁹ est ante eos. Et resplen- f
a ſ nō habet clarius ꝙd eni cōparet. b ſ sancti: quicūq; baptizati estis christū indusistis.
duit facies eius sicut sol: vestimē- g
ta autem eius facta sunt alba si-
a ſ vt oñdat eū esse quē lex ⁊ ꝓphete ꝓmiserunt.
cut nix. Et ecce apparuerunt il-

a Domia. Attig illa q̄ ꝓpheta ꝓdixit: id est corda patrū ad filios: et econuerso restituet: etiaz hoc qđ mozti debet ꝛ soluet. Unde ieremias: vt in Marco aperti⁹ demōstrat. b Tūc intellexerūt ꝛc. Ex indicio passiōis sue quā sepe dixerat: ꝛ penitus sui quā completā videbāt. c Et cū venisset. Loca rebus cōgruūt. In mōte oratr: trāsformat: arcana manifestat: aperit: infernū turba occurrit: miseros audit: infirmos confortat: docet: castigat.

Mar.9.c d Quia lunatic⁹ est. Hunc Marc⁹ surdum ꝛ mutū dicit qui ē lunaticus. Nō q̄ luna demonib⁹ seruiat: sed de mon lune cursum observans corripit homines vt per creaturā infamet eos rerum. Et ypice lunaticus est qui per horarum momēta mutatur in vita: nec pstat in incepto: sed crescit ꝛ decrescit: et nunc in ignem libidinis vel ire ferrur: nunc in aquas cupiditatis q̄ non valent extinguere charitatē. e Et obtuli ꝛc. Arguit accusat discipulos cum sepe impossibilitas curandi non ex vitio curantium: sed eoz qui curandi sunt prouenias. f Respondens. Non tedio superatus qui mitis est in verba erumpit: sed sicut medicus egroto contra sua ꝓcepta agenti. g Et increpauit. Quia tratus est nō homini sed vitio: et per vnum hominem iudeos arguit infidelitatis. vnde addit: Afferte illum huc ad me. h Et exiit ab eo demonium. Marc⁹ dicit de isto: qz cū vidisset dominū statim spirit⁹ ꝓturbauit eū: ꝛ elisus in terra voluta batur spumans: ꝛ dño inbente vt exeat: clamans ꝛ discerpens exit. Quia sepe dū cōuerti ad dominū post peccata volumus: magr a diabolo ipugnamur: vt vel odium virtut⁹ incutiat: vel expulsiōis sue vindicet iniuriam. Exiturus discerpit ꝛ furenti clamore intuentes terruit: quia plerumq; duz de corde expellitur acriores tentatiões excitat q̄s prius qs possidebat quietus. i Propter incredulitatē vestrā. Ecce quando non exaudimur non est impossibilitas pstantis: ꝛ culpa deprecantis. Nam ex opposito si fides vestra tam feruens esset que tribulata magis ꝛ magis caleseeret. k Sicut granū sinapis ꝛc. Fidez perfectam grano sinapis comparat: que sit in facie humilis et in pectore feruens: vilis videntibus: et nullarum virium apparens: ꝛ pfectis trita: quid intus habet ostendit.

Ⓒ Hoc autē genus nō ejicitur nisi per oratiōnem ꝛ ieiunium.

ꝑ ante aduentum domini.

primo venire: At ille respondēs

a ꝑ pcursor iudicē vā cōstat hūc nō elie scēm aduentum.

ait illis† Helias quidē venturus a
est: ꝛ restituet oia. Dico autē vo- b c
a ꝑ pcursor redēptoris: vñ cōstat primū aduentū cōpleri. ꝑ nō corpore sed virtute ꝛ spiritu.

bis qz hēlias iā vēit: ꝛ nō cognouerūt eum: sed fecerūt in eo quecunq; voluerūt: sic et filius hominis passurus est ab eis. Tūc intellexerunt discipuli qz de iohāne baptista dixisset eis. † Et cū venisset ad turbā: accessit ad eū hō genibus prouolut⁹ ante eū dicēs: Domine miserere filio meo qz lunaticꝰ est: ꝛ male patitur. Nām sepe cadit in ignē: ꝛ crebro in aquaz. Et obtuli eū discipulis tuis: ꝛ nō potuerunt curare eū. Respondens autem iesus ait† O generatio incredula ꝛ peruersa: quousq; ero vobiscū? Usq; quo patiar vos? Afferte huc illuz ad me. Et increpauit eum iesus: ꝛ exiit ab eo demonium. Et sanatus est puer ex illa hora. Tunc accesserunt discipuli ad iesum secreto: et dixerunt: Quare nos non potuimus ejicere illum? Dicit illis iesus: Propter incredulitatē vestrā. † Amen quippe dico vobis: Si habueritis fidem sicut granum sinapis: dicetis monti huic: Trāsi hinc: ꝛ trāsibit: ꝛ nihil ipossibile erit vobis.

b ꝑ quia ibi nullus morbus prevalet vbi omnipotentia intercurrit manus.

c ꝑ per ipsum iudeos arguit.

d ꝑ nulla incōmoditas insanabilis.

Hoc autē genus nō ejicitur nisi per oratiōnem ꝛ ieiunium. Quo proteruitas diaboli superet ostenditur: vt grauiora quecq; sciam⁹ ieiuniis ꝛ oratiōnib⁹ suppliciis deo posse placari. b Nisi p oratiōnē. Ista carnalib⁹ voluptatib⁹ mutabilit nisi spūs oratiōne cōfirmet, a turr: caro p ieiuniū macer etur. Nisi p oratiōnem ꝛ ieiuniū. Jeiunium est generale: non modo ab escis sed ab omnibus illecebris carnalibus et ab oib⁹ vitijs abstinere: sic ꝛ oratio generalis nō solū verbis sed etiā in oibus que in obsequium dei ꝛ fidei devotione geruntur. vnde dicit: Sine intermissione orate.

Lc.5.b c Filius hominis. Sem per let⁹ miscet tristia: vt cum venerint quasi previsa min⁹ moleste ferantur. d Et contristati. Doc non de infidelitate puenit: sed de dilectiōe quia nihil humile de eo patiuntur audire.

e Et cum venissent ca. Per Augustum cesare indea facta est tributaria: ꝛ omnes censi capite srebantur. Unde et Joseph cum maria ꝓfectus est in bethleem. Rursus qz nutritus est in nazareth: quod est oppidum galilee vbi caphar naū subiacens: poscunt tributa: et pro signo y multitudine nō audēt ipsum aggredi: sed cōueniunt discipulū siue malicioseb fidelit: vtrū reddat tributa: an cōtradicat cesari. f Quid tibi videtur si. Antecēs petrus suggerat dñs interrogat ne scandaliçent discipuli ad postulationē tributi: cū videāt eū nosse q̄ eo absente gesta sunt.

Matt.17.a

a ꝑ hoc contristat. ꝑ hoc lenitur.

b ꝑ hoc exprobrat.

c ꝑ exactores tributi.

Allego.

g Reges terre. Dñs nr ꝛ ꝑm carnē filius regis erat ex dauid nat⁹ ꝛ omnipotent⁹ verbū. ergo vt filius regū tributa non debebat: sed ꝓ hūilitate carnis decet cū implere omnē iusticiā. h Ergo liberi. Liberi sunt filij regni in ol regno: tūc multo magis liberi sunt filij illi⁹ regni sub q̄ sūt oia regna in q̄libet terreno regno. i Et eum piscē. Allego. Christ⁹ est piscis in hoc mari mortalis: q̄ ꝑm⁹ morti ꝓ redēptione se obtulit: vt id qđ in ore eius. i. in ꝓfessiōe fuerat inuentū: ꝓ petro ꝛ dño dareť. Et hū idipm precium sed diuisum: qz ꝓ petro q̄si pro petōre. Dñs aūt peccatū nō fecit. Stater dicit q̄ habet duo didragmata: vt ostenderet similitudo carnis dum eodem precio dñs ꝛ seruus liberant. Sed etiā simpliciter intellectus edificat: dum dñs tante fuit paupertatis vt vnde daret tributa non haberet. Judas quidem cōmunia ī loculis habebat: sed res pauperum in suos vsus conuertere nephas duxit: idipsum dans exemplum nobis. Christus est piscis. mare mundus. hamus mors. Christ⁹ gerebat precium nostre redemptionis. Os aūt precium in ore piscis inuentus est: significat redemptionem nostram ore christi prenunciatam esse.

k Et cum intrasset domum ꝓuenit eum iesus. ea que facta erant in eius absentia sibi predicendo: et in hoc ostendit q̄ nihil latebat ipsum. Sequitur: l Reges terre a quibus accipiunt tributum ꝛc. Hoc autem interroganti non ignorans quid erat responsurus: sed vt ex sua responsione melius informaret eum de veritate. m Et ille dixit: ab alienis. dixit illi iesus: concludendo veritatē. n Ergo liberi sunt filij. Ipse autem christus erat filius dei ꝑm naturam diuinam: et per consequens nulli subiectus. similiter ꝑm naturam humanam erat filius dauid: et per consequens liber a tributo. Et ex hoc sequitur q̄ apostoli qui erant de eius familia essent liberi. Veruntamen ne scandaliçarentur illi qui colligebāt voluit tributum reddere. Ad cuius euidentiam considerandum q̄ scandalū aliquando oritur ex malicia quale fuit scandalum pharisseoꝝ: et tale est cōtemnendū: sicut dictū est. ē. xv. ca. Aliqñ oritur ex ignorantia: ꝛ tale scādalum vitandū est. Salua tamen triplici veritate. s. iusticie: vite: ꝛ doctrine: ꝛ tale erat istud scandalū: quia illi qui colligebant tributū erant gentiles legem et ꝓphetas ignorātes: et ꝓpter hoc ignorabant q̄ christus esset immunis a tributo. tum quia filius dei ꝑm naturam diuinam. tum quia filius dauid ꝑm humanam: quia non tenebantur talia scire. dare autem eis tributū nō est contra veritatē vite: iusticie ꝛ doctrine. ideo christus voluit dare propter scandalum vitandū: eadem ratione eccla in aliquibus terris vbi non est consuetū decimas dare: nō repetit decimas ad scandalum vitandū: et ꝓ est quod dicit christus. o Ut autē nō scandaliçemus eos va. ad ma. et mit. hamū. Ex quo ptz q̄ christus erat ita paup q̄ nō habebat vnde posset soluere tributū. Sequit: p Et cūm piscem ꝛc. Ex quo ptz ei⁹ diuinitas futura contingentia certitudinaliter ꝓdicendo. q Illuz sumens da eis pro me ꝛ pro te. Stater enī valet duplex didragma. Christus enī voluit dare tributum pro se et pro petro: quia iam petrus fecerat capitaneum sup alios apostolos: vt habet in precedenti capitulo.

potuissetis dixisse monti huic. i. diabolo. transi hinc. i. de obsesso lunatico ꝛ transisset de corpe exeundo: ꝛ sic in hoc ostēdit causam quare nō potuerunt eum ejicere. ꝛ hoc est qđ subdit: a Hoc autē genus nō ejicitur nisi per oratiōnē ꝛ ieiuniū. Oratio autē que est mētis elevatio in deū: ꝛ ieiunium ꝓ qđ refrenat caro sunt effectus fidei formate ꝓ charitatē. Sciendū etiam q̄ sicut in diuersis reb⁹ corpalib⁹ administrandis diuersi angeli a deo ꝓponunt ꝛ diuersoꝝ ordinū: sic etiā in diuersis tentatiōib⁹ diuersi demones habēt specialē effectū: qz aliq̄ potissime tentāt de diuitijs ꝓgregādis: aliq̄ de honorib⁹ appetēdis. Uñ ꝛ aliq̄ dicunt spūs superbie: et aliqui spūs luxurie. Iste autē demon habebat virtutē tentādi potissime de vitio carnis: qđ vitiū potissime refrenat ꝓ orationez et ieiuniū: ꝛ ꝓ sequens demon de talib⁹ tentans ꝓ talia superat. b Conuersantib⁹ autē illis. Hic declarat se esse precium nostre redemptionis: et dicitur in duo. qz primo ostendit suā futurā passionem. secundo ex quodā facto declarat sue passiōis efficaciam. ibi: Et cū venissent. In prima parte dicit sic: Conuersantib⁹ autem eis. i. iesu ꝛ discipulis suis. c In galilea. que erat terra vbi fuerat cōceptus ꝛ nutrit⁹. d Dixit illis iesus. filius dotra. est in ma. hominuz. qz per instinctum demonis intrantis eoz in de traditus est in manus iudeoꝝ. vt habet Job. xiij. Et a iudeis traditus est in manus gentilium. e Et occident eum ꝛ tertia die resurget. cum morte sua predixit resurrectionem suam ne in passione eius incurrerent desperationem. f Et contristati sunt vehemēter. quia eius societas ita erit dulcis et grata q̄ non mirū est si contristati sunt passione eius audita. g Et cū venissent. Hic ostendit passiōis eius efficacia que est libertas vera: quia per passionem christi sum⁹ a seruitute diaboli liberati: ꝛ ista libertas sic declarat. cum dicit: Et cū venissent caphar naū accesserunt qui didragmam accipiebant. Caphar naum erat ciuitas principalis in galilea: ꝛ ideo ibi manebant qui tributum colligebant ex parte romanoꝝ quibus in dea erat subiecta: ꝛ quilibet capitaneus dom⁹ solebat didragma: et valet didragma duplex dragma. dragma autē ē octaua pars vncie: ꝛ valet sex obolos. obolus autem valet quantū vnus parisius turonensis: et sic quilibet capitaneus soluebat annuatim quasi. xij. turonenses. ista autem possūt colligi ex his que dicunt ꝓphetas ꝛ Isidorus de ponderibus. Isti igitur qui didragmam accipiebant a quolibet capitaneo dixerūt petro: h Magister vester non soluit didragmā: non faciebant mētionem de apostolis: quia nō accipiebat nisi a capitaneis vt dictum est. i Ait: etiā. quasi dicat: hoc est verum. k Et cum intrasset. Ostendit q̄ nihil latebat christum interroganti non ignorans quid erat responsurus. Sequitur: l Reges terre a quibus accipiunt tributum ꝛc. Hoc autem interroganti non ignorans quid erat responsurus: sed vt ex sua responsione melius informaret eum de veritate. m Et ille dixit: ab alienis. dixit illi iesus: concludendo veritatē. n Ergo liberi sunt filij. Ipse autem christus erat filius dei ꝑm naturam diuinam: et per consequens nulli subiectus. similiter ꝑm naturam humanam erat filius dauid: et per consequens liber a tributo. Et ex hoc sequitur q̄ apostoli qui erant de eius familia essent liberi. Veruntamen ne scandaliçarentur illi qui colligebāt voluit tributum reddere. Ad cuius euidentiam considerandum q̄ scandalū aliquando oritur ex malicia quale fuit scandalum pharisseoꝝ: et tale est cōtemnendū: sicut dictū est. ē. xv. ca. Aliqñ oritur ex ignorantia: ꝛ tale scādalum vitandū est. Salua tamen triplici veritate. s. iusticie: vite: ꝛ doctrine: ꝛ tale erat istud scandalū: quia illi qui colligebant tributū erant gentiles legem et ꝓphetas ignorātes: et ꝓpter hoc ignorabant q̄ christus esset immunis a tributo. tum quia filius dei ꝑm naturam diuinam. tum quia filius dauid ꝑm humanam: quia non tenebantur talia scire. dare autem eis tributū nō est contra veritatē vite: iusticie ꝛ doctrine. ideo christus voluit dare propter scandalum vitandū: eadem ratione eccla in aliquibus terris vbi non est consuetū decimas dare: nō repetit decimas ad scandalum vitandū: et ꝓ est quod dicit christus. o Ut autē nō scandaliçemus eos va. ad ma. et mit. hamū. Ex quo ptz q̄ christus erat ita paup q̄ nō habebat vnde posset soluere tributū. Sequit: p Et cūm piscem ꝛc. Ex quo ptz ei⁹ diuinitas futura contingentia certitudinaliter ꝓdicendo. q Illuz sumens da eis pro me ꝛ pro te. Stater enī valet duplex didragma. Christus enī voluit dare tributum pro se et pro petro: quia iam petrus fecerat capitaneum sup alios apostolos: vt habet in precedenti capitulo.

Dar.9.c

Mar.9.c

Matt.17.a

Luc.9.c

Matt.17.a

Luc.9.c

Matt.17.a

Luc

Moraliter.

a Et post dies sex ꝛc. Ca. XVII

Orig. Sex dieb⁹ facti⁹ ē visibil⁹ mūd⁹. igit̄ q̄ trāsēdit oēs res mūdi visibiles p̄r excellū mōtē ascēdē ad loq̄ntes. Orige. Si q̄s intelligit spūalē legē q̄ne nēcē fmo nib⁹ iesu: ꝛ i ꝓbis ablcōdita dei sapiaꝫ: ille videt moysen et beliā in glia cū iesu. Bonū ē nos hic esse. s. in ꝓtēplatiōis dulcedine. et Faciam⁹ ḃ ria tabernacla. q̄ ꝓtēplanū⁹ moralit̄ facit q̄ legē ꝛ ꝓbas ꝛ euāgeliū practice legēdo disponit. s. corde credēdo ore ꝓfitēdo ꝛ ope adiplendo. Et ecce nubes lucida. i. cognitio vera. iō subdit: Hic ē fi. me. di. lec. nē. ꝛ cecierūt dīsci. in fa. su. nē. nā sic illumiati venerāt dei maiestatē. Reminī dixe. viti. nē. q̄ dīna mysteria non sūt sp̄ loco ꝛ tpe debit⁹ publicāda. Quid ḡ di. scī. q̄ heliā opoꝛ. p̄. veni. nē. Sicut ē duplex aduēt⁹ xp̄i: ita ꝛ duplex heliās. s. in spū ꝛ plona. p̄dicator autē euāgelij gerit officium vtriusq̄. nā disponēdo ꝙm ad suscipiēdū xp̄m p̄ gr̄aꝫ venient̄ gerit officiū p̄mi. s. iobis baptiste. disponendo ꝛo ꝙm ad suscipiēdū ip̄m indicē ventuꝝ gerit officiū scdi. s. helie p̄so naliter

Glo.ordi.

A a In illa hora ꝛc. Ca. XVIII

G Exēplificate p̄cipua in tributi redditiōe ꝺño fuerat cōparat⁹: arbitrati sunt petrū oīb⁹ apl̄is p̄latū. b In regno ce. Vel regnū dei doctrina est euāgilij cui ob edire simplicit̄ et sine vlla retractatiōe debemus: iuē p̄ er nō ꝓtradicit doctorib⁹. c Et advocans. Scd̄m Marcū puerꝝ iesus cōplectit̄: significans humiles dignos suo cōpleru ꝛ dilectiōe. d Paruulum ꝛc. Paruulū erate: vt stultitudinez demōstraret. Vel se statuit in medio q̄ nō venit ministrari sed mīstrare. Vel paruulū. i. spūalē posuit in cordib⁹ eoꝝ: vt humilitatē sup̄bia vitarent. e Quicunq̄ ḡ ꝛc. Inuitat discipulos suos ꝛ oēs alios ꝺño: vt q̄ puer habet p̄ naturā. i. innocentiā ꝛ humilitatem: hoc habeāt discipuli ꝛ omēs alij p̄ virtutē. f Sicut parvul⁹ iste. Innocens erit sicut iste paruulus: q̄ non pleuerat in ira: Iesus nō meminit: vi. sam mulierē nō cupit. ¶ Qui aūt.

Nico.de lyra

a In illa hora. Su/perius fundata est eccl̄ia gentiū in fide: hic ꝙñr fundat in moꝛib⁹: ꝛ diuidit in tres partes fm tres status diuersos in eccl̄ia. Primo enim describunt virtutes actiuoꝝ: et scdo religiosoꝝ seu ꝓtemplatiuoꝝ. sequēti ca. et tertio prelatoꝝ. xx. ca. Prima in duas. q̄ primo describit virtutū fundamentū. scdo edificiū desup ꝛstructū. ibi: Et q̄ suscepit. Ad euidentiā ꝑme part⁹ aduertendū q̄ salnatoꝛ describendo virtutes actinoꝝ ꝙuenienē incipit ab būlitate duplici de cā. ꝑmo q̄ est fundamētū aliaꝝ virtutū vt dictum est. scdo q̄ habuit occasionē ex ꝓhabitis imediate in p̄cedenti ca. dictū est enī q̄ saluatoꝛ assūpsit secū petrū: iacobū ꝛ iobem alios dimissis: ꝛ duxit eos in montē seoꝛsum ꝛ trāsfiguraꝝ⁹ est añ eos. iō alij aliq̄d humanū passi motū cuiscdam inuidie incurrerūt. Ite q̄. p petro inserat solui tributum q̄ solū a capitaneis colligebat. iō in ḃ eū ꝑncipalē alijs ꝛstitue rat ꝛ capitaneū: ꝓpter q̄ alij aliq̄ mō indignati: q̄ nō erant adhuc ꝛfirmati p̄ missionē spūsceī in via positi ceperūt int̄ se altercari de maioꝛitate q̄s eoꝝ eēt maioꝛ: vt hī exp̄ss⁹ Marci ir. ꝛ postea dū venisset ad domū iesus q̄siuit ab eis de q̄ ī via disputauerāt: ꝛ tūc ipi p̄e verecūdia tacuerūt: videtes motū sup̄bie in eis deꝑhēsum a saluatoꝛe: ꝛ post panlulū factuꝝ est q̄s hic describit a Matthęo: In illa hora. ḃ est post tps modi cū. b Accesserūt discipuli ad iesuꝝ. videtes se esse deꝑhēsos ab ipo de ꝓtentiōe maioꝛitatis dicēt̄es: c Quis putas maioꝛ est in regno celoꝝ. nō fecerūt tūc q̄stionē q̄s esset maioꝛ inter eos de q̄ ꝑius ꝓtenderāt: ꝑ q̄s esset maioꝛ in eccl̄ia militante p̄ merituꝝ: ꝛ q̄s in eccl̄ia triūphante p̄ p̄miū. Et q̄ in moralib⁹ magis monēt facta q̄m ꝛba. iō docens eos de humilitate posuit eis exēplū sensibile. ꝛ ḃ est q̄ ꝺ: d Et aduocans iesus paruulū erate ꝛ malicia. s. beatū Marcialem: qui postea a beato Petro missus ī gallię p̄dicauit lemonicēsib⁹ fidē catholicā. e Statuit eū in medio coꝛ: vt ab oībus videret ꝛ attēte ꝙsideraret. f Et dixit: amen. i. fidelit̄. g Dico vobis niſi ꝙuerſi fueritis. ab elatiōe. s. suꝑbie ꝛ ambitiōe maioꝛitatis. b Et efficiamini sicut paruuli. i. bēnles ꝛ simplices sine malicia peccati. i Motivntra. in reg. cc. demones enim abiecti fuerūt p̄ sup̄biam: ꝛ iō oportet boies illuc venire p̄ viā ꝛtrariā. s. per humilitatē. ꝙcludit ḡ intentū dicens: k Quicūq̄ ḡ humiliauerit se ꝛ. q. d. ille q̄ erit humilioꝛ: erit maioꝛ die q̄ gr̄am: q̄ hūilitas est recta dispositio ad gratiā suscipiendā: fm q̄ dicit beatus Jacob⁹. iiij. ca. De⁹ sup̄bis resistit hūilib⁹ aūt dat gratiā: ꝛ talis etiā erit maioꝛ in eccl̄ia triūphante. Aduertendū ē q̄ ex ḃ non sequit q̄ hūilitas sit maxima virtutū: q̄ ꝛtutes theologice sunt maioꝛes q̄m morales videt̄q; fides: spes ꝛ charitas. Humilitas aūt est virt⁹ moralis. Et iterū in virtutib⁹ moralib⁹ ꝓudētia q̄ dirigit alias ꝛtutes morales: ꝛ ponit in eis medū: est maioꝛ alijs. Et iteruꝝ iusticia q̄ imperat rectū ordinē ad alterꝝ est maioꝛ q̄m humilitas: q̄ facit bonum esse bene subditum huic ordini. Sed ꝓ tanto dicit̄ q̄ma ioꝛitas in regno coꝛrespōdet humilitati: sicut thesaur⁹ celestis dispersioni thesauri terrent ꝓpter deū: vt habet̄. ī. sequēti ca. Item q̄ sicut dictū est humilitas est fundamentū aliaꝝ virtutum. sicut ergo ex magnitudine fundamēti ꝓcedit argumentū magnitudo edificij supedificandi: sic in ꝓposito ex magnitudine humilitatis arguit̄ magnitudo felicitatis: licet hūilitas nō sit maioꝛ inter alias virtutes: q̄ illa q̄ sunt p̄ioꝛa generatiōe nō sunt maioꝛa simpliciter. Ite q̄ virtutes sunt cōexe ꝛ marime virtutes infuse que cōexe sunt in gratia ꝛ charitate: ꝛ iō q̄ntum crescit vna virt⁹ in eodē homīe: tantū crescit altera ꝓportionabiliter: fm illud q̄ est formale in ꝛtute: sicut digiti manus equaliter crescunt: licet in se nō sint equales. ille autem q̄ habet maioꝛē humilitatem loquēdo de vera humilitate: q̄ sequens habet alias virtutes maioꝛes. ꝛ iō ille q̄ est magꝛ humilis est maioꝛ ī merito ꝛ p̄mio: nō ꝓpter humilitatē tm̄ sed ꝓpter alias virtutes hūilitatē cōexas: q̄ sunt etiā maioꝛes ipa hūilitate. l Et q̄ suscepit. Hic docet ꝛstruere edificiū ꝛtutū sup humilitatē fundamētū. Istud aūt edificiū ꝛsistit in cōeatione ad proximū. ꝛ ḃ ꝛingit duplicit̄. s. rōne corpis: ꝛ rōne animę. Primo ḡ docet cōicationē charitatiuā ad hoīem ex parte corꝓis vt ex notioꝛib⁹ ꝓcedat ad minus nota. bona aūt corꝓis sunt nobis magꝛ nota. Scdo docet cōicationē ad ꝓximū ex parte anīe. ibi: Qui aūt scandalizauerit. Dicit ḡ primo: Et qui suscepit vnū paruulū talē: humilē. s. ꝛ fidelē. m In nomine meo. hoc est ꝓpter deum ipsum ad hospitium recipiēdo et necessaria coꝛporis ministrando: ꝛ per hoc intelligitur omnia alia beneficia que impendunt ꝓpter deū ex ꝓte corꝓis.

G a Qui aūt scandalizauerit ꝛc. Et si ḃ generaliter dicit̄ ꝛra oēs: tñ hic specialiter cōtra apl̄os q̄ hic de dignitate videnē ꝓtendere: ꝛ in hoc poterant alios ꝑdere. Vola afinaria fm ritū ḃ. ꝓincie vbi ista pena est maioꝛuz criminū. Expedit ei: q̄ multo vtili⁹ est inoxiū grauissima pena vitam finire: ꝺcēdo fratrē meretricē ꝙ molam afinariā secularis vite circuire ꝛ labor. exp̄imit. per profundū maris exterena dānatio. Qui cūq̄ ergo speciē sanctitatis habens verbo vel exēplo ceteroꝝ destruit: melius esset ei vt cū sub exteriori habitu ad mortē terrena acta ꝛtrigerēt: q̄m sacra officia ceteꝛ. in culpa imitabilem ostēderēt: q̄ si solus caderet tolerabiliꝛ eum pena cruciaret. Aliter: Asin⁹ ad molam gentilis cec⁹ ad lapidem quem adorat. hic cū p̄secutōē christiano intulerit: hac pena plectit̄ur vt cum sui sacrilegij molā indicandi secū flucib⁹ mergatur. Mora q̄ inquantum potes sine peccato vitare scandalū ꝓximi debes. Q̄ si de veritate est: ꝓ scandalo veritas relinqui non debet. Quicunq̄ speciē sanctitatis habens verbo vel exēplo clarionis vel alterius vitij. causā ruine infirmo fuerit cui magis nos oporꝛet consulere: expedit ꝛc.

b Expedit. Quia multo melius est ꝑ culpa breuem suscipe penam: q̄m eternis seruari cruciatibus. Non enī iudicabit deus bis in idipsum. c De domini. Quia nō iudicatur fm vilitatē que inde ꝓuenit: sed fm exitum quē intendit. d Si aūt manꝰ tua. Docuit supra ne scandalizemus credentes: nunc quantū cauere debemus eos qui scandalizare nos possunt: quia parum distat ī vitio fallere vel falli: scandalizare vel scandali zari si ex negligentia. Si ex inuincibili ignorantia distat: quia tunc falli peccatum nō imputatur. Inemendabiles amici sunt a nobis alienandi: ne p̄ immunditiā eoꝝ: ꝛ ipi polluti pereamus. Oīis affectus omis pro pinquitas amputetur: ne p̄ occasionem pietatis pateas scandalis. e Bonū tibi est. Melius est vitam solitariam ducere: q̄m obvie pātis necessaria vitam eternam perdere.

f Videte ne contemnatis ꝛc. Sic p̄cipio vobis seueritatem dimittendi oēs amiciti as vt admiscear clementiam: vt queratꝰ eoꝝ salutem. Sed si ꝙstant in malis: melius est solum saluari q̄m damnari cum pluribus.

G Vnus pro scandalis omnis rumpendus est affectus: querite tamen salutem infirmoꝝ quantum potestis.

g Quia angeli eoꝝ ꝛc. Cur nō sunt contemnendi: q̄ pro eis ḡtidie mittunt angeli.

G Magna

a Me suscepit. Qui aūt scandalizaverit. ꝙ magnus enim nō potest mouēri.

ueritvnū de pusillis istis q̄ in me credūt: expedit ei vt ꝙspēdat̄ mola asinaria i collo ei⁹: ꝛ demergat̄ ꝙ ergo. in ꝓfundū maris. Væ mūdo ab a ꝙ que nō cauet. ꝙ tñ. ꝙ vnle. ꝙ vt qui proba ni sunt meliores fiant. scandālis. Necesse est enī vt veniant scandala. Veruntñ væ homi illi p̄ quē scandalū venit. Si aūt a ꝙ quantūcūq̄ vnlis adiuoꝛ. b ꝙ discursoꝛ in ruos vsus. c ꝙ scandalizat̄ q̄ dicto vel facto min⁹ recto occasionē dat ruine. ꝙ ledit ꝛ in cā anie. mān⁹ tua vel pēs tuus scandalizat te: abscidē eū ꝛ ꝓȝce abs te. Bonū tibi ē ad vitā ingredi debilem vl claudū q̄m duas manus vl duos pedes habentē mitti in a ꝙ pulsoꝛ in cōsilijs in errorē vult ꝛ inducere. ignē eternū. Et si oculus tu⁹ scandalizat te: erue eū ꝛ ꝓȝce abs te. Bonū tibi ē vnū oculū hūtē in vitā intrare: q̄m duos oculos hūtē mitti in gehēnā ignis. Videte ne cō tēnatis vnū ex his pusillis. Dico ꝙ oꝛtur eis custodiam. enim vobis: q̄ angeli eoꝝ ī celis

Nico.de lyra

per hoc est illicitum p̄sone singulari nisi in casu q̄. s. vnū membrū ꝓpter sui corruptionem est in periculū totius coꝛporis: q̄ vniuersq̄ cōmittitur cura sanitatis sui coꝛporis. ideo tunc licitum est sibi per se vel p̄ alium vnum membruꝝ abscindere ne pereat totum coꝛpus: ꝛ eodē modo licitū est et qui tenet locum iusticie publice interficere hominē vel mutilare ꝓpter conseruationē iusticie: sed ꝓpter peccatū cuitandum nō est alicui licitum abscindere sibi aliq̄s membrum. tum q̄ p̄ hoc nō excluditur cōcupiscentia interioꝛ in qua viget peccatū. tum quia p̄ aliam viam potest melius obuiare peccato p̄ rationē. s. ꝛ liberū arbitrium cohibendo membrū a peccati exercitio: ꝛ sic dicit manus abscindi inquantū prohibet ab illicito actu: quia manus absciſa nō potest aliāḋ agere. ꝛ eodem modo exponendū est de alijs mēbris. Aliter tamē potest exponi vt per manum intelligāt auriliatoꝛes in negocijs suis: quia manus est organū organorum. Pēr pedem intelligāt cursoꝛ qui currit ad negocia pagenda. per oculuꝝ consiliarius qui dirigit in agendis. Amicitia autem istoꝝ quantūcūq̄ sit vtilis in ꝛpalibus: est tamē p̄scindenda a se ꝛ reꝑouēda si sit occasio ruine ī spiritualibus. ꝓpter hoc quod sequit: k Bonuꝝ est tibi. i. melius: l Ad vitam ingredi debilem vel claudū. sicut enī sequenti capitulo dicit saluatoꝛ q̄ vno modo dicit castratus ꝓpter regnum celoꝝ qui cōtinet membra genitalia ad illicito actu: sic dicitur hic claudus qui continet pedē ab inordinato gressu: ꝛ debilis qui continet manum ab illicito tactu: ꝛ sicut testimonio saluatoris illa castratio que est p̄ membroꝝ genitalium ꝛtinentiam: est meritoria et laudabilis: nō autem illa q̄ p̄ membroꝝ amputationē. sic in proposito claudicatio vel debilitas seu cecitas que est p̄ cohibitionem manus ab illicito tactu: ꝛ oculi ab illicito visu: ꝛ pedis ab illicito gressu: est meritoria ꝛ laudabilis: non autem illa que esset p̄ membroꝝ priuationem. cetera patent. m Videte ne conteñatis. Hic consequēter prohibet ne p̄ro primū cōtēnamus: cui⁹ rationē assignat: q̄ quantūcunq̄ homo sit paruus in hoc mundo: tamen habet angelum assignatum a deo ad sui custodiam: ꝛ ideo si homines nīn a deo honorantur q̄ ad cuius imaginem sunt facti: multo fortius a nobis sunt honorandi: et hoc est quod dicit: Videte ne contēnatis. Sed̄tur: n Quia angeli eoꝝ. s. assignati eis. o In celis semp̄ vident faciē patris: q̄ ꝙtūcūq̄ mittantur ad ꝛpalium

Magna dignitas anime: vt vnaquęq habeat ab ortu nativitatis in custodiā sui angelū delegatum. a Semp videt. Ut stone dei manifesta p fruuntur: ideo nō est spernendū ab hoīe qđ apud deū tante cure est: ergo vos nolite spernere ꝗntū in vobis est. Et enim missi veniāt: sic exteri⁹ implent ministeriū vt nunq̄ inᵗ desint p stēplatiōz. Mittunt ad hoīm salutē: et rū. sp vi. fa. pa. qz q̄libet missi veniant intra ipsum currunt. b Si fuerint centū. Dīs cētū oues habuit: dum rōnalis nature numerus angelox et hoīm integer. i. in sua pfectione mānsit. Sz vna errauit: cū hō peccauit. Quis pdita oēs petōres q̄ p pniam recōciliant̄ do. Nonagintanouē sunt supbi: q̄s reliquit in montib⁹ q̄ tumorē vel sollicitudinē gerūt in animo: qui solos se videri volunt: q̄ de se plumētes penitentib⁹ preponūt sed q̄bus ad pfectionē vnitas deest. c Nonne relin. Hrego. Quia scip̄s exinanivit formā serui accipiēs: angelica natura psistente in suma beatitudine. Alij in. xcix. iustox numerū putant intelligi in vno petō rū. vā alibi: Non veni vocare iustos sed pec. Jn Luca scriptū est. Maius gau. est super vno pec. pe. a. q̄ super xcix. iu. q̄ nō in. pe. Quia vt q̄tidie experimur: q̄ illicita nō cōmīscrūt: in rebus licitis sepe sibi ꝑbent vsum: ad celestia anxte nō anhelant. Et qz securi sūt: ad bona agenda pigri remanent. Ecōtra aūt pluri mūq̄ petōr facit. Maius ergo gaudium de eo q̄ de stante iusto: vt dux in prelio. plus enī militē illū diligit q̄ post fugā reuersus hostē fortit̄ premit: q̄ cum qui nunq̄ fugit nec vnq̄ fortiter egit. Sed et sunt q̄dam iusti de q̄bus est tantum gaudiū vt eis nullus penitens preponi possit: qui et si non sint maloꝝ conscij sibi: tū licita respuunt: in oīb⁹ se humiliant. Quantū q̄ gaudium est si humiliter plangat iustus: cū tantuz sit si quod male gessit dānat iniustus? d Gaudebit sup. Magᵗ dīs gaudet de nra reparatiōe (qz magis nos gaudere facit) q̄ de angelox immutabilitate. Maior enī dei virtus et humilitas in nra reparatiōe cognoscit q̄ in nra creatione. e Si peccauerit in te. Si enī in deum: nō est nostri arbitrij. Hoc ordine scandala vitare debemus: ne quem ledamus: et peccantem ꝛelo insticie corripiamus: et penitenti misericordie viscera pandam⁹.

f Corripe. Non passim iubet peccanti dimitte: sed penitenti: Ita peccat qui videns fratrē peccare tacet, sicut qui penitenti non indulget. Ramqui dixit: si penitet dimitte. pcmisit. si peccauerit in te pa. Nec difficilis sit venia: nec remissa indulgentia. g Dic ecclesie ꝛc. Ut detestationi eu habeat. Et qui non potuit pudore saluari: saluet̄ oppbrijs: et vt rubore sequestrationis emendet̄: sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Sz ne

Luce. 5. k
Jbi. 15. b
†45. 81. 5. illud. 2. q. 1. si peccaue. De iure. cū. quidā. modū. De here. cū ex iniuncto. o
Phil. 2. a
50. di. quia scimus rus

a semp vident faciez pris mei q̄ in a ſ non debens curā hominū parui pendere pio quibus ego veni.
celis est. †Lucrifacere eni fil⁹ hois sal b
a ſ ad clemētiā puocar q̄ similit̄ videre nequeant.
uare qđ perierat. † Quid vob vi
a ſ aliud de cadē re subdit exemplū.
b dek: Si fuerint alicui centū oues a ſ qz rōnal creature nūer⁹ ꝓtere hoīs fuit immi nut⁹. b ſ alt⁹ cuāgelista dicit: i. excelsio.
c et errauerit vna ex eis: nōne relin c
ſ vel quit. a ſ in celo ab homine derelicto.
quet nonagintanouē in deserto
ſ in terra. ſ hoiem vt sūma reintegretur.
et vadet querere eā quę errauit? Et si contigerit vt inueniat eaz:
a ſ qz maior gloria reformātis est q̄dra restaura rentis ea que sunt immoris retinere.
d tamen dico vobis qz gaudet sup d
eaz magᵗ q̄ supra nonagintano
a ſ sit nō ē volūtas pastor⁹ vt vna de oīb⁹ pear ſ vocet parabolā ꝛo ꝓpositā vt cōsilii ꝑtenāt.
uē quę nō errauerūt. Sic nō ē vō
lūtas ante pfez vestra q̄ in celis est
a ſ si peric: non voluntate eius perit.
vt pereat vnus de pusillis istis.
a ſ sed oi benivolētia erga ab his ꝙ offendūt cō
riganᵗ. ſ iniuria vel contumelia affecerit.
e †Si aūt peccauerit in te frater tu e
a ſ ne publice correptus verecundiā perdat: qua perdita in peccato gmanear.
f us: vade et corripe eū inᵗ et ipm f
a ſ per alterius salutem salus tibi acquiritur.
solū. Si te audierit lucrat⁹ eris fra g
trē tuū. Si aūt ſ te audierit: adhi
a ſ studio corrigēdi vel cognoscendi sub restitō⁹.
bē tecū adhuc vnū vl duos: vt i
ore duoꝝ vl triū testiū stet oē ver
a ſ adhuc incorrigibilis exteriꝰ. b ſ vt obiurgatio plurimoꝝ eū corrigat. ſ hic auctoritas de manifesta vocatione.
g bū. Qz si ſ audierit eos vic ecclię. g† h

tem cōm omnibus argue vt ceteri timorē habeant: sed qñ sunt secreta sic habet locum correctio fraterna que est actus charitatis que debet fieri primo in secreto. Cuius ratio est: Sicut enī medicus corporalis si debito modo ꝑcedat nitit inducere sanitatē cū minori dispendio corporis vt sine membri abscisione: et si nō possit tunc abscindit membꝝ minus nobile vt sane tur magᵗ nobile vel totū corpus: Sic ille q̄ fratrē peccantē occulte corripere charitative debet tentare si possit fratrē emēdare absq̄ detrimento sue fame: qz fama cōputat̄ inᵗ maiora bona hoīs citra ꝛutes: et iō corrigēs fratrē debet ꝗtū pōt ꝑseruare eī famā. Alia causa est: qz amissa fama vel lesa efficit hō inutrecūdus: et p cōsequēs minꝰ a petō retrahit q̄ prius. Est ergo debit⁹ ꝓcessus in correctione charitativa: vt hō corrigat fratrē suum inter se et ipm solū vt si possit eū saluare cū oīmoda integritate sue fame. et hoc est qđ sequit: c Si te audierit lucrat⁹ eris fratrē tuū. cū. l. cū fra gritate fame ad salutē reducendo. f Si aūt non te audierit ꝛc. Quia enī fama est minꝰ bonū q̄ sit bona vita: si nō possit seruari bona vita fratris sine detrimēto sue fame: tūc ꝓcedendū est ad salutē bone vite cū alijs lesione sue fame: et iō adducēdus est vn⁹ alius vel duo ad scienda. i. fratris delictū: et vt cōa eis arguat: et si se nō correxerit tūc simpliciter ꝓtestanda est ei⁹ fama vt ꝑseruet̄ bona vita vel saltē ordo iusticie ad terrorē aliorū. et ꝛ b est qđ sequit: g Qz si nō audierit eos. se corrigēdo. b ecclie. i. prelato p denunciationē publicā: et tūc sunt testes inducēdi ad fratris correptionē: q̄ prius fuerant inducti ad fratris secretam correctionē.

Si autem

quis supbus talē cōtemneret sequestrationē subdit: Amē dico vobis. Potestatē tribuit apīs vt sciant q̄ a talib⁹ dānant: humanā sniam diuina snia corroborari. a Sicut ethnicus. Detestabilior est qui sub nōe fidelis agit opa infidelitū: ꝙ apte gentilis. Nec ideo salus eius negligēda est.

Rā et ethnicos. i. gentiles et publicanos i numero quidē fratrū nō deputam⁹: sed tū eorū salutē semp inquirim⁹.

Typice. Publicani sunt q̄ lucra seculi sectant et exigūt vectigalia negociationis per fraudes: p furta: et p piuria.

b Amēn dico ꝛc. A deo vestro snia cōfirmat̄ diuina. vel ad recipiendū penitentē. vel ad abiciendū cōtumacē.

c Si duo. Typice. Ubi spiritꝰ asa et corpus cōsenserint: vt nō sit inter eos bellū: carne cupiēte ꝙ spīm et spū contra carnē: quicquid petunt fiet. Quia si corpus vult q̄ spūs vult tm bonarū rerū est petitio. d Ubi sum in me. Dīs sermo. s. ad ꝓcordiā. puocat: et pacē: qnā adeo cōmēdat vt dicat deū i medio esse eox q̄ pax et charitas sedē sibi in pacificis cōstituit: et vnitatis merito olā petēda impetrāda eē cōfirmat. e Tūc ac. Dixerat videte ne cōtē. v. de pu. i. adiecerat: si peccat: corripe: et ꝑmiū. ꝑmiserat: Si duo ex vobis: Prouocat̄ q̄ petr⁹ quoties dimittat.

f Septuagies sep. Idiero. i. cccc. xc. vicibus. i. toties i die quotiens ille peccare potest.

Aug⁹. Typ. xij. p se transgressionē signat: qz ifā est tertia decalogū. Lū vero multiplicat p. vij. iam oīs intelligit transgressio. ꝓpter. vij. vitia.

Nota. Aliter dat venia petēti fratri vt nob. s. socia charitate cōiceт: sicut ioseph fratrib⁹. Aliter inimico psequēti vt bonū ei velim⁹: etsi Iz facia m⁹: vt dauid lugēs saul.

g Ideo assimilatū. Vt scias dimittendū esse cōseruo: ostēdā p similitudinem: qz si ille rex et dīs dimisit seruo: multo magis hō cōseruis suis.

Mos erat syrioꝝ per parabolas loqui. h Et vrozem eius. Cum non solum populū: sed etiā ꝓlatos et subditos simul cū tota familia vel substātia coꝝ ꝓ magnitudine delictoꝝ tradidit exterisnationib⁹: vt qđ noluerūt voto soluāt tormēto. Jussit ꝓ cupiditate et operib⁹. q. vxore et filijs penas soluere.

i Misert⁹ aūt. Misericors dominus nō solū captiuitatē indaicā absoluit: sed etiā peccatoꝝ ei⁹ veniā in aduentu christi se dare ꝓmisit: si ꝓsisterent in incepto. k Dimisit eum. i. pondere carnalium obseruationū absoluit: et debitū dimisit: id est ꝓtiores trāsgressiones. l Jnuenit vnū. Hēilē populū: quasi sibi debitorē fatigabat: gratiā xpi nō esse eis ad salutē dicēs: carnales obseruātias ab eis non modo ꝓsualionib⁹ sed etiā tormētis expetebat.

Serue

a Si aūt ecclesiā nō audierit. Peceptū plati cōtēnēdo. b Sit tibi sicut ethnicus et publican⁹. i. separet ab alijs fidelib⁹ p excōicationē et cēsurā ecclesiasticā: et q̄ talia possint plati ecclesie inferre: subdit:
c Amē. i. fideliter. d Dico vobis quecūq̄ alli. sup ter. erūt ligata. et in celis: qz deus talē punitionē approbat si iudiciū ecclie nō errat. Cōsiderādū tū circa p̄dicta q̄ si petīs oī cultuz fratris fuerit in iudiciū cōitatis vt si aliqs tractaret secrete cū aliq̄bus ciuib⁹ qualiter ciuitas esset hostib⁹ tradēda. vel si aliqs hereticus in secreto corūperet fideles: tūc secreta correptio vel admonitio nō esset expectāda: sed statim esset ꝓlato denūciandū q̄ posset tali periculo ꝓcauere. Et idē iudiciū de cōsiliib⁹ calib⁹ est habendū. e Iterū dico vobis. Dic ꝙr ostēdit q̄ nō solū debem⁹ fratrē corripere sed etiā offensam nobis illatā remittere et diuidit i duas ꝑtes: qz primo facit qđ dictū est. Secdo ostēdit quoties sit offensa fratris remittēda ibi: Tūc accedēs ad eū petrus: dicit igit̄ primo. f Si duo ex vobis ꝑsenserint i aliq̄. i. offensam sibi inuicē remittendo,
g De oī re quā pe. fuerit. i. q̄ oro nō ē accepta coꝝ deo si teneat odiū ꝙ frarrē in alo: ꝓpt qđ subdit: h Ubi enī sūt duo vel tres ꝛgre. i no. meo. i. charitate vniti. i Jn medio eoꝝ sum. acquiescēdo bone volūtati et petitioni corundē: dū tū illa oīo habeat cōditiones cōuenientes q̄ ad hoc requirunt̄. s. q̄ aliqs oret ꝓ se pie et ꝑseueranter. Dīs enī cōcurrēt⁹ semꝑ oratio exaudit̄: et si aliqđ differt tū tpe cōpetenti implet̄: sicut. s. habitū est. ca. vū. Ad ner tendū tū q̄ iz offensa sit semp remittēda: non tñ iniuria: si ei ex remissione iniurie et pene debite sequerēt ꝓnitas in eo cui remitt̄ ad faciliꝰ peccandū. nō esset bonū ei remittere. silr si ex tali remissione esset scandalū alioꝝ et omissio insticie ex in cōsimilib⁹ calib⁹. k Tūc accedēs ad eū petrus. Dic ostēdit̄ quoties sit fratri remittendū: et primo ostendit ꝓpositū. secdo cōfirmat ꝙ exēplū. ibi: Jdeo assimilatū ē. Circa primū aduertēdū q̄ sicut frequēter dictū est petrus tā ꝙ principalis aliqđ loquebatur ꝓ se et ꝓ alijs: et ideo audito a saluatore q̄ offensa fratris peccantis esset remittenda: interrogauit quoties esset remittēda fratri et ꝙ petit si sufficeret ad salutē dimittere septies: l Dicit illi iesus. nō dico tibi vsq̄ septies sed vsq̄ septuagies septies. Et ponit ibi numer⁹ determinatus ꝓ in determinato: ac si diceret: toties quoties: vt dicit Aug⁹. m Ideo assimilatū est. Dic ꝓpt hoc ꝙ exemplū: qz magis sum⁹ debitores dei et plus offendim⁹ eū q̄ ꝙ hō possit offendere ꝓimum: qz tāta est offensa quāt⁹ ille qui offendit. Deus aūt est infinitꝰ et ideo offensa in ipm cōmissa quādā infinitatē habet: et tū quotiēscūq̄ offendim⁹ deus ipse totiēs pat⁹ est remittere: dum tū velim⁹ veraciter penitere: ergo multo fortius similiter debemus peccanti in nos facere: et hoc est quod dicit: Jdeo assimilarum est regnū celorum: id est status ecclesie militantis.

n Homini regi. i. christo qui est verus homo et verus deus: rex regū et dīs dñantiū.

o Qui voluit rōnē ponere cuz ser. suis. i. rōnem exigere de factis humanis. p Obla tus est ei vnus qui de. ci decē milia talenta. i. obligatus ad magnam penā ꝓpter multa peccata. q Cum aūt nō haberet vnde redderet: quia peccator non habet vnde satisfaciat deo pro peccato. r Jussit eum dīs suus venūdari ꝛc. quia omnia sua sunt pene eterne ꝓpter petīs suū obligata. s Procedēs aūt ser. i. petōr ꝓ penitentiā. t Patientiā habe. penā eternā temporalē cōmutādo. v Et dīa red. tibi. opa meritoria faciēdo. x Misert⁹ est aūt ꝛc. qz dīs paratus est misereri et parcere vere penitentib⁹. y Egressus aūt seruus ille a facie dñi. s. ꝓ reciduū peccati. z Jnuenit vnū de cōseruis. i. ꝛ hoīb⁹ q̄ sunt serui dei cū ipo. a Qui de. ci cē. de. i. modicū cū offē derat: qz offensa in hoīem modica ē respectu offense cōmisse i deū.

Et tenēs

a Serue nequã. Sepe debita dimisit tibi qñ in angustijs rogasti: sed liberat cõpassionẽ nõ habuisti ãn proi. pphetas et aplos psequeris et ingrat: et de iustícia plumẽs spernis gentes: indignas tua societate in xpo iudicas. b Sic et pater me. Si non dimiseritis ex corde qs in vos delinquit et b qs

a ℣ nõ sinebat eũ reddere rationẽ.

p pnam dimissum erat a vobis exigi tur. Repetet: vel de mala volũtate dãnãbo a qua oẽ malũ: vel de inobedientia q est origo tot mali. Quoti ens ei quis peccat: inobediẽs efficit.

Incipit narrare q dns i iudea fecit et docuit et passus est: primo transiordanẽ ad orientẽ: post et citra iordanẽ ad occidentẽ: et sic tandem venit a hiericho in bierusalẽ.

c Serinones et. Quos in galilea post tributũ de humilitate et innocentia et correctione et venia habuit.

d Venit in fines iudee. Dis indeorũ. puincia ad distinctionẽ aliarũ gẽtiũ iudea dr: ℣ spãliter meridiana plaga ad differẽtiã samarie: galilee: decapolis: et ceteraꝝ regionũ eiusdẽ. puincie. e Et secute sũt. Galileos maluit curare i iudea: vt gẽtes i eã veniã q iudee parabat admitteret. ℣ Et ac.

Nico. de lyra

a Et tenẽs suffocabat eũ. i. strãgulabat. Et dr: a sub et fauc eius. dicẽs:

b Redde qđ debes. i quo ostenditur austeritas in reperẽdo vindictã a pximo. c Et. peidẽs cõseru. p pniam.

†De pe. di. 4. c. i. De pec. di. 4. quõ i fi.

d Rogabat eũ dicẽs: patiẽtiã et. q. d. parat sum fm possibilitatẽ mcã satisfacere. e Ille aũt noluit. in quo notat crudelitas i mõ reperẽdi vindictã. f Videtes aũt cõserui. isti sunt q videtes crudelitatẽ hoim erga primos ℣ristianꝝ: qz ad eandẽ virtutẽ ptinet gaudere de bono et tristari ℴ oppositio malo. g Et vt. et nar. dõ. qz in oratione petũt a dño talia vindicari ad declarationem iustitie non ex liuore vindicte. h Tũc vocauit illũ dns suus. Ista aũt vocatio fit in morte vbi oportet de oib rõnẽ reddere stricte. i Serue ne. et. i. offensa magnã i me cõmissam. k Nonne ℊ oportuit et. paruã remittẽdo. l Et iratus dns et. i. demonib q i ℔ sunt executores diuine iustitie. m Quoadusq red. vni. de. i. eternaliter: qz i inferno semp est redditio absq quietatione cũ pena semp remaneat eterna a pte finis. n Sic et pater meus celestis et. Dic inducit applicatio pabole ad ppositũ. eodẽ mõ q dictũ est.

o Et fa. ẽ cũ cõ. dic ponit ↄfirmatio doctrine pcedẽtis p opationẽ miraculoꝝ. cũ dicit: Et factũ ẽ cũ cõsummasset iesus et. Sedẽt: p Et ve. i fi. iu. trãs iordanẽ. vbi erat possessio duatribuũ et dimidie. s. ruben et gad et dimidie trib manasse.

q Et se. sũt eũ tur. mul. Ex q ptz deuotio ppli ad cũ qz multi sequebãt: aliq cã ꝑ dicatiõis audiẽde: aliq cã curatiõis ipetrãde.

r Et cu. eos ibi. Et sic ptz q euãgelista i vno ℣bo multa miracula sanitatũ includit: qz ꝑpter multitudinẽ miraculorũ nõ poterãt oia i particulari describi. vt dr Job. vl.

Moraliter.

In illa hora accesserũt et. Ca. XVIII

Sedẽt. d Et aduocãs iesus paruulũ et. Moraliter paruul i medio statuit cũ vere humilẽ i statu ponit dignitat: qz tũc sicut lucerna sup candelabrũ ponit alijs i ecclia: qz plus honorat. pl reputat se indignũ. iõ subdit: g Nisi conuersi fueritis. s. a superbie fastu. h Et efficiamini sic par. imitatores ei humilitatẽ et nõ aspirãtes ad dignitatẽ. i Nõ intrabi. i reg. celoꝝ. nã angusta ẽ porta. vt dr. s. vij. ꝑpter qđ grossi p superbiã trãsire nõ possũt p ipam ℣ büiles tñ iõ cõcludit: k Quicũq ℊ hu. se et. et q suscꝑerit vnũ paruulũ

a ℣ obserua carnales observantias.

b cẽs: Reddẽ qđ debes. Et peidẽs c cõseruꝰ eius rogabat eũ dicens: d

a ℣ parce peccatis.

Pacientiam habe in me: et omnia rẽddam tibi. Ille autem no- e

a ℣ quicquid lex precipit spãliter impledo.

luit: sed abijt et misit eum in carcerem tribulationẽ. ℣ hoc intendens vt legẽ carnali ter implerer quod videbãt debere.

cerem donec redderet debitum. f

a ℣ angeli q referũt deo gesta hoim vel pdicatores euangelij.

Videntes aũt cõserui eius ℊ fiebãt: f+

a ℣ ꝑter afflictionẽ christiani populi.

cõtristati sũt valde. Et venerunt g

℣ salute credentiũ ℨ holũ pclexuꝝ dñm iplorãt et narrauerũt dño suo oia q facta fuerãt. Tũc vocauit illũ dns suꝰ: h

℣ omnes puaricationes.

a et ait illi: Serue nequã: oẽ debitum dimisi tibi: qm rogasti me. i+

a ℣ dignas misericordia gestes reputare: qm omnes peccauerũt et egent gratia dei.

Nonne ergo oportuit et te misereri cõserui tui: sicut et ego tui mi- k

a ℣ iusta animaduersione.

sertus sum? Et iratus dominus l+

a ℣ in manꝰ romanoꝝ vel charrareos ministros.

eius tradidit eũ tortoribus quo- m+

℣ in perpetuum.

adusq redderet vniuersum debi

℣ repetet a vobis dimissa.

tũ. Sic et pater meus celestis faciet n

vobis si nõ remiseritis vnusquisq nõ ficta pace.

q fratri suo de cordibus vestris.

Et factũ est cũ cõsummasset iesus o

c sermones istos migrauit a galilea et venit in fines iudee trans p+

a ℣ de galilea. ℣ ex pierate vt doceant et infirmi

e iordanẽ: et secute sunt eum turbe q

saneneur. ℣ in iudea.

multe: et curauit eos ibi. r

habet vñ satisfaciat deo. r Iussit cũ dns ei venũdari et. p ℔ significat determiatio eius ad penã debitã. p vxorẽ aũt eius significat delectatio prauaꝝ: et p filios actus mali pcedẽtes inde. p qđ ẽ puniẽdus. s Procedẽs aũt ser. et. vt sibi daret spaciũ vite i q posset p pniam satisfacere. ↄ+ t Misertus aũt dns et. plus ei dat dns q̃ rogeꝰ. v Egressus aũt ser. ti. Egredit aũt a dño petrus reiterãdo. ↄ Inuenit vnũ de cõser. suis. i. de petrinis q ei tenebãt i modico respectiue et crudeliter cogebat eũ reddere. f Videntes aũt et. p q̃s oẽs xpiani et angeli sancti intelligũt. Vñ Apoc. xxij. dr: it angelus beato iohãni. Cõseruꝰ tuus sũ et fratrũ tuoꝝ. Et cora deo representant facta hoim. i Serue nequã et. nõne oportuit et te misere. cõser. tui et. q. d. sic Remigi. Seruus iste nullũ legit̃ risit dño dedisse. in q demõstrat q in die iudicij et statim post hãc vitã cessabit ois excusatio petri. l Et iratus dns et. i. demonib. m Quoadusq red. et. i. vsq ippetuũ: nã i inferno nulla

Moraliter Matthei Ca. XIX Additio

mulla est redẽptio. Et factũ est et. Sequit. pt Et venit i fines iudee trãs iordanẽ. Dnge. Sanauit dns turbas trãs iordanẽ vbi dabat baptismꝰ vere ei a spũalibus infirmitatibus et saluãt homes i baptismo. In eo. ca. xviij. vbi dr in postil. Sicut digiti manꝰ equaliter crescunt.

Additio. j. Hec rõ nullã ꝑtiã ꝑeminẽtiã attribuit eni alia xtute vere posset dici q illa crescẽte cetere crescũt proportionabiliter ꝑpt cõnexionẽ xtutũ: vt postil. allegat. ℣ xba xpi dicẽt: Discite a me qz mitis sũ et hu. corde: Matth. xj. de notãt quãdã excellẽtie singularitatẽ in ipa hũanitate existere quã doctrinã cõiter doctores sequũt: Aug. ei ↄ vera religiõe dicit q tota vita xpi i terris disciplina morũ fuit ad imitãdũ ꝓcipue hũilitatẽ suã. Silr Greg. i pastorali dicẽ q i argumẽtũ redẽptiõis nre iuẽta ẽ hũilitas xpi. Et ↄ ptz q hũilitas cõmẽdãda ẽ ex alia singulari sibi iter ceteras xtutes ꝑtie ptinẽti: et iõ dicẽdũ fm Tho. i scda sede. q. clxj. artt. v. i rnsiõe ad tertiũ argumẽtũ q hũilitas comẽdat ex ℔ q p illã maxime moneat ipedimẽtũ hũane salutis q cõsistit i ℔ q hõ ad celestia rẽdat a ↄ ipedit dũ i terrenis magnificari studet. Et sic hũilitas ẽ qdã ꝑtia dispositio ad liberã accessũ hois i spũalia et ↄ una bona. In eo. ca. vbi dr i postil. Venit ei filꝰ hois et.

Additio. ij. Melꝰ videt cõtinuari ℔ dictũ xpi cuz õndat q nõ sũt pusilli cõrẽndi: qđ hic ptz. Nã posset ds dicere q ille ꝑrimꝰ nõ ẽ cõrẽndus: q. d. ẽ iustꝰ seu ℴ q rõnabilit ꝑsumi debet q ẽ i statu gre: ↄ ptz p eum seu petrũ videret debere cõtẽni cũ sit a deo remot. Ad qđ remouẽdũ saluator ↄducit exẽplũ de seipso q venit saluare qđ perierat. Ad qđ etiã inducit exẽplũ de cẽtũ ouib vt ptz i lra: et hec videt eẽ sntia. Chryso. q i ℔ loco sic dicit: Rursus aliã rõnẽ ponit ꝺre pusilli ñ sũt cõtẽndi priori maiorẽ dicẽs: Venit ei filꝰ hois saluare qđ pierat q. d. fm Remiglũ nõ cõtenat pusillos. s. pctores: qz ego ꝓ hoi ℔ bõ fieri dignatꝰ sũ. In eo. ca. vbi dr i postil. Si duo ex vr.

Additio. iij. Licet verũ sit q oro nõ est accepta cõ nõ tñ ex ℔ seqt q oro semp sit accepta cora deo illi q nõ tenet male odiũ ℨ fratre. pot eni i aliꝰ sic deficere vt nõ audiat: ↄ ꝓ dicit: Si duo ex vobis cõsenserint ℴ oi re quã petierit fiet illis. Ex ℔ seqt q oratio ↄsentiẽtiũ semp audiat: vñ aliter videt dicendũ. Ad cui intellectũ sciendũ q hmõi cõsensus q facit orationẽ efficacẽ fm doctores nõ solũ extendit se ad excludẽdũ odiũ fraternũ: ↄ etiã ad includẽdũ oia q ad petitionẽ q ẽ

Glo. ordi.

Et accesserũt et. Ca. XIX

Si ↄ hoi et. Quasi cõplexione capiat. Si diceret dimittẽda ẽ qlibꝫ ex causa et ducẽda alia pudicitie prædicator: ↄtra se facit. Si dic ũ ẽ dimittẽda: ℨ doctrinã moysi et dei facit. Ideo rñdũ tẽperat naturalẽ legẽ: pmãq vel sniaz scdo opponẽs: q nõ volũtate dei ↄ peccantiũ necessitate cõcessa est. ℣ Et femi.

Nico. de lyra

Et accesserũt. Dic ↄñr saluator docet virtutes cõtrariatiuoꝝ seu religiosoꝝ: et diuidit i tres ptes. qz primo docet cõtinẽtiã. scdo obediẽtiã. tio: Tũc oblati sũt ei pueli. tertio paupertatẽ volũtariã. ibi: Et ecce vnus. In istis aũt trib cõsistit pfectio religiosoꝝ. Prima diuidit in duas ptes qz ꝓmo docet xps illud qđ ẽ necessitat. in ↄtinẽtia: videlz ↄtinẽtiã cõiugalẽ. scdo illud qđ ẽ pfectiõis. s. cõtinẽtiã ab oiꝫ actꝰ venereo. ibi: Dicũt ei discipuli. Prima i duas: qz ꝓmo circa ℔ ponit pharisecoꝝ dolosa interrogatio. et scdo ponit ihus xpi vera rñsio. ibi. Qui rñdẽs: Dicit g: Et accesserũt ad eũ. i. ad iesũ. b Pharisei q i pplo iudeoꝝ ꝓ aliꝫ videbant religiosi: vt dictũ est. ℨ. ↄ dicẽt inferi. rvj. ca. c Tentates eũ capẽ. s. i verbis. d Et dicẽtes: si li. hoi di. et. i. ex lenitate: vt ꝓpter aliquã feditatẽ seu turpitudinẽ coꝝalẽ. Hãc questionẽ ꝓposuerũt xps ad capiẽdũ eũ: qz rñsio ad vtrãq ptẽ erat calũniabilis: qz si diceret q lz videbat laxare frena cupiscẽtie carnali: dicẽdo q hõ ꝓ libito volũtat sue posset vxorẽ dimittere et aliã ducere: et eã ↄtra dicramẽ legis nature: qz inseparabiltas ẽ de rõne mrimonij: vt dicẽ post. Si aũt diceret q nõ lz: videbat ↄtra moysen dicere dicẽte: Deut. xxiij. Si accꝑit hõ vxorẽ et nõ luenerit grãm añ oculos eius ꝓter aliquã feditatẽ

Glo. ordi.

a Et accesserũt Ca. XIX a+

℣ ex liuore vt decipiant.

c ad eũ pharisei tẽtantes b c

eũ et dicẽtes: Si licet hoi

a ℣ earũ causarũ q scribebant i libro repudij.

dimittere vxorem suaz quãcũq

℣ non sua respondit sed historie veteris et mandatoꝝ dei recordatur.

ex causa? Qui respõdẽs ait eis: d

Nico. de lyra

feditatẽ scribet libellũ repudij et. c Qui rñdẽs. ℔ ponit xpi rñsio et vidit i duas ptes: qz ꝓmo ponit rñsio scdo remouet qđã sibi facta obiectio. ibi: Dicũt illi. Ad euidentiã primi aduertẽdũ qđ indiuisibilitas ẽ de rõne matrimonij: ꝑpt qđ ponit idiffinitiõe eius q̃ formale. cũ dr: Matrimoniũ ẽ cõiunctio maris et femine iter legitimas ꝑsonas indiuiduã vite ↄsuetudine retinẽs. i. indiuisibilitatẽ fm totã vitam alteri cõiugũ. Nõ aũt hui ẽ qz mrimoniũ ẽ cõiunctio maris et femine ad educationẽ. plis ad cultũ diuinũ multiplicãdũ. ad ℔ aũt qđ ꝑles sit apta ad cultũ diuinũ et posse sibi sufficere post emãcipationẽ a parẽtibus recꝛit magnus tẽporis tractus: quia oportet filiũ generari: educari et doceri: et sibi de necessarijs vite a parẽtibus ꝑuideri: qz fm qđ dicit aplꝰ. ij. Cor. xij. Parẽtes debẽt thesauriçare filijs et nõ filij parẽtibus. Anteq̃ aũt hõ possit generare de cõi cursu est. xvij. annoꝝ vel. xx. añ̃q vero filꝰ genitꝰ sit educat et reducꝰ a ꝑfectis et potes se et familiã regere oportet q sit. xx. annoꝝ vel circiter. Et sic ptz q lz vir nõ generaret nisi vnũ filiũ i vxore: tñ anteq̃ filꝰ eẽt dispositꝰ ad recedẽdũ a patre. iã pater eẽt xl. annoꝝ vel circiter: nũc aũt ita est q masculus et femina debẽt simul cohabitare indiuisibiliter q̃diu intẽdũt generationi et educationi ꝓlis: sicut videmꝰ i bꝫtis aialibus et aliꝫ q determinatꝰ mas determinate femie inseparabiliter ꝓsigit tpe q intẽdũt generationi et educationi filioꝝ. Verũtñ qz i aliꝫ aialibꝫ et aliꝫ filij nati i modico tpe sũt sufficientes vicũ sibi ꝑrerẽtiõ masculus et femina nõ cõiũgũt inseparabiliter p totã vitã: lz tñ tpe educatiõis filioꝝ. Cũ q natura hũana debeat magis cẽ ordinata q̃ natura bruto rũ: iõ de dictamine naturali ẽ q vir et vxor inseparabiliter ꝓsigãt q̃diu stat necessaria educa

†26. di. de inde. 22. q. 1. nunquid De cõsan. ca. 4.

¶ a Et femina ꝛc. Mō ait feminas vt vnū cōiugiū sit nō plura: qđ ex repudio priori quereba. b Adherebit vxori ꝛc. Si malis moribꝰ: sit in curiosa: seu quilibet hmōi sit vxor: velimꝰ nolimꝰ sustinēda ꝛc. Cū enī liberi essemꝰ nolētes nos subiecimꝰ seruituti. c Si ancilla libero vel seruꝰ libere supponit nō reputak cōiugiū postq̄ detectū fuerit: sic et de cōiugiūcis. d Et erūt duo in car. ꝛc. Premisit nuptiarū est ex duobꝰ vna caro. Castitas cōiuncta spūi vnus spūs efficit. e Salubri cōsilio dei factū est: vt portionē sui cor poris vir amplecteret in femina: ne a se putaret diuersū esse qđ de se cognosceret fabricatū. f Hō nō separet. Homo separat: qđ pro desiderio secūde primā dimittit. Deus separat q̄ et cōiungit: qđ ex cōsensu ꝓpter cultum dei eo q̄ tepus in arto sit: fieri habeꝫ vxores. q. nō habentes. g Quoniam moyses. Seruꝰ cōstrictꝰ infirmitate pmisit: ego aūt magister ꝫ dūs ꝑcipio. Moyses rudibꝰ in q̄bus lex naturalis debetata erat: indulget. Non enī indulgeret nisi haberet postea pfectos quos argueret: de rudib⁹ el paulatim boni esse ceperūt. h Cōsiliū fuit bois nō dei imperiū: qui maluit idulgere ꝑ noxiū: q̄ desiderio secūdarū nuptiarū fieri homicidiū: vel pdurare odiū. i Nisi ob fornī. Aug⁹. Ex hoc vt dimittak vna carnalis cā est fornicatio: vna spūalis: timor dūi: vt vita ea: alia vncak nulla: cā in lege dei est. g Et aliā du. ꝛc. Quia poterat accidere vt aliquis calūniā faceret innocenti: ꝛ ob secūdā crimen impingeret prime vxori: Sic ꝓnoē dimittere iubet vt ea viuēte secūdā nō habeat: Et ne vxor idē faciat viro: eadē cautela precipit ne secūdū habeat viruz. Et q̄: adultera non timet obꝓbriū: viro dicit: q̄ si talē ducit sub adultery crimine sit. k Dicit scriptura. Qui adulterā tenet: stulꝰ et impius est.

† Mō legistis: q̄ q̄ fecit hoīem ab initio: masculū et fēminam fecit eos: Et dixit: ¶ Propt hoc dimittet hō patrē ꝛ matrē ꝛ adherebit vxori suę: ꝛ erūt duo i carne vna. ¶ Itaq̄ iā nō sunt duo: sed vna caro. ro. † Q̄ ergo deꝰ cōiunxit: homo nō separet. Dicunt illi: † Quid ergo moyses mandauit dari libellū repudij ꝛ dimittere? Ait illis: † Quoniā moyses ad duriciā cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras. Ab initio autē nō fuit sic. † Dico aūt vobis: q̄ quicūq̄ dimiserit vxorem suam: nisi ob fornicationem: ꝛ aliā duxerit męchatur: et qui dimissam duxerit męchatur. Dicunt ei

a ¶ Mō expedit. Videbāt grauę pōdus vxoū: q̄ iracūde: ebriose ꝛ hmōl: q̄ quidē sūt sustinēde quia cū essem⁹ liberi subiecim⁹ nos seruituti. b Mō oēs. Quasi cōsentit q̄ nō expedit: Sed infirmitatē videns, dicit: nō oēs ca. Mō dicit non possūt capere: sed non oēs volūt capere. c Non oēs ca. l. nō omnes implere possunt ꝑcepta cōtinētie: quia nō omnibus datū est a deo nec etiam oibus ꝓdest ad pmiū cōtinere: ꝛ hoc exponit. d Sunt enī eunuchi. Tria sūt genera eunuchoꝝ: duo carnaliaeoꝝ q̄ sic nascunk: ꝛ qui captiuitate ꝛ deliqs dūarum ablcisi sūt. Tertiū spūale q̄ cū possent esse viri, ꝓpter chr̄m continent. e Qui faci sunt. Inter hos cōpuratur etiā q̄ reuelantis: ꝛ ipsius ade instrumētaliter ꝛ sicut ꝓferentis. Cōcludit ergo saluator: g Qui ergo deus cōiunxit: id est virū et vxorem inseparabiliter. Grum ad totā vitam. f Homo nō separet. dimittendo ꝓpria volūtate vxorem: auctoritate tamen diuina aliquando separank Grum ad cohabitationē ꝛ debiti reddi tionē: non tamen Grum ad vinculum ꝛ hoc contingit quando sepantur sic ꝓpter diuinum cultuz altero religionē intrante. l Dicunt illi. Dic rem monetur quedā obiectio quam fecerunt ei pharisei de auctoritate moysi. S. allegata. m Quid ergo mandauit moyses ꝛc. q. d. Manifeste dicis cōtra legē moysi: Deut. xxiiij.

¶ Non expedit

Nico. de lyra

tio ꝛ doctrina filioꝝ: ꝛ hoc est ſm totā vitā cōiugatoꝝ: q̄ sicut visum est hō habet. xl. annos anteq̄ ꝓmꝰ filꝰ eiꝰ sit sufficienter educatus: ꝛ sic sola occasione primi filij dictat natura q̄ tātum debeat cū vxore inseparabiliter habitare. Et q̄ interim anteq̄ primus sit sufficienter educatꝰ nascunk filij alij: vel saltez possunt nasci: ꝺ⁹ ꝓhibꝰ oportet ꝑ parentes ꝓuideri: ad qđ requirit vlteriorē tractū tpis magnus. Ideo sicut natura dictat i aliis animalibus q̄ masculus et femina inseparabiliter cohabitent tpe determinato a natura in generatione ꝛ educatione filioꝝ ita dictat in natura hūana vt vir ꝛ vxor inseparabiliter cohabitēt ꝑ totā vitā: ꝛ sic ptz q̄ indissibilitas matrimonij nō solū est de iure diuino ſz etiā de iure naturali. Hanc aūt veritatē declarat saluator ꝑ scripturā veteris testamēti dicēs: a Non legistis: q̄ q̄ fecit hoīem ab initio. ſ. q̄n solū currebat lex nature ante datā legē ꝑ moysen. b Masculū ꝛ feminā fecit eos. In b tāgit materia ipius matrimonij. ſ. masculus ꝛ femina: q̄ matrimoniū ordinat ad generationē ꝛ educationē ꝓlis: ante hoc aūt requirit determinatū actiuū ꝛ passiuū: ꝛ ꝺ in aliꝰ pfectis: q̄ nō generank ex putrefactione. In masculo aūt ē virtus actiua ꝛ in femina virtus passiua. Homo aūt est pfectissimū aliū. ꝛ ꝓpter hoc ad pfectionē eius requirit distinctio sexū videlicet maris ꝛ femine. sequit: c Et dixit ꝓpter hoc dimittet homo patrē ꝛ matrē. in quo tāgit debita cōditio materie ꝑdicte: q̄ matrimoniū debet esse inter ꝓsonas legitimas ad cōtrahēdū. rangit aūt hic legitimitas ꝑ hoc q̄ excludunt ꝑsone illegitime q̄ sunt pater ꝛ mater. Iste enī ꝓsone sunt excludende ſm dictamē legis nature. Cuiꝰ ratio est: q̄ vir et vxor in actu matrimoniali ad ꝑta iudicanꝫ ꝛ ideo ꝑtā reuerentiā naturalē est q̄ filia coniungat patri ꝛ filiꝰ matri. Unde ꝛ alīq̄ aialia magis appropinquātia ad industriā humanā talē coniunctionē rangūt abominabilē refugiūt: sicut narrat de elephāte q̄ adductus a magistro ipm custodiente ad impregnandū matrem ꝓpriā renuit: ꝓpter qđ magister vultū eius operuit. et cū sic ignoranter matrē cognouisset et discoopto vultu ꝺ videret: insiliit ꝑ dolore ꝛ ductoꝛē suū ꝛ interfecit eū: ꝛ ꝺ est qđ dicit in lra. Propter hoc. l. ꝓpter opus generationis. d Dimittet hō patrē ꝛ matrē: homo tamē est cōmunis generis ꝛ ideo significat masculū et femina. Est ergo sensus q̄ filius nullo mō debet copulari matri neq̄ filia patri. Consequenter ponit id quod est fōz male in matrimonio. ſ. continctio indint dua per totam vitā cū dicit: e Et adherebit vxori suę. ꝑ cōiunctionē animoꝝ ex amore ꝛ fidelitate. f Et erunt duo in carne vna: Grum ad corporalem cohabitationem et ad vnam carnē ꝓlis ex ambobus producendā. Aduertendum tamē q̄ ista verba dicuntur hic verba dominī: et tamē ſ. ſ. ū. dicūk verba ipsius ade: non tñ hic est contradictio: quia illa verba protulit adam ex diuina reuelatione: quia in extasi factus viderat mulierem de costa sua formatam: ꝛ tō illa verba fuerūt dicti principaliter tā q̄ reuelantis: ꝛ ipsius ade instrumētaliter ꝛ sicut ꝓferentis. Cōcludit ergo saluator: g Q̄ ergo deus cōiunxit: id est virū et vxorem inseparabiliter Grum ad totā vitam. h Homo nō separet. dimittendo ꝓpria volūtate vxorem: auctoritate tamen diuina aliquando separank Grum ad cohabitationē ꝛ debiti reddi tionē: non tamen Grum ad vinculum: quod non soluik nisi per mortē. ꝛ ꝓpter hoc subditur: i Et alius dūc erit. hoc est dictum si dimissa vxore ꝓpter fornicationē aliam duxerit. k Mechatur. quia remanet adhuc vinculū matrimonij cum prima: ꝛ sic patet q̄ littera huius versus ꝺ defectiua est: et sunt ea q̄ ꝺdicta sunt interponēda ad hoc bendū sensum pfectū sicut cōtingit in pluribꝰ locis sacre scripture. l Et qui dimissam. a viro primo ꝓpter fornicationē. m Duxerit. accipiēs eā in matrimonii. n Mechat. quia remanet adhuc vinculū illius dimisse cū viro ꝓtō: et ex hoc verbo patet intellect⁹ littere ꝛmediate precedentis q̄ defectiua est: q̄ eadē rōne qua vxor dimissa ꝓpter fornicationem non potest duci ab altero viro si nec vir eam dimittens potest ducere alteram: quia equaliter manet vinculum matrimonij ex vtraq̄ parte. o Dicunt ei discipuli. Posito ea q̄ est necessitatis in virtute continentie: consequenter ponit id quod est supererogationis et cōsilij: videlicet continentia ab omni actu venereo. discipuli eīm audiētes q̄ vinculū matrimonij esset indissolubile, dixerunt:

Si ita

a ¶ Si ita est causa bois cū vxore. q̄ nō possit eā dimittere nisi modo ꝺdicto. b Non expedit nubere. ac si dicā: melius est simpliciter cōtinere: et hoc duplici de causa. primo q̄ ex tali indiuisibilitate matrimonij possunt multa grauia sequi: q̄ si vxor incurrat lepram vel aliquā infirmitatē horribilē oportet tñ illi debitū reddere. secūda causa est: q̄ maius meritū est continere simpliciter q̄m cōiugalis ꝓtinentia. vñ. ſ. dictū est. xiij. ca. q̄ ꝓtinētia virginalis habet fructū centesimū: vidualis sexagesimū: ꝛ cōiugalis tricesimū: et ad istū intellectū rnder saluator cōsequēter. c Non oēs ca. istud verbū. q̄: altus est status: ad quē infirmi nō possunt ascēdere. d Sed qui da. est. ſ. a deo ex speciali mūere q̄: ſm q̄ scribit Sap. viij. Remo potest esse ꝓtinēs nisi deus det: ſz quia nō oēs cōtinētia est laudabilis. ideo cōsequēter ondit q̄ sit laudabilis ꝛ q̄ nō: dicens: e Sunt eunuchi q̄ de matris vtero sic nati sunt: q̄ ꝓtinentia q̄ est ex naturali frigiditate cōtracta a parentibus vel priuatione membroꝝ genitaliū nō est laudabilis nisi in q̄tū ꝑ volūtatē acceꝑrat: nec illa que est per violētia: sicut in illis q̄bus secank genitalia. ꝛ hoc est q̄ dicit: f Et sūt eu. qui fa. sunt ab hoībus. sed illa cōtinētia q̄ est ꝑ volūtatē reprimentē cōcupiscentiā ab actu venereo: illa ꝓprie est laudabilis. ꝛ hoc est q̄ dicit: g Et sunt eu. q̄ seipsos castrauerūt. nō ꝑ membroꝝ abscisionē: sed ꝑ cōcupiscētie repressionē. h Propter regnū celoꝝ. l. vt liberi ꝓtinētes vacet cōtēplatiōi diuine: q̄: sicut scribit. ſ. Coꝝ. vij. Qui aūt sine vxore est sollicit⁹ est q̄ dūi sūt: ꝛ cogitat quō placeat deo. q̄ aūt cū vxore est sollicit⁹ est q̄ sūt mūdi: quō placeat vxori: ꝛ diui sus est. sed q̄: talis status est altus: nec possunt omnes ad ꝺ attingere: ſz iolū ꝓfecti. ꝛ tō subdit: i Qui pōt capere capiat. q. d. tantū bonū nō est necessitatis: sed supererogationis. k Tunc oblati sūt ei paruuli. Cor. vij. Qui aūt sine vxore est sollicit⁹ est q̄ dūi sūt: ꝛ cogitat quō placeat deo. q̄ aūt cū vxore est sollicit⁹ est q̄ sūt mūdi: quō placeat vxori: ꝛ diui sus est. sed q̄: talis status est altus: nec possunt omnes ad ꝺ attingere: ſz iolū ꝓfecti. ꝛ tō subdit: l Qui pōt capere capiat. q. d. tantū bonū nō est necessitatis: sed supererogationis. m Tunc oblati sunt. Dic cōsequēter doce hūilitat⁹ obedientiā ꝺ q̄ quosdā sibi oblatos dulciter suscepit: manꝰ illis iponēdo ꝛ ꝑ eis orādo: vere aūt obedientes illi sūt vere paruuli: ꝛ ꝺ est qđ dicit: Tūc ob. sūt ei paruuli. ex deuotione. ſ. offerentiū. l Et ma. eis ꝺponeret. ſ. dūs dicēdo ꝛ orādo ꝑ eis. m Discipuli aūt ei⁹ in. eos. timētes ne ꝺportunitas offerentiū offēderet magistrū. n Jesus vero ait. suis discipulis. o Sinite par. ve. ad me. q̄: isti sūt figura vere humilitū ꝛ obedientiū. quoꝝ familiaritatē ego volo. sequit: p Talium est enī re. celoꝝ. sicut est dictum ca. ꝓcedēti: Nullus pōt intrare regnū celoꝝ nisi fuerit paruulus ꝛ humilis. q Et ecce vn⁹ accedēs bic ꝓhr docet pauptatē volūtariā: ꝛ diuidit in duas ptes: q̄: primo docet id qđ est necessitatis. secōdo id qđ est supererogationis. ibi: Dixit ei adolescens. In prima q̄ pte ponit cuiusdā volētis ascēdere ad statū ꝑfectiōis interrogatio dicēs: r Magister bo. quid bo. fa. vt ha. vitā eternā. Jesus aūt rūdit ei. primo quātū ad eⁱ⁹ cogitationē: q̄: ille cogitabat iesum esse purū hoīem: ſz crederet eum esse bonū et sanctū doctorē: ꝛ tō quasi respondēs iesus cogitationi dicit ei: s Quid me in. de bono. q. d. ex q̄ credis me purū hoīem nō debes me vocare bonū: cuiꝰ causa subdit: t Unus est bo. deus. hoc est dictū: deus est solus bonus ꝑ essentiam et nullus alius. Consequēter respondit eius interrogationi dicens: v Si aūtē vis ad vi. in. seruā mandata. q. d. ꝺ sufficit ad salutē: q̄ amplius ex nō est necessitatis sed supererogatiōis. x Dicit illi. ſ. adolescēs. y Que. ſ. sunt illa mādata: quoꝝ obseruātia est necessaria ad salutē. z Jesus aūt dixit: non homicidium facies. ꝺ est ꝑceptū decalogi: ꝑ q̄ ꝓhibet nocumētū ꝓximi i ꝓsona ꝓpria. a Mō adulterabis. ꝑ ꝺ ꝓhibet nocumētū ꝓximi in ꝓsona sibi cōiuncta. b Mō furtū. ꝑ ꝺ ꝓhibet nocumētū ꝓximi in re possessa. c Mō falsum dices. ꝑ hoc ꝓhibet nocumētū ꝓximi in fama. d Honora patrē tuū ꝛ matrē. ꝑ hoc ꝑceptū affirmatiuū intelligit oē bñficiū ꝓximo reddendum q̄ noie patris ꝛ matris intelligit oēs ꝓximi. ꝛ ꝺ est qđ subdit: e Diliges ꝓximū tuū sicut teipsum. q̄: obseruātia mādatoꝝ nō ē meritoria vite eterne nisi fiat ex charitate. Aduertēdū q̄ ꝫ ponank hic solūmō ꝑcepta secūde tabule q̄ ordināt hoīem ad ꝓximū: intelligunk tñ cū ꝺ ꝑcepta prime tabule ordināta hoīem ad deū: q̄: hō magis tenet deo q̄m ꝓximo: ꝛ tō si obseruantia mādatoꝝ secūde tabule necessaria est ad salutē: multo fortiꝰ obseruātie mādatoꝝ prime tabule: ꝑ ꝺdicta etiā ostēdit saluator q̄ obseruantia ꝑceptoꝝ ce-

rimonialiū

N a Dicit ei ado. Bed. Mō est putandus iste (vt quidē aiūt) vel dñm tentasse: vel de sua vita mentitus esse: sed simpliciter
Dar.10.c vt vir ita cōfessus est alioquin (vt ali⁹ euāgelista ait) nō intuit⁹ arcana cordis ei⁹ diligere eū diceret Jesus. Diligit eñ eos q̄ mādata legis custodiūt: sed qō ibi min⁹ est bis q̄ efecti volūt

esse adiūgit. vnde sequit: Si vis pfectus ee. b Omnia hec. Hiero. Mē titur. Si ei diligeret primū suū sicut seipsū: nō esset tristis
Pla.q.1.in princi. cū sua pauperib⁹ dare uberē. c Dives dixi. Diuites nō manētes: sed q̄ esse desierūt intrabūt. d De oī bus tut⁹ est nec habere nec amare di uitias. e Facil⁹ est ea. Mystice.
Mystice Facil⁹ est xp̄m p dilectorib⁹ seculi pati q̄ dilectores seculi ad xp̄m cōuerti. Camelus dr xp̄s: qz sponte humilia⁹ infirmitatis nostre onera sustulit. Acus est pūctio p quā angustias passionis significat: q̄ passione velut acu nostre nature: quasi scissa vestimenta resartire dignat⁹ est. i. reparare post lapsū. Aliter: Facilius est gētilē populū gibbo peccatorū deformē p angustē vie virtā ingredi: q̄ iudeū de merit is suis gloriārē: z ad subeundū leue onus xp̄i se būiliare nolētē.
Dar.10.c e Q̄ divitē ꝛc. Jsido. Mull⁹ dives intrabit. i. cōsidēs in divitijs: vt Jesus fm marcū exponit. f Mirabāt. Quia in numero divitū deputabant oēs q̄ amāt divitias: etsi nō habeant. Aliter eñ cū sit maior turba pauper: nō diceret dñs posse rī salu⁹ esse:
g Deū. Qui ab amore terrenorum ad charitatē eternoꝝ cōuertit: Nō q̄ cupidi z supbi intrent. In rege

Nico.de lyra

rimonialiū z iudicialiū nō erat amplius necessaria ad salutē. a Dicit illi adolescēs. Hic p̄fr obiicit q̄d sit superogatiōis. f. abiectio oīm tpaliū per pauptatē volūtariā: z dividit i duas ptes: qz primo docet pauptatis volūtarie meritū. scōo vt ad eā alliciat oīdit ei⁹ p̄miū. ibi: Tūc rndēs petrus. Prima in duas: qz primo docet pauptatis volūtarie meritū. scōo q̄d sit huius pfectiōis retardatiuū. ibi: Cū audisset aūt adolescēs. Circa primū aduertendū q̄ adolescēs iste volebat ad statū pfectiōis ascēdere. iō dixit:
b Oia hec custodiui. mādata iplēdo. c Quid ad. mihi deest. ad pfectionē vite. Hiero. aūt dicit q̄ iste iuuenis mendaciter et ficte loquebat: q̄d̄ p̄bat p b q̄d̄ subdit postea: Cū audisset verbuz abijt tristis: q̄d nō fecisset si ad xp̄m ex deuotione accessisset: iz Beda z alia alij expositores dicūt p̄trariū: videlz q̄ simplici aſo venit ad xp̄m petēs de salute eterna: z q̄d̄ verū dixit se ob seruasse mādata: q̄d̄ p̄bat p hoc q̄d̄ dr Marci. x. Jesus autez intuitus eū dilexit: q̄d̄ nō esset verū si venisset fictus: q̄d̄ autē arguit: Hiero. p̄trariū ex b q̄d̄ sequit: Abijt tristis ꝛc. nō ē cōtra ista: qz alijs potēs est statū inferiorē seruare q̄ tñ nō est potens statū altiorē ascēdere. d Ait illi iesus: si vis p. esse. i. ascēdere ad statū pfectiōis supra cēm statū saluti necessariū.
e Unde. cōtēnēdo oīa tpalia. f Et vēde oia q̄ ha. z da pauperib⁹. p̄ter deū: qz abijcere tpalia p̄ter ostentationē nō est meritoriū: sicut aliq̄ philosophi fecerūt. g Et habebis thesaurū i celo: b nō dicit qz pauptas sit maior virt⁹ q̄z cōtinētia vel obedientia: iz dr p quādā cōrespōdētiā: qz thesaurus celestis sic respōdet volūtarie pauptati: sicut exaltatio humiliationi: sicut dictū est ca. p̄ce. Sequit: b Et veni sequere me: qz in sequela christi p opa charitatis cōsistit p fectio p̄cipaliter. in pauptate aūt volūtaria cōsistit inchoative p modū remouētis p̄hibēs z disponētis: qz p hoc auferf cura tpaliū que impedit animū a dilectione dei: z ꝓsonit⁹ antm⁹ ad libere deo vacandū. i Cū audisset aūt. Hic cōsequēter ostēdit q̄d sit bui⁹

a b Dicit illi adolescēs: Oia hec cu c
stodiui a iuuētute mea: quid ad/ d†
huc mihi deest? Ait illi iesus: †Si e
§ quis ex volūtate est. a § in dilectione dei. § non parcm.
vis pfect⁹ esse: vade z vende oia f
§ sic dando.
q̄ habes z da pauperib⁹: z habe/ g
§ retributionē. § ecce cōplantia q̄ ad cuāgelū pertiner. § nō sufficere relinquere mala nisi sequat dñm. i. imitet.
bis thesaurū in celo: z veni seque b†
re me. Cū audisset aūt adolescēs i†
§ quare. § cū amore.
verbū abijt tristis: erat ei habēs k
a § que semen dei suffocauerunt.
multas possessiones. Jesus autē
dixit discipulis suis: Amen dico l†
a § amator diuitiarū. § nō impossibile est sed rarū: q̄ difficulter cōtinunt diuitie.
c vobis: q̄ diuēs difficile intrabit
in regnū celoꝝ. Et iterum dico
a § in genitibus membris enormem.
d vobis: †Facil⁹ est cāmelū per fo m
e ramen acus trāsire q̄z diuitem in
trare in regnum celoꝝ. Auditis n
f autē bis discipuli mirabant valde dicētes: Quis ergo poterit sal
a § suo aspectu arrentes facit.
uus esse? Aspiciēs autem iesus o
dixit illis: Apud homes hoc ipos/
§ vt p se a cupiditatib⁹ suis cōuertant.
g sibilē est: apud deum aūt omnia
possibilia sunt. Tunc rndens pe/ p
trus dixit ei: Ecce nos reliquim⁹ q†
§ .i. volunatē habendi. § .i. etiā. § quod est § pmū.
omnia: z secuti sumus te. Quid r
ergo erit nobis? Jesus aūt dixit

illis: †Amē dico vobis: q̄ vos q̄ a b b†
a § nō qui reliquitis tm q̄d̄ z Socrates fecit.
b § qā mortui resurgēt incorrupti.
a secuti estis me in regēneratione c†
b cū sederit fili⁹ hois i sede maiesta d e
c tis sue: sedebitis z vos sup sedes f
§ quia vobis credentibus credere nolucrūt.
duodecim: iudicātes duodecī tri †
a § nō tm vos. § oēs affect⁹ charitatis mee suppo suerit.
bus isrl. †Et ois q̄ reliquerit do/ g
mum vel fratres aut sorores aut
patrē aut matrē aut vxorez: aut
filios aut agros p̄p̄t nomē meū: h
cētuplū accipiet: z vitā eternam †
a § multi primi feruentes postea torpent multi subito inardescunt.
possidebit. †Multi āt erūt primi i†
§ vt iudas. § vt latro.
nouissimi: z nouissimi primi.

Nico.de lyra

a Amen. i. fideliter. b Dico vobis. qz vos qui secuti estis me. dimittis oibus terrenis. c In regeneratione. i. in iudicio tpe resurrectionis mortuoꝝ: q̄ quidē resurrectio dicit regeneratio: qz terminat ad esse secūdariō acceptū. d Cū sederit fil⁹ hois. qz sicut in forma hois fuit indicat⁹ coz̄a pilato: ita in forma humana iudicabit. sicut dicit Act. i. Hic iesus qui assūptus est a vobis in celū: sic veniet ad iudiciū. i. qz sicut in humanitate ascēdit: ita in humanitate descēdet ad iudiciū: qz tū apparebit in forma humanis gloriosa. idco subdit: e In sede maiestatis sue. in primo eñ aduētu sedit in sede humilitatis. f Sedebitis z vos ꝛc. Aduertendū q̄ indicare accipit triplicit er. Uno mō p̄cipaliter. sicut iudex q̄ pfert sententiā: z hoc modo solus xp̄s iudicabit. alio mō p sedere in loco eminēti iuxta iudicē: sicut assessores iudicis: z hoc mō apostoli et alij pfecti cū xp̄o iudicabūt. tertio modo large accipit. i. p̄ iniam iudicis approbare: z hoc mō oēs electi iudicabunt: qz iniam iudicis approbabūt. Cōsiderandū etiā q̄ iz iudiciaria potestas q̄ cōperit alicui p modū assessoris cōueniat aplis z viris pfectis rōne sue pfectiōis supra alios eminentis: tū magis attribuit voluntarie pauptati q̄z alijs virtutib⁹: z hoc p quādā correspōdētiaz sicut. ō. dictū est: qz sicut exaltatio correspōdet humilitati: sic iudiciaria ptās pauptati: qz pauperes in hoc mūdo cōculcant z q̄rse iudicant: qz etiā eoz̄ bona in malū interptant: ideo ecōtrario eminētia sedis iudiciarie cōperit eis in regeneratione. g Et ois qui reli. do. vel fratres ꝛc. nō est sic intelligendū vt aliqui dixerūt q̄ post aliquā reuolutionē tēporū post iudiciū centuplū oīm que hic dimittunt p̄pter deū reddant in eadem specie: vt cētū agri p vno agro dimisso: sed est sensus q̄ ꝛporalia p christo dimiserit: spiritualia bona recipiet ꝛ in plenti q̄ ita excedūt bona tpalia: sicut centenarius numer⁹ vnitatē. h Et vitā eter. pos. in futuro. s., ppter q̄d̄ cōcludit in fine: i Multi aūt erūt nouissimi primi ꝛc. qz illi qui sunt hic primi in honore alios iudicātes iniuste tūc erūt nouissimi et inferiores z indicio alioꝝ subiecti: z econtrario voluntarie pauperes q̄ sunt hic nouissimi in iudicio futuro erūt primi: qz sicut dictū est erūt iudicis assessores. Ca. XIX

Mozaliter.

a† Et accesserūt ad eū pharisei ꝛc. Origenes. Tētato aūt dño null⁹ dipulo⁹ z ei⁹ q̄ posit⁹ est ad docēdū grauiter ferat si tētat⁹ fuerit a q̄busdā iz tentātib⁹ rndeat dogmata pietatis. c† Propter ꝛ dimittet hō patrē z ma. ꝛc. Remigi⁹. Mysteriū ꝛ dixit ē apls i xp̄o z eccla: dñs ei iesus xp̄s quasi patrē deseruit cū ō celis ad terrā descēdit z matrē. i. synagogā deseruit p̄p̄t ei⁹ infidelitatē z adhesit vxori sue. s. eccle: z sūt duo i carne vna. i. xp̄o z eccla in vno corpe q̄ dixit illis: d Nō oēs ca. vērbū istud iz q̄b⁹ datū est Sap. viij. Cognoui qz nō possū esse cō tinēs nisi de⁹ det. g† Et sūt eunuchi q̄ seipsos castrauerūt. p obseruātiā castitat⁹. i Qui pōt capere capiat. cū adiutorio dei. Hiero. Mortālis dei vox est milites suos ad pudicitie

p̄miū

Luc.12.c

28.q.1.§.1. Deu.33.a

Dar.10.b Luc.13.f

Additio.j.

Virū videt qō astruere nitit postillator: videlz q̄ de iure nature mrimoniū ē indiuisibile inducēs ad p̄bationē hui⁹ cōclusiōis instinctū animaliū: vt ptz in lra postille: qō tū nō videt veritate habere. Ad qō p̄bādū primo ē examinanda ro ei⁹. scōo sūt aliqua p̄supponēda ad veritatē materie clarifi⁹ lucidanda. tertio sūt alię cōclusiones formande. Circa primū dicēdū est q̄ rō postillatoris nō p̄bat intētū suū nec eget alia solutione nisi interemptione. negat eñ alia ita simul adherere cōiūctio sua in aliquo indiuisibilitatē q̄ piat q̄nmo oia fere alia vel

i 4 p maiori

p maiori pte abimicē post copulā discēdāt ⁊ vnus masculus sufficit pluribꝫ feminis: vt aries ꝙ sufficit cētū ouibus : vnus equꝰ multis equabus: vnꝰ taurꝰ ꝙ sufficit multis vaccis: ⁊ sic de similibꝫ. ⁊ nō pōt sumi ad diuisibilitatē matrimonij efficax argumētū ab alijs bꝫ brutis: ⁊ sic rō huiꝰ cessat. Circa secūdum primo ꝓsupponēdū est ꝙ ius naturale dr multr modis. Inter dū cēm ius naturale ponit ꝓ domino. inter dū ꝙ illo iure qō cōe oibus hoibus qō ius gentiū appellat : sed ꝓpte sumpto vocabulo ius naturale primeuū est: qō cōuenit oi alali. hinc ē ꝙ solet dici ius naturale ē qō natura oia alalia docuit: ⁊ iō ly ꝓmiscue vsamur isto verbo ius naturale: ꝓpte tū loquēdo ius naturale solūmō dr illud qō cōuenit oi alali. Dū loquendū igit ꝓpte ī hac materia ne incertitudo vocabulorꝫ aliquā ambiguitatē vel errorē pariat: cū dixerim⁹ ius naturale in: tel ligim⁹ de iure naturali primeuo cōgruēti oi alali: ⁊ de ꝫ videlicet esse postillatorꝫ. Scōo ē ꝓsupponēdū ꝙ ex ꝫ iure ē maris ⁊ femine cōiunctio liberorꝫ ꝓcreatio: ⁊ educatio: ⁊ ꝓtij corporis defensio ⁊ illius: q̄ ptinēt ad ꝯseruationē idiuidui ⁊ speciei qō manifeste dicūt iura: cū ꝫ iure naturali loquūt. Tertio ē ꝫ supponēdū ꝙ ē aliud ius qō dr gētiū: ⁊ ex ꝫ descēdit cōsensus ⁊ fuerūt inducti ℨet⁹: ꝛdia distincta: introducta bella seruitutes ⁊ cetera bmōi. Quarto ē ꝓsupponēdū ꝙ ē aliud ius qō dr ciuile seu humanū: ⁊ ex ꝫ iure fuit data forma ꝯtractibꝫ ⁊ cōtractis naturalis ꝙ erat in cōfuso fuit reducta ad certas formas : vt ptz ī diuersis ℨtib⁹ determinatis p legūlatores. Quinto ꝓsupponēdū ꝙ ius diuinū. s. qō in vtroq; testamēto cōtinet q̄tū ad ꝑfectē materiā ptinet nō est constituēda species in iure canonico: qz adheret iuri diuino. Sexto ꝓsupponēdū est ꝙ bō ē alligatꝰ ꝛdi⁹ inrib⁹ istis diuersis tū respectib⁹. Juri primeuo naturali alligat inquātū ē alal. iuri vero gentiū inq̄tū ē alal rōnale. iuri vero ciuili inq̄tū est alal ciuile. Rā vt aristoteles ait a natura est ciuile animal bō ⁊ olm aggregabilius. iuri vero diuino vtriusq; testamēti inq̄tū est catholicū ⁊ fidele. Dis ergo ꝓsuppositis circa tertiū ponēde sūt alique cōclusiones: quarū prima est ꝙ de iure naturali primeuo nō est indissolubilitas matrimonij: qō ptz qz de hoc iure nō est matrimoniū: ergo nec ex eo est ius indiuisibilitatis. q̄cedens ꝓbat auctoritate ꝓcipaliū glosatorꝫ vtriusq; iuris. Johānes cēm theutonicus glosatorꝫ decreti ī ca. ius naturale dis.). cū textu loquēs de iure naturali dicēte: Ex ꝫ iure est maris ⁊ femine ꝯiunctio: quā nos matrimoniū appellam⁹. exponēs dicit ꝯiunctio. s. corporꝫ nō aliorꝫ. q. d. coit⁹ est a iure nature: sed matrimoniū nō. ꝫ idē notat Accurs⁹ ī. ij. instit. de iure naturali. ptz etiā ꝫ mālse ste ꝙ rōnē. Rā si verū cēt ꝙ matrimoniū esset de iure nature se quereꝝ ꝙ cōcubinat⁹ esset mrimoniū: qz ius naturale primeuū qō cōpetit homini vt alal: nō facit inter illa differētiā. nec obstat ꝙ aliꝙ dicūt rōnē naturalē inducere matrimoniū ex eo ꝙ rō dictat ꝙ certi sint parentes ꝓpter educationē liberorꝫ. Rā fateor hoc: ꝫ aliud est rō naturalis aliud instinct⁹ naturalis. Jnstinct⁹ ei naturalis ē cōis oi alali ⁊ iste ē a iure nature. Ratio naturalis ē ꝓpria hois ⁊ ista est a iure gētiū: als ei sequeretur ꝙ alalia bruta haberēt rōnē naturalē: cū ius naturale est vt dictū est ꝙ natura oia alalia docuit. Coitus ꝙ est ab instinctu naturali ꝙ descēdit a iure nature cōi oi alali. Matrimonium ℨo qō ē quedā q̄litas iustificatiua coit⁹ descēdit a cōsensu ꝙ ꝓuenit a iure gētiū. Forma ei essentialis mrimonij ꝓut ē de iure gētiū ꝛsensus ē: vñ legiste solēt dicere nuptias nō cōsecrabilitas mrimonij cū de tali iure nō est mrimoniū vt fuit assūptū. Secūda cōclusio ē ꝙ de iure gētiū ē mrimoniū ꝫ nō ſdissibilitas mrimonij. prima ps ꝛclusionis ptz ex supradictis: cū ei mrimoniū formet ꝛsensus: ⁊ cōsensus sit a iure gētiū: ꝙ et mrimoniū. secūa ps ꝓbat ꝙ rōnē eiusdē iuris. Fūdamētū ei in iure gētiū est: vt ḡcḡd hoies ꝛsentiūt de agēdis p cos seruand. Dñs et legislator dr: Nihil tā congruū naturali eq̄tati ē sic ea q̄ placita sūt iter hoies seruare. Hic ḡ ē ꝙ matrimoniū descēdit ex hoc iure vt ꝛsensus seruet: ꝫ ī diuortio ē ꝛsensus vtriusq; ꝙ ingis ad discedēdū: ḡ seruād⁹ ē. facit ad ꝫ regula iuris ciuilis q̄ dicit: Nihil ē naturale q̄ ꝙ illa q̄ vno genere ligāt eodē genere soluēt. cū ḡ ius gētiū dūtaxat respiciat naturalē rōnē: sequit ꝙ mrimoniū qō ex ꝫ iure ꝛsensu firmat ꝛtrario cōsensu tollat: ⁊ sic ptz ꝙ attento hoc iure matrimoniū nō ē indiuisibile. tertia cōclusio est ꝙ de iure ciuili nō ē mrimoniū originaliter: ꝫ ē data forma accidentalis matrimonio ⁊ addite solēnitates ⁊ rit⁹: ꝫ tū ex ꝫ iure nō est indiuisibilitas matrimonij. q̄ ꝛclusio ꝓ vtraq; pte ptz ex ꝓdictis: ⁊ etiā qz iuriste ciuiles tractant de ritu nuptiarū et de diuortijs ⁊ ꝺ repudijs ⁊ ꝺ aliꝫ materijs tangentibꝫ matrimoniū. quarta ꝛclusio est ꝙ de iure diuino cōsistēti ī veteri testamēto matrimoniū nō est indissibile cū ex iure ꝫ ꝓmittat diuortiū. ꝓut manifeste ptz Deutero. xxiiij. Quinta ꝛclusio est ꝙ de iure diuino cōsistente ī lege euāgelica ⁊ de iure canonico qō eī⁹ vestigia seqt̄ mrimoniū est indiuisibile. vñ veritas ait: vt ptz ī codē ca. s. Matth. xix. Qᵛ deꝰ cōiūxit hō non sepet nē. Ex oibꝫ his ꝛclusionibꝫ elicit vna cōclusio videlz: ꝙ nec de iure nature nec gētiū nec de ciuili nec diuino ꝓut ē ī veteri testamēto ē indiuisibilitas mrimonij: ꝫ de lege euāgelica quā lex canonica seqt̄: Ad diffinitionē matrimonij quā inducit postil. ꝙ fūdanda sua opinione: Dicēdū ꝙ illa diffinitio daf fm legē euāgelicā seu canonicā q̄ ea sequit̄. Posset etiā dici ꝙ cū ī illa diffinitiōe ponit indiuiduā vite ꝛsuetudinē retinēs: intelligit daꝛe mrimonio: nō aūt post sepationē legitimā q̄ fm iura ꝓdicta sepationē ꝓmittētia fieri posset: vt ex ꝓdictis ptz: ⁊ sic ꝓdicta diffinitio cōpetit matrimonio etiā fm iura ciuilia ⁊ bmōi. Rō aūt hui⁹ differētie iter vet⁹ testamētū ⁊ nouū circa indiuisibilitatē mrimonij pōt ex ꝺupler. Una generalis supra ex ꝺpositione vete. le. q̄ nihil ad ꝑfectā adduxit: vt Deu. vij. vnde matrimoniū ve. le. tāḡ ꝺpositū erat dissolubile. noue ℵo leg⁹ q̄ ꝑfectū indissolubile. Alia vero rō magis ꝓpria ꝓut in prima scōe. q. ca. ar. v. in rūsiōe. iij. argumēti. Matrimoniū fuit ī vetere: ꝓut erat ī officiū nature: nō aūt ꝓut ē sacramētū ꝛtinctionis xpi ⁊ ecclie q̄ nōdū erat facta. vñ in ve. le. daꝛ libellus repudij qō ē ꝓra sacramēti rōnē: nō aūt ī nouo lege. quā ḍdē rōnē idē ſtāt doctor ampli⁹ videt declarare sup. iij. dis. xxiij. I ꝑma. q. vbi dicit ꝙ tria bona mrimonij. s. ꝓles fides ⁊ sacramētū cōpetūt boī fm triplicē rōnē. Rā bonū ꝓles cōpetit boī fm naturā sui generis. vñ ꝓcreatio ⁊ educatio prolis cōis ē alalibꝫ vti in. viij. ethico. Bonū aūt fidei qō rectitudo cōgrua cōicationē operū q̄ sūt necessaria ī vita hūana cōpetit boī fm naturā sue speciei. s. inq̄tū hō. Bonū aūt sacramēti cōpetit boī inq̄tū est catholicꝰ: ⁊ ꝫ q̄tū ad fidelēs. quā gnificat cōiūctionē xpi ⁊ ecclesie. ex ḍbꝫ concludit ꝙ pluralitas vxorꝫ nec tollit nec ſpedit. primū finē: cū vnꝰ vir sufficiat pluribꝫ vxoribꝫ fecūdādis etiā educādis filijs ex eis natis: ꝫ scōm finē ḍ ē fides ⁊ si nō totaliter tollit: multū tū ſpedit eo ꝙ nō facile pōt esse ꝙ ī familia vbi vni viro plures vxores tūgunt vt ꝺbē declarat. tertiū aūt finē. s. sacramētū pluralitas vxorū totaliter tollit: eo ꝙ si xps est vnꝰ ita ⁊ vna ecclia. Ex ḍbꝫ ptz satis ꝙ dissolubilitas mrimonij nō ē ex lege nature nisi inq̄tū matrimoniū est sacramētū qō solū ē apud fideles catholicos. de hac materia plenꝰ habeꝝ supra Deut. iij. in additione scōa vide ibi. ¶ In codē ca. vbi dr ī postil. Et sic ptz ꝙ ſra hui⁹ versus ꝓdicti defectiua est ⁊c.

Additio. ij. Littera huiꝰ versus ꝓsuppositō ℵo intellectu eoꝝ q̄ tradunt circa libellum repudij. s. Deut. xxiiij. in additionibꝫ ibi positis nō est defectiua: sed plane sonat veritatē. Ad qō sciendū ꝙ ꝓut ibidē fuit dictū nullo mō licebat in veteri testamēto repudiare vxorē nisi ꝓpter turpitudinē fornicationis ꝓut ℵitas litere ibidem testat: tū fm pharisaicā doctrinā que sepe mandata dei irritabat ꝓpter suas falsas traditiones vt. s. ca. xv. ex multis alijs causis licere repudiū asserebat etiā ꝓ solo libito voluntatis viri. Cuiꝰ doctrine falsitatē xps ondit ī ꝫ loco di. Dico aūt vobis ꝙ ḥquiꝙ dimiserit vxorē suā nisi ob fornicationē et aliā duxerit mechaꝝ. Ex q̄ manifeste habeꝝ a ℨrio ꝛsensu ꝙ ꝺ dimiserit vxorē suā ob fornicationē etiā si aliā duxerit nō mechaꝝ: ꝙ ē versū eo ꝙ libell⁹ repudij ex cā legitima in lege determinata. s. fornicatiōe licit⁹ erat: vt ptz. s. ī additionibꝫ ꝓdictis. qō aūt subdit: Et q̄ dimissam duxerit mechaꝝ. intelligit plane de illa de q̄ imediate ante loqꝫ. s. de dimissa non ob fornicationē. talis ei dimissio nulla ē: qz ℨ formā ī lege datā ⁊ sic manet vinculū vxoris sic dimisse cū viro ꝓrio: ⁊ ꝓ ꝛsens scōs eā ducēs mechaꝝ. vñ ꝓsuppositā ℵitate nō oportet supplere nec īterponere aliq̄ nisi solū illa q̄ ex īra plano sensu accepta intelligēda sūt. Jllud etiā qō postil. dicit ꝙ eadē rōne vxor dimissa ab altero viro nō pōt duci sicut nec vir eā dimittēs pōt ducere alterā: qz equaliter manet vinculū mrimonij extractꝰ pte vt dicit: manifestū est veritatē nō obtinere fm legē veterē fm quā pluralitas vxorꝫ fuit licita seu ꝓmissa: nā ℨ aūt pluralitas virorū.

Replica. In ca. xix. vbi postillator dicit de indissibilitate mrimonij Bur. ḥic sicut Deu. xxiiij. grādē facit ℨ postillatorē cōmotionē. ad quā ſcendā ꝫ clariorī mō redigā factū Bur. ḥic ⁊ de Deu. xxiiij. iter cetera dicta primū dictū est ꝙ ī ve. le. nō fuit licitū dimittere vxorē nisi ꝓpter fornicationē: ꝫ dictū hr ī sua ꝺgressiōe. Deu. xxiiij. scōm

ſcēm dictū est dissolubilitas mrimonij solū ptinet ad legē euāgelij, tertiū dictū daꝛe libellū repudij in ve. le. nō solū fuit licitū ſ ētiā fuit diuinā ꝓceptū. quartū dictū eꝰ ꝙ ius nature in q̄ ꝺsponit de indiuisibilitate mrimonij solū intelligit de iure ex ꝓsso ī euāgelio ⁊ iure canonico qō sic seqnte. quintū dictū est ꝫ naturale: aliqs ē ius naturale qō ē cōe oi alali: ⁊ ꝫ ō: ꝓpte ius naturale primeuū: sic ḥz dicit postillatorē accepisse ius naturale gñ dicit ī diuisibilitatē ꝛtugū cē de iure nature: qō tū nō videt verū vt dicit Burg. ex ḍbꝫ dict⁹ elicit certas ꝛclusiones: q̄ qz ꝓlixe sūt habeanꝫ ꝓ insert⁹ qz etiā tūgenē ī ptractatiōe istī⁹ digressiōis. Quātū ad istā materiā ꝓmo videndū de Nitate ⁊ cōnexiōe doctoris Bur. secūdo rndebit ad rōnes eiusdē factas ꝫ postillatorē. Quo ad primū dictū ꝓmū Bur. videt falsū: qz dare libellū repudij fuit ꝓmissū in ve. lege nō solū ꝓpter fornicationē ſz etiā ꝓpter quācūqꝫ ꝛditatem: ptz ḇ Deut. xxiiij. vbi dicit: Si acceperit homo vxorē ⁊ nō inuenerit gratiā ante oculos eiꝰ p aliquā fedtatē scribet libellū repudij ⁊c. ꝓbat etiā p canonē bullegia di. iij. vbi ꝺ qꝫ quedā ꝓmittunt vt licita vt petere ꝓmittendo. quedā aūt ꝓmittunt vt illicita: sicut dare libellū repudij ne fiant grauiora. Idcirco⁹ insup quō illud primū dictum cū tertio cōcordet. Rā primū dictū vult traditionē libelli fore illicitā ꝑterḡ in casu fornicatiōis. Jn tertio aūt dicto dicit ipsum nō solū simplicit licitā: ḥz exꝑsse a deo mādatā: qō tū nullibi legit: imo rotūda lra hic ꝓtradicit: qz dicit hic ꝓpter duriciā cordis vestri ꝓmisit vobis moyses ⁊c. ⁊ idē tāḡ minus malū permittit ex canone ꝓiuilegia supra allegato. Nullum aut malū in lege generaliter ꝓcipit: et dico generaliter ꝓpter ꝓceptum factum abrae de occisione filij quod nō erat regulare: nec generale: sed ad tentandum singulare: similiter et ꝓceptum datū Osee ꝓout patet in locis suis. Similiter ⁊ secundū dictum Burgen. falsum est et contra litterā euangelij ꝓsentem in qua christus indissolubilitatē matrimonij sub euangelio probat per indissolubilitatem eiusdem sub lege nature que fuit per Adam inspirante deo ꝓmulgata: dicit enim tentantibus pharisei: Quia qui fecit hominē ab initio masculum et feminam fecit eos: et dixit: Propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adherebit vxori sue et erunt duo in carne vna: itaqꝫ iam non sunt duo sed vna caro. Qᵛ ergo deus coniunxit homo non separet. Quid planius nisi ꝙ matrimonij inseparabilitas sub lege euangelica et canonica ortum habet ex inseperabilitate sub lege nature per christum hic allegata. Unde patet etiam quartum dictū Burgeñ. esse falsum: quia in ea re de qua sermo lex euangelica et canonica se fundant super legē nature et matrimonij institutionē primariam: sic et tertiū dictū falsum est et repugnās primo vt supra ostensum ē: Quintū aūt dictū de iure nature primeuo cōmuni omni animali est cōtrā quia nullum tale ius reperiꝫ in scripturis sacris neq; canonibus. Nam ius sumptū in sua maxima generalitate solum ad vocalia extendi probat Gratianus auctoritate beati Jsido. v. etymo. dicens: Jus generale nomen est. lex aūt iuris est species. Jus aūt dictū quia instum ē. Omne aūt ius legibus ⁊ moribus constat. Huc aūt iustū et inſticia ad sola rationabilia ptinent. Hoc aūt ius generalissime acceptum vbi supra distinguiꝫ in ius naturale gentium et ciuile. Jus naturale dicit cōmune omni natiōi: sola aūt rationabilia ꝓ nationes distinguunt: ⁊ ideo cōmune qz vbiq; ex instinctu nature est: nō cōstitutione aliqua: vt maris et femine cōiunctio: liberoꝝ successio: puerorꝫ educatio: cōmunis omnium possessio: ⁊ oim vna libertas: acquisitio eorū que celo terra mariq; capiunt̄ depositi vel accōmodati: restitutio violentie ꝙ vim repulsio: ⁊ hoc ⁊ ſquid simile huic est nunḡ iniustū sed naturale equūq; habeꝝ. Hec inq̄ oia iuris naturalis ꝓtiones solis rōnabilibus cōueniūt: ꝛiunctio aūt maris ⁊ femine in irrationabilib⁹ nō est fm ius naturale: sed fm instinctū nature. Aliud est cēm dicere de iure naturali et de instinctu naturali: quia se habēt sicut inferi⁹ et superi⁹. nam omne ius naturale est instinct⁹ naturalis: sed nō ecōuerso: qz als extēderetur ius naturale non solū ad irrōnabilia sed etiā ad insensibilia: qz instinctus naturalis ab appetitu naturali nō videt distingui. ius igit naturale sic distinctū ab alijs primatū obtinet ⁊ tpe ⁊ dignitate. cepit cēm ab exordio nature rōnabilis nec tpe variaꝝ: sed imutabile ꝑmanet: vt ḋr. v. di. ca. j. Fingit igit Bur. tale ius naturale primeuū: imo ipropriissime dicere: tur ius iuxta ꝓdicta: ideireo falsum ꝛponit postil. q̄ ita accepe: rit ius ī ꝓposito: ⁊ qz fūdamētū Bur. falsū est nimirū false sūt ꝛclusiones sue ī eo fundate. prima nāq; cōclusio. s. q̄ matrimoniū de iure gentiū: sed nō indiuisibilitas. Rā ex lra euāgelij matrimonium

rem: ab initio aūt sic nō fuit Glo. interli. similiter. ⁊ in arg. ⁊ ē beati Piero. Moyses pmisit nō deus qz ꝟra legē naturalē: hoc in glo. sparsim: et magistro lib. iij. circa hanc materiā sic inter ⁊ tak respōsio christi: ⁊ hoc est q̄ dr Aug⁹. de sermōe dñi i monte vult. Nō inquit q̄ pecpit dare libellū precepit vt vxor dimittat: sed q̄ dimiserit inquit det libellū vt iracūdiā re vxoꝛ dimittat: sed q̄ dimiserit vxorē libelli coactio tēperaret p̄ Bad argumēta: ⁊ primo ad glo. Jobis teutonici ⁊ Accursij dico q̄ vbi glo. directe vadit ꝟ textū sequēda ē lra: ⁊ glo. spernēda nisi bene ret euidēter. pmissio ē iuxta glo. nō est hic. Qd aūt glo. corrūpat lram ptz: qz vt dicit Bur. lra habet q̄ ꝟ iure naturali ē cōiunctio maris ⁊ femine quā mrimoniū appellam⁹: glo. ꝟiunctio corpoꝛ nō aioꝛ vt allegat Bur. Talis aūt glo. destruit textū qz cōiunctio corpoꝛ sine cōiunctiōe aioꝛ nō est mrimoniū: qz stat vere rū mrimoniū sine ꝟiunctione corpoꝛ: stat etiā ꝟiunctionē corporū ē sine mrimonio: qz i stupro adulterio ⁊c. Male igit glosatur cōiunctio mrimonialis: dicēdo eā cōiunctionē corpoꝛ tm. Alij volētes saluare glosas dicūt q̄ loquūt nō de iure ꝑ istitutu naturali: ꝑ nec sic ē ꝟiunctio illa sacramētū et mrimoniū sic text⁹ accipit: qz talis ꝟiunctio se extēdit ad irrōnabilia ⁊ adulteria ⁊ cetera petā de q̄b⁹ vadit argumētū Bur. qō valde pōderat q̄uis modicū valeat. In declaratiōe aūt bui⁹ invaliditatis argumēti Bur. ponit tria inopinabilia: primū q̄ instinct⁹ naturalis est a iure nature. 2m q̄ rō naturalis est a iure gentiū. tertiū q̄ mrimoniū ē qualitas iustificativa coitus: ⁊ ꝑ a iure gentiū. ꝓpe ꝓsensū. Primū aūt videt irrōnabile. Nā ius naturale sequit instictū nature nō cuiuscūq⁹: ꝟ rōnabilis nature: nō igit instinct⁹ ille ē a iure naturali. Sūt scōn falsū videt: q̄ ius gentiū ē a naturali rōne ⁊ ei⁹ recto dictamīe: nō igit naturalis rō ē a iure gentiū: qz dictamē recte rōnis ꝓcessit ⁊ gentes ⁊ ius gentiū: sic ⁊ tertiū dictū nō videt verū: quia ei coit⁹ sit ex istinctu nature: tū nō ex lege nature generaliter: qz sic ois esset iust⁹ ⁊ ordinat⁹: ⁊ tūc nō essent adulteria ⁊ cetera mala. q̄ igit generationē ꝓcepit q̄ sine coitu p̄ naturā fieri nō pōt bic rōnalez dedit ordinē p̄ institutionē matrimonij quā institutionē ꝑ ꝟra allegauit: si igit coitus cadit sub dei ꝓcepto ꝓcipiētis generationē nō fuit de se mal⁹ sic nec bodie ē malus. institificatio igit matrimonij nō respicit directe coitū: ꝑ ei⁹ vsum: vsus aūt irrationabiliū nō pōt esse deordinat⁹: qz illa agūt ꝼm impetū nature. Natura aūt non ponit laudē nec vituperiū. Rationabilia aūt agūt ꝼm ꝓbrecium ⁊ electionē q̄ possunt deordinari. Illi aūt couenienter dr̄ ordo p̄ mrimoniū: nō ad iustificandū coitū qui ex instinctu nature bon⁹ ē ⁊ p̄ deū mādat⁹: sed ad ꝓbidēdū abusū q̄ fier⁹ fuisset ⁊ fieret nisi lex matrimonialis interueniret. Ad ꝓmū argumētū qō Bur. facit circa Deut. xxiij. dicō q̄ lex nature satis exprimit matrimoniū indissolubilitatem ꝓut bic a ꝓpō allegat: nō igit oportuit i lege mosaica ꝑ bmōi singulare mādatū dare. Ad 2m dico q̄ de⁹ ꝓcipiēdo dare libelli nō dat modū repudiandi: sed dat modū tpandi prius odiū ꝑ q̄s dat mag⁹ modū spediēdi dimissionē. Ad tertiū dico q̄ quātūcūq⁹ stat repudiū semp manet vinculū: ꝑ q̄ vetēri lege post repudiū ꝓmittebat vter⁹ nubere alteri: ꝑ ꝟ iret ad vitandū mal⁹ malū. Repudiū em ꝓmittebat ad vitādū vxoricidiū: alteri nubere ꝓmittebat ne remaneret odiū ⁊ vitā rei incōtinentia. De iusticia enī legis nature et euāgelij q̄uis videat vinculū rumpi: nō tū rūpit etiā facto diuortio in casu fornicationis: nā pmissio de nubendo p euangelium correcta est: permissio aūt de diuortio manet in casu fornicationis: sed illa nō tollit vinculum: quia sc̄ patione legitima facta neuter nubere pōt sine mechia vt dicit in littera hic: ⁊ ita fuit in veteri lege de iusticia: secus fuit de ꝓmissione ex causis sepe dictis. Ad quartū assūpt⁹ negat: videlicet q̄ repudiū sit de expresso mādato dei. ꝓbatio aūt nō valet: qz nō sequit de⁹ ꝑcepit dare libellū: ergo ꝓcepit repudiū: sicut patet ex dictis. Et cū postil. respōdet rōnib⁹ alteri⁹ opinionis Bur. replicat sed nihil cōcludit. Cū enī arguit q̄ sicut pluralitas vxoꝛū nō fuit in veteri lege illicita: sic nec̄ repudiū. Respondet postil. q̄ nō est simile quia pluralitas vxoꝛum non fuit ꝓhibita nec vnitas vxoꝛū est de lege nature sicut inseparabilitas: et ideo ꝓpter malus bonū pluralitas fuit licita et sancta patribus sanctis: secus est de repudio qō cōcessum est ꝓpter malus malū vitandū: hoc tamē min⁹ malū nō facit fore licitū. Ibi replicat Burg. ꝑ illud apostoli: Nō sūt facienda mala vt eueniant bona: quasi habere plures vxoꝛes ꝓpter malus bonū: deberet esse malū qō falsum est. Sed adhuc replicās Burg. arguit sic: Pluralitas viroꝛ ē mala q: ꝟra legē nature: igit pluralitas vxoꝛū: ꝟsequētia istā negat Scotus circa. iiij. dis. xxxij. in. q. de bigamia: sed qō incidentaliter dicit Burg. q̄ in repudio nō ꝓmittit aliq̄s malū: hoc redarguit bic plana littera vt de eā bene. Sed ⁊ Bur. bic calūniat exēplū postil. qō ponit de animalibus brutis: quoꝛū cōiunctio in parte ei⁹ nō in toto manuducit ad videndum insepabilitatem matrimonij: qō exemplum et si nō sit in toto simile nō igit calūniari debet: qz exempla et similitudines nō semp currunt quattuor pedibus ꝓut patet supra Osee. j. et. j. Matth. xx. in additione Burg. et patet totū. In eōdem ca. vbi dicit: Quicūq⁹ dimiserit vxorē ⁊c. postilla. dicit versum illum supplendū: quia oratio defectiua est. Burg. dicit eū plane esse intelligendū: suppositio q̄ verū sit totū quod ipse per suas disgressiones bic et Deutero. xxiij. disseruit: sed suppositum nō concedit igit nec reliquum. Sed q̄ obijcit cōtra postil. de pari iure viri et vxoꝛis quo ad posse nubere alteri allegās causam diuersitatis: quia pluralitas vxoꝛū fuit i veteri testa. licita nō autē viroꝛum nō vel ꝓpter superi⁹ dicta et vide ibi scotū i loco supra allegato.

Glo. ordi.

Ca. XX

A Similē est re. ce. Ostendit p parabolā: qz primi erunt nouissimi: ⁊ nouissimi primi. Pater iste familias cōditoꝛ noster est q̄ habet vineā vniuersalē ecclesiā: q̄ ab abel vsq̄ ad vltimū electū: qui i fine nascitur⁹ est: quot quot sanctos ꝓtulit: tot palmites misit. Hic pater exijt ad excolēdā vineaz mane hoza tertia. sexta: nona: vndecima operarios conduxit a mūdi huius initio vsq̄ ad finem ad erudiendam fidelium plebem p̄dicatores mittere non desistit. Simile est regnū celoꝝ. Nō bōi solū: sed toti negocio ab boie gesto: ⁊ in similib⁹ sūtr. b Primo mane. manifeste cepit a primo iusto eterna merede p̄dicatores ad plantādā ecclesiā inuitare. c Cōuentione aūt facta. i. cōfirmata ꝓmissione q̄ ad imaginē dei reformandi essent ſ ecclesiam edificando mādatis decalogi insisterēt. d Ex denario diurno misit eos in vi. ⁊c. Denarius habet imaginem regis qui olim pro decem numis computabatur. Quanto plus aliquis in cultu ecclesie laborat decalogi mā-

§ exponit p simile. § presens ⁊c

a § Simile ē regnū celoꝝ. La. XX a† clesie. a § vita iustorum.

§ paterfamilias cōditori qui possidet electos i mūdo vt dñs subditos in domo.

b lias: qui exijt primo mane cōducere operarios in vineam suam.

c Conuentione autem facta cum b

d operarijs ex denario diurno: mi-

§ datis

Nico. de lyra

Ca. XX

Simile est. Hic pñr saluato: docet virtutes ꝓlatoꝛ. In ꝓlatis aūt pre ceteris virtutib⁹ debent esse quattuor. i. feruor ad cōtinue laborandum in agro dñico: vigor ad ſ martyrio exponēdū. p. gregē sibi cōmisso: humilitatis tenoꝛ etiā in statu altō pietat⁹ dulcoꝛ cōtinue subditis bñfaciēdo. primū tangit in prima pte. secūdū ibi: Et ascendens iesus. tertiū: Tunc accessit ad eū. quartū: Et egredientibus illis. primū dicit in parabola illoꝝ qui vocati sunt ad operādū in vinea a mane vsq̄ ad vesperam. Ex quo patet q̄ ꝓlati debent cōtinuo laborare p doctrinā in ecclesia. debent etiam operari ibidē sine inuidia et mala emulatione: quod patet ꝑ hoc quia laborantes murmurantes bic rep̄hendunt. ꝓpter quod Mat. xj. dicit⁹ q̄ cū iosue vellet ꝓhiberet beldad ⁊ medad ꝓphetantes in castris: moyses rogarguit ipsum dicens: Quid emularis ꝓ me: quis tribuat vt oīs populus ꝓphetet ⁊ det dñs eis spiritū suū? Igitur circa hoc duo tanguntur. primū est vocatio ad laboris exercitiū. secūdū ad recipiendū ꝓmium. ibi: Cum sero factū esset. Circa primū ergo dicit: Simile est regnū celoꝝ. i. status ecclesie militantis. b Homini patrifa. iste ē de⁹ pater q̄ ita gubernat totū mūdū sic paterfamilias subditos i domo. c Qui exijt ⁊c. iste exitus non est ꝑ loci mutationē: sed per sue bonitatis diffusionē in creatura subiecta. Vinea ista est vniuersalis ecclesia que a primo iusto colligit vsq̄ ad vltimū q̄uin finis mundi nasciturus est: vt dicit Grego. operarij aūt sūt doctores ⁊ ꝓlati a deo missi ad culturā hui⁹ vinee ꝑ p̄dicationē et doctrinā. primo ergo mane deus pater operarios cōduxit: qz a principio mūdi vsq̄ ad Noe aliquos sanctos patres ad eruditionē boim misit: videlicet adā seth et enoch ⁊ alios instos. d Cōuentione aūt facta ⁊c. cōuentio ista est ꝓmissio vite eterne pro labore: quę

§ mis

§ datis insistendo: tanto plus informatur in imaginē regis dei. Predicatores sūt operarij: etiam vnusquisq⁹ dñ fide recta i bono ope ꝓficit. Ad nonā hozā tertia: sexta: ⁊ nona antiqu⁹ ⁊ hebraic⁹ populus q̄ fide recta deū coluit in electis: ad vndecimā gētiles vocant. Possunt etiā dici ꝓlati subditi i vnoquoq⁹ notari p mometa eratū. Mane q̄ppe intellectus nostri puericia ē. Hora tertia: adolescētia: qz iā sol i altū ꝓficit. Sexta in vir⁹ cū plenitudo roboris solidat. Hona senectus: qū sol. i. calor eratis decēdit. Undecima decrepita etas: In oīb⁹ his aliq̄ ad bonā vitā p ducunt. Qui sibi viuit vt otiosus: redarguit. Qui ⁊ vsq̄ ad vltimaz etatez differt recte ei dicit: Quid bic statis tota die otiosi. i. vel in vitiis respiscite.

a Nouissimis. Quia q̄ in aduentu dñi vocati sunt ad regnū: sine aliq̄ tarditate pueniūt equales bis q̄ ab initio mūdi ceperūt: oēs q̄dē idē celū: ꝑ stella differt a stella in claritate. A nouissimis incepit: dū pr⁹ latronē q̄ petrū in paradīsū introduxit. Quia ꝓius aliq̄s remunerantur sero venientes: qz prius de corpore exeunt q̄ q̄ in puericia vocati sūt. b Et accipiētes. Quia antiq̄ patres in infernū descēdētes a gloria dilati sūt q̄s: ergo post murmurationē denariū accipiūt q̄ post longa inferni tpa ad gaudia quenerūt. Et accipiētes. Hi sunt qui in initio nascētis ecclesie vocat⁹ ex gētib⁹ se ꝓponebāt: quasi ppls dei ab initio mūdi ⁊ illi canes: q̄ pōdus observationum portabāt. Sed q̄ nō venit supbos vocare instos: sed humiles penitētes: cui magt placet humilis cōfessio malorū: q̄ superba gloriatio bonoꝝ. subdit: Amice nō facio tibi iniuriaz. Nō dolēt quasi fraudati sua mercede: sed (ritu inuidorū) q̄ illi plus q̄ merent accipiūt: ⁊ nō tā ipi pl⁹ accipere: q̄ alios nihil vel min⁹ accipe desiderāt: q̄si alteri⁹ cōsortio sibi ꝓmiū minuat. c Murmurabāt ⁊c. Querit quō accipiētes murmurasse dicant: cū illa i beatitudine oīs fuisset iusta ⁊ murmuratio prorsus remouēda sit? Sz hic ē mos diuine scripture vt cū de mult⁹ i collectōe agat: q̄dā tm q̄busdā ꝑ illa collectiōe: ⁊ ñ toti collectioi tribuat. Juxta illud. ꝓphete: Eduxit eos cū. a. et. a. ⁊ inde: Et induxit eos in m. cū tm illi qui ꝑ egypto exierūt oēs ꝓter caleph et iosue ꝓpter incredulitatem suam in deserto perierunt: quoꝝ filij in montem sanctificationis inducti sunt. Jta q̄ ⁊ de pri-

M. 104.

a § prima hora ab adā vsq̄ ad noe.

sit eos in vineā suā. Et egressus a

§ a noe vsq̄ ad abraam.

circa horā tertiā vidit alios stantes

a § quasi venales si quis digne emere veller a bono camen opere cessantes.

tes in foro ociosos: ⁊ dixit illis:

Jte ⁊ vos i vineā meā: ⁊ q̄d iustū

fuerit dabo vobis. Illi aūt abie-

a § ab abraā vsq̄ ad moysen.

rūt. Iterū aūt exijt circā sextā et b

§ a moyse vsq̄ ad aduentū domini.

nonam horam: et fecit similiter. c

a § ab aduētu dñi vsq̄ ad finē mūdi. b § q̄ scip sum apertuit q̄ pat⁹ q̄ patres innouuit.

Circa vndecimam vero exijt ⁊ in

a § gentilē populū a bono opere torpentem.

uenit alios stantes ⁊ dixit illis:

a § omni tpe q̄ salute laborare negligimus.

Quid hic statis tota die ociosi? d

a § vias vite nemo nobis ꝓdicauit.

Dicūt ei: Quia nēmo nos cōduxit: Dicit illis: Jte ⁊ vos i vineā f

§ cū finis mūdi vel cuiuslibet veniſſet.

meā. Cū sero aūt factū esset: dicit g

§ pater. § filio cui oia dedit in man⁹. § sta cue ante cribunal xpi.

dñs vineę ꝓcuratori suo. Voca b k

a § vniuersis ꝓut opera sua ꝓcur gessit.

operarios: ⁊ rēdde illis mercedē:

a incipiens a nouissimis vsq̄ ad l

a § gentiles vel qui decrepiti sunt vocati.

primos. Cūm venissent ergo qui m

circa vndecimā horam venerāt:

a § eandē eternitatē cū his q̄ ab initio mūdi vocati

acceperūt singulos denarios. n

ri sunt. § .i. iudei.

Venientes aūt ⁊ primi arbitrati o

§ digniorē locū i regno: q̄ pr⁹ in tabernaculo.

sunt q̄ plus essent accepturi: ac- q

a § conformitatem claritatis corporis christi.

ceperunt autem ⁊ ipsi singulos p

denarios. Et accipiētes murmu- r

rabant aduersus patrēfamilias

dicētes: Hi nouissimi vna hora

fecerūt: ⁊ pares illos nobis feci-

a § .i. qui diu sub onere legis iudaum⁹ et lō gloria carnis ꝛēramenta sustinuum⁹.

sti: qui portauimus pondus diei

ctū est sibi a deo: Q̄s de⁹ purificauit: tu ne cōe dixeris: ⁊. ſ. eo. ca. dixit Petrus Cornelio et amicis suis: Vos scitis q̄n abominatio sit viro iudeo cōiūgi aut accedere ad alienigenā: sed mihi oñdit deus neminē cōem aut immūdū dicere boiem. q Acceperūt aūt ⁊ ipsi fin. dena. i. cōsimilē gram sic ⁊ gētiles ⁊ nō maioꝛē: vñ Act'. x. dr q̄dicāte petro cecidit spūsc̄t⁹ sup oēs q̄ audiebāt ꝟbū: videlz sup Cornelū ⁊ amicos ei⁹: qz vt ibidē dr: Receperūt spūmsctm i signo visibili ⁊ donū linguarū sicut receperāt apli ⁊ alij discipuli q̄ erāt iudei i die pētecostes. r Et ac. mur. ⁊c. Di nouissimi ⁊c. qz ad lram in primitiua cōuersi iudei murmurauerūt de hoc q̄ consimilis gra fiebat gētib⁹ sicut et ipsis: vñ Act'. xj. dr q̄ cū petr⁹ rediisset in hierlm: baptizato Cornelio et amicis ei⁹: disceptabāt aduersus illū q̄ crant ex circūcisione dicētes: Quare cōicasti cū illis q̄ habēt ꝓputū ⁊ māducasti cuz illis: ⁊ ibidē. vj. ca. dr: In dieb⁹ illis crescēte numero discipuloꝝ factus est murmur

mis accipientibꝰ quidā ⁊ nō oēs murmurant:q tū post accipiūt. Sicut sepe cōtingit qꝫ multi dño p lōga tpa seruierunt ⁊ alq̄ aūt mox in principio sue cōuersionis martyrio vel aliquo modo ad denariū recipiendū trāsferuntur:ipsi aūt tā to tpe in labore detinent:ꝺ dilatiōe ꝓmij quasi murmurare videnť. Potest etiam dici de malis q̄ in principio quidem boni fuerunt:ſ postnō qꝺ inceperunt ad finem nō ꝑduxerūt. Unde: nō illi q̄ denariū acceperūt:ſ isti q̄ in bonitate nō ꝑstiterunt ꝓmio ꝓuati murmurāt:qꝫ denario carebant qui i ꝓncipio boni: ꝓ quo etiā ꝓncipio cū ꝓmiis accipientibus cōnumerant: sē ꝓmeruisse crediderant.

murmur grecorū aduersus hebreos:eo qꝫ despiceret i ministerio quotidiano viduas eoꝝ. a Ait ille respōdēs.ꝓ diuina reuelatione aplis facta. b Uni eoꝝ dixit. sicut aūt aliq̄s accipit numerus indeterminatꝰ ꝓ determinato:ita etiam aliq̄s sumit vnitas ꝓ numero:sicut. ē. dictū est qꝫ petrus loquebat ꝓ oībus aplis:ita silr qꝺ dicit vni:intelligit esse dictū multitudini seu admirabant:⁊ hoc factū ē Act'. ij. vbi petrus rationem reddidit iudeis murmurātibꝰ de ꝺ q̄ baptizauerat. Comelium dicēs:q̄ ex diuina revelatione fecerat: ⁊ qꝫ viderat ſpm̄ sanctū descēdēre sup gentiles sicut sup iudeos:vt habeť ꝺcť:sequit: c Amice nō facio tibi iniuriā. qz iniuria nō debet locū vbi est mera gratia:⁊ ideo ſi det gratiā cuicūq; voluerit nō faciet alicui iniuriā. ꝺ Nōne ex denario conueni tecū? Amice nō facio tibi iniuriā. qz iniuria nō debet locū vbi est mera gratia:⁊ ideo ſi det gratiā cuicūq; voluerit nō faciet alicui iniuriā. ꝺ Nōne ex denario conueni tecū? qz ad hoc aliꝫs venit ad fidē vt habeat gratiā in ꝑsenti:⁊ glorā in futuro. e Tolle qꝺ tuū est et vade.i. gratiā quā meruisti:credendo legi et ꝓphetis de christo:qz licet gratia nō cadat sub merito:augmētū tū gratie cadit sub merito:qꝺ quidē augmētū datū est iudeis credentibꝰ in christū. f Uolo aūt et huic nouissimo dare ꝛc.i. gentili vocato ime diate ab idolatria sicut iudeo vocato a legis obseruantia. g Aut nō licet mihi qꝺ volo facere.q.ꝺ.sic: qz dei voluntas nullo mō pōt esse distorta. h An oculus tuus nequā est: qz talis inuidia ⁊ iudiciū ꝓcedebat ex hūano defectu.

Ideo ſ ꝺcť:Amice non facio tibi iniuriam. Dño ſ ꝺcť:Amice non facio tibi iniuriam. Augᵒ. Jā est iudei de capite vertenť in caudā:⁊ gētes de cauda in caput:Dñs moyses i Deutero. Adhuena ā tecū morā ascēdet sup te: ille erit i caput:⁊ tu eris i caudā. Sz tū nec oēs ꝺmi nec oēs nouissimi: ad numerū electorū ꝓtinēt. ꝺ Ecce ascēdi. ꝛc. Hierony. Hoc sepe eis dixerat: sed quia multis interpositis poterat labi de memoria:iturus hierusalez ⁊ aplos secū ducturus ad rētationē eos ꝑarat:ne de ignominia crucis scādalizēnť:⁊ passiōis penā:⁊ resurrectionis gloriā ꝓdicit:vt cū mortem viderint:resurrecturum nō dubitēr.

Deut.13.b

Ideo ſ ꝺcť:Amice non facio tibi iniuriam. Dño ſ ꝺcť:Amice non facio tibi iniuriam. Augᵒ. Jā est iudei de capite vertenť in caudā:⁊ gētes de cauda in caput:Dñs moyses i Deutero. Adhuena ā tecū morā ascēdet sup te: ille erit i caput:⁊ tu eris i caudā. Sz tū nec oēs ꝺmi nec oēs nouissimi: ad numerū electorū ꝓtinēt. ꝺ Ecce ascēdimus ꝛc. Hierony. Hoc sepe eis dixerat: sed quia multis interpositis poterat labi de memoria:iturus hierusalez ⁊ aplos secū ducturus ad rētationē eos ꝑarat:ne de ignominia crucis scādalizēnť:⁊ passiōis penā:⁊ resurrectionis gloriā ꝓdicit:vt cū mortem viderint:resurrecturum nō dubitēr. e Ad illudendum et flagellandum. Ideo dñs in mundo noluit ꝓsperari sed grauia pati vt oēs nos ad ꝑ de lectationē cecidimus cum qua amaritudine redire debeamus. f Tunc accessit ad ꝛc. Audita resurrectione:putauit eū ilico(ímemor ſe

a ſ carnis. b ſ qz par erat oībus murmurādi rario. ſ ꝓmia hore operario.

Ideo ſ ꝺcť:Amice non facio tibi iniuriam. Dño ſ ꝺcť:Amice non facio tibi iniuriam. Augᵒ. Jā est iudei de capite vertenť in caudā:⁊ gētes de cauda in caput:Dñs moyses i Deutero. Adhuena ā tecū morā ascēdet sup te: ille erit i caput:⁊ tu eris i caudā. Sz tū nec oēs ꝺmi nec oēs nouissimi: ad numerū electorū ꝓtinēt. ꝺ Ecce ascēdimus ꝛc. Hierony. Hoc sepe eis dixerat: sed quia multis interpositis poterat labi de memoria:iturus hierusalez ⁊ aplos secū ducturus ad rētationē eos ꝑarat:ne de ignominia crucis scādalizēnť:⁊ passiōis penā:⁊ resurrectionis gloriā ꝓdicit:vt cū mortem viderint:resurrecturum nō dubitēr. e Ad illudendum et flagellandum. Ideo dñs in mundo noluit ꝓsperari sed grauia pati vt oēs nos ad ꝑ de lectationē cecidimus cum qua amaritudine redire debeamus. f Tunc accessit ad ꝛc. Audita resurrectione:putauit eū ilico(ímemor ſe

ſ cūdi

a Aut nō ſz. Stulta ſtio cōtra bonitatē dei. Quere dū esset non si daret qꝺ non deberet: sed si non daret qꝺ deberet.

b An oculꝰ mere iudei prauā intentionē habuerūt ā ꝓhibuerūt aplos gētibꝰ loqui vt salue fierēt. c Sic erūt nouissimi primi. Augᵒ. Jā est iudei de capite vertenť in caudā:⁊ gētes de cauda in caput:Dñs moyses i Deutero. Adhuena ā tecū morā ascēdet sup te: ille erit i caput:⁊ tu eris i caudā. Sz tū nec oēs ꝺmi nec oēs nouissimi: ad numerū electorū ꝓtinēt. ꝺ Ecce ascēdimus ꝛc. Hierony. Hoc sepe eis dixerat: sed quia multis interpositis poterat labi de memoria:iturus hierusalez ⁊ aplos secū ducturus ad rētationē eos ꝑarat:ne de ignominia crucis scādalizēnť:⁊ passiōis penā:⁊ resurrectionis gloriā ꝓdicit:vt cū mortem viderint:resurrecturum nō dubitēr. e Ad illudendum et flagellandum. Ideo dñs in mundo noluit ꝓsperari sed grauia pati vt oēs nos ad ꝑ de lectationē cecidimus cum qua amaritudine redire debeamus. f Tunc accessit ad ꝛc. Audita resurrectione:putauit eū ilico(ímemor ſe

ſ cūdi

ſ ēūdi aduēt') regnaturū:⁊ aut ꝺitare seminca ꝑsentia cupit: ímemor futuroꝝ. a Dic vt. Bonū ꝺlectū:ſz incōsidera ta petitio. Et ſō nō volūtas nō ꝓpositū culpat ſz ignoratia:et ſi impetrare nō ꝺbet simplicitas:nō merek cōfundi.

b Nescitis. Qui sedē gle peritis vel ḡritis: quā nōdū meruistis ꝺlectat culmē bonoris ḡa nōdū exercuit via laboris. c Potestis. Et ꝺ sciebat qꝫ ei' passionē poterāt imitari. Sz ꝺ dicit vt eo ūterrogāte ⁊ illis rādenꝺ oēs audiam' qz nemo pōt cū xpo regnare nisi passione ei' sit imitat'. ꝺ Calicē q dē. Et iacobꝰ ab herode trūcatꝰ:⁊ iohānes in feruētis olei dolio missus ⁊ in pathmos relegat' aio nō defuit martyrio. c Nō est me. Hoc ē regnū ceſoꝝ nō ē ꝺtis sed accipientis.

Luc.21.a

Luc.10.c

Nō em̄ ꝑsonaꝝ acceptio ē apꝺ deū:Sz ḡtiaꝝ dignꝰ ē accipit qꝺ nō ꝑatū ꝑsone ēsed vite. Si tracꝫ tales estis q̄ cōsequamini qꝺ victorib' pater parauit accipietis. Uel nō est meus dare supbis qꝺ adhuc estis: ſz aliꝫs ꝺb' paratum est. Ergo et vos nolite esse qꝺ estis:ſz estote aliꝫ.i.humiliamini q̄ ta vultis exaltari:⁊ ē paratꝰ vobis. f Et audiē. Ut illi carnaliter petierūt esse sup oēs: sic et isti carnaliter cōtristati sūt esse aliquē ante se. g Scitis. Acsi dicat:Vos more secularū petitis:ꝓ plationē venire vultis ad requiem vel regni possessionē.

Lam.1.f

Scit' qz ꝑn.gētiū būllis ⁊ mitis magister nec ímodice cupiditatis duos arguit: nec. x. indignationis et liuoris : sed cōuenienti exēplo docet eos frustra immoderata quesisse: aut istos sup eoꝝ desiderio doluisse:cū ad sūma:nō potētia ſz humilitate veniaſ. b Egrediē

Mystice

tibus. Mystice. Christo de pūctis vite defectu ad celos redeūte:⁊ oīb' electis iam celū cū eo ingredientib' cepit vtercꝫ ꝓlixa ꝑfidia cecus spem salut' et illuminatiōis bñe visū:⁊ desideranter ꝑrere. Nisi ab hierlm̄ descēdisset i hiericho:ꝓlixa vtꝫ bodie i tenebris sederet. Sz iō descēdit vt multos secū trahe ret. Ecce duo ceci. De istis vnū cōmemorat marcus:qz fuerat i illa ciuitate famosissim' ⁊ qui ex magna felicitate ciectus notissime erat miserie. Cecus nēpe ⁊ mēdic'. vñ ⁊ nomē eius memorat ⁊ nomē ꝑris ei' bartheme' thymei filꝰ qꝺ in aliꝫs ſ facile occurrit:nisi ſ yairo q̄ ⁊ ſ illo loco nobilis fuit. Famositas aūt illuminati magnā famā miraculo comparauit.

Mat.20.f

Mat.20.g

Dūcūtes hiericho vnū illumināt qꝺ lucas ait:qz morti ꝓin quantꝫ lumē euangelij ꝓdicauit iudeis : ꝛciens duos : quia post resurrectionē iudeis ⁊ gē

ſ tibus

ad eū mater filioꝝ ꝛebedei cuz filijs suis:adorans ⁊ petēs aliꝫ

a ſ non de ignorantia:sed vt illa palā ꝓferat et ipsa sic occasio docendi.

qꝺ ab eo. Qui dixit ei: Quid vis?: Ait illi: Dic vt sedeant hi duo filij mei: vnus ad dexteraz tuā ⁊ vnus ad sinistrā in regno tuo. Respondens autem iesus

a ſ matre petente filijs respōdet quorū volūtate illa petierat. b ſ quid ante humiliatē ꝑfectionis vulnes exaltari.

dixit: Nescitis quid pētat. Pōtestis bibere calicem quem ego

a ſ ineptus leuꝰ videť qꝺ expti timuissent.

bibiturus sum?: Dicūt ei: Pōssumꝰ. Ait illis: Calicem quidez meum bibetis: sedere autez ad dexteram meam vel sinistram

ſ nōdū humiliatus.

non est meum dare vobis: sed quibus paratū est a patre meo.

Et audientes decem indigna

a ſ non matri quā ipsi miserāt ad grandia prorenda:ignorantes mēsuram suā i modica cupiditate exarserunt.

ti sūt dē duobus fratribus. Jesus autem vocauit eos ad se:et ait:

Scitis quia principes gentium dominant eorum: et qui maiores sunt potestatem exercent inter eos? Non ita erit in

a ſ cum econtra ad summā virtutū veniaſ nō imperando sed ministrando.

ter vos:† sed quicunq; voluerit inter vos primus esse:sit vester

ſ qꝺ charitas nō cōditio exigit

minister. Et qui voluerit inter vos primus esse:sit vester

a ſ exemplum ponit vt si verbis non credunt erubescant ad opera.

seruus. † Sicut filius hominis non venit ministrari sed ministrare

a ſ non omnibus sed predestinatis. b ſ post resurrectionē gentes credunt in eum.

ꝛc. qꝺ et egre demptionē ꝓ mltis.† Et egredientibus illis ab hiericho secuta est eum turba multa.† Et ecce

ſ luna et ſ significat defectū nostre mortalitatis

a ſ vtercꝫ populus sine christo cecus.

duo ceci sedentes secus viā: audierūt quia iesus transiret et

b ſ iam vero christum cognoscere cupiētes ad ventus eius ꝓconia audierunt.

clamauerūt dicentes: Dñe

a ſ magno desiderio illuminari postulauerunt confessi dauid filium. b ſ quē deum credimus filium hominis facrum.

miserere nostri fili dauid. Turba aūt increpabat eos vt tacerēt.

a Mater filioꝝ ꝛebedei cū filijs suis. cōcēs de petitione matris. a Adorās ⁊ petens aliq̄d ab eo.nō petijt ꝓmo in speciali ⁊ determinate:ſz tū in generali: vt cōcessione facta i generali ꝓmo:minus posset postea sibi denegari in speciali. c Qui dixit ei quid vis.nō petit vt inscius:sed vt petitio sua postea cōuenientius ostendat irrationabilis. c Ait illi. Dic vt ꝛc.i.sint tibi collaterales ⁊ maiores i regno tuo post te:qꝺ quidē regnū credebāt tale:vt dictū ē:nec est mirū si talia apli crede bāt ⁊ appetebāt q̄ adhuc carnales erāt ⁊ nōdū illuminati ꝑfecte:nec ꝓfirmati per gratiaz spiritussancti. c Respondēs aūt iesus dixit ꝛc.respondet filijs ⁊ nō matri:qz sciebat ipsaz esse missam a filijs et informatā ꝺ petitione facienda ꝓ eis. f Potestis bibere calicem quē ꝛc.i.sustinere mortē ignominiosam ⁊ crudelē quā ego passurus sum:⁊ ꝓ quā ꝺbeo venire ad regnū nō tale vt creditis.sed eternū. g Dicūt ei possumus. loquunť sicut in expti ꝓpriꝫ fragilitatis:qꝺ paruit ꝓ effectu: qz ꝑ passione christi fugerūt ꝓ timore mortis.

† Mar.10.f Luc.22.a

† Mar.10.f

† 93.dist. diaconi.

† Mar.10.g Joh.10.d 9.q.3. nisi primas.

† Mar.10.g

† Luc.18.f

b Ait illis: Calicē q.me. bibetis. qz iacobꝰ ꝓpter christū ab herode est occisus vt habeť Act'. xij.⁊ iohānes in doliū feruētis olei ꝓpter christum missus est:⁊ sic ꝓz ꝙ habuit ꝓmptā voluntatē moriēdi ꝓpter christū:fuit etiam missus in exiliū ꝓpter ipm̄. Exilium aūt quedaz mors est ciuilis. d Sedere aūt ad ꝺ. meā vel ſ. nō est meū ꝺa. vobis.in illo supplet tu in quo estis.i.nōdū humiliati ⁊ adhuc carnalibꝰ. k Sed quibus paratū est a patre meo.i.vere humilibꝰ ⁊ ſpiritualia sapientibꝰ. l Et audientes decē.i.alij apostoli. m Indignati sunt de duobꝰ fratribꝰ. aliq̄d humanū passi:qz adhuc erant carnales sicut ⁊ illi:⁊ ideo indignati sunt ꝙ excellentiā supalios habere voluerunt. n Jesus aūt. Dic cōsequenter instruit discipulos suos de humilitate ex ꝓhabita occasione: vt ambitionez iacobi ⁊ iohānis reprimeret et indignationem aliorū sedaret. o Et ait:Scitis qz ꝓncipes gentium.q.ꝺ.maioritas in regno meo nō eodem modo acquiriť sicut i regno terreno: qz in regno terreno acquiriť per ambitionem et potestatem:sed in regno meo cōtrario modo acquiritur: videlicet per humilitatez:propter qꝺ dicit: p Quicūq; voluerit iter vos maior fieri sit vester minister.i.se exercear in obsequijs humilitatis:et quia in moralibus magis mouent facta q̄ verba ideo inducit suipsius exemplum dicens: Si filius hominis non venit ministrari sed ministrare ꝛc. q Et egredientibus. Dic cōsequēter ostēdit saluator ꝙ in plātis debet esse pietatis dulcor ad cōtinue benefaciēdum subditis: quia christus nō solū in domo ⁊ in quiete existens : sed etiam in via ambulans nō cessabat populū docere ⁊ in firmos curare:⁊ hoc est qꝺ dicit hic: Et egredientib' illis.i.christo ⁊ eius discipulis. r Ab hiericho.nomē ciuitatis est que corā filijs isr'l corruit: vt habeť i libro Josue. vj. ca. sed postea reedificata est. s Secuta est eū turba multa. ꝺcētes audire doctrinā eiꝰ etiā in via. t Et ecce duo ceci sedētes. Marcus dicit ꝙ erat vnus: nō est hic cōtradictio: quia licet essent duo ſm veritatem: vt dicit hic Matthеus:tamē vnus erat famosior altero: vel importunius clamabat: ⁊ ideo de illo tm̄ facit Marcꝰ mētionē. Sequit: v Miserere nostri fili dauid. vocant eū filiū dauid : qz credebant ipsum esse christum per ꝓpheras promissum:⁊ notū erat apud omnes iudeos ꝙ christus nasciturus erat de semine dauid. x Turba autem in crepabat eos : quia per clamorem suum impediebant turbam ab audiendo christi doctrinam.

At illi

tibus:de ḡbus marcus vnū ponit q̄ gentib⁹ scribit.
a Et stetit iesus. Trāsiēs audit:stās illuminat:q̄ p humanitatē misert⁹:p verbi eternitatē(q̄ nō mouet)lumē reddit.
Quia ceci secū nō poterāt:stat t iubet vocari:ne turba, phi(bear. La.XXI
b Et cū appropinquasset. Dic ꝓtemittit matthe⁹ ea q̄ facta sunt añ ḡ intraret hierolymam:q̄ alij, plures tractāt. c Et cū appropiq̄sset. Dūs spūaliter hierlm appropinq̄nit qñ incarnat⁹ ecclam i q̄ē visito pacis visitauit:quā p cōfessionē sibi recōciliauit. Bethphage enī dom⁹ buccē dr:Beth. Bethphage erat vicus sacerdotū i mōte oli.i cui⁹ mōtis latere ē ciuitas bethania. Bethphage dom⁹ buccē:bethania dom⁹ obedientie. has dūs pgēs hierlm sua pōtia sublimat:q̄ mitos añ passionē docēdo domos pie confessionis t obedientie ipleuit. Site aūt sūt ille ciuitates i mōte oliuaꝝ.i.i ꝓpo dño aq̄ vnctio et lux olim⁹ venit. vñ: Nō pōt ciuitas abscōdi sup mōtē posita. c Ad mōtez. t̄c. Ad sublimitatē miscōie respicies. Oleos miscōia interpat. d Olei natura lucis ministra est t labox t dolox solamen: t excellit ceteris liquoribus. (g Milit.

Nico. de lyra

a At illi magis clamabāt t̄c. timentes ne ab increpatione alio⁹ impediret auditio t eraudatio petitōis ipoꝝ.
b Et stetit iesus t̄c. in ꝫ apparet ei⁹ clemētia:quia nō dedignatus est stare t alloq̄ psonas viles t pauperes.
c Quid vultis t̄c. nō petit qz ignoret eox voluntates: sz qz ad miraculox operationē vult habere sanā dox confessionē: vt ex ꝫ magis appareat cuiusdā miraculi. d Tetigit ocu. eox et cōfestim vlderūt. i. subito. Ex quo apparet q̄ illa illuminatio fuit miraculosa:nō naturalis:qz natura nō opat in instanti.
e Et secu. fūt eū. fide. i. t mozib⁹ q̄z illi q̄ illuminati sūt a ꝓpo corpaliter ab ipso illuminati sūt eriā mētaliter:qz totū hoiem simul fec̄ saluū:vt dr Joh. vij. Totū hoiez saluū feci i sabbato

Moraliter a† Simile ē regnū celox (La.XX
t̄c. Parabolā istā de laboratib⁹ in vinea patrisfamilias alias exposui literaliter t moraliter, put cōpetit cōitati fideliū. Hūc aūt eā exponā, put cōspicit cōitatē religiosox qz religio vinea spūalis ē dūi:ad quā veniūt alīq̄ in pueritia q̄si i mane:t alīq̄ i iuuētute q̄si hora tertia:t alīq̄ i etate virili tāq̄ hora sexta:t alīq̄ in senectute tāq̄ hora nona: et alīq̄ i senio tāq̄ hora vndecima. Dūs aūt vinee ꝓs ē:, pcurator aūt ei⁹ pūdēs illi religioni q̄ aliq̄s trū vel plus bonoꝝ vl recreationis facit vltimo venientib⁹, ꝑt cōpassione vel plonaꝝ reuerētiā seu aliā rōnabilē cām quātū primo veniētib⁹:t aliq̄s ptingit q̄ primo veniētes accipiūt ide occasionē murmurādi:ꝫ inuste, pter qđ merito arguunt a dño. o† Et ascen. iesus hiero. t̄c. Hiero. Dūs crebro ō passiōe sua discipulis ante pdixit ne cū venīret plecutio t crucis ignominia scandaliqa rent. vt† Et tertia die re. Chrys. Qđ qdem but⁹ gratia dicit vt cū viderēt tristicia resurrectionē expectarēt. pt† Tūc accessit ad eū t̄c. p istos q̄ p matrē petierūt a ꝓpo p ceteris discipul⁹ alīs bonozari:eo q̄ erāt ei⁹ cōsanguinei:significanf ambitiosi q̄ habētes plātū ꝫsanguineū volūt p ꝫ i ecclia p ceteris pmoueri:qđ⁹ bn rūdēt:Nescitis q̄d petat⁹. nā bonoꝝ ecclie non sūt dispēsandi ex ꝑpinquitate sanguinis:ꝫ ex idoneitate plonarū rōne sciētie t virt⁹. ꝫ subdit: f‖ Potestis bi. ca. t̄c. i. sustinere martyriū, ꝑt deū. h† Et audiētes decē. t̄c. Chrys. Sicut duo carnaliter petierūt ita t decē carnaliter cōristati sunt nā velle sup oēs ē vituperabile ē:nō sustinere aūt alterū sup se nimis ē gllosū. i‖ Nō ita erit i. t̄c. Chrys. Principes mūdi ideo sūt vt dominēt minozib⁹ suis t eos subijciāt fuituti. principes aūt ecclie fiūt vt seruiāt minozib⁹ suis t ministrēt eis q̄cūq⁹ a ꝓpo receperūt t suas vtilitates negligāt t illoꝝ, pcurēt t mori nō recusēt, p salute iferioꝝ. k† Et duo ceci. p q̄s mystice significāt duo ppli. s. gētiles q̄ erāt excecati p idolatriā:t iudei p doctrinā puersā:mādatū dei trāsgredientes, ꝑt tradūtōes hominū: ꝫ aduenīēte iesu t eox oculos mētales tāgēte:illuminati sunt

fūt ꝑfes ō iudeis t ō gētib⁹ pllozes cū p fidē t opa sctā sequentes. f In ca. xx. vbi dr i postil. Sz ꝫ rūsio ñ vidr ꝫuenies t̄c.

Additio. Non videt ꝫ rūsio bratī Greg. rōnabiliter excludēda, qđ illaf dissimilitudines q̄s allegat postil. Nam ea q̄ parabolice dicūf ñ sūt toralit applicabilia intrinsece: vñ ipemet postil. Lucr. xvj. exposse dicit q̄ silitudo parabolica ñ currit semp q̄rtuor pedib⁹ rōno si tenere ret i oib⁹ iā ñ erit silitudo: ꝫ mag̃ idē tiras pser tim cū ad tollēdas silitudines hui⁹ parabole sufficit snia. Chrys. lo pulo:matthe⁹ q̄ hebreis scribit:ecce asina dicit:docēs nō desperari salutē hebreis si peniteāt. d Marcus dicit pullū ante tanuā in biuio inuētū. Janua christus extra quā ppls gētiū stabat ligat⁹:nō i vna via fidei: ꝫ in diuersis erroib⁹. d Dicite ñ. sion. Filia sion est hierlm ꝫta i mōte sion.
Mystice Mystice: Ecclesia ptinēs ad supnā hierlm q̄ est mater oim nostrū cui⁹ nō minima ps tūc erat in pplo isrl.
c Mer. Re dicatis:Nō habem⁹ regē nisi cesarē. tibi:si credis. cōtra te:si nō credis. f Sup asinā t pul. Nō ad lr̄am sup vtrūq; sedit. Sed i ꝑcoḋus vtriusq; populi. g Potuit dūs sup vtrūq; ascēdere:descendens ō vno t ascēdēs sup altū. g Et adduxerūt. Sic t apostoli mūdū virtute xp̄i a pnāte diaboli soluerūt:t iposuerūt vestimēta sup eū. Sed cetera turba. i. tadi vestimēta. i. legis mādata sternūt q̄ a christianis erant cōculcanda: in via. i. in christo. b Sup eos v. Vestes apl̄oꝝ sūt ꝑcepta diuina: t gratia spūalis ḋb⁹ turpitudo carnis nr̄e tegit. Dis prius nudi populi:ꝫ modo p apostolos omati xp̄m habēt sessorem. Minoz turba nō ponit vestes sup asinā:sed i via: nec vbi offendat: q̄ sancti martyres carnē exuētes similitudinibus viā p exemplū suo sāguine parant. Moraliter. Item iesus ascēdit insidēs hierlm tendit:nō solum qñ cuiusq; fidelis animā regēs ad pacis initime visionē ducit:sed etiā cum sancte ecclesie vniuersaliter pūdet: et eā in supne pacis desiderio accendit.
Wenlif Multi sternūt vestimēta sua i via: q̄ corpa sua ponant vt ei iter ad mentē parant: vel crēpla bona sequēt⁹ p̄beant. l Ramos de. t̄c. Ramos vel frondes cedūt:qz verba et sententias de libris patrū excerpunt vel exempla. k Osanna. Hiero. Osi. i. salua:saluifica. anna interiectio deprecātis:q̄si salua obsecro. d Osanna to tū hebraicū est:t significat q̄ aduentus christi salus mūdi sit. Ūñ sequit: benedictus. Osanna. i. saliua. In excelsis: qz aduentus xp̄i nō trū bonū: sed totius mundi salus est:terrena cō iungēs celestibus: vt in noie iesu oē genu fle. celc. ter. t infer. d In excelsis quia et angelorum salus quorū numerum implet. d Cū intrasset. Frequēter ingressus est ciuitatē hierusalem: ꝫ nō cū his laudib⁹ nō rex vocat: qđ semp fugerat nisi mō cū ascēdit passu⁹. Qđ iō factū ē vt ampli⁹ illoꝝ aduersū se excitaret iudiā: qz tā tps passiōis istabat. m Intra. t̄c. Ingressus vbiq; pmo rēplū adu. dās formā religionis: vt quoq; imus pmo domū m

(g oronis

duos pdicatorū ordines: aliter in gētes: aliter increātisone. f quia lucernā q̄ accēdit nō vult sub medio poni.
a b misit duos discipulos dicēs eis: a
f penetrate barbara et indocta mundi latera quasi contraposita castella inemia.
Ite in castellum qđ contra vos f iudeos leg⁹ iugo dominos ꝫ rō peritis irretitos est:t statim inuenietis ās̄inaz al b
a f pctis. f quecūq; solueritis soluta erūt.
c ligatam t pullū cū ea: soluitē t adducite mihi. Et si q̄s vobis
a f obedientiā eorū denegare voluerit.
b f nō desistatis p̄dicādo. f dūs simplicis
aliquid dixerit: dicitē quia dūs
ter oim rerū: cui fuire debet ois creatura.
f veri dūi seruitio mancipandos.
his opus habet: t cōfestim dimittet eos. Hoc autem factū est c
vt adimpleretur quod dictū est
a f Zachariā. f predicatoribus.
p ꝓphētā dicētē† Dicite filię sīō:
a f in spiritu videre: non oculis. f ve amerur non vt per potentiam timeat.
e Ecce rex tuus venit tibi māse/ d
a f cece māsuetudo. b f nō in curru vel equo fugdie vel belli. sed in asina pacis quia in humilibus et quietis requiescit.
tus sedēs sup asinā t pulluz c
a f qz exēplo iudeox gētilis populus credidit
b f christi virtus: qui eox illius domini ad dandum animal parauit.
filiū subiugalis. Euntes aūt di
a f mysteriū apostolorum.
scipuli fecerunt sicut ꝓcepit illis iesus et adduxerūt asinā t pul/
lum:t imposuerūt sup eos ve/
a f nota fidē et mores. b f nō ad lr̄az sup vtrū qz sedit: sed in ꝑcoḋus vtriusq; populi.
stimēta suā:t eū desup sederē fe
f .i. iudei.
cerunt† Plurima aūt turba stra/ f+
a f simplicib⁹ in exemplū viuendi ꝓponunt.
f vt illelo pede pullus incedet. f .i. legis mādata sternunt. f fidem et mores.
uerūt vestimēta sua in via. Alij s
f vel frondes.
aūt cedebāt ramos de arbori/ i
a f primitiui patres: et eorū sequaces: cum magno affectu faciebant: quia salus asscribenda est homini a verbo dei assumpta.
bus et sternebāt in via. † Turbe
aūt que ꝓcedebant t que seque
bantur clamabant dicentes: O b i
a f vel fm Hieronymū: osi interiectio: anna saua i. o dūe salua. f saluo. b f ex eu a peccato immunis: qui prius in forma serui rande apparituras eos in gloria domini.
sanna filio dauid būdictus qui
a f vnde et ipse: veni in noie patris mei.
b f q̄ p̄t⁹ redimes ad inferio.
venit in nōmine dūi osanna in
a f alo in altissimis. f cū ranea turba.
excelsis. Et cum intrasset hiero/ k+
a f mirans frequētiā: nesciens veritatem.
solymam commōta est vniuer/ l
sa ciuitas dicens: Quis est hic? m
a f a minoz⁹ icipit cōfessio vt ad maiora quemq; aptet. b f sicut t moyses cū ꝓpheta dixit.
Pōpuli aūt dicebāt: Hic est ie/ n
sus ꝓpheta a naçareth galilee.
Et intrauit iesus in templum p†

Nico. de lyra

rent hereditates ad excolendum: habebant tū domos ad alalia nutriēdū t ad manendū tpe quo non vacabant cultui diuino in hierusalem ex illo loco.
a Misit duos discipulos dicens eis: Ite i castellū qđ ōtra vos ē. i. i hierlm q̄ erat clausa triplici muro cū ꝓpugnaculis t fortaliciꝫ ad modū castri: vt habet. iij Re. t iō dr castellū. b Et statī inuenietis asinā t̄c. ista asina erat cōis pauperū nō hūrib⁹ alia: t q̄ opabat i ea dabat sibi pabulū: t fcā opē reducebat ad locū determinatū vt ali⁹ indigēs posset accipe eā et pullū cū⁹ nutriebat cū ea, p consimili opē. c Hoc aūt factū ē vt adimpleret qđ dēm ē p Zachā. ix. Dicite filie sīō t̄c. b est citati hierlm q̄ dicebat filia sion: qz in mōte sion erat fortaliciū clrar⁹ illi⁹: t ꝓtegebat cūctas ab illa pte: sīc filia a matre. Cōsiderādū etiā q̄ hic accipit cōtinēs ꝑ cōtēto. i. citas ꝑ habitāt⁹ i citate. d Ecce rex tu⁹ t̄c. i. xp̄s qz hec auctoritas a doctorib⁹ hebreis exponit ad lr̄am de xp̄o. e Sedens sup asinā et pullū t̄c. nō qz sederit sup vtrūq; simul ꝫ successiue: qz pāo sedit sup pullū: qz tū nō erat domit⁹ qz adhuc nō fuerat applicat⁹ humanis vsib⁹: vt dr Mar. xj. t Lu. xix. iō postea sedit sup asinā. Hoc aūt factū ē in figura: qz p pullū significabat ppls gētilis q̄ nō fuerat subiect⁹ iugo legis. p asinā vero ppls iudaic⁹ q̄ laborauerat sub lege. ad hoc aūt veniebat xp̄s vt vtrūq; populū subiugaret sibi p fidē catholicā. f Plurima aūt turba. Dicit ponit fecūdū signū qō per Zachariā fuerat dictū q̄ xp̄o aduenīente sup asinaz et pullū ciuitas hierosolyma exultaret t letaret: t hoc factū fuit tūc: vt dicit ō t hoc pater i trib⁹. Primo qz dicit hic Plurima turba strauerūt vestimēta sua in via. t hoc fuit in signū exultationis t honoris: t ne asina et pullus offenderēt ad lapides. Secūdo in eo qō dicit:
g Alij aūt cedebant ramos de arboribus t̄c. viriditas ramoꝝ erat signū letitie t exultationis. Tertio in eo qō dr: b Clamabāt dicētes: osanna filio dauid. Osanna est verbum hebraicū cōpositū ex osi qō est salua: t anna quod est aduerbiū optandi et valet vtinā. t dicit osanna remota vltima lr̄a prime dictionis: vnde est ibi cōpositio ex corpto et integro. t ideo osanna tū valet quantū vtinā vel obsecro salua: t de qua salute intelligat. subdit: i Osanna in altissimis. qz christus veniebat ad dandū salutē celestē t eternā. k Et cū intrasset. Hic ponit iudeox indignatio: qz principes sacerdotū t maiores indignabant de reuerētia xp̄o exhibita. t ideo dicit: l Commota est vniuersa ciuitas: qz facū malozū dr esse factū totius ciuitatis. dicens: m Quis est hic. q. d. iste non est talis ac tātus qz talia deberēt sibi exhiberi. n Populi aūt. i. simplices et vulgares q̄si rōnē ne hrio reddētes.
o Dicebāt: Hic ē iesus ꝓpheta a naçareth galilee: t vocāt eū ꝓphetā: nō quē cūq; ꝫ illū q̄ dict⁹ fuerat ꝑ moysen ꝓphetā: Deu. xviij. t replicat Act. vij. Ꝓpheta suscitabit vo. de⁹ de fra. vr̄is t̄c. t ideo merito debet honorari. p Et intrauit. Hic secūdo ondit qz iudei fuerūt cōtemptores diuine maiestatis in facto templi. Et dividit i duas. qz ꝑmo ostēdit xp̄i diuinitas ex duplici facto. secūdo subiūgit indeox ipugnatio, ibi: Videntes autem

, principes

Jacob. 3. c
Dan. 11. b
Joh. 19. c
Phil. 2. b
Zach. 9. b
Isa. 62. b
Mar. 11. a
Luc. 19. c
Joh. 12. b
Joh. 12. b
† 23. q. 5. sa punct.
Mar. 11. a
Luc. 19. c
Joh. 12. b

orationis (si ibi est) adeam⁹: ℟ p ofones deo cõmẽdat: sic ad agẽda negocia secedemus. Appropinquãte passionis tpe appropinquauit iesus loco vbi posset inueniri ostẽdens se nõ inuitũ pati. Hic introit⁹ in hierlm facit⁹ ẽ ante dies pasce ĩ quo passio cõplẽda erat: dicit ei iobes q̃ ante sex dies pasce venit bethaniam vbi cena facta ꝑ soroze laçari oleo punct⁹ est: ℟ in crastino asino ihesus obuiãte turba cũ palmis venit hierlm. Ec ce quãtũ cõueniat verisimbꝰ. Ibi v̄. x. die mensis primi tollat vnusquisq; agnũ .i. domi introducat: ℟ seruet vsq; ad. xiiij. die qua imolabit ad vesperã: ℟ dñs. x. die ei⁹ mensis, i. ante. v. dies pasce: ciuitatem in qua passurus erat intrauit: certã ꝑtolãs hozã imolatiõis et. xiiij. die ad vesperã cõpletus ℟ ligat⁹ sacramẽta victimati onis inchoauit.

a ¶Et ejiciebat. Aug⁹. Eiecerat et ante alia vice q̃ iobes solus dicit. Sed ꝺ hac vltima electione dicunt ℟ alij.

b ¶Mensas numu. Quia de olbus partib⁹ ad cẽplũ veniebãt: vẽdebant sacerdotes nõ habentib⁹ ola asialia: etiã colũbas quas pauperes offerũt vt vẽdita postea reciperẽt oblatiões

Job. 12. b
† 45. di. cũ brũs. ℌ. Salomon. 88. di. ejiciens. 1. q. 1. iudices. De simo. c. lic ꝑ.

† 1. q. 1. ex multis. De imu. cũ eccla

§ ardore spũs concitatus.

a dei: ℟ ejiciebat oẽs vendentes ℟ † a § altarꝰ dei sic vocat ꝓpẽ auariciã sacerdotũ.

b emẽtes in tẽplo: ℟ mẽsas numu † c lariozũ: ℟ cathedras vẽdẽtiũ co/ † a § granã sancti spũs vt ordines ꝛc.

lumbãs cuertit: ℟ dicit eis: Scri/ a § vñ Aug⁹. Nemo l oratorio aliquid agat nisi ad qđ facti est vnde et nomẽ habet.

ptũ est: ℟ dom⁹ mea dom⁹ ofonis b+ vocabit: vos aũt fecistis illã spe † a § calũniatorib⁹ virtutis poteriã ostendit vt in his facta corpaliter: meliꝰ hãt ĩ illis spũaliter.

d c luncã latronũ. Et accesserunt ad ☞† a § restes vocis puerozũ.

cũ cẽci ℟ claudi i tẽplo: ℟ sanauit b eos. ¶Videtes aũt ꝓcipes sacer/ e

f dotũ ℟ scribe mirabilia q̃ fecit: ℟ f pueros i tẽplo clamãtes ℟ dicen/ a § nõ ausi manũ mittere: opa calũniabant ℟ testimoniũ populi.

tes: osanna filio dauid: indignã/ g

a § quasi a scribis tibi hec esse scripta de re.

ti sũt ℟ dixerunt ei: Audis quid b a § persidis cõcẽptozib⁹.

g. isti dicunt: Jesus aũt dixit ẽis: i

h Utiq; ℣ legistis: † q̃ ex ore i k+ a § gfectio laudis ẽ fieri ab indocto in quib⁹ so la veritas operatur nõ ingenium hominis.

fantiũ ℟ lactẽtiũ pfecisti laudez: a § incredulis et contradicentibus.

i †Et relict, illꝰ abijt foras extra ci/ l+ m

§ vrbe

ꝓtinus (si ibi est) hospitẽ: sed apꝰ lazarũ recept⁹ est. a ¶Sicut arborẽ. Sicut multa dixit ĩ parabolis ita ℟ fecit. Cũ ẽi in ficu fructũ quereret cui⁹ rẽ pus nõdũ esse q̃ sciret ℟ ob id eterne sterilitati dãnaret ni/ si q̃ plebẽ quaz docebat verbo terruit hic fctõ: ne q̃s bãs folia .i. vba iusticie sine fructu ope/ rũ meriaꝝ exci/ du. b ¶Folia. traditiões pharisẽoz sine fru/ ctu veritat⁹. vñ alt⁹ euãgelista: nõdũ erat tẽpus salutatiõis ilsr⁹: eo q̃ pplus gẽtiũ nõdũ subintrasset. vl q̃ ꝓterijt tpi fidei cũ spũs ad gẽtes trãsijt. c ¶Nunq̃ ex. Nõ facit in iuriam creatoꝛ possidẽti si creatura sua ad arbitriũ suũ vtit: ℟ ad vtilitatẽ alioz. d ¶Et vi/ dentes. passur⁹ dñs ꝛ scãdalizꝛ crucis ponturꝰ pl⁹ discipulozꝝ animos ꝺbeat si/ gni ũticipatiõe signare. vñ ℟ mirabãt q̃ fic⁹ arui⁹ ut: ponit ea dẽ virtute inimi cos siccare: nisi ꝓ patientiã eoz expectasset salutẽ. e ¶Fidem ℟ nõ hẽ. qfectã fidẽ hz q̃ p dilectiõẽ opaꝝ: h põt mõtes trãferre. Aliꝰ de pctõ veniam obtinẽr: si ipi alios dimittunt. f ¶Wyclif. Per ꝓdicatiõnẽ apl oꝝ dñs q̃ ẽ mos a iudeis ẽ ablat⁹ ℟ in ma re gẽtiũ missus ¶Exclusionem sibi ꝛ. ampli⁹ se uiẽdo videat ĩ reprob. g ¶Accipiet ꝛ. ℟ si differat ad tpa o/ portunũ: ℟ si nõ quibus petit ei⁹ q̃ digne petit. h ¶Interroga. ꝛ. poterat apte

§ cõfutare

a ¶Mane aũt reuertẽs. Hic ꝓnr ostẽdit eos iuste reprobandos a deo euidenti signo. in hoc videlicet q̃ arborẽ fici habẽtẽ folia tm̃ maledixit. ℟ p hoc ostẽdit sacerdotes illos esse maledictos a deo: in quib⁹ nõ erãt opa veritatis: sed tm̃ exteri/ oz apparentia sãctitatis: sicut enĩ ꝓphete nõ solũ verbis sed aliq̃ factis ꝓphetabãt: sicut Esaias iuit discalciatus. ℟ signũ q̃ pplus sic ducereꝫ captiuꝰ: ita xp̃s maledixit ficui: nõ ꝓter malicią arboris vel defectũ ei⁹: q̃ nõ erat tp̃s ficoꝝ: vt dicit Marci. xj. sed ad significãdũ q̃ sacerdotes q̃ erãt sine fructu bonoꝝ opeꝝ essent maledicẽdi a deo, dicit ergo: Mane aũt reuertẽs in ciuitatẽ. i. in hierlm. b ¶Esuriit. Ista aũt esuries nõ fuit naturalꝭ: q̃ in sero ꝓpe dẽti comederat: nec erat adhuc hora comedẽdi: sed sicut maledictio arboris erat figuratiua: sic ista esuries signabat desideriũ xp̃i de salute pplꝰ. c ¶Et videns ficũ arborẽ vnã sec⁹ viã. Per hoc aũt q̃ arbor ista non erat in via: sed extra: significabat q̃ sacerdotes erãt extra viam iusticie. d ¶Venit ad eam ℟ nihil inuenit in ea nisi folia tm̃: q̃ xp̃s in sacerdotib⁹ nõ inuenit fructũ pietatis: ℟ tm̃ apparentiã sctitatis. e ¶Et ait illi. Nunq̃ ex te fructꝰ nascat in sempiternũ: ℟ arefacta ẽ ꝓtinus ficulnea: q̃ sacerdotes ex maledictione dei fuerũt reprobati: ℟ honoꝛe fidei ℟ deuotiõis totaliter ꝙuati. f ¶Et videntes discipuli mirati sũt. de subita arboris exiccatione. g ¶Videns aũt iesus ait eis: si habueritis fidẽ. Ad miracula enĩ facienda requirit fides vl saltẽ signũ fidei: q̃ etiã aliq̃ mali ad inuocationẽ xp̃i legunt fecisse miracula: vt dicũ est. ℌ. vj. ca. h ¶Nõ solũ de ficulnea facietis: sed ℟ si mõti huic dixeritis: tolle ℟ iacta te in mare fiet. hoc est aliq̃d equale vl maiꝰ, licet ei apli ℟ discipuli xp̃i nõ legãt trãstulisse mõtes de loco ad locũ: tm̃ legunt maiora fecisse: sicut excitare mortuos ℟ illuminare cecos: ℟ cõsimilia q̃ nõ pñt fieri nisi virtute diuina: euersio aũt montiũ ℟ peipiratio eoꝝ i mari aliquãdo fit virtute nature: sicut patet in terremotu.

i ¶Et ois q̃cunq̃ petieritis in oratiõe: dũ tamẽ oratio sit pro se ad salutẽ et pseuerãs. k ¶Credetes accipietis. q̃ omnis talis oratio semp exaudit: licet aliquãdo exauditio differat: vt dictũ est. ℌ. vj. ca. l ¶Et cũ venisset in tẽplũ. Postq̃s sacerdotes impugnauerũt christi famã ℟ gliam: hic impugnãt eius doctrinã. ℟ diuiditur in duas: q̃: ꝑmo pñt eoꝝ ipugnatio. secũdo ponit ipsius xp̃i cauta euatio. ibi: Nõdũ ihesus dixit. Dicit ergo: Cũ venisset in tẽplũ. i. in atriũ tẽpli: vbi cõueniebant homines ad orandũ ℟ verbũ dei audiendũ. vt supra dictũ est. m ¶Accesserũt ad eũ docentẽ principes sacerdotũ et seniores. Ex quo patet q̃ nõ venerunt ex ignorantia sed ex malicia. n ¶Dicẽtes in qua potestate hec facis. Aliqui ꝓponunt hoc de miraculis a christo factis. quasi dicerent: tu non facis virtute diuina: sed arte magica. vñ. ℌ. dicebãt. rij. ca. In beelzebub principe demoniozꝝ ejicit demones: sed hoc videt verũ: q̃ illa die non legit aliq̃ miraculum fecisse in templo. ideo intelligit melius de actu docendi quẽ exercebat actualiter. ℟ hoc significatur cũ dicitur: Accesserũt ad eũ docentẽ. ℟ ideo fecerunt sibi duplicem questionẽ ad terrendũ eũ ℟ ad capiendũ. Prima fuit: In qua potestate hec facis. i. qua auctoritate doces populũ: q̃ auctoritatẽ docendi in templo habebant sacerdotes et legisdoctores ad hoc assignati a principibus sacerdotum et non alij. Christus autem neutraz auctoritatẽ habebat. Secũda questio est: o ¶Quis tibi dedit hãc potestatẽ. quia potestatẽ docendi nõ habebat a sacerdotibus: nec ab imperatoꝛe cui erant subiecti. ℟ sic a nullo videbatur habere: sed magis sibi vsurpare. p ¶Respõdens iesus ꝛc. Hic ponitur christi cauta euasio: q̃ quasi retundens clauẽ clauo. ꝓposuit eis aliã questionẽ ꝑ quã coacti sunt recedere absq̃ christi responsione. questio aũt ista fuit. q ¶Baptismus iohannis vñ erat e celo. i. ex diuina ordinatione.

s ¶An ex hominib⁹. i. ex humana fictiõe. r ¶At illi cogitabant intra se viã. ſ. respondendi: sed non habebant. ꝓpter quod sequitur: t ¶Si dixerimus e celo. i. ex diuina ordinatione. v ¶Dicet nobis ꝛc. quare nõ receperãt baptismum iohannis: ſ magis spreuerant. similiter ℟ testimoniũ iohannis de christo: quod ipsi audierant ꝑ nuncios ad iohãnẽ missos: vt habet Joh. j. Si aũt dixerim⁹ ex hominib⁹. hoc est ex humana fictione. y ¶Timem⁹ turbam ne. ſ. lapidet nos tanq̃ blasphemos. cuius ratio subdit: z ¶Omnes enĩ habebãt. i. reputabant. a ¶Johannẽ sicut ꝓphetã. sanctũ. ſ. ℟ verus ℟ p vñs verba eius ℟ facta ex inspiratione diuina. b ¶Et respondẽtes iesu dixerunt: nescim⁹. Ait illis: ℟ ipe nec ego ꝛc. ex sui enĩ taciturnitate cõpulsi sunt a sua petitiõe cessare. Sed queritur hic quare non respondit eis manifeste: quia licet potuerat dicere q̃ ipse non haberet auctoritatem docendi a sacer/

a § in domũ obediẽtie vocatiõnẽ gentiũ ꝓfigurans § vsq; ad cõsummationẽ seculi.

uitatem in bethãniaz: ibiq; mã sit et docebat eos de regno dei. § more studiosi operatoris qui mane surgit.

Mane aũt reuertens in ciuitatẽ a a § p veritate carnis: vel saluti credentiũ. b § synagogam.

a ℣surijt: † et vidẽs fici arborẽ vnã b † a § nõ in via spũs: sed litere. § § immobilẽ sine pedibus euangelij.

secũs viam venit ad eam: ℟ nihil b § .i. eloquia legis et ꝓphetaꝝ

b iuẽit in ea nisi folia tm̃: et ait illi: c § rali.

c Nunq̃ ex te fructus nascatur in a § damnãda. b § folia et frũcus aruit: sola radix viuit: que in fine mũdi pullulabit.

sempiternũm: et arefactã est cõ/ d tinuo ficulnea. † Et videtes disci e § qñ maledicta est.

puli mirati sunt dicentes: Quo modo continuo aruit: ℟ Respon/ f dens aũt iesus ait eis: † Amẽ di † a § que non frangatur aduersis.

e co vobis: si habueritis fidẽm et a § vos acceptauros quod petitis.

non hesitãueritis: non solum de b a § et ad literã qñ ratio exigit tã in multis facit⁹ est: vel supbo diabolo.

ficulnea facietis: sed ℟ si mõti § de predestinatis. § in turbulentos infideles.

huic dixeritis: tolle ℟ iacta te in § que ad salutem pertinent.

mare: fiet. † Et omnia quecũq; pe i+ § non hesitantes.

f tieritis in oratione credẽtes ac/ k cipietis. Et cum venisset in tem l a § quasi si diceret se christum: arroganter ꝛ fu perbũ et sacrilegũ inuaderẽt.

plum ãccesserunt ad eum docen m tem principes sacerdotum ℟ se/ niozes populi dicẽtes: † In qua n

a § quasi nõ de: sed beelzebub: vt supra.
b § filiũ dei negãt: quẽ nõ suis sed alienis viribus operari putant.

potestate hec facis: ℟ quis tibi de o dit hanc potestatẽ? Respõdẽs p

g iesus dixit eis: Interrogabo vos ℟ ego vnũ sermonẽ: quez si dixeritis mihi: ℟ ego dicã vobis in q† § dicite mihi.

ptate ħ facio. Baptismus iohis q† a § ex statuto dei. b § an fictione hominum.

vñ erat: e celo an ex hoĩb⁹? At il r li cogitabãt inter se dicẽtes: Si s dixerim⁹ e celo: dicet nob: Qua t

a § qui dixit: Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mũdi. b § qui mihi testimonium perhibuit et in qua potestate hec facio demonstrauit.

re ergo nõ crẽdidistis illi? Si aũt u a § eimet lapidationem: ſ magis veritatis confessionẽ.

dixerim⁹ ex hoĩb⁹: timẽm⁹ turbã. v § cuius baptisma susceperant.

Oẽs enĩ habebãt iohãnẽ sic ꝓ/ w phetam. Et respõdentes iesu di x rũt: Nescimus. Ait illis ℟ ipe:

a ¶Mane aũt reuertẽs. Hic ꝓnr ostẽdit eos iuste reprobandos a deo euidenti signo. in hoc videlicet q̃ arborẽ fici habẽtẽ folia tm̃ maledixit. ℟ p hoc ostẽdit sacerdotes illos esse maledictos a deo: in quib⁹ nõ erãt opa veritatis: sed tm̃ exteri/ oz apparentia sãctitatis: sicut enĩ ꝓphete nõ solũ verbis sed aliq̃ factis ꝓphetabãt: sicut Esaias iuit discalciatus. ℟ signũ q̃ pplus sic ducereꝫ captiuꝰ: ita xp̃s maledixit ficui: nõ ꝓter malicią arboris vel defectũ ei⁹: q̃ nõ erat tp̃s ficoꝝ: vt dicit Marci. xj. sed ad significãdũ q̃ sacerdotes q̃ erãt sine fructu bonoꝝ opeꝝ essent maledicẽdi a deo, dicit ergo: Mane aũt reuertẽs in ciuitatẽ. i. in hierlm. b ¶Esuriit. Ista aũt esuries nõ fuit naturalꝭ: q̃ in sero ꝓpe dẽti comederat: nec erat adhuc hora comedẽdi: sed sicut maledictio arboris erat figuratiua: sic ista esuries signabat desideriũ xp̃i de salute pplꝰ. c ¶Et videns fici arborẽ vnã sec⁹ viã. Per hoc aũt q̃ arbor ista non erat in via: sed extra: significabat q̃ sacerdotes erãt extra viam iusticie. d ¶Venit ad eam ℟ nihil inuenit in ea nisi folia tm̃: q̃ xp̃s in sacerdotib⁹ nõ inuenit fructũ pietatis: ℟ tm̃ apparentiã sctitatis. e ¶Et ait illi. Nunq̃ ex te fructꝰ nascat in sempiternũ: ℟ arefacta ẽ ꝓtinus ficulnea: q̃ sacerdotes ex maledictione dei fuerũt reprobati: ℟ honoꝛe fidei ℟ deuotiõis totaliter ꝙuati. f ¶Et videntes discipuli mirati sũt. de subita arboris exiccatione. g ¶Videns aũt iesus ait eis: si habueritis fidẽ. Ad miracula enĩ facienda requirit fides vl saltẽ signũ fidei: q̃ etiã aliq̃ mali ad inuocationẽ xp̃i legunt fecisse miracula: vt dictũ est. ℌ. vj. ca. h ¶Nõ solũ de ficulnea facietis: sed ℟ si mõti huic dixeritis: tolle ℟ iacta te in mare fiet. hoc est aliq̃d equale vl maiꝰ, licet ei apli ℟ discipuli xp̃i nõ legãt trãstulisse mõtes de loco ad locũ: tm̃ legunt maiora fecisse: sicut excitare mortuos ℟ illuminare cecos: ℟ cõsimilia q̃ nõ pñt fieri nisi virtute diuina: euersio aũt montiũ ℟ peipiratio eoꝝ i mari aliquãdo fit virtute nature: sicut patet in terremotu.

i ¶Et ois q̃cunq̃ petieritis in oratiõe: dũ tamẽ oratio sit pro se ad salutẽ et pseuerãs. k ¶Credetes accipietis. q̃ omnis talis oratio semp exaudit: licet aliquãdo exauditio differat: vt dictũ est. ℌ. vj. ca. l ¶Et cũ venisset in tẽplũ. Postq̃s sacerdotes impugnauerũt christi famã ℟ gliam: hic impugnãt eius doctrinã. ℟ diuiditur in duas: q̃: ꝑmo pñt eoꝝ ipugnatio. secũdo ponit ipsius xp̃i cauta euatio. ibi: Nõdũ ihesus dixit. Dicit ergo: Cũ venisset in tẽplũ. i. in atriũ tẽpli: vbi cõueniebant homines ad orandũ ℟ verbũ dei audiendũ. vt supra dictũ est. m ¶Accesserũt ad eũ docentẽ principes sacerdotũ et seniores. Ex quo patet q̃ nõ venerunt ex ignorantia sed ex malicia. n ¶Dicẽtes in qua potestate hec facis. Aliqui ꝓponunt hoc de miraculis a christo factis. quasi dicerent: tu non facis virtute diuina: sed arte magica. vñ. ℌ. dicebãt. rij. ca. In beelzebub principe demoniozꝝ ejicit demones: sed hoc videt verũ: q̃ illa die non legit aliq̃ miraculum fecisse in templo. ideo intelligit melius de actu docendi quẽ exercebat actualiter. ℟ hoc significatur cũ dicitur: Accesserũt ad eũ docentẽ. ℟ ideo fecerunt sibi duplicem questionẽ ad terrendũ eũ ℟ ad capiendũ. Prima fuit: In qua potestate hec facis. i. qua auctoritate doces populũ: q̃ auctoritatẽ docendi in templo habebant sacerdotes et legisdoctores ad hoc assignati a principibus sacerdotum et non alij. Christus autem neutraz auctoritatẽ habebat. Secũda questio est: o ¶Quis tibi dedit hãc potestatẽ. quia potestatẽ docendi nõ habebat a sacerdotibus: nec ab imperatoꝛe cui erant subiecti. ℟ sic a nullo videbatur habere: sed magis sibi vsurpare. p ¶Respõdens iesus ꝛc. Hic ponitur christi cauta euasio: q̃ quasi retundens clauẽ clauo. ꝓposuit eis aliã questionẽ ꝑ quã coacti sunt recedere absq̃ christi responsione. questio aũt ista fuit. q ¶Baptismus iohannis vñ erat e celo. i. ex diuina ordinatione.

s ¶An ex hominib⁹. i. ex humana fictiõe. r ¶At illi cogitabant intra se viã. ſ. respondendi: sed non habebant. ꝓpter quod sequitur: t ¶Si dixerimus e celo. i. ex diuina ordinatione. v ¶Dicet nobis ꝛc. quare nõ receperãt baptismum iohannis: ſ magis spreuerant. similiter ℟ testimoniũ iohannis de christo: quod ipsi audierant ꝑ nuncios ad iohãnẽ missos: vt habet Joh. j. Si aũt dixerim⁹ ex hominib⁹. hoc est ex humana fictione. y ¶Timem⁹ turbam ne. ſ. lapidet nos tanq̃ blasphemos. cuius ratio subdit: z ¶Omnes enĩ habebãt. i. reputabant. a ¶Johannẽ sicut ꝓphetã. sanctũ. ſ. ℟ verus ℟ p vñs verba eius ℟ facta ex inspiratione diuina. b ¶Et respondẽtes iesu dixerunt: nescim⁹. Ait illis: ℟ ipe nec ego ꝛc. ex sui enĩ taciturnitate cõpulsi sunt a sua petitiõe cessare. Sed queritur hic quare non respondit eis manifeste: quia licet potuerat dicere q̃ ipse non haberet auctoritatem docendi a sacer/

Mat. 11. b
Luce. 13. b

Mar. 11. c
Luc. 17. b

B

Mar. 11. c
Joh. 14. b
et. 16. c.

† Mar. 11. b
Luce. 20. a

¶ ꝓfutare eos: sed
ō interrogat vt
suo vt silētio vt
snia dānēt: t in
q̄ ptāte b fac co
gnoscār q̄ set fz
illō: De⁹ ꝑterit
dētes cor⁹ Ioze
iphor. a Mec
ego di. vo. Mua
b⁹ de canlis oc
cultat hītas. vt
qt ñ sūt capaces
auditores. vñ:
Iob.16.c habeo mīta vo
bis dicere: ß nō
potest⁹ portare
mō. Alt qz sūt cō
tēptores. vndē:
ī.7.a. Nolite sctm da
ca. b Nō q̄dā.
Facta sacerdo/
tib⁹ caura rūsio
ne stati ifert pa
rabolā qua t il
los ipietat⁹ ar
guat: t ad gētes
regnū dei trāsse
rēdūpocat. Et
simplr b gabo/
la ē nō de gētib⁹
t de indeis: ß fz
pcētib⁹ t iust⁹:
vt postea domi
n⁹ diffcrit. Amē
dico vob: qz pu
bli. t mere. ꝑce.
vos in reg. dei.
c Iade hodie
tē. ex quo bō cō
dit⁹ ē lege habu
ī.7.b it: Q̄ tibi non
vis fieri alij ne
feceris. d Di/
cūt ei pm⁹. In q̄
busdā codicib⁹
habet⁹ ꝓ pmus
nouissim⁹. Intel
ligūt ei Xitatē:
ß tergiuersando
vt subter fugien
do nolūt dicere
q̄ sētiūt: vt t de
baptismo iobis
e Iobes i via
iu. Iobez iudet
ꝓnētes: nec vi
am iusticie cōꝑ/
hēdēt: nec d o/
perib⁹ mal⁹ pēitē
tiā egerūt.
f Clos āt. Hic.
Quia apte no/
lebāt rūdere sa/
pientie: in pabol
capiūt. g Ai
neā. ō q̄ Esa. Vi
nea dñi saba tē.
b Fodit. in fos/
siōe timoz nota/
tur: qz pcepta il/
la legalia nō a/
more ß rioze ser/
uabāt. i Tē/
pus fru. Bū tē/
p⁹ fructuū ñ fru
ct⁹: qz null⁹ fuit
in illo ꝓtumact

¶ ꝓplo

a ß nō ego dico vob: qz nō vultis fateri qō vt/
qz scimo.

a Hec ego dico vobis in qua po/
testate hec facio. Quid autē vo

a ß de⁹ qui paterne diligit oēs quos creauit.

b bis videtur? Dhōmo quidā habe b

a ß pplos. b ß gentilē qui ab noe. ß qz pn⁹ fu/
it gentilis q̄ iudeus.

bat duos filios: t accedēs ād p c

ß nō in auriō: sed dās intellectū in sensib⁹.
a ß in ep̄e huius secuti. b ß qō tibi nō vis alij
ne feceris.

c muz dixit: Fili vade hodie opē c

a ß subde cū bonū reliquit t malū elegit.

rare in vineā meam. Illē autem f

a ß hic videz arbitrium. b ß in aduentu xpi.

respondens ait: Nolō. Postea g

a ß sermonis contumaciam labore correxit.

autem pēnitentia motus ābijt

ß iudeum qui ab abraam.

Accedens āt ad alteruz dixit si/ d

ß moysi.

militer. At ille respondens ait: k

a ß omnia quecunq̄ dixeris faciemus.
b ß quia filium ex̄ra vineā interfecer.

Eō domie: t non iuit. Quis ex l

duobus fecit voluntatē patrl? m

a ß vt suo iudicio damnentur.

v Dicūt ei: primus. Dicit illis ie n

a ß vt matthetus.

sus: Amen dico vobis: quia pū o

ß vt maria magdalene.

blicani et meretrices p̄cedunt p

a ß in celo vel ecclesia. b ß quare.

vos in regnō dei. Venit enī ad q

ß pdicata. i. xpo vel ꝓceptis dei.

c vos iohannes in via iusticie: et r

nō credidistis ei. Publicani au/ s

tem et meretrices crediderunt t

ß viam iusticie quam predicauit.

f ei. Vos autem videntes nec pē u

ß salrem post completam eius prophetiam.

nitentiam habuistis postea vt v

ß vbi mozrem suam eis improperauit.

crederetis ei. Aliam parabolaz x

ß vel locutus est. ß dominus sabaoth.

audite† Homo erat paꝑfamilias y

ß communitionē. i. terram promissionis. ß mu
rum vbis: vel angelorum custodiam: vel belli/
cosorum virorum: vt dauid et machabeorum.

g qui plantauit vineam et sepem z

a ß imposuit ei rormenta legalia per que coge/
retur ad bene viuendum.

b circūdedit ei: t fodit in ea tōrcu a

ß rempluz.

lar: et ędificauit turrim: et loca/ b

a ß qui supza op̄arij in vinea. b ß nō murādo lo
cum: sed operandi relinquem liberum arbitriū.

uit eam āgricolis: et perēgre p/ c

i fectus est. Cum autem tempus e

fructuum appzopinquasset: mi/ f

a ß moysen et aaron legiferos. b ß qui se ma/
le colebant.

sit seruos suos ad agricolas: vt g

ß vt inquirerent fructum legis.

acciperēt fructus eius† Et agri/ i

ß legis custodibus.

cole apprehensis seruis eius: ali k

a ß vt Dieremiam. b ß vt Esaiam.

um ceciderunt: aliuz occiderūt: l

dotibus vel a cesare: habebat tñ imediate a deo patre q̄s eet
maius sicut t multi ꝓphete legunt imediate missi ad docendā
pplm: t nō ex auctozitate regū vel sacerdotū. Dicendū q̄ licet
posset p̄dicto mō rūdere: noluit tñ: duplici de cā. Prima q̄ p̄
dixerat Matth. vij. Nolite sanctū dare canib⁹: nec margaritas
ponere ante porcos. Illi aūt erant in malicia obstinati: t t ideo
nō erant digni vt eis veritas manifestaret. Secūdo: qz christ⁹
voluit oūdere facto q̄ licet vri cautelis ꝑra cautelas malozū
insidiantiū bonis. hoc modo Paul⁹ posuit dissensionez inter
phariseos et saduceos volentes eū occidere: vt haberet Act.
xxiij. t appellauit ad cesarē ne tradꝛet eū iudeis in hierusalem:
Act. xxv. a Quid aūt vobis videt. Hic xp̄s oūdit iude/
os ꝓpheticos siue maiestatis verbo rationabili: t hoc duplici/
ter. Primo: qz legē a deo receptā nō seruauerūt. Secūdo: q̄a
legislatorē xp̄m ipugnauerūt. ibi: Ille erat paterfamilias.
Circa primū dicit sic: b Homo quidā habebat duos fil
los. homo iste est ipse de⁹: qui de hō. ꝓter hoc q̄ hō ē ad ima/
ginē dei factus: t ꝓpter humanitatē assūptā. Isti duo filij fue
duo pplī: gētiles t iudei. c Et accedēs ad primū. i. ad gē
tilē pplm q̄ incepit a noe. iudei aūt ab abraā vel ab ipso deo.
vñ dicti sunt hebrei: q̄ deber fuit longe posteriozē ipso noe. Se
quit: d Dixit primo. i. gentili pplo. e Fili vade hodie
operari in vineā meā. i. fac iusticiā: qz nunq̄ deus destitit ho
mines incitare ad bonū p oculos instinct⁹. f Ille aūt re
spondēs ait nolo: qz gētiles per totū mundū ad idolatriā de
clinauerunt. g Postea aūt penitentia motus abijt. qz gē
tiles ad p̄dicationē christi et apostolozū credentes opa penitē
tie humiliter egerūt. h Accedēs aūt ad alterz. hoc est ad iu
daicā pplm. i Dixit sitr. per abraā t alios patriarchas
moysen q̄. i. facerent opa insticie. k At ille rūdens attes
dño: qz iudei obligauerūt se ad seruiendū dño p̄ susceptionez
legis. vñ dixerūt Exo. xxiiij. Cūcta q̄ locut⁹ est dñs faciem⁹.
l Et nō iuit. qz iudei legē susceptā nō obseruauerūt: iz ad ido
latriā t ꝓphetaꝝ occisionē: t ad infinita mala declinauerūt.
vt hr libro Judicū: t libro Reg. m Quis ex duob⁹ fc. vo.
pa. di. ei pm⁹. nō enī aliē poterāt rūdere: qz min⁹ malū est nos
ꝓmittere q̄ ꝓmissū nō seruare. n Dicit illis iesus. ex rūdi
one eoꝝ p̄ntās eos. o Amē dico vo. qz pu. t mc. ꝑce. v. in
re. dei. q. d. nō solū gētiles: iz pessimi de gētib⁹ erūt maiores
riti apd deū q̄z vos. qz iz hiero. Similata scritas duplex ē Ma.
t hoc vitiū potissime vigebat in sacerdotib⁹ t leuit. Et ad de
claratiōē sui dicti subdit: p Venit enī ad vos io. in via iu.
qz opa pfectiōis faciebat. t iterz: qz xp̄m annūciabat q̄ est ipse
iusticia scripturarū: vt habet Dan. ix. q Et nō credidistis
ei. opa el⁹ imitādo t doctrinā ei⁹ audiendo. r Publicani
aūt t me. cre. ei. ad p̄dicationē ei⁹ pēitētiā agēdo. s Vos q̄
videtes. istoz. i. penitētiā. t Nec penitētiā ha. ad imitatio
nē eoꝝ. Et quo sequit⁹ aggrauatio pcti sacerdotū t phariseo/
rū. v Aliā para. Dic ꝓir oūdit q̄lit ipi ꝓpugnauerūt xp̄m
legislatorē. t diuidit in duas: qz ꝑmo ad ostendēdū. ꝓpoīnz
ꝓponit quādā parabolā. secōo ꝓfirmat suū ꝓpositū q̄ scriptu/
rā. ibi: Dicit illis ie. nunq̄ legistis. Circa p̄mū dicit sic:
p Homo erat paterfa. iste hō de⁹ ē rōnib⁹ p̄dictis: q̄ dr paterfa/
milias: qz sic gubernat totā creaturā sīc paterfamilias guber
nat subditos in domo. y Qui plātauit vineā. domin⁹ e
isrl: ꝑm qō dr Esa. v. Vinea dñi exercituū dom⁹ isrl ē. z Et
sepē circūdedit ei. i. clausurā legis t mādatoꝝ. a Et fodit
in ea torcular. q̄do doctrinā ꝓphetarū: in qua exprimit t de
claraī magis virt⁹ legis. b Et edificauit turri. i. tēplū i Hie
rusalē: qō erat edificatū ad modū turris. vnde templum dici
tur turris: Michee. iiij. Et tu turris nebulosa tē. c Et lo
cauit eā agricolis. videlicet sacerdotib⁹ et principib⁹: q̄ habēt
officiū seruādi cultū diuinū t iusticiā in homib⁹. d Et per
gre. pfectus est. nō qz mutet locū cū sit vbiq̄ ꝑsens: ß qz dimit
tit homines agere ꝑm libertatē arbitrij: ꝑm qō dicit Eccl. xv.
Deus ab initio cōstituit hominē t reliquit eū in manu consilij
sui. e Cum aūt tp̄s fructuū appzopinquasset. qz postle/
gem susceptam debebant facere fructum bonozum operū.
f Misit seruos suos. i. primos prophetas. g Ad agrico
las. i. ad reges t sacerdotes principaliter t ad alios eis subdi
tos consequenter. h Ut acciperent fruct⁹. per predicatio
nem suā eos ad fructū bonozū opez reducendo. i Et agri
cole apprehensis seruis ei⁹. qz reges multi t sacerdotes. ꝓphe
tas sibi missos a dño turpiter cōprehenderunt t in carcerem
runt ac occiderunt. t hoc est quod subditur: k Alios ced/
derunt. sicut Esaiam qui serratus fuit cū serra ex precepto ma
nasse regis iuda. l Alium occiderūt. sicut Amos qui fu
stibus pectus et tempora trāsfixit.

Alios ꝙ

¶ pplos. a Nouissime aūt. Vide patrissami/
liās patientiā q̄ expectat ad penitētiā.
b Terebūt. Quasi facia q̄ meū est tipi vi/
deāt q̄ suū est. c Hic ē heres. Patet ꝑ
Reg. xxi. d Nouissime aūt misit ad eos filiū suū. ꝓ nobis incarnatum. di
cens: e Verebunt forte filiū me. hoc nō dr q̄z deus
ignoraret ante ꝓpriū quē iudei facturi erāt ꝓpositū ꝓ hoc
exprimit q̄d deberet fieri. ac si diceret: Verebunt fili/
um meū. i. in reuerentia deberent habere. f Agri/
cole autē. i. sacerdotes t legisperiti. g Videntes fi/
liū. i. dominū iesū xp̄m opa diuinitatis facientē. q om/
nia que p̄dicta erāt de ipso adimplentē. h Dixerūt
intra se hic est heres. qz de ipso verā noticiā habuerūt:
vt iam dicē. i Venite occidam⁹ eum ꝙ habem⁹
hereditatē. ꝓpter hoc tractauerūt de morte ei⁹: ne oc/
casione xp̄i venirent romani t auferrent eis locū t gē
tem: vt habet Job. xj. t sic occiderūt eū vt pacifice pos
siderent ciuitatē et templū. cōtrariuz tñ accidit eis: qa
per hoc in vindictā mortis christi p̄diderūt locū t gē/ † Dar.12.c
tē: qz p Titū t Vespasianū destructa est ciuitas t tem Dar.12.c
plū: et ppls occisus t captiuat⁹. k Et ap̄hēsiuz
eū eiecerūt extra vineā t occ. qz xp̄s extra ciuitatē hie/
rusalē crucifixus est. l Cū ergo venerit dñs vinee
q̄d facier agricolis illis? venit dñs ad iudicādū t vin
dicandū illud factū q̄ ex eius ordinatione venit con
tra eos exercit⁹ romanoꝝ. m Aiunt illi malos ma
le perdet tē. Lucas ꝙo ista verba refert quasi a christo
dicta: t sacerdotes dixerunt cōtrarium: Absit: vt ha/
betur Luc. xx. Dicendum q̄ non est contradictio: qz i
turba illa erant aliqui qui consentiebant doctrie xp̄i.
t illi dixerunt: Malos male perdet: vt hic dicit Mat/
theus. t hanc responsionē quasi approbādo tanq̄ ve/
ram christus repetit: vt dicit Lucas. t tunc conseq̄n/
ter sacerdotes videntes q̄ erat dictum contra eos: di
xerunt: Absit: malos aūt dominus perdidit quando
ciuitatem et templū per romanos destruxit. Sequit:
n Et vineaz suā locabit alijs agricolis: quia christ⁹
ecclesiam suā regendam tradidit apostolis t alijs di/ † Ps.117.
scipulis. o Qui reddant ei fructum tempoꝛibus † Mar.12.a
suis. quia ad p̄dicationem eozum credidit multitu/ Luc.20.c
do gentium. p Dicit illis iesus. Hic confirmat pa/
rabolam suam per sacram scripturam. q Nunq̄
legistis in scripturis: id est in psal. quasi dicat: Vos q̄
estis legisperiti debueretis hoc scire. r Lapidē quē
reprobauerunt edificantes: hic fact⁹ est in caput angu
li. Ad litteram dicitur de edificatione templi salomo/
nis: qui quidem lapis pluries oblatus est in edificati
one: et quia non poterat conuenienter collocari. ideo
pluries reiectus est quasi reprobatus ab edificantib⁹.
vltimo autem positus est in consummatiōe anguli vbi
coniungebantur parietes tēpli. t de illo scribit in ps. † 23.q.7. ſi
s Adomino factum est istud. quia illud non fuit a de rebus
casu sed ex diuina preordinatione: quia lapis iste figu
rabat christum qui multotiens t multipliciter reꝓ/
batus est a principibus sacerdotum. t tamen factus ē
in caput anguli coniungens iudeos et gentiles: qua/
si duos parietes in vnā ecclesiā. Qz aūt christus dicat
lapis in scriptura habetur Dañ. ij. Lapis qui percus/
serat statuam factus est mons magn⁹ et implenit vni/ † Dar. xii
uersam terram. Qz etiam sit lapis angularis habetur ca. 11.2.
Esa. xviij. Ecce ego mittam in fundamentis sion lapi/ Lu.19.g.
dem angularem ꝓbatum ꝓcium tē. t ex auctori/ 20.c.7.22.e
tate concluditur reprobatio iudeorum. t Ideo di Job.7.b.et
co vobis. qui christum reprobatis. v Auferetur g.cc.8.c.
a vobis regnum dei: id est regimē ecclesie. x Et da
bitur genti: id est apostolis et eorum successoribus.
y Et qui ceciderit super lapidem tē. ille autez cadit
super lapidem qui credens peccat per lubricitatē car/
nis seu alīs peccatis: t iste confringetur: sed non cōminuitur: quia non pec/
cat tam grauiter sicut ille qui peccat peccato infidelitatis.
z Super quem ꝙo ceciderit conteret eum. super illum ꝙo cadit lapis in quo
inuenitur peccatum infidelitatis. Et iste conterit: qz ex pōdere diuini iudicij
grauissime punitur. a Et cū audissent principes sacerdotum. Hic ponitur
conclusio huius ca. vbi ostenditur obstinatio sacerdotū: quia audītes doctri
nam eius nō fuerūt contriti: sed magis ad occidendū eū incitati. b Et que
rentes eū tenere. i. ad occidendū. c Timuerūt turbas. ex quo patet q̄ so/
lo timore retracti fuerūt ab eius morte. Occasiōe dictoꝝ in hoc ca. querit vt
iudei cognouerunt iesum nazareum esse christum sibi ꝓmissum. Et arguitur

k 2 primo

a Allium ꝙo lapidauerūt. vt zachariā qui ab ioas rex iuda lapidare iussit int
templū t altare. b Iteꝝ misit alios seruos plures ꝓ illos. multiplicando
sez ꝓphetas ad populi correctionē. c Et fecerunt illis similit. eos. i. occi/
dendo intātū q̄ impleuerūt hierusalē sāguine ꝓphetaꝝ vsq̄ ad os dr. iiij.
Reg. xxi. d Nouissime aūt misit ad eos filiū suū. ꝓ nobis incarnatum. di
cens: e Verebunt forte filiū me. hoc nō dr q̄z deus
ignoraret ante ꝓpriū quē iudei facturi erāt ꝓpositū ꝓ hoc
exprimit q̄d deberet fieri. ac si diceret: Verebunt fili/
um meū. i. in reuerentia deberent habere. f Agri/
cole autē. i. sacerdotes t legisperiti. g Videntes fi/
liū. i. dominū iesū xp̄m opa diuinitatis facientē. q om/
nia que p̄dicta erāt de ipso adimplentē. h Dixerūt
intra se hic est heres. qz de ipso verā noticiā habuerūt:
vt iam dicē. i Venite occidam⁹ eum ꝙ habem⁹
hereditatē. ꝓpter hoc tractauerūt de morte ei⁹: ne oc/
casione xp̄i venirent romani t auferrent eis locū t gē
tem: vt habet Job. xj. t sic occiderūt eū vt pacifice pos
siderent ciuitatē et templū. cōtrariuz tñ accidit eis: qa
per hoc in vindictā mortis christi p̄diderūt locū t gē/ †
tē: qz p Titū t Vespasianū destructa est ciuitas t tem Dar.12.c
plū: et ppls occisus t captiuat⁹. k Et ap̄hēsiuz
eū eiecerūt extra vineā t occ. qz xp̄s extra ciuitatē hie/
rusalē crucifixus est. l Cū ergo venerit dñs vinee
q̄d facier agricolis illis? venit dñs ad iudicādū t vin
dicandū illud factū q̄ ex eius ordinatione venit con
tra eos exercit⁹ romanoꝝ. m Aiunt illi malos ma
le perdet tē. Lucas ꝙo ista verba refert quasi a christo
dicta: t sacerdotes dixerunt cōtrarium: Absit: vt ha/
betur Luc. xx. Dicendum q̄ non est contradictio: qz i
turba illa erant aliqui qui consentiebant doctrie xp̄i.
t illi dixerunt: Malos male perdet: vt hic dicit Mat/
theus. t hanc responsionē quasi approbādo tanq̄ ve/
ram christus repetit: vt dicit Lucas. t tunc conseq̄n/
ter sacerdotes videntes q̄ erat dictum contra eos: di
xerunt: Absit: malos aūt dominus perdidit quando
ciuitatem et templū per romanos destruxit. Sequit:
n Et vineaz suā locabit alijs agricolis: quia christ⁹
ecclesiam suā regendam tradidit apostolis t alijs di/ † Ps.117.
scipulis. o Qui reddant ei fructum tempoꝛibus † Mar.12.a
suis. quia ad p̄dicationem eozum credidit multitu/ Luc.20.c
do gentium. p Dicit illis iesus. Hic confirmat pa/
rabolam suam per sacram scripturam. q Nunq̄
legistis in scripturis: id est in psal. quasi dicat: Vos q̄
estis legisperiti debueretis hoc scire. r Lapidē quē
reprobauerunt edificantes: hic fact⁹ est in caput angu
li. Ad litteram dicitur de edificatione templi salomo/
nis: qui quidem lapis pluries oblatus est in edificati
one: et quia non poterat conuenienter collocari. ideo
pluries reiectus est quasi reprobatus ab edificantib⁹.
vltimo autem positus est in consummatiōe anguli vbi
coniungebantur parietes tēpli. t de illo scribit in ps. † 23.q.7. ſi
s Adomino factum est istud. quia illud non fuit a de rebus
casu sed ex diuina preordinatione: quia lapis iste figu
rabat christum qui multotiens t multipliciter reꝓ/
batus est a principibus sacerdotum. t tamen factus ē
in caput anguli coniungens iudeos et gentiles: qua/
si duos parietes in vnā ecclesiā. Qz aūt christus dicat
lapis in scriptura habetur Dañ. ij. Lapis qui percus/
serat statuam factus est mons magn⁹ et implenit vni/ † Dar. xii
uersam terram. Qz etiam sit lapis angularis habetur ca. 11.2.
Esa. xviij. Ecce ego mittam in fundamentis sion lapi/ Lu.19.g.
dem angularem ꝓbatum ꝓcium tē. t ex auctori/ 20.c.7.22.e
tate concluditur reprobatio iudeorum. t Ideo di Job.7.b.et
co vobis. qui christum reprobatis. v Auferetur g.cc.8.c.
a vobis regnum dei: id est regimē ecclesie. x Et da
bitur genti: id est apostolis et eorum successoribus.
y Et qui ceciderit super lapidem tē. ille autez cadit
super lapidem qui credens peccat per lubricitatē car/
nis seu alīs peccatis: t iste confringetur: sed non cōminuitur: quia non pec/
cat tam grauiter sicut ille qui peccat peccato infidelitatis.
z Super quem ꝙo ceciderit conteret eum. super illum ꝙo cadit lapis in quo
inuenitur peccatum infidelitatis. Et iste conterit: qz ex pōdere diuini iudicij
grauissime punitur. a Et cū audissent principes sacerdotum. Hic ponitur
conclusio huius ca. vbi ostenditur obstinatio sacerdotū: quia audītes doctri
nam eius nō fuerūt contriti: sed magis ad occidendū eū incitati. b Et que
rentes eū tenere. i. ad occidendū. c Timuerūt turbas. ex quo patet q̄ so/
lo timore retracti fuerūt ab eius morte. Occasiōe dictoꝝ in hoc ca. querit vt
iudei cognouerunt iesum nazareum esse christum sibi ꝓmissum. Et arguitur

k 2 primo

cū quilibet solo nomine frater: fidei et pacis veritatē (quā nō diligit) ꝓpter bonos cohabitāres vel erubescit: vt timet impugnare: qui tamen (sicut de stultissima autem structione domi-
Job. 39. c nus ait) cū tps venerit in altū alas erigit: qz ꝑ sequēdo ecclesiam quasi deū cruci adhęrere: et ostētui gaudebit habere.

Similē

Nico.de lyra

primo q̄ non per illud quod dicitur. ſ. Coꝝ. ij. Si enīz cognouissent: nūq̄ dominum glorie crucifixissent ꝛc. Itē Act. iij. dicit ꝑ Petr⁹ loquēs iudeis: Scio fres q̄ ꝑ ignorātiā fecist sicut et ꝓncipes vr̄i. Item Luce. xxiij. dicebat ihesus in cruce: Pater dimitte illis qz nesciūt q̄d faciūt. Cōtrariū arguit ꝑ illd qđ hr̄ Job. xv. Nūc aūt viderunt et oderunt me et patrem meum, qđ aūt videt manifeste cognoscit. Itē sup illd qđ dictū ē in p̄senti ca. Agricole vidētes filiū. dixerūt intra se: Hic est heres Dicit Hiero. Manifeste ꝓbat dīus his verbis iudeos ꝓncipes nō ꝑ ignorantiā sed ꝑ inuidiā dei filiū crucifixisse. Respondeo. Dicendū q̄ in populo iudeoꝝ aliqui erāt maiores sciētes scripturas legis et ꝓphetarū. aliq̄ aūt minores sicut laici et vulgares tantūmodo sciētes illud quod ē de necessitate salutis vt p̄cepta decalogi et huiusmodi que debēt sciri ab oīb⁹: sed subtilitatē scripturarū et dicta ꝓphetarū ignorantes. Itē q̄ ꝑs erat verus hō: ꝓpheta sanct⁹ et deꝰ in vnitate suppositi. Dicit ergo aliquis et bene quātū ad hoc q̄ maiores populi iudeoꝝ nō cognouerūt iesū esse christū: nec quantū ad diuinitatē nec ḡn̄tū ad hūanitatē: qz licz cognoscerēt eū esse hominē verū: tñ nō cognoscebāt illū esse hominē seu ꝓpheta q̄ erat a deo ꝓmissus sicut ꝑs. Cui⁹ rō ē: qz ignorabāt scripturas q̄ loquunt de xp̄i diuinitate: et illas q̄ loquunt de determinatiōe tpis et de signis sui aduent⁹: ꝛz maiores cognouerūt eū esse verꝫ ꝓphaz a deo ꝓmissum et missū: qz sciebāt scripturas loquētes de tpe sui aduētus: et de signis q̄ oīa videbāt in eo ipleri: nō tū vt isti dicūt cognouerūt ipm eē deū: et fm ꝙ logt aplus in auctoritate pallegata: Q̄ si cognouissent nūq̄ dūm glie crucifixissent. q. d. nūq̄ cognouerūt ei⁹ diuinitatē: ꝛz ꝙ nō videt ꝓuēcter dictū: qz sicut scripture determiate loquūt de tpe sui aduēt⁹. Dañ. ix. In hebdomadib⁹ illis abbreuiat: et de signis sui aduēt⁹ sicē trāslatio regni: vt hr̄ Heñ. xlix. Et mod⁹ ei⁹ aduenīēdi in paupta te et humilitate: vt habet Zach. ix. vt dictū ē in ꝓcedēti ca. ita exp̄sse vl exp̄ssius loquūt scripture ꝓphaz de ei⁹ diuitate Hiere. xxxiij. Ecce dies ueniūt dicit dīus et suscitabo verbū bonum qđ locut⁹ sū ad domū israel et ad iudā: in diēb⁹ illis germiare faciā dauid germē iustū et faciet iudiciū et iusticiā in terra. et hoc est nomē qđ vocabūt eū dīus iust⁹ noster. In hebraico vbi habetur hic dīus: pōit nomē dīt tetragrāmaton: qđ nullo mō ꝑ dici de aliq̄ nisi de deo vero. cū ḡ ista auctoritas fm oēs doctores etiā hebraicos exposita sit de xp̄o: sequit ipm esse verꝫ deum. Itē Esa. ix dr̄: Paruul⁹ nat⁹ ē nobis. sequit: Et factꝰ ē ꝓncipat⁹ sup humeꝝ ei⁹: et vocabit nomē ei⁹ admirabilis: ꝓsiliari⁹: deꝰ fortis: pater futuri seculi: princeps pacis: q̄ etiā auctoritas fm hebraeos intelligit de xp̄o: et in ea fit exp̄ssa mētio de ei⁹ diuinitate sicut de humanitate: et multe alie auctoritates cōsimiles pñt ad ꝙ induci: ꝙ ꝓpter ꝓlixitatē omitto. et ideo dicēdū q̄ sicut maiores populi iudeoꝝ habuerūt noticiā de tpe et signis sui aduent⁹: ita noticiā ꝙ scripturas habuerūt q̄tū ad ei⁹ diuinitatē. Considerandū tñ q̄ aliq̄d cognoscit in habitu: cui⁹ tñ cognitio actual impedit ꝓpt aliquā passionē vl habitū ꝓdictē. sic dicꝫ ꝓbs vij. Ethicoꝝ: q̄ icōtines differt ab intēperato ꝑ hoc q̄ hꝫ estimatiōnē verā: nō solū in vniuersali quā etiā hꝫ intēperat⁹: vt q̄ fornicari est malū: cū nō peccet ꝑ ignorātiā: sed etiā hꝫ estimatiōnē verā in ꝓticulari: et ꝑ ꝙ differt ab intēperato: et tñ aduenīēte passiōe corrūpit estimatio vera ꝓticularis: qz passiōe vincēte iudicat nūc fornicādū: ita q̄ passio impedit actualē ꝑsideratiōnē verā in ꝓticulari. et si passio semper duraret semꝑ sic iudicaret. Eodē mō dicēdū est q̄ iudei habuerūt verā estimatiōnē de christo et in habitu et ī actu in ꝓncipio. sed q̄n incepit ꝓtra eos ꝓdicare excitati fuerūt ꝓtra cū passiōibus ire rāconis et inuidie: ꝙb⁹ passionib⁹ ꝓdictū habuit ab actuali ꝓsideratiōe veritat⁹ ꝓbabite de xp̄o. iō machinati sūt in eius mortē: sicut et icōtinēs ꝓpter passionē cōcupiscibil⁹ eligit fornicari: qđ tñ als refugeret. Considerādū tñ q̄ illa noticia quam habuerūt de christo ꝑ scripturas ꝓphetaꝝ nō erat certa certitudine euidētie: tñ qz talis certitudo solū hr̄ ꝑ demōstratiōnē vl sensū: tñ qz ꝓphetie pñt aliq̄n varie exponi. et iō erat magis noticia ꝓbabilis et verisimilis ꝙiecture: vel fm alios erat ibi certitudo adherentie: q̄ tñ pt ꝓdiri in actu mō ꝓdicto. Per dicta pñt solui argumēta ad vtranq̄ ptez: qz illa argumenta q̄ probant ꝓbāt q̄ habuerūt noticiā de xp̄o itelligēdū est de noticia habituali ꝓdicto mō. Alie aūt auctoritates q̄ dicūt ꝛtrarium loquunt de actuali cognitiōe applicāte ad opꝰ q̄ fuit ipedita ꝓpter passionē inuidie et rācoris vt dictū est. La. XXI

Moraliter. ſo. ꝛc. Per asinā q̄ erat honeribus aspera significatur iudea: q̄ leg⁹ onerib⁹ erat subiecta. de q̄ dicit Petrus Act. xv. Quid tētatis imponere iugū sup ceruicē discipulorum qđ neq̄ nos neq̄ pres nostri portare potuim⁹. Per pullū ꝛo ꝺ quo dicit Mar. xj. In quo nemo sedit. signifikat ꝓplis gētilis q̄ nō erat subiect⁹ onerib⁹ legis. christ⁹ aūt sup vtrunq̄ sedit: qz ex ambob⁹ vnā ecclesiam sibi subiectā fecit. Et imposuerūt sup eos ve. ſ. ꝛc. ſ. apli q̄ quoꝝ vestīmēta significat eoꝝ doctrina q̄ recepta a iudeis et gētib⁹ sedit in eis xp̄s. Plurima aūt turba strauerūt vestimēta sua ꝛc. Hugo. Homel. xxiij. Quid sunt terrena oia nisi quedam coꝝpis indumēta. Estimēta igit in via sternere est in via vite p̄sentis bona terrena paupib⁹ erogare. ramos de arboribus cedere est sctoꝝ exēpla accipe. osanna clamare: est salutē supnā a dño postulare. nā osanna interꝑtat obsecro salua. Et cū intrasset hierosolymā ꝛc. p hoc significatū fuit q̄ ī trāte iesu hierlm celestē: angeli dicturi erāt: q̄s est iste rex glorie. Et intrauit iesus in templū dei. Chrys. Hoc erat ꝓpriū boni filij intrare domū patris. et tu imitator christi facē. cū aliquā ciuitatē fueris ingressus primū ad ecclesiam curras. Et ejiciebat oēs vēdētes ꝛc. Nā mercatores ejici debēt de ecclesia. Et mensas numulariꝰ ꝛc. Chrys. significās q̄ in tēplo dei nō debēt esse numi nisi spuales habētes imagines dei. Et cathedras vēdētiū colūbas euertit. i. dignitates ecclie obtētas simoniace. Dom⁹ mea dom⁹ orationis vocabit: sed nūc dom⁹ dissoluōis pōt vocari et dom⁹ cupiditatis, ideo subdit: Vos aūt fecist eā spelūcā latronū. magni latrōes in spelūcis suis exist̄tes: q̄ sciūt alios parū bene trāsire: nō exeūt de spelūcis sꝫ mittūt famulos suos ad illos spoliandū. sed q̄ sciūt boues trāsire multū pecuniosos currūt illuc de ꝓmis. Sic multi canonici q̄ sciūt magnum ius crū fraus currūt ad ecclam: sed q̄ modicū est lucrū remanēt in domib⁹ suis et recreatiōib⁹ et ad ecclam clericos suos mittūt. et Et accesserūt ad eū ceci et clau. ꝛc. Moralit ceci sunt ignorantes. claudi ꝛo rectitudinē iusticie dimittētes. et isti erāt. aliq̄ ꝑ pauperes ꝓdicatores: xp̄isectatores. ꝑ eoꝝ bōa cōsilia et hortamēta. de q̄ tū indignanꝫ aliq̄ mali sacerdotes. et tra quos subditur: Quinq̄ legistis ꝛc. q. d. si sacre scripture noticiā haberetis nō indignaremi sed gauderet⁹: et tm fit cōiter q̄ bene litterati nō indignanꝫ sꝫ gaudēt: qz ꝑ hoc imposito sibi onere subleuant. Et relict⁹ ill⁹ abiit ꝛc. Chrysosto. vt ibi maneret cotidie vbi habitabat spūalit. et Et videns ficī arborē ꝛc. ꝑ arborē istā fructu vacuā sꝫ folia habētē significat doctoꝝ vel ꝓdicatoꝝ vanꝰ et curiosus ḡrens audiꝛ applausuꝝ et nō fructū. ꝓpter qđ dei maledictionē incurrit. et ꝑ detiōis defectū exiccat et igne gehēne finalit ꝛcremat. Amē dico vobis si habue. fi. ꝛc. hoc fecēt apli mystice q̄ demones ā mōtes dici pñt rōne sue fidei vacue. Et oīa q̄cūq̄ petieritꝭ ꝛc. hoc enī fit sp̄ qñ oratio est ꝓ se pseuerans: et de ꝓtinētibus ad salutē. q̄ Baptist⁹ Iohannis vnde erat ꝛc. ꝑ hoc ostdit xp̄s q̄ malignātib⁹ Iudeis erant isti nō sūt dei secreta reuelāda. sicut xp̄s dixerat. c. vij. Nolite sanctū dare canib⁹: ꝛz eoꝝ malicia prudenē est declinanda. Dō quidam habebat duos filios ꝛc. per primum filiū q̄ ꝓmo renuit patris ꝓceptū sed postea fecit. significātur pctōres q̄ penitēt postea virilit opantes. per secm ꝛo filium q̄ facere volūtatē patris ꝓmisit et nō fecit. significanꝫ illi q̄ operari virtuose se ꝓmittunt ꝛz nō faciūt. de quib⁹ sunt multi religiosi ꝓfitentes seruare magna. ſ. cuā gelica ꝙsilia. cū tñ nō observēt etiā ꝓcepta. ꝓpter qđ seclares etiā pctōres tñ postea penitētes eis cōā dño ꝓponunt. cū ꝛo: Quia publicani et meretrices ꝓcedent vos in regnū dei. Homo erat paterfamilias qui plātauit vineā ꝛc. Secm sēm allegoricū hō ille xp̄s est q̄ plātauit ecclam de suo latere formatā. Et locauit eā agricolis. ſ. circūdedit ei. i. doctrinā cuā gelicā. Et fodit ī ea torcular. i. martyrū patientiā qua roborata est ecclia. Et edificauit turrim. i. cōtēplationē ꝙfessoꝝ et doctoꝝ. Et locauit eā agricolis. ꝛc. Baban⁹. Moraliter hō vinea cuicūq̄ locatur cū baptismi mysteriū sibi dat vt bene opando in ea exerceatur. mittit seruos vnꝰ alter tertiꝰ cū lex. pō. ꝓphetis legit⁹: sed missus cedit ejicit: cū sermo cōtemnit: vl qđ peius est blasphemat. heredē xo ꝙtū in se est occidit: q̄ filiū dei cōculcaverit et spūi gr̄e cōtumelias fecerit. q̄dto malo cultores vineę alteri dat

alteri dat: cū donū gr̄e qđ supb⁹ spreuerit humilis accipit.

Et cū audissent ꝓncipes sacerdotū ꝛc. Chrys. Hec est differentia bonoꝝ hominū et malorū. bon⁹ enī cōprehensus ī pec cato gemit. mal⁹ aūt fremit: nō qz peccauit: sed qz cōprehēsus ē

Jn ca. xxij. vbi dicit in postilla: In qua potestate (in pctō. hoc facis. ſ. qua auctoritate doces pplm.

Additio. j. Ad maiorē hanꝫ questionū declarationē antēdēdū est q̄ auctoritas docendi apud hebreos duplex erat: quia aut fm deriuationē generis: vt ī sacerdotibus: iuxta illud Aggei. ij. ca. Interroga sacerdotes legem: aut fm graduationē: sicut cū ḡs accipit gradū in sciētia ab alio graduato habēte ad hoc potestatē: et tales erāt illi. xxx. viri qui ordinarie iudicabant pplm: vt in libro thalmudico q̄ dicitur chanbedrin tractat. et qz ꝓncipes sacerdotum hāc q̄stionem mouentes sciebant xp̄m nō descendere ꝑ lineaꝫ masculinā ab aaron sacerdote: et ꝑ consequēs nō habere auctoritatē docendi sacerdotalem. idcirco dimisso hoc membro circa secūdum querebant. ſ. Quis dedit tibi hāc potestatem: quia talis potestas ab ipsimet senioribus et sacerdotib⁹ cōcedenda erat non ab alio. Ab imperatore enim nō pertinebat talis licētia ī petrari: qđ patet ex hoc. nā cū xp̄s Luc. xx. ca. ſ. xxij. rādisset pharisęis: q̄ sunt dei date deo. ex hoc non fuerunt indignati berodiani qui ibi erāt: sed potiꝰ cōtenti de rep̄sētiōe christi. Sed cōstat q̄ doctrina diuine legis nō est cesaris sed dei: hoc autem patet per communem doctrinam eoꝝ fꝫ quā nullus recipiebat: nec hodie tēpore captiuitatis eorum auctoritatem docendi legē recipiūt ab aliquo ꝓncipe cūnis sint subiecti. et ideo ex his questionibus tacite seipsos glorificabant et christum vilipendebant: quasi diceret nullam potest habere potestatē docendi nisi a nobismetipsis qui sumus doctores legis. vñ christus in sua cauta respōsione non solum eis silentiū imposuit: sed etiam ipsoꝝ errorem exprobrauit. Errabant enīz in hoc q̄ nullam potestatem docendi attribuebant deo: sed hominibus aut ex deriuatione generis vel graduatione ꝓsone vt dictū ē. vnde christus ostendit eis q̄ est alia auctoritas docēdi ꝓter illas et illis altior. ſ. ex deo. et ideo querit de baptismo Johānis in quo noua doctrina fuit diuulgata vtꝫ esset ex deo an ex hominibus: in quo concludit q̄ possibile est aliquā doctrinā esse ex deo tñ: sicut pater de baptismo Johannis: et ꝙsequens remanebant ꝙfusi: eo q̄ ꝓsuppouebāt q̄ omnis auctoritas docendi erat ab hominibus modo ꝓdicto.

Jn eodē ca. vbi dicitur in postilla: Judei ab abraaꝫ vel ipo heber.

Additio. ij. Hebrei non dicunt ab abraam ratione xp̄ij nominis: vt manifeste patet ꝑ litteras hebraicas vt ipsemet postillator tradit: Heñ. xliij. Cuius ratio est: qz abraā incipit ab aleph lr̄a. heber ꝛo ꝑ eyn: et ideo si hebreus diceretur ab abraam inciperetur ab aleph qđ non est verum sed incipit ꝑ eyn: nec etiā dicunt hebrei ab heber: qz si sic ammonite et moabite q̄ de loth descēdūt. sūt israelite et madianite q̄ descendūt ab abraā: sūt et edomite q̄ descēdūt de isaac oēs dicerent hebrei: cū oēs ꝓdicti descēdūt ab heber: vt manifestū est in lr̄a: Heñ. xj. et. xvj. et alibi: sed hec denoīatio accipit ab abraā nō rōne xp̄ij nomis sed alia rōne. Ad cuius euidentiā attendēdū q̄ inter mesopotamiā et terrā ꝓmissiōis trāsit fluuⁱ⁹ euphrates q̄ cū sit mag⁹ et vn⁹ de quattuoꝝ fluminibus paradisi: vt habet Heñ. ij. idcirco in limitationib⁹ terre ꝓmissionis vocat fluuⁱ⁹ simpliciter nō exprimendo nomē ꝓpriū qđ est euphrates: vt habet Exo. xxiij. vbi dicit: Ponā terminos ꝛc. A deserto vsq̄ ad fluuiū. ītelligit de euphrate q̄ terminabat terrā ꝓmissiōis ex parte mesopotamie: vt patet ibidē: et qz abraā nat⁹ fuit in mesopotamia vbi thare pater ei⁹ et alij cognati seruiebant idolis: et inde adduct⁹ fuit diuina directione in terrā chanaā vbi segregat⁹ ad cultū diuinū edificanit altaria dño iuocās nomē ei⁹ vt habet Heñ. xij. Idcirco abraā venīēs in terrā ꝓmissionis hebreus vocabat. ſ. trāsfluuialis, heber enī cū eyn scripta hebraice trāsfluuialis significat: et iō sic illi q̄ veniūt de ꝓtibus vltramōtanis cōiter vltramōrani dicūtur. ille abraā in initio sue vocatiōis ad fidē in terra ꝓmissiōis exist̄s hebreus vocabat: hoc est transfluuialis. vñ Heñ. xliij. Venit vn⁹ de his q̄ euaserāt et nūciauit abrae hebreo qđ idest dicere. vt si dicat abrae trāsfluuiali. Ex qb⁹ ꝓtz q̄ abraā dictus est hebre⁹: eo q̄ ex ꝓtib⁹ trāsfluuialib⁹ in terrā scām venit: et qz ista trāsportatio fuit facta ī ꝓncipio sui accessus ad fidem vel saltē sue publicatiōis: ideo inde cognominat⁹ est cum sua posteritate quasi a ꝓncipio sue fidelitatis: q̄ quidē rō pōt haberi Josue. xxiij. vbi sic: Hec dicit dīus trāsfluuiū habitauerūt patres vestri ab initio thare pater abraā et nachor: serui

erunt dijs alienis et sequiē: Tuli patrē vestrū abraā de mesopotamie finibus vbi in hebreo hr̄: De heber fluuij. i. de transfluuio: et adduxi eū in terrā chanaā. vbi. ſ. segregat⁹ a parētibus idolatris se publicauit diuino cultui māciparū ex ꝓdictis patet ḡre hismaelite idumite et hmōi nō dicūt hebrei licet descēdāt ab abraā. Nā illi soli q̄ sequūt abraā in separatiōe ab idolatria et cognitiōe dei hebrei dīt dici tanꝫ sequētes rōnē illi⁹ denoīatiōis: et hoc ē qđ sequit in pallegata auctoritate. ſ. Iosue. xxiiij. vbi loquēs de trāsportatiōe abrae a ꝓtib⁹ transfluuialib⁹ subiungit: Multiplicaui q̄ semen ei⁹ et dedi ei Isaac: nulla facies mentionē de hismaele et alijs: ꝙr dicit de Isaac: Illiq̄ dedi Iacob et esau dedi montē seyr. Iacob ꝛo et filij eius descenderūt in egyptū. Ex quib⁹ ptz q̄ illi tātūmodo nominādi sūt trāsfluuiales q̄ descēdūt ab abraā ꝑ Isaac et Iacob alijs exclusis ratione ꝓdicta.

Jn eo. ca. vbi dr̄ in postil. Lapidē quē reprobauerūt edi. ꝛc.

Additio. iij. Fūdamētū huⁱ⁹ exp̄sitiōis quā dicit Ihalē est ficticiū seu fabulosū. nusq̄ enī legit ī scripturis autēticis q̄ hoc cōtigisset in edificatione tēpli salomonis. ſ. q̄ aliqs lapis ꝓnries fuisset reprobat⁹ in edificio: et deinde in caput anguli collocat⁹: licet magister historiarū ꝑ videat dicere. vñ Rabbi abraā hebre⁹ q̄ inter alios exp̄sitores hebreoꝝ magis videt sec̄ Ihalē sensū: ꝓ non exponit de lapide materiali sed de spūali. dicit enī q̄ lapis iste ē ꝓplis israelitic⁹ q̄ reprobat⁹ a gētib⁹ in captiuitate existēs ī positꝰ erit caput olim nō ꝛrute ꝓpria: ꝛz a dño factū est istud. cuius exp̄sitio licet falsa sit in hoc q̄ dicit q̄ ꝓplis ille q̄ mō ca ꝓtius est erit sublimat⁹ ꝓut ipse credit ꝛpe sui messie. tñ hr̄ ī dictis suis q̄ddā vez. ſ. q̄ hec lra nō tractat de edificatiōe tēpli salomonis. Silr Ra. Sa. exp̄dit hāc auctoritatē dictaꝫ de xp̄o. vñ tenendū est q̄ ad lr̄am lapis iste est xp̄s: q̄ dicit lapis abscisus sine manib⁹: Psa. ij. ca. vt etiā apls Petr⁹ exponit Act. iiij. Nō enī esset xp̄i argumētū efficax si ex sensu mystico sumeret ꝓut dicit Aug⁹. ꝛtra vlcētū donatistā: et qz ipsemet postil. reuocat illa q̄ in hoc loco posuit de sensu lr̄ali isti. Alius psalmiste ī exp̄sitiōe illi⁹ pō. vbi de hoc largt⁹ tractat. iō ista

Jn eo. ca. vbi dr̄ postil. Sed hoc nō (ad pñs sufficiant.

Additio. iiij. videt cōuenīent dictū.

Hanc q̄stionem disputat. ſ. Tho. in iij. pte. q. xlvij. arti. v. in cor. q̄stionis sub forma ꝓdicta. vñ in solutiōe principali tenet eandē opinionē quā ꝑ postillator conat improbare: q̄ quidē ipsi probatio nō videt rationabilis. Ad cui⁹ declarationē antēdendū q̄ licet oīa q̄ ī sacris scripturis credēda traduntur sūt a fidelib⁹ tāq̄ vera certissime amplectēda: cū sint a deo reuelata: cui⁹ testimoniū fidele est. q̄dā tñ de his q̄ ibidē etiā exp̄sse traduntur sūt exponēda taliter vt nō credant sub ꝓpria ꝛbox significatione: eo q̄ si sic acciperent repugnarent rationi naturali: seu etiā alteri auctoritati diuine. ꝛbi grā. licet de deo in scripturis sacris dicāt exp̄sse aliq̄ verba q̄ in prima significatione signant illi⁹ localē motionem seu altercationē vel passionē ī hmōi: vt cū dr̄ in ꝓsona dei: Descēdit deꝰ vt videret ciuitatē: Heñ. xviij. Silr Exo. iij. Descendi vt liberarē eū de manu egyptioꝝ. q̄ locutiōes in ꝓpria signnt ficatiōe signant deū localit mouerī. Silr et alibi sepe legit deum iratum fuisse vel penituisse et hmōi: nullo mō tñ talia sub ꝓpria significatione sunt credenda de deo: cū manifeste rōni naturali repugnāt: q̄ deū penit⁹ immobilē atq̄ immutabilē demōstrat. Silr et ꝛtra auctoritatē sacre scripture dicētē: Malachie. iij. Ego dīus et nō mutoꝝ. vñ oportet hec et sīlia de deo itelligi nō in ꝓpria ꝛbox significatiōe ꝑ trāslatiue seu metaphorice: put Ambros⁹ declarat in. ij. lib. de trinitate. Silr ꝙtingit fm opinionē hebreoꝝ circa ea q̄ in scripturis sacris ve. re. traduntur denotātia deitatē xp̄i. dicūt enī oīa talia nō in ꝓpria significatiōe esse intelligēda sꝫ sīlitudinarie seu metaphorice: q̄z motiuū ē q̄z credūt q̄ deū scarnari implicat cōpositionem seu naturarū ꝙfusionē in deo q̄ mālfeste sūt ipossibilia cū sint ꝛtra simplicitatē diuinā: et ꝑ ꝙtingit eis nō solū antiq̄s sꝫ modernis: eo q̄ nō pñt capere seu intelligere habitudinē nature assumpte ad verbū fm verā catholicā traditionē: nec de ꝑ videtur esse multū mirādū: cū heretici q̄ nō solū auctoritates veteris tes. recipiūt: ꝛz etiā nouī in q̄ exp̄ssi⁹ mysteriū deitat⁹ xp̄i tradit q̄ in antiq̄: vt cū dicit: Ego et pat⁹ vnū sum⁹: vl antequ abraā fieret ego sū. et hmōi. in quib⁹ ꝛbis et sīlib⁹ clari⁹ exp̄mit deitas xp̄i: sed hoc nō obstāte deitatꝫ xp̄i negare conāt pūse exponētes ꝓdictas auctoritates vt Arri⁹ et Sabelli⁹ et eoꝝ sequaces. Ex qb⁹ ꝓtz manifeste q̄ licet scripture sacre ꝙphetaꝝ q̄ mētionē exp̄ssā faciūt de diuinitate xp̄i sint sat⁹ euidentes ad hmōi mysteriū fidelibus ostendēdū: nō tñ ex his sumi

tur argumentū efficax ad hoc vt ꝓncipes iudeoꝝ habuisset cognitionē de eⁱ⁹ diuinitate: hoc enī mysteriū tm excedit capacitatē humanā qō raro vel nūq̄ sine auxilio diuino ītelligi possit: hoc est q̄ petro expresse ꝛ. ītēti deitatē xpi dicēdo: Tu es tm xpe dei viui. Mat. xvj. christ⁹ rādit. Caro et sāguis nō revelauit tibi nē. Exquo patet ad mysteriū incarnatōis ītelligendū seu veracit ꝛ. ostendū revelatio diuina requirit. ꝓt eⁱ⁹ sūmā excellētiā: sec⁹ est de aliis cōditiōib⁹ xpi in ꝓphet⁹ antiq̄s ꝛ. tēt. vt de tpe sui aduēt⁹ ꝛ de signis eiusdē: sīr de virtutib⁹ ipsius xpi ꝛ de eⁱ⁹ excellētia respectu alioꝝ ꝓphetaꝝ: ꝛ de mō aduenīendi ꝛ hmōi. Ītā ralia in ꝓpria significatione pāt accipi: nō esse excedūt cōem būane intelligētie capacitatē: ꝛ sic patet q̄ obiectio postillatoris in hoc passu est invalida. similit ꝛ ei⁹ opinio nō videt rationabilis ex tribus. ꝑmo q̄ ꝓsuppōit falsum. s. q̄ auctoritates antiq̄ testamenti sole sufficiūt ad cognēdū hebreos ipos recipiētes vt cognoscāt deitatē xpi. cui⁹ oppositū patet ex dictis. secō q̄ exemplū qō īducit de incōtinēte: cui⁹ actualis cognitio ꝛticularis seu cōsideratio ꝛpedit seu corrūpit ꝓpter passionē imminentē: vt dr in. vij. Ethic. nō videt ad ꝓpositū facere. nā incōtinēs ꝛp habet estimationē verā in vniversali: aduenīente tm passione corrumpit estimatio vera ꝛticularis: sed in proposito vtraq̄ estimatio est particularis seu singularis. Si enim ꝓncipes iudeoꝝ estimassent ebriū esse deū ante ebriū ꝓ passionē ꝛpediret hmōi ꝛsideratio: ita q̄ crederēt ipsi nō esse deū. ꝓut opinat postillator: manifestū est q̄ vtraq̄ hāc estimationū est singularis seu ꝛticularis: cū in vtraq̄ estimatiōe xps supponitur vt subiectū q̄ est ꝓsona singularis: tūc igit aut simul et semel estimauerūt xpm esse deū ꝛ nō esse deū q̄ sunt cōtraditoria: ꝛ ꝓ ons inestimabilia circa idē: aut ꝓm⁹ habitus totaliter corrūperet ꝛ tm remaneret in eis actualis cōsideratio ꝑm quā ipm iudicarēt hominē purū: cuius oppositū dicit de ī cōtinenti. s. q̄ semp remanet in eo vera estimatio saltē in vniversali: vt ꝓbs in eodē loco manifeste ondit ꝛ sic exemplū nō facit ad ꝓpositū. tertio q̄ hec opinio nō cōsonat sacris scripturis q̄ circa hec allegant. nā in parabola xpi cū agricole dirissent: Hic est heres. nō pōt rōnabiliter intelligi q̄ ipsi estimassent eū heredē in diuinitate: eo mō quo aplus ait ad Heb. j. Quē constituit heredē vniversoꝝ. Nulla enī amētia ad tantaꝝ pōt cōīt devenire insaniā vt credat diuinā maiestatē in ꝓpria ꝓsona superare. cōis enī cōceptus est etiā apud idolatras q̄ de⁹ seu diis trāscēdit oēs ptātes. vñ ridiculū esset dicere q̄ eo ipso q̄ ꝓncipes illi credebant ipm esse heredē. s. deum verū: auderēt eū interficere. hoc etiā videt ꝛtra opinionē ipsi⁹ postillatoris metu q̄ dicit q̄ qñ cū interficere voluerunt iā nō estimabāt ipm deū esse. ꝓter impedimentū passionis invidie ꝛ hmōi: ꝛ sic iā non dicerent de ipo: Hic est heres. oporteat igitur dicere vt ꝑ hoc dicebāt: hic est heres. intelligebāt q̄ erat hō tāte excellentie q̄ poterat vocari filⁱ⁹ dei: nō ꝑ naturā: sed ꝑ specialē adoptionē seu excellentiā respectu ꝓphetaꝝ alioꝝ q̄ō verificat de xpo ēt ꝑm humanā naturā cōsiderato: ꝛtra quē nō obstāte tāta excellentia potuerunt estimare vt cū posset supare sicut ꝛ alios antea missos. nā magis ꝛ min⁹ nō variāt spēm ꝑ ꝑm. sīr auctoritas beati Petri dicētis Act. iij. Scio q̄ ꝑ ignorātiā fecistis sic ꝛ ꝓncipes vestri. videt facere cōtra opinionē postil. nā ꝑ eū debuisset dicere: ꝑ odiū vt inuidiā fecistis. hec ei fuit cā ꝓncipalis sui errōis ꝑm postil. magis ꝙ ignorātia. ꝑm ꝛo ꝓmā opinionē q̄ est sctⁱ Tho. hec auctoritas ꝓprie sonat: eo q̄ habuerant ignorantiam de xpo. s. de eius diuinitate aut si sunt ipm inuadere tanq̄ hominē purū cui cōsonat auctoritas apostoli dicēt⁹: Si cognouissent nē. nūq̄ dñm glie crucifixissent. qō denotat manifeste ipos nunq̄ cognouisse ipsum fuisse dñm glie. Et notandū q̄ hec ignorātia nō excusat ꝓncipes iudeoꝝ a crimⁱ: ꝑ magis aggrauat cū esset q̄dāmodo ignorātia affectata. Nā licet nō attigissent ex scripturis ꝓpheta ad cognoscendū xpi diuinitatē: eo q̄ scripture de hoc loquētes sūt q̄dā modo exponibiles vt dictū est: debuisset tū assētire sue doctrine: ꝑm quā filiū dei se esse fatebat. tenebant enī dicere ꝛ obedire xpo in lege ꝓmisso: iuxta illud Deut. xviij. Prophetā suscitabit tibi nē. Ipsum audies: qō intelligit de xpo ad lām: ꝛ sic eius deitatem tenebant credere tanq̄ ab eo dogmatizatā ꝛ ꝓ miracula ꝛfirmatā: ꝑm qō Joh. xv. dicit: Si nō venissē ꝛ locutus eis fuissem pctm nō habuissent. nūc aūt excusationē nō habēt nē. Herūt enī impediti ab acq̄scēdo doctrine xpi ꝑ iuidiam et odiū ipsius: ꝛ sic nec habitualit nec actualit crediderūt ipm esse deū. nā ꝑ scripturas antiquas de deitate loquētes nō omnino conuincebant vt dictū est: nec etiā ꝑ doctrinā xpi de se hoc testant impedientibus rancoris ꝛ odij passionib⁹. sicut ei homo cōiter nat⁹ est credere suo amico: sic et discredere inimico. Ex quibus bene attentis sequit corelarie q̄ catholice disputās cū hebreis vel eis ꝑdicādo ꝑsuadens de mysteriis xpi nō debet conari ad ꝓbandū deitatē xpi ex sacris scripturis ab eis acceptis. Posset enī hoc declinare ꝑ varias expositiones vt etiā postillator: dicit in hoc ca. sed potius est ꝓcedendū ad ꝓbandū q̄ ipse sit ver⁹ xps in lege. ꝓmissus q̄ est audiendus ꝛ cui est obediendū ex ꝓcepto diuino: quo ostenso dictas xpi facilius ꝓbāt ꝑ doctrinā noui testamēti a xpo diuulgatā: ꝛ iste est. ꝓcessus sciētifice: qz ex ꝑm ꝑm. i. ꝓbysicoꝝ. Cōnaturale est nobis magis notis ad min⁹ nota ꝓcedere.

Replica. In ca. xxj. vbi postil. dicē hebreos dictos ab heber. Burgē. obiecit cuius obiectio correcta est Heñ. r. ꝛ. rij. In eodē ca. vbi vr: Rapidē quem reprobauerūt nē. quē passū exponit postillator ꝑ figurā de lapide mactiali ꝛ edificio rēpli: ꝓut scholastica historia narrat. sed expōit de xpo tanq̄ figurato ꝓncipalit intēto: sed Bur. vult narrationē illā esse fictā: ꝛ vult ꝓmā līam exp̄ssitionē esse de xpo: si Bur. accipit ꝓmā ꝑ ꝓncipalit: ꝑ ñ negat postillator: ꝑ figura sit ficta non ꝓbat sufficienter Bur. ꝑ rabbi abraā q̄ mīoris est auctoritatis apō sctām ecclīam q̄ scholastica historia: immo plus fictū videt q̄ ille rabbi expōit lapidē de ppō israelitico. Alie aūt exp̄ones adducte nō sūt litterales sed figuratiue. Oportet igit aliquā assignare figuraꝝ ꝛ ꝑ ficta foret: qz tū nihil habet absurditatis petīn nō videtur cōmitti: qz nō ois fictio petīn est: patet Exo. vij. in. ij. correctorio. In eodē ca. vbi requirit postillator: an doctores ꝛ ꝓncipes iudeoꝝ nouerāt xpm in lege ꝓmissū nē. Recitat etiā opiniones quoꝝdā dicentiū q̄ nouerūt eū esse verū messiā ꝛc. ꝑ nō nouerūt cū eē deū. hanc tū opinionē reprobat optimis rōnib⁹. Bur. aūt dicit sctm Tho. tenere opinionē illā quā reprobat postillator: ꝛ iō ꝑ sctō Tho. certās magnam facē cōmotionē q̄ stat in cert⁹ dict⁹. Primū q̄ iudei antiq̄ moderni nō potuerūt: nec hodie pōt videre ꝛ intelligere modos vnīonis nature humane ad verbū sine cōpositiōe ꝛ naturaꝝ cōfusione: igit nō potuerūt eū cognoscere deū nec eⁱ⁹ deitatē. Secm dictū sīc hereticī male exponētes sctūras negāt ēt sti deitatē: sic nō est mirū q̄ hebrei ꝓpter falsas expositiōes ī idē negāt. Tertiū dictū q̄ mysteriū deitatis xpi nō pōt intelligi sine speciali revelatiōe. ꝓbat hoc: q̄z dictū fuit Petro Mat. xvj. Caro ꝛ sāguis nō revelauit tibi. Quartū dictū tps adūēt⁹ xpi nē. q̄ in scriptura de xpo tradūt nō excedūt cōmunem stilū gētle capacitatē. sīc cī diuīras. Ex quib⁹ dict⁹ conat Bur. cōcludere q̄ opinio postillator⁹ est irrationabil⁹ ꝛ obiectio ei⁹ ctra oppositā opinionē invalida. Hic ꝑmo videndū est de irrationabilitate illoꝝ ꝙtuoꝛ dictoꝝ Bur. secō de rōnabilitate opiniōis postillatoris. tertio de obiectionū valore ctra opinionē oppositā. Quo ad ꝑmū articulū videt ꝓmū dictū Burgē. valde irrōnabile: q̄z ex eo seq̄t nullū christianū cognoscere xpm esse deū. ꝓbat ex dicto suo ꝑmo: qz null⁹ christian⁹ ꝑt intelligere modū vnīonis nature humane ad verbū: igit ꝑm illud Bur. null⁹ christian⁹ ꝑt scire xpm esse deū. a cui cēdēs ēt beati Leonis pape dicētis: deū ꝛ hominē in vnā cōuenisse ꝑsonā nisi fides credat ꝑmo nō explicat. excedit eni ꝛ multū superemīnet humane rōnis facultatē: ꝛ cetera q̄ de hac ineffabili vnione scti doctores sentiūt. Illatio est Bur. ꝛ ois aūt falsūmū: qz christiani nō mō xpm sciūt esse deū: ꝑ etiam ita tenacit huic ſnie adherēt vt sanguinē ꝓ ea effūdere vt ꝓpatet. stant igit simul q̄ iudeoꝝ sapiētes ꝛ ſ cognoscere nō poterāt christi deitatē ex mō incarnatiōis: potērāt tū scire ex scripture testimonio. ꝓut post dicē: nec ꝑm dictū Bur. rōnabile est. nam ꝛ ſ puerſi doctores hebreoꝝ male scripturā exponētes ꝛ heretici ex prauitate volūtatis intelligere nolētes xpm dixerunt nō esse deū: ex hoc nō sequit q̄ ex sacra scriptura nō posset efficacit ostendi xpm esse deū: nā puersa scripture expositio auctoritatē scripture nō minuit: sicut negato ꝑmo ꝓncipio ꝓncipiū tpm nō est min⁹ vez: q̄nimmo remanet necessarie Nititur ꝛ ꝑ sic ꝓceruētes indigēt sensu ꝛ pena. q̄rto meta. nec postillator vult ꝓbationē ex sacra scriptura dicere sic efficacē: vt sufficere posſit fideli ꝛ infideli ꝓpter ꝛ corrupte volūtati: nay vbi volūtas erroꝛis se tenet ꝛtra rectā rationē: ibi ꝓprie pugna est ꝑm bea. Hylindiū do. ꝛ. de trinitate: cū ei scripture xpi sectatē sonātes ꝑ auctēticos hebreoꝝ doctores bñ exponunt hereticī ꝛ alij ꝛtra rōnē ꝛ auctoritatē eas exponētes fidē facere doctis ꝛ ꝓncipib⁹ nō potuerūt nisi volūtate ꝓua ꝓcedente cū hoc stat eos ex auctoritate sciuisse xpm eē deū. ꝛ ſ volūtas sic deꝓrauata iudiciū recte rōnis absorbuisset: ex hoc nō fuit sent excusati. ꝓut ꝑtendit Burgē. sicut nec icōtinēs excusat a pctō ſ i actu veneno rōdicat absoꝛpta: nec tertiū dictū Bur. valet

valet vbi sacra scriptura plane dicit aliq̄d ad fidē ꝛ mores ꝓtinens ibi fides debet adhiberi: vt dicit beat⁹ Aug⁹. xj. de civita. ca. iij. Cū igit sacra scriptura. ꝓut autētice a doctoribus hebreoꝝ exponit clare dicit xpm fore deū ei fides ē accomodāda. Nō igit apō doctoꝝ ꝛ ꝓncipes iudeoꝝ ad id sciēdū necessaria erat specialis revelatio: sed ſufficere potuit fides acquisita nō ꝛpedita ꝓ prāa volūtatē. nec Bur. ꝓbat suū ꝓpositū ꝑ ea q̄ dicebant Petro: qz Petrus aſ missionē spūſancti fuit ideota ignorāſ scripturas de deitate xpi loquentes. ꝛ iō Petro fuit facta specialis revelatio. ꝓut dicit auctoritas allegata: sec⁹ est de ꝓncipib⁹ ꝛ de doctoribus iudeoꝝ. Ad falſificandū etiā ꝑ tertiū dictū Bur. valet scōa q̄stio. ꝓlogi doctoris subtilis: ꝑ q̄rtū dictū videt. ꝛditere scō. Nā Bur. fūdat scēm dictū sup falsa expositiōe līe ionātis deitatem xpi ex ea cōcludēs q̄ ꝑ sacram scripturam a iudeis receptā nō pōt efficaciter ꝓbari xpm esse deū. Rūe aūt tps sui aduent⁹ in scriptura ita fuit occultatum in cōputatiōe hebdomadaꝝ a Daniele descriptaꝝ q̄ nō solum apud hebreos: quinimmo apud catholicos doctores in expositiōe multa est diuersitas. Similit ꝛ passus de Heñ. ꝛ alijs locis sonātes tps aduēt⁹ xpi hebrei antiq̄ ꝛ moderni exponunt corrupte: igit nō ꝑt sumi argumētū efficax ex scriptura de xpi aduētu sicut nec de eⁱ⁹ deitate q̄ est oppositū q̄rti dicti. ꝛ fortasse ex scripturis plani⁹ ꝛ efficaciꝰ argumētū pōt sumi de xpi deitate q̄ de sui aduēt⁹ tpe: qz aūt habem⁹ hebreoꝝ expositores de ꝑmo: de secūdo aūt nō. ꝓpter igit Bur. inepta dicta nō debuit dicere opinionē ꝑtinentis rationabilē. Octum ad scēm articulū dico q̄ positio postilla. ē multū rationabilis: q̄ fundat sup expositionē litterre apud doctoꝝ hebreoꝝ autentica translatione chaldaica ꝛ ceteris q̄ rōnabilē null⁹ inde⁹ ī telligēs audet negare: ſ ſi q̄s negat nō facit ꝑ ratiocinādo: ſ ꝓpterulēdo ꝓpter affectionis q̄ō non facit. ꝓbationē apud vtētes rone min⁹ efficacē. ꝓut. s. dictū ē in ꝓbatiōe scōi dicti Bur. Quo ad tertiū articulū dico q̄ argumēta Bur. ꝛtra postil. nō valēt: nō ꝑmuꝫ. qz falſe reportat postil. ſi dixerit q̄ sola auctoritas ſe sufficiat. nā postil. nō fūdat. ꝓbabilitatem positiōis sue sup nuda litteraꝫ sīc dicē Bur. variare pōt ꝛ corrūpi ꝛ expōi: sed fūdat sicut dictū est sup auctoritatib⁹ iudeoꝝ q̄s dicebare eoꝝ docti nō ſuccurēt ſm Bur. argumētum est sophisma ꝓpter q̄s ad vicū straminiuꝫ. putat enī Bur. q̄ qz xps est suppositū singulare q̄ iudei vel alij non possent de eo habere estimationē in vniversali qō falſū est: qz de vnico supposito pōt multa vniuersalia demōstrativa ꝛcludi: videlicet q̄ sortes est risibilis: corpoze⁹ sensibilis ꝛ. Nō solū in ꝓdicamētis qualitatis ſ etiā q̄ātitatis nō aduertit Bur. Auicē. v. meta. suc: q̄ dicit q̄ omne vniuersale respectu subiecti in q̄ ē singulare ē: qz ois receptū recipit ꝑ modū recipientis. vniuersale igit cōparatū ad intellectū singulare est: ꝛ tū de tali ē scientia ꝓprie dicta q̄ est ꝛdicatio in vniuersali cū q̄ stat ignorāria in ꝛticulari sicut exemplificat postil. de icōtinēti. Est igitur exemplū illud bene ad ꝓpositū. sic igit docti iudeoꝝ habuerūt estimationē verā de xpi deitate in vniuersali. ꝛticularis aūt estimatio fuit ꝓpter odiū illi⁹ ꝑsone ꝓpedita. Sīr tertiū argumētū Bur. cōcludit solū de actuali estimatiōe in singulari. de qua Aplꝰ dicit: Si cognouissēt nē. nō aūt ꝛcludit de vniuersali cōsideratiōe ꝓcedēte passiōes excedātes ſ quā direrūt: Hic est heres. ꝓter idē dr ad oēs auctoritates adductas ꝓ opinione. s. Tho. Nā ignorātia de q̄ loquit beat⁹ Petrus sīr ꝛ Paul⁹ ītelligit ignorātia affectata quo ad doctoſ iudeoꝝ. ꝓut etiā Bur. dicit in notabili: sed ignorātia affectata nō ꝓcedit ꝓmo ex rōnis errore sed volūtatis ꝓauitate q̄ uertēde iudiciū rōnis circa ꝛticulare cui⁹ vniuersale nouerat. ꝓut vult exemplū de incōtinēte. vñ patēt rones postillatoris ꝓ sua positione non esse ſualidas: sed potius Bur. rones in cōtrariū minime valere.

Glo. ordi.

Simile fa. ē nē Ca. XXII rū arguit ꝓ parabolas: nō tra cet: qz exaspati sūt: ſ ꝑ eos temꝑa dei ꝑ alia parabolā dicit eis eē vēturā. b Nuptias nē. Nuptiarum thalamus est virginis vterus. Dei Luc. 14. b nitatis ad nuptias solus Matthe⁹ narrat. Illud simile ex parte Lucas dicit de cena. i. eterno conuiuio: de quo nemo ingressus repellitur: sicut de prefēti ecclesia. Tauri. Quia ꝑt ꝓphete: et post apostoli ab infidelibus passi sunt: qui vobis modo sunt in exemplum quid sit vobis credendū. Ex nite fide ceteris concordando. Tauri sunt patres veteris testamēti: quib⁹ indulta est licētia inimicos quasi cornu feriendi. Altilia ab alendo. i. pinguia interna charitate: nouī testamēti ꝓcones: cōtēplationis pēna superna petentes. Occisa vel ab eo q̄ fuerant: vel per mortē carnis iam in reqe positi. ſ Alius i vil

Nico. de lyra

Trespondens ie/ Ca. XXII sus. Postq̄ ostēdit iudeos iuste reprobatos tanq̄ contemptores divine maiestatis. hic ꝑsir ostēdit eos iuste reprobatos tanq̄ contradictores diuīe veritatis: cui ꝛditerūt tripliciter. primo ipam refutādo. secūdo ipam ſpugnādo. ibi: tunc abeūtes pharisei. tertio contrariū erroꝛē amplexādo. ibi: Cōgregatis aūt pharisei⁹. Primū ostendit ꝑ parabolā inuitatoꝝ ad nuptias ꝛ nolentiuꝫ venire. ꝛ ideo ipsis reprobatis. alij sunt vocati: in quo designat vocatio iudeoꝝ ad fidē christi: vt videbit: quā repellētes iuste a deo reprobati sūt. ꝛ gētiles: eoꝝ vocatio meritō sunt vocati. ꝛ ideo prima diuidit in duas partes. qz ꝑmo describit iudeoꝝ reprobatio digna. secūdo gētiū vocatio benigna. ibi: Tūc ait seruis. Circa ꝓmū dicitur sic: b Simile factū est regnū celoꝝ. i. statⁿ ecclie militātis. c Domini regi qui fecit nuptias filio suo. Nuptie iste nō possunt intelligi beatitudo eterna in ecclesia triūphante: quia infra dicitur q̄ serui vocauerunt ad nuptias bonos et malos: et implete sūt

Nico. de lyra

implete sunt nuptie. Dicit ēt ꝑ ſir ibi/ dē q̄ inuent⁹ ē ibi hō nō hās vestē nuptialē: ꝛ ꝓpt hoc eiect⁹ in tenebras exteriores. Ad beatitudinē vo celestez nō admittent⁹ boni cū malis: ſ filium boni. mill⁹ etiā ibi recept⁹ ejiciet. ꝛ iō ꝑ istas nuptias intelligit verbi incarnatio. Tūc enī de⁹ pater fecit nuptias filio suo quādo naturā humanā copulauit nature diuine in suo supposito: q̄ dē nuptie celebrate fūt in vtero virginali. de q̄ xps: Exijt tanq̄ ſpōsus ꝑ † cedēs de thalamo suo. d Et misit Luc. 14. b seruos suos nē. isti inuitati sunt iudei quib⁹ data est lex in qua facta ē ꝓmissio de icarnatiōe xpi: vt pater Heñ. pe nulti. Nō auferet sceptrū de iuda nē. ꝛ Deut. xviij. Prophetā suscitabo cis de medio fratrū suoꝝ nē. Serui aūt q̄ missi sunt ad vocandū inuitatos istos fuerūt. ꝓbete qui clari⁹ denūciauerūt ea de christo que obscurius erāt posita ī lege. dorabant enī ppīm indaicū expectare christi aduentū: et rēdere ī ipſ ꝑ fidē ꝛ bona opa. e Et nolebāt venire. qz nolebāt ꝛbis ꝓpheraꝝ obedire: vt ꝑz ex ꝛcursu libri Reg. ꝛ Paral. f Iterū misit alios seruos nē. Illi serui secūdo missi fuerūt illi q̄ de ꝓpinquo denūciauerūt aduētū christi. vt Jobes baptista ꝛ discipuli christi. vt Jobes baptista ꝛ discipuli christi missi ab eo in omnē ciuitatē ꝛ locū quo ipse erat vēturꝰ: vt habeā Luc. x. g Ecce prāndiū meū paraui. videlicet sacramēta ecclie et doctrinā: q̄b⁹ reficit anima: ꝛ potissime sacramēto eucharistie: in quo pat nobis caro christi in cibū: ꝛ ſanguis eius in potū. h Tauri mei ꝛ altilia occisa sunt: ranri sunt ꝑcepta mortalia: altilia cōsilia supaddita. i Illi aūt negle/ rerūt. qz iudei ꝑdicatione christi et aplorum ꝛtēpserunt: qz pauci cōpararie de iudeis crediderūt. causa aūt huius fuit cupiditas rerum temporaliū. ꝓpter hoc enim sacerdotes conspirauerunt in mortem christi ne perderent ciuitatem et templū: in quo quidem templo hauriebant pecuniam populi vt visus est capitulo precedenti sub obtentu cultus divini. ꝛ hoc est quod subditur:

† 23. q. 6. ca. 2 ante fi.

a Alii in vil. In villā ire ē terreno labori: inoderate ībere. Negocia ri ño terrenis lucris inbiare.
b Rex ait. Supra hō nū inultabat t opa clementie agebat: nūc in vltiōe rei tm.
c Et missis. Missis exercitibus.i. angelis p ās iudiciū exercebit: psequētes perdit: et ciuitatē: id ē carnē in qua habitauerūt cū aia i gehēna cremabit.
d Nuptie. Ome sacramētū ī carnatiōis p actū ē nativitas t passio tē.
e Ad exitus tē. Actiōes ī vie: exitus defect' actiōnū: qr plerūq; facile ouertunt ās in terrenis actib' p/spera nisa comitātur.
f Et videret tē. i. vt videri faciat iudiciū ño merita t discernat
g Nō vestitū. cō futatis aūt phariseis supōit nō oī ā sūt ī ecclīa cē dignos regno: ne tor peāt sui.
h Amice. amic' ā ad nuptias fultas. quō ipndētie arguit.
i Ligat' in. t peligāt pēa ā b a malo noluert ligari. i. cohiberi.
k Wan' ā nō extēse ad elemosynaz. Pedes tardi ad bonum.
Ibi singla mēbra pēnis ibijcīēt: ā hic singlis vitijs ībuerūt.
k Exterio. tē. qr ō interiores hāt tenebras cordis.
l Missi ār. repulso vno ī ā oē corp' malo z erp/mit: generalē snīa ī ferē. Multi aūt sūt vocati. quasi t si ō vno dixit: de mltis est intelligendum.
m Cū herodia/nis dicentes. Tā ignotis: vt facilius deciperēt. qr timebant turbas: quod per se nō audent: presidis manib' attētant. Cū herodianis.i. militib' herodis. Sub cesare augusto qñ descriptio facta ē: iudea facta est tributaria. His tri/

F butis

a et abierunt alius in villam su/ a
am: alius vo ad negociationē
a ſ alij nō solū cōtēnūt: sed et psequunt.
b ſ de mortib' discipl' dicit: ā supra in alia parabola de morte sua dixit.
suaz. †Reliqui vo tenuerūt ser b
uos eius et contumelijs affe/
a ſ vocem sanguinis.
crōs occidēt. Rex āt cū audisz c
a ſ camen cū trāquillitate iudicans. b ſ romanis sub tiro et vespasiano.
irāt' ē. Et missis exercitib' suis d†
a ſ iudeos interemit. b ſ hierusalem.
pdidit hōmicidas illos t ciui/ e†
a ſ adhuc alios inuitat: qr sermo dei ex ſi ali cui laboraz alibi requiescit.
tatem illoz succēdit. Tūc ait s
serui suis: Nuptie quidē para b
a ſ iudei. b ſ p legem et pphetas.
te sunt: sed qui inuitati erant i
e non fuerūt digni. Ite ergo ad k+
a ſ vie sunt errores gentium. b ſ cuiuscun/q; conditionis.
exitus viarū: et quoscunq; m
ſ ad fidem.
ueneritis vocate ad nuptias.
a ſ de iudea. b ſ sectas gentium.
Et egressi serui eius in vias cō n
ſ sicut ecclesia inter celum et infernum est: i/diuerse malos et bonos colligit.
gregauerunt omnes quos in/
ſ crediderunt ſquor ordinati erant ad vitam.
uenerunt malos et bonos: et o
impletę sunt nuptię discumbē
ſ ad iudicium veniens illuminabit cōscientias.
tium. Intraūt autez rex vt vi p
a ſ in fide requiescentes.
deret discūbētes: et vidit ibi q
a ſ omnes qui in malo sunt vnum. b ſ a.fi/dem habentem non opera charitat' per quā dño ad seipsum sibi ecclesie nupcias venit.
hōminem non vestitum veste
a ſ impudentie arguit.
g nuptiali: et ait illi: Amice qūo r
ſ per fidem non per operationem.
modo huc intrasti non habēs
a ſ noui hominis sēd veteris. b ſ quia non locus negandi ibi est.
vestem nuptialem? At ille ob/ s
mutuit. Tunc dixit rex mini/ t
a ſ liganturq; pena qui ligati fuerunt culpa a bonis operibus.
stris. †Ligatis manibus et pe v
dibus eius mittite eum in te/ x
a ſ inferni. qr hic interiores habēt tenebras: b ſ oculoz invanis vagoium. ſ qui de edacitate gaudi sunt.
nebras exteriores: ibi erit flē y
tus et stridor dentiuz. †Multi z
ſ ad nuptias. ſ fide ſ ad regnū.
aūt sūt vocati: paucivo electi. a
ſ vt aliquid quasi eo ignorante exeat: querēt ab eo in quo arguī posset.
†Tunc abeuntes pharisei con b c
silium inierunt vt caperent eū d
in sermone. Et mittunt ei di/ e
a ſ quasi minus noros: a quibus minus cauerent: reprehensi minus erubescerent. b ſ corpe herodes erat hierosolymis.
scipulos suos cum herodia/ f
m

a Et abierūt alii in vineā suā. alii in negociationē suā. Per laborē vince itelligit' ois occupatio corporalis circa terrena ſpiciēs diuisa. p negotiationē vo occupatio mētal' circa illa.
b Reliq vo tenuerūt seruos ei' t cōtumelijs affectos occiderūt: qr iohānes baptista ab eis est incarceratus t occisus. ſ militer iacobus frat iohānis t stephan' t alij discipuli xpi t ſimiliter ꝓphete multi in testamēto veteri.
c Rex aūt. cū audisset iratus est. qr a deo merito ꝓ talib' sunt puniti.
d Et missis exercitib' suis. i. exercitu romanoz sub ꝓncipibus tyto t vespasiano qui ex diuina ordinatione venerunt cōtra hierm. xlij. anno post christi passionē.
e Perdidit homicidas illos. qr i vltionē sāguinis christi t suoz discipulorz ab exercitu romāoz fūt trucidati t captiuati ō iudeis vt qr ad decies centū milia: vt dicit Joseph' i libro de iudaico bello.
f Et ciuitatē illoz succēdit. qr tūc hierm succēsa ē t templū in ea.
g Tunc ait seruis suis. Hic ꝓfir describitur vocatio gētiū benigna: qr iudeis repellētib' fidē ꝓpalata apostolis prędicata: apli de mādato dñi trāsierūt ad ꝓdicā dū gentib' p totū mundū: t ipsi de ore suscepērūt fidē christi ad ꝓdicationē aploz. t hoc est qō ō: Act. xiij. vbi Paulus loquēs iudeis induratis. dixit sic: Vobis oportebat p/mū loqui verbū dei. sed qm repellitis illud t indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes: sic enim ꝓcepit nobis deus: t hoc est quod dicitur: Tūc ait seruis suis. i. apostolis suis t alijs discipulis p diuinā reuelationē.
h Nuptie quidem parate sunt. i. mysteria christi ipleta sūt.
i Sed qui inuitati erant. s. iudei vt visum est.
k Nō fuerunt digni. ꝓpter suā incredulitatē.
l Ite ergo ad exitus viarū. i. ad dispersionē gentiū.
m Et quoscunq; inueneritis vocate ad nuptias. qr nulli' volēs fidē catholicā recipere repellend' est.
n Et egressi serui ei' in vias cōgregauerūt oēs quos inuenerūt bonos t malos: qr in ecclia mūtante admixti sūt boni cū malis.
o Et impletę sunt nuptie discūbentiū. qr fides catholica diffusa est p orbē vniuersū.
p Intrault aūt rex vt videret discūbētes. discernēdo. i. sanctos et demeritos credentiū. Intrat aūt dupliciter: generalit intrabit in futuro iudicio. ſpecialiter in morte cuiuslibet hominis.
q Et vidit ibi hominem nō vestitū veste nuptiali. Ista vestis nuptial' ē charitas q diuidit inē filios regni t ꝑditionis: vt dicit Aug'. Dicit aūt vestis nuptialis ſm hoc. quia ea indutus christ' ad nuptias vēit quando ex charitate incarnari voluit. Sequit:
r Amice quomodo huc intrasti. vocatur autem amicus peccator ꝓpter naturā que ad imaginem dei facta est. t ꝓpter fidem informem q dei donum est: licet non sufficit ad salutē.
s At ille obmutuit. quia nullus potest respōdere deo: sed ꝓpria arguente conscientia conuincitur t mutus efficitur.
t Tūc dixit rex mini. i. angelis executorib' diuine iustitie.
v Ligatis manibus t pedibus. qr post mortem non potest peccator bonū operari nec ad salutem reuerti.
x Mittite eū in tenebras exteriores. Tenebre enī interiores sūt tenebre mētales quas solū habent modo peccatores. tenebre vo exteriores sunt tenebre corporales quas cū predictis habebunt post mortē: qū in infernū detrudent ꝓ diuinā sentētiā.
y Ibi erit fletꝰ t stridor dentiū. hoc. ſ. expositū est ca. xxiij.
z Multi autem sunt vocati. s. ad fidē catholicā. a Paucivo electi. s. ad gliam: qr pauci sūt. s. cōparatiue respectu illorum qui sunt vocati ad fidē.
b Tunc abeuntes pharisei. Dic ostenditur iudei cōtradictores diuine veritat' ipam impugnādo. t diuidit in tres ꝓtes: qr primo impugnauerūt xpm de veritate iusticie. secō de veritate doctrine. ibi: In illa die. tertio de veritate vite. ibi: Pharisei aūt audiē. Ista in duas. qr primo ponit pharisęoz fallax interrogatio. secundo ipsius christi vera rñsio. ibi: Cognita aūt iesus nequicia eorum.
c Circā primū aduertendum q pharisei malitiose cōspirabant contra christum: quorū malicia ꝓmo ostenditur. t ꝑ ꝺruplicit. ꝓmo in b qō ō: sc
d Cōsiliū inierūt. vt ex collocutiōe cōi melioꝰ ꝓpenderēt qlit possent eū decipere. secō ibi dicitur:
e Et caperēt eū in sermone. qr non poterant eū capere in malo op'e: qr facili' capit hō in verbis q̄ in factis. tertio cum subditur:
f Et mittūt ei discī. s. i. hominēs xpo ſcognitos ſm estimationē eoz: vt cōm ipis audaci' loquerēt: t lazaret linguā ad aliq̄d dicēdū vñ posset capi. Ipo cū subdit:
g Cū herodianis. Isti eni herodiani erāt milites herodis: qr ista q̄stio fuit facta christo feria quarta ante passionē suā. t de herode legit q ipse erat in hierusalem cū exercitu suo in die passiōis: qr venerat i hierm ꝓpē solēnitatē paschalē. sic q̄ milites herodis missi sūt cū discipulis pharisęorum vt

tribut' ꝓpositus est herodes antipatr' filī alienigena t ꝑsecutor xpi ꝺs iudeis ad augusto ꝓsitus est'. Erat q̄ dictio in ꝓpo alijs dicētib' debere dari tributa ꝓ securitate t dete ea romāi ꝓ omnibus militent. pharisei ō nitēt' non debere ꝓpm dei q̄ deci/mas soluit: t ce/tera q̄ lex dic hu/manī legib' sub/iacere. Mittunt igit pharisei si possent decipere
a Non est tibi cura tē. Illuc ꝓ/uocāt vt deū ma/gis timeat q̄ ce/sarē. Et ī nō de/bere solui tribu/ta dicat: vt hero/diani quasi au/ctorem seditiōis teneāt.
b Hypocrite. Quia aliud sunt t aliud simulāt.
c Reddite ē. vt sicut cesar exigit ipsīōem sue imagi' sic t de/alaz lumine sui vult' signarā.
d Saduceī tē. due erāt hereses i iudeis. Pharisęoz q̄ ꝑseuerāt iusticiā traditionū t obſuatio/nū: saduceoz q̄ t ipsi vendicabāt sibi q̄ nōdū erāt. i. milti. Saduceī nāq; insti/tuerāt q̄ resurrectionē corpoz nō credūt: t animas interire cum corporibus.

esse resurrectionem: et interro
gauerunt eū dicentes: Magi/ster: moyses dixit: si quis moz
tuus fuerit non habens filiū: vt ducat frater eius vxorez il/liuſ: vt ſuscitet semē fratri suo.
†Erant autez apud nos septē † Mar.12.b
fratres t primus vxore ducta defūctus est: et non habens se
men reliquit vxorem suaz fra/tri suo: similiter secundus et
tertius vsq; ad septimum. No
uissime autem omnium et mu
lier defuncta est. In resurrecti m
a ſ opinabantur q̄ ſi resurgerent q̄ ita tunc ſicut nunc in hoc ſeculo viuerent.
one ergo cūius erit de septem
vxor? Omnes enim habue/ n
runt eam. Respondens autez o p q
iesus ait illis: Erratis: nescien
ſ que resurrectionem asserunt. a ſ qua potest corpora ſuſcitare.
tes scripturas neq; virtutē dei. r

a ſ quasi laudat' mysteriū sui cordis simplicitēr eis ꝓ apiatricoſq; velit habere discipulos.
nis dicentes: Magister scim' a
qr verax es: t viam dei in veri
ſ nō times ꝓlatā ꝓsonā.
tate doces: t nō est tibi cura ō c
a ſ indiscrete dicis veritatem maioritē et minoribus.
aliquo. Nō enī respicis ꝓsonā a
hominū. Dic ergo nobis q̄d ti
bi videtur: Licet censum dari b
cesari an non? Cognita autez c
a ſ dolositate. b ſ nō ſm verba eoz blāde: ſi ſm cōscientias eoz aspere.
iesus nequicia eoz ait: Quid f
ſ qz aliud est in corde: et aliō simulāt ore.
me tentatis hypocrite? Ostē g
a ſ denarii q̄ ꝑ censu soluit: q t habet imagi/nem cesaris q̄ ꝓ decē numis cōputabāt.
dite mihi numisma census. At
a ſ gen' numi q̄ ꝓ decē numis cōputabāt.
illi obtulerunt ei denarium. b
a ſ satis patet q̄ non de ignorantia interro/gat. sed vt ad verba eorū coperenter rñdeat.
Et ait illis iesus: Cūius ē ima i
go hec et superscriptio? Dicūt
ſ tiberij ſuigni augusti sub quo passus ē dominus.
ei: Cesaris. Tūc ait illis† Red/ k+
ſ tributum pecuniam.
dite ergo que sunt cesaris cesa
ſ decimas: victimas. ſ qui credere debuerunt marcitur q̄ non habeant tenrande locū.
ri: et que sunt dei deo. Et audi
entes mirati sunt: et relicto eo
a ſ infidelitatem reportantes. ſ quo phari/sei abierunt.
abierūt. †In illo die accesserūt l
a ſ qui interpretantur iusti. ſ vt per frequētiam vincerent.
ad iesum sadūcei qui dicūt nō b
ſ pharisei credebant er anime et corporis re surrectionem: sed saducei etiam animas interire cum corporibus.
esse resurrectionem: et interro
gauerunt eū dicentes: Magi/ster: moyses dixit: si quis moz
tuus fuerit non habens filiū: vt ducat frater eius vxorez il/liuſ: vt ſuscitet semē fratri suo.
†Erant autez apud nos septē † Mar.12.b
fratres t primus vxore ducta defūctus est: et non habens se
men reliquit vxorem suaz fra/tri suo: similiter secundus et
tertius vsq; ad septimum. No
uissime autem omnium et mu
lier defuncta est. In resurrecti m
a ſ opinabantur q̄ ſi resurgerent q̄ ita tunc ſicut nunc in hoc ſeculo viuerent.
one ergo cūius erit de septem
vxor? Omnes enim habue/ n
runt eam. Respondens autez o p q
iesus ait illis: Erratis: nescien
ſ que resurrectionem asserunt. a ſ qua potest corpora ſuſcitare.
tes scripturas neq; virtutē dei. r

oium vt discipuli possent eū capere in sermone: t milites statim raperent eum vt punirēt in corpore. Sic ergo pat et qualiē malicioſe agebant cōtra eū verbo: qz primo cōmēdāt eū verbis: vt facilī' ꝺducāt eū ad dicendū aliq̄d ꝓ quō pātē cesarīs: de q̄ volebāt sibi facere q̄stionē vt videbīt. dicūt q̄ sic:
a Magister scim' qr verax es. in vita.
b Et viā dei in ve. do. in sana doctrīa.
c Et nō est ti. cu. de aliq̄. in q̄ apparet ma iusticia: t sic eū cōmēdāt: licet fallacī de veritate vite doctrine t iusticie. q. d. non dimittes timore cuiuslibet hois ēt imperatoris dicere veritatē: t tūc ꝓponūt q̄stionē ingiosā apō eos dicētes:
d Licet cē. da. ce. an nō. Ista q̄stio habuit ortū a tpe nativitat' xpi: qz put dr Luce. ij. Cesar Augustus ꝓcepit vt describerēt vniuersū orbē: t ꝺ descriptio primo facta est in iudea: q̄ est in medio terre habitabilis: t in ista descriptione oēs ibāt ad ciuitates de quib' erant oriūdi: vt ꝓsiterent se reddituros tributū cesari: tūc surrexit q̄dā nomie iudas natiōe galilē': q̄ dicebat ꝺ cē iudeis illicitū. q̄ ſ. recognoscerēt aliquē ꝺsim in terris: q̄ solū deū q̄ in celis est: t multos trahit ad se: vt hī Act. v. t Joseph' idē refert. xx. lib. antiq̄tatū: t ex tūc aliq̄ huic opinioni adherebant: qz ista opinio erat ꝓ libertate ꝑpli: t ꝓ honore ipsi' deī vt videbatur: ecōtrario alij asserebāt q̄ erat licitū dare tributū romanis: qz ꝓ defensione patrie militrabāt: t ab hostib' t a latronib' defendebāt: t pacē inter hoies ꝑseuabāt t iusticiā: hāc aūt q̄stionē malicioſe ꝓposuerūt xpo: vt si diceret nō esse licitū statim caperet tāq; ꝓ imperatori: si aūt diceret cē licitū videret cē ꝓ libertati ꝑpli t ꝺ uino honori: t sic incurreret malivolētiā ꝑpli.
e Cognita āt iesus nequicia. Hic ponit' xpi rñsio. Ꝓio rñdet ad eoz ītētionē.
f Quid me tēt' hypocrite? q. d. nō q̄ritis Xpm tē addiscere: ſz me in verb capere. t ꝓpē ꝺ vocat eos hypocritas: qz aliō ꝓtendebāt t aliō intēdebāt. Cōsequēt rñdet ad q̄stionē:
g Ostēdite mihi numisma cen. i. numū q̄ dat annue ꝓ cēsu imperatori.
h At illi obtu. ei. dena. qz iste num' q̄ dabāt ꝓ annuo censu a q̄libet capitaneo dom' valebat. x. nūmos visuales. t ideo vocabāt denarī' et erat de argēto.
i Cūius est imago? tē. qz imago cesaris erat impssa in illo denario t nomē ei' in circūitu.
k Tūc ait illis red. tē. qz reddere debitū oīb' ē bonū t iustum. nō est aūt incōueniēs nec ꝓtradictio q̄ ꝺ sit subditꝰ homi in tē poralib' t deo imediate in spūalib': t maxime qz iuranerāt iudei seruare fidelitatē t reddere tributuz romanis a tpe pōpei q̄ iudeā fecit tributariā romanis: t audiētes mirati sūt: t relicto eo abierūt sīc ꝓfusi.
l In illo die. Hic ꝓfir ostendit q̄ ds impugnauerunt xpm iudei in veritate doctrine ad quā pertinet resurrectio mortuoz que est de articulis fidei. t primo circa hoc ponitur iudeoꝝ interrogatio. Secūdo christi rñsio. ibi: Respondens aūt iesus
Circa primū aduertendū q̄ inter iudeos qui dā erant qui vocabantur saduceī: qui recipiebāt tm quinq; libros moysi: t dicebant animā hominis mortalē: t ꝓsequēs negabāt resurrectionē ſm q̄ Josephus refert ꝺ istis. xx. libro antiquitatum. t magister in historijs vbi plenius tangitur diuersitas que erat in sectis iudeorum: quod ꝓpter brevitatez omitto. Isti ergo moverunt questionē que videbat eis insolubilis: t ꝓpter hoc videbatur eis resurrectio mortuoz impossibilis. Et ponitur casus de muliere que desponsata est septem fratribus successiue: quia quando aliquis moriebat sine filio: frater eius tenebatur accipere vxorē ad suscitandū semē fratri suo: ita q̄ primus filius natus non ascribebat generanti sēd mortuo fratri: ſz q̄ scribit Deut. xxv. ista ergo mulier sine prole suscepta mortua est post omnes fratres. t ideo ꝓponūt questionez christo.
m In resurrectione ergo cuius erit vxor de septem. q. d. ipossibile est q̄ detur alicui eoruz determinate. cuius causa ꝺbit: n
Omnes enim habuerunt eam: t per cōsequēs eadē ratione si debeat assignari vni: t alteri. Item nō videtur possibile q̄ detur septē fratribus simul: quia est contra legez moysi q̄ duo fratres simul coniūguntur vni muliēri matrimōialiter: t ex hoc intendūt ꝓcludere q̄ ipossibile sit animā imortalē ēe t hoiez resurgere.
o Respōdēs aūt iesus. Hic pōit xpi rñsio. vbi tria facit p ordinē: qz ꝓmo oūdit eoz errorē: t errotis cām dicēs:
p Erratis. in hoc supple q̄ resurrectionē negat'.
q Nescientes scripturas. Ipi eni nō recipiebāt scripturas ꝓbetarum in quib' fit expssa mētio de resurrectiōe mortuoruz: vt dr Dan. xij. Multi qui dormiūt in pulvere terre exigilabūt tē. t Ezech. xxxvij. Facta est sup me manꝰ dñi tē. Et ex ignorantia istarum scripturarum procedebat error eorum. Secunda causa tangit cum subditur:
r Nec virtutem dei. si enim bene considerassent virtutem dei: que potest aliquid ex nihilo facere: qō ipi habebāt necesse ꝓcedere ex q̄ recipiebāt libros moysi vbi fit expssa mētio de creatiōe mūdi: nō negarēt q̄n posset resuscitare mortuos. Secundo soluit argumentum eoruꝫ. dicens:

In resurre,

¶ a In resurrectiõe. Resurgent quidē corpora que possent nubere ꝛ nubi qõ ꝫ his dr qui habet mẽbra genitalia: ꝫ alia rõne nõ nubet. b De resurrectione ꝛc. hoc quidem de resurrectiõis ꝑditionib⁹ que/

stioni ꝓposite rēdidit. De ipsa ño resurrectiõe cõtra infidelitatē eoꝝ ita alt: De resurrectione aũt mortuorũ. Ita testimoniũ ponit: quo videl ambigñ: vel non satis ad resurrecti onis ptinet veritatem: qz illi ꝓbas (vbi agta sũt testimonia) non recipiuntur: sed tñ ḋnqꝫ libroꝝ moysi. Et hic de resurrectione: ꝛ alibi de diuinitate quedam corã cõtẽptoribus inuenit dñs dr ille: non vt daret sem canib⁹: ꝛ mitteret margaritas ante porcos: sed quia inter eos qui tentabãt erãt aliqui ḋ vtilit audebant: ḋs ꝑ alios rum immunditia negligi non opoꝛtebat. c Mõ legistis. In moyse quẽ recipitis: alio ḋn posset aptiora de resurrectiõe testimonia ꝓphetarum dare: sed ꝓphetas saducei nõ recipiũt. d De⁹ abrãā ꝛc. ḋ tã mortui erãt qñ hec dicebat. ergo ꝓ ꝫ animas ꝓbat permanere post mortẽ: nõ enim diceret de⁹ nõ existẽtiũ. Et sic introducit et corpoꝝ resurrectio q̄ cũ animab⁹ bona vel mala gesserũt. e De⁹ abrãā ꝛ isaac ꝛ iacob. ꝓ ꝫ ꝓbat eternitatẽ animaꝝ. ꝛ statiz ifert: Mõ est de⁹ mortuoꝝ ſ viuentiũ. vt cũ ꝓ/ bauerit animas ꝑmanere post mortẽ: nõ cõsequẽter introduceret etiã corpoꝝ resurrectio que cum animabus bõa vel mala gesserunt. e Silentiũ. Rota venena inuidie sugari posse: sed difficile cõdescere.

f Cõuenerũt. vt multitudie vicerent quẽ nõ poterãt rõne. ¶ In rẽtãdo cõueniũt q̄ ī doctrina ꝺtrarij sunt. ¶ Ja cõfutati erant in ostensione denarij: iã viderãt etiã saducei obmutescere: ſ tñ malitiolẽtia ꝛ liuoꝝ nutrit ſpudẽtiã. g Tẽtãs eũ ꝛc. Marc. ait: q̄ ei sapiẽt rñdẽti dñs dixerit: nõ lõge es a regno dei. Potuit ei fieri vt q̄ tẽtãs venit respõso domico conuersus sit. Uel tentatio non est mala quasi volẽtis decipere: sed cauta volentis amplius experiri ignotum. b Diliges dominum deum tuũ. Fiertã conscientiã interrogantis dñs primo responso percutit. De⁹ tu⁹ vn⁹ ẽ. Nõ assumes nomẽ dei tui ī vanũ. Observa diez sabbati. hec tria ad dilectionẽ dei ptinẽt. Cui⁹ cogites vnitatẽ: veritatẽ: volũtatẽ.

i Ex toto corde. Integritas fidei exprimitur. In tota aĩa ꝓfecta obedictia exigit. In tota mẽte ꝓfessionis ostendit.

¶ In his

a In resurrectione enī neq̄ nubent. i. viri non accipient vxores. b Neq̄ nubent. i. mulieres nõ accipient a viris: qz homies nõ resurgent ad vitã carnalẽ cibis ꝛ venereis vtentẽ. c Sed erunt sicut angeli dei. viuẽtes visione ꝛ fruitione dei: ꝛ sic patet eorum argumentum nihil concludere: qz illa inconuenientia ad que deducebant non sequuntur nisi ex suppositione q̄ act⁹ carnales venereorum sint ī

¶ viri ꝓducent.

a †In resurrectiõe enī neq̄ nubent a†
¶ semine ꝓduenient. ¶ ecce ſpualis cõuersatio. i. sine labe corruptiõis vitiõe dei fruẽt ḋ ibi erũt.
nec̄ nubentur: sed erunt sicut an b
geli dei in celo. De resurrectione
¶ in moyse quẽ recepistis
c autem mortuoꝝ non legistis qõ c
dictum est a domino dicente vo/
b bis: †Ego suꝫ deus abraam: ꝛ deus b
us isaac: ꝛ deus iacob? Non est
deus mortuorum sed viuentiu.
¶ simplicit gradiẽtes miracla venerantes sequũtur doctrinam.
Et audientes turbe mirabantur
in doctrina eius. Pharisei autez c
¶ sapienti responsione.
c audientes q̄ silentium iesus im/
¶ non habentibus quid dicerent.
f posuisset saducẽis: conuenerunt f
¶ vnus pro omnib⁹ legis doctoꝛe vt vincat: oēs victoꝛes habeantur: vl si vincit sol⁹ erubescat.
in vnũ: ꝛ interrogauit eũ vnus ex g
¶ nõ scire deliberãs. b ¶ cui⁹ nõ vult cẽ discipu.
g eis legis doctoꝛ tẽtans eũ. Ma- b
¶ egregium. i+
gister quod est mandatum mã/
¶ id est diligere debes.
b gnum in lege? Ait illi iesus: †Dili k
ges dominum deum tuum ex to
¶ ex toto itellectu: vt nullũ i cõfessiõe diuinitatꝛe lijs⁹ erroꝛ locũ. b ¶ i. uolũtati: vt nihil ei ꝓiũgat
to corde tuo ēt i tota anima tua:

antem audientes christi predicationem penituerunt: et sic ad principes redierunt: et cum quererent ab eis quare non adduxissent eũ, responderunt: nunq̄ locutus est sic homo. consequenter ꝓponitur questio: i ¶ Magister quod est mandatum magnum in lege? credebat enim q̄ statim responderet de mãdato primo prime tabule: Non habebis deos alienos. ꝛ tunc habuisset argumentũ ꝺtra eum de ꝓcepto charitatis qõ est maius: sicut et charitas est maioꝛ virtus ipsa fide.

k Aũt illi iesus. Hic ponitur christi responsio. l ¶ Diliges dominum deum tuum ꝛc. hoc est primum et maximum mandatum. hic tria sunt videnda de ipso ꝓcepto charitatis. primum est qualiter sit intelligendũ. secundo qualiter sit primum. tertio qualiter implendũ. ¶ Circa primũ sciendũ q̄ istud ꝓceptũ in quattuoꝛ locis traditur in scriptura. ſ. Deut. vj. vbi ponuntur tria: Diliges dominũ deum tuum ex toto corde tuo ꝛ ex tota aĩa tua: ꝛ ex tota fortitudine tua. ꝛ ℔ Mat. xxij. vbi dimittit fortitudo: ꝛ duob⁹ aliꝭ addit vnũ q̄ deꝰ diligaꝫ ex toto corde ꝛ ex tota aĩa ꝛ ex tota mẽte. Marc. aũt. xij. ponũ ista tria ꝛ addit q̄rtũ. ſ. ex tota virtute: quod est idẽ cũ eo qõ ḋr Deut. vj. ꝛ ex tota fortitudie. ꝛ eodẽ mõ Luc. x. bꝫ: nisi q̄ ḋr ex oīb⁹ viribꝰ tuis. qõ idẽ ẽ cũ eo qõ ḋr: ex virtute vl ex oīb⁹ viribꝰ mistum ꝫ, idem est. patet ergo primũ. ¶ Circa secundũ cõsiderãdũ q̄ aliq̄d dicit primum dupliciter.

¶ Tunc lo

Nico.de lyra

pliciter. Uno mõ origine: ꝛ sic illa que sunt ipfectioꝛa ꝓna sũt in illis q̄ ꝓcedũt a ꝓtẽria ad actũ: vt ḋr. ix. Metaphysice. Alio mõ ḋ aliq̄ ꝓmũ dignitate seu ꝓfectiõe. b ergo scõo mõ ꝓmitatis mãdatũ de dilectiõe dei ḋ ꝓmũ: qz origine dilectio ꝓmi ꝓioꝛ est ꝫm q̄ dicit beat⁹ Joh. j. canonica. cap. iij. Qui nõ diligit fratrẽ suũ quẽ videt: deũ quẽ nõ videt quõ ꝑt diligere. ꝛ sic patet secũdũ. ¶ Circa tertiũ cõsiderãdũ q̄ totũ ꝛ ꝑfectũ idẽ ſũt: vt ḋr Dion. xij. physicoꝝ. ꝛ ideo diligere deum ex toto corde ꝛ ex tota aĩa: ꝛ sic de alijs ḋ diligere ex ꝑfecto corde vel ex ꝑfecta aĩa: ꝛ sic de alijs. Perfectũ aũt dicit aliq̄d duplicit. Uno mõ q̄ nihil sibi deest de ꝑfectiõe sibi possibili. Alio mõ q̄ nihil sibi deest de ꝑfectiõe sibi debita vel cõpetenti: sicut bõ medioris statureꝰ ḋ ꝑfecte q̄ titatis: licet nõ habeat quãtitatẽ gigãtis. sic ergo accipiẽdo ꝑfectũ ꝓmo mõ: sic implet ꝺceptũ dilectiõis ī patria: qz mẽs ibi fert in deũ totaliꝫ ꝛ ꝑfecte q̄tum sibi possibile est ꝛ sine aliqua interruptione: ꝛ fm ℔ dicit Aug⁹. libro ḋ ꝑfectione iustitie q̄ mãdatũ charitat⁹ solũ ipleb⁹ in patria: vbi erit charitas ꝑfecta. Si aũt accipiaꝫ ꝑfectũ: secũdo mõ sic implet in via: qñ nihil diligit contra deũ. Ista ei ẽ ꝑfectio q̄ debet inesse ex debito necessitatis: ꝛ ℔ sufficit ad salutẽ. Diligere ergo deũ ex toto corde ℔ mõ est sic diligere deũ q̄ nihil diligaꝫ ꝺtra ipm. Sequit: a ¶ Secundũ aũt simile est huic: Diliges ꝓximũ tuũ sicꝫ teipꝫ. i. ad eãdẽ beatitudinẽ ad quã diligis te. b ¶ In his duob⁹ mãdat⁹ vniuersa lex pendet ꝛ ꝓphete. Sicut ei in speculatiuis oēs ꝛclusiones dependent ex hoc ꝓncipio: de quolibet affirmatio vel negatio: sic in opabilib⁹ oīa dependẽt ex dilectione dei ꝓncipaliter: et ꝛsequẽter ex dilectiõe ꝓximi. ꝓpter hoc oīa mãdata legis ꝛ monitiones nõ sũt nisi quedã explicationes istoꝝ duoꝝ mãdatorũ: qz omnia ordinant ad dilectionẽ dei ꝛ ꝓximi: vt patet ituitiue. ꝛ similiꝫ doctrina ꝓphetarũ ad hoc ordinat. c Cõgregatis aũt ꝑ phariseis. Hic ꝙñr ostendit phariseos esse ꝺtradictores diuine veritatis erroꝛi ꝺtrario adhereꝺo. Ad cui⁹ euidentiam ꝛsideranꝺũ q̄ licet pharisei ꝛ legisperiti cognouerũt in principio iesum esse verũ xp̃m: ꝛ ꝓ consequens deum ꝛ hominem: vt. ℔. dicũ est ca. precedenti sup illud: Hic est heres: qz tñ ꝛcepuerũt cõtra eũ odiũ ꝛ rãcoꝛe. iõ hec vera estimatio corrupta est in eis aliq̄ mõꝛ vt supra dictũ est. ꝛ ideo inceperũt eũ negare et ꝑsequi tanꝺ blasphemum: qz dicebat se esse filiũ dei: ꝛ ꝓ cõsequens incipiebant cozrumpere scripturas ꝛ deprauare que loquebanꝫ

a ¶ In his duo. nã ideo due tabule legis date sunt in ḋb⁹ erãt ꝛ. ḋcepta legꝭ q̄ sũt decachordũ psalteriũ. Tria in vna q̄ sũt ad Deum. vij. in altera q̄ sũt ad ꝓximũ. In ꝓma ꝓmũ est: Ego sum dñs deus tuus q̄ eduxi te ℔ terra egypti. Nõ habebis deos alienos. b qz ꝛps cũ patre ꝛ filio ꝛ spũsctõ vn⁹ ẽ deꝰ. Secũdum: nõ assumes nomẽ dei tui inuanũ. i. nomẽ xp̃i nõ ḋz in vanũ accipi: vt putem⁹ eũ factum per quẽ oīa facta sũt. Quia ℣o vn⁹ deꝰ est pat⁹ ꝛ filius ꝛ spũsctus. In spũsctõ. i. in domo dei reḋes nob ꝓmittit. vñ ꝛ. tertiũ sequit: Memento vt diẽ sabbati sctifices: i eo ñ facies oñe op⁹. In altera tabula. Honora patrem ꝛ matrẽ: ꝛ nõ occides: nõ mechabaris: nõ furaberis: nõ falsũ testimonium dices: nõ ꝓcupisces vxoꝛẽ ꝓximi tui: nõ ꝓcupisces rẽ ꝓximi tui. b ¶ De xp̃o. sive venit sine vẽtu ꝛ credit: quẽ puruz dominẽ asserit. c Dixit. Istud dicere est equalẽ sibi filiũ generare.

d Dño. Nõ fm q̄ de eo nar⁹: ſ q̄ de patre ſp fuit. e ¶ Quõ. Repugnãtia sũt bec fm vrm intellectũ. f Et nẽmo ꝛ. Mora venena ĩuidie sugari posſt ſ difficile cõdescere.

Nico.de lyra

a ſ. t. in memoria nil reminiſcẽs quo min⁹ de eo ꝛ in tõta mẽte tua. hoc est maxi
¶ sentias. b ſ cognitare. c ſ ordine.
mũm et primũm mandatum. Se a
¶ ſ et ſi in executione sit primum. b ſ non par.
¶ quia de dilectione.
cundum autẽ similẽ est huic. †Di
¶ ſ in ꝓmo quod dei bonitate factus est.
¶ id est quasi substantiam.
liges ꝓximũ tuuz sicut teipz.
a ſ. i. ad hec duo refertur totus decalogꝰ ꝛ monita ꝓpheratum ibi habent finem.
a In his duobus mandatis vni/ b+
¶ pẽdet: q̄ illo ferẽ vbi hꝫ finẽ. b ¶ ad cẽtrũ veneratꝛ occasionẽ dedere sue cõfutatiõis.
uersa lex pẽdet et ꝓphete. Cõn c
gregatis autem phariseis inter/
rogauit eos iesus dicens: Quid †
b vobis videtur de christo: cuius b
¶ fm carnem. b ¶ nõ reprehendunt q̄ david filiũ dicũr: ſ q̄ filiũ dei esse nõ creḋit.
filiũs est? Dicunt ei: ḋauid. Ait il c
¶ si purus est homo.
lis: Quomodo ergo dauid in spi f
¶ nõ de corde suo ſ ī spũsctõ. b ¶ ḋ nõ aũ cũ
ritũ vocat eum dominum dicẽs: g
fm vos. ¶ pater. ¶ filio.
c †Dixit domin⁹ domino meo se/ b
¶ non ad horam.
de a dextris meis. Donec ponaz i
¶ inobediẽtes ¶ subjicã mbi volẽtes vl nolẽtes
inimicos tuos scabellum peduz
tuoz. Sic ergo dauid vocat eũ k
¶ qõ est fm deitatem. b ¶ qõ est fm carnẽ.
c dominũm: quomodo filius eius
est? †Et nemo poterat ei respõde/ l
¶ quia confutati sunt verbis.
re verbũ: neq̄ ausus fuit qũisq̃
¶ sed aperte cõphensũ tradũt romane poteſtati
ex illa die eũ ampli⁹ iterrogare.

solũ xp̃i sacerdotiũ est eternũ. ¶ Ca. XXII

Moraliter. b† Sisle est reg. ce. ho. re. q̄ fe. nup. Istud nuptiale cõuiuiũ est eucharistie sacramẽtũ ad qõ xp̃s inuitauit iudeos Joh. vj. dicẽs: Nõ moyses dedit vobis panẽ de celo: ſz pat⁹ meus dat vob panẽ vere de celo. Et istud ꝓuiuiũ in cena dñi fuit paratũ. Per tauros ꝛ altilia significant spũsctõ dona q̄ ꝓferunt in huius sacramẽti ꝓceptiõe deuota. d ¶ Et misit ser. ſ. aplos alios ꝙ discipulos. †Dicẽre inuitatis iudeis a xp̃o tã inuitat⁹. quoꝝ aliqui renuert vẽire ꝓ negligẽtiã: ꝛ alii ꝙ occupationẽ terrenã: ꝛ alii q̄ inimicitiã: qz xp̃i seruos occiderũt. ſ. stephanus: iacobum fratrẽ iobis ꝛ iacobũ iustũ: vt habet ī actib⁹ Apl̃oꝝ. e Et missis exer. ſ. i. romãis q̄ dicũr exercit⁹ dei: qz venerũt ei⁹ ultionẽ in vltionẽ mortis xp̃i. et ¶ perdidit homi. il. ptim occidẽdo: ptim captiuãdo. Tunc ait suis su. Sequit: l ¶ Ite ꝙ ad exitꝰ viaꝝ ꝛc. hoc fuit ꝓpriũ Act. xiij. cũ Paul⁹ ꝛ Barnabas ꝺstater dixerũt iudeis: Vobis oportebat primũ loq̃ verbũ dei: ſz qñ repellitis illũ: ꝛ indignos vos iudicatis vite eterne. ecce cõuertimur ad gẽtes. sic enī nobis ꝓcepit dñs. Sed q̄ veniũt ad cõiuiũ carẽtes charitate q̄ est nuptiale vestimẽtum mittunt ī renebras exteriores ligatis manib⁹ ꝙ pedib⁹. ꝙ qõ ī possibil exit⁹ ostenꝺit. Tũc abeũ. pha. ꝛc. sequit: a† Magr sciẽ qz v. es ꝛc. Chrys. Hec ẽ hypocrita ꝓna simlatio: qz laudãt qõ ꝙderevolũt. b ¶ Reddite q̄ sũt cesa. ce. ꝛc. Origẽ. Mũ

di ꝓcepto

Lucz.19.c
Mar.12.a
Luce.19.g
Mar.12.b
Luce.19.g

Universidad de Navarra Biblioteca

di ꝓncepſ diabol⁹ cesar dici ꝑt. ſi ei ꝺo redd̄ poſſum⁹ q̄ ſua ſ: niſi pi⁹ ꝓncipi mūdi reddiderim⁹ q̄. ſi ſua. i. niſi depoſuerim⁹ malicia vnīuerſa. ¶ In illa die acceſſert ad eū ſadu. ꝛc. Sequit: † Erāt apud nos ſeptē fratres. ꝙ iſtos. ſeptē q̄ nō reliq̄runt ſemē deſignat vnīuerſitas deſideriū q̄ ex ſuis opib⁹ non relin: quūt aliq̄d memoria dignū. at ¶ In reſurrectiōe ei ꝛc. reſurrectio ſpūalis ē a morte culpe ad vitā gr̄e q̄ eſt arra glie: ⁊ iſto q̄ hec reſurrectio firmata ē ꝙ ꝓfeſſione religiōis: ⁊ erā obſeruatū: tūc eſt ſilltudo ad an gelicā vitā: q̄ ꝙ caſtitatē fit ꝓformitas āgelice puritati. angeli ſimulīk nihil ꝓpriū poſſident in hoc mūdo ⁊ obediunt ꝓtinue ipſi deo. ¶ Magiſter q̄ ē mādatū magnū in lege. Chry ſ. De magno mādato interrogat q̄ minimū nō obſeruat. Et iſtis fūt ſilles multi ſtudētes q̄ q̄rūt alta ⁊ ſubtilia cū tñ adhuc igno rēt cōmunē doctrinā ⁊ ꝑma rudimēta. volētes volare ante q̄ alas habeāt: ⁊ ſic i vanū laborāt. b ¶ In his duob⁹ mā. ꝛc. q̄ tota ſacra ſcḡptura ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi ordinat.

† Quid videt vo. de ꝛpo ꝛc. Ebꝛs grece ſt vnct⁹ latie: q̄ cōperit epiſcopis ⁊ regibus: ꝓpt q̄ nō ſūt imitari nō tanq̄ boni filij i māſuetudīe ⁊ iuſticia ipſi⁹. ꝺr ei de ipo. q. Reg. xxiij. Ipe

A t Tunc lo cut⁹ ē.

† 19. di. ſe eundum. 3. q. 7. facer / dotes.

¶ Illis cō futatis q̄ dolo ſi ſūt ſtruit e / os q̄ idoneī ſt. ¶ Adhuc ominus hortās eos ſb / ijcit ill⁹ ꝓpt ſa / cerdotiū ⁊ no / minis dignita tē. Nō opa ſed doctrinā ꝓſide rātes. b ¶ One ra gra. Legis mandata pmi / xtis ſuis tradi tionib⁹ fm ea ſuadentes vi / uere: ⁊ nō veni re ad facilez et dilectabilē gra tiaz xp̄i. vñ. ſ.

† 9. q. 1. oia. c ſignificaſt ca. nō qua les. 26. q. 7 c. alligant.

3. 11. d

¶ Venite ad me oēs q̄ laboratis. ⁊ onerati eſtis. c ¶ Dia ꝺo. di xit tales doctores audiēdos eſſe: non imitā dos. nunc oſtē dit cām ꝓpter q̄d nō ſūt cre dere xp̄o. i. da oīa facīūt vt vi deant ab hōi / bus. Nō ſūt ei xp̄o celeſtia p / dicāti credere qui gloriam terrenā cupit. d ¶ Dia / tāt. nō vt faciēdo ſūt iuſti: ſi vt dicēdo apparcant iuſti. ¶ Dilatāt enī phyla

Deu. 6. b

teria. datis mādatis ꝙ moyſen intulit dñs: ligabis ea in manu tua ⁊ erūt im mota añ oculos tuos. i. ſint tibi in ope ⁊ meditatiōe. Et phariſei male interꝑ tātes ſcribebāt decalogū i membranā ⁊ ligabāt in frōte q̄ religioſi vide

Nu. 15. b

rent ꝑplūs. Jusſerat etiā moyſes vt in quattuor angulis palliōꝝ facerēt fim brias vt ꝙ hoc eſſent diſcreti iſraeliti / ci ꝑplī. Iſti ꝺo faciebant grādes fim brias: ⁊ in eis ligabāt acutas ſpinas vt eundo ⁊ ſedendo interdū pungerē tur: quaſi ſic commonīti retraherent

¶ ad offi

a ¶ vt cōfuſio illoꝝ iſti: ſic diſciplia. cōfurat mal⁹ vt corrigat bon⁹: ide / quid facit mal⁹ ꝓpter bonos fit.

Tunc locu tus eſt ieſus ad turbas ⁊ ad diſcipulos ſuos dicēs: † Su

a

b

¶ doctrinam q̄d docuit moyſen.

per cathedrā moyſi ſederūt ſcri / be et phariſei. Oīa ergo q̄cunq̄ dī

c

d †

a ¶ ꝓpt cathedrā nō vitā. ¶ ad cathedrā ꝑtinē tia. ¶ in corde. ¶ in opere.

xerint vobis ſeruate ⁊ facite: ¶ doctrinam tenete non vitam.

fm opera vero eorum nolite fa / cere. † Dicūt enī ⁊ non faciūt. † Al

e

f †

a ¶ vñcuiq̄ traditiōes colligāt q̄ cōſcientā nō le / uāt. ſed grauāt q̄s ſuis viribꝰ ipiere nō pāt.

b ligāt enī onera grauia ⁊ impoſ / ¶ quaſi ad hoc fortes ſint.

tabilia ⁊ imponūt in humeros

a ¶. i. nec in minimis ꝓficiūt: que ſine grauia im plenda docere ꝓſumunt.

hoīm: digitō autez ſuo nolūt ea

g

c

¶ ex ꝺ ꝙ pes oſtendit: dilatāt ꝛc.

mouere. † Oīa ꝺo opa ſua faciūt

b †

a ¶ eo fine vt venenū gliam ⁊ iō non pāt credere xp̄o celeſtia ꝓdicanti. b ¶ ꝙ pres oñdit.

d vt vidēāt ab hoīb⁹. Dilatāt enī phylacteria ſua: ⁊ magnificāt fim

i

a ¶ quaſi mercedē ſue religiōis gulā ſequunt: et in publico gliam querunt.

brias. † Amānt aūt ꝓmos recubit⁹

k †

est enī ¶ ſi tenerrim⁹ ligni vermicul⁹: ⁊ licet ſit molliſſim⁹ ſū ꝙ forat lignū duꝝ. Sic reges ⁊ ꝓpi dñt eſſe molles ⁊ ſuaues ex ga bonos ⁊ efficaciter punire rebelles obſtinatos.

Jn ca. xxij. vbi ꝺr in poſtil. Quia aīa nō ꝑt ꝑfecte eē beā.

Additio.

¶ Perfecta hōis beatitudo q̄ ē in viſione dīne eſſentie ꝓncipaliē cōſiſtit in aīa q̄ nō depēdet a corꝑe. vñ ſine corꝑe ꝑt aīa eē beata: vt in ꝓma lectō de. q. iij. arti. v. in cor. q. licet vex ē ꝙ pfecti⁹ habebit aīa ſuā ꝓpriā opationē in q̄ felicitas conſiſtit cū ſit vnita ſuo corꝑi glorioſo q̄s ſeparata: ⁊ ꝺ denotāt ꝛba Aug. xij. ſup Geneſim ad ſram: ſi recte intelliganť. Silr dicēdū ē ꝙ aīa ſeparata ſuā ſiōe dīne eſſentie totaliē q̄ſcit ex ꝑte appetibilis cū ꝺz illā q̄s ſuo ſufficit appetitui: licet nō totaliē q̄ſcit ex ꝑte appeten tis: q̄ illā bonū nō poſſidet fm oēm modū quo poſſidere vi let. vñ corꝑe reſūpto beatitudo nō creſcit itēſiue ꝓ extēſiue ut vt tn ꝙſtione pallegara: nec eſt neceſſarium q̄ deductio iſta in telligatur in verbis ſalvatoris: q̄ ad cōcludendum contra ſa ducēos ſufficit probare q̄ anima ſit immortalis. Man ex mor talitate anime quam ipſi credebant procedebant ad negan / dum reſurrectionem.

t Tunc ieſus locutus eſt ad tur. ꝛc. Dic La. XXIII oſtendit tertio iudeos eſſe iuſte reꝓbandos: q̄ ſunt fictores bonitatis. ⁊ diuidit in duas ꝑtes: q̄ ſalvator ꝓmo ponit huius fictionis motiuū. ſecūdo ꝛcludit hui⁹ mo tiui multiꝓlicē effectū. ibi: Ve aūt vobis ſcribe. Prima ī duas: q̄ ꝓmo ſalvator huiuſmodi motiuū oſtendit. ſecūdo ꝺ motiuum a ſuis diſcipulis excludit. ibi: Vos aūt. Motiuū aūt ſuū ſuꝑbia phariſeoꝝ ⁊ legiꝑitoꝝ: ⁊ hec ſuꝑbia oſtēdit ex tri bus. ꝓmo ex abuſu ſue ꝓtātis. ſcḋo ex ſimulatione ſcḡtur. ibi: Omnia ergo. tertio ex ambitiōe dignitatis. ibi: Amāt aūt ꝓmos recubit⁹ in cenis. ¶ Circa ꝓmū ꝛſideranꝺum q̄ a ꝛpe moyſi fuerunt ꝛſtituti a deo. lxx. ſenes erate ⁊ ſciētia ꝑfecti q̄ cū moyſe haberēt curā populi: ⁊ dicebāt iudices ordinarij q̄ ad ipſos fiebat recurſus in dubijs cauſis: magne etiā cau ſe nō tractabanť ſine eis: ⁊ iſtud fuit obſeruatum ap̄d iude os q̄diu fuerūt in poteſtate: ⁊ hoc ē q̄d dicit hic ſaluator:

b ¶ Sup cathedrā moyſi. i. in auctoritate iudicādi ꝑplm. † Mat. 23. a

c ¶ Sederūt ſcribe et phariſei: q̄ illi qui videbant in ꝑplo et magis periti ad hoc eligebanť. d ¶ Oīa ergo q̄cunq̄ dixe rint vobis facite: q̄ ꝓhibent etiā malis eſt obediendū: niſi in his que ſūt mālſeſte ꝓtra deū: ⁊ ſūt habēdi ī reuerētia q̄dā tolerant in officio ſuo: q̄ꝺ patet ꝑ exemplū dauid q̄ veneraba tur ſaulē regē: licet ſciret eū eſſe malū ⁊ a deo reꝓbatū.

c ¶ Opa aūt eoꝝ nolite facere: q̄ nō ſūt imitāda in malitia: ſi mo tñ in bonis. f ¶ Alligānt enī onera grauia ⁊ ꝓponūt lia ꝛc. q̄. ſ. legis ꝓcepta cōſtituerant multa ex ſuis traditiō bus. ſicut. ſ. patuit ca. xv. q̄ erāt ſubditis grauia ⁊ ꝓpoſita lia. g ¶ Digito aūt ſuo nolūt ea mouere. i. modicū conarī ad agendū talia nolūt apponere. Ex hoc patet q̄ ille q̄ conſti tuit legē aliq̄ā: licet nō ſit ſubditus legi ſtum ad hoc q̄ pa niatur ꝙ hominem ſi contrarium faciat: tamen obligamus eū ad legem implendam: et grauius punietur a deo ſi faciat con trarium: quia tranſgreſſio eius grauior eſt ꝓpter ſcandalum ꝓpter quod dicit ſapiens: Patere legem quā ipſe tuleriſ: et tra de conſtitutionibus. ca. Cū oēs. ꝺr: Q⁹ ḋſcha iure lis alte ro ſtatuit ipſe eodē iure vti debet. Patet etiā ex predictis q̄ ſi li qui ſtatū eccleſie in generali: ſeu aliquē ſtatū eccle in ſpeciali ſtat. li onerāt grauibus ſtatutis ſine magna ⁊ euidenti neceſſitate abutuntur ſua poteſtate: ſicut faciebant phariſei ⁊ ſcribe. Vñ de dicit Aug⁹. ad inquiſitiōes ianuarij loquens de religione

† Jacob. 3. a

B

† Luc. 14. c

† Luc. 11. g

christiana: ipſaz religionē nr̄am quā dñs noſter ieſus xp̄s in pauciſſimis ſacramen tis celebrationib⁹ voluit eſſe liberā q̄dā ſeruilib⁹ premūt onerib⁹ adeo vt tolerabiliꝰ ſit cōditio iudeorum: q̄ nō būanis ꝓſūptionib⁹ ſz diuinis ſubijciūť inſtituť. b ¶ Do nia ꝺo. Hic oſtendit ſuꝑbia phariſeoꝝ ex ſimulatione ſanctitatis: q̄ hoc faciebāt vt eſſent in reuerentia ⁊ honore in populo. ⁊ hoc eſt q̄d dicit: Oīa ꝺo opa ſua facite vt videant ab hominib⁹. i. ꝓpter gliaz humanā: q̄ videri in bonis ꝓpter gliam diuinā nō eſt malū ſed magis meritoriū. vt. ſ. dictum eſt. v. ca. t ¶ Dilatāt phylacteria ſua. phylacteria fm q̄d dicit Hiero. erāt quedā charte in quib⁹ ſcribebať decalog⁹ mādato rum: ⁊ ponebať illa charta in capite ad modū coroe. ꝙ ꝺ ſignificabať q̄ debebāt legi in memoria habere: fm q̄d habeť Deut. vj. diecbant aūt phylacteria a philare q̄d ſeruare: ⁊ tota q̄d eſt lex: q̄ erāt quedā ſigna ſeruande legis. Phariſei igiť vt videri tur ꝑ ceteris religioſi faciebāt ſibi phylacteria magis lata: ⁊ ſcribebāt i eis decalogū ꝛ groſſiori ſra: ⁊ eadē rōe faciebāt fimbrias maiores in palliis ſuis: q̄ aūt eſſent ite ſtas brie dicrū eſt. ſ. ix. ca. ſup illū ꝺbū: Tetigit fim. veſtimē. ei⁹. k ¶ Amāt aūr. Hic ꝓſ oſtendit ſuꝑbia eoꝝ ex ambitiōe dignitat⁹. cū dic: Amāt aūt ꝓmos recu. i. ce. ꝛ ꝺ ꝓ plici ꝺ cā. i. rōe gule: q̄ ibi ponūť fercula meliora. ⁊ rōe ſuꝑbie: q̄ ē loc⁹ bonoꝝ abilis.

Et ꝓmos

¶ ad officia dei. Huiuſmodi faciunt bodie celo dei: ſed non fm ſcientiam mulierecu / ie in paruis euangelijs ⁊ ligno crucis et in huiuſmodi rebus quod ſuꝑſticio eſt.

¶ Phylacteria hebraicum nomen eſt: et ſonat ſeruatoria: phyla enim ſua / reſtoraz lex inter / pretat. a ¶ Dos autem. Duplici ra tione ab his arē dere iubet nec eo / rum ſimulatiōe ſe / ducamur: vel ne emulatione inflā / memur. b ¶ An⁹ eſt. Qui illuminat hominē: q̄ nō ali us homo: iz tm̄ ex ercet docendo: nō intellectum ꝑſtat. c ¶ Pater veſter q̄ in celis ꝛc. Deus dicit pater et ma giſter natura: ho mo indulgentia. Pater: vt bonoz rati deferatur: nō vt auctoz vite ha beatur. Magiſter ex ꝓlomo veri ma giſtri tanq̄ eſt⁹ nū cius ⁊ ꝓ reuerē tia eius a quo mit titur bonoz atur. d ¶ Qui māioz ē. Certantib⁹ de pri / oratu diſcipul (vt Lucas ait) chriſt⁹ non eos inite con tentionis argu: ſed formā humili / tat⁹ oſtēdit. Qui maior eſt. i. maio / ris meriti. vel qui preferetur alijs de bet eos preuenire obſequendo nō ſi perbe dominādo. Bene agentibus per humilitatē ſit ſocius. contra de / linquētes celo iu / ſticie ſit erectus. Nōnūq̄ granius delinquit ſi inter pueros pl⁹ equa / litas q̄ diſciplina cuſtodiť. Rectorē et matrē exhibeat pietas: et patrem diſciplina. Cauen dūq̄ eſt ne aut di ſtrictio rigida aut pietas ſit remiſſa.

a ¶ magiſtros primos ſedere nō vetat: ſi vos ar / guit q̄ hec habita vl nō habita: indebite apperūt.

in cenis: ⁊ ꝓmās cathedras in ſy nagogis: ⁊ ſalutatiōes i foro: ⁊ vo

a

b

a ¶. i. ne q̄s deo debeť vobis ꝓſumaťis: nec alios rabbi vocetis: ne diuinū hoīb⁹ honorē deferatis. ¶ magiſter.

a cari ab hoīb⁹ rabbi. Vos aūt no lite vocari rabbi: vnus ē enī ma

c

d

¶ ſaucroꝝ nature: q̄ ex ipo ſunt omnia.

giſter veſter. Omnes autez vos

b

¶ ab vno facti vnius nature.

fratres eſtis ⁊ patrem nolite vo / care vob⁹ ſuper terraz: vnus ē enī

e †

c

¶ ne apperatis vocari. b ¶ reperit ꝓpter filiū ꝙ quē ſūt oia vel ꝙ quē recōgliari ſumus.

cēmini māgiſtri: q̄ magiſter ve / ſter vnus eſt chriſtus. Qui ma / ior eſt veſtrū erit miniſter veſter.

a

d

e

f

g

b

a ¶ cui quicquid ſcitis attribuendū eſt. b ¶ de primatu nō ſit cōrentio iter vos.

a ¶ incaute eleuauerit. b ¶ a domino: ⁊ ſi ñ coraz hominibus. ¶ de benefactis prouide. ¶ a deo.

† Qui autē ſe exāltauerit humili / abitur: et qui ſe humiliauerit ex / altabiť. † Ve autē vobis ſcribe ⁊

g

h

i

a ¶ q̄ habeť noticiā legē ⁊ ꝓpheraz.

a ¶ qui aduentū chriſti doctrine ſimulatione ab / ſcondit: ⁊ q̄ aperit regnum celoꝝ.

phariſei hypocrite q̄ clauditis regnum celorum ante homines.

c

a ¶ nō credatis. b ¶ credere volētes.

Vos enī nō intrāťis: nec introēū / tes ſinitis intrare. Ve vobis ſcri be ⁊ phariſei hypocrite: q̄ come / ditis domos viduaz: orōnes lō / gas orātes: ꝓpter hoc ampli⁹ accipietis iudiciū. Ve vobis ſcri be ⁊ phariſei hypocrite: q̄ circūiť / mare ⁊ aridam: vt faciatis vnuz / proſelytum: et cum fuerit factus

m

n

o †

p †

q

r

s

a ¶ qui veſtra ſuꝑſtitione nihil inconditis niſi vt ꝑdam ve ſubtecta plebe faciatis.

a ¶ quaſi ſeruus dñi voluntate ſuam ⁊ nō facīēs vapulabit plagis multis.

a ¶ dū videns vitia vra reuerti gentilis factus: ⁊ ꝙ huiuſcatione maiori pena dignus.

facitis cū filiū gehenne duplo q̄ꝺ

o

¶ Et primas cathedras in ſynagogis. vbi cōueniebant homines ad audiendū ver bum dei. Et ſalutationes in foro. i. in loco patēti. b ¶ Et vocari ab hominib⁹ rab bi. deſiderare enī ſcientiam et actum docendi non eſt malū ſed meritorium: ſed deſi derare nomen tñ: hoc eſt malum ⁊ ſuperbie peccatum: ſi tamē deſideretur nomē ⁊ auctoritas magiſterij ad hoc ꝙ ſcientia ſam habita aliquis melius poſſet vti: non eſt malū ſed eſt bonus: quia bonus doctoz debet querere illa que faciunt ad efficaciam ſue doctrine. Verūtā q̄ ho mo non eſt magiſter principalis ſed ſol⁹ deus. ideo dicit: c ¶ Unus ē enim magiſter veſter, quia ſol⁹ deus poteſt in terius docere intellectū illuminando: iſen ſpeciem intelli gibilem infundēdo. homo autem docet tm̄ exterius alia ꝓponendo ex q̄bus formanť fantaſmata debita a quib⁹ intellectus agens facilius abſtrahit ſpeciē intelligibiles: ſicut in ſanatione hominis natura agit tm̄ principaliter: medicus aūt aliqua adminiſtrat ex q̄bus natura iuuať. d ¶ Omes aūt vos fratres eſtis. q̄: filij dei ꝙ creationē et adoptionē gratie. e ¶ Et patrez nolite vocare ꝛc. Licet enī aliquis poſſit vocari pater i terra ratiōe generatiōis doctrine ſiue ctatis; tñ ſol⁹ deus ē pater principalis quia ab eo ſolo habemus animā intellectiuā que eſt forma ho minis, pater aūt eſt ille q̄ dat formaz. f ¶ Nec vocemini magiſtri ꝛc. ſicut iā ſupra expoſitū ē. g ¶ Qui maior ē veſtrū. i. vult eſſe fm veritatē. g Erit miniſter veſter. i. paratus ad oſtēdia humiliatis fm decentia ſui ſtat⁹: ꝓ pter hoc papa vocat ſe ſeruū ſeruoꝝ. h ¶ Qui aūt ſe ex alta. in pſenti ꝙ ſuperbiam. h ¶ Humiliabiť. in futuro ꝙ gehenne penā. i ¶ Ve aūt vobis ſcribe ꝛc. ꝓpt⁹ ſa lnator oſtēdit hypocriſis motiuū q̄s eſt ſuperbia: hic oſtē dit eius multiplicē effectū. ⁊ diuidit i duas ꝑtes. q̄: ꝓmo deſcribit ex multiplici effectu hypocriſis culpā. ſcḋo ſub iungit penā. ibi: Serpentes generatiōes. Circa ꝓmū aduer tendum q̄ hypocriſis ē ſimulatio falſa. ⁊ ideo opponitur veritati. Veritas aūt tripler ē: doctrine: iuſtitie: ⁊ vite. et ideo diuidit in tres ꝑtes. q̄: ꝓmo oſtendit iſliter phariſei corrūpebāt ꝙ hypocriſim veritatē doctrine. ſcḋo idē oſtē ditur de veritate iuſtitie. ibi: Ve vobis ſcribe et phariſei hypocrite q̄ decimatis. tertio idē oſtendit de veritate vi / te. Ve vobis ſcri. ⁊ phari. hypo. q̄ muda. Circa ꝓmū cō ſiderandū q̄ doctrina legis ad tria ordinabať: videlicet ad cognitionē xp̄i in lege ꝓmiſſi. ſcḋo ad ſalutis ꝓſecuti / onē ꝙ mandatoz implectionē. vñ ſupra dictū ē. xix. ca. Si vis ad vitā ingredi ſerua mandata. tertio ad cultū vni⁹ dei obſeruandū. ⁊ ideo diuidit i tres ꝑtes fm q̄ iſta tria ꝙ hypocriſim corrūpebāt phariſei. ſcḋa ibi: Ve vob ſcri. et phari. hypo: qui circūi. tertia ibi: Ve vob duces cec. Conſiderandū aūt q̄ in oībus iſtis effectib⁹ hypocriſis ꝓponit hāc dictionē vez̄ maledictionē ſignificat. Cuius ratio ē: q̄ ſicut in lege veter⁹ teſtamēti ponunť b̄dictio nes obſeruantib⁹ legē ⁊ maledictiōes trāſgredientibus eam: vt habeť Deutero. xxviij. ita in euāgelio ponunť be atitudines vt habitū ē. v. ca. et hoc reſpectu inſtoz ⁊ hic cōtrarie ponunť maledictiones ꝓtra hypocritas falſo iu ſticiam ſimulātes. dicit ergo: Ve aūt vobis ſcribe et pha riſei qui clauditis regnū celoꝝ ꝛc. regnū celoꝝ hic accipi tur ꝙ beatitudine eterna: oſtiū ꝙ q̄s intrať ad ipaz chri ſtus: eſt fm q̄ ipſemet dicit Joh. x. Ego ſū oſtium per me ſi q̄s introierit ſaluabiť. Clauis aūt q̄a aperit ꝛ oſtiuz vel claudit ē doctrina: ꝓpter q̄ auctoritas docendi vo cať clauis ſciētie: vt habeť Luce. xj. ⁊ ideo ꝙ ſanā doctri nam aperit hoc oſtiū ⁊ ꝙ falſā doctrinam claudit. Ergo q̄: phariſei ⁊ ſcribe auctoritates que ſunt in lege ⁊ ꝓphe tis de xp̄o corrūpebant vt viſum ē ꝑcedenti ca. ideo clau debant regnuz celoꝝ ante hoīes: eos a fide ⁊ noticia xp̄i veri auertēdo. ideo ſequit: m ¶ Vos enī nō intratis. q̄: a cognitione q̄ habuerūt de xp̄o per odium et rancorem

Universidad de Navarra Biblioteca

cōuerſi ſunt in errorē vt viſum ē ca. ꝑcedenti. ⁊ ca. xxj. n ¶ Nec intro euntes. i. in trare volentes: quales erāt ſimplices populi. o ¶ Sinitis intrare. q̄: ꝙ iſtos pha riſeos fuerūt decepti ⁊ a fide xp̄i. ꝙ maiori ꝑte auerſi. p ¶ Ve vobis ſcri. Hic oſtē dit q̄liter corrūpebāt veritatē doctrine in his q̄ ꝑtinēt ad ſalutē. dicebāt enī q̄ ob ſeruare legē erat neceſſariū oībus ad ſalutē q̄d eſt falſum: q̄: multi gentiles ſūt ſal uati vt Job ⁊ plures alij. Ex ſuppoſitiōe aūt hui⁹ falſi diſcurrebant alij doctores hebrei ꝙ diuerſas ciuitates ⁊ caſtra vt poſſent ꝓuertere alios de gentilitate ad iu daiſmū: ⁊ b̄ē q̄d ꝺr hic. q ¶ Qui circūitis mare ⁊ aridā vt faciať vnū ꝓſelytū le gis. Proſelyt⁹ enī legis dicebāt ille qui de gentilitate ad iudaiſmū ꝓuertebat. r ¶ Et cū fuerit factus: facitis eū filiū gehenne: q̄: ꝙ malā vitā ſuam iſpm in mozib⁹ corrūpebant: ſed addit: s ¶ Duplo q̄s vos. q̄: ille ſic in mozib⁹ deprauatus ad gē tilē ritū reuertebat: ⁊ ſic erat apoſtata a lege quā obſeruare ꝓmiſerat: ⁊ ſic in mori bus ⁊ fide peccabat. Similiter aūt faciūt illi q̄ multum laborant ad hoc vt poſſint

l aliquē

¶ a ¶Quicūq; iurauerit .Pharisei qui omnia fecerunt propter lucrum dicebant esse etiaz sanctiora oblata q̄ templum vel altare: vt homines promptiores essent ad offerēda dona q̄ ad preces fundēdas in templo: vl iusticias faciēdas. In quo non dei timorez sed suam cupiditatez attendebāt. Iō⁹ arguit eos dominꝰ stulticie et frandulentie.

¶ Templuz vel altare ad gloriam dei pertinet et ad hoīm salutem. Aurum vel donum altarꝫ .ꝛ ipa ad gloriaz dei pertinēt. et tamē magis ad dei lectationē hominuz: et vtilitatem sacerdotum .Et ideo aurū q̄ delectantur et dona quibus pascunt sanctiora dicūtur vt homines promptiores sint ad illa offerēda.

Typice ¶ Typice .Templuz et altare est christus. Aurum ꝛ donū: laudes et sacrificia que deo offeruntur: non enim ille per hec: sed hec per illum sanctificātur. b ¶In celo. ¶Per creaturam: vbi non putatis periuri- um esse. iurauit in celo: id est per subiectā creaturam iurat et p diuinitatem p̄sidentem creature.

c ¶Ve vobis ꝛc. Et hic arguit eos auaricie: quia nihil preter- mittunt de his q̄ ad cōmodum suum sūt.

d ¶Qui decimatis. Quia deus precepe- rat omnium rerū de- cimas offerri ꝓpter alimoniā sacerdotū. ¶Mora q̄ per elemo- synam aliqua impu- nitas nō emīt i miā- tate manentibus.

e ¶Hec oportuit fa- cere. Ne elemosynas fructuum terre vide- retur respuere: h̄ ad- didit. f ¶Duces ce- ci. Opinione religio- nis i minimis que lu- crū habēt diligētiam ostēditis: ꝙ magna p̄ cepta de iudicio fide et misericordia denoatis ꝛ negligitis. g ¶Excolātes. Mystice. Cu- licis nōie sedicios⁹ homicida barrabas si- gnatur: qz h̄ animal strepēdo inquietat ꝛ sā- guine delectat. Cameli nōie ꝓpt humilitatē ad subeunda onera: dōs intelligit. Colāt q̄ iudei culicem. i. minima obseruāt: qz barra- bā q̄ nō soluerat sabbatū dimisertūt: ꝛ came- lū glutiūt. i. maiora cōtēnunt: qz p̄m spiri- tualiter sabbatū insinuātem p iudiciū ꝛ mi- sericordiā ꝛ fidē (q̄ illi ꝓtēnūt) occiderunt. h ¶Ve vobis. Diuersis similitudinibus si- mulationis ꝛ mendacij arguit phariseus q̄ aliquem ad statum religionis adducere ꝛ cum adductus fuerit per mala exem- pla faciunt ip̄m apostatare et sic fiunt nouissima eius peiora priorib⁹. a ¶Ve vobis duces ceci. Hic ꝓsequēter ostendit q̄liter coꝛrūpebant veritatem doctrine in his q̄ ptinent ad actum latrie: cuius actus est iurare modo debito ꝛ iuramen- tum obseruare. Pharisei enī et scribe ex cupiditate morti dicebant q̄ illi q̄ iura- bāt p tēplū deo nec peccabāt nec erāt in aliq̄ obligatiōe illi qui iurabāt per aurū templi erāt obligati ad solā- dum sacerdotibus certam portionē auri: ꝛ iste error p- cedebat ex cupiditate vt dictuz est. Jn reb⁹ enī materia libus non est aliqua sanctitas nisi in q̄ntum ordinātur ad cultum diuinū: ad hoc aūt directe ordinabaī templum. Aurū autē quo operiebāt parietes tēpli inter magis ordinabaī ad templi decorē: ꝓpter hoc dicitur Duces ceci: qz erant in erroꝛe et alios in errorem indu- cebant. b ¶Quid enī maius est aurū an templū ꝛc. q.d. nulli dubiū q̄ templū ē maius: ratione predicta. c ¶Et q̄cunq; iurauerit in altari nihil est. i. non peccat nec est in aliquo obligatꝰ. d ¶Quicunq; autē iurau- rit i dono q̄ ē super illud: debet. i. obligatus ē ad ho- uendum tantū quātuz valet illud donum. Et iste error similiter ꝓcedebat ex cupiditate: ꝓpter q̄ subditur e ¶Ceci. q̄d enī maiꝰ ē: donum an altare q̄ sīgnificat donū. q.d. ip̄m altare: qz si quis fecisset tūc oblationes deo alibi q̄ in hierusalē et q̄ in altari q̄ erat in tēplo nō erat acceptabilis deo. imo in h̄ incurrebat crimē sacrilegij. Addit etiā scōam rōnez ad h. f ¶Qui ig̃ iurat in ꝛc. Ex quo ptz q̄ iuramētū q̄ fit in altari inclu- dit illud q̄ fit in dono q̄ ē sup altare et nō ecōuerso et sic se habet ad illud sicut totū ad ptem. Addit etiaz tertiā rationē ad hoc dicēs: g ¶Et q̄cunq; iurauerit in ꝛc. qz enī templū erat ordinatū ad diuinū cultū. ita de⁹ speciali mō habitabat i tēplo. ita⁹ iurās p tēplū iu- rat p deum q̄ colit in tēplo: ꝛ h̄ ē maius q̄ iurare i do- no q̄ sibi offert. Confirmat autē vltimū dictū per ex- emplum. h ¶Et q̄ iurat in celo ꝛc. qz sicut dictū ē ꝺ ꝓa ca. v. qui iurat per celū iurat quodāmodo p ipsum deū in q̄tū virtꝰ diuina reluceat speciali modo in celo. i ¶Ve vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite q̄ decimatis. Hic ostenditur qualiter pharisei coꝛrūpebant veritatē iusticie per hypocrisim: quia illa que erant parui pōde- ris multum reputabant ad simulationē sanctitatis. et illa que erant maioris necessitatis ad salutem cōtem nebant: ꝛ hoc ē quod dicit: k ¶Decimatis mētam et anethū et cyminum. Hoc pōt intelligi dupliciter: Uno modo respectu sui: qz hi ministri templi acciperent deci mas a ꝓlo: tū de illis acceptis a ꝓlo ꝛ de his q̄ babe- bāt ex laboꝛe suo decimas reddebant sūmo sacerdoti vt habet Nu. xviij. et ideo ad simulationem sanctitatis reddebāt eis decimas de minimis. hoc etiā faciebant rōne cupiditatis vt p exēplū sui inducerēt populuz ad reddendū sibi decimas ꝺ olꝺ⁹ vsq; ad minima: Aliter pōt intelligi respectu alioꝝ q̄ p doctrinā suam induce- bāt ad decimas stricte soluēdū sibi: vt sit sensus: Ut decimatis ꝛc. h̄ ē decimare docetis. l ¶Et reliquistis q̄ graniora sūt legis: ꝺ sīliter intelligit dupliciter: Uno modo respectu sui: qz q̄ erāt magne necessitatis facere omittebāt. Alio modo respectu alioꝝ qz alios ad talia obseruāda inducere negligebant. Similiter faciūt sacer- dotes eccle ꝛ plati q̄ sollicite arguūt ꝛ argui ꝓcurant subiectos de reditibꝰ decimarū ꝛ ꝺsimilia q̄ eis debe- tur ꝛ parū curāt si in maioꝛibꝰ criminibꝰ innotiant: q̄ aūt sint illa maiora a phariseis neglecta .subdit: m ¶Iudiciū ꝛ misericordiaz ꝛ fidē. fides importat debitum ordinē hoīs ad deū. iudiciū aūt importat debitū ordi- nē hoīs ad ꝓximū i his q̄ habēt rōnem debiti. misericor- diaūt i his q̄ habēt rōnez doni: ꝛ etiā in istis tribꝰ intelli- gunt oia illa q̄ sūt multū necessaria ad salutē. Sequit: n ¶Hec oportuit face re. tanq̄ magis necessaria. o ¶Et illa nō omittere. tāq̄ minoza bona. ꝺ aūt di- cit ne forte ex hoīs ꝓdictis crederet aliq̄s q̄ nō eēt bonū soluere decimas de mi nimis. p ¶Duces ceci. vocat eos duces q̄ habebāt regere populū: ꝛ cecos: qz puertebāt intellectū scripturarū dicētes eē multū curādū de minimis et parū de magnis: ꝓpter q̄ subdit: q ¶Excolātes culicē. i. minima cū diligētia ꝓquirē tes ꝛ tractātes. r ¶Camelū aūt glutiētes. i. illa q̄ sūt maioris pōderis q̄rite reputātes: qz camelꝰ aīal ē magnū ꝛ ponderosū. s ¶Ve vobis scribe. Hic con sequēter ostēdit q̄liter coꝛrūpebāt veritatē vite: ꝛ ponit tria exēpla. primuz erat in reb⁹ exterioꝛib⁹. pharisei enī ad ostentationē mūdicie q̄n debebāt ascēdere in tēplū ad orandū ꝓmū lauabāt vtensilia domꝰ ꝛ vestimēta ꝛ cōsimilia ꝛ parū curabāt de interioꝛi mūdicia: ꝛ hoc est q̄d dicit: Qui mūdatis q̄ deforis est ꝛc. Sequit:

¶ aliud

¶ a ¶aliud holꝺ⁹ ostēdit: aliud domi agit. a ¶Qui mun dat. Frustra sāctitatē exte- rius ꝓdicit: si ēt q̄s calicē mūdet exterius: intus aūt re- linquat sordes: cuz ei⁹ vsus sit interior. Unde ita: Stul- te: q̄ fecit q̄ deforis ē etiaz id q̄ intus ē fecit. i. q̄ vtrāq; q̄ naturā holis fecit vtrāq; mūdari voluit. Nemo igit punit fornicationez ꝛ hmōi corporalia vitia solūmō gra uia cē: ꝛ auaritiā: ꝛ superbiā: ꝛ hmōi ꝛ cetera spūalia leuia esse. b ¶Calicē. Per similitu- dinē: nō q̄ in calice ꝛ para pside sit eoꝝ stipstitio.

c ¶Ut redīsi. Extruitis me monū occisoꝝ .ꝓpt fauoꝛem vulgi: vt tuīsi videamini ar guitis etiaz facinoza patrū vꝝ. d ¶Itaq;. Quia sce lera patrū detestamini pro specie q̄dē sāctitatis. Dum ꝛp̄m ꝓsequēdo et aplos eo- dem facit: facto .ꝓbat. vos esse filios: nō solū carne ꝺ imitatiōe iniqua: et ptz eos scīēter peccare: ¶Jd est ꝺ vos iudicādi dā patres dā natis: ſtuter enim facitis.

e ¶Et vos. Probato q̄ filij sue homicidaꝝ: ponit id ad q̄ tendebat: ꝛ vos im. mē. sez q̄ illis defuit implete. Jlli .ꝓbetas: vos dūm pro pheraꝝ occidite. Nō iubet: sed q̄ facturi sunt ostendit. f ¶Quo fu. Hiero. Sepul- chra sanctoꝝ edificando an pon⁹ corda a malicia mūdā do? Liberabūt vos sancti: q̄z sepulchra ornat? nō cer te. Sancti nō sūt amici ini- micis dei: frustra sācros ho noꝛāt q̄ sāctitatē spernunt.

g ¶Sapientes. Qui sciunt quē ꝓferāt sermonē. Scri- bas: i lege peritos. b ¶Et ve. su. vos. Nō hos tm̄ pre- sentes dicit: ꝺ oēz generati- onē maloꝝ ꝓcedentē ꝛ futu rā: qz oēs vna ciuitas sunt vnū corꝑ diaboli. i ¶Abel iusti ꝛc. Justicia abel a ꝓ- bata est ꝓ munerū acceptio nem. k ¶Usq; ad ꝛc. Cur vsq; ad hunc: cū multi post hūc occisi aū natales xpi: et ꝑo nato moꝝ pueri ab hac generatiōe sūt ꝓmpti. Sed q̄ abel pastoꝝ oniū fuit: ne- caturq; in agro: Zacharias sacerdos necatus ē in atrio tēpli. vtriusq; gradꝰ martyꝝ res ꝛ laicos ꝛ officio altarꝭ mācipatos: ſb eoꝝ voluit i timare vocabulis. Zachari as q̄ occisus ē a rege Joas iter tēplū ꝛ altare: vt histo- ria regū narrat: filiꝰ fuit io- iade: ꝛ in euāgelio q̄ vtunk naçaret: ꝓ filio barachie le- git filiꝰ ioiade. Sed vt iusti- cia ioiade sacerdoꝝ ꝓdicet ipse barachias vocaꝝ. i. bñ- dicꝰ dñi. l ¶Iste çacharias

¶ dc. xij.

Gen.4.b
Ps.14.f

Seqꝝ: a ¶Jnꝝ aūt ꝛc. ꝛ hec erat magna cecitas q: mūdicia exterioꝝ nō ē deo accepta nisi ꝓpt mun diciā interioꝝ: ꝓpt ꝺ dicit: b ¶Pharisee cece ꝛc. ꝓ interioꝝ enim calicꝭ ꝛ paraꝑsidis intelligit meta phoice interioꝝ mēꝝ: ex cui⁹ mūdicia ꝓpeꝺer bo nitas exterioꝛis mūdicie: ꝓpt qō seqꝝ: Ut fiat q̄ deforis ē mūdū. c ¶Ve vob. Hic ponit scōm ex- emplū qō erat i ꝓphīs antiq; qz exterioꝛē suā ꝛationē habebāt honestā vt cooperirent malicia oꝝ cultam. ꝺ est qō dicit: d ¶Quia ſlles estꝭ sepul chris dealbatis ꝛc. et ptz ſra. e ¶Ue vob. Hic po nit tertiū exēplū qō respicit actꝰ ꝓdeceſſoꝝ suoꝝ. isti enī pharisei vt viderēt iusti respectu ꝓcedētiū patrū ornabāt ꝛ edificabāt sepulchra ꝓphaꝝ a ꝓ- deceſſoꝝ⁹ iterfectoꝝ: ꝛ ꝺ ē qō dicit: Qui edifica tis sepulchra ꝓphaꝝ. ꝛ sequit. ¶Istaq; testimo nio ꝛc. Hoc enī ipi dicebāt vt ptz ex ſra immediate ꝓcedēti vbi ꝺ: Si fuīssem⁹ i diebꝰ patrū nſoꝝ ꝛc. sed q: nō solū erāt filij ꝓdeceſſoꝝ suoꝝ ꝙtū ad na turā ꝺ etiā ꝙtū ad mores. subdit: g ¶Implete. i. impleditis. b ¶Mēsura pa. ve. qō factū ē q̄n oc ciderūt xp̄m: cui⁹ serui fuerūt ꝓphe q̄ fuerāt a pa trib⁹ iudeoꝝ occisi: ꝛ ideo phariſei ꝓpleuerūt mensu rā patrū suoꝝ eos i malicia ꝓcedēdo. i ¶Serpē tes ge. ¶Postq̄ i phariſeis arguit hypocrisim enl- pā: hic oñdit ꝓsequēte penā. ꝛ ꝓmo penā eternā. scdo tpalē. ibi. Uterq; bierūm. ꝺ ptz etiā i actibꝰ apło- rū. xvj. cā. vbi ꝺ ꝙ paul⁹ ꝛ ſylas flagellis cesi fūt. er. ij. Cor. xj. dicit paul⁹: Ter virgis cesus sū ꝛc. q ¶Et ꝓsequīlni de ciuitate i ciui. ꝺ ptz Act'. xiij. vbi ꝺ ꝙ iudei paulū ꝛ barnabā eiecerūt ꝺ finib⁹ suis. n ¶Ut veniat sup vos oīs san. iu. q̄ effu. est sup ter. a ſā. abel ꝛc. de isto abel nulla ē ambigui- tas q̄n fuerit ille quē Cain fratē ei⁹ occidit. De ça- charia aūt sūt opiniones. vna ē q̄ tpe fuerit pr̄io- hānis bapriste: ꝛ hec fuit opinio Origenis dicēꝭ q̄ ꝓpt ꝺ occisus ē i templo dñi: qz beata ẋgo post partū filij sui venit adorare i hierlm et stetit i illa ꝑte vbi ẋgines cōsueꝝāt stare i oratiōe: i q̄ loco nō erat licitū mulieribꝰ cognitꝰa viro orare. ꝛ ideo ministri tēpli voluerāt eaz repellere. at çacharias pr̄ iobis q̄ eā ẋginē sciebat oppsuit se eis dicēs: q̄ erat digna stare i loco illo. ꝛ ideo ipm çacharia tā q̄ legi ꝛ traditēē iterfecerūt. ꝺ aūt reꝓbat Hie ro. tanq̄ apocryphū: ꝛ dicit q̄ iste çacharias fuit filiꝰ ioiade sacerdotis q̄ iterfectꝰ ē i tēplo: vt hr̄. ij. Paral. xxiiij. Sz ꝛ ꝺ videt q̄ iste ꝺ ꝺ barachie fi lꝰ: ille aūt ꝺ filiꝰ ioiade. ad q̄ rñdet Hiero. q̄ sal- uatoꝝ voluit ꝺ exꝑmere sāctitatē ioiade sacerdo tis. ideo vocauit eū barachiā. i. bñdictū dñi: sicut aliq̄s ꝙingit q̄ aliquem liberalē hoīez vocamus alexādrū: ad exꝑimēdū liberalitatē ei⁹. Quis hoc nō sit .ꝓpriū nomē ei⁹. Alii possum⁹ dicere q̄ ioia- da fuit binomiꝰ: sicut ꝑ dauid vocatus est Ieſſe ꝛ isai: ꝛ multi alij i sacra scꝑtura: saluatoꝝ ꝺ exꝑmit vnū nomē ei⁹: aliud exꝑimit. ij. Paral. xxiiij. Se quit: s ¶Fidē. i. fidelē. t ¶Dico vob ꝛc. i. sup populū iudaicū: qz ꝓ istis punit⁹ ē multiplicit⁹ di uersis tpib⁹. Cōsiderādū etiā q̄ abel fuit simplex hō pastoꝝ oniū ꝛ illiterat⁹: Zacharias aūt fuit sa cerdos ꝛ legisperit⁹. ꝓ hos ꝙ duos ītelligunk oēs iusti ab eis occisi: ꝛ est sensus: Ut veniat sup vos

de duodecim ꝓphis vn⁹ erat: sic ꝑ Jobis de ꝓphis vn⁹ erat.
a Sup gene. Que a ꝺmo parricida vsq; ad vltimū ꝓditōis filiū cōputat. b Quasi similes cū ī pena: sicut sūt et ī culpa.
b Hierlm ꝛc. Quasi rei estis sāguinis ⁊ merito: qz multoti/ens missi ad vos ꝓgregādos ⁊ noluistis.
c Quoties. Ac si dicat: Ego volui ⁊ tu noluisti: et ꝯtra ꝓgregaui mea volūtate semp efficaci: te nolēte feci: qz semp ī grata fuisti.
d Gallina. Hoc alis magnū affectū habet in filios: ita vt eoz infirmitate affecta infirmet: ⁊ eos alis ꝓtegens ꝑmiluū pugnet. Sic dei sapia ꝓ carnē infirmata ꝓtegit nos ⁊ defendit a diabolo. e Relinquet. Ciuitas an/xilio dei nudata sue ꝺitioni relinquet q̄ bene derelicta ē cū a deo derelinq̄t.
f Būdicē ⁊ ve. ꝛc. Hoc turbe dixerūt dño venienti hierlm: qō aūt his trans actis hic dns dicit: cogit mystice ītelligi de aduentu claritatis sue vbi ꝓfite/buntur filium quem crucifixerūt.

¶ Et egressus

Nico.de lyra

olis sanguis iustus q̄ effusus ē a sāguine iusti abel vsq; ad sanguinē zacha/rie. i. a sāguine iusti minimi vsq; ad sāguinē maximi iusti. a Hierlm hie/rusalē. Hic ꝓdicit eis ꝑter penā tēporalē. s. destructionē ciuitatis ⁊ tēpli q̄ facta ē ꝑ Titū ⁊ Uespasianū in vindictā mortis xpi. xlvi. anno a ꝓdicta pas/sione. dicens q̄: Hierlm hierlm. allo/quit hic populū iudaicū sub nomie ciuitatis metropolitane: ⁊ ꝺ est cōis mo/dus loquēdi. ꝺ enī dicit ciuitas facere qō popul⁹ habitās in ea fecit. b Que occidis ꝓphas. i. ꝓtuisti occidere.
c Et lapidas eos ꝛc. i. ad instructionē mā: sicut ptz in ꝓphetis antiqs ⁊ ī Johāne baptista q̄ fuerūt a iudeis occisi. vnde xlvi. Reg. xxi. ꝺr q̄ tpe manasse effusus ē sanguis inoxius in hierlm donec repleret vsq; ad os. d Quoties volui con/gregare. s. cultu vni⁹ dei ꝓ fidē ⁊ charitatem. e Filios tu/os. i. iudeos. f Quēadmodū gallina ꝛc. Ponit exēplum de gallina ad ostendēdū affectū suū ad populū iudaicum: qz ꝑter alias aues gallina videt magis affici ad ꝓseruatiōem et nutritionē pullox. g Et noluisti. qz ꝑmo ꝓphas a deo miss os: postea Jobez baptistā ⁊ vltimo dñm nostrū iesū xpm cō tēpserūt: ꝓpter qō ꝑdit ꝑna: h Ecce relinquet vob⁹ do mus. i. ipm tēplū qō ꝓ romanos fuit destructū: nec reedifica bit ampli⁹: qz ꝑm qꝺ Dan. ix. vsq; ī finem mūdi ꝓseuerabit desolatio. Dico enī vob ꝛc. i. a tpe passionis xpi q̄ de pri mo īminebat futura qū xps ꝺixit ista. k Donec dicatis: Būdicē ⁊ q̄ venit ī nōie dñi. Hoc erit qñ apparebūt signa evi/dentia aduent⁹ ei⁹ ad iudiciū: tūc enī iudei q̄ crediturī sūt in xpm in fine mūdi laudabūt ⁊ ꝓfitebūt ipm.

Ca. XXIII

Mozaliter.

Tūc locut⁹ est ad turbas ꝛc. Sed q̄: ꝺr Qa q̄cūq; ꝺixerit vob⁹ serva te ⁊ facite: ꝑm opa aūt eoz nolite facere. Hoc generalit ītelligēdū ē de olꝺ bñ docētib⁹ ⁊ male viuētib⁹: nā eoz doctrina debet acceptari ⁊ vita repudiari. f Alligant enī onera ꝛc. Hiero. Hoc generalit ꝺr aduersus oēs magistros q̄ grādia in ꝺēt ⁊ minoza nō faciūt. Chryſ. Tales aūt sūt q̄ ḡne pōdus ve niētib⁹ ad pnīaz imponūt: ⁊ sic ꝺū ꝑsens pena fugit ꝓtēnitur futura. Si enī falcē sup humeros adolescētis quā nō pōt por tare posueris: necesse habet vt aut falcē reꝯciat aut ſ pōdere ꝓfringat. Sic ⁊ homini cui ḡne pōdus pnīe imponis: necesse ē vt aut pnīaz reꝯciat aut suscipiēs dū ferre nō pōt scādaliza tus ampli⁹ peccet. deinde si erram⁹ modicā pnīaz imponēdo: nōne meli⁹ ē q̄ꝑ miscōiaz reddere rōnez q̄ꝑ cruꝺelitatē: vbi paterfamilias larg⁹ ē: dispēſator non debet esse tenax.
b Opa vo opa sua fa. ꝛc. Chryſ. In oī re nascit q̄ꝺ ex terminat. sic in ligno vermis ⁊ ī vestimēto tinea. vñ sacerdotum ministeriū q̄ positi sūt ad edificationē ſctitatis: corrūpe ꝺia bol⁹ nitit: vt ꝺ ipm bonū ꝺum ꝓter homines fit fiat malū.
k Amāt ꝓmos recubit⁹ ī ce. ꝛc. ista recipe cū exhibēt ordi/nate nō ē malū: ſ ipa ꝺcupiscere. et Et patrē nolite vo. ꝛc. nō excludit exhibitionē honoris ꝺebiti. s. vt ꝓter adulationē vel aliq̄ ꝺmōi nō fiat. l Ne vob scribe ⁊ pha/risei hypo

risei hypocrite q̄ clauꝺitis regnū celox añ hoīes ꝛc. ſ facitis q̄ li q̄ neqter repellūt ꝑdicatores ⁊ ꝓfessores viam salut⁹ aperire peccatorib⁹ volētes: ſmiliter illi q̄ fulminānt indiscrete sentēias excōicationis: suspītionis aut ītrꝺicti. m Ve vobis scribe et pharisei hypocrite q̄ ꝺo. vi. ꝛc. Isti sunt ꝺegarꝺi sanctitatem ī mulātes ꝓpt ꝑsū nō ꝓpt salutē aiax. p Ve vob scribe ⁊ pharisei hypo. q̄ circūit⁹ ma. ⁊ ari. ꝛc. Isti sūt filii alia religiosi q̄ cū magna ꝺiligētia ꝺucūt seculares ad religionis ḡressū ⁊ pos/ea male nutriūt et sic peiores fiūt ꝺ seculo. ꝓpt exēpla mala q̄ vꝺēt et fre/quēter reūtūt ad seculū. q Ve vob ꝺuces ceci q̄ ꝺicit⁹ q̄cūq; iu. q. ꝛc. Chryſ. Multi aūt xpiani sic ꝛ/ter ītelligunt: ecce enī ſ aliq̄ causa rit modicū vꝺēt facere q̄ iurat p ꝺeſ/q̄ vo iurat p euāgeliū maiꝺ aliq̄ fecit se vꝺēt: ꝺb⁹ ſiliter nñ ꝺum ē. Sequi re, ꝓpt deū sūt: ⁊ non deus ꝓpt scripturas. maior ē q̄ ꝺe⁹ q̄ sanctificat ea q̄ꝺ/liū q̄ euāgeliū quod sāctificat a deo. Aug⁹. Tēplū aūt ⁊ altare ipm ꝓm/ꝛ/ religim⁹: aurū ⁊ ꝺonū laudes ⁊ sacrificia q̄ ꝓ eū offerim⁹: non enī ille ꝓ ſ ista ꝓ illū sāctificanť. r Ve vob scribe ⁊ pha. hypo. q̄ mū. qō ꝺeforis ē ꝛc. Chryſ. Calix est vas q̄ꝺ ad potū ⁊ parapsis ad cibū. sermo q̄ ꝓ quē spūaliter potamur ⁊ ois narratio ꝓ quā nutrimur vasa sunt potus ⁊ cibi. q̄ ſ tu/ꝺet sermonē cōpositū. pferre: magis q̄ sensu saluturi repleti. calix ei⁹ a foris ē mūꝺat⁹ ītus aūt vanitatis sozdib⁹ ē repleť.
s Ve vo. scri. ⁊ pha. hy. q̄ ſ. ꝛc. Chryſ. Ut q̄ꝺ vis apparē qō ſ vis eē: nā qō turpe ē apparē turpi⁹ ē eē: ⁊ qō formoſū ē apparē formosi⁹ ē eē: aut q̄ esto qō apparet aut appare qō es. Ve vob scribe et pharisei hypocrite q̄ edificatis sepulchra ꝓphax ꝛc. Sequitur: f Itaq; testimonio estis vobismetipsis q̄ ſ filij ꝛc. Illi se filios maloꝝ testant q̄ mores eoꝝ sequūť ſ tūc impleti eoꝝ mensurā qñ excesꝺūt eoꝝ malicia: ⁊ sic fecerūt iudei q̄ꝺ pa tres occiꝺerūt ꝓphas ⁊ ipsi ꝺūm ꝓphetax. m Ego ꝺco vo bis: ecce ego mitto ad vos ꝓphas ꝛc. Multi ꝺe xpi ꝺiscipulis istas grās habuerūt q̄ tū a iudeis ꝑsecutiōez passi sunt. Et ve niat sup vos oīs sanguis ꝛc. Sequit: n Aliq̄ ad sāguinē q/charie ꝛc. Orige. Zacharias ītrꝺicta memoria ꝺei. oīs q̄ ḡne moziā ꝺei ꝓdere festinat in eis q̄s scandaliçat: zacharie sangui nem effundere vꝺēť. Abel aūt luce⁹ interꝑať: qui q̄ nō rec/pit qō scriptū ē: beati q̄ lugent: sāguinē abel effūꝺit. o Ecce relinquet vob⁹ ꝺom⁹ vr̄a deserta ꝛc. Chryſ. Sicut enī corpus alia recedente ꝓmo q̄ꝺē frigescit ꝺeinde putrescit ⁊ ſoluť: sic et templū nostrū ꝺei ſpūsancto recedente ꝓnus seductionib⁹ ⁊ ꝺisciplinatiōib⁹ replet: ꝺeinde veniet ad ruinā.

Ca. XXIII

p In ca. xxiij. vbi ꝺr in postil. i. a sanguine iusti minimi vsq; ad

Additio.

Qō abel sit minim⁹ iust⁹ ⁊ zacharias ma xim⁹ siue ītelligať simplicit sine respectu occisoꝝ tū ex scripturis nō habet auctoritatē: vñ ſm Hiero. eaꝺē facilitate cōdemnāť q̄ approbať. Nec etiā ex ꝺ qō sanguinē abel fuisse simplicē pu/storē ⁊ illiteratū: ⁊ q̄ zacharias fuit sacerdotes ⁊ legisperi/tus ſq̄ť q̄ abel fuit minim⁹ iust⁹: ⁊ zacharias maxim⁹. Nō enī ex cellētia iusticie ſq̄ť litteraturā: qō ptz ī plurib⁹ ꝓsertim cū aut tiqui pres ly nō legāť lras ꝺiciꝺisse fuerūt tū in ꝺiuinis mysterijs illustrati: qō ptz de aꝺā ⁊ pⁿarchis ⁊ forte ex his q̄ leguntť de vtroq;. i. de abel ⁊ zacha. plura ad rōnez iusticie ꝓtinēria legi/tur de abel q̄ꝺ de zacha. ꝺ enī q̄ fuerūt ambo sine culpa occi/si: eq̄les viꝺēť: ſ de abel sup ꝺ legiť q̄ tā ipe q̄ munera ei⁹ ꝺe/rūt deo accepta Heb. xi. ca. qō ē maximū testimoniū siue iusti/cie. vñ Hiero. ī ꝺ loco ꝺe abel ꝺicit: Justⁿ aūt nōez ꝺoim seiaz ſ ex Heb. testimonio comꝓbať vbi accepta ei⁹ a deo narrant munera. vñ planior pōt rō assignari circa notationē istoꝝ nō/rū. s. loquēꝺo de tpib⁹ ꝓterit⁹ añ passionē xpi. q̄ ista ꝺicebāť a xpo. abel fuit ꝓm⁹ iust⁹ q̄ sine culpa legiť occisus: zacharias

no vltimo: vñ q̄uenīčter nolat extrema ad ꝺ vt oēs ītermedij includāť. q̄cūq; enī fuerit iste zacharias ſm diuersitatē opinā tium ipe ēt fuit vltim⁹ iustus occisus: ꝺe q̄ in scripturis exꝑssa mētio habeať. Si aūt obijciať de Iobāne bap. rñdeť q̄ ille nō fuit occisus a iudeis ſ ab hero de alienigena: ꝺ aūt agitť de eoꝝ cisionib⁹ factis ꝑ hebreos ⁊ eoꝝ ꝑdecessores inter quas occi/sio abel ꝺebet cōputari cum tunc tpis omnes fideles erāt sub vna lēge naturali cui successit lex scripta qō patz in ꝺ q̄ ꝺicit: Hierusalē hierlm que occidis ꝓphas ꝛc.

Replica.

In ca. xxiij. vbi postillator reddit rōnem nominationis illorum scz abel ⁊ zacha. qz

Glo.ordi.

a Egressus ie/ Ca. XXIIII sus. Non relin. ꝺ. s. ꝺ. Mystice, recedēte ꝺño ꝺ tēplo oīa le gis edificia ⁊ cōpositio mandatoꝝ ita ꝺestructa ēt vt nihil possīt a iudeis im/pleri. Diuinit⁹ aūt ꝓuisū ē vt crescēte mālgētj gra: tēplū illud cum suis ceri monijs tolleret: ne q̄s infirm⁹ in fide illis stantib⁹ iudaismi occasionē habe/ret. Idē q̄ cōminat⁹ ē ꝺño ostendit signo: ꝺū egrediť ab illis facta cōmi/natione. b Sedēte autē. Ubi mar/cus ait ꝓ tēplū. Sedet ꝺ tēplū cuz de ruina ei⁹ ⁊ excidio gētis ꝺisputat: vt ⁊ corporis situs verbis suis cōgruat.
Mystice. Sedet i monte oliueti. i. in ecclia quiet⁹ manēs: ſupbox detestāť arrogātiā. c Die nobis ꝛc. Quia ꝺixit oia ꝺestruenda tēpus ⁊ signa de/structiōis querūť. d Tria querunt: q̄ tpe ꝺestruēda hierlm sit: quo ventur⁹ xpc: q̄ ꝓsumatio seculi ventura sit.
e Videte ne. Cū hec fient ne putem⁹ instare ꝺiem ꝺñi cui⁹ signū ꝓspicue po nit in sequentib⁹. f Premunit ne tur ꝺent: vel ꝺeficiāť ꝑ ꝺeceptionē: vt per simonē magū vel ꝑ tribulatiōez ⁊ pse cutionē vt ꝑ neronē. Nota hec venie/tia ante excidiū hierlm: similia sunt et eaꝺē vere bis q̄ fient ī ꝓsumatiōe secu li: ꝛ loquit ita ꝺe vno q̄ſi ꝺe alio.
g Multi enī ve. Inuiniēte hierlm ex cidio multi fuerūt ꝑncipes qui se ꝺice rēt eē christos ⁊ tps libertatis ꝓpe eē. Multi in eccla tpibus aplox q̄ ꝑter alia falsa ꝺicerēt instare ꝺiem ꝺñi.
h Auꝺituri. Hec in iudea a passione ꝺñi abundauerunt: ꝺb⁹ ne territi apli hierusalem et iudeā ꝺeserāt ammonē/tur: quia nō statim finis: sed post. xlj. annos.

¶ Cōsurget

Nico.de lyra

Egressus ie/ Ca. XXIIII sus. Post q̄ posita ē legis euāgelice ꝓmulgatio ⁊ cō/firmatio ꝑ miracula. Dic ꝓter ponit iudiciū ſm legē illā: ⁊ qz lex euāgelica ē ꝑfectissima et extrema. ideo sibi corre/spōdet iudiciū extremū qō erit ꝑfectissimū: ⁊ diuidit in duas ptes. qz ꝓmo ponunt q̄ꝺā antecedētia ipm iudiciuz. secꝺo ipm iudiciū describit. ca. sequēti. Prima ī duas. qz ꝓmo circa hoc ab aplis ꝓponitur questio. et secꝺo ponit q̄stionis solutio. ibi: Et respōdēs Iesus. Prima ī duas. q̄ ꝓmo ponit q̄stionis oc casio. secꝺo habita occasione formať questio. ibi: Sedēte autez eo sup montē oliueti. Circa ꝓmū cōsiderandū q̄ xps in fine ca. precedētis ꝺixerat q̄ ꝺom⁹ tēpli relinquereť ꝺeserta. ideo in ꝓncipio huⁱus ca. ꝺr q̄ Iesus egressus ꝺe tēplo ibat. in ꝺ ostende bat ꝺ factū q̄ tēplū cēt a ꝺiuina ꝓtectione relinquendum.
b Et accesserūt ꝺiscipuli eius vt ostē. ei edi. tēpli. nō q̄ ostenderēt sibi aliq̄ incognitū cū frequēter in tēplo fuisset. vt patz ex precedentib⁹. ſz vt ex nobilitate edificioꝝ q̄ erāt facta ad ꝺiui nū cultū. puocarēt eū ad miscōiaz ⁊ ꝓ sequēs mitigaret penā ꝓdictā. c Ipe aūt rñdēs ait illis. videtis hec oīa. q. ꝺ. q̄ſi/cūq; sunt magna ⁊ fortia. d Amen. i. fideliter. e Dico vobis nō relin. ꝺ la. sup lapiꝺē ꝛc. nō ē sic ītelligēꝺū q̄n rema/neret lapis sup lapiꝺē saltē in fundamētis. ſ ē modus loquen

Nico.de lyra

di ad exprimēꝺū magnitudinē ꝺestructionis q̄ cōpleta ē sub tito ⁊ vespasia/no: vt ꝺictū ē ꝓcedēti ca. f Sedēte aūt eo. Ex ꝓdictis formať ꝺuplex que stio. qz enī audierāt a xpo euersionē illā. credebāt ꝓpinquā eē mūꝺi ꝓsumationē. ideo q̄sierūt ꝑmo. g Dic nob⁹ qñ ꝺ erūt. i. ꝺestructio ciuitat⁹ ⁊ tēpli. scꝺo q̄sierūt: h Et qō signū ꝛc. scz et ꝓsumatiōis seculi. vtrūq; enī simul fiet. ⁊ ꝓpt ꝺ est q̄stio vna. Notandum etiam q̄ iste questiones fuerūt sibi fa/cte sup montē olineti: ⁊ ꝺ rōnabiliter qz locⁿ iste ꝺistat solū a ciuitate ꝑ vnū miliare. ⁊ sic ciuitas illa ⁊ tēplū ex illo loco clarissime videnť ⁊ occasiōe hui⁹ ꝺe tpe ꝺestructiōis illi⁹ ibi ḡrit. siliter etiā iudicij extremū futurū ⁊ circa il/lū locū: vt habeť Joheł. xiij. istꝺ enī/ter fit ibi q̄stio ꝺe futuro iudicio.
i Et tradēs. Hic ponit vtriusq; q̄stionis solutio. Et ꝓmo ꝺme. scꝺo scde. ibi: Orate aūt. Circa ꝓmū ꝺuo facit. qz circa ea q̄ ptinēt ad ꝺestructiōez ci/uitatis ⁊ tēpli ꝓmo ꝺescribit initiū. et scꝺo finalē exitus. ibi: Tū ergo videri tis. Circa qō ꝓsiꝺerāꝺū q̄ inchoatio ⁊ signū ꝺestructiōis future fuerūt cla/ꝺes ⁊ pestilētie q̄ fuerūt i iudea añ bel lū romanoꝝ ꝺ eos: vt ꝺicit Josephus libro ꝺe iudaico bello. Diuiꝺit ergo ī ꝺuas ptes. qz ꝓmo tanguńť mala que ꝓtigerunt iudeis in generali. secundo mala que ꝓtigerunt xpi ꝺiscipulis in speciali. ibi: Tunc tradent vos. Circa ꝓmū q̄ttuor tanguńť. Primū est se/ductio errotis: qō notat cum ꝺicitur: k Videte ne qs vos seꝺucat. Ista aūt ꝑꝺixit: qz min⁹ iacula ferūt que ꝓcul ꝺenť. l Multi enī veniēt in nomīe meo. i. ascribētes sibi nomē meum: qō ptz ꝓ ꝺ qō subꝺit: m Dicētes: ego ſū xps ꝛc. de talib⁹ fuit simon magus q̄ ꝺ hoc seꝺucebat samaritanos: de q̄ habeť Act. viij. q̄ samaritani ꝺicebāť de illo. Hic ē virt⁹ dei q̄ ꝺr magna. Hieronym⁹ etiā ꝺicit sup locū illum q̄ añ ꝺestruc/tionē ciuitatis plures apparuerūt q̄ ꝺicebāť se esse christos.
n Auꝺituri enī estis. Hic ponit scꝺm qō ē cōcussio timoris. cū ꝺicit: Auꝺituri enī estis ꝓlia. ſm enī q̄ refert Josephus li bro antiquitatū. xx. post passionem xpi añ ꝺestructionem ciui tatis multe seditiones et multa ꝑdita fuerunt apud indeos qz samaritani q̄ ꝑtim tenebāt ritum gētilē insurgebāt ꝺ iu/deos ⁊ eōuerso. Itē in ꝓlo iudeoꝝ erāt plurimi q̄ incitabāt populū ad rebellandū ꝺ romanos: aliq̄ aūt ꝓtrariū. Sequit: o Et opiniōes ꝓpꝛ. qz añ ꝺestructiōez ciuitatis multa signa apparuerūt que interꝑtabanť ab aliquib⁹ in bonū ⁊ pacē ci/uitatis: ab alijs aūt in cōtrariū ⁊ ꝺestructionē: ⁊ inter alia po nit vnū scz q̄ fidus stetit sup ciuitatē ꝑ annum simile gladio: quā apparitionē quidā ꝺicebant significare au rilij sibi affu turū ꝓtra inimicos. Aliqui ecōtrario ꝺicebāt significare vin ꝺictam ꝺei contra mala habitantiū in ciuitate: ⁊ ꝑ hoc erant ꝺiuerse opiniōes de ꝓlijs iter eos. p Videte ne turbemini. recedēꝺo de iudea ꝺ talia: voluit enim xps q̄ ꝺiscipuli sui manerēt aliquāꝺtulū ī iudea post mortē suā ad ꝓdicā ꝺū fidez catholicā. q Oportet enī hec fieri. qz sūt a ꝺeo ꝺordinata.

A
† Dan. 13. a Luc. 11. b

† Dan. 13. a Luc. 11. b Epł. 5. b 1. Cor. 3. b Colos. 2. b

Ba Cõsurget enī gens in rē. Mystice. Regnū surget in regnū; r pestilētia eorum q̄ termo vt cācer serpit. Et fames: verbi dei: commotio terre: et a fide segatio. Ultima enim tribulatio multi' preuenit: et per ere bra mala iudicāt mala ppetua. Et ideo post bella r sedītiones nō statim finis: qr multa mala debet p̄currere vt nūciet mala sine fine. Eoz autez alia e celo: alia e ra: alia ab elemētis: alia ab hominib'. Surget gēs Ecce perturbatio hoiz. Terremot'. Ecce respectus ire desuper. Pestilētia: Ecce ineqlitas corpoū. Fames: Ecce sterilitas terre. Terrores de celo r tempestates.

Luce. 21. c fm Lucā: Ecce in eqlitat aeris. Omnia ḡ ꝓsūmāda cō turbant: vt q̄ i oī bus deliquim' in omnib' feriamur.

Sap. 5. d Cū pugnabit pro eo orbis terre ꝓ insensatos.

Bb Hec autē inītia sunt. Hec autē oīa sūt inītia non ꝓsūmatio q̄si p̄cōnia antixp̄i: vel ex cidij vbis. Hec p/rim ad cuerstionez iudeorum: partim ad diē iudicij p̄tinēt: qr ita apli interrogauerant de vtroq;. c Tūc tradēt. Quo merito ꝑ iudeis euenit subdit: qr post occisionē xp̄i noīs et fidei ei' p̄cones persecuti sunt.

17. q. 1. sug gestum. De pe. di. 2 nō reuerre dant. cc. apostolus.

d Et multi pseudo. Quidā ꝑ ad euersionē iudeoz refe/rūt. Sz tūc inter eos qr null' erat fidelis: ad quē fieret exhortatio: melī ꝑ accipit ꝺ hereticis: q̄z primꝰ simon magꝰ fuit. Ex tre mus malor oib' antixp̄s ē. Diligēter intuēdum ē qō signoz ad excidiuz vbis qō ad diē dñi referāt? Rādit enī dñs q̄ ex illo tēpore erāt secutura: siue de excidio hierlm: siue de aduentu suo. e Et p̄dicabit rē. Quia nouerat dñs corda discipuloz ꝺ excidio et p̄dītione sue gētis ꝓtristanda. hec solatio releuat: vt sciret multo plures socios gaudij eterni de toto orbe colligēdos.

f Adhuc tenete ꝑ signuz q̄ nō instet dies dñi vel desolatio hierlm añs apli toto orbe dispersi sint p̄ter duos Jacobos: q̄ pti' in iudea interfecti sūt. Dispersi inquā vt si dolerēt de p̄dītione sue gētis: solatiū habe/ant plures soctos de oī gente collectos.

f Abominationē rē. Vel si de excidio vr bis: abominatio. i. idolū. Pilatus enī posuit imaginem cesaris i templo desolato. Vel hoc dicit de statua Adriani sequestr'

f que in

a Sed nōdū ē finis. qz post auditionē talīū stetit adhuc ciuitas ꝑ longū tps stet rī. ānis post passionē xp̄i. b Cōsurget enī gens. Hic ponit tertiū videlz distur/batio pacī. cū dr: Cōsurget gens i gētē. qr gens iudeoz erat diuisa ītra se vt pz. c Et regnū aduersus regnū. qz regnū iudeoz ꝺ regnū romanoꝝ rebellauit. et

ꝺ ptz ex p̄dictis. d Et erūt pestilētie. Hic p̄nit qrtū. s. p̄turbatio orbis seu ele/mētoz ex q̄b' ꝓsurgūt pestilētie i aere r mari r p ꝓsequēs sterilitas r fames i terra: qr aūt hoc acciderit illo tpe pz Act'. xj. vbi dr qd̄ ꝑphā agab' p̄dixit famē magnā futu/rā q̄ facta ē ip̄erāte Claudio: ꝑ q̄ō fideles q̄ erāt anti/ochie miserūt auxiliū de facultatib' suis fidelib' q̄ erāt in iudea r hierlm p manꝰ barnabe et sauli. Seq̄t: e Hec aūt oīa. i. ītruoz p̄dicta. f Initia sūt dolozꝝ. q̄ dū do/lores fuerūt ꝓsūmati i destructione ciuitatis r tēplīq; ro/manos. g Tūc tradēt. Hic ponit mala q̄ ꝓtigerūt xp̄i discipulis i spāli: vbi ponūt ītruoz. Primū ē violētia af/flictiōis duplicit sez ab intra r ab extra: illa q̄ fuit ab ex/tra fuit a iudeis fideles p̄sequētib': ꝺ q̄ habet Act'. vij. vbi dr ꝙ post mortem beati stephani facta ē p̄secutio ma/gna i ecclia q̄ erat hierosolymis: r ibidē subdit ꝙ pauli' deuastabat ecclīaz rē. h Et occidēt vos. qz illo tpe oc cisus ē stephanꝰ a iudeis: vt ptz Act'. vij. et iacob' filꝰ ze bedei. Act'. xij. iacob' frater dñi vt dicit Josephus libro xxij. antiqtatū. i Et erit odio rē. i. aliq̄b' oim gētiū.

k Propter nomē meū. ꝺ addit ad eoz ꝓsolationem qz ad ꝺ sequt magnū ꝑmiū: vt habitū ē. s. v. c. a. l Et tunc scādalizabunt multi r inuicē tradent rē. Hic ponit affli/ctio ab itra. s. a falsis fratrib': qz multi q̄ receperāt fidē xp̄i videtes p̄secutionē oriri ꝺ eos scādalizabāt cadentes p ꝑter ꝺ a fide susceptā: r sic habebant odio veros discipu/los xp̄i q̄s ad mortē tradebāt. m Et multi pseudo pro. Hic ponit scōm sez vehemētia seductiōis: qz multi ꝙdo/te falsi denūciabāt ꝙtraria p̄dictiōi apl'oz. n Et q̄a abūdabit iniq̄tas. Hic ponit terriū. s. abūdātia iniq̄tatis q̄ erat in falsis xp̄ianis: r ꝑter ꝺ refrigescebat charitas in multis aliis. Iz nō caderēt totaliter: ꝑter q̄ō ꝙdidit o Qui aūt ꝑseuerauerit vsq; in finem. in fide. s. fomatis charitate: Hic salu' erit. p Et p̄dicabit. Hic ponitur quartum q̄si ad ꝓsolationē p̄dictoz q̄ō est euidentia cre/dulitatis: r ꝺ ē q̄ō subdit: Et p̄dicabit hoc euangliū re/gni. i. euāgeliū xp̄i q̄ō introducit ad regnū celeste q̄ō nō si ciebat lex: ꝑter q̄ō erat impfecta respectu euāgelij vt su/pra dictū ē ꝑncipio buī libri. q In vniuerso mūdo. q̄ enī ante destructionē ciuitat' ꝑ tirum r vespasianuz in trib' ptib' orbis. s. asia: africa r europa p̄dicatū sit euā/lium xp̄i: ptz sic: vincēte enī petro fides p̄dicata ē i italia r nō solū i italia ꝺ etiā i gallia: qz sanct' Sauinian' q̄ fuit vn' ꝺ. lxx. missus a beato petro i galliā cū pluribꝰ alijs ciuitatē Senonē ē q̄ tūc erat metropol' gallie: r vocabat ciuitas aurea ꝙuertit ad xp̄m r ibi trib' ecclīas edificauit: vna sez i honore beate Xp̄ginis: alia i honore bti stephani ꝑthomartyris: r alia i honore sācti iohis baptiste. Ipse edificauit i honore apl'oz: q̄ qz viuēte petro ꝓstructa est. ideo ecclia beati petri vinc adhuc notata ē vsq; i hodiernū diē. Ex loco aūt illo ancꝰ Sauinianus socios suos circa alias ptes gallie misit ad p̄dicādū. Ex q̄ ptz q̄ viuēte pe/tro fidei p̄dicatio puenit xp̄us mare occidētis vbi termi/nat vltimū clima nr̄e terre habitabilis: qꝺ aūt ē vltra fm ancīores astronomi/ponit ex climata. Hierlm aūt de q̄ exierūt apli r alij xp̄i discipuli ad p̄dicādū ē i medio tre habitabilis: qz ē i q̄rto climate vbi p̄mo publicata ē fides catholica: et ideo sicut a hierlm vsq; ad fines terre habitabilis ex pte gallie vbi p̄dicata est fi/des ꝑ sācti Sauinianū et socios ei': sic ex pte hyspanie vbi paul' p̄dicauit: eadē rōne ꝓbabile ē q̄ a hierlz vsq; ad alios termios tre habitabilis puenit p̄dicatio fidei p alios aplos r discipulos ad ꝺ missos: r sic ptz q̄ viuēte petro fides xp̄i p/dicata ē ꝑ vniuerso mūdo: qz cognitio fidei puenit ad oēs ptes orbis. Per' ho martyriz at' ē sub Nerone: post imperiū aūt neronis destructa ē ciuitas hierosolymitana scōo āno imperij vespasiani: vt habet libro de iudaico bello in fine.

r In testimoniū oib' gē. q. d. ad ꝺ p̄dicāda ē fides in vniuerso orbe vt testimo/niū xp̄i audirēt in oī gēte: fm q̄ dictū fuit apl'is Act'. j. Eritis mihi testes i hie/rusalē r iudea r samaria r vsq; ad vltimū terre. s Et tunc veniet ꝓsū. qz post p̄dicationē euāgelij p̄dictā facta ē ꝓsūmatio destructiōis ciuitat' a xp̄o p̄dicta. Cōsideradum aūt q̄ alia ē p̄dicatio euangelij futura in oib' gētibus q̄ntū ad effi/caciā sic q̄ oēs gētes recipiēt fidē xp̄i: r hoc erit in cōsūmatiōe seculi. t Cū ergo videritis. Hic describit excidiū ciuitatis q̄tū ad eius terminū. Et ponuntur ibi duo. Primum ē ꝑphetie impletio q̄ habet Mañ. ix. vbi dr q̄ destructa ciuitate et tēplo ponet abominatio in desolationē. i. idolū qꝺ nomīe abominatiōis intelli/gīt in veteri testamēto debebat poni i tēplo desolato. hoc autez impletum est q̄/belius adrianus imaginem suaz fecit stanti vbi steterat area testamenti vt scribi/tur in scholastica historia. r hoc est qꝺ dicit: Cum ergo videritis rē. Sequitur.

Qui legit

a sed nondum est finis. Cōsurget b
a enim gens i gētem r regnū in re/ c
ꝺ hc sunt partes ꝓcedentis.
gnum: r erūt pestilentie r fames d
b r terremot' per loca: hec aūt oia e
f futuroꝝ. f ministris exercēdos.
c initia sunt dolozꝝ. † Tunc tradent f,g†
vos in tribulationem r occident b
f q̄ aplos oim credentiū persona signat.
vos: r eritis odio omnibus gen i
a f i fine mūdi siles aplis ꝓsecutiōib' sūt ꝓbādi
b f ꝑpter assertionē veritatis. f discedēt a
tibus propter nomen meum. Et k,b
fide timore: vel potētis: vel imanitate tormētoꝝ.
tunc scandalizabuntur multi: et
a f gladio dñi ab inuicē separāte eos: qꝺ i puncti
pio p̄dicatōis sacrū ei' magie tpe antichristi ē fu/turu. b f frater insidiēs fratrē fidelem.
inuicem tradēt: r odio habebūt
d inuicem † Et mlti pseudo prophe m†
f vt miraculis seducant. f hoc tempore iudaice
vastitatis plene tempore antichristi.
te surgent et seducent multos: et
b f vñ apl's: Est hoios amātes se. b f ihideltas.
qm abūdabit iniq̄tas refrige n
f pro tribulatione que ante tribulationē videba
tur calere: vel calebat vt cunq; in pace.
scet charitas multoz. † Qui autē o†
f in fide r charitate. f quocūq; tēpore incipiat.
f vsq; in finē ꝑsentis vite.
perseuerauerit vsq; in finem hic
e saluus erit. Et p̄dicabitur hoc p
f edificatorium ecclesie ante finem mundi: sicut
ante destructionē hierlm per apostolos.
euāgeliuz regni in vniuerso orbe q
f sue dānationis. f nō credēt'.
in testimoniū omnibus gētibus r
f post hec oia. f nūc stant: sed non prius.
r tūc veniet ꝓsūmatio † Lū g vide g,t†
a f hoiez petī q̄ aduersat. r. c. s. o. qꝺ dr: dest' q̄ de/struet r ad solitudinē rediget suscepturos se.
f ritis abominationē desolatiōis

nat vltimū clima nr̄e terre habitabilis: qꝺ aūt ē vltra fm ancīores astronomi/ponit ex climata. Hierlm aūt de q̄ exierūt apli r alij xp̄i discipuli ad p̄dicādū ē i medio tre habitabilis: qz ē i q̄rto climate vbi p̄mo publicata ē fides catholica: et ideo sicut a hierlm vsq; ad fines terre habitabilis ex pte gallie vbi p̄dicata est fi/des ꝑ sācti Sauinianū et socios ei': sic ex pte hyspanie vbi paul' p̄dicauit: eadē rōne ꝓbabile ē q̄ a hierlz vsq; ad alios termios tre habitabilis puenit p̄dicatio fidei p alios aplos r discipulos ad ꝺ missos: r sic ptz q̄ viuēte petro fides xp̄i p/dicata ē ꝑ vniuerso mūdo: qz cognitio fidei puenit ad oēs ptes orbis. Per' ho martyriz at' ē sub Nerone: post imperiū aūt neronis destructa ē ciuitas hierosolymitana scōo āno imperij vespasiani: vt habet libro de iudaico bello in fine.

r In testimoniū oib' gē. q. d. ad ꝺ p̄dicāda ē fides in vniuerso orbe vt testimo/niū xp̄i audirēt in oī gēte: fm q̄ dictū fuit apl'is Act'. j. Eritis mihi testes i hie/rusalē r iudea r samaria r vsq; ad vltimū terre. s Et tunc veniet ꝓsū. qz post p̄dicationē euāgelij p̄dictā facta ē ꝓsūmatio destructiōis ciuitat' a xp̄o p̄dicta. Cōsideradum aūt q̄ alia ē p̄dicatio euangelij futura in oib' gētibus q̄ntū ad effi/caciā sic q̄ oēs gētes recipiēt fidē xp̄i: r hoc erit in cōsūmatiōe seculi. t Cū ergo videritis rē. Sequitur. Qui legit

Mystice.

Exod. 22. b

Exod. 22. d

Luce. 21. b

Luce. 17. c

Dan. 12. b

Luce. 17. c

Dan. 12. c

Luce. 17. c

1. q. 3. salua roi.

f que in ipso sancto loco longo tpe stetit. a Tunc qui in iudea. Hec ad lām facta sunt cum appropin/quante exterminio iudeorum oraculo moniti oēs christiani fugerunt in regnum agrippe q̄ parebat ro manis. Mystice. Tūc. i. cum hereses r flagicia re/gnare ceperint iter sanctos et pacem eorū distrahere: quāto plures videt seq̄ prauaz: tanto alit' ferutes petāt. b Et at pregnā. rē. Quia sarcina gra te fugere nō poterūt. In isto q̄ Iudei fūt fugiāt ad mōtes cō cordat Lucas. cetera videntur alit dicere: ita et q̄ i medio ei' discedāt. Sz quō cum p̄dixit euangelista circūdari hierlm ab exercitu q̄ in medio stat. i. eā ita vrgebit piculū vt euadi nō possit: discedāt. i. nō capiā/tur desiderio buī seculi i aliā vitā migrare parati. Idez qō alq̄ dixerūt in tecto ē: nō descē dat. i. a. d. o. s. ꝺ est nullo affe/ctu inclinent ad carnem. Et ꝺ qō Lucas ait: et q̄ in regioni/bus nō intrent in eā. i. q̄ tā bo no ꝓposito cordis extra illaz facti fūt: nō eā rursus carnali cupiditate desiderēt. Hoc alij et q̄ in agro nō. r. t. s. hoc est ita erū innolni curis q̄bus exu/tus erat. c Beati ergo pregnātibus. Hō mēsura: sz numero: ne mora tēporū fides concutiat credentiū. Erunt enī hec mala tribus annis et dimi/dio tñ. f Ecce hic christ'. Habet vna quecūq; he resis vel certas mūdi ptes. vñ dr: ecce hic: ecce illic: vel in occultis aut in obscuris ꝙuēticulis: curiosita tem dominꝰ decipit. vñ dicit: Ecce in cubilib': ecce in deserto. d Multi erunt qui non credūt christum esse cōmunem salutē omniū sed quorūdam. vnde di/citur: hic aut illic. g Si fieri potest. Jd est si aliq̄ modo fieri posset: vt dei ꝓfinitio mutaretur: et ideo non de veris intelligi pōt electis. h Electi. Non q̄ diuina electio frustretur: sed qui iudicio humano

f videnē

f predicta.

q dicta ē a daniele ꝓpha stantez
a f i tēpio dei: vel vbi nō debet fm marcū qō idē signat. f illā ꝓphetā vel sequētia. f in cofessi/one fidei. f vel dimissa occidente ira r iudaica ꝑsecutione eternis appropiēnte mouētibus.
a i lōco sācto: q̄ legit itelligat. † Tūc a,b
a f virtutū culmen altius ascendant.
qui i iudea sūt fugiāt ad mōtes:
a f qui excedit carnem animo nō redeat ad aliās actus pristine conuersationis.
r q̄i i tecto nō descendat tollere c†
a f carne vel mundo. b f qui operatur in ecclesia.
f qui exierit euitare huius mūdi non reuertat.
aliq̄d de dōmo sua: r q̄ i agrō nō †
a f i. rē secularē qua se exuerit nudus ꝓm se quatur. b f ve ambitiosis parturientibus.
b reuertat tollere tūnicā suam. † Dē d†
a f diuitias q̄s adepti sunt fouentibus: q; sarci/na grauati fugere non poterunt. f q̄ intima fidei habent r egent nutrimento magistrorum.
aūt pregnātibus r nūtrientibus
a f nō tūc primo incipiatis declinare a malo cuꝰ morte puenīre iudiciū dei nō poterītis effugere.
c in illis diebus. Orate autē vt nō e
a f q̄ hec tēpora nō sunt irrineri conuenientia.
fiat fuga vra hyēme vel sabbo/ f
a f hoc ꝓprie temporibus antichristi.
f cuius nō cōcutiat fides cum persecutor pieta/tis erit operator virtutum.
to. Erit ēnī tūc tribulatio magna g†,h†
qualis non fuit ab initio mundi
vsq; modo neq; fiet. Et nisi breui i,k
ati fuissent dies illi: non fieret sal l
ua oīis caro: sed ꝑpter electos m
f ne desperent. f in illa ꝑsura.
breuiabunt dies illi. † Tunc si q̄s n†,o†
f vestris imitatoribus. f apud arrianos.
f apud donatistas vel huiusce modi.
f vobis dixerit: ecce hic christ' aut
f membra ei' qui se efferet sup oē qō dicit deus
illic: nolite credere. † Surget enim p†
aut quod colitur.
pseudo christi et pseudo prophe/
f aliquid magni significētis.
te: et dabunt signa magna r pro q
digia: ita vt in errorem inducan/ r
tur si fieri potest etiam electi. Ec s
f vt preleū vigileris. f q̄ ꝓmonui etis.
ce ꝓdixi vobis. † Si ergo dixerint t

ꝑter electos breuiabunk: ne ex tribulationis magnitudine cadāt a veri tate. n Tunc. Hic ꝓnter ostendit magnitudo tribulationis ex vehe mētia seductiōis: qz misti discipuli antixp̄i veniēt ad seducēdū populū dicēdo q̄ ipe sit vere xp̄s i lege et i ꝓphīs ꝓmissus. r ideo ꝺ ꝑdicit ne fi/deles tūc decipiant. ꝺ. Tūc. i. tpe antixp̄i. o Si ḡs vo. di. rē. et qz nō solūmō habebūt xp̄a ad decipiēdū ꝺ etiā signa: qꝺ ē difficile ad euadē dū. ideo subdit: p Surget enī rē. p ꝺ itelligit antixp̄m r discipulos ei' q̄ sūt mēbra ipi'. q Et da. signa. rē. qz vtute demonū possūt mul ta mirabilia fieri qñ pmittūt a deo. r Ita vt i erro. indu. si fieri pōt etiā electi. ꝺ dicit qz p̄destinatio Iz sit certa tamē nō tollit libertatē arbi trij. ista enī ꝓpositio: p̄destinat' pōt dānari: falsa ē in sensu cōposito: tñ i sensu diuiso vera ē: licut diffusꝰ declarat ꝑmo sñaz. s Ecce p̄dixi vobis. q. d. ad ꝺ ista p̄dico nūc vt caueat. ꝑ tūc: qz min' iacula feriunt q̄ puident. scōm q̄ dicit beat' Gregoriꝰ. t Si ḡ dixerint vob ecce in deserto ē. xp̄s supple tanq̄ homo religiosus in loco desero existens.

videnk electi. a Ecce i deserto rc. Multi etiaz credūt nō venire in publicū: ꝙ i deserto. Multi credunt ꝛp̄m dedisse secretiora ꝓepta fidei aliꝭs non oīb⁹. Ad dicit: in penetralibus. Nolite credere q̄ xp̄s i deserto vel in penetralibus: ꝙ q̄ fides ei⁹ ab oriēte i occidētem i catholicis fulget clara ꝛ manifesta. Ne q̄ credatur scismaticis. Nomīe oriētis et occidētis totū orbem designat. b Sicut fulgur. Quo mānifestatiōe et claritate iter nubila vel nocte dul⁹ seculi. Stultū ē ergo eū q̄rere i paruo loco: vel in absc̄ditо q̄ totꝰ mūdi lumen ē. Et ne loci in q̄ futur⁹ ē essemus ignari ait: Ubicūq; fuerit corp⁹. id ē in celū q̄ hinc leuauit corpus susceptū: quia rapiemur obuiā xp̄o in aera: et sic semp cum dño erimus. De naturali exemplo xp̄i astruit sacramētū: Aq̄le ꝛ vultures dicūt trāsmarina sentire cadauera ibiq; ꝙgregari. Nōne q̄ nos rationales congregabimur ad eū q̄ vt fulgur erit. Ut p corpus q̄ significanti⁹ dicit cadauer q̄ morte cadat: passionē xp̄i itelligeꝛ ad quam prouocamur vt vbicūq; legik ꝙgregemur ꝛ p illā venire possim⁹ ad verbū dei. Vel sācti sūt aq̄le qui inouauk ꝑfūpta veritate ad petrā qui est xp̄s. c Sol obscu. rc.

Mystice Mystice. Ecclia speciosa vt luna electa vt sol: et q̄ nocte illuminat vt stelle: tūc non apparebit: impijs vltra moduz feuiētib⁹. Et cadent multi q̄ fulgere videbāt: ꝛ firmissimi turbabunk. Vel sol ꝛ luna et stelle ad tēpus suo lumie priuabunk: vt vicinū indicent aduentū oīi. Sed p̄acto die iudicij mūdo ino ngro mat⁹ lumē recipiēt. Vel supueniēte claritate veri luminis: videbūt obscurari ꝛ nulli⁹ ē lumis: ꝛ angeli i tenebras reputabūt. Job dirit: Columne celi ꝛtremiscunt: ꝛ pauēt aduētū ei⁹. d In nubib⁹. Vel in nubib⁹. i. i sanctis: sicut q̄tidie facit dūm p̄dicatores ꝛ angelos mittit. e Cum virtute. Secūdus aduētus nō i humilitate vt prio: sed in glia demonstrabit. f A sūmis celoꝝ. Re q̄s putaret a quattuor plagis terre ꝛ non a cūctis finibus eius simul: ꝛ mediterraneis regionib⁹ electos cē ꝙgregādos: subdit: A sūmo terre vsq; ad sūmū celi. i. ab extremis terre finibus p directū vsq; ad vltimos terminos ei⁹: vbi longe aspicietib⁹ circulus celi terre videt insidere. g A b arbore rc. Mystice. A populo isrl in q̄ cecitas ex parte cōtigit: ꝛ fuit fic⁹ dānata. Sz cū de arido ligno ramus fidei ꝛ charitatis in eo viruerit: et folia. i. verba p̄dicatiōis exorta fuerint: ꝓpe ē estas q̄ expectāt. i. eterna serenitas: ꝛ renascentiū desiderata nouitas. Cum enī tandē ablata perfidia israel omnis saluus fier prope esse diem iudicij nō dubi/

q̄ randū ē. a Celū ꝛ terra. Innouabūt deposita ꝓtoꝛ formā manēte ē substātia. Ūñ dicit: Terra i eternū stabit. b De die. Ne forte auditis signis q̄rēt etiā illi⁹ diei certū terminū ait: De die nouissima. p⁹ q̄t ānos vel dies vētura sit: nolite esse solliciti. Nulli diffinitū ē q̄ vel in die vel

f intelligimis estatis aduentū.

fuerit et folia nata scitis q̄ ꝓpe est estas. Ita et vos cum videritis

a f que scripta sunt: que dixi supra. b f nc pure tis tā esse cōsumatiōē mūdi: sed ꝑticulōs quasdam que ostendunt q̄ ꝓpe sit in ianuis.

hēc oia scitōte q̄ ꝓpe ē i ianuis.

a f credite q̄ dixi. b f de morte ad imortalitatē:

Amen dico vobis quia nō ꝓteribit generatio hec donec oīa fiāt. Celum et terra transibunt: sed verba aūt mea nō ꝓteribunt.

donec veniat dies dūi. f vel de genus hoim: vel gēs iudeoꝝ q̄ nō deficiet: donec veniet dies dūi.

ribit hec generatio donec oīa fiant. Celuz et terra transibunt: verba aūt mea non ꝓteribunt.

f ꝑtū nō etherū. f innouabunt.

De die autem illa et hora nemo scit: neq; angeli celoꝝ: nisi pater solus.

a f in quo filius ꝛ spūs sanc⁹ intelligit.

Sicut aūt in diebus noe: ita erit et aduent⁹ filij hois

f gule dedit. f edificant de.

Sicut enim erant in diebus ante diluuium cōmedētes et bibentes: nubentes et nuptui tradentes: vsq; ad eum diem quo intrauit noe in arcā noe: et nō cognouerunt donec venit diluuiū et tulit omnes: ita erit ꝛ aduent⁹ filij hominis

a f cognoscere noluerūt q̄uis noe ꝓdicet. f in illa cōsūmatione. f ꝓdicatores. f iuenēt

Tunc duo erunt in agro: vnus assumet et vn⁹ relinquet. Due molentes in mola: vna assumetur et altera relinquet. Duo in lecto: vnus assumet: ꝛ alter relinquet.

f occupati secularib⁹. f q̄ habuerūt trāq̄

Due molentes in mola: vna assumetur et altera. Due differētie sequentiū ordē rerū mobiliū: q̄ femino genere designāt. q̄ maloꝝ filio regunt femie a viris. Duo i lecto. Qui otiō eligūt ꝛ quietē: q̄ significant nosse lecti: nec secularibus nec ecclasticis negocijs occupari. Un⁹ assumek q̄ ꝓter deū ꝓtinere studet: vt sine sollicitudine viuens cogitet que dei sunt. Qui autem humana laude: vel aliqua vitiorum corruptione monasticam vitam elegerit: relinquek a deo. Non sunt alia genera hominum q̄ hec tria in ecclesia. Unde Ezechiel tres viros liberatos vidit: noe: danielem et iob: id est rectores vt noe: continentes vt daniel: ꝓiugatos vt iob. Et ꝑm hec tria genera hominum: tres supponit parabolas. In ꝓma agit de labozantibus in agro: quod est vbi dicit: vigilate ergo. In secūda agit de existentibus in lecto: quod ē vbi dicit: Simile est regnum celoꝝ decem virginibus. In tertia agit de molentibus in mola quod est vbi dicit: Sicut enim homo peregre ꝓfecturus. rc. k Si sciret paterfamilias qua hora fur rc. Nesciente patrefamilias: fur domū perfodit: quia dum a sui custodia spiritus dormit: impio/ nis mors carnis habitaculum irrumpit: et ad supplicium

f trahit

a Ante dico vobis: q̄ nō ꝓteribit generatio ꝫ. i. congregatio fidē liū. b Donec oīa fiāt. quia ꝓtrucōz fideles opprimāk tpe antichristi: tū aliq̄ pmanebūt i fide stabiles vsq; ad finē mundi. c Celū ꝛ ter. rc. nō q̄ corrūpāt f̄m suā substātiaz: sz q̄ cessabit mor⁹ celi ꝛ trāsmutatio i clemētis. ista enī ordinata sūt ad cōplēdū numez electoꝝ. ꝛ isto ipso cōpleto in iudicio cessabūt sicut ea q̄ sūt ad finē habito fine. d Verba aūt mea nō ꝓteribūt. p xbū enī xp̄i facta⁹ ē mūdus: ꝛ isto verbū ei⁹ ē ipo mūdo stabili⁹. e De die aūt illa ꝛ hora nemo scit: q̄ ꝓ nōnem naturalem homo nō pōt tps illud certitudinaliter cognoscere: q̄ dependet ex simplici volūtate dei. sīc nec ꝓ reuelationez cognoscit: q̄ si hoc reuelasset aliquib⁹? Ib fuisset factū aplis q̄ fuerūt maxie illumināti: ꝛ tñ ipsis de hoc querētib⁹ Act. 1. respondit: Nō ē vestrū nosse tēpora vl mōmenta q̄ pater posuit in pātē sua: ꝛ q̄ exponēs Aug⁹. xviii. de ciuitate dei. dicit: Omniū calculantiū digitos resoluit ille q̄ hoc dirit: p digitos potentiā numerādi itelligit. f Nec⁹ angeli celoꝝ. sicut eni ꝓncipiū mūdi a solo deo fuit ꝓcognitū: q̄ mūdus imediate ē ab ipso factus: ita et finis mūdi soli deo ē cognit⁹ ꝛ homini xp̄o reuelat⁹ ad quem ꝓtinet iudicare de oibus. g Nisi pater sol⁹. p hoc nō excludit filī⁹ vel spūs sanc⁹: f̄s magis cludunk: q̄ vna ē noticia trium ꝓsonarū. Dicto enī exclusiua additur vni ꝓsone i diuinis respectu termini essentialis non excludit alia: vt diffusius tractat primo sniaz. sic aūt ē i ꝓposito: q̄ illa q̄ ꝓnōnat respectū ad creaturā sūt cōia trib⁹: hmōi aūt ē noticia dei iudicij. Cōfirmat autez ꝓdicta p exemplū veteris testamēti. d. h Sicut fuit in diēb⁹ noe. q̄ diluuium erat occultū. i Ita erit aduē. f. hois: id ē xp̄i: veniētis ad iudiciū. k Sicut enī erāt rc. i. in magna securitate existentes. l Donec ve. dilu. ꝛ tu. oēs. i. pdidit excepto noe ꝛ his q̄ cū eo erāt i arca. m Ita erit aduē. f. hois. q̄ hoib⁹ in securitate existētib⁹ ꝛ de nullo timētibus: subito veniet tribulatio anti xp̄i. vel f̄m alios illud referk ad tēpus post mortem anti xp̄i: q̄ ipso mortuo et p ꝫis hoib⁹ ē securitate existētib⁹: subito apparebūt signa iudicij ꝛ iudex aduenīet. n Tūc duo erunt rc. p existētes in agro intelligūt ꝓlati quoꝝ officiū ē laborare i agro militāris ecclē: p molētes in mola vbi ē magnus labor corpalis. intelligūt actiui. p existentes i lecto itelligunt ꝓplatini q̄ sunt i reqe ꝓplatiōis. de istis tribus dr: Un⁹ assumek et alter relinquet: q̄ istoꝝ triū statuū aliq̄ stabūt in fide in ꝓsecutione anti xp̄i ꝛ aliq̄ cadēt: ꝛ sīc ad veniēte iudicio aliq̄ assumenk ad gliam aliqui relinquēk ad penā. o Vigilate q̄. Die ex ꝓdictis excitat nraz sollicitudinē: q̄ eni tps iudicij ē incertū ideo semp debem⁹ esse parati ad ipm expectandū: q̄ i tali statu in quo aliquis capietur in morte que etiam nobis incerta est: ita etiam in tali statu ꝓsentabitur in iudicio. Ad hoc etiā adducit duplex exemplū. Primū ē de patrefamilias q̄ sollicit⁹ est de custodia dom⁹: et multo fortius nos debem⁹ esse solliciti ne p dam⁹ vitā eternam: q̄s erit si inueniamur ꝑparati p carētiā gr̄e i morte: ꝛ p q̄s dicit: p Illud autē rc. et ptz lra. Sc̄m exp̄lū ponit. ibi: Quis putas. de fuo patrisfamilias q̄ sollicitus est regere domum sibi cōmissaz: non solū in ꝓsentia dñi sed etiā in absentia: vt sic veniens domin⁹ eum remu/

l 5 neret. ſi

trabit. Furi aũt reẽsteret si vigilaret: quia aduentum iudicis occulte venientem ꝓcauens occurret et penitendo.

a ¶Quis putas est fidelis seruus. Trib⁹ similitudinib⁹ fulgur is furis ⁊ submersionis pẽtapolis terroꝛẽ iudicij introducit cõiter ad oẽs vt vigilarẽt et parati essent. Hũc specialiter ad plẽros loquit q̃ humiles ꝓudentes nõ appetẽtes bonũ ꝓpter lucrũ tẽpoꝛale: sed xpo et exemplo et ope debẽt pascere oues. ¶Quis putas ẽ fi. ⁊c. Quasi diceret: Admonẽdi estis: maꝝ q̃ rarus ẽ dño ꝓpter dñm seruiens: oues xpi non ad lucrũ: sed amoꝛe xpi pascẽs: prudẽs: i futuro sibi ꝓuidẽs. b¶Quem ꝓstituit ⁊c. Ex rarus q̃ sit vocatus a deo tanq̃ aaron et nõ magis se ingesserit: et q̃ non magis se pascat q̃ oues. c¶Beat⁹ ille ⁊c. Eterna aũt beatitudine gloꝛificãdus ẽ q̃ dño veniẽte ad iudiciũ repert⁹ fuerit fidelit anno nam xpi ministrans ⁊ in cura gregis vigilãs. ¶Rarus iuenitur fidelis vel prudẽs: ꝙ q̃ talis inuenitur beat⁹ est. d¶Sup oĩa: Jd est sup oĩa celestiũ regni gaudia. ceteros: id est bonos auditoꝛes faciet discũbere: ⁊ transiens ministrabit eis.

e¶Percũtere ꝓseruos. Jniurijs afficere vel infirmoꝛs ꝓscientias ꝓauo verbo vel exemplo vitiare. Unde Lucas ait: pueros vl ancillas q̃z q̃ãta infirmioꝛ ẽ eras vel seruꝰ: tãto facilioꝛ est ruina. f¶Cuꝫ hypocritis ⁊c. Cũ illis. s. q̃ erãt i agro: et q̃ molebãt: et nibilomin⁹ derelicti sũt. ¶Ui dicũtur hypocrite et i agro et in mola. i. q̃ bona videbãt facere: ꝙ exit⁹ diuersꝛe volũtatis aparuit. g¶Flet⁹. ꝓper similitudinẽ mẽbroꝛ magnitudo ostendit tormentoꝝ. ℞ Tũc ille

Nico.de lyra

neret. si aũt i ꝓrarijs acrib⁹ ipm inueniat eternalit puniat. Jste aũt seruꝰ ẽ q̃libet ꝓlian⁹ qui ẽ dispẽsator dñi sui: qd̃ põt intelligi triplicit. vno mõ in dispẽsatiõe spualium qd̃ ꝓprie ptinet ad ꝓlatos. alio modo i regimine tẽporaliũ qd̃ ptinet ad ꝓncipes seculares ⁊ iudices. tertio mõ in bono vsu gratiarũ sibi a deo collatarum ⁊ ꝙ ptinet ad oẽs. ꝙ q̃ ẽ qd̃ dicit: Quis puras ẽ fidelis seruus ⁊c. a¶Que cõstituit dñs sup fami. suaz. ⁊ põt respõderi vt ptz ex ꝓdictis. Nic ẽ bon⁹ ꝓlat⁹ vl bonus iudex vel etiã bon⁹ simplex christianus: qz vt ꝛ in Ecclesiastico. Cuilibet mãdauit deus ⁊c. ꝓximo suo.

b¶Ut det illis cibum in tpe. i. au illiuz. i. in tpe necessitatis: ad qd̃ q̃libet ꝓdictoꝝ tenet: vt visũ ẽ. c¶Beat⁹ ille seruus quẽ cũ venerit dñs eiꝰ. q̃rens in morte rõnem seruitꝛ sui: liuenerit sic faciẽtẽ. i. in actibus charitatis se exercentẽ: qz ꝙ talia merek beatitudinẽ: ꝓpter qd̃ subdit: d¶Amẽ dico vob qm̃ sup oĩa bona sua ꝓstituet cũ. qz beatitudo ẽ stat⁹ oĩm bonoꝝ ꝙgregatiõe pfect⁹: vt ꝛ. iij. de ꝓsolatiõe. e¶Si aũt dixerit malus seruus ille i cor. suo mo. fa. dñs meus. hoc dicũt illi q̃ nõ cogitãt de morte. f¶Et cepit pcutere ꝓser. suos. i. occupare se i actib⁹ malis ⁊ charitati ꝓtrarijs. g¶Ueniet dñs sui illi⁹ in die q̃ nõ sperat: qz nihil ẽ incert⁹ hora mort⁹. h¶Et diuidet eũ. separãdo a iam a corpe in morte. i¶Partemq̃ eiꝰ ponet cũ hypocritis. i. cũ fallis christianis separando sp̃m a beatis ⁊ ꝓiungendo ꝺemonijs. k¶Illic erit fletus ⁊ stridoꝛ dentium. hoc supza expositũ ẽ ca. xiij.

Moraliter

Et egressus iesus de templo ⁊c. Sequit: ¶Non relinquet hic lapis sup lapidẽ ⁊c. Origen. Quis hõ q̃ suscipiẽs in e xp̃m dei tẽplũ ẽ: si post pctiõ adhuc saluat ex pte: vestigia fidei ⁊ religiõis tẽplũ ẽ: ex pte destructũ et ex pte ꝓsistẽs: qui ãt postq̃ peccauit curã sui nõ habet paulatim minuit donec ad plenũ recedet a deo viuente: et sic non relinquet lapis sup lapidem mandatoꝝ dei q̃ non destruat. f¶Sedente aũt eo sup montẽ olineti ⁊c. cõtra templũ sedens de ruina indaice gẽtis disputat vt etiã ipso sitm corpis monstret q̃ quietus in ecclesia manẽs impioꝝ supbiã ꝓdẽnat. g¶Multi veniẽt i nomeo dicẽtes ego sum xp̃s ⁊c. multi videntur plus dicere facto: q̃ sua statuta districtus faciũt obseruari q̃ ꝓpta dei. h¶Cõsurget enĩ gẽs ꝙ gentem ⁊c. Dicto. Mystice aũt videt regnũ ꝙ regnũ ꝙsurgere. ⁊ pestilẽtia eoꝝ q̃z fumo serpit vt cãcer ⁊ fames audiendi verbum dei: et cõmotio vniuerse terre in hereticis magis itelligi q̃ contra seinuicẽ dimicãtes ecclẽ: victoriã facit. g¶Tũc tradẽt vos i tribulationẽ ⁊c. qd̃ nũc implẽt mystice: quia pauꝑes religiosi ꝓ hoĩes malos ⁊ specialiter ꝓ clericos puersos tribulãtur ⁊ ꝓ detractiones eoꝝ linguaꝝ gladius occidunt: et plures infirmi scãdalizãtur odientes statũ suũ: et fratres suos neqter accusant ab ordine recedẽtes. m¶Et multi pseudo ꝓphete surgent ⁊c. i. ꝓdicatores q̃ sua sunt trũ qrẽtes. surgũt et multos simplices seducũt et sic frigescẽte charitate abũdat iniquitas. o¶Qui aũt ꝓseuerauerit vsq; ad finẽ. scz in doctrina xp̃i. ⁊ a talib⁹ verbo ⁊ facto: ꝓdicat euangelium regni. p¶Cum ꝙ videritis abominationem desolatiõis ⁊c. abominatio stans i loco sãcto ẽ ꝓfanus malus in ecclia: de q̃ ꝛ Zach. xj. O pastoꝛ ⁊ idolũ derelinquens gregẽ. b¶Tũc q̃ Iudea sũt in id ẽ in ꝓfessione Xpianis. r¶Fugiant ad mõres. i. querãt auxiliũ a deo vt ꝓuideat de pastoꝛe bono. c¶Et q̃ illecto est ⁊c. q̃ quẽ significat bon⁹ ꝓemplatiuus. t¶Et q̃ in agro ⁊c. id ẽ bonus actiꝰ. q. d. isti nõ dimittant occupationẽ suã bonã ꝓpter ꝓlati malicia. d¶Uę aũt ꝓgnantib⁹ ⁊c. i. q̃libet debet optare vt nõ impediat fuga rẽti mali ecclie. g¶Erit enĩ tunc tribulatio ⁊c. i. figuratiue q̃: malus ꝓlatus est antichristi figura qui secedit in templo dei vt dicit. ij. Thessal. q. ideo dicit ꝛ. Jo. ij. Jam antichristi multi sunt. et dies ralium aliq̃s breuiant ꝓ bonoꝝ oratiões. n¶Tunc si quis vobis dixerit: ecce hic est xp̃s ⁊c. Nunc autẽ sic hoc mystice. nam adulatoꝛes mitti laudant malos ꝓlatos ⁊ ꝓncipes tãq̃ sint christi boni: christ⁹ enĩ grece dicitur vnctus latine. episcopi ℞ et reges saltem aliqui sunt vncti. o¶Multi credere. scz talibus adulatoribus: quia ꝓphete sunt antichristi. et ¶Dicunq̃ fuerit corpus ⁊c. id est vbi est bonus ꝓlatus vbi cõgregant bone persone. q¶Statim aũt post tribulationẽ ⁊c. scz electionis vel ꝓuisõis querse. nam talis ꝓuisio est ecclesie magna tribulatio. r¶Sol obscurabit. qd̃ fit moraliter quando malus ꝓficitur. s¶Et luna non dabit lumen suum. id est ecclesia que lumen habet a bono pastoꝛe sicut luna a sole: ꝓpter quod ipso subtracto deficit lumẽ ecclesie. t¶Et stelle cadent de celo: id est religiosi de contẽplationis excelso. u¶Et virtutes celoꝝ mouebuntur. nam ꝓfecti de dei patientia ꝓmissione mali ꝓlati mirantur. q¶Et videbunt filium hominis ⁊c. id est christum qui in tali tribulatione venit aliquando ꝓ consolatiõe bonoꝝ deficiens malum ꝓlatum et subditos malos ꝓficiens bonum. v¶Et mittet angelos suos ⁊c. tunc enĩ mittit angelici viri cuz tuba ꝓdicatiõis ad ꝙgregandũ electos hinc ⁊ inde in vnitate charitatis. b¶A summis celoꝝ ⁊c. i. a maioribus vsq; ad minoꝛes: qz ꝓdicatio debet esse cõmunis. ¶Ab arboꝛe fici discite parabolam ⁊c. ꝓ ficum cuius dulcis est fructus significat bonus ꝓlatus qui in institutione sua incipit virescere per opera bona. et hoc est signum fructificatiõis bone in se et in alijs de proximo future. c¶De die aũtez illa ⁊c.

Jtem ad

Aliud ad lram exponit de die iudicij generaliter. Moraliter aũt põt exponi ꝺ die iudicij ꝓticularis q̃ ẽ dies mort⁹ cuiuslibet hoĩs. dicit aũt mortis sue null⁹ scit nisi de⁹ sibi reuelauerit. b¶Sic aũt fuit i diebꝰ noe ⁊c. Erãt enĩ tũc comedẽtes ⁊ bibẽtes i securitate: diluuiũ nõ timẽtes. Sic etiaz multi de morte sua nõ cogitãt q̃nis certitudinaliter sint morituri. ꝺ sibdit: i¶Ita erit aduent⁹ filij hoĩs. ad ꝓiculare iudiciũ ve nietis. nã aliqui moꝛiũt repẽte in pẽdẽs et festiuitatib⁹ magnis: ⁊ de opantib⁹ in agro vnus aliq̃s fulgurat ⁊ alij relinquunt: ⁊ sic ẽ i aliqs sequẽtib⁹ exẽplis. ⁊ ꝺo ꝙcludit: o¶Uigilate q̃. vos ad montẽ sollicite ꝓparãdo. k¶Quis putas ẽ fidelis seruꝰ ⁊c. b ẽ bon⁹ ꝓlat⁹ q̃ subditos suos pascit pabulo sacre scripture ⁊ eucharistie: quẽ si dñs inuenerit vigilãtẽ sup ꝓsone sue gregiꝛ sui custodiã. l¶Sup oĩa bona sua ⁊c. dãdo ei seipm ⁊ p ꝙsequẽs oẽ bonũ. o¶Si aũt dixerit ma. ⁊c. de aduẽtu ei⁹ i morte nihil cogitãdo. f¶Et cepit pcutẽ ⁊c. i. viuere iniuriose ⁊ gulose. g¶Ueniet dñs serui illi⁹ ⁊c. repentes mortis debitũ repẽtine sicut frequenter accidere cõsueuit.

In ca. xxiiij. vbi ꝺz i ꝓstil. Omõi aũt ẽ noticia diei iudicij. Quecũq̃ noticia deo attributa etiã si non importaret respectũ ad creaturã necessariũ ẽ q̃ sit cõis trib⁹ ꝓsonis: eadem ei est cuz essentia diuina.

Additio.

Replica.

In ca. xxiiij. vbi dicit de noticia diei iudicij q̃ ꝓter sol⁹ ⁊c. dicit ꝓstil. q̃ ꝙ nõ excludit filiꝰ ⁊ spũsanct⁹: qz oĩs respect⁹ dei a dextera ẽ cõis tribus: talis aũt ẽ noticia diei iudicij. Burg⁹. dicit q̃cũq̃ noticia deo attribuit etiã si nõ importaret respectuz ad extra: necesse ẽ vt sit cõis trib⁹ ꝓsonis: eadẽ enĩ est cũ essentia diuina. Sz si ratio Burg⁹. valet paternitas erit cõis tribus ꝓsonis: qz ẽ eadẽ essentia diuina. Sz dicũ i se nonvidet scholasticũ: qz q̃ noticiã generatur verbũ. si igit illa est cõis tribus: tres ꝓsone generãt verbũ. Jtẽ verbũ ẽ noticia q̃ paternũ itelligere exꝑssa ⁊ ideo sapiẽtia. Si igit illa noticia ẽ cõis trib⁹: pater vnctꝰ erit sapiẽs sapientia genita qd̃ negat beat⁹ Aug⁹. ⁊. retrac. ca. xxv.

Glo.ordi.

Unc sile. Decẽ ¶Ca. XXV ꝙginib⁹. Uirgines sũt oẽs q̃ se a lux̃u seculi ꝓtinẽt. Quinq̃z quinq̃ partita ẽ ꝓtinentia i carnalibus illecebris: videlz vt i quinq̃ sensib⁹ ꝓtinẽãt se a voluptatibus.

b¶Et sponse ⁊c. Oẽs simul sũt sponsa q̃ modo desponsata ẽ xpo a concꝺatione voluntati sponsi ⁊ matꝛis ecclesie.

a¶Tunc sile erit ¶Ca. XXV emplũ. ꝑ ecclia permixta cũ oib⁹ religiose q̃ supstitiose continentibus.

ginibus: que accipientes lampa a ꝑ opa q̃ fm cõtinẽtiã fiũt. b ꝑ cõcꝺauerunt voluntati sponsi ⁊ matꝛis ecclesie.

des suas exierunt obuiam spon b so ⁊ sponse. Quinq̃z autez ex eis ꝑ qz veritati seruiũt ꝓ eternis. i. ꝓmiꝛs.

erant fatue: ⁊ quinq̃ ꝓudentes. ꝑ accepta ostensiõe bonoꝝ operũ.

Sed quinq̃z fatue acceptis lam f a ꝑ gloriam intra conscientiaz vel oleum ẽ oleum

padibus non sumpserunt oleum mẽtis quã habet qui intus deo placet.

secum. Prudentes vo acceperũt g a ꝑ interiorem glic. c ꝑ ostẽsione bonoꝝ operũ. b ꝑ .i. in conscientiã sua.

oleum in vasis suis cuz lampadi ꝑ iudiciũ differẽte extremũ.

c bus. Moram autem faciẽte spõ b a ꝑ mortẽ ꝛãguorib⁹. ꝑ electi ⁊ reprobi. ꝑ sõno

so: dormitauerunt omnes ⁊ dor mort. ꝑ securis oĩbus. ꝑ in inspirato.

b mierũt. Media aũt nocte clamor i a ꝑ in voce archangeli ⁊ in tuba dei.

b ꝑ ad ꝙciandã sibi perpetuo virginem.

factus ẽ: ecce sponsus venit: exite k ꝑ occurrite ei i aera. ꝑ a sõno mort⁹. ꝑ boni ⁊

obuiam ei. Tũc surrexerunt om l mali. ꝑ cõtinentes. ꝑ numerauerunt secũ oga

nes virgines illę: ⁊ ornauerũt lã m a ꝑ sua fiducia decepte ini⁹ vacue dicũt ꝓximo.

pades suas. Fatuę autem sapiẽ n

Nico.de lyra

culam neqz rugã. ¶Quinq̃ ex eis erant fatue et quinq̃ ꝓudentes. Prudentia autem est virtus directiua operũ humanoꝝ in finem debitum: ꝓpter qd̃ a philosophis et a sanctis dicit auriga virtutũ. Uirgines aũt ꝓudentes sunt cõtemplatiui seu religiosi opera sua bona de genere ad finẽ debitum ordinantes: videlicet ad gliaz dei ꝓncipaliter: ad ꝑfectionem sui et ꝙ edificationẽ ꝓximi cõsequenter: et qz fatuitas ẽ ꝓinatio prudẽtie cõtraria: ideo fatue virgines dicunt cõtẽplatiui a ꝑdicto fine deuiantes: ꝓpriã gloriam ⁊ fauoꝛẽ hoĩm vl questũ ꝓncipaliter intendẽtes. ⁊ merito dicũt virgines fatue: qz bonũ op⁹ q̃ genere ꝓdit ꝓpter defectum intentionis recte.

Sz q̃nq̃ fatue acce. lampa. nõ sine oleũ secũ. Oleũ istud ẽ spuale gaudiũ qd̃ orit ex opibus bonis factis ꝓpter deũ: de quo dicit Apls ad Philꝑ. iij. Gaudete in dño semp. Hoc aũt oleum non habent virgines fatue ꝓpter defectũ intentiõis recte: iz habeãt lãpades. i. opa bona de genere. g¶Nondũ ẽ hora

Dare nob de oleo rc. Quoniꝫ facta aliena fulciũt laude: eadem subtracta deficiũt: rc de ꝓsuetudie id semper inquirũt vnde gaudere anim⁹ solet. Itaqꝫ hoim q̃ corda nõ videt: testimoniũ volũt habere apud deũ: q̃ cordis inspector est.

b Extinguũt rc. Id est aduersu iudicis intus obscurãt: rc a deo nõ habẽt mercedẽ: qz receperunt laudem.

c Ne forte rc. Quia q̃sq; ꝑ se rõnez redder: nec alieno testimonio iuuat q̃s apd deum: cui se erecta patent rc vir sibi q̃sq; sufficit vt ei phibeat testimoniũ cõscientia sua.

Ne forte. Unusq̃sq; ꝑ suis opibus mercedẽ suscipiet: nec ꝑt in die iudicij alios ꝛ tutes ꝛ alios vitia subleuare.

d Ad vẽdentes rc. Vendentes sũt adulatores: qui dant laudẽ ꝛ accipiũt aliquã mercedẽ.

e Dũ aũt irẽt rc. Inclinãtib⁹ se illis in ea q̃ foris sũt ꝛ solita gaudia reꝙrentib⁹ cum interna nõ nouerunt: venit ille q̃ iudicat.

f Et clausa ẽ ia. rc. Post iudiciũ magna ẽ eloꝝ seueritas cui⁹ ẽ ãn ineffabilis miscẽa.

g Nouissime ꝺo rc. Per veram pniaz ꝑ infructuosas lachrymas pulsant foris relicte. Nõ ꝺr q̃ emerunt oleũ: qz nullo iã remanẽte gaudio de alienis laudibus: i angustijs redeũt ad implorationẽ dei.

h Vigilate. Videlz vt testimoniũ bone ꝓscie nob ꝓparem⁹: ne cũ fatuis Xpi ibus foris remaneam⁹. Et qz para tos nos iuenire desiderat: subijcit aliã de eadem re parabolã. Peregre. Loc⁹ carnis terra ẽ: ergo christus carnẽ nostram ad peregrinandũ rit quando celum ascendit.

i Nescitis diem neq; horã. Nõ solum diem iudicij: sed diem mortis cuiusq; vel horam in qua q̃ paratus inuenitur: ꝛ tunc parat⁹ inuenietur.

k Et ꝓfectus est statim. Non locum mutans: sed liberam eis potestatem operandi permittens.

l Operatus est i eis rc. A visibilibus se custodiendo: alios ꝓ posse exhortando: vt de visibilibus ad inuisibilia trãseãt. Vel vtriq; sexui ꝑdicando ꝛ ꝺ bonis moribus informãdo: geminauit accepta talenta.

m Posuit rõnez rc. Cepit singulo⁹ act⁹ discutere accusante ꝓscia vnũquẽq; vel excusãte.

n Ecce alia q̃q;. Quotq̃t ab errore ꝓuit: tot dño obtulit: confessionũ sibi dante ꝓscia q̃ ꝑ gr̃am sibi datã nõ tñ sibi ꝓfuit: ꝫ etiã q̃s potuit lucrifecit.

o Sup pauca. Pauca sunt bona ꝑsentis vite. Huius multa videantur: qz nõ sine alicuius molestie admixtione sunt. Multa aũt bona eterna que sũt sine omni corruptiõis molestia.

p Intra i gaudium domini rc. Admixtus choris angelorum sic intus letare de munere vt iam non sit q̃ exterius doleas ꝺ corruptione.

q Qui duo talenta acceperat. Iste viribus suis quicquid in lege dei dicerat in euangelio duplicauit. sine ꝓscias ꝛ opera ꝑsentis vite future beatitudinis typos intellexit.

a ℣ testimoniũ laudũ: dicẽdo ꝺ ogib⁹ nr̃is q̃ videbit.

a tib⁹ dixerunt: Date nobis de oleo a ℣ opa nr̃a que ꝺoibus clara videbant.

b vr̃o: qz lãpades nr̃e extinguũt. a ℣ nõ de auaricia ꝙ timore: q̃ illo die testimoniũ cuiusq; vir sufficiet sibi necũ sibi ꝛ ꝓximo.

Respõderũt prudentes dicẽtes: c Ne forte non sufficiat nobis ꝛ vo- a

a ℣ increpãdo. ℣ ite. i. modo videam⁹ quid vos aduuñer qui vobis laudes vẽdere cõsueuerãt. b ℣ venamini laudes vr̃o more. ℣ nõ dũr cõsilijũ: ꝙ ex obliquo cõmemorant crimen earum.

d bis: itẽ pot⁹ ad vendẽtes ꝛ ẽmite b vobis. Dũ aũt irent emere: venit c

a ℣ quibus cõscientia dabat bonum testimoniũ.

sp̃osus: ꝛ q̃ parate erãt ĩrauerunt d

a ℣ vbi munda anima verbo dei copulatur.

e cũ eo ad nuptiãs: ꝛ clausa ẽ ianua. e

℣ aditus regni celestis: q̃ ꝓbus postea nullus: ꝑebit aditus post iudicium.

f Nouissime ꝺo veniũt ꝛ reliq; vir- f g

℣ doloze repulsionis cõpulse appellationem ingeminam dominationis.

gines dicẽtes: † Dñe dñe ꝙperi nobis. At ille respondens ait: Amen i

a ℣ ideo vos ꝺcero: qz p vite meritũ ñ recognosco. b ℣ ecce quo parabola tendit.

b ꝺico vobis nescio vos. Vigilate k

i itaq;: qz nescitis diẽ neq; horã. Si l m †

cut eni hõ peregre proficiscens vo n

a ℣ ꝺedit bona hominib⁹ naturalia et gratuita.

cauit seruos suos et trãdidit illis o

℣ exteriorũ scientiã quinq; sensibus acquisitam.

bona sua. Et vni dedit q̃nq; talen p

a ℣ intellectũ ꝛ operationẽ. ℣ intellectũ.

ta: alij aũt duo: alij ꝺo vnum: ℣ non ꝙ largiretur vel parcitate: alij plus: alij min⁹ sed ꝙ viribus accipientium.

k vnicuiq; ſm ꝙpriam virtutẽ: ꝛ ꝙ- †

℣ ꝙmouit. ℣ sciam exteriorẽ ꝛ si mystica nõ pene-

fect⁹ ẽ statim. Abijt aũt q̃ q̃nq; ta q

rent. ℣ dum se a visibilium voluptate custodit ab his etiam alios amouendo compescit.

l lẽta accepat ꝛ opatus est in eis: ꝛ r

lucratus est alia q̃nq;. Similiter q̃

a ℣ intellectũ ꝛ operationẽ. b ℣ ꝺdicãdo ꝛ mira operãdo: talem instruit q̃ mdẽ florẽt sciẽtia ꝛ opere.

duo ãccepat lucrãtus est alia duo. s

a ℣ intellectũ. b ℣ adiũcẽ ꝙ se: ꝫ nõ redita ꝙ se.

Qui aũt vnũz accepat abiẽns fo- t

a ℣ terrenis actibus se applicauit nec lucrum spirituale quẽriuit.

dit i terrã: ꝛ ãbscõdit pecuniã dñi u

a ℣ q̃b ẽ ab ascensione dñi vsq; ad secũdũ aduẽtũ.

sui. Post multuz ꝛo tpis venit do r

℣ ad iudicandum.

min⁹ seruoꝝ illoꝝ: ꝛ posuit rationẽ s

℣ preparans se ad reddendã rõnem.

cuz eis. Et accedẽs qui quinq; talẽta accepat: obtulit alia q̃nq; talẽta dicens: Dñe q̃nq; talenta tradidisti mihi: ecce alia quinq; suplu n

a ℣ non tua quereꝝ sed que iesu christi.

crat⁹ sũ. Ait illi dñs ei⁹: Euge fue v

o bone et fidelis: qz supra pauca fui x

sti fidelis: supra multa te cõstituã y

a ℣ gaudẽs dñs in gaudiũ introire iubet.

p intrã in gaudium dñi tui. Accessit z

q aũt q̃ duo talenta accepat: ꝛ ait:

Durus. Quia ardua est via q̃ ducit ad vitã. ꝛ qz quãto ꝺus alicui ꝛ ãto casus ꝙioz. 1.q.1.p pheraule 89. di. dicãt sunt. 1.q.1.d 7. b

b Et timẽs rc. Et timẽs aggredi altioris vite gradũ: ne alteri⁹ salutẽ q̃rens ipse perclitaret: abscõdit: non ꝺicauit q̃ te donãte itelleri.

Jn terra: i carnali vita subsistẽs: sicut habui tenui nõ augẽs vl minuẽs. Nota q̃ piger ser⁹ inertiã nõ excusat ꝫ supbit calũniãdo dñm: ꝛ dicit se prudẽter fecisse: ne dñ lucra querit periclitet etiã de sorte: ꝛ vocat eũz durũ cui tñ nõ fuit ad lucrũ. Qui illes sũt in eccl̃ia qui meliozis vite vias aggredi metuũt ꝛ tacere ĩ ignauia nõ verent: ꝛ cum se pctõres ꝙsideãt: fãcitat⁹ viam arripere timẽt: ꝛ tñ i intẽtatib⁹ remanere nõ timẽt. Quoꝝ pter⁹ adhuc infirm⁹ ꝙfectẽ tenuit cũ viso pisciũ miraculo ꝺixit: Exi a me ñe: qz ꝺ pecca tor sũ. Luc.5.b

Immo si pctõres es: deus a te nõ repellas: qđ faciũt ꝺi q̃ videntes se infirmos nolunt ad meliora ꝙgredi. pctõres q̃dẽ se fatẽt ꝛ ꝺñz repellunt: et velut in piturbatione consilij non babẽt. Dũ moriũtur ꝛ vitã timẽt: hac sibi blãꝺientes ꝙ uersitate: ꝫ ꝺicerẽt: Sufficit mihi de me rõnem reddere q̃d opus est alijs ministrare: vt ꝺ eis quoq; cogar rõnez reddere? Cũ etiã ꝺi inexcusabiles sint q̃ nõ audita lege vel euãgelio dormierũt: cũ ꝙ creaturã deum cognoscere potuerũt. Vñ ꝺicit: Meto vbi non semino rc.

c Sciebas q̃. Quare ista cogitatio nõ incussit tibi timorẽ: vt scires me mea diligenti⁹ quesiturũ. Vñ ꝺixit ꝙ excusatiõe vertit ĩ culpã.

ꝺ Numularijs. Al̃ ceteris doctoribus vt apl̃is ꝛ epl̃is: vel cunctis credentib⁹ qui possũt pecuniã duplicare.

Et ꝺate ei rc. Hoc in ecclesia fieri plerũq; videm⁹: quia pleriq; dũ bñ ministrant exteriora q̃ accipiũt ꝙ adiũctã gr̃am: ad itel lectũ quoq; mysticũ ꝑducuntur.

Omni eni. Multi eni natura ꝫ sapiẽtes ꝛ acuti fi sint desides perdunt bonum nature ꝛ ꝓmiũ qđ erat eis ꝓmissum videtur trãsire ad alios qui qđ habẽt minus per naturam acquirũt per industriã: vel qui habet fidem ꝛ bonaz volũtatem etiaz si min⁹ habet in opere ꝺabit ei a bono iudice. Sed qui fidem non habet etiam virtutes q̃s naturaliter habet perdit: sine qua non sunt virtutes. Uel qui habet amorem verbi ꝺatur ei sensus ĩtelligendi. Qui ꝛo non habet etiaz si naturali studio callet deficit. Al̃ qui non habet charitatem amittit omne bonum quod habet.

Nota q̃ hoc qđ cuiq; ꝺatur in reb⁹ mundanis vel spiritualibus ꝙ talento impuletur de quo est rationẽ reꝺditurus.

g Cum aũtez. Tradẽs in ꝓximo cruci premisit gloriam triũphantis vt securiora scandala hac promissione cõpensaret.

Post parabolas de fine mundi nunc exequitur dominus moduz futuri iudicij.

h Omnes angeli rc. Qui testes sũt bũanoꝝ actuũ ꝫ q̃ custodia bñ vl male egerũt.

Dñe duo talenta mihi tradidisti: ecce alia duo lucratus sum.

a ℣ nõ tua quereꝝ: sed q̃ iesu ꝛpi.

Ait illi dñs ei⁹: Euge serue bone ꝛ fidelis: qz supra pauca fuisti fidelis supra multa te ꝓstituã

℣ accipe qđ oculꝰ nõ vidit nec auris audiuit.

intra in gaudium dñi tui. Accessit ad me ꝺr q̃ talenta mihi tradidisti: ecce alia duo lucratus sum.

℣ infelicissimum habens a sua conscientia testimonium.

dens aũt ꝙ q̃ vnũ talentũ acceperat ait: Domine: scio qz ho- a

a ℣ nõ parcis: ꝫ precidis falce iudicij rui eos ꝺbus legẽ nõ cõmisisti. ℣ vel austerus.

mo dũrus es: metis vbi non seminasti: et cõgregas vbi non sparsisti: et timens abij ꝛ absco- b c

℣ per liberum arbitriũ.

di talentum tuum in terra. Ecce habes quod tuuz est. Respõ- d e

a ℣ superbe qui calumniam facis ꝺomino. b ℣ qui lucrum facere neglexisti.

dens autem dominus eius dixit ei: Serue male et piger rc. Ex ꝺo eni suo eũ ꝺdẽnat qz in iudicio ꝙsciẽtia vniuersalis testificabit ꝓxima se. f

Sciebas qz meto rc. q.d. ex q̃ sciebas me ẽ durũ i repetẽdo multiplicatiõe talẽtoꝝ tibi traditoꝝ ꝙ exercitiũ bonoꝝ operũ: ex ꝺ ostẽdis te iuste ꝺdẽnãdũ. ꝓpter qđ sequit: g

Tollite itaq; ab eo talentũ. qz bona diuinitus collata nõ cedẽt ad gloriã male operãtib⁹ vel otiosis ꝫ magz ad penã.

Et ꝺate ei q̃ habet decẽ talẽta. qz dãnatio reprobor⁹ cedet in gl̃iaz electoꝝ: ſm q̃ scribit in ps̃. Retabit iustus cum viderit vindictã rc. ꝓpter qđ etiã sequit. h

Habẽti ꝺabit ꝛ abundabit. qz ei q̃ reperiet in gr̃a ꝺabitur gloria: ꝛ abundabit non solũ de sua et aliorum glorificatione: sed etiam de implẽtione diuine iustitie in malorꝝ reprobatione.

i Et inutilẽ rc. Pctõres eni nõ solũ habẽt tenebras ĩferiores q̃ sũt tenebre mẽtis: ꝫ infert no aũt habebũt cũ hoc tenebras corporales que sũt tenebre exteriores. †ū.13.b Mar.4.c Luc.8.c

m Illic erit fletus et stridor dentium: id est dolor mentis et corporis: et ad ista reducitur omnis pena infernalis.

n Cum autem venerit filius hominis. Hic ponit tertia parabola que pertinet ad actiuos: ad quos pertinet se exercere ĩ actibus misericordie ꝓ quo exercitio remunerabuntur. desistentes autem a talib⁹ condemnabuntur. Dicit ergo: Cum autem venerit filius hominis. Iz enim idem sit filius dei et hominis: facit tamen mentionẽ de filio hominis: quia in forma humana veniet ad iudicium.

o In maiestate sua. quia tunc apparebit in forma hominis gloriosa: qui ĩ primo aduentu apparuit in forma passibili ꝛ infirma.

p Et omnes angeli eius cum eo. tã ꝓpter honorem iudicis: tum ꝓpter executionem iudicij: quia ministerio sanctorum angelorum ꝺducentur electi ad celuz: per malos angelos reprobi trahentur ad infernum.

q Tunc sedebit super sedez maiestatis sue. per hoc signat potestatem iudiciariam q̃ ꝺata est christo homini.

r Et congregabuntur ante eum omnes gentes. quia nullus tũc poterit latere.

s Et separabit eos abinuicem. quia iusticia cuiuslibet et malicia apparebit oĩb⁹ manifeste et talis distinctio vocat separatio, ꝛ cũ ꝓ forte distinguẽt ſm suum. 1.q.1.d quis.

¶ a ¶Oues ad he. Duo ordines erunt in iudicio: electoꝝ scz & reproboꝝ. Sed electoꝝ: alij iudicabunt: ꝙb dicit: Sedebitis et vos sup sc. xij. in. xij. tri. israel. Alij iudicabũt: ꝙbus dicitur: Esurij & dedistis mihi manducare. Item reprobonꝝ: alij qui extra eccliã sunt non iudicabũtur: alij qui iudicabuntur qui/bus dicitur: Esurij & non dedistis mihi mãducare ꝛc. b ¶Hedos. Hedus ẽ animal peculium et olidũ: quip peccatis offerebat̃ lege. & significat peccatores: nec dicit capras que possunt habere fetus. c ¶Benedicti pa. Beneficio patris mei ꝓmoti ad obtinendaz gliaz ꝙ̃ sine corrupti one regnet̃: ad quã ꝓ destinati eſt̃ a ꝓstituti one mũdi. ¶Ad ifaz. nota opa misecie. Wystice: charitat̃ pfectionẽ. Qui esurientẽ & sitiẽtẽ iusticiã pane verbi reficit: vel potu sapientie refrigerat: charitis agit opa: et ꝙ errãtẽ in domũ mĩs eccle renocat: & ꝙ infirmuz i fide assumit: et qui tribulatione aliq̃ seu carcere tristicie oppresso subuenit compatiẽdo vel consolando: veraz dilectionẽ adimplet. d ¶Tunc respõdebũt. Nõ diffidẽtes ꝺ xbis domini: sed vel stupentes pro magnitudine maiestatis regis. Vel quia parum videtur illis omne bonuz quod fecerunt. Uñ ꝺ: Non sũt cõdigne passiones huius t. ad fu. glo. ꝛc. e ¶Ex dis fratribus. Fratres mei & mat̃ sũt ꝙ faciunt volũtatẽ patris mei. f ¶Non dedistis ꝛc. Quid merek ꝙ aliena rapuit: si eternaliter damnatur qui de suo non dedit?

g ¶Dñe ꝙñ. Excusare se saragũt ꝙſi deũ fallere possint: qui homies fallebãt. Sz nõ habẽt excusationem ꝙ cõueri a malis et agere elemosynas noluerũt. vnde subdit: Qudiu non fecistis vni ꝛc.

h ¶In suppliciuꝫ ꝛc. Frustra ꝙ ¶Origenes spondet liberationem post mltos annos malis hominibus & ipsis demonibus.

¶ Et factũ

a ꝙ posuit alias ꝓ ouib⁹ suis. ꝓ bonos.

a uicem: sicut pastor segregat oues a
ꝓ a malis. ꝓ cõfirmabit i beatitudine bonos.
ab hedis. Et statuet oues qui/ b
dem a dextris: hedos autẽ a sini/ c
ꝓ in miseria eterna. ꝓ regũ. ꝓ ad beatitu
stris. Tunc dicet rex his qui a de d
dinem grinẽt. a ꝓ inuitat ad regnum non expellit ad penam.

c xtris eius erunt. ¶Venite benedicti patris mei: possidete paratuz vobis regnũ a constitutione mũdi. † Esuriui enim & dedistis mihi mãducare. Sitiui: & dedistis mihi bibere. Hospes eram: et collegistis me. Hudus: et cooperuistis me. † Infirm⁹: & visitastis me. In carcere erã: & venistis ad me. b Tunc respondebunt ei iusti dicẽtes: Domine quando vidimus te esurientem: et pauimus: sitientem: & dedimus tibi potũ? Quãdo autem te vidimus hospitem et collegimus te? Aut nudum et cooperuimus te? Aut quando te vidimus infirmũ: aut in carcere: & venimus ad te? Et respondẽs rex dicet illis: Amen dico vobis.

ꝓ immune se nõ dixisse generaliter ꝺ oibus pauperib⁹: sed de his qui pauperes sunt spiritu.

c Qudiu fecistis vni de his fratri/ ꝓ mihi capiti in mẽbris.
bus meis minimis mihi fecistis.
a ꝓ a sinistris sunt qui sinistra. i. plenta Qdiu vicerunt ardentes amauerunt.

Tunc dicet et his qui a sinistris
a ꝓ vt collat impius ne vt. g. dei. b ꝓ qz visi sũt esse cum eo dum pmixti sũt bonis mali.
erunt. † Discedite a mẽ maledicti
a ꝓ iudicũ fiet ei sine misebia ꝙ̃ nõ fecit misebiaz. b ꝓ pozdiar⁹ a cõstitutiõe mũdi: vt bonis regnũ.
in ignẽm eternum qui pãratus est diabolo & angelis eius. Esuri † f
ui enĩ et non dedistis mihi manducare: sitiui: et non dedistis mihi potum: hospes eram: et nõ collegistis me. Hudus: & nõ cooperuistis me. Infirm⁹ et i carcere: & nõ visitastis me. Tũc respõdebũt ei & ipsi dicẽtes: Domine quãdo te b
vidimus esurientẽ: aut sitientez: aut hospitem: aut nudum: aut infirmum: vel in carcere: & non ministrauimus tibi? Tunc respondebit illis dicẽs: Amen dico vobis: ꝙdiu non fecistis vni de mi/
ꝓ humilibus spiritu. ꝓ nec mihi capiti vos exhibuisse gaudeatis.
noribus his nec mihi fecistis. Et †
b ibũt hi in supliciũ eternuz. Justi autem in vitam eternam.

a ¶Sicut pastor segregat oues ab hedis. ꝙ oues sue-
ligunt iusti ꝓpter eorum innocẽtiã. per hedos repro-
bi ꝓpter eorum nequitiam. hedus enĩ quãdo crescit
est animal fetidũ & iracundiosũ vnde & in lege ꝓhibitũ ofe-
ferebat̃ ꝓ peccato principis: vt habetur Leuit. iij.
b ¶Et statuet oues quidem a dextris: id est in potio-
ribus bonis: quia sancti transferent̃ ad gloriam.
c ¶Hedos autẽ a sinistris. quia mali dimittent̃ ad pe-
nam: vel quia forte sic erunt dispositi ꝺm situz in iudi-
cio: quia dextera est locus honorabilior. & ideo cõue-
nit electis. d ¶Tunc dicet rex his ꝙ a dextris eius
erũt: venite benedicti patris mei: id est a patre meo.
e ¶Possidete: id ẽ eternaliter tenere. f ¶Parauiz
vobis regnum a constitutione mundi. qz a principio
mũdi factum est celũ empyreũ quod ẽ locꝰ beatoꝝ.
g ¶Esurijt enĩ & dedistis mihi mãducare ꝛc. Dicit tan-
guntur sex opera misecie ꝙ̃ sunt necessaria ex pte cor-
poris. & intelligit ꝙ b septimũ qõ ẽ sepelire mortuos.
Sufficiẽtia aũt istoꝝ hoc modo accipit̃: quia homo
in vita ꝓsenti primo indiget ex parte corporis alimen-
to sine quo non potest esse. & hoc alimẽtuz duplex est.
vnum est calidum et siccum: & hoc vocat̃ cibus: et sic
vnum opus misericordie ẽ pascere esurientẽ. vnde di-
cit ꝓbs. ij. de anima: q̃ esurics est appetit⁹ calidi & sic-
ci. et aliud ẽ alimentũ corporis frigidũ & humidũ: et
illud vocat̃ potus. et sic scõm opus misericordie ẽ po-
tare sitientẽ. et sic dicit. ij. de anima: q̃ sitis ẽ appetit⁹
frigidi & humidi. Scõo indiget aliquo sine quo non
pot̃ bñ esse: videlicet indumento & domicilio in q̃ pos-
sit requiescere. et sic est duplex opus misericordie: scz
vestire nudũ et colligere vel recipere hospitẽ. Tertio
indiget post vitam istã sepultura. & sic ponit quintuz
opus misericordie. s. sepelire mortuũ. ista aũt quinq;
ꝓdicta sunt oibus cõmunia. Alia sunt duo opa mise-
ricordie ꝙ impedũt alicui ex aliquo accidente supue-
niente: vt si aliqs incurrit infirmitatez vel capitat̃ ab
hostib⁹. & sic accipiũt duo opa ꝙ sũt visitare infirmũ
& redimere captiuũ. & i noie redẽptiõis intelligit ois
beneficiũ eis impensũ. Ista aũt septẽ opa misẽie bo-
benẽ in vno versu: Visito: poto: cibo: redimo: tego:
colligo: cõdo. et ꝓz sunia ex ꝓdictis. Ista autem septẽ
impensa christifidelib⁹, ꝓpter xp̃m sibi reputat̃ tanq;
factũ: qz fideles sunt mẽbra ei⁹. et ecõtrario fidelib⁹
denegata sibi reputat̃ denegari: ꝓpter quod facient̃
bus opera misericordie reddit̃ vitam eternam: denegantibus autẽ penam. Ex istis ꝓz ira. Aduertendũ
tñ: quãdo dicit: h ¶Dñe ꝙñ vidim⁹ ꝛc esurisse ꝛc.
nõ ẽ questio ꝓcedens ex ignorãtia quia iusti certe di-
naliter cognoscent ꝙ opera misecie facta membris
xp̃i christus sibi reputat fieri & ꝓ talib⁹ certitudinali-
ter se saluari. Et similer mali scient se dãnari ꝓ contra-
rio: sz ẽ questio admirationis ꝓ magnitudine gr̃e q̃
fiet electis & magnitudie miserie q̃ infligek reprobis.
Cõsiderãdũ etiã ꝙ b nõ fit mẽtio de opib⁹ misecie ex
pte ale: qz illa ptinent ꝓ maiori pte ad ꝓlatos ad q̃s
ptinet alios instruere & dirigere in saluti̇. hic autem
agitur de iudicio circa statum actiuorum: vt visi et
cetera patent ex dictis.

¶Ca.XXV

¶Moraliter.

a † Tũc sile erit regnũ ce-
lozũ decẽ ꝟginibus. ¶Per
q̃s itelligi pot vniuersitas fideliũ q̃ ꝓpter integritatẽ
fidei ꝟgines noiant̃: ꝺm illud. ij. Cor. xj. Despondi
vos vni viro virginẽ castã exhibere xp̃o. b ¶Et ois
qz aũt ex eis erant fatue. i. bonis operib⁹ vacue: qui si
des sine opibus mortua est. c ¶Et q̃nq; prudẽtes. i.
opa bona habentes: & sic acceperũt oleũ ad omnes
suarũ lampadaz: ꝓpter qõd a xp̃o dicunt̃ receptꝰ nõ
xo excluse. m ¶Sicut dõ peregre ꝓficiscẽs ꝛc. hoc
cõiter exponit̃ de xp̃o qui ascẽdens in celũ suis fidelibus bona sua dedit̃ de q̃bus rõnem exiget in iudicio
finali. Põt etiã exponi de xp̃o nobiscum existente in
huius mundi peregrinatiõe sicut ipe dicit in fine bea-
tus euãgelij: Ecce ego vobiscum sum omnib⁹ diebus
vsq; ad cõsumatione seculi. ipe etiaz dat nobis bona
sua inequaliter tñ ꝺm sapiẽtie sue ordinẽ. d ¶Et ple-
ctus est statim. ꝓ b nõ itelligit ei⁹ recessus ab ecclesia
sed qz dimittit nos agere pro libertate nostra. Iterũ
duplicãt talẽta: & ex eis faciunt opa bona. Illi xo

scendũt

stũdũt & viuunt otiose vel ex eis tpalia tñ lucra q̃runt. venit
aũt dñs rõnez ꝙrere i cuiuslibet bois monte & duplicãtes talẽ
es remunerat: alios xo dãnat. m ¶Cũ aũt venerit ꝛc. b etiam
pot̃ exponi ꝺ aduẽtu xp̃i ad iudiciũ ꝓticulare siẽ ẽ ꝓs ꝓcedẽs.
nã a tpe ascẽsionis sedet i maiestate ad dexterã dei p̃ris & ange
li sũt cũ eo: oões etiã gẽtes congregate sũt añ eum: qz nuda & apta
sũt oculi eius. Heb. iiij. ipe etiã segregat oues ab hedis ꝺm
merita & demerita discernẽdo & ponit bonos ad dexterã dan
do eis gr̃am & ẽ arra gl̃e: & ꝓpositũ malos ad sinistrã arrã
gl̃e denegando: & sic diẽ bonis: e ¶Possidete patrũ vo. reg.
ꝺm qõ ꝺ: Luc. xvij. Regnũ dei ẽ intra vos g ¶Esurijt. in mẽ
bris meis desiderãtib⁹ eucharistiã. r ¶Et dedist̃ mihi, vos sa-
cerdotes bũ milstrãdo. † Sitiui. potũ sapie saluatar. † Et
dedistis mihi bi. vos doctores & predicatores ecclie. † Hospes eram. exciusus a cõmunitate ecclesie. † Et collegistis
me vos ꝓ iudicio absoluẽtes me. † Nudus. operimento
xtutis. † Et opuist̃ me. reducẽdo me ad xtutis bonum.
† Infirm⁹. ifirmitate passiõis ꝛordinate. † Et visitastis me.
supportãdo charitative. † In carcere erã. ligat⁹ prava consuetudine. ¶Et venist̃ ad me. solicitũ a tali ligamĩe. Ecõtrario xo dic mal: † Esurijt & nõ dedistis mihi mãducare
ꝛc. exposito ꝓz ex dictis ꝓ negatione collatiõis dicto⁹ bñficiorũ. & sicut ꝓcrẽtes digni sunt ꝓmiatione: ita denegantes
& dare potẽtes puniõe. lõ ꝛcluduk i fine: ¶Et ibũt bi i ꝛc.

a ¶Et factũ ẽ Ca.XXVI
cẽ ꝛc. De ꝓsumatiõe seculi & discretione iudicij: vel ab initio
euãgelij vsq; ad passionez
oia facẽdo & ꝓdicãdo cõpleuerat. Post ꝺmones q̃
se vẽturũ i claritate prædixit: passurũ se oñdit: vt sacramẽtũ eruc' admirtũ eẽ
gl̃ie ciuitatis admoneat.
b ¶Scitis qz ꝛc. Sicut ex
Job.xx.a Jobis narratiõe colligit:
Aũ ser. dies pasce venit te
sus bethaniã: ibiqz factũ
ẽ illo ꝓuiuiũ ꝙ̃ & vnguẽto preciosso fit cõmemoratio. Inde venit hierlim sedens sup asellũ: postea geruk ea q̃ narrãt: post hũc
aduẽtũ hierosolymis acta vl gesta. Ex illo ꝙ die quo
venit iesus bethaniã vsq;
ad diẽ q̃ oia ista gesta ꝛ dicta sũt intelligim⁹ eẽ ꝓsummatũ ꝛriduũ: vt occurrat dies quẽ ali bidui pasce matthe' et marc' diffi-
Wystice cultat. Wystice. Post duos dies clari luminis veteris & noui testamẽti veruz
pascha p mũdum celebrat̃.
Pasca qõ hebraice dicit
Exo.xii. c pbale. ñ a passiõe: ꝺs a trãsitu nolat̃. Quia exterminator viso sãguine i postib⁹ isrl trãsiuit eos: & de
Wystice us auriliũ pbẽt eis desup ambulauit. Mystice.
Quia i ea festiuitate agnus dei de b mũdo erat
trãsitur⁹: vel nos salubri transitu q̃si de egypto
hui⁹ mũdi educẽtur⁹. Pasca ꝓprie sol⁹ dies ꝺ:
agn⁹ ad vesperã occidebat̃: id ẽ. xiiij. luna primi
mẽsis. Decima q̃nta luna q̃ egressi sũt de egypto
erãt aczyma septẽ dieb⁹. Sz indifferẽter & pasca
Deu.xii.a ꝓ dieb⁹ aczymoꝝ & dies aczymoꝝ ꝓ pasca ait mar
Luc.xxii.a cus. Erat pasca & aczyma post biduũ. Lucas: di-
Wystice co fest⁹ aczymoꝝ qui ꝺ pasca. Mystice. Uno die
agno imolato: septẽ dies aczymoꝝ sequũt̃: quia
xp̃o semel passo ꝓ totũ tps seculi viuẽdũ ẽ i aczymis sinceritat̃ & vitat̃. d ¶Cũ aũt ꝛc. Habito
ꝓsilio ordo narratiõis illuc trãsit. Tũc abijt vn⁹
ex duodecim: vt factũ iude ꝓtungat̃ ad ꝓsiliũ sacerdotũ. Redit aũt ad cuz diẽ q̃ erat añ sex dies
pasce dicẽs: Cũ aũt ꝛc. e ¶Simõis ꝛc. Perma
net ꝓtinũ nomẽ vt virt⁹ curãtis appareat. Per
eũ domũ accipe illã ptẽ ꝓsi q̃ credidit dño & curata est. Simon: id est obediens. f ¶Accessit.
Hiero. Diligenter obserua: que de duab⁹ super
caput. Siquidẽ peccatrix sup pedes: et ea q̃ dicit non fuisse peccatrix super caput. g ¶Mulier
habens ꝛc. Maria magdalena sozor Laçari modo insta et familiaris: que quondã peccatrix venit et pedes lachrymis lauit: nunc caput et pe-
Joh.xi.a Deu.xxi.a des unxit: pedes nunc: vt Johannes dicit.
g ¶Unguenti ꝓciosi. Marcus: nardi spicati: id
est de spicis & foliis cõfecti quod preciosiue est.

¶Johãnes

a ¶Et factũ ẽ. ¶Postq̃ matthe⁹ Ca.XXVI
euãgelista i ꝓncipio sui euãgelij declaravit ꝓsonã mediatoris & vlteri⁹ legẽ euãge
lică a deo dată ad instructiõez hois trãlgressoris
hic ꝓñr describit ipi⁹ mediatoris passionẽ & quasi
solutũ ẽ ꝓcũ nr̃e redẽptionis. & diuidit in duas
ptes: qz ꝓmo ostẽdit malignã xp̃i cõphẽsionẽ ꝓ exploratione iudeoꝝ. scõo ei⁹ iniusta ꝛdenatio ꝓ exA
ecutione gẽtilũ. ca. seq. ¶Prima diuidit̃ i ꝛ ptes. qz ꝓmo describit xp̃i vẽditio facta nõ ex ei⁹ Mar.14.a
ignorãtia: ñ mag⁹ ex ꝓscientia & volũtate. scõo ipsi Luc.22.a
us vẽditi traditio nõ ex displicentia ñ ex charitate. ibi: Prima aũt die azymoꝝ. tertio ipi⁹ traditi Joh.11.a
cõphẽsio nõ ex ipi⁹ impotentia ñ ex sua mititate. ibi: Adhuc eo loquẽte. ꝛto cõphẽsi illustio nõ ex
ei⁹ iniusticia ñ ex ei⁹ bũilitate. ibi: Princeps ãr sacerdotũ. Circa ꝓmũ ꝛttuoꝝ ꝓ ordinẽ ponũt. ꝓmũ
ẽ ipi⁹ vẽditiõis ꝓnũciatio. scõm vẽditiõis ꝛsultatio. ibi: Tũc ꝛgregati sũt. tertiũ venditiõis occasio. ibi: Cũ ãr eẽt iesus. ꝛtũ vẽditiõis mod⁹ & ordo. ibi: Tũc abijt vn⁹ ex duodecim. Circa primũ ꝛsiderãdũ qr ea q̃ dicta sũt. ca. ꝓcẽdẽti. ꝓdicunt̃
xp̃s feria tertia añ passionẽ suam. & eadem die ꝓ- † Mar.14.a
dixit discipulis suis passionẽ suã futurã p⁹ duos dies: sic postea fuit cõpletũ. Ex q̃ ꝓz q̃ fuit ex ignorãtia traditi⁹: ñ ex iua ꝓscientia & volũtate: vt dictũ ẽ: b est q̃ sũ ꝛ die: Et factũ ẽ cũ ꝓsumasset iesus sermones hos oẽs: q ꝓcẽdẽti. b ¶Dixit. cadẽ die. s. c ¶Discipulis. in secreto & nõ cozã turbis. d ¶Scitis qz post biduũ pasca fiet. i. imolabit agn⁹ paschalis q̃ debebat imolari vespere ferie ãte a q̃ incipiebat solẽnitas sequẽtis diei. e ¶Et filj⁹ hois tradet. qz eadez nocte
fuit crucifigat̃. qz vlteri⁹ iudei tradiderũt ipm
pilato ad crucifigẽdũ. g ¶Tũc ꝛgre. sũt. Hic ponit ipi⁹ vẽditionis ꝓsultatio q̃ facta ẽ feria ꝛrta añ passionẽ. & tũc iesus nõ venit in hierlm sicut fe
cerat alijs trib⁹ dieb⁹ pcedẽtib⁹: ñ mãsit i bethania vt daret iudeis locuz tractãdi liberi⁹ de morte sua. & b ẽ qõ ꝺ: hic. Tũc. i. sequenti die postq̃ di-
xit iesus apls xba ꝓmissa. h ¶Congregati sũt ꝓncipes. sa. qui ꝓceperãt ergã
xp̃m rãcoẽ & odiũ: vt ꝓz ex ꝓmissis. i ¶Et seniozes ꝓpli. isti erãt iudices
ordinarij de q̃b⁹. s. dictũ est. xv. ca. in ꝓncipio. k ¶In atriũ ꝓncipis ꝛc.
iste est ꝙ ꝓmus dederat iudeis ꝓsiliũ de morte xp̃i: vt habet̃ Job. xj.
l ¶Et ꝓsiliũ fecerũt vt iesũ ꝛc. patuz enĩ determinauerãt ipm interficere ñ
ꝓsiliũ q̃rebãt de mõ faciẽdi q̃liter possent facere occulte & sine ꝓpli sedi-
one: & hoc ẽ q̃d subdit: m ¶Dicebãt aũt nõ in die festo. i. in solẽnitate pa
scali ũminẽte de ꝓximo: vt visũ est. n ¶Ne forte tumultus fieret i ꝓplo.
multi enĩ ꝓpter solẽnitatẽ pasce venerãt in hierlm: & qz aliq̃ reputabãt iesum eẽ verũ xp̃m: aliq̃ aũt seducti a sacerdotib⁹ reputabãt cũ magũ. & ideo si
occidere⁹ durãte solẽnitate paschali timebãt periculosã seditionẽ ꝓpli: ꝓt
q̃ ꝓsulebant morte ei⁹ vsq; post festũ differri. tũ istud ꝓsiliũ postea mutauerũt: qz ꝛuenerũt oportunitatẽ eum capiendo ꝓ iudam: vt dicet infra.
o ¶Cũ aũt eẽt iesus. Hic ponit vẽditiõis xp̃i occasio: iudas enĩ cupidus
mot⁹ fuit ad xp̃i venditionẽ vt posset recuperare p ẽ valorẽ vnguenti super
caput ei⁹ effusi. & hoc ẽ q̃d ꝺ: Cũ antẽ esset iesus in bethania. illud fuit factũ sexto die añ passionẽ xp̃i: vt habet̃ Job. xij. & hic recolit̃ a matthẽo: qz
fuit occasio venditiõis xp̃i: vt dictũ est iam. p ¶In domo simonis lepro
si. iste enĩ nunc nõ erat lepr⁹osus: qz iã fuerat curat⁹ a xp̃o: retinuerat tñ nomẽ lepr⁹osi: sicut matthe⁹ post vocationẽ ad statũ apl̃icũ adhuc vocabatur
publican⁹: vt dictũ est. ꝛ. ca. q ¶Accessit ad eũ mulier. ista fuit maria
sozor Laçari: vt ꝺ: Joh. xij. r ¶Habẽs alabastrũ. i. vasculũ factũ de alabastro qõ ẽ gen⁹ marmoris cãdidi: qz tale vasculũ optime ꝓseruat vnguẽta in terra illa. & hoc ẽ qõ ꝺ: s ¶Unguenti ꝓciosi. i. contentiui vnguenti.
Aduertẽdũ tñ q̃ vnguẽtũ hic vocat̃ lachryma fluens de arboribus que ẽ multum ꝓciosa in terra illa qz valet ad multa medicinalia.

Et effudit

¶ Jobes nardipistici.i. fidelis non adulterati alijs herbis: pist' grece: fides latine.

Mystice Mysti. Hec deuotio marie fidē significat ecclie q̄ dū deitatē xp̄i predicat: caput vngit: dū humanitatē pedes. De ꝟ vnguē to i domo simōis leprosi i bethania

Mar.14.a Job.12.a dicunt et matthe⁹ et marc⁹ et iobes. Luc.7.f Lucas vo aliud die similē huic factum aīt in domo alterius simonis pharisei nō leprosi: neq; i bethania sed de eadē muliere que tūc accessit peccatrix.

a ¶ Discipuli idi. Jobes dicit ꝟ in Job.12.a dam locutus, et ꝟ gr̄a cupiditatis: alij potuer̄ x̄bis eius ꝑsentire: vel etiā ideo dicere: is ꝙ̄ curaꝫ pauperū. b ¶ Op⁹ enī bo. Sic maria pie deuotiōis adepta ē gr̄az: ita ecōtra indas cōtradicēs p̄fidie infamiam. Sed dūs q̄ bona laudat tacendo ꝟ

†1.q.1.eos qui.11.q.3. obijt iudas pterēuit. c We autē nō semp habemus cozpali p̄sentia. Alioq̄n dicit alidiuoib⁹ dieb⁹ vite vobiscū sum vsq; ad ꝙ̄sūmatiōez seculi. d ¶ Mittes enī. Officiū est sepulture qō vos pditionē ē putat'. Nec mirū si mibi dat fidei odorē: ꝑ qua mox fusurus sū sanguinem.

Fra.d e ¶ Tūc abijt vn⁹ ꝛē. Premissa ē cā q̄ cōpulit iudā ad vendendū dūm. Cū enī fur esset ⁊ loculos haberet et vidisset vnguentuz sup caput ⁊ pedes dñi effusū qō putauerat eē vendendū ⁊ pciū sibi eē tradendū vt aliq̄d inde furaret: q̄ pdidit ⁊ effusiōe vnguēti voluit recōpēsare i venditiōe magistri. f ¶ Cū ꝙ̄gregati sunt p̄ncipes. Ubi patz q̄ nō inuitus neq; coact⁹: ꝟ spōte iniit ꝙ̄siliū sceleratoꝛ. Quarta feria ꝙ̄gregati sūt p̄ncipes sacerdotum ꝛē. Judas accessit vt vēderet magistruz.

Esa.40.c g Et ꝟ ostendit ꝓphetia Esaie: que legitur q̄rta feria: vbi dr: Ecce merces eⁱ⁹ cū eo.

h ¶ Quid vultis ꝛē. Quasi vile mācipiū tradēs: ponit in ptāte ementiū quātū velint dare. i ¶ Et exinde querebat oportunitatem vt eum traderet. Multi bodie sunt q̄ factum iude execrantur ⁊ idem faciūt. Nā cum ꝑ munere falsum testimoniū dicunt: q: veritatē negāt deum q̄ veritas est vendunt: dū charitatem violant: deum q̄ charitas est. Ꝑsertim cuz non ignozantia sed oportunitate faciendi queūta hoc faciūt b Prima autē die ꝛē. id est q̄rtadecima die p̄mi mēsis: q̄n abiecto fermēto agnum immolāt ad vesperā: q̄ exponit aplꝰ: Etenim

1 Cor.5.c pasca no. im, ē christ⁹. Qui ij die sequēti

¶ Id est

a Et effudit sup caput ipi⁹. sicut effundit aq̄ rosacea ꝓpter refrigerīū ⁊ odorem.

b Recūbentis. i. residentis i mēsa. q: faciebāt magnuz festū xp̄o ⁊ discipulis et⁹. et Lazar⁹ q̄ fuerat resuscitat⁹ ab eo erat vn⁹ de recūbentib⁹. sic habet Job. xij.

c ¶ Videtes aūt discipuli ei⁹ indignati sūt. Dic ponit plurale ꝑ singulari ꝑm communē modū loquēdi. q: q̄ vnus de aliq̄ societate facit: tota societas dr̄ facere, solus

ꝟ effudit sup caput ipi⁹ recūbēt. a b

¶ synecdoche.

a Videtes aūt discipuli indignati c ⁊
sunt dicētes: vt q̄d perditio hec? b
Potuit enī istud venūdari mul- d
to: ⁊ dari pauperibus. Scīēs au- e
tem iesus ait illis † Quid molesti f
estis huic mulieri? Opus enī bo- g
¶ deuotionis ⁊ pietatis. b
num operata est in me. Naz sem- i
per pauperes habet⁊ vobiscum: k
me autem nō semper habebitis. l
b Mittens enī hec vnguentū hoc m
in corpus meū ad sepeliendū me
a ¶ .i. quocūq; se dilataurit ecclia.
fecit⁊ Amē dico vob vbicūq; ꝑ- n
a ¶ marie. b ¶ damnum de effusione vnguenti vult magistri ꝑcio compensare.
dicatū fuerit hoc euāgeliū i toto ot⁊
¶ ei⁹. ⁊ Tūc abijt vn⁹ ō duodecim q̄ p
¶ memoria mortis.
dicebat iudas scarioth ad pnci- q
pes sacerdotuz: ⁊ ait illis: Quid r
vultis mihi dare ⁊ ego vobis eū s
tradā? At illi ꝙstituerūt ei trigin- t
a ¶ idē ꝑtū quo ioseph venditus ē a fratribus.
tā argēteos. Et exinde querebat u
¶ q̄ sine turbis eū tradere posset q̄n lucas ꝓpter
oportunitatem vt eum traderet. x
air. a ¶ ecce oportunitas. b ¶ pasce.
b Primā autez die azymoꝝ accesserūt discipuli ad iesum dicētes: y
a Ubi vis paremus tibi comedere a
pascha? At iesus dixit: Ite in ciui- b
tatem ad quendam: et dicite ei: c ⁊
Magister dicit: tempus meuz p:o d
pe est: apud te facio pascha cuz di
scipulis meis. Et fecerūt discipu e
li sicut constituit illis iesus: ⁊ pa-
a ¶ q̄n verus sol ad occasum ꝓperabat.
rauerunt pascha. † Uespere autem e
a ¶ q: eis eternā requiē ꝓparabat: ⁊ p cos alijs.
facto: discūmbebat cū duodecim f
discipulis suis. Et edentib⁹ illis g ⁊
dixit: Amen dico vobis: q: vn⁹ b
a ¶ q: non erant sibi humo ꝛcatus conseñ.
vꝝ me traditur ē. Et cōtrista i
ti valde cēperunt singuli dicere: k
Nunq̄d ego sum dñe? At ille re- l
a ¶ qui latenter notatus non reliquit manifestꝰ arguitur non tamen ex nomine.
spōdens ait: † Qui intingit mecū m
manū i parapside: hic me tradet. n
¶ homo pacis meꝰ q̄ ē.p.m.mag.i.m.su.
Filⁱ⁹ quidē hois vadit: sicut scri- o
ptū est de illo † Uę aūt homini illi p
p quē filius hois tradet. Bonuz q
erat ei si natus nō fuisset homo il
a ¶ ne cæcēdo videret se ꝓdere alijs inrogātib⁹.
le. Rēspōdens aūt iudas q̄ tradi- r
dit eum dixit: Nunq̄d ego sum i
a ¶ tu prodidisti non ego. b ¶ finito veteri pascha transit ad nouum.
rabbi? At illi: Tu dixisti † Lēnan- s ⁊ t
tib⁹ aūt eis: accepit iesus panē u
serūt discipuli ad iesum dicētes:
a Ubi vis paremus tibi comedere a
pascha? At iesus dixit: Ite in ciui- b
tatem ad quendam: et dicite ei:
Magister dicit: temp⁹ meuz p:o c ⁊
pe est: apud te facio pascha cuz di d
scipulis meis. Et fecerūt discipu e
li sicut constituit illis iesus: ⁊ pa-
a ¶ q̄n verus sol ad occasum ꝓperabat.
rauerunt pascha. † Uespere autem e
a ¶ q: eis eternā requiē ꝓparabat: ⁊ p cos alijs.
facto: discūmbebat cū duodecim f
discipulis suis. Et edentib⁹ illis g ⁊
dixit: Amen dico vobis: q: vn⁹ b
a ¶ q: non erant sibi humo ꝛcatus conseñ.
vꝝ me traditur ē. Et cōtrista i
ti valde cēperunt singuli dicere: k
Nunq̄d ego sum dñe? At ille re- l
a ¶ qui latenter notatus non reliquit manifestꝰ arguitur non tamen ex nomine.
spōdens ait: † Qui intingit mecū m
manū i parapside: hic me tradet. n
¶ homo pacis meꝰ q̄ ē.p.m.mag.i.m.su.
Filⁱ⁹ quidē hois vadit: sicut scri- o
ptū est de illo † Uę aūt homini illi p
p quē filius hois tradet. Bonuz q
erat ei si natus nō fuisset homo il
a ¶ ne cæcēdo videret se ꝓdere alijs inrogātib⁹.
le. Rēspōdens aūt iudas q̄ tradi- r
dit eum dixit: Nunq̄d ego sum i
a ¶ tu prodidisti non ego. b ¶ finito veteri pascha transit ad nouum.
rabbi? At illi: Tu dixisti † Lēnan- s ⁊ t
tib⁹ aūt eis: accepit iesus panē u

Mat.26. Et benedixit

¶ Id est. xv. Inna sit crucifixus: tū ea nocte passionis sue centus a iudeis celebrauit exodiū. a ¶ Ubi vis ꝛē. Nō erat eis certa dom⁹: in q̄ improbat edificatio supfluoꝝ. b ¶ Ad quēdā. Sūdē significat q̄m comestionē ꝛeḡebat.

hoc bene scribit. Matthe⁹ q̄ scribit: Prima dies azymoꝝ ꝛē. Qui aūt arguūt de Jobe q̄ dicit q̄ iudei nō introierāt ꝓtoriū ne impedirent a manducatiōe pasce. Dicendū q̄ pasca accipit nō ꝑ agno pascali q̄ fuerat i molat⁹ nocte p̄cedēti: ꝑ azymis panib⁹ q̄b⁹ vrebant septez dieb⁹: ad quē comestionē ꝛeḡebat q̄ bō esset mūdus. Ad scōm q̄ō arguūt de euāgelio Job. xij. Ante die festū ꝛē. dicēdū q̄ ānta decima die mēsis ꝑmi illa erat dies festiuitat⁊ pascalis: q̄ tñ festiuitas incipiebat a vespe diei ꝑcedentis. ⁊ ꝓpter ꝙ illa cadē die incipiebāt comedere azymos panes in vespe: vt ꝓtz ex ꝓdictis. ex q̄ ꝓtz q̄ iobānes nō ꝙtradicit aliꝫ sed magis ꝙuenit cū eis. Sequit: a ¶ Ubi vis parem⁹ tibi comedere pasca. i. agnū paschalem. b ¶ At ille suis dixit: ite in ciuitatē ad quendā. Matthe⁹ hic loq̄tur generaliter q: christ⁹ nō expressit illius nomen ille⁹ ad quē debebāt ire: tñ dedit eis signuz p q̄ō poterant determinate cognoscere ꝑm q̄ hō Marci. xiiij. vbi dr sic: Occurrit vobis hō lagenā aquę bajulans seq̄mini eū. ⁊ q̄cunq; introierit dicite dño domus ꝛē. c ¶ Tempus meū. i. patiendi. d ¶ Pōpe ē apud te facio pascha cū discipulis meis. q. d. . pulde mihi de loco ⁊ cibo. vñ credit q̄ ille erat discipulus xp̄i occultus tñ: ꝓtz etiā q̄ xp̄s ita pāup erat q̄ nec domicilio habebat: nec vnde posset cibū pascalē emere. Sed tūr: e ¶ Uespere aūt facto. q: illa erat hora comedēdi agnū paschalē. f ¶ Discūbebat cū duodecim discipulis suis. Ex quo ꝓtz q̄ ānta erat in se reuocabat proditorē amore primo cum esset vn⁹ ex duodecim: ⁊ tñ illū repulit a cōuiuio agni paschalis: licet eⁱ⁹ ꝑditio nō lateret cū. g ¶ Et edentib⁹ illis. Dic secūdo reuocat proditorē dolore predicendo coz̄a eo passionē suaz q̄ debebat esse discipul⁊ suis materia doloris: ⁊ ꝫ est q̄ dr: h ¶ Amen dico vo. q: vn⁹ vestrū. i. xp̄j. discipulo rū principaliū: i ¶ Me tradit⁊ ꝛē. ⁊ ꝓtristat⁊ valde ⁊ ꝛē. Nō solū ꝓpter mortē magistri sui futurā ꝓtristati sunt: sed q̄ libet timebat de se ne esset ille q̄ debebat cū tradere. ꝑ q̄ō: k ¶ Ce- perūt singuli dicere: nunq̄d ego sū dñe: q: quilibet debet sibi timere de pctō futuro q̄nūcūq; sit sanctus. l ¶ At ip̄e respondens ait: Qui intin. me. in pa. dic me tradet. ꝙ hō poterāt ꝓpendere q̄s esset determinate: q: oēs comedebāt in eodē vase

†De conse. di.2. cū oē. Mar.14.c Luc.22.c

¶ Fl. in q̄ erāt carnes agni paschalis posite. m ¶ Sicut scri- est de il. Esa. liij. vbi dr sic: tanq̄ ouis ad occisionē ducet⁊ ꝛē. ⁊ Dañ. ix. Post hebdomadas. lxij. occidet⁊ xp̄s: ⁊ in pūb⁹ alijs locis silē habetur. n ¶ Ue aūt. Dic tertio reuocat ꝓditorē timore ꝓdicendo ei penā dānatiōis sue dicens: Ue aūt

†De conse. di.2. scptu ra.c.timo/ rem. c.q̄a corp⁹. De cele.mis.c. cū marthe Mar.14.c Luc.22.b Joh.6.c

homini illi ꝙ quē filius hois tradet. p ¶ Bonū erat ei si na. nō fuisset hō ille. min⁹ enī malū accipit hic ꝑ bono. min⁹ aūt malū ē nō esse simplr q̄ esse dānatū: q: ⁊ si nō sit min⁹ malū rōne pene adiūcte q̄ nō priuat tū esse creatū: min⁹ tñ malū est rōne culpe mortal⁊ q̄ inseparabiliter adheret dānatis: ⁊ ip̄a nō solū priuat quoddā cē creatū sic pena: sed etiā priuat bonū infinitū. i. diuinū. ꝓter q̄ eē miserū miseria culpe mortalis eternaliter. ꝟ est pei⁹ q̄ sit nō eē simplr. q ¶ Rādes aūt iudas. Dic ꝛtio reuocat ꝓditorē pudore: q: illi oñdit se suā ꝓditionez cognoscere: ⁊ ꝟ est q̄ō dr: Rās aūt iudas q̄ tra. eū dixit: Rūq̄d ego sum rabbi? Si ei iudas aliꝫ de ꝟ q̄rētib⁹ racuisset reddidisset se eis suspectū. r ¶ Ait ill. tu dix. ⁊ in ꝟ delictū suū aliꝫ nō publicauit: ꝫ sic de iude significauit se eⁱ⁹ delictū scire. poterat enī p ꝟ xp̄m mētē iude sic mouere q̄ alios latebat. s ¶ Cenātib⁹. Dic istituit⁊ euchartistie sacrm ad ditce passiōis recordationē: ⁊ dinidit in tres ptes. q: ꝓio describit hui⁹ sacri istitutio. scdo ꝓdicat ymonialis vite ꝛchoatio. ibi: Et hymno dicto. Circa ꝑmū aduertenduz q̄ istud sacrm sub duplici specie istituti ē. i. panis ⁊ vini: q: panis ꝙuertit⁊ i corp⁹ xp̄i: ⁊ vinū i sanguinē. ⁊ iste ꝙuersiōes fiūt sepatim: q: christi sanguis fuit sepat⁊ a corpe vel a carne i passiōe. ꝟ aūt sacrm vt dictū est istitutū ē ꝙ̄si quoddā memoriale illi⁹ passiōis: ⁊ iō sēcratio carnis ⁊ sanguis fit sub specieb⁹ distinctis. Cōsiderādū etiā q̄ sub vtraq; specie ē tot⁹ christ⁹: q: sub specie panis ē tm̄ corp⁹ ex vi ꝙuersiōis vl sacri. sanguis aūt ⁊ aīa ⁊ dinitas sunt ibi ex cōcomitātia naturali ⁊ inseparabili. Sic⁊ sub specie vini sanguis tm̄ ē ibi ex vi sacri. cēta aūt ex cōcomitātia vt diffusⁱ⁹ tractat. iiij. sniaz. dic ꝙ: t ¶ Cenātib⁹ aūt illi. i. postq̄ comederāt carnes agni paschal⁊ añq̄ surgerēt de cena. t ¶ Accepit ie. p. ꝛē. q: vbi ēmiat figura: ibi dr incipe xitas. agn⁹ aūt paschal⁊ erat figura bui⁹ sacri: ⁊ iō istitutū ē post comestionē agni.

Et bene

Ca Et bñdixit ⁊ fregit. Quia hoiem assumptuz ita morti subdidit: vt ei imortalitatis potentiã ineſſe: ⁊ ꝺ cito reſurrecturũ eſſe mõſtraret. ¶ Fregit. vt oñdat corpis sui fractionẽ nõ ſine sua ſpõte fore. Bñdixit pr̃: qz naturã quã assumpſit cũ pre ⁊ ſpũſcto gr̃a diuine ꝛtutis impleuit. Jõ

a ¶ Et bñ. in hoc dedit nob exẽplũ q añ ſũptionẽ bui⁹ facti debet mens eleuari ꝺeũ. b ¶ Accepit. ꝺ. diſ. inſ ꝙs erat iudas: vt dicit ſeri cõiter: licz hylari⁹ dicat ⁊trariũ. rõ aũt ꝺre xp̃s dedit ei corp⁹ ſuũ fuit: qz petrũ ei⁹ erat diſcipul⁹ aliqs occultũ: ⁊ ꝓt ꝺ in eccla ob ſeruak q petrõ occulto euchariſtia ñ negak. c ¶ Et ait: accipite. ⁊ co. ꝺ eſt cor. m. ſi eni xp̃us tante ẽ ꝛnitis q fecit de nihilo oẽs creaturã: nõ ẽ mirũ ſi vnã creaturã ꝙuertit i aliã. d ¶ Et accepti. ſepati ꝙſecrabat ſanguinẽ a corpe rõne ꝓdicta. e ¶ Bñs egit. eadẽ rõe ſiẽ ꝙſecratiõe corpis dictũ ẽ. Sed ꝛ: ¶ Dic ẽ ſan. m. no. te. i. ad ꝙfirmationẽ no. teſt. qz ſicut ve. teſt. ꝙfirmatũ ẽ in ſanguine aialiũ imolato ꝛ: vt hr̃ Exo. xxiiij. ita no. teſta. ſanguine xp̃i cõfirmatũ ẽ: in q apparet excellentia no. teſta. reſpectu veteris: vt argunt apl̃s ad Heb. ix. g ¶ Qui. p mul. ef. in re. pec. dicit añ. p multi: qz ſanguis xp̃i. p oib⁹ effuſus fuit q̃tũ ad ſufficientiã q̃tũ aũt ad efficaciã nõ fuit effuſus p oibus. h ¶ Dico añ. ꝺ ꝙñ ꝓdicit etnevi te inchoatio: qz p ceptio bui⁹ ſacti dat vitã eternam. Fm q dicit ſaluator Joh. vi. Qui mãducat meã carnez ⁊ bibit meum ſanguinẽ hz vitã eternã. dicit g: Dico añ vobis nõ bibã amodo. ꝺ eſt ab hora q inſtituit ꝺ ſacrm. i ¶ De ꝺ geni. vi. hoc ẽ de vino qõ generak in vite. k ¶ Cũ illud bi. vo. nouũ. i. nouo mõ. ꝺ fuit implerũ qñ poſt reſurrectionẽ ſuã comedit ⁊ bibit cũ aplis ſuis ad declarandũ reſurrectiõis: vt hr̃ Lu. vlt. ⁊ tũc bibit nouo mõ: qz corp⁹ ſuũ nõ erat tunc paſſibile ⁊ mortale: ſed gloſum non indigens cibo vel potu: ſz ſolũ comedit ad declarandũ veritatẽ ſue reſurrectiõis vt dictũ eſt. l ¶ In regno pa. mei. i. ego tñc exiſtẽs i regno patr̃ mei bibã tũc vobiſcũ mõ ꝓdicto: licz enĩ xp̃s fuerit beatus ex pte aie ab inſtãti ꝙceptionis, ex pte tñ corpis erat viator ⁊ paſſibil añ reſurrectionẽ ſuã: ſed cõpleta reſurrectiõe fuit beatus in aĩa ⁊ in corpe. m ¶ Et hymno dicto. Die ꝙñ ponit ꝓ predict⁹ grãs pactio. dicit g: Et hymno. i. cantico diue laudis. Dicto. ꝓ ſacti inſtituitiõe ⁊ nouẽ vite denũciatiõe. ſ. in loco vbi iſta erãt facta. n ¶ Exierũt i mon. oliueti. ꝺ ẽ xp̃us mons oliueti: qz loc⁹ ad quez xp̃s exiit ⁊ in q fuit capt⁹ erat ſitus i pede mõtis oliueti. vt dictũ ẽ. o ¶ Tunc dicit il. Die ꝓdicit discipul⁹ ꝛ ſcãdalũ ad corp⁹ ꝑmutionẽ. ⁊ ꝓmo ꝓdicit i generali reſpectu omniũ. ſcõ in ſpeciali reſpectu petri. ibi: Respondens aũt. Dicit igit: p ¶ Oẽs vos ſcãdalũ patiemini. i. ruinã in petrũ. q ¶ Jam me. i. recedẽtes a me ꝑter timorẽ humanũ. r ¶ In ista nocte. futura eni cõtumgentia ꝓdicit eis certitudinaliter ⁊ determinato tpe vt cognoſcat ipm eſſe deũ q̃ pot talia cognoſcere ꝙria xtute. s ¶ Scriptũ ẽ enĩ. Zach. xiij. r ¶ Dispergentur pa. i. xp̃m. v ¶ Et diſp. oues. i. diſcipuli ex timore fugiẽtes. Aduertẽdũ tñ q Zach. xiij. mutauit verba: licz ſit eadẽ ſnia: qz ibi ponit ꝙphetia ac ſi ꝙpha loq̃t ad ꝺm dicẽs: Percute paſtorẽ ⁊c. hic autem ponitur ac ſi ꝺns loquat⁹ dicens: Percutiã paſtorẽ ⁊c. qz idẽ eſt xp̃o ꝺñi ⁊ ꝙpbe licz diuerſimode qz ipſi ꝺñi ꝓncipalr ⁊ ipſi ꝙpbe inſtrumẽtalit. x ¶ Postq aũt reſur. ꝺ addit ad ꝙſolationez coꝝ: vt q̃ audita ei⁹ morte erant deſolati. audita ei⁹ futura reſurrectiõe eſſent aliqualit̃ conſolati. y ¶ Precedã v. i ga. nõ ſolũ ꝙmittit cis viſionẽ ſuã in beatitudine ⁊ in loco multũ diſtãtiſz in ꝙpinqua regiõe. ſ. in galilea. z ¶ Et ſpõdens aũt. Dic ſpecialr ꝓdicit ſcandalũ petri. Rñdens aũt petrus: qz erat ceteris feruẽtior. a ¶ Ait illi: ⁊ ſi oẽs ſcan. fuer. ego nõ. ⁊ c. In hoc nõ mentiebar q: ſic habebat in mẽte: ſz ꝙſũptuoſe loq̃batur nõ ꝙſideras debilitatẽ fragilitat⁹ ſue: ꝑter qõ grauẽ⁹ ceteris ꝙmiſſus eſt cadere: ⁊ iterq qz futur⁹ erat paſtor eccle vt ex ſuo caſu ſciret alijs ꝓdeſcẽdere. b ¶ Ait illi ieſus: amẽ dico tibi: qz antequ gallus cantet: ter me negabis. Marci. xiij. ꝺ expreſſius: Antequ gallus bis vocẽ dederit ter me negabit⁹. Aug⁹. in libro de consensu

a ſ quaſi intelligere.
b ſ ens calicẽ grãs egit: ⁊ dedit illis
a ſ dicator. b ſ non veteris quod ſanguine hircoꝝ dedicatũ eſt. c ſ qz impoſſibile eſt ſanguine hircoꝝ peccata auferri.
ſanguis meus noui teſtamenti qui
a ſ mortaliter ꝺbit chriſtus ꝛ legis veritatem ꝺ dum ei placuit.
pcto. ¶ Dico aũt vobis: nõ bibã
a ſ qñ ẽ mortalitas ⁊ paſſibilitas. ſ ẽ bñ anteat.
amodo de hoc genimine vitis vsq
ſ genimen.
in die illo: cũ illud bibã vobiſcuz
ſ immortalis ⁊ impaſſibilis.
nouũ in regno pris mei. ¶ Et hym
ſ ſpũali cibo paſtus ꝺber confecendere ad mortem virtutũ ꝺbus vngatur vel reficiatur.
no dicto exierunt in montẽ oliue
ti. Tũc dicit illis ieſus: ¶ Omnes vos ſcandaluz patiemini i me in
a ſ. i. in iſta tribulatiõe. ſ mocti cõgrue ſcãdalũ b ſ in zacharia: pcute paſtorẽ: ex gloſa ꝙpbete.
iſta nocte. Scriptuz eſt enĩ ¶ Per
a ſ ab vnitate fidei ſaluentur.
cutiam paſtorez: ⁊ diſpergentur
oues gregis. Postq aũt ſurrexero przecedam vos in galileã. ¶ Respondens autẽ petrus ait illi: Et
ſ petr⁹ ex ardore ꝙmittit: ꝓbat ꝺ⁹ ꝛtura ꝓdicit
li ieſus ¶ Amen dico tibi qz in hac
a ſ Marc⁹ dicit: añ q̃ gall⁹ bis vocẽ dederit. ceteri: añ q̃ gall⁹ cãret. b ſ tñ⁹ erit ei ter me negãti.
nocte anteq gall⁹ cantet ter me

Marc⁹: ante q̃ bis cantet. Sed qz añ ꝑmũ cepta: attẽderũt illi tres nõ qñ cõpletur⁹ eſſet eã: ſed q̃nta futura eſſet qñcq̃s incepta. Vel tota in aĩo timentis petri facta eſt añ ꝑmũ cantũ: ꝙnis xp̃is añ ꝑmũ cepta: ante ſcõm pacta ſit. Tanꝛ enĩ timor mentẽ ei⁹ inuaserat ꝙ ter negare facerer. Marthe⁹ ⁊ Marc⁹ negationẽ petri ſubnectũt: poſt q̃ ieſus egreſſus eſt de domo vbi mãducauit pascha. Lucas ⁊ Jobes: antecq̃ egreſſus inde eſſet ieſus. Q̃ facile intelligim⁹ illos recapitulaſſe: vel iſtos preoccupaſſe: niſi magis moueret q̃ ꝺ diuerſa nõ mõ verba: ſ etiã ſnias ꝺũ ꝑmittit: ꝺ⁹ ꝑmot⁹ petr⁹ iſtã ꝑſũptionẽ ꝓferret moriẽdi: vt mag⁹ cogant intelligi ter illũ expreſſiſſe ꝑſũptionẽ ſuã diuerſis loc⁹ ad ſermones xp̃i: ⁊ ter illa a ꝺño rñſus q ei añ gallicantũ eſſet negatur⁹: ſicut poſt reſurrectionez an ſe amaret ter interrogauit: ⁊ ter de paſcẽdis ouib⁹ ꝓcepit. ¶ Ante gallicantũ. i. crepẽdus tenebris negat: poſt gallicinũ. i. luce vicina culpaz la chrymis lauat. a ¶ In villã que ꝺr gethſemani. Lucas: in montez oliuaz. Jobes: trans torrentẽ cedron: qꝺ idẽ eſt: qz gethſemani locꝰ i q̃ orauit eſt ad radicẽ mõt⁹ olieti vbi eſt hort⁹ Gethſemani interꝓtat vallis piguiũ ⁊ loca ⁊ tpa plena ſũt figur⁹. Cũ i mõte orat: ſurſum nos hr̃e coꝝ i oꝛõe docet. Cũ in valle. ꝙ ſ valle pinguiũ: docet i oꝛõe hũilitatẽ ⁊ interne pinguẽdinẽ dilectiõis eſſe ſeruãdaz. b ¶ Et ꝛem. Ꝑo rima morte apte orat in valle pinguedinis: qz ꝓ hũili tatẽ ⁊ charitatis pinguedinẽ ꝓ nobis ſubijt mortẽ. c ¶ Cepit ꝛtriſtari. Nõ timore paſſionis q̃ ad ꝺ venerat: ſ ꝙ ſcandalo aplorꝫ ⁊ ꝺditione imporũ. ¶ Dicꝰ. Cepit cõtriſtari vt veritatẽ aſſumpti hois ꝓbaret. Vere ꝛtriſtat⁹ ẽ: ſed nõ paſſio ei⁹ alo ꝺñak: verus ꝓ paſſio & vñ ait: cepit ꝛtriſtari. Cõtriſtat aũt nõ timore patiendi q̃ ad ꝺ venerat: ſz ꝑter infelicẽ iudã ⁊ ſcãdalũ aplorꝫ ⁊ electionẽ in deo ꝙ: ⁊ enerſionẽ hierũ. d ¶ Triſtis. Alia eſt q̃ timet ⁊ triſtat. Petr⁹ inferior nõ timet dicẽs: aĩam meã ponã ꝓ te: qz vt bõ vim mort̃ ignorat. Xp̃s timet: qz vt dr̃ in corpe ꝛſtituꝫ fragilitatem carnis exponit: q̃ corp⁹ ſuſcepit ofa debuit ſubire que corpis ſunt. e ¶ Usq ad mortẽ. Hyl. Nõ ꝑter mortẽ ſed donec aplos ſua liberet paſſiõe. Nõ mors ſz xp̃s mortis in metu eſt: qz poſt xtutẽ reſurrectiõis fides ẽ firmãda credentiũ. f ¶ Si poſſibile eſt. Hoc nõ ꝓ timore ſz ꝓ miſcẽdia: ne iudei q̃ excuſatione ignorãtie nõ bũt me occidant. vñ ait: iſte. i. populi iudeoꝝ: non ſim pliciter caliz. ¶ Si poſſibile eſt. vt ſine interitu iudeorũ credãt gẽtiles: paſſionẽ recuſo. Sinaũt: illi exceꝺi ſunt: vt gentes intrent: ſtat non mea ſed tua voluntas. g ¶ Nõ ſicut ego volo. Aug⁹. Tranſfigurat in ſe ſuos: qui nihil aliud vult q̃ pater. vt ibi: Eſuriui et de. m. m. Et quid me ꝙſequeris? Docet aũt eos ꝓua tam voluntatem corrigere ⁊ dirigere iuxta diuinam. ¶ Ambo. Hominem quem veritate corporis demon ſtrabat: equabat affectu. vt diceret: Sed nõ ſi. ego volo. ſed ſicut tu. Suſcepit voluntatẽ meam: ſuſcepit triſticiam meã. Confidenter triſticiã nomino q̃ crucẽ ꝓdico.

¶ Caro aũt

negabis. ¶ Ait illi petrus: Etiã si
ſ ſi ꝛelegerit ei q̃ rione mortẽ ꝓdiceret eũ negaturꝫ.
oportuerit me mori tecũ nõ te negabo. Similiter et oẽs discipuli dixerunt. ¶ Tunc venit ieſus cum
ſ ex amore ⁊ ardore eodem.
illis in villam que dicitur gethſemani. Et dixit diſcipulis ſuis: Se
ſ nõ moueamini ſicut nec loco ita nec mente.
dete hic: donec vadam illuc et
a ſ cui⁹ oratio omniũ redẽptio. b ſ ꝑgreſſus parum. c ſ quibus ſecretiora manifeſtaret.
orẽm. Et assumpto petro et duo
ſ ne putet irrationalis aia chriſti. alalia meret ſed non nouit cur ⁊ quouſq̃ triſtentur.
bus filijs zebedei cepit contriſta
ri ⁊ mestus eſſe. Tũc ait illis: ¶ Tri
ſ pro tuda ꝺamnando.
ſtis est ania mea vsq ad mortez.
a ſ pondus tribulationis. b ſ a ſomno inſidiarũ ⁊ corpis mẽtis ne ingrauãre ꝺabolus obrepat.
Sustinẽte hic et vigilate mecuz.
a ſ vt humiliterẽ mẽtis habitu corpis oſtendat.
Et progressus pusillum: prodidit
a ſ. ſ. vt me non moriente morꝫ mortuꝫ.
in faciẽ suã orans ⁊ dicens: Pa
ter mi si possibile est trãseat a me
a ſ quaſi in ſe reuerſus hoc dicit. b ſ hũano affectu.
calix iste. Verũntamen nõn sicut
ſ ecru. a ſ ꝺocet bũanevolũtatiꝫ volũtatẽ ꝺi ꝓponi
ego volo: sed sicut tu. ¶ Et venit
ad discipulos suos et iuenit eos
a ſ ꝓ triſticia ſomnũ vincere nõ pũt. b ſ qz ꝓ ceteris erat gloriat⁹: ꝓ ceteris erat increpandus.
dormientes. Et dicit petro: Sic
ſ nõ: ne tẽtemini: ſz ne tentatiõe ſuperemini.
non potuistis vna hora vigilare
a ſ ideo orandum.
mecum? Vigilate ⁊ orate vt nõn intretis in tẽtationẽ. Spũs q̃dẽ

aliſ. ratio aũt tacta eſt. ſ. xvij. f ¶ Cepit ꝛtriſtari ⁊ mestꝰ esse. hoc fuit ad oſtendendũ veritatẽ humane nature: ⁊ q̃ iſta triſticia fuerit maxima. ſubdik: g ¶ Triſtis eſt aĩa mea vsq ad mortẽ. ⁊ põt li vsq̃ accipi dupliciter. Uno modo intenſiue: qz tantũ intenſa erat quantum poterat eſſe vt viſum eſt. Alio mõ extenſiue: qz durauit vsq̃ ad horaz mortis. h ¶ Sustinete hic ⁊ vigilate mecũ. tanq̃ amici ſpeciales q̃ ꝺbent in angustijs amicis aſſiſtere. i ¶ Et ꝑgressus. Dic oſtendit chriſti ꝺideriũ ad noſtrã redemptionẽ: qz p oratione offerebat ſpiritum deo patri ꝓ nobis: que quidẽ oratio oſtendit pfecta qz ſolitaria. cum ꝺr: Et ꝑgressus pusillum. recedens aliquantulũ a predictis tribus apoſtolis: quia oratio eſt eleuatio mentis in deum: quod melius fit qñ homo eſt ſequeſtratus ab alijs. ſecũdo qz humilis. quod notatur cum ꝺr: Procidit in faciem ſuã. tertio quia demora. cũ dicit: Pater mi. quarto quia recta: quia noluit contraire predeſtinationi diuine. quod notatur cum ꝺr: Si poſſibile eſt transeat a me ⁊c. ſed voluntatem ſuam ſupponit voluntati diuine dicens: Ueruntamen nõ ſicut ego volo: ſed ſicut tu. Quinto charitatiua: quia in agonia mort̃ poſitus dulciter ſuos diſcipulos viſitabat. vnde ſequitur: Et venit ad diſcipulos ſuos ⁊c. k ¶ Et dicit petro. Sic. q. ꝺ. nõ oſtendis tantuz ſeruorez facto quantũ verbo. ſequit: l ¶ Vigilate ⁊ orate vt non intretis in tentationem. i. vt non ſuperemini a tentatione de ꝓximo imminente: ſicut fuerunt poſtea ſuperati. m ¶ Spũs quidẽ promptus eſt ad dicendũ. ſ. q̃ eſtis parati ꝓ me mori: vt ꝓz ex precedentibus.

Cum Tyro et Sydonia vrbibus domici-
liis suis ad Alexandrum transmissis, ut
a Caro aut. Nō de se vtiq; hoc dicit: sed de his q̄ dixerunt se
nunq; negaturos. b Iterū secūdo ꝛc. Scīdo orat. i. si nō pōt
mini e saluari alit: nisi aruerit cucurbita. i. ppls iudeox qui
prius fuit cl' tabernaculū: vt me occidat. c Orauit ter-
tio. Trib' vicib' orauit: vt ꝛ nos q̄ pterit' pcis veniā ꝛ a p-
a ꝑ ad confitendū. b ꝑ ad tolerandū. ꝑ q: non/
dum induti virtute ex alto.

a ꝓmptus est: caro autē infirmā. a
ꝑ similiter.
b †Iterū secūdo abiit ꝛ orauit dicēs: b
Pater mi: si non potest hic calix
trāsire nisi bibā illū: fiat volūtas
ꝑ vicina tā negatione.
tua. Et venit iterū: ꝛ inuenit eos
ꝑ languescebant eni eoꝝ oculi vicina negatiōe.
dormientes. Erāt eni oculi eoꝝ
grauati. Et relict' illis: iterū abiit c
ꝛ orauit tertio eundē sermonē di
cēs: †Tūc vēit ad discipulos suos: ꝛ d
ꝑ interpo
d dic̄ ill': Dormite iā ꝛ requiescite. †Ec ꝑ+
sito aliquo silentio ait:
ce appropinquabit hora: ꝛ filius
hois tradet' in manꝰ peccatoꝝ.
Surgite eam'. Ecce approping- b
bit q̄ me tradet. †Adhuc eo loq̄n i
te: ecce iudas vn' de duodeci ve- k
nit: ꝛ cū eo turba mꝛta cū gladijs
ꝛ fustib': missi a ꝓncipib' sacerdo
tū ꝛ seniorib' populi. †Qui autē m
tradidit eū dedit eis signū dicēs:
g Quēcūq; osculatus fuero: ipe est † n
tenete eū. Et ꝓfestim accedēs ad
a ꝑ impudens confidentia magistrum vocare et
osculum iungere ei quem tradidit.
iesum dixit: Aue rabbi. Et oscu- n
lat' est eū. Dixitq; illi iesus: Ami o
ꝑ ironice. ꝑ vt supra: amice quō huc ierasti nō
habens vestem nuptialem.
ce ad quid venisti? Tunc accesse p
runt ꝛ manus iniecerūt in iesum q
ꝑ petrus codē ardo/
re mentis quo cetera: zelatus sicut phinees.
et tenuerunt eum. †Et ecce vnus r
ex his q̄ erāt cum iesu: extendens s
manū exemit gladiū suū ꝛ percu t
tiēs seruū ꝓncipis sacerdotū am
putauit auriculā ei'. Tūc ait illi u
ꝑ cesset vindicta: exhibeatur patientia: vt pa
rientiā nostros doceamus: non vindictam.
iesus. †Cōuerte gladiū tuū i locū † v
a ꝑ nā ecōrario. ꝑ si oēs cūctꝛ iudei. b ꝑ exer/
cuerit vindictā: ipa vindicta erit eis cā ptinois.
suum. †Oīnes eni q̄i acceperint w
gladiū: gladio pibūt. An putas x
q: nō possum rogare patrē meū

a Caro aūt infirma. ad sustinendū imminentez tentatiōem
Hoc aūt dixit christ': qz apli dixerāt ex magno spū pus
subire q̄ ipm negare: cui' tm ꝛtrariū fecerūt impulsu carnis.
b Iterū sc. ab. ꝛ orauit ꝛc. vbi iterat ozōnē ostēdens q̄ oratio
debet cē ꝛtinua. sīc iterat visitationem discipulox suox: qz ex
charitat' debēt esse conficta ozōnes.
c Et relic. il. iteruz abijt ꝛ ora. ꝛc. ter-
ozōnē replicat sicut ter fuerat tētat': vi-
ē. patuit. iiij. ca. vt liberet nos primo a
malis ꝑteritꝰ p venīā. secōo a ꝑsentibus p
tutelā. tertio a futurꝰ p cautelam.
d Tūc venit ad discī. su. ter discipulos
visitat sīē ter orat: rōne ꝓdicta. e Et
dicit illis. q̄si cōpatiēs eis ꝑter tētati-
onē de ꝓximo eis iminētē. f Dormi-
te iā ꝛ requiescite. q. d. pax poteritꝰ ꝑ fuit
re. g Ecce appropinq̄bit. Dic tertia
oīndit xp̄i desideriū ad nr̄am redemp-
tionē: qz nō solū ꝓditorē cū turba venire
expectauit: sz etiā occurrit eis: vt dis-
cipulis suis: Dormite iā ꝛ requiescite.
vt dictū est. dimisit eos aliquātulū q̄re-
scere: postea cū sciebat iudā appropin-
quare dixit eis: sufficit. vt dr Marci
xiij. ꝛ tunc euigilauit eos dicens: Ecce
appropinquabit hora ꝛc. h Sed
terami' obuiā. s. iude ꝓditori. i Ad
huc eo loquēte. Dic est tertia pars pa-
cialis hui' ca. vbi describit ipse christ
traditi cōprehēsio: vbi tria describi-
tur p ordinē. Primū est ipsi' iude fra-
dulentia. secōm est xp̄i patientia. ibi: Ec-
ce ecce vn'. tertiū discipulox ignauia. ibi:
Tunc discipuli. Circa primū dicit: Ad
huc eo loquēte. scz christo cū discipulis
suis. k Ecce iudas vn' de duodec
cim. i. de principalib' christi discipulis.
l Venit ꝛ cū eo tur. mul. cū gladijs.
tale aūt turbā adduxit ne forte alij cre-
dentes in christū ipm vellēt eripe. Se-
quit: m Qui aūt tradi. eum dederat
eis signū ꝛc. B autē fecit ne loco xp̄i su-
perēt iacobū minorē q̄ erat illis ꝓ-in
facie. ꝑter qō dicebat speciali' frater
dñi. Sequtur: n Et osculat. est eū. q̄
apparet maxīa xp̄i māsuetudo q̄ pa-
gauit osculū ꝓditori suo. o Dixit
q̄ illi iesus. Amice ad q̄d venisti. q̄si
tu oīndis amicitiā signo: ꝛ agis ꝓditi-
nē de facto: qō ptz ex B qō sequtur:
p Tūc accesserūt illi. s. q̄ erāt i comitiua
iude. q Et ma. inie. i. iesu. ꝓ-
tas q̄tuz erat ex pte ipox. r Et te-
nuerūt eū. qui eni voluit tenē' tenuit.
s Et ecce vn'. Dic describit ipius ill
patiētia: ꝛ B duplr. ꝓio facto. scōo ibi
ibi: In illa hora. patiētia aūt xp̄i
oīndit in B q̄ discipulos suos. ꝓbibuit
defensione ei'. ꝛ B est qō ōr: Et ecce
ex bis q̄ erāt cū iesu. iste fuit petr' ꝛc.
Job. xviij. t Extē. ma. exemit gla-
suū. habebat enim duos gladios: vt
Lu. xxij. q̄s credo fuisse duos cultellos
magnos q̄b' vsi fuerāt in decisione agni
paschalis. v Et p. ser. pn. q̄s. am-
ri. ei'. quez tū sanauit xp̄s tactu sue
hr' Lu. xxij. ꝛ in B adipleuit xp̄s q̄d
dixerat Mar. v. Bñfacite bis q̄ oderūt
vos. y Tūc ait il. ie. cō. gla. tu. i lo. su. ꝓbibēdo defensionē
armoꝝ: ꝛ ad B inducit multiplicē rōnē. ꝓma rō tāgit ibi:
z Oēs eni q̄ acce. gla. gla. ꝓibūt. gladiū eni accipit q̄ ex
ad vindictā ꝓpria auctor: ꝛ B ē illicitū. gladio aūt vtiq; ibi mo
to q̄ eo vtiq; ad pūitionē malox ꝛ zelo iusticie. sic ꝓncipes q̄ ad
hūt a deo: qz in B ꝓncipes mister dei ē: vt dic̄ paul' apls. ꝛ mi-
nistri ad B a ꝓncipib' ꝛstituti. scōam rōnē assignat cū dicit:
a An pu. qz n pos. r. p. m. q. d. p aliā viā possem euadē fi vo-

a Et exhibui. mo. pl' q̄ duo. le. angelox. Regio aūt vna ꝓtet ser milia sercētos
seraginta ser. Aduertēdū tū q̄ christ' nō dicit B ꝓter B q̄ indigeret auxilio an-
gelox: sī magis ecōuerso ipi indigēt suo auxilio: sed vt oūdat q̄ plurib' modis po
terat euadere. tertiā rōnē assignat cū dicit: b Quō q̄ imple. scripture. scripture
eni diuinitꝰ reuelate loquunt exp̄sse de passiōe xp̄i: vt ptz Esa. liij. ꝛ Dan. ix. et in
plurib' alijs loc' q̄ nō implerent nisi christ' pateret: qz ē
incōueniens cū sint deriuate a ꝓma veritate. ꝓter quod
subdit: c Quia sic oportet fieri. qz exā aliqd est fm p
destinationez a deo ꝓditū oportet illud impleri. ibi eni ē
necessitas. ꝛsequētie: nō tm ꝛsequētis: qz diuina ordina-
tio nō tollit ꝓtingentiā a rebus. d Jn illa hora. Dic
oūdit christi patiētia xbo: qz nō impatiens sed rōnabili
ter allocut' est turbā ipm cōprehēdentē. e Tanq̄ ad
la. ex. cum gla. ꝛ fu. cōpre. me. q. d. sine causa fecistis hoc.
cui' rōnē assignat dicens: f Quotidie. i. frequēter.
g Apud vos. i. in loco in q̄ habetis potestatē. h Se
debā pacifice ꝛ sine armis. q. d. tunc potuist' me cōprehē
dere. Sequit: i Hoc aūt to. fa. est vt ad. scri. ꝓbarū.
qz scriptuz erat de eo qz tractarēt sicut malefactor ꝛ latro.
Esa. liij. Cum sceleratis reputat' est. k Tunc discipu
li. Dic describit' discipulox christi ignauia. Primo omni
um in generali. cum dr: Tunc discipuli oēs relicto eo. i.
christo magistro suo. l Fugierūt. timore ꝓterriti ꝛ di
miserunt magistrū suū sicut latronē deduct. ꝓter qō seq̄
tur: m At illi tenētes iesum duxerūt eū ad cayphā.
licet enim primo fuerit duct' ad Annā: vt dr Joh. xviij.
tū Matthe⁹ de hoc nō facit mentionē: qz nō fuit ibi du-
ctus nisi ꝓter quandā reuerentiā: qz erat socer cayphe:
vt ibidē dr. n Ubi scribe. i. legisperiti. o Et senio/
res. i. iudices ordinarij: vt visum est. ē. ca. xv. p Con
uenerant. ad examinandū ꝛ iudicandū christū. q Pe-
trus aūt. Dic ponit ignauia petri in speciali. cum dicit:
r Sequebat eū a longe: qz timebat ne ꝓpterer eius cē
discipulus. Sequit: s Et ingressus intro: q̄ter autē
ingressus fuerit dicit Joh. xviij. s. ꝓ impetratione alteri'
discipuli q̄ erat notꝰ pontifici. t Ut videret finē. licet
aūt nō auderet christū ꝓfiteri seu defendere: tñ volebat vi
dere q̄d finaliter fieret de eo. v Principes. Hec ē ꝗr
ta pars principalis hui' ca. in qua describit ipsius christi
apprehensi illusio: vbi quattuor tanguntꝰ p ordinez. pri-
mū est eiꝰ accusatio maligna p falsos testes. scōm accusa-
ti iniusta ꝓdēnatio p malos iudices. ibi: Et surgens. ter-
tium ꝓdēnati vituperatio p malignos apparitores. ibi:
Tunc expuerūt. quartum petri negatio p tres vices. ibi:
Petrus autē sedebat. Circa primuz dicit sic: Principes
autē sacerdotū ꝛ omne ꝓsilium querebāt falsum testimoniū:
qz verū non poterant inuenire. z Ut eum morti trade
rent. p pilatū presidem: qz ipsi nō habebant altā iusticiā.
y Et nō inuenerūt. vnde possent cū accusare tanq̄s di-
gnum morte cora pilato. ꝫ Cum multi falsi testes ac-
cessissent. ad id qō quod dictū est ꝓcurandū. a Ro-
nissime autez venerūt duo falsi testes ꝛ dixerūt: hic dixit:
Possum destruere templū dei. Sed querit quomō isti di
cuntur falsi testes: qz Jo B. ij. scribit q̄ christus dixit iu-
deis: Soluite templū hoc ꝛ in tribus diebus excitabo il-
lud. quod videt idem esse cū eo quod hic dicit. Dicendū
q̄ illa verba que dixit christ' Joh. ij. intellegunt de tēplo
corporis sui: vt ibidē dicit. ꝛ hoc sonant verba ibidē po-
sita. qz dixit ibi: Soluite templū hoc: nō precipiendo eis
sed ꝓdicendo eis q̄d essent facturi dissoluendo corꝰ eiusꝫ
quod erat templū spirituale dei. vnde sensus est: Solui-
te. i. soluetis corpus meū p mortē quā mihi inferetis. vn-
de sequit ibidē: Et in tribus diebꝰ excitabo illud. Excita
re ei est a somno mortis reuocare: qđ nō cōperit tēplo ma
teriali sed templo spūali. s. suo corpori. isti aūt testes loq̄-
bantur ac si de templo materiali christus ꝛtellexisset cum
dicebat: in tribus diebus reedificabo illud: quia reedi-
ficare ꝓprie respicit templum materiale. Jtem non dixit destruam: vel possum
destruere vt ipsi ꝓponūt. sed dixit: Soluite. i. soluet' mortē mihi inferēdo: predicēs
mortem suā ꝛ resurrectionē: vt ptz ex ꝓdictis. ꝛ sic patet q̄ isti testes mutauerunt
verba eius ꝛ sententiaz in quo apparet falsitas eorum. dato etiam q̄ bene reperis-
sent verba eius ꝛ sententiā: tamen possunt dici falsi testes alia ratiōe. s. ex falsa in-
tentione: quia intendebant procurare mortē innocētis. b Et surgens. Hic cō-
sequenter ostenditur qualiter christus condēnatus est ꝓ malos iudices. dicit er-
go sic: Et surgens princeps sacerdotuz. ex impatientia surrexit de tribunali: quia
non inueniebat vnde posset iuste christus condemnari. c Ait illi: Nihil respō-
des ad ea que isti aduersum te testificantur? quia ea que contra christum dicebā-
tur erant falsa ꝛ responsione indigna: ideo nolebat respondere. Jtem quia vole-

a Caro aūt infirma. ad sustinendū imminentez tentatiōem
Hoc aūt dixit christ': qz apli dixerāt ex magno spū pus
subire q̄ ipm negare: cui' tm ꝛtrariū fecerūt impulsu carnis.
b Iterū sc. ab. ꝛ orauit ꝛc. vbi iterat ozōnē ostēdens q̄ oratio
debet cē ꝛtinua. sīc iterat visitationem discipulox suox: qz ex
charitat' debēt esse conficta ozōnes.
c Et relic. il. iteruz abijt ꝛ ora. ꝛc. ter-
ozōnē replicat sicut ter fuerat tētat': vi-
ē. patuit. iiij. ca. vt liberet nos primo a
malis ꝑteritꝰ p venīā. secōo a ꝑsentibus p
tutelā. tertio a futurꝰ p cautelam.
d Tūc venit ad discī. su. ter discipulos
visitat sīē ter orat: rōne ꝓdicta. e Et
dicit illis. q̄si cōpatiēs eis ꝑter tētati-
onē de ꝓximo eis iminētē. f Dormi-
te iā ꝛ requiescite. q. d. pax poteritꝰ ꝑ fuit
re. g Ecce appropinq̄bit. Dic tertia
oīndit xp̄i desideriū ad nr̄am redemp-
tionē: qz nō solū ꝓditorē cū turba venire
expectauit: sz etiā occurrit eis: vt dis-
cipulis suis: Dormite iā ꝛ requiescite.
vt dictū est. dimisit eos aliquātulū q̄re-
scere: postea cū sciebat iudā appropin-
quare dixit eis: sufficit. vt dr Marci
xiij. ꝛ tunc euigilauit eos dicens: Ecce
appropinquabit hora ꝛc. h Sed
terami' obuiā. s. iude ꝓditori. i Ad
huc eo loquēte. Dic est tertia pars pa-
cialis hui' ca. vbi describit' ipsi' christi
traditi cōprehēsio: vbi tria describi-
tur p ordinē. Primū est ipsi' iude fra-
dulentia. secōm est xp̄i patientia. ibi: Ec-
ce ecce vn'. tertiū discipulox ignauia. ibi:
Tunc discipuli. Circa primū dicit: Ad
huc eo loquēte. scz christo cū discipulis
suis. k Ecce iudas vn' de duodec
cim. i. de principalib' christi discipulis.
l Venit ꝛ cū eo tur. mul. cū gladijs.
tale aūt turbā adduxit ne forte alij cre-
dentes in christū ipm vellēt eripe. Se-
quit: m Qui aūt tradi. eum dederat
eis signū ꝛc. B autē fecit ne loco xp̄i su-
perēt iacobū minorē q̄ erat illis ꝓ-in
facie. ꝑter qō dicebat speciali' frater
dñi. Sequtur: n Et osculat. est eū. q̄
apparet maxīa xp̄i māsuetudo q̄ pa-
gauit osculū ꝓditori suo. o Dixit
q̄ illi iesus. Amice ad q̄d venisti. q̄si
tu oīndis amicitiā signo: ꝛ agis ꝓditi-
nē de facto: qō ptz ex B qō sequtur:
p Tūc accesserūt illi. s. q̄ erāt i comitiua
iude. q Et ma. inie. i. iesu. ꝓ-
tas q̄tuz erat ex pte ipox. r Et te-
nuerūt eū. qui eni voluit tenē' tenuit.
s Et ecce vn'. Dic describit ipius illi
patiētia: ꝛ B duplr. ꝓio facto. scōo ibi
ibi: In illa hora. patiētia aūt xp̄i
oīndit in B q̄ discipulos suos. ꝓbibuit
defensione ei'. ꝛ B est qō ōr: Et ecce
ex bis q̄ erāt cū iesu. iste fuit petr' ꝛc.
Job. xviij. t Extē. ma. exemit gla-
suū. habebat enim duos gladios: vt
Lu. xxij. q̄s credo fuisse duos cultellos
magnos q̄b' vsi fuerāt in decisione agni
paschalis. v Et p. ser. pn. q̄s. am-
ri. ei'. quez tū sanauit xp̄s tactu sue
hr' Lu. xxij. ꝛ in B adipleuit xp̄s q̄d
dixerat Mar. v. Bñfacite bis q̄ oderūt
vos. y Tūc ait il. ie. cō. gla. tu. i lo. su. ꝓbibēdo defensionē
armoꝝ: ꝛ ad B inducit multiplicē rōnē. ꝓma rō tāgit ibi:
z Oēs eni q̄ acce. gla. gla. ꝓibūt. gladiū eni accipit q̄ ex
ad vindictā ꝓpria auctor: ꝛ B ē illicitū. gladio aūt vtiq; ibi mo
to q̄ eo vtiq; ad pūitionē malox ꝛ zelo iusticie. sic ꝓncipes q̄ ad
hūt a deo: qz in B ꝓncipes mister dei ē: vt dic̄ paul' apls. ꝛ mi-
nistri ad B a ꝓncipib' ꝛstituti. scōam rōnē assignat cū dicit:
a An pu. qz n pos. r. p. m. q. d. p aliā viā possem euadē fi vo-

a Et exhibui. mo. pl' q̄ duo. le. angelox. Regio aūt vna ꝓtet ser milia sercētos
seraginta ser. Aduertēdū tū q̄ christ' nō dicit B ꝓter B q̄ indigeret auxilio an-
gelox: sī magis ecōuerso ipi indigēt suo auxilio: sed vt oūdat q̄ plurib' modis po
terat euadere. tertiā rōnē assignat cū dicit: b Quō q̄ imple. scripture. scripture
eni diuinitꝰ reuelate loquunt exp̄sse de passiōe xp̄i: vt ptz Esa. liij. ꝛ Dan. ix. et in
plurib' alijs loc' q̄ nō implerent nisi christ' pateret: qz ē
incōueniens cū sint deriuate a ꝓma veritate. ꝓter quod
subdit: c Quia sic oportet fieri. qz exā aliqd est fm p
destinationez a deo ꝓditū oportet illud impleri. ibi eni ē
necessitas. ꝛsequētie: nō tm ꝛsequētis: qz diuina ordina-
tio nō tollit ꝓtingentiā a rebus. d Jn illa hora. Dic
oūdit christi patiētia xbo: qz nō impatiens sed rōnabili
ter allocut' est turbā ipm cōprehēdentē. e Tanq̄ ad
la. ex. cum gla. ꝛ fu. cōpre. me. q. d. sine causa fecistis hoc.
cui' rōnē assignat dicens: f Quotidie. i. frequēter.
g Apud vos. i. in loco in q̄ habetis potestatē. h Se
debā pacifice ꝛ sine armis. q. d. tunc potuist' me cōprehē
dere. Sequit: i Hoc aūt to. fa. est vt ad. scri. ꝓbarū.
qz scriptuz erat de eo qz tractarēt sicut malefactor ꝛ latro.
Esa. liij. Cum sceleratis reputat' est. k Tunc discipu
li. Dic describit' discipulox christi ignauia. Primo omni
um in generali. cum dr: Tunc discipuli oēs relicto eo. i.
christo magistro suo. l Fugierūt. timore ꝓterriti ꝛ di
miserunt magistrū suū sicut latronē deduct. ꝓter qō seq̄
tur: m At illi tenētes iesum duxerūt eū ad cayphā.
licet enim primo fuerit duct' ad Annā: vt dr Joh. xviij.
tū Matthe⁹ de hoc nō facit mentionē: qz nō fuit ibi du-
ctus nisi ꝓter quandā reuerentiā: qz erat socer cayphe:
vt ibidē dr. n Ubi scribe. i. legisperiti. o Et senio/
res. i. iudices ordinarij: vt visum est. ē. ca. xv. p Con
uenerant. ad examinandū ꝛ iudicandū christū. q Pe-
trus aūt. Dic ponit ignauia petri in speciali. cum dicit:
r Sequebat eū a longe: qz timebat ne ꝓpterer eius cē
discipulus. Sequit: s Et ingressus intro: q̄ter autē
ingressus fuerit dicit Joh. xviij. s. ꝓ impetratione alteri'
discipuli q̄ erat notꝰ pontifici. t Ut videret finē. licet
aūt nō auderet christū ꝓfiteri seu defendere: tñ volebat vi
dere q̄d finaliter fieret de eo. v Principes. Hec ē ꝗr
ta pars principalis hui' ca. in qua describit ipsius christi
apprehensi illusio: vbi quattuor tanguntꝰ p ordinez. pri-
mū est eiꝰ accusatio maligna p falsos testes. scōm accusa-
ti iniusta ꝓdēnatio p malos iudices. ibi: Et surgens. ter-
tium ꝓdēnati vituperatio p malignos apparitores. ibi:
Tunc expuerūt. quartum petri negatio p tres vices. ibi:
Petrus autē sedebat. Circa primuz dicit sic: Principes
autē sacerdotū ꝛ omne ꝓsilium querebāt falsum testimoniū:
qz verū non poterant inuenire. z Ut eum morti trade
rent. p pilatū presidem: qz ipsi nō habebant altā iusticiā.
y Et nō inuenerūt. vnde possent cū accusare tanq̄s di-
gnum morte cora pilato. ꝫ Cum multi falsi testes ac-
cessissent. ad id qō quod dictū est ꝓcurandū. a Ro-
nissime autez venerūt duo falsi testes ꝛ dixerūt: hic dixit:
Possum destruere templū dei. Sed querit quomō isti di
cuntur falsi testes: qz Jo B. ij. scribit q̄ christus dixit iu-
deis: Soluite templū hoc ꝛ in tribus diebus excitabo il-
lud. quod videt idem esse cū eo quod hic dicit. Dicendū
q̄ illa verba que dixit christ' Joh. ij. intellegunt de tēplo
corporis sui: vt ibidē dicit. ꝛ hoc sonant verba ibidē po-
sita. qz dixit ibi: Soluite templū hoc: nō precipiendo eis
sed ꝓdicendo eis q̄d essent facturi dissoluendo corꝰ eiusꝫ
quod erat templū spirituale dei. vnde sensus est: Solui-
te. i. soluetis corpus meū p mortē quā mihi inferetis. vn-
de sequit ibidē: Et in tribus diebꝰ excitabo illud. Excita
re ei est a somno mortis reuocare: qđ nō cōperit tēplo ma
teriali sed templo spūali. s. suo corpori. isti aūt testes loq̄-
bantur ac si de templo materiali christus ꝛtellexisset cum
dicebat: in tribus diebus reedificabo illud: quia reedi-
ficare ꝓprie respicit templum materiale. Jtem non dixit destruam: vel possum
destruere vt ipsi ꝓponūt. sed dixit: Soluite. i. soluet' mortē mihi inferēdo: predicēs
mortem suā ꝛ resurrectionē: vt ptz ex ꝓdictis. ꝛ sic patet q̄ isti testes mutauerunt
verba eius ꝛ sententiaz in quo apparet falsitas eorum. dato etiam q̄ bene reperis-
sent verba eius ꝛ sententiā: tamen possunt dici falsi testes alia ratiōe. s. ex falsa in-
tentione: quia intendebant procurare mortē innocētis. b Et surgens. Hic cō-
sequenter ostenditur qualiter christus condēnatus est ꝓ malos iudices. dicit er-
go sic: Et surgens princeps sacerdotuz. ex impatientia surrexit de tribunali: quia
non inueniebat vnde posset iuste christus condemnari. c Ait illi: Nihil respō-
des ad ea que isti aduersum te testificantur? quia ea que contra christum dicebā-
tur erant falsa ꝛ responsione indigna: ideo nolebat respondere. Jtem quia vole-

Dar.15.a Tu dixisti rc.Marcus: ego sum: qđ idē est: r ē simlis ꝑra pilatū r cayphā rēspōsto. vt a ꝓria ꝑsona ꝓdeuniēt. b Filiū dois rc.Nē in forma qnā indicat' exinanit. b habentē nomē qđ est sup oīe nomē. c Scidit vestimēta sua rc. Furor q fecit de solio surgere facit

† Adiuro te p deū viuū vt dicas a nobis si tu es christus filꝰ dei. Di

a ꝙ dixisti in lege. b ꝙ quis vt hominem cōdemnans: ramen dico.

a cit illi iesus: Tu dixisti. † Verūtamen b
men dico vobis: Amodo vide
b bitis filium hominis sedentem a
a ad iudicii ī nube vel mirabilē opanē i scio.
dextris virtutis dei r vēnientez
in nubib' celi. † Tunc princeps sa v
c cerdotū scidit vestimenta sua di
cens: Blasphēauit. Quid adhuc e
egem' testib'? Ecce nūc audistis
blasphemiā. Quid vobis videt?
a ꝙ qđ cū blasphemū puraueīt tō mori addixerūt
At illi respōdētes dixerūt: Reūs
a ꝙ significat eos q gratie eius pūtiā respuunt.
d est mortis. † Tunc expuerūt in fa f+
a ꝙ colaphis cedunt q honores suos ꝓferunt.
ciem eius: r cōlaphis eum cede g
ꝙ significat eos qui eum vemisse negant. tangē p
sentiā eius a se repellēres. ꝙ vel alpan.
runt. Alij aūt palmas ī faciē eius
e dederunt dicentes: Prophetiza b
a ꝙ non appropinquabat iesu: ne ministri aliqua
suspicio oriretur.
cussit? † Petrus vo sedēbat foris i
f in atrio: et accessit ad eū vna an k
cilla dicens: Et tu cū iesu galileo
a ꝙ qi mālestare se expauit q adhuc volebat mori
eras? At ille negauit coram om †
nibus dicēs: Nescio quid dicis.
g Exeūte aūt ille ianuā: vidit eūz g
ꝙ cum quibus calefaciebat se petrus.
alia ancilla: r ait his qui erāt ibi:
Et hic erat cum iesu nazareno.
a ꝙ ab illis inquisitus ꝙbus ancilla ꝓpalauerat.
Et iterꝝ negauit cū iūramento: qz
a ꝙ Lucas ait: q̄si facto interuallo vnius hore.
b non noui hominem. Et pōst pu
i sillū accesserūt qui stabāt: et dixe
rūt petro: Vere r tu ex illis es? Nā l
ꝙ hierosolymite r galilei eque sunt hebrei vnius
linguę: sed ꝙs pronicia habet suum sonum.
r loqla tua mānifestū te facit. Tūc m
cepit detestari r iurare: qz nō no
k uisset hoiem: Et ꝓtinuo gall' cā

Mar.14.a Luce.22.g

Luce.22.f

Ibidem

Mar.14.g

Dar.14.g

Beā.14.b

Job.18.c Luce.22.f

Mō noui ho. Ē noria ꝓuoꝝ colloquia q cogūt petrū negare christū vl hoiez se nosse: quē ꝓfessus ē inter discipulos ōi filiū. l Qui stabāt. Jobes r Lucas vnū dicūt cognatū malchi. Sed vel est plurale ꝓ singulari. vel vn' erat q eūz viderat: et ꝓcipue dicebat: quē secuti ceteri simul arguebant.

k Et ꝓti. gal. can. Post tertiā negationē sequit' galli cantus. Sacra rex ꝓ statū tēpoꝝ designant'. Media nocte negat: in gallicantu penitet. post resurrectionē sub luce quē ter negauerat ter se amare ꝓfessus est. Quia q ī tenebris obliuiōis errauit: sperate iā luc' rememoratiōe

correxit

the' illā exēmit hic: r de alijs tacet. qđ aūt hic ōr q facta est petro exēte ianuā: intelligēdū ē sic. i. se disponēte ad exitū: qz adhuc erat ꝓpe ignē: vt dicit Iobes: ß timēs ne ꝑcipe' volebat exire. Tertia ꝑ negatio facta ē multi' cū accusantib': inter qs ꝓncipal' erat cognatus illi' cui' petr' abscidit auriculā. ꝓter qđ exēmit illū Iobes de alijs tacēdo. his dict' iā ptz vsq ad illū locū: l Nā r lo. t. ma. te fal liez ei lingua hebrea sit vna: tñ alią mō variabat ꝙm diuersitatē ꝓ uinciaꝝ: r tō illi de galilea alit' loqbant alią mō ꝙ illi q erāt de hierusalē. sic lingua gallica ē vna: r tñ alit' loquunt illi q sunt de ꝓcia dia ꝙ illi q habitāt paris': r ꝓ talē varietatē pōt ꝑcipi vñ alijs fit oziūdus. Sequit': m Tunc cepit detestari r iurare. Jn hoc signi ficatur iura

correxit: r eiusdē vere lucis pūtia plene q̄q̄ mutauerat ere/ xit. Mystice. Gallus aliq̄s docet est q̄ somnolentos increpans alt: Euigilate iusti r nolite peccare. Q: Petr' añ ꝓmuz gallicantū negat: eos significat q ꝙm añ resurrectionē deuz nō putauerūt esse morti ei' turbati. Q: bis añ ꝙm gallicantū negat: illos significat q nūc in illo ꝙm dolem vel ꝙm deuz in viraꝝ fuba errant: r tō veritatē negāt. Ꝓim' gallicant' est dñi resurrectio in seipo. Secūdus est eiusdē in corpe ecclesie.

Luc.22.g a Recordat. Jn alio euāgelio dr: respexit dñs petrū: r intuitu ꝓpuocait ad lachrymas. q. in mentē ei reducēs q̄ens negauerat r q ei ꝓdixerat: nec potuit ī tenebr' ꝓmanere: quē lux mūdi respexit. b Et egressus

a tauit. † Et recordat' est petr' ꝓbi a
iesu qđ dixerat: priusq̄ gall' can
a ꝙ vt haberet liberet locum flendi.
b tet: ter me negabis. † Et ēgressus b
foras fleuit amare.

Nico.de lyra

fleuit iuramētū p execrationē. a Et recor. est petrus. dñs eni respexit petrū: vt dr Lu. xxij. r ex ß petr' recordat' est de verbo christi q dixerat eū negaturū r ad pniam reductus est. vñ sequit: b Et egressus foras fleuit amare. r ex rūc petr' traxit in ꝓfuetudinē vt a ꝓmo gallo ꝙ cantu vsq ad horā matutinam staret in oratione flens ꝓ ista negatione: vt habet in itinerario clementis. Ca. XXVI

Moraliter. Et factū est rc. Sequitur: dr Secundū exponēdo xp̄s post biduum mortis sue die tertia trālijt ad gliam corpis: r nos et' mēbra post biduū ꝓfessiōis r sanctificationis trāsimus ad gloriā patris. Nunc congregati sunt rc. Sequit: m Dicebāt aūt: nō in die festo rc. Sic hereticī de proditiōe verbi dei tractant in occultis timētes cōtra se fieri tumultū a christianis. q Accessit ad eū mu. rc. j. Cor. xj. de caput xp̄i de'. itaq; xp̄i caput vngit q̄ ad honorem dei oia opa sua facit. ꝙm illud. j. Cor. x. Omīa in gliam dei facite. c Videntes aūt discipuli indignati sūt rc. ꝙ ß designāt detractores bonoꝝ opa denigrātes. o Tūc abijt vn'. q istū significat hereticū: r etiā vngit q̄ ad honorem dei

pascalis nihil aliud figurabat nisi passionē xp̄i: ad cui⁹ agni
imolationē sola. xiiij. luna erat tps determinatus intra q̄ ipediti
a comestiōe agni. p̄t̄ eu⁹ tm̄ a liatiōis nō poterāt defectus
supplere i. xv. seq̄nti nec i alia q̄cūq; iz i. xiiij. luna mēsis scōi:
vt dr̄ Au. ix. ḡ nullo mō dicēdū videt q̄ res p̄cipalr figura
ta esset in. xv. luna. vñ & idē Chrys. exp̄sse dicit xp̄m refuasse
suā occisionez sexte ferie q̄ ver⁹ pasca fiebat. Nec videt rōni
p̄sonū q̄ Remigi⁹ & alij doctores dicūt. s. q̄ xp̄s fuit ligat⁹ &
tent⁹ in. xiiij. in vesp̄is: & q̄ tūc iceperūt passiōis exordia. Nā
imolatio xp̄i p̄tia nō fuit nisi in ara cruc⁹ vt cōis doctria ec
clie testat. Ite feria sexta in q̄ xp̄s fuit passus nō fuit celebr⁹
nec solēnis in obs̄uātia hebreoz. ḡ nec. xv. luna mēsis primi.
p̄ntia tenet. nā Exo. xij. de eadē die. s. xv. legit: Dies p̄ria erit
sctā ac solēnis: nihil opis faciet⁹ in ea excep⁹ bis q̄ ad vescen
dū ptinēt: ex q̄b⁹ xbis manifeste elicit q̄ q̄cūq; opis p̄hibet
in sabbato ē p̄hibitū in. xv. luna p̄mi mēsis excep⁹ bis q̄ ad
vescēdū ptinēt: iz assūptū p̄hat. nā multa fecerūt hebrei i ea
dē sexta feria: q̄ nullo mō licebāt fieri in sabbato: nec i tali so
lēnitate vicz accusare: flagellare: testes pātaret examiare: sen
tentiā diffinitiuā ferre: q̄ oīa exercuerūt circa p̄sonam xp̄i: vt
eu⁹ geliste testant. Que q̄dē iudicialia etiā apud nos i solēni
bus dieb⁹ festiuis sūt illicita: multo mag⁹ apud eos q̄ ḡraliōr.
Ite angarianerūt p̄rez alexādri & rufi. Mar. xv. qd ē manife
ste. p̄hibitū i dieb⁹ festiuis p̄sertī extra ciuitatē. Idē re. xvij. q̄
licz de sabbato dicat: idē tñ ē de p̄dicta die solēnitatis pascal⁹ vt
dictū ē. Nec ē dicēdū q̄ ꝑ cōmisissent ex odio xp̄i. nā ipi nite
bant⁹ iustificare facta sua & p legē mosaicaz ea velare. d. Ros
legē hēm⁹ &c. Preterea xp̄as assūpta ptz exp̄sse in sepultura
xp̄i. fuit. n. sepult⁹ p ioseph ab arimathia & nicodemus q̄ iusti
erāt: & nllo mō q̄ si liceret i tpe solēni fecisset. vñ sup illo Job.
xix. ibi: Propē parasceue iudeoz: q: in p̄ erat monumētuz &c.
Ang⁹. acceleratā vult intelligi sepulturā ne aduesparet: q̄m
iā facē aliq̄d nō liceret. Siz ꝑstat q̄ si feria sexta fuisset. xv. lu
na sic erat illicitū in eadē sepelire sic erat i sabbato. Ꝑ idē ptz
Au. xiiij. q: dies erat parasceue & sabbatū illucescebat. Et q̄
videt q̄ sepultura illa licita erat i sexta feria nō tñ in die sab
bati. Et q̄ ptz q̄ feria sexta illa nō erat p̄ma dies solēnitat⁹ pa
scalis apud hebreos q̄ fuit assūmpta &c. Nec valet dicere q̄
ioseph ab arimathia ex deuotiōe xp̄i festuz violasset de ei⁹ se
pultura. nā de magdalena q̄ xp̄m ferueti⁹ diligebat: & de cete
ris mlierib⁹ ip̄m seq̄ntib⁹ legit Mar. xvj. Et cū trāsisset sab
batū emerūt arōmata: vbi manifeste apparet q̄ ab emptione
aromatū. p̄ sepultura dñi ptinētiū: q̄d ē valde leui⁹ opus q̄
sepultura: mlieres deuote p̄t̄ obs̄uātia sabbati abstinuerūt.
Idē Hiero. sup illud Mat. xxviij. Venit maria magdalena &c.
Sepulcrū nāq; feria sexta dño mlieres p̄parauerunt aromata
& vnguēta q̄diu licuit operari. s. vsq; ad occasus sol. Sabbato
siluerūt. i. quieuerūt ab opando ꝑm leg⁹ mādatū: vt Lucas ait:
Idē Hiero. Ex q̄ seq̄tur q̄ feria sexta illa nō erat celebris solē
nitas azymoz. Nā si sic oīa p̄dicta fuissent illicita sic i sabba
to: vt dictuz ē. Preterea Job. xix. Erat dies illa magna dies
sabbati: q̄ in illa die sabbati p̄currebāt due festiuitates. s. sab
batina & pascal: & p q̄s dies sabbati erat. xv. luna apud eos:
p̄ntia tenet: q: tota celebritas hebdomade azymoz erat solū
in p̄ma die. & vij. vt ptz Leuit. xxiij. Cōcordat Beda di. Erat
magna dies illa sab. i. ꝑter solēnitatē pascalē. Ad cui⁹ diffi
cultat⁹ declarationē aliq̄ sūt circa festiuitates leg⁹ antiq̄ pre
supponēda: q̄ quedā sumunt ex sacra scriptura: vl in ea hūt
aliq̄s fundamētū. q̄dā ex regul⁹ kalēdarij hebreoz apud eos
diuulgat⁹: & vsq; in hodiernū diē infallibilr obs̄uatis. Pri
mū p̄supponēdū est q̄ dies natural⁹ apud hebreos incipit ab
occasu solis diei sabbati & termiat⁹ in occasuz solis diei dñice
& sic de aliis. & sic intelligit illud: A vespe vsq; ad vesperam ce
lebrabit⁹ sabbata vra Leui. xxiij. Secūm ē q̄ mēsis apud eos
est lunar⁹ & p̄fic⁹ ex. xxx. dieb⁹ & xij. horis naturalib⁹ & duab⁹
tertijs vnius hore cū trib⁹ minut⁹: q̄ q̄dē cōputatio cōcordat
cū ptolemeo & aliis astronomis ꝑm cursuz mediū lune q̄ est i
uariabilis. Tertiū est q̄ ann⁹ hebraic⁹ incipit a kalendis seu
nouilunio: q̄ ē ꝑ eq̄noctiū vernale. vñ Exo. xij. mensis iste
vobis p̄ncipiū mēsiū p̄m⁹ erit i mēsib⁹ anni: & c. Exo. xiij. Hodie ingredimini in mēse nouarū frugū. Quartū q̄ oīa festa
hebreoz ꝑter sabbatū ex ordiū cōputatiōis: & p q̄s mobilita
tē p diuersas ferias hebdomade sumūt a neomenia p̄mi men
sis p̄dicti. Nbi ḡra. Sit p̄dicta neomenia q̄nta feria tunc dies
solēnitatis azymoz erit sitr q̄nta feria: q: in. xv. luna & dies i
molatōis agni solēnitatis pascal⁹ iuxta illud Au. xiiij. Rume
rabitis ḡ ab altero die sabbati &c. Septez hebdomadas ple
nas: & festū tubaz erit in die sabbati. Nā sex ...ēles lunares q̄
cō putabant

cōputabant a neomenia p̄mi mēsis vsq; ad neomeniā septimi
sunt cētū. lxx. & septē dies integri reuoluti p hebdomadas i sex
ta feria finiunt: & sic neomenia mensis septimi seq̄ntis erit in sexta
sabbato. Cōsequēt festū expiatiōis erit feria sexta. naz ē in decī
die a festo tubaz. Cōsequēt festū scenophegie seu tabernaculo
rū erit i sabbato: q: in. xv. festo tubaz: & sic de silr⁹: q̄ ola Le
uit. xxiij. & i aliis loc⁹ dr̄. Quintū ē q̄ in q̄cūq; die ꝑiūctio in
minariū ꝑm mediū cursuz supradictū. ꝑt equinoctiū vernale
occurrerit: in eadē die ē kalendas seu neomenia mēsis p̄mi p̄
dicta nisi in cert⁹ casib⁹ in q̄b⁹ repellēda est seu trāslerenda ad
seq̄ntē diē & q̄nq; ad subseq̄ntē. q̄ q̄dē casus duo sūt. Primus
q̄n talis ꝑiūctio trāsc̄dit. xviij. horā eiusdē diei in q̄ est. cui⁹re
pulsiōis rō est: q: tūc mag⁹ declinat talis ꝑiūctio ad diē seq̄ntē
q̄ ad illā in q̄ est: cū ia trāsiit tres q̄rtas ptes illi⁹ diei: et attin
git q̄rtā vltimā: & tal⁹ ꝑiūctio vocat⁹ apud eos nouilunii ver⁹
seu ātiquū. Nbi gra. Si nouilunii eq̄noctij vernal⁹ cēt i. xvij.
hora sabbati vl infra: tūc kalendis seu neomenia cēt fienda in
eadē die sabbati: & p q̄s principiū cōputatiōis festiuitatū to
tius āni cēt ab eadē die sabbati. Si āt ꝑiūctio cēt vltra. xviij.
horā: tūc tal⁹ neomenia cēset trāsferēda seu repellenda ad dies
dñicā imediate seq̄ntē: & p q̄s pascalia festa & alie festiuitates
illi⁹ anni trāsferent⁹ ad ferias correspōdentes diei dñice & non
sabbati: vt ptz ex dictis. Secūs casus ē q̄n nouilunius vernale
occurrit i scōa feria vl sexta. In his ei trib⁹ ferijs n̄ pōt figi ka
lendis seu neomenia eq̄noctij vernal⁹. cui⁹ rō ptz infra. Sexto
ꝑsupponēdū est q̄ q̄nq; oportet q̄ fiāt due repulse de eadē neo
menia. Doc ptz ex duob⁹ casib⁹ supradict⁹. nā si nouilunii ver
nale occurrat i dñica vltra. xviij. horā: tūc in eadē die nō ē neo
menia figēda. ꝑt antiq̄tatē seu vetustatē nouilunij ꝑm primū
casum: nec i scōa feria seq̄nti. ꝑt ḃ q̄ est vna de trib⁹ ferijs in
terdict⁹ iuxta scōm casū: & sic oportet q̄ transferāt ad tertiā fe
riā: & ḃ p̄figit apud eos sat⁹ freq̄nt: nec sentiēdū ē erronēa ista
p̄mentē leg⁹ loq̄ntis simplr de p̄ma die mēsis. nā cōputatio mē
sium q̄tū spectat ad cultū festiuitatū sufficit q̄ sit vnifōrmis re
gulata & apō oēs cōiter suscepta & aliq̄liter veritati xp̄inę gra
tioſi⁹ & remoti⁹ ptingit i cōputo nr̄o circa festiuitatē pasca
lem & alia festa mobilia ipam seq̄ntia. Nō autē ḡre p̄dicte tres
ferie. s. scōa: q̄rta & sexta repellunt⁹ ne i aliq̄ eaz neomenia p̄nt
mensis figat q̄tū ad scōam & q̄rtā feriā vna est & tal: Nā cū ie
stū expiatiōis sit celeberrimū sicut dies sabbati inranḡ q̄ di
baria nō ꝑmittunt⁹ in eadē die parari: sicut nec in sabbato: nec
ex sacra lra pōt dr̄i: inde est q̄ ex eoz traditiōe antiq̄ seu cōue
tudine imutabili q̄ vsq; hodie durat habet⁹ q̄ dies expiatiōis
nunq̄ ꝓcurreret i die veneris nec in die dñica. Nā si dies sab
bati a pte ante vel a pte post ꝓtinaret⁹ cū festo expiatiōis tūc
essent duo dies naturales ꝓtinui celeberrimi in q̄b⁹ nullo mo
do liceret parare cibaria: q̄d esset graue & valde onerosum to
ti pplo. Ex q̄ seq̄tur q̄ neomenia predicta p̄mi mensis non pōt
esse in scōa feria. nā si sic festū expiatiōis occurreret in sexta fe
ria & ꝓtinaret⁹ cū die sabbati a pte ante: q̄d est ꝓtra predicta.
Similiter nec neomenia p̄mi mēsis habet esse in q̄rta feria. nā
si sic festū expiatiōis esset in dñica: & p q̄s ꝓtinaret⁹ cum sab
bato a pte post: q̄d est ꝓtra predicta: vñ ptz rō repulse secunde
ferie & quarte. Sed rō quare feria sexta excluditur ad hoc vt i
eadem neomenia primi mēsis nō figatur apud eos ral⁹ est: Nā
in festo tabernaculoz seu scenophegie q̄d ꝑm eos & etiam ꝑm
doctores nostros preceptum fuit ad cōmemorandum benefici
um diuine ꝓtectionis & deductionis: quod habuerunt per de
sertū vbi in tabernacul⁹ habitauerūt in q̄ habebāt letari & fe
ptē dies cora dño sumētes fructū arboris pulcherrime spatha
losq; palmaz &c. put legit Leuit. xxiij. ad significādū q̄ p eā
dā terrā deserti deduxit eos de⁹ ad terā delitiosaz: put sanct⁹
Tho. p̄ma secūde. q. cij. ar. iiij. in rūsōe ad. x. ar. p̄ōit in q̄ lectia
put tradit i eoz codicib⁹ apud eos auctēticis circūdabat altā
re solēniter cū hmōi spatul⁹ & ramis semel in p̄ma die & in q̄lz
die⁹ vsq; ad sextā inclusiue. In septia aūt circūibāt species i
mēoriā captiōis hiericho q̄ fuit p̄ma ciuitas tre ꝓmissiōis ab
eis capta p hmōi circuitiones septenarias: vt habet Josue. vi.
Et in illa septima die ꝓcedēbāt in hmōi leticia intranḡ q̄ que
dam ibi facta nō licebat fieri in die sabbati: cui⁹ circuitionis
memoria hodie fit inē eos in gyro rotuli legis cū altare nō ba
beant. Sed si neomenia p̄mi mēsis fuisset i sexta feria: sequere
q̄ festū tabernaculoz cōcurreret in die dñica: vt ptz cōputan
ti: & sic septima dies tabernaculoz esset in die sabbati vñ cessa
rent illa q̄ dicta sūt. Ex q̄b⁹ oīb⁹ elicit q̄da regula i kalēdario
eoz vbiq; & apud oēs diuulgata & vsq; i hodiernū diē infallibi
lit obs̄uata q̄ p̄ma dies solēnitat⁹ pascal⁹ nūq̄ ē feria sexta: q̄
lit obs̄uata q̄ p̄ma dies solēnitat⁹ pascal⁹ nūq̄ ē feria sexta: q̄
ta nec sexta. Septimū est q̄nō q̄ christ⁹ passus fuit concurre

continentia

ꝓiūctio luminariū ꝓpe eq̄noctiū vernale iuxta verā cōputati
onē hebreoz q̄ ē ꝑm mediū cursuz solis & lune vt dictū ē in se
cta q̄nta post. xij. horā cū cert⁹ minut⁹: q̄ ē certissime calcula
tū p me & cū p̄it⁹ hebreoz diligētissime reptū & ꝓcordatum.
Quib⁹ ꝓsupposit⁹ ptz solutio dubij p̄dicti. nā in āno passiōis
xp̄i iz ꝓiūctio lumiariū vt dictū ē fuit feria q̄nta nō potuit in
ea neomenia figi. ꝑt ipsi⁹ vetustatē: q: fuit vltra. xviij. horā
vt ptz i septio ꝓsupposito: & p q̄s occurrit ꝑm⁹ casus repellē
di supradict⁹. habuit ḡ trāsferri ad seq̄ntez diē: iz q: sequens
erat sexta feria: nec i ea poterat neomenia assignari: vt dictū est.
nā est scōs casus repulsiōis tā dict⁹. habuit ḡ repelli seu trās
ferri neomenia ad diē sabbati: & p q̄s. xv. luna fuit eodē an
no ꝑm hebraicā cōputationē legitimā & assuetā in die sabbati
in q̄ ꝓcurrūt due festiuitates solēnes apud eos sabbatina: et
pascalis q̄ est p̄ma solēnitas azymoz: & sic erat magna dies il
la sabbati ꝑm Job. & in feria sexta imediate precedēti fuit ꝑm
eos. xiiij. luna in q̄ legitie erat pasca imolandū. Nā in eadem
sexta feria fuit imolat⁹ ver⁹ agn⁹ pascalis ab eis: silr & typic⁹:
p cui⁹ typici mā ducatiōem vt nō ꝓtaminarent⁹ nō intranerunt
pretoriū ꝑm Job. Christ⁹ aūt i hmōi neomenia p̄mā repulsa
m̄ tenuit & nō sc̄am. Q̄dā enī est rōnabil⁹ i se & time respectu
ad festa futura: sed solū ꝓt vetustatē ꝓiunctiōis. vñ neome
nia illi⁹ anni apud ipsuz fuit trāslata ad sextā feriā: sed de se
xta ad septimā nullaten⁹ debuit trāsferri apud eū. naz rō illi⁹
repulse ex festis futur⁹ in mēse septimo dependebat vt ptz ex
iā dictis: & festa. s. futura cū xp̄s scīuisset p passionē suā de p̄
pinquo iminentē cessari sic & cetera leg⁹ cerimonialia nullam
vim habebāt trāsferendi seu repellēdi p̄sertim neomeniā vt
ptz intuēti. nā cessante eā p̄sertim finali cessare hz effect⁹. Fu
it ḡ iuxta veritissimā & infallibilē noticiā xp̄i neomenia tpe sue
passionis i sexta feria. Silr & p̄ma dies paschalis solēnitatis ꝑ
est. xv. luna apud eum. vñ & in feria q̄nta precedenti fuit vera
xiiij. luna in q̄ pasca cū discipulis tpe determiato ꝑm leg⁹ ve
ritatē mā ducauit. In hoc etiā videt ꝓcedare mgr historia
rū. d. Q: si rabula cōputi diligenter retro perram⁹ inuenie
mus q̄ tpe passiōis xp̄i feria sexta fuit. xv. luna: & hoc est ver
licet tabula nr̄i cōputi sit grossior q̄ hebraica in hac materia.
Ex q̄b⁹ habet⁹ q̄ tpe passiōis xp̄i dupler fuit. xiiij. luna sicut
neomenia primi mēsis vna. s. vera sic & legitima ꝑm veraz cō
putationē christi cūcta leg⁹ mysteria tā p̄ntia q̄ futura sciēt.
Alia vero legitima trū ꝑm cōem & assuetā cōputationē aliorū
oīm preter christū: & i vtraq; xiiij. vteraz agn⁹ fuit imolat⁹ ve
rus & typic⁹. In. xiiij. enī vera & legitia q̄ fuit feria q̄nta chri
stus māducauit agnū typicū: & p̄ter vez agnū sub sacro di
scipulis tradidit. In. xiiij. vero legitima trū q̄ fuit sexta feria
agn⁹ ver⁹ fuit imolat⁹: p̄ūr aūt typic⁹: & sic reddēdo singula
singul⁹ oīa veracit ꝓcordant. Nā Mat. Mar. & Lu. q̄ de cena
dñi notabilē mentionē fecerūt exp̄mēdo in illa agnū pascalē
solū innuūt christū cū discipul⁹ māducasse: & in eadē sacrm eu
charist. e instituisse: vt ptz ex eoz dict⁹. q̄libet enī eoz ipam fe
riā q̄ntā notat tanḡ p̄riā ad imolationē agni: & p q̄s. xiiij.
lunā ꝑm verā cōputationē xp̄i predictā ꝑm quā auctes Chry
so. & Hiero. ad partē affirmatiuaz supra induct⁹ & sises obti
nent veritatē. Siz Jobes q̄ de cena dñi breuissime se expedisset
solū. d. cena facta &c. Job. xiij. nihil exp̄mens de agni mādu
catione. nec de sacri institutiōe: cū iā de hoc sacro plus ceter⁹
tradiderat: fecit potius mentionē de scōa. xiiij. s. legitima trū:
que fuit

Glo. ordi.

Dane aūt facto. Mat/ XXVII
deus & Marc⁹ ꝓtexerūt nar/
rationē de his q̄ cum dño acta
sūt vsq; ad manē: & postea redeūt vsq
ad negationē petri narrādā: q̄ termi/
nata redeūt itez ad manē vt inde cete
ra ꝓtexerent. ☞ Peccaui

Nico. de lyra

Dane aūt facto. Ca. XXVII
Ostenso q̄lit passio xp̄i fuit p iu
deos inchoata. hic ondit q̄liter
fuit p gentiles ꝓsumata. & dividit i du
as partes. quia ꝓmo describit ipsius
christi crudelis occisio. secundo eius fidelis et deuota tumula
tio. ibi: Cum sero factum esset. Prima adhuc in duas: q: pri
mo describitur ipsi⁹ christi iniqua ꝓdēnatio. secūdo ipsius sen
tentie inique executio. ibi: Et postq̄ illuserūt ei. Prima in q̄t/
mor: q: ꝓmo describit ipsi⁹ christi coram ꝑside pātatio. secūdo
ipsius pre

Ane aūt fa Ca. XXVII a
cto ꝓsiliū inierūt oēs ꝓn b
cipes sacerdotum & seniores po/
puli aduersus iesum: vt eū morti
a ꝑ quem vincerant in bono: vt Johānes aut:
traderēt. † Et vinctū adduxerūt c
a ꝑ mos erat vt quem morti adiudicasseut liga/
rum iudici traderent.
cum & trādiderūt pontio pilato d

que fuit sexta feria vt dictū est. Ad excludendū errorē qui sur
gere posset ex hoc q̄ principale figuratū nō correspōderet figu
re in tpe tam districte p legē determinato: vñ & vocat eū para
scene pasce. i. vigiliā. Et dicit q̄ hebrei nondū manducauerāt
pascha tpe passionis christi: q̄d habet veritatē ꝑm legitimaz cō
putationē hebreoz & cetero⁹ mysteria passionis ꝓtūc ignorā
tium. Et ideo in illa sexta feria lieuit eis iudicialia exercere: se
pelire: angariare & hmōi. & sanct⁹ mulierib⁹ in eadē sexta feria
aromata preparare tanḡ in die nō festiuo. Ex quo clari⁹ patet
error grecoz dicentium q̄ Johānes correxit alios euāgelistas
asserentes quintā feriā ꝓtunc. xiij. lunam. Nam vt ex iam di
ctis ptz: Johānes non correxit alios: sicut nec ipsi falsum ali
quod asseruerunt: sed potiꝰ vt de more euangelistarū est illud
quod alij prętermiserūt ipse declarauit. s. xiiij. lunā ꝓtūc etiaz
fuisse feria sexta ꝑm cōputationē aliā legitimā: cui concordāt
historie hebre. dicentium manifeste q̄ in vigilia pasce christus
fuit patibulo suspensus: & q̄ a seculis nunḡ fuit inter eos pri
ma dies paschalis feria sexta. Et attendendū q̄ ex verbis euan
gelij predicta differentia duplicis neomenie seu. xiiij. lune ali
qualiter posset notari. Nam Matth. xxvj. legit: Magister di
cit: tempus meū prope est: apud te facio pasca cū discipul⁹ me
is. vnde si li tempꝰ meū ꝓpe est diligēter intelligat: non habet
referri ad tempꝰ passionis: sicut cōiter exponit⁹. Nā licet sit ve
rū q̄ tempꝰ passiōis erat ꝓpe: nō tñ consonat cū lra sequēti. da
to enī q̄ tempꝰ passiōis esset ꝓtunc remoti⁹: adhuc christꝰ ha
bebat pascha māducare cū discipulis suis vt legē adimpleret: si
ver⁹ intellect⁹ iuxta predicta videt talis: Magister dicit: tem
pus meū. i. tempꝰ māducandi pascha ꝑm verā meā cōputatio
nē ꝓpe est. i. hodie feria q̄nta: licz alioꝝ tempꝰ iuxta ipsoū as
suetā cōputationē fuisset remoti⁹. s. in feria sexta. et iō sequit⁹:
Apud te facio &c. Et notandū etiā q̄ in māducatiōe pasce cum
christo nō fit mentio de alijs discūbentib⁹ vl cōuescētibus nisi
de christi discipul⁹ tm: sicut & illis tm̄ secrete passionē futurā de
nūciauit. Matth. xv. ꝓcordat ꝓdict⁹. Nam ex passiōe futura
quā solis apostis secreto exp̄esse prenotificauit diuersitas huius
paschalis tpis dependebat vt dictū est. Et iō nimirū si sētē mu
lieres & ioseph ab aramathia & hmōi potu⁹ seq̄rent hebraicam
cōputationē cōmunē & christi verā cōputationē. Nā mysteria
passionis & precipue legaliū euacuatio absc̄odita fuit etiā apo
stolis post resurrectionē vsq; ad temp⁹. Et sic iuxta sniam p̄bi
p̄mo ethi. oīa vera ꝓsonāt vero. Diuina igit̄ ꝓuidentia circa
hoc deuote attendēda est que paschalia festa sic in antiqs ꝓor
dinauit vt tpe passiōis christi dupler. xiiij. luna occurreret ad
agni immolationē prefignata: vt in ꝓma christus sacrificiū ad
impleret legale & nouum institueret: & in secunda sedeo i sacri
ficium offerret vespertinū: vt vtrūq; tpe prefignato ꝑ huma
na salute ꝓficeret. quam nobis concedat &c.

Replica.

In ca. xxvj. cum postillator soluisset ossis
difficultates circa cenam domini et esum
agni paschalis moueri consuetas p̄sertim a grecis. Burgen.
facit vnam longam singularem computationem in qua multa
ponit inultis dubia: eni placet videar. & finaliter in eodem ca.
dicit quis fuerit ille hymnus de quo dicitur: Et hymno dicto
&c. Et dicit q̄ fuit magnū alleluia quod incipit a psalmo Lau
date pueri vsq; ad Beati immaculati exclusiue. Idez dicit cir
ca psalmum laudate pueri: si verum est placet. auctoritatez au
tem ad id sacri canonis non habemus.

Nico. de lyra

Ane aūt facto. Ca. XXVII
Ostenso q̄lit passio xp̄i fuit p iu
deos inchoata. hic ondit q̄liter
fuit p gentiles ꝓsumata. & dividit i du
as partes. quia ꝓmo describit ipsius
christi crudelis occisio. secundo eius fidelis et deuota tumula
tio. ibi: Cum sero factum esset. Prima adhuc in duas: q: pri
mo describitur ipsi⁹ christi iniqua ꝓdēnatio. secūdo ipsius sen
tentie inique executio. ibi: Et postq̄ illuserūt ei. Prima in q̄t/
mor: q: ꝓmo describit ipsi⁹ christi coram ꝑside pātatio. secūdo
ipsius pilati diligens inrogatio. ibi: Jesus aūt stetit. tertio innocentie eius
declaratio. ibi: Per diē aūt solennem. A
q̄rto innocētis cōdēnatio. ibi: Videns
aūt pilatus. Prima adhuc in duas: q:
primo describitur ipsi⁹ christi presentā
tio: vt dictum est. secundo incidentalit
subditur inde desperatio. ibi: Tunc vi
dens. Circa ꝓmum ꝛ sic: Mane autez Mar. 15. a
facto: q: a media nocte vsq; ad illaz ho Luce. 23. c
ram illuscrunt cū cōspuendo & palmis Joh. 18. c
cedendo: vt visum est. b Consilium
inierunt &c. nō enī ex testimonijs ꝓba
bitis habebāt aliq̄d vñ posset accusari
coram pilato sicut reus mortis: & ideo viterius ꝓsilebāt qua
liter eū sicut dignū morte accusarent: vt patebit. ꝛ. Sequitur:
c Et vinctū adduxerūt. illi enī qui reputabant digni morte
ducebāt cora iudice ligati. d Et tra. pō. pi. ꝓsi. Aliq̄ dicūt
q̄ pilat⁹ erat ꝓnū nomē ei⁹ cōpositum ex nomīe matris que

dicebat

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

¶ a ¶Peccaui tra.tē. Quasi in prāte sua esset mutare pse/ curoꝝ iniam: liez aūt mutauerit uolūtatē: tū ꝓme uolunta tis exitū nō mutauit. b ¶Quid ad nos. Quid ad nos p/ tiner de hoc? tu uideris: tu scias q̄d feci\ti. uel q̄d uideris ptinere ad nos? Quid ad nos ptinet preciū acceptū. i. tu il lud ꝓbaueras. tu inde fac q̄ uis.

Quia ad monē peccāt tantā habēt ignorantiā ⁊ cecitatē: ut nec turben tur in scelerib⁹ suis: nec pnīe dolo/ re crucient. c ¶Et ꝓiect⁹ tē. Si/ cut pnīa eis fuit ifructuosa: sic ⁊ h̄ oblatio in tēplo è execrabīl. d ¶Et abiēs. Hiero. Nihil pfuit inde egis se pniam p quā sce⁹ corrigere non potuit. Sed q̄n frater sic peccat in fratrē ut emēdare ualeat q̄ pecca/ uit pōt ei dimitti. Sinautē pmanēt opa frustra uoce assumit pnīa. hoc est q̄d de eo ōr: Et ofo ei⁹ fiat i pec/ catū ut non solū emēdare neq̄erit ꝓditiōis nephas: sed ꝓ hoīi homici dij scelus addiderit. ¶Leo papa. Sceleratio oīb⁹ o iuda ⁊ infelici/ or extitisti quem nō pnīa renouauit ad dām: iz desperatio traxit ad la/ queū. Expectalles ꝑ olationez cri/ minis tui: ⁊ donec sanguis xp̄i pro oīb⁹ effunderet infomis lem suspē diū distulisses. e ¶Nō licēs eos. Uere colātes culicē ⁊ camelū gluti entes. si enī iō nō mittūr pecuniā i corbonā. i. in gaçophylatiū. i. inter dona dei: q: p̄ciuz sanguis è: cur ḡ ipe sāguis effundit? ⁊ q̄d ꝓmij ei⁹ il inde ager emit in sepulturā paupe rū. f ¶Emerūt ex illis. Alleg. Ma gnū mysteriū est i fact⁹ iniq̄tat⁹. Fi gulus est de⁹ in cui⁹ manu est ex eo dē luto facere aliud uas i honorē: aliud in ꝓtumeliā. Ager ei⁹ seculū q̄ uniuersuz p̄cio ei⁹ emīt ut ei cō mortui sepeliant̄ pegrini: non utiq; isrl̄ iz alieni q̄ in p̄cio sanguis chri/ sti sepulti eternā requiē sortientur. ¶Illi quidē fecerūt alia uolūtate ut eternū relinq̄rēt sue neḡcie mo/ nimētū. Sz nos q̄ pegrini eramus a lege ⁊ ꝓbis: ꝓtaua coꝝ studia su scepim⁹ in salutē: ⁊ in p̄cio sanguis xp̄i reḡescim⁹. g ¶Per hieremiā. Hiero. Hoc nō i hieremia: iz i Za/ charia legif: tū alijs ꝟbis. Legi nu per hieremie apocryphū in q̄ h̄ ver ba scripta repperi. Sed tū mag⁹ mi hi uidef hoc sumptū de Zacharia more aplox q̄ ꝟboꝝ oz dine ꝓtermisso: sensus tñ de ueteri testamēto ꝓferunt.

¶Per hiere. ꝓphe. Sed h̄ in hiere. nō inuenit: ⁊ in Za charia fere ꝼm sensuz: nō ꝼm verba. Ut quidā codices nō h̄ãt ꝙ hieremiā sed tñ ꝙ ꝓphetā. Tū secreto dei ꝓsilio fa/ ctū est ut ab⁹ Matthei ꝙ Zacharia occurreret hieremias: q: oēs ꝓphe vno spū fuit locuti: ita ut singla sint oīm ⁊ oīa singulox. Quare ḡ Matthe⁹ hoc emēdaret q̄d spū regen/ te fecerat: ut ꝙ hoc ām oneremur tantā inter ꝓphetas esse discordiā: ut vni deputet̄ ꝙgrue quod ab alio dr: Uel apud hieremiā inuenit de empto agro: sed nō sub hoc noīe p̄cij. Apud Zachariā de. xxx. argēteis ⁊ nihil de emptiōe agri. Utrūq; ḡ interꝑtat euāgelista ad h̄ q̄d de dño cōpletū est: ⁊ ꝓfert in vnū. xxx. argēteos: q̄d est in zacharia: ⁊ agz em/ ptū q̄d est in hieremia. Q: subdit: quem appreciauerūt &c. apud neutrū inuenit: iz ex ꝓsona euāgeliste accipiendū est: q: hoc ex reuelatiōe dñi cognouit ad hāc rē q̄ de ꝓcio chri/ sti facta est hmōi ptinere ꝓphetia. Liber ąppe empti agri apud hieremiā iubet mitti in vas ficile: ⁊ hic emit ager fi guli de p̄cio dñi i sepulturā pegrinoꝝ. i. ad pmāsionē quie tis eoꝝ q̄ pegrinant cū dño ⁊ ꝓsepeliunt ei ꝙ baptismum. Hā ⁊ illā emptionē agri hoc significare Hieremie dño di/ cit: q: erit pmāsio ō captiuitate liberatoꝝ i illa ēra. h ¶A fi. tē. A quib⁹ min⁹ opozuerat: q̄ magnificare debuerāt.

¶ Tu es rex

dicebāt pila: ⁊ patr̄ q̄ dicebat actus. Pontius aūt cognomē eī/ qz fuerat iudex missus a romanis ad insulā pontianā. h aūt uer fuisse hr in q̄dā legēda q̄ uocat aurea: iz qz ibi multa dicunt̄ de h falsa: q̄. ꝓter pli ritatē omitto. ideo alit que uident ꝓma facie dicendū q̄ pōnas erat ꝓpriū nomē ei⁹. q̄d ptz ex duob⁹. ꝓmo qa nomini saltē de cursu cōi. Secdo qz h̄ nos men satis cōe est in burgundia unde ille pilat⁹ erat oriūdus. erat ei natiōe lugdu nensis: ut dicit magist̄ i historijs. ⁊ ide dicit Josephus libro antiq̄tatū. pilat⁹ au tē erat ei⁹ cognomē. ꝓeses aūt erat nomē officij sui: ⁊ dr a ꝓsidēdo: qz ꝓsidebat iu deis ibidē missus a romanis. a ¶Et videns. Hic incidentaliz subdit̄ inde ꝓ speratio cū dr: Tunc videns iudas q̄ tradidit q̄ dānat⁹ esset. hec aūt desꝑa tio. ꝓcessit ex duob⁹. Primo ex magnitu dine sceleris: tradendo ad mortē illā cu ius tātā sanctitatē expert⁹ fuerat. Secō qz dānationē suā audierat a ꝙ: ut de/ crū est ea. ꝓece. quē sciebat. ꝓbam uerā simū. b ¶Penitentia ductus. Infructuo sa tū: qz erat sine spe uenie: sicut de dis/ sunt in inferno dr Sap̄. v. Dicētes intra se pniam agentes. c ¶Retulit triginta argenteos pnīs. facer. tē. ex q̄ ptz q̄ cupi ditas sua nihil ualuit sibi. Sequitur: d ¶At illi dixerūt: q̄d ad nos. q. d. nos curam⁹ si peccasti uel nō. e ¶Tu uide ris. i. ad te ptinet uidere facti tuum. f ¶Et abiēs laqueo se suspēdit. ex desꝑ ratione: ⁊ in h̄ plus peccauit q̄m in tradi do christū: ut dicit Hiero. cui⁹ rō est: q̄ tradit̄ traditione christi peccauit ꝓtra eī⁹ bñ nitatē directe: sed in desꝑatiōe illa pe/ cauit directe ꝓtra eius diuinitatē: q̄ ex tra infinitatē diuīe miseriē. Sequitur: g ¶Non licet eos mittere in corbonā. corbon hebraice idem est q̄d oblatio. aut bonan aūt erat locus ad ponendū obla tiones factas in tēplo. ꝑ reparatiōe tm pli ⁊ alijs necessarijs. magna igit̄ appa ret sacerdotū execratio q̄ occisionē chri sti reputabat sibi licitā: imo tanq̄ facti cū deo facerēt: ⁊ tū preciū uendītionis reputabāt nepharium ⁊ indignū applica ri ad usus templi. h ¶Cōsilio aūt ta to eme. ex eo agruz figuli. q: ille cui⁹ ille ager erat figulus fuit: ideo sic uocabat̄ uel forte q: ibi erat terra apta ad faciē/ dū uasa fictilia. i ¶In sepulturā pere/ grinoꝝ. q: nō habebāt ꝓpriū sepulchrum.

k ¶Propter h̄ uocat⁹ est ager ille acheldemach &c. hoc ex dei ordinatiōe factum est ad memoriam per ditionis iude ⁊ passionis christi. l ¶Tūc impletū est quod dictum est ꝙ Hiere. q: ꝼm q̄ dicit Hiero. licet auctoritas sequēs nō sit in libro Hieremie q̄ habem⁹: tamē Hiero. uidit auctoritatem de uerbo ad uerbuz in quodam libello hebraico qui dicebatur esse Hieremie ꝓphete. multi enim libri ꝓphetarum non habent. uel aliter li Hieremiam non est de textu: ut dicit Hiero. nec etiā in antiquis libris est: ⁊ tunc q̄d dr per ꝓpheram intelligere debemus Zachariam: quia Zach. xi. habetur ista sententia licet verba aliquantulum sint mutata. m ¶Et acceperūt argen. ꝓe. appreciati. i. ipsius christi. n ¶Quē appreciauerūt a filijs israel. q: istud preciū fuit constitutū inter iudā et sacerdo tes qui erant de filijs israel. o ¶Et dederūt eos in agrum figu li. hoc est ꝓ agro figuli. p ¶Sicut ꝓstituit mihi dñs. hoc est additum ab euangelista. quia ista predicta erant a deo ꝓdicta. q ¶Jesus aūt stetit. Dic ponit̄ ipsius pūrati interro/ gatio. Ad cuius euidentiā considerandū q̄ iudei accusarūt eum apud pilatū de trib⁹: ut habet̄ Lu. xxiij. Primum fuit q̄ subuertebat gentē iudeoꝝ a cultu legis. Secūm q̄ auertebat populum a redditione tributi imperatori romano. Tertiū q̄ dicebat se esse regē: ⁊ sic uolebat sibi usurpare regnū. De primo nō curauit pilatus: quia erat homo gentilis: ⁊ ideo non curabat de obseruatione seu uiolatione iudaice legis. Secundū sciebat esse falsum: quia audiuerat a christo responsuz fuisse iudeis: Reddite q̄ sunt cesaris

Mat.27.a ¶Tu es rex iu. Secm Lucā duo obiecerāt. sc; q̄ ꝓhibebat dari censuz cesari: ⁊ q̄ diceret se regē. De regno ergo pilat⁹ q̄ nescit interro/ Jhe.10.a gat. de tributis q̄ audierat eū respōdisse: Red dite que sunt cesar̄ cesari. q. apertū mendaciuz inuidoꝝ negligit. unō Mare.15.a Mare⁹: Et nō erāt cō/ uenientia testimōia eo rū. In hoc q̄ pilat⁹ ni hil aliud criminis inꝛ/ rogat nisi an sit rex iu/ deoꝝ: arguunt̄ impie/ tatis iudex q̄ nec falso imunire potuerūt q̄s obijcerent saluatori. b ¶Tu dicis. Sacer/ dotū. q. de ꝓximo⁹ re/ ꝓbātes: q̄ lex oīs pēnā christū ꝓdicaret. Tu ergo christi. q. ueniēs ꝓm ex lege ipse dixi/ sti: Duic legis ignaro ēe. Tu dic⁹. q: p fidē ꝓ sens⁹ ꝓfessionis sal⁹ gen tiū ē. Rota q̄ pilato a liq̄ ex pte rñdet q̄ inui/ tus ferebat sinaz. pha riseos ꝟbo idignos suo sermone iudicauit. c ¶Qui dī. bar. Barrabas i euāgelio ꝟ be breos filij⁹ ꝓtis ul mgr eoꝝ interꝑtat. Jpse est antixps̄ que illi xp̄o ꝓ Jdas.1.f ferunt. q̄b⁹ dr: Vos ex pre diabolo estis. Pi/ lat⁹ q̄ os malleator? i/ terꝑtat: diabolū signi/ ficat: q̄ malle⁹ unuer se terre q̄ quēduq; uasa sua ꝓmittr. ꝓbari ⁊ ad ultimū ꝓterit q̄n in ex trema dānatiōe ꝓfrin/ gat. d ¶Quēuul. tē. Populo uolēs satissa cere dat optionē: Quis nō dubiter christū eli/ gendū sciēs ꝓ inuidiā tradituꝝ. e ¶Qui dr christ⁹. Jdē q̄d Mare⁹ ait regē iudeoꝝ q̄z rex christ⁹ uocabatur.

f ¶Pro tribunali tē. Tribunal sedes iudi/ cū: ut solū regū: cathe dra doctoꝝ. g ¶Uxor eius. Uxor uiri gentil doc inuisione ītelligit: q̄ iudei uigilātes in/ telligere nolu\erūt.

h ¶Nihil tibi tē. Rūe demā diabol⁹ ītelligēs ꝙ christū se ꝓdita amit/ tere: sicut ꝓmū ꝙ mulie rē monē ītulit: ita mō ꝙ mulierē uult christū de manib⁹ iudeoꝝ libe rare ne ꝓ mortem eius mox amittat imp̄uz. i ¶Barrabā tē. Filiū diaboli elegerunt pro filio dei: ut salnatorē cū sua salute pderēt ⁊ ꝓ ditoꝝ liberarēt q̄ sua pernitie hodie etiaz beret eis amissa gēte ⁊ loco ⁊ libtate: qz datorē liber tatis pdere uoluerūt. k ¶Quid faciam tē. Uultas ḡ rebat occasiōē ut eū cū beniuolētia ꝓpli liberaret. Jdo latronē iusto ꝓferēs. De inde: Quid ḡ faciaz de iesu q̄ dr christ⁹? Et cū

¶ dicerēt

a a ¶Tu es rex iudeoꝝ? Dicit illi ie/ ꝼ sic ꝛgat ut ꝼmo ca⁹ calūnie non parear: ⁊ tū ue/ rum dicat.

b sus: Tu dicis. †Et cū accusarēt a b ꝑncipib⁹ sacerdotū ⁊ seniorib⁹: ꝼ ut uerū pariētie der exemplū: sicut flagellatus unre ira modo silet accusatus.

nihil respōdit. Tūc dicit illi pila/ c tus: Nō audis quāta aduersuz te d a ꝼ ne crimen diluendo dimitteret̄ a ꝑ/ fide: ⁊ crucis uenias dīffereꝛ.

dicūt testimōia? Et nō respondit † ei ad ullū uerbū: ita ut miraretur e pres̄es uehementer. f ¶Per diē aūt so f a ꝼ non imperiali sanctione: sed ductus populi cō suetudine cui placere uolebat.

lennē cōsueuerat p̄ses dimittere g pp̄lo unū uinctū quē uoluissent. a ꝼ ꝓpter sedtionē ⁊ homicidiū.

† Habebat autem tunc uinctū h a ꝼ uulgarū in malicia. b ꝼ barrabas filꝰ magi strⁱ: uel barrabas filꝰ patris: q̄s recnus.

c insignē q̄ dicebāt barrabas. Cō i gregat⁹ ḡ illis dixit pilat⁹: Quē k uultis dimittā uobis: barrabaz: an iesum q̄ dicit christ⁹? Sciebat l ꝼ timentes: ne omnes crederent in eum.

enī q̄ ꝓ inuidiā tradidissent eum. m ꝼ in pilato ⁊ uxore eī⁹ christū iustū cōfitentibus gentilis populi testimonia est. ꝼ uel in.

f Sedente autez illo ꝓ tribunali: n g misit ad eū uxor ei⁹ dicēs: Nihil o tibi ⁊ iusto illi? Multa enī passa p suz hodie ꝑ uisuz ꝓpter eū? ꝓtin q a ꝼ egressa est inchrao a seniorib⁹ ⁊ iudicib⁹.

cipes aūt sacerdotū ⁊ seniores ꝑ/ i suaserūt populis ut peterēt bar/ p rabam: iesuz vero pderēt. Respō dens aūt ꝓses ait illis: Quē vul tis vobis ō duob⁹ dimitti? At il li dixerūt: Barrabā. †Dic ill⁹ pila/ k tus: Quid igit̄ faciam de iesu q̄ ꝼ qui rex uester est.

ōr christ⁹? Dicūt oēs: Crucifiga/ l a ꝼ ut uxor mādauerat: nihil tibi ⁊ iusto illi.

tur. Ait illis pres̄es: Quid enī ma q ḡneo pl⁹ audiebāt q̄ pilat⁹ uellet eū liberare.

li fecit? At illi magis clamabant r dicentes: Crucifigat. Uidēs aūt s a ꝼ i. rebellionis crimē ei cōtra cesarē impigeret.

pilat⁹ q: nihil ꝓficeret sed magl t

Mar.15.a Joh.19.b

Mar.15.a Luc.23.c

Mar.15.a Joh.18.g

Mar.15.a Luc.23.c Joh.18.c Act.3.c

Mar.15.a Luc.23.c

demach tē. hoc ex dei ordinatiōe factum est ad memoriam perditionis iude ⁊ passionis christi. l ¶Tūc impletū est quod dictum est ꝙ Hiere. q: ꝼm q̄ dicit Hiero. licet auctoritas sequēs nō sit in libro Hieremie q̄ habem⁹: tamē Hiero. uidit auctoritatem de uerbo ad uerbuz in quodam libello hebraico qui dicebatur esse Hieremie ꝓphete. multi enim libri ꝓphetarum non habent. uel aliter li Hieremiam non est de textu: ut dicit Hiero. nec etiā in antiquis libris est: ⁊ tunc q̄d dr per ꝓpheram intelligere debemus Zachariam: quia Zach. xi. habetur ista sententia licet verba aliquantulum sint mutata. m ¶Et acceperūt argen. ꝓe. appreciati. i. ipsius christi. n ¶Quē appreciauerūt a filijs israel. q: istud preciū fuit constitutū inter iudā et sacerdotes qui erant de filijs israel. o ¶Et dederūt eos in agrum figuli. hoc est ꝓ agro figuli. p ¶Sicut ꝓstituit mihi dñs. hoc est additum ab euangelista. quia ista predicta erant a deo ꝓdicta. q ¶Jesus aūt stetit. Dic ponit̄ ipsius pūrati interrogatio. Ad cuius euidentiā considerandū q̄ iudei accusarūt eum apud pilatū de trib⁹: ut habet̄ Lu. xxiij. Primum fuit q̄ subuertebat gentē iudeoꝝ a cultu legis. Secūm q̄ auertebat populum a redditione tributi imperatori romano. Tertiū q̄ dicebat se esse regē: ⁊ sic uolebat sibi usurpare regnū. De primo nō curauit pilatus: quia erat homo gentilis: ⁊ ideo non curabat de obseruatione seu uiolatione iudaice legis. Secundū sciebat esse falsum: quia audiuerat a christo responsuz fuisse iudeis: Reddite q̄ sunt cesaris

Accepta

dicerent: crucifigat: nō statim acceuit: sed iuxta suggestiōnē vxoris ait: nihil enī mali fecit: Quo dicto pilat⁹ absoluit christū. a Lauit man⁹. Gentilē ꝑsūm ab impietate iudeox aliēnū designās: q̄ clamauerūt: crucifige crucifige eū. b Sanguis ei⁹ su. ꝛc. Perseuerat vsq; hodie ꝓcatio: ꝛ sanguis christi nō auferat ab eis. c Tūc dimi. il. bar. Barrabas latro seditiosus ꝛ homicidio⁹ auctor dimissus est ꝑ lo indeox. Ysido. diabol⁹ q̄ iā olim ob supbiā a patria lucē expulsus: ꝛ in tenebrarū carcere fuerat missus. Et ī tō iudei pacē hīe nō pūt: qr seditionū ꝓncipē eligere malue rūt. Vel barrabas typuz gerebat antichristi. d Jesum vo flagel. Ideo credēdus ē pilat⁹ iesum flagellasse ꝛ militib⁹ ad illudendum dedisse: vt satiati pietī ei⁹ ꝛ oppobrijs iudei mortē ei⁹ vltra non ſtirrent. Jesuz vo. Seruiēs romanis legib⁹ q̄ crucifigēdos pr⁹ inbent flagellari. e Chlamydem cocci. Mucunq; fecerūt licet alia mēte: tū nobis sacra dederūt. Chlamydē idē est qđ Marc⁹ dicit purpuraz in q̄ christi caro passiōibus obiecta insinuat. vñ ꝑphā: Quare ꝛ rubr⁹ ē indu. ꝛ. In spinea corona nr̄oz susceptio pcōz: q̄ ꝑ spinas notāt. In calamo venenata occidit aīalia. Juxta Lucā apud herodē alba veste induit: in q̄ innocētiaz castitas assūpte hūanitatis exꝑmit: ꝛ glia regni imortalis quā ꝑ passionē accepit. Vel induit purpura. i. scīs martyrib⁹: alba veste aliōs scīs. Quia vero solet calamo scīptura fieri: caput christi pcutiūt calamo q̄ diuinitati illi⁹ cōtradicētes: errorē suū auctē scīpture setē ꝓfirmare conant. In facie spuūt q̄ iesuz ī carnē venisse denegāt. Et illi falso adorabāt: ita hodie q̄ credūt ꝑ quersis actib⁹ xpi ei⁹ ꝛ ꝓmissa regni despiciūt ꝑsi fabulosa. d Hiero. In chlamyde coccinea opa gētium cruēta sustētat. In corona spinea maledictū soluit ārīquū. In calamo venenata occidit aīalia. Vel calamū tenet ī mānu vt sacrileglū scriberet iudeorum. Jn suis vestib⁹ nō illudit: sed ī his q̄ ꝑter petā nr̄a portauit. Cū crucifigeret suū recipit ornamētū statim: qr elemēta turbant: ꝛ creatori testimoniū dat creatura. f Exeūtes aūt. Ꝓmo dūs crucē suā portauit: qđ iobes refert anteqū ipse veniret obnius cui imposita ē. Et ꝑ ogruo ordīe mysteriū: qr christ⁹ passus est ꝑ nob⁹ no. re. exē. vt sc. ve. e. Et qr simon de cyrenis ē: q̄ ī lybia: ꝑ eū gētes signāt. q̄ ꝓmo pegrini a testamēto dei: nūc obediendo ciues sunt ꝛ domestici dei ꝛ heredes. Simon enī obediēs. cyrene heres interꝑtat. Qui bō de villa venit. i. de gētilitate. Villa grece pag⁹: vñ pagani: q̄ a ciuitate dei sunt alieni: q̄ reticī paganis ritib⁹ passiōis vestigia imitant. Vel in dño figurant: q̄ spōte portāt crucē dñi. i. simone q̄ inuiti. g Cyreneū. Ecce nō hebreū: ꝑ alienigena opprobrio christi subdit: vt plenitudo sacerdoz trāsire a circūcisiōe ad ꝑputiū ostendat. h Golgatha. Syrū ē: ꝛ ī terꝑtat caluarie: nō ad calutiū ade qđ mēt⁹ ibi sepultū: ꝑ ob decollati onē dānatoz. Adā iuxta ebron ī libro iesu legit⁹ sepult⁹. Loca sunt foris portaz in quibus capita truncabantur dānatorum. Et caluarie: hoc est decollatoz sumpsere nomen. Quasi ergo noxius inter noxios.

a Accepta aūt la. ma. co. ꝓlo ad hoc vt iudei totū pctm̄ super se accipent ꝛ ipe imunis esset a pctō: sed ꝑ nō suffrerit ad oīmodaz executionē: qr cū esset iudex tenebat ex officio suare iusticiā: ꝛ ī grauiē peccauit faciēdo ꝓtra eā ad bñdū ꝓli feruoremiꝰ eū pcauit ꝙ iudei: qr ei⁹ mortiuꝰ fuit minus malū. iudei enī ad occidendum christū moti sunt ꝑ rancorē ꝛ odiū. pilat⁹ aūt ꝓpter timorē cesaris ꝛ fauoꝛ iudeoz habendū. b Tunc dimisit illis barrabā. facta rūstione a iudeis q̄ notum pctm̄ recipent sup se ꝛ filios suos. c Jesum aūt flagellatū tradi. eis ꝛ. Licet ista flagellatio christi ponat hic post sniam iudicis: tū fuit aīs facta: vt dicit Joh. xix. qr ad hanc intentionē eū ꝓduxit pilatus flagellari ꝛ illudi vt indē satiati sanguine ei⁹ videres cū sic punitū etiā vltra ꝙdignū. ꝛ tō ponit hic q̄si ꝛ capitulationē. d Tūc milites. i. post flagellationē imediate ꝛ aīs sententiam. e Suscipiētes ꝛc. in ꝑto. ꝛc. vt magis illuderēt in loco patētī ꝛ coā multitudine. f Et exuētes eū. i. vestimētis scīs. g Chlamydē coccineā. i. rubeā in similitudinē purpure q̄ vtunt reges. h Circūdederūt illi. ipm vestiēdo. i Et plectētes coronā de spinis. i. de iunc⁹ marinis ad modū spinaz acutis: ꝛ ego ꝺ hec scripsi. audiui a quodā q̄ fuerat vltra mare cū scō Ludouico rege francie q̄ ī tota ꝑte maris senserat puncturas iuncoꝝ superficiales ꝛ exteriores. k Posuerūt sup caput eius. ꝑ similitudinē corone regie. l Et arundinē in dextera eius. ꝑ sceptro regio. m Et genuflc. ad eū. i. et facto silr ꝛ verbo. vñ sequit: Salue rex iudeoz. q. d. voluisti regnare ꝛ nō potuisti: ꝛ sic eoz illusio accusationi iudeoz correspōdebat. o Et exspuentes in eū. quēq; in ꝑsona ꝓtēptibiliter vilem. p Acceperūt arundinem. de manu ei⁹. q Et percutiebāt caput eius. ꝛ rōne ꝓtemptū ꝛ rōne doloris infligēdi qr ex tali pcussione aculei corone intrabāt caput ei⁹. r Et postq̄. Postq̄ deꝑta est ipius christi ꝺdemnatio iniusta. Ideo ponit iniquē sententie executio. ꝛ primo ponit ipius christi iudicati crucifixio. secūdo crucifixi illusio. ibi: Preterentes. tertio illi⁹ expiratio. ibi. A sexta aūt hora. Circa christi crucifixionē ꝙtuor mirabilia gunturi: loci vtilitas: iudeoꝝ crudelitas. ibi: Et dederunt. militum cupiditas. ibi: Postq̄ aūt. latronum societas. ibi: Tūc crucifixi sunt. Circa ꝓmum dicit ergo: Et postq̄ illuserūt ei exuerūt eū chlamyde: qr chlamydē illā coccineā imposuerāt sibi solū ad deridendū eū sicut regē Judeoꝝ. s Et induerūt eū vestib⁹ ei⁹. Ab⁹ ꝓbatur eū esse: vt ꝑ dictū est: ꝛ ꝑ secerunt vt decet⁹ ad mortē mag⁹ cognoscerēt in ꝓpria veste q̄ in aliena. t Exeūtes aūt ducerunt eū ad crucifigendū. Jn quo ꝓcessu ꝓmo portauit crucē suā q̄n exiuit ꝑ portā Joh. xix. Et bajulās sibi crucē ꝛc. Ipse ꝓmo portauit crucē suā q̄n exiuit ꝑ portā vt dicit Jobānes: ꝑ qr erat fatigat⁹ ex precedēti labore ingēs ꝛ vigiliꝰ: ideo milites coegerūt simonē ad portandā ei⁹ crucem vt citius posset peruenire ad locū crucifixionis. vt dicunt hi. v Et venerūt in locū q̄ dicit golgatha: qđ est caluarie locus. Ille locus nō est sic nōiatus a caluaria ade ibi sepulti: vt dicūt alii. quia adam fuit sepultus in ebron: vt habet Josue. xiiij. ꝓter qđ etiam dicebāt antiq̄tus cariatharbe. i. ciuitas quattuor: qr quatuor magni patriarche sunt ibi sepulti cū vxoribꝰ suis. s. adam ꝛ eua: abraam ꝛ sara: isaac ꝛ rebecca: iacob ꝛ lya. Dicit ergo caluarie locus. Ille locus ille erat plenus capitibus mortuoꝝ q̄ ibi decollabant. Vel ibi malefactores punieb anꝰ: ꝛ sic ꝑtz loci vilitas in quo christus crucifixus est. w Et dederūt. Hic ꝓter ponit iudeoꝝ crudelitatem dicit: Et dederunt ei vinū cū felle mixtū. Johānes aūt ꝑ

a Cum felle mixtū. Alii⁹ euāgelista dicit myrrhatū: id ē amarissimū. et potuit vtraq; esse cōmixtio fellis ꝛ myrrhe. b Et cū gust. ꝛc. Hoc marc⁹ tacet: noluit bibere. Ꝑ est qđ marc⁹ ait: nō accepit. s. vt biberet. c Diuiserūt. Hoc iobānes distinct⁹ vestimēta in q̄tuoꝝ ptes: vt ecclesia in quattuoꝝ ptib⁹ mūdi figuret. Tunica soztra significat olim partū vnitatē vincula charitatis q̄ sortes. i. gra dei. pueniūt nō humano arbitrio. d Cāsū. Ꝓo q̄ eū iudei pilato tradiderūt. Rex ꝑ crucē nō ꝓdidit: ꝑ confirmauit ꝑ illi velit nolint iudei. e Et n⁹ a dextris ꝛc. Et n⁹ a dextris: ꝑ quē significat mortificatio carnis ꝓ celesti gla: vn⁹ a sinistris: ꝑ quē iterꝙ significat mortificatio carnis ꝑ aliq̄ mūdi cā. f Blasphemabāt e. Predictum erat in libro sapie: Morte turpissima ꝺdemnemus eū. Erit enī respectus in sermōibus illi⁹. Si enī vere fili⁹ dei est suscipiet illū de manu ꝛtrariox suox liberabit illū. Quia ergo crucifigebat ꝛ nō liberabat: credebāt illū nō esse dei filiū. ꝓter qđ pendēti in ligno insultant ꝛ caput agitant. g Si filī⁹ dei es. Si insultantib⁹ cedēs descēderet de cruce: virtutē patiētie ī demōstraret. h Et credimus ei. Fraudulēta ꝓmissio. Manus facit surgens de sepulchro ꝛ nō crediris: si ergo de cruce descenderet non crederetis. Sed ꝑ demones imiserūt: statim enī cessērūt virtutē crucis: et suas vires fractas: ꝛ ꝑ agūt vt de cruce descēdat. Hꝫ scīes ꝑ dēs ꝓmanet ꝑ manu ei⁹. q Et potiebāt caput eius. ꝛ rōne ꝓtemptū ꝛ rōne doloris infligēdi qr ex tali pcussione aculei corone intrabāt caput ei⁹. r Et postq̄. Postq̄ deꝑta est ipius christi ꝺdemnatio iniusta. Ideo ponit iniquē sententie executio. ꝛ primo ponit ipius christi iudicati crucifixio. secūdo crucifixi illusio. ibi: Preterentes. tertio illi⁹ expiratio. ibi. A sexta aūt hora. Circa christi crucifixionē ꝙtuor mirabilia gunturi: loci vtilitas: iudeoꝝ crudelitas. ibi: Et dederunt. militum cupiditas. ibi: Postq̄ aūt. latronum societas. ibi: Tūc crucifixi sunt. Circa ꝓmum dicit ergo: Et postq̄ illuserūt ei exuerūt eū chlamyde: qr chlamydē illā coccineā imposuerāt sibi solū ad deridendū eū sicut regē Judeoꝝ. s Et induerūt eū vestib⁹ ei⁹. Ab⁹ ꝓbatur eū esse: vt ꝑ dictū est: ꝛ ꝑ secerunt vt decet⁹ ad mortē mag⁹ cognoscerēt in ꝓpria veste q̄ in aliena. t Exeūtes aūt ducerunt eū ad crucifigendū. Jn quo ꝓcessu ꝓmo portauit crucē suā q̄n exiuit ꝑ portā Joh. xix. Et bajulās sibi crucē ꝛc. Ipse ꝓmo portauit crucē suā q̄n exiuit ꝑ portā vt dicit Jobānes: ꝑ qr erat fatigat⁹ ex precedēti labore ingēs ꝛ vigiliꝰ: ideo milites coegerūt simonē ad portandā ei⁹ crucem vt citius posset peruenire ad locū crucifixionis. vt dicunt hi. v Et venerūt in locū q̄ dicit golgatha: qđ est caluarie locus. Ille locus nō est sic nōiatus a caluaria ade ibi sepulti: vt dicūt alii. quia adam fuit sepultus in ebron: vt habet Josue. xiiij. ꝓter qđ etiam dicebāt antiq̄tus cariatharbe. i. ciuitas quattuor: qr quatuor magni patriarche sunt ibi sepulti cū vxoribꝰ suis. s. adam ꝛ eua: abraam ꝛ sara: isaac ꝛ rebecca: iacob ꝛ lya. Dicit ergo caluarie locus. Ille locus ille erat plenus capitibus mortuoꝝ q̄ ibi decollabant. Vel ibi malefactores punieb anꝰ: ꝛ sic ꝑtz loci vilitas in quo christus crucifixus est. w Et dederūt. Hic ꝓter ponit iudeoꝝ crudelitatem dicit: Et dederunt ei vinū cū felle mixtū. Johānes aūt ꝑ

ꝓ vbi erat area dānatoz. ibi sine vexilla marcyrum.

ꝓ decollatoz. ꝓ hoc cōuersi sē ei i amaritudiez.

ꝓ vbi amaritudine. ꝓ gustauit quidē mortē ad horā: sed terris die resurrexit.

ꝓ diligentia hec nobis ꝓcure vt agnoz virē re

ꝓ vatī⁹ ppls cōcordat voci falsoz testiū

ꝓ sicut mobiles gressu corpoz ita ꝛ mente ita

ꝓ plurale ꝑ singulari.

a ꝓ cōparant elemēta cōditori suo.

aliqui dicant hoc esse factū vt citius moreret: ꝛ sic milites de ei⁹ custodia citius expedirēt: qr debebāt eū custodire quousq; expirass: dicūt enī q̄ exīētes in tormēto si potenī aceto citī⁹ mōiunt: ꝛ hoc nō videt multū ꝓbabile: qr acetū est frigidū: ꝛ ꝓ sequēs videt magis mortē taliū differre. ꝓpter qđ aliter dicendū est. scribit enī in q̄dam libro hebraico qui apud eos intitulat liber iudicū ordinarioz: ꝛ qr quia salomō dixerat: Prouer. xxxi. Date sicerā. i. potū inebriatiū merentib⁹ et vinū his q̄ amaro sunt animo vt bibant ꝛ obliuiscāt egestatis sue ꝛ doloris sui nō recordent⁹ ampli⁹. ītō ex occasione huius verbi seniores iudeoꝝ statuerāt vt condemnat⁹ ad mortē daret vinū aromaticū ad bibendū vt facili⁹ tolerarēt passionē. Jn die rusalē aūt erāt matrone deuote ꝛ cōpassiue q̄ hoc vinū dabāt ex deuotiōe: indē ergo ex nimia crudelitate moti tale vinū datū ꝑ christo ꝛ aliꝰ duob⁹ cū eo crucifixis acceperūt sibi: hꝫ qđ dictū erat Amos. ij. Vinū dānatoz bibebār: ꝛ loco ei⁹ posuerūt acetū cū felle mixtū.

a Et cū gustasset noluit. Marc⁹ dic: Et nō accepit: qr nō accepit ad bibendū: sed solū ad gustandū modicū: vt sic ꝓpleret in eo qđ scriptū est in ꝑs. Dederūt in escaz meā fel: ꝛ in siti mea potauerunt me aceto. b Postq̄ aūt crucifixerūt eū. Hic ponit militū crucifigentiū cupiditas in hoc q̄ abstulerūt sibi vestimēta sua olim: cū tū dānat⁹ ad mortē dimittat aliq̄ vestimentū ad carnis sue opimētū. ꝛ hoc est qđ dr: c Diuiserūt sibi vesti. ei⁹ i q̄tuoꝝ ptes: hm qđ Job. xix. qr q̄tuoꝝ erant milites ipm crucifigētes. d Sortē mitten. ista sors fuit missa sup tunicā dñi incōsutilez q̄ erat facta quasi retinulato ope. ītō nō potuerat bene diuidi cū nō haberet aliquā futurā ītō miserūt sortes quis haberet eā integrā. e Et adimpleret qđ dictū est ꝑ ꝓphā: Diuiserūt sibi vestimēta mea: ꝛc. Hm Hiero. istud nō est de textu Matthei: nec est in antiqs libris: sz tm in euāgelio iobānis expositio: tū huius auctoritas ptz ex dict⁹. k Et sedētes seruabāt eū. ne aliqs raget eū de cruce ante eq̄s esset mortuus. g Et ipsius. sup ca. ei⁹ cām ipsius scrip. iste erat mod⁹ iudeoꝝ q̄ sup capita crucifixoz ponebāt eā ꝓ dēnatiōis ipoz: ipe aūt accusatus fuerat q̄ sibi volebat vsurpare regnū iudeoz: vt visū est. h Tūc crucifixi sunt cum eo ꝛc. Hic describit latronū societas. ad hoc ei crucifixi sūt cū christo ex intētiōe iudeoz vt christus videret ꝑticeps ꝛ magister in malefactis eoz: sz ex intētiōe dei ꝑ ꝓmittētis factū est vt impleretur qđ de christo scriptum erat: Esa. liij. Et cū sceleratis reputat⁹ est.

Preterēntes. Hic describit ipsius xpi crucifixi derisio: qr ꝓmo fuit derisus a ꝑterentibus: secūdo a principib⁹ sacerdotib⁹. ꝛ tertio a latronib⁹. ꝛ hoc est qđ dicit: s Jdipm. i. verba ꝓmissa. t Et latrones ipoperabāt ei. cōtrariū videt Luc. xxiij. vbi dicit q̄ vnus increpabat eū: alter aūt rogabat eū. dicēs: Dñe memento mei dū veneris in regnū tuū. Dicendū q̄ Matthe⁹ loquit hm illuz modum loquendi quo societas dicit aliq̄d facere qñ vn⁹ de societate hoc facit. Vel aliter dicendū q̄ vterq; ꝓpere rauit primo christo: sed alter videns postea patientiam christi penituit et misericordiam petijt: et sic inuenit. v A sexta autem hora. Hic consequenter describitur ipsius christi crucifixi et derisi expiratio: vbi primo notat perturbatio elementoū quasi christo morienti cōpatientium. Secūdo confessio assistentium. ibi: Centurio aūt. Prima in duas: qr ꝑ

Mar.15.c ianuā reserat paradisū. Q marc⁹ cifixisse dñm. ideo est vt iudeos q̄ se excusant magꝰ crucifixisse ostendat linguis q̄s milites quoꝝ manibus factū est q̄ hora tertia vt crucifigeret inclamauerūt: q̄s eni crucifixus est: hora erat quasi sexta. i. non adhuc plene sexta.

a ¶ Circa horā no. tē. Cū inclinata est dies ad vesperaz ꝛ repefactꝰ est sol a feruore ꝛ passionē cōsūmat: ostēdens se mori ꝓpter pctā nra q̄bus a diuina luce ꝛ dilectiōe in bāc nocte cecidimꝰ. Mane surrexit dñs docēs resuscitatos in aia se esse p ducturuz in lucē eternā felicitatē.

b ¶ Eli eli lāma. tē. Quoꝝ suscipit natura eoꝝdē plorat miseriā. In q̄ ostēdit ihc tā ipi flere debēt q̄ peccant. Me miseris verboꝝ humilitatē: q̄ grimōias derelictꝰ: cū formā serui sciēs scāda/lū crucis videas.

c ¶ Quidā aūt dicebāt tē. Q̄ dñs: forsitā romani debuerūt hmōis ignorātes ꝓpterare. Aliq̄ iudei ꝓm minorē beliā reputātes vt eꝝ auxiliū deꝑcet.

d ¶ Et ꝛtinuo cur. tē. Quare acetū sit ei datum Jobes ostendit ci dicēs: Sciens iesus q̄ oia alia ꝛsūmata sūt

Ps.68. vt hoc ipleret: Et i siti mea potauerūt me aceto. dic: Sitio. Judei erāt acetū ōgenerantes a vino patriarchaꝝ de pleno vase in iniq̄tate hui⁹ sc̄i ipleti: coz habētes vt spongiā cauernosis ꝛ toztuosis lanibulis fraudulentū vt spōgia. Spōgea herba ē vacua ꝛ cauernosa. Hisop⁹ hūilis herba et purgās peꝛ: hūilitatē xp̄i significat. Spongiā ergo hisopo circūponūt: q̄z hūilitatez xp̄i circūdederūt: et se circūcenit/se putauerūt. barūdo signi/ficat scripturā q̄ hoc facto i/plebaꝝ. Imponūt q̄ spōgiā arundini. i. cuētū rei p̄misse ꝓphetie adūgūt.

e ¶ Sinet videam⁹ tē. q̄z vocē dñi male intelligebāt: frustra belie expectabāt aduētū.

f ¶ Et ecce ve. tē. Et arca testamēt ꝛ omnia sacramēta legis q̄ tegebant apparēāt: ꝛ ad gētes trāseant. Josephus ait virtutes angelicas ꝓcides quōdā tēpli tūc parīt cōclamasse: trāseam⁹ de his sedib⁹.

¶ Eli/lū q̄ dicebaf exteri⁹ q̄z nūc ex pte videm⁹. Cū aūt venerit q̄ ꝓfectū ē tūc velū interi⁹ disrūpet.

g ¶ Terra mota est. Ois elemēta suū dñm crucifixū demōstrāt: terra mouet dñm suū pēdēte ferre nō sustinēs.

b ¶ Petre. i. corda gētiliū: vt vaticinia ꝓphetarū q̄ petre dicunt a petra xp̄o vt q̄cquid i eis duro leg⁹ velamīe clausū erat: scissū pateret gē

Mystice tib⁹. ¶ Mysti. Corda terreno⁹ p passionē christi cōmutant. Petre scisse sūt: q̄z duricia iudaica ex pte erat emollīēda.

i ¶ Et monumēta. ꝛ tū cū monumēta apta sūt nō aū surrexerūt q̄s dñs resurgeret vt esset ꝓmogenit⁹ ex multis fratrib⁹.

k ¶ Corpa sctōrū. Hi credēdi sūt cū dño ascēdēte sūt ascēdisse cum corpe.

l ¶ In scām ci. tē. Hierlm q̄ sctā dr ꝓpt templū ꝛ scālctō⁹ q̄ nulla alia.

m ¶ Centurio aūt. Hi in scādalo crucis ꝓfitent filiū dei. Arri⁹ in ecclesia predicat creaturam quē ceci iudei nec tot mi/

¶ racul

¶ ne sol pendētē dñm videret ne ipi sua frue/rent luce.

aūt hora tenebre factę sūt super a

¶ ne putet cōsueta eclypsis q̄ eres horas tenebre facte sunt.

vniūsā terrā vsq̄ ad horā nonā. b

a Et circa horā nonā clamauit ie/ c

a ¶ suscepte nature in primis parēcib⁹ corrupte deplorat miseriam.

b sus voce magna dicens: Eli eli lāma açabtani. ħ est: ꝛ De⁹ me⁹: †

a ¶ hūana natura erat derelicta: q̄z nō dei filiꝰ.

de⁹ meus: vt q̄d dereliq̄sti me? d

c Quidā aūt illic stātes ꝛ audien e

¶ ex eo q̄ dixit heli.

b tes dicebāt: heliā vocat iste. † Et ꝛtinuo currēs vn⁹ ex eis acceptā f

spōgiā impleuit aceto: ꝛ impo/suit arundini: ꝛ dabat ei bibere.

c †Ceteri ꝯo dicebāt: Sine: videamus an veniat helias liberans

a ¶ q̄d dixerit lucas agit: Dic⁹ manꝰ tuas cō

eum. Jesus aūt iteruz clāmans f+

mēdo spūm meū ¶ nō alius ex⁹rit.

f voce magna emisit spīm. † Et ecce g+

¶ in nouo et vetus testamēto.

velū tēpli scissuz est i duas ptes

¶ ab initio mūdi q̄ hō cōdit⁹ ē vsq̄ ad cōsummationem seculi.

g a summo vsq̄ deorsum. Et terra b

d mota est: ꝛ petre scisse sūt: ꝛ mo/ i

¶ in typum future resurrectionis.

k numēta aperta sūt. Et multa coz k

pora sanctoꝝ q̄ dormierāt surre l

¶ quo ordie hoc er q̄ cōsiderandū est. a ¶ ad testimoniū dñice resurrectionis.

xerūt. Et exeūtes de mōnumētis m

post resurrectionē ei⁹ venerūt in n

¶ pro antiquo nomie vt matthe⁹ publicanus.

sanctā ciuitatem ꝛ apparuerūt o

l multis. †Centurio aūt ꝛ qui cū eo p

¶ i. idoneis. ¶ nō oib⁹: q̄z ñ generalē resurrectio

hoc fuisse per interpositionem lune int̄ terrā ꝛ sōlē: sicut fit in eclypsi solis: ꝛ ibidez dicit q̄ ipse ꝑ vidit: tūc existēs in egypto vbi est aeris puritas ꝛ q̄z rarissime fiunt ibi nubes et pluuie: ꝓpter q̄ talia potuit tūc magis ꝑpendere. vidit ergo vt dicit luna ab oriente ascendentē versus meridiē ꝛ supponentē se soli. Dicit aūt ꝛ Origenes nō loq̄ūt ꝑ illa eclypsi asserēdo q̄ sic fuerit vndicūq̄ sed q̄ potuit sic fieri. Ex dictis patet q̄ illa eclypsis nō potuit naturalis esse sed miraculosa: ꝛ ꝑ multiplicē. Primo q̄z luna erat q̄ntadecimaꝝ vt patuit ca. precedenti. ꝛ tūc luna distat a sole p dimetz celi. Eclypsis aūt solis nō pōt fieri naturaliter nisi tpe coniūctiōis solis ꝛ lune. ꝓpter q̄d dicit Dionysius q̄ mirabaf: q̄z nō erat tpe cōueniens ad talē ꝛiunctionē. Secundū miraculū fuit ibi: q̄z trāsacta eclypsi luna redijt ad orientē. q̄ in vespe fuit in oriēte sole existente in occidente. ꝛ sic ordes eoꝝ sunt ad pristinū statū restituti. Tertiū miraculū fuit ibi: q̄z ꝑ oriētē sol⁹ ꝑ fuit obscurata ꝛ iterū vltimo illuminata. cōtrario aūt mō fit in eclypsi naturali.

a ¶ Sup̄ vniersā terrā. Hic accipit pars ꝓ toto: eclypsis solis non potest esse vniuersalis: ꝛ ꝓpter hoc q̄ dicitur super vniersam terram: intelligēdū est de terra iudee.

b ¶ Usq̄ ad horā nonam. Et ꝑ patet q̄ luna fuit immobilis sub sole per tres horas. Et in hoc fuit quartuz miraculū filius eclypsis: quia in naturali eclypsi luna continue mouet sub sole.

c ¶ Et circa horā nonā clamauit iesus voce magna: dicēs: Eli eli lamma açabtani. eli in hebreo idem est q̄ deꝰ: tota littera dobraica adiuncta facit significare cū hoc mesyz ideo eli idem q̄ deus meus. lamma vna est dictio per se: ꝛ idē valet q̄ quare in latino. açabtani nō est vera littera: quia non significat idē q̄ dereliquisti me: sed debet preponi ibi quedā littera que vocat eyn: ꝛ sonat sicut. a. formata in gutture. vnde debet sic scribi açabtani: ꝛ tūc significat idē q̄ dereliquisti me. sed per ignorātiā scriptoꝝ corrupta est littera in latinis libris. Dicit aūt christus se derelictū a deo patre: q̄a/mittebat eū in manib⁹ occidentiū.

d ¶ Quidam autem illic stantes. i. milites ipsū custodientes qui erant gētiles ꝓpter q̄ linguā hebraicam ignorabant. dicebant:

e ¶ Heliam vocat iste. cetera patent vsq̄ ibi:

f ¶ Deinde iterū clamans voce magna emisit spīm. ex quo patet q̄ illa vox nō fuit naturalis sed miraculosa: quia homo magno cruciatu ꝛ longo ago/nia: ꝛ ex tali afflictione mortis sic proximus non posset sic clamare virtute nature.

g ¶ Et ecce velum templi scissum est. Hic secundo declarat

turbatio elementoꝝ inferiorū: q̄z ad motū terre ꝛ aeris velū tēpli scissum est. Illud aūt velum erat ꝑm aliquos in introitu tēpli ꝓbibēs aspectum eoꝝ que erant intra templū. ꝛ ideo p talem scissionē declarata est impletio xp̄itat⁹ i morte xp̄i q̄ latebat i figur⁹ veter⁹ testa. ꝑm alios ħo ꝑ velū q̄ erat i troitu tēpli: ħ velū q̄ erat itra tēplū iter sanctū ꝛ sanctoꝝ sanctorum: et scissio eius idem significat quod prius dictum est. ꝛ docūt communius doctores: de vtroq; ħo velo dictū fuit plenius: Exo. xxvj.

b ¶ Et terra mota est. quasi non potens sustinere mortem christi.

i ¶ Et petre scisse sunt. in signuz huius q̄ corda ꝯtūcunq; dura debent christo morienti cōpati.

k ¶ Et monumenta aperta sunt. ex terremotu ad venerandū q̄ resurrectio christi ꝓpinqua erat ꝛ alioꝝ cū ipso resurgentium.

l ¶ Et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerūt. non tunc quando monumenta operta sunt. s. hora mortis christi: sed postea quando resurrexit: quia cum eo surrexerunt tanq̄ testes sue resurrectionis. ꝛ hoc est quod subditur:

m ¶ Et exeūtes de monumētis post resurrectionē eius: id est christi.

n ¶ Venerunt in sanctā ciuitatē. Hierusalē que dicebatur sancta ꝓpter templū diuino cultui deputatū quod erat ibi.

o ¶ Et apparuerunt multis. ad declarationē dominice resurrectionis.

p ¶ Centurio autē. Hic ponitur assistentium confessio. et primo centurionis ꝛ sue societatis qui videntes signa predicta in mortē christi

¶ mulieres.

erāt custodientes iesum viso ter remotu et bis que fiebāt timue/runt valde dicentes: †Vere filiꝰ a

a dei erat iste. Erant aūt ibi mulie b

res multe a lōge que secute erāt c

b iesum a galilea ministrantes ei. d

a ¶ de qua dñs eiecerat septē demonia.

Inter quas erat maria magda/ e

¶ soror matris domini. ¶ minoris.

c lene: maria iacobi: et ioseph ma f

¶ que regnum suis postulauerat filiis.

ter: et mater filioꝝ zebedei. † Luz g+

b sero aūt factū esset venit q̄dā ho h

a ¶ ipa est ramatha: helchane: ꝛ samuel cuicas.

mo diues ab ārimathia nomi/ i k

c ne ioseph: qui ꝛ ipe discipul⁹ erat l

¶ ecce ioseph dignus apud seculos.

iesu. Hic accessit ad pilatū et pe/ m n

tijt corpus iesu. Tunc pilatꝰ iuſ/ o

¶ majoris meriti apud deum.

sit reddi corpus. † Et accepto coz p

f pore ioseph inuoluit illō in sin/ q

¶ in simplici sepultura dñi cōdemnat ambitio diuitū: q̄ nec mortui diuitijs carent.

g done munda: ꝛ posuit illō in mo r

numēto suo nouo q̄ excīderat s

a ¶ vt nō posset agi sepulchꝝ sine auxilio multorum.

in petra. Et adūoluit saxum ma t

gnum ad ostium monumenti: ꝛ v

b abijt. † Erat āt ibi maria magda/ x

lene ꝛ altera maria: sedētes ꝓtra y

i sepulchrū. Altera āt die q̄ ē post

¶ preparationem pasce.

paraseuē ꝓuenerūt pncipes sa/ z

cerdotū ꝛ pharisei ad pilatū di/

a ¶ nō sufficit scel⁹ mortis: nisi post mortē fama eius lacerent. ¶ q̄d erāt dño imponūt.

cētes: Dñe: recordati sum⁹ q̄: sē/

ductor ille dixit adhuc viuens:

k p⁹ tres dies resurgā. Jube ergo †

¶ nocte

christi cōfessi sunt veritatē sue diuinitatis dicētes:

a ¶ Vere filiꝰ dei erat iste. ꝛ p ħo eiusdē nature cū eo. Secūdo ponit ꝓfessio mulierū deuotaruz q̄ cōsitebant cū facto inq̄tū assistebāt ipi morieti: q̄d nō audebāt facere a postoli: q̄ solus iohannes legit ibi stetisse. ꝛ hoc est quod dicit:

b ¶ Erāt aūt ibi mulieres multe a lōge. Cōtrariū videf Joh. xix. vbi dicit q̄ stabāt iuxta crucem. Dicendū q̄ erāt lōge respectu militū xp̄m crucifigentiū ꝛ custodientiū: ꝛ ꝓpe erant respectu alioꝝ astantiū: nō erāt eni ita lōge q̄n posset eū loquētē audire q̄ dixit matri sue: Mulier ecce filiꝰ tuꝰ tē.

c ¶ Que secu. c. ie. a galilea. ex deuotione quā habebāt ad audiendū verbū ei⁹.

d ¶ Ministrātes ei. necessarie vite sue de facultatibus suis. iste eni erat mos iudeoꝝ q̄ necessaria vite administrabāt doctoribꝰ.

e ¶ Inter ꝙs erat maria magdalene: sic nominata a magdalo castello.

f ¶ Et maria iacobi ꝛ ioseph ma. ista erat soror marie matris christi. Et mater filioꝝ zebedei. s. iacobi ꝛ iohānis.

g ¶ Cū aūt sero factū esset. Hic deseribitur ipsi⁹ christi mortui denota tumulatio vbi duo ponunt. primū est sepelientiū deuotio. secundū indeoꝝ malignantiū machinatio. ibi: Altera autem die.

¶ Circa primū aduertendum q̄ licet mos christi fuerit ignominiosa: vt patet ex ꝓdictis: sepultura tū eius fuit nobilis ꝛ sumptuosa. cuius ratio ē: q̄z passibilitatē et humanitatē assumpsit xp̄s ꝓpter nostrā redemptionē. ꝛ ideo ipa cōpleta in sua morte ꝓdicta debuerunt cessare: ꝛ ea q̄ sequebant q̄dā/modo ad gliam sue resurrectiōis ptinere: vtrūq; ūt fuerat ꝓdictū p Esaiā ꝓpterā de turpitudine mortis eius: Esa. liij. Tāq̄ ouis ad occisionē ducet tē. ꝛ sequit ibidē: Cū sceleratis reputat⁹ est. de nobilitate sepulture ei⁹ dicit Esaie. xj. Radix iesse q̄ stat i signū pploꝝ: ipm gētes deꝑcabūt: ꝛ erit sepulchrū eius gloriosū: hoc ē ergo q̄d dicit ħ: Cū sero factuz eēt. q̄z circa vesperā ferie sexte deposit⁹ est de cruce.

b ¶ Venit q̄dā hō diues. ꝛ ꝓpter ꝓmitt de facili accedere ad pilatū: ꝛ q̄z erat nobilis vn⁹ de curia: vt habet Luc. xxiij.

i ¶ Ab arimathia. ista est ciuitas que. j. Reg. ix. ramatha. a. de q̄ fuit oriūdus samuel.

k ¶ Nomie ioseph. nomē aūt ei⁹ exprimit q̄ erat hō famosus.

l ¶ Qui ꝛ ipe discipul⁹ erat iesu. occulte tñ ne expelleref de synagoga: q̄z ꝑm q̄d Joh. xij. ex ꝓcipib⁹ multi crediderūt in iesū: sed ꝓpter phariseos nō ꝓfitebanf ne de synagoga ei⁹ cerent.

m ¶ Hic accessit ad pilatū. deposito eni timore: ꝓfidenter.

n ¶ Petijt corpus iesu. ad sepeliendū honorifice.

o ¶ Tūc pilatꝰ iussit reddi corpus. tum q̄z ioseph erat hō valēs ꝛ nobilis: ꝓpt q̄d pilatꝰ petitioni ei⁹ voluit acq̄escere: tum q̄z sciebat christum crucifixum iniuste.

p ¶ Et accepto corpore ioseph inuoluit illud in syndone munda hoc est in panno lineo mundo: ꝓpter quod corpꝰ christi nō cōsecrāf in altari sup pannū sericū sed lineū: q̄z corpꝰ christi in sepulchro tali panno fuerat inuolutū.

q ¶ Et posuit illud in monumēto suo. quod erat sumptuose factum.

r ¶ Hoūd. q̄z ꝛ si aliquis fuisset ibi ante sepultm: calumniari posset a indeis q̄ ille surrexisset et nō christus.

s ¶ Quod excīderat in petra. cadē rōne factum est hoc ne si christus fuisset sepultus in terra. diceretur a iudeis q̄ discipuli rapuissent corpus eius fodientes in terra desubtus per viā subterraneā.

t ¶ Et adūoluit saxum magnum. ad quod nō posset de facili amoueri ne aliquis veniens posset rapere corpus christi.

v ¶ Ad ostium monumenti. monumētum illud factum erat ad modum cuiusdam domuncule in cuius medio erat sepulchrum: et in domuncula erat quoddā ostiolū ad habendum illuc ingressum.

x ¶ Erat autem ibi maria magdalene ꝛ altera maria. assistentes sepelientibus christum ex deuotione ad videndū qua liter possent reuerti ad ipsum inungendum.

y ¶ Altera autem. Hic ponitur indeoꝝ machinatio: q̄z impetrauerunt custodiri sepulchrum ne discipuli christi raperent corpus eius ꝛ diuulgarent eum resurrexisse: sed q̄z nō est consilium cōtra dñm: vt dicitur Prouerb. xxj. ideo factum iudeoꝝ magis fecit ad oppositum. s. ad certitudinem dñice resurrectionis: q̄z ab ipsis custodibus testificata est: vt habetur sequenti ca. ꝛ hoc est magnū sez habere testimonium ab aduersarijs. dicit ergo: Altera die que est post parasceuen. i. sabbato: quia feria sexta in qua passus est christus dicta est parasceues. i. preparatio: quia illa die ꝓparabant cibaria ꝓ sequēti die. In crastino igitur dominice passionis.

z ¶ Conuenerunt principes sacerdotum ꝛ pharisei ad pilatum. dicentes tē. ꝛ patet vsq̄ ibi:

nocte p vno die. Sabbatū integere. Tertiꝰ dies a pte ꝓma. i. nocte rorꝰ cū suo diurno: ⁊ sic est triduū. a Muniert se ⁊c. Diligẽtia eoꝝ nr̃e ꝓfuit fidei. Mā ⁊uto ampliꝰ seruabat: ⁊to magis virꝰ resurrectiõis ostendit. La. XXXVIII

Mr.16.a Luce 24.a Joh.20.a

Vesperaũt ⁊c. Marcꝰ air: Valde mane. in q̃ nõ discordat a ꝓma pte noctis. i. a vespa noctẽ significat: cui⁊ fine venerũt ad monumẽtū. Ideo ãt sic nolat: q̃ ab eo tpe licebat facere qđ̃ vellẽt trãsacto sabbato. Ue spere ãt sabbati. i. nocte diei sabbati. Uesperaꝫ q̃dẽ cepert vẽire. i. aromata p̃ parare: ⁊ lucescẽte mane pduenert: qđ̃ matthe cã breuitat' põit obscurit'. aliꝰ aperiꝰ. Uespe solet tenebrescere: ⁊ mystice dicit lucere ꝓ glia resurrectiõis. Uocauiq̃ diẽ nor p̃cedẽ dicebat: nunc ordo mutat ⁊ nor qua resurrexit: dicit q̃ se oñdit adiũcta c. Cõgrue pri⁊ diez nor sequebat: q̃ bõ a luce i tenebras ceciderat. Hũc dies seq̃t nocte: q̃ ꝓ resurrectionẽ a pcti ad vitã reducimur.

A Uespe. i. nocte q̃ lucescit. i. q̃ termiatur luce: qđ̃ nõ ꝓma ps noctis ẽ: ⁊ extrema ps noctis ẽ diluculũ q̃ venert. Hiero. Or diuersa tpa istaꝝ mulieꝝ i euãgelijs describũt: nõ mẽdacij signũ ẽ: ⁊ sedule visitatiõis officiũ. dũ crebro abeũt ⁊ recurrũt: ⁊ nõ patiũt a sepulchro dñi diu abesse vel lõgi. d Sepulto dño q̃diu licuit eis operari. i. vsq̃ ad occasũ sol vngẽta parabant: ⁊ q̃ ꝓ angustia tpis opꝰ explere nõ potuerũt trãsacto sabbato. i. occidẽte sole vbi licẽtia opãdi redijt emerũt aromata. Et q̃ nocte p̃occupãte sepulchrũ adire nõ potuerunt mane adeũt. e Maria mag. ⁊c. due vnt' nobis ⁊ duobꝰ mlieres: duas significãt plebes pari duobꝰ xpi passionẽ ⁊ resurrectionẽ amplectẽtes.

Nico.de lyra

a Ait illis pila. habe. cus. i. ꝓcedo q̃ accipiat' milites ad custodiẽdũ eũ ꝓ volũtate vra. b Illi ãt abeũtes muni. se. militibꝰ armatis. c Signãtes lapidez. sigillo suo ne aliꝰ possit ingredi sine scitu eoꝝ. La. XXVII

Morali.

a Mane ãt facto ⁊c. Sequit': Tũc vidẽs iudas q̃ dãnat' esset ⁊c. Orig'. Si ãt locũ pẽitẽtie reꝯ fisset ⁊ xps pẽitẽtie obseruasset: forsitã iuenisset eũ q̃ dic: Nolo morẽ pctoris: ꝫ magis vt ꝙuertat ⁊ viuat. † Emerũt ex illis agrũ figuli in sepul. pe. Aug'. Peregrinis inq̃ q̃ sine domo: patria ⁊ toto orbe exules iactãt reges xpi sãguie puidet. Istos ãt peregrinos dicimꝰ eẽ deuotissimos xpianos q̃ renũciãtes scło ⁊ nihil possidẽtes in mũdo in xpi sãguie reqescũt. Jesus ãt stetit añ pñi. ⁊c. Sedẽ: † Et nõ rndit il. ⁊c. rõ dicta ẽ ca. pce. ẽm Aug'. Hiero. Al' iõ nihil rndit nec crimen dilues dimitteret' a pside ⁊ cruce vtilitas differret. o Principes ãt facer. ⁊c. Orig'. Est ⁊ nũc videre quõ pplꝰ indeoꝝ a senioribus suis: ⁊ in dolce culmre doctoribus suadet ⁊ excitat adũsus iesũ vt pdãt eũ ⁊ bodie in loc' pñs fit idẽ adũsus mẽbra eiꝰ. † Innocẽs ego sum ⁊c. Leo papa. Excessit q̃ pilati culpã facin' iudeoꝝ: ꝫ nec ipe euasit reatũ q̃ reliqt ꝓtiũ iudicũ ⁊ in crimẽ trãsijt alienũ. b Tũc dimisit eis bar. ⁊c. Hylari'. In quo archanũ ifidelitat' future ostẽdit. s. antixpi christo ꝓferẽdũ. d Tũc mili. pñi. su. ie. ⁊c. Chrys. Que igit erit nob cura de cetero: si ꝓtumelias ab aliq̃ patiamur postq̃ xps hec passus ẽret cteri q̃s fiebat in xpo vltimꝰ ꝓtumelie terminꝰ erat: nec vna pticula tũ ꝫ vniuersũ coꝝ patiebat linrias. caput p corona ⁊ arundine ⁊ collapbas. facies q̃ cõspuebãt genę ⁊ alapis cedebãt. coꝝ totũ ꝓ flagella denudat: ⁊ circũdatione chlamydis ad fictã adoratione. manꝰ p arũdinẽ quã dederũt ei ꝓ sceptro. ac si timerẽt ne ꝓtermitterẽt aliq̃d grauissime pũptiõis. Moza. Raba. Caput xpi de. igit calamo xpi caput pcutiũt q̃ dinitati eiꝰ ꝺdicẽtes errorẽ suũ auctoritate sacre scripture q̃ calamo scribit firmare conãt. spuũt i faciẽ eiꝰ q̃ pñtiã grẽ sue ꝟbis eprecrãdis respuũt: ⁊ deũ in carne vẽisse denegãt. falso ãt illũ adorãt q̃ eũ credũt: ꝫ pũsis actibꝰ despiciunt. † Et dure. eũ vt cru. extra ciuitatẽ vt ꝓ bostẽderet q̃ ꝓ totiꝰ mũdi salute patiebat. Deb. rnũ. Jesus vt scrificaret populũ suũ extra portã passus est. t Exeũtes ãt inue. ho. cy. ⁊c. Hiero. Mystice crucẽ suscipiũt nationes ⁊ pegrinꝰ obediẽs portat ignominiã saluatoris. r Et dederũt ei diberevinũ fel. mi. ⁊c. ꝫ moralit facit̃ q̃ mẽbra eiꝰ amaritudinibꝰ affligũt. c Muisserũt vestimẽ. ei⁊ ⁊c. hoc nequit attẽdi: q̃ ecclesias spoliãt. b Tũc crucifixi sũt cũ eo ⁊c. Remigi'. Per istos duos latrões designãt oẽs q̃ artiorꝰ vite cõtinẽtiã apphẽdũt. q̃cũq̃ enĩ strictiõe placẽdi deo ꝫ facit̃ designanť ꝓ illum q̃ a deꝝt xpi crucifix' ẽ. q̃ xo. ꝓ appetitu laudis humane. vl' aliq̃ min' digna strictiõe. ꝓ illis q̃ a sinistr'. t Prẽterẽtes ãt blasphema. ⁊c. Sic ⁊ mõ q̃ via ꝓtergrediũtur iustitie nõ cessãt ipz blasphemare. † Si filꝰ dei es descẽde. ô cru. Ba. Si ãt tũc de cruce descẽderet virtutẽ patitie nõ demõstraret: ꝫ expectauit paulũ. irrisiõẽ ꝙstinuit: ⁊ q̃ de cruce descẽdere noluit de sepulchro resurrexit.

v t A sexta ãt hora. ⁊c. Orig'. Sicut mos ẽ extẽdere manꝰ in celũ: facte sunt tenebre sup egyptios sic ⁊ xpo hora. vi. manꝰ extẽdẽte in cruce ad celũ sup populũ q̃ clamauerat: crucifige cuz. facte sũt tenebre: ⁊ omni lumie ꝓuati sũt i lignũ futurarũ tenebrarũ q̃ apprehendere erãt iudaicã gentẽ. d De me⁊ me⁊ vt q̃d dereli. me. Glosa. Subtrahit ꝓtectionẽ ꝫ nõ soluit vnionẽ. fic martyres in manibꝰ carnificũ dereli⁊: q̃ tũ charitate firmissima sibi innixit.

f Jesus ãt ite⁊ clamãs vo. ma. emisit spi. ostẽdẽs ex clamore sug naturali q̃ ex maxia charitate traditũ nr̃e salutis ꝓcliũ. g Et ecce velũ tẽ. ⁊c. dei tẽpluz ẽ fidel aia. Corpꝰ iesu. Tẽplũ dei sctm ẽ q̃d estis vos. Cui⁊ velũ scidit q̃ velatꝰ hypocrisis diffipat: ⁊ terra mouet: q̃ terrenũ desiderũ ⁊ amorẽ celestiũ cõmutat. ⁊ petre scidũt q̃ duricia cordis ꝓ pcrem emollit. et mortui resurgũt q̃ somnꝰ pigricie ad bõi opis exercitiũ excitat. g Cũ vero ãt fa. ⁊c. Sedẽt: Et petit eos ire su. Ille corꝰ iesu postulat q̃ ꝓ digna receptiõe eucharistie deum supplicit exorat. ⁊ inuoluit syndõe mũda: q̃s recipit mũde pura: ⁊ põit in monumẽto nouo. i. i corde p graz renouatꝰ aduoluit saxũ magnũ ad ostiũ q̃s põit diligẽs obstaculũ ꝓspecti recidiuũ. ⁊ mulieres sedẽt ꝫ sepulchrũ: cũ aĩe ⁊uote ꝓsiderãt passiõis xpi mysteriũ. Altera ãt die. Sedẽt: Hodie mistodiri se. ⁊c. Notãdũ q̃ volẽtes ꝙdire dinã ꝓuidentiã ꝓ iuam strictionẽ ꝓmouẽt illã. Sic ffres ioseph vendiderũt ipm et adorarẽt eũ: ⁊ ꝓ cõpulũ sũt eũ adorare ꝟm ordinẽ ꝓuidentie diuine. sic ꝓncipes iudeoꝝ volẽtes ꝙdire celebritatẽ nouis xpi fuerũt valde diligẽtes ꝺ custodia sepulchri: ⁊ ꝓ celebrata ẽ fama de xpi tate sue resurrectiõis: ⁊ ꝓ ꝺhis sui nominis.

† Et erit nouissi. er. ⁊c. xpi tatẽ ĩgrãt dixert: sit ⁊ cayphas. nã error eoꝝ q̃ milites pecunia corrupert vt furatũ coꝝ ꝺ mẽtirẽt: peior fuit error q̃ peruerũt custodia sepulchri ne ri

Suscipuli coꝝ xpi furarent. La. XXVIII

v Uespe ãt. Postq̃ euãgelista descripsit xpi passionis sepulturã. Hic ꝓsr describit dñice resurrectiõis mãifestatio. Sedo ipi' mãifestatio diuulgatio. ibi: Andeci ãt. Pria in tres: q̃ ꝓmo mãifestatio resurrectionis ꝓ descẽdẽtẽ angelũ. scdo ꝓ apparitẽ dñm. ibi: Et exierũt. tertio ꝓ testimoniũ militũ custodieriũ. ibi: Que cũ abissent. Circa ꝓmũ tria notant. mlieꝝ devotio. ibi: Uespere ãt. angeli apparitio. ibi: Et ecce terremot'. ⁊ resurrectionis mãifestatio. ibi: Scio enĩ. Ad euidẽtiã ꝓmi ꝓsiderãdũ q̃ denominatio fit a nobiliori. iõ apꝰ iudeos oẽs dies hebdomadę denominabãt a sabbato: ita q̃ dies imediate seq̃ens sabbatum dicebat prima sabbati. i. ꝓma a sabbato: alia scda sabbati. etc sic ꝓsr. Ab illa ãt hora q̃ xps fuerat sepult' nõ poterãt mulieres emere aromata ad inungẽdũ xpm vsq̃ ad vesp̃am diei sequẽt': q̃ solẽnitas sabbati ꝙcepta erat ab hora sepulturę q̃ nõ licebat aliq̃d emere vsq̃ ad vesp̃a seq̃nt' diei. i. sabbati ⁊ tũc. i. vespe sabbati emerũt aromata ⁊ ꝓparauerũt se ad veniendũ: nõ tñ venerũt ꝓpter noctẽ de ꝓio imminentẽ: ꝫ hora mane sequẽti venerũt in ꝓma hora diei sequẽtis q̃ dicebat ꝓma sabbati. Sic ergo cõstrueda est lra: Uespe ãt sabbati. i. s. vespa. e Lucescit in ꝓma sab. i. incipit lucescere in ꝓmo die sequẽtis. f Uenit maria ⁊c. ꝓmittit ãt ibi vespe aũt sabbati: nõ q̃ illa hora venerũt ad monumentũ: vt dicta est, ꝫ q̃ tũc se ꝓparauerũt ad veniẽdũ videre sepulchrũ. Lit' ꝓpter

v Ecce terremo. sicut in passione ⁊ in resurrectione fit mot' terre: significat aũt corda terrenoꝝ ꝓ fidẽ passiõis ⁊ resurrectiõis ad penitentiã mouẽda. b Revoluit lapides. Clauso potuit exire sepulchro qui clauso nat' est virginis vtero. Revolutio lapidis significat relationẽ sacramẽtoꝝ christi: q̃ velo ire tegebant: q̃ ab

a sepulchꝝ. Et ecce terremot' factꝰ ꝫ prebens obsequium dño suo.

ẽ magnꝰ. Angel' enĩ dñi descen- b

a ꝫ nõ vt egressuro ianuas aperiꝰ: ꝫ vt egressuz eius pandat iam factum.

b dit ꝺ celo: ⁊ accedẽs reuoluit la- c

c pidẽ ⁊ sedebat sup eũ. Erat autẽ d

ꝫ ipso habitu terribilẽ furoꝝ reprobis: ⁊ blandum significat iustis.

d aspect' ei⁊ sicut fulgur: ⁊ vestimẽ- e

ꝫ qz terribilis impio.

tũ ei⁊ sicut nix: Pre timore aũt f

eius exterriti sunt custodes: ⁊ fa-

ꝫ qz virã viuere desperabãt. ꝫ qz blãdꝰ iustis.

cti sũt velut mortui. Rndẽs au- g

e tem angel' dixit mulieribꝰ: ⁊ Mo- h

lite timere vos. Scio enim q̃ ie- i

ꝫ qz multi hoc nolle dicebãt: determiat q̃ cru. ẽ.

sum q̃ crucifix' est q̃rit. Non est j

ꝫ pcteritã carnis. ꝫ ipossibile est nõ fieri q̃ xpus

hic: surrexit enĩ sicut dixit. Ue- k

ꝫ ce si verbis non credicis.

nite ⁊ videte locũ vbi posit' erat l

f dñs. Et cito eũtes dicite discipu- m

g lis eius: quia surrexit: ⁊ ecce pze- n

cedet vos in galileam ibi eũ vi- o

debitis: ecce prędixi vob. † Et exie- p

b rũt cito ô monumẽto cũ timore q

⁊ gaudio magno currẽtes nũcia- r

ꝫ qz sic intente.

re discipulis suis. Et ecce iesus oc- s

a ꝫ vt maledicta eius in mulieribꝰ solueret.

currit illis dicẽs: Aũete. Ille ãt t

accesserũt ⁊ tenuerũt pedes ei⁊: u

⁊ adorauerũt eũ. Tunc ait illis x

iesus: Nolite timere. Ite nuncia y

te fratribꝰ meis vt eãt in galileã: z

ibi me videbũt. Que cũ abissẽt a

ecce qdã de custodib' venerũt i

ꝫ indocta simplicitas fatetur veritatẽ.

ciuitatẽ ⁊ nũciauerũt principib' b

ꝫ miracula que viderant.

sacerdotũ oĩa q̃ fcã fuerãt. Et cõ c

ꝫ astuta duplicitas modũ q̃rit quo astruat falsitatem.

gregati cũ senioribꝰ ꝙsilio acce- d

lit̃ possent ingredi ad vngendũ xpm. a Et ecce terremot'. Hic describit angelica apparitio: nõ ad ꝺ q̃ angel' ꝓpararet exitũ de sepulchro dño resurgẽti: q̃ xpi exijt clauso sepulchro qui clauso nat' est virginis vtero. Revolutio lapidis significat relationẽ sacramẽtoꝝ christi: q̃ velo lre tegebant: q̃ ab sepulchro qui clauso nat' est virginis vtero. Revolutio lapidis significat relationẽ sacramẽtoꝝ christi: q̃ velo lre tegebant: q̃ ab sepulchro resurrectio: mortis abolitio: vita eterna cepit toto orbe ꝓdicari. c Sedebat. Regnantẽ indicãs q̃ in natiuitate stãdo bellatꝝ significauerat. Sup lapidẽ quo monumentũ clandebat: vt claustra inferoꝝ euntes mulieres in monumentũ iuue nẽ vidisse in dextris coopertũ stola cãdidaq̃ pũt mouere: nisi ĩtelligam' vl' miat ibeũ tacuisse de illo angelo quẽ trãtes vidert. vl' mareũ de illo quẽ foris sup lapidẽ viderũt vt duos viderint: ⁊ vt a duo⁊ dns singulatim eadẽ audierint. Aut certe intrãtes in monumentũ: hoc in aliq̃ spes macerie debem' accipe: q̃ locũ tũc fuisse munitũ credibile ẽ. s. in aliq̃ spacio ad perraz: q̃ excisa loc' fact' est sepulture vt iꝑm viderint in eodẽ spacio sedentẽ a dextris: quẽ dicit matthe' sedẽtẽ sup lapidẽ. d Sicut fulgur. In cãdore vestis: significat dilãs iustis: in terrore fulgur: significat terribilem futuꝝ reprob. e Rolite timere. Que vestros cõcives videtis. Uli timeant qui ad eoꝝ societatẽ nõ ꝓtinẽt. f Et cito eũtes. Nec cõcessuz est nobis hoc gaudiũ occido cordis tenere: ꝫ sibi amantibꝰ pandere. g Et ecce ꝓ. q̃rit a morte ad vitã trãsmigrauerat: cuius resurrectiõis gloriã post leri videbimus: si modo q̃ vitijs ad xpm trãsmigramus. Exierũt cito currẽtes nũciare. Lucas idẽ dicit: Regresse nunciauerũt ola illis. rj. ⁊ ceteris omnibꝰ. Sed marc' ait: fugerunt ex euntes. Innaserat enĩ eos timor: ⁊ nemini quicq̃ dixerũt. Remini. ſ. nõ aplos: sed angelos q̃bꝰ nõ fuerũt au se aliq̃d rndere. Uel certe ipsis custodibꝰ quos iacentes viderunt. b Cũ timore. ⁊ gau. Duplex est affectus in eis timoris ⁊ gaudij. Alter ex magnitudie miraculi: alter ex desiderio resurgẽtis: ⁊ vteroq̃ gradũ seminũ ꝓcisadat. i Ecce iesus occurrit illis. di. Sic omnibus iter virtutũ ichoantibꝰ adiuuando occurrit christus.

k Et tenuerunt. Superiꝰ dictũ est claso esse monumento: vt immortale corꝑ intelligeres. Hic tenentur pedes vt verã carnẽ cõprobes. Et q̃ tanta visiõe tremebãt primũ pellit timor: Nolite timere. vt mẽte placida possint audire q̃ dicunt.

l Ille tenẽt pedes q̃ adorãt resuscitatũ: ⁊ illa q̃ nesciebat ad hec resurrexisse filiũ dei audit merito: noli me tãgere: nõdũ ẽ ascẽdi ad patrẽ meũ. i Nũciate. vt mulier mortifera serpẽt' verba narrauit: ita modo verba viuificatoris: vt a qua tunc mors mõ ab ea vita. m Fratribꝰ me. Ns etiã seruos vocauit: mõ ffres: vt ꝙ resurrectiões eãdẽ bũanitatẽ ꝓsupposset: ⁊ illos idẽ sperare doceat. n Et eãt i galileã. Mõ tñ ibi solũ neq̃ ibi ꝓmũ visus est a discipulis. Lucas enĩ et Johannes satis apte dicũt ipo die resurrectionis dñm visũ esse in hierlm: ꝓmo marie magdalene: q̃s dicum est ei: Noli me tãgere. Deinde eidẽ ⁊ alij marie currẽtibꝰ nũciare aplis: q̃s ⁊ pedes eius tenuerũt. Ulius est etiã ipso die duobus discipulis in via. Ulius est etiã petro. Quod quõ factũ sit euãgelista nõ declarat. Ulius est etiã ⁊ discipul' sil' cũ loquerent ⁊ reuertis illis q̃ cognouerũt eũ i fractione panis: q̃s ibi ꝺ i medio coꝝ dixit: Pax vobis. Tamẽ specialiter matthe' ⁊ marc' scribũt dixisse angelũ vel ipm dñm q̃ in galilea viderẽ esset. Ultice quidẽ: q̃ galilea ꝺ trãsmigratio. Precedet vos i galileã. i. gra dei trãsmigratura a indeis ad gẽtes ꝓ quã videbitis. Et exierũt cito. ad denũciandũ bonoꝝ rumores christi discipul. o Cũ timore. ex insolita angeli visione. p Et gaudio magno. ex christi resurrectione. q Currẽtes nũci. discipulis: Mar. xvj. dicitur q̃ fugierũt de monumẽto timẽtes ⁊ nemini quicq̃ dixerũt. Dicẽdũ q̃ verbũ marci intelligẽdũ ẽ de militibꝰ q̃ iacebãt ꝓ timore sic mortui: ⁊ nemini illoꝝ mlieres aliq̃d dixerũt: ꝫ xba angeli cũ eis loquẽtis aplis dixerũt: r Et ecce iesus oc. illis. reuertẽtibus. i. de monumẽto anteq̃ venirẽt ad aplos. s Dicẽs: Auete. verbũ ẽ ꝙsolatorium. t Ille ãt accesserũt ⁊ tenuerũt pedes ei⁊. ex deuotiõe. v Et ado. eũ. adoratiõe latrie. x Tũc ait illis: nolite timere. hoc dicit ad eaꝝ ꝓfectam cõsolationẽ: q̃ timoꝝ q̃ inaserat eas ex aspectu angeli: adhuc non totaliter recesserat ab eis. y Ite ⁊ nũciate fratribꝰ m. ⁊c. discipulos suos vocat fratres eos amicabilius nominãs solito: vt securius accedãt ad eũ ⁊ nõ timeãt accedere. ꝓpter hoc q̃ reliquerãt eũ in sua captiõe. z Que cũ abissent. Hic declarat resurrectio christi q̃ testimoniũ custodũ. q̃ vt dicit hic: a Venerũt in ciuitatẽ. de sepulchro christi: qđ erat aliquãtulũ extra hierlm: vt dicit Johan. xix. b Et nũci. pnci. sa. a qbꝰ erãt positi ad custodiẽdũ sepulchrũ xpi. c Ola q̃ facta fuerãt. s. xpi resurrectionẽ: ⁊ angeli terribilẽ apparitionẽ. d Et cõgregati cũ senioribꝰ ꝙsilio accepto pecu. co. de. mi. ⁊c. istud mendaciũ militum emerunt care: quod adhuc tenet indeos i errorẽ, vnde sequitur postea:

ma serui sed in eis in qua patri est equalis. Illic nos hec/
sit: cū similes ei erimus. ibi videbim⁹ cū sicuti est. Et hec ē
beata reuelatio vel tranimigratio de isto seculo ad eterni
tatem. a Pecuniā co. Hiero. Qui reb⁹ ecclie abutun/
tur in alijs rebus quib⁹ suā expleāt volūtarē: similes sūt
scribarū ⁊ pharisęor⁹ ⁊ sacerdotū
redimentiuz mendacijs ⁊ sāguinē
saluatoris. b Furati sūt cū no.
dor. Aug⁹. Si dormierūt quō vi/
derūt: si non viderūt quō testes el/
se potuerūt? c Auaricia q̄ capti
uauit discipulū comitez dñi: dece/
pit ⁊ milites custodes sepulchri: ⁊
sic in deos seduxit. vnō subdit: Et
diuulgatū est ⁊c. c Abierunt
⁊c. A hierusalē in ga. In montez:
qz corp⁹ de cōmuni terra susceptū
sup oīa terrena erat eleuatū. Et
monet nos ut si eū videre votum⁹:
ad supna de infimis eleuemur.
d Preceſſit xp̄s p̄mitie dormiē
tiū: sequūtur alij in suo ordine: et
videtes eū adorāt. i. sine fine lau/
dāt. e Quidā aūt. Dubitaue
rūt vt Lucas ait: existimantes se
ipm videre quē moriendo tradi/
dit. f Et accedēs ⁊c. Et ideo pius
magister illos ad fidē cōfortat:
⁊ dubios ad fidē vocat: intimans
ad quātā quenerit gliaz. g Da
ta ē ⁊c. Hoc nō de coeterna patris
diuinitate: sed de assūpta dic hūa
nitate: in q̄ minor angel⁹: in q̄ etiaz
glia ⁊ honore coronat⁹ ē ⁊ omni/
bus suppositꝰ. h Euntes ⁊c. qz
tā in lucē venit quod bacten⁹ qui
busdā de causis dubiū hominib⁹
fuerat. i Docete. Cōgru⁹ ordo.
Primo enī docēd⁹ ē auditor. De/
inde fidei sacramentis imbuen/
dus: tunc ad seruanda mandata
instruendus. Quia nisi p̄ius ani
ma fidem recipiat: non est dand⁹
baptismus: nec valet mundari: si
post non insistat bonis operibus
k Et ecce ego vobiscum sum ⁊c.
Que autem merces pie conuersa
tionis: quo due pignus future be
atitudinis etiam in presenti sit fi/
delibus subdit: Ecce ego vobiscū
sum ⁊c. Ad apostolos: p successiones vniuersali eccle
p̄mittit. Nota q̄ vsq; in finē seculi nō sunt desituri qui di
uina māsione sunt digni. l Aug⁹. Prima sabbati diluru
lo (sicut omnes euāgeliste cōsentiūt) ventuz est ad monu/
mentū. Jā factū erat quod solus matthe⁹ ait de terremo/
tu ⁊ revoluto lapide: et territis custodibus. Venit autem
maria magdalena ceteris feruentior. Ut iohannes de ea
cōmemorat tacitis alijs que cum ea fuerant: videns q̄z la/
pidem sublatū anteq̄z diligenti⁹ inspiceret credens sublā
tum corpus: cucurrit nuncians petro et iohanni: qui et i/
am cucurrerunt ad monumentū: ⁊ nō inuēto corpore cre/
diderunt qō maria dixerat: ablatū: abierūtq;. Maria au
tem stetit foras plorans: in hoto. s. vbi ingresse fuerant.
Tunc viderunt angelum sedentem sup lapidē reuolutū:
de quo matthe⁹ et marcus dicūt. Qui dicit illis: Nolī/
te ti. scio enī q̄ ielū q̄ crucifixū q̄. Quibus similia marc⁹ nō ta
cuit. Ad hec verba maria dū fleret inclinauit se ⁊ prospexit
in monumēto ⁊ vidit duos angelos: vnū ad caput ⁊ vnū
ad pedes sedentes in albis. Dicunt illi: Mulier q̄d plo/
ras? Quia tulerūt dñm meū: ⁊ nescio vbi posuerūt eum.
Hic intelligendū est angelos surrexisse: vt et stātes vide/
rent sicut Lucas ait: q̄ ⁊ eos dixisse refert. Quid queritis
viuentem cum mortuis ⁊c. Post hec conuersa ē maria re/
tro: ⁊ vidit iesum stantem (vt iobes ait) et nesciebat quia
iesus esset putans hortolanum: vbi ⁊ nominata agnouit
eū: cui et dictū est. Noli me tangere. Tūc egressa ē de mo
numēto: id est de loco aū lapidē effossū: ⁊ cū ea alie qs (vt
Mar. ait) timore inaserat: ⁊ nemi q̄cq; dicebāt. Tūc iā ꝑ

a Et divulgatū est verbū. tanq̄z vez qō tū erat falsū apd iudeos
vsq; in hodiernū diē. b Undecim aūt discipuli. Hic ponitur
resurrectionis manifestate diuulgatio. ⁊ primo q̄tuz ad christū dis
scipulos. secūdo q̄tū ad oēs pplos. ibi: Euntes ergo. In p̄ma er/
go pte dicit sic: Undeciz aūt discipuli. qz iudas erat mortuus, vt
visū est ca. p̄ce. c Abierūt in galilee ꝑ
mandatū christi ⁊ angeli. d Hic ꝓpo/
tē. i. thabor in quo trāsfiguraꝰ fuit cum
iacobo petro ⁊ iobāne: vt habitū ē. ꝰ ca.
xvij. ibi enī paucis ostēderat gliam suā re
surrectionis: vt ibidē dictū est. ⁊ ideo ibi
resurrectionē cōplerā manifestauit omni/
bus discipulis suis. vnde ꝑbabiliter cre/
ditur q̄ illa fuit manifestatio de qua scri/
bit aplus. i. Cor. xv. Deide visus ē plus
q̄ quingentis fratrib⁹ simul. dic tū nō ex
pauunt nisi vndecim aplī q̄ erāt pncipa
les xp̄i discipli. primo tū visus est septem
psonis spūalibus. primo marie magdale
ne manēti in ꝛa sepulchrū alijs recedenti
bus: vt dicit Job. xx. ⁊ Mar. xvj. secūdo
ipsi marie magdalene cū alijs mulierib⁹
sepulchro reuertentib⁹. qz postq̄z viderat
xp̄m secura est alias ⁊ inuenit eas in uiae
re. ⁊ tūc apparuit eis xp̄s. tertio Petro
p̄m qō habetur Luc vltimo: licet non de
beat exp̄ssere ex euangelio qū facta ē ei ap
paritio. ꝑbabile tamē ē q̄ hoc fuit ibi
⁊ Iohannes cucurrerūt ad monumentū
⁊ non inuento corpore christi abyt pen⁹
mirans secū quod factum fuerat: vt dici
tur Luc. vl. ⁊ ideo dū esset in tali admira
tione solitari⁹ credit xp̄s sibi apparuisse.
quarto apparuit duobus discipulis eu/
tibus in emaus: vt habetur Luc vl. qui
to apparuit decē apostolis absente Tho
ma: vt habetur Job. xx. ⁊ ibi quilq; ap
paritiones facte sunt ipsa die resurrectio
nis: vt patet euangelia intuenti. sexto ap
paruit vndecī apostolis existentes ibi tho
ma: vt habetur Job. xx. et fuit octaua die
post resurrectionem: vt habet ibidē. septi
mo apparuit Petro ⁊ sociis suis ad mare
tiberiadis: vt habet Jobis vl. ⁊ octauo in monte thabor. vt hic dicitur oppo/
ruit apostolis et multis alijs. Et iterum
bis apparuit discipulis in die ascensionis
semel in hierusalē ipsis connescentib⁹. et
semel in monte olineti doza sue ascensi/
nis: vt habetur Marc. vltimo: ⁊ Act. p̄
rationē latricē. f Quidam aūt dubitauerunt. ex quo patet
ibi erant alij ꝙ apostoli qui iam erāt certificati de eius resurrec
ne. etiam thomas qui inter alios fuit magis incredulus. ⁊ hec pa
rent ex precedentibus. g Et accedens iesus locutus est eis. ad
certificandū eos q̄ dubitabāt de sua resurrectiōe. dicens:
h Data est mihi omnis potestas ⁊c. q̄z licet xp̄s ꝙtū ad
tatē ab eterno haberet hāc potestatē. ⁊ inq̄tū homo ab instanti
ceptionis haberet potestatem in celo ⁊ in terra auctoritative.
men exercitiue nō habuit ante resurrectionē suaz: q̄z voluit ea
sibilitati subiectus propter nostrā redemptionē. i Euntes ergo
Hic ponit diuulgatio dīne resurrectiōis q̄tū ad oēs pplos q̄ fu
eta est p̄ predicationē aplōz p vniuersū orbē. ⁊ hoc est qō dicit:
k Docete oēs gētes. p⁹ enī dixerat eis q̄ solū p̄dicarent iudeis
vt supra dicitur. x. ca. q̄z ante christi resurrectionē fidei xp̄i nō erat
diuulganda per vniuersum orbē. vt ibidē dictū est. l Baptiz
tes eos. ꝓposuit: docete. q̄z catheciſmus debet p̄cedere baptismū.
vnde adulti p̄ius debent instrui de his que pertinent ad fidē. q̄
baptizent. n In nomine. ꝓpter vnitatē substātie. m Pater
et filij ⁊ spūssancti. ꝓpter distinctionē psonaz. Ista ē forma bapti
mi instituta a christo: sed familiari cōsilio spūssancti q̄dāmodo mu
tata est in primitiua ecclesia. qū apli baptizabant in nomine christi
vt habet Act. x. ⁊ xix. vt nomē xp̄i q̄ tunc erat odiosū magis
caretur: ⁊ hoc diffusius tractatur in quarto sūlarū. o Docen
tes eos seruare omnia quecunq; mandaui vobis. videlicet sacra
menta a xp̄o instituta ⁊ alia ad fidē catholicam ptinentia. p
ecce ego vobiscū sū om. die. ⁊ hoc dupliciter. Uno mō assistēdo
in optib⁹ miraculosis ad ꝑfirmationē doctrīe. Alio modo existendo

timo ⁊ Act. j. sequitur:

ꝑ de templo acceptā. sicut p⁹. xxx. argenteos.

a pto pecuniā copiosā dederūt mi/
litib⁹ dicētes: Dicite q̄z discipuli
b ei⁹ nocte venerūt: ⁊ furati sūt eū
ꝑ furtim cum sublatum.
nobis dormientib⁹. Et si hoc audi
ꝑ ne quicq̄ a vobis exigat.
tū fuerit a ꝑside nos suadebimus
ꝑ absq; periculo.
ei ⁊ securos vos faciem⁹. At illi ac
cepta pecunia: fecerūt sicut erant
ꝑ error empti mēdacij ꝓcederet ne in xp̄m credāt
edocti. Et diuulgatuz est verbuz a
istud apud iudeos vsq; in hodier
c nū diē. †Undeci aūt discipli abiert b+c
in galileā i mōtē vbi cōstituerat d
ꝑ credētes se aū eū humiliauerūt.
illis iesus. Et videtes eū adora/ e
a ꝑ dubitatio coz nostrā auget fidē.
f uerūt: quidaz aūt dubitauerūt. Et f g
accedens iesus locutus est eis di
ꝑ vt ꝙ ante regnabat in celo p fidē regnet i terris.
g ces: Data est mihi ois potestas h
a ꝑ i. ꝑmū cathezizatores: q̄z sine fide impossibile ē pla
ꝑ g in celo et in terra. †Euntes ergo do i+k
cere deo. a ꝑ nisi ꝙ renati⁹ fuerit ex aqua ⁊ spi
ritu⁹ sco nō p̄t intrare in regnū celoz.
cete oēs gētes bāptiçantes eos i l m
ꝑ in invocatiōe nois. ꝑ in pfessiōe trinitatis
nomie patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti: n
ꝑ qz fides sine operib⁹ mortua est. ꝑ que quidez
non sunt pauca vel leuia.
docētes eos seruare omnia quę/ o
q cūq; mādaui vobis. Et ecce ego p†

Mat. Ecce le. oc. c. di. Auere. Ille aūt ac. ⁊ te. pe. c. Sic colligi
mus et angelorū allocutionē bis eas habuisse veniētes ad mo
numentū: ⁊ ipsius dñi semel: qū marta hortulanuz putauit: et
nūc cū eis iez occurrit: vt eas ipsa repetitio firmaret. Venit
ergo maria magdalene nūcias discipulis: ⁊ alie q̄ cum eis erāt
quas Lucas cōmemorat. Plures q̄/
dem fuerūt apparitiones q̄s inuit pau
lus. oīes: Ultimo iacobo: visus est
pline cū ꝙngētis fratrib⁹ simul: sz de/
cē legim⁹ in euangelijs. Quindes in
ipso resurrectiōis die. Primo apparu/
it marie magdalene flēti ad monumē
tū. Postea eidē ⁊ alij marie egredien
tibus nunciare aplis. Tertio simoni.
Quarto cleophe ⁊ socio ei⁹. Quinto
reuersis illis ⁊ narrātib⁹ quō cogno/
uerūt eū in fractiōe panis. apparuit iannis clausis vbi Tho
mas aberat. Sexto post dies octo qū cū eis erat Thomas. Se
ptimo piscantibus ad mare tiberiadis. Octauo in mōte gali
lee qui nō lōge erat ab hierusalē. Nono recūbentib⁹ illis vn
decim die quo ascendit. Decimo viderūt eū tā nō in terra posi
tum: sed eleuatū in aera: celos petentē. dicēte eis angelo: Sic
veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celū.

ꝑ Incipit

Nico. de lyra

do in sacramēto eucharistie vbi est tot⁹ christus: vt ptz ex ꝓdi
ctis ca. xxvj. a Usq; ad cōsummationē seculi. Ex quo patz
q̄ fides catholica nō deficiet vsq; ad finē mūdi: Ftūcūq; tri/
bulationib⁹ agitet. Aduertēdū etiā q̄ licet de⁹ nō assistat con
tinue doctorib⁹ ecclie p opationē miraculoz: qz nō est necesse
cū fides catholica sit sufficiēter ꝑfirmata p miracla facta in p̄/
mitiua ecclia. tū aliqñ hoc mō assistit ecclie faciēdo miracla ali
qua ad cōsolationē fideliū. assistit etiam eccle semp ipam diri
gēdo et occultos instinct⁹ spūssancti: vt sic nō ōfīciat fides Petri
Ad laudē gliaz dñi nr̄i iesu xp̄i: cui est honoz ⁊ glia in secula

Moraliter. seculorum Amen. Ca. XXVIII

Sepe aūt sab. Sequit: a †Et ecce
terremotus ⁊c. Beda. Qz terremot⁹ resurgēte dño: licet ⁊ipo
mortēte in cruce fact⁹ est magn⁹. significat terrena prius corda
p fidem passionis ac resurrectiōis eius ad penitētiā cōcutien/
do salubri pauore cōmota. b+ Angel⁹ enī dñi descēdit de
celo. Angelus iste significat bonū prelatū. de quo dicit Ma
lach. ij. Angel⁹ dñi exercituū est q̄ descēdit de altitudīe ꝑtem
plationis sūe. ꝓpter reuelationē necessitat⁹ fraterne. c Et
reuoluit lapidē. impedimētū tollēs accedēdi ad xp̄i monumē
tum: qz monet mentes subditorum ad cōsideratiōnē mort⁹ xp̄i
p cōpassionem et resurrectionis eius per celestiū amorē.
vt Aspectus eius sicut fulgur. nam obstinatos terret.
et Et vestimentum eius sicut nix. quia penitentes demuleet.
in signum huius subditur: ft Pre timore autē eius exterri
ti sunt custodes ⁊ mulieribus dixit: Nolite timere vos. Veni
te et videte locū ⁊c. per diligentē meditationē predicto⁹.
† Et cito euntes. i. alios inducentes ad simile bonū.
m† Precedet vos in galileā ⁊c. que trāsmigratio intelligit
qz christus trāsmigrās ad celestia ꝑcessit ad ꝑparandū electis
suis loca. † Ibi eū videbitis. facie ad faciē in gla.
n† Et ecce ie. occur. illis. Ra. Per bos ostēdit oīb⁹ iter virtu/
tis inchoantib⁹ vt ad salutē ꝑtuā puenire queāt adinuādo
se occurrere. † Pecuniā copiosā dederūt milit. dicētes. Hy
lari⁹. Emit ergo resurrectiōis silētiū ⁊ furti mēdaciū argēto:
qz bonoze seculi q̄ in pecunia est ⁊ cupiditate christi gliā dene/
gāt. Jte istis iudeis sīles sūt q̄ cū magnis sūptib⁹ ⁊ laborib⁹
conant ad subuersionē veritat⁹ in speculabilib⁹ vl agibilibus
eiusmodi sūt aduocati dolosi ⁊ doctores gliosi: ⁊ illi q̄ eos ad
hoc inducūt. b+ Andeci disci. ablerūt i ga. in mō. ⁊c. Rab.
In mōte q̄dē apparuit eis dñs vt significaret qz corpus qō de
cōmuni generis humani terra nascendo susceperat: tiā sup om
nia terrena subleuabat: ⁊ vt admoneret fideles si illic celsitu/
dinem resurrectionis eius cupiūt videre. hic ab infimis volu
ptatibus studēt ad supna desideria trāsire. i+ Euntes er/
go docete oēs gētes baptiçātes ⁊c. ex hoc ptz qz ꝓdicatores
euāgelij debēt oīb⁹ magnis ⁊ paruis sine acceptiōe ꝓdicare et
ministrare sacramēta: ꝑm gram ⁊ ptātē imediate a dño vt per
ministros suos sibi datā: quibus ꝓmittitur assistentia dīne. cū
dicitur: Et ecce vobiscū sum ⁊c. scz dirigēdo sermonē ad salu/
tem audientiū et meritū vestrū.

Explicit postilla Nicolai de lyra sup Matheum.

Incipit Proemiū Nicolai de lyra i euāge. Marci.

Facies leonis a dextr⁹ ihoz ꝙtuor ꝙtuoz: Ezech. j. ꝑm qō
dictū fuit in ꝓncipio euāgelij ꝑm Matthei q̄ ꝙtu/
or facies ꝙs vidit Ezechiel ꝓphēta in aiali vno: de
signāt quattuor euāgeliste seu ꝙtuor euangelia ab
eis scripta de dño nr̄o iesu xp̄o. ⁊ sic in
facie hoīs designat euangeliū Matth.
sic in facie leōis designatur euāgelium
Marci. de quo dicit verbū ꝓposituz:
Facies leonis ⁊c. In quo quidē ꝛbo
circa Marci euāgeliū possum⁹ quattu
or notare: videlicet ꝓcedēdi modū. eū
dicit: Facies. speciale subiectū. cū dici
tur: leonis. ordinē vel sītū. cum dr̄a de
xtris ipsi⁹ eū aliis certū numez. cū di/
citur: ipsoz quattuor. Circa primum
cōsiderandū q̄ licet facies sit breuis pōis cōtinē
tur oēs sensus videlicet visus audit⁹ ⁊c. sic in euāgelio Mar
ci licet sit breue respectu alioz: tū in eo breuiē cōtinent⁹ sentē
tie alioz: tū euāgelioz: ꝑm qō dicit Hzego. sup Ezech. Si q̄
ad Marc⁹ de incarnatione dñi senserit. hoc nimirum qō
Matthe⁹ Lucas ⁊ Johānes. ⁊ ideo talis mod⁹ ꝓcedēdi in q̄
sub quodā cōpēdio continēt⁹ alioz sniē cōpetent p facie desi/
gnāt: de q̄ pōt accipi illud qō dr̄: Hester xv. Facies tua plena
gratiarum: qz modus ꝓcedēdi ipsi⁹ sancti Marci euāgeliste:
licet sit breuis vt dictū est: tū plen⁹ est sniaz gratiaz: ⁊ sic
patet primū. Circa ꝑm cōsiderandū q̄ licet Marc⁹ de oīb⁹
xp̄i fact⁹ scribat. sicut ⁊ alij: tū specialiter ⁊sak ⁊ inorak circa re
surrectionē ⁊ regnū xp̄i qō assecut⁹ est xp̄s in sua bēdicta re/
surrectiōe: ꝑm qō dixit aplis imediate post resurrectionē suā
Mat. vl. Data est mihi ois ptās in celo ⁊ in terra. qō quidez
regnū p leonē cōuenienter designat: q̄ est rex aīalium: vt dicit
Jsidor⁹ libro Ethimol. xij. ⁊ tō speciale subiectū: circa qō spe
cialiter immorak: Marci euāgeliū designat in noīe leonis: ⁊
hoc ꝓpter tria q̄ in resurrectiōe xp̄i requirunt ⁊ ꝓpter⁹ le/
onis assimilant. primū est resurrectiōis effectus ꝓncipiū qō in
aliis hominib⁹ est extrinsecū: sz in xp̄o fuit intrinsecū: ꝑm qō
ipse dicit Job. x. Potestatē habeo ponēdi animā meā: ⁊ po/
testatē habeo iterū sumēdi eā: qz ꝓpria virtute resurrexit: ⁊ si/
mile huic in ꝓphetate leonis reperit. dormit enī ocul⁹ apert⁹
ꝑm qō dicit Jsid. vbi. s. Licet aūt caro xp̄i in sepulchro dor/
mierit ꝓ vera mortē ⁊ alie separationē: tū diuinitas vtriq; ꝑti
cta vigilabat: ꝑm qō dicit Cant. v. Ego dormio ⁊ cor meū vi
gilat. ⁊ virtute hui⁹ deitatis sic vigilāt⁹ surrexit a somno mor
tis. vñ ꝓt exponi de eo qō dicit Hiere. xlix. Ascēdit leo de cu/
bili suo: qz xp̄s q̄ est leo de tribu iuda de sepulchro ascēdit vir
tute ꝓpria. sc̄o assimilat leoni ꝓpter tres ⁊ modū: qz resurre/
ctio xp̄i facta est post triduuz: qō tū accipit p synecdochen:
ta similit leo nat⁹ de nouo trib⁹ dieb⁹ dicit dormire ꝑm Jsi/
do. vbi. s. ⁊ postea fremitu ⁊ rugitu patris excitat: sic xp̄s p⁹
triduū dormitiōis in sepulchro virtute dei patris fuit excita/
t⁹ a mortis somno: ꝑm qō dicit Act. iij. Ihunc de⁹ suscitauit a
mortuis ⁊c. ⁊ ideo de ꝙ pōt exponi illud Gen. xlix. Catul⁹ leo
nis iuda. ⁊ subdit: Requiescēs accubuisti vt leo. s. i sepulchro
⁊ subdit: Quis suscitabit eū. i. de somno mortis post triduū:
ad qō pōt rūderi: deus pater: vt patet ex ꝓdictis. Nec istō di
cū ꝙtrariat ei qō ꝑmissū ē. i. q̄ xp̄s resurrexit virtute ꝓpria:
qz vna ⁊ eadē simplicit⁹ est ptās patris ⁊ filij. tertio assimilat
resurrectio leōi ꝓpt assecutū imperiū: qz licet xp̄s ante resur
rectionē suā humilis ⁊ abiectus apparuerit: tū in resurrectio/
ne dominiū obtinuit: ꝑm qō dicit Aplus ad Philip. ij. Humi
liauit semetipm factꝰ obediēs vsq; ad mortē: mortē aūt crucis.
Propter qō ⁊ de⁹ exaltauit illū ⁊ donauit illi nomē qō est su
p omne nomen: vt in nomine iesu omne genu flectat celestiū
terrestriū ⁊ infernoz ⁊c. ⁊ in leone inuenit huiusmodi simili/
tudo ingtū est rex animaliū: vt predictū est: ⁊ ideo nomē leo
nis dicit⁹ a leon grece quod signat regē latine. ⁊ de hoc dicit
Apocal. v. Ecce vicit leo de tribu iuda: qz p suā bēdictā pas/
sionē ⁊ resurrectionē subiecit sibi omnē creaturā: ⁊ sic patet se
cundū. Tertio in verbo assumpto notat⁹ huius euāgelij sit⁹
vel ordo. cum dicit: A dextris. In illa enī visione imagina/
ria Ezechieli ꝓphete ostensa sic apparebat animal hās quat
tuor facies: qz facies hominis erat in directo aspectu ꝓphete.
facies aūt leonis in dextera parte: ⁊ bouis in sinistra: ⁊ ideo
sicut euangelium Matthei quod designat per faciē hois po
nitur primū: ita euāgeliū Marci rationabiliter ponit secun/
dum: quia dextera pars prioz est sinistra: ⁊ de hoc pōt exponi
qō dicit Deut. xxxiij. In dextera eius ignea lex. i. lex euāgelica

Incipit quedā introductio circa būc
Hieronym⁹. Quattu/ Cplogū.
Bor sūt qualitates de quib⁹ tractā
euangelia ꝓtexunt. Ꝓcepta: mā/
data: restimōia: exempla. In ꝓcepta
iusticia: in man
datis charitas:
in testimōijs fi/
des: i exemplis
pfectio. Ꝓcepta hmōi: In vi
am gētiū ne abi
eritis: ꝫ est: di/
uertere a malo.
Deut.10.a Mādata vt ꝫ:
Mādatū nouū
Job.13.d do vobis vt dili
gatis inuicē: ꝫ ē
facere bonum ꝛ
charitatē iplex.
Mat.12.c Testimōia q̄ in
ore duoꝝ vt triū
Joh.1.b testiū. vt ꝫ: Jo/
hānes testimo/
nium phibet de
me: ſꝫ habeo te/
ſtimoniū maius
iohanne: est enī
pater: q̄ testimo/
nium phibet de
me. Exempla vt
Mat.11.d ꝫ: Discite a me:
qz mitis sū ꝛ hu
Jbidē.5.g milis corde. ꝛ esto/
te perfecti sic et
Joh.13.b pater vester cē.
ꝛ alibi: Exēplū
ei dedi vob vt
vos ita faci. De
his enīz dauid.
Ps.12. Ꝓceptuz dñi
lucidū illu. Historiā maxie ꝓcepta cō/
Jbidē.118. tinēt. Et alibi: Latū mādatū tuum ni/
mis: qz q̄ diligit ꝓximū totā legē imple/
Jbidem nit. Itē: Testimōia tua itellexi. ꝛ alibi:
Jbi.18. Testimoniū dñi fidele: qz plus fide ani
mi q̄ oculis carnis testimoniū idiget.
Jbidem Quarto Judicia dñi v.i.l.s.i. Et sic. s.
sint iudicioꝝ nr̄oꝝ exempla iustificata:
sicut in iudicijs dei cōparata habem⁹.
Jbidē.118. Unde idē alibi: A iudicijs enī tuis ti/
mui. Jn quo enī iudicio iudicaueritis
iudicabitur de nobis. Jn bis quattuor
qualitatib⁹ sunt: timor: fides: spes: cha
ritas. Timore nanq̄ incipim⁹: fide ser/
uamus q̄ incipim⁹: spe erigimur: chari
1.Tim.1.a tate ꝓsummamur. Finis enī ꝓcepti est
charitas. Hi sunt q̄tuor mēles de q̄b⁹ xp̄s
ante messez p̄dixit dicēs: Nōe q̄tuor
menses sūt vsq̄ ad mensem: Ut ꝛ nos p
p̄cepta domini atq̄ mādata ac testimo/
nia ꝛ exēpla maturos p⁹ iudiciū meta/
mus fruct⁹ cū gaudio: q̄ i lach: rymis ti/
moris semīa pēitētie iactauim⁹ in terra
nr̄a portātes charitatis manipulos cū
gaudio metam⁹ in celo. Hiero. Mar/
cus euāgelista dei: petri discipul⁹: leui/
ticus genere: ꝛ sacerdos: in italia ꝫ scri
psit euangeliū: primꝰ alexandrie epūs:
cuius ꝓ singla op⁹ euāgelij dicta scire:
ꝛ in se dispōnere: ꝛ disciplinā in se legis
agnoscere: ꝛ diuinā dñi in carne intelli
gere naturā. Qui semīat p⁹ mattheū:
q̄ fremit vt leo: q̄ volat vt aq̄la: q̄ discit
vt homo: q̄ imolat vt sacerdos: qui irri
gat vt flumē: q̄ floreſcit vt ager: q̄ feruet
vt vinū. Christus enī de quo loquit: vt
bō nascendo: vitul⁹ moriēdo: leo resur

¶ gēdo: aq

Incipit ꝓlogus beati Hiero/
nymi in Marcū euāgelistā.

Marcus euangelista a
dei electus: ꝛ petri i b
baptismate filꝰ at/
q̄ in diuio ꝓmōe di c
scipul⁹: sacerdotiū i
Israel agens: ſm carnem leuita
conuersus ad fidem christi: euā/ d
gelium in italia scripsit: osten/
dēs in eo q̄d et generi suo debe/
¶ confirmationem. e
ret ꝛ xp̄o. Nam initiū ꝓncipij in f
¶ q̄ est de iohāne baptista q̄ est de genere marci
q̄ de tribu leuitica: et ita oūdit marc⁹ q̄d debet
voce prophetice exclamatiōis i b
ar generi suo. ¶ i. dignitatis.
stituens ordinē leuiticę electio/ i
¶ i. sola gratia dei creātis.
nis ostēdit: vt prędicās prędesti k
natum iohānē filiuz ꝯacharię in
¶ i. ad hoc emissū vt esset voz et angel⁹ annūci
anus q̄ notand in illꝰ duab⁹ auctoritatib⁹ voz cla/
mantis: et ecce ego mitto an.
voce angeli annūciātis emissū: l
non solum verbum carnem fa/ m
bendi euangeliū fuit a deo electus ꝛ assumptus. secūdo ītū ad eruditionē fidei ca
tholica pleniozem. cum dicitur: b Et petri in baptismate filius, atq̄ in diuio ter
mone discipulus. Ex hoc enīz q̄ fuit filius spiritualis beati petri fuit ei magis fami
liaris: ꝛ p consequēs ꝓ specialē ab eo eruditus de factis ꝛ doctrina christi ſm q̄ petr⁹
viderat in xp̄o ꝛ audierat ab ipo: ꝓpter quod certius poterat scribere euangeliū a
petro auditū: q̄ ceteri discipuli ei⁹. tertio ostendit eius auctoritas ex statu quez ha
buit ante cōuersionē. cum subdit: c Sacerdotiū in israel agēs ſm carnē leuites
qz ad sacerdotes ꝛ leuitas ꝓtinebat scire p̄ ceteris scripturas veteris testamēti q̄ de
christo testimoniū perhibent. d Jn italia scripsit. vbi tunc vigebat studiū quod
a grecia fuerat romā translatū: ꝛ in eadem ciuitate marcus rogatus a fratribus hoc
psit istud euangeliū: vt dicit Hiero. in libro illustriū virorū: ꝛ ex solennitate loci scri
ptoris ostenditur auctoritas: quia in talibus locis nō solēt scribere nisi homines au
tentici. e Ostendens in eo quid et generi suo deberet. sacerdotes enim leuitici ge
neris qui debent intelligere scripturas ꝓphetarū testimoniū de christo perhibens
um: ex hoc redduntur magis idonei ad scribendum euangeliuz. f Et christo q̄
licet breuiter scripserit euangelium: tamen sufficienter christo reddidit debitum eius
euangelium complete scribendo. g Nam initiū. Hic consequenter ostendit Hie
ronymus scripture ipsius marci ordinem. Circa quod sciendum q̄ marcus in prin
cipio sui euangelij ponit quandā prefationem vsq̄ ad illū locum: Fuit in deserto io
hannes. vbi premissa prefatione incipit narrationem. primo ergo ostendit Hiero
mus ordinem scripture marci ītū ad ꝓfationem seu ꝓlogum. secundo ītum ad
narrationē seu tractatū. ibi: Deniq̄ cum pfecti. Circa primū sciendum q̄ marc⁹ in
ꝓfatione sui euangelij ponit duas ꝓphetias. prima habetur Malach. iij. Ecce ego
mitto angelum meū. ꝛ loquitur de aduentu christi in mundo: ad quem denuncian
dum premissus est iohannes baptista in hac ꝓphetia designatus per angelum. an
gelus enim interpretatur nuncius. secunda habetur Esa. xl. Voz clamātis in deser
to parate viam domini. ꝛ loquitur de aduentu christi in corde humano p fidē ꝛ de
uotionem: ꝛ de istis duobus ostendit hic Hieronymus: licet obscure q̄ continent
in prefatione ipsius marci euangeliste. cum dicit: Nam initiū principij: id est initia
le principium: seu prologum a quo incipit suum euangelium. b Jn voce prophe
tice exclamationis institutens: quia prologuz suū inchoat a ꝓphetijs: vt dictū est.
t Ordinem leuitice electionis ostendit. i. sue electionis ad scribēdū euangeliū osten
dit ordinem per hoc q̄ a principio sui operis allegat prophetias quarum intellectū
sacerdotes leuitici generis de quibus fuerat debebant habere. k Et predicator
iohannem predestinatū. i. a deo preordinatum. l Emissum in voce angeli. i. si
gnificatū nomine angeli: vt dictū est. m Annūciantis. s. iohānis. n Hoc totum
ver, car, fa, i. aductū xp̄i in carnē. p quā in mūdo visibilis apparuit.

Sed ꝛ cor.

¶ gendo: aquila ascendēdo. Hiero. Marcꝰ pene intactū. malo/
res nr̄i ꝓtexūt: qz pene eadē q̄ matthe⁹ narrat: licet q̄busdam
distinctis testimonijs: vt alteri⁹ ala alā alteri⁹ tangat a latis:
ꝛ rota rotā eadē via sequat: ꝛ versus ad inuicē vultib⁹ sese ani
malia contneant. Jn primo canone marc⁹ cū matthEo lucaq̄
comitat ꝛ iohāne. Jn secūdo cū mat/
theo ꝛ luca. Jn quarto cū mattheo et
iohanne. Jn sexto canone comitat ꝑ
cū matthEo: vt duo anuli i vno veete:
ıd est in quadraginta nouē capitulis.
¶ Jn octauo

Nico.de lyra

a Sed ꝛ corpus dñi. l. ecclias seu cō
gregationē fidelīū: q̄ est corp⁹ xp̄i my
stici. b Jn oia q̄ ver. diule vocis
animatiū. i. viuificatū: qz sicut alaviui
ficat corp⁹ vita nature: ita verbū diui
nū q̄ est dei filꝰ veniēs in mētib⁹ ho
minū vinificat eos vita gr̄e: ꝛ virtuq̄
aduentū xp̄i. i. in carnē ꝛ in mentē de
mōstrauit iohānes baptista p suā p̄di
cationē. ꝛ qz ista p̄dicatio iohānis fu
it ordinata ad eruditionē fidelīū. ideo
subdit: c Ut q̄ hec legens sciret. i.
animaduerteret. d Cui initiū ear
nis in deo. i. in xp̄o: cuius caro nō ha
buit ꝓncipiū ex viro: qz nō de semīe vi
rili nat⁹ est: sed virtute spūssancti illa
caro sanctissima fuit formata. e Et
iesu aduenīctis habi. i. mentē huma
nā q̄ est habitaculū ipsi⁹ iesu veniētis
in mentē: vt dictū est. f Caro debe.
agnoscere. i. homo q̄ in sacra scriptura
vocat caro: Esa. xl. Omnis caro fenū:
ꝛ omnis gloria ei⁹ quasi flos agri: qz
p. ꝓlogū marci euāgeliste bō legēs de
bet cognoscere vtrunq̄ aduentū chri
sti. i. in carnē ꝛ in mentē. g Atq̄ in
se verbū vocis. i. dei filiū p iohannē q̄
vocat vocē ꝛbi: ſꝫ q̄ bn̄ iohis. i. Ego
vox clamātis in deserto annūciatū.
b Nō in cōsonātib⁹ p diderat. i. in
primis parentib⁹ snationi serpēris cō
sentientib⁹ in quib⁹ gen⁹ humanū p
didit verbū dei mēres vinificās vita
gratie. i Jnueniret. p fidē ꝛbi in
carnati quā ꝓdicauit iohes. put tradi
tur in euāgelio marci. Alit expōit ab
aliquibus ab illo loco: Caro deberet
agnoscere. i. paē carnalis iohānis ba
ptiste. i. zacharias deberet agnoscere
q̄ angelus ei apparēs verū sibi annū
ciauerat: qz ꝓpter dubiū verbi ei⁹ fact⁹
est mutus. Atq̄ in se verbū voc. i. lo
quelā articulatā. Nō in ꝓsonātib⁹ p
diderat: q̄ licz muti possint sonare vo
ces saltē aliās: si tn̄ cū eis p̄nt sona
re cōsonantes. Jnueniret: qz zacharias
in natiuitate filij firmit̄ credēdo re
cusauit loquelā quaz p̄diderat ꝛbis
angeli discredēdo. k Deniq̄ cū p/
fecti euāgelij cē. Hic ꝛſr ostēdit ordi
nem scripture marci ītū ad narrationē seu
tractatū sui euāgelij: ostēdēs cū ordīa
te scripsisse per hoc q̄ aliqua omisit eo
q̄ sufficient erāt a matthEo expssa: aliq̄ ēt ab eodē mattheo di
cta breuit tetigit: vt vitaret ꝓlixitatē ꝛ ꝛboꝝ matthei ostēde
ret firmitatē: qz i oꝛe duoꝝ vt triū testiū stat oē ꝛbū. ꝛ in ꝫ eti
am q̄ aliā addidit matthei dicta ad pfectā euāgelij descriptio
nē. ꝛ ꝫ eā q̄ ſꝫ: Deniq̄ cū pfecti euāgelij op⁹ itrās. i. narratio
nē euāgelij scipiēs. ꝛ dicit pfecti euāgelij: qz lex mosaica licz ef
fet bona: fuit imp̄fecta: qz ppl⁹ rudis ꝛ ip̄fecto fuit data. io ſꝫ
Deu. vij. Nihil ad pfectū adduxit lex: ſꝫ euāgeliū ip̄fectionem
legis supleuit. vt alit ſꝫ: Perfecti euāgelij op⁹ itrās ꝛc. eo
q̄ incipit

¶ ecclesiam.
a ctū: ſꝫ ꝛ corp⁹ dñi in omnia per
a ¶ i. ꝓdicationē filij dei. b ¶ q̄ oūdit ibi ante
facie ruāt: añ re. i. hoiez: ꝛ hoc ē q̄ ꝛpo debet.
¶ iohānis. c ¶ i. charismatū ipletū donis.
verbū diuine vocis animatū in
¶ hoc ibi⁹ ꝓparabit viā tuā. ꝛ ibi: Parate viā
dñi rectas facite semitas. ꝛ hoc itez debet ꝛpo.
initio euāgelię p̄dicatiōis ostē
derer: vt q̄ hec legēs sciret cui in
¶ i. iobi cui ꝓncipiū carnis in virtute dñi ꝛ ope
itium carnis in domio: ꝛ iesu ad
ratione. ¶ se esse habitaculū.
uenientis habitaculum caro de
a ¶ vt in se inueniret illa caro. ¶ filiꝰ dei.
beret agnoscere: ātq̄ in se verbū
¶ iohannis. ¶ i. in adā ꝛ eua ꝛ diabolo.
vocis quod in cōsonantib⁹ per/
¶ illa caro. ¶ i. recuperet in christo.
diderat iueniret. Deniq̄ cū pfe/
cti euāgelij opus itrās: ꝛ a ba/
ptismo domini prędicare deū in
choans: non laborauit natiuita m
a ¶ i. in matthEo pluralis p singulari: vel q̄ plu
res ante eum scripserunt.
tem carnis quam in prędicb⁹ vi/ n
derat dicere: sed toti expримens o
a ¶ non numez ieiuniꝰ: ieiuniꝰ numerū qō ꝑfi
cit numero ꝓ mysterio numeri.
expositionem deserti: ieiunium p
numeri: tentationē diaboli: con q r
gregationem bestiarum ꝛ mini
sterium ꝓtulit angelorū: vt insti s
tuēs nos ad intelligendū singu t
a ¶ i. matthei dicta destrueret.
la in breui cōpingens: nēc aucto v
ritatē facte rei demeret: et pfici/ x y
¶ i. prętermissum ab eo suppleret.
endi operis plenitudinez nō ne/
garet. Deniq̄ amputasse sibi pꝰ z
fidem pollicem dicitur: vt sacer/
dotio reprobus haberet. Sed tā a
¶ fidelibus volentib⁹ ipm pastorem.
tum ꝓsentiēs fidei p̄destinata po b
tuit electio: vt nec sic in ope ver c
bi pderet qō ꝓius meruerat i ge d
nere. Nam alexādrię epūs fuit: e
cui⁹ p singla op⁹ fuit scire et euā/ f g

eum quidā ciues vellent rapere et constituere sibi episcopum
ferro secuit sibi aurem sinistrā. dicens: Lex diuina iubet nul
lum aure precisa optari in episcopū: quod cum theophilo epi
scopo hoc dictū fuisset: respōdit: a iudeis lex ista seruat: Ego
autem si dederitis mihi aliquem auribus truncatum: sed mo
ribus probum: nō dubito eum episcopum facere: hoc tamen
modo non obseruatur. f Cuius per singula opus. Hic cō
sequenter redditur ratio ex studiositate. homines enī studio/
si magis possūt cogitata ordinare ꝛ ordinari⁹ scribere. Mar
cus aūt fuit valde studiosus: ſm qō dicit hic: Cuius p singu
la op⁹ scire. s. ꝓphetias de xp̄o ꝓnūciatas. g Et euāgeliū in
se dicta dispōnere, nō solū itelligēdo: ſꝫ etiā opando.

¶ 5 Et discipli

In octauo canone cū Luca comitatur in tredecim capitulis. In proprijs Xo q̄ maxime vtcunq; explanare dispono decem t octo incedit spaciatim capitulis: que simul omnia ducēta triginta sūt capitula. Marcus: excelsus mādato. Lucas: iste surgens vel ipse eleuans. Beda. Marcus Petri discipul⁹ rogatu romano⁹ euangelium scripsit: vt quod petrus verbo p̄dicauerat: cō seruaretur in ppetuū litterarū memoria. Primo expulsio demōis in synagoga ab homie. Secūdo liberatio socrus simonis a febre. Tertio lepro sum mundauit. Quarto paralyticus curauit. Quinto in synagoga manuaridam curauit. Sexto demoniacū a legiōe possessū liberauit. Septimo fluxum sanguinis tact⁹ a mulitere restrinxit. Octauo filiā iairi in domo suscitauit. Nono q̄nq; panib⁹ q̄nq; milia hominum satiauit. Decimo a filia syrophenisse demoniū expulit. Undecimo surdi et muti dominis aures t linguā aperuit. Duodecimo cecū extra vicū bethsaide illuminauit. Tredecimo quatuor milia septē pāib⁹ saturauit. Quartodecimo hominem a surdo t muto spū quod discipuli nequibant liberauit. Finit plog⁹.

Nico.de lyra

Initiū euā.

a Et disciplinā in se legis agnoscere: nō solū litteraliter intelligendo: sed etiā spiritualiter. b Et diuinā in car.do. intelligere na. ꝯtū ad distinctionē naturarū: vt suppositi vnitatem: t q̄m vitā t doctrinā beati marci debemus imitari. ō cōcludit Hiero. c Que in nos primū oportet requiri. doctrinā beati Marci imitando. d De hinc inquisita volumus agnosci. supple ab alīs: qz pfectionē quā aliquis habet debet alīs tradere: fm illud. j. Pe. iiij. Unusquisq; put accepit gratiā in alterutrū illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratie dei: quia hoc cedit ad magnū meritū. vnde subdit: e Habentes mercedē ꝛc. sed quia iste labor sine dei adiutorio nō pficit. ideo subdit: f Qui plantat. pño eruditōi. g Et qui rigat ꝛc. illā eruditionē fouendo t nutriendo. vnde dicit Aplus. j. Cor. iij. Ego plantaui: appollo rigauit: deus autem incrementū dedit: qui ē benedict⁹ in secula seculoz Amen. Occasione cuiusdā dicti in hoc prologo potest queri: vtrū licitū sit alicui seipm mutilare: t arguit q̄ sic: quia beatus marcus amputauit sibi pollicem: vt dictuz est: nec tñ ex hoc reprobatur. Itē occidere seipm peccatū est q̄ mutilare. Sāpson autē seipm interfecit: vt habet Judic. xvj. t tñ numerat inter sanctos: vt habet Heb. xj. Itē raptus seipm interfecit: vt habetur. ij. Machab. xiiij. t tñ scriptura videt ex hoc ipm cōmendare: qz ibidē dicit eligēs nobilit⁹ pot⁹ mori q̄ subditus fieri peccatorib⁹. Itē min⁹ bonū est cōtenendū ꝑ seruationē maioris boni: sicut ad conseruationē vite aliqs ꝑcipit merces in mari: sz virtus castitatis est magis bonū q̄ membrū corporale: ergo licite pōt sibi q̄s abscidere virilia ꝓpter conseruationem castitatis. Contrariū arguit per illud qđ habet in decret⁹: di. lv. ca. Si q̄s amputauerit sibi virilia clericꝰ nō fiat: qz homicida sui est. Respōdeo: q̄libet pōs corpis ordinat ad totū. t ideo de ipso ordinandū est: put respicit bonū totius corporis: t vlterius ꝓut respicit bonū hominis t cōmunitatis: qz sicut pōs corporis ordinat ad totū corp⁹: sic corp⁹ ad hominē cuius est pars. t vnus homo ad totam cōmunitatem. Ergo si membrum aliq̄s sit noxiū corpori: vtpote qz ꝓpter aliquā egritudinē est alio⁹ membroꝝ corruptiuū: licite potest abscindi ne inficiat alia membra: t hoc ab eo cui⁹ est si habeat artē medicādi vl ab alio de volūtate ei⁹: qz cuilibet cōmissa est cura salutis sui corpis: sicut etiā homicida vl raptor⁹ qz ꝓpter aliquā egritudinē est cura salutis sui corpis: t a cōmunitate hominū abscindit in ꝯtū ei⁹ vita esset in nocumētū cōtatis: qz iudicib⁹ cōmittit cura salutis cōmunitatis: si aūt membrū sit sanū tūc regulariter nō est licitū alicui seipm mutilare. p̄mo qz homo naturaliter amat seipm: t p cōsequēs oia q̄ sūt de integritate ipsius. t ideo mutilare seipm est agere ꝓtra charitatē: quā q̄libet tenet habere ad seipm. Itē bō singularis ē pōs cōitatis: t ideo inferre sibi nocumentū ꝑ mutilationē est agere ꝓtra cōmune bonū. Itē de⁹ ē institutor nature: instituēdo membra in corpore: t ideo mutilās seipsum agit contra deū: in casu tñ licitū est: videlicet ex precepto dei occulto: qđ alio mō vocatur instinctus spūs sancti: qz deus est auctor nature et dñs vite t mortis humane: t p consequēs omniū membroꝝ: t ideo ꝑcipiat homini auferri sibi vitā vel membroꝝ aliquod: nō solū licitū sed etiā debitū ē hoc fieri: t hoc mō dicit Aug⁹. j. de ciuitate dei q̄ sampson interfecit seipm cū philisteis: qđ ꝓbat ex hoc q̄ dns ad hoc agendū restituit sibi miraculose pristinam fortitudinē. vnde dicit ibidē Augusti. q̄ ille hoc latenꝫ iusserat fieri: ꝑ ipsum miracula faciebat: t hoc etiā modo dicit Aug⁹. de quibusdaz sicut mulieribꝰ: que tpe psecutiōis seipsas occiderunt: de quibus ecclesia memoriam facit. Judei xo t aliqui christiani in hoc ipsos sequentes dicunt q̄ erat sine tali precepto diuino vel instinctu licitū est alicui se occidere vel mutilare in casu. j. q̄ videt ratione sue vite vel alicuius membri imminere sibi ludibrium in contemptū dei: quia debet negligere vitaz ꝓpriam: multoſo tius aliquā partē sui corporis: sed ad precauendū contemptū honoris diuini: t hoc modo dicit q̄ sampson iniqcit seipsum: cōsideraūs q̄ philistei ex cercebāt in eo ludibriū ad laudē idolorū suoꝝ: t in diuinuz ꝓpriū. t ratione vt habet. ij. machab. vltj. t eodem modo q̄dā mulieres fuerunt legunt sibi nares amputasse: ne ab infidelibꝰ exercerent in iuria in corporib⁹ eaz in contēptū diuinū. Sed istud dictum videtur esse expresse contra dictū saluatoris Job. vl. dicentis Petro: Cum esses iunior cingebas te t ambulabas vbi volebas: cū aūt senueris extēdes manꝰ tuas t alius te cinget t ducet quo tu non vis. t subdit: Hoc aūt dixit significans q̄ morte clarificaturꝰ esset deū. sup quē locū dicit Aug⁹. q̄ hic satis expōsit nō a seipo sz ab alio debere occidi q̄ vestigia sequitur xpi: t eodē mō dicēdū est de mutilatiōe. rō etiā q̄ inducit ꝓpositio nō valet: qz licet intētio ifideliū sit exercere ludibrium in sctis ad dei ꝓtemptū: tū ex diuisa ordinatiōe q̄ ex malis fit bona: ordinatur ad dei gloziam t meritū electoꝝ: qđ patet in martyribus: qui quanto maioza ludibria t magis exquisita tormenta sustinuerunt: tanto gloziosius de tyrannis triumphauerūt ad tyrannoꝝ confusionē t ꝓpriū meritū: t dei gloriā qui in martyribꝰ triūphabat. Ex dictis patet ad primū argumentū q̄ Marcꝰ amputasse credit sibi pollicē ifirmum ꝓpter castitatem. Et eodē mō dicēdū ad scām t tertiū. Ad ſtiū dicendū q̄ nō est licitū amputare sibi virilia ꝓpter obseruātiā castitatis: tū qz hoc nō est efficax remediū: tū qz ꝑ hoc nō abscinditur cōcupiscentie interiores: tū qz ꝑ aliā viā babet melius et mediū: videlicet ꝑ conatū liberi arbitrij resistēdo tēptatiōi cū adiutorio dei: fm illd. j. Cor. x. Fidelis deꝰ ē q̄ nō patietur vos tētari sup illud qđ potestis: sz faciet cū tētatiōe ꝓuentum vt possitis sustinere.

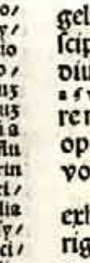
Marci in ꝓlogo scdo vbi dicit in postil. Ratio eius que inducitur pro opposito.

Additio. Hec ratio est valida t cōsona auctoritatoz eā reiicere videat. j. Reg. xxxj. vbi videt tenere cū hebreis q̄lijs min⁹ bñ sentientibꝰ: q̄ asserūt q̄ saul posset excusari ab occisione sui: eo q̄ timebat ne in ipm q̄ erat principalis ī pōs fierēt ludibria in cōtēptū dei. quā assertionē sen opinionē hic recitat tā q̄z verā vel saltē tolerabilē: qđ manifeste ꝓtrariatur his q̄ in ꝑ loco tenet q̄ manifeste sūt vera ꝓut ptz legenti ea que hic t alibi a postillatore ponūt ꝛc.

Replica In ꝓlogo circa euangelium sancti Marci postillatoꝝ mouet q̄stionē: an sit licitū quā seipsū mutilare. Et rūdet q̄ nō nisi iteruenerit ifinctꝰ diuinꝰ: t addit q̄ iudei t q̄dā xpiani ī ꝑ eos sequētes dicūt q̄ licitū sit nō solū se mutilare verū etiā occidere sine tali ifinctu ad ꝓcauēdū ludibriū t cōtēptū honoris diuini: sz illā modū dicēdi reprobat postilla. t excludit rōnē eiꝰ: qz ludibria t cōtēptꝰ deꝰ sit ꝓuertere ī bonū patiēt⁹ ꝛc. Hic putat Bur. ꝓpostil. velle ſuoluere ī ꝓdictoꝝ cōmēdās illū modū dicēdi. Sz dicit eū sentire oppositū illi⁹ ꝑmi Reg. vl. q̄ diligēter pleg ti q̄ postil. sentit q̄ saul t alijs se interficiētibꝰ: ptz q̄ Bur. et ſū ponit. postil. ei⁹ opinionē hebreoꝝ t aliqrū latinoꝝ ibi recitat: q̄ finaliter ī ꝑ resident q̄ bñs Aug⁹. j. de ciuitate nulla pōna excusat sese occidētē: nisi iteruenerit diuinus ſtinctꝰ: ita q̄ saul dici pōt q̄ si vie alie nō sufficiūt. vñ ptz Bur. frustra postillatoreꝝ notasse.

Incipit euā

Initiū euā. ꝛc. Jsid. Euāgeliū bōa annūciatio: La. I qđ ꝓprie ad regnū dei t remissionē pecc̄oꝝ ptinet. vñ: Pe nitemini t credite euāgelio: t ꝓpriū habit regnū celoꝝ. Hiero. Quattuor euāgelia vnū sūt: t vnū ārm. or. Iraq; t marci: et liber euāgeliū: t sūt alioꝝ: qz vnū



Incipit euāgeliū ſm Marcū.



Initiū euā/ La. I ſ salnatoris. ſ vncti.
gelij iesu christi fi/ a
lij dei sicut scriptū b
est in esaia ꝓphe/ c
ſ spūs sc patrē de filio ꝓ
malachia. vt vox patrē ad
filiū ō iohānē. ſ āgel⁹ nū
ci⁹ q̄ nūciat de xpo: p⁹ me
ꝫit q̄ v.m.f. ſ iohānē.
ta t Ecce mitto ângelū meū ante
ſ penitentiam.
faciē tuā: qui ꝓparabit viā tuā
ſ ante filiū: vl añ penitentiā: aut incarnationē.
ſ iohānes de q̄ clamat dās ad iudeos: Inf na
tos muli. ſ fur. ma. to. ba. ꝛc. ſ ad surdos obtu
ratos aures voci. ſ xpi. ſ iudea.
ante te. Vox clamātis in deser/ d
to: Parate viā dñi: rectas facite e
ſ qđ scriptū est: declinādo ad dexterā vl ad sinī. f
semitas ei⁹. Fuit iohānes in de/ f+
a ſ Be. Et ita baptismū ꝓprie q̄ ꝑā soluūt suo
baptismate q̄ ꝑā solum no posset ꝓcurreret. g
serto baptiçās t ꝓdicāns ba/ m
ptismū ꝓnitētie: in remissionez
ſ ideo.
peccatoꝝ. † Et egrediebat ad illū b

Incipit postilla euāgelij ſm Marū. La. I

Initiū euāgelij ſm Marcū. ꝛc. Euangelium ſm Marcū i duas partes diuiditur: scilicet in prologum t tractatum. secunda ibi: Fuit in deserto iohānes. Sicut patet ex predictis marcus breuitati studuit in scribendo: t ego similitor intendo breuitati studere ipm exponēdo ea q̄ repetit dicta in matthēo omittendo: t ad expositionē ibi posita remittēdo: maxime vbi esset immorandū. dicit ergo: Initiū euāgelij. Euangeliū idē est q̄ bona annūciatio: qz ibi annūciat ſenarrabile bonū qđ ab antiq̄s patrib⁹ fuit sūme desideratum: fm qđ dicit salmo⁹ Luc. x. Multi ꝓphete t reges voluerunt videre que vos videtis t non viderunt: t audire que vos auditis t non audierūt. b Jesu. i. saluatoris. c Christi. i. vncti: qz est rex t sacerdos quibus in lege debebatur vnctio. d Filij dei. Matthēus aūt in principio sui euangelij dic: Filij dauid filij abraam: qz ei⁹ genealogiā fm humanā naturā enarrare volebat: vt patet i principio euāgelij sui. Marcus vero illam tanq̄ sufficienter enarratā dimittēs vocat cū filiū dei. s. naturalē non adoptiuū: diuinā naturā in qua est idē patri ostēdēs. Secundū etiā q̄ marcꝰ ante cōuersionē ad fidē erat instructus in lege t ꝓphetis de christo testimoniū ꝓbibētibus. t ideo a ꝓphetis de christo incipit suū euangeliū: sub vno ꝓtu duas ꝓphetias innūgēs: quarū prima scribit Malach. iij. secunda Esa. xl. quaz intellectus patet ex ꝓdictis in ꝓlogo: verūtamen marcꝰ hic solum exprimit Esaiam prophetam dicens:

† Mala. j. a
Dar. 11. b
Lu. 7. d
Esa. 40. a
Dar. j. a
Job. j. a

e Sicut scriptum est in Esaia propheta: Ecce mitto angelum meum ante fa. tu. quia licet ambo ꝓphete vno spū ꝓminatur: et quia auctoritas victima est ipsius Esaie: res autem denominat a fine. Itē qz marcꝰ breuitati studebat: vt dictū est in ꝓlogo. f Fuit in deserto iohānes. Hic ponitur tractatus siue narratio. Circa quod considerandus q̄ intentio euangeliste est ostendere reductionē peccatoris in deum per opus mediatoris. t ideo primo ostendit personam mediatoris. secundo reductionem peccatoris. ibi: Et statim spiritus expulit. Circa primum mediatoꝝ ostenditur dupliciter. primo verbo precursoris. secūdo facto t verbo dei patris. ibi: Et factum est in diebus. Circa primus describitur locus vbi iohannes predicabat. cum dicitur: Fuit in deserto iohannes: quia predicabat penitentiā agēdam: vt homines essent dispositi ad christi de ꝓximo venturi receptionem: et sic loci conditio congruebat sue predicationi. Asperitas ei deserti austeritatē pēnitētie designat. g Et predicans baptismum penitentie in remissionē peccatorum. Hoc expōitur dupliciter. Uno modo de baptismo christi: virtute cuius dimittuntur peccata: et quia tale baptismum iohannes dare non poterat: ideo ipsum predicabat dandum per christum in ꝓximo venturum: t fm b li baptiçans: refertur ad baptismum iohannis. t quod sequitur: Predicans baptismum penitentie in remissionem peccatorum. ad baptismum christi futurum. Alio modo exponitur de baptismo iohānis: et sic baptiçans et predicās referuntur ad predicationem iohannis et baptismū eius: quia licet baptismo iohannis non dimitterentur peccata: susceptio tamen illius baptismi erat quedā protestatio agēdi veram penitentiam de peccatoꝝ: per quā dimittuntur peccata. b Et egrediebatur ad illū omnis iudee regio ꝛc. id est multi de illa regiōe t de hierosolymis. t est hyperbolica locutio: sic in cōmuni modo loquēdi dicit de aliq̄ spectaculo: tota ciuitas vadit ad tale spectaculū: licet aliquā do maior pars populi non vadat.

† Dar. 3. a
Luce. 3. a
Job. 3. c

Et baptiz

¶ Quod cōsummak p sponsū initiak p paranymphū. Ūs cathecumini.i. instru/
eti incipiūt p sacerdotē: crismank p epm: Ñūc p amicū spōsi idnck spōsa: vt rebec
ca isaac: p puerp pallio albo velata. a ¶ In iordane flu. Hiero. Jordanis aliena
descensio: vbi peccata absoluunt. Area enī p cū in terrā alienā trāsluit: t media p
re in mari fluēre: altera ad mōtis formā erigit. Sic nos olim alienati a deo p ba/
ptismā humiliari erigimur ad alta. Quia qui se humiliat
exaltabit: pars ꝙ fuit in mare amarica: quia area dei. i.
corpus christi nō mundatis nō ꝓficit: sed in deteri⁹ mu/
tat. b ¶ Confitētes peccata sua. Hiero. Cōfessio t pul/
chitudo in cōspe. c. i. spōsi. Ūs desilit spōsa de camelo cū
se humiliat eccla christo. Qui figurak p isaac: in cui⁹ na/
tiuitate risū fecit deus sare: sicut ad mariā vicit: q̄ ē pin/
ceps cum deo: Benedicta tu in mulieribus. ¶ Beda. Cō
fitentes peccata sua baptizanť. Debent enī meliorīs vite
nouitatem ꝓmittere: qui baptismū desiderant accipere.
Unde predicante paulo dicit: Multi veniebāt cōfitētes
t annūciantes actus suos. Et petro dicit: Maeta t mā/
ca: quasi occide mala que in eis erāt: t sic mūdatos chri/
stianā religionē ꝓmittētes in ecclesie mēbra cōmuta.
c ¶ Et erat iohānes ve. pi. ca. Hiero. Vestis ꝓphete t ci/
bus et potus: totā austerā vitā p̄dicantiuz significant: et
gentes ad gratiā dei que est iohannes: intus t foris esse
iungendas. Pili cameli: diuites gentiū: Zona pellicea t
pauperes mundo mortui. Locuste: sapientes hui⁹ mūdi:
qui stipulas aridas relinquētes in deis frumēta mystica
trahunt: t in caloꝛe fidei salt⁹ habitāt. Melli siluestri: fi/
deles de inculta silua ꝓparati cōparank: q̄ ois a gra eua
gelij dei: i q̄ nō ē distinctio inder t greci. ¶ Beda. Mora.
Uestit⁹ pi. ca. Quia petā nō fouit: ꝭ aspere ſcrepauit. di/
ces: Hemimina viperaꝝ ꝛc. Zona pellicea circa lūbos: q̄
carnē suā crucifixerūt cū vitijs ꝛc. Locustas t mel sil. e.
t p̄di. q̄ p̄dicatio ei⁹ adeo dulcis fuit vt etiā ꝛps putare
tur. Sed cito hec opinio decidit: q̄ eū nō christū: ꝭ christi
p̄curſoꝛe esse innotuit. Jn melle enī dulcedo: in locusta a/
lacer volatus: sed cito decidu⁹. d ¶ Fortioꝛ me. Hiero.
Quis fortioꝛ est gratia qua ablunnt petā? Ille qui se
ntite in vobis q̄ et in christo iesu ꝛc. vlq; ꝓpter: q̄ t de⁹ illā exaltauit. g ¶ Et
baptizatus est in ioꝛ. Tribus causis vt iustitiā t būilitatē ipleret: vt baptismū io
annis cōprobaret: vt iordanis aquas scificās p descēsionē colūbe spūmictū in
baptismo adesse mōstraret. ¶ Hiero. Marcus: Sicut ceru⁹ desiderans ad fontes
aquarū salt⁹: dat culmia ꝓtaꝝ carpit: palmas in vertice portat: velut apis melli
flua flores agri (cui⁹ odoꝛ vere isaac similat) sūmatim gustat. Ūs a naçareth galilee
venientem iesum ad baptismum in iordane acceptum a iohanne enarrat: t statim
de aqua ascendisse: aptos celos vidisse: spūm vt colūbā descendisse in ipso manſi
se: voce de cel fctā p̄ri i dilecto filio cōplacuisse: t spūm eū i desertū expulisse: tēta/
tū a sathana. quadraginta diebus t quadraginta noctibus: enm bestijs angelis
ministrātibus cōmoꝛarū. Quē ordinē nobis sequēdum ad cōsoꝛtia angelica festi
nantibus ꝓtius opere q̄ voce ostendit christus. Debem⁹ enī de volubilitate mūdi

¶ pēdulū voluptatis odoꝛe floris mūdicia traci/
tum adolescentib⁹ post spōsum currere: t sic per
baptismi sacrāmēta de duob⁹ fontib⁹ dilectōis
dei t primi gra remissionis absoluimur: t ascē/
dēres spe: celestia secreta mūdis coꝛdis oculis i/
tuemur. Deinde spūm/
sanctū spū cōtrito t hu
miliato: cū simplici coꝛ
de descendentē ad mā
suetos: t cū charitate
nunq̄ cadente manen
tē suscipimus: t voꝛ a
deo ad nos dilectos di
rigit. Bñ pacifici: q̄m
si. deus. Et tūc in nob
cōplacet ꝑri cū filio et
spūsc̄to: q̄n efficiemur
venus spūs cū deo. vñ:
vnū sumus. Tūc spūs
nos expellit in desertū
quadraginta dierū nu
mero rēdos a sathā
nave patiētia ꝓbatio
nē: ꝓbatio spē: spes āt
charitatē generat. cum
nobis non sit colluctā
tio aduersus carnē t sā
guinez: sed a. p. r. t. Et
mne bestie erunt paca
te nobis: cū in arca afe
ne mūda cū imundis
mansuefacimus: t cuz
leonib⁹ sīē daniel cubam⁹: cū spūs nō sit aduer
sus carnēnec caro aduersus spūm. Post ꝟ an
geli ministri q̄ vidēt sp faciē patris in cel mittun
tur in solatiū vicētes: Exaudita est oꝛō tua: t no
lite timē iesū ñrētes naçarenū: t ego q̄s amo ar
guo ꝛc. t vincēti dabo edere de ligno vite: q̄s ē
in p.d.m. a ¶ Vidit ap. Be. Mysteriū trinita/
tis in baptismo demōstrat: fili⁹ baptizat: spūs ē
in colūba: pat in voce sonat: apiunt celi nō rese/
ratōe clemēroꝛ: ꝭ spūalib⁹ oculi. Sedit colūba
sup iesū ne putaret voꝛ ad iohānem facta nō ad
eū. Pulchre aūt addidit: t manētē in ipo. Hoc
enī ꝓprīū ē christo vt semel eū iplēs spūs: sp in
illo mānat. Fidelib⁹ ꝟo aliqñ ꝓferk ad miracla
facienda: aliqñ tollit: Quib⁹ tñ ad opationē in/
sticie ad amoꝛē dei t primi cōseruādū nunq̄ ab
est. Ūs apō nos manebit t in nob erit in ꝛta mē
sura fidei spūs. de xpo aūt dr: Plenū gre t veri/
tat'. b ¶ Manētē in ipo ꝛc. Manet in eo spūs
nō eꝛ q̄ baptizat': ꝭ eꝛ q̄ ꝛcept⁹. Qꝛ āt in baptis/
mo decēdit: significat nob gra spūalē in baptis
mo dari: q̄b⁹ remissionē pctoꝝ eꝛ aqua t spū re
generat' soler amplioꝛ spūs gra p ipositionē ma
nus epi celit⁹ dari. c ¶ Tu es filius m. di. Beda.
Nō q̄s nesciebat docek: ꝭ nob q̄s credere debe
amus ostēdit: ipm. s. q̄ iſi bō cum aliis ad bapti
smū venit: vez esse dei filiū. t ideo de spū bapti
zari posse: nos quoq; p aquā absolutiōis t spi/
ritū sanctificatiōis dei filios effici. Quotēt enim
receperet eū d. e. p. s. d. fieri. Bñ aūt in specie colū
be descēdit spūs: q̄ simplex aīal t sine felle: quia
simplices gīt: nec habitat in mētib⁹ ipur'.
d ¶ Spiritus. Beda. Me dubituz q̄s spūs: lucas
cōsulte ꝓmittit. Jesus plen⁹ spūsc̄to regressus
est a iordane. deinde intulit: t agebat a spū i de/
sertū ne putaret imund⁹ spūs quicq̄ ꝛtra cuz po/
tuisse. e ¶ Quadraginta di. Be. Totū tps si/
gnificat quo mēbra eius diabolus tentat. Qua
driptimus enim mundus per obseruantiā decem
preceptoꝝ contra diabolū cerrando dño famu
latur. Quater ꝟo decē quadraginta faciūt. vbi
q̄ t semper adest aduersarius: qui iter nostrum
impedire nō cessat. ¶ Eratq; cū ꝛc. Mos ꝭ si i
beremo setē cōuersatiōis bestiales hominū mo/
res impolluta mēte toleram⁹: ministeriū ageloꝝ

¶ meremur

a ¶ Et statim ascē. de aqua vidit aptos celos t spūsc̄m tāq̄ colūbā ꝛc. In
baptismo enī christi apparuit tota trinitas: pater in voce: spūsanct⁹ in co/
lūbe specie: t filius in carne. verūtñ caro vnita erat filio in vnitate suppos/
ti voꝛ aūt t colūba nō habebāt vnitatē suppositi cū patre t spūsancto: sed
tñ in repsentatiōe signi. t cum p talē apparitionē trinitatis baptizato chri/
sto significatū fuit q̄ baptismus christi deberet cōferi in nomine patris t filij t spūsancti: tñ in primitiua
ecclesia ad rp̄s collatus fuit in nomīe christi: vt habe/
tur Act. ij. t. xix. vt nomē christi i maioꝛi reuerētia ha
beret. Et ad excludendū errorē illoꝝ qui virtutez ba/
ptismi attribuebant ministris: ꝭ q̄b⁹ habek. j. Coꝛ. j.
dicentes: Ego sum Pauli: ego aūt apollo: ego ꝟo ce/
phe ꝛc. sed cessantib⁹ illis causis redijt ecclesia ad foꝛ
mā predictā. b ¶ Tu es filius meus dilect⁹. p̄ ceter':
q̄ es filius naturalis: aūt adoptiui. c ¶ In te cō
placui. ad pficiendū in te opus redēptionis humane.
Ad maioꝛē intellectū dictoꝝ pōt queri hic vtrū ꝓuen
ens fuit celū apiri christo baptizato t voce patris audi
ri. Arguit q̄ nō: q̄ talis aptio nō fuit ꝼm veritatē: cū
corpoꝛa celestia sint incoꝛruptibilia: nec ꝼm apparentiā
tm: quia falsitas fuisset in opibus diuinis q̄b⁹ nō cōue
nit. Ite christo baptizato nō fuit aptā tanua celestis: ꝭ
in passiōe. cū ergo talis aptio celi significaret aperti/
nem beatitudinis: videt q̄ nō debuit fieri christo ba/
ptizato: sed ipso passo. Ite voꝛ patris sup christū erat
quedā approbatio sue p̄dicationis. vñ Mat. xvij. vbi
filius voꝛ facta est sup ipz in trāsfiguratione. additur:
Ipm audite. ꝭ nō p̄dicauit imediate post baptismuz:
sed post icarceratiōnē iohānis: vt dr. j. co. ca. ergo ꝛc.
Rñsio: dicendū q̄ christus baptizat⁹ fuit a iohāne nō
vt baptismo indigeret: ꝭ vt virtutē regenerandi aq̄s
ꝓferret: t vt testimonio iohannis manifestaret: vt di/
ctū est. t ꝓpter vtrunq; cōueniēs fuit celū apiri t voꝛ
cē patris audiri: q̄ cū testimonio iohānis q̄b⁹ erat hūanū fuit testimonium
dei p̄ris t spūsancti apparētiū in voce t colūba. t silr creature irrōnabil' t isē
sibil' restimōiū p illā aptionē celestē. Ite cōueniēs fuit ad significandū vir/
tutē baptismi dandi p xpm: q̄ quē ē introit⁹ in regnū dei: ꝼm q̄b⁹ dr Job. iij.
Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua t spūsctō nō pt introire in regnū dei. Ad pri/
mū dicēdū q̄ illa aptio nō fuit in coꝛpe celesti ꝭ in aere: sic solet fieri in co/
ruscatiōe. in q̄ videt celum apiri: t sic dicūt hoies vulgares. celū aperik in
coruscatiōe: scriptura aūt sacra cōiter tenet modū loquēdi vulgar': nec fu/
it ibi falsitas aliq̄: q̄ sufficiēt erat ad significādū aptōez ianue p baptismū:
sicut ꝼm aliq̄s doctoꝛes colūba illa nō fuit vera colūba: t tñ nō iuit ibi fal/
sitas aliq̄: rōne dicta: q̄ sufficiebat ad rep̄sentādū vel significandū spūmā
ctū. Ad secundū dicendū q̄ licet p passionē christi ianua celi sit apta: q̄tuz
ad remotionē impedimēti generalis: q̄d erat ex petō adē: tñ applicat⁹ virt⁹ pas
sionis q̄tū ad singlares psonas beatitudinē intrātes p baptismū: p quē in
coꝛpank xpo efficiunt ꝑticipes redēptiōis facte p passionē: t iō ꝓuenient⁹
fuit celū aperiri in baptismo q̄b⁹ in passiōe: q̄ p baptismū ē imediate ingres/
sus ad beatitudinē: vt visū est. Ad tertiū dicēdū q̄ licet christ⁹ inceperit p̄
dicare publice t cōiter post icarcerationē iohānis: vt dicit. j. co. ca. tñ ante
incarcerationē dictā docuit: miracula aliq̄ fecit t discipulos habuit: vt ha
bek Job. ij. t. iij. licet nō ita publice p̄dicauerit sicut post. d ¶ Et statī spi
rit⁹. Hic ꝓ describit reductio pctoꝝ in deū p op⁹ mediatoris: t p̄mo per
ipsius p̄dicationē. secōo p passiōis redēptionē. ca. xiij. tertio p resurrectiōis
glificationē. ca. xvi. ¶ Circa p̄mū pōit p̄dicatio xpi p vīā amoꝛ'. f. cū p̄dica
tiōe curādo: t miracla faciēdo. secōo p vīā timoꝛ' terroꝛē futuri iudicij incu
tiēdo. ca. xiij. Adhuc circa p̄mū ꝓmittit xpi p̄dicatio p scipm tm. secōo cum
b p discipulos. secūa ps incipit circa mediū. iij. ca. ibi: Et ascēdēs in mōtem.
Adhuc circa p̄mū ꝓmittit xpi p̄dicatio. secōo ex b ponit iudeoꝝ emulatio.
sequē. ca. Adhuc circa primū ꝓmittit p̄dicatoris debita dispositio. secōo p̄
dicationis executio. ibi: Post q̄ aūt tradit⁹ est iohānes. tertio sequēs ali/
quoꝝ cōuersio. ibi: Et ꝓterīs sec⁹ mare. q̄rto cōuersoꝝ ꝓfirmatio. ibi: Et i
grediunt capharnaū. Circa primū sciēdū q̄ debita dispositio p̄dicatoris ē
mortificatio carnis: vt sit subdita spū: ꝼm q̄ Paul⁹ dicit. j. Coꝛ. ix. Casti/
go coꝛpus meū t in seruitutē redigo: ne forte cū aliis p̄dicauerim ipse repro
bus efficiar. Et solitudo cōtēplatiōis vt ibi hauriatur q̄d postea pplo p do
trinā effūdak: t licet xps talib⁹ non idigeret cū i carne ei⁹ nulla fuerit re/
bellio: t ab inſtāti sue ꝓceptiōis fuerit replet⁹ gra virtutib⁹ t sciētijs: verū
tñ egit tlia p̄bēs aliis formā et exemplū. t iō p̄mo ꝓmittit solitudo defti. cū
dr: Et statī spi. expu. cū i deser. q̄ est loc⁹ apt⁹ cōtēplatiōi. ꝑ segregationez
a tumultu sclariū. spūs aūt iste a q̄ dr expulsus in desertū: intelligit spūs di
uinus t etiā hūanus: q̄ xpi volūtas erat oīno ꝛformis volūtati diuie. t se
quit maceratio carnis. cū dr: Et erat in deser. xl. die. in q̄b⁹ ieiunauit: vt hr
Matthei. iiij. f ¶ Et tentabat a sathana. Modus aūt t ordo hui⁹ tētatio
nis hic tacek: sed exprimitur Matth. iiij. g ¶ Eratq; cū bestijs. nō tñ noce
bāt ei sed magis applaudebant. h ¶ Et angeli ministrabāt illi. p hoc ostē
debatur dños terrestrium et celestium.

Postq̄ aūt

meremur:a quib⁹ corpe absoluti in celũ trãsferamur. a ¶Postq̃ au-
tẽ. Isido. Accepim⁹ grãm .p. gra:carnalia decollank:spũalia vinifican
tur. Cessãte vmbra adest veritas. Johãnes i carcere:lex in iudea:iesus
in galilea:salus in gẽtib⁹. ¶Beda. Nemo putet traditũ iohannẽ stati
Joh.2.d. p⁹ tẽtationẽ.vi.diez ⁊ ieiuniũ dñi. Inuenit eĩ in euãgelio iohãnis dñm
aũ multa docuisse et miracula fecisse: ⁊ b fecit
Luce.22.b initiũ signo⁹.i.in chana.ga. Et itez: Precuz
erat missus i carcerẽ iohannes. Fert aũt q: cũ
alio⁹ legisset iobes euãgelia ⁊ .pbasset eos ve
re historiã texuisse:ſz vni⁹ anni nũ in q̃ ⁊ pas
sus est post carcerez iohãnis:ꝓtermisso anno
cuius acta a trib⁹ exposita fuerãt: supior! tẽ
poris anteq̃ traderet iohannes gesta narra
uit. b ¶Predicãs euã. Hiero. Beati pau
peres spũ:q.i.e.r.cc. Regno terreno succedit
Joh.3.g pauptas:pauptati christianoꝝ regnuz sempi
ternũ. vũ: Regnũ meũ nõ ẽ de hac mũdo:ois ei
bonoꝝ terren⁹:spuma:fum⁹:somn⁹. c ¶Pe
nitemi. Hiero. Amaritudinẽ radicis dulcedo
pomi cõpẽsat:picula marẽpes port⁹ delectat:
dolo:ẽ medicine spes salut⁹ mitigat:q̃ deside
rat nucleũ:nucẽ frãgat:pniam agat:q̃ vult e
terno adherere bono:pconia xpi narrare pol
sũt q̃ ad palmã indulgẽtie puenire meruerũt:
vñ p⁹pniam pdicatores eligũt. d ¶Audi
mo. Hiero. Simõ obediẽs:andreas viril⁹:ia
cob⁹ supplãtator:iobes gra. Dis noib⁹ in ima
ginẽ dei ꝙuertimur. Obediẽtia vt obediam⁹:
virilitate vt pugnem⁹:supplãtatiõe: vt pseue
rem⁹:gra vt cõseruem⁹. Nisi ei dñs edifica.do
mũ in vanũ laborauerũt q̃ edi.eã. Ne q̃ttuoꝝ
Xtutes cardiales dicũt.p prudẽtiã obedim⁹:
p iusticiã viriliter agim⁹:p tẽperãtiã serpẽtes
calcam⁹:p fortitudiem dei grãz meremur.
¶Hiero. Quẽ nõ iebriat eloq̃ntia scẽar! ? Wif
ficile hoies potẽtes ⁊ nobiles:⁊ diuites:⁊ mꝛ
to his difficilꝭ eloq̃ntes credũt deo. Obtecta
tur mẽs coꝝ diuitijs ⁊ opibus atq; luxuria:⁊
circũdati vitijs ſi pñt videre Xtutes:simplici
tatẽq; scẽture fectẽſi ex maiestate iesũ:ſ exꝛ
hoꝝ iudicãt vilitate. ¶Hiero. Locãt q̃ttuoꝝ
piscatores. simõ:ãdreas:iacob⁹ ⁊ iobes. Reli
ctis oib⁹ sequũt:hac q̃driga vehimur ad ethe
ra vt helias his q̃ttuoꝝ ãgul⁹ ꝓtruit ꝓma ec
clesia:bis q̃ttuoꝝ Iris hebraic! tetragrãmaton
nomẽ dei cognoscit a nob⁹. Quib⁹ ẽ silr ꝓcipit
vt audiam⁹ dñm vocãtẽ:⁊ obliuiscamur ꝓpꝛ
vitioꝝ:⁊ domũ pakne traditiõis q̃ ẽ stulticia
ho:⁊ rete arãcaꝝ:q̃ nos pene lapsos velut cu
lices renebat aer ianis. Nauẽ pstine ꝙuersati
onis fugiam⁹. Pellib⁹ enĩ mortuis regit adã
pr nr fm carnẽ:q̃ deposito cũ actib⁹ suis no
uum seq̃ntes:pellib⁹ salomonis tegimur:q̃b⁹
spõsa se gllat formosã. ¶Beda. Querit quõ p
mũ petꝝ ⁊ ãdreã ⁊ p⁹ pusillũ iacobũ ⁊ iobem
vocauerit:sic narrat matthe⁹ ⁊ marc⁹:cũ dicat lucas in magna captura
piscii socios petri fuisse iacobũ ⁊ iohãnẽ:⁊ iesũ dixisse petro. Ex hoc ꝛ
hoies capies ⁊ sil'eũ secutos fuisse:subduct! ad terrã nauib⁹. Sz q̃d dic
lucas ꝓmo factũ ẽ ⁊ petro pdictũ ẽ q̃ hoies esset captur⁹:nõ q̃ extũc nõ
eẽt piscatur⁹. Ad captura enĩ piscii redierũt:⁊ postea sic matthe⁹ ⁊ mar
cus narrãt:bini vocati sũt. Prio petr⁹ ⁊ andreas:deide ⁊ alij. Tũc effi
nõ sbduct! ad terrã nauib⁹ tãq̃ cura redeũdi:ſz tãq̃ vocãtẽ ⁊ iubẽtẽ se
cuti ſi. e ¶Et igrediũt ꝛc. Hiero. Marc⁹ dicta euãgelij in semetipo di
sponẽs:ordinẽ hist̃orie nõ secut⁹:mysterioꝝ ordinẽ tuar. Vñ i sabbatis
pmã Xtutẽ narrat dicẽs: Et ingrediũt ꝛc. f ¶Capharnaũ. Hiero. Ca
pharnaũ villa ꝙsolatiõis:sabbatũ reqes. Idõ in spũ imũdo gen⁹ hũanũ
in q̃ imũdicia regnauit ab adã vsq; ad moysen. Mã q̃ sine lege peccaue
runt sine lege peribunt. Qui scies sanctũ dei obmutescere iubẽt. Dum
scientes quidẽ deum non sicut deum glorificauerunt aut gratias ege
runt:sed euanuerũt in cogitationibus suis. Spiritus diserpens homi
nẽ exist ab eo:quia appropinquante salute appropiquat tẽtatio. Pbꝛ
rao dimissus ab israel psequitur eũ diabolus contemptus surgit in scã
dala. ¶Beda. Q̃ sabbato maxime curat et docet:ostẽdit se nõ sub lege
esse:sed supra:et docet nos verũ sabbatũ: vt sez saluti animarũ studen
tes ab omni seruili opere:id est ab omnibus illicitis abstineamus.
g ¶Erat enĩ. Be. Scribe dicebãt:q̃ scpta erãt i moyse ⁊ .pbet! ¶Jesus
vt dc⁹ ⁊ dñs ipsi⁹ moysi libere q̃ decrãt legi addebat vt comutabat. vñ
in matthẽo: Audist! q: dictũ ẽ antiq̃s ꝛc. Ego autem dico vobis:

Quid no

a ¶Postq̃ aũt traditus est. Hic ꝓsr describit christi pdicatio. ⁊ primo q̃tũ ad tps. cũ dr: Postq̃ vero
ditus est iohannes ꝛc. sicut enĩ iohannes erat christi q̃
cursor:ita pdicatio ipsius erat ꝓxima pdicatioi christi
⁊ nõ christus nõ pdicauit cõmuniter ⁊ publice anteq̃
icarcerarẽt iohes finita est
pdicatiõe. scdo q̃tũ ad. loci.
cũ subdit: b ¶Venit iesus
in galileã pdicãs euãgelium
ꝛc. Ire autẽ in pmo pdicauit
loq̃ndo de publica ⁊ cõi pe
dicatiõe Matthe⁹ expssit. ibi.
ca. circa mediũ: ⁊ ibi exposita
mandat⁹ est sic idẽ ordo re
taurationis in nõ:q̃ pdi
gnis in .pthoplasto.
¶Discerpẽs. Beda. Ut eo
uerãs: sicut q̃dã codices
hũt. Lucas aũt dicit q: ni
hil ei nocuit: Sed q̃ mar
cus str: discerpẽs idẽ ẽ q̃d
lucas cum placuisset eũ in
medium. Q̃d no addidit
nihilq; nocuit intelligẽdũ
est: q: illa iactatio nõ eum
debilitauit sic ẽ exeũt demo
nes amputatis vl anulsis
aliquib⁹ mẽbris. ¶Beda.
Moralit. Uix a demonio
liberatũ: animũ ab immũ
da cogitatiõe purgatũ in
telligim⁹. Feminã no a fe
bib⁹ ꝙsequẽter curatam:
carnẽ a concupiscẽtie fer
uore q̃ continentie ꝓcepta
frenatã. d ¶Quidnaꝝ
est hoc ꝛc. Per ea q̃ videt
ad inquisitionẽ coꝝ q̃ au
dierant excitank. Ad hoc
ei ipse dñs signa facit et
discipul! facer! dãt: vt p
euãgelio cert⁹ credat: dũ
q̃ celestia .pmittunt terre
nis: celestia ⁊ diuina ope
ra oggrenk in terris.
e ¶Et statim dicit ei ꝛc.
Be. Lucas dicit q: roga
uerũt .p illa. Mõ ei salua
tor rogat⁹ imõ vitro curat
vt ꝓra vitioꝝ ãz passiões
⁊ sc̃ib⁹ fidelitã sp adhe
sert q̃ nõ intelligunk: vel
intelligẽda dare: vel nõ in
tellecta dimittere pie petẽ
tib⁹ ostendat. vñ: Delicta
ds intelligit: ab occlt! meis
munda me. f ¶Et apprẽhẽ
sa. Socr⁹ Petri febricitãs
apprẽhẽsa manu leuat. Fe
bus tẽperãtia est: de qua
nos filꝭ synagoge per ma
nũ discipline ⁊ leuationez
desideri sanamur: ⁊ hu⁹
qui sanat nos ad vesperũ
declinantis a nobis mini
stram⁹ volũtati. g ¶Tro
pologi. nitrabat eis. Be. Tropo.
Id est mẽbra q̃ seruierãt i
mũdicie seruiãt iusticie.
h ¶Vespe aũt. Be. Occa
sus solis mors christi. Af
ferebant ad eũ omnes ma
le habentes. Plures enĩ per apostolos post mo
rtem suam sanauit: q̃ cum in carne viuens indeis
predicauit. i ¶Ad iannam ꝛc. Hierony. Janua
regni. Moralit: penitentia est cuz fide que opera
tur salutem languoribus varijs. Varia enim sunt
vitia quibus languescit ciuitas mundi.

Quis scie.

a ¶Et erat in synagoga eoꝝ homo in spũ imundo. i. obsessus a demone.
b ¶Et exclamauit. doles de christi doctrĩa que erat animaꝝ sal⁹ ⁊ medici
na. Et q̃ de salute dominũ roꝛquek diabol⁹ invidia motus. ideo subdit:
c ¶Venisti ante tps pdere nos. i. diminuere ⁊ auferre potestatẽ nostram
nocendi hominibus.
d ¶Scio q̃ sis sanct⁹ dei. i. christus ad salutẽ ho
minũ missus. p .pphetas enĩ de xpo dictas q̃ de
terminauerãt tps locũ ⁊ modũ veniendi ipsi⁹ xpi
fm q̃ plenẽ declarani in quadã q̃stione de aduẽ
tu messie cõpletas in eo ⁊ p alias circũstãtias scie
bant ipm esse xpm in lege .pmissuz. vñ. j. co. ca. 8z
q̃ nõ sinebat eos loq̃: qm sciebãt eũ. i. esse xpm: fz
q̃ exposse dr Luc. iiij. verũ nesciebãt ipm esse de
um: nec p tẽtationẽ xpi in deserto diabol⁹ potuit
scire de xpo vtrũ esset dei filꝭ p naturã: hũs ean
dẽ naturã numero cũ patre: licet ad hũc finem tri
pliciter eũ tẽtauerit vt dictũ fuit pleni⁹ Mar. iiij.
Si enĩ cognouissent demones ipm esse deũ: nun
q̃ induxissent iudeos ad ipm crucifigendũ: fz q̃
dr. j. Cor. ij. ca. Si cognouissent nunq̃ dñm glie
crucifixissent. Aliqui aũt doctores dicũt q̃ nõ so
lũ nõ cognouerũt demones ipm esse deũ: vt dictũ
est: sed nec etiã cognouerũt certitudinaliter ipsuz
esse christum in lege .pmissum: sed tm̃ hoc cogno
uerunt quadã cõiectura .prabili multruz que in hꝭ
loco et alijs locis euãgelij plurib⁹ nomine sciẽtie
exprimitur: sed primuz dictũ magis videt cõsonũ
textui ⁊ dicris sanctoꝝ. e ¶Obmutesce. cõpelle
bat enĩ christus demones ad tacẽdũ de ipso: ne ve
ris falsa miscerẽt: ⁊ ne videret querere testimoni
um ab ipsis: maxime quia pharisei dicebãt ipm in
beelzebub principe demonioꝝ ejicere demõia: vt
habet Matth. ix. vbi dictũ phariseoꝝ pleni⁹ ex
cludit: sicut ibidẽ exponi. f ¶Et discerpẽs eum
spũs immund⁹. contrariũ videt habere: Luc. iiij.
vbi dicit de isto demone q̃ exiuit ab illo ⁊ nihil ei
nocuit. Nicendũ q̃ demones ab obsessis corpori
bus solent exire: nõ solũ cũ afflictione corporis: fz
etiã cũ mutilatione alicuius mẽbri: per hꝭ q̃ Lu
cas dicit q̃ nihil ei nocuit: intelligendũ est q̃tum
ad mutilationẽ: quia exiuit absq; mutilatione mẽ
bri. q̃ aũt dicit Marc⁹. discerpẽs eũ. intelligẽdũ
est q̃tũ ad afflictionẽ: q: licet in exitu non muti
lauerit eũ tamen multũ afflixit. ⁊ hoc idẽ habetur
Luce. iiij. vbi dicit: Et cũ .piecisset illud demoni
um in mediũ. p quod intelligit obsessi afflictio. ibi
dẽ subdit: Exiuit ab eo nihilq; ei nocuit. q̃ qdẽ ex
cluditur mutilatio. g ¶Que naꝝ doctrina hec
noua. quia preceptis veteris legis addebat noui
tatem consiliorum: ⁊ etiam quia nouo modo ꝓfir
mabat doctrinam suã: scz per operationẽ miracu
lorum. ⁊ ideo subditur: h ¶Quia in potestate
spiritibus immundis imperat ꝛc. Et protinꝰ egre
dientes. Hic ponitur secundũ miraculũ: ⁊ dividi
tur in duas partes: in principalem ⁊ incidentalẽ.
secundum ibi: Vespere autem facto. ¶Circa pri
mum dicitur: i ¶Et protinus egredientes de sy
nagoga: scilicet post christi predicationem ⁊ eius
confirmationem per expulsionem demoniꝝ.
k ¶Venerunt in domum simõis. vt ibi acciperẽt
refectionem post laborem. l ¶Recumbebat au
tem socrus simonis febricitans: licet enim virtute
nature febris possit curari: non tamẽ instanti. chri
stus autez sanauit eã hic subito ⁊ ita pfecte q̃ illa
mulier ministrabat eis: ex quo ostenditur ista cu
ratio miraculosa ad discipulorum cõfirmationẽ.
m ¶Vespere autẽ facto. Hic ponitur pars incidẽ
talis: occasione enim hutus sanationis illi q̃ ha
bebant infirmos in illa villa adduxerunt eos ad
christum quorentes remediũ. ⁊ hoc est quod dici
tur: Vespere autẽ facto. dicit aũt Theophil⁹ expo
sitor q: ita tarde adduxerũt eos ad xpm: q: illa di
es erat dies sabbati: ⁊ credebãt curationes nõ esse
licitas durãte die sabbati: q̃ finiebat in vespe illi⁹ dici. n ¶Et erat ois ci
uitas cõgregata ad ianuã. i. multi de ciuitate: ⁊ est mod⁹ loquẽdi byphoti
cus sic. s. dicth ẽ. o ¶Et curauit mul. i. oẽs q̃ fuerũt ibi adducti q̃ erãt mul
ti. aliꝭ expõit: Multos. i. pfes de adduct! q̃ fides ⁊ devotio curationez
merebãt. p ¶Et demonia mul. ejicie. eodẽ mõ dupliciter exponik. i. oia vt
plura. q ¶Et nõ sinebat ea loqui. ex causis pdictis.

Quis scie

Universitätsbibliothek Bibliothek

Luce. 4. f

a Num sciebat eū. Be. Lucas dicit aut: exibat demōia a mlt' clamātia ⁊ dicētia: q; tu es filius dei: ⁊ increpans non sinebat ea loq; q; sciebāt eum esse xpm. Demōia ergo christū esse sciūt: ⁊ filiū dei esse p fidem. In iciunio ei fatigatū hominē diabol' putauit nec tētādo potuit eū experiri an esset filius dei. Sed postea p signa potentia: vel potius suspicat' est: vt intelligendū. b Et diluculo valde surgēs ꝛc. in b dicit exemplū: vt predicatores ⁊ mirabilia diuina operatores debeat fugere populi applausū. verūtamē quod debeat omittere saluteē animarū. Ideo subdit:

1. Cor. 12. b Ididem

§ Num sciebāt eū. Iā dictū est qualiter hoc fuit intelligendū.

b Et diluculo surgēs ꝛc. in primos vicos et ciuitates: vt ibi pdicem. cetera patent.

c Et venit ad eum leprosus. Vide ponit tertiam miraculū de leproso mūdato. cui' fides exprimit. unde dicit:

d Si vis potes me mūdare. cōstendo enim in te christo diuinā potentiā meruit curationē. Ideo subdit:

e Jesus aūt misert' eius tetēdit manū suā tāgēs eum. licet enī fm determinationē legis ex tactu leprosi cōtraheret immūditiā: tamē hoc in christo locū nō habuit: q; ex tactu leprā curauit.

f Dixit illi volo. Dicit ps' ctus. ⁊ quod subditur:

g Mūdare. imperatiue est: vt ostēdat se p modā in peritā leprā curare tanq; dominū creature.

h Et discessit ab eo lepra: et mūdat' est. Et cōminatus est ei. Statimq; eiecit illū ⁊ dixit ei:

i Vide nemini dixeris: ⁊ sed vade ostende te pncipi sacerdotū ⁊ offer pro emūdatione tua: q; pcepit moyses in testimoniū illis.

k Et egressus cepit pdicare et diffamare fm onem: ita vt iā nō posset manifeste in ciuitatē introire

l Sed fuit in desertis locis: et cōueniebāt ad eū vndiq;

a Quis qui sciebāt eum. Et diluculo valde

§ genes.

de surgēs: egressus abiit in desertū locū: ibiq; orabat. Et

§ Beda in suo.

§ obedientes.

est eū simō ⁊ q cū eo erāt. Et cū inuenissent eū dixerūt ei: q; oēs

a § iam facto sermone. b § nō decet otiosū esse pdicatorem.

q̄rūt te. Et ait illis: Eāmus in proximos vicos ⁊ ciuitates: vt ibi p̄dicē. Ad hoc enī veni. Et erat pdicās in synagogis eoꝝ ⁊ in oī galilea: ⁊ demōia eijciēs. † Et venit ad eū leprosus deprecās eū: ⁊ genuflexo dixit: Si vis potes me mūdare. Jesus aūt misert' eius extēdit manū suā: ⁊ tāgēs eum: ait illi: Volo. Mūdare. Et cū dixisset: statiz discessit ab eo lepra: et mūdat' est. Et cōminatus est ei. Statimq; eiecit illū ⁊ dixit ei: Vide nemini dixeris: ⁊ sed vade ostende te pncipi sacerdotū ⁊ offer pro emūdatione tua: q̄ pcepit moyses in testimoniuz illis.

§ a morte.

§ obediens.

a § iam facto sermone. b § nō decet otiosū esse pdicatorem.

§ ostēdit vīa remediū postulat.

§ misēdie affectū. § in hoc būiltas. § gra super at legē nō eimet cōtraminari q; alios liberat. § nullū spernam: ⁊ si maculosū videam.

§ in hoc pietas. § in hoc potestas. § Be. Nihil medium inter pceptū et opꝰ.

§ volo mundare.

§ fm legē offerri. § si deo credat: si impietat' le pra discedat. § saluris.

Mat. 8. a

Luce. 11. f

Rom. 3. c

4. reg. 5. g

Luce. 17. k

Rom. 12. a

Ps. 32.

Ps. 113.

Ps. 118.

Moraliter Marci La. I Additio

ce. b Et angeli ministrabāt illi. Per b moraliter insinuat q̄lli quorū seruilitas sub rōne pacifice teneē p angelos ministeriū ad celestia trāsferent. b† Venit iesus i galileā pdicās ꝛc. Per b insinuans q; pdicator' euāgelij pr' debet trāsmigrare de carnalib' ad spualia ⁊ de terrenis ad meditandū celestia: q; galilea trāsmigratio interpretat. f Et p̄teriens secus mare galilee vidit simonē ⁊ andreā ꝛc. Per hoc aūt q; petrus ⁊ andreas relictis retib' ⁊ iacob' ⁊ iohānes relicto patre vocantem dñm statim secuti sūt: nobis ostendit q; nō cupiditas tpalis: nec affectio carnalis retrahere nos debēt a seq̄la christi. k† Et stupebāt sup doctrina ei'. erat enī docēs q; si potestatē habēs. i. suā doctrinā cōfirmās operib' miraculo rū. † Et nō sicut scribe. q; suā doctrinā affirmabāt iactantia verbor. p b ostendit q; pdicator' euāgelij nō debet doctrinam suā ostētare verbor affluentia sed eā firmare p opa sancta.

a† Et erat in synagoga eoꝝ hō in spū imūdo. p quē significatur hō pollutus carnis vicio. de quo dicit: f† Et dilcērpens eū ꝛc. q; vitiū carnale nō curat nisi carnis afflictione: vt p q̄ peccat quis p hec ⁊ torqueat. l† Accēbebat aūt socr' simonis febricitās. p quā significat mulier caloze luxurie laborās q̄ manu ei' apphensa sanat: q; talis mulier ei' repressa liberate curat Eccl. xxvj. In filia nō aduertēte se firma custodia. m† Desperē aūt facto cū occidisset sol afferebāt ad eū oēs male habētes ꝛc. Beda. Mystice solis occubitū passionē mortēq; significat illi' q̄ dicit: Odiu suz in mūdo lux sum mūdi: ⁊ sole occidente plures q̄ ante demoniaci ⁊ egroti sanant: q; q̄ tpaliter in carne viuēs paucos iudicor' docuit: oibus p ordē gentib' fidei salutisq; dona trāsmittit. q† Et nō sinebat ea loq̄ ꝛc. Theophilus i b docēs nos nō credere demonib' etiā si vera dicāt: q; si aliquos credētes sibi inuenerint veritatib' mendacia miscēt. Ut in collatione moysi abbatis or. q; q̄dā anachorita decept' fuit a demone in angelū lucis se trāsformante: q̄ post plura vera q̄ sibi dixerit. ptecit seipsū in puteū ad eius verbū. nā ei dixit q; tāri meriti erat apud deū q; ex b nullū pateret malū q̄ fuit falsū: nā ex b leraliter fuit vulnerat' ⁊ cito post mortu'. b† Et diluculo valde surgēs abiit in desertū locū ibiq; orabat. p hoc ostēdēs q; pdicator euāgelij redire debet ad orationis secretū: vt ibi bauriat q̄ postea pplis effundat. ideo sequit: † Eāmus i primos vicos ⁊ ciuitates vt ibi pdicē ꝛc. ⁊ venit ad eū leprosus ꝛc. p lepra q̄ morbū est cōtagiosus originalis culpa significat: q̄ p carnalē generationem ad posteros deriuat: q; manu xpi tact' sanat: q; virtute ei' p baptismū emundat: p oblationē aūt muneris et diuulgationē ogis significat q; baptizat' teneē deo fideliter seruire: ⁊ eū iugiter collaudare.

In ca. j. vbi dicitur in postilla: ideo nō est credibile q; calamentis vteref.

a In primos vicos et ciuitates: vt ibi pdicem. cetera patent.

b Et venit ad eum leprosus. Vide ponit tertiam miraculū de leproso mūdato. cui' fides exprimit. unde dicit:

c Si vis potes me mūdare. cōstendo enim in te christo diuinā potentiā meruit curationē. Ideo subdit:

d Jesus aūt misert' eius tetēdit manū suā tāgēs eum. licet enī fm determinationē legis ex tactu leprosi cōtraheret immūditiā: tamē hoc in christo locū nō habuit: q; ex tactu leprā curauit.

e Dixit illi volo. Dicit ps' ctus. ⁊ quod subditur:

f Mūdare. imperatiue est: vt ostēdat se p modā in peritā leprā curare tanq; dominū creature.

g Et discessit ab eo lepra: et mūdat' est. Et cōminatus est ei. Statimq; eiecit illū ⁊ dixit ei:

h Vide nemini dixeris: ⁊ sed vade ostende te pncipi sacerdotū ⁊ offer pro emūdatione tua: q̄ pcepit moyses in testimoniuz illis.

i Et egressus cepit pdicare et diffamare fm onem: ita vt iā nō posset manifeste in ciuitatē introire

k Sed fuit in desertis locis esse: et cōueniebāt ad eū vndiq;

Dozali. Ca. I

tiū euāgelij iesu xpi filii dei sicut scriptū est in Esaie vj. Per hoc q; marcus euāgelium a verbis pphetie exordiri cepit. ostendit pdicatorē euāgelij in sermōe incipere a sacra scriptura debere nō a poetis verbis aut philosophicis mōstrauit. ff† Fuit infirmus quidā nomine Lazarus de bethania. Ioh. xj. Et ideo ad eum mittunt sorores eius dicentes: dñe ecce quem amas infirmatur. Et cū audisset dixit: infirmitas hec nō est ad mortem. Et ideo mansit adhuc duobus diebus in eodem loco. Et tunc dixit discipulis: eamus iterum in iudeam. Et dixerunt ei discipuli: nunc querebant te iudei lapidare. Et iterum vadis illuc? Et respondit ihesus: nōne duodecim sunt horē diei? Si quis ambulauerit in die non offendit. Si autem ambulauerit in nocte offendit. Et dixit discipulis suis: lazarus amicus noster dormit. Sed vado ut a somno excitem eum. Et dixerunt discipuli: si dormit saluus erit. Dixerat autem ihesus de morte eius. Illi autem putauerunt quod de dormitione somni dixisset. Tunc ergo dixit eis ihesus palam: lazarus mortuus est. Et gaudeo propter vos ut credatis quia non eram ibi. Sed eamus ad eum. Et cum venisset ihesus inuenit eum quatriduanum iam in monumento habentem. Et cum audisset martha quia ihesus venit obuiauit ei. Maria autem domi sedebat. Et dixit martha ad ihesum: domine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio quia quecunq; poposceris a deo dabit tibi deus. Et dixit ei ihesus: resurget frater tuus. Et dixit ei martha: scio quia resurget in resurrectione in nouissimo die. Et dixit ei ihesus: ego sum resurrectio et vita. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet. Et omnis qui viuit et credit in me non morietur in eternum. Credis hoc? Ait illi: vtique domine. Ego credidi quia tu es christus filius dei viui qui in hunc mundum venisti. Et cum hec dixisset abiit et vocauit mariam sororem suam silentio dicens: magister adest et vocat te. Illa ut audiuit surrexit cito et venit ad eum. Nondum enim venerat ihesus in castellum sed adhuc erat in loco ubi occurrerat ei martha. Et cum vidissent iudei qui erant cum ea in domo et consolabantur eam surrexerunt cito et exierunt. Et secuti sunt eam dicentes: quia vadit ad monumentum ut ploret ibi. Maria ergo cum venisset ubi erat ihesus videns eum cecidit ad pedes eius dicens illi: domine si fuisses hic non esset mortuus frater meus. Ihesus ergo ut vidit eam plorantem et iudeos qui venerant cum ea plorantes infremuit spiritu et turbauit seipsum et dixit: ubi posuistis eum? Dicunt ei: domine veni et vide. Et lacrimatus est ihesus. Dixerunt ergo iudei: ecce quomodo amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt: nonne hic qui aperuit oculos cecati facere ut hic quoque non moreretur? Ihesus ergo rursum fremens in semetipso venit ad monumentum. Erat autem spelunca et lapis superpositus erat ei. Ait ihesus: tollite lapidem. Dicit ei martha soror eius qui mortuus fuerat: domine iam fetet quatriduanus enim est. Dicit ei ihesus: nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam dei? Tulerunt ergo lapidem. Ihesus autem eleuatis sursum oculis dixit: pater gratias ago tibi quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia semper me audis: sed propter populum qui circumstat dixi ut credant quia tu me misisti. Et cum hec dixisset voce magna clamauit: lazare veni foras. Et prodiit qui fuerat mortuus ligatis manibus et pedibus institis cum sudario suo. Dicit eis ihesus: solite eum et sinite abire. Multi ergo de iudeis qui venerant ad mariam et martham et viderant que fecit ihesus crediderunt in eum. Quidam autem ex ipsis abierunt ad pharisaeos et dixerunt illis que fecit ihesus. Collegerunt ergo pontifices et pharisaei concilium et dicebant: quid facimus quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic omnes credent in eum et venient romani et tollent nostrum locum et gentem. Unus autem ex ipsis caiphas nomine cum esset pontifex anni illius dixit eis: vos nescitis quicquam nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso non dixit sed cum esset pontifex anni illius prophetauit quod ihesus moriturus erat pro gente et non tantum pro gente sed ut filios dei qui erant dispersi congregaret in unum. Ab illo ergo die cogitauerunt interficere eum. Ihesus ergo iam non palam ambulabat apud iudeos sed abiit inde in regionem iuxta desertum in ciuitatem que dicitur effrem et ibi morabatur cum discipulis suis. Et proximum erat pascha iudeorum et ascenderunt multi de regione ante pascha ut sanctificarent se. Quaerebant ergo ihesum et dicebant ad inuicem stantes in templo: quid putatis quia non veniet ad diem festum? Dederant autem pontifices et pharisaei mandatum ut si quis cognouerit ubi sit indicet ut apprehendant eum. Ihesus ergo ante sex dies paschae venit bethaniam ubi lazarus mortuus fuerat quem suscitauit ihesus. Fecerunt autem ei cenam ibi et martha ministrabat lazarus autem unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi et unxit pedes ihesu et extersit capillis suis pedes eius. Domus autem impleta est ex odore unguenti. Dixit ergo unus ex discipulis eius iudas symonis iscariotes qui eum erat traditurus: quare hoc unguentum non venditum est trecentis denariis et datum egenis? Dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum sed quia fur erat et loculos habens ea que mittebantur portabat. Dixit ergo ihesus: dimitte illam ut in diem sepulture mee seruet illud. Nam egenos semper habetis vobiscum me autem non semper habetis. Cognouit autem turba multa ex iudeis quia ibi est et venerunt non propter ihesum tantum sed ut lazarum quem suscitauit a mortuis viderent. Cogitauerunt autem principes sacerdotum ut et lazarum interficerent quia multi propter illum abibant ex iudeis et credebant in ihesum. In crastinum autem turba multa que venerat ad diem festum cum audisset quia venit ihesus hierosolimam tulerunt ramos palmarum et processerunt obuiam ei et clamabant: osanna benedictus qui venit in nomine domini rex israel. Et sedit ihesus super asellum sicut scriptum est: noli timere filia sion. Ecce rex tuus venit sedens super pullum asine. Hec non cognouerunt discipuli eius primum sed quando glorificatus est ihesus tunc recordati sunt quia hec erant scripta de eo et hec fecerunt ei. Testimonium ergo perhibebat turba que erat cum eo quando lazarum vocauit de monumento et suscitauit eum a mortuis. Propterea et obuiauit ei turba quia audierunt eum fecisse hoc signum. Pharisaei ergo dixerunt ad semetipsos: videtis quia nichil proficimus? Ecce mundus totus post eum abiit. Erant autem gentiles quidam ex eis qui ascenderant ut adorarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad philippum qui erat a bethsaida galilee et rogabant eum dicentes: domine volumus ihesum videre. Philippus venit et dicit andree. Andreas rursum et philippus dixerunt ihesu. Ihesus autem respondit eis dicens: venit hora ut clarificetur filius hominis. Amen amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit multum fructum affert. Qui amat animam suam perdet eam et qui odit animam suam in hoc mundo in vitam eternam custodit eam. Si quis mihi ministrat me sequatur et ubi sum ego illic et minister meus erit. Si quis mihi ministrauerit honorificabit eum pater meus. Nunc anima mea turbata est et quid dicam? Pater saluum me fac. Sed propterea veni in horam hanc. Pater clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de celo: et clarificaui et iterum clarificabo. Turba ergo que stabat et audierat dicebat tonitruum factum esse. Alii dicebant: angelus ei locutus est. Respondit ihesus et dixit: non propter me hec vox venit sed propter vos. Nunc iudicium est mundi nunc princeps huius mundi eijcietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad me ipsum. Hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba: nos audiuimus ex lege quia christus manet in eternum. Et quomodo tu dicis oportet exaltari filium hominis? Quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis ihesus: adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis ut non tenebre vos comprehendant. Et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. Dum lucem habetis credite in lucem ut filii lucis sitis. Hec locutus est ihesus et abiit et abscondit se ab eis. Cum autem tanta signa fecisset coram eis non credebant in eum. Ut sermo ysaie prophete impleretur quem dixit: domine quis credidit auditui nostro et brachium domini cui reuelatum est? Propterea non poterant credere quia iterum dixit ysaias: excecauit eorum oculos et indurauit cor eorum ut non videant oculis et intelligant corde et conuertantur et sanem eos. Hec dixit ysaias quando vidit gloriam eius et locutus est de eo. Tamen et ex principibus multi crediderunt in eum sed propter pharisaeos non confitebantur ut de synagoga non eicerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam dei. Ihesus autem clamauit et dixit: qui credit in me non credit in me sed in eum qui misit me. Et qui videt me videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni ut omnis qui credit in me in tenebris non manet. Et si quis audierit verba mea et non custodierit ego non iudico eum non enim veni ut iudicem mundum sed ut saluificem mundum. Qui spernit me et non accipit verba mea habet qui iudicet eum sermo quem locutus sum ille iudicabit eum in nouissimo die. Quia ego a meipso non locutus sum sed qui misit me pater ipse mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar. Et scio quia mandatum eius vita eterna est. Que ergo ego loquor sicut dixit mihi pater sic loquor. Ante autem diem festum pasche sciens ihesus quia venit hora eius ut transeat ex hoc mundo ad patrem cum dilexisset suos qui erant in mundo in finem dilexit eos. Et cena facta cum diabolus iam misisset in cor ut tradat eum iudas symonis iscariotes sciens quia omnia dedit ei pater in manus et quia a deo exiit et ad deum vadit surgit a cena et ponit vestimenta sua et cum accepisset linteum precinxit se. Deinde mittit aquam in pelui et cepit lauare pedes discipulorum et extergere linteo quo erat precinctus. Venit ergo ad symonem petrum. Et dicit ei petrus: domine tu mihi lauas pedes? Respondit ihesus et dixit ei: quod ego facio tu nescis modo scies autem postea. Dicit ei petrus: non lauabis mihi pedes in eternum. Respondit ihesus ei: si non lauero te non habebis partem mecum. Dicit ei symon petrus: domine non pedes tantum meos sed et manus et caput. Dicit ei ihesus: qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet sed est mundus totus. Et vos mundi estis sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui traditurus esset eum propterea dixit non estis mundi omnes. Postquam ergo lauit pedes eorum et accepit vestimenta sua cum recubuisset iterum dixit eis: scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me magister et dominus et bene dicitis sum etenim. Si ergo ego lauo pedes vestros dominus et magister et vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplum enim dedi vobis ut quemadmodum ego feci vobis ita et vos faciatis. Amen amen dico vobis non est seruus maior domino suo neque apostolus maior est eo qui misit illum. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus vestrum dico. Ego scio quos elegerim sed ut scriptura impleatur. Qui manducat panem meum leuabit contra me calcaneum suum. Amodo dico vobis antequam fiat ut cum factum fuerit credatis quia ego sum. Amen amen dico vobis qui accipit si quem misero me accipit qui autem me accipit accipit eum qui me misit. Cum hec dixisset ihesus turbatus est spiritu et protestatus est et dixit: amen amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebant ergo ad inuicem discipuli hesitantes de quo dicebat. Erat autem recumbens unus ex discipulis eius in sinu ihesu quem diligebat ihesus. Annuit ergo huic symon petrus et dixit ei: quis est de quo dicit? Cum ergo recubuisset ille sic super pectus ihesu dicit ei: domine quis est? Respondit ihesus: ille est cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem dat iude symonis iscarioti. Et post buccellam introiuit in illum satanas. Dicit ergo ei ihesus: quod facis fac citius. Hoc autem nemo scit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant quia loculos habebat iudas quia dixit ei ihesus: eme ea que opus habemus ad diem festum aut egenis ut aliquid det illis. Cum ergo accepisset ille bucellam exiit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset dicit ihesus: nunc clarificatus est filius hominis et deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus est in eo et deus clarificabit eum in semetipso et continuo clarificabit eum. Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Quaeretis me et sicut dixi iudeis quo ego vado vos non potestis venire et vobis dico modo. Mandatum nouum do vobis ut diligatis inuicem sicut dilexi vos ut et vos diligatis inuicem. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis si dilectionem habueritis ad inuicem. Dicit ei symon petrus: domine quo vadis? Respondit ihesus ei: quo ego vado non potes me modo sequi sequeris autem postea. Dicit ei petrus: quare non possum te modo sequi? Animam meam pro te ponam. Respondit ihesus: animam tuam pro me ponas? Amen amen dico tibi non cantabit gallus donec ter me negabis. Non turbetur cor vestrum. Creditis in deum et in me credite. In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quo minus dixissem vobis quia vado parare vobis locum? Et si abiero et preparauero vobis locum iterum veniam et accipiam vos ad me ipsum ut ubi sum ego et vos sitis. Et quo ego vado scitis et viam scitis. Dicit ei thomas: domine nescimus quo vadis et quomodo possumus viam scire? Dicit ei ihesus: ego sum via veritas et vita. Nemo venit ad patrem nisi per me. Si cognouissetis me et patrem meum forsitan eum cognoscetis. Et amodo cognoscetis eum et vidistis eum. Dicit ei philippus: domine ostende nobis patrem et sufficit nobis. Dicit ei ihesus: tanto tempore vobiscum sum et non cognouisti me philippe? Qui videt me videt et patrem. Quomodo tu dicis ostende nobis patrem? Non credis quia ego in patre et pater in me est? Verba que ego loquor vobis a me ipso non loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Non credis quia ego in patre et pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite. Amen amen dico vobis qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet et maiora horum faciet quia ego ad patrem vado. Et quodcunq; petieritis patrem in nomine meo hoc faciam ut glorificetur pater in filio. Si quid petieritis me in nomine meo hoc faciam. Si diligitis me mandata mea seruate. Et ego rogabo patrem et alium paraclitum dabit vobis ut maneat vobiscum in eternum. Spiritum veritatis quem mundus non potest accipere quia non videt eum nec scit vos autem cognoscetis eum quia apud vos manebit et in vobis erit. Non relinquam vos orphanos veniam ad vos. Adhuc modicum et mundus me iam non videt vos autem videtis me quia ego uiuo et vos uiuetis. In illo die vos cognoscetis quia ego sum in patre meo et vos in me et ego in vobis. Qui habet mandata mea et seruat ea ille est qui diligit me. Qui autem diligit me diligetur a patre meo et ego diligam eum et manifestabo ei me ipsum. Dicit ei iudas non iscariotes: domine quid factum est quia manifestaturus es nobis teipsum et non mundo? Respondit ihesus et dixit ei: si quis diligit me sermonem meum seruabit et pater meus diligit eum et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me sermones meos non seruat. Et sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum vobis apud vos manens. Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quecunq; dixero vobis. Pacem relinquo vobis pacem meam do vobis non quomodo mundus dat ego do vobis. Non turbetur cor vestrum neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis utique quia vado ad patrem quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis priusquam fiat ut cum factum fuerit credatis. Iam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps huius mundi et in me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem et sicut mandatum dedit mihi pater sic facio. Surgite eamus hinc. Ego sum vitis vera et pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum et omnem qui fructum affert purgabit eum ut fructum plus afferat. Iam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Manete in me et ego in vobis. Sicut palmes non potest fructum ferre a semetipso nisi manserit in vita sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis vos palmites. Qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum quia sine me nichil potestis facere. Si quis in me non manserit mittetur foras sicut palmes et aridus colligent eum et in ignem mittent et ardet. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint quodcunq; volueritis petetis et fiet vobis. In hoc clarificatus est pater meus ut fructum plurimum afferatis et efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pater et ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si mandata mea seruaueritis manebitis in dilectione mea sicut et ego patris mei mandata seruaui et maneo eius in dilectione. Hec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit et gaudium vestrum impleatur. Hoc est mandatum meum ut diligatis inuicem sicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis que ego precipio vobis. Iam non dicam vos seruos quia seruus nescit quid faciat dominus eius vos autem dixi amicos quia omnia que audiui a patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis sed ego elegi vos et posui vos ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat. Ut quodcunq; petieritis patrem in nomine meo det vobis. Hec mando vobis ut diligatis inuicem. Si mundus vos odit scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis mundus quod suum erat diligeret quia autem de mundo non estis sed ego elegi vos de mundo propterea odit vos mundus. Mementote sermonis mei quem ego dixi vobis non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt et vos persequentur si sermonem meum seruauerunt et vestrum seruabunt. Sed hec omnia facient vobis propter nomen meum quia nesciunt eum qui misit me. Si non venissem et locutus fuissem eis peccatum non haberent nunc autem excusationem non habent. Qui me odit et patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatum non haberent nunc autem et viderunt et oderunt et me et patrem meum. Sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est quia odio habuerunt me gratis. Cum autem venerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre spiritum veritatis qui a patre procedit ille testimonium perhibebit de me et vos testimonium perhibebitis quia ab initio mecum estis. Hec locutus sum vobis ut non scandalizemini. Absque synagogis facient vos. Sed venit hora ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Et hec facient vobis quia non nouerunt patrem neque me. Sed hec locutus sum vobis ut cum venerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi vobis. Hec autem vobis ab initio non dixi quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum qui me misit et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Sed quia hec locutus sum vobis triticitia implet cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis expedit vobis ut ego vadam si enim non abiero paraclitus non veniet ad vos. Si autem abiero mittam eum ad vos. Et cum venerit ille arguet mundum de peccato et de iustitia et de iudicio. De peccato quidem quia non credunt in me. De iustitia autem quia ad patrem vado et iam non videbitis me. De iudicio autem quia princeps huius mundi iam iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem non enim loquetur a semetipso sed quecunq; audiet loquetur et que ventura sunt annunciabit vobis. Ille me clarificabit quia de meo accipiet et annunciabit vobis. Omnia quecunq; habet pater mea sunt propterea dixi quia de meo accipiet et annunciabit vobis. Modicum et iam non videbitis me et iterum modicum et videbitis me quia vado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad alterutrum: quid est hoc quod dicit nobis modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me et quia vado ad patrem? Dicebant ergo: quid est hoc quod dicit modicum? Nescimus quid loquitur. Cognouit autem ihesus quia uolebant eum interrogare et dixit eis: de hoc quaeritis inter vos quia dixi modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me? Amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos mundus autem gaudebit vos autem contristabimini sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitiam habet quia venit hora eius cum autem peperit puerum iam non meminit pressure propter gaudium quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Et in illo die me non rogabitis quicquam. Amen amen dico vobis si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Usque modo non petistis quicquam in nomine meo petite et accipietis ut gaudium vestrum sit plenum. Hec in prouerbiis locutus sum vobis. Venit hora cum iam non in prouerbiis loquar vobis sed palam de patre annunciabo vobis. In illo die in nomine meo petetis et non dico vobis quia ego rogabo patrem de vobis. Ipse enim pater amat vos quia vos me amastis et credidistis quia ego a deo exiui. Exiui a patre et veni in mundum iterum relinquo mundum et vado ad patrem. Dicunt ei discipuli eius: ecce nunc palam loqueris et prouerbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia et non opus est tibi ut quis te interroget in hoc credimus quia a deo existi. Respondit eis ihesus: modo creditis? Ecce venit hora et iam uenit ut dispergamini unusquisque in sua et me solum relinquatis et non sum solus quia pater mecum est. Hec locutus sum vobis ut in me pacem habeatis in mundo pressuram habebitis sed confidite ego vici mundum. Hec locutus est ihesus et leuatis oculis in celum dixit: pater venit hora clarifica filium tuum ut filius clarificet te sicut dedisti ei potestatem omnis carnis ut omne quod dedisti ei det eis vitam eternam. Hec est autem vita eterna ut cognoscant te solum deum verum et quem misisti ihesum christum. Ego te clarificaui super terram opus consummaui quod dedisti mihi ut faciam. Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quam habui priusquam mundus esset apud te. Manifestaui nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant et mihi eos dedisti et sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt quia omnia que dedisti mihi abs te sunt. Quia verba que dedisti mihi dedi eis et ipsi acceperunt et cognouerunt vere quia a te exiui et crediderunt quia tu me misisti. Ego pro eis rogo non pro mundo sed pro his quos dedisti mihi quia tui sunt et mea omnia tua sunt et tua mea sunt et clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo et hi in mundo sunt et ego ad te venio. Pater sancte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut et nos. Cum essem cum eis ego seruabam eos in nomine tuo quos dedisti mihi et custodiui et nemo ex eis perijt nisi filius perditionis ut scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio et hec loquor in mundo ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum et mundus eos odio habuit quia non sunt de mundo sicut et ego non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serues eos a malo. De mundo non sunt sicut et ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate tua sermo autem tuus veritas est. Sicut me misisti in mundum et ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico me ipsum ut sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me ut omnes unum sint sicut tu pater in me et ego in te ut et ipsi in nobis unum sint ut credat mundus quia tu me misisti. Et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis ut sint unum sicut et nos unum sumus. Ego in eis et tu in me ut sint consummati in unum et cognoscat mundus quia tu me misisti et dilexisti eos sicut me dilexisti. Pater quos dedisti mihi volo ut ubi sum ego et illi sint mecum ut videant claritatem meam quam dedisti mihi quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste mundus te non cognouit ego autem te cognoui et hi cognouerunt quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum et notum faciam ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego in ipsis. Cum hec dixisset ihesus egressus est cum discipulis suis trans torrentem cedron ubi erat hortus in quem introiuit ipse et discipuli eius. Sciebat autem et iudas qui tradebat eum locum quia frequenter ihesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset cohortem et a principibus sacerdotum et pharisaeis ministros uenit illuc cum lanternis et facibus et armis. Ihesus ergo sciens omnia que uentura erant super eum processit et dixit eis: quem quaeritis? Responderunt ei: ihesum nazarenum. Dicit eis ihesus: ego sum. Stabat autem et iudas qui tradebat eum cum ipsis. Ut ergo dixit eis: ego sum abierunt retrorsum et ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos: quem quaeritis? Illi autem dixerunt: ihesum nazarenum. Respondit ihesus: dixi vobis quia ego sum. Si ergo me quaeritis sinite hos abire. Ut impleretur sermo quem dixit: quia quos dedisti mihi non perdidi ex eis quemquam. Simon ergo petrus habens gladium eduxit eum et percussit pontificis seruum et abscidit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen seruo malchus. Dixit ergo ihesus petro: mitte gladium tuum in uaginam calicem quem dedit mihi pater non bibam illum? Cohors ergo et tribunus et ministri iudeorum comprehenderunt ihesum et ligauerunt eum et adduxerunt eum ad annam primum erat enim socer caiphe qui erat pontifex anni illius. Erat autem caiphas qui consilium dederat iudeis quia expedit unum hominem mori pro populo. Sequebatur autem ihesum simon petrus et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici et introiuit cum ihesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foras. Exiuit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici et dixit ostiariae et introduxit petrum. Dicit ergo petro ancilla ostiaria: numquid et tu ex discipulis es hominis huius? Dicit ille: non sum. Stabant autem serui et ministri ad prunas quia frigus erat et calefaciebant se. Erat autem et petrus cum eis stans et calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit ihesum de discipulis suis et de doctrina eius. Respondit ihesus: ego palam locutus sum mundo ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes iudei conueniunt et in occulto locutus sum nichil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis. Ecce hi scient que dixerim ego. Hec autem cum dixisset unus assistentium ministrorum dedit alapam ihesu dicens: sic respondes pontifici? Respondit ei ihesus: si male locutus sum testimonium perhibe de malo si autem bene quid me cedis? Et misit eum annas ligatum ad caiphan pontificem. Erat autem simon petrus stans et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: numquid et tu ex discipulis eius es? Negauit ille et dixit: non sum. Dicit unus de seruis pontificis cognatus eius cuius abscidit petrus auriculam: nonne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negauit petrus et statim gallus cantauit. Adducunt ergo ihesum a caiphan in pretorium. Erat autem mane et ipsi non introierunt in pretorium ut non contaminarentur sed ut manducarent pascha. Exiuit ergo pilatus ad illos foras et dixit: quam accusationem affertis a

rones mystice p doctores ⁊ glosam assignate: verū est tū ad
ram illā cōtigisse ⁊ moysi ⁊ Esaie ⁊ aplis pcepta fuisse: eccle-
sie catholice vsus est in picturis ⁊ imaginib⁹ aliquorū sancto-
rū de pictis cū calceis: imagines tā aplorū ⁊ xpi nudipedes
apparēt: q̄ picture libri laicor⁹ dicūt ⁊ rerū gestarū rememora-
tiue, vñ Bur. se inaniter fatigat in cōmēdatione calciamētor⁹
in sigillatione postillatorū: quasi dixerit vel senserit euāgeli-
cos pdicatores sub pcepto xpi astrictos ad abiectionē calcio-
rū: qđ tñ nō intendit: ſz dicit aplos ꝓbibitos. cōstat aūt pdi-
catores xpi dei multa licēter facere q̄ facere aplis nō licebat.
cōstat cñ aplos reliquisse oia q̄ eor⁹ successores nō relinquūt:
sed quidā thesauriçant. cōstat etiā aplos vota emisse: q̄ suc-
cessores eor⁹ nō emiserūt. Cōstat aplos in illatis contumelijs
fuisse gaudētes: successores eor⁹ iniurias acriter vindicātes: ⁊
sic de multis alijs: frustra etiā Bur. se fatigat ad pſuadendū
xpm successisse calciatū: q̄z vt dicit cōuenientissimū fuit se con-
formare cū his cū q̄bus cōuersabat in licitis ⁊ honestis. alle-
gat ad ꝫ aplm. j. Cor. ix. Oib⁹ oīa fact⁹ sū: Et sicut Bur. sub
sumit de calciamētis: ita ego subsumo de diuitijs ⁊ possessio-
nib⁹ q̄ sunt honeste ⁊ licite: igit cōueniebat xpm fuisse diuitē
⁊ ꝓtectarū sicut Bur. arguit cū calciatū: sed cōsequēs ē ꝓtra
xpi ꝓfessionē. dixit enī: Vulpes foueas habent ⁊c. fili⁹ autez
hois nō habet vbi caput suū reclinet: ita subsumi pōt de nu-
ptijs ⁊ multis alijs licitis ⁊ honestis. ptz igit principiū Bur.
modicū veritatis habere. Itē si ꝓpter cōuersari cū hoibus ꝓ
ut allegat Burg. Baruch tertio. xps debuit esse calciat⁹: igit
fuit calciatus ante ꝫ incarnatus. tenet consequētia: q̄z illa cō
uersatio cū hoibus allegata exponit ad ram de cōuersatione
cū iudeis in deserto: Aplis etiā p Bur. allegatus p totū capi
tulū ꝓbat oppositū intēcionis sue: q̄z ꝓbat ibi auctoritatib⁹
⁊ rōnib⁹ a liciris abstinēdū veris pdicatoribus: sicut accipere
sumpt⁹ necessarios ab his q̄bus pdicāt: vide Boē. in apolo-
gis. Nec valet rūsum Bur. ad argumētū postillatoris: q̄z fa-
cit glosam nouā illius dicti. Cepit iesus facere ⁊ docere: ⁊ pu-
to suā glosam fore errori ꝓpinquā: illud. s. dictū intelligendū
esse solū de his q̄ simpliciter sūt bona ſm legē naturalē ⁊ dini
nā: q̄z ſm illā glosā xps nō fecisset nec docuisset opa supero-
gationis nec⁹ cōdescēsionis nec⁹ cōsilia: que nō sunt simplici
ter bona ad legē naturalē ⁊ diuinā prinētia: alias cñ nō pos-
sent omitti sine peccato qđ falsū est: vt ptz Matth. xix. Melⁱ⁹
aūt glosak illud dictū qđ cepit iesus facere ⁊ docere. i. quicqđ
ad virtutē ⁊ austeritatē vite ptinet q̄ xps docuit ipse primo fe
cit: ⁊ q̄z nudipeditio austeritatis est ⁊ aplis ꝑcepit: ideo fecit
qđ est argumētū postillatoris: sed huic rōni Bur. dat instan-
tiā dicēs: christus ꝑcepit aplis: In viam gentiū ne abieritis
Matth. x. ⁊ tū ipse trāsijt p mediā samariā ⁊c. Dic dico ꝫ in-
stantia nō valet: q̄z nō dicit Act. j. q̄ xps docuit q̄cqđ fecit: ſz
dz quicqđ docuit hoc primū fecit: ⁊ fecit q̄ nō docuit faciendo
put Aug⁹ dicit. Nō enī christus dixit discite a me mortuos su-
scitare: sup aquas siccis pedib⁹ ambulare nō hoc dixit: sed qđ
ait: Discite a me q̄z mitis sum ⁊ humilis: pōt etiaz dici q̄ cum
xps trāsiret p mediā samariā. ibant etiā cū eo aplī q̄ p eū ꝓ-
biti erant ad pdicandū gētib⁹ ꝓpter causas assignatas i glo.
auctoritat⁹ allegate: ⁊ sic xps etiā seruauit q̄ occasionalis fuit
eius trāsitus p samariā nō principaliter intentus ad ibi ꝑdi-
cādū. iō Matth. xv. dixit mulieri: Nō ē bonū sumere panē filioꝝ
q̄ perierūt dom⁹ isr̄l. ⁊ sequit: Nō ē bonū sumere panē filioꝝ
⁊ dare canib⁹. ¶ In eodē ca. vbi dicit: Celi apti sunt po-
stil. exponit de signo visibili sensibili vel imaginaria visiōe cō-
siderato. Bur. aūt nō vult aliqđ fuisse reale signū in aere: sed
soli⁹ christi spūalē intuitū significare celū aptū: sed doctores p
eū alligati nō loquunt cū ꝑcisione restringentes se ad solā spi
ritualē visionē christi: cui⁹ signū rep̄sentatiuū in aere appa-
uit etiā iohāni baptiste. ꝓpter id qđ dz Jobis. j. Ipse baptiçās
accepisse dr deo signū agnoscēdi baptiçatū. Nam si ꝓcise de
xpo intelligeret visio spūalis illi⁹ aptionis celi: mirū videret
ad quē finē: cū alia xpi viderit omnia in verbo q̄ verbuz. sicut
igit nō oportuit dici aperiri celū vt celū videat: q̄z ꝑfectior est
visio oīm in verbo q̄ in specie ꝓpria. intelligibili. Igit videt
dici q̄ Johannes viderit imaginaria vel sensuali visione sicut
Ezechiel sup xpm celū aperiri: sicut vidit spūs descēdere ad q̄
bibēdū testimoniū de efficacia baptismi christi p qđ aperit⁹ fu-
nua celi: videt inq̄ in hoc sicut in signo rep̄sentante. ¶ Ibi-
ca. postil. ꝓponderat opinionē dicentiū demones non scisse
christū esse deū: ꝓpter qđ dicit. j. Cor. ij. Si enī cognouissent
nū q̄ dominū glorie crucifixissent. i. induxissent iudeos ad cru
cifigendum. Burgen. aūt obijcit rationē dicens q̄ non videt
ratio etiā si nouissent eū esse deum quare non induxissent: q̄
conāt hoies trahere ad peccata maiora libēter: ſz Bur. ꝓbat
bñ videre rōnē multipliciē cur ad crucifigēdū nō induxissent.
Nā diabolus scinit p mortē christi suū perire iperiū ⁊ hoiēs
saluari et regnū christi exaltari ⁊c. que q̄z diabolo ꝓdicatus
scienter ad sui ꝓiudiciū nō conāt. vñ et si trahit libēter hoies
ad vicia: nō tñ i sue ptātis destructionē: ⁊ sic allegatū de eo
stolo est magis ad ꝓpositū q̄ de hoibus malis de q̄bus Bur
geñ. exponit: q̄z nemo ytens rōne sibi ipsi nocere cupit.

Glo.ordi.

A

Iterū intrauit. ¶ Ca. II
Jta vt nō ⁊c. Beda. Prędi
cāte dño i domo nō capiūt
nec⁹ ad ianuā: q̄z pdicāte in iudea
christo gēiles ad audiēdū nō dum
intrare voluerūt ad quos tñ ⁊ si fo
ris positos doctrine sue verba dire
xit p pdicatores suos. b ¶ Para
lyticū. Hiero. Paralysis rypus est
torporis q̄ piger iacet i mollicie car
nis: babēs desideriū salutis: ſ tur-
bis ignauis ⁊ duplis cogitationi-
b⁹ ac si eneruatis mēbris offendit.
Qui ꝑtāt quattuor quas supra
dixim⁹ ⁊tutes ad regulas diuini-
tatis ⁊ sapie i domo carnis xpi pa-
refactas. Cui vice muneris dr por-
tare carnē q̄ se portabat: vt p aliam
viā cū magis i suā regionē redeat.
c ¶ Quattuor ⁊c. Be. Quia q̄ttu-
or ⁊turib⁹ ad dñm fiducia mentis
erigit. De q̄bus dr in libro Sapie:
Sobrietatē ⁊ sapiam docet ⁊ sciam
⁊ virtutē quas alij prudētiā: fortī-
tudinē: tēperantiā: ⁊ iusticiā nūcu-
pant. d ¶ Nudauerunt tectū vbi erat. Tectuz dom⁹
in qua christus docet: sublimitas est scripture: in qua
cozrigit adolescentioz viam suā in e. ser. tuos.
Beda. Domus iesu ſm aliū euangelistaz tegulis te
cta dicitur: q̄z vilitate littere sensus sptrualis tegit.
Cum grabato ante iesum deponit: quia cognoscere ie
sum debet etiam in carne hac constitutus.

¶ Cū vidisset.

Sap. 7. b

Ps. 118.

Luce. 5. d

Glo.ordi.

c ſ Be. post deserū. ſ sed q̄z nec car
nalis deserit: iterū intrauit i caphar
Iterum intra La. II
naum. ſ Be. ciuitatem.
uit capharnaū post di-
a ſ Beda. in iudea.
es octo: ⁊ auditū est q̄ in dōmo
ſ ideo.
esset: ⁊ ꝙuenerūt multi: ita vt nō
ſ. s. dom⁹. ſ Beda. in. e. a ſ Be. per apostolos.
caperent nec⁹ ad ianuam: ⁊ lō-
ſ doctores.
quebatur eis verbum †Et vene- †
a ſ Beda. alle. aiam mollicie carnis torpēte.
b runt ferētes ad eum p̄alyticū:
a ſ q̄z ḡtuor libris euāgelij ois doctrina firmat.
c qui ā quattuor portabantur. Et b
ſ cogitationum.
cum nō possent offerre eū illi pꝛę
ſ doctus.
d turba: nudauerunt tectum vbi

Nico. de lyra

Iterū intrauit in ca La. II
pharnaum post dies octo. Postq̄
descripta est christi ꝓdicatio.
hic cōsequēter describit insurgens ex ma
iudeozū emulatio: ⁊ hoc in quattuor cir
bus. s. in paralytici curatiōe. in Matthei
vocatione. in discipulozum christi argu
tione: ⁊ in manus aride sanatione. Secun
da pars incipit ibi: Et cū preteriret vidit
Levi. tertia ibi: Et erant discipuli Iohā
nis. quarta in principio se. ca. Circa pri
mum ꝓmittit emulationis occasio. scilz
do emulozum puersa cogitatio. ibi: Erāt
autem illic quidam de scribis. tertio igit
rum cōfutatio. ibi: Quo ſtatim cognito
Iesus. Iste tres ꝓticule exponte sūt Mat
thei. ix. in principio capituli. hoc excepto
q̄ ibi tacet modus offerendi paralyticū
ipsi christo qui hic exprimit. cū dicit:
b ¶ Et cū non possent offerre eum illi pre
turba nudauerūt tectū. s. domus in qua
erat christus. Ad cui⁹ intellectū sciendū
q̄ domus in terra illa habēt plana tecta
⁊ ibi ascendunt homines causa recreatio
nis ad habendum aerem et confabulan-
dū adinuicē: q̄z de tecto vni⁹ dom⁹ pōt de facili trāsiri ad tectū alte-
rius dom⁹. ⁊ ꝓpter hoc dicit saluator Matth. x. Q̄d in aure audiuis
. i. i secreto pdicate sup tecta. i. in publico vbi ꝙueniūt hoies: ⁊ q̄n-
libet tecto ē vna clausura: q̄ apit q̄n hoies de domo discēdūt sup tectū
⁊ claudit q̄n discēdūt: illi igit q̄ portabāt istū palyticū: nō potēs in
gredi domū i q̄ xps erat ꝓpter turbā q̄ nō solū erat intra domū: ſz etiā
am ad ostiū: p aliā domū cōtiguā portauerūt illū palyticū sup tectum
dom⁹ in qua erat xps ⁊ aperētes clausurā tecti pdictā.

Damas.

Glo.ordi.

a ſ Be. Multū va
let apud deū fides. ꝓpria vbi tñ
valuit aliena: vt hō interi⁹ ⁊ exte
ri⁹ sanar⁹ repēte exurgeret. Alio-
rūq̄ meritis sua ei relaxarēt erra
ta. b ¶ Fili. Mira humilitas de
spectū ab oīb⁹: dissolutū tot⁹ ar-
rub⁹ filiū vocat. Aut certe iō: q̄z
dimittunt ei pctā. c ¶ Dimittū
tur. Ostēdit xpc pctā fuisse mor-
bo pcussum: ⁊ iō nō posse sanari:
nisi pr⁹ his dimissis. Sicut para-
lytico ad piscinā: Ecce san⁹ fact⁹
es: iā noli pec. ne deteri⁹ tibi con.
Beda. Quinq̄ de causis affici
unt hoies molestijs carnis. Aut
ꝓpter merita augenda vt Job et
martyres. aut ꝓpter humilitatez
cōseruādā vt Paulus ab angelo
satbane. aut ob pctā intelligenda
⁊ corrigenda: vt maria sozor moy
si. Et b galyticꝰ q̄ nō nisi dimissis
pctis potuit curari. aut ad gliaz
dei: sicut cec⁹ de quo. Ne dic pec
cauit nec⁹ parētes ei⁹ ⁊c. ⁊ Laza-
rus cui⁹ infirmitas nō fuit ad mor
tē: ſz ꝓ gria dei: aut ad initiū eter
ne dānatiōis vt herodes.
c ¶ Quis pōt dimit. Be. Qz di
cit solus de⁹ q̄ pōt: solus etiā per
eos dimittit q̄b⁹ pctāez dimitten-
di pctā tribuit: ideo vere de⁹. Be
rū testanf: ſz pſonā xpi negando
subiunk. Errāt igit: q̄z vt deū esse:
⁊ pctā dimittere credunt: xpm tñ
cū ē nō credūt. Sz dēbēt⁹ arria
nt: qui ⁊ xpm esse ⁊ peccata dimit
tere negare nō audēt: deū esse ne-
gare nō timēt. d ¶ Quid ⁊c. Bed.
Quali q̄ potentia cordis occulta
intueor: eadē pctā dimitto. Qua-
si ex vobis intelligite: q̄d cōsequa
tur paralyticus. f ¶ Fili⁹ hois.
Bed. Solus de⁹ dimittit pctā: et
fili⁹ hois habet ptātē dimittendi
pctā: q̄ idē de⁹ ⁊ fili⁹ hois est. Ita
nō xps p diuinitatē dimittit pctā
p humanitatē. p peccatorib⁹ pōt
mori. g ¶ Tade lh do. Be. Qui
langueꝛat grabatū domū repoz-
rat cū ala petoꝝ remissione curata
se ad diuturnā sui custodiā cū ip-
so corpe refert: ne dd iterū yā fe-
riaf admittat. h ¶ Et egressus.
Be. Post curationē paralytici i
capharnaū ad mare egredit: q̄z
nō solū ciues ſz ⁊ maris habitato
res instruit: ⁊ fluctuagos mūdi
mor⁹ fidei firmitate cōtinere do-
cet: Ibi turbaz multā erudit: ibi
publicanū apstm faci: ribi pctōres
per pniam correctos: suo dignos
reddidit cōuiuio ⁊ auditu suoꝝ
arcanoꝝ: ⁊ ab vndis cupiditatuꝫ
separatos: ad solitudinē quiete cō
uersatiōis q̄ ē in spe celestiū ptra-
dit. Nā sequit: Et cū preteriret vidit
leui ⁊c. i ¶ Leui. Hiero. Leui ad
ditus: q̄z a teloneo negocioꝝ secu
lariū sequit solā xp̄m q̄b⁹ dicit: q̄z
q̄ nō renūciat oīb⁹ q̄ possidet non
pōt. m. c. d. ¶ Be. Marcus ⁊ lu-
cas verecūdie cā ⁊ bonore euāge
liste nomē vulgariꝰ nō ponūt: Jp
se (ſm hoc q̄d scriptū est: Just⁹ i
primis accusator ē sui) Matthēū
lex publicanū notat: vt ostendat
nullū cōuersū debere de salute dif
fidere

Marci La. II

a ſ scripturarū mysteria. ſ carnē.
erat ⁊ pat̄ facietes submiserūt grabatū a
ſ corpens.
a in quo paralyticus iacebat. Cū aūt vidis
ſ quia.
b c set iesus fidē illoꝝ: ait paralytico: Fili di-
mittunt tibi peccata tua. Erāt aūt illic q̄
a ſ ideo inuident q̄ dixit: dimittunt tibi peccata. b ſ inere
dulitate nō surgentes ad fidē.
dā dē scribis sedētes ⁊ cogitātes in coz
ſ non dei. ſ desperatione. ſ ram alte.
dibus suis. Quid hic sic loquit⁹? Blaſphe
ſ enim.
b mat. † Quis pōt dimittere pctā nisi solus
a ſ q̄z pfidos saluare desiderat: occultoꝝ cognitione et ope-
virture se deū esse manifestat.
de⁹? Quo statim cognito Jesus spū suo:
ſ hoc. s. cognito.
q̄z sic cogitarent ītra se: dixit illis: Quid
ſ Piero. quasi causē potentie est aiam sanare et corpus.
ſ mihi. ſ dixit et facta sunt.
c ista cogitatis i cozdib⁹ vr̄is? † Quid ē fa-
a ſ qđ spirituale qđ solus deus nouit qui facit.
cili⁹ dicere paralytico dimittunt tibi pec
a ſ quod corporeis oculis videri poreſt.
cata: an dicere: surgē tolle grabatū tuum
a ſ vt visibile miraculum ꝓber inuisibile.
⁊ ambula? Et aūt sciatis q̄z potestatem
f habet filius hois in terra dimittendi pec
a ſ Be. a carnalib⁹ desideriis. ſ Be. carnē p cōuersa ipe
celestium a terrenis segrega.
cata: ait paralytico: † Tibi dico surgē tol
a ſ paradisum que prima domus hois fuit.
g le grabatū tuū et vade in dōmū tuā. Et
a ſ mira dñi virtus sine mora salus in iussu est.
stati surrexit ille: ⁊ sublato grabato abijt
a ſ dānata blasphemia ad laudē verrunt.
ide coz̄a oīb⁹: ita vt mirarēt oēs ⁊ hōnoꝛi
b ficarēt deū dicētes: q̄z nūq̄ sic vidimus. Et
ſ p⁹ curatū palyticū. ſ capharnaū. ſ vt maritimos colligat
egressus ē rursus ad mare: omnisq̄ tur-
ba veniebat ad eū ⁊ docebat eos. Et cuz
ſ oculis misericordie. ſ additus. a ſ ad curā vertigia
lū: teloneū cñ greee: latine vectigal.
i ꝓteriret vidit leui alphei sedētē ad tēlonꝫ
ſ imitare.
k um: ⁊ ait illi: Sequere me. Et surgens: se
ſ paup pauperē. ſ Be. et fecit ei cōuiuiū qđ lucas dicit.
l cutus est eum. Et factum est dum accū-
m beret in domo illius: multi publicani et
peccatores simul discūbebant cū iesu et
ſ penitentes.
discipulis eius. Erāt enī multi qui seque-
bant eum. Et scribe ⁊ pharisei videntes:
quia manducaret cum publicanis ⁊ pec-
catorib⁹: dicebāt discipulis eius. † Quare cū publicanis et pctōrib⁹ māducat et
ſ cum peccatoribus iustus. ſ magister p⁹ discipulis
respondit.
bibit magister vester? Hoc audito Jesus
ſ superbi.
ait illi. Nō necesse habēt sani medico: ſz q̄
ſ humiles. ſ ideo vos declino.
male habent. † Non enim veni vocare iu
a ſ vos qui ranq̄ iusti fugitis peccatores. qui vestram iusti-
ciam statuentes: iusticie dei non estis subiecti.
b ſ qui se peccatores agnoscunt non per legem iustificari se
videntes christi gratie colla submittunt ideo ad peccatores
declino.
stos: sed peccatores. Et erant discipuli

Glo.ordi.

fidere cū apls ⁊ euāgelista ō pu
blicano sit fact⁹ repente.
k ¶ Secutus ē ⁊c. Be. Lucas Luce. 9. f
pleni⁹. ⁊ relict⁹ oīb⁹. ſ. est. e. Se
quit q̄ vt pauperē xpm nō tam
corpis gressu q̄ mentis affectu
posset seq̄. oīa relinquit: sic mat
theus q̄ nō solū lucra vectigali
um: ſz etiā periculū qđ ꝓper im
pfectas rones accidere poterat
a ꝑcipib⁹ seculi cōtēnit cupid⁹
sequēdi. Qui cñ exteri⁹ voca-
uit: vt mox sequeret: inf accen
dit ⁊ modū docuit. Merito g̃ q̄
obediēdo būana cōtēpsit nego-
cia: diuinoꝝ dispēsatoꝝ fact⁹ est † Luce. 5. b
talentoꝝ. l ¶ Et sū. Be. Lucas
fecit eis cōuiuiū magnū leui in
domo. s. Qui cñ xps itus reci-
pit. voluptatū delectat⁹ iberra-
te: ⁊ dns libēter ingredit: ⁊ i eꝝ B
recūbit affectu. Hoc ē spūale cō-
uiuiū bonoꝝ paupez: quo di-
tes eget: paup epulat. m ¶ Pu † Mat. 9. a
blicani. Qui publica vectigalia Luce. 5. e
exigunt: vel seculi luca sectan-
tes: qui exemplo publicani con
uersi iā de salute pſumūt: nec vt
pharisei calūniant in vitijs per
manētes ſz penitētes. Vñ et ꝛc.
¶ Bed. Moraliter. Ad cōuiuiū Moralit
pctoꝝ vadit: vt docēdi occasio-
nē habeat: ⁊ spūales cibos im-
parciat. Eundo ad pctōres dñi
humilitas oñdit: i cōuersōe pe
nitētiū ptz doctrine ei⁹ potētia. † Mat. 9. a
¶ Be. Per vocationē matthei Luce. 5. c
fides gētiū q̄ relictis lucris secu Job. 5. b
li: pulis charitatis et operū bo
noꝝ eū dño ꝙiunāt. Per pharī
seoꝝ sup̄cilia: de salute gētiū iu-
deoꝝ inuidia designat. q̄b⁹ dr:
Publicani ⁊ meretrices pcedēt Mat. 21. c
vos in regno dei. n ¶ Non ne- L
cesse. ⁊c. Be. De medicū dicit q̄ Esa. 53. b
miro medicādi genere vulnera-
t⁹ est ꝓpter iniquitates nostras
⁊ liuoꝛe eius saniat sum⁹.
o ¶ Et erāt dis. Be. Alij euan-
geliste dicūt phariseos ⁊ discipu
los Iohānis b̄ quetisse. hic vide
tur dicere q̄ alij quesierūt quos
eiusdē rei cura mouisset. Unde
colligit b̄ a plurib⁹ fuisse obie-
ctū a pharisēis: a discipulis Io-
hānis: a cōiuiis vl quibuslibet
alijs. ſ Be. Vt

Nico. de lyra

a ¶ Submiserūt. paralyticū i leeto
ante xpm. cetera exponūt sicut
posita sūt: Matth. ix. b ¶ Et † Mat. 9. b
cum ptē. Hic describit emulatio Luce. 5. f
iudeoꝝ ītra xpm in matthei vo
catione: ⁊ primo ponit emuloꝝ
murmuratio. secōo eoꝝ confuta-
tio. ibi: Hoc audito iesus. Circa
primū dr: c ¶ Vidit leui al.
Matthe⁹ cñ ante vocationē le-
ui vocabat et erat fili⁹ alphei.
ceteri exponunt sic. ꝫ. posita
sunt: Matth. ix. d ¶ Et erant di
scipuli Iohānis. Hic describitur † 1. Tio. 1. c
emulatio iudeoꝝ ītra xpm in di
scipuloꝝ xpi arguitione volen-
tiū retoꝛquere apparentem defe
ctū: ſz nō existēte discipuloꝝ xpi
in magistrū. ⁊ ponit duplex ca-
o 2 ¶ sus scōs

Beda. Mystice. Discipuli iohānis ⁊ pharisęoꝝ ieiunāt: q; ꝙ operib⁹ legis gloriant: vel qꝛ ꝑcius ē traditiones sequunt boim: vel etiā xp̄i ꝑconiū nō aure nō cordis amoze ꝛcipiūt: a spūalib⁹ bonis ieiunij corde tabescūt. Discipuli xp̄i nō ieiunāt qz ꝙ fideliter mēbrū xp̄i est corpe ipi⁹ epulat ⁊ sanguine alit.

Wat. 9. b

Dns cū peccatorib⁹ māducat: ꝛ bibit: ꝛ ideo qz illi abstinētia meritū auget cui nulla potētia nature est. Dns aūt ꝙ delicta naturaliter delere pōt: mandūcates ieiunātib⁹ pōt facere puriores. Ieiunauit tā xp̄s vt ieiunares: māducauit cū ꝑctoꝛib⁹ vt gram cōnēs ꝓtāt agnoscereꝛ. a Nunqd possunt ꝛc. Matthe⁹ ita: Nūqd possunt filij sponi lugere q̄diu cū illis est sponsus ꝛc. Spōsus xp̄s spōsa ecclesia: de qua spūali cōnubio apli creati sunt ꝙ lugere ⁊ ieiunare non possunt: q̄diu spōsū cū spōsa videt. Cū translerint nuptie ac passionis ⁊ resurrectiōis xp̄s aduenerit tūc ieiunabūt.

P

Moraliē

Beda. Moraliter. Q̄diu sponsus nobiscū est i leticia sum⁹: nec ieiunare possum⁹: nec lugere: cū vero ꝑ petrū recedit ⁊ auolat: tūc ieiunij edicēdū: tūc luctus multiplicādus. b Remo assumētū ꝛc. Bed. Discipulos vestimēta vetera dicit. i. adhuc carnales necdū inouatos fidei firmitate. Quibus si nou⁹ pān⁹. i. ꝓs doctrine q̄ ad nouā vitā ꝓtinet assuaf: ⁊ ipsa quodāmō scindit: cui⁹ ꝓs importune tradit: q̄ ad ieiunij valet cibū: ci illa docerat generaliter nō a cibis ꝓtinet sed ab omni voluptate carnis. Cauendū est doctori ne aīe nōdū innouate: ꝛ in malicie vetustate ꝙduranti nouoꝝ mysterioꝝ secreta cōmittat.

Allego.

Be. Allegorice. Aeste foris tegimur: vino intus reficimur. Aestis bona opa ꝙb⁹ hoibus foris lucem⁹. Vinū fernoꝛ fidei: spei: ⁊ charitat⁹: q̄ in cōspectu dei intus sensus nouitate reformam⁹.

c Sed vinū no. ꝛc. Erāt aūt noui cū post ascēsionē desiderio cōsolationis

† Hec ꝓle. di. 5 discipulos.

ei⁹ sperādo ⁊ oādo innouabant: tūc spūsanctū acceperūt: quo quasi nouo musto noui vtres repleti sunt.

d Cū sabbatis. Beda. Mora primo aplos litterā sabbati destruere cōtra hebionitas: q̄ cū alios discipulos recipiāt: Paulū quasi trāsgressoꝛē legis repudiant. e Et vel. spi. Esurīt vt hoies ꝑ turba māducādi spaciū non habērent. Sed exēplū austeriozis vite ꝓbet: nō ꝓparatas epulas: sed simplices querit.

Mystice.

Beda. Mystice. Discipuli p sata trāsiēt: cū plari subditos pia sollicitudine circūspiciūt: ⁊ q̄liter quēq; ad fidē trahāt sedule ꝑpendūt quoꝝ salutē esuriunt. Vñ Petro inter ꝑces esurienti: oblatis q̄s esurie-

Mark. 10. b

bat dapib⁹ dictū est: Surge petre occide ⁊ māduca. Et mira sacramēti cōcordia. Ibi: mactari ⁊ māducari iubētur alalia: hic spicas cōuellūt discipuli: ⁊ fm alios euāgelistas manib⁹ confricantes māducāti. Unde: Mortificate mēbra vestra: ⁊ exuite veterē hominē. Aliter eīm nō trāseūt in cōrpus xp̄i: aliter doctoꝛē sui ꝓfect⁹ fruct⁹ nō pascūt. Uellere itaq; spicas: est ab omni intētione terrena radicē mētis eruere. Fricare manib⁹: exēplis virtutū a cōcupiscētia carnis quasi aristaꝝ folliculis mētē eruere. Grana māducare est purgatū quēq; ꝑ ꝓdicatoꝝ oza ecclesie incorporare. Hoc discipuli ante dñm faciūt: qz ꝑcedit sermo doctoris: subsequit gratia supne visitationis. Et bñ sabbatis qz ꝓdicatores ꝓ spe quietis laborāt: ⁊ auditores ammonēt vt a cu-

§ ris se

iohānis ⁊ pharisęi ieiunantes: ⁊ § causam questionis sequētis premittit.

veniūt ⁊ dicūt illi: † Quare discipuli iohānis ⁊ pharisęoꝝ ieiunāt § ideo.

tui aūt discipuli nō ieiunāt: Et ait

§ i. debēt. § apostoli.

a illis ihesus: † Nūqd possūt filij nu-

a § christi ⁊ ecclie. § xp̄s. § corpis ꝓtia. § nō.

ptiaꝝ q̄diu spōsus ē cū illis ieiu-

§ qz. a § cui⁹ pl⁹ ꝓhē ꝓtia q̄ corꝑal⁹ abstinētia

nare: Quāto tpe habēt spōsū sē cū nō possunt ieiunare. Uenient

§ ascensionis. § passionis. § corporaliter.

aūt dies cū auferet ab eis spon-

§ Beda. tam a cibis q̄ a mundi amore.

sus: ⁊ tunc ieiunabūt in illis die/

§ iō nō ieiunāt: qz § seuerioꝛa ꝓcepta noue vite.

b bus. Nemo assumētū pāni rudis

§ apto veteri cōsuetudini dediti⁹. § si assuet.

assuit vestimēto veteri: alioquin

§ repugnat noua vita veteri.

aufert supplemētū nouū a vete-

§ qz si ꝙd boni inerat: nimio q̄si pōdere pressum

ri: et mājoꝛ scissura fit. Et nemo

perit. § spiritualia ꝓcepta. § apostolos.

mittit vinū nouū in vtres vete-

§ non possunt pati: qz carnales adhuc.

res: alioq̄n dirūpit vinū vtres

§ doctrina spūalis memorie nō cōmendat.

§ ⁊ qui habent ꝙdunt.

⁊ vinū effundet: ⁊ vtres pibunt.

§ spiritualis doctrina. § spirituales.

c Sed vinū nouū in vtres nouos

b mitti debet. † Et factū est iterū cū a†

dñs sabbat⁹ ābularet ꝑ sata ⁊ di-

e scipuli ei⁹ cępert ꝓgredi ⁊ vellere spicas. Pharisęi aūt dicebāt ei: Ecce q̄d facūt discipuli tui sab-

§ veterem historiā obiicit.

bat⁹ qō nō licet. Et ait illis: † Nū

§ in nobe. § fugiens saulem.

q̄ legistⁱ q̄d fecerit dauid q̄n necessitatē habuit ⁊ esurijt ipse ⁊ q̄

cū eo erāt: quō introiuit i domū

f dei sub abiathar pncipe sacerdo- b

g tū ⁊ panes ꝓpositiōis māducauit quos nō licebat māducare ni

§ ee leuiticis § achimelech.

b si sacerdotib⁹ ⁊ dedit eis q̄ cū eo

a § aliter ꝙbat idē. § Beda. ideo salus hois prima custodia sabbati ꝙt hois vtilitas exigit.

erant: Et dicebat eis: Sabbatū

ꝓpter hoiem factū ē: ⁊ nō homo ꝓpter sabbatū. † Itaq; dñs ē fili⁹ hominis etiā sabbati.

c Et introiuit ite La. III a†

§ vbi maiua donū scientie ibi maꝛ periculū culpe.

rū synagogā: ⁊ erat ibi

§ genus humanū.

homo habens manū aridam: ⁊ et

b obseruabāt eū si sabbatis cura-

§ calūnia ꝓuenit.

retvt accusarēt illū. Et ait hoi ha

§ vt ab oibus videatur.

c bēti manū aridā: Surge i mediū.

§ hoiem curare an nō.

Et dicit eis: † Licet sabbat⁹ bene b

f facere an male? Animā saluā fa- c

§ nō audeꝛetes respondere.

g cere an ꝑdere? At illi tacebāt. Et d

§ quasi incredulitati illoꝝ irascens.

circūspiciēs eos cū ira: cōtristat⁹

sup cęcitatē coꝛdis eoꝝ dicit ho-

§ ilico.

b mini: Extēde manū tuā. Et extē

k dit: ⁊ restituta ē manū illi. † Exeū f†

tes aūt statim pharisęi cū hero- g

ctoꝝ meritis si th̄ obicē nō ponat: ꝛ magis cōcensum sanat: ⁊ tollit lectum male cōsuetudinis ꝙ exercitiū boni opis ⁊ sic ꝓcedēs de virtute in virtutē vadit ad domū suā celestē. illi vero q̄ inde murmurāt significāt demones q̄ inde valde dolēt. b Et cū ꝑteriret vidit ⁊c. ibi sedēt aliq; cupiditate lucri ꝙ artē cāpsoriā ⁊ aliq̄ ꝙ artē deceptoriā in ludo tarillo⁹: ⁊ aliq̄ tales vocant a dño nō solū ad penitētiā agendū ꝛ etiā ad ꝓdicādū sicut hic vocauit Matthēū: ⁊ cū talib⁹ voluit discūbere: ostēdēs ꝙ null⁹ debet eos despicere ignoꝛās q̄d de⁹ de ipsis disposuit ordinare. † Mar. 12. a Luc. 6. a

d Et erāt discipuli iohānis ⁊c. ꝙ istos aūt ꝙ ꝓ suū ieiunū se discipulis xp̄i ꝑferant: significant hipocrite ꝓpter apparentiā sue religiositatis alios cōtēnētes. di. illud Luc. xviij. Nō sum sicut ceteri hoim raptoꝛes: adulteri ⁊c. Sequit ibidē: Jeiuno bis i sabbato ⁊c. a† Et factū ē iterū. cuz dñs ⁊c. ꝙ sata significant sacri libri in q̄b⁹ sunt semina verbi dei. Luce. viij. Semen est verbū dei. Jgit ꝙ sata discipuli cū xp̄o ambulāt cū sacras scripturas denote studēt: ⁊ b fit sabbatis qz studiū b quietē exigit mentis. Spicas aūt euellūt cū ibidē vite panē inueniūt: sed tūc māducāt cū sibi ꝙ impletionē operis incoꝛpant ⁊ hec refectio a malignantib⁹ reꝓbabat sed a xp̄o veraciter approbat. † Mar. 12. a Luc. 6. b

A

Ca. III

Et introiuit iterū. Dic ponit quart⁹ casus de sanatione habētis manū aridā. Ubi ꝓmo ponit iudeoꝝ insidiatio. secdo eoꝝ cōfutatio. ibi: Et ait hoi. tertio eoꝝ obstinatio. ibi: Exeuntes aūt. Expositio primarū duarū partiū ꝑs ex dictis Matth. ꝛc. vbi casus iste plen⁹ ponit. b excepto qō subdit hic: b Licet sab. būfa. ⁊c. Circa qō sciēdū ꝙ aliq̄ sūt act⁹ boni i genere entis: q̄ tū ex se nō habēt bonitatē i genere moris: sicut edificare domū vel hmōi: ⁊ talia nō erant licita in die sabbati. Aliq̄ aūt sūt act⁹ boni i genere moris fm se. sicut sūt opa ꝛtutū: ⁊ talia licita sunt in die sabbati: de q̄b⁹ erat sanatio man⁹ aride: qz erat opus pietatis: ⁊ cū b erat ad gliaz dei manifestādū inq̄ tū fiebat miraculose: ⁊ ideo de talib⁹ nulli debet ce dubiū quin possint fieri in die sabbati: nō solū licite: ꝛ etiā laudabiliter. ⁊ b ē qō ꝛ: Licet sabbatis rare. ⁊ accipit hic aīa ꝙ ipso hoie: qz ē principalioꝛ ꝑs hois: ⁊ ꝙ talē modū loquēdi ꝛ: Exo. j. Oēs aie q̄ egresse sūt de femoꝛe iacob ⁊c. d Arriba- cebāt. nō potēres ꝓtradicere verbis ei⁹ nec tū volētes cōfiteri veritatē.

† Mar. 12. a Luc. 6. a

e Et circūspiciēs eos cū ira. ꝓpter coꝛ cecitatē ⁊ maliciā. Ad maiozē intellectū hui⁹ dicti querit vtrū ira fuerit i xp̄o. Arguit primo q̄ nō: qz nō ē nisi duplex ira fm doctores catholicos: ꝛ scz ira ꝙ vitiū ⁊ ira ꝙ zelū: sed neutra fuit i xp̄o. q̄ ⁊c. ꝓbatio minoꝛis. q: Grego. dicit. v. moral. q̄ ira ꝙ vitiuz excecat oculū mētis. ira ꝙ zelum ipm turbat: ꝛ oculus mētis in xp̄o nō fuit excecatus nec turbat⁹. ergo ⁊c. Item ira opponit māsuetudini. vt habet iij. Ethicoꝝ. sed xp̄s fuit maxime māsuet⁹. q̄ ira in ipso nō habuit locū. Cō trariū dr in lra. Circūspiciēs eos cū ira ⁊c. Dicendū q̄ ira est appetit⁹ vindicte ꝓpter illatā iniuriā sibi vel alteri: vt dr. ij. Rhetoꝛice: talis aūt vindicta pōt appeti ꝑter ordinē rōnis: ⁊ sic est vitiosa ⁊ vocat⁹ ira ꝙ vitiū. de qua dicit Jacobi. j. Ira viri iusticiā dei nō operat. Alio mō pōt appeti fm ordinē recte rationis: ⁊ hoc est laudabile fm q̄ dr: Ps. lvij. Letabit⁹ iustus cum viderit vindictā ⁊c. Illud eīm laudabiliter appetit de quo quis iuste letat ⁊ talis est ira ꝙ celū. fm q̄ dicit Aug⁹. sup Job. ij. Zelo dom⁹ dei comedit ꝙ oia quersa q̄ videt emendare cupit: ⁊ si emendare nō potest tolerat et gemit: ⁊ talis ira fuit in xp̄o. vñ Job. ij. illud Ps. lxviij. Zelus dom⁹ tue comedit me. introducit tanq̄ dictū de xp̄o. Ad primū dicēdū q̄ ira ꝙ zelū i nobis aliqualiter bene turbat oculū mēt': qz potēs aīe sic se habēt q̄ vna intensa in actu suo alia remittit: ⁊ iō mot⁹ ire ꝙ est in irascibili ꝓte ꝙuis sit moderat⁹ rōne: ꝛpedit itellectū a cōtēplatione veritat': ⁊ sic dr turbare oculū mētis. talis tū turbatio nō est pctm. verūtū in xp̄o nō habuit locū: quia ꝛtute diuina quelibet potētia ꝓmittebat agere illud qō erat sibi ꝓpriū: ita q̄ vna nō impediebat aliā in actu suo: ⁊ iō sicut gaudiū fruitiōis in aīa xp̄i nō impediebat dolozē passiōis i ꝑte inferioꝛi: sic ecōuerso mot⁹ ire in ꝑte inferioꝛi i nullo ꝛpediebat actū mētis sine rōnis. Ad scōm dicēdū q̄ ira q̄ est ꝑter rōnē opponit māsuetudini: nō aūt illa q̄ est moderata rōne: qz de rōne mansuetudinis est q̄ faciat talē moderationē. f Exeuntes aūt pha. Hic describit indeoꝝ obstinatio: qz nec verbis xp̄i nec factis resilierunt a malo suo: sed magis obstinati sunt incipientes machinari in mozē christi.

† Mar. 12. b Job. 1. c. g

g Cū herodianis. ꝑ exponit dupliciter: qz dicūt alij q̄ isti herodiani fuerūt q̄dā iudei fingētes quādā sectā nouā dicētes de herode ascalonita q̄ erat messias: mozt⁹ ex fallo ꝛtellectu illi⁹ qō dr Geñ. xlix. Nō auferet sceptrū de iuda: vbi dr q̄ ablatio regnū tribu iude erat signū aduent⁹ messie. Iste aūt herodes obtinuit regnū illud cū th̄ esset alienigena: qz pater ei⁹ fuit idu-

Secessit

Allego, ei⁹ extra bierim nō erat locus. Bed. Allego. De synagoga
secessit.a.m.tē. Judeā relinquit:ad gētes venit cū discipulis
sez p̄dicātib⁹ aplis corda gētiū adūt:ꝛ sic multos ad se veniē
tes suscipit:ꝛ desiderata salutē dedit. Ūñ apte subdit:ꝛ dixit
dis.suis. b Et mul.tur. Bed. Ma
gistri plebis ꝛ ministri regis odio pse
quūt:vulg⁹ indoctū dilectione sequi
tur:ꝛ plurimi sanari merent.
c Nauicula. Ecclia de gētib⁹ cōgre
gata fluct⁹ seculi mēte trāgressa:q̄ ꝗ
ro sinū cordis gr̄e recipiende dilatat:
tāto fluct⁹ seculi secur⁹ calcat.
d Metopz. Cōprimūt q̄ ecclie pacē
turbār. Tāgūt q̄ fidē vero corde ꝛ di
lectione suscipiūt:q̄ tetigere sanati cē
pbibenē:fugiēs cōprimētes nauiemlā
ascēdit. e Et spūs imu. Bed. Ster
q̄ ꝛ plagas babētes ꝛ imūdi spūs: ꝙ
infirmi pia intētione salutis:demoni
aci: vel potiꝰ i eis demones nō solū ti
more coacti ad p̄cēdū:verūetiā ad
cōfitendū maiestatē eⁱ. Pūtia eñ eⁱ
pterriti:quē filiū dei esse lātiāꝝ noue
rāt celare nō poterāt:Sanioꝛes arria
nis q̄ etiā hodie negāt filiū dei esse.
f Me manifestarēt. Be. Mō solū de
mones q̄ inuiti:vel ab eo sanati q̄ spō
te cōfitenē:ꝙ ꝛ aplī toto orbe post pas
sionē p̄dicaturi: ante passionē tacere
iubenē:ne diuina maiestate p̄dicata
passio differet:ꝛ sic salus mūdi.
g Et ascēdēs. Be. Postq̄ imūdos
spūs se p̄dicare ꝓhibuit:sctos elegit
q̄ eū p̄dicarēt ꝛ nephandos spūs ex
cerent. Mons iste significat altitu
dinē iusticie q̄ instruēdi:ꝛ quā p̄dica
turi erāt p locū admonet ad celestia
erigi:sic ꝛ lege i mōte dedit. Hiero.
Cōsuetudo diuine scripture est allego
rice loq̄:ꝙ nos sic excelsa sensib⁹ no
stris applicem⁹:vt historie veritatem
cernam⁹. Christ⁹ eñ solus spūaliter
mōs ē celestiū rerū q̄litate copiosus:
ex q̄ fluūt aque viue:ꝛ q̄dā fūme bo
nū credit in hoc fundat q̄ ē mōs oim
mōtiū:ꝛ sctūssanctoꝛ q̄s quotidie ad
se inuitat. In montē vocank excelsi et
merito ꝛ verbo:vt locus cōgruat me
ritis altis. h Et essent. xij.tē. Spe
ciē iacob dilexit de⁹:cū videret excel
sius gētes:ꝛ lepararet filios adā: sta
tuit terminos pploꝝ iuxta numerū fi
lioꝝ isrl:vt sint sup thronos.xij.iudi
cātes.xij.trib⁹ isrl. Quib⁹ data ē po
testas quā filiꝰ accepit a p̄re fm car
Job.14.b nē:vt op⁹ q̄ ipe fecit ꝛ ipsi faciant: et
maiora horū faciāt. Beda. Dedit
Matt.10.a etiā ptāre mortuos suscitādi:nē Mat
the⁹ dicit:vt Xtus ostensa fidē verbo
daret ꝛ nouā faceret:q̄ nouā p̄dica
bāt.nūc aūt q̄ nūer⁹ fidelīū creuit:
multi vitā Xtutī tenēt ꝛ signa Xtutī
nō habēt:q̄ frustra foras miraculuz
ostēdit:si deest q̄ int⁹ opek q̄ linguel
signū sūt nō fidelib⁹:sed infidelib⁹.
i Et iposuit. Beō. Mō mō primū: ꝙ
Joh.1.f cū adducto ab andrea dixit:Tu vo
caberis cephas qō iterp̄tat petr⁹. Sz
L dic euāgelista te attētū reddit dicēs:
q̄ eū dns sic cognominauerit. Aliter
ei putares sic vocari cāu nō ꝓuiden
tia dei. Voluit aūt eū de⁹ pr⁹ alio noie vocari:vt ex mutatiōe
nois vimacitas sacri notaret. Jd est:grece vel latine petrus:
qō syriace cephas:ꝛ in vtraq̄ lingua a petra dictū:de q̄ pe
tra aūt erat xp̄s. Sicut eñ a xp̄o luce lux mūdi vocank apli:
sic a petra petr⁹. Simon ponēs meroꝛē negationis.i.viso dño
Joh.21.f post resurrectionē. Vel audiēs trisliciā mortis.i.cū ei dr: Ali⁹
ꝙ te cinget ꝛ ducet q̄ tu nō vis. Hiero. Et iposuit simoni no
mē petr⁹:ꝙ obedictia ascēdit ad agnitionē. Qui ei bz dabit Luc.1.
ei ꝛ abun. Et iacobū: q̄ supplātara bz desideria carnis. Et
iohānē:q̄ gr̄a accepit q̄ alij p̄laborē. Et imposuit eis nolen
Boanerges. qō filij tonitrui: q̄z subleme ritū in mēte mereā

ꝙ Hiero. Sitis similē querit. ꝙ qz soli nō possūt
ꝙ gēs sue cōsilio. ꝙ magna infamia q̄ salute indi
gent de nece saluatoris cōsiliant.

dianis cōsiliū faciebāt aduersus
a ꝙ qz rōne vincunt: mortē machināt. ꝙ ideo.
ꝙ medicus cedit insano populo.
eū quō eū p̄derēt. Jesus āt cū di a
a ꝙ obedientib⁹ cedit:amātib⁹ accedit.
b scipulis suis secessit ad mare:ꝛ et
ꝙ rota. ꝙ confessio.
multa turba a galilea ꝛ iudea se
ꝙ visio pacis.
cuta ē eū:ꝛ ab hierosolymis ꝛ ab
ꝙ sanguinea. ꝙ aliena defectio.
idumea ꝛ trās iordanē ꝛ q̄ circa
ꝙ angustia. ꝙ venatio piscis.
tyrū ꝛ sidonē:multitudo magna
ꝙ qz. ꝙ Bed. opinionē virtutū.
audiētes q̄ faciebat venerūt ad
ꝙ ideo. a ꝙ ecclesia de gētib⁹ cōgregata.
c eū. Et dixit iesus discipul⁹ suis:vt b
i nauicula sibi deseruiret ꝓp⁹ tur
a ꝙ discordes. b ꝙ ideo cōfugiant qz.
d bā ne cōprimēret eū. Multos ei
sanabat: ita vt irruerēt in eū:vt
ꝙ ficeles.
illū tāgerēt quotq̄t habebāt pla c
e gas. Et spūs imūdi cū illū vide d
ꝙ demones.
bāt,p̄cidebāt ei ꝛ clamabāt dicē f
tes:Tu es filiꝰ dei. Et vehemen
a ꝙ peccatori dixit de⁹:Quare tu enarras iustic
as meas tē. b ꝙ demonib⁹ et curatis. c ꝙ deū
esse:ne differret passio.
f ter cōminabat eis:ne manifesta
g rent illū. ꝙ Et ascēdēs in montem
ꝙ grana . ꝙ nō meriti:sed diuine gratie est.
ꝙ nō vos me elegistis sed.e.c.v.
vocauit ad se quos voluit ipse:
ꝙ libero arbitrio.
b et venerunt ad eum. Et fecit vt †
ꝙ vt ter quaterni fidē charitatisq̄ quattuor par
tes orbis p̄dicarēt:vñ ab oriente ponte.xij.ab aq̄
lone ponte tres: ab austro ponte tres: ab occasu
ponte tres.
essent duodecim cū illo: ꝛ vt mit
teret eos p̄dicare. Et dedit illis †
potestatē curādi infirmitates: et †
i ejiciēdi demonia. Et imposuit si
a ꝙ vocauit ad se. ꝙ supplāratorē
k moni nomē petrus. Et iacobū ꝛe
ꝙ fugitiui.
l bedęi:ꝛ iohānē fratrem iacobi: ꝛ
imposuit eis nomia boanerges b
a ꝙ Beda. virilis a greco aner:qō est vir:q̄ virī
liter dño adhesit.
m n quod est filij tonitrui. Et āndreā

Nico.de lyra

me⁹ fm q̄ dicit Josephus ꝛ alij histo
riographi:ꝛ qz messiā ꝓmissū illi ind
ligebāt regnare ꝓ alter:nec videbāt
aliū regnare tūc i iudea nisi herodē.
ō dixerūt eū cē messiā:cū tā ꝓbis q̄
cob p̄dicta cēt fm veritatē intelligen
da de xp̄o:q̄ nat⁹ fuit ꝛe dicti hero
dis.vt dr Matth.ij. Illi igit⁹ habe
bāt occasionē pseq̄ndi xp̄m:eo q̄ ip
sū cē xp̄m sicut erat fm Xtatē erat ꝛ
riū secte sue. Alij aūt dicūt q̄ illi de
rodiani erāt milites herodis antip
ā fuit filiꝰ p̄dicti herodis:ꝛ p̄dabat i
galilea:non sūc rex sz vt terrarchaꝝ
dr Lu.iij. Et iste incarcerauit iohānē
ex q̄ habebāt aliquā occasionē p̄cipi
di xp̄m quez p̄dicaverat iohes:ꝛ q̄
his ptz malicia phariseoꝝ ꝙ eū pse
cutis boib⁹ tractabāt ꝓ illū ad p̄dicā
xp̄m. a Jesus aūt cū di.i.se.ꝓpo
sitū ē Matth.xij. b Et dix.ie. nō
tē.ostēdēs in se infirmitatē carnis.
c Quotāt ba.pla.i.infirmitates ve
rias. d Et spūs imū.tē.ꝛ ꝙ oīa
debat Xtutē sue deitatis. vtiaq̄ eni
necesse ē ꝓfiteri fuisse i xp̄o.i.infirmi
tē carnis ꝛ potētiā deitatis.ꝛ ꝙ vtiq̄
q̄ manifestabat xp̄s in oīb⁹ suis.
e Tu es fi.dei. cōiecturaliter loq̄
tur. f Et vebe.cōmi.eis,cui⁹ cautio
assignata ē.ē.i.).ca. g Et āten. in
mō. Postq̄ descripta ē xp̄i p̄dicatio
p scīpm tm.hic ꝓsr describit ei⁹ fini
catio etiā p aplos.ꝛ primo describit
ptātis collatio.scēo dicte collationis
executio.vj.ca.ibi:Et vocauit duode
cim. Circa ꝓmū ꝓmo ptās cōfert.Sicū
do dubiū remouet.ibi: Et venit ad
domū. Circa primū describit electio
aplox ꝛ nūer⁹ ꝛ nosa eox ꝛ ptās eis
collata.ꝛ ptz ista ex his q̄ dicta sunt.

Matth.x.hoc excepto. b Boanerges qō ē filij tonitrui
sic eī vocati sūt a xp̄o:q̄ ī trāsfiguratione xp̄i audierāt ꝙ
bū dei patris dicētis de xp̄o:Hic ē filiꝰ me⁹ dilect⁹ tē.qō dāt
verbū vocat tonitruū fm illū modū loquēdi Job.xxxvj. Et
vir paruā stillā sermonis eⁱ audierim⁹:tonitruū magnitu
dinis illius quis poterit intueri.

Ela.5.b Et philippū. Hiero. Qui os lāpadis est: q̄ illuminat ore
qō accepit:cui datū est opus oris illuminari:hoc locutiōis ge
nus sepe scriptura cōmemorat qñ noīa,ptes mysteria sunt po
sita:qō sūe cuāgelista ex dei psona vehemēter affectās interse
rit. b Et bartholomeū. Hiero. Qui ē filiꝰ suspēdētis aqs:
illi⁹.ē.q̄ dixit:Mādabo nubib⁹ meis
ne pluāt. Romē vero filij dei p pacē
Mat.5.a ꝛ dilectionē acq̄rit. Beati esti pacifi
Judem.g ci qm fi.d.v. Et diligite inimicos ve
stros:vt sitis filij dei. c Et matthe
um. Qui ē donat⁹:cui nō solū remis
sio pcōz:sz etiā i aplox nūero cē da
tur:vt leo ꝛ bos simul comedāt:ꝛ lu
pus cū agno. Hora q̄ alij euāgeli
ste Matheū ꝓponūt:ꝛ publicanum
nō dicūt. Ipse post Thomā se ponit
ꝛ publicanū se dicit: d Et thomas.
Hiero. Qui est abyssus. Multi ei ꝓ
2.Cor.4.a funda sciūt:sz nō ꝓterunt. Ūñ: Scio
bolem i xp̄o tē. vlgz:q̄ nō licet hoī lo
qui. Bed. Thomas abyssus:qz al
timdinē virtutis in resurrectione pe
nerauit. Vel gemin⁹ qō ꝛ grece di
dym⁹,i.dubi⁹ ꝓpter dubiū cor:qz re
surrectionē vix credidit. e Et la
Ph.4.c a latere cadent mille:ꝛ decem milia a
dextris tuis. Hiero. Jacobum al
phei:cui nō est colluctatio aduersus
Eph.6.b carnē ꝛ sanguinē:sz aduersus pnci
pes po.tē.tē. Bed. Jacobū alphei
Joh.19.c ꝙ ꝛ fratet dñi dr:qz maria alphei fuit
sozor matris dñi:qua iohānes maria
cleophe dicit forasse:qz idē alpheus
q̄ cleophas. Vel defūcto alpheo post
Luc.6.f narū iacobū cleophe nupsit. q̄ merito
Luc.2.b filiꝰ alphei.i.docti. Inde eni post re
surrectionē:statim hierosolymoꝝ or
dinat epūs tāq̄ doct⁹ vel docti filiꝰ.
f Thadeū. Custos cordis: hūc lu
cas i euāgelio ꝛ i actib⁹ aplorū iudā
iacobi nolāt: qz frater iacobi fratris
dñi. Ūñ de filiis marie mr̄is iacobi ꝛ
ioseph ꝛ iude ꝛ simonis. Hiero. Et
thadeū q̄ est corculus.i.cordis cultor
q̄ seruat cor suū omni custodia. mun
dicia nāq̄ cordis videt de⁹ vt p vi
tā mūdū. g Et simonē. Bed. Si
mon chananeⁿ a chana vico galilee:
q̄ ꝛ simon ꝛelotes. Simō:po
nēs vel habēs tristiciā. Beati nāq̄ q̄
Mat.5.a lget qm.i.c. Trinū inctū implet qui
cōsolationē spūt futurā: deflet ꝓpria
Jac.11.c petā cū dauid ꝛ maria: cū paulo flet
cū flētib⁹:ꝛ flet multū cū iohāne q̄ di
Apoc.5.a cebat:Et ego flebā multū qz nemo di
gn⁹ inuēt⁹ est.q̄.a.l. et.s.s. ei⁹. Zelo
Isa.13.c tes aūt dr quē comedit zel⁹ dom⁹ dei
vt Phynees:ꝛ cessauit quassatio.
b Et indā sca. Qui nō delet petiā
Ps.12. suā ꝓ pniam:nec illud delet ꝓ memo
riā. Ūñ ꝛ petiū matris ei⁹ nō deleat:
fiat ꝛtra.o.semp. d Judas cōfitens
vel gloriosus:scarioth memoria mor
tis. Cōfessores multi sūt in ecclesia su
pbi et gloriosi:quoꝝ ꝓim⁹ simon mag⁹:ꝛ alij heretici: quoꝝ
memoria mortalis in ecclesia celebrat vt deleat. Hiero. Ju
das scarioth a vico in q̄ hortus:aut a tribu isachar. Isachar
mercēs:ꝓcū.s.ꝓditiōis:scarioth memoria mortis:qz nō repē
tet:sz ꝓmeditar⁹ deū tradidit. Hic ꝓpriie ꝛter aplos eligit: qz
magna vis veritatis quā nec aduersarius minister infirmat.
Voluit dñs ꝓdi a discipulo vt nō a socio ꝓdit⁹ modeste feras
mū erraſſe in dicū:tuū perisse bñficiū. Hiero. Vt ei aplī cir
ca tabernaculū dñi ꝙ q̄drū terni ercubāt:ꝛ sancta dñi verba
ꝓpīs operū būcris ponāt:vt tabernaculū vnū manslōibus
multis ad terrā ꝓmissōis ponēt. Quos vnⁱ exēplū ad timo

ꝙ rem bu

rem humiliat:vt angelos luciferi casus:vt nō glīet sapiens 1.Cor.1.b
in sapientia sua:sz q̄ gloriaē in dño gloriet. t Et veniunt.
tē. Bed. Qui alioꝝ curā suscēperūt sollicite custodire debēt
cōscīētie domū:vt se ꝓficiendo inde alios regāt. Hiero. Dom⁹ i
qua cōuenīt primitiua ecclesia est. Turbe q̄ impediūt panē
manducare:peccata ꝛ vitia sunt:qz q̄ 1.Cor.11.g
mūducat corpus dñi indigne iudiciū
sibi mūducat ꝛ bi.nō di.c.d. Ūñ dns
in furozē vertit cū dicit:Misi mūduca Job.6.k
uerit carnē filij hoīs ꝛ bi.e.s.n. h.v.
k Et cū audisset tē. Turba frequē
tat eū:sui tāq̄ furiosū despiciūt. In
quo salus gentiū notat:ꝛ inuidia iu
deoꝝ reprobat. De quibus: In ꝓ Job.21.a
pria venit:ꝛ sui eū nō receperunt.
l Et scribe. Beda. Si qui tarditate
mentis nō intelligunt verbū dei ꝛ re
manet tñ spes salutis si forte intelli
gant. Qui aūr intelligere nolūt:ꝛ in
uertūt qō intelligunt:nulla spes est.
Ūñ scribe.i.sapientes tē. m Ab hie
rosoly. Qō significat eū a clunⁱ⁹ suis
cē ꝓsequēdū vsq̄ ad montē. Regim⁹. Mat.4.d
.ē.q: iecuta ē eū turba a galilea ꝛ iu
dea ꝛ hierosolymis ꝛ trās iordanē et
circa tyrū ꝛ sidonē q̄ fūt ciuitates gē
tiliū. Et scribe ab hierosolymis blas
phemabāt:qz turba ꝓpīs indeoꝝ illā
cū palmis ꝛ laudib⁹ p̄duxit: gētiles
desiderabāt. Scribe ꝛ sentioꝝ ꝓpīs ō
nece ei⁹ tractabāt. n Beelçebub. †
Ūñ muscaꝝ siue babēs muscas:q̄ no Mat.12.b
mine pricipē demonioꝝ cognoiabāt Luc.11.b
ꝓpter sordes imolatici cruoris.
o Quō pōr. Be. Eligāt qō volūt.
Si sathanas sathanā nō pōt ejicere:
nihil ꝫ ōīm dicūt. Si āt pōt recedāt
a regno ei⁹ qō diuisū stare nō pōt.
Et tunc

Nico.de lyra

a Et ve.ad do. Hic ꝓmouēt du
biū.ex b ei q̄ cōtulerat p̄tātē p̄dicandi
apīs:posset alicꝝ credere q̄ in p
sona ꝓpria vellet a p̄dicatiōe cessare:
qō remouēt p b q̄ ferueniē⁹ p̄dicauit
q̄ ptz:ꝛ iste feruoz primo ostēdit in
generali.scōo in spāli se. ca. Adhuc
circa primū dicit ꝓpter feruoz primo ostēn
dit.scōo irrōnabilis locutio: ex b in
surgens repellit ibi: Et cū audissent
sui. Circa primū dr: b Et conuit ite
rū tur.ad audiēdū verbū dei ab ipso
ꝛ ipse ita feruēter intēdebat p̄dicatio
ni q̄ ipe ꝛ discipuli ei⁹ nō habebāt tē
pus mūducādi. c Et cū audit. Hic
irrōnabilis locutio insurgēs ex p̄dī
cto feruoze repellit:ꝛ b i trib⁹ casib⁹.
scōs pont⁹.ibi: Et scribe. tri⁹.ibi: Et
venit mater ei⁹. Circa primū sciēdū
q̄ illi q̄ erāt de cognatione sua ex pte
matris vidēres insolitū feruoze in eoꝝ
qz sicut dictū ē ꝓpter feruoze p̄dicādi
omittebat horā comedendi: videbāt
etiā i vultu ei⁹ insolitā claritatē ex vir
tute diuinitatis ꝓcedētē. Ītē audie D
bāt eū loquētē de diuinis ardua ꝛ in
solita:ꝛ p ꝓfis eis nō intelligibilia. iō credebāt eū loq̄ sicut
arrepticiū vel furiosū.iō voluerunt eū tenere ꝛ ligare ne sibi
vel alijs posset nocere:ꝛ isti mouebāt pietate. Circa casū se
cūdū q̄ pontⁱ.cū dr: d Et scribe. cōsideradū q̄ illi mori ꝫ
xp̄m iudia ꝛ malignitate dicebāt ipm xp̄m habere quēdā de
monē ꝓnatū alijs demonib⁹ supioꝛē:p cui⁹ virtutē expelle
bat demones inferiozes a coꝛpib⁹ obsessis ab eis.ꝛ iō xp̄s il
loꝝ ꝛ istoꝝ irrōnabilia verba repellit.cū dr: e Et conuoca
tis illis tē.qz rōnabilē loquēdo ostēdit se nō bē demonē ꝓnatū cū sit pr̄ mēda
cij.vt dr Job.viij.cetera patēt ex his q̄ dicta sūt Matth.xij.

Et tñ domū ꝛc. Be. Domū diripuit: qz oēs mundi ptes a diabolo possessas aplis et eorū successorib⁹ ꝯ̄ſi diuisas puincias vt pplos ad fidē ꝙuerterēt distribuit. b Qui aūt blasphe. Hiero. Quia nō mereꝫ pniam agere vt recipiatur q̄ xp̄m intelligēs principē demonioꝝ ee dicebat: qz nūq̄ ſoluit a carere q̄ quadrātē verbi nouissimū non solnerit ante finē vite. Quattuor nāq̄ partib⁹ fundat denarī⁹ eternevite: vt qō corde credis: ore confitearis. et qō cōfiteris: opē cōpleas. ꝛ qō cōple ueris: docere nō cessaueris. Qui em fecerit ꝛ docuerit: hic magn⁹ vocabit in regno celoꝝ. Bedā. Matheus dicit: Qui blasphemauerit i ſpīſcm vel verbū dixerit ꝯ ſpīſcm: nō habebit remissionē neq̄ in hoc seculo neq̄ i futuro. Ibi ostēdit quedā relaxari i futuro: qđ de minimis intelligendū ē: vt de sermone ocioso: de risu inmisto: quoꝝ etiā hec vita venīā ꝓmeruit. c In ſpīſcm. Bed. Nō quia ſpīs nō esse vel qz ee: ſz nō deū esse. vel † 35. di. qualis. deū esse: ſz minorē patre ꝛ filio: qz b nō inuidia diabolica: ſz būana ignorātia: ſz qm̄ dicebāt ꝛc. d In eternū. Hoc ꝯ Origenē q̄ oībus peccatib⁹ veniā ꝓmittit post iudiciū trāſactis i numeris seculis. e Fratres. Hiero. Nō filij marie semp virginis: vt mentit Helindius: vel ioseph ex alia vxore sicut alij garriūt: sed cognati.

Mystice Bed. Mystice. Mater ꝛ frēs ppls indeorū ex q̄bus xp̄s ſm carnē: foris stant i līali sensu. Turba i domo: gētes in ſpūali mysterio. Foris volunt iudei videre xp̄m: qz ſpūalē intelligētiā nō querētes: port⁹ ad carnalia docenda cū exire cogūt vel querūt.

Exo.20.b f Mater ē mater. Bed. Non refutat obsequi matri q̄ dicit: Honora patrē ꝛ matrē. Sz oñdit se plus debere patrīs mysterijs: q̄ maternis affectib⁹ idē exemplo mōstrauit qđ verbo ait:

Deu.10.b Qui amat patrē aut matrē plꝰ q̄ me nō est me dign⁹. Nec fratres iniurio se cōtenit: ſz op⁹ ſpūale ꝓfecit cognationi: docēs melioꝝ esse copulā cordium q̄ corpoꝝ. g Ecce ma. Hiero. Ut sciam⁹ nos ee ꝛ frēs ei⁹ ꝛ matrē ſi volūtatē p̄ris ei⁹ fecerim⁹: vt coheredes sim⁹: qz nō i ſcripīb⁹: ſz in factis discernit. Sozo: ꝛ frater credēdo mr̄ p̄dicādo dū p p̄dicationē amo: xp̄i q̄ ſi ipe xp̄s i corde anditoris generat.

A Iterū ce. ꝛc. Bed. Ca. IIII Exiēs de domo vbi demonū habere dr̄: docet ad mare: vt ostēderet se ob pfidie culpā indeā relicturū ꝛ ad gētes trāſiturū. Hā apte ꝓmittitur: qz p̄dicante eo in domo: mar ꝛ frēs foris steterūt. Hiero. Cepit docere ad mare: vt loc⁹ indicet auditores amaros ꝛ ſtabiles: ꝛ ibi ꝛ padoł loq̄t: vt q̄ ſi itelligerēt ab aplis q̄ cōtēnebāt: ingrētes discerēt mysteriū regni q̄ carebāt. Mare mūdus ē: q̄ gustatus amarus est ꝛ vitioꝝ fluctib⁹ inquiet⁹: Sed ab ipso dño cripiunt p̄destinati q̄ amara dulcificat: trīſtia conuertit in gaudiū: egritudinez in salutem. b Mauim. Beda. Ecclesiam que est in mari inter infideles: quaz deus gratia sue visitationis illustrat: ꝛ dilectā sibi mansionē cōſecrat. i Et ois tur. Hiero. Vi sūt q̄ nup ad audiēdū verbū venerūt: ꝛ inde pietate ai ab amaritudine reꝓbor⁹ tāq̄ a mari secuti sūt: ſ nōdū cū dño i naui sūt: qz nōdū celestib⁹ mysteriis vel sacris q̄ desiderāt iburi sūt. k In pado. Parabola ē rerū natura discrepātiū sibi ſ aliq̄ ſilitudie facta ꝓpatiōe. Moze sue prudētie loq̄t: vt q̄ cele

ſ Beda. mūdū in maligno positum in quo vſq; ad aduentū saluatoris quasi in pacato imperio sine cōtradictione quiescebat.

gressus in dom̄ū diripe: nisi pri⁹ a ſ diabolū. b ſ a seductione compescat. c ſ ere pros a diabolo ecclesie adunauit ꝛ per distinctas graduū dignitates ordinauit.

a fortēz alligēt: ꝛ tūc dom̄ū ei⁹ diripiet. ſ dicit me imūdū ſpīm habere: ſ hec ꝫ ſto uariandū q̄ i martyrio lapsis venīa negat.

piet. † Amē dico vobis: qm̄ oīa dimittēt filijs hoim pcā ꝛ blasphe a ſ .i. q̄ intelligēs opa dei cū nigare nō possit ex inuidia cōtradicit: ꝛ opa ſpūſci dicit ee beelzebub

b mie q̄b⁹ blasphemauerūt. † Q̄ui aūt blasphemauerit i ſpīſcm̄: ſ qz penitere digne nō poterit.

c nō habebit remissionē i ęternū: ſ a ſ qz ſisto diabolo ꝫ ſciētia ſuā mālestarē dei oppugnat. b ſ qz ipe eterne delinqt q̄ nū q̄ penitet.

rē erit ęterni dēlicti: qm̄ dicebāt ſ eo p̄dicante.

spm̄ immundū habet. † Et veniūt a† ſ populus iudeorū. ſ in litera.

e mater ei⁹ ꝛ frēs: ꝛ foris stātes miserūt ad eū vocantes eū. Et sedebat circa eū turba: ꝛ dicūt ei: Ecce mater tua et fratres tui foris querunt te. Et respondens eis a ſ nos ꝫ ſi foris stem⁹: nō cognoscemur.

f ait: Q̄ę est mater mea ꝛ fratres mei? ſ vt attentos faciat.

Et circumspiciens eos qui in circuitu ei⁹ sedebant ait: Ecce mater mea ꝛ fratres mei. Qui ei fecerit volūtatem dei: hic frater a ſ ꝓpter virtutē sexum fidelitū.

meꝰ ꝛ sorōr mea ꝛ mater est.

Exiēs de domo sedebat iuxta mare ꝛc. ſ eodē die vñ Matthe⁹ post superiorē sermonē: cōtinuo subiūxit ſ ilo die exiēs de domo sedebat iuxta mare ꝛc. † Iterum La. IIII b ſ gentes rumidas et amaras.

cepit docere ad mare: ꝛ cōgregata est ad eū turbā multa: itavt in b nauim ascēdens sederet in mari. ſ infidelium.

i Et omnis turba circa mare sup k terram erat: et docebat illos in parabolis multa: ꝛ dicebat illis

Moraliter. a† Initio iesus in rū in synagogā et erat ibi hō ꝛc. Per manū q̄ ē organū organorū vt dicit tertio de aīa. cōueniēter intelligit⁹ op⁹ meritorū: ꝛ ideo man⁹ est arida: q̄ ad hoc opus inualida. sed cū ad verbū xp̄i surgit ꝓ gratiā: tūc manū extendit ad sanctā operationē. † Expectes aūt pharisei statim cū vero. ꝛc. q̄ pharisei⁹ q̄ diuisi iterꝫtank discoli q̄ dissensiones faciūt significant. ꝓ herodianos aūt supdi: qz gloſi in psal⁹ interꝫtanť. isti vero cōsiliū faciūt ꝛtra iesū q̄ cū humilib⁹ ꝛ charitatē habētib⁹ cōmorāt: ꝛ ideo recedit ab eis se elōgādo et humiles cū sequēs ꝛ a deo salutē cōſequūt. g Et aūt dēs in mōtē vocauit ad se quos voluit ꝛc. ꝓ ꝫ aūt q̄ aplos instituit in mōte significat q̄ ēpi q̄ sunt aplor⁹ successores in superiori gradu sūt ecclie vñ dicūť ab epi q̄ ē supra ꝛ scopos intentio qz supra gregē dñici debēt intēdere vt cū dirigere valeāt ad supna. † Et fecit vt ēent duodeci. ad significandū ꝫ q̄libet eoꝝ ꝓ ꝫtuor ptes siue dioceſis fidē trinitatis debet p̄dicare: duodecim em cōſurgūt ex octo ꝫternarij ꝙ ternariū. † Et dedit illis p̄tē curādi infirmitates pessi. † Et ejiciēdi demonia. i. excōicādis pbos ꝛ rebelles de eccl̄ia. b Et conuenit iterū turba vt non possent neq̄ panē māducare. ſ est ꝛtra illos q̄ dimittūt op⁹ p̄dicatiōis ꝓpter sanctitatē cōmestionis. c† Et cum audissent ꝛc. Similiter illi q̄ sunt fermidi ad fidē quēdā xp̄m a mūdanis hoib⁹ insanū reputant ꝛ ab eis quātū possunt se nenent. † Quō pōt sathanas sathanā ejicere. hoc aūt moraliter fit quādo vitiū vnū aliud expellit: vt pigritias: a auariciā vel ecōtrario. † Et regnū in se diuisū ꝛc. regnū aie diuidit: q̄ sensualitas rōni cōtrariat.

† Et si dom⁹ sup semetipsam diuisa fuerit ꝛc. ſ cōtingit quādo in eodē hoc habitus malus ad aliq̄d declinat cū cōscientia recalcitrat. d Nemo pot. vasa fort. ꝛc. Iste fortis ē homo q̄ fortiter inclinat ad malū: ſ ꝓ rōne fortiter alligat q̄ virtutis habit⁹ in insensibili ꝛ cōcupiscibili ꝓ bonū exercitiū firmat ꝛ tūc ei⁹ vasa. i. opa diripiuntur. a† Et veniūt ma. ꝛc. Christi mater et eius frēs possūt dici synagoga ꝛ iudei q̄ foris stare dicūť xp̄o p̄dicante: q̄ gētib⁹ xp̄o credētib⁹ synagoga cū iudeis ex fidē mālit ꝓ maiori pte. † Iterꝫ ce. Die ꝙr. La. IIII oñdit seruoꝝ p̄dicādi i ſpīm̄ ꝓmo describit seruoꝝ p̄dicationis. scdo ex ꝫ illurgēs liuoꝝ emulationis. i. principio vj. ca. Circa ꝓmū enī gelista ꝓmo describit p̄dicatiōis typū. scdo p̄dicatiōis fructū ibi: Et dicebat sic ē regnū dei. tertio ꝛfirmans miracula. ibi Et ait i illa die. Circa ꝓmū ꝓmo describit p̄dicatiōis xp̄i ꝛ mod⁹. scdo p̄dicatiōis pabola siue typus. ibi: Ecce exijt. ꝛ minās. tertio hui⁹ pabole apīt itellect⁹. ibi: Et cū esset singularis. Et ista ps dividit i duas: qz ꝓmo apīt itellect⁹ pabola aplis ſpālit. scdo p̄dicit apiend⁹ p aplos oīb⁹ generaliter. ibi Nūq̄d venit lucerna. tres ꝓme ptes exponit ſ Matth. xiij. pauca

ſ Stia cape si poterāt: ꝓ silludine ſrenaz audita q̄ cipe potuissēt. Breee sillicido: vt qñ q̄ intelligi volum⁹ ꝓ aliēs cōpatio nel udicam⁹: vt fer⁹ aliq̄ durū: velocē vēt⁹ cō ꝓm⁹ ꝛ auib⁹. Jdē fit in tricesimo sexagesimo et cētesimo fructu. i. lege ꝓphetā: ꝛ euāgelio q̄ in oze trū testiū mysteriuz regni mōte oñdit. i. moyſi ꝛ helie ꝛ iesu cōsistit.

Deu.18.a Aliud ce. ꝛc. Lucas: Et cōculcatū ē: ꝛ volucres celi comedēt. Alia mās: meam carnaliū cogitationum trita. Hā semen perit: nec fructū affert: ꝛ a volucrib⁹ rapit: id est a demonib⁹ q̄ voluptates celi dicunt: siue q̄ electis ꝛ ſpūalis nature: vel q̄ in gere habitant.

Luc.8.a b Hi aūt sūt. Differentias ponit eoꝝ q̄ audiūt verbū. Sūt aūt q̄dā vt gentiles q̄ nec audiūt.

c Reliqua cōcupiscen. Ut ꝓcepta ē. ꝓcipit em: Cōcupisces sapiaz: sua mādata ꝛc. ꝛ alibi: Beatus vir q̄ timet dñm: in mādat⁹ ei⁹ voluit nimis. De cōcupiscētie bone: q̄ reliqua cōcupiſcit: aberrat. d Lucerna vt ꝛc. Dicro. Lucerna verbuz dei. Modi⁹ aut lect⁹: audiē⁹ inobedictiū. Cande labā apli q̄s illuminauit ꝙbū dei. Abscondiť ꝛ occultā qđ palaz fit q̄ a ꝙho tractat.

Bed.6.c Pro.7.a Pſa.118. Be. Modius vita nostra diuina ſciētia mensurata. Lect⁹ caro: in q̄ delcit alia. Lucerna: verbū qđ illuminat. Qui ꝙ amore ꝓsentis vite ꝛ carnalio illecebre occultat: verbū dei: quasi sub modio vel lecto lucernam operit: qz ei carnis cōcupiscentias ꝓponit.

e Nōne vt sup. Bed. De dominel p̄dicatio vetitur⁹: subsit seruit⁹ corpori: ꝓ quā tū excellior appareat doctrina tāq̄ ꝓ candelabrū lucerna.

f Non est em̄. Quasi nolite erubescere euāgelia: qz nihil occultū modo qđ nō fiat palam i iudicio. quando illuminabit deus abscondita tenebrarū: ꝛ manifestabit cōſilia cordiū vbi vobis a deo laus: illis autem pena eterna.

g Vide quā men. Hiero. Ethū ſm mensurā fidei vnicuiq; diuidit itelligētia mysteriorū: ꝛ adijciet nob⁹ ꝓnū ſcientie crīā ad ſcient⁹ ꝛtutes. b Qui em̄ ha. a ſ christus. b ſ de sinu patris in mūdū: vel de iudea ad gētes. vñ Abacuk egressus es in saluem. p. t. ꝛc.

i doctria sua. Audite: † Ecce ęxijt seminās ad seminādū. Et dū a ſ verbū ꝙ se vel ꝙ suos. ſ circa.

a semiāt: aliū cecidit sec⁹ viā ꝛ venerūt volucres celi ꝛ comedere illū. Aliud vo cecidit sup petrosa vbi nō habuit terrā multā. a ſ Beda. auricā ꝓrue mētis. b ſ Be. lenitare animi obedientis.

tā: ꝛ statī exortū ē qm̄ nō habet altitudinē terre: ꝛ qñ exort⁹ est sol exęstuauit: ꝛ eo q̄ nō habebat rādicē exaruit. Et aliud cecidit i spinas: ꝛ ascēderūt spine ꝛ suffocāuerūt illud: ꝛ fructū nō a ſ corda diuitiarū cura sollicitara. b ſ multiplicare sūt diuitie. c ſ nec pōt fructificare verbum. ſ ideo.

dedit. Et aliud cecidit i terrā bonā ꝛ dabat fructū ascēdētē et a ſ fidē sancte trinitatis. b ſ in cōiugatis qō significat indeę ꝓ pollex ad significādū tri, cenariū quasi blādo osculo iūcti. c ſ in viduis.

crescētē: ꝛ afferebat vnūz tricesimū: ꝛ vnūz sexāgesimū: ꝛ vnū a ſ in virginib⁹. b ſ significat se alta dixisse. ſ cordis. ſ intelligat.

cētesimū. Et dicebāt: Qui habet aures audiēdi audiat. Et cū a ſ secretus a turba. b ſ discipuli.

eēt singularis: interrogauerūt eū hi q̄ cū eo erāt duodeci para a ſ qui mecū nō hic q̄ foris sunt. b ſ secreta scripturarū.

bolā exponere: ꝛ dicebat eis: † Nōbis datū ē nosse mysteriū re a ſ qui nolūt accedere. ſ nō in naui mecū. b ſ nō mō verba: sed et facta: qi nō poterane capere spiritualia que in eis regebant.

gni dei: illis aūt qui foris sūt: ōmnia in parabolis fiūt: vt vi, a ſ exterius. b ſ exte rioza. c ſ corde. ſ cordis. ſ corde.

dentes videāt ꝛ nō videāt: ꝛ audiētes audiāt ꝛ nō intelligāt: a ſ .i. vt non. b ſ quasi ideo nō cōuertunť nec remittunť eis peccata.

ne quādō cōuertānť ꝛ dimittant eis peccata. Et ait illis: Ne ſ excitat attentionem.

scitis pabolā hāc: Et quō oēs pabolas cognoscetis? † Qui se ſ in quibus.

minat: ꝙbū seminat. Hi aūt sūt q̄ circa viā vbi seminat ꝙbū: ꝛ b a ſ qz nulla fide nullo intellectu: vel rēpūdere vilitatis occasione peripiūt.

cū audierint: cōfestim venit sathanas ꝛ aufert verbū qđ semi ſ Bed. hi vituperē ꝓbant: desiderū gustant: sed aduersa impediunt que formidant.

natū ē in cordib⁹ eoꝝ. Et hi sūt silr q̄ sup petrosa seminat: q̄ cū audierit ꝙbū: statim cū gaudio accipiūt illud: ꝛ nō habēt ra ſ fidem firmā. a ſ ad tēpus credūt. ſ ergo. ſ interiori. ſ de loco in locum.

dicē in se: sed tēporales sūt: deinde orta tribulatione ꝛ ꝑsecu a ſ acquirēdi. b ſ .i. strāgulār guttur mētis nec bonū desiderū ad cor rēsilire sinunt.

tione, ꝓpter verbū: cōfestim scādalizant. Et alij sūt q̄ in spinis c uitiarū: ꝛ circa reliqua cōcupiscētie itroeūtes suffocāt verbū: ſ fidelē cōscientiā.

seminat. Hi sūt q̄ ꝙbū audiūt: ꝛ erūne seculi: ꝛ deceptio diui a ſ curarum. b ſ appetitus deficiens.

ꝛ sine fructu efficit. Et hi sūt q̄ sup terrā bonā seminati sūt: q̄ a ſ Be. hi excipiūt: cōsecrāe ꝛ fructificāt. b ſ fidē trinitatis in electorū cordibus.

audiūt ꝙbū ꝛ suscipiūt: ꝛ fructificāt vnūz tricesimū: vnū sexā c ſ ꝑsecutionē bone operationis: q̄ sex diebus ornatus mundi expletus est.

a ſ Be. ꝓpterea beatitudinē: qz cētenari⁹ a leua cōfferet in dexterā digitali cōparatione.

gesimū ꝛ vnū cētesimū. Et dicebāt ill: Nūq̄d venit lucerna vt b ſ Quasi vobis darū est. n. m. r. sed ceteris g vos idē mysteriū reuelandū: et ideo carnali timore non abscondatis.

sub mōdio ponat aut sub lectō: † Nōne vt sup cādelabr̄ ponat a ſ vita vestra. b ſ carne. c ſ corpus. ſ vt dominet.

tur: Nō ē enī aliq̄d absconditū qđ non mānifestet: nec factum ſ vel reueletur.

est occultū qđ nō veniat in palā. Si quis habet aures audiē, a ſ intelligendi verbum dei.

di audiat. Et dicebat illis: Videte q̄d audiatis. † In q̄ mēsura a ſ memorie mandet. ſ nō se subtrahat: nō audirū fabulas cōuertat. b ſ quasi ola q̄ porcis sollerter facere. q. in qua mēsura mēsi fuerit is: remetiet vobis.

mēsi fueri tis: rēmetiet vobis ꝛ adijciet vobis. † Q̄ui enim ha a ſ in ꝓfectu sensus intelligendi: ꝛ effectus operādi: ꝛ in futuro dona eterne retributionis adijcientur. b ſ quasi verbo qđ audistis operā date: qui em̄ habet ꝛc.

pacis exceptis. a Et cū eēt sin gu. i. ex ꝓphetis turbarū tūc ex, posuit pabolas aplis. b Nū q̄d. Hic ostēdit doctrina euāgelica p aplos publicāda: qđ factū ē post ascēsionē xp̄i ad celos. tūc ei disp⁹i sunt p ordem vt in oēm terrā exiret son⁹ p̄dicationis eoꝝ: et etiā ante passionē xp̄i missi sūt ad p̄dicandū: nō tñ ita diffuse ꝛ ē qđ dr̄: Nū q̄d venit lucerna. i. doctrina euāgelica ſm illud Pſ. Lucerna pedibus meis ꝙbū tuū ꝛc. c Aut sub mo. po. ꝛc. i. occulte i latebris docea ꝛ sicut do etrie suspecte heretcorum ꝛ hominū malor. q. d. nō. d Nō ne vt sup cāde, la. po. b ē i palā ꝛ publice doceatur. q. d. sic.

e Nō ē ci all. absco ꝛc. qz illa que xp̄s secrete: volnit p aplos p̄dicari publice ꝛ manifeste: ſm q̄ dr̄ eis Matthei. x. Quod i aure audit⁹ p̄dicare sup tecta. f Si q̄s habet au. audiē. i. desideriū intelligēdi doctrinā xp̄i g Audiat. q. d. talis pōt. ꝓ cere nō solū sibi itelligēdo: ſ etiam alijs ipsos docēdo. tō subdit: b In q̄ men. ꝛc. qđ exponit ſic Bed. Si solerter oīa q̄ valetis bona facere ac ꝓfectus ītimare studet⁹: aderit diuina pietas q̄ vob i pñti sensū altiora capiēdi cōferet ꝛ i futuro retributionē eternā adijciet. et tō subdit: Et adijciet vobis.

i Qui ei ha. ha, illi

† Mat.13.a Luce. 8.a

† He conse, disti. 4. nec quēq̄. vi, era medio.

† Mat.13.b Luce.8.b Job.12.k

† Mat.13.b Luce.8.b

† Mat.7.a Luce.6.k

† Mat.13 & 25.c.

Cem habet dabit ei.i.q̄ fidē habet habebit xp̄m tē:t q̄ habet op⁹ verbi habebit intellectū mysteriū. Et ecōtra q̄ nō habet fidē deficit xp̄m tē:t q̄ nō habet op⁹ xp̄i:et intelligētia caret:t q̄ nō intelligit iā audituꝫ pdit a cui nō audisset.

a ¶Sic ē regnū. Hiero. Scriptura diuina p terrenas similitudines mōstrat celestia sacramēta z sicut totū euāgelioꝝ corp⁹ cōstat. Regnū dei ē ecclia q̄ regit a deo:z ipsa regit hoies z vitia calcat: vt centurio habēs sub se milites. Ihō iacētes semē filiꝰ hois est. Semen ē verbū Terra corda hūana. Dormitio hoismos est saluatoris. Exurget semē nocte z die:post somnū xp̄i numer⁹ credētiū p.pspera z aduersa magis magisq̄ germinauit z creuit i ope dum nescit. Tropica est ista locutio z i diuinis creberrima: nescit.i. scire nos facit quis fructū in finē afferat. cū dicit: Qui pseuerauerit i finē:hic salu⁹ erit. Vltro ei terra fructificat:dū volūtatem nostrā deus expectat dicens: Si vis puenire ad vitā serua mādata. Primū herbā: id est timorē. Initiū sapiētie timor dñi. Deinde spicā.i. penitentiā lachrymosā. deide.p.f.i.charitatē. Plenitudo ei lex est charitas. z cū pro.f.m.f. Faly ē mors vel iudiciū q̄ secat olā. Cū ad est messis.i. cōsūmatio seculi: in q̄ iustī gaudebūt q̄ i lachrymis seminauerūt. b¶ Sicut gra. Hiero. hoc semē iterūz cōparat grano sinapis q̄ minimū in timoze ē: magnū i charitate q̄ maior est oībus olerib⁹:q̄ de⁹ charitas ē: z ois caro fenū:z q̄ infirm⁹ est olera mādūcet. Et facit ramos misericordie:z cū passionis:cui⁹ sub vmbra q̄ sūt celi alia delectant habitare. c¶ Seminatū tē. A christo siue ab hoie i terra: vel i agro.i. i corde suo. Hic hō est sensus noster z anim⁹ q̄ fouens granū pdicationis humore fidei:facit pullulare i agro peccatoris sui. d¶ Min⁹ est tē. Quasi cōtēptibilia pdicās. z primo nō credit:q̄ pdicat deū hoīem moꝛtuū crucifixū:b eloquētie z sapie phoꝛ cōparatū min⁹ inuenit. e¶ Ascēdit in arboꝛē. Que altitudie:amplitudine:annositate trāscēdit herbarū naturā. Alta est q̄ ad celestia sustollit. Ampla:q̄ totū mūdū occupauit: Annosa:q̄ nō poterat finiri. f¶ Oleriꝫ. Beꝺ. Ꝑbi losophicis disciplinis:q̄ quāto aptius exercescūt:viliores fiunt:q̄ sicut olera herbaꝝ cito decidēt. g¶ Sine parabola. Beꝺ. Nō q̄ nullū sermonem turbis aptū faceret:sz q̄ null⁹ sermo eius inuenit i q̄ aliq̄d pabole nō iueniat.

b¶ Seoꝛsū aūt dis. Hiero. Illi ei digni erāt audire mysteria i intimo penetrāli sapie:q̄ remotis cogitationū tumultib⁹ in solitudine virtutū pmanebant. Sapia eīn est in tpe otij discenda.

Allego. ¶ In nauī. Beꝺ. Allegoꝛi. Mare seculi:estus. Nauicula:crux q̄ mūdi fluct⁹ ascēdim⁹: t ad lit⁹ patrie celestis puenim⁹. Alie naues q̄ cum dño fuisse:nec in altū ducte:nec tēpestatē ꝓtulisse dicūt:eos significāt q̄ ita fide nōnce cruc eis imbuūt:vt tā q̄s rudes nōdū tribulatiōe pulsati:suscepta fidei mysteria i pace cōseruēt. Vel eos q̄ post tribulationū crebꝛas ꝓcellas ad tp̄s pacis serenitate vtūt:erāt ei forsitā ille naues nup facte:t in portū tūi deducte:vel post maris pīcula ad portū reducte.

¶ In pup.

¶ amorem verbi. ¶ sensus intelligendi q̄ amat. ¶ amorem.

bet dabit illi: t q̄ non habet a

a ¶ naturali ingenio vel litterarū exercitio.
b ¶ Beda.i. nulla vere sapientie dulcedine gaudebit.

etiaz q̄ habēt auferet ab eo. b

¶ ecclesia.

a Et dicebat: †Sic est regnū dei c †

¶ filius hominis.

quēadmodū si homo iaciat se

¶ verbum. ¶ corda. ¶ moꝛiatur.

mentem in terrā t dormiat: t

¶ aduersis. ¶ t prosperis.

exurgat nocte: t die et semen

¶ in opere. ¶ nescire facit.

germinet t increscat: dum ne/

¶ quia in arboꝛeo hois est.

scit ille: vltro ei ꝛra fructificat:

¶ timoꝛē. ¶ penitētiā lachrymosā.

primū herbā: deinde spicā: de d

¶ charitatem.

inde plenū frumentū in spica.

Et cū ex se pduxerit fruct⁹ sta e

¶ moꝛtē vel iudiciū. ¶ finis seculi.

tim mittit falcē: q̄m adest mes ¶ ¶ †

sis: Et dicebat: Cui assimila/

¶ Bed. predicatio euāgelij:q̄ ducit ad regnū dei de qua dicit: Auferet a vobis regnū. tē.

bim⁹ regnū dei: aut cui para/

bole cōparabimus illud: †Si b †

cut granū sinapis q̄ cū semi/ c

¶ Bed. in corde credentis: vel inmundo. ¶ in timoꝛe.

natū fuerit in terra minus est d

oībus seminibus q̄ sunt in ter

ra: et cū natum fuerit ascēdit e

¶ primo parua. ¶ charitate.

in arboꝛē t fit maius omnib⁹

a ¶ omnis caro fenum.

oleribus: et facit magnos ra/ f

a ¶ pdicatores ex ipsa pdicatione nesciētes.
¶ ramos misericordie t cōpassionis.
b ¶ pfectione dei: de qua sub vmbra illius quā desideraueꝛā sedet tē.

mōs: ita vt possint sub vmbrā

¶ sancti.

eius aues cęli habitare: †Et ta b †

libus multis parabolis loque

¶ Luc porū dedi vobis:nō esca.

bat eis verbum ꝓut poterāt

audire: sine parabola autem g

¶ a turba.

nō loquebatur eis. Seoꝛsum i

a ¶ spiritualib⁹ spualia dignis intelligere. ¶ aperte.

aūt discipulis suis disserebāt

a ¶ appropinquāte occasu veri solis.

omnia† Et ait illis: i die illā cū k †

sero esset factum: Trāseamus

contra. Et dimittentes turbā

assumunt eum ita vt erat in l

naui: et alię naues erant cum

¶ vel cū eo dei a ¶ pfectoꝛū vel demoniꝫ.

illo. Et facta est ꝓcella ma/ †

gna venti: t fluct⁹ mittebat i

¶ ecclesiam.

nauim: ita vt implerēt nauis.

da.il.tē. fidē t gratiā ex vsu tal gr̄e meretur q̄ iterū sibi detur gratia gd augmentum precedentis. a¶ Et qui nō habet .i. fidem t gr̄am quales erāt scribe t pharisei. b Etiam quod habet auferetur. ab eo:q̄z noticia legis quā habebāt abiata fuit ab eis inq̄ntū nō valuit eis ad salutē:ꝛ magis fuit eis in augmētū sue dānationis:ꝛm dictum saluatoris Luce.ꝛvj. Seruꝰ q̄ sciuit volūtatē dñi sui t nō fecit vapulabit multis. c¶ Et dicebat: sic est regnū dei. Hic ꝓr describit xp̄i ꝓdicationis fructꝰ. primo in vno hoie. secōo in cōitate ecclesie. ibi. Et dicebat cui assimilabim⁹. Circa primū sciēdū q̄ p semen intelligit ꝓdicatio sicut ꝓz i parabola ꝓcedēti. Ex semine aūt isto recepto i aliq̄ homine fit talis ꝓcessus:q̄z primo concipit timoꝛ diuinoꝝ iudiciorꝝ t significat ꝑ herbā q̄ ē q̄d ipsectū. cū dicit: Fructificat ꝑmū herbā:t q̄z ex timoꝛe cessat dō a malis:t incipit se exercere in bonis. ideo secūdo concipit spes diuinoꝝ beneficioꝝ que signat ꝑ spicam: in qua iam ē spes grani futuri. cum dicit: Deinde spicam. tertio ex hoc dat charitatiuus amoꝛ qui habet opus pfectum. t ideo significat ꝑ plenum frumētum. cum dicit: d¶ Deꝫ de plenū frumētū. q̄z vt dicit ad Roma. xiij. Plenitudo legis est dilectio. t tunc est hō dispositꝰ: vt de statu gratie trāseat ad gloriā. ibi subdit: e¶ Et cū ex se pduxerit fructꝰ statim mittit falcē. i. ipse dns abscindēdo iustos de ꝓsenti vita vt trāseant ad gloriā. ibi subdit: f¶ Cū adest messis.i. collectio iustoꝝ in patria.

g¶ Et dicebat: cui assimilabim⁹. Hic ꝓsequēter describit fructꝰ ꝓdicationis xp̄i q̄ntū ad cōmunitatem ecclesie q̄ de patriam creuit ad magnū:sicut sinapis grānū. t ꝓz ꝛnia ex dictis: Matth. xiij. ex/pto quod hic subditur: g¶ Et talibus multis parabolis loquebatur. ꝓz ꝑ terāt audire. q̄d exponit Theophilus dicens: Quoniā turbe erāt indocte a consuetis noibus instruit eas ꝑ similitudinerū sensibiliū que erāt eis cognite. Sed hoc videt contradicere ei quod.ā. pcipit christus apostolis codē ca. Vobis datū est nosse mysteriū regni dei. illis aūt ꝙ foris sunt in parabolis vt videntes videant t nō videant t Matth. xiij. In parabolis loquoꝛ eis:q̄z videntes nō videāt. Dicendū q̄ sacra scriptura hoc habet ꝓpriū q̄ sub vna ꝛba habet plures sensus quoꝝ aliqui sunt potioꝛes t alij magis latentes:t ideo i parabolis xp̄i magis capiebant sensum magis patentē:nō aūt latentē:sed de tali intellectu docebat christus apostolos ad partē. ideo subdit: i¶ Seoꝛsuꝫ aūt discipulis suis disserebat omnia. de turbis aūt ꝓdictum est vt videntes videant et nō videant. i. capiant sensum magis patentē:nō aūt latentē. k¶ Et ait illis in illa die. Hic cōsequēter describunt miracula doctrine christi confirmatiua:t primo describit miracula facta ꝑ mare. secūdo in terra. in principio sequentis ca. sententia primo partis patet ex his que dicta sunt. Matth. vij.

Capūm. IIII

Et iterū cepit

Moꝛaliter.

docere ad mare tē. Sequit: †Ecce exiit seminare tē. Sicut docet ds verbo sic etiā exēplo. Matth. xiij. parabolā istā exposuit ꝑ verbo doctrine. Hic aūt exponi pōt ꝑ exēplo vite:quod semen dicī potest. Eidem autem

a ¶In puppi. Hiero. puppis moꝛtuis pellit⁹ vinos cōtinet t fluct⁹ arcet:t ligno solidat.i. cruce t moꝛte domini saluat⁹ ecclia. ¶Hiero. Puppis initiū ē ꝓcte ecclesie i qua dns dormit moꝛte corꝑali qua nū q̄ dormiet:q̄ cu.ii. Cōminat vēto t mari. de quo ds: Tu dñaris potestati maris. Ventus t mare demones t ꝓsecutores sūt q̄bus dicit: tace: quādo cōpescit edicta iniquoꝝ regū vt voluerit:quia nō est hois vt dirigat gressus suos. Tranquillitas magna:pax ecclesie post ꝑsecutiones:siue theorica post actiuā vitā. b¶ Dormiens. Beda. Discipulis nauigātib⁹ xp̄s obdormit:q̄z fidelib⁹ regni futuri quietē meditātib⁹:t spūsancti sedo flatu vel remigio ꝓpter conat⁹:mūdi fluct⁹ post terga iactātib⁹ subito xp̄i passio aduenit: q̄ ascendente puppim crucis vt somnū moꝛtis caperet: fluctus blasphemātiū demoniacis excitati ꝓcellis assurgūt:q̄b⁹ ifi nō turbat ei⁹ patientia:sed discipuli turbant: trepidāt:periclitāt. Moralit. Cū signo crucis imbuti:mūdū relinquere dispōnim⁹:nauē cū iesu cōscendim⁹:mare trāsire conamur. Sed q̄ nō dormirabit neq̄ dormiet custodies israēl:nobis nauigātib⁹ dormit: q̄ iter medios virtutū nisus. Vel demonū vel hoīm ꝓnoꝛū vel nr̄ārū cogitationum impetu fidei ſplēdoꝛ obtenebꝛescit:spei celsitudo tabescit: amoꝛis flāma refrigescit. Sed ad gubernatoꝛē recurram⁹:illū sedulo excitem⁹: q̄ nō seruit sed imperat vētis:qui oīa sedabit:q̄ poꝛtū salutis indulgebit. c¶ Tace obtumesce. Rota. q̄ omnis creatura sentit imperium creatoris. Non q̄ omnia animata: vt mentiunt hereticī:sed maiestate cōditoris q̄ nobis insensibilia illi sunt sensibilia.

d¶ Quid timidi estis. Beda. Quasi quid me ꝓsente timeris. Cui simile est q̄ post resurrectionē exprobrauit incredulitatē illoꝝ:t duricię cordis:quia his qui viderūt eū resurgere nō crediderunt. Et tē: O stulti t tardi corde ad credēdū in oībus q̄ locuti sunt ꝓphete. Rōne oportuit sic pati christum: t intrare in gloriā suā: e¶ Et timuerūt. Matthe⁹. Poꝛro boles mirati sunt dicētes: Qualis est hic tē. Hō ergo discipuli:sed alij qui in nani erāt mirabant: de eo dubitantes: cui mare t venti obedirent. Vel etiā ipsi discipuli recte homines dicti:quia necdū nouerāt potentiā salvatoris.

¶ Ca.V

Et venerūt. Herasenoꝝ. Beda. Herasa vꝰ insignis arabie trāstordanem iuxta mōti galaad i tribu manasse: nō lōge a stagno tyberiadis in quo poꝛci ꝓcipitati sunt:significat gētes quas post resurrectionē suā dns missis ꝓdicatoꝛib⁹ visitare dignat⁹ ē. Bā bene gerasa siue gergesi: colonū eiciens siue aduena appꝛopinquās interꝑtat:q̄z gentiū ppls colonū. i. diabolum a quo diu incole bat expulit:t q̄ erat lōge factus est ꝓpe in sāguine christi. g¶ Homo in spiritu. Ist. Homo ille desperatissim⁹ est ppls gētiū q̄ enumerat apls. Elat⁹:supbus:immūdus:lāguinarius:idolatra: ignominiosus: nec lege nature: nec deꝰ:nec humano timoꝛe ligatus. cui legio nomē est. i. decē milia q̄ cadūt a dextera ꝑis q̄ est christus:hute gr̄ex poꝛcoꝝ creditur:ibi sine respectu misericordie simul in inferno per imperiū immature moꝛtis suffocant. Ab his multi fugiunt qui pascebant eos: Flagellato enim stulto:sapiens sapientioꝛ fit vel prudentioꝛ. h¶ Et nec⁹ catenis iam quisq̄ poterat tē. Beda. Catenis et cōpedibus graues erant leges gentium signant: quibus peccata in re eoꝝ publica cohibebant. Ruptis catenis (vt lucas scribit) subito agebatur a demonio in deserto:quia etiam transgressis illis legibus ad ea scelera cupiditate raptabantur que iam vulgarem excederent consuetudinem.

¶ Torqueas. Dicebat enim illi. Beda. Magnum tormentum ei a christo hois cessare:et tāto dimittit graui⁹ quāto possidet diuti⁹.

¶ Quod tibi.

a ¶ cor⁹ cui diuinitas sic caput ꝛclinata recūbit. ¶ vel nauī.

a Et erat ipe in puppi sup cerulcal

¶ corꝑaliē vt hō. ¶ B. ne diuti⁹ resurrectionē dilata pateꝛ oīno ¶ discipli turbati ꝓpterea resurrectoꝝ

b dormiēs et excitāt eū: t dicūt il/

¶ quasi nō est mihi cure.

li: Magister: non ad te ptinet q̄z

a ¶ a moꝛte:q̄ moꝛtē destruxit eū ¶ habebat moꝛtis imperiū.

perim⁹? Et exurgēs cōminat⁹ est c

c ¶ Be. indeo:q̄ rabiē q̄ resurrectionē repſſit:q̄ caput ꝛnēs clamauit: Si filꝰ dei ē descēdat nūc de cruce. ¶ igat vt de⁹. a ¶ diabolo. b ¶ ꝓsecutoꝛib⁹

c vēto: t dixit mari: Tace obtume

see: Et cessauit vēt⁹: t facta ē trā/

a ¶ pax ecclesia post ꝓsecutoꝛes: vel theoꝛica post

b quillitas magna: t ait ill⁹: †Quid actiuā. ¶ ideo timidi:q̄ necdū tē.

timidi estis? Necdū habetꝭ fidē.

c Et timuerūt timoꝛe magno: t di

¶ vere mirabilis.

cebāt ad alterutrū. †Quis putas ē iste: q̄z t vēt⁹ t mare obediūt ei?

f †Et venerūt trās La.V a

Ofretū maris i regionē gerasenoꝝ. Et exeunti ei

de naui statim occurrit ō monu/ b†

a ¶ Be. gētes q̄ demoniacis illuse doctrinis idola colūt. b ¶ q̄ gētes moꝛtuis opib⁹. i. ꝓpriis delectāt

g mētꝭ hōmo i spū imūdo: q̄ domi

a ¶ Be. gentiū corꝑa aie peccatis moꝛtue sūt sepulchra.

b aliū habebat i mōnumētꝭ: Et ne

¶ legib⁹ dīnis q̄ nō erat dign⁹ ¶ vel deꝰ vel hō.

q̄ catenis iam ꝙq̄ poterat eū li/

gare: q̄m sepe cōpedib⁹ t catenis vinct⁹ dirupisset catenas et cō/

pedes cōminuisset: t nemo pote

¶ ꝓperis. ¶ aduersis

rat eū domare. Et semp die ac no c

¶ in fedītate operū. ¶ fastub⁹ supbie.

cte i monumētis t i mōtib⁹ erat

a ¶ Be. ꝓ verba duriſſime ifidelitatꝭ. ¶ Be. idolis

a ¶ q̄m arrepiſcātib⁹ seipos furibūdi peidebāt.

clamās t cōcidēs se lāpidib⁹. Vi

dēs aūt iesum a longe cucurrit t

adoꝛauit eū. Et clamās voce ma

a ¶ Be. quasi nihil cōmune nobis. ¶ hoc cōtra iudeos qui dicūtur beelzebub ejcere demonia.

gna dixit: Quid mihi t tibi iesu

¶ hoc cōtra arriū q̄ negat filiū dei. ¶ credunt t cōtremiscūt filiū dei. ¶ vel summi

fili dei altissimi? Adiuro te ꝑ deū i

ne me torqueas. Dicebat enī illi:

aūt exēplū ꝑ semē recipiūt: ¶ diuersimode. nā aliq̄ sūt demonū suggestionib⁹ ꝓni q̄ rapiūt semē illud significati p volucres ꝓ supbia alta petētes. Aliq̄ vero sūt in malicia indurati sicut petra: apt⁹ q̄ semē i eis nō facit fructū. Aliq̄ xo sunt sicut spine pugitiui t male dicit. apter q̄ ex bono exēplo nō ꝓficiūt: ¶ magꝭ deficiūt ac tribuētes illud hypocrisi. Alij q̄ xo sūt bone volūtat⁹ t deuotiōis:t isti ꝓficiūt inde diuersis tū gradib⁹ secūm gr̄am a dño sibi datā. †Sic ē regnū dei q̄d dicamodū. tē. Hic ego. Cū desideria bona cōcipim⁹ semē i ꝛra iactam⁹. cū operi recta incipim⁹ herba sum⁹. cū ad ꝓfectū boni crescimus ad spicā puenim⁹. cū i eisdem operatiōis ꝓfectiōe solidamur tā plenū frumētū i spica ꝓferim⁹. Vnde xo falcis tp̄s est bone moꝛtis. †¶ Cui assimilabim⁹ regnū dei. Sequit: Mar.8.

†Sicut granum sinapis tē. Semiatto ē boni ꝓpositi cōceptio. ꝓfect⁹ seminis incipit a timoꝛe q̄ ꝓncipiū ē sapie: t ē minimū inter septē spūsancti dona: ꝙ sit magnū introducta charitate q̄ maioꝛ est oīb⁹ virtutib⁹. i. Coꝛ. xiij. et facit ramos p act⁹ charitatis distinctos: in q̄b⁹ aues celi. i. cōtemplatiui requiescūt. †¶ Et facta ē ꝓcella magna tē. Nauis quā xp̄s igredit ē aīa iusti. q̄ ab eo p gr̄am inhabitat. Ꝓcella xo surgēs ē tribulatio: q̄ frequēter iſurgit pie vinctib⁹ i xp̄o:ꝙ xp̄s dormit cū talia permittit. ¶ vulgare dictū:ꝙ excitat cū oratio patiētis exaudit:t fit trāq̄llitas exteri⁹ cū ꝓsecutio cessat: vel interi⁹ q̄n deꝰ sustinēti patiētiā bonā ꝓstat:t hec trāquillitas melioꝛ ē q̄n ꝓma: sicut dictū fuit Paulo. ij. Coꝛ. xij. Sufficit tibi gr̄a mea. Ꝓpter quod subiūgit: Libēter igit gl̄iabor i infirmitatib⁹ meis: vt ihabitet i me virt⁹ xp̄i. ¶ Ca.V

Et venerūt trās fretū. c

¶ Hic ꝓnter describunt christi miracula facta in terra ad doctrine sue cōfirmationē. t primo describit de moniacoꝝ curatio. secōo filie archisynagogi resuscitatio. ibi: Et cū ascēdisset iesus i nauim. prima in duas: q̄z ꝓmo describit curatio demoniaci. secōo deuotio ipi⁹ curati. ibi: Cūq̄ ascēderet. exꝓsitio prime partis ꝓtz ex dictis. Matth. viij. paucis exceptis q̄ discurrent.

b¶ Occurrit ei de monumentis homo in spiritu ꝛmundo. i. obsessus a demone Matth. viij. dicitur q̄ erant duo. Ad quod dicendū q̄ ꝑm veritatē duo erāt demoniaci, vt dicit Matthe⁹. sed vnus erat senioꝛ altero in quo erat legio demonum. vt dicitur. j. t iste solus nominatur hic a marco et alius tacetur: quia non erat ita famosus in malo.

c¶ Et semp die ac nocte i monumētis. i. gentilitū dānatoꝝ sup quoꝝ alias demones iam habebāt potestatem. t ideo habitabant vbi corpoꝛa coꝝ erant sepulta tanq̄ habituri

a Quod tibi no. Bed. Mō quasi nesciō interrogat: sz vt cōfessa publicā pestē quā tolerauerat: virtus curantis gratiō appareat. Sz etiā sacerdotes nostri xpis q̄ per exorcismū demones ejiciūt solēt dicere: nō aliter patientes posse curari nisi quātū sapē possūt oēs qō a demoniō visu: auditu: vel quolibet sensu corporis aut animi vigilātes dormiētesue p̄tulerūt patēter cōfiteant.

b Legio ꝛc. Be. Significat ppm gētilē inumeris idolatrie cultib⁹ mācipatū. cui ꝛtra ē: Multitudinis creatoꝛ vnū ꝛ alia vna. Unde bū in babylonis cōstructione linguarū vnitas p̄ ipsm̄ supbie scissa: in bierlm p gratiaz spūsancti linguarū varietas ē adunata: ꝛ illa cōfusio et hec pacis visio dicit: qz electos i plurib⁹ linguis ꝛ gentib⁹ vna fides ꝛ pietas toto orbe pacificādo confirmat. reprobos aut plures secte eē ligue dissociādo cōfūdūt.

c Mitte nos. Bed. Lucas: Et rogabāt eū ne imperaret illis vt in abyssum irēt. Sciebāt q̄ aliqñ futurū vt p aduentū eius mitteret in abyssum: nō futura p̄diuinātes: sed ꝓpheraz in se dicta recolentes: ideoq; gliam xpi quā mirabanē: ad suā tēdere timebāt dānationē.

d In porcos. Beda. Porci significāt boies īmūdos q̄ vocis ꝛ rōnis expres in mōre supbie pascunt: ꝛ turulētis actib⁹ oblectant: q̄b⁹ p culṫ idoloꝝ possunt demones dominari. Nā nili q̄s porci more vixerit: in eū diabolus ptātē nō accipit: nisi forte ad ꝓbandū: nō aūt ad pdendū. e Grex pci. Bed. Quia iā clarificata ecclesia ꝛ liberato pplo gentiū a demonū dominatione in abditis agūt sacrilegos ritus qui christo credere noluerūt ceca ꝛ pfunda curiositate submersi. f Ad duo milia. Bed. erubescat manicheus si de eadē substantia ꝛ ex eodē auctoꝛe boīm bestiarūq; sunt aīme: qñ ob vnā⁹ hominis salutē duo. mi. porcoꝝ suffocant. g Qui aūt. Quia quidā primates impioꝝ Guis xpianā legē fugiant: potentiā tñ eius stupendo et mirando per gentes p̄dicant. h Et videt illū. Bed. Lucas sedētē ad pedes eiꝰ. qō signat eos q̄ a pctis coerci sunt fixa mētis intentione vestigia saluatoris q̄ sequāt intueri. i Pestim. Virturū studio. qō vesana mēte p̄diderat. Usi filiꝰ ꝓdigus ad patrē rediēs: moꝝ stola prima cū ānulo induit: qz q̄q̄s vero corde penituerit pōt donāte xpi gratia pristina iusticie opa de q̄bus eccideraī cū annulo inuiolate fidei recuperare. k Et timue. Multi em̄ antiqua sua uitate delectati honorare se sed pati nolle xpianā legē dicūt: qz eā implere nō possūt admirātes tū fidelē ppm a pristina ꝗuersatione sanatū. l Et rogare. Rab. Et petrus. Exi a me dñe: qz hō pctoꝝ sum ꝛc. Re tāgant arcam dei: vt Oza. m Unde Bed. Sic quisq; post resurrectionē pctoꝝ in cōscientiā bonā redeat ꝛ ꝓpter alioꝝ salutē enāgelio seruiat: vt post cū xpo quiescat: nedū prepropere vult iā esse cū xpo: negligat p̄dicationis mysteriū fratne redēptioni accōmodatū. Uitto. Nō sanāt⁹ mittit in domū suā. i. in spūalē legis obseruantiā: ꝛ p̄dicat i decapoli. i. obseruat decalogū dū a romano nūc regno cōuertunē iudei. i. sunt de ecclia: q̄ etiā in lra tū pēdent decalogi: qz moralia ad lram obseruanda sunt.

Mat.9. c Beō. Matthеus duos. Marcus ꝛ Lucas vnū a demone curatū dicūt: qz vnus eoꝝ clarioris nominis ꝛ famone sionis: ꝛ ō curatio eius est famosioꝝ. Allego. Duo gētes significant de duob⁹ filijs Noe. Cū em̄ Noe tres filios genuerit: vnus assūptus est in possessionē dei: duo idolis dediti. n Et venit quidam. Uitto. Post hec. Jayrus archisynagogus venit: qz cū intrauerit plc. gētē. c. o. il. s. fi. Jayrus illuminās vel illuminat⁹. i. indaicus ppls vmbra lre depōsita spū illustratus ꝛ illuminatus: p̄cidēs ad pedes. i. ad incarnationē iesu se humiliauit: rogat ꝓ filia qui sibi viuit alios viuere facit.

Abrāā ꝛ moyses ꝛ samuel rogāt ꝓ plebe mortua. et sequit iesus p̄ces eoꝝ. Beda. Jayrus illuminās vel illuminatus qz verbis vite populū illuminauit. ꝛ vt hic posset a spiritusancto illuminaⁿ est. o Ām filia m. Beda. Lucas: qz filia vnica erat illi fere āноꝝ. xij. ꝛ hic moriebat. Filia archisynagogi est synagoga sola legali institutione composita quasi vnica moysi nata. Hec. xij. anno. i. tēpore pubertatis appropinquante moriebatur: quia nobiliter a prophetis educata postq̄ ad intelligibiles annos peruenit: ꝛ spiritualē deo sobolē generare debuit. subito erroꝝ languore cōsternata: spirituales vias desperabiliter omisit.

Et cōpi.

Exi spiritus immunde ab hoie isto. Et interrogabat eū. Quod a tibi nomen est: † Et dicit ei: Legio mihi nomē est: qz multi sumus. Et deꝓcabaī eum multū c
a ℣ sed mitteret in gregē porcoꝝ et hoc est: erat enim ꝛc.
ne se expēlleret extra regionē. d Erat autē ibi circa montē grex porcorum magnus pascens in agris. Et deꝓcabanī eum spūs dicētes: † Mitte nos in porcos e
a ℣ vt porcorum perditio hominibus esset salutis occasio: pastores enim videntes stragem tantam nunciauerunt ciuitati.
vt in eos introcāmus. Et cōcessit eis statim iesus. Et ex̄euntes spiritus īmūdi introierūt i porcos: ꝛ magno impetu grex precipitatus est i mari ad duo milia: ꝛ suffocati sūt in mari. Qui autem pascebant eos fugerunt et nunciauerunt in ciuitatem ꝛ in agros. Et egressi sunt videre quid eēt facti. Et venerūt ad iesum: et vident illum qui a demonio vexabatur sedentē vestitum ꝛ sane mentis: ꝛ timuerunt. Et narrauerūt illis qui viderant qualiter factum esset ei qui demonium habuerat ꝛ de
a ℣ cōcessū fragilitatis sue adhuc infirmi pōdus sapientie ei⁹ sustinere nō poterant.
porcis. Et rogare ceperunt eum vt discederet de finibus eoꝝ. † Cumq; ascenderet nauim cepit illum deprecari qui a demonio
a ℣ dissolui et esse cū christo multo melius est.
vexatus fuerat vt esset cum illo.
a ℣ quia manere in carne propter alios necessarium est.
Io: Et non admisit eum: sed ait illi: Uade in domū tuā ad tuos ꝛ ānūcia illis quāta tibi fecerit dñs ꝛ misertus sit tibi. Et abijt ꝛ cepit p̄dicare i decapoli quāta sibi fecisse iesus ꝛ oēs mirabant. Et cū ascendisset iesus in nauim rursus trās frētū conuenit turba multa ad eum: ꝛ erat
℣ moyses legislatoꝝ.
circa mare: ꝛ venit quidā de archisynagogis noie iayrus. Et
℣ he humiliter se. ℣ caput christi deus: pedes incarnatio est. ℣ plebs iudaica. ℣ incarnationē.
vidēs eū, pcidit ad pedes eius:
℣ in desperatione. ℣ in carnem.
ꝛ deprecabaī eum multū dicens: o Quia filia mea in extremis est:

babituri potestatem sup ea post finale iudiciū. a Et iterogabat eū qō tibi nomē ē. iterrogauit aūt xp̄s: nō qz ignorares sed vt multitudo demonū i illo hoie habitātiū ex confessione eoꝝ appareat. q̄ subdik: b Legio mihi nomē est: qz multi sum⁹. Legio aūt q̄dā dr numer⁹ determinat⁹ armatoꝝ i, exercitu: ꝛ cōtinet sex milia sexcētos sexagintа sex. ꝛ inde dr legio in demonib⁹ q̄ multāt ꝺ nos. c Et deꝓcabaī eū. Legio de monū. d Ne se expel. extra regionē. i. extra hoim habitationem. vñ et Luc. vij. dr: in abyssū. loc⁹ ei inferni debet demonib⁹. pmittunt tñ inter hoies habitare vsq; ad iudiciū vt gl̄osior sit electoꝝ victoria i demonū tentātiū supatione. e Cūq; ascēderet. Hic describit curam deuotio: qz gratus ē būficio sibi collato volnit sed xp̄s. Jesus aūt f Mō admisit eū. i. nō recepit eū ad apostolatū vel discipulatum ꝓpter horroꝝ ꝓcedēs pas sionis. Jtēne alienabat demoni q̄ ille faceret si esset discipulus xp̄i. Ex hoc loco accipiē q̄ demoniaci † furiosi post curatio nē nō ꝓmouenī in ecclesia dei. g Et abijt ꝛ cepit p̄dicare in decapoli. nomē ē regionis: ꝛ hēa decā qō ē decē ꝛ polis qō est ciuitas.
b Et cū ascendisset iesus i nauim. Hic ē sequēter describit ꝛ suscitatio filie archisynagogi: ꝛ prio describit hui⁹ facti incohatio. sed interponit mulieris sanguinis siue curatio ibi: Et mulier q̄ erat i. pfluio sāguinis. iterū describit p̄dicti facti ꝓsummatio. ibi: Adhuc eo loquente: tria istarū triū ptiaz ex his que dicta sūt Matth. ix. exceptis aliqbus q̄ exponent ꝛ tū ad primā gtiā dr hic: i Deprecabaī eū mul. di. qui filia ꝛc. Matth. ix. ꝛ archi

a Et cōprimebāt. Dū ad puellā sanādaz vadit: a turba cōpmit: qz iudeis salut⁹ monita p̄bēs q̄b⁹ egrā cozpiscaz erigeret noxia carnaliū pplox ꝓsuetudie ḡuaⁿ ē. b Et mulier ꝛc. Pergēte dño ad filiā archisynagogi mozbosa mulier annis. xij. preripit sanitatē. ꝛ post filia sanata ē: ꝛ suscitata ē: qz sic dispensata ē salus humani generis: vt ꝑmo aliqui ex isrl: deinde plenitudo gētiū: ꝛ sic ois isrl salu⁹ fieret. c Be. Notādū q̄ puella duodēnis ꝛ mulier. xij. ānis sanguine fluxit: id ē q̄n hec nata fuit illa infirmari cepit. Una enim pene eadēq; seculi etate ꝛ synagoga i patriarchis nasci ꝛ gentes ceperunt idolatria sedari. d Be. Mulier sāguinaria a dño curata ecclia est de gentib⁹ in genti carnaliū delectationum fluxu pollutа. ꝛ iā a cetu fidelitū segregata. Hec dū christus in deam sanare dīceret: iā parată aliqs̄ ꝑmissam salutē spe certa ꝓuenit. e Medicis. Be. Falsis theologis: philosophis legū secularium doctoribus: qui se vtilia viuēdi p̄cepta dare ꝓmittebāt: demones ꝗs ipsi hominib⁹ ꝓiulēdo se ꝓ deo colendos ingerebāt: q̄bus audiēdis: quāto magis naturalis indūstrie vires expēdebāt: tātomin⁹ sanari poterāt. Sed cū audissent populū indocū egrotasse: ꝛ verū medicū de celo venisse ceperunt languoris sui et ꝑperare et inquirere remedium. f Uenit in turba retro. Be. Si q̄s mihi ministrat me sequaī. Et alibi: Post dñm deuz ambulabis. Uel qz deum ꝓsentē in carne nō vider: sed post ad fidei agnitionis gram ꝓuenit. ꝛ tacte: id est participatiōe sacramentoꝝ ei⁹ meruit sanari a pctis. Fons q̄ppe sāguinis origo peccati: primordiū immūde cogitatiōis: ex q̄ omne peccatū oritur. Sed dñs non solū opa ꝛ ꝛba mala ꝛ cogitationū radicē sacramētis euāgelicis q̄si suis vestimētis: fontes obsceni sāguinis emundat. g Tetigit. Be. Sola fidei mulier dñm tāgit: quē passim comitās turba cōprimit. Quia qui diuersis inordinate gloriantiū hereticis: vel puersis moribus grauaī: solo fidei ecclesie corde tangitur. vnde: Uoli me tāgere: nō dū enim ascendi ad pa. meum. Quia veraciter tangere est eum equalem patri credere. h Hiero. Septima virtute suscitaī mortua sed inter viam tangit fimbriā mulier sanguinaria: que cū salute substantiam in medicos nihil proficientes p̄diderat. Septima die requiescit de ab oīb⁹ opere. Quādo suscitaī mortua intus ꝛ seminua foris cum turbis fluxus sanguinis. sterilitatē facit. Unde ad ecclesiā gentium: Letare sterilis q̄ nō paris. Petro accedit. i. post resurrectionē fimbriam tāgit: ac si cymbala ꝛ malapunica q̄ pendēt in extremis oris sūmi sacerdotis tunice. Cymbalū ꝓfessionem. malū punicum martyrii voluntatē significat et virtutum candorem. i Mulier autē. Be. Ecce q̄ tendebat interrogatio: vt mulier sez ꝓficeaī veritatē diuturne infirmitaī: ꝛ subīte credulitatis et sanatiōis: et ita ipsa ꝓfirmarei i fide: et alios preberet exemplū. k Adhuc eo lo. Be. Muliere sanata statim nunciaī puella mortua: qz ecclia gētium a labe vitioꝝ curata. ꝛ ob fidei meritum filia nominata: continuo synagoga perfidie leto resoluta ē: qz in christū non credidit. ꝛ inuidie: quia ecclesiam credere doluit. l Quia filia tua. Be. Multi eni bodie statū synagoge videntes. restaurari posse nō credūt: et ꝓ restauratiōe ei⁹ supplicandū ē nō estimāt: Sz quod hoībus ē impossibile: deo ē possibile. vñ sequit: Jesus autem ꝛc. m Archisynagogo. Archisynagog⁹ est⁹ ē doctoꝝ legis. ō q̄b⁹: Sup ca. mo. s. scri. et pha. Qui si credere noluerit etiā subiecta eis synagoga salua erit.
k Et non admisit. Beda. blasphemis et irrisoribus non sunt reuelanda mysteria: sed fidelibus q̄ honorent. Uñ alibi: Justificata ē sa. ab om. fi. s. l Fletes ꝛ ululātes
Beda. Letent⁹ omnes qui sperant in domino: ꝛ in eternum exultabunt ꝛ ba. in e. Hanc leticiam merito infidelitatis synagoga amisit: et ideo inter flentes et vlulantes mortua iacet. Sed iesus eam fundit⁹ interire nō patitur. vnde sequitur: Et ingressus ꝛc. m Non ē mortua. Mihi in cuius dispositione et anima recepta viuit: et caro suscitanda quiescit. Hinc mos est christianis vt mortui qui resurrecturi non dubitantur dormitōes vocentur. vnde: Nolumus vos igno. fratres de dor.
Beda. Cū anima que peccauerit moriaī: ea tū quaz dēus ad vitam eternam ꝓuidet nobis q̄dem mortua fuisse ei ob doꝛmisse non incongrue dici poteſt.

Electis

§ in carnē. § misericoꝛdie.
veni pone manū tuā sup eā vt
§ a vitijs. § in virtutibus.
salua sit ꝛ viuat. Et abijt cuz illo ꝛ sequebaī eū turba multa:
§ emoꝛroissa.
a b ꝛ cōprimebāt eū. † Et mulier q̄ † 5. di. ad
erat in pfluuio sāguinis annis cius.
duodecim ꝛ fuerat multa ppes Mat. 9. c
a sa a cōplurib⁹ medicis: ꝛ eroga Luc. 8. f
§ naturalē industriam.
uerat oia sua nec quicq̄ ꝓfecerat: sz magis deteri⁹ habebat:
§ per fidem.
b cū audisset de iesu venit in turba retro: ꝛ tetigit vestimentuz eius. Dicebat enim: quia si vel vestimentum eius tetigero salua ero. Et confestim siccatus ē
§ radix immunde cogitationis.
fons sāguinis eius: ꝛ sensit coꝛpore q̄ sanata eēt a plaga. Et b
statim iesus i semetipo cognoscens virtutem que exierat de illo: uersus ad turbaz aiebat:
§ Be. interrogat vt salus qua mulieri dedeꝛat declarata ꝛ agnita fidei virtute multi ꝓficiat.
c Quis tetigit vestimēta mea? c
Et dicebant ei discipuli sui. Ti d
§ in ordinatos. § hereticis: prauis moribus.
des turbā cōprimētē te: ꝛ dicis
a § Be. oculi do. sup tul. 7 a. c. i pre. c. iste pauper clamauit 7 dñs exaudiuit eum.
quis me tetigit? Et circūspiciē
bat videre eā q̄ hoc fecerat. Mu/
f lier autē timēs et tremēs sciēs q̄d factū esset in se venit: ꝛ prodit ante eū ꝛ dixit ei omnez veritatē. Jesus autez dixit ei: † Fi
a § ideo q: fidelis b § Be. nō dicit faciet in eo enī q̄ credidit iam salua facta est.
lia fidēs tua te saluā fēcit: va/
§ Be. perseuerando in eadem fide qui enim ꝑ seuerauerit ꝛc.
de in pace et esto sana a plaga
g tua. Adhuc eo loquente veniunt nūcij ad archisynagogū di
b centes: qz filia tua mortua est. Quid vltra veras magistrū?
c Jesus aūt audito ꝛbo q̄d dice
i bat ait archisynagogo: Noli timere tantūmodo crede. Et nō f
k admisit quenq̄ sequi se: nisi petrū ꝛ iacobū ꝛ iohem frēz iacobi ꝛ veniūt i domū archisyna/
l gogi: ꝛ vidit tumultū: ꝛ flētes ꝛ eiulantes multum: et ingressus ait illis: Quid turbamini
m ꝛ ploratis? † Puella non ē mortua sed dormit. Et irridebant

ꝓ archisynagogꝰ si rit ꝛpo: filia mea mō defūcta est. Ad q̄d dicendū q̄ euāgelista repetendo dictā alicui⁹ vl aliquoz aliq̄n repetūt eadē verba: aliq̄n ℣o sniam per aliaz̄ba. filia aūt archi synagogi laborabat in extremis: sm q̄ dicit b marcus. verūtn erat ita ꝓpinqua morti q̄ reputabaī mortua. vñ et iaz sm cōmūnē modum loquēdi de aliquo q̄ sit ē morti ꝓpinq⁹ dicit q̄ mortꝰ ē: qz q̄d modicū distat q̄si nihil reputaī et b mō loquēdi vsus ē matthe⁹. Circa secūdaz ptem dr: a Et fuerat multa ꝓpessa. i. nō solū i facultatib⁹ § etiam in coꝛpe: vt patz ꝓ iām se quēte. b Et statim ie sus in semetipso ꝛē. nō ē intelligendum q̄ aliq̄ virt⁹ existens i ꝛpo mi granerit extra ipm: sed talis exit⁹ intelligit per modū cause ꝓducentis effectuz. in quē dr exire inq̄tū causa reluceī i effectu: ꝛ ꝓ talē modū loquēdi dr Sapie. vij. de sapiētia increata q̄ per nationes in alas sāctas se trāsfert: ꝛ amicos dei et ꝓphetas cōstituit: q̄ trāslatio nō pōt itelligi q̄ sapia increata sit aliqbi vbi prius non erat cū de necessitate sit vbiq̄ ꝓsens: ß qz causat ibi nouū effectū. vtrū aūt talis virt⁹ in ꝛpo fuerit virt⁹ diuina tm: vel cuz ß humana: dicef in fine
D
hui⁹ ca. c Quis teti † Mat. 9. c
gīt nō querit ex ignoraī Luc. 7. g
tia. ß vt ꝓ ꝓfessionē mulieris sācte appareat fides eiꝰ ꝛ a ꝛpo cōmēdetur. et qz manifestatio miraculi dicte sanationis cedebat ad gloriaz dei ꝛ archisynagogi assecurationē: vt ꝓ ß certificaret de futura suscitatione filie sue.
d Turbā cōprimētem te. Iz i tali ꝓssura eū tangerēt coꝛporaliter: non tñ tāgebāt eū cū tali deuotione ꝛ fide sicut illa mulier tetigerat. et de tali tactu singulariē q̄rebat. Circa tertiā ptez dr sic: c Quid vl. vema. Iz enī crederēt ipm posse eā sanare: nō tñ a mortuis suscitare: ex q̄ ptz q̄ coꝛ fides erat imꝑfecta. f Et non admisit. ostendēs q̄ in opib⁹ miraculoꝝ nō debet faciēs q̄rere ostentatiōnē: i ß dās exemplū Mat. 9. c

p ciꝰ discu

Ca. Electis oib⁹. Be. Mora. turba eiicit vt puella suscitet. qz
nisi secularių curaꝝ multitudo a corde eijcit: aĩa q̃ intus ia-
cet mortua ñ suscitat. Ꝫ enī se ꝑ vniuersas cogitatiões spar
gitur: ad ꝯsiderationē sui esse nullatenꝰ colligit. b Thabita
cumi. Jn lyro ſmõe quē cuāgelista ponit non plꝰ ē q̃ puella
surge. Sz forte ad vim dūce iussionis
exprimēdā ꝑ addidit: tibi dico surge.
ꝛ magis sensū loquēt̄is q̃ verba inti-
mare curauit. Sic sepe apli ꝛ euāgeli-
ste cū aliq̃ testimoniū assumunt: ima-
gis sensū q̃ ꝛba ponūt. Piero. Ad
puellam ꝺr thabita cumi. i. puella sur-
ge. Archisynagogo ꝺr: filia tua mor-
tua ē. Jesus: nō est mortua: ſ dormit.
vtrūq; ē mortua vobis: sed mibi dor-
mit. Anno ꝛ. xij. erat puella. et annis
xij. mulier ꝓpter a. peccata incredēlitaꝝ
apparēt i nutio fidei credentiū vſ ꝺr:
Credidit abra. deo ꝛ repu. ē ei ad iu.
Moralit Beda. Moraliter. Qz xps tres mor-
tuos suscitauit: tria genera aĩaꝝ signi
Mar.9.c ficat. Puellā suscitat adhuc in domo
Luce.7.c clausā. i. aĩaꝝ ꝑsensū tñ non actū dele
ctationi male ꝑbentē, Juuenē suscitat
ſ extra portā delatū. i. peccatorē q̃ cō
Job.11.e sensū tā ꝑduxit ad actū. Suscitat La
zarū tā fetētē: ꝛ longa ꝑsuetudine pec
candi aĩam male olentē: ꝛ alios fama
corrūpētes. Puellā paucis alloquit:
qz eā facile resuscitat quā ꝛ mortuam
negat ꝛ aĩam sīlem cito resuscitari de-
mōstrat. Juuenē plꝰ corroborat cū dicit: Tibi dico surge:
qz tales aĩe aliq̃ſ difficilꝰ reuiniscūt. Ad monumētū Lazari
fremit: turbat: lachrymat: magna voce clamat: Lazare: veni
foras. Sīc lōga ꝑsuetudine peccādi ꝑssus: vix ꝛ q̃ſi cū labo-
re suscitatur. Notandū q̃z q̃ publica nocꝫ publico eget reme
dio. leuia aūt ꝛ secreta possunt deleri penitentia cui ꝛ secreta.
Puella i domo iacens paucis arbitris surgit: ꝛ eis ꝓcipit vt
nemini dicāt. Juuenis extra portā turba multa comitante et
videntē. Lazar⁹ de monumēto vocat⁹ intantū innotuit: vt ꝑ
videāt. Lazar⁹ de monumēto vocat⁹ intantū innotuit: vt ꝑ
pter ꝺ turbe cū palmis ꝺño occurrerēt: ꝛ multi abierūt ex iu
ꝺeis: et crediderūt in iesū. Quartū mortuū annunciāte discī
Luc.9.g pulo audiuit. Sz qz viui q̃ ꝑ eo ꝑcarēt defuerūt: Dimitte inḋt
mortuos sepelire mortuos suos. Unde

Nico.de lyra

ei⁹ discipulis q̃ erāt facturi miracula. verūtñ qz i opib⁹ mira-
culosis manifestaꝝ dei glia. ideo aliq̃n faciebat miracula va-
de publice: sicut ptz i Lazari suscitatiõe: ꝛ ceci nati illumina-
tione: ostēdēs ex ꝑplū discipulis vt i talib⁹ q̃rerēt dei gloriam
tñt ꝛ nō ꝓpriā. a Thabita cumi. due sūt dictiões hebraice
thꝫ ꝑma ē nomē. ꝛ scda ꝛbū vt ptz ꝑ iterptationē. Sciendū
aūt q̃ thabita nō est nomē cōmune ſz ē ꝓpriū nomē illi⁹ puel-
le q̃ fuit suscitata: ꝛ ꝺ ptz ꝑ ſille Act'. ix. vbi ꝺr: Jn ioppe autē
fuit q̃ꝺā discipula nole thabita. et ideo marē ꝑ nole. ꝓpria
posuit cōmune iterpretādo. ſ. puella. Sciēdū etiā q̃ illud qō
ꝺi iterponit. ſ. tibi dico: nō ē de significato sermonis hebrai-
ci hic posiri: ſ additū fuit ab euāgelista ad maiorē expſſionē
q̃ ad verbū xpi illa puella suscitabat. b Et ꝓcepit illis ve
hemēter ꝛc. causa tā ē expressa: ꝑ ꝺ volēs ꝺare exemplū aliꝫ
vt nō quereret ostētationē i opib⁹ miraculosis. c Et iussit
ꝺare illi mādūcare. ad ꝓbationem vere resurrectiōis: sicut et
xps post resurrectionē suā māducauit cū apīis: vt ḋbeā Lu
ꝛc. xxiiij. Ad maiorē euidētiā eoꝝ q̃ dicta sūt hic ꝛ alibi de mi
raculis xpi: q̃rit vtrū xps fecerit miracula sola diuina virtu-
te. ꝛ arguit ꝓmo q̃ sic: Dicit enī Leo papa in epſa ad Flauia
nū: Cū i xpo sint due nature: vna eaꝝ ē scz diuina q̃ fulget mi
raculis. altera scz humana que succūbit iniurijs. q̃ sicut se ha
bet humana natura ad succūbēdū iniurijs: sic se habet diuina
ad agēdū i opib⁹ miraculosis: ſz sola natura būana iniurijs
succūbit: qz talia pati repugnat deitati: q̃ sola natura diuina
agit in opib⁹ miracnlosis. Et ꝓfirmat auctoritate ps. cxxxv.
Qui facit mirabilia magna sol⁹. q̃ sole diuinitas ē ꝓncipium
agēdi miraculū. Jtē opa miraculosa excedūt totā ꝛtutem na
ture create. natura aūt humana i xpo creata ē: q̃ vt videt in
nullo attingit opa miraculosa. Contra qz xps ꝑ tactū corꝑis
sanabat miraculose: vt dictū ē de muliere patiēte fluxū sāgui
nis. ꝛ infra. vj. ca. Quotq̃t aūt tangebāt eū salui fiebant. ſi q̃
talis

ſ irrisoribus.

a eū. Jpe ꝺo eiectis oibus assumit
ſ qui miraculum venerentur.
patrez ꝛ matrē puellę: ꝛ q̃ secum
erāt: et ingrediūt vbi puella erat
ſ Be. prius mūdat manus iudeorū que sāguine
plene sunt: aliter puella non resurgeret.
iacēs: ꝛ tenens manuz puellę ait
Be. i. puella surge.
b illi: Thabita cumi: quod est iter- a
pretatum: puella tibi dico surge.
ſ Be. a virijs.
† Et ꝓfestim surrexit puella: ꝛ am
ſ Be. in bonis operibus.
bulabat. Erat aūt annoꝝ duode
cim. Et obstupuerūt stupore ma
gno. Et ꝑcepit illi vehementer: vt b
nemo id sciret. Et iussit ꝺari illi c
manducare.

liter imperat opeī: vt q̃ ꝑ martyres fieri dicunt eis orantibus
tñ ꝛ impetrātib⁹: nō ctiā opantib⁹ fiant sine alia istis: sine alis
illis modis: q̃ nullo modo compbēdi a mortalib⁹ possūt: et tā
ar. estāt fides hec in q̃ carnis i eternū resurrectio ꝺicaī. Be-
tus tū Greg⁹. hāc q̃stionez determinare videī. ꝛ. li. dialogoꝝ
vbi dicit sic: Qui deuota mēte deo adherent cū rez necessitas
exposcit: exhibere signa mōstroꝝ solēt vt mira queꝝ aliq̃ ex
ꝑce faciāt. aliq̃ſ ex ꝑte ꝓcessa illa deo: ꝛ hoc ꝑbat ꝓgnan
ter rōne ꝛ exēplo. Ratio aūt talis ē: Cui ꝓcedit illud qđ ē ma
ius nō ē mirū si aliq̃ſ ꝓcedat qō est minus: sed maior ē ptās fi
lios dei fieri etiā ꝑ adoptionē: cū hoc solum sanctis ꝓcedat q̃
miracula opari qō etiā aliq̃n malis ꝓcedit: vt habet Matth.
vij. sed primū ꝓcedit hoīb⁹ sāctis. ſm q̃ ꝺr Job. j. Quotquot
aūt receperūt eū dedit eis ptātez filios dei fieri. Jtē ꝑbat hoc
exēplo: qz petr⁹ suscitauit thabitaz ozando: vt habet Act'. ix.
ananiā ꝛpho ꝛ saphyrā mortī tradidit subito absq; oratione. ſ so-
lum culpā eoꝝ incrēpādo Act'. v. ꝛ sic videt illud facta fuisse
ex aliqua ptāte sibi ꝓcessa a deo tā q̃n instrumentū ꝺiuine mise-
rie. Jtē ad ꝑ videt facere q̃ gra dei diuidit ꝑ gram gratis data
tam et ꝑ gram gratū facientē. et ꝛ sz aliq̃ſ ab aliquib⁹ dicit fie
rit q̃ gra gratū faciens nihil ponit in aĩa: tñ de gra gratis da
ta ab hoīb⁹ ꝓcedit q̃ aliq̃d ponit in aĩa. ꝛ ꝑ patz manifeste de
gratijs gratis datis q̃ vocāt ſmo sapiētie ꝛ ſmo scientie. ſ. Cor.
xij. qz significāt q̃ſdā eminētes cognitiões diuinoꝝ ꝛ humano
rū q̃ ponūt aliq̃d i aĩa. siliter fides: ꝓphetia: genera linguaꝝ
ꝛ iterptatio sermonū: ꝛ eadē rōne videt q̃ gra sanitatū: operā
tio virtutū. i. miraculoꝝ q̃ ponūt gre grat' date: dicāt aliquos
ꝛtutē in aĩa existētē. Dicit tñ aliq̃ q̃ ista virtus opandi mira
cula nō ē aliq̃ virt⁹ māsiua ꝑ modū habit⁹: ſz ꝑ modū passiue
trāseuntis: sicut ꝛ ꝓphetia: ꝑter q̃ꝺ tales nō ꝑsistūt facere mi-
racula quotiēnscūq; volūt nec ꝓbetare. Sed q̃ꝺ sit de con-
clusione. rō tñ nō valet: qz sicut dictū ē talis virt⁹ opandi mira
cula nō ē ꝑncipalis: ſ tñ instrūmētalis. instrumētū aūt opari
nō pōt q̃nis sit ꝑfectū ꝑ formā suā nisi moueat actualiꝫ ꝑ ma-
nū artificis: sicut ptz q̃ securis nō pōt secare nisi ꝑ manū artifi
cis moueat. ꝛ ideo dato q̃ talis virt⁹ sit māsiua nō pōt tñ ope-
ri ad miracula absq; motiōe diuine ꝛtutis ꝓncipaliter agētis. ſ
tñ talis ꝛtus sit māsiua vel ꝑ modū passiōis trāseuntis solꝫ: ſ
sicut ē morio instrumēti cū mouet ab agente ꝓncipali: nihil ve
co modo. Jtē ad ꝛclusionē inducit illud qō a ſletis ꝛ doctri
bus catholicis ꝺr de sacramētis nouę legis: videlz q̃ efficiūt
qō figurāt ita q̃ tā q̃n q̃ꝺā instrumēta diuine miserie agūt ad
inductionē gre ipam instrumētaliter attingendo: vel saltē ad
quā dispositionē ad ipsā: vt caracterē vel aliq̃d sile correspon-
dens i sacramētis q̃ nō imprimūt caracterē: ita q̃ in sacramē-
tis ē aliq̃ virt⁹ ad efficiēdū mō ꝓdicto: ꝛ tñ sacramēta ꝓsistūt in q̃
busdā reb⁹ sensibilib⁹: et ideo multo fortiꝰ videt q̃ in aliabus
sanctoꝝ

a Ꝯ Egressus inde La. VI
a ſ nazareth vbi natus fuit.
abijt i pārtiā suam: et se
quebāt eū discipuli sui.
ſ male sabbatū celebrat q̃ vacat a bonis opib⁹.
Et facto sabbato cꝑit i synago-
ga ꝺocere: ꝛ multi audientes ad-
mirabāt i doctrina ei⁹ ꝺicentes:
ſ i. doctrina.
a Unde huic hec oia: Et q̃ ē sapia †
ſ vel huic ſ Be. samaritano. ſ miracula.
q̃ ꝺata ē illi: et virtutes tales q̃ ꝑ
b man⁹ ei⁹ efficiūt: † Nōne ḋ ē faber b
ſ cognatuo.
fili⁹ marie: frater iacobi et ioseph
ꝛ iudę ꝛ simōis: Nōne et sorores
eius hic nobiscum sunt: Et scāda
ſ hac de causa. ſ ergo.
lizabāt in illo. † Et ꝺicebat illis ie
ſ ꝓpheta suscitabit vobis deus.
c sus: qz nō ē ꝓpha sine honore ni- c
si i patria sua ꝛ i cognatiõe sua: ꝛ
d i domo sua: ꝛ non poterat ibi vir d
tutē vllā facere nisi paucos infir-
e mos imposit⁹ manib⁹ curauit: et e
mirabat ꝓpter incredulitatē illo
rū. Et circuibit castella i circūitu
f docēs. † Et ꝙuocauit duodeci: ꝛ cę f
ſ charitrare cōcordes.
g pit eos mittere binos: dabit il- g
lis ptātem spirituū imūdoꝝ: et ꝑ †
b cepit eis ne q̃d tollerēt in via nisi
a ſ potestatē viuendi de euangelio.
ſ onus seculi. ſ delicias.
virgāz tñ: nō perā: nō panē: neq;
ſ occultam sapientiam.
i i ẓona ęs: ſ calciatos sādalijs: ꝛ i
ſ ne alia induri aliā i futuro referuēt: non q̃ vna
tunica i locis glacialib⁹ cōcreuī esse debeamus.
k ne indueret duab⁹ tunicł. † Et di k

sancto⁹ viro⁹ defuncto⁹ vel viuentiū possit poni aliq̃ virtus diuinit⁹ eis ꝓcessa
in opib⁹ miraculosis ꝑ modū ꝓdictū. Ex dictis ptz q̃d dicēduz sit de humanitate
xpi q̃ ē organū seu instrumētū ꝺiuinitatis ipi⁹ deitatis: sicut man⁹ ē instrūmētū arti
ficis. Nodes aūt alij ꝛtutū⁹ sācti nō sūt sic ꝺiuini. ꝛ ideo sūt ḋi instrumēta
deitatis sepata ꝛ adhuc plus sepata sūt ecclie sacramēta. instrumētū aūt ꝺiuinius
magis participat efficaciā agētis ꝓncipalis q̃ separa-
tū: et ideo talis virt⁹ operādi miracula efficacior inenit
i humanitate xpi q̃ i q̃buscūq; aliis. Nis dictis potest
respōderi ad argumēta. Ad ꝓmū dicēdum q̃ simile te-
net ꝛtū ad ḃ q̃ sicut humanitas i xpo fuit ratio pati
distincte deitas ē ratio ꝓncipiū faciēdi miracula ꝓncipa
liter: nō tñ tenet ꝛtū ad scām: qz non repugnat humani
tati xpi opari ad miracula q̃ modū instrumēti: repu-
gnat aūt deitati q̃liter cūq; pati. Ueritā rone idēnta-
tis suppositi idiomata cōmunicāt: q̃ sicut ḃc ē vera:
deꝰ passus ē: ita hec est vera demōstrato xpo: iste puer
creauit stellas. Ad illud qđ inducit de psal. dicēdū q̃
li sol⁹ nō excludit humanitatē tā ꝑ instrumētalē agen
tē: ſz tā ꝑ ꝓncipaliter. ꝛ sic ꝛelligendū ē respectu alio-
rū ſactoꝝ ꝛ iol⁹ deꝰ facit miracula. ſ. tā ꝑ ꝓncipale agēs.
Ad scām dicendū q̃ instrumētū i ꝛtute ꝓncipalis agē
tis ḃū attingit ad aliq̃d qđ excedit facultatē ꝓpriā cō
uenīētē ei fuī se sicut calor naturalis i virtute alię gene
rat carnē: vt habet. ij. de aĩa. Argumēta aūt i ꝛtrariū
ꝛcludūt tñ q̃ ḃuanitas xpi agebat ad miracula sicut
agēs instrumētale ꝛ secūdariū: qđ ꝛcedit. La. V
Moraliter. Et venerī trās fretuz. Sequē: Mar.15.g
ſ. Statim occurrit homo Luce.4.b
de monumētis ꝛc. Per istū demoniacū diabol⁹ signifi- Joh.6.c
cat q̃ i monumētis ꝛ i mōtib⁹. i. in fedis ꝛ superbis ho
minib⁹ habitat: ꝛ ꝓcidit se lapidib⁹. i. hoīb⁹ in fide sta
bilib⁹: q̃s aceiter tētat. Sz ꝓcidit nā ab eis deuincit.
Nomē ei⁹ legio q̃ multis i malū sociat. Eius aūt ele-
ctio ꝑ xpm significauit demonū multitudinē deuincē
dā ꝑ ipm. Qz aūt demones ciecti porcos itrauerūt: si-
gnificat q̃ itrāt ducētes vitā porcinā: ꝛ eos ꝓcipitant
i gehēnā. † Et venit q̃ꝺā de archisynagog⁹. ꝑ quē in
telligi pōt vn⁹ de sacerdotib⁹ curat': q̃ si habeat aliquā
psonā i periculo mortis spūalis cui non pōt aut nescit
succurrere debet ad iesū venire. i. ad illū q̃ habet celū
salutis aĩaꝝ: ꝛ scit et pōt remediū adhibere. Et si aliq̃ †
velit impedire ꝺicēs: † Dimitte filia ꝛc. i. ꝑ impossi- Mar.19.g
bile sit remediū: ꝓpter ḃ dimittere nō debet q̃ de nul- Luce.9.g
lo desperādū ē vita ꝑsenti durāte. † Et mulier q̃ erat
i ꝑfluuio sāguinis ꝛc. humanitas xpi ꝺr ei⁹ vestimen- B
tū. Phil. ij. In similitudine hoīm fact⁹ ē ꝛ habitu inuen
tus vt hō. Cui⁹ fimbrie sūt pedes tā q̃ extremitates.
Mulier. xij. ānis sanguiniflua fuit. magdalena multo
tpe peccatr' polluta: sed tā gendo xpi pedes fuit simpli-
citer emundata. La. VI
Et egressus ꝛc. Postq̃ descript⁹ est seruoꝝ ꝑdi
cationis in xpo: ibi ꝓpter describit liuoꝝ emu
lationis ꝛtra ipm ꝓpter doctrinā ꝛ miracula ipius: et
ꝑtz sniā ex dictis Matth. xiij. exceptis q̃ sequuntur:
b Nōne hic est faber ꝛc. in Matthęo dicit fabri fili⁹. † Mar.10.b
credebāt enī isti q̃ esset eiusdē artis cū patre suo puta Luce.10.a
tiuo Joseph q̃ dicit fuisse faber lignari⁹. Et probabile
videt q̃ xps eādē artē exercuit: qz nō fuit occupat⁹ in
doctrina et miraculis vsq; ad tricesimū etatis annuz: nec ante fuit intent⁹ studio
ſm q̃ ꝺr Job. vij. quō hic lras scit cū nō didicerit: nec ē verisimile q̃ tāto tpe fue-
rit ociosius: magis aūt verisimile ē q̃ fuerit occupat⁹ in arte pris sui putatiui q̃ i
alia. ꝛ ḃ videt ꝑ ꝛbū istoꝝ q̃ erāt de naçareth: q̃ modū suū vinēdi cognoscebant
ꝛ fabrū cū vocābāt. c Et nō poterat ꝛc. Istud nō posse: nō refert ad potētiam
ei⁹ absolutā ſ cōgruitatis ꝛ decētie: qz nō erat ꝓgruū q̃ ibi faceret multa miracu
la. cui⁹ causa subdit cū ꝺr: d Et mirabat. ꝓpter ꝛc. fides enī credētiū ē meritoria
de cōgruo q̃ eis fiāt miracula sicut ptz ca. ꝓcedēti de muliere sāguiflua cui dictū
ē a xpo. Fides tua saluā te fecit: ꝛ in multis aliis locis in euāgelio silr habetur.
e Et circuibat castel. ꝛc. qz sui doctrinā ei⁹ repulerāt: ꝓuenienter ad alios doce-
dos trāsiuit et ita fecerūt apli: ſm q̃ ꝺr Act'. xiij. Uobis oportebat ꝓmuz loq̃ sz
tudeis verbū dei: ſ qz repellitis illud ꝛ indignos vos iudicat' eterne vite: ecce cō
uertimur ad gētes: sic enī ꝑcepit nobis deꝰ. f Et ꝙuocauit. xij. supius. iij. ca.
descripta ē collatio prātis ꝓdicandi facta apīis. hic describit executio dicte pote-
statis. ꝛ ꝓmo describit apl⁹ missio ad ꝓdicandū. scōo eoꝝ reuersio ad christuz.
ibi: Et ꝓuenīētes apli ad iesū. Prima in duas. qz primo describit dicta missio. se-
cūdo ex hoc surgens herodis opinio. ibi: Et audiuit rex ber odes. Expositio pri-
me partis ptz ex dictis Matth. x. exceptis que sequunt: g Sed calciatos san-
dalijs. Matth. x. dicit q̃ nō portarēt calciamenta. Ex quo ptz q̃ sandalia non di
cunt calciamenta ꝓprie: qz illis poterant uti apostoli: vt hic dicitur.

a Excutite pul. Be. Pulvis excutitur de pedibus i testimoniū laboris sui q̄ ingredi si sunt ciuitatē: q̄ p̄dicatio vsq; ad illos p̄ uenerit. Vel q̄ nihil ab eis acceperit ad victum necessariū q̄ cuāgelizā spaeuerunt.

Deu.19.c b Et vngebāt. Be. Jacobus dicit: Infirmatur q̄s in vobis: indu .p. ec.r.o. sup c. vn.c.o.tē. Uā ptz ab aplis būc morem esse traditū vt energumini ⁊ alij egroti vngāt oleo a pōtifice ꝓsecrato. c Et audiuit. Luc.9.a Be. Lucas: Audiuit hero. tetrarcha oīa q̄ fiebāt ab eo: ⁊ hesitabat eo q̄ dicebāt a q̄busdā q̄ iohes resurrexit a mortuis: a q̄busdā ꝙ helias apparuit. Uā itelligēdū aut cōfirmatū eu⁊ ex aliorū verbis credēdo dixisse: aut adhuc hesitādo: quē ego decollaui tē. d Qui⁊ iohānes bap. tē. Be. Mira ⁊tra dīm inuidia in deorum iohannē de quo dictū ē: q̄ nullū signū fecit: potuisse resurgere nullo attestante credūt. Jesum signis et virtutib⁹ approbatū cui⁹ morti ē elemēta tremuerūt: ⁊ resurrectionē ⁊ ascensionē angeli ⁊ apli: viri ⁊ femine p̄dicauerūt nō resurrexisse: sed subleuatum esse furtim credere maluerūt. e Philippi fratris sui. Be. Ter⁹ historia narrat philippū maioris herodis fuisse filiū: ⁊ fratrē herodis sub q̄ passus ē dōs: ⁊ duxisse herodiadē filiā aretbe: ⁊ postea arethā oris simultatib⁹ filiā suam tulisse: ⁊ herodi inimico philippi i dolorē ipi⁹ nuptijs copulasse. Eusippus vel Iosephus tamē lōge aliter.

f Nō licet tibi tē. Be. Qui venerat i spū et virtute helie herodez argnit ⁊ herodia- 3.Re.18.c dem: sicut Helias Achab et Jeçabel ma- et.21.f lēs apud regē pericliteri cū imemor esse p̄cepti dei. Be. Solt herodes ⁊ pharao legunt natalis sui die celebrasse et vteroq; lēnitatē sanguine fedasse. Sed herodes tā to nequā: quāto sanctū ⁊ veritatis doctorem et regis celestis p̄conē occidi: et pro voto saltatricis caput occisū aū cōuiuas in Gen.40.d ferre non puduit. Pharao peccante cunctum occidit. Utriusq; tū exemplo meli⁹ ē et vtili⁹ nobis die mortis semp cōmemorā do timere: q̄ diem natiuitatis luxuriādo Job.3.b celebrare. Homo enī ad laborem nascit: et sancti p mortem transeunt ad requiem.

g Et iurauit. Be. Non excusatur a periurio per iuramentū. Jdeo enī forte iuranit: vt occasionem inueniret occidendi. Et si illa patris aut matris interitus postulasset: non vtiq; cōcessisset herodes. b Et contristatus. Be. Consueto more scripture cōtristatus: nō re ſ; multo⁹ opinione. Sicut et ipe ioseph ab ipsa quoq; maria dicit pater iesu: sic cōtristatus herodes: q: hoc discūbētes putabāt. Dissimulator mētis sue tristiciā p̄ferebat i facie: leticiaz celabat in mente. Scelus iuramēto excusabat: vt sub occasione pietatis impius fieret. i Caput eius in disco. Be. Hiero. Caput legis q̄ est christus: ab corpore abscinditur: propter hoc: id est a iudaico populo: et datur puelle de gentibus: id est romane ecclesie: ⁊ pu- D 22.q.4.c ella dat matri sue adultere: id ē synagoge i etiam.et.c. fine credituræ. Corpus iohānis sepelitur: vsq; caput in disco locat: littera humo tegitur: spiritus in altari honoratur ac sumitur.

Beda. Johānes capite minorat: id ē fama illius qua christ⁹ a populo credebatur minorari ostendit. Christus in cruce exaltatur. q: qui ꝓphetā nō credebat deus: et dōs ꝓphetarū est cognit⁹. Unde ⁊ ipe iohānes: Illū oportet crescere me autem mi- Joh.3.d nui. Johes aūt quē oportebat minui cum dies decrescere incipiūt nams ē. Christus aūt q ē lux mūdi cū incipiūt crescere dies.

ſ Et tulerūt

ſ alienum est a predicatore per domos cursitare: ⁊ hospitiū iura murare.

cebat eis: † Quocunq; introieritis do † mū: illic manete donec exeatis inde: et q̄cūq; nō receperint nec vos audie a rint: exeūtes inde excutite puluerē ō pedibus vestris in testimonium illis:

a ſ accepta prāce ⁊ auditis p̄ceptis a dño.

ſ que ē prima via saluatis.

† Et exēūtes p̄dicabāt vt pniaz ageret b ⁊ demonia mlta ejiciebāt: ⁊ vngebāt a ſ sic.

c oleo multos egros ⁊ sanabāt. † Et au- b† ſ qz tot signa fiebant. ſ pellicens.

ſ Hiero. non ē fas lucernā ablcōdi sub modio.

diuit rex herodes: manifestū eni factū ſ xpi. a ſ Be. hō sentit de resurrectiōe q̄ seq maioris potētie sūt sancti futuri post resurrectionē.

d ē nomē ei⁹ ⁊ dicebat. Quia iohēs ba ptista resurrexit a mortuis: ⁊ ꝓpterea virtutes opantur in illo. Alij aūt dicebant quia helias est: alij ꝙ dicebāt: ſ esset. ſ nō dōs ꝓpheta

qui a ꝓphā ē quasi vnus ex ꝓphetis.

a ſ Be. hec ꝓnūciatio vel affirmatiua vel dubitatiua.

Quo audito herodes ait: Quē m ego ſ Hiero. non p ironiā exp: esse ꝓnunciat. decollaui iohem hic a mortuis resurrexit. Jpe eni herodes misit ac tenuit e iohez: ⁊ vinxit eū in carcerē ꝓpter he a ſ Be. terrarche prurce ⁊ traconitidis regionis. e rodiadē vxorē philippi frātris sui: q̄z f duxerat eā. Dicebat eni iohannes he rodi: Non licet tibi habere vxorē fra- ſ adhuc viuentis. tris tui. Herodias aūt insidiabat ei ⁊ d volebat eū occidere nec poterat. Ihe- e ſ ideo. ſ vel enim. rodes aūt metuebat iohānē sciēs eū virū iustū ⁊ sanctū et custodiebat eū: et audito eo mlta faciebat: et libēter f eū audiebat. Et cū dies opportun⁹ accidisset: herodes in natali suo cenā fecit principib⁹ ⁊ tribunis ⁊ primis galileę. Cunq; itroisset filia ipi⁹ herodiadis et saltasset et placuisset herodi: si- mulq; recūbētib⁹ rex ait puellę. Pete g a me q̄ vis: ⁊ dabo tibi. Et iurauit illi: q̄z q̄cq̄d petieris dabo tibi: ad dimidium regni mei. Que cū exisset dixit mri sue. Quid petā? At illa dixit: Ca- ſ Be. timebat ne herodes aliquādo resipiscere vel fratri amicus fieret.

put iohis baptiste. † Cūq; itroisset statim cū festinatiōe ad regē: petiuit di- ſ in altari. cēs: Volo: vt ptin⁹ des mihi i disco ſ opinione: nō re. caput iohis baptiste. Et cōtristat⁹ est b ſ dignū salutiē sanguinis ꝑmiū. h a ſ Be. vult oēs simul sceleris sui esse consortes vt in luxurioso cōuiuio cruente epule differrentur.

rex ꝓp̄ iusiurādū ⁊ ꝓpter simul recūbētes: noluit eā ꝓtristari: ſ misso spicu ſ altari.

i latore ꝓcepit afferri caput ei⁹ i disco:

a Et vngebant oleo multos egros. Ex hoc loco patet q̄ vnctio extrema q̄ē instr mortū fuit instituta a ꝓpha. b Et audiuit rex herodes. Hic ꝑ̄ter describit opinio herodis de iesu. ⁊ dividit i duas ptes. scz ꝓncipales ⁊ incidētales. scōa ibi: Ipe enī herodes. Circa primū sciēdū q̄ aplis p̄dicantib⁹ ad- uenit xpi et ei⁹ miracula: q̄z nō solū erāt p̄dicātes: sed etiam facientes miracula in nole ei⁹: herodes audiuit b+ famā de iesu et credidit: ſ falso q̄ ipe ēet iohes bapti sta quē ipe decollauerat et q̄ a mortuis surrexisset. Ex q̄ patz q̄ ille herodes non fuit de secta saduceoꝝ q̄ negabāt resurrectionē: sed de secta phariseoꝝ q̄ ea ꝓfitebāt: vt habet Act. xxiij. Cetera patēt ex dictis Mat. xiiij. c Ipe eni herodes. Hic ponit ꝑs incidētalis. in tertio enī ꝓncipalis enārare liste erat describere gestа xpi: ⁊ q̄z ꝓpter opinionem herodis de ꝓpha fecerat mētionē de decollatiōe iohis baptiste. ideo incidēraliter hic describit modum dicte decollatiōis. ⁊ primo describit ei⁹ incarceratio. secūdo incarcerati decollatio. ibi Herodias aūt. tertio decollati tumulatio. ibi: Audiuit discipuli ei⁹ venerūt tē. Sentētia aūt istaz trīū partiū ptz ex dictis Mat. xiiij. exceptis q̄ sequūt circa ptem scōam. d Herodias aūt insidiabatur illi. ipa enī timebat ne herodes ad p̄dicationē iohis ꝑ pe- cato suo penitēret: ⁊ ideo ꝑ rebat mortē iohis. e Herodes aūt metuebat iohānē. solo enim metu tenebat ab interfectiōe iohis: q̄z propter sanctitatē ei⁹ q̄ erat po ta toti ꝙlo timebat ſ iohā nē interficeret ne tos⁹ popu lus insurgeret cōtra eū: nā pleni⁹ ptz Matth. xiiij. f Et libēter eū audiebat. ēē torum istud erat simulatiū: vt ex tali audītu iohānis: et obtēperatiōe dicta ei⁹ ī aliq̄b⁹ retineret popu lū a rebellione ꝓtra ipm ve ſilr q̄ postea iurauit bene puelle saltrīci q̄d petieret fuit malitiose factū: vt rex one iuramēti ⁊ multitudīs magnoꝝ cū eo comedentiū haberet occasionē occidēdi tādi iohānē ablq; rebellione ne populi q̄ habuit eum ꝑ cusatū saltez ī ptē. q̄ē ita ⁊ hāc sniaz tenet Beda sic per locū istū: et q̄ subdit: g Et cōtristat⁹ ē rex. plus Beda q̄ lz tristaret i facie letabat tamen in corde.

Et ꝓtinus

Josephus antiq. iudaic. libro. xviij. ca. xiij. a Et tulerūt corp⁹. Be. Joseph⁹ narrat iohānē vinctū in castellū machē rontā adductū: ibiq; trucatū. Ecclesiastica narrat historia in sebaste vrbe palestine q̄ dicta ē quondā samaria. Tēpore Xo iuliani paganos inuidēres xpianis q̄ sepulchrū ei⁹ sollicitudine frequētabāt: monumentū inua- sisse ⁊ ossa ei⁹ cāpos dispersisse: ⁊ rursus collecta igni cremasse: ac denuo p agros sparsisse. Affuisse ēñ ibi de hierosolymis monachos q̄ imixti paganis ossa legentib⁹ maximā eoꝝ partē ꝓgregauerūt: ⁊ ad philippū hierosolymā detulerūt: ⁊ ille misit ea Athanasio alexādrie vrbis epo: et ibi postea seruata theophil⁹ iubente theodosio omnibus gentiū phanis destructis: expurgato a sordib⁹ templo serapis ossa eadem ibi posuit: et basilicā in honore sancti Johānis ꝓsecrauit. b Et ꝓueniētes tē. Hieronym⁹. Luc.1.b Ad locum vnde exeunt flumina redeunt: deo gratias semper referunt super his que acceperunt.

c Omnia que. Non solum que ipsi egerāt et docuerant apli dño renunciant: sed etiaz q̄ iohānes eis docentibus passus sit. Vel sui vel eiusdē iohānis discipuli sicut matheus scribit. vnde sequit: Et ait illis: d Venite seorsum. Be. Nō solum requietiōis causa: sed mystice significat q̄ relicta iudea q̄ sibi ꝓphetie caput abstulerat non credendo in deserto ecclesie que virū non habuerat: verbi cibaria. q. panem et piscū epulas esset largiturus. Jbi eni p̄dicatores sancti q̄ apud indeā non credentem sed cōtradicentē diu grauī tribulatiōe premebant: requiem adepti sunt de gentib⁹ grā fi del collata. e Venite seor. Seorsū ducit quos elegit vt inter male viuentes mala nō attendant: vt lob in sodomis: et iob in terra hus: et abdias in domo achab. Et ait illis: Requiescite pusillum vt nues in ramis sinapis. Pusilla hic reçes sāctis: vgus labor: ſ post dr illis: vt requiescāt a laboribus suis. e Erāt eni tē. Hiero. In arca Noe animalia que intus erāt foras mittebāt: ⁊ q̄ foris erāt intrāpebant. Sic in ecclesia iudas discessit: latro ac cessit. Odiu recedit a fide: nec ecclie requies ē sine merore. Rachel plorans filios suos tē. Non ē Deu.31.c dic cōiuiū in quo bibāt vinum nouū: cuz cantabitur canticū nouū in celo nouo: et in terra noua ad boibus nouis: cū q̄nq; panibus et duob⁹ piscibus quinq; milia hominū vespere vite pascent cū xpo. copbini octaua virtute fragmentis pleni colligunt: cuz sunt sup thronos. xij. iu. xij. tri. isrl. que sunt fragmenta abrahā isaac ⁊ ia. q̄ñ reliquie israel sal. fi. q̄ñ facie ad faciē deum videbim⁹: q̄ñ i lege moysi et ꝓphetis ⁊ psalmis de xpo legim⁹. Unde post q̄rtā vigiliā noctis cōpescit xp̄s iesus tumorem maris ambulās sup illud: et dicit: Confidite ego ſū: q̄z cū videbim⁹ sicuti ē: tūc cessabit vent⁹ ⁊ Job.3.a procella iesu sedēte et regnāte in nauī q̄ ē vniuersalis ecclia. f Abierūt in desertū. Be. Petēdo solitudinē fidem turbaz an sequaē explorat: ⁊ exploratā digna mercede remunerat. Turbe aūt nō tamētis nō vehiculis: ſ ꝓpio labore pedū iter deserti arripiūt ⁊ salutis desideriū ostēdūt. Rursus ipe expiētēs fatigatos: docēdo inscios: sanādo egrotos: recreando ieiunos: quātū deuotiōe crescētiū delectet insinuat. g Et pedestres. Mota q̄ nō ē alia maris ripa sine iordanis nauigio pueneruīt. Sz transito aliquo freto vel stagno ꝓtios enisdē regiōis locos adierūt: quo etiā pedestres ī digene queuire potuerunt. h Et miser tē. Be. Deu.4.b Duo miser⁹ sit matthe⁹ pleni⁹ exponit hoc modo: Et miser⁹ est eis: ⁊ cu runit langnozē eoꝝ. Hoc ē eni pauperū et nō habentiū pastorē veraciter miserei: et viā veritatis aperire: ⁊ languidos curare: ⁊ ieiunos reficiēdo ad laudem supne largitatis aīare: que sequētia eū fecisse declarant.

i Et cū iam hora. Hic declinata saluator turbas reficit: q̄z vel fine seculi Hilar. ꝓpinquāte: vl cū sol iustitie ꝓ nobis occubuit a diutina spiritalis inedie lium⁹ liberati fame. Be. Illego. Christū deserta gentiū petētem multe fidelium caterue relictis menibus prisce cōuersationis: neglectoq; vario Ps.75. rū dogmatū p̄sidio sequunt: et (cum primum notus in iudea deus) tunc exultatus est sup celos et super. o. ter. g. eius. k Date illis. Ꝓuocat apostolos ad fractionem panis: vt illis se nō habere testantib⁹: magnitudo signi notesceret ⁊ insinuans: q̄z quotidie ꝓ eos ieiuna corda sūt pascenda cum eoꝝ exemplis vel verbis ad amāda celestia suscitamur. l Hora Jud.4.a dum q̄ hoc panū miraculū iohānes scriptur⁹ ꝑmisit q̄ primū esset pasca

ſ Wartheus.

a Et ꝓueniētes. Hic describit reuersio aplorum ad xpm: vbi primo describit cōdescēsio xpi ad aplos redeuntes. scōo ad populū ipm sequētē. ibi: Et viderūt. Circa primū dr: Et ꝓueniētes apli ad iesū: de ꝑdicatione redeuntes ad ipm. b Renūciauerunt ei oīa q̄ egerāt: miracula faciendo. c Et docuerāt. p̄dicādo ostēdētes q̄ mandatū ei⁹ executi fuerāt fideliter. d Et ait illis. cōpatiendo eis de la- † bor⁹ suis. e Venite se- Mat.14.b orsum tē. vt scz post laborem q̄escerēt aliquātulū. Jboc ostēdit xp̄s q̄ p̄dicatores verbi diuini post laborē possūt recipe recreationē cōpetentem. f Et ascēdētes i nā. vt segregati a turbis posset q̄escere. g Et viderūt eos. Hic ꝓsequit describit condescēsio ipi⁹ xp̄i ad populū ipm sequētē. Et primo describit dicta ꝓdescēsio. secūdo pharisеoꝝ ꝓfutatio. ca. sequenti. Circa primū ꝑmittit ꝓpositū. tertio ad ꝓfirmos ipos curādo. ibi: Et cū transfretassent. Jnsia aūt istaz trīū ptiū patz ex his q̄ dicta sunt. Matth. xiiij. vsq; ad finem illi⁹ capitis. exceptis q̄ sequūt. Ordinis ad primā ptē dr: h Erāt sicut oues nō habētes pastorē. Sacerdotes eni illius tēporis ⁊ ꝓncipes erāt E sicut lupi rapaces spoliantes populum bonis tēporalib⁹ et p malū exemplum spūalibus: sed christ⁹ tanq̄ bonus pastor pascebat eos spiritualiter continue verbo doctrine sue: et aliquādo corporaliter sm q̄ dicitur consequenter: Mar.9.b

i Euntes emam⁹ ducentis denarijs panes et dabimus illis manducare. † Joh. vj. dicit q̄ iesus que Da.14.b fuit a philippo: Uā eme- Zuc.9.b mus panes vt manducēt hi. et ibidem subdit: Hoc autē dixit tentans cū. ipse enī sciebat quid erat facturus: et tunc philippus respōdit vt ibidē dicit: Ducentoꝝ denariorū panes non sufficiunt eis tē. q. d. tātū p̄ciū nō habem⁹ cū pauperes sim⁹: ⁊ b marc⁹ dicit discipulos generaliter b respōdisse lz aliquo modo sub alqs verbis. Euntes emam⁹ ducētis denarijs. q. d. si vellem⁹ eis dare ad māducādū oportēret nos ire ad emendū panes ꝑ ducentoꝝ denariorū. et tū b ꝑcū nō habem⁹: et sic se excusābat p importūtiā. Dicūt aūt hic discipuli respondisse illud q̄ sol⁹ philippus rādit: tū q̄z nō solū ex ꝑsona sua sed etiā alioꝝ loquebat: tum q̄z illud q̄d facit aliqs de aliq̄ cōitate vel dicit: dicit cōmunitas b fecisse vel dixisse: ⁊ tūc discipulis se excusantib⁹ de datione ciboꝝ populis xp̄m sequentib⁹ dixit xp̄s q̄s b habeā. k Quot panes ha. tē. Joh. vj. dicitur sol⁹ andreas hoc respōdisse: p alia tū verba

p 3 dicens

¶ Matthe⁹ et marcus ꝺ interfecto iohāne ꝓtinuo eē factū dicūt: Mat.14.b Allego. vñ colligit iohānē iminēte pasca fuisse decollatū: ⁊ alio sequē te pasca crucifixum dñm. a ¶ Quinq. Be. Allego. Quinq panes q̄nq; mosaice legis libri: q̄bus diuine eternitat⁊ cogni tio: mūdi creatio: cursus labēcis seculi: ⁊ vera deo seruiēdi re ligio humano generi inotuit. Duo pi sces: psalmi ⁊ ꝓphete: q̄ eruditū i lege dei populū de ꝓmissione dñice incar nacōis none grē dulcedine pascebāt q̄b⁹ tota veteris te. series cōprendit. Luc.14.f Vñ: Oportebat ola implerī q̄ scripta sūt i lege moysi et ꝓphis ⁊ psalmis de me. Et cū aperuisset illis sensū vt intelligerēt scripturas et itellectas fideliē auditorib⁹ traderēt. q. d. būdicēs apti⁹ panib⁹ ⁊ piscib⁹: ⁊ eos iterne suauita tis dono multiplicās turbis distribuit discipulis suis: q⁹ sacra sāctis doctorib⁹ q̄ hec toto orbe p̄dicēt parefecit. c ¶ Et sustulerūt re. Bed. Secretiora myste ria q̄ rudes eape nequeunt pfectiores diligēter inq̄runt. Nam p cophinos xij. apli: ⁊ p aplos sequētes doctores figurant: fortis despecti: intus saluta ris cibi reliquias ad alēda humilium corda cumulati. In cophinis enī seruilia gerūt opa: ꝺ ille eos panis fragmētorū impleuit: q̄ infirma mundi vt fortia frāgat vel ꝓfundat elegit. f ¶ Quinq mi. Bed. Propter q̄nq; sen sus corporis. Idi dñm secuti significāt eos q̄ i seculari adhuc ha bitu positi: exterioꝝ q̄ possidēt bñ vti nouūt. Qui recte q̄n q̄ panib⁹ alunt: q⁹ necesse ē vt tales legalib⁹ adhuc p̄ceptis in struant. Qui aūt mūdo oīno renūciant: ⁊ q̄ttuor sūt milia et septē panib⁹ refecti: hoc ē cuāgelica pfectione sublimes: ⁊ spi rituali grā intus eruditi. g ¶ Et sta. co. Exemplū dat nob⁹ vt in oīb⁹ bonis q̄ agim⁹ bñani fauoris retributionē vitem⁹: ne nos opatio virtutū ad ꝓcupiscentiā flectat rēporaliū. Q. ꝺ ipe Joh.6.b dñs nob⁹ insinuās: cū bi q̄ virtutes ei⁹ admirabāt regē eū face re vellēt: fugit in mōtē orare: crucifixorib⁹ ꝓmptus occurrit: vt sc̄z parati simus ad aduersa tolerāda: cauti ad blādimēta si arriserint: ⁊ ne nos si affluāt emolliēdo decipiant crebris a dño p̄cib⁹ implorem⁹. h ¶ Ad bethsaidā. Be. Bethsaida ci uitas ē i galilea andree ⁊ petri et philippi, ꝑpe stagnū geneça reth. Q. mare⁹ dicit pacta refectiōe venisse trās fretū ad beth Luc.9.b saidā. Lucas: q̄ i locis bethsaide factū fuerit miraculuꝫ. Aīt

Jte ⁊ videte. Et cū cognouissent:
ſ libros moysi. ſ ꝓpheras et psalmos.
a Dicūt q̄nq: ⁊ duos pisces: ⁊ ꝑce pit illis vt accūbere facerēt oēs
ſ diuersos ordines. ſ continentē carnē.
b ſm ꝓtubernia supviride fenū. Et
ſ ꝓcerā requiem.
discubuerūt in ptes p cēt̄enos et
ſ requiem.
c quinq̄genos. Et acceptis q̄nq; panibus et duobus piscibus: in
ſ sursum dirigēdā aciem mētis significat ad lucē
d tuens in celuꝫ benedixit ⁊ fregit
scientie querendā. ſ q̄ sūt dispēsatores vbi.
panes et dedit discipulis suis vt
ſ aperirent.
ponerēt ante eos: ⁊ duos pisces diuisit oībus. Et māducauerunt
e oēs ⁊ saturati sunt. Et sustulerūt reliquias fragmētoꝝ duodecim cophinos plenos: ⁊ de piscibus.
f Erāt autē q̄ māducauerūt q̄nq
a ſ q⁹ sicut iohānes post hāc refectionē statim cō tinuat vēturi erāt vt caperēt ⁊ facerēt eum regē.
g milia viroꝝ. ¶ Et statim coegit di a
scipulos suos ascēdere nauim vt
b precederent eum trans fretū ad b
bethsaidam: dum ipe dimitteret
populum. Et cum ipse dimisisset ¶
a ſ Be. nō ꝓ se obsecrat: sed ꝓ mḡimperrat.
i eos abijt in montē orare. Et cuꝫ
ſ sic eccha i fluentib⁹ seculi rēdēs ad lit⁹ patrie ce
sero eēt erat nauis i medio mari: †
lestis. a ſ pietatis aspectu sc̄z corroborat.
k et ipse solus in terra. Et videns eos laborantes i remigādo: erat
ſ flatus demonum.
l enī vēt⁹ ꝓtrari⁹ eis. Et circa quar tam vigiliā noctis venit ad eos
ſ comprimens omnia pericula mundi.
m ambulās supra mare: et volebat

¶ a ¶ Putauerūt fan. Be. Adhuc heretici putāt fantasma esse: nec verā carnē de virgine assūpsisse. Theodotus enī pharanī tanus epiſcopus scripsit pōdus corporale ſm carnē nō habuis se dñm: ⁊ abīs pondere ⁊ carne supra mare ambulasse. Fides aūt catholica ⁊ pōdus ſm carnem eū habuisse p̄dicat: ⁊ onus corporeū ⁊ cū pōdere ⁊ onere corpora li incedere supra aḡ non infusis pedi bus. Vñ Dionysi⁹ in opusculis de di uinis nominib⁹ ita ait: Jgnoramꝰ q̄li ter ꝺ virgineis sanguinib⁹ alia lege ꝑ ter naturalē formabat: ⁊ q̄liter non i fusis pedib⁹ corpale pōd⁹ habētib⁹ et materiale onus deambulabat i humi dam ⁊ instabilē subst̄antiā. b ¶ Ho lite timere. Prima subnētio ē pellere timorē. Secda tēpestatē p̄sentie siue xtu te cōpescere. Nec mirū si dño ascēdēte in nauim cessat vent⁹: q⁹ in q̄cūq; cor de q̄ gram sui amoris adest: mox vni uersa vitiorū ⁊ aduersāris mū di ⁊ ma lignoꝝ spirituū bella quiescunt.
c ¶ Nō enī ⁊c. Be. Miraculo panū q̄ erāt rerū ꝓditor ostēdit. Ambulādo su per vndas: q⁹ totū corpus habebat li berū ab oīni grauedine peccati. Pla cādo vētos ⁊ vndas: q⁹ elementis do minarē ostēdit. Q. carnales adhuc discipuli magnitudine q̄dē virtutum stupebāt: ꝝ diuine maiestatis veritatē nō cognoscebāt. d ¶ Cognouerunt. Rumore nō facte vel magnitudine si gnorū: cētiā vultu plurimis not⁹ erat.
e ¶ Fimbriā. Be. Minimū mandatū: q⁹ ⁊ trāsgressus fuerit: minimus vo cabit i regno celoꝝ: vel assumptionez carnis per quā venimus ad verbum dei. ¶ Et ꝙne.

Nico.de lyra

Luce vlt⁹. nec tū fuit ibi aliq̄ duplici tas seu falsitas: ſm q⁹ dicit beat⁹ Hie gon⁹. Ꝺ enī fecit vt sic ostēderet se eis exteri⁹ q̄lis apud eos erat i mētib⁹ eo rū interi⁹. erāt enī dubij in fide resur rectōis xpi ⁊ tardi ad credendum: vt ibidē ꝺr. ꝙt ꝺ dubiū erāt aliquātu lū elōgati a veritate. et ideo apparuit eis i peregrina effigie: ⁊ finxit se lon gi⁹ ire: q⁹ tales apparitiōes fiūt cōiter ſm dispositiōez iteriorē ipoꝝ q̄b⁹ fiūt: ⁊ eodē mō ꝺr ꝺ q⁹ volebat ꝑterire eos: q⁹ erāt pne fidei ſm q⁹ ꝺr in textu: q⁹ putabāt fantasma eē ⁊ tā vidēbāt tāta miracula eū facisse q⁹ credere debebāt ipm sup aḡs posse ambulare. Circa tertiā ptē dicit: a ¶ Cūq; egressi ēent de nauī ꝓtinuo cognouerūt eū. s. illi de terra genaçareth. q⁹ famā quā audierāt ⁊ miracula q̄ aliq̄ eoꝝ viderāt cogno uerūt q⁹ ille erat q̄ infirmos curabat ⁊ mirabilia alia faciebat. ⁊ ideo inḋiū: b ¶ Et ꝑcurrētes vni. regi. illā. q⁹ geraseni mi serūt q̄ ciuitates ad ꝺ q⁹ adducerēt infirmi ad p̄sentiā xpi: vt fimbriam vestimēti ei⁹ tāgerēt. Judei enī erāt distincti ab aliis gētib⁹ nō solū in lege ꝺ cētiā i habitu: q⁹ Rume. xv. ꝑcipit q⁹ fa cerent fimbrias i angulis palliorꝝ: ⁊ talem habitum portabat xps sicut ⁊ legem seruauit: et ad tactum hmōi fimbriarū cura bantur infirmi. ¶ Cā. VI

Moraliter.

⁊. ¶ Vñ huic ꝺ oīa: Jsti sūt rustico q̄ crucifixū adora rchiolebat eo q⁹ lignū creuerat i horto suo. f ¶ Et vocauit. xij. Scḋ: ¶ Et ꝓcepit ne q̄d tollerēt ⁊c. Be. ꝑ per⁹ onera se culi. p panē delitie corpales. p es in çona sapientie occultatio signat: q⁹ q̄squis officiū doctoris accipit neq; onerib⁹ secula riū negociorꝝ deprimi neq; delitijs carnalib⁹ resoluī: neq; cō missū talētū ꝛbi ſ ocio lēti corpis debet absc̄dere. g ¶ Quo cūq; introieritis i domū ⁊c. Theophil⁹ ne de gula ꝓtigeret eos reprehēdi ab aliis i aliꝰ trāsēūtes. h ¶ Et audiuit rex hero. ⁊c. Scḋ postea: g ¶ Et ꝓmisit⁹ ē rex ꝙt iusurādū ⁊c. Be. Dissimulator mētis sue tristiciā ꝑfert i facie: cū leticiā haberet i mēte: feelusq; excusat iuramēto: vt ſ occasiōe pietatis magꝰ impi⁹ fieret. ⁊ ideo p ipm signāt illi q̄ sub specie religiositatis machināt machināt op⁹ facere malignātis. Per herodiadē xo signat luxuria. Per saltatricē dissolutio libidinosa. Per ḡs Johā nis. i. bois grationi frequēter ꝓcurat⁹ mors spūalis: et aliq̄s corpalis. i ¶ Et ait ill⁹ venite se. ⁊c. Theophil⁹. quiescere fa cit xp̄s discipulos suos vt discāt ꝓpositi q⁹ q̄ laborant in ope ⁊ sermone requiē. ꝓmerēt: ⁊ q⁹ non de bēt ꝓtinue laborare. ¶ Et ꝑcstres de oīb⁹ ciuitatib⁹ cucurrerūt illuc ⁊c: Adhuc tēpoꝝ istis pauꝑes ⁊ medi ocres: p̄sone magis currūt ad fmōes q̄ magne. ¶ Et cū ibi bona multa fie rent ⁊c. Beda mystice declarat dic. tur bas saluator⁹ reficit: q⁹ cū sol iusticie ꝓ nobis occubuit a spūalis inedie tabe sum⁹ saluati. Prouocat aplos ad fra ctionē panis: insinuāt q⁹ q̄tidie q⁹ eos sint corda nra pascēda: cor⁹ sc̄z fris et exemplis. Per q̄nq; panes q̄nq; libri moysi. per duos pisces ꝓphe ⁊ psalmi figurāt. Duodecim cophini sūt duo decim fructꝰ spūālis: et: q̄b⁹ reficimur i eucharistie sacramēto. c ¶ Et cuꝫ di mīsisset eos abijt i mō. ⁊c. ꝓ ꝺ ostēdēs q⁹ oēs nō debet i terrenis desideriis iacere. ¶ Erat nauis in medio mari ⁊c. nauis ē cor⁹ humanū i q̄ ſm pla tonicos aīa ē sicut nauta i nauī: q̄ flu ctib⁹ passionū ire ⁊ ꝓcupiscētie: q⁹ sūt i organis corpalib⁹ frequēter ipellit: ⁊ aliq̄s ꝓcitat. nā mot⁹ passionis ali q̄s inducit in iudiciū rōnis. Sed q̄rta vigilia q̄ termiat i luce maturina xp̄s venit: q⁹ dū mens ad supni luminis claritatē oculos erigit passionū impe tus cōquiescit: ⁊ tūc sit applicatio ad terrā genaçareth. i. generātis aurā ꝓ quā significat spūs aure lenis vbi est dñs. iij. Reg. xix. ⁊ sanantur infirmi a languore peccati.
¶ In ca. vj. vbi ꝺr i postil. Nec ē veri simile q⁹ tāto tpe fuerit ociosus.

Additio.j.

Cū xp̄s etiaz in gradū ꝓfectionis attigit nullo mō di ci potuerit ociosus etiā si aliq̄s ab oī actione seu exercito corpali cessasset: ꝺ eni ꝓtinet ad ꝓfectionē secundū ſm Greg⁹. i. vj. mo ral. et ideo irrationabile est attribuere xp̄o occupationē in artib⁹ mechanic⁹ ad remouendū ab eo ociositatē: nec ex hoc q⁹ illi de naçareth ipm fabrum vocabāt: ꝛcludit ipm fu isse fabrū: sicut nec ipm habuisse sorores ꝛz ipi dixissent. Non ne sorores ei⁹ ꝺ nobiscū sūt: ꝛz fabrū ipm dicebāt ad vilipēdē dam doctrinā xp̄i. frequēter enī hi q̄ occupant⁹ i actionib⁹ cor poralib⁹ deficiūt ab itellectualib⁹. Uel dicendū ſm Aug⁹. q⁹ ipse fabrū xp̄m credebāt q̄ fabri filiū: q⁹ cōiter filij dicunt habere artē patr⁹. ¶ In eodē ca. vbi ꝺr in postil. Ex quo patz q⁹ sandalia non dicuntur calciamenta.

Additio.ij.

Manifestū ē ex cōmuni mō loquendi q⁹ sandalia sūt q̄dā species calciamen ti. Calciamentū enī se habet vt gen⁹ ad oīa q̄b⁹ induimur. vñ si apli ꝓhibebāt ne aliq̄ mō portarēt calciamēta ꝓut itelligit postillator: ex ꝓsequēti nō possent portare sandalia cum sint q̄dā species calciamēti: ⁊ sic eēnt eis inimica cōtraria ꝓcepta: q⁹ ē manifeste ꝛ rōnem. vñ aliter dicēdū ē. Ad q⁹ sciēdū q⁹ calciamēta seu sandalia possūt dupliciter portari. Uno mō i pe dib⁹. ꝓut cōmuni⁹ fit. Alio mō ligata sub cingulo vl recōdita i sacculo vel i pera ⁊ hmōi: ꝓut pauꝑes itinerātes q̄nq; faci unt vt cū corrūpūt vel deficiūt calciamēta seu sandalia q̄ ha bēt i pedib⁹. ꝓuideāt sibi de aliis: ⁊ q̄ secū portāt mō p̄dicto. ꝓmo nonū q̄ fuit ꝓhibitū aplis vt sandaliis nec calciamen tis sc̄z in pedib⁹: q⁹ ꝺ ꝓtinet ad velociꝰ seu expediti⁹ incedendū. Vñ israeliticis vt citi⁹ exirēt de egypto ⁊ nō deficiose am bularēt: p̄ceptū a dño vt haberēt calciamēta i pedib⁹: ꝓ ut ipemet postillator dicit Exo. xij. scḋo xo modo ꝓhibitū ē aplis euntib⁹ ad p̄dicādū sc̄z portare calciamēta i sacculo vt hmōi: q⁹ ꝺ impedimētū itineris sicut ⁊ alia supflua vel du

plicia q̄ phibebāt aplis eūtib⁹ ad hdicādum: vt i pſenti ca. Veritas hui⁹ diſtinctiōis. ſ. de duplici mō portādi calciamenta: ptz ex mō loquēdi ſacre ſcripture. Maz Mar. r. vbi calciamēta eis phibebāt nō, phibet eis portare l pedib⁹. dicit enī: Nec calciamēta: nec virgā. Sikter Luc. x. dic: Nec perā nec calciamēta nō exp̄mēs i pedib⁹, ſm Marcū l ꝺ caplo non ꝓmittit aplis portare ſandalia ſimpliciter: qz ꝺ eſt ꝺ aliud ꝑceptū de directo ꝺ ꝓmittitur eis calciari ſandaliis qꝺ ē portare ſandalia ꝑmo mō: vñ expreſſe dicit: Sed calciatos ſandaliis. Silr aplꝰ ad Ephe. vj. i eadē materia dicit: Calciati pedes i ꝓparatiōe euāgelij. Nō enī dicit ꝙ portēt calciamēta qꝺ pōt itelligi ſcḋo mō portādi: ꝺ ꝙ portēt i pedib⁹. ⁊ ſic i his duob⁹ ꝑceptꝭ nlla ē ꝓtradictio: etiā ſi ſandalia ⁊ calciamēta ꝓ eodē ſumāt. ⁊ de hac materia vide ſupra ca. j. in additiōe ſcḋa.

Replica. In ca. vj. vbi dr: Nōne ꝺ ē ſaber. dic̄ poſtillator: q̄ nō ē veriſimile x̄pm a iuuētute vſq; ad triceſimū ānū fuiſſe ociosū. Burg. dicit x̄pm nō debuiſſe opari opa mechanica: qz ipediuiſſet opa intellectualia in qꝺ x̄pm ſūmū gradū tenuit: ideo ociosus dici nō potuit: ꝺ dico q̄ ad factū q̄ et ſi x̄ps nihil opando corpalit ociosus nō fuit: ꝓbuiſſet tñ exemplū ociosis q̄ ab eo ſumerēt velamē excuſationis: laborauit igit ſicut ⁊ orauit: nō ad ſuffragiū ſz ad exemplū. Nec talis labor: in x̄po potuit remittere ſūmū gradus intellectualis ꝙ tēplatiōis vt Burg. arguit: ſicut nec dolor ſummus in paſſione potuit remittere ſummā fruitionē. de q̄ alibi.

In eōdē ca. vbi ꝙ cedūt aplis ſandalia: poſtillator⁹ volēs ſaluare ſtam. Matth. x. vbi phibenť calciamenta dicit ſandalia ꝓprie nō eſſe nec dici calciamenta. Burg. vult q̄ ſandalia ſint ꝓtenta vt ſpecies ſub genere calciamētoꝝ. Et ſoluit eā ꝓprietatem quā mouit poſtillator⁹ de Matth. x. ⁊ hic ꝙ portare i pedib⁹ vel in ſacculo ꝛc. Sz nō videt maturū de ꝺ oportere fieri mandatū q̄ raro ⁊ ꝙ viles ꝑſonas fieri ꝙſueuit ſcz portare calciamēta in dorſo ligata. Ridiculoſa igit videt diſtinctio Burgēſ. Saltē enī dicrū arbitror de vſu calciamentoꝝ in pedib⁹ x̄pi ⁊ aplox ſup Matth. x. De ſandaliis aūt hic ꝙceſſis ſecꝰ ē qz non ꝓtinent ad gen⁹ calciamēto ꝝ: gen⁹ dico logicū: ꝺ ꝓpter ſimilitudinē vſus reſpectu pedū modū habēt calciamēti: que alio noīe dicunť caligine: iuxta illud Act. xij. vbi dr: Perton Calciate caligas tuas, grecus ſermo habet ſandalia vbi nos caligas: et vt q̄dam volunt ſandalia fuit in ſoleis integra ſuperius aperta. ⁊ ſic cum nō ſint calciamēta habent tamē aliquā ſimilē: quia pedum cōtra aſperitatē vie ſunt munimenta. ⁊ ſic ꝓhibitis calciamentis cōcedunť ſandalia ſine contrarietate. Ad plenā enim calciationē requirunť multa ſcz caligę ligaturę ꝛc. ab huiuſmodi curioſitate ſunt aplī, phibiti ⁊ ceteris que in ſra enumerantur ſandaliis cōceſſis.

Glo. ordi.

A

Matt. 11. d

a Accepit Be. Paret Ca. VII q̄ vera ſit ꝓfeſſio dñi ad patrē q̄ dr: Quia abſcōdiſti ꝺ a ſapientib⁹ ⁊ prudentib⁹: ⁊ reuelaſti ea paruulis. Indoceti veniūt: infirmos adducūt: vt vel ſimbriā ei⁹ ꝓtingāt. ⁊ ſ̄c ſo cupita ſalute potiūtur. Phariſei xo ⁊ ſcribe q̄ doctores populi cē debebāt: nō ad x̄pm audiēdū: nō q̄ſi ad medicū: ſed ad q̄ſtionū pugnas cucurrūt. d Cōmunib⁹. Hiero. Immundis: vel cōmunib⁹ manib⁹ cōmunionē gētium ſignificat. Mūdicia phariſeoꝝ ſteriliſ eſt: cōmunio aplox non lota extendit palmites ſuos vſq; ad mare. e Nō lotis. De non lotis corpis manib⁹ vituperāt: cū in eox operib⁹ nihil imūdicie ſuēniatur. Ipſi aūt exteri⁹ loti ꝙſcie limore inquinati ſūt polluti. f Phariſei ꝛc. Beꝺ. Superſtitioſa hoīm traditio crebri⁹ lauari ob māducādū ⁊ hmōi. Sz neceſſaria doctrina vitaris eos iubet q̄ panē vite q̄ de celo deſcēdit mādūcare deſiderāt: crebro elemoſynarū aliorūq; iuſticie fructuū lomento ſua opa purgare. g Baptiſmata calicū. Fruſtra valorū baptiſmata ſeruāt: q̄ cordiū ſuox ⁊ corpox ſordes negligūt. Non enī ꝺ de materialib⁹ manib⁹ dicrum ē: ſz ꝓ mentiū emundatione ⁊ operum caſtigatione et animarum ſanctimonia et ſalute. h Quare diſcipuli. Mira ſtulticia filiū dei arguūt: qz non ſuat ꝑcepta hominū. Manus autem: id ē opera non corporis ſed anime lauāde ſunt vt fiat in illis verbū dei. i Bene ꝓphetauit. Hiero. Latratum phariſeorum reprimit furca rationis: id eſt moyſi ⁊ eſaie increpatione: vt et nos hereticos verbis ſcripture vincere poſſimus. k Bene iritum feciſtis. Falſam calumniā vera ratione confutat quaſi vos ꝓpter traditionem hominū ꝑcepta dei contemnitis et negligitis: quare ergo meos diſcipulos arguitis qui iuſſa ſeniorum paruipēdūt vt cuſtodiant mādata dei. l Vos autem dicitis. Beda. Conſulens dominus imbecillitati: vel etatum vel penurie parentū: ꝑcepit vt filij honorarent patres etiam in neceſſarijs huius vite. Hāc aūt legem ſcribe et phariſei ſubuertentes vt impietatē ſub nomīe pietatis inducerent docuerūt filios ſuos: vt ſi quis ea q̄ parētibus offerēda ſūt deo vouere voluerit: q̄ verus pater ē: oblatio dñi ꝓponat.

† 86. di. c. cetera. 23. q. 4. c inter cetera ibi ſacrū ſcrīa euāgelium

Tibi ꝓde

Glo. ordi.

a Accepit ad eū pha Ca. VII riſei ⁊ q̄dā de ſcribis venientes ſperit quare veniſſent.
ab hieroſolymis. Et cū vidiſſet
b q̄ſdā ex diſcipulis eius cōmunib⁹ mani
c bus id ē nō lotis māducare panes: vitu ideo.
ꝺ perauerūt. Phariſei enī ⁊ oēs iudei niſi panem.
crebro lauerit man⁹ ſi māducāt: tenētes
ſ nō dei. ſ redeuntes. ſ lauent. ſ frustra baptizantur ſic: dū in noīe ſaluatoris nō abluuntur.
traditionez ſenioꝝ. Et a foro niſi bapti c
çent nō comedūt: ⁊ alia mlta ſunt q̄ tra
d dita ſūt illi ſeruare baptiſmata calicū et
e vrceoꝝ: ⁊ eramēroꝝ ⁊ electroꝝ. † Et iterro gabāt eū phariſei ⁊ ſcribe. Quare diſci
f puli tui nō ambulāt iuxta traditionē ſe immundis.
niorū: ſz cōmunib⁹ manib⁹ manducant
g panē? At ille rñdēs dixit eis: Bñ ꝓphauit eſaias de vobis hypocritis ſicut ſcriexterioſecus.
ptū eſt: † Populꝰ hic labijs me honorat:
ſ ⁊ qz longe eſt cor tuum a me ꝛc.
cor aūt eox lōge ē a me. Invanū āt me
ſ quia. ſ non dei.
colūt docētes doctria et ꝑcepta hoim. necessaria.
Vel relinquentes mādata dei tenētes
ſ vanas. ſ non dei. ſ ſcz.
traditiones hoim: baptiſmata vrceoꝝ
ſ ſuperſtitioſa ⁊ inutilia facitis.
⁊ calicū: ⁊ alia ſimilia his facitis mlta.
b Et dicebat illi: Bñ irritū feciſtis ꝑceptū † ꝺ
dei: vt traditionē veſtram ſeruetis. Moyſes enī dixit: Honora patrē tuum ⁊ ma
a ſ nō eſſi ſaluatione ⁊ officio deferendo: ſed munere: ſicut illud eſt: Honora viduas. i. tribue neceſſaria.
trē tuā: et qui maledixerit patri vl ma- ſ q. bene pōt dicere.
i tri morte moriat. Vos aūt dicitis: Si ſ filius.
dixerit homo patri aut matri corban: e

Nico. de lyra

a Accepit Ca. VII
a† b Niuit. Poſtq̄ deſcripta ē erga diſcipulos x̄pi ꝙdeſcenſio. hic
ꝑ̄ deſcribit phariſeoꝝ cōſutatio: ⁊ ꝺ ꝺ̄ dupliciť. Primo i eox obſeruātiā. Scḋo in miraculis x̄pi. ibi: Et exiēs ſūt. Tertio in lege ꝓmiſſis. ꝑ. ca. Quarto i parabolis. xij. ca. Circa ꝑmū ꝑmo deſcribit phariſeoꝝ conſutatio. ſcḋo ꝓpox cōſolatio. ibi: Et inde ſurgēs. Circa ꝑmū ꝑmo deſcribit phariſeoꝝ obſeruatio vana. ſecūdo eox iterrogatio maligna. ibi: Et iterrogabāt phariſei. tertio eox ꝙfutatio vera. ibi: At ille rñdit. q̄rto dicte ꝙfutationis expoſitio plana. ibi: Et cū introiſſet i domū. Diuiſo ſo iſtaꝝ partiū patz ex dictis Mat. xv. exceptis quibuſquunk: b Phariſei enī ⁊ oēs ⁊c. volētes p mādu- Mar. 7. a
cia exteriora ꝑēdere q̄ ꝺ berēt interioribus: cū ſūt ſemper Mar. 7. b
pleni iniq̄tate ⁊ imūdicia. ſm q̄ dr Matth. xxiij.
c Et a foro. nili ba. non ꝺ. q̄ſi enī exibant ad negocia exteriora i publico reputābāt ſe imūdicia aliqua cōtrahere ab alijs: q̄ ſi eēnt meliores ipſis. ⁊ ideo redēntes a talib⁹ negocijs lauabāt ſe ante q̄ comederēt q̄ſi purgāres imunditiam ab alijs ꝙtractam. d Dixit ei dixit: Dono. pa. ꝛc. dūs aūt dixit ꝺ: vt habet Exo. xx. ꝺ moyſes explanauit q̄liter eēt intelligēdū ꝙ q̄ ſ relectū ſacerdotes ꝙ phariſei docebāt. e Corban q̄ ē do. corban nō ſignificat donū generaliter acceptū: ſ donū deo oblatū vel offerēdū: pharisei ⁊ ſacerdotes auaricia moti dicebāt

Ibidem

Allego.

Allego.

Allego.

Glo. ordi.

ſ quod deo vouī.
a qd̄ ē donū quodcunq; ex me ti
ſ alo ꝓfuerit. ſ er sic.
bi ꝓderit: et vltra nō dimittit
ſ boni. ſ q̄ deber ſuſtētari neceſſarijs hui⁹ vi
euz q̄cq; facere ꝓſi ſuo aut mſi: rc. ſ quaſi in hoc reſcinditis. ſ de parētibus.
reſcindētes verbū dei per tradi
ſ veſtre auaricie. ſ nō deus.
tionem veſtram quam tradidi
ſ contra mādatū dei.
ſtis. Et ſimilia huiuſmodi mlta
ſ cōfutans ſupbis: hūiles aduocat ⁊ docet.
facitis. Et aduocans iterū tur- †
bas dicebat illis: Audite me
b oēs et itelligite. Nihil eſt extra
holem introiens in euz qd̄ poſ
ſit eū coinquinare: ſed q̄ de ho
a ſ de corde hominis.
minē ꝑcedunt illa ſunt que co
a ſ vel cōmunicāt: cōe enī dicūr iudei imūdū.
ſ arrenos facit.
inquināt hominē. Si quis ha- a
bet aures audiendi audiat. Et
ſ relicta.
cum introiſſet in domum a tur
ba interrogabant eum diſcipu
ſ exponere.
li eius parabolam. Et ait illis:
c † Sic et vos imprudētes eſtis? Nō intelligitis: quia omne ex- †
trinſecus introiens in hominē
ſ in quo eſt ſedes anime.
d de corde hominuz cogitatiōes
e malę ꝓcedūt. Adulteria: forni
cationes: homicidia: furta: aua
ricię: neqcię: dolus: ipudicicia:
ſ iniuidia.
f ocul⁹ malus: blaſphemia: ſup
bia: ſtulticia. Omnia mala hec
ab intus ꝓcedunt ⁊ coinqui
g nant hominē. Et inde ſurgens
h abijt i fines tyri et ſidonis. Et i
s greſſus domum neminem vo
luit ſcire: ⁊ ñ potuit latere † Mu- a
b lier enī ſtatim vt audiuit de eo
ſ occidentalis eccleſia. ſ cauſa cuius vene
cui⁹ filia habebat ſpiritū imun
rat mater ad iesum. ſ ad humanitatem.
dum intrauit: ⁊ ꝓcidit ad pedes
i eius. Erat enim mulier gētilis v
ſyrophenīſſa genere. Et roga
ſ hic fides qua crēdit filiam poſſe ſaluari.
bat eū vt dēmoniū eiceret de
i filia eius. Qui dixit illi: Sine

Nico. de lyra

dicebāt ꝙ meli⁹ erat filijs offerre deo bona ſua q̄ ꝑ̄ dere parētib⁹ i neceſſitate poſitis: ⁊ ſic euacuabāt ꝑceptū dei de honore parētū: vt ꝑ plenius dictū fuit Mar. xv. a Si q̄s ha. ꝛc. i. ſi q̄s habet voluntarē andictū verā doctrinā: andiat me? et ſi phariſeoꝝ. b In ſecessū ꝛc. Matura ei q̄ ē fagax ſpuritatē q̄ ē i alimēto ſuſcepto emittit q̄ ſecceſſū: retinēs illō qd̄ ē ibi purū ad corpis nutrimētum: ⁊ ſic purgāt eſca corpis nutritiua.
c De corde ho. ꝛc. i. conſenſus deliberatiui ad mala agēda: q̄ explicat magr i particulari: cuz ſubdit: d Adulteria. i q̄ꝺ ē violatio thori alieni. e Fornicatiōes. i. illiciti ꝙcubit⁹ ꝑſonarū a matrimonio ſolutarū. f Homicidia. qꝺ inferť nocumētū i ꝑſonas ꝓximorum. g Furta. quib⁹ res aliene ſubtrahunť. h Auaricie. inquā rū aliq̄ ininſte retinēť. i De quicie. q̄ ꝙſiſtunt in calumnijs ꝓximoꝝ. k Dolus. in deceptione coꝝ. l Impuditicie. q̄tum ad tactus et aſpectus i mundos. m Oculus malꝰ. q̄tum ad odium ⁊ inuidiaz: q̄ non ꝑmittunt videre recto oculo bonum ꝓximi. n Blaſphemie. i. iniurie in deum. o Superbia. dei vel ꝓximi cō temptus. p Stulticia. i. q̄ſi bet iniuria i ꝓximo. q Et inde ſurgēs. Dic ꝙ̄ter deſcribit conſolatio populoꝝ. ⁊ ꝑmo gētilium. ſecūdo galileoꝝ. ibi: Et iterum exiens. Circa ꝑmū diciť: Et inde ſurgens abijt in fines tyri a ſidonis: vbi habitant gentiles ad quos n anſijt x̄ps ad benefaciendum eis: relinquens iudeam ꝓpter malicią phariſeoꝝ ⁊ ingratitudinē. r Et ingreſſus domū neminē voluit ſcire. i. nolnit manifeſtari aduentum ei⁹ ꝑ diſcipulos ſuos: oſtendēs q̄ predicatores et operatores miraculoꝝ nō debet q̄rere ꝓpriam oſtentationem. s Et nō potuit latere. illud nō poſſe nō referť ad ei⁹ potentiā abſolutam ſed ad ꝙgruentiaz. non enī erat congruū q̄ aduētus medici lateret infirmos: nec fuit decens q̄ manifeſtareť per ſuos diſcipulos: vt dictū eſt. et ideo manifeſtatus fuit ꝑ alios q̄ famā eius audierāt et aliqui eū viderāt: qz nō ſolū de indea ſed etiā de nationib⁹ alijs multi veniebant ad eum ꝓpter miracula et ſanitates q̄ opabatur: vt habeť. 8. iij. ca. t Mulier enī ſtatim vt an. ꝛc. non ē intelligendū q̄ curanerit familiam eiꝰ exiſtens in domo: qz tūc noluit facere ſed magis in via eum ipa clamaret poſt eos: vt habetur Matth. xv. v Erat enim mulier gētilis ſyrophenīſſa genere. i. ꝺ ſyria phenicis. Eſt enī ſyria nomen generale ꝓincie: phenis aūt nomen cuiuſdam

Mar. 15. b

† Mar. 15. b 18. q. 6. c. 1. 22. q. 5. c. 1. q̄ plurare.

† Dan. 15. b

Ꝙ prius oportet iudeos ꝙ antiꝙ electiõe filij dei nominant panes celesti reficiãt: & sic tãdẽ gẽtiꝫ vite pabula ministrant. a Filios & mit. ca. Be. Mira quẽstio: nã isrl quondã filij: nos canes, ꝓ diuersitate fidei ordo nominũ mutatur. de illis ꝛc. Psã. 21. Circũdederũt me canes multi. ꝙ nobis: Alias oues habeo ꝙ Job. 10. c nõ sũt ex hoc ouili. b Dicit. Be mic'. Nõ itegros cibos digna sum recipere: reliquijs catellos ꝛ tenra sũ: vt sic veniaz Allego. ad panẽ itegrũ. c Be. Allego. De micis ꝛc. Mꝫa scriptura. vñ: Parasti i cõ. m. m. ꝛc. Mice puerorũ iterna mysteria ꝺ humiliũ cordia reficiũt. Fm Psã. 147. illud: Ex adipe fru. sa. te. Cõuersi enĩ ad finẽ catelli. i. qui in gẽtiꝫ erant de specie: nõ ire supficie & spiritualiũ sensũ inquirũt medullã. Et ꝺ sub mẽsa dñoꝝ suoꝝ. i. dñ verbis dei humiliter subditi: adimplẽda ꝙ scripta sunt cum cordis et corpis officio supponũt: vt ad sperãda supna ꝙ a dño ꝓmissa sunt ꝓmia in celo merito se humiliter erigant. c Propter hunc ser. Be. Hinc datur exemplũ catheçizãdi & baptizãdi infantes: qr ꝓ fidẽ & ꝓfessionẽ parentũ in baptismo liberant a demonio paruuli ꝙ necdũ ꝓ se sapere vel aliquid agere boni possunt aut mali.

d Tyri. Hiero. Tyr' ãgustia: signifi- Esa. 23. c cãs iudeã: cui dñs: Coangustatũ ẽ. n. stratũ: bzene ẽ palliũ tuũ: vtrũqꝫ operire nõ põt vt trãferat se ad alias gentes. e Sidonem. Hiero. Sidon vexatio ẽ. f Decapoleos. Be. Regio de † De pe. di 3. d. fur plures. in pn. cẽ vbiũ trans iordanẽ ad orientẽ. Orãt dicit: Venit ad ma. ga. i me. fi. de. non ipos eum intrasse significat: neq; enim mare trãsnauigasse dr: ꝛ vsq; ad mare venisse: atq; ad locuz ꝙ medios fines decapoleos lõge trãs mare postos respiciebat. g Hiero. Saluator ad saluandas gẽtes ab aplis deducit: et docet qõ adolescẽti interrogãti respon- Lu el. 18. d dit: Nosti mãdata bec fac ꝛ vives.

g Surdũ ꝛ mu. Be. Qui sez nec aures verbis dei audiẽdis: nec os ꝓ loquẽdis aperit. Quales necesse est vt bi ꝙ audire ꝛ loq verbũ dei longo vsu didicerũt dño sanandos offerant: vt eos ꝺs humana fragilitas neꝺt: gre dexteram saluet. h Hiero. Genus humanũ tãꝫ vn' hõ varia peste absumpt' in ꝓthoplasto cecak dũ videt. surdus † De cõse. di. 4. c. po fit dũ audit. dũ odorat. emungit. obnia rangũ mutescit dũ loquit. mancus fit dum manꝰ erigit. incuruak dũ erigit. idropicus fit dũ ꝛcipiscit. claudus dũ ꝓgredit. lepza suffundit dum mundak. demone implet dũ diuinitatẽ appetit. mozik mozte dum audacter exculat.

h Et dẽpcabant eũ ꝛc. Incarnatiõnẽ dñi ꝙphete ꝛ patriarche cupiebãt. i Et ap. eũ ꝛc. Seorsũ a turbulẽt' cogitatiõib' ꝛ actib' inordinat' fmõib' qꝫ incõpositis educit ꝙ sanari mereꝺ. Digiti ꝙ i aures mittun- Exo. 8. c tur: ꝺba spũssãcti. de ꝙ ꝺr: Digit' dei ẽ bic: ꝛ opa digitoꝝ tuoꝝ sũt celi. j Tetigit linguã ꝛc. Spuma ꝺ carne dñi diuĩa sapiPs. 8. entia: ꝙ soluit ignorantiã humani generis: vt dicat: Credo in deũ patrẽ oipotẽtẽ ꝛc. k Seorsũ de tur. Be. Pꝛma salutis via est de turba educi. De turba educit dñs infirmũ cũ mẽtez peccatis lãguidã visitãdo illustrat: ꝛ a ꝓfuete ꝙersatiõis moriꝺ aduocat: ꝛ ad sequẽda ꝓcepta sua ꝓuocat. Digitos autez i auriculas mittit: cũ ꝙ dona spũssãcti aures cordis ad intelligẽda ꝛ suscipiẽda ꝺba salutis aperit. Et qr cognitionẽ ꝺbitat' debet seq ꝓfessio. Seqr: l Et exp̃ues ꝛc. l. ei'. cũ. s. ad ꝓfessionẽ fidei ora catheçizator' instruit. Spuruz nãqꝫ dũl ẽ sapoz sapiE ecl. 24. a ẽ: dicit: Ego ex ore altissimi. pdũ primogenita. Ũ sputo eius terre cõmixto cec' illumiat. Sputũ enĩ qõ ex capite dñi descendit: diuinã eĩ natura exprimit ꝙ ex deo ẽ. Ponto terre cui sputũ immixtũ ẽ: bũanã significat naturã. Sic ꝙ ex sputo ac terra cõposito medicamẽto oculos ceci nati aquit: qr gen' humanã ꝙfessionẽ vtriusqꝫ sue nature ab ingenit' errorum tenebris eruit. Exp̃ues ꝙ linguã muti vt loq valeat tãgit: cum ora diuinata ad ꝺba sapie ꝓferenda ꝛ actus sue pietat' ifomat. m Et suspi. i. ꝛ. † Dan. Hiero. Ingemuit. gemere nos docuit ꝛ i celũ thesauꝝ nrĩ cordis erigẽ qõ ꝙ cõpulsionẽ cordis a frivola carnis leticia purgaꝫ. vt ꝺr: Augiebã a ge. e. mei. Mat. Dñe ante te o. d. m. ꝛc. Et ait illi: Effeta: qꝺ est ad. Corde credit' ad iustic. ꝛc. Et stati ap. sũt ꝛc. Aures apte ste ad hymnos ꝛ cantica ꝛ psalmos. Solui' ligua: vt cructet ꝺbũ bonũ: qõ ꝺ põt nec mine nec ꝺba cohibere vt ꝺbi bere. vñ paul': Ego vinc' sũ ꝙ ꝺba dei nõ ẽ alligatũ i me. Et ꝓcepit ill' ne cui dicerẽt. Mõ i ꝺtutib' gloriãdũ est docuit ꝺ i cruce ꝛ ꝺbũliatiõe. Quãto enĩ eis ꝓci. ꝛc. Ciuitas i monte posita vndiqꝫ circũspecta absc̃di non põt: bũlitas semp ꝓcedit gliaz. n Ad aperire. Ad aures. ꝓpie. Aures enim ad audiẽdũ aperiẽde ligua vt loq possit erat soluẽda. vñ seqr: Statim ꝛc. o Et loq. re. Be. Ille sol' loqtur vel dñm ꝓfitẽdo: vt aliꝰ ꝓdicãdo: cuius auditũ vt celestib' possit auscultare et obsecũdare mũdat' omia gra reserat: cui' linguã dñs tactu sapie ꝙ ipẽ ꝺ loquendũ instruit: ꝺ talis dicere põt: Dne labia mea aperies ꝛc. p Quãto aũt ꝛc. Sciebat ille ꝙ omia nouit ꝺ teꝝ fiant: qr magis ꝓdicarent et hoc ꝓcipiẽdo pigris voluit ostendere quãto studiosius quãtoqꝫ frequẽtius vel feruentius predicare debeãt quibus iubet vt ꝓdicerent: qñ illi ꝙ ꝓhibent tacere non poterãt. q In illis

Nico. de lyra

specialis ꝓtrate in illa ꝓuincia. Et inde cõponitur syrophenissa. i. ꝺ rali extracta oriunda. a Propter hunc ser. id est ꝓpter tue fidei cõfessionem. b Exijt demoniũ de filia tua. qr confessio fidei de cõgruo est meritoria miraculi. Cetera patent ex dictis Mat. xv. c Et iterũ exiens. Dic ꝓiter describit ꝓsolatio galileoꝝ. ꝛ ꝓmo in narratione demoniaci. secũdo in ministratione alimenti. in ꝓncipio sequentis ca. Circa primã ꝓtz determinat' loc' vbi xp̃s fecit sequẽtẽ curationez tam ꝺr: d Inter medios fines decapoleos. Decapol' e nomen regiõis: vt ꝺ cũ ẽ. s. ca. v. et hmõi regiõis vna ps ẽ vltra iordanẽ: alia citra: vt patz i descriptiõe terre sãcte. Igitur mare gal. qd ẽ ꝙ ꝺdã lacꝰ quẽ trãsit iordanis fluui' respicit terminos vtriusq; ptis regionis ꝓdicte. e Et adduxerunt. Be. Ꝺducauerũt. Be. Sũt multi ꝙ ꝺ quis oia sua relinq̃re: ꝛ altiora huiꝰ mõi nequeãt iplere: tũ esurientes ꝛ sitientes iusticiã saturãt: cũ audiẽtes mãdata dei ad vitã ꝙueniũt eternã. f Mꝺ supa. Be. Altiora ꝓcepta vel exhortamẽta ꝛ ꝓsilia ꝙ generalis fidelium multitudo neꝺt attingere fiẽ dic. Si vis ꝓfect' ẽe: vade ꝛ vende oia ꝙ habes ꝛc. g Septẽ spoz. Septẽ spoze: spũssãti gra septiformi repleti. Fiũt enĩ spoze ꝺ tũco ꝛ palmaꝝ foliis. Junc' nascit sup aqs: palma victorem coronat. Sancti quoqꝫ ne ab humoze eternitat' ꝛ elcantẽ in ipso vite fonte se collocant: et eterne retributionis palmã expectãt. l Et statim. Ꝓ hoc in matthẽo habemus. Ascẽdit i nauiculã: ꝛ venit i fines magedan. Sz nõ ẽ ꝺubitãdũ cũdẽ locuz esse sub vtroqꝫ nole. Mã plerisqꝫ codices habẽt magedan: ꝛ ita ꝓm marcũ. m Querentes ab. Quasi ea que viderant non fuissent signa: ꝛs ꝺd ꝙrant per hoc determinat: de eclo: vel in moꝛm belie ignem de sublimi: vel ad similitudinem samuelis estiuo tempoze mugire tonitrua: vel fulgura vel imbres: quasi non possent et hec calumniari qui ea calũniabantur que oculis viderant: manu tangebant: vtilitati sentiebant. Vel signa de celo manna vt qui paucis panibus multa ꝺminum milia satiauit: nunc sicut Moyses ꝙ manna

a In illis ꝺb'. Misereor sup turbã. Quia ver' hõ miserek La. VIII a Et eo am. de tãta ei' bũilitate. b Bene oĩa fecit ꝛc. Is nõ exꝑmat ꝺ nisi vnum surdũ et mutũ esse curatũ: tũ plures fuerũt ceci ꝛ claudi ꝛ muti curati: vt ꝺbet Matth. xv. ꝙ iter illos erat vn' eui' cura fuit mirabiliorẽ iter ceteros: qr in ipo tria miracula ꝺcurrerũt: fm qꝺ dicit Hieronym' qr audit' fuit et reddit' ꝛ affat': ꝛ a demõe fuit liberat' ꝛ ꝺ solus exprimitur a marco. La. VII

Dorali.

a Et ꝺuenũt ad eũ pharisei ꝛc. Spũsaliter illotis manib' mandu- † Mar. 15. b care ẽ iniũdũ vinẽtem eucharistiam tractare. † Popul' ꝺ ꝛc. labijs ꝛ nõ corde deũ honorare ẽ ꝺbũ loq̃r: maleviũ ẽ. b Ꝺbũ irritũ fecistis ꝓceptũ ꝛc. hoc autẽ faciunt ꝓncipes et preiati facientes ꝛstatuta sua ꝺ graui pena diligenter obseruari et paruz aut nihil curãt de obseruatione mãdatorum dei. † Et aduocãs itez turbã ꝛc. hoc ẽ ita morale ꝙ non indiget alia moralitate. Et ide subgens ꝛc. Sequitur: c Mulier enĩ statim vt audi. ꝛc. peccatrix anima dñi mulier dicit fragilis ꝛ infirma: cui' filia ẽ opatio a demõe possessa. peccatores dicunt catelli ꝓpter qõ non sunt digni recipe panẽ dei: ꝺ cũ humilit' ꝓstenk petrã: de q̃ numero ẽ mulier ista: ei' filia sanat: naz opatio prava delet. e Et adducũt ei surdũ ꝛ mutũ ꝛc. Spũsalit' surd' ẽ inobedies: mut' laudes dei debitas omittẽs: ꝺ tactu xp̃i vtrũq; tollit impedimentũ: qr cũ xp̃s sua gra tãgit cor: hois fit humiliter obediẽs ꝛ devote deũ laudãs. qr aũt xp̃s surdũ aspicies ingemuit: fuit ad ostẽdenduz qꝺ omne remediũ ẽ inde cũ devotiõe q̃rẽduz. i Et ꝓcepit † Mat. 16. a eis ꝛc. ad ostẽdẽdũ qꝺ Job. 6. b. bõ de suis bonis actibus ꝺ debet q̃rere laudes boim. La. VIII

c In diebꝰ illis. Dic ꝓiter ponit cõsolatio galileo

a Et eo ampli' admirabãt ꝺ hoc. ſ.

dicẽtes: Bñ oĩa fecit: ꝛ surdos fecit audire: ꝛ mutos loqui. b

a In illis diebꝰ La. VIII c iterũ cũ turba multa eẽt cũ iesu: nec haberent qõ ꝺ materiã miraculi ꝓmittit. ꝺ .i. suis. mãducarẽt: couocatis discipulis ait illi: † Misereor sup turbã: qr ec † ce iam triduo sustinẽt me nec habẽt qõ mãducent. Et si dimisero eos ieiunos i domũ suã deficiẽt i a ꝺ iudei de ꝓpe lege: ꝛ ꝓpheris edoceri: gẽtes de longe veniunt ad ꝓm: nullius doctoribus de eius fide ꝓmoniẽ.

b via. Quidã enĩ eis delõge venerũt. Et respõdert ei discipuli sui. Ubi istos ꝺs poterit hic saturare panib' i solitudie? Et itrogabat eos: Quot panes habet'? Qui c dixerunt: Septẽ. Et ꝓcepit turbe f discũbere sup terrã. Et accipiens a ꝺ Hiero. septẽ dona spũssãcti. b ꝺ ostẽdit quãtũ gaudeat de salute nra ꝛ nos docet gras agere de carnali ꝛ spuali resurrectiõe. ꝺ sacramẽta aperuit. septẽm panes grãtias agens fregit. ꝺ qr spuale sciaz tradidit eis: ꝛ p eos aliis. git: ꝛ dabat discipulis suis vt ponerent: ꝛ apposuerunt turbe. ꝺ libros noui testamenti.

g Et habebãt pisciculos paucos ꝛ ꝺ ardente audiẽdo. ipsos bñdixit et iussit apponi. Et ꝺ edẽt pauper ꝛ saturabũt. ꝺ plene ꝓficiẽdo. b mãducauerũt ꝛ saturati sũt: et sustulerunt qõ superauerat de fra- ꝺ Mystice intelligens. gmentis septẽ portas. Erãt aũt ꝺ primas ecclesias. qui mãducauerant quasi quattuor ꝺ annus noui testa. milia: ꝛ dimisit eos. Et statim ascendens nauim cũ discipulis suis: venit in ptes dalmanutha. d † Et exierũt pharisei ꝛ ceperũt cõ m quirere cum eo: quẽrẽtes ab illo signum de celo tentantes eum:

Universidad de Sevilla

mãna celit⁹ misso pl'm oẽm passim re
ficiat. Ũi iobes p⁹ eduliũ panũ tur
Job.6.b bas q̃sile dicit: Quid ogar? Pres
ri mãducauerũt mãna i deserto ⁊c.
a Si dabit. Aug. de ꝓcordia euan
gelioꝝ. In marco ita scptũ cẽ edicit:
⁊ signũ nõ dabit ei. Be. Generati
oni isti. i. tẽtationũ deũ ⁊ pditicẽtiũ
Xbis ei⁹ nõ dabit signũ ꝺ celo qꝺ rẽ
tates q̃rut: qb⁹ tũ mlta celestia signa
dabat i tra. Generatiõi aũt quecrtiũ
Beꝺ. i. b dñm signũ ꝺ celo oñdit: qũ cernẽtib⁹
aplis i celũ ascẽdit spũ misit: ad ipo
stionẽ manuũ aplorꝝ graz sãcti spũs
ꝺ celo plurimis credẽtib⁹ infudit.
b Ascẽdes nanim. Be. Septẽ spoꝛ
tis mõ ipletis statiascẽderũt in nani
culã: ⁊ venerũt i fines magedã: ⁊ ibi
nauigãtib⁹ dictum ẽ: q cauerẽt a fer
mẽto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ. Sz scri
ptura dicit: q obliti sũt panes tolle
re i q̃ ostẽdit q̃ modicã curã carnis
habcrẽt ĩẽti dñi psentie. c Quid
cogi. Be. Accepta occasiõe docet ꝺd
significẽt q̃nqꝫ panes: ⁊ septẽ: ⁊ pau
ci pisciculi: q̃nqꝫ milia hoĩm aut q̃tuoꝝ. Si enĩ fermẽtũ phariseoꝝ ⁊ he
rodis traditiões guerlas et heretica
significat dogmata: q̃re cibi q̃ꝺ nu
rit⁹ ẽ pl'is dei nõ verã doctrinã ite
q̃ꝛgz significat? d Et expũes q̃. Be. Sputũ ab ĩtus a capite dñi ꝓce
dit. Man⁹ Xo mẽbra corpis exteri⁹
posita. Expũes q̃ i oculos ceci: man⁹
suas ĩponit vt videat: q: cecitatẽ hu
mani generis ⁊ p suisibilia diuĩe pie
tatis dona: ⁊ p ostẽsa a foris sacra ad
sũpte bũanitatis abstersit. e Quẽ
vno Xbo totũ simul curare poterat:
paulatim curat: vt magnitudinẽ hu
manę cecitat⁹ ostendat: ⁊ q̃ vir et q̃si
p gẽdus ad lucẽ redeat: ⁊ grãm suam
nob indicat: p quã singla pfectiõis i
cremẽta adiuuat. e Ideo boies.
Hiero. Omnes estimat sibi sufficere
1.Re.14.c ri boĩes: ꝺ canẽ mortuum ⁊ pulicem
vnũ. f Primo aũ videt boies q̃si ar
bores ambulãtes. i. formã corporũ:
ita vt nõ sit facile an hõ sit an arbor
discerni: q: ꝑm⁹ pfect⁹ virtut⁹ ẽ cete
rorũ vires vitaꝝ mores inspicere: bo
nũ imitari: maliꝝ cauere. Sz q: lõga
obscuritate delcpuit: ⁊ iter bonum ⁊
malũ fidẽ ⁊ pfidiã: sinceritatẽ ⁊ simu
latiões adhuc discernere nescit: boies
cernit ambulantes sic arbores: q: fa
cta eorũ absq; luce discretiõis videt.
Hunc dñs scda ipositiõe manuũ lucẽ
oĩa clare videndi restituit: scz q̃d cre
dẽdũ: quõ viuẽdũ: q̃ pmta sint sperã
da. g Deinde iteruꝝ ⁊c. Hiero. Ut
clare videret oĩa. i. p opa visibilia i
uisibilia itelligeret: ⁊ q̃ oculꝰ non vi
dit: ⁊ claꝝ aĩe sue statũ post rubiginẽ
Dar.5.a pcti mũdi cordis oculo ꝓspleꝰ. Bti
enĩ mũdo corde qñ ipi deũ videbũt.
g Et missit il. Hiero. Ut videret in se
qꝺ añ nõ vidit. h enĩ putat desperãs
hõ ꝺ salute: oĩno posse se qꝺ facere il
luminat⁹ p spem põt pficere. i Mys
Mystice tice. Admoner dñs omnes q̃ agniti
one veritatis illustrantur: vt ad cor
redeant: ⁊ q̃tum sibi donatũ fuerat
sollicita mente perpendant: ⁊ benefi
cijs dei digna operatiõe respõdeãt.
h Nemini dixe. ⁊c. Beda. Q: sana
tionem silere iubere: exemplũ ẽ suis:

S ne si

S p infidelitate eorũ. S vt ver⁹ homo.

⁊ igemiscẽs spũ ait: Quid genera
S incredula.
tio ista signũ q̃rit? Amẽ dico vob:
a S. i. nõ dabit: sicut illud ẽ: si dauid meritar. S apo
liopelis. S vt infideles.
a si dabit generatiõi isti signũ. Et di a
b mittẽs eos ascẽdit iterũ nauim: ⁊ b
S discipuli.
abijt trãs fretũ: ⁊ obliti sũt sumere
S Mystice: Christũ panẽ vite: cui ꝺ reficiunt: amo
re minus curant de terreno pane.
panes: ⁊ nisi vnũ panẽ nõ habebãt
secũ i naui. ⁊ p̃cipiebat eis dicẽs: b
a S. i. legẽ dei traditionib⁹ hoĩm postponere verbis
predicare: factis impugnare: dãm rentare: doctrine
eius vel operibus non credere.
Videte et cauete a fermẽto pha c⁊
a q̃ est adulterium: homicidium: temeritas iurã
di simulatio religionis.
riseoꝝ ⁊ fermẽtõ herodis. Et cogi d
S quasi hoc ideo dicit q: pa.
tabãt ad alterutꝝ dicẽtes: q: pães
nõ habemus. Quo cognito ielus
S me ideo hoc dixisse q: pa.
c ait illi: Quid cogitat⁊ q: panes nõ
habetis? Nondũ cognoscitis nec
S spũalem sensũ. S post ter miracula.
itelligitis? Adhuc cẽcatũ habetis
cor vestrũ. ⁊ Oculos habẽtes nõ vi
S interius.
detis: et aures habẽtes nõ auditis.
Nec recordamini: quãdo q̃nqꝫ pa
nes fregi in q̃nqꝫ milia: ⁊ q̃t cophi
nos fragmẽtoꝝ plenos sustulistis?
Dicũt ei: Duodecim: Ũi ⁊ septez
panes in q̃ttuoꝝ milia: q̃t sportas
fragmẽtoꝝ tulistis? Et dicũt ei:
Septẽ. Et dicebat eis: Quõ nõdũ
S post ter miracula. a S Hiero. domus vallis:
id ẽ mũdus q est domus lachrymarum.
itelligitis? Et venit bẽthsaida: ⁊ et
S qui nõ videt: quod fuit qꝺ est
adducũt ei cẽcũ ⁊ rogabãt eũ vt tã
qꝺ erit. S vt lamẽtationẽ de cecitate cordis agat
flẽo cũ hieremia subuersionẽ ciuitat⁊ dei. i. alc sue.
S tangitur qui compingitur.
S vt ad bonum opus conferret.
geret illũ. Et apphensa manu cẽci
S ciuitatẽ malor: Corrũpũr bonos mores. col. ma.
b eduxit euz ex vicum: ⁊ expuens in b
a S vt videãt volũtatẽ dñi p flatum spũsanci.
S misericordie.
oculos ei⁹ iposit⁊ manib⁹ suis iter f
a S maiestatem a magnitudine eni creature cognoscitur creator.
rogauit eũ si aliqꝺ videret. Et aspi
c iens ait: Video boies velut arbo
f res ambulãtes. Deinde itex impo
S mũdo corde.
suit man⁹ sup ocꝺos ei⁹ ⁊ cepit vide
re et restitut⁹ ẽ: ita vt clare videret g
S cor.
g oĩa. Et misit illũ i domũ suã dicẽs:
Vade in domũ tuam: ⁊ si i vicũ in
S Hiero. i. cecitatẽ rui cordis pdica: nõ ĩtrem: vũ
paul⁹: Blasphem⁹ fui ⁊ psecut⁹ sum ecclesiã dei.
b troieꝛ nemini dixeꝛ. ⁊ Et igressus b

a Si dabit ⁊c. i. nõ dabit: q: accipiẽ
si p nõ: sicut psal. Quib⁹ iurau⁊ ire
mea si itroibũt i requiẽ meã. b Et p
cipiebat. Hic ponit discipulop xpi re
prehensio: ⁊ primo i eis arguit ignoꝛã
tia. secõ ostẽdit eop impotẽtia sequẽ
ti ca. ibi: Et venies ad discipulos. ter
tio rẽpmit eorũ ambitio vel superbia.
ibi: Et inde pfecti. Circa pmũ describit pmo repbẽsio discipulop genera
liter. secõ ipsi⁹ petri spãliter. ibi: Et in
gressus est iesus. Adhuc aũt pmo ar
guit ignorãtia discipulorum verbo: ⁊ S
secõ facto. ibi: Et veniunt bethsaida. Dar.6.d
Circa pmũ ꝺr: c Cauete a fer. pha Luc.12.a
riseop. i. a doctrina eop puersa qua ꝑ
ponebãt traditiões suas diuinis scꝛ
ptis: vt dictũ ẽ ca. vij. d Et fer. he
rodis. i. a secta erronea herodianoꝝ
de q̃ dictũ ẽ. s. ca. iij. Hoc aũt dictum
xpi discipuli intellexerũt de fermento
vel pane materiali: ⁊ q̃ apparet eorum
ignorãtia: tũ qꝺ xps frequẽter fuerat
eis locut⁹ i parabolis: et eos ex hoc
suerat: vt dictũ est. s. iij. ca. et ideo bñ
itellexisse debuissent. Vbũ xpi dictũ
parabolice: tũ q: ipis videntib⁹ xps
satiauerat q̃nqꝫ milia hoĩm de quinq;
panibus et duob⁹ piscibus: vt dictum
est. s. vj. ca. Ites quattuoꝝ milia hoĩm
de septẽ panib⁹: vt dictũ est in hoc ca.
et ideo bene debuissent intellexisse q
christus nõ erat sollicitus de materia
li pane: nec de ipso loquebat. Cetera
patẽt ex dictis Mat. xvj. c Et ve. †Mat.16.a
bethsaida. Ꝺ arguit ignorãtia discipu
loꝝ facta p Ꝺ q: ipis psentib⁹ illumina
uit cecũ: primo impfecte: qꝺ notat cum
ꝺr: f Interrogauit eum si ꝺd vi. et
aspi. ait: vi. ho. ve. ar. ambulãtes. non
enĩ distinguebat lineamenta bũanop
corpoꝝ: videbat tũ obscure corpa eop
moueri de loco ad locuz ⁊ postea illo
minauit eũ pfecte: qꝺ notat cũ ꝺr Je
rũ imposuit man⁹ sup oculos eius. et
subdit: g Et resti. ẽ ita vt clare vi. Dar.6.d
oĩa. Certũ ẽ autem q: xps poterat eũ
statim pfecte illuminare: sꝫ p talẽ mo
dum fecit vt designaret discipulos ad
huc in pte obscuratos caligine igno
rãtie ⁊ ad clare intelligẽdũ indigẽtes
matori illuminatione. vnde et post re
surrectionẽ suã aperuit illis sensũ vt s
telligerent scripturas: vt habet Luc. Luc.24.a
xxiiij. Et p talẽ modũ xps maledicti
ficũ habentẽ tm̃ folia: vt habet infra
xj. ca. ad significãdũ q: sacerdotes ac
deorum erãt maledicẽdi et puniẽdi a
deo eo q: nõ bẽãt fructũ iusticie sed
tm̃ folia verboꝝ: sm̃ q: dicit Aug⁹. in
homel. ⁊ sũ mõ Hieremias, ꝓba qui
denũciauerat captiuitatẽ babylonicã
Ꝺ idẽ significauit sensibili signo p Ꝺ q
de mãdato dñi potuit catenas i collo
suo: vt hĩ Hiere. xxvij. p Ꝺ designaret
q: sic catenati ducerent iudei in baby
lonẽ captiui. Alij aũt exponũt illumi
nationẽ bul⁹ ceci successiue factã, q̃
paruitatẽ fidei ipi⁹ ceci: ⁊ offerenti
ipm rpo: ⁊ potest esse q: ista causa ⁊ pe
dicta ꝓcurrerũt ad istum effectum.
b Et ingressus ẽ ⁊c. Hic ꝓter ꝺcla
bitur increpatio petri spãliter. ⁊ pmo
ponit increpatio petri. secõ icitatio ad
palmã martyrij. ibi: Et cõuocata tur
ba. Circa pmũ pmittit de xpo hoĩm
falsa opinio. secũdo subdit discipulo
rũ vera cognitio. ibi: Tunc dixit illis.

Dos Xo

me si mirãda facilãt fangẽ q̃rit: ꝺ diuinis aspectib⁹
sint placere ꝺeti. Be. Philippus frater herodis
tetrarcha ituree: et traconitidis regionis i honore
Tiberij cesar⁹: cesareã Philippi (ꝑ nũc paneas ꝺr)
appellauit: imitat⁹ herodẽ patrẽ suũ q̃ i honore Au
gusti cesar⁹ appellauit cesareã: q̃ pri⁹ turris stratõis
vocabat. Cesarea philippi est: vbi iordanis oritur ad
radices libani: ⁊ habet duos fõtes: vnũ iordanis: alterũz
dan: q̃ simul mixti iordanis nomẽ efficiũt. a Quẽ
me di. ⁊c. Pulchre pmo sniaz hoĩm ĩterrogat: ne cõ
fessio eop vulgi opinione: ꝺ vitat⁊ agnitiõe videat
firmata: ne sicut herodes de audit⁊ hesitare putent.
Dar.6.d Ds petro fm matthẽũ dicit: Caro ⁊ sanguis nõ reue
lauit tibi. i. doctrina hoĩm. b Hoies. Pulchre q̃
hoĩm more diuersi de dño sniaz ferũt boies dicũt:
Nã q̃ veritatẽ ponẽte ei⁹ pia mẽte cognoscunt: non
boies ꝺ no appellari merẽt: vñ dicẽ ill: Vos Xo ⁊c.
Quasi illi boies hũana opinãtes: ꝺ vos dij quẽ me
esse dicitis? c Tu es xps ⁊c. Be. Ola cõplectit q̃
c. natur⁊ ⁊ nomẽ exprimit: ĩ q̃ suma virtutũ. Paul⁹
1.Cor.2.a dicit: Nihil iudicaui me scire iter vos: nisi ielũ xpm:
⁊ hũc crucifixũ. Petr⁹ nihil ampli⁹ q̃ dei filiũ puta
uit ostendũ. Vos ⁊ qñ ⁊ quõ nat⁹ sit ⁊ quãtus sit:
humane infirmitat⁊ ꝺceptione rimamur. Finis q̃ fi
dei mee xps ẽ: finis fidei mee dei filij ẽ. Nõ licet mi
hi scire generatiõis serie. Nõ licet tñ nescire genera
tionis fidẽ. d Et cominat⁊ ẽ. Be. Voluit se ante
passionẽ ⁊ resurrectionẽ ꝑdicari: q: cõplcto sangui
Dar.26.a nis sacramẽto aplis oportuni⁹ dicit: Euntes docte
gẽes: baptizãtes eos i nole pris ⁊ filij ⁊ spũsancti.
q: nõ ꝓdesset eis publice ꝑdicari quẽ flagellatũ sũt
vilius: et crucifixũ multa pati. e Ꝑm opor. ⁊c.
Hiero. Sicut gubernator: perit⁹ tẽpestatẽ in trãsiti
tate ꝓcauẽs: nantas gates vult esse suos: sic alibi:
Dar.16.b Si q̃s vult venire post me a. s. i. f Et apphẽ. Be.
Amãtis affectu dicẽs: Absit a te dñe. Vel vt melꝰ
i greco habet: Propitꝰ esto dñe: nõ erit istud. i. nõ
põt fieri: nec recipiũt aures mee: vt dei filiꝰ occiden
dus sit. Be. Et apphẽdẽs eũ petr⁹. Quia nimis
amat dñm: ⁊ q: ꝓfitendo dixit: Tu es xps ⁊ pmium
Dar.16.c suũ audinit fm matthẽũ. Beat⁹ es simon b. ⁊c. non
vult destrui ꝓfessionẽ suam: nec putat posse fieri: vt
dei filiꝰ occidat: apphẽdẽs eũ cũ in affectuz suũ: vel
separatim ducit: ne ꝑsentib⁹ ceteris magistrũ videa
tur arguere. g Vade retro me. Be. Multi putãt
q: non petrus sed aduersar⁹ spũs sit correct⁹: q̃ sug
gerẽte hoc apls ꝺicebat: Sed mihi error apli de pie
tatis affectu veniens: nunq̃ incentiuũ videbit ꝺia
boli. Diabolo dicit: Vade retro sa. Petro: vade re
tro me. i. sequere sententiã meam. h Qui dei sũt
⁊c. Mea est volũtas et patris: vt p salutẽ hominuz
moriar: tu nõ vis granũ frumenti in terrã cadere vt
multum fructum afferat. i Si quis vult ⁊c. Be.
Postq̃ mysteriũ sue passiõis ⁊ resurrectiõis oñdit:
hortat⁊ oẽs ad imitandũ passionis exemplũ: ⁊ omni
bus salutẽ ꝓmittit animaꝝ. Sed pfectioribus: quã
ta passurus: q: a mortuis resurrectur⁹ esset aperuit:
formam tribuens ꝓdicandi: vt scz p suo quisq; mõ
instruatur: neq; infirmis altioza cõmittant.
k Deneget. Non valet apphendere quod vltra
ipm est si nescierit mactare qꝺ est. l Tollat qs a semet
ipo deficiat ad deũ qui supra ipm est non appropin
quat. l Tollat crucẽ suam. Vel p abstinẽtiã ma
cerando corpus: vel p compassionez animũ. De cor
pore dicit Paul⁹: Castigo corꝰ meum: ⁊ in s. r. ⁊c.
1.Cor.9.c Idem de compassione animi: Quis infirmat: ⁊ ego
non infirmor? m Qui enĩ voluerit. Beda. Duo
corpora eccle significat aliud psecutionis: qñ ponen
da est aia: aliud pacis: qñ frangenda sunt desideria
terrena. vñ sequit: Quid enĩ ꝓderit homini ⁊c.
n Qui enĩ me. Quia multi auaritiã vincũt: labẽ
tia despicũt: sꝫ fidei rectitudinẽ quã habẽt verecũ
dia ipeditꝰ ñ exprimũt voce. addit: Qui enĩ me ⁊c.
o Amẽ dico vobis. ⁊c. Be. Cũ ꝺ futura vita loqꝛet ita ne
cessarium fuit vt ꝺ ꝓmitteret de pñti vita: vt rud eo
adhuc discipuli hac ꝓsolatione ꝓfortarent: sicut de
Judaico pplo ꝺr: Dedit illis regiones gentiũ ⁊. la. po.
pos. vt custodiant iustificatiões eius: ⁊ legẽ eius reqꝛ.

S Regnũ

ẽ iesus ⁊ discipuli ei⁹ i castella ce
S nec in cundo docere cessat.
sareę philippi: ⁊ i via interogabat †
a discipulos suos dicẽs eis: Quẽ
b me dicũt cẽ hoies? Qui rsiderũt
ei dicẽtes: Alij iobem baptistã:
S nõ dũm ꝓpheraꝝ opinãtes.
alij heliã: alij vo q̃si vnũ ꝺ ꝓphe
S vos qui dij.
tis. Tũc dicit ill⁊: Vos vo quẽ me
S Be. vn⁹ p oib⁹: oes enĩ tãẽ fecebãt.
esse dicitis? Rndens petr⁹ ait ei:
c b Tu es christus: Et cõminatus ẽ
a S pmunit ne passiõe deficiãt. S causa q̃re nõ ꝺ
cant. S enim filium dei esse.
eis: ne cui dicerent de illo. † Et cẽ
e pit docere illos quoniã oportet
S Nota q: cũ quẽror pari oporteat filium hoĩ
appellar: q: passo in carne xpo diuinitas impassi
bilis manẽt.
filiũ hois multa pati: et reprobã
ri a seniorib⁹ ⁊ a summis sacerdo
tib⁹ ⁊ scribis: ⁊ occidi: ⁊ post tres
S spe resurrectionis confortat.
dies resurgere. Et palam verbũ
S de morte resurrectione. S seorsum.
f loquebatur: et apprehẽdens eum
petrus cepit increpare eum. Qui
S ad discipulos.
conuersus et videns discipulos
suos: cõminatus est petro dicẽs:
S nõ ꝛ. S aduersari⁊ siue ꝓrari⁊ q: contraria lo
queris voluntati mee.
g † Vade retro me sathana: qñ nõ †
S vt ꝛ salute hoĩm moriar.
b sapis quę dei sunt: sed quę sunt
S prius solis discipulis loq̃bat altiora arcana.
hominum. † Et ꝙocata turba cũ a
S siue discipulus siue alius.
i discipulis suis: dixit eis: Si qs †
S alter⁊ factus ẽ ex altero.
a S veterẽ hoiem exuat: nouũ induat. vñ paul⁹:
Viuo ego iam nõ ego v. a. i. m. christus.
k vult me sequi deneget semẽtipm
l ⁊ tollat crucẽ suam ⁊ sequat⁊ me.
S ac si dicat⁊ agricole: frumentũ si seruare ꝙdis.
m † Qui enim voluerit animaz suã
saluam facere perdet eaz: qui au
S si seminas renouas.
tem perdiderit animã suã ꝓpter
me et euangeliũ: saluã eã faciet.
a S in aduersitate ꝓdenda est anima: in pace aũt
eor muniendũ omni custodia. b S rge pacis: qa
licet viuere: licet ambire.
Quid enĩ ꝓdẽrit homini si lucre
tur mũdũ totũ: ⁊ detrimẽtũ faci
at aĩe sue? Aut qꝺ dabit hõ com
n mutatiõis p aĩa sua? † Qui enĩ me b
S corde: ore: opere.
ꝓfessus fuerit ⁊ verba mea in ge c
neratiõe ista adultera ⁊ peccatri d
ce: ⁊ filius hominis cõfitebit⁊ eũ e
cũ venerit in gloria patris sui cũ
angelis sanctis. Et dicebat illis: †
S cõsolatoria ꝓmissio.
o Amen dico vobis: q: sunt qdaz

Dos Xo ⁊c. q: petr⁹ ꝓse
⁊ alijs aplis rndit. tertio
ponit xpi passiõis ꝓnunci
atio. ibi: Et cepit eos do
cere. q̃rto describit petri
increpatio. ibi: Et apphẽdẽ
dẽs petr⁹ eum. Petr⁹ enĩ
ex zelo xpi volebat ꝓedi
re ei⁹ passionẽ: ⁊ q: iste ze
lus erat indiscret⁹: q: pas
sio xpi erat ordinata ad
salutẽ generis hũani: io
mernit dura rẽpbẽsionẽ.
Snia aũt ptiũ ista⁊ patz
ex dictis Matth. xvj.
a Et ꝙocata turba. q: D
xps increpauerat petrum
volẽtẽ ipedire passionem † Mat.16.c
ei⁹: ideo ꝓpter inuitat fi Luc.9.c
deles ad tolerãtiã passio
nis: et pmo facit ꝺ xbo.
secõ facto in principio se
quẽtis ca. Snia ꝓme par
tis ptz ex dict⁊ M. at. xvj.
Ꝺ excepto qꝺ subditur:
b Qui enim me ꝓfessus
⁊c. Ꝺ est vera lra: q: sic hab
bent antiq̃ libri ⁊ correcti
⁊ etiã greci: ⁊ Ꝺ ptz per il
lud qꝺ habetur Luc. ix.
vbi cadez snia ponit per
alia xba sic: Qui me eru
buerit ⁊ meos sermones.
c In generatiõe ista ad.
q: iudei descẽderãt a pa
trib⁹ q̃ ad idolatriam de
clinauerãt dimisso deo q̃
eos despõsauerat i dario
ne legis in mõte synai: et † Mat.16.b
ideo filij ab eis descẽden
tes adultera generatio
vocant. d Et peccatri
ce. q: sicut pres eoruz ps
cuti fuerãt ꝓbetas eos
occidẽdo: ita ipi pleque
bant rpm morte ei⁹ q̃ren
do. e Et filiꝰ hois ⁊c. †Luc.9.c
Ꝺ ẽ vera lra: q: sic habẽt
greci ⁊ antiq̃: ⁊ ptz ꝑ istõ
quod habẽt Luc. ix. vbi
ꝺr: Et filiꝰ hois erubescet
cũ. i. nõ recognoscet eum
de suis: sicut hõ nõ liben Dar.16.b
ter recognoscit ũnz de q̃ Luc.17.a
erubescit: ⁊ p talẽ modum loquendi dicit Hiero. de
q̃dã sãcta: Quia nõ ẽ cõfusa xpm: xps nõ ꝓfudet
eã: nec ẽ curãdũ si ẽ ipro
pria locutio fm regulas
grãmatice q̃ꝺ ñ subiacet
theologia. La. VIII

Moraliter.

In illo die. Septẽ: † Mi
serior: sup turbã q: ecce iã
triduo sustinet me. Tri †
duo Xo dñm sustinent: q̃
ꝓtriti ꝓfessi: ⁊ satisfacien Mat.12.b
tes ꝓ suo posse dei bonꝰ Luc.12.b
tatẽ expectãt: q̃z miserek
⁊ pascit eos septem pani
bus. i. septẽ donis spũsãc
ti: ne deficiãt i via hu⁹
mũdi. Per septẽ sportas
remanentes significãtur
septem dotes que reser
uantur vande post hanc
vitã

a Regnū dei vē.i.eccliaz contra mūdi hui⁹ gliaz erectā. Vel futurā in celis beatitudinē: quā i mōte viderūt. Ō pia ,puisiōe factū ē: vt ei nuz gaudiū: tametsi ad breue momentū ꝓlibatū: ad aduersa ferenda fortius animarer.

La. IX

ET post dies vē. Hiero. Post cōminationem crucē: resurrectiōis gīa ordinat. Ūā seqūt: Et post di. vē. vt nō timerēt opprobria crucis: & oculis suis viderāt gliaz future resurrectiōis. Be. Et p⁹ dies sex. Lucas. Factū ē aūt post hec xba fere dies octo vē. Octauo die resurrectiōis gliam manifestat: vt ostēdat ecclesiis vite dulcedine: cūctoz corda ꝙ b audire possunt refoueat: & octonario numero vez ꝛe resurrectiōis gaudiū docerat ee vēturū.

A Ipe enī post sextā sabbati ꝙ crucē ascendit: & septimā ꝙ sepulchro requit a mortuis resurrexit: & nos post sex hui⁹ secli etates i qb⁹ ,p nō pati gaudem⁹: & septimam alaz ꝙ interim i alia vita agit: octaua erate resurgem⁹. Qz aūt matthe⁹ et marc⁹ dūm post sex dies trāsfiguratū dicūt: nec tēpore nec mysterio discrepant. Illi enī medios dies tm̄ ponūt. Ūā & absolute p⁹ sex dies dicūt factū. Hic ꝓmū ꝙ b dns ,pmisit & vltimū ꝙ compleuit adiūgit: & ideo tpantius ponit: fere dies octo. Et mystice. Illi post sex mūdi etates sctis ab oi labore ꝙescendū: hic xo tpe octauo signifi cat ee resurgēdū. Ūā sext⁹ psalmus ꝙ octauo inscribit: Dne ne i furore tuo vē. qz sex etates qb⁹ opari licet: ꝓcib⁹ ē insistēdū: ne i octauo rerū tionis tpe ab irato iudice corripiamur. c In mōte excel. Be. In mōte vt orare: fm Lucam. In mōte oratu⁹: & sic trāsfigurā⁹ ascendit: docēs eos ꝙ fructū resurrectiōis expectāt: ꝙ regē i decore suo videre desiderāt: mētē in excelsis habere: & ꝓtinus ꝓcib⁹ incūbere. Tres solūmō discipulos secū ducit. vt qz multi vocati pauci xo electi. vel qz ꝙ fidem sācte trinitatis incorrupta mēte seruauerint: rūc eterna ei⁹ visione merebūt letari. d Trāsfigurat⁹. Be. Nō verā substātiā carnis amisit: ꝙ gloriam future sue vel nr̄e resurrectiōis ostēdit. Talis post iudiciū cūct⁹ apparebit electis. In iudicio i forma hui & bonis & malis: vt impij quē sprenerē: quē iudei negauerē: milites quem crucifixere: pilatus herodes ꝙē iudicauere queāt iudicē agnoscere.

Gal. 3. b e Et vestimē. Vestimēta dñi sācti. Ūā: Qui in xpo b. e. i. n. Hec dño i mūdo manēte videbāt despecta: ꝙ ipo mōtem petēte nouo cādore refulgēt. Quia nūc ꝙdē filij sum⁹ dei: nōdū apparuit qd erimus. Cum ergo apparuerit similes ei erimus: quia videbim⁹ cū sicuti ē. vñ subditur:

Deu. 32. b Qualia fullo. f Et apparuit il. vē. Moyses sā
4. Re. 2. b ctus mozru⁹: helias viu⁹ i celū rapt⁹: visi i maie
Luc. 9. b state cū dño (vt Lucas dicit) futurā in illo oim sanctoz gloriā significāt: ꝙ tpe iudicij vel viui in carne reperiēt vel mortui. g Helias cū mo. Be. Legislatoz & eximius ꝓphaz apparent: loquunt cū dño i carne viuēte ostēdētes ipm esse quē lex & ꝓphete promiserūt nō i infimis sed in mōte cū illo: qz ꝙ terrena desideria mēte transeunt solui maiestatē scripture sancte ꝙ in dño impleta est ꝓspiciunt.

h Rab. vē. Quis stupefact⁹ insitum tamē affectū sibi indicat: oblitus sanctis regnum ,pmitti: nō in terris sed in celis: et se & coapostolos mortali carne indutos imortalis vite statum subire non posse: & domuz manufactā necessariaz non esse: Legi quoq⁹ et ꝓphetis & euāgelio tria tabernacula facere cupit: cum non possint separari: vnū habentia tabernaculum. i. ecclesiam dei. i Bonum est nos hic esse. Multo ergo melius chorus sanctoz interesse: deitatis perfrui visione: si sic delectat humanitas christi transfigurata: & duoz̄m societas ad punctum ostensa.

k Nubes obumbrās. Unde quia quesiuit materiale tabernaculū: nubis accepit umbraculū: vt discat in resurrectione non tegmine domoz: sed spiritus sancti sanctos esse ,ptegendos. l Hic ē filius me⁹. Quasi ꝙ vere ē ille quē moyses iste vobis ,pmisit. huic auscultate: & oēs auscultare iubete. Nota ꝙ sicut in baptismo sic in mōte mysterium trinitatis declarat: qz gloriā eius quā in baptismo credētes ꝓfitemur: in resurrectione videtes collaudabim⁹. Hic spūs in nube lucida: illic in colūba: quia quā ꝙcipit fidē ꝙs simplici corde seruat: tūc luce apte visiōis quā crediderat ꝓplabit: ipsaq⁹ illustrabit gra et in ppetuū ,pteget. m Et
Job. 3. a raput cū corpe splēdebit. vñ: Nemo ascē. i ee. nisi ꝙ descē. ō. c. f. h. ꝙ ē i. c.

§ Precepit illis

§ discipulis.

de hic stantibus qui non gustabunt mortem: donec videant regnū dei veniens in virtute.

§ ad horā habituri vitā eternā. § corporalem.

§ ecclesiam. § alis venietis vel viuetis.

b † Post dies sex La. IX assūpsit iesus petrū & iacobū & iobem: & ducit illos in montem excelsuz solos: et

§ multi vocati: pauci vo electi.

c a § nō subtractam verā carnis amisit. § gliam resurrectionis ostēdit. § sanctis.

d trāsfigurat⁹ ē coram ipis & vestimēta ei⁹ facta sūt splēdētia & cādida

a § de .J. Simplic⁹ laua me ab iniqtate. me. b § nō pot in terra claritatē dare fidelibus suis quā eis conseruat in celis.

nimis velut nix: qualia fullo sup terrā non potest candida facere.

e Et apparuit illis helias cū moyse: et erant loquentes cum iesu.

§ stupefactus tanta claritate.

f Et respōdens petr⁹ ait iesu: Rab

§ ꝙius stupefact⁹: instīctū rōis sibi affectū indicat.

i bi bonū ē nos h̄ ee: & faciam⁹ tria tabnacla: tibi vnū: & moysi vnū:

§ quasi stupefactus.

& helię vnū. Nō enī sciebat ꝙd diceret. Erant enī timore exterriti.

k Et facta ē nubes obūbrās eos: &

§ patris ,p filio respōdentis.

l venit vox ō nube dicēs: Hic ē filius me⁹ charissim⁹: audite illū. Et

§ moyses & helias fuit: huic faciēdum tabernaculū: huic seruiēdū: nō illis. § & moyses ranḡs me ipm audiens. § vbi cepit filiꝰ designari: moz serui discessērūt: ne ad illos vox sācta pararet.

m us me⁹ charissim⁹: audite illū. Et mouet visa ꝙs audita: lō xp̄s ostēdit trib⁹ ꝓcipuis suis discipulis gliaz resurrectiōis i trāsfiguratiōe ꝙ ostēdit se eis i claritate glorie: & ꝓmo describit ostēsio. secdo ex ꝙ mouet ꝙstio. ibi: Et interrogabant eū. Sntia istaz ptiū ptz ex dict. Mat. xvij. exceptis ꝙ sequūt. b Et trāsfigu. vē. nō ē intelligēdū ꝙ figura corpis xp̄i fuerit mutata: ꝙ figura ē in eternū ratiꝰ corpis: & sūt claritas glie quā tūc i corpe habuit ē i extremitate corpis: & iō vocat trāsfiguratio: & ꝙ talē modū loquēdi dic⁹ apls Phil. iij. Reformauatoz expectam⁹ dñz nr̄m iesum xp̄m ꝙ reformabit corpꝰ humilitatis nr̄e ꝓfiguratū corpi claritatis sue. c Et venit vē. sicut i baptismo xp̄i auditū & trāsfiguratū xp̄is de filio ei⁹ naturali: sic & i trāsfiguratione cui⁹ rō ē qz boles fuit filij dei adoptiui ꝙ assimilatiōnē ad filiatiōes naturalē ipi⁹ xp̄i: ꝙ ꝙdē assimilatio fit duplicit. vno mō i ptī ꝙ gras. alio mō i futuro ꝙfect⁹ ꝙ gliaz: fm illd. j. Joh. iij. Nūc filij dei sum⁹ & nōdū apparuit ꝙd erim⁹. Scimus ꝙm cū apparuerit sibi⁹ ei erim⁹: ꝙm videbim⁹ eū sicuti ē. i baptismo xo xp̄i data ē aḡs xtus regenerādi ꝙ gras. In illa figuratiōe xo ostēsa ē claritas glie i corpe xp̄i. Et ad mani. i sūt duob⁹ vt dictū ē assimilāt boles filio dei naturali: lō ꝓuenies fuit vt i baptismo xp̄i & ei⁹ trāsfiguratiōe audiret testimū p̄ris o ei⁹ naturali filiatiōe

Et Xpō

a Precepit illi. Mō vult gliaz regni futuri & trīuphi quā i mōte ostenderat publice ꝓdicari: ne ꝙ incredibile ee. ꝙ mangnitudi: & ꝙ trāsfiguratiōe ꝙd mirabile sequēs crux scādalū faceret. b De verbō. Hiero. i. cū absorpta mors fuerit in victoria: nō erūt i memoria prioza: cū abstulerit oīa ꝙdē filie sion: aufers ḡem lachrymā ab oculis sāctoz. c Quid ḡ. Tradūt scribe fm malachiā ꝙ helias venīat ad aduētū saluatoris & reducat coz da patrū ad filios & filioz ad pres eoz: & restituat oia i antiquū statū. Existimāt ꝙ discipuli hāc aduēt⁹ gliaz ee quā viderūt i mōte: & dicunt: Si iā veniſti i gliā ꝙ re ꝓcurisoz tu⁹ nō apparet: maxie qz videt recessisse heliam. d Restituet oia vē. sez quertet eoz partz ad filios: & coz filioz ad pres. Restituet enī morti qō debet & viuendo sustulit: vñ addit: Et quō scriptū ē. Quasi sic de xp̄i passione ,pbe multipharie scripserūt: sic & helias multa passus ē. Restituet ꝙ oia. ꝓmo corda hoim illū ꝓphs ad credēdū in xp̄o. resistē dū gnt̄ xp̄o: deinde ponet aiam ,p xp̄o.

e Turbā magnā. Hiero. Nō ē reḡes sb sole. semp occidit paruulos invidia. magnos pentiūt fulgura. mōtes: alij discentes cū fide. alij inuidentes cū fastu ad ecclesiā venūt. f Conḡrētes. Be. Quid inquirerēt eu⁹ agelista nō dicit: Sz pōt intelligi de h̄ ꝙstionē mota fuisse ire discipuli demoniacū: ꝙ in medio erat non posse liberare? Hoc enī ex sequētib⁹ colligi pōt. Et interrogauit eos vē. Be. Nota ꝙ loca reb⁹ cōgruūt. In mōte orat. trāsformat: discipulis arcana sue maiestatis aperit. imo a turba excipit: miseroz fletu pulsat. Sursū discipulis mysteria regni reserat. deorsū turbis peccata infidelitatis exprobrat. Sursū vocē patris bis ꝙ audire poterāt pādit: deorsum malos hoīs expellit. Nūc ,p meritoz qualitate alijs accedere: alijs nō desistit descēdere.

g Et interro. Hiero. Scit & interrogat: vt ꝓfessio pariat salutem et murmur cordis ni sermonib⁹ soluat ꝓ⁹ vt est: Die iniq̄ tates tuas pri⁹ vt iustificeris. h Et docuit. tuis. Latēter culpā obliquat i discipulos: cū sepe curatio nō curāriū ꝙ curādoz impediat vitio. i O generatio incre. Nō homini irascit ꝙ vitio. Non tedio affect⁹ h̄ dicit: ꝙ vt medic⁹ egro cōtra ꝓcepta agēti. Et arguit ꝙ vnū iudeos incredulitatis. k Statim spūs contur. Quia oī post petrū ad dñm conuerti volum⁹: magis a diabolo impugnamur: vt vel exeuniat virtutē: vel vindicet suaz ex pulsionem. l Ab infantia vē. Hiero. Significat gentilem populum cui a natiuitate increuit cultus idoloruz: vt stulte immolaret filios suos demonijs. vndesequitur: Et frequenter eum & in ignē et in aquas misit. Alij enim ignem: alij aquaz venerabant. m Adiuua incredulitatem meā. Hiero. Credulitas nostra vt rostrata lingua infirma est nisi innixa adiutorio dei. Fides cū lachrymis optata vocat ad capiti: vt est: Fiat tibi fm fidem tuam. n Surde et mute spiritus. Spiritui imputat quod homini ꝓstat dum ille audiret nec; loqueretur quod peccatoz penitens audit & loquitur. Exi ab eo & amplius ne introeas vē. Exiens ab homine nū ꝙ reuertitur: si coz suum seruauerit clauis humilitatis: & ostiuz obtinuerit dō mūnitatis. vnde: Esto mihi in deū ,protectoꝛ & in locum mu. & sal. me facias.

§ Discerpēs

stati circūspicietes neminē amplius viderūt

§ post transfigurationem.

nisi iesū tm̄ secū † Et descēdentib⁹ illis ō mōte ꝓcepit illis ne cuiq̄ qđ vidissent narraret: nisi cum filius hominis a mortuis resurrexerit.

§ nemini dicentes.

b surrexerit. Et verbū cōtinuerūt apud se: cōquirētes quid esset cū a mortuis resurrexerit. † Et interrogabāt eum dicētes: Quid ergo

§ hoc.

§ quasi si iā apparuisti in gloria.

c dicūt pharisei & scribe quia heliaz oportet venire primū? Qui respōdēs ait illis:

§ nō aliter ē secūdus aduētus. nisi sicut precedat.

§ quasi non est hic aduētus quem putatis quem ꝓcedet helias: helias enim cum venerit vē.

d helias cum venerit primo restituet oia. Et quō scriptū est in filium hois: vt multa patiat & reprobetur?

§ sic & helias. § quasi venturꝰ est helias ipse in corpore: sed erit venit in spiritu & virtute sez iohannes.

e tiat & ptēnat. Sed dico vobis: qz et helias venit: & fecerūt illi quicūq⁹ voluerunt sicut scriptū est de eo. Et veniens ad discipulos suos vidit turbam magnā circa eos: et

§ de monte.

§ disputantes.

f scribas conquirētes cum illis. Et cōfestim

a § indocti nō scribe sapientes. b § ofi stulti⁹. § timor nō ē i chari

omnis pōpul⁹ videns iesum stupefactus ē: rate. § quasi serui.

& expauerunt: & accurrētes salutabāt eum.

g Et interrogauit eos. Quid iter vos cōquiritis? † Et rndēs vn⁹ de turba dixit: Magister attuli filiū meū ad te habentē spiritum mutū: ꝙ vbicūq⁹ eū apphēderit: allidit eū:

a § ꝙ depcādo ꝙ cōquestionē exponit incōmoda filij.

§ iracundia.

§ Hiero. alleg. perōez spumar stulticia. § ignauia

h & spumat & stridet dentib⁹ & arescit. Et dixi discipulis tuis vt eijcerēt illū & nō potuerūt.

§ quasi incredulitas vestra impedit salutem.

i Qui rndēs eis dixit: † O generatio incredula: quousq; apud vos ero? Usquequo vos patiar?

§ puerū non demoniū: vt ostendat illum demonio traditum ꝓpter peccatum suum vel parentum.

Afferte illū ad me: & attulerūt eū. Et cū vidisset eū: statim spirit⁹ ꝓturbauit illū: & elisus in terra volutabat spumās. Et interrogauit

a § nō quasi ignorans interrogauit: sed vt diuturnitas infirmitatis ostēsa curationē gratioꝛem faciat.

patrē ei⁹. Ex tū tēpoꝛis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab infantia. Et frequē

§ Moraliter. ire vel libidinis. § cupiditatis.

ter eū in ignē & in aquā misit vt eū ꝑderet. Sed si qđ potes: adiuua nos: misert⁹ nr̄i.

§ liberetur arbitrij indicat.

Jesus autez ait illi: Si potes credere omnia

§ que in nomine iesu postulantur.

possibilia sunt credenti. Et continuo exclamās ꝑ⁹ pueri cū lachrymis aiebat: Credo

§ vel sine in.

m dñe. Adiuua incredulitatē meā. Et cum vidisset iesus concurrentem turbā: cōminat⁹

§ vel credentē. § cōminatio poētia est.

n ē spiritui imūdo dicens illi: Surde et mu-

a Et xbū cōtinuerūt apud se. fm ꝓceptū xp̄i. b Conḡrētes qđ re. Videbat enī eis inconueniēs ꝙ xp̄s mozere & resurgeret a mortuis: postq̄ viderāt cū i claritate gliosa ad quam alij venīēt post resurrectionē: ideo termin⁹ resurrectiōis vel finis iā videbat eis complet⁹ in xpo. c Et veniēs ad discipulos. h oīdit discipulos xp̄i impotēcia i h̄ ꝙ nō poterāt curare demoniacū eis oblatum. Ubi sic ꝓcedit: qz circa hāc curationē. ꝓmo ostendit discipulorum impotētia. secdo xp̄i efficacia. ibi: Qui rndens eis dixit: o generatio. vē. tertio vtriusq; causa. ibi: Et cū intrasset i domū. Sntia istaz rū partiū ptz ex dictis Matth. xvij. exceptis ꝙ sequunt: Et veniens ad discipulos suos sez ꝙs similerat: assūptis tm̄ secū trib⁹ coaz ꝙb⁹ trāsfiguratus fuit.

d Videbit eum. magnaz circa eos & scribas conquirētes. qz deridebāt eos eo ꝙ tetauerāt curare demoniacū eis oblatū: et nō potuerāt: vt ptz i ltra sequenti.

e Allidit eū. i. ad terram ,pjecit. f Et ispumat & stridet dētibus. ad ostendendum vehementiam passionis.

g Et cum vidisset eum statim spūs ꝓturbauit illū. videns enī se citoeijciendū faciebat pei? ꝙ poterat. h Et interrogauit patrē eius. nō ex ignoratia: sed vt ex respōsōe p̄ris appareret oib⁹ diuturnitas passionis & difficultas curatiōis: vt ex his miraculū esset euidens.

i Si quid potes. Ex quo patz ꝙ pater erat dubi⁹ in fide dubitans de xp̄i potestate.

k Oia possibilia sunt credēti. fides enim credentis mereꝛ ō ꝙgruo vt et deꝛ beneficium ꝙ oī potētiā dei. l Credo dñe adiu. incre. meam. ꝙ dixit credo: non erat oīno incredul⁹: ꝙ vocauit incredulitatē suam fidei sue imꝑfectionez: quā petebat a xp̄o supleri et perfici.

m Surde et mute spiritus. non formaliter ꝙ effectiue: qz in puero obsesso auditus ꝓdebat et loquelam.

Et facē

Fa Discerpēs ꝛc. Piero. Discerpit diabol⁹ apꝛopinquantes ad salutē: qđ ē ei esca dilecta: đs ī vētrē suū trahere desiderat p terꝛores ꝛ dāna: vt iob. b Fact⁹ ē ꝛc. Ihs. Ba. Colo.3.a ꝛc. Sanat⁹ enī ꝺr: Mortui enī est: ꝛ vita vra a.ē cū xpo. i. d. Ūā infirmitas xpianoꝛ nō ē mors: ꝑ mortis similitudo.

c Hoc genꝰ. Piero. Smulticia adlu xuriaz carnis ptinet ꝛ ieiunio sanat. Ira ꝛ ignauia oꝛōne depellit. Medicina cuiusꝯ vulner⁹ adhibēda ē cī nō sanat oculū qđ calcaneū ieiunio passiōes corꝑis: oꝛōne sanātur pestes mētis. d Occidēt eū ꝛc. Prosper⁹ miscer trilia: vt cū venerit: nō ī pmeditat⁹ ferāt animi. Si ꝑtristat eos: qꝛ occidēd⁹ est: debet letificare: qꝛ die tertia resurreturꝰ ē. e Ignorabāt. Nō tā ignoꝛātia tarditate ꝯ amoꝛe: qꝛ deū verū cognouerāt: moꝛiturū credere neq; bāt. Et đ cis ī figur⁹ loq; ꝓsueerat horrētes eⁱ⁹ mortē: in his đz eū loq figurate putabāt. f Caphar naū. Piero. Alla cōsolatiōis: Cōgruit ꝺicte sniē: occisus die tertia resurger. Hanū frumēti mozīk: vt multi plici⁹ colligat: si non mozīk solū manet. g Quid ī ꝛc. Piero. In via tractatio loco. Principat⁹ enī vi ī gredīk sic delerik: ꝛ dū tenet labiē: ꝛ incertū ī q mānione. i. in q die finiat: vñ dic: Qui vult ee ꝓim⁹ ꝛc. Beda. Hinc exoꝛta videt disputatio: qꝛ viderāt petrū ꝛ iacobū ꝛ iobēs seoꝛsū ductos ī mōtē: ꝛ aliq̄ō secretuz ibi Dat.16.c esse creditū eis: ꝑ et petro sic Matheus dic: claues regni celoꝛ pmisas: ꝛ ecclīaz sup petrā fidei a q ipe nomē accepit edificādā: Putabāt ꝑ vī illos tres ceteri⁹: vī oib⁹ petrū ee platū. b Et residēs ꝛc. Illi ētes disputabāt ꝺ ꝓncipatu: ꝛ ipe sedens docet humiliratē. Principes enī laboꝛāt: hūiles q̄scūt. Deliderīū glie vult hūilitate sanare: ꝛ primo simplici monet ꝙlo: moꝛ inocētie puerilis exēplo. k Coplexus. Significat hūiles dignos ee suo coplexu: q̄ iure possūt ghiari ꝛ dicere: Cañ.2.b Leua ei⁹ ꝑ capite meo: ꝛ dextera illius am.me. k Quisꝯ vnū ex. Vel simplicīt paupes xpi ab his q̄ velint ee maioꝛes: p ei⁹ honoꝛe ostēdit ee recipiēdos. Al ipsos malicia punlos ee suadet: vt tāꝯ paruli simplices sint. l Et q̄cūq;. Quia ī puer⁹ se recipi docebat: vt caput ī mēbris: ne putaret⁹ ꝑ solū ee qđ videbāt: adiūrit: Et quicūq; ꝛc.

m Rndit illi. Quia dixerat. q̄s vnū ex hmōi pu. recepit me recipit: intelligit iobes q̄ ī noīe ei⁹ eos non recipiāt: qui nō sincere ambulant. vñ ait: Magister vidim⁹ quēdā ꝛc. Quasi ꝑ ī noīe tuo nō debet suscipi. n Et ꝓhibuim⁹ eum. Putauit eū excludēdū a būficio q̄ nō vnī⁹ officio: Sz docet neminē a bono qđ ex pte habet arcendū: ꝑ ad ꝑ pot⁹ qđ nō habet ꝓuocādū. vñ. Nolite ꝓhibere eū ꝛc. o Nolite ꝓhibere ꝛc. Be. Hīc Phil.1.c apls: Sz sine occasiōe sine veritate xpi ānūciet: ꝛ ī ꝑ gaudeo semꝑ ꝛ gaudebo. Tales q̄uis signa faciāt: ꝛ ob aliqꝛ salutē cēseāt esse nō, ꝓhibēdi: nō tñ eis secura ꝓscīa. Immo Mat.7.d cum dixerint: In noīe tuo ꝓphetauim⁹ ꝛ demonia eiecim⁹ ꝛc. dicet eis: qꝛ nunq̄ noui vos: discedite a me q̄ opamini iniquitatē. Itaq; hereticis ꝛ scismaticis et malis catholic⁹ non sacramenta cōmunia in quib⁹ nobiscū sunt: nō ꝓtra: ꝑ divisionem pacī veritatiq; ꝓtrariā q̄ aduersum nos sunt: ꝛ

a Et fa. ē sīc moꝛtu⁹. vt p ꝑ mag⁹ ꝺeclararet xpi virt⁹: qꝛ ad tempus xpi surrexit pfecte curat⁹. b Hoc ge. i. nul. pōt exi. nisi ī oꝛa. et ieiunio. Demones enī nō sūt eḡles ī ꝛrute naturali: ꝛ ideo vñ alio pōt difficili⁹ expelli. Ad expulsionē aūr isti⁹ reqrebat ī exp̄ lēte subiectio carnis ad

§ cuius ꝓcipe est facere.

te spūs: ego tibi ꝓcipio exi ab eo ‡
ꝛ ampli⁹ ne ītroeas ī eū. Et exclamans ꝛ multū discerpēs eū: exīt a
ab eo: et fact⁹ est sicut moꝛtu⁹ ita a
§ mundo.
vt multi dicerēt qꝛ moꝛtu⁹ ē. Je- †
sus aūt tenēs manū ei⁹ eleuauit eū ꝛ surrexit. Et cū ītroisset in domū: discipuli ei⁹ secreto īterrogabāt eū: † Quare nos nō potuim⁹ b
c ejicere euz? Et dixit illis: Hoc genus ī nllo pōt exire nisi ī oꝛōne ꝛ ieiunio. Et ide pfecti: ptergredie- c
bāt galileā: nec volebat quenq̄
§ se ibi esse.
scire. † Docebat aūt discipulos suos: et dicebat illis: Dm filī⁹ hoꝺ
d minis tradet in man⁹ hoim et occidēt eū: ꝛ occisus tertia die resur- †
e get. At illi ignoꝛabāt ꝝbū: ꝛ time- d
f bāt eū īterrogare. Et venerūt ca/
§ villa pulcherrima.
pharnaū. Qui cū domi eēnt īter c f
g rogabat eos: Quid in via tractabatis? † At illi tacebāt. Siqdem ī
§ pre verecundia. § quia
via iter se disputauerāt: q̄s eoꝝ b+
b maioꝛ eēt. Et residēs vocauit duodecim ꝛ ait illi: † Si q̄s vult ꝓm⁹
eē: erit oim nouissim⁹ ꝛ oim minister. † Et accipiēs puer⁹ statuit eū †
i ī medio eoꝝ. Quē cū cōplex⁹ eēt:
a § quasi formā virtutis seruent propter me rationis auxilio: quam paruuli erātis beneficio.
k ait illis: † Quisq̄s vnum ex hmōi
puer⁹ recepit ī noīe meo: me recipit. Et q̄cūq; me suscepit: nō me
§ solum. § suscepit. § quia inter euz ꝛ me nihil distat.
l suscipit sz eū q̄ me misit. † Respon i
dit illi⁹ illi ioꝛes dicēs: Magister vidim⁹ quēdā ī noīe tuo ejiciētē de- †
m monia q̄ nō sequitur nos: ꝛ prohibuim⁹ eū. Jesus autē ait: Nolite
n prohibere eū. Memo est enī q̄ facit k
de quo iobānes q̄stuit erat fidelis credēs in xpm: ꝛ ꝑ dicit. Dnso. verūtñ nō erat tāte pfectiōis q̄ vellet sequi xpm ꝛ discipulus ei⁹ in mō viuēdi: sicut nec mō oēs fideles volunt seq̄ christū p rationis ingressū: ꝛ talis etiā nō ē, ꝓhibēdus: qꝛ beneficia diuina nō solū danť p maioꝛes sed etiā aliq̄ō p minoꝛes ꝛ ipfectos: vel ꝑ etiā declaret virt⁹ noīs xpi q̄ p magnos ꝛ paruos indifferenter opaꝛi ꝛ qꝛ tales impfecti aliq̄ō ad xpm credūt: ꝛ in ipe remanent. ionis a fide recedūt. ideo subdīt: Memo ē enī q̄ facit ꝛrutz in noīe meo ꝛc. qꝛ si aliquis imperfectus fecerit miracula in nomine christi: ꝛ postea recedet a fide nō habet frontem loquendi cōtra

§ dñm

§ olim nō sequunē nobiscū: detestari ꝛ ꝓhibere debemus. a Frigide ꝛc.
Mat.6.b Ne pauꝑate ꝛ penuria lignoꝝ aliq̄s se excuset. Sisr dicit Apls ad Hal. Cō-
Judem municet autez is qui carbeq̄ā verbo. ei qui. s. c. in oibus bōis. Et ne quis se pauꝑate excuset ait: Nolite erra. deus nō ir. Que enī semīauerit homo: hec ꝛ metet. b Et quisq̄s scan. Oēḡ hoc generale sit: pōt tñ ꝝm ꝓsequētiā ser-

monis ꝓra apls os dicit: q̄ de primatu dispꝛutabant: et eos quos ad fidē vocabant exemplo suo ꝑdere poterant. Beda. Rota q̄ in bono ope nr̄o aliq̄s cauendum est scandalū ꝓximi: aliq̄n ꝑ nihilo habendum inquantū sine pctō possum⁹ ꝛ vitare ꝓximoꝛ scandalum debem⁹. Si aūt ꝑ veritate scandalū sumit⁹: vtilius nāsci ꝙmittit q̄s veritas relinquat. c Mola asinaria. Piero. Scōm moꝛē. ꝙincie. Mec enī pena maioꝛ criminū erat. Et reuerā est meli⁹ innoxiū perdo fratrē moꝛē aīe mereri ꝑpetuū. Per molā asinariā secularis vite circūitus ꝛ labor. ꝑ ꝓfundū malis: extrema dānatio. Melius est vt solus pereat sub habitu exterioꝛi: nō simulādo se bonū: q̄ simulando se bonū corꝛūpere alios. Leuius ergo est si sub exteriori habitu ad moꝛtē terrena acta ꝓstringāt: q̄ si sacrā officia culpā ceteris imitabilē demonstrēt: qꝛ si solus caderet tolerabiliοꝛ vt̄cūq; cū ītemi pena cruciaret. d Et si scandali. ꝛc. Quia. s. docuit ne scandalizem⁹ eos q̄ credūt in eū: āmonet quantū debem⁹ eos cauere q̄ scandalizāt. Scandalon grece: offendiculū vel ruina vel impactio pedis. Sel vt alij scribulus. Ille ḡ scandalizat fratrez: q̄ ei dicto vel facto occasionē ruine ꝓbet. e Man⁹ tua ꝛc. Amicus: cui⁹ ope ꝛ ꝓsilio indigem⁹ q̄tidie. Sed si hic ledere in causa ale voluerit: excludēdus est a nr̄a societate: ne si cū perdito in hac vita parte habere volim⁹: simul cū illo pereamus. f De duas m. Piero. Due manus ꝓncipatus: humilitas ꝛ supbia. Abscide supbiam: tene humilē ꝓncipatū. g Ubi vermis ꝛc. Beda. Fetoꝛ vermiū de corꝛuptione carnis et sanguis. Ideoq; caro recens sale cōditur: vt exiccato humoꝛe sanguineo: vermis esse neq̄at. Caro ḡ ꝛ sanguis vermes creant: qꝛ delectatio carnalis cui ꝓdimētū ꝓtinē ne ī resistit: pena ī luxuriosū generat eternā. Debem⁹ ḡ coꝛp⁹ ꝓtinēte sale ꝛ mētē ꝓdimēto sapiētie ab erroꝛis ꝛ vitioꝝ labe castigare. b Sis ei igne ꝛc. Quia tertio mentionē fecit ignis ꝛ vermis: ostēdit quomō ꝝtra valeamus vitare. Omnis enī igne. Miré dictū est. Qđ enī sale salitur: vermis putredinez arcet. Qđ vero igne. i. in igne aspersio sale carnē quoq; consumit. Dec ꝝm legem in hostijs fiebant que in altari cremabant: vbi in oīi victima ꝛ sacrificio sal offerri ꝓceptū est. Sal dulcedo sapiētie. ignis sancti/spiritus gratia. Omnis enī igne saliet: qꝛ omnis eleganꝰ sapiētia condit: vt digna victima dei efficiat altaribus. Unde bene addit: Et ois victima sale saliet. Ille enim vere oīs victima est: qui corpus ꝛ aīam a vitijs emūdādo p amoꝛē spūssancti deo ꝓsecrat: Nec solum sale aspergitur: sed igne consumit. qđ non pecuari nīs contagio pellit: sed etiā pūtis vite delectatio tollitur: ꝛ future vite cōuersatio tota mente suspirat.
Rom.12.a vñ: Nostra cōuersatio in celis est. Et obsecro p misericzdiaz dei vt exhibeatis corꝑa vestra hostiā sanctam ꝛc. Aliter: Altare dei cor: bonoꝝ hostie ꝛ sacrificia bona opera fidelium. In oīmbus sacrificijs saliquia nullū opus bonum sine sapientia. Ignis sacrifi-
Lucz.3.c cia in altari cōsumit. de quo: Ipse vos baptizabit in spiritu sancto ꝛ igne. Uel ignis tribulationes. Respice hoc ad superiora vbi scandalizantia membra euelli ꝓcepta sunt: qꝛ hoc est igne saliti: ꝛ tentationibus exerceri ob xpi amoꝛē dilectos ꝛ ꝓximos nob abnegare. i Ois victima. Hiero. Victima genꝰ hūanū qđ bic sapie sale vel rōne salit: dū corꝛuptio sanguis: custodia putredinis ꝛ mater vermiū ꝑ ꝓsumit: ꝛ post purgatorio igne examinabit. k Ois sal: Jd est si
Ecclz.1.c quis semel condimētis veritatis refectus ad apostaſiam redierit: quo alio doctoze corꝛigitur qui eam quam gustauit sapientiam: vel aduersis territus: vel ꝓsperis illectus resipuit. Unde quis medetur incantatoꝛi a serpente ꝑcusso. Jn hoc iudam ꝛ socios ei⁹ significare creditur qui phylargiria corꝛuptus: ꝛ apostolatū perdere: ꝛ dñm tradere nō dubitauit. Quia autem sunt multi quos dum maioꝛ scientia erigit: ab alioꝝ societate diſungit. Et quo plus sapiunt: eo plus a ꝓcoꝛde virtute deſipiūt. sub

virtutē in noīe meo: ꝛ possit cito male loq̄ de me. Qui enī nō ē aduersuz vos: ꝓ vobis est. Quis a
§ quasi dico: quisq̄s vnū ex hmōi p. sed ne pauꝑatis excusationē ꝓtendat⁹. quisquis enim.
q̄s enī poꝛuz dederit vobis calicē ā§ tenuissimo ꝓcepto excusationē diluit.
a ḡ frigidē in noīe meo: qꝛ christi estis: amē dico vobis: nō ꝑdet
b mercedē suā. Et quisq̄s scādaliza b+
a § magni illo mō mouent: pusilli occasionē gꝛūr.
uerit vnū ex his pusillis credēti/bus ī me: bonū ē ei magꝛ si circūc dareť mola asinaria collo eⁱ⁹: et i
d mare mitterek. † Et si scādaliqaue †
e rit te manꝰ tua abscide illā. Bo/
§ quia. § sine cupito principatu.
f nū ē tibi debilē introire ī vitā q̄s duas manus habentez ire in ge/
a § inferni penas enumerat vt exterreat.
hennā ī ignez inextinguibilē vbi
§ purredo gehēne. § plcia sera. i. dolor interi⁹ ac/
vermis eoꝝ non moꝛitur: et cruciatus eos. a § Piero. pena exterꝰ seuiēs incon/
supta. vñ ꝓpha: Ambulare ī lumie ignis vr̄i: ꝛ flāmis q̄s succēdistis vobis. b § amic⁹ necessarius
cuius nbi quotidianis vsibus seruit discursus.
ignis nō ex̄tinguitur. Et si pes tu/
a § cū corrigere nequeat amputa a societate tua.
us te scandaliqat: āmputa illum.
§ quia.
Bonū ē tibi clauduz in vitā eternā ītroire: q̄s duos pedes habentē mitti in gehēnā ignis inextin/
g guibilis: † vbi vermis eoꝝ nō mo c
a § qui tibi prouidet. § in oculo: nostri carnaliter
amici. spiritaliter aduersarij significantur.
riť ꝛ ignis nō extiguiť. Qꝛ si ocu/
lus tuꝰ scandaliqat te: ejice eum.
§ quia
† Bonū ē tibi luscum ītroire in regnuz dei: q̄s duos oculos hūtem
mitti ī gehennā ignis: vbi vmis
eoꝝ nō moꝛiť: ꝛ ignis nō extigui
§ gra spūsseri vel tribulatiōe. § aspso sale sicut ī hostijs fiebat. § humanū genus.
h tur. Ois enī igne saliet: ꝛ ois vi/ d+
§ purgatorio igne. § sapia. § Piero. Bonū ē e+
ctia sale saliet. † Bonū ē sal. Qꝛ si f g+
verbū dei audire: sale sapie coꝛ cōdire: imo cū apostolis sal esse. i. aliōs sapientiam ministrare.
a § Piero. Sal insulsuz ē q̄ amat ꝓncipatū: q̄ increpare nō audet nec cōfrere: ne de synagoga ejiciatur: diligens gloriā hominis magis q̄ dei.
k ctia sale saliet. † Bonū ē sal. Qꝛ si f g+
sal insulsuz fuerit: in q̄ illud ꝓdie/

Mat.18.a Luce.17.a

Mat.5.b Luce.14.g

Esa.66.g Ezech.20.g

Mat.15.b

q Habete

Nfungit: habete in vobis sal: ⁊ habete pacē int̄ vos. a Habete i vo. sal. ⁊c. Hie. Idē sal sine pace nō virtut' ē donū: ſ dānatiōis argumētū, q̄ eni q̄sq; meli' sapit: eo deteri' delinquit.

† 43.dt.c.1 * si cū rectore.

Exinde ex. ⁊c. Ducusq; ea q̄ i galilea fecit ⁊ docuit: hinc narrat q̄ i iudea fecit ⁊ docuit ⁊ passus ē. Et p̄ea q̄ trās iordanē ad oriētē: deinde q̄ cis iordanē q̄s venit hiericho et bethanīa ⁊ hierm. Cū eni ois indeoruꝫ p̄uincia generalit̄ ad distinctionē aliarū gentiuꝫ iudea dicta sit. special' tñ meridiana plaga dr iudea ad distinctionē galilee: decapolis ⁊ ceteraꝫ in eadē p̄uincia regionū. c Pharisei inter. Magna distātia int̄ turbas ⁊ pharisēos. De q̄eniūt vt doceanḳ et infirmi curent̄. Sicut Matthē agte dicit: Illi vt rētando decipiāt. Hos ei deuotio pietat': illos adducit stimul' lucꝛis. d Si licet vi. ⁊c. Hie. Lōr nuto syllogismo tētauit: ⁊ q̄dā rūdeat cape putāt. Si dicit dimittēdā ⁊ aliā ducēdā: puditicie p̄dicator: sibi videḳ ꝫtraire. Si nō dimittēdā: reus sacrilegii: ⁊ ꝫtra doctrinā moysi: et per moylen ꝫtra doctrinā dei facere. Igit̄ur dās rāsuꝫ sic tpauit vt trāseat de decipulā: scripturā sane intellectā in testimoniū adducēs ⁊ naturalē legē: primāq; dei iniam sēde opponēs q̄ nō voluntate dei sed peccātū necessitate cōcessa est.

Mar.19.a

a ſ iusticiā. ſ Hiero. sal correctioīs amor primi ꝛpet: ⁊ discretionē sal iusticie cōdiat. ſ dilectiōis.

a tis: †habete in vobis sal: et pa/ b

ſ qui sapienter loquitur magno opere meruat ne eius eloquio vnitas rumpatur.

cem habete inter vos. Ca. X

b † Exinde exurgēs venit c
in fines iudee vltra ioꝛ
danē: ⁊ pcūbit itez turbe ad eū: ⁊ sicut ꝫsueuerat iterū
docebat illos. Et accedētes pha

ſ hoc.

c risei interrogabāt euz: si licet vi † d
ro vxorē dimittere: tētātes euz.
At ille rādens dixit eis: Quid d
vobis p̄cepit moyses? Qui di e
xerūt: Moyses p̄misit libellū re

ſ Ad duriciā

Nico.de lyra

a Habete i vo. sal. i. discretionē. b Et pa. ba. in. vos. q. d. p sapiam pax inter boies acḡrit ⁊ etiā ꝫseruat. Ca. IX

Moraliter. a † Et post sex dies assumpsit iesus petrū ⁊c. sex dieb' fact' est mundus Beñ. ſ. ꝓpter qđ p sex dies figurari pōt totus mūdi decurſus: quo cōplet̄o christus suos vere discipulos. i. electos ducet in montē excelsum. i. in celū emp̄yreū gloriosos in alā ⁊ corpe videntes ei' gloriā singularē. † Et moyses ⁊ helias cū eo loquentes. i. legem ⁊ pphas cū euāgelio p̄cordātes. q̄ autē petrus dixit: faciam' hic tria tabernacula: nesciuit q̄d diceret. nā omniū erit vna glia: sicut vn' denari' diurn': licet in illa sint diuersi gradus. † Precepit illis ne cuiq̄ q̄ vidissent narrarent. p ſ ostendens q̄ secreta diuina nō nisi debito tempe publicanda. Helias cū venerit ⁊c. Sequit: Dico vobis q̄ helias iā venit ⁊c. p ſ ostendit duplicē heliā: sicut ⁊ aduentū christi duplicē. officiū p̄me helie facit bō monens fratrē charitatiue: et sicut ⁊ p̄mus aduent' fuit in māsuetudine. officiū vero scōi facit plat' corripiens ex auctoritate: q̄ secūdus aduētus erit in potēcia ⁊ maiestate. † Magister: attuli filiū meū ad te. p istū ab infantia vexatū a demone significat petēs ab infantia nutrit' puerse: sicut refert beat' Grego. de puero q̄nquenni: quē cū teneret pater in sinu suo vidit demones in specie mauroꝝ venientes ad rapiēdū ipz: ⁊ tūc deū blasphemauit ⁊ statī expirauit. ⁊ q̄n i tali etate crescēte crescit malicia subdit̄ur: Habentē spm mutū. q̄ talis nō audit correctiones ad bonū. e Qui vbicūq; apphendit eū allidet eū. q̄ cedit cuilibet tentatiōi demonū. f Et spumat. p castrimargiaz. † Et stridet dentib'. p iracundiā. † Et arescit. p ignauiam. † Dūt discipuli curare nō p̄t'. q̄ ꝫtemnit monitiones hominū: sed solus de' aliq̄n de gra spūali curat eū. ideo subditur: † Ego tibi p̄cipio. ⁊ nō ali'. † Exi ab eo ⁊ ampli' ne itro/eas in eū. q̄s fit q̄n ex dei adiutorio nō patiē recidiuꝫ. ad q̄s designādū subdit: † Jesus aūt tenens manū eius ⁊c. Docebat aūt discipulos suos ⁊c. Sequit: † Et occisus tertia die resurget. Theophilus. Postq̄ vo dixerat q̄s erat triste: adiunxit q̄s debet letificare: vt discerem' ex hoc q̄ post angustias letic̄ie subsequenḳ. b Siquidē inter se in via disputauerant q̄s eoꝝ maioꝛ esset ⁊c. Hiero. Abi notandū q̄ illi euntes disputabāt de principatu. ipe vero sedens docet humilitatē: q̄ pncipes laborāt ⁊ humiles reḡescunt. † Et accipiēs puerū ⁊c. Beda. In q̄ malicia paruulos esse suadet: vt simplicitatem sine arrogātia: charitatē sine inuidia: deuotionē sine iracundia ꝫseruent. † Magister: vidim' quendaz in noīe tuo ei/cientē demonia ⁊c. p istū q̄ nō erat de societate apl̄oꝝ significat laicus bon' qui nō bz p̄dicandi officiū: tñ bonis verbis ⁊ exemplis pficit: ſz aliq̄s mag' officit: q̄ fac̄ boiez nimis ꝛfidē de seipo.

In ca. ix. vbi dr in postil. Et silr claritas glie quā tūc in eoꝝ pore suo habuit est in extremitate corporis.

Additio. Q̄ figura sit in extremitatib' corpis pz ex diffinitiōe. Figura eni est q̄ termino vel terminis cōprehēdit: vt ait Heometra. sed q̄ silr se habeat claritas glie: vt. ſ. sit tñ in extremitatib' corpis ſ non est. Claritas est glie nō solū extremitates ꝛtinet: ſz oportet q̄ corp' totū sit gloriosum silr ⁊ totū agile. ⁊ iō in trāsfiguratiōe le. replēdum fuit eis ei' sicut sol. Sz ꝛstat q̄ claritas solis nō ē tñ in extremitatibus ei': ſz etiā in oib' partib' suis intrinsec'. Nō aūt ḡre effectio claritat' trāsfiguratio dr: ſz figura nō mutek̄: et̄q; silr color q̄ participat claritatē ip̄fecte in superficie corpis colorati extendit: sic ⁊ claritas q̄ est p̄fecte lucida i ei' superficie antēdi pe-

Replica. In ca. ix. vbi dr de trāsfiguratiōe positum: dr dicit claritatē trāsfiguratī fuisse in forma ⁊ figura corpis: p q̄ns i extremitate. Burg. aūt dicit ſ nō esse ver: q̄ vt ināt claritas glie nō solū extremitates ꝛtinet: q̄ totū corp' penetrat: cū totū corp' sit gloriuꝫ sicut ⁊ totū agile. Sz Burg. ſ. vnū supponit fal' dubiū: q̄ vicz corp' xpi i trāsfiguratiōe fuerit gloriuꝫ. nā fuit vere passibile ⁊ formaliter q̄ ill. glioso corpe sil' stare nō pōt: q̄ oīe corp' glioꝛ ipassibile ēt. Cū eni xpi trāsfiguratio fuit facta ad ostendū gloriā resurrectionis ip̄is aplis q̄ oculi ꝓfundū corpis videre nō potuerūt: ſz solū superficiē corpis ⁊ figurā sufficere debuit claritas extremitatū. Et dato q̄ redundāria glie i corp' passibile ex singulari dispēsatiōe fuerit penetrativa: ab ocul' tñ nō glorificat' videri nō potuit nisi superficieten': nisi Bur. aliud ponat miraculū circa miraculū q̄d cōter ponit i amotiōe obicis redāsglie. ſ. q̄ oculi apl̄oꝝ fuissent miraculose eleuati ad vidēdā claritatē existētē i ꝓfundo corpis: nec rō Bur. cōcludit q̄ vult ex lra q̄ resplēduit facies ei' sic sol. sol aūt bz claritatē nō modo i superficie: ſz etiā in ꝓfundo. nā ſm Burg. in multi' loc' silr dr nō est recipiēda oīmode: q̄ alſ ecē idētitas nō sufficudo: q̄ esset aūt oꝛ pedib'. argumētū aūt a silī nō valet generaliter: q̄ stat facē q̄d sic solē resplēduisse: et tñ claritatē tñ sup superficiem

Exinde ex. Hic ponit ꝛfutatio Ca. X (habuisse pharisēos de aliq̄b' i lege p̄missis. ⁊ p̄tio describit ꝛfutatio pbiseoꝝ ꝛfutatio. scōo discipl̄oꝝ instructio. Abimo describit pbiseoꝝ ꝛfutatio. scōo discipl̄oꝝ instructio. Abi Et offerebāt illi puulos. sniam p̄tie pt'ptz ex dict' Mat. xix. Ibi eni matthē idē fctm ſ alio referat ordiē: tñ differt q̄tus ad ꝛtatē: vt dic' Aug'. ⁊ ſ inenit freq̄nt in ve. test. vtpote libris Reg. ⁊ Paral. q̄ cadē dicta ⁊ facta exp̄mnt ſ ⁊ ibi: sub alio tñ ordie. d Quid v. ꝑ. mo. Mat. xix. dic̄ q̄ pbisei ſ dixerat xpo q̄st ei obtrectēdo. Et dicēduz q̄ xp̄s p̄tio q̄sulit ſ ab eis vt ſ dr: q̄ a nō dicerat suā sniaz volebat q̄ audirek̄ eoꝝ falsa opinio q̄ credebāt ſ ex licitū: ⁊ iō tē q̄si obtrectēdo dixerē. e Moyses p̄mi/

ſ Ad duriciē coꝛ. Beda. Nunq̄d dē ꝛtrarius sibi est: vt aliq̄d ante iusserit: ⁊ idē post nono fregerit imperio? Rō: Sed Moyses q̄dēs ꝓpter desideritiuꝫ secundaꝫ nuptiaꝫ vxoꝛes p̄mas interfici: aut in malā vitā duci: maluit indulgere discidiū ꝓpter discordiā q̄ odia ⁊ homicidia gseuerare nuptiaꝫ copulam.

b Et erunt duo ⁊c. Premiuꝫ nuptiaꝫ est e duobus vnā carnē fieri. Castitas innata spiritui vn' spūs effi/citur. c Dō nō scparet. Desiderio scōe vxoꝛis. Denus separat q̄ ꝛiungit: q̄si ex ꝛsensu vtriusq; ꝓpter seruitutē dei: eo q̄ tps breue ſt: sic habēt vxoꝛes ſsi nō habentes. d Et in domo itez ⁊c. Hiero. Nō discipuli interrogauerūt p̄ns: sed pharisei. Sed scōa interrogatio ab alijs. i. ab aplis itez dicta ē: q̄ de eadē re de qua pharisei. Hiero. Iterata ſnia verbi non fastidiū sed cluriem ⁊ sitim p̄stat. vñ: Qui me comedunt adhuc esuriūt: ⁊ qui me bibunt adhuc sitiunt. Melliflua sapiētie eloquia gustata diligentib' multimodū sapoꝛē reddūt. Q̄d significatū est q̄n dominus plura manna ad manducādū sub sole liquescēs: vesit hoc: Fulgebunt iusti sicut sol in regno patr' e. Ad ignem durak: vt panis coꝛ bomis confirmet: vt est: Si quis vult post me venire ⁊c. e Quicunq; dimiserit vxorē suā ⁊c. Matthē pleni': Quicūq; dimiserit vxoꝛē suam: nisi ob fornicationē ⁊ aliā duxerit: mechatur. Una ergo solūmodo causa est carnal' fornicatio: vna spūalis: timoꝛ dei: vt vxoꝛ dimittatur: sicut multi religionis causa fecisse legunt. Nulla autez causa est dei lege p̄scripta vt alia ducak̄ viuente ea que est relicta. f Discipuli autem. Non quia nollent eis et manu ⁊ voce saluatoꝛis benedici: sed nōdū plenaz fidem habentes putabant eū moze hominū offerentiū importunitate lassari. g Talīū eni est ⁊c. Talīū significanter dicit: nō istoꝝ. Quasi dicat: moꝛes regnant: non etas. Dis ꝓmittit regnū celoꝝ qui similem habent simplicitatē ⁊ innocentiā q̄bus congruit illud apostoli. Nolite effici paruuli sensib': sed malicia paruuli estote. h Quisq; nō. Qui nō ꝓsentat in ira non Iesus meminit videns pulchrā mulierē nō concupiscit: nō aliud habet in oꝛe: aliud in corde: quasi si tales nō fueritis: nō intrabitis in regnū celoꝝ. i Regnū dei ⁊c. i. doctrinā euangelij sic paruuli accipe iubemur. i. sicut paruulus doctorib' nō ꝛtradicit: rōnes aduersus eos nō cōponit: sed fideliter suscipit: cū metu obtēperat ⁊ q̄scit: ira ⁊ nos obediendo simpliciter ⁊ sine oīi ꝛtradictiōe verba dñi debemus suscipe. k Procurrēs q̄dā genuflexo asi/eū rogabat eū dicēs: † Magister bone: quid facia vtvitā eternam percipiam? Jesus autez dixit ei:

ſ cōparatione dei.

l Quid me dicis bonū? Nemo bo †
nus nisi vnus deus. † Precepta †
m nosti: ne adulteres: ne occidas:
ne fureris: ne falsum testimoniū
dixeris: ne fraudē feceris: † bono
ra patrem tuum ⁊ matrez. At ille
n rādens ait illi: Magister: omnia
hec conseruaui a iuuentute mea.

ſ arcana cordis eius.

† Jesus autem intuitus eum dile

ſ ad pfectionē.

rit eum: et dixit ei: † Unū tibi de †
ſ oia oino: non partem sicut ananias

est. Vade: quecūq; habes vende

ſ Bearius q̄ intelligit sup ege. ⁊ pau.

⁊ da pauperibus ⁊ habebis the ‡
a ſ quē nec erugo nec tinea demolitur.

b ſ quia hoc solum non sufficit. ſ imitando: sicut ego ambulo ambulando.

o saurum in celo: et veni sequere

pudij scribere ⁊ dimittere. Qui/
a bus respōdens iesus ait: Ad du/
a ſ Moyses ſsi hois est cōsiliū nō dei imperiū.

ricia cordis vr̄i scripsit vōbis p̄ceptū istud. Ab initio aūt creatu

ſ nō feminā: in ſ oādit scōa ēt virāda cōiugia.

rę masculū ⁊ fęminā fecit eos de
us. † Propter hoc reliquet homo
patrē suum ⁊ matrē: ⁊ adherebit

ſ non ad vxoꝛes. ſ non trco.

b ad vxoꝛē suā: † ⁊ erūt duo i carne
vna: itaq; iā ñ ſ duo: sed vna ca/

a ſ faciendo vnam carnem viri ⁊ femine.

c ro. Nō ergo de' cōiūnxit: hō non
d separet. Et in domo itez discipu

ſ de quo pharisei.

li ei' de eodē interrogauerūt eū.
e Et ait illis: † Quicunq; dimiserit
vxorē suā ⁊ aliā duxerit: adulte/
riū cōmittit sup eā. Et si vxoꝛ di/
miserit virū suum ⁊ alij nupserit

a ſ forsan quia paruulum statuerat in medio discipulorum. ⁊ complexatus fuerat.

mechat'. † Et offerēbāt illi paruu/ a †
f los vt tāgeret eos. Discipuli aūt
cōminabanḳ offerentib'. Quos
cū videret iesus: idigne tulit. Et
ait illis: † Sinite paruulos venire
g ad me ⁊ ne pbiueritis eos. Tali †

a ſ vere taliū: quia amen dico vobis.

um eni ē regnū dei. Amē dicō vo
bis: Quisq; nō receperit regnū †
dei velut paruulus nō intrabit

ſ vt significet tales sua dilectione ⁊ gratia ⁊ benedictione esse dignos.

in illud. Et cōplexās eos et impo
nens manus super illos benedi/
cebat eos. Et cū egressus esset in b
k via procurrēs q̄dā genuflexo asi
eū rogabat eū dicēs: † Magister †
bone: quid faciā vtvitā eternam
percipiam? Jesus autez dixit ei: c

ſ cōparatione dei.

l Quid me dicis bonū? Nemo bo †
ſ qui solus bonus ex se: alij ꝑ ipsum boni.

nus nisi vnus deus. † Precepta †
m nosti: ne adulteres: ne occidas:
ne fureris: ne falsum testimoniū
dixeris: ne fraudē feceris: † bono
ra patrem tuum ⁊ matrez. At ille
n rādens ait illi: Magister: omnia
hec conseruaui a iuuentute mea.

ſ arcana cordis eius.

† Jesus autem intuitus eum dile

ſ ad pfectionē.

rit eum: et dixit ei: † Unū tibi de †
ſ oia oino: non partem sicut ananias

est. Vade: quecūq; habes vende

ſ Bearius q̄ intelligit sup ege. ⁊ pau.

⁊ da pauperibus ⁊ habebis the ‡
a ſ quē nec erugo nec tinea demolitur.

b ſ quia hoc solum non sufficit. ſ imitando: sicut ego ambulo ambulando.

o saurum in celo: et veni sequere

ses p̄misit libel. ⁊c. Et in domo itez discipuli ⁊c. q̄ discipuli adhuc rudes ad plenū nō itel lexerūt verbum xpi. iō cū venissent ad domuz iterū interrogauerunt eum: ⁊ ipe idē reperit q̄ ꝓius dixerat in p̄sentia phariseoꝝ. †Scā.1.d Mar.19.a

a Et offerebant. Nic ꝓpter descriptā instructio discipuloꝝ: ⁊ p̄mo ponit dicta instructio. ſcdo instructiōis cōfirmatio. ibi: Et ꝓficiscēte co de bierich. Prima in tres: q̄ primo instruit discipulos de bumilitate: que est fundamētū aliaꝝ virtutū. secūdo devolūtaria paupertate. ibi: Et cū egressus ēt. tertio de tolerāda aduersitate. ibi: Et assūmēs itez duodecim. Primū aūt docet p̄ q̄ dicit nullū intrare i regnū celoꝝ nisi puez: id est humilē: eo modo loquendi q̄ dr. j. Reg'. xv. Cū esses paruulus in oculis tuis ⁊c. ⁊ patet ſnia ex dict' Mat. xix. b Et cū egressus ēt. Hic ꝓpter docet discipulos de voluntaria paupertate. Circa q̄d primo mouet̄ q̄stio. ſcdo ponit q̄stiōis solutio. ibi: Jesus aūt dixit ei. in q̄ solutiōe xp̄s primo ostendit q̄d sit necessariū ad salutē: vicz obseruatio mādatoꝝ. ſcdo q̄d redarit ad maioꝛē pfectionē q̄ ꝓsistit i obseruatione ꝓsiliꝝ: in q̄ p fectiōe primū est admittenū ciatio tpaliū vt q̄s libere possit seq̄ xp̄m. et b ponit ibi: Jesus aūt intuit' eū ⁊c. snia duarū partiū p̄maꝝ ptz ex dictis Mat. xix. c Jesus aūt intuit'. hic docet volūtaria pauptat: ⁊ p̄mo q̄tū ad eī' pfectionē. ſcdo quantū ad eius difficultatem. ibi: Qui contristatus. tertio quantū ad eius remunerationem. ibi: Et post hec cepit ei petrus dicere. snia istaꝝ partium ptz ex dictis Mat. xix. excepto q̄ sequunt: Jesus aūt intuitus est eū ⁊ dilexit eū: ꝓt bonā ꝓuersationē suā ꝓtē rita oādit sibi vultum amicabilē. veruntā ad pfectionē maioꝛez non potuit ascēdere ꝓpter impedimētū diuitiaꝝ. Aliq̄ ei ſt apti ad bū vl uēdū i inferiori statu: ñ tñ i maioꝛi ⁊ pfectioꝛi.

B
† Mar.5.c
et.19.b
Luce.18.c

† Mar.16.b
Luce.18.c

† mat.19.b
Luce.18.c

† 14.q.1.in
prin.

¶ a ¶ Et difficile q̄. Beda. Qui multiplicā dis diuitijs incumbunt: pz. q̄ vite alteri⁹ gaudia ꝛ frere cōtemnunt. Sed aliud est pecuniam habere: aliud amare. Multi habent ꝛ nō amant: ꝛ multi nō habent ꝛ amāt. Item alij et habent ꝛ amāt. Alij vero non habere nec amare se gaudent: q̄ turiores sunt. ꝛ quidē cū aplo dicere possūt. 2 Gal. 6. d Ecclē. 5. a bi mūdus cruci. ꝛ ego mūdo. Ita et Salomon nō ait: q̄ habz: sed q̄ amat diuitias fructū nō capiet ex eis. Et ipse dñs in his verbis discipulis obstupentib⁹ dicēs: Filioli ꝛc. ¶ Non ait: impossibile. Nō ei impossibile est oīno fieri nō potest. qđ difficile cū labore pōt fieri: sed cū magno labore iuuāte dei grā: vt pecunias habētes: vl etiā in eis ꝟfidentes exutis phylargirie retinaculis intrare possint regnū dei. b ¶ Facilꝰ est came. Beda. Quō ꝑ in euāgelio Mattheus ꝛ cap. 8 ꝛ Ioseph: ꝛ in veteri testamento ꝑplurimi diuites intrauere. Forte q̄ diuitias ꝑ nihilo habuere: vel ex toto ꝟtinere didicerūt. vñ Psa. 14. Ibid. 61. Allego. Dauid: Unicus ꝛ paup sum ego. Et idē: Diuitie si affluāt nolli cor ap. Nō alt: nolite suscipere. ¶ Allego. Facilius est chāmelū ꝛc. Camelus enī chāmelꝰ est: q̄ sponte humiliatus infirmitatis nr̄e onera sustulit. In quo enī melꝰ intelligitur. Eccli. 5. c Quanto maior es: humilia te in omnib⁹. Acus: puncti ones. i. dolores: passiones. Foramen acus: angustia passionis qua velut scissa vestimenta nr̄e nature quodāmodo reſartire. i. reparare dignaꝫ est. Ita post lapsum melius induti gaudeamus. Ad hoc testimonium apostoli: Gal. 5. d Quicunq; baptizati estis in christo: christū induistis.

c ¶ Et quis potest. Cū plures sint pauperes q̄ diuites. nō hoc dixisse: nisi in diuitū numero intellexissent cūctos qui diuitias adipisci vellēt. d ¶ Apud deū ꝛc. Qui a cupiditate terrenorum ad charitatem eternorum cōuertere potest: ꝛ supbos facere humiles. e ¶ Ecce nos dimisi. Grandis fiducia. Piscator erat. diues nō erat: vicētū mānū ꝛ arte ꝛ grebat. ꝛ tū ꝟfidēt dic̄: Ecce nos reliq̄mꝰ omnia ꝛc. f ¶ Et secuti sumꝰ. Quia nō sufficit sic dimittere: nisi q̄ qđ pfectū est. ꝛ secuti sumꝰ te. Quasi: fecimus qđ iussisti. qđ ergo dabis nobis premij? g ¶ Centies tm̄. Beda. Hac occasione quidā iudaicā mille annoꝝ fabulam post resurrectionem iustorum dogmatizant: qñ omnia que ꝓpter deū dimisimus: multiplici nobis fenore sunt reddēda: tm̄ ꝛ vita eterna. Nec vident q̄ sint inepti: saltem in centenis vicib⁹ ꝑm alios euāgelistas: ,Lu. 10. f ꝑsertim cū dñs dicat: nec nubent neq; nubentur: ꝛ ea reddenda in hoc tempore cū ꝑsecutionib⁹ q̄ post resurrectionem oīno iustis nulle erunt. Sensus ergo est: Qui

E ꝓpter euangeliū christi carnalia reliquerit: spūalia bona recipiet que sui merito ꝛ cōparatione ita erunt quasi paruo numero centenarij cōparatꝰ: q̄: a fratrib⁹ ꝛ sororib⁹ q̄bus spūali glutino colligat: multo gratioꝛē etiam Acts. 4. f Ibidem. in hac vita recipiet charitatē. vnde: Multitudinis credentiū erat cor vnū ꝛ alia vna. Et erāt illis oīa cōmunia. Alit: Centenarij a leua translat⁹ in dexterā: licet candē in fronte digitoꝝ videaꝫ tenere significationē vel figurā quaꝝ denarius in leua: numerū tñ quātitatis magnitudie superauerit: q̄ oēs q̄ ꝓpter regnū dei ꝛ alia vna spernūt: etiaꝝ in hac vita ꝑsecutionib⁹ plena regni gaudium fide certa pregustāt: ꝛ in expectatiōe patrie celestis q̄ ꝑ dexterā significat: omniū partē electoꝝ verissima dilectiōe fruūt.

b ¶ Multi aūt. Quia multi incipiūt sed nō ꝑficiūt. Terribilis sna subdit: Multi aūt ꝛc. ¶ Latro in cruce ꝟfessor eodē die q̄ ꝑ peccatis suis crucifix⁹ est: grā fidei cū christo i paradiso gaudet. Quotidie q̄z videm⁹ multos laicos magnis vite meritis excellere: ꝛ alios a ꝓma crate spūali studio feruētes ad extremū ocio torpescere.

i ¶ Et stupebāt. Ideo. i. qz meminerāt q̄ se passurū multa a summis sacerdotib⁹ ꝛ scribis ꝓdixerat ꝛ occidēdū. Metuebāt q̄ ne vel ipi cū eo occiderent: vel ille cui⁹ vita ꝛ magisterio gaudebant occideretur. k ¶ Et assumens. Beda. ꝓuidens discipulorū animos ex passione sua ꝑturbandos longe ante ꝛ passionis penā ꝛ resurrectionis gloriā predicit: vt cum mouientem viderēt: resurrecturū non dubitarent. ¶ Paganorū quoq; demētiam q̄ eius crucem irrident aperte cōfutat: cū ꝛ passiōis temꝑ q̄si futuroꝝ ꝑscius oīdit: ꝛ locū mortis q̄si intrepidus adit: l ¶ Et accedunt ꝛc. Audita resurrectione immemores secundi aduentus: putant eum more hominum regnare. ¶ Matthe⁹ dicit matrem postulasse: sed

¶ Marcus

me. ꝛ Qui cōtristatꝰ in verbo: abiit ꝛ

a ¶ causa tristicie. b ¶ Dicto. quasi spinas ea sentes ꝛ tribulos: q̄ semētē dñicā suffocauerunt.

mḡres. Erāt enī hūs mltas pōssessiones. Et circūspiciēs iesus: ait discipulis suis: ¶ Q̄ difficile q̄ pecuniatas hūt in regnū dei introibūt. Di-

a ¶ quia non poterant intelligere.

scipuli aūt ꝏbstupescebāt in verbis ei⁹. At iesus rursus rndens ait illi:

a ¶ non dicit habentes: sed in eis cōfidentes.

Filioli: q̄ difficile ē ꝟfidētēs in pecunijs i regnū dei itroire. ꝛ Facilꝰ

a ¶ vere difficile: q̄ b ¶ christum. ¶ angustias passionis.

est camelū ꝑ foramen acus trāsire ¶ diuitias amantē. ¶ quod est pauperum.

q̄ diuitē itroire i regnū dei. Qui

¶ q̄ ante: q̄ idem reperiendo confirmauit.

magis admirabāt dicētes ad semet

¶ cū pene oēs cupiant fieri diuites.

ipos: Et q̄s pōt salu⁹ fieri? Et intuens illos iesus ait: ꝛ Apud hoies i

a ¶ q̄ audiuit diuites ñ posse intrare i regnū celoꝝ.

possibile ē: ¶ ñ apud deū: oīa ei possibilia sūt apud deuz. ꝛ Et pⁿ hęc cēpit

ei petr⁹ dicere: Ecce nos dimisimꝰ oīa: ꝛ secuti sumus te. Rndens iesus ait: ꝛ Amē dico vobis: nemo ē qui reliḡrit domū aut frēs aut sorores aut pfem aut matrem aut filios aut agros ꝓpter me ꝛ ꝑ-

a b c

pter euāgelium: qui non accipiat

¶ oēs sancti: ꝛ quecūq; habēt cōmunicant ei.

g centies tantuz nūc in tpe hoc do

¶ spūales.

mos ꝛ frēs ꝛ sorores ꝛ mfes ꝛ filios

a ¶ hoc enim persecutionibus plenum est tempus.

ꝛ agros cū ꝑsecutiōib⁹ ꝛ in seculo futuro vitā eternā. ꝛ Multi aūt ꝛ

b ¶ iudas de apostolo apostata. ¶ vt latro.

erunt primi nouissimi: ꝛ nouissimi primi. Erāt aūt in via ascēdentes

a ¶ quasi caput: vnus moriturus ꝓ omnibus. ¶ ad mortem imperterritus.

hierosolymam: ꝛ p̄cēdebat illos iesus. Et stupebāt: ꝛ sequētes timebāt. ꝛ Et assumēs iterꝫ duodecim cē

¶ quia videbat eos timere.

pit illis dicere q̄ essent ei ventura.

¶ hec. ſ.

Quia ecce ascēdim⁹ hierosolymā: ꝛ

¶ ad quē prior pars: q̄ nō ꝑ diuitias pars vel ledi.

filꝰ hois tradet principib⁹ sacerdotū ꝛ scribis ꝛ seniorib⁹: ꝛ dānabunt eū morte. Et tradēt eū gentibus ꝛ illudēt ei: ꝛ cōspuent eum ꝛ flagellabunt eum: et interficient euz: ꝛ tertia die resurget. ꝛ Et accedunt ad eū iacob⁹ ꝛ iohannes filij zebedei dicentes: ¶ Magister: volumus vt quodcunq; petierimus facias nobis. At ille dixit eis: Quid

¶ Filij zebedei et centes

¶ Marcus dicit ipos: desideriū eoꝝ volens aperire: quoꝝ ꝑsilio mater petebat. Et in vtroq; euāgelista dñs non matri sed ipis rndit. a ¶ Aūt baptismo. Idē qđ calix. Unde alibi de passione sua dicit: Baptisma habeo baptizari: ꝛ quō coartor vsq; dū ꝑficiaꝫ? b ¶ Calicē quidē. Beda. Jacob⁹ ab herode capite truncat⁹. Jobes in feruenti olei doliū missus. inde ad coronā martyrij arbitra christi ꝓcessit: statimq; in pathmos relegat⁹. Itaq; et martyrio nō defuit: ꝛ calicē ꝑfessionis bibit

¶ interrogat: vt stulticiam confessio corrigat.

vult vt faciāvobis? Et dixerūt: Da nobis vt vn⁹ ad dexterā tuā ꝛ alius ad sinistrā tuā sedeam⁹ in gloria tua. Jesus autem ait eis: ¶ Nescitis quid petatis. Potestis

¶ regnare vult: q̄ ñ meruit: culmē honorꝫ sine ex ercitio labor. a ¶ passionē. vñ appropinquante passione sua: ꝓ ſi vis transfer calicē hunc a me.

a bibere calicē quem ego bibo aut

¶ i. tinctura passionis.

baptismo q̄ ego baptizoꝝ baptizari? At illi dixerūt ei: Possum⁹.

b Jesus aūt ait eis: Calicē q̄dē quē ego bibo bibetis: ꝛ baptismo quo

c ego baptizoꝝ baptizabimini. Sedere aūt ad dexteraz meā vel ad

b sinistrā non est meū dare vobis: sed quibus paratum est. ꝛ Et au

¶ pertinentem eorum.

dientes decez indignati sunt de

f iacobo ꝛ iohāne. Jesus autē vocans eos ait illis: ꝛ Scitis quia hi qui vidētur ꝓncipari gētibus: dominant eis: ꝛ ꝓncipes eoꝝ potestatē habēt ipsoꝝ: ¶ Non ita est autē in vobis: sed quicunq; vo-

¶ in celo. ¶ in terra.

luerit fieri maior erit vester minister. Et quicūq; voluerit i vobis

¶ i.

¶ quod deberis ampleci.

ꝓm⁹ esse: erit omniū seru⁹. ꝛ Nā

¶ nota eū q̄ mistrat hoīl filiū appellari. ¶ i carne

filius homis nō venit vt ministraret: sed vt ministraret: et daret aiam suaz redemptionē ꝓ

¶ nō ꝓ oibus: sed ꝓ his qui credere voluerunt.

multis. ꝛ Et veniūt hiericho. Et ꝑ

c ficiscente eo de hiericho et discipulis ei⁹: ꝛ ꝑua multitudie: filius thimei barthime⁹ cēcus sedebat

a ¶ Hiero. qui scripturam seruat nec complet in ꝛra mensam mendicans cūrit.

i

k iuxta viā mēdicans. Qui cū audisset q̄ iesus naçarenus est:

l cepit clamare ꝛ dicē: Jesu fili da

a ¶ peccatoꝝ. b ¶ demones cō pescūt clamorē paupis quē ꝛgnabuit dominus.

mihi miserere mei: ꝛ cōminabāt

m illi multi vt taceret. At ille multo

c ¶ Et proficiscente eo. Hic ponitur instructionis precedentis confirmatio per illuminationem cecī: et patet sententia ex dictis Matth. xx. excepto quod sequitur:

d ¶ Cecus sedebat. Matth. xx. dicitur q̄ erant duo cēci: sed q̄ vnus erat magis notus et clamabat altero fortius: ideo hic solus exprimitur.

Typice. Mar. 11. a Mar. 10. c Luce. 10. c Mar. 10. d Luce. 11. c Joh. 10. a Mar. 10. b Luce. 18. f

Typice. Ante passionē suā vnū illuminat: q̄ ante passionē suā vnū ex iudeoꝝ ꝓlo ꝓdicault. Et ꝑficiscēs de hierichō duos: q̄ post resurrectionē p aplos ꝛ iudeis et gentib⁹ ꝓdicaturꝰ: ꝛ eterne diuitat⁹ ꝛ assūpte hūanitatis arcana patefecit. Marcus vnus scribit: q̄ ad gētes q̄b⁹ scribebat respicit: q̄ oīno a luce erāt alieni: quoꝝ cecitas ꝗnto famosioꝛ tanto illuminatio gratioſioꝛ. Matthe⁹ duos: q̄ hebreis credētib⁹ scribebat euāgeliū qđ ad gētiū q̄z noticiā erat puēturū: vt ad easdē vnam fidei grām ptinere doceret. Hinc etiā ē q̄ Matthe⁹ asinā ꝛ pullū refert. alij tres q̄ gētib⁹ scribūt cōuersis: asinū tñ ad dñm ducū dicunt.

¶ Cecī q̄s dñs illumīauit: holes sūt supne lucis (q̄ christus est) nescij: sed ipo donante ad ꝟfitendā cecitatem et petendā veritatis lucē sunt cōpuncti. Hiericho luna q̄ defectū nr̄e mutabilis tatis significat. Aū: ¶ dō q̄dam descēdebat ab hierusalē in hiericho ꝛc.

l ¶ Barthime⁹ cecus. Hiero. Cecitas iudeoꝝ que illustrabit in fine in aduēbelie ꝛ enoch. k ¶ Qui cum au. ꝛc. Populus gentiū audita fama christi cui⁹ particeps ꝛgrebat fieri: ꝛradicebāt multi. ꝓmo iudei: post etiā gentiles ne illuminandus sanādusq; mūdus christū inuocaret: nec tñ ad vitaz ꝑordinatos eternā poterat impugnātiuz furoꝛ ꝓhibere. l ¶ Fili da. Hiero. Per merita ꝓphetarū illuminat in daicus ppls: cui adest misericors dē ꝛ miserator: illuminās cecos ꝛ erigēs elisos. m ¶ At ille multo mag⁹. In grauescente bello vitioꝝ man⁹ lenande sunt ad lapidē adiutorij cū clamore. i. ad iesum. ¶ Hiero. Cōueniens oꝛ do salutis. Audim⁹ primo: deinde clamamus ꝑ fidē. vocamur ꝑ baptismuz: interrogamur ꝑ voluntatez. vñ: Qui ꝓiecto vestimento suo: exilire nudus veteri hoīe dicit⁹ vt hynnulus saliēs sup montes segniciem deponens patriarchas ꝛ ꝓphetas apostolos in altis ꝓsiderans.

¶ Et vocāt

centes ꝛc. Matth. xx. Sz q̄ mater eoꝝ fomauit istā petitionē: sed qz fuit inducta ad hoc ꝑ filios: ideo dicuntur hic eam fecisse: quia quod per amicos facimus quodāmodo per nosipos facimus. a ¶ Aut baptismo quo ego baptizoꝝ. Tincturam enim sanguinis sui in sua benedicta passiōe vocat hic baptismum. b ¶ Et audientes decem. Hic reprimitur ambitio discipulorum in generali: et patet sententia ex dictis Matth. xx.

Allego a Et vocāt ce.xt̄. Beda. Allego. Cecū clamantē dās vocat:dū pplo gentiū scientiā veritat' desiderāti p sctōs predicatores verbū fidei cōmittit. Qui vocantes cecū animequi ozem esse t surgere:ad eū q̄ venire præcipiunt cū predicādo spem salutis haberet.de vitio? tꝫpore surgere:atq; ad vir-

a Anlequior esto.i.magr' ḧet' aſo.ac si dicant. appropinquantia illumiatio. b Qui pie.vesti.suo.in q̄ mēdicabat vt celerius veniret ad ꝓm. c Rabboni.i.magister mi. La. X

Moraliter.

Et inde exurgens xt̄.Sequit: Nō licet viro vxorē dimittere. Aꝛor ista ꝑt intelligi sapīa philosophica:t hec nō ē a doctorib' theolog' simplr repellēda. nā in multis valet ad fidei ꝓsolationē t disputādo cū hereticis ad eos defensionē. ꝑ si fornicet ē repudiāda:t B sit q̄s ꝓpter rōnes philosophicas incipit q̄s dubitare de fide q̄ ē supra rōnē. a Et offerebant illi par.xt̄.paruuli ꝑtt dici paupes t genes' infimi.p discipulos aūt impedītes ne offerant ꝓpo significant ecclie rectores vel religiosi q̄ ꝓpl pauperē vel genes' infirmitatē repellūt eos a debita ꝓmotiōe vel receptiōe ad religionē:cū tñ alis sint apti. ꝓpter q̄s ipe dictes argunnt oze xpi.13 subdimr:

† Taliū ē reg. dei.Mat.v.Bti pauperes spū:qñ ipoz ē reg.ee. † Quisq̄s nō receꝑit regnū dei velut paruul' i.li. ne supbia t dolo. † Non intrabit.xt̄. Mgr bone q̄d fa.xt̄.ipm inꝛogabat. q; licet crederet eū hoiem puꝛum eū reputabat i lege perituꝝ. ꝓpter q̄s rñdit dicēs: † Quid me dic' bonū. cp̄t ꝛe dis me hoiem purū. † Precepta nosti xt̄.q.d.eoz obseruatio sufficit ad salutē:ſ nō ad cuā gelicā pfectionē.ideo subdit: † Unū tibi deest: vade q̄cq; ba. ven.xt̄.Beda. Non partē tñ Ananias t saphira Actu.v. † Erat pauplb'.nō amicī' carnalib' nisi fuerit indigētes. Et habe.thesau.in celo. Chrys. Ostendit q̄ plus reddit q̄m maius ē celū q̄ terra. Qui ꝓtribus' abijt merēs.impedit' a pfectiōe qui q̄ rebat possessionū amoꝛe. Beda. Ji pe cunias bñe t amare multa distāta ēt. Ūñ Salomon nō ait:q̄ bꝫ ſ q̄ amat ꝛuitias fructū nō capiet ex eis.t accipit amare ꝓ finē in diuitijs ponere.t deꝛ

Mat. 6. b dic:Scit nāq; pater vester q̄d op' sit anteq̄ petat' eū. Ad hoc ergo requirit vt petāt:t cor ad oꝛōnem excitat. vñ cec'.Rabboni:vt videā. Mō aurū ḡrit:ſz lumen. Cecus enī dinitias bñe pōt:ſz nō videre q̄s habet. Exēplo but' nō falsas diuitias q̄ram' ſ lucē quā cū solis angel' videre possimus:ad quā viaz fides est. Ūñ illu-

Moralit minato ceco dr:Vade: fides tua salū te f.cit. Videt t se. Be.Morali.Videt t sequit q̄ q̄s bñ intelligi A tur opaſ sequi imitari.vñ:Si q̄s mi bi ministrat me sequat. Jn via. Cōsiderem' q̄ via gradiēdi t sequmur p bumilitatez:p labores. Via:q̄ dicit:

Job.12.d

Ibi.14.a Ego sum via Xitas t vita.Hec ē via angusta q̄ ducit ad aꝛdua hierosolymā:t bethaniam:ad montē oliuaꝝ q̄ est mons lumis t ꝓsolatiōis. La. XI

Cū ap.xt̄.bethanie.Be.Bethania villa vel ciuitas i latere montis oliueti:q̄ stadijs.xij. ab hierlm vbi laꝛar' suscitat' est:domus obediēne interptat. Et bñ hierusalē ventur' t mādū sanguie redēptur',ꝓmo bethaniam venit: t ibi a deuota muliere vnct' est:qz multos aſ passionē docēdo:domū sibi obediētie fecit: q̄z pia actiōe q̄si odorifero vnguēto delectat. Hinc ciuitas etiā hec in monte oliueti posita dr:vt ecclia p gr̄am dei eē saluāda signet:quā vnctiōe spūalīū carismatū:t sciēr pierat' luce fouet. Mons enī oliueti spūalitū distributoz gr̄aꝝ. Ue aūt ablcōderet' ciuitas sup hūc montē posita:mittit duos de discipul' suis in castellū q̄d ꝓtra eos est:doctores.ſ.q̄ indocta vel barbara oꝛbis loca:q̄si oppositi castelli menia p̄dicatiōe diruerēt. Duos:ꝓpter veritat' sciētiā:t optis mūdicīā. f Duos ex dil.xt̄.Hiero. Bini vocant:bini mittunt:q̄z charitas nō in vno ꝓsistit. vñ:Ue soli. Eccli.4.c Duo ediscūt hebreos de egypto.duo pontāt botrū de terra sctā:vt sp̄ ꝓpositi ꝓiungāt opi sciam:duo mādata de duab' tabulis ꝑcēpt':in duob' fontib' ablnant t abluāt:t duobus vectib' arcā dñi pontāt:t inf duo cherubin dñm cognoscāt spū t mēte psallētes. g Et statim.Be.Alle.Intro-

Allego cuntes mūdū p̄dicatores inuenerūt ꝓsm nationū pctōr fu niculis alligatū:t etiā iudeoz.Ōēs enī peccauerūt. Unde

Mat.21.a apud Matth̄eū asina q̄z cū pullo alligata repit:q̄ subiugal t domita significat synagogā q̄ iugū leg' traxerat. Pullus lasciu' t liber gētes:sup quē nemo adhuc sedit:q̄z nemo rōnabiliū doctoꝛ ei frenū correctiōis ꝓposuit:q̄ vel linguam a malo cohiberet:vel ſ artā viā vite ire cogeret. Duo discipli ad asalia missi duo oꝛdies p̄dicatoꝛ:vn' in gētes:ali' in circūcisionē missus. Et abeūtes ſne.pul.xt̄.Ūñ pullus aſ ia-

Job.10.b nā fons iuenit ſ bitio. Janua enī ē ille q̄ ait:Ego sū ianua ouiū.p me si q̄s introierit egrediet t ingredietur:et pas.inue. q̄b' pascuis ꝓpls gētiū carebat cū adhuc extra ianuā in bitio ligat' erat. Ūñ ſ bitio:q̄z nō adhuc vnā vite fidei q̄ cert' tenebat:ſ pl'es sectas. Ūñ Lucas ait:q̄z dixerunt dñi

Luce.19.c ei' ad illos:Quid solvit' pullū? Mō vni q̄pe supstitiōi dedit' erat:ſ ꝓ libitu imūdoꝛ spirituū raptabat' varijs erroribꝫ. Cōmūis enī ē q̄ imūdus ē.q̄ aūt mūdus t sctūs ē:solus deus est. b Pullū li.Hiero.Pullus ligat' t indomit'

Ⓢ quē soluūt

a Et vocāt ce.xt̄. Beda. Allego. Cecū clamantē dās vocat:dū pplo gentiū scientiā veritat' desiderāti p sctōs predicatores verbū fidei cōmittit. Qui vocantes cecū animequi ozem esse t surgere:ad eū q̄ venire præcipiunt cū predicādo spem salutis haberet.de vitio? tꝫpore surgere:atq; ad vir-

magis clamabat: fili dauid mi- Ⓢ qui transiens audiuit.
serere mei. Et stās iesus precepit
Ⓢ per apostolos.
a illū vocari. Et vocant cecum di-
Ⓢ .i. pleuera in oōne. Ⓢ per pniam.
centes ei: Aniequior esto: surge
Ⓢ per baptismum. Ⓢ nudus veteꝛi homine.
vocat te. Qui piecto vestimento b
Ⓢ vt hinnulus super montes.
suo exiliēs venit ad eū. Et rñdēs
c iesus dixit illi: Quid tibi vis fa-
Ⓢ magister.
ciam? Cec' aūt dixit ei: Rabbōi: c
a Ⓢ Una petā a dño hanc requiā vt vi.vo.do.
vt videam. Jesus autem ait illi:
Ⓢ vide.
Vade: fides tua saluū fecit. † Et
d ꝓfestim vidit t seḡbat eu3 in via.

e † Et cū appropinq̄ Lc.XI
Ⓢ visioni pacis in q̄ immobilis felicitas que est mater omniū nostrum.
Oret hierosolymę t bethania
f nie ad mōtē oliuarum: mittit du †
Ⓢ charitate ūctos. Ⓢ ppē dilectiōē dei t ꝓximi.
os ex discipulis suis: et ait illis:
Jte in castellū quod contra vos †
g est. Et statim introeūtes illuc in- †
Ⓢ gentes. Ⓢ peccatis.
b uenietis pullū ligatū super quez †

lib' subdit: † Ⓢ difficile q̄ pecunias bñt xt̄.t accipit hic difficile ꝓ impossibili:vt ptz ex ira sequēti:t declaratū fuit plane Mat.xix. † Ecce nos dimisim' oia xt̄.hoc spūaliter facit q̄ unusquisq; dinarū amoꝛe ad oia terrena de ponit:t talis nūc recipit centuplū.qz ꝓ abiectiōe carnalis amoꝛis recipit charitat' dono q̄ singula ordinat in deū. † Multi erūt ꝓmi nouissimi xt̄.qz deserunt circa terrenoꝝ amoꝛē in ordinatū ꝓmi sūt in ꝑ sēcō:ꝑ erunt nouissimi in futuro. † Quia ecce ascēdim' hierosolymaz xt̄.hec quēter ꝑdixit discipulis passionē suā.p ꝑ significās q̄ multipliciter esset passur' in mēbris suis. Ūñ Act'.ix.dixit: Saule Saule q̄d me pseqris. Et petro iminēte sua passiōe dixit: Quo vadis iterū crucifigi. Et accedūt ad eū iacob' t iobes xt̄. Illi credebāt xp̄m in hierlm tpalē regnaturū. Et qñ erāt et' cognati volebant esse post eū ꝓmi. Et istis ignōtis ad ꝑ sunt silēs ꝑ terrenis honoꝛib' sunt multū sollicīti et de celestib' negligētes:q̄ ꝑ valde fatuū. iō dñs dixit illis: † Nescit' q̄d petatis. sicut eus petit cascū t negligit aurū. e Et audientes.p.ceperūt indignari,humanū q̄d passi. ꝓpter q̄s xp̄s vtrosq; reprimens cupidos docere de būlitate:p quā honoꝛ celestis acq̄rit t cōtemnit terren' Et ꝓficiscēte eo.Sequit: et Barthimeus cec' legebat xt̄.Barthime' q̄ fili' pinguedinis interptat:significat hoiem in delitijs carnalib' nutritū.iō dr cec'.ſ.saple luce ꝓtectus.de q̄ Job.xxviij.q̄ nō inuenit in terra suauit vita viuentiū. qz delitie carnales habentēr intellectū. † Qui cū audisset quia talis eni cū audit de saluatoꝛe:debet clamare p oꝛōnē denotat vt ab eo recipiat sapientie lumē q̄ dat omnib' affluenter fidelibus

Ⓒ t cū appropinq̄ Ca.XI (de necessarijs ad salutē.
rent. Hic ꝓphr describit ꝓfutatio sacerdotū. t ꝓmo ponit aduēt' xp̄i ad templū.secōo subdit ꝓfutatio sacerdotū. ibi. Et alia die.tertia ꝓme part' ptz ex dict' Mat.xxj.excepit' q̄ sequitur: Et cū appropiq̄n.hierosolyme t bethanie ad montē oliuaꝝ. mons enī oliueti est medi' inf hierlm t bethaniā:t iō ēt ꝓpria q̄' vtriq;. c Innueniet' pul.ligatū.cū ipo asina erat silī.Ita q̄ dicit Mat.ꝑ Marc' hic tacet de ea:q̄z nō oportet q̄ ois q̄ libet

Ⓢ quē soluūt t domāt:pls gētilis est. Ante ianuā fidei cū vincl̄is petōr fuoz in bitio stat:in libertate arbitrij dubitat in ter morē t vitā. a Et dimi.Be.Alle.Qui i soluēdo cōtradicebāt:audito nolle eōs dimiserunt. Quia mgri erroꝝ q̄ Allego pat' doctoꝛib' ꝓtradicebāt:postq̄ p miracula virt' fidei dñi ec apparuit ap̄li' resistere nō valebāt:

Ⓢ cattonabilium doctorū corrigendo.
nemo adhuc hominū sedit. Sol- †
uite illum t adducite:t si q̄s vo- †
bis dixerit q̄d facitis: dicite q̄
dño necessarius ē:t ꝓtinuo illum
dimittet huc. † Et abeūtes inuenerūt
Ⓢ fidei.
pullum ligatum ante ianuam fo
ris in bitio t soluūt eum. Et qui
dam de illic stātibus dicebant il
Ⓢ q̄si:quis potest dimittere peccata.
lis: Quid facitis soluētes pullū?
Ⓢ q̄ dño necessarius est.
Qui dixerūt eis sicut preceperat
Ⓢ pullum.
a illis iesus. Et dimiserunt eis. Et †
duxerunt pullum ad iesum. Et †
Ⓢ p baptismū. Ⓢ .i.pumā stolā immortalitatis.
b imponūt illi vestimēta sua et se- †
a Ⓢ hi sunt q̄ corpa sua p abstinētiā domāt:vt mēti ceꝛ parēt:vel bona exēpla sequēntibus ꝓbeant.
c dit sup eū. † Multi aūt strauerunt †
Ⓢ vt inoffenso pede pullus transiret.
d vestimēta sua in via. Alij autem †
Ⓢ sententias. Ⓢ de libris.
frondes cedebāt de arboꝛibus t
Ⓢ prophete:patriarche.
e sternebant in via. Et qui precibāt
Ⓢ apostoli.
et q̄ sequebant clamabant dicen
Ⓢ salutica.
tes: Osanna benedict' q̄ vēit in
f nomie domini: benedictuz quod a
s venit regnū patris nostri dauid:
Ⓢ mane venit ad iudeos xp̄s.
b osanna in excelsis. Et introiuit hie b
a Ⓢ si quis cum hospitio suscepereꝛ:tante cui pauperatis fuit:t ira nulli adulatus:vt in tanta vrbe nullum hospitium inueniret.
f rosolymā in templū:et circūspe- c†
Ⓢ in vespera mundi visitat nos.
ctis oibus cum iam vespera esset
Ⓢ vt qui in vrbe non inueniebat:in agro paruulo apud lazarum t sorores eius haberet hospitiū.
hora:exijt i bethaniā cū duodeci. †
Et alia die cuz exirēt a bethania d
a Ⓢ veritatē humane carnis ostendit. Ⓢ salutē hominū eḡuans ad incredulitatem israelis.
m clurijt. † Lunq; vidisset a longe †

fac. Jn hebreo bꝛ anna adonay osanna:q̄s nr̄ Hiero. ita transtulit:Obsecro dñe:salua obsecro. Jdez ḡ est:o dñe p interc-
tionē obsecrant' q̄s obsecro dne p ipm verbū obsecrationis.
i Introiuit.Hiero. Jā appropinq̄nte passiōe in loco passiōi ꝓpinito aū secla vult ec: vt q̄ cū capa vellēt ibi luenire possent: vt oūderet q̄ nō inuit' Ⓢ sponte montē subiret. Introiuit aūt ante q̄nq; dies pasce. Dicit ei Iobes q̄ aū sex dies pasce venit bethaniā vbi cena ei facta:t maria sozoꝛ laçari vnguēto eū p̄fudit: t in crastino asino sedēs obuiante cū palmis turba hierlm vēit. Jn lege ei dictum est:q̄ decima die mēsis rollat vnusq̄sq; agnū t seruet eū vsq; ad decimūq̄rtū die mēsis:immolet q̄ cū multitudo filioꝝ isr̄l ad vescendū. Unde dñs decima die mēsis.i.ante q̄nq; dies pasce ciuitatē in q̄ pateret ingressus est:t certū suc immolatiōis die ꝓspiran te ꝓtra eū ol ꝓcilio ꝓncipū t seniorū expectauit. Agn' immolabat.xiiij. die primi mēsis ad vespez:t dñs eadē hora agnū cū discipulis suis manducās vbi legalis pasce decreta complenit: egressus est cū eis ad locū oꝛōnis:vbi cōprehensus a iudeis t ligat' iam sacramēū beate immolatiōis inchoauit. k Jn templū.Exemplus dedit nob' vt q̄cūq; ventrem' ꝓmū ad domū oꝛōnis si ibi sit diuertam':t cū nos p oꝛōnis studiū ꝛo cōmedauerim':ad ea ꝓpter q̄ venim' agēda recedamus. l Et circūspe.om. Mō semel ꝑ fecit:ſ p oēs q̄nq; dies. Per die in templo docebat: noctib' exies i mōte oliueti mozabat': sicut Lucas ait:Docendo eī incredulis officiū correctiōis sedulus impēdebat:manēdo apud fideles gr̄am beni gnitat' ꝓpitī' exhibebat. Moralit. Circūspec.xt̄. Jnspicit oīa corda:t in ꝓdicētib' veritati nō iuenit vbi caput recliner. Secessit ad fideles:t in eis q̄ obediūt māsionē facit. Bethania nāq; dom' obediētie interptat. m Cū q̄ vidisset. Be. Sicut p parabolas loquit' ira facit. Jdeo esuriēs in ficu fructū querit cuius nōdū tp̄s esse nouit. Eam tñ ꝓpter sterilitate dānauit: vt ostenderet plebem quaz docebāt ꝓpter folia.i.verba iusticie q̄ habebat sine fructu.i.bono ope nō posse saluari:sed excidi t inſignē mitti. Esuriens ergo dñs vidit ficū folia habentez:et fructum in ea quesiuit:t nō inuenit:qz salutem humani generis desideras vidit iudeā habentē eloquia legis t ꝓphetarū:que stuit in eo fructum boni operis docendo:cozipiendo:miracula faciendo:t non inuenit:ideo damnauit. Ⓢ Jam non

Nico.de lyra

libet euāgelista referant:t qz ꝓncipaliter ḡ rebat pullus ad obsequiū christi. a Benedictū q̄ ve.reg.patr̄ nostri dauid.credebant eni ipm cito regnare in regno dauid: t restituere regnū tempale q̄ a romanis erat vsurpatum:cuius ꝓtrariū dixit christ' cozā pilato Joh.xviij. Regnū meum nō est ō hoc mūdo:sed supple de celo:t ꝑ diuina ordinatiōe signabatur xp̄is laudātiū.cū dicebāt: b Osanna in excel. licet nō itelligeret:sic t cayphas dixit morte xp̄i futurā.ꝓ salute mūdi. Joh.xj. Licet ꝑ nō intelligeret. c Et cū.oib' cū ī vesp.cēt bo.i ex.bethā.lz fuisset honorifice receptus a cōi populo t p̄dicasset p totā die vsq; ad vesperā:nullū tñ inuitauit euz ad hospitiū in domū suam:t ideo cū discipulis rediit in bethaniā vbi manebant Martha:Maria t lazarus. d Et alia die.ꝑ ꝓr describit ꝓfutatio sacerdotū:t ꝓmo signo sensibili. secōo facto mirabili.ibi:Et cū introissent,tertio verbo rōnabi-

Moralit a Jā nō am.Be.Mo. Tu āȝ si nō vis
Mat.25.d audire i iudicio a xp̄o: Misce.a me ma.in
lg.eter.qz esu.ꝛ nō de.m.mā.arbor sterilē
esse cauetoꝛ: ȝ port⁹ xp̄o paupt ꝛ esurienti
fructū pietat⁹ q̄ indiget offer. b Le-
pit eȷ̄cere. In ipa re oñdit qđ p figurā in fi
cu fecit. Ficus enī non peccauit si aū tp̄s
fructū nō habuit ꝛ sacerdotes. Et
men.nu.Be.Ea.ſ.q̄ đ lōginq̄ venerāt
ab indigentis offerēda emebāt. Si q̄ b̄ p
hibet: ḡto mag⁹ rius ꝛ vaniloquium et
hmōi. Et cathe.vē.Be.Ar.Colūbas
vēdūt q̄ de positiōe manuū mun⁹ accipi
unt p quā spūs bat q̄ p colūbā significa
tur q̄ in specie colūbe sup xp̄m apparuit.
Nox cathedras euertit: qz sacerdotiū ta
liū dns deseruit. Hinc canones tales a sa
cerdotio puari p̄cipiūt. Oēs enī tales vt
aū dei oculos vt q̄n hūanos sp puant sa
cerdotio. e Et nō si. Futuri iudicij exē
plū p̄mittit: qñ oēs reprobos ab ecclia re
†De custo. pellit: ꝛ ne vltra ad eā turbāda intrēt eī
ecclia.c.ſi. no verbere cōpescit. f Dom⁹ m. Mora
Moralit lit. In p̄ti dom⁹ dñi coz est. Electio: coꝛ
dis purificatio: vt nō tm̄ pctā que inerāt
tollat cōpunctio diuīn⁹ imissa: ꝛ ne vltra
repetant adiuuet dīna gr̄a pseuerans.
g Clos aūt fe. Ad b̄ enī in tēplo erāt vt
vel nō dātes corpalit pseḡrent vt dātes
spualit necarēt. Templū ꝛ dom⁹ dei mēs
est ꝛ pscia fidelīū: q̄ si in lectione p̄mi p
uersas cogitatiōes pfert: ḡsi in spelunca
latrones residēt: ꝛ simpliciter gradientes
interficiunt: et sic mens iā nō domus dei
sed spelunca est latronū. b Arida fa
Allego. ctam. Beda. Allego. A radicib⁹ arefa
cta est ficus vt oñderet gens impia: ſi ad
tp̄s vel ex parte corripiēda externoū in
curſib⁹: ꝛ p penitentiā liberāda: sicut se
pe factū est: sed oī ꝛ eterna dānatiōe feri
enda. Aliter: Arefacta est a radicib⁹ vt
ostendat nō solū humano extrinsecus: ſ
diuino intus fauoꝛe fundit⁹ destituēda.
nam ꝛ vitā pdidit in celis: ꝛ patriā i ter
ris. i Recordar⁹ pe. Petr⁹ agnoscit
aridā ꝛ abscisam radicē cui succedit oli
ua pulcherrima fructifera vocata a dño.
vñ sequit: Amē dico vobis. k Quicū
q̄ dixe.huic mō.Be. Solēt q̄dā dicere q
nīi nōdū plenā fidē habuerūt: q̄ montes
transferre nō potuerunt. Quib⁹ rndem⁹
q̄ nec ola facta xp̄i sunt scripta: ꝛ b̄ tñ le
gimus factuȝ p̄cib⁹ Hregoꝛij neocesarie
ponti epi. Sed mons diabolus ꝓpter su
Esa.14. b perbiā q̄ se ōtra deū erexit dicens: Sisi
cro altissimo. b ad p̄ceptū p̄dicatoꝛ ab
electis expulsus ī mare. i. in ifidelīū ama
ras ꝛ turbulēras mētes vesaniā suā exer
cere pmittit: q̄ tanto acriꝰ ī eos q̄s possi
det seuit: q̄nto a pioꝛ lesiōe se expulsū ge
mit. Hiero. Sz b̄ factū est qñ dixerunt
Act.13. g apli: Digne trāsferimur ad gētes: qz vos
indignos iudicat⁹. Beda. Notāda est
distinctio dep̄cantiū: q̄ pfectā fidē habet
oād̄o vel inb̄edo etiā pōt trāsferre vt coꝛ
Ibid.13. b porales mōtes vt etiā spuales: vt Paul⁹
D de elyma mago quez oculis ꝛ arte nefan
da p̄uauit. ꝛ de phytonissa in philipis.
Qui aūt ad fastigiū tante pfectiōis ascē
dere nequēt: petant sibi peccata dimitti
q̄ ad vitā mereant intrare ppetuā: ꝛ sine
dubio ꝑperabūt: si tū in se peccātib⁹ pri
mo dimittūr. l Et cū stabitis ꝛc. Hie
ro. Marcus suo moꝛe septē versus orati
onis dominice vna oratione comprehen
dit. Hīs nanq̄ cui dimissa sunt omīa q̄d
amplius rogabit nisi q̄ perseueret in eo
quod obtinuit?

ſ In qua po

a ſ. synagogā vestirā mādat hoim⁹ sup stitiōib⁹
scoparā: cui denegat fructū ī cui vī rēplū ingredi
ens ejcit vēdētes ꝛ emētes ꝛc. b ſ bba. c ſ ho
mo fact⁹ ſ boni operis.

ficūm hūtē folia: vēnit si q̄d forte
inueniret in ea. Et cū venisset ad
a ſ reliquie in fine fructificabunt.
eā: nihil inuenit ꝓter folia. Non enī
erat temp⁹ ficoꝝ. Et rndens dixit
a ei: Jam nō amplⁱ in ęternuȝ q̄sqū
ex te fructuȝ manducet. Et audie
bāt discipli ei⁹: ꝛ veniūt iteꝝ hiero
solymā. † Et cū itroisset in templū a†
b cepit ejcere vendētes ꝛ ementes
ſ quod soli orationi dedicatur.
c de templo: ꝛ mēsas numulariox: †
ſ qui boues vendunt: ꝛ gradus emunt.
d ꝛ cathedras vendentiuȝ colūbas
e euertit. † Et nō sinebat vt q̄sqū trās b
a ſ cōe imūdū mercādi gr̄a nō deo dedicatū.
ferret vās p templum: ꝛ docebat
ſ in Esaia.
f dicēs eis: Nōne scriptū est: † qz do
ſ nō rauroꝝ vel hircoꝝ.
mus mea dom⁹ oratiōis vocabit
ſ nō in iudea vel hierlm tm̄. ſ in Hieremia.
g oīb⁹ gētib⁹? Vos aūt fecistⁱ eam
spelūcā latronū. † Quo audito ꝓn † c
cipes sacerdotuȝ ꝛ scribe ḡrebant
quō eū pderēt: timebāt enī eū qm̄
ſ qz cū iudeis tenebrās relict⁹ sol egrediēs.
vniūsa turba admirabat sup do
ctrina ei⁹. Et cū vespa eēt facta e/ c
ſ ad aliā dentiolā ꝛ obedientem.
grediebat ō ciuitate. † Et cū mane
ſ cum sol occidit iudeis: oritur apostolis.
ſ ipse cum apostolis. ſ synagogam.
b trāsirent viderunt ficū aridā factā
ſ Cain vt ceteris a quibus omnis sanguis iustus
requiritur ab abel vsq̄ ad zachariam.
i a radicib⁹. Et recordatus petr⁹ di
xit ei: Rabbi: ecce fic⁹ cui maledi
xisti aruit. Et rndēs iesus ait illis:
Habete fidē dī. † Amē dico vob: qz
a ſ. i. christo q̄ est mons crescēs de lapide
k q̄cūq̄ dixerit huic mōnti tollere: ꝛ
abscisō sine manibus. ſ gentes.
mittere ī mare: ꝛ nō hesitauerit in
corde suo ſz crediderit: qz q̄cūq̄
dixerit fiat: fiet ei. † Propt̄ea dico b
vob: oia q̄cūq̄ orātes petitⁱ: credi c
a ſ recte fidei. ſ vos q̄ rarre pfectionis nō estis.
te qz accipietⁱ: ꝛ eueniēt vōb? † Et cū f
ſ querimonie.
stabitⁱ ad orādū dimittite si q̄d ha
ſ q̄ vos lesit. ſ magna fiducia. ſ nōnr⁹: om
betⁱ adūsus aliquē: vt ꝛ pr̄vr̄ q̄ in
nes enim fratres estis. ſ. i. iustis.
celis est dimittat vobis pcta vra.
ſ remenda sententia.
† Q si vos nō dimiseritⁱ: nec pr̄vr̄
q̄ in cel̄ est dimittet vobis pecca/
ſ a bethania.
ta vra. Et veniūt rursum hieroso/ g
lymaz. Et cū ambularet in tēplo:
accedunt ad eum summi sacerdo/

li. ibi: Et veniūt rursum. sniā pone
part⁹ ptz ex dictis Matth. xxj. ca.
a Et cū introisset in templum.
Hic ponit cōfutatio sacerdotū fa
cto mirabili. ꝛ primo describit dic
ta cōfutatio. secdo incidēter ponit
tur discipulorū instructio. ibi: Et
cū vespa esset. Circa primuȝ scien
dū q̄ satis mirabile factuȝ fuit q̄
vn⁹ hō paup oēs vendētes ꝛ emē
tes ejceret de tēplo ꝛ null⁹ ei re
sisteret. fm enī q̄ dicūt sancti q̄dā
fulgor mirabil⁹ egrediebat de vul
tu ei⁹ ꝛ oculi: q̄ territi sacerdotes
ꝛ eiā alij nō valebāt resistere cū
ista ejectio fuit signum q̄ sacerdo
tes eēnt ejciēdi de tēplo ꝛ officiis
ranḡ indigni. b Et non tñ
bat vt q̄sqū trāsferret vas p tēplū
ꝛ loquit̄ de vasis hūanis vtibus
applicandis: qz vasa diuīo cultui
deputata ibi debebant esse ꝛ non
alia. cetera patent ex dictis Mat.
xxj. c Et cū vespa esset. Hic in
cidenter describit discipulorū in
structio: eo q̄ petrus fecit mentio
nē de arefactione ficus subdit ad
maledictionē christi: ꝛ ideo instru
it eos occasione huius de efficacia
fidei. Secdo de efficacia orationis.
ibi: Propterea dico vobis. Secdo
hic instruit discipulos de effica
cia orationis: que pcedit ex duo
bus: videlicet ex fidei certitudine.
quod notat cū dicit: c Omnia
cunq̄ orātes petitis: credite quia
accipietis ꝛc. ꝛ hoc est intelligen
dum q̄n quis orat pie p se et pfi
cienter: nisi enī ḡs pie oret. i. de
ptinentib⁹ ad salutē orando eius
nō est exaudibilis. Item si oret p
alio de ptinētib⁹ ad salutē: pōt ta
rere effectu ex demerito illi⁹ pro q̄
orat. Item si orat pie p se non tñ
pseueranter pōt carere effectu ora
deus nō statim dat beneficiū petī
tū: sed differt aliq̄n vt cōgruo tpe
detur: ꝛ vt ex dilatione cariꝰ in
beatur. Secdo ex q̄ oratio hz efficā
cā est dispositio orātis. i. q̄n nō re
tinet irā vel rancorē ꝓxīum q̄
sibi iniuriā fecit. vñ dr Eccl. xxviij.
Homo homini seruat irā et a deo
querit medelam. q. d. frustra. i. p
pter hoc subditur: d Et cū hę
bitis ad orandum: dimittite si q̄d
habetis aduersus aliquē ꝛc. Sed
endum tamen q̄ hoc intelligit de
remissione offense: quia homo te
netur esse in charitate: sed remis
sio iniurie non est de necessitate.
Potest enī aliquis petere sibi ven
dinem iusticie recōpensationem p
iniuria sibi facta. g Et veni
unt rursum hierosolymaz. Hic po
nitur confutatio sacerdotuȝ: scri
barum ꝛ seniorum verbo rationa
bili: ꝛ patet sentētia ex dict⁹ Mat
thei. xxj. Ad euidentiam dictō
rum et dicendorum querit veritā
christus in predicationibus suis
debuit vitare offensionem vt scan
dalū sacerdotū: scribaꝝ ꝛ pharisē
orū. et arguitur primo q̄ sic. ad
Timot. v. dicitur: Seniorē ne in
crepaueris: sed obsecra vt patrē.

predicti aūt erāt seniores ppli ꝛ pr̄es. ergo ꝛc. Jtē. j. ad Corinth. x. dr: Sine offensiō e
estote iudeis ꝛ gentib⁹ ꝛ eccle dei. cū igit facta christi ꝛ dicta fuerint nobis data pro
exemplari: videt q̄ debuit cauere ab offensione p dictoꝝ. Contra Esa. viij. fuerat p
phetatū q̄ christ⁹ foret in lapidē offensionis ꝛ petraȝ scandali duab⁹ domib⁹ Israel.
Resp̄ndeo: duplex est scandalū: actiuū ꝛ passiuū. Actiuū nō habuit in xp̄o locuȝ: qz
tale scandalū est dictū vel factū alicuius minus rectū prebēs
alteri occasionē ruine: vt habet ex verbis Hiero. sup Matth.
Omnia aūt facta ꝛ dicta christi fuerunt rectissima: ꝛ ideo que
stio ista intelligit de scādalo passiuo: qđ est qñ aliq̄s ex dicto
vel facto alteri⁹ bono scandaliçat ex imperfectione sua: ꝛ istud
scandalū aliq̄n pcedit ex ignorātia vel infirmitate illius qui
scandaliçat: ꝛ tūc dicta vel facta bona occultanda sunt vt dif
ferenda q̄sqū infirmi vel ignorātes instruant: nisi sint talia
bona q̄ sint de necessitate salutis: que nō sunt omittenda pro
pter scandalū alteri⁹. si aūt infirmi vel ignorātes post instru
ctionē debitā in scandalo pmanēāt: tam tale scandalū nō p
cedit ex infirmitate vel ignorantia sed malicia: ꝛ tale scanda
lum est ꝛtenendū maxime qñ est ōtra bonū cōmune: qz bonū
cōmune semp est preferendū vtilitati ꝛ paci quorūcūq̄ homi
nū singulariū. tale aūt fuit scandalū sacerdotū, scribaꝝ ꝛ pha
riseoꝝ: qz sua malicia nitebant impedire doctrinaȝ christi in
qua ꝑsistebat salus populi. Item sitis malis exemplis ꝛ mo
ribus trahebat populus ad peccandū. Item p doctrinā suā
malā euacuabāt dei mandata ꝓpter suas traditiones: vt dī
tum est. ſ. ꝛ ideo christ⁹ in publico debuit vitia eoꝝ reprehen
dere: nec ab hoc cessare ꝓpter eoꝝ scandalū. ꝓpter qđ Mat.
xv. cū discipuli dixissent christo. Scis q̄ iudei audito hoc ver
bo scandaliçati sunt. respōdit: Sinite illos: ceci sunt ꝛ duces
ceꝯ. Si cecus ceco ducatū prestet: ambo in foueam cadūt.
Ad primū dicendū q̄ loquit̄ de senib⁹ bonestate ꝛ moribus:
nō de senib⁹ etate malicia corrupt⁹: qz tales sūt acrit̄ arguen
di: sic Daniel dure increpauit illos senes ꝑpdicos: Dan. xiij.
Ad secm dicēdū q̄ hō dz eē sine offensiōe iudeis ꝛ gētibus:
ita q̄ dicto suo vl facto min⁹ recto nō ꝑbeat alicui occasionē
ruine: ȝ si de ꝛitate scā daluz sumit rect⁹ oriri p̄mittit q̄ ꝛ
ritas relinq̄t: fm q̄ dicit dr. Greg. sup Ezechielē. Ca. XI

Moraliter. Et cum appropinquauit hierosoly/

mis. Sequit: † Misit duos ex di
scipulis ꝛc. Per binariū insinuans q̄ discipuli sui habere de
bent gemina charitatē scz dei ꝛ p̄rimi. † Ite in castellū ꝛc.
id est in mundū ad p̄dicandū. c † Illic inueniet⁹ pullū liga
tū ꝛc. i. boiem dissolutū p̄ana ꝛsuetudine ligatū. † Super
quē nemo sedit. qz nulli voluit obedire. † Solvite, monit⁹
vīs extrahētes eū de sua p̄ana ꝛsuetudine. † Et adduci
te illū. ad ꝛfessionē fidei christiane. Sequit: † Et imposu
erūt illi vestīmēta sua. i. virtutū opa. † Et sedit sup eum. p
obedientie actū. † Multi aūt straverūt vestīmēta ꝛc. Ray
q̄ aliq̄s insolens pfecte ꝛuertit ad deū. alij plures animari
solent ad silē faciendum. † Alij frondes ꝛc. p q̄s significat
letitia. ꝓpter q̄ p istos significant illi q̄ gaudēt ꝛ deum lau
dant de mutatiōe tali. † Et introivit hierosolymā in tem
plū. Beda. formā nobis religiōis quā seḡmur demonstrat:
vt cū q̄libet loca in q̄b⁹ sit dom⁹ oratōnis intram⁹ ad hāc p̄mo
di uertam⁹. c † Et circūspectis oīb⁹ ꝛc. q̄ nullus recepit eū
in domū suā. † Abiit in bethania. Cuius gaudiose recepis
sent cū in mane. iō p istos significant illi q̄ cū gaudio recipiūt
p̄dicatiōis verbū: sed nō factūr fructū. † Cūq̄ vidisset ficū
a longe hūtez folia tm̄. iō p ipm significat hypocrita hōs rñ
apparētiā sctitat⁹ ꝛ nō opa. ꝓpter qđ dei maledictionē incurrit
a† Et cū intro. i. tē. ce. eȷ̄ce. ven. ꝛc. Justi sūt adulatoreȝ q̄ lau
des falsas vēdūt plat⁹: ꝛ ipi eas emūt ecclastic⁹ hūiusmō ide
bite collat⁹. † Et mē. nu. ꝛc. isti sūt mali plati ꝛ curati q̄ ma
gis studēt pecūijs leuā dis q̄s aīab⁹ salnā dis. † Et ca. ven. co. ꝛc. i. ecclastica sacra
in q̄b⁹ dat gr̄a. sic igit dom⁹ dei spelūca latronū efficit: qz latrocinū ē q̄cūq̄ dict⁹ mo
dis acḡrit. † Quo au. p̄n. sacer. ꝛc. q̄dhuc durat ista pfecutio ꝛ detestātes vitia coꝛ
rū. Baptism⁹ Io. ꝛc. Sequit: † Rndens ego dico vo. ꝛc. Beda. q̄si di. Nō dico vobis q̄s
scio: qz nō vult⁹ dicere q̄s scit. Quab⁹ aūt causis maxie scia ꝛitat⁹ ē occultāda q̄reti
b⁹: cū. ſ. is q̄ q̄rit aut nō ē capax ad itelligēdū q̄s q̄rit: aut idign⁹ ē vt et debeat apiri: ꝛ

A † Mat.21.d Luce.20.b Esa.5.a

Et cepit illis in parabol a ſ domum israel plantauit.
loquiꝛ Vineam pastina/ b
a ſ deus pater humano affectu.
b ſ custodiam angelorum: vel murum virtus.
uit homo: et circūmdedit sepē † c†
ſ legem. ſ templū.
ꝛ fodit lacum: ꝛ edificauit turriz: ‡
a ſ sacerdotib⁹. ſ operarijs conductis hora ter
tia ꝛ sexta ꝛ nona.
b ꝛ locauit eā agricolis: et peregre ‡
pfect⁹ ē. Et misit ad agricolas in †
ſ nō in pactu fructⁱ: qz null⁹ erat. ſ ppheras.
i tpe seruū: vt ab agricolis acciper
ſ fructus vinee obedientia.
de fructu vineę. Qui apprehen/
a ſ alij ꝓphete cesi: alij vulnerati: alij occisi.
sum eū cēciderunt ꝛ dimiserunt
k vacuum. Et iteꝝ misit aliū seruū

tes ꝛ scribe ꝛ seniores: et dicunt
ſ q. in beelzebub ejcit⁹ demonia.
a ei: † In qua potestate hęc facis: ꝛ
ſ aperte filiū dei negant: quem putant non suis
sed alienis viribus signa facere.
quis dedit tibi hāc potestatē vt
ista facias? Jesus autem respon/
b dens ait illis: Interrogabo vos
ꝛ ego vnum verbuȝ: ꝛ respōdete
mihi: ꝛ dicam vobis in qua pote
state hęc faciam. Baptismum io
hānis de cęlo erat an ex homini
bus? Rndete mihi: At illi cogita
ſ cōmute coarrati sylogismo.
c bāt secū dicētes: Si dixerim⁹ de
d cęlo: dicet nob: Quare ḡ non cre
c didistis ei? Si dixerim⁹ ex homi
nibus: timemus populū. Oēs
enī habebāt iohannē: qz vere ꝓ
pheta esset. Et rndentes dicunt
iesu: Nescimus. Et rndens iesus
ſ qz nō vultis fateri vos q̄s sctis. ſ Die
ro. hic cum querito queritur deus.
f ait illis: Neq̄ ego dico vobis in †
qua ptāte hęc faciā. Ca. XII
Et cepit illis in parabol a†
loquiꝛ Vineam plantauit
a ſ domum israel plantauit.
sepem circūmdedit ꝛ fodit lacum: ꝛ
ædificauit turrim: ꝛ locauit eā agricolis: ꝛ peregre pfectus est.
Et misit ad agricolas seruum: vt ab agricolis acciperet de fructu vineę.
Et apprehensum eum cęciderunt ꝛ occiderunt: ꝛ misit alios seruos plures
priores: ꝛ fecerunt illis similiter. Nouissime aūt misit ad eos filium suum
dicens: Verebuntur filium meum. Coloni aūt videntes filium dixerunt ad
inuicem: Hic est heres: venite occidamus eum: ꝛ nostra erit hereditas. Et
apprehendentes eum occiderunt: ꝛ eiecerunt extra vineam. Quid ergo faciet
dominus vineę? Ad hoc respondent scribe ꝛ seniores populi: Malos male
perdet: ꝛ vineam locabit alijs agricolis qui reddant ei fructum temporibus
suis. Et dicit eis Jesus: Nunquam legistis in scripturis: Lapidem quem reprobauerunt
edificantes hic factus est in caput anguli? A domino factum est istud: ꝛ est mirabile
in oculis nostris? Ideo dico vobis: Auferetur a vobis regnum dei: ꝛ dabitur genti
facienti fructus eius. Et qui cecidit super lapidem istum: confractus est. Super quem
autem ceciderit: conteret eum. Et audientes principes sacerdotum ꝛ pharisei parabolas
eius: cognouerunt quod de ipsis dixisset. Et quęrentes eum tenere: timuerunt turbas.
Nam sicut prophetam eum habebant. Respondens autem iterum Jesus dixit in parabolis
dicens: Simile factum est regnum celorum homini regi: qui fecit nuptias filio suo.
Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: ꝛ nolebant venire. Iterum misit alios
seruos dicens: Dicite inuitatis: Ecce prandium meum parauj: tauri mei ꝛ altilia occisa
sunt: ꝛ omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt: ꝛ abierunt alius in
villam suam: alius vero ad negotiationem suam. Reliqui autem tenuerunt seruos eius:
ꝛ contumelijs affectos occiderunt. Rex autem cum audisset: iratus est: ꝛ mittens exercitum
suum perdidit homicidas illos: ꝛ ciuitatem illorum succendit. Tunc ait seruis suis:
Nuptię quidem parate sunt: sed qui inuitati fuerunt non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus
viarum: quotquot inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias congregauerunt
omnes quos inuenerunt malos ꝛ bonos: ꝛ impletę sunt nuptię discumbentium. Intrauit
autem rex vt videret discumbentes: ꝛ vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali.
Et ait illi: Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit.
Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus ꝛ pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores:
ibi erit fletus ꝛ stridor dentium. Multi enim sunt vocati: pauci vero electi.
Tunc abeuntes pharisei consilium inierunt quemadmodum eum laqueo caperent in sermone.
Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis dicentes: Magister scimus quia verax es ꝛ
viam dei in veritate docens: ꝛ non est tibi cura de quoquam: non enim respicis personam
hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur: licet censum dare cesari an non? Cognita
autem Jesus nequitia eorum: ait illis: Quid me tentatis hypocritę? Ostendite mihi numisma
census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus: Cuius habet imaginem hanc
ꝛ superscriptionem? Dicunt ei: Cesaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quę sunt cesaris
cesari: ꝛ quę sunt dei deo. Audientes mirati sunt: ꝛ relicto eo abierunt. In illo die accesserunt
ad eum sadducei qui dicunt non esse resurrectionem: ꝛ interrogauerunt eum dicentes:
Magister Moyses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens filium: vt ducat frater eius
uxorem eius ꝛ suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres: ꝛ primus
uxore ducta defunctus est non habens semen: reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter
secundus ꝛ tertius vsque ad septimum. Nouissime autem omnium defuncta est ꝛ mulier.
In resurrectione ergo cuius de septem erit uxor? Omnes enim habuerunt eam. Respondens
autem Jesus ait illis: Nonne hoc errare dicimini: quia nescitis scripturas neque virtutem
dei? Cum enim a mortuis resurrexerint neque nubent neque nubentur: sed erunt sicut
angeli dei in celis. De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum sit a deo
dicente vobis: Ego sum deus abraham ꝛ deus isaac ꝛ deus iacob? Non est deus mortuorum
sed viuentium. Et audientes turbę mirabantur in doctrina eius. Pharisei autem audientes
quia silentium imposuisset sadducęis: conuenerunt in unum. Et interrogauit unus ex eis
legis doctor tentans eum: Magister quod est mandatum magnum in lege? Jesus autem
ait illi: Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo ꝛ in tota anima tua ꝛ in tota mente
tua. Hoc est maximum ꝛ primum mandatum. Secundum autem simile est huic: Diliges
proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis vniuersa lex pendet ꝛ prophetę.
Congregatis autem pharisęis interrogauit eos Jesus dicens: Quid vobis videtur de christo?
Cuius filius est? Dicunt ei: David. Ait illis: Quomodo ergo david in spiritu vocat eum
dominum dicens: Dixit dominus domino meo: sede a dextris meis donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum? Si ergo david vocat eum dominum: quomodo filius eius
est? Et nemo poterat ei respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die eum
interrogare amplius. Tunc Jesus locutus est ad turbas ꝛ ad discipulos suos dicens: Super
cathedram moysi sederunt scribe ꝛ pharisei. Omnia ergo quęcunque dixerint vobis seruate
ꝛ facite: secundum opera vero eorum nolite facere. Dicunt enim ꝛ non faciunt. Alligant
enim onera grauia ꝛ importabilia ꝛ imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt
ea mouere. Omnia autem opera sua faciunt ut videantur ab hominibus. Dilatant enim
philacteria sua ꝛ magnificant fimbrias. Amant autem primos recubitus in cenis ꝛ primas
cathedras in synagogis: ꝛ salutationes in foro: ꝛ vocari ab hominibus rabbi. Vos autem
nolite vocari rabbi. Unus enim est magister vester: omnes autem vos fratres estis. Et patrem
nolite vocare vobis super terram. Unus enim est pater vester qui in celis est. Nec vocemini
magistri: quia magister vester unus est christus. Qui maior est vestrum erit minister
vester. Qui autem se exaltauerit humiliabitur: ꝛ qui se humiliauerit exaltabitur. Vę autem
vobis scribe ꝛ pharisei hypocritę: quia clauditis regnum celorum ante homines. Vos enim
non intratis: nec introeuntes sinitis intrare. Vę vobis scribe ꝛ pharisei hypocritę: quia
comeditis domos viduarum: orationes longas orantes. Propterea hoc amplius accipietis
iudicium. Vę vobis scribe ꝛ pharisei hypocritę: quia circuitis mare ꝛ aridam vt faciatis
unum proselytum: ꝛ cum fuerit factus facitis eum filium gehenne duplo quam vos. Vę
vobis duces cęci: qui dicitis: Quicunque iurauerit per templum nihil est: qui autem iurauerit
in auro templi debet. Stulti ꝛ cęci: quis enim maior est aurum an templum quod sanctificat
aurum? Et quicunque iurauerit in altari nihil est: quicunque autem iurauerit in dono quod
est desuper debet. Cęci: quid enim maius est donum an altare quod sanctificat donum?
Qui ergo iurauerit in altari iurat in eo ꝛ in omnibus quę desuper sunt. Et qui iurauerit
in templo iurat in illo ꝛ in habitante in eo. Et qui iurauerit in celo iurat in throno dei
ꝛ in sedente super eum. Vę vobis scribe ꝛ pharisei hypocritę: quia decimatis mentam
ꝛ anetum ꝛ cyminum: ꝛ reliquistis quę graviora sunt legis: iudicium ꝛ misericordiam ꝛ
fidem. Hęc autem oportuit facere: ꝛ illa non omittere. Duces cęci: excolantes culicem
camelum autem glutientes. Vę vobis scribe ꝛ pharisei hypocritę: quia mundatis quod
deforis est calicis ꝛ catini: intus autem pleni estis rapina ꝛ immunditia. Fac primum
pharisee quod intus est calicis ꝛ catini: vt fiat quod deforis est mundum. Vę vobis scribe
ꝛ pharisei hypocritę: quia similes estis sepulchris dealbatis: quę deforis parent hominibus
speciosa: intus autem plena sunt ossibus mortuorum ꝛ omni spurcitia. Sic ꝛ vos: a foris
quidem paretis hominibus iusti: intus autem plini estis hypocrisi ꝛ iniquitate. Vę vobis
scribe ꝛ pharisei hypocritę: quia ędificatis sepulchra prophetarum ꝛ ornatis monumenta
iustorum: ꝛ dicitis: Si fuissemus in diebus patrum nostrorum non essemus socij eorum
in sanguine prophetarum. Itaque testimonium perhibetis vobismetipsis: quia filij estis
eorum qui occiderunt prophetas. Et vos implete mensuram patrum vestrorum. Serpentes
genimina viperarum: quomodo fugietis a iudicio gehenne? Ideo ecce ego mitto ad vos
prophetas ꝛ sapientes ꝛ scribas: ex illis occidetis ꝛ crucifigetis: ex illis flagellabitis in
synagogis vestris: ꝛ persequemini de ciuitate in ciuitatem: vt veniat super vos omnis
sanguis iustus qui effusus est super terram: a sanguine abel iusti usque ad sanguinem
zacharię filij barachię quem occidistis inter templum ꝛ altare. Amen dico vobis: venient
hęc omnia super generationem istam. Jerusalem jerusalem quę occidis prophetas ꝛ lapidas
eos qui missi sunt ad te: quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina
congregat pullos suos sub alas: ꝛ noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.
Dico enim vobis: non videbitis me amodo donec dicatis: Benedictus qui venit in nomine
domini. Et egressus Jesus templum ibat: ꝛ accesserunt discipuli eius vt ostenderent ei
edificationem templi. Videbitis hęc omnia: amen dico vobis: non relinquetur hic lapis
super lapidem qui non destruatur. Sedente autem eo super montem oliueti: accesserunt
ad eum discipuli seorsum dicentes: Dic nobis quando hęc erunt? Et quod signum aduentus
tui ꝛ consummationis seculi? Et respondens Jesus dixit eis: Videte ne quis vos seducat.
Multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum christus: ꝛ multos seducent. Audituri
enim estis prelia ꝛ opiniones prelioꝝ. Videte ne turbemini. Oportet enim hęc fieri: sed
nondum finis. Surget enim gens contra gentem ꝛ regnum aduersus regnum: ꝛ erunt pestilentię
ꝛ fames ꝛ terremotus per loca. Hęc autem omnia initia dolorum. Tunc tradent vos in
tribulationem: ꝛ occident vos: ꝛ eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et
tunc scandalizabuntur multi: ꝛ inuicem tradent: ꝛ odio habebunt inuicem. Et multi pseudoprophetę
surgent: ꝛ seducent multos. Et quoniam habundauit iniquitas refrigescet caritas multorum.
Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Et predicabitur hoc euangelium
regni in vniuerso orbe in testimonium omnibus gentibus: ꝛ tunc veniet consummatio.
Cum ergo videritis abominationem desolationis quę dicta est a daniele propheta stantem
in loco sancto: qui legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes. Et qui in
tecto non descendat tollere aliquid de domo sua. Et qui in agro non reuertatur tollere
tunicam suam. Vę autem grauidis ꝛ nutrientibus in illis diebus. Orate autem vt non fiat
fuga vestra hieme vel sabbato. Erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio
mundi usque modo neque fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret salua omnis
caro. Sed propter electos breuiabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est
christus aut illic: nolite credere. Surgent enim pseudochristi ꝛ pseudoprophetę: ꝛ dabunt
signa magna ꝛ prodigia ita vt in errorem inducantur in possibile etiam electi. Ecce prędixi
vobis. Si ergo dixerint vobis: Ecce in deserto est: nolite exire. Ecce in penetralibus:
nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab oriente ꝛ paret usque in occidentem: ita erit
aduentus filij hominis. Ubicunque fuerit corpus illic congregabuntur ꝛ aquile. Statim
autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur: ꝛ luna non dabit lumen suum:
ꝛ stelle cadent de celo: ꝛ virtutes celorum mouebuntur. Et tunc parebit signum filij hominis
in celo: ꝛ tunc plangent omnes tribus terrę: ꝛ videbunt filium hominis venientem in nubibus
celi cum virtute multa ꝛ maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba ꝛ voce magna: ꝛ congregabunt
electos eius a quatuor ventis: a summis celorum usque ad terminos eorum. Ab arbore
autem ficus discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit ꝛ folia nata: scitis quia
prope est estas. Ita ꝛ vos cum videritis hęc omnia scitote quia prope est in ianuis. Amen
dico vobis: quia non transibit generatio hęc donec omnia hęc fiant. Celum ꝛ terra transibunt:
verba autem mea non transibunt. De die autem illa vel hora nemo scit: neque angeli
celorum nisi solus pater. Sicut autem in diebus noe: ita erit ꝛ aduentus filij hominis.
Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes ꝛ bibentes: nubentes ꝛ nuptui tradentes
usque ad eum diem quo intrauit noe in arcam: ꝛ non cognouerunt donec venit diluuium
ꝛ tulit omnes: sic erit ꝛ aduentus filij hominis. Tunc duo erunt in agro: unus assumetur
ꝛ unus relinquetur. Duę molentes in mola: una assumetur ꝛ una relinquetur. Vigilate
itaque quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. Illud autem scitote quod si
sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset: vigilaret utique ꝛ non sineret perfodi
domum suam. Ideo ꝛ vos estote parati: quia qua hora non putatis filius hominis venturus
est. Quis putas est seruus fidelis ꝛ prudens quem constituit dominus super familiam suam:
vt det illis escam in tempore? Beatus ille seruus quem cum venerit dominus inuenerit
sic facientem. Amen dico vobis: super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit
malus seruus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire: ꝛ cęperit percutere
conseruos suos: manducet autem ꝛ bibat cum ebriosis: veniet dominus seruj illius in die
qua non sperat ꝛ hora qua ignorat: ꝛ diuidet eum partemque eius cum hypocritis ponet.
Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium. Tunc simile erit regnum celorum decem virginibus:
quę accipientes lampades suas exierunt obuiam sponso ꝛ sponsę. Quinque autem ex eis
erant fatue ꝛ quinque prudentes. Sed quinque fatue acceptis lampadibus non sumpserunt
oleum secum. Prudentes autem acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Moram
autem faciente sponso: dormitauerunt omnes ꝛ dormierunt. Media autem nocte clamor
factus est: ecce sponsus venit: exite obuiam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines illę ꝛ
ornauerunt lampades suas. Fatuę autem sapientibus dixerunt: Date nobis de oleo vestro:
quia lampades nostrę extinguuntur. Responderunt prudentes dicentes: Ne forte non sufficiat
nobis ꝛ vobis: ite potius ad vendentes ꝛ emite vobis. Dum autem irent emere venit sponsus:
ꝛ quę parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias: ꝛ clausa est ianua. Nouissime autem
ueniunt ꝛ reliquę virgines dicentes: Domine domine aperi nobis. At ille respondens ait:
Amen dico vobis: nescio vos. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam. Sicut homo
peregre proficiscens vocauit seruos suos ꝛ tradidit illis bona sua: ꝛ uni dedit quinque talenta
alij autem duo: alij v

Et rursum aliū. Prophetax chorx cū suis socijs: q̄ suis attestatiōib⁹ populū ꝑuenerūt: t mala huic vinee ventura ꝑdixerūt. Et rursum a.m.tē. His trib⁹ seruox gradib⁹ oēs doctores q̄ sub lege t ꝓphet fuerāt intelligimus. vnde alibi: Necesse est impleri oīa que scripta sunt in lege Moysi et ꝓphet t psalmis de me. b Quia verebūt. Nō hoc ignorando dixit: qz oīa nouit: sed semp ambigere vt deꝰ: vt libera volūtas homini reseruet.

Beda. Interrogem⁹ Arriū t eunuchū: ecce pater dicit ignorare t sentētiā temperat: t q̄ntū in nobis est dicitur esse mentit⁹: q̄ cū p̄ respondere nō intelligāt p filio q̄ se dicit ignorare ꝑsummationis die. c Coloni aūt. Beda. Probat in deoxū ꝓcipes nō p ignorantiā xp̄m crucifixisse: qz in tellexerūt cū esse. de quo ox: Postula a me t da. tibi gē. here. tuā tē. Dande sibi ꝑsulētes dicebāt: Ecce mūdi xor post eū a.t si dimittim⁹ eū sic: oēs credent in eū. Hereditas q̄ filij dei ecclesia est de cūctis gentib⁹ ei data quam sanguīe acq̄siuit: resurgēdo possedit. Hanc mali coloni ꝓpere mollebant: cū eū crucifigentes fidē ei⁹ extingueret: t suā iusticiā q̄ ex lege est ꝓferre nitebant. d Et eie. Beda. Notat pertinaciā oxx: q̄ nec crucifixo ac resuscitato dño ad pdicationē aplox credere voluerūt. sed q̄si vile cadauer ꝓiecerunt. qz q̄ntū in se erat a suis finib⁹ excludēres gentib⁹ suscipiendū dederunt. e Venient tē. Beda. Auferetur a vobis regnū dei: t dabit genti facienti fructū ei⁹. Hoc aūt diuinit⁹ fuisse ꝓcuratū ꝓphetico testimonio vel exēplo ꝓbat dicēs: Hec scriptura hāc legistis tē. Hiero. Linea dak alijs ab oriente t occidente t austro t aq̄lone veniētib⁹: t recūbentib⁹ cū abrah: isaac t iacob i regno celox. Beda. Moraliter. Cuicūq; fidelīū mysteriū baptismi q̄ operādo exerceat cōmitti tur: quasi vinea quā excolat ei locat. Mittitur seruus vn⁹ t alter t tertius: q̄ de fructu accipiāt: cū lex: psalmodia: ꝓphetia: quax āmonitionē ad dñi agēdum pplus sequat legis. Sed missus seruus ꝓtumelijs affect⁹ vel cesus ejicitur: cū sermo audit⁹ ve cōtemnitur vel blasphemat. Missum heredē ḡnitum in se est occidit: q̄ t filiū dei cōculcat: t spiritui gr̄e quo sanctificatus est ꝓtumelijs facit. Perdito malo cultore vinea dak alij: cuz dono gr̄e q̄s superbus spernit humilis ditak. Manū mittere in ieiun: timore turbe retinentur cū quilibet solo nolle sup eam quā nō diligit ecclesiastice fidei t pacē vnitatem ꝓpter cohabitantiū multitudinē aut erubescit: aut timet impugnare. Cū aut̄ tps fuerit ꝓsequēdo ecclesiā quasi dñm crucifigere t ostentatui habere gaudebit. f Lapidē quez re. Hiero. Lapis reprobus quē gessit angelus ꝓiugens in cena agnuz cum pane. Finiens ver⁹: nouū inchoās testē. hic pstat mira in oculis nr̄is. g Et mittūt ad tē. Be. Turbā timebāt: atq̄ qđ p se nō poterāt: terrene potestatis manib⁹ efficere tētabāt: vel vt ipi a morte eius viderent̄ immunes. Rup eni iudea sub augusto cesare q̄n i toto orbe celebrata ē descriptio stipēdiaria

ad illos: t illū i capite vulneraue/
a rūt: t ꝓtumelijs affecerūt. Et rursū
aliū misit t illū occiderūt: t plures
alios q̄sdā cedētes: alios vo occi/
a ꝯ christum vnigenitum.
dentes. Adhuc vo vnū hīs filiū †
charissimū: t illū misit ad eos no/
ꝯ per ironiā.
b uissimū dicēs: qz reuerebunt filiū
c meū. Coloni aūt dixerūt ad inuicē:
hic ē heres. † Veīte occidam⁹ eū: t
nr̄a erit hereditas. Et apphēdētes a
a ꝯ .i. plebem dicentes: quia samaritanus es tu: t
demonium habes.
d eū occiderūt: t eiecerūt extra vineaz.
e Quid q̄ faciet dñs vinee? Veniet
t pdet colonos t dabit vineā alijs.
a ꝯ quasi: que alio modo implebitur hec scriptura.
ꝯ christum.
f † Nec scripturā hāc legistis? Lapidē
a ꝯ mgri q̄ se t alios deo dignā domui edificare de/
quē reprobauerunt ędificātes: hic
debent. a ꝯ duos condens in semetipso ex vtroq;
populo vnā ciuitatē t vnū templū sibi edificans.
factus ē in cāput anguli: a dño fa/
ctū ē istud: t ē mirabile in ocul'no/
a ꝯ ipsi mentitū cōtra se: in q̄ ꝓbant eū vera dixisse:
ipe eni ē heres: illi mali coloni. b ꝯ ad modicū ri/
more retardank: qz nondū venerat hora eius.
str'. † Et q̄rebāt eū tenē: t timuēr̄t b+
ꝯ .i. propter.
turbā. Cognouer̄t eni q̄m ad illos
ꝯ alos dixerit.
parabolā hāc dixerit. Et relicto il/
g lo abierūt. † Et mittūt ad eū q̄sdaz
a ꝯ militib⁹ herodis q̄ hierosolymis erāt ill diebꝰ.
ex pharisēis t herodianis vt eū ca
perēt in ꝙbo. Qui venientes dicūt
a ꝯ mellitis sermonibus circundant sicut apes mel
portantes in ore: aculeum in dorso.
b ei: Magister: scimus q̄ verax es t †
nō curas quēq;. Nec eni vides i fa
cie hoim: sz i vitate viā dei doces.
Licz dari tributū cesari: an nō dabi
i m⁹? Qui sciēs ꝙsutiaz eox: ait ill:
a ꝯ sapia sapienē agit: vt suis ꝓmiab⁹ capiant.
k Quid me tētat? Afferte mihi de/
narium vt videā. At illi obtulerūt ei.
Et ait ill: Cui⁹ ē imago hec t inscri
ptio? Dicūt ei: Cesar. Rūdēs aūt
ꝯ q̄s necessitatis.
l iesus ait illis: † Reddite ergo q̄ sūt †
a ꝯ numum: tributū: pecuniā. b ꝯ q̄s voluntatis.
ꝯ vos t decimas: primitias.
cesaris cesari: et q̄ sunt dei deo.
a ꝯ q̄ insidiax calliditate p̄cualere nō poterant.
b ꝯ .i. sup sapientia eius.
Et mirabant sup eo. † Et venerūt c
m ad eū saducei: q̄ dicūt resurrectio/
nē nō ē: t interrogabāt eū dicētes:
Magr: moyses scripsit nob: vt si cui⁹ †
frat mortu⁹ fuerit t dimiserit vxo/
rē: t filios nō reliq̄rit: accipiat frat
ei⁹ vxorē ipi⁹ t resuscitet semen ffi
n suo. † Septē q̄ frēs erāt: t ꝓm⁹ acce

Et moriens synagogā significat relictā quasi mortuā a spū septiformi: q̄ septē ꝓtarchas impleuit: q̄ nō reliq̄rūt ei semē abrae q̄ christus est: licet eni in deis nat⁹ tū gennib⁹ dat⁹. Nec mulier mortua christo: nulli de septē in resurrectiōe iungef. septenario aūt ꝓfect⁹ vniuersitas significat. Sicut vera vice per Esaiā dr: Apphendēt septē mulieres virū vnū. Septē sunt ecclie quas dñs vn⁹ amat: arguit: castigat, adoxant eni vna fi dē. De sunt septē sponte fragmētis panū plene. Panes verba dñi. Spōte xo ecclie. Panes iesus būdicens fregit: t discipuli ei⁹ diuiserūt turbe. cū die septimo būdixit opa sua requieuit in eis. Ita luce facta ꝓmo die q̄ est sapie: t firmamento in fedo: q̄ est intellect⁹: t arida tertio: q̄ est ꝓfili. t luminib⁹ quarto: q̄ sunt xtutes, t volatilib⁹ t piscib⁹ q̄nto: q̄ sunt sciē. etatis t ania viuēte sexto: id est hoie ad imaginē dei facto. qđ est pfectus. septimo die spū timoris dñi q̄ pmanet scūs in seculi seculi. t replet orbē terrarū: sancta ecclia replet nō habēs maculā nec rugā. Idcoq; ecclia septiformi. i. pfecto timore replet: q̄ iustus vir saluabit. q̄ rogat: Nō intres in iudiciū cum seruo tuo. qz nō iusti. in ꝓspectu tuo oīs viuens. De his septez qualitatib⁹ spūs cōmemorat dauid: q̄d negligētia nostra peperit: q̄d diligentia quesierit: q̄d diuina ꝓuidētia contulerit: quid inimici instigatio fraudauerit: quid obliuio lubrica subtraxerit: quid būana fragilitas intulerit: quid ignorantia impruida fefellerit. Hos oīes affectus in psalmis inuenimus.
Psal. 7. Psalmus: Concepit dolorē t peperit iniquitatem. Secūdus: Ppter eni in maturitate t clamaui. Tertius: Incerta t occulta sapie tue manifestasti mihi. Quart⁹ est: Inimici mei aīam me em circūdederūt. Quint⁹: Obliuioni dat⁹ sum tanq̄ mortu⁹ a.c. Sextus: Cōfūdant̄ lumbi mei impleti sunt illusiōib⁹. Septim⁹: Delicta iuuentutis mee t ignorancias meas ne me. dñe. Hos affectus spūs septiformis eneruat vel eliminat t illuminat. Ait: septez incerne ab austro ardentes: t aq̄lonares tenebras in taberna culo dñi illuminātes. Spūs sapie in pigro negligentiaz repellit. Spūs intellect⁹ diligentiā rōnabilit querit. Spūs consilij diuinam ꝓuidentiā ꝓuideter innuit. Spūs virtutis instigationes fortit retundit. Spūs scientie obliuionē lubricā diu esse nō finit. Spūs pietat⁹ humanā fragilitatē clemēter indulget. Spūs timoris improuidā ignorantiā ardent t dū decoquit et bene replet. Sapia domū edificat. Intellect⁹ gubernacula inuenit. Consiliū bona discreta facit. Airt⁹ in patientia aīam pol fidet. Scientia diuitie fidei t salut⁹ munera acq̄runt. Pietate ꝓsperitas pnis vite t future ꝓsistit. Timore humilitas ꝓseruatur t oīe petrū expellit: qz initiū sapientie timor dñi.
Mat. a Neq; nubēt neq; nu. tē. Beda. Greco idiomati latina cōsuetudo nō respōdet. Rubere eni ꝓprie mulieres dicunt: t viri ducere. Sed nos simpliciter dictū intelligam⁹: neq; nubent viri neq; nubent mulieres. b De mortuis au. q̄ re. nō le. I. li. mo. in. tē. Hiero. In q̄ silitudo vīa: in q̄ ignis ardebat: sed nō ei⁹ spinas ꝓsumebat: sic vos eloquiū meū inflāmat: nec spinas sub maledicto germinatas assumit. Inquiēs: Deus abraam t deꝰ isaac: t deꝰ iacob: ter deū nolando trinitatez significat. deū iterans vnā subtātiā. Eiuūt aūt q̄ vendicāt portionē suā quā elegerant. Mortui vero sunt q̄ qđ vendicauerūt perdiderūt. Beda. Cū multa apertiora testimonia de resurrectione posset ꝓferre: hoc tū protulit cuius ambiguū: quia saducei nec angelos nec spūs nec resurrectionē corporum confitentur: t alax interitū mentiunt. Tm̄ q̄nq; libros moysi recipiunt: ꝓpheras respuūt. Stultū ergo erat eox testimoniū ꝓferre: quox auctoritatē nolebāt recipe. Porro ad eternitatez
Exo.3.a suā ꝓbandā ponit exemplū: Ego suz deꝰ abraam t deꝰ isaac t deꝰ iacob. t infert: Deꝰ nō est mortuox sed viuētiū: vt cū prouenerit aīas manere post mortē. nō eni poterat deꝰ esse eoz q̄ nō subsisterēt. ꝙsequēter inducerek corpoū resurrectio: q̄ cū animab⁹ vel bona vel mala gesserūt. c Interrogauit iesū. Hiero. Quid sibi vult hec q̄stio: cū ꝑ sciant oēs periti i lege? Sed diuerse in Exodo t Leuitico t Deuc. ordinant̄ mādata. De his eni duob⁹ verbis sup pectora sponse leuatis alie nr̄a infantia. d Primū oīm tē. Maximū qđ aī oīa debemus in corde: q̄si vnicū pietat⁹ fundamentū locare: hoc est. i. cognitio atq; ꝓfessio diuine vnitat⁹ cū executione diuīe opatiōis q̄ in dilectiōe dei t ꝓximi ꝓficit. hec ē fides q̄ p dilectionez operat. e Bñ magister. Be. Ostēdit scriba in hac respōsione inter scribas t pharisēos grauē questionē diu versatā esse: qđ esset ꝓmū mandatū t maximū in lege. Alij hostias t sacrificia laudabāt. Alij fidei t dilectiōis opa ꝓferebāt: qz ꝓmi patrū ante legē absq; oi sacrificio; ꝙsuetudine ex fide tm̄ q̄ p dilectionē opat deo placuerāt. nemo aūt absq; fide t dilectione. In qua sentētia scriba iste declarat se fuisse.

pit vxorez t mortu⁹ ē: nō relicto semine. Et secūdus accepit eam
ꝯ ipse.
t mortu⁹ ē: t nec iste reliquit semen. Et tertiꝰ silr. Et acceperūt eā silr septē: t nō reliq̄rūt semen. Nouissima oīm defuncta est et
ꝯ mundana cōuersatio.
mulier. In resurrectiōe ergo cū resurexerint: cuius de his erit vxor? Septez eni habuerūt eaz vxorē. Et respōdēs iesus ait illi:
ꝯ quia.
Nōne ideo erratis non scientes
ꝯ ideo. ꝯ christum.
scripturas neq; virtutē dei? Cū
a eni a mortuis resurrexerit: neq;
a ꝯ nemo ibi mork: nemo
nascitur: nec infans nec senex ibi.
nubent neq; nubent: sed sunt si/
a ꝯ solura questione ꝓbat resurrectionem esse.
b cut angeli dei in celis. De mor/
tuis aut̄ q̄ resurgāt nō legistis
in libro moysi sup rubū: quō illi
a ꝯ hic ꝓbat eternitatē aiax.
dixerit deus: inquiēs: † Ego suz
deus abraam et deꝰ isaac t de
ꝯ hic resurrectionem corporum.
us iacob: non est deus mortuo
rum: sed viuox. Vos ergo multum erratis. † Et accessit vn⁹ de a
scribis: q̄ audierat illos conqui
rentes: t videns quoniaz bene
c illis responderit: interrogauit †
a ꝯ cū in diuersis libris diuerse ordinentur.
eū quod primum esset oim mā/ b
datū. Jesus aut̄ rndit ei: Quia c
d primū omniū mādatū ē. † Audi
a ꝯ dū gentiū multi sunt.
israel dñs deꝰ tuus deus vnus
est. Et diliges dominū deuz tu/
vm ex toto corde tuo: t ex tota
ania tua: t ex tota mente tua: t
ꝯ .i. maximū.
ex tota virtute tua: hoc est pmū
mandatum. Secundum autem
simile est illi. † Diliges proximū
tuum tanq̄ teipsuz. Maius ho/
rum aliud mandatum non est.
e Et ait illi scriba: Bene magister d
in veritate dixisti: quia vnus ē
deus: et non est alius ꝓter eū.
Et vt diligatur ex toto corde t
ex toto intellectu: et ex tota ani
ma: et ex tota fortitudine: et di/ e
ligere proximum tanq̄ seipsuz:
maius est omnibus holocau/
stomatibus t sacrificijs. Jesus
autem videns q̄ sapienter re/

a Et accessit. Hec ē pars inceptā: qz ei xp̄s cōfutaneat rōnabiliter pharisęos t saduceos: vidēs q̄d scriba ꝓfuit ab eo:
b Et esset ꝓmū t maximum mādatū: qz de hac crāt tūc q̄stiones apud sapientes.
c Jesus aūt re. ei. et ptz inia ex dict⁹ Mat. xxij. excepta q̄ sequūtur. d Bene magr in veri. dixisti. Ex dict⁹ videtur q̄ ille scriba interrogauerat christum nō ad captādū eū i ꝙbo sicut alij ꝓcedētes: sed ad audiēdū veritatē quā scire desiderabat. ꝓpe varietatez opinionū. Vel alit̄ pōt dici q̄ a ꝓncipio maliciose quesiuit: ꝑ ex xp̄i rōsione cōtrit⁹ xp̄m commendauit t xp̄s eum: videns ipm emēdatū. t hāc sedam exp̄ sitionem posuit Mat. xxij. Aug⁹. vero libro de ꝙsensu euāgelistax ponit vtrūq;. d. Nec mouet aut quēq; q̄ matheꝰ dicit tentātē fuisse a q̄ dñs interrogat⁹ ē. sicut eni potuit vt q̄nis tēnās accederet: dñi tā rōsione correct⁹ sit: aut certe ipsaz tē tationē nō accipiam⁹ malā tanq̄ deceptē volētē inimicū: ꝑ tanq̄ expiri volētē amplī ignotum. e Et dili. p. tā/ q̄ se. ma. est tē. circa q̄ eni tunc erāt oplonei doctox: qz q̄dā docebāt sacrificia t oblatiōes magis esse accepta deo q̄ exercitiū in opib⁹ charitatis. alij aūt dicebāt ꝙ rīū: t hui⁹ opinionis q̄ vera est videt fuisse iste scriba: et ꝓpter hoc eiꝰ dictuz approbat a xp̄o cū subdit:

Deu.6.a Mat.22.b
Leui.19.c Luce.10.c

Mon es
facta
Non longe

Moralit B

Luce. 14.f

Pſa.10.

Joh.12.c Ibid. 21. k

† 23.q.1.c. militare.

a Non longe ꝛc. Isido. Cuius ad tentādū venerit: longior nāq; ē ignorātia q̄ scia vt saducees dr: Errat. nescietes scripturas neq; virtutez dei. Beda. Matthe dicit q; tentādo ḡrebat: cui ſm Marcū dr: Non longe es a regno dei. cū scriptura dicat: In simplicitate cordis q̄rite illū: q̄n inueniet ab his q̄ nō tentāt eum. Sed forte audito rēpōso dñi mox ad pietat' grām redijt: t quē pr' tentādo decipiendū putauit: mox amplectēdo sequendū cognouit. Aut certe tentatione accipiam': nō malam quasi decipe volent', inimici: ſz cauta q̄si experiri ampli' volētes ignotū. ſm illud: Qui facile credit leuis corde immorabit. b Et nemo. q̄ in sermonib' cōfutant': vltra nō interrogāt: ſz apte cōphensum romane ptāti tradūt. Vſq; ptz venena inuidie supari posſe sed difficile quiescere.

c Sede a dextris. Non in b infirmitatē filij: ſz q̄ alter i altero operat' ondit. Mā t filius subiecit inimicos p̄ri: t deum p̄rem glorificat sup terrā.

d Cauete. Beda. Nota q; ſi vetat eos q̄ huj' officij sunt in foro salutari. ꝑmo sedere: sed q: b amante q̄si improbos decet esse cauēdos. animū. l. nō gradū redarguēs. Cuius t b nō culpa careat cū in foro litibus interesse: q̄ in cathedra moysi magister vult appellari. Duab' de causis vane glorie cupidos cauere iubemur: ne eorum simulatione seducamur: vt emulatiōe ad idez inflāmemur. e Qui deuorāt domos. Quasi patroui in iudicio futuri: ab infirmis t peccatoꝝ ꝓscia turbat' pecuniaz accipe nō dubitāt: cū cōmendet deo orationē man' porrecta ad vanduz: nō collecta ad accipiendū q̄bus illud cōgruit. Psa. 108. Oratio ei' fiat in peccatu. f Saçophylatiū. Be. Pbylaxe grece: seruare latine. Saça plice: diuitie. Saçophylatium locus quo diuitie fuant: t arca. l. in qua ppli donaria ꝙgregabant ad vſus templi. 4. reg. 12. b Vñ in libro Regū. Tulit ioiada pontifex gaçophylatium vnū: aperuitq; foramē desup t. t portie' in q̄bus seruabant. Vſi hec ꝛba locut' ē ihesus in gaçophylatio: docēs in templo. g Aspicie bat quō. Sicut appetitores primat' t vane glie cauendos esse dixit: t simulatiōe orātib' ꝓpri' iudiciū p̄dixit: sic etiā offerētes iusto examīe discernit: vt retribuat singulis ſm cor t opa: q̄ t hodie facit in ecclesia.

Allgo. b Diuites. Be. Allego. Diuites: iudei de iusticia legis elati. Vidua paup: ecclia q̄ spū superbie t tpales rerū ꝙcupiscētias q̄si mūdi diuitias abiecit. Vidua q: eius vir ꝓ ea mortu' est: t ab ei' oculis occult' in celo est. Hec duo minuta offert: q: i ꝓspectu diuīe maiestatis q̄ oblatiōes denote nr̄e opationis q̄si certo numero ꝓscripte t ꝓsignate seruant: vel dilectionē dei vel ꝓximi: vel fidei ozōisq; munera deo offert. Que respectu fragilitat' minuta: sed merito pie intentionis accepta: cūctis supdoz iudicoꝝ operibus prestant.

i Vidua paup. Hiero. Hec paupcula me t sikes sigt: q̄ mitto q̄ possum: t desidero q̄ nō possum vobis ex planare. Rō q̄ntū ſz ex q̄nto desiderat de'. Inuſq; ¶ quadrantē

a Non es lōge a regno dei. l. a veritate eū q̄ sic ꝙ in pbꝫ loc' venitur regnū dei: t inde credēdū est q̄ iste ꝓuersus fuit ad xp̄m. b Et rñdens iesus. Hic describit ꝓfitatio scribaꝝ: t ꝑmo ponit dicta cētatio. secdo discipulo ꝓ instructio. ibi: Et sedens iesus ꝓtra gaçophylatiū. tertia ꝓme part' ꝓz ex dict' Matth. xxiij. excepto q̄d subdit:

¶ qz noui testamēti sententie ꝛ euangelice pfectioni consentit.

a spōdisset: dixit illi: Nō longe es a
b regno dei. † Et nemo iaz audebat eum interrogare. Et respondens b

a ¶ Hiero. palā loqtur: vt inex cusabiles sint: vt ignis incendit arida scriba ꝛ pharisęoꝝ exẽpla.

iesus dicebat docens in templo.

¶ nō rephēdūt. q: xp̄m dō filiū dicūt: ſz q: filium dei esse nō credūt. ¶ holem simplicem.

Quomodo dicunt scribe christū † esse filiuz dauid? Ipse enī dauid

¶ nō error: non ꝓpria voluntate.

dicit in spiritu sācto: † Dixit dñs
c domino meo: sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo dauid dicit eum dominuz:

¶ ttm ꝛ non deus.

ꝛ vnde ē filꝫ ei'? Et multa turba eū libēter audiebat. † Et dicebat
d eis in doctrina sua: Cauete a scri † a ¶ voluntarē arguit: nō gradū. b ¶ cultoribus vestimentis ad publicum pcedere.

bis q̄ vōlūt in stolis ambulare: t salutari i foro: t in primis cathedris sedere i synagogis: et ꝑmos
e discubitus i cęnis. Qui deuorāt domos viduarum sub obtentu

¶ q̄ amāt in angulis stantes orare. hi enī non solū laudes hoim: verū etiā pecuniā querunt.

lixius iudicium. Et sedens iesus ¶ ¶ diuitiarum custodiam.

f contra gaçophylatium aspiciebat quō turba iactaret ęs in ga
a ¶ Hiero. Qui proferunt de thesauro cordis sui noua ꝛ vetera q̄ sūt incerta ꝛ occulta vtriusq; te
b cophylatiuz: et multi diuites ia ſtamenti.

ctabāt multa. † Cū vēisset āt vna ¶ ecclesia. ¶ spū. a ¶ dilectionē dei ꝛ ꝓximi.

i vidua paup: misit duo minuta

¶ quadrantē pōt offerre: ḃ est torta panis in leuitico: q̄ est vollitas ꝓmpta. Quadrans: qz ex trib' ꝓsistit: cogitatum: verbo t facto. Quadrās ꝛc. Quadrāte vocant calcatores q̄rtā partē cuiusq; rei. ſ. loci: temꝑis: pecunie. Fositan q̄ ḃ q̄rtā partē sicli. i. q̄nq; obolos significat.

Mozalit. Mozalit intimat q̄ sit accepta bile deo: q̄ offert bono alio: q̄ nō offerentiū su baz sed pensat

Allego. ꝑclam. Hec ꝑpendit q̄ntū offerrag in ei' sacrificio ¶ ex quāto.

Dñs eni ex eo. Be. Allego. Judeus ex abūdanti mittit in munera: qz de iusticia sua p̄sumit t dicit: Dē' gras tibi ago: q: nō sum sic ceteri homines ꝛc. Omnē victū suū in dei munera mittit eccla: qz omne q̄d vicit: dicit non sui esse meriti ſ dinini

Ps. 49. mu neris. dicēs: Dē' ꝓpiti' esto mihi pctōri. Et iterꝫ: Fortitudinē meā ad te custodiā: qz tu deus suscepto: me': dē' me' mise: ricordia ei' ꝓueniet me.

† Cū egre. Ca. XIII

Beda. Recedēte de tem
plo dño oia legis edifi
cia t cōpositio mādatoꝝ tra de
structa est: vt nihil a iudeis im
pleri possit: et capite sublato:
mutata inter se membra compugnāt. Apte post laudatas in
paupcula mliere eccle deuotio
nē de tēplo egredit: qz fundata
in grātiꝫ xpi eccla iudea sue ꝑ
fidie penas erat luitura: t edi
ficia ruitura. e Videtes ꝛc.
Diuinis' aūt ꝓcuratum est: vt
patefacta ꝓ orbē fidei euangelii
et gra ipm tēplū cū ceremoniis
tolleret: ne forte aliqs paru ul'
adhuc: ac lactēs in fide: si videret manere ella a ꝓphetis facta
a dño institūta: admirādo sanctū seculare: paulati ad iudaismū relaberet. Aufert ḡ umbra
t palmā tenet veritas ꝑ orbem declarata. ¶ Hiero. Prenūciat dadem nouissimi tpis. i. destructiōez tēpli cum plebe lsa sua.

Dnus. 2 De q̄: Lapis sup lapidē nō relinquet. i. testimonia ꝓphetarum sup eos in q̄s iudei retorq̄bant ea vt in exēplū: in cozobabel: in machabeos. f Et cū sederet.

Mystice. Beda. Mystice. in sctis q̄tus manet: dum sup hoꝝ detestatur amentiā. Mons enī olinaꝝ fructifera ecclesie celsitudinē significat. mons ille non infructuosus arboꝝ sed oliueta gignit: quibus lumē alitur: vmbra fugat: requies lassis tribuit: infirmitas soluitur.

¶ Et respōdens: Beda. A tpe dñice passiōis in populo iudeoꝝ q̄ latronē seditiosuz elegerūt: christū saluatorē abiecerūt: nec bella ostiū: nec seditiōes ciuiū cessauerūt. Sed apli ne bis aduētantib' terreant: t ne hierosolymā indeaq; deserāt ām onentur: quia nō statim finis. In quadragesimū enim annū desolatio ꝓuincie et vltimū vbis ac templi excidiū ꝓclatuz est. b Multi ni ve. Imminēte excidio: multi venerūt q̄ se ee christos t tā temp' libertat' adesse mentirent. Multi etiā i ecclesia temporib' apostoloꝝ inter cetera die dñi instare miati sunt. Multi in nōe christi venere antichristi: quoꝝ primus simon magus: cui auscultabāt omēs qui erāt in samaria a minimo vsq; ad maximū dicentes: Hic est virtus dei que vocat magna: eo q̄ multo tpe magicis artibus dementasset eos. i Exurget enim. Beda. Hec omnia ante vltimos t acerbissimos dolores: quib' ois ¶ vastata

turba iactaret eꝫ in gaçophylatium. magis ponderans quantitatē deuotionis q̄ muneris. vnde consequenter vidua pauper ponens duo minuta plus laudatur ab eo q̄ diuites ponentes munera magna. Mozaliter hec vidua pauper dicit potest persona simplex ca- Mzalit.
rens diuitijs t scripturarū noticia: que tamen apud deum plus meretur orationib' t bona vita q̄ potentes in temꝑoralibus t scientia magna. Unde Augustinus cū legisset viram pauli simplicē dixit: Simplices t illiterati rapiunt celum: t nos cū litteris nr̄is trahimur ad infernū. 24. q. 1. odi. 1 fi. De pe. di. 5. c. 1. 88 fi.

¶ In ca. xij. vbi dicitur in postilla: q̄ quantitas meriti non accipitur ſm quantitatem doni.

Additio. De quantitate meriti q̄ modo accipi debet proprie habek in prima parte. q. xcv. arti. iij. in cor. q. vbi sic quantitas meriti ex duob' potest pensari. Uno modo ex radice charitat' t gratie. t talis quantitas meriti respondet premio essentiali q̄d consistit in dei fruitione: qui enim ex maiori charitate aliquid facit: A
fruetur deo pfectiꝫ. Alio modo potest pen- † Da. 24. a
sari quantitas meriti ex quantitate operis: Luce. 19. g
que quidē est duplex. ſ. absoluta t ꝓportionabilis. Vidua enim q̄ misit duo erat minuta in gaçophylatiuz minus opus fecit q̄ntitate absoluta q̄ illi qui magna posuerunt: sed quantitate ꝓportionabili vidua plus fecit ſm sententiā domini: quia magis ei' facultatem supabundat: vtraq; tamen q̄ntitas meriti respondet premio accidentali q̄d est gaudiuz de bono creato. Hec ſcīus Thomas. Quib' bene consideratis t ad propositum applicatis patet q̄ hec vidua cōmendatur a xp̄o: t hoc solū q̄ quantitate ꝓportionabili plus fecit q̄ alij qui maiora obtulerunt: nō aut̄ de quantitate meriti essentialꝫ que consistit in radice charitatis. que quidē charitas est causa proxima deuotionis. Un de non dixit christus: hec vidua plus meruit: sed dixit: plus oīb' misit.

Replica. In ca. xij. vbi postilla: dicit q̄ q̄ntitas meriti nō accipit ſm q̄ntitatē doni. ibi Burgen. dicit satis bene t ꝓfomiter cum sancto Tho. t postil. sed addit de suo q̄ christ' nō cōmendauit viduam de quantitate meriti † Luce. 21. b
essentialis quod consistit in radice charitatis que est causa proxima deuotiōis: sed sic dicendo videtur christum non directe rcpro basse errorem sacerdotum dicentium q̄ pl' meretur qui plus offert. Hoc autem probat Epb. 5. b
christus esse falsum de vidua que obtulit mi Luce. 21. b
nuta duo: quia maioris meriti est ex magna deuotione offerre modicum q̄s remissa deuotione multum: quia deus plus pensat affectum q̄s censum ſm Grego. Si igitur vidua cōmendatur ex deuotione que ſm Burgen. causatur ex charitate: sequitur q̄ eius commendatio pertinet ad quantitatem meriti essentialis: cuius oppositum dicit Burgensis. Ca. ¶ XIII

Et cum egrederetur de templo. Superius a primo capi. vsq; huc docuit christus per viam amoris miracula faciendo et beneficia conferendo. Hic incipit docere per viā timoris terrorem futuri iudicij incutiendo. et circa hoc primo duplex questio proponitur. secundo soluitur. ibi: Et respondens iesus. Circa ꝑmū ꝑponit questionis occasio: ꝑ hoc q̄ christus templum p̄dixit destruendum: t ideo discipuli quesierunt ab ipo primo de tempore huius destructionis. quod notatur cum dicit: b Dic nobis quando hec fient. t quia post destructionem templi credebant de propinquo vltimum iudicium fieri. ideo de hoc quesierunt secundo. quod notatur cum dicitur: c Et quod signū erit quando hec omia incipient consummari: tunc enim erit ꝓsummatio huj' mundi.

d Et respōdēs iesus. Hic ponit dicte questionis duplicis solutio. t primo prime. secō secde. ibi: Orate q̄. Circa primū ꝑmittit dicte destructionis rēpli inchoatio. t secdo ꝓsumatio. ibi: Cū autē videritis. Adhuc circa primū p̄dicit quid eueniendū sit omnibus generalit. secdo quid discipulis christi specialit. ibi: Videte aut̄ vosmetipsos.

r Circa primū

vastata est. quincia tpe iudee sedi-
tionis ꝙstat ad litterā ꝓtigisse. ꝑōt
vero regnū sup regnū ⁊ pestilēcie co
rū quoꝝ sermo serpit vt cancer:et fa
mes audiendi verbū dei:⁊ cōmotio
vniuerse terre:⁊ a ꝛa fide separatio:
in hereticis magis intelligi:q̄ ꝓtra se
inuicē dimicātes:eccle victoriā faci
unt. a Videte gīt. Beda. Quare
hec oia inferat dicit: Videte ⁊c. Ea
enim vel sola vel maria cā est excidii:
qꝛ post occisionez dñi nolis quoqꝫ ac
fidei ꝓfessores simul ⁊ confessores im
pia crudelitate vexabāt. b Et in
odis gen. Beda. Quia nouerat dñs
corda discipulorꝫ de pditiōe sue gen
tis tristanda. ꝟ modo ꝙsolat vt sciāt
amissis iudeis se socios regni celest̄
ex toto orbe habituros. Sicut enim
ecclastice historie testant: multo aī
excidiū iudeoꝝ apli ad p̄dicādū
euangeliū p totū orbē sunt dispersi:
excepto iacobo zebedei ⁊ iacobo fra
tre dñi q̄ prius in iudea ꝑ ꝛbo euā
gelii sanguinē fuderūt. c Cū au
tē videri. ⁊c. We. ꝑōt abominatio in
telligi vel antichrist⁹: vel imago ce
saris:quā pilat⁹ in templo posuit: vl
statua adriani equestr̄:q̄ in ipo san
ctoctoꝝ loco multo tpe stetit. Abo
minatio q̄z ꝑm scripturā idolū nun
cupat. ⁊ ꝛō addit: desolationis:quia
in desolato rēplo atq; deserto idolū
positū est. Beda. Juxta spiritualē
sensum:cū viderim⁹ abominationez
desolatiōis stare vbi nō debet. i. be
reses ⁊ flagitia regnare in eis q̄ cele
stibus mysteriis sūt ꝓsecrati:cū ope
rantib⁹ iniquitatē:loquētes menda
cium: vtroꝝ sanguinū ⁊ dolosos pa
cem fideliū turbare ppendim⁹. Tūc
qui in iudea. i. in ꝓfessione vere fidei
p̄sistimus. ad mōtes fugiamus. i. ad
culmina virtutū. Tūc q̄ sup tectum:
q̄. s. excedit anio carnalia. ⁊ tanq̄ in
aura libera spūaliter viuit:nō desce
dat in domū ad infimos. s. actus pe
stine ꝙuersatiōis:vt ea que reliquer
at mundi desideria carnisve repe
tat. Dom⁹ enī nostra vel hic mūdus
vel caro in q̄ degim⁹. d Tunc q̄
in iudea ⁊c. Beda. Hec facta sunt cū
appropinquante romano bello et in
dee exterminio q̄ in ꝓuincia erāt chri
stiani āmoniti oraculo (vt ecclastica
narrat historia) trans iordanez sece
dentes sub agrippe regno manebāt
ad tps in pella ciuitate qui cum ea q̄
sibi obtēperare voluit parte iudeoꝝ
semp parebat impio romanorum.
e Ve autē prægnantib⁹. Quia vel
vteri pondere: vel filioꝝ sarcina gra
uate fugere ñ poterūt. Vñ i libro hi
storiarū legit̄ vxoꝝ ionathe turba
tam fuga. filiū sinu suo lapsum rece
pisse ppetuo claudū. f Orate au
tē. Hiero. Et non fiat fuga vra in hye
me vel sabbato. Ysido. ne finiat fru
ctus opis vri cum fine tpis. Hyeme
enim finit̄ fructus: sabbato tempus.
Beda. Orate autē ⁊c. Si de capti
uitate a Tito et Vespasiano facta ꝟ
accipimus: orare debēt ne fiat fuga
eoꝝ hyeme vl sabbato. Hyeme enim
ꝓhibet frigus fugere ad solitudinē
⁊ in montib⁹ desertis latere. In sab
bato autē aut trāsgressio legis si fu
giunt: aut moꝛs si remanēt. Si de cō

a ſ Lu. kremor⁹ magni erūe p loca ⁊ pestilēcie ⁊ fa-
ginum: et erūnt terremot⁹ p loca et
a fames. Initiuz doloꝝ hec. Videte
aūt vosmetipos. Tradēt enī vos i
cilijs: ⁊ in synagogis vapulabitis:
a ſ constantes animos tam bona cā dabit.
⁊ ante reges ⁊ ꝓsides stabit̄ ꝓpter
a ſ Piero. vt clamet ecclia a finib⁹ terre ad te d.c.
b me in testimoniū illis. Et i ōmnes
ſ quasi ne de perditione vestre gentis tristemini q̄
socios de omnibus gentibus estis habituri.
gentes primū oportet ꝓdicari euā
ſ ante prelios.
geliū. Et cū duxerint vos tradētes:
a a ſ volūtarez tm offerte: ego loꝛ q̄ sum in vobis ⁊
gratia spūsancti i rndēdo aderit. b ſ ante ꝓsides.
nolite ꝓcogitare q̄d loquamini: sz
ſ a spiritu.
q̄ datuz fuerit vob in illa hora id
loquamini. Nō enī vos estis loq̄n-
ſ quod cōtinet omia sciam habet vocis. b ſ hoc i
persecutionibus frequēter visum est.
tes: sed spūsctūs. Trādet autē fra
a ſ nō est coꝛ fide affectus quoꝝ diuersa est fides.
ter frēm in mortē: et pāter filiū: et
ꝙsurget filij in parētes ⁊ morte affi
a ſ rā bona cōtēter cā rucda fuit. ſ nō enī martyrem facit pena sed causa.
ciēt eos. Et eritis odio oīb⁹ ꝓpter
nomē meū. Qui aūt sustinuerit in
a ſ finis nō pugna coronat.
c finēm: hic salu⁹ erit. Cū aūt videritl b+
a ſ antichristū: vel imaginē adriani: vel cesaris.
b ſ Matthe⁹ i loco isto q̄dē dit: qꝛ i loco sctō ab-
abōminationē desolatiōis stantē
omiario stare nō dz. a ſ ꝓphetas q̄ ſ ꝓdixerūt.
b vbi nō debet: q̄ lēgit itelligat. Tūc †
q̄ in iudea sūt fugiāt in mōtes: ⁊ q̄ ‡
sup tectū: ne descēdat i domū: nec
introeat vt tollāt q̄d de domo sua:
et q̄ in agro erit nō reuertat retro †
c tollere vestimētū suū. Ve aūt prę- †
gnātib⁹ ⁊ nutriētib⁹ in illis dieb⁹. †
a ſ Matthe⁹ āt. Orate ūr vt ñ fiat fuga vra hyeme
vl sabbato. b ſ Dec ꝓpie ad antix̄pm q̄ crebro
ra ⁊ acerbiora tormēta iferent fidelib⁹: ꝛ q̄ grauꝫ
est: signa quoqꝫ comitabunt. ſ ideo orandū erāt.
f Orate vo vt hyeme nō fiāt. Erūt ‡
eni dies illi tribulatiōis tales q̄les
nō fuerit ab initio creature quā cō-
g didit de⁹ vsq; nūc: neq; fiēt. †Et nisi †
breuiasset dñs dies: nō fuisset salua
ſ Piero. ne malicia muter intellectū eoꝝ.
ois caro. Sed ꝓpter electos quos
b elegit breuiauit dies. †Et tunc si q̄s †
vobis dixerit: Ecce hic ē christus:
ecce illic: ne crediderit is. Exurgent
enim pseudo christi ⁊ pseudo ꝓ-
phete: ⁊ dabunt signa et portenta
ad seducendos si fieri potest etiam
electos. Vos ergo videte: Ecce p̄-
i dixi vobis omnia. Sed in illis die
bus post tribulationē illā. † sol cōte
ſ ad gelida corda.
nebrabitur: ⁊ luna nō dabit splen-
k rē suū. Et stellę cęli erūt decidētes:

summatione mūdi intelligit: ꝓ
vt fides ⁊ charitas nra in ꝛpm nō
frigescat: neq; vt otiosi in ope dei tor
peamus virtutū sabbato. Dec mi bo
mini locutio partim ad captiuitatē
iudaicā: partim ad diem iudicii ꝓ-
net. vnde Matth. Dic nobis q̄n hec
erūt ⁊ signū aduētus tui: ⁊ ꝓsumma-
onis seculi? g Et nisi breuiat. Ni
si q̄ tant⁹ malis refugiū? Que spes
electis? Hoc solū. s. vt de⁹ q̄ dat vir-
tutē patiendi breui ⁊ potentiam plu-
quēdi. Et ꝟ est: Et nisi breuiasset ⁊c.
Beda. Et nisi bre. d. d. Hec tribu-
latio quāto ceteris grauior: tāto bre
uitate moderatior. Trib⁹ annis. i. et
dimidio quanti ex Daniele et Apo
calypsi Jobis cōsti pōt ecclia q̄ op
bem impugnatura ee. b Et nisi
si q̄s. Beda. Quidā hoc ad captiui-
tatē iudaicam referūt q̄n multi chri
stos se esse dicētes: ꝓsūm post se dece
ptum trahebāt. Sed ibi nullus erat
fidelis: q̄ de⁹ exhortaret ne quem
sos mag istros sequeret. Oues ⁊ ob
sidentes et obsessi: alieni a ꝓpo ob-
durabāt. vñ: Melius de bereticis ex
cipiendū q̄ ꝓtra ecclesiā veniētes
christos esse mentiunt: quoꝝ ꝓmus
simon magus: extremꝫ antichrist⁹.
t Sed in illis dieb⁹. Beda. Sicut
ra in iudicio videbunt obscura non
lucis sue diminutiōe: sed superuēie
veri luminis claritate. i. summi iudi
cis: cū venerit in maiestate sua ⁊ po-
tris ⁊ sanctoꝝ angelorꝫ. Quis nūc
ꝓbibeat vere intelligi: tūc fole et lu
nā cū alijs sideribꝫ ad temp⁹ suo lu
mine ꝙuari: sicut sol in passione dñi.
Luna enī tunc tpis cū eet plena sub
terra latebat. vñ illud Jobel adhuc
impfectū ē. q̄ cū dixisset: Sol ꝑuer
in tenebras. addit: ⁊ luna in sangui
nē. anteqū veniat dies dñi magn⁹ et
manifest⁹. et qꝛ de die iudicij Esaias
dicit: Erubescet luna ⁊ cōfundet sol
⁊c. Sed pacto die iudicij ⁊ claresce
te future glia vite cū fuerit celum no
uū ⁊ terra noua. tunc fiet q̄s idē ꝓ
pheta alibi dicit: Et erit lux lune sic
solis. ⁊ lux solis erit septēplici sicut
lux septē dierꝫ. Deciderēs. Ita
mine q̄si pene deerit semen arbꝛ cui
assimilate sunt stelle.

Nico. de lyra

Circa primū ꝓdicunt picula. s. fal-
ctio errozis. ibi: Videte ne quis vos
seducat. incussio timoris. ibi: Cū au
dieritis. cōmotio plebis. ibi: Surget
gens ⁊c. turbatio orbis. ibi: Et erūt
terremotus. ⁊ ptz ſnia istaꝝ partiuꝫ
ex dictis Matth. xxiij. vsq; ibi:
a Et cū duxerint vos tradētes. q̄
cui⁹ſnia ptz ex dict⁹ Mat. x. b Cū
autē viderit abominationē. Hic pa
dicit ꝙsūmatio desolationis rēpli. ⁊
patet ſnia ex dictis Mat. xxiij.
c Orate vero. Hic soluit fecūda q̄-
stio: in cui⁹ solutiōe salnator ꝓmo ex
citat discipulorꝫ deuotionē q̄ ēt ne
cessaria tpe magne tribulatiōis. fecūdo
ꝓdicit tribulationē futurā. ibi: Erit
um. ibi: Erūt aūt dies illi tribulati
onis. tertio ꝓdicit indicē aduētū. ibi:
Et tūc videbūt filiū hois. Circa ex-
ponit attentionē credētiuz. ibi: Videte
vigilate ⁊c. ⁊ ideo ꝙcludit in fine.

Quod aut

a Qd āt vo. dico ⁊c. oīdēs q̄ nō loq̄bat ꝓ discipul⁹ tm: sz oīb⁹ fi
delib⁹ ꝓtib⁹ ⁊ futur⁹. Sentētia āt istaꝝ partiū patz ex dict⁹ Mat.
xxiij. Ad maiorē ꝓdictoꝝ itelligētiā q̄rit̄ hūrū xp̄s doctrinā suā
debuerit tradere scꝓto: ⁊ videt q̄ sic: qꝛ scriptura inuenta est ad ꝟ
vt doctrina meōrie cōmēdet: ſ doctrina xp̄i erat maxīe memorie cō
mendāda. g ⁊c. Ptē figura dcbz rādere fi
gurato ⁊ ecōuerso: sed lex vet⁹ q̄ fuit figu
ra legis none fuit data in scripto. g ⁊c.
Ad ꝛtrarium arguit̄ qꝛ: nulli libri ab eo
scripti hūrur in canone: sz tm̄ a discipulis
suis vt aplis ⁊ euāgelist̄. Rūsio. doctria
christi fuit ꝛmediate tradita a deo: qꝛ ipse
in vnitate psone fuit: ⁊ est ver⁹ de⁹ ⁊ hō.
vet⁹ aūt testamētū licz fuerit datuz a deo
nō tū ꝛmediate: sz mediātib⁹ angel⁹ vt ōz
Gal. iij. Lex data ē p angelos i manu me
diatoris. ⁊ Act. vij. dixit Stephanus in
deis: Accepistī legē in dispositiōe angelo
rū. ⁊ iō doctrine xp̄i debebat excellētissi
mus mod⁹ tradēdi eā q̄ est in ꝟ q̄ doctri
na aliq̄ nō ꝛmediate scribit̄ in pelle moꝛ
tua sz in mētib⁹ hoīm q̄ sunt ad imaginez
dei facte. q̄d factū est de doctrina xp̄i quā
impōsuit mētib⁹ discipulorꝫ: ⁊ ꝟ fuit prędi
ctū Hiere. xxxi. Ecce dies veniūt dicit do
min⁹. ⁊ feriaz domui israel ⁊ domui inda
fedus nouū nō ſm pactuz q̄s pepigi cum
pr̄ib⁹ vr̄is in die q̄ appōndi manū eoꝝ
vt educerē eos de terra egyptī ⁊c. ⁊ subdi
tur: Sed ꝟ erit pactū q̄s ferā cū domo i
rael: dabo legē meā in visceribꝫ eoꝝ: ⁊ in
corde eoꝝ scribā eā: ſ p aplos alioſq; di
scipulos xp̄i derivata est doctrina ei⁹ ver
bo predicatiōis ⁊ etiam scripto: vt ptz in
euāgelijs aplorū ⁊ epl̄is. ex ꝟ ptz solutio
p̄mi argumēti. Ad scōm dicēdū q̄ figura
deficit a pfectiōe figurati: ⁊ iō lex euāgeli
ca nō solū fuit scripta in tabul⁹ lapideis ⁊
pellib⁹ moꝛtuis: sicut lex vet⁹: sed etiā in
mentib⁹ hūanis: vt dictū est: q̄ntū ad pri
mā ei⁹ ꝙscriptionē. secūdario aūt fuit scri
pta in libris: vt dictū est. Ca. XIII

Moraliter. a Et cū egre
deretur de tem
plo. Templū dei q̄libet religio pōt dici. q̄
sic destruitur q̄n nō remanet lapis sup la
pidem quando nō remanet ibi conformi
tas aliqua ad primū fundatoꝛez. Et
cū sederet in monte oliuaꝝ ꝓtra templū.
p hoc significauit q̄ cultus noui testamē
ti abiceret cerimonias iudeoꝝ. Mul
ti enī venient in nomīe meo dicentes ⁊c.
Athanasius. In vnaquaq; hereli diabo
lus figurat⁹ dicit: ego sum christ⁹: ⁊ apnd
me veritas est. Cum autē audieritis
bella ⁊c. Ambro. Sunt autē ⁊ alia bella
que vir sentit christian⁹. s. diuersaꝝ ꝓelia
cupiditatū: studioꝝ cōflictus. multo etiā
grauiores sunt hostes domestici q̄z extra
nei. Oportet hec fieri: sed nōdū est fi
nis. magnitudo malorū precedētiū gene
rale iudicii est figura sequentiū incōpara
biliter grauioꝝ. Tradet autē frater

a et virtutes q̄ sunt in cęlis moue- †
b bunt. †Et tūc videbūt filiū homi †
nis venientē in nubib⁹ cū virtu
te multa ⁊ glia. Et tūc mittet an-
a ſ vt ventilatum de area tot⁹ terre.
gelos suos: ⁊ cōgrēgabit electos
c suos a q̄ttuor ventꝫ a sūmo terre
ſ ꝓpheria.
d vsq; ad summū cęli. †A ficu autē †
discite parabolā. Cū iā ram⁹ eius
ſ verba.
tener fuerit: ⁊ nata fuerint folia:
cognoscitis qꝛ i ꝓximo sit estas.
Sic ⁊ vos cū videritis hec fieri:
scitote qꝛ i ꝓximo sit i ostijs. Amē
dico vobis: quoniā non trāsibit
a ſ vel oīe genꝰ hoim: vel specialiter iudeoꝝ.
generatio hec: donec omnia ista
e fiāt. †Cęlū ⁊ terra trānsibunt: ꝟba
a ſ q̄si signa illoꝝ dieꝝ ꝓnūcia. ptz. de die aūt illa.
aūt mea nō trānsibūt. De die autē
illa vel hora nemo scit: neq; āgeli i
ſ Piero. i. corpꝰ eius i terra positū q̄s est ecclia.
ſ nobis. ſ in quo ⁊ filius.
f cęlo neq; filius: nisi pater. Videte:
ſ Piero. vigilia opꝰ ē meritis ante mortē corpis.
vigilate ⁊ orate: nescitis enim q̄n
ſ iudicij. a ſ Piero. corpus christi in celū
delatum relinquens domū. i. ecclesiam.
tempus sit. †Sicut hō q̄ pegre †
ſ locus carnis proprie terra est.
profectus reliquit domū suam: ⁊ †
a ſ Piero. octo calenea ſm Matheum: decem
dedit suis suis potestatē cuiusq;
mnas ſm Lucam. a ſ q̄ ducit in domū celi.
g operis: ⁊ ianitori ꝓcepit vt vigi- †
b let. †Vigilate ergo: nescitis ei q̄n
a ſ qñ occisi sunt primogenita egypti.
dūs veniat: sero an mędia nō- †
cte: an gallicātu: an mane: ne cū
venerit repente iueniat vos dor-
a ſ Piero. hoc fine cōcludit sermonē vt cōmune
omniū precepti nomisimit ꝓ primos audiant.
b ſ generale bonū nō singulare.
i mientes. Quod aūt vobis dico: a
omnibus dico: vigilate.

maiores q̄ rpib⁹ tyrānor. de qua beat⁹ Bern. exponit illud Esa. xxxviii. Ecce in pace amaritudo mea amarissima: dicēs q̄ ꝑ dicere pōt modernis rpib⁹ eccl̄a: q: maiora mala spūaliter patiť sub pace ꝓncipū rp̄ianor. ꝙ simonias & alia mala clerico⁹ q̄ ꝑ aterer & ꝑsecutiōe tyrānor: & dns ꝑ suā gr̄am breuiet ista mala. ✝ Cūque si q̄s vobis dixerit: ecce hic est xp̄s. de episcopo vel sacerdote male ꝓmoto. q̄ xp̄s. i. vnct⁹ dici pōt: eo q̄ p vnctionē est institut⁹. ✝ Nē crediderit. q: sic cōmēdantes eos de scia vel vita sunt mēdaces. Sequit: ✝ Sol cōtenebrabit. i. xp̄s ſm apparētiā hoīm: vñ dicit q̄ fiunt tales ꝑuersē ꝓmotiones ꝙ xp̄s dormit eo ꝙ talia mala ꝑmittit. ✝ Et stelle cecidērit cadētes. nā boies boni & litterati ꝑ dicta deprimunt in ecclia dei. ✝ Et virtutes q̄ sunt i cel̄ mouebunt. nam boies ꝓfectiores muranť aliq̄ ꝓpter ꝓdicta de patientia dei. ✝ Et tūc videbūt filiū hois &c. q: recogitant ꝙ christ⁹ bonis viris hic deiectis reseruat bona maiora. ✝ Dicit aūt dicte parabolā &c. cū eni incipit ramos & folia ꝓducere signū ꝓ fructificatiōis future: sicut bona indoles inuenis signū ꝓ boni ꝓfect⁹ sequētis. ✝ Sicut hō ꝙ egre ꝓfect⁹ &c. b de deo dicitur eo ꝙ a nobis in ꝓsenti nō videť. ✝ Et dedit suis potestatem cuiusq̄ operis. hoc d: q: d̄mittit boles agere ſm libertatem sue volūtatis. ✝ Et ianitori ꝓcepit vt vigiler. i. rationi que debet esse vigil ad claudendum ostium cōsensus diabolo: & ad aperiendum christo qui ad ostiuz pulsat quando ad bonum nos inuitat. ✝ Sero an media nocte an gallicantu &c. per mane significatur iuuentus. per gallicantum virilis status. per mediam noctez senect⁹. per sero senium. Et q: domini aduentus est nobis incertus: ideo vigilandum est omnibus exaribus vt in morte venientem eū recipiamus ꝙ bonā voluntatem.

Erat autem

Glo. ordi.

a Erat aūt pasca. Hic/ Ca. XIIII
ro. Pasca translitus interꝓtat. pascin vero imolatio. In imolatione agni & trāsitu ꝙ mare vel egyptū figurat̄ scz passio xp̄i: redemptio ꝓpli de inferno q̄n post biduum nos visitat. i. plenissima luna erat xp̄i ꝓfecta vt parte nulla tenebrosa carnes agni imaculati q̄ tollit pec̄ata mūdi in vna domo q̄ est vna eccl̄sia catholica calciati charitate: & armati virtute comedam⁹ dicentes: Eternā pasca nostrū imolat⁹ est christ⁹. d Beda. Pasca q̄ hebraice phase a trāsitu nō a passiōe: eo ꝙ extermiator videns sanguinē in foribus israelitarum trāsierit: nec ꝑcusserit eos vel dns auxiliū dans eis desup ambulauerit: cui⁹ mysteriū Jobes aperuit. Ante diē festū pasce sciens Iesus q: venit hora eius vt trāseat de hoc mūdo ad patrem: vbi ostendit sic mystice notatum ꝙ agnus dei q̄ peccata mūdi tollit de ꝑ mūdo esset trāsitur⁹. Vel nos salubri transitu de egyptiaca seruitute redēptur⁹ est vt educ̄ur⁹. d Beda. Pasca solus dies q̄ agnus occidebať ad vesperū quartadecima luna primi mēsis. Azyma q̄decima luna q̄n filij israel egressi sunt de egypto q̄ septē celebrabanť dieb⁹. i. vsq̄ ad vicesimūpmū eiusdē mēsis die ad vesperz. Sed indifferēter alterz ꝓ altero ponitur: q: & dies pasce i azymis celebrabať: & nos q̄si ꝓpetuū pasca faciētes: isp ex ꝑ mso trāsire ꝓcipimur. Uno q̄pe die agno imaculato imolato ad vesperū septē ex ordine dies sequunť azymoz: quia christus ꝓ nobis semel in fine seculoz vel tempoz passus: ꝓ totus huius seculi temp⁹ q̄s septē dieb⁹ agit̄: in azymis sinceritat̄ & veritatis nobis ꝓcepit esse viuendū: & omni nisu desideria terrena q̄si egypti retinacula fugere: & velut a mūdana ꝓuersatione secretam solitudinē: iter scz admonet subire virtutū. b ✝ Et ꝯrebāt sūmi sa. Hiero. A ꝓncipib⁹ egressa est iniq̄tas q̄ tēplū parare: & vasa et se purificare ſm legē ad esum agni debuerāt. c Nō in die festo. Hiero. Uitant die festū: q̄s ꝓuenit illis. Non est festiuitas eis qui vitā & misericordiā ꝓdiderūt. d ✝ Et cū esset. Hiero. Hymnulus ceruoz semp ad lectulū suū redit. i. filij⁹ obedies patri vsq̄ ad mortē obedientiā a nobis petit. Simon enī obediens &c. e Simonis le. Hiero. Simon leprosus: mundū infidelē primo: postea fidelem significat. f ✝ Et recūberet &c. Hiero. Recūbente scilꝯ. i. humiliante se vt eū tangeret: fides peccatricis q̄ de pedibus ascendit ad caput: a capite descēdit ꝓ fidē. i. a christo ad mēbra eius.

g Mulier. Beda. Maria magdalena sororꝛ laçari quē suscitauit dns. Hoc Johānes dicit esse factū ante sex dies pasce ꝓdie q̄ ad no sedens venerit hierusalē. Ipsa est enim non alia q̄ quondā adhuc peccatrix (vt Lucas scribit) pedes dñi rigauit: & vnguēto vnxit: nūc iustificata & familiaris facta: nō tñ pedes vt Johānes dicit: sed & caput vt Matthe⁹ & Marcus ꝓhibēt: oleo sancto ꝓfudit. h Alabastrum &c. Alabastrum marmor candidus variis guttis distinctum: vngventa incorrupta seruat. i Nardipistici. Pistica nardus d: mixta: quia nō solū de radice sed de spicis & foliis cōpositum erat quod est pretiosius. k ✝ Et fracto alabastro. Hiero. Domus impleta odore: celum & terra est. Fractum alabastrum: carnale est desiderium: quod frangitur ad caput ex q̄ omne corpus compaginatum est. l Beda. Mystice. Denotio marie fidē & pietatē designat ecclesie. que dicit: Dum esset rex in accubitu suo: nar. m. h. o. suum. Quod ad litteram marie manib⁹ com

Mystice Cant. 1. b

ſ pleuit

✝ Erat aūt Ca. XIIII
ſ transit⁹: q̄s hebraice phase.
pasca & azyma p⁹ biduum. Et ꝯrebāt summi sacerdotes & scribe quomō eū dolo tenerēt & occiderēt. Dicebant
ſ non seditionē timebant: sed ne auxilio populi de montibus coram colleꝛetur.
enim: Nō in die festo: ne forte tumult⁹ fieret i populo. ✝ Et cū eēt
a ſ simon enim obediens dr. ſ nomen
bethanie i domo simonis leprosi/
ꝓfitinū manet vt virꝰ curant̄ appareat. lepꝛosus eni fuerat: ſs a dño curat⁹ erat. a ſ Hiero. ecclesia hās fidem q̄ dicit: nardus me. de. o. s.
si & recumberet: venit mūlier habens alabastruz vnguēti nardi/
ſ carnale desiderium.
ſ carnali desiderio.
piscati ꝓciosi: et fracto alabastro

1. Cor. 5. d

casio que fuit duplex. prima sacerdotū inuidia. & hec ꝓnitur in ꝓncipio. secunda fuit inde auaricia: qui volunt recuperare ꝓciū vnguenti effusi. que ponit ibi: Et cum esset bethanie &c. tertio ponit ipa venditio. ibi: Et tadeus scariothis &c. secūda pars ꝓncipalis incipit ibi: Et prima die azymoz: vt dictū est. & diuidit in quatuor: quia primo ponit pascale cōiuiū ad ꝓditoris reuocationē. Secūdo institutē eucharistie sacramētū ad charitatis vnionē. ibi: Et manducantib⁹ illis. tertio ꝓdicit discipulos scandalizandos ad eoz confirmationē. ibi: Et ait illis iesus: Omnes vos scandalizabimini &c. quarto describit̄ xp̄i deiectus ad nr̄am redēptionē. ibi: Et veniūt in ꝓdiū. Tertia ꝑs principalis hui⁹ ca. q̄ incipit ibi: Et adhuc eo loq̄nte: diuidit̄ in tres. q: ꝓmo describit iude fraudulētia. Secūdo xp̄i passibilitas. ibi: Un⁹ aūt de circūstātib⁹. tertio disciploz ignauia. ibi: Tūc discipuli relicto eo fugerunt. Quarta ꝑs ꝓncipal̄ q̄ incipit ibi: Sumi vero sacerdotes: diuidit in tres. q: ꝓmo describit accusatio xp̄i ꝑ falsos testes. Secūdo eiꝰ damnatio ꝑ iustos iudices. ibi: Exurgēs aūt sum⁹ sacerdos. tertio ꝑdenari vituperatio ꝑ malignos satellites. ibi: Et ceperunt quidaz cōspuere eum. quarto negatio petri ꝑ tres vices. ibi: Et cū esset petrus. Sententia aūt bute non est ea. patet ex dictis Matth⁹. xxvi. vbi ista sunt exposita eodem ordine quo hic ponuntur: & sub eisdē verbis pro magna parte: & restant pauca exponenda que discurrentur. In prima parte principali dicitur: Erat autez pasca & azyma post biduum. solennitas autem pascalis in eodem celebrabatur quintadecima die primi mensis: vt habetur Lenit⁹. xxiij. hec solennitas incipiebat a vespere quartedecime diei q̄ imolabať agn⁹: & tunc vescebanť azymis vsq̄ ad septimum diem. b Alabastrum vnguēti nardi pistici. dicunt aliqui q̄ nardus est herba facies spicas in cacumine de quibus extrahitur liquor optimus: sicut a qua rosacea de rosis. & talis liquor vocatur hic vnguentū. Alij dicūt q̄ ē fruteꝛ vel arboꝛ parvula: & inde fluit vel extrahit liquor mō ꝓdicto. In scḋa parte ꝓncipali dicit

Et primo die

Nico. de lyra

✝ Erat aūt pa/ Ca. XIIII
sca. Postq̄ descripta est reductio petōris in deū ꝑ mediatoris ꝓdicationē. hic ꝓsequitur scribit eadem reductio ꝑ passiōes sue redēptionē. Et q: superi⁹ ꝓdixit passionē suā ꝓ iudeos inchoandam: & ꝓ gentiles ꝓsummandam ad quos tunc ꝓtinebat iudicium sanguinis in hierusalē. ideo primo describit eius passio ꝓ iudeos inchoata. secūdo ꝓ gentiles cōsummata. ca. sequenti. Circa primum quattuor ꝓ ordinē describunť. primū est ipius xp̄i venditio nō ex ignorantia sed ex eiꝰ ꝓditia & voluntate. scḋo venditi traditio nem ex eiꝰ dispositōe sed charitate. tertio Et prima die azymoz. tertio traditi cōprehēsio nō ex sua impotentia ſ mittitur. ibi: Et adhuc eo loq̄nte. quarto cōprehensi cōdemnatio nō ex sua iustitia sed humilitate. ibi: Summi vero sacerdotes. Circa ꝓmaz partē premittit venditōis occasionem que fuit duplex. prima sacerdotū inuidia. & hec ꝓnitur in ꝓncipio. secunda fuit inde auaricia: qui volunt recuperare ꝓciū vnguenti effusi. que ponit ibi: Et cum esset bethanie &c. tertio ponit ipa venditio. ibi: Et tadeus scariothis &c. secūda pars ꝓncipalis incipit ibi: Et prima die azymoz: vt dictū est. & diuidit in quatuor: quia primo ponit pascale cōiuiū ad ꝓditoris reuocationē. Secūdo institutē eucharistie sacramētū ad charitatis vnionē. ibi: Et manducantib⁹ illis. tertio ꝓdicit discipulos scandalizandos ad eoz confirmationē. ibi: Et ait illis iesus: Omnes vos scandalizabimini &c. quarto describit̄ xp̄i deiectus ad nr̄am redēptionē. ibi: Et veniūt in ꝓdiū. Tertia ꝑs principalis hui⁹ ca. q̄ incipit ibi: Et adhuc eo loq̄nte: diuidit̄ in tres. q: ꝓmo describit accusatio xp̄i ꝑ falsos testes. Secūdo eiꝰ damnatio ꝑ iustos iudices. ibi: Exurgēs aūt sum⁹ sacerdos. tertio ꝓdenari vituperatio ꝑ malignos satellites. ibi: Et ceperunt quidaz cōspuere eum. quarto negatio petri ꝑ tres vices. ibi: Et cū esset petrus. Sententia aūt bute non est ea. patet ex dictis Matth⁹. xxvi. vbi ista sunt exposita eodem ordine quo hic ponuntur: & sub eisdē verbis pro magna parte: & restant pauca exponenda que discurrentur. In prima parte principali dicitur: Erat autez pasca & azyma post biduum. solennitas autem pascalis in eodem celebrabatur quintadecima die primi mensis: vt habetur Lenit⁹. xxiij. hec solennitas incipiebat a vespere quartedecime diei q̄ imolabať agn⁹: & tunc vescebanť azymis vsq̄ ad septimum diem. b Alabastrum vnguēti nardi pistici. dicunt aliqui q̄ nardus est herba facies spicas in cacumine de quibus extrahitur liquor optimus: sicut a qua rosacea de rosis. & talis liquor vocatur hic vnguentū. Alij dicūt q̄ ē fruteꝛ vel arboꝛ parvula: & inde fluit vel extrahit liquor mō ꝓdicto. In scḋa parte ꝓncipali dicit

Et primo die

ſ plenit: & quotidie spūaliter in mēbris suis implere nō desinit: que in toto mūdo gloriando dicit. Deo aūt grās ago qui semp triūphat nos in christo ihesu. Et odoꝛē noticie sue manifestat ꝑ nos in oī loco: quoniā christi bon⁹ odoꝛ sumus deo: & est cū patre digna reverentia ꝓfitēt laudat & predicat. Caput eius vnguento ꝓfundit ꝑ eos: cū humanitatē digna reuerētia suscipit. In pedes vnguentū pistic̄. i. fidele & verū ꝓfundit: q: illā naturā eius quā terrā ꝓtingere. i. inter boies ꝓuersari dignat⁹ est: pia predicatiōe & devotis venerať obsequijs. a Erant autez ꝺdā. Beda. Per synecdochen plura ꝑ singulari posuit. Johānes iudaz hoc dixisse dicit: q: fuerat fur: & loculos habens ea q̄ mittebant. poꝛ. Forsitan aliq̄ discipuli aut senserūt hoc aut dixerunt aut iuda dicēte ꝑsuasi sunt: & omnes voluntatē Matthe⁹ & Marc⁹ verbis expresserunt. Sed iudas q: fur: et aliq̄ ꝓter curā paupeꝛ. Johānes aūt illā solā cōmemorare voluit cui⁹ hac de causa furandi ꝓsuetudinē intimare curauit. b Ut q̄d ꝓditio. Hiero. Perdit⁹ de salute ꝓditionez inuenit: vt in ficu fructifera mort⁹ laqueo nanciscerē. c Poterat &c. Hiero. Sub ꝓtextu auaricie mysteriū loq̄tur fidei. Eteni nra fides trecētis emitur denarijs. i. decē sensib⁹ ꝑ corpus & alam & spm triplicatis: vt & nos sicut Gedeon trecentoꝛ viroꝛ numeruz assumentes: allophilozū castra pauperes ꝑ fract⁹ lagūculis nr̄is cum tubis & lucernis destruam⁹. Et sicut abraā cū trecētis viris spolia diuidam⁹ ad vesp̄ā. d Bonū op⁹. Hiero. Qui credit in deū reputat ei in opus iustitie. aliud eni est credere ei: aliud ē credere in eū. i. totū se injicere in illum. e Me aūt nō. Beda. Corꝑali ꝓntia & familiaritate cōiunctū sicut nūc. vñ Aplꝰ: Et si nouerim⁹ xp̄m ſm carnē: sed nūc iā nō nouim⁹. Spūaliter aūt semp est nobiscuz. vñ: Ecce ego vobiscum sum vsq̄ ad ꝓsum. seculi o. di.

Hiero. Ita intelligendū est: me aūt nō semp habebitis in coꝛꝑali ꝓntia vt prius in cōuictu & familiaritate. Uñ & per Aplm: Si nouerim⁹ christum ſm carnē: sed nūc iam nō nouim⁹.

f Quid habuit hec fe. Quē putaťꝭ ꝓditionem esse vnguenti officiuz sepulture est. Nec mirū si mihi dedit odoꝛē fidei bonum: cū eo ꝓ ea fusurus sum sanguinem meū. g Amen dico vobis. Beda. Nora in christo noticiā futuroruz. Passuros post paucos dies ꝑsecit euangeliū suū toto orbe prædicandū. Beda. Notandū q̄ sicut maria toto orbe quo est eccl̄a diffusa gloriam meruit de pio obsequio q̄ dño devote exhibuit. sic & iudas qui ei detraxit ꝙdiu nota longe lateq̄ ifamatur. Sed dñs bonum pia laude remunerat: futuras impij ꝓtumelias tacet.

b Unus de. xij. &c. Hiero. Unus numero nō merito. nomie non numine. corꝑe nō animo. Uñ sponsus ad sponsam: Uulnerasti coꝛ meum soroꝛ mea in vno oculoꝝ: & i vno crine colli tui. Oculus & crinis sapiētia est & virtus: quoniā inde cū ceteris dicit: Uob data est nosse mysteriū regni dei: et dedi vobis potestatē &c. i. Abijt ad. Ille abijt ad principes: & postq̄ exiuit intrauit in cum sathanas. Hic noꝛ nocti indicat scientiā. Unūquodq̄ animal ad sibi simile iungit. Maria currit ad apl̄os

ſ vt dies

a ſ Hiero. ꝑ synecdochen dicitur

effudit sup caput eius. Erant au
vnus ꝓ multis: & multi ꝓ vno.
tem quidā indigne ferētes intra
semetipsos & dicētes ✝ Ut q̄d perditio ista vnguēti facta ē? Poterat enim vnguētū istud venūdari plus q̄ trecētis denarijs: & dari paupib⁹. Et fremebant in eaz.
ſ Hē. hoc de solo iuda: synecdochicos.
Jesus autem dixit: Sinite eam. ✝
Quid illi molesti estis? Bonuz op⁹ opata ē i me. Semp eni pauperes habetis vobiscum: et cum volueritis potestis illis benefacere: me aūt nō semp habebitis.
a ſ Hiero. nō alibi de q̄ram⁹ q̄ a nobis habem⁹.
b ſ. i. anteq̄ veniret q̄ excluderet.
Quod habuit hec fē cit: ꝓuenit vngere coꝛpus meū i sepulturaz.
Amē dico vobis: vbicūq̄ ꝓdicatū fuerit euāgeliū istud in vniuerso mūdo: & quod fecit hec narrabit̄ i memoriā ei⁹. Et iudas sca
a ſ Remi. dānuz effusi vnguenti vult cōpensare ꝓcio magistri.
riothis vn⁹ de duodeci ābūt ad summos sacerdotes: vt ꝓderet eū illis. Qui audiētes gauisi sūt:
ſ amiserunt vitā: quam pecuniā ipse recepit cum vitam amiserit.
& ꝓmiserūt ei pecuniā se daturos.
a ſ oportunitas doli nunq̄ inuenitur: indicatur enim hic vel illic.
Et q̄rebat quō illū ōportune traderet. Et primo die azymoz qū pasca imolabant: dicunt ei discipuli: Quō vis eam⁹ & parem⁹ tibi
g ſ Hiero. vt cum voluntate dei dirigam⁹ gressus nr̄os. a ſ vel vt mādūcem. ſ charitas non est sola.
bi cōmedere pascha. Et mittit duos ex discipulis suis: & dicit eis:
ſ ecclesiam.
Jte i ciuitatē: & occurret vobis
a ſ primitigus ppls. b ſ legē lre.
hōmo lagenā aque baiulās. Sequimini eū: & q̄cūq̄ introierit dicite dño dom⁹: q: magister dic̄: Ubi
ſ diuersoriuz meum.
est refectio mea: vbi pascha cuz discipulis meis mādūcē? Et ipe vobis demōstrabit cenaculū grāde

Luce. 4. a

Joh. 14. a

Mat. 26. a

1. Cor. 5. c

Joh. 12. b

2. Co. 4. b

Ps. 44.

Mat. 26. b
Luc. 22. a

Nico. de lyra

a Et primo die azymoz. de ista die & cōtrouersia inter grecos et latinos: q̄ plenius tractata est Matth⁹. xxvi. et Joh. xiij. b Occurret vobis homo lagenā aque baiulās. istud signū dedit eis ad inueniendū locū. ꝓ cena: & creditur q̄ dñs illius domus eēt discipulus christi occultus. c Ubi &
refectio mea. i. agnus pascalis: quia dominus illius dom⁹ nō solum prouidit de loco: sed etiam de agno. d Vobis demonstrabit cenaculum. in illo cenaculo pasca comederunt: et in illo post resurrectionem latuerunt discipuli propter metum

Beda. Cenaculū: lex spūalis q̄ de angustijs lr̄e egredi̇ēs: in sublimi loco recipit saluatorē. Vā q̄ adhuc occidentē tram seruauerit: q̄ in agno nō aliud q̄ps pec̄ intellexerit: in timo pascua facit: q̄ materiatē spūs nō cōpbēdit in xbis dei. Qui autē baiulū aq̄. i. gr̄e p̄conē in domū eccle fuerit secut̄: p spūm scie illustrantē sup ficiē lr̄e trāscendendo in alto mētis solio parat refectiōes xp̄o: q̄ cuncta pascet sacra ꝛ cetera legis decreta esse ei⁹ sacra cognoscit.

a Vespe aūt. Hiero. Vespera dicit ve sperā indicat nūdi. Circa vndecimas nāq̄ horā venit nouissimus q̄ pmi denarū accipiūt vite eterne: q̄ aī crucē abrahe erat i inferno: ꝛ post crucē latro in paradiso. b Amē dico vob. Sicut de passiōe p̄dixerat: ita de p̄ditore p̄dicit dans locuꝫ penitēdi: vt cū intellexisset cogitatiōes suas p̄sciri a deo peniteret euꝫ facti sui. Non tū expone designat: ne aptę redarguę ipudentior fiat. Mittit crimē in numerū: vt sciusꝫ pnam agat. c Vnus ex vob ꝛc. Nū falsitas arguit: vitas cōprobat ꝛ implet. Qui edebat pa. me. ma. sup me sup. Oēs tangunt vt fiat armonia i citbara. Omēs nerui bū suspensi ꝑsona voce r̄ndēt: Nunq̄d ego sum dne? Vn⁹ remissus ꝛ pecūie amore affect⁹ dixit: Nūq̄d ego suꝫ rabbi? d Cōtristari. Sciunt vndeci q̄ nihil mali ꝑ dūm cogitauerāt: ꝑ pl⁹ credūt magro q̄ sibi: ꝛ timētes fragilitatē suā tristes de pctō suo inkrogāt: cui⁹ non habebāt ꝑsciam. e Vn⁹ ex. xij. Hiero. Separat seorsuꝫ ouē lup⁹ quaꝫ capit. Quis q̄ de ouili egredit lupi ptꝫ morsib⁹. f Qui intingit ꝛc. Beda. Mira dūi patiētia. Pat⁹ dixit: vn⁹ ex vob tradet me: p̄sciebat ꝓditor i malo. Apertⁿ arguit: ꝛ tñ nō ꝓprie designat. Iudas alijs ꝑtristat⁹ ꝛ manū retrahēdo⁹ a cibis temeritate ꝛ ipudentia q̄ dūm tradit: etiā manuꝫ cū mgro in cathino mittit: vt audacia bona cōscientiā mentiret. g De aūt ꝛc. Beda. In sempiternū ve hoi illi q̄ ad mē sam dūi indigne accedit. Ille enī i exemplū inde filiū hois tradidit nō indeis q̄dē pctōib⁹: sed tñ pctōib⁹ mēbris. i. suis q̄ accipe dūici corꝑis sacramētū temerarie p̄sumit. Ille dūm vēdit q̄ ei⁹ timore ꝛ amore neglecto terrena ꝓ illo ꝛ caduca imo ꝛ criminosa diligere ꝛ curare nō meruit. Beda. Ve aūt. Nec ꝑmo nec scōo correct⁹ penitet: sed patiēt̄ia dūi nutrit impudentiā suā ꝛ thesaurizat sibi irā. Pena p̄dicit: vt q̄ pudore non vincit: timore corrigat. b Manducātib⁹. Beda. Finito veteri pasca q̄s in cōmemoratiōe liberatiōis pp̄li dei ab egypto agebat: transit ad nouū: q̄s in sue redēptiōis memoriā ecclīam freq̄ntare volebat: vt. s. ꝓ carne agni ac sanguine sui corꝑis ac sanguis sacr̄m substitueret: ꝛ se esse mōstraret cui iurauit dūs ꝛ nō pe. cū: tu es sa. in eter. ꝛc. Frangit ipe panē quē discipulis porrigit: q̄ fractio sui corꝑis sponte sua ꝛ pcuratiōe venit. Ande: Potestatē habeo ponēdi a. me. ꝛc. P̄uisq̄ frāgeret benedixit: q̄ naturā hūanā quā passur⁹ assūpsit: vna cū p̄e ꝛ spiritusc̄o gr̄a diuīe virtut̄ ipleuit. Bñdixit panē ꝛ fregit: q̄ hominē assumptū ita morti subdidit: vt ei diuīe imortalitat̄ veraciter ineſſe potētiā demōstraret. ideoq̄ velociꝫ a morte resuscitā dū. i Accepit panē. Hiero. Figurās corꝑ suuꝫ in pane q̄s est eccl̄ia pūs: q̄ accipit in fide: bñdicit in numero: frāgitur in passiōib⁹: dat exēplis: sumit doctrinis. Formās sanguinē suū in calice vino ꝛ aqua mixtum: vt alio purgemur a culpis: alio redimamur a penis. Sanguine nāq̄ agni dom⁹ seruanē a pcussiōib⁹ angeli. Et aqua maris rubri extinguuntur inimici: q̄ sunt mysteria eccl̄ie xp̄i. Beda. Mystice. Panis q̄ firmat cor hois refert ad corꝑ⁹, vinū q̄s sanguinē operatur ad sanguinē. Sed q̄ nos in xp̄o ꝛ xp̄m in nob⁹ manere oportet: vinū cū aqua miscet: q: teste Joh̄e aque pp̄li sunt: nec q̄s aquā solā neq̄ vinū solu: sicut nec solū granū sine aq̄ p̄fectiōe ꝓpanē cuiq̄ꝫ lz offerre: nevideat a mēbr⁹ caput secerni: vel xp̄m sine nr̄e redēptiōis amore pati potuisse: vel nos sine illius passione saluari. k Gratias agens. Hoc ꝑas egit ꝛ bñdixit iam proximus passioni q̄ penā aliene inliquitat⁹ suscipit: q̄ nihil dignū passiōe egit: vt ostendat q̄ps equanimiter vnusq̄sq̄ ꝓprie culpe flagella sustinere debeat.

Mat. 26. a

Jon. 2. a

Jon. 2. b

Jon. 2. c

Jon. 2. d

Jon. 2. e

Jon. 2. f

Jon. 2. g

Jon. 2. h

Jon. 2. i

Jon. 2. k

Jon. 2. l

Jon. 2. m

Jon. 2. n

Jon. 2. o

Jon. 2. p

Jon. 2. q

Jon. 2. r

Jon. 2. s

Jon. 2. t

Jon. 2. u

Jon. 2. v

Jon. 2. w

Jon. 2. x

Jon. 2. y

Jon. 2. z

Jon. 2. aa

Jon. 2. bb

Jon. 2. cc

Jon. 2. dd

Jon. 2. ee

Jon. 2. ff

Jon. 2. gg

Jon. 2. hh

Jon. 2. ii

Jon. 2. kk

Jon. 2. ll

Jon. 2. mm

Jon. 2. nn

Jon. 2. oo

Jon. 2. pp

Jon. 2. qq

Jon. 2. rr

Jon. 2. ss

Jon. 2. tt

Jon. 2. uu

Jon. 2. vv

Jon. 2. ww

Jon. 2. xx

Jon. 2. yy

Jon. 2. zz

Jon. 2. aaa

Jon. 2. bbb

Jon. 2. ccc

Jon. 2. ddd

Jon. 2. eee

Jon. 2. fff

Jon. 2. ggg

Jon. 2. hhh

Jon. 2. iii

Jon. 2. kkk

Jon. 2. lll

Jon. 2. mmm

Jon. 2. nnn

Jon. 2. ooo

Jon. 2. ppp

Jon. 2. qqq

Jon. 2. rrr

Jon. 2. sss

Jon. 2. ttt

Jon. 2. uuu

Jon. 2. vvv

Jon. 2. www

Jon. 2. xxx

Jon. 2. yyy

Jon. 2. zzz

Jon. 2. aaaa

Jon. 2. bbbb

Jon. 2. cccc

Jon. 2. dddd

Jon. 2. eeee

Jon. 2. ffff

Jon. 2. gggg

Jon. 2. hhhh

Jon. 2. iiii

Jon. 2. kkkk

Jon. 2. llll

Jon. 2. mmmm

Jon. 2. nnnn

Jon. 2. oooo

Jon. 2. pppp

Jon. 2. qqqq

Jon. 2. rrrr

Jon. 2. ssss

Jon. 2. tttt

Jon. 2. uuuu

Jon. 2. vvvv

Jon. 2. wwww

Jon. 2. xxxx

Jon. 2. yyyy

Jon. 2. zzzz

Jon. 2. aaaaa

Jon. 2. bbbbb

Jon. 2. ccccc

Jon. 2. ddddd

Jon. 2. eeeee

Jon. 2. fffff

Jon. 2. ggggg

Jon. 2. hhhhh

Jon. 2. iiiii

Jon. 2. kkkkk

Jon. 2. lllll

Jon. 2. mmmmm

Jon. 2. nnnnn

Jon. 2. ooooo

Jon. 2. ppppp

Jon. 2. qqqqq

Jon. 2. rrrrr

Jon. 2. sssss

Jon. 2. ttttt

Jon. 2. uuuuu

Jon. 2. vvvvv

Jon. 2. wwwww

Jon. 2. xxxxx

Jon. 2. yyyyy

Jon. 2. zzzzz

Jon. 2. aaaaaa

Jon. 2. bbbbbb

Jon. 2. cccccc

Jon. 2. dddddd

Jon. 2. eeeeee

Jon. 2. ffffff

Jon. 2. gggggg

Jon. 2. hhhhhh

Jon. 2. iiiiii

Jon. 2. kkkkkk

Jon. 2. llllll

Jon. 2. mmmmmm

Jon. 2. nnnnnn

Jon. 2. oooooo

Jon. 2. pppppp

Jon. 2. qqqqqq

Jon. 2. rrrrrr

Jon. 2. ssssss

Jon. 2. tttttt

Jon. 2. uuuuuu

Jon. 2. vvvvvv

Jon. 2. wwwwww

Jon. 2. xxxxxx

Jon. 2. yyyyyy

Jon. 2. zzzzzz

Jon. 2. aaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbb

Jon. 2. ccccccc

Jon. 2. ddddddd

Jon. 2. eeeeeee

Jon. 2. fffffff

Jon. 2. ggggggg

Jon. 2. hhhhhhh

Jon. 2. iiiiiii

Jon. 2. kkkkkkk

Jon. 2. lllllll

Jon. 2. mmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnn

Jon. 2. ooooooo

Jon. 2. ppppppp

Jon. 2. qqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrr

Jon. 2. sssssss

Jon. 2. ttttttt

Jon. 2. uuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvv

Jon. 2. wwwwwww

Jon. 2. xxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbb

Jon. 2. cccccccc

Jon. 2. dddddddd

Jon. 2. eeeeeeee

Jon. 2. ffffffff

Jon. 2. gggggggg

Jon. 2. hhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkk

Jon. 2. llllllll

Jon. 2. mmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnn

Jon. 2. oooooooo

Jon. 2. pppppppp

Jon. 2. qqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrr

Jon. 2. ssssssss

Jon. 2. tttttttt

Jon. 2. uuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbb

Jon. 2. ccccccccc

Jon. 2. ddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeee

Jon. 2. fffffffff

Jon. 2. ggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkk

Jon. 2. lllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnn

Jon. 2. ooooooooo

Jon. 2. ppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrr

Jon. 2. sssssssss

Jon. 2. ttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbb

Jon. 2. cccccccccc

Jon. 2. dddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeee

Jon. 2. ffffffffff

Jon. 2. gggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkk

Jon. 2. llllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnn

Jon. 2. oooooooooo

Jon. 2. pppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrr

Jon. 2. ssssssssss

Jon. 2. tttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbb

Jon. 2. ccccccccccc

Jon. 2. ddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeee

Jon. 2. fffffffffff

Jon. 2. ggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkkk

Jon. 2. lllllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnnn

Jon. 2. ooooooooooo

Jon. 2. ppppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrrr

Jon. 2. sssssssssss

Jon. 2. ttttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbbb

Jon. 2. cccccccccccc

Jon. 2. dddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeeee

Jon. 2. ffffffffffff

Jon. 2. gggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkkkk

Jon. 2. llllllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnnnn

Jon. 2. oooooooooooo

Jon. 2. pppppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrrrr

Jon. 2. ssssssssssss

Jon. 2. tttttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbbbb

Jon. 2. ccccccccccccc

Jon. 2. ddddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeeeee

Jon. 2. fffffffffffff

Jon. 2. ggggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkkkkk

Jon. 2. lllllllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnnnnn

Jon. 2. ooooooooooooo

Jon. 2. ppppppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrrrrr

Jon. 2. sssssssssssss

Jon. 2. ttttttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbbbbb

Jon. 2. cccccccccccccc

Jon. 2. dddddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeeeeee

Jon. 2. ffffffffffffff

Jon. 2. gggggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkkkkkk

Jon. 2. llllllllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnnnnnn

Jon. 2. oooooooooooooo

Jon. 2. pppppppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrrrrrr

Jon. 2. ssssssssssssss

Jon. 2. tttttttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbbbbbb

Jon. 2. ccccccccccccccc

Jon. 2. ddddddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeeeeeee

Jon. 2. fffffffffffffff

Jon. 2. ggggggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkkkkkkk

Jon. 2. lllllllllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnnnnnnn

Jon. 2. ooooooooooooooo

Jon. 2. ppppppppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrrrrrrr

Jon. 2. sssssssssssssss

Jon. 2. ttttttttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbbbbbbb

Jon. 2. cccccccccccccccc

Jon. 2. dddddddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeeeeeeee

Jon. 2. ffffffffffffffff

Jon. 2. gggggggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkkkkkkkk

Jon. 2. llllllllllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnnnnnnnn

Jon. 2. oooooooooooooooo

Jon. 2. pppppppppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrrrrrrrr

Jon. 2. ssssssssssssssss

Jon. 2. tttttttttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbbbbbbbb

Jon. 2. ccccccccccccccccc

Jon. 2. ddddddddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeeeeeeeee

Jon. 2. fffffffffffffffff

Jon. 2. ggggggggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkkkkkkkkk

Jon. 2. lllllllllllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnnnnnnnnn

Jon. 2. ooooooooooooooooo

Jon. 2. ppppppppppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrrrrrrrrr

Jon. 2. sssssssssssssssss

Jon. 2. ttttttttttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbbbbbbbbb

Jon. 2. cccccccccccccccccc

Jon. 2. dddddddddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeeeeeeeeee

Jon. 2. ffffffffffffffffff

Jon. 2. gggggggggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhhhhhhhhh

Jon. 2. iiiiiiiiiiiiiiiiii

Jon. 2. kkkkkkkkkkkkkkkkkk

Jon. 2. llllllllllllllllll

Jon. 2. mmmmmmmmmmmmmmmmmm

Jon. 2. nnnnnnnnnnnnnnnnnn

Jon. 2. oooooooooooooooooo

Jon. 2. pppppppppppppppppp

Jon. 2. qqqqqqqqqqqqqqqqqq

Jon. 2. rrrrrrrrrrrrrrrrrr

Jon. 2. ssssssssssssssssss

Jon. 2. tttttttttttttttttt

Jon. 2. uuuuuuuuuuuuuuuuuu

Jon. 2. vvvvvvvvvvvvvvvvvv

Jon. 2. wwwwwwwwwwwwwwwwww

Jon. 2. xxxxxxxxxxxxxxxxxx

Jon. 2. yyyyyyyyyyyyyyyyyy

Jon. 2. zzzzzzzzzzzzzzzzzz

Jon. 2. aaaaaaaaaaaaaaaaaaa

Jon. 2. bbbbbbbbbbbbbbbbbbb

Jon. 2. ccccccccccccccccccc

Jon. 2. ddddddddddddddddddd

Jon. 2. eeeeeeeeeeeeeeeeeee

Jon. 2. fffffffffffffffffff

Jon. 2. ggggggggggggggggggg

Jon. 2. hhhhhhhhhhhhhhhhhhh

Jon. 2. ii

Rabbi. Beda. Impudēs ⁊ scelerata ꝓfidētia mgr̄m vocat ⁊ osculū ingerit ei quē tradit. Aliq̄d tñ hz de verecūdia discipuli: qz nō palā cū psecutorib⁹ tradit: ſ̄ signo osculi. Suscipit osculū dñs: non vt doceret nos simulare ſ̄ ne ꝑditōez vitare. Illud etiā cōplet. Cū bis q̄ o. pa. ⁊c. b Ān aūt. Be. Petrus ſm Job. eodē ardore mētis q̄ cēta. Sciebat ei qm̄ phinees puniēdo sacrilegos mercedē insticie ⁊ sacerdotij pennis accipet. Lucas alt: qz dñs tan. au. sa. eā. Ipe enī pietatis nunq̄ obliuiſcit: hostes etiaz suos vulnerari nō patit. Mystice. Docens eos q̄ in sue mort⁹ ꝓsensiōe vuln⁹ alē contraxerūt: ſi digne penituerint saluē posse mereri. c Lanq̄ ad la. Be. Quasi stultū ē cū gladijs ⁊ fustib⁹ cōphendere q̄ vitro se vobis tradit: ⁊ in nocte q̄ latitantē inuestigare ꝑ ꝑditorē: cū q̄tidie i tēplo docear. Sed lō admersum me ꝛgregamini in tenebr⁹: qz ptās vra in tenebr⁹ est. d Tūc disci. Be. Implet⁹ qđ dixit: q oēs scādalizarent⁹ in ipo in illa nocte. Mā ⁊ ſi turba ꝑmittēte ad petitionē dñi fugerūt ſm Job. pauorē tū mētis ostēdebant ⁊ ad fugā ꝑmptiores erāt q̄ ad patiendi fiduciā. Beda. Tūc discipli ⁊c. Sicut petr⁹ q̄ negationē lachrymis ablūit: ⁊ cōfessiōe dñici amoris trina fundit⁹ extirpauit: recipationem eoz ostēdit q̄ in martyrio labunt: sic discipuli alij q̄ articulū cōprehēsiōis fugiēdo ꝓtenerūt: ceu telā fugiendi docēt eos q̄ se ad supplicia minus sentiūt idoneos: q̄b⁹ tuti⁹ est latere q̄ se discrimini opponere. Ita etiam adolescēs q̄ relicta syndone nudus ꝑfugit ab impijs: illoz opus designat ⁊ animā: q̄ vt securiores sint oia mūdana abiciūt: ⁊ nudi potiꝰ dño famulari q̄ⁿ mundo adherēdo materiā tētandi: ⁊ a deo reuocandi aduersarijs dare didicerunt.

Luce. 22.f

Mystice

Allego.

c Adolescēs aūt. Quis iste fuerit euāgelista nō dicit: qz vero plꝰ ceteri dñm amanerit res ipa indicauit: aliis fugientibus ipe donec ab hoste cōprehēderetur charitas vinclo astrict⁹ dñm seq̄ nō omisit. Nōdū tñ ꝑfectā charitatez habuit: q̄ vel tent⁹ fugere potuit. Possum⁹ tñ hūc Jobem fuisse intelligere ꝓ ceteri⁹ dilectū ⁊ mgr̄o: quē eo tpe fuisse adolescentē lōga post vita ei⁹ acta indicio est. Potuit aūt ꝺ fieri vt ad hozā elapsus moꝛ supto vestimēto redierit: ⁊ sub dubia noctis ince se turbis ducētū iesum q̄si vn⁹ ex ipis immiscuerit: q̄ad quenir⁹ ad atriū pontificis cui erat not⁹ sicut ipe dicit. e At ille re. Sicut ioseph relicto pallio nudus de māib⁹ impudice dñe effugit. Qui aut tē vult effugere man⁹ iniq̄rū relinquens mente q̄ mūdi sunt: post iesum fugiat.

g Ab eis. Quoꝛ ⁊ ꝑtiā detestabat⁹ ⁊ facta: nō ⁊ dño cui⁹ amoꝛē etiam absens corpe figū seruauit in mēte. h Sūmū sacer. Cayphas scz qui ſm Jobem erat pontifex anni illi⁹. de q̄ sctanetur scribit Joseph⁹ q̄ pontificiū sibi absq̄ merito dignitatis emerat a ꝓncipe romano. Quid ergo mirū ſi iniquus pōtifex iniq̄ iudicat? i A longe ⁊c. Beda. Quia negatiōi ꝓrim⁹ ſi xp̄o ꝓrim⁹ fuisset nō negasset. In ꝺ tñ admirādus est q̄ dñm nō reliq̄t etiā ſi timeat. Qz timeat nature est. q̄ sequit̄ deuotiōis est. q̄ negat obtrectiōis est. q̄ penitet fidei est. f Allego. Qz ad passionē eundē petrus a lōge seq̄tur: significat ecclīam quidē ꝓsecuturaz dñi passionē. Sed longe differenē. Eccl⁹

ſm sta enim

a ait: Aue rabbi. Et osculat⁹ est
a ſ Hiero. adest Ioseph vincē⁹ vendit⁹ a fratribus ⁊ ferrū ptransiit animā eius.
eum. At illi man⁹ iniecerunt in
b ihesum: et tenuerunt eū. Unus
autem quidam de circumstantibus educens gladiū percussit seruum summi sacerdotis:
ſ Hiero. predicano petri auditū regni dei abscidit a iudeis.
⁊ amputauit ei auriculā. † Et re
c spondens ihesus ait illis: Tāq̄
ad latronē existis cum gladijs ⁊ lignis cōphēdere me. Quotidie apud vos eram in tēplo docens: et non me tenuistis: sed
d vt impleātur scripturę. † Tūc
Hiero. adimplerum est: Elongasti a me amicum ⁊ proximū ⁊ notos meos a me.
discipuli eius relinquētes eum
e omnes fugerunt. Adolescens
aūt quidā sequebat⁹ eum amictus
ſ nihil indumenti habēbat nisi sola syndonē.
ctus syndone super nudo: ⁊ te
ſ ale relicta.
f nuerunt eū. At ille relicta syn-
g done nudus profugit ab eis.
h † Et adduxerunt ihesum ad summum sacerdotem. Et conue-
Hiero. sic congregato taurorū in vaccis populorum.
nerunt omnes sacerdotes et
a ſ Hiero. vir duplex anio incōstans est in o. v. ſ. timor⁹ terrabit: charitas trahit.
scribę ⁊ seniores. † Petrus aūt
i a longe secut⁹ est eum vsq̄ in
k tro in atrium summi sacerdo-
l tis: ⁊ sedebat cū ministris ⁊ calefaciebat se ad ignē. † Summi vero sacerdotes ⁊ omne concilium querebant aduersus ihesum testimonium vt eum moꝛ-
a ſ mentira est iniquitas sibi vere regina aduersus ioseph: sacerdotes aduersus susannā: sed ignis sine materia defecit.
ti traderent nec inueniebant.
m Multi enī falsi testimonium
dicebāt aduersus eū: ⁊ conue-
ſ quod variatur incertum est.
niētia testimonia nō erāt. † Et quidā surgētes falsi testimoniū ferebāt aduersus eū dicentes: Quoniā nos audiuimus
a ſ dñs dixit: Soluite vos: sed nō ego: qz nullus debet sibi inferre mortem.
eū dicentē: Ego dissoluā tem-
ſ hoc addunt vt propie de templo iudaico videatur dixisse.
plū hoc manufactū: ⁊ post triduuz aliud nō manufactū ędi-
ſ dns dixit: fulcrabo viuum animal: signas ⁊ spirans templum.
ficabo. Et nō erat ꝓueniēs te-
n stimoniuz eoꝝ. Exurgēs aūt summus sacerdos in mediuz:

Ps. 119.

Nico. de lyra

a Adolescens autem quidam. q̄s ille nō nominat hic. ideo dicit aliqui q̄ fuit Jacobus frater domini. Alij autem q̄ fuit Johannes euangelista qui tunc erat inter apostolos. Alij autem dicunt q̄ fuit iuuenis de illa domo i qua comederant pasca. b Amict⁹ syndone. i. veste linea. c Super nudo. scz corpore: qz non habebat alia vestim. In quarta parte principali dr. d Ad diuinum eum dicentē. Ego dissoluam templū hoc manufactū ⁊c. falsi⁹ enim imposuerūt ei: qz hoc nō dixerat: vt habetur Job. ij. sed sic dixerat. Soluite istū templum hoc ⁊c. prędicens mortem suā in qua corpus eius qđ erat templū destructis solutū est: ⁊ ſi de materiali tēplo intelligatur adhuc falsum imposuerunt: q̄si absolute dixerit: qđ tñ dixerat cōditionate. ⁊ ideo bñ subditur: Et nō erat conueniens testimoniū illorum.

Jesus autem

Barrabam ⁊ tra. iesum. Hiero. Mi sunt duo hirci. vnus apompeius. i. emissari⁹ eū pcō ppli in desertū inferni absolutus dimittit⁹. alter ꝓ peccat⁹ absoluto ꝓ vt agnus occiditur. Barō dñi semp mactat⁹. pars diaboli q̄ est mgr̄ eoꝝ effrenatis in tartara ꝓcipitat⁹. b Jesum fla. ce. Ut nos a flagellis liberaret. vñ: Flagellū non appro. ta. ru. Cum prius diceret: multa flagella ꝓcōis. Beda. Jesum fla. ce. Cesus est ab ipō pilato. vñ Jobes: Apprehēdit pilat⁹ iesum et flagellauit. Et post subiū rit: Et milites plectētes coronā de spinis ⁊c. ⁊ militib⁹. illudēdū ꝓbuit. Qđ ideo fecit: vt cl⁹ penis ⁊ opprobrijs saturati vltra morte nō sitirent. c Et indūt eū pur. Be. Matthe⁹ ait: Et ex. eū chla. coc. cir. ei: qđ idē ē. Pro regia ei purpura data est ei chlamys ab illudentib⁹: ⁊ est quedā rubra purpura cocco sūlima. Pōt etiā videri q̄ Marc⁹ purpuram cōmemorauit quā chlamys habitat ęquis⁹ est coccinea. d Et indū. Vestimētis suis nudat⁹. i. iudeis purpura induit. i. gētili ecclīa de amarto ꝓplo collecta. Ipe ea scandalizante exur⁹: in fine iudaica rursū induit plebe. Cū enī plenitudo gētiū subintrauerit: tūc oēs isr̄l⁹ salvus erit. e Quia rex dicebat: ⁊ b sacerdotes scribe imponebāt: qz impiū in populo usurparet: illudēdo induunt purpura q̄ reges vtunt. Pro diademate spine am coronā. ꝓ sceptro regali calamuz dant. sicut Matthe⁹ dicit: Et adorant: q̄si regē ⁊c. f Sicut cayphas nesciens dixit: Oportet enī vnus homo mori ꝓ ꝓplo. sic milites oia mystice nescientes faciūt. Purpura: caro ei⁹ rubea passiōib⁹. vñ: Quare rubrū est in dumētū mū: ⁊ ve. r. ſ cal. in roz. Spinea coronā portat: qz pro nob⁹ factus mortal⁹ nra suscepit delicta. vnd: Ecce agnus dei ecce q̄ tol. peccata. mū. Qz aūt spine pctā significēt dñi sic oñdit: Terra tua spinas ⁊ tri. ger. tibi. i. conscientia ma pūctiōes tibi ⁊ aculeos vitioꝝ pereare nō cessabit. Qz vero ſm Lucā apud herodē alba veste induitur: ⁊ ſm alios a militib⁹ pilati coccineo vel purpureo habitu induitur: in vno innocētia ⁊ būanitat⁹ castitas. in altero erp̄mit⁹ veritas passiōis ꝓ quā venit ad gliam regni ⁊mortalis. Purpura enī ⁊ passionē ⁊ regnū significat. Sz quia vt alt Aplus: Quotūt baptizati estis xp̄m indu. ⁊ Esa. dis velut ornamēto induer⁹. pōt i vtroq; hitu ꝓphetia q̄dē inimicoꝝ iudicio: ſ dñi electiōe gliosissima multitudo electoꝝ designari q̄ in martyres ceteroſq; fideles distinguit⁹. Alba veste induit⁹ cū mūda ꝓfessiōe iustoꝝ circūdat⁹. Purpura vel cocco vestit⁹ cū triumpho gliosoꝝ martyrū gloriatur. d Et pcu. cā. e. Caput xp̄i de⁹ est. Caput q̄ xp̄i ꝓcutiūt: q̄ eū denegāt esse deū: ⁊ qui scripture aūctē errorē suū defendūt. Quia scriptura arūdine solet fieri. q. arūdine caput ei⁹ feriūt. In facie ei⁹ spuūt q̄ ꝓ sentiā gr̄e ei⁹ erecrādis ꝓbijs ex interna cece mentis insania ꝓceptis respuūt ⁊ eū in carne venisse negāt. e Adora. eus. Quasi fallo se dixisset deū. Sed hodie qđ est grauioris insanie q̄dā eū certa fide vt deū vez adorāt: ſi quersis actib⁹ moꝛ verba ei⁹. q. fabulosa dsipiunt: ac ꝓmissa regni illi⁹ rpalib⁹ illecebris postponūt. f Et educūt. Hiero. Hic educit Abel in agrū a frē vt perimat. Hic adest isaac cū lignis: et abraam cū ariete int⁹ vepres berēte. Hic adest Joseph cū thalari tunica lutea sanguīe. Hic adest moyses cū virga serpēte suspēso in ligno. Hic botr⁹ in ligno portat. Hic adest helyseus cū ligno ad girendū securim q̄ in imo demersa est: ⁊ natauit ad lignū: id est gen⁹ būanū qđ a ligno vetito i infernū cecidit: ꝑ lignū crucis xp̄i ⁊ p baptismū aque ad paradisuz natauit. Hic adest ionas de ligno nauis foris ⁊ in mare ventrēq; ceti triduo missus. g Et cru. eū. Hiero. Jpa crucis species q̄d ē nisi forma q̄drati mūdi? Ortens de virtute fulget. arcton dextra re-

ſm aut: auster

†Crucifige eū. Pilatus autez volens satisfacere pplo dimisit illis
ſ hirci emissarij. ſ ꝓ peccat⁹ occidendū.
a
b barrabā: ⁊ tradidit iesum flagel-
ſ vt nos a cruciatibus liberaret.
lis cesum vt crucifigeretur. † Milites autem duxerunt eum in atrium ꝓtorij ⁊ conuocant totam
ſ gentili ecclia.
c cohortem: ⁊ induūt eum purpu-
ſ vt reges efficiamur.
ra: ⁊ imponūt ei plectentes spinea coronaz: ⁊ ceperunt salutare
† cum. † Aue rex iudeoruz. Et percutiebat caput eius arundine: ⁊ conſpuebāt eum. Et ponentes
c genua adorabant eum. Et postq̄
a illuserunt ei exuerunt illum pur-
ſ gentili ecclia. ſ iudeis.
pura: ⁊ induerūt illū vestimentis
ſ ranq̄ frater cain abel in agro.
g suis: ⁊ educūt illū vt crucifigerēt
b eum. Et angariauerūt quēpiam †
ꝓtereuntem simonem cyreneū
i venientē de villa: patrē alexādri b
⁊ ruffi: vt tolleret crucez eius. Et perducūt eum in golgatha locū:
k quod est iterpretatū caluarię lo-
ſ amara viris amaz vinum facit: ⁊ ꝓpinat iesu. vñ: Dederūt in cł. m. fel: ⁊ in ſi. m. p. m. acero.
l cus. Et dabant ei bibere myrrha c†
a ſ noluit bibere ſm Matthęum.
b ſ maledictus eis qui pendet in ligno: factus est maledictus vt nostrū tolleret maledictum.
m n tū vinū: ⁊ nōn accepit. Et crucifi- o

Ps. 68.
Ps. 27. c

felle mixtū: qđ idē est. Fel ei ꝓ amaritudie posuit. Myrrhatū ei vinū ē amarissimū: q̄q̄ fieri possit vt ⁊ felle ⁊ myrrha amarissimū redderēt vinū. Hiero. Et de. ⁊c. Moꝛ acero succēdit⁹ lētis pomi abstergit. Et ſ̄ accepit id ꝓ q̄ patit. Aū de eo qđ ſ̄ ra pui tūc exoluebā. m Et nō ac. Matthe⁹: Et cū gustasset noluit bibere. Indicat Matthe⁹ q̄ ꝓ nob⁹ amaritudinē moꝛtis gustauerit: ſ̄ die tertia resurrexerit. n Et cru. ⁊c. Hiero. Hic figit sal⁹ i ligno. ꝓio ifixa ē moꝛs i ligno: lignū ꝓmū scīe bonī ⁊ mali. Scōm boni tñ: ⁊ vite nob⁹ lignū ē. Extensio ꝑme man⁹ ad lignū moꝛtē apphēdit: extēsio scē vitā q̄ perierat inuenit. Ligno hoc vehimur ꝓ mare vndosum ad terrā viuentiū.

Nico. de lyra

a Postq̄ ⁊c. b ꝓ hoc describit iniq̄ sniē late i xp̄m execution: vbi ꝑio pōit ipi⁹ xp̄i iudicati crucifixio. secdo crucifixi illusio. ibi: Et ptere. blaphemabāt. tertio illusi expiratio. ibi: Et cerā ho. sexta. snia istaz ptiū ptz ex dict⁹ Mat. xxvij. excepti q̄ sequit. b Pręm alex. ⁊ ru. hic dicit Hiero. q̄ nomē istī⁹ simonis hic exp̄mit rōe filioꝝ suoꝝ q̄ erāt discipli xp̄i. c Et da. ei. bi. ⁊c. dicūt alij q̄ istō vinū ꝺ myrrhatū ex ꝓpetate myrrhe q̄ eval de amara. ista tñ amaritudo causabat ex admixtōe fell. alij aūt dicūt q̄ ñ solū fuit ibi mixtio fell⁹ sed etiā myrrhe. d Et ſ̄ acce. Cōtrarij tñ videt Job. xix. vbi ꝺr: Cū acce. ie. ace. ⁊c. Ad qđ dicēdū q̄ aliq̄d accepit ad gustā dūmodicū tñ. ꝓt ipleret ꝓphetie dicēt⁹: In siti mea potauerūt me acero. ⁊ q̄ illō qō modicū ē ſ̄ nihil ꝑputat. ió b ꝺr q̄ ſ̄ accepit. s. ad pfecte bibēdū.

Erat aūt

a Testimēta sua ꝛc. Beda. Quadripartita vestē xpi ꝙm numerū militū significat ecclesiam ꝛttuor partiū ordis cōstitutā. Hiero. Testimēta dñi mādata sunt q̄b⁹ tegit corp⁹ ei⁹ qđ est ecclia: q̄ diuidunt inf milites gētiū vt sint ꝛttuor ordines cū sit vna fides. i. ꝛtuagati viduati: ꝓpositi: separati. Sortiti sunt tunicā indiuisam q̄ est pax ⁊ veritas in cūctis in modū regal amict⁹ vel anuli. b Mit. sor. Hiero. Sup tunicā. i. q̄ erat incōsutilis. Hec sortita ōm partium significat vnitatē q̄ vno vinculo charitat⁹ cōtinet: q̄ q̄ sug eminet oi scieret sup oīa ꝓcepta est. q. d. sup ꝓxima est. In sorte gr̄a dei cōmendat. sic enī in vno ad oēs puenit: cū sors oīb⁹ placeat: q̄ dī gr̄a in vnitate ad oēs puenit: ⁊ sors sancti dei iudicio venit vt credit. c Erat aūt hora ter. Hiero. Doc ꝓprie Marcus. nā sexta hora tenebre suffuderūt terrā vt nō q̄s posset mouere caput. A tricesimo nāq̄ fructu Marc⁹ ascendit ad cēlestiū. i. a ētia hora crucis vsq̄ ad tertiā resurrectiōis q̄ post tres dies fuit. Tricesim⁹ fruct⁹ in cruce. sexagesimus i inferno. centesim⁹ in paradiso. Quasi dico, q̄ milites crucifixerūt eū: qđ factus ē hora ꝛtā sexta ꝙm Job. sed pr⁹ iudei hora tertia crucifixerūt eū q̄ magis dicendi sunt eū crucifixisse: q̄tus milites q̄ fm officiū suū duci suo paruere.

d Et erat. ii. Be. Titulus oīdit q̄ nec occidēdo potuerūt efficere q̄ nō esset eis rex. vñ: Ego aūt ꝓstitut⁹ sum. r. ab eo. ꝛc. Bene ei simul est rex ⁊ pontifex: cū eximiā p̄ri sue carnis hostiā offeret in altari cruc⁹: ⁊ regē dignitatē titulo ꝓtenderet: vt cūctis inūnaret q̄ p crucis patibulū nō qđ ceciderit: sz ꝓtir manerit imperiū. Hiero. Q̄ in titulis psalmo⁹ ꝓnotat. In finē ne corrūpas ⁊ cū trib⁹ linguis malebus iudeorū: basileos eromolisson rex ꝙfesso⁹: be tres lingue in crucē patibulo ꝓiunctē sūt: vt ois lingua cōmemoraret p fidē iudeo⁹. e Et cū eo crucifi. Be. Sic dicit Aplūs: Ut⁹ hō nr̄ sīl⁹ cū illo crucifix⁹ est vt destruat corp⁹ peccati: vt vltra nō dñēt sup nos pctm. Q̄diu q̄ id agūt opa nr̄a vt euacuet corpus pcti: q̄diu exterior hō corrūpit vt interior renouet: ꝛps est crucē. Hec q̄dē etiā fūt bona opa tñ adhuc laboriosa: q̄ merces reḡes ei⁹. Sz iō dr̄ spe gaudētes vt reḡem futuraz cū hilaritate expectem⁹ i labor⁹. Hāc hilaritatē signat crucis latitudo in trāsuersō ligno vbi figunt man⁹. Per man⁹ enī opa: q̄ latitudinē hilaritatē opantis intelligim⁹: q̄ tristicia facit angustiaī. Per altitudinē cui caput adūgit expectationē retributiōis de sublimi iustitia dei. Per lōgitudinē q̄ totū corpus extēdit tolerātiaz: vñ lōganimes dicunt. Per ꝓfundū qđ terre ē infirū ipm sacri secretuz. Aīs Aplūs: Ut in charitate radicati ⁊ fūdati possitis cōp̄hendere cū oīb⁹ scīis q̄ sit latitudo: lōgitudo: sublimitas: ⁊ ꝓfundū. f Duos la. Be. Latrones q̄ cū dño crucifixi sunt: signāt eos q̄ fide ⁊ cōfessiōe xpi: vel agone sui martyrij: vl quālibet aretā ꝛtinētiā subeūt. Et q̄ b ꝙ eterna gl̄a gerūt: dextri latrōis merito ⁊ fide signantur. Qui aūt ꝓ būane glie vl q̄libet min⁹ digna intentiōe sinistri latronis mentē imitat ⁊ actus. Hiero. Cū iniqs xpus deputat: vnū relinq̄t sinistruz: alteq̄ assumit dextrū: sic faciet in die iudicij: ex filī crimie dissiles sortiunt vices. Alter ꝓcipit petrū i paradisuz: alter iudā i infernū. Cōfessio bonis vitā acq̄rit longā: ⁊ blasphemia finita pena plectit eterna. Hic nullus iude ligā ad vitē. anabologiū. i. palliū tingit in sanguie vue, hic lacerāt hedi vineā. g Volētes. ca ꝙ pi. f.

a ꝙ in ꝛttuor ordies. f in ꝛttuor ꝓtes fm Job.
b ꝙ mādata. ꝙ ⁊ alia ꝓter tunicā. f alis sua.

a gētes eū diuiserūt vestimēta ei⁹
b mittētes sortē sup eis quis quid
c tolleret. Erat āt hora tertia ⁊ cru
d cifixerūt eū † Et erat titulus causę
ꝙ hebraice: greece: latine.
e ei⁹ inscriptus: Rex iudeoꝝ. Et cū
f eo crucifigunt duos latrones:
a f unus a dextris. f hic assumit. b f hedos a sinistris. f hic relinquitur.
vnūm a dextris: et aliūm a sinistris ei⁹ † Et impleta ē scriptura q̄
ꝙ latronibus.
dicit: Et cū iniqs reputat⁹ est. Et ‡
ꝓtereūtes blasphemabāt eum:
g mouentes capita sua ⁊ dicētes:
† Vah q̄ destruis tēplū dī: ⁊ i trib⁹
a f insultant nepharij saluē quā inchoauerat.
dieb⁹ reedificas. Sāluū fac temet
ipm descendens de cruce † Sil⁹ et
summi sacerdotes illudentes ad
alterutruz cum scribis dicebant:
b Alios saluos fecit: seipsuz nō po
test saluū facere. Christus rex isra
i el descendat nunc de cruce: vt vi
f fraudulenta promissio.
k deamus ⁊ credam⁹ † Et qui cū eo
ꝙ plurale ꝓ singulari.
crucifixi erāt conuitiabantur ei.
l m Et facta hora sexta tenebrę facte
sūt ꝙ totā frāvsq̄ i horā nonā † Et
hora nona exclamauit voce ma
ꝙ Beda. vt homo loquit: vt homo fiet: vt homo crucifigitur: vt homo turbatur.
gna iesus dicens: Eli ēli lamma
zabtani: qđ est interꝓetatum:
a f Hiero. ꝓncipiū ē vicesimiqnti psalmi. qđ eni i medio ponit: respice in me. in hebreo nō habet.
n deus me⁹ de⁹ me⁹: vt qđ dereliq̄
o sti me: Et quidā de circūstantib⁹
audientes dicebant: Ecce heliaz
p vocat. Currēs autē vn⁹ ⁊ implēs

erat aceto ple. ꝛc. Quasi ꝙ min⁹ feceritis: dare qđ ei⁹. Erant eni acetū degenerantes a vino ꝓphaz ⁊ ꝓphetaz tangē de pleno vase de iniqtate hui⁹ mūdi pleni: cor habētes flē spongiā cauernosis ⁊ tortuosis latibulis fraudulentū. Ꝓpo circūposuerūt spongiā aceto plenā. isopus herba būllis pectus purgans: xpi significat humilitatem quā circūdederūt ⁊ circūuenisse putauerūt. vñ: Asperges me dñe isopo ⁊ mū. Lauabi eni būllitate mundamur: q̄ nisi humiliasset semetipm factus ꝙ obediēs

Nico. de lyra

a Erat aūtē hora tertia ⁊ crucifixerūt eum. Job. xix. dr: Erat autē hora quasi sexta. fm veritatē erat hora media inter sextā ⁊ tertiā. medium vero denotatur ab vtroq̄ extremoꝝ. ⁊ ideo ab euangelistis q̄libet denominatur tertia: aliq̄s sexta.

Aldens

ꝙ obediens vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis. sanguis ei⁹ in mūdatione nostrā fusus nō esset. Per arundinē cui imposita est spongia scriptura significat: q̄ b facto impletur: q̄ arundine scribit: sicut locutio q̄ p linguā format lingua dicit: Vā linguam grecā ⁊ latinā dicim⁹. Hiero. Currens aūt. Innenit sero paralyseue ab artuatbia q̄ interꝓtat deponēs: ad deponendū corp⁹ xpi in monumēto. Ro bilis decurio expectās redēptionē dei. Intrauit ad pilatuz ⁊ petijt corp⁹ iesu. Joseph inuoluit syndōe: i syndōe inuolutū corp⁹ posuit i monumētū qđ excisū erat de petra: ⁊ aduoluit lapidē ad ostiū monumēti marie aspiciūt vbi poneret. Hec oīa ꝙ gruūt ad populū iudaicū in fine credentez: q̄ nobilitat fide vt abrae sit fili⁹: deponit desperationē: expectat regnū dei: intrat ad christianos vt baptiqet: qđ significat nomē pilati. i. os malleatoris, i. q̄ domat gentes feras vt regat eas in virga ferrea: ⁊ petit sacrificiuz qđ donat penitētib⁹ in fine. i. viaticū: ⁊ mūdo corde ⁊ peccat⁹ mortuo inuoluit in munimine fidei stabilitū opereculo fidei ꝓpa charitatis ꝙcludit. Finis enī ꝓcepti est charitas. Aspicientibus a longe electis q̄ sunt stelle mar⁹: q̄n fieri pōt scandalizabunt etiā electi. b Decurio. Officii curie administrās magne dignitatis apud seculū: maioris apud deū fuisse legitur. Talē eni fuisse decebat q̄ corp⁹ dñi sepelirēt: qui ⁊ p iusticiā dignus esset: ⁊ p nobilitatē secular⁹ potentie facultatē obtineret. Nō enī ignot⁹ aut medioc̄ris ad ꝙcē accedere: ⁊ crucifixi corpus posset impetrare. i Joseph aūt ꝛc. Beda. Ex simplici sepultura domini ambitū dinitū ꝙdēnat: q̄ nec in tumulis pōt carere diuitijs. Allego. Corpus xpi nō auro nō gēmis aut serico: sed lineo puro obuoluendus est. Moraliter aūt ille in syndone munda iesum inuoluit: q̄ eū pura mente suscipit. Vinc ecclia sacrificiū altaris nō serico neq̄ panno tincto: sed lineo terreno celebrat: sicut corp⁹ dñi in syndone mūda sepultū est. sic a papa Siluestro statutū est. k Mō erat excisū de petra ꝛc. Beda. Dicit q̄ monumētum dñi dom⁹ rotūda fuit de subiacente rupe excisa: tante altitudinis vt dō rectus cōsistēs vir extenta manu culmē possit attingere. Et hz introitū ab oriente: cui lapis ille magn⁹ aduolutus atq̄ impositus est. In ei⁹ pte aq̄lonari ipm sepulchz. i. loc⁹ dñici corpis de eadē petra fact⁹ est septē bus pedes longitudinis: triū palmo⁹ mēsura a pauimento alti⁹ eminēs. Qui. s. loc⁹ non desup sz a latere meridiano p totū pateret vt corp⁹ inferebat. Color aūt monumēti ⁊ loculi albo ⁊ rubeo dicit⁹ esse ꝙmixtus. ꝙ Maria autem

Nico. de lyra

a Aldens aūt centurio q̄ ex aduersa. q: sic cla. expi. ait ꝛc. videbat enī q̄ illa vox nō poterat naturaliter formari ab hoīe sic ꝙpinq̄ morti: ⁊ iō concluſit q̄ esset formata xpte dei dicēs: Vere hic hō fili⁹ dei erat. b Et cū iā sero factū eēt. Hic describit ipi⁹ xpi deuota tumulatio: ⁊ prz sīla ex dictis Matth. xxvij. exceptis que sequunt. c Quia erat parasceue. i. ꝓparatio: quia tūc erat feria sexta in qua ꝓparabant ea q̄ debebāt comedi die seq̄nti. d Venit ioseph. ad se peliēdū xpm anteq̄ itraret sabbatū in q̄ non erat licitū facere talia. e Ab arimathia. q̄ antiq̄tus dicta est ramatha: de q̄ fuit Samuel: vt dr. j. Reg. f Decurio. i. vn⁹ de curialib⁹. decuriōes enī dicunt q̄ sunt de curia alicui⁹ magni principis. dicunt etiā decuriones q̄ accipiūt curā plebis. g Et audacter introiuit ad pilatū ꝛc. pus enī erat discipul⁹ xpi occultus ꝓpter metū iudeoꝝ: sed exemplo mort⁹ xpi aliq̄⁹ oīdit se publice esse christi discipulū petendo ei⁹ sepulturā ⁊ exequēdo.

Et aduoluit

ꝙ ipsos canos igni aptos. ꝙ dolo malicia.
spongiam accto circumponēsq̄
ꝙ amaritudinem. ꝙ dulcedini.
calamo: potū dabat ei dicēs: Si
nite videamus si veniat helias
ꝙ qui de celo.
a ad deponendum eum. Jesus au
ꝙ nos cum nulla vel cum vna que de terra.
ꝙ pater in man⁹ tuas com. spiritum meum.
tē emissa voce magna expirauit.
ꝙ celum aperitur.
b † Et velū templi scissum ē i duo: †
a ꝙ nouissimi primi gentilis confitet plebs: iudaica cecata negat: vt fiat eius error petri ꝓtestatio.
c a summo vsq̄ deorsum. Videns a†
autem cēturio qui ex aduerso stabat: q: sic clamās expirasset ait:
ꝙ Beda. hoiem ⁊ deū confitetur.
d Vere hic hō fili⁹ dei erat. † Erant
aūt ⁊ mulieres de lōge aspicientes ꝛter quas erat maria magda
a ꝙ ad differentia iacobi zebedei qui inter primos apostolos vocatus est ⁊ electus a dño.
e lene ⁊ maria iacobi mīoris: et io
seph mater ⁊ salome. Et cū essent b
in galilea sequebātur eum et mi
ꝙ Beda. mos erat vt mulieres preceptoribus de
sua substantia ministrarent.
nistrabāt ei: ⁊ alie multe q̄ simul
ascēderant cum eo hierosolymā.
ꝙ in fine.
f † Et cuz iam sero esset factū: quia c
erat parasceue: quod est ante sab
a ꝙ deponēs. ꝙ Alle. iudaic⁹ ꝓpō deponēs desperationē. b ꝙ q̄ ramatha ciras helcāē samuel
g batū: vēnit ioseph ab arimathia d†
ꝙ fide.
b nobilis decurio: qui ⁊ ipe erat ex f
pectās regnuz dei: ⁊ audacter in s
ꝙ ad christianos. ꝙ malleator. ꝙ viaticum.
troiuit ad pilatuz: ⁊ petijt corp⁹ †
iesu. Pilatus autez mirabatur si
iam obijsset. Et accersito cēturio
ne: interrogauit eum si iā mortuus esset. Et cum cognouisset a cē
turione: donauit corpus ioseph.
a ꝙ cor mundū ⁊ peccatis mortuum.
i † Joseph aūt mercatus syndōē:
⁊ deponēs eū inuoluit syndone:
ꝙ in munimine fidei.
k ⁊ posuit eū i monumēto qđ erat

nit sero paralyseue ab artuatbia q̄ interꝓtat deponēs: ad deponendū corp⁹ xpi in monumēto. Ro bilis decurio expectās redēptionē dei. Intrauit ad pilatuz ⁊ petijt corp⁹ iesu. Joseph inuoluit syndōe: i syndōe inuolutū corp⁹ posuit i monumētū qđ excisū erat de petra: ⁊ aduoluit lapidē ad ostiū monumēti marie aspiciūt vbi poneret. Hec oīa ꝙ gruūt ad populū iudaicū in fine credentez: q̄ nobilitat fide vt abrae sit fili⁹: deponit desperationē: expectat regnū dei: intrat ad christianos vt baptiqet: qđ significat nomē pilati. i. os malleatoris, i. q̄ domat gentes feras vt regat eas in virga ferrea: ⁊ petit sacrificiuz qđ donat penitētib⁹ in fine. i. viaticū: ⁊ mūdo corde ⁊ peccat⁹ mortuo inuoluit in munimine fidei stabilitū opereculo fidei ꝓpa charitatis ꝙcludit. Finis enī ꝓcepti est charitas. Aspicientibus a longe electis q̄ sunt stelle mar⁹: q̄n fieri pōt scandalizabunt etiā electi. b Decurio. Officii curie administrās magne dignitatis apud seculū: maioris apud deū fuisse legitur. Talē eni fuisse decebat q̄ corp⁹ dñi sepelirēt: qui ⁊ p iusticiā dignus esset: ⁊ p nobilitatē secular⁹ potentie facultatē obtineret. Nō enī ignot⁹ aut medioc̄ris ad ꝙcē accedere: ⁊ crucifixi corpus posset impetrare. i Joseph aūt ꝛc. Beda. Ex simplici sepultura domini ambitū dinitū ꝙdēnat: q̄ nec in tumulis pōt carere diuitijs. Allego. Corpus xpi nō auro nō gēmis aut serico: sed lineo puro obuoluendus est. Moraliter aūt ille in syndone munda iesum inuoluit: q̄ eū pura mente suscipit. Vinc ecclia sacrificiū altaris nō serico neq̄ panno tincto: sed lineo terreno celebrat: sicut corp⁹ dñi in syndone mūda sepultū est. sic a papa Siluestro statutū est. k Mō erat excisū de petra ꝛc. Beda. Dicit q̄ monumētum dñi dom⁹ rotūda fuit de subiacente rupe excisa: tante altitudinis vt dō rectus cōsistēs vir extenta manu culmē possit attingere. Et hz introitū ab oriente: cui lapis ille magn⁹ aduolutus atq̄ impositus est. In ei⁹ pte aq̄lonari ipm sepulchz. i. loc⁹ dñici corpis de eadē petra fact⁹ est septē bus pedes longitudinis: triū palmo⁹ mēsura a pauimento alti⁹ eminēs. Qui. s. loc⁹ non desup sz a latere meridiano p totū pateret vt corp⁹ inferebat. Color aūt monumēti ⁊ loculi albo ⁊ rubeo dicit⁹ esse ꝙmixtus. ꝙ Maria autem

Nico. de lyra

a Aldens aūt centurio q̄ ex aduersa. q: sic cla. expi. ait ꝛc. videbat enī q̄ illa vox nō poterat naturaliter formari ab hoīe sic ꝙpinq̄ morti: ⁊ iō concluſit q̄ esset formata xpte dei dicēs: Vere hic hō fili⁹ dei erat. b Et cū iā sero factū eēt. Hic describit ipi⁹ xpi deuota tumulatio: ⁊ prz sīla ex dictis Matth. xxvij. exceptis que sequunt. c Quia erat parasceue. i. ꝓparatio: quia tūc erat feria sexta in qua ꝓparabant ea q̄ debebāt comedi die seq̄nti. d Venit ioseph. ad se peliēdū xpm anteq̄ itraret sabbatū in q̄ non erat licitū facere talia. e Ab arimathia. q̄ antiq̄tus dicta est ramatha: de q̄ fuit Samuel: vt dr. j. Reg. f Decurio. i. vn⁹ de curialib⁹. decuriōes enī dicunt q̄ sunt de curia alicui⁹ magni principis. dicunt etiā decuriones q̄ accipiūt curā plebis. g Et audacter introiuit ad pilatū ꝛc. pus enī erat discipul⁹ xpi occultus ꝓpter metū iudeoꝝ: sed exemplo mort⁹ xpi aliq̄⁹ oīdit se publice esse christi discipulū petendo ei⁹ sepulturā ⁊ exequēdo.

Et aduoluit

Maria aūt magda. Be. Lucas dicit qz astabant dēs noti eī⁹ a lōge: et mulieres q̄ secute fuerāt eū. Sz alīs deposito corpe eī⁹ ad sua remeantib⁹ sole mulieres q̄ arti⁹ amabant funus subsecute quō ponerēt suspicere curabāt: vt ei ꝑgruo tpe munꝰ deuotionis offerrēt. Beda. Moza. Sancte mulieres die parasceues. i. ꝓparatiōis idē faciūt: cum aīe būles et q̄ malozis sibi cōscie fragilitatis eo maioze saluatozis amoze feruentes passiōis eī⁹ vestigijs in b̄ seculo (q̄ ꝓparanda rectos futura) diligēter obseq̄unt. Et si forte valeāt imitari pia curiositate q̄ ordie sit eī⁹ passio amplectēda ppendunt. La. XVI

Et cū trans. rē. Be. Lucas dicit: qz reuertētes a monumēto parauerūt aromata et vnguēta et sabbato silu erūt: qz mandatuz erat vt sabbati silentiū a vespera vsq; in vesperā seruarēt. Idcoq; religiose mulieres sepulto dño dū licuit opari. i. vsq; ad solis occasum vnguēta parauerūt. vt Lucas dicit: Et qz ꝑ angustia tpis explere nō potuerūt: mox trāsacto sabbato. i. occidente sole vbi opādi licētia redijt: festinauerūt emere aromata sicut Marc⁹ dicit: vt venientes mane vngerent iesuz. Recq; vespere sabbati ꝓcupante iam nocte articulo monumētū adire valuerūt. Et venientes vnge. Moza. Sancte mulieres q̄ dūm fuerāt secute cuz aromatib⁹ ad monumētū venerunt: et ei quē viuentez dilexerunt criā mortuo studio būnitatis obsequunt. Et nos ꝑ in eū qui mortuꝰ est credētes: si odoze virtutuz refecti cū opinione bonoz operū querim⁹ dūm: ad monumētū eī⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. Qz aūt valde mane veniūt ad monumentū orto iā sole. i. cū iā celum ab oriētis parte albesceret: qđ fit solis oriētis vicinitate: ad lr̄am magn⁹ grēdi et inueniendi dūm feruoz charitat⁹ oñdit. Mystice aūt nob exēplū dat illuminata facie decussis vitioz tenebr⁹ odoze bonoz operū dño et ozōnū suauitatē offerre. Hiero. Nunc cū aromatib⁹ redolētib⁹ cū spōsa et adolescētib⁹ q̄ currūt: post eā ꝓspgim⁹ libzū. i. cubile mētis nr̄e. Nunc introducit nos rex i cellaria sua. Nūc surgit amica maria: hyems abijt: pluuia recessit: flo. ap. vox turturis audita ē in trā nr̄a. vi. flo. odo. de. redijt sponsus de vmbra sub q̄ domiūt in meridie. Postea trisia sabbata felix irradiat dies q̄ ꝓmatū i diebus tenet: luce pria i ea lucescēte: et dño i eo cū triūpho resurgēte et dicente: Hec ē dies quā. f. d. rē. Et valde ma. Hiero. Qđ ali⁹ dic diluculo. Diluculuz ē ink tenebras noct⁹ et dici claritatē i q̄ sal⁹ venit i ecclesia declarāda moze sol q̄ ꝓsurgēt roseā ꝓmittit aurozā: vt tār⁹ splēdoz ꝓpat⁹ ocul⁹ possit videri: cū tps dñice resurrectiōis illuxit: vt tūc laudes xp̄i tota cāteret ecclia sctā q̄ femia: qñ vitā ꝓstitit et lumen credulitat⁹ infudit. Et dixit ad inni. Hiero. Aḡle ꝓgrediam ad corp⁹: martyres et apli videt lapidē revolutū q̄ ē lex mort⁹. q. d. Ubi ē moz aculeꝰ tu⁹? Be. Quō lapis ꝑ āgelū sit revolut⁹ Matheus dicit. Allego. aūt lapidis revolutio resurrectionē sacroz xp̄i q̄ velamie lr̄e leg⁹ tecta erāt insinuat. lex etenī i lapide septa ē eis⁹ ablato tegmine. glia resurrectiōis oñsa ē: et abolitio mort⁹ ātiq̄ cyta nob spanda ppema toto orbe cepit ꝓdicari. Iuuenē. Hiero. Nō senē: n̄ ifantē: ꝙ iocūdū etate: vt ꝺz: Leta re iuuētꝰ i adolescētia tua: q̄ ū ē b̄ta dū senio inirta.

Beda

a Et aduol. la. ad ostiū monu. circa eni sepulchrū erat qđā clausura ad ostiū illi⁹ clausure fuit posit⁹ lapis magn⁹ nō a solo iosepho sed cuiꝰ ab alijs q̄ fuerūt cū eo in sepultura xp̄i. b Maria aūt mag. et ma. ioseph. i. q̄ erat mater ioseph. c Aspiciebāt vbi ponerēt. ad b vt transacto sabbato venirent ad vngendum corpus eius. La. XV.

Moralit

a ſ que est christus. b ſ per opera christiana. ſ alo in. c ſ operculū fidei.

Moralit

Moralit

Mystice

Cant. 2. c

Ps. 117. Lu. 24. a

Mat. 28. a

Allego

Eccl. 11. d

Moralit

Moralit

Moralit

a Et illi. Be. Nō discipli resurrectionē tarde crēdūt: nō tā est illoꝝ infirmitas q̄ nra firmitas, dubitantib⁹ enī resurrectio p multa argumēta mōstrata est q̄b⁹ ꝛ nos firmius solidamur. b Duob⁹ ex eis. Be. Hoc Lucas aptius: Oculi eoꝝ te. ne. c. Luce. 24. c

ag. ꝛc. post cognouerūt eū in frac. pa. Et sicut Lu. ait: Surgētes eadē ho. re. sunt in hieru. ꝛc. c Ambulātibus. Fides hic laborat agens actiūā vitā: illic conꝛeplatiua secuꝛa visione regnat. Hic p speculū cōtemur imagine: illic facie ad faciē videbim⁹ sicut est. Ibidem. c

post q̄ duob⁹ ex eis ꝛc. Subāt, i. laborātib⁹ ostēsus est i alia ef. Et illis nūciātibus nō ē creditū: duꝛ sicut moyses viderit q̄ nō sufficiebat eis. Nā Moyses dicit: Quāde mihi tribm: oblitus carnis sue postulat in ista vita q̄ post illā speranda in futura. d Be. Lu. Exo. 33. d

aūt dic: Inue. ät. 2gre. s. et eos q̄ cū ipis erāt dicentes: qꝛ sur. d. ve. ꝛ ap. Sz notandū qꝛ aliq̄ fuerūt q̄ nō crediderūt. vñ Mar. nec illi ꝛc. Lu. 24. c

e Nouissime aūt. Beda. Quadragesimo die q̄ erat iā ab eis recessur⁹ i celuꝝ. q̄ eis maxie illo die exprobrare voluit: qꝛ his q̄ viderāt eū resurgētez ñ crediderūt: ante q̄z cum ipm viderent: cū post ascēsionē eiꝰ p dicātibus illis euāgeliū gentes q̄ nō viderunt crediture essent. Nā stati adiūgit Marcus ꝛ dixit eis: Euntes i mūdum. Ibidem

vni. p. e. ꝛc. f Duriciam cordis. Hiero. Vt succedat cor carneū charitate plenū. Hinc est q̄ caterue martyrū mortē huiꝰ seculi libēter affectant: qꝛ nouit p tpali interitu ꝑpetuo se esse victuros. g Omī cre. Omni nationi gentiū. nā enī dictuꝝ erat: In viā gētiū ne abieris. vt. s. aplox pri⁹ a iudea repulsa p̄dicatio tūc gētibus in adiutoriuꝝ fieret. Mat. 10. a

Hiero. Omī generi hūano q̄b habet aliq̄d cōe oī creature: angelis: pecoꝛib⁹: ignis: lapidib⁹: igni ꝛ aq̄ calido ꝛ frigido: humido et arido: qꝛ mlor mūdus hō sit:

h Aut credi. Per alios paruuli credūt: sicut ex aliis ea q̄ i baptismo eis remittūt pctā cōtra xerūt. i Signa ät. Rūdā si sig̃ fiam⁹: ñ credim⁹? Sz b in exordio necessaria fuerūt vt fides miracul' nutrirēt. fide aūt eccle iā confirmata nō sūt necessaria.

k Demōia eijci. ꝛc. Hoc bodie spūalr facit ecclia cum p exorcismi grām manū credētib⁹ imponit: et malignos spūs expellit. l Lingnis loq̄nt no. ꝛc. Hoc fit ob fideles veteris vite seclaria verba relinquunt: ꝛ sctā mysteria insonāt: ꝛ dei laudes et potentiā quantū valent extollūt. m Et si mortiferū quid. Dū pestiferas psuasiones audiūt: nec ad operatiōes vsq̄ ꝑducūt: qꝛ inde eis nō nocet si mortiferū bibūt. n Sup egros ꝛc. Dū ꝓmos i bono opere ꝛfirmatos roborant exemplo bone operationis: super egros manus imponunt: ꝛ bñ bebunt. Hec miracula tanto maiora quanto spiritualia, per hoc enim anime suscitant nō corpora.

primo marię magdalenę de qua a
eiecerat septez demonia. Illa vadens nūciauit his q̄ cū eo fuerāt
a lugentib⁹ ꝛ flentibus: et illi audiētes quia viueret ꝛ visus esset
a ꝙ quō factū sit Lucas exponit.
ab ea nō crediderunt. † Pōst hec b+
ꝙ laboratibus.
b autē duobus ex his ambulanti/
ꝙ non in natura sua.
bus ostēsus ē in alia effigie eunꝛ
tibus in villaz: et illi cūtes nun
ꝙ aliqui eorum.
c ciauerūt cęteris: nec illis credide
ꝙ die ascensionis. ꝙ vr oēs testes sint: et
olbus narrēt q̄d cōiter viderūt ꝛ audierunt.
c rūt. Nouissime aūt recūbētibus c
ꝙ vt succedat credulitas.
illis vndecim appuit ꝛ exprobraꝛ
f uit incredulitatem illoꝝ ꝛ durici
az cordis: quia his qui viderant
eū resurrexisse non crediderunt.
a ꝙ Hiero. Nunc post acceptū spūsctm eandē vasa limosa ignem confirmata.
Et dixit eis: ꝛ Euntes in mundū d
g vniuersum p̄dicate euāgeliū omni †
a ꝙ Be. fide q̄ p dilectionē operatur.
b creature. Qui crediderit ꝛ bapti e
ęatus fuerit salu⁹ erit: qui vo nō
i credidcrit condemnabit. Signa f+
aūt eos q̄ crediderint hec sequen
a ꝙ Beda. bonis exhortationibus
malicia auferendo ab aliorum cordibus.
k tur. In nomie meo dēmonia eijci
l ent: linguis loquentur nouis: ser g
m pentes tollēt. Et si mortiferū q̄d i
n biberint: non eis nocebit. Super
ꝙ qui de celo descendit.
egros man⁹ imponēt: ꝛ bene ba/
bebunt. † Et dominus quidem ie k
sus postq̄ locut⁹ ē eis: assumpt⁹ ē i

Luce. 24. c

Ibidem. c

Exo. 33. b

Lu. 24. c

Ibidem

f. 36. di. c. qui ecclesiasticis p̄ope finem.

Deut. 10. a

alię. Dixerāt aūt alię q̄ xp̄s resurrexit media nocte. ꝛ tūc b dicto mō ñ referr ad surgēs: ꝛ ad xp̄m q̄b sedēt: appuit. qz illa hora p̄cio appuit marie magdalene. Alię aūt dicūt q̄ resurrexit i auroza: ꝛ tūc ii mane refert ad surgēs: ita q̄ determiat horā resurrectiōis. ꝛ hui⁹ opinionis est Aug⁹. et cōit tenet. a De q̄ ejece. sep. demo. ex b dicūt alię q̄ fuerūt due marie

ꝛ liber fuit cognoīata magdalena, vna ex hiis fuit soroꝛ laçari notata a magdalo castro q̄b cōis in partē eiꝰ de hereditate p̄na. ꝛ ista nō legit fuisse demōiaca. alia que fuit nata de magdalo. nō tñ dña illi⁹ castri: ꝛ ista ꝛ fuisse peccatrix ꝛ propter petā sua possessa a demonijs. Gregoaūt dicit q̄ fuit eadē: ꝛ q̄ p septē demonia intelligunt oīa vitia: ꝛ vsus eccle in officio hoc tenet.

b Post b ät. Hic describit scōa apparitio q̄ facta fuit duob⁹ discipul' xp̄i cūtib⁹ i mansionē. q̄ apparitiōez describit pleni⁹ Lu. xxiiij. Et qz erat dubij i fide: vt ibidē dr. ideo xp̄s appuit eis in alia effigie: vt p b designaret q̄ fuerat apud eos in mēte. Dicūt aūt alię q̄ b factū ē p aliquā mutationē factā in facie xp̄i: sicē i trāsfiguratiōe p claritatē glie ad horā: vt dictū fuit. ō. ix. ca. Alię vero dicūt q̄ ista mutatio fuit tm i ocul' videntiū. ꝛ huic dicto ꝛcordat q̄d dr de ista apparitiōe Luce. xxiiij. Oculi aūt eoꝝ tenebrant' ne cū agnoscerēt: q̄liter cūq̄ tñ factū sit nō fuit ibi aliq̄ fallitas. cui⁹ rō est: qz sicut aliq̄d pōt fingi xp̄is: ita ꝛ fieri potuit q̄ xp̄s in alia effigie apparuit. Alio mō ꝛ sic sedere ad dexterā p̄ris designat esse in potiorib⁹ ei⁹ bonis: sicut dextera est pōs nobilioꝛ ꝛ potioꝛ corporis. Designat etiā quādā iudiciariā ptātē q̄ cōcata est ipsi xp̄o hoi: qz sicut fuit iudicat⁹ in forma humana: sic veniet ad iudicādū mūdū: ꝛ ꝛ dr Act'. i. Quēadmodū vidistis eū ascendentē in celū. i. in forma hūana cui cōpetit videri oculis corporalib⁹ ꝛ de loco ad locū moueri: ita veniet in eadē forma ad iudicādū mūdū: verūtñ iudicatus fuit in forma humana passibili: ascēdit aūt in celū ꝛ veniet ad iudiciū in forma humana impassibili et gloriosa. b Illi aūt. s. apli ꝛ discipuli xp̄i. c Prosecuti ꝛ mādatū xp̄i p̄dictū. d Hec dicauerūt vbiq̄. ꝛ q̄ dr Ps. xviij. In omnē terrā exiuit sonꝰ eoꝝ. e Dño cooperāte. eos dirigēdo ꝛ ꝓtegēdo.

f Et sermonē cōfirmāte sequētib⁹ signis: ꝛ signis: sicut enī veritas q̄ subiacet facultati naturali intellect⁹ declarat ꝛ firmat p reductionē ad ꝓma ꝓncipia ꝓ se nota: sic veritas q̄ trāscēdit naturale lumē intellect⁹ cuiusmodi est doctrina fidei catholice. salte q̄tū ad ꝓncipales articulos fidei declarat ꝛ firmat p opa miraculosa soli deo possibilia: cū enī talia fiūt ad testimoniū veritatis ipius doctrine. declarata est veritas cū deus nō possit esse testis alicui⁹ falsitatis. ꝛ hoc mō declarata est veritas euāgelica cōz ꝓncipib⁹ ꝛ potestatib⁹ ac sapientib⁹ huiꝰ mūdi. Ad laudē et gloriā domini nostri iesu xp̄i: cui est honoꝛ ꝛ gloria in secula seculoꝝ. Amen.

Explicit euāgeliū fm Marcū.

a In celū. Au g. Nota q̄ aliq̄s celos pluraliter: ꝛ aliq̄s celū singulariter innenis: sz quodāmō locutionis abusiue singularia pluralī nūero dicim⁹ ꝛ pluralia singulari. Ad oītēr vero q̄d psalmista dicit: euāgeliste tacent: significat hic sin q̄ est in oītēs ptib⁹ collocata. Nā aplis videntib⁹ ascēdit: ꝛ terra multis plena miraculis vbi fideliū credulitas plus q̄b locutionib⁹ eruditi: b Et sedet a dex. ꝛc. Beda. Et nūc oīa indicās. in fine oīm index vēturus est. Stephan⁹ aūt vidit eū stantem: qz in certamine habuit eū adiutoꝛē. c Illi autez. Beda. Nota q̄ marcus euāgeliū suū quāto incohauit tardius: tāto in longinquioꝛa tēpoꝛa scribendo porrexit. Neq̄ em de natiuitate ipsius domini aut ꝑcursoris ei⁹: nec de infantia: nec de pueri/cia eminsliber horū aliquā cōmemorans: nec de natiuitate salnatoꝛis aliq̄d scribēs: excepto q̄ in capite euāgelij sui filiū dei nolat. Ab initio euāgelice p̄dicationis q̄ p iobānē factū est narrādo ꝓenit quo apostoli idē euāgeliū verbū p totū orbē seminauerūt. ¶ Nūqui

Mat. 7. b

a b c d e f

in celū ꝛ sedet a dextris dei. Illi aūt ꝑfecti p̄dicauerūt vbiq̄ domino cooperante: ꝛ sermonē confirmante sequentib⁹ signis.

Finit euāgeliū fm Marcū.

Incipit ꝓeminium eiusdem super Lucam.



Acies bouis a sinistris ipsoꝝ ẽ ttuoꝝ. Sicut fuit dictū i ꝓncipio euāgelij fm Matthēū: Accedūt ad ihm Matthēū i visione aliis ẽ ttuoꝝ facies habēt: designatū fuit xp̄i euāgeliū foꝛe q̄dripharie describēdū. videlz a marthēo in facie humana: a marco i facie leonina: a luca i facie bouina: a iobe i facie aq̄tilina. ꝛ ideo in verbo ꝓposito circa euāgelium luce ẽ ttuoꝝ designāt. ꝓmū ē elegātia stili. cū dr: Facies. materia libri. cū subdit: Bouis. ordo euāgelij. cū dr: A sinistris. ꝓfitio nūeri. cū addit: Ipsoꝝ ẽ ttuoꝝ. Circa primū cōsiderādū q̄ facies ē elegantioꝛ ꝛ nobilioꝛ ꝑs corꝑis: ꝛ iō cōueniēter p faciē noticia ꝛ elegātia scripture designat q̄ in euāgelio luce spāliter repit: vt ꝑz intuēti. ꝓpter q̄d dicē brūs Hiero. Sermo aūt Luce ttis i euāgelio q̄ in actib⁹ apl⁹oꝝ cōptioꝛ ẽ ꝛ seculari redolet eloquētia: ꝓpt q̄d de b ꝑ oīa dici illud q̄d scribit Apo. j. Facies ei⁹ sicē sol lucet i xtrute sua: qz sicut claritate solis refulget tota mūdi machia: sic ex descriptiōe euāgelij fm lucā tā elegāter tradita refulget ꝛ reluces tota vniersal' ecclia. Circa secūdū ꝛsiderādū q̄ lz Lucas euāgelista describat totū decursū euāgelij: incipiēs a xp̄i miraculosa cōceptiōe: ꝓtrāsiēs p ei⁹ natiuitatē: ꝓcessionē: mortē ꝛ resurrectionē: ascēsionē ei⁹ euāgelij i ei⁹ ascēsiōe: vt sic ab eodē inciꝑet actꝰ apl⁹oꝝ i q̄ ꝛmineret xp̄i euāgeliū: tñ ei⁹ ꝓncipal' intētio ẽ circa xp̄i mortē ꝛ passionē describēdā: ꝓpt q̄d ipe Lucas designat i facie bouis q̄ ẽ aīal imolaticiū fm traditionē leg': ꝓpt q̄d suū euāgeliū i cepit a sacerdotio q̄ad officiū spectat imolare: et iō materia ꝓncipalis hui⁹ libri designat i facie bouis: qz sicē dictū ẽ: Lucas ꝓncipaliter describit iesū xp̄m ꝓ nobis imolatū: ꝓpt q̄d de b pōt exponi q̄d scribit' Ꝓuerb. xiiij. Ubi plurime lūt segetes: ibi mālfesta ẽ fortitudo bouis. In euāgelio ei luce cōtinēt segetes plurime. videlz dñi nr̄i iesu xp̄i ꝛba q̄ sūt aliꝝ pabula: ibi etiā manifesta ẽ fortitudo bouis, virt⁹ ei fortitudinis ẽ circa terribilia bone mort': fort' ei ipauidus ẽ circa bonā mortē. vt dr. iij. Ethi. mors aūt xp̄i nō solū fuit bona ꝙ etiā ꝑciosissima. fuit etiā circa maxie tribilia. ꝛ iō xtus fortitudinis xp̄i bois maxie apparuit i ipa. Et qz lucas ꝑ ceteris describit hāc mortē ꝛ passionē: vt dictū ẽ. iō de ei⁹ euangelij descriptiōe cōueniēter dr q̄ ibi ẽ manifesta fortitudo bonis: qz ibi maxie reluceat fortitudo xp̄i bois ꝓ nobis imolati ad modū bouis. Circa tertiū ꝛsiderandū q̄ facies bouis erat tertia i situ illi⁹ aīal habēt' ttuoꝝ facies. Facies ei hominis erat ꝓma: qz i recto aspectu ꝓpter sita: ꝛ ꝓ nō facies leonis sc̄da q̄ erat i dextera: qz ꝑs dextera ꝓioꝛ est ꝛ potioꝛ sinistra: ꝛ sic facies bouis q̄ describit i sinistra ꝓte erat tertia. ꝓput i ꝓncipio Matthei pleni⁹ fuit declaratū: ꝛ sic iter ttuoꝝ euāgelia euāgeliū luce tenet tertiū locū: qđ notat cū dr: A sinistris. In figurā hui⁹ dr Judic. vij. q̄ gedeō hēbat i dextera tubā ꝛ i sinistra lāpadē. Per gedeō xo matthē⁹ euāgelista pōt itelligi: qz gedeō iterpꝛat circūiēs i vtero: ꝛ matthē⁹ describit xp̄m natū ꝛ utero xginali. ꝙ tubā xo i ei⁹ dextera existētē itelligit euāgeliū marci qđ ē q̄si q̄dā rugit⁹ leonis q̄ assimilāt sono tube terribilis. ꝓ lāpadē i sinistra existētē itelligit euāgeliū luce qđ ꝓcedit lucide ꝛ clare: ꝛ iō ꝛ hac sinistra pōt exponi qđ scribit Ꝓuerb. iij. In sinistra illi⁹ diuitie ꝛ gloria. In euāgelio em luce xtrutū diuitie ꝓtinēt actualit ꝛ gḡa xtualiter: qz ꝑ exercitiū xtrutū acq̄rit gḡa beatoꝛ. Circa ttū ꝛsiderādū q̄ lz plures scripserint euāgelia: tñ ttuoꝝ sūt approbata: vt dr i. ꝓlogo sup matthēū: ꝛ ꝛ ꝓpter figurā sacramēti ostēti eccebicli. ꝓpter q̄d aīali habēte ttuoꝝ facies: ꝛ i rota ttuoꝝ facies habēte: Eccēb. j. ꝛ iste ttuoꝝ ternari⁹ figurat' est in multis quaternarijs: vt declaratū fuit diffusius in ꝓncipio euāgelij fm Marcū. ꝛ vltimo designat manifeste Apoc. iiij. i ttuoꝝ aīalib⁹ oculatis ante ꝛ retro: qz euāgeliste respiciūt ad xp̄m ꝓteritū ꝛ futurū. ꝙ q̄lib⁹ aīalib⁹ ibidē subdit q̄ requiē nō habebāt die ac nocte dicētia: Sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹ dominꝰ

Mat. 1. a

Luce. 1. a

Apoc. 4. a

Ezech. 1. a

Ezech. 10. a

Apoc. 4. b

Apoc. 4. c

Apoc. 4. d

Apoc. 4. e

Apoc. 4. f

Apoc. 4. g

Apoc. 4. h

Apoc. 4. i

Apoc. 4. k

Apoc. 4. l

Apoc. 4. m

Apoc. 4. n

Apoc. 4. o

Apoc. 4. p

Apoc. 4. q

Apoc. 4. r

Apoc. 4. s

Apoc. 4. t

Apoc. 4. u

Apoc. 4. v

Apoc. 4. x

Apoc. 4. y

Apoc. 4. z

Apoc. 4. aa

Apoc. 4. bb

Apoc. 4. cc

Apoc. 4. dd

Apoc. 4. ee

Apoc. 4. ff

Apoc. 4. gg

Apoc. 4. hh

Apoc. 4. ii

Apoc. 4. kk

Apoc. 4. ll

Apoc. 4. mm

Apoc. 4. nn

Apoc. 4. oo

Apoc. 4. pp

Apoc. 4. qq

Apoc. 4. rr

Apoc. 4. ss

Apoc. 4. tt

Apoc. 4. uu

Apoc. 4. vv

Apoc. 4. xx

Apoc. 4. yy

Apoc. 4. zz

Apoc. 4. aaa

Apoc. 4. bbb

Apoc. 4. ccc

Apoc. 4. ddd

Apoc. 4. eee

Apoc. 4. fff

Apoc. 4. ggg

Apoc. 4. hhh

Apoc. 4. iii

Apoc. 4. kkk

Apoc. 4. lll

Apoc. 4. mmm

Apoc. 4. nnn

Apoc. 4. ooo

Apoc. 4. ppp

Apoc. 4. qqq

Apoc. 4. rrr

Apoc. 4. sss

Apoc. 4. ttt

Apoc. 4. uuu

Apoc. 4. vvv

Apoc. 4. xxx

Apoc. 4. yyy

Apoc. 4. zzz

Apoc. 4. aaaa

Apoc. 4. bbbb

Apoc. 4. cccc

Apoc. 4. dddd

Apoc. 4. eeee

Apoc. 4. ffff

Apoc. 4. gggg

Apoc. 4. hhhh

Apoc. 4. iiii

Apoc. 4. kkkk

Apoc. 4. llll

Apoc. 4. mmmm

Apoc. 4. nnnn

Apoc. 4. oooo

Apoc. 4. pppp

Apoc. 4. qqqq

Apoc. 4. rrrr

Apoc. 4. ssss

Apoc. 4. tttt

Apoc. 4. uuuu

Apoc. 4. vvvv

Apoc. 4. xxxx

Apoc. 4. yyyy

Apoc. 4. zzzz

Apoc. 4. aaaaa

Apoc. 4. bbbbb

Apoc. 4. ccccc

Apoc. 4. ddddd

Apoc. 4. eeeee

Apoc. 4. fffff

Apoc. 4. ggggg

Apoc. 4. hhhhh

Apoc. 4. iiiii

Apoc. 4. kkkkk

Apoc. 4. lllll

Apoc. 4. mmmmm

Apoc. 4. nnnnn

Apoc. 4. ooooo

Apoc. 4. ppppp

Apoc. 4. qqqqq

Apoc. 4. rrrrr

Apoc. 4. sssss

Apoc. 4. ttttt

Apoc. 4. uuuuu

Apoc. 4. vvvvv

Apoc. 4. xxxxx

Apoc. 4. yyyyy

Apoc. 4. zzzzz

Apoc. 4. aaaaaa

Apoc. 4. bbbbbb

Apoc. 4. cccccc

Apoc. 4. dddddd

Apoc. 4. eeeeee

Apoc. 4. ffffff

Apoc. 4. gggggg

Apoc. 4. hhhhhh

Apoc. 4. iiiiii

Apoc. 4. kkkkkk

Apoc. 4. llllll

Apoc. 4. mmmmmm

Apoc. 4. nnnnnn

Apoc. 4. oooooo

Apoc. 4. pppppp

Apoc. 4. qqqqqq

Apoc. 4. rrrrrr

Apoc. 4. ssssss

Apoc. 4. tttttt

Apoc. 4. uuuuuu

Apoc. 4. vvvvvv

Apoc. 4. xxxxxx

Apoc. 4. yyyyyy

Apoc. 4. zzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbb

Apoc. 4. ccccccc

Apoc. 4. ddddddd

Apoc. 4. eeeeeee

Apoc. 4. fffffff

Apoc. 4. ggggggg

Apoc. 4. hhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkk

Apoc. 4. lllllll

Apoc. 4. mmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnn

Apoc. 4. ooooooo

Apoc. 4. ppppppp

Apoc. 4. qqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrr

Apoc. 4. sssssss

Apoc. 4. ttttttt

Apoc. 4. uuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbb

Apoc. 4. cccccccc

Apoc. 4. dddddddd

Apoc. 4. eeeeeeee

Apoc. 4. ffffffff

Apoc. 4. gggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkk

Apoc. 4. llllllll

Apoc. 4. mmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnn

Apoc. 4. oooooooo

Apoc. 4. pppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrr

Apoc. 4. ssssssss

Apoc. 4. tttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbb

Apoc. 4. ccccccccc

Apoc. 4. ddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeee

Apoc. 4. fffffffff

Apoc. 4. ggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkk

Apoc. 4. lllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnn

Apoc. 4. ooooooooo

Apoc. 4. ppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrr

Apoc. 4. sssssssss

Apoc. 4. ttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbb

Apoc. 4. cccccccccc

Apoc. 4. dddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeee

Apoc. 4. ffffffffff

Apoc. 4. gggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkk

Apoc. 4. llllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnn

Apoc. 4. oooooooooo

Apoc. 4. pppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrr

Apoc. 4. ssssssssss

Apoc. 4. tttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbb

Apoc. 4. ccccccccccc

Apoc. 4. ddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeee

Apoc. 4. fffffffffff

Apoc. 4. ggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkk

Apoc. 4. lllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnn

Apoc. 4. ooooooooooo

Apoc. 4. ppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrr

Apoc. 4. sssssssssss

Apoc. 4. ttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. cccccccccccc

Apoc. 4. dddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeee

Apoc. 4. ffffffffffff

Apoc. 4. gggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkkk

Apoc. 4. llllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnnn

Apoc. 4. oooooooooooo

Apoc. 4. pppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrrr

Apoc. 4. ssssssssssss

Apoc. 4. tttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. ccccccccccccc

Apoc. 4. ddddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeeee

Apoc. 4. fffffffffffff

Apoc. 4. ggggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkkkk

Apoc. 4. lllllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnnnn

Apoc. 4. ooooooooooooo

Apoc. 4. ppppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrrrr

Apoc. 4. sssssssssssss

Apoc. 4. ttttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. cccccccccccccc

Apoc. 4. dddddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeeeee

Apoc. 4. ffffffffffffff

Apoc. 4. gggggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkkkkk

Apoc. 4. llllllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnnnnn

Apoc. 4. oooooooooooooo

Apoc. 4. pppppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrrrrr

Apoc. 4. ssssssssssssss

Apoc. 4. tttttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. ccccccccccccccc

Apoc. 4. ddddddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeeeeee

Apoc. 4. fffffffffffffff

Apoc. 4. ggggggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkkkkkk

Apoc. 4. lllllllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnnnnnn

Apoc. 4. ooooooooooooooo

Apoc. 4. ppppppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrrrrrr

Apoc. 4. sssssssssssssss

Apoc. 4. ttttttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. cccccccccccccccc

Apoc. 4. dddddddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeeeeeee

Apoc. 4. ffffffffffffffff

Apoc. 4. gggggggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkkkkkkk

Apoc. 4. llllllllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnnnnnnn

Apoc. 4. oooooooooooooooo

Apoc. 4. pppppppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrrrrrrr

Apoc. 4. ssssssssssssssss

Apoc. 4. tttttttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. ccccccccccccccccc

Apoc. 4. ddddddddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeeeeeeee

Apoc. 4. fffffffffffffffff

Apoc. 4. ggggggggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkkkkkkkk

Apoc. 4. lllllllllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnnnnnnnn

Apoc. 4. ooooooooooooooooo

Apoc. 4. ppppppppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrrrrrrrr

Apoc. 4. sssssssssssssssss

Apoc. 4. ttttttttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. cccccccccccccccccc

Apoc. 4. dddddddddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeeeeeeeee

Apoc. 4. ffffffffffffffffff

Apoc. 4. gggggggggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkkkkkkkkk

Apoc. 4. llllllllllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnnnnnnnnn

Apoc. 4. oooooooooooooooooo

Apoc. 4. pppppppppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrrrrrrrrr

Apoc. 4. ssssssssssssssssss

Apoc. 4. tttttttttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. ccccccccccccccccccc

Apoc. 4. ddddddddddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeeeeeeeeee

Apoc. 4. fffffffffffffffffff

Apoc. 4. ggggggggggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiiiiiiiiiiiiiiiii

Apoc. 4. kkkkkkkkkkkkkkkkkkk

Apoc. 4. lllllllllllllllllll

Apoc. 4. mmmmmmmmmmmmmmmmmmm

Apoc. 4. nnnnnnnnnnnnnnnnnnn

Apoc. 4. ooooooooooooooooooo

Apoc. 4. ppppppppppppppppppp

Apoc. 4. qqqqqqqqqqqqqqqqqqq

Apoc. 4. rrrrrrrrrrrrrrrrrrr

Apoc. 4. sssssssssssssssssss

Apoc. 4. ttttttttttttttttttt

Apoc. 4. uuuuuuuuuuuuuuuuuuu

Apoc. 4. vvvvvvvvvvvvvvvvvvv

Apoc. 4. xxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Apoc. 4. yyyyyyyyyyyyyyyyyyy

Apoc. 4. zzzzzzzzzzzzzzzzzzz

Apoc. 4. aaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

Apoc. 4. bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb

Apoc. 4. cccccccccccccccccccc

Apoc. 4. dddddddddddddddddddd

Apoc. 4. eeeeeeeeeeeeeeeeeeee

Apoc. 4. ffffffffffffffffffff

Apoc. 4. gggggggggggggggggggg

Apoc. 4. hhhhhhhhhhhhhhhhhhhh

Apoc. 4. iiiii

ꝺñs deꝰ oſpotens: cui eſt honor ⁊ gloria ī ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Incipit poſtilla ſuꝑ ſup ꝓlogū Hieronymi in idem euangelium.

LUcas ſyrꝰ natiõe. Euãgelio ſm Lucã beatꝰ Hieronymus ꝓlogum ꝓmittit, in quo primo exponit beati Luce cõmendationẽ. ſcõdo ſuã excuſationẽ. ibi: Nõ ⁊ legẽtib⁹. Circa primũ ꝓmittit cõmẽdatio beati Luce ꝙtũ ad euangelium ab eo deſcriptũ. ſcõo ꝙtũ ad deſcriptionẽ actuũ apl̃oꝝ. ibi: Cui luce nõ imerito ⁊c. Circa diuidit ī tres ꝑtes: qꝝ ꝓmo oñdit luce ſcẽptoꝝ auctoritas. ſcõo ſcribẽdi neceſſitas ſiue vtilitas ibi: Qui cũ iã eſſent ſcripta. tertio ſcribendi modꝰ ſeu ꝙlitas. ibi: Cui iõ poſt baptiſmũ. Circa primum declarãt luce auctoritas ex patria. cũ ꝺr: Lucas ſyrus natiõe. Fuit eĩ antiq̃ tus ſyria valde nobilis ꝓuincia: ⁊ a ciuitate ꝓpria cũ ſubdit: b Antiochenſis. Fuit enĩ antiochia valde nobilis ciuitas a ſeleuco rege aſie edificata: ⁊ noſce antiochi ꝑris ſui denoiata. c Arte medicus. vt ex medicina corꝑali deſignaret futurꝰ medicꝰ ſpiritualis aiarũ. d Diſcipulꝰ apo. qꝛ ab ipſis didicit euangeliũ. ſm qꝺ ipſe dicit in ꝓlogo ſui euangelij: vt patebit. ſ. e Paulũ ſecutus: qꝛ fuit comes indiuiduꝰ ſue pegrinationis. f Vſqꝫ ad cõſũmationẽ eiꝰ. ꝙ martyriũ ī vrbe roma. g Seruiẽs dño. fuit ꝙtũ ad exercitiũ boni. h Sine crimine. ꝙtũ ad euitationẽ mali: qꝛ vtrũ ſine ꝑcõ notabili ſaltez poſt ſuã converſionẽ: qꝺ declarat ꝙ ꝺ qꝺ ſubdit: i Nã neqꝫ vxorẽ vnq̃ habẽs. ex q̃ ꝑz eiꝰ cõtinẽcia. k Septuaginta ⁊ q̃ttuoꝝ annoꝝ obiit. In ꝓlogo ſup actꝰ apl̃oꝝ cõputãt oẽs anni ſue etatis. hic xo cõputanť tm̃ anni cõuerſionis ſue ad fidẽ catholicã. Sz ꝙ non videť ꝓbabiliter dicuꝝ: qꝛ dicẽ ꝺr q ante ꝓuerſionẽ fuit arte medicꝰ. puer aũt decẽ ãnoꝝ tm̃ nõ ꝑõt illã artẽ ſcire: ⁊ multo minꝰ exercere: qõ tñ oportet dicere ſm iſtos. l Plenꝰ ſpũ ſãcto. ex q̃ ꝑtz eiꝰ felix cõſũmatio.

m Qui cũ iã eẽnt ſcri. Hic ꝓñr oſtẽdit ſue ſcẽpture vtilitas: ac etiã neceſſitas: q̃ fuit duplex. Una ꝓpter veros euãgeliſtas: ꝙ ꝛ vera ſcripſiſſent: tñ aliq̃ de xpo omiſerãt: q̃rũ noticia eſt valde vtilis. imo neceſſaria: vt de cõceptiõe ⁊ natiuitate nr̃i ſaluatoris. et etiã ſui ꝑcurſoris q̃ ꝙ lucã fuerũt ſupplera. vt patebit. ſ. vt ſic ꝙtuoꝝ euangeliſte ī deſcribẽdo veritatẽ euãgelij cõcordarẽt. ⁊ tñ ſinguli aliq̃ ꝓria diceret. ſecũda fuit neceſſitas ꝓpꝑ pſeudo euãgeliſtas. ꝙ ſub noĩe diſcipulorꝝ xp̃i: vtpote thome ⁊ matthie ſcripſerũt euãgelia inſerẽtes hereſes: vt ſub noĩe diſcipulorꝝ xp̃i facilꝰ ſeducerẽt ſimplices quoꝝ falſitas ex deſcriptione euãgelij luce dẽphendit: ſicut ⁊ ꝙ alia euãgelia a matthẽo marco ⁊ iohãne deſcripta. Nãc igit̃ ſniam ponit

tens ꝙ lucas ſcripſit poſt matthẽ et marcũ. cũ ꝺr: Qui cũ iã eſſent ſcripta ⁊c. n In achaie ꝑtibus. hoc eſt in grecia. o Significãs ⁊ ipſe in principio. i. ſ. ꝓlogo euãgelij ab eo deſcripti. vt patebit. ſ. Conſequẽter ponit cauſam ſcõam q̃re ſcripſit. Laꝺ reꝺarguendũ hereſes. cũ ꝺr: p Qui extras id eſt ꝑter q Ea q̃ ordo euãgeliſtarũ. i. ꝑter illã cãm ſcribẽdi illud euangelij q̃ fuit vt veritas euãgelij in ſuꝑioꝝ euãgeliſtꝝ ordinaret̃ ꝓpter myſteriũ ī ſcriptura ſacra multiplicitet deſignat. r Ea mãxime neceſſitas laborꝝ. ſ. luce ſcribẽtis. s Fuit vt ea boꝛaret q̃liter manifeſta eſſet hũanitas xp̃i dei: qꝛ eſt verus hõ ⁊ verus deus. t Omni ꝓbeꝛationẽ vẽritatis ī carnẽ: qꝛ oẽs ꝓphete de eo ad uẽtu ꝓphetaueruꝛt: ſm qꝺ ꝺr Act. x. Huic oẽs ꝓphete teſtimoniũ ꝓbiꝺẽt. v Primũ grecis fideliꝰ. ſ. eẽt manifeſta dicta xp̃i hũanitas. x Ne incautis fabulis attẽti in ſolo legis deſiderio tenerẽt credẽtes eã ſalutẽ ī legis obſeruatione. y Ne hereticis fabulis ⁊ ſtultis ſollicitationiꝫ ſeducti excideret a veritate ela

Prologus ſancti Hieronymi in euãgeliũ ſm Lucam incipit.

LUcas ſyrus natione ſ vel antiochen⁹. ⁊ antiochenſis: arte medicus: diſcipulus apl̃oꝝ: poſtea paulũ a ſ Petri et pauli: ſz maxime pauli. ſ cõmẽdat a cõuictu. b ſ morteꝫ vel fideꝝ: qꝛ ideꝫ ꝺdicauit. ſecũꝫ vſqꝫ ad cõſũmãtionẽ eius a ſ mortali quod ex conrinẽna ꝓꝛ. ſeruiẽs dño ſine crimine. Nã neqꝫ vxorẽ vnq̃ habẽs neqꝫ filios: ſ exiſtens. k ſeptuagita ⁊ q̃ttuoꝝ annoꝝ obiit. l in bithinia plenꝰ ſpũ ſãcto. Qui ſ a pſeudo ⁊ a veris. cũ iã eſſent ſcripta euãgelia: per ſ hebraice. matthẽũ q̃dẽ in iudea: ꝙ marcuꝝ ſ inſpirante. aũt ī italia: ſcõ inſtigãte ſpũ in ſ grecie. ſ grece. achaię ꝑtibus hoc ſcripſit euangelium: ſignificans etiaꝝ ipſe in ſ i ꝓlogo ſuo. ſ ad differẽtiã pãr. q̃ ẽ hieronymi principio ante ſuũ: alia eẽ deſcripta. Lui extra ea q̃ ordo euangeliſtarũ. ſ. ꝑter hoc q̃ melius ordinauit. licẽ diſpoſitiõis expoſcit: ea maxime neceſſitas laboris fuit: vt ſ neceſſaria cauſa. primũ grecis fideliꝫ: oi ꝓpheta ſ er maxime. ſ ab oiꝫ ꝓpheꝛi ꝺdicti. ſ quãcũ ad ꝓpheras. tione venturi in carnẽ dei chriſti ſ ꝛc vr. mãifeſtata hũanitate ne iudaicis fabulis attẽti: i. ſolo legis deſiderio tenerenť: vel ne hereticis fabulis ⁊ ſtultis ſollicitationiꝫ ſeducti excideret a veritate ela ſ alta cauſa. ſ. terna. bozaret: debinc vt in ꝓncipio ſ ſui. ſ baptiſte. ſ. ſ ꝓmiſſa. euãgelij iohãnis natiuitate ꝓſũ ſ ad honorem cuius. pta: cui euãgeliũ ſcriberet: ⁊ in q̃ a ſ verbo in ꝓlogo ſuo et in ipſo opere. electus ſcriberet indicaret: cõtẽ ſ plene ſcripta. ſ euangeliſtis. ſtãs i ſe cõpleta eẽ q̃ ab aliꝫ eẽnt ſ luce. inchoata. Cui ideo poſt baptiſmũ filij dei a pfectiõe generatio a ſ quia matthẽus iam ſcripſerat. nis in xp̃o implete repẽtende a ſ ſed. ſ ꝓncipio xp̃o vel ioſeph q̃ fuit initiũ natiuitat̃ xp̃i: vñ genealogia incipit a ioſeph. ī ꝓncipio natiuitatis hũane poteſtas ꝓmiſſa eſt: vt requieſcẽti/ a ſ ſpiritu ſancto. ſ ſcire volentibus. ſ. i. ꝙ. ſ. ꝓ xp̃m. ſ ipſe vel quilibet deum. bꝰ demõſtraret in q̃ apꝑzehẽdẽs ſ ꝺauid. ſ. i. in ꝓncipio. erat ꝓ nathan filiũ ꝺauid itroitu

Quoniãquidẽ. Bẽd. Lucas de oĩbus qui fecit ieſus ⁊ docuit vſq; ī diẽ q̃ aſſũpt⁹ eſt ſermonẽ faceꝛus: ꝓmo coꝛ q̃ de eo falſa ſcripſerũt redarguit audaciã. Scribit aũt hiſtoꝛico ſtilo. Magis ei in deſcribẽdis rebꝰ q̃s exprimẽdis ꝓcepꝛ ſtudiũ habuit: ⁊ hiſtoꝛico moꝛe ꝺ narratione ſũpſit exoꝛdiũ: ⁊ eã hiſtoꝛiam plena digeſtione ꝓſequit̃. d Beda. Nota ea cã mãxime ſcꝛipſiſſe euãgeliũ ne pſeudo euãgeliſtis eſſet facultas ꝑdicẽdi: q̃ ſub noĩe xp̃i apl̃oꝛũq; coꝛnati ſũt ſectas pfidie inducere.

euãgeliũ. hic cõſequẽter ponit eiꝰ cõmendatio in ſcribendõ actus apl̃oꝝ. cum ꝺr: Qui luce nõ imerito. i. nõ irrationabiliter: ſed ex magna rõne. b Etiã ſcribẽdoꝝ actuũ apl̃oꝝ poteſtas in miniſterio ꝺar: quia ſicut. ſ. ꝺictũ eſt fuit diſcipulus apl̃oꝝ ⁊ ſpãliter pauli cui⁹ fuit comes indiuiduus: ⁊ ſic vidit facta eiꝰ: de q̃bus liber Actuũ apl̃oꝝ ꝓ maioꝛi ꝑte loq̃ť q̃ certius potuit ſcribere tãq̃ viſa. In ꝓncipio tñ illiꝰ libꝛi fit mẽtio ꝺ xp̃i aſceſſiõe ⁊ matthie electiõe ⁊ ꝺ eꝺ qꝺ ꝺr: c Act deo in ⁊. xp̃s aũt ꝺr ꝺe⁹ in deoꝛ: qꝛ filiꝰ ſem p eſt in patre q̃tũ ad ipam deitatem. ꝙtũ vero ad hũanitatẽ fuit plene cũ deo patre qñ ī hũanitate glioſa aſſũptus ẽ ad dexteꝛã ꝑis. ꝺ q̃ fit mẽtio ī ꝓncipio libꝛi. ꝺ Et filio ꝑditionis extincto. i. iuda ꝑditoꝛe: de cuiꝰ moꝛte ibidẽ agit̃ ante electionẽ matthie. e Oꝛatiõe ab apl̃is facta ſoꝛte dñi electiõis numeꝰ cõpleꝛet: qꝛ ī electione matthie apl̃i ꝓmiſſa oꝛone dederũt ſoꝛtes: ⁊ cecidit ſoꝛs ſup matthiã. ⁊ ſic cõpleꝰ fuit numeꝰ apl̃oꝝ duodecim a xp̃o electoꝝ: de quoꝛ numeꝛo iudas ceciderat. f Sicq; paulus cõſũ. ⁊c. qꝛ in actibꝰ eiꝰ ille liber terminať. g Que diu cõtra ſtimulũ recalcitrantẽ dñs elegiſſet: qꝛ diu ꝓsequeꝛet xp̃m ī mẽbris ſuis fuit a xp̃o electꝰ. vt habeť Act. ix. h Qꝺ ⁊ legẽtibꝰ. Poſt luce cõmẽdationẽ hic Hieronymꝰ ponit ſuã excuſationẽ. dẽ hoc q̃ ita breuiter tranſieꝛat q̃ ꝺ fecit ad vitãdũ ꝓlixitatẽ ⁊ curioſitatẽ ⁊ ꝺ eſt qꝺ ꝺicit: Qꝺ etſi. i. ꝙuis: Legẽtibꝰ ac requiꝛentibꝰ deũ vtile fuerat a nobis expediri. i. ꝓ nos enucleari.

i Per ſingula. i. particulatim ⁊ plenius. k Sciens tamẽ. ſ. ego Hieronymus. l Qꝛ operantẽ agricolam. i. doctoꝛẽ. m Oꝛteꝛeat primũ de fructibꝰ ſuis edere. i. de doctrina ſua fructũ ꝓcipere: qꝺ fit q̃ auditoꝛes ꝓficiũt. n Vltrauiꝰ publicã curioſitatẽ. Nẽ oĩno videꝛemur tã. i. tãtũ: Nemõſtraſſe. i. plane oñdere. Deũ. i. xp̃m ſ ſ ſ

¶ Robis. Beda. Nō solū marcus ⁊ lucas auditu didicerūt q̄ scriberent: sed etiā matthe⁹ ⁊ iohānes multa de infantia: pueritia: genealogia saluatoris aliīs narrantib⁹ didicerūt. b Videtur ⁊ mt. ⁊c. Ambro. Femina virt⁹ est in hoc pfecto: intentio et actio vtrāq; notat in aplis fuisse. ⁊ visionē. Intentionē: ⁊ mini-

a Alīū est ⁊ mi. asse. s. veritatē euāgeliū modo p̄dicto.

b Ota a principio diligēter ex ordine tibi scriberē: qui cepit euāgeliū suū a cōceptiōe pcursoris ⁊ saluatoris. Q aūt dicit ola nō est intelligēdū q̄ oia acta xp̄i scripserit: q̄ tor⁹ mūdus nō posset capere tanta scripturam vt habet Joh. xxj. sed accipit hic ola: q. scripsit de oibus necessarijs: quoꝝ noticia erat necessaria ad salutē.

c Optime theophile. Ex hoc vr̄o dixerūt aliq̄ q̄ iste theophilus fuit vir potēs ⁊ p̄ceps in achaia: q̄ paulus rali mō loquēdi vtit ad Festū. Act. xxvj. Mō infanto opti me Feste. Sed illud motiuū videt: q. talis modus loquēdi ap̄s p̄ns erit ad plures q̄ alios debeāt excellere bonitate vite. Jtē nō est verisimile q̄ rārus euāgelistā omittēdo ēpōs ad quoꝝ officium spectat euāgeliū scire: ⁊ de hoc alios docere: scriberet p̄cipit secularī euāgelū. Et lō meli⁹ videt dicendū q̄ fuit epūs. vt dictū est. ō. ⁊ hoc videtur p hoc qō subdit: Quib⁹ erudi tus es ⁊c. dicit q̄ optime theophile nō q̄ p ipso solo scriberet: sed q̄ scripturā ei dirigebat p ipius et oīm fideliū salute. d Vt cognoscas. s. plenius. e Veritas cōmverboꝝ. ad fidē catholicā ptinentiū. f De quib⁹ erudit⁹ es ⁊c. nō ita pfecte sicut post lectionē hui⁹ scripture.

¶ Postilla Nicolai de lyra super euāgeliū beati Luce incipit.

¶ Capitulum: I

Fuit in dieb⁹. Dicit Lucas narrationē euāgelij: ⁊ videt i ꝗtuor ptes. q̄ primo describitur saluatoris ingressus in mūdū p̄ eam incarnationē. scōo eius ꝓgressus p suā p̄dicationē. iij. ca. tertio ei⁹ egressus de mundo p suā passionē. xxij. ca. quarto ei⁹ regressus ad patrē p suā resurrectionē et ascēsionē. xxiiij. ca. Prima i duas: q̄ primo describit p̄cursoris ⁊ saluatoris cōcept⁹. scōdo vero ortus. circa medīū hui⁹ ca. ibi: Exurgens aūt maria. Prima adhuc i duas: q̄ primo describit cōcept⁹ p̄cursoris. scōdo ipsi⁹ saluatoris. ibi: In mēse aūt sexto. Circa primū cōcept⁹ p̄cursoris ostendit mirabilis ex trib⁹. primo ex parentū cōditione. scōo ex angelica nūciatione. ibi: Factū ē aūt cū sacerdotio. tertio ex patris incredulī punitione. ibi: Et dixit zacharias. Circa primū in describēdo cōditionē parentū beati iohānis p̄mittit tēpus regis sub quo fuerūt cū dr: Fuit in dieb⁹ herodis regis iudee ⁊c. q̄ iacob⁹ triarcha spū. p̄phetico dixit Hen. xlix. Signū aduētus ei⁹ q̄ regnū iudee esset trāslatū ad alienigenā: fm q̄ dicit ibidem. Nō auferet sceptrū de iuda ⁊ dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus est ⁊c. Iste aūt herodes fuit alienigena. q̄ pater suus fuit idume⁹. b Sacerdos q̄dam nomine zacharias: per expressionē nominis intelligit q̄ ille fuit famosus in vita ⁊ doctrina. c De vice abia. fm q̄ dr. j. Paral. xxiiij. Dauid volens ampliare cultū dei ordinauit de viginti quattuor generationib⁹: viginti quattuor sacerdotes q̄ successiue seruirent per hebdomadas in templo dñi: ⁊ octaua sors cecidit super abiam. vt ibi dicit: de quo descendit iste zacharias. k Et vxor illius de filiabus aaron. hoc exprimitur: q̄ propter dignitatem sacerdotalem. filie de tribu aaron diligentius et honestius seruabantur. l Et nomen eius elizabet. quod nomen ꝓmisit ꝓpter ei⁹ bonā famā ⁊ vitam: sicut dictū est de zacharia. vñ subdit: m Erat aūt insti ambo ante deum. Q dicit ad excludendū hypocrisis fictionē. n Incedentes in om. man. Jtū ad obseruantiā moraliū p̄ceptorum.

o Et iustificationibus dñi. Jtum ad obseruantiā iudicialium. p Sine querela. Jtū ad obseruantiā iudicialium: quia pacifice ad ꝓximos se habebāt.

Et non

a Et nō solū corporali: sed potius mēris intuitu.

b nobis qui ab initio ipsi vidērūt:

fm hui⁹ verbi q̄ caro factū est. fm q̄m hoc est.

⁊ ministri fuerunt sermonis: vi- a

fm humana volūtate: sed spūsancto inspirante cui⁹ gratia gerit: vt id q̄ bonū est hoīb⁹ etiam bonum videat.

sum est ⁊ mihi assecuto a princi- b

pio omnia: diligenter ex ordine c

tibi scribere optime theophile: d

vt cognoscas eoꝝ verborū de q̄ e

bus eruditus es veritatem.

¶ Euāgeliū fm Lucā incipit

Laiptu. I

Fuit in dieb⁹ hero- g

fm q̄ alienigena regnabat.

dis regis iudee sa- h

cerdos q̄daꝝ noie i

zacharias de vice

abia: ⁊ vxor illi⁹ ex k

filiab⁹ aaron: ⁊ nomē ei⁹ beliza- l

bet. Erant aūt ambo iusti ante m

fm non coīa hoīb⁹: q̄ ois sterilis in lege maledicta fuit. fm q̄ nō falluntur vt homines.

deū: incedētes in omnib⁹ māda n

fm nō q̄ non peccauerint: sed q̄ per gratiā dei ablun peccare desierint.

⁊ iustificatiōib⁹ dñi sine q̄rela.

a Et nō erat illis. Bed. Diuinit⁹ p- a

cerarū fuit vt de puerīs diuq; fructu cōiugij priuatis iohānes nascerē⁹: vt inopinato ortu. plis ⁊ ipsos donū dei grat⁹ afficeret: et ceteros stupoz miraculi pararet audituri futuri pdicte. Aū pōsuerūt oēs q̄ audierāt i cor de suo dicētes: Quid putas puer iste erit? b Factū ē aūt cū. Cum exp̄cto moysi vno sacerdote decedēte: vn⁹ succedere iubeat: tēpore dauid statutū est vt vicissim ministrātes p octonos dies a sabbato vsq; ad sab batū tpe vicis sue singuli castimōie stu derent: nec interea domū tāgerent. c In ordine vicis. Amb. Zacharias delignat sūmus sacerdos: q̄ vno tm̄ anno tpe solus intrat tēplū cū sāguine quē offert p populo. Qui tūc sorte querebat: cū ver⁹ sacerdos adhuc ignorabat q̄ i eternū maneret: ⁊ tūc vices erāt: nī e ppetuo. Solus intrat: q̄ illū significat cuius sacrificiū nō esset cōmune cū ceter⁹. d Sorte. Bed. Nō noua tūc sorte cle⁹ q̄n incēsū erat adolēdū: sz pxima sorte p̄lect⁹: cū primū ex ordine sui pōtificat⁹ in vicē abia succederet. Hec solennitas septio mēse celebrabat⁹: ⁊ dies expiatōis sue ppiationis vocabat q̄ sol⁹ pōtifex intrebat in secūdū tabernaculū cū sanguine. Jn quo significat Jesus sacerdos q̄ impleta dispēsatione carnis celi secreta subijt: vt ꝓpiciū faceret nobis patrē ⁊ interpellaret p peccat⁹ eoꝝ qui adhuc ꝓ fonb⁹ expectāt osantes ⁊ diligūt aduentū eius. Pulchre igit ea die defectio ei⁹ p angelū nūciat: qua ei⁹ p legē ascensio figurabat: Quia q̄ defecit ipse ē qui ascēdit. q̄ q̄ dūmō p̄dicit dñ ille ꝓmittit p̄cursor⁹. e Ingressus ⁊c. Ambro. Jngreditur zacharias tēplū. i. ꝑs in mariā: populus erat libertatē d captiuitate. Apparuit. nō dixit: venit: quia ante ibi erat. Zacharias turbat. i. iudei aduenientē ꝓphetā. f Apparuit. Ambro. Bed. Deo vel de angelis dr: apparere q̄ non possūt puideri: sz repētino aspectu vident nec in ꝑte nra est illos videre: sz in potestate illoꝝ est apparere ⁊ videri q̄n volūt. Et bñ in tēplo iuxta altare ⁊ a dextris apparet: q̄ veri sacerdotis aduētū ⁊ ministeriū sacrificij universalis et celestis doni gaudiū q̄d p dexterā significat p̄dicat. g Et zacharias. Ambro. Solem⁹ turbari ⁊ a nostro affectu alienari: q̄n pstringimur supioris potestatis occursu. Sed sicut būani defectus est terreri: ita angelice dignitatis est pauentē de suo aspectu blandiendo cōsolari. Cōtra demōes: si quos sua ꝓmpta territos senserint: ampliore horroꝝ concutiunt.

a Et nō erat eis filī⁹. cui⁹ duplex causa subdit: Una special' mulieri. s. sterilitas. alia cōis viro ⁊ mulieri. s. senectus. ⁊ hoc est q̄d dicit: b Eo q̄ esset heliçabet sterilis ⁊ ambo ꝓcessissent i dieb⁹ suis. Factū ē aūt cū sacerdo- c ⁊ tio fūgeret zacharias i ordine vi cis sue ante deū: fm cōsuetudinē d sacerdotij ⁊ sorte exijt vt icēsū po- e

fm hic notatur summus.

neret. Jngressus i tēplū dñi: ⁊ ois f multitudo pp̄li erat foris orans hora incēsi. Apparuit aūt illi an g gelus dñi: stans a dextris altar⁹ incensi. Et zacharias turbatus b est videns: et timor irruit super eum. Dixit aūt ad eum angelus:

fm due cause nō habendi memoriā vt maior appareat virtus.

dū inducūt illud q̄d dr Joh. xj. q̄ caypbas erat pōtifex anni illi⁹. Dicūt ē q̄ zacharias fuit sūm⁹ sacerdos anno illo: eo q̄ p̄dictū festū cecidit i hebdomada ipsius: sz q̄ nulla scriptura autētica neq; Josephꝰ neq; alij historiographi describētes sacerdotū iudeoꝝ aliquā mētionē facūt de sūmo sacerdotio hui⁹ zacharie. iō saluo meliori iudicio videt melius dicēdū eū fuisse simplicē sacerdotē. Nec ex his q̄ inducta sūt oīdīt fuisse sūm⁹ sacerdos: ⁊ magis oppositū vt videt: tū q̄ dr hic q̄ ingressus fuit tēplū ad ponēdū incensū tm̄: ⁊ aūt licitū erat minorib⁹ sacerdotibus. fm q̄ dr Deb. ix. In primo q̄dē tabernaculo q̄tidie intrabāt sacerdotes sacrificioꝝ ministeria cōsūmātes: q̄ pacto sacrificio in altari holocaustoꝝ q̄d erat i atrio vbi ministrabāt minores sacerdotes: sacerdos q̄ ibi ministraverat lotis pr⁹ manib⁹ ⁊ pedib⁹ accipiebat pānas de altari holocaustoꝝ: ⁊ intrāꝫ primā ptē tēpli q̄ vocabat sctm̄ vel sancta cōcremabat i illa sup altare incensi thymiama: ⁊ tūc erat sacrificiū ꝓsūmatū. Jn illā xo ptē tēpli q̄ dicebat sctm̄ sctōꝝ sol⁹ sūmus sacerdos intrabat cū sanguine hirci ⁊ vituli imolati ꝓ petō ppli: vt ex illo aspergeret cōtra ꝓpiatoriū. q̄ aūt zacharias intraverit cū sāgine tali. nō dr hic: ꝫ solū ad ponēdū incēsū. Si ei intrasset tēplū ad inferēdū sāguinē ltra sctm̄ sctōꝝ: nō ē verisile q̄ euāgelista tacuisset cuꝫ ꝫ sit maximū iter ola q̄ ad officiū sūmi sacerdot⁹ ptinebāt. vt hr Deb. ix. et Leui. xvj. et iō nō videt q̄ intraverit sctm̄ sctōꝝ q̄ erat de officio sūmi sacerdotis: ꝫ solā primaꝫ ptē tēpli ad quā simplices sacerdotes poterāt ingredi: vt dictū ē. Jtē angelus apparuit ipsi occupato i solēnioꝛ pte sui officij. ꝓpter solēnitatē nūcij q̄d nūciare venerat. Hic aūt dr q̄ apparuit ei stās a dextris altaris incēsi. illud aūt altare nō erat ltra sāctūm sctōꝝ. fm q̄ dicit Hiero. ⁊ oēs doctores hebrei ⁊ catholici: excepto Augustino. cui⁹ dictū nō videt i ꝫ tenendū: tū q̄ ꝓtrariat dictis oīm alioꝝ: quoꝝ aliq̄ fuerunt valde exprti i scriptura vete. testamēti: tū q̄ text⁹ sacre scripture videt cōtrariū dicere Exo. vl. et. xxx. vt ibidē pleni⁹ declarabi. Dr aūt dr soli sūmo sacerdoti licituꝫ esse ponere incēsū intra sanctūm sctōꝝ i die expiationis. dicēdū q̄ verū est: ꝫ illud incēsuꝫ nō ponebat ad offerēdū: ꝫ vt nebula inde cōsurgēs operiret oraculum q̄ pontifex aspergebat sāguinē hirci ⁊ vituli ꝫ oraculū. vt hr Leui. xvj. nō aūt habet ex ꝫ loco q̄ zacharias posuerit incensū ꝫ mō vt ptꝫ ex dictis: ꝫ solū q̄ posuerit incēsū offerēs ipm sup altare incensi ad cōsūmationē sacrificij. Dr aūt dr q̄ expiatiōis dies cecidit in hebdomada sua: ꝫ nō ꝓbat vt ptꝫ ex dictis. ⁊ dato q̄ verū fuerit: non tm̄ ex hoc cōcludit q̄ intraverit sctm̄ sctōꝝ ad ponēdū incēsū: q̄ ꝑter illū ingressū q̄ ptinebat ad sūmū pōtificē tm̄ q̄tidie intrabāt sacerdotes minores ad offerēdū incēsū in altari incēsi: vt p̄dictū ē: ꝫ mō ingressus ē zacharias i hebdomada sui ministerij. Dr aūt vlteri⁹ dr q̄ de viginti q̄ttuor sacerdotib⁹ ille erat sūm⁹ sacerdos vel pōtifex per annū: i cui⁹ hebdomada cadebat expiatiōis festū: videt esse ficticiū: tū q̄ ꝫ in nulla scriptura autētica dr: tū q̄ vt dr in libris Regū et Paral. post ordinationē viginti q̄ttuor sacerdotū vn⁹ erat sūm⁹ sacerdos sup eos: nō solū vno anno sz p totā vitā suā: ⁊ ita cōiter factū est vsq; ad tps machabeoꝝ: in q̄ greci sup iudeos obtinuerūt dñium: ⁊ tūc ex cupiditate greco⁹ ⁊ ambitione iudeoꝝ aliq̄ fūt amoti de sacerdotio ante mortē: ⁊ alij instituti: sicut ptꝫ. ij. Machab. iij. de Jasone ⁊ Menelao ⁊ Lisimacho et. xiij. ca. de alcimo. ⁊ eodēmō postea factū est q̄n romani ceperūt iudeis dominari: q̄ tūc erat venale sacerdotiū. vñ dicit Joseph⁹ q̄ caypbas emit sacerdotiū vni⁹ anni. potuit etiā ee q̄ inde inter se ordinauerūt ꝓpter istas cōtētiones ⁊ ambitiones q̄ sacerdotiū vni⁹ duraret tm̄ p annū. Ad dictū xo Ambrosij et Bede dicendū q̄ nō loquit̄ assertiue. f Et ois mul. ⁊c. q̄ nō erat licitū pplo ingredi tēplū: ꝫ tm̄ atriū. g Apparuit. Hic ꝓr describit ā geli denūciatio: ⁊ ꝓmittit zacharie satisfactio. cū dr: b Et zacharias ⁊c. s. ex visione angeli insolita ⁊ ex fragilitate humana iuxta angelicā ptātē: sicut de daniele legit: Dan. x. ꝓter q̄d angel⁹ cōsolat⁹

fuit cum

a ¶ Em erau. Exaudita est: magis ꝙ petisti. Rogasti ꝓ liberatione plebis: ⁊ donat⁹ ẽ tibi ꝑcursor. ¶ Amb. Multa diuina beneficia die sūt cōgesta. Primū deꝑcatōis fruct⁹: deinde sterilit vxor⁹ part⁹. tū leticia plurimoꝝ ⁊ magnitudo virtutis: altissimi etiam ꝓphet ꝓmittit, Quinetiā ne q̄ esset dubitatio: futuri nomē desi-
gnat. Tantis igit supra votū fluctib⁹: nō inmerito difficultie pena plectit silētiū.
b ¶ Johānē. Bed. Singularis meriti ẽ indiciū quoties hoib⁹ a deo vel imponi
Beb.17.a tur nomē vel mutat: vt abraam ꝙ pater multarū gētiū erat futur⁹ abrāā est vocat⁹. Jacob ꝙ deū vidit: israel est appellatus. Johes ꝙ interpretat in ꝙ est gra vel dñi gra. Primo gra sterilib⁹ parētib⁹ donat. deinde ipsi iohāni ꝙ magn⁹ coꝝ dño futur⁹ ⁊ spūcto ex vtero mris replēdus. Postremo filius israel ꝙs ad dñz
Zbi.32.f erat ꝙuersuros. c ¶ Gaudiū. Bed. Merito gaudet pater ꝙ i senectute natū ⁊ talis gre accepit filiū. gaudēt alij ꝙbus regni celestis euāgeliz̄aret ingressū. Nato ꝑcursore mlti gaudēt. Nato dño gaudiū magnū nunciat: qđ erit oi ꝑplo. qz die salutē multis ꝑdicat: ille xo olbus dat. ¶ Multo. Gaudiū ⁊ exultatio. Monent parētes nō min⁹ gras agere ꝓ ortu sctoꝝ filioꝝ ꝙ ꝓ meritis. Nō em̄ paruū mun⁹ dei est: dare liberos ꝓpagatores generis: successiōis heredes. Jacob
↑ 22.q.2.quę fiunt. in generatione. xij. filioꝝ gaudet. abrae filij⁹ oak, zacharias exaudit. Diuinū igitur mun⁹: est fecūditas parētis. Agant igit patres gras qz genuerūt: filij qz generati. mres qz bonozank ꝓmiss cōtingij. d ¶ Vinū ⁊ sicerā. Bed. Magne coꝝ deo xp̄o ẽ ꝑdicare in deserto gaudia celestia. terrenas delitias spernere: ob iudū lasciuientis puelle capite trucari. Cui⁹ ordinē magnitudinis subiūgit: Vinū ⁊ sicerā nō bibet. Sicera interpretatur ebrietas: ꝙ nose signak oē poculum dei ꝙcūqz materia factum qđ inebriare possit. Decet aūt vas celesti glorie mācipatū a seculi illecebris abstinere.
e ¶ Et spūsctō. Bed. Cū intrāte btā maria in vtero genitricis exultauit: ⁊ ꝑcursōis sue officiū quo ad potuit impleuit. Necdū erat illi spūs vite: ⁊ iā erat spūs gr̄e. f ¶ Et mul. Be. Cū iohānes xp̄o testimoniū phibēs: i fide xp̄i baptizās: dicak filios israel ad deū cōuertisse: ptz xp̄m esse dñm deū isrl. g ¶ Precedet ante. Bed. Sicut belias ꝑco iudicis: sic iohānes ꝑco redēptoris. Ambo in deserto: ambo victu parci: vestitu inculti. Ambo regū ⁊ania tolerāt. Ille iordanē diuisit, celū petitur⁹: hic ad lauacrū salutare ꝙ celū petit cōuertit. Nic cū dño cōuersak i terris: ille cū eo mālitestak i glia. h ¶ In spū. Amb. Bñ iūgūk spū ⁊ xrute. Nō ei sine xrute spūs: nec sine spū virt⁹ ẽ. Helias xrtē habuit abstinētie ⁊ patiētie ⁊ cōuertendi alos ꝓploz a ꝓfidia ad fidē. spm aūt ꝓphetādi habuit. i ¶ Cōuertat cor. Be. Cor̄da patrū i filios ꝙuertit. dū spūalē sctoꝝ antiqrū sciam ꝓlis ꝑdicādo infūdit. Prudētia vero iustoꝝ ẽ: nō de leg⁹ opib⁹ iusticiā ꝓsumere: ꝙ ex fide salutē q̄rere: vt ꝙius i lege positi legis iussa p
Rom.1.b ficiāt: gr̄a tū dei se saluādos ꝓ xp̄m itelligāt: Just⁹ ei ex fide vi-
uit. Qua snia qz dixit⁹ incredulū: ⁊ ꝓ iobem ibunt: ⁊ ꝓ heliā sūt
Mal.4.b imbuēdi. fere eadē xba q̄ angel⁹ de iobe: Malachias ꝑdixit de helia. k ¶ Tū ꝙ sciam Be. Si bō eēt q̄ ꝓmittebat ipune liceret q̄rere signū: ꝙ cū angel⁹ sit q̄ ꝓmittit nō decet dubitare.
¶ Bed. Propter altitudinē ꝓmissoꝝ dubitat signū inḡrēs quō credere valeat cui angeli visio ⁊ allocutio ꝓ signo sufficere debuerat. Nā tacēdo merito difficultie pena luit: cui eadē tacitur-
nitas: ⁊ signū fidei qđ q̄siuit: ⁊ infidelitatis esset pena quā meruit. l ¶ Ante deū. Bed. Cū ad nos veniūt angeli: sic exterius ꝓlet ministerū: vt tū añ deū iteri⁹ ꝙ cōtēplatione assistāt. Quia ⁊ si angel⁹ ẽ spūs circūscript⁹: sūm⁹ spūs q̄ de⁹ ẽ incircūscript⁹ ẽ.
Allego. Intrā quē currit angel⁹ q̄cūqz mouet vl mittat. ¶ Bed. Allegorice. Per zachariā sacerdotē sacerdotū iudeoꝝ ꝙ beliçabet lex

¶ signak

fuit eā dicēs: a ¶ Ne timeas zacaria. q. d. veni ad cōfirmationē tuā. iō subdit: b ¶ Em exaudita ẽ depca. tua frequēter eni deū deꝑcat⁹ fuerat de aduentu messie ⁊ debēdā ple. Et ideo angelus vtrūqz sibi denūciat, dicēs:
c ¶ Et vxor tua beliçabet pariet tibi filiū. ⁊ dicit: Tibi⁹ est ex teritū cuz virtute nature fuie ibi virt⁹ gratie: vt ꝓdictū est. Angel⁹ aūt loquēs ioseph ꝙ partu marie nō dixit: pariet tibi: ꝙ pariet absolute: qz ioseph nihil cooperatus ẽ. ibi: d ¶ Et vo. no. et⁹ iobem, fuminat ab angelo ꝓpter sanctitatē et⁹ futurā ⁊ officiū ꝓpterat⁹. Johānes eni interpretat: i quo est gratia iobānes xp̄m manifestauit ꝙ quem gratia ⁊ veritas facta est. vt habet Joh. j. e ¶ Et erit tibi gaudiū. in mēte interi⁹. f ¶ Et exultatio. exteri⁹. vz ens exultatio: quasi extra saltatio. ⁊ hoc est ꝓprie qñ gaudiū est tūs interi⁹ ꝙ nō pōt bñ cōtineri q̄n appareat exteri⁹. g ¶ Et multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt. Fm ꝙ vz. j. ꝙ in ortu ei⁹ congratulabant vicini. ⁊ nūc etiā videm⁹ impletaꝝ ꝙ dies sue natiuitatis nō solū fuit uak ab oib⁹ christianis: sed etiā a saracenis et aliquib⁹ alijs.
h ¶ Erit enī magn⁹ coꝝ dño. Mande dicit saluator. Matth. xj. Inter natos mulierū nō surrexit maior iohāne baptista. i ¶ Et vinū ⁊ sicerā. i. quēcunqz potū inebriantē. k ¶ Nō bibet. erat enī nazareus. i. cōsecrat⁹ dño ꝙ totā vitā sua. ⁊ iō ab omni ebriatiuo abstinuit. Licut nazarei in veteri lege ꝙ te septionis sue: vt habet Nu. vj.
l ¶ Et spūsancto replebit. q̄tuz ad purgationem originalis peccati. ad qđ operationē boni meritoꝝ.
m ¶ Et multos fi. isrl cō. ad dñm. i. ad xp̄m ꝙ suā ꝑdicationē. n ¶ Et ipse precedet ante illū i spiritu ⁊ virtute helie. Primo ꝓpter similitudinē i veritate doctrine: qz vterq; stanter vitia redarguit etiā glorirū magnarū. Tertio ꝓpter similitudinē officij: qz sicut helias ꝑcedet aduentū xp̄i secūdū: ita iobānes primū ꝑcessit. o ¶ Et cōuertat corda patrū i filios. s. patrū veteris testamēti ad discipulos xp̄i: qz plures de sacerdotib⁹ ⁊ seniorib⁹ iudeoꝝ q̄ dicebāt ꝑfes ꝓplis conuersi fuerūt ꝙ aplos ad fidē xp̄i. p ¶ Et incredulos. i. illos q̄ fuerāt increduli. q ¶ Ad pru. iu. q̄ prudētia nō sufficit i opib⁹ legis ex q̄b⁹ nō iustificak hō: vt hb⁹ Ro. iij. Sin opib⁹ fidei charitate formate ⁊ deuotiōis. r ¶ Parare domino ⁊c. ꝙ emāgelij susceptionē: qz neminē ad ꝑfectū adduxerat lex. vt hb⁹ Heb. vij. ⁊ ꝓt⁹ illa lex vr lex timoris qz ipfectoꝝ ẽ timoꝝ pene retrahi a malis. Nec aūt euāgelica vr lex amoris: qz ꝑfectoꝝ ẽ retrahi a malis amore boni. s ¶ Et dixit zacha. Hic osidit ꝙceptio ꝑcursōis miribilis ex punitiōe incredulitatis i ꝑe: ⁊ primo ponit⁹ dicta punitio. secōo sequēs ꝙsolatio. ibi: Et factū ẽ. Circa ꝑmū tū endū ꝙ zacharias xbis ā geli nō credidit: qō osidāt⁹ fuit ei⁹. cū vr: t ¶ Unde ꝰ sciā? ⁊ cā incredulitat⁹ subdit:
v ¶ Ego sū senex ⁊c. q. d. ꝛps generādi i me trāsijt ⁊ ex hoc ꝑpus cōcipiēdi. x ¶ Et respō. an. arguēdo ei⁹ incredulitatē.
y ¶ Ego sū ga. angel⁹ sācr⁹ celās ꝙ salute isrl: vt hb⁹ Mal. ij. z ¶ Qui asto añ deū. iz ei angeli mittāt i ministeriū ꝙ salute hoim. vt hb⁹ Heb. j. tū nō recedūt a cōtēplatiōe ꝑpe-
na: ⁊ sic dicūt deo astare ꝙ ingē cōtēplatiōe. a ¶ Et missum loq̄ ad te ⁊ hec tibi euangeliçare. ex pte dei eni⁹ missus ꝓprie nō pōt ipediri. b ¶ Et ecce eris ta. ꝓpter incredulitatē tuā qz angel⁹ dedit sibi signū respectu futuri implēdi: ꝙ-

pām

¶ signak: ꝙ sacerdotū doctrinis exercitata quasi virili auxilio spirituales filios deo gignere debebat. Sz ꝙsi sterilis erat: qz neminē ad ꝑfectū ducebat nec tanuā celi aperiebat. Ambo erant iusti: qz lex bona ⁊ mādatū iustū ⁊ sanctū: ⁊ sacerdotium legale fm dispēsationē illi⁹ ꝛpis: bonū scm̄ ⁊ iustū. Ambo ꝑcesserāt dispēsatoꝝ illi⁹ ꝛpis: qz legal⁹ decuotio tpe moysi ꝙsi ꝙ adolescētia fuit: ⁊ effloruit: sz adueniēte xp̄o iā incurnak ad senīū cū et sacerdotū ordo ꝓ ambitiōes ⁊ cōtētiones pōtificū cōfundit: ⁊ ipsa lex ꝓ traditiones phariseoꝝ discisa min⁹ habilis est ad generādū. Ingredit zacharias rēplū: qz sacerdotū ẽ intrare ꝙ sactuari-
um: ⁊ intelligere nouissima mysterioꝝ celestiū. Foris orat multitudo: qz dum mystica penetrare nequit necesse est vt humiliter intēdat doctoꝝ monit⁹. Dū altari thymiama ꝙponit: nascitur iohā nē agnoscit: qz dū doctores altioꝛ ītā-
ma diuine lectiōis arderēt: gratiā dei ꝓ iesu xp̄m vēturā de interioꝛi īraꝛ me
dulla ꝙsi de vulua beliçabet ꝓdituraꝝ experiūt. Et ꝰ ꝓ angelū: qz lex ꝓ angelos ordinata i manu mediatoris. Non credēs mut⁹ fit: qz mut⁹ ẽ ꝙ ispūalē sensum i ꝑa nō intelligit. ⁊ talis magister ꝙsi ꝛbi ⁊ rōnis expers pplm nō docet: ꝙsi tacitus nunq̄ innuit: qz nec rōnē anēdit sacrificioꝝ nec curat scire dicta ꝓphārū. Muto ꝓmanēte zacharia cōcipit beliçabet iohānē: qz lz pontifices ⁊ phariseī nec ipi itrēt: nec auditores i interioꝛa legis īrare ꝓmittāt. interioꝛa tā legis sacramētis xp̄i abūdāt. Cō-
ceptū beliçabet ꝙqz mēlib⁹ occultat: sine qz moyses legifer ꝙqz libris mysteris xp̄i pabolatim designat: seu qz ipsa lex xp̄i dispēsationē in ꝙqz mūdi etatib⁹ ꝓ sctoꝝ facta vel dicta figurat. Et iō qz incarnatio xp̄i vel sexta seculi etate futura: vel ad ipletionē leg⁹ erat ꝓ futura: recte sexto mense cōcepti iohānis xp̄i incarnatio nūciāt.
a ¶ Et ipe erat. Sine voce cōpales actꝰ indicare molies nec exprimēs volūtatē. Cui filius ꝓphs iudeoꝝ: actuū suoꝝ ipotēs reddere rōnē. b ¶ Et impleti sūt. Quia vicis sue tpe pōtifices tēpli tūc officijs mācipati nō solū a cōplexu vroꝝ: ⁊ etiā a domoꝛ īgressu abstinebāt. Nostris aūt sacerdotib⁹ q̄b⁹ nō carnalis successio: ⁊ spūalis ꝓfectio ꝛpis: q̄ ātidie ꝑsto debēt esse altart: ꝑpetua castitas indicit.
c ¶ Occultabat. Amb. Occultabat: qz pars⁹ sui erubescit etatē ne i senectute libidini vacasse videak q̄ etiā in iuuētute nō debet exerceri: nisi cā sobolis. Et tū letak carere opprobrio sterilitat⁹: qz opprobriū ẽ mulierib⁹ nō habere filios: nō habere ꝓmia nupciarū. Propterea ipse nuptie celebrank: ⁊ coit⁹ carnalis in tpe cōgruo generationi exculsak. Hinc dak intelligi q̄ iā nō cōuenie-
bāt iter se cōiugali cōcubitu: neq; ei ea q̄ senilē nō erubesceret coitū: erubesceret partū. d ¶ Bed. Erubescit on⁹ parētis q̄diu nescit mysteriū religiōis: ꝙ occultat se qz genuit filiū: veniēte beata maria exultat: qz genuit ꝓphetā q̄ ante erubescebat būdicit: ꝙ dubitauerat firmak: ⁊ clamat: Ecce vt facta est vox salutis i.
¶ Amb. Occultat se ꝓpter pudicitiā. vt ꝓbaret si verū esset q̄ cōceperat. Mēlib⁹ q̄nqz: ꝙ ẽ q̄nqz milib⁹ seculi sine q̄nqz libris moysi auferre opprobriū sterilitatis: ⁊ cōceptiōis i senectute iter homines: qō nō fuit opprobriū apud deū. e ¶ Multa sic fecit. Bede. Hesta sūt ꝰ inq̄t iohes Chrysostom⁹ mēse septēbri. viij. kalēdas octob. Inna. xj. qñ celebrabak leiuniū scenophegie i eq̄noctio qñ
Mat.2 leipit nox crescere: qz ille cōcipiebak q̄ dixit: Me oportet minui. illū aūt cre. Minorata ei fuerat lux a tenebris: cū fm legē deo sacrificia offerrēt q̄ iā cessare debēt cū baptista ꝛcipit. Et iō pr⁹ ei⁹ mut⁹ fit: qz oportet sacerdotalia sacrificia cessare veniente sacerdote q̄ ꝓ ꝛctis olim se offerret. In die ieiuniorum ꝛceptio iohis ꝑdicit: qz q̄ ipm afflictio pnie erat ꝑdicanda. e ¶ In mē. au. Hiero. Sē sexto mēse mis. ē g. an. a d. i ciuitatē galilee: ita sexto mille-
nario missus ē xp̄s. f ¶ Gabriel. Be. Ideo āgeli ex nole aliqñ si gnāt: vt ex ipo nole q̄d mistraturi veniāt demōstrek. Gabriel fortitudo dei: qz illū nūciat q̄ ad debellā dū diabolū veniebat.
g ¶ Ad vir. Mulier a diabolo seducta mortē intulit: eā: mulier ab angelo edocta salutem edidit. ¶ Beda. Despōsata voluit nasci. vt per ioseph texeretur ordo generatiōis: et ne quasi adultera

¶ lapidaret

nā rone incredulitatis ꝓterite: tot eni signa veritatis cōcurrebāt q̄ zacharias nō potuit discredere absq; ꝑcō: qz angelus apparuit ei in sacro loco ⁊ existēti in ministerio diuino: nūciabat etiā ea q̄ ptinebāt ad oim holm salutem ⁊ ad dei gloriā: ex q̄bus debebat zacharie cōstare q̄ erat bon⁹ angelus: ⁊ ꝓ q̄s q̄ erat verū dictū eius cū mēturi nō posset: ⁊ in ꝰ peccauit zacharias: qz credēs ipm bonū angelū ex ꝑdictis circūstātijs: q̄b⁹ cōcurrētib⁹ nō ꝓmittit angelo sathane vt trāsfiguret se i angelū lucis: ⁊ tū nō credidit verbo ei⁹: ⁊ in ꝰ peccauit: ꝓpter quod punitus fuit. a ¶ Et erat plebs expectās. qz nō erat eis licitū intrare rēplū: sed atriuz tūm. b ¶ Et mirābāt q̄ tardaret: qz oblatio incēsi nō reqrebāt tantū tps. c ¶ Et cognouerūt q̄ visionem vidisset in rēplo. tū nesciebāt qualē. ex ꝰ eni q̄ videbāt facie ei⁹ mirabiliter mutatā ex collocutione cū angelo. ⁊ ipm loq̄ nō potentē: cōiecturabāt ipm habuisse visionez.
d ¶ Et ipse erat illis innuēs. s. signis visibilib⁹: qz audibilib⁹ nō poterat.
e ¶ Et factū ẽ. Die ꝛñr ponit⁹ zacharie cōsolatio nō ꝙtū ad loq̄le restitutionē: ⁊ ꝙtū ad filij sibi ꝓmissi cōceptionē. cū ꝛr: Et factū ẽ vt ipleti sūt dies officij ei⁹ abijt i domū suā: qz tota hebdomada ꝙ in rēplo ministrabat sacerdos ad ꝛ deputat⁹ in rēplo manebat ⁊ nō exibat ad ꝓria negocia inter⁹ ad diuina. Et ex ꝰ inoleuit cōsuetudo apud alios religiosos sācta ⁊ honesta. s. q̄ ille q̄ est hebdomadarius ꝓ tota hebdomadā manet itra claustrū nō exies ad exteriora negocia: inter⁹ ad diuina: qz illo tpe medius est ⁊ sequester iter cōuētū ⁊ deū.
f ¶ Cōcepit beliçabet vxor ei⁹: ⁊ occultabat se mēsibus quinq; dicens:

¶ illis.

b Quia sic fecit mihi dñs in diebꝰ quibus respexit auferre oppro/

¶ qō nō opprobriū domini. ¶ vicesimoqn to die martij dño cōceptus est et passus.

c briū meū inter hoies. In mense g
f autem sexto: missus est angelus b†
gabriel a deo in ciuitatez galileę
a ¶ qz nazaret. i. scrūs scriꝛ nūciabat futurus.
g cui nomē nāçareth ad virginem i/
k

cul. tē. dupliciter de cā. Una qz lz de cōceptu ple gauderet: tū verecūdabak aliquātulū co q̄ iā trāsierat ꝛps vacādi amplexib⁹ cā. plis generā de: sicut sara dixit: Deū. xviij. Postq̄ ẽ cōsenui ⁊ dñs me⁹ vetul⁹ ẽ voluptati operā dabo. q. d. nō decet. Alia cā ẽ qz magis voluit certificari de cuctu rei anteq̄ ꝓpalaret. g ¶ In mēse aūt sexto. Descripto conceptu ꝑcursoris. hic cōsequēter describibilē cōcepti⁹ saluatoris. Circa q̄ primo ponit⁹ angelica salutatio. scōo marie cōsolatio. ibi: Que cū audisset. tertio filij ꝙceptio. ibi: Dixit aūt maria. Circa primū ꝓmittit tēpus salutationis. cū ꝛr: In mēse aūt sexto. s. a cōceptu ꝑcursoris: qz fuit cōcepti⁹ in septēbri circa finē mēsis. saluator aūt circa finē martij.
h ¶ Missus ē an. ga. Q̄ aūt hic ponunt tot nōia ꝓpria. s. angeli missi: virginis ad quā mittebat sponsi sui ⁊ loci. ꝰ fuit ad ostēdendū certitudinē historie. i ¶ Cui nomē naça. hoc fuit vt adimpleret ꝓphetia Esa. xj. vbi ꝛr: Egrediet virga de radice iesse ⁊ flos de radice ei⁹ ascēdet. Ubi fm veritatē hebraicā habet⁹: Et nāçar⁹ de radice ei⁹ ascēdet.
k ¶ Ad virginē despōsatā. ⁊ ꝰ diuina ordinatiōe multiplici rōne factū ẽ vt despōsaret⁹ añ ꝙ ipregnaret⁹. Et accipiūt alią causę ex pte pueri alią ex parte matris: ⁊ alią ex parte nostra. Ex pte aūt pueri fuit cōueniēs ipm ꝰ virgine desponsata nasci: ne ab infidelib⁹ tanq̄ illegitime nat⁹ abijceret. vnde dicit Amb. sup Lucā: Quid herodi: q̄d iudeis posset asceribi si natū ex adulterio videret ꝓsecti? Sedo vt mō cōsueto scripturaꝝ genealogia xp̄i describeret⁹ ꝓ virū. Tertio vt pat⁹ virginis diabolo celaret. Quarto vt puer nat⁹ a ioseph nutriret. vñ ⁊ pater ei⁹ dict⁹ est: qz nutritius ei⁹ fuit. Ex pte vero matris accipiūt alique cause. Primo qz ꝓ despōsationē fuit imunis a pena lapidatiōis ne tanq̄ adultera calūniaret a iudeis. Secundo vt ꝓ hoc ab infamia liberaret. vnde dicit Ambrosius sup Lucā q̄ desponsata est ne temerate virginitatis aduerteret infamia: cui grauis alnus corruptele videret insigne preferre. Tertio vt virgini a ioseph exhiberet ministerium. vt dicit Hieronymus. Item ex parte nostra accipiunt quinq; cause. Primo quia ex testimonio ioseph cōprobatū est certius christū ex virgine natū. vnde dicit Ambrosi⁹ sup Lucam

¶ 4 Locuple/

lapidarēt. In quo ꝛ impudicis virginibus occasio tollit ne dicant matrē dñi fuisse infamatā. Et vt virgo solatiū viri: ꝛ testē virginitatis haberet: ꝛ vt diabol⁹ mysteriū ignoraret. Fides etiā marie verbis maior ascribit: ꝛ mēdacij causa remouet: culpam eis obumbrare voluisse mēdacio videret innupta prægnās. Causam aūt mentēdi despōsata nō habuit cum cōiugij ꝓmiū ꝛ gratia nuptiarū pars fu feminarū: q̄ quidē duo ptinent ad nr̄e fidei firmitatē. Tertio vt tollerēt execratio virginib⁹ q̄ ꝓpter incautelā suā incurrūt infamiā, vñ Ambrosius sup Lucā: Nō decuit virginib⁹ sinistra opinione viuēdi⁹ velamē execrationis relinqui: q̄ inuiolata quoq; mater dñi videret. Quarto p hoc dellgnat eccla q̄ cū sit virgo: despōsata tñ est vni viro vt dicit Aug⁹, libro de sancta virginitate. Quinto quia eo q̄ mater dñi fuit despōsata ꝛ virgo in ꝑsona ipius simul virginitas ꝛ mrimonij honorat⁹ ꝫ hereticos alteri istoꝝ detrahētes.

a De domo dauid. hoc exꝓmisit ad ostēdendū q̄ ꝑs descēdit de semine dauid sicut fuerat ꝓ ꝓphetas ꝓdictū. Iz cū ioseph nō fuerit pater saluatoris, tñ virgo maria de qua ꝑs carnem assūpsit, fuit de eadē tribu cū ioseph: qđ ꝑbat ꝓ hoc q̄ mulieres in hereditate paterna succedētes nō poterāt cōrahere matrimoniū nisi cū viris sue trib⁹ ne fieret cōfusio sortiū: vt habet ex dñi sententia Nu. xxxvi. Beata virgo maria fuit vnica ioachim patri suo: succedens ei in hereditate. ex quo sequit q̄ ipsa ꝛ ioseph cui despōsata fuit erāt de eadē tribu. s. dauid.

b Et ingressus angelus ad eam. Bernardus super Missus est: dicit q̄ ingressus est in secreto cubiculo vbi clauso sup se ostio orabat patrē in abscōdito. Si cūm cōceptio ꝑcursoris fuit denūciata patri occupato in sacro officio vt ꝓdictū est: multo ꝓbabilē est q̄ cōceptio saluatoris denūciata fuit virgini in deuotione ꝛ oratione actualiter existēti.

c Aue gratia plena. qđ exponit Ysiero. in sermone d assūptione: ꝛ dā plena. q̄ ceteris ꝓ ꝓtes ꝓstat grā. marie ꝙ tota simul se infudit plenitudo grē. Itē ista gratia non solū impletes auctorē mūdo cēdidit. Dñs tecū: quā nouo castitatis amore ad celestia sustulit: ꝛ post mediātē bñana natura: oī plenitudine diuinitatis cōsecrauit. Bñdicta tu in mulieribꝫ. q̄ sine exemplo multebris cōditionis ꝛ ꝙgo ꝛ mater est: ꝛ deū genuit.

b Turbata est. nē. q̄ nesciebat si ꝓteritū an futurū esset qđ angelus dixit.

Bed. Trepidare virginū ē: ꝛ ad oēs viri ingressus pauere: et oēs affari vereri. Nunc discāt mulieres ꝓpositū pudoris imitari. Solā sine comite angelus reppert: nc quo genere ō hoīs ꝓtauarek affatu.

c Qualis eēt. Amb: o. Ex verecundia patuet: ex pudētia nouā bñdictionis formulaz mirat. Erubuit helizabet de culpa: maria de verecūdia. In muliere enī modus adhibēt: i virgine gratia pudoris augef.

d Et ait. Turbatā insolita salutatiōe ꝗsi familiarius notā vocat ex noīe. Ne timeat inbet: ꝛ quare grām plenā vocauerit: pleni⁹ explicat.

e Jesum. Jesus saluator: siue saluaris dicit: Ipse enī saluū faciet nō populū israel: ꝙ sūū ꝓpm: siue ex ꝓpurio: siue ex circūcisione in vnū ouile sub vno pastore cōgregatū.

f Hic erit ma. Bed. Amb. Nō q̄ ante parū Xpinus magn⁹ nō fuerit: ꝙ q: potētia quā fili⁹ dei naturaliter habet: hō ex tēpore erat accepturus vt sit vna ꝑsona: homo ꝛ deus.

g Bed. Johānes magnus vt hō corā dño. Hic magn⁹ vt de⁹ et dei fili⁹. Johānes magn⁹ merito abstinētie: q: vinū ꝛ siceră nō bibit: hic magn⁹ potētia nature: q: cū pcūzib⁹ comedit.

g Sedē. Bed. i. israelitică plebē: cui dauid ꝛ filq eī⁹ tpalis regni gubernacula ꝓbuerūt. Hui⁹ regnū spūale datū ē xpo qui dispositū est a deo vt de semine dauid in carnarek: q̄ illā gentē in ꝑpetuū vocaret regnū. Et nō solū in vna gente iudeoꝝ: sed regnabit i domo iacob i eternū: hoc est in tota eccla q̄ ꝓ fidē et confessionem chriſti ad pacē triarchārū

Locupletior testis pudoris martⁱ⁹ adhibet q̄ posset dolere iniuriā ꝛ vindictā re opprobriū si nō agnosceret sacramētū. Secūdo q: ꝓ ꝙ verba virginis virginitatē suā asserentis magis credibilia reddunt. vnde dicit: Ambrosius sup Lucā: Fides marie verbis magis ascribit ꝛ mēdacij causa remouet: culpam eis obumbrare voluisse mēdacio videret innupta prægnās. Causam aūt mentēdi despōsata nō habuit cum cōiugij ꝓmiū ꝛ gratia nuptiarū pars fu feminarū: q̄ quidē duo ptinent ad nr̄e fidei firmitatē. Tertio vt tollerēt execratio virginib⁹ q̄ ꝓpter incautelā suā incurrūt infamiā, vñ Ambrosius sup Lucā: Nō decuit virginib⁹ sinistra opinione viuēdi⁹ velamē execrationis relinqui: q̄ inuiolata quoq; mater dñi videret. Quarto p hoc dellgnat eccla q̄ cū sit virgo: despōsata tñ est vni viro vt dicit Aug⁹, libro de sancta virginitate. Quinto quia eo q̄ mater dñi fuit despōsata ꝛ virgo in ꝑsona ipius simul virginitas ꝛ mrimonij honorat⁹ ꝫ hereticos alteri istoꝝ detrahētes.

desponsatā viro cui nomen erat

a ꝙ ioseph saluator: q: saluauit egyptū a fame sicute mariā ab infamia. b ꝙ nō solū ad ioseph ꝫ ad mariā hoc referendum est.

ioseph: de domo dauid: ꝛ nomē

a ꝙ Beda maria: maris stella vel dña: q̄ lucē fulgentib⁹ in seculo genuit et dñm eor⁹ mūdi.

virginis māria. Et ingressus angel⁹ ad eā dixit: Aue gratia plena: dñs tecū: bñdicta tu i mulieribꝫ. Quę cū audisset: tūrbata ē in sermone ei⁹: ꝛ cogitabat ql̄is esset ista saluatio. Et ait angel⁹ ei: Ne timeas maria: iueniſti em

a ꝙ hic verū hominē de substantia materne carnis angelus asserit.

gratiā apud deū. Ecce cōcipies i vtero ꝛ paries filium: ꝛ vocabis

ꝙ hic verū deum: de eo patre.

nomē ei⁹ iesum. Hic erit magn⁹: ꝛ filꝰ altissimi vocabit. Et dabit illi dñs deus sedē dauid patris

Mystice

nit eius mentē: sed etiā ventrē. inq̄tit singulari gratia dei factū est vt cōciperet saluatorē.

d Dñs tecū. nō tñ ꝙ essentiā potētiā ꝛ ꝑsentiā qualiter ē in oībꝰ reb⁹: nec solū ꝓ grām eo mō quo ē in sanctis hoīb⁹ sed etiā ꝓ carnis assūptionē: q: corpus diuinitati vnitū fuit formatū de beate virginis purissimis sanguinib⁹: ꝛ intra viscera virginis latuit nouē mēsib⁹.

e Bñdicta tu in mulieribꝫ. i. ꝓ oīb⁹ mulieribꝫ. i. oēs mulieres bñdicent in te. sicut ꝛ viri in filio.

f Que cū audisset. Hic ꝓr ponit Xpinus cōsolatio de duob⁹ ꝓmo de cōceptione filq, secūdo de mō cōcipiēdi. ibi: Dixit aūt maria ad angelū. Circa primū sciēdū q̄ beata Xpo solita erat videre angelos: ꝛ iō de apparitiōe angeli nō fuit admirata ꝛ turbata: sed de salutatione insolita: q: nihil mirabil⁹ ē vere humili ꝙ sua exaltatio. ꝛ iō cū beata virgo esset humilima: audiens salutationē tāte excellētie turbata fuit nō turbatione incredulitatis sicut zacharias. vr. ꝫ. dictū est: sed turbatione admiratiōis. ideo bñ dicit: g Turbata est in sermone ei⁹. s. angeli: non aūt in visione.

b Et cogitabat qualis esset ista salutatio: q̄ cūm turbata fuit: virginalē verecūdā humilē ostēdit: q̄ nunq̄ cogitauit de ista salutatione: declarat prudentiā maximā marie: ꝛ ideo angelus eā cōsolat dicēs: i Ne timeas maria. de salutatione insolita. cui⁹ causa subdit: k Inueniſti em gratiā apud deum. nō solum pro te sed ꝓ toto humano genere. ideo subdit: l Ecce cōcipies in vtero. quia hec conceptio non est facta per apertionē claustri virginalis: sed per virtutem spiritussancti intra vterū virginis corpus filq formantis.

m Et paries filiū. virgo ꝓnēs in partu sicut et in conceptu.

n Et vocabis nomē eius iesum. nō dicit imponens: quia hoc nomen fuit impositum a deo patre: ꝙm q̄ fuerat ꝓdictū per Esaiā ꝓpheta. lxij. Vocabitur tibi nomen nouū quod os domini nominauit: sed istud nomen fuit diuulgatum ꝓ angelum ipsi marie ꝛ ioseph: ꝛ per eos aliis. Nomē etiā impositū est ꝙm ꝓprietatē futurā: quia salus humani generis futura erat per iesum: ꝛ hoc est quod dixit angelus ipsi ioseph Matth. j. Vocabis nomen eius iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorū. Jesus enim salus interꝑtatur.

o Hic erit magnus. semper enim fuit magnus deus. sed futurus erat magnus homo et magnus ꝓpheta. Vñ q̄ dicit Luce. vij. Propheta magnus surrexit in nobis.

p Et filius altissimi vocabitur: id est ipsius dei qui solus est altissimus. homo enī altus est inter creaturas corporales: sed angelus altior: deus autem solus altissimus. Ista etiam filiatio dei accipit hic per naturam: in omnibus autem aliꝰ quātūcunq; sanctis est tñ filiatio dei per adoptionem.

q Et dabit illi dñs deus sedem dauid. Contrariū videt per hoc q̄ habeat Hiere. xxij. de iechonia rege iuda: Scribe virū istum sterilem: nec erit de semine eius qui sedeat super thronū dauid. Beata autem virgo maria de qua natus est iesus descēdit de iechonia: vt ꝓz Matth. j. quis ponitur in christi genealogia. Dicēdū q̄ hieremias loquit de regno tēporali ipsius dauid in quo nullus postea regnauit de semine iechonie: q: iobānes hircan⁹ ꝛ aliq̄ aliq̄ qui reſupierunt

triarchārū ptinet sortē. Siue in illis q̄ ꝓ patriarcharū soue nati: siue in his q̄ de oleastro inciſi in oliuaz bonā sunt inserti.

a Quō fiet. Ambro. Luz sara rist de ꝓmissione dei. ꝛ maria dixit: Quō fiet istud quā virū nō cognosco: Cur nō fuerūt mute sic ꝙcharias? Sed sara ꝛ maria nō dubitāt faciēdū qđ ꝓmittit sed modū requirūt. Zacharias qui negat se scire: negat se credere: ꝛ aliū auctorē sue fidei q̄rit: iō accepit signū tacēdi: q̄ signa nō fidelib⁹ sed in fidelib⁹ danť.

d Beda. Legerat maria virginē partūram non dubitabat. sciebat em̄ qz impleri oportebat qđ ab angelo nūciabat. Sz qz quō fieret nō legerat: nec ab angelo audierat: quo ordine impleri debeat: rogat: qz ꝑ mysteriū a seculis abscōditū: a ꝓpheť nō ꝓdictū: angelo est reseruatū.

b Spūssanct⁹. Spūs lupueniet in virginē ꝛ mētez illū⁹ a sorde vitiꝰ castificauit vt celesti esset digna partui: ꝛ in vtero ei⁹ redēptoris corꝑ sua opatione nō virili semine creauit ꝙ carne virginis. Vñ etiā idē spūs nolať virtꝰ altissimi obūbrabit tibi. absc̄o: dutein egyptū fugiendo.

c Ait virt⁹ al. ob. tibi Potest veraq; saluatoris natura intelligi: q: vmbra a lumine et corꝑe obiecto solet formari. Et virgo sicut purus hō plenitudinē diuinitatis capere nequibat: sed virt⁹ altissimi obumbrat: vñ incorꝑea lux diuinitatis corpus suscepit humanitatis: vt sic posset deum pati.

c Sanctū. Jesus nascit sanūs: q̄ cōditionē nature corruptibilis viceret: ꝛ cōmixtiōe copule carnal⁹ cōcept⁹ nō ē. Nos cōditione corruptibil⁹ nati: ꝛ cōmixtiōe copule carnal⁹ cōcepti: ꝙ grām possumꝰ sanctificari. Et cōgruit vt q̄ ꝫ morem ꝙgo ꝓcepit: supra mozē bñane cōsuetudinis dei filiū generet.

d Et ecce. Be. We ꝙgo desperet de partu: accipit exēplū sterilitatis anus pariture: vt discat oīa deo possibilia q̄ ordini nature videť ꝓria.

e Vel nō ꝗsi incredulā exēplis bozrak ad fidem: ꝙ credēti q̄ ꝗdicerat ampliora replicat mysteria: vt q̄ deū ꝙgo erat pariura: ꝓcursoꝛē q̄z ꝺ anu sterili nasciturꝫ agnosceret.

e Cognata r. Quia de tribu leui. i. de tribu dei.

Bed. Legim⁹ q̄ aarō q̄ de tribu leui erat: accepit vxoꝛē de tribu iuda beliçabet sororē naason. Et in posteris dō legim⁹ q̄ ioiada pōtifex vxoꝛē habuit de tribu regali iosabeth filiā iozā: vñ vtraq; trib⁹ regalis ꝛ sacerdotal⁹ erāt cōiucte. Vnde maria ꝛ beliçabet cognate. Et cōgruit: vt ꝺ vtraq; tribu medis nascat: q̄ regnat i eternū: ꝛ est sacerdos i eternū ꝙm ordinē melchisedech. Et cōuenit vt cū altera de ꝓle ꝓcipit: altera ꝓle repleta ꝓbauerit. ꝙm carnē ꝗs videāt fuisse cognate: q̄ ꝙm deū ꝓlialis cognatio nō carebāt.

f Ecce an. do. nē. Nō de singularitate meriti se extollit: ꝫ sue ꝓditiōis ꝛ diuine dignatiōis ꝓ oīa memoꝛ se ancillā illi⁹ esse fatet: qui⁹ mat̄ eligit: ꝛ cū magna deuotiōe ꝓmissionē angeli optat ipleri.

g Et discessit nē. Accepto xpi⁹ cōsensu: celestia petit angel⁹ quē xpo sedēt q̄ in mōtana ꝓgredit. sic aīa q̄ xpū dei ꝓcipit xtutum cacumina gressu amoris ꝓscēdit: vt ciuitatē iuda. i. ꝓfessiōis ꝛ laudis arcē ꝑeneret: ꝛ vsq; dū ꝑfectionē fidei: spei: ꝛ charitat⁹ ꝗsi trib⁹ mēsib⁹ i ea cōmoꝛet.

h Exurgēs. Amb. Nō icredula ꝺ oraculo. nō icer

ta de

reſupierūt regiū nomē i iudea ante hero dē ascalonitā: nō fuerūt ꝺ tribu regia ꝫz de tribu sacerdotali: xpūs etiā q̄ descēdit de iechonia ꝙm carnē ꝓ virginē mariā nō sedit sup thronū dauid loquēdo de tpali regno: imo istud negauit coꝛā pilato. dicēs: Regnū meū nō est de hoc mūdo: Job. xviij. tñ in resurrectione sua accepit ꝑtē etiā inquantū hō super oēm creaturā: ꝙm q̄ ipe dicit: Matth. xxviij. Data ē mihi oīs ꝑās i celo ꝛ i terra. inquātū eni deꝰ nō accepit aliquā ꝑtē de nouo siue i tpe. Angel⁹ aūt hic loquit de regno spūali et celesti qđ figuratū fuit ꝓ regnū dauid tpale sicut ꝛ celestis hierlm ꝓ tpale. vñ ꝛ subdit:

a Et reg. i domo iacob in eternū. i. sup electos: de domo ei abrahā ꝛ isaac aliq̄ fuerūt reprobati sicut ismael et esau: ꝫz i domo iacob oēs ei⁹ filij a sctis doctoꝛib⁹ iter electos sunt cōputati: qz ꝛ si aliq̄ peccanerunt ꝙniani egerūt.

b Et regni ei⁹ nō erit finis. xps eni nō solū inquātū deꝰ: ꝫz etiā inq̄tū hō regnabit i eternū: nō solū sup boles: ꝫz etiā sup āgelos.

c Dixit aūt ma. ad an. Hic ꝓr ponit cōsolatio marie quātū ad modū cōcipiendi: Iz eni crederet firmiter verbū angeli ꝗplēdū de conceptiōe filq ꝓmissi: q: tū angel⁹ ad plenū nō exꝑserat modū cōcipiendi. iō de hoc quesiuit beata virgo dicēs: d Quō fiet istud. tangit eni certa de facto: querit de modo fiendi. cui⁹ cā subdit: e Quoniā virū nō cognosco. i. non cognoscere ꝓpono. ꝙm ei q̄ dicūt doctoꝛes catholici btā virgo ante cōceptū despōsare. ioseph habuit obseruātiā castitatis xpi. Ydeoꝛ i desideriis nō tñ sic vouit exꝑsse: ꝫz cū postea deo ordinante cēt ei despōsata q̄ erat in filū, ꝓposito simul emiserūt votū.

f Et rndens angel⁹. ad declarandū modū cōcipiēdi.

g Dixit ei. spūs sctūs supueniet i te. i. nō cōcipies hūano mō ꝫ diuino: q: nō xtute seminis virilꝰ: ꝫ xtute spiritussancti. Et bñ dixit: supueniet i te. q: ꝓ ve nerat spūssanct⁹ sup xpinē adhuc i vtero mris existētē ea ab originali purgādo vt cōi⁹ dr. Ut ꝙm alios a pctō originali ꝑseruādo: ꝫz i cōceptione filq dei supuenit spūssctūs. i. iterū venit ad cōferendū maiozē grē plenitudinē q̄ nō solū scificauit mētē ꝫz etiā vtrē.

h Et vir⁹ al. i. dei fili⁹ q̄ ē dei ꝑis sapia ꝛ xtus. vt dr. i. ad Cor. i.

i Obūbrabit tibi: q: i btā xpinē sub vmbra carnis latuit virtus deitat⁹.

k Ideoq; ꝛ qđ nas. nē. dicit sanctū. absolute absq; determinatione: q: ſi dixisset sctūs deꝰ vel sanct⁹ hō: vel aliq̄d cōsilē nō exꝑsisset scitarē ei⁹ cōplete: q: ꝛ eo est scitas diuina ꝛ bñana: ꝛ q̄cq̄d sctitat⁹ pōt cogitari i q̄cūq; creatura: eminēt⁹ ē i xpo. iō dicit sctūs absq; determinatiōe: sic etiā dñs dixit moysi Exo. iij. Ego sū q̄ sū: sic dices filijs isrl: Qui ē misit me ad vos. vt p ꝫ onderet q̄ plenitudo essendi: imo ifinitas ē ꝓpria ipi⁹ dei.

l Vocabit ei. dei. nō adoptiu⁹ sic alij: ꝫz naturalis. Et ad maiozē assertionē declarat angel⁹ dictū suū ꝓ exēplū. cū subdit: m Et ecce heli. cog. tua nē. vt q̄ supza naturā cōceptū dederat sterili: daturus crederet et virgini.

n Et hic mēsis est sext⁹ illi. s. mēsi i quo ipa cōcepit.

o Que vocatur sterilis. ei⁹ em̄ sterilitas a tāto tpe iā erat nota q̄ sic vocabāť. verū tñ qz istud exēplū nō est vsq; quaq; pfectū: q: mal⁹ est virginē cōcipere ꝫ sterilē: iō angelus inducit rōnis efficaciā ex dei oipotētia. cū dr:

p Quia nō erit ipossibile apud deū nē. i. factū: q: dicere dei est facere. ꝙm illud ꝓs. cxlviij. Dixit ꝛ facta sūt. quicq̄d em̄ cōtradictionē nō implicat totū ē deo possibile: cuiuismodi ē virginē cōcipere.

q Dixit aūt marīa. Hic ꝓr ponit filij dei cōceptio: q: maria certificata de facto ꝛ de mō fiēdi assensit fide ꝛ deuotiōe dicēs humiliter: r Ecce an. do. sup qđ xpū dicit Bernardus: Que est tā sublimis humilitas q̄ cedere nescit honoꝛib⁹: insolescere glīa nescit: mater dei eligit ꝛ ancillam se nolať.

s Fiat mihi ꝙm ver. tuū. qđ statim factū ē: q: xtute diuina cōcepit filiū.

t Et discessit ab illa an. pacto nūcio ꝛ filio dei cōcepto.

v Jn dieb⁹ illis. Postq̄ descripť ē ꝓcursoꝛis ꝛ saluatoꝛis cōceptus. Hic ꝓr describit vtriusq; ortū. ꝛ primo ꝓcursoꝛis. secūdo saluatoꝛis. sequēti ca. Circa ortū ꝓcursoꝛis ꝓmittunť alię ꝓcedentia. Secūdo aliqua ortū cōcomitātia. ibi: Māsit aūt. Tertia quedā ortū consequentia. ibi: Et factū est die octaua. Circa primū tria ponūť. Primū est exultatio nasciturī infantis. Secūm est inspiratio matris. ibi: Et repleta est. Tertiū decāratio virginis. ibi: Et ait maria. Mirabilis aūt exultatio pueri nasciturī fuit ꝓpter ꝑsentiā dñi sui in vtero virginali: ꝛ iō ꝓmittit aduētus marie. cū dr:

x Exurgēs aūt maria a quiete deuotionis ꝛ orationis q̄ erat ꝓpia oībus operibus suis.

Abiit

¶ ta de nucio:nō onbitās de ereplo:ꝫ leta ꝓ voto religiosa ꝓ offi/
cio:festina ꝓ gaudio:visitat beliçabet:ꝛ eā dē būilitatē quā an/
gelo exhibuit:holdꝫ ꝫ exhibere curat. Et ꝫ etiā minoꝝ supe/
rior vt minor adiuuet:vñ cito būficia aduēt marie ꝛ dulce pſen
tie declarāt dñ subdit:Et factū est vt. au.s.m. a ¶ Et intrauit.

a ¶ Abūt in mōtana.qr loc ꝰ vbi manebat zacharias erat
altior galilea a ꝙ recessit maria. b ¶ Cū festinatiōe. vt os
deret qꝝ virgo nō debet mozari in loco publico:nec ibi cō/
trahere colloquia. c ¶ Et salutauit beliçabet.tū qr erat du
milima:tū qr erat iunior.ideo ꝓi eā salutauit:ꝛ qr ad eꝰ
obsequiū venerat. d ¶ Et ſa. c vt
au.salu. marie beliçabet exultauit
infans in vtero eiꝰ:cōgaudēs ad
ꝑsentiā dñi.Ꝫ aūt duob ꝰ modis po
tuit fieri:ſm qꝝ dicit Augꝰ. Uno
mō sic qꝝ iohānes nōdū natus co/
gnosceret ꝓ spūsanctū dñm ꝓsē
vtero virginis:ꝛ ſm Ꝫ opōret di
cere qꝝ in eo fuit accelerat ꝰ visꝰ rō
nis. Allo mō sic qꝝ iohānes nō co
gnosceret ꝓtiā saluatoris:ꝫ mat
eiꝰ q̄ babebat vsum rōnis. Illa tā
motio pueri ꝛ exultatio facta est a
deo ad declarationē sanctitatis ꝙ
ginis ꝛ plis in ea existētis:sicut ꝫ
bto Fracisco legit qꝝ aues rōnē nō
rētes ꝑdicationē eiꝰ attēte audie
bāt:ac si verba eiꝰ intelligerēt:qđ
factū est a deo ad approbationē ꝙ
dicatiōis viri sācti: neurō tū mo
dū determinate asserit Augꝰ.ſ. pꝰ
cit qꝝ siue Ꝫ mō siue illo facta fue
rit dicta exultatio:attribuēda est
divino miraculo:ꝛ hoc saltē ꝓ qꝝ
nō poterat fieri ꝑ naturā. Aliꝰ de
alij expositores dicūt determinate
qꝝ facta fuit dicta exultatio. primo
mō.vñ dicit grecꝰ expositor: Ꝓ
pheta parēte acuti ꝰ videt ꝛ audit
salutatꝙ ꝓphetatum.ꝛ subdit tes
dē:Et insinuauit grā q̄ nature ig
nota extiterāt:reclusus ventre ma
tris agnouit dñm ac regē meritus
vētris tegmine nō obstāte mystice
visioni. inspexit cū nō palpebris
ſ spū. e ¶ Et replera est. Dic ꝑ
describit inspiratio mīs q̄ obtin
cū subdit: f ¶ Exclamauit vo. ma
gna.ista magnitudo magis intelli
gēda est rōne deuotiōis interioris
q̄ soni exteriozis. g ¶ Benedicta tu
inter mulieres.i.super omnes mu
lieres.cui ꝰ rō subdit: h ¶ Et vnde
etꝰ fru.nē.ꝙ b ei qꝝ cōcepit deꝰ fi
liū contra ꝛerat quodāmō infinite
bonitatis inquātū mater est illi
bonitatis infinite. Angelus aut
salutās virginē.ſ.nō dixit benedic
fructꝰ vētris tui:qr virgo nōdū ei
cepat filiū dei:ſ postea cū celeritā
tūc concepit. vt.s. dictū ē. i ¶ Et

a ſ non retardat asperitas itineris. b ſ nō gau
det diu in publico videri.

abūt in mōtana cum festinatiōe a b
a ſ vt grādeue pregnāti iuuencula deseruiret.
in ciuitatē iuda:ꝛ intrauit in do/ †
a ſ quasi cōgaruland de dono qō eam accepisse
dicerent.
b mum zacharię:ꝛ salutauit beliça c
c beth.Et factū est vt audiuit salu d
d tationē marię beliçabet: exulta/
ſ qz senserat aduentum dñi.
e uit infans i vtero eiꝰ. Et repleta e ef
est spūsācto beliçabet: ꝛ exclama f+
a ſ nō tā clamosa ꝫ deuota. b ſ qz magna do
na dei cognouit. c ſ ꝓperat matres spū parun
uit vōce magna ꝛ dixit:Benedi/ g
lozū. ſ nō solū inter mulieres bādicta:sed in
ter benedictas maiozi benedictione insignio.
cta tu iter mulieres: ꝛ benedict ꝰ h
a ſ nō sicut alij hoiēs bādicti:ſ sīt aplos:ꝛ sup
oia dē bādict ꝰ i secla ꝛ ꝙ qđ bādicto venit alijs
b ſ Ambd.ifi quārū bonū mihi accidit qꝝ mat dñi
mei venit ad me:ſ ꝙ mea iusticia:ꝛb ꝰ meꝰ meritꝫ
f fructus ventris tui. Et vndē hoc i
g mihi vt veniat mater dñi mei ad
b me: Ecce enī vt facta est vox sa
i lutationis tuę in aurib ꝰ meis:ex k
ultauit in gaudio infans in vte
k ro meo. Et beata quę credidisti: l
qm̄ ꝓficientur ea quę dicta sunt m
a ſ audita rēsiōe beliçabet q̄ beatā ꝓdicauit mīrē
dñi appellauit fide forte laudauit nō ample ꝰ face
re pōt dona q̄ percepit:ꝛ ꝙ virginali pudore acce
ptū ozaculū regebat silēcio :tā cōgruo tpe pare/
l tibi a dño. Et ait maria: Magni n o
fecit. ſ Ambro.aia ꝛ spū deo patri deuota et
filio vnū deū ex quo oia:ꝛ vnum dñm ꝙ quē oia
pio venerat affectu. ſ parrem.
m ficat aīa mea dominuz. Et exul/ p q+
ſ filio saluatorē.
tauit spūs meus in deo salutari r o
ſ vt vnus deo.
n meo. Quia respexit būilitatē ācil r v+

vñ ꝫ mi. Ista ei nō poterat scire beliçabet nisi ꝙ reuelatio
nē spūsācti. k ¶ Exultauit i gau.nē. Ipa ei beliçabet ꝙ
spūsctm cognouit qꝝ illa exultatio fuit ꝓpter pūtā vite in
utero virginali. l ¶ Et btā q̄ cre.qz ꝙ alcēius fidei cōsu
pit. m ¶ Perfectaq̄ ea q̄ dicta sūt ei a dño.ꝙ angeli ꝰ
cianteꝰ et etiā ꝙ spūsctm mētē virginis illustrāte ꝛ ei im
mediate docēte. n ¶ Et ait maria.hic ꝑ describit de
cātatio Xpīnis:ꝛ ꝓmittit titulꝰ cantici. cū dr:Et ait ma
ria.ꝫ ei cāticū sic intitulaf:qz cāticū marie nosaf.ꝛ sub
dit ipz cāticū: o ¶ Magnificat nē.q.d.maria:Ꝫ beliça
bet tu me magnificas: ſ ego totū deo attribuēs ipm ma
gnifico i ꝫ cātico:vbi ꝓmo ponit modꝰ cātici. secdo subdit
dit cā cantandi.ibi:Quia respexit. Circa ꝓmū declarat
laus Xpīnis tā ꝙ magna.cū dr:Magnificat.secdo vt de
uota.ibi: p ¶ Ꝫa m.nō tm labia mea.tertia vt debita.
cū dr: q ¶ Dñm.cui debet laus ꝛ bonor.ꝙro vt locum
da.ibi:Et exultauit spūs meꝰ.ꝙnta vt recta.ibi:In Deo
salu.nē.et dicit. r ¶ In deo.rōne creatiōis. s ¶ Salua
ri.rōne recreatiōis. t ¶ Meo.rōne assūpte būanitatis ipz
sic fuit ipīus Xpīnis ꝛ nō alteriꝰ. v ¶ Quia re.nē.Ipz
ꝓ dr describit cā cātādi.ſ.diuina būficia collata. ꝛ sub
Xgo recolit būficia sibi collata singulariter. Secūdo de
neficia collata toti mūdo generaliter.ibi:Et misericordia eiꝰ. Tertio be
neficia collata ppło iudeoꝝ specialiter.ibi:Suscepit isrl.Circa ꝓmū di
cit:Quia respexit humilitatē ancille sue:quasi diceret virgo beata. bñ
debeo magnificare ꝛ laudare dñz:Quia respexit humilitatē ācille sue:
qz ꝫ ex omnib ꝰ virtutib ꝰ fuerit dispōsita ad cōceptionē filij dei :speciali
ter tamē hoc fuit ex humilitate. a ¶ Ecce enī
ex hoc beatā me dicēt omnes generationes.i.iu
dei et gentiles. Ex omnibus generationib ꝰ aliq̄
sunt cōuersi ad fidē qui confitent istā virginez
beatā:hoc etiā patet i saracenis.vnde in alcho/
rano machometi dicit de maria virgine. Dixe
runt angeli:O maria deus annūciat tibi verbū
ex ipso et erit nomē eius iesus filꝰ marie. Et ali
bi in eodē libro. dixerūt angeli:O maria deus
vtiq̄ elegit te ꝛ purificauit te:ꝛ elegit te claram
sup mulieres seculoꝝ:ꝛ multa alia ibi dicunt
ad laudē virginis. b ¶ Quia fecit mihi magna
in sanctificatione:sed maxima in filij dei conce
ptione. c ¶ Qui potēs est.virtute cui potēte
dei infinite facta sunt hec. d ¶ Et sanctū nomē
eiꝰ.qz quicqđ sanctitatis potest cogitari rorum
eminentius est in eo. e ¶ Et misericordia eius.
Dic recolit beata virgo beneficia exhibita toti
mūdo.cū dicit:Et misericordia eiꝰ.i.būficiū in
carnatiōis qō ex misēdia dei factū est.vnde pe
tebat dauid:Ostēde nobis dñe misericordiam
tuā.q.d.ostendisti potentiā tuā in creatione mū
di de nihilo:ꝛ sapientiā tuā in mundi guberna
tione sic ordinata:ꝛ iusticiā tuam in peccatoꝝ
punitione:sicut in diluuio ꝛ subuersione sodo
me et gomoꝝre:ꝛ ideo ostende nobis dñe miseri
cordiā tuā in filij tui incarnatione. f ¶ A pro
genie.i.iudeoꝝ:qz sicut dr Job.iiij. Salus ex iu
deis est:qz incarnatio facta est in virgine iudea
natione sed quia beneficiū incarnationis ad to
tum mundū diffundit.ideo subdit: g ¶ In ꝓ
genies.i.oim̄ gentiū. Uerūtā qz licet beneficiū
incarnationis se extendat ad oēs quantum ad
sufficientiā:nō tamē quantū ad efficaciā sed tm̄
ad iustos.ideo subdit: h ¶ Timentibus eum:
ſez timore filiali ꝛ casto. i ¶ Fecit potentiam in brachio suo.i. in filio
suo qui vocat brachium dñi:ſ.Isa.liij. Brachium dñi cui revelatū est.
k ¶ Dispersit supbos.i.legisperitos ꝛ pharisēos qui fuerūt supbi.
l ¶ Mente cordis sui.spernentes cōsiliū dei.vt dicit.ſ.vij.ca. Et ipsi cū
ceteris iudeis.xlij.anno a passiōe xpi fuerūt capti ꝛ captiuati ꝙ Titū
ꝛ Uespasianū:ꝛ ꝙ ordē dispsi. Et loquit hic virgo de futuro ꝙ modū ꝑ
teriti ꝓpter certitudinē euentus sue ꝓphetie. m ¶ Deposuit po. de se
de.i.iudeos qui erant potentes in lege ꝛ ꝓphetis:dimittēs eos ex suo
demerito in ꝓfundo errozis:ſm qꝝ dicit Ro.xj. Cecitas ex parte cōtin
git in israel. n ¶ Et exaltauit humiles.i.gentiles humiliter ꝛ devote
ꝑdicationē apostoloꝝ suscipientes.ꝛ ideo subdit: o ¶ Esurientes im
plenit bonis.quia gētiles cū magno desiderio qō ꝙ esurientē designa
tur verbum dei receperunt. p ¶ Et divites dimisit inanes.i.legisperi
tos divitis scripturarū ꝓtus repletos:dimisit inanes ꝙ execrationez
eoꝝ et falsum intellectū scripturarū. q ¶ Suscepit israel puerū suum.
Hic recolit beata ꝙgo beneficia exhibita populo iudeoꝝ specialiter.cū
dicit:Suscepit isrl puerū suū:quia deꝰ accepit carnē puerilē de populo
israel quod fuit beneficiū illi populo collatū:maxime quantū ad cre
dentes de populo illo. r ¶ Recordatus misericordie sue. Ad modum
ei recordantis se habuit quādo filiū suū patribus antiquis ꝓmisit
in carnez misit.ideo subdit: s ¶ Sicut locutus est ad patres nostros:
id est ad patriarchas ꝛ ꝓphetas. t ¶ Abrāā ꝛ semini eius. ſm qꝝ di
cit Heb.xxij. Jn semine tuo benedicent oēs gentes terre.
v ¶ Jn secula.qz caro humana ꝓmanebit eternaliter deitati vnita.
x ¶ Mansit aūt maria. Hic ꝑ describunt cōcomitantia ozū ꝑcurso/
ris quoꝝ ꝓmū respicit virginē.qō notaf cū dicit: y ¶ Mansit au
tem maria cum illa:id est cum eliçabeth ꝓ cui ꝰ consolatione et obse/
quio venerat. z ¶ Quasi mensibus tribus.ꝛ sic ꝓz qꝝ māsit vsqꝫ ad
tempus partus beliſabet:quia in fine sexti mensis nunciauit sibi ange
lus conceptionem beliçabet. a ¶ Et reuersa est in domum suā.cōple
to tamen ꝓtius ozu ꝑcursoris vt cōmuniter dicit. vnde dicunt aliqui
qꝝ ipsa recepit ꝑcursorem et tenuit. Aliqui tamen doctores vt Theo
philus ꝛ greci dicunt qꝝ timinente partu beliçabet recessit:tuꝫ qz vir
gines in partu mulierū nō solent adesse:tum quia alie mulieres lā ve
nerant ad partū beliſabet:ꝛ ideo obsequium marie nō erat vltra sibi
necessarium quod per alias mulieres poterat fieri. Sedm respicit ma
trem ꝑcursoris.qō notaf.cū dicit: b ¶ Beliçabet aūt impletū est tem
pus pariendi.ſ.nouem mensium.

Et peperit

Universidad de Navarra Biblioteca

Ca. I

¶ a ¶Impletū est. Be. Verba implet̄ionis sacra scriptura in bonorū rē ortū vel obitu: vel actu ponere cōsuevit: q̄ vitā plenitudinē p̄fectionis habere significat: vt impleti sunt dies marie vt pareret. Impleuit salomon edificare
Gal.4.a domū. Defunct⁹ est abraā plenus dierū. Cū venit plenitudo t̄pis: misit d⁹ filiū suū. Sed ꝓtra dicos impios q̄ inanes t vacui.
b ¶Et audierūt. Ambro. Be. Habet sāctos editos leticiā plurimorū: q̄ cōe bonū est. Justicia enim cōis virtus est: t ideo in ortu iustī futuri vite insigne p̄mittit: et gr̄a future virtutis exultatiōe vicinorū p̄figurante signat.
c ¶Die octauo ve. p circūcisionez resurrectio dñi figurat: q̄ t octauo die. i. post sabbatū facta est: et sicut illa a reatu mortis absoluere solebat: sic ista immortalis vite natiuitatē t in auctore nostro exhibuit: t in nobis monstrauit sperandā. d ¶Et vocābāt eū. Beda. Johānis celebrata natiuitas est noui testamenti inchoata gr̄a: cui iudei q̄ legis obseruatione ꝑsi affinitate iūcti erant: nomē patris volūt ꝑponere: q̄ magis iusticiā q̄ ex lege est volūt suscipere q̄ gratiā que ex fide. ¶Qui puerū nolē patris vocāt eos figurāt: q̄ dño nouā gr̄e munera declarāte: cupierēt cū potī⁹ ꝑ ꝓfecta veteris sacerdotij edicta p̄dicare. Asserūt zacharias memor dñi iterptat q̄ memoriā antiq̄ obseruatiōis a dño date figurāt. Mater q̄ xbis t pater q̄ scriptis q̄ johānes vocē astruūt: significat q̄ ipa legis doctrina de suscipiēda gr̄a xpi vita voce instruit: dicēdo p legisla-
Deu.18.d Exo.7.c tore: Prophetā suscitabit vo. de. f. v. ipm audietis t ipm sacerdotiū legale cerimoniarū typis q̄si mutis lr̄is figuris gr̄am cuāgelij si recte intelligāt exprimit.
c ¶Innuebant. Qui inuit pri de nole pueri: significāt illos q̄ testimonio legis intēdūt astruere gratiā fidei. f ¶Aptū est aūt rē. Q̄ declarato t cōfirmato nole iohānis aperit⁹ zacharie t bñdicit: ptz q̄ manifestata ē p aplos gratia noui testa. multa etiā turba sacerdotū relicta taciturnitate nociua: obedit fidei: t p̄dicat dona redēptois: t q̄ prius occultabant in sacerdotio legali: rōnabiliter intellecta soluunt. Q̄ in die circūcisionis iohānis factus est timor sup vicinos: significat q̄ tp̄e dñice resurrectiōis aplis data spū et p̄dicara gloria christi: salubris timor nō solū iudeox q̄ erāt vicini vel situ loci: vel scia legis: sz etiaz exterarū gentium corda cōcussit. Hec tñ mōtana iudee: sz oia mūdani regni mūdaneq̄ sapie culmina xpi fama trāscēdit. ¶Per currētia signa p̄bet iter p̄curſoꝛ veritatis: Et futurus, pba p̄missis cōmēdat auspitijs. g Et pbauit. Be. Magna largitas diuine pietat'. Ecce loquela q̄ sola ablata ē difficilēti cū spū pbie restituta est credēti. ¶Ambro. Elisabeth paucis: zacharias multis pbetat. Uterq̄ sctōspū repleꝛ loq̄bat: ꝰ disciplina seruat: vt mulier mag' discere q̄ docere. h ¶Bñdicit⁹. Quia dñs bonitatē dei rogauit p liberatiōe p̄curſoꝛ donat⁹ est. i ¶Visitauit. Q̄ d̄ prime faciendū cognouerat pphetico more quasi iā factū narrat.

a impletū est tp̄s pariendi: t pepe-
b rit filiū. Et audierūt vicini t cognati ei⁹ q̄ magnificauit dominus misericordiā suā cū illa: t cōgratulabant ei. Et factū ē in die octauo: venerūt circūcidere pue-
d rū: t vocābāt eū nomine patris
a ¶Ambro. Be. Spū pphetie didicit: q̄ nō dicerat a marito: no poterat ignorare pronunciū que pphetauerat xpm.
sui zachariā. Et rēspondens ma-
a ¶Ambro. Be. sicut ab angelo zacharie erat pnunciatum.
ter ei⁹ dixit: Nequaq̄: sed vocabitur iohānes. Et dixerunt ad il-
¶Ambro. Be. aduerte hoc nomē nō esse generis sed vānis.
lā. Quia nemo est in cognatione
a ¶Ambro. q̄ incredulitas affarū ei eripuit t audītū: q̄ voce nō poterat manu t litteris locutus et nutu interrogatur.
tua qui vocet hoc nole. Innuebāt aūt patri ei⁹: quē vellet voca-
a ¶Ambro. q̄ lex scripta in tabulis lapideis mysteria loquit.
ri eū. Et pōstulās pugillarē: scri-
a ¶Amb. Be. ℟ nomē nos nō ꝑponim⁹: q̄ tā a deo accepit ℞ suū nomē: q̄ agnouim⁹: nō q̄ eligim⁹
psit dicēs: Johānes ē nomē ei⁹.
a ¶ de conuenientia inter patrē et matrem.
b ¶Ambro. iam soluit fides linguam: quā incredulitas ligauerat.
f Et mirati sūt vniuersi. Apt̄ū ē
aūt ilico os ei⁹ t lingua ei⁹: t loquebat benedicēs deū. Et fact⁹
est timor sup oēs vicinos eoruz: t super omnia mōtana iudee diuulgabantur omnia verba hec.
¶ exterati miraculo t timore stupefacti.
Et posuerunt oēs qui audierant
¶ facite cuentum rei expectantes.
i corde suo dicētes: Quis putas puer iste erit? Etenī manus dñi erat cuz illo. Et zacharias pater
g eius repletus est spiritusācto: t
¶ est vel fit.
b prophetauit dicēs: Benedictus
a ¶ lōga infirmitate rabescērē. ¶ apparēs i carne quali longius a se recedērēs iustificare curauit.
i dominus de⁹ israel: quia visitā-
a ¶ sanguine filij redemit sub peccato vendita.
b ¶ quā sua visitādo fecit.
uit t fecit rēdēptionē plebis sue.

seu diuine laudis ex pssa. cū d̄r: z Bñdict⁹ rē. in q̄ cātico suo p̄mittit ptinētia ad redēptorē. scdo ptinētia ad ipi⁹ p̄curſoꝛ. tio. Et tu puer. Circa p̄mū d̄r: Bñdict⁹ dñs. oim p generalē gubernationē. a De⁹. p creationē. b ¶Israel. p spāle cultū t devotionē. c ¶Quia visitabit. loq̄t de futuro p modū p̄teriti. xpi. pbetie certitudinē. Hec aūt visitatio facta ē i xpi natiuitate q̄ erat adhuc futura: conuersatione q̄ visitauit nos sic medic⁹ infirmū: sicut d̄r Luc. vo. Virt⁹ de illo exibat t sanabat oēs. d ¶Et fecit redemptionē suā de-

¶ Comu

g ¶Coma. Be. Per cornu q̄s carnē excedit cū oia os su carne tegant: regnū xpi significat: q̄ mundi t gaudia carnis sup̄ant. In cuius figurā dauid t salomon cornu olei sūt in regni gliam ꝓfecrati: vt prius saul lenticula. Cornu. i. xpm: q̄ cornu nec caro est nec os. Sic xpc nec caro tñ: nec os tñ ꝺjuinitatis.
h ¶Qui a seculo rē. Be. Tota veteris testamenti scriptura d̄ xpo p̄cessit: t a tpe ade sanct patres sui quiq̄ factis et⁹ dispensationis testimonium reddunt.
i ¶Salutem. Erexit nobis salutem ex inimicis. Et est explanatio sup̄ioris versicu li ꝛ quo beneitter id ē memorat. Erexit cornu salutis nobis.
d ¶Omniū. Beꝺ. q. dicere: vel hominuꝫ puerorū t spirituum immūdoꝝ: de quoꝝ manu t interi ipe sal ni facti sumus: t i fu mro reipsa saluādi.
e ¶Ad faciēdā. Lo-
rum est: t erexit no bis salutē ad faciēdā misericordiā: vt misericordiā quā patrib⁹ ꝑmisit impleat in nobis: t iuramentū q̄ fecit patrib⁹ de libe ratione nostra: in nobis per christū cōple atur. f Et tu puer rē. Be. Nō mirum si alloquit ifantē octo dierū: q̄ qui in vtero matris salutationem marie audiuit tā nam pat' vocē agnouit. Aūt ꝓpter illos i strumentos q̄ aderāt: futura filij munera q̄ p āgelū didicerat de ꝑmit. ¶Be. Tū de dño loquereꝫ: repente ad ꝓphām xba cōuertit: vt ꝰ q̄s ꝺficium esse dñi designa remne cū publica numeraret q̄si ingratus tua bñficia tacuisse videreꝫ: q̄ agnoscebat se in filios susceptisse.
g ¶Scientiā salutis. Beda. Romē iesu. i. saluatoris exponere: et diligent⁹ cōmēdare volēs: salutis frequentat mentionē: cū cornu salut' erigendū: salutē ex inimicis futurā scientiā salutis plebi dā cōmemorat. Et ne tpalē salutē ꝑmitti putares, addit: in remissionem peccatoꝝ eoꝝ.
g ¶Illuminare bis. Be. In lōga peccatorū t ignorātie cecitate depressis: q̄ exclusis errorum tenebris attulit verā cognitionis sue lucē: t certū iter patrie celestis aperuit.
h ¶Ad dirigēdos pedes nostros in vi. pa. Et p omnia gressus nostroꝝ opeꝝ illumina motis nostri gratie cōcordet: donec ad mansionē ꝑpetue pacis intremus.
i ¶Et erāt i deserto. Be. ¶Predicator⁹ penitentie futurus aspera solitudinis eligit: vbi primeuam exigit eratem: vt iuuentis liberius ab amore mūdi auditores suos reuocaret.

¶ Exijt edi.

a ¶Et erexit cornu salutis nobis: i
¶ q̄ de iudeis nasceꝫ a ¶ de femore dauid nasci
dōmo dauid pueri sui. Sicut lo
b cut⁹ est p os scrōꝝ: q̄ a scō sūt ꝑ
c phetaꝝ ei⁹. Salutez ex inimicis
d nris: t de manu oim q̄ oderunt
e nos. Ad faciēdā miscōiaz cū pris
¶ memorē se ostēdit. vt memores nō faceret.
bus nris: t memorari testamēti
¶ er ad faciēdū. ¶ Be. in re benedicentur oēs cognationes terre.
sui sācti. † Jusiurādū q̄s iurauit
¶. s. ꝑ carnem vel per fidem.
ad abraā patrē nrm daturum se
b nobis. Ut sine timore de manu
i inimicorum nostrorum liberati
a ¶ incellectu. b ¶ operatione.
seruiam⁹ illi. In sanctitāte t iū
¶ nō in cōspectu hominū. ¶ non ad horam.
sticia coram ipso: omnibus die
f bus nostris. Et tu puer ꝑpheta
altissimi vocaberis: p̄ibis eni
ante faciez domini parare vias
g eius. Ad dandā scientiā salutis
plebi ei⁹: i remissionē peccatorū
¶ non hominum meritis.
eorum. Per viscera misericordie
¶ q̄ que viscera. ¶ assumpta carne.
dei nostri: i quib⁹ visitauit nos
¶ verbum patris ortum vere lucis aperiens.
¶ visitauit vt illuminaret.
oriēs ex alto. † Illuminare bis q̄
in tenebris et vmbra mortis se
¶ Be. p⁹ illuminat corda: postea opa dirigit
b dēt. Ad dirigēndos pedes nros
¶ corpore
in viam pacis. † Puer autem cre
i scebat t cōfortabatur spiritu: t
erat in desertis vsq̄ in diē ostē-
sionis sue ad israel.

¶.i. firmā celsitudinē salutis.

§ Et ꝓpter viscera misericordie dei nostri. i. p intimam t occultam dei misericordiam facta sunt hec. q ¶Oriens ex alto. i. ex sinu patris in mundo. r ¶Illuminare bis qui in tenebris. i. patribus in limbo existentib⁹ quos christus illuminauit: q̄s post passionē suā ad illos descendit. s ¶Et vmbra mortis. i. vinctibus ad huc in hoc mundo qui est quedā vmbra mortis quos illuminauit christus per scīpsum predicando t apostolos per orbem ad ꝓdicandum mittendo: vt habetur Mar. vlti. t ¶Puer autē crescebat. Dic consequenē describit p̄cursoris nati ꝓfectus t cōuersatio. cū dicit: Puer aūt crescebat. q̄tū ad augmētū corpis. v ¶Et confortabatur spiritu. Q̄tū ad augmentū gratie t virtutis. x ¶Et erāt in desertis. Q̄tum ad p̄fectionē p̄uersationis: ibi enim habitauit vsq̄ ad tp̄s sue ꝓdicatiōis: vt contēplationi liberius vacaret diuinā sapientiā hauriendo: quam postea effudit predicādo: t vt viuēs i deserto, vitā austerā duceret: t ne ex cohabitatione cum peccatoribus in tumultu populi maculā aliquam in fama vel vita cōtraheret. y ¶Usq̄ in diem ostensionis sue ad israel. q̄d factū est anno xv. imperij tiberij cesaris. tunc enim exijt de desertis ad predicandū populus: vt habetur infra. iij. ca.

¶Moraliter. g ¶Fuit in diebus herodis regis iude sacerdos quidam rē. Inter euāgelistas Lucas significat ꝓ mysticū rituli vultū qui ē animal immolaticiū: q̄ ꝓdicat christum ꝓ nobis immolatū. Immolare xo pertinet ad sacerdotis officiū. ꝓpter q̄d a sacerdotio euāgeliū incepit. m ¶Erāt aūt ambo iusti. bene ex instis accepit originē q̄ nūciare venerat iusticiā cōsummatam. † Ante deum. non sicut hypocrite q̄ fingūt iusticiā ante mundū. c ¶Factum est autem cū sacerdotio fungeret zacharias rē. Per zachariā q̄ dñi memor interpretat: bonus ꝓlat⁹ significat: q̄ semp in suo pectore debet gerere dei me-

† Dc. pe. di. 3. c. adhuc pfidi vitra medium.

† 3. Reg. 2. e

† Geñ. 22. c

rere dei memoriā p̄ sua et suoꝝ subditoꝝ salute. Die aūt tēplū ingredīt p̄ diligentē diuini cultus sollicitudinē et offert incēsum p̄ feruentē orationē: et ppluꝫ orat p̄ eius infōmatione: et angelus apparet ei per diuinā cōsolationē ideo subdit:

a† Ne timeas zacharia ꝛc. ⁊ filius ei nascit̄ nunciat. i. de bono successore aliq̄ certificat sicut factū fuit beato martino de successione beati briccii: ⁊ beato amatori de successione beati germani. g† Et multi in natiuitate eius gaudebūt. magnum enī gaudiuꝫ debet esse de boni pastoris creatione q̄ est quedā natiuitas. r† Tū hoc sciā ꝛc. Per hoc aūt q̄ dubitans factus est mutus: ⁊ fidē calamo conferēs apertū ē os ei⁹ ⁊ loquebat benedicēs dñm. significat q̄ lingua dubitātis i fide facta est muta: qñ ei⁹ oratio nō est deo accepta: sed homis in fide firmi est deo grata. ideo dicit Jacob. j. Si q̄s vēm indiget sapientia postulet eā a deo: qui dat omib⁹ affluent. postulet aūt in fide nihil dubitās: qui enī dubitat similis ē fluctui maris ꝛc. Sequit: Non ergo estimet homo ille q̄ accipiat aliq̄d a domino. b† In mense aūt sexto missus est angel⁹ gabriel ꝛc. Hiero. Et bene angelus ad virginē mittit: q: sp est angelis cognata virginitas. † Et nomē virginis maria. q̄ interpretatur maris stel. Bern. O quisq̄s te intelligis in hui⁹ seculi ꝓfluuio inter turbies ⁊ ꝓcellas magis fluctuare q̄ sup terrā ambulare: respice stellā voca mariā. b† Et ingressus angelus ad eā. Bern. Quo ingressus, in secreto cubiculo vbi orabat patrē in abscōdito. Item Ambro. Vbice virginē moribus que sola in intimis penetralib⁹ quā nemo viroꝝ videt sol⁹ angelus reperiret. c† Ave gratia plena. Hiero. Et bñ plena: q: ceteris p partes p̄stat̄ gratia. marie x̄o simul totā se infudit plenitudo gratie. f† Que cū audisset turbata est ꝛc. q̄ turbata fuit virginalis fuit verecūdie. q̄ nō p̄turbata cōstātie q̄ cogitauit qualis esset ista salutatio prudētie. Tū canit ecclesia: Virgo prudētissima quo ꝓgredet̄: quasi aurora valde rutilans ꝛc. t† Ne timeas maria ꝛc. Bern. Solēt virgines q̄ vere virgines sunt semp esse paride ⁊ nunq̄ secure: ⁊ vt timēda caueāt etiā tuta ptimescere. dicit enim. ij. Reg. xiij. q̄ thamar cū fratre suo credēs esse secura fuit ab eodē violenter defforata. l† Ecce cōcipies in vtero ꝛc. iā ei cū p fidē ⁊ deuotionē cōcepat in corde suo. ⁊ hoc mō debem⁹ eū ꝛcipe p fidē et deuotionē: ⁊ parere p sanctā operationē. a† Et regnabit in domo iacob ꝛc. q̄ interp̄atur supplātator. in illis enī q̄ supplantāt passiōes inordiatas: ⁊ vitia regnat christus. In ill⁹ aūt q̄ supplantant ab eis diabolus. g† Spūssanct⁹ supueniet in te ꝛc. prius enī in eā venerat in sua sanctificatione: ⁊ supuenit in filij cōceptiōe. m† Et ecce heliçabet ꝛc. q̄ senex erat ⁊ sterilis: ⁊ tū ex dei dono cōcepit et peplt filiū maximi valoris. ⁊ p hoc significat q̄ aliq̄s ꝓsone ꝓuecte etatis ⁊ bonis operibus sterīles ex donis spūssancti facūt magnū fructū i ecclesia dei. sicut patet de sāctis dionysio ⁊ augustino: q̄ ꝓuecte etat⁹ vocati fuerūt ad fidē christi. r† Ecce ancilla do. Ber. Que est tā sublimis humilitas que cedere nescit bonoꝝib⁹: in solescere gīa nescit: mater dei eligit: ⁊ ancillā se nomīat.

r† Exurgēs aūt maria in diebus illis abijt in mon. ꝛc. Ambrosius. Quo iā deo plena nisi ad mōtana cōscēderet cū festinatione. Ambro. Vbicite virgines nō circūcurritare p alienas edes: nō demorari in plateis. nō aliq̄s in publico imiscere sermones. ecce maria in domo sera: festinat in publico.

† Et intrauit domū zacharie ꝛc. Ambro. Vbicite vos sācte mulieres sedulitatē quā debeatis pregnātib⁹ exhibere cognatis. maria q̄ ante in intimis penetralib⁹ versebat: nō eā a publico virginitatis pudor: nō a studio asperitas montiū: nō ab officio ꝓlixitas itineris retardauit. Vbicite etiaꝫ virgines humilitatē marie: venit ꝓpinqua ad ꝓximā: iunior ad seniorem: nec solū venit sed etiā puior: salutauit. decet eniꝫ vt cāto castioꝝ virgo tāto sit humiliōr. nouerit deferre senioribus: sit magistra būlitatis in q̄ est. pfessio castitatis: qz supioꝝ venit ad inferiorem. vt iferioꝝ adiuuet. maria ad heliçabet: christ⁹ ad iobānē.

e† Et repleta est spūsctō heliçabet. s. audita salutatiōe marie: qz q̄cunq̄ ipa respicit oculo clemētie vl affat: recipit a deo donum gratie ⁊ in laudē ꝓrumpit marie. ideo subdit: f† Et exclamauit ꝛc. Et ait maria. Orige. Si aūt dās nec augmētū nec detrimentū recipe pōt q̄d est q̄ maria loquit: Magnificat anima mea dñm. Sed si cōsiderē dñm saluatorē imaginē cē invisibilis dei: ⁊ animā meā factā ad eius imaginē: vt sit imago imaginis: tūc videbo qñ in exemplo eoꝝ q̄ solēt imagies pingere qñ magnificauero animā meā ope: cogitatiōe: fmōe. tūc imago dei grādis efficit ⁊ ipe dñs cui⁹ imago ē in anima mea magnificat. q† Et exultauit spūs me⁹ i deꝫ. ꝛc. Theophil⁹. Ille aūt deū magnificat qui digne sequit̄ christū: ⁊ dū christianus vocat̄

nus vocat̄ xp̄i nō minuit dignitatē: magna ⁊ ecclesia opāt̄ ⁊ tūc spūs eius. i. spi rituale carisma exulcabit ⁊ nō mortifbit. v† Quia respexit humilitatē ancille sue ꝛc. Aug⁹. O vera humilitas que deū hominib⁹ pepit: vitā mortalib⁹ edidit: celos innouauit: mūdū purificauit: paradisū aperuit: ⁊ dominū alias liberauit. facta est marie humilitas scala celestis per quā deus descēdit ad terras. b† Quia fecit mihi dominus magna qui potēs est. Chrys⁹. Dicit aūt qui potēs est vt si q̄s diffidat in cōceptiōis negocio. dū virgo manens ꝛc. pit: rector equat miraculū ad potentiā opantis. c† Et misericordia ei⁹ a ꝓgenie ꝛc. Beda. A specialib⁹ se donis ad generalia cōuertēs. totius humani generis statū describit. dicens: Et misericordia ei⁹ a ꝓgenie in ꝓgēies timentib⁹ eū. q. d. nō mihi soli fecit magna: sed ⁊ in omni gente qui timet deū acceptus est illi. t† Fecit potētiā in brachio suo. Origē. Timentib⁹ aūt se fecit potentiā in brachio suo. q̄ licet infirm⁹ ad deum accesseris: si timueris eū. ꝓmissā virtutē consequeris.

m† Deposuit potētes ꝛc. Cyrill⁹. Magna sapiebāt demones gentiliū et sapiētes pharisei et scribe indeoꝝ: hos tū deposuit: erexitq̄ humiliantes se sub potēti manu ei⁹: dās illis virtutē calcandi sup serpētes ⁊ scorpiōes omnēq̄ potestatem inimici. o† Esurientes iplevit bonis ꝛc. Glosa. Qui enī na toto studio quasi esuriētes desiderāt saturabūt cū christ⁹ apparuerit in gloria: sed qui terrenis gaudēt in fine tot⁹ de gratitudinis inanes dimittent. q† Suscepit isra. pue. s. ꝛc. Beda. Pueꝝ suū obediētē. s. ⁊ humilē. nā q̄ cōtēnt humiliari nō potērit saluari. s† Sicut locut⁹ ē ad patres nostros abrāā ⁊ semini ei⁹. Beda. Semini ei⁹ dicit nō tā carne ꝓgenitis q̄ fidei eius vestigia sectis quib⁹ aduenīt saluatoris in secula est ꝓmissus. r† Mansit aūt maria cū illa ꝛc. Diuraliter aūt maria dicī potest quelib et ꝓsona sibi deuota: sicut ⁊ diligēs deū deus dicit fm Aug⁹. Dicit enī sic: Si terrā diligis terra es. si aurū diligis aurꝫ es: ⁊ si diligis deū deꝫ es. s. p charitatis vnionē. Nec igit̄ maria exurgens ascendit montana. exurgit accidit repone exeuntēdo, ascēdit in mōtana diuina meditando. in ciuitatē inde cōfessionē diuine laudis exercendo. intrat domū zacharie ecclesiā deuote frequētādo. et saluitat heliçabet. i. mariā ad quā habet specialē deuotionem. heliçabet enī interp̄atr dei abscōdo. ⁊ hoc cōpetit marie in q̄ deus nouē mēlib⁹ fuit abscōdit. Esa. xl. Vere tu es deus abscondit⁹ saluator israel. Et ab heliçabet. i. maria reſaluatabet: q̄ sui memor nequaq̄ immemor existit ⁊ manet cū tali ꝓsona bi deuota trib⁹ mensib⁹. i. tribus tēporibus. s. iuuētute: senectute ⁊ medio tpe. b† Heliçabet aūt impleti est tps pariendi. Beda. Allegorice aūt iohannis celebrata natiuitas, gratia noui testameti est inchoata sublimitas: cui vicini ⁊ cognati patris nomen magis q̄ iohannis imponere volebant. qz iudei q̄ ei legis obseruatione quasi affinitate iūcti erāt magis iusticiā que ex lege est sectari q̄ fidei gratiā suscipe mpiebant: sed iohānis hoc est gratie dei vocabulū mater verbum pater litter⁹ ꝓnunciare satagunt: qz ⁊ lex ipsa psalmig ac ꝓphete aptis sententiaꝫ vocib⁹ gratiā christi p̄dicant. r† Et factus est timor sup omnes vicinos eoꝝ ꝛc. Hrgo. Mystice aūt tpe dñice resurrectiōis p̄dicata gratia christi: salubris timor nō solā indeoꝝ qui erāt vicini vel situ loci vl sciētia legis sed etiā exterarū gentiū corda cōcussit: nec tū mōtana indeo sed oīa mūdani regni: mūdaneq̄ sapiētie culmina xp̄i fama trāscēdit. y† Et zacharias pater ei⁹ ipleꝫ est spūsan. ⁊. p zachariā sacerdotē designat bon⁹ episcop⁹ q̄ spūsancto debet esse plenus ⁊ pater spūalis. Job. j. Domis gratiosi coniug deo ⁊ hominib⁹ bonis. debet etiā deū de suis bñficijs collaudare. ideo subdit d. z† Benedict⁹ dñs deus. i. omnib⁹ fidelib⁹. c† Quia visitauit. in sua natiuitate in qua visitauit nos oriens ex alto. vt dicit infra: d† Et fecit redemptionē plebis sue. in sua passione. a† Et erexit nobis cornu salutis. in sua resurrectione ⁊ ascēsione. b† In domo dauid. q: de illa domo natus fuit. c† Sicut locut⁹ ē ꝛc. Act. x. Huic oēs ꝓphete testimoniū pbibēt. d† Salutem ex inimicis nr̄is. i. demonibus et tyrannis. e† Ad faciendā misericordiā cū patrib⁹ nostris. in limbo prius detentis. f† Et memorari testamenti sui. ⁊ quid sit illud testamentum subditur: g† Jusiurandū q̄ iurauit ad abrāā patrē nr̄m strū. Heb. xij. Benedicent̄ in semie tuo oēs gētes terre. Ab impietū est in xp̄o. i† Ut sine timore ꝛc. i. seruili.

† Seruiam⁹ illi in sanctitate ꝛc. q: ipse est sanctus sanctorū. k† Et tu puer ꝓpheta ꝛc. Hrgo. Quisq̄s aūt p̄dicādo a seculibus vitioꝝ audientiū corda mundat. dominī veniētis ad eoꝝ vlā ꝓparat: ⁊ sic patet q̄ per iohannē p̄dicat̄ eū esse designatur

designat. o† Ad dandā scientiā salutis. ⁊ nō curiositatis. † In remissionē peccatoꝝ. q̄ fit p dñm opantē: ⁊ p p̄dicatorē dispōnēt. iō subdit: p† Per viscera misericordie dei no. i quib⁹ visitauit nos ꝛc. in sua natiuitate: vt dictū est: ⁊ adhuc quotidie visitat illustratiōe sue gr̄e. iō subdit: r† Illumīare his q̄ in tenebris ⁊ in vmbra mortis sedēt. i. in culpa mortali: q̄ est vmbra pene inferni. † Ad dirigēdos pedes nr̄os in vīā pacis. s. interne: fraterne ⁊ supne in qua dirigunt liberati a peccato mortali p̄ donū gratie diuine. t† Puer autē crescebat ꝛc. Be. Predicator penitētie futur⁹: vt liberi⁹ audiatoꝝ suos a mūdi illecebris eruditēdo sustollat in desertis pri meuā trāsiuit vitā.

Luce. in. ca. j. vbi dicit in postilla. Jdeo saluo meliori iudicio videt̄ mel⁹ dicēdū cū fuisse simplicē sacerdotē.

Additio. j.

Sētia Ambro. ⁊ Bede videt ꝓbabili ter⁹ aūt se fecit potentiā in brachio suo. q: licet infirm⁹ ad deum accesseris: si timueris eū. ꝓmissā virtutē consequeris.

m† Deposuit potētes ꝛc. Cyrill⁹. Magna sapiebāt demones gentiliū et sapiētes pharisei et scribe indeoꝝ: hos tū deposuit: erexitq̄ humiliantes se sub potēti manu ei⁹: dās illis virtutē calcandi sup serpētes ⁊ scorpiōes omnēq̄ potestatem inimici. o† Esurientes iplevit bonis ꝛc. Glosa. Qui enī na toto studio quasi esuriētes desiderāt saturabūt cū christ⁹ apparuerit in gloria: sed qui terrenis gaudēt in fine tot⁹ deficient̄ inanes dimittent. q† Suscepit isra. pue. s. ꝛc. Beda. Pueꝝ suū obediētē. s. ⁊ humilē. nā q̄ cōtēnt humiliari nō potērit saluari. s† Sicut locut⁹ ē ad patres nostros abrāā ⁊ semini ei⁹. Beda. Semini ei⁹ dicit nō tā carne ꝓgenitis q̄ fidei eius vestigia sectis quib⁹ aduenīt saluatoris in secula est ꝓmissus. r† Mansit aūt maria cū illa ꝛc. Diuraliter aūt maria dicī potest quelib et ꝓsona sibi deuota: sicut ⁊ diligēs deū deus dicit fm Aug⁹. Dicit enī sic: Si terrā diligis terra es. si aurū diligis aurꝫ es: ⁊ si diligis deū deꝫ es. s. p charitatis vnionē. Nec igit̄ maria exurgens ascendit montana. exurgit accidit repone exeuntēdo, ascēdit in mōtana diuina meditando. in ciuitatē inde cōfessionē diuine laudis exercendo. intrat domū zacharie ecclesiā deuote frequētādo. et saluitat heliçabet. i. mariā ad quā habet specialē deuotionem. heliçabet enī interp̄atr dei abscōdo. ⁊ hoc cōpetit marie in q̄ deus nouē mēlib⁹ fuit abscōdit. Esa. xl. Vere tu es deus abscondit⁹ saluator israel. Et ab heliçabet. i. maria reſaluatabet: q̄ sui memor nequaq̄ immemor existit ⁊ manet cū tali ꝓsona bi deuota trib⁹ mensib⁹. i. tribus tēporibus. s. iuuētute: senectute ⁊ medio tpe. b† Heliçabet aūt impleti est tps pariendi. Beda. Allegorice aūt iohannis celebrata natiuitas, gratia noui testameti est inchoata sublimitas: cui vicini ⁊ cognati patris nomen magis q̄ iohannis imponere volebant. qz iudei q̄ ei legis obseruatione quasi affinitate iūcti erāt magis iusticiā que ex lege est sectari q̄ fidei gratiā suscipe mpiebant: sed iohānis hoc est gratie dei vocabulū mater verbum pater litter⁹ ꝓnunciare satagunt: qz ⁊ lex ipsa psalmig ac ꝓphete aptis sententiaꝫ vocib⁹ gratiā christi p̄dicant. r† Et factus est timor sup omnes vicinos eoꝝ ꝛc. Hrgo. Mystice aūt tpe dñice resurrectiōis p̄dicata gratia christi: salubris timor nō solā indeoꝝ qui erāt vicini vel situ loci vl sciētia legis sed etiā exterarū gentiū corda cōcussit: nec tū mōtana indeo sed oīa mūdani regni: mūdaneq̄ sapiētie culmina xp̄i fama trāscēdit. y† Et zacharias pater ei⁹ ipleꝫ est spūsan. ⁊. p zachariā sacerdotē designat bon⁹ episcop⁹ q̄ spūsancto debet esse plenus ⁊ pater spūalis. Job. j. Domis gratiosi coniug deo ⁊ hominib⁹ bonis. debet etiā deū de suis bñficijs collaudare. ideo subdit d. z† Benedict⁹ dñs deus. i. omnib⁹ fidelib⁹. c† Quia visitauit. in sua natiuitate in qua visitauit nos oriens ex alto. vt dicit infra: d† Et fecit redemptionē plebis sue. in sua passione. a† Et erexit nobis cornu salutis. in sua resurrectione ⁊ ascēsione. b† In domo dauid. q: de illa domo natus fuit. c† Sicut locut⁹ ē ꝛc. Act. x. Huic oēs ꝓphete testimoniū pbibēt. d† Salutem ex inimicis nr̄is. i. demonibus et tyrannis. e† Ad faciendā misericordiā cū patrib⁹ nostris. in limbo prius detentis. f† Et memorari testamenti sui. ⁊ quid sit illud testamentum subditur: g† Jusiurandū q̄ iurauit ad abrāā patrē nr̄m strū. Heb. xij. Benedicent̄ in semie tuo oēs gētes terre. Ab impietū est in xp̄o. i† Ut sine timore ꝛc. i. seruili.

† Seruiam⁹ illi in sanctitate ꝛc. q: ipse est sanctus sanctorū. k† Et tu puer ꝓpheta ꝛc. Hrgo. Quisq̄s aūt p̄dicādo a sectibus vitioꝝ audientiū corda mundat. dominī venientis ad eoꝝ vlā ꝓparat: ⁊ sic patet q̄ per iohannē p̄dicat̄ eū esse designatur

cōsūptiōis sacrificij: sed ad tuitionē sacerdotis sanguinem intra sanctūsctoꝝ aſpgētis hoc incēsū ponebat: qō est singulare in summo sacerdote ⁊ in festo expiatiōis: vt dictū est. Ex q̄bus māifeste patet q̄ officiū bui⁹ incēsi de q̄ euāgelista loquitur ꝓtinebat tm̄ ad summū sacerdotē: ad quē solū officiū festi expiatiōis ꝓtinebat: vt Leuit. ca. allegato. Jtē pater p b̄ qō habeē eodē ca. vbi sic: Et factū est vt ipleti sūt dies officij ei⁹ abijt in domū suā. Singulare enī erat in summis sacerdotib⁹: vt p septē dies ante festū expiationis separarent̄ a ꝓximis domibus: ⁊ habitarēt in certis cenaculis tēpli: vt deo deuotius mīciparent̄: vt habeē expresse in Thalmud in libro q̄ intitulaſ: Jorza. i. dies expiatiōis. s. vbi tractaſ ꝓncipalit de b̄ festo: quē quidē separatio fm eos habet fundamentū Leuit. xxj. vbi de sūmo sacerdote ad ifram tractās dicit: Et nō egredi atur de sāctis. vbi hebraica veritas habet: De sctūario: qō intelligit de tpe celebratiōis but⁹ festi. De ceteris aūt sacerdotibus non legit sile: ⁊ sic manifeste patet q̄ zacharias erat sūmus sacerdos: eo q̄ incēsū ponebat in festo expiatiōis: q̄ posito soli sūmo sacerdoti ꝓtinebat: ⁊ sic sētētia sctoꝝ. s. Ambro si ⁊ Bede sūt valide: cui ꝓcordat magister hist̄oriarū: ⁊ null⁹ sanctoꝝ doctoꝝ oppositū asserere videt. Jtē ⁊ in ecclesijs buius regiōis in officio matutinali natiuitatis beati Johannis baptiste expresse legit q̄ hec positio incensi fuit in die expiationis. Est etiā maxime cōsonū ratiōi q̄ cōceptio p̄cursoris xp̄i q̄ ad dandā sciētiā salutis plebi in remissionē pcatoꝝ venerat: in die exceptiōis q̄ in memoriā remissionis pcat̄ vituli agebatur fuisset ānūciat⁹. ⁊ ꝓr ꝓceptio xp̄i die imolatiōis agni pascalis: qñ etiā xp̄s passus est annunciata fuisset. Cum enim annūciatio p̄cursoris fuit in die expiatiōis. s. x. luna mēsis septimi: cuius conceptio fuit p aliq̄s paucos dies post qñ. s. zacharias reuersus fuit ad domū suā: sequit̄ q̄ sept⁹ mēsis a dicta cōceptiōe finirē k in. xiiij. luna pmi mēsis fere qñ agn⁹ immolabat. Utrū enī hec. xiiij. luna cōcurrisset cū viij. kalēdas Aprilis: put magister historiaꝫ dicit vl nō: nō est multū curandū. Nā cōputatio festiuitatū in lege antiqua solū respicie bat menses lunares. Ad illud aūt q̄d obijcit postillator de b̄ q̄d nō fuit facta mētio q̄ ingressus esset zacharias nisi ad imponendū mīn incensū ꝛc. dicendū q̄ qz in administratiōe incē si ꝓcipue cōsistebat. piculū sūmi sacerdotis in illo festo: q̄ ratione ⁊ multitudo ꝓsi in illa hora specialiter orabat vt dictū est. Jdcirco de illo officio tm̄modo fecit mētionē. nō aūt de aſpersiōe sāguis in q̄ nō cōsistebat eodē mō piculū tale: licet ēt credēdū ē q̄ celebrasset aſpsionē sanguis ⁊ fec̄ oīa alia ad hu officiū ꝓtinētia: q̄ tū euāgelista ꝓtermisit: nō curans tractare nisi de incēso: in quo tpe ꝓsis orabat ⁊ angel⁹ apparuit. Ad aliō qō obijcit de hoc qō dr: Apparuit ei angel⁹ stās a dextris altaris incensi ꝛc. dicendū q̄ posito q̄ illud altare nō sit intra sctāsctoꝝ sed intra sctā tm̄: ex hoc nō sequit̄ q̄ zacharias non ītrasset sctāsctoꝝ: q̄ angel⁹ apparuit ei intra sctā. Ad aliud aūt qō dicit q̄ illud incensū. s. festi expiatiōis nō ponebat ad offerendū: sed vt nebula cōsurgēs operiret oraculū ꝛc. dicendū q̄ hoc est verū sed magis facit cōtra cū: vt dictū est. Ad b̄ aūt qō dicit vlter⁹ q̄ ꝓter illū ingressū qō ꝓtinebat ad summū sacerdotē tm̄ quotidie intrabāt sacerdotes mīores ꝛc. dicendū q̄ vez est: sed zacharias intrauit vt sūm⁹ sacerdos ad ponendū incensū: ꝓtinēs ad diē expiatiōis vt iā dictū est. Ad aliud quod dicit q̄ videt esse fictitiū vt sūmus sacerdos cēt ille in cuius hebdomada cadebat expiatiōis festū ꝛc. dicendū q̄ vez est hoc nō esse auctēticū: sed veritas huj⁹ nō requirit ad veritatē snie Ambrosij et Bede supradictē: sz tm̄ requirit q̄ essent plures sacerdotes simul ⁊ nō vn⁹ tm̄: qō etiā in templo ꝓmo posset cōcedi. Nā in illa ordinatiōe quā fecit dauid de sacerdotib⁹: vt videt. j. Paral. xxiiij. satis patet q̄ sadoch erat sumꝰ sacerdos inf filios eleazar. ⁊ achimelech inf filios ithamar. ⁊ sic erāt duo summi sacerdotes ⁊ pōtifices: licz postillator videt dissentire huic. Sed q̄d sit de templo ꝓmo saltē in tēplo scdo: ꝑsertim versus finē manifeste patet q̄ erāt plures summi sacerdotes simul. Nam in passiōe xp̄i: Marc. ca. xiiij dr q̄ illi q̄ venerāt ad capiendū xp̄m fuerāt missi a sūmis sacerdotibus: ⁊ sic patet q̄ simul cōcurrebant plures sacerdotes in vnū: quoꝝ quilibet poterat celebrare in festo expiationis. Sed ad eligendū quis eoꝝ ministraret ꝓuidebat ꝓ sorte: q̄ sorte q̄libet retrahebat se a celebratiōe illius diei timoꝛe periculi supradicti. vñ euāgelista dicit: Sorte exijt vt incensū poneret. Nō enī dixit vt sacrificaret vl hmōi: licet esset ꝓncipalis in illo officio: sed positionē incensi cōmemorat: vt inueret piculū quo ab officio retrahebāt. posset etiā illō verbū sorte exijt. vt q̄dā dicūt referri ad primā electionē zacha

t 2 rie in pon

rie in pontificatū que forte p sonē fuerat ꝛc.

¶ In eo.ca. vbi dicit in postil. q: fuit ꝛceptꝰ in septēbr' mēse.

Additio.ij. Et dictū est ꝓcedēti additiōe: ꝑcursor cōceptꝰ fuit circa mediū mēsis septimi: ⁊ p ꝛsequēs saluator circa mediū mēsis ꝑmi: loquēdo de mensibus lunaribꝰ: quibus tunc festa regulabant.

¶ In eodē ca. vbi ꝺr in postil. Licet ei ioseph nō fue. sal. pat.

Additio.iij. De hac materia fuit large tractatū in ꝓa ⁊ additiōe Mat. j. vbi agit de genealogia xp̄i. vide ibi.

¶ In eo.ca. vbi ꝺr in postil. Mulieres benedicent in te.

Additio.iiij. Melius videt dici ꝑm Hzego. i glo. vbi sic: Utricz ⁊ vtriusz bñdicūt. vel ut eni ꝙ vnū ⁊ vnā femina ⁊ matrē peccatuz sumul ⁊ tristicia: sic ꝙ nūc p vnā ⁊ vnū bñdictio revocata est: ⁊ leticia ad singu

¶ In eo.ca. vbi ꝺr l postil. Cū vir nō cogno. (los ē ꝑsula.

Additio.v. Licet eni q̄ nr̄i doctores tradūt de ꝓ/posito beate virginis circa virginitatē similiter ⁊ de eī voto sint tenēda tanq̄ vera. verba tñ beate virginis dicentis: Cū virū nō cognosco. nō vident hoc dicere: nec ex eisdē verbis videt hoc sequi. possibile eni est ꝙ aliqua virgo nō cognoscat virū cōiter loquēdo seu intelligēdo de viri cognitiōe: que tñ nō habeat ꝓpositū nec votū virginitatis. Sed p̄dicta virginis verba pamplins vident enucleāda. Ad qō sciendū ꝙ ꝑm Aug'. in libro de monꝺ eccle: ⁊ etiā ātiq̄s philosophos virtutes multiplicit ꝯsiderāt: Uno. s. mō. put sūt exēplares: et sic ptinēt ad deū in q̄ ꝑxistūt oīa rex rōes. Alio modo ꝓut sunt politice. ⁊ sic ptinēt ad hominē in q̄rū recte se habet in rebus humanis gerēdis. de quib' virtutib' .s. politicis p̄bi cōiter tractāt: inter quas virtutes. s. politicas ⁊ exemplares: quedā medie interponunt. s. virtutes purgatorie: que pertinēt ad illos qui virtutes politicas trāsc̄edētes in diuinā similitudinē conant tēdere. Sūt etiā sup hoc virtutes purgati animi: que dicunt virtutes iā q̄dāmodo assequētiū diuinaz similitudinē q̄tū in hac vita possibile est: q̄ a pbo in. vij. Ethi. virtutes hero ycę dicunt. i. diuine: ꝑm quā ꝯsideratiōē dicūt q̄ rēperātia purgari animi attingit: cū iā q̄s tñ assequit diuinā similitudinē vt terrenas cupiditates nesciat. ⁊ ꝑm hūe modū virginitas videt attribuenda beate virgini: sic. s. vt terre/nas cupiditates cōcupiscētis necū nō habeat seu ꝓponat vel vouēat nō habere: sed etiā vt eas penitus nesciat: q̄ est alt⁹ ⁊ ꝑfect⁹ q̄ virginitatis ꝓpositū habere seu vouere. ⁊ hāc sētētiā ꝓprie sonāt ipsi' verba. cū dicit: Uir nō cognosco. q̄ ꝓprie ptinet ad virginitatē purgati animi. s. heroycā: q̄ quidē distinctio virtutū quadriptita tractat ad plenū in ꝓma sēde. q. lxj. arti. v. in corpore questionis.

¶ In eo.ca. j. vbi ꝺr i pos. Uerūtū qz istō exēplū ñ ē vsq̄q̄q̄.

Additio.vj. Hoc exēplū ē sat' ꝑfectū ⁊ terrogatiōis virgis marie: ipa ei vt dictū ē nō q̄rebat ō facto: sz de mō fiēdi. s. virū ordie naturali ꝓceptura erat vel supnaturali. ⁊ ideo cū angelus ei inducit exemplū de cōceptione sterilis q̄ est supnaturalis sufficienter erat virgo edocta ō modo fiendi qō erat. s. miraculosū p omnipotētiā diuinā. ⁊ ideo subdit: qz nō est ipossibile ꝛc.

¶ In eo.ca. vbi ꝺr in postil. Sz postea cū assensit tūc cōce. ꝛc.

Additio.vij. Uidetur postillator sentire q̄ concepta virgo ꝺixit: Fiat mihi ꝑm verbū tuū. ⁊ nō antea. ⁊ est vera ⁊ cōis opinio doctoꝝ. vñ magr in. iij. ꝺi. iij. ꝺicit: Post ꝓcessū seu ꝓsensū virgis sctē: spūssctūs puēit in ipam ꝑm verbū ꝺñi. ⁊ in fra: potētia dei ℞bi receptiua ꝑparās sil' aūt generatiuā. Similit sctūs Tho. in. iij. pte. q. xxx. arti. j. in corpe. q. inf alias rōnes quas assignat q̄re fuit ꝓueniēs virginē ānūciari p angelū. Una est vt ostēderet esse q̄dā spūale matrimoniū inter filiū dei ⁊ humanā naturā. Bern. etiā sup missus est. Nome. iij. ostēdēs q̄ consensus ℞ginis req̄rebat ex dignā ordiatiōe ad incarnatiōnē. verbi diuini q̄ alloquēs virginē in ꝓsona hūani gener' sic ait: Statim liberabimur si ꝓsentis: ⁊ infra eā alloquēs ꝺicit: Rñde tuaq̄ citi' angelo: imo ꝙ angelū ꝺño rñde. ℞bū. ꝑcr tuum ⁊ ꝓcipe diuinū: Emitte trāsitoriū: ⁊ āplectere sēpiternū. Ex q̄ patet q̄ ex mēte Bernardi est q̄ dum beata virgo ꝓmulit ℞bū suū: vt saltē in vltimo instanti. platiōis concepit verbū eternuz. Sz fuerit q̄dā ab hinc ℞itate deuātes q̄ videntur asseruisse q̄ incarnatio ℞bi diuini ꝑcessit saluratiōnē mā gelicā. Uū in q̄busdā ecclesijs etiā cathedralib' ⁊ alijs nō modice au

ctoritatis

qō officiū sacerdotale. ad obiurgādū aūt vitia punitoꝝ subdit ꝺr: Uinū ⁊ omne qđ inebriāre pōt nō bibetis nec filij tui qñ intrabitis tabernaculū testimonij: ne forte moriamini: sub intelligit sicut filij tui puniti sūt ob ebrietatē ⁊ ignē alienuz. ꝛō sequit: Et habeatis scientiā discernēdi inter sanctū ⁊ ꝓphanū. s. ignē offerendū. Cōstat igit illū ingressū tabernaculi nō solū fieri in die expiatiōis: nec scientiā discernēdi esse necessariā solū die illo. patet igit q̄ ea que Bur. ꝑ sua opinīe addūcit ex plana lra nō habent: sed potius oppositū. Et q̄ ꝺicit Bur. pinres simul fuisse sūmos sacerdotes nō habet ex lra q̄ eū allegat: sz potiꝰ oppositū: nec valet qđ allegat ex euāgelio plures fuisse sūmos sacerdotes: qz put ꝺictū ē hoc ꝓcessit ex auricia romanoꝝ ⁊ iudeoꝝ ambitione q̄ emerūt sūmū sacerdotiū a romanis: ⁊ romani vt amplioꝰ reciperent pluries ⁊ plurib' ꝺedērūt: q̄ ꝛct⁹ in cacharia nō putat verisimile.

¶ In ca. eodē vbi ꝛceptionis virginis ponitur exemplū cōceptio sterilis nō vsq̄quaq̄ simile vt ingnit postil. Burgē. autez ꝺicit ipm exemplū sufficere ad virginis ꝛterrogationē: que nō de facto: sed de modo fiendi q̄sinit: hoc tñ nō videt vez: qvirgo primo de facto ⁊ de mō fuit sufficienter instructa qñ angel⁹

¶ Capitulum. II

a Exijt edictū a ce. augu. Beda. Augustus. xij. annis circa natiuitatē christi in pace regnauit: vt etiā ad lram cōpleti ꝺeatur illud ꝓphetic̄: Conflabūt gla. s. in v. ⁊ Lin f. nec leuabit g. c. g. gl. ꝓdacissimo aūt tpe voluit xp̄s nasci: qz pacē magnope q̄sinit ⁊ amauit: qz pac' amatores semp inuisit. Uolnit etiā vt discipuli quos ad predicandū missurus erat: q̄ cunqz vellent secure trāsire possent: ⁊ ab imminentiū seditionū feruore tremenda romani nominis vmbra protegerentur.

Hāsciturꝰ domio describit mūd⁹: qz ille apparebat in carne qui electos suos ascriberet in eternitate: in quo nomē augusti vere implēt qui suos augere sufficiens: censoꝝ⁹ sue ꝓfessionis nō pecunie: sed fidei oblatione signare ꝓcepit: qz dū ꝓfessio secularis obtēdit: spūalis ꝓlet. Abolito aūt cēsu synagoge vetusto: nouus cēsus eccle parat q̄ tormēta si exigit sz aufert: q̄ si vno numismate vna signat fides. Quietissimū ⁊ pacatissimū erat regnū qz vna descriptione totū mūdū cōclusit. Propterea cēsus dans est vt sciret rex numerꝰ hominū ⁊ magnitudinē. Hic ꝑmū in/dea facta est stipēdiaria romanis. b Uniuersus oꝛ. Be. Ambio. Multe gētes erāt q̄bꝰ nō iperabat augustꝰ. Sed his ℞bis regnū xp̄i erpuit: q̄ omnibꝰ erat imperaturꝰ: q̄s eni posset totꝰ orbis ꝓfessionē exigere: nisi q̄ totꝰ orbis habeat iperiū.

c Prima. Be. Jā diuersis tpibꝰ plereqz ptes terrarū leguntur descripte: sed hec est ꝑma eaꝝ q̄ totū orbē ꝯclusērūt: q̄ ꝓfessio est mentiū: qz nulli' excludit. Uel certe tūc primū cepit qñ cyrinꝰ a cesare i syriā missus est: cēsoꝝ patrimonioꝝ futurꝰ. d Syrie. Syria in qua iudea est media: ⁊ quasi vmbilicus est totꝰ terre. Cēsus q̄ ꝑmū in medio terre exigit: vt inde postea vsq̄ ad fines terre exigeret ⁊ redderet. e Cyrino. Ambro. Historico more scribēs vt serie tpis designet: nomē ꝓsidis ranq̄ cōsulsignī gratia huic libro ascribit. Nā si cōsules ascribunt tabulis emptiōis: Stomagis redēptoꝛi omniū debuit tps ascribi: Habemꝰ hic omnia q̄ in ⁊tractibꝰ esse solēt. Uocabulū sūmā potestatē gerentis di/ci, locū: causā: testes etiā q̄ adhiberi solēt. Nos q̄s natiuitati sue ⁊ generationi christus adhibuit: qui signarent euāgelū. dicēs: Nos critis mihi testes in hierusalē. Be. Sic iperāte augusto: ⁊ ꝓsidente cyrino: ibāt singuli in suā ciuitatē vt ꝓfiterentꝰ cēsus: sic mō imperāte christo: p doctoꝛes ecclie pōsides ꝓfiteri debemꝰ censum iustitie. Subeamꝰ iugū qō leue est: veniamꝰ ad requiem animarū q̄ est patria nostra. Et sicut cesari soluebāt denari' qui decē nūmos habebat: qui etiā nomīe cesaris intitulabat: sic offeramus regi nostro decalogū legis: in quo vnusq̄ nr̄i regis. i. agnitionē voluntatis eiꝰ inueniemꝰ. Quē denariū q̄si saeculo inclusū portam' in via: cū in occulta ꝑcūtie medit⁹ tiōe seruam⁹. Proferemus aūt cū regē in decore suo ꝓtuebimur: vel etiā ꝓferimus cū ea q̄ in tenebris discimꝰ in lumine ꝺicimꝰ: ⁊ qō in aure auditi/mus ꝓdicamus in tectis. f Nazareth. Be. Quotidie ꝺñs i nazareth cōcipitur: in bethleem nascit: cū aliqs flore verbi fusce/pto se domū eterni panis operādo efficit. Quasi i aluo virgiali

q̄ cōcipit

ꝺixit: Spūssanctus supueniet in te ꝛc. Exemplū igit non fuit positū ad ꝺocendū virginē de aliquo: nec virgo supsit exemplū illud. p doctrina: sed. p solatio: qz alꝰ sequeret q̄ virgo visitās helizabet iuisset ad. p̄bandū exēpli ꝺati veritatē: qđ falsū est ⁊ ꝓra beatū Ambro. sup Lucā q̄ ꝺicit virginē vitasse nō quasi incertā de nuncio: nec quasi ꝺubitantē de exēplo: sed quasi letā. p voto: religiosā. p officio nec vt verbū angeli mulieris in attestatione p̄baret.

¶ In eodē ca. vbi ꝺicitur de Johanne: Tu puer ꝓphēta ꝛc. Postillator obiicit: quia iohānes ꝺixit se nō esse ꝓphētā. i. p cui fātē sicut antiquit⁹: quia quod ꝺixit digito mostrauit. vl aliter negauit se prophētā tñ: quia fuit plus q̄ ꝓpheta. Burgensis aūt aliter soluit ꝺicens q̄ negauit se illū ꝓphētā: de quo ꝺicit Deut. xviij. qđ ad lram de xp̄o exponit. Sed videtur q̄ in ꝛra Burgen. solutionē nō satisfeciſset querentibꝰ ne. q̄ questioni: quia cū prius ꝺixisset: Nō sū ego xp̄s. de quo vt ꝺicit Bur. exponitur illud Deut. allegatū de hoc nō quesierāt amplius: sed cū audirēt q̄ nō esset xp̄s nec̄ helias: q̄sierunt quid ergo saltem ꝓpheta es tu? non igitur quesierunt de ꝓphēta ꝓmisso in Deut. put Bur. vult.

A

Actū est aūt. Be. Ca. II scripto oꝛu ꝑcursoꝛis: hic ꝺixit describit saluatoꝛ' oꝛt⁹. secūdo debitꝰ rit⁹. ibi: Et post cū cōsumati sūt. tertio pueri ꝓfect⁹. ibi: Puer aūt crescebat. ¶ Circa oꝛtus saluatoꝛis primo ꝺiscribit tps. secūdo locꝰ. ibi: Et ibāt oēs. tertio virginis partus. ibi: Factū ē aūt. quarto angeloꝝ cant⁹. ibi: Et pastoꝛes erāt. ¶ Circa ꝑmū oꝛ: b Exijt edictū a cesare augusto. Hic ostēdit tēpus natiuitatis xp̄i: q̄ natus est anno. xlij. augusti cesaris. q̄ notanduꝫ fuerat augustus ab augēdo: qz notabiliter aug̃it imperiū romanū: et ꝓpter hoc in diebus suis alijs gentibus imperio romano subiect' fuit in orbe pax vniuersalis. ideo manꝺauit: c Ut describeretur vniuersus orbis. vt per hoc sciretur qualiter terre diuerse essent populate: ⁊ quanta tributa singule possent redderi: vt sic tributis indebitis nō grauarent: et sciret per quē modū singule terre sub imperio romano melius regerentur. Ex hoc etiā patet q̄ christus natꝰ fuit tempore maxime pacis: sicut fuerat ꝑnūciatū a ꝓpheris. Pūs. lxxj. Oritur in diebus eius iusticia ⁊ abundantia pacis. Jrē xxx. ij. Non leuabit gens ꝛra gentē gladiū. ⁊. ix. Uocabitur nomen eius admirabilis cōsiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. d Hec descriptio prima. Dicitur aūt prima q̄tū ad generales descriptiones orbis: quia ante istā bene fuerunt alie descriptiones partiales sicut patet. ij. Reg. xxiij. ⁊. j. Paral. xxj. de numeratiōe populi ⁊ descriptiōe qua fecit ioab de mādato ꝺñi. Dicit etiaz prima ꝑm alios q̄tū ad alias ptes eiusdē descriptiōis: q̄a syria est in medio terre habitabilis. ⁊ ideo ibi fuit inchoata ista descriptio: vt inde deuiceret fieri in alijs ꝓuincijs circulariter. e A preside syrie cyrino. hūc eni cyrinū cesar augustus ꝓfecerat syrie ad ipsam regēdā. f Ibāt omnes vt ꝓfiterent singuli in suā ciuitatē. Hic describitur natiuitas saluatoris q̄tū ad locū: quia ista descriptio pr/cepta erat fieri in principalibus ciuitatibus: ⁊ ibi cōuenie/bant qui ibi habuerant originē: vt sic descriptio fieret non solum ꝑm numerum personaꝝ: sed etiā ꝑm determinatiō/nem genealogiaꝝ: vt sciretur numerus determinatus nobilium ⁊ ignobilium. ⁊ hoc est qđ ꝺicit: Et ibant omnes vt profiterentur singuli in ciuitatem suam. profitebantur autē ꝺupliciter se esse subiectos romano ꝑperio: scilicet scripto quia eoꝝ nomina scribebāt̄ de mandato imperatoꝛ': et etiam facto: quia soluebant censum imperatoꝛi propter quod in numismate census erat imago imperatoris: vt habetur Matth. xxij. ca.. g Ascendit aūt ⁊ ioseph a galilea in qua manebat. h In iudeam ciuitatem dauid. Judeam hic accipitur adiectiue: quia bethleem est quedā ciuitas in regno iudee et vocatur ciuitas dauid: quia inde oriundus fuit: vt habetur. j. Reg. xvj.

¶ concipit in corde credẽtis p fidẽ: generat p baptisma. Quotidie dei genitrix ecclia suã comitata docrorẽ de rota mũdi in ciuitatẽ pacifficũ: et laudis ascẽdẽs cẽlũ sue denotionis regi eterno psoluit. Que quasi alij despõsata: sz ad alio secundas: dũ pposito sibi põtifici visibilik lũgitur: sz inuisibili spiritui virtute cumulat. Cũ ioseph autem sit ẽptat: idẽ: cãt ipso nomle q̃ stantia loquẽt: magistri nihil valet nisi augmentũ superni iuuamis vt audiatur acceperit.

a ¶ Factũ est aũt. Alibi cõcipit: alibi nasci dñs voluit: vt insidiãtis herodis furorẽ facilius euaderet. ¶ Humilitas christi cõmendatur: qr nõ soluz incarnari: sz etiam illo tpe nasci voluit: quo mox natus censui cesaris ꝑ nrãz liberationez subderetur.

b ¶ Pãnis eũ inuol. Sillibus idiũtur pannis: vt stolam imortalitatis reciperemus. Manus z pedes stringunt: vt manꝰ nostre ad bene operãdũ: pedes in viam pacis dirigantur. Parulꝰ factus: vt nos pfecti sim⁹

c ¶ Locꝰ in diuersoz. ¶ In diuersoriuz est domꝰ inter duos muros duas ianuas habens. Figurat ecclam in paradisũ z mũdũ.

¶ Bed. In diuersorio: vt in via nascit: q̃ ait: Ego suz via qua ad patriã veritatis z vite ꝑueniam⁹. d ¶ Et pasto. Bed. Nato sũmo pastore: pastores ab insidijs noctis gẽtiũ greges more pecudũ pastoꝝ viuẽtes vigilãdo defendũt: z i aulã dei congregãt. Quibus bñ vigilãtibꝰ angelꝰ apparet: z eos claritas circũfulget: qr ille p ceteris sublimia videre merenk: q̃ fidelibus sollicite ꝓsunt: sup q̃s diuina gratia largiꝰ cozuscat. e ¶ Et ecce angelꝰ. Be. Et cõcipiendũ: et ꝓceptũ: z natũ dñm celi ciues testãtur: vt z mortales sufficienk ibuãt: z suuz auctoꝛi seruitiũ ꝓpendant. f ¶ Circũfulsit. Bed. i. ex oĩmi pte illoz fulsit: radios sui lumis aspsit: q̃ in tota veteris testamẽti serie nõ fuerit. Cõsonat aũt q̃ ait: Mox ꝓcessit dies aũt appro. Ergo abij. o. te, z in. ar. lu. g ¶ Hodie. Cũ nox cẽt. nõ ait: hac nocte ſ hodie: qr. ſ. gaudiũ venerat nũciare. Ubi tristicia gerũt: noctis mẽtio solet fieri, vt scãdalũ patiemi i me nocte ista.

¶ Infãtẽ

¶ qui gerat typũ christi.

dam ciuitatem dauid que vocatur domus panis: qr ibi natus est qui suos reficit eterno pane. ¶ quod esset in preconium futuri.

catur bethleez: eo q̃ esset de domo a ¶ Eo q̃ esset de domo z familia dauid. vt patet p genealogiã descriptam ca. Mat. j. b ¶ Et ꝓfiteret cũ maria sibi despõsata vxore prægnãte. ipsa eni erat de eadẽ tribu cũ ioseph et successerat in hereditate paterna: ideo iuit ad ꝓfitendũ eoz: licet esset partui ꝓpinqua. hoc etiã diuina dispensatiõe factũ est vt ic christꝰ nascereꝯ in bethleem sicut erat predictũ: Michee. v. Et tu bethleem ephrata parualus es in milibꝰ iudaz: ex te mihi egredietꝯ q̃ sit dominator in israel: z egressus eius ab initio a diebus eternitatis.

c ¶ Factum est autem cum essent ibi: impleti sunt dies vt pareret. Dic cõsequẽter describitur virginis partꝰ. cũ dicitur: d ¶ Et peperit filiũ suũ primogenitũ. z dicit ꝓmogenitus: nõ qr posꝯ illũ maria alios filios habuerit: vt dicit Heluidꝰ hereticꝰ: sed qr ante illũ aliũ nõ habuit. vnde z in lege filius vnigenitus offerebatur dño z redimebatur tanq̃ ꝓmogenitꝰ: qr ab vno mẽse redimebat: vt habetur Nu. iij. z nunc ꝓmogenitꝰ dicebat: dato q̃ nullus sequeretur. e ¶ Et pannis eũ suoluit. q. scipam. Ex hoc patet falsitas que scribitur libro de ysantia saluatoris. i. ipsã obstetrices habuisse in partu que non requirunt nisi ꝓpter afflictionẽ matris in partu que non habuit locuz in virgine: qr peperit sine dolore: immo cũ maximo gaudio z delectatione: z ideo p scipam puerũ natũ recepit inuoluit z reclinauit: vt hic dicit. f ¶ Et reclinauit eũ in ꝓsepio. Joseph eũ in illo itinere adduxerat secũ asinũ ad portandũ vxorẽ prægnantẽ: z bouẽ ad vẽdẽdũ in bethlee vbi erat cõgregatio populi magna: vt de ꝓcio solueret expensas in via: z illis duobꝰ animalibꝰ fecit ꝓsepiũ in ꝗ loco beata virgo reclinauit filiũ natum: sm q̃d fuerat ptũ Abacuck. iij. Ex trãslatiõne. lxx. quã sequit officiũ ecclesiasticũ: Domine audiui auditũ tuũ z timui: consideraui opera tua z expaui in medio duum animaliũ. Fuit eni ꝓphete admirationis pauor q̃ in loco tã humili reclinaretur saluator. vnde subditur:

g ¶ Quia nõ erat eis locꝰ i diuersorio. Est eni diuersoriũ hospitalaria ad quã deuenientes ab extra ad hospitandũ. ciuitas aũt bethleem tunc erat plena populo qui venerat ad ꝓdictã ꝓfessionẽ: z illi q̃ erãt potẽtiores occupau erãt loca maiora: et ideo licet ioseph erat de nobili genere vt predictũ est: nõ tamen erat de ditioribus: z ideo ita paruum locũ habuit q̃ saluator natus in ꝓsepio reclinatus fuit: ad impletionẽ ꝓphetie predicte: z ad dandũ exemplũ ꝓbilitatis ꝓfecta qua saluator icepit a natiuitate: z eã cõtinauit vsq; ad mortẽ: in qua humiliauit semetipsuz factus obediẽs vsq; ad mortẽ: mortem aũt crucis. Sm q̃d dicitur Ꝓbil. ij.

h ¶ Et pastores. Hic consequenter describitur angelorum cantus exultantiũ in natiuitate saluatoris: vbi primo describitur natiuitatis huius denunciatio. secundo angelorum exultatio. ibi: Et subito facta est cum angelo. tertio, pastorum deuotio. ibi: Et factum est.

¶ Circa primum ꝓmittitur quibus facta est dicta denunciatio cum dicitur: Et pastores erant in regione eadem vigilantes. Erant eni simplices z absq; cautelis malicie: z occupati in officio illorum patriarcharum: qui dicuntur fuisse pastores Bethleẽ. vñ. talibus autem solent fieri diuine illuminationes consolationes: z non dominibꝰ in sapientia huius mundi: que stulticia est apud deum occupatis: sm quod dicit saluator Matth. xj. Cõfiteor tibi pater domine celi z terre: quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibꝰ et nouelasti ea parunlis. ideo subdit:

i ¶ Et ecce angelꝰ dñi stetit iuxta illos. ꝓprie. iij. ad. parat. ad reuelãdũ eis diuina.

k ¶ Et claritas dei circũfulsit eos. nõ tm̃ exterius in corpore: sed etiã iterꝰ in mẽte.

l ¶ Et timuerunt. ex insolita visione: sed angelꝰ eos cõsolat. dicẽs: Nolite timere. cuius causa subditur cũ dicit: m ¶ Ecce eni euãgelizo vobis gaudiũ magnũ q̃ erit omni populo. nõ solũ indeoz sed etiã gentiliũ. n ¶ Quia natus est nobis hodie salus. z tor. z dicit hodie: qr ẽquis esset nox erat tm̃ pars diei naturalis: vel aliꝰ z melius videt: qr nox illa ex claritate diuina predicta fuit ita illuminata ac si esset dies clarissima: sm q̃d fuerat ꝓdictũ Ꝓs. cxxxviij. Et nox sicut dies illuminabit.

o ¶ Qui est xps dñs. Christus grece idẽ est q̃ vnctꝰ latine. Antiquitꝰ aũt in veteri lege vngebant tm̃ reges z pontifices. Christus aũt rex est z pontifex. z ideo bñ dicitur christus. i. vnctus nõ vnctione humana sed diuina: qr in humanitate ꝓ nobis assumpta fuit vnctus a deo patre: imo a tota trinitate plenitudie gratie: sm q̃d dicitur Ꝓs. xliij. Unxit te deus deus tuus oleo leticie ꝓ consortibus tuis. ꝓpter q̃d dicitur Joh. iij. q̃ datus est ei spiritus nõ ad mensurã. s. aliorũ hominũ: sed sm eminentem plenitudinem non solũ sufficientie: sed etiã redundantie in omnes alios ẽtiz ad sufficientiã: sm q̃d dicitur Joh. j. Et de plenitudine eius omnes nos accepimus.

p ¶ Et hoc vobis signum. cc. Per hoc enim q̃ angelus dedit eis signũ magne humilitatis et paupertatis significatũ fuit pastoribus q̃ non venerat ad regnandum temporaliter: vt scribe indeoz credebant christum venturum. Potest aũt aliter dici q̃ illud fuit ꝓprium signum saluatoris nati. Ad cuius intellectũ considerandũ q̃ illa que

¶ Infantẽ pannis. in. Be. Crebris infantia salutatoris et angelorꝫ testimonijs: z euãgelistaꝝ ẽtimulata: vt mirẽtꝰ nostris altiꝰ diligak q̃d ꝓ nobis sit factus. In quo humilitas notatur: qr cũ esset dominus paup. ꝓ nobis factus est: vt inopia sua nos diuites faceret. b ¶ Multitudo militie. cc. Ambro. Bene angelorꝫ nominaꝫ exercituꝫ q̃ seq̃bãt militie ducẽ: q̃ ostra malignos spũs ad tutelã nrãz angelorꝫ ordinat exercitꝰ.

¶ Beda. Uno euãgelizãte multitudo cõsonã in laudẽ ꝓpit: vt z officiũ suũ deo impẽdat z nos ĩstruat: vt q̃ries sacrã eruditionẽ ex fratris ore audimus: deo laudes corde: ore opere reddamus. Quia ho deus z homo nascitur hominibꝰ pax cũ ipsis angel deo canit gloria: q̃ ab angel ꝓ nrã redẽptiõe glificat. c ¶ Et in terra pax. q̃ peccãdo eramꝰ a deo extranei: extraneos nos ãgeli deputabãt. Sz qr cognouitꝰ regẽ nrz: recognouerũt nos ãgeli ciues suos. Et timet angelꝰ adozari ab hũana natura quã i suo rege ꝓsiderat. d ¶ Quib⁹ bone volũ. Bed. Qui suscipiunt natũ xpm. Nõ bis q̃ audita est natiuitate sunt turbati et ꝓcuti. Nõ ẽ pax ipijs: dic dñs. e ¶ Et pastores loq̃. Ambro. Nõ sit vil⁹ ꝓsa pastor. qr q̃ vilior ad ꝓdeti, amzeo ꝓcliozes ad fidez. A pastoribꝰ fidem maria colligit. A pastoribꝰ pphs ad dei reuerentiã congregak. miranti sũt eni de bis q̃ dicebant a pastoribꝰ ad illos. f ¶ Trãseam⁹. Moza. Sic nos abiectis carnalibꝰ cupiditatibꝰ: cogitatiõe z desiderio mẽt⁹ supernã domũ viui panis debem⁹ trãsire: illũ amãdo q̃ ꝓ nob caro factꝰ est: vt ad nr̃ visionẽ ꝓueniam⁹.

¶ Et venerũt festi. Be. Nõ cũ desidia christi q̃reda est ꝓsentia. lõ pastores sine mora inueniũt: qr nõ ficta fide currũt videre q̃ audierãt. Dox exẽplũ pastoꝛes ecclie imo cũcti fideles imitari debẽt vt fide z virtute ꝓficiãt: z celesti ozaculo crecti precedẽtiũ patrũ vitã: in q̃ panis vite sẽ ꝓ z seruat z reficit: quasi bethleẽ portas cõtẽplando subeãt. Ibi catholice ecclesie pulchritudinẽ ẽsi mariã: z doctoꝛ cetũ quasi ioseph: z humilẽ meditatoris aduentũ scripture paginis insertũ quasi in ꝓsepio inueniẽt. h ¶ Videtes aũt. Uisio dei cognitio dei est: z hec ẽ sola vita hominũ vt cognoscãt verũ patrẽ: z quẽ misit iesum christum essevnum deũ.

¶ Mirati sũt. Miranꝫ z de mysterio icarnatiõis: z de tanta pastoꝝ attestatione: qui fingere audita nescirent: sed simplici facundia vera ꝓdicarẽt. Sic dñs nõ rhetores: sz piscatores ad euãgeliçãdũ destinauit. Sic z in veteri testamento sue dispẽsatiõis nũcios pastores ordinauit. Ideo nõ est paruipẽdẽda pastoꝝ attestano. k ¶ Maria aũt. Maria nõ minus ore pudica q̃ corde secreta q̃ nouerat nulli diuulgari: sed tacito corde scrutans congruũ tps q̃ hec pe⁹ vulgari velit reuerẽter expectat: cõferẽs ea q̃ videret circa se acta: z q̃ legerat in scriptur⁹ agẽda. Et dictũ erat ab angelo: Ecce ꝛcipies in vte. et pa. filiũ. Predixit Esa. Ecce virgo ꝛci. z pa. fi. Videbat se de stirpe dauid ortã in nazareth de spũsatõ

¶ cõcepisse

a signũ. Inuenietis infantez pannis inuolutũ et positum in ꝓsepio. Et subito facta ẽ cũ angelo b ¶ ne parua vnius angeli videatur auctoritas. ¶ quẽ christum ducem sequitur.

b multitudo militie celestꝭ: laudãtium deũ z dicẽtium: †Gloria in c ¶ Pax mira diligentꝭ legẽ tuã bñe: z non est illis scandalum.

d altissimis deo: z in terra pax hominib⁹ bone volũtatꝭ. Et factũ e est vt discesserũt angeli ab eis i ¶ credentes verbis angeli pastores dant testimonium vero agno.

e cẽlũ: pastores loquebant ad in- †
f uicem: Transeam⁹ vsq; bethleẽ: b+ ¶ nõ aspiciam⁹ retro: nec ad dexterã vl sinistrã: nisi in solũ xpm. ¶ Be. Nõ in ꝓcipio aps patrẽ factũ est caro: z sic ostẽsũ nobis: q̃d in deitate nõ poterat videri. ¶ Ambro. Cũ caro dñi videtur verbum videt q̃d ẽ filius.

z videamus hoc verbum quod † ¶ caro. ¶ q̃d dñs pater z filꝰ z spũsanctus fecerũt. i. incarnari cõstituit: z sic factũ ostendit

factum est: quod fecit dominꝰ: z i g ostẽdit nobis: z venerunt festi- k+ ¶ ministros natiuitatis.

nãtes. Et inuenerũt mariam et l+ ¶ hominem natum. ¶ in carne

ioseph: z infantem positũ in ꝓsepio. † ¶ carnem. ¶ recto ordine per cognitionem naturatis venerunt ad cognitionẽ verbi.

b pio. Uidẽtes ergo cognouerũt m ¶ quod erat in principio.

de verbo quod dictuz erat illis de puero hoc: z oẽs q̃ audierũt n

i mirati sunt: z de his q̃ dicta erãt o

k a pastoribus ad ipos. Maria aũt p

potentias redũdat: sicut influctie cause mouẽtis in motis ab ipsa. malis aũt hominib⁹ nõ est pax: sm q̃d dr Esa. xlviij. Nõ est pax impijs dicit dominus. Ex hoc etiã verbo angeli patet q̃ vista pax que ꝓncipaliter ꝓphetas ꝓdicta fuit futura in aduẽtu christi. erat pax interior bone volũtatis: qr sm q̃d dr Ꝓuerb. xij. Nõ contristabit iustũ q̃cũq; ei acciderit. pax aũt tẽporalis que fuit in aduẽtu xpi pacatis oib⁹ gẽtib⁹ sub imperio romano fuit figura huius pacis ꝓncipaliter ĩtẽte.

g ¶ Et factũ ẽ. Hic ꝓphr describit pastoꝝ deuotio: qr statim post visionẽ istã dimisso grege iuerũt ad videndũ puerũ natũ. dicẽtes: b ¶ Trãseam⁹ vsq; bethle, z videam⁹ ẽ verbũ. i. puerũ natũ ꝓ verba angeli nobis significatũ. i ¶ Quod fecit dñs. hoc nõ est de textu. greci enĩ z antiq̃ nõ hñt: fecit: sz tm̃: q̃d dñs ostẽdit nob. k ¶ Et venerũt festinãtes. cr desiderio videndi xpm ꝓncipaliter z sedulo vt citi redirẽt ad gregẽ q̃ sine custodia dimiserãt. l ¶ Et inuenerũt. cc. angelꝰ eis dixerat.

m ¶ Uidẽtes aũt cognouerũt. de x̃o. qr nõ solũ fuerãt illumiati exterꝰ ꝙ ẽt iterius de cognitiõe xpi incarnati vt ꝓdictũ ẽ.

n ¶ Et oes q̃ audierũt mirati sũt. z materia admiratiõis subdit. cũ dr: o ¶ Et de bis. z accipit hoc ꝓ. i. de bis: q̃ dicta erãt a pastoribꝰ ad ipos. sic supi⁹ ẽ expressũ. p ¶ Maria aũt cõseruabat oĩa verba. Bene ꝓfe. in cor. suo. qr prudẽter attendebat quomodo prophetie implebantur in puero nato. z ista collatio erat ei valde delectabilis et toti ecclesie valde vtilis: quia sm q̃d dicit Hieronymus in sermone de assumptione beate virginis. Ipsa post ascensionez filij sui remansit ad tẽpus in terris cum apostolis vt eos plenius instrueret de verbo incarnato: de quo erat plenius edocta per spiritumsanctum: z omnia familiarius videratet tractau erat: propter quod melius exprimere poterat: sm quod dicit Hieronymus: Quod melius nouimus melius et proferimus.

t 4 Et reuersi

Universidad de Navarra Biblioteca

cōcepisse:in bethleē pepisse. Quor olim testimōia in di/
uersis ꝓphetis legerat. Cōpat ꝙ ꝛba ꝓphaꝝ factis: ꝛ l
oib⁹ hꝫ argumēta fidei. Si maria a pastorib⁹ discit: debe
mus a sacerdotib⁹ discere. Si maria aīa apti ꝓceptū ta
cer:ꝫ debem⁹ p⁹ apti ꝓceptū magis doceri ⁊ docere.

a ¶ Et reuersi. Be. Sic spūales
pastores mō domiciⁿ alijs cō
plādo celestia subuebūt: mō
castra fideliū lustrāt: ꝛ ꝓbitat⁹
exempla ꝙrēdo circuēūt: mō ad
pblicū pastoralis officij rede/
unt docēdo: vt qō i priuato gu
stauerāt: alijs ꝓdicādo eruerēt.
b ¶ Sic dictū. Be. Et in ꝫ gnifi
cāt: q nō alīc inueniūt ⁊ dictū
erat. vel sicut dictū est ad illos
ab angelis: referūt laudes ꝛ glo
riā deo. Nō q angeli iperasset
laudare: ꝫ ipsi laudādo offere.
bāt formā deuotiōis sue dū di/
cunt: Glia in altissimis deo: ꝛ in
terra pax hoīb⁹ bone volunta/
tis. c ¶ Et circucide. Be. Bi/
tus circūcisiōis ab abrāa sūpsit
exordiū: quādo ꝛ nomis ampli
ficationē accepit: ad quā imita
tionē nomē iponebat puer⁹ in
die octo circūcisionis. Sic etiaꝫ
factū ē ihūs iesu. Octana die cir
cūcidit iesus: q vtraq; nr̄a ino/
uatio ꝛ i pñti ihūs ꝙ baptismū:
ꝛ in futuro carnis: ꝛ i sua resur
rectione est ꝓfiguratꝛ ꝛ in nr̄a
qlīq; est ꝓficiēda. Christ⁹ autez
die octaua surrexit: ꝛ post ser se
culi huius cratis: ꝛ septimā sabbati q̄ nūc interiz in alia
vita gerit ꝗi octauo tpe resurgem⁹: tūc verissime ab om
ni corruptiōe circūcisi: vbi vex ꝓpucii anferet: q: ibi ne
q; nubēt neq; nubent. ¶ Grego. Qui in silūdie carnis
pcii venerat: remediū q̄ caro pcti mūdari ꝫsueuerat nō
respuit: sicut baptisma noue gr̄e: nō necessitatis: ꝫ exem
pli cā subijt. Et nota q idē auxiliū curatiōis in lege cir/
cūcisio ꝓstitit: qō nūc baptisma ꝫfert tpe gr̄e: nisi q itro/
itus in regnū nōdū patebat. Significat aūt hec circūci/
sio carnal' illā circūcisionē in die iudicij: cū omnib⁹ aie ⁊
carnis corruptionib⁹ exuti: ad faciē creatoris videndā in
grediemur. Significat etiā ꝓsentē circūcisionē. i. ablūti/
onē vitioꝝ q baptismū. Significabat etiā illū de abraa
nascituꝝ q ⁊ in pñti q baptismū: ꝛ in futuro q resurrecti/
onē ab omi sorde suos purgaret. erat etiā in abraā signa
culuꝫ iusticie. ¶ Be. Sicut a ꝛpo christiani: sic ⁊ vtraq;
nr̄a circūsiōe a iesu. i. a saluatore saluati vocamur. Nō
nomē nō solū anteq̄ cōciplamur in vtero eccle ꝙ fidē: ꝫ
etiā ante tpa sclaria a deo nob⁹ vocatū est. d ¶ Tulerī
illū. Parunli q̄ de toto regno iudeoꝝ ad tēplū portabā/
tur. si erāt de tribu leui: in ministeriū dom⁹ ppetuo deti
nebant. Si de alia tribu ꝑcio oato a parentib⁹ ꝓmogēi
ti redimebāt ad ꝓpria referendi. e ¶ Sic̄ scriptū ē. Be.
Scriptū est in lege: Mulier q̄ suscepto semie pepit mal.
in e. s. d. Ad distinctionē illi⁹ q̄ virgo pepit. Nō ꝙ filius:
nō mater hostis idigebat purgari ꝫ vt nos saluaremur
a timore legis. Decretū aūt erat pueꝝ post tricesimū ter/
tiū circūcisionis die ad tēplū deferri: ꝛ ꝓ eo hostiā dari:
ꝓmogenitū scīm dño fieri. Per qō significat nullū nisi
circūcisis vitijs dignū esse ꝗspectu dñi: nullū nisi morta
litatis nexib⁹ absolutū: supne ciuitatis gaudia subitur̄.
Vera enī circūcisiōe purgat⁹: tēplū dierīm cū mūeribus
ingredit q̄ gīa resurrectiōis ab omni labe exoct⁹: cū bo
noꝝ opeꝝ fructib⁹ supne beatitudis gaudia subit.
f ¶ Omne masculinū. Be. Omne tā bois q̄ pecoris qō
deo sanctificari: ꝛ sacerdotis esse iubebat: vt sacerdos ꝓ
mogēitū bois redimi faceret: sic ⁊ oīne aīal imūdū. q̄ ꝓ/
mogenita illū significāt q̄ vnigenit⁹ dei dignat⁹ est fieri
ꝓmogenit⁹ ois creature: q̄ vere est sctūs dño: q: sine pec
caro. Qui ad generādos sibi pplos secretū genitale san
cte ecclie sibi aptuit. ¶ Vl moralit̄. Primogenita signifi
cant bōa initia nr̄e actiōis: q̄ ꝗsi corde gerim⁹: q̄ dei gr̄e
deputare debem⁹. Male gesta redimere fructib⁹ penitē/

Moralit

Luce. 20. f

Leui. 12. a

† 25. q. 1. ca. ideo.

a ¶ Et reuersi sunt pastores. redeūdo ad gregē suū. b ¶ Glorificā
tes ⁊ laudātes deum. de beneficio toti mūdo collato generali ⁊ ois.
ostensō specialiter. ideo subdit: In omnib⁹ q̄ audierāt ⁊ viderant.
c ¶ Et postq̄. Hic ponitur debitus ritus circa pueꝝ natū: qui ꝓ mari
tū veteris legis debebat circūcidi ⁊ in tēplo offerri. ⁊ ideo ꝓmo agi
tur de ei⁹ circūcisiōe. secūdo de oblatiōe. ibi: ¶
Et postq̄ ipleti sūt di. ¶ Circa primuꝫ tria. Et
postq̄ ꝫsumati sūt dies octo. hoc erat ꝙ pe
terminatū circūcisiōi: ꝙt habeē Beñ. xvij.
Volnit aūt xp̄s circūcidi q̄uis non esset legi
subiect⁹. Primo vt ostenderet se esse de genere
brae: q̄ circūcisiōis mandatum accepit: Beñ.
xvij. Et facta est repromissio de christo. quar
to vt iudeis excusationē tolleret de nō recipie
endo eū si esset incircūcisus. Quinto vt obe
dientie virtutē nobis suo cōmēdaret exēplo:
ꝓceptum legis obseruās: cui tñ nō erat subie
ctus. Sexto vt qui in similitudinē carnis pec
cati venerat: remediū q̄ caro pcti cōsueuerat
mūdari nō renueret. Septimo vt legis onus
in se sustinēs alios a legis onere liberaret: ꝫ
illud Act. xiij. Milit de⁹ filiū suū factū sub le
ge vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. d ¶ Vo
catū est nomē ei⁹ Ie. nō dicit ꝓpositū: q: a ꝑ
fuit ꝓpositū hoc nomē: sed ꝓ angelū ꝑdictū
tū marie ⁊ ioseph ⁊ ꝓ ipsos alijs diuulgatū.
Et q: alijs infidelis potissime iude⁹: q: ꝫ nō
mē nō fuisset cōueniēter ꝓpositū posset argue
re. tū q: Esa. lxij. dicit: Vocabit tibi nomen
nouū qō os dñi nōiauit. Hoc aūt nomē Iesus
nō erat nouū tūc: q: aīi alij fuerāt nomīati hoc nomē: vt ꝓz de iesu fi
lio ioiedech: ⁊ de iesu naue: ⁊ i genealogia xp̄i q̄ describit̄ Luce. viij.
idē dr̄. Itē q: Esa. vij. dr̄: Vocabit nomē ei⁹ emanuel. ⁊ viij. dr̄: Ve
ca nomē ei⁹: accelera: spolia strahe ⁊c. ⁊. ix. Vocabit nomē ei⁹ ad
mirabil⁹: ꝫsiliar⁹: de⁹ fortis ⁊c. q̄ nomīa sūt alia: a nomē iesu: ⁊ illa ꝑ
sūt induct de alijs loc⁹ scripture. Iō dicēdū q: ꝙ nomē fuit ꝓprie ipo
sitū ei. Nomīa ei⁹ ſ bū iponāt⁹ iponi debēt a ꝓpriet̄at⁹ rei: ⁊ ꝙ pater
de nob⁹ genez ⁊ ꝑcipez. de qb⁹ Dr. iij. Metaph. Nō quā significat
nomē ē diffinitio q̄ designat ꝓpriā rei naturā. Nomīa aūr singulari
bus ſ bū ꝗ iponāt⁹ iponi debēt ab aliq̄ ꝓprietate ei⁹ cui ipōit nomē.
aliq̄n a re: sic nomīa aliq̄ sanctoꝝ iponunt⁹ pueris natis in fest⁹ re
rū vel a cognatione: sicut cū filio iponit nomē patris vl alicui⁹ cō
gnatiōe ei⁹. Aliq̄n ab euētu: sicut moyses vocauit filios suos: vt ha
beē Exo. ij. Aliq̄n aūt ex aliq̄ qlitate ei⁹ cui nomē ipōit: sic Beñ. xxv.
Primogenit⁹ isaac vocat⁹ est Esau q̄s interp̄at rubeus vl rut⁹ qz
de vtero matr⁹ exuit rufus ⁊ tot⁹ i morē pellis hispid⁹. Aliq̄n ex a
liq̄ dono dei gratuito: sic Mat. xvj. dicit⁹ ē Petro: Tu es petr⁹ cui
ꝙ bāc pe. ⁊c. ⁊ Joh. j. Tu vocaberis cephas. igit̄ q: homīal ꝓ
mun⁹ gr̄e collatū erat vt ꝓ ipm oēs saluarent. Iō vocatū ē nomē
nomē ei⁹ Iesus. i. saluator: vl sal⁹. ⁊ hāc rōnē assignauit ag̃el⁹ Ioseph
Mat. j. Vocabis nomē ei⁹ Iesū. ipe enī saluū faciet pplm suū a peccā
coꝝ. Ad ꝓmū dicēdū q: ꝙ nomē fuit nouū in xp̄o inq̄tū fuit ei ipo
sitū ab hac ꝓprietate: q: est oīm saluator: q̄ nō fuit in aliq̄ hoīe. Ali
cet fecerint salutē in aliq̄ facto ꝑticulari: sic Iesus naue saluauit po
pulū israel hostes ei⁹ debellādo: vt legit in libro Josue: ita ꝑ xp̄m
ci de alijs. Ratio aūt huiꝫ nomis emanuel q̄s interp̄at nobiscū
us: includit in nomīe iesu. Per hoc enī ꝙ fuit nobiscū per sui incar
nationē fecit nobis salutē. ⁊ eodē mō ꝑ dicit de alijs: q: saluauit nos
infernū spoliando: ⁊ sic de tertio ⁊ ꝗsimilib⁹. e ¶ Et postq̄ ipleti
sunt. Hic ꝫsr agit̄ de pueri oblatiōe: vbi ꝓmo describit̄ huiꝰ oblati
onis ꝓfectio. secūdo ꝓsentati receptio. ibi: Et ecce hō. tertio recepti
cōmēdatio. ibi: Et erat anna. ¶ Circa primū sciēdū q: in lege vetꝛ
circa pueros natos duo fiebāt in tēplo: vnū erat generale oīb⁹ ꝑ
ꝓ filio nato vel filia cōpletis diebꝰ purificatiōis matris offerebāt
sacrificiū: vt habeē Leui. xij. Aliud erat ꝓpriale circa ꝓmogenitos
quia erāt ꝗsecrati dño eo ꝙ ꝑcussit ꝓmogēitos egyptioꝝ: filios ꝛ
saluos: ⁊ ideo offerebantur in templo ⁊ redimebantur: vt habetur
Exo. xiij. Christus antē fuit ꝓmogenit⁹: vt dictum est supra. ⁊ ideo
vtrunq; fuit facū circa euꝫ vt hic dicit. ⁊ primo ꝗtum ad id quod
erat ꝓpriale ꝓmogenitis. cum dicitur: f ¶ Tulerunt illuꝫ in hie
rusalem vt sisterent eum. i. offerrent domino. cuius causa subditur:
g ¶ Quia omne masculinum adaperiens vuluā. i. primo nascens. q
cuiusmodi erant primogeniti. secundo ꝗtum ad illud quod erat ge

a ¶ Et reuersi sunt pastores. redeūdo ad gregē suū. b ¶ Glorificā
tes ⁊ laudātes deum. de beneficio toti mūdo collato generali ⁊ ois.
ostensō specialiter. ideo subdit: In omnib⁹ q̄ audierāt ⁊ viderant.
c ¶ Et postq̄. Hic ponitur debitus ritus circa pueꝝ natū: qui ꝓ mari
tū veteris legis debebat circūcidi ⁊ in tēplo offerri. ⁊ ideo ꝓmo agi
tur de ei⁹ circūcisiōe. secūdo de oblatiōe. ibi: ¶
Et postq̄ ipleti sūt di. ¶ Circa primuꝫ tria. Et
postq̄ ꝫsumati sūt dies octo. hoc erat ꝙ pe
terminatū circūcisiōi: ꝙt habeē Beñ. xvij.
Volnit aūt xp̄s circūcidi q̄uis non esset legi
subiect⁹. Primo vt ostenderet se esse de genere
brae: q̄ circūcisiōis mandatum accepit: Beñ.
xvij. Et facta est repromissio de christo. quar
to vt iudeis excusationē tolleret de nō recipie
endo eū si esset incircūcisus. Quinto vt obe
dientie virtutē nobis suo cōmēdaret exēplo:
ꝓceptum legis obseruās: cui tñ nō erat subie
ctus. Sexto vt qui in similitudinē carnis pec
cati venerat: remediū q̄ caro pcti cōsueuerat
mūdari nō renueret. Septimo vt legis onus
in se sustinēs alios a legis onere liberaret: ꝫ
illud Act. xiij. Milit de⁹ filiū suū factū sub le
ge vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. d ¶ Vo
catū est nomē ei⁹ Ie. nō dicit ꝓpositū: q: a ꝑ
fuit ꝓpositū hoc nomē: sed ꝓ angelū ꝑdictū
tū marie ⁊ ioseph ⁊ ꝓ ipsos alijs diuulgatū.
Et q: alijs infidelis potissime iude⁹: q: ꝫ nō
mē nō fuisset cōueniēter ꝓpositū posset argue
re. tū q: Esa. lxij. dicit: Vocabit tibi nomen
nouū qō os dñi nōiauit. Hoc aūt nomē Iesus
nō erat nouū tūc: q: aīi alij fuerāt nomīati hoc nomē: vt ꝓz de iesu fi
lio ioiedech: ⁊ de iesu naue: ⁊ i genealogia xp̄i q̄ describit̄ Luce. viij.
idē dr̄. Itē q: Esa. vij. dr̄: Vocabit nomē ei⁹ emanuel. ⁊ viij. dr̄: Ve
ca nomē ei⁹: accelera: spolia strahe ⁊c. ⁊. ix. Vocabit nomē ei⁹ ad
mirabil⁹: ꝫsiliar⁹: de⁹ fortis ⁊c. q̄ nomīa sūt alia: a nomē iesu: ⁊ illa ꝑ
sūt induct de alijs loc⁹ scripture. Iō dicēdū q: ꝙ nomē fuit ꝓprie ipo
sitū ei. Nomīa ei⁹ ſ bū iponāt⁹ iponi debēt ab aliq̄ ꝓprietate ei⁹ cui ipōit nomē.
aliq̄n a re: sic nomīa aliq̄ sanctoꝝ iponunt⁹ pueris natis in fest⁹ re
rū vel a cognatione: sicut cū filio iponit nomē patris vl alicui⁹ cō
gnatiōe ei⁹. Aliq̄n ab euētu: sicut moyses vocauit filios suos: vt ha
beē Exo. ij. Aliq̄n aūt ex aliq̄ qlitate ei⁹ cui nomē ipōit: sic Beñ. xxv.
Primogenit⁹ isaac vocat⁹ est Esau q̄s interp̄at rubeus vl rut⁹ qz
de vtero matr⁹ exuit rufus ⁊ tot⁹ i morē pellis hispid⁹. Aliq̄n ex a
liq̄ dono dei gratuito: sic Mat. xvj. dicit⁹ ē Petro: Tu es petr⁹ cui
ꝙ bāc pe. ⁊c. ⁊ Joh. j. Tu vocaberis cephas. igit̄ q: homīal ꝓ
mun⁹ gr̄e collatū erat vt ꝓ ipm oēs saluarent. Iō vocatū ē nomē
nomē ei⁹ Iesus. i. saluator: vl sal⁹. ⁊ hāc rōnē assignauit ag̃el⁹ Ioseph
Mat. j. Vocabis nomē ei⁹ Iesū. ipe enī saluū faciet pplm suū a peccā
coꝝ. Ad ꝓmū dicēdū q: ꝙ nomē fuit nouū in xp̄o inq̄tū fuit ei ipo
sitū ab hac ꝓprietate: q: est oīm saluator: q̄ nō fuit in aliq̄ hoīe. Ali
cet fecerint salutē in aliq̄ facto ꝑticulari: sic Iesus naue saluauit po
pulū israel hostes ei⁹ debellādo: vt legit in libro Josue: ita ꝑ xp̄m
ci de alijs. Ratio aūt huiꝫ nomis emanuel q̄s interp̄at nobiscū
us: includit in nomīe iesu. Per hoc enī ꝙ fuit nobiscū per sui incar
nationē fecit nobis salutē. ⁊ eodē mō ꝑ dicit de alijs: q: saluauit nos
infernū spoliando: ⁊ sic de tertio ⁊ ꝗsimilib⁹. e ¶ Et postq̄ ipleti
sunt. Hic ꝫsr agit̄ de pueri oblatiōe: vbi ꝓmo describit̄ huiꝰ oblati
onis ꝓfectio. secūdo ꝓsentati receptio. ibi: Et ecce hō. tertio recepti
cōmēdatio. ibi: Et erat anna. ¶ Circa primū sciēdū q: in lege vetꝛ
circa pueros natos duo fiebāt in tēplo: vnū erat generale oīb⁹ ꝑ
ꝓ filio nato vel filia cōpletis diebꝰ purificatiōis matris offerebāt
sacrificiū: vt habeē Leui. xij. Aliud erat ꝓpriale circa ꝓmogenitos
quia erāt ꝗsecrati dño eo ꝙ ꝑcussit ꝓmogēitos egyptioꝝ: filios ꝛ
saluos: ⁊ ideo offerebantur in templo ⁊ redimebantur: vt habetur
Exo. xiij. Christus antē fuit ꝓmogenit⁹: vt dictum est supra. ⁊ ideo
vtrunq; fuit facū circa euꝫ vt hic dicit. ⁊ primo ꝗtum ad id quod
erat ꝓpriale ꝓmogenitis. cum dicitur: f ¶ Tulerunt illuꝫ in hie
rusalem vt sisterent eum. i. offerrent domino. cuius causa subditur:
g ¶ Quia omne masculinum adaperiens vuluā. i. primo nascens. q
cuiusmodi erant primogeniti. secundo ꝗtum ad illud quod erat ge

Moralit

Ille iubentur. a ¶ Par turturū. Be. Nec oblatio paupeꝝ erat qui
non sufficerent offerre agnū vt per omnia humilitas dñi pateat.
Moralit ¶ Moralit. Sine ꝺo fortia opa que masculi nomīe: siue infirma q̄
femine significant: creauerit vt hec dño legitime consecrent: necesse
est vt lachrymas cōpunctionis offerat: que per gemituꝫ illarum
aniā significant: q: lachrymis etiā in bo/
nis indigemus: quia quo fine cōsūmandi
simus nescimus. Qui nō inuenit agnū. i.
plenitudinē innocue vite ad lachrymas recur
rat. Sunt aūt duo genera cōpunctionis:
dū vel maloꝝ recolēres supplicia timem⁹.
Vel dū desiderio eclestiū ardēres de dila/
tione gemim⁹. Dū duo pulli offerri iuben
tur, vn⁹ in holocaustū: qñ amore celestiuꝫ
inflammamur. alter ꝓ peccato: dū de ma/
lis ꝓpteratis gemimus. ¶ Beda. Ambr.
Columba que in grege conuersat actiuā.
turtur soluagus cōtemplatiuaꝫ vitā signifi
cat que paucorum. Et quia vtraq; hostia
accepta est deo: cōsulte vtraq; auis obla
ta est ꝓ dño. Qui clauso ostio patrē orat i
abscondito: turturem offert. Qui cōparet
operis querit: columbā ad altare portat.
¶ Turtur in desertis habitat: non mul
tis diuulgatur: pullos nocte pascit: mor
ticino nō pascitur. Sic ecclesia deserta ꝫ a
peccatis: nec christus in mult⁹ locis diuul
gamr nisi in fide trinitatis ⁊ vnitatis. In
nocte mūdi sctōs pascit: dereliū non suffi
pit. ¶ Beda. Puer primo circūciditur: ⁊
post interpositis diebꝰ cū hostijs hierusa
lē defert: q: ꝛ ipse incuenis resurgēdo cor
ruptionē carnis calcauit: ⁊ inꝓpositū diebꝰ cū
carne quā hostiā fecerat ad celū ascendit.
Sic ⁊ nos ꝓiuſ in baptismo circūcidimur
a peccatis: ⁊ ꝓficiente gratia ad altare in
gredimur: conserendi hostia corporis et
sanguinis dñi nostri: sed in fine omnis ec
clesia corruptionē exuet: et cū victimis bo
noꝝ operū in eternam hierusalem trans/
feretur. b ¶ Et ecce homo ⁊c. Nō solum
angeli sed omnis ctas et sexus testimoni/
um nato reddunt puero. Et sicut ab omni
um seculoꝝ fidelibus ꝓsagiebat: ita veni/
ens omniū sanctoꝝ laude ꝓdicatur.
c ¶ Justus et timoratus. Difficile iusticia
sine timore custoditur: nō penali: sed q ꝙ
manet in seculum seculi: quo iustus quan
to plus deum diligit: tanto solertius offē
dere cauet. Et bene iustus q̄ nō suā sed po
puli gratiam querebat: cupiēs ipse dissol
ui: sed expectans videre ꝓmissum auctoꝛē
salutis: vt qui ab herode ꝓcessi fuerāt: ad
uentu saluatoris liberati acciperent ꝫso/
lationem. d ¶ Puerum ⁊c. Cum pueri
cia post septem annos infantie incipiat. le
sus frequenter puer dicitur: non tam pro
ꝛate q̄ ꝓ seruitio. Unde prophet⁹: Ec/
ce puer meus. Quia filius hominis nō ve
nit ministrari: sed ministrare.

Beda

Moralit

¶ Beda. Consuetro natiuitatis more loquit: nō
q̄ dominus veteris hospitium ingrediens vel e/
grediens deuitginasset.

linū adaperiens vuluā sanctuꝫ
domino vocabitur. Et vt darēt a
hostiaꝫ ſm q̄ dictum est in lege
ſ turtur castitatē: columba simplicitatē
signficat: et casta et simplex institorum conuersa
tio grarum deo offert sacrificium.
a domini: par turturuꝫ: aut duos
b pullos colūbarū. Et ecce homo b
erat in hierusalem cui nomē ſy / c
ſ id est signum.
c meon. Et hō iste iust⁹ ⁊ timora / d
tus expectans cōsolationē isr̄l: e
⁊ spiritussanct⁹ erat in eo. Et re/ f
ſ menee.
sponsum accepit a spiritusācto g
ſ experturum. ſ carnis.
nō visurū se mortem: nisi ꝓius
ſ oculis carnis: alīs cordis. ſ messiam. ſ mel
sias hebraice: christus grece: unctus latine.
videret christum dñi. Et venit i
ſ Beda. Eadem gratia qua venturum ꝓnoue
rat: venientem cognouit.
in spiritu in templū. Et cum idu k
cerent puerum iesū parētes ei⁹: b
vt facerent ſm consuetudinem
legis ꝓ eo: ⁊ ipse accepit eū in l
ſ Beda. Magna humilitas saluatoris: qui lo
co non capitur: grandeui hominis vlnis gesta /
tur. ſ viso redemptore.
vlnas suas: et bñdixit deū ⁊ di/ m
ſ quasi dimitte. ſ ad mortem carnis. n
xit: Nunc dimittis seruū tuū do
a ſ qz responsum acceperat a spiritusancto: nō
visurum se mortem nisi ꝓius videret christū do
mini. ſ in sinu abrae requierorum.
mine ſm verbum tuum in pace.
ſ Beati qui vident qō symeon vidit. ſ beati q̄
non viderunt et crediderunt. a ſ ⁊ carnis ho/
minis: et cordis deum. ſ christum.
s Quia viderūt oculi mei salutare o
ſ quē postmodū omniꝰ populis querēduꝫ di /
lectione: et conspiciendū fide puidit: tam carnis ꝙ
mentis oculis saluatorem conꝛplor.
b tuū. Quod parasti ante faciē om/ p

Beda

¶ Et ipse accepit. Beda. Moraliter. Ueteranus accipit infātem:
docens vt exuentes veterē dominē qui eorumpit: induamur eū
q̄ ſm deū creatus est. Justus ſm legē accipit puerū in vlnas: vt in
nuat institiam legis gratia euangelice fidei murandā. Accipit et
am scīo: mundus innocentiā christiane infantie: vt renouet sicut
aquila. ¶ Beda. Or symeon ⁊ anna ꝓuecti iesum excipiunt ⁊ lau
dant: significat fidelē synagogā: que post longā expectationē ꝓ /
missionum: fide nō ficta cum recepit qui prenunciabatur.
f ¶ Nunc dimittis seruū tuū do. Ambro. Qui vult dimitti veni /
at in hierusalem: connersationem habens in celestibus: veniat in
templū: imitet exempla illoꝝ in quib⁹ deus habitat. Expectet do/
minum: accipiat in manibus verbum dei: brachijs fidei spei ⁊ cha
ritatis amplectat: tunc dimittet vt non videat mortē: q: viderat vi
tam. g ¶ Quia viderunt oculi m. ⁊c. Sciebat q̄ beati oculi qui
christū essent visuri. ⁊ ideo donec illū videret nolebat mortē dis /
soluiꝛ q̄ tamē vt vidit mox optauit in pace dimitti. h ¶ Quod pa
rasti ⁊c. Et in ꝓmo aduētu xp̄s aī faciē ꝓpꝛoꝝ a deo paraē: vt cre /
dāt ⁊ diligāt: ⁊ i secōo aduētu parabit vt videat eū oīs ꝓpꝛo: ⁊ red
dat vnicuiq; ſm opa sua.

¶ Et venit in spiritu in templum: id est per reuelationez
spiritussancti vt videret christum sicut erat et ꝓmissum.
k ¶ Et cum inducerent puerum iesum parentes eius ſm
consuetudinem legis. ad faciendum que predicta sunt ſm
legem. l ¶ Et ipse accepit eum in vlnas suas. cum mar
mo cordis gaudio: ſm quod dicitur Prouerb. xiij. Des/
derium si cōpleatur delectat animā. secundo ponitur gra
tiarumactio. cum dicitur:
m ¶ Et benedixit deum. gratias agendo ꝓ tanto benefi
cio. n ¶ Et dixit: Nunc dimittis seruum tuum domine
ſm verbum tuum in pace. i. decetero dimittes me de hac
vita transire in cordis quiete.
o ¶ Quia viderunt oculi mei salutare tuum. letanter essi
volebat descendere ad limbum patrum: ex quo sciebat sal
uatorem natum. p ¶ Quod parasti ante faciem omni /
um po. id est coram omnib⁹ pplis quib⁹ mysteriū icarnati
onis ⁊ redēptionis ꝓdicatum est ꝙ apl̄os: ſm qō dicitur

a Ad reuelationē gentiū. Ut reueletur cecis oculis gentilium nulla spe dñici aduēt' erector.⁊ vt ipse israel gloriet: excipiens suū ꝓmissū et desideratū:⁊ ꝓfertur reuelatio gētiū glorie israel: Ro.11.d Quia cū plenitudo gentiū intrauerit:tūc ois israel saluus erit. b Symeō.qui interpretat audicis tristiciā,figura est ꝓbetaz: ad reuelationē gentiū.que pas' erroz tenebris tenebant. b Et gliam plebis me ist'.magna ē enī gſia iudeis ad fidē christi ꝙuersis:q̄ christus ſm carnē nāz est de ipsis.zc tio ponitur parentū benedictio.cū dicit: c Et erat pater

a ipse saluator:ipse lux illuminās.

a nium populoz̄ū. Lūmē ad reue- a
ſ ad gliam fidei. ſ ad.
lationez gentiū:⁊ gloriā plebis b
ſ ioseph ad conseruandam famam marie pater est ab hominibus depuratus:ter quia erat nutrit'
tuę israel. Et erat pater ei⁹ ⁊ ma c
a ſ ab angelis:a pastoribus:a symeone.
ter ei⁹ mirātes sup his q̄ dicēbā e
ſ deo et marie.
b tur de eo. Et būdixit illis syme- f
on:et dixit ad mariā matrē ei⁹:
ſ quia lapis offensionis. ſ non credentiū.
c †Ecce positus ē hic in ruinā⁊ in g
ſ quia lumen:qi gloria. ſ credentiū.
resurrectionē multoruz in isr'.et
ſ i.in euangelio in quo dicit:Veni hominē se parare aduersus marrem .et reliqua.
b in signū cui contradicet. Et tuā b k
c ipsius animā pertransibit gladi l
ſ vt male cogitationes que prius occultabant ꝓferantur in publicum et destruantur in deo. Nichil enim occultarur non possunt sanari.
f us:vt reuelent ex multi cordib⁹ l
a ſ anna que gratia dicitur:figura est ecclesie.
ſ gratia eius.
g cogitatiões. Et erat ānna ꝓphe m
ſ persona dei. ſ aula dei.
tissa filia phanuel de tribu aser.
ſ prouecte etatis;erat.
b hec processerat in dieb⁹ multis
ſ similiter synagoga cum heptateuco ante octauum diem noui testamenti a virginitate:id est a lege nature.
⁊ vixerat cum viro suo annis se
ſ a tempore amisse virginitatis.
ptem a virgitate sua. Et hęc vi/
dua erat vsq̄ ad ānos octogita
ſ hoc exemplū videtur ꝓponi q̄ fuit in ecclesia.
ī q̄ttuor: q̄ nō discedebat a tēplo n
ſ alis orationibus.
ieiunijs ⁊ obsecratiōib⁹ seruiēs o p q
ſ qua symon accepit.
k nocte ac die. Et h̄ ipsa hora sup r
ſ laudabat.
ueniēs cōfitebat dño: ⁊ loq̄bat s t

Pſ.4. Pſ.xviij. In omnē terrā exiuit sonus eoz. a Lumē

Moralit

ſ

eius.i. ioseph q̄ meruit vocari pater christi:eo q̄ nutrierit' eius fute.
d Et mater.i.maria q̄ fuit mat' est vera. e Mirātes sup his q̄ dicebant de illo.tūc a symeone ē ꝓphā mag⁹ ⁊ pastorib⁹ ⁊ zacharia ⁊ elisabeth. f Et benedixit illis symeon.cuius enī maria ⁊ ioseph et sent maiores symeone in sanctitate: ille tn erat maior ꝙtū ad sacerdotij officiū:ad quē spectabat būdicere populū:⁊ nō solū benedixit: sed etiam futura ꝓdixit. g Ecce posit' hic in ruinā ⁊ in resurrectionē multoz̄ū in israel.quia in passione christi que futura erat multi iudei furāt excecati a veritate cadentes: multi fuerunt illuminati q̄ pas' erat simplices ⁊ ignorātes: vt patet de apostolis quib⁹ post passionē christi data est intelligentia scripturaz̄: ſm q̄d dr Luc.vltō. Et tūc aperuit illis sensū vt intelligerēt scripturas. h Et in signū.s.federis inter dominos et deū. i Cui ꝓdicet. a sacerdotib⁹ ⁊ legisperitis ⁊ multis aliis. k Et tuā ipsius animā pertransibit gladi⁹.i.dolor passionis ei⁹ ꝓtrāsibit animā tuā ꝓ cōpassionē. Ex hoc dicit Hiero.in sermōe de assumptiōe beate virginis:q̄ quia in parte impassibili passa est:plus q̄ martyr fuit. l Et reuelentur ex multis cordibus cogitationes.liz nō tenetur hic causaliter:sed consentiue seu cōcomitative. Licet enī beata virgo ex passione filij maria afflicta fuerit:tamen in fide immobilis et firmiter stetit.alij autez discipuli q̄tūcunq̄ solidi dicunt dubitasse.⁊ circa hoc mutationes diuersarū cogitationū babuisse quasi q̄ viderunt ipm a mortuis rediisse. Aliter expōit Origenes de reuelatione occultoz̄ peccatoz̄ in confessione:que per effectum passionis in sacramento penitentie operantis sanant. m Et erat anna. Hic consequenter describit christi recepti cōfessio seu cōmēdatio: vel primo describitur persona confitēs ex nomine.cum dicitur:Et erat anna .secundo ex mentis elevatione. cū dicit:Prophetissa.et ex cognatione.cum dicitur:Filia phanuel de tribu aser.et expōnitur pater⁊ tribus:ad declarandum certitudinem historie: et forte ad distinctionem huius anne ab alijs que vocabatur hoc nomine.describitur etiam ab etatis maturitate.cū dicitur:Hec processerat in diebus multis.⁊ a castitate huius trimonio ⁊ ante et post.cum dicitur:Et vixerat cum viro.zc. cōmendatur etiam ab orationis sedulitate.cum dicit: n Qui thon discedebat de templo.nō q̄ ibi semper esset: sed frequenter:sicut de homine bene frequentante ecclesiā dicitur cōmuni modo loquendi:talis semper est ecclesia. o Ieiunijs.quibus incentiuum carnis reprimitur. p Et obsecratiōib⁹ :id est sacris orationibus quib⁹ mens in deum eleuatur. q Seruiens nocte et die:id est valde frequenter:vel quia non erat ibi interruptio per peccatum mortale auferēs meritū ꝓdictoz̄. r Et hec ipa hora.nō a casu vl hūana dispositiōe:ſ ſ spūsset reuelatore:sicut vt a casu vl hūana dispositiōe:ſ spūsset reuelatore:sicut vt etiū est de symeone. s Cōfitebat dño.gras agēs de tanto beneficio adipleto. t Et loquebant de illo olim q̄ expectabāt redēptionē isrl.annūciās eis natū esse redēptore.

Et vt ꝓ

a Omnibus qui expectabant redemptionē israel. Omnibus fidelibus qui iugo herodis alienigene grauati liberationē ciuitat' ꝓpositi expectabant: ꝙmittebat per aduentū christi in ꝓximo redēptionem a tyrannide alieni. b Reuersi sunt in galileam in ciuitatem samariā. Pretermittit hoc loco lucas que a matthęo plenius

Mat.2.b

ꝓsita sunt:scz puerū ob metū herodis de la
ꝙ esse in egyptū:⁊ mortuo herode inde re
uersū:⁊ habitasse in nazareth. Solent enī singuli euangeliste sic quedā omittere q̄ ab alijs cōmemorata viderint: vel ab alijs cōme
morāda spū ꝓuiderint: vt cōtinuata sue narrationis serie:quasi nulla ptermisisse videantur. c Puer autē. Beda. In eo q̄ puer erat.i.homo fragilis poterat crescere⁊ ꝓfoz
tari:nō in eo q̄ verbū:ſm q̄d plen⁹ sapiētia ⁊ gratia ꝓdicet. Sapiētia:q̄ in ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis corporalit. Gratia:q̄ cidē homini ꝓpo magna gra donata est:vt ex quo hō fieri cepisset:ꝓfect⁹ esset vt deus. d Et ibāt pa.tē.Be. Merito lucas inter quattuoz̄ alalia vitulo cōparat: q̄ quali alat hostijs deputatū circa templum: marie⁊ dierū narrationis sue versat incessu. In ꝓncipio sacerdotē collocat ad arā ozā
si polo fortis stante. Mariā ꝓcepto dño hierusalē mittit ad domū pōtificis:ibi baptistā natū refert:illuc dñm natū cū hostia transfert. Illuc ipm cū parentib⁹ singulis annis vocat:nouecēnē in templo choris doctoz̄ inseruit:et post cetera talia discipulos dñi in templo laudātes in fine cuā gelij sui cōcludit.
e Et cū fact⁹ esset zc. Atraz̄ natura christi die aperit:⁊ que in ꝓra maiestatē patrie:et que in ꝓra fragilitatē decebat matri. Ascendit dō cū hominibus ad offerēda sacrificia: seruat legē quā seruādā impauerat: vt nos ad seruandū instrueret. Duodecēnis audit seniores⁊ interrogat: vt eoz̄ reprimat audaciā:qui indocti nō ad discēdū:sed ad docendū voluit ſmitti. Moz̄ maiestatē suā aptt. Cōgrue duodecimo anno ꝓma fidei rudimenta reuelat:q̄ p duodecim aplos p totuz mūdū erat ꝓpagāda. Beda. Cū duodenarius multiplicatis inter se septenarij partibus ꝓfet:ture p ipm rerū⁊ tēpoz̄ vniuersitas⁊ ꝓfectio designat. Et ideo recte a duodecimo anno iubar sumit exordiū:quo omnia loca vel tpa decet occupari. Non ergo octoseimemo:ꝓhibet carnaliū parētū:ſz vt oblat:q̄ anteq̄ ipi parētes essent:ipe in civitate⁊ tēplo dei paterno iure residebat.
f Et nō cognouerūt. Be. Si querit quō potuit a parētib⁹ oblitusci dō relinqui: q̄ tāta parētū ꝓuidētia nutriebatur? Respōdēdum aliq̄ filios isrl ad festa cōsuētib⁹ vl ad ꝓpria redeuntib⁹:mos erat seoz̄ viros:seoz̄ la familas choros ducētes ꝓcedere:pueri cuz qualiber parente indifferenter ire poterāt: iō maria⁊ ioseph vicissim putasse puerum iesū que secū nō cernebāt:cū altero parēte reuerti. g Requirebāt eū. Merebant ne qs herodes in infātia eius patrare q̄sierat: tūc iam in puericia positum:inuenta oportunitate alij interficerēt:⁊ ipi ꝓditores illius inuenirentur. h Post triduū zc. Una die reuertit ab hierusalē.secūda die querunt inter cognatos:⁊ nō inuenientes.tertia die regressi hierusalē inuenīūt. i Post triduū reperit in templo:vt esset indicio:q̄ post triduū illius triūphalis passiōis l sede celesti⁊ honore diuino fidei nostre se resurgens ostenderet qui mortuus credebatur. j Quesitus aduentus christi a patriarchis ante legem:non est inuentus. Quesitus a prophetis ⁊ iustis sub lege nō est inuentus. Quesitus sub gratia a gentilibus inuenitur.
Pater:id est ecclesia. Mater:id est synagoga.per tres legesque ruit christum:⁊ non inueniunt nisi per euangelium.
l In medio doctorum audientem illos et interrogantem. Beda. Quasi fons medius doctorum sedet:sed quasi exemplar humilitatis prius interrogat et audit q̄ instruat:ne paruuli a senioribus docerī erubescant:ne infirmus docere audeat.
m Stupebāt aūt. Ecce signū diuinitatis. Apparet q̄ nō ob ꝑiciā ne

a Et vt ꝓfecerunt oia ſm legē dñi.s.maria ⁊ ioseph nihil omittentes:q̄uis non tenerentur. b Reuersi sūt in galileā ciuitatē suā nazareth.hic accipit galileā adiacentiā:q̄ nazareth est in terra galilee.sicut supra dictuz ē de bethleem q̄ vocat ciuitas iudea. c Puer autem crescebat⁊ confortabat zc. Hic consequenter describitur pueri oblati ꝓfectus q̄tū ad coz̄. Et dicitur:Crescebat.⁊ q̄tū ad animam.cū dicit:Et confortabat. Aduertendū tamē q̄ in corpore christi fuit augmentū reale quātitatis:sed in ala ei⁹ non fuit augmentū reale gratie⁊ virtutis: q̄ totā plenitudinē gratie habuit ab instanti sue cōceptionis: ſz q̄tū ad ostensionē in effectu magis apparebat ſm q̄ ille crescebat:⁊ ſz q̄ volebat. d Et ibāt parētes eius.tanq̄ deuoti⁊ religiosi. e In die solēni pasce. Ter in āno debebāt oēs masculi apparere i hierlm cozā dño: ſz q̄ habet Exo.xxiij.s.in pascha:pentecoste:⁊ festo tabernaculoꝝ.sed cū illis q̄ erāt longe a hierusalē:cuiusmodi erāt galilei dispēsabāt de duob⁹ vltimis festis. f Remānsit puer iesus in hierusalē.nō a casu vel oblitiōe:ſz sua voluntate⁊ ordinatiōe:vt a puericia ostēderet gēlū suū circa spiritualia. g Et non cognouerunt parentes eius zc. Ad solēnitatem Xo pasce viri ibāt seoz̄sum a mulierib⁹ in vno comitatu:⁊ muleres in alio.⁊ similiter reuertebant vt magis religiose solēnizarēt festū ab vrozib⁹ continentes:sicut⁊ in datione legis ꝓceptū fuit q̄ cōtinerent ꝓ tres dies ab vroribus suis: put habetur Exo.xix. Pueri autē idiferenter poterant ire in comitatu viroz̄ aut mulierū:⁊ ideo ioseph quādo nō vidit puerū iesū in comitatu virorum: existimauit eum esse cum maria in comitatu mulierum:⁊ eodem modo maria credidit eum esse in comitatu virorum. b Venerunt iter dieī.⁊ cum die sequenti quereretur in ista comitiua⁊ in illa: non inuenerunt eum:ideo tertia die redierūt in hierusalem a qua recesserant per vnam dietam: et sic quarta die inuenerunt eū:⁊ ꝙ est quod subdit: i Post triduum inuenerunt illum in templo.non in theatro vel in foro vt in ludo sicut solent pueri inuenīri:sed in loco orationi⁊ doctrine deputato. k In medio doctorum audientez illos et interrogantem. vt melius posset omnes audire et melius cum eis conferre.
l Stupebant:id est valde mirabantur:
m Super ꝓudentia⁊ responsis eius.quia als inaudit tum fuerat q̄ puer talis etatis tam sapiēter loqueretur.
n Et dixit mater eius ad illum: fili quid fecisti nobis sic? Ioseph aūt licet pater ei⁹ diceret:tn nō fuit ausus illū arguere:cū firmit crederet tpm esse dei filiū: ſz mat ex maria dilectiōe quā habebat ad illū ꝙ fecit:q̄ amoz excellēs dominiū nescit. o Dolētes q̄reba.te.i.dolētes de absētia tua:cui⁹ ꝓsentia ē nobis dulcissima.p ꝙ moraliter designat q̄ xp̄s in dolore ꝓtitiōis q̄rend⁹ ē:⁊ sic inuenīt:nisi ꝓ petīn a nob absentet. p Et ait ad illos: Quid est q̄ me q̄rebatis? s.inf ꝓ 5 gulineos.q.d.magis q̄rendus sum in occupatiōe circa spūalia.iō subditur:

Nesciebatis

† Mat.7.d Marc.1.c

† Ho.61.c.d ecclesiastici 49.cece cir ea me.

cessitatē au

Esaie. 9.a

cessitatē audiebat: sed ad ostendendū q homo erat homines magistros humiliter audit. Ad probandū q deus eisdē loq̄tibus sublimiter respondet: divina lingua sapientiā pdebat sed etas humanā infirmitatē pretendebat. Unde mirant iudei et turbant: sed nō miratur fidelis: q cū ppheta clamat: Parvulus natus ē nobis &c. Parvulus factus: vt inter paruulos crescendo t pficiendo paulatim eos ad capienda siue virtutis arcana pueueret.

a Quid est q me q̄. Bed. Nō q eū quasi filiū querunt virtutē: sed q̄s sit fidei verus pater insinuat: et quid potius debeat et cui est eternus filius mētis oculos attollere cogit. Quia enīz deus et homo est: nūc excelsa deitat': nunc infirma pfert hūanitat': Quasi filiū dei in templo cōmorat: quasi filiū homis cum parentib⁹ quo iubent regreditur. b Nesciebatis. Innuens in templo dicit: In his que patris mei sunt oportet me esse. ostēdēs templū nō minus ad se q̄ ad patrē ptinere: q̄ quoz est vna maiestas: boz etiā vna fides: t vna domus: nō solū materialis sed etiā spiritualis. Alibi cuz ad mysteriū mater impellit: hic mater arguit: q̄ adhuc q̄ humana sunt ex-

a ad illos': Quid est q me quere-
b batis? Nesciebatis quia in his a
que pris mei sūt oportet me eē?
†Et ipi non intellexerūt verbuz b
§ cōgrua ēba: vere descēdit q̄ hūiliat sub illis.
qō locut⁹ ē ad illos. Et descēdit c
cū eis t venit naçareth: t erat sub d
§ quasi sub signaculo recōdebat.
c ditus illis. Et mater eius conser- e
uabat omnia verba hec in corde
§ in natura humanitatis. f.g
d suo. †Et ihesus proficiebat sapien tia et ętate et gratia apud deuz et homines.

gitur. Sed cū b duodecim describatur annorum: ibi discipulos habere docēt: licet matrez didicisse de filio: vt exigeret a valitioze mysteriū: que stupebat in tuntoze miraculuz. Amb. Magister veritatis officiū implet pietatis: Et miramur si deffert honorē patri qui subdit⁹ est matri? Ista subiectio nō ē neēcessitatis sed pietatis. Ecce q̄d parentib⁹ debeamus ostendit.

c Et mater cōseruabat. Omnia q̄ de dño vel a dño facta cognouit siue q̄ intellexit: siue q̄ nōdū itelligere potuit: omnia in memoria recōdebat: vt cū dño tps ꝑdicāde seu scribēde incarnationis eius aduenīret: sufficienter vniuersa ꝑ se essent gesta posset explicare querentib⁹. Sic nos crebra factoꝝ et doctoꝝ dñi meditatione importunos cogitatus repellamus: t alios instruere laboremus. d Proficiebat. Beda. Sicut est carnis etate ꝑficere: sic est anime rationalis sapientia et gratia. pnis etate ꝑficere: sic est anime rationalis sapientia et gratia. p ficere: nō q̄ hoc egerit suscepto: deus: pūertim cū supra plen⁹ fuisse sapientia describit: sed q̄ hoc p remedio nostre salutis suscipere elegit: vt cū caro t anima rationalis a deo suscipitur vtraq; pariter saluaret. Grego. Juxta hois naturā ꝑficiebat sapientia: nō q̄ ipse sapiētioz ipe: q̄ a pma ꝓceptionis hora spū sapientie plen⁹ pmanebat: ſz eandē q̄ plen⁹ erat sapientiā cetteris ex tpe paulatim demōstrabat. Juxta hois naturaz ꝑficiebat etate: de infātia ad iuuentutē. Juxta hois naturā ꝑficiebat gratia: nō q̄ ipse nō habebat p accessū tpis accipiendo: ſz pandēdo donū gratie q̄s habebat apud deū t homies: Quia ęqtum ꝑficiente etate patefaciebat dona gratie hominib⁹ q̄ sibi inerāt t sapiētie: tantū eos ad laudē dei excitabat p cōsiderationē ipsius sapiētie t gratie q̄s deus ipsi ꝓtulerat: sic t deo patri ad laudē t hominibus ad salutē ꝑficiebat. e Ecclesia / stes alit: Sapiētia mea sterit mihi. Hiero. Stetisse sapiētiā est q̄ etiam in carne posito sibi permansit sapiētia: Q̄ habet ꝑfectum sapientia non stat et sapientia: qui autem non recipit ꝑfectum: nec per momenta succrescit: sed semper in plenitudine est. iste dicere potest: sterit mihi sapiētia. f Beda sup Exodū. Pōrat verbo virtutis sue christus omnia: t est agnus dei q̄ tollit peccata mundi: et sacerdos in eternū: omnis sanctitatis ornatu preclarus: nō quē natus in carne per exercitiū laboris accepit: sed qui in vtero virginis incarnatus: prueniente gratia spiritus totum simul habuit. ℔ Anno ætatis

Nico.de lyra

a Nesciebatis q̄. his q̄. magis eni afficiebatur ad patrem naturalem t eternū q̄ ad matrē naturalē t pūm putatiuum.

b Et ipsi nō intel. Xp̄ū. q̄ nō erāt adhuc assueti audire talia ab eo.

c Et descen. cū eis. ad eoz cōsolationē.

d Et erat subdit⁹ illis. ad nām instructionē t superbie nostre cōfusionē.

e Et mater ei⁹ cōseruabat oia verba hec. exponāt sicut. ſ.

f Et ihesus ꝑficiebat etate. t iste ꝑfectus erat realis incārū erāt a pte corporis vt ꝑdictū est.

g Et sapiētia. in christo duplex ponit sapiētia: vna diuina: t hec nō potuit augeri vel diminui cū necessario sit infinita. alia humana: et hec ponit duplex in christo: vna habitualis: t ista in christo non fuit augmentata: quia ab instāti cōceptiōis habuit tantā plenitudinē sapiētie quāta pōt ꝑferri nature hūane. alia experimentata: quia ab instāti cōceptiōis habuit tantā plenitudinē sapiētie quāta pōt ꝑferri nature hūane. alla

¶ Anno aũt. Herodes ⁊ philippus ⁊ lysanias qui cum pilato romano ꝓside regunt iudeaz: filij fuerunt matoris herodis sub quo natus est dñs: Inter quos ⁊ ipm archelaus decẽ annis regnauit: quo ꝓpter supbiã remoto regnũ in quatuor tetrarchias diuisũ est: vt sic minuer etur superbia indeorũ. Annas ⁊ caypbas erãt ꝑncipes sacerdotũ qñ iohanel ccpit ꝑdicare: sed annas illũ annũ quo iohãnes incboat ꝑdicare. caypbas illũ q̃ dñs crucifixus ẽ administrabat: qz tũc ꝑtificat⁹ nõ virtute vl generis merito: sed romana potestate ꝓstabat. Multos legim⁹ ꝑtifices tũc fuisse: ꝙs subdncet euangelista: ponẽs tñ illos q̃ ad dñi ꝓtinẽt passionẽ. Quia ℣o iohãnes illũ vẽiebat ꝑdicare: que ex iudea quosdam ⁊ multos ex gẽtib⁹ redẽptur⁹ erat. ꝙ regẽ gentiũ ⁊ ꝑncipes iudeoꝝ ꝑdicatiõis ei⁹ tpa designanf. Et qz gẽtilitas ꝑ fidez colligenda: iudea. ꝑ pfidia dispergenda erat: vn⁹ gẽtiũ: multi iudeoꝝ ꝑncipes ꝙscribunf: qz ad finẽ regni venerat: q̃ tot regib⁹ subiacebat. Sacerdotũ etiaz facta est memoria: qz ille nunciaf: q̃ simℓ rex ⁊ sacerdos erat. b ¶Factuꝫ est ver. ⁊c. Be. Cõgregatur⁹ ecclias dei filius primũ opaf in seruulo: vt ecclam nõ ab homie ceperit: ſz a verbo vt appareat maior auctoritas iohãnis nouum baptismi ritũ instituentis factuz est verbũ dñi sup iohãnẽ. i. ad iohannẽ. Quod quidẽ est desuper: sola dei gratia: pr⁹ operatur verbũ int⁹: ⁊ declarat iohanni q̃ velit ab ipo ꝓferri: posthea ꝓfert iohãnes: sequit verbũ interi⁹ operãs sonꝰ vocis: exterius sonans. In deserto. i. in ecclesia q̃ prius deserta: modo plures habet filios. Factũ est ergo verbũ i deserto: vt q̃ tũc erat deserta fructũ nobis terra generaret. factũ est verbũ vt iohãnes penitentiam ꝑdicaret: nõ remissionẽ daret. Unde iohannes est figura legis que peccatũ nũciat: nõ cõdonat. Johãnes ꝓnuncius christi: ita lex ꝓnũciat gratiã ecclesie. Marc. 1. a Matheus ⁊ Marc⁹ cõmendãt Johãnẽ ex vestitu: ⁊ cibo: ⁊ victu. sufficit Luce Johãnẽ cõmẽdare sola cõmemoratiõe ꝓphetie. Nullo enĩ indicio sui eget: qui verbo dei abũdat. Unũ itaq; dixit: ⁊ omnia declarauit.

c ¶Prædicans baptismum penitentie in re.pec. Be. Johannes baptismum penitentie predicauit: et qui busdam etiam dedit: sed remissionẽ peccatoꝝ dare nõ potuit. Non ergo ait: Dans baptismũ penitẽtie in re. pec. sed predicans: Quia ei dare nõ potuit baptismũ quo peccata soluerentur. predicabat: vt sicut verbo ꝑdicationis verbũ patris ꝓcurrit: ita baptiſ. pe. q̃ peccata soluuntur ꝓcurreret suo baptiſmate quo peccata solui non possũt. d ¶Vox clamãtis. Vox qz ꝓnũcius verbi. In deserto. qz deserte ⁊ destitute iudee solatiũ redẽptiõis annũciat: Nullũ verbũ sine voce audiſ: nec vox sine verbi intelligẽtia valet. e ¶Parate viã ⁊c. Qui fidẽ ⁊ bona opa ꝑdicat: q̃d aliud q̃ veni ẽti dño ad corda audiẽtiũ viã parat: vt ꝺ vis gre illustret: vt rectas deo semitas faciat: dũ mũdas cogitationes ꝺ alio ꝓ sermonẽ ꝑdicatiõis formet. f ¶Dis val. In adnẽtu dñi bũl' gẽtilitas ꝙlcta ẽ ⁊ crescit plenitudinẽ gre accipiendo. Et iudea supba ꝓ errorẽ ꝓfidie ꝺ vñ supbiebat ꝑdidit. g ¶Et erũt ꝓua. Be. Ꝓtaua. i. malorum corda: ꝓ iniusticiã distorta: ad regulam iusticie dirigẽtur. Et aspera. i. immites: ⁊ iracũde mẽtes ꝓ ifusiõz gre ad mãsuetudiez redibũt: vt ibi ꝑdicato

(¶ planã viã

Anno aũt quintodecimo. Postq̃ descriptus ẽ salutaris ortus per suã incarnationẽ: ꝺic ꝓn describit ei⁹ progressus per suã ꝑdicationẽ. Et circa hoc primo describit ei⁹ ꝓdicatio ꝓcursoris. secũdo ipsius saluatoꝛ. sequẽti ca. Circa primũ ꝓmittit ꝑdicatiõis iohãnis tempus. secũdo subditur ꝑdicatiõis actꝰ. ibi: Et venit in o ẽm regionẽ. tertio ꝑdicatiõis fructus. ibi: Et interrogabãt eũ. ¶Circa primũ cõsiderãdũ q̃ ꝓs ꝑdicatiõis iohãnis describitur ꝙ nomĩa: ⁊ tẽpus imꝑatoris tũc regnãtis ⁊ ꝑsidis inde ⁊ tetrarcharũ ⁊ sacerdotũ. ꝙ ad ostendendũ certitudinẽ histoie ⁊ auctoritatẽ ꝑdicatiõis iohãnis baptiſte: istẽ in scriꝓ⁹ sententiis solet fieri. cũ dicit: Anno aũt. xv. imperij tiberij cesaris. iste tiberius successit octauiano augusto: sub quo natus ẽ christus. i. primo anno imperij eius. ⁊ similiter iohãnes baptista per dimidiũ annũ ante. Augustus aũt imperauit. lvij. annis: ex quo patet ꝙ anno. xv. tiberij iohãnes fuit. xxx. annoꝝ: ⁊ hoc est ꝛpus debitũ ꝑdicationi: qz tũc viget etas virilis. vñ ioseph. xxx. annoꝝ erat q̃n steriit coram pharaone: Gen. xli. ⁊ Ezechiel quãdo incepit ꝓphetare: Ezech. i. b ¶Procurãte pontio pilato iudeã. Pilat⁹ iste no fuit inde ẽs gẽt de territorio lugdunẽsi oriũdus ꝺm Josephũ ⁊ a ro: nano imꝑatoꝛe fuit missus ad regendã iudeã tunc romãis subiectã. c ¶Tetrarcha aũt gali. be. ⁊c. Romani volẽtes frãgere indoꝝ supbiã et auferre ab eis rebellandi occasionẽ: abstulerũt ab eis nomẽ regiũ diuidẽtes regnũ in plures partes q̃ tetrarchie dicebãt. d ¶Et lysania abiline tetrarcha. Glosa Bede dicit ꝙ isti tres die nomĩati. i. herodes ꝓdictꝰ ꝓpter: ⁊ lysanias fuerũt filij herodis sub q̃ natus est christus: ⁊ ipso mortuo archelaus eius filius: ⁊ frat⁹ ꝑdictoꝝ successit ei in regno ꝺcẽ annis: quo accusato apũd cesarẽ ⁊ missio in exilium apud viennã imꝑator regnũ tribus fratribus ꝑdictis dimisit ꝙ tetrarchias. Sed q̃ iste herodias fuerit filius herodis ex historia manifestis ẽ habeẽ: qz nec Josephus nec scholastica historia ponũt eũ inter filios herodis sed magis dicũt ipm fuisse filiũ ptolemei mãni: qui sub libano habitabat et alexandre filie regis descenderat. e ¶Sub principibus sa. ⁊c. Sic qꝫ dicit Josephus ⁊ scolastica historia: sacerdotiũ tunc nõ ꝓcedebat ꝑ genealogiã ⁊ dignitatẽ generis: ꝓut in lege fuerat statutũ: ꝓpter simultates romanis vẽdebat: ita qꝫ nõ solũ singulis annis mutabat summos sacerdos: sed etiã aliquãdo in eodẽ anno: ⁊ ideo a. xv. anno tiberij incepit ꝑdicatio iohãnis vsq; ad. xviij. annũ tiberij in quo passus est ihesus plures fuerũt summi sacerdotes q̃s isti duo: sed qz anna erat primus sacerdos q̃ iohãnes incepit ꝑdicare: ⁊ caypbas q̃ passioni christus: iõ hucas de istis duob⁹ tm̃ mentionẽ facit. f ¶Factus ẽ. do. su. lo. ꝙ reuelationẽ diuinã: ꝙ quã habuit mãdatũ de ꝑdicatione quẽdã. g ¶Et venit. Hic ꝛ̃ir põit ꝑdicatiõis actꝰ. ⁊ ꝓmptitudinẽ ad exhortationẽ boni. secũdo q̃tũ ad arguitionem mali. ibi: Ratione ergo. ¶Circa primũ dicit: Et venit in omnẽ regionẽ iordanis ꝙ cuit de deserto vbi pauci habitabant: ⁊ venit ad loca magis habitata vt plures possent venire ad eius ꝑdicationẽ ⁊ baptizari ab eo iordane. h ¶Prædicãs ba. pe. b expositũ ẽ Mar. j. vsq; ibi: ieiunabat im. Nec auctoritas q̃ hr̃ Esa. xl. expõit a iudeis de reditu captiuitatis babylonice. de q̃ ꝑdixit Esaias: vias rũe cõplanari ꝓ q̃ valles eleuarent ad equalitatẽ planicie ⁊ colles deprimerẽt: vt fierent de babylonia reuertẽtes in iudeã possent de facili transire per viam. Sed qz nec in scriptura sacra neqz i aliq̃ historia autẽtica inuenit ꝙpletũ: iõ illa scꝛptura sacra reducẽda est ad aliũ intellectũ i adoptionẽ ꝙpletũ: ꝓ quẽ bũles q̃ ꝓ valles intelligunt repleri fũt bonis ꝺ bus. ⁊ supbi q̃ ꝓ colles intelligunt bũlian fũt. sicut. ꝛ. expositũ ẽ. j. in cãtico beate virginis. ¶Aliter etiã exponit hoc: qz sicut via ꝓpter alis reddit difficilis ad ambulãdũ ꝓpter ꝑfunditatẽ vallis ⁊ altitudinẽ colliũ: ita via spiritualis qua deus gradit sup corda fidelium ꝑ impedit ꝓ depꝛssionẽ terrene cupiditatis: ⁊ ꝓ eleuationẽ mũdane vanitatis. ⁊ vtrũq; impedimẽtum fuit amotũ ꝓ aduẽtũ xꝑi in multis. Primo patuit i gaudeo qui dixit dño: Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dño ꝓ do. perib⁹ ⁊c. vt habeꝛ. j. xix. ⁊ i matthẽo q̃ dimisso telonio secuti sunt eum: vt legit Mat. ix. Patet secũdũ in mũdi ꝓncipib⁹ quoꝝ corda fuerunt subiecta christo. k ¶Et erũt ꝓua in vi. i. corda distorta ꝓ inuidiam ꝓ equitatẽ iusticie rectificabunt.

Et aspera.

(¶ planã viã inueniat: vbi pr⁹ ꝓ asperitate gressũ ponere nõ poterat. a ¶Et videbit. Be. In hac vita ois hõ christũ videre nõ potest: sed in die iudicij in sede maiestatis ⁊ electi ⁊ reꝓbi pariter videbũt: vt iusti remunerẽnt: ⁊ mali in eternũ gemãt. Aũ ꝛ subdit: Dicebat ergo a. r. qz ex v. b. a. e. Geninimav. q. o. v. ⁊c. Be

a ¶Et aspera in vias planas. i. corda cõtra xꝑm indurata mollificabunt: sicut patet de Paulo q̃ xꝑs illustrat⁹ statim ad mãsuetudinem obedientie fuit cõuersus. dicẽs: Dñe q̃d me vis facere? Act. ix. b ¶Et videbit omnis caro sa. dei. i. xꝑm. ⁊ accipit ꝺ ois caro. i. ois hõ: qz aliq̃ de omnib⁹ hominib⁹ viderũt eũ inter homines ꝙuersantẽ. Unidebant eũ tũc cõitas hominũ in duas ꝑtes. i. in iudeos ⁊ gẽtiles: ⁊ multi de istis ⁊ de illis viderunt eũ in mũdo conuersantẽ. Potest etiã hoc verbũ intelligi de visu spũali quo videt eus ꝙerli ad fidẽ catholicã ex omnib⁹ gentib⁹ tot⁹ mũdi: videbũt etiã eũ generaliter oẽs in forma humana in die iudicij. c ¶Dicebat ergo. Hic ꝛ̃ir deꝛcribit act⁹ ꝑdicatiõis ei⁹ tũc ad reꝓbensionẽ mali: et patet sententia ex dictis Mat. iij. exceptis q̃ sequunf. Dicebat ergo ad turbas. Hic accipit totũ ꝓ ꝑte: qz illud qꝺ sequit ñ dixit nisi ꝓpharseis ⁊ saduceis q̃ cũ aliis veniebãt ad iohannẽ: nõ ex deuotiõe ꝛs magis ex malignitate. vñ subdit: d ¶Genimina vip erarũ. genimen est neutri generis: ⁊ ꝺ a gigno is. ⁊ ideo filij nati ab aliquo dicunf ei⁹ genimĩa. vñ Matth. iij. Sꝛ Progẽies viperarũ. e ¶Et interrogabãt. Hic ꝛ̃ir põit ꝑdicatiõis Johãnis fruct⁹: Erat ei ꝑdicatio iohãnis ordinata ad hoc ꝙ ꝓpls ad susceptionẽ xꝑi ꝓparaꝛ tur: ⁊ vt xꝑs manifestaret. Dẽo ꝙ põit fruct⁹ ꝑdicatiõis ei⁹ q̃tũ ad ꝓmũ. scõo q̃tũ ad scõz. ibi: Existimãte aũt ꝓ o ¶Circa ꝓmũ sciendũ ꝙ populus ꝓparabat ad christi susceptionẽ per veram penitentiã que apparet quando homo paratus est corrigere vitam suam: ⁊ hoc ostendit dic esse factũ ad ꝓdicationẽ iohãnis: primo in vulgaribus hominibus. cum dicitur: Et interrogabãt eum turbe dicentes: Quid ergo faciemus? q. d. vitam nostrã corrigere parati sumus. f ¶Respõdens autẽ dicebat illis: Qui habet duas tunicas. i. vestimentũ supfluum.

g ¶Et nõ habenti. illa enim terra in qua erat iohannes calida est et de cõi cursu sufficit vna tunica vel vnũ vestimentũ: ⁊ ita intelligendũ est de aliꝭ rebus quibuscunqz que supfluunt cõsiderata conuenienti necessitate status et ꝑsone. Secũdo hoc ostenditur in pedagogioñ ⁊ tributoꝝ collectoribus. cũ dicit: b ¶Venerunt autem ꝛ publicani. tales enĩ dicunf publicani: quia intromittunt se de negocijs ꝓtinentibus ad publicuz. i ¶At ille dixit ad eos: nihil amplius ⁊c. hoc autẽ dixit: quia collectores taliũ solent esse ꝓni ad plus colligendũ q̃s sit eis mãdatũ. vt qꝺ ẽ ampliꝰ ei remanet. tertio ostendit in militib⁹. cũ dicit: k ¶Interrogabãt autẽ ⁊ eũ milites. parati cõsilio eius vti. l ¶Et ait illis: Neminẽ ꝛcutiatis. ꝙ oppmẽdo pauꝑes ⁊ eos delpiciendo. m ¶Neqz calũniã faciatis. i. nõ ꝛponatis falsũ crimẽ diuitib⁹ ⁊ porẽtib⁹ vt occasionẽ extoꝛquendi bona eoꝝ habeatis: qz ꝙ aliã viã a talib⁹ bona raperẽ nõ ꝑt.

n ¶Contenti estote stipendijs vestris. que dabantur eis ab ꝑatoꝛib⁹ ꝓ labore militũ quẽ habẽt sustinere i defensione patrie. reddit⁹ aũt quos habẽt multi milites sup hominẽs sibi subditos habẽt locũ stipẽdioꝝ: ⁊ iõ debent eis esse contẽti. Ad tria aũt dicta inducebat beat⁹ iohannes milites: qz solẽt esse ꝓni ad vitia cõtraria.

a recta ⁊ aspa in vias planas. Et ſ omnis homo iudeus ⁊ gentilis vir et mulier. iuuenis ⁊ senex ſ christum.

videbit ois caro salutare dei. Di ſ Beda. Phariseoꝝ et saduceoꝝ qui penitẽtia et correctione maxime indigebant.

cebat ergo ad turbas q̃ exibãt a ſ venenati venenatoꝝ filij q̃ bonis iuideris et ꝛpentiã ꝙ ꝓ baptizarenf ab eo. ⁊ Genimia

vt baptizarenf ab eo. ⁊ Genimia ꝙsequimi. ſ Be. Quare nõ pr⁹ deponino venenũ vt sic ad baptismũ veniatis. ſ nemo cũ nõ peniteriꝰ sed ego demõſtro: ⁊ ſ f. e. d. f.

b viperarũ: quis ostẽdit vobis fu ſ a vindicta.

gere a vẽtura ira? ⁊ Facite q̃ fru ſ p equalitate culpe. ſ pctõres eni estis.

ctus dignos penitẽtie: ⁊ ne cepe ritis dicere patrẽ habem⁹ abraam. Dico ei vobis: qz potẽs est ſ Be. De gẽtilibus quoꝝ corda insensibilia.

deus de lapidib⁹ istis suscitare ſ si aũe vos xꝑi: ergo abrae semẽ ẽstis: qz semini ei⁹ xꝑo ꝓ fidẽ vniti. a ſ feuentias iudiciaria ad fudit⁹ exterꝑãdos infructuosos ꝓparata ẽ.

f filios abrae. Jam enim securis ad radicẽ arboris posita ẽ. ⁊ Om a ſ vt gẽtiles ⁊ hypocrite q̃ nullũ: ⁊ heretici qui malum.

nis ergo arbor non faciens fructum bonũ excidetur: ⁊ in ignez ſ ex ꝛbis iohãnis terroꝛe pensit norãt q̃ ꝓfitiũ.

mittetur. Et interrogabãt eũ tur ꝛrunt. ſ ne excidamur: ⁊ ne in ignẽ mittamur

be dicẽtes. Quid ergo faciem⁹? Respondens autem dicebat illi: ſ .i. superfluas.

g Qui habet duas tunicas: det ſ habẽti: ⁊ qui habet escas similiter faciat. Venerũt aũt ⁊ publicani vt baptizarentur: ⁊ dixerũt ad illũ: Magister quid faciem⁹? At ille dixit ad eos: Nihil amplius q̃ quod constitutũ est vobis faciatſ. ⁊ Interrogabãt autẽ eũz ⁊ milites dicẽtes: Quid faciem⁹ ⁊ nos? Et ait illis: Neminẽ con ſ non timore et amore.

cuciatis: neqz calũniã faciatſ: ⁊ cõtenti estote stipendijs vestris.

neat. tertio ostendit in militib⁹. cũ dicit: k ¶Interrogabãt autẽ ⁊ eũ milites. parati cõsilio eius vti. l ¶Et ait illis: Neminẽ ꝛcutiatis. ſ oppmẽdo paupes ⁊ eos delpiciendo. m ¶Neqz calũniã faciatis. i. nõ iponatis falsũ crimẽ diuitib⁹ ⁊ porẽtib⁹ vt occasionẽ extoꝛquendi bona eoꝝ habeatis: qz ꝙ aliã viã a talib⁹ bona raperẽ nõ ꝑt.

n ¶Contenti estote stipendijs vestris. que dabantur eis ab ꝑatoꝛib⁹ ꝓ labore militũ quẽ habẽt sustinere i defensione patrie. reddit⁹ aũt quos habẽt multi milites sup homines sibi subditos habẽt locũ stipẽdioꝝ: ⁊ iõ debent eis esse contẽti. Ad tria aũt dicta inducebat beat⁹ iohannes milites: qz solẽt esse ꝓni ad vitia cõtraria.

Existimante

† Mat. 3. d

De pc. di. 1 Quid ali quando. ꝓmittit in 8. ubi ꝺ domi. consideres in fine.

† Mat. 3. 6. et. 7. c.

† 23. q. 1. ca. parat⁹ i fi. c. quid cõ patur mili tare.

co stipēdia cōstituta militie:necdū sūpt⁹ q̄rit predo grassef:nullū officiū: nullū genus:nulla etas ab agenda misericordia excludit: oēs in cōmune monent vt cōferant nō habenti. Misericordia enī plenitudo virtutū est. a Estimāte aūt. Beda. Hō solū cognitā:sed sicut alius euāgelista declarat:missus ad cuz sacerdotibus t leuitis an esset christus requirebāt. Ān t iohānes subdit rndisse. Patet iudeis fuisse notū fm scripturas ōnice incarnatiōis tps adesse:sed mira cecitas:quod in iohāne spōte credebāt:ꝑ in saluatore tātis signis t virtutib⁹ approbato:t ipo ēt iohāne attestante nō credūt:quē p muliere credebāt vēturū:p virginē vēisse nō credūt. Ambro. Videbat iohānes cordis occulta:ꝑ dei reuelantis gratia:q̄ prophetis palā facit occulta cordis. b Ego quidē. Beda. Ambro. Cito ꝓbauit se nō esse christū:q̄ visibili mū opaē officio. Aqua nō spū baptizat: qđ solius est christi:nec verbo sed ope christū se nō esse declarat. Ut sicut nativitatē christi:ita baptismū quoq; ei⁹ suo ꝓcurreret:imitatiōe sacramēti:nō virtute. c Venict aūt. Ꝺdeo baptizo aqua:q̄ ille venit q̄ baptizabit spū:t oportet illi via ꝑpare. d Cui⁹ nō sū dī. Be. Nō sū dign⁹ mysteriū incarnatiōis inuestigare. Vel nomē spōsi mihi nō vsurpo:nec spōsus credi:sz amie spōsi volo. vel nō sū dign⁹ portare p totū mundū ꝓdicādo calciamēta. i. mysteriū incarnationis. Hoc enī nō est iohānis ꝑcurrētis officiū:sz apl⁹ sequētiū. Calciamētū nuptiale: euāgelica ꝓdicatio q̄ calciati sūt apli. e Purgabit. Be. Purgat:dū vl in pñti ob manifesta petā ꝑtersus de ecclia ejcit: vl post mortē dānat.

† 19.di.c. secundū.t.B est q.bap.

f Paleas. Palee sūt q̄ fidei sacramēt ignunt:sz solidi nō sūt. Zizania q̄ et ope t ꝓfessione ab electi secernunt:q̄ ꝑ vētilabra nō remouent:qz iā iudicati sunt:sed palee ventilant.

g Herodes aūt. Ante fm Lucas aliquid narret de actibus iesu:dicit iohannē ab herode captū:vt ostēdat se solūmodo ea facta descripturū:que eo anno gesta sūt:quo iohānes vel captus est vel punit⁹. Beda. Herodes aūt tetrarcha. Nō his diebus captus est iohānes:sed iuxta euāgeliū iohannis post aliqua signa gesta a dño t post eius baptismū diffamatū. Sed a luca ad exaggerandā herodis malitiā ꝓcupatū est:qui cū videret ad ꝓdicationē iohannis multos cōfinere: milites credere.publicanos penitere:t totū vulgus baptizmum suscipere:ipse ecōtrario nō solū iohannē cōtemnit:sed t vinculat t occidit. Beda. Notandū q̄ iohānes euāgelista q̄ de diuinitate christi scribere suscepit:testat qz iesus iohanne baptista qui figura legis est adhuc ꝓdicāte t baptizāte:plures faceret discipulos t baptizaret mystice docens iesum anteq̄ in carne nasceretur eternū p secula deū:t fideium p legē doctorē fuisse pplo⁹. Alij euāgeliste qui humanitatē christi describūt ab incarceratiōe iohānis sumūt exordiū dominice ꝓdicationis:quoz officiū est:post corruptam a iudeis legē:et quasi tenebris carceris ignorantia cecaq; traditione fedatā dñi in carne apparentis t p carnē opantis quasi aduenientis in galileam celestē pādere doctrinā. h Et iesu baptizato. Beda. Baptizat dñs nō mūdari indigēs:sed tactu mūde carnis aq̄s mūdās:vt vim ablutōi habeant. Et ideo qui ad lauacrū xpi venerit:petā deponit:qz(qđ innumera sub lege baptismata nō poterāt)ꝓtra huiusmodi iniquitatē malū:vim regenerative sanctificatiōis aque cōcipiūt. Ān cum baptizatū pplm diceret:nihil magnū addidit:sed baptizato iesu t orante dicit apertū celū:qz dū ille aq̄s iordanis subiit:nobis celi ianuā pandit:t dū caro innoxia aq̄s frigentibus tingit:oppositā quondā noxijs rōphea ignea restringitur:nec ibi christo celū cepit aperiri:sed bis verbis ostendit virtus baptismi. Orat aūt:vt nos adoranduz informet: vt post baptismum precibus t iciunijs t elemosynis t alijs bonis celū nobis aperiat. Quia t si peccata i baptismo sūt lauata:non adhuc caro est solidata:sed in deserto mūdane conuersationis hostes occurrūt:qui sudore nrō vincunt p gratiā christi:donec tandē inducamur in aulam pacis. Multi iter natos mulierū secūdus est iohānes:cui se christus credit baptizandū se videndū in colūbā exhibet spūsctūs. de celo pater cōmendat filiū. Non enī filio quod ignoraret:sed iohanni:et ceteris qui adₒrant qđ ignorabāt indicabat. vñ t iohannes quem prius virū fortiorē t christū euāgeliçabat:iā edoctus dei filium aperte predicat. i Sicut colū. in ipm. Beda. Post diluuiū nō com⁹:sz colūba ramū q̄ pacē reddītā nūciaret detulit:docēs qz solis in simplicitate cordis baptizatis:vnctio scrispūs assit. Et dñs nō primū post baptismū spūsctō ē vnct⁹:sz ideo mō strat colūba vt intelligam⁹ q̄ i corpe ei⁹. i. ecclia:baptizati ꝓcipue accipiūt spūmsactū. Et q̄ ad exēplū simōis in felle amaritudis iniq̄tatis obligatiōe pdurāt:sortem in spūsancto t partē nullatenꝰ habere ꝓnt. Ān cū mūdi crimia quōdā in figura baptismi diluuio purgarent:nō eqzui sz colūbe oze delat⁹ olive ram⁹ pacē reddītā seculo nūciauit. k In te cō. Nō aliena i filio:sz sua laudat. q. di. Quecunq; habes tu mea sunt.

a Existimante autez populo:t cogitātib⁹ omnibus in cordib⁹ suis ō iohāne:ne forte ipe eēt christus:respōdit iohannes dicens a fm tingo corpa aqua: t istruo vsū baptizandi donec veniat qui abluat animas per spūm.

b omnibus:†Ego q̄dē aqua bāpti a fm et si humilis t ego magnus reputor: tamen ille fortior:quia deus.

c ço vos: vēiet ār fortior me post b me cuius non suz dignus soluere ligaturam mysterij.

re corrigiam calciamētorū eius. a fm Be.i. purgatōe scrificatiōis t pdatiōe tribulatiōis:vl spū q̄ scribitur t accēdit amore dei. vl B spū in futuro igni purgatorio gmūdabit.

Ipse vos baptiçabit in spūsān/ fm discretio tuffi examinis. f qz omne iudiciū dcto t igni. †Cui⁹ vētilabrū i manu pater filio. f a paleis.| f pācē ecclīam.

e nu eius:t purgabit aream suaz: fm immobiles a spe eternorum.

t cōgregabit triticū in horreum f suum:paleas autē cōburet igni fm Be. Quia neqz exrigunt neqz exrigunt crucias:sed eternaliter punit. dicit aūt ad differentiā illius de quo dicit: Ignc nos examinasti.

inextinguibili. Multa quidez et alia exhortās euāgeliçabat pog pulo.† Herodes autez tetrarcha cuz corriperetur ab illo de herodiade vroze fratris sui:t de omnib⁹ malis que fecit herodes:addiecit t hoc supza omnia:t includit iohānem in carcerē.† Factum f prius autem hoc. f nam quasi trālito mari rubro necatos quidē gratulamur egyptios.

est autem cum baptizaretur omnis populus:t iesu bāptizato t orante apertū est celū. Et descē- a fm a iohanne:quod alij plenius dicunt. a fm qz in natura diuinitatis a mortalib⁹ nō poterat videri. f Be. Quia spiritus discipline et fugiet ficti nō h .in.c f.peccatis.

dit spiritussanctus corpōrali specie sicut columba in ipsū. Et vox de celo facta ē.† Tu es filius me⁹ a fm in adam displicuit. f placitū meū cōstituī .i. per te facere qđ mihi placet.

k dilectus in te cōplacuit mihi. †Et ipe iesus erat incipiēs quasi

Anno xxx. Be. Q tricēnalis baptizat:nobis etiā ꝓuenit ꝓpter mysteriū trinitatis t operationē decalogi: qz decalogus p fidē t meli⁹ intelligit et implet. Beda. Tricesimo anno baptizat:facit miracula :docet vt reptimat temerarios q̄ oēm etatē ad hec officia idonea credūt:qđ nō est:nisi aliqū miraculo dei ꝓtingat:vt i hieremia t daniele. b Joseph. Be. Nō p mariā q̄ vere genuit:sz p ioseph q̄ alienus a generatione tex̄t ordo generatiōis:qz nō ē mos scripturaz vt generatio texāt p nolā mulierum:t ex vna tribu erāt maria et ioseph:vñ t simul celebrāt:t sic p ioseph ozigo marie declaratur. Generationē carnis dicturꝰ:ꝓmittit testimoniū patris: Tu es fm.d. vt apparcat verū deū t hoīs esse filiuz. Ambro. In generatiōib⁹ viri nomē t psona q̄rit:q̄ etiam i senatu t in relq̄s curijs ciuitatuz generis asserit dignitatē. c Qui fuit. Matthe⁹ ponit:genuit:qz carnis solas successiones numerat. Lucas:nō genuit:sz q̄ fuit: in q̄ designat se etiā adoptiuos i terponere filios. Et Matth.a dauid ad xpm pauciores. Lucas ponit plures generatiōes:qz cū p alias personas generatio texāt:pōt fieri vt alij longeuā:alij breuiore trālegerint vi cū videam⁹ plures lenes cū suis nepotib⁹ pluere:multos statim susceptis filijs obire. d Qui ioseph fuit filius heli: q̄ heli fuit filī⁹ mathat. Aug⁹. Nō de veteris t noui testamenti gstis omnibus q̄ xps fuit filī⁹ mathat. Qui fuit mathat. Be. Matthan q̄ p salomonē descēdit:de vroze sua Jacob filiū genuit: t defunct⁹ ē. Tūc mathat q̄ de nathan:de cadē vroze suscitat semē defuncto fratri:t generat heli:et sūt vterini frēs: iacob t heli. Et heli accepta vroze mortūi sine semine:cui⁹ vrozē accipit iacob:t vsq; ad deū trāsit:qz p adoptionez efficimur filij dei:credendo i filiū dei:q̄ p carnalē generationē ostendit factus fili⁹ hominis. Beda. Si intelligim⁹ matthei q̄draginta dnas generatiōes posuisse:vt vnū iechonie nomē bis numeret:p patre t filio:ꝰ numer⁹ pfens ecclie xpi designat:quo dño coopante i spem futuri sabbati laborat. Septies enī sent q̄draginta duo. Sex ad opa:septē ad requiem ptinēt. Ān populꝰ de egypto liberat⁹:q̄draginta ānis i deserto morat:sed qz sub spe intrādi in requiē exercet:septies sena. i. q̄draginta duo castra metat. Quox vltimo iesu duce aperto iordane:vi etis hostib⁹:ꝓmissas olim sedes ingredit. Sic dñs q̄drageli malēdā generatiōe:ex q̄ mundus pisce cecitatis tenebras ab abraā credēte discussit:venies i carne p baptismū celi ianuas pādit:t nos pfecto vite cursu sub ciuitē numeri sacramēto:post siccatum xpō duce leti fluuiū ꝓmissa regna intramus.

Be. Matthe⁹ q̄ regiā instituit in xpo insinuare psonā:ꝓter ipm xpm. xl. boies in generationis serie nolauit:q̄ numero signat istud xps:q̄ in hac terra regi nos oportet a xpo p laboriosā disciplinā. Necq enī q̄dragintaduę q̄ faciūt ter. xiij. sed ꝓpter vnū iechoniā bis numeratū. xl. vna generatiōes fiūt: il ipm xpm annumeram⁹. q̄ tpali vite regēde tāq̄ q̄dragenario numero pſider regaliter. Quattuoz ad mūdi ptes:vel tēpora referunt. Decē ad legis decalogū:q̄ ꝺ vitia pugnam⁹. Ān t iciuniū ecclesie spacio. xl. dierū cōsecrat. Et qz ad istam mortalitatē nobiscū ptcipandā descendentē xpm significare voluit. ideo istas generatiōes descēdēdo cōmemorat:ab initio euāgelij suū:in q̄ significat susceptio petōz nrōz a domino xpo. Lucas q̄ virtul⁹ tanq̄ sacerdotē in expiādis peccat assignans:a baptismo in q̄ hoīm incipit ascēsus generatiōis sue em ascēdēdo disponit:a quo abolitio petōz nrōz significat a dño xpo. Proinde matthe⁹ a dauid p salomonē descendit:i eni⁹ matrē ille peccauit. Lucas ad dauid p nathan ascendit: p cui⁹ nolis ꝓbetā de⁹ petrū illi⁹ expiauit. Lucas septuagintaquatuoꝛ generatiōes ponit:q̄ numero remissio oim petōz signifcat:qđ ꝓsiderandū ē in ptib⁹ i q̄b⁹ multiplicat. i. vndecim t septē. Per vndecim trāsgressio denarij (q̄ in vineā xpi cōducti sūt remunerādi). i. pfectionis significat. Et multiplicant vndecim p septē:vt significet illa transgressio ex motu bois fieri. Septē enī e trib⁹ et qttuoꝛ ꝓgregāt:tria ad naturaz hūane aīe:ꝓpē tripliciē vim referunt. Quattuoz ad corp⁹ qđ qttuoꝛ ꝓstat elementis. Ān hō nō incongrue p septenariū numeꝝ significat. Per septē vndecim multiplicāt:qz p motū bois trāsgressio ꝓperat. Hoc q̄ numero oīne pctm itelligit:ꝰ ipo numero oim petōz remissio accipit:explāte nos carne sacerdotio:a quo nunc iste numer⁹ incipit:t recōciliante nos deo:ad quē nūc iste numer⁹ ꝓcurrit. d Qui fuit leui ꝛc. Nō autem hi qttuoꝛ q̄ ꝰ loco inserunt iacob filij fuerūt: sed q̄ eoꝝ nois⁹ participabāt. Beda:quasi nois⁹ alludēs qđ i illis figuratū est hoc illis adaptat. Quattuoꝛ genera virtutū cognoscimus fuisse in qttuoꝛ filijs iacob: q̄z isti posteri sūt. Jn inda:p figurā dñice passiōis mysteriū ꝓbaz. In ioseph ꝓcessit castitatis exēplū. Jn simeone vindicta iesi pudoris. Jn leui:t officium sacerdotis. Nō q̄ noia tantoꝝ patriarchaz. Lucas ꝓtermittēda putauit:vt qz vnus ola xpi ei⁹ singulis q̄z maioris⁹ genera virtutum diuersa ꝓcederent. e Nathan. Be. Q matthe⁹ p salomonē:Lucas p nathan texit generationez:ille regalē:iste vt virtul⁹ sacerdotalē

a fm qz natura nō erat :sed putabatur: qz maria cum genuit q̄ ioseph erat desponsata.

a annoxuz triginta:vt putābatur a a fm aucruo. f fm legem ioseph filius est heli:fm carnē iacob. b fm deuo me⁹ vel scādo.

fili⁹ ioseph: qui fuit heli: qui fu/ b a fm bonano peccata. b fm addītus.

it māthat: qui fuit leui: qui fuit fm rex meus. f dexter.

melchi: qui fuit iamne: qui fuit a fm aucruo:alius iste ioseph. b fm donum dei: vel aliqđ.

b iosephꝰ:q̄ fuit mathathie:qui fu/ c a fm onerans vel oneravit. b fm consolatio vl consolator.

it amos: qui fuit naum:qui fuit a fm adiuua me. b fm meridies vel meridianū c fm desiderium.

heli:qui fuit nagge:qui fuit mā fm donū dei vel aliqđ.

ath:qui fuit mathathie:qui fuit fm obediens. f augmentum. f confitens.

semei:qui fuit ioseph:qui fuit iu a fm dño gratie eius vel dño misericors. b fm mi sericors.

da:qui fuit iohanna:qui fuit rē/ a fm princeps vel magister babylonis. b fm pertrio

sa:qui fuit zorobabel:qui fuit sā mea deus. f lucerna mea. f regnū meū.

lathiel:qui fuit neri:qui fuit mel fm robustus vel violētus. f diuinus.

chi:q̄ fuit addi: q̄ fuit thosan: q̄ fm dei mēsura. f vigilās vel vigilia:vel pellicē.

fuit helmadan: qui fuit her: qui fm saluator. f deus me⁹ adiutor.

fuit iesu:qui fuit eliezer:qui fuit fm dño exaltās:vel ē exaltās. f vt supza.

v iozim:qui fuit mathat: q̄ fuit le/ a f additus. b f audiui tristitiam :vel signū. c f cōsternō.

ūi:qui fuit simeōn:qui fuit iūda fm augmērū. f colūba vel

qui fuit ioseph: qui fuit iona: q̄ dolēs. f dei resurrectio. f rex eius.

fuit heliachim: qui fuit melcha: fm viscera mea. f donum.

qui fuit mēna:q̄ fuit mathatha fm Be.p nathan ꝓpherie dignitatē exāplū ad uertim⁹. f dedit vel dātis. f manu fortis.

c qui fuit nathan: qui dauid: fuit v

Annoꝝ triginta:vt putabatur filij ioseph qui fuit heli. Lucas ꝓtexuit genealogiā xpi carnalē posuit iechoniā. Lucas q̄ magis describit genealogiaz spūalez ponit istū neri. d Qui fuit nathan:qui fuit dauid. ō isto nathan dicūt aliqui q̄ fuit filī⁹ dauid naturalis de bethsabee vt videt dici. j. Paral. iij. sed ꝑ videt esse contra illud qđ matthe⁹ p salomonē:Lucas p nathan texit generationez:ille regalē:iste vt virtul⁹ sacerdotalē

v dicit

cerdotalē ofidit familiā. Quia xp̄s rex ex regib⁹ 7 sacerdos ex sacerdotib⁹: ꝑm carnē ex regali 7 sacerdotali familia est ortus: ☙ celestis rex in dei virtute letat: 7 cui iudiciū a deo re
Ps.109. ge deferē: 7 sacerdos ē in eternū ꝑm ordinē melchisedech.
a ☙ Qui fuit sale. Al' sela. Beda. Generatio cainan nō de benā fuit pater sale legalis siue adoptiu⁹. arphaxat ꝙ pa
turalis ipi⁹: 7 vterq; pater hic ponit 7 maxime q; Lucas scribēdo sequif trallationē. Xp̄s quo tpe erat valde aut
ca. ☙ Qui fuit dei. nō p generationē sicut alq; sed p ꝓ
tionē de limo terre et infusionē aie: vt habef Heñ. j. ☙ Ca. III

Beda. 10.d B 1. Pa. 1. b

bratica veritate: ꝙ habef ō septuagita
terpām editiōe In Heñ. arphaxat se
la .p sale. filiū nullo terposito phibef
gennisse. Porro arphaxat vixit trigi
ta annos: 7 genuit sale. Itē in paral'
ponitur. Arphaxat aūt genuit sela ꝙ
7 ipe genuit heber. Sed apud septugi
ta ita scribit ꝙ arphaxat centū trigin
taquinq; annox genuit cainan: 7 ipse
cainan cum centū triginta annox cēt:
genuit sela. Quox ꝗd verius sit deus
nouit. b ☙ Moe. Moe iustus: redifica
tor arce: ꝓfigurat edificationē ecclie.
c ☙ Mathusalā. Ambro. Anni mathu
sale vitra diluuiū numerāt significat
xp̄m: cui⁹ vita etatē nescit. d ☙ Qui
fuit enoch. Be. A baptiçato dei filio
vsq; ad deū patrē ascendēs: septuage
simo gradu enoch ponit: ꝙ dilata mor
te translat⁹ in paradisū ē: vt significet
eos ꝙ in gr̄am electiōis filiox ex aq̄ et
spiritusancto regenerāt: iterim post cor
poris absolutionē eternā suscipiēdos
in requiē. Septuagenari⁹ enī ꝓpter se
ptimā sabbati illox requiē significat:
ꝙ iuuāte dei gr̄a decalogū legi' iplēt:
quos ī resurrectiōe imurabili dei sapi
entie ꝓtēplande ꝑ secula mōstrat esse
tungēdos. e ☙ Seth. Seth posterioz
ade fili⁹ non fileſ: vt cum duo populi
sint generatiōes: significet xp̄m in po
steriore potiꝰ q̄ in priore generatione
numerandū. f ☙ Qui fuit dei. A fi
lio dei generatio incipit: terminat' ī fi
liū dei: ꝓcedit creatus in figura: vt se
quat natus ī veritate. Precit fact⁹ ad
imaginem: vt ꝓpter eum imago de
scendat. ☙ Jesus aūt

Nico.de lyra

dicit Salomō Prou.iiij. Ego fui vnigenitus et tenellus coraz matre mea. Ille enī fili⁹ quē habuit bethsabee de dauid añ salomonē nō cōputat: quia fuit mortu⁹ incrucifixus ☙ per b ꝙ ꝙ salomon dicit se vnigenitū matris sue videſ ꝙ nathan nō fuit natus ō beth sabee et dauid. 7 ideo dicūt alīq; ꝙ iste nathan fuit nathan ꝑ phēta quē ꝓpter eminentiā sanctitatis dauid adoptauit in fi liū mortuo ei⁹ patre naturali: 7 ꝑm b pōt dici ꝙ fuit fili⁹ adoptiu⁹ bethsabee vxoris dauid: 7 ꝑm b cōnumerat inf filios bethsabee. j. Paral. iij. de alijs aūt trib⁹ ibidē notatis dicendū ꝙ fuerūt filij vrie naturales 7 adoptiui filij dauid qñ accepit matrē eox 7 sic salomon fuit vnigenitus matri sue respectu dauid: vt ōr Prouer. iiij. Causa aūt q̄re Lucas describit xp̄m descēdere a dauid ꝑ nathan vna fuit: q; lz oēs sapientes hebreox ꝓcorditer tenerēt xp̄m debere descendere de dauid: aliq; tñ eox opinabant ipm descēdere ab eo ꝑ nathan ꝓpter excellentiā sue sanctitatis 7 ꝓphetie. Alij ox ꝑ salomonē ꝓpter dignitatē regiā 7 sue excellentiā sapietie. ꝑm veritatē aūt descēdit ꝑ vtrūq;. aliter tñ: q; ꝑ salomonē descendit ꝑm lineā naturalis generatiōis. ꝑ nathan ox ꝑm lineam legalis generatiōis: q; nathan fuit fili⁹ dauid adoptiu⁹: vt ꝓdictum ē: et ioseph ꝙ ponit imediate post xp̄m ascēdēdo fuit fili⁹ beli adoptiu⁹ seu legalis: ꝓut plenī⁹ fuit declaratum Matth. j. Alia causa ē q: Lucas describit xp̄i genealogiā ꝓut in deū reducimur vt ꝓdictū ē. Reducimur aūt in deū ꝑ xp̄m in q̄nꝫ efficimur filij dei adoptiui. a ☙ Qui fuit booz. tres fuerunt imediate se sequentes hui⁹ nominis. (filij⁹): pater: 7 auus: vt plenī⁹ declaratū fuit Matth. j. b ☙ Qui fuit cainan. ꝑm Hiero. et ꝑm trāslationē q̄ vtimur nō ponit aliq; medius inter sale et arphaxat: vt ꝓtz Heñ. x. Septuaginta aūt interpretes ponūt istū cainan mediū. Et ad ꝓcorditam hui⁹ pōt dici ꝙ iste cainā fuit

§ incensum. § seruitus.

qui fuit ieſſe: qui fuit obeth: qui
§ fortis. § sensibilis vel pacific⁹.
fuit booz: qui fuit ſalmon: qui a
§ augurū: vel serpentin⁹. § popul⁹ volūtari⁹.
fuit naaſon: qui fuit aminadab:
§ electus vel excelsus. § sagitta.
qui fuit aram: qui fuit eſrom: q̄
§ diuisio. § confrenio.
fuit phares: qui fuit iudę: qui fu
§ suppātator. § risus vel gaudiū.
it iacob: qui fuit iſaac: qui fu
§ pater multax gentū vel videns populū.
§ explorans vel pastura: siue nechcia.
it abrae: qui fuit thare: qui fuit
§ requiescit lux. § iozum vl corrigia vel dependens: vel ꝓfectio.
nachor: qui fuit ſaruch: qui fuit
§ egrotans: vel pascēs. § diuidēs vel diuisus.
ragau: qui fuit phaleg: qui fuit
§ transitus. § tolleno.
§ lamēratio vel possessio eox.
heber: q̄ fuit ſale: q̄ fuit cainan: b
§ sanās depopulationē. § nomē vel notarius.
qui fuit arphaxat: qui fuit ſem:
§ requies. § humiliatū: vel gementes vel gemissum vel humilem.
b qui fuit noe: qui fuit lamech: qui
§ mortis emissio: vel mortu⁹ ē 7 sterrogauit.
§ dedicatio.
c fuit mathuſalaz: qui fuit enoch:
§ delecdēs siue cōtrās. § laudat⁹ dei: vl laudans.
q̄ fuit iared: qui fuit malalehel:
dās deū. § lamēratio vel possessio eox.
§ homo vel desperās vel violent⁹.
q̄ fuit cainan: q̄ fuit enos: q̄ fuit
§ positio vel posuit. § homo: vel terrenus vel indigena.
c ſeth: qui fuit adam: qui fuit dei. †

Iesus aūt ꝛc. Et agebaſ. Ambro. Agebaſ in deſer
tū ꝑ ſilio: vt diabolū ꝓuocaret. Nā nisi ille certasset: iſte mi
hi nō vicisset. Mysterio: vt adā de exilio liberaret. Exēplo: vt
oñēderet nobis diabolū ad meliora tēdentib⁹ inuidere. Be. Me cui
in dubiū veniret a ꝙ ſpū duct⁹ iesus in desertū diceret: ꝓponit ꝙ plen⁹
ſpūſancto: cui⁹ volūtare locū certaminis quo
aduersarij ſternat de victoria cert⁹ ingredit.
Sic nos accepta in baptismo remiſſiōe: 7 ſpū
ſancto illuminati: ꝓtra insidias diaboli accin
gat⁹ et ſecula debem⁹ deſerere: vt q̄ manna de
ſertū ſola eterna eſuriam⁹. b ☙ In deserto ꝛc.
Diſtonaliter in illo deserto qđ ē inter bierim
7 bierichō: vbi figuraliter dixerat adam a di
abolo victū fuiſſe. ☙ Beda. Tria ſunt q̄ ꝓfici
unt ad vſū ſalutis. Sacramentū baptiſmi: de
ſertū ieiunīū. Memo enī coronabit nisi legiti
me certauerit. Memo ad certamē admittitur
ꝛ nisi ꝑus ablut⁹ a maculis gr̄e celeſtis
unere ꝓcesſet. c ☙ Diebus. xl. ꝛc. Quadra
ginta dieb⁹ ieiunauit legislator 7 ꝓba: vt ie
iunīū xp̄i teſtimoniū habeat a lege 7 ꝓphet.
Doc numero ſignificat exercitus hui⁹ ſeculi ī
bis ꝙ vocant ꝑ gr̄am ad eū ꝙ venit legē non
ſoluere: ſed adimplere. Decē ſūt ꝓcepta legis
7 ꝛtuor: ꝓtes mūdi: 7 ꝛter decem fiunt q̄dra
ginta: 7 ꝑ gr̄am dei: ad implētionez decalogi
vocāt de ꝛtuor ꝓtib⁹ mūdi. Jeiunat xp̄s añ
mortez carnis q̄si clamet: Abſtinete a deſide
riis ſeculi dū eſtis ī agone. Comedit poſt re
ſurrectionē: q̄ſi dicat: 7 ſi nōdū habetis cor⁹
moꝛalē: ſpe moꝛalitatis iā paſcimini: q; dū
vitā dñi capim⁹: 7 a vanitate ſeculi ieiunare et
reſici debem⁹ futuri ꝓmiſſione. d Quadragi
ta dieb⁹: decē ad decalogū: q̄ deū 7 primū di
ligere iubemur refert. Sz q; motu corꝑis qđ
de ꝛtuor elemētis ꝓstat: charitas dei 7 ꝓxi
mi violat: ad diluēda pcā: n. rī. xp̄s pnie ſur
git. Cōgrue exercet ieiuniu ī illa anni ꝑte q̄
ꝓligua ē paſſiōi dñice: q; ea ſignificat b vita
laboriosa: cui op⁹ ē ꝓtinētia: vt ieiunet a mū
di amicitia. Be. Miſi ieiunaſſet diabolo occaſio tēptādi nō adeſſet: ꝑm
illud: Fili accedēs ad ſeruitutē dei ꝓpa. ani. tu. ad tē. Quia quātoma
gis diabol⁹ ſibi rebellare ꝙſpicit: tāto ampli⁹ expugnare cōtendit.
e ☙ Eſurijt. Be. Nō ē ſcriptū ō moyſe vel helia q̄ poſt ieiunia ſturierit.
Non q̄ boles illi fortiores q̄ hic de⁹. Sed ideo factū ē: ne ab eo tentā
do panēs boſtis aufugeret: q; multa celeſtia ſigna viderat in eo. Eſurit
q̄ humilis de⁹ hō: ne inimico inotescat ſublimis hō de⁹. Fames dñi pia
trans ē ne caneat diabol⁹ tentare. Eſurit aūt nō tam cibū corꝑis: q̄ ſa
lutē ale. e ☙ Si fili⁹ dei. Ambro. Nouerat dei filiū venturū: ꝙ veniſſe
ꝑ infirmitatē corꝑis nō putabat. Nā faſtuoſus i deo hūilia nō pōt cre
dere. Aliud itaq; explorātis: aliud tētantis ē: 7 deo ꝓfitek ſe credere:
7 boi conaſ illudere. Sz cū ille tētat vt exploret: ſic explorat vt tentet.
Dis ecōtra ſic fallit vt vincat: ſic vincit vt fallat. Si enī cōuerteret na
turā: pderet creatorē. Ergo ſic hō cōmune ſibi accerſit aux illū: vt diui
ne lectiōis pabulo intētus famē corꝑis negligat. His armis dñs boiez
aduerſus irritamēta gule munit. Nunc pani intenti moyſes 7 helias fa
mē plitioris nō ſenſerūt ieiunū: q̄ ꝙ xbo nō veſcik: nō viuit. f ☙ Greg⁹.
Trib⁹ modis fit tentatio: ſuggeſtione: delectatiōe: cōſenſu. Chriſto aūt
ſuggeſtione ſola: q; delectatio peccati mētē ei⁹ nō momordit. Nec illuſ
indignū ē tentari q̄ occidi venerat: vt ſua tentatiōe nr̄as vinceret: ſicut
ſua morte nr̄a tulit peccata. f ☙ Scriptū eſt: Docet magis doctrina q̄
miraculis pugnare: būilitate q̄ potentia: nihil ꝓ diaboli arbitrio: nec de
clarāde virtutis ꝙſideratione faciendū. g ☙ Et duxit. Lucas: ſicut
res geſta eſt exequif: mediā ponēs anariciā vltimā ſuperbiā: ꝑm moyſes
ꝓcutis tpis: q; ſuperbia poſt oēs xtutes ſeuit. Matthe⁹ nō ſequif ordi
nē hiſtorie: ſed tentationē ade. h ☙ Oſtēdit. Nō q̄ viſū eius q̄ oīa vi
deret amplificauerit: ſz vanitatē hūane pompe q̄nā amabat q̄ ſi ſpeciosā
oſtendēs: facere amari volebat. Vel ſciens diabol⁹ q̄ xp̄s ſibi regnum
tollere: oſtēdit ei oīa regna mūdi: nō q̄ſas: nō indos: ſed quō ī oibus
terrenis regnaret vel p gulā: vel p ſuperbiā: aut p alia: vt ſuadēs q̄ vole
bat ei ſibi ſubijceret. i ☙ In momento. Ambro. Be. Non tā celeritas
ſpectus: q̄ caduce fragilitas ptātis exprimit. In momēto enī cuncta
ꝓterunt. k ☙ Tibi da. hec de arrogātia dicit: nō q̄ ros⁹ mūdus ſit ſu
us: ſunt enī aliqui boni. l ☙ Mihi tradita. Nō a diabolo eſt ptās: ſz
obnoxia ꝛi inſidijs diaboli. Nec ideo mala ordinatio poteſtatū: q; ma
li ſunt obnoxie poteſtatis. m ☙ Ambro. Docemur ꝓ oēm ambitionē deſpi
cere: q; oīs dignitas ſeculi diabolice ſubiacet ptāti. Ad vſū fragilis: et
ſtinis ad fructū. Nota aūt q; oīs ptās a deo: q; ordinatio poteſtarum

Ca. IIII

Iesus aūt plen⁹ ſpūſācto egressus ē a ior
dane. Et agebaſ in ſpū †
a ꝙ in q̄ adā equauerat: nec quo redire poſſet habebat. dux ergo ad erroreū accedit. § alis deſertū.
in deſerto dieb⁹ q̄dragīta: 7 tēta
baſ a diabolo. † Et nihil māduca b
uit ī dieb⁹ illis: 7 cōſummatis il
lis eſurijt. Dixit aūt illi diabol⁹:
§ tēratio a gula. § vini. § duricię ſignificat dia boli. § q; ſcim⁹ ſcripturā: Ipe dixit 7 facta ſūt.
Si filj⁹ dei es: dic lapidi huic vt c†
panis fiat. Et respondit ad illum
§ in deuteronomio. § quaſi ꝑſuaſio tua tentatio eſt: q; agis de cibo corꝑeo: 7 nō cibo mētis.
iesus: † Scriptum ē: q; non in pa f
ne ſolo viuit hō: ſz ī omni verbo
dei. Et adduxit illū diabol⁹ ī mō d†
§ tentatio de ambitione.
tem excelſuz: 7 oſtēdit illi omnia b
regna orbis terrę in momēto tē i
§ non q̄ hoc poſſit.
potis: et ait illi: Tibi dabo pote k
§ regem te faciam horum.
ſtatē hanc vniuersam 7 gloriā il l
loz: quia mihi tradita ſunt: 7 cui e

bonis opib⁹ ſuis nō ḡrat laudez ꝓximi ſed diuinam; d† Herodes aūt ꝛc. ꝛc. iſte q̄ lobez ligauit ī carcerem eo q̄ de mal ſuis arguebat cuz charitatiue: 7 q̄ ſilia faciūt ſūt ſiles frenetičis q̄ piū medicū pcutere vl occidere q̄rūt. †Et iesu baptiçato 7 oraīte ꝛc. Beda. Nō ei tūc aptū ē celū cui⁹ occli cernebāt iteriora celox: ſi vir mis baptiſmatis oñdit de q̄ q̄ cūq; egredif ei regni ecleſie ia nua aplt. †Et deſcēdit ſpūſāc⁹ ꝛc. ꝑ apparitiōez ſācte trinitat' ī baptiſmo xp̄i ſignificatū fuit q̄ ei⁹ fideles deberet i ſācriſſime trinitat' nole bapti çari. g† Et ipe iesus erat in cipiēs q̄ſi ꝛc. ꝑ b inſinuans q̄ officiū ꝓdicādi ſi deber aliōs exequi añ ꝓfectā etatē ſic nō le git christus antea ꝓdicaſſe. b ☙ Qui fuit beli. ꝛc. b nō occurrit aliq; notabil' moralitas niſi q̄ ꝑ generatiōez ſpūalez q̄ deſignat ꝑ hanc generalogiaz hō recurrit ī ſuū creatorē ſic b † genealogia ī deū termiaf cuius dz: †Qui fuit adam: q̄ ꝛc. nā ꝑ generatiōez ſpūalē efficimur dei filij adoptiui.

Iesus aūt. ☙ Ca. IIII
a
Deſcripta ꝓdicatiōe ꝓ curſoris. b ꝓhr deſcribit ꝓdicatio ſalnatoris: 7 ꝓmo deſcribit ei⁹ ꝓdicatio ꝑ modū amoris miracula faciēdox bñficia ꝓferēdo. ſcdo ꝑ viā timoris terroꝛē futuri iudicij in cutiendo ea. xxj. Adhuc circa ꝑmuz deſcribit ꝑmo ꝓdicatio ſalnatoris ꝑ ſeipm tñi. ſcdo cū b ꝑ miſſione diſcipulox. ix. ca.

Circa ꝑmuz ꝑmittit xp̄i ꝓdicatio. ſcdo ex b ſequens aliq; ꝙuerſio. ca. ſeq. Prima adhuc ī duas: q; ꝑmo deſcribit idoneitas ꝓdicatoris. ſcdo executio ꝓdicatiōis. ibi: Et egressus ē ihesus. Jdonea xo diſpoſitio ꝓdicatoris ē maceratio carnis ꝑ ieiuniū ꝑ qđ carnis incētiuū repmit: ꝑm q̄ dic̄ paul⁹. j. ad Cox. ix. Caſtigo corꝑ meū 7 ī ſeruitutē redigo ne forte cū aliis ꝓdicauerim ipe reꝓbus efficiar: 7 ſcdo feruoz oīōis i loco ſolitudinis vbi diuina ſapia haurik q̄ poſtea ꝑ ꝓdicatiōe effundik. vñ: Paul⁹ añ q̄ mitteret ad ꝓdicādū: in oratiōe fuit illuſtrat⁹: ꝑm q̄ hr Act'. ix. Ecce enī orat. 7 poſtea ſubdik: Vas electiōis ē mihi iſte vt portet nomē meū ꝛc. tertiū ē victoria tētatiōis: nō enī ē ad ꝓdicādū idone⁹ q̄ ſuccūbit tētatiōib⁹. Jſta autē tria oſtēdūt de xp̄o ꝑ b q̄ añ ꝓdicatiōe itrauit ī deſertū oratiōi ſolitarie aptum: 7 q̄ ibi ieiunauit et triplicē demonis tentatiōē deuicit: nō q; iſtis indigeret ꝑ ſcīz ꝑ nobis ad vandū exēplū ꝓdicatoribus aliis: 7 patz inia ꝓdictoꝛ ex dictis Mat. iiij. vbi iſta ſūt expoſita exceptis paucis q̄ ſequunt. b Et nihil mā ducauit ꝛc. Dic accipiūt dies naturales q; nihil manducauit de die nec de nocte. c Dic lapidi huic vt panis fiat. Dic accipit ſingulare ꝓ plurali eo mō loquendi q̄ ſ' Exo. viij. Venit nusca grauiſſima. i. multitudo muſcarū. vñ Mat. iiij. ōr: Dic vt lapides iſti panes fiāt. d Et duxit illū diabolus in ꝛc. Jſta tentatio q̄ ponit b ſcda: Matth. iiij. ponitur tertia. q̄ iſtaꝛ fuit ſcda 7 q̄ tertia certū nobis nō eſt: vt dicit Aug⁹. nec; refert ad veritatē: q; nō oportet q̄ facta ſemp codē ordine referanf q̄ facta ſūt: vt frequēter dictū ē. Sz q; duo euāgeliſte varie narrāt ordinē pōt rō aſſignari: q; vna tētatio ē de cupiditate ꝑncipalit: alia de elatiōe. Et frequēter ꝓtingit q̄ vnū virtiū ex alio naſcik 7 ecōuerſo. ideo Matthe⁹ vnā ꝑponit: Lucas xo aliā. e Quia mihi tra. ꝛc. Mētik b diabol⁹: nec; mirū: q; mēdax ē 7 ꝑ mēdaci: vt habeſ Job. viij. Non enī ptātē habet ſup creaturas ad libitū ſuū: ſz ſolū inq̄tū de⁹ ꝑmittit ꝑm occultum

a deo:ſz a malo ambitio ptãtis. Licet ꝯ diabol⁹ ſe dicat dare ptãtem: oſa tñ illa ad tẽpus ꝓmiſſa nõ abnuit. Itaq; ille q̃ ꝓmiſit ordinauit: nec ptãs mala: ſed is q̃ male vtit ptãte qui ambit. a Tu ꝯ ſi ado. Be. Dicẽs diabol⁹ ſaluator riſit. ꝓcidens adorabueris me. cõtrario audit: q̃ ipſe magis adorare eũ debeat ꝺñm ⁊ deũ ſuũ. b Et illi ſoli ſer. Be. Hꝛece latria ꝺr ſeruit⁹q̃ ſoli deo debetur. Nulla q̃ etiã boiꝰ inuicẽ exhibeꝫ. Jubemur ꝯ p charitatẽ ſeruire inuicẽ: qꝺ grece dulia ꝺr. Jubemur ꝺeo. Kuire: ſm q̃ grece latriã ꝺr. vñ hic: ⁊ illi ſoli ſer.

Deu.6.b

c Et duxit. Nec indignũ videaꝫ ꝺſm ab illo deferri ꝺ crucifigi a membꝛis diaboli. d Supra pi.xc. Jn ℔ q̃ xp̃s in altũ tolli ſe ꝓmittit: ſz monẽti cadere nõ obedit. oſtẽdit q̃ cuiꝰ bona ⁊ alta inſpanti obediam⁹: ſz ꝓcipitare volenti ꝓtra eamus. Supra p.t. Jta eſt iactãta: vt ꝺñs putat vnuſq̃ſq; ad altiora aſcẽdere ſub limiũ vſurpatione ad inferiora trudaf: q̃ ℞o diabol⁹ fozẽ ſentit: iactãtiã ptẽdit: q̃ etiã fortes decipit.

e Si filiꝰ ꝺei. Jn oibꝰ tentatiõibꝰ ℔ agit: vt irelligat ſi filiꝰ ꝺei ſit. ℔z xp̃s ſic reſponſũ tẽperat: vt ambiguũ relinquat. f Mitte te ꝺe. Quẽ nec gula nec auariꝯcia vicit: tentat vana gl̃ia ſi forte illũ vel ipſa victorie ſue iactãtia valeat deijcere. Mitte. Nec voꝛ ei cõuenit q̃ oẽs ꝓcipitare ſatagit. Jn q̃ infirmꝰ oſtendit qui nulli poſſit nocere: niſi pꝛ⁹ ille ſe deoſũ miſerit.

g Scriptũ ẽ. Quia ſcripturaꝫ exꝓſſa ꝓtulerat: ſcripturaꝫ vincit exꝓſſis. Utik aũt diabol⁹ p hereticos teſtimonijs ſcripturaꝫ: nõ vt ꝺoceat: ſed vt fallat.

h Angelis ſuis. Be. Nec ꝓphetia non ꝺe chriſto ẽ: ſ ꝺe ſancto viro. Que etiã ſi ꝺe chriſto cẽt illud etiaꝫ qõ ſequit ꝺebuerat meminiſſe. Sup aſpidẽ ⁊ baſiliſcũ ambulabis: ⁊ ꝯculcabis leonẽ ⁊ ꝺraconẽ. Sed ꝺe angelox aũtilio quaſi ad infirmũ loquit: ꝺe ſua concultatione quaſi tergiverſator: tacet.

Pſa.90.

i Nõ tentabis. Be. Suggerebat enim quaſi homini vt ſigno aliq̃ exꝓloraret: ℔tũ apud deũ valeret. Sed ꝓtinet ad ſanaꝫ ꝺoctrinã: qũ habet q̃ꝺ faciat hõ: nõ tentare deũ. Uñ ꝓcipit: Si vos ꝓſecuti fuerint i ciuitate vna fugite in aliã. Qñ ℞o deficit bñana ꝓuidẽtia: ſi bõ ſe totũ ꝺiuine cõmittit potẽtie: nõ ẽ ꝺicenda tentatio. Nũc aũt poterat xp̃s aliter deſcendere de templo q̃ per iactantiam ſe ꝓcipitare. Dauid goliã tribus lapidibus de torrente ꝓſtrauit: xp̃s ꝺiabolũ tribus teſtimonijs ꝺe lege. Notandũ q̃ exempla ꝺe deuteronomio tñ ꝓtulerit vt ſecũꝺe legis ſacramenta confirmet.

Mat.10.c

1.Re.17.f

k Et ꝓſũmata xc. Be. Trib⁹ tentationib⁹ victis oẽm tentationẽ ꝺicit ꝓſũmatã: q̃ i his oĩm vitioꝝ origo ꝓtinet:

1.Joh.2.c

l Quia oẽ q̃ ꝺ in mũꝺo eſt: cupiſcentia carnis ẽ: ⁊ cupiſcẽtia oculoꝝ ⁊ ſuꝑbia vite. q̃ aliꝰ noiꝺ⁹: curioſitas: gula: vana gl̃ia nolanf. Cum tentat hõ cupiſcẽtia carnis: ꝺicat: Nõ in ſolo pane viuit hõ: ſz i oĩ verbo ꝺe i. Cũ tẽrat auaricia quã Apls ſeruitutẽ ſimulacroꝝ noiat: ꝺeum aꝺoret: p ſolis eternis illi ſeruiat. Si tentat vana gl̃ia: q̃ etiã ꝺe p̃cedentiꝫ victorijs ſolet creſcere: non tentet ꝺñm: qꝺ facit q̃ ꝺe ſuis viriꝫ p̃ ſumit q̃ſi ampliꝰ peccare nõ poſſit.

Deut.6.a

Coloſ.3.a

m Nota diabolũ in his vinci: in q̃bus vicit adam. Que ꝯ guia tentauit: ꝺum ꝺe lignovetito guſtare rogauit. Ne vana gloria ꝺũ ꝺixit: Eritis ſicut ꝺij. Ne auaricia: ꝺũ ꝺixit: Scientes bonum et malũ.

Gen.3.b

n Nota diabolũ non eſſe ptinacem in ſtadio: ſed cedere vere virtuti: ⁊ ſi nõ ꝺeſinit in uiderẽ: tñ formidat inſtare: ne frequẽti⁹ triũphetur.

o Et fama exijt. Non tñ a p̃ſentib⁹ ꝓpter viſa miracula bonoraf: ſz apud abſentes fama ꝺiuulgabatur.

p Be. Re q̃s putet ea q̃ ꝓ ordinẽ ſunt exponẽꝺa: poſt ieiunũ confeſtim facta: ſed poſt aliquot a ꝺño miracula vel in iudea vel in galilea patrata: q̃ apud iohãnẽ legunf primo aduentu facta.

Mat.2.a ꝺ

m Docebat xc. Poſt miracula ecce ſapia qua ꝺocet: q̃ ꝺoctrina ꝓ miracula p̃cedentia magnificaf.

n Et intrauit xc. Jntrauit chriſtus ꝺie ſabbati in ſynagogã: vt ritum legis moſaice cumulo celeſtis gratie adimpleret.

o Et ſurrexit legere. Be. Qui non venerat miniſtrari: ſz miniſtrare: lectoꝛis officiũ nõ ꝺedignaf ſuſcipere. Et prouide lucas geſta ꝺñi ſcripturus: ad explicatione ꝙꝺie incboauit: qz oẽs ꝓpherie ad ipm ptinent: ⁊ in ipſo complenf: ⁊ ꝓ ipſũ nobis aperiunf. Surrexit igit legere: vt quos noua ſignoꝝ operatione nõ ꝓuerterat: vel ꝓphetice lectionis attẽtatiõe corrigeret.

p Et vt reuoluit. Librum ꝓphetie clauſum accipit: ſed reuolutũ legit: qz myſterium incarnatiõis ſue in ꝓphetis obſcurum: et ꝓtius ſuſcepit impledũ: ⁊ poſt mortalibus aperuit intelligẽꝺum.

Dar.2.b

q Accipit librum: vt oſtẽꝺat ſe eſſe qui locutꝰ eſt in prophetis: ⁊ remouet ſacri lega pfidoꝝ teſtimonia: qui alium veteris ꝺeum: alium ꝺeũ eſſe nouꝰ teſtamenti. Uel qui ꝺicunt initium chriſti eſſe ex virgine. Quomodo enim cepit ex

℣ virgine

℣ virgine qui ante virginem loquebatur? a Spiritus. Beda. Jn ſuperioribus ꝓphetie ſaluatoꝛ de gentiũ vocatione: ⁊ eccleſie confirmatione loquens: ꝺicebat: Ego oũs in tpe eius ſubito faciã illud. ℣eſtimiq; intulit: Spũs ꝺñi ſup me. ſm q̃ hõ. Unde in pſal. Unxit te ꝺeus oleo letitie ꝓ ſoꝛtibus tuis. Pre ceteris ſanctis vnctus eſt ſpirituali vnctione: q̃ñ i iordane ſuper baptizatũ ſpũs in ſpecie columbe deſcendit: et manſit cum illo. Unct⁹ ẽ igit virtute celeſti: vt pauperibꝰ cõditiõis ℔ane theſauro reſurrectionis rigaret eterno: captiuitatem mentium auferret: cecitatem illuminaret animarum: confractis et cõtritis corde mederetur: alligando contritiones coꝛuz: ⁊ remittendo peccata: vel vt eos qui legis pompe deprimebant reuelaret: et in remiſſionem gratie ſpiritualis admitteret p̃ꝺicare annũ ꝺñi acceptuꝫ. Anno ivbilei et vere libertatis: tẽpus gratie: quo eccleſia in corpoꝛe verſata pegrinatur a ꝺño. Uñ apoſtolus: Ecce nunc tẽpus accep. c. n. ꝺ. ſ. Et poſt ãnũ accepta ꝺilem predicare ꝺiem retributionis qñ ſilius hominis veniet in gloria ſua cum angelis reddere vnicuiq; ſm opera ſua. Ad hec cuncta euangeliçanda vel agenda. ideo ſe ꝺicit miſſum: quia ſpũs ꝺñi ẽ ſuper eum.

Luce.4.a

Mat.16.d

b Et cum plicuiſſet. Beꝺ. Audientib⁹ illis q̃ aderant legit: ſed le cum miniſtro reddit: qz cum cẽt in mũꝺo: palam locutꝰ eſt mundo: docens in ſynagogis ⁊ in templo: ſz ad celeſtia regreſſurus: bis q̃ ab initio ipm viderãt et miniſtri ſermonis fuerant euãgeliçãꝺi officiuꝫ tradidit. Stans legit: qz ꝺñs nobis ſcripturas que ꝺe ipo erant apte in carne ꝺignarꝰ eſt operari. Sed reddito libro reſidet: qz pacto ꝺiſpẽſationis officio: diſcipulos ꝺoctrine ſue ſequaces elegit: ſicq; ſupne quietis ſolio reꝺitur. Sic predicator: verbi ſurgat: legat: id ẽ operet et ꝓdicet. Et reſidcat: id ẽ ꝓmia quietis expectet. Beda. Reuolutũ le gitꝙ ecclesiam miſſo ſpiritu omnez veritatem ꝺocuit. plicatũ miniſtro reꝺdidit: quia non omnia omnibus ꝺicenda: ſed ꝓ capacitate audientiũ cõmittit doctoꝛi diſpenſanꝺuz verbum.

c Teſtimoniũ ꝺa. Teſtabanf vt ipe ꝺixerat ei ẽ ꝺe q̃ ꝓphete ecciꝺerant. vere ſpiritu ſancti gratia peruncti. vere ſe pauperes cecos: captiuos: cõfractos: illi⁹ ſupeia indigere muneriꝫ.

d Medice. Sicut fabri filiũ: ita eaꝺẽ erroꝛis ꝺemẽtia medicũ vocãt: ſed in erroꝛe illoꝝ veritas latet. Dere enim erat filius fabꝛi: qui ꝓ ipm in principio omnia fecit: qui operaf in ſpiritu ſancto ⁊ igni: qui i magna ꝺomo ꝺuing mundi facit vaſa ꝺiuerſi generis.

Deu.32.b

Deu.6.a

Eſt et medic⁹: quia ꝓ ipm oſa que in celis ⁊ q̃ in terra ſunt reſtaurata. Qui ꝺe ſe ꝺicit: Non eſt opus valentibus medicus: ſed male habentibus.

e Cura teipſum. Quia in capharnaum plures te curaſſe audiꝯimus: cura etiam teipſum: et fac ſimiliter in tua ciuitate: vbi cõceptus es et nutritus. Nõ quare ꝺominus non fecerit. aliꝰ euãgeliſta oſtenꝺit: et excuſat ꝺominuz ꝺicens: Quia non poterat ibi vllam virtutez facere niſi q̃ paucos infirmos curabat: ⁊ miꝯrubaf ꝓpter incredulitatez eoꝝm. Non ergo viluerat ꝺomino patria: qui amabat ciues: ſed incredulitas eoꝝm ꝺoc non mereꝯbatur: et patria ſe charitate priuabant deſpicientes chriſtũ qua ſi notum.

f Amen ꝺico vobis xc. Beꝺa. Non ſolum ꝺominꝰ et caput ꝓphetarum: quia a moyſe ꝓpheta nominaf: ſed et heliaſ et ceteri minoꝛes ꝓphete minus in patria q̃ in ceteris ciuitatibus ſunt bonoꝛati: qz ꝓpe modum naturale eſt ciues ciuiꝫ⁹ inuiꝺere: nec enim cõſiꝺerant p̃ſentia viri opa: non ℞tutem: ſ fragilem recoꝛdanf infantiã: q̃ſi non ⁊ ipſi per eoſꝺẽ etatis gradus ad maturam etatem puenerint.

g Dine ꝺeclaraf q̃ fruſtra opem miſericoꝛꝺie celeſtis expectes: ſi aliene virtut⁹ fructib⁹ inuiꝺes. Aſpernatoꝛ enim ꝺominus eſt inuiꝺoꝝ: et ab his qui ꝺiuina beneficia in alijs perſequũf: miracula ſue virtutis auertit.

℣ In ꝺieb⁹

℣ vel ꝓpter.

a ptũ erat: ⁊ Spũs ꝺñi ſup me eo q̃ ℣ vr: Beati pauꝑes ſpiritu.

vnxit me: euãgeliçare pauꝑibus miſit me ſanare cõtritos corꝺe: ꝓ

a ſ iudeis ꝺe pharaone: gẽtib⁹ ꝺ diabolo. b ſ rã iudeis q̃ gẽtib⁹. ſ vnxit: vt miſit. a ſ iudeos lutũ fabricãꝺo: gẽtes idolis ſupplicãꝺo.

ꝺicare cãptiuis remiſſiõez: ⁊ cẽcꝯ

viſũ: ꝺimittere ꝓfractos i remiſſi

a ſ ann⁹ ꝺñi quartus: ꝺabet tẽpoꝛa. i. gꝛuꝺ: cui gelia: ꝺuodecim menſes. i. ꝺuodecim apl̃os.

onẽ: p̃ꝺicare ãnuz ꝺomini acce

ſ p̃ꝺicare. ſ iudicij.

b ptũ ⁊ ꝺiẽ retributiõis. Et cũ pliciſſet libꝝ reꝺꝺidit miniſtro: et ſedit. Et omniũ i ſynagoga oculi erãt itẽꝺẽtes i eũ. Cepit aũt ꝺice

a ſ implera ẽ in hoc: q̃ ſicut illa ꝓꝺixerat ⁊ magna faciebat: ⁊ maiora euangelizabat.

re ad illos: Quia hodie ſplẽta ẽ �herſcriptura i auriꝫ⁹ vr̃is. Et oẽs illi teſtimoniũ ꝺabãt ⁊ mirabãt i verbis gratie q̃ ꝓcedebãt de oꝛe

ſ tũ. ſ ſcribe ⁊ phariſei inuiꝺentes. ſ Be. magna cecitas eũ q̃ verbis ⁊ factis xp̃m ẽ cogno, ſcũt: ob ſolã generis noticiã cõemnũt q̃ apud ſe ipſius. Et ꝺicebãt: Nonne hic ẽ nutritũ ⁊ per cratũ tẽpoꝛa pfeciſſe viꝺeranf.

filꝰ ioſeph? Et ait illis: Utiq; ꝺicetis mihi hãc ſimilitudinẽ. Ade

a ſ ꝺd puerbiũ cõtinear aperit. ſ. quãca a.f.

c ꝺice cura teipm. Quãtã auꝺiui

a ſ quaſi non credam⁹ quod incerta fama vulgauit cũ apud nos nihil tale fecerit: ꝺbus cõuenientius ralia impenꝺenda erant benefitia:

mus facta i caphãrnaũ: fac ⁊ hic

f in patria tua. Ait autez: Amẽ ꝺi

ſ quaſi ꝺicat: ideo non operoꝛ inter vos: q̃ vos increduli: non q̃ patriam oꝺerim: cui beneficiuꝫ mee natiuitatis conculi.

co vobis: qz nemo ꝓpha accepꝰ

Eſa.61.a De ſacra vn.c vnxerunt me/ dium.

D

Dar.6.a Joh.4.f

Dar.13.g Joh.6.c

Dar.13.g Dar.6.a Deuteron. c. et ſi xps .h. angel⁹

quotatione allegãt i ſmonib⁹ ſuis ⁊ in ſcholis q̃ ꝺicta xp̃i ⁊ aplox.

k Et ſedit. vt exponeret mature qꝺ ſtando legerat reuerẽter ⁊ ꝺeuote.

l Et oim in ſyna. ocu. erãt intẽ. in eũ. qz i facie ei⁹ q̃ꝺã fulgoꝛ ꝺiuine gꝛe relucebat aiosꝫ intuentiũ attrahebat.

m Cepit aũt ꝺicere ad illos: qz hoꝺie ſpleta ẽ hec ſcriptura xc. ſcz in ipo: vt ptz ex ꝓdictis.

n Et oẽs teſtimoniũ illi ꝺabãt. videꝫ q̃ illa ſcriptura i eo eẽt impleta. p Et mirabãt in vbis gꝛe. i. gratioſis.

o Et ꝺicebãt. Die ꝙñter deſcribit emulatio ꝓtra eũ. Licet enĩ illi de naçareth ꝓmo recepiſſent ꝺoctrã ei⁹ reuerẽter ⁊ gratioſe: vt ꝺictũ ẽ. tñ poſtea moti ſũt ꝓtra eũ ex inuiꝺia ꝺeſpiciẽtes eũ ꝓpter pauꝑtatẽ parentuz: qz ſz eſſent nobiles: vt ſupra ꝺictũ ẽ ca. ij. tñ erant pauꝑes: vñ ꝺicebãt ꝺeſpective.

r Nõne hic eſt filꝰ ioſeph. vt patz Matth. xiij. et Marc. vj. ꝓpter q̃ pauca miracula fecit ibi: qz erant indigni: vt ibi ꝺr. Unde et eoꝝ inuiꝺia intantũ .pceſſit q̃ miracula ei⁹ ꝺicebãt eſſe falſa. ⁊ hoc eſt qꝺ ſubꝺit: s Utiq; ꝺicet⁹ mihi hãc ſilitudinẽ. i. obiectionẽ a ſilitudine ſumptam.

t Medice cura teipm. Sicut enĩ medic⁹ ver⁹ citi⁹ et liberi⁹ ſeipm curat ⁊ alios ad ſe pertinẽtes q̃ extrancos: ita ꝺicebãt ei: ſi tu faceres vera miracula citi⁹ faceres ea iter .ꝓinquos tuos ⁊ in ciuitate tua q̃ iter extrancos. Sz ipe conſequẽter rñdit q̃ nõ ꝺimittebat inter eos facere miracula ex

a In dieb⁹ helie. Be. Quasi non ē ytratū exemplo ꝓpheratū q vobis melo ciuibus fastidiosis diuina beneficia subtrabo: qz sicut tpe famis nemo in iudea ē dign⁹ repert⁹ hospitio helie: ꝙ extere gentis vidua ē queritu: q a tāto ꝓpheta visitaret. Et sicut multis leprosis ibidē existētib⁹ sol⁹ naaman syrus q deuote q̄suit est curat⁹: sic ꝙ vos modo q me ex inuidia spernitis supno munere estis ꝓuati: nō causa mee ꝓpte

3.Re.17.a tie vel inuidie. In dieb⁹ helie. In q̄bus helias est opatus.

Vel qz dicē faciebant illis q in ei⁹ opib⁹ lucē videbāt gr̄e spūalis: z quertebant ad dñm. Et ideo aperiebāt celū videntib⁹ diuina mysteria. claudebat q̄ fames erat: qz nlla erat cognoscēde diuinitatis vbertas. b Vidua. Be. Vidua ad quā helias mittit: gentiū figurat ecclām: q a suo ꝓditore diut⁹ deserta populū recte fidei nescirit. Ist pauperem filiū egenastipe nutriebat. i. ybo secularis scientie absq; humilitatis fructu docebat: q̄ bū in sarepta sidonie⁹ fuisse dr. Sidonia enī venatio inutilis. Sarepta incendiū vl angustia panis interpretat. Quib⁹ olim⁹ gētilitas expimit: q̄ inutili venatiōi deditā. i. lucris z negocijs seculi seruiēs: incēdiū carnaliū cupiditatū panisq; spūalis angustias patiebat: donec helias. i. ꝓphēticus sermo mittit ad eā q̄ i iudea fame periclitabat. clausa celi ianua: id ē cessante scripturarū intelligētia ꝙ ꝓphēdia in duce. Venit ergo ꝓphēticus fmo ad ecclām: vt recepto⁹ pasceret z reficeret corda credētiū. Vbi ꝓpe panis spūalis erat in angustia: ibi farina⁹ oleū ore ꝓphētico benedicit. i. fructus et hilaritas charitatis vel gr̄a dominici corporis z vnctio chrismatis indefectino verbi celest⁹ munere fecundat: z bacten⁹ hec munera apud ecclām nō deficiunt. Hec mulier mysticū panez factura duo ligna colligit: in q̄ figurā crucis expimit: in q̄ nobis vite eterne ꝓparat panis.

c Naaman syrus. Be. Naaman q̄ decor interpretat populus significat nationē: olim pfidie scelerūq; lepra maculosus: sed sacramento baptismi ab omni mētis z corporis feditate purgatum: qui capte consilio puelle: id ē fugne inspiratiōis gratia quā iudeis seruare non valentib⁹ rapuere gentiles: cōmonitus: septies lauari iubet: quia illud baptisma saluat q̄ septiformi spiritu regenerat. Unde caro ei⁹ post lauacrū sicut pueri apparuit: qz mater gratia omnes in vnā parit infātiā.

Vel factus ē vt puer: id est exuto veteri homie cōformat⁹ est

Esa.9.c christo. de quo dicit: Puer natus est nobis: z filius dat⁹ est nobis. Partē sancte terre secū tulisse dicit: qz oportet baptizatos dominici corporis ꝓticipatiōe cōfirmari. d Et elecerunt. Be. Q; dñs de eis supradixerat: hoc ipe de se verum esse facto ostendērit: qz ejciunt extra ciuitatē nec saltē merent qui saluatorē pellunt de suis finibus. e Et duxerūt ꝛc. Be. Pdecores iudei discipuli diabolo magistro. Ille verbo ait: Mitte te deorsū. isti facto mittere conant. Sed illorū

Det.4.a mente mutata subito vel obstupefacta descendit: qz adhuc illis locū penitentie reseruat: z quia nōdū venerat hora passionis: nec elegerat hoc genus mortis. Q; capit a paucis z tenetur volūtatis ē: q; a populo non tenet. Is trāsit: maiestatis est. A paucis voluit crucifigi vt nō multoū esset sacrilegiū: sed in actores crucis inuidia. retorq̄ref z a paucis affigeret ꝓ olim⁹ moritur⁹. f Beda. Dicit q; cuz dñs de manib⁹ illoz elapsus p mediū illoz de rupis vertice descēderet: atq; sub ipsa rupe lateret: subito ad tactū vestis illi⁹ saxū illud subterfugit: z ad instar cere resolutum quēdā sinū q̄ dominicū corp⁹ recipere effecit. tante vtiq; capacitatis: quante ipm corp⁹ extitit quātitatis. in q̄ vtiq; bodie vniersa liniamēta z ruge vestis que a tergo dñi fuerāt: veluti diuini sculptoris expssa manu seruāt. f Et descēdit ꝛc. Be. Nec indignatiōe cōmot⁹: nec scelere offensus: nec iniuria violat⁹: iudeā deserit. Is memor clemētie: nūc docēdo: nūc liberādo: nūc sanando: in fide plebis corda demulcet. Q; sabbatis maxime sanat z docet: se nō sub lege: sed supra legē esse docet: nec soluit lex si fit renouatio hominis iam labentis. g Sabbatis. Be. Sabbatis dñice medicine opa cepta significant ibi nouam creaturā incipere vbi vetus creatura ante desinit: i quo etiā se creatorē ostēdit: q̄ opa opibus interit: z prosequit opus q̄s iam ceperat. Incipit aūt a minorib⁹ vt ad maiora pueniat. liberare a demone etiā hoies possunt: Is in dei ybo resurrectionē mortuis imperare solius diuine ē potestatis. h Quia in ptāte. Be. Sermo doctoris in ptāte fit: cū cūcta q̄ docet operat. Qui enim facto destruit q̄ ꝓdicat: cōtemnit. Uel fm alium euangelistā erat docens illos sicut potestatē habens: z nō sicut scribe qui de ꝓceptis legis alios docebāt. sed iesus quasi auctor z impletor legis vel mutabat vel augebat. i Et in synagoga. Be. In synagoga ē hō habēs spiritū īmūdum: qz spiritūs cētū amiserat. Introierat eni diabol⁹ vt

Mystice xp̄s spūaliter exierat. Mystice. Homo in synagoga habens demoniū: popul⁹ est indoctus q̄ adeo improbi vt negent quem diabolus cōfitetur. k Et exclamauit ꝛc.

Moralit Moraliter. Omnis amaritudo z ira z clamor: īmundi spūs furor ē. Fornicatio: īmūdicia: ꝓcupiscentia malar⁹ auaricia: febris illecebrose carnis est. l Sine. Bed. Paululū a me verando quiescē cui nulla ē societas cū nra fraude. m Quid nobis ꝛc. Be. Extorta ꝓfessio nō habet meritū. Is ē veluti fugitiui fuit: q̄ post multū tps videt dñm suū: nihil aliud nisi de ꝓbitat⁹ deꝓcat. Sic demones ad se vindicādos dñm venisse credētes: ꝓsentia illi⁹ tormentant. n Jesu naçarene ꝛc. Bona natura q̄ deum cōfitet: mala operatio diabolī q̄ deo aduersatur. o Nota q; nomē iesu naçareni ab euāgelista diabolus primus dixisse inducitur: qz est huius impudentie: vt

q̄ inter boies

impostētia vel falsitate aliq̄ ꝛb ex commalicia: z ad b inducit sacre scripture exēpla. cū subdit: o In ytate dei vob. Multe vidue erāt in dieb⁹ helie israel qñ clausū ē celum oratiōib⁹ helie: vt haberet in. Reg⁹. xvii. vbi ista distaria diffuse tractat q̄ hic breuiter ponit. b Et ad nullā illarū missus ē helias. qz non erant ita deuote sicut illa mulier gentilis sarreptana: et qz helias ꝓsecutionē patiebat a terra israel q̄ debuisset sibi esse grata.

c Et multi leprosi erant in israel. z nemo illoz mūdat⁹ est ꝓpter comunē ingratitudinē erga deum: qui israel declinauerat ad idolatriā. colendo vitulos aureos quos fecerat hieroboā.

p Nisi naaman syr⁹. cui⁹ historia ponit. iiij. Reg⁹. vbi describit bonitas et mansuetudo curationis. cuz vt̄. Per illū eni dedit deus salutē ysrael

nobis roꝛ

z post curationez fuit adhuc melior valde grat⁹ deo z beliseo: vt habetur ibidē. e Et repleti sūt oēs i synagoga ira. qz ꝓponebat eis gentiles de abominabant sicut canes. f Et ejecerūt illū extra ciuitatē. tā q̄ dignum morte vt illū interficerēt: vt ptz i lr̄a. g Ipe aūt transiēs ꝛc. virtute diuinitatis qua poterat sic se seruare illesum qñ volebat. Dicit aūt Beda q̄ ch⁹ dom⁹ de manib⁹ eoz elapsus de rupis cemōtis descenderet z sub rupe latitaret: subito ad tactum dñice vestis saxū illud subterfugit: z instar cere resolutū quēdā sinum effecit. i. cōcauitatis in quo dñicū corpus reciperet: in quo loco oīa lineamenta z ruge vestis z vestigia pedū in rupe apparent adhuc. Sicut testant qui viderūt. h Et deiecit in capharnaū. vt impenderet alijs doctrinā sacram qua illi de naçareth erant indigni. i Et stupebant in doctrina eius: qz in ptāte erat sermo ipius. i. miracula faciēdi vt ptz ex sequentibus. k Et in synagoga erat ꝛc. Dicꝓnter describit doctrine xp̄i cōfirmatio p miracula xp̄i. sic eni illa q̄s cognitio subest naturali facultati intellectus ꝓfirmant eē vera p reductionem ad ꝓma principia: sic xp̄us illum qui trāscēdit naturalē facultatē intellect⁹ de q̄b⁹ erat doctrina xp̄i: ꝓfirmat per operatiōes

q̄ inter boies

Gen.4.a inter boies aliq̄d ꝓtius vsurpet z ad homines quasi nouū deferat quo erroꝛe sue potentie incurrat. In Genesi eriā diabol⁹ ꝓpter inuidiā deum nouisse. a Scio te qz ꝛc. Per opa ꝓmit. ꝓbari filiū dei. Sed nōne dixit apl̄us: Potora facies? Solutio p operā. i. modū opationis. Alij dicebāt: In nole iesu xp̄i ꝛc. Ipe dicebat: nōne hic ē filius ioseph? b Obmutesce. Be. Quia q̄ lingua serpētina ꝓmo i eua trauit mors i mūdū: ꝓpria lingua serpētina obcludit: ne vir⁹ vltra spargat. Deinde femia q̄ ꝓma seducta ē a carnalis ꝛcupiscētie febre ē curata. Terno vir q̄ dicta vxoꝛ audiuit a lepra curat. c Et cum. pie. Be. Curandus ꝓmittit a demone i medijs. ꝓiectus vt virt⁹ patefacta plures ad salutem inuiter. Beda. Marc⁹ ait: Et discerpēs eū spūs īmūdus: z exclamās voce magna exijt ab eo. Et b q̄ quod lucas ait: Et cū ꝓiecisset eū in medijs. Sz nihil nocuit illa iactatio: nec eū debilitauit: sicut solēt exire demones q̄busdā membris amputat⁹ vel enulis. Unde etiā ꝓ tā integra restauratiōe etiā nō credētes āmirant. Beda.

Moralit Moralit. Homo a demonio liberat: cum anim⁹ ab īmūda cogitatiōe purgat. femina a febrib⁹ curat: cū caro a cōcupiscentie feruoꝛe refrenatur.

d Et virtute. Non vt homines q̄ in verbo dei demonia ejciunt: fb ꝓpria potestate ẏtutes operatur. e In domū simonis ꝛc. Domus petri: circuitus eius apostolatui commissa. Socrus ē synagoga: que quodā modo mater ecclie petro cōmisse. Hec febricitat: quia inuidie estibus laborabat ꝓsequens ecclīā. Sed iesus stans sup eam sanat: quia vbi timoꝛ dei incipit esse: zalis estuatio solet recedere. f Et rogauerūt. Be. Modo saluatoꝛ rogatus: modo non roꝛgatus curat. ostendēs se cōtra vitiorum quoq; passiones z ꝓb⁹ fideliū stmp annuere: et ea nōnūq̄s que ipsi nō in se intelligunt: vel intelligenda dare: vel pie petēti⁹ etiaz nō intellecta dimittē. Et delicta q̄s ītelligit: ab occultis meis mūda me dñe.

g Surgēs. Be. Naturale est febricitāt⁹ incipiente sanitate lassescere: z molestiā egritudinis sentire. Sed sanitas q̄ dñi dat imperio: tota simul redit: z cētā eo roboꝛe firmat vt suis ꝛdiuuandi⁹ ꝓtinuo ministrare sufficiat: z in ꝛta leges tropologie mēbra q̄ seruierāt īmūdicie: seruiant insticie. h Cū aūt sol occi. Be. Solis occidit passio xp̄i p quā plures sanant demoniaci q̄s ante vitiens in carne egrotos sanauerat: quia in carne viuens paucos indeoꝛ docuit: post resurrectionē gētib⁹ apparuit. i Tu es filius dei. Be. Cum ieiuno fatigatū diabol⁹ videret verū hoiem intelligitq; qz tentādo nō ꝓualuit verum etiam dei filium esse dubitat. Nunc ergo per signoꝝ potēciam iam certioꝛ effect⁹: filium dei arbitrabatur. Non ergo eum ideo crucifigit: vt filium dei ignoret: sed quia eius morte se damnandum non preuidet.

Dyab.2.b Doc enim mysteriū a seculis est abscōditum: Quia si cognouissent dominū glorie nunq̄s crucifixissent. k Et increpans nō sinebat. Beda. Ideo prohibet loqui: ne dum aliquis audit verba predicantem sequatur errantē. Improbus enim magister veris falsa pmiscet: vt specie ẏritatis testimoniū fraudis obtegat.

Dyster l Facta autem die. Mystice. Manifestata luce resurrectiōis: a credentiū turmis requirit⁹: et in gentium deserto inuentus ne abeat retinetur. Ca. V

Actū ē aūt. Nec tpe nec loco turba a studio sanādi cohibet: vesper incūbit: z tamē sequit⁹: stagnū occurrit

q̄ turba

§ vehementer opinor.

a Venisti pdere nos. Scio te qz sis sanct⁹ dei. Et increpauit illum ie/

b sus dicēs: Obmutesce: z exi ab illo. Et cū ꝓiecisset illū demoniū i

§ nullū membrum ampurauit.

medijs: exijt ab illo nihilq; illū nocuit. Et factus est pauoꝛ in omnibus: et colloquebātur ad inuicē

§ res digna verbo.

dicentes: Quod est hoc verbum

b quia in potestate z virtute imperat īmundis spiritibus et exeūt?

Et diuulgabatur fama de illo in omnem locum regionis. Surgēs autē iesus ō synagoga: introiuit

c in domū simonis. Socrus autē simonis tenebatur magnis febri/

a § alij euangeliste non dicunt q̄ rogassent.

f bus: et rogauerunt illum ꝓ ea. Et stans super illam imperauit febri:

g et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Cū sol au

b rem occidisset omnes qui habebāt infirmos varijs languoribus ducebant illos ad eum. At ille singu/

§ misericordie.

lis man⁹ imponēs curabat eos.

Exibāt autē demonia a multis:

i clamātia z dicentia: qz tu es filius

k dei. Et increpās nō sinebat ea lo/

l qui: qz sciebaur ipm esse xp̄m. Facta aūt die egressus ibat in desertū locū z turbe requirebāt eū z venerūt vsq; ad ipm: z detinebāt illū ne discederet ab eis. Quib⁹ ille ait: Quia z alijs ciuitatib⁹ oportet me euangelicare regnum dei: quia ido missus sum. Et erat prędicans in synagogis galilee.

Capm: V

m Actum est autem cū tur a

operationē miraculoꝝ q̄ a solo deo possūt fieri. z ideo cū indūcit ad ꝓfirmatiōez alicui⁹ doctrine ostēdit ce vera cū de⁹ testis ce nō possit alicui⁹ falsitat'. igit ad b inducit b dno miracula i speciali. Primū ē de demoniaco curato. Scdz de socru petri a febrib⁹ curata. ibi: Surgēs aūt de synagoga. tertio multa ponūt i generali. ibi: Cū essent sol occubuisset oēs q̄ habebāt ifirmos ꝛc. Et ꝓtz fnia istaꝝ ꝓtij vsq; ad finem ca. ex dictis Marc⁹. j. vbi ista posita sūt eodē ordine q̄ hic exposita. La. IIII

Moraliter. Jesus aūt pleⁿus spiritualē. ꝛc. Seqr. † Et agebat i ſpū i deserto. q̄ b significās q̄ hoies spūales cuiusmodi sūt religiosi debēt i aspitate nutriri. nā acer⁹ solēt a demone tentari. Eccli. ij. Fili accedēs ad seruitutē dei sta i iustitia z timoꝛe dei: z ꝓpara aiaz tuā ad tētationē. Et b significat cū dr b de ꝛpo.

† Et tētabat a dia. Per b aūt q̄ b primo ponit tētatio de gula cum dicitur:

c Dic lapidi huic ꝛc. designat q̄ hec tētatio occurrit homini. ꝓmo qñ ab infantia. Scdo xo ponit tētatio de cupiditate terrenoꝝ cū dr: d Et duxit illū diabol⁹ i mōtem. ex. qz tētationē gule seqr tētatio cupiditatis terrene. Tertio xo ponit tētatio de ꝓsūptione cum dr: † Et duxit illū in hierlim ꝛc. nā tētatio q̄ quis de meritis suis ꝓsūmēs ponit se piculis non ē nisi post plurima tpa. g Et venit naçareth vbi erat nutrit⁹ z intrauit fm ꝛsuetudinē suaz die sabbati in synagogā ꝛc. Per b ostēdit q̄ ꝓdicator⁹ euāgelij debet dieb⁹ ōnicis et festiuis pplo ꝓdicare z xp̄i mysteria nūciare. m Et ecce i synagoga oculi erāt intēdētes ꝛc. nā illi q̄ sūt merito ō numero fideliū: audiūt deuote xp̄um dininū. ſ de indeuotis subdit: q Et dicebāt: nōne hic ē filius ioseph? b aūt dicebāt ꝛceptibiliter p q̄s significant illi q̄ sermonē audiūt vl lectioꝝ nō ad suā edificationē ſ ad ꝓdicatoris vel lectoris derisionē. xp̄i q̄b arguunt a xp̄o p duas hist̄as veteris testamēti quaꝝ sensus moralis posit⁹ ē. iij. z. iiij. Reg⁹. in locis suis. e Et repleti sūt oēs i synagoga ira ꝛc. p istos significant illi q̄ ꝓdicatores xp̄i. p̄sequūt: eo q̄ dicūt eis displicētia. g Ipe aūt trāsiens p mediū illoꝝ ibat. nō p cutiēs illos aut impellēs: nec aliquo modo se vindicās. in b docēs ꝓdicatores euangelij vt nō querāt vindictā de iniurijs factis sibi.

k Et i synagoga erat homo habens demonium ꝛc. p b aūt q̄ xp̄s increpauit demonē q̄ suā ptātem confitebat z sanctitatem ei silētiū imponēs: docuit nos fugere laudē turpiū ꝓsonaꝝ: qz sicut dicit Seneca libro de xp̄tib⁹: Tā triste tibi sit laudari a turpib⁹ q̄s si laudaris ob turpia. Socrus autē simonis tenebat magnis fe. ꝛc. p quam significat

† Dur.4.a

† Dur.3.b

† De pe. vi. c. volui/ſenē. 4. xp̄o et. di. c. c. i. 8. quid enī

persona fracundie calore aut concupiscentie labozās: superquam stat iesus cum istas passiones mitigat z tunc ei deuote ministrat. Cum aūt sol occidisset omnes ꝛc. per hoc ſignificauit q̄ passio sua in qua iusticie sol occidit futura erat medicina omnis spūalis infirmitatis. † Facta autem die egressus ibat in desertum locū. dans in hoc exemplum ꝓdicatoribꝰ ꝛcu ertēdi ad solitudinem contemplationis post laborem predicationis: et vt gratias deo agant de profectu prestito z se disponant pro futuro.

Actum est autem cum. Descripta prędi Ca. V

catione christi z eius confirmatione: hic cōsequenter describitur conuersio aliquorum ad ipsum. et primo describitur eorum vocatio ad discipulatum christi. secundo eorum promotio ad apostolatum, sequens capl̄o. ibi: Factū

¶ turba vrget: ⁊ ideo ascendit in nauim petri. a Sec⁹ stagnū. Be. Stagnū pſens seculū designat. Dūs aūt iā nō in stagno quasi iā nō in carne passibili: sed sec⁹ stagnū: qr in ea carne in q̄ passus ē stabilitatē ppetue quietis adipt.

b Geneçareth. A. ꝓprietate loci: q̄si generās aurā: qr crispantib⁹ aquis de se auram emittit. c Eleuit duas na. Bed. Due naues: circūcisio ⁊ ppuciū q̄s videt: qr i vtroq; pplo nouit q̄ sunt ei⁹: quoꝝ corda a fluctib⁹ seculi ad future vite tranquillitatē: quasi ad litⁿ misericorditer videdo ꝓuehit. d Piscatores. Doctores ecclesie retib⁹ fidei cōphēsos: ⁊ de ꝓfundo ad lumē elatos: terre viuentium q̄si litori pisces ingerūt. e Laxabāt retia. Nota retia plicar q̄ intermisso pdicādi officio qb⁹ alios docuit ipe iplere satagit.

f Que erat s. Nauis simonis: primitiua ecclesia circūcisionis: de cui⁹ auctoritate docet gētes vsq; hodie.

Beck. 4. f Que bū vna: qr multitudinis credētiū erat cor vnuz ⁊ aīa vna. Nec nauis apud matthēū fluctuat: in q̄ attēdit principiū ecclie: q̄ trepidantib⁹ discipulis ꝑps adhuc dormit: q̄n petr⁹ suis meritis firm⁹, alienis turbat q̄n iudas ꝓditor adhuc est int⁹. Lucas dicit: piscib⁹ repleri: qr ad finem ecclie respexit: vbi fructus exuberat: vbi pfectis i fide ꝑps vigilat: vbi pfidia ꝓditoris cessat: vbi pfecta dilectio. g Rogauit eum. Be. Qr primo rogat nauim a tra reduci pusillū: significat vel tēperate vtendū verbo ad turbas vt nec terrena eis ꝺiciplanc nec a terrenis i ꝓfunda sacramentoꝝ recedāt: vt ea penit⁹ non itelligant. Vel ꝓius in ꝓmis regionibus gentibus ꝓdicandum. Sed dum dicitur petro: duc in altum ad remotiores gentes qui bus postea ꝓdicarum est pertinet. b Duc in altum ⁊c. Ambro. Et si alīs imperatur vt laxent retia: soli petro dicitur: Duc in altum: id est in profundum disputationum: vt quādo de eterna verbi generatione differit: q̄ nō visu: sz sola fide attingit: vl quando de ꝛrnte resurrectiōis: vel de spiritu sācti, ꝓ fluētib⁹ donis instruit ecclesia ⁊ armatur. i Laxate retia. Be. Retia sunt ꝛbor cōplexiones: ⁊ quasi q̄dā oratiois sin⁹ ⁊ disputationū recessus: q̄ ꝺs capiūr nō amittunt. Unde ⁊ retia q̄si retinētia sunt vocata: q̄ captos nō perimūt sz reseruāt. k Sn ꝛbo aūt tuo. Beda. Misi in ꝛbo gre laxata fuerint instrumēta disputationū: frustra ꝑdicator⁹ vocis sue iaculū mittit. Quia fides populoꝝ nō in sapiētia ꝛbi cōpositi: sed diuse vocationis munere ꝓuenit. O vacua ꝓsumptio: o humiliras fructuosa. Qui nihil aīi ceperant: magnā in verbo concludunt multitudinē. Rumpit rete ꝓ multitudine pisciū: qr modo cum electis tot reprobi intrant: q̄ ipam ecclesiam hereſibus scindant. Rumpitur rete: sed nō labitur piscis: qr ꝺns suos seruat: etiā inter ꝓsequentiū scandala. l Rumpebat. Jn ecclia circūcisionis rumpit rete: qr non tot intrant de indeis q̄r apud deū ad vitā erant ꝓordinati. Alia ergo nauis: id ē ecclia de gētib⁹ succedit: q̄ electos ad salutē colligit: qui nō intrant nisi rupto rete: qr ante iudas ꝓditor: ante simon magus: ante ananias ⁊ saphyra: ante multi quos iobes antichristos vocat: abierūt retrorsū: q̄ paulo vel barnabe cōmitrar apostolar⁹ gētium.

m Et impleuerūt. Be. Hec impletio vsq; i finē seculi crescit. Sz implete mergunt. i. in submersione ꝓmunt nō tū periclitant sic vt mergāt. Mergi eni ē boies ad prauitatē seculi de q̄ elati fuerāt redire. Quales etiaz petr⁹ adhuc i infirmitate posit⁹ b loco demōstrat. Ut sequit: Nō cū vidisset si. pe. ⁊c. qr carnales in ecclia spualib⁹ rectoribꝰ in ꝺb⁹ pſona xpi eminet honorē q̄dem exterū deserūt ⁊ specie tenus humiliāt sub illis: sz tñ mozib⁹ nō voce ꝓtradicūt ⁊ nolūt ab illis gubernari: q̄r vita ⁊ ꝑdicatio ipoꝝ cōtraria ē voluntati.

n Stupoꝝ eni circūdederat eu⁹ ⁊c. Excusat petrum: nō studio malicie: sed ex humano defectu hoc dixisse. Ammirabatur autem diuina dona: et quo plus meruerat hoc pſumebat minus. Et talis humilitas meretur piam domini consolationem. o Noli timere ⁊c. Beda. Non recedit: sed ad litus producit: et vinificandi potestatem tribuit. Jn quo significatur q̄ spirituales viri ⁊ si peccatis turbarum commoti: non tamen debent habere voluntatem dimittendi ecclesiasticum munus vt securius et tranquillius viuant. Nemo de sue conscientia culpe tremens: vel de aliorum innocentia stupens: sanctitatis iter formidet aggredi.

p Ex hoc iam homines eris capiens. Beda. hoc ad ipsum petrum specialiter pertinet: cui exponitur: quid captura significet piscium. Sed sicut tunc ꝓ retia pisces sic ꝓ verba aliqñ capiet: in quo petro est typus totius ecclesie.

¶ Relictis

¶ cōuenēs turbarum: fidē designat populoꝝ.

bę irruerent in eum vt audirent ¶ q̄ magna fecit i terra: trāsit ad mare: vt ꝛbi facerat: ꝺns marie terreq; apparerat. ¶ legē.

a verbū dei ⁊ ipe stabat sec⁹ stagnū a
bc geneçareth. Et vidit duas naues † ¶ legem.

b stātes sec⁹ stagnuz: piscatores au b ¶ a naui in litus.

c tē descenderāt ⁊ lauabant retia. Ascendens aūtē in vnam nauim c

fg quę erat simonis: rogauit eum a ¶ ab amore terrenorum.

terra reducere pusillū. Et sedens docebat de nauicula turbas. Ut cessauit aūt loqui: dixit ad simo/ ¶ ad christū ascendēre in altum. ¶ qi

h nem: †Duc in altū: et laxate retia dt boni ⁊ generales parati erant accipere legem.

vestra in captura. Et respondēs ¶ sicut humilis.

simon dixit illi: Pręceptor per to c ¶ q̄ veterem legem laborantes nullum duximus ad viram.

tam noctem laborantes nihil cę/ k pim⁹: in verbo aūt tuo laxabo re f te. Et cum hoc fecissent: concluse ¶ pisces sunt q̄ hanc viram enautigant.

rūt piscū multitudinē copiosaz. ¶ Hora. Rūpitur qui diuitias et paupertates non sustinet.

l Rūpebaḳ aūt rete eoꝝ et annue/ g runt socijs q̄ erat in alia naui: vt venirēt ⁊ adiuuarēt eos. Et vene ¶ qr ecclesiam et synagogā cōuenit.

m rūt ⁊ ipleuerūt ambas nauiculas: b ita vt pene mergerēt. Qd cū vide ret simon petr⁹ ꝓcidit ad genua i+
ieſu dicens: Exi a me dñe: qr hō k
n peccator sū. Stupoꝝ enim circū/ dederat eum ⁊ omnes qui cū illo erant: in captura piscium quā ę/ ¶ circūdederat stupor.

perant. Similiter autem iacobū ⁊ iohānē filios ẓebedei: qui erāt l
socij simonis. † Et ait ad simonez
o ieſus: Noli timere. Ex hoc iā ho/ m†
¶ nondū eligitur in apostolarum: sed ꝓdicatur: q̄ aliquando sit eligendus.

mines eris capiens. Et subducti n†
o

solādo. m Noli ti. ex b. l. decetero. eni boies capiens. p sanā doctrinaz trahēs ad vitā beatā. Verbū enim dei hamo piscatoris compar: qr sic ham⁹ nō capit piscē nisi ab ipo capiar: sic nec ꝛbū dei capit boies ad vitā eternā nisi ipm ꝛbū mēte ipius capiatur. o Et subdu. ad ter. na. relic. om. se. sunt ex. sez simon petrus et alij q̄ erant cum eo. Et ly andreaz b si noiek: tñ intelligit ibi fuisse fm q̄ dicit Aug. vt dr ex ꝛbis Mat. iiij. ⁊ Mar. j. dicit

¶ Relictis oib⁹. Be. Mystice finem seculi significat quo ab bni⁹ mūdi salo q̄ ꝛpo inhęserint: penitus sunt recessuri.

b In vna ciui. Hic duo adiuent⁹ in capharnaū norant. Poi mus incarcerato iohāne q̄n fecit continue illa tria miracula. Secūdus q̄n descēdit ꝺ mōte electis apls: q̄n fit istud miraculū de leproso. c Ait plen⁹. Ambro. Be. Quarto signo ex q̄ i capharnaum venit iste sanat. Rā sicut ꝛtuz dixī sole illumīant: ⁊ clarioꝛe ceteri fecerit dieb⁹ cū illuscerēt elemēta mundi: sic ⁊ hoc clarius opus debet estimari. Secūm matthēū post nouū testū i mōte dat: b primo a dño sanat⁹ inducit: vt ille q̄ excludebat a lege: purgari se dixī prāte ꝓfumēs: non ex lege b supra legē esse gram indicaret: q̄ leprosi mundā posset abluere. d Et ꝓcidēs. Sicut būlis ⁊ vite sue maculas erubescēs: ⁊ ꝓfessionē verecūdia nō reprimens ꝺ tecto vulnere remediū q̄rens. e Si vis potes. Amb. Bed. Sicut in dño potestatis auctras: ita i isto fidei cōstantia declarat. f Tetigit. Propter būilitatem: vt nos doceret nullum spernere, p alīq̄ corpis macularē. Tāgit nō dedignat⁹ ꝺimpat nō diffugis: adhibet opis testimoniū: volo dicit, ꝓt fortnū: impat, ꝓt arriuam: tangit, ꝓpter manicheū. Bed. Tetigit nō quin sine tactu sanare posset; vt indicet se nō subiectū legi eē: sz ꝺm legis ostendēs: q̄ non timet cōtagiū. g Et cōfestim le. ⁊c. Amb. sup hūc locū. Vides q̄ dubitari non pōt qr volūtas dei ptās ē. Be. Ubi leprosus mūdat non erpimit locē: vt ostēdat nō vn⁹ popul⁹ alicuⁿ ciuitat⁹ spetialis: sed olim populos fuisse sanatos. Be. Typice leprosus genus humanū significat plenū lepra: qb⁹ ex tēta manu. i. ꝛbo dei humanā ꝓtingēte naturam: a pisci erroris varietate mūdat: vt diu abominabiles ⁊ seque frustriā queār templo reddi. Tēpluz dei sācū est qb⁹ estis vos. Et sacerdoti offerri. De q̄ ꝺr: Tu es sa. i eter. fm ordinē melchi. Et offerāt ꝓ emūdatiōe corpa sua: hostiā vitē. sanctā deo placentē. b Precepit illi vt. Be. Tacere iubet nēc tacere pōt. Nō q̄ aliq̄d voluerit ⁊ nō potuerit: sz dat exēpluz vt sui i magnis q̄ faciūt latere velint. Sed vt ꝓsint alīs: pdāt inuiti. Hy larē. Docet nō vulgāda nra bīficia: sꝫ mēda vt nō solum a mercede abstineamus pecunie: sꝫ etiaz gre. Jactantia vitata facit ne lepra possit trāsire i medicū. Ideo etiaz imperat silentiū: quia meliores putabat q̄ fide magis ꝑfecta q̄ qui sperat⁹ bīficiū crederi dissent. i Ostende te sa. Be. Et intelligere sacerdos nō legis ordine: sz gra dei curatū. Offer: nō soluit legem ꝺ implet: q̄ fm legē gradiēs: supra legē sanare eos q̄s remedia legis nō sanauerāt videt. Sicut ꝺ cepit Moyses. Ler spūalis ē ideo videt sacrificiū spūale mādasse: vt sit in testimoniū illis: si deo credāt: si impleraī lepra discedat. k Et ꝛueniebant turbe ⁊c. Be. Sanatio vnius multas ad dim cogit turbas. Ut eni ipe interi⁹ ⁊ exterius se sanatū doceret: ꝓceptū bīficiū etiam iussus non tacet. Sz vt marc⁹ ait: euāgelico functꝰ officio mox egressus cepit ꝑdicare ⁊ diffamare sermonē: ita vt nō posset manifeste in ciuitatē introire, sed foris i desertis locē esse: ⁊ ꝛueniebāt ad eū vndiq;. l Et orabat ⁊c. Bē. orat theoricā vitā: q̄n sanat actiuā informat. Beda. Sanat vt deꝰ: orat vt homo. Jn vtr̄e miracula facit: in deserto orat: vt ⁊ actiue ⁊ cōtemplatiue documēta monstret: ne quis ꝓ cura ꝓximi amorez dei: vel ꝓ amore dei cura sui negligenter dimittat, ꝓximi. m In deserto recedit et orat

¶ qr adhuc habent voluntatem redeundi.

a ad terrā nauib⁹: relictis oib⁹ secu ¶ vel venisset in vnā ciuitatem.

b ti sūt eū †Et factū ē cū eēt i vna ci a

c uitatū: et ecce vir plen⁹ lepra: vi/

b dēs iesū: ⁊ ꝓcidens in faciē suā: a ¶ Be. Ambro. volūtari potestatem tribuit: nec quasi incredulus dubitat: sed sue colluvionis cōscius non presumit.

c rogauit eu⁹ dicēs: Dñe si vis po tes me mūdare. Et extēdens ma a ¶ eo genere sanat q̄ obtecerat: Si vis po. m. m. ¶ Be. nō q̄ sine tactu sanare nō posset: sed vt indicet se nō subiectū esse legi.

¶ in hoc būilitas. ¶ in hoc pietas.

f nū: tetigit eū iesus dicēs †Volo. a ¶ in hoc maiestatis potēria. b ¶ q̄ dixit ⁊ facta sunt. c ¶ Ambro. Nihil mediū inter preceptū et opus: qr in precepto est opus.

g Mūdare. Et cōfestim lēpra dis/

b cessit ab illo. Et ipse pręcepit illi a ¶ nō erat necesse vt ꝛmone iactarer q̄s corpe ꝑferebat. b ¶ mittit ad sacerdotes ꝓpter būilitatē: vt videres credāt eū vel nō credētes ipeccata

i vt nēmini diceret: sed vadē ostē/ biles sint. a ¶ nō debēt auferri signa priusq̄ veniant significata.

de te sacerdoti: ⁊ offer pro emun/ a ¶ pro emundatione offerebāt ouez pameis: curues duos: ⁊ sextarium olei.

dātiōe tua sicut p̄cepit moyses i testimoniū illis †Perambulabat ¶ sanitatis ⁊ doctrine.

k aūt magł sermo de illo: ⁊ ꝛuenie bāt turbe multe vt audirēt: ⁊ curarenᵏ ab infirmitatib⁹ suis †Ipe b

l aūt secedebat i desertū ⁊ orabat.

m Et factum ē in vna dierum: ⁊ ipe c

n sedebat docens. Et erant phari/ sei sedentes: et legis doctores q̄ venerāt ex omni castello galilee ⁊ iudee et hierlm: ⁊ virt⁹ dñi erat

o ad sanādū eos. †Et ecce viri poz † tātes in lecto hominez q̄ erat pa

p ralytic⁹: ⁊ quęrebāt eū inferre et ponere ante eum. Et nō inuenięntes qua parte illum inferrēt pre turba: ascenderunt supra tectū:

orat: q̄ exurgentē strepitū vitioꝝ ꝓmit: ⁊ quoddā sibi cum ds intra se desertuz querit: vt cum illo exteriore tumultu cessante p interna desideria silenter loquat. m Et factū est ⁊c. Bed. Ubi sedēs docuerit Lucas breuiandi gra ꝓteriit. Sed Matheus in ciuitate sua: Marc⁹ in capharnaū hoc eū fecisse testatur. Sz ciuitas xpi dr galilea: in qua erat naçareth ⁊ capharnaū: ad distinctionē regiōis transmarine geraçenoꝝ: de q̄ trāsiturā do veneraī galilea: sicut matthē⁹ scribit: Vel ipa caphar naū ciuitas xpi ē: quā nō nascēdo: sz virtutib⁹ illustrādo suaz fecerat. Bar. 4. c Mar. 1. b

n Et erāt pha. ⁊c. Amb. Inter ceteroꝝ remedia debiliū: ꝓuenientibus ex oi pte doctoribus hec paralytici sanatio describit: vt magna ⁊ magne rei significatiua. Unde ozalle ꝓmittit: nō ꝓpter suffragiū: sꝫ ꝓpt vandū crēplū. Jn q̄ docet vnusq̄q; eger perēde salutis pcatores adhibere: p q̄s vite nre cōpago resoluta: actuūq; nroꝝ clauda vestigia ꝛbi eccles⁹ remedio reformēt. o Auri ponātes in ⁊c. Allego. Jd est erigētes ad supiora animū hoiz: q̄uis exterior⁹ hois debilitare torpēte: q̄r rursus admineulis: ⁊ attollere ⁊ humiliare se facil⁹ añ iesū locetur: dñico dign⁹ videri aspectu. Humilitatez eni respicit deꝰ. p Et ꝛre bāt eū ⁊c. Be. Desiderant offerre: sed turba interposita recluduntur: qr sepe aia post infirmi corpis desidiā ad deū respicies: ⁊ diuina gra innouari desideras: ⁊ pstine cōuersatiōis obstaculo retardat. Sepe dū cuz deo i oratiōib⁹ colloquit: turba cogitationū interuenięs: acie mentis ne xpo videat intercludit. Sz nō ē exteri⁹ in infimis vbi turbe tumultuāt remanēdū: sꝫ tectum dom⁹ in q̄ xps docet ascēdēdū. i. sacre scripture sublimitas ē appetēda ⁊ lex dei nocte dieq; meditāda: qr in custodiēdo sermōes dei corrigit iuniorē viā suā. Et patefacto tecto. i. reseratis scripturis eger submittit: qr ad xpi humilitatē fidei pietate descendit: ⁊ ad xpi notitiā venit. Bar. 5. a Bar. 1. b † Bar. 14. c Bar. 6. f

¶ Et p tegu.

Nico. de lyra

D

dicūt tamē aliqui q̄ isti nō secuti fuerūt xpm tūc ei totaliē inherēdo: sꝫ causa reuerētie aliquātulū secuti sūt eū associādo ad ꝓpria tū reuersuri: sꝫ postea vocati sūt ñ reuersuri ampli⁹ ad ꝓpria: de q̄ vocatione loquit matthē⁹ ⁊ marc⁹. Alij ꝛbo dicunt q̄ ista vocatio de q̄ hic loq̄t lucas est eadē cū illa de q̄ loquit matthē⁹ et marc⁹: qr vocati sunt simpliciter ad societatem xpi: ⁊ ꝺ videt veri⁹ qr hic dicit petro a xpo: Ex ꝺ iā eris boies capiēs. i. de cetero vocabis ꝑdicatiōi: ⁊ tali mō loquēdi vtunt matthē⁹ ⁊ marc⁹ qui fm alios describūt vocatiōez eoꝝ simplicit adhercdo xpo absq; reuersiōe ad ꝓpria. a Et factū ē. Hic ꝓiter describit vocatoꝝ ꝓfirmatio ꝓ opa miraculoꝝ. ⁊ describit hic ꝺno miracula. Primum est de leproso sanato. scom de paralytico curato. ibi: Et factū ē in vna dierū. Sententia ꝓme partis ptz ex dictis Matth. viij. et Marc. j. excepto quod sequitur: b Ipe aūt secedebat in desertū locū ad ostēdēdū qr ꝑdicator ꝛbi diuini debet fugere populi applausū: et retrahere aliqñ se a multitudine vt vacet orationi. c Et factū ē. Hic describit de paralytico curato miraculum qd factū fuit in capharnaū: vt habetur Marc. ij. Et ptz sntia huiꝰ ptis q̄tū ad curatiōez paralytici ex dictis Matth. ix. et q̄tum ad presentationem dicti paralytici Marc. ij. q̄ omittunt in matthēo et a marco supplentur.

Et post hec

Bar. 9. a Bar. 2. a Job. 5. a

De pe. di. 1 c. porro. ℏ hoc tē. ℏ. hinc etiam leprosi.

Et p tegulas. Be. Dom⁹ iesu regulis tecta describit: qz sub ꝓtreptibili literaz velaie si assit doctor q̃ referat diuina spualis gre xtus iuenit. Ut cuz lecto deponit significat ab homie adhuc in ista carne ꝛstituto xpm debere cognosci. b Quoꝝ fidē. Be. Multū valet fides ꝓpria cuiusq; ad cuius enam fidē homo interi⁹ ⁊ exteri⁹ sit saluatus. c Beda. Hec curatio paralytici significat saluationē aie suspirantis ad deū de diuturna illecebra carnalis inercie: q̃ indiget bonis opib⁹ q̃ eam subleuēt: ⁊ xpo offerāt: ꝛ p ea interce dant. Qui apud marcuz ꝛ xtuor fuisse legunt: ꝓt q̃tuor cuāgelioz libros seu ꝓter q̃tuor xtutes: q̃b⁹ ad ꝓmerendā solpiratem mētis fiducia erigitur q̃ sunt ꝓudētia: fortitudo: tēperātia: iusticia. c Homo remittunt ⁊c. Tu homo peccatoꝛ: ego de⁹ q̃ peccata remitto: qui alioꝝ merito tibi pctā relaxo. Qui q̃ peccatis grauat: adhibe at ecclesiā q̃ p eo ꝓcet. d Quia ꝓ cui pa aīe etiā corp⁹ ifirmabat: iudeo sanatur⁹ corp⁹ ꝓt⁹ sanat aīaz. d Quis pōt dimittere ⁊c. Nemo dimittit peccata nisi de⁹: q̃ p eos quoꝝ dimittit: q̃bus ꝓtārem dimittēdi dedit. Cum q̃ xps dimittat: vere de⁹ ꝓbat. Uerum testimoniū deo reddūt: ꝙ ꝓsonam xpi negādo fallunt. Perfidia enī ꝓsiteri pōt: credere nō pōt. Jtaq; testimoniū nō decst diuinitati: fides deest saluti. Deus ārvolēs saluos facere pctōres: ⁊ occultoꝝ cognitōr se deū esse demōstrat: ⁊ āmiratione factoꝝ illis respōdens: Quid cogitat⁊ mala i cordib⁹ vris? Eadē maiestate ⁊ potētia q̃ cogitationes vras intueoꝛ: possū boib⁹ delicta dimittere. Ex vobis intelligit q̃d palyticus cōsequat. Sz qz spualē gratiā nō cognoscitis: nec creditis q̃ interi⁹ factuz ēt ꝓbet signo visibili: q̃ nō minoris ꝛstet eē potētie: vt in filio hois latentē cognoscatis potētiā manifestatis: q̃ potest peccata dimittere vt deus. e Et ait illi cog. ⁊c. Ambro. Magn⁹ sacerdos lepzā videbat i corpib⁹ iudeoꝛ: ⁊ peiores ostēdit illo leproso: cui purgato iussit se offerre sacerdoti. Sed hos sūm⁹ sacerdos repudiat: ne alios q̃s eoꝝ lepza cōtaminet. f Tibi dico sur. Be. Surgere ē aiam a carnalib⁹ desideriis abstrahere. Ne cū tollere: carnē a terrenis desideriis ad volūtatez spūs attollere. Domum ire: ad paradīsū redire: vel ad internam sui custodiā ne iterꝝ peccet. Ecce per remissionē pene culpe ītellige. g Et stupoꝛ. Ambro. Spectāt surgētem increduli: mirāt abeuntē: ⁊ diuini operis miracula malūt timere q̃ credere. Mā si crederēt non timerent: sz dilige rēt. Perfecta enī dilectio foras mittit timorē. b Leui. Be. Jdē leui qui ⁊ matthēus. Sz lucas ⁊ marcus ꝓpter honorē euāgeliste nomen vulgarii tacent. Matthe⁹ aūt i ſmonis ꝓncipio accusatoꝛ sui fact⁹: matthēū seu publicanū nōiat: ne ḡs a salute desperet. p imanitate pctoꝝ cū ipe de publicano in apl̄m: de teloneario in euangelistā sit mutat⁹. g Be. Ambro. Reliquit p ꝓtia: q̃ rapiebat aliena. Nec solum lucra reliqt vectigaliū: sz ꝓpiculū ꝓtemnit: q̃s poterat venire a ꝓncipib⁹ seculiq; rōnes vectigaliū incōpositas reliquerit

Luce La. V

ſ divinitatē cogniram.

a ⁊ p tegulas submiserūt eū cum lecto in medium ante iesū. Quoꝝū
a ſ non paralytica: q̃ sensu carebant.
b cto in medium ante iesū. Quoꝝū
c fidē vt vidit dixit: Homo remittū
tur tibi pctā tua. Et ceperūt cogitare scribe⁊ pharisei dicētes: Quis
d ē h q̃ loquit blasphemias? Quis
pōt dimittere pctā nisi solus de⁹?
Et ār cognouit iesus cogitatiōes
eoꝝū: rndēs dixit ad illos: Quid
cogitatis mala i cordib⁹ vestris?
a ſ dicto facere. ſ q̃b solus nouī: qui dimitto.
Quid ē facili⁹: dicere dimittūt ti
u ſ q̃b vos etiā videre poteſtis. ſ innit resurrecto
bi pctā: an dicere surge et ābula?
nē oim. ſ qz idem est filius hominis ⁊ deus.
e Ut aūt sciatis q̃ fili⁹ hois habet
ptātez i terra dimittendi pctā: ait
a ſ vt q̃d fuit restimoniū ifirmetur⁊ sit ꝓbatio sanitat⁊
f paralytico: Tibi dico surge: tolle lē
a ſ ne xpiana fide curat⁹ moteris i ꝓfidia iudeoꝝ.
ctū tuū: et vāde i domū tuam. Et
a ſ Be. magna virt⁹ vbi sine mora sal⁹ imperiū co
mitat: vñ merito qui aderant relicta blasphemiꝛ stupētes ad laudē cōuertunt rante maiestatis.
ꝓfestim surgēs coꝝā ill⁹ tulit lectuz
in q̃ iacebat: ⁊ abiit in domū suaz
g magnificās deū. Et stupoꝛ apprehēdit oēs ⁊ magnificabāt deum.
Et repleti sunt timoꝛe dicētes: q̃z
vidim⁹ mirabilia hodie. Et post h
a ſ non eam corpoꝛeo q̃s miserantis intuitu.
exijt ⁊ vidit iesus pūblicanū noie
ſ leui additus vel assumptus: q̃ diuina eū electio assumpsit: et in numero apostoloꝝ addidit.
ſ prinaciter lucris inhiārem. ſ theolos grece ve
leui sedētem ad telonēum: ⁊ ait il
ctigal. ſ Ambro. nō gressu corꝑis: sz mētis affectu. ſ amodo. ſ nō lucra.
li: Sequere me. Et relicto omnib⁹
a ſ nō leuitare ducet⁹: sed virtute operū ⁊ diuīa potētia ineus operāte sequit: eam corpe q̃s mente.
surgēs secut⁹ ē eū: ⁊ fecit ei conui
b uium magnū leui i domo sua. Et
a ſ Be. viperāt publicanū de peccatis ad meliora cōuersum locum inuenisse penitētie: et ob id etiam ipsi non desperant saluarem.
erāt turba mlta publicanoꝝ ⁊ ali
oꝝū: qui cū illis erāt discūbentes.
ſ duplicater errāt: qz ⁊ se iustos putāt cū sint supbi et illos reos cū iam penitear. ſ de teloneo gloriantes. ſ vel ucrune.
Et murmurabāt pharisei ⁊ scribe
c eoꝝ dicentes ad discipulos eius:
i Quare cū publicanis ⁊ pctōrib⁹
māducat⁊ bibit⁊? Et rndens ie
ſ ideo vos declino: qz puratis vos nō egere.
sus dixit ad illos: Nō egent q̃ sani
ſ qui gratiam non querunt.
ſ hos iuuo: qui penitēdo dant locū gratie.
sūt medico ſ q̃ male hūt. Nō eni
k a ſ q̃ iustitie sue confidunt. ſ cōuerti volentes.
l veni vocare iustos: ſ pctōres ad
m pniaz. At illi dixerūt ad eū: Quare
discipli iohis ieiunāt frequēt ⁊ ob
secratiōes faciūt: silr ⁊ pharisęoꝝ:

tiquerit. Et q̃ nullo prorsus but⁹ re respectū vel cogitationez sibi reservauit: ꝓnicoꝛ taletoꝛū fidelis dispensatoꝛ esse meruit. d Be. Per matthei electionē fides gentiū q̃ ꝓ⁹ mundanis inhiabāt: sz nūc corp⁹ xpi seculadenotiōe reficiūt exꝑmit. Per superbiā phariseoꝝ insinuat indecoū inuidia: q̃ de gētiū salute torquetur.

Quare cū pub. Amb. Qis q̃ttio ex lege q̃ tenaꝛ iusticie: nō habet misericordiā. Qēs q̃ declinauerūt: sed ei⁹ austeritatē missus filī⁹ dei gratia euangelica tpauit. Pronocat ergo ad pniaz peccatoꝛes: cui⁹ cib⁹ ⁊ poꝛ et ambulatio: et ośa que gessit saluti seruiūt. e Ambro. Beda. Qui domicilio xpm recipit iterno: maximis exuberantiū palciꝛ delectatiōib⁹ volupratū. Jtaq; dūs ingredit: et in eꝛ q̃ credidit recūbit affectu. Sed rursus accēdit iudia phaꝛoꝝ ⁊ future pene spēs ꝓfigurat. Epulātib⁹ enī fidelib⁹ ⁊ i regno celoꝝ recūbētib⁹: ꝓfidia iuna torqbit. Ostēdit etiā q̃tuz interſit iter emulos legis ⁊ gre: qz q̃ legē sequunt: mētis famē patient emnā. Qui ho i interioꝛib⁹ vbū receperint: alimēti celestis ⁊ font⁊ vberaue recreati esuriri ⁊ sitire nō pāt. Et ibo q̃ animo ieiunāt murmurāt dicētes: ḡre cū pub ⁊c. Filij diaboli vemens serpēt⁊ diffūdūt. Serpens ꝓmā voce emisit dicens eue: q̃d vtiq; de⁹ dixit: Nolite māducare ex omni ligno. Hāc imitāt isti. h Medico. Christ⁹ medic⁹: q̃ miro medicādi genere vulnerat⁹ ē ꝓpter iniq̃tates nras. Doc me dicamine serpētis venenū excidit. Qui hoc medicamēto vtit: nō remanet ieiunus. i Vocare iustos. Beda. Justos vocat eos: q̃ dei iusticiaꝝ ignorātes: ⁊ suā volentes ꝓstituere iusticie dei non sūt subiecti: ⁊ de lege ꝓsumētes gram euāgelij nō querūt. Peccatoꝛes q̃ sua mala attendentes: nec p legē posse iustificari se putāt ab xpi se gratie penitendo subuniunt. m Quare dis. Be. Matthęus vidit ipos discipulos h ḡsiſſe. Sz scīdū qz vtriq; ḡsierūt. n Be. Spualiē discipli iobis ⁊ phariseoꝝ ieiunant: qz qui opa legis vl traditiones hoīm sect⁊ vt q̃ etiā vocē xpi nō aure pcipit: abstinēs a bonis ieiuno corde tabescit. Sz qui xpo adheret refleſt: qz caro ei⁹ epulat⁊ sāguie. Johes vinū cū cerā ſ bibit: qz abstinētia meritū augmēt: cui nulla est potētia nature. Illa aūt q̃ pctā pōt ꝛdonare: cur a pctā⁊ rib⁹ declinaret q̃s abstinentiā ꝓnrat facere iustiores. Jeiunat et ꝓpter ne ꝓceptū declines. Manducat cum peccatoꝛib⁹: vt gratiā ⁊ potestatē intelligas.

Nico.de lyra

a Et post hec exijt. Hic ꝓter ordinē dicit vocatio matthei. ⁊ ꝓmo describit ista vocatio. scdo describit murmurantiū confutatio. ibi: Et murmurabāt. sentētia ꝓme partis ꝓz ex dictis Matth. ix. b Et murmurabant. Hic ꝓsequenter describitur malignantium confutatio: ⁊ hoc in tribus cautibus. Secundus ponitur. ibi: Et illi dixerūt. Tertius in ꝓncipio sequētis ca. Primus casus ē q̃ phariſei murmurabant

Matth. ix. a Mathēū po. Be. Mora. Qdiu spōsus nobiscū ē ⁊ i leticia sūm⁹ nec ieiunare possum⁹: nec lugere. Cū aūt ꝓpter ꝓtā ille recedit: tūc indicēdū ē ieiuniū: ⁊ recipiendus est luce⁹. b Filios spōsi. Be. Spōsus xps spōsa eccl̃a. De q̃ cto ꝛnubio apl̄s sūt creati p lauacrū regenerationis.

Mar. 2. a Mārc⁹ filios nuptiaꝝ eos appellat: q̃ iugere ⁊ ieiunare nō pūt q̃diu spōsi i thalamo vident. ⁊ fēlit ē cū spōsa: sz q̃ trāsierit nuptie: ⁊ passiōis ⁊ resurrectiōis xps aduenerit: tunc filij spōsi ieiuna būt⁊ desiderātes iudicē aduenīt. c Venīt ār. Be. Quasi: facturi eſt: vt lugētes ieiunēt: qz est⁊ spōsa occisuri. Hic luct⁹ absentie spōsi: nō pōt⁊ p⁹ mortē spōsi: ſ ⁊ aū in carnatiōe illi⁹ p totuz bui⁹ seculi tps ē celebrat⁊: q̃ desiderabāt tā ei⁹ carnatiōez. Post ascēsionem desiderāt sācti aductū iudicⁱ. Regz h luctus reḡcuit: nisi q̃ditu cū discipulis ops i carne ꝓuersatus ē. d Tūc ieiu. De vtroq; ieiunio q̃ ē i tribulatione vel ḡaudio rndet: Cū ablat⁹ erit spōsus tūc erūt i meroꝛe ⁊ luctu: donec p spiritū sācti ꝓsolatio tribuat. q̃d dono ꝓcepto: ieiuniū q̃ fit p leti cia ſ renouati i vitā spualez cele brabūt. Et h ꝓius agit ō ieiunio q̃ ꝓtinet ad būlitatē tribulationis. Illū aūt q̃s ad gaudiū mētis ꝓtinet (q̃ mēs ad spualia suspendit: ⁊ ideo cibis coꝛporeis alienatur) sequētib⁹ illustrationib⁹ significat: ostēdēs q̃ carnalib⁹: et ob h adhuc veteꝛē sensū trahētib⁹ h̄ ḡ mos ieiunij nō cōgruit. e Jn vestimēto Be. Veteri vestimēto cōparat discipuli: q̃ adhuc sūt vet⁹ hō. Quib⁹ nou⁹ pānus. i. aliq̃ pti cula noue vite nō debet immitti. Qd si fit: etiā ipa noua vest⁊. i. doctrina noue vite quodāmō scindi tur: cui⁹ ꝓticula q̃ ad ieiuniū cibo rū valet: sp⁊une tradit: cuz illa docent generale ieiuniū: nō a ꝛcupiscētia ciboꝝ tū: ſ ab ellectia ⁊ aliā delectatiōū. Cui⁹ generāl⁊ ieiunij illa ps q̃ ad cibos ꝓtinet: nō dz ipartiri boib⁹ adhuc veteri consuetudini dedit⁊: qz ⁊ illic videt⁊ q̃sī scissio fieri. Et ipi vestitari nō ꝛuenit: qz timēdū ē ne p nimiā austeritatē etiā fidē quā habebāt amittāt: qz nō deberet misceri act⁹ vetꝛis ⁊ nouī hois. Nō enī placet sponso discolor: vestis. vñ
Col. 3. b apl̄s: Exuite veterē hoīez cū actib⁹ suis: ⁊ induite no. ⁊c.
f Linū nouū. Lino int⁹ reficimur: veste foris tegimur. Restis q̃ sūt bona opa q̃ foris agim⁹: q̃b⁹ coꝛā hoīb⁹ lucemus. Vinū ferꝛ⁹ fidei: spes ⁊ charitat⁊: q̃ in ꝓspectu dei ꝛnouitate sensus intus reformamur. g Jn vtres vetes. Be. Veterib⁹ etiā vtrib⁹ cōparāt q̃ nouo vino. i. spualib⁹ ꝓcept⁊ facili⁹ diſrūpunt q̃s ꝛtineāt. Erūt ār nouī vtres cū p⁹ ascēsionē accepto spū desiderio ꝓsolatiōis ei⁹ oādo ⁊ sperādo inouabūt. h Alit. Bie nōdū ꝛnouate: ſ ⁊ vetusta te malicie pseuerāti: nouoꝛ mysteriꝛ sacramenta nō debēt cōmitti. i Alit: Ueteres vtres sē scribe ⁊ phariſei. Nouo pān⁹ ⁊ nouū vinū ꝓcepta euāgelij: q̃ nō possunt sustinere in dei: ne maioꝛ scissura fiat: cū q̃b⁹ galathe ꝓcepta legis miscebāt i vtres veteres nouū vinū. Cōueniūt autez aplis nō bis q̃ traditiōib⁹ maioꝝ deprauati sinceritatē ꝓceptoꝝ xpi nequeūt custodire. Unde subdit: Et nemo b. ve. sta. v. qz iudeis veteris vite salutis imbutis noue gre ꝓcepta ꝛdebant: quia maioꝝ traditionib⁹ accumulati: dulcedinē spualiū verboꝝ percipere non valebant.
b Sed vinum nouum. Fragilitas humane cōditionis agitur: cum corpa nra exuꝛa defunctoꝝ animaliū cōparantur. Sed renouatis vtribus noua vina condūtur: cū sacramenta que accepimus iuiolata seruam⁹. Nos vtres ſ pleni sunt: gratia seruat. ſ vacui: tinea et erugo consumit. Semper ergo sint pleni.

ſ Factū

tui aūt edūt ⁊ bibūt? Quib⁹ ipe
a ait. † Mūdā potest filios spōsi dū †
b cū ill⁹ ē spōsus facē ieiunare? Ue
c niēt ār dies ⁊ cuz ablat⁹ fuerit ab
ſ ab amore mundi non solū a cibis.
ſ in humilitate tribulationis.
d illꝝ spōsus: tūc ieiunabūt in ill⁹ die
ſ quare nōdū cōueniat aplis ieiuniū.
bus. Dicebat aūt ⁊ similitūdinē ad
ſ particulam.
illos † Quia nemo cōmissurā a ve a †
ſ ablatam. ſ a ieiunio virtꝛum.
e stimēto nouo mittit in vestimē
ſ qz incipit displicere ⁊ si aū placuerit.
tū vetus: alioquin et nouū rum
pit: et veteri non conuenit com
ſ ablata. ſ vite noue mysteria: non sūt cōmittenda membus nondū innouatis.
missura a nouo † Et nemo mittit.
f g vinum nouum in vtres veteres:
ſ q̃s si fit: nec rudes mentes hoc pati possent et ipa doctrina nihil ꝓdest ipe mentes pondere peccatoꝛū suffocantur vel ꝓmuntur.
alioq̃n rūpet vinuz nouū vtres:
⁊ vinū effundet⁊: ⁊ vtres peribūt.
ſ nouā mysteria inouatis mēb⁹ cōmittant.
b Sed vinū nouū in vtres nouos
a ſ doctria memorie tradit: ⁊ mens nō ē sine fru
mittēdū ē: ⁊ vtrāq; ꝓseruant. Et
ctu. ſ vult eni postea si innouat quod eriam corrigit apostolus.
nemo bibens vetus statim vult b †
c nouū: dicit eni vet⁹ melius est. d

Mico. de lyra

murabāt dē cōtiatōe xpi cū pctōrib⁹ in cibo ⁊ potu: quā murmurationē xps ostēdit irrōnabilē: ⁊ patz ex dict⁊ Matth. ix. Sciēs enim⁹ ē q̃ arguebāt discipulos xpi eo q̃ nō ieiunabāt sicut phariſei ⁊ tobis discipuli: ſz xps eos excusabat rōnabiliter, et ptz ſm⁊a ex dictis Mat. ix. hoc excepto:

a Quia nemo cō. cē. cōmissura idem ē q̃d sūctura: ⁊ dr⁊ a con q̃d est simul ⁊ mitto is. q̃si simul mittere. Illa enī q̃ ꝓiūgūt simul mittūt. b Et nemo ⁊c. scz cōsuetudinarie. c Stati vult nouū. i. repēte. d Dicit enī vet⁹ melī⁹ ē. q: magis sapit sibi ꝓpt ꝓsuetudinē bibēdi: eo q̃ ꝓsuendo ē q̃dam natura: ſ paulatim assuefaciēdo ad bibendū nouū tādē efficit sibi sapidū ⁊ eo modo hoīb⁹ ꝓuersis de nouo ad vitaz ꝓfectionis opa incōsueta sūt eis difficilia: sz paulatine assuefaciendo efficiuntur eis facilia ⁊ dcle
Mar. 2. b
Mar. 2. c

Moraliter. ctabilia. a La. V

Facū ē aūt cum turbe irrueret⁊ ⁊c. Sedē: † Et vidit duas na. ⁊c. Be. Due naues mystice circūcisiōis ⁊ ꝓpuciū significāt: q̃s videt dūs. nā ī vtroq; ꝓlio nouit q̃ sūt eꝛ: ⁊ ad future vite trā q̃llitatē q̃s ad lit⁹ videndo b ē misericordit visitādo ꝓuehit. d † Duc i altū ⁊ laxate re. ve. ⁊c. Ambto. Mystice aūt nauis petri ſm matthēū fluctuat, ſm lucā replet⁊ piscib⁹: vt ⁊ ꝓncipia fluctuātis eccl̃e ⁊ posteriora exuberātis agnoscas. nō turbat ista q̃ petrū habet. turbat illa q̃ iudā habet. in vtraq; tñ petr⁹: sed q̃ suis meritis firm⁹ est turbat alienis. caueam⁹ q̃ ꝓditoꝛe ne p eū plurimi fluctuem⁹. e Et ait me dūe ⁊c. p petrū q̃ cū sociis p totā nocte laborans nihil ceparat: ⁊ in xbo xpi ceptr multitudinem piscū copiosā: ⁊ tñ sibi ñ attribuit nisi culpam. d. Et a me dūe q̃ bō peccatoꝛ sū: significat ꝓdicator⁊ cuāgelij: q̃ ꝓpie ināres xtuti nihil ꝓficit: ſ ināres diuine xtuti facit magnū ꝓfectuz: tñ nō debet attribuere sibi nisi defectum. ⁊ tūc a deo ꝓfortatur. d. m Noli timere. ⁊ maioꝛ ꝓfect⁹ sibi ꝓmittit cū subdit: n† Ex hac hoīes eris capiēs. Et factū ē cū i vna ēt ciuitatū et ecce vir plen⁹ lepza ⁊c. Be. Typice aūt leprosus humanū gen⁹: ideo q̃ peccauerūt ⁊ egēt gratia dei: vt. s. extēta manu. i. xbo dei humanā ꝓtingēte naturā: a ꝓstini errozis varietate mūdent: ⁊ offerāt ꝓ sua emūdatiōe corpa sua hostiam deo viuā. f Et ecce viri portātes i lecto hoīem ⁊c. Moraliter galitic⁹ ē peccatoꝛ oꝑib⁹ meritoꝛiꝛ ꝓuat⁊: sz iacet in lecto: q̃n tenet cū peccati ꝓsuetudo. ipm aūt portātes: sunt iusti ꝓ eo depcantes: ⁊ sic ponūt eū añ iesū q̃ cū respicit: q̃n ꝑces coꝛ exaudit: ⁊ tunc lectum suū tollit q̃n a peccatoꝛ ꝓsuetudine recedit: et vadit in domū suā q̃n bonis actibus festinat ad patriā celestē: et popul⁹ deus magnificat⁊ tali mutatiōe: q̃n est dextere excelsi. Et post hec exijt ⁊ vidit iesus publicanū ⁊c. Sequit: g Et fecit ei magnū cōuiuiū leui ⁊c. Chrys. Christus quodlibet gen⁹ remediꝛ exhibebat: ⁊ non solum disputando ⁊ ꝓstando sanitatum remedia: vel etiam redarguendo emulos: sed etiam cōmedendo nonnullos errantiū dirigebat: inde nos instruens q̃ quodlibet opus ⁊ tempus potest nobis vtilitatem afferre: et publicanoꝝ participationē non vitauit: ꝓpt vtilitatem ꝓsequentē: moze boni medici q̃ nisi sanē tangeret a morbo nō liberaret. † Quare discipuli iohānis ieiunant frequenter ⁊c. p phariseos q̃ diuisi interꝓtant: hereticī ab ecclia ꝓcisi significant: p discipulos ḡ iohānis q̃ se ꝓiūxerunt phariseis: significant simplices christiani qui cum hereticis familiaritatē contrahunt ex aliqua occasione: et ex hoc aliq̃n trahunt ad eoꝝ mala. † Nunquid potestis filios sponsi: dū cum illis ē sponsus facere ieiunare: q. d. non. ꝓter qs apud ꝓbatissimos egypti monachos statutum fuit vt null⁹ ieiunaret a pascate vsq; ad ascensionē: ꝓter gaudium resurrectionis xpi: quo tpe frequēter discipulis apparuit et cū eis comedit: vt dz in collationib⁹ patrū collatiōe ꝓma Theone abbatis. g Nemo cōmissuram a vestimento nouo ⁊c. p iſtas similitudines significat⁊ q̃ doctrina nouī testamēti non ꝛuenichat actiuei nisi boib⁹ renouatis p bonū spiritussanct⁊: tūc enī data fuit eis intelligentia perfecta scripturaꝝ: et eloquentia omnium linguarum. h † Et nemo bibens vetus statim vult nouum ⁊c. Sic imbuti legalib⁹ obseruantiis nolebant eas dimittere vt habetur Act⁊. xv.

Ro. 5. c

Factuz

Actū ē aūt. In sabbato scdo ꝑmo. Be. Dic̄ q̄ sab Ca. VI
bati lra̅ solui ceperat deuteron pteron. i. scdo ꝑmū sabba/
tū vocat: ꝙ ꝑ inuic̄s obseruātiā legalis sabbati cessaturā:
t naturalis sabbati libertatē: q̄ vlq; ad moysi tp̄a ceteroꝝ dierum
filiis erat restituēda q̄ credētes per gr̄am septifomis spūs a malis
opib⁹ vacāt. Sabbatū ꝙ gr̄e ad distinctiōem legalis sabbati. scdo
ꝑmū dr. i. ꝑmū scdo ꝑlatū. i. sup̄l⁹ t dign⁹ inferiori legali: vl ordie
tpis: qz t añ legē ꝑ sabbatū a patrib⁹ ita agebat sicut nunc agit a
nob. Vel scdo ꝑmū dici pōt: vt vnū idē; noui testamēti sabbatū:
t scdm sit: qz post legale a nobis obseruaī t ꝑmū: qz añ decreta le
gis a iustis obseruabat antiqs. Scdo ꝑmo. Ad lra̅ z altero sab
bato qđ post illū fuit ꝑmi⁹ scdm: vel qđ occurrit pri⁹ post scdz ab
eo ꝙ p̄cedētia sunt dicta vel facta. Per sata t. Mysti. Ager
mūdus. Agri seges hūani generis fecūditas. spice fruct⁹ eccl̄ie: q̄/
bus saturāt apli nr̄o se alētes ꝓfectu. Vellebāt discipuli t.
Nō habētes discipuli spatiū māducādi ꝓpt importunitatē turba/
rū eſuriebāt vt boles: ꝑ vellētes spicas inedią ꝓsolāt: qđ ē indiciū
austerioris vite: nō ꝓparatas escas: ꝑ cibos simplices querere. Et
nota q̄ apli lra̅z sabbati tā destruūt aduersus hebionitas q̄ alios
apl̄os recipiūt: Paulū ꝙ legis trāsgressoꝝ repudiāt. Be. My
sti. Discipuli eſuriētes salutē hoim trāscūt ꝓ sata. i. ꝓ regiōes que
albe sūt ad messem. Spicas ꝓfricāt: qz illis ḡs in corꝑ xp̄i volūt
trahere mortificabāt veterē hominē cum actibus suis: a terrena
intentiōe extrahēdo: exempla operū ꝓponendo: aristarū in regu/
menta remouēdo: t grana mundata per ora ꝓdicantium mēbris
ecclesie incorporādo. Apud marcum discipuli ꝓgredientes dn̄m
hoc egisse referunt: qz necesse est vt doctoris sermo ꝓcedat: t sic cor
auditoris gr̄a supne institutiōis illustret. Sz hoc putāt iudei sab/
bato non licere. Christ⁹ xp̄o none gratie munere designat esse ociū
legis opus gratie arguens doctores legis nescire legē. Dice
bant il. t. Alij dicūt ipi dn̄o ꝺ fuisse obiecta. Sz a diuersis t ipi
dn̄o t discipulis potuerūt obiici: t euicunq; obiectū sit ad ipm ma
xime respicit: Jn sabbatis t. Sabbata significāt feriationes:
vel que i ꝺ seculo agunt a vsc̄antib⁹ sup̄stitionib⁹ indecoꝝ: vel q̄ ꝺ
futuro agenk qs in ꝓpetua solēnitate māducabim⁹ bona terre.

Nec ꝺ legistis t. Be. Quō dn̄o ad crimen obiicik qs in seruo
ꝙ crimine nō tenek? Ger⁹ rex t. sacerdos. t ideo dn̄s sabbati euul
sarū sabbato spicaꝝ noxa non tenek. Dauid cum esu. t. Be.
Si dauid t achimelech excusatiōe famis mādatū legis trāsgredi
tes nō reprehēdit: cur eāē in aplis famē non ꝓbatis? Allego.
Danid q̄ cū soc̄is fugit a facie saul: significat xp̄m q̄ cū discipulis
latet ꝓncipē mūdi. Dauid obseruato⁹ legis panes ꝓsecratos man/
ducat: t dat illis q̄ cū illo sūt: significāt sacerdotalē cibū ad vsum
trāsitur⁹ populoꝝ: siue qz oēs filij eccl̄ie sūt sacerdotes vncti spū
sācto vt seipos offerāt. Introuit in domū t. Magna hospi
talitatis gra: ꝓposito mortis ꝑiculo: nō declinat hospitē anim⁹ sa
cerdotis. Et sic nos debem⁹ aliena ꝑicula in nos trāsferre. Sed et
verū dauid hospitio mētis nec ꝑ ꝑiculo mortis veri excludunt sa
cerdotes. Domo t ma. Be. Mystice. Nō iste hūanū gen⁹ signi
ficat i fecūditate boni opis arefactū ꝑ manu in ꝑmo parēte ad li/
gnū extēsa: quā sanat man⁹ inocēs i cruce extēsa. Et bñ man⁹ i sy/
nagoga erat arida: qz vbi man⁹ donū scientie ibi maiori transgres/
sor subiacet culpe. Obseruabāt aūt. Be. Quia destructionē
sabbati quā i discipulis arguebant ꝑ abili magistri excusauit ex
emplo: nūc ipm obfuādo magistrū calūniari volūt: vt si ñ curet:
crudelitat⁹ vt imbecillitat⁹: si curet: trāsgressiōis arguāt. In/
terrogo vos. Be. Preueniens calūniā quā sibi parabant: arguit
eos q̄ ꝑcepta legis male iterꝑtādo etiā a bonis opib⁹ sabbato fe/
riādū estimabāt: cū lex a fulli ope. i. a mal⁹ abstinere ꝓcipiat i sab
bato. Jn q̄ significat i septia q̄te illos q̄ i sex tatib⁹ hui⁹ secli bo/
na fecerūt: nō a bonis ꝑ a malis ferias habituros. Aiaz sal.
Be. Locꝝ curatur⁹ de alē saluatiōe iterrogat: qz illa miracula ꝑ/
pter alē salutē faciebat: t ipa sanatio man⁹ : salutem alē significa/
bat. Vel nolle alē tot⁹ hō significat. An ꝓdere. Be. Nō ē au/
ctor⁹ mali de⁹: ſz ḡs nō saluat: ꝓdere dicit. Extēde. Be. Infru
ctuose debilitas alē nullo meli⁹ ordine curat: q̄ clemosynaꝝ largi/
tate. vñ dr: Nō sit man⁹ tua ad accipiēdū porrecta: t ad dā dū col/
lecta. Quia frustra ꝑ peccatis rogatur⁹ man⁹ ad deū extēdit: qui
bas ad pauper ꝑ posse nō extēdit. Jnsipiētia. Quia solo li/
more ꝑmoti sūt: nō enī culpa fuit vel hois manū extēdere: vel iesū
sanare. Magna insipiētia erat ꝺ nece ei⁹ tractare: cui⁹ bñficijs plu
rimū indigebāt. Exijt i mōtē orare. Mons in q̄ apl̄os eligit
t docet altitudinē significat iusticie: qz instituēdi erāt t ꝓdicaturi
ne i infimis remanerāt: ꝑ ad supna eriganf. Sic t lex i monte data
fuit. Apl̄os hemineti⁹ abducit: vt a mōte pri⁹ mōtes suscipiāt pa/
cē ꝑplo annūciādā. Sic t moyses sol⁹ legē spūaliter intelligēs: mō/
tis vertice i q̄ de⁹ erat ascēdit. Mora. Qui deum orando q̄rit ad
superiora ꝓgredit: xp̄iē curie sublimis ascēdit. Erat aūt dn̄s: non

Ꝺ ꝓ se q̄si

§ vna dicto ē: vel due sunt di
ctiones.

in sabbato scdo pri/
mo cum trāsiret ꝑ sata: velle/
bant discipuli eius spicas: et
manducabāt ꝓfricantes ma
nibus. Quidam autem pha
risęoꝝ dicebāt illis: Quid fa
§ fm ꝓceptum legis.
citis quod non licet in sabba
tis? Et respondens iesus ad
eos dixit: † Nec hoc legisti qđ
fecit dauid: cū esuriret ipse t
qui cū eo erant quomodo in
trauit domū dei t panes ꝓ/
positionis sūpsit t manduca
uit: t dedit his q̄ cum eo erāt:
quos non licebat māducare
nisi tm̄ sacerdotib⁹? Et dice/
§ ꝓtest non subest veteri obseruantie: et
ideo non peccat qui fm eius obseruationez
obseruat.
bat illis: Quia dominus est
filius hominis etiā sabbati.
Factum est autem et in alio †
§ Be. sabbatis maxime curat t docet: non
solū ꝓpter ifinuādū spūale sabbatū: ſz etiā
ꝓpter celebriorē populi cōuentum.
sabbato: vt intraret in syna/
gogaz t doceret. † Et erat ibi
hō t man⁹ ei⁹ dextera erat ari
da. Obseruabāt aūt scribe et
pharisei si i sabbato curaret
vt inuenirēt vnde accusarēt il
§ Dns nouit cogitationes hoim quoniam
vane sunt.
lū. Jpe vo sciebat cogitatio/
nes eoꝝ: t ait homini qui ha
bebat manū aridā. Surge: t
sta i mediū. Et surgēs stetit.
Ait aūt ad illos iesus: Inter
rogo vos si licet sabbato
§ exponit. § .i. hoiez curare.
bn̄ facere an male: aiaz saluā
a § id ē a ꝑditione saluam nō facere.
b § quasi tratus illis obmutescētibus.
facere an ꝑdere? Et circūspē/
ctis oib⁹ dixit homini. Extē/
§ ad pauperē vt primum iuues: vide pri
dium feras: extende ad deū ꝙ peccatis ruis
orando.
tēde manū tuā. Et extēdit: et
§ que crimine arucrat: succis bonoꝝ operū
saluatribus irrigak. § qz statim dei impe/
rium sequitur miraculū.
restituta est man⁹ ei⁹. Jpsi au
§ .i. inuidia.
tem repleti sunt insipiētia: et
colloquebantur ad inuicem:
§ quomodo eū ꝑderent.
quid naz facerēt de iesu. † Fa
ctum est autem in illis dieb⁹
§ forma ꝑscribit: quā debeas emulari.
exijt i mōtē orare: t erat ꝓno/

ꝓmitti. ō subdit: ad Et elegit duodecim ex ipsis quos t aplos noīauit:
qđ⁹ succedūt eꝑi in ecclesia dei. Simonē quē cognominit petrū. Aī cō
uersionē eī⁹ vocat⁹ est simon: sed postea mutatū est nomē ei⁹. Et ex hoc in
olenit cōsuetudo q̄ qñ aliqs creat in papā mutat nomē ei⁹. Jacobū
alphei. i. filiū alphei: t iste vocatus est iacobus iustus t frater dn̄i: qz erat
ei valde silis in facie: t in lineamētis corꝑis.
Judā iacobi. i. fratrē iacobi. Et descēdēs t. †
Hic ꝑ ur post electionē aplorꝝ ponit instructio ꝺ ope/
ribus ꝑfectionis: qz ꝑmoti ad gradū maiorē debēt
habere maiorē cognitionem. Licet aūt sermo xp̄i se/
quēs fact⁹ fuerit magni multitudini: tū xp̄s sermo/
nē sūū ad aplos principaliter dirigebat. Dubitak tñ
hic vtrū iste sermo fuerit idē cū illo q̄ a matthęo de/
scribit. v. ca. Et dicūt alij q̄ sic: tū qz hic ꝛ ibi eodez
mō incipit. cū ꝺr: Beati paupes t. t eodē mō termi
nak. cum ꝺr: Omnis q̄ audit sermones meos ꝛ facit
versus finē hui⁹ ca. t Matth. vij. in fine. Jtē qz illa
que ponunk hic fere ibi ponunk. Alijs aūt videk op/
positum: tum quia hic dicitur: Et descendens iesus
Matth. v. dicit: Videns iesus turbas ascēdit in mō
tem. Jtem hic dicit: Stetit in loco cāpestri t. ibi au
tem dicit: Et cum sedisset accesserūt ad eū discipuli
eius. Et aperiēs os sūū docebat eos t. Et ideo iste
sermo t ille videnk differre ꝗtum ad locū: quia iste †
sermo videk esse fact⁹ in terra plana t campestri. Ali
us aūt in monte. Item ꝗtum ad faciendi modū: qz
iste videk esse factus a christo stando: alius autem se
dēdo. Item qz multa in illo ponunk que hic omittū/
tur. vt patet intuenti. Qui vult tenere primā opinio
nem potest dicere ad ista que videnf cōtrariari: dicē
do q̄ christus primo ascendit cacumen mōtis ad eli/
gendū apostolos t ibi docuit eos de aliquibus sedē
do fm q̄ dicit Matthęus: sed postea descēdit ad ali
quā ꝑte montis planioꝛē q̄ hic dicit cāpestris. vt ibi
cōuenient⁹ doceret multitudinē t hoc stando: fm q̄
hic dicit. Q: aūt dicit q̄ hic multa omittunt que in
alio ponunt nō obstat: quia euāgeliste nō semp vni/
formiter referūt idem factū christi vel dictū: t quod
vnus omittit alius supplet: vt sic cōueniāt: t eñ hoc
specialiter t singulariter dicens. Qui aūt vult tenere se
cundā opinionē potest dicere ad primū alterius opi
nionis nō esse inconueniens q̄ duo sermones a chri/
sto facti diuersis tēporibus eodem mō incipiant et
terminenk et eādem materiā saltē pro magna ꝑte cō/
tineant. Jdis ꝑ missis procedendum est ad diuisionē:
quia primo describit instructio christi directa principaliter apostolis. secū/
do cōmuniter facta turbis ca. viij. Adhuc primo ponit dicta instructio. se/
cundo eius cōfirmatio. ca. sequēti. Prima in tres: quia primo in sermone
premittit quasi quedam prefatio. secūdo subditur ipsa instructio. ibi: Et ip
se eleuatis oculis. tertio infertur intenta conclusio. ibi: Omnis qui venit
ad me. Circa primū describitur locus. cum dicitur: Et descendēs cum illis
t. faciēdi modus. cuz dicit: Stetit in loco. t expositio patet ex dictis fm
duplicem opinionem: t assistens populus cum dicitur: Et turba discipulo/
rum t. et cause aduentus. cum dicit: Qui venerant vt audirent eū t sana
rentur: quātū ad illos qui erant infirmi. Quia virtus de illo exibat
et sanabat omnes: non est intelligendum q̄ aliqua virtus existens in chri
sto transiret ad alios eadem numero: sed iste exitus intelligit inquantū ef/
fectus exit a causa: quia virtus diuina existens in christo faciebat sanita/
tes i infirmis. Qualiter autē hūanitas christi ad hoc operabaf. dictū fu
it Marci. v. Et ipse elcuatis oculis. Dic cōsequenter describit ipsa in
structio: t primo de actibus beatitudinum. secūdo de actibus virtutū. ibi:
Sed vobis dico. Prima in duas. quia primo inducit ad actus beatitudi/
nū. scdo retrahit ab actib⁹ vitioꝝ cōtrarioꝝ. ibi: Verūtā ve vobis. Scdm
opinionē illā que dicit eūdem sermonē hic descriptū. et Matth. v. tres pri
me beatitudines hic posite exponanf sic exposite sūt ibidē. hoc addito q̄ se
cunda beatitudo hic posita intelligenda est de esurie iusticie: sicut ibi poni/
tur: Beati qui esuriūt t sitiūt iusticiam t. Quarta autē beatitudo hic po
sita que ibi ponit octaua: non est ꝑprie beatitudo dicenda: sed cōfirmatio
precedentiū. vt ibi dictum fuit. Scdm opinionē aliā que dicit istum sermo/
nē alium ab illo. dicēdū q̄ saluator hic inducit ad quattuor virtutes q̄ vi/
denk opposita terrene seu mūdane beatitudini quā Boetius in libro de cō
solatione vocat falsam vel mendacem felicitatez: ꝑ quas quidem virtutes
deuenik ad verā beatitudinē. Beatitudo enī terrena primo cōsistit in abun
dantia temporaliū bonoꝝ: que frequenter est occasio multoꝝ malorum: et
ideo saluator inducit ad oppositum. cū dicit: Beati pauperes. t accī/
pitur hic paupertas voluntaria per quā quis contemnit et abijcit a se bo/
na temporalia quantū potest fieri bono modo: vt homo liberius vacet ope
ribus vite contemplatiue.

§ octo

octo beatitudines ꝛc i sermone pfectionis ad aplos i sumo mōtis: h apud lucā tēperāti⁹ p quattuor cardinales virtutes cōphendit in leutore sermone ad turbas i imo. Dicit g: Beati pau. spū. Ecce tēperantia: q etiā facit cor dis mūdiciā. Beati q nūc esurit: q cōpatiūt alijs ꝛ miserent: ꝛ tribuūt sua: nō quercētes aliena. Ecce iusticia: q etiam facit misericordiā. Beati q nūc fletis. Ecce prudētia: q attēdit cū misera hec terrena: cū beata celestia: q etiā pacē facit. Beati erit⁹ c. v. o. Ecce fortitudo q facit etiā māsuetudinē: fortis ē q vincit irā ꝛ alios mot⁹ animi. Connexe dnūs: vt q vnaz habeat plures habere videat: ꝫ et⁹ q fuerit vberior: et vberi⁹ pmiū. Hospitalitas: ꝛ humilitas: ꝛ sāctitas abrae cōmēdā tur: sed qz fide pstitit: fide ō cetera meruit principatū. a Qui nūc esu. Qui esurit esuritēti cōpatit: cōpatiēdo largit: largiēdo fit iust⁹: equalē se inferioribꝰ pstat: dolū excludit: veritatē requirit.

† pe. di. 1 fleat.

† 23. q. 4. qō ppe. h por

b Qui nūc fle. Qui ꝓpter diuitias hereditatis xpi: ꝓpter panez vite eterne: ꝓpter spem celestium gaudioꝝ: flet⁹ esurię: pauptatēq; desiderat: beat⁹ est: multo beatior q bas virtutes inter aduersa seruare nō trepidat. c Gaudete ꝛ exul. Inter odia cordiū: inter ꝓbra linguarū: inter man⁹ psequētiū lectio: corde versamini: intuitu sugne mercedis. d Secūdū hec ꝛc. Exemplo ꝓphetarū cōfortat illos: qz vera dicētes ꝓsecutio nē solent pati. e Gerūtū ve ꝛc.

Matt. 5. a

Matthēus: in mōte beatitudines solūmō ꝓbozū. Lucas vero i cāpo etiā ve describit improbor⁹: qz rudes adhuc auditores minis et terroribꝰ ad bona suū cōpellēdi: pfectos satis est ꝑmiss inuitari.

f Gerūtū ve vo. d. Cum supra regnū celoꝝ pauper cē dicat ex opposito apparet: q ab hoc regno se alienat q cōsolationē ꝯrit in tēporalibꝰ. Hec tā diuitie ꝯ amor diuitiarū in culpa est. g Mystice Diues pplis iudaicus: vel hereticus vel pbus mundi: q vbertate verboꝝ ꝛ facūdie patrocinio delectati: simplicitatē vere fidei supgressi: thesauros inutiles cōdiderūt: ꝑm vsum seculi ō generatiōe xpi disputātes: q in futuro egestatē fidei sue recognoscēt: cibūq; pfidie q in pūti ructāt eterno macerati scimnio cām tāti supplicij esse scient. Eritq; tēpus cū risus suos lugeāt. q̄bus bū dicit: Ve cū benedixerint vo. ho. qz dū hic placēt potētibꝰ: maledicto ppetuo se subdūt: qz sicut pauper esuriētes flentes: in ꝓbitatē malo. ꝓbanf: sic diuitis epulis risuiq; vacātes: mala obsequētiū clientela: maiorē fouenf ad penā. f Qui saturati. Qui later diuites amplꝰ abūdatis: sicut dines q̄ inducebat. p. et b. et epul. qui de digito laçari querit guttā aque.

Eccl. 7. a

g Ve vobis. Salomō: Cor sapiētis vbi est tristicia: cor stultoꝝ vbi est leticia. docēs stultictā ridentibus: prudentiā flentibus ascribendā. b Benedixerint vobis ꝛc. Magna pars pene est peccatoꝝ sua scelera nō modo nō arguūt: sed insup quasi bene gesta laudant.

i Diligite inimicos ꝛc. Victo q̄d ab inimicis possint pati: supponit qualiter ad ipsos se debeāt habere inimicos ꝛ hic ecclesia nō lacte imbuit: sed validioze charitatis cibo roborāt. Nō sufficit nō odisse: sed q vltra humanam naturā est ꝑcipit diligere: et cū lex vicissitudinē imperet vltionis: euangeliū inimicitijs charitatē: odijs benignitatē: maledictis vota: ꝑsequentibus patientiā: esurientibus etiā gratiā remunerationis impartit.

a Quia vestrū est regnū dei. f. hic in spe: et postea erit vestrū in re. scdo cōsistit in hoc q bū sit boī q̄tū ad coz⁹. videlicet in cibis ꝛ potib⁹: ꝛ hmōi carnis delectabilib⁹. ꝛ iō salnator induxit ad ea positū dicēs: b Beati q nūc esuritis. abstinētes a ꝑditis delectabilibꝰ q̄tū bono mō potest fieri vt caro redigat in seruitutem anime: vt sic ꝓcipiant cōsolationes diuine. ideo subdit: c Quia saturabimini. inchoatiue in ꝑsenti vita ꝓcipiendo ꝑfectas consolationes: sed pfecte in patria: scōm q dr Ps. cxvj. Satiabor cū apparuerit gloria tua. tertio consistit in ꝛponali tocū ditate inepta: ad cuius oppositū inducit dicens: d Beati qui nūc fletis. considerando q tempus ꝑsentis vite non est nisi luctus ꝛ tristicie: tum rōne culpe siue cui⁹ cōmissione vita ꝑsens nō potest trāsire saltē q̄tū ad culpā venialē: tū rōne dilationis glorie. scōm q dr Cant. v. Nunciate dilecto qz amore lāgueo. quarto cōsistit in fauore boīm et laude: ex quibus frequēter boices supbiūt ꝛ in alia vitia cadunt. ideo inducit ad cōtrariū. e Beati eritis cū vos ꝛc. nō q aliqs debeat odium boīm querere et affectare: ꝫ q timore huⁱ⁹ odij nō debet veritatē vite iusticie ꝛ doctrine dimittere. f Scōm hec enī faciebāt ꝓphetis. f. veris: vt ꝑz de Helia quē cū serra secauerūt. ꝛ de multis aliis. g Gerūtū. Hic ꝛ̄ retrahit ab actibus vitioꝝ dicēs: b Ve vobis diuitib⁹. diuitijs abutentibꝰ veritū q: multi dū vult diuitijs: ꝑm q dr Eccl. xxxj. Beat⁹ vir qui⁹ inuentꝰ est sine macula ꝛc. ꝛ beatus Ambr⁹ dicit: Sicut diuitie impedimenta sunt reprobis: ita ꝓbis sūt adiumenta virtutis. iō subdit: i Qui habet ꝛc. abutentes diuitijs ad vite voluptatē.

Luc. 6. b

k Ve vo. q̄ satu. est. i ꝑsenti. l Mali esu. in futuro. m Ve vo. q̄ nūc ridet. p ineptā leticiā ad petrū mortale dicentē: ꝑm q dr Prou. ij. Qui letāt cū male fecerint ꝛ exultāt in rebus pessimis. n Ve cū bñdix. vo. ꝛc. p applausuz tale nutrientes vos in malis: ꝑm q dr: Ps. lxx. Laudat pctōr in desideriis aie sue: et iniqu⁹ benedicit. o Scōm hec enī fa. ꝓphetis. f. falsis q̄ ad babēdū populi applausum ꝓphetabāt falsum. sicut ꝑz. iij. Reg. xxij. de sedechia q̄ feeit sibi cornua ferrea ad ꝓphetādū falsa nō solū ꝛbis sed etiā factis: sicut et ꝓphete veri ꝛbis ꝛ factis aliqā vera ꝓphetabāt. p Sed vobis dico. Dic ꝛ̄ indicit ad act⁹ virtutū: ꝛ primo quantū ad ꝛbtes q̄ ꝑficiūt appetitū. scdo quātū ad illas q̄ ꝑficiūt ꝛellectū. ibi: Dicebat aūt illis. Hic distinctio tū nō est ꝑcisa ꝫ a principatiori parte: qz in qualibet pmunt aliqua ptinētia ad ꝑfectionē intellect⁹ ꝛ volūtatis. Circa ꝑmū dicit: q Diligite inimicos vestros. pharisei ꝛ legisperiti circa hoc errabāt dicētes: q sicut amicus est diligēdus: ita inimicus odiēdus. quē errorē remouet saluator: dicēs: Diligite ꝛc. qz ꝫ vtū eoꝝ sit odiendū. natura tū est diligenda. Sciendū tū q diligere est velle alicui bonū. Triplex aūt est gen⁹ bonoꝝ: qz quedā sūt spūalia q̄ sunt bona gr̄e ꝛ glorie: ꝛ q̄tū ad hoc oēs tenemur inimicos diligere optādo eis bona gr̄e q̄b⁹ bō nō pōt male vti: ꝛ iō nemīn ea velle etiā inimicis: qz ois bō ex charitate est diligēdus. Alia sūt bona nature: vt fortitudo corpis: sanitas: subtilitas ingenij. ꝛ consilia. Alia aūt sūt bona fortune. f. diuitie honores ꝛ alia ꝛ istis duplicib⁹ bonis possūt boies bū vti ꝛ male: ꝓpter qō talia nō tenemur inimicis velle nisi in q̄tū faciūt ad eoꝝ salutē.

r Benefacite his q vos oderūt. Beneficētia est effect⁹ dilectiōis ꝛ ideo ꝓportionat ei sicut effect⁹ sue causę: ꝛ iō tenemur būfacere inimicis in his q̄ spectāt ad eoꝝ salutē ꝓ loco ꝛ tpe ꝛ aliis circūstantijs debitis cōcurrentib⁹: nō aūt tenemur in alijs. ꝛ q̄ est q̄dā beneficiū qō a quolibet q̄tūcūq; paupere pōt exhiberi ꝛ pertinet ad salutē. f. orare ꝓ salute aīarū: ꝛ iō istud būficiū ꝓ loco ꝛ tpe ꝛ aliꝰ circūstātijs tenemur exhibere etiā inimicis. iō subdit:

Bñdicite

Orate ꝓ calū. Qz ꝓphete videnf impcāri: nō vota sūt oppressi: sed ꝑsecutatiōes futuroꝝ: ipsi enī ꝓ inimicis orabant. b Et q te percusserit ꝛc. Cū charitas patiēs sit: debet patiēs verberantis sustinere: cū benigna sit: nō debet rēpōdere maledictis: si nō querit q̄ sua sūt: nō debet resistere rapienti: si nō emulat: nō debet odisse inimicū.

Matt. 5. a

c Bñdte illi. Medicus aīaꝝ quos ad cursūdos ꝓmos instruit: ostā q̄ ad salutē ꝓmoꝝ valere possūt tolerare ꝑcipit. Et ꝓinet ad misericordiā vt tāq; a filijs egrotantibꝰ ꝛ freneticis si sat⁹ illoꝝ boc exigat minꝰ tra pacā: donec infirmitas trāseat. Quid ē mirū q̄ ꝑcutēti maxillā ꝑbere: imo ois indignātis impet⁹ frāgit: ira sedat: ꝛ p patientiam ille inuitat ad penitētiā. d Qui sumit tibi ꝛc. Q̄ō de vestimēto ꝛ tunica ōr: ꝛ in alijs ē facilēdū q̄ aliq̄ iure tēporaliter nra esse dicūt⁹. Si enī de necessarijs ꝫ imperat: multo magis sup flua cōtēnere ꝑcipit. e Ve repetas ꝛc. Quia charitas est patiēs: benigna est. nō tm in iurias inimici fortiter sustinet: sed etiam amici quoꝝ gratia benigne ꝓpter: vt būficijs alijs trahant: Hūc ꝛ. nus instruit subdēdo. Et si dili. eos. f Et ꝓt vult. Ne videat legē dissolucre ꝛ būficijs vicē seruat: quā negligit in iurijs. Nec ait ꝓt facitis: sed ꝓt vultis vt. f. vo. bo. ꝛ vos facilis. vt vicissitudo sit cumulatio: cū votis act⁹ equaf. f Et nō tm ꝛ. ad amicos oga charitatis extēdite: ꝛ eti em ad inimicos vt amici esse ꝛcipiāt: ꝛ prius affectū dilectionis: ꝛ postmodū opera extēdite charitatis.

g Et si diligitis. Quātū vobis gradus ꝑfessionis eximio: ita necesse ē vt cura virtutis sit vberior: vt etiam nō amātes: charitatis sinu amplectamini. Duo sūt genera būficij: vel cuz benivole donaꝝ q̄ dam⁹: vel cum reddituro cōmodam⁹. h Gerūtū diligite. Postq̄ dilectionē: ꝛ mutuū būficium peccatoꝝ quasi infructuosa redarguit: nūc qualiter hic a fidelib⁹ fructuose fieri debeāt ostēdit: q̄si q̄ vis peccatorib⁹ nō ꝓsit talis dilectio ꝛ mutuū būficiū: tū vos diligite: non tm ducti nature sicut illi amicos: sed altiori gradu virtutis inimicos.

Luc. 6. d

Philosophi i tres ptes diuidūt iusticiā. vnā in deū q̄ pietas dr. Alterā in parētes vl reliquū humanū gen⁹. Terciā in mortuos: vt his exequiarū iusta soluant. Sz dns legis oraculū: ꝛ pbie fastigiū sup gressus: i eos q̄s q̄ leserint: pietatis pozrexit officiū.

Psal. 16. c

i Nihil inde sperātes. Nō in boīem spem mercedis sigētes: q̄ siue reddat q̄ cōmodastis: reddat tū ꝛ de⁹ quo iubēte fecistis: siue nō reddat: heredi tas vra i eternū erit. k Estote ergo ꝛ. Pluit sup malos ꝓpter nos: ꝛ terra nō negat: idē sol bonos ꝛ malos illuminat. Mystice ꝓphetā iudeoꝝ ꝓphetis planctus irrigat: ꝛ nō merentib⁹ rad⁹ eterni solis refulsit. Si ḡ illi crediderint: estote eis misericordes: docendo ꝛ exhortando: et nolite temere iudicare ne quis sui cōscius deliqui: in alterum cogat ferre sententiam.

Ecclī. 7. a

l Nolite iudicare ꝛ nō iudicabimini. Sunt quedam media ꝛ incerta quo animo fiant: quia bene et male possunt fieri. Nescim⁹ etiam qualis futurus est qui nūc apparet malus: de cuius correctione desperare cūctis quasi abiectum reprehēdere temerarium est. m De apertis que bono animo fieri non possunt: permittitur nobis iudicare.

Eadem

Matt. 7. b

Dat. 5. b

Tytus 3. a

Luc. 6. b

† Dan. 14

† 23. q. 1. hec aūt. 5. ex his oibus z. c. nō pōt ꝓcepta.

† 23. q. 1. ibi liquet per cul.

† Tob. 4. c Dat. 7. b

† Dat. 5. b

† Dat. 7. a 23. q. 1. 5. 1 Jrē cū in euāgelio.

a Benedicite maledicētib⁹ vobis. impcādo eis bona gr̄e ꝛ glie. b Et orate ꝓ calūniantib⁹ vos. optādo eis dicta bona. c Et q̄ ꝑcutit te i maxillā ꝑbe illi ꝛ alterā. istud nō est intelligēdū seng q̄tū ad effectū exteriorē. vñ ꝛ ꝓphe in maxilla ꝑcussus. vt dr Job. xvij. nō obtulit aliā: ꝫ magis ꝑcutiētē se charitative correxit dicēs: Si male locut⁹ fū: testimoniū ꝓhibe ō malo. si aūt bene cur me cedis? ꝫ ē intelligēdū ꝫm ꝓparationē animi ꝫm q̄ dicit Aug⁹. ii. de sermone dñi in mōte: qz hō debet habere animū ꝓparatū ad sustinēdū ꝑcussionē in illa maxilla an te. ꝫ suscitaret scādalū vel aliq̄d aliud ꝛ charitatē. o Qui aūfert tibi vestimentū aut tunicā: noli ꝓhibere. eo mō intelligēdū ē ꝫm ꝓparationē āi in casu cōsili. nō aūt i casu ī quo ex tali ꝑmissione nutriret rapiēs i malicia sua: imo in tali casu nō esset bonū sustinere nisi ꝓpter scandalū vel aliq̄d aliud malū euitādū. c Omni aūt ꝑ. te. tri. f. bonū vel verbū: ꝫm q̄ dicit Aug⁹. qz si irrōnabiliꝰ petat tribuēdū ē ei ꝛbā ostēdēdo q̄ irrōnabiliter petat: ꝛ tūc sīc dicit Aug⁹. Melius enī ei aliq̄d dabis cū iniuste petēti correxeris. si aūt rōnabiliter petat tribuēdū est ei bonū q̄ petit. ꝛ si sit i necessitate extrema posit⁹: talis datio cadit sub ꝑcepto. vñ dicit beat⁹ Ambro. ꝓpasce fame mocientē: si nō pauisti occidisti: alꝰ ē supererogatiōis.

f Et q̄ tua sūt ne repetas. f. in iudicio: ꝛ b intelligēdū est ꝫm ꝓparationē animi sicut dictū est de auferēte vestimētū. g Et ꝓt vul. ꝛc. b itelligit de velle rōnabili ꝛ ordinato tm. h Et vos fa. illis sīr. Istud fatere i casu necessitatis ē ꝑcept: in alijs supererogatiōis. i Et si di. illos q̄ vos diligūt. tātūmō. k Que vo. ē gr̄a. i. merces a deo reddēda in eterna vita q. d. nulla: qz talis dilectio nō ꝓcedit a charitate q̄ se extēdit ad oēs boies: ꝛ iō nō est meritoria. l Et si būfecerit is ꝛc. eodē mō exponēdū ē: qz būficentia est effect⁹ dilectiōis. vt ꝑdictū est. m Et si mutuū dederitis. eodē mō exponēdū ē. n Mā ꝛ pctōres peccatoribꝰ fenerant. i. dāt mutuū: q̄ ptz ex hoc q̄ subdit: o Vt recipiāt eq̄lia. nō vltra sortē ꝫ mutuuz equale si voluerint petere. p Gerū tū diligite inimicos vros. b est iā exꝓsitū. ē. q Et mu. date nihil inde spe. i. nihil extra sortē nec seruitiū nec aliud: ꝫ ex charitate q̄ est ꝑcipiū et rō merēdi apud deū ideo subdit: r Et erit merces ꝛc. qz sola charitas diuidit inter filios regni ꝛ pditōis. s Estote misericordes sicut ꝛ pater vester ꝛc. deus ei relevat miserias nostras nō expectādo aliq̄d a nobis: ꝫ ꝓpter suam bonitatē. sic homo debet moueri ad releuandas miserias ꝓximi ꝓpter amorem bonitatis diuine.

t Nolite iudicare. qualiter autē iudicium sit peccatū dictū fuit Matth. vij. v Date et dabitur vobis. f. bonum nature fortune gratie et glorie: dum tū datio fiat ex charitate. ꝛ iō subdit: p Mensuram bonā. quātū ad bona fortune que aliq̄b cōferunt ꝓpter opera pietatis. y Et cōferta. quātū ad bona nature: sicut sanitas et buiusmodi que etiā aliq̄n conferunt ꝓpter opera pietatis. z Et cogitatam. quātū ad bona gratie.

a Et superfluentē. quātum ad bona glorie: ꝛ ideo dicit apostolus. j. ad Timot. iij. Pietas ad omnia valet: ꝓmissionē vite q̄ nunc est habens et future.

15 a Eadē quippe mēsura ꝛc. Generaliter de oībus potest accipi: quo mente: manu: lingua agunt: q: ꝑm opera singulo ꝝ reddet deus. Eadē quippe mē. Ambrosius. Nō iniqua mēsura rependet deus: sed est ac si dicat: ipsa temeritas iudicādi ꝛ iniqua mēsura tibi nocet: re punit: ꝛ sepe nō illū de quo hoc agis. vel si recte iudicas ꝛ meritis tibi ꝓdest: te saluat. ꝛ si aliquādo nō illū cui hec impēdis. b Dicebat aūt il. ꝛc. Similitudinē p quā inuitat ad clemosynā dandā ꝛ ad dimittēdā iniuriā.

c Nūquid pōt cecus ce. Si cōtra violentū ira te cecauerit, si cōtra petentē auarus eris: nunqd vitiata mente tua virtū ei⁹ curare poteris? Hec solū qui tibi iniuriā fecerit sed etiā ru q ferre nescis reus eris, Sed si improbitas illius te trāquillū inuenit: ꝛ ille penitebit: ꝛ tu de patientia coronaberis: q: cecū videre oculo. l. sereno corde ad lumen ducere curasti. d Sicut magister. Deus nō suas vicissitur iniurias: sed tolerādo ꝓsecutores mitiores reddere voluit: discipuli qui hoīes sūt banc regulā perfectionis debent imitari. e Quid aūt vides. Vere peccās peccantē castigare nō valet: q: q supbia vel odio vel alio vitio ꝓditi: leuia hec vel nulla indicātes: grauiter increpant illos quos a statu mētis vident: vel ira vel aliquo leui peccato ꝓturbatos. bi tales amāt magis vituperare ꝛ cōdēnare q̄s corrigere ꝛ emendare. f Nō cōsideras. Apertus oculus male videt. l. iactātiam sui dū alij vult mederi: sed cecus se nō valet intueri dū in hoc deteri⁹ cadit. g Hypocrita ꝛc. Si quē vis rephēdere primū vide si simil ei sis. Q: si es: pariter ingemisce. ꝛ noli cū tibi obtēperare: sed pariter conari monere. Q: si nō es similis: tū q: olim fuisti: vel esse potuisti. cōdescēde ꝛ nō ex odio sed misericordia argue. Raro q̄ nō sine magna necessitate sunt obiurgationes adhibēde: ꝛ nō nisi respectu dei: remota ab oculo trabe. Si em̄ odio vel liuore ofa accusare suscipiūt: ꝛ volūt videri cōsultores: sine exemplo sue emēdationis. Sed ꝓius debēt auferre trabē inuidie. vel malicie vel simulationis de occulto sui cordis: vt valeāt eijcere festucā ire vel alicuius liuoris culpe de oculo fratris. b Nō est em̄ ar. Arbor bona vel mala: nō natura q̄ a deo in oib⁹ bona creata est: sed bona vel mala voluntas fructu⁹ opa: q̄ nec bona male volūtatis possunt esse: nec mala bone volūtatis. i Nec ꝙ arbor ma. Si veram vis habere iusticiā ꝛ nō fictā: q̄ verbis ostēdis factis imple vt sis bona arbor: ꝛ bonis fructib⁹ omeris. q: ꝛ si fingat hypocrita nō est bon⁹ q̄ facit opa mala: ꝛ si rephēdit insontē nō ideo malus est qui facit opera bona. Et nota q: de manifestis hic agit. k Unaquecq ar. Mali suo fructu noscunt dū bonos oppriūt ꝛ deū: si non verbis blasphemāt factis: ꝛ maxime ꝑ ipatientiā dinoscunt in tēpore aduersitat⁹. Jeiunia em̄ ꝛ oratio. ꝛ hmōi sūt simulatis vt ꝛ bonis. Sed nō debēt ones pelles suas deponere etiā si aliqñ lupi eis se cōtegāt. l Cognoscit. Non a vestes sed ab opib⁹ q̄ fiūt ab eis cognoscūt. Quia vt spina nō facit uuā: sic bona arbor bonū: mala malū: ꝛ non ecōuerso. m Neq enī de spi. Nō de spinis. i. solliciti: dinib⁹ mūdi. ficus. i. dulcedo resurrectionis neq̄ de rubo. i. punctione vitioū. Uua. i. fruct⁹ alę q̄ sicut uua ꝓprie terrenis corrūpit i supiozib⁹ maturat. vel de carne q̄ generat spinas ꝛ tribulos: non vindemiam⁹ ꝛ̄pm q̄ sicut uua pepēdit in ligno. n Spina et rubus hereticī a q̄bus nullus sapientiū sanctitatē vel virtutē poterit inuenire: sed cōscindūt et cruentāt approximātes. o Ex spine ꝛ rubi cure seculi ꝛ pūctiones vitioū. Ua et ficus dulcedo noue cōuersationis quā ꝛ̄ps in nobis eſurit: ꝛ feruor dilectiōis q̄ letificat cor hois. Nō de spinis ꝛ rubis uua vt ficus: q: mēs adduc hois veteris pressa cōsuetudine. pōt q̄de simulare sed nō ferre fructū noui hois. Nō si q̄s facta vel dicta malorum ꝓsunt bonis: nō hoc faciunt mali: sed fit de illis cōsilio dei. p Ꝓfert bonum. Diligit inimicū: omni petēti tribuit et huiusmodi. Ꝓfert malū: odit amicum: aufert alteno: nō dat sua et huiusmodi que dē⁹ iudicat ꝑm intentionem cordis: ꝛ vere: q: de bono vel malo corde procedit: bonus vel malus debet iudicari fructus: quia ex abundantia cordis q̄ interius latet loquit os. i. ꝓcedit exterius effectus: tā in verbis q̄ in factis. hoc est quātum ad diuinū examen cui loquit os cordis. Quia ex qua intentione verba ꝓcedunt nō ignorat: qui etiam verba que exterius bona videt: quia ex mala radice ꝓcedunt: non bona esse indicat. Unde subdit: Quid autem vocatis me domine dñe. Quasi: quid folia recte confessionis vos germinare iactatis: qui nullos boni operis fructus ostenditis.

o Ex abundantia cordis os loquit ꝛc. Per oris locutionē vniuersa que actu vel cogitatu de corde ꝓferunt: domin⁹ significat. nam et verbum pro facto solet poni. Unde: Non fuit verbum q̄ non ostenderet eis.

Ma.19. b

a Eadē quippe mēsura ꝛc. q: ꝑm q̄ opera pietatis sunt maiora: et retributio diuina. Ista ꝛ̄n maioritas nō est attēdēda semp ꝑm magnitudinē operis exterioris: sed magis ꝑm magnitudinē interioris affectus. Unde et Marci. xij. vidua que misit duo minuta i gazophylatiū ꝑm ꝛ estimoniū saluatoris ꝓfundit plus q̄ alij diuites q̄ mlti dites q̄ magna dona miserāt. b Dicebat aūt illis. Dicēdo inducit saluator ex plū ad virtutes perficiēdas intellectū: q̄ sunt sapia de diuinis ꝛ cia de humanis inquantū ordinātur i deū: ꝛ istę virtutes potissime requirunt in ꝓlatis et rectoribus aliis cuiusmodi sūt ceteri erant apostoli ꝛ alij ꝛ̄pi discipuli et cōsequenter successores. i. episcopi ꝛ sacerdotes ceteri: hoc est quod dicitur:

c Nūqd pōt cecus. i. carens fide ꝛ sapientia.

d Decum vocare. i. ignorātē dirigere. q. d. nō. Ad subdit: e Non ne ambo in fossam cadunt. i. in trāsgressionem ꝑ peccātū. q. d. Sic Ch. Greg. i pastorali. Cū pastor ꝑ abrupta gradit: ꝓfecto et grex ad ꝓcipitia sequitur. Ad sequitur:

f Nō est discipulus super magi. ꝛ. ꝛ nō est maior si ipm sequat. vel de sequitur:

g Perfectus autem omis erit ꝛ. sicut ma. ꝛ. q: si assimilatur bono magistro erit perfectus ꝑm veritatē. Si autem non erit perfectus

a fluentē dabūt in sinū vestrū. ꝛ Eadem quippe mēsura qua mēsi fueritis remetiet vobis. Dicebat b
c aūt illis ꝛ similitudinē. ꝛ Nūquid c
ꝑ Stultus stultū docere.
potest cęc⁹ cęcū ducere? Nonne d
ꝑ in perditionē.
ambo in foueā cadunt? ꝛ Non est f
ꝑ apls hō fragilis. ꝑ ꝛ̄pm deū oipotentem,
discipulus sup magistrū: perfe g
ctus aūt oīs erit: si sit sicut magi
a ꝑ leuis crimē: vel quicqd rurbat oculū mētis.
ster ei⁹. Quid aūt vides festucā b
ꝑ grauius crimen.
in oculo fratris tui: trabem autē
ꝑ intentione.
f quę i oculo tuo est nō cōsideras?
ꝑ nō potes min⁹ vt irā i fratre emendare donec maius vt odiū: vt iudicū populoꝝ de corde tuo.
Aut quomō potes dicere fratri
tuo: frater sine eijciā festucam de
oculo tuo: ipse i oculo tuo trabē
g nō vides? Hypocrita eijce ꝓmū
a ꝑ nō em̄ est ꝓnus doctor alij idoneus mederi: qui nōdum se sanauerit.
trabem de oculo tuo: ꝛt tunc per
spicies vt educas festucā de ocu
b lo fratris tui. ꝛ Nō est enim arbor
ꝑ voluntas. ꝑ opera.
i bona quę facit fructū malos. Ne
ꝑ voluntas. ꝑ opera.
q̄s arbor mala faciens fructum
k bonum. Unaquęq enī arbor ex
l fructu suo cognoscit. Neq̄ enim
de spinis colligūt ficus: neq̄ de
ꝑ sed.
rubo vindemiant uuā. Bonus i
ꝑ intentionē cogitationis.
homo de bono thesauro cordis
ꝑ ꝙuentum operis.
m sui profert bonū: ꝛ malus homo k
ꝑ thesaurus cordis idē est q̄ radix arboris: q̄ de corde ꝓfert idē est q̄ arboris fructus.
de malo thesauro profert malū.
ꝑ quasi ex thesauro. ꝑ deo ꝛ si nō hominibus.
o ꝛ Ex abūdātia enī cordis os loqt̄. l

a Quid aūt. Nec vocatio videt fructū boni arboris: sed q: non ꝓcedit de pinguedine charitatis: de⁹ nō bonū iudicat. Que autē bonoꝝ malorū ve fructuū vera discretio sit: sub alia figura supponit. Dis q̄ venit ad me. b Omnis q̄ ꝛc. Postq̄ de apte malis de vere ꝛ simulatis bonis diu disputauit: bonos auditores verbi sibiꝑfilis: malos diabolo assimilat. Quia si cut ꝛps variis hoīm ꝙonis vnā ecclesiam cōstruit: erudit: gubernat: in vitā eternā ꝙducit⁹. Sic bon⁹ auditor variis virtutib⁹ supnā sibi māsionē edificat i futuro cū ꝛpo de dedicatione leratur⁹. Et sicut diabolus obedientes sibi de celis ad terrena ꝛ ad pecuata trahit vbi nō est fundamētū: q: malū est sine substātia: et semp in deteriora ꝓficiat: sic malus auditor siue sit initiat⁹ mysteriis ꝛpi: sive ex toto alien⁹: quasi in puteū sine fundo ꝓcipitat⁹ nō inuenit vbi se retineat: sed cū venerit in ꝓfundū malorū cōtemnit. c Fodit i altū. Fodit in altum q̄ ꝓcepti bumilitatis terrena oia de suoꝝ cordibus funditus eruit: ne ꝛpter aliqđ fluxibile deo seruiat: vt incōcussam in eis habeat māsionē. d Posuit fundamēta. Fundamēta pluraliter doctores: singulariter fundamētū: doctor doctoꝝ ꝛps. Moraliter. Fundamēta dom⁹. intētiones bone ꝓuersionis: quas ꝑ humilitatē ꝛpianā exhaustis supuacuarū cogitationū ruderib⁹ ꝓfectus auditor in se inserit: hoc in se spūaliter agēs: q̄s ꝛps in vniuersa ecclia generaliter agit. e Inundatiōe aūt. Hāc inundatio de alibi poteras inferi appellat: Et potest inferi nō ꝓte. ad. cū. Hec inundatio trib⁹ modis fit: q: temptat quisq̄ a ꝓpria cōcupiscētia: vel falsorū fratrū ꝙprobitate: vel aperta exteriorū impugnatione. f Illisit est ꝛt. Potest ꝑ ipetū fluminis extremi iudicij discrimen intelligi: q̄s ecclia vtraq̄ est cōsummata: Dis q̄ se exaltat humiliabit: ꝛ qui se humiliat exaltabit. g Domui illi. Singule nostre dom⁹ quotidie: vel imūdoꝝ spirituū vel ꝙprobroꝝ hoīm: vel sue ipsius mentis vel carnis inquietudie pulsant. Et quā nō ꝓpijs viribꝰ fidūt inclinant: quātū inaliciissime petre adberēt: labefacturi neque ant. b Supra terrā ꝛc. diabolus mūdū q̄ in maligno posit⁹ est sup terrā edificat: q: ad terrenoꝝ amoꝛē trahit. Sine fūdamento edificat: q: peccatū in ꝓpria natura non subsistit: q: malū substātia nō est: q̄s tñ vbiq̄ sit i bona natura coalescit: vel sine fūdamento. i. sine fundo. Sicut q̄ q̄ in puteo mergit putei fūdo retinet: sic ala lapis qua si in quodā loco fūdi cōsistit: si in aliq̄ peccati mēsura se retinet. Sz cū petō in quo labit nō pōt esse cōtra: dū ad deteriora quotidie ducit quasi i puteo quo cōcidit fundū quo figat nō inuenit. i Cōcidit. Dis cōscientia q̄ spe fixa in deū nō ꝑmanet i tēptationib⁹ nō valet ꝑsistere: ꝛ tāto ꝑ⁹ agit: q̄to pius in illis q̄ mūdi sūt a supiozib⁹ diligitur. Et vere oēs mali vel ficte boni ingruente qualibet tēptatiōe: peiores fiūt. Ca. VII

Cum aūt implesset. Pulchre vbi ꝓcepta cōpleuit: formam docet suoꝝ exequēdi ꝓceptoꝝ. Nā statim gētilis centurionis ser⁹ dño seruādus offert: i quo gētiles q̄ malorum ser
uitute egri tenebant: būficio dei saluādi exprimunt. l Intrauit. Nō ante intrauit q̄ verba terminasset: ꝛ si statim post hec verba nō intrauit. Ꝓtinus q̄ em̄ intraret: in ipso interuallo mūdat⁹ ē leprosus: vt matthe⁹ ponit. m Misit ad eū. Diuina ꝓuidentia seniorib⁹ iudeoꝝ mittunt ꝛ eis ꝓsentib⁹ languidus sanat: vt inexcusabiles sint si credere noluerint. Centurio amicos mittit: ne ꝓsentia sua verecūdia dñi granare videret: ꝛ officiū officio ꝓuocasse. Significat aūt: q: nos q̄ de gētib⁹ credim⁹ ad deū nō ipsi venire ꝓsumim⁹: quē i carne videre nō possum⁹ sed ad residēdē in dextera patris. Sēcilis ꝓpter quasi centurio stipat milite virtutū ꝛ spūalia ꝓfectiōe q̄ in certa significat. Sublimis: nihil terrenū a dño sibi suisq̄ requirēs: iz sola eterne salutis gaudia: ꝛ bi ꝓ seruis. i. ꝓ

a Quid autē vocatis me dñe dñe a
b ꝛ nō facitis q̄ dico? ꝛ Omnis qui b
ꝑ per fidem, ꝑ cū deuotione.
venit ad me: ꝛ audit sermōes me
os ꝛ facit eos: ostēdā vobis cui
ꝑ ipi ꝛpo mediatori.
similis sit. Similis est hoi ędificāti
ꝑ ecclīaz i q̄ ꝓpetuo manet.
c domū q̄ fodit in altū: ꝛ posuit fū c
a ꝑ petra erat ꝛps: cui⁹ fidei ꝛ dilectioni ecclesia sancta nihil ꝓponit. ꝑ nō in terrenis.
damentum supra pętram. Inun
ꝑ persecutione insurgente.
f datione aūt facta: illisum est flu f
a ꝑ vniuerse ipulsiones. ꝑ edificatiōe virtutū.
ꝑ flumis impet⁹ lenificat. c. dei s. c. s. a. de⁹ in m. c. nō cōmouebit. ꝑ pōt irruere ꝛ nō diruere.
men domūi illi: et nō potuit eaz g
ꝑ q̄ stat nō sivi: sed deo cribuit.
mouere: fundata em̄ erat supra
ꝑ que ergo cadit: nō edificat in christo. ꝑ exteri⁹ et ideo nō habet ꝛcusationē.
petram. Qui aūt audit ꝛ non fa
ꝑ de quo dicit. Inimicus hō ꝑ fecit.
cit: similis ē hoi qui ędificat domū
b suā supra terrā sine fūdamēto: in
i qua illisus est fluui⁹: ꝛ cōtinuo ce
ꝑ q: monita salutis cōtēpsit. ꝑ vt ignē eternū.
cidit: ꝛ facta est ruina dom⁹ illi⁹
magna. Ca. VII
a ꝑ stans in loco campestri.
k Cum aūt ipleſſet oia vēr c
c a ꝑ ad quā descēderat. ꝑ de cacumine montis.
l ba sua i aures plēbis: in
trauit capharnaū. Centurionis †
aūt cuiusdā seruus male habens
ꝑ nisi fide pēcātis deū ꝛ miserētis ꝛpi pietate fuisset vite redditus. in quo notat q̄ sic inimicos dilexit: vt mortu criperet: ꝛ spē salutē ꝓpetue daret.
erat moritur⁹: q̄ illi erat ꝓciosus. d e
m Et cum audisset de iesu: misit ad f
eū seniores iudeoꝝ: rogās eū vt g
veniret ꝛ saluaret seruū ei⁹. At il
li cū venissent ad iesum rogabāt b
eū sollicite dicētes ei: Quia di
gn⁹ ē vt hoc illi ꝓstes. Diligit em̄

a Quid autez vocatis me dñe ꝛc. q. d. talis auctoritas nō cedet vobis ad vtilitatē: sed magis ad dānationē.
b Omnis qui venit ad me. Postq̄ saluator ꝑmisit suā instructionem. hic cōsequēter inducit ad eius cōseruationē. ꝛ pater lra ex dictis Matth. vij. Ca. VI

Moraliter. a† Fa est aūt
in sabbato ꝛc. Per spicas conuenienter intelligi possūt figure veteris testamēti cōtinentes sub velamine lre grana spūalia noui: vt sub precepto carnalis circūcisiōis mūdicia circūcisiōis mētalis. Sic q̄ spicas vellere est lram occidentē tollere: ꝛ spūalē sensū retinere. Nō secerūt apli alijqs discipuli: ꝛ sic māducabāt incorpando credētes ecclie mystico corpori.
† Nec hoc legistis qđ fecit dō ꝛc. Moralitas aūt hui⁹ ponit 1. Reg. loco suo. † Factū ē aut ē in alio sabbato ꝛc. man⁹ aridā ad opandū est inualida: q̄ p hoīem manū aridā habentē significat piger ꝛ ociosus. ꝑ cum ad verbū ꝛpi stat in medio virtutis man⁹ ei⁹ sanat ꝛ in bonis operib⁹ exercet. et † Factū est aūt in dieb⁹ illis ꝛc. ꝛps aplos electurus oranit. ꝓpter. vñ subdit: † Et erat pnoctās i oratione dei. p hoc ostēdēs q̄ episcopi q̄ sunt successores aplorum non sūt eligēdi p inductiones ꝛ per falsas ꝓmissiones: sed p deuotas orationes. † Et ois turba que. ꝛc. Beda. Tact⁹ salutaris est opus salutis: quē tāgere est in eū fideliter credere: et ab eo tāgi est ab ei⁹ vulnere sanari. g † Et ipe elevatis oculis q̄. ꝛc. Ille q̄ sūt ab hoc loco vsq̄ ad finē hui⁹ capituli sūt ꝑ se moralia ꝓpter qđ nūc q̄ trāseo: ꝛ q: supra Matth. v. vj. et. vij. ea tetigi breuiter mystice exponendo. Ca. VII

Cum aūt ipleſſet. Postq̄ descripta ē ꝛpi instructio. hic ꝓfirmatio. ꝛ primo signo sensibili. scdo facto in uisibili. ibi: Rogabat aūt illū. Prima i duas. q: primo describunt quedā miracula facta corā turbis. scdo corā discipulis iobānis ibi: Et nūciauerūt iobāni. Circa primū ponunt duo miracula. primū ē de seruo centurionis sanato. scdm de filio vidue resuscitato. ibi: Et factū est deinceps. Snia prime part⁹ pa

† Mat. 7. c
† Mat. 7. b

† Mat. 8. a

a Et ipse elevatis oculis q̄. ꝛc. Alia q̄ sūt ab hoc loco vsq̄ ad finē hui⁹ capituli sūt ꝑ se moralia ꝓpter qđ nūc q̄ trāseo: ꝛ q: supra Matth. v. vj. et. vij. ea tetigi breuiter mystice exponendo.

bis qui adhuc spiritu seruitutis in timore ꝑmunt: dño supplicāt: vt eis paulatim ad superiora ꝓuectis: ꝓfecta dilectio foras mittat timorē. Matthe. a Matthe. a dicit centurionē accessisse: qđ p fidē intelligendū est. ꝑ fidē em vere ad deū accedit: que in centurione a dño cōmendat. Hō inuenit r.f. in israel. Potro lucas ordine quo gestū est exequit vt intelligere cogeremur: quo cū accessisse dicit matthe. a Sentem no. Mystice. Gentilis ppls cui⁹ figurā gestat centurio: nō lōge habet a domo iesu: rameñ sub recto mutare nō audet: qr ꝓpe timētes eū salutare ipius q̄ naturali lege recte vrit: vt bona que nouit operat: eo q̄ illi qui vere bon⁹ est appropriat. At illis quos error gentilitatis crimina tū errant aptari potest. qđ alibi ōr: Quidā em ex his delonge venerūt. b Jesus aūt ibat. Solo verbo potēter curaturus ad humilitatis cōmēdationē visitare dignat languentē. t qui ad sanandū reguli filiū ire noluit: ne diuitias honorasse videret: ad seruū vadit: ne seruile cōditionē spreuisse putaret. Eiuer fides in opib⁹ dū sanat: sed plus opat humilitas in affectibus duz vadit. c Hō sū arbi. Propter vite gētilis cōscientiā: grauari se magī dignatione putauit dñi q̄ iuuari: nec posse habere hospitē xp̄m: cui⁹ er si fide ꝑditus: nōdū rū sacramētis imbutus. Sed qr quod infirmitas hūana non ꝑsumit: diuina gratia dare nouit: in figurā gentilis populi: t suā fidē nōdū catheciçat⁹ a dño laudari t famulū sanari ꝓmeruit. d Nam et ego. Si ego homo sub alio possum imperare minoribus: quāto magis tu qui sub ola babēs famulantes angelos: potes ꝑ eoz ministeria sine corporis ꝑsentia dicere infirmitati vt recedat et recedet: t sanitati vt veniat t veniet. e Nec in isrl. Fides isti⁹ etiā electioribus t deū videntib⁹ anteferē. Etiā in isto vno fides gentiū ꝓferē israeli. f Et reuersi sunt. Matthe⁹ plani⁹ explicat qr dicente dño: sicut credidisti fiat tibi: sanat⁹ sit puer. Sed mos est beato luce ab alijs plane exposita breuiare: vel etiā de industria ꝓterire q̄ breuiter dicta ab alijs vel omissa solert⁹ dilucidare. g Inuenerūt ser. Credēte dño sanat seruus: qr pōt meritū dñi etiā seruis suffragari: nō tñ fidei merito: ſ etiā studio discipline. h Et factū est rē. Post sanatū infirmū suscitat mortuū: qr infirmitas ꝓcedit morte. i Que voca. naim. Naim ē ciuitas galilee i scō miliario a thabor cōtra meridiē in xta endor qui est vicus grādis. Naim aūt interpretatur fluctus vel cōmotio. k Cū appropin. Bed. Cū verbū caro factū gētilem pplm ꝓ portas fidei ad celestem diertū inducere et: ecce in dat eus pplo minor: ꝓpter ꝑfidiā defūctus efferē: quē mater eccla nil in mūdo quasi ꝓpriū possidēs multū plor turbis circūcepta: pio affectu plorat: t ad vitaz ꝓis lachrymis reuocare laborat. Q̄ et interim in paucis iudeoꝝ cōuersiōe tandē in plenitudine impetrat. l Ecce defunctus. Defunctus qui corā multis extra portā efferē: significat criminaliter peccantē: et peccatū nō cordis cubili tegentē: sed indicio operis vel locutionis: quasi ꝑ ostia sue ciuitatis alijs ꝓpalantē: quē sicut vnicū defler mater ecclesia: q̄ licet ex multis collecta ꝑsonis: vna est tñ virgo mater ecclesia: singuli aūt filij: porta qua efferē aliqs: est de sensib⁹ quo aliquis in peccatū corruit vt qui videt ad cōcupiscendū: qui aurē ociosis vel turpibus audiendis: qui linguā cōmodat litigijs. m Filo⁹ viduama. Ambro. Adā de terra portat a quattuor elemēris vnitus hō cōstat: tangit loculus a deo. t. lignū crucis q̄ ꝑrijt ad ligū ꝑ lignuz paradisi: hō a terra portat: qđ sola terrena cogitat vel quādo eger est: t ambulare nō potest. Ab aqua portat: qđ in luxuriari cogitat: vel qđ ꝑ nimio frigore corpus tāgi nō pōt. Ab aere portat: qđ ola ꝓ laude humana facit: vel qđ ꝑ egritudine flare nō pōt. Ab igne portat: qđ auariciam cogitat: vel qđ ꝑ nimia febre tangi non potest. n Et turbā. Multi cū hō: multi cum vidua vt ꝑ so miraculo multi dei laudatores t testes fiāt. o Tetigit loculū. Locul⁹ quo efferē secura desperati peccatoris est cōscientia: quē fert sepeliendā vel imūda desideria vel adulantium blandimenta q̄ qsi ager terre peccantes obruūt. Sz dño tāgēte cōscientiā peccatoris: futuri metu iudicij: turbe carnaliū voluptatū: t iniustarū laudationū coerceē: t mens ad se reuersa deo vocāri ad vitam occurrit: t resp̄der obediendo saluatori. Locul⁹ quo deferē corpus est humanum: portatores sūt mali mores: q̄ ipm corpus ad montē trabūt. Sed iesus locū tāgit: cū fragilē naturā i ligno crucis erigit. Tūc stāt funer⁹ portatoris: qr nō valēt sicut ꝓius ad montē vrbere: tūc loquit iesus. i. monita salutis infundit. Quo verbo audito iuuenis: qui dus ad vitā erigit: t loquit⁹ ē⁹ bonis actib⁹: t sic reddit matri. p Et resedit. Tres mortuos suscitauit dñs. filiā archisynagogi i domo: id est in cogitatione. filium vnici matris in porta. t. i. verbo. lazarū i monumento. t. in opere. ℣ Allegat

Nico. de lyra

a Et synagoga ipe edificauit nobis. licet eni haberēt vnū locū ad offerendū sacrificia t oblationes. t. templū quē erat in hierlm: tū in singulis ciuitatib⁹ et castris habebāt loca: in quibus cōuenieb̄t causa orationis t audiendi verbuz dei: q̄ synagoge vocabant. b Inuenerūt seruū qui languerat sanatū. ex verbo xp̄i ꝓdicentis vt habeē Matth. viij. c Et tetigit. Hic ꝑ̄r describit miraculū de filio vidue resuscitato. d In ciuitate que vocat naim. ciuitas parua est in galilea ꝓpter mōtē thabor. e Et iuit cū eo discipuli eius t turba copiosa. Hoc factū est vt euidentius esset miraculū coꝝ multis factū. f Ecce defunct⁹ efferebat. ad sepeliendū. Aut quit⁹ em loca sepulture erāt extra ciuitates: ne ex cadaueribus infecti⁹ turbaretur habitatores ciuitatū. g Misericordia motus sup eā: tum qr erat vidua: tū quia non habebat alīū filium a quo posset in senectute sustentari. h Noli flere. quasi dicat. cito emendata eris. i Et accessit et tetigit loculum. i. feretrum. Ad hoc em tetigit vt ostenderet q̄ corpus suum diuinitati vnitum erat instrumentum diuinitatis etiam in miraculis faciendis. de modo autem cooperandi ad hoc dicam ſ in Marci. v. k Et cepit loqui. vt manifeste apparet q̄ erat vere resuscitatus t nō apparenter tātū. vnde t de filio ne mago legitur q̄ apparenter resuscitauit quendā mortuū qui tamen loqui non poterat: per quod apparuit illum resurrectionem fuisse tantū apparenter.

Mat.7.a

Mystice

123.q.1.noli. De cōse. vi.2.quoridie. Mar.5.a

Mar.5.b †De pe.di 2.lib mbul er di.3.ad/ hue ꝓhdi. -ꝑ sui nūc 11.ti.6.c.1

Luce La. VII

a gentē nostrā: t synagogā ipe edificauit nobis. Jesus aūt ibat cū illis. Et cū iā nō longe esset a domo: misit ad eū centurio amicos

a ſ militari rumore depositio reuerentiā sumit: ad fidē facilis: ad bonorificentiā promptus.

dicēs: † Dñe noli vexari. Hō ei sū dignus vt sub tectū meū intres:

c ꝓpter qđ t meipsum nō sū arbitrat⁹ dignuz vt venirē ad te: sed dic verbo t sanabit puer meus.

a ſ magna fides q̄ deo dicere credit esse facere.

d Nā t ego homo suz sub potestate cōstitut⁹: habens sub me milites: t dico huic vade t vadit: et

ſ ira angeli ubi seruiunt.

alio veni t venit: t seruo meo fac hoc t facit. Quo audito iesus mi

a ſ qui suā intelligit maiestatē.

rātus est: t cōuersus sequētib⁹ se

a ſ non vt turbari animi sed docentis nos quos opus est moneri de huiusmodi mirari.

turbis dixit: † Amēn dico vobis:

ſ ꝑsentis ꝛeporis: inuenie eni in antiquis.

ſ et si a ꝓphetis edoceri.

e nec in israel tantā fidē inueni. Et † reuersi q̄ missi fuerāt domū: inuenerūt seruū qui languerat sanū.

b Et factū est deinceps ibat iesus c in ciuitatem que vocat naim: et ibant cum illo discipuli ei⁹ t turba copiosa. Cū autem appropinquaret portę ciuitatis. † Ecce de f+ functus efferebat filius vnicus

a ſ vidua est ecclesia que sponsi matre redempta ab ipso peregrinat tempore sui incolatus.

n matris sue. † Et hec vidua erat: t turba ciuitat⁹ multa cū illa. Quā

a ſ misericordia mouet ecce imitāde pietatis exemplū ꝓstea suscitat in hoc fides mirande porestatis astruit.

cum vidisset dom⁹: misericordia mot⁹ super eā dixit illi: Noli

a ſ mortuū qui mox resurgere videbis.

o flere. Et accessit t tetigit loculuz. i Hi aūt qui portabāt steterunt. Et ait: Adolescēs tibi dico surge.

ſ interna compunctione reuiuiscens.

p Et resedit qui erat mortu⁹: t cē/

ſ eis q̄ peccatū luxuriē vitā reducere indicūs.

ſ sacerdotali iudicio sociat⁹ cōmunioni ecclesie.

pit loqui: t dedit illū matri sue.

Mat.11.a † Mat.11.a † Mat.11.a

Allego.

Mat.3.a

a Illustrauit. Dū t verbū semel incorpari cōstimit: t quotidie spūsctū in egrida hoim vt suscitent mittit.

b Et nūciauerūt. Ambro. Hō simplici corde: ſz inidia stimulāte. Unde alibi querūt dicētes: Rabbi q̄ erat te cū trās iordanē cui testimoniū ꝓhibebas: rc. b ba. t oēs vc. ad eū. Quib⁹ tūc rādit iohes: Quia nō pōt hō accipere quicq̄ nisi fu. r. c. d. de celo: qb⁹ verbis se purū hoiem t iesum dei filium declarabat. Ambro. Sz qr invidia adhuc expelli nequibat: mittit eos ad iesū vt hac occasione videant signa: t correcti credāt in iesū: t magistro interrogante sibi dicāt: Tu es q̄ venturus es? Beda. Hrego. Monait q̄ venisti: q̄si. Cū ab herode interficiēdus t ad inferna sū descēsurus: debeo te nūciare inferis q̄ nūciant superis? An conueniat filio dei mori: an aliū ad hec sacramēta missur⁹ es? Potuit em ꝑ hdes pius quē venturū ꝓfitebat: nō credidisse moriturū: nec fideles sed pietate dubitauit: qr lapsus amoris fidē nō impedit. Talis em ꝑ la pius est religiosus. Allego. Johānes figura est legis: q̄ nūcia xp̄i pectoris⁹ ꝓfidoꝝ q̄si carceris⁹ luce vacuatis inclusa tenebāt: ne plenū testimoniū dñice dispēsatiōis sine cuāgelij attestatiōe ꝓferret. Mittit ḡ discipulos ad xp̄m: vt supplemētū scīētie assequāt: qr plenitudo legis est xp̄s: vt qꝛ plerūq; nutabāt dicta sine factis fides plenior gestoꝝ testificationibus q̄ vboꝝ ꝑsonis⁹ exhiberet: t q̄ tūc i pectoris⁹ indeoꝝ velut obscurata lege nutabat eo ipso spectaculo dūce crucis: t pleno resurrectionis testimonio panderet. Qꝛ q̄ lex dubie xp̄m venturū nūciat: euāgeliū vbi tot miraculoꝝ exhibitionē venisse certissime confirmat. c Et rūdens dixit: Scies iesus neminē sine euāgelio plene posse credere qz sicut fides a veteri incipit testamēto: ita implet in nouo: interrogat⁹ de se: nō verbo aliquo ſz factis se esse signauit: nō rūdēs ad ea q̄ interrogabāt: sed ad scandalū nūciomm. d Cecī vidēt. Ecce plenuz testimoniū q̄ sit filius dei. hec em ante euāgelū vel rara vel nulla. Ut Tobias oculos recepit: et h fuit angeli: nō bois medicina. Helias mortuū suscitauit: ipse tū rogauit t fleuit. Heliseus leprosū mūdari fecit: non tū ibi valuit ꝓcepti auctoritas: sed mysterij figura. Sz qr adhuc ista sūt dūice testificationis parua exēpla: addit postquā dicta de cruce t obitu t sepultura: q̄s est plenitudo fidei. Nullū enīz mai⁹ diuine ꝓsone est testimoniuz: q̄ toto se vnū obtulisse ꝓ mūdo: h solo: plene dñs declarat: sicut etiā a iohāne declarat⁹ est: Ecce agn⁹ dei: ecce q̄ tollit pcā mudi. e Beatus est rē. Quasi mira q̄dē facio: sed abiecta pati nō dedignor: t cauēdū est hoibus: ne in me despiciant mortē: q̄ signa veneranē. f Qui non fuerit. Hrego. Qui de potētia diuinitatis nō dubitauerit h nō ꝛ iohānē: quē mox adco cōmēdat: ſ nō credētes a ꝑfidia reuocat: t iohāni exponit qđ ꝛebat: quia dei saluos faciendi: t d. d. e. m. Alios not signis t virtutib⁹ fidelis nō potuit de morte eius dubitare sed ammirari: sed

ſ quāto despatio mors alc ad vitā reuocat cūcta plurcs codē corrigūt t pietas dñi maior ꝛeliqit.

Accepit aūt oēs timor: t magnificabāt deū dicētes: Quia ꝓphe a ta magn⁹ surrexit in nobis: t q̄ b a de⁹ visitauit plebē suam. Et exiit hic sermo i vniuersaz iudeā ꝛ eo: b t oēm circa regionem. Et nūcia- c uerūt iohāni discipuli ei⁹ de oibus his. † Et cōuocauit duos de discipulis suis iohannes: t misit

ſ hoc dicite.

ad iesū dicēs: Tu es qui venturus es: an aliū expectam⁹? Cū aut venissent ad eum viri. dixerunt: Johānes baptista misit nos ad te dicēs: † Tu es qui venturus es an aliū expectamus? In ipsa aūt b hora curauit multos a lāguoꝛib⁹ t plagis: t spiritib⁹ malis: et ce- c cis multis donauit visū. Et respō dēs dixit illis: Euntes renūciate † iohanni: que vidistis t audistis. b Quia ceci vidēt: claudi ambulāt leprosi mūdant: surdi audiunt:

a ſ spiritu vel operib⁹ illuminant vt in ꝓdicatio ne nulla sit distantia inter pauperes t diuites.

mortui resurgūt: pauperes euā- d geliçant: t beat⁹ est qcūq; nō fue e

ſ in hoc nuncios prestit.

rit scandaliçatus in me. † Et cum e† discessissent nūcij iohannis: cepit

ſ ne turbe iohānē liuore morū suspicarent: t vt scīant eū quelibet nō sibi sed discipulis.

a ſ q̄ nesciebāt mysteriū interrogatiōis eius.

dicere de iohanne ad turbas. Quid existis in desertuz videre

ſ qui omni vento agitat vt leuitare mentis de me ambigat quem ꝓdicauit.

b arundinem vento agitatā? Sed a ſ i vana glia ducēs lucra q̄rit ꝓ dapib⁹ vel vestib⁹: q̄ locustis viuit: t pilis cameloꝝ induit.

i quid existis videre? Hōminem k mollibus vestimētis indutū? Ec

ſ qui ponūr puluinaria sub cubitu qui virum peccantiū palpant nō pungunt.

ce qui in veste preciosa sunt t de

ſ vbi aliquid venentur.

litijs: in domibus regum sunt. Sed quid existis videre ꝓphe/

a ſ qui me venturum nō tm ꝓdixit: sed etiā digito demonstrauit.

l tā? Utiq; dico vobis: et plus q̄

ſ in malachia.

prophetā. Hic est de quo scriptū

ſ nuncium.

est: † Ecce mitto angelū meuz an

a ſ manifestationē. b ſ puta reddat tibi corda auditoꝝ ꝑ penitentiā ꝓdicādo t baptizando.

te faciē tuā: qui ꝓparabit viā

a ſ vt summā virtutū eius cōprehendam.

m tuam ante te. Dico enim vobis

a ſ non virginis. nulla eni collatio cū filio dei

maioꝝ inter natos mulierum ꝑ/ pheta iohanne baptista nemo ē.

ri: sed infideliū mens scandalū in illo pruit: cū t ꝓst miracula mortuum vidit. g Quid existis rē. Ubi monuit discipulos iohānis in cruce dominicā esse credēdū: cōuersus ad turbas: ad virtutem pauper. ꝓuocat: ne exaltāti corde: mēte istabiles: cōsilio infirmi: speciosa vtilibus: eternis caduca ꝓferēt: ſz crucē potiꝰ q̄ mundi faleras tollāt. Et ió laudat ꝓsonā iohānis: q̄ ꝓst habito amore vite etiā iusticie formā nec mortis timore mutauit. Deserto mūdus cōparat: qr ad hue incult⁹ t sterilis: in quē nō est ita ꝓcundū vt boues mēte carnis inflatos t virtutis vacuos: et de fragilis mūdi glia lactāres: putemus esse imitandos. h Arūdinē. Beda. Per arūdinē carnalis anim⁹? q̄ cū fauore vel detractione tā gliā: in qualibet ptē inclinat. Sz iohānes nō ē arūdo vēto agitata: qr illum nec gra blandū: nec cuiuslibet ira factebat asperū: nec ꝓspera erigebāt: nec aduersa inclinabāt. i Quid existis vi. Bc. Quō in deserto iohānē videre cupiebāt q̄ erat clausus i carcere? Nor⁹ ergo hic sermo spiritualiter est intelligēdus.

k Mollib⁹ ve. Per vestē corp⁹ humanū intelligit. Prophetico ḡ exēplo ad virtutē subeūde Xtus² hortat: Ecce q̄ in veste ꝓciosa. Quib⁹ fluida diuitijs mēba soluūt: exteros celestis regni: sub iure diabolo: q̄ sūt reges tenebrarū: intra habitacula hui⁹ mūdi cōsenescūt. l Allego. Johānes nō fuit mollib⁹ indut⁹: q̄ vitā peccātium nō blādimēt⁹ fouit: ſz aspe ꝛeprauit.

m Dico aūt. Jn hoc nō ꝓfert patriarchis t cūctis hoibus: ſz equalis ceteris sanctis oñdit. ℣ Qui

Nico. de lyra

a Quia ꝓpheta magn⁹ surrexit in nobis. i. ille magnus ꝓpheta de quo dicit Deutero. xviij. Prophetā suscitabo eis de medio fratrū suoꝝ rē. qđ intelligit de xp̄o in lege t ꝓpher⁹ promisso. t ꝛō subdit: m Et quia deus visitauit plebem suā. mittendo eis saluatorem. c Et nūciauerūt iohāni. Hic consequenter ponit iohannis cōmendatio. cum dicit: c Et cum discessissent. magis eni voluit iohānē commendare in absentia discipuloꝝ eius q̄ in ꝑsentia: vt eius cōmendatio nō ex fauore humano: sed amore veritatis ꝓcedere videret. Cetera aūt patēt ex dictis Matth. xj. vsq; ibi:

Mat.3.a

Qui aũt minor. Dis ſicꝰ q̃ lã eſt cũ deo maior eſt eo q̃ adhuc eſt in mũdo. Vel ego: quẽ minorẽ facit multoꝝ opinio in eccliã ſanctoꝝ illi ꝓfuit? ſum. Vel nouiſſimꝰ angelꝰ celi melior eſt quouis boie. b Et ois po. Si b a vño dictũ eſt intelligif: audies iohãẽ ppm intelligik eſſe deſignat: ſi ab euãgeliſta ꝺr interpoſitũ. Audies ipm dum de iohãis magnitudine diſputantẽ reſtat intelligi.

c Juſtificauerũt. Juſtificat deꝰ p baptiſmũ: dũ boies ꝑ ſua pẽa cõtrẽdo ſe iuſtificãt. ſicut ſcriptũ ẽ: Dic tu iniquites t. vt iuſti. Et iuſtificat i eo: q̃ nõ p cõrumaciã cõfutat? ſe p iuſticiã dei muꝝ agnoſcik. Juſtus eſt dñs t. i. d. In eo q̃ iuſtificatio dei ẽ: ſi nõ ad indignos t noꝝ tos: ſed ad inocẽtes ꝑ abluttionẽ factos etiã ad iuſtos videak ſua munera cõtuliſſe. Qui q̃ cõfiteꝫ deo peccã: iuſtificat deũ: cedẽs ei vincẽti: t ab eo gratiã ſperãs i baptiſmate: q̃ iuſtificat deꝰ: i quo ẽ cõfeſſio t venia petiꝰ. d Lui q̃ t. Laudato iohãe: trãſit ad ſcrepãdũ illos q̃ nec ꝓdicatione iohãis moti ſũt: vel ipius xpi ꝓdicatione deſpiciũt.

e Similes ſũt pueris. Pueri: doctores ſunt ſpũ humiles. Forũ ſynagoga vel ipſa bierũ in qua iura ꝓcepto? dei cõdebanꝫ: qz cõtribuibus ſolebãt exprobrare q̃ nec pſalmis allecti ad laudes dei aſſurrexerũt corde deuoto: mẽbro? agilitate: qꝺ notat ſaltus: nec threnis. i. lamẽtationiꝫ ꝓbetaꝝ ꝓ exidijs iã factis vel faciẽdis ad penitentiã ſũt cõuerſi. f Cãtauimꝰ t. Nuptiale carmẽ vbi ẽbo aia: ſpũ caro nubit. In his nuptijs dauid nos

Ps. 30. voluit ludere dicẽs: Exultate deo a. n. i. d. i. ſ. p. et. d. t.

Quaſi in ipſo actu nuptiarũ poſitꝰ ꝓpheta q̃daz letitia

Ibidem. ſaltat: Sz nõ audiuit ppl̃us meus vocẽ m. t nõ int. m.

g Venit h. t. Venit ſicut tũc ita t nũc: vtrãq; viã ſalutis reſpuitis. lamẽtauimꝰ ad iohãnẽ cãtauimꝰ ad xpm.

h Juſtificata eſt ſapia. Oſtẽdit filios ſapie intelligere: nec in abſtinẽdo nec i mãducãdo eſſe iuſticiã: ſed in equanimitate toleradi inopiã t tẽperãtiã: nõ ſe corrũpendi p

Ro. 14. c abũdãniã. Nõ eſt regnũ dei eſca t poꝰ quoꝝ nõ vſus: iꝫ cõcupiſcẽtia repbendik. i Juſtificata t. Quicũq; me puteris: ego tñ dei virtꝰ t dei ſapiẽtia iuſte facere intelligo: ab apl̃is: q̃bus pater reuelauit q̃ prudẽtibus abſcondit. k Rogabat. Sicut ꝓfuerat verbis: ita factis etiam aſtruit iuſtificarã ſapientiã ab oĩbus filijs: qz etiaz a

Wyſtice maria penitẽte poſt culpam. k Quidã pha. Wyſtice phariſe de falſa iuſticia pſumẽs iudaicũ ppm ſignat: q̃ dñm ad cõuiuiũ inuitat: qz quẽ veniẽtẽ nõ credidit vẽ-

Ps 79. turũ ſperare nõ deſijt. Sz adhuc cũ voto dicit: Excita potẽtiã t. et. v. Dom⁹ phariſei: lex t ꝓphete in q̃bus ille populus mãſionẽ hr̃e gloriabat. Qui ã domũ in carne appa-

Deu. 5. b rens ingredit: qz nõ venit legẽ ſoluere ſz ad implere. Diſcũbit: qz in maieſtate ſua nõ intellect? p formã ſeruꝰ viſibilis eſt factus. Cognoſcit aũt gẽtilitas ĩmũdis actib⁹ derelicta p famã apl̃ici ſermonis q̃ miſit deꝰ ſi. ſ. in. c. ſ. ſ. l. nõ vt phariſe? q̃ tñ lr̃am attrẽdit inſtificet. Sed dom⁹. i. nos q̃ gr̃am ſpũs in lege ſequimur: q̃ nõ vituperam⁹ q̃ peccatores recipit: ſed laudam⁹ q̃ petoꝛes iuſtificat.

¶ 1. q. 7. c. 1 in. 9. ſcio meretrices ¶ l In domo pha. In cuiuſcũq; domo interiore cognoneris ſapiam et iuſticiã recũbẽtẽ: recurre ad pedes. i. ad extremã ſapiẽ partẽ: inquire lachrymis cõfiteri petã: expande capillos. i. ſterne ante eũ cũctas corporis tui dignitates: oſculare. i. nihil niſi ſapientiã loquaris. m Attuſit. Qui not habuit in ſe oblectamẽta: tot de ſe inuenit hoMoraliter locuſta. l Moraliter. Affert vnguentum: qz bona opa agit: q̃b⁹ eccleſiã odore bone opinionis reſpgit. vñ dicit:

3. Cap. 2. b Chriſti bonus odor ſũ deo i o. i. d Dicto. Alabaſtrũ vnguẽti. i. corpus cũ fide: ſtans retro. i. poſt alcẽſionẽ dñi: ſecus pedes. i. apoſtolos: lachrymis rigabat. i. charitate interna i deo capillis tergebat. i. ſup ſtuos cibos t veſtiměta dat: oſculak: cũ oĩbus pacẽ habet. Debebat denarios quingentos: hec ſunt petã gentiũ quiꝝ ſenſib⁹ cõmiſſa: ali⁹ q̃nquaginta. i. petã indeoꝝ. n Secus pe. Contra pedes ſtat q̃ in petis poſit⁹ itinerib⁹ dñi renitik. Sz q̃ ad pnĩam poſt petã cõuertik: iã retro ſecus pedes ſtat dñ veſtigia dñi q̃ impugnabat ſequik: Lachrymis pedes rigat: q̃ ſanctoꝝ tribulationibus cõpatik: q̃ triſticiã illoꝝ putat eſſe ſuã: q̃ vltimis mẽbris xpi inclinaꝫ affectũ cõpaſſiõis. Capillis q̃ corpi ſuppluunt: pedes quos rigauerat tergit: q̃ de terrena ſubſtãtia q̃ ſuppfluit ſanctis q̃b⁹ ex charitate cõpatiẽ incipit miſereri. Pedes oſculak: q̃ ſtudioſe diligit illos q̃b⁹ ſua largik: ne ſit grauis tribuẽti neceſſitas

Prim. p̃mi. Vnguẽto vngit: q̃ dñ operãdo bone opinionis odore alios reſpgit: t ad dñ operãdũ exẽplo ſuo inducit. Vel põt p pedes caro xpi ſignificari q̃ oſculamur dũ myſteria incarnatiõis eiꝰ diligim⁹. Vngim⁹: dũ ipi⁹ hũanitatis potẽtiaz ſacri eloqũ bona opinione ꝓdicam⁹. Sz phariſe⁹ q̃ videꝫ iudet: qz cũ iudei gẽtiles videt ꝓdicare deũ: ſua malicia tabeſcit. Quib⁹ dñs bona gẽtilitatis enume

a Et ois ppls. Ubi poſt iohãnis cõfeſſationẽ ponit euãgeliſta phariſeoꝝ: t legiſperitoꝝ confutationẽ: t primo verbis ppl̃i. ſcõo verbis xpi. ibi: Cui ẽ. Circa p̃mũ ꝺr: Et ois ppls, i. ſimplices t vulgares. b Et publicani. i. milites publicis negociationib⁹ occupati. c Juſtificauerũt deũ baptizati baptiſmo iohãnis. ex b enĩ q̃ audierũt xpm tã excellenter cõmẽdantẽ iohãnẽ ceperũt laudare et glorificare deũ tã q̃ iuſtã t gloriſũ de boc q̃ erant baptizati a tãto t tali t ad penitentiã vocati: t q̃ boc apparet cõfuratio phariſeoꝝ q̃ ſua ſcientia ſuq̃bitate ſpreuerũt baptiſmũ iohãnis a deo inſtitutũ. t boc ẽ qꝺ ꝺr: Phariſei autẽ t legiſperiti cõſiliũ dei ſpreuerũt t. d Cui ẽ ſimiles dicam t. Dic conſequenter ponit confutatio phariſeoꝝ et legiperitoꝝ ex verbis xpi: et patet ſatis ex dictis Matth. 11. d. e Begabat aũt illum. Dic ſcripta cõſtruatur one doctrine chriſti ſigno viſibili: dic cõſequẽter deſcribik eiuſdẽ confirmatio facta ſibi. videlicet q̃ remiſſionẽ peccatoꝝ mulieris peccatrĩcis vbi patuit deſcribik loc⁹. cũ dic f Et ingreſſus domũ phariſei diſcubuit: tet ecce mulier q̃ erat in ciuitate peccatrix: vt cognouit q̃ ieſus accubuit in domo phariſei: attulit alabaſtrum vnguenti: et ſtans retro ſecus pedes eius: lachrymis

§ temporẽ. § dignitate.

a † Qui ãt minor ẽ i regno dei: maior eſt illo. Et omnis populꝰ audiens t publicani iuſtificauerũt deũ: baptizati baptiſmo iohannis. Phariſei aũt t legiſperiti conſ quo mundũ q̃ paſſionẽ xpi ſaluare decreuit.
a ꝑ vel cõtra: qz q̃ gratiã dei reſpuit cõtra ſeipſũ facit vel ad ſeipſos miſſum dei cõſiliũ ſtuliti et ingrati reſpuerunt.

b ſiliũ dei ſpreuerũt in ſemẽtipſos nõ baptizati ab eo. Ait autẽ dom⁹: † Lui ergo ſilẽs dicaz boies generatiõis huiꝰ: t cui ſilẽs ſũt? § tor monita ſalutis reſpuẽtes. § rudores. § monitorib⁹. § vbi lex t iura ꝓmunt.

c Silẽs ſũt pueris ſedẽtib⁹ i foro: et loquẽtib⁹ ad iuicẽ t dicẽtib⁹. Lãtauimꝰ vobis tibijs t nõ ſaltaſtis: § ad illos quos monẽt.

f § We cõuertere mini in toto corde vro in. i. et. ſ. t. ſed ſtultus populus me nõ cognouit.

lamẽtauimꝰ t nõ ploraſtis. † Ele a § exemplo abſtinẽte ſue penitẽtiã vobis indicens et noluiſtis humiliari cũ illo.

nit ei iohãnes baptiſta nẽq; mãducãs panẽ neq; bibẽs vinũ et § cibo t potu letitiã futuri ſeculi ꝓfignãs: t noluiſtis cũ illo gaudere: iꝫ calũniari eſtis.

g dicit: demoniũ habet. Venit filꝰ hois mãducãs t bibẽs: t dicitis: Ecce hõ deuorator t bibens vinũ: amicus publicanoꝝ t peccatoꝝ. Et iuſtificata eſt ſapiẽtia § .i. iuſtis: t poſt inuſtitiam penitentibus.

b ab omnib⁹ filijs ſuis. † Rogabat eũ aũt illum quidã de phariſeis vt mãducaret cũ illo. Et ingreſſus domum phariſei diſcubuit: tet ecce mulier q̃ erat in ciuitate peccatrix: meret venĩã qz cognitio peccatoꝝ ꝓlegẽtis: hic lex mittit ad gratiã.

§ iam penitens.

a § in domo phariſei peccatrix meret venĩã qz cognitio peccatoꝝ ꝓlegẽtis: hic lex mittit ad gratiã.

trix: vt cognouit q̃ ieſus accubuit in domo phariſei: attulit alabaſtrum vnguenti: et ſtans retro

a § prendit ꝓpere gratia hoſpitis.

m gen⁹ ẽ marmoris: i. q̃ ico: rupea ſcruãt vngẽta

b a § oculos q̃bus terrena cõcupierat iam q̃ penitentiam cõtẽtos plorat.

n ſecus pedes eius: lachrymis

a § quos ad cõpoſitionẽ vultus exhibuerat.

a cepit rigare pedes eiꝰ: t capillis capitis ſui tergebat: t oſculabatur pedes eiꝰ, et unxit eos unguento. Simon autem phariſeus qui vocauerat eum: ait intra ſe dicens: Hic ſi eſſet ꝓpheta ſciret vtiq; que et qualis eſt mulier que tangit eum: quia peccatrix eſt. Et reſpondens ieſus. ſ lachrymis. § ore quo ſuꝑba dixerat.

a § qõ ſibi ꝓ odore ſue carnis adhibuerat.

b labaſ pedes eius: t vnguento

a § de falſa iuſticia ſuꝑb⁹ nulla cõpaſſione nature motus: ſue fragilitatis oblit⁹.

c vngebat. Videns aũt phariſeus qui vocauerat eũ: ait intra

§ medicum repbendit quia ſubuenit.

d ſe dicens: Hic ſi eſſet ꝓpheta ſciret vtiq; que et qualis eſt mulier que tangit eũ: quia peccatrix eſt. Et reſpondens ieſus.

§ cõuincens ſuperbum et ſub ſpecie mulieris commẽdans eccleſie meritum.

e dixit ad illum: Simon habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magiſter dic. Duo debitores erant cuidam feneratori: vnus debebat denarios quingẽtos: et alius quinquaginta. Non habentibus illis vnde redderent: donauit vtriſq;. Quis ergo eum plus diligit? Reſpondens ſimon dixit: Eſtimo: quia is cui plus donauit. At ille dixit ei: Recte iudicaſti. Et conuerſus ad mulierem: dixit ſimoni: Uides hanc mulierem? § per miſericordiã.

f Intraui i do. Intraui carne aſſũpta in ꝑſm iudeoꝝ. Aquã pedibus meis. Aqua extra nos eſt: humor lachrymarũ itra nos. Infidelis aũt populꝰ: nec exteriora ꝓ dño icarnato tribuit. Cõuerſa gẽtilitas nõ ſolũ ſubſtãtiã: ſ t ſãguinẽ ꝓ dño fudit. Oſculũ dilectiõis ẽ ſignũ t infidelis ꝑſa ex diſcretione ſeruire noluit: cui tñ ex timore ſeruiuit. Sz gẽtilitas veſtigia oſculari nõ ceſſat: qz i eꝰ amoze cõtinue ſuſpirat. Oleo caput meum nõ vnxiſti. Et ſi ppls ille i deũ ſe credere t nõ in hominẽ fatebat: tñ ipam potẽtiã diuini

Wyſtice ris ꝙ miracula apparebat digna laude ꝓdicare neglexit. Sz gentilitas dũ myſteriũ icarnatiõis credit: ſũma laude etiã infima eiꝰ ꝓdicat.

g Aliquã pe. Enumerank bona peccatricis: t mala falſi iuſti. f Remittũt ei petã. In domo phariſei. i. i cuſtodia legis. t ꝓphete: nõ phariſeꝰ icredulus: ſ peccatrix penitẽs glorificat qz ardoꝝ charitat': t ea rubiginẽ delictoꝝ cõbuſſit. g Et ceperunt q̃ ſimul. Sanata egra: de ſalute eius alij egrotant. b Fides tua te ſaluam fecit. Fides ſaluam fecit: quia quod petijt: poſſe accipere non dubitauit: qz ſpem ab illo acceperat: a quo ſalutem querebat.

c dixit ei: Recte iudicaſti. Et conuerſus ad mulierem: dixit ſimoni: Uides hanc mulierem? § corporaliter quidem videꝫ: ſed myſterium non videꝫ.

§ iam olim intrauit cũ legẽ dedit.

d Intraui in domum tuaz: aquã pedibus meis nõ dediſti. Hec autem lachrymis rigauit pedes meos: t capillis ſuis terſit. Oſculum mihi non dediſti: hec autem ex quo intraui nõ ceſſauit oſculari pedes meos. Oleo caput meum non vnxiſti: hec autem vnguento vnxit pedes meos. † Propter quod dico tibi remittunt ei peccata multa quoniã dilexit multuz. Cui autem minus dimittitur minus diligit. Dixit aũt ad illam: Remittuntur tibi peccata. Et ceperũt qui ſimul accũbebant dicere intra ſe: Quis eſt hic qui etiã peccata dimittit? Dixit autẽ ad mulierez: Fides tua te ſaluam fecit: vade in pace.

§ quia intelligunt hoc opus eſſe ſolius dei.

e § confortans ſanatam per pietatis ſentẽtiã.

f a § ne a via veritatis in viam ſcãdali viterius labaris.

nudis pedib⁹ incedentis, a Et capillis capitis ſui tergebat. q̃b⁹ ante ad cõpoſitionẽ vultꝰ ſui fuerat abuſa.

b Et oſculabak pedes eiꝰ. vt totũ deo ſeruiret in pnĩa: q̃ch ex ſe deũ cõtẽpſerat in culpa: ſm q̃ dicit Grego.

c Et vnguẽto vngebat. ad refrigeriuꝫ caloris t mitigationẽ doloris ex labore itineris. d Uidẽs aũt. Hic ꝓfr ponitur phariſei indignatio. vñ ſubdik:

e Dit intra ſe dicẽs: hic ſi eſſet ꝓpheta verus ſciẽs occulta. f Sciret vtiq; q̃ t qualis eẽt mulier: t q̃ vñs nõ ꝑmitteret ſe tãgi ab ea. g Et rñdẽs ieſus. ad confutationẽ illi⁹, ꝓ q̃ enĩ q̃ ſolꝰ deo nota eſt: oſtendit ſe plus q̃ ꝓpheta. h Duo debitores t. parabola eſt vt cõueniẽti⁹ cõcludaſ ꝓtra phariſeũ de ſua riſione. q̃ ſubdik cũ ꝺr: i Reſpõdẽs ſi. t. qz amor in hũanis plerũq; cauſak ex ꝓcedẽtib⁹ donis: t q̃ vñs maior amor ex maioꝝ donis. Cõſequẽter eũ xpꝰ redarguit ex triplici defectu pietatis. cũ ꝺr: k Intraui in domũ tuã. aquã pedib⁹ meis nõ dediſti: q̃ ſm ſenſus ſũt q̃b⁹ i hac vita vtimur: q̃b⁹ imaginẽ cõditoris quã accepimus extollere debem⁹. Sz min⁹ debet iude cui decalogus legis p ſeruõ daẽ: pl⁹ debet xpiano? cui p filiũ gr̃a vite commiſit. Ideo iudei p denariũ: chriſtiani p centenariũ numerũ fen⁹ accumulant. Sz qz neuter ſuis viribꝰ ſz gr̃a dei q̃ ſi. ſaluak. recte ꝺr: Nõ ha. ll. vñ

Luc. 7 r. d. v. Plus q̃ diligit eccliã gentiũ q̃ iudeus: qz t ſi ſm ꝓſentẽ ſtatũ maior ei gr̃a cõferꝫ: t ſm ꝓteritũ de maiori fedtate extrahit: pl⁹ deber q̃ pl⁹ acceꝑit. Pullus põt tãtũ diligere quãtuz ea q̃ in plurib⁹ diligit. b Ds cui pl⁹. Scõm boies pl⁹ fortaſſe offendit: qui plus debuerit: Sz p miſericordiã dñi eã mutak: vt ampli⁹ diligat q̃ ampli⁹ debuit: ſi tñ gr̃az ꝓſequak. c Recte iudi. Sua ſnĩa phariſeꝰ cõuincit: qz ſicut frenetic⁹ funẽ portat ex quo ligek.

d Intraui i do. Intraui carne aſſũpta in ꝑſm iudeoꝝ. Aquã pedibus meis. Aqua extra nos eſt: humor lachrymarũ itra nos. Infidelis aũt populꝰ: nec exteriora ꝓ dño icarnato tribuit. Cõuerſa gẽtilitas nõ ſolũ ſubſtãtiã: ſ t ſãguinẽ ꝓ dño fudit. Oſculũ dilectiõis ẽ ſignũ t infidelis ꝑſa ex diſcretione ſeruire noluit: cui tñ ex timore ſeruiuit. Sz gẽtilitas veſtigia oſculari nõ ceſſat: qz i eꝰ amoze cõtinue ſuſpirat. Oleo caput meum nõ vnxiſti. Et ſi ppls ille i deũ ſe credere t nõ in hominẽ fatebat: tñ ipam potẽtiã diuini

Wyſtice ris ꝙ miracula apparebat digna laude ꝓdicare neglexit. Sz gentilitas dũ myſteriũ icarnatiõis credit: ſũma laude etiã infima eiꝰ ꝓdicat.

e Aliquã pe. Enumerank bona peccatricis: t mala falſi iuſti. f Remittũt ei petã. In domo phariſei. i. i cuſtodia legis. t ꝓphete: nõ phariſeꝰ icredulus: ſ peccatrix penitẽs glorificat qz ardoꝝ charitat': t ea rubiginẽ delictoꝝ cõbuſſit. g Et ceperunt q̃ ſimul. Sanata egra: de ſalute eius alij egrotant. b Fides tua te ſaluam fecit. Fides ſaluam fecit: quia quod petijt: poſſe accipere non dubitauit: qz ſpem ab illo acceperat: a quo ſalutem querebat.

i Et factũ eſt cũ diſcumberet ille in domo ſua et multi publicani et peccatores diſcumberent cum ieſu et discipulis eius: erant enim multi et ſecuti eum erant. k Et fuit in vna ciuitatum. t. Maria ſoror Lazari bis eodẽ fũcta eſt officio: ſemel in galilea: cũ primo accedit cũ humilitate t lachrymis vbi t remiſſionẽ petiꝰ accepit. Sedo in bethania nõ iã peccatrix nominata: ſed caſta: t ideo denota. Ibi pedes: hic caput iungit.

Dyſtice l Mozaliter, Sic quoq; fidelis aĩa plus ad pedes dñi humiliata a peccatis abſoluenda incuruak: poſt creſcentib⁹ meritis fragrãtia lete fidei: domino ipſi caput odore pfundit aromatũ. Sic etiã vniuerſalis eccliã in pũti chriſti incarnationis ſuã pedũ noie ſignat: myſteria celebrãdo: deuota redẽptori reddit obſequia. In futuro etiã bũanitatis eiꝰ gloriã t dominatus eternitatẽ: qz caput xpi eſt deꝰ: ſimul intuẽdo: ppetuis cõfeſſionũ laudib⁹ quaſi piſtica nardo glorificabit.

Dyſtice m Wyſtice. Duo debitores duo ppli ſũt: q̃ deo creatori debẽt numũ. i. alaz ſuã: regis imagine inſignitã: t ad ſeruãdũ ſibi cõmiſſam. Utriuſq; debitũ ppli p quinariũ multiplicak: qz q̃nq; ſenſus ſũt q̃b⁹ i hac vita vtimur: q̃b⁹ imaginẽ cõditoris quã accepimus extollere debem⁹. Sz min⁹ debet iudeus decalogus legis p ſeruõ daẽ: pl⁹ debet xpiano? cui p filiũ gr̃a vite commiſit. Ideo iudei p denariũ: chriſtiani p centenariũ numerũ fen⁹ accumulant. Sz qz neuter ſuis viribꝰ ſz gr̃a dei q̃ ſi. ſaluak. recte ꝺr: Nõ ha. ll. vñ

Luc. 7 r. d. v. Plus q̃ diligit eccliã gentiũ q̃ iudeus: qz t ſi ſm ꝓſentẽ ſtatũ maior ei gr̃a cõferꝫ: t ſm ꝓteritũ de maiori fedtate extrahit: pl⁹ debet q̃ pl⁹ acceꝑit. Pullus põt tãtũ diligere quãtuz ea q̃ in plurib⁹ diligit. b Ds cui pl⁹. Scõm boies pl⁹ fortaſſe offendit: qui plus debuerit: Sz p miſericordiã dñi eã mutak: vt ampli⁹ diligat q̃ ampli⁹ debuit: ſi tñ gr̃az ꝓſequak. c Recte iudi. Sua ſnĩa phariſeꝰ cõuincik

Moraliter. Cū aūt ipleuisset ꝛc. Sequitur: Centurionis autem cuiusdam seruus male habens. Per istum centurionem signi-ficat ratio vel intellectus cui⁹ seruus est appetitus sensitiuus qui debet obediri rationi: vt dicit⁹. 1. Ethicoꝝ. ℔ ex corruptione nature infirm⁹ ē ad obediēdū: ꝙ⁹ qđ bō ꝓ rōne cognoscēs hāc infirmitatē in suo appetitu sensitiuo: ꝓ se ꝛ ꝓ alios rogare debet deū vt sanet seruū suum. ꝛ qñ humilitas rogātis ꝓ se pl⁹ aliq̄ placet deo q̄ ꝓces alioꝝ. lō subdit: Nō inueni tāt̄ fidē ꝛc. ꝛ sic puer ei⁹ sanat. Et factū ē deinceps ꝛc. Seq̄t: ff Eece filii dñi fuēt⁹ effer ebāt ꝛc. ꝙ istū defunctum significat mortu⁹ ꝓ mortale peccū. ei⁹ mater ē ecclia. portitores hui⁹ fu-neris sūt facto vel verbo fouētes hoiem i peccatis. porta per quā efferꝛ mortu⁹ est exterior sensus peti manifestatiuus Esa. lij. Peccatū suū quasi sodoma ꝓdicauerūt nec absconderūt. Talis tū mortu⁹ ꝓ pecū mortale suscitat misericorditer a deo ꝓ ꝓces ecclie. Et nūciauerūt iohānī di. ei⁹ ꝛc. ꝓ iohānē q̄ supra. iij. ca. dixit de xp̄o: veniet fortior me post me: significat vet⁹ testamētū qđ in ꝓphetis denūciauit xp̄i aduentū. ꝓ xp̄m aūt significat nouū qđ ē veteris impletiuū. De xp̄o ꝺo dicit Esa. lxj. Spūs dñi sup me eo ꝙ⁹ vnxerit me. Sequit: Et mederer cōtritos corde ꝛc. Et hec ondit xp̄s discipulis iohānis cē cōpleta dicēs: Euntes renūciate iohāni q̄ au ꝛc. In hoc etiam informauit ꝓdicatores euāgelij ꝛ doctores vt nō solū verbis doceāt sz etiā factis. Et Et cū discessissent nūcij iohānis ꝛc. ꝙ hoc docuit nos fugere notā adulationis i cōmēdatione alioꝝ ꝛ maxime magnoꝝ i eoꝝ pūtia: talis erat iobes baptista sicut ꝺr postea. Maior iter natos mulierū ꝓpheta iohāne baptista nemo ē ꝛc. Et ois ꝓphā audiens ꝛc. Ita mō cōtingit frequēter q̄ simplices ꝛ illitterati gratiā dei cōsequenť. a qua mūdi sapientes ꝛ sup⁹ dei iudicio pdunť. Dit aūt dñs ꝛc. Cātauim⁹ vobis tibijs ꝛc. ꝙ istos significāt inuidi q̄ nō gaudēt de ꝓsperitate bonoꝝ: nec tristant de aduersitatib⁹ eoꝝ. et Rogabat aūt illū q̄dā pharisē⁹ ꝛc. ꝙ mulierē peccatricem ad dñi pedes accedērē significat quelibet ꝓsona vere de peccatis penitēs ꝛ cōtrita: ad qđ requirit q̄ sicut deū offendit p culpā ita seruiat ei p penitētiā Ro. vj. Sicut exhibuistis membra vra seruire imūdicie ꝛ iniq̄tati ad iniquitatē: ita exhibete nūc seruire iusticie i sāctificationē. Et sic fecit mulier ista. Ūñ dicit Greg. Homel. xxv. Liquet fratres q̄ illicitis actib⁹ pl⁹ mulier intēta. vnguētū sibi ꝙ odore sue carnis adhibuit. Qđ ergo sibi turpiter exhibuerat. hoc iā deo laudabiliter offerebat. Oculis terrena cōcupierat ꝛ sz hos iā ꝙ penitētiā cōterēs flebat. Capillos ad cōpositionē vult⁹ exhibuerat: ℔ iam cū capillis maculas tergebat. Ore supba dixerat sz pedes dñi osculans hoc in redēptoris sui vestigia figebat. Quot ergo in se habuit oblectamēta tot de se inuenit holocausta. Cōuertit ad virtutū munera numerū criminū vt totū seruiret deo in penitentia quicqđ ex se deū cōtēpserat i culpa. d Videns autem pharisēus ꝛc. ꝙ istū q̄ ꝓm notauit de ignorātia ꝛ mulierē de imūditia significat hypocrita de sua falsa iusticia p̄sumens et alios cōtēnēs. q: sicut dicit iohānes os aureū: ira iusticia cōpassionē habet: falsa vero indignationē. ꝓpter qđ iste pharisēus arguit: de pietatis omissione in modicis respective: et mulier cōmēdat de maioribus valde cū ꝺr: k Intrauit in domū tuā: aquā pedib⁹ meis nō dediſti. hec aūt lachrymis ꝛc. ꝙ pter qđ sibi ꝺr: n Remittunt tibi pcā tua.

¶ In ca. vij. vbi dicit in postilla: videt autē q̄ deberet dici ꝺrium: quia primo direrat donum esse causam amoris.

Additio. Stant simul q̄ donum sit causa amoris et amor causa doni etiā loquendo de amicitia modo humano: qđ sic ptz. Hā amicitia humana ſm philosophū in viij. ethicoꝝ. triplex est: sc̄z vtilis: delectabilis et honesta. Sz constat q̄ amor in amicitia vtili causat ex dono seu vtilitate ab amato habita seu spectata. In amicitia vero honesta causat amor ex virtute amantis q̄ amatū diligit: nō ꝓpter donuꝝ vel vtilitatem habitā vel consequendā: sed ꝓpter virtutē ipius amati: ex quo amore causat q̄ vult amato bonū ꝛ bonū operat ei quātum in se est: vt verus amicus: ꝛ sic i amicitia honesta amor est causa doni. Unde nulla contrarietas in hac parabola: nec in eius applicatione sane intellectis reperit: etiā loquēdo vtrobiq̄ ſm modum humanum. Nam primo in parabola christus loquit modo humano ſm amicitiam vtilem vbi amor ex dono causat. Unde rectificat iudicium simonis dicentis q̄ is cui plus donauit plus diligit. Secūdo vero in applicatione loquit etiam modo humano ſm amicitiam honestam que procedit ex virtute seu meritis amātis ꝛ amati: scōm quā amans: certificatus ꝺ amicitia quā amatus vbi

habet erga amantes. que quidem amicitia ſm philosophum vbi supra est virtus vel nō sine virtute. ꝓuocat ad amorē sui amati: ꝛ ꝙ consequens ad impendendum ei bona. et debac amicitia loquitur. cū dicit: Remittunt ei peccata multa ꝛc. Qđ aūt sequit: Cui aūt minus dimittit minus diligit. Potest vno modo intelligi ſm amicitiā vtilem: ꝛ sic correspondet principio huj⁹ altercationis vbi dicebat q̄ is cui plus donauit plus diligit ꝛc. Alio mō pōt intelligi de amicitia honesta de qua vltimo loquit: vt sit sensus. Causa aurē quare alicui minus dimittit est quia minus diligit: ꝛ sic ē amor causa doni. Unde nulla ꝛ trarietas in bmōi reperit cum de diuersis amicitie speciebus loquāt ꝛ vtrobiq̄ ſm modum humanū. Nō em̄ est verisimile: q̄ christ⁹ loquerē illi pharisēo de amore diuino qui pertinet ad predestinationem vel de remissione culpe et pene quorum scientia pertinet ad eos qui iam gfecti sunt in fidei rudimentis. Iste em̄ pharisēus adhuc erat infidelis ꝛ satis ignarus vt satis patet. Et notandus q̄ ꝓcessus christi circa informationē pharisei de his amicitijs est cōnaturalis homini: incipit em̄ ab imperfecto ꝛ de magis noto ꝛ tēdit ad perfectum et minus notum. Amicitia em̄ vtilis est de minibus magis nota: vt est imperfecta tanq̄ deficiens a ratione vere amicitie ſm philosophū vbi supra. Unde istā amicitiam tāmodo rudis cognoscebat. christus vero tradidit sibi noticiā perfectioris amicitie scz honeste que habet veram rōnem amicitie ſm pbm. Item notandū q̄ scōm vtrāq̄ amicitiā xp̄s pharisēū cōuincit: ostendēdo ei q̄ illa mulier erat dignior ad recipienda beneficia christi q̄ ipse pharisēus. Ad scōm primam. i. amicitiā vtilem sibi ostendit q̄ plures vtilitates seu obsequia habuit ab illa muliere q̄ a pharisēo: ꝛ ꝺ cū dicit: Intrauī in donum tuū ꝛc. Scōm vero amicitiā honestam: similiter ostendit ei q̄ erat dignior: ꝛ hoc ꝺ dicit: qui dilexit multum. In quibus bene consideratis: nos docet q̄ vertus penitens debet habere exteriora opera pia ꝛ deuota ꝛ interiora amore feruentia ſm doctores.

Replica. In ca. vij. vbi in parabola christi inuitatur ex dono cum dicit: quis plus diligit? respondet: Existimo cui plus donauit. Et sequitur verbum christi: Recte iudicasti. Postillator exponit hoc de humano amore i quo amor oritur ex dono: sed in applicatione parabole christus cōuertit stilum ad loquendum de amore dei erga nos: qui non est ex meritis nostris sed magis causat bonum in nobis ꝛ est nos natinus: ideo dixit remittuntur ei peccata multa: quoniam dilexit multum: vt sic amor nō sit ex dono: sed donuꝝ ex amore. Sed Burgen. hic vult absolucre cōtrarietatem que videt in littera: ꝙ amorē vtilē ꝛ honestū vtrobiq̄ dicendo more humano. Scōm primū dictū rectificatur iudiciū simonis vt ex vtili surgat amor. Iuxta scōm sit applicatio quia dilectione ex meritis ꝛ virtute impendunt ei bona. Hec autē applicatio Burgen. laborat in equiuocis: quia amor conceptibilem et amor amicitie sunt equiuoce amor: quia diuersis rationibus nō est aūt verisimile christū amorem equiuocasse: nec est necessarium amorem honestū esse causam doni: pur Burgen. vult: quia stat illum amorem esse rectum sine omni dono dato vel sperato: alias esset amor mercēnarius per consequens non honestus. Uirtus em̄ diligitur ꝓpter se ꝙ cōsequens virtuose sine respectu ad donum. Qz autem Burgen. dicit non esse verisimile q̄ christus sit locutus pharisēo de amore procedente ante predestinationem et remissionē pene et culpe: hoc est contra beatum Augusti. in sermone de maria Magdalena sic exponentem hūc passum: et contra beatū Bernardum super Cāi. ser. xxij. ante medium. Et vide de hac materia Scōtum Thomā prima scē. q. xxvj. arti. iiij. Ratio aūt Burgen. ad sic dicendum nō valet: quia ꝓpter ruditatem vel infidelitatem pharisei christus nō voluit peterminare ea que fidelibus ad instructionem poterant valere. Sepe enim dixit coram perfidis que ipsi non intellexerunt: tamen ecclie prodesse non cessat: cui datum est nosse mysterium regni dei ceteris autem in parabolis: vt videntes non videāt: audientes non intelligant. Quis enim pharisēus modo non intellexit. immo impugnauit veritatem dicendo intra se: Quis est hic qui etiam peccata dimittit? nibilominus christus dixit coram eo de remissione peccatorum quo ad culpā et quo ad penam quantum ad liberalitatem dei precedentem mulieris dilectionem que in peccato existens diligere nō poterat: et quo ad penam debitam: ꝓpter mulieris primam dilectionem. vnde dixit: Remittuntur ei peccata multa: quoniam dilexit multum.

Et factū

Et factū est. More aquile ꝓuocātis ad volādū pullos su Ca. VIII os paulatim dñs discipulos suos i nido fidei plumis virtutū induit: ꝺbus postea sublimi⁹ volare ꝛ alios instruere valeāt. Qđ⁹ docet in magog⁹: miracula facit: famā vbiq̄ dispgit: turbas suscipit: curat: instruit. hunc discipulos facit: ex qb⁹. xij. elegit: quos primo ꝑsente turba docet: ꝛ misertis solita ꝑstat būficia. iā vero solos ipos secū recipit: vt eū familiari⁹ audiant: solis illis occultiora exponit mysteria. ꝛ sic demū virtutū suarū ostēsione quasi alarū ꝓtectione firmatis: dat ipsis ptātem curandi: ꝛ mittit ꝓdicare regnū dei. b Maria que vo. mag. cū maria iter faceret cū dño: ꝛ ei ministrare cōmemorat: celebri eā vocabulo magdalenā vocat: vbi eādē peccatricē describit: reuereter eā genu-flexi nolle mulierē dicit: ne nomē tāte fame qđ hodie veneramur: prisci erroris nota fuscaret. Maria: amarū mare: ꝓpter instrū penitētie rugitū: quo ipsa vel nos singula mala deflemus: magdalene. i. turrē-sis: a magdal. i. turri. de q̄ ꝺr: Tu es ꝺpes m. turris fa. fa. i. Demonia se. Eādē ecclesiā de gentib⁹ a sordib⁹ vitioꝝ mūdarā: quā maria significat: signi-ficat ꝛ iohāna prius cultib⁹ idoloꝝ dedita: sed iam xp̄i pietate redemptā: ꝛ gr̄a impletam: q̄ quasi vxor erat prius diaboli. d Et iohāna ꝛc. Johāna dñs gratia eius vel dñs misericors: cui⁹ est omne quod vultmus. e Herodis procuratoris herodis. Cū quilibet malignus spūs ꝓ regno diaboli ad decipiendū laborat: quasi herodis impijssimi ꝓcurator existit.

De facultatibus ꝛc. Antiquus mos erat indeoꝝ nec ducebat in culpā vt mulieres sua substātia paterent ꝛ vestirēt doctores. hic qz doc in gentib⁹ sc̄ā dalā poterat facere: Paul⁹ se memorat abstinuisse: Ministrabāt ergo dño carnalia: cuius meteb̄ spiritualia: vt formā daret ꝓdicatorib⁹ q̄ victu ꝛ vestitu deberēt esse cōtēti: accipiēdo a plebibus.

Cū aūt tur. ꝛc. Quoties in euāgelio turbe vocabulū interserit: sicut diuersitas hoim: ita etiā diuersitas intimat volūtatū. Nō enim omnes eadem volūtate: sed diuersis ex causis xp̄m sequebant: quidam pro bono: quidam pro malo: omnibus tamen domi-nus beneficia ꝓstat. docendo: alendo: sanando.

b Exijt qui seminat ꝛc. Exijt filius dei de sinu patris: quo creature nō erat accessus: vt seminaret semen suum venit in mundum vt testimonium ꝑhiberet veritati. Unde ſm alios euāgelistas hanc parabolam dicturus ꝺ domo exijsse: mare adijsse: nauim cōscendisse memorat: id ipsum situ corporis qđ ꝓcessu sermonis insinuās. c Secus viam. Uia est cor sedulo malarū cogitationū trāsitu attritum: ꝛ arefactū: ne semē verbi possit accipere vel germinare: sed a pessimis cogitationibus cōculcat: et a demonibus rapit. Qui ideo volucres celi dicunt: qz celestiis et spiritualis sunt nature: vel quia per aerez discurrūt.

k Supra petram. Petra indomitū cor nullo vere fidei fomere penetratum: in quo nō est verus amor ꝛ ꝑseuerantie virtus. l Centuplum ꝛc. Cū denarius ꝓ perfectione soleat accipi: qz in decē legis ꝓcepti custodia cōtinet. cētenari⁹ q̄ per multiplicatū denarij surgit: ꝓ magna ꝓfectione ponit. Qz igit cētuplū facit factū: qđ ꝓ amorē ꝓxime actiuū: ꝛ ꝓ amorē dei cōtēplatiuū adipiscit vitā ꝛ spiritualiū ornat ꝓfectiōe virtutū. m Qui habet au. ꝛc. Ubicūq̄ hec ammonitio interponit: mysticū esse qđ ꝺ: ꝛ attētius querēdū ostēdit. n Interrogabāt. Nō mox finita parabola (sed vt marcus ait:) cū esset singularis interrogauerūt eū bi qui cū eo erāt duodecim parabolā: i quo moraliter instruimur: vt si intelligētiā diuinoꝝ ℔ozū assequi volum⁹: ꝺsponit terrenoꝝ tumultū cordis domū dei. i. occulta scꝑture penetralia: orādo: ꝛ meditādo intremus dicentes: Reuela oculos meos ꝛc. o Hec para. Nota hanc eē primā parabolā q̄ cū interptatiōe sua posita sit: ꝛ cauēdū e vbi cūq̄ dns rogat a discipulis ītrinsecus sermōes suos disserit: ne vel aliud vel plus vel min⁹ itelligere velim⁹ q̄ ab eo exposītū est. Ideo aūt hāc parabolā ꝓ scīm dignat ostēdere vt se figurate loq̄ innoteſceret: ꝛ rerū significationes eiā in bis q̄ exponere noluit: querēdas esse doceret. p Videtes. Doctores indeoꝝ q̄ cū merito puersitatis sue excecati sūt mēdaciter se videtes putāt.

q Quod autem secus ꝛc. Secus viā seminant: qui nulla fide: nullo intellectu: nulla salti rēptāte vtilitatis occasione ꝓcipere dignāt. Porro super petram et

Et factū est deinceps. De Ca. VIII scripta instructiōe xp̄i facta aplis ꝓprie ꝓcipaliter. dixi ꝙ⁹ ponit eiusdē instructio facta aplis ꝛ turbis cōiter: ꝛ primo ꝓmittit quasi quedā ꝑfatio. scōo subdit dicta instructio. ibi: Cū autem plurima turba. Circa primum ꝺr: b Ipse iter faciebat ꝓ ciuitates ꝛ castella ꝓdicās ꝛ euāgelizās regnum dei: ꝛ duodecim cū illo: ꝛ mulieres aliquę q̄ erāt curatę a spiritib⁹ malignis ꝛ infirmitatib⁹. Maria q̄ vocat magdalenę de q̄ de ſ virtia vniuersa quibus plena fuerat: i figura ecclesie de gentibus prius sordide. monia septē exierāt: ꝛ iohanna vxor chuze ꝓcuratoris herodis: ſ lilium: ꝓpter odoriferū celestis vite cādorem. ꝛ susāna ꝛ alię multę q̄ ministrabāt ei de facultatib⁹ suis. Cū autē turba plurima cōueniret: ꝛ de ciuitatib⁹ ꝓperarēt ad euz: dixit ſ parabolā. ſ cui⁹ ē declarare volūtatē ꝑtis. ꝓ similitudine. Exijt q̄ semiat semia re semē suū: ꝛ duz seminat: aliud cecidit secus viā: ꝛ cōculcatū est ſ ve nec in memoria mens reneat quod opere exercere negligit. ꝛ volucres celi comederūt illud. a ſ vbi nō ē altitudo terre. i. studiū discipline. Et aliud cecidit supra pętram: ꝛ natum aruit qz nō habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas: ꝛ simul exortę spinę suffocauerūt illud. Et aliud cecidit i terram bonā: ꝛ ortuz fecit fructum centuplū. Hec dicens clamabat: ſ intelligētiā meritis. ſ spū aliter hec ꝺba intelligat a ſ cū ꝓcera bonorum operū plenitudine creſcit. Qui habet aures audiēdi audiat. Interrogabāt aūt eū discipuli ei⁹: q̄ esset hec pabola. Quib⁹ ipse dixit: Vobis datū est nosse nō sūt ꝺnda. a ſ intelligentiā scripturarū de quo regno alibi ꝺr: Auferet a vobis regnū dei. b ſ qui foris sūt: vt marcus ait: qui nec intueri nec cognoscere curant veritatem. mysteiū regni dei: cęt ꝛris aūt in parabolis: vt videtes nō videāt: ꝛ audietes nō intelligāt. Est aūt hec parabola: Semē est verbum dei. Quod autem secus viam:

duas: qz prio describit pabola sue ꝓdicatiōis scōo feruoz predicātis. ibi: Uenerūt aūt ad illuz. Prima adhuc in duas: qz primo parabola ꝓponit. secūdo exponit. ibi: Interrogabāt aūt. Sententia autē istarū duaꝝ partiū patet ex dictis Matth. xiij. excepto quod sequitur in parte secunda.

Remo

A
B
† Ysa. 24. ℔ De pr. ſſ. 3. sunt ꝓles
† Dan. 13. b Dan. 4. b
† Esa. 6. c Job. 12. f Act. 28. f
† Dan. 13. a Dan. 4. a

trā t in spinis seminant: q̄ audiūt quidē t vtilitatē verbi ꝓbant t desideriū
gustant: sed ne puenīāt ad id q̄ gestant: vel ꝓ aduersa terrendo vel ꝓspera
blandiendo retardāt. bis trib⁹ generib⁹ quicunq; verbū auditū nō faciūt de
signant. a Ad tēpus credūt. Multi audiētes disputationē ⁊tra auaricā
vel luxuriā: dicūt contēptores seculi t castos hoies esse beatos: sed vbi spēs
cōcupiscibiles eor obruūt⁹ ꝓsentant: mox recedūt
ab eis quicq̄d recte cogitauerant. b Et diuitijs.
Diuitie t ſi delectare vident: tñ possessorib⁹ suis spi
ne sūt cū aculeis curarū mētes eor cōfodiūt: q̄ aui
de querunt: sollicite seruant. Unde ab alio euāgeli
sta fallaces diuitie vocant: qz mentis inopiā nō im
plent nec diu manent. Et nota q̄ diuitijs duo iūgit:
sollicitudinē t voluptatē: qz t ꝓ curam mētes oppri
mūt t ꝓ affluentiā resoluūt. c Suffocant. Quia
voluptates t diuitie suis importunis cogitationib⁹
guttur mentis: ne bonū desideriū ad eor possit intra
re ⁊ aditū vitalis strāgulant flatus. d In terrā
bonā ⁊c. In bonos auditores q̄ verbū audire sata
gunt: t ī vētrē memorie recōdūt: t sic oportuno tpe
fructū opationis ꝓferūt: inter ꝓspera t aduersa se
culi patiētes. Et bona ⁊ra cū patiētia fructū reddit.
qz bona agit: t mala ꝓmoꝝ equanimiter tolerat:
t dū bumiliter flagella suscipiūt: post flagella in re
quiem suscipiunt. e Hemo aūt ⁊c. Hec verba po
nunt ſm similitudinē humane cōsuetudinis. My
stice aūt docēt fidūciā p̄dicādi vel patiendi.
f Supra cāde. ⁊c. Quia dixerat apostolis: Vobis
datū est nosse myste. reg. dei. c. a. in. p. Nūc ostēdit p
eosdē aplos aliqñ t ceteris idē mysteriū esse reuelā
dū: t oēs qui domū dei essent intraturi flamine fidei
illustrā dos: Quasi vob pando mysteria: ī vobis ac
cendo lumē fidei. vos aūt hanc eandē lucē aliis pā
dite: nec timore carnaliū incōmodorum absondite.
Uasis noīe vel lecti designat caro in qua aīa cōtine
tur t quiescit. ꝑ lucernā: verbū dei. Qui aūt me
tu carnali occultat verbū dei: ipam carnem ꝓponit
manifestationi veritatis: t ille quasi occultat verbū
qui p̄dicare trepidat. Sup candelabrū ponit verbū:
qui corpus ministerio dei subjicit: vt superior sit prē
dicatio veritatis: t inferior seruitus corporis: p ip
sam tñ corporis seruitutez excelsior luceat doctrina:
q̄ officio lingue t ceteroꝝ membroꝝ insinuatur.
g Non eni ⁊c. Quasi timor carnaliū nō vos retar
det: sed nec mala opinio que de vobis modo habeē
apud incredulos. qz t ſi viles apparetis: q̄nq; clari
tas vestra apparebit: cū dominꝰ illuminabit absco
dita tenebrarū: tūc t vos coronabimini: et punient
vestri aduersarij. b Qui eīm ha. ⁊c. Hec ſpāliter
aplis: q̄b⁹ ex charitate nosse mysteria dat: t ꝑfidis
iudeis q̄ ꝓ parabolas q̄s nō intelligūt audiūt: dicta
vident. Potest t generaliter accipi: qz t ingeniosus
negligēdo sapientia vera se priuat: t simplex studio
sus laborādo degustat. Quia qui amorē verbi ha
bet dabit: t sensus intelligēdi q̄s amat: sed q̄ nō ha
bet amorē audiēdi: etiā ſi naturali ingenio vī laboze
studioso se intelligere putat: nulla tñ vere scie dulce
dinē gustabit. i Et quicūq; nō ⁊c. Ideo desidio
sus ingeniū accipit sepe: vt de negligētia iustius pu
niat: q̄ scire cōtēpsit q̄s sine laboze assequi potuit: t
aliq̄n studiosus tarditate intelligētie ꝓmit: vt eo ma
ioza ꝓmia sueniat: q̄ studiosꝰ elaborat. k Uene
rūt. Q̄s dixerat ī ꝏbo: ostēdit ī mystico facto. ſ. q̄ in
del solā ⁊ram sequētes: etiā q̄s videt habere p̄dit.
Mā mat synagoga t frēs ꝑ⁹ iudeoꝝ ⁊ q̄b⁹ est xp̄s
ſm carnē: ipo literꝰ docēte nequēt itrare: qz eis di
cta spāliter negligūt intelligere: ⁊ occupans turba
domū ingredit: qz tardante iudea confluit ad xp̄m
gētilitas t illuminat. l Foris stat. Foris stātes volūt deū videre q̄ spāle
sensum in lege nō querētes ad custodiā ⁊ se se fixerūt: t q̄s ꝓ ad carnalia
docēda potiꝰ cogūt exire: q̄s se ad discēda spāalia cōsentiāt intrare. merito q̄
nō agnoscunt. Quo exēplo t nos infoꝛmamur q̄ nō agnoscemur ſi foris ste
terimꝰ. Nō aūt iniuriose negligit matrē: nec mater negat: quia etiā de cruce
agnoscitur. Sed religiosiozes copule mentū monstrant q̄s corpoꝝ: t corpo
rali necessitudini ꝓscriptoꝝ celestium forma ꝓfert. figurat etiam iudeis de q̄
bus ſm carnem ecclesiam de gentibus que credidit anteferendam.
Ma.10.d Moraliter. Magister ꝓcepturus aliis: Qui nō reliquerit patrem et ma
tem non est me dignus. Sententie sue ipse primus se subjicit: nō refutās offi
cium materne pietatis: sed paternis se ministerijs amplius q̄ maternis affe

Mat.13.c

† 49. di. c. f. 4 gibbol⁹

Mystice

ctibus

a Memo aūt lucernā accēdens opit eā vas.
Per lucernā saluator hic intelligit ꝓpter diuinum
euāgelicā q̄ nō est occultanda nec in latebris
tñ docēda: sicut doctrine suspecte t male: sed
in palā coā osib⁹. b Non est eni occultū qđ
nō manifestet. qz licet
xp̄s aliqñ docuerit discipulos secreto: volu
it tñ q̄ ꝓ eos talis pu
blice docerēt. vñ dicit
Matth. 7. Q̄s ī aure
audit. ꝓdicate sup te
cta. ī⁹ subdit: c Ui
dete quō au. vt cōstan
ter ꝓ ordē p̄dicetis.
d Qui ei ha. ⁊c. Hoc
subdit ad oñdēdū pe
miū p̄dicatiōis aplos
q̄ ei p̄dicāt ex fide for
mata charitate merēt
vt sibi dēt augmentū
gr̄e ī p̄nti: t ꝓmiū glie
ī futuro. e Et q̄dāq;
nō ha. videlicet fidem
charitate formatā.
f Etiā q̄ ꝓ. se habe. ⁊c. qz gratie gratis dē
te nō valebāt ei ad iu
stitiā: ſ magis cedēt ad
dānatiōis sne augmē
tū: inquātū abusus be
erit eis. Aliter exponi
tur ō legisperitꝰ ſ sicer
dotib⁹ indeoꝝ q̄ fidei
xp̄i nō habuerūt: t ei
notitia legis t ꝓphe
nō valuit eis ad salutē
ſ magis nocuit eis ad
augmētū sue dānatio
nis. ſm q̄ ꝓ. ſ. ī. c. Seruꝰ q̄ sciuit voluntē dñi sui t nō fecit vapulabit multis. g Ue
nerūt aūt ad il. Hic ei
sequēter describit hu
ior xp̄i p̄dictio ex ꝓ
q̄ ꝓpter aduētū nāe
sue etiā expectatus fo
ras nō ītrerupit p̄dica
tionē. Is eoz sime dili
geret t honoraret: sed
rīdēs nūciāti sibi ad
uētū dixit: h Mat
mea t fra. mei ⁊t. q. d.
ille est mihi ꝓpinquꝰ
q̄ spāalib⁹ operib⁹ ei
magis intenꝰ. Ju hac
etiā rūsione ebēt ei
futurū illū qui ei nun
ciauit aduētū matris
sue: quia ſm doctorum
nostrorum malicioſe hoc
fecit: vt ſi ex hoc posset
dicatione dimitteret
arguere ipm esse hoc
minē pure carnalit ad
tiōe motū. Uenerūt
dū tñ q̄ fratres xp̄i hic dicunt cognati sui ger
mani: eo mō loquēdi q̄ apud hebreos: frēs vo
cāt illi q̄ sūt de eadē cognatiōe: t ſ mō vocant
Abraā Loth nepotē fratrē suū. vt dī Gen. xiij.
t Factū ⁊t. Hic ꝓir describit doctrie xp̄i ef
firmatio q̄ ꝓprie fit ꝓ miracula. ſm q̄ dr Mar
ci vl. Sermonē cōfirmāte sequēte⁹ signis. Et
primo describit miraculū factū ī mari. secūdo fa
ctū ī terra. ibi: Et cū de naui egressus esset ⁊c.

Ezech. 12.a

Mat. 10.b

Mat. 12.a

Mat. 12.b

Mat. 12.c

Mat. 12.d

Mat. 12.e

Mat. 12.f

Mat. 12.g

Mat. 12.h

Mat. 12.i

Mat. 12.k

Mat. 12.l

Mat. 12.m

Mat. 12.n

Mat. 12.o

Mat. 12.p

Mat. 12.q

Mat. 12.r

Mat. 12.s

Mat. 12.t

Mat. 12.u

Mat. 12.v

Mat. 12.w

Mat. 12.x

Mat. 12.y

Mat. 12.z

Mat. 12.aa

Mat. 12.bb

Mat. 12.cc

Mat. 12.dd

Mat. 12.ee

Mat. 12.ff

Mat. 12.gg

Mat. 12.hh

Mat. 12.ii

Mat. 12.jj

Mat. 12.kk

Mat. 12.ll

Mat. 12.mm

Mat. 12.nn

Mat. 12.oo

Mat. 12.pp

Mat. 12.qq

Mat. 12.rr

Mat. 12.ss

Mat. 12.tt

Mat. 12.uu

Mat. 12.vv

Mat. 12.ww

Mat. 12.xx

Mat. 12.yy

Mat. 12.zz

Ebus debere cognoscir. Itaq; ꝙ se intelligit ꝓpter diuinum
mysteriū in terras venisse: t ꝓpter cōuētū ecclesie relictis pa
ganis retrō ascēdit in nauē. a Et ascēderūt. Moraliter. Cū Iesu
naum ascēdit: q̄ signo dominici crucis imbut⁹: seculū relinq̄
re disponit. b Odormuit. In hoc facto verꝰ bō mōstrat
qui dormit: t verus deus qui furorē
coercet maris. c Et cōpellebant.
Merito turbat nauis in qua ꝓditor
est eī bonis: t q̄ suis meritis firmi fu
erāt: turbant alienis. d Suscita
uerūt. Aduerte neminē sine tēptatio
ne de hac vita trāsmigrare: cū ettam
apīos quibus dñs adest tēptationuz
secularū sepe ꝓcella turbet. Sz cū
simus subjecti ꝓcellis spiritualis ne
quitie: excitemus gubernatorē q̄ im
perat ventis: qui imperat mari. qui t
ī nāz nō dormiat corporis sui somno:
excitemus tū ne nostri corporis som
no dormiat et quiescat. e Et cessa
uit ⁊t. Nota q̄ oīs creatura sentit ere
atorē. Impat: increpat: sentiūt impe
rātē nō q̄ ſm heresim quoꝝdā sint
animātia: sed manifestat cōditoris sūt
sensibilia: q̄ apud nos sunt insensibi
lia. f Allego. Mare vel stagnū: tene
brosus est t amarus mūdi estus. Ra
mula arboꝛ crucis: cui⁹ būficio fide
les aditi: emersis fluctib⁹ mūdi: ob
tinēt limis patrie celestis. Ascendunt
discipuli ammoniti cū eo. vñ ipse ait:
Sequi vult post me venire: abneget
semetipm: t tollat crucē suā t sequat
me. Discipulis nauigantib⁹. i. seculū
fidelib⁹ calcātib⁹: t futuri seculi quie
tē aio meditantib⁹ q̄ p sanctispūs fla
tū vel etiā p ꝓpriā regiminis conatū
infidos mūdi fastus certatis post ter
ga iactātib⁹: subito obdormit dñs. i.
adunit xp̄s dīuice passiōis. Usi t mar
cus: nocte hoc factū memorat vt veri
folis occubitū significaret. Descēdit
procella: q̄ dñs somnū mortis in cruce
subeunte: fluct⁹ ꝓsecutionū demonia
cis flatib⁹ excitati assurgūt: q̄bus nō
ꝓtinus patia: ſz discipulorꝝ ibecillitas
concutit t trepidat. Suscitant: ne eo
dormiente pereant: qz cui⁹ mortē vi
derāt: resurrectionē optāt: q̄ ſi differe
mr: ipſi in ꝓpetuū periclitarent. Uñ
Surgēs increpauit. vē. qz celeri resurrecti
one ꝓ mortē destruit supbiā diaboli:
q̄ habebat iperiū mortis. Tēpestatez
etiā aque facit cessare: qz rabiē iudeo
rū mortī eī insultātiū resurgēs labe
facit. Arguit eos q̄ se ꝓtinus timebant:
eī perire nō posse q̄ firmiter adheret
ei: quasi ipso gesto nauigationis vi
cerent: q̄d post resurrectionē etiā voce
dixit. O stulti et tardi corde ad cre
dēdū. l. o. q. l. s. p. Nōne oportuit pa
ti xp̄m. Sopozari vndis nauē in qua
quiescebat bincinde vexantib⁹: t sic
ex tēpto tumidis gurgitib⁹ sedat: pa
tefacere cūctis porrēā sue diuinitat.
f Mirati sūt. Nō discipuli: sed nau
te aliq̄ q̄ in nauī erāt mirant. Unde
matthe⁹: Porro hoies illi mirati
sūt dicētes: Qualis est hic: Q̄s si di
scipulos dicim⁹ miratos fuisse: meri
to q̄ ipſi hoies sūt appellati.
g Ad regionē gera. Gerasa ciuitas arabie iuxta montē ga
laad: in tribu manasse: nō lōge a stagno tyberiadis. Signifi
cat gētes quas post passionē t resurrectionem dñs p ꝓdicato
res vīsitauit. Uñ gerasa siue gergesi colonū ejiciēs. i. diabolū
a quo ꝓ⁹ incolebat: vel aduena ꝓpinquās: q̄ longe erat ī rē
pore. b Occurrit illi vir. Cū lucas vnū: Mat. duos occur
risse memorat: in figurā eiusdem gētilis populi est: qz cū Noe
tres filios genuerit: t familia solius Sem in possessione dei
abscisa est: ex duob⁹ alijs diuersarū nationū populi pullula
rūt: qui idolis seruierunt. Et nota hūc vnū fuisse celebrioris
psone t maioris infamie: de quo regio illa maxime dolebat.
Occurrit ergo vir. i. ipse gētilis ppls: q̄ multis tēporibus:
id ab ipso pene mūdi exordio vexa
bat a demonio: nec vtebat vestē na
ture sue. i. virtūtib⁹ fidē t charitate
q̄b⁹ primi parētes post culpā nudati
legunt hec stola redeūti filio offerī.
Nec ī domo cōsistēre ꝓsecebat: ſ in
mortuis opib⁹ corporis ēſi in sepul
chris manebat. i In monumētis.
Quid aliud sūt ꝓfectoꝛ corpa nisi q̄
dā defunctoꝝ sepulchra in q̄bus nō
habitāt dei verba. k Jesu fili dei.
arrius cōfitēbat esse creaturā: quia de
mon cōfitēt esse filium dei. Judei di
cūt: In ꝓncipe dc. de. quē demo
nia negāt aliq̄d secū cōmune habe
re. Tormētū ē diaboli ab bois lesio
ne cessare: t q̄ntum diutius possede
rat: tātū difficilē dimittit. Cauear ſ
aliquis lesus a diabolo: vt cito eius
iugū dirūpat. Quia tāto facilē q̄n
to citius eī dñium euitat. l Alli
ciebat catenis. Catene t compedes
dure t graues sunt gētiū leges qui
bus t in coꝛ republica cohibebant
peccata. Dis ñ legib⁹ ruptis: ad ea
scelera cupiditate ducebant q̄ vulga
rem cōsuetudinē excedebāt.
m Quia intra. ⁊t. Multa demo
nia q̄ vnū ꝓmūt: signāt multos cul
tus idolatrie in vno gentium ꝓplo.
Ecōtra dr: Multitudinis cre. c. c. v.
et. a. vna. Uñ bene in babylone vni
tas linguarū scissa: in bierūm ē adu
nata. n Et rogābāt illū. Sciebāt
demones ꝓ aduētum dñi se aliqñ in
abyssum mergēdos: nō ipsū futura ꝓ
diuinātes sed ꝓbetate de se dicta re
colētes. o Grex porcoꝝ. Porci
sunt hoies: vocis et rationis exper
tes luxuriētis actibus deditī: i mon
te supbie pascentes: t nisi quis more
porci vixerit: diabolus in eo potesta
tem nō accipit: vel ad ꝓbandū ⁊m:
nō aūt ad p dendū accipit.
p Et rogabāt eū. Aduerte clemen
tiā dñi. Nullū ꝓtius ipse cōdēnat: ſz
vnusquisq; ipse sibi mali auctoꝛ est.
Nō mittūt in porcos demones: sed
ipsi petūt: qz celestis luminis claritā
tē ferre nō poterāt. Usi t ante tēpus
debita sibi tormēta formidāt.
q Et ꝓmisit illis. Permittit: vt ꝓ
interfectionē porcoꝝ deꝛ occasio sa
tis hoib⁹. Pastores aūt videtes sta
tim nūciāt. In q̄ notā dū: q̄ nec po
ris cis nisi

Nico.de lyra

a Trāsfretem⁹ ⁊t. Matth. viij. vo
cat mare mō loquēdi hebraicū q̄ ois
ꝓgregatio aq̄rum ī notabili q̄titate
vocat mare. ſm illud Heb. j. Cōgre
gatiōes aq̄rū vocauit maria. ſm ve
ritatē aq̄ iordanis fluuij ertēdūt ibi
magna latitudine. ī⁹ frequēt vocat
mare: t aliq̄n lac⁹ t aliq̄n stagnū: sic

Mar. 5. a

Mar. 5. b

a Trāsfretauerūt. Hic describit miraculū factū ī terra: t ꝓmo d
curatiōe ꝺmoniaci. scōo ꝺ suscitatiōe filie archisynagogi. ibi:
Factū ē aūt cū rediisset. Sntia aūt ꝓme pr̄ ꝓtz ex dictis Matth.
viij. t Marci. v. b excepto: q̄d sequit: c Et veni. ⁊t. Amē
tes eīm t demoniaci multa possūt sustinere q̄ nō possunt als
sustinere: sicut ꝓtz de nabuchodonoſoꝛ Dan. iiij. q̄ p septē an
nos habitauit cū feris fenū q̄si bos comedēs.

Ipse

cis nisi pmissa demonia nocere possūt: multo mīꝰ hoibus: nt
Allego. si occulta tñ iustitia dei pmittrant. a Abijt grex. Allego.
Liberato populo gētiū a dñatione demonū increduli in abdi
tis agūt suos ritus sacrilegos: ceca ꝛ pfunda curiositate sub
mersi: ꝛ impetu ferunk in pceps: qꝛ nulliꝰ meriti cōēplatione
reuocāt: sed ad inferiora p ipoditaꝛ
,peliue detrusi suffocāt: intercluso vi
tali cōmeatu spiritus: in aquis volu
ptatū buiꝰ mundi. b Fugerūt ꝛc.
Pastores fugerūt: qꝛ nec pbilosophi
gentiū: nec principes synagoge pereū
tibus possunt conferre medicinā: ꝛ hz
christianā fugiant legem: potentiam
tñ eius stupendo ꝛ mirādo pdicant.
c Exierūt aūt. Significat multitu
dinē suauenusta vita delectarā: bono
rare quidē sed nolle pati religionem
christianā dū dicūt q cā implere non
possunt. Mirant et fidelem populū a
pristina cōuersatione sanatū: ꝛ sedere
ad pedes domini. i. sano mentis exa
mine vestigia saluatoris ꝙ sequaḥ in
tueri ꝛ vestitū studijs virtutum que
ceptus amiserat. d Et rogauer
rūt cū. Cōsciā fragilitatis pscntia dñi
se indignos iudicāt: nō capitēres ver
bū dei: ꝛ infirma mente pōdus sapien
tie nō sustinētes: ꝛ ideo diutius mole
stus nō fuit sed regredik: quia nō di
gnak curare inuitos sed cito deserit ī
firmos: quibus oneri videt esse suam
pscntiam. e Ipse aūt ꝛc. Quādo
de synagoga ad gentes transiuit ipse
somno: nauis tēpestate pressa memo
rarur. Dic nec ipse dormit: nec nauis
Ro.6.b periclitat: Quia christꝰ resurgēs ex
mortuis iā non morik: mors illi vltra
nō domi. Tamē in hoc innuik q pas
sionis eius triūphus: ꝛ resurrectiōis
gloria credituris iudee populis inti
mabik. ꝛ cū pdicato mortis sue vexil
lo credi ab hebreis ceperit: quasi repe
tita nauī in qua dormierat: patriā re
uisit. f Ipse aūt qui relictis paren
tibus. i. iudeis ascenderat nauim. i.
post resurrectionē quasi trāsacta pas
sionis sue ꝛpestate gentiū ,peraue
rat salutē: iam in patriam reuertik: qꝛ
Ro.11.d postq̄ plenitudo gentiuꝫ intrauerit:
tunc omnis israel saluus erit.
Allego. f Redit in domū ꝛc. Allego. Post
remissionē pctōrū redeundū est in bo
nā cōscientiam: ꝛ seruiendum euange
lio: ,pter alioꝝ etiā salutē: vt deinde
cū christo requiescat: ne cum iam ,pe
vult esse cū christo: negligat mysteriū
pdicationis accōmodatū fraterne li
Phili.1.d berationi. vñ apls: Cupio dissolui et
† esse cū xp̄o: multo melius: manere au
3.di.ad ciꝰ tē in carne necessariū ,pter vos.
De pe.di.3 inter hec hircū ymū g Excepit illū ꝛc. In fine seculi cuꝫ
adhuc ad iudeos redibit: p fidei con
fessionē libenter excipiek: qꝛ expectāt
Oseæ.3.b eū sicut ait ,pheta: Dies multos ex
pectabis me. Nō fornicaberī ꝛ ū eris
cū viro: qꝛ nūc synagoga nec est sub
dita christo viro: nec fornicata cū ido
lo: lōga expectatione sponsi amplerū
pstolans. Huic lectioni ꝙsequēter subiūgik mors filie archi
synagogi: in figurā eiusdē synagoge: quā dū ,perat suscitare
dñs: ꝓripit sanitatē emoꝛroyda mulier in figurā gentiū q̄ post
venientes prius sananꝭ. Venit ergo ad iesum pcceps. i. moy
ses: qui merito iayrus dicik. i. illuminat' a deo vel illuminās
alios: dū verba vite q̄ a spūsancto acceperat: aliis ministrat.
Cadit ad pedes: qꝛ legislator cū toto populo illo xp̄m in car
ne venturū longe sibi intelligebat pferendū. Rogat intrare ī
Ro.10.d domū: qꝛ desiderabat eū videre. Dñs: Multi reges ꝛ ,pbete
v.v.q̄ vos. v. Huic erat vnica filia. i. synagoga sola legali com
positione

Exierunt ergo demonia ab hoie
ꝛ itrauerūt ī porcos: ꝛ ipetu abijt
grex p pceceps in stagnū: ꝛ suffo
catꝰ ē. † Qd vt viderūt factū q̄ pa
a scebāt fugerūt ꝛ nūciauerūt in ci
b uitate ꝛ ī villis. Exierūt aūt vide
c re qd factū est: ꝛ venerunt ad ie
sum: ꝛ inuenerūt hominē sedētē
a quo demonia exierāt: vestituꝫ
ac sana mēte ad pedes eius: ꝛ ti
d muerūt. Nunciauerunt autem il
lis ꝛ qui viderant quomō sanus
d factꝰ esset a legiōe. Et rogauerūt
illum omnis multitudo regiōis
gerasenoꝝ vt discederet ab ipis:
quia timore magno tenebank.
e † Ipse autē ascendens nauim: re a
uersus est. Et rogabat illum vir
a quo demonia exierāt: vt cū eo
ℱ vt iacētie cā vitek ꝛ infidelitꝰ sit; exēplū.
esset. Dimisit autē eum iesus di
f cens: Redi in domum tuā ꝛ nar
ra quāta tibi fecit deus. Et abijt
per vniuersam ciuitatē ꝓdicās
quanta illi fecisset iesus. † Factuꝫ b+
g est autē cum rediisset iesus: exce c
pit illum turba. Erant enim om
d nes expectantes eū. Et ecce ve/ d
a ℱ illuminās: Moyses eni dicit iayrus qui diui
nis pceptis populū instruxit.
nit vir cui nomen iayrus: et ipse
pceps synagoge erat: ꝛ cecidit
ad pedes iesu rogās eū vt intra/
a ℱ synagoge a lege et ,pphetis instructa.
ret in domū suā quia filiā vnica
erat illi fere annoꝝ duodecim: ꝛ
hec moriebak. Et contigit dum
iret: a turbis comp;imebatur.
† Et mulier quedā erat in fluxu sā † Mar.
guinis ab annis duodecim que 5.c
b in medicos erogauerat oēm sub
stātiā suā nec ab vllo potuit cu
i rari: accessit retro ꝛ tetigit fimbri
k am vestimēti eiꝰ: ꝛ cōfestim sterit

positione instituta. Que cū ad. xij. annū puenisset. i. cū p leb
gis ꝛ ,pberarū institutionē edocta ad annos intelligibiles
puenisset: vt iā aptica doctrina viueret ꝛ deo spūales fruc
tū gigneret moriebak erroris lāguoꝛ. Ad hāc sanādā dū carne
aslupta ,perat dei verbū: grauak noxia ꝙsuetudine carnalis
ppoꝛ. Et ecce mulier. i. ecclia de gen
tib' cōgregata q̄ interioꝝ lapsu crimi
nū deperibat: a ceru fidelib' segrega
ta: paratā aliis ꝓripit fide salutē: ab
anis duodecī. Quo tpe synagoga ī
cultu dei creuerat: eodē tpe gētilitas
p ordē idolatrie sante fedabat: ꝛ car/ Dan.12
nis oblectatione q̄ subst̄antiā. i. nam
ralis industrie vires expēderat in me
dicos. i. philosophos ꝛ legū doctō
res: q̄ multa vitijs ꝛ virtutū dispu
tauerant: ꝛ pcepta viuēdi dederant:
nec p eos curari poterat: sed (vt mar
cus ait) deterius habebat. Qđ vt vi
dit iudeos egrotare: ꝛ vex medicis vi
dit adesse: sperat ꝛ querit medicinā.
Accedit p fidē: appropinquat retrō
post dñz suū ambulādo: Sci qꝛ i eū
ne dñm nō vidēs pactis incarnatio
nis sacramentis: per fidē cepit eī ve
stigia subsequi. Tangit fimbriam et
vndam sanguinis restringit: Quis
beatus et vere mundandus: qui mi
nimam verbi partem: manu fidei ꝙ
tingit. b In medicos. Medici de Ber.43
mones qui quasi cōsulentes hoibus
,p deo se coli exigunt: quibus servi
rat gentilitas. i Tetigit fimbriam
ꝛc. Fimbriam tangit: qui incarnatio
nis mysteria perfecte amat et credit
donec ad maiora capienda ducatur.
Si cōsideremus quāta sit fides mu
stra: ꝛ intelligamus quanꝫ sit filius
dei: videmus qꝛ comparatione eius
fimbriam tñmodo tāgimus superio
rem vestimēti eius partē nequꝫ at Dan.12
tingere. k Et cōfestim ꝛc. Subsis Dan.12
turus mortuā: redijt ad fidem facien c
dam: ꝓinus curat emoꝛroyda. Sic be
licabet sterilis paritura ldicak: vt ac
ceptura virgo credak. ℱ Glo

Nico. de lyra

a Ipse aūt ascē. na. ꝛc. ꝛogabat il
lū vir a quo demonia exierāt ꝛ ei eo
esset: dimisit aūt eū iesus. i. nolut q̄
ipm sequerek. cui' rō ē: qꝛ discipulus
sequētib' xp̄m data ē ptās faciēdi mi
racula: vt patebit ca. ix. ꝛ. x. Si aut
iste q̄ fuerat demoniacus talia face
ret: posset a simplicib' ꝛ et etiā a mali
ciosis hoib' impurari qꝛ talia faceret
virtute demonis: qō xp̄s extinderet
tendebat. Et ex hoc cōsuetū est in ec
clesia q̄ demoniaci et furiosi si caren
tur: non tamen ad ecclesiastica officia
,pmouenk. b Factū est aūt. Dic q̄
sequēter describit miracula ꝙ relatio
ne filie archisynagogi. Circa qđ
primo ponik dicti miraculi ichoatio.
secō iterponik mulieris patientis fluꝝ
um sanguinis curatio. ibi: Et cōfest
dū iret. tertio dicte suscitationis cō
sūmatio. ibi: Adhuc illo loquēte. Sententia itaruꝫ patēt
patet ex dictis Matth. ix. et Marci. v. excepto qō sequit in
prima parte. c Excepit illum turba. Licet el sacerdotes ꝛ
legisperiti ex odio ipm despicerēt ꝛ doctrinā eiꝰ: tñ cōis po
pulus deuote audiebat verbū eiꝰ. d Et ecce venit vir iay
rus. istud nomē nō exprimik Matth. ix. et Marci. v. ꝛ ibi sic
supplek. Sciendū tñ q̄ iste vocak iayr in idiomate hebreo ꝙ
nomina ,pria hebraica qō trāsferūt ad latinū frequēter ac
cipiūt hāc syllabā us in fine: sicut iacob in hebreo: iacobus
in latino: ꝛ saul saulus: ꝛ eodē mō iayr iayrus.

Cōuocatis

Quis ē q̄ ꝛc. Nō querit vt doceak q̄ nesciat: sed vt fi
des mulieris appareat. b Turbe te cō. Que turbe di
uersis hereſib' afflīgūt sola catholica eccliа fidei corde tā
git. nā alīq̄ tangētes nō tāgūt: sicut videtes nō videt: au/
John.9.d dientes nō audiūt. Tāꝛ mꝛie ō: Noli me tāgere: nōdū
ei ascēdi ad patrē meū. c Nā et
ego no. Nō latet q̄cūq̄ tāgit. De
us non indiget oculis vt videat:
nec corpaliter sentit: ꝙ in se habet
cognitionē oim. Etiā virtꝰ q̄ ,ppi
tiat oibus iniq̄tatib' nostris: et
sanat oēs ifirmitates nostras: nō
ex nobis sed ex deo exit. d Si/
dēs au. Nec mulier verecūda fim
briā tāgit: fideles accessit: religio
sa credidit: sapiēs se esse sanatam
cognouit. Sic plebs gētiū q̄ deo
credidit: pctīs erubuit vt desere/
ret: fidē detulit vt crederet: devo
tionē exhibuit vt rogaret: sapiaz
indulk vt sanitatē suā ꝛ ipsa senti
ret: fidneā supsit vt fateretk qō p/
ripiebat aliena. e Adhuc illo
lo. ꝛc. Mūdata ecclesia gētiū a ,p
fluuio vitiorū: ꝛ cognominata fi
lia ob fidei meritū: nūciat synа
goga leto gfidie ꝛ inuidie soluta:
qꝛ in xp̄m nō credidit ꝛ ecclesiam
credere doluit. Nūci' iste est: qui
cūq̄ credit statū synagoge a deo
dcīnutū vt restaurari nō possit.
Deos ,p restitutiōe illi' suppli
cādū esse nō credidit: ſ q̄ sposībi
lia sūt apud hoies possibilia sunt
apud deū. Vñ sequit: Jesus aūt
audito ꝫ verbo. f Nō ,misit.
ꝛc. Paucos arbitros resurrectio
nis accuit: qꝛ nō a multꝰ otinno
Luc.7.b creduta ē resurrectio. g Filꝰ vi
dne publice suscitat: ꝫ pauci ad
mittank: in quo moraliter pietas
dei notak: qꝛ vidua maī vnici nō
patiebak mozas: ꝛ tō ne amplꝰ af
fligeret maturitas addik. Signifi
cak eā in filio vidue ecclesia cito
creditura. In archisynagogi filia
iudei q̄ crediturī: sed ex pluribus
pauci. g Patrē puelle. Pater
puellerī' doctoꝝ legis. ſ. scribe
ꝛ pharisei: q̄ si credere noluerint
mā subiecta synagoga salua erit.
b Flebāt aūt. Flent q̄ synago/
ga a deo q̄ vita est videt aliena et
dolet: nec amplꝰ posse viuificari
putāt: ꝛ illa q̄ spōsi pītiā q̄ viue
re debet amisit q̄si inter plāgētes
mortua iacēs: nec ꝫ ipm q̄dē ire
plāgā intelligat. i Nolite fle/
re. Fleāt mortuos suos q̄ putant
mortuos: vbi est fides resurrecti/
onis nō ē mortis spes sed quiet'.
k Nō ē mortua ꝛc. Mortua est
puella hoibꝰ qui suscitare nō pos/
sūt. nō deo: cui aīa viuit: ꝛ caro suscitādo quiescit.
Wigo. l Nō dormit ꝛc. Allego. Cū aīa peccans moriak: si tñ a
xp̄o suscitari mereī: nobis q̄dē mortua fuisse: sed deo dici
pōt obdormisse. m Deridebāt ꝛc. Merito exclusi sunt
q̄ deridere ēt credere malebāt: idigni videre resurrectio/
nis miraculū. n Tenes ma. Tenet manū: qꝛ nisi man'
tudeoꝝ q̄ sāguine plene pūꝰ fuerit mūdate: synagoga nō
surget. o Puel. sur. Quisqs a morte aīe a xp̄o manū
sibi cōfortāte resipiscit: a sordib' vitioꝝ debet exurgere:
(ꝛ sicut marcus ait) in bonis opibus ambulare: ꝛ celesti
pane necesse est vt moꝝ saciek. i. verbi dei ꝛ altaris.
p Quib' ꝓce. ꝛc. Sicut publica noxa publico eget re/
medio: ita peta pcā leuiori: ꝛ secreta queūt deleri penitē
tia. Dñs puella in domo iacens paucis arbitris exurgit:
ꝛ ideoꝫ ne miracula vulgarent interdicik.

Cōuocatis

Et factū est deinceps. Seqk: La. VIII
Moraliter. d Et mulieres aliq̄ ꝛc. q̄ ministrabāt ei
necessaria de facultatib' suis tāq̄ grate de suis curatiōib' ꝛ facte
sibi deuote. ꝫ erā cōsueū erat fieri pdicatoꝝ in deoꝝ. Exijt
q̄ seminat ꝛc. Semē istud pōt dici elemosyna de cui' seminatione
dr. q̄. Coꝝ. ix. Qui parce seminat parce ꝛ
metet ꝛc. Illui' aūt semis cadit ps sec' viā
et diabolꝰ tollit illud: ꝛ b ē qñ recipiens
elemosynā ī illicit' cōsumit eā. ꝛ aliud su
pra petrā: qō sit qñ recipiēs de bñficio nō
ē gratꝰ boi neq̄ deo: ꝛ aliꝰ cadit ī spinas
ꝙ significāt sollicitudines vite pūtis: et
hec ,p pte sūt bona ecclie data clericis ꝛ re
ligiosis q̄ de illis vinūt carnaliter ꝛ pōpa
tice ꝛ implicāt secularib' negociīs: cū tñ il
la bona sint data ad seruiēdū deo deuote
ꝛ ad ministrādū panib' ꝛ sua necessitate.
Et aliꝰ cecidit ī terrā bonā ꝛc. iste sūt ele
mosyne recepte ad victū ꝛ vestitū necessā
riū: deo seruiētiū ꝛ intēdētiū studio sacre
scīpture. a † Nemo accen. In. xi. Nec lu
cerna ō: sacra scīptura Ps. cxviij. Lucer
na pedib' meis xp̄ō tuū ꝛ lumē semit' me
is. Hāc aūt lucernā opit vase q̄xp̄is curio
sis ꝛ extraneis exponit eā ad iactantiā sue
fame. ille xp̄o subk. Tecti ponit q̄ ignē here Dar. 9.e
sis ex sua expositiōe puerīa accēdit: sic lu Dar. 5.d
cerna sub lecto posita accēdit stramīa. Et
de hac accēsiōe dicit Hiero. ō br ī decretis
xxiij. q. iij. secāde. Arrī' ī allexādria vna
scintilla fuit: ꝫ qꝛ nō stati fuit oppīsus ei'
flāma: totū ordē depopulata ē. Illi aūt po
nūt sup cā delabrū q̄ p bonā vitā facilit ef
ficax xp̄ō suū: sicut ecōuerso illi vase ope
rūt q̄ p malā vitā doctrinā suā ,ceptibi
lē reddūt. † Et nūciatū ē ei ꝛc. Fm sen
sū lr̄alē malicioſe fuit ei nūciatū: vt si p ad
uētū mīis et fratrū ꝓdicatiōnē dimitteret
arguerek hō ,pur' vt pote effectiōe carnali
mor': ,pter qō rōnabiliter ꝙsulit nūcian
ti filētiū dicēs: b † Mater mea ꝛ fratres
ꝛc. ꝛ in hoc docuit ꝓdicatorē euāgelij rō
nabiliter reprimere volentes eū malicioſe
ipedire. i † Et factū ē in vna dierū ꝛc. p
quā significak corpus humanum in q̄ fm
platonicos aīa est sicut nauta in naui. In Dar. 9.e
hac aūt nauicula aīa gubernat fm ptē rō Dar. 5.d
lem: irascibilis aūt et cōcupiscibilis ꝛ sen
sus interiores ꝛ exteriores sūt in corpabili
bus organis ꝛ sic debēt p rōnē q̄ nō ē vir
tus organica gubernari: de' tñ principa
lis est gubernator. Turbak aūt nauis ista
corpis infirmitatib' ꝛ mēs interioꝝ demo † Dar. 9.e
nū tētationib' ꝛ: de' qui principalis ē gu
bernator: dormire dr dū ab eo talia ,mit
tunk: excitak aūt deuotis pcīb' ptis rōna
lis q̄ ad optima deprecak: ꝛ tūc iubēte do
mino turbatio quietak. † Enauigaue
rūt aūt ad regionē gerasenoꝝ ꝛc. p boiem
obsessū a demone significak populus gen
tilis lōgo tpe seruiēs demonib' ī idolis. ꝛ
vestib' nō vtebak: qꝛ nudat' erat xp̄ūtū oꝝ
namēt': rupat etiā catenas ꝛ vincula legk
dicit: † Filia, fides tua te saluam fecit.

Cōuocatꝫ

Onuocatis aũt xii. Cõcessa primũ ptãre signoꝝ mittũt Ca.IX
c Onuocatis aũt xii. Cõcessa primũ ptãre signoꝝ mittũt Ca.IX
c ꝓdicare regnũ dei: vt magnitudini ꝓmissoꝝ attestet etiã magni/
tudo facinoꝝ: a fide verbis daret virtꝰ ostẽsa: t noua faceret q̃ no
Mar.6.b ua ꝓdicarẽt. b Nihil tule. xii. In marco legit: vt nihil rollerẽt in via:
nisi virgã tñ. Sed scieñdũ ẽ: qꝛ vtrũq; ꝑceptũ est a dño vt nihil niſi virgaꝝ
ferrẽt: t vt nec virgã ferrẽt. Nõ ferre virgã ẽ non
† 21.di.4.i esse sollicitũ de his q̃ necessaria sũt humane sustẽ/
tationi: qꝛ hec debent ꝓdicatoribꝰ ab his quibꝰ
ꝓdicãt: qñ sine scãdalo possũt accipi. Nihil ferre
niſi virgã est vti illa ptãte accipiẽdi necessaria q̃
data est ꝓdicatoribus. c Duas tunicas. Sim
plex vestimẽtũ est quicq̃d est necessariũ alicui ſm
qualitatẽ loci vel tpis: duplex est qđ vltra necessi
Allego. tatẽ est. Allego. in duabꝰ tunicis duplicitatẽ ꝓ/
hibet. d Ibi manete. Re excursetis p domos
Mar.10.b † 11.q.3.c. ira sepe. t inuiolabilis hospitij iura mutetis: Vñ ſm mat
thẽũ dom⁹ in qua manere debeãt pꝛ eligẽda ẽ
vt mutãdi hospitij necessitas auferat. e Pul
uerẽ pedũ xii. Puluis excutiẽ in testimoniũ labo
ris sui: qꝛ igr essi sũt i ciuitatẽ: t vsq; ad illos ꝓdi
catio puenit: Dei excutiẽ vt nihil ab eis accipiãt
q̃ cuiꝰ gelij spreuerũt: nec etiã necessaria vite.
Allego. Allego. Re cõmunicetis inanibꝰ verbis t ge/
† 24.q.1.q̃ dignio:. stis ꝓfidoꝝ q̃ puluerẽ cõparãda sũt: ne caste men
tis vestigiũ pollual. Puluerẽ ño fidelis populi
q̃ hũana fragilitate colligit: debet ꝓdicatoꝛ euã/
gelij aboleꝛe: t quasi suũ i se suscipere. Vñ apls:
2.Cor.11.g Quis infirmat t ego nõ infirmoꝛ? Quis scãdali
Mar.6.b zat: t ego nõ vroꝛ. f Egressi aũt. In marco le
git: Exeũtes ꝓdicabãt vt pniam agerẽt t demo
nia multa ejiciebãt: t vngebãt oleo mltos egros
t sanabãt. g Audiuit aũt. Notãdũ q̃ herodes
ꝓpter dissonos ppli rumoꝛes pꝛ⁹ hesitauit: ſz po
stea confirmato amino dixit pueris suis: vt apud
Mat.14.a matthẽũ t apud marcũ legit: Nic est iohãnes ba
Mar.9.b ptista: t ipe surrexit a mortuis: t ideo vꝛtutes ope
rant in eo. h Iohãnes surrexit. Qui iohannẽ
cui⁹ nullũ signũ viderãt surrexisse dicebãt. ꝓ sum
mã malicia iesũ surrexisse negabãt. cui⁹ multa mi
rabilia opera viderãt: in cui⁹ passione multa mi
randa cõtigerãt. i Narrauerunt. Narrãt apli
dño q̃ fecerint: t quõ docuerint: quõ iohãnes dũ
ipsi docerẽt passus sit. Vñ sequit: t assũptis illis.
k Et assũ. il. Nõ ociosis: nõ i ciuitate synagoge
.i. secularis dignitatis residẽtib⁹: ſz inter deserta
xp̃m querẽtibus celestis gr̃e alimonia impartit:
Qui enĩ nõ fastidiũt a xp̃o suscipiũt: t spũaliter
t corporaliter: etiã si indigẽt curant. Et nota: qꝛ
postq̃ ꝑfecta est mẽtio passionis iohãnis: xp̃s re/
ficit: qꝛ post defectũ legis euãgelicus cibus inci/
pit. Deniq; postq̃ curata est mulier q̃ gestat figu/
rã ecclesie: t postq̃ apli ad ꝓdicãdũ sũt missi: fit
mẽtio refectiõis: qꝛ ꝓ aplos in ecclã vera refectio
fit. l Secessit seoꝛ. Decollato iohãne secedit in
desertũ: qꝛ relicta iudea q̃ ꝓphetie sibi nõ creden/
do caput abstulerat: In desertũ eccle q̃ virũ non
habebat verbi pabula largit. Vñ t bethsaida do
mꝰ fructuũ iteꝛpꝛat. Et trãseũtes ad gẽtes: multe
caterue fidelũ relictis menibus ꝓsece ꝙuersatio
nis: negleto vario ꝛ dogmatũ munimine. sequũ
tur: vt q̃ ꝓius in iudea tm̃ erat notꝰ: iã sup oẽm
terrã exaltaret. m Secessit. Cũ turbe q̃dẽ volũta
tẽ cũdisset pueniẽdi vires nõ haberẽt: ilo egredit
dñs de loco suoꝝ: t pgit obuiã: t vila turba misere
tur t curat lãguoꝛes: vt fides plena statim ꝑmiã
cõsequat. n Secute sũt. Nõ iumẽtis: nõ vehi/
culis: ſ ꝓpio labore pedũ vt ardoꝛe mẽtis osten
derẽt. n Sanabat. Memo cibũ xp̃i accipit nisi
antea sanatus fuerit: qꝛ post remissionẽ peccatoꝝ
tribuit alimonia celestis. o Dies aũt re. Decli
nata die reficit: qꝛ vel fine seculoꝝ appꝛopinquã/
te vel cũ sol iusticie occubuit: a spũali fame sum⁹
saluati. Et nota ordinẽ mysterij: prius p remissionẽ pctoꝝ vulneribꝰ me/
dicina tribuit: postea alimonia mẽse celestis expendit. p Nõ sunt no.
Mota qꝛ dũs cuiq; ꝓ viribꝰ dona tribuẽs: t ad ꝑfectioꝛa semp puocans
ne aut infirmũ validioꝛ cib⁹ oppꝛimat: aut validũ exilia alimenta nõ sati/
Job.6.b ent. Primo quiq; panibꝰ hordeaceis quinq; milia. secũdo septẽ panibus
Mar.8.b quattuoꝛ milia hominũ refecit. tertio discipulis mysteriũ sue carnis t sã/
Job.6.f

Onuocat aũt ihs duodecĩ. Re Ca.IX
c Onuocat aũt ihs duodecĩ. Re Ca.IX
c scripta ꝓdicatiõe xp̃i ꝓ seipsũ. hic ꝓpꝛie no/
scribit ꝓdicatio facta ꝓ missionẽ discipu/
loꝝ: t qꝛ ꝓdicatoꝛ verbi diuini post decessũ ꝓ pdi
cationẽ ad ꝓximũ debet ꝓ oratione alcẽdere (de
um: sic ẽ in scala iacob an
geli descẽdebant t ascẽ/
debãt: vt hꝰ Heb. xpi
lõ saluatoꝛ primo mittit di
scipulos ꝓdicare. secõ de
cet eos orare. xi. ca. Ha/
buc circa primoꝝ primus
missio. xpi. discipulo⁹. de
quẽti ca. Prima I duas:
qꝛ primo describit aplorꝝ
missio. secõ eoꝝ remu/
sio. ibi: Et resti apostoli.
Prima adhuc i duas: in
ptẽ principalẽ t incidẽta
lẽ: q̃ incipit ibi: Audiuit
aũt herodes. Circa ꝓmã
partẽ dat auctoritas apo
stolis ꝓdicãdi: t ꝓmissa
racula faciẽdi ad cõfirma
tionem sue doctrine: t hic
mittunt ꝓdicare. Et ꝓ
mitia hui⁹ partis ex dictis
Matth. x. b Audiuit
aũt herodes. Hec ẽ pꝛo in
cidentalis: qꝛ ꝓdicatio
nẽ aplorꝝ facta xp̃i ꝓdicti
tiũ: herodes audiuit fa
mã de miraculis xp̃i: de
siderabat videre ipm: ma
gis ouer⁹ curiositate vidẽ
di miracula q̃ deuotione
ꝓpter qđ xp̃s noluit in ꝑ
sentia ei⁹ aliqꝰ miracula
facere. vt hꝰ. i. xxiij. Nã
nes vero ꝙre aliqui crede
bãt xp̃m esse iohãnẽ de q̃
bus fuit iste herodes mlta
beltã: alq; hieremiam: alq;
vnũ ex ꝓphetantibꝰ: ita
cte fuerũt ꝛrmiꝰ Matth.
xvi. c Et reuersi apli. ꝛ
describit reuersio aplorꝝ
de ꝓdicatione. circa quod
ostendit benignitas xp̃i
ad aplos. primo oẽs ben
gne recipiendo. secõ eos
ad maiora incitando. ibi:
Et factũ ẽ eoꝝ solos esse.
Prima I duas: qꝛ primo
describit benignitas xp̃i
ad aplos. secõ ad ꝓpria.
ibi: Et cũ cognouisset
turbe. Circa primũ vꝛ. Et
reuersi apli narrauerũt i
li quecũq; fecerãt. Ly cum
nõ indigeret tali narratio
ne cũ oĩa sciret ꝓ seipm: t
hoc etiã aplis esse notum
tñ retulerũt ei ꝓ modum
amicabil⁹ collationis bilã/
pulorꝝ cũ magistro.
d Et assũptis il. xi. vt re
quiesceret segregati a mꝛ
multꝝ ꝓlorꝝ: t vt se recol
ligerẽt i oratiõe: sicut fece
rũt dispsi in ꝓdicatione.
e Et cum cog.tur. Hic ꝓsr describit benigni
tas xp̃i erga ꝓpios. primo recipiẽdo eos caritati
ter: qđ notat cũ vꝛ: Et excepit illos. secõ qꝛ pauit
eos spiritualiter. iõ subdit: Et loquebat eis ỗ re
gno dei. tertio qꝛ curauit lãguidos generaliter:
cũ subdit: Et eos q̃ cura indigẽbãt sanabat. quare
to quia famelicos pauit corporaliter:
vt patet in littera sequẽti. cuius expo/
sitio patet ex dictis Matth. xiij.
a Et factũ ẽ cũ sol⁹ eẽt xii. Hic ꝓsr
ostenditur beniuolentia christi ad di/
scipulos incitando eos ad meliora: vi
delicet ad martyrium qđ est ꝑfectus actus charitatis: ſm q̃
dicit saluator Joh. xv. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet q̃
vt aiaz suã ponat qꝭ ꝓ amicis suis. primo igit inuitat eos ad
martyriũ xpo. secõ facto. ibi: Factũ est aũt dũ cõplerẽt. Pri
ma in duas. qꝛ primo incitat eos verbo ad martyriũ. secõ osẽ
dit martyrij premiũ. ibi: Dico autẽ vobis. Circa primũ ꝑmitti
tur christi duplex interrogatio. et duplex discipulorꝝ respõsio:
videlicet quid vulgares de christo dicerẽt: t qđ apostoli de hoc
sentirent: t ptz ſnia ex dictis Matth. xvi. Sciendũ tamen q̃ i/
terrogatio christi nõ ꝓcedebat ex ignorantia: sed vt ex respon
sione discipulorꝝ qui credebant ipsũ esse veraciter christum dei
filium: efficacius inciraret eos ad martyrium exemplo eiusdẽ
animati: q̃ cum esset tante dignitatis voluit ꝓ nobis mortem
pati. ideo subdit: b Hoc dicens qꝛ oportet filium hominis
multa pati xi. ptz ſnia ex dictis Mat. xvi. excepto qđ subdit:

guinis tradidit: ad vltimũ magno munere dat electꝰ: vt edãt
t bibant sup meam suã in regno. Morandũ erãt aplis nisi
ãqꝫ panes mosaice legis: et duo pisces. i. ille due psone q̃ in
Gen.34.e israelitico pplo vngebant: ad regẽdũ populũ: reges t sacer
dotes in qb⁹ nulla plenaria refectio poterat inueniri. Qđiu
bis plus q̃ ãqꝫ panes t duo pi
a sces: nisi forte nos eam⁹ t emam⁹
in oẽm turbã hãc escas. Erãt au
b tẽ fere viri ãqꝫ milia. Ait autez
ad discipulos suos: Facite illos
c discũbere p ꝙuina ãquagenos:
b t ita fecerũt. Et discubuerũt oẽs.
c Acceptis aũt ãqꝫ panib⁹ t duo
bus piscib⁹: respexit i cẽlũ t bñdi
f xit illos t fregit: t distribuit disci
pulis suis: vt ponerẽt añ turbas.
b Et mãducauerũt oẽs: et saturati
sũt. Et sublatũ ẽ qđ supfuit illi fra
i gmentorum cophini duodecim.
k †Et factũ ẽ cũ solus esset orans: a
erant cũ illo t discipuli: t interro †
l gauit illos dicẽs: Quẽ me dicũt
eẽ turbe? At illi rñderunt et dixe
m rũt: Alij iohãnẽ baptistã: alij aũt
heliaz: alij ꝙ qꝛ ꝓpheta vnus
de pꝛioꝛib⁹ surrexit. Dixit aũt illi:
n †Vos aũt quẽ me esse dicitis? Re
f nõ populi sententiã expectat: sed suã ꝓmit.
f vnus ꝓ omnibus.
o spõdẽs simõ petꝰ dixit: Christũ
p dei. At ille increpans eos: ꝓcepit
ne cui dicerẽt: hoc dicens: Quia b+
oportet filiũ hois mlta pati: t re
probari a seniorib⁹ t pncipib⁹ sa/
cerdotũ t scribis: t occidi: t tertia
q die resurgere. Dicebat autem ad
oẽs. Si quis vult post me venire †
r s abneget semẽtipm: t tollat crucẽ
suam quotidie: et sequatur me.
f q̃ ꝛre psecutiõis vult pfectẽ vitã custodire.
Qui enĩ voluerit aiaz suã saluaz
a f in futuro. b f vitã eternã. c f ecõtrario.
facere pdẽt illã. Nam q̃ pdiderit
f vitam pfectem.
aiaz suã ꝓpter me: saluam faciet

excellẽtioꝛẽ intueri: t ꝙuersationẽ ei⁹ i carne passib⁹ humilita/
tis subsequit: ſ incõpbẽsibilia paterne positiõis arcana solus
penetrat t sol⁹ qđ oꝛãdũ nouit oꝛat. Cũ discipulis aũt nõ repe
rit⁹ oꝛasse: ſ sol⁹ obsecrat: qꝛ dei ꝓsilij bñana coꝛda nõ capiũt:
ꝓpterea q̃sq; põt interioꝛ ꝓticeps esse cũ xpo. l Quẽ me di. xi.
Explorat⁹: fidẽ discipulorꝝ pꝛi⁹ vul
gi ſniaz inqrit: ne aplorꝝ fides firma
ta videaꝛ vulgari opinione: ſ vtutis
agnitiõe. Merito turbe noũnt que
diuersas de dño ferũt ſnias: q̃ꝛ sermo
t sensus instabilis est t vag⁹a qb⁹ fu
os distinguẽs ait: Vos aũt quẽ me eẽ
dicitis? in Jobez ha. Opinio ẽ iobe
ño forte erat: qꝛ in vtero mr̃is posit⁹:
dñi ꝑsentiã sentiebat. De helia: qꝛ ra
ptus ẽ i cẽlũ: t ventur⁹ credit. De hie 2. Re.2.b
remia: qꝛ i matris vtero sãctificat⁹ est. Hiere.1.b
n Vos aũt. Qui fractat debet audi
entiũ ꝓliderare ꝓsonas: ne pꝛi⁹ irridea
tur q̃ audiat. o Christum dei xi.
Cõplexus ẽ oĩa: q̃ t naturam t nomẽ
exꝑsit. In noĩe enĩ xp̃i: t diuinitat⁹ t
incarnatiõis ẽ exꝑssio: t fides passio
nis. Hereticꝰ et si nomẽ xp̃i nõ negat:
christũ tñ negat q̃ non oĩa q̃ xp̃i sunt C
ꝓfitet. p Increpit ne. Jubet tacere †
discipulos vt fallat ꝓncipem mũdi: et Ba.16.b
vt declinet iactãtiaz: docet humilita Mar. 8.c
tẽ. Simul ne adhuc rudes t imꝑfecti
discipuli maioris ꝓdicatiõis mole op/
primerent. Cõpleto autẽ passionis sa
cramẽto: oportuit⁹ ẽ aplis: Euntes Mat.28.d
docete oẽs gẽtes: baptizãtes eos i no
mine patris t filij t spiritusscti. Tũc
non ꝓdesset eis ꝓblice predicari dei
filium: quem mox erant visuri flagel
latum t crucifixum. Prohibentur et †
go cum euãgeliçare dei filiũ vt euãge Mat.16.d
liçarent postea crucifixum. q Di/ Mar.8.d
cebat autem. Que ad fidei dominice
natiuitatis vel passiõis ptinent solis
ꝙsum discipulis aperuit: sed hec ad
omnes. r Abneget semetipsũ. Ni/
si quis a seipso deficiat: ad eum qui su
per se est nõ appꝛopinquat: t nouitatẽ
ad quã vocatur non apprehendit: ni/
si mactet vetustatez in qua natꝰ fuit:
et cum cessat a vitijs exquirat etiã vir
tutes. Unde subiungit: Et tollat cru
cem suam xi. s Et tollat crucẽ xi.
Cruꝛ tollit quãdo ꝑ abstinentiã coꝛ
pus afflicit: vel per cõpassionẽ ꝓximi
affligitur animus quod etiam aliqui
philosophi fecerũt. Et sequat: hoc so
lus christianus. ℣ Nam q̃

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

¶ a ¶ Mā q me eru. Sicut pfectionis tpe ponenda est anima: ita in pace frā genda sūt desideria terrena: vt quāto videt homo securior tanto sit ad sui custodiā sollicitior.
b ¶ Quid eni pficit. Quia aliqñ tpalia despicimus: ꝛ humana verecūdia ppediti: rectitudinē quā habem⁹ in mēte non audem⁹ voce exprimere ꝛ gruū medicamērū subligit: q̄ erubuerit. Persecutiōis tpe poterant erubescere fideles: substātijs nudari: bonorūb⁹ deijci: verberibus affligi. Pac' tpe sepe veremur a ꝓximis despici: iniurias ꝛ bona pati: ꝓinus satisfacere illis q̄bus fuim⁹ irati. Habet ergo christianus etiaz in pace: vbi in confessione xpi veraciter possit ꝓbari. ſ. si imitaē humilitatē sui capitis. c ¶ Hunc filius homis. Non sufficit ad ꝓbationē fidei vox pfessionis quā defendit a verecūdia professio generalitatis. d ¶ Aliqui stantes. Qui stat cū christo non gustat mortē: quia nec tenuem mortis eterne sensuz habebit: q̄ xpi cōsortia meruerit: cui nec in morte interrumpitur ordo viuendi. e ¶ Donec videāt regnum. Quia arduum erat animaz periculis corpus morti offerre: sustentat infirmitatē humane mētis remuneratione pſentiū: ne frā gatur desperatiōe vel tedio. Visa eni eterna gloria: et si ī trāsitu ꝛ ad breue momentū: Fortiores tñ ꝛtra mundi aduersa reddunt. Promittit itaq; futurā gloriā in transitu videndā in terra vt certi⁹ in celo speretur eterna. Vel ꝓmittit aliqs de discipulis viuros dilatationē ecclesie antecq̄ p mortē recedant de mūdo: vt in pſenti ꝛtra mundi gloriā erecti: certi us credanf in celo regnaturi. f ¶ Post dies octo. Alij qui sex dies tm numerant: post sex etates seculi sanctis a labore quiescēdum signant. Lucas q̄ ꝛ primū quo ꝓmittit: et vltimū quo ꝓmissio implet cōnumerat: octaua inuit resurgendum. Nam sicut christ⁹ post sextam sabbati qua crucē ascendit: ꝛ post septimā sabbati qua in sepulchro quieuit: octaua die resurrexit: Sic nos post sex seculi etates q̄bus ꝓ dño patimur ꝛ laboramus: ꝛ post septimā quietis aiaz que interim in alia vita gerit octaua erate resurgem⁹. g ¶ Assūpsit petrū. Tres tm ducit: q; multi vocati: pauci electi: ꝛ q̄ fidē trinitatis inviolatā seruant: ecna merenf visione letari. ¶ Scit meritoz cognitoz perfectiores fuisse ceteris tres aplos. Signāt illos q̄ habet fidē: spem: charitatem. Vel ꝓ petrū pretositi siue ꝓiugati: ꝓ iacobū penitētes vel actuales: ꝓ iobānē xgines vel theorici. b ¶ Ascendit in mon. In montem oratur⁹ ascēdit vt inuat: q; q̄ resurrectionē expectant: mentē in excelsis eleuare: ꝛ ꝓinuis pcibus debēt insistere. ¶ Impossibilitate cuiusq; minuit verbum: aut crescit ꝛ nisi altioris prudētie cacumē ascēdas: non tibi apparet sapia: nō apparet mysteriū cognitio: nō apparet quāta sit glia: quāta sit spes in dei verbo: sed apparet sermo nat⁹ ex virgine: litterarū operā inuolutionib⁹. Sed ascende: crede natū de virgine: natū de spū: triūphantē in cruce: mortuos suscitantē: tā pfecta est verbi facies altera. ¶ Et facta est. Transfigurat⁹ non substantiā vere carnis amisit: sed gloriā vel sue vel nostre resurrectionis ostendit: qui qualis tunc apſis: talis post iudiciū cūct' apparebit electis. Nā in ipo iudicio ꝛ bonis ꝛ malis in forma sui apparebit: vt videāt in quē pupugerūt. k ¶ Et vestit⁹ eo⁹ ꝛc. Vestes dñi: sancti sunt q̄ xpm induerūt: q̄ vestis dño in terris ꝓsistente despicabilis ꝛ alioz sūlis visa est: sed dño monte ascēdēte fulget: qz nōdū apparuit q̄d erim⁹: sed tandē silles ei erimus: qñ videbim⁹ eum sicuti ē. Vel vestimēta verbi sermones sūt scripturaz: ꝛ q̄dā indumēta diuini intellect⁹: q: sicut illis apſis ī altera specie apparuit: ipe ꝛ vestis ei⁹ refulsit: ita ꝛ oculis mētis tuc iam diuinaz sensus albescit lectionū. l ¶ Ecce duo viri. Notandum est: non corpora vel alās belie vel moysi apparuisse: ſ ex aliqua subiecta creatura illa corpora formata fuisse. Potest etiam credi angelico ministerio illud factū esse: vt angeli eorū pſonas assumerent. ¶ Mortu⁹ et vivus apparēt: vt significēt christum moriturū et post victurum: ꝛ vt viuamus christo ꝛ moriamur mūdo. Etiā apostolis dat signū de celo: vt fides eorū augeaf: sed scribis tentantibus dare noluit: vt indurarentur. m ¶ Erant autē mo. Per moysen infernales: per beliam celestes: p apostolos terrestres ad iudiciū venturi significanf. n ¶ Dicebant excessū. Moyses id ē legislator: ꝛ helias ꝓphetarū eximius apparēt cuz verbo vt ostendāt ipsum esse qui locutus eū in lege ꝛ ꝓphetis: ꝛ quē lex et ꝓphete ꝓmiserūt: q̄ nō in infimis: sed in monte vili sunt: qz soli mente excelsi maiestatē scripture q̄ in dño impleta est pspiciunt. Dicebāt excelsū ei⁹ quē cōpletur⁹ erat in bierlm: qz lex ꝛ ꝓphete quoscūq; in eum ne fidei inueniūt: dispēsationis sue mysteriū docent. ¶ Per moysen mortuū signantur sancti q̄ ab initio mūdi vsq; ad diē iudicij defuncti in ipo iudicio sunt resuscitandi. Per beliam viuentē qui viui inuenienf: q̄ in maiestate videnf: qz cum christo regnabunt glorioſi: qui excessum eius dicunt: qz tunc sancti misericordiā dñi laudabunt: qui ꝓ salute eoz dignatus est mori. ¶ Tres testes habem⁹ de terra: tres de celo: moysen ꝛ beliam ꝛ ipm patrem. Septim⁹ in medio eorū est dei filius: cum soleat sufficere testimoniū triū: ꝛ hic est testimoniū plurimoz. o ¶ Grauati erant somno. Somno grauanf: quia splendore incōprehēsibilis deitatis premitur sensus humani corporis. Vel somno grauāf: vt resurrectionis gloriā post corporis quietē videret: ꝛ sancti eo verius maiestatem dñi videbunt: quo carnis sue in qua morē vicerāt immortalitate gaudebūt. Tūc moysen ꝛ beliam speculabunk in gloria: qz melⁿ intelli-

a illā. ꝛ Quid ei pficit hominꝫ si lucreē vniuersū mūdū: se autē ipm perdat ꝛ detrimētum sui faciat?
ſ. i. erubescibilia de me confiteri voluerit.
b Nam q̄ me erubuerit ꝛ meos sermones: hunc filiꝰ hois erubescet cū venerit i maiestate sua et pris ꝛ sanctoz angeloz. ꝛ Dico autem vobis: vere sūt aliq̄ hic stantes: qui nō gustabūt mortem donec
ſ temporaliter.
a ſ glorificationem corporis in transfiguratiōe.
ſ imaginarīa repſentatiōez future beatitudinis.
videant rēgnuz dei. ꝛ Factum autē post hec ꝺba fere dies octo: ꝛ assumpsit pētrum et iohannez et iacobū: ꝛ ascēdit i mōtem vt oraret. Et facta ē dū oraret spēs vultus ei⁹ altera:
a ſ vt trib⁹ idoneis testib⁹: tor⁹ mūdus crederet.
ſ q̄ claues celoz accepit. ſ cui mater cōmittit.
ſ qui primus solium sacerdotale ascendit.
ſ sicut sol.
et vestit⁹ ei⁹ albus ꝛ refulgēs. Et ecce duo viri loq̄bātur cū illo. Erant autē moyses ꝛ helias visi in maiestate: et dicebant excessuz eius quem completurus erat i hierusalem. Petrus vo et qui cum illo erant: grauati erāt somno. Et euigilantes vide
a ſ nemo nisi vigilans videt gloriam dei.
ca primū sciendū q̄ in hoc ostendit pr mū martyrū in ꝛtu ostendit se tribus discipulis suis ī forma glorioſi q̄ trā figurat⁹ fuit corazs eis: qz ad ꝛtimū gloriā resurgēt corpora martyrum: sm q̄ dicit apostolus ad Phil. iij. Saluatorem expectamus iesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue: e patet sententia huius partis ex dictis Matth. xvij. exceptis que sequuntur.
d ¶ Et facta est dum oraret ꝛc. non q̄ intelligendū q̄ quātitas vel figura facici christi fuerit mutata: sed a gloria anime tunc redundauit in corpus ipius claritas que est ꝓprietas ipi⁹ corporis glorioſi. e ¶ Et vestitus eius alb⁹ ꝛ refulgens. vt claritas vestis eas responderet claritati corporis.
f ¶ Erant autē moyses ꝛc. Lex ipi⁹ christi qui tūc apparuit in claritate gloriosa: vt dictum est. g ¶ Et dicebant excessum eius. i. passionem eius futuram quā sustinuit ex maxia charitate: q̄ dicit hic excessum: nō qz excesserit modū ꝛtutis: sed qz excellentissimū eius gradum attingebat. h ¶ Petr⁹ vo et q̄ cū illo erāt gra. erant sono. nā in plena maiestat⁹ oppimit fragilitas humana. Et veni-

¶ gent quomodo vnū iota aut vnus apex nō ꝑteribit a lege: et quomodo dñs legē ꝛ ꝓphetas nō soluerit: sed adimpleuerit.
a ¶ Bonū est. Qui ad montana ꝓscēderat nō vult ad terrena descendere: sed semp in sublimi pſenere: ꝛ est petrus in ꝓsona ingredientiū regnum dei. Bonum ē nos hic esse: bonū est in regno dei esse: q̄si nos soli hac luce fruemur: nō iudei inuidi. Tria tabernacula. i. verba: cogitationes: opera.
b ¶ Nuz moysi. Quomodo noscunt quos antea nō viderūt? Per manifestationem sūp eos venientē: sicut in futura resurrectione vnusquisq; alterū cognoscet ꝛ desiderata in altero alter ꝓ charitatē intelliget. c ¶ Nescies q̄d. Et si petr⁹ ex humana infirmitate nescit quid dicat infirmitate: tñ dat ardoris indicium: dū eos quos videre delectabat eius officio subtrahere q̄rit. Errabat: qz ī fra ꝛ hac mortali carne sibi ꝛ coapostolis suis dari cupiebat regnū: qđ in celis ꝛ carne mortali expletaris est ꝓ nullum. Sic errat q̄ tria tabernacula legi ꝛ ꝓphetis ꝛ euāgelio facere desiderat: cui dñs ab inuidē nō discrepent: nō tria synū habētia tabernaculū. i. ecclesiā dei. d ¶ Facta ē nu. Et si petrus ex infirmitate ignorat: placet tñ obsequij deuotio. Dū et nubes obumbrat diuini spūs ē ista obumbratio q̄ nō caligat affectib⁹ hoim: sed reuelat decnira: cuius ꝓfect⁹ ostendit audita vōce dicētis: Hic est fi. ¶ Quia materiale ꝓstitit tabernaculum nubis: accepit obumbraculū: vt discat in resurrectione non tegmine domoz: ſ spiritus sancti gliaz sactos esse ꝓtegendos.
e ¶ Et timuerunt. Timēt: qz humana fragilitas cōspectū maioris glie ferre nō sustinet: ꝛ quāto quis ampliora q̄rit: tanto magis ad inferioza collapsi: si mēsurā suam ignorauerit.
f ¶ Facta ē vox. Vox patris petrū subato terroze docet veritatē. Et nota q̄ sicut dño baptizato sic ꝛ trāsfigurato mysterium trinitatis declarāt: qz gloriam quā in baptismate cōfitemur in resurrectione videbim⁹. Spūs in columba: bit in nube lucida: qz qui nunc simplici corde fidez seruat: tūc aperta luce visiōis ꝓemplabit q̄s credidit: ipsaq; qua illustrabit gratia ꝓteget.
g ¶ Audite ꝛc. Non helias: non moyses: sed quē solum videtis huic figendā est tabernaculū in corde. Recedūt q̄ illi vbi dominus cepit designari: ne ad seruos vox patris missa putetur.
Typice ablata nube: euanescentibus moyse ꝛ helia sol⁹ cernit: qz legis ꝛ ꝓphetaz vmbra discedēte: verū lumen consurgente euāgelij gratia repertur.
h ¶ Tres in principio videnf: vn⁹ in fine: qui in fide pfecta vnū sūt. Oēs eni in corpe xpi vnū sumus. Vel fortasse: qz lex et ꝓphete ex ꝺbo: q̄ autē ex verbo ceperūt in ꝺbo desinūt. Finis eni legis est xps ad iusticiā oi credēti.
i ¶ Et ipi tacuerūt. Dño iubēte tacēt: donec filiꝰ hois a mortuis resurgat: ne incredibile sit ꝓ rei magnitudie et post tantā gliaz apud rudes sequens crux scādalū faciat. k ¶ Factū ē aūt ꝛc. Pro illirate meritoq̄ quotidie dñs aliqs ascēdit: dū pfectos q̄z ouersatio ī celis ē sublimius extollēdo glorificat: ꝛ de eternis instruit ꝛ docet q̄ turba nō audiri valeāt. Aliis descēdit: dū terrenos ꝛ incipientes ꝓfovat ꝛ docet ꝛ castigat. l ¶ Occurrit illi tur. Inimice otat: docet: maiestatē suā demōstrat: patris vocē aplis aperit: descēdēs a turba excipit: miseroz fletu pulsat: infidelitatis peccata exprobat: malos spūs expellit. m ¶ Et ecce spir⁹, Matthe⁹ lunaticū. Marcus surdū ꝛ mutum describit. significat aūt illos q̄ vt luna mutanf: nunq̄ in eodē statu manentes sed ꝓ diuersa vitia crescūt ꝛ decrescūt: qui nec fidē cōstanf nec ipi⁹ fidei audire volūt sermones. n ¶ Rogaui discipulos. Queritur discipulos accusat impossibilitatis: cū impossibilitas aliquando non ad curatorem: sed ad curandū referaf. Unde dominus: Fiat tibi ſm verbum tuum. o ¶ Et quousq; ero apud vos ꝛ patiar vos? Adduc huc filiū tuū ꝛ cū accederet elisit illū dēmoniū ꝛ dissipauit. Et increpauit iesus spiritui immundo ꝛ sanauit puerū: ꝛ reddidit illū patri ei⁹. Stupebāt autez oēs ī magnitudine dei. Dibusq; mirantibus in omnibus que faciebat: dixit ad discipulos suos: p Ponite vos ī cordib⁹ vris sermones istos. ꝛ Filiꝰ ei hois futurū est vt tradaf in manus hominum. q At illi ignorabāt verbū istud: et erat velatū aſ eos vt nō sentirēt

rūt maiestatem eius: ꝛ duos viros q̄ stabant cum illo. Et factus est cum discederēt ab illo: ait petr⁹ ad iesum: Preceptor bonum est nos hic esse: et faciamus tria tabernacula. Unum tibi: ꝛ vnum moysi: ꝛ vnum helie: nesciens q̄d diceret: hec autez illo loquēte facta ē nubes et obumbrauit eos: ꝛ timuerūt itrantib⁹ illis i nubē: ꝛ facta ē vox de nube dicēs: Hic est filius meⁿ dilectus: ipm audite. Et dū fieret vox: inuēt⁹ ē iesus solus: ꝛ ipsi tacuerūt ꝛ nemini dixerunt in illis diebus quicq̄ ex his que viderāt. ꝛ Factū ē aūt in sequenti die descendētibus illis de mōte: occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit dicens: Magister obsecro te: respice in filiū meū qz vnicus est mihi. Et ecce spiritꝰ apprehendit eū: ꝛ subito clamat: ꝛ elidit ꝛ dissipat eum cū spuma: et vix discedit dilaniās eū: ꝛ rogaui discipulos tuos vt ejicerēt illū: ꝛ non potuerūt. Rūdens aūt iesus dixit: Ō generatō infidelis ꝛ peruersa vsq̄quo ero apud vos et patiar vos? Adduc huc filiū tuū ꝛ cū accederet elisit illū dēmoniū ꝛ dissipauit. Et increpauit iesus spiritui immundo ꝛ sanauit puerū: ꝛ reddidit illū patri ei⁹. Stupebāt autez oēs ī magnitudine dei. Dibusq; mirantibus in omnibus que faciebat: dixit ad discipulos suos: Ponitevos ī cordib⁹ vris sermones istos. ꝛ Filiꝰ ei hois futurū est vt tradaf in manus hominum. At illi ignorabāt verbū istud: et erat velatū aſ eos vt nō sentirēt

Dat. 17.c Dat. 9.c

in fine dicitur eis:

a ¶ Et nemini dixerunt ꝛc. et hoc ex p̄cepto domini: vt ptz Matth. xvij. vbi precepit eis dicens: Nemini dixeritis visionem donec filius hominis a mortuis resurgat. b ¶ Factum est autem ſ. Dic cōsequenter reprimitur discipulorum emulatio. et primo facto. secundo verbo. ibi: Intrauit autem cogitatio. Circa primū sciendū q̄ eo q̄ christus duxit petrum iacobum ꝛ iohannē seorsum ab aliis ad videndū gloriam sue maiestatis: vt predictum est: aliꝫ discipuli qui nondū erant in bono cōfirmati aliquid humanum passi moti fuerūt quodam zelo inuidie contra tres predictos: et ideo potestas ejiciendi demones fuit eis subtracta. et ideo non potuerunt curare demoniacum eis oblatum: vt patet in littera: vt hoc aduertētes resilirent a tali emulatione: ꝛ ideo
c ¶ Ponite vos in cordibus vestris sermones istos. scilicet ad imitandum.
d ¶ Filius enim hominis futurum est vt tradatur in manib⁹ hominum: ad sui humiliationem: ſm illud Phil. ij. Humiliauit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortem ꝛc. quasi dicat: non debetis per ambitionem inuicem emulari: sed magis in vobis humiliari. Cetera que in hac parte exponenda sunt: patent ex dictis Matth. xvij.

Dat. 17.b Dat. 9.c

Dat. 3. b Dat. 9. b

Dat. 17.c Dat. 9.c

Dat. 3. b Dat. 1. b

Dat. 17.c Dat. 9.c

Dat. 17.b Dat. 9.c

a Intrauit aũt co.rẽ. Quia viderant petrũ ꝛ iacobũ ꝛ iohãnẽ in montem seorsum ductos: secretiꝰq; aliꝭ eis esse trahituꝝ: sed et petro supius clauẽs regni celoꝝ esse .p. missas: ecclesiamq; sup eũ esse edificandã rati sunt. Vel istos tres ceteris: vt olim duos aplis petrum esse prelatum. Vel qr in tributi solutione petruꝝ ipsi domino

a Intrauit autem cogitatio rẽ. et non solum cogitatio interior sed etiaꝫ contentio exterior: ſm q̃ habet Marc. ix. vbi dicitur: Disputabant inter se in via quis eorum maior esset. quod reprimit saluator verbo et exemplo pueri positi in medio: ꝛ patet sententia ex dictis Matth. xviij. et Marc. ix. b Respondens aũt iohannes. Dic ex incidenti respondet sibi facte questionis: ꝛ patet sententia ex dictis Marc. ix.

c Factum est autẽ dum complerentur rẽ. Superius saluator excitauit discipulos ad martyrium verbo: hic hoc idẽ facit facto. Et dividitur in duas. quia primo facit quod dictum est. secũdo remouet aliqua a suis sequacibus. Acta Factum est autem. Circa primum dicitur. Factuꝝ est autem dum complerentur dies assumptiõis eius: id est passionis per quam transitus erat et assumendus ad gliam patris: ſm q̃ habetur infra. xxiij. Oportuit pati christũ et ita intrare in gloriam suam. d Et ipe firmauit faciem suam: id est firmiter disposuit. e Et iter in hierusalem. constanter et prompte ad sustinendam mortem: velut exemplo discipulos animaret. Et misit nuncios ante conspectum suum vt aduẽtus eius non lateret.

b Et preparauerunt illi. scilicet hospitium. b Et non receperunt eum rẽ. ex modo incedendi apparebat vt iter eius esset in hierusalẽ ad festum paschale: in quo et christus passus est. samaritanis autem displicebat q̃ aliqui trent in solennitatibus hierusalem canis omissionis: quia dicebãt q̃ locus eligendus erat apud eos in monte garizim: vt habet Joh. iiij. Item ex vestimẽtis xpi ꝛ discipulorũ cognouerũt samaritani q̃ essẽt iudei. qz iudei erãt distincti ab aliis gentilib⁹ in vestib⁹: vt habet Matth. x. Iudei aũt erant samaritanis odiosi eo q̃ prohibebãt eos comedere ꝛ bibere ex eis ſm q̃ habet Joh. iiij. Non enim coutunt iudei samaritanis.

d Dñe vis dicimꝰ vt ignis descendat de celo ꝛ cõsumat illos: ꝛ pter maliciã suam: ſm Ambro. Et bono celo dixerunt: ex indiscretione ꝛ allegauerunt similia de helia. vt sequit: Sicut helias fecit: vt habetur. iiij. Reg. j. Beda. Vel dicit q̃ dixerãt impatientes: sicut adhuc carnales volentes vindicari. et ideo reprehendunt a xpo de indiscretione ſm Ambro. Et ꝛ impatientia ſm Bedam. cũ subdit: k Nescitis cuius spus estis. qz in nouo testamẽto qs est lex amoris nõ timoris sicut vetus testamẽtũ: perdita est suauiter ꝛ benigne. vñ subditur:

l Filius hominis nõ venit alas pdere. statim inferẽdo penã mortis sine

illud: ꝛ timebãt eũ interrogare de

a boc ꝟbo Intrauit aũt cogitatio a ſ intelligẽs causas errorũ vult desiderũ gloriæ humiliatis contentione sanare.

eos: qs eoꝝ maior eẽt. At iesus videns cogitatiões cordis illoꝝ apprehendit puerũ: ꝛ statuit illũ

b secũ ꝛ ait illis: Quicunq; suscepauperem.

perit pueruz istũ in nomine meo ſ nõ solũ ſm q̃ hõ extra videor: ſz etiaꝫ ſm veritatem qua sum patri equalis.

c me recipit: Et quicũq; me recipit ſ qz idem sum cum illo.

recipit eũ qui me misit. Nam qui minor est inter oẽs vos: hic maior est. Respondens autem iohãnes dixit: † Preceptor: vidimus

quẽdam in nomine tuo ejcientẽ dẽmonia et prohibuimꝰ eum: qr nõ sequitur nobiscum. Et ait ad

c illos iesus: Nolite prohibere. Qui enim non est aduersum vos: pro vobis est. Factum ẽ autem dum

c ſ imminente tpe quo pati debuerat. ſ passioꝝ.

complerentur dies assumptiõis eius: et ipse faciem suaz firmauit

d ſ obstinata ꝛ impterrita mente locum quo pati decreuerat petit.

vt iret in hierusalem. Et misit nũcios ante conspectũ suum: ꝛ euntes intrauerunt in ciuitatẽ samaritanoꝝ vt ꝓpararẽt illi. Et non

ſ hospitium. ſ samaritani: qz cõspiciũt eũ ire hierlm: non receperũt: qz nõ coutunt iudei samaritanis.

receperũt eũ: qr facies eꝰ erat eũntis hierlm. Cuz vidissent autẽ discipuli eꝰ iacobus ꝛ iohãnes dixerunt: † Dñe vis dicimꝰ vt ignis

descẽdat ỏ celo: ꝛ cõsumat illos? Et conuersus increpauit illos: dicens † Nescitis cuiꝰ spiritus estis.

Filius homis nõ venit alas pdere sed saluare. Et abierũt i aliud castellũ. † Factũ ẽ aũt ambulãtibꝰ illis i via: dixit q̃dã ad illum: Sequar te quocunq; ieris. Et ait illi

vos vultis. Et in hoc dat exemplum pl̃atis vt nõ statim cũ impetu petã puniãt: sed magis tẽpus ꝛ locũ expectent. m Factũ ẽ aũt. Postq̃ xps incepit discipulos ad sequendũ ipm etiam vsq; ad martyriũ: dicit ꝓhiber removendũ. cum dicit: Vulpes foueas habẽt rẽ. scdm exemplum Origenis. cum dicit: Sine vt mortui sepeliant mortuos suos. Et ptz sniã istoꝝ duoꝝ ex dictis Matth. viij. tertium est inutilis dilatio: que notatur cum dicitur:

Et ait

ſ Vulpes

a Vulpes foueas habent rẽ. Vulpes animal fallax: insidijs intenum rapinas fraudis exercens: etiam inter ipa hominum hospitia habitãs in foueis. Ita hereticus domum fidei non habẽs: ali-os in suam fraudem trahit ex a fide seducit.

b Vbi caput suum. Reclinatio capitis humiliatem christi significat que in illo simulatore et superbo non habebat locuz. Debet antẽ circũspectuz esse fi dei hospitium: ne dum infidelibus nostre domus interna reseramus in alienę perfidie cassos improuida credulitate lapsamur. c Alit autez ad alterum. Emende dominum nõ culpas aspernatum sed fraudes: quia q̃ repudiauit fraudulẽtũ elegit innocentem: sed cum cuius patrẽ sciebat mortuum: illuz patrẽ de quo dicitur: Obliniscere domũ patris tui rẽ. d Dñe permitte rẽ. Quem miserat dñs impudentẽ vocat. q̃ discipulatũ nõ respuit dignus est in quo diuinitas quiescit: sed prius pietate funeris expleta libertati desiderat. Sz dñs docet minora bona .p. vtilitate maloꝝ esse pretermittẽda. Maius enim est animas mortuorum predicando suscitare: q̃ corpus mortui terra abscondere.

Sine vt mor. Be, Mystice. Nõ reuocat ab officio patris filius: ſz fideliꝰ discernit a cõmunione perfidorum: quorũ guttur ẽ sepulchrũ patẽs qualis etiaꝫ hereticus erat quẽ supra vultibus comparauit et quibus. Est enim ꝓpria instar sepultura: de qua dicit:

Nec enim mittens hoc vnguentuz in. c. m. ad. f. m. f. Et ideo qui bona in se fide sepelit christum vt cuz eo resurgat: diaboli perfidias in se sepelire non debet. f Renunciare his rẽ. Si discipulus deum securus arguitur q̃ renunciare domui velit: quid fiet illis qui nulla vtilitate sepe visitãt domos suorum quas dereliquerũt. g Memo mittẽs ma. rẽ. Manũ ad aratruz mittit: q̃ quasi quodã instrumento cõpunctionis ligno ꝛ ferro dñice passionis ouriciam sui cordis euertit: et ad bonos fructꝰ aperit. Qui si ad relicta vita desiderio rapitur: a regno dei cum vxore Lotb excludit. Mora. Omnis arans si retro respiciat: aut inutilem aut tortuosũ faciet sulcũ: aut arãtium bouũ suoꝝ vestigia vulnerabit: ita ꝛ q̃ directo tramite ac spuali vomere vitia mundana pfulcans incedit ad regnũ dei. Si ãt aspectũ suũ ad impia ꝛ vana conuerit: diuigos suos ỏ ẽ corꝰ atq; aiam vulnerabit ꝛ optimi itineris gressus nimis incurrit errorem.

Post hec

a Et ait alter: sequar te dñe: ſ primũ permitte mihi rẽ. sic faciũt q̃ inutiliter ingressum religiõis vel executionẽ melioris vite differũt: ꝛ ỏ remouet exẽplo quẽdã. cũ subdit:

b Nemo mit. ma. suã ad rẽ. Aratoz enim retro aspiciẽs facit sulcũ tortuosũ aut inutilem: sic accipiẽs meliorẽ vitę statũ ꝛ babẽs affectũ redeũdi ad priorem statum: ꝛ pdicatoꝛ verbi diuini retardãs opus pdicationis .p. amicis carnalibus vel terrenis negocijs: ineptus ẽ regnũ dei adipiscẽdo vel possidendo.

a iesus: Vulpes foueas habent: et volucres cęli nidos. † Filiꝰ autez

ſ in suo humili pectore non habet diuinitas vbi familiari mãsione quiescat.

b hois non habet vbi caput suũ reclinet. Ait ãt ad altez: Seqre me.

c Ille aũt dixit: Dñe: permitte mihi primum ire et sepelire patrem

meum. Dixitq; ei iesus: Sine vt †

ſ nõ credentes. ſ hoc cõsortibus relinquit.

a ſ. i. qui de corpore sine fide exierunt.

mortui sepeliant mortuos suos:

ſ hoc mãdat electis.

tu aũt vade ꝛ annuncia regnum dei. Et ait alter: Sequr te dñe: sed

a primitte mihi primũ renunciare his

f q̃ domi sũt. Ait ad illũ iesus: † Nemo mittẽs manũ suã ad aratrũ ꝛ

g aspiciẽs retro aptꝰ ẽ regno dei.

Moraliter

a Cõuocat ãt iesus. xij. La. IX. aplos rẽ. Hoc aũt facit pdicatoꝛibꝰ enãgelij si faciãt qs in se ẽ: eis dando ptãtez efficiendi demones spualiter de cordibus hoim ꝛ sanãdi lãguoꝛes vitioꝝ. † Nihil tuleritis i via rẽ. hoc faciunt q̃ se diuine potẽtie cõmittũt: rationabiliter tñ ne deũ tẽptent. † Et quicũq; nõ receperint vos exeuntes ỏ ciuitate illa: excutite pulueꝛem. p. quẽ significant leues morꝰ impatiẽtie q̃ solẽt etiã in viꝛ pfectis ex ỏ subito surgere: q̃ stari sũt executiõi p. Vtute patẽtie. b Audiuit ãt herodes tetrarcha rẽ. p. istũ significãt curiosi q̃ facta mirabilia bonoꝝ videre grãt ꝛ audire ſ non imitari. c Et reuersi aplꝰ rẽ. p. ỏ nõdũ q̃ pdicatoꝛes post pdicatiõis discursũ redire debẽt ad ꝓplatiõis secretum: ꝛ opa sua coꝛa deo discutere: vt de bonis grãs agãt: ꝛ ỏ defectibꝰ veniã petãt. † Et loqbat illꝰ de regno dei. ostẽdẽs q̃ iter religiosos nõ debet eẽ locutio de fabulis ſ q̃ ỏ sacris scripturis. † Et eos q̃ cura indigebãt sanabat. ꝛ sicut fecit coꝛporaliter sic debẽt pdicatoꝛes ꝛ ꝓfessoꝛes facere spualiter. ꝛ ỏ ẽ ꝓtra illos q̃ multũ occupãt circa vitã ꝓsentã ỏ illo spuali nõ multũ indigẽtẽ ꝛ circa peccatoꝛes multũ idigẽtes paruã aut nullã adhibẽt curã. † Et accedẽtes. rij. dixerũt illi: † De pe. di 2. pẽnara. dimitte turbas rẽ. p. q̃ns pãnes q̃ns illi moysi. p. duos pisces .ꝓbete ꝛ agyographa. p. rij. cophinos noui testamẽti doctrina. p. aplos scripta ꝛ pdicata designãt: quibꝰ fideles spualiter nutriũt. † Et interrogauit illos di. quẽ me dicũt esse turbe rẽ. ỏ aũt ẽsiuit ex falsas opiniones a suis discipulis remoueret. ꝛ de vitate meliꝰ informaret. Sic doctoꝛ enã

Dor. 3. c

Ro. 1. c

Num. 25. c

Deu. 9

Deu. 32

Deu. 32

Deu. 32

ordinem illum esse rationabilem q̄ p̄dicator primū ascendat
p orationē q̄ descendat per p̄dicationē. Sed non videtur cō-
ueniens talis ordo: nam qui constituit p̄dicator debet primū
exercere officium ad qđ institutus est. et sic primo alijs profi-
cere in ꝟra materiam institutionis ⁊ cōsequenter ad deum in-
stituentem ꝫuerti in oratione. ⁊ quia facit in ꝟra institutionē.
sium debitum orare debet post vt sortiat effectum. Quilibet
enim non solum p̄dicator primus debet se exercere in cāpo acti
onis q̄ ad ꝫplationē accedat: nisi enim prius cum lya con-
traxerit ad amplexus rachaelis ꝙuenire nō merebit: cui nō q̄
stat vsus ecclie qui predicationi premittit orationem: nam ta
lis oratio est petitio suffragij: illa autē que est portio cōtem-
plationis est sursum actio desiderij: sicut predicationi premit-
titur studium vt reprimat ꝓsumptio: sic ⁊ oratio p̄ admixtio-
que ad contemplationē non ptinent que est ascensus scale ⁊.
Cōtemplatio enī orat p gratia sursū actionis: sed actio orat p
remotione impedimēti frustrationis: cōtemplatio in solo deo
quietatur: actio p se ⁊ alijs sollicitatur.

Glo.ordi.

a Post hec ꝛc. Sicut in Ca. X
apls̄ ē forma ep̄oꝝ: sic Lxxij.
forma est p̄sbyt̄oꝝ. Sed si ordinis
Lxxij. mittūr: q̄ totidē linguaꝝ gētibus
euāgeliū p̄dicarēt: vt sicut p̄mo. xij. apli
.xpi. xij. trib⁹ ifrl: ita ⁊ hi .xpi exteras gē
tes destinent imbuendas. Vel cū xp̄s se
dē: apl̄os borās hui⁹ dñi nolet. p hunc
numerū p̄dicāriū signū dat se fidē sācte
trinitat̄ mūdo annūciaturū: sicut sol tri
duanū sue lucis ambitū: p septuaginta-
duas borās efficere solet. b Misit il.
ꝛc. Per hoc q̄ binos mittit innuit: q̄ ne-
mo p̄dicatiōis officiū debet suscipe: q̄ er
ga aliū charitatē nō habet. Vel bini mit
tunt: ꝙm q̄ bina alalia missa sūt i arcā:
id ē masculū ⁊ femina. imūda ꝙus i carna
li generatiōe: ꝙ mūdata ecclie sacro per
spūalē grāz i discipulos p̄dicatione.
c Messis q̄dē ꝛc. Messis turba creden
tiū: operarij apli ⁊ seqces eoꝝ: ⁊ ꝛs messis
ꝺño dei sit sata: tñ culture laborē ⁊ soli-
citū mun⁹ operarij reqrit: ne aues celi spar
sa semina diripiāt. d Sicut agnos. Si
cut lup⁹ ouib⁹: sic hereticꝰ insidiat fide-
lib⁹. ⁊ sicut lup⁹ ouile circuit nocte non
audēs itrare: canis somnū: pastoris ab-
sentiā vel desidiā explorans: sic hereticꝰ
nocte siue interp̄ratiōis fideles decipere
conat: ecclesiaz nō intrās: pastores eccle-
vel vitare: vel necare: vel in exilū mitte-
re ꝓcūrat. Lup⁹ natura corpis rigidus:
se inflectere facile nō pōt: sic hereticꝰ intē
tionē duri cordis nō solet ab errore reuo
care. vñ Apls: Hereticū hoiez post p̄mā
⁊ scḋam correctionem deuita ꝛc. Lupus
ꝺo suo ipetu ferꝝ: ⁊ ideo sepe illudit. sic hereticꝰ impetū facit ꝙ se
pe remanet inanis ne nocere possit. Lup⁹ si pus aliquē videritꝰ
vocē illi⁹ q̄dā nature vi eripit: sī dō illū pus viderit cū exagitat.
Sic quē versuta disputatiōe hereticꝰ ꝓuenit: mutū reddit ne cō-
fiteat ꝺñū dei: ꝙ si q̄s cōmēta fraudis eiꝰ agnouerit: nō patiꝫ ia-
cantiā vocis. Sicut inpus ſic ⁊ hereticꝰ guttur inuadit: vitali-
bus vulnꝰ affigit. Qualiē aūt dos effugere possimꝰ: supponit di
cēs: Nolite ꝙ portare sacculū neq̄ ꝛc. Inde Matthe⁹: Nolite
possidere aurū neq̄ argētū: nō perā neq̄ calciamēta. Strūq̄ de
corio mortui a fidelis fit: id ē nihil mortale vult esse i illis q̄s ad p̄
dicandū mittit: ne mortis timore retardent ab iniuncto itinere.
e Nolite ꝙ ꝛc. Tāta p̄dicatoꝝ debet eē fiducia i deo: vt p̄sentē
vite sūptus: ⁊ si nō ꝓficeat: tñ sibi nō defecturos certissime sciat
ne dū occupat mens ad tpalia: minus p̄dicet eterna. Allego.
Pecunia i sacco clausa sapiētia ē occulta: q̄ primo non erogat.
Per perā: opa secū. Per calciamēta mortuoꝝ opeꝝ exēpla figu
rant: vt p̄dicatoꝝ on⁹ secularīū negotioꝝ non portet: nec stulto-
rū operū exempla cōspiciat: ne sua opa ꝙsi ex mortuis pellibus
credat munire. Qui nō amore eterne patrie: si ꝓmioꝝ ambitu sa
lutē p̄dicat audiētib⁹: ꝙsi in itinere salutat: q̄ hac ex occasiōe nō
ex intētiōe salutē audiētib⁹ exoptat. Dis enī q̄ in via salutat: ex
occasiōe itineris salutat: nō ex intētiōe habēde eiusdē salutis.
f Neminē p viā sa. Festinate iubet ꝛtēdere: ne alicui⁹ obuij cō-
fabulatiōe reflectāt ab iniūcto itinere. Nec simplicit ait: Nemi-
nē salutaueritꝭ cū sit vsus humanitat̄ alios salutare: ꝙ addidit
i via: q̄ nō salutatiōis sedulitas auferꝝ: ꝙ obstaculū ipedīde de
nortōis abolet: vt q̄ diuia mādāt: paulisper seqstrent hūana.
g In eadē ät. Si pax vra recipit: dignū ē vt i ea maneat: carna
lia stipēdia ab eis accipiētes: qb⁹ celestia offert: Ecce q̄ saccū et
perā ꝓhibuit: supt̄ ex p̄dicatione ꝛcedit: sic tñ vt oblato cibo et
potu sint ꝓuti. h Mane. Nō ē de domo i domū vaga facili-

a Post aūt desi/ Ca. X
gnauit dñs⁊ alios septu
agintaduos: ⁊ misit illos
ꝙ vbi verba p̄dicationis ꝓcurrūt venit dñs ad
menti habita culum.
binos añ faciē suā: i dēm ciuitatē
⁊ locū q̄ erat ipe venturus. Et di
cebat illis: Messis q̄dez mlta opa
rij autē pauci. Rogate ergo dñm
messis vt mittat operios i messē
ꝙ Lxxij.
suam. Ite: Ecce ego mitto vos
a ꝙ ꝙm ꝓpheris Lupi ⁊ agni simul pascent. b ꝙ lu
pi scribe ⁊ pharisei: qui sunt clerici iudeoꝝ.
sicut agnos inter lupos. Nolite
portare sacculum neq̄ perā neq̄
a ꝙ in via nō saluetis sed in domo.
calciamēta: ⁊ neminē p viāz salu
ueritis. In quācunq̄ domum
a ꝙ offerre pacem. v. ipse ingressus pacis benedi-
ctione celebretur.
intraueritis: primuz dicite: Pax
a ꝙ ꝓdicturi adversi: sequet celeste ꝺñū qđ audit
buic domui. Et si ibi fuerit filius
pacis requiescet sup illum pax ve
ꝙ si audire noluerit. ꝙ labores vestri fructu nō
priuabimini.
stra. Sin autē ad vos reuertetur.
In eadem autez domo manete

sis ēdem multa. quia multitudo gentiū ad suscipiendū ver
bum xp̄i p p̄dicationez aplorum erat parata: vt dicit apls ad
Roma. xj. ⁊ patet p effectū in actibus aplorum. b Spera-
rū autez pauci. qz apli et xp̄i discipuli erant pauci respectu
multitudinis ꝙuertende. Et adhuc est ita. Sm q̄ exposi
nit Hzeg⁹. quia iz i ecclesia sint multi curati ⁊ ecclesie mini-
stri: tñ pauci inueniunt̄ apti ad p̄dicandū rōne vite laude
et sane doctrine. Añ dicit Hzeg⁹. sup locum istū: Ecce mit-
tit vos sacerdotib⁹ plen⁹ ē: ⁊ tñ in messe dei parus valde inue
nitur operari⁹: qz officiū ꝺdē sacerdotale suscipiūt: iz op⁹
officij nō implemus. i Rogate ergo dominuz messis ut
mittat operarios in messem suam: qz nullus fit aptus ad p̄
dicationē verbi diuini nisi p gratiā dei: ⁊ nisi ab eo missus
mediate vel imediate. k Ite ecce ego mitto vos. Dicit
sequēter describitur discipulorum missio ad predicandum:
et patet littera ex dictis Matth⁹. x. vbi ea que hic ponun-
posita sunt: iz non eodem ordine: exceptis que sequuntur.
l Neminē p viam salutaueritꝭ. i. salutū diuertis in hac vi
ta: in qua quilibet est incertus de salute futura nisi sup hoc
certificatus fuerit reuelatione diuina. Sed quia hec expo-
sitio iz cōmunis sit: tamen videtur spiritualis seu mystica.
ideo aliter potest exponi magis ad litterā: dicēdo q̄ hoc
ostendit quāta diligentia ⁊ festinatiōe predicator verbi de
uini debeat officium sibi iniūctum exercere: qz per hoc in-
telligitur q̄ non debeat ab officio sibi iniūcto retardari pro
pter familiaritatem cum aliquo: ⁊ tali modo loquēdi vsus
est heliseus mittens festinanter famulū suum ad suscitatio-
nem pueri defuncti: vt habet⁹. iij. Reg⁹. iiij. Accinge lum-
bos tuos ꝛc. et subdit: Si occurrerit tibi homo nō saluta-
uerit: et si salutauerit te quispiam non respondeas ei: q̄ p̄ eum
intēdebat excludere ꝺña cū aliqs retardāris cū ab inuen-

Nico.de lyra

a Post aūt. Postq̄ Ca. X
descripta est publicatio do-
ctrine christi p p̄dicatores q̄
aplox. b ꝙ describit eiusdē pub
licatio p p̄dicationē septuagintadu-
orum discipulox. Circa q̄s ꝙmo ve
scribit eox electio. Scḋo ad predica-
dum missio. ibi: Ite ecce ego mitto
vos. tertio eox reuersio. ibi: Reuer
si sūt aūt. Circa ꝙmuz ꝛr: Post hec
aūt. i. post missionē aplox ad p̄dicā-
dū. b Designauit dñs. ieiun. i.
signāt elegit. Ät ꝛr designauit: q̄
q̄s ab eēno p̄destinauit ad hoc⁹
tpaliter ad ꝺ instituit ⁊ applicauit.
c Septuagintaduos. Signum q̄
post xp̄i resurrectionē ⁊ ascensionē
i ceīū p̄dicaturi erāt fidem xp̄i gen
bus septuagintaduox linguaꝝ.
d Et misit illos binos: tū ꝓpter
tuā ꝓsolationē ⁊ ꝓpter mumam ꝓ
uationē: vt vn⁹ eēt custos cautus
alteri⁹ ⁊ alioꝝ bonoꝝ: tū ꝓpter con
firmationē ꝺñtat̄ p̄dicāde ab ipsis
vt in ore duox testiū staret ꝺñs ꝓ
in signū charitatis q̄ debet eēt p̄di
catoꝝ: ꝙm q̄ exponit beat⁹ Hzeg⁹.
dicēs: Binos q̄ discipulos i p̄dica
tionē mittit: vt p̄ nobis facit in
nuat q̄ q̄ erga alterꝝ charitatem nō
habet: p̄dicatiōis officiū nullatenꝰ
suscipe debet. e Nā facem ig
vt aductus xp̄i nō lateret. f In
oēz ciuitatē ⁊ locū. q̄ indifferenter
xp̄s ⁊ apli p̄dicabant in ciuitatib⁹
⁊ locis magnis ⁊ paruis. g Et

Et ꝙ ꝛr: Ecce ego mitto vos. Dicit
ꝙ ꝛr etiam. Bene ꝓsitentur
deterentes honorē nomini christi: sed quia infirma
adhuc fide gaudent in virtutibus ⁊ de signoꝝ ope
ratione efferuntur: exemplo terrentur: ⁊ ad humi-
litatem reuocant. Quia si diabolus ꝓpter supbi-
am de celo est ꝓcipitatus: multo magis isti si terra
editi: si superbierūt humiliabūt. k Supra scr.
Serpentes sunt mali homines vel diaboli: qui in-
dwandis virtutibus venena prauę persuasionis
obiiciunt. Scorpiones: qui consūmandas virtutes
ad finem vitiare contendunt. l Et super omnē
virtutē. Sīs imundos spūs potestis ejicere de obsessis corporibus. Vel
ad litteraz. Sicut vipera non nocuit manui pauli: ⁊ haustum venenum nō
nocuit Iobāni. vnde et ipe dominus: Et si m. quid b. non. e. n. m Nolite
gaudere. Malos spūs ejicere ⁊ alias virtutes facere: aliquando non ē me-
ritum illius qui illa operatur: sed invocatio nominis christi hoc agit ad cō
dēnationē eox qui invocant: vel ad vtilitatem eox qui vidēt ⁊ audiūt: vbi

tate demigrandū: vt in hospitali amore seruet constantia: ne coalita amici-
tie necessitudo facile resoluatur. a Dignus ē enim. Nota q̄ vni operi p̄
dicatoꝝ due mercedes debentur: vna in via que nos in laboꝝ sustentat:
alia in patria que nos in resurrectiōe remunerat. b Et in quācūq̄ ciui.
Descripto diuerso domus hospitio: quid etiaz in ciuitatibus agere debeāt
docet: pjis scz in oībus cōmunicare: ab impioꝝ ꝙ
omnia societate secerni. c Etiaz puluerē. Pul-
uerem excutere iubet: vel ad ꝓtestationem terreni
laboris quē ꝙ illis inaniter susceperūt. vel vt ostē-
dant vsq̄ adeo se ab ipis nihil terrenum querere:
vt etiam puluerē de terra eoꝝ non sibi patiant ad
herere. Aliter: Per pedes: ipm opus ⁊ incessus p̄
dicationis significat: per puluerē quo aspergunt:
leuitas terrene cogitatiōis a qua ipi doctores imu
nes esse nequeūt: cū ꝙ auditoribus sollicti salubri
bus curis intendunt: et quasi p̄ itinera mundi vi
calcanco terre puluerē legūt. Qui ergo recipit ver
bum: ipe afflictiones ⁊ curas doctoꝝ quas p se to
lerabāt: in argumentū veritt humiliatis. Ab hoc
puluere p bonos auditores inbent pedes euāgeli
starū ablui: ⁊ p ipm saluatorē narrant ablui. Sz
à spernit doctrinā p̄dicatoris: ipe labores et peri-
cula: tediūq̄ solitudinū ad testimoniū dānationis
sibi inflectit. Dic q̄ puluis in ꝛemptores euāgelij
iubet extergi. d Quia sodomis. Sodomite et
si in vitijs exardebāt: ⁊ inhospitales erāt: tñ apud
illos nulli hospites tales quales apud indeos ꝓ-
phete quales apli reperti sunt. Ideo inter eos: et
si iustus: nō tñ aliquid docuit: nulla signa fecit. Et
ideo cui multū donatū est multū ab eo queritur: et
potētes potenter tormenta patient. e Ve tibi co
roçaim. Coroçaim: bethsaida: capharnaū ⁊ tiberi-
as: ciuitates sunt galilee in litore laci genesareth.
Das plāgit dñs: q̄ post tāta miracula et virtutes
nō penituerūt: ⁊ sūt petores gētilib⁹ naturale solū
modo ius dissipantib⁹: q̄ post descripte legis ꝛtē
ptum filiū quoq̄ dei ꝛculcare: gratiamq̄ ingrati
spernere nō timuerūt. f In cilicio. Aspera pec-
cati pungentis memoria qua in die iudicij sinistra
ps induenda est significat. In cinere mortis ꝓside
ratio: p quā tota humana generis massa in puluc-
rem ē redigēda: figurat. In sessione: humilitas ꝓ-
pue cōscientie. Unde ꝓpheta: Surgite post̄q̄ sede
ritis. i. humiliamini sub potenti manu dei: vt v. e.
in. i. visitationis. g Et in cinerere. Impleta vi-
demus ꝺña saluatoris: q̄ cum ille ciuitates predi
ret ꝺño ꝓsente credere noluerūt: tyr⁹ ⁊ sidon olim
fuerunt amice dauid ⁊ salomoni: ⁊ postea euāgeli
çantib⁹ xp̄i discipulis: devote fidem susceperunt.
Quare aūt sit predicatū nō creditur is: ⁊ nō p̄dica
tum creditur is: nouit ille q̄ ꝛa nouit. h Et tu
caphar naum vsq̄ ꝛr. Quia et exaltata es superbe resi-
stēdo mee predicationi. Vel exaltata es meo hospi
tio: et meis signis ⁊ virtutibus. et ideo maiori ple-
ctar supplicio: quia bis credere noluisti. Et ne ali-
quis putaret illis tm̄ ciuitatibus vel personis que
dominū in carne non receperunt cōuenire hec ver-
ba. addit: Qui vos audit me audit. In audiendo
vel spernendo euangelij predicatorem: quisq̄ sciat
se non viles personas: sed ipm saluatorem sperne-
re vel audire: qz i discipulo magister audit: ⁊ in fi-
lio p̄ bonoratur. i Unde etiam. Bene ꝓsitentur

a Edentes et bibentes que apud illos sunt. ni-
hil interrogantes ꝓpter ꝓscientiam: sicut ⁊ pau-
lus postea docuit. j. Cor⁹. x. b Et curate infir
mos. quia simplicibus hominibus ⁊ litteratis q̄
les erant discipuli christi ꝓmittentibus regnum
dei non crederet nisi ha-
berent potestatem mira-
cula factendi ad confir-
mationem sue doctrine.
c Ve tibi corozaim, sen-
tentia huius partis prz
ex dictis Matth⁹. xj.
d Qui vos audit me
audit. Ꝺ addit saluator i
fine ad ostendendum q̄
doctrina discipulorum ei⁹
est deuote ⁊ reuerēter au
dienda saltem propter re
uerentiam dei: cuius ꝓn
cipaliter ē doctrina hec.
e Reuersi sunt autem se
ptuagintaduo. Hic cōse-
quenter describit septua
gintaduorū discipulorū
reuersio: et diuiditur in
partem principalē ⁊ inci
dētalem: que incipit ibi:
Et ecce quidam legisperi
tus. Circa primam partē
ostēdit benignitas chri-
sti erga discipulos reuer
sos in duobus: videlicet
eos benigne corripiēdo.
scḋo de illorum illumina
tione deo patri ꝛias agē
do. ibi: In ipa hora. Cir
ca primū dicitur: Reuer-
si sūt aūt septuagintaduo
ministerio sue legatiōis
completo. Cum gau-
dio. non de sua p̄dicatio
ne p quā populū edifica
uerāt: tum de miraculoꝝ
operatione: qz demones ei
cerant. vñ subdit: Dicen
tes: g Nne etiā demo
nia subiciunt nob̄. Ve-
rūtā qz ex hoc nimis glo
riabant tanq̄ adhuc in-
firmi ⁊ imperfecti. ideo hec
gloria reprimit. cū subdi
tur: h Et ait illis: vi-
sa. sicut ful. ꝺ ce. cadētē.
Fulgur enī cadit celeri-
ter manifeste ⁊ cum feto-
re ⁊ inflamatione: sic de-
mones de celo empyreo
ceciderunt in instanti: et
videtur sanctis angelis
⁊ cū feroze peccati. ꝓpter
⁊ ad inflāmādū homes ꝓ
tentationē parati. ⁊ cau-
sa bui⁹ ruine fuit elatio si
ue supbia de sua excellē-
tia. q. d. saluatoz discipu-
lis: cauere diligenter de-
betis ne ex elatiōe de po-
testate vob̄ ꝓcessa sup de
mones nimis eleuemini
⁊ sic corruatis. i Ecce
dedi vob̄ potestatez cal.
cē. et sic in aduentu chri-
sti videtur impletum illud Esa. xj. quod dicitur
de serpentibus: Non nocebunt et non occident
in vniuerso monte sancto meo: qz repleta est ter-
ra scientia domini. videlicet per predicationem
christi ⁊ discipulorū eius. k Verūtamen in ꝺ
nolite gaudere. quia signa facere in hoc mundo

Ꝺ Dat. 10 d

† Matth. 6 L

† Matt. 10 d Joh. 13. c

† 8. q. 1. qui vos spernit 21. Di. i ꝺo.

† 21. di. c. in nouo. De here. c. cū eximun cro.

† 11. q. 1. ꝺ his ita.

Dat. 10 a

Allego.

† 11. q. 3. ad mensam.

Luc. 3. c

¶ Is hoies despiciant signa facientes: deū tū honorēt. Ad cuius inuocationem miracula fiunt. Prohibet gaudere de humiliatione diaboli: qui ꝓpter superbiam cecidit: sed gaudeant de sua sublimatione: vt vñ illi ceciderint subleuati illi ascendāt humiliati. a ¶ Gaudete autē. Si ꝗs celestia siue terrestria opera gesserit: p hec quasi litteris adnotat⁹: apud dei memoriā eternaliter ē affixus.

† i.q.i.re/ ncamus.

b ¶ In ipsa hora. Cum de subiectione īmundoꝝ spirituum de nominib⁹ scripto in celo loqueret ostēdit p quid hec tanta celsitudo data sit hominib⁹. s. p humilitatē fidei christiane. c ¶ Confiteor. Scatias ago qz aplis aduentus mei apuisti sacramenta q̄ ignorant scribe ꝛ pharisei: qui sibi sapientes videnť. d ¶ Reuelasti ea ꝓuulis. Non ait inſipientib⁹ et bebetibus: sed ꝓuulis. i. humilib⁹: vt ꝓbet se tumorē dānasse nō acumen. e ¶ Quia sic. Nō ratiōz reddit cur hos elegit: illos reꝓbauerit: s̄z sic deo placitū dicit. In quo accipimus exemplum humilitatis: ne temere discutiam⁹ de supernis ꝓsilijs. f ¶ Omnia mihi tr̄. Cōmendata humilitate: p quam ad fidē venit pulchre de ipa fide locus ꝓnectit: cum ois sibi tradita dicit: non elemēta que ipe creauit: sed illos paruulos quib⁹ pater sacramenta filij reuelauit. g ¶ Cum audis oia agnoscis omnipotentē: nō decolorē: nō degenerē patris. Cū audis tradita: ꝓfiteris filiuz: cui p naturā vnius substantie oia iure sunt. ꝓpria: non dono collata p gratiam.

g ¶ Et multi ꝓphete. Prophete ꝛ iusti a lōge dñi gloriam viderūt ꝓ speculum in enigmate. s̄z apli ꝑsentem dñm habentes: ꝛ ab ipo q̄ volebant iterrogātes: non p angelos vel varias visionū species docebantur.

h ¶ Quis est me⁹ tr̄. Memo ꝓmior homini q̄s de⁹ q̄ intrinsecus ꝛ extrinsecus nouit: et oia curare pōt. sed omnis incredulus vel tentator nec deū nec hominem ꝓmum habet. p ¶ Homo q̄dez tr̄. Homo iste adā intelligit in genere humano: qui a beatitudine celesti hierusalem ꝑuaricationis ꝓlapsione ad miserias ꝛ defectum huius vite mutabilis et erronee descendit cuz intumescere cepit. Et p hoc etiam incidit in latrones: id est in ptātem angelozꝝ noctis qui se transfigurant in angelos lucis: s̄ pseudare nō possunt. In quos non inciderat: nisi eius mādati celestis deuius se fecisset obnoxium. Qui etiam indumenta gratie spūalis: imortalitatis scilicet et innocentie auferunt: ꝛ sic vulnera inferunt. i. peccata: quibus humane nature integritas violat: ꝛ mores quasi fossis visceribus inducit. Qui seruat interpretata que supra indumēta: nō pōt sentire latronū plagas. Abierūt non cessando ab insidijs: sed occultādo insidias. Semiuiuo relicto: qz imortalitatem eruere: sed rationis sensum abolere nō possunt: quin homo sapere ꝛ deū possit cognoscere. Sacerdos ꝛ leuita qui trāseunt: sacerdotium ꝛ ministeriū veteris

¶ figurāt

a bis subjciuntur. † Gaudete autē b
¶ que mūdo vilescūt. ꝗ p humiliatē fidei vestre.
q̄ nomina vestra scripta sūt in cē
¶ de salute humiliū ꝺhus loquebat.
b lis. Jn ipsa hora exultauit in spū b+
c sancto ꝛ dixit: † Cōfiteor tibi ꝺne
¶ meus cōsubstātialis. ꝗ nō pater: sed creator.
pater celi ꝛ terre q̄ abscōdisti hec
d a sapientib⁹ ꝛ prudentib⁹: ꝛ reue
¶ qui se exaltare non norunt.
lasti ea ꝓuulis. Etiaz pater q̄m sic
¶ iniustū esse non pōt quod iusto placuit.
f placuit añ te. † Oia mihi tradita
sūt a patre meo. Et nemo scit q̄s
sit filꝰ nisi pr̄: ꝛ q̄s sit pater nisi filius et cui filius voluerit reuelare. Et conuersus ad discipulos su
a ¶ interiores nō exteriores phariseoꝝ qui corpus meū viderunt. b ¶ agnos
os dixit: † Beati oculi qui vident c+
scunt illa sacramenta que reuelantur paruulis.
a ¶ quibus me ꝛ patrē reuelaui.
que vos videtis. Dico enim vo/
¶ vērura ꝓdicādo. ¶ sc ꝛ alios regēdo.
g bis q̄ multi ꝓphete ꝛ reges vo
luerūt videre q̄ vos videtis et nō
viderūt: ꝛ audire q̄ auditis ꝛ nō
a ¶ verba legis tenēs: vim legis ignorans.
b audierūt. † Et ecce quidā lr̄gisperi d+
i tus surrexit: tēptans illū et dicēs:
Magister: quid faciendo vitam
eternam possidebo? At ille dixit
a ¶ interrogat qs scriptū ē: vt ex suis responsis
iustificet vel damnetur.
ad eum. Jn lege quid scriptuz ē?
k Quō legis? Ille respōdēs dixit:
† Diliges dñz deū tuū ex toto cor
de tuo: ꝛ ex tota aia tua: et ex oi/
bus viribꝰ tuis: ꝛ ex oi mēte tua:
ꝛ primū tuū sicut teipm. Dixitq̄
¶ laudat respōsione: nō laudat facrū.
l illi: Recte respondisti: hoc fac et
m a ¶ q̄ putabat nō añ deū ꝑ añ hoiez se stare. nec
ipm quē magistrū vocat. primū cognoscit.
n viues. Ille autem volens iustifi e
o care ipsum dixit ad iesum. Et
q̄s est meus ꝓximus? Suscipi/
p ens autē iesus dixit: Homo qui/ f+
dam descendebat ab hierusalem

aliquando cōcessū est etiam malis dominiū vt habetur Matth. vij. non ꝓpter ipsos ¶ ad confirmationem fidei christi ꝓdicate p ipos.
a ¶ Gaudete autē quia nomina vestra scripta sunt in celis: id ē in libro vite: in quo aliquorum nomia dicuntur scribi dupliciter. vno modo ¶ ꝑsentez iustificiam, alio modo ¶ eternam predestinationem: ꝛ vtroq̄ modo nomina comm erant scripta in celis: q̄r erāt ꝓdestinati excepto iuda proditore: ꝛ cum ꝑ habebant gratiaz dei qua illa gloriatio quā habuerunt de ejectione demonuz: vt ꝓbet cum est non fuit motale peccatum. Sequitur: b ¶ Jn ipsa hora exultauit in spūto sā. tr̄. et patet sentētia vt dict⁹ Matth. xj. vbi ibi: ¶ Beati oculi qui vident que vos vi. tr̄. ꝛ similiter patet sentētia huius patris ex dictis Matth. xiij. d+
d ¶ Et ecce quidam lr̄gisperitus. Hec est ꝓ incidētalis in qua ponitur duplex incidēs. Primum est christi ꝓ spōsio ad legis doctorem. Secundum est ejcusatio marie erga sororem. ibi: Factum est autem. Prime partis sententia patet ex dictis Mat. xxij. ꝛ Marci. xij. vbi ibi
e ¶ Ille autem volens iustificare seipsum. ad exponitur duplicitur. Uno modo q̄ velit ꝗ iustificare ꝑm apparentiam. Alio modo ꝑm veritatem querens a christo intellectuz precepti buꝰ vt operet ad impleret. Et causa huius duplicis expositionis est: quia sicut dictuz fuit Matth. xxij. iste videtur primo venisse ad christum mala intentiōe: ꝛ ꝑ hoc ꝓcedit prima expositio: sed postea christi verbis cōpunctus fuit: et ideo dixit ei christus. Non longe es a regno dei Marci. xij. et ꝑm hoc procedit secunda expositio: quia nō apparet clare ex textu vtrum quo ꝓfectu de primo fecerit ante cōpunctionem vel post.
f ¶ Homo quidam descendebat de hierusalem in hiericho: ꝑm aliquos hec ē parabola: ꝑm alios est res gesta: quia inter hierusalē ꝛ hiericho erat q̄dā solitudo vbi frequēter latrones transeuntes spoliabantur a latronib⁹ ꝛ occidebantur: in qua solitudine captus fuit iudeus a latronib⁹ ꝛ spoliatus: qui ꝓpter peccata sua ꝺmissa a ꝺno deo derelictus fuit: ideo latrones ꝑmissi fuerunt ꝺnitus ꝛ ꝺmittuntur ꝺnitus ꝛ ꝺmittentur ꝺnitus ꝛ ꝺmittent ꝺnitus ꝛ ꝺmittet ꝺnitus ꝛ ꝺmittetur ꝺnitus ꝛ ꝺmittetis ꝺnitus ꝛ ꝺmittetis ꝺnitus ꝛ ꝺmittetis

M 1 Martha martha. Repetio indicium ē dilectiōis: vel forte monēde intēctionis: vt audiret attēti⁹. b Dorro vnū ē nē. Preponit vnum multis. Non enim a multis vnum ſ multa ab vno: nā tū multa ſūt neceſſaria tendēntib⁹ ad vnū. c Maria optimā nē. Non repēndit ps marthe qz nā ipa bona: ſed laudat pars marie. Que quare ſit optima ſubinferē q nō auferēt ab ea: qz ꝓtemplativa hic incipit nā in celesti patria pficiet: qz amoris ignis q̄ hic ardere incohat: cū ipz quē amat viderit in amore amplⁱ⁹ ignescet. Nō ergo auferet ꝓtēplativa q̄ ſubtracta luce pceptis seculi pficit. Actiua cū corpore deficit: qz ī eterna patria panē nō porrigit ēsurienti: qz nemo ēsuriet: nec cetera pietatis opa aget qz nō erunt necessaria. Cū ꝑsenti q̄ seculo auferetur actiua. Merito igit cōtēplationi oīa iuſtificationū merita īmēſa virtutum ſtudia poſtponūt. d Que nō auferēt nē. Ex oppoſito ītellige q a martha auferēt ps quaz elegit: qz tranſit labor multitudinis: remanet charitas vnitatis. ¶ Ca. XI

† De renū. c. niſi. aū ſi

a Martha martha ſollicita es nē turbaris erga plurima. b baris erga plurima. Porro vnū c ē neceſſarū. Maria optimā ptez d elegit q̄ nō auferet ab ea. Ca. XI e T factū ē cuz eēt in loco f orare.

f Quodā ozās: vt ceſſauit dixit vnus ex diſcipulis eⁱ⁹ ad euz: Dñe doce nos orare: ſicut Iohes docuit diſcipulos ſuos.

a Martha martha ſollicita es nē tur
b baris erga plurima. Porro vnū
a ſ deo ingiter inhērere. b ſ marie factus ē ad vocatus q̄ inder fuerat interpellarus.
c ē neceſſarū. Maria optimā ptez
d elegit q̄ nō auferet ab ea. Ca. XI
e T factū ē cuz eēt in loco
f orare.

ET factū ē. Poſt hiſtoriam ſororꝫ q̄ duas vitas ſignificant: inducit dñm orāſſe ā diſcipulos ad ozādū inſtrmalle: qz ozatio quā docuit vtriuſq; vite in ſe ꝓtinet myſteriū: ā ipſaz pfectio vitaz nō nīs viriⁱ⁹ ſ pcibⁱ⁹ ē obtinēda. ¶ Et ceſſauit nē. Ideo ſepe ſaluator ozās inducit vt diſcipulos ad ozatiōis ſtudiū inducat. vñ finita oratiōe a diſcipulis ſciſcitaret vt doceat q̄liter debeāt ozare. ¶ Cū ozatis

Nico.de lyra

a Martha martha ſollicita es et turbaris erga plurima. qz opa actiue vite ſollicitudinē a diſtractionē mētis inducūt et frequēt pturbationē ingerūt. b Porro vnū ē neceſſarū. ſcz ipe de q̄ vn⁹ ē ā ſ oibus ḡfdus. vel vnū. i. vnitas mētis ad deū: ā iſtud reſpicit vitā ꝓtēplatiuā p quā mens adheret deo q̄ ē ſimpliciter vnus: ſm q̄ dicit apls. i. Cor. vj. Qui adheret deo vn⁹ ē ſpūs: ſicut ecōuerſo p vitā actiuam intēdēdo creaturis q̄ multe ſūt alia diuidit. c Maria optimā partē elegit. q. d. non tu malā: ſ illa meliorē. Diſtinguit enī duplex actio a doctorib⁹. Una q̄ ꝓſiſtit in exercitio virtutū moralū: ā iſta diſponit ad ꝓtemplationē: ſm q̄ dicit beat⁹ Greg⁹. vj. moral. Qui ꝓtēplatiōis arcē tenere deſiderāt: neceſſe ē vt prius in cāpo actiōis ſe ꝓbent. Cui⁹ ratio ē qz ſm pbm. vij. phyſicoꝝ ſedēdo ā ḡſcēdo fit ala ſcies ā prudēs. ſedat⁹ enī paſſionib⁹ ā tumultib⁹ paſſionū p exercitiū virtutū moralū diſponit ala vt libere poſſit eleuari ī ꝓtēplationē veritatis. Ex quo ptz q̄ talis act⁹ ordinat⁹ ad ꝓtēplationē ſicut ad finem. Finis aūt melioꝝ ē bis q̄ ſūt ad finē. ā ideo de tali actione cōcedunt oēs q̄ ꝓtēplatio ē melioꝝ. Alia aūt ē actio q̄ ſequit ꝓtēplationem ꝓcedēs ex plenitudine ꝓtēplatiōis ſicut ē docere ā in regimine alioꝝ laborare ā hmōi. De talt actiōe dicūt aliqui q̄ ē melioꝝ ipa ꝓtēplatiōe. ā de iſta actiōe nō loquitur hic xp̄s vt ptz intuēti. Alij vo dicūt q̄ etiā iſta actiōe ꝓtēplatio melioꝝ eſt: qz illud qđ ſimpliciter peligit videt ēe meli⁹ absolute q̄ illud qđ p̄eligit tm ī caſu: ſicut philoſophari meli⁹ ē ſimpliciē q̄ ditari: ſz ditari ſit magis eligibile ī caſu magne pauptat⁹. ꝓtēplatio aūt ē p ſe eligenda. cura aūt ā regimen alioꝝ ad qđ ſpectat populū docere ā dirigere in ſalutē ē eligēda vel poti⁹ ſuſcipiēda ī caſu neceſſitatis fraterne. Vñ dicit Aug⁹. xix. de ciuitate dei: Ocium ſanctū q̄rit charitas: negociū iuſtū ſuſcipit neceſſitas charitat⁹: quā ſarcinā ſi null⁹ imponit intuēde veritati vacādū ē, ſi aūt imponit ſuſcipiēda ē ,ꝓpter charitat⁹ neceſſitatē. d Que nō auferēt ab ea. Opa enī vite actiue nō habēt locū niſi ī pñti vita. ā ideo adueniēte futura auferēt: ſ ꝓtēplatio ꝑme veritatis nō tollit niſi q̄rū ad illud qđ ē impfectiōis: qz videm⁹ nūc p ſpeculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciē: ſm q̄ habēt. i. Cor. xiij. ¶ Ca. X

Moraliter. a Poſt hec deſignauit dñs Ieſus ā alios ſeptuagita duos nē. Septuaginta ꝓſurgūt ex ductu denarij p ſeptenariū: ideo ſignificant impletionē decalogi cū ſeptē donis ſpūſſancti: p binariū ſuperadditū ſignificat gemina charitas dei ſcz ā ꝓximi: q̄ debent eſſe ī ꝑdicatoribⁱ⁹ euāgelij. b Et miſit illos binos. ī ſignum mutue charitatis. c In oēz ciuitat⁹ ā locū q̄ erat ipe vēturus. Greg⁹. Predicatio ꝓuenit ā ſic ad habitaculum mentis dñs

dñs venit. d Meſſis qdem multa. i. credētium multimodo. e Operij aūt pauci. qz ſi ſint multi ꝑdicatores ḡſtantiā frēctes tñ aliaz ſalutē ſūt pauci: ꝓpt qđ rogād⁹ dñs vt tales multiplicet atq; mittat. f Ego mitto vos ſic agnos. i. miſeros etiā inf crudeles. pſal. cxix. Cū bis q̄ oderūt pacē eram pacific⁹. g Nolite portare ſaccul⁹. i. pdicare ꝓpt ḡſtū. h Neq; calciamenta. i. exēpla dare mortifera. naz calciamēta fiūt ſ pellib⁹ mortuoꝝ. i Et ne minē p viā ſalu. i. nullū exiſtētē ī via ſentis vite ſaluū diceritⁱ: ſ aliū ꝓpter queſtū aliūs aſſecurāt de ſua ſalute futura: cū tñ ſit valde dubia. k Dicite pax huic domui. i. inducte ībabitāt ad pacē interīā ā fraternam. l Et ibi fuerit filⁱ⁹ pacis. i. ꝑdestinat⁹ ad pacē eternā. m Deinde lup illum pax vr ſtra. i. a vob nunciata. n Sinautē recuerteē ad vos. i. nō erit ꝓnati meritoꝝ. o In eā āt domo ma. nē. nō mutātes hoſpitiū ꝓpt lauti⁹ prādium bibēdū. p In q̄cūq; ciuitatē ītraueritis ā nō nē. oſtēdētes q̄ ſpōs ḡrebantꝫ ā nō ſua. q Dico āt vob q̄ ſodo. nē. q: iudei Xitatē agnitā de xp̄o nequiter ſpugnauerūt: qđ ē ſpecies peccati ī ſpiritūſanctū. r De tibi coroçaim nē. In iſtis duab⁹ ciuitatib⁹ fecerat xp̄s ſanitates ā miracula multa: dū⁹ grati fuerūt: ꝓpt qđ talē literpāt. s Ecce dedi vob ptāt nē. calcare ſerpētē ē ſubiacere ēnī ſenſualitatē: q̄ ſm Aug⁹. ſignificat ꝙ ſerpētē: calcare ſcorpionē ē detestari detractorē. ā calcare oēm Xtutē inimici: ē abiicere oēm occaſionē moralis peccati. t In ipa aūt hora exultauit nē. p Q ꝙ xp̄s bō exultauit ī ſpū de ſimpliciū illuminatiōe ā ſuoꝝ execratione ſignificat ꝙ q̄libet xp̄ianus debet gaudere de ſimilib⁹ vt xp̄o cōpatī. u Beati oculi q̄ vidēt q̄ vos vi. nē. videtes enī xp̄m q̄ fidem charitate formatā beati ſūt i ſpe: ā ſi pſeuerēt beati erūt in re. v Et ecce qđā legiſperit⁹ nē. Beda ſup locū iſtū dicit: q̄ literāliter ſtādo q̄liter ſ vita etnali forte xp̄s diceret aliq̄ ī moyſen. ex ipſo xp̄s ꝙ Xba moyſi reſpōdēdo ꝓfudit eū. p Q ſ oēdēdo ꝓfudit eū. q Risores fidei catholice ſūt ꝓfutādi ab illⁱ q̄ ſciūt ā poſſūt q̄ illud qđ tenēt indiſcuſſe. ſ. iudei p ſcripturas bedreoꝝ ā ſaraceni p legē machometi. r Homo qđā deſcēdebat ab hierūm nē. per hierīm ſtat⁹ Xtutis deſignat. ā ipſo p bolcz deſcēdēte ab hierūſalē in hiericho pctō deſignat: q̄ incidit ī latrones. i. demōes ſpoliātes eū ḡtuⁱ: ā ī naturalib⁹ vulnerātes. Sacerdos ille ſ leuita ptrāſeuntes abſq; miſericōia: ſut eccle mali miniſtri curātes tñ ſ lenatiōe pecunie ā nō de ſanatiōe culpe. Samaritanus autē ē ꝑdicator ā cōfeſſor: motus ex charitate: alligans vulnera ſanciati p ſanū oſiliū: infūdēs oleū miſcēbie ī iuſticie vinū. ā imponēs illū ī iumētū: qz nō ſolū mēte ꝓbet au ꝓximū ſ etiam ,put pōt corpe: qđ ē aīe iumētū. ā ducit ī ſtabulū ſcz eccle vbi dat pabulum Xbi dei: ā ſacramēti euchariſtie. t Et ītero die ,ptulit duos denarios nē. p Q⁹ ſignificat gr̄a ī pſenti ā gloria ī futuro, dāde bono curato faciēti debitū ſuū erga peccatorem ſibi ſubditū. u Et dedit ſtabulario. i. dāde⁹ demandauit. v Et q̄cūq; ſupero gaueris. faciēdo circa ſubditū bonū ad qđ nō tenek curat⁹. w Reddā tibi. i. reddendū denarios. a Et ipe ītrauit ī quoddā caſtellū nē. p Q⁹ ā etiā p domū in qua receptus fuit xp̄s ſignificat eccliaz in q̄ dicit Caſſ. v. Collationū. Ter ribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Et illud Iob. q. Bellue fere re domū patris mei domū negociatiōis. In hac autem domo ſunt tres ſtat⁹ ſcz actiuoꝝ ā ſtatus ſignificat ꝑ martham vt ꝓdictū eſt: a Que ſatagebat circa frequēs miniſterū. ā ꝓtēplatiōi: q̄ ꝑ mariā. de q̄ dicit: b Que ſedebat ſecus pedes ſui. i. audiebat verbum illius. ā tertius ſtatus eſt militum ad vtrūq; defenſionem: ā ſignificat per Lazarum militem.

ET factū ē. Poſtq̄ xp̄s miſit diſcipulos ſuos predicare. Nic conſequenter docet eos orare. Et primo inducit eos ad oratiōis inſtantiaz. ſecūdo ad fidei cōſtantiam ca. ſequenti. et tertio inducit populos ad penitentiam. ca. xiij. Circa primū ſciendum q̄ ad orationē debitam duo requirunt: ſcz affectio pura: ā intentio recta. Primo igit inducit ad primū. ſecūdo ad ſecundū. ibi: Nemo habet nam accēdit. Circa primuz p̄mittit inſtructio diſcipulo. ſecūdo confutatio emulorꝝ. ibi: Et erat ejiciēs demoniū. Adhuc circa p̄mū p̄mo docet modū ozādi. ſcēdo orationē cōtinuādi. ibi: Et dixit ad illos. Circa p̄mū p̄mittit xp̄i oratio: qz cepit facere ā docere: vt dr Act. i. ā ideo ei⁹ ozōez p̄mittit cū dr

Et dixit

B 1 Cū ozatis dicite nē. Matthe⁹ ſeptē petitiōes ponit. In tribⁿ eterna poſcūt: in ſeptē ꝓpria q̄ ſū ,ꝓpter eterna ſequenda ſunt neceſſaria. Q̄ enī dicimus: Sanctificet nomē tuū: adueniat regnū tuū. Fiat volūtas tua ſicut in celo et in terra. Dic inchoat quātūcūq; ,pficimus augenk in nobis: et pfecte ſine fine in alia vita poſſidebunt. Q̄ vo dicim⁹: Panē noſtrū quotidianū da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nra ſicut et nos dimittimus debitorib⁹ nr̄is. Et ne nos inducas in tentatiōnes ſed libera nos a malo. Ad ſcientis vite indigētia petim⁹: qz hic ī panis tā corporalis q̄ ſpūalis eſt neceſſarius: tā aie q̄ corpori. Dic etiā ſut remiſſio pctoꝝ q̄ hic cōmittunt. Dic ſiūt tentatiōes: hic etiam ſit malum vñ cupim⁹ liberari. In alia vita nihil horuꝫ eſt. Lucas non ſeptē ſed q̄nq; ponit: ā hoc cauſa breuitatis. In q̄nq; q̄ ponit: ſeptē illa intelligit ꝓtineri. Horum quippe dei ſactificat in ſpū. Regnū xo dei ī carnis reſurrectiōe vēturū eſt. Oſtēdēs q̄ Lucas tertiā petitionē dnax ſuperioꝝ quodāmo eē repetitionē magis eā intermittēdo fecit intelligi. Deinde tres illas adiūgit: de pane quotidiano: de remiſſiōe pctoꝝ: de tēptatiōe vitāda. At xo qđ matthe⁹ ī vltimo poſuit: Sz libera nos a malo. iſte nō poſuit vt intelligeremus ad id qđ de tēptatione dictuz eſt ptinere. Ideo eni matthe⁹ nō ait: Et libera nos a malo. tāq̄ diuerſā petitionē ponēt, ſ ait: Sz libera nos a malo. vnaz petitionē eē demōſtrās vt ſciat vnuſq̄z ī eo ſe a malo liberari: qđ nō inferk in tentatiōnē. b Panem nr̄m q̄tidianū. Panis q̄tidian⁹ dr q̄ ē neceſſarius qūāle carniq; ē tribuēdus: ſine corpaliter ſine ſpiritualiter ſine vtroq; mō ītelligaē. c Nota legiſperitus ſe iuſtificare volēs dñz tēptaturus adijt ſ ,ꝓfuſus abſceſſit. At maria pcelūs optimam ptē philoſophie celeſtⁱ elegit. Ite paruuli xp̄i nō de ſua iuſtitia: ſ de redēptoris gr̄a pſumētes: q̄b⁹ orationū modis cādē gr̄am aduocare debeāt inquirūt audiūtq; ā q̄b⁹ verbis orare ā q̄ inſtātia pſeuerare: ā p q̄bus maxime reb⁹ ſupplicare debeāt. ſ. fide: ſpe et charita te: quodaz pfecte petētes earūdē largitorem a patre ſpiritū bonū pcipiāt. Cōtra q̄ xo ſicut in lectione de demoniaco legit: ſapientes ā pudētes: qz ſpiritū grē nō patere ḡrere ā pulsare: ſz blaſphemare ſatagūt: irremiſſibiles ā q̄ ā in futuro ſue ptinacie penas lnūt. d Quis veſtrū habet amicū. Poſtq̄ formā orationis rogātib⁹ ,pposuit: inſtātiā etiā ā frequētiā oādi illis imūgit: vt nō ſolū diebꝰ ſ etiā noctib⁹ oratio deſrat: q̄ eni media nocte panes ab amico petit ā in pe

Pſtice tēdi intentione pſiſtit nō fraudat ozans. e Pſtice. Amic⁹ ad quē nocte venit de⁹ ē: q̄ corpus ſuū tradidit ꝓ nobis. Cui in nocte tribulatiōis ſupplicare: et tres panes. i. intelligentiā ſācte trinitatis: q̄ in ꝑſentis vite laboribⁿ viuamus: efflagitare debem⁹. Hos panes ſi dñm deū tuū diligas nō ſolū tibi ſ etiā alijs poteris emereri. amic⁹ q̄ de via venit ipe ē nr̄ anim⁹ q̄ quotidie ad tpalia petēda euagat: toties a nobis recedit. Redit cum ſupna meditat: ā celeſti alimonia refici deſiderat. Cui qđ ,ponat nō habet: quia aīe poſt tenebras ad deū ſuſpirāti: nihil ꝑter ipm cogitare vel loqui vt ſtueri libet: ſ ſolū trinitatis gaudiū qđ recognouit ampliⁿ intueri ā ꝑ q̄uenire ſatagat. f Moli mihi nē. Nō aufert ſpem ipetrādi: ſ vehemēti⁹ accēdit deſideriū oādi: oſtēdit difficultate ꝓſequēdi. g Ja oſtiū. Oſtium qđ paul⁹ ſibi aperiri petit ad loquēdā myſteriū xp̄i: ā qđ lobes ſibi aptū vidit: ītelligētia ē diuini ſermonis: qđ eſt clauſum tpe famis verbi dei cum intelligētia nō dak. Et pueri: id eſt illi q̄ euangelicā ſapientiā tanḡ panē erogātes p orbem terrarū pdicauerunt: iam cū dño ſunt in eterna quiete: ā tñ oādo efficitur vt ozans accipiat intellectum ab ipo dño: etiam ſi bō deſit per quem ſapientia predicetur. h Nō poſſū ſurgere. Ambro. Memo timet ne excitet dormiētē quem ſcit ſemper orare vigilantē. i Propter improbitatē. Multe ſunt inſidie ā grauis corporis ſomnus: qz ſi dormire mens incipit: vigorem ſue Xtutis amittit. Et ita ergo ſomnuz tuum vt pulſes chriſti oſtiū: vt cum intraueris aperiant tibi theſauri abſconditi ā tenebroſi in chriſto ieſu. k Petite ā dabitur vob. Si amic⁹ homo ſurgit et dat non amicitia ſed tedio compulſus: quātomagis dat dē⁹ q̄ ſine tedio largiſſime donat qđ petit. Me ergo animus ab erroris vanitate ꝓuerſus ſpūalis inopia diuti⁹ tabeſcat: petamus epulas verbi: q̄ram⁹ amicū q̄ det: pulſem⁹ hoſtiū vbi ſeruank abſcōdita. Magnā enī ſpem tribuit: q̄ ,pmittendo nō decipit. Dis enī q̄ p. a. opus ē pſeuerātia vt ꝓſequamur. Q̄ ſi petenti dat ā q̄rens inuenit: ā pulſanti aperit: cui ergo non dat ā q̄ non inuenit ā cui non apit: apparet q̄ nō bene queſierit: petierit et pulſauerit. l Querite ā inuenietis. Ꝓpe ē dñs oīb⁹ inuocātib⁹ eum in veritate ā voluntatē timētius ſe faciet. Alios qui non ita petunt redarguit Iacob⁹ dicens: Petitis ā non accipitis eo q̄ male petatis: quia pſeueratis in peccatis.

¶ Quis aūt

† Dat. 6. b

a os. Et ait illis: † Cum oratis dicite: Pater: ſanctificet nomen tuum: adueniat regnū tuū: panem noſtrū q̄tidianū da nobis hodie: et dimitte nobis peccata nra: ſi quidē et nos dimittim⁹ debenti nob: et ne nos inducas in tētati
† ſ aliquo vel ſi quis.
c onem. Et ait ad illos: Quis veſtrū habebit amicū et ibit ad illū media nocte⁹ dicet illi: Amice cō moda mihi tres panes: q̄m amicus me⁹ venit de via ad me: ā nō habeo qđ ponaz añ illum: et ille
ſ non debeo pceā, bus tuis inquietari quia.
b deintus nūdēs dicat: Noli mihi
c moleſt⁹ eſſe: iā oſtiū clauſū eſt: et
f pueri mei mecū ſūt in cubili: non poſſū ſurgere ā dare tibi. Et ille ſi
a ſ nō pudore pterritus ſ neceſſitate coactus.
pſeuerauerit pulſās: dico vob: et ſi nō dabit illi ſurgēs: eo q̄ amic⁹
ſ vel per ſe inſpirando: vel docendo mittendo.
g ei⁹ ſit: † ꝓpter improbitatez tñ ei⁹
a ſ ſi nō quārum ille aliqđ voluerit.
ſurget et dabit illi quotquot habet neceſſarios. Et ego vob dico:
ſ ozando. ſ recte viuendo.
h † Petite ā dabitur vobis: q̄rite et
ſ pſeuerando.
i nuenietis: pulſate et aperiet vobis. Oīs enim q̄ petit accipit: ā qui q̄rit iuenit: et pulſanti ape/

Scien dum tamen q̄ chriſtus non ozauit in/ q̄ſtū deus: quia ſic non cōpetit ei ozare. Ora/ tio enim eſt explicatio ,pprie voluntatis ap̄ deum vt eam impleat. Si oluntas autem diuina per ſeipam eſt effectiua eoꝝ que vult. ſm illud pſal. Oia quecūq; voluit dñs fecit. ſz qz xp̄s inq̄tus hō habuit voluntate humanā q̄ non ē p ſeipſā efficax ad implendū ea q̄ vult niſi p Xturē diuinā. ideo xp̄o ſm q̄ hō cōpetebat orare, Orauit igit vt ,p nob⁹ impetraret ā vt exēplū nob⁹ ozandi daret. Orauit etiā ,p ſeipo ad obtinēdū quod ſibi decrat. ſ. gloriā corporis. Joh. xvij. Clarifica me tu pr̄. Cōſequenter docet diſcipulos ozare cum dr: a Cum ozatis nē. ptz ſnia ex dictis Mat. vj. Sciendū q̄ Lucas hic omittit duas petitiones oratiōis dñice ſcz tertiam ā ſeptimā: qz tertia implicite continetur in duabus precedentibus. Si enim gloriam dei principaliter querimus et participationem regni eius que continent in duabus primis petitiōib⁹ bene voluntatē ei⁹ facimus ā eius voluntas impletur in nobis: qđ cōtinetur in tertia petitione que ē: Fiat volūtas tua nā nē. Similiter ſeptima que eſt. Sz libera nos a malo. cōtinet in ſexta. Si enī in tentationē non inducimur ei ſuccūbēdo: ſed magis pcualemus reſiſtendo: bene liberamur a malo. b Et dixit ad illos. Nic conſequēter inducit ad oratiōis ,ptinuationem. Primo per exemplum eius qui non ſolū ab amico impetrat illud qđ eſt ſibi neceſſariū. ꝑ pter amicitiā ſed etiam ,pter petendi continuationē. Moraliter autem iſte amicus in intelligitur ipſe deus a quo prouenit nobis omne bonum: tamē aliquādo differt dare illud quod dare intendit: vt quod eſt nobis neceſſarium impetrem⁹ a deo p oratiōis inſtantiā: ā tale ē qđ ptinet ad ſalutem: quādo tamen iſta tria concurrunt videlicet q̄ aliās petit pie. i. de pertinentibus ad ſalutem et ,p ſe ā perſeueranter ſeu continue: ſemper impetratur quod petik a deo: non tamen ſemper ſtatim datur ſed aliquando differtur vt congruo tempore detur. Si autez aliquis petat de impertinentibus ad ſaluté nō ſemp exaudit⁹: quia frequenter ſibi non expedit exaudiri. ſimiliter ſi petat de ꝓtinentibus ad ſalutem ,p alio aliquādo non exaudik ,pter defectum illius pro quo petit. Item ſi petat pie ā ,p ſe: non tamen pſeueranter impedik effectus ,pter defectū oratiōis. ideo ſubdik: c Querite. perſeueranter. d Et dabik vobis. tribus predictis concurrentibus. ā ptz ſententia ex dictis Matth. vij.

Et erat

† Dat. 7. a Bob. 16. f Jaco. 4. a

Moralit

B

a Quis aũt ex vo. Be. Mystice. Panis signat charitatem
pter maiorẽ appetitũ ⁊ necessariũ vsum: q; sicut sine pane mẽ
sa videt inops: ita sine charitate alie ẽ virtutes nihil sũt: q̃ in so
la charitate pficiunt. huic ꝛtraria vicia cordis quã lapidi
cõparant. Piscis fides ẽ invisibilitũ. Sicut enĩ pisces sub te/
gumẽto aquarũ nascũt viuũt ⁊ aliter:
sic fides q̃ in deũ ẽ. invisibiliter in cor
de gignit: invisibili grã spũs p aquaz
baptismi ꝓsecrãt: invisibili auxilio di
uine ꝓfectionis ne deficiat nutrit: in
visibilitũ ꝓmittuz intuitu quoꝝ valet
bona opãt. Vel etiã ideo fides pisci cõ
parat: q; sicut ille crebris fluctib⁹ ma
ris tũdit nec perimit: ita fides aduer
sitatib⁹ nõ frãgit cui ꝓtrarius est ser
pẽs: ꝓpter venenũ infidelitat⁹. Per
ouũ ipsi nãe certitudo figurat: q; nia i
quo nõdũ fer⁹ pfect⁹ cernit: ꝑ fouẽdo
sperat. Contra spem scorpionẽ ponit:
cui⁹ aculeus venenat⁹ retro est timen
dus: sicut spei ꝓtrarii ẽ retro respice
re cũ spes futuroꝝ i ea q̃ antea sunt se
extendat. b Cũ sitis mali. Malos
vocat seculi amatores: q̃ dãt illa que
fm suũ sensũ iudicãt bona: que etiam
in sua natura sũt bona ⁊ ad vsũ infir
me vite pertinẽtia. Vel apli q̃ merito
electiõis bonitatẽ humani generis ex
cesserãt intuitu supne bonitatis adhuc
sũt mali: q; nondũ imunes a delictis:
maxie i ꝟbis ⁊ i cogitatu q̃ ꝗdiianis
oratiõib⁹ ibẽt curari. Vel malos vo
cat: q; oĩs creatura in ꝓspectu divine
bonitatis ẽ mala: q; nemo bon⁹ nisi de
us: ⁊ rõ divine bonitat⁹ participatiõe
rationalis creatura bona fieri potest:
dño ita ꝓmittẽte: dabit spũm bo. ꝓ.s.
vt p ꝓticipatiõez spũs fiãt boni q̃ erãt
mali dũ p grãz spũs: fidẽ: spẽ ⁊ chari
tatẽ ⁊ ceteras ꝟtutes ꝓsequẽt. Vñ mat
the⁹ nõ dixit: dabit spiritũ. b.p.s. sed
dabit bona petẽtib⁹ se. ostendẽs spiri
tũsãctũ plenitudinẽ esse oĩm bonoꝝ:
q; p cũ oĩa bona ministrantur.
c Quãto magis pa. Apte cõpatio.
Si ei homo pctor adhuc fragili carne
granat: petẽtib⁹ filijs tpalia dare nõ
abnegat: multo magis pr celestis filijs
suo timore ⁊ amore pditis: nõ deficiẽ
tia bona largit in celis. d Et erat
ejiciẽs. Post pdicatiõis ꝟba q̃ humi
lib⁹ ꝓposuit etiã miracula opat: vt q̃
prædicãti nõ crederunt: vilis miraculis
credãt. Matth. hũc demoniacũ etiaz
cecũ fuisse dicit: i q̃ tria miracula a dño fiũt: videt: loquitur:
a demone liberat. Q̃ aũt tũc i vno carnaliter factũ est quo
tidie fit in ꝙerstione gẽtiũ: vt ꝑmũ expulso demone ⁊ oĩ spur
citia idolatrie: fidei lumẽ videãt: deinde tacẽtia prius ora ad
laudẽ dei laxarent. e In beelçe. Rex ꝓditor ninive:
belo pri suo statuã ꝓsecrauit: eiqz divinos honores instituit:
cui⁹ simulacri filitudinẽ suscipiẽtes chaldei bel vocabãt: pa
lestini suscipiẽtes: baal dicebãt: moabite beelphegor. Judei
aũt vni⁹ dei cultores ꝓpter derisionẽ gentiliũ beelçebub appel
labãt. Baal enim vir dr: çebub musca: inde beelçebub. i. vir
muscaꝝ sive babẽs muscas: ꝓpter sordes cruoris q̃ i tẽplo eius
imolabat. Asserebãt etiã iudei i ꝑ simulacro ꝓncipẽ demoni
oꝝ hitare p cui⁹ ptãtẽ dicebãt iesũ demõia pellẽ. f Signũ.
Ut vel igne de celo descẽdere faceret: sicut ꝛpe Helie duo ãn
quagenarij igne ꝺ celo sũt pempti. Vel vt ꝺ ꝙsuetudinẽ terre
tibi⁹ estuo ꝛpe ⁊ contrua audirẽt imbres ruerent: fulgura dis
currerẽt: sicut sub Samuele actũ ẽ. Vel q̃sierũt mãna de celo.
Que signa ideo a ꝛpo tũc nõ sũt exhibita: q; silr ⁊ illa calũni
arent dicẽtes ex vanis aeris passiõib⁹ ꝓtigisse. Vñ subditur:
Ipe aũt vt vidit co. eo. Hoc sibi ꝓpriũ dns reseruauit vt cogi
tatiões intueat ⁊ iudicet. g Prophũ est iudeoꝝ q̃rere signa.
Vñ paul⁹: Judei signa petũt: gẽtes sapiẽtiã. g Ipe autẽ
vt vidit: non ad ꝟba ꝑ ad cogitata rñdet. Jn q̃ dat certũ po
tẽtie sue signũ: q̃ secreta cordiũ rimat. Juxta Iraz ptz q̃ ome

regnũ solidũ ⁊ firmũ si p ptes divisit i solitudinẽ redigit ꝛpe
cuatũ ab habitatoribꝰ ⁊ domũ supra domũ cadet cũ habitato
ribꝰ vni⁹ dom⁹ ab alteri⁹ dom⁹ familia: vel oppmũk vi⁹ punisk.
Quo aũt hec spũaliter tẽdãt: exponit cũ adiũgit: Si aũt ⁊ sa
thanas in seipm divisus ẽ. Si ego vt vos dicitis i principe de
moniozꝝ ejcio demonia: q̃ regnũ dia
boli ẽ divisum ꝙ se: ⁊ tra pãs malicie
ei⁹ stare nõ põt. Si aũt demõ demonẽ
nõ põt expellere: falso dicit⁹ me in prin
cipe demoniozꝝ demonia ejcere. Si
ꝺo põt sicut dicitis: ꝑspicite vobis ne
de regno ei⁹ qõ divisũ ẽ exercitus ne in
ruina eius pariter involvamini. Jn q̃
aũt dño ejciat demões ne demoniosꝝ
pncipẽ existimẽt: attẽdant qõ sequit.
Si aũt ego in beel. ejcio de. filij vestri
in q̃ ejciunt? Filios iudeoꝝ apls vo
cat q̃ inter alia miracula q̃ a dño acce
perã etiã demones pellebãt. Quã ex
pulsionẽ: nõ diabolo sed deo assignã
bãt: q̃ sibi ꝓscij erãt nibil malaz urtũ
a dño didicisse. Jõo ipi ignobilia ⁊ cõ
tẽptibilia mãdi eligẽtes: in q̃bꝰ nulla
malicia artificiosa fuit sedebãt sup se
des duodecĩ iudicãtes duodecim tri
bus ifrl. Vel filij. i. exercitie illi⁹ gẽtis
q̃ invocato nomĩe dñi demões expelle
bãt. Quasi dicat: Si expulso demo
nũ i illo nõ diabolo ꝑ deo deputãt: cer
tidẽ op⁹ in me nõ habeat eãdẽ causam.
Jdeo ipi iudices vri erũt: nõ pñtr ꝑ
cõparatiõe: dũ illi expulsionẽ non dis
bolo ꝑ deo assignãt. h Sitie regni.
tẽ. Si oĩe regnũ divisũ desolatur: q̃
regnũ patris ⁊ filij ⁊ spũsancti: quod
nulla ꝓtradictiõe: nilo impulso ẽt de
solatũ nõ ẽ divisũ: ⁊ ideo ẽ eternũ. Et
ꝑ regno rñdit pilato: Regnũ meũ nõ
ẽ de ꝑ mũdo. ⁊ ideo q̃ in ꝛpo spem ha
gerũt: ꝑ in principe demoniozꝝ ejcit de
mones opinãt eos regni negat esse p
petui. Nã quo põt manere divisũ re
gnũ cũ fides scindat: cũ popul⁹ inde
oꝝ sit ex lege: ꝛpus q̃z fm carnẽ ex le
ge sit generat⁹. Quo põt regnũ illud
esse ꝑpetuũ qõ ex lege est cum popul⁹
ille divisdat legem: cuz a populo legis
negatur ꝛpus q̃ ex lege debeb. Sz ma
net regnũ ecclie: i qua vnus dñs: una
fides: unum baptisma. i Si autẽ.
Quasi regnũ divisũ stare nõ põt: sed
regnũ sathane est divisũ: ⁊ vos dicit
qꝛ sathanas sathanã expellit: ergo ex
k Poꝛro si in digito ꝛe. Filius ma
man⁹ vel brachiũ patris. Spũssancus dicit digitus ꝙter vir
ferentiã variozũ donoꝝ que p spiritũsanctũ hominib⁹ dantur:
sicut digiti inter se discreti sũt nec nocet inequalitas mẽsur.

Nico. de lyra

a Et erat ejiciẽs. Posita instructiõe discipuloꝝ de secta mi
ctione in oãdo. Hic ꝓfert describit ꝓfutatio emulorũ ꝑ quam
affectiõe facta ꝛpi querele deprauãdo. Et primo describit ejus
emulatio. Secũdo eorum confutatio. ibi: Ipe autem vt vidit.
Circa primum sciendũ q̃ aliqui malignãtes miraculis christi
detrahebant dupliciter. Uno modo attribuẽdo virtuti demo
nis. et hic modus dictus est Matth. ix. ⁊. xij. Alio modo mi
racula ꝛpi reputando parua eo q̃ erant circa inferiora: vt ex
muniter. vtpote circa sanitates corpoꝝ ⁊ huiusmodi. Et ideo
rebant ab eo signa fieri circa corpora celestia: sicut tẽpore Jo
sue sol steterit imobilis ad spacium vnius diei: vt habetur
x. et tẽpore ezechie retrocessit sol decem gradibus: vt habetur
Esa. xxxviij. et hoc notãt cum dicitur: Et alij tentantes ꝛe.
b Ipe autem vt vidit. Hic cõsequenter describit confutatio
malignantiũ p̃dictoꝝ. Et primo illoꝝ que opa christi demoni
attribuebant. secũdo illoꝝ q̃ signum de celo querebãt. ibi: Ge
bis aũt ꝓcurrẽtib⁹. Primo in duas. qꝛ ꝓmo ꝓfutant ꝟbo ꝓphe
coꝝ malicias arguẽtis. secũdo ꝟbo mulieris devote ꝟbuit ꝛpi ex dictis
fitẽtis. ibi: Factum ẽ aũt. Snia aũt prime partis ptz ex dictis

Matth. xij.

Licet enim brachiũ maius sit digito: tamen brachiũ cũ digi
to vnũ est corpus. Hoc digito scripta est lex in tabulis. Hunc
digitũ magi confessi sunt in egypto. a Profecto puenit.
Regnum. i. iudiciaria potestas dei qua bonos a malis secer
net in die iudicij. vel regnũ. i. supna beatitudo. Quasi dicat:
Si in spiritu dei ejcio demonia: sine
dubio sciaris aditũ regni celestis pa
refactum credentib⁹. b Cũ fortis
armat⁹ ꝛe. Quasi dicat: Si ego in be
elçebub sicut dicit⁹ ejicerez demonia:
mine in aliq̃ opibus diaboli ꝓsentirẽ.
Sed nullo modo cũ illo cõsentio: sed
potius illũ superarez ejicere a meis fi
delibus festino. Cũ diabolus fort⁹ ad
nocendũ: armat⁹ multis spũalib⁹ ne
quicijs custodit in sua seruitute atriũ
filiũ: id est mundũ q̃ in maligno ponit⁹
est: in quo vsq; ad aduentum filij dei
diabolus sine ꝓtradictiõe ꝓncipaba
tur: ⁊ male pacato vtebat imperio in
cordib⁹ infideliũ. c Si aũt forti
or illo ꝛe. Fortiorẽ se vocat: q̃ nõ con
cordi pace ⁊ opatione sicut calũniabã
tur: sed fortiori potentia ipm strauit:
mundũq; ab ipius dñatiõe liberauit.
Arma diaboli q̃ abstulit callidissime
sunt versutie spũalis nequicie. Spolia
sunt anĩe ab eo deceptẽ: q̃ victor chri
stus distribuit q̃b est inũgniuz trium
phantis: qꝛ captiuã ducens captivita
tem: dedit dona hoibus: quosdã q̃dẽ
aplos: alios euãgelistas: alios pa. et
do. d Qui nõ est mecũ ꝛe. Et ve
re opa mea non ꝙueniunt cũ opib⁹ sa
thane: qꝛ ego ipse in nullo ꝙenio cum
illo: sed oĩno ꝓtrarij sum⁹: qꝛ ego hu
milis: benign⁹ animas volens saluare.
Ille supb⁹: inuidus cupit pdere. Ego
dilectiõe mea ꝟtutes congrego. Ille
hargit ⁊ sepat ab vnitate ecclie.
e Et q̃ nõ colligit ꝛe. Hec de oĩbus
hereticis vel scismatic⁹ ex supfluo pñt
intelligi: q̃ oẽs excludũtur a regno
dei. f Cũ immũdus spũs. Quia
subtrahitis vos a meo regno attribu
entes opa mea diabolo. iõ diabol⁹ ha
bitat in vobis sicut in suo regno gra
tuito q̃ in pncipio. g Exierit. Ex
init diabolus a iudeis q̃n legẽ et cul
tum vni⁹ dei ppls iste suscepit: ⁊ tran
siit ad gentes q̃ erant a pinguedine
spũssancti ⁊ dilectiõe proximi aride ⁊
steriles. In q̃bus iã nõ inuenit requi
em: qꝛ iã a cordib⁹ gentiũ suscepta fi
de ꝛpi expellit q̃n dicit: Repetã inde
os meũ ad quos dimisi. Et inuenit scopis mũ
datã illã plebẽ. i. supfluis observatio
nib⁹ pharisеoꝝ ⁊ cerimonijs legis q̃
ã nihil valent post aduẽtũ ꝛpi. Et vt
firmius possideat assumit sibi vniuersita
tẽ demonũ. Et modo deteriores israe
lite sunt: blasphemantes ꝛpm in suis
ꝓselytis q̃s olim fuissent in egypto
ante ꝓceptã legẽ: qꝛ maior infidelitas
est veniẽtẽ nõ suscipe q̃s venturũ nõ
credere. Post hec ad vnũquẽq; ba
ptizati referri. qui post acceptã gram
negligit opari bona: sed potiꝰ originalibus peccata actualia
adiũcit. Diabolus exijt ab hoĩe: cũ in baptismo pompis illi⁹
bõ abrenũciat: ⁊ ꝓcedentiũ pctoꝝ illecebris que deserens am
bulat p loca inaquosa: qꝛ corda scoꝝ ab oĩ mollicie ꝟtutũ co
gitationũ ⁊ humore libidinis imunia callidus tẽtator explo
rat: si qs ibi sue neq̃cie gressus figere possit. Vñ subdit: Que
rens requiẽ ⁊ nõ inuenies: qꝛ q̃ in ptuis cogitatiõib⁹ ⁊ acti
bus pascit: in mẽtib⁹ fidelium oĩa sua tentamẽta cessare ꝑpen
dit. Tũc dicit: Reuertar in domũ meã vnde ex. Reuertar ad
illos ꝓsciam vnde in baptismo electꝰ fuerã: ⁊ pristinã possessi
onẽ ꝓiacto dominio mihi subijciaz. Et cũ venerit inue. eam

scopis mun. qꝛ cũ hmõi reprobi delictis cogentib⁹ repetierit:
inuenit ꝓscientiã petẽtis a vitijs in baptismo mundarã: ꝑ nul
lo bono ope cumulatã. Tunc assumit plenitudinẽ oĩm vitioꝝ.
Qui. s. tales spũs nequiores diabolo dicunt: qꝛ cũ diabol⁹ ma
lus sit: illi tñ qui suis meritis impellẽtib⁹ vitijs mãcipantur:
nõ solũ mali sunt: ꝑ etiã speciẽ bonita
tis affectans ꝟtutibus ꝙ hypocrisim
ostentare nituntꝰ: ⁊ fiũt no. b. il. pe. p.
Veli⁹ erat viam veritat⁹ ignorare q̃ 2. Pe. 2. b
post agnitionẽ ꝙuerti retrorsum.
b Beat⁹. Hic maria laudat que dñm
portauit. Et prauat⁹ tã pñriũ iudeoꝝ
q̃ futuroꝝ hereticoꝝ q̃ verã ꝛpi hũa
nitatẽ negãt: ꝙfutat. qꝛ vez dei filiuz
aduersus blasphemos iudeos ꝓfitet:
⁊ vez hois filiũ testat matri ꝙsubstan
tialẽ. Nisi enĩ esset vna caro cũ matre:
frustra venter ille ꝟginis ⁊ vbera be
atificarent. i Et vbera. Fm physi
cos ex eodẽ fonte ⁊ lacte nutriẽdis et
semẽ ꝓcreandis pueris emanat. q̃ de
semine ꝟginis potuit ꝓcipi: q̃ eius la
cte potuit nutriri. k Quinimo.
q. d. nõ solũ laudãda maria: qꝛ ꝟbuz
dei portauit in vtero: ꝑ marie beata ẽ
qꝛ ꝓcepta dei seruauit in ope. Sic etiã
oẽs beati sunt q̃ verbuz dei audiũt fi
dei ꝓcipiunt: ⁊ boni opis custodia in
suo vel primoꝝ corde pariũt ⁊ nutri
unt. l Qui audi. ꝛe. In laude eccle
sie. ecõtrario dãnant pharisei: q̃ ꝟbũ
dei nec audire nec implere ꝑ blasphe
mare q̃rebant. m Cepit dicere ꝛe.
Quidã calũniabant opa eius: q̃bus
buculq; rñdit: Q̃ti tẽtates iugiter q̃re
bãt de celo: ⁊ ill⁹ ꝑ rñdet: n Signũ
q̃rit. discipul⁹ signũ dedit diuinitat⁹: ⁊
prius trã figuratus in mõte: ꝛ postea
ipis vidẽtib⁹ subleuat⁹ in celũ: sed in
credulis de inferiori bũanitat⁹ passio
ne. o Regina austri. b ꝺdenata ple
be iudeoꝝ ecclie mysteriũ exprmit: q̃ i
niniuitis p pniam q̃ petiũ abolet: i re
gina austri studiuz ꝓcipiende sapie q̃
petiũ cauet: de totis finib⁹ orbis ꝙgre
gat: vt veri pacifici verba cognoscat.
Ex duob⁹ enĩ ꝛstat ecclia: vt aut pec
care desistas: aut peccare nescias.
p Jn iudicio ꝛe. Nõ mille annis ab Dar. 12. c
iudiciũ sicut iudei fingũt: ꝑ in ipo iu Dar. 8. b
dicio surget. q Cũ viris. Ecce cõis
oñdit resurrectio tam bonoꝝ q̃ malo
rum. Condẽnabũt

Nico. de lyra

Matth. xij. ca. a Factũ est aũt. hic
ponit ꝙfutatio ꝓdictoꝝ ꝟbo mulier⁹ 3. Re. 10. a
virtutẽ ꝛpi ꝓfitẽtis cũ dr: Factũ ẽ au 2. Pa. 9. a
tẽ. cũ hec diceret. s. ꝛpus rñdẽt blasphe
mijs iudeoꝝ. b Extollẽs vocẽ. i. ex
corde ⁊ ꝛstant alte ꝓferens laudẽ ꝛpi
ꝓtra vituperiũ iudeoꝝ. c Beata
mulier. Ista a sanct⁹ doctorib⁹ dr fuis
se scrã Marcella famula beate marthe
sororis laçari. d Beat⁹ venter q̃ te Luce 8. q. 1. tecol.
portauit. matrẽ beatificat ⁊ laudat ex Jone. 3. b
filio: ⁊ nõ econuerso. quia ab illo ꝓ Dar. 12. b
uenit gratia ⁊ gloria principaliter ratione deitatis: ⁊ instrumẽ
taliter rõne humanitatis: qꝛ humanitas christi est organũ con
tinctum ipius deitatis. e At ille dixit. cõmendãdo fidem
⁊ constantiã mulieris ⁊ alioꝝ similiũ. f Quinimo: beati q̃
audiunt ꝛe. Istud quinimo nõ dicit aduersative sed cõcomita
tive. q. d. nõ solũ illa que me portauit beata est: sed etiã qui au
diunt verbũ dei corde credentes ⁊ opere adimplentes. Vñ di
cit beatus Aug⁹. libro de virginitate q̃ beata maria felicius
concepit deum mente ꝙ fidem q̃ corpore ꝙ carnis assumptio
nẽ. g Turbis aũt. hic ꝙter ponit ꝓfutatio illoꝝ q̃ signũ
de celo querebant, ⁊ patet sententia ex dictis Matth. xij.

Nam Condēnabūt. Non ptāte iudiciū sed cōparatione melioris facti: qz relicto imperio: venit i iudeam audire hoiem sapīa famosū: sed indei veram dei sapiam cū ipīs quersant: nō audūt sed blasphemant. b In pdicatiōe. Jonas pau-

cis diebꝫ: christus logo tpe pdicauit. Ille pegrinis: christꝰ suis ciuibꝫ. Ille signū nō fecit: christus mīa fecit. c Nemo. Aut in figura regine ninuitarū ecclesiaz pterulit synagoge. nunc hortat nos vt fidē nām portius ad ecclesiā trāsferamus. Quasi dicat: Quis dixerim nullū signū nequaz generationi danduz nisi ione signū: tñ fidelibꝫ meis non occultabo lucē mee claritatē: sed testā būane nature flamie mee diuinitat implebo. i. fide mea illuminabo. z banc fidez nō ponā sub vmbra veteris legis: sed in claritate noui testamenti. Neq; sub mēsura ipīꝰ legis et extra terminos indee gentē cohibebo: sed ꝓstituaz supecclesiā in q̄ septiformis gra spūs relucet. In cuius rei signū solet i frontibus credētibꝫ signū fidei affigi: vt q̄ ecclesiam voluerit ingredi: lumen veritat palā queat intueri. Hinc cōdēnantur in dei q̄ signa exteri q̄rendo: apertā lucis ianuam nolūt ingredi credēdo.

d Videte ergo ne cē. Post institutionē recte fidei: etiā de bonis opibus z bona intentiōe instruit: vt nō tñ opa sed etiā cogitatiōes z cordis intentiōes mundent. q̄si: Ego lucernā fidei i vestris sensibꝫ accēdo: z in ecclesiā pono. vos autē q̄ntū ex vobis est. Lucernas vras accēdite. i. intentiōes cordis vr̄i mundate vt ex intentiōe mūda placeāt etiam opera.

Hec cōtra hypocrisim phariseoꝝ sub dolo signa q̄rētiuz specialr dicta: nos iuxta moralē sensum generalr instruunt.

e Et cū lo. Non ait: cū loq̄ret hec: sz cū loq̄ret. Jn q̄ innuit: nō statim finitis his xp̄o: sz alijs interpositis ad phariseū diuertisse. Quia finito ꝑmone adhuc co loq̄nte: ecce mr̄ z frēs q̄rebāt loq̄ ei. De q̄bꝫ postq̄ nūciāti sibi rñdit: Qui fecit me. p.m.z frat m. z so. z mr̄ est. postea ītrauit ad cōuiuiū pharisei. f Mirare nō bap. Judei frequēter lauāt manꝰ ante q̄ māducent: tenētes traditionē seniorꝫ: z a foro reuertētes nisi baptizent nō comedūt. g Calicis. Marc⁹ refert: indecos baptismata calicꝫ z urceoꝝ lectoriq; z eramēto-

Mat.12.g

rū solitos obseruare. Calix vas vitreū. catinꝰ fictile de terra. p hoc figurat fragilitas humani corpis: in q̄ exteri ꝓrendūt sanctitatē z simulāt iusticiā: qđ foris erat laudabant intus nequissimi. h Ms aūt. Nemo putet fornicationez z hmōi corpalia vitia solūmō grauia esse: et spūalia vitia esse leuia: sicut auariciaz: irā: superbiā cē.

Sicut pha-

a cum generatione hac z cōdēna-
a ſ qđ iudei nō fecerūt ad predicationē christi.
bunt illam: qūia penitentiaz ege †
b runt in predicatione ionę. Et ec-
a ſ de scipo ſ priat. b ſ fidem.
c ce plus q̄ iona hic. † Nemo lucer- a†
nam accendit z in abscōdito po- b
nit neq; sub modio sed supra cā- c
delabrū: vt q̄ ingrediunt: lumen
ſ. i. totius rue opatiōis.
videāt. † Lucerna corpis tui ē d
ſ. i. mentis intentio. ſ si intentio.
oculus tuus. Si oculus tuꝰ fue- e
ſ pura z recta. ſ z si coram hominibus aliqđ imperfectionis habere videaris.
erit simplex totū corpꝰ tuuz luca f
ſ si puersa intentio peccerit: pauum opus sequetur: z si aliqđ iustum videatur.
dum erit: si autem nequā fuerit: b+
etiā corpus tuū tenebrosuz erit. i
ſ ne ipsa intentio que anie lumen est virtuoz tenebris fuscetur.
d Vide ergo ne lumē quod i te est k
a ſ si bonū bona intentiōe facis nō habēs in tua conscientia aliquā partē male cogitationis.
tenebrę sint. Si ergo corpꝰ tuuz l
totū lucidū fuerit nō hns aliquā m
partē tenebraz: erit lucidū totū. n
Et sicut lucerna fulgoris illumi- o
ſ z hic z in futuro gra lucis donaberis.
nabit te. Et cū loqueret: rogauit p+
eū quidā phariseus vt prāderet q
apud se. Jesus autē ingressus re- r
cubuit. Phariseus aūt cepit itra s
a ſ lauarus more iudeoꝝ.
se reputās dicere: q̄re nō bāptiza t
tus esset ante prādiū? Et ait do- u
min⁹ ad illū: † Nūc vos pharisei v
quod deforis est calicis et catini w
ſ mundicię carnis exterius obseruatio.
b mūdatꝫ: quod aūt intꝰ est vestꝝ x

Memo lu.ac.q̄ sic dictū ē i denota oꝛōne reḡrit affectio leta z intētio recta. Jō postq̄ saluatoꝛ docuit discipulos de secta affectiōe. b ꝑ̄ instruit eos ō recta ītētiōe: z q̄ recta ītētio q̄ dirigit oia ad ghaz ꝺi corrūpit p hypocrisim q̄ ordīat oīa ad ꝓpriā laudē. ī saluatoꝛ ꝓmo discipulos de recta intentiōe īstruit. secdo de hypocrisi emulos arguit. ibi: Et cū loḡret. Circa ꝓmū sciēdū q̄ intētio recta est actꝰ volūtat tendēs in finē debitū p aliquid ad finē debito modo ordinatū. sicut cū aliquis dat elemosynā ꝓpter deum per hoc tēdens in ipm deū: z ideo pfectū actū charitatis in deū tendent sicut in finē ꝓpter quē elegit illud quod est ad finē. pexigit etiā actū fidei vel cognitionis cuius est ordinare hoc in illud. Lucerna autē hic accipitur ꝑ intentione recta vt videbit. c ideo dicit saluatoꝛ: Memo accendit lucernā. i. quia intentio est recta includit lumen fidei z ardoꝛē charitatis ad modū lucerne ardentis. b Et in abscondito ponit neq; sub modio. qz intentio recta dirigit ad supna. ideo sequr: c Sed supra cā delabrū: vt qui ingrediunt lumen videant. Sicut enī lucerna in alto posita illuminat ea q̄ sunt in domo materialiter: sic intentio recta ea que fiunt z disponūtur in domo ecclie z etiā in domo cōscientie. ī subditur: d Lucerna corpis tui est oculus tuus. Hec est locutio metaphorica: qz corpꝰ accipit hic ꝑ cōgerie operationū. sicut corpus materiale est q̄dā aggregatio membroꝝ diuersoꝝ. z ideo sicut oculus dirigit membra ad operandū: vt pedē ad ambulandū: manū ad scribendum: sic intentio recta ꝑ includit fidem z charitatē vt de predictū est dirigit varias operatiōes in finē debitū. ideo subdit: e Si oculus tuus fuerit simplex: id est intētio tua recta sine plica falsę simulationis. f Totū corpꝰ tuum: id est cōgeries operationū mariū. g Tenebrosum erit: id est meritoriū vite eterne: nō tñ opationes sint bone de genere vel saltē indifferētes, aliter nō caderent sub recta intentiōe. h Si aūt nequā fuerit: id est intētio puersa. i Totū corpꝰ tuum tenebrosum erit. i. ogeries opationū mala erit qz opus bonū de genere malū efficitur ex peruersa intentione: sicut cū aliquis dat elemosynā mulieri paupercule intentiōe trahendi eā ad peccatū iuxta rie. ideo subdit: k Vide ergo cē. i. diligenter attende ne intentio tua sit puersa: qz ꝑ hoc corrūperent omia bona. l Si ē corpus tuū. i. cōgeries operationū. m Totū lucidū fuerit. tum ex bonitate intentiōis. tum ex bonitate opis de genere. n Erit lucidū totū. qz omia cedent ad vite eterne meritum. o Et sicut lucerna fulgoris illuminat te. ex ipīo ꝑ gratiā z in futuro ꝑ gloriam. p Et cum loqueretur. Hic ꝓsequēter argunt emulos de hypocrisi que est corruptiua recte intentionis. Et primo ponitur christi arguitio. secdo reprehensoꝝ obstinatio. ibi: Cum aūt hec ad illos diceret. Prima in duas: quia primo arguit phariseos. z secdo legisperitos. ibi: Respōdens autē. Circa primū dicitur q Rogauit illū quidā phariseus cē. Ex deuotione seu emulatione ipm inuitauerit: ñ dicitur: videt tñ ex fine huiꝰ ca. q̄ maliciose eū inuitauerit vt inter epulas aliquid calūniabile de verbis christi ꝙditetur.

Dar.24 Dar.44 † Dar.24

r Jesus autem ingressus recubuit. Sed hoc videtur esse cōtra doctrinaz eius: quia mittens discipulos suos ad predicandū dixit: Jn quācunq; ciuitatem aut castellū intraueritis interrogate quis in ea dignus sit et ibi manete: vt habet Matth.x. Jste antē phariseus erat indignus: vt videt ex sequentibus. Dicendū q̄ nō est simile de christo z de discipulis eius: qz ex habitatione cū peccatoribꝫ nō poterat peiorari sicut discipuli q̄s erāt ab eo segregati ad exequendū actū predicandi: z maxime qz tunc nōdū erant cōfirmati: z ideo christus domū pharisei intrauit vt haberet occasionē arguendi vitia phariseoꝝ. s Pharisęus aūt cē. in. se repu. di. quare nō esset baptizatus. i. lotus ꝑm traditiones iudeoꝝ. t Et ait dñs ad illum. q̄ aūt q̄ rñdit cogitationi eius ostendit se esse deū cui nuda z aperta sunt secreta cordiū. v Munc vos pharisei qđ deforis est mundatis: qz de mundicia exteriori in vasis z corporibus suis erant multū solliciti: z de mundicia interiori ipīus mētis negligentes: cum tñ deberet esse ecōtrario: qz interioꝛ mūdicia necessitatis est: exterior aūt solūmodo honestatis q̄ pōt omitti sine peccato. z tō christꝰ predictā lotionē omisit vt haberet occasionē arguendi phariseos de exteriori mūdicia tñ curātes z interioꝛē negligentes: z ideo sequit: r Ms aūt intus est vestrū plenū est rapina. aliorū bona violenter acciplendo z iniquitate z fraudibus eos decipiendo.

Veruntamen

Sicut pharisei putabāt. a Veruntā qđ superest. Jā bon⁹ doctoꝛ quō ꝓtagium corpis mūdari debeat docet. Et hic latius explicat qđ. s. breuiter dixerat de mundando cordis oculo. Tor⁹ eni hic loc⁹ ad hoc dirigitur: vt nos ad studiū simplicitat inuiteret sup flua iudeoꝝ z terrena ꝺdēnet. q̄ sm corꝰ intelligendo legē vitro z catino ꝓpter fragilitatez coparant. Jn q̄ si grauiter peccāt: ipsis tñ absolutio peccati ꝑmittit: si misericordiaz facere nitant. Qđ necessario victui z vestimēto superest date pauperibꝫ. vel ꝺ silius: qđ restat solūmodo post tāta scelera date elemosynā. Prima elemosyna est: mederi aliorꝰ vīs credendo in me q̄ corꝺa mūdo: z p fidē mūdat cordibꝫ oīa etiā exteriora erūt mūda. a Qui ordinate vult dare elemosynā: a semetipso incipit: z cā sibi primuz ꝺat. Est eni elemosyna opꝰ misericordie. Un ꝺr: Miserere aie tue placēs deo. b De vobis. Cū ad elemosynā hortaret phariseos: q̄ corꝓaliter q̄tidie elemosynas faciebāt: q̄ qz sine fide erāt deo nō placebant. dicit se elemosynas coꝝ nō ignorare: vt ostēdat cuiusmodi elemosynas ab istis requirat. q. ꝺ. Cōmonui vos ad dandā elemosynā p quā oīa sunt mūda: sed sciat q̄ elemosyne quas facitis ad hoc nō valēt: nec de hmōi elemosynis me āmonere credat: sed de iudicio z charitate vt de vīa miseria indicātes: et dei charitatē quā vobis donauit diligētes: pie viuat: instā iudiciū dei ꝓfitētes: qz misericordi effecti estis z grās referētes charitati q̄ liberati estis. c Preteritis iudiciū cē. Breuiter multa coꝝ vitia ꝑstringit: q̄ ad vilia decimāda intendētes: futuri iudicij metū z dei charitatē nō hnt. ꝓtereūt iudiciū: qz nō oīa q̄ agūt in iudiciū referūt. Charitatē ꝓtereunt: q̄nō ex affectu deū diligūt. Sed rursus ne fidei vos studiosos factat opeꝝ negligētes: ꝑfectione fidelis viri supponit vt post fidē operi. d Qui est. vt. Hic supstitionē ipoꝝ doctoꝝ redarguit: q̄ foris specie recte doctrine ꝓtendūt: fiditatē vero quā int⁹ gerūt occultant. e Rndens aūt. Audito xbo dei phariseus ex mala ꝺscia sibi ꝓtumeliam fieri putat: z cōmemorata pena q̄ fidoꝝ: intelligit se ꝺnandū. f Ue vobis q̄ cē. Nō arguuntur q̄ exornāt monumēta ꝓphetaꝝ: sed qz interfectores ꝓphetarū imitant edificando sepulchra accusant paterna facinora. Sz pseqđo ꝑm z aplos imitant scelera patrū: z istam ꝺnatiōis quā in pres ꝓferebāt in seipsos retorquēt. g Profecto. Propt vulgi fauoꝛē captā edificat: q̄si exhoꝛtat sceleraz coꝝ: sz ipso ope oñdit q̄ pfidie coꝝ ꝑsentiāt: qz b bonū nō bene facitis sed pro vana gla. h Hos aūt edi. cē. Propterea quia eīs imitatores illoꝝ vt impleat qđ pribus dixit. i. vt me z meos psequamini q̄ illi p̄ secum sunt in ꝓphetis. i Propheras et apo. Mentiunt heretici: q̄ aliū veteris aliuz noui testamēti dicūt institutoꝛē. k A generatiōe. Ostēdit mali vna generatio sūt: vna ciuitas: vnū corꝰ diaboli. Sicut oēs boni vna generatio z vnū corꝰ sunt dicti.

Mat.11.g

l Usq; ad san. ca. Cur vsq; ad hūc: cū post hunc multi occisi ante natale xp̄i: z nato xp̄o mox pueri ab hac generatiōe sūt pempti. Sz quia abel pastoꝛ oniuz fuit necatus z i agro. Zacharias sacerdos necat⁹ in atrio templi. duos ordines martyrū signant: laicos z eos q̄ altaris officio mancipant. m Qui perijt cē. Duo erant altaria in templo. Unū incensi interius: alterū holocaustoꝝ exterius. inter quod et templum ꝯacharie est occisus. vel inter a. z e. hoc est inter consensum populi z sacerdotum: quoꝝum alij per templū: alij per altare significantur.

Qui tulistis

plenū est rapina z iniquitate.
ſ sed. ſ q. ꝺ. qui facit verāq; naturā vrā. q̄ mundari voluit.
Stulti: nonne q̄ fecit qđ deforis est: etiā id qđ deintꝰ ē fecit? † Verū a
ramen qđ superest date elemosy-
nā: z ecce oia mūda sunt vobis. b
b † Sed vę vobis phariseis q̄ de- c†
a ſ iustum iudicium dei cōtrenteo.
b ſ nō crucem solūmodo z vinum.
cimātis mēntā z rutam z omne
c olus: z ꝑterītis iudiciū z chari- d
ſ iudiciū z charitatē. ſ vel cet.
tatem dei. Hec autē oportuit fa
ſ primo loco. ſ elemosynas fructuū.
cere z illa nō omittere. † Uę vob †
a ſ arrogātiā redarguit: qua primat⁹ apperūr.
phariseis qui diligit primas ca
thedras in synagogis: z saluta-
ſ arguit de hypocrisi.
d tiones i foro. Uę vobis q̄ estis e+
ſ q̄ suspitionem terre cōis ostendūt. ſ vl rent.
vt monumēta que nō parent: z f
homines ambulantes supra ne
e sciunt. Respondens autez qui- g
dam ex legisperitis ait illi: Ma
gister: hec dicens etiam nobis
contumeliam facis. At ille ait:
ſ sicut pharisei.
† Et vobis legisperitis vę: qz one h+
a ſ legis. ſ sm q̄ intelligitis z imponitis.
ratis homes onēribus q̄ portare
ſ. i. nec in minimis pticipatis: q̄
gratiā meā nō queritis z iugum leue repellitis: sed lex sine gratia nequit impleri.
nō possunt: z ipi vno digito ve
ſ z hoc legis.
f stro non tangitis sarcinas. Uę i
ſ ambitiose orando z seruando.
vobis qui ędificatis monumē- m
ta prophetarū: patres autez ve
stri occiderunt illos. Profecto
testificamini q̄ consentitis ope
ribꝰ patrū vestroꝝ: quoniāqui- n
b dem ipi eos occiderūt: vos au- o
ſ ambitiose ornando.
tem ędificatis eoruz sepulchra.
ſ ab eterno dispositi.
Propterea z sapientia ei dixit: p
a ſ Mat. Ecce ego mitto advos. b ſ q̄ prius ꝓpheras post apostolos misit.
i † Mittaz ad illos prophetas et q
ſ ve iacobum.
apostolos: et ex illis occident: z r
ſ vt nec recepti ab eis iuste ad gētes migrent.
persequētur: vt inquiratur san- s
guis omnium prophetarū qui
effusus est a constitutione mun
ſ. i. malorum.
k di a generatiōe ista a sanguine
l abel vsq; ad sanguinem ꝯacha- t
ſ occisus a vestra generatione.
m rię qui perijt iter altare z edera.
Ita dico vobis: requiretur ab

† Dar.23.c

a Veruntamen qđ superest date elemosynā. qz ꝓmo ꝺz fieri restitutio: z de eo qđ remanet elemosynarū largitio. b Et ecce oia mūda sunt vobis. qz elemosyna magnā habet virtutē ad petōz remissionē. vt hr Dan. iiij. Peccata tua elemosynis redime z. sed qz phariset ex hypocrisi nō solū querebāt exteriorē mundiciā sed etiā apparentē iusticiā. ī subditur: c Sed vę vobis pha. q̄ deci. men. z rutā cē. vt p b apparerent iusti q̄si volētes implere mādatuz de decimis reddendū etiā circa minima: vt p b crederent multū voluntarij ad implendū diuina mādata: cū tamē essent trāsgressores in maioribꝫ. ī subdit: d Et preterit iudiciū. iusticiā subuertēdo. e Et charitatē dei. opa misericordie omittendo. Et qz bonoz est ꝓmū virtutis ſm ꝓbm: z ex appetitu apparent iusticie sequit appetitus indebit honoris. ī sequit: Ue vobis phariseis q̄ diligit primas cathedras cē. Et qz vitia occulta a deo punient grauiꝰ q̄ manifesta ꝯto pctores tales volunt hic alijs ꝓferri i honoribꝫ. ideo sequit: f Ue vobis. in hoc ē cōminatio pene etne. g Quia estis vt monumēta. i. sepulchra. Et dicit monumentū q̄si monēs mentē: qz viuētes q̄ hoc monentur de sua morte cogitare.

† Dar.23.a

† Dar.23.b

† Dar.23.b

b Que nō apparēt. s. exterius qualia sunt interi? qz aliqū monumēta pingunt z ornant exterius z fetoribꝫ replent interius. i Respondēs aūt. Hic ꝓsequēter xp̄s arguit legisp̄itos. peccata eni coꝝ erant publica z manifesta. z ideo xp̄s ꝓtumeliam eis nō faciebat publice arguēdo ꝑ. put iste legisperit imponebat ei: z ideo christus eos arguit de tribus. Primo de īmoderata ondatione cū dicit: k Et vob legisperit veriqz oneratis homicl. Et ptz ista ex dict Matth. xxiij. Secdo arguit eos de falsa religione cū ꝺr: l Ue vobis q̄ edificatis. z ptz ista ex dict Mar. xxiij. excepto quod subditur:

† Dar.23.d

m Profecto testi. q̄ ꝑsen. opi. pa. vestroꝝ. videt magis sēq̄ cōtrariū. ad hoc enī ordinabāt sepulturas ꝓpharū vt videretur īstitores patribꝫ suis q̄ occiderunt illos: vt habet expresse Matth. xxiij. Et ideo dicendum q̄ illud testificamini refert ad b q̄ ipsi psequebantur christū qui erat prophęta magnus eis ꝓmissus z discipulos eius. z ī subditur: n Propterea z sapientia dei dixit. i. christus q̄ est sapienia patris. o Mittaz ad illos ꝓpheras. q̄ aūt hoc sit dictum a christo ptz Matth. xxiij. vbi dicit: Ecce ego mitto advos ꝓpheras z sapientes z scribas: et ex illis crucifigetis et occidetis cē. tertio arguit eos de peruersa expositione sacre scripture cū dicitur:

5 2 Ue vobis

a Qui tulistis cla. Clauis: humilitas xpi quā ḋ būt scpturas intelligūt. Hāc legisperiti: nec ipi in lege ⁊ pphis intelligunt: nec ab alijs intelligi volūt. Intrare clauē est nō cē ptentū supficie lre: sed vsq ad arcana intelligēda penetrare. Vel doctor: si illos ḋs verbo edificat: ereplo scandalizat: nec ipse regnū dei intrat: ⁊ illos ḋ intrare poterāt excludit. b Cū autē hec. Q̄ vera pfidie: simulatiōis ⁊ impietatis sue erumpa audierint ipi testant: ḋ tanto intonāte turbine nō resipiscūt: sed doctorē veritat' aggrediunt. Q̄ XII

D Ixit aūt ꝛc. Attēdite ꝛc. Ad fm̄ pb̄ fermētū ptinēt ofa q̄ supi' in domo pharisei disputanit. Hāc 1.Cor. 5. c ⁊ Apls: Nō in fer. v. neq; i fm. ⁊ ne. Attēdite a fer. Pulcher locꝰ tenēde simplicitatis ⁊ emulande fidei: ne more iudeox aliud ꝓmam' affectu: aliud voce simulem': cū sciam' i die iudicij nō posse esse latebram fraudis.

B Nico.de lyra

a Ue vobis legispe. ḋ tuli. cla. scie. Clauis scie est auctoritas docēdi per quā ds intellect' ver' latens interius aprit: ⁊ ipi ecōtrario claudebāt puer se interptando: vt ptz circa p̄ceptū de honore parentū: q̄s euacuabant p doctrinā suā: put dictū fuit Mat. xv. et etiā de plurib' alijs p̄ceptis: vt dictū fuit Mat. v. b Ipi nō introisti. ad intellectū veritat'. c Et eos qui introibāt. i. intrare desiderabant.

d Prohibuistis. puersitate doctrine vre. e Cū antē hec ad il. diceret. Hic ꝓfr describit phariseox ⁊ legisperitox obstinatio ḋ ex ꝓbis xpi nō fuerūt emēdati sz mag' peiorati. iō subdit: f Ceperūt pha. ⁊ legispe. gra. insistere: vt eū tanquā rent ⁊ stupefacerēt: qz ꝓturbari min' puidēt. g Et ds ei' oppimere de multi': vt sic ex variis ḟsitis ⁊ obiect' extraherēt aliḋ calūniabile de ore eius. h Et accusarent eum. sicut postea fecerūt coꝝ pilato. vt hr. j. ca. xviij. Ca. XI

Moraliter Et factū est cū esset in loco ḋam ora rans ꝛc. Sequit: a ↑Cū oratio dicite: pr̄ sanctificet nomē tuū. Aug'. Sanctificet ꝛc. i. in nob vt ad nos possit ei' sctificatio puenire. ↑Adueniat regnū tuū. Aug'. Tūc enī venit regnū dei: qñ sum' ei' grām ꝓfectiti. ↑Panē no. q̄t. da no. hodie. Aug'. Accipe q̄tidie qd q̄tidie tibi ꝓsit. sic vive vt q̄tidie merearis accipe. ↑Et dimitte no. de. no. ꝛc. Titus. Hoc aūt necessario additū est. p eo q̄ nullus sine petō inuenit: ne impediamur in sacra cōione. p pter humana petā. ↑Et ne nos indu. in tentationē. Marimus. i. nō ptmittas nos voluptuosax tentationū experientiā pati vel mori. ↑Quis vīm hz amicū ꝛc. p istū ḋ media nocte recurrit ad amicū panib' abundātē vt reficere possit amicū famelicū ad ipm venientē: significat docto: vel ꝓfessor ad quē alioḋ recurrit. p sua ꝓscia serenāda. ⁊ frequēter cōtingit q̄ talis doctor vel ꝓfess: dubius est in casu sibi ꝓposito. propter qd debet recurrere ad magis intelligentē vel ad deum p oratiōnē ḋ pōt omnē supplere defectū. Per excusationē q̄ ponitur hic: ↑Noli mihi molest' eē ꝛc. significat dilatio ḋ deus nō statim donat qd petit vt ei' domū cari' cōseruet. Nō aūt subdit: ↑Et si nō dabit illi surgēs eo ḋ amic' ei' sit. propter improbitatē tī ꝛc. nō hz locū in deo ḋ nihil dat ex tedio sed ex amicitia. tī est hic argumētū q̄ si nō ꝓseuerant petenti dat ex tedio. multo mag' deꝰ ꝓseuerant petenti dat ex amicitia. ideo subdit: ḋ ↑Petite ⁊ dabit vobis ꝛc. Et erat iesus ejiciens demoniū ⁊ illud erat mutū. s. effectiue tī: eo q̄ obsessum ab eo fecerat mutū. Nō aūt fit spūaliter: qñ gratiā dns ꝓdicendi vel ecclīam officiādi cessat ab istis instigāte diabolo q̄si mutus. sed cū gra dei visitat: rejcit demon. ⁊ os ei' ad p̄dicandū ⁊ laudandū deū aprit. Per illos aūt ḋ dicebāt: ↑In beelzebub pncipe demoniox ꝛc. significant maledici ḋ querunt alioḋ bona: ↑Et alij tentātes signū de celo q̄rebāt. p istos significant doctores ⁊ studētes nimis curiose scrutāres diuina: ꝓpter qd oppimunt a gīa. ↑Mine regnū in se diuisum ꝛc. p qd significat ois ꝛgregatio carens ꝛcordia. in q̄ sunt duo sathanę: q̄x q̄libet nititr partē suā augmentare vt sic

hac generatiōe. ↑Ue vobis legis/ a ↑
§ i. abstulistis.
a peritis qui tulistis clauē sciētię: ipsi nō introisti: ⁊ eos qui intro/ b
b ibant phibuistis. Cum autē hec c
ad illos diceret: ceperūt pharisei f
§ sustinere.
⁊ legisperiti grauiter insistere: et s
os eius oppimere de multis insidiantes ei: et quērentes capere
aliquid de ore eius vt accusarēt b
eum. Ca. XII
In Tantis autem turbis cō/ i
currentibus ita vt se inuicem conculcarent: cepit dicere
c ad discipulos suos. ↑Attendite a k
§ a simulatione.
fermento phariseorum quod est
hypocrisis. ↑Nihil enim opertuz l
niniuite ḋ interptant germina pulchritudinis. iō ḟgnificant iuuenes existētes i statu potissimo inuenit': ḋ solēt de facili ad vitia declinare ⁊ ad bona monitionē de facili penitere. quor qō subdit: d Quia ege. pe. ad p. tione. ḋ colūba interpat. qd qō p eū simplr admonēs significat. Ex facto ḋ iuuenū pōtarū oūdunt ꝓdēnabiles obstinati sensus significant p generatiōnē iudeox. a Nemo ac. lu. ꝛc. fm sensū ḷrale ḋ accipit iacere nā p intentiōe: ḋ ac' volūtat': ꝓstpposito th actu rōnis. q̄si ad ḃ q̄ intētio sit recta reḡrit fidei lumē in rōne: ⁊ feruor charitatis i volūtate: ⁊ sic lucerna nō absc̄ōdit p falsas simulatiōes nec restringit sub modio. i. p carnalē affectionē sed in alto ponit p debitā in deū elevationē: ⁊ sic totū corp'. i. ꝓgries operationū luciḋū ē. i. deo gratū. b Si aūt nequā fu. ꝛc. q̄si instructio fuerit puersa: tota ꝓgries operationuz erit mala. f Et cū lo. ro. il. ḋdā pba. vt pzan. apud se ꝛc. Spūale prandiuz est sacramentū eucharistie: nā cui' celebrationē vel sumptionē reḡrit baptism' spūalis ḋ est ꝓfessio pura: ⁊ nō exterior mūdicia ḋ est hypocrita. ꝓpria. c Sed ve vo. pba. ḋ deci. mentā ꝛc. p ḃ argumentū illi ḋ de miorib' magnā vim faciūt ⁊ de maiorib' parū curantes sicut aliḋ religiosi plus ponderāt fractionē silentij ḋ iniustum grauamē ꝓximi. d Ue vo. pba. ḋ dilī. pxi. ca. ꝛc. p ḃ reprimit ois indebit' honoris appetit'. f Ue vo. qui estis vt mo. ꝛc. hic reprimit q̄libet scitatis simulatio falsa. k Et vo. legit. qz onerat' ꝛc. p istos significant p̄lati aliōs imponētes maiora ⁊ grauia pauca facientes aut nulla. l Ue vo. ḋ edi. mon. ꝛc. fm ḷrale sensuz ḃ faciebāt vt viderent horrere crudelitatē patrū suox. Cōsilr faciūt ḋ vitia xpi detestant vt immunes ab eis ignorantib' videant. a Ue vo. legisperi. ḋ tuli. cla. scientes sunt doctores ecclie: qui xpi ⁊ opimonib' extraneis et curiosis ꝛpeditū intelligētiā xpi tat' necessarie ad saluteꝫ

In Tantis aūt. Postq̄ xps instruxit discipulos ad odium ipsius stantiā: hic ꝓfer inducit eos ad fidei ꝓstantiaz: ⁊ ḃ explicite. Primo dissuadendo quedā a fide retrahentia. Secḋo ꝓsuadēdo q̄dā in fide stabilientia. ibi: Nolite timere. tertio oūendo ad fidē attrahentia. ibi: Dicebat aūt. Retrahētia aūt a fide sūt q̄tuor. s. astutia seductox: seuitia ꝓsecutox: timor cia cupidox: cura nimia necessariox: ⁊ fm ḃ pria ps dividit i q̄tuor. scḋa incipit ibi: Dico aūt vob. tertia ibi: Et aūt ei. Quarta ibi: Dixit q̄ ad discipulos suos. Circa pmū sciendū q̄ heretici moderni p simulationē scitatis freq̄nt eccl̄ias fidē simplicē. ⁊ ḃ modo pharisei faciebāt ḋ erāt hypocrite: vt ptz ex pdictis: ⁊ p ḃ auertebāt multos a fide xpi. qō xps docet cauere pharisēos: k Attēdite. a fer. pha. ne. i. p eox hypocrisim auertant a fidei ritate. l Nihil enī oper. ē qō nō reuelet'. qz eos fatuos

§ Neq; absconditum. Ideo ne emulemini simulatores: qz p/ fecto venient ipi in die iudicij: in q̄ ⁊ vestra virt' ⁊ illoꝝ hypocritis oib' reuelabit. Hāc sequit: a Am̄ q̄ in te. dix. Non solū in futuro ola patebūt: sed etiam in pūti tpe in vita ecclia p orbē terre publice p̄dicabunt q̄ in tenebr' i id est in vmbra pessiax ⁊ carcerū locuti estis q̄ actus eri legēt i ecclīs. b Am̄ q̄ i te. Amb. Q̄ i tenebr' id est in timore dixist': dicet in lumie. i. in fiducia veritatis: accepto spūsctō. Et q̄ i aure. i. secreto locuti sup tecta. i. calcato carnis domicilio p̄dicabit. c Dico aūt vo. Amb. Cū gemina sit cā pfidie: q̄ vel ex inolita malitia vel ex accidēti metu nascit: ne qs deū q̄ corde cognoscit metu negare cogat: dicit morē corpis nō esse timendā. p̄clare aūt ⁊ fidē acuēdo inseruit: ⁊ ipi fidei virtutis fundamēta subiecit. Hā sicut fortitudis incētiuz est fides: ita fidei fundamētū ē fortitudo. d Ostēdaz a.v. q. duo sūt genera ꝓsecutox. vnū apte ꝓcēptiū: alterū fraudulent blādictū. Sicut. ḟ. cōtra hypocrisim: ita b armat ꝛtra carnifices. Col' b loc' ad subeundā p̄sēssiōe dīi passionē: vel ꝛtēptu mort': vel spe ōmq': vel minaturos i denūciatiōe supplicij instruit. e Nōne ḋn. Amb. Q̄nq; passeres: ḋnq; corpis sensus: vel duo fm Mat. corp' ⁊ aīa: q̄b' dedit natura gr̄az ad ecḋa subleuādit: q̄ etiā caro ſ ꝓsentiat legi dei: in naturā spūalē trāsit. Sz dū ex inocenti' ⁊ feridis loc'. i. cibū q̄rit: deliciox laqis capti: ad supnox opex fruct' revolare neque amitz dipōdio. i. vili terrene cupiditat' ꝓcio venūdant sub petō: ita vt etiā aīa malox eius grauata: inclinet in corpis naturā. Sz si de' etiā ſ fidelitāb' hoīb' vl in oriundo sole ⁊ ire fecūditate ꝓsperit: ⁊ miscētie mun' ipar/tirḋ pudiū fideliū ꝓtēplatiōnē apud illū valituram. f Nonne dipō. ꝛt. Dipondi' ē pōdus ex duob' assib' Ꝺpositis. Ad aūt i numer' est vnū: ḃ in pōderib' as. qd duo: ḃ dipondi' est. g Et vn' ex. Simpliciter' affectū inspirauerat: vtutē meris exprerat: sola fides mutabat: hanc de viliorib' robōrat. h Nō dicit Apls: Nunḋ debob' cura ē deo ḟs aliud ē cura: aliud est scia. b Sz ea. ꝛt. Non actu cōputatiōis: ḃ facultate cognitiōis: a Mundine pecunie ḋ numerali vt fernetur. Ubi magna p̄sidentia dei: q̄ nec parua nec ociosa dicta eum lateant. i Ois ḋēq; ꝛt. Me ḋs tpe ꝓsecutiōis sufficere sibi putaret fidē cordis. dicit: Ois quicūq; ꝓfessus. k Cōfitebit' fuerit ꝛt. Confitet ḋs iesum ea charitate ḋ p dilectionē opatur: negat ḋ ꝓceptis nō obedit. l Fili' hominis. Confitet' fili' apud patrē illū ḋ p filiū hz accessū ad pr̄em. Regat a filio apud patrē: cui nō manifestatur in virtutis potētia fili' ⁊ pr̄. Et ne puteꝫ vna conditio q̄ne eox ḋ studio: eox ḋ infirmitate vel ignorātia negār. Subdit: Et ois ḋ dicit ver. in fi. ho. re. ꝛt. m Coraz angelis. qz dixerat apta ⁊ abscōdita esse reuelāda. hanc reuelationē nō in vili cōciliabulo: sed in ꝓspectu angelorū dicit agendā. n Et ois ḋ di. ꝛt. Spūsti blasphemia est. Cū ḋs manifeste opa dei intelligit: ⁊ cū de xto negare nō possit stimulat' inuidia calūniat: ⁊ dicit talia esse beelzebub. huic nō dimittet': nō q̄ ei negeꝫ remissio si poeniteat: sed q̄ hic blasphem' exigentib' malis meritis sicut nunḋ ad remissionē: ita nec ad penitentiaz ꝓmittunt' est. Un Jobes euāgelista: Propterea non potuerant credere. qz iterꝫ dixit Esa. Excecauit oculos eox: et induravit cor eox vt nō videant oculis ⁊ nō intelligant corde ⁊ quertant ⁊ sanē eos. Qui spūsctū hūana ignorantia minorē patre credūt vel dicūt: irremissibili crimine nō tenent: q̄: nō diabolica inuidia ḃ agūt. Sed ḋ silentio diaboli ꝓtra suā ꝓscientiā dei maiestatem oppugnare: nō hz remissionē in eternū. sic Mar. apte declarat: ḋ posito ḃ testimonio dñi subiūgit: qñ dicebāt: spūs immūdū habet. o Et aūt ḋ. Et etiā ḋ scā daliqat' in ūsimitate carnis me purū hoiem vel vocatorē suspicat' fuerit remissibile erit. Sed ḋ gr̄az spūsctī qua pnia inspiratur ⁊ ad ꝛgregationē redit nō cognoscēs impenitēti cor de pmanserit: cū boc iā nō sit humanū sed diabolicū irremissibile erit. p Cū aūt indu. Terroꝝ taliū occasiōnā solet auferre libertatē loquēdi. q Nolite solliciti. Voluntatē vīam. p ꝓs offerte. Chūs' vero loquēs ꝓsc. r Magister. Cōmēdanti gr̄am supne pacis et ꝛtat' vult iste ingerere molestiā terrene divisiōis. vñ ꝛ hō ē. i. terren'. Inter ḋs eni bmōi celus ⁊ ꝓtētio est: homines sunt: ⁊ fm hoiez ambulāt. Jnt frēs patrimoniuz

a § nequicia discooperietur: ⁊ vestra intentio soli deo modo cognita: ab omnibus scietur.
a est quod nō reuelet: neq; abscō/
b ditū qō nō sciatur. ↑Am̄ quę in a
§ in mysterio. § aperte.
tenebris dixistis: in lumie dicen
§ priuatim.
tur: ⁊ quod in aure locuti estis b
in cubiculis: ꝓdicabitur in te/
§ publice. § qui nil terrenū cupiunt.
c ctis. Dico aūt vobis amicis me/ c ⁊
§ ꝓpter multitudinē vel ferocitatem eorum.
is ne terreamini ab his qui oc/
a § non possunt effi
cere quin animam deus reddat corpori: quin et
ipsum corpus resuscitet.
cidunt corpus: et pōst hec non
habent amplius quid faciant.
d ↑Ostendaz autem vobis quem
§ ei seruire in timore.
timeatis. Timete eū qui postq̄
a § mittendo in eternā supplicia.
occiderit: habet ptātem mittere
a § nolite timere mortē corporis: q̄ mox nō potestis sine nutu dei: quod in minoribus liquet.
in gehēnā. Ita dico vobis hūc
timete. Nōne q̄nq; passeres ve/ e
a § sed sunt omnia sub prouidentia dei: quanto
magis vos ad imaginem dei facti.
neunt dipondio: ⁊ vnus ex illis f
non est in obliuione coraz deo:
§ vt de massa corporis taceam: nam et minime
particule dei prouidentia conseruantur.
b Sed ⁊ capilli capitis vestri oēs
§ omnem curam in eum
proiicite: apud quem capillus non perditur.
numerati sūt. Nolite ergo time/
a § maioris precij: q̄ rationales qz eterni.
re: multis passeribus plur' estis
vos: ↑Dico aūt vobis: Omnis
§ ore fit confessio ad salutem.
k quicunq; confessus fuerit me co
ram hominibus: ⁊ filius homis
§ Venite benedicti patris mei.
m confitebitur eum coraz angelis
a § rimore. b § deū vel hoiem
esse. c § vbi ꝓdesse debet me nois confessio.
dei. ↑Qui autē negāuerit mē cō
§ nō ꝓducetur ad visionem patris: qua gfruuntur sancti.
ram hominibus: denegabit co/
raz angelis dei. Et omis qui di f
cit verbum in filiū hominis re/ g
o mittetur illi: ei autē qui in spiri/
tumsanctuz blasphemauerit nō
a § cōtra terrores cōsolatio. § vt me negetꝫ.
p remittetur. ↑Cum aūt inducent b
§ publicos cōuent'. § principes synagoge.
vos i synagogas ⁊ ad magistra
§ regia potestatē. § de modo ꝓferendi.
q tus ⁊ ptātes: nolite solliciti esse
§ interrogantib'. § de mō inueniendi.
q̄liter aut q̄d rūdeatꝫ aut q̄d di
a § discere volentib'. § qz nō ex ingenio vl arte vſa verba ꝓcedent: sed ex spūsancti gratia.
catis. Spirit' enim sanctus do
cebit vos i ipsa hora quid opor
teat vos dicere. Ait autē ei qui r
dam de turba: Magister dic fra k

tas in iudicio dei manifestabit. a Am̄ q̄ in te. dixit'. † Dar.10.c
ḃ refertur ad seductoꝝ. modūs eni seductoꝝ est in tenebris ⁊ occulte docere: sz talia veniēt in palā in iudicio extremo. ⁊ ḃ notat cum dr: b Predicabitur in tectis. dom' ei' in cra illa hūt plana tecta vbi ꝓgregantur boles ad spaciādū et ꝛfabulandū. ⁊ iō illa q̄ dicunt ibi publice dicunt. ⁊ ḃ mō exponit Theophilus. Beda aūt exponit ḃ referendo ad discipulos xpi: q̄x ea q̄ passi sūt in tenebris carcerū ⁊ pssurarū declarata st ꝓ orbē ad glaz eox: ⁊ ꝓma expositio magis ꝓcordat lre ꝓcedenti. c Dico aūt vob. ḃ describit scām retrahens a fide: qō est seuitia ꝓsecutox quam christ' docet nō timere: ⁊ pz sententia ex dictis Matth. x. exceptis q̄ sequuntur. d Nōne q̄nq; passeres venēūt. i. vendunt. e Dipondio. Dipondiū est species monete et valet duplex as. ⁊ iō q̄nq; passeres vendebātur dipondio: vt ḃ babet. et duo asse vt habet Matth. x. qz quinq; passer nō poterat dividi: et ideo remanebat vendēti: sicut qñ dant quinq; ova pro vno denario nō dantur nisi duo ꝓ obolo. f ↑Et ois ḋ dicit verbū in filiū hois. i. cōtra xpi humanitatē. g Remittetur illi. i. nō est ita graue ad remittendū sicut ꝛbuz blasphemie dictū cōtra deitatē: ⁊ hoc fuit expositum diffuse Matth. xij. h Cū aūt indu. vos. Istud fuit expositū Matth. xij. i ↑Ait aūt ei ḋ dam. Dic xps dissuadet tertiū retrahēs a fide: qō ē imoderata ꝓcupiditas terreno: ꝛ vbi ꝓmittit cuiusdaz cupidi petitio dicentis xpo. k Magister dic fratri meo vt me. divi. hereditatē. incōuenient petebat qz nō erat locus negxps: nec xps erat tpalib' interēt': imo ea ꝓtēnere docebat. et ideo christus rūdit ei:

† De pe. di. 5. adhuc in stant.
Dar.10.c
Dar.10.c
Dar.10.b Dar.13.b

non iudex medi⁹:sed pietas dz sequestra diuide re ꝙuis ĩmortalitat⁹ pmoniũ nõ sit pecunia bo minib⁹ petẽdũ. a ¶Quis me ꝓsti. Nõ suꝫ diſ censiõis de⁹:sed pax ⁊ vnitatis q̃ venit homines pa cificare cũ angelis:vt multi vnũ corp⁹ ⁊ vnã aiam habeãt:nõ vt diuidant sed vt habeãt oĩa cõia:nec sit aliqs egẽs inꝛ eos. Ille q̃ nõ colligit mecũ est diuisor fraternitat⁹ ⁊ dissensiõis auctor. ¶Quia auaricia plerũq; solet rẽtare ꝑsonã patiẽtie quã cõmẽdabat:⁊ exẽplũ ⁊ ꝓceptũ huius abolende subiũcit. dicẽte dño: Quis.m.c.i. Nõ dignaꝫ iu dex esse litiũ:nec arbiter facultatũ: q̃ vinorum ⁊ mortuoꝝ hz iudiciũ ⁊ meritoꝝ arbitriũ. b Ab oĩ auaricia. nemo putet se crimẽ esse hereditatez diuidere:fructꝰ in horreo ꝙgregare:sed ⁊ ꝑ auariciã indicat supꝰ iudex. vñ ⁊ subiũgit: Videte et cauete ab omni auaricia: quia non in abundantia cuiuscq; vita eius est ex his q̃ possidet. Dixit aũt similitudinẽ ad illos dicens: Homis cuiusdã diuitis vberes fructꝰ ager attulit: et cogitabat ĩtra se dicẽs: Quid faciam q̃ nõ habeo quo ꝙgregẽ fructus meos? Et dixit: Hoc faciã. Destruã horrea mea ⁊ faciã maiora: ⁊ illuc congregabo omnia que nata sũt mihi ⁊ bona mea: ⁊ dicã aiꝫ mee: Anima habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce: comede: bibe ⁊ epulare. Dixit aũt illi deꝰ: Stulte hac nocte repetũt aiam tuã a te. Que aũt parasti cuius erũt? Sic est qui sibi thesauriçat ⁊ nõ est in deũ diues. Dixitq; ad discipulos suos: Ideo dico vobis. Nolite solliciti esse ãnimę vestrę quid manducetis: neq; corpori vro qd induamini. Ania plus ẽ q̃ esca: ⁊ corpus plus q̃ vestimentum. ¶Considerate corui quia non seminant neq; metũt. Quibus non est celarium neq; horreum: et deus pascit illos. Quanto magis vos pluris estis ullis. Quis autez vestrum cogitando potest adũcere ad staturam suam cubituꝫ vnum? Si ergo neq; quod minimũ est potestis: quid de ceteris solliciti estis? Considerate lilia quo crescunt.

Hec salomon. Ambro. Salomon ⁊ hic vestit⁹ ⁊ alibi cooperꝰ glia dr:q̃ infirmitatẽ corporee nature veluti quadã xpte mẽtis ad operã opez glia vestiebat. b Vestiebat sicut vnũ. Que purpura regũq; pictura textricũ pot floribꝰ cõparari? Ipse color dr vestimẽtũ floris. sicut dr: Operuit istũ rubor. c Cras in diluanum. Cras in scripturis ꝑ futuro ponit⁹. dicente Jacob: Exaudiet me cras iusticia mea. d Nolite ĝrere. Nõ ait: Nolite ĝrere vel solliciti esse de cibo vel vestimẽto:sed exẽplũs:quid mãducetis aut q̃d bibetis. In q̃ vt dent argui hi q̃ spreto victu vel vestitu cõmunis:lautiora vel austeriora ꝓ bis cũ quibus vixerunt alimenta vel indumẽta reqrũt. e Nolite in sub. Prohibita sollicitudine victus vel vestit⁹ q̃ sunt ad necessitatẽ:ꝑhibet etiã superbiam que solet de istis superabundantib⁹ ꝙsequi. Ideo hec ne reqratis:q̃ talis sollicitudo facit infidelibus similes. f Et hec omia. Quia oĩa sunt filiozꝝ. lõ hec omia adijcient vobis etiã nõ quẽrentibus: vt nec in pñti nec in futuro desit aliqua gratia fidelib⁹:quib⁹ si hec subtrahunt ad pationẽ est. Si dank ad gratiarũactionẽ:q̃ omnia cooperanꝰ in bonũ bonis. g Nolite timere. Regnũ querite:⁊ de regno ne diffidat:q̃ pater cõplacita bonitate dabit vobis regnũ:nõ vris meritis. h Pusillus. Vel ob cõparationẽ maioris numeri reproborũ. vel potiꝰ ob humilitatis deuotionez: q̃ humilitatẽ crescit ecclesia:ꝑ quã pueritur ad regnũ. i Vendite. Non tm nõ timeatis:ne ꝓpter regnũ militantibus vite necessaria deliꝰ:sed etiã possessa vendite ꝓpter elemosynã:que est via ad regnũ:duz ꝑ eam peccata redimunt. k Nõ tm cibos vestros cõicare paupib⁹:sed etiaz vẽdite vras possessiones:vt oibus vestris semel ꝑ dño spretis postea labore manuũ vestrarũ operemini vnde viuat⁹ vel elemosynã faciatis. k Date elemosynã ⁊c. Qui ꝑ celo omia mundana spernit vendat q̃ habet et distribuat:q̃ nõ est tante virtutis:de bis q̃ habet elemosynaz. l Non phibet vt nil pecunie ad vsus necessarios a sanctis reseruet:cum ipe dñs loculos habuisse legat:sed ne deo ꝓpter ista seruiat:⁊ ne timore inopie iustitia deseratꝝ. l Non defi. Talia vel ex sua fragilitate deficiũt:vel si q̃d solidũ supest vt lapides ꝓciosi a furib⁹ possunt tolli. Sed data ꝑ xpm eternũ fructũ conferũt in celis. m Quo fur. Fures sunt heretici ⁊ demones q̃ ad hoc intenti sunt vt spualib⁹ nos spolient. Tinea que latenter vestes rodit:inuidia est que studium vel fructum bonum lacerat:⁊ cõpactionẽ vnitatis dissipat. n Ubi enĩ. Uniuersaliter ⁊ de pecunia ⁊ de oĩb⁹ voluptatib⁹ gulosi thesaurꝰ est venter vbi habet cor. sic ⁊ de aliꝫ. Nam si in terra cor est deo⁹um. si in celestibus est in christo ihũ. Necesse est enim vt q̃ precesserit dilecti ohis thesaurus illic ⁊ cogitatiõis sequaꝫ affectus. Vysti. Si thesaurus boni operis causa tpalis cõmodi cõgeraꝫ facile corruit: q̃ si exterius fit ad fanozẽ hominũ diabolꝰ rapit. vñ: Receperunt mercedẽ suã. Si init sit ad inanẽ gloriã. tinea scindit:cũ in se cõfidentẽ ⁊ sibi placentem fragilitas humane conditiõis deserit. o Sint lumbi ⁊c. Deo nõ placet vnũ sine altero:cũ q̃s vel bona agit nõdũ refrenata luxuria. vel caste viuit nõ exercẽs se ꝑ bona opa. Et vt ab amore tpaliũ possitis remoueri:⁊ bona q̃ agitis simplici intentiõe eternoꝝ agat⁹. cingite lũbos.i. mot⁹ carnaliũ desideriozꝝ refrenate:⁊ habete lucernas ardẽtes vt i operatiõe vra solo dei amore ardeat⁹:⁊ aliꝫ exẽplũ ꝑbeatis. p Expectãtib⁹. Siue vitat⁹ mala:siue facitis bona:nihil mũdamini:sed solũ adnutũ redẽptoris expectetis. q Ut reuertat. Ad nuptias dñs iuit cũ post resurrectionẽ nou⁹ hõ angelorum multitudinẽ sibi copulauit. A q̃ reuertit:cũ nobis ꝑ iudiciũ manifestat. Uñ ⁊ bene de expectantib⁹ subdit: Et cum ve.

a Nolite timere. Hic ꝑhibet saluator suader in fide stabilitatem:⁊ sunt q̃tuoꝝ.i. prestolatio premij: expectatio iudicij: erigentia officij ⁊ magnitudo beneficij. Et ꝑm hec ista pars diuidit in q̃tuoꝝ. secũda incipit ibi: Sint lumbi vri precincti. tertia ibi: Ait aũt. quarta ibi: Omni aũt cui multũ datũ est. Circa ꝑmũ sciendũ q̃ spes vite eterne maxie stabilit in fide. lõ dicit saluator ipis fidelib⁹: Nolite timere: persecutiones pũtis vite. b Pusillus grec. ⁊ dicit pusillus: q̃ pauci erant fideles respectu infidelium: ⁊ q̃ pauci sunt electi respectu reproborũ. c Quia cõplacuit patri vro dare vobis regnũ. ex mera enĩ liberalitate diuia aliquos elegit ad regnũ celeste alios dimisit: ⁊ quos ab eterno sic elegit in tpe vocauit ad fidem ⁊ iustificauit ꝑ gratiam vt sic digni efficerent vita beata: ꝑm q̃ dicit apls ad Ro. viij. Quos aũt predestinauit: hos ⁊ vocauit. quos aũt vocauit: hos ⁊ iustificauit. quos autẽ iustificauit: illos et magnificauit. d Vendite q̃ possidetis. q.d. exquo vobis paratum est regnũ celoꝝ parũ debetis curare de terrenis. Sciendum tm q̃ vendere possessa ad dandum elemosynã nõ est necessitatis nisi in casu extreme necessitatis. alis est superogatiõis. ꝓpter ꝟ dicit Matth. xix. Si vis ꝑfect⁹ esse vade ⁊ vende oĩa q̃ habes ⁊ da pauperibus. nõ dicit: si vis saluari: sed si vis ꝑfectus esse. e Facite vobis sacculos. i. repositoria bonoꝝ. f Qui non veterascunt. ⁊ que sint illa ostendit dicẽs: g Thesaurũ nõ deficientẽ in celis. ibi enĩ nõ pot esse corruptio ab intrinseco nec ꝙ ꝑis inueteratio: q̃ qõ antiquaꝫ ⁊ senescit. ꝓpe interitũ est: vt habet Heb. viij. Similiter nõ pot ibi violentia fieri ab extrinseco. ideo subdit: h Quo fur nõ appropiat ⁊c. Iste aũt thesaurꝰ acquirit per predictã elemosynaꝝ largitionẽ. vñ Matth. xix. cum dixisset saluator: Vende oĩa que habes ⁊ da pauperib⁹. subiunxit: ⁊ habebis thesaurũ in celo. ¶Ubi enĩ est thesaurus tuꝰ. i. res a te amata ⁊ desiderata. k Ibi ⁊ cor tuũ. q̃ ꝑm Aug. alia verius est vbi amat q̃s vbi animat. l Sint lũbi vri precincti. Hic ponit sedm stabilitẽ in fide qõ est expectatio iudicij futuri: vbi fideles q̃ nũc ꝙculcantur deprimunt⁹ ⁊ honorabunt⁹. ⁊ ideo ex tali expectatione solidantur in fide disponẽtes se vt possint secure illud iudiciũ expectare. ⁊ ad ꝟ inducit saluator. d. Sint lũbi vestri ꝑcincti. Lũbi mẽtis sunt volũtas ⁊ intellect⁹ ex qb⁹ ꝓcedũt cogitatiões male. Lũbi vo carnis sũt in qb⁹ viget motꝰ luxurie:⁊ vtriq; lũbi sunt ꝑcingẽdi. i. coartãdi ab illicitis cogitatiõib⁹ ⁊ opib⁹. m Et lucerne ardẽtes. i. doctrina clara ꝓcedens ex charitate. n In manibus vris. implendo ope. o Et vos siles hoibus ⁊c. i. sitis discreti vigiles ⁊ solliciti de vestra custodia expectando dominũ venturũ ad iudiciũ. sicut antiqui patres expectabant eũ venturꝰ in carne: ⁊ tũc eritis similes illis.

a colorib⁹ se ornãdo. b ꝟ ut faciant sibi indumenta.

Nõ laborant neq; nẽnt. Dico autẽ vobis: nec salomon in omi gloria sua vestiebatur sicut vnuꝫ ex istis. Si aũt fenũ qõ hodie i agro est ⁊ cras in clibanũ mittit: deus ita vestit: quãto magis vos pusillę fidei? Et vos nolite ĝrere q̃d mãducetis: aut q̃d bibatis: et nolite in sublime tolli. Hec enim omnia gẽtes mundi querũt. Pater autẽ vester scit quoniaꝫ his indigetis. Uerumtamẽ querite primuꝫ regnũ dei ⁊ iusticiã ei⁹: et hec oĩa adijcientur vobis. Nolite timere pusillus grex: q̃ cõplacuit patri vestro dare vobis regnũ. Uendite q̃ possidetis: et date elemosynã. Facite vobis sacculos q̃ nõ veterascunt: thesaurũ nõ deficientem in celis. Uõ fur nõ appropiat: neq; tinea corrũpit. Ubi enĩ thesaurus vester est: ibi ⁊ cor vestrum erit. Sint lũbi vestri ꝑcincti: ⁊ lucerne ardentes in manibus vestris: et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando reuertatur a nuptijs:

a Confestim

¶ a ¶ Cōfestim ape. Non vult aperire iudici pulsanti q timens videre iratū quē contēpsit: de corpe exire metuit. Aperit: qui iudicē leuiter et secure sustinet: r de ppinqua morte gaudet. Vñ subdit: Beati serui illi qs cū venerit. rc.

b ¶ Vigilantes rc. Vigilat q oculos aptos in vero lumine tenet: vt tenebras negligētie cuitet: qui etiā qs credidit operat: q sollicitus est in cura gregis sibi cōmissi. Quid vero vigilantib⁹ debeat. subdit: Amē dico vobis. c ¶ Trāsiens. Trāsiens ministrat cū de iudicio ad regnū rediens sua claritate fideles satiabit. Vel post iudiciū transibit: cū a cognitione humanitatis q̄ in iudicio videbitur ad cognitionē diuinitatis post iudiciū suos illuminabit. d ¶ Et si vene. Vigilias vocat a silitudine excubantiū. In nocte hui⁹ mundi semp debem⁹ esse ꝓta hostē solliciti: r expectare lucē venturā. i. aduentū iudicis. Prima ergo vigilia custodia puericie est. secunda iuuentutis. tertia senectutis. Si qs vero in puericia vigilare neglexit: nō tñ desperet: sed etiā in iuuētute: vel saltim tandē i senectute resipiscat: q̄ pius iudex moras nr̄as patienter expectat. Qui ad excutiendā mentis desidiā exterior⁹ dānor⁹ stimulis inducēr: vt p hoc anim⁹ ad custodiā sui suscitetur. Vñ b. a. s. e ¶ Quoniā si sci. Si sciente patrefamilias fur domū pfodit: q̄ dum a sui custodia spirit⁹ dormit: improuisa mors carnis habitaculum irrumpit r ad supplicia trahit. Furi autē resisteret si vigilaret: q̄ aduentum iudicis occulte venientē pcauens penitendo occurreret. f ¶ Quā hora nō pu. Ultimaz horā semp ignorari voluit dñs: vt semper sit suspecta: r ad eam semp preparet. g ¶ Ait autē ei. Cum dñs duo ꝓposuerit. s. r se subito venturū: r illos expectādo paratos eē debere: querit petr⁹ si illa sublimia instituta celestis vite que sunt necessaria se preparantib⁹ ad apostolos solū r similes eorum: an ad omnes saluandos ptineant. b ¶ Dixit autez do. Respōdens ad interrogata dñs. primū r secundū iudiciū cunctis affuturū: et singlos ꝓ meritis vel remunerādos vel damnādos dicit. Deinde q̄ maxime quesierat supponit scz gratiā virtutū quā mūdo attulerat: a singulis quantū pōt esse sectandā. quod est ibi: Ignē veni mit. in ter. i ¶ Quis pu. Q. d. Vobis q̄ dispensatores estis instituti: b speciali⁹ pueni t de custodia r ꝓparatione: vt et vos r alios ꝓparetis in aduentū iudicis: q̄ pauci sunt q̄ cōmissam sibi bene āministrant dispensationē. k ¶ Et prudēs. Q̄ rar⁹ est dño ꝓpter dñm seruēs: oues xp̄i nō ad lucr̄ sed amore xp̄i pascens prudēs in futuro sibi ꝓuidens: quē ꝓstituit. i. q̄ rarus q̄ sit vocatus a deo tanq̄ aaron r nō magis se ingesserit: r qui nō magis se pascat q̄ oues. l ¶ Beatus. Quasi dicat: Pauci sunt fideles. Ille aūt q̄ reperr⁹ fuerit fideliter annonam verbi ministrans: r in curā gregis vigilās: eterna beatitudine glorificabit. m ¶ Supra oia. Quanto inter bonos auditores r bonos doctores est distāria meritor: tanta r ꝓmior. Auditores bonos facit discūbere r trāsiens ministrat: dispensatores cōstituit supra oīa q̄ possidet: nō vt soli: sed vt p ceteros habeāt eterna. tū p sua vita. tū p gregis custodia.

n ¶ Q̄ si di. ser. Mora inf vitia sui ascētū q̄ tardū putat dñi reditū. In xtus⁹ boni nō annumeraf q̄ būc cito spauerit. s tñ q̄ fidelit mistrauit. Nihil q̄ē meli⁹ q̄ vt patient sustineam⁹ ignorare qđ sciri nō pōt: sed tū laborem⁹ vt idonei inueniamur. o ¶ Et edere. Jd est cūctis seclerib⁹ r illecebris seculi: q̄ mentē errare facīūt occupari. vel ad īram: si sit deditus gule r ebrietati. p ¶ Partēq̄. Mali ¶ cū infi

a ¶ Ut cū venerit r pulsauerit. venit aūt dñs ad iudiciū ꝓmo in morte cuiuslibet: q̄ talis ꝓsentabit̄ in iudicio ꝓ his iuxta tur in morte q̄sq̄ ad gr̄am vel culpaz. iō sequit: b ¶ Beati serui illi qs cuz venerit dñs. in coz morte. c ¶ Inuenerit vigilantes. i. in statu grate q̄ in peccat⁹ dormietes. d ¶ Amen dico vobis. i. fidelit assero q̄. e ¶ Precinget se rc. Ad cū ꝓmpte r sine retardatiōe ministrabit illis vitā beatam.

f ¶ Et si venerit in secūda vigilia. Fm beatū Greg⁹. ꝓma vigilia est custodia puericie matris positq̄ incipit vius rōnis ꝓueris. scđa vigilia ē custodia iuuentutis. tertia stat⁹ virilis. q̄rta ē senectutis: q̄ in q̄libet statu alij moriunt: r iō in q̄libet statu fideles debēt esse parati q̄ instātia ad recipiēdū mortē. Consequēter ad b inducit exemplū. Hoc aūt scitote rc. r ꝓz ex ille. g ¶ Ait aūt ei petr⁹. Videns petr⁹ tertiū stabiliēs in fide q̄ē exigētia officī: q̄ parati q̄ debent alios in fide firmare debēt esse i fide mag⁹ solidi: et ē debēt vigilare nō solū sup se ꝓ etiā sup gregē sibi cōmissum. ne insurgat aliq̄d fidei r moribus ꝓtrariū. r b est q̄ dr rādeado ad q̄stionem petri. b ¶ Et dixit. putas est fidel dis. rc. q. d. licet q̄libet debeat vigilare sup custodiā sui: tñ ꝓ pecipue ꝓlati incūbit q̄ sūt dispensatores dei. r iō debent esse vigiles r solliciti vt mīstrent subdit⁹ bona sibi cōmissa. i ¶ Quis putas ē fidelis dis. ¶ discernens capaciratē singulor⁹.

k ¶ pensator r prudens: quem cōstituit dominus sup familiam suaz ¶ ꝓ qualitate auditorum mensurarū cibum diuini verbi vel exempli.

vt det illis in tempore tritici mēsuram? Beatus ille seruus quez cum venerit dominꝰ inuenerit ita facientez. Vere dico vobis q̄niā

l ¶ Mensura. q̄ boni ꝓlati debēt administrare sp̄ialia subditis fm coz ꝓportionē r capacitatem. m ¶ Bear⁹ ille ser⁹ rc. In morte ip⁹. n ¶ Inuenerit ita facientez. i. bona sp̄ialia fideliter dispēsantē. o ¶ Supra dixit rc. q: in bītudine eterna ꝓficiat bonū infinitū q̄d excidit oīa bona. o ¶ Q̄ si dixerit rc. non cogitādo de aduētu dñi mentem suā ꝓ malis opib⁹ se occupauerit q̄ sūt cā ruine subditi. q̄d notat cū dr: p ¶ Et cepit rc. tūc eni ꝓlat⁹ pueros pcutit q̄ subditos suos malo exēplo pcare facit. q ¶ Et manducet. i. lius. ex inspērato reperēs dñm tū mortē. r ¶ Et dividet eum a pūtis vite bonis. vel dividet eū segando alam a corpore.

s ¶ Partēq̄ ei⁹ ponet cū infidelib⁹. i. cū damnatis. r subdit cām q̄re tales mag⁹ dānāf sub ditis malis. d. t ¶ Ille aūt ser⁹ q̄ cogno. vo. do. sui. cuiusmodi sūt ꝓlati q̄ sciūt vt debent scire scripturas sacras in q̄b⁹ vocātas dñi exp̄mit. v ¶ Vapulabit multis. i. ꝓberabit vapulabit multū: q̄ tal nō petent ex ignoratia sed ex certa malitia.

¶ Qui aūt

Glo.ordi. Luce Ca. XII Nico.de lyra

¶ cum infidelibus punient: sed differenter. Alii enī qui scienter peccāt grauius punient. minus graniter q̄ peccant ex ignorātia. Et inter iniustos tanto quisq̄ tolerabiliorē habebit damnationē: quanto minorē habuit iniquitatē.

a ¶ Paucis. Aug⁹. Mitissima oīm pena est eorū q̄ preter originale nullū īsuper addiderūt delictū. Ambro. Multi existimantes se min⁹ vapulaturos si

a ¶ Qui aūt nō cognouit. cuiusmodi sūt subditi q̄ vt ꝓlib⁹ sūt illitterati. b ¶ Vapulabit. paucis. i. min⁹ punief: q̄ tal peccat ex ignorātia q̄ diminuit de pctō: nisi fuerit affectata: sicut cū aliās vult ignorare illud qđ tenef facere vel vitare vt licēt⁹ peccet. Ex magna eni libtdine peccādi. pcēit cū aliās vult ignorare illud cui⁹ scīa posset cū a pctō ipedire. vel retrahere. r ꝓlonga ralium. vt Job. xxi. Qui dixerūt deo: recede a nob: scīaz viaz tuaz nolum⁹. c ¶ Omi aūt. Hic ꝓnit ignātū stabiliens i fide qđ ē magnitudo beneficij collati:

f+ q̄ nō solū ꝓlati debēt ee stabiliores alijs i fide q̄ē ceteris acceperūt a deo de gratijs q̄ dat⁹ q̄ danr ad vtilitatē eccle r ꝓmotionē fidei: cuiusmodi ē notitia scripturaz: gr̄a miraculorum: r ꝓfētia. r b ē qđ dr: Qui aūt cui multū datū ē. i. de ꝑfectis gratijs. d ¶ Multi ign̄e. s. q. 1. §. ab eo. ñ solū sibi §+ etiā aliis ꝓficiēdo. e ¶ Et cui cō. mul. differt cōmēdatū a dato. r iō q̄ cōmēdatū nō ītelligitur b notitia scripturaz §+ mag⁹ docēdi officiū. qđ ē regimini ānexum. vñ r subditi dicunt ee cōmēdati seu accōmodati cure pastorali: §+ qđ dic apls. j. Timoth. vj. Depositū custodi: r a ralib⁹ pl⁹ recēdit: vt. ō. dicitur ē. Et q̄ gr̄e grat⁹ date ñ valēt ad salutē nisi sint cū charitate. iō subdit: f ¶ Ignē v. m. i i. e. charitatē dī r primi. g ¶ Et qđ v. n. vt ac. i. augmētet: q̄ charitas meref augeri vt aucta mereat ꝓfici. Et q̄ passio xp̄i quā ex maxia charitate ꝓ nobis sustinuit ē maximū charitat⁹ incētiuū. iō subdit: h ¶ Bap. ār h. bap. baptismū atq̄ vel sui sanguis effusionē ex q̄ baptism⁹ r alia sacra eccle hñt efficaciā. i ¶ Et q. co. vl. pfi. qđ dupl⁹ exp̄onit. Uno mō vt p b ītelligat magnū desideriū ei⁹ pficiēdi n̄ras salutē p suas passionē. Alio mō vt p b ītelligat tristicia et anxietas aī q̄ fuerūt i eo īminēte passione vt p b ostenderet xp̄itatē būane nature. Et q̄ p⁹ passionē xp̄i ad pdicationē euāgelij multi crediderūt aliās ꝓnis sibi iūctis i infidelitate remanētib⁹ r ꝓsequentib⁹ eos vsq̄ ad mortez: vt ptz de sctō Chrysanto et pr̄e ei⁹. iō sequitur: k ¶ Putatis q̄ p. v. d. nō. r ptz ꝑnia ex dictis Mat. r. l ¶ Dicebat ār. b ꝓpr ponūt attrabētia ad fidē. r ꝓpter oīdēm ꝓpositus. scđo remouet dubiū. ibi: Cū āt vadis. Circa ꝓmus sciēdū q̄ duo sī valde attractiua ad fidē xp̄i inē alia. Primū ē oracula ꝓphar q̄ exp̄sse loquunt de aduētu xp̄i i mūdū. Scīū ad ꝓditionē ꝓsone venient⁹ r ḡtū ad declinationē tpis r aliaz circūstātiaz: sic plenī⁹ declarauit in q̄dā ḡstione ō. q̄ltūz ō aduētu xp̄i q̄ ꝓpr ꝓpriuta tē omitto. Et q̄ iudei saltē legispiti in oracul ꝓphar erāt edocti. iō arguit eos saluator: r b q̄ b attractiuū ad fidē ñ cōgiscebāt: r tñ ō dispositiōe aer⁹ futura q̄ sīg iudicabāt ō rñ sī fallibilia: oracla āt ꝓphar sūt certa: r b ē qđ dr:

Mystice. a Cum vi.nu. Mystice. Nubes ab occasu oriens carnē xpi a morte resurgentē sign. Ex quo toe imber eiꝰ gelice ꝓdicationis oibus terris est infusus. Auster flans ante estū leuiores tribulationes ante iudiciuꝫ significat. b Nimbus ve. Ad litam manifestus est sensus. Qui ex elementoꝝ mutatiōe aurārū statū possunt ꝓnoscere: possent etiā tempꝰ vtriusq; aduentꝰ scire. tum ex dictis ꝓphetaꝝ. tum ex magnificentia operū. c Hypocrite. Et ne alii quitūdes in turba de imperitia sua sibi blandiētes se excusarēt dicentes se legē & ꝓphetas ignorare: supponit eos ꝓ naturalē rationem posse discernere vel eū qui opera facit q̄ nullus alꝰ secerat: sūpza bonem & deū esse: vel postrem seculi iniustitias: iustū esse venturū. Cū aūt vadis. Cū in hac vita ꝓparas te ad placatā faciem iudicꝭ videndā: q̄uis sermo dei sit contrarius tue carni: rā eo vtere sicut custodia data tibi in ꝺ itinere: ne ꝓtempꝰ te accusēt. d Hoc & Matthe
Mat. 5. d us ponit: sed ille specialiē de recōciliāda pace: Hic generaliter & de penitētia olim & de emēdatiōe delictoꝝ. e Cū aduersario. Aduersariꝰ noster in via est sermo dei ꝓtrariꝰ nostris carnalibꝰ desideriis & ꝓuī vita: a quo liberaꝫ qui ꝓcepꝭ eiꝰ humilit subdit: Alioquin ex ꝓmonis cōtemptu reus: in examine iudicis tenebit peccatoꝝ: quē iudex exactori. i. diabolo tradet: qz ꝓmittet vt diabolꝰ animā eius ad penā trahat: & ipe exactor q̄ penā exigit ꝓ reatu quē suggessit: eam retrudet in gehēnā.

a Da operā &c. Nec etiā ad calcandas mūdi illecebras & ad iudicis adueutū ꝓtolādū ptinēt. Quasi dicat: Quādoquidē ꝓstat districtū iudices esse venturū. ergo hic ita viuite: ne in illo iudicio dānemini. f Reddas. Reddit semp penas ꝓ peccatis patiendo: sed nunq̄ venia cōsequendo. Ca. XIII

Derant autē. Dum magister veritatis ꝓsentes instruret: qualiter se ꝓparare deberent ad aduentū iudicis: & qualiter qui se nō ꝓparant sunt dānandi: nunciaꝭ el de galileis: q̄ quasi iuste ideo perierūt: q̄ nō bene se ꝓparauerunt: & respōdet dñs: & illos vere esse peccatores & iuste periisse: & sīlr alios peccatores perituros: si se peccatores nō attendunt. ☞ Nunciantes

Hugo.de lyra

a Cū videritis nubē &c. & ꝺcludit: b Hoc aūt tps. i. adueniet⁹ christi. c Quo nō ꝓbaris. ꝓ scripturas ꝓphārū q̄s habetis. vñ & Dan. ix. tempꝰ aduentꝰ xpi determinat fm certum numerū hebdomadarū annoꝝ. Sc̄m attractinū ad fidem est ꝺditio euangelice doctrine: que si ꝓponeret alicui sapienti qui tū nō esset imbutꝰ aliqua lege: & cū hoc alie leges diuinitus & humanitus tradite: naturali iudicio rōnis iudicaret leges euangelicā puriozē: sanctiozē & ꝑfectiozē lege veteri: & multo plus aliis legibꝰ hūanitus conflictis: sicut est lex machomeri & ꝓsiles. & hoc est qđ dicit saluator: d Quid aūt & a vobismetipsis. i. naturali iudicio rōnis. e Nō iudicat⁹ qđ iustū est. recipiendo doctrinā euāgelicā tanq̄ ꝑfectissimā.

f Cū aūt vadis cū aduersario. Hic remouet dubiū: qz. ē. dicerat saluator: Nō veni pacez mittere: posset aliqs credere q̄ intellexisset de oīni pace: quod nō est verū: sed solū de pace illa in qua aliqui ꝓcordant in malo. ideo dicit: Cum autem vadis &c. Hic accipit aduersariꝰ frater vel ꝓximus ab alio iuste lesus qui habet causam trahendi ad iudicem illum qui lesit eum: & talis est reconciliandus per satisfactionem debitam: ꝓout fuit expositum plenius Matth. v. alloquin sequeretur maioꝝ punitio a deo. Ca. XII

Moraliter. Multis autem turbis &c. Sequit: k Attendite a fermento pharisęorum quod est hypocrisis. eam simpliciter deuitando. & subditur ratio cum dicitur: l Nihil operum &c. quasi di. Hypocritarum pocritarum falsitas manifestabitur: & similiter fidei veritas q̄ tempoꝛibus ecclesie ꝓmitiue ꝓpter multitudinem infidelium docebatur occulte. c Dico autem vobis amicis meis &c. hoc de se morale est. ꝓpter quod ꝑtranseo vsq; ibi: t Dixit autem ei quidam de turba &c. per hoc autem q̄ christus noluit se intromittere de diuisione hereditatis inter fratres: ostendit q̄ predicatores euangelij non se debēt intromittere de negocijs secularibus determinandis. c Dominis cuiusdam diuitis &c. per istum intelligitur omnis homo congregans et conservans bona temporalia vt inde viuat otiose. ideo sequitur: t Et dixit. anime mee quiesce. & etiā gulose & deliciose. ideo subditur: u Comedendi. bendi. epulare. & frequenter contingit q̄ tales subito moriuntur: & sic a ꝓpositō defraudantur. ꝓpter quod eos cludituꝛ: q̄ t Sic est qui sibi thesauriꝫat & non est in deum diues. quia sole diuitie virtutum ponunt deboc seculo cum habēte. v Nolite esse solliciti &c. sez sollicitudine superflua: quia deus dat animam et corpus que sunt maioza sine sollicitudine humana: & similiter pascit cozuos & crescere facit lilia: et hec omnia dicunt hic ad litteram: ad tollendum a ꝓdicatoribus euangelij sollicitudinez superfluam de necessarijs &tum ad vitaz presentem. Moraliter autem virgines lilia dici possunt qui per augmentum virtutum in deo crescunt & indumentis gratie vestibus in ꝓsenti et gloria futuro. a Nolite timere pusillum grex. i. congregatio humiliū quibꝰ pater celestis ꝓparauit regnū. b Sint lumbi vestri ꝓcincti. cingulo castitatis. m Et lucerne ardentes in manibus vestris. ꝓ quas significant opera bona ꝺ genere & ex charitate facta: n Et vos similes hominibꝰ exꝑectāti bus dominū suū. paratī suscipere ipm. a Et cum venerit & pulsauerit. pulsat dñs hominis animuz: cum eum inducit ad melius ꝓpositum: cui confestim aperit ꝓ bonum consensum & sequentē effectum: & tali seruo ministrat dñs gratiā in ꝓsenti & gloꝛiā in futuro. f Et si venerit in secunda vigilia &c. per istas tres vigilias possunt intelligi tria tpa. s. inuentus ante circuitus & etatis medie: in quibus ꝓseuerantes in bono beati sunt in spe & postea erūt in re. b Quispiam est fidelis seruꝰ &c. Iste pōt dici q̄libet virtuosus in quo ratio regit vires inferiores debito modo ꝓpter qđ sup omnia bona ꝓstituetur in celo. a Si dixerit seruus. i. homo malus. t Morari facit dominus meus. ꝓmittendo sibi longā vitā: & sic cū securitate vivit puerse. venit dies auferens eū de ꝑi vita & cū ponens in gehennā. t Ille aūt seruꝰ q̄ cognouit voluntatem dñi &c. Chryso. Maioꝛ stat⁹ fit maloꝛis pene occasio. sacerdos enī eadem peccans cū ꝓlo multo grauioza patiet. f Ignem venī mittere in terrā. i. dei verbū. Viere. ij. Factus est sermo dei ignis exestuans. g Et qđ volo nisi vt accēdat. i. ꝓ fui dilectionē in cordibꝰ fideliū. t Baptismo aūt ha. baptizari. i. me bzis meis ꝙs desidero baptizari spūsctō. qō impleti fuit vt habet Act. ij. k Putatis q̄ pacē veni mittere. q. d. nō: & ideo tur de pace q̄ malī ꝙueniūt ad facili⁹ agendū querse. Erit enim ex ꝺ q̄nq; in vna domo diuisi. tres in duo: & duo in tres: id est cōtra tres & econuerso. & hoc frequēter fiebat in ecclia primitiua. nā simul manētes & ꝓpinqui diuidebant in fide: & nouī credentes credētibꝰ aduersabant intrantū q̄ aliq̄ ad mouens ꝓsēbant. a Cū videritis nubē &c. hoc ꝺ ꝓtra illos q̄ solliciti sunt qualitatē futurā aeris ꝓsiderare: & de tpe sue mortis vel futuri iudicij nolūt cogitare. f Cū aūt vadis cū aduersario tuo ad principem &c. aduersarius iste pōt dici synderesis remurmurans malo. & sic aduersaꝫ peccatoꝝ: qui si non esset syndereſi resiliens a malo condemnabiꝫ per omnium iudicem & mittetur in gehennam. Ca. XIII

Derāt. Postq̄ salnator: iduxit discipulos suos ad fidem ꝓstātiā. ꝺ iducit pcōres ad pniaz. Et ꝓpō pōit xpi monitio. secūdo pcōr ꝙuersio ca. xv. Prima in duas: qz ꝓmo ponit informatio penitentiā. scō ꝙfutatio impenitētiū. sequenti ca. Circa ꝓmū ꝓmo ponit penitētie motiuū. scō penitēdi modū. ibi: Dixit aūt illi quidā. Prima in duas. qz primo describit motiuū penitētie. scō ex hoc sequētez fructū ecclie. ibi: Dicebat ergo. Prima in duas. qz circa motiuū penitentie. ꝓmo ponit ꝓpinquitatio. scō instructiōis cōfirmatio. ibi: Erat aūt docēs. Circa ꝓmum inducit xps ad pniam. primo ꝓ exꝑla. scō ꝓ rationē sumptā ex parabola. ibi: Dicebat aūt. Circa primū sciēdū q̄ motiuū ad pniam frequēter cōtingit ex morte repentina & horrida aliq̄ꝝ. de quo ponunt hic duo exꝑla. Primum est de galileis a pilato interfectis: dum actu essent occupati in sacrificijs. de q̄bus est duplex opinio. Dicit enī Cyrillus q̄ illi fuerūt sequaces inde galilei. de q̄ Act. v. q̄ aduertit ꝙm in die ꝓfessionis: qz dū iudei ꝓiterent se esse subditos romano impio: vt dictuz est ꝺ. ij. ca. iste iudas galileus dicebat q̄ hoc erat eis illicitum: sez recognoscere aliquē dñm ꝑter deum qui eos eduxerat de egypto: & fecerat sibi ꝓpm peculiarē: & multi ꝙsenserūt et: intantuꝫ q̄ postea, phibebāt oblatiōes fieri ꝓ salute imperij romani. de q̄ pilatꝰ indignatus repente eū multitudine romanoꝝ venit sup eos sacrificātes & mixtū suū: & interfecit eos ita q̄ sanguis interfectoꝝ fuit mixtus cū sanguine sacrificioꝝ. In scholastica vero historia ꝺ q̄ fuit quidā magus de galilea qui dicebat se esse filiū dei. & dum multos seduxisset & secū duxisset in montē garizim: ꝓmittens inde se ascēsurū in celū: & dum illi sacrificarent ei sicut filio dei. pilatꝰ supueniēs eos cū armis interfecit ne maioꝛ seductio fieret. & hoc est qđ ꝺ hic: Aderāt aūt quidam ipo

a Putatis q̄ galilei pre omnib⁹ galileis pcōres fuerint. q. d. nō est argumētū sufficiēs. vñ subdit: b Nō dico vobis. nō negat eos pcōres fuisse & ꝓpter ꝺ perisse: sed asserit duo. s. q̄ talis mors nō est argumētū sufficiēs q̄ grauiꝭ peccassent oībus alijs: q̄ frequēter dñs peccata minus grauia in ꝑi vita punit & grauioza post vitā ꝑitē differt grauiꝭ punieda. Asserit etiā q̄ nisi de peccat⁹ ꝓpijs penituerint silr pibūt: qđ adimpletū fuit ꝙ Titū & vespasianū in destructiōe ciuitatis hierusalem & occisione ppli indaici qui nō penituerat de occisione xpi & alijs peccatis suis. Fideles enī qui tūc crediderūt xpo ante aduentū Titi & Vespasiani & angelū fuerūt admoniti vt recederent de iudea: & tunc transierūt ad regnū agrippe qui tunc erat ꝙfederatus romanis. Secundū aūt exemplū ponit cū ꝺ:

c Sicut illi decē & octo &c. Isti erant hierosolymitani & duz edificarēt quandā turrim in loco dicto subito cecidit sup eos & oppressit: quā ruinā aliq̄ imputabāt enormitati pcōrū suoꝝ. de q̄ sillem fniam dicit xps sicut & de ꝓmo exꝑlo. d Dicebat aūt & sīlitudinē. Hic indicat saluator: ad pniam nōne sumpta ex sīlitudine arboris q̄ ꝑscindit nisi faciat fructū: ex ꝺ concludēs q̄ sīlr eānt ꝑscindēdi de ꝑi vita & puniēdi nisi faceret fructū pniē bonoꝝ operū. & hoc est qđ ꝺ: e Arboꝛē fici: id est gentē iudaicā. f Habebat quidā. i. ipe de⁹: cuiꝰ pfectio & ꝓprietas nō pōt a nobis exprimi aliq̄ determinato nomine: fm q̄ ꝺ: serta ꝓpositiōe de causis. Causa prima supioꝛ est omni narratiōe. ideo ꝺ quidā indeterminate. g Plantatam in vinea sua. i. in iudea que speciali modo dicebatur heredi tas dei. h Dixit aūt ad cultoꝛē vinee. i. ad angelum custodem & ꝓpositū illi genti q̄ tūc erat michael: vt habet Dan. x. i Ecce anni tres sūt. i. tria tpa. s. tpe legis: tpe ꝓphaꝝ: & tpe ꝑdicatiōis xpi: in quib⁹ de⁹ quesiuit fructū bonoꝝ operum a iudeis: & nō inuenit nisi in pancis valde: qui quasi nihil cōputanꝫ respectu tante multitudis: vt ptz ꝑdicta tpa ꝙsiderāti.

in tpe nunciātes illi de galileis ꝑdictis duplici de causa. Una erat qz aliqui eoꝝ volebāt notare xpm de ꝙsili seductiōe. Alia causa erat qz alij illā occisionē subitā & horridaz horribilibus peccatis ipoꝝ occisoꝝ imputabāt. & fm hoc dicit saluator:

☞ querebant

Succide

querebant: nec p̄ leges sanctificabant: q̄ carnalia in lege tñ sequebant: neq; in gratia iustificabant: qui de peccatis penitere nolebāt. Cū ergo merito essent excidēdi: q̄d̄ factū est p̄ romanos: iudeā illius q̄ in circūcisione laborabāt: vt succisionis cladē annūciando priam suggerāt. Sed apls intelligētes etiam aliās de pplo iudeo n̄ sua vocatiōe posse saluari: orant vt differat vltio dñice crucis. a Aut quid etiā rē. Potest p̄ terraz sterili ficu occupatā indaica plebs signari: que noxia p̄positor̄ umbra premit: ne lumen veritatis videat: t̄ explis eor̄ ipedit: ne sole dilectiōis calescat. Ait: Ecce vobis. s. t. p. qui. c. r. c. ante boles. Terrā occupat qui locū quē tenet bonis opibus nō exercet: q̄ exemplo pranitatis impedimētū p̄stet cēter⁹. b Succide illam. Donec radicē infructuose mētis humillēt: p̄sentiū pressurā: t̄ eterne dānatiōis incutiēdo metū: fossa quippe in imo est: t̄ increpatio dū mentē sibi deprehendit: humiliat. Monit cultor terrā excolere qui nouit vitia dep̄hendere. Intellexit doctrinā: t̄ superbiaz iudeoz causam esse sterilitatis. Pollicet tracz dura corda apstis ligonib⁹ esse fodienda: t̄ superbientia ad humilitatē reuocanda. c Mittāz stercora rē. Id est malorū q̄ fecit abominationē ad animū reducam: t̄ cōpunctionis gratiaz cū fructib⁹ boni operis quasi de pinguedine stercora exsiccabo. Peccata enī carnis stercora dicuntur: que immittuntur ad radicē arboris: q̄si pranitatis conscientia tangitur cogitationis memoria: t̄ dum inde penitet: quasi per tactum stercoris redit ad fecunditatē operis. d Et si quidem. Cū penitentie ordo exigeret vt apponeret. reseruabitur vel aliquid tale: nihil tamen inde iunxit: sed suspendit sententiā. Cum vero adhereret: sinautē. i. nō fecerit fructum: continue iudicium venture damnationis aduerit: quia procliuiores ad negandum q̄ ad credendum videbat. e Erat autē. Hanc similitudinem de ficulnea dicit dñs docuisse in synagoga vt intimet ad ip̄am synagogā p̄tinuisse parabolam. Q̄z enim fructū querit in ficulnea nec inuenit: significat q̄ verbū cōmodat synagoge nec illa recipit: quaz tamen nō ex toto extirpandaz: sed reliquias p̄ fidem saluandas intelligens: mox ibidē primitiue ecclie sanatio: sub specie incurue mulieris subsequit. Idem enim significat ficulnea reseruata q̄ mulier erecta. f Sabbatis. Sabbatis docet: t̄ curuā erigit: quia per verbū predicatiōis a tpalibus ad eterna erectos ad quietem resurrectionis p̄ducit. g Ecce mulier. Hec mulier nō nisi post decem t̄ octo annos erigi potuit. quia humana natura hanc corruptionem deponere t̄ ad induendā incorruptionē eterne beatitudinis erigi nō poterit: nisi prius implenerit legē: que in decē p̄cep⁹ p̄tinet: t̄ graz i q̄ xp̄i resurrectio facta est t̄ nr̄a expectat. h Annis decē t̄ octo. Senarius in q̄ mūdi creatura p̄fecta est opex p̄fectionē significat: qui p̄ tres multiplicatus. xviij. reddit: t̄ signat eos q̄ in trib⁹ tp̄ib⁹ dñice visitatiōis. s. ante legē t̄ sub lege t̄ sub gratia: p̄fectionez opex hūt. Hoc ergo tpe iudea a sue montis rectitudine curuata fuit: q̄ magis terrena q̄z celestia nouerat operatur. i Vocauit. Quos āt p̄destinauit hos t̄ vocauit: t̄ q̄s vocauit: hos iustificauit. Quos āt iustificauit: illos t̄ magnificauit. k Quia sabbato. Deus ab opib⁹ mūdi sabbato requieuit. Vñ t̄ moyses sabbato a seruili et noxia actione feriandu⁹ p̄cepit. P̄figurans tps̄ q̄ nostra secularia opa: nō vero religiosa. i. laudādi deum cessabūt. In signū hui⁹ rei etiā sabbato dñs curat. Hoc autē nō intelligēs archisynagogus fallit̄ t̄ fallit: q̄: lex in sabbato nō bolem curare sed seruilia opa facere. i. peccatis grauari p̄hibuit. l Hypocrite rē. Merito hypocritas. i. simulatores vocat: q̄ cū magistri plebiū videri appetāt: sanationē bois non reuerenē posp̄onere cure pecoris. m Nō soluit bouē. Mystice. Bos qui cognouit possessorē suū: t̄ asin⁹ q̄ nouit p̄sepe dñi sui: iudaicū t̄ gentiles pplm significant: q̄ vteraz peccati vincul⁹ absolut⁹: istim estūcz bui⁹ mundi p̄ baustū dīuici fontis depositi. In his ergo duob⁹ alib⁹ vocatiōe duoz populoz: aduersantib⁹ iudeis p̄nunciat dñs. n Hanc aūt rē. Filia abrae quez fidelis aīa: filia abrae ecclia de vtroz pplo ad fidē collecta: que tpe legis t̄ dñice resurrectionis impleto. p̄ septiformē gratiā spūssancti vincula longe captiuitatis erupit: t̄ sic idē est bouē vel asinū a p̄sepio solutos ad potum agi: quod est filiam abrae a vinculo nocie inclinationis erigi.

o Erubescebant omnes. Qui de dictis saluatoris erubescunt: ficulnee sterili se similes ostendunt. Qui ergo gaudent de miraculis: pertinent ad filiam abrae: id est ecclesiam, deum de sua erectione glorificantem.

¶ Aduersarij.

venio ḡrens fructum in ficulnea
a ¶ annuncia q̄ p̄diturī sint locū t̄ gentem p̄ quo seruando christum occiderunt t̄ suos.
hac: t̄ nō inuenio. Succide ḡ illaz. a
¶ cur etiam temporali copia vrituꝝ.
a Ut quid etiā frā occupat? At ille rūdēs dixit ei: Dñe: dimitte illam t̄ hoc āno vsq̄dū fodiā circa illā t̄ mittā stercora. Et siquidem fecerit fructū: sinautē in futurum succides eā. Erat aūt docēs in synagoga eoz sabbat̄. Et ecce mu
¶ amoꝛe terreno.
lier ḡ habebat spīm infirmitatis
a ¶ a rectitudine mentis.
b ānis decē t̄ octo. Et erat inclinā
a ¶ q̄ ¶ semp videt q̄d semper cogitat t̄ vbi diu sponte p̄sistit ibi etiā cū noluerit cadit coactus.
ta: nec olno poterat surſuz rēspi
¶ p̄destinādo p̄ grām. a ¶ illustrādo p̄ doctrinā
cere. Quā cū videret iesus: vocauit ad se⁹ ait illi: Mulier: dimissa
a ¶ spūalibus donis adiuuādo.
es ab infirmitate tua. Et imposuit
a ¶ ad glorificandū deuz vsq̄ in finem p̄seuerādo i bonis operibus.
illi manus: t̄ confestim erecta est
t̄ glorificabat deū. Respondens
a ¶ ve emulato⁹ litere legis.
aūt archisynagogus: indignans
quia sabbato curasset iesus: dicebat turbe: Sex dies sunt in quibus oport̄et operari. In his ergo venite t̄ curamini: t̄ nō i die sabbati. Respondens autez dominꝰ ad illum dixit: Hypocrite vnusq̄sq̄ vr̄m sabbato non soluit bouem suū aut asinum a p̄sepio t̄ ducit adaquare? Hanc autez filiam abrae quam alligauit satha/nas ecce decē octo ānis: nō oport̄uit a vinculo isto solui die sabbati? Et cū hec diceret: erubescebāt

a Succide ḡ illā. In ḡ odiū q̄ meruerunt occidi t̄ de terra illa eiici: q̄s factū est postea. Titū t̄ Uespasianuz q̄ multos de illis occiderūt t̄ alios captinos de terra eiecerūt.
b Dñe dimitte illaz. q̄ angeli p̄ illos hs̄ custodiūt interpellauerūt.
uinā clemētiā. vñ t̄ destructio ciuitatis: q̄s dilata est p. xlij. annos post passionē christi.
c Vlq̄dū fodiaz circa illā. imminēdo eis terroꝛē diuinoꝛ iudiciorū.
d Et mittā stercora. ostendo eis fedissimā abominationē peccatorū suoꝛ p̄ que solēt homines penitere de peccatis suis. e Et si quidē fecerit fructū. qui ibi dē fecerit fructū. q̄ in illis. xlij. annis vicit de tribulationis multi de iudeis penituerūt: t̄ p̄ceptū ad fidē fructū bonoꝛū operū fecerūt: vt patet̄ Act. ij. t̄ in plīb⁹ locis. f Sinautē in futurū succides eā. q̄ si penitētes t̄ sua gratia remanētes fuerūt occisi t̄ captiuati p̄ Titū t̄ Uespasianū vt dictū est. g Erat aūt. Dū p̄dicaret dñs p̄ponit docere p̄firmatio p̄ sequēte miraculū: vbi p̄mo notat locus cū dr. Erat autē docēs in synagoga eoꝝ: in loco cōi vbi p̄ces conuenire solebant. h Et ecce mulier q̄ habebat spīm infirmitatis. id est infirmitatē a spū maligno inflictā p̄ casū sanā: q̄s p̄z ex b q̄d. s. subdit: Hanc aūt filiā abrae q̄ alligauit satha/nas. i. vinculo infirmitatis. k Annis xviij. ex q̄ p̄z infirmitatis diuturnitas. l Et erat inclinata nec. Ip̄a q̄ apparet infirmitatis grauitas t̄ vehemitas: t̄ ista exprimuntur vt miraculū fiat maius t̄ euidēs. ibi datur. vñ subditur:

m Et p̄festim erecta. licet enī p̄ naturā possent alīq̄ infirmitates curari: nō tñ in instanti. n Rūdens aūt archisynagog⁹. i. princeps synagoge. t̄ dr. ab archos q̄s ē p̄ceps t̄ synaga. o Sex dies sūt in q̄b⁹ oport. operari. Intelligit de opib⁹ seruilib⁹: sed opatio miraculoꝝ que ordinat ad glorīā dei t̄ vtilitatē hoīs exigit̄ p̄ceptū. p Manducauimus coram te t̄ bibimus. Non festiuitatum epulatio iuuat: quem fidei pietas nō commendat. Nō scia scripturarū notū deo facit: quē opex inānas indignuz ostendit. Et de iudeis simpliciter intelligendū est: qui respuentes mysteria fidei: graros se deo arbitrantur: q̄ in templo victimis oblatis coꝝ dño epulant: t̄ lectionē p̄phaz auscultāt. Et mystice. Māducat coꝝ dño t̄ bibit: q̄ vbi pabulū quide suscipit. Vñ ¶ exponēdo subiūgit: In platēis no. do. rē. Scriptura i obscuriozib⁹ cib⁹ est: q̄z ¶ exponēdo

¶ frangit

Aduersarij. Scribe t̄ pharisei q̄ nec apte veritati contradicere p̄sit: nec p̄pter inuidiā credere volūt. b Omnis ppls gau. Simplices: humiles verba veritat̄: t̄ miracula amantes: t̄ isti sunt figura gentiū: q̄ exercitis iudeis ꝛgregande sunt ad fidē p̄ humilitatē. Unde t̄ saluator fidem eoꝝ cōmendat sub cōparatiōe grani sinapis. c Dicebat ergo.

a oēs aduersarij ei⁹: t̄ omnis ppls gaudebat in vniuersis q̄ gloriose fiebant ab eo. Dicebat ḡ: Cui si
¶ fides p̄ quā venit ad regnū.
mile est regnum dei: et cui ſimile
a ¶. i. pro feruoꝛe fidei: vel q: venena dicitur expellere. i. omnia dogmata p̄auitatis.
b estimabo illud? Sile est grāno si
a ¶ acceptabile babēs. b ¶ deus in iusto vel iustus vir in corde suo granu p̄dicatiōis fouet.
napis: q̄d̄ acceptū homo misit in
¶ vbi crescunt germina virtutum.
c hortū suū t̄ creuit: t̄ factū ē in ar
¶ vbi folia cū fructu: t̄ cū diuersis sentēciis spiritualeꝝ ꝛcleūt: q̄ pēnis reuerti in alta ꝛscendunt.
borem magnā: t̄ volucres cęli re
a ¶ vt p̄ varietate morboꝝ varia sit medicina.
quieuerūt in ramis ei⁹. Et iterū dixit: Cui si⁹ estimabo regnum
a ¶ charitas p̄ feruoꝛe vel sancta doctrina.
b ¶ a gratia dei vel sapiēcia dei.
d dei? Simile est fermēto q̄d̄ acce
a ¶ sancta mater ecclesia. b ¶. i. cōmendat hominibus de tribus noe filijs originem ducentib⁹ quos ecclesia ad fidei vnitatem colligit.
b ptū mulier ābscōdit in farine sa
i ta tria donec fermentaret totū.
k Et ibat p̄ ciuitates t̄ castella do
cens: t̄ iter faciens in hierusalez.
Ait aūt illi quidaz: Dñe: si pauci
¶ q̄ ille vnus p̄ oibus ḡnerat. ¶ ad vitā.
sunt qui saluant? Ipe aūt dixit
k ad illos: Contendite intrare p an
a ¶ laboꝛe t̄ scientia: cū amāribus iugū suaue ē.
b ¶ saluus t̄ amoꝛe premioꝝ prouocati.
gustam portā: q̄z multi dico vob
a ¶ trineris alperitate perterriti.
m querēt intrare t̄ nō poterūt. Cū autē intrauerit paterfamilias et clauserit ostium: incipietis foris stare t̄ pulsare ad ostiū dicētes: domine aperi nobis: et rūdens
a ¶ apud vos fidei t̄ dilectionis mee caracterem non approbo.
o dicet vobis: Nescio vos vnde si
n tis. Tunc incipietis dicere: Manducauimus coraz te t̄ bibimus: t̄ in plateis nr̄is docuisti. Et di
¶ quasi hoc non sufficit.
cet vobis. Nescio vos vnde sitis.

dimittendi in terra peā ait paralytico: tibi dico surge rē. Aliq̄n scripturis: sicut Matth. xxj. Munḡ legistis: q̄z ex ore infantiū t̄ lactentium p̄fecisti laudē. p̄pter rē. Aliq̄n rōnib⁹ certis. sicut Matth. xxij. Cui⁹ est imago hec t̄ suꝑscriptio rē. Aliq̄n testimoniis: vt Job. v. Eos misistis ad Jobez t̄ testimoniū phibuit veritati rē.

a Dicebat ergo. Post q̄ saluator posuit pnie motiuū: hic p̄fr ostdit sequentē ex hoc ecclie fructuz. Circa q̄d̄ ꝛsiderandū q̄ licet pententes t̄ q̄erēti ad fidez catholicā primo fuerūt pauci t̄ abiecti p̄ tribulationis tyrannoz t̄ hereticoꝝ: tñ dñs postea indurit aliquos penitentes ad fidē q̄ fuerūt magni boles scia t̄ vita: sicut fuit Ambrosius Augustinus t̄ cōsilles: p̄ q̄s ecclesia fuit exaltata valde. put hic p̄tinet in duab⁹ parabolis q̄ exponite sunt Mat. xiij. Mat. 13.b Mar. 4.c

b Ait aūt illi. Post q̄ saluator. s. posuit pnie motiuū t̄ sequentē fructū: b p̄fr ostendit penitēdi modum. Circa q̄d̄ sciendū q̄ in penitentibus triplex est difficultas ad opa virtutū. Una ē ex corruptiōe nature p̄ peccatū primoꝛ parentuz ex q̄ causata est in humana natura pronitas ad malū t̄ difficultas ad bonū: sm q̄ dicitur Gen. viij. Sensus t̄ cogitatio būani cordis prona sunt ad malū ab adolescentia sua. Scda est q̄z ex peccatis p̄teritis causatus est in ipis peccātib⁹ q̄daz habit⁹ vel saltez dispositio inclinās ad petā filia. Tertia ē ex difficultate opis virtuosi: q̄ virtus est circa bonū arduū et difficile: t̄ tō modus penitēdi ad hoc q̄ sit efficax debz cū magno conatu fieri: et p̄ hoc est q̄d̄ dr: Mat. 7.b

c Contendite intrare p angustaz portā. t̄ p hoc etiā soluit q̄stio p̄posita de paucitate saluādoꝝ: q̄z pauci respective inueniuntur ita ferme penitētes q̄ nō impediant ex p̄ter dictas difficultates. ideo subdit:

d Multi dico vob q̄rent intrare et nō poterūt: et isti sunt tepidi p̄dictis difficultatib⁹ impediti: t̄ q̄ non sp̄durat tps penitēdi. iō sequitur: e Cū aūt in. p̄fa. iste p̄familias ē xp̄s qui p passionē suā intrauit gliaz: vt habet̄. j. xxiij. Oportuit pati christū t̄ ita intrare in gloriā suā. Ex q̄ etiaz ostendit q̄ alij nō habebūt ingressuz facilē.

f Et clauserit ostiū. in morte peccatoꝛi clauditur ostiū pnie. g Incipietis foris stare t̄ pulsare rē. in quo ostdit penitētia post mortē sed infructuosa: sm q̄ dicitur Sap. v. Dicentes intra se penitentiā agentes rē. h Tunc incipietis dicere rē. b potissime refertur ad iudeos inter quos christus conuersatus fuit: et in plateis eoꝝ docuit. i Nescio vos vnde sitis: quia nesciet eos scientia approbationis sed reprobationis.

Ibi erit

frangit: t manducādo glutit. Potus enī i aperti-
onib⁹ vbi lta absorbet sicut inuenit. Et occulta
ergo t apta se intellexisse testant: q reprobante in
dice q mādu cauerūt 2querūt. a Ibi erit fle-
tus t stridor t̄. Fletus de ardore. stridor dentiū
ō frigore solet excitari: qz
ibi transibūt ab ag̃s niui-
um ad calorē numiz. Vel
stridor prodit indignātis
affectū q sero penitet: qō
deliquit pertinaciter. Vel
stridebūt dentib⁹ q̄ hic de
edacitate gauisi sunt. Fle-
bunt oculi q̄ hic p 2cupi-
scentias vagabant. Et no
ta p fletū qui est oculorū
t stridorē dentiū verā im-
pioꝝ resurrectionē.
b Et venient ab ori. t̄.
Multi pri⁹ feruētes post-
ea torpent. Multi pri⁹ fri
gidi: subito ardescunt.
Multi in seculo despecti:
in futuro sūt glorificādi.
Alij apud homines gloriosi:
in futuro sunt dānādi. Al
gentiles q̄ diu sine fidevi-
xerant: ad fidē sunt vocā-
di: iudei execrandi.
c Dicite vulpi illi t̄.
Vulpes aīal dolosū: i fo-
uea ad insidias latēs: odo-
re fetens: nūq̄ recti itine-
rib⁹ incedēs. Hec ofa he-
reticis q̄z typū tenet hero
des: 2 gruūt: q̄ xp̃m. i. hu-
militatē xp̃iane fidei i cre-
dentib⁹ conant extingue-
re. d Ecce ejicio demo-
nia t sani. Qua. dicerēt.
Nec herodes nec heretici
quoz ipe figura ē poterūt
turbare qō intēdo face-
re. Intendo aūt ejicere de
monia de cordib⁹ homi:
vt relictis vanitatib⁹ i me
credāt: t p ficere sanitates
vt fm mea p̄cepta viuāt:
postea cōsumor i meo co-
pore: qō est ecclia: quā in
die resurrectiōis glorifica
tā ad consortiū angelorū
pducā. Ū vero patiar:
nō sub herode fz sub pila-
to q̄ in iudea dñaī patiar.
e Ceterū oport. m. Nō
poterit pturbare herodes
q̄n ira agam t ita 2sumar:
sed nec mortez corpis mei
poterit opari: quā in hierusalem oportet fieri: vbi
nō ipe sed pilatus dominaī. f Hodie t̄. Pri
ma dies est: p dei gratiaz abrenūciare vanitatib⁹.
Secunda 2cordare veritati moꝝbus t vita. Ter
tia est vltima glorificatio. g Hierusalē hieru-
salē que. Ubi ꝓphete mei: ibi ego caput ꝓpheraꝝ
debeo īmolari: p quo pctō inste ipa destruet: cui
destructioni eoꝝ sicut pi⁹ pr̄ 2doleo. h Quoti
ens volui cō. t̄. Ac si dicat. Ego volui t tu nolui
stis: t q̄t̄ 2gregaui mea voluntate semp efficaci-
te nolente feci: qz ingrata semp fuisti. i Filios
tuos t̄. Jn b qd dicit: Quotiēs volui congrega
re filios tuos t̄. oñes retro ꝓphas a se missos re
stat. k Quēadmodū auis t̄. Pulchre q̄ he-
rode de sua nece tractātē vulpē vocauerat: se aut
cōparat: qz fraudulenta vulpes semp auib⁹ insi-
dias tendit. l Domus vra deser. t̄. Templū
vel ciuitas: quia occiso domino: romani quasi va
cuum nidū diripientes: tulerunt locū t gentem.
Non vide

†Discedite a me oēs operij iniqta
a tis.† Ibi erit flet⁹ t stridor dentiū: a
cū viderit abraam isaac iacob t b+
a Ꝑ a q̄bus successione carnis nō fidei trahitis.
Ꝑ quiescentes.
oēs ꝓphetas in regno dei: vos
b aūt expelli foras.† Et venient ab c+
oriēte t occidente t aq̄lone t au-
stro: t accūbēt in regno dī. † Et ec d+
Ꝑ vt iudas.
ce sunt nouissimi qui erāt ꝓmi: et
Ꝑ vt latro.
sunt primi qui erāt nouissimi. Jn e+
ipsa die accesserūt quidaz phari-
a Ꝑ de galilea vbi dñatur he-
rodes: t trāsi in locū vbi nō habet poreſtatem.
seorum dicentes illi: Exi t vade f
hinc qr herodes vult te occidere:
c Et ait illis: Jte t dicite vulpi illi: g
a Ꝑ vt hoies sua pcā t errores dānēt i ch̄o vigēte
b Ꝑ vt viuāt fm ꝓcepta mea q̄ sūt vera sanitas.
d Ecce ejicio demonia et sanitates h
a Ꝑ t sic ꝑgatos i resurrectiōe mecū glorificabo.
pficio hodie et cras: et tertia die
e consūmor. Verūtamen oportet
Ꝑ hec am-
bulario ad fam intelligit qua ibat in hierusalez.
f me hodie t cras t sequēti die am
Ꝑ absolute. i. nō cōuenit: vel nō capit herodes.
bulare: qr nō capit ꝓphetā peri- k
a Ꝑ hoies nō saxa plangit affectu pīo.
g re extra hierusalem. †Hierusalem l+
a Ꝑ dām ꝓpheraꝝ nunciantes.
hierusalē que occidis ꝓphetas:
a Ꝑ duricia cordis a te repellis vel corpaliter vt
stephanum. b Ꝑ baccenus ad te missi sunt.
t lāpidas eos qui mittūt ad te.
Ꝑ in vnitate fidei. Ꝑ priarchaꝝ heredes.
Quotiēs volui cōgregare filios b
k tuos quēadmoduz auis nidum k
Ꝑ in ꝓmo.
suum sub pēnis: et noluisti. Ecce l
relinquetur vobis dom⁹ vestra

a Ibi erit flet⁹. in fletu enī duo sunt. s. tristicia animi et q̄ ꝓcedit
corpalis: t fm b fletus erit in dānatis generalit̄ q̄ demonib⁹ q̄ hoibus.
Aliud ex pte corpis. s. resolutio lachrymaꝝ: turbatio cerebri t oculoꝝ:
q̄tū ad hoc flet⁹ nō pōt esse in demonib⁹ neq; alabus sepatis: sed pōt re
surrectionē in hoibus dānatis erit turbatio cerebri t oculoꝝ: nō tā fa
seu resolutio lachrymarum: q̄z cessante mota cessabit
tūc cessabit omis generatio t corruptio. Sed
autē dentiū nō importat aliquā corruptionē: q̄ q̄
poterit ibi esse. b Cū videritis abraaz t̄. Hoc
ꝓprie erit in extremo iudicio q̄n reprobi videbūt
electos resurrexisse in corpib⁹ gloriosis t audie
vocē iudicis eos vocant⁹ ad regnū celeste: t con-
dēnantis reprobos ad penaz gehēne: fm q̄ ꝓphe
Matth. xxv. Tūc enī videbūt se expelli p opa
nes exercitores diuie iusticie. c Et venient ab
oriente t occidēte t̄. q̄ ab vniuersis mūdi parti-
bus gētiles 2uersi sunt ad fidē q̄ tāc recipiet glo-
riā in ala t corpe. d Et ecce sunt nouissimi qui
erant ꝓmi. s. iudei q̄ erant primi ad recipiēdā de-
neficia dei: crūt posteriores gētilib⁹ ꝓpter sua in
credulitatez: t p est q̄ dicit aplus Ro. xj. Cecitas
ex parte 2tingit in isr̄l: donec plenitudo gētiū in
traret t̄. e In ipa die. Nec est pars incidēs.
aliq̄ enī phariseoꝝ nō potētes doctrine xp̃i ꝓre-
dicere q̄ cautelā voluerūt terrere eū: t sic eius do
ctrinā impedire dicētes: f Exi t vade hinc q̄
herodes vult te occidere. Ne q̄ videt q̄ tāc erat
in terra herodi subiecta: verūtū videt q̄ illi dice-
runt falsuz ex b q̄d habet. s. xxiij. Herodes autez
viso iesu gaudiuo est valde. erat aūt ex multis tpe
cupiēs videre cū t̄. xp̃s tñ in sua rūsione oñdit
se talib⁹ nō terreri nec a bonis ogib⁹ impediri. d.
g Dicite vulpi illi. i. herodi. Vulpes enī est aīal
dolosum rapax tortuose incedēs t fetidū: sic pha-
ceps malus qualē erat iste herodes est dolosus a
machinatiōes mali: rapax eris alieni: tortuose in
cedens p querūtatē iudicij. fetidus q̄ infamiā ꝓ
minis sui. h Ecce ejicio demonia. t nō pōt mīsi
resistere: cū tñ sint maioris ptātis q̄ herodes q̄
d. nō habeo timere eū. i Et sanitates pficio
die t cras. q̄z xp̃s duob⁹ annis p̄dicauit ista bñfa
cia pferēdo: t in tertio āno sue p̄dicatiōis passus
est. vel: Hodie t cras. i. paucis diebꝰ vsq; ad tps
passionis mee in hierlm. k Quia nō capit pro-
pheta pire extra hierlm. Quia 2ueniēs fuit xp̃s
pati in loco passiōis ꝓphaz q̄ est hierlm: vt ptz ex
decursu veter⁹ testamēti: vñ t de manasse rege iu
da dr. iiij. Reg⁹. xxj. q̄ impleuit hierlm sanguine
ꝓphaz vsq; ad os: t lō 2ueniens fuit xp̃s iudeis
pati. tum qz est caput oīm ꝓphaz. tum quia ꝓ
phete de eo scripserūt: fm q̄ dr Act⁹. x. Huic oēs
ꝓphete testimoniū phibēt: t ꝓpter dictā occasio-
nē exprobrat 2sequēter ciuitati hierusalem. a.
l Hierusalem hierusalem t̄. patet sententia ex
dictis Matth. xxiij. Ca. XIII

Moraliter. g Aderāt aūt q̄dam
galileis quoꝝ sanguinē miscuit pilat⁹ t̄. Per pi
latū intelligi pōt diabol⁹ cui⁹ est mēbrū iudicat⁹
Grego. Homel. x. An nō mēbrū diaboli pilat⁹. Per sanguinē galileoꝝ
pctīs simpliciū. p sacrificia opa de genere bona significant. Jgit diabol⁹
miscet sanguinē simpliciū in suis sacrificijs: cū eoꝝ opa de genere bona fa
dat pctīs adiūctis. Per turrē cadentē sup decē t octo iudeos significat
fuit futura eoꝝ destructio per Romanos. et Arborem fici habuit
q̄dā plantatā t̄. p arborē fici significat q̄libet ꝑsona in ecclia dei ꝓsura
ta vt fructificet ibi. p tres ānos in q̄b⁹ nō facit fructū: significant inānis
eras media t senect⁹. ꝓpter qō meruit succidi p mortez de vita pīi. p cul-
torē aūt angelus custos hui⁹ hois significat q̄ rogat vt adhuc vno āno. i.
in senio viuere dimittat vt p ei⁹ diligētiā circa talē hoiem fructificet aut
succidat t i ignē mittat. i Et ecce mulier q̄ ha. spi. infir. decē. oc. ānis t̄.
p quā significat peccatrix ꝑsona q̄ lōgo tpe diabolo ꝓcurāte sic ad inor-
dinatū amorē terrestriū fuit incuruata: q̄ ꝓ lōgā 2suetudinē aspicere
pōt supna: fz iesus eā tāgit i sabbato: qñ illo pdicatoris vt ꝓfessio fu-
turē aīaz desiderant⁹ ꝺsecit a pctō: t sic erigit sursuz p celestiū appetitus.
archisynagog⁹ ār idignās de tali curatiōe malū curatū significat murmu
rantē de pdicatore vt ꝓfessore. ꝓpter qō merito arguit de murmure talis cu
cura maior circa hūanā naturā q̄z circa aīalia bruta dz bri. q Ait ille
esti. re. dei. Sille ē fer. t̄. lz fermētū i sc̄ptura freq̄nt⁹ accipiat i malo. hic
accipitur

Jo. 24. c
† 35. dic. ec
clie.

a Nō videbitis me. Misi pniam egeritis
ꝑ sessi fueritz me filiū oīs ipotetis p̄is in
fido aduētu facīē meā nō videbit. b Cū
dixisset: benedict⁹. Hoc quidē turbe dixerūt
dño veniente hierlm. Sed q̄ Lucas nō di
cit dām ad galile
os postea reuersū
ut ab illis b et de
ceterat: cogit my
stice hoc de aduen
tu claritat⁹ intelli
gi. Ca. XIIII
Et factū est
t̄. Hydro
pic⁹. e. Hy-
dor a quide hydro
pisis: mozbus aquo
sus subcutaneus: q̄
de vitio vesice na-
tus cū inflatione
turgētes anbelitu
fetidor: est ꝓpriū
hydropici. quāto
pl⁹ bibit tanto pl⁹
sitit: et lō cōparat
ei quē fluxus car-
naliū voluptatum
eruberans aggra
uat: cōparaſq; di-
uiti auaro. d Si
licet sabbato t̄.
Sabbatis ꝓcipue
docet t operatur ie-
sus: nō solū ꝓpter
spūale sabbatū: fz
t ꝓpt̄ ꝓpl̄ celebri
oz cōcursuz: que
rēs saluē omniū.
e Ut illi tac. t̄.
Merito tacēt q̄ cō
tra se dicturuz q̄e-
rāt videt.
Si enī licz: cur ob
seruāt: Si non li-
ceat: cur pecora cu-
rant. f Ipe ve-
ro appl. Ideo ante
pharisēos hydro-
picū sanat: et mox
ꝓtra auaricia dis-
putat: vt ipsos ava
ricie arguat p quā
sabbatū violant t legē male interpretant.
In sabbato enī nō a bonis: sed a malo opi-
bus feriandū est. Ufi dr: Ofne op⁹ seruile
nō facietis in eo. i. pctm. sic in eterna requ
a malis mīb⁹ feriabit: nō a bonis. g Illum
qō iste in corpe: pharisei gestabāt in mēte.
t lō cōq̄ ipis curat corpaliter: vt b exēplo
discāt spūalib⁹ curari. g Cui⁹ vestz t̄.
Cōpetenti exēplo soluit questionē: vt osten
dat eos sabbatū violare in ope cupiditat⁹
qui cū violare arguūt in ope charitatis.
b Bos in puteū. Cōgrue aīali qō deci-
dit in puteū hydropicū cōparat: qz nozio
būoz gibat: t bñ bouē t asinū nōīat: vt vl
sapientes vl hebetes vel virtūq; ꝓpīm sig̃t:
fz indeū ꝓssum in go leg⁹: t gentilē nul-
la rōne domitū: fz stolidū t brutū: q̄s oēs
a puteo 2cupiscētie dimersos extrahit. Om
nes enī peccauēt t egēt gr̄a dei. i Di
cebat aūt. Postq̄ cōuicerat illos de auari
cia t violatione sabbati: incipit docere de
mā gelica gr̄a illos q̄ aderant idoneos inui-
tās illos ad būilitatē ꝺ tumorē quē bēbāt
in lege pharisei: vel intēdēs in doctrīa sua
quō deberēt accubire i ecclia eligē. k Cū
inuitat⁹. Cū p gr̄az fidei vocat⁹ a pdicatore:

a deserta. Dico aūt vobis: q̄z non a
a Ꝑ post passionē. b Ꝑ hora qua cōsummauit filiꝰ
omnipotentis quē benedecerunt. i. a peccato immu
nem: misit pater ad glorificandū suū nomen.
b videbitis me donec vēniat cum
diceris: benedictus qui venit in
nomine domini. Ca. XIIII
Et factū ē cū itroisset ips̄ a
i domū cuiusdā principis
phariseoꝝ sabbato man
a Ꝑ pharisei. b Ꝑ si sabbatū solueret.
ducare panē: et ipi obs̄uabāt eū. b
c Et ecce hō quidā hydropic⁹ erat c+
Ꝑ insidiosis obseruatoribus.
ante illū. Et respondens iesus di e
Ꝑ a legisperitis: legis iudicium querit.
xit ad legisperitos et phariseos
Ꝑ opa charitat⁹ facere: vt nō soluat sabbatū.
d dicēs:† Si licet sabbato curare? d+
e At illi tacuerūt. Jpse vero appre f
a Ꝑ abire corporaliter sa-
natum: vt se transferret ad salutem animarū.
hensum sanauit eum: ac dimisit. g
f Et respōdens ad illos dixit:† Cu g+
Ꝑ omnes in hac auaricia similes estis.
b ius vestrū asinus aut bos in pu-
a Ꝑ nō animali sed sue auaricie cōsuleno.
teuz cadet: t nō cōtinuo extrahet
Ꝑ nō intelligens in hoc violationē sabbati.
illum die sabbati? Et nō poterāt k
i ad hec rūdere illi. Dicebat autē t l
a Ꝑ ab ipo principe. b Ꝑ aliud mystice significan
tem. c Ꝑ intelligēs quō illi de
primis accubitib⁹ laborarent vnde repimunt.
ad inuitatos pārabolā: itēdēs m
quomō primos accubitus eligē-
k rent: dicēs ad illos: Cū inuitat⁹ n+

accipit in bono t ꝓpter xp̃m tute alter ādi significat verbū euāgelicuz qō ad fidem
trāsmutauit magnā partē mūdi: t adhuc ampli⁹ trāsmutabit. vñ in figura bui⁹
in pentecoste q̄ celebrabāt a iudeis, ꝓpter bñficiū legis date: q̄ fuit euangelij fi-
gura offerebant⁹ duo panes de simila fermētata: vt dr Leuit. xxiij. B aūt fermen
tū positū fuit in satis trib⁹. i. in trib⁹ mūdi partib⁹ a tpe aplox: t ampli⁹ ponet
donec fermētet totū. Sile est grano sinapis qō acce-
pit homi. in hortū su. t creuit t̄. granū sinapis minimū bea
tū Francisū significat humilimum. ꝓpter qō suos frēs
voluit vocare minores. hoc aūt granū hō xp̃s posuit i hor
tū suū. s. eccl̄e militāris vbi creuit p vite meritū t p sue re
ligionis augmētū. t volucres reḡescūt in eius ramis: q̄z
multi magni t potētes acquieſcūt filioꝝ suoꝝ 2silijs t do
ctrinis. † Et ibat p ciui. t castel. docēs t̄. p b oñdit q̄li
ter pdicator euāgelij dz esse diligēs in pdicatiōe verbi di
uini. Contēdite intrare t̄. nō enī pōt fieri sine cona-
tu magno q̄ hō terren⁹ fiat ciuis in celo. et Cū aūt in
tra. prīa. t clause. ostiū t̄. q̄s in morte cuiuslibet claudit
q̄ xp̃s suū meredi finit. † Dñe aperi nobis. p b nō si-
gnificat possibilitas intrādi sz volūtas: si possibile esset.
† Nescio vos. s. p approbationē. Mādu cauim⁹ cozā
te. s. cibū eucharistie. † Et bibim⁹ potū, salutat⁹ sapie.
† Et in plateis no. docuisti. p pdicatores t doctores ec-
clesie. t subdit: u Nescio vos vñ sitis. nā dicta bona vl
alia nō ꝓficiūt detunct⁹ sine gr̄a. b Cū viderit abraā
t̄. p quē significat bon⁹ plat⁹: eo q̄ interpt̄at pr̄ multax
gentiū. p isaac q̄ interpt̄at risus significat deo seruiēs in
letitia t deuotiōe incūdus. p iacob q̄ supplātato: interp-
tat supplantans vitia p virtutē designat. p. ꝓphas boni
doctores t pdicatores intelliguntur. t oēs isti in regno dei
recipient. c Et venient ab oriēte t̄. p quē significat tē
pus iuuētutis. p occidentē tps senectut⁹. nā aliq; venit
ad dei seruitiū in vtroq; tpe: t aliq̄n ptingit q̄ aliq; tarde
veniētes magis ꝓficiūt q̄s ꝓmi. lō subdit: d Et ecce sūt
nouissimi q̄ erāt ꝓmi t̄. Beda. Multi pri⁹ feruētes postea
torpēt. t multi pri⁹ tepidi subito inardescunt. et Jn ipa
die accel. q̄dā pharisei. d. illi exi. t̄. fm sensuz ſrale isti p mi
nas volebāt xp̃m expellere de iudea ne pdicaret in ea. fz
xp̃s oñdit se nō timere nec a pdicatiōe voluit cessare. p b
oñdens q̄ pdicator euāgelij ꝓ talib⁹ minis nō dz pdica-
tionis officiū omittere. p qō demones ejiciunt cū p b pec
catores penitēt: t sanitates pficiūt: cū penitētes ad opa
pfectiōis anbelāt. l Dicēs hierlm hierlm. istud exponet ifra.
Ca. XIIII
Et factū est. Posita informatiōe
penitentiū. hic ꝓiter ponit cōfutatio impenitētiū.
dicunt aūt impenitētes ꝓpter q̄ ad verbū xp̃i non
cōtenebant sed pot⁹ indurabant in malis suis: et insup
christo insidiabant: quales erant pharisei et legisperiti.
Primo ergo ponit litox ꝓfutatio. secūdo simplicitū infox
matio. ibi: Jbant aūt turbe. Prima diuidit in ttuor: q̄z
primo ꝓfutat eos de ignoratia. secōo de supbia. ibi: Dice-
bat autez ad inuitatos. tertio de cupiditate. ibi: Dicebat
autem t ei. quarto de ingratitudine. ibi: Et ipe dixit. Cir
ca primum sciendū q̄ inuidia excecat intellectum. t ideo pharisei t legisperiti ex
inuidia contra christū excecati dicebant eum legis trangressorem: eo q̄ curabat
in sabbato: quod tñ est falsum vt dictū est ca. p̄cedenti. t hoc iteruz ostendit ad
maiorē confirmationē in curatiōe hydropici. cū dicit: Et factū est cum introisset
in domū cuiusdā principis phariseoꝝ t̄. Jste inuitauit christū vt ptz ex sequen-
tibus. t videt q̄ b fecit malicioſe t nō ex deuotione. vnde subdit: b Et ipsi
obseruabant eū. attēdētes si inter epulas aliquid diceret aut faceret vñ possent
eū accusare. c Et ecce hō quidā hydropicus: t dr ab hydor quod est aqua:
q̄z hydropic⁹ hz aquā inter carnē t cutē. d Erāt ante illum. Dicit Cyrillus
q̄ iste non petebat a christo sanari timoꝝ phariseoꝝ: sed solum se ostendebat vt
christus cū videns eī⁹ misereret. e Et rūdens iesus nō ad verba: q̄z ōstio sibi
nō ꝓponebat: sed ad cogitatiōes phariseoꝝ t legisperitoꝝ q̄n cogitabant cura
tionem in sabbato esse illicitam. f At illi tacuerunt. q̄z si dixissent non: time-
bant ab eo rōne cōfutari. si aūt dixissent sic: nō haberent frontē ipsuz de hoc ac
cusandi. g Ipe vero apprehensum sanauit eū ac dimisit. q̄z p impositionem
manus ipm curauit: t postea manū retraxit. h Et rēspōdens. cogitationib⁹
eoꝝ quib⁹ cogitabāt illud factū illicitū. i Dixit. ostendendo illud eē licitum
t bonū p exemplū aīalis bruti: cui⁹ periculo licitū erat succurrere in sabbato etiā
fm ipsos: t multo fortius succurrendū est homi ꝓpter quē facta sunt aīalia bru-
ta: t qui factus est ad imaginē dei. k Et nō poterāt ad hec respōdere: tanq̄
cōfusi euidenti rōne. l Dicebat aūt. Hic ꝓfutat ꝓpter eos de supbia t ambi-
titione indebita bonoꝝ. quod notat cū dicit: m Intendens quō ꝓmos accu-
bitus eligerēt. i. primas sedes in cōuiuijs solēnib⁹. n Cū inuitat⁹ fueris ad
nuptias nō discūbas in ꝓmo loco. Per ꝓmū locū nō solū intelligitur hic hono-
rabilior sessio in conuiuijs solēnib⁹: sed etiā q̄libet electio vel postulatio seu pro-
motio ad aliquem dignitatē: t hoc ptz ex hoc q̄ ꝓmittitur: Dicebat autem t ad
inuitatos

Universidad de Sevilla Biblioteca

mēbris eccle te ſũ˜peris:nõ te de merit˜ glozifãdo:ſi ſt ceteris ſublimioꝛ extollas. a Me forte ho.rē. Honozatioꝛi poſt inuitato locũ dat q̃ de ſue ꝙſtatiõis ꝓfidentia ſecurioꝛ fa ctus:cita illoꝝ qui ſe in xp̃o ſecuti ſunt agilitate ꝑitur:ꝛ cũ ruboze nouiſſimũ locũ tenere rē.cũ de alijs melioza cogſcēs:

Ps.37. miliat.dicẽs cũ ꝓpha: Exaltat˜ aũt hũiliat˜ ſum ꝛ ꝙfus. b Et tũc inci.cũ ru. Et tũc erubeſcẽs qđ de te aliq̃ maioza ꝓſumpſiſti incipies ad pnã hũiliari:ꝛ te mioꝛi cognoſce re meriti. Me nũc incipias q̃rere qđ tibi fuat i fine:qz hereditas ad quã feſtinat in ꝓncipio:in nouiſſima bũ dictiõe deficiet. c Tũc erit ti.glo. co.rē. Quotidie dñs dũ ꝙuocas ſu os viſitat ꝛ dicendicat:tanta ſpũs ſui hũilib˜ dona ꝓſtat:vt eos cer˜ fideli um cũ ãmiratiõe gũſicet: ſtupenſq̃ i

Ps.138. auctoꝛis ſui laudẽ ꝓſiliat dicẽs:Mi bi aũt nimis honozificati ſunt amici tui de˜ rē. d Dicebat aũt. Scõm ordinẽ lre. Poſtq̃ monuit inuitatos q̃lit˙ debeãt accũbere:monet ꝛ inuita toꝛẽ q̃s debeat inuitare:ne tpalis ex penſio bonoꝝ quã facit:cedat in va cuũ:vl foꝛſitan augmẽtet petũ:ſ̃ ita expendat tpalia:vt ꝙ hec pateat via ad eterna. e Et q̃. Principi phari ſeoꝝ loquit q̃ foꝛſitan ſupbire pote rat:qz tot ad ꝙuiuiz q̃ſt ex miſcẽtia vocauerat:vl ſic ex ẋbis dñi põt oci pi.lõ poti˜ inuitauerat vt ab illi˙ itꝛ Luitarẽt:ꝛ ſic nilla ſpeciall retributio ſeq̃ret. f Noli vo. Frẽs amicos ꝛ diuites alteruꝝ cõuiuia celebrare: nõ q̃ſi ſcelus iterdicit:ſed oſtdit non valere ad ꝑmia vite. Sũt aũt ꝛ q̃daz taliũ diuitũ ꝙuiuia:q̃ nõ ſolũ in pñt retributiões:ſ̃ etiã dãnatiõẽ ꝓcipi

Ro.13.d unt i futuro. Ũ Apls:Nõ in cõme ſatiõib˜ ꝛ ebrietatib˜.i.in luxurioſis ꝙuiuijs:q̃ aut collatiõe oĩm celebrã tur:aut vicib˜ ꝓtubernalib˜ ſolẽt ex biberi:vbi neminẽ pudeat aliq̃d in honeſtuz facere vel dicere. g Re foꝛ.G.d.Si intẽdis inuitare vt ĩui teris:ibi potes falli:ſed ſi diſtribue ris pauplib˜ de mercede nõ falleris. h Voca paupes. Qui paupes vo cat in futuro ꝑmiũ ꝓcipiet:q̃ amicos ꝛ frẽs ꝛ diuites vocat:recepit mere dẽ ſuã. Sed ſi h ꝑpter deũ facit:in ex emplũ filioꝝ Job:ſicut cetera frater ne dilectiõis officia:ſ̃pe q̃ iuſſit remu nerat. Qui luxurioſos ꝑpter laſciui am vocat:pena non carebit. i Jn reſur. Cũ oẽs reſurrecturi ſint:tamẽ ſingularit˙ ãſi ꝑpla dr reſurrectio iuſtoꝝ q̃ in ea ſunt immutandi.

D k Hec cũ au. Illect˙ dulcedine au dite reſurrectiõis in laude ei˙ ꝓrum pit:ꝛ i ea vere beatos foze aſſerit:et ſi nõ bñ intelligat q̃b˙ meritis ad il lam beatitudinẽ poſſit attingi.

l Bea.q̃i mã.rē. Si q̃s mãducauerit ex h pane:viuet in eternuz. Si q̃s incarnatiõis ſacrõ pfecte incoꝛpo ratus:diuĩe maieſtatis viſione frui meruerit:h eterna beatitudie gaudebit. Sz qz multi fidete nus ãſi ozãdo pcipiũt.dulcedinẽ ẋo ei˙ veracit˙ attingere fa ſtidiũt:ro:poſt coꝛ redarguit˙. Ũñ ſequit:Homo quidã rē.

m Homo q̃dã. Verbũ incarnatũ ſatietate interne dulcedi nis multis ꝓparauit:ſ̃ panci venũt:qz mlti q̃ fidẽ ei ſub ſticiunt:male vinẽdo ei ꝓtinuo ꝓtradicunt. n Cenã mag. Hoc conuiuium:nõ prandiũ ſed cena dicit˙:qz poſt prandiũ de quo Matthe⁹ agit:cena reſtat. poſt cenã nullũ cõuiuiũ reſtat.de prandio multi:de cena nullus ejicitur.

Et miſit

a ſ nuptie chriſti ꝛ eccleſie cõiunctio.

fueris ad nuptias nõn diſcũbas

a ſ qz põt cõtingere. b ſ gratioſiori in uitatoꝛi:ꝛ ſi aliis occulto.

a in pꝛio loco:nẽ forte honoꝛatioꝛ

a ſ per gratiã ſuã re˜ illum oſtendens.

te ſit inuitatus ab eo:et veniens

ſ deus qui coꝛda ſingulo˜ nouit.

is q̃ te ꝛ illuz vocauit: dicat tibi

ſ intelligẽ te minoꝛem.

b da huic locũ:et tunc incipies cũ

ruboze nouiſſimũ locum tenere.

a ſ quãto maioꝛ es humilia re in oibus.

Sz cũ vocat˜ fuerĩ vade rẽcũbe

a ſ ad iudiciũ vel ãdicẽ augendo humi libus gratiã quã aufert a ſuperbis.

in nouiſſimo loco: vt cũ vẽnerit

a ſ ex humiliate re amicũ recognoſcat qui ex preſumptione poſtponebaꝛis.

qui te inuitauit dicat tibi:Amicẽ

a ſ ad maiuꝰ ꝓmiũ eterne glozie vel hic ad ma ioza dona ſanctiſpiritus recipiendum.

c aſcende ſupius. Tũc erit tibi glo

ſ in eadẽ beatitudie vel i eadẽ fide ꝺſcendẽtibus.

ria coꝛã ſil˙ diſcũbẽtib˙:ꝛ quia oĩs

a ſ incaute de merit˜ alteriꝰ. b ſ a deoꝛ ſi nõ co q̃ ſe exaltat hũiliabit˙:et qui ſe rã hoib˙. a ſ ꝙide de bñficijs. b ſ a deo.

d hũiliat exaltabit˙. Dicebat aũt

c ꝛ ei q̃ ſe inuitauerat. Cũ facꝫ pzã

a ſ quacũq; hoza dici. b ſ veſpere. c ſ carnali affectu:vel cognatione coniunctos.

f diũm aut cenaz:noli vocare ãmi cos tuos neq; frẽs tuos:neq; co

a ſ ꝓpter hoc q̃ diuites.

gnatos:neq; vicinos:neq; diuũ tes:ne forte ꝛ ipi te reinuitent:ꝛ

ſ nõ ait.ꝛ fiat tibi permiſſ˙ fiat tibi retributio.

fiat tibi retributio.† Sz cũ facꝫ cõ

a ſ a ꝙbus nihil in ꝑſenti poteꝛ expectare.

b uiuiuz voca paupes debiles cẽ cos ꝛ claudos:ꝛ beat˜ eris:qz nõ

ſ vnde poſſint. ſ a deo.ſ.

hũt retribuere tibi. Retribuet˙ ei

ſ vel retributione. a ſ q̃ in reſurrectio ne eſſent beatificandi pauperũ ſuſceptores.

tibi i reſurrectione iuſtoꝝ. Hec cũ

audiſſet q̃dã de ſimul diſcũbenti

bus dixit illi:Beatus q̃ mãducabit

a ſ ego ſum panis vinus qui de celo deſcendit.

bit pãnem i regno dei. At ipſe di

a ſ ꝙſi de beati q̃ comedẽt:ſ̃ dediti ĩemis vl cu rioſitati vl voluptatib˙ hui˙ mũdi nõ comedent.

m n xit ei:† Homo quidaz fecit cenaz r† Homo quidã rē. Hic ꝓfiter chriſtus arguit eos de ingratitu ne:qz iudei ꝑ ceteris gentib˙ fuerũt inuitati ad beatitudinẽ ce leſtem. ꝑmo p ꝓphetas.ſcõ p ipm xp̃m eis ꝓdicantes in plong ,ꝓria.tertio p apl̃os:ꝛ tñ renuerũt venire p fidẽ:ꝛ iõ vocati ſũt gẽtiles ſm q̃ dr Act˙.xiij. Vobis opoꝛtebat ꝓmũ loq̃ ẋbũ dei. ſ̃ qm̃ repellit˙ illud ꝛ idignos vos iudicat˙ ecce vter

a Et qui nō ba. ꝛc. Ita debetis odisse crucē batulare venire post me: qz ita cōsummabit edificiū ꝙ qō venit ad regnū. b Quis enī ex vo. Postq̄ dns sequētib⁹ se in hierlm dedit sublimia p̄cepta de ꝓfectu mūdi ꝛ de abiectione corpis. suppōit p̄ceptū de pscuerātia: ad quā necessaria est cū humi/litate patientia: ꝛ hoc ꝙ simile edificāt.

c Turrim edi. ꝛc. Quia sublimia p̄cepta dedit: edificādē sublimitatē cōparatiōez subiūgit. d Cōputat. Ille cōputat sumpt⁹ q̄ discernit esse erogandā tēporalē ꝙcuniā: ꝛ cor auerrē dū a cupiditatib⁹ mūdi: ꝛ aiam ꝓparandā contra aduersa mundi.

e Omnes qui vt. Sicut ait Aplus 1.Co.4.c Facti sumus ſpectaculū mundo an/gelis ꝛ hominibus: ꝛ in omni qō agimus ꝓsiderare occultos aduersarios debemus: qui nostris operib⁹ insidiantur: et nūi cōtra eos vigilem⁹ patimur irrisores quos habem⁹ ad malū suasores. f Aut quis rex. Post similitudinem de turre edificāda supponit similitudinez maioris rei: de rege pugnaturo. In quo ostendit p impletionē p̄cedentiū mandatoꝝ nullū ad gloriā posse ptigere: nisi seueri iudicis sententia tēperet ꝙ misericordiā. In cōſpectu eni dei oīs hō ipfectus. Ergo sicut in ſupiori ꝓmeditatio erat necessaria ad cauendū inimici ōrittonē: sic est ꝛ ad ipetrādā iudicī miseri/cordiā. g Si possit. Quasi cū decē milib⁹ occurrit deo: q̄ offert opa decē mādatoꝝ que exterī gessit: ſz dē ꝙſi eum dublicato numero cōtrauenit: cū vir illū ꝓparatū in solo ope: discutit sil' de ope ꝛ cogitatiōe. Et tō dū ad huc lōge ē p dilationem iudicij: nos fragilitatis nostre insufficientiā attēdentes: ad impetrandā seueri iudicī pacem debem⁹ p̄mittere legatiōem lachrymarū bonoꝝ operū: pioꝝ affectuū. h Sic ergo. ꝛc. Infert a ꝓmissis illitudinib⁹: qñ q̄dē nō bñ pōt edificare q̄ nō cōputat sumpt⁹: nec secure pōt occurrere q̄ nō ꝓmittit legationē: q̄ nec me⁹ ꝓt esse discipul⁹ q̄ nō renūciat oīb⁹. Hac igit cōclusiōe ostendit ꝙ edificare turrim: facere pacē cū fortiore: nihil aliō est q̄m esse discipulū xp̄i. Dꝛeparare xo sumpt⁹ vl' mittere legationē ad faciēdā pacē: nihil aliō ē q̄m renūciare oīb⁹ q̄ possidem⁹. Hoc tñ distat inter renūciare omnib⁹ ꝛ relinquere omnia: qz renūciare ꝓuenit omnib⁹ q̄ ita licite vtunt oīb⁹ mūdanis q̄ possidēt vt tñ mēte tēdāt ad eterna. Relinq̄re est tātūmodo pfectōrū: q̄ oīa tpalia postponūt ꝛ sol' eternis inhiant. i Bonū est sal. Bene q̄ vult me⁹ ē discipul⁹: oportet vt renūciet omnib⁹: qz ita erit bonū sal. i. digⁿ ꝙstitui in numero aplōꝝ ad cōdiēda corda auditorum ſpūali sapia. Si aūt ꝓdimēto Xp̄ist⁹ semel illūinat⁹ itez ꝙ amorē tpaliū ad apostasiā redierit: q̄ alio doctore corrigēt: q̄ dulce/dinē sapie quā gustauit: vl' adūsis territ⁹: vl' ꝓsper⁹ illect⁹ abiecit. k Neq; in terrā. Sal sterilez facit terrā. Vñ ira victoꝝ destructas vrbes sale seminabat: ne in eis germē oriret. Ita apli destructo petri regno: germē vitioꝝ cōpescūt. Sal cibos cōdit: carnes siccat. Predicatio a vermib⁹ ꝛ putredine vitioꝝ illesā fernat suo creatori hūanā naturā. Si aūt sal euanuerit ꝛc. i. si apli ꝙ ꝗs alij cōdītī sūt ꝓperis vl' aduersis cesserit: ꝙ quos eis erroꝝ auferet: cū eos de⁹ elegit tollere alijs: neq; in terrā neq; i sterq̄liniū: qz q̄ retro vadit: neq; ipe fructū ferre: neq; excolere valet: sed ejicit. Vñ vtil' exhortatio subdit: Qui hz aures audiē. au.

a Adhuc aūt ꝛ aiam suā. i. vitā corporalē ex ꝓtēdo xp̄i dei um: paratꝰ vitā suā exponere ꝙ fide: casu necessitatis occurrente. b Nō pōt me⁹ ē disci. Discipulat⁹ aūt xp̄i dupliciē pōt intelligi. Uno modo generalit ꝓm statū cōem fidelitātis ad ꝗ sufficit fides cū obseruatiōe mādatoꝝ. Alio mō cū hoc ꝙ obſeruatiam cōsiliorꝝ: in vtroq; th statu requirit̄ repressio cōpiscentiarꝝ carnaliū: magis th in secūdo mō discipulat⁹ ꝙm. tho sequit: c Et qui nō baiulat crucē suam. ꝙ carnis macerationē ꝛ cupiscentiarū repressionē. d Quis enī ex vob. Adducit b ꝓr duas parabolas ad ſtum ꝓpositū de aggressu statꝰ ꝓfectōis q̄ ꝓsistit in obseruatiis ꝓsilionum. ꝛ ꝓmo ostendit q̄d requirit̄ in tali aggressu. secundo q̄d in debito vsu. ibi: Bonum est sal. Circa primū ꝺr: Quis enī ex vob volēs turrim edificare. i. aggredi ꝓfectionē euāgelicā: e Nōne pus sedēs. i. quietat⁹ a tumultu passionū deliberā. Cōputat sū. i. ꝓsiderat si habeat illis qō ad hoc requirit: quod est ꝓmptitudo ad relinquēdū oīa ꝓpter deū: vt patebit postea. g Ne postea cū posuerit fundamētū. qō cōsistit in obseruātia mādatoꝝ. h Et nō potuerit pficere: qz nō habet ꝓmptitudinē animi ad relinquendū omnia: qō est primū in statu ꝙfectionis acquirēdi: talis fuit ille iuuenis de quo dicit Matth. xix. qui obserua verat mādata. cui dixit christ⁹: Si vis pfectus esse vade ꝛ vende oīa ꝙ habes et da paupib⁹. Et sequit ibidē q̄ abijt tristis: eo ꝙ multas habebat possessiones: quarū amore fuit impedit⁹ a statu pfectionis. ꝛ tō nō habuit sumpt⁹ ad pficiendū turrim cuius posuerat fūdamentū. i Aut qs rex. Hic pōitur secūda parabola ad idē. cū dicit: Aut quis rex itur⁹ cōmittere bellū. hic accipit rex quicunq; vult aggredi pfectionis statū: qz debet hō regere operationes ꝛ cogitationes suas: ꝛ habet cōmittere bellū. ad rapiendā sibi celeste regnū: ꝺm qō dr Mat. xj. Regnū celoꝝ vim patit⁹ ꝛ violēti rapiūt illud. k Si possit cū decē milib⁹ ꝛc. cū obseruātia decē mādatoꝝ: sed qz non sufficit ad pfectionis statū acq̄rendū ꝛ ꝓfectionis statū acq̄rēdū ampli⁹ inardescit regi celesti in obseruātia ꝓsiliorū q̄ supra ab euāgelica pauptate. ꝺs cōcludit:

n Sic ergo oīs ex vo. q̄. ꝛc. Ex hac conclusione patet ꝙ ista parabolas pertinēs vadūt ad istā intentionē: o Bonū est sal. Ostēso q̄d requirit̄ i pfectiōis aggressu: b ꝓr ostendit q̄d requirit̄ in eius debito vsu. s. discretio q̄ requirit̄ in omnib⁹ opibus bōis: ꝺm qꝺ dicit apls ad Ro. xij. Rationabile obsequiū vrm. ꝛ b est q̄d dr: Bonū est sal. i. discretio que est ꝓdimēto bonoꝝ operū: sicut sal est cōdimentū ciboꝝ. p Si aūt sal euā. i. discretio defuerit. q In quo cōdiet. qz op⁹ bonū de genere insipidū est ꝛ inutile si careat discretione. r Sed foras mittetur. hoc est a perfectione cadet. vnde ꝛ in collationibus patrum collatione secunda moysi abbatis declarat⁹ rōnes ꝛ exempla: quāli q̄ cecidēt a statu pfectiōis. ꝑ fuit cōit ꝓpt ꝙfectū discretionis. Et factū est cū itrasset ꝛc. Ca. XIIII

Moraliter. Seqt: b Et ecce hō q̄dā hydropicus ꝛc. Per hydropicū q̄ cū plus bibit plus sitit: significat⁹ cupid⁹ ꝛ auarus: q̄ cū plus acq̄rit ad acq̄rēdū ampli⁹ inardescit. Juuenalis. Crescit amor nummi q̄tū pecunia crescit. Et sitit ante iesum cum conuertit ad deū: paratus acquisita dispēsare ad bonorē diuinū, ꝛ sic recuperat sanitatē: qz de cupiditate pau/

tat in liberalitatē. m† Cū inuitatus fueris ad nuptias ꝛc. ēes catholici sūt ad xp̄i ꝛ eccl̄e nuptias inuitati: sed illi in primo loco recūbūt qui dignitatib⁹ eccl̄e se ingerūt: q̄s spōsus ecclēe rp̄s deiect ab eccl̄ia triūphāte: ꝛ aliqn etiā a militante. humiles vero recūbūt in nouissimo loco vt spōsus eos exaltet in celo. f† Cū facis p̄diū ꝛc. p̄dicator verbi diuini facit cōiuiū spirituale: sed si faciat hoc ꝓpter honorē vl' lucri tem poralis cōsecutionem: nō habebit a deo mercedē. si vero faciat ꝓpter animarū salutē: recipiet cū iustis vitā eternā. f† Homo quidā fecit cenā magnā ꝛc. Homo rp̄s fecit magnū conuiuium: q̄n instituit eucharistie sacramentū. a† Et vocauit multos. Hī oēs catholici ad ꝺ generaliter sūt vocati: sed illi vocati sunt specialiter: quib⁹ dē dat specialia dona quasi ex speciali amicitia: vtpote donū corporalis decentie: vel donum tpalis abundantie: vl' mūdialis excellētie: quib⁹ debēt ad bonū vti: vt sint ad dictū cōiuiū specialiter ꝓparati. b† Et misit seruum suū ꝛc. i. ꝑdicatorē euangelicū. c† Et ceperūt oēs excusare. Excusatio ista est indispositio voluntaria: qz corpoꝝ decētes frequēter ex hoc cadūt in luxuriā. diuites in auaritiā. excellentes in superbiā. primi significant ꝙ vxorē ducētes. secūdi ꝙ iuga boū emētes. tertij ꝙ villā emptā videntes. ꝛ oēs illi ad cenā dñicā sunt inepti. † Tūc iratꝰ paterfamilias. ꝛc. ꝓtextores sue cene. † Dixit seruo suo. i. ꝑdicatori euāgelico. g† Exi cito in pla. ꝛc. ꝙ pauper⁹ ītelligunt vere bumiles q̄ sūt pauper⁹ spū: vt expōit Aug⁹. Beati pauper⁹ spū. i. nō habētes inflātē spūm. ꝙ debiles: nihil sibi virtutis attribuentes. ꝙ ceteros visū ab illicitis reprimentes. ꝙ claudos: defectꝰ ꝓpios ꝓsiderātes. omnes isti sunt ad cenā dñicā introducendi. h† Et adhuc loc⁹ ē. hoc dicit eo q̄ ecclia plures recipere semp est parata. m† Si q̄s venit ad me ꝛc. Hego. Modicū. xxv. Quasi ꝙ odiū diligit q̄ carnalit sapiēt dū praua nobis ingerit nō audit. Et sic odiēdi sūt nō solū domestici: ſz etiā ea ꝓpria dū ps sēsibil' nob ingerit ihonesta. c† Et q̄ nō baiulat cru. su. ꝛc. Chrys. Nō vt trabē sup humeros apponam⁹: ſ vt sp̄ xp̄i mortē ꝙ oculis habeam⁹. d† Quis aūt ex vo. volēs tur. edificare ꝛc. Turris hec est eccl̄ia q̄ Cant. iiij. dicitur turris davitica: quā edificāt boni doctores ꝙ ꝑdicatores. sumpt⁹ aūt hui⁹ edificatiōis sūt scripturaꝝ sanctaꝝ intelligētia: ꝛ exemplaris vita: quib⁹ carētes sūt ad hoc edificiū ꝛpotentes. f† Aut qs rex itur⁹ cōmittet bel. ꝛc. Rex venies cōtra nos cū. xx. milib⁹ est dns nr̄ iesus rp̄s veniēs ad iudiciū cū angel⁹ et potestatib⁹: cuius potestati resistere nō valem⁹. et ideo dū adhuc est longe mittam⁹ ad eū legationē lachrymaꝝ ꝛ bonoꝝ operū vt eū placare possim⁹. o† Bonū est sal. i. discretio q̄ cōdit opa nostra. p† Si aūt sal euā. ꝛc. i. si discretio ab operib⁹ nr̄is bonis de genere defuerit. nō erūt deo accepta. in cuius figura sal in omni sacrificio ponebat.

In ca. xiiij. vbi ꝺr in postil. Sicut credūt saraceni ꝛ iu. mo.

Additio. j. Ex traditiōib⁹ iudeoꝝ thalmudicē ꝛ aliis apōcrifis eos autentic⁹ nullo modo habetur ꝙ in futuro seculo homines cibis corporalibus indigeāt. ꝛ ideo si forte sint aliqui moderni qui hoc credant: hoc cōtingit ex fatuitate eoꝝ. vnde apud ꝓcipuos doctores eoꝝ: ꝛ ꝑ thalmudicas traditiones: ꝓut habetur cathedrū ca. vlti. in futuro seculo non est cib⁹ nec potus: nec vlus venereoꝝ: ſz in sti ibidem in capitibus coꝝ coronati delectant in visione diuine habitatiōis. qō si recte intelligeret bene adaptaret̄ fruitioni diuine in q̄ sancti cū aureolis fruuntur visione xp̄i: in quo est vera habitatio diuina. vñ magis redarguendi sunt q̄ non receperūt doctrinā xp̄i q̄ traditionib⁹ eoꝝ bñ intellectis manifeste cōſonat.

In eo. ca. vbi ꝺr: Iuga boū emi quinq. **Additio. ij.** Propt⁹ videt hec parabola ꝙ Augustinū expōit i libro de xbis dñi vbi ꝺr: Illā emi. applicat ad ſupbiā: ꝓut postil. dic⁹: vbi aūt ꝺr: Quinq; iuga boū. ad q̄nq; ſensus carnis q̄ gemiati sūt: ꝓut ipe declarat: vbi notabilit expōit illa verba excusatiōis. s. Et eo ꝓpter illa. Nō eni dixit: eo pascere illa: qz ad necessitatez naturalē bonū est vti sensibus: nō aūt ad curiositatē ꝛ superfluitatē. qō aūt sequit: Uxorē duxi. exponitur ex carnalitate in quo etiā postil. concordat.

Erant aūt ꝛc. Quia nō solū iust⁹ Ca. XV per inertiā peccare: sed et peccatoꝝ per solertiam ꝺr reſipiſcere. Post electionē infamati sal/

a Erant autē Ca. XV a

Erāt Ca. XV autē appꝛopin/quātes. Supꝰ descripta est peccātuꝝ monitio ad penitētiam dic ꝙr describit eoꝝ conuersio ad iusticiaꝝ. ꝛ ꝓmo in generali. ſcdo in ſpeciali. ca. xix. Pꝛima in tres. qz ꝓmo ostēdit q̄ petōres redeūtes sūt benigne recipiendi. ſcdo caute nutriēdi. ca. xvij. tertio deuote ſtruendi. ca. xviij. Pꝛima in duas: qz ꝓmo describit petōꝝ receptio benigna. ſcdo docet eoꝝ satisfactio ꝺdigna. ca. ſe. Circa ꝓmū ostēdit ꝙuersio petōꝝ. cū ꝺr: Erāt aūt appꝛopin. ꝛc. ex ꝓposito emēdatiōis vite. b Et au. il. para. ei obe. ſcdo subdit iusta murmuratio malignātiū. cū ꝺr: c Et murmu. pha. ꝛc. Notātes xp̄m de mala vita: eo q̄ talib⁹ amicabilē se pbebat. ꝛ sequit xp̄i rnſio. cū ꝺr: b Ait ad il. In rnſione ostēdit q̄ petōres redeūtes sūt dulciter recipiēdi. ꝛ ad ꝺ inducūt tres parabole. ſcā incipit ibi: Aut q̄ mulier. tertia ibi: Hō q̄dā habuit duos filios.

Dar.12.b

B

blicani et peccatores: vt audi/ b

a ſ duplicitēr errant: q̄ et ſe iustos putant cum sint ſupbi: ꝛ illos reos cū iam penitean.

rēt illum. Et murmurabāt pha/ c

a ſ q.d. cōtrari⁹ est legi q̄ hoc ꝓhibet.

risei ꝛ scribe dicentes: Quia hic pctōres recipit et māducat cum illꝰ. † Et ait ad illos parabolā istā d

d dicēs: Quis ex vobis homo q̄ e†

c habet centū oues: ꝛ si ꝑdiderit †

a ſ diues pastor cui⁹ nos oēs cēcsima portio sumus.

ſ angelicā naturā in ſūma brīuidie existētē q̄si reliquit: dū ſupm exīmantur.

d vnam ex illis: nōne dimittit nō/ †

a ſ. i. in celo quod desertum est ab homine peccante. b ſ dum per predicationē vocat.

nagintanouē in deserto ꝛ vādit †

ſ inuenit dum conuertitur aliquo.

ad illaz que perierat: donec iue/niat eam? Et cuz inuenerit eaz: e

e Quis ex vo. Hic pōit ꝓma pabola de oue pdita ꝛ būeris pastorꝭ cū gaudio reporrata. ꝛ ptz ſnia ex dictis: Matth. xviij. ca.

ipōit in humeros suos gaudēs: f

f ꝛ veniēs domū cōuocat amicos ꝛ vicinos dicēs illis: Congratulamini mihi: quia inueni ouē me/ g

g am que perierat. Dico vobis q̄

Ecōtra aūt pctōr plerūq; facit. Maius ḡ gaudiū de eo ḡ de stāte iusto: vti
dux in pliō: pl' eīs militē diligit: q; p' fugā reuersus hoste fortit' pmit: ḡ cū
q; nō fugit: nec vnq; fortit' egit. Sz ꝛ sūt q;dā iusti: de q;b' rārū gaudiū ē: vt
unt: in oīb' se bñ gerāt. Quārū ḡ gaudiū ē ſi bñ̄ter plāgit iust': cū gaudiū
sit: si qō male gessit: plāgit ininst'. a Gaudiū erit.
Angeli: qr rōnales gaudent de recōciliato sibi hoīe
qō incēdit nos ad ꝓfitandē: vt agam' qō ill' gratum
sit: quoꝝ ꝛ affectare patrocinū ꝛ offēdā timere debe
mus. b Sup nona. tē. Si in nonagitanouē in-
stis q; h errauerīt nec ēdigēt pēitētia: ūgeli itelligūt ꝛ
mal' videt ipios iustificare ḡ iustos creare ꝛ ꝺser-
uare: qr ꝛ si vtrūq; eōlis potētie: ꝺ maioris miscōiet
maiora gaudij. c Aut q; mu. Mulier. i. dei sapia
. r. dragmas habuit cū hoīes ꝛ āgelos ad imaginez
suā creauit. Sz vnā pdidit: cū hō a sūmudie creato-
ris recessit. Sz dei sapia lucernā ad ḡrēdū accēdit:
cū in carne apparuit: qr lucerna est lux i testa. i. ver-
bū i carne: qō vbi inf hoīes claruit: domuz euertit:
qr ꝓscientias hoīm de reatu suo ꝑturbauit: ꝛ sic dra
gma reperit: dū in hoīe sūtudo ꝓtoꝝ naturaꝝ reparat.
d Vīs drag. tē. Angeloꝝ ꝛ hoīm naturaz quā ad
eternitatē dñs ꝓsistere voluit: ad suā sīlitudinē crea
uit. Decē ḡ dragmas mulier habuit. cū nouē ordini
b' āgeloꝝ ab dit' ēbō vt cōpleret' decim' electoꝝ nu
mer'. Qui nec p' culpā a creatore ꝑit: qr eum sapia
dei p carnē miracul' cozuscās ex lumie testē repauit.
e Conocat ami. Amice ꝛ vicine sugne prātes q; tā
to deo iuxta sūt ḡto cū vicinis' contēplār: ḡs vocat
dū p exhibitionē grē hoīb' ipēse ad amoꝛē sui veheꝫ
mētī' accēdit. f Tres pabole si ociose ꝓponūt. ouis:
dragme: filij ꝛ triplici remedio pnocati: vulnera
nīa cure'. Xps pastor ouē reuehit cu' petā i suo
corꝑe suscepit. Mulier. i. ecclia q;si mat' dragmā rec̄
rit ꝛ suffragat. Deꝰ pater recōciliatū recipit ꝛ vestit.
Eadē diuini opis miscōia: sz diuersa ꝓ meritis nr̄is
gra. Quis a pastore lapsa ꝛuocat: dragma q; pierat
inuenit: filiꝰ ad ꝓfectū ꝓpius veltigijs redit ꝛ a pre bo
norat. ouis sum': petam' pascua. dragma sum': ha-
beam' ꝓtiū. filij sum': festinem' ad patrē. f Vō
q;dā. Duab' ꝺmissis pabol: ḡtū ipe cū angel' gau-
deat de pēitētia sancte ecclie. In hac tertia. nō solū
gaudiū oñdit: ſ ēt murmur iuidētiū reꝑhēdit. g Vō
iste deꝰ ꝓ habuit duos filios: qr auctoꝝ ꝛ creatoꝝ est
duaꝝ stirpiū būani generis. i. iudeoꝝ ꝛ gētiliū. Ma-
toꝝ filiꝰ q; in cultu vni' dei pmānsit. Minoꝝ q; vsq; ad
colēda idola deū deseruit. Substātia est oē qō viui
mus: sapim': cogitam': loq̄mur. Hec deꝰ dedit eque
oīb'. vñ: Erat lux v. q. l. o. h. ve. tē. Vnī' ḡ substātie
portionē mīoꝝ sibi petit dari: cū bō ronal' suo sēsu de
lectat': ꝑ libeꝝ arbitriū se regere ꝛ a dño creatoꝛ' q;
fuit exire. g Et dixit ad. Sic deꝰ ñ hz aliū a q; foꝛ
mek: a q; regat: sic iste vult sua ptātem ꝛ: vt nullo foꝛ
māte nullo regēte vīnat. h Pater da. Dimidiū
ꝓmoniū petētib' ꝺat: nec est culpa patris q; ꝺat ado
lescētioi. Illa i regno ōi firma erat: nec fides gra-
uat ānis: nisi ipe certe se iudicauerit inidoneū q; po
scit. Si iste ñ recessisset a ꝓe ipedimētū nescisset eta-
tis: sz negre ꝓfect' merito patrimoniū vastat.
i Et ꝺimisit. Fidelib' sue gre ꝓtectionē quā desi-
derabāt ipartiēdo. ifidelib' vo naturalib' solū ūgenij q; ꝛtēti erāt būficiuz
ꝓcēdēdo. k Vō' mul. oi. Vō multo p' ūstitutione būani generis pla-
cuit aīe liberū arbitriū ferre secū: ḡsi quandā potētiā nature sue: ꝛ deserere
cū a quo cōdita est ꝓfidēs virib' suis. Et bas vires tāto cit' ꝓsūmat: quā-
to datoꝛē deserit. Hec est ꝓdiga vita q; amat fūdere ꝛ spaciari in pōpis exte
rioribus: relinquēs eū q; sibi est interior. l Peregre ꝓfect' Vō locum
mutādo sed animū. Quāto ḡs in praūo ope plus delinq̄t: tāto ab eī' gra-
tia longi' recedit. Quid longi' ḡ a deo recedere. Qui a deo recedit exul
est patrie: cuius mūdi. Regio longinqua est vmbra mortis. m Et ipe ce
pit ege. Quia nihil satis est ꝓdige voluptati: qr voluptas sp habet famem
sui. Merito ergo eger: qui thesauros sapientie diuitiarumq; celestium alti-
tudinē reliquit. n Ani cinium. Anus ciuiū ille est q; ꝛcupiscentijs ter-
renis merito prauitat' sue ꝓpositꝰ princeps mundi vocat'. Qui in villam
mittit: quia cupiditati mūdialis substātie subiugat. Porcos pascit: cuz ea
quibus immundi spiritus gaudent operatur. o Et pasceret por. Por
cus immūdū aīal qō sordib' delectat. Sic diabol' q; in idolis cruore pecu-
dū pascit ꝛ morte ipsi' bois. Misit ergo in villā. i. suū fecit famulū. Ut pa
sceret porcos immolās ei animā suā.

a Aut q;. Hic pōt' scēa parabola de dra
gma ꝓdita ꝛ reinuēta. Ubi ōt: Que mulier ha-
dragmas decē. Mulier ista est sapia diuina hās
nouē ordines angeloꝝ q;si dragmas nouē. ꝛ oc
ma dragma ē būana natura ad imagiō dei scīt.
ꝛ ꝛ cōparaꝝ ipi' p cogni-
tionem ꝛ amoꝛē. ista dra
gma. r. fuit pdita ꝑ pec
pmoꝝ parētū. b Lucerna ē in
ne accē. In. Lucerna ē in
mē i testa. qr diuina sapia
inmē deitat' accēdit i te
sta nr̄e mortalitat' q; ſ.
rēdū naturā būanā pdi
tā: ꝛ reducēdā ēā ad bea
titudinē. c Et euerta
do. Ista dom' ē synago-
ga q; fuit euersa vt inue
nirēt natura būana.
d Et cū inue. quo. amī.
i. āgeloꝝ sociarēs q; ēā
gaudēt ꝺ petoꝝ' ad se
um ꝓuersis: ꝛz qō dictū
est in parabola pcedēti.
ꝛ ex ꝺ itez pducit: Ita
dico vob gau. erit tē.
e Vō q;dā. Dic pōt' ter
tia' pabola ꝺ filio. pdigo
ꝓ quē designat' ꝓpl' ge-
til' q; erat ꝺdit' pctis. vt
ēt. q; cū. ꝓ pctōr singulari'
dic' ḡ: Vō q;dā. i. ipe pe
ꝓ nob būanat'. f Ha
buit duos filios. i. duos
ꝓpl'os. i. iudaicū gētil.
vel duos filios. i. inātos
ꝛ pctōres: qr petōres sūt
filij dei inq̄ntū sūt ad ei'
imaginē: licet nō sint fi-
lij dei ꝑ gram. g Et di
xit adolescētioꝝ. i. gētil
ꝓpl's. vñ ꝛ ꝓpl' iudaicus
vocat filiꝰ dei ꝓmogēi'.
Ezo. iiij. Filiꝰ me' pma-
genit' isrl. vt petāt q; de te
nenis mortb'. ꝛ ib' de ado
lescētioi filiꝰ. b Et di-
uisit illis sub. qr bona dei
boīb' largiūt: ꝛ is dicit
mode. i Adolescētioi
fi. pegre. pfe. ē. ꝑ mūdi
cationē petōr elongādo
se a deo pr̄e ꝛ a celesti ci-
uitate. k Et ꝺi mūl.
sub. ſ. qr ꝑ petā mortali
tollunt' bōa gre ꝛ pe
rant bōa nature.
cendo lux. luxuria spūa
li q; est idolatria. Gētil' aū
gentiles ꝓpt̄m. ꝛ luxuria
corꝑali nō solū ḡtū ad gētiles: ſ. et ḡtū ad per
catoꝛē infomē fidē hñtē. m Sacra ē fames
va. ꝑ defectū xbi dīnī ꝛ sacre scripture: qr gentili
b' nō ē data lex vet' neq; oracula. ꝓphar: fm il-
lud Ps̄. cri vij. Nō fecit talit oī nationi: ꝛ in. l. iu
ma. cis. petōrib' et iudeis i tali statu lex ꝛ ꝓphe
nō valebāt ad salutē. ꝛō subdit: n Et ipe ce.
egere. spūalib' bōis. o Et adhesit vni ci. re.
illi'. ſ. diabolo q; ē ciuis i regiōe vmbre mortis.
p Et misit il. i vil. i. occupauit eū circa cupidita-
te mūdanā cui' ville diabol' vt ꝺns: Pos. ꝓpl'.
Venit ꝓnceps mūdi hui' ꝛ in me nō hz q;ḡ.
q Et pasceret porcos. i. vitia q; fetida sūt ꝛ im
mūda. vñ. j. Timoth. vj. ca. Radix oīm malorū ē
cupiditas: qr sic radix ministrat nutrimentū om
nibus ramis arboris. sic abūdātia tpalis ei' ra
quā versat mūdana cupiditas administrat pa
terīā ꝛ fomētū omnibus vitijs.

ſ coram angelis dei.

a ita gaudium erit in cęlo supvno
ſ penitētā agere ē: q; ꝓperrata mala plāgere ꝛ
plangenda non perperrare.
b pctōre pēnitētiā agēte: q; super
nonaginta nouē iustis: qui nō i
c digēt pēnitētia. Aut quę mulier
ſ dragma ē num' certe quātitat' hās imaginē
regis.
d hūs dragmas decez: si pdiderit
dragmā vnā: nōne accēdit lucer
nā ꝛ euertit domū: ꝛ querit dili
e genter donec iueniat eā? Et cū iue
nerit: ꝓuocat amicas ꝛ vicinas
dicēs: Cōgratulamini mihi: qr
ſueni dragmā quā pdideraī. Ita
dico vobis: gaudiū erit coraī age
lis dei supvno peccatoꝛe pēnitē
a ſ b pabola de iudeo ꝛ gētili: generaliter aī ꝺ pe
nitēte ꝛ iusto: vt ſ. q; sibi iustus accipi poterit.
f tiā agēte. Aut autez: Homo qui
g dam habuit duos filios: ꝛ dixit
h adolescētioꝛ ex ill' patri: Pater:
da mihi portionē substātie quę
i me ꝓtigit. Et diuisit illis substā-
k tiā. Et nō post mltos dies ꝛgre
l gatis oibus adolescētioꝛ filiꝰ pe
ſ vsq; ad oblitionē dei.
gre ꝓfectus est in regionē lōgin
ſ luxuria cōsumte oia bona naturę.
quā: ꝛ ibi dissipauit substātiam
suā viuēdo luxuriose. Et postq;
a ſ ornamenta nature. b ſ bonoꝝ operuꝝ atq;
virtutū. ſ verbi dei: nā indigentia verbi veritā
tis: est in oblitione creatoris.
ōmnia consummasset: facta ē fa
m a ſ omnis locus absēte patre penurie est.
mes valida i rēgiōe illa: ꝛ ipe cę
n ſ spōte. ſ iam illaqueatus.
pit egere. Et abiit ꝛ adhęsit vni
o ciuiū regionis illi': et misit illū
p in villaz suā vt pasceret porcos.
q

ſ Cupiebat

ſ Et cupiebat. Lib' demonū ē ebrietas fornicatio ꝛ hmōi: q; blāda ſt
ad sui vsū. ꝓuocāt. Neq; alia cura est luxuriosis: nisi vt ventrē suū im
pleāt: quoꝝ deꝰ vēter est. Sed eis nō pōt saturari: qr voluptas sp habz
famē sūt. Et filiꝰ lib' demonū sūt: carmia poetaꝝ ꝛ doctrie sc̄lares: iste
rū suauitate resonātes: q; cū delectāt: in eis nihil est qō ad vitā ptineat:
sed est sonꝰ et strepitus verboꝝ: nulla refectio
vbi studiosi eoꝝ fame veritatis ꝛ virtutū pere-
ant. Et ideo nemo illi dabat: qui aliquod solu-
dū ꝛ rectū ſgrebat. Uñ iste iā ab eis q; fozilec' il
licinnt ꝛ seducunt: in conscīētie interioza redu
cere faciens intentionē suā dicit. Quanti mer-
cennarij tē.
b Nemo illi dabat tē. Quia diabolus cum
aliquem suum facit vltra ad vitiorum abun-
dantiam non ꝓcurat: sciens esse iam mortuuz.
c Quanti mercennarij tē. Qui future mer-
cedis intuitu digna operari satagūt: quotidia
nis superne grātie refician'tur alimentis. Sed
fame perit: qui extra domū patr'? tid est sine fi
ne vtuens: vitaz beatam in inani philosophia
inquirit. d Pater pec. Et si deꝰ omnia no-
nit: vocē tamē expectat confessionis. Sine peri
culo prodas quod scis iam esse cognitum. ba-
des causam vt pro te interueniat christ': nec ꝓ
te gratis mortuus sit: habet et causā ignoscēdi
pater: quia quod vult filius vult ꝛ pater. Pa-
ter peccaui in celū ꝛ coraī te. Peccato anime ce
lestia significanē dona sanctiſpiritus iminuta.
e Fac me sicut tē. Ad filij affectū qui omnia
que patris sunt sua esse non ambigit: aspirare
non pſumit: sed mercēnarij statum iam ꝓ mer-
cede seruitutis desiderat: sed nec hunc etiā nisi
paterna dignatione se ꝓmereri posse testatur.
f Ambro. Distat inter seruum: mercennariuz
ꝛ filium. Seruus est qui timore pene presentis
vel future temperat a vitijs. Mercennarius est
qui spe ꝛ desiderio regni celoꝝ. Filius ē q; amo
re ipius boni ꝛ virtutū succēsus: quicquid est
eis contrariū toto odio detestatur. Unde ꝓ-
digus cum in se reuersus famis supplicia formi
daret: iam seruus factus: statim mercennarij iā
de mercede cogitāſ cupiebat. Sed pater occur
rens non contentus minoza concedere. vtroq;
gradu citius transcurso: pristine filioꝝ dignita
ti restituit. Nec iam de mercede conductoris: ſ
debrediteare facit cogitare parētis. Unde iste
non addit quod disposuerat se dicturum. Fac
me sicut vnū de mercennarijs tuis: cū panē nō
haberet vel mercennarius esse cupiebat: quod
post osculuz patris generosissime dedignatur.
f Cum autem adhuc longe esset. Antēq; in-
telligeret deum: sed tamen cum iam pie eum q;
rret: tamen nondum dignus operib' rediret:
per verbum incarnatum anticipat filij reditū.
Ante ad terras venit q; ille ad domum cōfes-
sionis ipsum verbum non deserens: sed in ver-
bo vsq; ad peregrinationē nostram condescen-
dens. Brachiū. i. filiū in amplexū reuertentis
humiliauit. Pater super filij collū cecidit duz
leue iugum sue dilectiōis sibi imposuit: ꝛ oscu-
latus est eum vt ostenderetur q; alibi dicitur:
Osculetur me oscło oris sui. Rediens osculum
charitatis a patre accipit: dum ꝓ gratiā certifi-
catur de indulgentia. g Cito ꝓferte stolaz
primam. Stola prima vestis Inocētie in qua p-
mus homo cōditus: sed post culpā se nudū no
uit ꝛ pelliciū. i. mortale suꝑstit indumētū. Anu-
lū. i. signaculū fidei q; signant' ꝓmissa in cordi-
bus credentiū. In manu. i. opatiōe: vt ꝓ opa fi
des clarescat: ꝛ ꝓ fidē opera firmēt. Et date cal
ciamenta. i. exempla ꝓtoꝝ munite in officio p-
dicandi: vt ꝛ opus ornetur bene viuēdo: ꝛ cur-
sus ad eterna preparando. Adducite vitulum
predicate christum ꝛ mortem eius insinuate: vt et corde credat occisum
imitando: ꝛ ore perficiat passionis sacramentum ad emundationem.
b Et calciamenta. Nec coluber inuadat: vt super scorpiones eat: vt e
ꝓuiat. Et speciosi pedes e. Perdiderat enī dignitatē sponsi ꝛ nudis
pedibus pasca celebrare non poterat.

a † Et cupiebat implere vētrē suū a†
ſ siliqua genus legumis: fonoris folib' ꝛ vacu
is: qō venter magis oncrar q; reficit,
de siliquis quas porci māduca-
b bāt: ꝛ nemo illi dabat. In se aūt b†
q† a ſ in se reuertit: qr a se recessit: a ſ. i. quāti
ex iudeis ob plenitu bona tm legē custodiūt: nō
ex dilectione.
c reuersus dixit: Quanti mercen- c†
narij in domo patrī mei abūdāt f†
a ſ in idolatria omni veritati destituor.
panib': ego aūt hic fame pereo. g†
ſ qr me facere cognouit: bo q; lōge recessi: ad pa
trē q; sub ꝓcipe peccoꝝ mirabili egestate rabeleo h†
Surgā ꝛ ibo ad patrē meū: ꝛ di i†
a ſ coraī angelicis spiritib' sanctisq; animabus
in quibus deus sedet.
d cam ei: Pater peccaui in cęlū ꝛ
coraī te: iam non sum dignus vo
e cari filius tuus: fac me sicut vnū
de mercēnarijs tuis. Et surgēs
ſ sicut deliberauit ita implet ſ in ecclia cō
stituꝰ: vbi iā peccatoꝝ fructuosa posſit esse cō
fessio.
f venit ad patrē suum. Cū aūt ad l†
a ſ aū oculos haberi nō nisi q; diligunt' dici solēt:
impios enī ꝛ supbos deꝰ nō videre dicitur.
huc lōge esset vidit illū pater m†
ſ dū ꝓ hoie reducēdo verbū in carne misit.
ipsius: ꝛ misericordia mot' est: ꝛ †
ſ ne quis impediat venientem: in occursu ꝓteria
in amplexu clementia.
accurrēs cecidit sup colluz eius:
ſ in ecclia cōstitut' incipit petiū cōfiteri.
ꝛ osculatus est eum. Dixitq; ei
ſ quia celestē hierusalē reliqui.
filius: Pater peccaui in cęlūm ꝛ
ſ q; re delecto idola colui. a ſ cupit ꝓ gram fi
eri q; ꝺ fatek indignū esse ꝓ meritum.
coram te. Jām non sum dignus
vocari filius tuus. Dixit autem n†
ſ pater ex natura ex substātia quā aliquō dedit
ñ ergo pater iustis tm. ſ coad iurotes inepco-
lenda ac vinea. b ſ certificate de hereditate mor
pater ad seruos suos. † Cito pro o†
raliratis habenda. ſ id est vestē spūsancti.
ferte stolā primā: ꝛ induite illū:
a ſ. i. signaculū simulitudinis christi: ꝛ expressio
veritatis. ſ. i. operibus.
b ꝛ date anūlum in manu eius: et p
calciamēta i pedes ei'. Et addu q
r† ſ christus vitulus saginat' omī spūali virtute
opim': vt ꝓ toti' mūdi salute sufficiat. a ſ sēp
christus credentiū' immolatur.
cite vitūluz saginatū ꝛ occidite: r†
ſ gaudiū ē coraī deo sup vno petōre pniam agē
et māducem' ꝛ epulemur: quia s
te ſ ꝓ infidelitate. ſ per fidē. t†
hic filiꝰ me' mortuꝰ fuit ꝛ reuixit: v

† 37. di. ca. le gimus. ſ. hinc etiam D

E

† De. pe. di. 5 c. quō reno uari.

a Et cupiebat ipiere vē. su. tē. qz inter' ꝓgregatio
ni tpaliū ḡrit in talib' sufficiētiā: intrēdēs eā habere
p talia: sed nō assequit' intrēū: qr talia nō minuūt cu-
piditatē: sed mag' eā augēt. ḡnto enī aliq̄s plus ha-
bet de bonis tpalib': tāto plus ad habenda maiora
anhelat: sm qō dic' beat' Ste-
go. Et hoc de cōmuni cursu ac
cidere videm'. et ideo bñ subdi-
tur: b Et nemo illi dabat.
qz nō assequit' qō intēdebat:
ꝛ qz ꝓsideratio hui' defectus
inducit aliq̄s ad penitētiā. ideo
subdit: c Jn se aūt reuer-
sus dixit: Quanti mercennarij. i. seruientes ꝓ
mercede eterna. c Jn do-
mo patris mei. i. in ecclia seu
ꝓgregatiōe iustoꝝ. f Abū-
dant panib'. ſ. pane sacre scri-
pture ꝓ eruditionē ꝛ pane eu-
charistie ꝓ sacramenti recepti
onē. g Ego aūt hic fame
pereo. qr si ad populū gentilē
referat hoc dictū. ptz qz ei ta-
lia nō administrant'. Si autē
ad catholicū peccatoꝛē: ptz qz
talia nō ꝓficiūt boī q̄diu ma
net in mortali petō. b Surgā.
ꝓ infidelitatis vel petī de-
relictionē. i Et ibo ad pa
trē meū tē. ꝓ vite melioratio-
nē. k Et dicā ei: pater tē. ꝓ
veraz fidei cōfessionē. ḡtum
ad pplm gentilē: sm illo Ro.
r. Corde creditꝰ ad iusticiam:
oze autē cōfessio fit ad salutē.
ḡtū ad catholicū petōrē ꝓ in-
tegrā petōr ꝛtritionē ꝛ purā
confessionē. l Cū aūt adhuc
lōge esset. i. mot' ad petētēdū:
nō tū pfecte ꝛtrit'. ad quā re-
quirit' gra diuina ꝺuenīēs. ideo
subdit: m Vidit illū pat
ipsius. oculo clementie. sequi-
tur: n Dixit aūt pater ad
seruos suos. i. ad apostolos ꝛ
ecclesie ministros q̄bus prece
pit predicare nō solū iudeis:
sed etiā gentilibus. ꝛ etiā non
solum iustis: sed etiam pecca-
toribus. o Cito ꝓferte sto
lam primam. i. proferendā in-
nocentiā ꝛ restituendam nun
ciate vere conuersis ꝛ penitē
tib'. p Et date anulū i ma
nu eius. i. ꝺlicate danda anu
lū fidei ꝓ charitatē opantis.
q Et calciamēta in pedes. i.
sanctoꝝ ꝓcedentiū exempla:
qz calciamēta fiūt de pellibus
aialiū mortuoꝝ. r Et ad-
ducite vitulū saginatū tē. i. sa-
cramētū eucharistie fidelib'
administrate. in quo imolat'
christus q; est vitul' saginat'
ꝑter gratie pinguedinē.
s Et manducem'. qz in pri-
mitiua ecclesia nō solum mini
stri ecclesie sumebāt hoc sacra
mentū: sed etiā totus ppls ḡti
die: vt hō Act. ij. Et adhuc semel in anno q̄libz chri
stian' tenet' refici h sacramēto. reficiē etiā q̄tidie: qz
sacerdotes nō solū sumūt h sacramētū ꝓ se: ſ ēt pro
ꝓlo. t Quia hic filiꝰ me' mortuꝰ erat. morte cul-
pe. v Et reuixit. vita gratie.

Erat autē

Et ceperūt. Nō solū filiꝰ ꝓ quo vitulꝰ occisus est reficit: sz ꝛ pacer ex serui eius: qz refectio dei ꝛ sctoꝝ est salꝰ pctoꝝ. Et nota qꝫ postdatā stolā: anulū: calciamēta: vitulꝰ immolat: qz nisi ꝙs spem pme ĩmortalitatis indūerit: nisi anulo fidei opa ꝓmunierit: nisi ipam fidē ꝓfitēdo ꝓdicauerit: celestibꝰ nō pōt interesse sacramentis.

a Erat aūt filiꝰ eiꝰ senior in agro. qz indalꝫ ꝓpter in cultu vnꝰ dei erat occupatꝰ. b Et cū veni. ꝛ ap. do. ſ. ecclesie. c Audiuit symphoniā ꝛ choꝝ. qz cū ſpūſcātu decēdisset sup apłos aliosq; discipulos in die pētecostes ceperūt laudare deū varijs linguis: vt habet Act. ij. Et

b Erat aūt fi. Filiꝰ. i. ppłs israel q̄ nec ad colēda idola clōgaū erat: neq; ī domo erat: qz interiora legis nō penetrabat: litteram sē su cōtētus: terrena opās: terrena expectās. Hic est qui agrū emit: ꝛ q̄nq; iuga boū leg' onere pressus: terrenis sensibus fruitur: et vxorē ducit in affectu carnis. c Et cum ve. ſ. Appropinquat filiꝰ domū: cū aliqs ī ppłs illo ſpiritualit legē intelligēs: laborēs seruilis opis ſpꝛobat ꝛ ecclesie libertatē cōsiderat. Audit symphoniā ꝛ choꝝ. i. ſpū plenos: vocibus ꝓnis cuā geliū ꝓdicare. Vocat vnū de seruis: cū sumit ad legendum aliquē de ꝓphetis. Et cū interrogat: dū in conſecrutā q̄ sint hec festa ecclie: in quib⁹ se esse nō videt. Interrogauit que hec essēt: ꝛ nūc q̄rit illd cur deꝰ letet in alīs ꝓfite gētiū ꝛ ꝓpter luxuriā nescit patr' volūtatē ꝛ foris stat: q̄nis ꝓ pcones rogeſ. d Audiuit. Symphonia est diuersarū etatū ꝛ virtutū; velut varia; chordaꝝ idiscreta cōcordia. Vñ: Mr tituginis credentiū erat cor vnū ꝛ aīa vna. Act. 4. f

e Indignatus est. Indignabant iudei et cōquerebant: qz iesus cū gentib⁹ epularet. Et adhuc de gētiū salute indignant: nec volunt introire. Sed cū plenitudo gentiū introierit: egrediet pater ad rogādū israel: quando manifesta erit vocatio iudeoꝝ. f Ecce tot annis. Hiero. Justiciā legis secutꝰ: iustitia dei nō est subiectꝰ. Que enī maior ē iustitia dei q̄ ignoscere penitentib⁹. g Mādatū tuū nūq; ꝓteriui. quasi nō sit ꝓterire: salute alterius inuidere: vel de iustitia se iactare. Nunq; ꝓteriui: cōuersatus sine querela: vel iactātia est: nō veritas: cui pater non cōsentit: sed alia rōne cōpescit. Mecū es: lege qua stringeris: nō quin peccauerit: sz qz Pſ. 88. deꝰ castigādo sp retraxit. Vñ: Si aūt dereliq̄rit filij eiꝰ legē meā: ꝛ in iudi. meis nō ambulauerint. ſ. Visitabo ſ. Nec mirū si pr̄i mētik: q̄ frā inuidet: cū ꝛ in iudicio impudē eiꝰ mentiatur. Rōne in noſe tuo d. c. Nunq; dedisti mihi ſ. Nullius sāguis ꝓphete vel sacerdotis Mat. 7. c a romano imperio nos liberauit: ꝛ ꝓ gētibꝰ gloriosus sanguis fundit. Cum amicis epulatur patre absente: qz sp in agro. i. in fine seculi dedū. i. antichristū imolabit. Et cū amicis de Pſ. 73. monibꝰ saturabit. Vñ dr: Tu cōfregisti capita dra. d. e. e. p. et dio. i. nolentib⁹ ꝓuerti. de disti eū in quo delectent. Occidisti il. vi. sa. Cōfitent veniſſe xpm: sed inuidia non vult saluari. Sic de iudeo ꝛ gentili. Generalit aūt de iusto ꝛ pctōre pōt accipi: Sed quō iustꝰ inuidet fratri: nec vincit correctiōe patris. Sed oīs iusticia in cōparatiōe dei nō est iusticia. Vñ Paulꝰ: Quotāt pfecti estis. Et alibi: Miser ego quis m. l. de c. m. huius. Jn sctōs aūt cadit inuidia: vt apli indignari sūt ꝓ petitiōe matris filioꝝ zebedei. Nec mirū cū hoc etiam de angel' pterit. Sidera q̄ppe nō sūt mūda in cōſpectu eiꝰ: ꝛ circa angelos suos perversum q̄d intellexit. Oīa mea tua sunt. Oīa: nō sp ad totū: sed ad Ro. 7. d pte maximā referē. Aūt oēs declinauerūt. si. iu. fa. sunt. Oēs q̄ venerūt f. sūt. Omnibꝰ oīa. f. s. Oēs q̄ sua sūt. q. d. Omnia mea tua sūt: nō angeli sed lex ꝛ ꝓphete: q̄bꝫ illi nil negauerit quem ad cēlum hortatur vituli. b Nunq; mandatum tuū ꝓteriui. ſ. Hoc non de omnibus: sz de his tm̄ q̄ ad idolatriā nunq; versi sunt. q̄ ꝛ si tempozalia querebāt: ab vno deo tm̄ ea desiderabant. i Deuouauit substantiā ſ. Meretrices sūt ſupſtitiōes gētiliū: cū quib⁹ substāriam dissipat: q̄ relicto cōnubio xbi dei: cū demōe feda cupiditate fornicat. k Fili tu ſp ſ. Nō ſi mētiēt redarguit: sz secū pseuerāti amicꝰ approbās ꝛ ad ꝓfruitionē potioris exultatiōis inuitās.

l Omnia mea tua sunt. Jn eterna beatitudine ꝛ oīm singula ꝛ singulorum oīa ſa sunt supioza ad videndū: nra erūt equalia ad cōtuendū: nra erūt inferioza ad vsandū. Sicē enī cupiditas nihil sine angustia: ita nihil cū angustia charitas tenet.

§ Dicebat āt

§ recedēdo a cōsortio iustoꝝ. a § reddit' mīi eccle. b § ſi ĩmitiua ecclia. sz epule huiꝰ ſcriptuꝝ: iā dilarata ecclia i orbe terraꝝ celebrāt

perierat ꝛ inuentus est. Et ceperūt epulari. Erat aūt filiꝰ eiꝰ seni a†
§ i. in terrenis opib⁹. i. lōge a cōsilio pris.
or in agro. Et cū veniret ꝛ appro- b
§ symphonia est collario quorumcunq; sonoꝝ er chorus vocum.
pinq̄ret domui: audiui symphō- c
niā ꝛ choꝝ: ꝛ vocauit vnū de ser- d
uis: ꝛ interrogauit q̄d hec essēt.
§ ppheticus sermo. a § ab extremis terre: vñ maior exultatio. Vñ: Cārate deo cāticū nouū: qz laus eius ab extremis terre.
Jlꝫ dixit illi. Frater tuꝰ vēnit: e
ꝛ occidit pater tuꝰ vitulū sagina- e
tuz: qz saluū illum recepit. Indignatus ē aūt ꝛ nolebat ītroire.
§ etiam hunc bonus pater saluare cupit.
Pater ergo illius egressus cepit f
rogare illū. At ille respōdens dixit patri suo: Ecce tot ānis ſuio g
§ quod est de vno deo colendo.
tibi: ꝛ nunq̄ mādatū tuum ꝓter- b
§ .i. nunq̄ ꝛc mihi ad refectionē dedisti eo ipso q̄ re bedū. i. pctōr ꝛ legis ꝓphanatoꝝ existia.
iui: ꝛ nūq̄ dedisti mihi hedū vt i
§ hoc ex ꝓsona ꝓncipū cū plebe. vel ex ꝓsona populi hierosolymitani cū aliis tribus israel.
cum amicis meis epularer. Sed
postq̄ hic filius tuꝰ q̄ deuorauit substātiā suā cū meretricibꝰ vēnit occidisti illi vitulū saginatū. At
k
§ si delinas inuidere.
ipe dixit illi: Fili tu sēp mecū es: k
ꝛ omnia mea tua sūt. Epłari autem ꝛ gaudere oportebat: qz frater tuꝰ hic mortuꝰ erat ꝛ revixit: perierat ꝛ inuentus est. l

cetera patēt ex ꝓdictis. Si aūt referat ista parabola ad iustū ꝛ pctōr: reuertēte: sic filiꝰ senior existēs in agro ebō a iuuēnte in optꝫ virtuosis exercitat⁹. Junior aūt filiꝰ ē pctōr ꝓnitēs q̄ diu male vixit: ꝛ aliqñ sibi dat a deo maior grā: ꝛ ꝓ ꝙs maior glia q̄s illi q̄ bñ vixit a iuuēte: sic patet de sctō Bonifacio martyre nō pōtifice: qui luentus in stupro penituit: ꝛ passus ē sub diocletiano cuius festū colit ecclesia romana scdo idus maij. de quo iste aliqñ admirant: q̄ q̄dē admiratio pōt dici q̄dā ingnatio: inq̄ntū talis nō videt dignꝰ ꝛāto bono: sed bene pater pacificat hāc indignationē qñ ostēdit ꝓ eruditionē vel inſpirationē q̄ b nō ꝓcūit ex pte pctōis penitētia: sz ex infinita bōitate dei ꝓferēt ꝙm vera sua iudicia facultatē hūanā oīno trāſcēdētia. ꝛ ad hāc ītentionē pōt de ſa

Hozaliter. cill lra applicari. Erant autez appropinquātes ei publicani ꝛc. Sequit: c Quis ex vobis hō q̄ habet centū oues. Per hominē centū oues habētē significat ꝓsidēs mōasterio cētū religiosos hūi in claustro qō vesertū dr: eo q̄ aspitas vite ibi seruat. ꝓ numer⁹ etiā cēnariū ītelligit q̄libet aliꝰ numerꝰ claustraliū. nā i nouo ꝛ veteri

ꝛ veteri testamento frequēter ponit determinatꝰ numerꝰ pro indeterminato. † Et si ꝓ diderit vnā. ꝓ apostasiam. † Nō ne dimittit nonagintanouē in deserto. i. in obſeruatione claustrali vbi sunt in tuto. † Et vadit ad illaz que perierat. vt ad bonū reducat. ꝛ gaudet nō de illius erroꝛe: sed de bona reductiōe. † Quupza nonagintanouē iustis. nō qz plus diligat illā: sed qz specialē rōnē gaudendi habet de reductiōe eiꝰ quā nō habet de nō errātib⁹. tñ nō errātes sp sūt plus diligendi ceteris paribꝰ. a† Aut que mulier habēs drachmas. ſ. Per hāc mulierē pōt ītelligi ꝓnissa vl' abbatissa habēs monialēs in quocūq; numero rōe pdicta. † Et si pdiderit vnā. intra domū ꝓ infamiā. b† Nōne accēdit lucer. ſ. qz debet diligenter inquirere veritatē q̄rū ad factū ꝛ circūstātias. ꝛ si inuenerit illā monialē innocentē vel veraciter penitētē debet gaudere cū vicinis suis. i. cū monialib⁹ aliis. c† Nō q̄dā habuit duos filios. homo ille xps est. eius autez filij sunt oēs christiani ꝓ eius baptismū regenerati: quoꝝ tñ aliqui sūt iusti: ꝛ alij pctōres. g† Et dixit adolescētior. Per quē significat quilibet peccatorē: qz iuuenis est moribus. † Pater da mihi portionē substātie ſ. Per hoc significat qꝫ pctōr recedit a dei patris lege vt agat ꝓ libito voluntatis sue. h† Et dīuisit illis substātiā. qz deꝰ dimittit quēlibet agere ꝙm arbitrij libertatē. i† Adolescētior filiꝰ pegre ꝓfectꝰ ē. ꝓ multiplicatiōne peti elōgās se a patria celesti. ideo subdit: k† Et ibi dissipauit ꝏstātiā suā. dona gratuita q̄dēdo: ꝛ naturalia peccādo. m† Et postq̄ cōsūmasset oīa facta est fa. va. i rc. illa. nā i regiōe peti fit magnꝰ defectꝰ pabuli diuini. n† Et ipe cepit egere. nā existēs in mortali pctō fit egēs oīm; spūali bono. o† Et adhesit vni ci. ſ. i. diabolo q̄ cinis ē in regione vmbre

Glo.ordi.

Dicebat āt Luca. XVI ad discipulos suos: hō q̄dā erat diues q̄ habebat villicum: ꝛ hic diffamāt⁹ est
§ hec accusatio fit q̄n nō exercet opa pietatis erga illos quibus debuit.
apud illū: quasi dissipasset bona illius: ꝛ vocauit illum: et ait illi:
§ dissipatio ē vel q̄n male cōgregat: vl' nō dā ex pendit. a § vocat q̄n incurit timorē eterne dānationis.
Quid h audio de te: † Rēdde rationē villicatiōis tue. Jā enī nō poteſ villicare. Ait āt villic⁹ intra se: Quid faciā: qz dominus meus aufert a me villicationē: Fodere nō valeo: mēdicare erubesco. Scio q̄d faciā: vt cū amotus fuero a villicatiōe: recipiāt me in domos suas. Conuocatis itaq; singulis debitoribus dñi
§ a tpe mortis.
§ timore ꝓterritus.
§ vt penas cuitem.
§ illius quib⁹ misericordiā hic impendero.

Nico.de lyra.

Dicebat aūt. Postq̄ descripta est Luca. XVI penitentiū receptio benigna. hic ꝙr describitur cor satisfactio cōdigna: q̄ potissime est ꝓ elemosynaꝝ largitionē ꝙm illud Dan. iiij. Peccāta tua elemosynis redime: ꝛ iniquitates tuas in miserecordijs pauperū. Et ad hoc saluatoꝝ inducit ꝓmo parabolā. secūdo rē gestā. scda ponit ibi: Hō q̄dā erat dives. Circa primū ꝓmo ponitur xpi eruditio. scdo pharisei oꝝ derisio. ibi: Audiebāt aūt. Jrca i duas. qz prima ponit parabole narratio. secūdo ipſe ad ꝓpositū applicatio. ibi: Et ego vobis dico. Circa ꝓmū sciēdū qꝫ ad ḣ iducit parabola: vt ꝓ hoc ītelligatur qꝫ sicut dispēsatoꝝ faciēs curialitatē de bonis domini sui recepit⁹ dr in domib⁹ illoꝝ quib⁹ fecit: sic diuites buiꝰ mūdi ſ. de bonis a deo sibi traditꝰ ad dispēsationē dēt pauplb⁹: recipiendi in domo ipoꝝ q̄ est celū: Jꝫ illō Mat. v. Beati pauperes spū qñ ipoꝝ est regnū celoꝝ. dicit ergo: b Hō q̄dā. i. ipſe deꝰ. ꝓ nobis humanatꝰ. c Erat dives. ꝙm qō dr. xxi. xpositiōe libri de cauſis. ꝓmū est diues ꝓ semetipm ꝛ nō diues maius. ꝛ Pſ. cxj. Gloria ꝛ diuitie i domo eius. d Qui habebat villicū. i. dispēsatorē cui tradidit bona tēporalia ad dispensandū. e Et hic diffamatus est apud illū. qz nihil latet eum. f Quasi dissipasset bona illius. quia frequenter contingit qꝫ diuites huius mundi ꝛ maxime ecclesie ministri q̄ / bus tradita sunt bona tpalia ad exponēdum in pijs operibus: frequenter consumunt ea in illicitis ꝛ superfluis cōtra voluntatē dñi tradētis talia eoꝝ dispensationi. g Redde rationē. qz de omnib⁹ sibi traditis deus exigit rationē vsq; ad minimuz quadrātē. h Jā enī nō po. vii. qz oīa a te auferent' mors. i Ait aūt vil. intra se q̄d fa. qz aliqñ ꝛtin mortis. p† Et misit il. in vil. su. i. in pctōr socieratē in q̄ dominak sīt in ꝓria villa. q† Et pascere porci. i. imūdicia pecata. a† Et cupiebat im. vē. de cibo porcoꝝ q̄ ē carnalitas. b† Et nemo il. da. qz nullꝰ vtēs rōe ꝓcedit carnalit viuere. c† Jn se aūt reuer. i. ad ꝓpriā ſciēnā ꝓ rōnis dictamen. a q̄ recesserat sequēdo sēsualitatē. d† Dixit quāti mer. i. deo ꝛuietes. f† Abūdāt panib⁹. xbi diuini ꝛ euchariſtie sacramēti. g† Ego aūt die fame pc. ꝓpt' q̄ oīm bono. h† Surgā. de luto culpe: i† Et ibo ad ꝓfez. ꝓ conatū opādi bñ. k† Et dicā ei ſ. recognoscēdo culpā ꝛ petēdo veniā. l† Cū aūt adhuc lōge el. i. attrit⁹ ꝛ nō pfecte ꝓtritus. ad qꝫ requirit gra dei ꝓueniēs. iō subdit: m† Vidit il. pa. ipi⁹. oculo clemētie. † Et accurrēs cecl. sup col. eiꝰ ſ. in signum reconciliatiōis pfecte. n† Dixit ad ser. su. i. eccle mīstros q̄b⁹ xps ꝓcepit benigne recipe penitētes ꝛ cōfitētes. o† Cito ꝓferte stolā primā ſ. administrādo sibi eccle sacramēta: vt sic pri⁹ spūalit adorneī. r† Et adducite vitulū sa. i. cuchariſtie sacramētū. xpm cōtinēs imolatū. t† Et epulemur ſ. qz pctōr vere penitēs de pctis ad mēsā xpi recipit cum alīs christianis. a† Erat aūt filius eius senior in agro ſ. per quē significatur christianus perseuerans in iusticia remiſ se tamen opando. ꝛ talis aliquando miratur q̄ deus magis respicit peccatorem conuersum dando ei virtutē fortis operandi: sicut dedit sancto Bonifacio martyri. ꝛ talis admiratio indignatio dici potest large loquēdo. quia parabola que est quedā similitudo non semp currit omni modo. pater autē amouet hāc admirationē seu indignationē qñ deꝰ ꝓ se vł' ꝓ alīs ostēdit iusto q̄ q̄dq; opaī iuste fit: licet hominibus aliquando aliter videatur.

Nico.de lyra.

Dicebat aūt. Postq̄ descripta est Luca. XVI penitentiū receptio benigna. hic ꝙr describitur cor satisfactio cōdigna: q̄ potissime est ꝓ elemosynaꝝ largitionē ꝙm illud Dan. iiij. Peccāta tua elemosynis redime: ꝛ iniquitates tuas in misereordijs pauperū. Et ad hoc saluatoꝝ inducit ꝓmo parabolā. secūdo rē gestā. scda ponit ibi: Hō q̄dā erat dives. Circa primū ꝓmo ponitur xpi eruditio. scdo pharisei oꝝ derisio. ibi: Audiebāt aūt. Jrca i duas. qz prima ponit parabole narratio. secūdo ipſe ad ꝓpositū applicatio. ibi: Et ego vobis dico. Circa ꝓmū sciēdū qꝫ ad ḣ iducit parabola: vt ꝓ hoc ītelligatur qꝫ sicut dispēsatoꝝ faciēs curialitatē de bonis domini sui recepit⁹ dr in domib⁹ illoꝝ quib⁹ fecit: sic diuites buiꝰ mūdi ſ. de bonis a deo sibi traditꝰ ad dispēsationē dēt pauplb⁹: recipiendi in domo ipoꝝ q̄ est celū: Jꝫ illō Mat. v. Beati pauperes spū qñ ipoꝝ est regnū celoꝝ. dicit ergo: b Hō q̄dā. i. ipſe deꝰ. ꝓ nobis humanatꝰ. c Erat dives. ꝙm qō dr. xxi. xpositiōe libri de cauſis. ꝓmū est diues ꝓ semetipm ꝛ nō diues maius. ꝛ Pſ. cxj. Gloria ꝛ diuitie i domo eius. d Qui habebat villicū. i. dispēsatorē cui tradidit bona tēporalia ad dispensandū. e Et hic diffamatus est apud illū. qz nihil latet eum. f Quasi dissipasset bona illius. quia frequenter contingit qꝫ diuites huius mundi ꝛ maxime ecclesie ministri q̄ / bus tradita sunt bona tpalia ad exponēdum in pijs operibus: frequenter consumunt ea in illicitis ꝛ superfluis cōtra voluntatē dñi tradētis talia eoꝝ dispensationi. g Redde rationē. qz de omnib⁹ sibi traditis deus exigit rationē vsq; ad minimuz quadrātē. h Jā enī nō po. vii. qz oīa a te auferent' mors. i Ait aūt vil. intra se q̄d fa. qz aliqñ ꝛtin mortis ducuntur ad penitentiam ꝛ ad cogitandum de vita futura. k Fodere non valeo. i. ꝓtio laboze et penitentia non possum satisfacere de peccatis et venire ad vitam beatam. l Mendicare erubesco. qz verecundum debet esse huius mundi diuitibus petere a pauperibus ꝛ religiosis suffragia spiritualia et nō repēdere eis in tēporalibus bonis. m Scio quid faciam. qz bona tpalia eis distribuā. n Ut cū amotꝰ fuero a villicatione. ſ. in morte. o Recipiāt me in do. su. i. ꝓ eoꝝ suffragia ꝛ merita recipiar in vita beata. p Conuocatis itaq; singulis debitoribus dñi sui: qz religiosi et paupes ꝙntūcunq; iusti sunt debitores dei. In hoc tamen tenet ista parabola qꝫ sicut iste qui curialis fuit creditoribus de bonis domini sui: recepit ab illis curialitatē quibus fecerat: sic diuites huius mundi si bona eius tradita pauperibus dispensent. per hoc de offensis satisfacient. parabola enim similitudo est. Similitudo enim non semper currit

† De accusa. qualiter in prin.

¶ a Centũ cados. Cadus grece: amphora dicit latine: cõtinẽs tres vnas. Chorus modius. xxx. implet. Simpliciter sic põt accipi. Quilibz indigẽtia pauperis vl ex dimidia vl ex ẽnta pte alleuiat. misericordie sue mercede donãd est. Uel sic accipiat vt cũ indei decimas dederint sacerdotib⁹ & leuitis suis: sup iusticiã eorũ abundet iusticia ecclie xpi. Et cũ illi decimas: isti dent dimidias: sicut zacheus fecit de bonis suis: vel duplicent illos decimas dando quintas. b Et laudauit. ꝛc. Si dispẽsator iniquemãmone dñi vocẽ laudat: q̃ de re iniqua sibi iusticia ꝓparauit: & paccũ dispẽdiũ: rũ laudat prudẽtia eius: nõ q̃ ad uersũ dñm fraudulenter egerit: sz q̃ ꝓ se prudenter fecerit: ẽntomagis christus qui nullum damnũ sustinere põt et ꝑnus est ad clementiã laudabit discipulos: si in sibi creditos misericordes fuerint.

c Quia filij. Cuius quisq̃ opa agit eius et filꝰ dicit. Unde: Filij huius seculi: id est tenebrarũ: & filij lucis eterne vite. d Facite vobis. Mammona lingua syrorũ diuitie iniquitatis: quia de intãtate collecte sunt. Si ergo intãtate bene dispensata vertit in iusticiã: ẽntomagis eple diuini sermonis in quo nulla est iniquitas: bonus dispẽsator leuãt in celũ. Ubi sequitur: Qui fidelis est in minori. ꝛc. e Qui fidelis est. ꝛc. Qui fidelis est in minimo. i. in peccũs cũ paupere participanda: & in maiori fidelis est: adherens creatori: & cuz eo ꝑnus vnus effectus. Sed q̃ tẽporalia que possidet: nõ bñ dispẽsat: eternoz sibi gliam de qua tumet euacuat. Si enim non diligit fratrẽ quẽ videt: deũ quem nõ videt quõ potest diligere? Et si bñs substantiã viderit fratrẽ egentez & clauserit viscera sua ab eo: quõ charitas dei manet in eo? f Si ergo ꝛc. Qui non dat fratribꝰ ad vtendum qõd a deo ꝓ omnibꝰ est creatum iniquus erit in spirituali pecunia diuidenda: vt non ꝓ necessitate: sed ꝓ ꝑsonis doctrinam domini diuidat. g Et si alieno. Si carnales diuitias q̃ labuntur nõ bñ dispẽsatis veras & eternas diuitias quis dabit vobis?

b Nemo seruus. ꝛc. Corripiens auariciaz dicit amatores pecunie deum amare nõ posse. Qui ergo deũ amat pecuniã ꝓtemnit. Non valet esse sine trãsitoria et eterna diligere. Qui eternitatem diligit rẽporalia in vsu non in affectu possidet. Ideo debetis fideliter distribuere: vt domini tẽporaliũ: nõ vt serui: q̃ simul nõ potestis seruire deo & pecunie. i Aut vni ad. Aug⁹. Non q̃dem diliget. Nemo enim diligit diabolũ: ꝑ sua cupiditate implicit⁹ ei adheret: vt si q̃s alienecille cõiunct⁹ patiẽ seruitutẽ: & si nõ diligit eũ cui? anc illã diligit. Et alteꝛ ꝓtenet: nõ q̃ odio habeat. Nullꝰ ei? ꝓscia deũ odisse põt: sz ꝓtenit dũ minas ei? suis cupiditatibꝰ postponit: & de bonitate ei? & impunitate sibi blanditur. k Nõ potestis. Nõ ait: habere diuitias: sz seruire. Seruit q̃ custodit vt seruus: sz qui seruitutẽ excussit iugũ distribuit vt dñs. Qui seruit mãmone: illi vtiq; fuit. qui merito sue quẽrsitatis rebꝰ istis ꝓpositꝰ: ꝓnceps mũdi a dño dicit. l Audiebant aũr. Monebat dñs seribas & pharisẽos ñ sup be sap̃e: nõ de sua iusticia ꝑsumere: sed peccatores penitentes suscipere: & sua q̃ forte inciderent

¶ ꝑtã elemosynis redimere. Sed illi ꝓceptoꝛe mirficordie: humilitatis & parsimonie. deridẽt quasi min⁹ utilia & nũ q̃ faciendo nosti⁹ imparet: vel certe utilia: sed a se tã ꝑfecta sup illu⁹ ingereret vnde eos redarguit. a Et ait: Uũ ꝓpe⁹ iz infirmos & desperatos cõtẽnit & vos ꝑfectos elb⁹ zẽ & ꝛg fragilitatis exptes elemosynarũ remedio ñ egere credit is. Sed hec tumor⁹ altitudo ꝛ iuste damnãda sit: videt ille q̃ illuminat abscõdita tenebraꝝ & mãifestat ꝛ filia cordiũ. b Lex & p. Disputãt ꝛ ꝑ phylargiriam deridẽt q̃s Iriũ legi & ꝓphet⁹: cũ in lege multi diuites deo placuerũt: cũ lex suis obseruatoꝛibꝰ bona terre ꝓmittat: q̃h occurrit docẽs diuitias esse inter legẽ & euãgelium. Quia i lege carnalibꝰ ꝓpt frã ꝑcipue mitat: & i euãgelio spualibꝰ ꝓpt celũ ꝓcipiũt maiora: ibi euãgelizãtes ẽgni addit: c Et ois i ill. Magna vis ẽ cũ de ẽra genit⁹ celũ ãrit possidere ꝓ virtutẽ: q̃ ñ potuit tenere ꝓ naturã. cũ ligũas etiã deridẽtiũ ꝓtemnit: sic dñs irrisus ẽ a pharisẽis. Quis q̃ vim facit vehemẽti studio ꝓperat. nõ torpẽti letẽcleit affectu. Est ẽ fidei religiosa violẽtia: segnicies criminosa. Faciam⁹ ẽ vi nature: vt nõ ad terrena demergat: ñ ad supna se erigat. d Facilius ẽ. Quis dicã lex & ꝓphe vsq; ad iohem: & nõ ꝑdito legis destructionẽ: q̃ facilꝰ est marcã mũdi clemẽta ẽ minima legis ꝓcepta trãsire: q̃ etiã illa q̃ leuia vl supstitiosa videnꝝ: nõ vacãt a sacramẽtis spualibꝰ ãn oia & in mãgelio recapitulent. Et tũ lex & ꝓphe vsq; ad iohem: q̃ nõ potuit vltra vẽtuꝝ ꝓpheꝛari: quẽ claret remisse testimonio iobis.

Mis q̃. Amb. Nõ ome cõiugiũ ẽa deo. Nõ enĩ gẽtilibꝰ xpiane copulant: cũ lex ꝓhibeat. Ubi ẽ impar cõiugiũ: lex dei nõ est. f Dõ q̃dã erat. Cõtra derisores auaros q̃s ꝓposuit: exẽplo astruit. s. q̃ dines apõ iferos torq̃t: q̃ laçaꝝ non sentit sibi amicũ: a q̃ posset recipi in eterna tabernacula. & magis vide in narratio ẽ parabola.

g Qui induc. Hzego. Purpura color⁹ regũ habitꝰ est cõchis mariꝰ ferro circũcisis emissa. Byssus genꝰ lini cãdidissimi & mollissimi. Si cultꝰ ꝑcios⁹ vestiũ culpa nõ esset: sermo dei nõ tã cuigilanꝫ exẽmeret: q̃ diues purpura & bysso indut⁹: apud inferos irremediabiliter torquet. Nec remẽdit diues q̃ aliena rapuerit: sed q̃ sua nõ erogauit. Quid ergo illi erit q̃ aliena rapit: hoc etiã hũc iferno trãdidit: q̃ in sua felicitate timidꝰ nõ fuit: q̃ ꝓcepta bona ad vsũ arrogãtie inflexerit: q̃ viscera pietatis ignorauit: q̃ ꝓcepta ꝑcio redimere noluit. b Et erat qui. Si ẽ res ꝑsibilia in pauperibꝰ videmꝰ: despicere nõ debemꝰ: q̃ fortasse ẽ mox ifirmitas vulnerat: medicina pauperat: curat. i Ulcerib⁹ plen⁹. Qui⁹ vlcera diues fastidiosus exhorret: ne iter ꝑciosas epulas vngũtatosq; cõuinas fetoꝛe vlcez läbentibꝰ canibꝰ sustineat. k Cupiens. In vna re duo iudicia dei explenẽ. Ex visiõe paupis: diuiti misereri cumul⁹ dãnatiõis inferꝝ: & rursũ ex visiõe diuitꝝ: ꝓpter⁹ quotidie paup ꝓbaꝝ: quẽ ad maioꝛẽ ipsi⁹ ꝓbationẽ: pauꝛtas simul & egritudo: & visa diuitꝝ copia: & nulla sibi adhibita cõsolatio afficiũt. l Canes. Põt in lingua canũ: lingua significari adulãtium: qui vulnera linguã: dum mala que in nobis reprehendimus ꝓbo fauoꝛe laudant. Allego. Diues q̃ indutus purpura & byssis. & e. q. s. iudaicum populum significat: qui cultum vite exterꝝ habuit: & accepte legis ꝓlitiis vsus ẽ ad nitoꝛẽ nõ adver-

oia hec pharisei q̃ erant auari: & ¶ intelligẽtes parabolã aduersus se dictã: & cur nalia ꝓcepta ꝑsimonie. audiebãt: fuerũt ofi icere: ꝓponẽtes

a deridebant illũ. Et ait illꝭ: Uos estꝭ q̃ iustificatꝭ vos coram hoibꝰ: deꝰ autẽ nouit corda vra: q̃ qõ a ¶ vra altitudo displicet deo: & ñ ne defẽdatis vos ꝑ legẽ. q̃ lex vra iã amisit statũ.

hominibus altũ ẽ: abominatio ¶ vbi ꝛpalia dabantur.

b est ante deum. † Lex & ꝓphe vsq; ¶ q̃ penitentiã et vite austeritate verbo & exẽplo ꝓpter celestia docebat. q̃ ẽ finis legis & initiũ gratie. a a ꝛge etc.

ad iohãnẽ: ex eo regnũ dei euã/ ¶ supple tendens.

c geliçat: & omnis in illud vim fa

d cit. † Facilius ẽ aũt celũ & terrã ꝓ terire: q̃ de lege vnũ apicẽ cade ¶ non soluo legẽ sicut in hoc vno apparet: sic & de aliis intelligite.

e re. † Oĩis q̃ dimittit vxoꝛẽ suã ¶ Matthe excepta causa fornicationis. & ducit alteraꝫ: mechatur. Et qui dimissã a viro ducit mechatur.

¶ quasi ignoꝛ apud deũ: nomine non designat.

g Homo q̃dã erat diues q̃ indue/ ¶ ecce voracitas.

bat purpura & bysso: & epulabat

b quotidie splẽdide. Et erat q̃dam ¶ paup humil⁹ ꝓ approbatione ex nomie sue.

mẽdicus noie laçarus: q̃ iacebat

ad ianuã eiꝰ vlceribus plenus:

k cupiẽs saturari de micis que ca debant de mẽsa diuitꝭ: et nemo a ¶ hoc nec a se remouere poterat: nec visitatoꝛes erat qui remouereret.

l illi dabat. Sz & canes veniebãt:

m ciliꝰ est aũt cc. ꝛc. Et ad ꝑ inducit vnũ exẽplũ. dicẽs: i Ois qui di. vxoꝛ. ꝛc. Ner enĩ ꝓmittebat repudiũ vxoris. nõ tũ sic licitum: ꝑ ꝓpt⁹ maꝰ malũ euitãdũ. vt declaratũ fuit Deut. xxiiij. & Matth. xix. Et ideo christꝰ impfectionẽ legis amouit q̃n indissolubilitatẽ matrimonij ostẽdit. d. Omnis q̃ dimittit vxoꝛẽ ꝛc. & patet ista ex dictis: Mat. xix. k Homo quidã erat diues. Hic inducit exẽplum ad ꝓuocandũ homines ad opera misericordie ex diuite dãnato ꝓpter defectũ pietatis et misericordie: & nõ dicit hic q̃ sit parabola: q̃ ẽm doctoꝛes est narratio rei geste. dicẽ ẽ: Nõ quidã. ẽm q̃ dicit Hzego. non exprimit nomẽ eiꝰ: q̃ nõ erat a deo cognitꝰ per approbationẽ: ẽm q̃d dicit saluatoꝛ reprobatis Mat. vij. Munẽ noui vos discedite a me ꝛc. l Erat diues. ecce supbitas i ceu. m Qui idue. pur. ecce excessus i vestitu. n Et epulabat q̃t. ꝛc. excedẽs in victu. o Et erat q̃dã mẽdicꝰ no. la. exprimit autem eius nomẽ: q̃ erat deo cognitus ꝑ approbationẽ. sicut & moysi dixit Exo. xxxiij. Noui te ex nomine. Et ex hoc dicit Ambro. hic q̃ ẽ magis narratio q̃m parabola. p Qui iacebat ad ianuam eiꝰ. vt ex vicinitate magꝭ appareret duricia diuitꝭ: & ꝓbaret patiẽtia paupis. q Cupiẽs saturari de mi. nõ dicit de ꝑciosis. r Que cadebãt de mẽsa di. in quo apparet maxima duricia: eos ꝓ perire ꝓmittebat vnde paup poterat subleuari. s Et nemo illi dabat. quia tali domino talis familia: & ideo sibi conformabatur in mentis duricia. t Sed & canes veniebãt & lingebãt vlcera eiꝰ. Ec ce brutalis pietas in lingendo vlcera pauperis arguit duriciam diuitis

Universidad de Navarra Biblioteca

Universidad de Biblia

litatē. Laçar⁹ vlceri⁹ plen⁹ gētilē ꝑplm significat: q̄ cōuersus ad deū dū pcā ꝓfitef vir⁹ qō it⁹ latchat: q̄si rupta cute foras emittit. Et cupiebat sa. de mi. q̄ ca. de mē. di. r n. l. d. qz gētilē quēq̄ ad cognitionē legis admittere supb⁹ ille despiciebat. Quia ei nō ad charitatē: sed ad elationē doctrinā legis habuit: q̄si de acceptꝫ opib⁹ diuitijs: qz curialiores erāt canes paupi q̄ eoz dña.

f

a Factū est aūt vt moreret̄ mendicus. in patientia q̄ ꝓfectum habet ꝓbatus. b Et portaret̄ ab angel⁹ t. id est ad limbū sanctoꝝ patrū: vbi descendebāt iusti mortuoꝝ

t ligebāt vlcera ei⁹. Factū ē aūt vt moreret̄ mendic⁹: t portaret̄ a / ab angel⁹ in sinū abrae. Mortu⁹ / ē aūt t diues: t sepult⁹ ē i infer / no. Eleuās aūt oc̄los suos cū es / set in tormētis: vidit abrāā a lō / ge t laçar⁹ i sinu ei⁹: t ipe clamās dixit: Pater abrāā miserere mei / t mitte laçar⁹ vt intigat extremū / digiti sui i aquā: vt refrigeret li / ¶ i qua ꝗ crucio: in hoc nota: q̄ sicut mos Scē tiā inter cōmuna loquacitati studuit. a ¶ rot/ quet aū indicū: q̄ luxurioso carere delicijs pēa ē

guā meā: q̄ crūcior in hac flam / ma. Et dixit illi abrāam † Fili re / cordare q̄ recepisti bōa in vita / tua: et laçarus silr mala. Nunc aūt hic cōsolatur: tu vo cruciarꝫ. / ¶ inter pauperem et diuitem chaos est: q̄ post mortem nequeunt merita mutari.

Et in his omnibus inter nos t / vos chaos magnum firmatū ē: / vt hi q̄ volūt hinc trāsire ad vos / non possunt: neq̄ inde huc trās / meare. Et ait: Rogo ergo te pa / ter vt mittas eū in domū patrꝫ

esset amotū. c Mortuus est au / tē t diues. q̄ diuitie nō pñt a mor / te saluare. d Et sepult⁹ ē in infer. / sꝫ damnator⁹: q̄ erat diaboli pa / rochian⁹ ei ꝑmittas reddēs. bona / ꝓalta in illicitis ꝑsumendo: t bo / nas dici audiēdo: cārilentis dissolu / tis t malis verbis intrēdēdo.

e Eleuās aūt oculos suos t. q̄a ei⁹ oculi apti erāt ꝓ pena q̄ aūtea / rāt clausi ꝓ culpā. f Vidit abra / am a lōge. q̄ multū etiā ante agōnē tanue celestis distabat stat⁹ de / ctoꝝ a statu reproboꝝ intrā q̄ / possibilis erat trāsitꝰ ab vno in al / um. vt ꝺr. j. Ex⁹ aūt loco dic̄ Hor / go. sup Luc̄ā. t ponit in. iij. sniaꝝ / in fine. q̄ infideles in tmo. i. in ter / no positi ante dic̄ iudicij fideles in / p se in requie attendūt. quoꝝ gau / dia post cōtēplari ā pñt. Qualiter autē intelligendū sit dictum beati / Grego. maioꝝ discretioī t iudicijs / dimitto: sed q̄ dānati vis̄ sibi dic̄ / dicij videāt gliam btoꝝ: vt videāt / ꝟba ei⁹ sonare nō babeāt ex ⁹ loco / sufficiēt argumētū: q̄ saluatores / rauit hic re gestā: vt predictū est. / p ꝓs factaꝫ aū xp̄i passionē. Ex ⁹ / sequit q̄ abrāā t laçar⁹ nōdū erāt / in glia celesti: sꝫ in limbo scoꝝ pa / trū. g Pater abrāā. Dic̄ fidēs / t. p nihilo vocat patrē: quē i opib⁹ / minime voluit imitari. Ēt q̄ salua / tor Job. viij. dicit indicis: Vos ex / patre diabolo estis t̄. h Mo / te laçarū. irrationabilit petijt illuꝝ / ad se iuuandū mitti: cui micas pa / nis noluit mittere esurieti. i Et refrigeret līguā meā. / ibi plus cruciabat: quia per eaz plus peccauerat: ꝑ eius / officia nature in quib⁹ lingua delcruit. i. gustui t loq̄cui / habetur. ij. de anima. q̄ aūt p linguā in officio gustus pec / casset: patet per illud q̄ō. ē. dictū est: Epulabat quotidie / splendide. Similiter in officio loquele: qz iter epulas spūt / didas magis rela;at lingua ad loquēdū inepta. Notan / dum tamen hic q̄ lingua t digitus metaphorice dicunt de / animabus separatis: quales erant anime laçari et diuit. / sicut in deo qui spiritus est: manus dicitur virtus ei⁹ ope / ratiua. t similiter in laçaro hic per digitu; intelligit virt⁹ / eius auxiliatiua. per linguam diuitis virtus concep⁹ me / tis expressiua. k Fili recordare quia recepisti bona in / vita tua. Hoc sibi dicitur ad augmentū sue pene: qz magi / mum infortunij genus est fuisse felicez: vt dicit Boet⁹ .ij. / de consolatione. l Hunc aūt hic consolat⁹. ꝓter merī / tū patientie. m Tu vo cruciaris. ꝓter defectū misēri / cordie. n Et in his omnib⁹ inter nos t vos chaos ma / gnuz firmatum est. i. distantia magna meritoꝝ t statuum / firmata est rigore iusticie diuine: vt impossibilis sit trāsi / tus ab vno statu in alū. ideo subditur: o De hijs vo / lunt hinc transire ad vos non possint: neq̄ inde huc trās / meare: qz anime separate sunt extra statum meriti t neme / riti. Qz autem damnati vellent venire ad locuz electoꝝ si / esset possibile: nō est dubiū: ꝙ de electi⁹ q̄ vellēt ire ad locū / damnatoꝝ videt falsū. Ad q̄d dicēdū q̄ nō vellent ire il / luc ad manēdū: vellent tū ire illuc si esset possibile ad ꝓpo / quos suos liberandū. Istud tū velle intelligit ꝑm voluta / tē naturalē. nō aūt ꝑm voluntatem deliberatiuam in qua / ꝓformat simplicit diuine iusticie. p Rogo ergo te pa / ter vt mittas eū i do. pa. m. dixit ꝺ nō charitate duct⁹ cū si / lā nō haberet: sed timoꝛe seruili: ne in ipsoꝝ cōsortio eius / pena augeretur: q̄ fuerat eis occasio peccādi. tum ratione / diuitiarū quas eis dimiserat ad abusū. tū exēplo male vi / te: quod eis dederat ad sequendum.

Et ait ill.

a Si moysen. Qui ꝟba legis ⁹ espiei / unt: redēptoꝝ p̄cepta q̄ ex mortuis sur / rexit: Ito subtilioza sūt tāto hec diffici / lia ꝓplebūt: t cui⁹ dicta ipiere renuūt et / pculdubio credere recusāt. Nota q̄

a Et ait illi: habēt moysen. qui docuit moralia agēda. b Et ꝓpheras. q̄ docue / rūt mystica t credēda. t ista sufficiūt ad salutē. Ideo sequit: c Audiāt illos. Ex ⁹ / pater q̄ iste dives t amici ei⁹ erāt de gēte iudeoꝝ: qz gentiles nō habebāt doctrinam / moysi et ꝓphetarū. d Nō pater abrāā t. mori ex nūcio sic mirabilit eis apparē / te. e Si moysen t ꝓphas nō audiūt. t. Hoc patuit per effectū: qz laçaro resurgēti et / christo testimoniū ꝓhibenti nō credidērūt: sed magis inter / ficere cū voluerūt: vt habet Job. xij. Similit nec ꝓpo resur / genti: sed magis suaserunt fallo ipm nō resurrexisse: t coꝛp⁹ / ei⁹ a discipul⁹ inis furatū fuisse: vt habet Mat. vl. Lu. XVI

mei. Habeo enī quinq̄ fratres: / vt testetur illis ne t ipsi veniāt i / hūc locuz tormentoꝝ. Et ait illi / abrāam: habēt moysen t ꝓphe / tas: audiant illos. At ille dixit: / ¶ qui ꝟba dei despexerat: hoc audire non posse / suos sequaces estimabat.

Non pater abrāam: sed si ꝙs ex / mortuis ierit ad eos: pēnitētiā / agent. Ait aūt illi: Si moysen et / prophetas nō audiūt: neq̄ si ꝙs / ex mortuis resurrexerit credēt.

Dixit ad di / scipulos. Scīēduz / ēi dñs de misēri / cordia loq̄retur: / pharisei auari in / irrisiōē pseuera / bāt: in q̄ infirmis / auditorib⁹ scāda / lū ne attēderēt fa / ciebāt. Vos ꝙ in / crepat loquens / aplis. i. q̄ illi suo / vitio faciebāt vt / eentrēt scādala / p se q̄ nō poterāt / nō euenire i mū / do eūnis t erro / rib⁹ plenissimo. q̄ / si dī. Vos ne tur / bemi si isti de rito / res scādala mo / uēt: qz ita neces / se est fieri: vt q̄ ꝓ / bati sūt mālseli / fiāt in vob. Vo / ta q̄ iāntū potes / sne petō vitare scādalū. ꝓri debes: qz / si de veritate est pro scandalo veritas / relqui non debet.

c Si lapis molaris. ꝙ ritū. pulcie vbi / erat ista criminū pena: vt alligato saxo / in ꝓfūdū demergerent. Et vere vtilius / inoꝛiū pēa grauissima vitā finire: q̄ le / dēdo fratrē moꝛtē mereri ꝓpetuā. Vel / p lapidē molarē sclar⁹ vite circuit⁹ t la / bor exꝑmit: p mare extrema dānatio. / Quicūq̄ ꝙ spēz sctitat⁹ hūs ꝟbo vl ex / emplo ceteros destruit: melꝰ esset ei vt / ā sub exteriori habitu ad montē terre / na acta ꝓfrigēt: q̄si sol⁹ caderet: tole / rabilior eū pena cruciaret. d Pusill⁹ / ill⁹. Nō erate: ꝙ fide t aio q̄ occasiōes / ſrūt quō scādalizēt. ió ꝓulere oportet / vos bis: ne occasiōe vr̄i recedāt a fide / t a salute. e Attēdite vo. Quo ordi / ne scandala declinare t ve perpetuum / euitare possimus insinuat. Sꝫ si nos / attendimus ne quem ledamus: ꝙ pe / nitentem ꝯelo iusticie coꝛripimus: si / ex corde penitenti dimittimus. Nec iu / betur ꝓsim peccanti: sed penitentiaz / agrati dimittere. Ꝓdimuz ergo est pec / cātē icrepare: vt postea penitenti pos / simus dimittere. Ira enim peccat q̄ pec / cantem videns racet: sicut qui peniten / ti non indulget.

f Et si penitentiam egerit dimitte il / li. Aliter fratri penitenti: aliter inimi / co persequenti venīā dare ꝓcipimur. / Fratri concessa remissione: socia cha / tate communicam⁹. ꝓsecutori malū no

Dixit ad di / scipulos: † Impossi / bile ē vt nō vēiāt scāda / ¶ offendicula. / ¶ melꝰ ē. ꝙ culpa breuē recipe pēnā ꝙs eternis / seruare cruciandꝰ. nō enī iudicabit de⁹ bis in id / ipsum.

la: Ue aūt illi ꝙ quē veniūt. Utī / li⁹ est illi si lapis molar⁹ impona / tur circa collū ei⁹: t ꝓiciatur in / mare q̄ vt scādalizet vnū de pu / ¶ magn⁹ ei moueri ā pēr. ¶ g. ¶ ve quē ledarꝫ. / sillis istis. Attendite vobis: † Si / peccauerit in te frater tuus: iere / pa illū: t si pēnitentiā egerit: di

Additio.j. De hac ꝓmissione agit satis large in additiōe. ē. Deut. xxiiij. / ¶ Mat. xix. vide ibi. ¶ In eo. ca. vbi dr ꝑ postil. Qualiē aūt ītelligēdū sit dictū Grego. Maiorū discretioni dimitto t̄.

Additio.ij. Verba beati Grego. vbi dicit ante dic̄ iudicij. intelligēda sūt / ac si dicat: ante die passionis xp̄i. In passione enī fuit q̄dāmo / do iudiciū mūdi. iuxta illud Job. xxj. Nūc iudiciū est mūdi.

Replica. Bur. se opponit per ea q̄ posuit Deut. xxiiij. t Mat. xix. ē vide / ¶ Dicit ad discīl. Postq̄ saluator⁹ oñdit q̄ pecō / (coꝛ. Mar. xix. ¶ Lu. XVII

res pēitētes sūt benigne recipiēdi. hic ꝓpr oñdit q̄ sūt caute nutriēdi. Circa / q̄d ꝓmo pōit ifōmatio xp̄i benigna. sēdo subdit pharisēoꝝ interrogatio ma / ligna. tūi: Interrogat⁹ aūt a pha. ¶ Circa ꝓmū pōit xp̄i instructio. sēdo īstructiōis / ꝓfirmatio. ibi: Et factū ē. Prīa i duas. qz ꝓmo pōit dicta ifōmatio. sēdo apl⁹ po / stulatio. ibi: Et dixerūt apli. ¶ Circa ꝓmū sciēdū q̄ petōres cōuersi ad pēitētiā. ꝓ / caute nutriunt: q̄ñ a ꝟbēdo eis occasionē reuertēdi ad vomitū diligēter cauet. t tal / occasio vocat scādalū. t dr a scādalon grece q̄si ē lpactio pedis q̄ facit boiez ruere: / ꝙt dictuz fuit Matth. xviij. vbi iste passus exponit. Secūdo nutrit caute q̄n dese / ct⁹ coꝛ patienk ꝑtāt t iniurie remittūt: qz de nouo ꝓuersi ad pēitētiā. xp̄i ꝓsuetudi / nē pstinā hūt q̄ndā. ꝓnitatē recidiuādi. ió dic̄ saluator: g Si pecca. i te f. r. t̄. dul / citer t charitative.

Si septies

bis volenti: vel si potest facienti bona volum⁹ ⁊ facim⁹ qđ possum⁹.
a Septies. Solet vniūsitas septenario dsignari. Precipit g̃ vt oīa petā dimittāt vl sp penitēti dimittat. b Adhuc. Cū supra dixisset: q̃ fidel ẽ in minimo ⁊ in maiori fidelis est: ⁊ si in alieno fidelis nō fuistis: qs v. est q.d. Apostoli q̃ in alieno ⁊ in minimo. i. in terreno ꝯ rēptu fuerāt fidel⁹ ⁊ in maiori fidē possitāt augeri: vt q̃ ex fide iā habent ꝯrdia virtutis: in eadē ꝓficiāt: donec ad pfectionē veniant. c Sicut granū sinapis. Fidem pfectam grano sinapis cōparat: q̃ in facie ẽ humilis ⁊ nullax virīū apparēs: sed pressuris trita quātū int⁹ feruear ostendit. d Si sinapis granū tritū et cribratū tepide pingui mul se admixtū: si ieun⁹ cōra solē vl in balneo garibus: omnē noxiū humorē de capite purgat. ⁊ imminentiū inbecillitatum pericula vitari facit. Sic fides tētatiōis pistillo ꝑbata ab omni leuium cogitationū superficie: cribro discretiōis castigata ⁊ pfecte dilectiōis melle dulcorata: oēs de corde vitioꝝ sententias: nō solū ad psens exhauriat: sed ⁊ in futurꝝ ne recolligi possint p̃caver.
B d Arbori moro. Per morꝝ coloꝛe sanguineo cuius fruct⁹ ⁊ virgulta rubēt euāgeliū crucē exprimit: q̃ p fidē apostoloꝝ de gente iudeoꝝ (in q̃ velut i stirpe generi⁹ tenebāt verbū p̃dicatiōis) est eradicata: ⁊ in mare gentiū trāsplantata: cui etiā ꝓuenit subiecta parabola de ministris xp̃i. e Folia mori serpēti subiecta necē inferūt: ⁊ verbū crucis vt cuncta saluataria cōfert cūcta noxia tollit. f Fruct⁹ mori in floꝛe albet: formaꝝ irritat: maturitate nigrescit. Sic diabol⁹ floꝛe angelice nature ⁊ potestate rutilātis p̃uaricādo tetro inhoꝛruit odoꝛe: qui p̃ fidē excludit.
e g Quis autē. Seruus arās aut pascēs doctor est ecclesie. de quo ꝺ: Nemo mittit. ma. a. ara. ⁊ aspicies retro aptus est regno dei. ⁊ dñs petro dicit: Pasce oues meas. Qui seruꝰ de agro regreditur: cū intermisso opere p̃dicādi: quasi ad cultum ꝓficientie rediens sua dicta vel facta ꝑtractat: cui dñs nō statim iubet ab hac vita transire: ⁊ eterna quiete refoueritꝰ domi parare q̃ cenet. l. post laborē aperte locutionis: humilitatez ꝑpāe conuersationis exhibere. in tali enī ꝓscientia deus cenat. Ad: Cenabo cū illo ⁊ ipse mecū. ⁊ p̃cinge. i. fluctātiū cogitationū sin⁹ quib⁹ gressus opez impediri solet cōstringe. f Et ministra mihi. Ministrat cōditor q̃ ei⁹ naturā ꝓsidēras ⁊ ei⁹ iudicia primescēs de suis se virtutibus humiliat. Minister enī a minori statu ꝺr.
g Sic et vos. Postq̃ ad pfectionē fidei exhortatus est p quā fiūt mirabilia opa: etiā ꝑtra rez naturā monet ne q̃s de suis opib⁹ gloriet: ⁊ q̃nto fides est fortis virtutib⁹ excellētior: tāto cōscientie intus sit humilior: qz dño iure debem⁹ obsequium. h Serui inuti. Si homo ab homine seruo nō vniforme sed multiplex ministeriū exigit: nec gratiā habet: q̃ntomag⁹ vos q̃ sine me nihil potestis. nō vnī⁹ vsuꝰ opis vel laboris exercere debetis: sed sp nouis studijs angere ꝓiora: nec vos iactetis: qz bene seruitis. i Debuim⁹ facere. Qui veni ministrare nō ministrari. nō debitores sibi fecit: ne nr̃is operib⁹ ꝓfidētes: sed cūl examen pauentes: omnibus impletis que precepta sūt: nos imperfectos esse recognoscam⁹ q̃ diu peregrinamur a deo. k Et factū est ⁊c. Post parabolā que inuitat ad humilitatē ꝑseuerātiā in diuersis officijs dei: reprehendunt ingrati de ip̃ēlis būficijs. l Occurrerūt ei. Leprosi sūt heretici q̃ quasi varios coloꝛes habētes i eodē coꝛe: varias sectas: nūc falsitatis: nūc veritatis pmiscēt in eadē p̃dicatione. Mi aūt qz vitant ⁊ ab ecclia remouent̃ lōge: necesse habēt vt magno clamoꝛe iterpellēt. vñ sequitur: Qui steterunt a longe. m Qui ꝓtra decalogū peccauerāt: nec amādo deū de quo male sēciūt nec ꝓximū a quo diuidunt: sub denario ad deū clamāt ⁊ sanant: dū in ecclie societate doctrinā integrā verāq̃ assequunt̃. ⁊ ola sm catholice fidei regulā disserūt: ⁊ varietate mēdaciū q̃si lepra carēt. Sed vn⁹ gratias agit. i. q̃ in vnitate eccle p humilitatē remanēt. Qui ꝺo p supbiā elati mūdatoꝛi sūt ingrati. nouē sūt: qz per
Ro.1.c vnitatē a pfectiōe denarij deficiūt. vñ Aplus: Qui cū deū cognouissēt nō sic deū glorificauerūt a. g. c. sed e. in. c. suis. m Et leuauerūt vo. qz i verbis saluatoris se errasse cognoscūt: saluādi p̃ceptoꝛē vocāt: ⁊ p cognitionē p̃ceptoꝛis redeūt ad formā salutis.

Ite ostendite. Quisq̃s heretica ꝓsultate vel gētili suffitione: vel iudaica ꝑfidia: vl fraterno scismate q̃ dei gratiā mūdat⁹ caruerit: necesse ẽ vt ad ecclesiam veniat coloꝛē fidei verū alijs silez ostēdat. Sīc paul⁹ ad ananiā: Corripe⁹ ad petrū mittit. Cetera vitia dñs i ꝓscia q̃ seip̃m corrigit ⁊ sanat. b An⁹ aūt ex il. An⁹ aūt regressus significat vn⁹ eccle deuotā in xp̃o humilitatez. Qui cadēs ad pedes ei⁹ gratias agēs: qz rēp̃tis p̃sūptiōis cogitationib⁹ q̃s fit infirmus videt: nihil virtutis sibi retribuit: bona q̃ agit de misericordia intelligit. Sīc ⁊ samaritan⁹. i. custos cognoscat: q̃ ita bona que accepit deo tribuit: vt cuz psalmista dicere possit: Fortitudinē meā ad te custodiā. c Et cecidit i fa. Cadit i faciem q̃ de ꝓpria malis erubescit. Ibi enī cadit homo: vbi ꝓfūdit. Qui i faciem cadit: videt q̃ cadat. q̃ retro cadit: nō videt. Boni g̃ i faciem cadūt: qz hūiliant se i his visibilib⁹ vt ad inuisibilia eriganť. Mali retro cadunt: qz eadunt i inuisibilib⁹ vt nō videt q̃d eos seq̃t. d Surge. Qui ifirmitatē suā agnoscēs hūiliter asi deū iacuit: diuia cōsolatione surgere ad fortiora opa: tire erescendo vsq̃ ad pfectiora iubet. e Fides tua. Fides q̃ ad ogēdas gras inclinauit: ecōtra p fidia illos dānat: q̃ de accept⁹ beneficijs sūt ingrati. f Te saluū fecit. In supiori ꝑabola decernit fidē p humilitatē debere augeri. In ista reb⁹ ipis manifeste oīdit: non fidei tūi agnitā rōnez: s fidei etenā opationē esse: q̃ saluū faciat credentē. g Interrogat⁹. Ideo iterroganit: qz sicut lucas i fer⁹ aperuit. Existimabāt q̃ veniente dño hierosolymā ꝓfestim regnū ei⁹ mānifestaret: ita vt̃z ipi apli hac opinione ducti: post resurrectionez ei⁹ iterrogarēt eū: Dñe si i tpe hoc restituez. r. i. et alibi cleopbas: Nos aūt sperabam⁹ q̃ ipe ēet redēptur⁹ isrl. h Cū observatione. Quia q̃si veniet: neq̃s ab angelis: neq̃s ab hoīb⁹ pōt obseruari: sicut dñice incarnatiōis tp̃s: ⁊ ꝓphaꝝ vaticinijs p̃figum: et angeloꝝ ep̃conijs manifestatū adeo vt ꝓcept⁹ ei⁹ nat⁹ baptiçat⁹: p̃dicās mortes: resurgēs: ad celos ascēdēs: comitātib⁹ indesinēter vel angeloꝝ vel hominū: vel certe miraculoꝝ sit declarat⁹ indicijs. i Ecce enī regnū. Nō poterit obseruari: qz regnū meū nō ẽ corporale vt putat⁹: s̄ spuale q̃ fide iam incepit. k Regnū dei. Vel sic pōt accipi respōsio dñi. Regnuz dei intra vos ẽ q̃ia q̃ vēnt⁹ iudex olim nūc etiā regnat in cordib⁹ fidelib⁹. Sed cū heretici turbāt ecclesiā prauis dogmatib⁹ desiderāt fideles vt dñs vna die ad terras rediēs si fieri posset veritatē fidei intimaret. Sed nō videbūt: qz q̃ō semel euāgelico fulgoꝛe ẽ exhibitū nō ẽ opus coꝛporali visione ostī firmari. l Veniet ⁊c. Voluit dicere q̃s veniret: s̄ venturū dixit: vt incuteret oīb⁹ terroꝛē iminētis iudicij: nec securitatē afferret dilatiōis: ⁊ ne videretur cōtristare aplos si eis aliq̃d denegaret. sm aliū euāgelistā dicit: De die aūt ⁊ hoꝛa nemo scit: neq̃ angeli neq̃ filius nisi pater. m Desideretis ⁊c. Post meā ascensionē q̃s vos i ꝺ exilio mūdi ingemiscēres desiderabit⁹ me videre in gl̃ia mea: q̃ volūtas laudāda: nō tā in ꝺ mūdo implēda. n Annuz ꝺiē si. Bñ. vnū diē: qz nulla gl̃ia de q̃ ꝓpha ait: Melior est dies vna i atrijs tuis. su. m. Nulla ẽ renedzarū iterruptō: nulla saltim memoria miserie vel doloris. Nul⁹ diei ꝓsentia bonū ẽ desiderare: nō tā magnitudine desideriꝰ nobis fingere somnia: q̃si inster dies dñi: qđ ab aliq̃b⁹ faciendū

p̃dicit.

cem dicentes: Jesu p̃ceptoꝛ miserē nr̃i. l. solue ꝺbo potes curare nos.
b Ite ostendite vos sacerdotibus. Lex enim p̃cepit. Leuit. xiij. vt emūdati a lepra sacerdotib⁹ se offerrēt: ⁊ hoc duplici de causa: vna erat qz sacerdotes debebāt iudicare vtꝝ talis ēet vere curat⁹. secūda erat qz p̃ sua emūdatiōe tenebat offerre sacrificiū determinatū in lege. Regalia aūt tūc cursū suū habuerūt. vñ ⁊ xp̃s ea fuauit: vt ptz i ei⁹ circūcisiōe ⁊ oblatiōe i tēplo ⁊ imolatiōe agni paschal. ⁊ ꝺo illos q̃s a lepra sanauit ad sacerdotes misit. c Et factū ẽ dū irent mūdati sūt. ex fide ⁊ obedientia ad xp̃m meritorie de cōgruo: s̄ diuina xp̃ute effectiue. d An⁹ aūt ex ill⁹ vt vidit qz mūdat⁹ ẽ. suā sanationē xp̃uti xp̃i imputans. e Regressus ẽ tāq̃ gratus gras deo agens.
f Et hic erat samarit⁹. i. de gētib⁹ illis q̃ misse fuerūt a rege assyrioꝝ i samariā et alias ciuitates terre illi⁹: captiuatis indeis ⁊ translatis in assyrios: vt habetur iij. Reg. xvij. et isti samaritani partim colebant idola: ⁊ partim deum: ⁊ iudei non cōmunicabāt cū eis sicut nec cū alijs gentilibus: vt habet Job. iiij. Et q̃ hoc q̃ dicitur: Et hic erat samaritan⁹: innuit q̃ alij nouem erāt iudei nec reuersi sunt ad gras agendū: qz decepti a sacerdotalis quibus se repsentauerant qui doctrine christi ⁊ miraculis detrahebant sm eoꝝ informationem: attribuerunt suaz sanationem observantie legis ⁊ non xp̃uti christi: iz a principio fideliter et deuote permisssent ab eo sanari. ideo subdit: g Non est inuentus qui rediret ⁊ daret gloriam deo nisi ꝺ alienigena. et in hoc figuratuz fuit q̃ gentiles venturi erant deuote ad fidem christi: iudeis remanētibus in suo errore. h Interrogatus autem. Descripta instructione christi benigna. hic consequenter ponitur phariseoꝝ iterrogatio maligna. christus enim in suis sermonibus frequenter fecerat mentionē de aduentu regni dei: vt ptz ex predictis in hoc euangelio ⁊ in alijs. et ꝺo pharisei q̃ doctrinā christi deridebāt. vt dictum est ca. p̃cedenti: irrisorie ab eo q̃ rebant. i Quando venit regnum dei. q.d. anteq̃ veniat regnum de quo loqueris occupabit te mors crucis: sed dominus tanq̃ vere patiens nō dedignatus est eis respōdere rationabiliter ⁊ māsuete. dicēs:
k Non veniet regnū dei cū observatiōe. p aduētū aūt regni dei intelligit⁹ aduentū xp̃i ad iudiciū: quia veniet tāq̃ rex ad iudicādū. Venit aūt ad iudiciū dupliciter. Uno modo ꝑticulariter. s. in morte cuiusli bet: qz ꝺlis vnusq̃sq̃ in morte reperit: talis in iudicio extremo ꝓsentabit̃. s. in ꝑte electoꝝ vel damnatoꝝ. Alio mō vniuersaliter: ⁊ sic veniet ad iudiciū in fine mūdi. ⁊ neuter aduētus ẽ cū observatione tp̃is: qz nihil incertꝰ ẽ hoza mortis. de tpe etiā futuri iudicij dixit aplis Act. j. Mō ẽ vestrū nosse tpa vel momēta. ⁊ multo fortius illud xp̃s ẽ incertū aliis sm q̃ dicit Aug⁹. Illud xbū olim calculantiū digitos ꝙescere iubet. l Neq̃ dicēt ⁊c. i. non possūt dicere certitudinaliter ⁊ determiate tēpus aduētus xp̃i ad iudiciū. vnde ⁊ illi q̃ voluerunt ꝺ determinate dicere: vt ab bas ioachim: ⁊ q̃dam alij inuēti sūt falsum dixisse: qz tempoza ab eis determinata transierunt. m Et ait ad discipulos. Dic ꝓpter ponit discipulorū informatio de aduētu christi ad iudicium: vt ꝓpter imēsitatem ꝓsecutionum non credant cito christum venturum ad iudiciū: nec ꝓpter pacem credant de longe venturum: sed semper sint parati ad eum expectandum: ⁊ hoc est quod dicitur: n Venient dies q̃s desideretis videre vnuz diē filij hois. i. diem extremi iudicij: q̃ erit vnus ⁊ a iustis desiderādus: qz tūc a malis ꝓsentis vite liberabunt̃ ⁊ ad requiem glorie trāsferēt. sm q̃ dicitur infra. xxj. Dis autem fieri incipientibus respicite ⁊ leuate capita vestra quoniaz appꝛopinquat redemptio vestra. q̃ exponens Hzeg⁹. dicens: Leuate capita vr̃a. i. exhilarate coꝛda. o Et nō videbit̃. nisi post multas tribulatiōes. p Et dicent vobis: ecce hic ⁊ ecce illic. qz ante aduentū xp̃i ad iudiciū surgent multi pseudo ꝓphete ⁊ multi pseudo xp̃i. q Nolite ire. assentiendo tali doctrine.

Wā sicut

† De pe. di i. c. porro. ꝙ. Fidē. * hinc cētā le proli. ex. c. q̃ penitere in ꝑn. ex vltra mediū.

† Da. 14. b Dar. 13. c

predicit. Et dicēt vobis: Ecce hic ꝛc. Fuere q̄dam q̄ cōputantes curricula etatū ꝑsumatiōis seculi certū annū: diem et horā se vicerūt inuenisse. Multi heretici fuerūt ꝛ futuri sunt q̄ se christos assererent: q̄z primus simon magus: vltim⁹ antichristꝰ. Nā sicut. Nolite illis credere: q̄ secūdus aduētus repētinus erit: ꝛ ita manifestus: q̄ nullus poterit ignorare de sub celo: q̄ discrimē iudicij sub celo: hoc est: in aeris medio geriť. Unde: Rapiemur cū illis i nubibus obuiā christo i aera. Primū aūt oportet. Loquēs de glia aduentus: inserit etiā de passione: vt cū monerēt videremt: quē regnaturū audierant dolorē passionis: ipe ꝓmisse claritatis mitigarent. Et sicut factū ē i diebꝰ. Subitū aduētus sui diem pluribꝰ astruit exemplis: ꝛ quē fulguri (cito oīa trāsuolāti) cōparauerat: diebꝰ noe vel loth cōparat q̄s repētin⁹ mortalibꝰ supuenit ĩteritꝰ. Edebāt ꝛ bibe. Nō cōnubia vel alimēta damnantur: cum in his successionis: in illis nature posita sint subsidia: sed ĩmoderatus licitorū vsus arguitur. Quia enim dies se totos dando dei iudicia contēnebant: igne vt aqua perierunt. Uicq̄z in die. Allego. Noe arcā edificat cuj domin⁹ fideles in ecclesia ꝓgregat: quā et cōsūmatam ingredit: cum banc in die iudicij p̄sentia sua illustrat. Sed dū arca edificat: iniqui luxuriant: ꝛ dū intrat: eterna dānatione plectunt.

Similiter sicut. Pretermisso maximo sodomitaꝝ scelere: sola ea cōmemorat: que vel leuia vel nulla cē putarentur: vt intelligas quali pena feriantur illicita: si licita ꝛ ea sine quibus vita non ducitur: ĩmoderatius acta: igne et sulphure puniunt. Loth. Allego. Loth qui interpretat declinans est populꝰ electorum: qui dum in sodomis. i. inter reprobos (vt aduena) morat⁹: q̄tum valet scelera eoꝝ declinat. Exeunte loth: sodoma perit: quia in cōsūmatione seculi: Exibūt angeli et separabunt malos de medio iustorū et mittent eos in caminū ignis. Filius hominis. Qui interim apparens omnia videt: tūc apparens omnia iudicabit: quando cunctos iudicij ordo suorum oblitos huic seculo ꝓspexerit mācipatos: vt merito debeant cuj ipo quē inhabitant orbe deleri. In illa die. Ducusq̄z de boc q̄ regnū. i. christus: non cum observatiōe: sed inꝑatus adueniat: nunc a qualibet ipe aduentus expectari debeat. In tecto est qui carnalia excedens velut in aura libera spiritualiter viuit. Vasa eius in domo sūt cōcupiscentie carnales quas ꝓtius amauerat: ꝑ supna petens in mundo reliquerat quas ĩminente iudicio necesse est ne reperat. Et qui in agro. Ad⁹ dixerat: Enim q̄ in agro est retro nō debere redire: ne debis tm̄ dictuj videretur qui aperte de agro redituri sunt. i. dom̄ palam negaturi: ostendit multos q̄ cum facie in anterioza videnť tenere: animo tamen retro spiciunt. Memores estote. Uxor loth: significat illos q̄ in tribulatione, retrospiciūt: ꝛ se a spe divine ꝓmissionis auertūt: et ideo statua salis facta ē: q̄ admonēdo boies ne similia faciāt corda eorū cōdit ne sint farui. Quicunq̄z. Qui vitam carnalem (negando christum) in mundo saluare voluerit in futuro perdet eam. Et q̄ eternam salutez animę querit: nō dubitet eam dare ad mortem huj⁹ temporis. In illa nocte: id ē in illa tā tenebrosa tribulatione: vt in errorē inducanť si fieri potest: etiaz electi. Duo in lecto: illi scz qui ociū eligūt: neq̄z secularibus: neq̄z ecclesiasticis negocijs occupati. Unꝰ: id est q̄ ꝓpter deū ꝓtinentie studēs que dei sūt cogitat: assumeť et obuiā xpo in aera. Alter relinquet qui vel humana laude: vel q̄libet corruptione statū vite qua imbutꝰ ē deserit. De q̄ Hieremias: Uiderūt eaz hostes ꝛ deriserūt sabbata ei⁹. Due erunt mo. Due differētie sequentiū orbē rerum mobiliū q̄ femineo genere designant: qr maioꝝ ꝓlio regunť vt femine a viris que tū in vnū molunt: incōtum de suis negocijs ecclie vsibus deseruīt: ꝑ q̄dam tm̄ ꝓpter eterna: q̄ habent tanq̄z non habētes: q̄dam ꝓpter tpalia qui in incerto diuitiaruz sperant. Qui dixit. Duo q̄rentibꝰ vnū respondet sanctos. s. secuz assumēdos: aliud subiūciendo innuit: malos scz a se

a Maz sicut fulgur coruscās ꝛc. q.d. aduentus xpi ad iudicium nō erit ambiguꝰ quādo erit de facto: sed erit ita claꝰ et manifestus q̄ nullꝰ poterit dubitare. Ideo subditur: Ita erit filius hominis i die sua.
b Primus oportet illū mlta pati. In primo enim aduentu venit in humilitate et paucis cognitus ꝛ a multis despectus et reprobatus: sed in secundo aduentu veniet manifestꝰ et gloriosus in potestate ad iudicaturus: ſz quis tempus illius aduentus est incertum: vt prędictum est. Ideo inducit ad hoc duplex exemplū. Primum est ꝺ tempore diluuij: vt habetur Geñ. vij. quod notatur cum dicitur:
c Et sicut factuz est in diebus noe. quia homines illius temporis erāt in securitate: nihil timentes q̄ usq̄z diluuium subito subuersit omnes excepto noe: et bis qui cum eo erant in arca. Secundum exemplum est de tempore subuersionis sodomoꝝ: vt habetur Geñ. xix. quod notatur cum dicitur:
d Similiter sicut factuz est in diebus loth: edebant et bibebant: emebāt et vendebant: plantabāt ꝛ ędificabant. Qua die autē exiit
e loth a sodomis pluit ignem ꝛ sulphur ꝺ cęlo: ꝛ oēs perdidit. Scōm hęc erit: qua die filius hominis reuelabiť. In
f die qui fuerit in tecto et vasa ꝛc. id est tunc non vacabit alicui intendere negocijs temporalibꝰ: quia oportebit subito eum conspectibus iudicis comparere.
g Memores estote vroris loth. que nec debuit spacium respiciendi retro: sed statim cōtęrsa fuit in statuam salis: vt habet Geñ.
h Qui cunq̄z querierit animam suā saluam facere perdet illam.
i Et q̄cunq̄z perdiderit illā: viuificabit eaz. Dico vobis:
k in illa nocte erunt duo in lecto uno: vnus assumetur ꝛ alter relinquet. Duę erūt molentes in vnum: vna assumetur ꝛ altera relinquet. Duo i agro: vnꝰ assumet ꝛ alter relinquet. Respōdentes dicūt
l illi: Ubi domine? Qui dixit

a ſ cum illis vt credatis que dicunt.
b ſ viram eorum.
c ſ non qua iudex veniť: sed qua vērurus ē postq̄z venerit: nō poterit quisq̄z velle vt descendat in mūdum aliquid rapere.
d ſ qui operatur in ecclesia planrano et rigans non respiciat spem secularez cui renū cauit.
e ſ ita dicꝰ venier: ſz ad hāc claritatē oportet venire ꝑ passionē: ꝛ si diligimus hanc gloriā ne ꝑ hāc timeamus pati mortem.
f ſ sic fiet impijs.
g ſ ita fiet impijs.
h ſ nō tm̄ iudeoꝝ: sed oim reprobꝰ a dꝰ quotidie patitur xpo in suo corpore.
i ſ qui hic ꝓpter christum perdiderit eam gente xpo illic liberam inueniet.
k ſ qui hic ꝓpter christum perdiderit eam gente xpo illic liberam inueniet.
l ſ Greg⁹. non de duobus hominibus: sed de duobus generibus affectionū dictū est.
m ſ assument vel relinquentur.
n Respōdētes dicūt illi ꝺ dñe. i. quo assumēť. Ubi dixit illis ybicunq̄z fuerit corpus. i. christus q̄ iudicabit in forma

repulsos cū diabolo dānādos. Ubicūq̄z fuerit ꝛc. Ubi ecclie fuerit ds corpaliter illo ꝓgregabūť electi q̄ ei⁹ passiōez humiliter imitādo: rāq̄ de carne ei⁹ saturāť: q̄z ꝓ resurrecto nē renouabiť vt aq̄le iuuentus.

Ca. XVIII

Debat aūt ꝛc. Sēp orare. Sēp canonicę horis q̄tidie

a illis: Ubicūq̄z fuerit corpus illuc
Congregabunť et aquile.
Debat aūt Ca. XVIII
ſ de iudice q̄ ad orādū inuitabat.
ꝛ parabolā ad illos: q̄m
a ſ ad declinādū ꝑnumerata incōmoda.
oportet sēmp orare ꝛ nō deficere
dicēs: Judex q̄dā erat i q̄dā ciuitate: q̄ deū nō timebat: ꝛ homiez
nō reuerebať. Uidua aūt q̄dam erat i ciuitate illa et veniebat ad
eū dicēs: Uindica me de aduersario meo. Et nolebat ꝓ multum tēpus. Post ꝫ aūt dixit intra se. Et si deū non timeo nec hoiem reueream: tamē q̄z molesta ē mihi hec vidua vindicabo illā: ne i nouissimo veniēs sugillet me. Ait aūt dns: Audite q̄d iudex iniquitatis dicit: Deꝰ autē non faciet vindictā electorū suorū clamantium ad se die ac nocte: ꝛ patiētiaz habet

a ſ sugillet a suggero ĝerarū a lamijs. i. strāgulo.

Nico.de lyra

forma humana gl̄iosa. Cōgregabūť ꝛ aq̄le. i. sācti occurrentes xpo vt nēti ad iudiciū: sm q̄ dr. i. Thessal. iiij. Simul rapiemur cū illis in nubib⁹ obuiā xpo in aera.

Ca. XVII

Moraliter. Et ait ad discipulos suos ipossibile ē vt nō ꝛc. i. difficile: sic enī vno mō dr ipossibile vt dr. v. metb. Dic aūt dns illi ꝓ quē ve. ꝛc. Chrys. Per scādalizātis pena brauiū saluant⁹ addisce: nisi enī vnꝰ aie sal⁹ cēt sibi nimiū cure nō cōmigreť scādalizanti bus tātā penā. Si peccauerit frater tuꝰ ꝛc. charitate mōnēdo. Et si pniaz egerit dimitte illi. s. totiēs q̄tiēs: qđ p septies significať: eo q̄ p septenariū vniūsas figurať. Si aūt babuerit⁹ fidē sic ꝛc. Cōpat aūt grano sinapis ipam fidē: eo q̄ granū sinapis tāte ꝛturis ē q̄ crescit i arboꝛē: ꝛ sic virtꝰ fidei charitate formare ē magna i opatiōe. iō seq̄ť: Dicetis huic arbori moro ꝛc. cui⁹ fructꝰ liquoꝛe sāguini silez emittit. Uñ dr. j. Macb. vj. Ostēderūt elephātibꝰ sāguinē vue et mori. Et isto arboꝛ morꝰ crucē significat cui⁹ fructꝰ dr ipe xpc. Ea suo sāguine rubricatꝰ. Māe aūt arboꝛe trāstulerūt apli de tra iudee ꝛ plātauerūt i mari. i. in latitudine gētiū q̄ pot dici mare eo q̄ ē aq̄z cōgregatio. ꝛ Apoc. xvij. dr: Aq̄ multe xpi multi: qñ fidē xpi crucifixi p̄dicauerūt gētibꝰ: dimissis iudeis q̄ꝰ paul⁹ ꝛ barnabas ꝓstater dixerūt Act'. xiij. Aob oportebat pmū loq̄ xbū dei: ꝺ qñ repellit⁹ illud ꝛ indignos vos iudicatis vite ęne: ecce ꝓuertimur ad gētes. sic enī ꝓcepit nob⁹ dꝰ. Quis aūt vestrū habēs seruū arātē ꝛc. seruꝰ reuertēs ꝺ labore significat p̄dicatoꝛē vel doctoꝛē reuertēs post labꝛē ad domū. xpic ꝓscie: cui nō statim dicit xps: trāsi ꝛ recū de vocādo eū de ꝑsenti vita ad requiē patrie: ſ adhuc reꝛita ab eo aliud bonū opꝰ i q̄ dns delectať: ꝛ cū ꝺ fecerit reputet se paz aut nihil fecisse ꝓ dño respectu mercedis quā expectat ad eo. sic dicebat beatꝰ Fr̄ancisꝰ etiā post mltos labores ꝛ magnos: Frēs icipiam⁹ fuire dño: q: vsq̄ nūc paz ꝑfecimus. Occurrerūt ei decē viri le. denarij⁹ numer⁹ vniuersitatē signficat: eo q̄ ē pfect⁹. numeri nāq̄ sequētes vsq̄ ad cētū sūt ihī⁹ ꝛ ptiū ei⁹ replicatiōes. nā. xj. sūt decē ꝛ vn⁹. et sic vsq̄ ad xx. q̄ sūt bis decē. xxx. ter decē. ꝛ sic ꝺsequēter. ꝑ q̄ decē lepꝛos occurrētes xpo. significať vniūsitas petoꝛ penitētiū ꝛ cōfitētiū. Quos vt vidit. p effectum remissiōis petoꝛ dixit: dixit illis ybicunq̄z fuerit corpus. i. christus q̄ iudicabit in forma

ad significādū q̄ pauci sūt respectiue ad q̄ grauti sūt de beneficijs largitat⁹ diuine. Et ꝺ erat samaritan⁹. q̄ custos iterp̄tat. nā illi sūt grati deo q̄ se custodiūt a peccati recidiuo. Nō veniet regnū dei cū obꝙuatiōe. Moralit regnū dei gr̄a: q̄ ē arra glie. pōt dici. ipa ꝺ nō venit cū obꝙuatiōe: qz nesciť homo vtr̄ amore vel odio dign⁹ sit. Eccs. ix. isto ꝑdicť: Ecce eni regnū dei ꝛc. qz donū gr̄e ē i mente. Uenięt dies q̄b⁹ ꝛc. i. gl̄ioz eiꝰ q̄ vna dies ꝺr: eo q̄ p nocte nō iterrūpit. Et non vi. huc ad libitū vr̄m: ꝺ tū postea videbit⁹ sm libitū meū. Et dicēt ꝛc. i. successoribꝰ vr̄is antixp̄i tp̄e futur⁹. Sicut fulgur coruscans ꝛc. i. aduent⁹ xp̄i ad iudiciū erit ita patens: q̄ nullꝰ habebit dubiū. pōt etiā ꝺ exponi ꝺ aduētu xp̄i i morte hoīs q̄ frequenter ita repētinꝰ ē sicut ictꝰ fulgur. Et sicut factū ē i diebꝰ noe ꝛc. i. q̄bꝰ nō timebāt boles diluuiū. nec i diebꝰ loth icēdiū: sic frequēter venit mors q̄ nullā timetur piculū. In illa die q̄ fuerit i tecto ꝛc. i. tpe mortis nō cogitet aliqs ꝺ aliq̄ re saluāda nisi ꝺ aia sua. In illa nocte. i. mortis. Erūt duo in lecto ꝛc. i. q̄libet enī associatiōe frequent cōtingit q̄ vnus moꝛitur ꝛ alter viuit.

Ubicunq̄z fuerit corpus illic ꝓgre. ꝛc. i. ꝺ oēs moriank tñ soli iusti christo aggregank.

Ca. XVIII

Debat aūt ꝛ parabolā. Postq̄z saluatoꝛ ostēdit q̄ pctores penitētes sūt benigne recipiēdi et caute nutriēdi. Hic ꝓr ostēdit q̄ sunt deuote instruēdi. ꝛ diuidit i duas. q̄ ꝓmo describit xp̄i instructio. scōo instructionis ꝓfirmatio. ibi: Factū ē aūt. Circa ꝓmū sciēdū q̄ ad efficaciā oratiōis duo maxie faciunt: videlicet instātia ꝛ būilitas. Primo ꝺ docet orare instanter. Scōo humiliter. ibi: Dixit aūt ꝛ ad quosdā. Primū ostendit p similitudinē vidue q̄ ꝑ importunitatē precū obtinuit effectuz. dicit ꝺ: Dicebat aūt ꝛ parabolā. i. similitudinez vidue: q̄ postea sequit: Um oportet semp orare. Si semp nō importat continuitatē tpis: qz oportet oratiōe interrūpi tpe dormitionis et aliquaꝝ aliaꝝ necessitatū: ſz importat instātiaz orationis tpibus ꝛ horis ad ꝺ ꝓgruis. vñ dicit glosa Bede sup istū locuz. Dicēdū est eū semp orare ꝛ nūq̄z deficere q̄ canonicę horis rogare nō desistit. Cōsequēter inducit similitudinē dicēs: Judex q̄dā. nō exꝑmit ei⁹ nomē: qz non erat deo cognit⁹ ꝑ appropatiōnē. vñ subdit: Qui deū nō timebat. scz offendere. Et boies nō reuerebať. i. eos publice scādalizare. ꝛ subdit ꝺpecatio vidue. Uindica me de aduersario meo. facendo iusticiā meā. Et nolebat. ex sua malicia: qz bene poterat: et ex officio facere tenebať. Per multum tps. qz illa vidua frequēter sua petitionē repetebat. Ex quo ptz iniusticie diuturnitas i iudice. Post hec aūt dixit intra se. vicius precū importunitate: Et si deū nō ꝛc. i. si nō ꝓpt deū necꝰ ꝓpt boles monear ad faciēdū iusticiā illi vidue. Tā qz molesta est mihi hec vidua vindicabo illā. faciēdo ei iusticiā. Ne in nouissimo veniens sugillet me. i. suggerēdo offendat sua importunitate: ex q̄ apparet morꝰ ad faciēdū iusticiaz non ꝓpter amoꝛē iusticie: ſz ad vitationē sue molestie.

Deꝰ aūt nō faciet vindictā ꝛc. i. si iudex iniquitatis ꝓpter precū instantiā fecit vindictā. Deꝰ q̄ necessario ē iustissimus. Nō faciet vindictā electoꝝ suoꝝ: resistentiū in ꝑssura ꝛ tribulatione. Clamāriū die ac nocte. i. orantiū instāter ꝑ sua liberatiōe ꝛ declaratiōe divine iusticie. q. d. multo plus exaudiet taliū precū instantiā. ſ illud qđ ꝺr hic de oratiōe electoꝝ: videtur esse q̄li cōtra illud qđ ꝺr Matth. v. Orate ꝓ persequentib⁹ ꝛ calūniantib⁹ vos. Ad qđ dicendū q̄ ad bonos ptinet

Universidad de Navarra Biblioteca

rūt. Dico me facturū vindictā iustoꝝ: ꝙ illi erūt valde pauci: qz cū in die iudicij in forma filij hominis appariuero: tāta erit raritas iustoꝝ vt nō tā ob clamoꝛ fidelīū iniuste damnatoꝝ ꝙ ob eorum torporē iuste damnandoꝝ tori⁹ tā mūdi sit acceleranda ruina. Putas in verbo increpat dubitationis infidelitas nō opinat diuinitas. Scit enī oīa p quē fūt oīa: ꝛ dubitādo increpat fidelīū corda. b Duo homines. Quia parabola ꝙ ad orandū iuuauit: ita ꝛclusit: vt discerent venīre ad iudicē: difficile fidē in terra reperiendā: ne ꝺs sibi ꝺ supuacua fidei cognitione: vel etiā ꝓfessione blādiret. In hac parabola diligēti⁹ ostendit a deo nō fidei verba ꝙ opa examinanda: iter ꝙ maxīe regnat humilitas: quā qz nō habent superbi de sua iusticia ꝓsumētes et infirmos despicientes ꝙsi vacui fide cū orant nō exaudiunt. c De gratia. Quattuor sūt species tumoris: cum vel ꝙ bonū qđ habet a se habere estimat aut si datū a deo creditū: p meritis datuꝝ putat: aut cū iactat se habere qđ nō habet: aut cum de spectis ceteris appetit singulariter videri habere ꝙ habet. Hac pharisei⁹ peste laborabat ꝙ ideo nō iustificat⁹ descendit: qz merita bonoꝝ operū sibi singulariter tribuens publicano se ꝑtulit. d Ieiuno bis. Ecce pharisei⁹ ad exhibendā abstinentiā: ad impetrandam misericordiā: ad referēdas deo gratias: oculū habet: ad humilitat' custodiā nō habet. Et ꝙd ꝓdest si tota ciuitas custodiat: ꝛ vnum forsan ꝙ qđ hostes intrent relinquat.

e Et publicanꝰ. Sicut humilis non audet appropiare vt ad eū deꝰ appropinquet: nō aspicit vt aspiciat. Premit ꝓscientia: ꝙ spem subleuat. Percutit pectoꝛ: penas de se exigit vt deꝰ parcat. Cōfitet vt deꝰ ignoscat. Ignoscit deus qđ ille agnoscit. f Deꝰ ꝓpitius. Publicanꝰ humiliter orans ad illos ꝑtinet de ꝗbus ꝺr: Deꝰ nō facit vindictā electoꝝ ad se clamantiū. Phariseus merita iactās: ad illos de ꝗbꝰ subdit. Filiꝰ hominis veniens: putas inueniet fidē i terra? g Quia. Postquā ꝓtulerat pharisei ꝛ publicani cōtrouersia ponit iudex sententia vt caueat superbia. Typice. Pharisei⁹ populū iudeoꝝ designat: ꝙ ex iustificationibꝰ legis extollit merita sua: ꝛ superbiendo recedit: humiliatꝰ publicanꝰ gētilē ꝙ longe a deo positꝰ peccata ꝓfitet: ꝛ lamentādo appropinquat deo ꝛ exaltat. h Afferebāt aūt. Post dictā ꝓtroversiā: post datam sententiā: humili magistro offerūt infantes: vt ostendat qz innocēs ꝛ simplex etas ad gram ꝓximat. Increpāt apli nō qz nollēt infantes manu et voce saluatoris tāgi: sed qz nōdū ꝓfecti in fide putabāt eū in similitudine hoīs lassari importunitate offerentiū. i Increpauit illos. Hoc fortasse ideo quia pr⁹ populū iudeoꝝ ex quo fm carnem erat saluari volebāt: sed et ꝓ chananea muliere supplicauerunt. Sciebat ergo mysteriuꝫ qz vtriusqz populi vocatio deberet: ſz fortasse adhuc nesciebant ordinem. k Sinite pueros. Nemo ꝓhibebat tāquidos venire ad medicū. Isti in ramo nihil adhuc cōmiserūt sed in radice perierunt. Qui ꝓ se agere non possunt causā suam maioribꝰ cōmiserūt. Tāgat medicus ꝛ benedicat pusillis cū maioribus. l Taliū est enī. Nō ait istoꝝ: ꝙ q habent ex studio innocentiam ꝛ simplicitatē quā isti habēt ꝙ naturā: qz non erat regnat sed mores. Nō enī ē virtus nō posse peccare ſz nolle. Sicut puer non poterat in ira Iesus nō meminit: nō cupiscit mulierē: nō cogitat vt loquit malū: sic vos nisi talem innocentiam ꝛ animi puritatem habueritis non intrabitis in regnum celoꝝ. m Regnū dei ꝛc. id ē doctrinā euangelij sicut puer iubemur accipe. Puer in discēdo nō cōtradicit doctoribus. Nō rationes et verba cōponit ad resistēdū: ſz fideliter suscipit: obtēperat ꝛ quiescit. n Et interrogauit eum. Beda. Audierat hic princeps: similes puerorū dignos esse regno: vultqz certius instrui nō per parabolas sed aperte exponi: quibꝰ meritis vitam possit consequi. o Beda. Non putādus est iste (vt qđā ꝙaiunt bona spūalia ꝛ ecclīa: ꝙ sunt simpliciter bona optare suis ꝓsecutoribꝰ: ꝛ ꝺ modo ꝓ eis orare: ſy qz pene tgales sibi qđā medicine: qz valēt ad emēdationē vite ꝛ declarationē diuine iusticie. ideo ad sanctos ꝺ ꝑtinet petere a deo ꝺ modo vindictā de suis ꝓsecutoribꝰ: ꝛ non ex motu ire ꝙ ex zelo iusticie. a Dico autē vobis qz ci. fa. vin. Illoꝝ. ſy enī aliqñ tardare videat ꝼm bumanū iudicium: tū ꝼm veritatē non tardat: qz ola opantur ꝼm ꝺpositionē sue sapīe infinite. b Verūtamē filiꝰ hois veniens. i. ad faciendū vindictā. c Putas inueniet fidē i terra. q. d. pauc⁹ inueniet respectiue: loquēdo de fide formata charitate. d Dixit aūt. Dic ꝑiter ostēdit qz ꝛ ḃra militer oādū: ostēdēs qz humilitas ē deo grata. ꝛ ꝑmo ostēdit ꝺ verbo. ſcdo facto. ibi: Abstulerūt aūt. Primū facit ꝙ parabolā publicani ꝛ pharisei dicens:

e Duo homines ascēdebant in tēplū. qz ad ḥram erat talis stūs. i. in mōte mozia, vt habet. ij. Regal. iij. f Unꝰ pharisei⁹ appares iust⁹. g Alter publicanꝰ: id ē publicis negocijs intent⁹ q de cōi cursu implicant ad peccā. h Pharisei⁹ stans. ecce iactantia: qz stabat vt ab aliis videret orare: et irreuerētia cum in ora do deberet se ꝓsternere.

i Deus gras ago tibi: quia nō sum sicut ceteri hominuꝫ rapto res ꝛc. Iste nō ꝓprie orauit sed magis se iactauit de iusticia alios cōdēnando ꝛ orantē iuxta se publicanuꝫ despiciēdo. k Ieiuno bis in sabbato. i. in hebdomada que sic denomīlat a die dominicali. l Decimas do omnium que possideo. pharisei enim decimas minimoꝝ ꝛ vt rute ꝛ mētʼ ꝛ cimini ad quas nō tenebant: vt dicūt aliq̄ dabant vt ceteris iustioꝛes apparerēt: vt dictū est supra. m Et publicanꝰ a lōge stans. Ecce dei timoꝛ: qui nō esset dignus appropinquare.

n Nolebat nec oculos ad cēlū leuare. ecce pudoꝛ quasi pro peccatis ꝑteritꝫ non audēs cēlū respicere. o Sed percutiebat pectus suū. ecce dolor de peccatis cōmissis. p Deus ꝓpitius esto mihi peccatori. ecce vera et pura ꝓfessio. ꝛ ista faciūt ad peccatoꝝ remissionē. ideo sequit q Amē. i. fideliter. Dico vobis. r Descendit hic. de domo dei q erat i mōte: vt supra dictum est. s Justificat' ab illo. i. per illa remanēte in fecibꝰ suis. cui⁹ causa subdit cū ḋr: t Quia qui ꝙ se exaltat. p superbiā. v Humiliabit. p penā. x Et q se humiliat. p verā peccatoꝝ ꝓfessionē. y Exaltabit. in gīa. p remuneratiōē. Sicut ei in statbera materiali vna pte depssa. altera elevatur: ꝛ ecōuerso. sic in statbera diuīe iusticie decretū est vt q eleuant ꝙ superbiā i ꝑsenti vita: deprimant per penam ꝓfusibilem i futura: ꝛ ecōuerso: qui se humiliāt ꝙ sentiunt ꝓpter deū: i futuro ad gloriā eleuabunt. z Afferebāt aūr. Hic ꝓiter facto ostendit qz humilitas ē deo grata et accepta p boc qz pueros xp̄s amicabiliter recepit. ꝛ patet sententia ex dictis Matth. xix. a Et interrogauit. Hec est pars incidētalis in qua ponunt duo incidentia. Scōm ponit ibi: Ait aūt petrus. Circa quorum ꝛsideratiōē

a ſ hic diues ꝛ superbus non voto discretionis: sed tyrannis interrogat.

a quidaꝫ ꝓncēps dicens: † Magister bone: quid faciens vitā ēternā † Ma.19.b Mar.10.c
b nam possidebo? Dixit autez ei ie sus: Quid me dicis bonuz? Ne
a ſ sicut in mandatis cōmemorat.
c mo bonꝰ nisi solus deus. Mānda ta nosti? Nō occides. † Nō mecha beris. Non furtuz facies. Nō falsum testimonium dices. Honoza patrē tuuz ꝛ matrē. Qui ait: Hec oīa custodiui a iuuētute mea. † Exo.20.b Deu.5.c Mar.10.c
Quo audito iesus. Ait ei: Adhuc
ſ ad ꝓfectionē. ſ nō parrem.
vnum tibi deest. † Omnia quecū qz habes vende ꝛ da pauperib⁹: † 14.q.1. in ꝑn.
ſ sic dando.
et habebis thesaurum in cēlo: et veni sequere me. Ihis ille auditꝫ
a ſ hec est tristicia q̄ morrem opatur: he sunt spine ꝛ tribuli: que semen dei suffocauerunt.
ſ possidens cū amoze.
d cōtristāt⁹ ē: qz diues erat valde.
a ſ qui multiplicandis diuitijs incumbunt: alterius vite gaudia contemnunt.
Videns aūt iesus illum tristē factū: dixit: Qz difficile q̄ pecuniaſ
a ſ cū amoze possidente ꝛ in eis confidunt: nec impossibile: ſz difficile dixit: qz difficulter diuitie cōtemnuntur: de omnibus ergo ꝛuius est: nec habere nec amare diuitias. E
e hābēt i regnū dei intrabūt. † Faci ſ ingentibus mōbis enormem. † Mar.19.c Mar.10.c
lius ē enī camelū ꝙ foramē acus trāsire: q̄ diuitē itrare in regnuz
f dei. Et dixerūt q̄ audiebāt. Et ḋs
a
potest⁹ salu⁹ fieri? Ait illis: Que
a ſ vt ꝙ se a suis cupiditatibus conuertātur.
impossibilia sunt apud homies:
ſ deus ab amore ad charitatem eternoꝝ conuertit non q̄ cupidi ꝛ superbi intrent.
possibilia sūt apud deum. Ait au b
tem petrus: Ecce nos dimisimꝰ
a ſ non rām de vobis apostolis: sed et de ꝗbuscunq̄ fidelibus.
omia: ꝛ secuti sumus te. † Qui di
g xit eis: Amē dico vobis: † nēmo ē † Mar.19.b Ma.10.b Luc.18.q.1.c.1
ſ oēs affect⁹ carnis mee charitati postposuerit.
qui reliquit domum aut parētes aut fratres aut vxorez aut filios
b ꝓpter regnū dei: et nō recipiat multo plura in hoc tēpore: ꝛ i ſe
i culo futuro vitaz ēternā. † Assumpsit autē iesus duodecim: ꝛ ait illis: Ecce ascēdim⁹ hierosolymaz: † Mat.20.c Mar.10.c
k ꝛ cōsūmabuntur oīa que scripta b
sūt ꝑ ꝓphetas de filio hois. † Tradet eni gētib⁹ ꝛ illudet ꝛ flagellabit: et cōspuet: et postq̄ flagella
uerint: occidēt eū: ꝛ die tertia re
l surget. Et ipi nihil boꝝ intellexe/ e †
rūt. † Et erat āt ꝝbū istud abscōdi † Luc.18.c.1

sciēdū qz qz iesus imediate dixerat de pueris: † aliuz ē regnū celoꝝ. et ī ꝺ parabolice loquebat ꝙ pueritiā intelligēs humilitatē ꝛ innocētiā. Ꝺo q̄dam legisperit⁹ q̄ vocat ꝓncipem eo qđ erat diues: vt ꝓtz ex sequentib⁹ patet ab eo q̄d faciendo haberet regnū celoꝝ. q. d. dicat mihi plane et apte ablq̄ parabola: quid debeo facere ad cō sequēdū regnuz celeste. ꝛ dōe mō xp̄s ei respōdit. ꝛ ꝓtz ista ex dictis Matth. xix. vsq̄ ibi: a Que impossibilia sunt apud boies possibilia sunt apud deū. qz ad regnū celoꝝ nō possunt boies ꝑtingere ꝙpria virtute: ſz p auxilium diuine gre. b Ait aūt petr⁹. Dic ponit scōm incides: qz petr⁹ a xp̄o imediate audierat: q̄ difficile qui pecunias habēt regnū dei ītrabūt. ideo q̄siuit a xp̄o q̄ cēt sui ꝛ aliorū remuneratio: qz oīa terrena reliq̄rant ꝓpter xp̄m. et ꝑtz xp̄i responsio ex dict⁹ Matth. xix. c Assumpsit iesus. Postq̄ ꝗ saluator: ostēdit orationis efficaciaz, hic ꝓiter indu cit discipulos suos ad martyriū tolerātiā exemplo sui. ꝛ patz ista ex dict⁹ Mat. xx. exceptis q̄ sequūt. d Cōsūmabūt oīa q̄ scripta sūt ꝛc. qz ꝓphete scripserunt de passione christi futura: vt patet Esa. liij. ꝛ Dan. ix. ꝛ i multis alijs locis. e Et ipi nihil horum itellexerūt. tum quia adhuc erant rudes ꝛ imperfecti: tū quia christus frequenter eis parabolice loquebatur. et ideo nescierunt ſ tunc parabolice † Luc.18.c

Universidad de Navarra Biblioteca

Ꝟ suā passiōē loquerē intelligebant. Hoc enī loḡbat. Q̄ ꝺ ipī ꝓficere optabāt. a Cec' q̄dā. Cec' significat humanū gen': qđ a ſuꝛe perna claritate exciſſi dānationis ſue patiē tenebras: ſ̄ a dño appꝛopinquāte hiericho curaē. Hiericho luna iterꝓtat: ꝓ quā defectus mortalitatis ītelligit. Dū ḡ verbū dei infirmitatē nꝛe carnis ſuſcipit: hō ad cognoſcēda diuina redit.

Cec' ſedet iuxta viā dū incipit credere in ipm q̄ dicit: Ego ſū via. Mendicat dū rogat. Dū loquit: Et clamabat. b Et q̄ ꝓcibāt. Qui ieſū ꝓmunt venientē: ſignificant cecū carnaliū vitioꝝ q̄ diſſipant cogitationē hois: t ꝓturbāt vocē orationis ne ieſus ad illuminādū ventre poſſit coꝛ hois ſ̄ illa credēs ſentiēs ſe grauari fantaſmate ꝓnoꝝ vitioꝝ: t vocē oꝛōnis ſue impediri: ne ꝓ ſe exoꝛari poſſit ardenti' clamat. c Stans aūt. Tranſiēs cecū audit. Stans illuminat: qꝛ ꝓ humanitatem ſuā nꝛe cecitatis vocib' cōpatit: ſ̄ ꝓ potētiā diuinitatis lumē nobis gr̄e infundit. d Adduci ad ſe t̄. Qui ꝓtereuntē aliquaten' ſentiebat: dū i oratiōe patit fantaſmatū turbas vehementi' inſiſtēs orationi ducit ad ſtantē t recipit lumē: qꝛ de' in coꝛde firmo figit t ſic lux amiſſa reparatur. e Quid tibi vis t̄. Non exignoꝛtia q̄rit ſz ideo vt rogeꝫ vt mētem ad oratiōez exciret. Q̄ ītelligēs cec' ſublīgit: Dñe vt videā. Nō petit cec' aurū vel aliq̄d tale: ſz tm̄ lumē. Imitemur ḡ euz quē mente t coꝛpe audiuim' ſanatū. Petam' a dño lucē eterne viſionis. Et dicet nobis: Reſpice: fides tua ſalū te fecit.

† De pe. di. 1. voluiſſēt. ℣ xp̄s q̄ ex.

f Et ꝓfeſtim vidit t̄. Videt t ſequit: q̄ bonū q̄ ītelligit opaē: t ieſū p̄ſentē vt p tereuntē imitaē: t ꝺ talis nō ſolū ꝓ impetrato i deū ꝓficit: ſ̄ etiā alios ad laudem dei accēdit. Dū ſequit: Et oīs plebs vt vidit: dedit laudē deo. g Et oīs plebs. Laudat plebs deū: nō ſolū ꝓ impetrato munere lucis: ſ̄ t ꝓ merito fidei impetratis: qꝛ nō ſolū laudat q̄ potenter t miſeri coꝛditer illuminat: ſz qꝛ clamoꝛē fidei fꝛmiter clamātis exaudit. La. XIX

h Et ingreſſus. Ecce camel' poſita ſarcina gibbi ꝓ foꝛamē ac' trāſit: dū ꝓcēpto cenſu fraudium anguſtam portā q̄ ducit ad vitā aſcendit: et qꝛ deuotione fidei ad videndū ſaluatoꝛē q̄ natura min' habebat: aſcēſu arboris ſuperet: iuſte qđrogare ſi audebat: dñice ſuſceptiōis b̄dictiōēz accipit quā deſiderabat. Mystice. Mystice. Zache' q̄ ītерꝓtat iuſtificat': ſignificat credētes ex gētib' q̄ per occupationē tpaliū depſſi erāt t minimi: ſz a dño ſāctificati. Qui intrātē hiericho ſaluatoꝛē videre volūt: dñ fidei quā in mūdo attulit ꝓticipare gr̄ūt. Sz turba. i. vitioꝝ ꝓſuetudo q̄ cecū clamātez increpabat: etiā hūc ſuſcipientē tardat. ſz ſicut ampli' clamādo cecus turbā vicit: ita puſill' terrena relinquēdo: arboꝛē crucis aſcēdēdo: turbā obſtātē trāſcēdit: clamās cū apl̄o: Mihi āt abſit gloriari niſi i cruce t̄. i. Et ipe erat. Quis ō ſe deſperet: cū venit iſte ad deū cui cēſus ex fraude? Per hunc apparet qꝛ non oīs diues quarus. k Pre turba t̄. Que turba niſi iperite ꝓfuſio multitudinis q̄ verticē ſapie videre neḡt. Zache' q̄ nō i turba ſ̄ pledē trāſgreſſus meſſiā quē deſiderat aſpicit. l Syconioꝝ. Arboꝛ ē: moꝛo folioſiſſis: ſz altitudine p̄ſtās: t ītерꝓtat fic' fatua. i. cruꝛ q̄ credētes vt fic' paſcit: ab ifidelib' irridet vt fatua. Q̄ puſill' aſcēdit dū q̄libet humilis t ꝓpꝛie infirmitatis ꝓſcius i Xp̄o crucif' gloriat: t ꝓ hāc laudabilē fatuitatē trāſeūt̄ ꝓpe oīm cernit: qꝛ ſi nō dū ita ſolide vt ē illi: tū rapti: t q̄ſi i trāſitu luci ſapie eccleſ' tredit.

m Quia inde erat. Ihs. Illa ꝓpe vbi ſycomoꝛus vel vbi creditur: vt t myſteriū ſalnaret t gr̄az ſeminaret. Sic enī venerat: vt ꝓ iudeos trāſiret ad gētes. Licit itaq̄ Zacheus ſurſū. Jā enī ſublimitate fidei iter fruct' nouoꝝ opeꝝ: velut in fecūda altitudie opis eminebat. n Et cuz veniſſet. Per premiſſos ꝓcones verbi fuit in q̄bus erat ieſus t loquebat venit ad populū nationū: q̄ paſſionis eius fide iam ſublimis etiā diuinitatē eius agnoſcere ardet: ſuſpiciens videt: qꝛ p fidem a terrenis eleuatum eligit eligentē ſe et

℣ amat amantē ſe. a Deſcende. Q̄ deſcēdere deſyꝛo. 19.b comoꝛo: t ſic i domo parare manſionez iuberi. hoc eſt q̄ apoſtolus ait: Et ſi cognouimus ſm carnem Phil.3.b chriſtū: iz iā nō nouim'. Si enī mortu' ē ex infirmitate: ſed iam viuit ex xp̄te dei. b Manere. Manebat aliq̄s dūs in domo ꝑn̄cipis phariſeoꝝ. i. in iudeoꝝ ſynagoga docebat: ſed qꝛ ſabbato curāte: peccatores reciꝓentē: ſ̄ auaros diſputātē: t cetera digna deo gerentē: lingua venenata capiebāt: pero ſilis facinoꝛa eoꝝ diſceſſit diiſ.5 cens: Relinquet vob d. v. d. bodie tamen in domo puſilli ꝯachei oꝑtet illuminare: id eſt none incis gr̄a comitante in humili credentiū nationuz coꝛde deſcere. c Murmurabāt. Manifeſtū eſt iudeos ſemp gentium odiſſe: vel non intelleciſſe ſalutē. Unde t adIſa.11.a uerſus petrū dicit: Quare introiſti ad gētes ꝓpucium habentes. d Stans aūt t̄. Alijs calūniātib': hoiez peccatoꝛē: tpe t ꝯacheus ſtans. i. in ea quā ccpat fidei veritate ꝓſtens: nō ſolum ſe ex peccatoꝛe ꝙuerſum: ſ̄ etiam inter i nocentes ꝓbat ꝙuerſatū: cū etiā ante ꝙuerſationē innocēter vixit: t q̄ ante ꝙuerſionez dimidiū: poſt cōuerſionē pōt dare t totū. Sz ſi quē defraudaui. Primū eſt ſm legē reddere: deinde qđ remanet pauperib' erogare. hunc fructum vite publican' de ſycomoꝛo p ſapientem ſtulticiā legit q̄ rapta reddit: ꝓinqua relinḡt: viſibilia ꝓtēnit: ei' quē nōdū videt ſequi veſtigia concupiſcat. e Filī'. Nō carne ſz fide: qꝛ ſicut abꝛaā iuſſu dei patriā ob ſpem future hereditatis deſeruit: ſic t iſte q̄ thеſaurū in celis acq̄rit ſpe. f Eo q̄ t̄. Nō ſolū q̄ iuſti perſeuerāt ſz etiā q̄ de iniuſticia ꝙuertunt ad filios ꝓmiſſionis ꝓtinent. g Venit enī t̄. Etiā murmurātib' ſua myſteria nō dedignat exponere: qꝛ ꝓpter ꝓmiz peccatoꝝ ſuſcipiendā maxime ipe i terrā venerit vbi t ſe appellat filiū hoīs: vt inſinuet nobis diſpēſatiō nē ſue pietatis. b Dec illis. Suſcepta t cōmēdata pnīa publicani dinit' ꝓ pabolam docet ſibi magꝫ pniaz petoꝝ q̄s iuſticiā placē ſupboꝝ. Latinisq̄ i gētibus de ignoꝛantia legis hūilib' q̄s in iudeis de iuſticia legis ſupbientib' ſe eſſe regnaturū. Et qꝛ diſcipuli audita paſſione t reſurrectiōe bieroſolymis impleda: exiſtimabāt regnū dei moꝝ eſſe vēturū. Hanc eoꝝ ignoꝛātiā illuminat: docēs ſe ꝓmo regni ſui fidē toto oꝛbe diſperſurū: t in fine ſeculi iudicē oīm regē q̄ vēturū. i Robilis abijt. Hic ē nobilis cui ecLuc.19.b clamabāt: Miſerere mei fili dauid. et cui turbe clamabāt: Oſāna filio da. bū. q̄ venit i noīe dñi. r. i. q̄ ſtituit' ē a pr̄e rex: cui date ſūt gentes in hereditatē. k Longinquā. Exercitos iudeos relinquēs trāſit ad illuminādas gētes q̄ lōge (qꝛ a finib' t̄re) clamāt ad dñm: vel qꝛ lōge a peccatorib' ſal'. We' q̄ vbiq̄ ꝓſens: lōge ab his q̄ idola colūt: ſ̄ t ipi, ꝓpe fa cti ſūt i ſāguine. l Vocat' āt. Vocat. r. ſuos dū eligit diſcipulos lr̄a decalogi imbutos. dat. r. mnas dū p' reſurrectiones ſurgit t apit ſenſū: vt ſpūaliter intelligant legis dicta. Mna. r. dragmas appendit et oīs ſcripture ſermoꝝ: qꝛ vite celeſtis ꝓfectionē ſuggerit ſ̄ cētenariꝝ numeri pondere fulget. m Negocia mini. Xp̄ba legis myſtica interꝓtatiōe diſcuſſa apl̄os:

a ℣ non inuitarus inuitat: qꝛ ſi nondum audierat vocem inuitans: audierat affectum.

a ḡcheę feſtinās deſcēde: qꝛ hodie
b i domo tua oꝑtet me manere.
Et ꝓfeſtim deſcēdit: t excepit illū
c gaudēs. Et cū viderēt oēs mur-
murabāt dicētes: q̄ ad hoiez pec
d catoꝛē diuertiſſet. † Stans aūt ca
che' dixit ad ieſū: Ecce dimidiuz
e bonoꝝ meoꝝ dñe do paupib' † t
ſi q̄d aliquem defraudaui reddo
f q̄druplū. Ait ieſus ad euz: Quia
g bodie ſal' domui huic facta ē: eo

a ℣ nō veni vocare iuſtos ſed peccatores.

q̄ t ipe ſit filī abꝛaę. † Venit enī
℣ ſalus q̄ olim iudeoꝝ dom' impledat: hodie populo gētū illuxit: eo q̄ t ipe ꝑpls ſit abꝛae filī'.
filī' hois q̄rere et ſaluū facere q̄d
b pierat. Hęc ill' audiētib' adijciēs
i dixit parabolam: eo q̄ eſſet ꝓpe
k hierl'm: t qꝛ exiſtimarent q̄ confeſtim regnū dei mā̄feſtareē. Dixit
l ergo: † Homo q̄dā nobilis abijt
m i regionē lōginquā accipe ſibi re-
℣ q̄ in fine ſeculi oīs tm̄ ſaluus erit.
n gnū: t reuerti. Vocatis aūt decē
o ſeruis ſuis dedit eis decē mnas.
p Et ait ad illos: Negociamini dū
℣ i. iudei ex q̄b' xp̄s ſm carnē non ſolū ꝓſenteꝫ vſq̄ ad mortē crucis oderāt: ſed t poſt reſurrectionem eius miſerunt ꝓſecutionem apl̄is t ꝓdicatiq
r venio. Liues aūt ei' oderāt eū: s

a Quia bodie i do. t̄. in domo materiali ꝓpter refectionē xp̄i t ſuoꝝ diſcipulorꝝ. t ad oſtendendū benignitatē peccatoꝛi reuertēti: t i domo ſpūali ꝓficiē p gr̄e infuſionē. b Et cū viderēt oēs. i. phariſei t alij malignātes. c Murmurabāt. t ſ̄ irrationabiliter: qꝛ null' rationabilit pōt murmurare ſi medic' viſitet egroū ad ipm ſanādū. d Stās aūt ꝯachеus, ad obediēdū dño ꝓmptus. vñ ſubdi tur: e Ecce dimidiuz bo. me. dñe do paupibus. nō dicit dabo in futuro: qꝛ erat paratꝰ ſtatim dare: ex hoc etiā patet q̄ non oīa bona ſua erāt male acq̄ſita: qꝛ de illis non poſſet elemoſynaz facere. f Et ſi q̄d aliquē defrau. red. quadruplū. Lex enī in aliquib' ꝓcepit reſtituere duplū: t in aliquib' quadruplū: t in aliq̄b' quinтuplū: vt ptz Exo. xxij. t ideo q̄ hoc q̄ſ̄ exprimīt reſtitutio media: intelligunt alie due extreme. Sequit: g Eo q̄ t ipe filī' ſit abꝛae. dicit hic glo. Bede: Filī' aūt abꝛae ꝯcheo ꝺz: non qꝛ de eī' ſtirpe genit': ſed qꝛ eī' fidē imitatus: vt ſic ille terrā domūq̄ paternā deſeruit: ita iſte bona ſua partiendo pauperib' reliq̄rat: t ſic videt dicere q̄ nō fuit iude' natiōē ſz gentilis: qꝛ omēs iudei natione de ſtirpe abꝛae deſcenderāt. Idē videt dicere Ambro. dicens: Zacheus exiguus meritis ſicut populꝰ natiōnū t̄. Aliquib' aūt aliis videt ꝓtrarium: qꝛ ſupra ꝺz q̄ murmurabant de xp̄o intrante domū ꝯachei eo q̄ ad hominē peccatoꝛē diuertiſſet: apud iudeos enī lōge abominabilius fuit ingredi ad gentiles q̄ ad iudeos peccatores: ꝓpter q̄ petrus etiam poſt aſcenſionē xp̄i p relationē fuit ꝑmonit': vt abſq̄ tali abominatione ingrederet domum cornelij: vt habetur Act'. x. Et ideo ſi ꝯache' fuiſſet gētilis magis habuiſſent occaſionē murmurādi eo q̄ ad hominē gētilē diuertiſſet: t videt ꝓbabile q̄ hāc cauſā ſue murmurationis exꝑeſſiſſent ad colorandū murmurationē ſuā tā q̄ rationabilem. Jtē ex b q̄ ꝯacheus dixit: Si q̄d aliquē defraudaui reddo q̄druplū. Illa enī lex fuit data iudeis t nō gētilib' t nec ad eā tenebant gentiles i aliquo: ſz ſolū ad ſimplū niſi forte in aliq̄ caſu ex circūſtātia facti: t ideo illā legē ignorabant: ꝓpter q̄ ꝯacheus q̄ illā ſciuit t ſm eam facere voluit videt fuiſſe iude' q̄ vocationez ſuā: nec valet ſi ꝺ hoc arguaē q̄ hic ꝺz ꝑnceps publicanoꝝ: qꝛ t matthe' publican' fuit: q̄ tñ inde' fuit natiōe: vñ t euā geliū ſuū ſcripſit debraice: ſm q̄ dicit beat' Diero. in ꝓlogo ſuper Matth. b Hec illis auditēib'. Poſtq̄ dominē gētilē diuertiſſet: t videt ꝓbabile q̄ ad hoc remoti oēs dubij q̄ ꝓmo remouebant eū in rego dauid tpaliter regnaturū. vñ Act'. j. petierūt a chriſto: Dñe ſi in tpe hoc reſtitues regnū iſrael? vñ t filij gehedei credentes eū ſic regnaturū petierūt q̄ vnus ad dexterā ſuaz: t alius ad ſiniſtrā ſederet. t ideo qꝛ appꝛopinquabat xp̄s verſus hieruſalem credebant eū ſublimandū cito in regē in rego ciuitate. t hoc ē q̄d dicitur:

t Eo q̄ eſſet ꝓpe hierl'm t qꝛ exiſtimarent. falſo tñ. k Et confeſtim regnum dei manifeſtareē. t vocat hic regnum dei regnuz ipius dauid. vide et. j. Paral. xxix. Sedit ſalomō ſup ſolium dñi in regem ꝓ dauid patre ſuo t̄. et ideo ad hanc falſā eſtimationē remouēdā. ꝓponit parabolam: ad oſtendendū q̄ in primo aduentu non venerat ad regnādum tēꝓoraliter: ſed magis ad patiendū. t in ſecundo aduentu reuerteē ad iudicandū ſicut rex excellentiſſimus tunc regnum ſuum omnib' manifeſtaturus. ideo ſubditur: l Homo quidā nobilis. i. chriſtus homo nat' ſm carnē de ſemine dauid regis. m Abijt i regionē lōginquā: id eſt ad celū empyreū per ſuā aſcenſionē. n Accipe ſibi regnū. ſup ordines angelorꝝ. o Et reuerti. ſ. in fine mundi ad iudiciū. tunc enim manifeſtabit' omnib' regnū ſuū. p Vocatis autē decem ſeruis ſuis: id ē fidelibus vniuerſis: quoꝝ vniuerſitas numero denario deſignat': quia eſt primus limes numerorū: vnde t numeri ſequētes ſunt replicationes ipius t partiū eius. viginti enim ſunt bis decē: t triginta ter decem: t ſic conſequenter. q Dedit eis decem mnas. i. vniuerſitatē bonoꝝ ſuoꝝ: diuerſimode tamē: quia dedit vnicuiq̄ plus vel minus ſm ꝓpriā virtutem. r Negociamini dū venio. qꝛ tempus meriti currit vſq̄ ad diem iudicij: in quo tēꝓore deus dat dona ſua ad hoc q̄ multiplicenť ꝓ fructus bonoꝝ operū. s Liues aūt eius oderāt illum. Liues iſti ſūt iudei q̄ ꝓ maiori parte in odium chriſti ſunt firmati.

℣ amat amantē ſe. ℣ offerte:

Universidad de Sevilla Biblioteca

offerte: & ab eis ꝓfessionē fidei moꝛiꝰ ꝓbitatē recipite. a Et factū est
cū. quotidie xps accepto regno a patre redit: q; peregrinantis in terra ec-
clesie semp statū cōsipcit: huic seruo pecuniā negociaturo cōmodat: in al-
tero modū ꝓsumari opis examinat: huc prudēter laborantē ampliori gra
donat illū lu xuriosa secutū: etiaz qđ dederat ꝓinat. In iudicio ꝺo multi

a Et miserunt. legationem post illum dicen tes
nolumus hunc regnare &c. quia post ascensionem
christi ad celos inde ci conati sunt destruere fidē ca
tholicam in qua incipit regnuz christi: quod com
plebitur & manifestabitur in fine mundi. b Et

& miserūt legationē post illum di
cētes: Nolum⁹ hunc regnare sup
nos. Et factū ē vt rediret accepto
regno: et iussit vocari seruos qb⁹
quib⁹ dedit pecuniā: vt scīret ē̄tum
quantum quisq negociat⁹ eēt. Venit ā̄t ꝑm⁹
dicēs: Dñe: mna tua decē mnas
acquisiuit. Et ait illi: Euge serue
bone: q; i modico fuisti fidel: eris
potestatē hūs supza decē ciuita-
tes. Et alter venit dicens: Dñe:
mna tua fecē qnq mnas. Et huic
ait: Et tu estō super qnq ciuita-
tes. Et tertiꝰ venit dicēs: Dñe: ec
ce mna tua: quā habui repositā i
sudario. Timui enim te q; hō āu
sterꝰ es: tollis qđ non posuisti: et
metis qđ nō seminasti. Dixit ei:
de ore tuo te iudico serue nequā.
Sciebas q; ego hō austerꝰ sū: tol
lēs qđ nō posui: & metēs qđ non
seminaui. Et q̄re nō dedisti pecu
niā meā ad mēsā: & ego veniēs cū
vsuris vtiq exegissem illud? Et
astantibus dixit: Auferte ab illo
mnā: & date illi q̄ decē mnas ha-
bet. Et dixerūt ei: Dñe: habet de
cē mnas. Dico aūt vob: q; oi ha
bēti dabit & abūdabit: ab eo aūt
q̄ non habet & qđ habet auferet
ab eo. Verūtī inimicos meos il
los q̄ noluerūt me regnare sup se
adducite huc & interficite añ me.
Et his dictis ꝓcedebat ascēdens

a Et factū est cū. quotidie xps accepto regno a patre redit: q; peregrinantis in terra ec-
clesie semp statū cōsipcit: huic seruo pecuniā negociaturo cōmodat: in al-
tero modū ꝓsumari opis examinat: huc prudēter laborantē ampliori gra
donat illū lu xuriosa secutū: etiaz qđ dederat ꝓinat. In iudicio ꝺo multi

a Et miserunt. legationem post illum dicen tes
nolumus hunc regnare &c. quia post ascensionem
christi ad celos inde ci conati sunt destruere fidē ca
tholicam in qua incipit regnuz christi: quod com
plebitur & manifestabitur in fine mundi. b Et

& miserūt legationē post illum di
cētes: Nolum⁹ hunc regnare sup
nos. Et factū ē vt rediret accepto
regno: et iussit vocari seruos qb⁹
quib⁹ dedit pecuniā: vt scīret ē̄tum
quantum quisq negociat⁹ eēt. Venit ā̄t ꝑm⁹
dicēs: Dñe: mna tua decē mnas
acquisiuit. Et ait illi: Euge serue
bone: q; i modico fuisti fidel: eris
potestatē hūs supza decē ciuita-
tes. Et alter venit dicens: Dñe:
mna tua fecē qnq mnas. Et huic
ait: Et tu estō super qnq ciuita-
tes. Et tertiꝰ venit dicēs: Dñe: ec
ce mna tua: quā habui repositā i
sudario. Timui enim te q; hō āu
sterꝰ es: tollis qđ non posuisti: et
metis qđ nō seminasti. Dixit ei:
de ore tuo te iudico serue nequā.
Sciebas q; ego hō austerꝰ sū: tol
lēs qđ nō posui: & metēs qđ non
seminaui. Et q̄re nō dedisti pecu
niā meā ad mēsā: & ego veniēs cū
vsuris vtiq exegissem illud? Et
astantibus dixit: Auferte ab illo
mnā: & date illi q̄ decē mnas ha-
bet. Et dixerūt ei: Dñe: habet de
cē mnas. Dico aūt vob: q; oi ha
bēti dabit & abūdabit: ab eo aūt
q̄ non habet & qđ habet auferet
ab eo. Verūtī inimicos meos il
los q̄ noluerūt me regnare sup se
adducite huc & interficite añ me.
Et his dictis ꝓcedebat ascēdens

Deut.10.d
Wystice
1.Cor.11.c
1.Tes.2.b
1.Pe.4.c
1.Re.18.c
Rom.11.c

Ad bethphage. Bethphage vicuꝰ sacerdotū in monte olueti: & interpretat do
mus buccē. Bethania villa vel ciuitas in latere eiusdē mōtis: & dicit domus obediē
tie. Nas dñs hierosolymā vēturus ꝓsentia sua sublimauit: q; multos ante passionē
suā docendo pie ꝓfessionis donis & obediētie spūalis implenit. Qne bene in monte
olueti fūt posite. i. in ipo dño q̄ nos vnctione spūaliuz crimatū: & ꝓscientie pietatisq

hierosolymā. Et factū ē cū appro
piquasset ad bethphage & betha
niā ad montē q̄ vocat oliuēti: mi
sit duos discipulos suos dicens:
Ite in castellū qđ ꝟ vos ē. In qđ
introeūtes inuenietis pullum asine
alligātū: cui nemo vnq̄ hoim se-
dit. Soluite illū et adducite. Et si
qs vos interrogauerit: q̄re solui-
tis? sic dicetꝭ ei: Quia dñs opaz
ei⁹ desiderat. Abierūt aūt q̄ mis-
si erāt: & inuenerūt sicut dixit illis
stātē pullū. Soluentib⁹ aūt illis
pullū: dixerūt dñi eius ad illos:
Quid soluitis pullū? At illi dixe
rūt: Quia dñs cuz necessariū ha
bet. Et duxerūt illū ad iesū: et ia-
ctātes vestimenta sua supza pul
lū imposuerunt iesū. Eunte aūt
illo substernabāt vestimenta sua
in via. Et cuz appropinquaret iā
ad descensuz mōtis oliueti: cepe
runt omnes turbe descendentiū
gaudētes laudare deū voce ma-
gna sup omnibus quos viderāt
virtutibus dicētes: Benedictus
qui venit rex in nomine domini:
pax in celo: et gloria in excelsis.
Et q̄dam phariseoꝝ de turba di-
xerūt ad illuz: Magister increpa
discipulos tuos. Quib⁹ ipse ait:
Dico vobis: q; si hi tacuerit lapi
des clamabūt. Et vt appropiqua

Ad bethphage. Bethphage vicuꝰ sacerdotū in monte olueti: & interpretat do
mus buccē. Bethania villa vel ciuitas in latere eiusdē mōtis: & dicit domus obediē
tie. Nas dñs hierosolymā vēturus ꝓsentia sua sublimauit: q; multos ante passionē
suā docendo pie ꝓfessionis donis & obediētie spūalis implenit. Qne bene in monte
olueti fūt posite. i. in ipo dño q̄ nos vnctione spūaliuz crimatū: & ꝓscientie pietatisq

hierosolymā. Et factū ē cū appro
piquasset ad bethphage & betha
niā ad montē q̄ vocat oliuēti: mi
sit duos discipulos suos dicens:
Ite in castellū qđ ꝟ vos ē. In qđ
introeūtes inuenietis pullum asine
alligātū: cui nemo vnq̄ hoim se-
dit. Soluite illū et adducite. Et si
qs vos interrogauerit: q̄re solui-
tis? sic dicetꝭ ei: Quia dñs opaz
ei⁹ desiderat. Abierūt aūt q̄ mis-
si erāt: & inuenerūt sicut dixit illis
stātē pullū. Soluentib⁹ aūt illis
pullū: dixerūt dñi eius ad illos:
Quid soluitis pullū? At illi dixe
rūt: Quia dñs cuz necessariū ha
bet. Et duxerūt illū ad iesū: et ia-
ctātes vestimenta sua supza pul
lū imposuerunt iesū. Eunte aūt
illo substernabāt vestimenta sua
in via. Et cuz appropinquaret iā
ad descensuz mōtis oliueti: cepe
runt omnes turbe descendentiū
gaudētes laudare deū voce ma-
gna sup omnibus quos viderāt
virtutibus dicētes: Benedictus
qui venit rex in nomine domini:
pax in celo: et gloria in excelsis.
Et q̄dam phariseoꝝ de turba di-
xerūt ad illuz: Magister increpa
discipulos tuos. Quib⁹ ipse ait:
Dico vobis: q; si hi tacuerit lapi
des clamabūt. Et vt appropiqua

Mat.21.a
Mar.11.a
Mat.21.a
Mar.11.a
Mat.21.a
Mar.11.a

ebristi humiliatio: secundo populi de
uotio. ibi: Eunte aūt illo. Tertio phari
seoꝝ malignatio. ibi: Et q̄dā phariseo
rū. Circa primuz dicit sic: Et his dictis
ꝑcedebat ascēdens hierosolymam vbi
erat passurꝰ: sm
q; predixerat fa
cto: ostēdens q;
erat paratissimꝰ
se humiliare et
obedire vsq; ad
mortē ꝑnicio-
sissimā. & acerbis
mā. & ideo humi
liter voluit illuc
venire sedēs su-
per pullū asine:
sicut fuerat ꝓdi
ctū Zach. ix. Ce
tera patēt ex di-
ctis Mat. xxi.
Eunte aūt illo. Hic ponitur
ꝑti deuotio. et
ptz sententia ex
dictis Matth.
xxi. crecpto qđ
subdit: Et su
per eōbus q̄s vi
derant virtuti-
bus. ex suscitati
one enim laçari
quaz plures vi-
derant fuerunt
moti ad istā de-
uotionez: vt ha-
bet Joh. xii. et
etiā ex alijs rei
miracul. Et
q̄dā phari. Hic
ꝑnter describit
phariseoꝝ mali
gnario. ex inuī
dia enī quam ꝺ
xpm ꝓceperāt:
deuotionez ꝑti
ad xpm videre
nō poterāt. ideo
dixerūt: Ma
gister increpa. &c.
q.d. talē falsum
applausū nō de
bes sustinere.
Quibus ipe
ait. rōnabiliter
se excusādo & p
obtādo ō futu
ro. Dico vo
bis q; sibi tacu
&c. & ō fuit ipse
tū i sua passiōe
q̄ discipulis p̄
timore iudeoꝝ
tacentib⁹ laudē

Mat.21.b
Mar.11.b

xpi: lapides scissi fūt: vt hī Mat. xxvii.
qui phibētes testimoniū sācitat' ipius
xpi moriēt': apt qđ cēturio & alij gentiles q̄ erāt cū eo visis tot signis sanctita
tē xpi ꝓfessi sunt dicētes: Vere filꝰ dei
erat iste: vt habet ibidem. Et vt ap
propinquauit. Hic ꝓsequenter ostendit
facto futurā ciuitatis hierosolymitane
destructionē: in ꝺ q; fleuit ex cōpassiōe
ꝑter mala sup ciuitatē & populū futu
ra: & q; semp in deo cū misēdia currit in
sticia. ideo in christo primo ostenditur
dulcor compassionis. secūdo rigor vlti
onis. tertio i ꝑncipiꝭ indeoꝝ malū ob-

Wystice
Rom.11.c

a die illa & deinceps in david. n Et abundauit. Wystice. Cum omnis
israel salnus erit: tunc plenitudo spūalis gratie quā modo roꝛpenter exer
cemus: doctoribus illiꝰ tēpoꝛis abundāter ꝓferet. o Et his dictꝭ. Fi
nita parabola vadit hierosolymā: vt ostenderet de eiusdem maxime ciui
tatis cuctu parabolā fuisse ꝑmissā: que non lōge postꝝ ipsum occisura: ob
odiū regni eius hostili clade sit peritura.

bo. In parabola autē imediate precedenti duo de
clarauerat. vnum ptinēs ad suam passionē: scilicet
ad ciuitates hierosolymitane destructionē. igitur
primo facto ostendit primū. secundo secūdū. ibi:
Et cum appropinquauit videns ciuitatem flevit.
Prima diuiditur in tres: quia primo describitur

Ad bethphage

Et perturbent

perturbēt. Sz veniēt dies qñ aīas eorunt a corpor[ib]⁹ demones inimici circūdabūt vallo: trabētes eas ad societatē sue dānatiōis: ꝛ vndiq; circūdabūt ꝛ coangustabūt qñ nō solū opis ꝑ etiā locutiōis ꝛ cogitatiōis iniq/tates añ oculos eoꝝ replicabunt ꝛ ad trā ꝓsternent cū ęro in puluerē redigent. ſ. Fi in etiā cadēt cū illa die perībūt oēs cogitationes eor[um]: q̄ cogitationes etiaz ꝑ lapideꝝ signāt: cū ſdicit: Et non relin. i. l. la.

Peruersus enim cuz puerse cogitationes abūcit q̄ſt lapidē ſup struit: ꝑ cū aīa ad vltiōnē rapit: talis cogitationū ꝟstructio diſipat. ꝛ b lō: q; nō cognoueris t. v. t. Peruersā enī aīam de⁹ viſitat: aliq̄ preceptor aliq̄ flagello: aliq̄ miraculo. Sz q; ſupbiēs ꝟtēnit nec ꝺ malis ſuis erubescit: in extremo inimicis tradet cuz q̄b⁹ in eterno iudicio dānatiōis ſacierate colligat.

a Ad pacē ꝛc. Duz carnē das voluptatibus mala vētura nō ꝓſpiciens: habes bona ꝓſentia q̄ ad pacē possūt cē tpalē: ꝛ cur b: ſubdit. ſ. q; nō ꝓuidet mala q̄ ei euentura ſunt. Si enī ꝓuideret in ꝓſentib⁹ ꝓſperis leta non fuiſſet.

b Et nō relin. Cum bierlm mō ſit constructa extra portam vbi dñs crucifixus erat: apparet illā bierlm ex toto fuiſſe destructuz: cui vnde euerſo cōtigerit ſubdit: Eo q̄ non cogno. tē. vi. tue. i. aduentū filij dei in carne.

c Et ingressus. Poſt enumerata mala: ingressus tēplū ciecit vēdētes ꝛ emētes: ꝑ b inuēs q̄ ruina ꝓli maxīe ex ſacerdotuz culpa fuit: dū enī vēdētes ꝛ emētes ꝑcutit: ostendit vñ radi⁹ ꝑditiōis ꝓceſſit. Mora. Sicut ī ciuitate ē tēplū: ſic in plebe fideli vita religioſorū. Sed multi dū ꝓ religionis habitu ſacrū ordinū locum ꝓcipiūt: religionis officiuz i mercimoniū terrene negociatiōis ꝟuertūt. In tēplo vēdit ą b qō q̄buſdā iure competit ad ꝓmiū largit. Justiciā vēdit: ą bāc ꝓ ꝓmij acceptiōe ſeruat. Emit ī tēplo: q; dum b qō proximo iure debet negat: dato patronis ꝓmio emit pctm. Quib⁹ dr: Feciſtis do. m. ſ. l. Quia dū querū locū tenēt religionis ibi ꝑ malicia occidūt vbi ꝑ oratiōnē vinificare debuerūt. Sz q; ꝛtra querſa ꝑ ſacras paginas nos indesinēter instruit. Recte ſubdit: Et e. do. Ipē. Dom⁹ dei ē ꝺſciētia fideliū: quā facit ſpelūcā latronū ą relicta ſimplicitate ſācitatis illā meditāt agere vñ. ꝓrimū innocentez poſſit ledere. Sz ecōtra dñs mētes fidelium ad cauēda mala erudit.

d Querebāt il. Ideo nō poterāt illum ꝑdere: q; timebāt tumultum populi. vel ideo volebant ꝑdere: q; neglecto ſuo magiſterio totū populum videbant ad eius doctrinam confluere.

uit: vidēs ciuitatē fleuit ſup illaz a b

a ꝟ ruinā que imminet. ſ ſubaudio fleuiſſet q̄ modo exultas.

dicēs: †Quia ſi cōgnouiſſes ꝛ tu: c d

a Et q̄dē i hac die tua q̄ ad pacē ti/ e f

a ꝟ q̄ nō cognouerī tps viſita. tue. ꝓdicationē ꝓh receptendo: ſz magis vſq; ad mortē ipm ꝓſequendo.

bi: nūnc aūt abscōdita ſūt ab ocu

ſ ecce pena quā imminēt ignorant.

lis tuis. Quia veniēt dies ī te: et g

ſ romani principes.

circūdabūt te inimici tui vallo: ꝛ b

circūdabūt te: ꝛ coangustabūt te i

vndiq; ꝛ ad terrā ꝓsternēt te: ꝛ filios tuos q̄ ī te sūt. †Et nō reliquēt k†

i te lapidē ſup lapidem: eo q̄ non l

cognouerī tps visitatiōis tue. Et m

ingressus i tēplū cepit eijcere vendētes ꝛ emētes: dicēs illi: †Scriptū n† Duc. 19

est: q; dom⁹ mea dom⁹ orationis o

ſ q̄ ad ſi ī tēplo resideris: vel vt nō dāres munera corꝓaliter ꝓsequamini: vel dāres ſpūaliter necēſ. ē: vos aūt feciſtis illā ſpeluncā la

a ſ q; dāa nec indignis verba ꝓdicatiōis ſubtra/ hit: post vigorē diſcipline iniectis ꝓseuerat in gratia docendi.

tronū. Et erāt docēs q̄tidie in tē/ p

plo. Principes aūt ſacerdotuz et m

a ſ q; quotidie docebat i templo ꝛ eijciebat laico

b scribe et principes plebis q̄rēbat o p

nes recipiebat laudē turbarum.

illū perdere: et nō inueniebāt q̄d q

facerent illi. Omnis enī populus r

ſuſpensus erat audiens illum.

Moraliter. b† Et ingressus iesus pambulabat hierlcho: et ecce vir nomine zacheus ꝛc. Per diuites iſtum querentē vidēre ieſum: ſed impediebāt ꝑ turbam ꝛ ſtaturē ſue parui tatem ſignificat quilibet diues qui ꝺ ſalute ſua ſollicitatur: ſed per turbationē fantaſmatū circa negocia tē/ poralia: ꝛ imperfectionem ꝓpriam impedit: ꝓpter q̄s aſcēdere debet in arborem. i. ad ꝛpm per oratiōnē que ſm Damaſcenū eſt aſcensus mentis in deum. ꝛ ſic ieſū videre meretur. ꝛ partem bonoꝝ ſuoꝝ pauperib⁹ dare. ꝛ ſi quem defraudauit fideliter reſtituere. Per pha riſeos aūt murmurantes ſignificātur maledici bonorum opera depꝛauantes. l† Homo quidam nobilis. Hic eſt chriſtus ſm deitatē de⁹ patris. ꝛ ſm humanitatem dauid regis filius. m† Abiit i regionem lōginquā. aſcendēs in celuz empyreū. n† Accipere ſibi regnum. ſuper ordines angelorum. o† Et reuerti. ad generale iudicium ꝛ etiaz ad particulare quod ē in cuiuſlibet hominis morte. p† Vocatis ſeruis ſuis. id est chriſtianis. q† Dedit illis decem mnas. per quas intelligit vniuerſitas donoꝝ dei. ꝓpter ꝓfectionē denarij. s† Ciues aūt oderant eum: id est mali chriſtiani qui dicūtur ciues abſolute: eo q̄ ſunt in numero maiori. Matth. xx. Multi ſunt vocati pauci vo electi. a† Et miſerūt legationem poſt illum dicētes: nolumus hunc regnare ſuper nos ꝛc. hec autem legatio eſt maloꝝ operum multiplicatio ꝑ quā dicūt facto mali chriſtiani nolle ſe chriſto ſubiici. b† Et factum eſt vt rediret. ꝓticulariter in cuiuſlibet hominis morte. vel generaliter mūdi fine: ꝛ opantes bñ de donis ſuis remunerat: ſ torꝑtes a donis opibus dānat vario tñ modo ſm quātitatem meriti vl delicti. m† Verūtñ inimicos meos ꝛc. Seq̄ſ: n† Adducite huc ꝛ interficite. ꝓmo morte tpali ꝛ poſtea eternali. o† Et his dictis ꝓcedebat aſcēdens hieroſo. ꝛc. exponaꝝ vt ſupra Matth. xxi. ꝛ Mar. xi. q† Et cū approꝓinquaret videns ciuitatē fleuit ꝛc. Sedm ſcm ſenſū allegoricū ciuitas hec ē eccliā q̄ tpe antichriſti ſic angustiabit ꝛ ꝓsternet q̄ pauci audebūt ſe chriſtianos ꝟfiteri. k† Eo q̄ nō cognoueris tps viſitationis tue. ꝛps enī eccliam viſitat quā docūq; xp̄ianos ad bonū excitat: ſed eccliā ꝓ maiori ꝑte nō cognoſcit ꝺ cū effectu: ꝓpter q̄ antichriſti ꝓſecutio ſup eā veniet ad purgatiōez electoꝝ: ꝛ dānationez reꝓbatoꝝ. Sedm ꝺ ſenſū moralem iſta ciuitas ē aīa peccatoris q̄ vallat ī morte. ꝛ angustiat a ſpiritib⁹ malignis. ꝛ ei⁹ filij ꝓsternūt. i. cogitationes ei⁹ q̄b⁹ ꝓmittebat ſibi longam vitam bona res diuitias ꝛ huiuſmodi frustrant. eo q̄ nō cognouit tps viſitationis ſue. dñs eam inuitaret ad emendationē vite. l† Et ingressus in templū cepit eijcere vendentes ꝛc. exponaꝝ ſicut ſupra Matth. xxi. ꝛ Mar. xi.

ſ In ca. xix. vbi dicitur in poſtilla. Et ſic videtur dicere q̄ non fuit iudeus natione ſed gentilis.

Additio. Quod aūt zacheus ſit natione hebr⁹ ſatis oſtēdit ꝓ rationes poſtillatoris: nec Beda ꝛtrariū videt dicere ſi bñ intelligaꝝ ꝺba euāgelij, q̄bus ſententiaz ſuam adaptat. Nam chriſtus dixit q̄ ſalus facta eſſet huic domui: ſcz zacheo habitatori eo q̄ eſſet filius abrae. Constat autem q̄

a† Et factū ē in La.XX a† una dierum: docēte illo populū i tēplo ꝛ euangelizāte: ꝓuenerūt ꝓncipes ſacerdotū ꝛ scribe cū senioribꝫ ꝛ aiūt dicētes ad illū: †Dic nob i q̄ ptāte hec facis: ſ Aut q̄s ē q̄ dedit tibi hanc ptātez: Rñdēs aūt ieſus dixit ad illos: Interrogabo vos ꝛ ego vnū verbū. Respondete mihi: Baptiſ

ſ ſicut verum eſt.

mum iohānis de celo erat: an ex hominib⁹? At illi cogitabant intra ſe dicētes: Quia ſi dixerimus

ſ ſicut verū eſt. ſ mihi testimoniū ꝟhibēti.

ꝺ celo: dicet: Quare ergo nō cre/

a ſ ſi ex inuidia iſti⁹ etiā iohāni derogauerimus.

didiſtis illi? Si aūt dixerim⁹ ex hominibus: plebs vniuersa lapidabit nos. Certi ſūt enī iohannē

a ſ timentes lapidationem: ſed magis timēres veritatis confeſſionem.

ꝓpheram eſſe. Et rēſpōderunt ſe neſcire vnde eēt. Et ieſus ait illis: ſ non dico vobis q̄ ſcio: quia non vultis fateri quod ſcitis.

b Neq; ego dico vobis ī q̄ poteſta

c te hec facio. †Cepit aūt dicere ad plebē parabolā hanc. Homo qui † d

dam plātauit vineā et locauit eā f

colonis: et ipſe pegre fuit multis g

temporib⁹. Et in tempore illo miſit ad cultores ſeruū: vt de fructu h

vineę darēt illi. Qui cesum dimiſerūt eū inanē. Et addidit alterū i

ſeruū mittere. Illi aūt hūc quoq; cędētes ꝛ afficiētes ꝓtumelia: dimiſerūt inanē. Et addidit tertiuz k

mittere: q̄ ꝛ illū vulnerātes eiece

ſ q̄ ambigit non de ignorantia: ſz vt referuet hoī libera voluntas.

rūt. Dixit aūt dñs vineę. Quid faciā? Mittā filiū meū dilectum: forſitan cū hūc viderint verebūt. l

Quē cū vidiſſent coloni cogitauerūt intra ſe dicētes: Hic eſt hęres: Occidamus illuz: vt nſa fiat m

a ſ q; dñs extra portā paſſus ē: vel q; ꝓ⁹ a cordibus iudeoꝝ ē eiect⁹: ꝛ deinde cruci ē addictus.

n hęreditas. Et eiectū illū extra vineā occiderūt. Quid ergo faciet illis dñs vineę? veniet ꝛ ꝑdet colonos iſtos: ꝛ dabit vineaz aliis o

q̄ audito dixerunt illi: Abſit. Ille p

aūt aſpiciēs eos ait: Quid ē g̃ b q̄ ſcptū ē? †Lapidē quē reꝓbauerūt ędificātes hic fact⁹ eſt in ca q

put anguli. Oīs q̄ ceciderit ſuꝑa illū lapidem conquaſſabit: ſuꝑa quē autē ceciderit cōminuet illū. r

autem q̄ non fuit ſal⁹ facta Zacheo eo q̄ ſtirpe abrae genit⁹ eēt: ſz q; eius fidē ī timatus. et ſic re/ †Dat. 21. c

ferēda ſūt verba Bede ad cauſā ſalut. ſ. Dat. 21. b

zachei. nō aūt ad eius ſtirpē rm. ſilr ex dictis Ambro. dicētis: zacheus exiguꝰ meritis ſicut populus nationum ꝛc. nō videtur dicere q̄ ſit de ꝓpo nationū: ſz q̄ ſit de figura populi nationum: nō ē aūt rē incōueniēs vt aliqs de natione iſraelitica figuret nationem gētilū. ſicut Luc. xv. ꝺ filio ꝓdigo. A

B La. XX

Et factū ē in †Dat. 21. b

ctū ē. Hic cō Dat. 21. c

ſequēter deſcribitur indeoꝝ obſtinatio quā, tuz ad inſidiationem exteriorem ꝓpter chriſtum. et primo circa ꝺ deſcribitur eoꝝ malicia inſidiās. ſecūdo eoꝝ ſuperbia ad hoc incitans. ibi: Audiente omni ꝓpło. Prima i duas partes. quia ꝓmo eorum malicia deſcribitur. ſecūdo confutatio concludit. ibi: Respondētes aūt. Prima adhuc i duas. quia ꝓmo deſcribit malicia principum inſidiādo chriſto per ſeipos. ſecundo ꝑ miniſtros. ibi: Et obſeruātes miſerunt inſidiatores. Circa ꝓmum premittitur maligna i† Pſa. 117

terrogatio. ſecundo ſubditur interrogātium confutatio. ibi: Respōdens autem. Et iſta ſecūda ꝓs diui

C

Ha Et ḡrebāt rē. Quasi mētiētē querūt interficere: in q̄ vera ꝓbant q̄ dixerat. Ipe est enī heres illi prauī coloni q̄ solo humano terrore retardāt donec veniret hora eius. b Et obseruantes. Q̄ ꝑ timore ꝓpū ꝑ se nō possunt: manibus presidis efficere volunt: velut īmunes a morte ipi⁹ videāt. c Licet nob rē. Cum nup sub augusto iudea romanis stipēdiaria facta esset: pharisei q̄ de iusticia sibi applaudebant q̄ decimas t pmittua deo dabāt: tributa homini solūenda negabāt: p q̄ seditiōe postea regnū t tota patria destructa sunt.

d Cui⁹ habet imagi. Alia imago dei: alia mūdi. Si ḡ rp̄s non habuit imaginē cesaris: cur censū dedit. Non de suo dedit: sz mūdo reddidit q̄ erāt mundi. Et tu si non vis esse obnoxi⁹ cesari: noli habere q̄ sūt mūdi. Si habes diuitias: obnoxius es cesari. Si vis terreno regi nihil debere: oia tua relinque t xp̄m sequere. Et dū pmus q̄ cesaris sūt reddat decernit. Nō enī pōt q̄s esse dñi: nisi prius mūdo renūciauerit. e Reddite ḡ. Sic cesar exigit ipressionē sue imaginis: sic t de⁹ aiaz lumīe vult⁹ sui signatā. f Accesserūt rē. Que hereses erāt i iudea. Pharisei ox q̄ ꝑferebāt iusticiā traditionū t obseruationum ꝑ t diuiti vocabāt a ꝓlo. Et saducei ox q̄ t ipi ꝑ dicabāt sibi q̄ nō erāt. i. iusti. g Magister moy. Qui resurrectionē corꝑū nō credūt: t aīas putāt iterire cū corporibus: turpitudinē fabule fingūt q̄ deramēti arguit eos q̄ resurrectiōem asserunt. Pōt aūt fieri: vt i gente cozū hoc aliq̄n acciderit. Mystice autē hi septem oēs reꝓbi sūt q̄ tota hac vita q̄ septez dieb⁹ ē sterilis a bono sūt: q̄bus misere mortis: ad vltimū mūdana ꝓuersatio q̄ sine fructu ē trāsibit. b Et accipiat. In lege lr cogebāt nubere inuita. Sz in lege spūs: cōmendāt castitas.

i Qui xo q̄ rē. Cū oēs boni t mali sint resurrecturi t absq̄ nuptijs māsuri: domin⁹ tū vt ad gliaz resurrectiōis inciter de solis electis disserit. Si aūt resurrectione neq̄ du. vro. resurgent ḡ corꝑa q̄ possūt nubere t ducere. Nō dz ō dis q̄ habent mēbra genitalia: ſ nulla voluptate vl necessitate nubēdi mācipabuntur. Et nota q̄ cū iudiatorib⁹ t ꝑculatorib⁹ secreta mysteria loquāt: nō tñ sāctū dat canib⁹: sz aderant multi idonei q̄s ꝓter alioz īmūditiaz nō oꝑtebat negligi. k Neq̄ nubēt. Cū cōnubia ꝓter filios: filij ꝓter successionē: successio ꝓpt mortē: vbi ergo nō ē mors nec cōnubia. l Quia ve. Postq̄ ꝓpositione q̄stioni de resurrectiōis ꝓditiob⁹ satis fecit de ipa resurrectiōe ꝓtra corꝑ infidelitatē agit. m Et ampli⁹. Confutati i sermonib⁹ nō ampli⁹ interrogant: sed apte cōꝑhensum romane ptāti tradunt: ex quo intelligimus venena inuidie posse q̄dem superari: sed difficile conquiescere. n Quomodo dicūt. Consumatur⁹ ꝓcepta dñi: in fine testamēti sui fidem ꝓcludit vt dominū iesū vez deum: t verū hominē ad dexterā patr̄ sedere credamus. o Dixit domin⁹. Istud dicere: est equalē sibi filium generare domino: non ſm q̄ de eo natus: sz ſm q̄ de patre fuit semper. p Donec ponam. Ex a patre subiciuntur inimici non infirmitatem filij: sed vnitatez nature: i q̄ altero alter opaꝛ significat.

ſ Mam t

a Et ḡrebant principes sacerdotū et scribę mittere in illū man⁹ illa hora: t timuerūt populū. Cognouerūt ei q̄ ad ipos dixerit ſilitudinē hāc. † Et obseruātes miserūt insidiatores q̄ se iustos simula-

a ſ vt aliquid velut eo ignorante exꝛorquerēt vnde argui posset.

rēt vt cāparēt eū i sermone: t traderēt eū principi-

a ſ pilati qui in illis diebus erat hierosolymis.

patui et potestati p̄sidis. Et iterrogauerūt euz

a ſ ſi laudarus mysteriū cordis sui simpliciter eis aperiat cosq̄ velit habere discipulos.

dicētes: † Magister: scim⁹ q̄ recte dicis t doces: t

a ſ nō times plāta ꝓlonā: sed indifferete dicis veritatē matoribus t minoribus. b ſ illic ꝓuocat vt deū magis timeat q̄ cesarē t dicat nō debere solui tributa: vt inde seditionis auctor fiat.

nō accipis ꝓsonaz: sed viā dei in veritate docēs:

Licet nobis tributū dare cęsari: an nō? Consideremus

a ſ respōdet nō ſm verba coꝛ blādē: sed ſm cōscientias coꝛ aspere.

rās aūt dolum illoꝛ dixit ad eos. Quid me tēta-

a ſ qui ꝓ censu soluit: t habet imaginē cesaris. b ſ non de ignorantia interrogat: sed vt competēter ad coꝛ verba respondeat.

tis? Ostendite mihi dēnariū. Cui⁹ habet imagi-

a ſ Tiberij prenigni Augusti sub quo passus est dns.

nē t inscriptionē? Rndētes dixerūt: Cęsaris. Et

ſ tributum pecuniam.

ait illis: Reddite ḡ q̄ sunt cęsaris cęsari: et q̄ sunt

ſ decimas victimas.

dei deo. Et nō potuerūt verbū ei⁹ reꝓhendere co-

a ſ qui credere debuerāt mirant q̄ non habēt locum tentandi.

ſ vt vel per frequentiam vincerent.

rā plebe: t mirāti i respōso ei⁹ tacuerunt. Accesse-

ſ qui interpretant iusti. ſ pharisei ere

rūt aūt q̄dā saduceoꝛ: q̄ negāt eē resurrectiōez et

debāt corporis t aie resurrectionē: saducei t aīas interire cū corpore.

interrogauer̄t eū dicētes: † Magr: moyses scripsit nobis si frāt alicui⁹ mortuus fuerit hūs vxorē: t ꝑ si

ne liberi fuerit: vt accipiat eā frāt ei⁹ vxorē t suscitet semē frī suo. Septē ḡ frēs erant: primus accepit vxorē t mortu⁹ ē sine filijs. Et sequēs accepit illā t ipe mortu⁹ ē sine filio. Et tertius accepit illā sim̄ t oēs septē t nō reliq̄rūt semē t mortui sūt. Nouissime oīz mortua ē t mulier: In resurrectiōe ḡ cui⁹ eoꝛ erit vxor? Siq̄dē septē habuerūt eā vxorez.

Et ait ill' iesus: Filij huius seculi nubūt t tradūt ad

i nuptias: illi vo q̄ digni habebūt seculo illo: t resur-

k rectiōe ex mortuis: neq̄ nubēt neq̄ ducēt vxores:

ſ ecce spūalis conuersatio.

neq̄ vltra mori poterūt. Equales enī āgelis sūt

ſ sine labe coꝛruptionis visione dei fruuntur.

l t filij sūt dei: cū sint filij resurrectiōis. Quia vo re-

a ſ moyses quē vos recipitis: alioquin poterat aperiora dare de resurrectione testimonia ꝓphetaꝝ sed ꝓpheras saducei non recipiunt.

surgāt mortui: † et mōyses oīdit sec⁹ rubū sicut di-

a ſ q̄a mortui erāt q̄s hec dicebat: ꝓbat ergo q̄ hoc aīas post mortē permanere: non enī diceret deus non existentium: t sic introducit corꝑa resurrectio: q̄ cum alabus bene vel male gesserunt.

cit dñm dēuz abraā t deū isaac t deū iacob. Deꝰ

ſ quoꝛ dns t deus est.

āt ñ ē mortuoꝛ sz viuoꝛ. Oēs enī civiuūt. Respō-

dētes āt q̄dā scribaꝝ dixer̄t ei: Magr: bñ dixisti.

m Et ampli⁹ nō audebāt eū q̄q̄ interrogare. Dixit āt

a ſ nō reꝓhendunt q̄ dauid filiū dicūt: sz q̄ dei filiū nō credunt.

n ad illos: Quō dicūt xp̄m filiū eē dauid: et ipe dō

ſ patet. ſ filio.

o dicit i libro psalmoꝛ † Dixit dns dño meo: sede a

a ſ nō ad borā. b ſ inobedientes. c ſ subijcia tibi nolentes: t volentes.

p dextr⁹ meis. Donec ponā inimicos tuos scabellū pe-

a ſ quō repugnātia sūt hec ſm nām intellectū. ſ si pur⁹ homo est.

dū tuoꝛ. Dauid ḡ dñm illuꝛ vocat: t quō filius eius

ps dicitur ꝑ duo: q̄ christus primo consurgēs cos reꝓhendit cauta. t secundo parabolica ad hoc apta. ſe cūda ibi: Cepit autem dicere. Sententia aūt istarum partiū patet ex dictis Matth. xxij. † Marc.12.c † Luce.20.a

a Et obseruantes. Hic describit insidiatores ꝑ quos cū ꝑ ministros cuz ōrt de Christo. Et dicit: Obseruantes. Obseruātes dicit: q̄ serūt insidiatores q̄ se iustos simularent: vt sub specie iusticie facti christū deciperent ſ dz: Prouerb. j. Frustra iacit rete ab oculis pennatoꝝ, et ideo frustra insidias tēdebāt christo: cū nulla simulatio pos-sit eum decipere quia omnia nuda t aperta sūt oculis ei⁹: ſm q̄ dicit ꝓphe. Deus scit. Cetera patet ex dictis Mat. xxij. † Luce.20.c Marc.12.d

c Obseruātes autem. Die consequenter ponitur conturatio saduceoꝝ: et patet sententia ex dictis Mat. xxij. vsq̄ ibi:

d Dñes enī viuunt ei. quia iusti licz sint defuncti corꝑe vt sunt tamen in anima resurrecturi ad plenaꝝ participationē glorie: t iusti similiter ad declarationem diuine iusticie.

e Respondentes autem. Hic ex predictis cōcludit̄ confutatio insidiantiū christo: t primo ex communi ꝓpria confessione: cuz dicitur: Magister bene dixisti rē. secundo ex silētij impositione. cum dicitur: Et amplius nō audebant eū q̄q̄ interrogare. tertio ex ignorantia

† Luce.20.d

ſ Nā t filius subijcit inimicos patri: q̄ patrē clarificat sup terrā.

a Attendite a scribis. Duplici rōne iubemur attendere a vane gloie cupidis. Ne vel coꝛ simulatione decipiamur: vel eoꝝ exemplo ad amorē tēporaliū inflāmemur. b Et amāt sa. in fo. Nō salutari in foro: nec primas sedes vetat eis q̄b⁹ debet ex ordine officij: sz eis q̄ indebite amant.

Animū enī nō gradū redarguit. Nec ꝺo caret culpa: si dis foꝛ litib⁹ itereſſe velit: qui desiderat sedere in cathedra morſi. c Qui deuoꝛāt do. Marcus. Sub obtētu ꝓlixe oōnis: q̄ vt religiosiores appareāt: ꝓlixi⁹ oꝛāt: vbi ab infirmis q̄bus libet: t ꝑcōꝛ suoꝝ ꝓsciarbaris: q̄si patroni laudes t pecunias accipiāt: q̄ꝝ oratio sit ī petit: vt nō solum ꝓ alijs non possint intercedere: sz nec sibi ad salutē ꝓficere: imo ꝓ ipis oratoꝛib⁹ magis dānabunt. d Maiozē dānatio. In ꝺ insinuat illos etiā q̄ in angulis stātes orant vt videant ab hoib⁹ dānationē q̄dē merer̄i: sed istos maiorem.

a† Et scribis q̄ culmonibus vestimentis induebant purpura t bysso.

b volūt ambulare i stolis: t amant

a ſ in diuitijs: q̄ induebantur purpura t bysso.

salutatiōes in foro: et primas cathedras in synagogis: t primos

c discubit⁹ i cuiuis. Qui deuoꝛāt

a ſ q̄ hūc affectū religiosis: sz nescit sibi ꝓficere.

domos viduārū: simulātes lōgā

b oratione. Hi accipiēt dānationē

c maiozem. La.XXI

Respiciēs aūt vidit eos q̄

d † Respiciēs aūt vidit eos q̄

e mittebāt munera sua in

f gaçophylatiū diuites. Vidit aūt

ſ non perꝑdit deus quantū in eius sacrificio sz ex quāto ꝓferatur.

t quādā viduā paupcula mittētē

ęra minuta duo. Et dixit: † Vere

dico vob: q̄z vidua ꝺ paup pl⁹ q̄s

g oēs misit. Naz oēs hi ex abūdāti

sibi miserūt i munera dei. Hec aūt

ex eo q̄ deest illi oēz victū suum

b quē habuit misit. Et q̄busdā dicē-

c† tib⁹ de tēplo q̄ bonis lapidib⁹ et

donis ornatū eēt: dixit: † Hęc q̄ vi-

ſ hoc quadragesimo secūdo anno post passionē

det: veniēt dies i q̄b⁹ nō reliq̄et

domini facrum est a romanis.

lapis sup lapidē q̄ non destruat.

i Interrogauerūt aūt illū dicentes: f+

Pręceptoꝛ q̄n ꝺ erūt: t q̄ signuz

a ſ ne q̄s ꝓsuadeat quasi hec mox fiat ventura.

cū fieri incipiēt? Qui dixit: † Videte

g

a ſ horū prim⁹ fuit simō mag⁹: cui auscultabant omnes qui in samaria erāt dicētes: hic ē virt⁹ dei magna. ſ ante horū cōpletionē.

k te ne seducami. Multi ei venient

a ſ de signis docet: de tēpoze nō putat inimādū.

i noie meo dicētes: Quia ego sum

ſ libertatis t pacis.

t tēpus appꝛopinquauit. Nolite ire

a ſ ante excidiū. ſ q̄ ad hostes. b ſ que ad eccs.

l p⁹ eos. Cū aūt audieritis ꝓlia t sedi-

tiones: nolite terreri. Oportet

primum hec fieri: sz nondum sta-

m tim finis. Tunc dicebat illis: † Sur-

est? Audiente āt oi ꝓplo dixit di-

a† scipulis suis † Attēdite a scribis q̄

ſ culmonibus vestimentis induti in publicū ꝓcedere: q̄b reꝓhendit

rexit: t ꝑcussit eā. Et ecce spūs ꝓphetie ꝓcedere: q̄b reꝓhendit

Et quibusdam dicentibus. Prima occasio fuit ex hoc q̄ christ⁹ viduam mittentem duo minuta ī gaçophylatium templi: eius oblationē ꝓ ceteris cōmēdauit: t patet sententia ex dictis Marci. xij. † Ma.14.a Mar.12.a

e Et quibusdam dicentibus de tēplo. Hic ponit secunda occasio. Munera enim illa ponebantur in gaçophylatio ꝓ sustentatione edificiorum templi t aliꝰ que erant necessaria ad ministerium. et ideo discipuli christi ceperunt loqui de structura tēpli t aliꝰ q̄ ptinebant ad eius ornatum: q̄bus saluator dixit totum fore destruendum: et patet littera.

f Interrogauerunt autem illum dicentes. Hic consequenter ponitur questionis ꝓpositio: ex hoc enī q̄ christus dixerat templuz fore destruendum: quesierunt a christo discipuli de tempore huius destructionis et de precedentibus signis: et quia discipuli post destructionem ciuitatis t templi credebant cito futuram esse consummationem seculi. ideo de hoc mouerunt secundam questionem cum precedente: vt patet Matth. xxiij. g Qui dixit. Hic consequenter ponitur vtriusq̄ questionis solutio. et primo primę: secundo secunde. ibi: Et erunt signa. Prima in duas: quia circa destructionem ciuitatis primo premittuntur prenostica signa. secundo destructio ipa. ibi: Cum autem videritis. Adhuc circa ꝓmum prenunciant mala futura populo indeoꝝ in generali. scdo xp̄i discipulis i spāli. ibi: Sz ante hec oīa. t ptz sniaz ptiū ex dictis Mat. xxiij. exceptis que sequunt.

† Ma.14.a Mar.13.a

† Luce.21.a

Terroresq̄

stice. Regnū aduersus regnū ⁊ et pestilētia eōz q̄z pmo vt cācer serpit: ⁊ fames audiē di xp̄m dei: cōmotio terre: a vera fide se paratio ⁊ hereticis ⁊ reliqui debet ꝙ ꝺ se inuicē dimicātes: ecclie victoriaz faciunt.

a Et signa magna erūt. Hec etiā eo tpe ꝛpleta: apud Iosephū inuenīt ꝙ narrat stellā gladio silez p annū supra hierosolymā pendēte: ⁊ curr⁹ eq̄tesq̄ armatos. xl. dieb⁹ in aere debellasse: ⁊ vitula inter man⁹ ꝺ lantiū agnā pepisse. Quo aūt merito hec cōtigerint: subinfert. Sz aū hec oia ⁊c.

b Cōtinget aūt vobis ⁊c. In testimoniū eorū ꝙ vel psequunt vel viuēdo nō mutāt̄. Mors enī instoꝝ bonis est in aduto riū: malis in testimoniū vānationis vt inde querī sine excusatione pereant: vñ electi exemplum capiunt vt viuāt. Quia xp̄o tot terror⁹ auditis turbari poterāt cōsolationē supponit. Ponite ergo in cor.

c A parētib⁹ ⁊ fra. d Manus tormētum: cū aliqs ab illis patīt ꝺ q̄bus ꝓsumebat: qz cum dāno corporis mala cruciāt amisse charitatis. Et qz dura sūt ꝙ p̄dicunt de afflictiōe mortis: subdit ꝺsolatio de gaudio resurrectionis.

d Et capil. Quasi dicer⁹: Cur timetis ne pereat qđ incīsū dolet: qñquidē nec illud pōt gire in vō qđ incīsū nō dolet? Caro enī incīsa dolet: capill⁹ nō dolet.

e Et capill⁹. Mō solū ossa vra. i. fortia gesta: vel dicta renumerabūt: ſ etiā capilli. i. cogitatiōes: q̄ de corde ꝺsi ō cerebro ep̄eūt: apō iustū iudicē iusta mercede donabunt. vñ ꝓpha: Reliquie cogitationem diem festū agent tibi.

e In patientia vestra. Patientia radix ⁊ custos ē oīm xp̄tutum. In hac ergo alias que corp⁹ possident possidemus: cum ipas alias ad patiendum ratione regimus. Vera autem patientia est: aliena mala equanimiter ꝙpeti contra eum qui mala irrogat: nullo dolore moueri.

f Et qui in medio. Ecclesiastica historia narrat christianos qui in iudea erāt: īmīnēte excidio ab angelo monitos fuisse ⁊ trans Iordanē i ciuitate pella: donec desolatio iudee ꝺplerēt habitasse.

g Erat ei prel. ⁊c. Hec ꝓssura ⁊ ira vsq̄ bo die ꝙlio illi ꝙ oēs gentes dispersio durat: Mō tñ i eternū durabit. Vñ p⁹ ordinē p̄ssure de miscēda subdit: donec impleāt tpa

Rom.11.b na. h Donec impleāt. i. donec plenitudo gētiū intrauerit: ⁊ sit oīs isrl salu⁹: ⁊ q̄si ad solitū ꝙrie natiuitatis gaudiū redeat. Quid enī impleāt tpa nationuz: ⁊ oī isrl saluato sequat? ꝺsis ex ordine ponit.

Ma.24.a Baz ⁊ hec fm matthēū apli q̄siērūt: non solū tē pus euertēdi tēpli: sī ⁊ signū aduēt⁹ ei⁹: et ꝓsumatiōis seculi. Et erūt signa i so. ⁊ lu.

E i Et erūt. Hec de ipo aduētu. Lū oēs virMar.13.a gines ꝓudentes et fatue: insolito clamore suscitate lāpades ornant. i. opa secū numerāt: ꝙ q̄b⁹ maxīo cū timore iā instātē eterni discrimis expectāt euentū. Mā bacten⁹ vniuersus orbis absq̄ timore iudic⁹ actus ē. vñ apls: Cū dixerit pax et securitas

1.Tes.5.a supueniet et repētin⁹ iterit⁹. Nec mirū si i expectatiōe diuini examinis q̄ i mūdo floruerūt exaresc̄t: si fides q̄ sine opib⁹ irruerat emarcesc̄et. nā xp̄tutes celoz mouebūt ⁊ angelice p̄tates tremūt aduentū iudicis.

Job.26.c Uñ Job: Colūne celi ꝓtremiscūt: et pauēt aduētū ei⁹. k Sonit⁹ma. Ꝙpropinquā te extremo iudicio: sonit⁹ mar⁹ ⁊ fluctuum ꝓfundit: terrarūq̄ orbis ꝓmēti⁹ vndiq̄ colonis inficit: maxīa celi lumīaria nouo horore ꝓcussis radijs: turbatā faciē velāt qz ꝙpropiquāte termīo suo ꝛelementa q̄si pauentia nutant ⁊ tremunt.

ſ cōstat hec oia cōrigisse ꝛpe iudaice seditionis get gens ꝺ gētē ⁊ regnū aduer/ sus regnum: ⁊ terremot⁹ magni erūt ꝙ loca ⁊ pestilētię ⁊ fames: a terrores q̄ ō celo ⁊ signa magna a ſ hec magia causa fuit iudeis q̄ post occisionē dñi: noīs eiā ei⁹ ꝓcones: ⁊ cōfessores impia crudelitate vexabant.

erūt. †Sz aū hec oia iniiciēt vob b+ man⁹ suas: et ꝓsequēt tradētes c i synagogas ⁊ custodias: trahē d tes ad reges ⁊ ꝓsides ꝓpter no b mē meū. Cōtiget aūt vobis i te a ſ noluit terreri: vos ad certamen acceditis: ſz ego ꝓtio: vos verba editis: ſz ego sū q̄ loquor. et stimoniū. Pōnite ergo in cordi bus vr̄is nō ꝓmeditari quēad/ modū respōdeatis. Ego enī da f bo vobis os ⁊ sapiaz: cui nō po g terunt resistere ⁊ ꝛtradicere oēs aduersarij vr̄i. Trademini autē i c a parētib⁹ ⁊ fratrib⁹ et cognatis ⁊ amicis: ⁊ morte afficiēt ex vob. Et eritis odio oīb⁹ hoīb⁹ ꝓpter k nomē meū. Et capill⁹ de capite d vr̄o nō peribit. In patiētia vr̄a a ſ hucusq̄ ea q̄ q̄ quadraginta ānos nondū fine aduenīere futura erāt hic finis desolatiōis q̄ a romanis facta est.

possidebit⁹ alias vr̄as. † Cūz au l+ tem videritis circūdari ab exer m citu hierusalez: tūc scitote qz ap ꝓpinquauit desolatio eius. a ſ id ē ꝛpe ꝓpio ante obsidionem dū adhuc fugere licebat: dū miles roman⁹ g galilea ⁊ samariam se diffundere ceperit.

b ſ qui extra sūt nō fugiāt in hierlm. † Tunc qui in iudea sūt fugiānt † f ad montes: et qui in medio ei⁹ discedant: ⁊ qui in regionibus: ſ dominici sanguinis. non intrent i eam: quia dies vl tionis hi sunt: vt impleant̄ om nia quę scripta sunt. Vę autem ſ quarum vteri vel manus filiorum sarcina ꝓgrauare: fuge necessitatem impedirent. ꝓgnantibus et nutrientibus in g illis dieb⁹. Erit eni ꝓssura ma gna super terram et ira populo huic. Et cadent in ore gladij: et n+ captiui ducentur in omnes gē o+ p tes. Et hierusalem calcabitur a q gentibus donec impleantur tē r+ b poza nationum. † Et erūt signa s+ i

a ſ sol vereetur in tenebras: et luna in sanguinē anteqū veniat dies domini magn⁹ ⁊ manifest⁹.

b ſ hoc tempore antechristi: quando erit tribulatio magna: qualis nō fuit ab initio mundi ne q̄ fiet.

in sole et luna et stellis: ⁊ in ter a ſ ꝓnunciat hoc qđ iohānes inter cetera seculi mirabilia mare habiturū cōspexit. ris ꝓssura gentiuz: ꝓ cōfusio/ ne sonit⁹ maris ⁊ fluctuum: are/ k

a Terroresq̄ de celo. Dicit enīm ysephus libro de iudaico bello q̄ta destructionē ciuitat̄ fabella comata in sibilitudinē gladij sup ciuitat̄ apparuit ⁊ ꝙ ānū durauit: designans futuram populi occisionem.

b Sed ante hec omnia iniicient vobis manus: quia beatus ſtepha/ nus: iacobus frater Iohannis: pe/ trus et paulus: et fere omnes alij apostoli et q̄si innumerabiles chr̄i/ stiani fuerūt ꝓ fide chr̄isti occīsi.

c Tradentes in synagogas. vbi indei habebant potestatem iudicandi.

d Trahētes ad reges ⁊ ꝓsides ꝓpter nomē meum. vbi gentiles habebant auctoritatē condemnandi ad mortem.

e Continget aut vobis in testimoniū. i. veritatis euangelice ibidem constituitur ꝓfitende.

e Ponite ergo in cordibus vestris nō ꝓmeditari. ⁊c. per hoc non excluditur meditatio respōdendi si tempus adsit et facultas sciētie: sed ꝓmittitur securitas si ista deficiant. quod frequenter contingebat in primitiua ecclesia: quia tunc frequēter fideles subito trahebantur ad iudices: et cū hoc erāt illiterati ⁊ simplices: qz de⁹ pōt tales defect⁹ supplere. ideo sequit: Ego enī dabo vob os. i. loquēdi ꝓstantiam.

g Et sapiaz. i. scripturaz ⁊ religiōis: nō factū ē i multis simplicib⁹ ⁊ si non dabat sp talis intelligētia ideo hab⁹ tñ loquēdi ꝓstātia: qz i tali casu sufficit ad salutē ꝓfiteri ꝓstiter fidē i generali: qđ pōt fac⁹ simplex chr̄istian⁹.

h Cui nō po. resistere ⁊c. sicut ptz de beato stepbano: de quo scribit Act. vj. Nō poterāt resistere sapientie ⁊ spūi qui loquebatur.

i Trademini autez a parentibus et fratrib⁹ et cognat⁹ sicut legit̄ de Chrysanto ⁊ multis aliis.

k Et capil. de ca. vr̄o non peribit. Pōt ad dicit saluator: ad declarādā xp̄tutē future resurrectiōis ꝙ quā refurget in electis: nō solū illa q̄ sūt de necessitate nature hūane: ſ etiaz ea q̄ fiunt ad decorē cuiusmodi sunt capilli: qz meditatio hui⁹ resurrectionis multū facit ad tolerātiaz martyrū: de q̄ saluator loq̄bat.

l Lo autem vi. ꝺ ꝓpter describit̄ destructio ciuitatis hierlm: et patet ꝛnia ex dictis Mar. xxiij. ex cep⁹ q̄ sequunt.

m Circūdari ab exercitu hierlm. i. ab exercitu tyti ⁊ vespasiani: ꝙ destructa ē.

n Et cadent ⁊c. Refert aūt Ioseph⁹ qz a ꝓncipio obsidionis vsq̄ ad finē cesa sūt decies centena milia.

o Et captiui ducēt. qz sūt ipm ducti sunt captiui iudeoꝝ vsq̄ ad nonagintaseptē milia. pōt oēs gētes. qz destructio ciuitatis et ꝙpli facta est in vltionē mortis xp̄i: vt dictū ē supra ca. xix. ⁊ ꝺ q̄libet de illo ꝙpio ducti sūt captiui in oēs gētes: facta ē q̄dā testificatio fidei tie xp̄i ⁊ pfidie iudeoꝝ.

q Et hierusalē calcabit⁹ a gentib⁹. i. calcabit⁹ dabit⁹.

r Donec imple. ⁊c. numerum. tūc enim cū plenitudo gentilis intrauerit oīs isrl saluus fiet: vt debetur ad Ro. xi.

s Et erūt signa. hic ponitur solutio secunde questionis de aduentu chr̄isti ad iudiciū ex ꝓphetis ꝓmissis.

ꝺ ū Et tūc videbūt. Quē i būilitate positū audire noluerūt: vt virtutē ei⁹ rāto tūc districti⁹ sentiāt: quāto nūc cordia ad ei⁹ paritatem non inclinant. Quia xp̄o ꝺ reprobos ꝺ dicta sūt: mox ad ꝛsolati onē electoꝝ supponit. His aūt fieri. i. cū plage crescunt: cū terroꝝ iudicij cōmot⁹ virtutib⁹ ostendit.

Leuate capita vr̄a. Exhilarate corda vr̄a: qz dū finit mūd⁹ cui amici ſ est: ꝛpe ꝛēdēptio quā ſsistī.

Ex xp̄o mund⁹ despici debeat, ꝙdā cōpatiōe manifestat: Videte ficulneā.

b Videte ſi. Regnū dei etiam cōparat: qz tunc meroris nīl nubila trāsibūt: eterni dies vite ſb claritate solis fulgebunt. Sicut enim ex fructu arboꝝ vicina estas cognoscit: ita ex ruina mūdi ꝛpe ēē cognoscit regnū dei. Ex his verbis ostēdit: qz fructꝰ mundi ruina est. Ad ꝺ enī crescit vt cadat: ad ꝺ germinat: vt ꝺcūbāt germinauerit: ruinabūt.

c Celū ⁊ tra ⁊c. Nihil in corpoꝝ natura celo et tra durabili⁹ est. Nihil trāsit velociꝰ q̄ sol. xp̄o ꝺ fuerūt: xp̄o nō sūt. Si ꝛfecta sunt: iā oīno nō sunt: nec̄ enī perfici: nisi trāseundo pōt. Alit ꝙ: Celū ⁊ tra trāsibūt: ꝙsi oīno qđ apō vos durabile ⁊ sine mutatiōe ē: ad eternitatē durabile non ē: ⁊ oē qđ apud me trāsire cernitur: ſtū ⁊ sine transitu tenet: qz xp̄o me⁹ q̄ transit: sententias manentes exp̄mit.

d Verba aūt mea nō ⁊c. Et ex xp̄o mea ita absq̄ dubio sint ſplēda: videte ne ꝺ ꝛtestatione xp̄o rum meoꝝ sitis ꝺditi crapule ⁊ ebrietati: ⁊ secularib⁹ curis: sic̄ qđā erūt tpe iminē tis iudicij. De q̄b⁹ ꝺz: Lū dixerint: pax ⁊ securitas: supueniet repētin⁹ iterit⁹.

e Erat aūt ⁊c. Qđ xp̄o docuit: exemplo astruit. Qui aū vniuersale iudicū ⁊ singuloꝝ incertū exti voluptatib⁹ ⁊ curis seculi renunciare ⁊ vigilare monuit ⁊ orare: ipe iminente sua passiōe doctrine: vigilijs: precibus q̄z instat: ⁊ eos ꝓ q̄b⁹ passurus erat xp̄o ꝓuocat: ⁊ oratione pmi cōmedat. Sic ⁊ nos cū inter ꝓspera iuste et pie conuersamur: inter aduersa de diuina miscia non desperemus. Diebus docem⁹ in templo: ꝛq ſi delibus boni opis formā ꝓbem⁹. Noctib⁹ in mōte oliueti morari mur: qz in tenebris angustiaꝝ gaudia spūalis ꝛsolatione respiram⁹: ⁊ ad nos audiē dos populꝰ mantcat cū vel obscurꝰ opib⁹ tenebraꝝ: vel dei gra victis nebulis ꝓssurarū: sicut in die honeste ambulantes: nos filios lucis imitamur.

f Appropinquabat ⁊c. Qui Ca.XXII dī pasca ⁊c. Pasca nō a passiōe: ſ a trāsitu nominatur: ꝙ illa die transiuit extermi nator p egyptū: vel dñs liberās pplm suū: ꝙ noīe ſignificabatur agnuz in hac die de mundo ad patrē trāsituz

ſcētib⁹ hoīb⁹ ꝓ timore ⁊ expectatione q̄ supueniēt vniuso orbi. Mā a ꝯtutes celoꝝ mouebunt: et tunc videbūt filiū hois veniētē i nube cū ptāte magna ⁊ maiestate. His aūt fieri incipiētib⁹: respicite ⁊ leuate capita vr̄a qñ appropinqt redēptio vr̄a. Et dixit illꝰ similitudinē: b Videte ficulneaz ⁊ oēs arbores: cū ꝓducūt iā ex se fructū: scitis qñ ꝓpe ē estas: Ita ⁊ vos cū videritis ꝺ fieri: scitote qñ ꝓpe ē regnū dei. Amē dico vobis: qz nō ſ et ꝙ dico sub certamine expectate.

a ſ de mortalitate ad imortalitatem.

b ſ. i. omne humanuz genꝰ: vel gens iudeoꝝ que nō deficiet: donec veniat dies iudicij.

ꝓterībit generatio hec donec oia a ſ nereū nō erbereū. b ſ inouabūt depositā pri ori formā: ꝙmanēte aūt substātia. vñ ꝛ: Terra in eternum stat.

c ſiāt. Celū et tra trānsibūt verba aūt mea nō trāsibūt. † Attēdite āt b vob ne forte grauēt̄ corda vr̄a in c+ crapula et ebrietate et curis hui d+ vite: ⁊ supueniat i vos repētina e+ a ſ inſperat⁹: ⁊ ꝓpterea ruinēs qō semel ceperit. dies illa. Laqz laqueꝰ enī supue/ f niet in oēs q̄ sedent sup faciē ois ſ non quibusdam certis diebus vel bonis. terrę. Vigilate itaq; oīni tpe orā/ g ſ hec ē ſūma beatitudinis i ꝑsentia iudicis sui secūrum cōsistere. tes: vt digni habeamini fugere h+ ista oia q̄ futura sunt: et stare an/ i+ te filiū hois. † Erat āt diebus do k+ cēs i tēplo: noctib⁹ vo exiēs mo/ l rabat in mōte qui vocat oliueti. a ſ. i. mane ire accelerabat.

Et o mnis popul⁹ mānicabat ad m+ eū in tēplo audire eum. f Ꝓpropin/ quabat autez dies fest⁹ n+ vbi ꝓmo describūt signa ꝓnostica: cū ꝛ: Et erūt signa: qz ꝛ talia pluries ꝓcesserint: tūc imminēre adnētu iudicī maiora ⁊ crebriora fiēt. In scholastica historia ponūt. xv. signa ꝓcedētia quindecim dieb⁹ adnētū iudicī: ſ vtrū illi dies ꝙdecim futuri sint ꝓtinue se habētes vel interpolate: ibidē ſb onbio relinq̄t. Primo die erigēt mare. xl. cubit⁹ sup altitudines mōtiū stans i loco suo q̄si mur⁹. Secūdo tūc descēdit vt vix videri possit. tertio marine belue apparētes sup mare dabūt rugit⁹ vsq̄ ad celū. q̄rto ardebit mare ⁊ oēs aque. q̄nto herbe ⁊ arbores dabūt rorē sanguineū. sexto ruent edificia. septīo petre adinuicē collidēt. octauo fiet generalis terremotus. nono eq̄bit ēra. decimo exibūt hoies de cauernis: ⁊ ibūt velut amētes nec mutuo poterūt loq̄. vndecimo surgēt ossa mortuoꝝ: ⁊ stabūt sup sepulchra sua. duodecio cadent stelle. tertiodecimo morient viuētes vt cū mortuis resurgant. decimoq̄rto ardebit celū ⁊ tra. q̄ntodecimo fiet nouū celū ⁊ noua tra ⁊ resurgēt oēs. Dicit etiā ibidē q̄ Hiero. ſuentit ista i annalib⁹ hebreoꝝ: in q̄b⁹ ſz sint multa vera: tū sūt ibi multa falsa admixta. ⁊ ideo de veritate seu falsitate istoꝝ signoꝝ iudiciū maioris ꝺ relinquo.

Mar.13.c

a Venare ca. vr̄a. qz dies iudicij ſz reprobis sit terribilis: tñ electis debet eē ꝛsolabilis: qz tūc trāsferēt ad gloriam.

b Attēdite āt. i. diligenter cauete.

c Ne forte gra. cor. vr̄a. i. deprimāt ad vitia.

d In crapu. ⁊ ebrietate. i. ex superfluitate cibi ⁊ pot⁹.

e Et curis hui⁹ vite. i. superflua sollicitudine terrenoꝝ.

f Et supueniat ⁊c. i. dies iudicii.

g Laqz laqueꝰ. q̄ cuadi nllo mō poterit. Et ex ꝺ loco videt q̄ hoīb⁹ existētib⁹ in zuiuijs ⁊ festiuitatib⁹ tanq̄ securis et nihil timētib⁹ de die iudicij veniet repēte. ⁊ idē ba dek Mat. xxiiij. vbi ꝛ: Sicut enī erāt i diebꝰ aū diluuiū comedētes ⁊ bibētes: nubētes ⁊ nuptui tradētes vsq̄ ad eū diē q̄ intrauit i archā noe ⁊ nō cognouerūt donec venit diluuiū ⁊ tulit oēs: ita erit et aduent⁹ filij hois. Et hec xitas cuāgelij videt sal tē in aliq̄b⁹ dissonare a b illꝰ q̄ndecim signis supra positis ⁊ acceptis de apocryphis indeoꝝ.

Mat.24.c Mar.13.d Ro.13.d †35.di.c.i.

h Vigilate itaq; oī tpe orātes. ꝙ ꝺ nō ē intelligēdum q̄ oratio sit semp ꝓtinua: qz oportet eā interrūpi somno ⁊ aliis necessitatib⁹ corpis: ſ ei⁹ ꝓtinuitas intelligit q̄ nō ſteruenīat pctīs mortale ipediēs effectū ipi⁹. ideo subdit: i Ut digni ba. fu. ⁊c. qz illi qui tūc iueniēt sine pctō mortali erūt salui.

k Et stare aū filiū hois. i. stare secure in iudicio cōz xp̄o q̄ iudicabit i forma hūana.

l Noctib⁹ vo exiens mo. i mōte q̄ vocat oliueti: vt ibi vacaret orationi.

m Et oīs ꝓpls manicabat ad eū. i. mane accelerabat venire ad p̄dicatiōis sue locū attract⁹ efficacia ⁊ dulcedine doctrine sue.

Ca.XXI

Moraliter. d Respicies āt iesus vi † Job.2.a dit eos q̄ mittebāt munera sua i ga. ⁊c. Exponaf vt supra Mar. xij. e† Et ꝺbuſdā dicētib⁹ de tēplo ⁊c. exponaf sic. ē. Mar. xxiij. ⁊ Mar. xiij. f Infrogauerūt āt illū. exponaf sic supra Mat. xxiij. ⁊ Mar. xij. b† Sed aū hec oia. exponaf sicut Matth. xxiij. et Mar. xij. c† Ponite ḡ i cor. vr̄is. sic Matth. x. ⁊ Mar. xij. d† Lū āt viderit⁹ ab exercitu circūdari hierlm. exponaf sic supra. xix. e† Tūc q̄ i iudea sūt fu. ⁊c. exponaf sic supra Mar. xxiij. ⁊ Marc. xiij. vsq̄ ibi: n† In ore gladij. sc̄z diuīe ſnie. ꝙ ſna scredulitate. o† Et i captiuitatē du. nō solū ꝛpalem sub ꝓncipi

A

dēptionis

trẽ transitum. Inter pasca ⁊o ⁊ azyma ꝫ distat: q̃ pasca vocat sol⁹ dies i q̃ agn⁹ occidebat ad vesperã.i. xiiij. luna ꝑmi mẽsis. Dies azymoꝝ erat a. xv. luna vsq; ad. xxj. die eiusdẽ mẽsis. Sz euãgeliste idifferẽt ponũt: ⁊ die azymoꝝ ꝓ pasca: ⁊ pasca ꝓ die b⁹ azymoꝝ. vñ ꝫ lucas: Dies festꝰ azymoꝝ: q̃ ꝺr pasca: q; ⁊ pasce dies in azymis panib⁹ celebrari ꝓcipiebat. Et nos q̃si ꝓpetuã pasca facitẽs: semp ex ꝫ mũdo trãsire ꝓcipimur: vno die imolato agno ad vesperã sequunt septẽ dies azymoꝝ: q; xp̃s i plenitudine tẽpoꝝ semel ꝓ nob passus toto tpe secuti q̃s septẽ dieb⁹ agit in azymis sinceritate ⁊ veritat' ꝓcipit cẽ vinẽdũ. a Et ꝛ. Mec aũ biduũ pasce ꝺ gregatis ꝑncipib⁹ sacerdotũ ⁊ scribis i atriũ cayphe: matthe⁹ gella testat. b Intrauit. Dicit iobis q̃ post buccellam a dño traditã intrauit sathanas i iudã. Sed ⁊ ante innaserat eum sathanas: ⁊ quẽ ꝑius itrauerat vt deciperet: postmodũ intrauit vt iã sibi traditũ plen⁹ possideret. c Venit antẽ dies. Licet sequẽti die.i. q̃ntadecima luna sit crucifixus: hac tñ nocte q̃ agn⁹ imolabat ⁊ carnis sãgninisq; suis discipulis sacrã celebrãda tradidit: ⁊ a iudeis tentus ⁊ ligat⁹: ipi⁹ imolatiõis.i. passiõis sue sacrauit ẽ ordiũ. d Ecce introeũti. ⁊c. Sicut de⁹ cũctoꝝ ꝑsci⁹ cũ discipulis loquit: de bis q̃ alibi gerũt. Et bñ paratus pasca amphoꝛã aq̃ portãs occurrit: vt ostẽdat q̃ hui⁹ pasce mysteriũ, p ablutiõe mundi ꝑ aquã baptismi sit celebrandũ: vbi vere pasce cultorib⁹ typicus de limine cruoꝝ auferẽt ⁊ ad tollenda pctã viuifici fontis baptisma ꝓfectã mensurã expleti tpis: q̃ dignũ erat ẽ gerit.

e Homo amphoꝛã. Sine nom̃e designatur: vt paup ⁊ ignobilis estimetur: q̃ a dño eligit. Cui⁹ sanctitas i ẽ apparet: q̃ i strato ei⁹ dñs cũ discipulis cũ sublimiũ ⁊rutũ delectatiõe requiescit.

f Sequmini eũ. Cõsulte ꝓtermittuntur noĩa vel bailuli aq̃: vel dñi dom⁹: vt oĩbus volẽtib⁹ imbui sacris christi: q̃ ẽ pasca celebrare: xp̃m sue mentis hospitio suscipe q̃rentib⁹ facultas danda ꝛgnetur. g Cenaculũ magnuz. Spiritualis ẽ lex q̃ ꝺ ãgustijs lr̃e egredies in sublimi loco recipit saluatorẽ. Qui in lr̃a remanet in imis pasca facit: sz q̃ aq̃ baiulũ.i. gr̃e ꝓconẽ in domuz ecclie sequit̃ trãscẽdẽs lr̃e superficiẽ i mẽtis solio refectionẽ parat xp̃o: ũ cuncta vel pasce sacr̃a vel cetera legis decreta: de eo itelligit scripta. h Desiderio. Desiderat ꝓmo typicũ pasca mãducare: et sic passiõis sue mũdo mysteria declarare: vt ⁊ antiq̃ pasce ꝓbatoꝝ exist̃at: ⁊ ꝺ ad sue dispẽsatiõis figurã ꝓnuisse demõsträs: iã aduenieñte veritate vmbra cessare debeat: in cui⁹ rei figura: defecit mãna: postq̃ comederũt filij isr̃l de frugibus terre: nec vsi sũt vltra cibo illo. i Non mãducabo. Non vltra mosaicũ pasca celebrabo donec in ecclia qõ est regnũ dei spũaliter itellectũ cõplearetur. In hoc regno vsq; hodie mãducat xp̃s cum ea q̃ moyses rudi populo carnaliter obseruãda ꝓcepit: in membris suis spũaliter exercet. k Et accepto calice. Hic calix ad ver⁹ pasca cui finẽ imponebat ptinet: q̃ accepto gr̃as agit. ido sez qz vetera trãslerũt: ⁊ noua oĩa erãt ventura. l Gr̃as egit. Ostẽdit q̃d quilibz facere debet in flagellis culpe ꝓprie cuz ipe equanimiter flagella tulit aliene. m Dico enĩ vobis. Sicut typicũ cibum agni: sic ⁊ typicũ pasce potum negat se bibiturum: donec ostensa resurrectionis gl̃ia. regnum

a ꝑ .i. prima dies azymoꝝ post imolationez agni scz. xv. dies que erat solẽnis.

a azymoꝝ q̃ dicit̃ pasca. † Et ꝛ. grebãt ꝓncipes sacerdotum ⁊ scribe quõ

a ꝑ nõ mouentes seditionem: sz ne auxilio populi de suis manibus tolleretur.

iesũ iterficerent: timẽbant ꝺo ple

b bẽ. † Intrauit ãt sathanas i iudã q̃ cognominabat scarioth vnum

a ꝑ nõ a principib⁹ luitat: nulla necessitate cõstrigit: sz ꝓpria spõte scelerate mẽtis inĩt cõsilium.

de duodeci: † et ãbĩt ⁊ locut⁹ ẽ cũ ꝓncipib⁹ sacerdotũ ⁊ magistratibus: quẽadmodum illũ traderet eis. Et gauisi sũt: ⁊ pacti sũt pecuniã illi dare. Et spopõdit. Et q̃re/

ꝑ sine turbis.

bat oportunitatez vt traderet illũ

ꝑ xiij. luna.

c sine turbis. Venit ãt dies azymoꝝ

ꝑ agnus paschalis.

i

moꝝ: i q̃ necesse erat occidi pasca. Et misit petrũ ⁊ iohez dicẽs: Eũtes parate nob pasca: vt mãducemus. At illi dixer⁹: Ubi vis parem

k

mus? Et dixit ad eos: Ecce introeũtib⁹ vob i citatẽ: occurrit vob

l

hõ q̃da amphoꝛã aq̃ portãs: sequmini eũ i domũ i quã itrat: ⁊ dicetis ꝓfamilias dom⁹: Dicit tibi magister: Ubi est diuersoriũ: vbi pasca cũ discipulis meis mandu

m

cẽ? Et ipe ostẽdet vob cenaculuz magnũ stratũ: ⁊ ibi parate. † Euntes aũt iuenerũt sicut dixit illi: et

a ꝑ .i. quartadecima die primi mẽsis ad vesperã cũ. xv. luna iam terris apparente iuxta legis edictum.

parauer⁹ pasca. Et cũm facta eẽt

ra instabat pasca. ꝑ vel discipuli.

hora discubuit: ⁊ duodeci apli cũ

n

eo. Et ait illi: Desiderio desidera/

o †

a ꝑ agnũ mãducat q̃ in agno ipe figurabat.

ui hoc pasca manducare vobiscũ

p

anteq̃ patiar. Dico enĩ vobis q̃:

q

ꝑ tempore. ꝑ vetus pasca.

ex hoc nõ mãducabo illo: donec

a ꝑ dies dicit accepisse calicẽ prior vetus: secũdus nouus. ꝑ .i. ecclesia.

i

ipleat i regno dei. † Et accepto ca

k

lice gr̃as egit ⁊ dixit: Accipite et

l

diuidite iter vos. Dico enĩ vob:

m

sca manducare vobiscũ. qz rẽ finiuit vetus testamẽti ritus: ⁊ ecce inchoauit nouũ: q̃ erat sibi in desiderium. q Dico enĩ vobis. qz ex hoc nõ mã. illud donec impleat in reg. dei ⁊c. q; post illam cenam non comedit nec bibit donec post resurrectionem suam in qua impletũ ẽ regnũ dei: quia tunc apta est anima ⁊ xp̃s resurrexit ad vitã imortalẽ: ⁊ tunc christus cum multis

comedit

ꝺ del. i. fides mũdi aduenias: vt q̃ hoc duoꝝ ĩmutatione sacramẽto ꝓ: cetera legis sacramẽta vel iussa ad spiritualez observãtiã ꝺoceat trãsferẽda. Põt tñ simplicit accipi q̃ ab hoc cene vsq; ad xp̃s resurrectiõis q̃ in regno dei erat venturꝰ vinũ nõ erat bibiturꝰ. Post resurrectionẽ enĩ cũ discipul' mãducauit ⁊ bibit. a Et accepto. Finitis veteris pasce solemnijs trãsiit ad nouũ q̃ i sue redẽptionis memoria ecclia frequentare desideraret: vt ꝑ carne ⁊ sãgule agni sue carnis ⁊ sãguinis sacramẽtũ instituat: ⁊ pozigit vt ostẽdat sui corꝑis fractionem non sine sua sponte futurã: agit gr̃as de veteribꝰ terminat': ⁊ nouis incipiẽdis. b Panẽ. Qa panis corꝑ ⁊firmat: vinũ opat sanguinẽ. Mysti. Hoc ad corꝑ: illũ ad sanguinẽ xp̃i referẽ. Nec nec panis sine aqua cõficit: nec vinuz sine aq̃ efferẽ. Per aquã xp̃s signat: qui nec xp̃i passiõe saluat: nec sine cuius amore xp̃s passus. Oportz ẽ vt nos ei vniamur: ⁊ tpe in nob maneat ⁊ nos i eo. c Gerũth ⁊c. Sic de passiõe ꝓdixit: sic ꝓdixit ⁊ de ꝓditore: vt vidẽs se latere ñ posse: pẽiteat fateat. Nec ꝺesignat ex nõie ne manifeste correct' ipsum ꝺitior fiat. Mittit ẽ culpã i nũcro vt ꝑsci⁹ pẽitẽtiã agat. Predicit ⁊ penã: vt q̃ pados: non quicerat denunciata supplicia coerceãt. d Man⁹ tra. Exẽplo iude ñ tñ dois traditꝰ: q̃ illũ ĩuiolabile dominici corꝑis sacramẽtũ violare ꝓsumit. Vẽdit: q̃ ei⁹ timore et amore neglecto caduca amare ꝓuincitur ⁊ crimiosa. e Fertã ẽ ãt cõ. Be. Cã cõtẽtiõis nob ĩcognita: ñ nõ ẽ itẽrdibile. qz inẽ b q̃ alibi ꝓcipit: Cõuẽdite itrare ꝑ angustã portã bono/ re scimuicẽ ꝓueniẽdo certarẽt: Sz q̃ libet ex cã cõtẽderint: nõ q̃d adhuc carnales gesserint: sz q̃d spũal' magister iusserit videam⁹. f Amb. Caueam⁹ q̃ ipẽdio. i. sedulo ne q̃ inter nos de ꝓlatiõe possit ẽ ꝓtio. Si ei ꝓtẽdebat apli: ñ excusatiõi obtẽditur: sz cautiõi ꝓfuit. Oib⁹ vna dat forma sñe: vt nõ de ꝓlatiõe iactantia sit: ñ de hũilitate ꝓtio. g Dixit ãt. Pi⁹ mgr nõ inite ꝓtionis argumẽtz formã hũilitatis quaz sequat describit. q. d. Nos more secularũ ꝑ ꝓlationẽ quẽre vult' ad regni possessionẽ. Sz ad suma virtutis nõ poterãt venit: ñ hũilitate. Recesse est ãt vt coꝛrectione subditus ⁊ marrẽ pietas ⁊ parrez exhibeat discipliã: aut ne districtio rigida: aut pietas sit remissa. g Nam q̃s maioꝛ est. Ad ꝛba exhortatiõis explẽde exẽplũ de se põit. Hinc iobes scribit: Si ego laui pedes v. d. ⁊ m. ⁊ v. d. ⁊c. Ꝑũt ⁊ in verbo misterãdi ois q̃ dãs in carne gessit: nõ tñ ꝑdiẽdo vl' miracul' ãmonẽdo: ñ ẽt aliaz qua ꝑ nob accepit ponẽdo: vt ⁊ nos ꝑ iuicẽ põere aĩal discam⁹. h Ego ãt i me. Be. Ego mistro vos ãt recũbit' ⁊ ꝓpõit eẽz: qz q̃ mãsit' mecũ i tẽtatiõe mea. Infirmitas mea nõ ꝛturbauit vosz: i bono cepto ꝓseuerast'. Sic q̃ mihi ꝓseuerãti vsq; ad mortẽ dedit ꝑ nomẽ q̃ ẽ sup oẽ nomẽ: sic ⁊ ego ꝓseuerãtes vos mecũ ducã ad eternum regnum. Intelligendum ẽ iudã iã recessisse: ⁊ mlros alios iã retro abisse: audit' ver bus icõphẽsibil' sacr̃i: q̃s hec loq̃bat dñs. i Et sedeu. sup thro. Nec mutatio dextre excelsi: vt q̃ hũiles nũc gaudent ministrare ꝓceruis: tũc sublimes sup mẽsã dñi ꝓceruis dapi

ꝺ bus alan

q nõ bibã de generatiõe vit' ꝺo a

a nec regnũ dei vẽiat. Et accepto b

b pane gr̃as egit ⁊ fregit ⁊ dedit c

ꝑ quod sub specie panis apparet

eis dicẽs: Hoc ẽ corꝑ meũ: q̃ ꝓ d

vob ꝺat. Hoc facite i meã cõme

ꝑ q̃rielcũq; mãducabit' panẽ hũc ⁊ calicẽ bibet: indigne mortẽ dñi annũciat: ꝺec vẽtat. ꝑ .i. dedit eis

morationez. Silr ⁊ calicẽ postq̃ e

cenauit dicẽs: Hic ẽ calix nouũ

a ꝑ ad distinctiõez veteris: q̃ sãguie hircoꝝ ⁊ vitulorꝰ dedicatũ ẽ. ꝑ q; ipossibile ẽ sãguie hircoꝝ

testamẽtũ i sãguine meo: q̃ pro

pcẽ tolli. a ꝑ vt mulc'. b ꝑ hꝫ ꝛãvni de vob nõ

ꝺicit: ꝓ quẽ fudet ipse sanguis.

c

võb fundet. Gerũth ecce manꝰ c

tradẽt' me mecũ ẽ i mẽsa Et q̃dẽ f

ꝑ hõ pac' mec i q̃ spabã: q̃ e. p. an. m. q. m. s.

fili⁹ hois ꝫ q̃ ꝺefinitũ ẽ vadit. Gerũth vẽ hõi illi ꝑ quẽ tradet. b

ꝑ nouerãt pi. q̃ nil tale cogitarãt: ñ pl⁹ credũt mgro q̃ sibi: et timẽtes frã gulturarẽ fuã an. xij. q̃rũt de pcõ: cui⁹ nõ habẽt cõscientiã.

Et ipi ceperũt gr̃ere int' se q̃s es/ i k

set ex eis q̃ hoc factur⁹ esset. Fa/ l+

cta est ãt ⁊ ꝓtio inter eos: q̃s m

f eoꝝ videret esse maioꝛ. Dixit ãt

a ꝑ potentiã eos humiliãtes.

eis: Reges gẽtiũ ꝺominãt eo/

ꝑ largiendi.

rũ: ⁊ qui potestatez hñt sup eos

ꝑ q; nõ eoꝝ q̃ distribuitio nõ auctoroz sed dispẽ satoroz estis.

benefici vocãt. Vos ãt nõ sic.

ꝑ in virtutibus. ꝑ humili repurationc.

Sz q̃ maioꝛ ẽ i vob fiat sic̃ minoꝛ: †

ꝑ gradu dignitatis.

⁊ q̃ pcessoꝛ est sicut ministrator.

ꝑ ꝛm iudicium seculi.

g Nã q̃s maioꝛ est: q̃ recũbit: an q̃ n

ministrat? Nõne qui recumbit? Ego ãt in medio vestrum sum o

sicut q̃ ministrat. Vos ãt estis q̃ p

mãsist' mecũ i tẽtatiõib⁹ meis. q

b Et ego ꝺispono vobis sicut ꝺis/ r

posuit mihi pater meus regnum:

a ꝑ beati qui esurit̃ et sitiunt iustitiã: qm̃ ipi saturabũt fruẽdo. ꝑ. desiderato olim ⁊ amato gaudio veri boni. b ꝑ mẽsa q̃ oib⁹ seriꝰ ẽ ad fruendũ ꝓpostra est celestis vite gloria.

vt edatis ⁊ bibãtis sup mẽnsaz s

i meã in regno meo: ⁊ sedeatis su t

te cop accepto pane intincto: vt habet̃ Joh. xiij. q Ꝑturbatio nib⁹ m. qz imminebat agonia sue passiõis. r Et ego ꝺispono vo. qõ itelligit' ꝺupl'. Uno mõ de regno militãt' ecclie: cui⁹ regimẽ xp̃s tradidit apl̃is. Alio mõ de regno triũphãt' ecclie ad qõ erãt apl̃i assumẽdi post laboꝛẽ vite ꝑsentis. s Et edat' ⁊ bibã. Bipliciter itelligit. Uno mõ de sacramẽto eucharistie: cui⁹ ꝓsecratiõnẽ: acceptiõnẽ ⁊ dispẽsatiõnẽ xp̃s tradidit apl̃is. Alio mõ de fruitiõe gl̃ie ad quam apl̃i erãt ꝓdestinati. t Et sedeat' sup thronos. qz in iudicio extremo crũt assessoꝛes christi iudicãtis.

Ait aũt.

Universidad Biblio

Mat. 26 a
Job. 13. a
Mat. 26. d
Mat. 14. c
Mat. 26. e
De cõse. di. 2. panis & corum. & de reli. et ve. ne. san. Clemen. si duz
Mat. 26. c
Mat. 14. c
Mat. 10. d mar. 14. a
Mat. 10. d
Mat. 10. f

bus alāk:ꝛ q̄ in tēptiōib⁹ iniuste iudicati cū dño pmanēt illic cū eo sup tēratores suos iusti iudices veniāt. Quāto ei ꝟ despectio/res:tāto illic maiozi culmīe potestaris excrescēt. a Iudicātes duo. Per duodeci nō duodeci psone:sz mlt̄itudo iudicātiū signi/ficat:ꝑ duas ptes septenarij q̄ vniuersitas significat.i.tria ꝗt tuoz ꝑ qs.rij.multiplicanē. b Āit aūt do.si. Re gloziēt.rij.qō soli de rot milib⁹ cū dño in tēratiōib⁹ pmāsisse dicerent:am monet eos eadē ꝑcella potuisse ꝛteri: nisi diuina gr̄a fuissent ꝓtecti. Cū ꝟo sathanas expetit tērare:ꝛ velut q̄ triticū purgat vēti lādo cōcutere:docet nall⁹ a diabolo nisi deo pmittēte tērari. c Ecce satha. Sathanas bonos ad cribrādū petit: cū ad eo rū afflictionē estīb⁹ anhelat malicie. Quo eni iuldēs eoz tēptatione appetit: eo ilioꝛ ꝗsi ꝓbationē dep̄cās petit. d Ego aūt ro. Mō vt tēter'.sz ne deficiat fides tua: vt post lapsū negatiōis:ad ꝓstinū statū pēite do resurgas. Utile est eni scīs ꝛ tēptationi b⁹ examiari:vt vl tērari q̄s fortes fuerit ap pareat:vl cognita ꝑ tēptatione sua infirmi/tate:fortiozes fieri discāt:ꝛ sic cū ꝓbati fu erint accipiāt coronā vite. e Qui dixit ei do. Quia dño dixerat se ꝑ petro ozasse:ꝑsci⁹ ille p̄stis affect⁹ ꝛ feruēt' fidei:sz ne/sci⁹ casus futuri:nō credit se ab eo posse ofi cere. Sz ille q̄ nouit q̄d sit ī hoīe:ne q̄s de suo statu ſcaute ꝓfidat.vl de casu ſcautius diffidat:sic de⁹ modū:tps:numer⁹ negati/onis ei⁹ p̄dicit:ꝛ sic mīsteioꝛs auxiliuz sue defēsiōis ꝑmittit. f Ego mīsi. Mō cadē regula viuēdi ꝓsecutionis tpe q̄ pac' disci pulos iformat. Missis siq̄dē discipul' ad p̄/dicādū ne q̄d rollerēt i via p̄cepit:ordinal/.s. vt q̄ euāgeliū nūciat de euāgelio viuat. Instāte ꝟo mort' articulo:ꝛ tota illa gen/te pastore sil⁹ gregē ꝓsequte ꝛgnā tpi re/gulā decernit:ꝑmittēs necessaria victui:do nec sopita ꝓsecutoꝛ insania tps eu⁹ geliçā di redeat. g Sz nūc q̄. Jn ꝟ nob q̄z dat exēplū:vt nōnūq̄z cā istāte q̄dā de nri ꝓpo siti rigore sine culpa possim⁹ intermittere: Verbi gr̄a:Si ꝓ inhospitales regiōes iter agim⁹:plura viatici cā licet portare q̄s do/mi habeam⁹. h Et q̄ nō hz. Gladiū vl ha bitū sumere: vl non habitū iuber emere: vt sciāt legētes nō facultatē resistendi deesse discipul:sz amozē magistro pot⁹ inesse pa/tiēdi: vbi ꝛ sī nulla alia cā esset euaginan/di gladium:sufficere pōt illa: vt amputata serui auricula:tactu dñi sanaret. Jn q̄ am monemur ne irā pcussi sustineamus:sz fi/dē resurgēris suscipiam⁹. Quare ꝟo sacculū ꝛ perā ꝛ gladiū tol lere iubeat subdit.s.qz ipe passur⁹:ꝛ cū iniq̄s erat deputād⁹.i.cū latronib⁹ in quoꝝ medio est crucifixus: vl cū iferis ad q̄s p moꝛ tē erat descēsur⁹: vt educeret suos victos de lacu: vbi nō est aqua.

Mystice. Mystī. Est gladi⁹ spūalis: vt vēdas patrimoniū ꝛ emas ver/bū dei quo nuda mētis penetralia vestiunt. Est etiā gladi⁹ passi/onis: vt ejus corp⁹:ꝛ immolate carnis exuuiꝫ:emaſ tibi coro/na martyrū. Deniq̄ vt scias qz de passiōe locut⁹ est: ne turbaret discipulos alos. de se exēplū suppōit. Quō adhuc ꝟ qō scriptuꝫ est: i Ecce gladij duo. Duo gladij ꝓmunt vn⁹ nou:ali vete ris testamēti:q̄b⁹ aduersus diaboli munimur insidias. Et dicit: Satis est.qz nihil deest ei:quē vtriuſq̄ testamēti doctrīa munie rit. k Satis est. Duo gladij sufficiūt ad testimoniū spōte pas si saluatoris: Unus q̄ ꝛ apīs audaciam certādi ꝓ dño ꝛ ensis a ictu ensis auricula dño etiā moituro pietatē virtutēq̄ medicā/di inesse doceret. Aliter qui nequaq̄ exempt⁹ vagina:ostenderet eos:nō totū q̄d pomere ꝓ eius defensiōe facere pmissos.

l Et egressus ibat. Tradēdus a discipulo dñi:ꝙsuetū locū ad/dit: vbi facile posset inueniri:ne morē putaret timuisse. Et bñ di scipulos sāguis ꝛ corpis sui mysterijs ibutos:ī mōtē olīueti edu cit: vt oēs in morte ipsi⁹ bapt̄çatos designaret:altissimo sancti/spiritus charismate confirmandos. m Orate ne intretis in tentationem. Impossibile est hominem non tētari.nec aīt: vt nō tentemī:sed ne intretis in tentationē. Orate.i.ne tētatio vos su/peret:ꝛ intra casses suos teneat.

a ꝓ thronos iudicātes duodeci tri
b bus isrl'. Ait āt dñs simōi: Simō
c ecce sathanas expetiuit vos vt
d cribraret sīc triticū. Ego āt roga
ui ꝓ tevt non deficiat fides tua.
a ℣ sic q̄ orādo ꝛ ꝓtegi ne deficeres:sic tu ifirmi
ores frēs exēplo tue pnie ꝙfortame ꝺ vēia ꝺsperēt
Et tu aliq̄n ꝙuersus ꝙfirmā ffes
e tuos:† Qui dixit ei: Dñe:tecū pa
rat⁹ sū ꝛ i carcerē ꝛ i mortez ire.
At ille dixit: Dico tibi petre: nō
f cātabit hodie gall' dōec ter ab/
negei nosse me. Et dixit eis: Q̄n
g misi vos sine sacculo ꝛ pera ꝛ cal
ciamētis: nūq̄d aliq̄d defuit vo/
h bis? At illi dixerūt: Nihil. Dixit
ergo eis: Sz nūc q̄ hz sacculū tol
i lat:silr ꝛ perā. Et q̄ nō hz: vēdat
tunicā suā ꝛ emat gladiuz. Dico
k eni vobis: quoniam adhuc hoc
l quod scriptū est oportet impleri
in me. † Et cū iniquis deputat⁹
m ℣ predicta.
est. Etenim ea que sunt de me:
n finez habēt. At illi dixerūt: Dñe
o ecce gladij duo hic. At ille dixit
p eis: Satis ē. † Et egressus ibat ꝛz
q cōsuetudinē in montē oliuaruz.
Secuti sunt aūt illū et discipu/
r li. † Et cum peruenisset ad locuz:
s dixit illis: Orate ne intretis in

a Ait aūt. Posita informatiōe discipulo ꝙ i generali. Pe
ponit informatio petri in speciali de fragilitate hūana essi
derādā:ꝛ de ꝙstātia ex dei aditu rōne habēda. cū dicitur:
b Simon ecce satha. ex. vos. i. studiose q̄suit ꝑ tēratiōes
subuertere:qz multū nitit ad subuersionē scīoꝝ. illos enim
pulsare negligit quos q̄sī iure dēo
possidere se sentit: vt dicit Hieroꝝ.
c Ut cribraret. i. tēptationi ipsius
cōcuteret:ꝛ sic in tali ꝓcussiōe rema
ner palea ꝛ transit farina: sic iudas
remānsit diabolo ad penā eternā:ꝛ
lij ꝟo apli trāslerūt ad gliam.
d Ego āt ro. ꝑ teve nō defi. fi. t. f.
finalit. Mō eni rogauit q̄ petrus
nō caderet: sed vt in casu nō remā
ret. ſō sequit: e Et tu aliq̄n con
uersus. f. de pcō ad gr̄az. f Et
firma ffes m. ḃ ōze ei ꝙ: qz eccla erat
sibi cōmittēda: vt hī Job. viri. vbi
ter dicitur ei a christo: pasce agnos
meos. Ex hoc etiā patet fidē nō de
ficere vsq̄ ad finē mūdi: potissime
in eccla romana q̄ a petro p⁹ ꝛpm
fundata est. g Dñe tecū para/t⁹ sū ꝛ in car. ꝛ i mor. ire. Hoc dixit
ex feruoꝛe ꝛ ꝓfidēs de sua ꝙstātia
virtute: nō ꝙsequēter p̄dicit sibi sua
fragilitas. h Nō cātabit ho/die gal. ꝺec ter abneges nosse me.
P⁹ binā āt negatiōz petri gall' cā/tauit: ſ petr⁹ ſi adūtiz ſ p⁹ tertiā cā
tez gall' cātauit: put fuit exposiū
plēius: Mar. xiiij. i Et dixit eis
Die ꝙ ostēdit q̄d foret aplis lici/tū tpe ꝓsecutiōis. Quia cum ēno
rēs mīsit eos ad p̄dicādū dedit illi
formā incedēdi vt sine pecunia ꝛ p
uisione alia necessariaꝝ ineēdere:
vt dictū fuit. ē. ꝑ. ca. ꝛ ſto forte cre/derent q̄ tpe ꝓsecutiōis q̄ imineret
nō liceret esī talia portare: q̄ rem⁹
uet dicēs: k Sed nūc q̄ habet
sacculū. ad portandū pecuniam ꝓ
prouisione necessariorum:
l Tollat. i. portet. m Simili/ter et perā. i. repositoriū victualiū.
Et qz nō solū erat eis licitū illa por
tare: sed etam seipsos a ꝓsecutoꝛib⁹
moderate defendere ſsalē ꝓtēc. ſō
subdit: n Et qui non habet. s.
gladium. o Vendat tunicā su/am ꝛ emat. ꝓ hoc innuēs q̄ licita es
set eis defensio moderata tpe ꝓsecu
tiōis. ſō subdit: p Dico eī vob⁹ q̄th adhuc ꝟ q̄ scri. ēst.
scz morte acerbissimā ꝛ ꝓpribilissimā ꝓ iudeoꝝ ꝓsecutio/nē, q Et cū iniquis deputat⁹ est. hoc scribit Esa. liij.
r Etenī ea que sunt de me scripta. supple ꝑ ꝓpheras.
s Finem habēt. i. sunt ꝓpe complementū. t Dñe ecce
duo gladij hic. non curauerūt apli loqui de sacculis vel pe
ris: sed tm̄ de gladijs: qz erant animati ad defēsionē sui ma
gistri: licet postea fugerūt timore humano ꝓcussi. Dicit aūt
Chrys. q̄ illi duo gladij erant duo magni cultelli ad scindē
dum carnes agni. v Satis est. quia vnus euaginandus
sufficienter ostendit licentiā se defendendi ꝛ audacias petri
ad defendendū suū magistrū: ꝛ voluntariā passionē christi
ad defendendū suū magistrū: ꝛ voluntariā passionē christi
Alius non euaginatus ostendit aplos nō fuisse ꝓmissos fa
cere quantū poterant ad defensionē sui ꝛ magistri: vt ꝑ hoc
ostenderetur q̄ ꝓfectioꝛ est patientia q̄ defensio etiam licī/ta. ꝛ Et egressus ibat. Hic pōitur traditionis christi exe
cutio. ꝛ primo ex parte christi se voluntarie offerentis. secū
do ex parte inde cum ꝓditoꝛe tradentis. ibi: Adhuc eo lo
quente. Circa primū dicitur: Et egressus. de loco cene q̄
dicte. ꝙ Ibat ſm cōsuetudinē. qz assuetus erat illuc ex
re de nocte causa oꝛōnis. z In mōtē oliuaꝝ. vbi sciebat
traditoꝛē vēturū. a Orate ne intretis i tēptationē. Quo ad
ſm Damascenū ē elenatio mētis in deū. Quanto aūt mag⁹
eleuat in deū: tāto facili⁹ tētatio ab eo sepat.

Et ipse.

a Et ipe aūulsus ē. Dato aplis ꝓcepto orādi:ꝛ ipse aūulsus
est ab eis. Solus orat ꝓ omnib⁹ q̄ sol⁹ ꝓ omnib⁹ passur⁹ erat:
innuens orationē suā tantū quātū ꝛ passionē a nra distare.
b Factus ē lapi. Jn hoc mystice innuit: vt in idipm dirigāt
lapidē.i. vsq̄ ad ipm ꝺducāt intētionē legis: q̄ scripta erat la/
pide: vsq̄ ad illā eni pōt pueire ille la
pis: qm̄ finis legis est christ⁹ omi credē
denti ad iusticiā. c Orabat. Orat
nō tā timoꝛe patiēdi q̄ mīsericordia po
tis ppū ne ab illo bibat calicē ꝓpina/tū. Ut ꝛ signāter dicit: istuz.i. ppli iu/deoꝝ: q̄ nō habēt excusationē ignoꝛā/tie in meā moꝛtē: qz q̄tidie anūcior ill⁹
in lege ꝛ ꝓphetis. Si ergo fieri pōt vt
sine iteritu iudeoꝝ credat multitudo
gētiū: recuso passionē. Si ꝟo illi exce/candi sunt vt alij videant: nō mea sed
tua fiat voluntas. d Pater si vis.
Amb. Pro me doluit: cum ꝓ se nihil
habuit qō doleret. Suscepit eni tristi/tiā meā: vt mihi largiret suā leticiaz.
Cōfidenter q̄ tristiciā nomīo: q̄ crucē
p̄dico. e Uerūtamē nō mea. Ap/propinquās dñs passiōi: ifirmātiū vo
cē ꝛ timoꝛē vt abstraheret i se suscepit:
ꝛ rursus ꝓ obedientiā foztitudinē mē
tis ostendit: vt cū nobis īminet qō fie
ri nolum⁹: sic ꝓ infirmitatē petam⁹ ne
fiat: vt tū ꝓ foztitudinē parati sim⁹ ad
implēdā ꝺitor⁹ volūtatē pot⁹ q̄s no
strā. f Et factus ē sudoꝛ. Appropi/quāte morte: certamē mentis nre in se
expressit: qui merito quandā vim ter/roris patimur: cū post pusillū sum⁹ in
uenturi quod in eternū duret.
g Sanguinis decurrentis in terrā.
Per terrā sanguine irrigatā declara/tur q̄ effectuz sue p̄cis iā obtineret:
vt fidē. s. discipliꝛ q̄ā terrēa adhuc
fragilitas arguebat: suo sanguie pur/garet: et quicq̄d illa scādali de morte
eius ꝓtulisset: hoc totū ipse moriendo
deleret: sed ꝛ totum mundum peccat⁹
mortium ad vitam resuscitaret.
h Ut oscularetur. Suscipit domin⁹
oscula: nō q̄ simulare nos doceat: sī
vt nec ꝑditoꝛe refugere videret: ꝛ pl⁹
afficeret ꝓditoꝛē: cui amor⁹ officia nō
negaret. vnde dicit: Cum his q̄ ode/rit pacē erā pa. i Mīe sī pcutim⁹
gladio. Ozdo. Cū interrogassent dicē
tes: Mīe sī pcutim⁹ in gladio? Tūc re
spōdit: Sinite vsq̄ huc. i. nō vos mo/ueat qō futuꝛ ē. Permittēdi sūt buc
usq̄ ꝓgredi: vt me apprehēdāt ꝛ iple
ant que de me scripta sūt: Sed inf mo/ras verboꝝ interrogantiū ꝛ respōdē
tis: Petrus auiditate defensiōis: ma
iore cōmotione ꝓ dño pcussit. Sed nō
potuerunt simul dici que potuerunt si
mul fieri. Non ergo dicitur: Sinite vsq̄
huc: quasi domino placuerit factuz
petri: cum apud Matthēū legatur di
xisse: Conuerte gladium tū in locuz
suū. quod post factum apparet dixisse
iesum. k Seruum principis sacer
do. Mystice. Seruus ē popul⁹ iudeo/rum: principibus scz indebite mācipa
tus qui in passione dñi dexterā aurē. i. spiritalē intelligentiā
p̄didit. Sinistra. i. vilitate littere cōtent⁹: nō petro tollente: sz
diuino iudicio ablatā pendente. Que auris in bis q̄ credere
maluerunt: pictate domini restituitur. Uel auris amputata ꝛ
sanata: signat auditum ablata vetustate innouarū: vt sit in no
uitate spiritus: et non in vetustate littere. Qz seruus inuentus
est pertinet ad illam vetustatem que generat in scripturem q̄ ē
agar. Sed cum accessit sanitas figurata est libertas. Unde et
nomen serui malchus .i. rex vel regnaturus: quia regnabit
cum christo: cui auditus innouatur.

a Et ipse anulsus est ab eis. qz oꝛō debet esse solitaria.
b Et positis genib⁹ orabat. qz debet esse reuerēs ꝛ deuota
c Pater si vis trāsser cē. qz debet esse discreta submittēdo
ꝓpriā volūtatē volūtati diuie. d Apparuit aūt illi ange
lus. visiōe corpali in ipē humana. e Cōfortās eū. ꝑ modū
seruiētis qō factū fuit ad cōfirmādū
fidē disciploꝝ: q̄ christus sit maioꝛ an
gelis rōne deitatis. ꝑ boc etiā ostēde/bat q̄ in eo vera humanitas erat que
cōfortabat ꝛta tristiciā īsurgentē in
parte sensitiua ex appīhēsiōe mort⁹ im
minētis. f Et fact⁹ i agonia. Erat
ei ista agonia reluctatio sensualitatis
mortē horrētis ꝛ rōnis ipam acceptā/tis: q̄ virtute diuina q̄libet ꝓ pmitte
bat agere ꝛ pati qō erat sibi ꝓpriū.
g Uoluntas orabat. ostendēs q̄ in
maiozi necessitate magis debet hō ora
tioni insistere. h Et factus est su/doꝛ eius sicut gut. san. Ex vehemēti ei
anxietate sensualitat⁹ q̄ pmittebat a/gere ꝛ pati qō erat sibi ꝓpriū vt dictū
est fiebat vt nō solū humoꝛes exirēt ꝑ
sudoꝛē: sed cū ꝺ aliq̄d de sanguine su/doꝛē tingēt⁹. Jm ꝟo alios sup natura
liter factū est vt sanguis ꝓ sudoꝛe exi
ret: vt sic christus tā suū sanguinē pro
salute nostra effūdere ꝛciperet.
i Jnuenit eos dormiētes ꝑ tristicia.
Tristicia eni est passio causata ex ma/lo p̄senti qō nō pōt repelli: ꝛ sic causat
aggrauationē animi quasi dēpsīi pon
dere mali p̄sentis: q̄ nō pōt amouerī:
ꝛ sic ꝓ ꝑdit viteri⁹ motū spiritu/um a corde ad oꝛgana sensuū exterio/rū. Sed quia bmōi spūs causāt opera
vigilie: inde est q̄ tristicia ipediēs ta/lē motū spirituū causat aggrauationē
sensuū ꝛ cessationē ab actib⁹ ꝓpriis:
sicut fit in somno. ꝓpie dicto q̄ causat
ex vapoꝛatiōe humoꝛ ex cibis ꝛ poti/bus ascendēte versus cerebrū qui hu/moꝛes ibidem ingrossati ex frigidita/te cerebri descēdūt versus oꝛgana sen/suū opilantes meatus ꝓ quos spūs ꝓ
grediēs a corde debēt ad oꝛgana se/suum trāsire: ꝛ sic cessāt sensus ab acti
bus vigilie. k Adhuc eo loquen/te. Mie cōsequēter pōitur executio tra/ditionis ex parte inde tradentis. cum
dicitur: l Judas vnus de duode
cim antecedebat eos. tangē ductoꝛ il/loꝝ q̄ volebant cōprehēdere ihesū.
m Et apprōpinquauit iesu vt oscu/laretur cū. dederat eni iudas cōprehē
sorib⁹ istud signū: ne ꝓ iesu caperēt ia
cobū fratrez dñi q̄ fuit ei valde simil:
vt dictuz fuit Mar. xxvj. n Judā
osculo filiū hois tradis. i. i signo cha/ritatis ꝓditionē homicidij facis: ex q̄
factū inde aggrauabāt valde. o Ui/dētes aūt bi q̄ circa ipm erāt. i. xpi di/scipuli. p Dō futurū erat. s. captio
nē magistri sui vt ducerēt ad mortē.
q Dixerūt ei. Dñe si pcutim⁹ in gla/dio ꝛ pcussit vn⁹ ex illis tē. aliꝰ discipul⁹
licentiā petēt⁹ ꝑcutiendi ad magi
stri sui defensionē: petrus qui erat au
dacioꝛ ceteris et feruentioꝛ non petiuit licentiā nec expecta/uit rēsponsionem: sed amputauit vnius auricula intendēs
eum interficere vel graniter vulnerare. r Sinite vsq̄ huc.
q.d. nō moueat vos qō est futurū: qz ꝓmittendi sūt vt me cō/prehendāt vt ipleanť ea q̄ de me scripta sunt. s Et cū teti/gisset auriculā eius sanauit eū. in quo apparet maxima chri/sti charitas sanando illū qui venerat ad cōprehendēdū ipz.
r Dixit aūt iesus ad eos qui venerāt ad se principes sacerdo
tum ꝛc. Contrariū videt Mar. xxvj. vbi dici videtur q̄ ꝓnci
pes sacerdotum nō fuerunt in captione iesu: sed duct⁹ fuit ad

Ma.26.b
mar. 14. b
Job.6.b

Mar.16.b
Mar.14.b

Mar.16.e
Mar.14.e
Job.18.b

14.q.1.ca.
si petrus i
pnn.

dacioꝛ ceteris et feruentioꝛ non petiuit licentiā nec expecta/

Fa Venerāt ad sepūm. Iuxta alios euāgelistas: nō venerāt ad iesū pncipes sacerdotū et magistrat⁹. sed in atrio cayphe expectauerāt. Sed qz illi de nece dñi ita agebāt vt quasi innoxij viderent. cū per discipulū traderet: a tribuno et turbis cōprehenderet: a presidē dānar⁹: a romanis crucifigeret: a pplo etiā barrabas esset electus: volēt euāgelista eos maxime esse reos: quoz cōsilio cūcta gerebant. dicit eos vēisse ad cōprehendendū saluatorē qui sue iussionis potestate venerūt.

b Quasi ad latronē. Stultū est cū gladijs et fustibus quere: qui vltro se eoz offert manib⁹? et in nocte quasi latitantē et vestros oculos declinantē inuestigare per proditorez? quotidie in tēplo docet. Sed ideo aduersum me in tenebris congregamini: quia potestas vestra qua contra lucem arma mini in tenebris est. c Principis sacerdo. Cayphe q̄ pōtificatum vnius anni precio sibi emerat a romano pncipe: pius tamen ad annum vt iohānes ait: d Sequebat a longe. Merito a longe qui i primo fuerat negaturꝰ. Significat ecclesiam imitaturam christi passionez longe differenter: quia ecclesia patitur pro se: christ⁹ p ecclesia. e Ignē in medio. Ignis cupiditatis: instinctu maligni spūs accenso: in atrio cayphe ad negandū et blasphemandū deū: linguas perfidoꝝ armabat. Q̄ enī int⁹ in domo pncipis sacerdotū maligna synodus gerebat: hoc igni⁹ iter frigora noctis foris accēsus typice demōstrabat: hoc frigore ad horaz torpēs petrus: quasi pnnis ministroꝝ calefieri cupiebat: qz temporalis cōmodi solatiū pfidoꝝ societate querebat. Sed banc infidelitatē dño respiciente reuocauit: et post resurrectionem in captura pisciū. cum pnnas positas: et piscem suppositum vidisset: coz suū pnnis amoris inflammauit. f Ancilla quedam. Cur prima ancilla pdit: cū viri magis potera cognoscere: nisi vt iste sexus ostēdat in nece dñi peccasse. per passionē recepturus. Et ideo mulier prima resurrectionis mysteriū accepit et mādata custodit: vt veterē puaricationis errorē aboleret. g Ait ille negauit. Nō in monte: non in tēplo: nō in domo sua petrus negat: sed in pretorio in deoz: in domo pncipis sacerdotū: vbi nō ē veritas: vbi xp̄s captus et ligatus. Quid nisi erraret quem itromisit ostiaria iudeoz: Eua male inducta adam: Petrū male introduxit femina. b Nō nec. q̄d dicit. Nō solū negat christū q̄ dicit illū n esse xp̄m: sz etiā q̄ cū sit negat se eē christianū: et ita ipse tur q̄ dicit dño: Tu me negabis. i Hallelus est. Ihe rosolymite et galilei eque sūt debitores vni⁹ linguę: sed vnaq̄ puincia habet suas pprietates: vernaculū loquēdi sonū mutare nō pōt. k Et cōtinuo. Post tertiā negationē sequitur gallicat⁹. Sacramēta rez p statū tempoꝝ designāt: Media nocte negat: galli cantu petit: et post resurrectionē quem sub luce tūc negauerat: tunc se amare pfessus est: qz q̄ in tenebris obliuione errauit: sperate iā lucis rememoratione quisquis

a ad eos q̄ venerāt ad se pncipes sacerdotū et magistrat⁹ tēpli et senioresꝰ Quasi ad latronē existis cū gladijs et fustib⁹ Cū quotidie vobiscū fueri in tēplo: nō extēdistis manꝰ i me: sed hec ē hora vestra: et potestas tenebraꝝ Cōpletes dētes aūt eū: duxerūt ad domū

§ in hoc diuersus a ceteris. § diuisus ab aliis.

c pncipis sacerdotuz. Petrus vo

§ hoc est deuotionis. § hoc est rumoris nature.

d seḡbat eū a lōge. Accenso autē igne in medio atrij et circūsedentibus illis: erat petrus in medio eoz. Quē cū vidisset ancilla quę dā sedentē ad lumē et eū fuisset i tuita dixit: Et b cuz illo erat. At

a § q̄ neget petr⁹ obreptionis ē: q̄ petet fidei.

ille negauit eum dicēs: Mulier: non noui illū. Et post pusillū alius vidēs eum dixit: Et tu de illis es. Petrus vo ait: O homo non sum. Et interuallo facto q̄si horę vni⁹: alius q̄dā affirmabat dicēs: Vere et b cū illo erat: nā et galileꝰ ē. Et ait petr⁹: Iho mo: nescio q̄d dicis. Et continuo adhuc illo loq̄nte cāuit gall⁹.

a § respexit dño vt recordaret petr⁹: qz miseri cordia ad penitentiā vocat.

l Et cōuersus dominus rēspexit petrum Et recordatus est petr⁹ verbi dñi sic dixerat: qz priusq̄ gallus cātet ter me negabis. Et

m egressus foras petr⁹ fleuit amare: Et viri q̄ tenebāt illū: illudebāt ei cedētes Et velauerūt eū: et

o cepuriebāt facie ei⁹ et iterrogauerūt eū dicētes: Prophetiza: Quis ē q̄ te pcussit: Et alia mlta blasphemātes dicebāt in eū: Et vt

a § vide q̄ solliciti in malo rota nocte vigilauerunt vt facerent homicidium.

fact⁹ ē dies q̄uenerūt seniores plebis et pncipes sacerdotuz et scribę: et duxerūt illū i cōciliū suū dicētes:

p Si tu es xp̄s dic nobis: Et ait

q illis: Si vobis dixero nō credetis

Mystice 1. Co. 5. d † De pe. di. 1. porro. & hoc idem. † De pe. di. 1 petrus

Esa. 10. c

Ps. 109.

Spondere: nec cū q̄ innocēs erat dimittere volebant. a Ex b aūt et. Qui semē dauid calūniari q̄rebāt plus etiā audiūt: q̄ p cōtēptū sit vētur⁹ ad gliam. b Vos dicitis et. Ita tēpat rēspōnē: vt et vez dicat: et sermo calūnie nō pateat: Maluit se christum filiū dei pbare q̄s dicere: vt cōdēnādi cā tolleret: audimꝰ. Dixit: Erit filiꝰ hois sedēs ad dexterā virtutis dei: et v. d. q̄ e. s. Sua se ssnia dānāt q̄ eū morti tradūt: quē ozis et oplis sui testimōio deū esse cognoscūt.

Duxerūt illū. Tradi/ Lc. XXIII derūt romāe pōtāt: vt eo mō iudei ab eꝰ interfectiōe alienos se esse ostēderent: in q̄ nō eoz inocētia sed insania mōstrat. Nico. de ly. Pilat⁹ facis. a Si aūt et interroga. nō recipe cā als petiuerat ab eis de rpo quō sit filiꝰ dd nō rūderūt: et in plīb⁹ alijs eꝰ q̄stiōib⁹ silē inuenit. b Neq̄ dimittetis. q̄ obstinationē sciebat eoz. c Ex hoc aūt. i. post passionē meā et resurrectionē. d Erit filiꝰ hois sedēs a de. vir. dei. q̄d ipletū ē in ascēsu ei⁹ ad cēlū: fm q̄d ōr Mar. vl. Et dñs q̄dē iesus. postq̄ locut⁹ est eis assūptꝰ ē in celū: et sedet a dextris dei. e Dixerūt aūt oēs et. Mat. xxvj. ōr q̄ sūmꝰ sacerdos hoc dixit. dicēdū q̄ ille dixit pmo q̄ pncipalit: et io Matthe ipm solū exprimit: alij aūt q̄r idē dixerūt volentes ex hoc includere condēnationē xp̄i fore iustā. g Tu ergo es fi. dei. b nō

mihi: si autem et interrogauero a non rēspōdebitis mihi neq̄ di/ b

§ ego quē vt hoiez despicit: q̄ suppliciū crucis ero extract⁹ et hns nomē q̄d ē sup oē nomē.

mittetis. Ex hoc autem erit filiꝰ c d

§ cum hic infirmas apparēam.

hominis sedēs a dextris virtu/ tis dei. Dixerunt autez omnes: e

Tu ergo es filius dei: Qui ait: f

Vos dicitis: q̄ ego sum. At illi g

§ q̄ se christum et filiū dei dicat.

dixerūt: Quid adhuc desidera/ b

mus testimōiū: Ipi enī audiui/ mus de ore eius. Lc. XXIII

Et surgēs oīs multi/ i

tudo eoz duxerunt illum ad pilatum. Cepe k

§ impij nihil verisile q̄d obijcere posset iuctur. et io sic marc⁹ ait: Nō erāt pcētia coz testimōia

runt autem illum accusare dicē/

sequebat ex dicto pcedēti: q̄ dixerat: Erit filiꝰ hois. verūtn q̄ hoc erat vez noluit negare nec etiā affirmare ne apiret locuz calūnie: sed rūdit: g Vos dicitis q̄ ego sū. q̄d verbum erat vez et talē. platō q̄ calūniā nō baberet fm veritatē: sz tm fm iudeoz malicia: ex qua pcluserūt: b Quid adhuc desideramꝰ testimoniū. q. d. cōuict⁹ ē. p̄rio verbo. vñ subdit: Ipi enī

Moraliter. audiuimus de ore eius. Lc. XXII n Appropinquabat autē dies festus azymoz et. Exponat sicut. ē. Mat. xxvj. et Mar. xiiij.

Intrauit aūt sathanas in iudā et. iā ante intrauerat ipm cū esset fur et loculos hns: vt dicit Job. xij. sz tunc intrauit ad ipm ampli⁹ possidendū. Ex quo patet q̄ in oīi mortali pctō dicit intrat dominꝰ vt ipm de nouo possideat vl ampli⁹ q̄s añ. Et abijt et locutus est cū pnn. sacer. et. exponat sic supra Mat. xxvj. et Mar. xiiij. o Et ait illis: desiderio desidera/ ui hoc pascha mā. vo. et. hoc est eucharistie sacramentū. q̄d nos p fidē ispualiter māducam⁹ et ipe māducat nobiscū: incorporādo nos sibi p istud sacramētū: q̄d alloquēs Augustin⁹ dicit: Cib⁹ es grandiū nō mutaberis in me: sed tu me mutabis in te Cetera moraliter sūt exposita: Mar. xxvj. et Mar. xiiij. Facta est et cōtentio inter eos q̄s eoz videret ee maior et. Simil contentio frequēter fit in ecclesia p dignitatib⁹ obtinēdis: et nō solū inter seculares: sed etiā inter regulares diuitias habētes: sicut canes cōtēdūt ad obtinendū os carnib⁹ et medullis repletum. pter q̄d viliores canib⁹ vident religiosi mēdicātes: qui p officijs pfidendi ptēdūt. cū nihil annexū habeāt nisi miseriam et labore. pter q̄d ad repellēdū talē ambitionē subdit saluator: Sed qui maior est in vobis et. Vos aūt estis q̄ p/ mānistis mecū et. p manētio⁹ enī firmiter in tribulatiōib⁹ cum ipso disponit fruitionē beatā in celesti regno. a Ait autez dñs simoni. Ecce sathanas expetiuit vos et. p hoc patet q̄ diabol⁹ fideles tētare nō pōt nisi ex dei licētia: sicut de sācto Job dicit Job. j. Et cribraret sicut triticū. ex hoc habet q̄ diabolus homies sctōs magis satagit pcutere tētationib⁹ q̄s alios. Vñ refert Hrego. in dialogo: q̄ ille diabol⁹ q̄ magnū tempus andreā episcopū tētādo de quadā muliere: ipm ad hoc induxerat q̄ illius mulieris tergū blādiendo manu pcussērat. plus fuit a suo pincipe cōmēdat⁹ q̄s illi q̄ pcurauerāt homicidia et alia multa mala. b Ego aut rogaui p te vt non deficiat fides. Chrys. Non autem dixit: rogaui vt nō neges: sed vt fidem non deseras. nam et si paululum agitandus sis habes tamen reconditum semen fidei. c Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. nam illi qui consecuti sūt a deo donum misericordie: debent q̄tum possūt in bono ceteros roborare. Qui

feruore oād: et ex apprehensione imineꝰ timēti. d Et cū surrexisset ab ora. et. exponat sic Mat. xxvj. et Mar. xiiij. vt qs ibi: e Et cū tetigisset auriculā ei⁹ sanauit eū. sicut pcisio auricule serui pōtificis significauit inobedientiā iudaici pli ad xp̄m. sic ei⁹ sanatio significat ei⁹ obedientiā circa finē mūdi. q̄ tūc tāget xp̄s sua clemētia coz a iudeoz.

Cōprehēdēsset āt e. et. exponat sic Mat. xxvj. et Mar. xiiij. vsq̄ ibi: f Et vt fact⁹ ē dī. et. exponat sic Mat. xxvj. et Mar. xiiij. g Et ait il. si dixe. et. hoc est enī in malis obstinati veritatē dicētib⁹ nō credūt. nec interrogati de veritate respōdēt. nec ad bonā psuasionē a neḡcia sua cessant. et tales erant isti. Residuū huj⁹ ca. exponat sic Mat. xxvj. et Mar. xiiij.

In ca. xxij. vbi ōr in postil. Quia ille modꝰ capiēdi xp̄m p suū discipulū videt magis possibilis.

Additio. j. Modus capiēdi xp̄m p suū discipulum nō solū videbat phariseis magis possibilis et secret⁹: sz cuz b erat magis cōueniēs ad subuertēdū pplz quē phariseī metuebāt in captiōe xp̄i: vt Mar. xiiij. Nō in die festo ne forte tumult⁹ fieret in pplo. vñ ex b q̄ discipul⁹ xp̄i associabat capientes erat pplo magis psuasibile q̄ xp̄s esset seductoz seu malefactor et hmōi. In cō. ca. vbi dicit in postil. Et factus ē

Additio. ij. sudor eius sicut gutte sanguinis. Prout doctores dicūt ptra naturaz ē sudare sanguinē: nec in libris medicoꝝ q̄ de istis corporalib⁹ passionib⁹ tractāt vt credo hoc inuenit. vñ tenēdū est q̄ fuit supnaturale et figuratiuū. nā sicut Aug⁹. dic significabat de corpore suo manatura martyria. Lc. XXIII

Et surgēs oīs multitudo. Postq̄ descripta est xp̄i cōpbensio p malicia iudeoz: hic p̄r describit ei⁹ occisio p executionē gētiliū: vbi pmo describit sollicita examinatio. secūdo iniqua cōdēnatio. ibi: Pilat⁹ aūt iterrogauit. tertio ipia occisio. ibi: Et cū ducerēt eū. quarto denota tumulatio. ibi: Et ecce vir noīe ioseph. Circa primū primo describit examinatio coz pilato pside. secdo coz herode. ibi: Pilatus aūt. Circa pmū ōr: Et surgēs oīs multitudo eorum duxerūt illū ad pilatū q̄ erat ibi pses loco romano. k Cepe rūt aūt accusare illū. et hoc de trib⁹ Pzio de auersiōe pplī a lege moysi seruāda. cū ōr: Hūc inuenim⁹ subuertentē gentez nram. Secdo q̄ p doctrinā suā impediret pplm suū reddere cesari tributū. et b notat cū ōr: Et pbibēte. Tertio q̄ volebat sibi vsurpare regnū iudeoz. io sequit: Et dicētē se xp̄m regez esse. primū āt erat manifeste falsū: qz nō vēit soluere legē sz adplere: vt habet Mar. v. et legē moysi vsq̄ ad mortē seruauit: vt declaratū fuit ibidē. Sīr secūdū: qz iudeis q̄rentib⁹: Licz

a Pilat⁹ aũt. Cum duo obiecta fuerũt. s. q τ tributa reddi, phiberet: τ se christũ diceret: pilat⁹ potuit audire qđ de tribut⁹ dixerat: Reddite q̃ sũt cesaris cesari. Et inde b̃ q̃sl aptũ mẽdaciũ nihil pẽdẽs: solũ q̃ nesciebat q̃sluit.
5.20.b
b Tu dicis. Eodẽ modo q̃ pncipibus sacerdotũ rndet τ p̃ sudi: vt ppria sua ambo ꝺdẽnent.
c Nihil inuenio. Pridie q̃ pater dns. ait discipulis: Venit pncipes mũdi hui⁹: τ non habet in me quicq̃. Sed qz pncipes. i. pilat⁹ eũ absoluit: in q̃ nihil dãnatiõis inuenit. vide qđ agãt indei: qui nõ eq̃ taris amore vez inuestigãt: fz inuidie stimulo iustũ dãnare laborant.
Job.14.b
d Cõmouit populũ. Nõ illũ fz se accusãt: docuisse enĩ pplm τ a pstia corporis ignauia docẽdo cõmouisse: talia; actu a galilea vsq; ad iudeam. i. totã pmissionis terrã: a fine vsq; ad finẽ ptransisse: nõ criminis: ß indiciũ est virtutis. Neniq; pilat⁹: nec interrogandũ saluatorẽ ꝺ b ratus: sed magis nacta occasione: liberũ ab eo iudicando cupit reddere. vnde sequit: Pilatus aũtẽ.
e Et vt cognouit τc. Ne cõtra insontẽ τ quẽ traditũ p inuidiã nouerat: sentẽtiã dare cogeret: herodi mittit audiẽdũ: vt a suo tetrarcha: vel absolueret vel dãnaret: sed ne q̃ iudeis excusatio remaneret. Herodes quoq; q̃ natu τ religiõe iudeus erat: qđ de christo senserit ostendere pmissus est: vt vtraq; regio: τ iudea in qua christus nat⁹: τ galilea in qua nutrit⁹ erat: in eũ necez cõspirasse mõstrentur.
B f At ipse nihil. Tacuit τ nihil fecit: qz herodis incredulitas nõ merebat videre diuina: τ dns iactãtiã declinabat. Significanť aũt in herode omnes impi: qui nõ credũt legi τ prophetis: τ in euangelio christi opera videre nõ possũt. Pncipib⁹ ergo sacerdotũ accusãtib⁹: apõ pilatum pauca: apõ herodẽ nulla respõdet: nec erjmẽ diluẽs dimissus a pncipe crucis vtilitatẽ differret. Et ĩ õ institũ erat vt pilato qui innit⁹ sniam ferebat: ex aliq̃ pte respõderet. Herodi Xo τ ceteris q̃ cõtra legẽ innoxiuz dãnabãt sicut indignis nihil dicit: Vbi Xo tacet: quasi p grege agn⁹ imolãd⁹ patiẽtiã ꝑstat: vbi rndet: Quasi pastor p ouib⁹ cõtra lupos τ latrones pugnat.
g Et illusit ĩ dutũ ve. Qz in alba veste spernit τ illuditur: significat q̃ pro totius mundi peccatis in carne casta immolatus agnus est passus τ sepultus. q̃ hic alba: iuxta alios euangelistas purpurea vel coccinea veste illuditur iudeⁱ: signat geminũ martyrij genus: quo in passiõib⁹ eccla adomaꝫ vt sit candidus actiõe: rubicũd⁹ lãguine. Ipe enĩ mẽbroz floscul⁹ Xnans: in pace lilia gignit: bello rosas.
h Et remisit ad pilatũ. Ad herodẽ mittit: ad pilatũ remittit: τ ſ vteraq; reum nõ pnũciat: aliene tñ iniq̃tatis stimulis obsequit.
i Et facti sũt am. Nephãdũ fed⁹ q̃ herodes τ pilat⁹ ĩ occidendo xpm pepigerunt: successores eoz hereditario iure custodiũt: nũ iudei τ gẽtiles: sicut genere τ religiõe: ita mẽte q̃noq; dissidentes. in christianis tñ psequdis: τ fide xpi perimẽda cõsentiũt.
k In typo herodis τ pilati q̃ p iesum amici facti sunt: iudeũ gentiumq; figura seruat: vt per passionem christi vtriusq; populi concordia sit ventura: ita tñ vt gẽtilis pri⁹ capiat regnũ dei: τ ad indeũ fidei sue deuotionẽ trãsmittat: vt illi q̃s glia maiestatis sue corp⁹ vestiãt xpi: quẽ ante despexerãt.

tes: hunc inuenim⁹ subuertentem gentem nostram: τ phibẽtem tributa dari cesari: et dicentem se christum regẽ esse. † Pilat⁹ autem interrogauit eũ dicens: Tu es rex iudeoꝝ? At ille respõdens ait: Tu dicis: Ait autẽ pilatus ad pncipes sacerdotum τ turbas: Nihil inuenio causẽ in hõmie. At illi inualescebãt dicẽtes: Commouit populũ docens per vniuersam iudeam: incipiẽs a galilea vsq; huc. Pilat⁹ aũt audiens galileã: interrogauit si homo galileus esset. Et vt cognouit q̃ de herodis potestate esset remisit eum ad herodem: qui et ipse hierosolymis erat illis diebus. Herodes autez viso iesu gauisus est valde. Erat enim cupiens ex multo tempore videre eũ: eo q̃ audierat multa de eo: τ sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eũ
a ſ melior: est causa que non defenditur τ pbat: susanna tacuit et vicit.
multis sermonib⁹. At ipse nihil
ſ accusat et tacet que defensione nõ indiget: amb̃ defendi qui timẽt vinci: nec accusationẽ cõfirmat tacẽdo: fz despicit nõ refellendo.
illi respondebat. Stabant autẽ
ſ sed nec his aliquid dicit.
pncipes sacerdotũ τ scribę cõ
a ſ vt spernit. ſ Sprevit herodes τ exercit⁹ vt omnes in eadẽ culpa pares monstrentur.
stanter accusãtes eũ. Sprevit aũt illũ herodes cũ exercitu suo: τ illusit indutũ veste alba: τ remisit ad pilatũ. Et facti sũt amici herodes τ pilat⁹ in ipa die: nã antea inimici erãt ad iuicẽ. Pilat⁹ autem conuocatis pncipib⁹ sacerdotibus τ magistratib⁹ τ plebe: dixit ad illos. Obtulistis mihi hũc hominẽ q̃si auertentẽ pplm: τ ecce ego coram vob̃ interrogãs: nullã cãm inuenio in homie isto: ex his in qbus eum accusatis. Sed neq; herodes. Nam remisi vos ad illum τ ecce nihil dignum morte actum est ei.
ſ flagris τ iudibrijs ꝑrũ iuberis affligi: dũmodo ne funiatis innocentium sanguinem.
Emendatum ergo illuz dimittã.
ſ nõ impiali legẽ sanciõe: fz annua gẽte cui p ratia gaudebat placere uenit⁹ cõsuetudine.
† Necesse autez habebat dimittere eis per diem festum vnum. Ex
ſ data optione eligendi quẽ vellent: q̃ pontifices exercuerant turbã vt magis peterent barrabaz
clamauit aũt simul vniuersa turba dicens: † Tolle hũc τ dimitte nobis barrabam. Qui erat pro pter seditionem quandã factã in ciuitate τ homicidiũ missus i carcerem. Iterum autem pilat⁹ locutus est ad illos: volens dimittere iesum. At illi succlamabãt dicentes: Crucifige: crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iste? Nullã causam mortis inuenio in eo. Corripiam ergo illũ et dimittam. At illi instabãt vocibus magnis postulantes vt crucifigeretur: τ iua
a ſ videt qz nihil ꝓficere fz magis rumor⁹ fieret lescebant voces eoꝝ. Et pilatus
a ſ iudex nec inuidie cedere debuit nec timori.
adiudicauit fieri pẽtitionẽ eoꝝ. Dimisit aũt illis eũ qui propter homicidiũ τ seditionẽ missus fuerat in carcerẽ quem petebant: iesum vo tradidit voluntati eorũ.
† Et cũ ducerẽt eũ: apprehẽderũt
a ſ a cyrene que est ciuitas helchie.
simonẽ quẽdã cyrenẽsem venientem de villa: τ iposuerũt illi crucem portare post iesum. Sequebatur aũt illũ multa turba populi τ mulierum quę plangebãt τ lamẽtabãtur eum. Conuersus aũt ad illas

Obtulistis. Quãtũ studiũ dimittẽdi iesũ pilatus habeat attẽde. Primo illis accusantib⁹ dicit se nihil cause in eo inuenisse: deinde tñ in pcepto pfitẽt⁹ mittit ad herodẽ: vt exploret an ille aliqđ scelerĩ in eo inuenire possit: an dimittendũ decernat. Deniq; herodis agnira volũtate: nec innẽto in iesu facinore: plebis sniam q̃rit: cui vnũ ĩ pa
a sca oportet dimitti. Iterũ etiã tertio volẽs dimittere: interrogat. Sed quanto curiosius dimittere querit: tãto criminosiores ad mortem eius inuenit.
b Sed neq; herodes. Ad exprobrandã duriciã indeoꝝ vel gentiliũ: fatet pilat⁹ nec se nec herodẽ aliqđ ĩ occidẽdo xpo illudẽdo inuenisse: sed aliene crudelitat⁹ clamorib⁹ obtẽperasse.
c Emẽdatũ vobis. Pilatus absoluit iesũ quẽ ꝓbat insontẽ: fz vt impleret scripture: absoluit quidẽ iudicio: quẽ tñ crucifigit mysterio.
d Tolle hũc τ di. Quia p iesu latronẽ p saluatore interfecto / rem: pro datore vite adempratorẽ elegerũt: merito saluẽ pdiderũt: τ vitã τ latronimjs τ sedi / tionibus intrantũ se subdiderũt: vt patriam regnũ quod christo pretulerant perderent: τ hactenus libertatẽ anime vel corporis quam venditerant nõ reciperẽt.
e Barrabã τc. Barrabas qui filj⁹ magistri vel patris eoꝝ in terperat: ipse est antichristus quẽ illi xpo preferent. quib⁹ dicit: Vos ex patre diabolo est⁹. Pilat⁹ os malleatoris interꝑtat. diabolũ significat: qui ẽ malle⁹ vniuerse materie p quez deus vasa ꝑbare pmittit: τ tandẽ cõterit cũ ĩ extrema damnatiõe cõfringit.
f Crucifige τc. Magna crudelitat nõ solũ occidere: fz crucifigere querũt: vt manib⁹ τ pedib⁹ ad lignuz cõfixis, pducta morte necaret: ne dolor citius finiretur: τ vt in cruce diu videret.
g Corripiã ergo. Hanc correptionẽ deridendo τ flagellando nephandoꝝ desideriꝫ exhibuit: ne vsq; ad crucifigendũ seuirẽt: qđ τ verba iohãnis euãgeliste: et ipsa columna testat ad quã ligatus fuit dominus: que vsq; hodie dominici sanguinis cernentibus certa signa demonstrat. Sed licet pilatus hoc agat. insaciabilis tamen sacrilegoꝝ furor nõ cessat: sed magĩ instat: quia accusationem quã contra dñm detulerant: sollicita pilati interrogatione viderãt euacuatã. Tandez impudici ad solas ꝑces se conuertunt: vt quod criminãdo: vel quasi ratiocinando neq̃erãt: tiã postulãdo τ vociferãdo et perficiendo perficiũt.
h Dimisit aũt illis. Auctor seditionis τ homicidioꝝ iudeis dimittit. i. diabol⁹ q̃ ob culpã a luce patria depulsus τ in tenebrarũ carcerẽ fuerat missus. τ ideo pacẽ habere nõ possũt: qz pacis auctorez nõ elegerũt.
i Apprehenderũt si. τc. Pro dns crucẽ portauit: sed postea imposita est simoni: quẽ euntes obuiã habuerũt: τ b̃ congrue. Xps enĩ passus est. p nob⁹ vt ſ. v. c. Qui Xo eũ vult seqũ tollat crucẽ suam τ seqũt. Quia Xo simõ nõ israelita: fz cyrenẽ erat: p eũ gentiles designant. prius peregrini et hospites testamẽtoꝝ: fz nũc in fide ciues τ domestici dei τ coheredes xpi. vñ τ simõ obedies: cyrene heres interꝑtat. Sz simõ vẽit de villa. i. de pago a q̃ pagant: q̃ a ciuitate dei alieni: vt hanc sue peruersationis ignari. Sz simõ pago egrediens: crucẽ portat post iesũ: cũ ppli gẽtiũ paganis ritib⁹ derelict⁹ obedienť aplectũ pestigia dñice passionis.
k Sequebat aũt il. mul. tur. ꝑ nõ eadẽ mẽte crucẽ seqũt. Mali sequũť vt moriẽtẽ leti aspiciãt. Miseres vt quẽ viuere desiderabãt: moriꝝ moriẽtẽ τ mortuũ plorarẽt. Nec iõ ĩducit solus mulierꝝ plact⁹: q̃n τ multi viri doleret: sed qz femine⁹ sex⁹ quasi cõtẽptibilior liberius poterat psentib⁹ pncipib⁹ sacerdotum q̃d cõtra eos senserit ostẽtare. Quia xo nouit dns q̃ sũt el⁹: ꝑtemisla furentis ppli turba: adamãtes τ plãgẽtes se femias: oculos τ ora conuertit.
l Que plangebant τ lamẽ. τc. Tristabant de vita mortali que morte erat finienda: non de cecis qui medicũ occidebãt. vnde subditur: Conuersus autem.

puli fauore quẽ querebat: τ cesaris timore cui⁹ idignationẽ formidabat: eo q̃ dixerant iudei in ꝑspectu sno: Si hũc dimittis nõ es amic⁹ cesar⁹: vt habet Joh. xix. τ ex dictis patet lra paucis exceptis q̃ exponent. Nec remisit illũ ad nos. i. ad nostrũ iudicium. libri antiq̃ τ correcti sic habent:
a Nam remisi vos ad illuz scilicet ad herodez: vt patz ex dictis. τ littera sequens consonat. cum dicitur:
b Et ecce nihil dignum morte actum est ei: scilicet corã herode.
c Emendatum er / go. id est verberatum.
d Illum dimittam. liberum ãt morte. Sed cõtra hoc videtur: quia pilatus sciebat ipsũ esse innocentez: quomodo igitur volebat ipsum iniuste verberare? Dicendum q̃ volebat facere vt iudei videntes hanc flagellationem fatiarẽtur hac pena τ cessarent a morte iesu queren da.
e Necesse autẽ habebat dimittere eis per di / em festum vnum τc. quia in nocte pasce angelus domini saluauit hebreos et percussit primogenita egyptioꝝ. τ ideo in memoriam huius beneficij in solẽnitate paschali saluabãt vnum propinquũ morti τ alios condẽnatos ad mortez interficiebant ad representandum saluationem hebreorum τ interfectionem egyptiorum. τ istam consuetudinez eis obseruari impetrauerant ab imperatore romanorum: sicut fuerat obseruata anteq̃s indea esset romanis subiecta. τ hoc ẽ quod dicitur: Necesse autem habebat τc. quia tenebat⁹ observare illud quod erat cõcessum ab imperatore. Pilat⁹ sciens iesũ innocentẽ volebat eũ liberare p hanc viam, ponẽs q̃ non expediret eis dimittere nisi iesum aut barrabã: cui⁹ liberationem credebat iudeos nullo modo preeligere ꝓter nimiam ipsius malicia: fz ipsi nimio odio moti contra xpm preelegerunt barrabã libera / ri: petentes iesum crucifigi eo q̃ erat modus mortis asperior et durior. cetera patent.
f Et cum ducerent eũ. Hic consequenter describitur christi impia occisio. cum dicitur:
Et cum ducerent eum ad crucifigendum apprehenderunt simonem τc. quia coegerunt eum ad portandum crucez vt citius venirent ad locũ crucifixionis: quia iesus videbat nimis debilitatus ex afflictione precedenti. τ ideo q̃uis iesus primo portasset crucez sua: tamen illi qui eum ducebant acceperunt eam τ posuerunt supra simonez ratione p̃dicta. Ille autem inuite portabat: tũ q: ꝑ erat turpe. tũ qz forsitã erat discipul⁹ iesu: occulte tñ.
g Sequebat aũt illũ mul. tur. qz aliq̃ sequebant eũ ad ipm crucifigendũ: aliq̃ ad deridẽdũ eũ: et aliq̃ ad videndũ spectaculũ: τ aliq̃ ad plãgẽdũ: speciali ter mulieres deuote q̃bus dixit:

Mat.17.b Mar.15.a
Mat.17.e Mar.15.b Joh.18.g
Joh.18.g Act.3.e
Mat.17.b Mar.15.b
Mat.27.b Mar.15.b

a Fille hierusalē. Nota cū filios hierm vocat: qđ nō sole q̄ cū eo venerāt a galilea: sed criā eiusdē ybis ciues ei mulieres adheserāt. b Nolite flere. Me lamētemini me morituꝝ: cui⁹ cita resurrectio morte soluere pōt: cuius mors mortez: et ipsū mortis auctorē destruet. Vos potius vestrāq; pgenie. dignis lachrymarū fō tib⁹ abluite: ne cū pfidis damnemini in vltionē mee crucis.

Josephus de bello iudaico. li. 5. c. 10.

Dies romane obsidiōis ⁊ captiuitatis. Naturale ē iminēte captiuitate: hostilicq; p agros vbeſcq; clade feruēte: cunctos q̄ cuadere queāt alta queq; vt abdita refugia q̄b⁹ ab scōdanť reqrere. Refert Joseph⁹ insistētib⁹ sibi romanis iudeos cauernas mōtiū collūq; certatim petisse spelūcas ita vt sepiūs testet munitiōe quadā destructe vrbis iotapate in spelūcā, cū .xl. comitib⁹ ꝑditū ruētū: ataq; ab hostib⁹ captū. b Cadite sup nos. Pōt hoc ex supfluo ītelligi de his q̄ in vtrolibet ſexu seipōs castrauerūt ꝓpt regnuꝫ celoꝝ: q̄ dicūt mōtib⁹. c. f. n. ⁊. c. o. n. cū sue fragilitatis memores ingruēte tētationū articulo sublimiū viroꝝ: vel ipa virginitate vt martyrio vt q̄cūq; alia virtute querūt exēplis: monit⁹ ꝑibuisq; defēdi. c Quia si in viri. li. Airt de lignū xp̄s ⁊ sui electi: aridū ipū ⁊ pctōres. vñ ait: Si ergo ego q̄ petīs nō feci: q̄ lignū vite merito appellat⁹: duodenos fruct⁹ gre p singlos mēles affero: sine igne passiōis de b mūdo nō ex eo: q̄ tormēta mouēt illos q̄ fructib⁹ sūt vacui: insup ⁊ lignū vite flāmis dare nō timēt. Et si nūc ē tps vt incipiat iudiciū de domo dei ⁊ oēs q̄ volūt pie vivere in xp̄o psecutionē patiūť: q̄s finis eoꝝ q̄ nō credūt euāgelio? f Mucedank āt. Implet qđ dictū ē? Et cū iniq⁹ deputat⁹ ē. In morte deputat cū iniq⁹: vt in resurrectiōe vnificet iniq⁹ q̄ ꝓpter hoīes hō fact⁹ hominib⁹ dedit potestatē filios dei fieri. g Caluarie loc⁹. Extra portā hierusalē erāt loca in quib⁹ trucabant capita dānatoꝝ: ⁊ dicebāť loca caluarie. i. decollatoꝝ. ibi crucifigit⁹: vt vbi erat arca damnatoꝝ erigant vexilla martyrij. b Et latrōes ⁊c. Execrabilis in facto iniq̄tas iudeoꝝ q̄ q̄si latronē crucifigit oīm redēptorē: bon⁹ tū in mysterio latro: q̄ insidiat⁹ ē diabolo: vt vasa ei⁹ auferret. Per illum q̄ a dextris: significať mortificatio carnis ꝑ celesti gſta. ꝑ illū q̄ a sinistr⁹ mortificatio carnis ꝑ aliq̄ mūdi cā. i Jesus āt. Quia lucas xp̄i sacerdotiū scribere disposuit: recte dōs apō deū ꝑ psecutoꝝ ire sacerdotis intercedit. ⁊ latroni ꝑf. tēti paradisū pādit: nec frustra orat: q̄s ꝑ eis q̄ ꝑ⁹ passionez ei⁹ crediderūt ſpetrat. Nō ꝑ eis orat q̄ ꝑ inuidiā ⁊ supbiā filium dei intellexerunt: negant ⁊ crucifigunt: sed ꝑ eis q̄ celū dei habētes: q̄s nō ſm sciētiā nesciērūt q̄d fecerūt.

23. q. 1. patrum. 16. q. 7. sic dūi

k Dividētes. De his iohānes lati⁹: quadripertita vestis significat ecclīam toto orbe q̄ q̄tuoꝝ ptib⁹ ꝑstat diffusā oībus partib⁹ equalit. i. ꝓcordi distributā. Tunica sortita: oīm ptiū significat vnitatē: q̄ charitatis vinculo ꝓtinet.

l Sortes. In sorte dei grā cōmēdata ē. Sic q̄ppe in vno ad oēs puenit: cū sors oib⁹ placuit: qz ⁊ dei grā i vnitate ad oēs puenit: ⁊ cū sors mittit nō ꝑsone cuiusq; vel meritū: ſz occulto dei iudicio credit. m Alios saluos fe. Sua se ſnīa dānāt q̄ etiā nocētes q̄ alios saluos fecerat ꝓfitentur. Poterat q̄dē se salnare: ſz q̄ ipe xp̄s dei electꝰ. de cruce descēdere noluit. Nā q̄ ideo venit vt ꝑ nobis crucifigeretur: iō se de cruce saluare neglexit: q̄ cū ceteris ꝑcōrib⁹: etiā crucifixores morīendo curauit saluare. n Illudebāt.

Mota q̄ iudei vocabulū xp̄i ⁊ filij dei: auctoritate scripture sibi traditū irridēt. Milites ꝏ scripturarum inscij: nō xp̄o dei electo: ſz regi iudeoꝝ insultāt. o Et acetū offerētes. p Et acetū offerētes. Acetū erāt iudei: a vino patriarchaꝝ degenerātes. Hoc aceto militeſ potāt dōm quē illoꝝ suggestiōe morti tradūt. q Erat aūt ⁊c. Ite tres lingue ꝑ ceteris eminebāt. Hebrea ꝓpter iudeos in lege gloriāres. Greca: ꝓpter gentilū sapientiā. Latina: ꝓpter romanos ipērātes. Ergo velint nolint iudei: omne regnum mūdi: oſi mūdana sapia. oia dīna legis sacramēta testāť: q̄ iesus est imperator credentiū ⁊ ꝓfitentiū. r Hic est rex iudeo. Titul⁹ q̄ xp̄m regē testāť: nō infra ſz supra crucē ponitur: qz licet in cruce hominis infirmitate dolebat. sup crucez tū regis maiestate fulgebat: ⁊ ideo ĩmolato titul⁹ est supapositus vt cūctis legere. i. credere volētib⁹ pateat: qz p crucē nō ꝑdidit: ſz corroborauit ipiū. s Increpabat e. Ipa increpatio furuꝝ crucis scādalū etiā circa credētes reuelat: quoꝝ alij a dextris: alij a sinistris. t Dne memē. Magna grā in b latrone eminet. Nullū mēbrū a supplicio liberū habet: ꝑter cor ⁊ lingua: totū q̄s liberꝝ habet offert: corde credit: ore cōfitet: fidē habuit q̄ regnaturū credidit quē secū morientez vidit. Spē habuit q̄ aditū postulauit: charitatē firmiť tenuit: q̄ latronē ⁊ de iniq̄tate sua arguit: ⁊ vitā quā cognouerat ei ꝑdicauit. Magna virt⁹: ꝓfitet quē videt hūana ĩfirmitate mo rientē: quē negabāt apli quē viderāt miracula diuia virtute facientē.

Amē dico

a Fille hierm ⁊c. q: nō solū aliq̄ de galilea secute fuerāt ipsū: ſz etiā aliq̄ de hierusalē sibi adheserāt ꝑ deuotione.

b Nolite flere ⁊c. nō, ꝓhibet cōpassionē ſ ꝓdicit aliā lucē cām in obsidiōe hieru-

a† iesus dixit: Filię hierm nolite flere sup me: sed sup vosipsas flete: ⁊ sup filios vestros. Qm̄ ecce veniēt dies in q̄b⁹ dicēt: †Beate steriles: ⁊ vēt̄res q̄ nō genuerunt ⁊ vbera q̄ nō lactauerūt.
† Tūc icipiēt dicere mōtibus: cadite sup nos: ⁊ collib⁹ opite nos.
Quia si i viridi ligno ħ faciūt: in arido quid fiet? Ducebanť autē ⁊ alij duo neq̄ cū eo vt interficerentur. †Et postq̄ venerūt i locū qui vocať caluarię: ibi crucifixerūt eū ⁊ latrones: vnū a dextris: alterum a sinistris. Jesus aūtē dicebat: †Pater dimitte illis: nō enī sciūt q̄d faciūt. † Diuidentes ꝰo vestimenta eius: miserūt sortes. Et stabat populus expectans: et deridebant illū principes cum eis dicentes: Alios saluos fecit: se saluū faciat si hic est christ⁹ dei electꝰ† Illudebāt aūt ei ⁊ milites accedētes: ⁊ acetū offerētes ei ⁊ dicētes: Si tu es rex iudeoꝝ saluū te fac. † Erat aūt ⁊ sup

a† vra ē esse cū ꝏo: qz vbi christus ibi et gnū.

a †Amē dico tibi: hodie mecū eris in paradiso. Erāt aūt fere hora se

a ſ quādo crucifixus est.

a ſ tenebre effuse sunt oculis ꝓfidorum. vt fidei lumē resurgeret.

b xta: ⁊ tenebre facte sūt i vniuersā terrā vsq; in horā nonā† Et obscurat⁹ est sol: ⁊ velū rēpli scissū ē medium. Et clamās voce magna iesus ait †Pat: in man⁹ tuas cōmēdo spūm meum. Et hec dicēs expirauit. Videns aūt cēturio quod factū fuerat: glificauit deum dicens: †Vere hic homo iustus erat. Et omnis turba eorū qui simul aderāt ad spectaculuz istud: ⁊ videbant que fiebant: ꝑcutiētes pectora sua reuertebāntur. Stabant autem omnes no-

ſ clōgasti a me amicū ⁊ ꝓximū: ⁊ n. m. a. m.

ti eius a longe: ⁊ mlieres q̄ secute erāt eū a galilea hec videtes.

† Et ecce vir nomie ioseph q̄ erat

a ſ decurio ē q̄ de ordine curie ⁊ ꝓfficiū curie administrat. b ſ q: ex ipe discipul⁹ iesu: ſz occultus: vitās ꝑsecutiones iudeoꝝ: ſz in hoc extremo officio: min⁹ curat de illis.

decurio vir bon⁹ ⁊ iustus: hic nō cōsenserat consilio ⁊ actibus eo

ſ ipsa est ramathan helchane ⁊ samuelis ci / uitas in regione thamitica: supra decapolim.

rū: ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat ⁊ ipse regnū dei.

ſ si ignorus esset ad ꝓncipē nō accederet: nec corpus impetraret.

Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt corpus iesu: ⁊ ꝏpositū iuoluit i syndone: ⁊ posuit eū in monūmēto excisō: in quo nōdū quisq̄ positus

a ſ parasceue est sexta feria qua ꝓparabant necessaria sabbato.

n tus fuerat. Et dies erat pārasceues: ⁊ sabbatū illucescebat. Sub

secutę aūt mlieres q̄ cum ipsove nerāt de galilea viderūt monumentū: ⁊ quēadmodum posituz

in regnum tuum: ⁊ dixit illi iesus. manifeste pater q̄ nō loquebatur de regno temporali sed eterno. ideo subdi / tur: a Hodie mecū eris in paradiso. nō accipit hic paradisus ꝓ horto voluptatis: nec ꝓ celo empyreo: sed ꝓ fruitione beata quā

habuerūt sancti patres in morte christi qui erant in limbo detinti: statim cū eius anima descendit ad eos: ⁊ eadē die illuc descendit anima illius latrōis facta particeps beate fruitiōis.

b In man⁹ tuas cōmendo spiritū meum. ostendens q̄ in articulo mortis maxime debem⁹ recurrere ad deuz. c Videns autem centurio. qui erat constitutus ad custodiendum christū in cruce quousq; expirasset.

d Mō factū fuerat. ſ. miraculo in christi passione facta vpote terremotus: petrarum scissio: obscuritas solis supnaturalis: ⁊ q̄ cū clamore magno expirasset: quod non poterat fieri virtute nature. e Glorificauit deum dicens: †Vere hic homo iustus erat. Mar. xv. vij. dicitur: Vere filius dei erat iste. dicendū q̄ vtrūq; dixit centurio: sed Matthe⁹ expressit vnū: Lucas aliud. de altero tacendo. g Percutiētes pectora sua. penitētes ⁊ dolentes de xp̄i psecutiōe. ⁊ isti fuerunt q̄ a peritis decepti fuerāt vt predicitum est. b Stabant aūt oēs noti ei⁹ a longe. Contrarium videť Job. xix. vbi dr: Stabant iuxta crucem iesu mater eius ⁊ soror matris eius ⁊c. Respondet Aug⁹. q̄ non erant immediate iuxta illū ꝓpter turbā cōprimēntes: nec ita lōge quin possent eum videre: ideo posset dici fuisse longe ⁊ ꝓpe diuersis respectibus. i Et ecce vir. Hic describit deuota christi tumulatio q̄ fuit solēnis ⁊ ꝓciosa: liez mors fuerit ignominiosa. ꝓ ut de vtroq; fuerat ꝓphetigatū per Esa. sicut pleni⁹ fuit declaratū Mat. xxvij. k Decurio. i. existens de curia. ſ. ꝓsidis vel imperatoris. l Hic nō cōsenserat cōsilio ⁊ actib⁹ coꝝ: scz aliorꝝ iudeoꝝ contra christū persequtium. m Ab arimathia. ista est ciuitas que vocata est ramatha: de qua fuit helcana pat⁹ samuelis: vt habeť. j. Reg. j.

n Qui expectabat ⁊ ipse regnū dei. nō tēporale ⁊ terrenū: sed celeste ⁊ eternū. o Hic accessit ad pilatū. erat ei de curia ⁊ ꝓpter hoc habebat maiorē accessum. p Et depositum in nol. ⁊c. i. in panno lineo. ⁊ ex b

Mat. 27. f Mar. 15. e

Deu. 21. Esa. 14. Ezech. 32. Apoc. 6

Mat. 27. f Mar. 15. e

Mat. 27. f Mar. 15. d

Mat. 27. g Mar. 15. d Joh. 19. g

uotionis

ordinatum est q̄ corp⁹ christi nō cōsecrat nisi sup pannuz lineum. q Et posuit eum in monumēto excīso. i. in vno lapide cōcauato ſm quātitatē hominis: ne si ex pluribus lapidib⁹ esset factū posset dici a iudeis q̄ suffossū fuisset sepulchrū ⁊ corpus inde sublatū. r Jn quo nondū q̄squā pōsitus fuerat: ne posset dici q̄ ille q̄ ꝑ⁹ ibi fuisset sepult⁹ resurrexisset ⁊ nō christus. s Et dies erat parasceues. i. feria. vj. q̄ dr: parasceues. i. preparatio: qz tūc ꝓparabāť ⁊ coquebāť illa q̄ debebāt comedi in sabbato: ſm q̄ scipitur Exod. xvj. t Et sabbatū illucescebat. qz solennitas sabbati incepit a vespere p̄cedētis diei. v Subsecute aūt mulieres. q̄ erāt xpo deuote: vt viderēt monumentū ⁊ q̄liter

cuotiõis sue officerẽt: expectantes qꝫ
Iesus ꝓmiserat: z ideo ꝑme viderũt.
a ¶ Et reũtẽtes. Inspecta dñi sepul/
tura reuertẽtes parãt aromata. t ve.
q̃ lecta audita: recordata passiõe do/
mini: ad opa
virtutũ ꝺbus
xp̃s delectet se
ꝙuertũt: t sab
bato silẽt. ꝑ
sabbatuꝫ cum
mũeribꝰ vẽtu/
ri ad dñm: cuꝫ
finita ꝑsentis
vite paraseue
ibrã ꝺtẽ gau
dẽtes expectãt
ꝑ resurrecti/
onis q̃ xp̃o oc/
currãt cũ redo
lentibus actio
num aromati/
tibus. b ¶ Et
sab. t̃. Man/
datum erat vt
sabbati silent
um a vespa vs
qꝫ ad vesperaz
seruaret. Iõo
mulieres sepulto dño q̃din licebat
opari in vngũtis ꝑparãdis occupã
tur paraseue vsq̃ ad solis occasũ: t
transacto sabbato occidente sole: vt
mane veniẽtes vngerẽt cũ: qz vespe
re sabbati ꝓoccupante iã noctis arti
culo: monumẽtũ audire nõ poterãt.

V Ra aũt sabba ¶ La XXIIII
ti t̃. Una sabbati: idez est qꝫ
prima sabbati: id ẽ vna diei a
die sabbati vel sabbatoꝝ q̃ nũc dñi/
ca dicit. Qr valde mane mlieres ad
monumẽtũ venerũt: magn⁹ fernoꝝ
charitatis q̃rẽdi: t iuentẽdi dominũ
ostẽdit. ¶ Mysti. exemplũ dat: vt il/
luminata fide: decussisq̃ vitioꝝ tene
bris ad sacrũ corꝑ dñi accedamus.
Rã sepulchꝝ figura ẽ altaris i q̃ cele/
brãt mysteriuꝫ corpis t sãguis dñi.
Aromata q̃ deferũt odorẽ virtutũ:
t suauitatẽ orationũ cũ q̃bꝰ altari ꝑ
pinquare debemus significat.
d ¶ Lapidẽ reuo. Reuolutio lapidis
significat reserationẽ sacramẽtoꝝ
christi: q̃ velo ſre regebant. Lex i la/
pide scripta est: cuius ablato tegmi/
ne dñi corpus mortuũ nõ inuenitur:
sz viuũ euãgeliçaſ: qz t si cognoui/
mus xp̃m ſm carnẽ: sed iã no noui/
mus. Potuit aũt clausꝰ exire sepul/
chro: q̃ clausꝰ exiuit vtero. e ¶ Me
te ꝙsterũ. Mẽte ꝙsternãt qz t lapideꝫ
inimẽse magnitudis reuoluti stupe
bãt: t corꝑ tã venerabile ñ inuẽtũ do
lebãt. Sic tẽtato in solitudie dño: ex
pleta victoria angeli mĩstrabant ei:
ita mõ ꝑ⁹ deuictã mortẽ venert ãgeli
q̃ nõ solũ xõo: sz ẽt fulgenti habitu:
gllaz ãnũciãt triũphãt. Et sic corꝑi
sepulchro astiterũt: sic ẽt corꝑi ꝙse/
crato i altari q̃die assistũt. ¶ De/
cli. vul. Nota q̃ nec sctẽ mlieres i ter
rã ceciditse: nec aliqs scõz in resurre
ctiõe dñi ꝓstrat⁹ i terrã adorare legi
tur. vñ mos cepit i ecclia: psalli tpe
nõ flecti genua i oro: sz vultu i t̃raz
declinato orare. Exẽplo mlieꝝ: cũ ap/
propinquam⁹ mysteriis celestib⁹. cũ
gaudia sugnoꝝ ciuiũ ꝓtẽplamur ad

¶ cõspectũ an

tũ: t q̃liter redire possent ad vngẽdũ corꝑ xp̃i ibi positũ. a ¶ Et reuertẽtes. i. a mo/
numẽto. b ¶ Parauerũt aromata. Ibẽ fecerũt feria sexta anteq̃ itraret sollẽnitas sab
bati q̃diu erat eis licitũ aliqd emere t parare. c ¶ Et sabbato quidem siluerũt. i. ab
opib⁹ q̃uerũt. d ¶ Scõm mãdatũ. s. leg: qđ habet Exo. xx.

Moraliter.

Et surgẽs multitudo coꝝ t̃. Sequit: † ¶ Hũc Ca. XXIII
iuenim⁹ subuer. gẽ. no. Ista ꝓra xp̃m ꝓpolita erat simplr ꝑa.
ꝓter qđ pilat⁹ rndit: a † Nihil iuenio eũ. i. bo. sz hic ẽ
mod⁹ iniq̃ q̃ p mẽdacia q̃rũt ꝙdẽnatiõẽ iustoꝝ. Ex hoc etiaꝫ
patet q̃ aliqñ institus agit in curia laicali q̃ clericali. puncipe
ei sacerdotũ xp̃z cõdẽnauerũt tãq̃ mort⁹ reũ: qđ pilat⁹ ꝓbãs
at inocẽtẽ t iustũ: t sic hodie fit in plĩb⁹ locis q̃ homicide no
torie q̃ p sclarẽ iudicẽ suspẽderenꝫ: p eccliasticũ iudicẽ in ma/
gnũ ppũ scãdalũ liberanꝫ. † ¶ At illi inua. t̃. sic facitur
ligni q̃rẽtes obtinere p clamorẽ qđ nõ ꝑtit p rõnẽ. g ¶ De
rodes aũt t̃. p hoc aũt q̃ xp̃s coz̃ herode icestuoso t homi/
cida noluit facere miraculũ: nec suis interrogãtib⁹ rndere. si
gnificauit q̃ tales digni nõ sũt opa videre nec eꝝ habere
re cõsõa. m ¶ Spreuit aũt illũ hero. t̃. sic hodie sectato
res xp̃i a mal⁹ hoĩb⁹ spernũt t ab eis fatui reputanꝫ. p ¶ Et
facti sũt amici he. t pi. hoc fuit signũ q̃ indeoꝝ ꝓncipes t ro/
manoꝝ ꝙuenirẽt in ꝑsecutione xp̃ianoꝝ. Cetera exponanꝫ sic
Mat. xxvij. t Mar. xv. vsq̃ ibi: a † Filie hierũ nolite. sic. sup
me t̃. Pm sensũ lr̃alẽ flet⁹ ad quẽ induxit xp̃s mulieres fuit ꝓ
pter miseriã q̃ romãos sup iudeos vẽturã. t illa miseria figu
ra fuit miserie sup incredulos vẽture p sp̃us malignos. p cu
ius cualiõe flendũ est t oãdũ aũ terminũ hui⁹ vite. † ¶ Ho
deo⁹: vt a vulgarib⁹ xp̃s participasse videret i caminũ eo/
rũ. t sic ipi viderent iuste morte ei⁹ ꝑcuasse: t sic frequenter
faciũt maligni q̃rẽtes optere suã neq̃tiã p infamiã iusti. † ¶ Et post. q̃ venerat in lo/
cũ q̃ vocat⁹ caluarie t̃. quod sic Mat. xxvij. t Mar. xv. b † ¶ Iesus aũt dicebat
t̃. Be. Recs putãdũ est cũ ꝺ frustra oasse: sed in eis q̃ post eꝝ passionẽ crediderunt:
qđ ozabat ipetrasse. ¶ Notãdũ sane q̃ nõ ꝑ eis ozat q̃ quẽ filiũ dei intellexerũt cruci/
figere q̃ ꝓiteri maluerũt: sz ꝑ eis q̃ nescierũt qđ fecerũt zelũ dei habẽtes: sz nõ ꝑ scie/
tiã. vnde subdit: † ¶ Mõ ei sciũt qđ fa. Cetera exponãt sic Mat. xxvij. t Mar. xv. si
q̃ ibi: † ¶ An aũt de his q̃ pt̃. t̃. p istos duos significãt illi q̃ ꝑ pctis suis expian
dis cũ xp̃o crucifigunt q̃ ꝓfessionẽ in religiõe factã: sz aliq̃ reuertũt actu t si nõ habi
tu. ad vitã secularẽ. de qb⁹ dicit Ro. ij. Nomẽ dei ꝙ vos blasphemat iter gẽtes: quia
scãdaliçãt seculares. t isti significant ꝑ latronẽ blasphemãtẽ. alij xo ꝓfessi crucẽ peni
tentie ꝑ patiẽtiã deuote sustinẽt. t isti significant ꝑ latronẽ xp̃m cõfitẽtẽ t eꝝ grãz po
stulantẽ. ꝓter qđ sibi dicit: b † ¶ Hodie mecũ eris i ꝑa. qz tales iã cũ xp̃o sũt ꝙ gz
tiã t crũt ꝙ gliam in futuro. † ¶ Erat aũt fe. ho. sexta. expoãt sic Mat. xxvij. t Mar.
xv. c † ¶ Pater in manꝰ tuas cõ. spi. me. in b docuit nos semp deo cõmẽdare spirit⁹
nros q̃ corꝑa q̃die tẽdũt ad mortẽ t hoã penit⁹ ignorantꝰ. d † ¶ Videns aũt cẽ
turio qđ factũ fuerat t̃. p hoc aũt q̃ iste gẽtilis ꝓfessus fuit xp̃m tã clare significata fuit
gloriosa cõfessio gentiliũ in coꝝ ꝙuersiõe. t duricia iudeoꝝ t infidelitate. Ambros.
O duriora saxis pectora iudeoꝝ. iudex arguit: credit minister: ꝓdito: scelus suũ mor/
te cõdẽnat: elemẽta fugiũt: terra ꝙcutit: monumẽta reserant. iudeoꝝ tñ auaricia ĩmo/
bilẽ atq̃ duriciã manẽt orbe ꝙcusso. k ¶ Et eccevir no. io. expoãt vt. s. Mat. xxvij. t
Mar. xv. † Et diei erat pa. Be. Qr ãt dñs. vj. die crucifigit: septio i sepulchro qescit. Si
gnificat q̃ in sexta mũdi etate nos ꝑ dño pati. i. velut mundo crucifigi necesse est. in se
ptimo xo. i. post mortẽ corꝑora q̃dẽ in tumulis. anime xo cũ dño requiescũt. vicẽsimã
etiã mulieres sancte. i. anime humiles dilectiõe fruẽtes passioni xp̃i pilligẽt obsequiũ.

V Ra autẽ sabbati. Postq̃s euãgelista descripsit ingressũ christi in ¶ La XXIIII
mũdũ ꝑ suã incarnationẽ: t eiꝰ ꝓgressũ ꝑ suã ꝓdicationẽ. t egressũ de mundo
ꝑ suã passionẽ. hic vltimo describit eiꝰ regressũ ad patrẽ ꝑ suã resurrectionem t
ascensionẽ, t primo describit eius resurrectio. secũdo eiꝰ ascẽsio. ibi: Nos aũt sedete in
ciuitate. ¶ Circa christi resurrectionẽ primo describit xp̃i resuscitati apparitio. scõ re/
surrectionis ꝓbatio. ibi: Cõturbati xo. Prima in tres. qz primo describit xp̃i appari
ritio facta mulierib⁹. secũdo discipulis itinerantib⁹. tertio oĩb⁹ sic existentib⁹ ꝓter tho
mam. secũda ibi: Et ecce duo. tertia ibi: Dũ aũt hec loquerent. ¶ Circa primũ notanduꝫ
tꝑs apparitionis. cũ dicit: Una sabbati. i. prima die post sabbatũ: eo modo loquendi
quo dicit Heñ. j. Factũ est vespe t mane dies vn⁹. i. primus. vnde ibi ꝙsequit subdit
dies secũdus t tertius: t sic de alijs. f ¶ Valde diluculo. Cõtrarium videtur Marci
xvj. vbi dicit: Orto iã sole. Dicendũ q̃ duplex ẽ ortꝰ solis. vnus qñ apparet ꝑmo lux
eius. s. aurora. alius quãdo apparet sol sup terrã. Marcus aũt loquit de primo ortu
non de secundo. vel potest dici q̃ qñ mulieres recesserũt de domo erat valde diluculo:
vt dicit hic Lucas. sed qñ venerunt ad sepulchrũ incipiebat apparere sol sup terrã. sic ei
cit Marcus: qz locus sepulchri erat extra ciuitatẽ hierusalẽ: vt habet Joh. xix.
g ¶ Et inuenerũt la. reuo. qz angelꝰ remouerat lapidẽ de ostio monumẽti: vt dr Mat.
xxviij. b ¶ Et ingresse. s. locũ monumẽti: qz custodes fugerãt timore angeli apparẽ
tis. vt tacebãt sicut mortui. i ¶ Et fã. t dũ mẽ. ꝙsterũt. eẽnt. eo q̃ nõ inuenissent corꝑus
dñi in sepulchro. k ¶ Ecce duo viri. i. dno angeli apparẽtes in specie viroꝝ.
l ¶ Steterũt se. il. Joh. xx. dr q̃ erãt sedẽtes: vn⁹ ad caput: alt⁹ ad pedes vbi positum
erat corꝑus iesu. Dicendũ q̃ qñ maria vidit sola erũt sedẽtes vt ibi dicit: sed qñ appa
ruerunt illis mulieribus plĩb⁹ simul stabãt vt hic dr: Facile enĩ est angelis sic apparẽ
tib⁹ mutari de sessiõe in stationẽ: t ecõuerso. m ¶ Cũ timerẽt aũt. ex visiõe inlata.
n ¶ Et declinarẽt vul. in terram. ex verecundia.

Dixerũt ad

¶ cõspectũ angeloꝝ debem⁹ vultũ in terrã hu
milit̃ declinare: nos terrã t puluerẽ cẽ re/
colẽtes. a ¶ Rece: damini qua. Die tertia
sicut ex hoc loco habem⁹ inter discipulos ẽt
tamĩs q̃ cũ sequebanꝫ dñs resurrecturũ se
ꝓdixit. Parasceue hora. ix. expirauit. Ma/
ne prima sabbati resurrexit. Merito ãt vna
die t duabus noctib⁹ in sepulchro iacuit: qz
licẽ sue simple mortis q̃ trĩ in carne erat: te
nebras duple nre mortis q̃ in corꝑe erat t a
nima oppositur: t vtraq̃s nras curauit. Si ei
vtraq̃s suscepisset: nos a neutra liberasset.
b ¶ Et recordate. Sicut mulieres in monu/
mento dñi stãtes: recordanꝫ xõoꝝ q̃ de sua
dispẽsatiõe ꝑfat⁹ erat: sic nos inter dũce pas
sionis mysteria celebrãda: nõ solũ passionis
t resurrectionis debemus recordari. c ¶ Hũ
clauerũt. Sicut in ꝓncipio mlier auctor cul
pe fuit: vir executor fuit erroris: ita nũc
que mortẽ ꝓtor gustauerat resurrectionẽ vi
dit: t ne ꝓpetui reat⁹ opprobriũ apõ viros
sustineret: que enĩ ꝓ viro trãsfuderat: trãs/
fudit t grãm. Et qz ꝓstãtiã ꝓdicãdi non ha
bet inferiorẽ sexꝰ: t ad exequendũ infirmioꝝ
mandat⁹ viris officiũ euãgeliçãdi. d ¶ Re/
diderũt. Qr discipuli tarde credũt: nõ tã il/
loꝝ infirmitas q̃ nra futura firmitas fuit.
Rã illis dubitãtib⁹: resurrectio multi⁹ argu
mẽtis mõstrat⁹ q̃ dũ legẽtes agnoscim⁹: qđ
aliud q̃ de eoꝝ dubitatiõe solidamur.
e ¶ Petrꝰ aũt sur. Jobes cõmemorat: q̃ et
ipe t petrꝰ sil cucurrerũt: t q̃ petro intꝰ in/
trocunte in monumẽtũ: t videre linteami/
na t sudariũ: ipe iobanes inclinãs se vidit
linteamina: nec introiuit. Sed intelligen/
dũ est petrũ ꝑmo ꝑcutẽtẽ vidisse: qđ Lu
cas cõmemorat iobanes tacet. pꝰ xo ingrel
sis vt diligẽtiꝭ interioꝛa dinoscere et: ingressum
tã añ̃ iobes itraret. f ¶ Stadioꝝ sexagi/
ta. Stadiũ est octaua ꝑs miliarij: t iõ sexa
ginta stadia. viij. milia passuũ. t ãgẽtes si/
gnificat: qđ spaciũ eis cõgruit: q̃ de morte t
sepultura dñi certi gradiebanꝫ: de resurre
ctiõe dubij. Rã resurrectionẽ q̃ pꝰ septimaꝫ
sabbati facta est octauo nũero cõtinere nul
lus ambigit. Discipli q̃ de deo loquẽtes i
edũt. sextũ miliarium cepti itinerꝰ cõplere/
rãt: qz illũ sine q̃rela viuẽtẽ vsq̃ ad mortem
qui sexta sabbati subiit puĩsse dolebãt. Cõ
pleverãt t septimã: qz hũc in sepulchro ꝺ/
isse ñ dubitabãt. Sz ꝺ octauo dimidiũ tñ
pegerũt: qz gllaz iã celebrate resurrectionis
gtẽte ñ credebãt. g ¶ Nolẽ emaus. Emaus
ipa ẽ metropol ciuitas ilignis palestie: q̃ pꝰ
expugnationẽ iudee sub marco aurelio an
tonio pncipe restaurata. cũ statu mutauit
t nomẽ. h ¶ Dũ fabu. Loquẽtes de se dño
appropinquãs comitat⁹ vt t fidẽ resurrecti
onis coꝝ mẽtib⁹ icẽdat: t q̃ se ꝑmiserat fa
cturꝰ ipleat. vbi sũt duo vl tres ꝙgregati in
nõe meo: ibi ibi cũ medio eoꝝ. i ¶ Appropi/
quãs ãt t̃. Appuit q̃dẽ in spẽ. ꝓpa ꝑ spẽm
qui recognoscerẽt ñ ostdit. Sic t ipi t it⁹ a/
mabãt t dubitabãt: sic ipe forz ꝑtis ad/
ẽt q̃s sit ñ ostdit. De se q̃ loq̃ntib⁹ pũtãt ex
bibẽs: ñ se dubitãtib⁹ spẽz cognitionis au/
fert. k ¶ Peregri. es t̃. pegrinũ pũtãt quẽ
ignorãt. Et xe pegrinꝰ erat eis: a q̃ fragi
litate p gllaz resurrectiõis iã lõge stabat: a q̃
ri fide resurrectiõis nescia ẽre⁹ mãebat.
l ¶ Et. p. ꝓphetã t magnũ fare: filiũ dei ta
cet: vl qz nõdũ ꝑfecte credũt: vl si credũt ri/
det tradi i mãib⁹ iudeoꝝ nescientes cũ q̃ lo/
quũt. m ¶ Nos aũt spe. t̃. Quodãmõ re/
dargũt seipos q̃ i illã redẽptiõez spauerit:
que mortuũ viderãt: nec resurrectuꝝ credẽ
bãt: t maxime dolent eũ sine culpa occisũ:
quẽ inocẽtẽ nouerãt: t ex ꝺ tristẽi icedebãt.

¶ Terrue

vultũ in terrã: dixerũt ad illas: a
¶ ias resuscitatũ a mortuis. ¶. i. in monume
ro: q̃ loc⁹ est ꝓprie mortuoꝝ.

Quid queritis: viuentẽ cum
¶ presenna corporis.
mortuis? Mõ est hic: sed surre/
xit. Recordamini qualiter lo
cutus est vobis: cũ adhuc i ga
lilea esset dicẽs: Quia oportz
filiũ homis tradi in manꝰ ho/
minũ peccatoꝝ. Et crucifigi: t
die tertia resurgere. † Et recoꝛ
datę sunt verboꝝ eius. Et re/
gresse q̃ monumẽto nunciaue
runt hęc omnia illis vndeciz:
et ceteris oĩbus. † Erat autẽ

a ¶ ipa est soror lazari q̃ vnxit dñm vngũcto.
b ¶ vxor chuse ꝓcuratoris herodis.

maria magdalenę t iõhanna:
a ¶ mater iacobi minoris: et iosephi: soroꝛ ma
rie domini, vñ iacob⁹ frater domini dicit.
et maria iacobi: t cetere q̃ cuz
eis erãt: quę dicebant ad apo
stolos hęc. Et visa sunt ante il
los sicut deliramentuz verba
ista: et non crediderunt illis.
Petrus autem surgens cucur
rit ad monumentum: t procũ
bens vidit linteamia sola po
sita: et abiit secum mirans qđ
factum fuerat. Et ecce duo ex
illis ibant ipsa die in castelluz
quod erat in spacio stadioꝝ
sexaginta ab hierusalem no/
mine emaus: et ipsi loquebã/
tur ad inuicem de his omni/
bus que acciderant. † Et factũ
est dum fabularentur t secum
quererent: t ipse iesus appro/
pinquans ibat cum illis. Ocu
li autem illoꝝ tenebantur:
ne eum agnoscerent. Et ait ad
illos: Qui sunt hi sermones
quos confertis ad inuicez am
bulãtes: et estis tristes? Et re/
spondens vnus cui nomẽ cleo
phas dixit ei: Tu solus pere/
grinus es in hierusalem: t nõ
cognouisti que facta sunt in il
la his diebus? Quibus ipse
dixit: Que? Et dixerũt: De ie
su naçareno qui fuit vir ꝓphe
ta potens in opeꝛ sermone co
rã deoꝛ omni populo. Et quo
modo tradiderunt eum sum/
mi sacerdotes: et ꝓncipes no/
stri i dãnatiõez mortis: t crucifi
xerũt eũ. Nos aũt sperabam⁹

a ¶ Dixerũt ad il. ꝙsolãdo eas t istruendo de xp̃i resurrectiõe: fui q̃ xp̃s
eis ꝓtulit⁹ ꝑ dixerat. iõ subdit: Et re
cordate sut xõoꝝ. ci⁹. b ¶ Luciane
rũt hec oĩa il. vn. qz duodecim⁹. s. in/
das se suspẽderat: sz adhuc videt q̃
ñ esset vndeci apli sz tñ decẽ: qz tho
mas erat absẽs: vt videt Job. xx. Di
cẽdũ q̃ erat cuz alijs qñ iste mlieres
nũciauerũt vt b dr. t sili⁹ qñ duo di
scipli regressi de emaus narrabant q̃
viderãt: vt hr. j. eo. ca. sz tñ thomas
discredẽs discessit ab alijs per aliqꝺ
spaciũ. t tũc vẽit iesus t stetit in me/ † Mar.16.b
dio discipuloꝝ di. Parvob. absente † Mar.16.b
thoma: vt dr Job. xx. c ¶ Et ꝓsila st
ante illos qñ ꝺiderandũ xõoꝝ. s. i.
fãrastica t nõ vera. d ¶ Petrꝰ aũt
surgẽs cucurrit ad monumẽtũ: t lo/
bãnes cucurrit cũ eo: vt dr Job. xx. † s. a
vbi iste cursus plenius describit. B
e ¶ Et ꝑcubẽs. Job. xx. dr q̃ ipe in
tranit monumẽtũ t vidit linthcamina t̃. Dicẽdũ q̃ veniẽs ad ostiũ mo
numẽti ꝑmo incliauit se ad videndũ:
vt hic dr: postea intrauit ad certi⁹ co
gnoscendũ veritatẽ. f ¶ Et abiit mi
rãs. i. cogitãs de xp̃i resurrectiõe.
g ¶ Et ecce duo. Hic ꝓr describitur
appartio facta duobus discipul⁹ itꝛi
nerantib⁹. t primo describit ista ap/
paritio. secõ apparent⁹ cognitio. ibi:
Et factũ ẽ. tertio cognitiõis relatio.
ibi: Et resurgẽtes. ¶ Circa ꝑmũ dic
tur: Et ecce duo ex illis. s. ex. xxx. di
scipulis: quoꝝ vnus vocabat cleo/
phas: vt. j. habet. ali⁹ dicit fuisse lu
cas euãgelista: qui q̃ t nomẽ suũ
tacuit. h ¶ Dũ ipsa die. s. die resur
rectiõis. i ¶ In castellum q̃ erat
in spacio stadioꝝ. xx. ab hierusalẽ. se
decim stadia faciũt vnã leucam. ex q̃
patet q̃ nõ distabat a hierusalẽ ꝙ tꝛ
tuoꝝ leucas integreꝛ sed deficiunt ꝙ
tuoꝝ stadia. k ¶ Et factũ ẽ dũ fa
bularẽt. nõ dicit⁹ fabulari a fabula
sed a foꝛ faris: qz non loquebanꝫ de
vanis: sz de operib⁹ iesu t morte eiꝰ. † Mar.16.b
l ¶ Oculi aũt eoꝝ tenebanꝫ. qz incre
dulitas eoꝝ t dubietas demerebat
q̃ xp̃s cognitionez sui coꝛpis ab eis
retardaret. m ¶ Qui sũt hi sermo/
nes. nõ querit ex ignorantia: sz vt ex
eoꝝ responsione incredulitas eoꝝ
cõuenient⁹ arguat. n ¶ Tu solus
peregrinus es in hierusalẽ t̃. Si sol⁹
non facit exclusionẽ aliorũ peregri/
norum: cũ multi valde peregrini t ꝺ
diuersis ꝓtibus venissent in hieruſa
lẽ ad diẽ festũ pasce: vt habet Joh.
xij. sed notat exclusionẽ cognitionis
ab isto sic apparẽte. s. noticia mortis
iesu: vt sit sensus: Cuz multi peregri
ni his diebus venerunt in hierusalẽ:
mirũ est q̃ tu solus inf alios peregri
nos ignores ea q̃ sũt nota alijs om/
nibus. o ¶ Quib⁹ ille dixit: Que? † Mar.16.b
nõ q̃rit ex ignorãtia sicut ꝓ⁹ dictus
est. p ¶ De iesu naçareno qui fuit
vir ꝓpha potens in opere. s. miracu/
loꝝ. q ¶ Et ꝑmõe. ꝓdicatiõis t doc/
trine. r ¶ Et quõ tradiderũt eum
t̃. qz ꝑcurauerũt eiꝰ captionẽ: t ꝙ/
suaserunt ꝓncipes vt coram pilato pete
rent eius crucifixionẽ et barrabe di
missionem: vt habet Mat. xxvij.
s ¶ Nos ãt spe. t̃. q. d. iã euanescit
spes nra. cuiꝰ subdit cã:

Et nũc

a Terruerĕt nos. Merito dicūt terruisse eos qb⁹ de nō iuento corpe pl⁹ mestitiā addiderūt: q̄ denūciata resurrectiōe gaudiū q̄ recrearenť afferūt. b Abierūt q̄dam ex. Cū supra dixerit ꝑtrū cucurrisse ad monumētum: nō dicat cleophas: Quidā ex nr̄is abierūt ad mo. ꝛc. intelligendū ē q̄ duo siml̄ierūt. Sz ꝑtrū solū p̄mo cōmemorauit: q̄ primitus illi nūciauit maria.

c O stulti ꝛ tardi cor. Hic gemina humiliādi necessitas incūbit: q̄ nec in scripturis quātū oportet edocti: nec adimplēda q̄ nouim⁹: quātū decet sum⁹ timēti. Nā si moyses ꝛ ꝓphe de xp̄o locuti sūt: ꝛ cū p passionē ꝛ gloriā intraturū p̄dixerāt: quō gl̄iae se esse christianū: q̄ nec in scripturis gl̄iter ad xp̄z pticipat. Et inuestigat: nec q̄ ad gl̄iam quā cū xp̄o habere cupit p passiones attingere desiderat. d Et ipse se fin. Talē se exhibuit in corpore: qualis apud illos erat i mēte. ꝓbādi erāt: si hūc quē nondū vt deū diligebāt. saltē vt peregrinū diligerēt. Sed q̄ extranei a charitate esse nō possūt cū q̄bus veritas gradiebat: ad hospitium vocāt: imo cogūt. Quo exemplo colligit: q̄ peregrini nō solū ad hospitiū sūt vocādi: sed etiam tractandi. e Fregit ꝛ por. Quē i expositiōe scripture nō cognouerūt: in fractionē panis nouerunt: q̄ nō auditores legis: sz factores iustificabunt: ꝛ veritas melius operando q̄ audiēdo intelligit.

f Aperti sunt oculi. Subtrahit carnalibus oculis species infirmitatis: vt mentib⁹ incipiat apparere gloria resurrectiōis. Unde subditur: Et ipse dirērūt ad inuicē: Nōne cor nostrū ardens erat in nob ꝛc. Mystice. Jō i christo ill̄ ostensa est alia effigies: ne eū nisi i fractione panis cognoscerēt: vt oēs intelligāt se xp̄m nō agnoscere: nisi fiāt participes corpis ei⁹. i. eccle sie: cui⁹ vnitatē cōmēdat apl̄us in sacramēto panis dicēs: Ēn⁹ panis: vnū corpus multi sum⁹. Cuz ergo panē b̄dictū porrigit: aperiuntur oculi vt eum cognoscant. ꝛ remouet impedimētū q̄ satha na in oculis erat: ne agnoscerēt ihesus. Et hoc impedimētū p̄mittit i esse dñs: donec ad sacramētū panis vēiat. Sed participata vnitate corporis auferē impedimentuz inimici: vt possit xp̄s agnosci.

g Ardēs erat. Exaudito sermone: cor prius torpore incredulitatis ꝛ timoris frigidū igne sācti spiritus est accensū: vt iā supno desiderio ardeat: ꝛ ad credendā veritatē se extēdat. Quot p̄ceptis instruit hō: quasi tot facib⁹ inflāmatur. h Surrexit do. vere. Jā fama erat q̄ resurrexerat ihesus ab illis mulierib⁹ facta: ꝛ a simone petro cui apparuerat: hec loquētes i uenerāt isti duo: sed ꝛ ipsi p̄ audierāt q̄ resurrexerat: ſ timuerūt dicere in via: q̄n tātūmodo angelos dixerūt vīsos mulierib⁹. Ignorātes enī eū cū q̄ loquebāt: poterāt timere ne incideret i man⁹ iudeoꝝ: si q̄d passim diceret de christi resurrectiōe. i Sterit ihesus i me. ꝛc. Hec ostēsio ē illa de q̄ iohānes ait: Cū sero esset die. il. vna sab. ꝛc. vēit ihesus: ꝛ sterit in medio eoꝝ ꝛ dixit eis: Pax vobis. Ms Jo dicit iohannes thomam non fuisse cum illis: cum Lucas dicat istos duos inuenisse vndecim congregatos: ꝛ eos q̄ cū eis erant: intelligendū est q̄ Thomas inde exisset: ꝛ antequā dñs eis hoc loquentibus appareret. a Spiritū videre ꝛc. Nouerāt discipuli fuisse vez hominē: sed post q̄ mortu⁹ est: nō credūt tertio die potuisse veram carnē de sepulchro resurgere. Putant ḡ se videre spīm: quē emisit in passione: sed hunc errorem aufert dñs. b Quid turbati estis. Credebant apli: sed tū turbant. Pōtio q̄ pauco⁹ opinionē sentētia maioris partis excludit. Deniq⁹ q̄ petrus ꝛ si crederet resuscitatus: turbari potuit q̄ clausis ianuis dñs cū corpore suo se impr̄sentiarū infuderit. c Cogitatiōes ascendūt. Falsē nō desuq̄ descēdētes: sed sīc malā herba in corde ascēdentes fidē quaz in vobis plantaui exigo: q̄s ex vobis ortū est q̄dēno si nō est veritas resurrectiōis: q̄ditus est fruct⁹ passionis. d Palpate ꝛ vi. Multis documentis p̄suadet resurrectionē p̄hēdo se: ꝛ oculis videndū: ꝛ mālb⁹ ꝓtrectādū. Qui dum palpādo ossa carnēq⁹ mōstrat: statū sue vel nr̄e resurrectionis signat in q̄ corp⁹ nostrū: ꝛ subtile erit p effectum ſ̄ualis potēie: ꝛ palpabile p veritatē nature.

e Post resurrectionē dñs in corpe suo duo contraria ostēdit: ꝛ palpabile eiusdē nature vt informet ad fidē: ꝛ incorruptibile alteri⁹ glorie: vt inuitet ad premiū. e Ostēdit eis ꝛc. Vt ostensa vulnerū cicatrice infidelitatis vuln⁹ sanaret: q̄s cicatrices ꝛ tūc seruauit: ꝛ i iudicio seruatur⁹ ē. Primo ad fidē resurrectiōis instruēdā. Deinde vt p̄i p nobis supplicans: q̄le genus mortis p hoc ꝑtulerit sp ondat. Tertio: vt sua morte redēptis q̄ misericordit sint aditui: ꝓpositi eiusdem mort⁹ insinnat iudicijs. Sed postremo: vt i iudicio q̄ iuste dānenť impij denuncier: ostensa quā ab illis accepit cicatrice. Mō ergo ex impotentia curādi cicatrices seruauit: sed vt ꝑpetuū victorie sue circūferat trīūphum. f Habetis hic aliā. Ad insinuandā veritatē resurrectiōis: nō solū tangi sed cōuersi voluit: nō q̄ vel ipe vel nos post resurrectionē cibo debeam⁹ indigere: sed vt corp⁹ nō spīm esse manifestaret: manducauit ꝑtē: nō necessitate. Aliter absorbet aquam terra sitiens. aliter solis radius calēs. Illa indigentia. iste potētia. g Piscis assi. Piscis assus: ipe mediator passus: in aḡs bñant generis capt⁹ laqueo mort⁹: assar⁹ tpe passiōis. Ipe ꝛ favus mellis nobis ē in resurrectiōe. Favus mellis in cera. i. dininitas in būanitate. In hui⁹ mellis comestione signatur: q̄z illos in corpe suo ad eternā quietē suscipit: q̄ cū tribulatiōes pro deo sentiūt: ab amore interne dulcedinis ſ recedūt. Qui hic assant illic vera dulcedine satiabūtur. h Et cū mā ducasset. Oēs ambages aufert: visus est: tact⁹ est. manducauit: ꝛ ne in aliq̄ sensus bānos lucidificasse videret: mittit manus ad scripturas: vt et si magicē artib⁹ videat potuisse q̄ voluit: sicut dicūt pagani: saltē videāt ꝓbetare nō potuisse anteq̄ nat⁹ fuit. i Tūc aperuit. Post visum: post cōtactū: post cōmemorationē legē aperuit sensuz: vt q̄ videt ꝛ legūt intelligant. Deinde post sui corpis cōmēdatā veritatē cōmēdat ecclie vnitatē: ꝛ p̄dicari in nōie ei⁹ penitentiā ꝛc. Oportebat xp̄m pati. Oportebat vt ministri q̄ pniam ꝛ remissionē erāt p̄dicaturi in oēs gētes: incipient ab hierosolymis. Nō solū q̄ illis credita sunt eloq̄a dei: ꝛ q̄ corp⁹ ē adoptio filioꝝ ꝛ gloria ꝛ testamēta ꝛ legislatio: sed iō etiā vt gentes variis erroribus ꝛ facinorib⁹ implicite: b marie indicio dñe pietat⁹ ad spem venie p̄uocent: q̄ eis qui filiū dei crucifixerūt: venia relaxat. k Vos aūt ſ. Post q̄ discipulos de xp̄ute predicatiōis p̄fecte instruxit: cū repēte stellet posset eos roborare. distulit dicēs: Vos aūt sedete i ciuitate: vt ex implū ſequntib⁹ pareret: ne impfecti predicare aū tp̄s p̄sumāt. In ciuitate sedet: q̄ intra mēbris claustra se ꝓstringit: ne loq̄ndo exteri⁹ euageť: vt cū diuina xp̄ute p̄fecte fuerit indut⁹ tunc q̄si a scipo foras exeat: alios istruendo. l Eduxit aūt eos. Pretermissis oib⁹ q̄ p q̄draginta dies gesta sunt: primo resurrectiōis diei tacite ꝓtigit nouissimū q̄ ascēdit in celū. Et pulchre b̄dictur⁹ discipulos: educit in bethaniā q̄ dom⁹ obedientie dicit: q̄ q̄ ꝑpter inobedientiam puerſoꝝ descēdit: ꝑpter obedientiam ēuersoꝝ ascendit. Et q̄ eadez villa in latere mōtis oliueti est posita: q̄ obedientes eccle domus apostolico digna hospitio: nō alibi q̄si in latere summi mon

a Et nūc sup hec oīa tertia dies est hodie. q̄ p̄dixit se resurgere: tū adhuc nō apparuit discipul⁹: licet tertia dies sit. ꝑ se finē. sit dubium. Adueſpascit ꝛ iclinata est iā dies. b Sz r mulie. q̄daz ex no. ter. nos. nō de resurrectiōe xp̄i quā nūciabāt: sz de ablatiōe corpis eius quā discipuli timebāt.

c Dicētes se etiā ꝛc. sed discipuli nō credebāt plene: timētes ne tāq̄ mulieres de facili fuissent deluse. d Et abierūt q̄dā ex. ꝛc. s. petr⁹ ꝛ iohannes: vt supra dictum est. ꝛ ita inuenerūt sicut mulieres dixerūt: nō tū ad visionē angeloꝝ seu auditionē verboꝝ ab ipsis: sed q̄z inuenerūt sepulchrum vacuū corpe: ꝛ sola lintheamina remāsisse. ideo subdit: Ipm vo nō inuenerūt.

e Et ipse dixit ad eos. ex rōne eoꝝ arguēs eos. g O stulti. ꝓpter cecitatē intellect⁹. b Et tardi cor. ꝓpter tarditatē affect⁹. i Ad credendū in oīb⁹ ꝛc. de xp̄i morte ꝛ resurrectiōe: q̄s scripturas debēat itelligere: maxime q̄z fuerāt cū xp̄o qui discipulis de talib⁹ loquebat.

k Nōne oportuit pati xp̄m ꝛc. tū ꝓpter patris p̄ordinationē. tū etiā ꝓpter ꝓpriā exaltationē. tū ꝓpter humanā redēptionem. tū ꝓpter scripturarū implētionē. ideo subditur: l Et incipiēs a moyse ꝛ oīb⁹ ꝓphe. ꝛc. nō q̄ oēs scripturas q̄ de xp̄o sūt explicaret: q̄z in tā bꝛeui tpe nō fieret: sed explicabat tantū quantū sufficiebat ad ꝓpositū ostendendū. ꝛ iō li omnib⁹ nō facit distributionē ꝑ singulis generū: sed ꝑ generibus singulorum. sicut dicit: Oīne animal fuit in arca noe. q̄z de qualibet specie animaliū fuerunt ibi aliqua individua. ꝛ sic xp̄s in ꝓposito de lege ꝛ ꝓphetis ꝛ agiographis induxit aliqua testimonia.

m Et ipse finxit se longiꝰ ire. nō fuit ibi aliqua falsitas: quia fuit talis fictio ad designandum veritatē. s. distantiam ei⁹ a cordibus eoꝝ ꝓpter fidei defectū. talēs enim apparitiones vt cōmuniter fiunt fm dispositionē interiorē illoꝝ q̄bus fiunt. n Et coegerunt illū. i. obnixe rogauerūt dicētes adhuc audire illū. o Et intrauit cū illis. q̄z per dictū desiderū disponebātur ad fidei cōplementū. p Et factum est. Hic ꝓtr describitur xp̄i apparitio cognitio. cū dicit: q Accepit panē ꝛ benedixit ac fregit ꝛ porrigebat illis. sic consueuerat facere ante passionē. sic enim frēgebat panē ac si scinderetur cū cultello.

r Et aperti sunt oculi eoꝝ. quia voluntarie se eis ostendit in effigie qua erāt cognoscibilis ab eis. ꝛ cū hoc cognouerunt eū per modum fractiōis panis. s Et ipse evanuit ex oculis eorum. ostendēs discipulis q̄ habebat corpus gloriosum. q̄ subito pōt disparere per dotē agilitatis.

t Et surgentes eadē hora regressi sūt in hierusalem. Ex his enī iā esset tarde: vt patet ex predictis: tamē ex fidei feruore: ꝛ remoto iudeoꝝ timore stati regressi sunt in hierusalem ad illos discipulos qui erant exclusi propter metum iudeorum: vt habetur Joh. xx. ad nunciā dū eis christi resurrectionē. ideo subdit. v Et invenerūt congregatos vndecim. q̄z adhuc Thomas erat cū aliis. x Dicētes q̄ surrexit dominus vere ꝛ apparuit simoni. q̄ aūt illa apparitio fuerit nō legit expresse. sed nunc creditur fuisse facta q̄ ꝑtr⁹ cucurrerat ad monumentum ꝛ viderat lintheamina posita: adhuc mirās secuꝝ q̄ factum fuerat: vt dictū est supra. y Et ipsi narrabāt. apparitionem eis factā. put descripta est per ordinē. tū nec illis nec aliis Thomas credidit: sed p aliq̄s spaciū ab aliis discessit. ꝛ tūc ipso absente facta est ista apparitio q̄ sequit: z Dū aūt hec loquunt. Hic describit tertia apparitio facta oīb⁹ ꝓter Thomā. cū dr a Stetit ihesus in medio eoꝝ. subito ei inꝰ discipulos apparuit: q̄z ad eos ianuis clausis intrauit: vt habetur Joh. xx.

Ego sum

a Ego sum. nō res fantastica seu illusio diaboli/ca. b Cōturbati ꝛo. Hic ꝓr describit resurrectionis ꝓbatio: p q̄ ostēdit se vez hoīem ꝛ verū deū: ꝛ fm hūanitatē vere suscitatū: vt patebit. ꝓlequēdo. c Existimabāt se spīm videre. dīna enī ꝓnidētia p̄missi sunt dubitare ad maiorē certificationē fidei de ꝑfecta resurrectiōe.

d Videte man⁹ m. ꝛ pe. meos. p cicatrices clauorū ibi remanētes: ostendit q̄ erat idē corp⁹ nūero. e Palpate ꝛ videte. Per hoc enī ostēdebat hīc corp⁹ vērum ꝛ nō fantasticū. f Habetis b ali. q. manducet. p come stionē enī ostēdit se hīc corpus viuū ānia vegetatiua aiatū. g Hec sunt ꝛba. p b q̄ loq̄bat sensibilit⁹ ꝛ etiā rōnabilit⁹ reducens ad memoriā q̄ eis dixerat añ mortē suā: ostēdit se hīc corpus aiatū aīa sensitiua ꝛ intellectiua: q̄ eadē qua prius.

h Tūc aperuit illi sensū ꝛc. sicut p precedentia ꝓbauit veritatē sue resurrectionis q̄tū ad hūanitatez: sic p b illā ꝓbauit q̄tū ad deitatē: q̄z illuminare mētes ignorantiū intellectū sacre scripture ꝛ subito ē ipī ꝓpetrat. ꝓpriū. et iō subdit: i Et sic oportebat xp̄m pa. ꝛ resur. q̄z sicut añ passionem declarauit se esse vez deū ꝛ hoīem. ita etiā post resurrectionez suā. Resurrectio enī xa est eiusdē i numero iterata surrectio. k Et ꝓdicare in no. ei⁹ pe. ꝛ re. pec. in o. ge. inci. ab hierosolyma. Hierusalē enī est i medio terre habitabil: q̄z est in ḡrto clymate. ꝛ iō ab illo loco ꝙnienť incepit p̄dicatio euāgelij: vt p aplos xp̄i aliosq̄ discipulos circūquaq⁹ p orbem dispsos: in oēm terraz exiret son⁹ p̄dicatiōis eoꝝ: fm q̄ fuerat p̄dictū Psal. xviij. l Vos aūt testes estis hoꝝ. s. supi⁹ descriptorū q̄tū ad christi incarnationē: predicationē: passionē ꝛ resurrectionez. n Et ego mitto. i. mittā de ꝓpinquo. n Promissuz patris mei in vos. s. spīm sctm in signo visibili ad p̄dicandū ꝓstanter vbiq⁹ veritatē euāgelij. o Vos aūt sedete in ciuitate. Postq̄ euāgelista descripsit xp̄i resurrectionē: hic vltio describit ei⁹ ascēsionē. Circa q̄ sciendū q̄ in die ascēsionis xp̄s bis apparuit discipulis suis. Prio in ciuitate hierusalē discipul⁹ comedētib⁹. quā describit Lucas pleni⁹ Act⁹. j. c. ꝛ tūc dicit eis q̄ nō discederent ab hierosolymis: sz expectarēt ꝓmissuz p̄tris. ꝛ b repetit dicēns eis dr: Vos aūt sedete in ciuitate q̄dusq⁹ induamini virtute ex alto. q. d. Non estis sufficientes ad p̄dicādū ꝓstater xp̄ianē euāgelij: donec ꝙfirmati fueritis p donū spūsancti. ꝛ tūc precepit discipul⁹ suis vt exirēt de ciuitate in montez olyueti vt inde viderēt eum ascēdentē in celū. ꝛ hoc est q̄ dr: p Eduxit aūt eos foras i bethaniā. i. versus bethaniā: q̄z mons oliueti ad quē exierunt est extra hierūm in via eundi xp̄us bethaniā: ꝛ betha/

nia est

Universidad de Navarra Biblioteca

ē summi montis.i.christi:fundamēta fidei:spei ⁊ charitatis locauit.de quo latere sacramentū sanguinis ⁊ aque q̄b⁹ nascat ⁊ nutriatur gaudet emanasse.De cui⁹ vertice.i.deitate:ipāa lis vnctionis munera desiderat:lucis ⁊ pacis promissa expectat.Deinde:q; bethania in rta hierusalē ⁊ stadijs q̄ndecim erat.Iste numer⁹ ꝓpter septē et octo: q̄bus ꝓstat scripturaꝫ mysteriꝫ accō modus:vel vitā q̄ nūc est:futurā: vel vet⁹ ⁊ nouū testamētū:vel sabbatum aniaꝫ in futuro:⁊ carnis resurrectionē ꝓtinet.Et ī q̄bus vtrinsecꝫ testamēti sciam aperuit:q̄s oēm vinēdi ⁊ sperandi regulā edocuit:eos q̄ndecim stadijs in locū q̄ eis benediceret: ⁊ precepta docēdi traderet ēdūxit.Recte q̄ndecim stadijs locū ascensiōis a loco passionis secreuit:vt offies pro se vel mori vel vincre cupiētes:⁊ p̄muꝫ quiescēdi post mortē:et in fine a mortuis resuscitādi:ꝺ desiderio pariēt amore firmaret. a ¶In templo ⁊c. Et in loco oōnis inter laudū deuotiōes:p missum sanctispūs aduentū paratis:p omnia cordib⁹ expectēt.Sic nos post celebrata in hierosolymis.i.visione pacꝫ:passionis ⁊ resurrectionis solēnia.dño duce petam⁹ bethaniā:vt mente quieta: corpis ⁊ sanguinis ei⁹ sacris imbuamur:et dom⁹ obedientie esse cure⁹:q; sicut quotidiana ei⁹ benedictiōe sublimamur: quotidie triūphalis ascēsionis memores:laudātes ⁊ benedicentes deū in hierlm.i.speratā pacis visione quiescimus:similes boibus expectantib⁹ dīm suum:quādo reuertatur a nuptijs. b ¶Laudātes ⁊ benedicētes deū.Lucas.qui sacerdotiū christi ceteris amplⁱ exponendū suscepit:⁊ ideo euangeliū suū a ministerio templi p sacerdotiū cacharie cepit:pulchre hoc in templi deuotione cōpleuit:cū apostolos ibi ministros:ꝛc̄y nouū sacerdotiꝫ futuros:nō in victimarū sanguine: sed in laude dei ⁊ būdictiōe ꝓcludit. Finit expositio Luce.

Nico.de lyra

nia est prope montē olireti sita:⁊ ibi secūdo apparuit discipulis in die ascēsionis:q; postq̄ apparuerat illis in ciuitate ⁊ dixerat q; irent ī montē olireti dispersit ab illis.⁊ cū venissent ad montē olireti iterum eis apparuit.Octo enim vicib⁹ aliꝫ apparuerat post resurrectionē suā:vt declaratuꝫ fuit Matth. xxviii. a ¶Et eleuatis ocu.in ce.vbi volebat ascēdere. b ¶Benedixit eis.i.discipulis suis. c ¶Recessit ab eis.p̄sentia corporali. d ¶Et ferebat in celū.ꝓpio motu per totem agilitatis.Nubes tamē ⁊ angeli apparuerunt ad ei⁹ obsequium:vt habet Act⁹.j. e ¶Et ipsi adorātes.xp̄m ascendentem q̄diu potuerunt videre cū. f ¶Regressi sunt in hierusalem.postq̄ p̄diderūt eius aspectū. g ¶Cū gaudio magno.q; omnia mysteria erant impleta in xpo. h ¶Et erant semp in templo laudantes ⁊c. Theophilus expositor refert ꝺ ad tempus q̄ fuit inter ascensionē dñi ⁊ pentecosten dicens: q; licet apli ⁊ alij christi discipuli ante ascensionē xp̄i stare ēt in clusi ꝓpter metū iudeoꝝ:ex ascensiōe tñ eius cōfortati exibāt ad templū causa oōnis:licet nōdū accepissent spūsctū in signo visibili.Alij aūt expositores referūt hoc ad tp̄s post pentecosten.in quo apli spūsctō ꝓfortati abiecerūt a se metum indeoꝝ.Dicūt enim q; apli stabant in hierlm q̄si recluſi in oratione posīt q̄usq; recipent gr̄az spūssancti eis a xp̄o ꝓmissaz. ⁊ hoc videt magis ꝓcordare ei qđ ꝺr Act⁹.j. Tunc reuersi sūt in hierusalē a monte q̄ vocat olireti ⁊c.⁊ sequtur: Et cū introissent in cenaculuꝫ ascēdebant in supiora:vbi manebāt petr⁹ ⁊ iohannes ⁊c.⁊ subdit post:Hi oēs erant pseuerātes vnanimiter in oōne cū mulieribꝰ ⁊ maria matre iesu ⁊ fratrib⁹ ei⁹. In eodē loco receperūt spūsctū in die pentecostes:vt habet Act⁹.ii.⁊ ex tunc relicto timoꝝ iudeoꝝ ꝓfitebantur ⁊ predicabant publice christū ⁊ ibant causa deuotionis ad templuꝫ. Fm q; hic ꝺr Et erant semp.i.cōmuniter vel frequēter. i ¶In templo laudantes ⁊ benedicētes deum.Cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum.Amen. ¶Ct. XXIIII

Mozaliter ✦Juxta intellectum vero mysticum p hoc q; mulieres valde diluculo veniunt ad monumentū:datur nobis exemplum discussis vitioꝝ tenebris ad dñi corpus accedere.nam ⁊ sepulchrū illud figuram dñici habebat altaris in quo corporis mysteria nō in serico nō in panno tincto: sed instar

sed instar syndonis qua eum Joseph inuolvit in linthēo pro vobis ꝓsecrari.vt sicut ipe veram terrene nature subtracta morti ꝓ nob obtulit:ita ⁊ nos ī cōmemoratione ipius pānum de terre germine candidūq; ⁊ multimodo quasi monstrationis genere castigatū linum apponamus. Aromata aūt que mulieres deferunt significāt odorem virtutū ⁊ orationū suaurtatē quibus altari appropinquare debemus. Revolutio aūt lapidis insinuat relationē sacramēto⁹ que tegebantur velamine litere legis q̄ in lapide scripta fuit:cui⁹ ablato tegmine corꝝ⁹ dominī mortuū nō inuenitur:sed viuum euāgeliçatur:q; ⁊ si cognouimus fm carnem christum:sed iam nunc nō noscimus.quō aūtez posito in sepulchro corꝝ dñi angeli astitisse leguntur ⁊ tempore ꝓsecratiōis mysterij corꝝ⁹ christi assistere sunt credēdi. Nos ergo exemplo deuotaꝝ mulieruꝫ q̄tenus mysteriꝫ celestibus appropinquem⁹: ꝓpter euangelicā p̄sentiā seu propter reuerentiā sacre oblationis cum omni humilitate vultum declinemus in terram:nos esse terrā ⁊ cinerē recolentes. g ¶Et ecce duo ex illis.p quos significat bon⁹ actiuus ⁊ ꝓfectiuus. h ¶Eadē ipa die ⁊c.nam ipa die resurrectionis apta fuit via beatitudinis que p emaus significat:eo q; mater duleedinis intrōpitur.⁊ ex tunc christi discipuli p viam ꝓsequende beatitudinis gradiunt. i ¶Et ipi loquebant ad inuicem de bis oibus que acciderant.s.de iesu p̄uersatione ⁊ ei⁹ morte ꝓut ptz ex ifra sequēti. j ¶Et ipe iesus appropinquās ibat cū illis.nā ipe dixit Matth.xviii. Ubi sunt duo vl tres ꝛgregati in noie meo ibi medio eoꝝ sum. ꝓpter qđ istoꝝ exēplo cū p viā incedim⁹ cōbinati de salutifer⁹ loq debem⁹:vt xp̄m nobiscū pgentez habeam⁹:⁊ nō solū pgentē ꝫ etiā nos docentē:sicut istis duob⁹ discipulis cum q̄bus ibat scripturas ꝓberaꝫ aperiebat.Sed qm audītores legis nō iustificant sed factores.ió coꝝ oculi nō fuerunt aperti audiēdo scripturas:sed opa pietat⁹ faciēdo ipm in specie pegrini trahēdo ad hospitiū ⁊ apponēdo cibū.ió sequitur: k ¶Et aperti sunt oculi coꝝ.s.cordis ⁊ corpis ad cognoscendum ipm. l ¶Et surgētes eadē hora ⁊c.nā ea q̄ sunt ad cōmunē salutē nō sunt tacēda sed reuelāda. Tob.xij. Opa aūt dei reuelare ⁊ ꝓfiteri honorificū est.ió subdit: m ¶Et ipi narrabant ⁊c. Dū hec loq̄rent:iesus stetit in medio coꝝ.qz ꝛgregati erāt in ei⁹ nole vt ꝓmittit:inuenerūt ꝛgregatos.xj. n ¶Et dixit illis:pax vobis.ex quo ptz q; illi sunt pacifici q̄ vere sunt discipuli xp̄i. o ¶Et dixit eis:q̄d turbati estis ⁊c. Fm sensum ifrā certificauit eos de sua resurrectiōe p tria.s.p visum.ꝺ. ibi dete man⁹ meas ⁊ pedes meos.Et p tactū dicēs: tē ¶Palpate ⁊ videte qz spūs carnē ⁊ ossa nō habet.Et p gustū ibi cū dixit: ¶Habetis aliq̄d qđ manducet ⁊c. p ¶Mystice vero xp̄m resurrexisse videt q; resurrectionis eius gloriā meditant.ipm vero tangunt ⁊ palpant:q; sibi charitate copulant.i. Job.iij. Qui manet in charitate in deo manet ⁊ deꝰ in eo. pīcē assūm offerunt ei q; patientiā igne tribulatiōis decoctaz habēt ꝓ mine christi:sed illi offerūt fauū mellis q; mēbris eius exhibēt opa pietatis.de q̄bus dicit Matth.xxv. Esurivi ⁊ dedistis mihi manducare. b ¶Tunc aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas.ex q; ptz q; sacre scripture nō p̄t sufficiēter intelligi nisi ille aperiat q; habet clauem dauid.q; aperit ⁊ nemo claudit. o ¶Nos aūt sedete in ciuitate ⁊c. licet ei dederit eis scripturaꝫ intelligentiā ⁊ cōmisisset p̄dicatiōis officiū:tū distulit execution⁹ p̄dicandi vsq; ad sanctispūs receptionē in signo visibili.p hoc insinuans q; predicās actu debet ꝑus habere sufficientē sacre scripture noticiā ⁊ grām spūssancti q̄ ꝓiectuꝫ.i. q; nō sit cōscius sibi de pctō mortali. p ¶Et eduxit eos foras. vt viderēt eū ascendētē.q; hoc significās q; ciuitas tumultuosa nō est locꝰ aptus ad diuinoꝝ ꝓemplationē. a ¶Et eleuatis manib⁹ suis:bñdixit eis ⁊c. ex hoc documentū būt supiores ecclīe:vt benedictionem dent subditis q̄ recedunt ab ipis. b ¶Et erāt semp in rēplo.orantes deuote ꝓ recipiendo spūssancti dono sicut erat eis ꝓmissuꝫ a xp̄o:⁊ sic debem⁹ orare vt possimus ipm recipe Matth.vij. Si vos cū sitis mali nostī bona data dare filijs vestris:q̄nto magis pater vester celestis dabit spīritum bonum petentibus se.

Finit postilla fratris Nicolai de lyra sup Lucam. Incipit

Nico.de lyra Proemium Nico.de lyra

¶Incipit proemiū Nicolai ꝺ lyra sup Jobez.



Acies aquile desuper ipoꝝ quattuoꝝ:Ez ecb.j. Ezechiel ꝓpheta cui aperti sunt celi ⁊ vidit visiones dei.vidit q̄ttuoꝝ facies in vno animali. Quattuoꝝ inq̄t facies vnt:videlicet facies hominis:facies leonis:facies bouis ⁊ facies aquile.in quo designat vna noticia de verbo incarnato q̄drupliciter descripta:.put diffusⁱ dictuꝫ est sup Mattheum.Descriptio enim Matthei designat in facie homis:qz ꝓncipaliter describit facta ipsius humanitatis. Descriptio Johānis designat in facie aquile:qz p̄cipaliter describit in christo excellentia diuie nature.Descriptio aūtez Marci designat in facie leonis:qz ꝓncipaliter describit ipsⁱ⁹ christi regnū.Descriptio aūt Luce designat in facie bouis: qui est aial immolaticiū:qz principaliter describit ipsⁱ⁹ christi sacerdotiū.vnde ⁊ a sacerdotio inchoat suum euangeliuꝫ dicens:Fuit in diebus herodis regis iude sacerdos quidam nomīe Zacharias. Aduertendū tamen q; licet quilibet q̄ttuor euangelistaruꝫ ꝓncipaliter consideret vnam predictarum quattuoꝝ ꝓditionum:tamē alias tres nō omittit: quia fm q; dicit beatus Gregorius sup Ezech.Quicquid in vno reperis hoc simul in quattuoꝝ recognosces. ꝓpter quod aliq̄ doctores visionē Ezechielis exponētes:dicūt q; nō solum apparuit ei vnū aial habens quattuoꝝ facies predictas:sed apparuerunt ei q̄ttuoꝝ aialia in oībus ꝑtibus:In quo designatur vna noticia verbi incarnati a q̄ttuoꝝ euangelistis ꝓcōditer: licet differēter descripta.Cōsiderādum tamē q; Ezechiel ꝓpheta inter p̄dictas facies quattuoꝝ: vidit faciez aquile desuper eminentē:in quo designat euāgelium Johānis respectu aliꝝ excellētia:fm q; dr in verbo p̄assumpto:Facies aquile ⁊c.in quo designat euāgeliū Johānis ceteris excellētius in tribus:qz scripsit ceteris sublimⁱ⁹:subtilius:⁊ etiā pfectⁱ⁹. Sublimitatē designat sup ipo:situs.cum dr Desup.subtilitatem acuties visus.cum dr Aquile.pfectionē seu integritatez designat quaternarij rypus.cum dr Jpoꝝ quattuoꝝ. Ad cui⁹ dentiam p̄mi aduertēdum q; cōtemplatio sanctoꝝ ⁊ potissime euāgelistarū differt a cōtemplatione philosophoꝝ. Philosophi enī ex creaturis ꝓtemplari sunt ipsum deum.sūt sanctⁱ:tamē differēti modo ⁊ quasi ꝓtrario. Cōtemplatio enī est actus egrediēs ab ipso cōtemplante:⁊ in deū terminat tanq̄ in obiectum:⁊ ideo ꝓtēplationis actus ē medius inter ꝓtemplantem ⁊ rem cōtemplatam:⁊ ideo potest ad vtrūq; referri. Si igitur actus diuīe ꝓtemplationis referat ad ipm contemplantem:sic habet ꝓtemplatio philosophoꝝ. Querebant enim philosophi deum ꝓtemplari ex creaturis in q̄ntum talis speculatio seu ꝓtemplatio est ipsius speculātis summa perfectio. Contemplationē enim p̄mi ⁊ summi intelligibilis posse rāt felicitatē homis:vt habet.x. Ethicoꝝ. Ex quo ptz q; talis ꝓtemplatio erat pure speculativa:qz querebāt talē speculationē ꝓpter seipsam:⁊ nō propter aliam pfectionem. ꝓpter quod in tali cōtemplatione plus facit subtilitas intellect⁹ q̄ feruor affectus. Si autem referat actus ꝓtemplatiōis diuine ad ipsam rem cōtemplatā:quod fit quādo talis cōtemplatio queritur propter amorē rei cōtemplate:vt ex tali cōtēplatiōe ipse cōtemplans inardescat in amorē diuinū.sic habet ꝓtemplatio sanctoꝝ ⁊ potissime euangelistarum.Ex quo ptz q; talis cōtemplatio nō est pure speculativa:qz nō queritur ꝓpter ipsum speculari:sed ꝓpter amorē ipsius obiecti cōtemplati.⁊ ideo in tali cōtemplatione plus facit feruor affectus q̄ subtilitas intellectus. ꝓpter quod beatus Dionysius.vij.ca. celestis hierarchie dicit q; in cōtemplatione diuinorum proprium est amoris calidum sup feruens ⁊ acutū:qz amans nō est contentus amati supficie:sed nititur q̄tum possibile est eius intima penetrare. ꝓpter quod dicit Hugo cōmētator ibidē:Ubi scientia foris stat dilectio intrat.igitur quia beat⁹ Johānes euāgelista ceteris euāgelistis xp̄m feruētius dilexit.ideo ei⁹ secreta intimius penetrauit. ꝓpter quod subtilⁱ⁹ scripsit:qđ notat in facie aquile.que tantam pspicacitatez habet in visu q; solem in rota sua oculis irreuerberatis intuet:vt dicit Au⁹. in libro de moribꝰ eccle.⁊ de hoc potest expōi illud quod scribit Job.xxix. Runquid ad p̄ceptum tuū elevabit aquila:⁊ in arduis ponet nidum suū? Hoc enī verbum ꝺr de Job negative:sed de deo affirmative:sicut ptz ibidez.⁊ merito:qz ad p̄ceptum dei humana aquila nostra videlicet beatus Johannes euāgelista elevata est de terrenis ad celestia:quia ad verbū xp̄i vocantis dimisit thorū nuptialem:et elevatus est ad ꝓtinentiā virginalez:q̄ est vita celestis:sicut dicit beatus Piero. in sermone de assumptiōe beate virginis. Profecto in carne p̄ter carnem viuere:nō terrena vita est sed celestis.vnde in terris angelicā gloriaz acq̄rere maioris ē meriti q̄ habere. Esse enī angelū felicitaris est:esse virginē xp̄utis.dum ꝫ obtinere viribus nitit cū gratia qđ angelus habet a natura.Et talis elevatio fuit dispositio in Johāne ad subtilius contemplandū ⁊ describendū diuīa. Contrariorum enim ꝓtrarie sunt cause. Lascivia aūt carnalis inducit intellect⁹ hebetudinem: vt dicit beat⁹ Grego. xxx. moral. ergo p oppositum continentia virginalis disponit ad eius subtilitatē. Sed cōsummatio huius subtilitatis subdit in auctoritate p̄missa cum dr: In arduis ponet nidū suū. Nidus enī est locus vbi volucres se reclinant ⁊ quiescunt. Nidus igit Johānis fuit sinus saluatoris. qz sup pectus ei⁹ suauiter recubuit:⁊ inde fluenta euāgelij ceteris vberius potauit.⁊ ideo sequit: Oculi eius de longe ꝓspiciunt:qz ipsi adhuc manēti in terra:revelata sunt secreta celestia.⁊ qz subtilius secreta celestia cognouit:p consequens ⁊ subtilius scripsit. ¶Secdo dico q; Johānes ceteris euāgelistis scripsit sublimⁱ⁹:⁊ differt hoc mēdū a p̄cedenti:qz de infimis pōt fieri subtilis descriptio:sed sublimitas descriptiōis importat altitudinē materie.qđ q̄uenit Johāni euangeliste:qz aliis euāgelistis ad describendū xp̄i humanitatē intētis:beat⁹ Johannes ad ꝓtemplādū ⁊ describendū eius diuinitatē ꝓncipaliter ascēdit:ꝓter qđ alij tres euāgeliste figurati sūt ꝓ aialia in terra gradiētia:videlicet ꝓ homem:vitulū:⁊ leonē. Jobes aūt figurat⁹ est ꝓ aquilā in altū volantē:in q̄ designauit secūdus ꝛcs ei⁹ ꝓtemplationē ⁊ descriptionē sup alios trāscendentē.qđ notat in xbo ꝓassumpto cū dr: Desup.⁊ ió de hoc pōt exponi illud Psal.xvij. Ascēdit sup cherubin ⁊ volauit. Cherubin dicunt ꝙ plenitudine sciētie:⁊ ideo significant euāgelistas qui fuerūt repleti spū sapie diuine. ꝓtercea vocantur aialia plena oculis in circuitu ⁊ intus. Apoc.iiij. Sup ista cherubin ascēdit ⁊ volauit:qz ꝓtēplatione alioꝝ euāgelistaꝝ trāscēdit diuinitatē xp̄i pre ceteris speculādo:⁊ q̄tū possibile est sublimⁱ⁹ describendo. ꝓpter qđ dicit Aug⁹. q; si altius intonuisset:tonꝝ mūdus capere nō potuisset. ¶Tertio in xbo p̄sumpto oñdit cōtemplatio ⁊ descriptio Jobis aliis pfectior:⁊ ꝫ in duob⁹ in q̄bus supleuit illud qđ ab aliis euāgelistis fuerat dimissū: fm q; dicit Piero.libro illustriū viroꝝ. Primū est:qz a tp̄ibꝰ Johānis surrexit error hebionitaꝝ q̄ dicebant xp̄m esse hominem purū:⁊ p ꝑsequēs ante mariā nō fuisse. ꝓpter qđ beat⁹ Johānes rogat⁹ ab asie episcopis scripsit euāgeliū:ī cui⁹ ꝓncipio oñdit diuinā xp̄i naturaz in qua eternaliter precessit mariam. Secundū est q; cum Johānes legisset Matthei:Marci ⁊ Luce euangelia:illa ꝓbauit:⁊ eos vera dixisse firmauit:verūtamen tantūmodo historiā christi texerant q̄tum ad illum annum in quo passus est:videlicet post Johānis baptiste incarcerationem. ꝓpter qđ ipe Johānes euāgelista in suo euāgelio narrauit gesta supioris anni anteq̄ Jobes baptista in carcere clauderet.Ex q̄ ptz q; pfectⁱ⁹ aliꝰ scripsit.que q̄dē pfectio in xbo p̄assumpto in numero q̄ternario designat.cum dicit: Ipsoꝝ q̄ttuoꝝ. Quaternarius enī numer⁹ est ꝓmus numerus quadratⁱ⁹. Q aūt ꝙ quadratū pfectio designetur: ptz ꝙ pōm j. Ethicoꝝ. vbi cōparat virtuosum corꝝ quadrato.qz sicut corpus quadratū bñ sedet in oī latere:sic virtuosus se bene habz in quacūq; fortuna ꝓtingēte. Quadratura ꝑus inuenīk in numeris q̄ in corporibus:sic ⁊ vnitas prior est ipso puncto.⁊ ideo pfectio ꝓmo ⁊ ꝓncipaliter designat in numero q̄ternario.que quidē pfectio in euāgelio Johānis ꝑ ceteris inuenīt:vt ptz ex dictis.⁊ ideo de hoc pōt exponi illud Ezech.j.Cūq; aspicerē aialia apparuit vna rota habens q̄ttuoꝝ facies. Intuēti enī diligenter q̄ttuoꝝ euāgelia apparet euangeliuꝫ Johānis aliis pfectius:vt dictuꝫ est:⁊ hoc designat cum dr: Apparuit vna rota:quia figura circularis est pfectissima:sed vlterius dicit q; hec rota habet quattuoꝝ facies:quia euangeliū Johannis continet q̄ttuoꝝ partes ꝓncipales:qz primo describit ipsⁱ⁹ dei eternalē ꝓcessionē dicēs:In ꝓncipio erat verbū. secundo per ipm generalē rerū ꝓductionē dicens:Omnia ꝑ ipm facta sūt. tertio describit eius temporalē incarnationē dicens:Et xbuꝫ caro factū est.⁊ ꝙsequēter describit opera que christⁱ⁹ in carne humana assumpta peregit.quarto ꝑ ipsum filium dei incarnatum ostendit finalem generis humani glorificationem. ꝓpter quod in fine sui euangelij concludit: Hec autem scripta sunt vt credatis quoniam iesus est filius dei:⁊ vt credētes vitam habeatis.Et patet ordo huius euangelij ad alia:quia ꝑius est ordine perfectionis:licet sit posterius ordine temporis. patet etiam ordo partium huius euangelij in se.Et in hoc iste prologus terminatur.

Universidad de Navarra
Biblioteca

HIc est iohānes. Aug⁹. Oībus diuīe scripture p̄ginis euāgeli um excellit:q̄ qō lex et ꝓphete futurū p̄dixerūt:B cōpletuz di/ cit euangeliū. Inter ipos aūt euāgelioꝝ scriptores iohannes eminet i diui/ nox mysterioꝝ p/ funditate:q̄ a tpe dūice ascensiois p annos.lxv. Vbuz dei absq; āminicu lo scribēdi/sq; ad vltima Domicia/ ni p̄dicauit tēpo/ ra. Sed occiso do miciano cū pmit/ tente nerua de exi/ lio rediisset ephe/ sum: cōpulsus ab epīs asie:de coēt/ na patri diuīitate xp̄i scripsit aduer/ sus hereticos:qui eo absente irrupe/ rant in eiꝰ ecclias ꝙ xp̄m ante mariā fuisse negabant. Uā merito in figu ra q̄ttuoꝝ alaliū aquile volanti cō parat q̄ volat alti us ceteꝝ alaliḇ⁹: ꝙ solis radios irre uerberatis aspicit luminibꝰ. Ceteri q̄pe euāgeliste ꝙ tpalē xp̄i nativita tē ꝙ tpalia eius fa cta q̄ gessit i hoīe sufficienter expo/ nunt:ꝙ de diuini/ tate pauca dixerūt q̄si alalia gressibꝰ/ lia cū dño ambu/ lant in terra. Hic aūt pauca de tpalibꝰ eiꝰ gestis edisserēs: sed diuinitatꝫ potentiā sublimi⁹ ꝓtēplās: cū dño ad celū volat. Qui enī supza pe/ ctus dūi in cena recubuit:celestis haustū sapie ceteris excellenti⁹ de ipso dūici pe/ ctoris fonte potauit. Legerat siq̄dē euā/ gelia triū euāgelistarū:ꝙ approbauerat fi dem eoꝝ ꝙ veritatē in qb⁹ deesse vidit all qua gestaꝝ rez̄ historie:ꝙ ea maxie q̄ do/ min⁹ gessit ꝑmo p̄dicatiōis sue tpe.l. an/ teq̄ iobes baptista clauderet in carcere. Hec ergo q̄si dimissa ab illis scribit iohā/ nes q̄ fecit iesus anteq̄ iobes trader⁹:is maxime diuinitatē xp̄i ꝙ trinitatis myste riū cōmēdare curauit. Tres siq̄dem alij euangeliste dicta ꝙ facta dūi tpalia:q̄ ad informādos mozes vite p̄ntis maxie va/ lent copiosi⁹ p̄secuti:circa actiā vitā sūt versati. In q̄ laborāt vt coꝛ mūdet ad vi dendū deū. Iohānes vo pauca dūi facta dicit:vba vero dūi q̄ trinitatꝫ vnitatez et vite eēne felicitatē insinuāt: diligenti⁹ cō scribit:ꝙ sic in ꝓfectu vita virtute cō mēdāda:intētione suā ꝙ p̄dicationez re/ nuit. In q̄ ꝓfectu vacat vt de⁹ videa tur. Iste siq̄dē est iohes qui dūs de fluctu naga nuptiaꝝ tēpestate vocauit ꝙ cui ma trē virginē xp̄i cōmēdauit. b Nu/ ptiaꝝ vinū ꝛc. Vinū aliud ē nuptiale:ali ud spūale. Nuptiale vinū ad lām possu/ mus dicere:q̄ de aq̄ substitutū ē. Spūa/ liter p vinū q̄ defecit i nuptijs:possum⁹

Joh.2.a
Joh.19.c

¶ legem

Prologꝰ sancti Hieronymi in euangeliū ꝑm Johannē incipit.

a HIc est iohānes euāge/ b lista vnus ex discipu/ c lis dñi qui virgo ele/ d ctꝰ a deo ē ꝙ de nu e ptijs volentē nubere vocauit dñe. Cui xp̄ginitatꝫ i hoc f duplex testioniū i euāgelio dak: ¶ cece vnū. ¶ hic aliud ꝛc.

g ꝙ ꝙ p̄ ceteꝝ dilectꝰ a do ō:ꝙ huic matrē suā pendēs in cruce cōmē/ dauit dñs:vt virginē virgo ser/ uaret. Denigz mālfestās i euāge/ i ¶ s.iohannes vel deus. lio q̄ erat ipe incoꝛruptilis verbi k ¶ verbū caro f. op⁹ inchoās:ꝙ solus xp̄ū cārnē fa m ctū esse:nec lumē a tenebris com p̄hensuz fuisse testaꝝ. ꝙ Primū si n gnuz ponens qō in nuptijs fecit. a ¶ deus vel iohannes. b ¶ s.inuitatus de vino nupriarū in vinum nouum quo inebriatur de ca/ lice p̄elato domino a se imitato. dñs oīdens q̄ ipē erat vt legēti o bus demōstraret q̄ vbi dñs inui p ¶ lex coniugū. b tatus sit deficere nuptiarū vinū r debeat:vt ꝛveteriḇ⁹ immutatis: s

Prologus Nico.de lyra

Einsdem Nicolai expositio prologi beati Hieronymi super Johannem.

HIc est Johānes. Hunc euāgelio q̄ est ceteris p̄fect⁹: vt ptz ex dict⁹. hea/ tus Hiero. hūc prologū p̄mittit:in q̄ p̄ncipalit tria facit:q̄ ꝑmo deseri/ bit scriptoris hui⁹ euāgelij cōmēdationē. scḋo ipsi⁹ euangelij ordinatio/ nē. ibi:Tū post oēs. tertio ponit Hiero. suā excusationē. ibi:Quoꝛ tū. Prima di uiditur in q̄ttuoꝛ. q̄ ꝑmo describit ipsi⁹ Johānis status. scḋo sue descriptiōis modus. ibi:Deniq; manifestās. ter tio descriptiōis tempus ꝙ locus. ibi:Hoc autē euāgeliū. quarto iohānis obitus. ibi:Hic est iohānes. Prīa in du as:q̄ primo ponit ipsi⁹ iohānis cōmēdatio. scḋo cuiusdā dicti in ea ꝓbatio. ibi:Cui virginitatꝫ. Circa primū iohā nes a q̄ttuoꝛ cōmendaē.q̄ ꝑmo describit eiꝰ cōmendatio ex q̄rto notie. cū ꝛō:Hic est iohānes. q̄ō interpretat:in q̄ est gra. Sicut enī isaac in veteri testamēto ꝙ iohānes ba/ ptista in nouo:sortiti sūt sua. q̄ria nosa ex diuīa ꝓordina/ tione:ad significandū ipsoꝝ q̄rietatē:vt ptz Heb. xvii. de isaac. ꝙ Lu. i. de iohāne baptista. ita credēdū est q̄ ipe ex diuīa ꝓordinatiōe noīaꝝ sit iohānes q̄ter plenum dinē gr̄e:q̄uis nō sit scriptū:q̄ nō oīa sunt scripta: vt ḋ⁹ in fine hui⁹ euāgelij. scḋo cōmēdaē ex officio. cū subdit: b ¶ Euāgelista. q̄ ex diuīa ordinatiōe habuit officiū scri bendi euāgeliū. nō enī. q̄ria loquēdo ō euangelista do/ ctoꝛ euāgelij vel ipsi⁹ p̄dicatoꝛ:sed ille ḋ ex officio est q⁹ ꝓscriptoꝛ. tertio cōmendaē ex cōiuctu. cū ō:: c ¶ Unus ex discipulis dei. ꝙ inter alios fuit de p̄mis christi discipu lis:vt. j. patebit. ꝙ p̄ ceteꝝ xp̄o magꝝ familiaris:quod ē indiciū sue virtutis. q̄rto cōmēdaē ex virtutꝫ actu. cū ō:: d ¶ Qui virgo a deo electus est. Actꝰ enī magne xp̄ginis est ꝙtinētia xp̄ginalis. q̄ꝑ qō de ipa dicit saluator Matth. xix. Nō oēs capiūt verbū istud:q̄ pauci p̄t ad hanc actionē attingere. q̄ter qō ibidez subdit: Sūt eunuchi q̄ se castrauerūt q̄ter regnū celoꝝ:ḋ p̄t eāpe capiat. Tem pus aūt q̄ iohānes vocatꝰ est ad ꝙtinētiā virginalē ostēdi tur. cum ō:: e ¶ Nuē de nuptijs ꝛc. de qb⁹ nuptijs di/ cetur. j. ij. ca. Sed cōtra hoc videt esse illud qō ḋ Mat. iiij. q̄ iohānes vocatꝰ est cū iacobo fratre suo de naui vbi erāt cū ꝛcbedeo patre coꝛ. dicendū q̄ triplex fuit hui⁹ io/ hannis vocatio. Primo enī fuit vocatꝰ ad ipsi⁹ noticiaꝝ aliqualē. ꝙ de ista vocatiōe habet Joh. j. q̄n andree pe/ ti:Rabbi vbi habitas? r̄ndit iesus: Veni ꝙ vide. q̄ cum ipso andrea erat iohānes:vt. j. videbit. Scḋo vocatꝰ est ad ipsius xp̄i familiaritatē. ꝙ de hac loq̄tur hic Hiero. q̄ ista vocatio ō nuptijs facta ē. ꝙ ex tūc iohānes fuit xp̄o fa miliaris. q̄ter mūdicliā ꝙtinētie xp̄ginalis. Tertio voca tus fuit ad aplatū:q̄n relict⁹ retib⁹ ꝙ p̄ce cū fratre suo se cutus ē iesuz. Et de ista vocatiōe loq̄tur Matthe⁹. Et ḋ ptz ꝙ verbū Matthei nō ꝛtrariaē xp̄o Hiero. f ¶ Cui xp̄ginitatis. Hic ꝛō p̄ bat quoddā q̄positū in p̄cedēti cōmēdatiōe. Cōmēdauerat enī Hiero. iohānē ex q̄ttuoꝛ. s. ex notie:ex officio:ex cōiuctu ꝙ ex virtutꝫ actu. Tria aūt ꝑma erāt manife sta. nō sic aūt q̄rtū videlicez xp̄ginalis ꝙtinētia. ō istud q̄ꝑat Hiero. ouplici testimo nio. Primū ē speciale dilectio xp̄i ad ipm ḋ erat sue xp̄ginitatis signuz: q̄ ꝑm ꝙ ō:: Eccl. xiij. Omne aīal diligit sibi simile sibi:volatilia ad silla sibi ꝙueniunt:sic ois caro ad sibi simlem ꝙiungeē:ꝙ ois hō sibi sūl associabit. De xp̄o aūt nulli est dubiū q̄n fue rit xp̄o ꝛc. ꝙ ḃ est qō ō:: Cui xp̄ginitatis in ḃ duplex testimoniū ḋak in euangelio. p̄mū aūt testimoniū tangit. cū ō:: g ¶ Qz ꝙ p̄ ceteris a deo dile. ō. sicut. j. xpi: Uidit illū discipulū quē diligebat iesus ꝛc. Scḋm aūt testimoniū virginitat⁹ iobā nis fuit recōmendatio matris xp̄i in cruce sibi facta:vt virgo virgini deseruiret:ꝙ esset adinuicē grata societas:ꝙ floriḋ⁹ aspect⁹:sm q̄ dicit Hiero. in ꝑmone de assū/ ptione xp̄ginis marie. ꝙ ḃ est qō ō:: h ¶ Et huic matrē suā pendēs in cruce com mēdauit:vt xp̄o virginē fuaret. i ¶ Deniq;. Hic ꝛō oīdit scribēdi mod⁹ quē tenuit iohānes in scribēdo istud euāgeliū:q̄ scribēdo xp̄i naturā incipit ab ema natiōe incoꝛruptibil⁹ xp̄i. p̄ ḃ oīdit in xp̄o naturā dīnā:ꝙ tal modus incipiēdi de bebaē iohānī ꝙter incoꝛruptionē carnis sue. ꝙ ḃ est qō ō:: Deniq; manifestās in euāgelio:incipiēdo euāgeliū. k ¶ Qz erat ipe e.i. in coꝛruptionē carnis sue.

l ¶ Incoꝛruptibilis xp̄i opus inchoans. q̄ ab ḃ suū euāgeliū incepit dicens: In p̄ncipio erat verbū ꝛc. m ¶ Solus verbū carnē factū esse. nec lumē a tenebris cō prehēsuz fuisse testaē:q̄ alij euāgeliste nō loquunt de ꝙrietatib⁹ verbi:sicut ibe. similer describendo facta xp̄i humanitus gesta incipit ab illo signo q̄ xp̄s inuitatꝰ ad nuptias deficiēte vino aquā ꝙuit i vinū: vt habeē. j. ij. ca. ꝙ p̄ ḃ designaē q̄ in illis q̄ inuitāt xp̄m ad nuptias spūales p aggressuz ꝙtinētie virginal. debz deficere delectatio carnal. q̄ p vinū designaē vt aqua ꝙuertat nouo mō in vinum p xpm mutādo carualē delectationē in spūalē. ꝙ ḃ mō incipiēdo descriptionem operꝫ xp̄i ostendit suam virginitatē. ꝙ hoc est quod dicit: n ¶ Primū signum ponens qō in nuptijs fecit dñs. mutando aquā in vinum. o ¶ Oīdens q̄ ipse erat. s. legre gatus a delectatione carnali p ꝙtinentiam virginalem. p ¶ Et legentiḇ⁹. suum euangelium. q ¶ Demōstraret q̄ vbi dñs inuitatꝰ sit. i. in nuptijs spiritualib⁹. r ¶ Deficere vinū nuptiarū debeat. i. delectatio carnalis. s ¶ Et veteriḇ⁹ immu

¶ Nona oīa

legem ꝙiugij intelligere:q̄ ante aduētū christi fere ab oīb⁹ cu stodiebaē. q̄ tūc dicebak: Crescite ꝙ multiplicamini: ꝙ steriles que nō pariebāt:magno opprobrio custodiebanē. Sed veni ente xp̄o. iā in q̄busdā cepit vinū illud deficere:ꝙ aliud vinū ꝛcs virginitatꝫ crescere:sicut in maria:iohāne:stephano:et in plurib⁹ aliis. Ideo aūt ꝛvinū ꝙiuga le ipsa lex ꝙiugij:q̄ sicut vinū inebri/ at hoīem:ꝙ a statu sue mētis alienat: sic lex cōiugij alienat hoīem ab his q̄ dei sunt:ꝙ sollicitū eū facit circa mun/ danas res. qḃ⁹ se ꝙiugē ꝙ prolē nu/ trire queat. Castitas vero ꝛō vinum spūale:q̄ qō istud facit seclo:illud fa/ cit deo:q̄ facit postponere mūdana: ꝙ celestib⁹ inhiare. Et iō posuit ḃ vt demōstraret:q̄ vbi dñs est inuitatꝰ, i. in mētib⁹ illoꝝ ad quos inuitatus ve nit vinū nuptiaꝝ. i. veteris ꝙsuetudi nis debet deficere:ꝙ veteriḇ⁹ immuta tis. i. dimissis oīa appareāt nova que a xp̄o nouo hoīe ꝙstituunē. a ¶ Et hic iobes. Johānes interp̄tak gratia dei sue in q̄ est gra:vel cui donatū ē. Cui aūt theologoꝝ donatum est ita absōdita summi boni mysteria pene/ trare:ꝙ sic hūanis mētib⁹ intimare.

¶ Finit expositio prologi.

¶ Incipit

Nico.de lyra

a ¶ Nova oīa q̄ a xp̄o instituunē. i. re parant:Appareant. b ¶ Hoc autē. Hic ꝙr ostēdit tp̄s ꝙ locꝰ in q̄ iobes scripsit istud euangeliū. Locꝰ est asia minoꝛ in q̄ metropolis est ephesus. in qua plurimū iohānes fuit ꝙuersatus. ꝙ hoc est qō ō:: Hoc aūt euāgeliū scripsit in asia:q̄ de ḃ rogatꝰ fuit ab asie epīs rōne p̄dicta. Tēp⁹ aūt descriptiōis hui⁹ euāgelij fuit post q̄ iobes redie/ rat de relegatione exilij vbi Apocaly psim scripserat i insula q̄ ō:: patbmos. ꝙ hoc est quod ō:: c ¶ Postea q̄ in pathmos insula apocalypsim scripse/ rat. Sed q̄ posset aliq̄s q̄rere quare li ber apocalypsis ponit vltimꝰ in cano ne:cū fuerit descriptꝰ ante illud euangelij. Ideo ad ḃ rñdet Hiero. dicēs:q̄ hoc factū est vt finis canonice scripture p̄nci pio rñderet:q̄ scriptura canonica incipit a p̄ncipio incoꝛru ptibili. cū ō:: In p̄ncipio creauit de⁹ ꝛc. Et ideo ꝙueniens fu it q̄ finis ipsius incoꝛruptibilis ꝙ virginez describeret. Uā ꝙ liber Apocalypsis in finali beatitudine terminaē q̄ cōsistit in reductiōe creature ad ipm:sicut ꝙ creationez egreditur ab ipso. de qua creatiōe agit in canōis p̄ncipio. ꝙ hoc est qō ō:: d ¶ At cui in p̄ncipio canonis ꝛc. i. ipsi deo a q̄ creatura egre ditur. e ¶ Et etiā incoꝛruptibil⁹ finis ꝙ virginē. i. ꝙ iohānē. f ¶ In apocalypsi redderēt. q̄ ibi describit finis creature si cut ꝙ p̄ncipiū. q̄ter qō subdit: g ¶ Dicēte xp̄o: Ego sum alpha ꝙ o. Apoc. vlt. Alpha enī est ꝑma lra greci alphabe/ ti: O vero vltia:ꝙ p hoc designaē q̄ ipe xp̄s ē p̄ncipiū ꝙ finis sacre scripture:ac etiā roti⁹ scripture vere:q̄ ēvitas ꝑma:a qua oīs alia vitas deriuak. h ¶ Hic est io. Hic ꝙr describit ipsi⁹ iohānis felix obitus quod oīdit de duob⁹. Primo q̄ ex di/ vina revelatione p̄sciuit se vocatū ad celeste regnū. ꝙ hoc est qō ō:: Hic ē iohānes q̄ sciens supuenisse diē recessus sui de ḃ mundo. i ¶ Conocatis discipulis suis in epheso. q̄ erat me tropolis illi⁹ terre. k ¶ Per multa signoꝝ experimenta. q̄ sensibiliter videraē multa miracula virtute xp̄i facta.

l ¶ Proinens xp̄m. q̄ talia sunt divinitatꝫ xp̄i ostēsiua. Se/ cūdo q̄ speciali modo obijt:nō sentiēs dolorē mortis. ꝙ ḃ est qō ō:: m ¶ Descēdens. q̄ria volūtate. n ¶ In defossis ne sepulture locū. vt hō in legēda sua. o ¶ Facta oīone po situs est ad p̄es suos. i. ad sctos p̄res veter⁹ testamēti: q̄ iam erāt in glia celesti. p ¶ Tam extrane⁹ a dolore mort⁹. nō di/ cit a morte:q̄ mortꝰ fuit p separationē aīe a coꝛpe:q̄ libet hō debitor ē mort⁹ ex p̄mi parētis trāsgressiōe:sm q̄ ō:: Heb. ix. Statutū ē hoīb⁹ semel mori:ꝛz dolorē mort⁹ nō sensit ex p̄/ uilegio speciali in signū integritatꝫ xp̄ginalis. q̄ter qō subdi tur:Ea



Postilla fratrꝫ Nicolai de lyra sup Johannez euangelistam incipit.

Ca. I

IN p̄ncipio erat verbum. Scḋm q̄ ptz ex p̄dict⁹ intentio beati Johānis est diuinitatez dñi nr̄i iesu christi p̄ncipa/ liter declarare: ad extinguendū here/ sim hebionitarum exūe insurgentez: qui dicūt christum purū hoīem:ꝙ p ꝙis ante mariā nul/ lo modo fuisse. Et iō in ḃ euāgelio sic ꝓcedit:q̄ ꝑmo diuinita tē xp̄i p rōnē q̄tū possibile est. ꝓbat. scḋo ipam p miracula ab ipso facta manifestat in p̄ncipio sequentis ca. ibi: Tertia die. Prima in duas. q̄ ꝑmo diuinitatē xp̄i oīdit. scḋo declarat q̄ liter hoc sibi innotuit. ibi: Et vidim⁹. Prima i duas: q̄ ꝑmo declarat ipsi⁹ filij dei eternā generationē. scḋo tpalē ipsius in/ carnationē. ibi: Fuit hō. Prima in duas: q̄ ꝑmo determinat de ipso filio dei q̄tū ad ei⁹ esse seu generari. scḋo q̄tū ad eius opari. ibi: Omnia ꝙ ipm. Circa ꝑmū q̄ttuoꝛ declarat. ꝑmus est filij a p̄e eternā generationē. scḋm est ipsoꝝ ꝙsonalē distinctio nē. ibi: Et verbū erat apud deū. tertiū est p̄ris ꝙ filij ꝙsubstan/ tialitatē. ibi: Et de⁹ erat verbū. quartū est ipsoꝝ coeternitatē. ibi: Hoc erat in p̄ncipio apud deū. Ad euidentiā istoꝝ cōside randū q̄ beat⁹ iobes in declaratione istoꝝ vtik noīe verbi: q̄ nō inuenik nisi in creatura intellectuali: ꝙ est ad imaginez dei facta. ꝙ ideo efficaci⁹ ducit in cognitionem creatoris q̄ cetere creature. Et iō ad intellectū dicēdoꝝ aliq̄ sunt hic ꝓmittenda. primū est qualit⁹ verbū in nob inuenik. scḋm qualit⁹ in deo po nik. tertiū qualit⁹ q̄rietas filiatiōis in xp̄o diuio repik: q̄ be atus Jobes loquik de filio dei sub noīe verbi. Circa ꝑmū sci/ endū q̄ vox significativa ō:: verbū: sed ḃ est tripliciter large et denolative: in q̄tū significat interioris mētis cōceptum: sicut vrina ō:: sana in q̄tū est sanitatis indicativa. ꝙ iō sicut q̄rie ō:: sanitas quod p vrinā designaē: ita illud q̄rie ō:: verbū quod p vocē significaē. hoc autem est interioꝛ mētis ꝓceptus: ꝙm q̄ dicit pbs. j. Periarmenias. Uoces sunt note. i. signa eaꝝ pas/ sionū q̄ sunt in aīa: ꝙ iō ꝓceptus mētis interioꝛ etiā anteq̄ per vocē designeē. q̄rie verbū ō:: ꝙ hoc est quod dicit Aug⁹. xv. de trinitate. Quisq; pōt intelligere verbū nō solū anteq̄ so/ net: verūetiā anteq̄ sonoꝝ eius imagines cogitatiōe inuoluā tur: pōt videre aliquā illi⁹ verbi sīlitudinē. de quo dictuz est: In p̄ncipio erat verbū. Aduertendū tū q̄ in nobis est duplex

Incipit euangeliū ſm Johannem. Ca. I

a ℣ in pñe q̄ ꝓncipiū ſine ꝓncipio ē: vl i ꝓncipio oim creaturarū vel tēpoz. i. cū incepe rent oīes creature vel rpa iā erat verbū. vel q̄ ab ipso habent oia principiū existendi. ℣ nō in maria incepit vt qui dam volebāt. ℣ vt idem in substātia: ter si alius in psona qō q̄dā negabant. b ℣ nota consubstantialitatis.

a b

IN principiō erat a†

a ℣ filius qui est principiū de principio. b ℣ filius. ℣ verbum nō ꝓlatū: sed semp apud eum manens. i. sapia: qua vl de creādis oia sciebat vel de se. c ℣ vt alia psona: nō rō alia substantia.

c verbū: ⁊ verbū erat apud deum: b+

† De celemist. c. 1.

† Dist. 14 Exc. 3.

A

Incipit euangeliū ſm Johannem. Ca. I

In principio erat verbum ⁊c. Cōtra eos q̄ ꝓpter rpalem christi natiuitatē dicebant rp̄m non semp fuisse: incipit de eternitate verbi dicēs: In ꝓncipio erat ✠bū. verbū dz vel qō ꝓferk et translit: vt qñ dz de⁹ vel aliq̄d hmōi: vl cogitatio seu ꝓceptio mētis q̄ ex mente nata cū ipsa mēte ꝑmanet: vt qñ cogitas vl diuinā substām vl aliā rē. Hac similitudine rō et sapia dei q̄ ex deo nata oia cōphēdit verbū dz. Hoc dz esse in ꝓncipio ꝓtra eos: q̄ (qz ex tpe dz nasci ex virgine) dicūt nō semp fuisse. In principio. i. pñe q̄ est ꝓncipiuz nō de principio: ipe cū eo ē ꝑn cipiū de pncipio. In q̄ solum notat⁹ eternitas verbi q̄ oia p̄cedit. Sz qz alij dicebāt q̄ idē deus aliq̄s est pr̄: aliq̄s filⁱ⁹: vt alter noteē in psona. subdit: ⁊ verbuz e. a. d. vt alius apud aliū. Sed qz alij ꝓcedēr̄t: ꝓ aliū fuisse: sed nō deū esse. subdit: ⁊ de⁹ erat verbū. Sz qz ite rū alij etiā deū ꝓcederēt sed factū deū: vt ex hoibus fiūt dz: ꝓtra eos addit: hoc. i. verbū erat apud deū. In ꝓncipio. i. ante oia nat⁹ ex deo: in q̄ ⁊ coēpotens ⁊ ꝓsubstātialis ⁊ coetern⁹ indicat. Postq̄ aūt dixit de natura filⁱ: de opatiōe ipsⁱ⁹ supponit: oīa ꝑ ipsuz facta sunt. oīa. i. q̄cūq̄ est siue in suba siue in aliq̄ naturali ꝓprietate. Ecce auctor bono⁹. Et sine ip. f. est ni. q̄ n ab eo ē: q̄ nō ē naturaliter: ꝙ qō ē querēsio nature: vt malū siue idolū. Ecce nō ē auctor malorum. Sed ne qz ista facta fūt mutabilia: ipa volūtas ⁊ rō ⁊ sapia dei videret esse mutabil. addit: qō factū ē in tpe ⁊ est mutabile: erat viuēs ⁊ ꝑmanēs in ipo: vt arca facta in ope: mutat⁹ ⁊ ꝑiit. arca in mēte artificis ꝑmanet: ita vt ex ea alia ⁊ alia fieri possit illa ꝑius facta pereūte: ⁊ ita ꝙstat q̄ creatura nō ē coeterna creatori: sed ars ⁊ rō ⁊ sapia ex q̄ fit ē coeterna deo. Dicto q̄ sit natura verbi: que etiaz eⁱ⁹ opatio: supponit q̄d faciat hūane rōnali creature: et hec vita. i. sapia dei in q̄ viuūt oīa: erat lux. q̄tū in se est: ⁊ si iniq̄ non sentiūt. lux. i. illumiatio hoīm: nō peccoz vl alia⁹ rerū. Et hec q̄dē lux lucet q̄tuz in se est in tenebrosis: sicut sol sup cecum: ⁊ tñ illi mali vt ceci nō sentiūt solem. Si enī cōprehenderēt tenebre nō essent. Ut aūt ⁊ ipse tenebre possent cōprehendere ꝑmissus ē homo in testimoniū huius luc⁹. Et ipsa lux. i. verbū: factuz est caro: quasi mutak in lac ꝓpter paruulos. In forma enim deitatis nō posset nosci a paruulis. Alij euangeliste describūt christū natū ex tempe. Johannes affirmat eum fuisse in pñe vt in pncipio. Nō fuit ante pater q̄ filⁱ⁹. Ecce filⁱ⁹ alia psona a pñe: vna substātia cū patre. b Erat. Sum verbū substantiuū duplicē hz significationē. aliq̄n enī tpales motus ſm analogiā alioz verboz declarat. aliq̄n substantiā vniuscuiusq̄ rei de qua p̄dicat nō vllo tpali motu designat. ideo ⁊ substantiuū vocat. tale est qō dz: In principio erat verbū: q̄si in pñe subsistit filius. Nō enī ꝓ tpe sed ꝑ substātia ponit erat. Quare ponitur erat substātiuum verbum: vt intelligas omnia tempora ꝓueniſſe coeternum patri verbum.

c Verbum. Vel quia per eum pater mundo innotuit: vel quia ipsum dicendo: id est generando deus pater omnia creauit: verbum dicitur.

d Et verbum erat. Alij subito inter homines apparuisse. Johannes dicit apud deū semper fuisse. Alij verum hominem. Johannes verum deum asserit dicens: deus erat verbum. Alij hominem inter homines conuersatum. Johannes apud deum manentez dicit: hoc erat in principio apud deū. Alij dicunt miracula q̄ fecit hō in mūdo. Johānes ꝑ ipm oīa facta testatur. Omnia ꝑ ipm facta sunt. Ecce auctor bonorū. Sine ipo f. est ni. Non est auctor malorū.

℣ Omnia ꝑ

interiorꝫ mētis ꝓcept⁹, vn⁹ informis ⁊ imꝑfect⁹: ali⁹ format⁹ ⁊ ꝑfectus. Cui⁹ rō est: qz cognitio nr̄a ꝓcedit de imꝑfecto ad ꝑfectū. ⁊ hō de re ꝑmo habem⁹ ꝓceptū ꝓfusum ⁊ imꝑfectū: vt hr̄. j. physicoꝝ: ⁊ tal⁹ ꝓcept⁹ nō dz ꝓprie ✠bū: ſz cogitatio. Procedēdo aūt quēim⁹ ad hūdi ꝓceptū ꝑfectū rei ⁊ determiatū: qui a pbis vocat⁹ diffinitio: a sanct⁹ aūt dz ꝓprie verbū. ⁊ hoc ē qō dicit Aug⁹. ix. de trinitate. Diffinitio tgantia: ⁊ p̄ ē verbū ei⁹: ⁊ sic ꝓprie hūmā. ſ. q̄d sit verbū in nobis. Circa scām q̄stiōem randū q̄ de⁹ est intellectual⁹ nature: vt ab oībus sctis q̄ pbis supponit rangē manifestū: ⁊ ideo in ipo ponit verbū nō tñ ad similitudinem verbi large dicti: qō est ipa vox significatiua: vel ꝓcept⁹ rei imꝑfect⁹: qz in deo nihil est sensibile nec etiā imꝑfectū: ⁊ ꝓpter hoc vox significatiua q̄ sensibil⁹ est: ⁊ ipsa cogitatio q̄ licet sit intellectualis: tñ qz imꝑfectionē implicat: nomen hz ibi locū: sed ibi ponit⁹ verbū ingētū importat ꝓceptū rei ꝑfectū: qz de⁹ vnico actu intelligendi seipm: ⁊ oīa alia ꝓcipit ꝑfecte. Et q̄ ꝓz differentia verbi nr̄i ad verbū diuinū: qz ✠bū nr̄m in mēte multiplicat. Quot enī sūt ibi cōceptus ꝑfecti vl formati: tot sunt ibi verba. in deo aūt est verbū vnicū: qz nō pōt ibi esse nisi vnicus ꝓcept⁹ ꝑfectissim⁹. Ir̄ verbū in nobis est accidēs ⁊ q̄d trāsiens: qz nō semp actu intelligimus: sed in deo idem est qō suba diuina: qz nō patit admixtionē alicui⁹ accidētis seu cuiuscūq̄ nature extranee. Est etiā verbū semp actu ꝑmanēs ⁊ eternū: et sic ꝓz aliq̄liter secūdū. ſ. qualr̄ in diuinis ponat verbū. Circa tertiū sciendū q̄ de rōne filiatiōis ꝓprie dicte est q̄ ibi fit ꝓcessus viuēntis a viuente ſm rōnē siltudinis in idētitate nature saltē specifica vl in ꝓncipiando. qō ꝓz: qz in reb⁹ inanimat⁹ q̄nis vnū ꝓcedat ab alio: sic ignis ab igne: nō tñ ignis ꝓductus ab alio igne dicit⁹ eⁱ⁹ filⁱ⁹. Sūt si res non viua ꝓcedat a viuente: nō inuenit⁹ ibi rō filiatiōis: sicut artificiatuz ꝓcedit ab artifice: nō tñ dicit⁹ eius filⁱ⁹. ⁊ ideo rcr̄it sicut dictū est ꝓcessus viuētis a viuēte. Itē hoc nō sufficit nisi sit ꝓcessus ſm siltudinem nature: qz pediculus ꝓcedens ab hoīe nō dicit⁹ eⁱ⁹ filⁱ⁹: sed ille q̄ procedit ab eo sūlis in specie. Aduertendū tñ q̄ nō est de ꝓcepta rōne filiationis q̄ natura specifica in patre ⁊ filio numero distinguatur: sed hoc cōtingit ex imꝑfectione illius nature: que ꝓpter sui limitationē in pluribus suppositis esse nō potest vna numero existens. Si igit in diuinis ponat verbum distinctū ꝙnaliter a principio a quo ꝓcedit: sicut veritas rei se habet vt magis patebit. ſ. ꝙsequenter oportet dicere q̄ in ipso ꝑfecte inueniatur ratio filiationis: qz deus nō solū est viuens: sed vita ꝑ essentiam. ⁊ ideo verbū in diuinis necessario ꝓcedit sicut viuens a viuente: ⁊ in idētitate nature: nō solum specifica sed numerali. Et ꝓcedit etiam ſm rationē siltudinis: quia de ratiōe verbi est q̄ sit ꝑfecta siltudo illi⁹ cuius est verbum. ⁊ ideo verbū in diuinis ⁊ filius idem sunt ꝑ omnem modum. ꝓpter quod dicit Aug⁹. vj. de trinitate. Verbum solus filius accipit: ⁊ eo dicit⁹ verbū quo filⁱ⁹. His ꝑlibatis ꝓcedendū est ad declarationē ꝓme cōclusionis quā inducit Johānes ad ꝓbandū eternā filiationē: vt ꝓdictū est: nec debet aliq̄s admirari q̄ tñ in ista tractatione verba beati Johānis ꝓtinent sententiā maximā: imo nobis incōprehensibilē. ideo nō potest paucis verbis etiā modicum declarari. In ratione aūt ista beatus Johānes suponit vnum quod ab oībus supponitur rangē manifestū. ſ. q̄ deus sit ꝓncipiū simplicit⁹ primū: ⁊ ꝑ cōsequens q̄ sit intellectualis nature: aliter nō hr̄et noticiā sui ⁊ aliorum: quod est incōueniēs maximū. ⁊ iō quicūq̄ est ꝑfectiōis in natura intellectuali totū cōpetit ei: modo tñ sup excelleti. In natura aūt intellectuali pfectionis est q̄ ibi sit verbū: qz hoc cōpetit ei in q̄tū est in actu ꝑfecto: vt ptz ꝑ ꝓdicta: ergo in ipso deo ꝓprie ⁊ ꝑfecte est verbum. Verbum autem de sua ratione dicit q̄d ꝓcedens ab eo cuius est verbum: sicut ēceptus a ꝓcipiente. Cum igit verbū ⁊ filius idē sint: seq̄tur q̄ ibi sit generatio filij a patre: ex quo est ibi ꝓcessus verbi a dicēte. Huⁱ⁹ rationis Johānes ponit tñmodo ꝓclusionē omittens istā deductionē: sicut frequēter facit ꝑbi rangēdo solūmodo ynā ꝓpositionē sue rōnis: et hoc modo dicit Johānes. a In principio erat verbū. i. in ipso deo qui ab oībus suponit⁹ primū ꝓncipium necessario est verbū ꝓprie dictū: vt ptz ꝑ ꝓdicta. b Et verbū erat. Dic ꝙr̄ ꝙbat patris ⁊ filij ꝑsonalem distinctionē. Ad cuius intellectū sciendū q̄ ꝑsona est intellectual⁹ nature incōmunicabilis exist̄tia: vl portius subsist̄tia. Verbū aūt ex in diuinis nō pōt esse accidēs: vt ptz ex ꝑdictis. ⁊ ideo oportet q̄ sit quid subsistēs in diuina natura. Est etiā incōmunicabile: qz nec intellect⁹ nec natura capit q̄. ꝓcedēs sit idē ꝑ oēm modū cū eo a quo ꝓcedit. et ideo qz verbū in diuinis ꝓcedit ꝑ actū realem: oportet q̄ inter ipsum ⁊ principiū a q̄ ꝓcedit sit distinctio realis ꝑ ꝓprietates suas alteri incōmunicabiles. ⁊ iō cū virtūq̄ sit subsistēs incōmunicabile in natura diuina: q̄ est verbū in supmo intellectualitat⁹: seq̄tur q̄ inter verbū ⁊ ꝓncipiū a q̄ est verbū sit distinctio

a Omnia ꝑ ip. Aug⁹. Nō est creatura ꝑ quē oīs creatura facta est. Malū nō est factū ꝑ ipm: nec ipm idolū: qz nihil sunt: nulla sua natura subsistūt. Tñ q̄cūq̄ mēte ꝓcipit dz esse: ſ modo ꝓtm ꝑ ipm ē. Ea q̄ sunt ꝑ ipm facta sunt. Illa aūt sūt q̄ a natura ꝓpria nō recedūt. i. q̄ cōcordāt cunctipotēte diuinitatis. b Et sine ipso. Origenes ita distinguit. Et sine ipso factū est nihil q̄ factū est. Q: do: nihil q̄ factū est: factū est ſ. i. Aug⁹. Quod factū est erat vita in ipo. Jobes Chrysо. ⁊ sine ipso factū est nihil quod factuz est. Hylarius: sine ipso fa. ē nt. q̄ factū ē in ipso. c Q̄ factū est ⁊c. Aug⁹. Si audis mutabilē creaturā ꝑ filium factā: nō tñ credas mutabilē eius voluntatē: qz nō subdito aliq̄d voluit facere: sed oīa ab eterno fecit. Quod factum est ꝑ se: trāsit. qō in sapiētia īmutabili est: trāsire nō pōt. Faber enī artem ꝑ⁹ facit in mente: post in ope qō in mēte est viuit cū artifice: qō fit mutatur cum tempore.

a ipe filⁱ⁹ erat de⁹. ℣ ne dicak eē cū deo ⁊ ꝑ deū. b ℣ h idē ✠bū nō est nou⁹ de⁹ ſz erat apud deū in ꝓncipio. i. in pñe existēs ꝓncipiū oim cū patre. c ℣ ita erat vnum cum patre: vt oīm principiū creaturaꝝ sua ꝓrietate essentia.

a† b+

ipio apud deū. † Omniā ꝑ ipz fa c+

a ℣ nulla res subsistens sine ipso est facta.

b cta sunt: ⁊ sinē ipo factū est nihil.

℣ ⁊ omne. a ℣ in tpe. b ℣ in spū ali facerotis rōne sp viuit ⁊ vigit. c ℣ hec vita. i. sapientia dei.

c Q̄ factū ē i ipō vita erat: ⁊ vitā d+ c+

† 26. q. 5. ca. episcopi in fine.

Fuit homo

Nico.de lyra

sit distinctio ꝙnalis. Et hoc ē qō dicuiter tāgit Iohānes dicens: Et verbuz erat apud deum. Nulla enī res dz ꝓprie esse apud sanctām: sicut nec aliqs est in scipo: vt dz. iij. physicoz. ⁊ iō inter ✠bum ⁊ ꝓncipiū apud qō est verbū. ſ. patrez est ꝙnalis distinctio. Nā enī verbū ꝓcedit a patre ꝑ actionē transeūtē extra: sed manētē intra. ⁊ iō ✠bum manet intra illud cui⁹ est ✠bum: tñ ab eo distinctū: q̄ distinctio ꝙnalis est: vt ptz ꝑ ꝓdicta. a Et de⁹. Dic ꝙr̄ ꝙbat patris ⁊ filij ꝙsubstantialitatē. verbū enī diuinū est q̄d subsistēs in natura diuina: vt ꝓdictū est. natura aūt diuina nō est multiplicabilis: qz nullo mō pōt esse nisi vna ⁊ simplicissima. ⁊ iō oportet q̄ verbū ⁊ ꝓncipiū a q̄ est verbum sint idē penit⁹ in natura: q̄nis distinguāt vt ꝓdictū est in ꝙsona. ⁊ hoc est qō dicit Johānes: Et de⁹ erat verbū. ita q̄ li deus ponat⁹ a parte ꝓdicati. dicēdo sic: ✠bum est de⁹. Homia enī ⁊ verba trāspositā idem significāt. q. d. Johānes: q̄nis ✠bum sit apud deū: nō tñ est aliq̄d extranee nature: sicut est ✠bum nostrū: sed ē nature diuine q̄ indiuisibilis est. id eo ē eadē oīno in ipso ⁊ in patre. b Hoc erat in principio. Dic ꝙr̄ declarāt quartū. ſ. coeternitas patris ⁊ filij. Qz enī ꝓcedens sit posterius duratione eo a q̄ ꝓcedit: hoc ꝓtingit multiplicit⁹. Ens nō q: ꝓducens nō habet a ꝓncipio sue durationis potentiā ꝓductā ꝑfectā: sicut hō a ꝓncipio puericie nō habz potentiā generādi ꝑfectā. ⁊ ideo ei⁹ filⁱ⁹ necessario posterior ē duratiōe. Alio modo ꝓtingit ꝓpter modū ꝓducēdi: qz qñ aliq̄d ꝓducit ꝑ motū: q̄ motus est in tpe: oportet q̄ ꝓducētū sit posteri⁹ ꝓducente duratione: qz ꝓductū ꝓmo hz esse in illo instāti in quo terminak ille mot⁹. Tertio modo ꝓtingit hoc qñ aliq̄d ꝓducitur libere ⁊ nō de necessitate nature: qz tale agens pōt expectare ad ꝓducendū suū effectū: sicut creature ꝓducunk a deo cuius potentia est ꝑfectissima: ⁊ sine trāsmutatiōe ⁊ motu: tñ nō sunt ei coeterne: qz ⁊ si ab eterno potuit ꝓducere creaturā: vt dicūt aliq̄: tñ nolulr̄. Nullo aūt istoꝝ modoꝝ pōt poni in diuinis: q̄ filⁱ⁹ siue verbū qō est idē: vt ptz ꝑ predicta: sit posterius: patre: qz in diuinis nulla pōt esse potētia ꝓducta imꝑfecta: vt de se ptz: nec verbū in diuinis ꝓcedit ꝑ mutationē ⁊ motum: qz in diuinis nō būt locū: ꝙm q̄ dicit beatus Jacob⁹. Apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Itē filⁱ⁹ ꝓcedit a patre de necessitate nature: qz de⁹ necessario intelligit se: ⁊ sic relinquit q̄ filⁱ⁹ sit equal⁹ patri in durationē: ⁊ hoc est qō breuiter dicit beat⁹ Jobes: Hoc erat in ꝓncipio apud deū. hoc. ſ. verbū de quo locut⁹ fuerat: erat apud deū a ꝓncipio eternitatis. ⁊ sic ptz q̄rtum quod de verbo dei fuerat. ā. positū. c Oia ꝑ ipm. Post⁹ euāgelista declarauit ipsⁱ⁹ verbi esse seu generari: ubi ꝙr̄ declarat suum agere seu operari. ⁊ diuidit i duas: qz ꝓmo declarat h⁹ ꝙtū ad oēs creaturas in generali. scō ꝙtū ad holes in speciali. ibi: Et vita erat lux hoīm. Prima in duas. qz primo declarat ꝓpositū ꝙtū ad ꝓducēdi actū. scō ꝙtum ad ꝓducēdi modū. ibi: Q̄ factū est. In prīa parte oñdit q̄ actus ꝓducendi ipsⁱ⁹ ✠bi se extēdit ad oēm creaturā i generali: qz creature ꝓducūk a deo sic artificiata ꝑ artificē: Sap⁹. vij. Olm est enī artifex ⁊c. cū de⁹ sit agēs ꝑ intellectū. qō autē ꝓducit ꝑ artē seu intellectū ꝓducik ꝑ ꝓceptū art⁹ seu intellect⁹, sic dom⁹ in re extra ꝓducik a domo q̄ est in aia. vij. metaphysice. Verbū aūt in diuinis idē est qō ꝓcept⁹ intellect⁹ diuinit⁹. ſ. dictū est. q̄ oīa ꝑ ipm ꝓducta sunt. ⁊ hoc ē qō dicit Jobes: Oia ꝑ ipm facta sunt. Et qz posset aliqs credere q̄ hoc signū oīa distribueret solum ꝓ creaturis corpalib⁹ reo q̄ in ꝓncipio Geñ. vbi agit⁹ de ꝓma rep. ꝓductione: nō fit mētio nisi de corpalibus creaturis. iō ad hoc excludēdū addit: Et sine ipo factū est nihil: qz etiā spūales creature sunt a deo sic ab efficiente. Cōsideranduz tñ q̄ manicheⁱ dixit nihil hic tenere affirmatiue: ⁊ per hoc ſm ipm intelligunt creature corporales: q̄ paruz hīt de entitate: ⁊ ꝑ q̄ruz significank hoc noīe nihil: eo mō loquendi q̄ dicit pbs. hr̄. physicoz: q̄ illud qō est modicū nihil reputak. Sic igit⁹ exponit manicheⁱ dicens: Et sine ipso factū est nihil. i. sine verbo facta est corpalis creatura: qz dicit ipam eē factā a ꝓncipio malo. Potuit ei⁹ duo principia. vnū simplr̄ bonū. aliud simpliciter malū: ⁊ ab isto dixit corpalē creaturā ꝓcedere: ꝑ istud ptz esse falsum: qz ens ⁊ bonū ꝙuertunk. ⁊ iō ex hīs corpalis creatura de entitate: tantū de bonitate: ⁊ ꝑ ons a ꝓncipio bono ꝓcedit. hoc etiā ptz ex ordine rer̄ ⁊ cōnexione eaꝝ: qz vniuersi corruptibiles creaturas ⁊ incorruptibiles videm⁹ ad inuicē cōnecti ⁊ i vnū ordinari. ⁊ iō ꝓcedēdū est eas ab vno ꝓncipio ꝓducī: ⁊ i vnū finē reduci. ꝓpter qō ꝑbs. xij. metaphysice: ex cōnexione vniuersi, ꝑbat vnitatē ꝑmi ꝓncipij dicēs: Entia nolūt male disponi: nec bona pluralitas ꝓncipatuī. vnus q̄ princeps. Plurib⁹ etiā alijs modis error manichei posset i, pugnari: sed omitto ꝓpter ꝓlixitatē vitādā: ⁊ diffusi⁹ hz tractari. ꝙ. sniaz. Alij aūt dixerunt q̄ ꝓ nihil intelligit diabol⁹: quē dicūt esse sine verbo factū. Sed hoc ptz cē falsum. qz diabolus nō ē natura mal⁹. si enī malū eēt integrū: sciēm destrueret. ⁊ iō natura ipsⁱ⁹ bona ē. ⁊ iō facta ē a ✠bo a q̄ oīa bona ꝓcedūt. Et iō exponēdū est li nihil sicut ꝓpositū est. ſ. ō. d Q̄ factū est in ipo. Ostenso q̄ verbū sit cā ꝓductiua rer̄: hic ꝙr̄ oñditur ꝓ quē modū sit cā eaꝝ. Ad cuius intellectū sciendū q̄ ſm phm. q. de aīa: q̄tuor sunt gradus vite seu viuentiū: vegetatiuū: sensitiuū: motiuū ſm locū: ⁊ intellectiuū. Et int istos gradus intellectiuū tenet summū locū. ⁊ ideo ea q̄ sunt in aliq̄ ſm modū intelligibilē sunt in eo ſm modū vitalē. Creature aūt ꝑ existunt in ✠bo sicut in ꝓceptu art⁹ vel intellect⁹: vt ptz ex ꝓdictis: ⁊ ꝑ ons sunt in eo ꝓ modū vite intellectiue: qz intellige re verbi est suū esse: ⁊ suū viuere: ⁊ hoc ē qō dz: Quod factū ē in ipso vita erat: qz qō factū ē in re extra ꝓ⁹ erat in verbo per ideam: q̄ idē est qō essentia diuina ⁊ vita. Et sic ptz modus per quē creature ꝓcedūt a ✠bo: videlicz sicē artificiata ab artifice vel ab arte. ꝓpter qō dicē Boeti⁹. iij. de ꝙsolatiōe. Tu celsa superno duct⁹ ab exēplo pulchrūq̄ pulcherrim⁹ ipse: Mundū mēte gerens: similq̄ imagine formās. Alio mō exponik h⁹ in q̄tū creature ꝓexistūt i voluntate verbi. Ad cuius intellectū sciendū q̄ ſm phm. j. de aīa: illa dicunk viuētia q̄ mouēt seipsa. Hoc aūt maxime cōpetit voluntati q̄ mouet alias potētias ad agēdū. ⁊ iō ea q̄ sunt i voluntate verbi dicunk vita i ipso. Sic aūt ē de creaturis in q̄tū dependent a voluntate dei: ⁊ sic exponit illud: Q̄ factū ē in ipso vita erat: qz iste creature anteq̄ fierēt: erāt in volūtate ✠bi ad ꝓducēdū eas vl nō ꝓducēdū: ⁊ sic ptz modus ꝑ quē ē cā ꝓductiua creaturaꝝ: qz ꝓducit eas oīno libere: ꝑ quod excludik error aliquoꝝ ꝑboꝝ dicentiū ipm deum eas de necessitate ꝓducere. qō ptz falsum: qz voluntas nō vult aliq̄d de necessitate nisi illud bonū ad qō hz necessariā habitudinē. Voluntas aūt diuīa cū sit infinita nō hz necessariā habitudinē nisi ad bonū infinitū: ⁊ nihil vult de necessitate nisi bonū ꝓprium: ⁊ iō nullā creaturā vult de necessitate: sed tñ cōtingenter ⁊ libere: ⁊ sic eā ꝓducit. filⁱ⁹ aūt⁹ sine ✠bū in diuinis aliter ꝓcedit a pñe. ſ. naturali necessitate. e Et vita erat lux hoīm. Ostenso q̄liter verbuz se hz ad oēs creaturas in generali: hic ꝙr̄ oñdik qualik se habet ad holes in speciali. Ad cuius intellectū sciēdū q̄ aīalia q̄ sunt infra holes būt aliq̄lē rez sensibiliū cognitionē: sic⁹ asin⁹ cognoscit stabulū suū ⁊ pabulum: et dm̄ ꝓprium. ⁊ de silib⁹ ē silr̄ in dicīs: ſ sola creatura ītellectual pōt attingere ad cognoscēdū ipm deū. Eo enim ipo q̄ facta ē ad imaginē dei: est capax ipsⁱ⁹ ꝑ cognitionē ⁊ amorē vt dicit Aug⁹. xiij. de trinitate, verūtū cognito dei ⁊ amoꝛ pñt duplr̄ acci

a Fuit hō missus. Postq̄ sublimi volatu vltra oēm naturā in altitudinē theologie ascēdit: q̄ xp̄m apud patrē sp fuisse p̄ēplat⁹ est: mox ad humilitatē hūane nature ⁊ specialit̄ p̄ cursoris xp̄i descēdit ꝑtra illos: q̄ dicebāt humanā naturā: in ꝑmo parente ex toto perditā ⁊ ad nihilum redactam.

b Hō missus. Hō: nō angelus vt heretici volunt missus a deo. Jō potuit dicere de deo. ¶ Erat lux

Nico. de lyra

pli. Uno modo p cognitione ⁊ amore q̄ pñt hīi ex naturalib⁹. Alio mō ō cognitiōe ⁊ amore supnaturali: et fm hoc ista pōt dupl̄r exponi. s. de cognitione naturali ⁊ supnaturali. Primo igit̄ exponit de cognitiōe naturali: sic enī ptz ex predict⁹: oēs creaturę sunt p xp̄m, pducte: veruntū humana natura excellētior est in cognitiōe in q̄ntum virtute intellect⁹ pōt ad dei cognitionē attingere: effectus in ip̄m reducendo. p quē modū pñi habuerūt cognitionē de deo. Dis autē cognitio fit in aliq̄ lumīe: ⁊ iō natura hūana sup alias creaturas inferiores est a xp̄o specialiter illustrata. ⁊ hoc ē q̄d dr: Et vita. i. ipsius xp̄m q̄ est vita: vt ptz ex predict⁹. a Erat lux hoīm. inq̄tū attingit p naturā sibi datā a verbo ad altiora cognitiōis gradū. subdit autē modū dicēs: b Et lux i tenebris lucet. Licet enī ip̄m verbū q̄ est lux p essentiā nō possit esse forma intellect⁹ nostri. tñ intellect⁹ agens q̄ est potentia aīe: est q̄dā lux deriuata a diuīa luce. ⁊ ideo p ipsum pōt hō ad diuīa cognoscēda quodāmodo attingere: fm q̄ dr: Ps. xliij. Multi dicūt: quis ostēdit nobis bona. Rādet: Signatū est sup nos lumen vultus tui dñe. q. d. in lumīe intellect⁹ agentis impsso a te aīab⁹ humanis: pōt hīi cognitio tue bonitat⁹. Et b mō lux diuina in tenebris lucet inq̄tū natura humana de se est q̄dā tenebra: q̄ ex se lumē nō habet: sed a verbo illustrat⁹: eo q̄ luce ab ip̄o derivata mō predicto informatur: veruntū q̄ talis cognitio dei q̄ habet ex naturalib⁹ est defectiua. iō seqūtur: c Et tenebre eā nō cōprehēderūt. q̄ lux diuīa siue xp̄us q̄ō idē est cognitione naturali p essentiā nō videt: q̄ tal cognitio est tm̄modo per effect⁹ q̄ nō adequāt virtutē p̄me cause: sed in infinitū distant ab ea. iō p talē cognitionē nō pōt videri diuina essentia. Alio mō exponit lra de cognitiōe supnaturali: bō enī ad q̄ndam finē supernaturalē ordinat⁹: q̄ excedit lumē naturale rōnis: fm q̄ dicit ap̄ls. j. Cor. ij. Oculus nō vidit: ⁊ aur⁹ nō audiuit: nec in cor hois ascēdit q̄ p̄parasti diligētib⁹ te. Ad finē enī incognitū nō pōt hō moueri: q̄ incognita nō possum⁹ diligere: fm Aug⁹. ⁊ ideo bō ad finē suū ꝓsequēdū indiget necessario illustratiōe supnaturali: vt in finē vltimū dirigatur. Deus autē parat⁹ est hāc illustrationē hoībus dare: q̄ natura nō deficit in necessarijs: vt dr. iij. de aīa. Et si bo cve⁹ est de natura naturata: multo fort⁹ vex est de auctore ipsius nature: q̄ est natura naturās. Et ideo si bō faciat q̄ in se est: ad querendū ad deū p cognitionē ⁊ amorē, put pōt ex naturalib⁹ hīi: deus supplet reliquū addendo nature pfectionē gr̄e illustrans eū supernaturali illustratiōe. ⁊ b est q̄ dr: Et vita erat lux hoīm. i. ipsa xp̄us nō deficit illustrādo hoīes per gratiā in cognitiōe supnaturali. Et lux in tenebris lucet. i. i peccatorib⁹: q̄ verbū q̄tuz est in se illustrat eos luce gr̄e. Sed q̄ sunt tenebrosi. hoc est q̄ se subtrahūt ab influētia diuīe lucis siue verbi. ⁊ iō seqūtur: Et tenebre eā nō cōprehēderūt: q̄ petōres hanc lucē nō ꝓsequūt⁹: nō ꝓpter defectū luc⁹: vt dictū est: sed ꝓpter ꝓpriam malitiā. d Fuit hō. Postq̄ euāgelista descripsit seu declarauit eternā verbi emanationē ⁊ ipsi⁹ operationē: hic ꝓ̄ declarat ei⁹ temporalē incarnationem. Et dividit in duas partes: q̄ ꝓmo agit de missione precursoris. scō de aduētu redēptoris. ibi: Erat lux vera. Prima in duas: q̄ ꝓmo ponit cōmendatio p̄cursoris. scō tollit occasio erroris. ibi: Non erat ille lux. Circa ꝓmum cōmendatio p̄cursoris ex q̄ntuor describit. Primo ex q̄litate naturali. cū dr: Fuit hō. i. viuens vita hois fm dictamē recte rōnis: ⁊ rōnabilit⁹ p̄cursor saluatoris fuit hō ⁊ nō angelus: q̄ sapia diuīa disponit oīa suauit⁹: vt dr Sap. viij. q̄ facit oīa fm modū ꝓuenientes ⁊ decentem

a ſ non aliarum rerum.

erat lux hōim: ⁊ lux i tenebris lu/ a b+
a ſ tā a tenebris nō cernebat. b ſ an incarnatio nē: sicut nec cec⁹ cōphēdit lucē sup se lucentem.

cet: ⁊ tenebre eā nō cōphēdēt. c
a ſ sed ve etiā tenebre cōprehēderēt.
b ſ ꝓcurso⁹ hūanāt verbi. c ſ nō ab hoībus. d+

† Fuit hō⁊ missus a dō: cui no a b c f+
a ſ nō ab hoie impositū sed a deo q̄i substantialiter datū b ſ. i. gr̄a q̄ nobis a gr̄a hy: ⁊ gr̄am pdicat. ſ cui missus. c ſ agēs libera volūtate. ſ hic missus est: hic venit in testimoniū.

mēn erat iohannes. Hic vēnit in g+
ſ cuius rei. a ſ quicunq̄ contradiceret.

testimoniū vt testimoniū phibē
a ſ. i. xp̄o nato. ſ tā nomē verbi mutauit i lumē.
b ſ quare. c ſ lumen xp̄m esse.

ret de lūmine: ut oēs crederent b+
a ſ rectificantē: q̄ deū nemo vidit vnq̄.
b ſ magnus quidē erat iste: nō est ramen ex se lux: sed ē ramen sanctꝰ lux illuminata.

pēr illum. Nōn erat ille lux: sed vt j+
ſ missus erat. ſ de quo.

testimonium phiberet de lumie.

† Dar. 3. a ij. d

a Erat lux vera. Postq̄ euāgelista declarauit missionē p̄cursoris: hic ꝓsequitur de aduētu redēptoris. Et dividit in tres: q̄ primo ostēdit necessitas hui⁹ aduētus. scō de fructu. ibi: Quotq̄t aūt. tertio vendi modus. ibi: Et verbū caro factū est. Circa ꝓmū ꝓsiderandū q̄ rō naturalis est defectiua in cognitione diuinorū: q̄ nō attingit ad cor⁹ cognitionem nisi p effectus q̄ distāt a deo in infinitū. Item reuelatio de diuinis i veteri testamēto erat imꝑfecta: q̄ sub velaminib⁹ ⁊ figur⁹. ꝓpter q̄ ante xp̄i aduentū hoīes multipliciter errabant circa cognitionē diuinor⁹: vt ptz inspicienti illi⁹ tpis decursum. et ideo aduent⁹ xp̄i in mundū fuit necessari⁹ ad illuminandum hoīes in cognitiōe diuinor⁹: fm q̄ ipemet dicit. j. xix. Ego in hoc nat⁹ sum ⁊ ad hoc veni in mundū vt testimoniū phibeā veritati. iō videm⁹ q̄ post ei⁹ aduentū idolatria cessauit q̄si p totū mundum: sicut fuerat p Zachariā ꝓphetā predictū ca. xiij. Et erit in die illa dicit dñs disperdā noīa idolor⁹ de terra. Or autem xp̄s sit lux sufficies ad talē illuminationē oīdit triplici rōne. Prima ratio ꝓcedit ex luc⁹ hui⁹ veritate. secūda ex ipsi⁹ ꝓfectionalitate. tertia ex euidenti ei⁹ manifestatione. Secūda tangit ibi: In mundo erat. tertia ibi: Mundus q̄ ip̄m fact⁹ est. Circa primum aduertēdū q̄ aliq̄d dr vex triplr. Uno mō q̄ distinguit ꝓtra falsum. secō q̄ distinguit ꝓtra figurale inq̄tū figura recedit a pfecta rei veritate. tertio q̄ distinguit ꝓtra participans: q̄ illud q̄ est tale p participationē deficit a pfectiōe illi⁹ q̄ est tale p essentiā. Lumen q̄ rōnis natural⁹ in cognitiōe diuinor⁹ ꝑmo deficit a rōne vere luc⁹: q̄ ⁊ si p eā pōt habuerāt de deo aliquā cognitionē: fuit tñ admixta erroribꝰ multis: ꝓpter q̄ dr ad Ro. j. Cū cognouissent deū nō sicut deū glorificauerūt aut gr̄as egerūt: ſz euanuerūt in cogitatiōib⁹ suis: ⁊ obscuratum est insipiens cor eor⁹. Et b ptz in Aristotele: q̄ inter alios ꝑos dicit veri⁹ scripsisse: ⁊ tñ in plurib⁹ deuiauit a veritate: sicut ptz de mūdi eternitate: de intelligētia⁹ numero ⁊ ea⁹ felicitate: q̄⁹ pfecutionē cā breuitatis omitto. Lumē vero cognitionis diuin⁹ q̄ fuit in veteri testamēto deficit a rōne vere lucis: q̄ licet habuerit veritatē absq̄ admixtiōe falsitatis: tñ ipsa erat figuralis ⁊ q̄si vmbra veritat⁹. Lumē vero cognitionis euangelice tertio modo deficit a pfecta lucis veritate: q̄ licz vera ⁊ apta sit: tñ est participata. Lux aūt diuīa ꝑ modo dr vera. q̄ est lux p essentiā. Et ex b sequitur q̄ ipsa sit sufficiens ad oīm illuminationē: q̄ q̄ est tale p essentiā: est causa oīm alio⁹: sic ignis est cā caliditat⁹ in oīb⁹ aliis: vt hr. q. metaphysice. Talis aūt lux appropriat filio: vt dictū est: ⁊ sic ptz ꝑma rō sue efficacie ad illuminationē gr̄e. q̄ tangit cū dr: Erat lux vera: sine falsitate: sine vmbra ⁊ sine participatiōe: sed lux p essentiā. iō sequitur: b Que illuminat oēm hoīem. q̄tuz in se est:

a ſ aūt. b ſ xp̄s. c ſ q̄ est nō vera lux. ſ. q̄ nō ē ex se sed aliunde lucet. d ſ nō q̄ oēm: sed q̄ nullus sine illo illuminat. e ſ ve etiā ip̄m iohannem.

a † Erat lux vera q̄e illuminat oēm⁊ a+
a ſ. i. qui a deo recedens ⁊ cadens in mundū ecce/ b
catus est alioquin nō indigeret illuminari.

hoiem vēnientē in hūc mundu. c
a ſ ⁊ hec lux. ſ pūra deitat⁹ nō vr ꝓ⁹ et⁹: sī vr sanctoꝰ oībus creaturis infusus: regens quas fecit.

b In mūdo erat: ⁊ mūdus p ipsum d
a ſ dilectores mundi: q̄ oēm sensum ⁊ intellectū divina lux excedit. e
fact⁹ est: ⁊ mundus eū nō cogno/ f+
a ſ in hūanā naturā ſ. i. in mūdū q̄ suus est.
b ſ xp̄s p carnē. c ſ. i. defic⁹ hoies pcrim iudei ſ⁹ oībus fruūr. ſ eius cognati. ſ sui nō q̄ nulli q̄ aliqui sed rari: ⁊ quotquot receperunt. g+

uit. In ꝓpriā vēnit: ⁊ sui eum nō b
a ſ siue iudei siue gentiles. ſ p fidē.

recepēkt. † Quotquot aūt recepe i+
a ſ p spūscem nō em reformari: sed b ſ adoptiuos. ſ vt sint frēs ei⁹ ⁊ coheredes p gr̄am sicut ⁊ ipe filꝰ vnigenitus p naturā vt iā nō sit solus.

runt euz: dedit eis ptātem filios k+
ſ. s. a ſ deū esse ⁊ hoiez. b ſ. i. iure et⁹ nolo c ſ. i. emanuel q̄ interpretat⁹ nobiscum deus.

dei fieri his qui crēdunt in nomi
a ſ pluraliter vt significet mariꝰ ⁊ femine maternam. ſ sunt nati de materia patrioꝝ mſis. ſ hic misera conditio apponitur.

ne eius. † Qui nō ex sanguibus l+

† De herem. cum ex iure can.

† De pe. di. 4. c. hāc sanctam.

† De. cons. di. 4. si quo.

se: est tñ euidēs in suo effectu. s. in vniuersitate creaturaꝝ a deo ꝓductarū: ex quaꝝ pulchritudine ⁊ ordine lux diuina etiā potest in naturali ratiōe cognosci: fm q̄ dicitur Sap. xiij. A magnitudine speciei creaturaꝝ poterit creator horū visibiliter cognosci: ad Ro. j. Inuisibilia dei a creatura mūdi. i. ab homine ꝑ ea q̄ facta sunt intellecta ꝓspiciunē ⁊c. Et hec ratio tangitur cū dicit: Et mūdus ꝑ ipsum fact⁹ est: q̄ nōie mundi oīs creatura intelligit: vt dictū est: que ducit in cognitionē creatoris: sicut effect⁹ in cognitionem sue cause. f Et mūdus eū. Hic remouet q̄ndā obiectionē: q̄ cōtra p̄dicta posset obiici ꝑ b q̄ videm⁹ multos hoies nō hre cognitionē dei. Et ipse rādet q̄ b nō est ex defectu luc⁹: sed magis ex malicia hoīm ab ea se auertentiū dicēs: Et mūdus eū nō cognouit. Nōie mūdi intelligūtur pctōres mundialiter vinētes: ⁊ ideo aliter accipit mūdus q̄ in parte p̄cedēti: q̄ ibi accipit ꝑ essentijs rez: hic ꝑ malicijs hoīm. g In ꝓpria venit. i. in mūdo q̄ē ip̄e fecerat venit ꝑ carnis assumptionē: ⁊ sic fuit ibi nouo modo. Vel aliter: In ꝓpria venit. i. in in dcā que dicebāt terra dei: vt ptz in pluribꝰ locis veteris testamēti. h Et sui eū nō receperūt. i. iudei: q̄ in veteri testamēto dicunt⁹ ꝑ⁹ peculiaris ipsi⁹ dei: q̄ pauci de iudeis cōparatiue crediderūt xp̄o: fm q̄ fuerat ꝑdictū Esa. viij. Qr esset futur⁹ in lapidē offensiōis ⁊ in petrā scādali duab⁹ domib⁹ israel. i Quotq̄t aūt receperūt eū. Hic ꝓ̄ ponit aduent⁹ xp̄i vtilitas siue fruct⁹: ⁊ diuidit in duas. q̄ ꝓmo ostēdit ꝓpositū. secō remouet quoddam dubium. ibi: Qui nō ex sanguinib⁹. Circa ꝓmū sciendū q̄ sicut verbū incarnatuꝝ est vere filꝰ dei naturali: ita illi q̄ fiunt membra eius ꝑ fidem formataꝝ efficiunt filii adoptiui: ⁊ in hoc apparet vtilitas nobis ꝓuenies ex suo aduētu. ⁊ hoc est q̄ dr: Quotq̄t aūt receperūt eū. credēdo. k Dedit eis ptātē filios dei fieri. ꝑ regenerationē baptismi: q̄ nō dat nisi ꝓfitentib⁹ fidez xp̄i ꝑ se ſi sint adulti: vel ꝑ aliū si sint parvuli. l Qui nō ex sanguinibus. Hic ꝓ̄ remouet dubiū: q̄ posset forte aliquis credere q̄ hec generatio esset ꝑ modū generatiōis carnalis. ideo hoc remouet dicens: Qui nō ex sanguinib⁹ ⁊c. Licet enī sanguis in latino plurale nō habeat: hz tñ in greco. ⁊ ideo transl⁹ vt sequeret veritatē textus nō curauit de regul̄ grāmatice trāsferens in plurali: Ex sanguib⁹. Ad generationē enim

carnalem

Universidad de Navarra
Biblioteca

a Et verbū. Ut aūt secure credam⁹ homines nasci ex deo: subdit deū nasci ex hoīe ex hac susceptione infirmitat⁹ sanat nr̄a infirmitas vt possim⁹ filij dei fieri. ⁊ hoc est: ⁊ verbū caro factū est. Quod supius erat inferi⁹ descēdit. Quid mirū si qđ erat inferi⁹: in id quod superi⁹ est descēdit. Nec mirū si homines nascunt ex deo: qr deus ex hoīe est natus. b Plenū gratia. Hō christ⁹ plen⁹ fuit gratia: qr nulli⁹ p̄cedentib⁹ meritis ex q̄ p̄ceptius est fuit deitas in eo implens hoīem illū oī plenitudie redundāte in oēs sctos. vñ ⁊ mr̄ eius non tm̄ dicit mater hois: sed ⁊ mater dei. nec mirū si dicit: hō etiā deus: cū deus dicat etiā hō. hec aūt gratia dicitur ⁊ veritas: qr ste olim ꝓmissa ē: ⁊ modo exhibitū. s. vt deus sit in hoīe implens cū oīni bono: ⁊ p eū suos.

Nico.de lyra

carnalem ꝓcurrit duplex sanguis: qr ex pte matr̄ reḡrit sanguis mēstruus ꝓ materia: ex pte viri reḡrit semē in q̄ ꝓsistit virt⁹ formatiua. hoc aūt semen est residuū alimēti sanguinei: qr nutritiua ministrat materiaz ipi generatiue. b tm̄ residuū qđ trāsit in semē dealbatū ē ꝑter matoꝛē digestionē. Istos igit̄ sanguines excludit euāgelista generatiōe spūali di. Qui nō ex sanguib⁹ nati sūt. a Neq; ex volū. carnis. ꝑ carnē hic intelligit femia q̄ pax partic/pat de rōne respectu viri: ꝑter ꝙ notat caro Gen. ij. Hoc nūc os ex ossib⁹ meis: ⁊ caro de carne mea. copula aūt masculi et femine reḡrit in carnali generatiōe: sic in oī alia actiōe naturali reḡrit̄ ꝓiūctio actiui ⁊ passiui: ⁊ hec copula mar̄ ⁊ femie excludit a generatiōe spūali. cū dr̄: Neq; ex voluntate carnis neq; ex volūtate viri. Alit̄ pōt exponi: ita q̄ p volūtatez carnis itelligat ꝓcupla large loḡndo de volūtate: ꝑ accipit ꝑ appetitu sensitiuo. ꝑ volūtatē viri intelligat̄ appetit⁹ intellectiu⁹: qr vter q̄ appetit⁹ ꝓcurrit i generatiōe carnali hois. Appetit⁹ sensitiu⁹ vt mouēs: intellectiu⁹ vt ꝓsentiēs: et ꝙ remouet a generatiōe spūali. cū dr̄: Neq; ex volūtate carnis ⁊c. q̄lit̄ aūt fiat generatio ista oñdit. cū dr̄: b Sed ex deo nati sūt. inq̄tū hoies a deo recipiētes gr̄az trahunt quodāmō ad naturā dīnā: qr p donū gr̄e efficiūtur ꝓsortes dine nature: vt dr̄. ij. Pet. j. Per quē maxia ꝓciosa nobis ꝑmissa donauit: vt p hec efficiamini dine ꝓsortes nature. Ex ꝑdict⁹ ptz q̄ filij carnales ꝓtrahūt q̄ndā maculā ⁊ feditatē ex mō sue generationis. nō sic aūt filij spūales: ꝙ mag⁹ nobilitatē. c Et ver. caro fa. ē. Hic ꝓr̄ oñdit modū verbi i mūdū venientis: qr nō venit vbi ꝓus non erat: sed qr nouo mō: ibi incepit ee: sicut rex q̄ ꝓius ē in alīq̄ ciuitate p sui potētiā tm̄: qñ venit illuc ꝓsonaliter incipit ee nouo mō. s. p sui ꝑsōā: sic de⁹ filij⁹ q̄ ꝓius erat in mūdo p potētiā: ꝑsōā ⁊ essentiā: vt ptz p ꝑdicta. venit ibi nouo mō. s. p carnis assūptionē. ⁊ ꝙ est qđ dr̄: Et verbum caro factū ē: ⁊ habitauit i nobis. Ex ꝙ verbo: verbū caro factū ē: Eu chites accepit occasionē errādi dicēs: q̄ ex verbo ⁊ carne facta ē vna natura sic ⁊ vna ꝑsona: sed ꝙ māifeste ptz falsum ⁊ impossibile: qr illa natura eēt cōposita ex verbo ⁊ natura humana: ⁊ sic verbū veniret in cōpositionē alteri⁹. ꝙ aūt ē ispossibile: qr oīne qđ cōponit alteri ē aliq̄ mō in potētia. potentia aūt nullo mō pōt ee in verbo cū sit actus pur⁹. q̄ ⁊c. Itē si eēt possibile vnā naturā ex ābab⁹ fieri. illa tm̄ nō eēt natura hūana nec diuina: qr natura cōposita ex duab⁹ nō est aliq̄ illaꝝ: sed aliq̄d aliud resultās ex ipis: vt ptz de mixto ex elemētis: quia mixtū nō ē aliq̄ elemētoꝝ nec ipa sil̄ supta: qr tūc mixtū non eēt aliq̄d vnū. ⁊ tō si ex verbo ⁊ carne fieret vna natura: sequitur q̄ xp̄s nō eēt hō neq; de⁹ ꝓtra scripturā nouī ⁊ veter⁹ testamēti. ꝑter qđ Arri⁹ dixit q̄ ex carne ⁊ verbo nō ē facta vna natura: ꝙ ipm verbū carne assūpsit: nō tm̄ aiam: qr verbū supplet locū aie ꝑm ipm: ꝙ istud dictū ꝓplicat ꝓtradictionē: qr caro nō ē in specie carnis nisi ꝓ aiam: vt dr̄. iij. methauroꝝ. ⁊ tō dicere q̄ verbū assūpsit carnē ⁊ nō aiam ꝓplicat ꝓtradictionē. Nec valet q̄ dicit verbū supplere locū aie: qr caro illa etiā ꝑm ipm nō ē informata ꝓ verbū: ꝙ tm̄ assūpta. Et si diceret ipsam ꝓ verbū informari: ꝙ tm̄ ē impossibile. Itez seqūref q̄ xp̄s non eēt hō: vt ptz manifeste. ꝑter qđ Apollinaris dixit q̄ verbū assūpsit carnē: qr ꝑm ipm assūpsit aiam sensitiuā q̄ dat eē carnis: nō tm̄ assūpsit aiam intellectiuā cū verbū sit maxie intellectuū. ⁊ tō in xp̄o solūmō ponebat intellectuz verbi: sed ꝙ ptz falsum

a ꝙ sepulcēria carnis. i. femie q̄ ē caro adeꝛ regit

neq; ex voluntate carnis neq; ex a

a ꝙ vir dicit spūs q̄ regit. b ꝙ opanter p baptismū. c ꝙ hoies ex deo ⁊ deus ex homie.

volūtate uiri: ꝫ ex deo nati sunt. b

b ꝙ. i. filij⁹ dei. ꝙ homo. a ꝙ habitu iuēⁿ vt hō.

a †Et verbū caro factū ē: ⁊ habitauit i c†

ꝙ ⁊ p hoc sanati. ꝙ noua ꝙ alegit.

a ꝙ. i. cognouim⁹ deū ex glozioſū. b ꝙ manifestarē eius ꝙ hūanitatē in q̄ docuit ⁊ miracula fecit in q̄ trāsfiguraⁿ est in q̄ surrexit. ꝙ vel alitudinem.

nobis. Et vidimus gl̄oriā ei⁹ glo d†

a ꝙ nō vt cuiuslibet scri. b ꝙ vidim⁹ illū hoiem.

b riā q̄si vnigēniti a patre: plēnum e f

q̄ inciplat eē hō: q̄ō est ipossibile: qr suppositū diuinū est instituere ⁊ substātie. ⁊ tō pōt natura in scipo sustētare: vt diffusa⁹ declarat. in. sniaz. Cōsiderādū tm̄ q̄ euāgelista si sine rōne dix̄ verbū esse carnē factū mag⁹ q̄ hoiem: qr ꝙ ꝫ euitat̄ error illoꝝ q̄ dixerūt naturā humanā dr̄e in xp̄o hypostasim ꝓpriā. si enim dixisset: verbū factū est hō: cū hō significet naturā humanā in supposito: dedisset occasionē cogitādi q̄ natura hūana in xp̄o subsisteret in ꝓpria hypostasi. Sil̄ magis dixit verbū factū ē carnē q̄ aiam: ne daretur occasio cogitādi q̄ illa vnio eēt ꝑm actum aie vt p cognitionem ⁊ amoꝛē: nō tm̄ in vnitate suppositi. d Et vidim⁹. Postq̄ euāgelista declarauit verbi emanationē ⁊ ei⁹ incarnationē: hic oñdit ꝑ liter ipse ⁊ alij apli habuerūt de hoc cognitionē. Et diuidit in duas partes: qr primo ponit innotescēdi modum. scōo manifestat ipm. ibi: Et de plenitudine. Prima in duas: ꝑm duplicē modū innotescendi quē ponit. scōa ibi: Johānes testimoniū phibet. ꝑim⁹ autem innotescēdi modus ē p visum. Sciēdū tm̄ q̄ videre aliq̄n accipitur nō solū ꝑ visiōe corpali: sed etiā ꝑ cognitiōe intellectuali. p quē modū dicim⁹: vides tu hoc. i. intelligis: ⁊ ꝙ est qđ visus est spūalio: inf alios sensus: ⁊ plures rex differētias nob⁹ demōstrat: vt dr̄. j. metaphysice. et tō nōie visus vtimur aliq̄n in his q̄ ptinēt ad intellectū: vtroq; mō videdi habuit Iobes ⁊ alij apli noticiā ꝏbi incarnati: qr cū ipo fuerūt corpalit̄ ꝑuersari: ⁊ sic viderūt sensibilit̄ opa virtutē tot⁹ creature excedentia: sic ē suscitatio mortui: illumiatio ceci: ⁊ ꝙsilia. ex qb⁹ vim mētis ꝑceperūt ei⁹ diuitatē in carne latentē. viderūt etiaz hoc mētalit̄ ꝑ internā inspiratione: qñ aperuit eis sensuz vt intelligerēt scripturas. vt dr̄ Lu. vlt⁹. ⁊ ꝙ est qđ dr̄: Et vidim⁹ gl̄oriā ei⁹. i. excellētiā oēm creaturā excedētē. ꝑter qđ subdit̄ q̄si exponēdo ꝑdictā gl̄oriā: c Quasi vnige. a pre. i. naturalit̄ ab eo ꝑcedētis: ⁊ p ꝙ⁹ eandē naturaz nūero cū ipo hūit. ꝙ enī viderūt apli ꝑmo p ꝑ⁹ testimoniū in trāsfiguratiōe in q̄ fuit iobes cū petro⁹ iacobo: vt dr̄ Mat. xvij. ⁊ tō tūc audiuit vocē patr̄ dicētis de xp̄o: Hic est filius me⁹ dilect⁹ ⁊c. scōo viderunt hoc p angelos obsequētiū: qr angeli mīstrabāt ei sicut supiori: vt dr̄ Mat. iiij. Supra naturā angelicā nihil ē nisi natura diuina. tertio viderūt ꝙ p ꝙ creature etiā visibiles obediebāt ei ad nutum sicut ꝏbo ⁊ creatori. ꝑter qđ dixerūt Mat. viij. Qualis ē hic qr venti ⁊ mare obediūt ei. Irto ꝙ viderūt p decendi ⁊ opandi modū. Moyses enī ⁊ alij ꝑphe nō dabāt ipsi ꝑceptaliq̄ de ꝑceptis dei ꝑm istruebāt. ⁊ tō dicebāt: hec dicit dns. vel aliq̄d sile. Sil̄ de moyse scriptū est: Locut⁹ ē dns ad moysen ⁊c. Christ⁹ aūt tanq̄m de⁹ a ꝑpria auctoritate loḡns dabat doctrinā suā: vt ptz Mat. v. vbi frequēt dr̄: Ego aūt dico vob⁹. vñ in fine illi⁹ ꝑmonis dr̄ q̄ erat doces sicut ꝑtātē dns. Et sil̄ ꝑpenderūt ꝑ opandi modū: qr ⁊ si alij fecerūt miracula: ꝙ fuit tm̄ dep̄cando. Christ⁹ aūt ⁊ si in miraculis faciēdis aliq̄n oranerit: vt ⁊ suscitatiōe lazari Joh. xj. tm̄ cōiter miracla faciebat imperādo: vt ptz ex decursu euāgelij. ꝑ qđ oñdebat q̄ illa faciebat virtute ꝓpria sic de⁹. ꝑter qđ dr̄ Lu. vj q̄ virt⁹ exibat de illo ⁊ sanabat oēs. Seq̄f: f Plenū gr̄e. ⁊ ꝙ ꝑio ꝑter gratiā vniōis. ille enī ꝑfectissime est plenus gr̄a q̄ ꝑfectissime deo coniungit̄. natura aūt humana in xp̄o nō solū ꝓiuncta est deo ꝑ cognitionē ⁊ amoꝛē sicut in alijs: sed ꝑ realez vnionē: vt dicit in xp̄o

a Hic erat. Per demōstratiuū ꝓnomē innuit christū affuisse in illo loco. Sepe enī ipe dns adhuc ignot⁹ anteq̄s baptiçaret ⁊ ꝑdicaret ad iobem solitus erat venire. b Qui post me ventur⁹: post me ꝑdicatur⁹: baptiçatur⁹: morit̄ur⁹. Mō q̄ iā nō esset nat⁹ qñ hec dixit: qr etiā baptiçatus. Sed ventur⁹ in ꝑdicatiōe: in morte: sed nō in resurrectiōe. c Ante me fact⁹ est. Ex greco cozā me fact⁹ ē. i. ap paruit mihi quidē. s. qr ꝓior me erat. d Et de plenitudine. Exposito testimonio ꝑ sortis redit euangelista ad testimoniū sue assertiōis: q̄si verbū caro f. ē. vidim⁹ gl̄oriā ei⁹ plenū gr̄a ⁊ veritate: ⁊ ꝏ plētudine ei⁹ n. o. a. gratiā vt ipm credam⁹: ⁊ veritatē q̄ illuz intelligim⁹. e Accepim⁹. Aug⁹. Nō solū gratiā q̄ plane grat⁹ dat: nō ꝑ merito vt fidez q̄ ꝑ dilectionē opat ex q̄ iustus viuit: ꝙ ⁊ p ista gr̄am. i. beatitudinē eternā q̄ ⁊ merces iusticie dicitur ⁊ etiā gr̄am: qr meritū ex gratia. f Gratiā. p gr̄a. Hr̄a in ꝓceptiōe boni p gr̄am dat. Hr̄a simplr̄ q̄ nō ē merit⁹: si postea cū illa opamur: in bonis ꝓficim⁹: ⁊ tūc dat gr̄a. p gr̄a ꝓpriā. g Per moysen. Per moysen seruū ꝏbligatio⁹. p dns iesus salut⁹ ipletio. h Deū nemo vidit ⁊c. Id est nullus purus homo vinēs in hoc corpore videbit diuinitatē meā. vnde ista adiecit de⁹ moysi: Non videbit me homo ⁊ viuet. i. nemo vinens in corpore videbit diuinitatē meā. vnde ista adiecit de⁹ moysi:

a ꝙ fm humanitatē. b ꝙ fm deitatē. c ꝙ nō solū ego dico: sed etiā. ꝙ baptista. d ꝙ. s. q̄ verbū caro f. ē: qr ipe ꝑmissus ei restat. id ipsum. s. celsitudinem humanitatis ⁊ eternitatē diuinitatis.

grātiez ⁊ veritat⁹. † Jōhes testimō a

a ꝙ. s. christo. b ꝙ apre nō obscure vt lex.

nium phibet de ipō: ⁊ dāmat di c†

a ꝙ verbum subst̄antiale. b ab eterno. b ꝙ vobis querentibus: an essem christus.

a b cēs: Hic erat quēz dixi: q̄ post me d† e

a ꝙ. i. mihi ꝑpositē est etiā i hūanitate: ꝙ dixi iterū dico. ꝙ cur. b ꝙ eternitate deitatis.

c ventur⁹ ē: ante me fact⁹ ē: qr ꝑō f

a ꝙ quia illis spiritus est datus nō ad mensuraz: nobis ab eo fm mensuram.

d me erat. Et de plenitudine eius d†

a ꝙ vt ipm credam⁹ ⁊ veritatē q̄ illū intelligam⁹.

e f nos omēs accepim⁹: et grātiam i†

a ꝙ bono donū. b ꝙ vere ab eo accepim⁹ qr lex q̄ mala nō tollit ꝙ oñdit: ⁊ reos cōuincat ⁊ humi/

g ꝑō gr̄a † q̄ia lex ꝑ moysen data R†

liēt se medico. a ꝙ que sit salus homini vt erat promissa. b ꝙ est dōs liberans.

est: grātia ⁊ veritas ꝑ iēsum chri/ †

a ꝙ q̄. g nec moyses. b ꝙ hec gr̄a ꝑ xp̄m oīb⁹ est data. i. videre deū q̄ nūq̄ visus ē. c ꝙ nullus hō.

h stus factā est. † Deū nemo vidit i

Nico.de lyra

ēs in xp̄o gr̄a vnionis: ꝙ quā bō dr̄ de⁹: ⁊ ecōuerso ꝙ cōicatio nē idiomatū. Dicit aūt talis vnio gr̄a in cōtū diuia liberalitate ⁊ miscdia facta est. scōo ꝑter gr̄am habituale: q̄ plenit fuit in christo q̄s in alijs. ꝑter ꝙ dr̄. j. iij. ca. q̄ dat⁹ est ei spīritus nō ad mēsurā: qr nō solū habuit pleitudinē sufficiētie: sed etiā redundātie in alios: qr est caput nō solū hoim sed etiā angelorū. Qr aūt virgo maria ⁊ aliq̄ alij sancti legunt plenī gratia: vt dr̄ de maria Lu. j. ⁊ de stephano Act⁹. vj. hec tamē est alia plenitudo. plenuz enī opponit vacuo: ⁊ tō tot modis dicit plenū q̄t modis dicit vacuū. Dicit aūt vacuitas gratie. vno mō ꝑt̄ virtut⁹ defectū circa ꝑtiū subiectū: ⁊ tali vacuo opponit plētudo gr̄e sctoꝝ. alio mō dicitur vacuitas gratie: eo q̄ nō redūdat ad corp⁹: ⁊ tali vacuo opponitur plenitudo marie in cōtum gratia ei⁹ aliq̄ modo redūdabat ad corpus supernaturaliter cōcipiendo. plenitudo tm̄ marie nō se extendit ad alios: ita q̄ sit gr̄e datrix: sed solū in cōtū est gr̄e impetratrix. Christi aūt plenitudo ad alios se extendit: ⁊ sic opponit vacuo nō solū respectu sui: sed etiā alioꝝ: qr fuit in xp̄o plenitudo gr̄e nō solū respectu sui: sed etiā respectu alioꝝ. a Et veritatis. in cōtuz in ipo fuit veritas diuina siue increata per vnionē nature. Sil̄ in alia christi fuit plenitudo veritatis in cōtum habuit noticiā oīm que cognoscit de⁹ noticia visiōis. Sil̄ fuit in christo plenitudo veritatis in cōtum impleuit omnes figuras ⁊ ꝑmissiones legis mosaice. b Johānes testimoniuꝫ phibet. Hic ponit secundū modū quo innotuit iohanni ⁊ apostolis alijs verbū incarnatum: ⁊ hic modus fuit p auditum: quia audiuit a iobāne testimonium de christo qđ erat efficax ꝓpter iohānis mirabilem natiuitatem: ⁊ ꝑter excellentem vite sue sanctitatez. ⁊ hoc est quod dicit: Johānes testimoniū phibet de ipso. ⁊ bene dicit phibet: ad oñendum q̄ eius testimonium fuit continuatum: qr nō solū semel sed pluries testificatus est de christo. ⁊ ideo dicit: phibet: ad denotandū ꝓtinuationez huius testimonij. secūdo ostēditur istud testimoniuz clarum. cum subditur: c Et clamat. qr Johānes nō loquebat de christo in occulto: sicut faciunt illi qui habent doctrinā suspectam: sed in palam coram populo. Dicit aūt hoc testimoniū certū ⁊ verum: qr eodē modo testificatus est ꝓius de christo i absentia: ⁊ post in ꝓsentia: quod notatur cum dicitur: d Hic erat quem dixi. scz ante. ⁊ idē modo dico. Ulterius ostēditur quod de christo dixit. cum dicitur: e Qui post me ventur⁹ est. ꝓtz q̄ Johānes non loquit̄ de aduētu xp̄i in mūdū: qr iā erat nat⁹ ⁊ fere. xxx. annorum: sed ꝓr vtrūq; modū manifestat: ꝙ mo manifestat primus q̄ est ꝓ visuz: vt dictū est. scōo secūdū q̄ est ꝙ auditū. ibi: Et ꝙ est testimoniū. Ad intellectū ꝓmi sciendū q̄ hec verba q̄ sequunt nō sunt ꝏba iobis baptiste. licet ꝙ dicat Origenes: sed sunt verba iohānis euāgeliste declarant⁹ modū q̄ cognouerūt verbuz incarnatū ꝑ visum: ꝑm Aug⁹. ⁊ Chrysō. dixerat enī. ꝛ. Vidimus eū plenū gr̄e ⁊ veritat⁹: posset aliqs q̄rere qualit̄ ꝙ vidistis. iō declarat q̄lit̄ hoc cognouerūt q̄si rñdens tacite q̄stiōi. Et diuidit in duas: qr ꝓmo declarat qualit̄ cognouerunt eum plenū gr̄e. scōo qualit̄ cognouerūt eū plenū veritatis. ibi: Deum nemo vidit. dicit igit̄ ꝓmo: ꝙ dixi q̄ vidim⁹ eū plenū gr̄e: qr de plenitudie ei⁹ nos oēs accepim⁹. Hoc potissime apparuit in spūssancti missione supza apl̄os in die pentecostes: ex cui⁹ plenitudine linguis oīm loḡbant̄ vt dr̄ Act⁹. ij. ⁊ iō experientia quodāmodo cognoscebāt ipm xp̄m esse plenuz gratie: et ꝙ est qđ dicit: Et de plenitudine ei⁹ nos oēs accepimus. Ista dictio copulatiua ⁊: nō ꝓtinuat l̄ras immediate ꝑcedēti: que cōtinet verba Johānis baptiste: sed verba iohānis euāgeliste qui. s. dixerat: Et vidim⁹ eū quasi vnigenitū a pre: plenū gr̄e ⁊ veritatis: qr hic declarat modū q̄ hoc cognouerūt vt dictum est sc̄z p acceptionē spūssancti de ei⁹ plenitudine. ideo sequitur:

i Et gratiā. p gratia. ꝓma enī gr̄a dat⁹ sine meritis: qr ante gr̄az nō pōt hō mereri: ⁊ ꝑ dat⁹ ꝓpria gr̄a pōt hō mereri ꝑ ꝏdigno augmētū gr̄e. ⁊ tō scōa gr̄a dat⁹ quodāmō ꝑ ꝓpria: qr dat⁹ ꝑ meritoria opa ꝑcedēte ex ipsa. Aliter pōt hoc exponi et magis ꝑprie ad litterā de lege noua ⁊ veteri: ita q̄ lex vet⁹ dicit gratia ꝓpria. magna enī gratia fuit dare legē speciale ꝑ ꝏ dure cruciis: ⁊ alia bñficia illi populo collata. ꝑter qđ dicitur in Pṡ. cxlvij. Nō fecit taliter omni nationi ⁊c. Quia tm̄ ista lex erat impfecta loco illi⁹ data est lex noua que est ꝑfecta ⁊ maioꝛ gratia. ⁊ sic exponit illud: Et gratiā. p gratia. q. d. Nō solum accepim⁹ de plenitudie xp̄i i receptiōe spūssancti: sed cū ꝙ accepimus gratiā. p gratia. i. legē nouā loco veter⁹. ꝑter qđ subdit q̄si exponēdo: k Quia lex ꝑ moy. da. est gra. ⁊ ve. ⁊c. dicit aūt lex noua respectu veter⁹ veritas: qr illa fuit figura ⁊ vmbra illi⁹. dicit etiā gratia respectu ei⁹: qr q̄uis lex vet⁹ ex liberalitate diuia fuerit illi ꝑpło data: ꝑter qđ pōt dici gratia large: eo modo loquendi quo quodlibet donū gratis datū dicitur gratia: nō tm̄ ꝓferebat gratiā iustificantem sicut facit lex noua. l Deū nemo vidit. Hic declarat iohānes qualit̄ cognouerūt xp̄m fuisse plenū veritate: videlicet ꝙ doctrinā xp̄i q̄ docuit eos de secret⁹ diuitat⁹: q̄ compbēdi nō pūt nisi ab eo in quo est

Dar.3.c
Dar.1.a
Luce.1.e
De.pe.di.6 libenī. De purga.p⁹ parti.c. vnico.
Joh.4.c
1.Tim.6.c

Exo.33.d Sta in fozamine petre: ⁊ cū ptransiero vi debis posteriora mea. Petra. i. christus: fozamen: crucis patibulū ptrāsiero. i. trā siero de mundo ad prem. Posteriora: ortus eius⁹ passio: resurrectio: ascēsio p q̄ credita ad eⁱ⁹ beatitudinē ⁊ visionē puenimus.

Hic legit deū apparuisse hoibus siue visibiliter carnalib⁹ oculis siue imaginabiliter ꝓpheticis visiōib⁹ p subiectā creaturā intelligēdū est. visiones enī ꝓphetaꝝ quadā spūali creatura facte sunt: q̄b⁹ deū vidisse ꝓhibent.

a Unigenit⁹ filius ⁊c. Que fit ſūma grē ⁊ veritat⁹: breuiꝫ subdit. i. cognitio ipsius trinitat⁹. vnō hec est vita eēna: vt cognoscant te vnū verū deū: et quem mi. i. xp̄m: que ē hec vita nō plene est: q̄ nemo i carne vidit deū vt est. vnde nec ipse moyses nē deū p eū data sit grā: sicut etiam ipse post oīa visa i typo dei dixit: Ostēde mihi te ipsum: sed filius q̄ est in secreto patris narrauit: q̄ nemo nouit patrē nisi filius: ⁊ cui v. fi. re. Ipse narrat suis q̄d de trinitate deitatis sentendum sit: quō ad eam ptinendū ⁊ ad ip̄m introducit.

b Et hoc. Et hec ⁊ cetera sequētia testimonia iohānis: exhibita sunt post baptizatū xp̄m: cū iam Iesus veniret suitare discipulos q̄s iohānes suū testimoniꝰ mittit ad eū.

d Testimoniuꝫ ꝑtra hoc q̄ occultus christ⁹: occult⁹ q̄: humilis: humil vt possit sperni ⁊ occidi vt redimeret mūdū.

e Tu q̄s es: Putabant iudei iohannē esse christuꝫ: q̄ in lege ꝓmittebat. Alii putabāt eū ee heliā, ꝓpter nimiā abstinētiā ⁊ castitatē ⁊ solitariā vitā: ⁊ asperrimā delictoꝝ reꝑhēsionē: ⁊ durissimā future vindicte terroꝛē. Alii dicebāt euꝫ ee vnū de ꝓphis resuscitatū: ꝓpter ꝓphetie gram.

d Cōfessus ⁊c. Cōfessus est vt postea dicit q̄d nō erat xp̄s. non negauit q̄d erat. i. q̄ eet p̄cursor. vt post interrogatus dicit: Ego vox ⁊c. Q̄ado xp̄o: ⁊ cōfessus est ⁊ nō negauit q̄ miserūt.

e Helias es tu ⁊c. Cum oēs scirent nomen xp̄i: sciebant etiam q̄ helias precessurus sit eum: sed ipse helias p̄cessurus in potestate iudicaturū. Johānes figuraliter: helias eundē iudicandū: vt sint duo preceones sicut duo adnētus eiusdem. vnde nō sum helias. i. nō preco: potētiā indicans: ſz in quā offendisti. oīdo hūilitatē: q̄si dicat hūilis: ad q̄ excelsus iudicet. Ecce nec ego xp̄s: nec a gte potētie inder.

f Ego vox

f scd. a f in secreto ⁊ cū nouit.

a Unigenit⁹ filius q̄ est i sinū patris: ipse enarrauit. Et hoc est testimoniū iohānis: exhibita sunt post baptizatū xp̄m: cū iam Iesus veniret suitare discipulos q̄s iohānes suū testimoniū mittit ad eū.

f. i. q̄ manifestatione sue incarnatōis deum inuisibilē demonstrauit. f fidelib⁹. f iterū.

b patris: ipe enarrauit. Et hoc est testimoniū iohānis: exhibita sunt post baptizatū xp̄m: cū iam Iesus veniret suitare discipulos q̄s iohānes suū testimoniū mittit ad eū.

a f q̄ moysen nō est gra nec p ip̄m iohānē: ⁊ hoc est q̄ restat se nō esse xp̄m. b f vt lucerne. c f cū eius excellētia moueremur q̄ ausus est baptizare.

d stimōniū iohānis: q̄s miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes

f sapientes in lege.

e f vt confessione ipsi⁹ iohannis scirent quis esset. f quid.

f leuitas ad eū vt interrogaret eū: q̄s es: Et confessus est: q̄ non sum ego xp̄s.

a f ecce hūilitas iohānis q̄ nihil mar⁹ ē cū posset credi xp̄s. f q̄ nō ē xp̄s. b f q̄ erat p̄cursor.

g Et confessus ē: ⁊ nō negauit: sed confessus est ⁊ nō negauit q̄ miserūt.

f quid.

h Et interrogauerūt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit: Nō sum.

f remora prioꝛi opinione. f. i. eo.

i Helias es tu? Et dixit: Nō sum. Prophetas es tu? Et respondit: Nō.

a f nō sum. b. q̄ nō solū ꝓpheta sicut ille est heliꝰ p̄cursor. f corpore q̄ ipse dūs spūaliter de eo dicit: helias in spiritu ⁊ virtute.

k Helias es tu? Et dixit: Nō sum. Prophetas es tu? Et respondit: Nō.

a heliseus. a f q̄ nō p̄nūcio sed ostēdo. f non sum ꝓpheta q̄ plus q̄ ꝓpheta: non sum vnus de illis ꝓpheris de quibus me esse puratis.

l Prophetas es tu? Et respondit: Nō.

a f dic quis es ne ablq; rūsio redeam⁹ ad illos q̄ nos miserunt. b f audiuimus de christo re pdicare: sed de eo ipso nihil manifestum asseris.

m Dixerūt ergo ei: Quis es vt rēdamus his qui miserunt nos? Quid dicis de ipso? Ait:

f Ego vox clamātis in deserto: dirigite viā dñi. i. ego sum ille de q̄ scriptura dicit Esa. xl. vt allegatū est q̄ dz clamare in deserto iudee vt hoies se ꝓparare ad aduentū christi in mundū. Et bene designat iohānes in ꝓpheta vocis: q̄ erat annūciator verbi diuini. i. christi q̄ est verbū p̄ris ⁊m diuinitatē vt. s. dictū est: vox enī humana est q̄dā metalis expressiua.

b Et q̄ missi. Hic declarat testimoniuꝫ iohānis facti ad interrogationē eius de officio: ⁊ dividit i tres partes: q̄ primo ponit nunciorū interrogatio. secūdo iohānis respōsio. ibi: Ait dicit eis. tertio quedā reflexio precedentiū ꝓclusio. ibi: Hec in bethania. Circa primū ꝓsiderandū q̄ sicut dictū est: pharisei inter alios iudeos videbant magis religiosi. ꝓpter q̄ dicebant pharisei a pbares q̄ est diuisio: q̄ in habitu in gestu ⁊ victu erant ab aliis quodāmodo distincti in signū maioris religionis. ꝓpter q̄ ostendebant se magis zelare ꝓ ritu legis. ꝓpter q̄ audientes a iohanne q̄ nō erat aliꝰ trium predictoꝝ quos expectabāt tanq̄ ꝓsonas solēnes: quesierūt ab eo quare baptizabat inducēdo nouū ritū: ⁊ hoc est quod dz: Et qui missi fuerant erāt ex pharisēis: ⁊ ptz ꝑa dictis.

c Respondit. Hic ponit responsio Johānis in qua ꝓhibet testimoniū de christo dicens: q̄ sicut precurrebat predicatione christi sua predicatione ⁊ denunciatione: ita baptismum christi precurrebat suo baptismate: sicut et ꝓphete antiq̄tus aliq̄ denunciabāt futura nō solū xp̄is sed etiā factis: vt. s. dictū est: ⁊ hoc est quod dicit hic: Respōdit eis Johannes. d. Ego baptizo i aq̄: lauando tm̄ corpus: ad designandū illum qui suo baptismate lauabit animas. vnde subdit: d Medius autē vestrū stetit. i. cōmuniter viuens inf hoīnes. christ⁹ enim vitā cōmunē inter hoīes duxit: vt ptz ex decursu euangelij. e Quē vos nescitis. sez ꝓtum ad diuinitatē: imo ipsum simpliciter ne gauerunt coram pilato. f Ipse est q̄ post me ⁊c. hoc exponat sicut. s. expositū. g Cuius nō sum dign⁹ vt soluā eⁱ⁹ corrigiā calciamēti. cū christ⁹ calciamenta nō portauerit. q̄ ptz ex hoc q̄ dz Lu. x. portare calciamēta apostolis inhibuit. ipse fecit q̄d docuit: vt habet Act⁹. i. ideo ptz hic q̄ hec erat metaphorica locutio. Cuius nō sum dign⁹ ⁊c. q̄ Johannes in hoc dicit se nō esse dignū exhibere christo etiā minimū obsequiū: hoc exprimēs ⁊m cōmunem modū loquēdi. Cum enī aliq̄s parnitatē suaꝝ ⁊ alteri⁹ excellentiā vult exprimere: solet cōiter dicere: nō sum dignus tangere soluares eius: vel aliud huiusmodi: nec mirū si hoc Johānes dixit: q̄ hō ꝑfectiq̄ magnus deo cōparatus nihil est nisi pulvis ⁊ cinis. Per hoc etiā ostēdit Johānes ipis pharisēis q̄ officiū alienū nō vsurpabat: sed tm̄ suū ꝓprium officiū. sez precursoris exercebat.

b Hec in bethania. Hic ponit quedā ꝓclusio ad maiorem expressionez predictoꝝ: videlicet determinatio loci. forte enim adhuc vinebāt aliq̄ q̄ interfuerāt testimonio Johānis: ⁊ ideo ex ꝓditione loci voluit eos euangelista reducere ad memoriam facti. d. Hec in bethania facta sunt. Aduertendum tamen q̄ hec bethania non est illa que est ꝓpe hierusalē sita vbi laꝛarus fuit suscitatus: sed est alia villa eodem nōie vocata supra iordanem: ex altera tamen parte fluminis: scilicet in fine duarum triuium ⁊ dimidie. ⁊ ideo ad hoc designandū subditur: i Trans iordanem vbi erat iohānes baptizans. Origenes tamen dicit q̄ ibi dicit esse bethabara que erat villa vltra iordanem: sed vitio scriptoꝝ fuerit corruptuꝫ.

k Altera die. Hic ꝓsiter explicat testimoniū Johānis de christo in eius ꝓsentia: ⁊ hoc dupliciter. primo generaliter coꝝ turbis. secūdo specialiter coram aliq̄bus discipulis Johānis. ibi: Altera die stabat. Prima in tres. q̄ primo ponit Johānis testificatio. secūdo excludit testificātis suspicio. ibi: Hic est de quo dixi. tertio subūgit testimonij ꝓfirmatio. ibi: Et testimoniū phibuit. In ꝓma parte dz sic: Altera die. ex hoc ptz q̄ Johānes pluries testimoniū ferebat ipi xp̄o etiā ꝓsenti dicendo: q̄ ad ℞ totū officiū ei⁹ ꝓdicatio ordinabat.

l Audidit iohānes iesum. puntaliter: q̄ testimonium q̄d est ꝓ visum est efficacissimū.

m Veniente ad se. hoc nō est intelligendū de aduentu xp̄i ad baptismū ſz post. q̄d ptz ex ℞ q̄d ſequit. ſ. q̄ iohānes ante iā viderat ſpūm descendentē sup eū q̄d factū fuit in baptismo. ⁊ iō ptz q̄ xp̄s post baptismū venit ad iohānē vt testimoniū iohānis pluries latū ⁊ pūtialiter esset efficacius. Subdit aūt testimoniū iohānis de xp̄o duplr. Primo q̄tum ad eius veram hūanitatem: in qua ꝓ nobis imolat⁹ est. cum dicitur:

n Ecce agnus dei: id est a deo missus: immolandus vt hostia acceptissima. Circa quod considerandum q̄ licet alia animalia immolarentur in lege vt bos: vitulus: capra ⁊ hiusmodi: tamē christus magis vocatur agn⁹ q̄ cetera immolaricia duplici de causa. Prima ē: q̄ inter omnes figuras veteris testamenti agn⁹ paschalis expss⁹ figurabat passionē xp̄i: q̄ ille agn⁹ erat sine

Universidad de Navarra

a Peccata mũdi. Petrũ mũdi ꝺr originale petrũ qꝫ est cõmune tot⁹ mũdi:q̃ tota humana natura sit ꝛ semel ꝑdita leges diuinas ꝓ inobedictiã trãlgressa est i paradiso:gõ originale singulaq; supaddita grã relaxat. b Post me ve. vir. Christ⁹ est vir:in q̃ nobis ꝓgruit ꝛ ꝓ nobis soluit:ꝛ filj⁹ dei in q̃ patri ꝓgruit ꝛ petã dimittendo reconciliat nos ei. c Ut manifestetur. Dic ē agn⁹ q̃ tollit petã: qꝫ non ego quẽ etiã meli⁹ mõ nouiꝰ ꝓpterea baptiço vt manifestet israeli. Re eni ꝓter insolentiã min⁹ baptiçarẽtur a xpo in spũ:vsu baptiçãdi ei viam parauit. vñ postq̃ ad ipm q̃ via est ventus est:baptism⁹ ei⁹ cessat. In baptismo etiã iohãnis manifestatur hũilitas xpi q̃ est implerio tot⁹ iusticie:sicut eni opus ē xpm nasci ꝛ mori:sic ꝛ baptiçari. Si eni ipe q̃ si ceteri a seruo baptiçat:nõ dedignent q̃ tũ cũq; sapientes ꝛ scti a dño baptiçari: sine q̃ manẽt in pctis. d Baptizans. Christ⁹ a iobe baptiçat vt indicet eis hũilitas q̃ est eis iusticia: �qꝫ nõ sol⁹:ne baptisma iobis sanct⁹ ꝛ ma⁹ in q̃ de⁹ hõ baptiçat⁹ est vide retur baptismo xpi in q̃ homes baptiçanf. Baptiçanf autẽ alij a iobe:vt vsus baptiçãdi ꝑpararet viã baptismo xpi. e Et testimo. Sic dixit se venisse vt manifestaret xpm:ita ꝓbitur testimoniũ.s.vidi spiꝝ:in q̃ didicit qꝫ pus nesciuit. venerat etiã ꝓdicare pnam.i.facere prẽparationẽ ꝓdicationis xpi:sed nõ de preparatiõe baptismi ponit singularit⁹:qꝛ baptism⁹ christi ē summũ sacrm inter alia.

f Spm descẽdentez. Non q̃ modo primũ descenderit:sed vꝑ hoc descẽdere oñdatur ꝛ manere in baptiçat⁹ aqua ꝛ nõ aliter:ꝛ vt iohãnes ꝓ euz de xpo excellent⁹ intelligeret.

g Ego nesciebã. Aug⁹. Alia colũba dicit se ꝓ eã didicisse qꝫ prius nesciebat. Sciebat q̃dẽ q̃ erat dominus:q̃ agnus tollens peccata:q̃ ab eo deberet baptiçari sicut ꝛ confessus erat:sed nesciebat q̃ sibi cẽt retentur⁹ ꝛ nulli traditur⁹ potestatẽ baptismi:ꝛ ministeriuꝫ ꝓ qꝫ ꝫstat vnitas eccle:ne sint tot baptismi q̃t baptiste. Potuit autẽ dñs ptãtẽ baptismi alicui ꝺ seruo vice sua tradere: vt tanta cẽt vis in serui baptismo quanta in dñi:sed voluit vt spes baptiçatorum tñi sit in dño nõ i hoie ꝛ vniant⁹ in eo: vt sit vna colũba et nõ diuidatur ꝓ homes. vñ nihil differt baptisma dñi siue ꝓ bonũ siue ꝓ malũ tradetur ministrũ nec iterat:qꝛ sp ē baptism⁹ dñi. Baptism⁹ iohãnis iterat:qꝛ nõ dñi est:sed hois et si ex deo. Baptism⁹ iude:nõ iude sed dñi ē:nec iterat:vt autẽ vnitas ꝛ fraternitatis pax sine laniatione in olibus baptiçatis seruaret: quasi i vna colũba q̃ gemit in erũnis mundi:ꝛ ramũ qui extra est si fructũ habet fert ad aream:ió spũs in q̃ baptiçat⁹ p colũbaꝫ oñditur. vt autẽ habita vnitate ꝛ pace in se feruebat ꝓtra mala:post in igne dat⁹ ē aplis ꝛ in linguis diuersis ꝺm diuersitatem gentiũ q̃ modo vniunt⁹ olim de vna diuise in tumidis edificatoribꝰ. Nota q̃ in sacro baptismatis sicut et in alijs: solus xp̃s operat. alq; vero sunt ministri vnde aplis in labore ꝛ mente sunt differẽtes:in operatione indifferentes.

Ro.12.b

Dicit. Oñdit iohãnẽ nõ scire ꝓ baptismũ xpi.i.mundus esse redẽptũ:nã sciebat eũ filiũ dei esse ꝛ natũ in carne. Augustinus dicit iohannẽ ignorasse hoc tñi vtrum sibi retineat vim baptiçandi an alicui suoꝝ tribuat. b Et manentem sup eũ. Aug⁹. Specialit ꝺr spm manere in christo a q̃ nunq; ꝓ petrũ recessit:in quo semꝑ mirabilit vixit ꝛ mirabilit operatus est:in sanctos venit ꝛ ꝓ peccata recedit:manet tamen semꝑ in eis ad aliquid:vt christ⁹ eis ꝓmittat.s.vt bonis semper insistant:ad aliquid non manet.i.vt ex eo ꝙpetent vel miracula faciant.ꝛ ideo hoc qꝺ dicit ē primũ signum agnoscendi christum. i Qui baptiçat. Baptiçat xp̃s in spiritu:non solũ remittendo pecata in aqua:sed ꝛ post purgando ꝛ amorem accendendo ꝛ donis implendo. k Dicẽs filius. Dic testatur filium dei quẽ supius virum vocabat:vt ab eo habeatur testimonium vtriusq; nature.

Altera

a ꝙd ꝓferr. ꝫ si de loco ad locũ ꝭ vt olno ũ sint.
b ꝫ qꝛ nõ cũ eraducc carnis nat⁹.
c ꝫ hic dcclmat ds ille medi⁹ de q̃ supra dixit sit.

a dei:ecce q̃ tollit petã mũi. Hic est ꝫ istud. a ꝫ p⁹ponẽ iudex. ꝫ nasitatez ceteri.

b de q̃ dixi: Post me venit vir: qui ꝫ dignitate. ꝫ dcitate.

ante me fact⁹ ē:qꝛ prior me erat:

c ꝛ ego nesciebã eũ. Sz vt manife/ ꝫ vsu baptizandi et ostensiõe hũilitatis xpi.

sterut in isr̃l: ꝓpterea veni ego in

f ꝫ nõ in spũ petrã rollens.

d aqua baptiçãs. Et testimoniũ p/

g

bibuit iobes dicens:ꝛ Quia vidi

b a ꝫ corꝑali specie columbe. b ꝫ vt iohãnes ꝓ eum excellentius de christo intelligeret.

f spũ descẽdẽtẽ q̃i colũbã dẽ celo:

a ꝫ coparatiõe hui⁹ cognitiõis.nã ex visu ꝛ audiru licet corꝑali multũ ꝓficebat in cognitiõe maiestatis ꝛ poestatis: reuelatis oculis.

gb ꝛ mansit sup eũ:ꝛ ego nesciebam

i

eum. Sed q̃ misit me baptiçare

k

in aqua:ille mihi dixit:Sup quẽ

m

videris spiritũ descendentẽ ꝛ ma

a ꝫ nõ alius. b ꝫ quid. ꝫ ecce q̃d didicit.

i nentẽ sup eum:hic ē qui bapti/

n

ꝫ in q̃ est remissio:qꝺ nõ ē iobes. ꝫ illũ spiritũ.

k testimonium perhibui qꝛ hic est

o

p

venientẽ ad baptismũ dicẽs:Ego a te debeo baptiçare.ergo vt videꝫ ante baptismũ ipm cognouit. Dicendũ q̃ in baptismo cognouit eũ duplr. Primo ꝓ reuelationẽ diuinã qũ venit ad baptismũ iohãnis:et tũc dixit ei iohãnes illud Mat.iij. Ego a te debeo baptiçari. Secdo cognouit eũ qñ spũsstetus descẽdit super eũ in signo visibili a deo ꝓus sibi dato vt dictũ est.et ió eũ dixit hic. Et ego nesciebã eũ.referẽ ad tps precedẽs baptismuꝫ q̃ iohannes nõ cognoscebat iesum q̃tũ ad psonã determinatã.

g Et testi.phi.io.di. Dic ponit testimoniũ iohãnis ꝛfirmatio p signũ sibi diuinit⁹ datuꝫ de xpo a ꝓncipio:qꝺ postea vidit in ipso.ꝛ hoc ē qꝺ ꝺr:Et testimonium ꝓbuit iohãnes.ꝺ.

h Quia vidi spm descẽdentẽ q̃si colũbã de celo:ꝛ mansit sup eũ. Hoc fuit qñ iobes baptiçauit iesum:vt hr Mat.iij. i Et ego nesci.eũ.istud refert ad tps ꝓcedẽs baptisma:vt dictuꝫ ē. Aug⁹.aũt refert nesciebã ad ptãtẽ excellẽtie in baptismo quaꝫ sibi xp̃s reinuit:q̃ ꝛsistit in q̃tuor.ꝓmũ est q̃ ipe solus baptismũ institueret.ꝛcõm ē q̃ effectũ baptismi sine baptismo cõferre posset.tertiũ ē q̃ meritũ passionis eius in baptismo efficacem haberet.quartũ q̃ ab aliq̃ tpe baptismus ꝛferret in nole ipm⁹: sicut habet Act⁹.xix.q.d.ego nesciebã q̃ hanc excellentiã predictam in baptiçando sibi retineret.vnde subdit postea:Hic ē qui baptiçat:solus q̃tũ ad istã excellentiã.prima tñ expositio magis videt ꝛsonare littere:ita q̃ illud:nesciebam eũ:referat ad tempus precedẽs baptismũ xpi:qñ iohãnes non cognoscebat xpm adhuc in psona determiata:vt predictuꝫ est:sed tñ in generali:ꝛ eũ hoc fuit sibi datum signũ cognoscẽdi eũ determinate in futuro ꝓ apparitionẽ spũssancti in signo visibili.ió subditur: k Sed q̃ misit me.i.oc⁹ ꝓ expressam missionẽ ꝛ apparitionẽ:vt.ꝺ.dictũ ē. l Baptiçare in aqua.qꝛ baptismus iohannis gratiã non ꝛferebat:sed baptismum xpi significabat ꝛ ad ipsum disponebat. m Ille mihi dixit:sup quem videris spm descendentẽ ꝛ manentem sup eum:in signo visibili columbe. n Hic ē qui baptiçat in spũsancto:quod est ꝓprium ipi⁹ dei.ſ.saluare animas ꝓ gratiam spũsancti. o Et ego vidi. spũsanctum predicto modo descendentẽ super iesum.

p Et testimonium perhibui quia hic est filius dei.ſ.naturaliter ꝛ ꝓ consequẽs habens eandem virtutem cum patre.

Altera

Ypice.

a Altera die. Typice. Stat iohãnes:cessat lex.tũ testimoniũ ꝓbibens xpo. Ambulat ihesus.i.gra binc inde coiligens: b Secuti sũt vt eũ iã poti⁹ q̃ iobeꝫ audirent:nõ tñ adhuc ei penit⁹ adherentes:sed vt videant vbi habitat:vt audiant.et ab eo crudiant:et postea pfecti sint secuti qũ eos de nauivocauit. Duo sẽ quunt:qꝛ q̃ sequunt gemina charitate dẽt accẽdi. c Conuersus. Quasi a terꝛgo videratꝛ ꝫ si faci eꝫ ꝓbuit illis:dũ de mansitate descẽdit vt posset videri: duꝫ ꝓ umbra legꝭ euãgelia lucẽ exhibuit.

d Quid q̃rit⁹. Interrogat nõ ignorãs sed vt mercedẽ habeant ꝛ nõdẽtes. q̃d rẽ ꝛ psonã.q̃d:nõ quẽ:ne le videak oñdere: illi psonã nõdẽt. e Rabbi dabitas. Mystice. Golãt oñdi sibi in q̃ dus xp̃s habiter vr se illis assimilẽt: vt qui incarnationẽ vident pie q̃rũt oñdi sibi et⁹ nã mãsionẽ quo ste q̃ pud pr̃m. f Venite. Quasi ꝛmone nõ ꝓt explicart:sed operi demõstrat. vẽite credẽdo ꝛ opando ꝛ intelligẽt. venite testimonio iobis ꝛ a lege recedite ꝛ gram recipietis. g Die illo. Dicit nouum testamẽtũ siue ꝓpẽ vitaꝫ. h Hora ãt e. Quia ex lege venerãt:decalog⁹ ad xpm missit. hora decima q̃rit ab eo docerit:qꝛ nõ alit⁹ docet legeꝫ nisi q̃ dedit eã. Docet ãt cũ misericordia ꝛ iplenk q̃ ipleri nõ poterãt: vel hora.x. vesꝑaꝫ mũdi indicat. i Frat̃ s. Frater iunior natu prior credit.si ei ē ordo fidei i ãnis:forte ad dignitatẽ andreas ꝺr ee frat̃ petri:sup quem.i.sup cui⁹ fidẽ fundãda erat ecclia. k Inuc.hic. Vera pietas stati fuerũ thesaurizare fr̃i: vt sic ē ꝛsãguie sitꝛ germanꝰ fide. l Inuc.mes. ꝛ. Christ⁹ grece:messias hebraice: vnct⁹ latine. vere eni vnct⁹ ē a spũsctõ specialr:a q̃ vnctiõe xp̃iani appellant. Q: iacob ereꝛit lapidẽ post visionẽ in titulũ quẽ oleo supfuso vnxit.ꝛ dixit⁹ p illã petrã futurã petrã.ſ.xpm spũsctõ vngendũ figuralit intellexit:in q̃ petra sic linuã fundari p̃figurabat ꝛ. m Tu es si.filj⁹. Pr⁹ dicit nomẽ qꝺ hꝫ a parentib⁹ vt significet mutatiõ:qꝺ de simone petrũ facit. In mutatiõe ãt notak vinacitas mysteriꝰ:ſ nec ꝓus nomẽ caret Xriste. Est ei simon obediẽs filj⁹ gre vel colũbe:qꝺ vẽit ad iesũ: ſeſnus frẽm.vñ a petra xpo ꝺr petr⁹ firm⁹ i illo:in figura eccle q̃ in petra fundat. n Filius iohanna ꝛ. Jona dicit ꝛ iohanna indifferẽter. Jona colũba. Johãna gra iterꝑat.

ꝫ vnic⁹ vñ ꝑe baptizare. a ꝫ imobil⁹ in culmie g/

a filj⁹ dei. Altera die iterꝝ stabat io

ab

sectionis. ꝫ firmiter et⁹ adherẽtes magisterio.

hãnes ꝛ ex discipul⁹ eius duo:et re/

c

ꝫ ex dilectione. a ꝫ in carne ad nos venientẽ.

spiciens iesum ambulantem di/

d

ꝫ discipul⁹ oñdebo a ꝫ ſsi dꝺ me seꝭmini:illum seꝭmini q̃ ē agn⁹ dei petũ mũdi. ꝫ irellererẽtur.

xit:Ecce agn⁹ dei. Et audierũt eũ

e

a ꝫ sequenteꝫ euangelũ legem amiserũt vrẽres eius testimonio. ꝫ imperio magistri.

b duo discipuli loqntez:ꝛ secuti sũt

f

c iesuꝫ. Conuersus aũt iesus ꝛ videꝫ

g

ꝫ dat fiduciã interrogãdi.

d Quid q̃rit⁹. Interrogat nõ ignorãs sed vt mercedẽ habeant ꝛ nõdẽtes. q̃d rẽ ꝛ psonã.q̃d:nõ quẽ:ne le videak oñdere: illi psonã nõdẽt. e Rabbi dabitas. Mystice. Golãt oñdi sibi in q̃ dus xp̃s habiter vr se illis assimilẽt: vt qui incarnationẽ vident pie q̃rũt oñdi sibi et⁹ nã mãsionẽ quo ste q̃ pud pr̃m. f Venite. Quasi ꝛmone nõ ꝓt explicart:sed operi demõstrat. vẽite credẽdo ꝛ opando ꝛ intelligẽt. venite testimonio iobis ꝛ a lege recedite ꝛ gram recipietis. g Die illo. Dicit nouum testamẽtũ siue ꝓpẽ vitaꝫ. h Hora ãt e. Quia ex lege venerãt:decalog⁹ ad xpm missit. hora decima q̃rit ab eo docerit:qꝛ nõ alit⁹ docet legeꝫ nisi q̃ dedit eã. Docet ãt cũ misericordia ꝛ iplenk q̃ ipleri nõ poterãt: vel hora.x. vesꝑaꝫ mũdi indicat. i Frat̃ s. Frater iunior natu prior credit.si ei ē ordo fidei i ãnis:forte ad dignitatẽ andreas ꝺr ee frat̃ petri:sup quem.i.sup cui⁹ fidẽ fundãda erat ecclia. k Inuc.hic. Vera pietas stati fuerũ thesaurizare fr̃i: vt sic ē ꝛsãguie sitꝛ germanꝰ fide. l Inuc.mes. ꝛ. Christ⁹ grece:messias hebraice: vnct⁹ latine. vere eni vnct⁹ ē a spũsctõ specialr:a q̃ vnctiõe xp̃iani appellant. Q: iacob ereꝛit lapidẽ post visionẽ in titulũ quẽ oleo supfuso vnxit.ꝛ dixit⁹ p illã petrã futurã petrã.ſ.xpm spũsctõ vngendũ figuralit intellexit:in q̃ petra sic linuã fundari p̃figurabat ꝛ. m Tu es si.filj⁹. Pr⁹ dicit nomẽ qꝺ hꝫ a parentib⁹ vt significet mutatiõ:qꝺ de simone petrũ facit. In mutatiõe ãt notak vinacitas mysteriꝰ:ſ nec ꝓus nomẽ caret Xriste. Est ei simon obediẽs filj⁹ gre vel colũbe:qꝺ vẽit ad iesũ: ſeſnus frẽm.vñ a petra xpo ꝺr petr⁹ firm⁹ i illo:in figura eccle q̃ in petra fundat. n Filius iohanna ꝛ. Jona dicit ꝛ iohanna indifferẽter. Jona colũba. Johãna gra iterꝑat.

ꝫ ꝺ⁹ spm obedrẽne. b ꝫ .r.colũbe.ſ.ſ.ex

quo humilis dũ maior sequitur minorem.

m n xit:Tu es simon filius iohanna. t

b Stabat. ostendit q̃ ipe paratꝰ erat ad exercendum suũ officiũ testificando de christo baptiçando ꝛ docẽdo. vñ subdit: c Et respiciẽs iesum ambulantẽ.ſ. ꝓpe locũ vbi stabat iohannes:qꝛ christ⁹ postq̃ baptiçatus est a iohãne ad temp⁹ moraꝰ est ꝓpe locũ:ꝛ factus est iohãni familiaris:vr sic iohãnes frequẽter ꝺr ceret testimoniũ de christo i sua ꝑtia:ꝛ sic ab aliꝭ cognosceret. vñ subdit: d Ecce agn⁹ dei. hꝫ ꝛ repetit euãgelista testimoniũ qꝺ fuerat supius dictũ:ió omittit illud qꝺ.ſ. dictũ est:Qui tollit peccata mũdi.ꝛ exponatur sicut.ſ. expositũ fuit. e Et audierũt. hic ponit fructꝰ predicti testimonij:ꝛ diuiditur in tres:qꝛ ꝓmo ꝑitur fructꝰ sequẽs ex iohãnis testificatione.secdo ex discipuli ꝓuersiõe.ibi:Erat autẽ andreas.tertio ex xpi vocatiõe.ibi:In crastinũ. Fructus aũt ꝓmus fuit ꝓuersio discipulorum iohãnis ad xpm:q̃ fuit incboata ꝑ iohãnem in q̃tũ discipuli testimoniũ ei⁹ reuerent audierũt:ꝛ tanq̃ verissimũ executi sunt i ope.ꝛ b est qꝺ ꝺr:Et audierũt eũ duo discipuli loquentẽ:ꝛ secuti sũt iesum:desiderãtes et adherere ei⁹ doctrinã audire:sed ista ꝓuersio ꝓsumara est ꝑ ipm christũ.vñ subdit: f Conuersus aũt iesus.ex sua benignitate ꝛ misericdia. g Videns eos seqntes se:dicit eis:Quid q̃ritis.q.d. paratꝰ sum ad voluntatẽ vestrã.nec petit ꝺ ex ignorãtia vt aliq̃d addiscat:ſz vt ex eoꝝ rñsione ꝓuenieñt⁹ eos dirigat. sicut Señ.iij. dixit dñs:Adam vbi es:vt ex sua rñsione ꝓuenient⁹ argueret ipm.sequit: h Qui dixerũt ei:rabbi:qꝺ ꝺr interꝑtatũ magister. Istud qꝺ ꝺr interꝑtatũ magister:nõ est de xbis eoꝝ:sed est xbũ euãgeliste interpretantis nomẽ hebraicum:qꝺ est rabbi.vñ dixerunt: Rabbi vbi habitas?quereres domũ ei⁹ tanq̃ studiosi discipuli vt possent frequẽter eũ eo ꝛ ab eo instrui. i Dicit eis ve.ꝛ videte.liberalit ꝓdescẽdens petitioni eoꝝ. Sed qꝛ dictũ est de domo xp̃i:hic videt cõtradicere ei qꝺ ꝺr Mat.viij. Filj⁹ hois non hꝫ vbi caput suũ reclinet. Dicendũ q̃ in Mattheo ꝺr nõ habuisse ꝓ priũ domicilũ:nõ tñ negat q̃n habuerit sicut hospes domũ accõmodatũ ꝓ tpe ad manẽdũ. Sic eni frequẽter fuit in domo martħe:ꝛ eodẽ mõ ad tps mãsit ꝓpe iohãnẽ post baptismũ suũ rõnib⁹ predict⁹:tñ in hospitio alieno.qꝺ ptz ex ꝺ q̃ nõ erat de loco illo:ſz de nazareth. Seq̃tur: k Venerũt ꝛ vi. vbi mane.sic hospes vt dictũ est. l Et apud eũ mã. die illo. audiẽtes verba vite ab eo. m Hora aũt erat q̃si decima.i. ꝓpe vesꝑã.ex q̃ ptz ardor eoꝝ ad audiẽdũ xpm:qꝛ cũ hora vesꝑtina soleãt homines reuerti ad ꝓpria domicilia:tũ olꝺ⁹ dimissis mãsertt eũ ipo vsq; in crastinũ deuderio audiẽdi ipm. n Erat aũt andreas. hic ꝓñ ponit fruct⁹ ꝓuenies ex discipuli ꝓuersiõe:qꝛ audita xpi doctrina statim mit ad q̃rẽdũ frem suũ ad audiẽdũ iesuꝫ xpm.ꝛ ꝺ est qꝺ ꝺr:Erat aũt andreas ꝛ. secuti fuerãt eũ.s.xpm. Nomẽ aũt alteri⁹ discipuli ꝺ tacet:qꝛ mod⁹ scribentiũ ē tacere ꝓprias laudes: vel saltẽ loq̃ de se sicut de alio. sicut. j. xiti. ca. dicit Jobes euãgelista de seipso: Hic ē discipulus ille ꝛ. nõ exprimẽdo nomẽ suũ:ꝛ eodẽ mõ loquit hic:qꝛ ꝓabilit⁹ credit⁹ q̃ ipemet fuerit cũ andrea:qꝛ circũstãtias loci ꝛ tpis describit ꝛsi ille q̃ presentialiter vidit. Potest etiã aliter dici q̃ solus andreas noiatur eo q̃ antiq̃or ꝛ principalioꝛ erat.vñ ꝛ hanc ꝓrogatiuã habuit q̃ fuit ꝓmus xpi discipulus:qꝛ de suob⁹ ꝓmo adherẽtib⁹ christo ipe fuit ꝓncipalis ꝛ ꝓm⁹:sicut ꝛ stephanus fuit ꝓmus martyr. Sequit: o Invenit hic ꝓmũ fratrẽ suũ simonẽ.nõ inuenit eũ a casu:sed diligenter quesitũ:desiderans eũ hr̃e fratrẽ in religione fidei sicut ꝛ in ꝓpinquitate carnali:ꝺra illos qui ꝓprios amicos retrahunt ab ingressu religionis.vnde seq̃tur: p Et dicit ei ꝛ. christus.i. vnct⁹:qꝛ christus est rex ꝛ sacerdos vnctus i hũana natura plenitudine gr̃e: sicut reges et sacerdotes in veteri testamẽto inungebant corꝑali vnctione.ꝛ bene dicit: Invenimus:qꝛ sufficiẽter erat instruct⁹ a christo ꝑ testimonia legis ꝛ ꝓpheraꝝ q̃ ipse erat vere christ⁹:ꝛ qꝛ ꝓsummatio boni opis est ꝑ christũ.ió sequitur:

q Et adduxit eũ ad iesum.tum qꝛ nõ ꝓfidebat de se q̃ posset eũ sufficienter instruere.tum qꝛ libenk ad mgr̃m redibat:habita occasiõe. r Intuit⁹ aũt eũ iesus.nõ solũ exterꝰ sed etiã interꝰ videns ei⁹ deuotionẽ:qꝛ intuetur coꝛ.

s Dixit:tu es simon.i. vere obediẽs. quasi dicat: nomẽ tuũ est ꝓpriet⁹ tue consonum. t Filj⁹ iohãna. Matth.xvj.ꝺr bariona.i.filj⁹ iona. Dicenduꝫ q̃ idẽ est nomẽ patris petri iona ꝛ iohãna:aliqualit̃ tñ diuersificatũ: sicut in

a In galileā ⁊c. Galilea ꝺr trāsmigratio vl reuelatio. Trāsmigrat eni hō de virtꝰ ad virtutes: ⁊ post de virtute in virtutē: ⁊ sic fit ei reuelatio vt videat de deo in sion. Vocatur ꝙ discipulū ad sequendū, i. ad imitandū: exit i galileā: ipo loco innens: vt sicut ipe ꝓficiebat sapia: ⁊ sicut ꝑ passiōes intrauit in gloriā: sic ⁊ seqces. b A bethsaida ciui. Nō frustra notaꝫ ciuitas: nec frustra ꝺr philippi petri et andree. sonat eni dom⁹ venatoꝝ: in q̄ notaꝫ animus ⁊ officiuꝫ istoꝝ: sunt eni venatores in capiēdis aiab⁹. vñ philipp⁹ anteq̄ fiat apls sponte vocat nathanaelem. c Inuenit philip. ⁊c. Mathanael peritissim⁹ scripturaꝝ intelligit: qđ nō alīq̄ scz a naçareth exire singnla rē naçarenū. Quia aūt doctissim⁹ nō est in aplm electⁿ. oēs eni apli primuꝫ de idiotis: vt ꝓfundanē sapientes.

b Que scripsit moy. Ut caut⁹ venator multis rōnib⁹ veritatē fratri astruit. s. q̄ iesus est q̄ ꝓnunciaī in lege ⁊ ꝑphetis. filius ioseph q̄ est de domo dauid: vt ꝑ eum nō q̄ de eo nat⁹ cū maria matre el⁹ quaz sciebat ex ꝑphetis virginē peperisse: notet esse ex dauid. c Et dixit ei na. ⁊c. Vel dubitādo interrogat: vel affirmat vt legisperit⁹: a ciuitate tanti nois posse esse aliquem bonū vel eximiū doctorē vl summum salnatorē. Dicit eni naçareth: flos vl germen mūdicie vel scritas: vtriq̄ au tē ꝓnunciationi ꝯgrue subdit: veni ⁊ vide ⁊c. Ecce vere

Nico.de lyra

latino nicolaus ⁊ colinus. vel aliter dicendū q̄ pr̄ petri erat binomius: ⁊ sic iona ⁊ iohanna sunt duo noīa: hoc videt ex eoꝝ interpretatiōe: qz iona interpretat colūba. iohanna: in q̄ gratia. dicit ergo filius iohanna. q. d. hoc cognomen ꝓsonat tno nomini: qz ille ꝙ est vere obediens est filⁱ gratie spūsancti qui ꝑ columbā designat. a Tu vocaberis cephas. i. capitaneus. ⁊ idem sonat hoc nomē petrus: qz fundamentuꝫ habet quodāmodo ꝓprietatez capitis. vnde Matth. xvj. qñ dictū est ei a christo: Tu es petrus ⁊c. nō fuit nominis noua impositio: sed nominis prius impositi cōmemoratio vl confirmatio: qz hic sibi fuit imposituꝫ: ꝑm Aug⁹. Aliqui tamen alij dicunt ecōuerso: q̄ tunc fuit sibi impositū: sed hic predictū fuit sibi imponendū. ꝓpter qđ dicitur: Tu vocaberis: quasi loquēs de futuri nomis impositione. Notādū etiā q̄ mutatio nomis facta a deo semp facta est ex aliqua gr̄a speciali quaz a deo ꝓsecuⁿ est ille cui⁹ nomē mutat⁹. sicut Jacob vocat⁹ est israel: eo q̄ vidit dñm Heñ. xxxij. Et abram vocat⁹ ē abraam qñ facta fuit sibi ꝓmissio de semine: in qua benedicende erāt omnes gentes terre illi⁹ Heñ. xvij. ⁊ eodē modo hic simon vocatus est cephas ex hoc q̄ vocat⁹ fuit ad christi fidem et vocandus de ꝓximo ad apostolatū ⁊ principatū apostolorū. et Matth⁹. xvj. vocatus est petrus: qđ idem est vt dictū est ꝓpter fidelem christi confessionē: qua dixit: Tu es christ⁹ filⁱ dei viui. Sed cōtra illud qđ dicit hic de vocatione petri ⁊ andree: videt illud esse qđ habet Matth⁹. iiij. Ambulans iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres simonē qui vocat⁹ petrus: ⁊ andream fratrē eius mittentes rete in mare ⁊ vocauit eos. ex quo patet q̄ fuerūt vocati de nouo. Dicendū q̄ vocati fuerūt ad fidem ⁊ ad christi aliqualē familiaritatem iuxta iordanē ſm modū qui hic scribit: ſz postea sup mare galilee fuerunt vocati ad apostolatū: ⁊ ideo tunc relictis retib⁹ ⁊ naui secuti sunt eum nō amplius ad ꝓria reuersuri. b Ihesum filium iosep. Hic ꝓfr ponit fructꝰ ꝓueniens ex christi vocatiōe. ⁊ diuidit in duas. qz primo describit ipius philippi vocatio. scō ex hoc sequēs nathanaelis questio. ibi: Inuenit philippus. Circa primū sciendū q̄ christ⁹ venit ad baptismū iohannis vt virtutē regenerādi tribueret aq̄s: ⁊ vt baptismū iohānis ⁊ eⁱ doctrinā approbaret: ⁊ vt de christo ꝑ iohānis testimoniū latū in xp̄i ꝓria ꝓpria ipm cognosceret. ꝓpter q̄ christ⁹ ad temp⁹ mozat⁹ est ⁊ ꝓpe locū illū: vt. s. dictuꝫ est: ⁊ iō hoc pacto voluit redire in galileā vbi fuerat nutrit⁹: ⁊ in illo reditu vocat⁹ est philippus. ⁊ hoc est qđ ꝺr hic: In crastinū autē. scz post vocationē petri. c Voluit exire in galileaz. si enī

manisset

manssisset ꝓpe iordanē post q̄ fuit cognit⁹ a ꝓpheticis discipulis: occurrisset ad eū ⁊ dimisissent iohem. qđ ꝓtz ex effectu: qz duo ex discipulis iohis secuti sunt tā eū: vt dictū est: et iō volens deferre iohāni ⁊ dare nobis exēplū fugiēdi applausuꝫ ꝓpli inde recessit. sequit:

ſm nondum ponit nomen sed prefignat.

Tu vocaberi cephas: qđ interꝫ a
ſm. i. post resurrectionē ad gētes.
tatur petrus. In crastinū voluit b c
ſm a iudea vbi erat iohes baptizās. ſm os lāpadis
exire i galileā: ⁊ iuenit philippū. d
Et dic ei iesus: Seḡre me. Erat aūt e
ſm venationis domus.
philipp⁹ a bethsaida ciuitate an b
dree ⁊ petri. Inuenit philipp⁹ na/ c
ſm frātrem suum.
thanael: et dicit ei: ⁊Que scripsit f
moyses i lege ⁊ ꝓphetę: iuenim⁹ g d
a ſm ꝙ nomē a ꝓphis: ve ⁊ marīa q̄ nō ignorans se ꝙ ginē dicit: Ego ⁊ pr̄ eus. ſm. i. de semie dauid
b ſm ꝙ patriā ponit vt notet cū de q̄ ꝓphā: nazareo
iesum filiū iosep ā naçareth. Et h
uus vocabit. ſm virgulum.
dixit ei nathanael: A naçareth m
ꝑt aliq̄d bōi eē. Dicit ei philipp⁹: n
vēi ⁊ vide. Vidit iesus nathanael o

Nico.de lyra

struct⁹ a xp̄o in scripturis legis ⁊ ꝓphetarū loquentibus de ipo. iō annūciando xp̄m fratri suo quē sciebat ſfatuꝫ inceptꝰ a testimonio legis ⁊ ꝓphetaꝝ dicēs: g Que scripsit moyses in lege. hoc habet Heñ. penult⁹. Nō auferet sceptruꝫ de iuda ⁊c. ⁊ Deut⁹. xviij. Prophetam suscitabit vobis deus de fratribus vr̄is ⁊c. que ad ſram de xp̄o sunt intelligenda: vt ꝓtz ꝑ ꝓdicta. h Et ꝓphete. Omnes eni ꝓphete de xp̄o loquunt: qz ad xp̄m oēs coꝝ ꝓphetie ꝓncipaliter ordinabāt. i Iuenimus iesum. q. d. hoc nomē ꝓgruū est ꝓphetis: qz promittunt messiā saluatorē. hoc etiā nomē ponit expresse de christo: Abacuk vlti. Ego aūt in dño gaudebo ⁊ exultabo in deo iesu meo. ⁊ in apocryphis Esdre: Et erit post annos hos et monet iesus filius meus ⁊ ꝙuertet̄ seculū. k Filⁱ ioseph. Ꝓbi lippus hic loquit ſm cōmunē modū loquēdi: qz putabat eⁱ filius: vt habet Lu. iij. Hoc etiā ꝓsonat scripture que clamat vbiq̄ xp̄m descēdere de stirpe dauid: de cui⁹ tribu erat ioseph ꝓpter qđ ⁊ xp̄i genealogia ꝑ ipm cōputat. vt ꝓtz Matth⁹. i. ⁊ Lu. iij. Cuius eni nō fuerit pr̄ xp̄i: fuit tū in mīmonio ꝓtat⁹ mr̄i ei⁹ q̄ erat eiusdē trib⁹: ꝓut diffusi⁹ declarani sup Matth⁹. l A naçareth. Loc⁹ etiā iste ꝓsonat scripture loq̄nti de xp̄o Esa. xj. vbi ꝺr sic ſm hebraicā veritatē: Egrediet virga de radice iesse: ⁊ naçare⁹ de radice ei⁹ ascēdet: ⁊ iō nathanael vidēs banc ꝓsonantiā statim rūdit: m A naçareth ꝑt aliq̄d boni esse. affirmatiue ſm Aug⁹. aliter exponit ꝺ ſm Chrysō. negatiue ⁊ dubitatiue. qz sicut dictū ē iste nathanael erat legisperitus: ⁊ iō vidit q̄ duo ꝓma nō habebāt calūniā. s. nomē ꝓpriū q̄ ē iesus: ⁊ gen⁹. s. dauid: ꝺ de loco videbāt esse ꝺ scripturaꝝ Michee. v. vbi exꝑsse ꝺr xp̄m nasciturꝫ in bethleē. Et in bethleem ephrata paruul⁹ es i milib⁹ iuda: ex te mihi egredief qui sit dñator in isrl. ⁊ egressus ei⁹ ab initio a diebꝰ eternitat⁹. ꝓpter qđ leg⁹ scribe rnderūt herodi q̄renti vbi xp̄s nasceret: q̄ bethleem erat natiuitat⁹ suc loc⁹: vt hr̄ Mat. ij. Et dictū sunt ꝓfirmauerūt ꝑ scripturā ꝓdictā Michee. v. ꝙ ꝓpter ꝺ nathanael ꝓcelsis duob⁹ ꝓmisitanꝫ mālīcste ver⁹: q̄rit dubitative de tertio dicēs: A naçareth ꝑt aliq̄d boni esse: ⁊ qz philipp⁹ nō erat pfecte instruct⁹: ō du rit cū ad iesum: vt ab illo plen⁹ audiret. ꝙpter qđ sequit: n Dicit ei philippus: veni ⁊ vide. i. addisce ab eo. Notādū hic q̄ fm veritatē euāgelī xp̄s natus fuit in bethleem: vt hr̄ Mat. ij. ⁊ Lu. ij. sicut fuerat ꝓdictuꝫ ꝑ ꝓphetā: sed ꝓceptus fuit ⁊ nutrit⁹ in naçareth: vt hr̄ Lu. ij. ⁊ iiij. ⁊ ꝙter ꝺ vocat⁹ a. xp̄bis naçare⁹: ⁊ sic ꝓtz ꝓ dicta. ꝓbatio. o Vidit iesus. Hic describit ꝙuersio nathanaelis cōsumata ꝑ xp̄m: vbi xp̄s oñdit se vere esse messiā. ꝓmissū ex trib⁹ signis: qz legisperiti signa ꝙrebāt: vt ꝺr. j. Cor. i. Judei signa petūt. et in plurib⁹ loc⁹ i euāgelio petierūt signa a xp̄o. sedm ponit ibi

Responsio

a Ecce vere israelita. Dol⁹. i. simulatio. si eni habet petā: cōfitet. Nō ē negat petōz: sed i eo laudat cōfessionē. Pharisei aūt fūt dolosi q̄ se bonos ꝑdicant cū sint mali. b Unde. me nosti. Cognoscēs dñm loq̄ de sua cōscia: nō ex indignatiōe q̄rit: ſz admirādo: vñ ⁊ ex qua xtute. c Sub ficu vi. Mysti

Scribe rit: ſz admirādo: vñ ⁊ ex qua xtute. c Sub ficu vi. Mysti

ce nathanael. i. donū dei: ē verus ꝓfs isr⁹ donō dei q̄ erat sub ficu abdit⁹. i. subdit⁹ sub cōsuetudi e peccādi ⁊ vmbra mortis: vt primi parentes sub ficu folijs se texerūt: vbi ꝓ⁹ visus esset a dño ⁊ ſsit⁹ q̄ dñm videret ⁊ q̄reret: ⁊ ante etiā q̄ ꝑ aplos vocaret. d Rabbi tu es ⁊c. Quia cognouit nathanael xp̄m absentē vidisse q̄ ipse i alio loco gesserat. i. quō ⁊ vbi vocatus sit a philippo qđ ē indiciū deitatis: fatet nō solū magistrū: ſz ⁊ dei filiū ⁊ regez isrl. i. xp̄m i quo ꝓbat esse israelita vt dicit. i. vidēs deū. e Videbit' celū. Nathanael israelita: ꝺr vitu⁹ aptuz celū ⁊ āgelos dei ꝺ. ⁊ a. vt olim patri archa iacob vidit scalā ⁊ angelos a. ꝺ. q̄ ꝑ benedictionē vocat⁹ est israel.

Gen. xxviij. c

Aug⁹. Qđ dictū ē nathanaeli mō implet i christianis: qz postq̄ iō dē ascēdit: credentibꝰ i eū aperit aditus celi. Et vident angelos. i. ꝑdicatores sup eū ascēdētes: dū arcana deitatis cōsideraī ⁊ ꝑdicāt: ⁊ descēdētes dū infimis se cōꝛperāt: ⁊ būana de eo ꝑdicāt. Et mai⁹ est eis celū aperiri ⁊ vtrā q̄ in eo cognoscere naturā ꝓ angelos q̄ visos. i. ꝓscitos cē: dū essent sub vmbra mortis. Si ei ibi manerēt q̄d ꝓfuissent ibi videri. f Angelos dei. Sepe boc miraculū apparuit q̄ angeli ascēdebāt ⁊ descēdebant sup xp̄m. g Sup filiū hois. Christus dicit se filiū hois: affirmās qđ min⁹ est. s. hūanitatē: nathanael ⁊ petrus filiū dei qđ maius est: affirmātes diuinitatē. Ecce ꝓfirmatio vtriusq̄ nature in xp̄o. ipsi cōfitētes deitatē merent ascēdere: ille assēres hūanitatē testat se ad redimendū venisse. h Sup filiū ⁊c.

Iacob c

Cōfirmat se cē hoīem ne aliq̄ errarēt credētes ipsū tm esse deū vt etiā petrus cū dixit: Ablit a te dñe. Et die

Nico.de lyra

Rndit iesus. tertiū ibi: Rndit nathanael. Primū signū fuit manifestatio occulti pūtis. s. intētionis cordis ⁊ puritatis cōsciētie ipius nathanaelis: q̄ nō poterāt esse nota nisi virtute diuina: ⁊ hoc est qđ ꝺr hic: Vidit iesus nathanael venientē ad se: nō solū vidit exteri⁹: sed etiā vidit coꝝ ipius interi⁹. vñ sequit: a Et dixit de eo: Ecce vere israelita i quo dolus nō est: qz sine intētione doli ⁊ falsitatis veniebat: vt veritatem cognosceret. b Dicit ei nathanael. Hic ponit scōm signū qđ est reuelatio occulti ꝑteriti: videns aūt nathanael q̄ cōditionē sue mētis exꝑsserat q̄siuit vñ ipam sciebat dicens: c Unde me nosti. Respōdit iesus ⁊ dixit ei: ꝙ reuelationē alteri⁹ occulti.

a veniētē ad se: ⁊ dicit de eo: Ecce vere israelita: i quo dolus nō est. a
b Dicit ei nathanael: Unde me no b c
sti: Rndit iesus: ⁊ dixit ei: Pri⁹ d
q̄ te philippus vocaret cū esset
ſm. i. sub arbore fici. ſm. i. sub lege littera.
ſm elegi.
c sub ficu vidi te. Rndit ei natha/ e
a ſm ecce tadē vox nathanaelis et petri: Nō ⁊ petrus meruit vocari. ſm cui⁹ ego miles.
d nael ⁊ ait: Rabbi: tu es filⁱ dei: f
tu es rex isrl. Rndit iesus ⁊ dixit
a ſm quasi sub arbore fici veniſti ad fidē.
ei: Quia dixi tibi: vidi te sub ficu g h
a ſm quia per istud paruū veniſti ad tantos ad maiora. ſm hoc maius.
credis: mai⁹ his videbis. Et di/
c cit ei: Amē amen dico vobis: vi/
f debitⁱ celū apertū ⁊ angelos dei
g descēdētes ⁊ ascendentes sup fi/
lium hominis.

Nico.de lyra

oni. Nulla ei natura est sup angelicā nisi diuina: ⁊ hoc est qđ dicit: Respōdit iesus ⁊c. Credis. i. me esse xp̄m: q̄tū ad excellentiā gratie. g Maius his videbis. cognoscēdo virtutem diuine substātie. h Et dixit eis. i. philippo ⁊ nathanaeli. i Amē amē dico vobis. amen. idē est qđ fideliter: ⁊ iō vbi duplicat est signū maxime certitudinis ⁊ firmitatis. k Videbitis celū aptū ⁊ ange. ⁊c. in obsequiū diuinitatis in būana natura latentis. Si enīz querak vbi hoc viderūt: potest dici in ascēsione xp̄i: vt hr̄ Act⁹. i. Cūqz intuerent in celū eunte illū: ecce duo viri ⁊c. i. duo angeli in specie virorū. Silr in resurrectiōe viderūt apli angelos stātes supra sepulchꝝ xp̄i. ⁊ i passiōe apparuit angelus ꝺ celo cōfortās eū. Luce. xxij. Queriē etiā hic quare nathanael nō fuit vocat⁹ ad aplatū cuz a xp̄o sup alios fuerit cōmendat⁹: vt ꝓtz ex ꝑdictis. Dicēdū q̄ xp̄s voluit primos fūdatores ecclie simplices homines eligere: ne prima cōuersio hominū ad fidē būane sapie ascriberet̄ ſz diuine: ⁊ ꝓpter ꝺ ille nathanael et nicodem⁹: de quo hr̄. j. iij. ca. nō sunt instituti apli: q̄ erāt hoīes ſfati: fuerūt tū a principio ad fidē vocati: ne si a principio oēs fuissent simplices arederēt ꝙ oppositū ꝙ ignorātia decepti. Postq̄ vo fides catholica fuit radicata: Paul⁹ vocat⁹ ē ad aplatū: cuius ſfat⁹ cēt. Nā ꝺr. j. Cor. j. Videte vocationē vr̄az frēs q̄ nō multi sapientes.

Moraliter. Caplm. I

a In principio erat verbum ⁊c. Johānes euangelista tam sublimiter loquitur de diuinis q̄ multa de dictis eius exponere moraliter nescio būanis actibus applicādo: ꝓpter qđ aliqua conuertā ad fidē ⁊ aliīs exponēda dimittā. Sicut dixi i expositiōe literali hic ponit. v. de diuis ꝓsonis. Primū ē intrinseca verbi ꝓcessio. cū ꝺr: In principio erat verbū. Secōm ē verbi ꝓpatris ꝓsonalis distinctio cū ꝺr: b Et verbū erat apud deuz. Tertiū ē eoꝝ substātialis indistinctio cū ꝺr: a Et deus erat verbū. Quartū ē coeterna duratio. cū ꝺr: b Hoc erat i principio apud deū. Quītū i diuina operatio cu ꝺr: c Omnia ꝑ ipm facta sūt. Per primū elidit ꝑsūptio philosophoꝝ q̄ nihil volūt recipe nisi ꝓbatū fuerit būana rōne: q̄ tñ est valde deficiens. nā rem sensibilē ⁊ paruā: vt foliū arboris vel aliq̄s huiusmodi būana rō nō cōphēdit ꝙtū ad ei⁹ oēs cōditiones scz quare sit talis figure: coloris ⁊ hmōi: ꝓt qđ medici de xpō te ipi⁹ sanatiua dicūt q̄ ē a tota specie nesciētes eā nosare eo q̄ eā nō cōphēdūt: ꝓpter qđ ꝺr Eccls. j. Cūcte res difficiles: nō pōt eas hō explicare sermōe. Per scōm excludit error: Sabellij q̄ sicut i diuinis ē vna essentia: ita dixit pr̄is ⁊ filij vna ⁊ ē ꝓsona: qđ ē falsū: qz nulla res gignit se ipam: ⁊ iō iter patrē ⁊ filiū est distinctio ꝓsonalis. ⁊ cadē rōne iter xp̄m ⁊ eⁱ cui⁹ ē xp̄s: qz eo filⁱ q̄ ⁊ xp̄s. Per tertiū repellit error: Arrij q̄ dixit q̄ pat⁹ ⁊ filⁱ ēentialiter distinguūt sīt ⁊ ꝓsonaliter: qđ ē erroneū: qz sic filⁱ nō eēt de⁹. ꝓprie: ⁊ tm ꝓticipatiue: cū ēentia diuina sit indiuisibilis: ⁊ de ipo ꝺr. j. Job. v. vt cognoscam⁹ verū deū: ⁊ sim⁹ i filio ei⁹ xp̄o: hic ē ver⁹ de⁹ ⁊ vita eterna. Per quartū reprobat error: Ebionitaꝝ q̄ dixerūt xp̄m ante mariā nō fuisse: ⁊ sic eū nō fuisse ab eterno: cū tñ xp̄s dicat de se ipo Joh. viij. Principiū q̄ ⁊ loquor vob. Et ibidē: Abrā abraā fieret ego sū. Per. v. excludit error Manichei q̄ posuit duo principia: vnū boni ⁊ alterꝫ mali: ⁊ hec ſteriora corruptibilia dixit ēe a deo malo ⁊ ꝑ sequēs nō sūt a xpo ſm ipm.

b Omnia ꝑ ipm facta sūt. Hic ꝓfr ponit ꝓpriū ꝓpositi cordis tui. Ad ſram pr̄i⁹ locuti fuerāt adinuicē de xp̄o ipe ⁊ philippus sub ficu ⁊ tali distātia: q̄ xp̄s eos nō poterat videre oculo corꝑali: nec aliōs alius erat ꝑsens q̄ potuisset ei referre: ⁊ iō ꝙpter hoc signū ⁊ ꝓcedēs nathanael statim cōfessus est ipm ē xp̄m. vñ sequit: c Rndit ei nathanael ⁊ ait: Rabbi tu es ⁊c. rex isrl. i. ille q̄ expectak vt sit rex israel. Expectāt eñ oēs iudei messiā tqualē regē futurū: ⁊ ꝺ mō videt loq̄ iste nathanael: qz nō habebat adhuc cognitionē ꝓfectā de xp̄o. Nō eni videt intellexisse tūc ipius diuinitatē: qz nō dixisset. Tu es rex isrl: sed potⁱ mūdi. Et ꝙ ꝺ qđ dicit: Tu es filⁱ dei. nō fuit cōfessus ei⁹ diuinitatē: sicut postea cōfessus est eā petrus. dicēs: Tu es xp̄s filⁱ dei viui: Matth⁹. xvj. ⁊ ꝓpter hāc cōfessionē dict⁹ est beat⁹ a xp̄o: sed intellexit hāc filiationē ꝙ quādā excellentiā gr̄e. f Rndit iesus. Hic ponit tertiū signū qđ est reuelatio occulti futuri. Modus eñ cognitionis hūane est vt ab impfecto ad pfectionē ducat ordinate. vt ꝓtz. j. Phisi. Et qz gr̄a ꝑficit naturā: iō cōsimiliter ordo est i cognitione gratie: qz primo ē ipfectio: ⁊ postea ad pfectionē deducit: ꝓpter qđ xp̄s ipm nathanaelē iā xp̄m cognoscentē ꝙtū ad gratie excellentiā: vlteri⁹ deducit eū ad cognoscendum suā diuinitatē ꝑ obsequiū angelorū sibi exhibēdū tā ꝙ superiori. Nulla

ia est viuēs fm dictamē rōnis ⁊ nō vita bestiali. f Cui nomē erat iobes. q̄ interptat̄ i q̄ est gr̄a. ad ꝑ enī q̄ ꝓdicator cōuenienter ⁊ vtiliter ānūciet xp̄ū dei requirit gr̄a ihūssancti.

g Hic venit vt testi. ꝑhi. de lu. i. de xp̄o q̄ ē lux q̄ ēntiā. iō in ꝓdicatore debet cē hui⁹ lucis ꝓticipatio ꝑ bonā vitā ⁊ famā: qz sīc dicit Greg. homel. xxxviij. cui⁹ vita despicit restat vt ei⁹ ꝓdicatio cōtēnat. a Et oēs crederēt ꝑ illū. debet enī intendere salutē auditox ⁊ nō ꝓpriā laudē vel questū. i Nō erat ille lux. qz ꝓdicato⁹ nō docet iteri⁹ mētē illustrādo ꝑ de⁹. ideo subdit: a Erat lux vera ⁊c. lumine gr̄e xp̄ī est de se: ꝑ mali nō illuminant̄ eo q̄ ponūt obicē huic illuminatiōi: de q̄b⁹ dr Job. xxiij. Ipsi fuerūt rebelles lumini. e Et mūdus cū nō cog. i. boies mū dialiter viuētes: q̄ suū itellectū ⁊ affectū desigūt i terrenis ⁊ sic auertunt̄ a diuinis. g In ꝓria ve. ⁊ sui cū nō rece. Is aūt oēs christiani sint sui: magī tñ ꝓie clerici q̄ dicūt a cleros qō ē sors eo q̄ sūt de sorte dei: ⁊ tñ cox multi nō recipiūt ipm ꝑ magī abhoūt xp̄m laici. i Quotāt aūt recepērūt eū. ꝑ fidē charitate formatā. k Dedit eis ptātē ⁊c. per adoptiōis gr̄az. l Qui nō ex sanguinib⁹ ⁊c. nā hec filiatio nō ē ꝑticipatiōne esse nature: ꝑ magis diuine scīm qō dr. ij. Pe. j. Qui vocauit nos ꝓpria gl̄ia ⁊ xtute ꝑ quē maxima et ꝑciosa nob⁹ ꝓmissa donauit. vt ꝑ hec efficiamini diuīe ꝓsortes nature. e Et xp̄ūs caro factū ē. ⁊ sic de⁹ voluit cē ꝓticeps humane nature: ⁊ hec mutua ꝓticipatio debet cē rō maxime dilectionis: ꝛz nō sit sīlis vtrobiq̄. qz xp̄ūs assūpsit hūanā naturā verā: ꝑ dei filij adoptini nō recipiūt sic diuinā: ꝑ ꝓticipationē ei⁹ ꝑ gr̄am. dr. f Et vidim⁹ gloriā ei⁹ ⁊c. nā fideles vidēt eā nūc ꝑ speculū ⁊ i enigmate: postea xo videbūt clare ⁊ manifeste. b Johānes ꝓhibet testimoniū. Nic ponit ipi⁹ iobis modus testificādi ꝑ quē significat mod⁹ ꝓdicādi: q̄ debet cē cuz affectu magno ⁊ etiā i publico. iō subdit: c† Et clamat. habētes enī doctrinā suspectā magī docet occulte ⁊ sine clamore.

d Hic ē quē dixi q̄ post me ⁊c. qz ꝓdicator q̄rere debet honorē xp̄ī ⁊ xtutē ꝓdicatōis attribuere sibi. iō subdit: b† Et de plenitudine ei⁹ ⁊c. ex nobis nihil habētes. i† Et gr̄az ꝑ gr̄a. i. nob⁹ dedit gr̄az vt ꝑ eā gr̄az cōsequamur: q̄ est gratia cōsumata. b Quia lex ꝑ moysen da. ē. a ꝓtis cohibēs ꝑ nō gratā iustificātē ꝑbēs: nā ꝑ xpo reseruabat. iō subdit: † Hr̄a et xitas ꝑ iesū xp̄m facta ē ⁊c. Deū nemo vidit vnq̄. cōpbēsiue. a† Unigenit⁹ q̄ ē i sinu ꝑris. i. sibi cōsubstantial. ipe vidit isto mō. iō subdit: k† Ipse enarrauit. i. mysteria i lege ⁊ ꝓphetis sub velaminib⁹ ꝓnūciata ⁊ ꝑ fuit signū q̄ nos deduceret ad clarā visionē diuinox. e Et ꝑ ē testimoniū iobis. qō ꝓhibuit coā legisperit⁹. i. q̄ testimonio negauit se cē xp̄m: ⁊ ꝑ veraciter ꝑ̄tū ad interrogātiū itētionē. ⁊ ꝑ duob⁹ primis ptz qz iobes nō erat xp̄s nec helias i ꝑsona. sīl⁹ de tertio: nā intēdebat ꝑere si iobes erat de nūero ꝓphetax antiquox: alit̄ ei rūdere fuisset falsū: ꝑ asseruit se cē vocē. i. xbi diuini nūciatorē: qō erat verū ⁊ humile respōsū. ⁊ i hoc docuit doctores catholicos veraciter ⁊ humiliter rūdere. † Quid q̄ baptiças ⁊c. q. d. tu tibi vsurpas officiū alienū. c Audit eis iobes. nō reddēdo iniuriā ꝓ iniuria: ꝑ humiliter ⁊ vere. d. g Ego baptiço i aq̄. co: pa tñ latā do. ad significādū illi⁹ baptismū q̄ lauat aīas in ꝑsūsctō. b Hec i bethania facta sūt. q̄ iterꝑtat dom⁹ obediētie. iō ꝑ significat̄ q̄ iobes ex obediētia dei venerat xp̄m nūciare imolādū ꝓ redēptiōe mūdi. d Et ego nesciebā eū. ante reuelationē mihi factā ānō q̄ntodecimo Tyberij cesaris: vt hr̄ Luce. iij. q̄ dē reuelatio facta fuit iohānī in deserto. vt hr̄ ibidē: ⁊ ꝑ ꝑ significat̄ q̄ reuelatiōes diuine fiūt habitātib⁹ i deserto penitētie: Psal. lxij. In terra deserta ⁊ inuia ⁊ inaquosa: sic i sācto apparui tibi: vt videre xtutē tuā ⁊ gloriā tuā.

a† Altera die iterꝝ sta. io. ⁊c. sicut dictū ē ꝑ iohannē ꝓdicatorē euāgelij designat. ⁊ iō ꝓ hoc q̄ dr hic: stabat: significat q̄ ꝓdicator euāgelij debet cē cōstās in ꝓdicatione verbi dei. c Et respicies ie. am. ꝓ qō significat q̄ ꝓdicato⁹ euāgelij debet diligēter ꝓsiderare, ꝓcessus vite xp̄ī ⁊ nō solū cōsiderare ꝑ etiā ꝓdicare. iō subdit: † Dixit: ecce agnus dei. eius innocētiā ꝓdicādo: ⁊ obediētiā vsq̄ ad mortē: ⁊ audiētes debēt deuote recipere talē ꝓdicationē. qō significat ꝑ ꝑ qō subdit: e Et audierūt eū duo discipuli loquētē ⁊ secuti sūt iesum. ⁊ dns iesus ad tales ꝓuertit ꝑ clemētiā: ⁊ recipit ꝑ gratiā: ⁊ instruit eos ꝑ necessarijs ad salutē. ꝑ Andreā xo ⁊ ꝑ philippū q̄ a xpo edocti fuerūt de salute fratrū suox solliciti: significant illi q̄ primos suos q̄tū bono modo possunt inducūt ad sequelā christi. contra multos q̄ nō solū nō inducunt sed ꝑ suo posse auertunt.

i Amen amen dico vobis videbitis angelos ⁊c. ꝑ quos significant̄ ꝓdicatores q̄ dicunt̄ ascendere sup filiū hois qñ ꝓdicant christi deitatē: ⁊ descendere quādo ꝑ eius amore quę-

runt.

Additio. j.

Licet Aristoteles non demonstrauerit mūdi nouitatē: nō tñ cōcludit ꝓrarijs sed scīm mentē ei⁹ hoc tñ q̄ ꝓbleuma neutrū reliquit: vt ptz ꝑ rōnes eius in de celo ⁊ mūdo intuēti: in quo nō videt a veritate deuiasse. Nā cū philosophica inuestigatio solū rōni naturali innitat: fm quā mūdū incepisse nō ē scibile nec demōstrabile: put. i. sanct⁹ Tho. plene tradit i prima pte. q. xlvj. arti. ij. i corpe. q. Idcirco nō demōstrādo mūdi nouitatē non deuiat a rōne. Similiter circa intelligētias sēpatas conat⁹ ꝛ adinuenire numerū cor̄ndētē nūero celestiū motuū: ꝑ ꝑ nō excludēs q̄n plures possit esse substātie itellectuales sēpate oēs nō monētes: vt ptz ꝓcessū suū in hac materia bene aduertēti. Silr circa felicitatē nō videt a veritate deuiasse. Nā in primo ⁊ vltimo ethicox vbi de felicitate tractat nō loquit nisi de felicitate politica sen de felicitate speculatiua q̄ in hac vita ꝑ naturā haberi pōt: nō aūt de felicitate supnaturali de q̄bus ap⁹s. j. Cox. ij. et etiaz Esa. lxiij. Oculus non vidit ⁊c. Talis enī felicitas speculationē naturalē transcēdit.

In eo. ca. j. vbi dr in postilla. Plenū enī opponit vacuo.

Additio. ij.

Hec distinctio postillatoris de pleno nec ꝓsito adaptari: primū ptz. Nā ly vacuū opponat̄ pleno: nō tñ tot modis dicit vacuū sicut dr plenū. nā vacuū opponit pleno ꝑ modū ꝓuatiōis: ꝓuatio aūt sicut cecitas nō dr tot modis sicut visus. Secm ptz. Nā fm illā distinctionē nō esset distinguēdū iter plenitudinē gr̄e vni⁹ sancti ⁊ aliox de quolibet enī fāctox verū est dicere q̄ nō patit virtutis defectū cū oēs xtutes sint cōnexe. Nec dicēdū videt q̄ in sanctis sit vacuitas gratie: eo q̄ cox gratia nō redūdat ad corpus sicut supnaturaliter cōcipiat. Sz ad declarationē dui⁹ attendēdū ē q̄ licet in sacra scriptura multis et diuersis attribuat plenitudo gr̄e seu spūs: nō tñ vniformiter seu equaliter singulis intelligēda est hmōi plenitudo iz i quolibet cox exprimit: vel saltē innuit illud respectu cui⁹ talis plenitudo gr̄e attribuat: verbi gr̄a: cū legit de Beseleel Exo. xxxj. Repleui eū spū dei ⁊c. Ibidē subiūgit: In ol ope ad excogitandū. in quo declarat̄ q̄ talis plenitudo referēt ad oīa artificialia gr̄e ete disponēda seu exercēda. Cū aūt legit de Stephano Act. vj. Plenus gratia ⁊ fortitudine: ibidem declarat̄ ad q̄d referēda est hec plenitudo. s. ad faciēda signa ⁊ ꝓdigia ⁊ ad fortitudinē martyrij exercēdā. Silr cū dr de beata virgine. Plena gr̄a: Luce. j. Referēda est illa plenitudo seu extēdēda ad tantā plenitudinē vt decebat genitricē filij dei. Decebat enī fecūdā eē gratijs que actorē gratie nō solū in mente sed i vētre amplecteb⁹. Unde in glo. sup illud verbū gratia plena. q. d. quedā arra et dos sponsi ostendit q̄ fecūda sit gratijs. Cū aūt de apīs dicit: Repleti sūt oēs spiritu sancto: Act. ij. talis plenitudo seu repletio extendēda est ad hoc q̄ eēnt sufficiētes ad fundandā fidē christi vniuersaliter in orbe ꝑ plenitudinē fidei ⁊ charitatis ⁊ donū linguarū ⁊ hmōi. put ibidē declarat̄ ꝑ signa visibilia hanc inuisibilē plenitudinē demōstrantia. Cū aūt de christo diceret. Plenū gratie ⁊ veritatis: extendenda est talis plenitudo. put decet filio dei naturali vnigenito: q̄ quidē extensio etiā fm humanitatē ineffabilis est quodāmodo infinita tā q̄ nō ad mēsurā data: vt. j. iij. ca. Quā quidē extēsionē plenitudinis gratie xp̄i euāgelista satis innuit cum subdit: Quasi vnigeniti a patre: sup q̄s verbū Aug⁹. dicit: Sup oēm naturā ⁊ cōseruōz nostrorum claritatē euāgelista mētē erigēs ad ip̄m nos bonox ꝓduxit verticē. q. d. euangelista: nō vt ꝓhete aut alterius hois vel angeli alicui⁹ superiorū virtutū sed quasi ipius dīnatoris ipsius regis ipsius naturalis filij vnigeniti. hec Aug⁹.

In eodem ca. vbi dicit in postilla. Cuius nō sum dignus vt soluam eius corrigiā calciamēti.

Additio. iij.

De hac materia. s. de calciamentis christi: vide supra in additiōe Mar. j. vbi de hoc large tractat.

Replica.

Johānis j. ca. vbi dicit: Mūdus ꝑ ipsū factus est. Postillator dicit Aristotelez errasse de mūdi eternitate intelligētiarū numero et felicitate ⁊c. Burg. assumit Aristo. in sui defensione asserens eū nō errasse: qz innitebat rōni naturali fm quā mūdū incepisse non est scibile: relinquit igit̄ tanq̄ ꝓbleuma neutrū: sed mirux de Bur. q̄ se opponit scholę parisiensi sine necessitate ⁊ sine ratione: venerabilis enī Guilhelm⁹ episcopus parisiensis cū scholа

scbola ibidē ꝓhibēt catholicos cū Aristotele in his erroribꝫ ⁊ aliꝫ in suis libris repertis sentire: ⁊ ꝑtim quia fm Arist. Omne verū vero cōsonat: sūb aūt ꝓbleuma qō dicit neutrux nō cōsonat ei qō catholice est verū: igit̄ ꝓbleuma sub falsum. Prem ipse idē Aristoteles in multis locis ꝓbat ⁊ putat demōstrare stare in causis. Standū igit̄ erit in omni genere causarū in aliqua prima causa in genere causarū finalis et efficientis. Apud Aristo. assignat vn⁹ primus in. xij. metaꝑ. quez in octauo physicox noīat primū motorē. Ꝑb hoc quidē ente dicit oriri ab Aristo. ponit̄ independēs: ⁊ cuius fm beatū Augusti. primo de trini. difficile sit plene intelligere creationem fm viā naturalis cognitionis: nō est tñ impossibile supposit⁹ principijs ⁊ dictis ꝓbox ⁊ aliꝫ silib⁹. Nec ꝓ rōnes adductox a veritate vt sentiā cū Aristo. mūdi creationē fore ꝓbleuma neutrū sine erroꝛe: qz oēs rōnes possibiles fieri cōtra veritatē fidei sunt sophistice. Dicit enī beat⁹ Dyonisius. xiij. de trini. Reiputit captiosas ⁊ inutiles questiōes ꝑbe fides cōstās nec humanarū ineptiarū fallacijs succūbens: spoliū se ꝑbet veritas falsitati. Mirū igit̄ de Bur. qui Aristotelē veritatē dubitanē. ꝓpter tales rōnes captiosas dicit nō errasse: cuius enī ꝑ demōstrationē veritas aliqua nō sit scibilis ꝓpter sophisma: ⁊ fine erroꝛe nō dicit dubitabilis et neutra.

In eodē ca. vbi dicit: Plenū gratie ⁊ veritatis. Postill. volēs declarare differētiā plenitudinis gr̄e xp̄ī ⁊ alioꝫ dicit plenū opponit vacuo: idcirco quot modis dr vnū tot et reliquū ⁊c. Bur. dicit illā distinctionē nō cōsonare rōni: secdo dicit cē ꝓsito nō bene adaptari. Primū ostēdit ex eo q̄ plenū

Glo. ordi.

a Et die tertia nuptię facte sūt i chana galilee: ⁊ erat mr̄ iesu ibi. b Uocat⁹ ē aūt ihs ⁊ discipli ei⁹ ad nuptias. Et deficiēte vino dicit mr̄ iesu ad eū: Uinū nō habēt. c Deficiente vino. Uinū deficit vt mirabiliter vino de aqua facto: virtus latētis deitatis appareat. d Aug⁹. Maior virt⁹ ē in creatione ⁊ gubernatione celi ⁊ terre: ⁊ q̄ quotidie aqua pluuie ꝑ vites in vinū vertit: ⁊ q̄ ex paruo seminario fruges creant: ꝛz qz hec naturaliter fiūt: tā ex vsu vilueūt: ⁊ iō quedam ⁊ si minora ꝓter solitū nature sibi deus seruauit: ꝑ q̄ virtus q̄ i maioꝛib⁹ etiā operat̄ ad memoriā reducit. e Quid mi. Aug⁹. In his nō negat matrē vt hereti ei dicūt: nec inhonorat eā: qui parētes honorare ꝓcepit: sed illa exigente: miraculū facturus nō agnoscit eā. q. d. Ex eo q̄ genuisti nō operor hoc: agnoscā aūt te ꝑdens in cruce cū vt filij⁹ curā tui discipulo cōmittā: sed nōdū venit hora mea. i. opportunitas: qz nō debet esse passio nisi ꝓdicato euāgelio: nisi virtute deitatis ostēsa mūdo: tūc erit hora: nō necessitatis: vt heretici calūnianꝫ sed volūtatis. vnde: Protestatē h. p. a. m̄r. i. s. c. Nō ei auctor tēporū fato tēporis regit.

f Chana galilee. Id est zelus trāsmigratiōis ibi nuptie: qz bi sūt digni xp̄o q̄ feruoꝛe deuotionis de vitijs ad virtutes: de terra ad celos trāsmigrāt. Mater ibi cui⁹. vterus thalam⁹ fuit de quo sponsus ꝓcessit. Uocat⁹ est aūt iesus desiderio ꝓcedētiū patrū ⁊ discipuli vt ministri. In nuptijs vinū deficit: qz sensus legis ꝑ cārnalē expositionē phariseoꝛ a sua ꝓpria virtute ceperat deficere: ꝛz xp̄s aquā in vinū cōuertit: dum q̄ carnalia videbant: spūalia ostendit: ⁊ supficiem lr̄e plenā virtute celesti videri fecit. Christus enī in ꝓphetis nōdū manifestatus quasi vinū in aqua latuit: sed cū aperuit eis sensuz vt intelligerēt scripturas: ipsos vino inebriauit ⁊ mētes a carne alienauit. Scripture sūt lex⁹ ꝓphete et psalmi: he oēs fm lr̄am aqua insipida fm ipm vinū sūt. Sex hydrie: sex etates: quarū nulli defuit ꝓphetia. Incipit ei ab exordio mūdi: Et est ꝓima etas ab Adam vsq̄ ad Noe. Secda vsq̄ ad abraā

Mico. de lyra

a Et die tertia. Q̄m ad esse sequit̄ opari: cū oīa sint determinata ꝓpter opa: vt dr. iij. metaꝑ. iō postq̄ ea gesta ostēdit diuinitatē xp̄i ꝑ eternā emanationē a patre: hic ꝑ ir declarat ea in. oe. s. ꝑ opa miraculosa q̄ sunt diuine virtutis manifestatiua: qz trāscendūt virtutē totius nature create. Et diuidit i tres: qz primo ponit opa q̄ fecit xp̄s inter hoīes cōuersando. secdo q̄ fecit mortēdo. xij. ca. tertio q̄ fec⁹ resurgēdo. xx. ca. Prima in duas: qz primo ponit opus diuinū xp̄ū ad mutationē nature. secdo xp̄ū ad effectū gratie: seqū. ca. ibi: Erat hō. Prima adhuc i duas. qz primo ponit opus miraculo

sū coā discipulis vt in fide firment. secdo coā turbis vt cōuertant. ibi: Post hoc descendit. Prima in tres. qz primo ponit miraculi occasio. secdo eius ꝓpatio. ibi: Erāt aūt. tertio ipsius ꝓbatio. ibi: Et dixit eis iesus. Circa primū sciēdū q̄ occasio hui⁹ miraculi fuit defectus vini in nuptijs: ⁊ iō euāgelista describit ipsas nuptias Ihuz ad earū circūstātias. d. Et die tertia. s. a vocatione philippi ⁊ nathanaelis fratris et⁹: ⁊ sic notat tēpus. b Nuptie facte sūt in chana galilee: ⁊ sic ptz loc⁹. Chana enī q̄dā villa est ista in galilea. c Et erat mater iesu ibi. Uocat⁹ est aūt iesus ⁊ discipli ei⁹ ad nuptias. Licet aūt alij plures fuerint in istis nuptijs: tñ iesus ⁊ mater ei⁹ ⁊ discipuli ei⁹ expressius notant: qz nō fit hic mētio de nuptijs nisi rōne miraculi ibidē ꝓpetrati: q̄d fuit factū ꝑ matris interpellationē et ꝑ ipsi⁹ iesu oratione: ⁊ ad discipulox confirmationē. Et ꝑ hoc etiā excludit error eoꝝ q̄ dicūt nuptias eē pctm: qz si nuptie essent illicite iesus ⁊ mater eius nō fuissent in illa societate. Dicit etiā cōster q̄ iste nuptie fuerūt iohānis euāgeliste: a q̄bus eū xp̄s vocauit ante cōsūmationē matrimonij ꝑ copulā carnis. Ex hoc i eccla obseruat̄ q̄ ante carnalē copulā potest licite alter cōiugū intrare religionē. Hoc aūt videt ꝑ dictū Hieronymi in ꝓlogo: vbi dr q̄ xp̄s vocauit eū de nuptijs nubere volentē: ex q̄ videt q̄ nuptie fuerūt iue: qz xp̄s nō legit in alijs nuptijs fuisse. Ꝑ etiā videt ꝓ hoc q̄ mater iesu erat ibi tā q̄ in nuptijs nepot⁹ sui. Nō enī ē verisīle q̄ ipsa venisset nisi multū attinuisset sibi: sicut init ad beliçabet cognatā suā festināter th: vt hr̄ Luc. ij. qz fm q̄ dicit Ambros⁹. nō libēter stabat i publico: ꝛz mag⁹ i orationis secreto. d Et deficiente vino. hic tā q̄ occasio miraculi. e Dicit mater iesu ad eum. vinū nō habēt. s. ad sufficiētiā. Ex corde enī pīssimo voluit ꝓuenire totalē defectū ne appareret cōfusio: iō innuit filiū q̄ sciebat ad ꝑ potentē: sicut a principio edocta fuerat ꝓ angelū ⁊ ꝓ spīritūsctm: non tñ ipm inuitauerat ad miracula ante eratē ꝓfectā qz nō decebat vt vi debīt: f Et dicit ei iesus q̄d mihi ⁊ tibi est mulier? Cum xp̄s maximā reuerētiā matri sue detulerit: mirū videt q̄ sic extranee mīri sue respōdit: iō dicit Aug⁹. q̄ facere miracula ei cōpetebat fm diuinā naturā quā a matre nō habuit: iō ꝓdicto mō respōdendo matri ostendere voluit q̄ in hoc nō tenebat ei obedire: qz in natura diuina nihil ha-

Abraam. Tertia vsq; ad dauid. Quarta vsq; ad trāsmigrationē babylonis. Quīta vsq; ad iohānē baptistā. Sexta vsq; ad finē mundi. In bis ꝙ etatib⁹ erāt hydrie.i.corda bonis receptiua scripturarū dei parata ꝓpositā in exemplū viuendi ⁊ credendi. Rapidea.i.fortia in christo lapide: ſm purificationē iudeoꝝ.i.qꝫ illi ꝓpio iudeoꝝ lex data est: gra p xpm oīb⁹ facta est. Aldeam⁹ q̄ in singul etatib⁹ q̄si hydrijs aq̄ fuit: ⁊ quo in vinū mutat.

Gen.4.b In prima abel a fratre occidit. ⁊ hic penā: ille laudē accipit. In b si q̄s inocētiā abel sequit ⁊ malicia cain fugit: aquā abluentē ⁊ reficientē bibit. Si xo i eodē xpm a iudeis occisū itelligit: de aq̄ vinū bibit: sic in alijs oīb⁹

Gen.7.c hui⁹ etat⁹. In scōa Noe i arca ꝓpter iusticiā saluat. mundus diluuio perit. | Si q̄s b exemplo a vitijs se corrigit: aquā salutarē bibit. Sz si i arca ecclesiā q̄ cūcta animalia.i.oēs gētes recipit: i aque baptismū: itelligit: ⁊ cetera bmōi: vinū bibit. In tertia abrāa

Gen.22.b obedientes ꝓ filio offert arietē: q̄ hic discit obedientiaz: bibit ō tria hydria aquā: Siqs i isaac deitatē: i arietē xpi carnē intelligit: vinū bibit. In quarta: de

2.Re.5.a quid būilis regnat: Saul superb⁹ abijcit. in hoc siqs discit humiliari: aquā bibit: si regnū xpi intelligit

Piere.5. vinū bibit. In ḡnta peccās ꝓpls captiuat⁹ ⁊ post reducit. hic siqs discit penitētia corrigi aquā bibit. Siqs ō captiuitate peccati: ꝓpm dei p iesum liberari itelligit: vinū bibit.

Luc.2.c In sexta xps circūcidit: offert. In q̄ siqs discit suis sacris subiici sicut xps ille aquā bibit. Si i vera octaua: depositionē tot⁹ mortalitat⁹ ⁊ itratione ad deū itelligit: vinū bibit. a Binas vl ter. Aug⁹. Estimantis est b dicere vt ipas diceret binas qs ⁊ ternas. Sūt ḡ due mēsure in scriptur: dū pat⁹ ⁊ filij⁹ nolāt: ⁊ spūs q̄ necessario ē cois patri ⁊ filio intelligit: Ut ola i sapīa fecisti dñe.i. in

Ioh.10.f filio: Et ego ⁊ pater vnū sum⁹. Terne: dū nolato

Ps.32. spū trinitas manifest⁹ itelligit: Ut xbo dāt celi

Da.13.b firmati sūt et.spū o.e.tē. Et baptizātes i nōe pa. ⁊ fi. ⁊ spi.s.a. Aliter bine vel terne mēsure sūt oēs gētes ad qs ptinēt scripture. bine ꝓpter ꝓputiuz ⁊ circūcisionē. Ipse etiā trine: a tribus filijs Noe disseminate. b Et imple. i. iussu ei⁹ iplete sūt hydrie. significat q̄ etiā illa scriptura a dño ē: sz dū in ea sub velamīe.i. adopertionē ire latet xps: sapit aquā insipidā. Cū aūt aufert velamē: est vinū inebriās. potuit q̄dē vacuas iplere vino q̄ cūcta creat ex nibilo: ſ maluit de aq̄ vinū facere vt doceret se nō solnere legē ſ iplere: nec i cuā gelio alia facere vel docere q̄s q̄ ꝓphetia p̄dixit.

c Et tuleft. Et aūt gustauit archi/

a ſ vt paulus ꝓtius nesciunt spīm in lra.

b triclin⁹ aquā vinū factū ēt nō scie

ſ vt Esaias et ceteri.

bat vñ esset: ministri aūt sciebāt

q̄ hauserāt aquā: vocat spōsū ar

ſ carnalia a verio ad falsa descēdit.

chitriclin⁹ ⁊ dicit ei: Dis hō ꝓmū

ſ mūdana prudentia ꝓnus docet hoies blanda deinde subdit inutilia ⁊ indonesta.

bonū vinū ponit: ⁊ cuz inebriati fuerit: tūc id qđ deteri⁹ ē. Tu aūt buit a matre: nec p ꝓsequēs cū ea aliqđ esse cōe. ⁊ dicit: Quid mihi ⁊ tibi est mulier. q.d. virtutē faciēdi miracula a te nō habeo: ſz qz humanitatē i qua passus est traxit a matre: ⁊ addidit: a Modū venit hora mea.i. tēpus patiēdi in natura quā habeo a te ⁊ tūc te recognoscā ⁊ tibi cōdescendā: vñ ⁊ tūc eā recōmēdauit Johāni: vt hr̄.j.xix. ſm Chryſ. aliter exponit: qz ſm ipm beata virgo ex pietate mota voluit ꝓcurare tps debitū faciēdi miraculū. Illud eni miraculū iter miracula xpi erat primū ⁊ ad cōfirmationē discipuloꝝ: vt dr̄.j.co.ca. ⁊ ō debuit cē notū ibidē existētib⁹ ⁊ gratū ipsis cōuinātib⁹: b aūt magis fuit eo qꝫ factū. est post vini totalem defectū qs ſi antea fuisset factū: ⁊ qz mater iesu voluit ꝓuenire totalē defectū: vt p̄dictū ē: ō dixit illi iesus: Quid mihi ⁊ tibi ē mulier. q.d. scire tps aptū ad miracula faciēda nō est mihi ⁊ tibi cōe: ſ mihi soli cōuenit: ꝓpter qđ subdit: Nondū venit hora mea.i. tps cōueniēs ad faciēdū miraculū mihi soli notū. Ex b aūt qꝫ dr̄: hora mea. dicūt q̄dā heretici dicti Pusillanimes qꝫ ſcīā xpi ⁊ alioꝝ dominū subtacēt fato siderū: ſ b est falsū. nō solū de xpo sed etiā de omni hoie: qz virt⁹ intellectualis nō est alligata organo corporali: ⁊ ō nō est subiecta cuicūq; actioni corporali. ꝓpter qđ influxus siderū nō ptingit directe ad ipm: sed mmodo indirecte inq̄tū impōsitio facta i appetitu sensitiuo: trahit ad quodāmō ad appetitū intellectiuū: vt dr̄.iij.de aīa. sed b nō est p modū necessitatis: qz hō p appetitū intellectiuū potest moueri ad cōtrariū: ꝓpter qđ Ptolemeus qui fuit maxim⁹ astrologus dicit in cē tilogio: Sapiēs dñabit astris: qz nō sequit appetitū sensualitatis: sed dictamē recte rōnis: ⁊ ideo exponēdū est: Nondū venit hora mea.i. hora cōueniēs faciēdi miraculū a me solo cognita. Et huic cōsonat lra sequēs: qz mater iesu ex ei⁹ responsione nō ostendit petitionē suā repulsam: sed cōueniēter dilatā. vnde sequit: b Dicit mater ei⁹ ministris. q̄ seruiebāt in nuptijs. c Quicq̄ dixerit vobis facite. expectās hora cōuenienti a filio iso cognita ipletionē petitionis sue. d Erant aūt. Hic ꝓr̄ ponit miraculi ꝓpetratio. Et describit⁹ritas miraculi ex plurib⁹ cōditionib⁹. Primo ex parte vasoꝝ. cū dr̄: Erant aūt ibi lapidee hydrie sex posite fm purificationē iudeoꝝ. Ex traditōe eni senioꝝ iudei vasa frequēter lauabāt ⁊ purificabāt: ſm qꝫ dicit Marci. vij. ⁊ ō ad hoc faciēda erāt ibi posite ille hydrie: qz erāt vasa ad reponendū aquā. ꝓ bmōi purificatiōe faciēda: ⁊ ex b miraculū fuit euidēt⁹: qz ſi fuisset aq̄ cōuersa i vinū in vasis vinarijs: posset credi qꝫ illud vinū ꝓcetitisset ibidē. e Capientes singule me. binas vel ternas. Mensura certa q̄dā mēsura est cōtinēs decē sextarios: vt dicit Jsid. xvj. ethymol. Sz cui⁹ quātitat⁹ erat sextari⁹ nō ē certū qz nō est eiusdē quātitat⁹ i diuersis terris: ⁊ cadē etiā terra variat⁹ i diuersis villis. Jsidorus tn dicit. xvj. ethymol. qꝫ sextarius ꝓtinet duas libras tm: ⁊ ſm b est valde paru⁹. f Dicit eis iesus. i. ministris. g Implete hydrias aq̄. qz aliq̄d de aqua ibi pri⁹ posita assūpserāt ad purificationem vasoꝝ. ō iussit iesus suppleri qđ fuerat amotū. vñ subdit: b Et impleuerūt eas vsq; ad sūmū. ꝙ b etiā fuit miraculū euidēt⁹ qꝫ aqua ꝓposita fuit de nouo: ⁊ p ministros q̄ sciebāt totalē defectū vini: qz cū implere fuit sentaq̄ ꝓuersa est i vinū virtute diuina. h Et dixit eis iesus. hic ꝓr̄ ponit miraculi facti approbatio. voluit eni xps qꝫ ille q̄ principaliter erat inter cōuinas primo de vino illo gustaret vt ex cōmēdatione illi⁹ miraculum notius fieret: ꝓpter qđ dr̄: k Et ferte architriclino. Dicit eni architriclinus ab archos qđ ē ꝓceps ⁊ triclinū qđ ē locus vbi hoies sedēt i cōmuio: qz antiquit⁹ comedebāt sedētes in lectis: ꝓpter b in scriptura dicitur comedētes accūbere vel recūbere: locus eni vbi fiebāt ordines lectoꝝ ad sedendū vocat hic triclinū: ⁊ ō architriclin⁹ nō est nomē ꝓpriū sed ſ gnificat illū q̄ principaliter inter cōuinas sedebat: ⁊ ꝓbabile est qꝫ fuerit aliq̄s sacerdos ille⁹ tp̄is q̄ stabat i nuptijs ad bñdicēdū: ⁊ ad ordinandū qualiter debebat ꝓcedere ſm legē ⁊ statuta senioꝝ. sequit: l Et ille aūt gustauit architriclin⁹ aquā vinū factū. i. mutatā in vinū. m Et nō sciebat vñ esset. i. ꝙ virtutē xpi. n Ministri aūt sciebāt q̄ hauserāt aquaz. ad supplēdū vini defectū ex ꝓcepto xpi. o Vocat spōsū architriclin⁹. quasi ad arguēdū eū. vñ subdit: p Et dicit ei ois hō. prudēter agēs.

q Primum. i. in principio. r Bonū vinū ponit. i. apponit ipsis conuiuantib⁹. qz tunc sensus est vinaz: ⁊ pōt discernere vini bonitatē ⁊ accēptare. nō sic aūt pōt ebrietatē. ō subdit: s Et cū inebriati fuerint: tunc id qđ deteri⁹ est: apponit ipsis cōuiuantib⁹: qz tūc nesciūt discernere inter bonū ⁊ malū. t Tu aūt seruasti vinū bonū vsq; adhuc. q.d. imprudenter fecisti cōtrariū: iste tn ignoraēter loquebat vt p̄dictū est.

Doctor

ſ est nomē sexus. a ſ. i. opportunitas oūdēdi natura quā ex se habeo: ſz ois diuina ꝙ miracula ostēdet ⁊ hūana natura ꝙ passionē.

a ſ qz ⁊ olim bonū: ⁊ ſi in figuris quasi i aqua occultū: nūc vero in euāgelio manifestū.

seruasti bonū vinuz vsq; adhuc.

a Hoc fecit initiuz signoꝝ iesus in

ſ latentem deitatem.

chana galileę. ⁊ manifestauit gloriā suā: ⁊ crediderūt i eū discipuli

a ſ vilis pulcherrima vel ager cōsolationis.

b ei⁹ † Post ꝫ descendit capharnaū

a ſ cognati: magi. frēs q̄ discipuli. b ſ q̄ nō frēs

ipe et mater ei⁹ et frēs ei⁹ et discipuli ei⁹: ⁊ ibi māserūt nō multis

c dieb⁹. † Et ꝓpe erat pasca iudeoꝝ

a ſ docet nos seruare instituta illius ecclesie ad quā venim⁹: si nō fuerit cōtra fidē.

d rū: ⁊ ascendit iesus hierosolymā: k

a ſ vt i sacrificijs offerent: ⁊ erat auaricia sacerdotū.

e † iuenit i tēplo vēdētes boues ⁊ dotū. a ſ ne deessent pcia emptoribus. l m

oues ⁊ colūbas: et nūmularios n

a ſ qui peccata pcris addit: quasi funē connectit quo flagellet et ligat.

sedētes. Et cū fecisset q̄si flagellū o

de funiculis: oēs eiecit de tēplo. f

ſ eiecit.

oues quoq; ⁊ boues: ⁊ numula/

ſ. i. oēm materiā venditionis.

riozū effudit ꝙs: ⁊ mēsas subuer/

a ſ specialiter symoniaca dānat heresis.

g tit. Et bis q̄ colūbas vēdebant

a ſ gratiā spūs ꝓhibet vendi: qz gratia est.

dixit: † Aufertē ista hinc: et nolite

ſ hic agit ex filiū dei dicit.

facere domū ꝑris mei domū ne/

ſ hoc viso.

gociatiōis. Recordati sūt discipuli p

a ſ qz zelo domus dei ciecit impios.

b puli ei⁹ qz scriptū ē † Zelus dom⁹ q

a Hoc fecit. Hic ponit miraculi ꝓpetrati cōclusio: qz hoc miraculū primo a xpo factū est ad manifestandū veritatē diuinitatis in eo latentē ⁊ ad fidem alioꝝ cōfirmādū. ⁊ hoc est qđ dr̄: Hoc fecit initiū signoꝝ ⁊c. qz istud fuit primū miraculū ab ipso factū: vt pleni⁹ videbit⁹ in fine bui⁹ ca. b Et manifestauit gloriā suā. i. diuinitatē potētiā. c Et crediderūt i eū discipuli ei⁹: qz aliq̄ de nouo crediderūt i eū: ⁊ illi q̄ ꝓius crediderāt vt andreas ⁊ alij. vt dictū est: ꝙ b in fide solidati fuerūt. d Post hoc dei. Posita ꝓmutatione nature coā discipulis: hic idē ostendit coā turbis: nō ꝓ tūc facta: ſz qz ꝓdixit iposterū fieda: vt videbit. Et diuidit i duas: qz primo ostēdit ꝓpositū. scōo ex hoc sequēs fructū declarat. ibi: Cū aūt esset hierosolymis. Ista ꝓmutatio nature ē suscitatio corporis sui quā b ꝓnūciat se facturū in sua resurrectione. Et diuidit in tres: qz primo ponit bui⁹ denūciatiōis occasio. scōo subiūgit ipa ꝓnūciatio. ibi: Rūderūt ḡ. tertio ꝓnūciatiōis interꝑratio. ibi: Dixerūt ḡ. prima i duas: qz primo cōtinuat historiā. scōo descēdit ad ꝓpriā materiā. ibi: Et ꝓpe erat pasca. In prima ꝓte dicit sic cōtinuādo ad p̄cedētia. Post hoc. i. post mutationem aque i vinū p̄dictā. e Descēdit capharnaū. Illa ci-

Mat.4.b

Mar.1.b

Mar.11.a

Luc.19.g

uitas erat metropolis galilee: ⁊ ō illuc voluit venire: q: inceperat iā gloriā suā manifestare. f Ipse ⁊ mater eius. qm̄ ioseph mortuo xps comitabat matrē suā ad ipendēdū ei debitū obsequiū. g Et frēs ei⁹. qz nō essent filij marie matris ei⁹: vt dicit Helui⁹ heretic⁹: q̄ dixit eaz fuisse cognitā a ioseph post xpi natiuitatē: ⁊ de ea filios genuisse: q̄ dicit ꝙ frēs qz ex eadē matre: ſz nō ex eodē pr̄e. Sz ꝙ fuit ipōbatū Matth.j. ꝓpter qđ alij dixerūt q̄ fuerunt filij ioseph de alia vxore: dicunt⁹ hi frēs xpi eo q̄ ioseph putabat⁹ pater ei⁹: ſz hoc ē falsū: qz cū xps matrē suā i cruce nō cōmēdauerit nisi virgini etiā cū ipo in etate ꝓcesserat: nō est verisile q̄ ioseph q̄ fuit assignat⁹ a deo ꝓcipuus custos ei⁹ ⁊ i iuuētute virginis nō fuerit cōiūr virgo: imo cū ea votum virginitatis emisit: qz erat i cōsil. ꝓposito sicut ipsa ꝓt difficil⁹ tractat i. liij. sniarū vbi agit de cōiugio marie ⁊ ioseph. De hoc etiā pleni⁹ dixi sup Lucā. j. ca. Dicunt igit hic frēs xpi cognati ei⁹: qz illi q̄ sunt de eadē cognatione: i sacra scriptura noiant frequēter frēs. vñ Gen. xiij. Dixit abzaā ad loth: Ne sit iurgiū iter me ⁊ te: frēs eni sum⁹: ⁊ loth erat nepos ipi⁹. ⁊ sequit: b Et ibi mā. nō mul. die. qz immediate xpus cū discipulis hierlm: vt patebit ꝓte sequēti. i Et ꝓpe erat. Posita cōtinuatione historie. hic ꝓr̄ ponit occasio ꝓnūciādi suā resurrectionē futurā: qz ascēdēs hierlm eiecit de tēplo vēdētes ⁊ emētes: qđ videbāt ptinere ad psonā sup ꝑlm auctoritatē habētē. ⁊ ō bui⁹ auctoritatis petierūt iudei signū: ⁊ ꝙ occasio fuit ꝓdicti signū sue resurrectiōis. ⁊ ꝙ b ē qđ dr̄: Et ꝓpe erat pasca iudeoꝝ. In trib⁹ eni solēnitatib⁹ i anno tenebant cō

Luc.19.g

† 49.di.c. qđ est alū

† Ps.44.

uenire in hierlm. s. in solēnitate pasce: pēthecostes: ⁊ tabernaculoꝝ: vt habet Exo. xxiij. Iterūm de festo tabernaculoꝝ ⁊ pēthecostes aliqñ dispēsabat cuz illis q̄ erāt a remotis: nō tn de solēnitate paschali: xps aūt vsq; ad passionē suam voluit legē obseruare. ⁊ p ꝙs in solēnitate paschali hierlm ascenderet: ⁊ ꝙ est qđ subdit: k Et ascēdit iesus hierosolymā. Ex ꝙ cōfutat error: Wandilebert q̄ dicit vetus testamētu a diabolo esse datū: qz xps nullo mō obseruasset ipm. l Et inuenit i tēplo. nōie tēpli nō accipit hic ipsa domus dñi: in qua erat altare thymiamatis ⁊ cādelabrū: nec atriū sacerdotū in quo erat altare holocaustoꝝ: ſz quoddā atriū vbi hoies orabāt: ⁊ doctores etiā docebāt ibi: dē: ⁊ etiā ibi vendebant ea q̄ in tēplo offerebant. ⁊ ꝙ est qđ dr̄: m Boues/

uenire in hierlm. s. in solēnitate pasce: pēthecostes: ⁊ tabernaculoꝝ: vt habet Exo. xxiij. Iterūm de festo tabernaculoꝝ ⁊ pēthecostes aliqñ dispēsabat cuz illis q̄ erāt a remotis: nō tn de solēnitate paschali: xps aūt vsq; ad passionē suam voluit legē obseruare. ⁊ p ꝙs in solēnitate paschali hierlm ascenderet: ⁊ ꝙ est qđ subdit: k Et ascēdit iesus hierosolymā. Ex ꝙ cōfutat error: Wandilebert q̄ dicit vetus testamētu a diabolo esse datū: qz xps nullo mō obseruasset ipm. l Et inuenit i tēplo. nōie tēpli nō accipit hic ipsa domus dñi: in qua erat altare thymiamatis ⁊ cādelabrū: nec atriū sacerdotū in quo erat altare holocaustoꝝ: ſz quoddā atriū vbi hoies orabāt: ⁊ doctores etiā docebāt ibi: dē: ⁊ etiā ibi vendebant ea q̄ in tēplo offerebant. ⁊ ꝙ est qđ dr̄: m Boues/

Lucę.2.c

Ioh.2.b

tes oues ⁊ bo. ⁊ co. ⁊ qz talia nō poterāt de longinquo adduci. ō sacerdotes cupiditate ducti statuerāt hoies talia ibi vēdētes: vt venētes de longinquo nō haberent excusationē de oblationib⁹ dimittēdis. Aliā etiā cā nō habebāt pecuniā: ō sacerdotes statuerāt ibi cāpsores q̄ sub cautione tradebāt pecuniā: ⁊ cū hoc vltra sortē aliqua munuscula recipiebāt: nō tn pecuniā ne arguerēt manifeste facere ꝓtra legē Deut. xxiij. vbi dicit: Nō dabis fratri tuo ad vsurā pecuniā ⁊c. ⁊ hoc est qđ dr̄: n Et nūmularios sedentes. qz b erat illicitū ꝓpter cupiditatē sacerdotū q̄ diuersis adinuentionibus depauperabāt ꝑlm: vt ptz ex p̄dictis: ⁊ qz fraus ⁊ tumultus solent anneti mercationi q̄ cōtrariant orationi. ō sequit: o Et cū fecisset quasi flagellū. ⁊c. ⁊ ptz ꝑa vsq; ibi: p Recordati sunt vero discipuli ei⁹. qz scriptū est Ps. lxviij. de xpo.

q Zelus domus tue comedit me. Ex facto eni xpi recordati sūt scripturē illius ⁊ impletionis ei⁹ de christo. Querit hic quare nō resistebant ei cum ipsi essent multi: ⁊ ipse solus ⁊ parū adhuc reputatus. Dicēdū qꝫ diuina virt⁹ i illo facto operabat q̄ appebat in effectu cū volebat: sicut infert⁹. xviij. ca. Solo verbo ꝓstrauit eos q̄ volebāt cū capere. Corpus ei xpi erat instrumētū diui

a Q̄ signū ostē. Quia signū querūt quare solita cōmercia de tēplo ejcit:⁊ ait:Soluite:q̄ si:Quia hoc tēplū significat tēplū corporis in quo nulla ē macula:⁊ merito hoc figurale purgorū illud ab hoīb⁹ morte solutū diuina potē

a ſ nō audentes sibi resistere qz viderūt diuinū quid in facie eius irradiare.

tuę comedit me. Respōdērūt ei⁽ᵃ⁾ b go iudei:⁊ dixerūt ei:⁊ Q̄ signū b ostēdis nobis qz hęc facis? Rñ/

a ſ nō imperat sed quasi diceret vos soluens.

b dit iesus ⁊ dixit eis:⁊ Sōluite tē ⁊

ſ .i. in virtute erimitatis.

a ſ ego vt deus cū patre.

plū hoc:⁊ i trib⁹ dieb⁹ excitābo il b lud. Dixerūt ḡ iudei: Quadragi c ta ⁊ sex ānis ędificatū ē tēplū h: ⁊ tu i trib⁹ dieb⁹ excitabis illud? Ille aūt dicebat de tēplo corpis f sui. Cū ḡ resurrexisset a mortuis g recordati sunt discipuli eius qz

a ſ corp⁹ suū morte soluēdū ⁊ a se suscitādum.

b ſ ꝓbarū ḡ dixerūt ꝑm terris die resurrectoꝝ.

hōc dicebat:⁊ crediderūt scriptū b

ſ hunc .i. soluite tēplū hoc.

ę et sermoni quē dixit iesus. Cū h aūt esset hierosolymis in pasca i die festo:multi crediderūt in no/ i

nitari cōiūctū:⁊ iō ex oculis quidā fulgor ęribat virtute diuina eos deterrēs ira q̄ resistere nō audebāt:sicut ī passione vox illa q̄ erat diuinitatis quodāmodo instrumētū ꝓstrauit magnā multitudinē armatorū. Solet etiā queri ab aliq̄b⁹ quō fecit flagellū de funiculis:qz nō vēdebant ibi funiculi:sed solum illa q̄ debebāt in templo offerri. Et dicūt aliq̄ q̄ ipse christus vtebatur funiculo ꝓ cingulo:⁊ illū funiculū accepit de q̄ erat p̄incet⁹:⁊ ipm duplicādo fecit ꝑ̄ flagellū:⁊ ꝑ̄ius ꝑ̄ nō habeat exp̄sse in textu:tū ꝓbabiliter pōt credi:qz nō ola scripta sūt:vt dr in fine hui⁹ euāgelij.

Lucas Marcus Ioan.

d Wnderūt ḡ. hic ponit fue resurrectionis p̄nūciatio:qz occasione huj⁹ facti petierūt ab eo signū ipi in dei.dicētes: b Q̄ signū ostēdis nobis qz ꝑ̄ fu eis? Cuius enī factū esset bonū de se:tū nō p̄tinebat ad quēlibet hoc facere:ſz solū ad eū q̄ habuerat auctoritatē corrigēdi excessus sacerdotū qō nō ꝓuenichat alicui de cōi pplo.cū sacerdotes essent in illo pplo superiores:sed ꝓhete mittebāt ad hoc spāliter a deo ⁊ ideo petierūt signū missionis sue:⁊ ipse dedit eis signū ptāns diuine in suscitatione sui corpis ꝓpria virtute.⁊ hoc est qō dr: d Wnd̄t iesus ⁊ dixit eis. soluite tēplū hoc. Nō est ꝟbū inductiuū ad hoc faciendū:cū fuerit simpliciter malū ex ꝑte iudeoꝝ. ad malū aūt rp̄s nō poterat inducere:sed est ꝟbū denūciatiuū eⁱ⁹ qō erat p ipos fiendū.q.d. Soluite tēplū hoc.i.soluens:qz in passiōe xp̄i anima fuit soluta a corpe:⁊ sanguis a carne:⁊ cōinnitas mēbroꝝ in cōfixione clauoꝝ ⁊ lācee. d Et in trib⁹ dieb⁹. excitabo illud. Nō dixit post tres dies:qz rp̄s nō fuit mortu⁹ trib⁹ diebus cōplete. e Dixerūt ḡ. Dicponit sue p̄nūciatōis interp̄tatio. Et dividit i duos: qz primo ponit interp̄tatio iudeoꝝ falsa.secdo interp̄tatio euāgeliste.ibi: Ille aūt. Circa primū sciendū q̄ iudei petierant a xp̄o signū nō ad credendū ⁊ venerandū:sed magis ad decidēdū ⁊ ꝑpugnādū: qz ꝑ̄ ex hoc q̄ statim impugnauerūt dictū suū:⁊ iō nō fuerūt digni vt p̄diceret eis resurrectionem corpis sui manifeste:sed occulte vocās corpus suū templū:⁊ iō voluerūt arguere dictū suū p materiale tēplū:⁊ hoc est qō dicit: Dixerūt ḡ iudei. ri vj. annis ędificatū est tēplū hoc:⁊ tu i trib⁹ dieb⁹ excitabis illud. hoc dicūt decidēdo: quasi esset ei impossibile.multo plus derisissent si resurrectionē corpis sui p̄dixisset manifeste:qz difficul⁹ ē resuscitare mortuū q̄ ędificare tale tēplū. Sciēdū est autē q̄ nō loquūt hic de tēplo facto p salomonē:qz illud fuit edificatū i septē annis:vt hr̄. iij. Reg. vj. Et ꝑterea qz fuit p nabuchodonosor destructū. iij. Reg. vlti. sed loquunt de tēplo reedificato post captiuitatē babylonicā. In primo enī anno cyri regis ꝑsarū i quo data est pplo licētia redeūdi ⁊ tēplum reedificādi vsq; ad sextū annū darij sub q̄ cōsūmatū ē illud tēplū: fluxerūt. xlvj. anni:qz iudei ꝑpiebāt a nationib⁹ i circuitu eoꝝ existēnt⁹ in edificatione tēpli. Iste numer⁹ ꝑz p hoc q̄ cyrus regnauit. xxx. annis. cābyses filius eⁱ⁹ post eū. x. qz nō cōputat tēpus q̄ regnauit eū patre: post eū regnauerunt successiue duo magi:ſz tēpus eoꝝ dimittit:qz regnauerūt tm̄ septē mēsibus 3. Reg. 6. d

Darius

Darius

Artaxerxes

Esdre. vij. Esdre. iij. Esdre. iiij. Esdre. v. Esdre. vj. Esdre. vij. Esdre. viij. Esdre. ix. Esdre. x. Esdre. xj. Esdre. xij. Esdre. xiij. Esdre. xiv. Esdre. xv. Esdre. xvi. Esdre. xvii. Esdre. xviii. Esdre. xix. Esdre. xx. Esdre. xxi. Esdre. xxii. Esdre. xxiii. Esdre. xxiv. Esdre. xxv. Esdre. xxvi. Esdre. xxvii. Esdre. xxviii. Esdre. xxix. Esdre. xxx. Esdre. xxxi. Esdre. xxxii. Esdre. xxxiii. Esdre. xxxiv. Esdre. xxxv. Esdre. xxxvi. Esdre. xxxvii. Esdre. xxxviii. Esdre. xxxix. Esdre. xl. Esdre. xli. Esdre. xlii. Esdre. xliii. Esdre. xliv. Esdre. xlv. Esdre. xlvi. Esdre. xlvii. Esdre. xlviii. Esdre. xlix. Esdre. l. Esdre. li. Esdre. lii. Esdre. liii. Esdre. liv. Esdre. lv. Esdre. lvi. Esdre. lvii. Esdre. lviii. Esdre. lix. Esdre. lx. Esdre. lxi. Esdre. lxii. Esdre. lxiii. Esdre. lxiv. Esdre. lxv. Esdre. lxvi. Esdre. lxvii. Esdre. lxviii. Esdre. lxix. Esdre. lxx. Esdre. lxxi. Esdre. lxxii. Esdre. lxxiii. Esdre. lxxiv. Esdre. lxxv. Esdre. lxxvi. Esdre. lxxvii. Esdre. lxxviii. Esdre. lxxix. Esdre. lxxx. Esdre. lxxxi. Esdre. lxxxii. Esdre. lxxxiii. Esdre. lxxxiv. Esdre. lxxxv. Esdre. lxxxvi. Esdre. lxxxvii. Esdre. lxxxviii. Esdre. lxxxix. Esdre. xc. Esdre. xci. Esdre. xcii. Esdre. xciii. Esdre. xciv. Esdre. xcv. Esdre. xcvi. Esdre. xcvii. Esdre. xcviii. Esdre. xcix. Esdre. c. Esdre. ci. Esdre. cii. Esdre. ciii. Esdre. civ. Esdre. cv. Esdre. cvi. Esdre. cvii. Esdre. cviii. Esdre. cix. Esdre. cx. Esdre. cxi. Esdre. cxii. Esdre. cxiii. Esdre. cxiv. Esdre. cxv. Esdre. cxvi. Esdre. cxvii. Esdre. cxviii. Esdre. cxix. Esdre. cxx. Esdre. cxxi. Esdre. cxxii. Esdre. cxxiii. Esdre. cxxiv. Esdre. cxxv. Esdre. cxxvi. Esdre. cxxvii. Esdre. cxxviii. Esdre. cxxix. Esdre. cxxx. Esdre. cxxxi. Esdre. cxxxii. Esdre. cxxxiii. Esdre. cxxxiv. Esdre. cxxxv. Esdre. cxxxvi. Esdre. cxxxvii. Esdre. cxxxviii. Esdre. cxxxix. Esdre. cxl. Esdre. cxli. Esdre. cxlii. Esdre. cxliii. Esdre. cxliv. Esdre. cxlv. Esdre. cxlvi. Esdre. cxlvii. Esdre. cxlviii. Esdre. cxlix. Esdre. cl. Esdre. cli. Esdre. clii. Esdre. cliii. Esdre. cliv. Esdre. clv. Esdre. clvi. Esdre. clvii. Esdre. clviii. Esdre. clix. Esdre. clx. Esdre. clxi. Esdre. clxii. Esdre. clxiii. Esdre. clxiv. Esdre. clxv. Esdre. clxvi. Esdre. clxvii. Esdre. clxviii. Esdre. clxix. Esdre. clxx. Esdre. clxxi. Esdre. clxxii. Esdre. clxxiii. Esdre. clxxiv. Esdre. clxxv. Esdre. clxxvi. Esdre. clxxvii. Esdre. clxxviii. Esdre. clxxix. Esdre. clxxx. Esdre. clxxxi. Esdre. clxxxii. Esdre. clxxxiii. Esdre. clxxxiv. Esdre. clxxxv. Esdre. clxxxvi. Esdre. clxxxvii. Esdre. clxxxviii. Esdre. clxxxix. Esdre. cxc. Esdre. cxci. Esdre. cxcii. Esdre. cxciii. Esdre. cxciv. Esdre. cxcv. Esdre. cxcvi. Esdre. cxcvii. Esdre. cxcviii. Esdre. cxcix. Esdre. cc. Esdre. cci. Esdre. ccii. Esdre. cciii. Esdre. cciv. Esdre. ccv. Esdre. ccvi. Esdre. ccvii. Esdre. ccviii. Esdre. ccix. Esdre. ccx. Esdre. ccxi. Esdre. ccxii. Esdre. ccxiii. Esdre. ccxiv. Esdre. ccxv. Esdre. ccxvi. Esdre. ccxvii. Esdre. ccxviii. Esdre. ccxix. Esdre. ccxx. Esdre. ccxxi. Esdre. ccxxii. Esdre. ccxxiii. Esdre. ccxxiv. Esdre. ccxxv. Esdre. ccxxvi. Esdre. ccxxvii. Esdre. ccxxviii. Esdre. ccxxix. Esdre. ccxxx. Esdre. ccxxxi. Esdre. ccxxxii. Esdre. ccxxxiii. Esdre. ccxxxiv. Esdre. ccxxxv. Esdre. ccxxxvi. Esdre. ccxxxvii. Esdre. ccxxxviii. Esdre. ccxxxix. Esdre. ccxl. Esdre. ccxli. Esdre. ccxlii. Esdre. ccxliii. Esdre. ccxliv. Esdre. ccxlv. Esdre. ccxlvi. Esdre. ccxlvii. Esdre. ccxlviii. Esdre. ccxlix. Esdre. ccl. Esdre. ccli. Esdre. cclii. Esdre. ccliii. Esdre. ccliv. Esdre. cclv. Esdre. cclvi. Esdre. cclvii. Esdre. cclviii. Esdre. cclix. Esdre. cclx. Esdre. cclxi. Esdre. cclxii. Esdre. cclxiii. Esdre. cclxiv. Esdre. cclxv. Esdre. cclxvi. Esdre. cclxvii. Esdre. cclxviii. Esdre. cclxix. Esdre. cclxx. Esdre. cclxxi. Esdre. cclxxii. Esdre. cclxxiii. Esdre. cclxxiv. Esdre. cclxxv. Esdre. cclxxvi. Esdre. cclxxvii. Esdre. cclxxviii. Esdre. cclxxix. Esdre. cclxxx. Esdre. cclxxxi. Esdre. cclxxxii. Esdre. cclxxxiii. Esdre. cclxxxiv. Esdre. cclxxxv. Esdre. cclxxxvi. Esdre. cclxxxvii. Esdre. cclxxxviii. Esdre. cclxxxix. Esdre. ccxc. Esdre. ccxci. Esdre. ccxcii. Esdre. ccxciii. Esdre. ccxciv. Esdre. ccxcv. Esdre. ccxcvi. Esdre. ccxcvii. Esdre. ccxcviii. Esdre. ccxcix. Esdre. ccc. Esdre. ccci. Esdre. cccii. Esdre. ccciii. Esdre. ccciv. Esdre. cccv. Esdre. cccvi. Esdre. cccvii. Esdre. cccviii. Esdre. cccix. Esdre. cccx. Esdre. cccxi. Esdre. cccxii. Esdre. cccxiii. Esdre. cccxiv. Esdre. cccxv. Esdre. cccxvi. Esdre. cccxvii. Esdre. cccxviii. Esdre. cccxix. Esdre. cccxx. Esdre. cccxxi. Esdre. cccxxii. Esdre. cccxxiii. Esdre. cccxxiv. Esdre. cccxxv. Esdre. cccxxvi. Esdre. cccxxvii. Esdre. cccxxviii. Esdre. cccxxix. Esdre. cccxxx. Esdre. cccxxxi. Esdre. cccxxxii. Esdre. cccxxxiii. Esdre. cccxxxiv. Esdre. cccxxxv. Esdre. cccxxxvi. Esdre. cccxxxvii. Esdre. cccxxxviii. Esdre. cccxxxix. Esdre. cccxl. Esdre. cccxli. Esdre. cccxlii. Esdre. cccxliii. Esdre. cccxliv. Esdre. cccxlv. Esdre. cccxlvi. Esdre. cccxlvii. Esdre. cccxlviii. Esdre. cccxlix. Esdre. cccl. Esdre. cccli. Esdre. ccclii. Esdre. cccliii. Esdre. cccliv. Esdre. ccclv. Esdre. ccclvi. Esdre. ccclvii. Esdre. ccclviii. Esdre. ccclix. Esdre. ccclx. Esdre. ccclxi. Esdre. ccclxii. Esdre. ccclxiii. Esdre. ccclxiv. Esdre. ccclxv. Esdre. ccclxvi. Esdre. ccclxvii. Esdre. ccclxviii. Esdre. ccclxix. Esdre. ccclxx. Esdre. ccclxxi. Esdre. ccclxxii. Esdre. ccclxxiii. Esdre. ccclxxiv. Esdre. ccclxxv. Esdre. ccclxxvi. Esdre. ccclxxvii. Esdre. ccclxxviii. Esdre. ccclxxix. Esdre. ccclxxx. Esdre. ccclxxxi. Esdre. ccclxxxii. Esdre. ccclxxxiii. Esdre. ccclxxxiv. Esdre. ccclxxxv. Esdre. ccclxxxvi. Esdre. ccclxxxvii. Esdre. ccclxxxviii. Esdre. ccclxxxix. Esdre. cccxc. Esdre. cccxci. Esdre. cccxcii. Esdre. cccxciii. Esdre. cccxciv. Esdre. cccxcv. Esdre. cccxcvi. Esdre. cccxcvii. Esdre. cccxcviii. Esdre. cccxcix. Esdre. cd. Esdre. cdi. Esdre. cdii. Esdre. cdiii. Esdre. cdiv. Esdre. cdv. Esdre. cdvi. Esdre. cdvii. Esdre. cdviii. Esdre. cdix. Esdre. cdx. Esdre. cdxi. Esdre. cdxii. Esdre. cdxiii. Esdre. cdxiv. Esdre. cdxv. Esdre. cdxvi. Esdre. cdxvii. Esdre. cdxviii. Esdre. cdxix. Esdre. cdxx. Esdre. cdxxi. Esdre. cdxxii. Esdre. cdxxiii. Esdre. cdxxiv. Esdre. cdxxv. Esdre. cdxxvi. Esdre. cdxxvii. Esdre. cdxxviii. Esdre. cdxxix. Esdre. cdxxx. Esdre. cdxxxi. Esdre. cdxxxii. Esdre. cdxxxiii. Esdre. cdxxxiv. Esdre. cdxxxv. Esdre. cdxxxvi. Esdre. cdxxxvii. Esdre. cdxxxviii. Esdre. cdxxxix. Esdre. cdxl. Esdre. cdxli. Esdre. cdxlii. Esdre. cdxliii. Esdre. cdxliv. Esdre. cdxlv. Esdre. cdxlvi. Esdre. cdxlvii. Esdre. cdxlviii. Esdre. cdxlix. Esdre. cdl. Esdre. cdli. Esdre. cdlii. Esdre. cdliii. Esdre. cdliv. Esdre. cdlv. Esdre. cdlvi. Esdre. cdlvii. Esdre. cdlviii. Esdre. cdlix. Esdre. cdlx. Esdre. cdlxi. Esdre. cdlxii. Esdre. cdlxiii. Esdre. cdlxiv. Esdre. cdlxv. Esdre. cdlxvi. Esdre. cdlxvii. Esdre. cdlxviii. Esdre. cdlxix. Esdre. cdlxx. Esdre. cdlxxi. Esdre. cdlxxii. Esdre. cdlxxiii. Esdre. cdlxxiv. Esdre. cdlxxv. Esdre. cdlxxvi. Esdre. cdlxxvii. Esdre. cdlxxviii. Esdre. cdlxxix. Esdre. cdlxxx. Esdre. cdlxxxi. Esdre. cdlxxxii. Esdre. cdlxxxiii. Esdre. cdlxxxiv. Esdre. cdlxxxv. Esdre. cdlxxxvi. Esdre. cdlxxxvii. Esdre. cdlxxxviii. Esdre. cdlxxxix. Esdre. cdxc. Esdre. cdxci. Esdre. cdxcii. Esdre. cdxciii. Esdre. cdxciv. Esdre. cdxcv. Esdre. cdxcvi. Esdre. cdxcvii. Esdre. cdxcviii. Esdre. cdxcix. Esdre. d. Esdre. di. Esdre. dii. Esdre. diii. Esdre. div. Esdre. dv. Esdre. dvi. Esdre. dvii. Esdre. dviii. Esdre. dix. Esdre. dx. Esdre. dxi. Esdre. dxii. Esdre. dxiii. Esdre. dxiv. Esdre. dxv. Esdre. dxvi. Esdre. dxvii. Esdre. dxviii. Esdre. dxix. Esdre. dxx. Esdre. dxxi. Esdre. dxxii. Esdre. dxxiii. Esdre. dxxiv. Esdre. dxxv. Esdre. dxxvi. Esdre. dxxvii. Esdre. dxxviii. Esdre. dxxix. Esdre. dxxx. Esdre. dxxxi. Esdre. dxxxii. Esdre. dxxxiii. Esdre. dxxxiv. Esdre. dxxxv. Esdre. dxxxvi. Esdre. dxxxvii. Esdre. dxxxviii. Esdre. dxxxix. Esdre. dxl. Esdre. dxli. Esdre. dxlii. Esdre. dxliii. Esdre. dxliv. Esdre. dxlv. Esdre. dxlvi. Esdre. dxlvii. Esdre. dxlviii. Esdre. dxlix. Esdre. dl. Esdre. dli. Esdre. dlii. Esdre. dliii. Esdre. dliv. Esdre. dlv. Esdre. dlvi. Esdre. dlvii. Esdre. dlviii. Esdre. dlix. Esdre. dlx. Esdre. dlxi. Esdre. dlxii. Esdre. dlxiii. Esdre. dlxiv. Esdre. dlxv. Esdre. dlxvi. Esdre. dlxvii. Esdre. dlxviii. Esdre. dlxix. Esdre. dlxx. Esdre. dlxxi. Esdre. dlxxii. Esdre. dlxxiii. Esdre. dlxxiv. Esdre. dlxxv. Esdre. dlxxvi. Esdre. dlxxvii. Esdre. dlxxviii. Esdre. dlxxix. Esdre. dlxxx. Esdre. dlxxxi. Esdre. dlxxxii. Esdre. dlxxxiii. Esdre. dlxxxiv. Esdre. dlxxxv. Esdre. dlxxxvi. Esdre. dlxxxvii. Esdre. dlxxxviii. Esdre. dlxxxix. Esdre. dxc. Esdre. dxci. Esdre. dxcii. Esdre. dxciii. Esdre. dxciv. Esdre. dxcv. Esdre. dxcvi. Esdre. dxcvii. Esdre. dxcviii. Esdre. dxcix. Esdre. dc. Esdre. dci. Esdre. dcii. Esdre. dciii. Esdre. dciv. Esdre. dcv. Esdre. dcvi. Esdre. dcvii. Esdre. dcviii. Esdre. dcix. Esdre. dcx. Esdre. dcxi. Esdre. dcxii. Esdre. dcxiii. Esdre. dcxiv. Esdre. dcxv. Esdre. dcxvi. Esdre. dcxvii. Esdre. dcxviii. Esdre. dcxix. Esdre. dcxx. Esdre. dcxxi. Esdre. dcxxii. Esdre. dcxxiii. Esdre. dcxxiv. Esdre. dcxxv. Esdre. dcxxvi. Esdre. dcxxvii. Esdre. dcxxviii. Esdre. dcxxix. Esdre. dcxxx. Esdre. dcxxxi. Esdre. dcxxxii. Esdre. dcxxxiii. Esdre. dcxxxiv. Esdre. dcxxxv. Esdre. dcxxxvi. Esdre. dcxxxvii. Esdre. dcxxxviii. Esdre. dcxxxix. Esdre. dcxl. Esdre. dcxli. Esdre. dcxlii. Esdre. dcxliii. Esdre. dcxliv. Esdre. dcxlv. Esdre. dcxlvi. Esdre. dcxlvii. Esdre. dcxlviii. Esdre. dcxlix. Esdre. dcl. Esdre. dcli. Esdre. dclii. Esdre. dcliii. Esdre. dcliv. Esdre. dclv. Esdre. dclvi. Esdre. dclvii. Esdre. dclviii. Esdre. dclix. Esdre. dclx. Esdre. dclxi. Esdre. dclxii. Esdre. dclxiii. Esdre. dclxiv. Esdre. dclxv. Esdre. dclxvi. Esdre. dclxvii. Esdre. dclxviii. Esdre. dclxix. Esdre. dclxx. Esdre. dclxxi. Esdre. dclxxii. Esdre. dclxxiii. Esdre. dclxxiv. Esdre. dclxxv. Esdre. dclxxvi. Esdre. dclxxvii. Esdre. dclxxviii. Esdre. dclxxix. Esdre. dclxxx. Esdre. dclxxxi. Esdre. dclxxxii. Esdre. dclxxxiii. Esdre. dclxxxiv. Esdre. dclxxxv. Esdre. dclxxxvi. Esdre. dclxxxvii. Esdre. dclxxxviii. Esdre. dclxxxix. Esdre. dcxc. Esdre. dcxci. Esdre. dcxcii. Esdre. dcxciii. Esdre. dcxciv. Esdre. dcxcv. Esdre. dcxcvi. Esdre. dcxcvii. Esdre. dcxcviii. Esdre. dcxcix. Esdre. dcc. Esdre. dcci. Esdre. dccii. Esdre. dcciii. Esdre. dcciv. Esdre. dccv. Esdre. dccvi. Esdre. dccvii. Esdre. dccviii. Esdre. dccix. Esdre. dccx. Esdre. dccxi. Esdre. dccxii. Esdre. dccxiii. Esdre. dccxiv. Esdre. dccxv. Esdre. dccxvi. Esdre. dccxvii. Esdre. dccxviii. Esdre. dccxix. Esdre. dccxx. Esdre. dccxxi. Esdre. dccxxii. Esdre. dccxxiii. Esdre. dccxxiv. Esdre. dccxxv. Esdre. dccxxvi. Esdre. dccxxvii. Esdre. dccxxviii. Esdre. dccxxix. Esdre. dccxxx. Esdre. dccxxxi. Esdre. dccxxxii. Esdre. dccxxxiii. Esdre. dccxxxiv. Esdre. dccxxxv. Esdre. dccxxxvi. Esdre. dccxxxvii. Esdre. dccxxxviii. Esdre. dccxxxix. Esdre. dccxl. Esdre. dccxli. Esdre. dccxlii. Esdre. dccxliii. Esdre. dccxliv. Esdre. dccxlv. Esdre. dccxlvi. Esdre. dccxlvii. Esdre. dccxlviii. Esdre. dccxlix. Esdre. dccl. Esdre. dccli. Esdre. dcclii. Esdre. dccliii. Esdre. dccliv. Esdre. dcclv. Esdre. dcclvi. Esdre. dcclvii. Esdre. dcclviii. Esdre. dcclix. Esdre. dcclx. Esdre. dcclxi. Esdre. dcclxii. Esdre. dcclxiii. Esdre. dcclxiv. Esdre. dcclxv. Esdre. dcclxvi. Esdre. dcclxvii. Esdre. dcclxviii. Esdre. dcclxix. Esdre. dcclxx. Esdre. dcclxxi. Esdre. dcclxxii. Esdre. dcclxxiii. Esdre. dcclxxiv. Esdre. dcclxxv. Esdre. dcclxxvi. Esdre. dcclxxvii. Esdre. dcclxxviii. Esdre. dcclxxix. Esdre. dcclxxx. Esdre. dcclxxxi. Esdre. dcclxxxii. Esdre. dcclxxxiii. Esdre. dcclxxxiv. Esdre. dcclxxxv. Esdre. dcclxxxvi. Esdre. dcclxxxvii. Esdre. dcclxxxviii. Esdre. dcclxxxix. Esdre. dccxc. Esdre. dccxci. Esdre. dccxcii. Esdre. dccxciii. Esdre. dccxciv. Esdre. dccxcv. Esdre. dccxcvi. Esdre. dccxcvii. Esdre. dccxcviii. Esdre. dccxcix. Esdre. dccc. Esdre. dccci. Esdre. dcccii. Esdre. dccciii. Esdre. dccciv. Esdre. dcccv. Esdre. dcccvi. Esdre. dcccvii. Esdre. dcccviii. Esdre. dcccix. Esdre. dcccx. Esdre. dcccxi. Esdre. dcccxii. Esdre. dcccxiii. Esdre. dcccxiv. Esdre. dcccxv. Esdre. dcccxvi. Esdre. dcccxvii. Esdre. dcccxviii. Esdre. dcccxix. Esdre. dcccxx. Esdre. dcccxxi. Esdre. dcccxxii. Esdre. dcccxxiii. Esdre. dcccxxiv. Esdre. dcccxxv. Esdre. dcccxxvi. Esdre. dcccxxvii. Esdre. dcccxxviii. Esdre. dcccxxix. Esdre. dcccxxx. Esdre. dcccxxxi. Esdre. dcccxxxii. Esdre. dcccxxxiii. Esdre. dcccxxxiv. Esdre. dcccxxxv. Esdre. dcccxxxvi. Esdre. dcccxxxvii. Esdre. dcccxxxviii. Esdre. dcccxxxix. Esdre. dcccxl. Esdre. dcccxli. Esdre. dcccxlii. Esdre. dcccxliii. Esdre. dcccxliv. Esdre. dcccxlv. Esdre. dcccxlvi. Esdre. dcccxlvii. Esdre. dcccxlviii. Esdre. dcccxlix. Esdre. dcccl. Esdre. dccccli. Esdre. dcccclii. Esdre. dccccliii. Esdre. dcccclv. Esdre. dcccclvi. Esdre. dcccclvii. Esdre. dcccclviii. Esdre. dcccclix. Esdre. dcccclx. Esdre. dcccclxi. Esdre. dcccclxii. Esdre. dcccclxiii. Esdre. dcccclxiv. Esdre. dcccclxv. Esdre. dcccclxvi. Esdre. dcccclxvii. Esdre. dcccclxviii. Esdre. dcccclxix. Esdre. dcccclxx. Esdre. dcccclxxi. Esdre. dcccclxxii. Esdre. dcccclxxiii. Esdre. dcccclxxiv. Esdre. dcccclxxv. Esdre. dcccclxxvi. Esdre. dcccclxxvii. Esdre. dcccclxxviii. Esdre. dcccclxxix. Esdre. dcccclxxx. Esdre. dcccclxxxi. Esdre. dcccclxxxii. Esdre. dcccclxxxiii. Esdre. dcccclxxxiv. Esdre. dcccclxxxv. Esdre. dcccclxxxvi. Esdre. dcccclxxxvii. Esdre. dcccclxxxviii. Esdre. dcccclxxxix. Esdre. dcccxc. Esdre. dcccxci. Esdre. dcccxcii. Esdre. dcccxciii. Esdre. dcccxciv. Esdre. dcccxcv. Esdre. dcccxcvi. Esdre. dcccxcvii. Esdre. dcccxcviii. Esdre. dcccxcix. Esdre. dcd. Esdre. dcdi. Esdre. dcdii. Esdre. dcdiii. Esdre. dcdiv. Esdre. dcdv. Esdre. dcdvi. Esdre. dcdvii. Esdre. dcdviii. Esdre. dcdix. Esdre. dcdx. Esdre. dcdxi. Esdre. dcdxii. Esdre. dcdxiii. Esdre. dcdxiv. Esdre. dcdxv. Esdre. dcdxvi. Esdre. dcdxvii. Esdre. dcdxviii. Esdre. dcdxix. Esdre. dcdxx. Esdre. dcdxxi. Esdre. dcdxxii. Esdre. dcdxxiii. Esdre. dcdxxiv. Esdre. dcdxxv. Esdre. dcdxxvi. Esdre. dcdxxvii. Esdre. dcdxxviii. Esdre. dcdxxix. Esdre. dcdxxx. Esdre. dcdxxxi. Esdre. dcdxxxii. Esdre. dcdxxxiii. Esdre. dcdxxxiv. Esdre. dcdxxxv. Esdre. dcdxxxvi. Esdre. dcdxxxvii. Esdre. dcdxxxviii. Esdre. dcdxxxix. Esdre. dcdxl. Esdre. dcdxli. Esdre. dcdxlii. Esdre. dcdxliii. Esdre. dcdxliv. Esdre. dcdxlv. Esdre. dcdxlvi. Esdre. dcdxlvii. Esdre. dcdxlviii. Esdre. dcdxlix. Esdre. dcdl. Esdre. dcdli. Esdre. dcdlii. Esdre. dcdliii. Esdre. dcdliv. Esdre. dcdlv. Esdre. dcdlvi. Esdre. dcdlvii. Esdre. dcdlviii. Esdre. dcdlix. Esdre. dcdlx. Esdre. dcdlxi. Esdre. dcdlxii. Esdre. dcdlxiii. Esdre. dcdlxiv. Esdre. dcdlxv. Esdre. dcdlxvi. Esdre. dcdlxvii. Esdre. dcdlxviii. Esdre. dcdlxix. Esdre. dcdlxx. Esdre. dcdlxxi. Esdre. dcdlxxii. Esdre. dcdlxxiii. Esdre. dcdlxxiv. Esdre. dcdlxxv. Esdre. dcdlxxvi. Esdre. dcdlxxvii. Esdre. dcdlxxviii. Esdre. dcdlxxix. Esdre. dcdlxxx. Esdre. dcdlxxxi. Esdre. dcdlxxxii. Esdre. dcdlxxxiii. Esdre. dcdlxxxiv. Esdre. dcdlxxxv. Esdre. dcdlxxxvi. Esdre. dcdlxxxvii. Esdre. dcdlxxxviii. Esdre. dcdlxxxix. Esdre. dcdxc. Esdre. dcdxci. Esdre. dcdxcii. Esdre. dcdxciii. Esdre. dcdxciv. Esdre. dcdxcv. Esdre. dcdxcvi. Esdre. dcdxcvii. Esdre. dcdxcviii. Esdre. dcdxcix. Esdre. dcdc. Esdre. dcdci. Esdre. dcdcii. Esdre. dcdciii. Esdre. dcdciv. Esdre. dcdcv. Esdre. dcdcvi. Esdre. dcdcvii. Esdre. dcdcviii. Esdre. dcdcix. Esdre. dcdcx. Esdre. dcdcxi. Esdre. dcdcxii. Esdre. dcdcxiii. Esdre. dcdcxiv. Esdre. dcdcxv. Esdre. dcdcxvi. Esdre. dcdcxvii. Esdre. dcdcxviii. Esdre. dcdcxix. Esdre. dcdcxx. Esdre. dcdcxxi. Esdre. dcdcxxii. Esdre. dcdcxxiii. Esdre. dcdcxxiv. Esdre. dcdcxxv. Esdre. dcdcxxvi. Esdre. dcdcxxvii. Esdre. dcdcxxviii. Esdre. dcdcxxix. Esdre. dcdcxxx. Esdre. dcdcxxxi. Esdre. dcdcxxxii. Esdre. dcdcxxxiii. Esdre. dcdcxxxiv. Esdre. dcdcxxxv. Esdre. dcdcxxxvi. Esdre. dcdcxxxvii. Esdre. dcdcxxxviii. Esdre. dcdcxxxix. Esdre. dcdcxl. Esdre. dcdcxli. Esdre. dcdcxlii. Esdre. dcdcxliii. Esdre. dcdcxliv. Esdre. dcdcxlv. Esdre. dcdcxlvi. Esdre. dcdcxlvii. Esdre. dcdcxlviii. Esdre. dcdcxlix. Esdre. dcdcl. Esdre. dcdcli. Esdre. dcdclii. Esdre. dcdcliii. Esdre. dcdcliv. Esdre. dcdclv. Esdre. dcdclvi. Esdre. dcdclvii. Esdre. dcdclviii. Esdre. dcdclix. Esdre. dcdclx. Esdre. dcdclxi. Esdre. dcdclxii. Esdre. dcdclxiii. Esdre. dcdclxiv. Esdre. dcdclxv. Esdre. dcdclxvi. Esdre. dcdclxvii. Esdre. dcdclxviii. Esdre. dcdclxix. Esdre. dcdclxx. Esdre. dcdclxxi. Esdre. dcdclxxii. Esdre. dcdclxxiii. Esdre. dcdclxxiv. Esdre. dcdclxxv. Esdre. dcdclxxvi. Esdre. dcdclxxvii. Esdre. dcdclxxviii. Esdre. dcdclxxix. Esdre. dcdclxxx. Esdre. dcdclxxxi. Esdre. dcdclxxxii. Esdre. dcdclxxxiii. Esdre. dcdclxxxiv. Esdre. dcdclxxxv. Esdre. dcdclxxxvi. Esdre. dcdclxxxvii. Esdre. dcdclxxxviii. Esdre. dcdclxxxix. Esdre. dcdcxc. Esdre. dcdcxci. Esdre. dcdcxcii. Esdre. dcdcxciii. Esdre. dcdcxciv. Esdre. dcdcxcv. Esdre. dcdcxcvi. Esdre. dcdcxcvii. Esdre. dcdcxcviii. Esdre. dcdcxcix. Esdre. dcdcc. Esdre. dcdcci. Esdre. dcdccii. Esdre. dcdcciii. Esdre. dcdcciv. Esdre. dcdccv. Esdre. dcdccvi. Esdre. dcdccvii. Esdre. dcdccviii. Esdre. dcdccix. Esdre. dcdccx. Esdre. dcdccxi. Esdre. dcdccxii. Esdre. dcdccxiii. Esdre. dcdccxiv. Esdre. dcdccxv. Esdre. dcdccxvi. Esdre. dcdccxvii. Esdre. dcdccxviii. Esdre. dcdccxix. Esdre. dcdccxx. Esdre. dcdccxxi. Esdre. dcdccxxii. Esdre. dcdccxxiii. Esdre. dcdccxxiv. Esdre. dcdccxxv. Esdre. dcdccxxvi. Esdre. dcdccxxvii. Esdre. dcdccxxviii. Esdre. dcdccxxix. Esdre. dcdccxxx. Esdre. dcdccxxxi. Esdre. dcdccxxxii. Esdre. dcdccxxxiii. Esdre. dcdccxxxiv. Esdre. dcdccxxxv. Esdre. dcdccxxxvi. Esdre. dcdccxxxvii. Esdre. dcdccxxxviii. Esdre. dcdccxxxix. Esdre. dcdccxl. Esdre. dcdccxli. Esdre. dcdccxlii. Esdre. dcdccxliii. Esdre. dcdccxliv. Esdre. dcdccxlv. Esdre. dcdccxlvi. Esdre. dcdccxlvii. Esdre. dcdccxlviii. Esdre. dcdccxlix. Esdre. dcdccl. Esdre. dcdcclii. Esdre. dcdccliii. Esdre. dcdcclv. Esdre. dcdcclvi. Esdre. dcdcclvii. Esdre. dcdcclviii. Esdre. dcdcclix. Esdre. dcdcclx. Esdre. dcdcclxi. Esdre. dcdcclxii. Esdre. dcdcclxiii. Esdre. dcdcclxiv. Esdre. dcdcclxv. Esdre. dcdcclxvi. Esdre. dcdcclxvii. Esdre. dcdcclxviii. Esdre. dcdcclxix. Esdre. dcdcclxx. Esdre. dcdcclxxi. Esdre. dcdcclxxii. Esdre. dcdcclxxiii. Esdre. dcdcclxxiv. Esdre. dcdcclxxv. Esdre. dcdcclxxvi. Esdre. dcdcclxxvii. Esdre. dcdcclxxviii. Esdre. dcdcclxxix. Esdre. dcdcclxxx. Esdre. dcdcclxxxi. Esdre. dcdcclxxxii. Esdre. dcdcclxxxiii. Esdre. dcdc

austeritatē ostēdit q̄ potiꝰ fuit ī ea admirabil q̄s imitabil etiā a Johāne q̄ nūq̄. rī. ꝓinnis diebꝰ ꝛ noctibꝰ ieiunauit vt xp̄s: q̄ si aliq̄n cū petrōibꝰ ꝛ publicanis mā ducauit: ñ ex ꝺ viā oppōnēs ieiunauit. Opa enī cōdescēsionis ꝛ īpfectiōis q̄ patēt ī fuga ꝛ loculis ꝛ hmōi ꝙuersatiōe cū petrōibꝰ ī xp̄o nullā arguunt īpfectionē. nō ē igit̄ ꝓprie dictū xp̄m incessisse Sria via pfection: vl via Sria ad xp̄m q̄ cūq; ptinēte. Nec videt ꝓprie dictū q̄ xp̄s nihil ostēdit nisi misericordiā ꝛ iusticiā si vult ex

Ca. III

a Rat aūt hō ex homo. ex. hic erat ynꝰ ex his q̄ p signa crediderant.

b Nicodemꝰ noie. Nicodemꝰ victoria ppli. vl victor xp̄i: gestās figuram oīm qui ex iudaico pplo in xp̄m credētes p fidē vincūt mūdū. Nicodemꝰ vel ē figura cathecuminoꝝ q̄ fidē habēt sz nō duz baptizati q̄ ī q̄dā nocte sacrōz accedūt. Vel ē forma eoꝝ q̄ pfecte credūt: sed tā lucē pfectorū operū nondum habēt: timētes carnali cogitatiōnū vl actionū

a Rat aūt hō ex pharisēis nicodemꝰ nomine

b ynus de principibus.

c mine ꝓiceps iudeoꝝ. Hic venit ad lucē. q̄ ipse renebrio ē nō lux: q̄ nō renat

d ad iesū nocte ꝛ dixit ei: Rabbi:

e a deo ad celeste magisteriū venisse: cū illo deū esse sed ipm deū esse nō cognouit.

scimꝰ q̄ a deo venisti magister.

f q̄ vidit in pasca fieri ab eo.

g Nemo enī pōt hēc signa facere q̄ tu facis nisi fuerit deꝰ cū eo. Re-

h spōdit iesus ꝛ dixit ei: Amē amē

i dico tibi: nisi q̄s renatꝰ fuerit de-

k nuō nōn pōt videre regnum dei.

a q̄ qui solā carnalē nativitatē nouit q̄ nō pōt de nuo fieri: ideo modū secunde querit.

l Dicit ad eū nicodemꝰ: Quō pōt hō nasci cum sit senex? Nunquid

m pōt ī vētrē matris suę iterꝰ introire ꝛ renasci? Rndit iesus: Amen

n modū secūde nativitatis ostēdit.

amē dico tibi: nisi quis renatus

Rat aūt bō. Postq̄ euāgelista declarauit xp̄i diuinitatē ꝓ nature imitationē: ꝫ idē declarat ꝓ gre reformationē de qua p̄cipaliter agit: q: ad ꝫ euāgeliū descripsit. Et diuidit ī duas: q: primo agit de spūali regeneratione baptismi ī quo ꝑdicta reformatio inchoat. scdo de collatione multiplicis spūalis būficij: in quo reformatio cōsūmat. scd̄a incipit ca. v. Post hec erat. prima in duas: q: primo agit de generatiōe spūali quo ad iudeos. scdo. put de rinat ad extraneos ca. sequē. Ut q̄ cognouit. prima ī duas: q: prima describit spūalis generatio. scdo distinguit a tobannis baptismo. ibi: Post hec venit. prima ī duas: q: primo docet xp̄s regenerationis spūal necessitatē. scdo eiꝰ modū siue q̄litatē ibi: Dixit ad eū nicodemꝰ. tertio efficacie ipius causę siue rōnē. ibi. Rndit nicodemꝰ. Et q: docet ista rndendo ad ī terrogata: ideo prima diuidit in duas: quia primo ponitur nicodemi interrogatio. scdo subiungit xp̄i respōsio. ibi: Respōdit iesus. Circa primū describit prima cōditio interrogatis. cū ꝺ: Erat aūt bō ⁊c. Iste enī fuit vn̄ illoꝝ de q̄bus dictū ē ꝑcedēti ca. q: multi crediderūt in iesū videntes signa q̄ faciebat. Et quia ibidem subdit q: iesus nō credebat semetipsū eis secreta fidei reuelando: iō iste nicodemꝰ venit ad iesum in secreto ꝛ extra turbā alioꝝ: vt ab ipso plenꝰ instruere tur. sequit: b Er pharisēis. q: erat de secta eoꝝ. Ipsi autē cōfitenꝰ resurrectionē ꝛ spūales creaturas: ꝺ q̄bus loquebatur xp̄s: ꝛ iō ex hoc erat quodāmō dispositꝰ ad audiendū doctrinā eiꝰ. c Nicodemꝰ noie. Hoc exprimit ad ostēdēdus famā ipius. d Princeps iudeoꝝ. In hoc ostendit dignitas eiꝰ. tūc enī ppls gubernabat ꝑ doctores ꝛ sacerdotes. Ly enī xp̄s primos vocatos ad fidē voluerit esse simplices vt plurib⁹: ne doctrina fidei sapie humane ascriberet. ita etiā a principio vocauit aliquos litteratos: ne ipsa cōtēpni habe ret: quasi a solis simplicib⁹ recepta. e Hic venit ad iesum nocte. Nō enī audebat venire in palā ne de synagoga expellerēt: sicut ꝺ. j. ix. ca. de parentib⁹ ceci nati: q̄ ꝑter ꝫ non

audebāt xp̄m cōfiteri. f Et dixit ei: Rabbi scimꝰ q: ⁊c. i. certū ē mihi q̄ tua doctrina est vera ꝛ a deo data ꝛ nō humanitꝰ cōficta. ꝛ subdit cām dicēs: g Nemo enī potest hec sig. fa. ⁊c. Sicut enī certitudo veritatis hr̄ ī his q̄ subiacēt facultati naturalis rōnis ꝑ reductionē ad ꝑma ꝑncipia. ita hr̄ ī his q̄ excedūt rōnē ꝑ vera miracula q̄ fūt sufficiēs testimoniū q̄ doctrina ꝑ talia cōfirmata ꝓcedit a veritate ꝓxima. nꝰ dixit ille nicodemꝰ ꝛ plꝰ significauit: q: ꝑ talē ꝓfessionē oñdit se desiderare ab eo pleniꝰ informari. h Rndit iesus. hic describit xp̄i rīsio: q: videbat nicodemum humilē ꝛ vere q̄rere doctrinā xp̄i: q̄tū ad secreta fidei: ꝛ iō incepit a ꝑmo sacramento. s. baptismo q̄ ē regeneratio spūalis: ꝛ ꝑ ꝫ̄s necessaria ad salutē. ꝛ ꝫ ꝙ ꝺ: Rndit iesus ꝛ dixit ei: i Amē amē dico ti. nisi q̄s re. fu. denuo. i. iterꝰ ꝺ generationem spūalē. k Nō pōt vi. re. deī. Visio ē dei ꝑ cēntiā sibi soli cōpetit ꝑ naturā: boibꝰ aūt cōpetere ñ pōt nisi ꝑ gr̄az ꝑ quā trahūt boies q̄dāmō ad naturā diuinā: vt hr̄ ij. Pe. j. Magna ꝛ p̄ciosa ꝓmissa donauit: vt ꝑ ꝫ efficiamini diuīe nature ꝛ⁊c. ꝫ aūt nō pōt re ꝑ generationē carnalē q̄ solū facit filios boim: ꝛ iō adhuc reqrit regenerationē spūal ꝑ q̄nā boies sūt filij dei. ꝛ ꝑ ꝫ̄s heredes vite celestis. Sz ꝫ ꝫ videt q: p̄es veteres fuisse saluati sūt: q̄ tñ nō fuerūt baptizati. Dicēdū q̄ tūc nō erat ꝓpto. ꝓsecuti tñ sūt spūalē vitā ꝑ gr̄az ī fide xp̄i venturi: ꝛ sic habuerūt rē baptismi: baptismū etiā ipm ī figura ī aliq̄ cor̄ndēte ꝑ q̄ rollebat petrūs originale. k Dicit ad eū ⁊c. ꝫ ꝓr docet xp̄s modū ꝛ q̄litatē regeneratiōis spūalis. ꝛ diuidit ī duas: q: primo ponit nicodemi obiectio. scdo xp̄i rīsio. ibi: Rndit iesus. Xp̄s ei dixerat ē necessariū ad salutē regenerari. iō vt modū hmōi regenerationis melꝰ itelligat: arguit ꝫ hdicta duplr. Primo mō ex etate: q: ille q̄ nascit ē puer: ꝛ senectute ꝙ ñ pōt aliqs redire ad pueritiā. q̄ regeneratio videt ipossibil. ꝛ ꝫ ꝙ ꝺ: Dicit ad eū nicodemꝰ: quō pōt hō nasci cū senex sit? Erat aūt assuet⁹ sensui ſrali: ꝛ iō arguit ꝺ generatione carnali. Scdo arguit ex q̄titate nascēt̄is q̄ parua: vt possit ꝛcludi ī vlo mātis. ꝛ iō videt ipossibile q̄ ille renascat q̄ tā ē ꝑfecte q̄titat̄. ꝛ ꝫ ꝙ ꝺ: m Nūq̄d potest hec sig. fa. ⁊c. Sicut enī certitudo veritatis hr̄ ī his q̄ subiacēt facultati naturalis rōnis ꝑ reductionē ad ꝑma ꝑncipia. ita hr̄ ī his q̄ excedūt rōnē ꝑ vera miracula q̄ fūt sufficiēs testimoniū q̄ doctrina ꝑ talia cōfirmata ꝓcedit a veritate ꝓxima. nꝰ dixit ille nicodemꝰ ꝛ plꝰ significauit: q: ꝑ talē ꝓfessionē oñdit se desiderare ab eo pleniꝰ informari. h Rndit iesus. hic describit xp̄i rīsio: q: videbat nicodemum humilē ꝛ vere q̄rere doctrinā xp̄i: q̄tū ad secreta fidei: ꝛ iō incepit a ꝑmo sacramento. s. baptismo q̄ ē regeneratio spūalis: ꝛ ꝑ ꝫ̄s necessaria ad salutē. ꝛ ꝫ ꝙ ꝺ: Rndit iesus ꝛ dixit ei: i Amē amē dico ti. nisi q̄s re. fu. denuo. i. iterꝰ ꝺ generationem spūalē. k Nō pōt vi. re. deī. Visio ē dei ꝑ cēntiā sibi soli cōpetit ꝑ naturā: boibꝰ aūt cōpetere ñ pōt nisi ꝑ gr̄az ꝑ quā trahūt boies q̄dāmō ad naturā diuinā: vt hr̄ ij. Pe. j. Magna ꝛ p̄ciosa ꝓmissa donauit: vt ꝑ ꝫ efficiamini diuīe nature ꝛ⁊c. ꝫ aūt nō pōt re ꝑ generationē carnalē q̄ solū facit filios boim: ꝛ iō adhuc reqrit regenerationē spūalē. k Nō pōt vi. re. deī. Visio ē dei ꝑ cēntiā sibi soli cōpetit ꝑ naturā: boibꝰ aūt cōpetere ñ pōt nisi ꝑ gr̄az ꝑ quā trahūt boies q̄dāmō ad naturā diuinā: vt hr̄ ij. Pe. j. Magna ꝛ p̄ciosa ꝓmissa donauit: vt ꝑ ꝫ efficiamini diuīe nature ꝛ⁊c. ꝫ aūt nō pōt re ꝑ generationē carnalē q̄ solū facit filios boim: ꝛ iō adhuc reqrit regenerationē spūalē. k Nō pōt vi. re. deī. Visio ē dei ꝑ cēntiā sibi soli cōpetit ꝑ naturā: boibꝰ aūt cōpetere ñ pōt nisi ꝑ gr̄az ꝑ quā trahūt boies q̄dāmō ad naturā diuinā: vt hr̄ ij. Pe. j. Magna ꝛ p̄ciosa ꝓmissa donauit: vt ꝑ ꝫ efficiamini diuīe nature ꝛ⁊c. ꝫ aūt nō pōt re ꝑ generationē carnalē q̄ solū facit filios boim: ꝛ iō adhuc reqrit re

a Ex aqua ꝛ spū. Ex aqua visibili sacramēto ꝛ spū inuisibili itellectu vt symboluz baptismi visibilī accipiat: ꝛ spūalē intellectū ipī⁹ symboli ꝑficiat. Vel ex aq̄ visibili ꝛ spūsto. b Nō natū. Hāc spūalē nativitatem distinguit a carnali dicēs: q̄ nō natū ē ⁊c. c Ex carne. i. ex ꝓmo boie ꝑ carnis successionez carnale ē. Nole carnis: nō solū carnē sz totū carnalē bolez signficat: sic eā⁹ totus hō spūalis: aīa ꝛ corpe spūs ōr: d Et q̄ natuz ⁊c. Verbo ꝛ sacramēto spūs ūi sibiliter adest: q̄ natꝰ ex adā ad mortē nascit: filiꝰ dei ad vitā q̄ non ñ spūalis ōr ꝑ spūs: q: sic substantia spūs est ūisibil: ita inuisibiliter ꝑ visibile sacramētū efficit dei filiꝰ. e Spiritꝰ est. Nō aūt mireris si sic natum dico spūi: q: sic spūs vbi vult spirat et nescis vñ venit aut quo vadat: sic ē oīs q̄ natꝰ est ex spū. f Spūs vbi. Quia in ꝓtē habet cui⁹ cor illustret. Docē eiꝰ audis in scriptur̄: vel duz loq̄t aliqs plenꝰ spūsto: q̄ etsi audis nescis vñ venit. i. quō cor illiꝰ intrauit vel quō redierit: q: natura eiꝰ ē ūisibil: sic ē oīs q̄ natꝰ ē ex spūsto: q: ipe inuisibiliter agēte spū: incipit esse q̄ nō erat: ita vt infidelis nesciat vnde veniat ꝛ q̄ vadat. i. q̄ gr̄a venit ī adoptionē filij ꝛ vadit ī regnuz dei: q̄ quia incognita sunt carnali: itez q̄rit quō ꝓt ꝫ fie. nō hūs spūalē itellectū in ſra leg̃ ipossibile purat q̄ ꝺ: ō natiuitate ꝑ spiritu: vñ redarguit a dño: Tu es magister ⁊c. g Et vo. ⁊c. Vox spūs ē vox xp̄i: quā audiuit nicodemꝰ: ꝫ q: nōdū ē natꝰ de spū: nescit vñ veniat aut q̄ vadat. i. q̄ occasione velit nasci boiez ī spū: aut q̄ vadat. i. ad quā ꝑfectionē ducat ipm nascētē ex se. Vaz q̄ ex eo nascit: vnꝰ cū ipo spūs ꝑ gr̄az efficit: sicut etiā ipe spūs vnus ē ꝑ naturā. h Tu es magister. ⁊c. Nō insultat ei vt supior: cū habeat q̄ oīb⁹ ꝑest: sed q: vult euz nasci ex spū q̄ nequit nisi humilis: tumidū ex magisterio humiliat. q̄si: Supb⁹ princeps: nisi nosti: humiliare vt ille q̄ se ipm exinaniuit ꝛ nat⁹ ē ex spū: scies q̄ mō nescis. i Quō scimꝰ Io. Id est q: ipe est scia: locutio ꝛ sermo patris. ꝛ q̄ vidimꝰ testamur: q: ipse vis ꝛ verū testimoniū ꝛ ꝛitas ꝓris. Quō pluraliter: mysteriū trinitat̄ innuit. k Si terrena. Aug⁹. Et q: nō accipit̄ terrena: quō potestis cape celestia. i. celestē spūs nativitatē: cū nō solū nō credat̄: sz nec intelligat̄ terrena: q̄ de tēplo corpis mei q̄ de terra accepi dixi a vobis soluēdo: a me suscitando. l Et nemo ascendit in ce. Postq̄ increpauit et ad humilitē inuitauit: quia ite

verbo incarnato q̄ ē filiꝰ dei naturalis ingr̄itū i hac generatiōe est aliq̄d sensibile corrūdēs carni. s. aq̄: ꝛ aliq̄d inisibile corrūdēs ꝛbo. s. gr̄a. vñ sequit a Quod natū ē ex carne. s. fm xtutē carnal̄ generatiōis. b Caro ē. i. cōstimit ī vita carnali. c Et qō na. ē ex spū. mō ꝑdicto. d Spūs ē. i. cōstituit ī vita spūali. et ita cōcludit: e Nō mireris. i. nō debes ām̄ari. f Quia dixi ti. opoz. vos denuo nasci. q: nō loquoz ꝺ generatiōe carnali de q̄ tu arguis: ꝫ de spūali. g Spūs vbi vult. ꝫ saluator ad ꝑdicta adducit sensibile exēplū fm Chrysō. q̄ ꝫ exponit de vēto materiali: cui⁹ ꝑncipiū ignorat ꝛ ſtīr finis vbi terminat ꝛ rū sonꝰ ei⁹ percipit: Sic mō ē i generatiōe spūali: q: scīlīspūs q̄ ē ꝑncipiū bui⁹ generatiōis: ꝛ ſtīr beatitudo eterna q̄ ē ei⁹ finis a nob nō percipit ꝫ credūt tñ. Aq̄ aūt exterioꝛ ꝛ forma ꝛboꝝ percipit ꝑ sensū. ꝛ ꝫ ē q̄s ōr: Spūs. i. vēr⁹. h Flabi vult spi. i. flat. Si aūt arguat ꝫ ꝫ sicut arguit Aug⁹. q: vēr⁹ material nō habet volutatē nec a se mouet: ꝓt q̄ dicit Aug⁹. q: ꝫ ꝛbū de spūsto intelligit: pōt dici sustinēdo dictū Chrys. q: volūtas i scriptur̄ aliq̄n accipit ꝑ inclinatiōe naturali: ꝛ ꝫ mō accipit hic. i Et voce ei⁹ au. sensibiliter percipiēdo.

k Sz nescis vñ ⁊c. Si aūt arguat ꝫ ꝫ vt arguit Aug. q: oēs nouerūt ventū venire ab austro vel ab aq̄lone: ꝛ iō vadit ī partē oppositā. pōt dici q: ꝫ ē vez tñ ī genera li: ꝫ i qua ꝓte determinate xp̄us austrū talis icipiat ventus q̄ flat ab austro: vel vbi terminet oīno ignoraf.

l Sic ē oīs q̄ na. ⁊c. q: sicut dictū ē i tali generatione ē aliq̄d occultū ꝛ aliq̄d ꝑtes ad sensuz. Propter argumēta ꝑdicta q̄ tñ sūt solubilia vt visū est: dicit Aug⁹. q: ꝑdicta lr̄a de spūsto intelligēda est: q̄ i ꝓphet̄ ꝛ scripturis sacris loquit: Vox aūt ꝓphe ꝛ scptura eoꝝ sensum percipit: ꝫ ꝑncipiū bui⁹ scripture. s. spūsctūs ꝛ ei⁹ finis. s. beatitudo celestis nobis occultant̄ ꝛ sola fide tenēt: et ista expositio videt rōnabilior: q: nicodemꝰ erat in scripturis sacris loquit: ꝛ iō videt magis q̄ salnator sibi dederit exēplū de talib⁹ q̄s de vēro materiali: ꝛ tūc ē plana lr̄a. Spūs vbi vult spirat: q: nō inspirat boies ex naturali necessitate ſz ex mera liberalitate. Et voce ei⁹ audis. in scripturis ꝓphetaꝝ q̄ legūt in synagogis iudeorū. Sz nescis vñ veniat aut q̄ vadat: q: ꝑncipiū ispiratis ꝛ finis vltim⁹ bui⁹ ispiratiōis sibi occultāt: vt dictū est. Sic est oīs ⁊c. exponat sicut. ꝫ. m Rndit nicodemꝰ. ꝫ ꝛsr saluator oñdit eām efficatie q̄ ē in spūali generatione. Et diuidit ī duas: q: primo circa ꝫ ponit nicodemi interrogatio. scdo xp̄i rīsio. ibi: Rndit iesus. Circa primū sciēdū q̄ ꝓsuetudo q̄dā natura ē vt dicit ꝑ⁹ libro de memo. ꝛ re. Et q: iste nicodemꝰ erat assuet⁹ legi mosaice q̄ ꝑmittit carnalia: iō nō potuit cape spūalia: ꝓt q̄ q̄rit vlteri⁹ circa ꝑdicta dicēs: Quō possūt hec fieri? n Rndit iesus. hic ponit xp̄i rīsio. Et diuidit ī duas: q: ꝓmo reꝓhēdit nicodemi tarditatē. scdo oñdit baptismal̄ efficatie cāz. ibi: Et nemo ascēdit. Arguit aūt tarditatē nicodemi ad itelligēdū ꝛ credēdū ꝑdicta ex trib⁹. ꝑmo ex cōditione audiēt̄. q̄ erat doctor ꝛ perit⁹ ī lege: ꝛ ꝑ ꝫ̄s deberet talia cognoscere. ꝛ ꝫ ē q̄s ōr: o Tu es ma. in ſra: ꝛ hec ignoras? Sz posset aliqs dicere q̄ nō erat mirū si talia ignorabat: q: nō ptinebāt ad vet⁹ testamentū ī quo erat instruct⁹. Dicēdū q̄ ī lege moysi figuratiue cōtinebat baptismus fm q̄ dicit apls. j. Coz. x. Oēs i moyse baptizati fūt i nube ꝛ i mari: q: ī vtroq; fuit baptism⁹ figurat⁹. Legis aūt doctores debebāt scire figuras ei⁹ Iz ad ꝫ nō teneret vulgus. Itē ī ꝓphet̄ ꝫs frequēter legerat exꝓssit baptism⁹: Ezech. xxxvj. Et effundā sup vos aquā mūdā ꝛ mūdabimini ab oīb⁹ inquinamentis vestris ⁊c. Itē Zach. xiij. In die illa erit fons patēs domui dauid ꝛ habitātib⁹ hierūm ī ablutionē peccātis ꝛ mēstruate. scdo arguit tarditatem nicodemi ex cōditione dicēt̄ ꝑdicta: q: xp̄s dicebat ea q̄ certitudinaliter sciebat: iō cito debebat acq̄escere: ꝛ maxīe q: eiꝰ doctrinā ꝓfessus fuerat a deo datā: ꝛ ꝫ ē q̄s ōr ꝫ. o Amen amē dico tibi: q: q̄s sci. lo. ꝛ q̄s vi. testamur. Christꝰ enī fm diuinitatē habet eā de sciētiā cū patre: in humana etiā natura cognoscit oīa q̄ cognoscit deꝰ noticia visionis. iō dicit: Q ꝫ vidimꝰ testamur: ꝛ testimoniū nostrū nō accipitis: q: pauci iudeoꝝ cōpatiue crediderūt xp̄o. iste etiā nicodemꝰ erat ad capiendū q̄ dicebat tardus. tertio arguit eū de cōditione materie de q̄ erat sermo q̄ est facilis ad intelligendū respectu emanationis verbi a patre ꝛ spūsancti ad vtroq; ꝛ maxime q: ī lege ī qua iste erat exercitatus ꝑ ablutiones aliqs amonebant immūdicie aliq̄e: ꝛ ideo de facili ꝺeberet capere qualiter ꝑ ablutionē aque exteri⁹ ꝛ virtutē diuiną interi⁹ fit ablutio alē: ꝛ hoc est q̄ ꝺ:

q Si terrena dixi vobis ꝛ nō creditis. Regeneratio spūalis terrena pōt dici in ꝫctum efficit ī terra ꝛ sub elemento sensibili. s. aqua. Vel dicit terrena: q: ad hoc induxerat exemplū sensibile de vento flante in terra fm expositionē Chrysōſ. ꝑdictā. r Quō si dixero vobis celestia credet̄? Celestia hic vocat emanationem personarum in diuinis que est valde ardua et de difficili valde intelligibilis. s Et nemo ascendit in celum. Reprehensa eius tarditate saluator procedit ad reddendum causam efficacie que est in spirituali generatione. Et

diuidit

† De renū. c. insti. 4. verum.

† Epō. 4. b

diligēter bis q audiuit attendit: instruit adhuc de celestib⁹ q terrenis. Celestis est ei⁹ ascēsio ad vitā. Terrena ei⁹ exaltatio i cruce ad mortē: ista intellige celestia q nō carnales q idē itelliges ascēsione. Rena nati enī spualiter ascēdūt in celū: ß nō nisi sint membra coherētia illi q in vna psona est bō q dei filius: vt sic ut iste nullū ex se xp̄m posse ascendere. Et iō non dicit hoies ascēdere: sed filiuz hois totū cū corpe qui ſm deitatē descendit de celo: q est in celo nō ſm q ē homo. Et quia hec ascēsio nō pōt esse nisi redemptis p passionē. iō ſbdit:

a Nisi q descendit de celo filius hois: q idē ē fili⁹ dei: ex dilectiōe dei ad ß missus: sic enī, d. q̄.

Hoc primum est ad scūdā natiuitatem in spū: q nemo in christo ad patrem ascendit nisi q ex spiritu nascēs. Hemo saluat̄ q mortē christi nisi q ex spiritu nascēs. Hemo nascit ex spū nisi i morte xp̄i. Et cū dicit filius hominis: dat nobis certitudinē ascendendi cū filio hominis simus.

b Et sicut moyses ex. Supponit ō morte sua q̄ est origo q cā habendi pdicta in cuius fide eū instruit: q qz carnalis erat q not⁹ i legēdo quādā legis ptē adducit: quā ostdit eē figurā q mortis sue significatiuā vt etiā sic pateat de alijs ptib⁹ leg' q sint i figura. Et q̄ moyses itelligit p serpētē: q xp̄s mortu⁹ serpēs ō: quē q fide intuet: liberat sīc intuitu illi⁹ i figura ab ignit' serpētib⁹ liberāt q̄ significāt iēe tiua vitioz.

c Vita eyal. Magistrū leg' ad significationē leg' inuitat: q qz dixerat ō filio hois: ne ß solū putet nicodem⁹: subdit eūdē etiā eē filiū dei. d. Sic enī deus.

d Sic ei q̄. Aperit cām būane salut' .s. dilectionē dei p̄s: ex q̄ ois restauratio ē p filiū suū in spūsctō.

e Mūdū. Cosmos grece q̄ō latine mūd⁹ iterp̄tat: ornat⁹ ō. Per mūdū igit̄ būana natura significat: nō q ſm corp⁹ ex q̄tuor elemēt' cōstet: sz q ſm aīam adeo ē ornata q ad imaginem dei ē facta: quā ad ß diligit de⁹ vt eā eternā faciat.

f Et filiū. Ecce idē dicit de filio dei q̄ō. s. de filio hois: vt p quē i delta te cōditi sum⁹: p eūdē i hoie restauremur.

g Vt iudi. Mōdū apparuit in iudiciū: sed iā factū est iudiciū. Monuit dns q̄ sunt ei⁹. Nihil enī aliud est iudiciū. i. eterna dānatio: q̄ nō cognoscere q nō credere i filium dei: sicut nihil aliud est beatitudo et vita: nisi credere q cognoscere filiū dei. vñ dicit

Ioh.17.a Hec ē vita eterna: vt cognoscāt te solū deum verū q quē misisti iesum christū.

b Sed vt saluet q̄. Ex eo salnat̄ homo non iudicatur. sed si iudicat ex se: habuit: quia non credidit.

Hoc est

a ſm q deus.

a ſm q̄ q idē est fili⁹ dei. b ſm q deus.

b celo filius hois qui ē in celo. † Et

ſ quasi hoc modo illud fier. s. q mortē xp̄i.

sicut moyses exaltauit serpentē i

ſ in cruce.

c deserto: ita exaltari oportet filiū

ſ. i. vera fide intuerur in ipsum.

hois: vt omis q credit in ipo nō pe

ſ ß p filiū hois: q̄ idē ē fili⁹ dei: ex dilectiōe dei

d reat: ß habeat vitā eternā † Sic ei

ad ß missus: sic enī, d. q̄. ſ. i. humanā naturā.

e dilexit deus mundū vt filiū suū

ſ. i. in mortē vt omis aspiciēs in eius morte nō pereat: sed habeat vitā eternā.

vnigenitū daret: vt omis qui cre

f dit in eum nō pereat: sed habeat

ſ vere salus q filiū dei: non enī alia cā venit nisi vt saluet: nō vt iudicet. i. damnet.

vitā eternā. Nō enim misit deus

ſ in humanā naturā.

g filium suū in mūdum vt iudicet

ſ vnde saluator mūdi dicit.

h mundū: sed vt saluet mundus p

ſ q̄ q fidē dimiterunt petā p q̄bus damnaret.

ipsuz. † Qui credit in eū non iudi

i catur. Qui aūt nō credit iam iu

k

ſ ne dicā iudicabit. ſ cur.

dicatus est: qui nō credit in noīe

l

Nu.21.c

† De pe. di. 4. iudicē deus.

2. Tim. 2. c

† 17. a

Ioh. 3. a

Ioh. 4. b

rio incarnatōis. iō declarat q̄liter ista incarnatio sit facta. dicēs: q nō est facta ex būano merito: nec ex necessitate: ß gratuita dilectiōe dei ad nos. q ß est q̄ dicit:

Sic enī de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret: q̄ est bonū infinitū. Ex quo apparet maxima dei dilectio: q̄ diligere ē velle alicui bonū: ipe aūt voluit nobis volūtate efficaci bonū infinitū: q̄ dedit nobis filiū suuz.

c Et oīs q̄ credit q̄. Ex hoc etiā errauerūt aliqui heretici dicētes q̄ credētes nō dānabūt: etiā si moriant in peccato mortali: q ꝓfirmāt dictū suū p verbū apli. j. Coy. iij. Fundamētū enī aliud nemo pōt ponere q̄. et sequit: Si cuius opus arserit detrimētū patiet: ipse aūt saluus erit; sic tñ quasi p ignē: p fundamētū enī istud intelligit fides: q iō si sup hoc fūdamētū ponant opa cōbustiōe digna ꝓpter talia bō punietur ad tēpus: tñ finaliter saluabit: Sz hoc est erroneū: q improbat p dicta apli ad Hal. v. Manifesta sūt opa carnis q̄ sunt fornicatio īmūdicia impudicitia q̄. sequit: Qui talia agūt regnū dei nō cōsequent. Ex quo ptz q̄ nō solum dānant aliqui ꝓpter infidelitatē: sed etiā ꝓpter alia peccata mortalia. Et ideo dicēdū q̄ saluator nō accipit hic fidē tñ ꝓ habitu fidei informis: sed fidei formate p charitatē: q certū est q̄ talis saluabit: q ad hoc denotandū dicit: Ut omnis qui credit in eū. s. tendendo in eū per charitatē.

d Non pereat. Ad dictū apostoli ꝓalligatū in cōtrariū: dicendū q̄ loquit de peccatis venialibus: ſm q̄ exponunt doctores: q ego tūc plenius dicam: si contingat me sup illū locū scribere. ꝓ peccatis aūt venialib⁹ fideles tpaliter punient igne purgatorij: tñ finaliter saluantur.

e Nō enī misit. Hic remouet quoddā dubiū: q dixit in duas: q̄ primo facit q̄ dictū est. secūdo declarat quoddā dictū ibidē. ibi: Hoc aūt est iudiciū. Circa primū sciendū q̄ aliq̄ scripture loquēdo de secūdo aduētu christi in mūdum dicunt ipsū venire ad iudicandū: q ideo ne aliquī credāt q̄ hoc debeat fieri in primo eius aduentu. hoc remouet dicens: Nō enī misit q̄. vt iudicet mundū. sc̄z in primo suo aduentu. tūc enī nō venit iudicare sed magis iudicari ꝓ mundi salute. ideo sequit:

b Sed vt sal. mū. ꝓ ipm. q̄ ꝓbat cōsequēter hoc dictū: q̄ in primo el⁹ aduētu aliqui credebant ei: q aliq̄ nō credebāt ei. q est diuisio ꝓ immediata: cū inter cōtradictoria nō sit medium: sed nō venit ad iudicādū nō credentes: nec credentes: vt statim patebit. ergo q̄. q hoc est q̄ō sequit:

i Qui credit in eū nō iudicat. i. nō habet causam vnde cōdemnet.

k Qui aūt nō credit iā iudicat⁹ est. i. habet in se causam manifestā sue cōdemnationis: sicut ille ō: mortu⁹ q̄ iam habet in se causam manifestā mortis. q hoc ē q̄ō subdit:

l Qui nō cre. in no. vni. filij dei. q̄ venit ꝓ saluare mūdi. verūtamē causa hui⁹ dānationis dabit executioni in ſcō aduētu xp̄i.

Hoc est

a Hoc ē iudi. Cur q̄ nō credit iudicat? Quia lux venit q̄ excitat hoies q ammonet cognoscere sua mala i q̄bus oēs sūt: sed alij oderūt ammonentē lucē q fugiūt ne arguant eoz mala q̄ diligūt. Alij āmoniti ꝓ lucē accusant sua mala q̄ō ē facere vitatē q sic illuminant.

b Erāt ei eoz. Qui ē tenebris q diligit lucēnō est ual⁹: ſ ille ō: malus q opa ei⁹ mala q̄ postēa lux vēit: odit lucē q diligit mala. Et ß est q̄ō dicit: Erāt ei opa eoz mala. Opa. i. ipietas q icredulitas q odiū eterne lucis et nolle eā aspicere: ß vel le i tenebris pctōzum remanere.

c Qui aūt fa. Ostēlo q̄ iustitia dānet q̄ nō credit: ostēdit q̄ iustitia salute q credit. Qui au tē fa. ve. i. cui displicēt mala sua q accusat nō sibi ignoscit ñ sibi parcit: ß venit ad lucē. Et incipit agere cū deo q̄ mala accusat: q̄ initiū boni ē accusatio mali: q opa ei⁹. hec. s. q̄ se accusat sicut de⁹ accusat manifestat: q̄ i deo sūt facta. nihil enī dei lux sibi luceret: sibi ñ displiceret.

d Post hec. Nō ꝓtinuo post disputationē cū nicodemo q facta ē in hierosolymis: ß pacto spacio tē poris de galilea i iudeam. Moraliē vbi ē cōfessio petōz vl diuīa laudū: illuc venit ie sus q discipuli ei⁹. i. doctria q illumiatio ei⁹: vbi morat purgādo a delictis. vñ sequit: et ibi morabat q baptiçabat.

e Et baptiçabat. Quātū cathecuminis nōdū baptiçat' ꝓdest doctrina fidei: tñ ꝓfuit baptisma iohānis aū baptisma xp̄i. q̄ sic ille ꝓdicabat penitētiā q baptismū xp̄i ꝓnūciabat q etiā i cognitionē xp̄i trah̄t: q̄ mūdo apparuit attrahebat: sic ministri eccle ꝓto eruditūr veniētes ad fidē: post petā eoz redarguūt: deinde remissionē i baptismo xp̄i ꝓmittūt: q sic i dilectionē q cognitionē xp̄i trahūt.

f Erāt āt. xp̄o iā baptiçāte adhuc baptiçat iohes: q̄ adhuc ꝓmanet vmbra. Nec debet ꝓcursor cessare do nec manifestet veritas.

g Ministice: nōdū erat ꝓsūmatio lr̄e leg'.

h In ch. Ennos hebraice aq̄ latine: vñ q̄si nois iterp̄tatione apies ß dit: q̄ aq̄ multe. e. i.

i Iuxta sa. Salim oppidū ē vltra ozdanē sitū: vbi olī melchisedech. regnauit.

k Nōdū ei. Ecce agit notat facta xp̄i aū iohem icarceratū q̄ alij ꝓtulerūt: icipit ostēdere ab his q̄ facta fūt p⁹ iohez missū i carcerē q̄n cessāte baptismo ꝓcursor⁹ apte icepit baptism⁹ xp̄i.

l Facta est. Dum iohes ꝓdicat q̄ schola ei⁹ durat: xp̄s latēt ꝓdicat q opat: ß pa lā baptiçat vt ostēdat q̄stio ō baptismo iohis et ō baptismo xp̄i q illa soluat testionijs iohis.

m Et ve. Volentes accusare xp̄m quē paulo aū viderāt a iohe baptiçatū.

Mūdit

a Hoc est aūt iudiciū. hic declarat suū dictū: videlicet q̄ nō credētes i filium dei iā habēt i se cām manifestā sue dānatōis: q̄ sūt extra fidē saluatoris sine q̄ nullus vnq̄ potuit saluari. q ß est q̄ō ō: Hoc ē aūt iudiciū. i. cā eōdem natiōis.

b Quia lux. i. xp̄s q̄ ē lux vera. vt dictū ē. j. ca.

c Venit in mū. Et dilexerūt hoīes magis tenebras q lucē. tenebras infidelitatis ꝓpter q̄. subdit cām:

c Erāt ei opa eoz mala. Ad cui⁹ lectū sciēdū q̄ legisperiti aliquā notitiā de xp̄o habuerūt cognoscētes ipm eē vere xp̄m: vt pleni⁹ declarat Matth. xxj. sup illū locū: Dixerūt agricole: hic est heres: verūtn q̄ arguebat eoz vitia: moti fuerūt ꝓ cū iudicia exercēre illā cognitionē quā de eo habebāt: q̄ passio ꝓnis q̄ fort' quertit in iudiciū ronis: sicut ptz i cōrinēte: q̄ pāte passione iudicat eē fornicātū: tñ extra passionē posit⁹ iudicat ꝓriū. vt ō. vij. Ethi. sic iudei odio q̄ inidia mori secuti sūt xp̄m: q̄ ponit ad ß saluator exēplū. d.

d Omis ei q̄ q̄. sic ptz ō ad ultero q̄ de fure. q̄ sic de alijs.

e Et nō ve. ad lu. i. nō facit sua malefacta i palā.

f Et nō ar. opa ei⁹. i. nō puniāt ꝓ iusticiā seculare.

g Qui aūt fa. ve. i. opa cōformia volūtati diuine: q̄ē idē q̄ō veritas prima.

h Venit ad lu. i. in palā vel ad xp̄m q̄ē lux vera.

i Vt manifestent. opa ei⁹. nō ad ꝓpriaz laudē: sz ad dei gl̄az q̄ primi edificationē.

m Quia i deo sūt facta. i. virtute dei: sine cui⁹ vi⁹ tute op⁹ meritorū non pōt fieri.

n Post hec ve. Dic ꝓr ponit distinctio iter baptismū xp̄i q̄ baptismū iohis. q̄ dividit i tres: q̄ ꝓto vtercq; baptism⁹ describit. secō ex ß q̄stio oritur ibi: Facta ē ē q̄stio. terno solvit. ibi: Et rūdit iohānes. Dicia i duas: q̄ ꝓmo ponit baptism⁹ xp̄i. secō do ponit baptism⁹ iohis. ibi: Erat aūt iohes. In ꝓma pte ō: sic: Post hec venit iesus q̄ discipuli ei⁹. Ex ꝓdict⁹ pz q̄ iesus loq̄bat cū Nicodemo i hierlm q̄ē metropol' iudea. Quō ē ō: ß imediate post locutionē xp̄i cū nicodemo: Post ß venit iesus q̄ discipuli ei⁹ i terrā iudeā q̄. q̄ erat ibi: vt videt. Ad ß rūdet Heb. q̄ li post ß nō itelligit imediate respectu ꝓcedētiū: ß i ꝓcessu tpis post istructionē Nicodemi venit i galileā: q̄ iterū reuersus ē i iudeā. Aliē etiā pōt dici vt imediate cōlūgāt lr̄e ꝓce. Post hec venit ihs q̄ discipuli ei⁹ i terrā iudeā. q. d. post istructionē nicodemi in hierlm venit ad alia loca iudee: q̄ non tñ debebat docere i ciuitate metropoli: ß etiā in alijs. q ad ß denotādū ō: In terrā iudeā. tūc ei ō hierlm venit versus iordanē vbi homes ꝛgregabant ad baptismū: vt sic iciret baptiçare ſm q̄ iohes ō eo ꝓdixerat: vt. s. dictū ē. iō subdit:

o Erat aūt illic mo. q̄. ß ꝓriū videt. j. se. ca. vbi ō: q̄ iesus ñ baptiçabat: ß tñ discipuli ei⁹. Dicēdū q̄ ipe ꝓmo baptiçauit discipulos suos: vt ß ō: postea soli discipuli baptiçabāt: xp̄o circa alitora docēda occupato: q̄ sic nō ē ꝓtradictio. de ß tñ baptismate plen⁹ dicet i fi. hui⁹ ca.

p Erat aūt et Dic ꝓr ponit baptismū iohānis. d. Erat aūt q̄ to hā. bap. i ennon iuxta Salim: q̄ ē oppidū iuxta iordanē: q̄ dicūt aliq̄ q̄ alio noīe vocat salē: q̄ ē loc⁹ vbi regnauit melchisedech vt hr̄ Heb. xiiij. ß ß est falsū: q̄ salē vbi regnauit melchisedech idē est q̄ō hie rusalē: q̄ ipam edificauit melchisedech. vt dicit Ihū. li. xv. Ethymol. q̄ ꝓto dicta ē salē. i. pacifica ex cōditiōe reg' q̄ regnit in pace: postea dicta est hierlm a tpe q̄ abrāā voluit ibi offerre isaac filiū suum: q̄ locū istū appellauit dns videt: vt hr̄ Heb. xxij. q̄ iō hierlm interp̄tat visio pacis: q̄ cū ꝓma interpretatione addita est visio. Subdit aūt cā quare iohānes baptiçabat iuxta salim cū ō:

q Quia aque mul. erāt illic. ē etiā iterp̄tatio eius q̄ō dicit ennon. Ennos enī hebraice dicit aqua.

r Et veniebāt hoīes et baptiçabātur. Sed videt q̄ baptism⁹ iohānis statim debuit cessare baptiçato xp̄o. cū ad ipm manifestandū ordinaret. vt. s. dictū est. Dicendū q̄ nō statim cessauit: ne crederet toraliter reprobādus: sicut baptismata ꝛb⁹ pharisei vtebāt: vt ꝛ Marci. vj. ca. Iterū q̄ sicut aū baptismū christi iohānes baptiçabat in noīe xp̄i vēturi: sic post baptismū xp̄i illos quos baptiçabat ad xp̄m mittebat plenius instruēdos: q̄ sic cōfirmabat suū testimoniū de xp̄o.

s Nōdū enī missus fuerat iohānes in carcerē: hoc addit ad ostendēdū q̄ texit historiā quā alij euāgeliste dimiserāt scipiētes describere facta xp̄i post carcerationē iohānis.

t Facta est aūr. Dic ex ꝓdictis mouet questio: q̄ discipuli iohānis q̄lātes ꝓ magistro suo voluerūt ꝓferre baptismū suū baptismo christi: q̄ hoc est q̄ō ō: Facta est aūt questio ex dis. iohānis: indisserte ꝓ magistro suo q̄lātib⁹.

u Cū iudeis. i. xp̄i discipulis: q̄ alijs ad baptismū xp̄i venientib⁹.

v De purificatione. i. de baptismo: q̄ isti dicebāt baptismū christi meliorē: q̄ christus illos quos baptiçabat nō mittebat ad iohannē.

w Et venerūt ad iohannē. moti q̄lo indiscreto.

Et dixerūt

Dat. 3. b
Luc. 3. a

Dat. 3. b
Dat. 1. c

a Rādit io. Qui vltra ꝓsetu dinē hūane nature sū nat⁹ ex parētib⁹ ꝓuecte crātis: putatis me eē vltra hoīes: si scirote qz pur⁹ sum hō: ille de⁹: a quo habeo q̄cq̄ habeo. Ex me infirmitas: ex illo gr̄e sublimitas. Putatis vt aliq̄d dicam ꝓtra meū testimoniū ego nō baptiço in remissiōnē peccatoꝝ ꝯ ille. b Hō pōt. Quasi ego pur⁹ hō: nil habeo nisi qđ datū ē a deo. i. baptizare i penitētia nō i remissiōnē: qz nō ego xp̄s: ꝯ ille vt scit⁹ me testatū fuisse vobis. io ad illū currite. c Hō sum xp̄s. Non sum vnct⁹ a patre plenitudine spūs: sed de plenitudine illius accepiꝝt illū ꝑcurrerē. d Hoc ē gau. In b gaudiū meū ē plenū q̄ fact⁹ sū amic⁹ spōsi: ꝯ qz sto ꝯ audio. e Illū opoꝛ. Gaudeo ad vocē sponsi. Ille spōsus crescet. i. inueniet eē xp̄s qui putabat ꝓpha. Ego minuar: qz ei⁹ ꝓpha luentiar: q̄ xp̄s putabar. Illū oportet crescere. i. exaltari. i. dū pctā dimittit grām dat i quo glia ei⁹ q̄ i se semp ē ꝓfecta: crescit i hoīem dū eā hō plus videt ꝯ habet. Hō minuit q̄ ante in se gliabat dūmō pec cata cōfiteat ꝯ accipit qđ ille dat. Cui rei attestat passio vtriusq̄. Christ⁹ i cruce exaltat. Jobes capite minuit. Attestat ꝯ creatura: iobes nat⁹ est de crescētib⁹ die b⁹ xp̄s xo crescētib⁹ f Me aūt. Jobes figura legis ē: xp̄s veritas: lex minuit: apparēte veritate.

g Qui desurſū. i. de altitudine hūane nature aſſūptū pri mi parētis: qz ō illa altitudie assūpsit x̄o dū de⁹ hūanā naturā: ꝯ nō assūpsit culpā cui⁹ assūpsit penā Qui ei ō celo. i. de patre venit duob⁹ modis sup oīa ē. Ꝓmo sup oēm hūanitatē q̄ de tpa pri⁹ q̄s peccaret: venit. Secō iuxta altitudinē p̄ris cui ē eq̄lis. h De terra. i. q̄ ē de terrenis parētib⁹ nat⁹ a q̄b⁹ petūꝝ ꝯ penā petitrarit ex se nihil est nisi terra. i Et qđ vi. Cū ipe filī⁹ dei sit x̄bū p̄ris: nō aliud x̄bus p̄ris audit vel hoīb⁹ testat: ſ se x̄bū qđ pat locut⁹ ē. i. edidit ꝯ genuit ex se: scit ꝯ indicat hoīb⁹ eē ex p̄re. Hoc euāgelista dicit vt potuit: qđ plene dici vel itelligi nequit.

k Significauit. Hoc ē signū posuit i corde suo q̄i spāle aliq̄d. s. būc eē verū deū q̄ misit ꝯ ad salutē hoīm. l Verax. Qis hō ex

a Et dixerūt ei. ꝯ ꝓposuerūt q̄ttuoꝛ ex q̄bus iobānes posset ꝓuocari. Primū est ꝓtēdēs excellētiā iobānis respectu xp̄i. qđ notat cū ō: b Rabbi q̄ erat tecū trās iordanē. q. d. discipulus cū magistro. Scōm ē bñficiū a iobāne x̄po impēsū. cū subdit: c Cui tu testimoniū phibuisti. q. d. ꝓ te est i auctoritate. Tertiū est vsurpatio officij alieni cū subdit: d Ecce hic baptizat. q. d. tuū officiū vsurpat. Quartū est minoratio iobannis. cū subdit: e Et oēs veniūt ad eū. q. d. de te nō curatur. f Rādit iohes. Hic ponit quēstionis soluto. ꝯ qz discipuli iobānis notabāt xp̄m de b q̄ officiū iobānis vsurpabat: ꝯ b q̄ fama iobānis p b decrescebat. iō iohes i sua solutione sic ꝓcedit: qz primo ostēdit primū eē falsū. scdo ostēdit scōm esse inutū. ibi: Illū oportet crescere. Primū ostēdit p hoc q̄ iohes nō baptizabat nisi sicut ꝑco xp̄i: ꝯ iō xp̄s baptizās nō vsurpabat sibi officiū iobis: sed magis exercebat officiuꝫ a iohāne ꝓconizatū. ꝯ hoc est qđ ō: Rādit iohes ꝯ dixit: Nō pōt hō nisi. qz ois ptās a deo est: ꝯ iō fm distinctionē collatiōis diuine distinguūt officia. Iohes aūt nō accepit auctoritatē a deo baptizādi nisi ad denūciandū xp̄m ꝯ ꝑparādū hoīes ad sū aduētū. ꝯ b q̄ ō: g Ipsi vos mihi testi. ꝓbiber⁹. i. phibere debetis: qz a me audistis. h Qz dixerim: nō sū ego xp̄s ſ qz missus sū ante illū: ꝓpter qđ baptizādo nō vsurpat officiū alienū. qđ ꝓbat p hoc q̄ subdit:

i Qui hz spō. spōsus ē. i. habet officiū spōsi: qđ ē generare filios: ꝯ iō officiū xp̄i ē baptizare p q̄ regenerant filij de sponsa xp̄i q̄ est ecclia. k Amicus ꝯ. gaudio gaudet ꝓpter vocē sponsi. i. debet cōgaudere spōso filios generāti. Si ei officiū generādi ex spōsa si bi accipe nō esset amicus sponsi: sed inimicus ꝯ adulter esset. q. d. iohes: de hoc q̄ xp̄s baptizat nō debeo dolere: sed magis gaudere: cū sim ei⁹ ꝓco ꝯ amic⁹. ꝓpter hoc subdit: Hoc ḡ gaudiū meū ipletū est. Et notādū q̄ iohes hic vocat se xp̄m amicū. ſ. aūt se vocauit ei⁹ seruū etiā indignū. d. Cui⁹ nō sū dign⁹ vt soluā ei⁹ corrigiā calciamēti. cui⁹ eā ē: qz volebat discipulos suos reprimere volētes ipm ad iuidiā mouere ꝯra xp̄m vt ptz ex ꝓdictis. iō hic voluit loqui magis charitatiue. l Illū oportet. Hic ostēdit scōm eē inutū scz fama suā diminui: ꝯ crescere famā xp̄i. Et diuidit in duas: qz ꝓmo ostēdit. ꝓpositū. scdo ꝯcludit principale intētū. ibi: Qui credit i filiū. Primū ꝓbat q̄ttuoꝛ rōnib⁹. Prima sumit⁹ ex altitudine originis xp̄i: cui⁹ origo de sursū ē ꝯ quātū ad deitatē sicut patuit. j. ca. ꝯ quātū ad hūanitatē: qz coꝛp⁹ ei⁹ formatū ex brute spiritussācti. ꝯ b est qđ ō: Illū oportet crescere. in claritate fame: ꝯ aucte apud hoīes: qz i seipo nō auget.

m We aūt minui. sic lucifer minuit i claritate quātū ad apparētiā oriēte sole: ꝯ auctas ꝓconis aduenīte iudice. ꝯ huiꝰ rō subdit: n Qui desurſū venit. i. originaꝝ ē ꝯ quātū ad diuinitatē ꝯ quātū ad hūanitatē mō ꝓdicto. o Sup oēs ē. i. auctē et dignitate. debet oēm creaturā ꝓcellere: qz quanto origo alicuⁱ⁹ est altioꝛ: tāto debet ei maioꝛ honoꝛ. Scēa rō accipit ex certitudine doctrine: qm̄ xp̄s i natura diuīa habet eā dē sciētiā cū p̄re: i hūana natura cognoscit oīa q̄ de us cognoscit noticia visionis. ꝯ iō pōt certitudinaliꝫ docere etiā altissima: iō debet ei excellētia maxima. ꝯ b est qđ ō: p Qui est de terra. i. oīs hō ꝓter xp̄m: cui⁹ corpus formaꝫ virtute seminis existētis de terra a dñio: sicut ꝯ alia mixta. vt ptz ex. ij. de generatiōe.

q De terra ē. i. p hoc cōstituit i vita terrena: ꝯ p ꝓles nō pōt loq̄ nisi de terrenis quātū est ex se. iō sequit:

r Et de terra loquit. hz eū iohānes ꝯ alij sā ctī locuti fuerint de celestib⁹. hoc erat inquātū erāt a deo illuminati: ſ aliter ē de homine xp̄o rōne ꝓdicta. iō subdit: s Qui ō ce. ve. quātū ad originē mō ꝑdicto. t Sup oēs est. quātū ad doctrinā: qz pōt loq̄ celestia ꝯ diuīa q̄ certitudinaliter cognoscit ꝯ inquātū de⁹ ꝯ inquātū hō. ꝓpter qđ sequit: v Et qđ vi. et au. hz eni habeat eandē sciam cū patre inquātū de⁹: tñ habet eā a pre sic ꝯ essentiā. ꝯ hoc significat p audire: inquantū autē homo habet aliā scientiam a deo infusam: ꝯ sic inquātū hō et inquantū deus a patre audiuit. x Doc testat. docēdo. ꝯ patet cerritudo testimonij p visū ꝯ auditū. y Et testimoniū eius nemo accipit. i. pauci cōparatiue. sicut cōiter dicit: nemo est in foro. i. pauci: qz pauci de iudeis crediderūt in aduētu xp̄i. z Qui aūt acceperit. Qui aūt accepit. i. mōstrauit. b Quia de⁹ verax est. ad implēdo ꝓmissū de filio iā misso: sicut ante mittendum ꝓmiserat ꝑ ꝓphetas: et cōcludit excellētiā doctrine ex ꝓdictis. c Quē eni misit de⁹ verba dei loquit: quia virtute. alij autē nō possunt b facere nisi virtute xp̄i.

Tertia

ſ se mēdax: nō eni vera dicere pōt nisi illuminat⁹ a deo. Quem eni misit de⁹ pater x̄ba dei loquit. qđ ē: quē misit de⁹ est. ideo x̄ba dei loquit. ꝯ x̄ba filij de se testimoniū phibētis q̄ de⁹ sit x̄ba dei sūt. a Verba dei loquit. In b ſe distinguit a xp̄o: ſ q̄ missus x̄ba dei loquit: aptius addit: Nō eni ad mēsurā. b Nō eni ad mē. Hoībus dat ad mēsurā: filio nō dat ad mēsurā ſ sicut totū ex seipo toto genuit filiuꝫ suū: ira incarnato filio suo totū spiritū suū dedit: nō ꝑticularim: nō ꝓ subdiuisiones ſ generalit⁹ ꝯ vniuersalit⁹ nō ob aliud dat nisi qz pater diligit filiū. c Qui credit. Ac si diceret: q̄ credit i filiū habet ipm filiū: ꝯ b habet vitā. d Sz ira dei. Ira cuꝫ q̄ nata ē ꝑmanet. ꝯ iō non ait: venit: sed manet: qz p filiū missū q̄ ē vita nō tollitur effect⁹ illi⁹ ire. ſ. mors coꝛruptio ꝯ. q̄ oīa manēt. (Ut ergo

Nico. de lyra

Tertia rō accipit ex plenitudine grē: Sic ei in capite coꝛpis naturalis sunt ois sensus: in alijs aūt mēbris sūt ꝑticulatim: sic in xp̄o capiten̄o ē ois plenitudo grē: in alijs aūt diuisim. ꝯ iō excellentia dignitatis ꝯ bonoꝛis xp̄o debeꝫ ꝑ alijs. ꝯ b est qđ dicit:

a Nō eni ad mēsurā dat de⁹ spīm. i. grām hoī xp̄o: non q̄ ei⁹ gra habitualis sit infinita: ſ qz habet grām fm oēm ei⁹ rationē ꝯ effectū: sicut ſi haberet albedo fm oēz gradū ipi⁹ possibilem: diceret habeni tse mēsura ꝯ. Alio mō etiaz dz hoc ex re spectu ad capacitatē aie. Si ei aliqs veniēs ad fluuiū hauriat aquā quātū pōt vas capere: dz accipe sine mēsura: hz vas sit determinate mēsure. Sic in ꝓposito: qz tota capacitas aie xp̄i fuit repleta grā. ideo dz accepisse sine mēsura. Quarta rō sumit ex xp̄i filiatione: qz ē dei filī⁹ naturalis ꝯ vnigenit⁹. Alij aūt q̄ttuoꝛ q̄cūq̄ sācti etiā angeli beati non sūt nisi filij adoptiui: ꝯ iō filij debeꝫ excellētia reuerētie ꝯ honoris. ꝯ b q̄ dicit.

b Pater dili. filiū ꝯ oīa de. in manu ei⁹. qz inquātū deus habet eādē potētiā cū p̄re: sic ꝯ eādem essentiā. Sz b mō accipiēdo li diligit nō tenet causaliter: qz dilectio diuina ē rō oīs alteri⁹ doni. ꝯ sic ē causa oīm alioꝛ donoꝝ q̄ facta sūt i hūanitate xp̄i. c Qui credit. b ꝯcludit ꝓncipale intētū qz intētio iohānis baptiste ista dicentis erat inducere discipulos suos ad credēdum ipi xp̄o cui⁹ erat ꝑcursoꝛ ꝯ nuncⁱ⁹. ꝯ b ē q̄ ō: Qui credit i fi. habet vitam eternā ꝛc. qz habet grāz q̄ x̄tualiter ꝓtinet beatitudinē: sicut semē arboꝛis ipsā arboꝛē. ꝯ loquit de fide formata charitate. d Qui aūt incre. ē filio nō vi. vitā eternā. q̄ttū ad penā dānī q̄ ē carētia visiōis diuine. e Sz ira dei ma. su. cū. q̄ttū ad penā sensus q̄ etialiꝫ manet sup dānatū: qz nllo mō pōt euadere. Ad maioꝛē emdētiā ei⁹ qđ dictū ē q̄ xp̄s baptizabat ꝯ discipuli ei⁹. q̄rit: q̄le fuerat illud baptisma. Et arguit q̄ nō fuit baptisma xp̄i: qz baptisma xp̄i habet efficaciā a passiōe ipsi⁹: ꝛ illā nō ꝓ testit: qz effect⁹ nō pōt ꝓcedere causā suā. xp̄s aūt nōdū passus fuerat. ꝛ. Item ſ aliq̄ fuissent baptizati baptisma xp̄i aūt ei⁹ ascēsionē i celū: b maxie videret eē vex ō aplis ꝯ xp̄i discipulis. B aūt nō ē vex: qz xp̄s volēs ad p̄ez ascendere dixit eis: Jobes q̄dem baptizauit aq̄: vos aūt baptizabimini spūsancto ꝛc. vt dz Act. j. Baptism⁹ aūt xp̄i ē in spū. vt ptz ex ꝓdict. j. ca. ꝛ. Contrariū videt ꝓ dicto Aug. sup istū loc: qz dicit q̄ iesus baptizabat vt dñs: b aūt ē baptizare baptismo suo. ꝛ. Rāsio. in hac q̄stione ꝯ ꝓsilib⁹ q̄ sūt de ill q̄ nō possūt sufficiēter ꝓ rōnez sueꝛtigari: nec eaꝝ veritas habet ꝓ expssa scripturā tenēdū ē illū qđ ē mag⁹ cōsonū scripture ꝯ rōni. ꝯ ideo fm hūc modū i hac q̄stione ꝯ sic ꝓcedēdū: qz nō ē expssum ꝓ scripturā q̄le fuerit illud baptisma. Sciēdū igit q̄ Chryſ. dicit q̄ illō baptisma tñ fuit baptisma iobis: qz fm ipm baptizmus xp̄i nōdū erat institut⁹. Cui⁹ rō ē: qz i baptismo xp̄i dat spūsanct⁹ q̄ nō ē dat⁹ aī xp̄i resurrectionē: fm q̄ dz. j. vij. ca. Rōdū erat spūs dat⁹: qz nōdū erat iesus gloꝛificat⁹. ꝯ iō dicit q̄ aplī aī passionē baptizabāt tñ baptismo iobis. de qo aūt dz q̄ ipe nō baptizabat: vt dz ca. se. b ꝓ tāto dz baptizasse i b ca. qz actio suoꝝ discipuloꝝ ei attribuit: sicut facta sui attribuit dño. ſ ista non videnť ꝓsona scripture. Qz eni dē pri

mū baptismū

verba dei loquit. Nō eni ad men a
ſ. i. filio.
a ſ q̄. ſ singulariter nō vt adoptiuus.
surā dat de⁹ spiritu. ꝛ Pāter dili b
a ſ vt tantus sit filius quātus ꝯ pater: equalē eni sibi genuit.
c git: ꝯ oīa dedit in manu ei⁹. Qui c
ſ q̄ est vita eterna. ſ. i. ipm filium.
credit i filiū habet vitā eternā: q̄ d
aūt incredul⁹ ē filio: non videbit
d vitā ſz ira dei manet super eum. e

Dat. 11. b Luc. 10. b 1. Joh. 5. b

a Erat hō ex pharisēis ꝛc. Per Mi codemū q̄ venit ad iesū vt de ꝓtinentib⁹ ad fidē plen⁹ erudiret ſ significat: discipul⁹ humilis ꝯ dilgens q̄ venit ad doctoꝛē peritū vt ab ipso de dubijs instruat: qui debet cum dulciter recipere exemplo christi: qui nicodemū dulciter recepit. ꝯ nō solum ꝓmōetem ſ etiā replicātem bis audiuit. ꝓmo cuꝫ dixit: ꝛ Quō pōt hō nasci cuꝫ sit senex ꝛc. scdo cū subiūxit postea: ꝛ Quō possunt b fieri. ō multos doctoꝛes q̄ tñ tenēt de sua sciētia q̄ sine discussione dicta sua sint tenēda. s Et mōet ascēdit i celū nisi is q̄ descendit de celo ꝛc. B ō: ō xp̄o ad lr̄am: quē doctoꝛ euāgelic⁹ debet imitari scz i celū ascēdēdo ꝓ ctēplationē diuinoꝝ ꝯ inde descēdēdo ad eruditionē ꝓximoꝝ. b Et sic moyses exaltauit serpentē ꝛc. serpens ille fuit eneꝰ ꝯ i alto elenat⁹ vt aspicientes ipsū sanarent a morsib⁹ serpētū. ꝯ ille serpēs fuit figura xp̄i q̄ fuit ipassibilis factus q̄ttū ad coꝛp⁹ i sua resurrectione: q̄ ipassibilitas figurata fuit p eneā soliditatē: ꝯ fuit exaltat⁹ i sua ascensiōe ad p̄is dexterā. ꝯ ex b dat spes credētib⁹ ascendēdi ad gliē vitā. Greg⁹. Dū terrenū coꝛp⁹ desiderib⁹ suppositū: nob celum posse patere mōstrauit. d Sic eni de⁹ dilexit mūdū ꝛc. ꝛ b debet nob esse amoꝛis diuini maxima excitatiuū. g Nō eni misit de⁹ filiū suū vt iudicet mūdū ꝛc. i. vt ꝓdēnet. ꝯ nos multomin⁹ debem⁹ ꝓdēnare ꝓmū etiā peccatoꝛē: qz ēlis sit futur⁹: ꝛ nob penit⁹ ignotū. a Hoc ē aūt iudiciū. i. rō cōdēnatiōis reprobꝝ.

ſ q̄ lucē.

b Quia lux venit i mūdū: ⁊ dilexērt homes magis tenebras q̄ lucē. Be. Moraliē illi magis tenebras q̄ lucē diligūt q̄ suos p̄dicatores bñ docentes odijs detractionibus insequuntur. n Post q̄ venit iesus ⁊ discipuli ei⁹ i iudeā. q̄ interptat confessio. Alchuin⁹: Ubi ei cē p̄cōz ⁊ diuinaz laudum p̄fessio: illuc venit xp̄s ⁊ discipuli ei⁹. i. doctrina ipsi⁹ ⁊ purgat vitia peccatoz. r Facta ē aūt q̄stio ex discipuli lo. ⁊c. nā ei⁹ discipuli i discrete celātes, p eo baptismū iohānis p̄ferre volebāt baptismo xp̄i: q̄b⁹ silles sūt multi theologi ⁊ aliq religiosi: q̄ magis adherēt aliq⁹ opinionib⁹ eo q̄ sūt opiniones magistroz sui ordinis vl patrie q̄. p ipsa xp̄itate cū tñ dicat p̄bus p̄mo ethi corū: q̄ secūd ē p̄honorare xp̄itatē. Et plato dixit de socrate magistro suo: Amic⁹ q̄dē socrates: magis amica ē xp̄itas. Per b aūt q̄ iohānes dictos discipulos rep̄hēdit: informāt doctores boni vt tales adulatiōes nō recipiāt ꝑ mag⁹ repellāt sic ⁊ moyses dixit iosue Numeri. xj. Quid emularis pro me ⁊c. s Amic⁹ aūt spōsi ⁊c. hic ē p̄dicator: ver⁹ q̄ non suū q̄rit sed xp̄i honorez. ⁊ ille dicit de xp̄o: t Illū oportet crescere me aūt minui. q. r sollicit⁹ ē de honoris xp̄i augmētatiōe ⁊ ꝑ. xp̄ia būilitatiōe. ⁊ illud q̄ sequit: n Qui de sursum venit ⁊c. q̄

confitet in xp̄o diuinā excellentiā ⁊ in scipso fragilitatā tñ agnam. et in hoc docuit iohannes doctores inferiores deterre superioribus honores.

In ca. iij. vbi dr i postil. Dixerūt agricole ibi ē heres.

Additio. j. Sup illā declarationem est ālā additio sez i illo caplo Mat. xxj. vide ibi ⁊c.

In eodē ca. vbi dr i postil. Ennon hebraice dr aqua.

Additio. ij. Ennon hebraice nō significat aquā: sed bennoch q̄b⁹ baber hai. p ꝑma ira ⁊. m. p secūa. ⁊. t. p tertia significat idē q̄ fontes.

In eodē ca. iij. vbi dr i postil. Nō eni ad mēsurā dat de⁹ spūs ⁊c. Uno mō vt itelligāt de diuina natura quam ab eterno pr dat filio q̄ ē donum infinitū. ⁊ hoc videt sentire glo. q̄ in hoc loco dicit: Ut tātus sit filius quātus ⁊ pater. Alio modo possūt exponi de dono q̄b⁹ datū est humane nature vt p̄sone vnita natur: quod etiā est donū infinitū. pur alia glo. ibidē dicit: sicut pater plenū genuit verbū: sicut plenū ⁊ p̄fectū vnitū est humane nature vel creature. Nec in glo.

a V T̄ q̄ cognouit dñs ⁊c. La. IIII Sciebat iesus sciētiā eoz ꝑ inuidiā q̄ non ideo didicerāt de eo vt eū seq̄rent: ꝑ p̄secq̄rent: ⁊ ideo fugit: docēs suos cedere malis nō timēs: vel euadere eos impotēs. b Et baptiçar. Nō vere dr: Ipse eni semp mūdat i spū inuisibilit ⁊ donat⁹ ei⁹ baptism⁹ fit etiam i corpe q̄ ē in duob⁹. s. i aq̄ et xp̄o vite. vñ paul⁹: Mundās eā lauacro aq̄ ⁊ xp̄o vite. c Sz discipuli ei⁹. In q̄ baptismo dabāt spūs: Iz nō ita manifeste vt post ascēsionē dat⁹ ē ineffabilit ⁊ inexcogitabili modo. d Reliq̄t iudeā. i. pharisēos sc̄redulos q̄ cogitabāt eū p̄sequi sicut baptismā ipsi⁹ q̄b⁹ crescebat: ⁊ q̄ p doctrinā ei⁹ legē euacuari intelligebant. e Et abijt. Postq̄ paucos de iudaico ꝑplo suscepit: reliquit sc̄redulos legis ſrām sequētes q̄ neminē ad p̄fectū ducit: ⁊ abijt i galileā. i. in spiritualē ipsi⁹ ſre intelligentiā. f In galileā. In galilea trāsformatio dñi credit facta per quā significat trāsmutatio humane nature in pristinam gloriā. In galilea dedit discipulis in mōte doctrinā: p quā ad vitā transituri sunt credentes.

g Oportebat. Inf iudeā ⁊ galileā samaria ē. i. inf legē ſre q̄ p iudeā ⁊ diuinas leges circa deū reuolutas: quaz figura ē galilea: ꝛē lex naturalis in medio ꝓstituta: q̄ ex lege sūpsit fundamēta ecclie. oportebat eū ad gētes trāsire: ꝓstitutas sub lege nature: vt cū yrrisoz in galileā eterne beatitudinis rediret. h Venit er. Ut agnosceret ⁊ ꝓuerteret ad eū samaritani vēdicātes sibi hereditatē patriarche israel.

h Que dr sichar. Sichar. i. ꝓclusio vel ram⁹. i. gētilis populus cōclusus sub peccato qui est ramus de oleastro excisus et olive inſertꝰ. i Erat autez ibi fons ⁊c. Quia naturalis ratio nō aliunde surgit nisi a causa omniū bonoruz. Ideo pulchre dicitur ibi fons esse iacob: id ē ratio infinita patris altitudine ꝓcedens. k Jesus ergo. Allego. Iter iesu carnis est assumptio in qua est fatigatio. i. infirmitas: relenās boiez quē creauit potētia: ꝛsessio ē būilitas. Sexta hora: sexta cras q̄ venit: puteus ꝓfunditat⁹ hui⁹ seculi. Samaritana ecclia venit nō iam iusta: ꝑ iustificāda. Aq̄ putei volūtas hui⁹ seculi q̄ quasi de ꝓfundo extrahitur submissis et inclinatis ad eam hominib⁹: ꝓmissa cupiditate quasi hydria.

S Sedebat.

a V T ergo cognouit iesus quia audierūt pharisei q̄ iesus plures discipulos facit ⁊ baptiçat q̄ iohānes: q̄q̄ iesus nō baptiçaret sed discipuli ei⁹. Reliq̄t iudeā ⁊ abijt itez i gālileā. Oportebat aūt eū trāsire p mediā samariā. Uenit q̄ i ciuitatez samarie q̄ dicit sichar: iuxta p̄diū q̄ dedit iacob ioseph filio suo. Erat aūt ibi fons iacob. Jesus ergo fatigātus ex itinere.

La. IIII a pharisēos. b ſ vñ magis inuidebāt.

c ſ significat trāsitū de iudeis ad gētes. d ſ q̄ de galilea venit in indeā. b ſ ostēdit q̄ sui p̄dicauit iudeis: p̄dicauit ⁊ gentibus. e ſ. i. intringeret. f ſ. i. agrum. g ſ in figura xp̄i qui ē legitimus heres patriarche habēs hereditatem in gentibus. h ſ naturalis intellectus. i ſ suscepit eni oia que sunt nostre infirmitatis sine peccato. k ſ iter xp̄i incarnatio.

Allego.

Sed.42.9

Deu.4.b

Epb.5.f

Nico.de lyra

V T q̄ co. Post q̄ euāgelista de La. IIII termiauit ꝺ effectu gre q̄ ad indeos: ꝺ determiat ꝺ deriuatiōe ipsi⁹ q̄ ad gentiles. Et q̄ xp̄i doctrīa dupliciter deriuata ē ad credētes. s. p doctrinā ⁊ p miracula: vt hr Mar. vlt. Sermonē ꝓfirmāte seq̄ntib⁹ signis. ꝺ ꝑmo agit de deriuatiōe ei⁹ p doctrinā. ſcōo p miracula. ibi: Post duos dies. Prima i tres. q̄ ꝑmo ponit doctrie xp̄i oportunitas. ſcōo ipsi⁹ q̄litas. ibi: Uenit mulier. tertio q̄ntas vtilitas. ibi: Relict q̄ hydriā. Primū ꝺ q̄ tribus. q̄ primo ꝺ q̄ ex xp̄i recessu. secundo ex ei⁹ trāsitu. ibi: Oportebat. tertio ex accessu. ibi: Uenit q̄. Circa ꝑmū sciēdū q̄ xp̄o baptiçato ꝑmo ⁊ discipulis ei⁹ q̄nr: vt ptz ex dict⁹: Pharisei cōmoti fuerūt ꝺ eū iudicia. ⁊ ꝺ volēs dare patiētie exēplū: inde recessit: ⁊ sic occasionē docēdi gētiles dabuit. ⁊ ꝺ q̄ ꝺ: Ut q̄ cog. iesus q̄ audi. pha. q̄ iesus plures discipulos fa. ⁊ ba. q̄ iohānes. pharisei eni ex iudia p̄secuti sūt iohānez ⁊ ꝑmanerūt eū mitti i carcerē: xp̄i q̄ ꝺ: Mat. xvij. ꝺ iohe. Helias iā venit ⁊ fecerūt i eū q̄cūq̄ voluerūt ⁊c. ⁊ eodē mō xp̄m p̄sequūt. ⁊ ei⁹ mortē tādē ꝑauerūt. b Oportebat iesum ꝛ ba. tūc ly ꝑmo baptiçasset: vt dictū ē. c Sz discipuli ei⁹. i ꝺ enim dedit xp̄s exēplū ꝓlat⁹ ecclie ꝓmittēdi ea q̄ p̄t fieri cōmode p ꝛferiozes vt ipi liberi⁹ possint in altiozib⁹ exerceri. d Reliq̄t indeā. q̄: p̄secutat⁹ est ei⁹ doctrinā. eodē mō ꝺ de apīis Act. xiij. relinquētib⁹ iudeā xp̄i eoz icredulitatē. Sob oportebat ꝑmū loq̄ xp̄o dei: ꝺ q̄ repellitis illos ⁊ indignos vos iudicat⁹ ē ne vite ecce ꝓuertimur ad gētes: sic eni ꝓcepit nob⁹ de⁹. e Oportebat. Hic ꝓfr ostēdit ꝓuenientia doctrina xp̄i ap̄s gentiles ex suo trāsitu: q̄ i regno decē tribuū habitabāt gētiles q̄ translat fuerāt a rege assyrioz illuc: captiuatis inde decē tribubus. sicut dr. iiij. Reg. xvij. Ꝯueniebāt tñ eū iudeis aliq̄liter: q̄ cū ꝑmo fuerūt trāslati i terrā decē tribuū: ꝺus misit leones eos deuozātes. ⁊ ideo rex assyrioꝰ habito ꝓsilio sup ꝺ misit vnū de sacerdotib⁹ captiuis q̄ doceret eos colere dñm: verūtn cū ꝑ colebāt idola vt ibidem dr: nec recipiebāt oēs libros veter⁹ tēstamēti: ꝑ tñ q̄nq̄ libros moysi: ⁊ sic ptim erāt gentiles ⁊ ptim iudei. Christ⁹ aūt veniēs de iudea i galileā: habebat trāsire p eoz regionē. ⁊ sic habuit occasionē docēdi eos. ⁊ hoc tāgit hic: Oportebat aūt eū transire p mediā samariā. Tota eni illa regio dicebat samaria a noie ciuitat⁹ metropolis q̄ antiq̄⁹ dicebat samaria: q̄ius eni tunc esset destructa tñ nomē remāserat i terra. f Uenit q̄. ꝺ tertio ponit opportunitas docēdi ex accessu: q̄ accessit ad locū delectabilē ⁊ q̄tū ⁊ doctrine aptū: tū xp̄ amenitatē loci: tū xp̄i fontis ibidē existētis xp̄m tāgnat doctrinam xp̄i ⁊ gram: ꝑm q̄ ꝺ: Esa. xij. Hauritis aq̄s in gaudio de fontib⁹ saluatoris ⁊c. et ꝺ ē q̄ ꝺ: Uenit q̄ i ciuitatē samarie q̄ ꝺr sychar. antiq̄t⁹ dicebat syche: vt hr Hen. xxxiij. g Jux ꝓdiū ⁊c. Jacob eni veniēs de mesopotamia emit agrū ab emoz ꝓncipe ciuitat⁹ syche: et ibi ad tp̄s habitauit iuxta vrbē. vt ibidez ꝺr: ꝛ ꝺ xpter raptum dine filie sue occisi sūt habitatores illi⁹ ciuitat⁹ a filijs iacob: ⁊ sic cessit in possessionē ei⁹: ⁊ illū locū dedit iacob moziēs filio suo ioseph: vt habetur Hen. xlviij. h Erat aūt ibi fōs iacob. i. puteꝰ quē ipse foderat q̄b ibi habitauit. i Jesus q̄ fa. ex itī. ex q̄ apparet xp̄itas būane nature ex infirmitate.

Sed.42.9

Deu.4.b

Epb.5.f

Nico.de lyra

a Sedebat. Quasi lassitudinē relcuās in q̄ indicat magister: doctur⁹ accedētes et possessur⁹. b Supra fontē. Fons ꝺ vbiq̄ manat aq̄ de terra: ꝑ si i sup ficie: fons tñ. si i ꝓfundo: etiā ꝺ pte⁹. c Uenit aūt. In figura eccle de gētib⁹ q̄ pri⁹ hauriebat aquā: id ē volūtatē de ꝓfundo secli: cui⁹ fidē stirit iesus ⁊ petit ab ea potari.

Sedebat sic supra fontē. Hora aūt a ſ q̄ quā feruens fides samaritanoz.

c erat q̄si sexta. Uenit mulier ꝺ samaria haurire aquaz. Dicit ei iesus: Da mihi bibere. Discipuli eni ei⁹ abierāt i ciuitatē vt cibos d emerēt. Dicit ꝗ ei mlier illa samaritana: Quō tu cū sis iudeꝰ bibere a me poscꝰ ꝗ sum mulier samaritana? Nō eni cōuntur iudei samaritanis. Respondit iesus ⁊ dixit ei: Si scires donū dei: ⁊ quis est qui dicit tibi: Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo: ⁊ dedisset tibi aquā viuā. Dicit ei mulier: Dñe neq̄ in quo haurias habes aquaz viuā? Nunquid tu maior es pr̄e nostro iacob qui dedit nobis puteū: ⁊ ipe ex eo bibit et filij ei⁹ ⁊ pecora ei⁹? Respōdit iesus ⁊ dixit ei: Ois q̄ bibit ex hac aq̄ sitiet iterū. Qui autez biberit ex aq̄ quā ego dabo ei: non sitiet

c ſ sedebat sic supra fontē. Hora aūt a ſ q̄ quā feruens fides samaritanoz. d ſ habitu ei⁹ cognouit. e ſ. i. petit a te fidē. f ſ. i. pfundus. g ſ q̄ ꝺ loco orationis discrepabāt. h ſ. i. potū. i ſ q̄s ꝺ q̄ est spūs dei. k ſ q̄s est spūs dei. l ſ ꝺat spūs. m ſ subaudis aquā viuam. i. spiritū per quem darētur etiam fides. n ſ merito fidei. o ſ figurali. p ſ sez voluptatem secuti quā ratis aqua significat. q ſ meriti sanctitatē. r ſ q̄ ꝺ nō ſ nisi hauriat de imo putei habentis potestā. s ſ hūe. t ſ hauritoris aquā extrahēs. v ſ q̄ ꝺ aq̄: oponit se eē de alienigenis valculis q̄z etiā ꝓuersatione non vtunt iudei. ꝑ iesus q̄ fidem petebat: ei spūs dare cupiebat: ⁊ eā ammonuit petat: spūs ē aūt ⁊ donū dei ⁊ viua aqua.

Nō eni coūtūr iudei samaritanos ⁊c. Samaritanos iudei execrāt ⁊ supplātatores vocāt: q̄ eos hereditate patris sui iacob priuauerūt abstinendo a cibis ⁊ vasis eoz. b Rādit iesus. Pedetentim ⁊ simplicibus verbis instruit: vt tandē donū dei. i. spiritū possit accipere. c Dicit ei mulier. Aq̄ viua ꝺr nō alia nisi q̄ vbi ozit excipit: de q̄ mulier carnaliter sapiēs dixit: Cū hauritoriū non habeas et puteꝰ altꝰ sit quō habes aquā viuā? Sz ne forte aliū fontē ꝓmittere videret. subdit: Nunq̄d tu melioz es. i. potes melioz ē iacob q̄ cū suis vsus ē isto? Cōtra q̄ ꝺ q̄ apte xp̄s ostēdit se nō carnaliter ꝑ spūaliter loq̄: dicēs nō sitire eū q̄ suā aquā biberit. k Rūq̄d tu. Alienigena iacob p̄ez suū vocat: q̄z ipa ꝑ lege moysi vixerat: ⁊ ꝓdium q̄ iacob filio suo dederat possidebat. l Et ipe ex eo. De puteo bibunt boies ⁊ pecora: similiter de rōne q̄si deprauata ⁊ obscurata magno labore fodit ⁊ exercet. Bibūt aūt q̄dā vt boies qui ea rōne ad bonū vrūt vt sācti: q̄dā vt pecora q̄ vtūtur ea ad malū vt ꝑi. m Qui aūt bi. Quicūq̄s mee ꝓdicationi coz accōmodauerit ⁊ gratie donū cognouerit: fides q̄ p dilectionem opat in

S eo nascit

b Dicit ei mulier. Postq̄ docendi oportunitate. ꝺ ꝓnit q̄litas doctrie: ⁊ dividit i duas. q̄. ꝑmo ponit i docēdo ꝓueniēs ingressus. ſcōo debit⁹ ꝓcessus. ibi: Rādit iesus: Cōueniens igressus fuit q̄ ꝺ q̄ xp̄s petijt a muliere potū corpalē volēs sibi reddere potū spūalē q̄ mod⁹ instructiōis hūane ē q̄ a sensibilib⁹ ad itelligibilia deducat: ⁊ ꝺ ē q̄b subditur: Uenit mulier de samaria haurire aquā. Samaria ꝺ nō ē nomē ciuitatis: ꝺ gētis vl regiōis: q̄. illa mulier fuit de ciuitate sychem q̄ tunc erat metropolis samaritanoz: vt dicit ioseph⁹, xj. antiq̄tatū. Samaria. n. erat destructa ⁊ reedificata: tñ nole mutato ei⁹: q̄ tūc sebaste dicebat: vt hr. xiij. li. antiq̄tatū. c Dicit ei iesus: da mihi bi. cā ꝛre petijt a muliere subdit: d Discipuli eni ei⁹ abie. i. ciui. ⁊ ideo nō fuerāt ꝑsentes ad dādum sibi potū. e Et cibos eme. q̄ sup fontē comedere volebant sicut paupes: nec ad magna hospitia i villaz declinabāt. f Dicit q̄ ei mulier illa samaritana. quō tu iu. cū sis. cognouit eni ꝑ habitū q̄ ipe ꝓtabat eū eē iudeū: q̄ sic erant distincti ab aliis i cultu dei ⁊ i corpali circūcisione: ita etiā in veste: xp̄e q̄ ꝺ Mume. xv. ꝓcipit q̄ habeant fimbrias ꝑ angulos pallioz. g Bibere a me po. q̄ sū mu. samaritana. ꝺ ē etiā mirabaf. cui⁹ causa subdit: h Nō eni coutunt iudei samaritanis ⁊c. Ideo ꝑceptū ne lūgerēt fed⁹ et amicitias cū aliis natiōib⁹: tū specialit abominabant samaritanos: tū q̄ terrā coz. ꝑ pte occupauerāt: tum q̄ multas molestias eis fecerāt i reedificatiōe templi ⁊ ciuitatis. vt ptz. j. Esdre. k Rādit iesus. Hic ꝓfr ponit debit⁹ ꝓcessus i docēdo: q̄ ꝑmo docet xp̄s veritatis. ſcōo signis. ibi: Dicit ei iesus vade. Prima in duas. q̄. ꝑmo ꝓponit intētū. ſcōo remouet mulieris falsū itellectū. ibi: Rādit iesus. Habita igit occasione loquēdi de aq̄ spūali ex ꝛbis mulier⁹. Rādit iesus ⁊ dixit ei: si scires donū dei. i. gratiā spūssancti: ⁊ q̄ dono alia dona donant. l Et dq̄ ē q̄ dicit tibi da mihi bibere. q̄: potes ē ⁊ parat⁹ gram spūssancti dare oib⁹ petentib⁹ eā fideliter ⁊ deuote. m Tu forsitā. ꝺ dicit. xp̄s liberi arbitrij vertibilitatem. n Petisses ab eo. q̄ gra nō dat adultis de cōmuni lege sine motu xp̄o i deū. o Et dedisset tibi aquā viuā. i. spūssancti gratiā: q̄ estum ꝛcupiscētie refrigerat ⁊ p deuotiōez humectat. ꝺ ē q̄ aq̄ viua ad sitis tudinē aq̄ in corporalib⁹: vbi dicunt aq̄ viue q̄ cōtinuant ꝓncipio sue scaturiginis. aque aūt mortue dicunt ille q̄ sunt collecte i lacub⁹ et cisternis: gra aūt spūssancti cuz ipo spūssancto cōtinuat: quia gratia nō est in alia nisi spūssancto ꝑ speciali mō habiter i ipa: ⁊ q̄ mulier erat assueta corpalib⁹: itellexit verbū xp̄i de aq̄ corpozali. ideo sequit: p Dicit ei mulier: dñe neq̄ in q̄ hau. ba. ⁊ puteꝰ altꝰ est. q. d. nō potes mihi dare aquā viuā de isto puteo: q̄ nō habes instrumētū ad hauriēdū: ⁊ puteꝰ ē ita ꝓfundus q̄ nō posses attingere cū manu. q Unde q̄ habes aquā viuā? q. d nō potes mihi dare nisi tu faceres ꝑ miraculose. q̄ nō videt: q̄ tūc tu esses maioz patriarcha iacob: q̄ nō videt. ⁊ hoc est q̄ ꝺ: r Nunquid tu maioz es patre nr̄o iacob: q̄ fuit ꝛtem⁹ aq̄ dedit no. puteū. inquātū fodit ipm: vt p̄dictū ē. q̄ nō fecisset si aquā viuaz ꝑ voluntate sua aliunde habere potuisset. Et bibit ex eo ⁊ filij ei⁹ ⁊ pecora eius. s Rādit iesus. Hic remouet falsū itellectū hui⁹ mulieris: ostēdēs q̄ nō loquebat de aq̄ materiali: ꝑ spūali. ⁊ hoc ē q̄ ꝺ: Rādit iesus ⁊c. v Ex hac aq̄. s. materiali. de q̄ tu itelligis. x Sitiet iterū. q̄. non sedat sitim nisi ad tempus. y Qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei. i. gratia spūssancti. z Nō sitiet i eternū. Sed contra ꝺ videt illud Eccli. xxiiij. Qui bibunt me adhuc sitiēt. vbi loquit de aqua sapiētie. Dicendum q̄ sitis vno modo accipit ꝑ desiderio alterius rei nō habite. ⁊ sic oīs res temporalis adepta magis generat sitim q̄ tollat: q̄ cupiditatē augmentat. Si militer aqua corporalis q̄ non habet effectuz nisi ad tempus: oportet iterū alia aqua numero sumat ad sedandū sitim: ⁊ sic fit iterruptio. Alio modo accipit sitis ꝑ desiderio eiusdē rei habite: ad habendū eam pfectius. et sic habētes deuz p gratiā sitiunt habere ipm per gloriā. ⁊ hoc modo loquitur auctoritas Ecclīastici ꝓallegata. Tertio modo accipit sitis ꝑ exclusione fastidij a delectatiōe habita. ⁊ sic beati dicunt deum sitire. Cum ergo dicitur hic: Non sitiet in eternū. intelligit de siti ꝑmo modo dicta: q̄ habens gratiā dei habet deū: ⁊ ideo non desiderat aliquid q̄ non habeat: sed vult desiderat deum quem habet habere pfectius, ideo sequitur:

† De pe. di. 1. circa. ꝺ. Nō vero reprobi.

eo nascik: ⁊ sic tandē in vitā transibit eternā. a Nā saliētis. aq̄ corporalis deorsū fluit: aq̄ spūalis sursum saliit: ⁊ secū eos q̄ eā bibūt i eternā gloriā subuehit.

b Dicit ad eū mulier. Delectata ꝓmissiōe dñi volēs nō sitire vt exoneraret̄ his laborib⁹: adhuc carnaliter

3. Re. 19. b putat ꝓmitti sibi: sitē belie da tū est. rī. dieb⁹ nō sitirie neq̄ sitire: ꝙ volens iesus vt illa iā

itelligat. dic: Vade voca virū tuū et veni huc vt eo duce ad ꝛēplationē spūalis itelligentie ascēdas. c Vade voca virū tuū. Tu sensualis voca rationalē itellectū q̄ vt viro regaris. tu q̄ modo carnalit sapis: hūc ego lux ⁊ caput viri illuminabo: q̄si b̄ q̄ dico nō carnaliter vt tu aīalis facis: ꝙ spūaliter sūr itelligēda ⁊ dnctu rationis accipieda: ⁊ ī tū parate itellectū mihi ⁊ veni itelligēdo ꝙ spūalia q̄ dico.

ℓ

ty. q. 1. quō post. prin.

d Respōdit mulier. Reuera hec mulier tūc nō habebat virū ꝙ vtebat quoda⁹ nō legitimo: de q̄ respōder adhuc carnaliter sapies q̄ nōdū vocauerat virū: id ē intellectū. e Dicit ei iesus. Bñ. Paulatim eā attollēs adhuc mysteria loātur vt paulatim ꝓduceret eaz ad cognoscēdū ꝙs eaz ea loquerek. Et nō op⁹ bonū: nō prudētem mulier̄ laudat respōsionē: sed ꝛitatis laudat ꝓfessionem.

f Quīq̄ enī vi. Quīq̄ viri sūt q̄nq̄ leges hūane nature date. Prima ī paradiso ante peccā ī ꝓhibitiōe ligni. Secūda post ꝑuaricationē ⁊ expulsionē de paradiso: de multiplicatione humane ꝓpaginis. Tertia noc ante diluuium de fabrica̅da arca. Quarta post diluuium de diuisionibus gentiū. Quinta abrahā de circūcisione ⁊ immolatione filij. Idis q̄nq̄ legibus quasi quinq̄ viris: humana aīa ab initio mundi vsq̄ ad moysen subiecta fuit. Postea data est lex littere q̄ nullā salutē cōmunicat. vñ ō: Quē nūc habes nō ē tu⁹ vir. Dimitte lām vade ad spūm lām: ad nouū testamētū a q̄ spūalez ꝛitatem ꝓplem concipias. g Aug⁹. Quinq̄ viri. i. q̄nq̄ sensus corporis te rexerūt: nūc ī tēpore discretiōis nō te regit vir: id est itellect⁹ sapientie: sed adulter. i. error corrūpit dum carnaliter q̄ dico accipis. ⁊ ideo voca virum: sicut dico spūaliter intelligas. Ideo q̄nq̄ sensus in mi nori etate dicunt viri quia sunt legitimi. Post lapsuz enī homīs ex decreto dei naturaliter regit illa etas nō ad eterna sed ad ista tēporalia appetēda ꝙ mulcēt: vlanda ꝙ offendunt. g Qui ꝓpheta es tu. Mulier exauditis ꝓficiens iam ceperat aliquate⁹ habere intellectū: vnde et ꝓpheta vocat sed non plenū quia nō credit venisse christum. h Patres nostri. Prophe ta es tu: ⁊ ideo iudica de hac ꝓtentione que me mouet. Iudei se ꝓferebant samaritanis ꝓ templo q̄ edificauit salomon in quo adorabant. Ecōtra samaritani ad uersum indeos ꝓ monte in quo ⁊ non in tēplo patres adorauerunt qui deo placuerunt. Et sic patriarche in montibus: iudei in templo adorauerunt ꝓfigurantes modū bene orandi. i Mulier. Jn hoc loco dominꝰ tactantiā samaritanoꝝ reprimit: qui putabant se non minoris religionis fuisse q̄ indeos: loquitur ergo ī ꝓsona ꝓphetarum et omniū qui in christum credūt. vñ ait: Vos adoratis patrem quem nescitis: quia nullus adorat patrem nisi filium adoret: ꝓ quem ad noticiam patris venitur: sed nos scimus filium et per filium patrem. vnde sequitur: Quia salus ex iudeis ē: id ē quia christus qui est salus ex indeis est: non solum origine carnis ſ fidē ex eis orta est fides ⁊ ꝓmitiua ecclesiā.

Esa. 7. c Sm. 15. k Crede mihi. Quia iam est ī te vir qui potest credere. ⁊ ideo crede q̄ nisi crediderīs non intelliges.

℣ Nō neq̄

a Sed aqua quā tē. fons aque sallentis in vitam eternaz: quia ꝑ gratiā spūs sanct⁹ inhabitat mentē: qui est origo gratie facietis boni. nem salire in vitā eternā. naturale est enī q̄ aqua tātuz ascendere pōt quantū descendit. ⁊ ideo sicut aqua gratie a deo in nos descendit: ita ꝓ quantū descendit. ⁊ ideo sicut aqua gratie a deo in nos descendit: ita ꝓ ipam anima ad deū eleuat: q̄ per ipam cōsors diuine nature efficit: vt dicit. ij. Petri. j. Magna et preciosa dona donauit nobis vt per hoc efficiamini diuie cōsortes nature. b Dicit ad eū mulier. donē da mihi hanc aquam. Quis enim ad plenū non intelligeret verba christi: tam en audiens huius aque bonitatē: petijt eam. ⁊ subdit causam: c Ut non sitiā neq̄ veniā huc haurire. i. vt liberer a sit⁹ ardore et a labore veniēdi huc hauriendi ⁊ deportandi. d Dicit ei iesus. quia adhuc non poterat capere hec mulier verba christi. ideo cōsequēter ꝓcedit ad signa. Et dividitur in duas. quia ꝓmo instruit eaz ꝑ reuelationē secreti. scōo per solutionē dubij. ibi: Dicit ei mulier. Secretū aut̄ illud erat quia mulier adulteruz tenebat: qui tamē ab omnibus hominib⁹ loci illi⁹ credebatur ē maritus eius. ⁊ ido per hoc q̄ christus hoc secretum mulieri dixit: ostēdit se scire peccata oc culta. ⁊ hoc est q̄d dicitur: Dicit ei iesus: vade voca virum tuum. i. putatiuum. e Et veni huc. hoc non dixit iesus ad hoc vt illa mulier eum adduceret ad se: sed vt ex responsione eī⁹ cōuenientius ipam arguer̄et. secretuz reuelando. vnde sequit: f Respondit mulier ⁊ dixit: non habeo virum. i. legitimū. g Dicit ei iesus. exponēdo eius dictū. Bene dixisti q̄ non habeo virum. et subditur: b Quīnq̄ enim viros habuisti: id est legitimos. i Et nunc quem habes non est tuus vir. Fm veritatem. ideo sequitur: k Hoc vere dixisti. Sū diceret: illud q̄d als finxisti eum esse virū tuū mendaciuꝫ est. l Dicit ei mulier. Dic cos sequenter instruit eam per solutionem dubij.

Et dividit in duas: q̄ primo ponitur ipius ie

su instructio. Secūdo mulieris respōsio. ibi: Dicit ei mulier: scio. Circa primam partem sciendum q̄ mulier percepit eam esse prophetaz ex hoc q̄ eius secretum cognouerat. ideo conuertit se ad interrogandū eum de quodam dubio quod inter iudeos et samaritanos vertebat. Et dividitur in duas. quia primo ponit mulieris interrogatio. secundo christi responsio. ibi: Dicit ei iesus. Circa primum sciendū q̄ iudei reuertentes de captiuitate babylonica noluerunt samaritanos associari sibi in edificatione templi: vt habet̄. j. Esdre. iiij. ⁊ ideo fecerūt sibi locum adorationis diuine in monte gariçim: vt dicūt aliqui. Jo. ꝓbus autē assignat aliam rationem: dicens q̄ quidā indeus nole mi nasses accepit filiū ꝓncipis samaritanoꝝ: et quia apud iudeos sūmū sacerdotium erat valde honorificū: roganit socerum suum vt faceret sibi templuz in gaçarim: vt ibi sacerdotio fungeretur: vt habetur. ij. antiquitatū. Samaritani igitur dicebant: quia hic locus magis erat cōueniēs orationi q̄ templū hierosolymitanū. Judei autē cōtrarium dicebāt: ⁊ erant rationes ad vtraq̄ ptē. ⁊ ido mulier voluit audire a iesu circa hec suam sententiā. ⁊ hoc ē q̄d ꝺr: Dicit ei mulier dñe: vi.

m Video. ꝙ effectū. i. ꝙ reuelationē secreti. n Quia ꝓpheta es tu. instrue igit̄ me de loco debite orationis. Et arguit q̄ loc⁹ gaçarim sit ꝓuenientior ꝓ b. c ꝙ antiqui patres veteris testamēti ibi adorauerūt: q̄ filij isr̄ ingrediendo terram ꝓmissionis in loco illo bñdixerunt deū: vt habet̄ Deutero. xxvij. Similiter iacob patriarcha ⁊ filij eius ꝓpe illū locū manserūt: vt. ē. dictum est. ⁊ ideo in illo loco orationes ⁊ sacrificia fecerūt: q̄ ante edificationē templi iudei in montib⁹ adorabāt ⁊ sacrificabāt: vt patet de abraam Ge. xxij. ⁊ de salomone iij. Reg. iij. et in alijs multis. ideo ꝓbabile est q̄ iacob ⁊ filij eī⁹ i mōte gaçarim adorauerūt. ⁊ hoc est q̄d ꝺr: o Patres nostri i monte hoc adorauerūt. vocabāt enim samaritani patres veteris testamenti patres suos: q̄ receperūt quinq̄ libros moysi: ⁊ in parte erāt iudriz vt dictū ē. p Et vos. s. iudei: q Dicitis. ecōtrario. r Quia hierosolymis ⁊c. q. d. non: videt̄ ꝓuenienter illud quod dicitis: rōne ꝙ dicta. Sciendū tñ q̄ locus ꝓuenienter erat in hierusalez: quia erat a deo electus vt esset loc⁹ adorationis et sacrificij. vt habet̄. ij. Paral. vj. s Dicit ei iesus. Idic ꝓnit christi responsio. mulier enī devote petierat eū: q̄ cognoscens cum ꝓpheram non cōuertit se ad q̄renduz de curiositatib⁹ vt de eu entu futuroꝝ et cōsilib⁹. sed de modo vel loco colendi deum. ideo instruit eam. d. t Mulier crede mihi. quia accedentem oportet credere. Dicere. ix. et Esa. vij. Nisi crediderit̄ nō intelligetis. fm translationem. lxx.

Venit

℣ a Nā neq̄ ī mō. Ecce pariter mons vester ⁊ cēplū iudeoꝝ reprobabil̄: ꝙ ī b est̄ impares q̄ vos samaritani adoratis q̄ nescitis: ꝙ nos iudei non oēs ꝙ electi: adoram⁹ q̄ scim⁹: q̄ nobis cognitio dei te

ſ q̄ iā est in te vir q̄ pōt credere ⁊ ideo crede q̄. a ſ cū ablata ymbra lux veritat̄ irradiauerit vt apparear in locis nō ēe deum ꝙ i puris mēbus.

a stamēt̄uz: ꝓbetia ꝓmissa: de nobis ꝛps. ⁊ b est: q̄ sal⁹ ex iudeis est. sed q̄uis ita sim⁹ differētes: tū nō ꝓfero locū iudeoꝝm loco samaritanoꝝ et b ē ꝙ venit hora ⁊ nunc. b Nā veri ado. Priusq̄ venirē in carne nemo potuit adorare patrē i spū ⁊ veritate ꝓter patriarchas et ꝓphas: q̄ bus mea incarnatio reuelata fuit: ꝙ p meaz ꝓsentiā in carne fiēt veri adoratores in spiritu ⁊ veritate agnitionis.

mihi: q̄ veniet hora q̄ neq̄ i mō te b: neq̄ i hierosolymis adorabi

ſ q̄ veri iudei nō estis.

tis pfez. Nos adoram⁹ q̄ nescim⁹: q̄ sal⁹ ex

a ſ q̄uoꝝ patribus ꝓmissus ē ꝛps.

nōs adoram⁹ q̄ scim⁹: q̄ sal⁹ ex

ſ p legem ⁊ ꝓpheras.

a ſ cū spūs post resurrectionē meā dabit.

iudeis est. Sed venit hora et nūc

ſ cū aliqui mihi firma fide adherent.

b ē: q̄ veri adoratores adorabūt

ſ non de vanis.

c patrē i spiritu ⁊ ꝛitate. Haz ⁊ pa

a ſ adoratores in spiritu ⁊ veritate agnitionis.

ter tales querit q̄ adorent eum.

ſ quia.

d †Spūs ē deꝰ: ⁊ eos q̄ adorāt eū: i spū ⁊ ꝛitate oportet adorare. Di

ſ quasi veniet.

e cit ei mulier: Scio q̄ messias ve

ſ finis legis ⁊ ꝓpheraꝝ.

f nit: q̄ dicit̄ ꝛps. Cū ꝙ venerit: ille

ſ q̄ ad cultū suū ⁊ patris pinent.

nobis annūciabit oīa. Dicit ei

g iesus: Ego sum qui loquor tecū.

Et cōtinuo venerūt discipuli eī⁹

b ⁊ mirabāt quia cū muliere loque

batur. Nemo tamen dixit q̄d q̄

r ris: aut quid loqueris cū ea? Re

ſ hydoꝛ grece aqua latine: inde hydria.

liquit ergo mulier hydriā suam ⁊

abijt i ciuitatē: ⁊ dicit illis homi

k nibus. Venite ⁊ videte hominez

qui dixit mihi omnia q̄cūq̄ feci.

a ſ exiuit a ciuitate cū exiuit a mūdanis.

Nunquid ipse est christus? Exie

b ſ nota facilitatem genium ad fidem ⁊ duriciaz iudeorum. a ſ ignorantie.

rūt q̄ ō ciuitate ⁊ vēniebāt ad eū.

a Venier hora. ſ. tēpus publicationis euāgelij. b Nā neq̄ in mōte hoc. quia cult⁹ gentiliū tūc cessauit. c Neq̄ in hierosolymis adorabitis patrē. q̄ tēpluz diuina dispositiōe destructū est. xlij. anno post passionē xpi: vt sic devotio xpi cur reret ad xpm: ⁊ ex gētilib⁹ a iudeis fieret vn⁹ ꝓplis christianus: subtracto eo q̄ impedlebat hāc ꝓiunctionē ex vtraq̄ ptē: q̄ idolatria gentiliū erat abominabilis iudeis: ⁊ onus cerimoniaꝝ legaliū erat importabile gentilibus. ⁊ ideo ꝓ xpm vtrūq̄ ē amotū ꝓ publicationē euāgelij. ideo ex iudeis ⁊ gētilib⁹ fact⁹ ē vn⁹ populꝰ christian⁹. ⁊ sic patet q̄ xps eam instruxit de vero cultu diuino i ꝓximo futuro: q̄ idolatria gētiliū ⁊ cerimonie iudeoꝝ ꝙuertēda erāt in spūalē noue legis cultuz diuinū: verūtñ q̄ ad publicationē euāgelij cult⁹ indeoꝝ erat licitus ⁊ bonus: nō sic aūt cult⁹ gentiliū. ideo subdit saluator: d Vos ado. q̄ nescitis. attribuere enī deo illud q̄ sibi nō cōuenit vt q̄ sit corpoꝛe⁹: vl̄ aliq̄d bmōi: est ipm nescire: ꝙ aūt factebāt gētiles: ⁊ maxime isti samaritani. iudei ꝛō habebāt verā cognitionē de deo: vt ꝺr Psal. lxxv. Notus ī iudea deꝰ. ideo sequit: e Nos adoram⁹ q̄ scimus. Et q̄ vera cognitio dei ꝙ legem ⁊ ꝓphas erat ꝓcessa ꝙlo iudaeo: sicut ⁊ alia bñficia spūalia ⁊ diuina: ꝓpter hoc q̄ xps erat nascitur⁹ ex eis. ido subdit: f Quia sal⁹ ex iudeis est. i. salnator ex eis expectat. ⁊ q̄ ꝙ ipm saluatoꝛe cultus cerimonialis legis ꝙuertēdus erat in spūalē ritū noue legis: vt dictū ē. ideo sequit: g Sed venit hora ⁊ nūc ē. q̄ a tpe ꝓdicationis xpi incepit publicatio euangelij: per quā introduct⁹ est ver⁹ et ꝓfect⁹ cult⁹ diuinus. vñ sequit: b Nā veri adoratores ⁊c. ꝓ b excludunt figurales cerimonie legis. i Et veritate. ꝓ hoc excludit falsitas que erat in cultu gentiliū: q̄ vtrūq̄ amotū ē ꝓ xpm: ⁊ q̄ talis cultus noue legis sit deo accept⁹: ostenditur diuina acceꝓratione cum subdit: k Nā ⁊ pater q̄rit tales q̄ adoꝛ. eū ex assimilatiōe ad deū q̄ est spūalis nature. ⁊ ido ei magis ꝓfirmantur ꝓ spūalia q̄ corꝓalia. ⁊ ꝓ hoc ꝺr: l Spūs ē deꝰ ⁊c. eos q̄ adorāt eū in spū ⁊ ve. oꝓoꝛ. adoꝛare. q̄ oratio est ascēsus mentis in deū: ⁊ ideo reqrit cōformitatez ad ipm fm q̄ est possibile. m Dicit ei mulier. Hic ponit̄ mulieris respōsio. erat enī opinio nō solū apd iudeos: sed etiā apud samaritanos q̄ ī aduentu messie in struerent̄ q̄ecte de omnib⁹ ꝓtinentib⁹ ad salutem. ⁊ ideo mulier non capiēs ad plenū ꝛba xpi: dicit se ⁊ alios tēpore messie de his ad plenū instrui. ⁊ hoc est q̄d dicit: Dicit ei mulier: scio q̄ messias venit. i. in ꝓximo ventur⁹ est: sicut ei dictū est: Samaritani receperūt quinq̄ libꝛos moysi. ⁊ Gen. xlix. datur signū de aduentu christi. i. translatio regni iudeoꝝm cum dicit: Non auferet̄ sceptrum ꝺ iuda et duꝛ de femoꝛe eius donec veniat q̄ mittendus est. Ipsi aūt̄ videbant hoc esse completū tempoꝛe herodis regis sub q̄ nat⁹ ē xps. et ideo apud eos erat fama cōmunis q̄ xps erat de ꝓximo ꝛēturus. ⁊ ideo sic loquebant̄ mulier: q̄ ex fama cōmuni audierat. n Cum ꝺr xps. i. venet. q̄ xps expectabat̄ rex ⁊ sacerdos: ⁊ vtrunq̄ officiū ꝓ vnctionē accipiebat. o Cū q̄ venerit: ille nobis annūciabit oīa. ad salutē necessaria q̄ sūt nūc occulta. Jgit̄ iesus videns ei⁹ devotionem ꝙuenienter se ei reuelat dicens:

p Ego sū q̄ loquoꝛ tecū. q. d. mō est xps veritat̄ reuelandꝰ. q Et cōtinuo. Hic ponit̄ fructus ꝙfessionis xpi: q̄ hec mulier edocta a xpo statim iuit ad ciuitatez: et adduxit ad iesū ꝓplm multitudinē ad crēdēdū paratā. Dicto tecū viro q̄ te regat q̄ fidei sūt necessaria discere laboza. Et q̄ sciebat iā q̄s eā posset docere cū cū iā docētē nō agnoscꝛet: digna erat cui ipse se manifestaret. vñ dicit: ego sū messias. q̄ manifestatiōe accepta nō habet q̄d vltra q̄rat. vñ seq̄t: Reliq̄t q̄ hydriā ⁊c. Sz euāgelista interserit de discipul⁹. b Et mirabāt. nō mirant q̄ cū muliere loq̄t cū q̄b⁹ loq̄ ꝙsuerat: ſ q̄ cū alienigena: ignoꝛātes mysterium eccle de gētib⁹ future. Et non malū suspicant ſ clemētia mirāt̄: q̄ gētilē erroneaz obꝛet: sicut qui venit q̄rere q̄ perierat.

† 24. q. 3. quidam. & antroponomorphice. 2. Cor. 3. b

Reliq̄t q̄. Audito ego sū: iā habēs ī intellectu mulier christū caput viri: reliquit hydriā. i. cupiditatē ⁊ cucurrit euāgelicare. hic discāt euāgeliçaturi ꝓinꝰ depone re curā: ⁊ onus hui⁹ seculi. k Venite ⁊ videte. Pedetentim inducit ad veritatem illos rudes: nec statim affirmat xpm

℣ ne irasce,

ne traſcerēt ⁊ indignarēt. a Hunc̄d at
tulit. nō auſi ſūt interrogare dōm timentes
ne ab eo reprehēdāt: ſi incaute interrogaue-
rint. b Me⁹ ē cib⁹. nō itellexerāt eſcam
ſiē mulier ſupra nō itellexit aquā. vū magi

ſ vel interrogabāt. ſ q̄ attulerāt cibos.

Interea rogabāt eū discipuli di
cētes: Rabbi manduca. Ille aūt
ſ conuersionē samaritanoꝝ.
dixit eis: Ego cibū habeo mādu
care quē vos nescitis. Dicebāt g̃
discipuli adinuicē: Nunq̄d aliq̄s
attulit ei māducare? Dicit eis ie/
ſ. ī istos credere.
sus: ☩ Meus cib⁹ ē vt faciā volūtatē
ſ g̃ mortē ⁊ passionem.
ei⁹ q̄ misit me: vt p̄ficiā op⁹ eius.
Nōne vos dicitis: q̄ adhuc q̄tu
ſ mensis.
oꝝ mēses sūt et messis venit? Ec
ce dico vob: leuate oculos vros
ſ corda hominum. ſ quasi sicut iam
vicina est messis rerū: ita ⁊ messis hominum.
et videte regiones quia albe sūt
iā ad messem. Et qui metit merce
ſ apls qui ⁊ si disparēs tempo
ris labores: tamē eandē mercedē habuerunt.
mul gaudeat et q̄ metit. In hoc
ſ euangelū.
eni verbū ē verum: quia alius ē
ſ pphete qui ſparauerūt: vnde ⁊ ista mulier iā
pparata dixit: sicō quia messias venit.
q̄ seminat: et alius est q̄ metit. Ego
misi vos metere qđ vos nō labo
ſ ad fidem xpi inuitādo.
rastis. Alij laborauerunt et vos
ſ inuitatos iudeos ad fidē cōgregatis.
in labores eoꝝ introiſtis. Ex ciuita/
te aūt illa multi crediderūt in eū sa/
maritanoꝝ ppter ꝟbū mulieris
testimoniū phibētis: qz dixit mi/
hi oia q̄cūq̄ feci. Cum venissent ad
ſ gratiam eius imparciendo.
illū samaritani rogauerūt eū vt
ſ duo precepta charitatis.
ibi maneret: ⁊ māsit ibi duos di/

a
b
c
d
a
b
c
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
v
x
y
z

Interea. Dic interponit discipulorū
informatio: qz xps videbat multitudinē gentiū dispositā ad credendū. ideo vole/
bat excitare discipulos ad p̄dicandū. Excitat aūt eos dupliciter. Primo ppter
salutē ꝓximi. Secdo ppter remunerationez premij. ibi: Et q̄ metit. Circa primum
ostēdit xps q̄ bō debet eē magis sollicitus de salute spūali sui ꝓximi q̄ de q̄a
necessitate corporali: qz cum esset tēpus comedēdi: voluit ſi
differre vt intēderet p̄dicationi: dans exemplū aliis sūter
faciendi. ⁊ hoc ē qđ dicit: Interea. i. ante eū q̄uenissent sama
ritani ad eū. b Rogabāt eū discipuli dicētes: rabbi man
duca: qz iā erat hora sexta: vt p̄dictū est. ⁊ erat supra fontem
vbi erat locus aptus ad comedendū. c Ille autem dixit
eis. Habita occasione ex cibo corporali: incipit loqui d̄ cibo
spūali. i. de conuersione samaritanoꝝ qui per eius p̄dicati
onem sunt ei incorporati. vnde subdit: d Ego cibū ha
beo manducare quem vos nescitis. q. d. alius cibus p̄ me
delectat. e Dicebant ergo discipuli adinuicem: Nūquid
aliquis attulit ei manducare? Intellexerāt enī verbū istud
de cibo corporali ⁊ sciebant q̄ nihil portauerat in via come
stibile. ideo querebāt si habebat aliūde. ideo christus expo
nit se dicens: f Meus cibus est vt faciā voluntatez eius
qui misit me vt perficiam opus eius. in gentilių cōuersione:
quia ſm q̄ dicit. j. Timoth. ij. vult oēs bomes saluos fieri
⁊ ad agnitionē veritatis venire. ⁊ q̄ instet tempus hoc faci
endi ostendit dicēs: g Nōne vos dicit⁹ q̄ adhuc ſtres
menses sunt. q. d. ij tēpus messis corporalis adhuc distat: ta
men tempus messis spūalis tam instat. dicitur autem messis
collectio frugū. ⁊ ad similitudinē huius messis spūaliter di
citur vocatio hominū ad fidem p̄ quā congregant in domi
ni horreū. vnde sequit: h Ecce dico vobis leuate oculos
vestros ⁊ videte regiones qz albe sūt iam ad messem. hoc de
cebat ppter samaritanos veniētes ad ipm: dispositos ad cre
dendum. i Et qui metit. Dic hortat discipulos ad opus
p̄dicationis ex merito sequentis p̄mij. Sicut enī samaritani
iam erant dispositi ad credendū p̄ predicationem christi: sic
etiam christus videbat multitudinē gentiū p̄ totū mundaz
cito cōgregandā in horreū ecclesie p̄ p̄dicationem apostolo
rū: ex qua p̄dicatione meruerūt p̄mium vite eterne. ⁊ ō dic
qđ ꝺr: Et q̄ metit mercedē accipit. In p̄ti enī vita ꝓ̄ma mes
sis est p̄ quā homines adducunt ad fidez. ⁊ in hac messe mes
sores fuerunt apli. Ultima ꝺo messis erit in iudicio: qū fide
les colligent intra horreū gloie: ⁊ tūc messores erunt angeli: vt habet Matth. xiij. ⁊ ideo sequit: k Et cōgregat fru
ctum: id est multitudinē fideliū reponendā. l In vitam
eternā. quia pacto iudicio reponent in horreo glorie q̄ mint
sterium angelorum: vt dictuz est. ⁊ quia locutus est de messe
spūali p̄ similitudinē messis corporalis. ideo ostendit in quo
est simile: ⁊ in quo est dissimile. Ad cui⁹ intellectū sciendum
q̄ apud iudeos erat p̄uerbiū de hoc q̄ quādo aliq̄s multū
laborabat in re aliqua ⁊ alius reportabat fructū: dicebat p̄
uerbialiter: vnus seminat: alius metit. q. d. vnus laborat et
alius colligit. ⁊ sic aliquando contingit de messe corporali q̄
aliquādo ab vno seminatur ⁊ ab eius hoste irruente colligi
tur. De messe ꝺo spūali sic est q̄ alij seminauerunt ⁊ alij mes
suerūt: quia patriarche ⁊ pphete antiqui seminauerūt p̄ma
semina fidei: sed apostoli messuerūt: in totum populum ad p̄
fectionem fidei deduxerunt: verūtamē vtriq̄ reportant gau
dium: quia tam pphete antiqui q̄m apli propter meritum la
boris sui recepti sunt ad celeste gaudiū. ⁊ in hoc non tenet p̄
uerbium de messe corporali de qua nō gaudet seminās si ab
alio metat. ⁊ hoc est quod dicit: m Et ⁊ q̄ seminat simul
gaudeat ⁊ qui metit. i. pphete et apostoli. n In hoc enim
est verbum verum. i. p̄uerbium cōmune pro tanto habet locum in proposito.
o Quia alius est qui seminat. s. patriarche ⁊ pphete. p Et alius ē qui metit.
scz apostoli. ideo sequitur: q Ego misi vos metere. i. ad p̄fectionē fidei addu
cere. r Quod vos nō laborastis. pphete enim ⁊ patriarche multū laborave/
runt in denūciando aduentū xpi ⁊ arguendo infidelitatē populi. ⁊ ideo sequit:
s Alij labo. ⁊ vos in la. eoꝝ introiſtis. quia pphetias ab alijs p̄nunciatas cō
pletas p̄dicabitis. t Ex ciuitate. supra euāgelista inchoauerat accessū samari
tanoꝝ ad christū: sed interposuit informationē discipuloꝝ. ideo hic reuertit ad p̄
positum: ostēdens q̄ eoꝝ accessus fuit valde vtilis: qz p̄ veraz fidē ꝓuersi sunt q̄
deū. ⁊ hoc ē qđ ꝺr: Ex ciuitate aūt illa: q̄ dicebat sychem vel sychar: vt dicit⁹ est.
v Multi crediderūt in eū sama. ppter ver. mu. testi. p̄hibētis ⁊c. Istud testimo
niū videbat efficax ex duob⁹: qz p̄mo dicebat ꝓpta honorē suū ex celo veritatis.
secdo qz ostēdebat eū scire talia q̄ nō poterāt sciri via humana. verūtū qz hoc testi
monio non fuit nisi q̄dā psuasio ad credendū. qz p̄fectio fidei ipsoꝝ facta ē p̄ xpm
ideo sequit: x Cū venissent q̄ ad illum sa. roga. eum vt ibi maneret: qz accepta
fide p̄ ei⁹ doctrinā: desiderabāt ampli⁹ informari ad suam ꝓfirmationem.
y Et māsit ibi duos dies. acq̄escēs petitioni eoꝝ que erat honesta ⁊ deuota.

Et multo

a
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
v
x
y
z

Moralit

ſ Id ē eccliaz

id ē ecclesiā ⁊ credāt p̄ istā famā. Inde apud eos
manet p̄ duos dies sine mētiōe noctis vt lux eoꝝ
duob⁹ p̄cept⁹ charitat⁹ instruat. a Et multi
di. Postq̄ oēs carnis p̄sentia iudeis spūaliē edo
ctis: gratiaz sue cognitiōis infudit: multi. i. legi

a Et multo plures crediderūt in
a eū: ppter sermonē ei⁹. Et mulieri b
dicebat: quia iā nō ppter tuam †
b loquelam credimus. Ipsi enī au c
diuimus et scimus quia hic vere d
ſ quibus moratus est in samaria.
ē saluator mūdi. Post duos aūt f
ſ in patria sua vbi nutritus fuerat.
dies exijt inde et abijt in galileā.
ſ cur. ſ affirmauit.
†Ipse enim iesus testimoniū phi g
c buit: qz ppheta in sua patria ho/ b
norem non habet. Cum ergo ve/ i
nisset i galileā: exceperūt eū gali/
ſ q̄si ppter miracula aliq̄ nō curatēe eū recipe.
lei: cuz omnia vidissent q̄ fecerat k
hierosolymis in die festo. Et ipsi l
ſ curiositate miraculoꝝ non voluntate audien/
di p̄dicationem. ſ vt nūc credant.
eni venerāt ad diē festum. Venit m
ſ nec eū ibi crediderūt ei nisi pauci discipuli.
ergo iterū i chana galileē: vbi fec n
ſ ppter paruitatē vel regni vel fidei.
aquā vinuz. Et erat q̄dā regulus o⁊
cui⁹ fili⁹ infirmabat capharnaū. p
ſ iste regulus est figura iudeorū difficile ad fidē
venientium.
Hic cum audisset qz iesus aduenī q
ret a iudea i galileā: abijt ad eum:
e ⁊ rogabat eum vt descēderet ⁊ sa r s
naret filiū ei⁹: incipiebat enī mo/
ri. Dixit g̃ iesus ad eū: Nisi signa t
ſ quid⁹ signis ⁊ p̄digijs crediderūt samaritani.
g ⁊ p̄digia videritis non creditis. Vi
b cit ad eum regul⁹: Dñe descende v
ſ ne cadat in desperationem.
p⁊ius q̄m moriat filius meus. Di/ x
i cit ei iesus: Vade filius tu⁹ viuit. y
ſ iam incipit credere q̄ sermone saner: et sic me/
ruit salutem filio ⁊ sibi.
Credidit hō sermoni quē dixit ei z
ſ credendo.
iesus: ⁊ ibat. Iā aūt eo descēdēte a b

a Et multi plures crediderūt in eū ꝓpter sermonē eius. b Et mulieri dicebāt: qz iā nō ꝓpter tuam loquelam credimus. Ipsi enī audiuimus et scimus qz hic vere est saluator mūdi. c Et scim⁹. firmiter credēdo: qz i fide maior ē certitu
do adherētie q̄ in sciētia: q̄uis nō sit rāra certitudo euidētie: ⁊ qz nō sufficit corde credere: ſ oportet fidez ꝓfiteri ore: ſm q̄ ꝺr Roma. x. ideo fidem suaz ꝓfitentur dicēdo: d Quia ō ē vere saluator mūdi. in q̄ tria ꝓfitenē de xpo. i. ei⁹ eminentiā singularē. Dic ē. efficaciam salutarē: vere saluator. influentiaz generalē. ibi: Mūdi. e Post duos aūt dies. Descripta ꝓuer
sione gentilių p̄ doctrinā. Dic ꝓsiter describit eo
rum ꝓuersio p̄ miraculi opationem. Et dividit in
tres. qz ꝓmo circūstantia miraculi describit. secdo
ipm miraculū efficit. ibi: Et erat q̄dā. tertio ītētuz
cōcludit. ibi: Et credidit: Ortum ad p̄mū tangit
circūstātia tpis cū ꝺr: Post duos aūt dies. q̄bus
māserat cū samaritanis ad p̄ces eoꝝ: vt p̄dictū ē.
Et subdit circūstātia loci: Exijt inde ⁊ abijt in ga
lileā. Et subdit causa ſm Chryſ. g Ipse enī ie/ Dat.13.g
sus testi. p̄hibuit. i. p̄hibuerat añ. vt hr Luc. iiij. Mar. 6.a
b Quia ꝓpha in sua patria honorē non habet. Luc. 4.b
qz inuidia est magis inter cōpatriotas: vt dictum
fuit Matth. xiij. ⁊ ideo xps non redijt i nazareth
vbi non fuit vilipensus qñ voluerunt eum p̄cipi
tare: vt habet Luce. iiij. sed abijt in aliā partē ga
lilee. ⁊ hoc est qđ dicit: i Cū ergo venissent in
galileam exceperunt eum galilei honorifice: sicut
xpm a deo missum. ⁊ causa subdit: k Cum oia
vidissent que fecerat hierosolymis in die festo. p̄
pter que etiaz mirabilia nicodemus legis doctor
crediderat vt supra dictū ē ca. p̄cedēti. ⁊ ostendit
ꝓsiter qualiter galilei illa signa viderat dicens:
l Et ipi enī venerāt ad diem festum: qz ipsi tene
bantur venire: vt supra dictū ē. ij. ca. m Venit
ergo iterū in chana galilee. qz ibi ante fuerat in nu
p̄tijs. vnde sequit: n Ubi fecit aquā vinuz. ⁊
declinauit ciuitatē nazareth rōne p̄dicta. Alij ex
ponit ab alijs dicēdo qz non diuertit a nazareth:
sed ostendit p̄ litterā p̄dictā qz fuit honorifice re
ceptus vbi p⁹ fuerat vilipēsus. Et rō reddit p̄ ꝺ
qz illi de galilea generaliter: inter quos erāt illi
de nazareth cum essent galilei: fuerunt in hieruſa
lem in die paschali: et vidētes miracula q̄ fecit ie/
sus crediderūt in eum. ⁊ sic honorifice receperūt:
et ad ꝺ p̄ōt applicari illa ſra ab illo loco. Et abijt
i galileā: generaliter: nō excipiēdo nazareth. ⁊ sub
ditur causa: Ipse enī iesus testimoniuz phibuit. i.
phibuerat ante. q. d. mutatū erat negociū in opo
sitū ptē. vnde subdit: Cum g̃ venisset i galileā ex
ceperūt eū galilei. honorifice. generaliter etiā illi
de nazareth. ⁊ causa reddit. Cū oia vidissent q̄ ie
sus fecerat ⁊c. Venit itez i chana galilee: nō diuer
tendo a nazareth: vt dicit Chryſ. sed de iudea ve
niēdo. Ibus nazareth: qz ē in via veniendo illuc.
o Et erat q̄dā re. Descript⁹ circūstātijs miraculi
q̄tū ad locū ⁊ tp̄s. ꝓsiter describit miraculi act⁹ cū
ꝺr: Et erat q̄dā re. Non accipit ꝺ regul⁹ p̄ paruo
rege: vt videt nomen sonare: qz romani volentes
frāgere iudeoꝝ superbiā: abstulerūt ab eis regiam
dignitatē: regnū iudee i q̄ttuor tetrarchias diuidē
tes: ꝑcauere volētes eoꝝ rebellionē: vnde p̄ illo tpe null⁹ rex erat i iudea.
Dicit ergo iste regul⁹: qz erat officialis imperatoris deputat⁹ ad custodiaz
galilee: ppt qđ manebat in capharnaū q̄ erat metropolis illi⁹ terre. vnde
subdit: p Cui⁹ fi. infir. capbar. ⁊ iz erat gentilis: audit is tñ miraculis
xpi sperabat ab eo ipetrare sanitatē filij sui. ideo sequit: q Dic cū au
disset qz iesus aduenisset ⁊c. qz xps erat i alia villa. i. in chana. r Et ro
gabat eū vt descēderet. qz capharnaū erat i valle sita respectu loci in quo
erat xps. s Et sana. fi. ei⁹. iz enī crederet ipm posse sanare eū: credebat
tñ q̄ nō faceret sine pn̄ia corpali. ppter qđ xps dure rūdit ei dicens:
t Nisi signa ⁊ p̄di. vi. nō credit. Nō enī rēpōdit eū de petitiōe saluti
filij sui: ſ de defectu fidei sue. verūtū qz ex deuotiōe repetit petitiōem suā
dicēs: v Dñe descēde. iō eraudiat a xpo. vū seqt: x Dicit ei iesus:
vade. nō enī voluit xps ire corpaliter: vt amoueret ab eo falsā estimatio
nē q̄ putabat ipm posse sanare nīi p̄ntia corpali. y Filius⁹ viuit. i. p/
fecte sanitati restituet ē de ianuis mort: qz incipiebat mori. z Credidit
hō ser. quē di. ei ie. qz fides rēdrit ad obtinēdū dei bñficia. a Et ibat.
sine corpali xpi p̄ntia. b Iā aūt eo descen. qz capharnaū ē sita i valle.

Credidit ipe. Nō alij clues: in q̄ paucitas fidei indeox signat cuius signa viderit: vñ infert: Hoc itex scōm si. fe. ie. sic. mlti in do gētiū solo xpo cōuertēdox in samaritanis signabat. b Hoc itex scōm. De oib miraclis q̄ fecit iesus i ano aī morte iobis: nō facit iohes mētionē nisi de istr: t de disputatione xpi cū iudeis q̄. s. ponit. Ceteri enī euangeliste q̄ hic reticet dixerunt plane.

Post hec

Nico.de lyra

a Serut occur. ei et nū. di. qz filiꝰ eiꝰ viueret. cōgaudēdo ipi. b Interrogabat q̄ hozā ab eis in q̄ melioꝰ habuerit. Et dixerunt ei: qz heri ℣ in figura sacrispūs septiformis: in q̄ ois salus. hora septia reliqt eū febris. Cog ℣ cōparauit hozā nūciantiū hore pnūciāt. s. xpi nouit q̄ pater qz illa hora erat in q̄ dixit ei iesus: filiꝰ tuus viuit: et credidit ipe t domꝰ eiꝰ tota. Hoc iterū scōm signum fecit iesus cuz venisset a iudea in galileam.

serui occurrerūt ei: t nūciauerūt a
dicētes: qz filiꝰ eiꝰ viueret. Inter/ b
a ℣ nō difficile de malicia dāni: q̄ desiderat vt virtꝰ diuina seruox cōfessioꝝ plurimis innotescat.
rogabat q̄ hozā ab eis in q̄ melioꝰ habuerit. Et dixerunt ei: qz heri
℣ in figura sacrispūs septiformis: in q̄ ois salus.
hora septia reliqt eū febris. Cog
℣ cōparauit hozā nūciantiū hore pnūciāt. s. xpi
nouit q̄ pater qz illa hora erat in q̄ dixit ei iesus: filiꝰ tuus viuit: et c
credidit ipe t domꝰ eiꝰ tota. Hoc
iterū scōm signum fecit iesus cuz
venisset a iudea in galileam.

a b

Additio.

In q̄libet istox triū modox q̄libꝫ sit accipit ℣m postillatorē q̄ biberit ex aq̄ spūali quaz xps dat itex sitiet. Nā si accipit ℣mo mō. s. ꝓ desiderio alterꝰ rei: sic ℣m ipm ois res spūalis accepta magis generat sitim q̄ tollit. Si aūt accipiat sitis scōo mō. s. ꝓ desiderio eiusdē rei habite ad habēdū eā pfecti: ℣m quē modū habētes deū p gram adhuc sitiūt habere ipm p gliaz. sic etiā isto mō sitis remanet i ipis q̄ aquā spūalē. i. gratiā xpi accipiūt. Si aūt tertio accipiat sitis. s. ꝓ exclusione fastidij a dilectione habita: sic etiā dī accipientes aquā: gliaz adhuc sitiūt. Ān nullo ℣dictox modox qui bus ℣m eū sitis accipit pōt verificari verbū xpi dictis: Qui aūt biberit ex aq̄ quā ego dabo ei nō sitiet i eternū: imo ancto/ritas Eccl. ꝓ illū allegata nō solum applicat sitī scōo mō acce pte: iz etiā ꝑmo t tertio mō vt ptz intuēti. Vñ ℣dicta xba xpi plani⁹ t verꝰ exponūt ℣m Chrys. sic i ℣ loco dicentē: Hāc aūt excellētiā hui⁹ aque: vt scz q̄ ex ea biberit non sitiet in eternū: t ꝓ ea q̄ ꝓsequunt xps ostēdit. dicit enī: Sed aqua quā ego dabo ei fiet ei fons aque saliētis in vitā eternā. q. d. sicut q̄ fontez habet nequaq̄ iterficiet sitī: sic t q̄ hāc aquā habet quā ei dabo. hec ille. Auctras aūt Eccl. vbi dr: Qui bibit me adhuc sitient. intelligēda ē de quolibet triū modox ꝓdictox.

Replica.

In ca. iiij. vbi dr: Qui biberit ex hac aq̄ nō sitiet ampliꝰ. postillator quandā apparentem sacre scripture ꝓtrarietatē soluit: qz de eadē aq̄ dr Eccl. xxiiij. Qui me bibēt adhuc sitiēt. Dicit enim postill. sitim vno mō significare appetitū alteriꝰ rei ab aq̄. s. spūali q̄ ē gratia t q̄ sermo p cui⁹. s. extranee rei adeptionē sitis nō extinguit ꝛz potius auget: alio mō dicit sitim significare desideriū eiusdem rei habite ad habēdū pfecti⁹: vt habēs deū p gratiā desiderat eū habere p gliā. t sic vera ē auctas de Ecclesiastico allegata. ꝑmo aūt mō itelligit xba xpi: Qui biberit ex aq̄ quaz ego dabo. i. gratia nō sitiet i eternū appetēdo. s. rē tpalē: qz q̄ vere habet deū p gratiā ex ipm nihil cupit habere cū ℣ stat q̄ desiderat eūdem habere pfecti⁹ sitiēdo adhuc: put sonat auctas Eccl. xxiiij. Barg. aūt ℣si nolēs itelligere xba postill. dicit ℣m ꝑmuz modū sitim nō extinguī: qz habēs rem spūalē magꝭ eā appetit hre. Ecce q̄ Burg. vel nō itellexit vel itelligere noluit q̄ postill. dicit sitim ꝑmo mō significare appetitū rei extranee a gra. t illa ē res tpalis: cuiꝰ appetit⁹ p adeptionē gre vel minuit vel oīno extinguit. Nā quāto plꝰ q̄sq̄ percipit de gra tanto minꝰ sapit et id q̄ habet natura: inquātū eni regnū gre dilatat. intātū pall ptās minuit. Verba sūt. b. Ber. de li. ar. ca. xij. Hra enī habentē trahit ad ꝓceptū sui t amorē dei. inq̄t. Richar. t ē cōis inla scōz doctox: ℣m appetitū q̄libt rei eē nec verū est xbū xpi. Et si dixerit Burg. habēs gram sitit gliaz. put i postilla. igit sitis nō extinguit: ꝓcedo. q̄ ille ē itellectus auctis Ecclīastici. xxiiij. iz illa sitis nō ē alterius rei sed eiusdē: qz gloria est gratia ꝑfecta: falsū igit est qđ Burg. finaliter hic dicit auctoritatē Eccle siastici intelligēdā esse de sitī ꝑmo modo: vt ptz ex ꝓdictis. Dicit etiā Chrys. ꝓ Burg. adductū postillatoꝝ bñ intellecto concordat: qz qui habet gratiā habet fontē vnde hauriat vt ꝑcer illis qō ad illum fontē ptinet non ꝛcupiscat.

Post hec

Post ℣ rz. Est aūt hic/ Ca. V
rosolymis. Probaton grece
ouis dr latīe. Probatica q̄ pe/
cualis: qz ibi abluebāt cadauera hosti
arū. Significat autē aq̄ illa populū tu/
deox q̄ modo
stat xpus: mō
uēt rētationū
turbatur q̄ di
cūt ois: Nos
pōs mⁿ sumꝰ
t oues pascue
tue. qui q̄nq̄
ponticib⁹ d. le/
ge q̄ in q̄nq̄ li
bris ē innuit.
Ibi mīti infir
mi q̄ rex nō sa
nat ℣. pdit ifir
mos vt aliq̄
ārāt medicū.
Eccl ibi sūr q̄
nō bñt lumē fi
dei. Claudi q̄
q̄ videt ñ pūt
opari. Aridi
q̄ q̄cūq̄ agunt
sūr sine pigue/
dine charita/
tis. Expecta/
bāt aq̄ motū:
i q̄ sanitas fie
bat p angelū:
qz lege ꝑiuēti
graz redēptio
nis desidera/
bāt. Angel⁹ fi
lⁱ⁹ dei latēs in
carne inf inde
os: q̄ morī sūt
doctrinī eius
ad pseqūdū:
cuiꝰ morte sa
nat vnitas q̄
p humilitatez
descēdit ad fi/
dē passiōis: iz
q̄ post. i. q̄ ab
vnitate discre
pat: nō sanat.
b Angel⁹ ait.

Post ℣ erat dies festꝰ. In supioꝝ determinauit euāgelista de Ca. V
spūali regeneratiōe. hic ꝑnr determinat de ꝑfectioꝝ ad ℣ cōuenientū exhibitione. i generatiōe enī carnali filij habēt a ꝑre vitā: nutrimētū t doctrinaz: ita codē mō est i generatiōe spūali. ideo euāgelista ꝑmo describit vite collatiōez. secōo spūalē nutritionē ca. sequēti. Post ℣ aūt. tertio instructionē. ca. vj. ibi: Post ℣ aūt ambulabat. Circa ꝑmū sciēdū q̄ modꝰ naturalis cognitiōis humane ē ex sensibilib⁹ ad itelligibilia deducī: qz ois nra cognitio ozīt ex sensu. t ideo modꝰ istī⁹ euāgeliste: vt frequēter ē p mittere signū sensibile ꝙuenīēs sequēti doctrine. t ideo ℣ caplm diuidit i duas ptes. qz ꝑmo ꝑmittit sensibile signū: ad ostēdē dū q̄ i xpo sit potentia vite reparatiua. secōo suddit doctrina. ibi: Pr enī diligit. Prima i tres. qz ꝑmo ponit miraculi operatio. secōo ei⁹ ipugnatio. ibi: Erat aūt sabbatū. tertio cōuenīēs excusatio. ibi: Jesus aūt rūdit: pr meꝰ. Prima i duas. q̄ ꝑmo circūstātia miraculi ꝑmittit. secōo actꝰ miraculi describit. ibi: Erat aūt q̄dā. Circa ꝑmū ponit ꝑmo circūstantia tpis. cū dr: Post ℣ erat dies festꝰ iudeox. s. festūs pentecostes. b Et ascēdit iesus hieros. qz viri tenebāt ibi eē i illo festo: qz ter in anno tenebāt masculi apparere coꝛā dño. s. paschate: pentecostes et festo tabernaculox. secōo describit ꝑditio loci cuz dr: Est aūt hiero. pba. pi. in q̄ aq̄ pluuiales colligebāt: t ibi lauabātur hostie ꝑmo: t postea i luteribꝰ i atrio sacerdotū existentibus. ideo dicebat illa piscina ꝓbatica: a ꝓbaton q̄ est ouis: t ē nomē grecū: cuiꝰ interꝑtatione ponit in hebraico dicens: d Que cognoiat hebraice bethsaida. i. domus ouium.

Quicq̄ poꝛ. ba. vt ꝑ plura loca possent lauātes hostias descēdere ad aquā. f In his. i. porticibus. Jacebat multitudo magna lāguētiū rē. et subdit causa: g Angel⁹ aūt dñi ℣m rps. i. i diuersis tpib⁹: interpolatiōe tñ facta. h Descēdebat i pi. t mo. aq̄: ex descēsu angeli. i Et q̄ ꝑmo descēdisset in piscinā post motionē aque: sanꝰ fiebat a q̄cūq̄ detinebat infirmitate. Erat aūt q̄dā homo ibi: trigin
℣ significat multos t magnos peccatis oppressū.
ta t octo ānos habēs i infirmitate sua. k hūc aūt cuz vidisset iesus
a ℣ incitat eū ad fidē ñ nisi volēs deber fieri sanꝰ
tps haberet: dicit ei: Vis sānꝰ fie l
ri? Rndit ei lāguidus: Dñe hoīez m
nō habeo vt cū turbata fuerit aq̄ n
mittat me in piscinaz. Dū venio o
eni ego: alius aī me descēdit. Di p
℣ a vitijs.
cit ei iesus: † Surge tolle grabatū q
℣ de virtute in virtutem.
tuū t ambula. Et statim sanꝰ fa/ r
ctus ē hō ille et sustulit grabatuz s
t

a Dicebāt

Erat aūt

† De pedi 2. q. 1. De pe. t remiss cū infirmat. c. 1 ph.

B

Dicebāt ḡ. Iudei obseruatores lr̄e nesciētes gr̄am q̄ lex implet q̄ ab oī seruili ope. l. a pctō cessare iubet. vñ b ōr: Tol. gra. t. t. am. b Nō licet. Nō calūniāt de salute q̄ i sabbato curāt alia ꝛ ḡ lecti portatione. c Nūdit eis. Nō credit obiectib⁹ ſ̄ sanatoris mādat obediēs auctoritatē sanationis sue obiicit calūniatib⁹. d Meliebat ḡs tē. In turba posit⁹ nō agnouit iesū: ſz post i tēplo in q̄ docemur: vt q̄s̄ vult ad visionē dei puenire: fugiat turbā suoꝝ affectuum ꝛ neḡ hoim: ꝛ adeat tēplū interne oratiōis.

e In tēplo. Nō i turba ſz i tēplo: q̄ si gr̄az q̄ditoris cognoscere volum⁹: oportet vt q̄ricula fugiam⁹ ꝛ tēplum efficiamur. f Noli pecca. Innuit q̄ ꝓpter pctā lāguebat: ſz ipe iesus illū sicut ex terī⁹ ita itus sanauit. vñ premonet: ne iterꝝ peccādo grauī⁹ iudicet. g Quia b fa. in sab. Quasi solutor legis agēs ℨ deū: q̄ reḡuit in sabbato. sex dieb⁹ ꝑmo opat⁹. Contra q̄ ait iesus: Nō sex dieb⁹ tm̄ vt putat⁹ opat⁹ est de⁹ ſ̄ vsq̄ mō opat: q̄ ℨ sex dieb⁹ q̄didit nouā: q̄b⁹ reḡuit die septio: postea opatur vsq̄ i fīnē gubernādo: sustētādo: renouādo: ꝓpagando: et permanendo. Odita. Et cū semp opat de⁹ ℨ stat sacramētū cē q̄ de requie sabbati legit. h Jesus autez re. Quasi ceci in lege cur mihi īsidet⁹ si hoiez i sabbato sano: q̄ de⁹ cū p̄e semp operor. i Propterea er. Si pt⁹ ꝑ ope sabbati nūc magt insidiāt: q̄ patrē suū deū dicit cū eum tātūmodo hoiem putarēt. Ergo iponunt q̄ secit cōtra legez deo q̄ eēt facere rapinā: ſ̄ ipse nat⁹ est eq̄lis. k Nūdit itaq̄ iesus. Quia cōmoti sūt de andita eq̄litate ei⁹ quē putāt hoiez purū: cū deo patre: subdit se esse filiū eq̄lē patri eiusdē volūtatis: eiusdem ptātis: eiusdem opatiōis. Jn his aūt disserē dis: ſ̄ genere loquendi vtitur: quo mentes paruulorum possit excitare et si non implere: ꝛ quo mentes adultorum exerceantur ꝛ pascātur. dicit enim de deitate filij: Non potest a se facere nisi quod videt patrez facere ꝛ demonstrat ei pater. que omnia non ſm litteram vt in hominibus fieret accipiēda sunt: sed mystice. Illis autem hec secreta dicit vt conturbentur: vel vt forte turbati medicum querant. ꝓpter nos etiaz vt nobis scribat̄r: que nō bene intellecta in errorē: bene itellecta i veritatē ducerēt. l Amen amen dico vobis. Agit hic de idēritate sua cum patre: ꝛ minoritate sua ſm hominē ꝛ quid in his faciat. ſ. vtranq̄ resurrectione corporis scilicet et anime. m Non potest filius a se. Ira sum equalis patri: vt nō ipse a me ſz ego sim ab eo. Non facit a se: nec potest a se q̄ non est a se: sed ab eo facit et potest a quo est. n Nisi quod viderit. Idem est: filio videre patrem vel audire q̄ esse a patre. Videre ergo facientē est eadez cum patre operari. Non enim hic dicit quasi alia faciat pater: alia imitans filiꝰ sicut solet in hominibus fieri: sed eadem sunt opera que operatur pater per filiuz. vnde addit: Quecūq; enim ille fecerit: hec ꝛ filiꝰ silr facit. hec eadem ꝛ nō alia ꝛ nō dissimiliter sed similiter.

Hec ꝛ silr

a Erat aūt sab. Hic ꝛſr ponit p̄dicti miraculi accusatio. ꝛ ꝑmo q̄ntū ad ipm sanatū. scdo q̄tū ad ipm medicū. ibi: Interrogauerunt ḡ. In ꝑma pte dr: sic: Erat aūt sabbatū i die illo: in q̄ nō erat licitū opa seruilia facere. ꝓpt q̄ sequit: Dicebāt ḡ iudei illi q̄ ꝛ sanus fact⁹ fuerat.

b Sabbatū ē: nō licet ti. tol. gra. tuū. Isti falsū dicebāt: q̄ opa corpalia q̄ sūt ad dei honorē bñ possunt fieri i die sabbati: sicut sacerdotes i tēplo corpalit opabant. tēplū ornādo: hostias īmolādo ꝛ lauādo: ꝛ ꝺ milia: vt dr Mar. xij. Ꝑoratio autē hui⁹ grabati erat ad magnificētia diuini miraculi: sic ꝛ mō illi q̄ miraculose dē carcerib⁹ vel bmōi liberāt: portār cōpedes suos ad loca sanctar: ad manifestationē sue miraculose liberatiōis: tū alii se excusat ille sanat⁹. dicens: c Qui me sanū fecit ille mihi dixit: Tolle grabatū tuuz ꝛ ambula. q. d. ille q̄ me diuīa ℞tute sanauit: eadē virtute ꝛ auctoritate mihi ꝑcepit: et p ꝺns tenor sibi obedirem: nec sū trāsgressor. d Interrogauerunt ḡ. Hic ponit accusatio medici. ꝛ ꝑmo i generali ad cognitionē determinatā de ipo. scdo i spāli ipso cognito. ibi: Postea. Quia enī p̄ sanātē cū ille sanat⁹ se excusabat. ideo ḡrebāt de ipo sanāte: vt ipm ꝓsequerēt ꝛ b ē q̄ sequit: Interrogauerūt ḡ eū q̄s est ille hō q̄ dixit tibi: tolle grabatū tuū ꝛ ambula. q̄st dicerēt: mal⁹ ē hō q̄ ꝓcepit talia. e Js aūt q̄ san⁹ fuerat effect⁹ nesciebat q̄s eēt. q. d: Diu lāguidus iacuerat: et sic facta xp̄i ꝛ eius famā ignorabat. f Jesus aūt declinauit a turba ꝓstituta in loco. dans exemplum aliq̄s fugiēdi volētes calūniare: ꝛ nolēs se iactare de operatione miraculi. g Postea. Hic ponit accusatio medici ꝛ ispāli habita cognitiōe de eo: ꝛ ꝺ ē q̄ dr: Postea iuenit eū iesus in tēplo: q̄ ad agēdū grās de sanitate sibi collata frequētabat tēplū q̄ ē loc⁹ oratiōis. h Et dixit illi: ecce sanꝰ fact⁹ es iā noli peccare. Ex ℨ patz q̄ infirmitas illa fuerat sibi ꝓpt pctā inflicta.

i Ne deteri⁹ aliq̄d tibi cōtingat: incurrēdo penā eternā: q̄ ꝛ recidiuante fiūt nouissima peiora ꝓtoribꝰ. k Abiit ille hō ꝛ nūciauit iudeis tē. Dicūt aliq̄ q̄ ſ̄ fecit malicioseſz ꝺ nō ē verū: q̄ illos q̄s dns sanauit cogr̄e: sanauit ꝛ mente. vñ de isto dicit infra. vij. ca. Totū hominē saluū fec i in sabbato: q̄ō etiā exprimit hic ex verbo xp̄i. cum dr: Jā noli peccare. q. d. ꝑcedēs peccatū et tibi dimissum. Et ideo dicendū q̄ iste sanat⁹ iuit bona intētione ad publicandū ℞tutez xp̄i. Illi aūt q̄bus hoc nunciauit fecerūt inde dānū sūsicut ꝛ de aliꝭ xp̄i ℞tutibus. ideo sequitur:

l Propterea ꝑsequebāt iudei iesū q̄ hec faciebat i sabbato. tanq̄ violatorē diuine legis: q̄ō tñ erat falsum: vt visum est. m Jesus autem. Hic ponit miraculi excusatio. Circa q̄ ꝑsiderādum q̄ apli fuerunt homines puri. ꝛ ideo christ⁹ excusauit eos de violatione sabbati in ꝓfricatione spicarū per exempla purorum hominū: sic dauid ꝛ sacerdotum: vt habet Mat. xij. vbi ista exempla diffusi⁹ tractant. ipe aūt xp̄s erat dñs ꝛ de⁹. ꝛ ideo aliq̄s se excusauit de violatiōe sabbati ꝑ facta humana: vt ptz Luc. xiij. vbi ostēdit q̄ in necessitate poterat dns lenari de pateo i die sabbati: ꝛ multo magis homo sanari: vt habet infra. vij. ca. Si circūcisionē accipit homo in sabbato vt non soluat lex mo⁹ mihi indignamini q̄ totū hoiem saluū feci in sabbato. Aliq̄ autē se excusat ꝑ diuina facta: vt hic cū subdit: n Pater me⁹ vsq̄ nūc opat ꝛ ego operor. De⁹ enī non sic ꝑducit res sicut artifex domū: q̄ domū facta dimittit ꝛ non ꝛſeruat. ꝛ ideo domo facta cessat ei⁹ opatio. deus aūt sic ꝑducit res q̄ eas ꝛſeruat in esse. ꝛ ideo ℨ septima die q̄uerit a nouis operib⁹ cōdendis: nō tñ quieuit a creaturis ꝑducēdis cōseruandis. Pater ꝛ filiꝰ sūt vnꝰ de⁹. ꝛ ideo sicut pater ꝛtinue opat in ꝛseruatione ꝛ administratiōe rerū: ita ꝛ filiꝰ: ꝛ sic xp̄s excusat i sabbato operando. ℨ q̄ ex hac excusatiōe sequit q̄ xp̄s sit eq̄lis deo p̄ri. ideo ex ℞bo magt ꝑsequebant eū iudei tanq̄ blasphemum: q̄ blasphemia acrius punit in lege q̄ fractio sabbati: ꝛ ꝺ est q̄ dr: o Propterea ergo magis ḡrebāt eū iudei iterficere: tē. patz Ira. ꝓpter q̄ ꝑtēr se excusat. dicēs: p Amē amē dico vobis nō pōt filius a se tē. q. d. vos mihi imponitis legi trāsgressionē: ꝛ hoc ē impossibile: q̄ nō possū obliquari a regula veritatis diuine: q̄ō patet: q̄ filius in q̄tū deꝰ habet oīno eādē opationē cuz patre: ꝛ sic non pōt ab eo obliquari. Silr nec in q̄tū hō: q̄ hūanitas xp̄i ē instrumētū ꝑiūctū ipi⁹ diuinitatis: et sic non potest

Hec ꝛ silr. Videt corpꝰ omne facere q̄ō animꝰ ſz nō silr cū animꝰ imperet corpori. Pater ℞o ꝛ filiꝰ eadē ꝛ silr opant: q̄ vna natura vna substātia ꝑtis ꝛ vna volūtas ꝛ ptās ꝛ vna opatio. b Ostēdemō. ei. Demōstrare patrē filio: ē cūcta opari ꝑ filiū vt eū habeant i fide nr̄a ꝑ ꝛ filiꝰ. Et ne aliq̄ mō minꝰ sentiat ō filio addit: Et maiora his da. ei. ꝺ ē ꝑ euz maiora faciet. Que? sicut enim p. s. m. t. v. Mat⁹ ē suscitare mortuos q̄s languidū sanare: vnde agebat. c Maiora his. Suscitat patēas ꝑ filiū vt aie viuēt ex sub stātia ꝑtis ꝛ filij: ꝛ ei filio homini facto i tpe demonstrabit maiora. i. resurrectionē corpoꝝ: vt miremini eaz fieri ꝑ filiū. d Sic enī pr̄ su. Incipit ostēdere q̄d filius ſm q̄ eq̄lis ē pri faciat. ſ. animas a morte resuscitat. Et est ꝑma resurrecto a vitijs. Jn sequēti ℞o ostēdit etiā resurrectionē mortuoꝝ corpoꝝ: ſm q̄ filiꝰ hois ē ꝛ ptātes dicit ei. i. f. e Sic et filius. Aug⁹. Quia pr̄ ꝛ filiꝰ sūt eadē vita. Judicat aūt ꝛ suscitat corpa: nō pr̄ ſz filiꝰ ſm dispositionē humanitatis in q̄ minor: pre: nec honorat sicut pater. vnde ait: Qui non honorificat filium missum: non bono. patrē qui mi. illū. f Quos vult viuificat. Aug⁹. Non alios q̄s pater sed eosdem: q̄ vna volūtas ꝛ eadē potestas et eadem vuificatio mortuoꝝ. hec sunt maiora que operatur pater ꝑ filiuz ſz resurrectio mortuoꝝ: vnde honorandus ꝑ ꝺbatur filius sicut ꝛ pater. Unde ꝛ subditur: Neq; enī pater iudicat quēq̄: q̄ ꝑsona patris in iudicio nō apparebit: ſed nec christ⁹ in eo q̄ ei cōsubstantialis: sed in forma serui vt possit etiam ab impijs videri: in qua iniuste iudicatus: iuste iudicabit. Eū alibi dec causa reddit: q̄ filius homis est. g At omnes bo. Honorat deū qui cōmendat creatorem: omnipotentē: eternuz. Honorat patrem qui credit eum habere filium equalem sibi. Honorat filiū qui credit eum esse equalem patri. h Qui nō honorificat. Aug⁹. Si enī minoꝝ crederēt filius ꝑ inbono rarēt: q̄ vel inuidie nollet eū genuisse eq̄lē: vel infirmꝰ nō posset ꝛ sic nō esse de⁹ cōuincerēt: q̄ imporēs. i Quia q̄ ℞bū. Quia eq̄lis ſn pri ꝛ vno bonore cū eo honorād⁹: ḡ q̄ audit ℞bū meuz. i. q̄ credit me filiū ꝛ credit eū patrē: habet vita eternā. q̄: hec: ē vita eterna: vt pꝰ dicet: vt cognoscāt te ꝛ quē. m. ic. xp̄m cē vnū vez deum. k Audit ꝛ cre. ei. Cur ait: Audit ℞bū meū et credit: nō mihi ſ ei q̄ me misit: q̄ ℞bū eiꝰ ē i me: imo ego sū ℞bus ei⁹. Qui q̄ ei credit: credit ℞bo ei⁹. i. mihi. l Ꝛz trā. Hic a morte ifidelitat⁹ ad vitā fidei et iustic̄e pꝰ a corruptiōe ad eternitatē. De ꝑma

ſ vt sicut pater honoret filium. ſ a patre habet q̄ polliceat: q̄ a patre habet q̄ sit.

a Quecūq; enī ille fecerit: hec et filius similiter facit. Pater enī dili

ſ sicut supra aie videtur patre facturē.

b git filium: ꝛ oia dēmōstrat ei que

ſ corporalib⁹ curationib⁹.

c ipse facit: ꝛ maiora his demōstra

a ſ ālt de equali patri quē nō credimus equalem.

ꝺ bit ei opa vt vos miremini. Sic

ſ quos vult.

enim pater suscitat mortuos ꝛ vi

ſ in animabus. ſ. i. qui sūt digni.

e uificat: sic ꝛ filius quos vult viui

ſ ꝛ vere filius vuificat: q̄ etiam iudicat.

ficat. Neq; enī pr̄ iudicat quēq̄:

ſ cur.

g sed omne iudicium dedit filio: vt

ſ non vt minorem sed sicut hono. par.

omnes honorificēt filiū sicut ho

b norificāt patrē. Qui nō honorifi

cat filiū: nō honorificat patrez q̄

misit illū. Amē amē dico vobis:

a ſ intelligit. b ſ me missū ad sa

i quia qui verbū meū aūdit et crē

lutē oim. a ſ ex pte cui credit ꝛ silr ex me q̄ sū vna vita cū eo: ꝛ ꝺ ē q̄ dicit ꝛ q̄ audierint viuēt.

dit ei q̄ misit me: habet vitā eter

ſ pānationis.

l nam: ꝛ in iudiciuz non venit: sed

ſ vere trāsit in vitam.

trāsiet a morte i vitā. Amen amē

bis demōstrabit ei opa. ſ. vuificatione mortuoꝝ morte spūali: de q̄ loq̄t postea q̄ maius ē iustificare impiū q̄ creare celū ꝛ terrā: ſm Aug⁹. exponēte illud infra. xlij. Et maiora hoc faciet. Or aūt dr ꝺ demōstrabit de futuro: nō ē p ꝺ itel ligēdū q̄ filiꝰ ſm naturā diuinā acceperit de nouo aliquā sciētiā: vel q̄ alia xp̄i aliq̄d coḡuerit q̄ō a ꝓncipio sue creatiōis ignorabat: q̄ a ꝓncipio sue creatiōis habuit plenitudinē gratie ꝛ sciētie. ꝺ dr: res demōstrari: q̄n de nouo aliꝭ inotescit. ꝛ talis modus loq̄ēdi habetur Gen. xxij. Nūc cognoui q̄ timeas dñm. i. alios cognoscere feci: q̄ de⁹ aū sciebat abrahā timere ipm: ꝺ p obediētiā eius in īmolatiōe filij ꝺ fecit ab aliꝭ cognosci. f Sicut vos miremini. Jstud nō ponit causaliter ſ tm̄ ꝛsecutiue: q̄ ptās vuificatiua nō ē data xp̄o ꝓpter meritoꝝ admirationē: ſ ex ꝺ secuta ē q̄n viderūt mirabilia xp̄i opa. Et ostēdit ꝛſr q̄ sunt illa maiora opa. dicēs: g Sicut enī pater suscitat mortuos ꝛ vuificat: q̄ō ē diuine ℞utis: h Sic ꝛ filiꝰ q̄s vult vuificat. Jstud ℞bū vult non ponit hic ad denotandū q̄ filius paucioꝝ vuificet q̄s pater: sed ad ostendendū modum agēdi: q̄ nō agit coacte nec ex necessitate nature: sed libere. Et q̄ iudiciū discretionis cōcomitat resurrectionē spūalem: vt ꝺdictū est. ideo sequit: i Neq; enī pater iudicat quēq̄. ſ. seoꝝ a filio cum sit eoꝝ vna opatio. k Sz omne iudiciū dedit filio. hoc dr ꝓo tanto: q̄ iudiciū est per sapientiā diuinam. sapiētia autez tota cōmunicat filio: ꝛ per ꝛſs potentia iudicatiua. l Ut omnes honorificēt filiū sicut honorificāt patrē: ex ꝺdictis enī sequit q̄ sit honorādus honore latrie sicut ꝛ pater: cum sit vnꝰ de⁹ cum eo. vnde sequit: m Qui nō honorificat filiū: honore latrie. n Nō honorificat patrē q̄ misit illum, quia habēt candē maiestatē. o Amen amē dico vobis. Hic ostendit qualiter potentia vuificatiua de qua locutus est sit itelligenda. ſ. de vuificatione spūali: que est per fidē charitate formatā: ꝛ hoc est quod dr: Amen amen dico vob⁹ q̄z q̄ verbū meum audit ꝛ credit ei q̄ misit me. fide formata. p Habet vitā eternam. causaliter: q̄z habet gratiam que facit eum dignū vita eterna. q Et in iudiciū nō venit. ſ. ꝺdēnatiōis: veniet tñ i iudiciū discussionis ꝛ premiationis. Et q̄ dixit q̄ talis habet vitā eternā: ne aliꝭ credat ex hoc q̄ fides faciat hominē in ꝑsenti īmoralē. ideo subdit: r Sed transiet a morte in vitam. quia oportet soluere debitū nature anteq̄ veniat ad vitam glorie. Et q̄z fides a deo dat ꝑ inspirationem. ideo subdit: s Amen amen dico vobis. Iste euangelista solus duplicat hanc dictionē amen: q̄z in hebreo confirmationē designat.

Ipe enim

ratē. De pma aūt resurrectiōe apti⁹ subdit: Amen amē dico vobis: qz v.b.z nūc ē. a Quia venit hora z nūc ē mortē in fidelitat': de q̄ dr Mat. viij. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. b Audiēt vo. fi. dei. fidē vīificāt̄ suscipiēdo. ido seq̄t: c Et q̄ au. vi. uenit: q̄ sic audiūt ō incarnatiōe ei⁹ vt credāt qz filius dei ē. d Sicut enim pr̄. Aug⁹. Vita q̄ē ipe pr̄ et filiꝰ primꝰ ad aliaz non ad corpus. Corp⁹ enī non sentit vitā sapiētie sed alia rōnalis: q̄ illuminat a lumine qđ illuminat oēz. h. v. in h. mū. Aug⁹. Sup aīam rōnalē que ē imago dei: nihil ē niſi de⁹ cui⁹ est imago: huiꝰ ipe de⁹ ē vita z ipa est vita corporis.

†De pe. di. 2. c. charitas est. q. cum ergo.

d Jn semetipo. Nō aliūde: z ipse ē vita: sic et filiꝰ in semetipo ē vita. Sz differūt: qz pr̄ ē vita nō nascēdo. filiꝰ ē vita ex patre nascēdo. vñ ait: Dedit. nō q̄ aliq̄s filiꝰ fuerit sine vita: z nascit ex eo vita. dedit ergo. i. vita genuit vitaz. e Et ptātem. Postq̄ dixit de resurrectiōe aīe: subdit de resurrectiōe carnis. Et ptātem quā habet filiꝰ eiꝰ patre ex qua viuunt non corpa que non sentiunt: sed anime rationales medie inter deuz z corpora. Dicto etiam de minoritate humanitatis: in qua sez moritur: resurgit: suscitat corpora et iudicat. Sūpponit de testimoniꝯ suis que nō indiget habere ab homine: quia habet ab operibꝰ que pater dedit z ab ipo pr̄e. Habet tñ et ab hoibꝰ z vt a lucernis. i. a iohāne et a moyse q̄ si nō posſūt ꝓiugere alias deo: possunt tñ ꝓfutare inimicos.

†De cōse. di. 5. c. fina li in fi. Mat. 5. a

†12. di. c. 1.

ℱ Bz hec

a ℱ post p aplos. b ℱ noli expectare nouissimā.

a dico vobis: quia vēnit hōza et a
ℱ p ipm. ℱ sine fide in peccatis. ℱ credēdo.
b nūc est q̄n mortui audiēt vocē fi/ b
ℱ obediēdo. ℱ nūc z semp. ℱ p vocē c
c lij dei: z q̄ audierint viuēt. Sicut d
filij dei: qz sicut eni pr̄. a ℱ ad aliaz vīificatiōez.
d eni pr̄ habet vitām i semetipo: sic e
dedit et filio habere vitā i semet/
e ipo. †Et ptātez dedit ei iudiciū fa f
a ℱ q̄ filiꝰ homis haber ptātez iudicij: ve z malis possit videri: mirum eni videt cum hoc magis cōueniret filio dei.
f cere: qz filiꝰ hois ē. Nolite mirāri g h
ℱ in fine seculi. ℱ ram boni q̄ mali.
ri h: qz veniet hora i qua oēs q̄i i
ℱ corpe nō aie. a ℱ non vt viuāt sicut supra ſz vt
monumētis sunt audiēt vocē fi
resurgāt. ℱ adhuc indiscretio. ℱ ecce discretio iudicij.
lij dei: †z, pcedēt qui bona fecerūt k
ℱ vt videant deum sicuti est.
in resurrectione vite: qui vo ma/ l
ℱ dānationis.
la egerūt in resurrectionē iudicij. m
s †Nō possum ego a meipso facere n
b quicq̄: ſz sicut audio iudico et iu/ o
ℱ quo iudico cū patre: qz nō q̄ro vo. meā. i. ppriā filij hois: ſz que cū patre filio eadem est.
i diciū meū iustum ē: † q̄ non que p
ℱ hominis.
ro voluntatē meā sed voluntatē q
ℱ. f. dei patris. ℱ homo.
k ei⁹ qui misit me. Si ego testimo/ r
niū phibeo de meipso: testimoni s
ℱ vobis incredibile videbit. ℱ pr̄: q̄ post apter
um meū nō ē verū. †Alꝰ ē qui te t
ibi: q̄ misit me pr̄. ℱ vt in baptismo z in mōte.
stimoniū phibet de me: et scio qz u
ℱ qz est a veritate que est deus.
verū ē testimoniū eius qđ perhi/ v
ℱ sacerdotes z leuitas.
bet de me. †Vos misistis ad iohā x

p Si ego testimoniū. Posita xpi doctrina de potētia vīificatiua eius. hic ꝓnr̄ ponit ꝓfirmatio p̄dicte doctrine. Et diuidit i duas. qz pmo cōfirmat hmōi doctria. scōo arguit iudeoz duricia. ibi: Claritatē ab hoibus. Prima i duas. qz pmo ꝓfirmat testimonio dīno. ibi: Ego aūt habeo. Prima i duas. qz pmo iducit testimoniū. scōo ostēdit qz debeat eē acceptū. ibi: Jlle erat. Circa pmū sciēdū q̄ aliq̄ doctria aliq̄ ꝓfirmat p aliq̄d qđ ē minoris auctoritat': pr̄ illud ē magis acceptū audiētibꝰ: sic dic pbs. q. metaph. q̄ aliq̄ dignāt. i. dignū reputāt poetā iducē testē: sic fuit illi q̄ fuit imbuti dict' poetic'. z ido nihil recipiāt nisi p testimoniū poete ꝓfirmet: cuius illd fuit magi⁹ autēticū simplicit q̄ dictum poeticū. Et eodē mō ventētib⁹ ad fidē de indaismo ꝓfirmat nouū testamētū p vet⁹: z eodē mō saluator ꝓfirmat doctrinaz suā p testimoniū iohis: cui⁹ factitas erat nota iudeis: z ꝓ ē qđ ꝺr: Si ego testimoniū phibeo de me ipso. s. solus. q Testimoniū meū nō ē verū. i. efficax ſm reputationē vestrā: cuius i ſe sit efficacissimū. pr̄ ꝓ sequit: r Alꝰ ē q̄ testimoniū phibet de me. s. iohes baptista: vt patuit. j. z. ij. ca. s Et scio qz verū ē testimoniū ei⁹. qz pr̄ ei⁹ Zacharias p spiritūsācū. ꝓbauit ipm prcire aīa facie dñi ad dandā sciētiā salutis: vt habet Luc. j. Testimoniū aūt saltm ferux esse nō pōt nisi sit verū. Qz aūt istud testimoniū sit autēticū: ostēdit ex subdit: t Vos misistis ad iohem. nūcios solēnes ſñi volētes acquiescere dicto eius sicut autētico: sicut dictum fuit. j. ca.

Et testimoniū

a ℱz ꝓ dico. Sz tñ testimoniū iohis induco: vt p iohez vos boies ad veritatē ipaz ducamini z credētes salui fiāt'. b Jll le erat lucer. Qui me exteri⁹ oculis hoīm visibilē exhibuit: interi⁹ corda hoīm ad me cognoscēdū accēdit. Etiaz oēs ꝓphete z apli fuit lucerne: xp̄s verū lumē qđ illuminat omēm hoiez venientē hūc mūdū. c Ardēs z lucēs. Hoc ē in nocte ostēdēs seq̄ solē: nō ē ſup stinguibile. Nemo tñ in ea remaneat q̄si ipa sufficiat. d Neq̄ vocē ei⁹. Et ſi in sinagogis vocē ei⁹ audisse z speciem vidisse putetis. e Scrutamini. Ecce aliud testimoniū scripture: i q̄ de⁹ testat ō filio: ſ indici i ea ſpem ponentes ad xp̄m ioānē nō pueniāt. f Et ille fūt z. Vos q̄ putat⁹ vitā habere i scripturis: z me q̄ ſtrariū moysi repudiatis: p ipsas me deū itelligere potestis ſi diligēter aduertatis. g Claritatez ab. Hec ido ꝓ loquor vt q̄rā ghaz meā: ſ vob erāt⁹ cōdoleo: q̄ nō habetis dilectiōnē dei: z ad viam veritatis reducere volo. h Quia dilectionē. Dilectio dei nō ē i vob q̄ me nō accipitis. i. nō credit': qz veni vt p me pr̄ glorificet. i Si alꝰ ve. Antichristꝰ q̄ ꝓpriā gloriā q̄rit nō dei. i. in noīe suo veniet: ſ est qđ Apls ait: vt credāt mēdacio q̄ nō crediderūt vitati.

Nico.de lyra

a Et testimoniū phi. Vitati. i. mihi q̄ ſū veritas. ꝓtēdo me eē xp̄m: z ſe negādo: vt patuit. ſ. j. ca. z. iij. b Ego aūt nō ab hoie te. ac. xij. q. d. nō dixi p dicta vt sim in maiori auctoritate. qđ dictū iohis ſz qđ salutē vraz quā desidero: vt acq̄escētes ei⁹ testimonio ad salutem ptingat'. c Jlle erat. Hic ostēdit qz iohis testimoniuz debet eis eē acceptū. qđ tria. s. qđ ei⁹ officium qz erat p̄co xp̄i: qđ notat cuz ꝺr: Jlle erat lucerna: ostēdēs hoīb⁹ viā salut' ſz xp̄m. Et ſic lucerna nō lucet ex ſe: sic iohes non erat lux: ſ venit vt testimoniū phiberet de lumīe. scōo ꝓpter charitatis incēdiū: qđ notat cum ꝺr: d Ardēs. intātū q̄ qđ zelū charitatis diuīe mortē suscepit. tertio qđ virtutis exercitiū: intātū q̄ credebāt eū xp̄m: qđ notat ibi: Lucens. Jsta tria debēt reddere testimoniū ei⁹ acceptū: z maxīe iudeis: qz volnerūt ipm recipere tāq̄ xp̄m. ꝓpter quod subditur: e Vos aūt voluistis ad horā exultare i luce ei⁹. dicit ad horā: qz finaliter eū ꝛcepserūt: z et⁹ mortē pcurauerūt. f Ego aūtē. Hic ꝓnr̄ ꝓfirmat doctrinā suā p testimoniū diuīnū. Et diuidit' i tres ſm qđ pr̄ testificat⁹ ē triplicit de xp̄o. s. p opa: p seipsum: z p scripturas. scōa ibi: Et q̄ me misit. tertia ibi: Scrutamini scripturas. Jn pma pte ꝺr sic: Ego aūt habeo testimoniū maiꝰ iobe. s. testimoniuz dei pr̄is qđ ē maius testimoniū iohis qđ maiorē cognitiōis certitudinē: z ꝓpter ei⁹ incōmutabilitatē. Et q̄le sit istud testimoniū ostēdit. ꝺ. g Opa eni z. vt ꝓficiam ea. s. miracula xp̄ti totī⁹ creature excedētia: ſ faciebat xp̄s xp̄i: qđ. iō dicit: Ut ꝓficiā ea: ipa opa q̄ ego facio testimoniū phibent de me: qz pr̄ misit me. Sicut eni firmū testimoniū habeē p demōstrationē i his q̄ subsūt facultati naturali ītellect⁹: ita i his q̄ sūt supra hāc facultatē firmū testimoniū ē p opa soli deo possibilia: q̄ nō pōt eē testis falsitat'. et ꝺ mō ꝓfirmata ē doctrina xp̄i: nō solū ipo p̄dicāte: ſ etiam ipsis apl̄is. ſm qđ ꝺr Marc. vlt'. Jlli aūt ꝓfecti p̄dicauerūt vbiq̄ dño cooperāte z sermonē ꝓfirmāte sequētib⁹ signis. h Et q̄ misit me. Hic ꝓnr̄ ponit testimoniuz pr̄is qđ testificat⁹ ē p seipsū: z ꝺ fuit i baptismo z i trāsfiguratiōe: vbi audita ē vox pr̄is sup xp̄m. Hic est filiꝰ meꝰ dilect⁹: z ꝺ ē qđ ꝺr: Et q̄ misit me pr̄ ipe testimoniū p/

ℱ iohānes etiā q̄ ex deo est testat⁹ de me.
ℱ non sibi sed.

nē: z testimoniuz phibuit vitati. a
Ego aūt ab homine testimoniuz b
ℱ nō sū cōtēt⁹ testimonio iobis: ſñi nō sufficit nisi
a nō accipio: ſz hec dico vt vos sal
de⁹ arestet. ℱ dde. ℱ ꝓpter qđ debetis ei credere. ℱ non lux. ℱ ſpū charitatis.
b ui sitis. Jlle erat lucerna ardens c d
ℱ lumine veritatis. ℱ cum ipse
sequi solem ostenderet.
z lucēs. Vos aūt voluistis exul/ e
tare ad horā in luce ei⁹. Ego aūt f
habeo testimoniuz maiꝰ iohāne.
ℱ vere maius.
† Opa ei q̄ dedit mihi pater vt p g
ficiā ea: ipsa opa q̄ ego facio testi/
ℱ qz talia opa ñ nisi a deo pūt fieri. ℱ q̄ opa dedit
moniū phibēt ō me: qz pr̄ me mi/
sit. † Et q̄ misit me pr̄ ipe testimōi b
a ℱ inuisibiliter in cordib⁹ hoīm. b ℱ sed vos.
c ℱ q̄ nō aure carnali: sed cm̄ spūaliter capitur.
um phibuit de me. Neq̄ vocē ei⁹ i
ℱ qz sobrietia diuinitatis est inuisibilis.
vnq̄ audistis: neq̄ speciē ei⁹ vidi/
stis. Et vbū ei⁹ nō habetis i vobis k
a ℱ qz his q̄ audiris a me nō credit'is nec amat'.
manēs: qz quē misit ille: hūicvos
ℱ aurem.
c nō credit'. Scrutamini scripturas: l m
qz vos putatis in ipsis vitā eter/ n
f nā habere. Et ille sunt q̄ testimo/ o
ℱ tamē. ℱ p illas.
nium phibēt de me: et nō vultis p
ℱ credere in me. ℱ quā in scripturis q̄rit⁹.
venire ad me vt vitaz habeatis.
ℱ. i. hūanā laudē nō q̄ro: nec honorē q̄ veni dare
s Claritatē ab hominibus nō acci q
ſpūales. ℱ ideo dico qz.
b pio: sed cognoui vos: qz dilectio r
nē dei nō habetis in vobis. Ego s
veni in noīe patris mei: et nō ac/ v
ℱ vñ hec pena vobis. ℱ q̄ dicet se esse deū.
cepistis me. Si alius venerit i no x
mine suo: illum accipietis. Quō y z

hibuit de me: p seipsū. t Neq̄ vocē. Hic ꝓnr̄ ostēdit eos nō cape hmōi testimoniū: qđ de⁹ ostēdit tripliciter. primo p signū sensibile: sicut i baptismo z trāsfiguratiōe audita est vox sensibilis: ſ hāc vocē nō audierāt iudei psequētes xp̄m: qz ibi nō fuerant. ideo ꝺr: Neq̄ vocē ei⁹ vnq̄ audistis. scōo ostendit aliq̄d⁹ p visionē sue essentie sicut beatis: z hoc excludit ab eis. cū ꝺr: Neq̄ speciē ei⁹ vidistis. tertio ꝓinternam inspirationem. et hoc excludit. cum ꝺr: k Et verbum ei⁹ nō habetis i vobis manēs. Et subdit causā huius. Quia quē misit ille huic vos nō credit'. q. d. ꝺ nō ꝓuenit ex dei defectibilitate: ſz ex vestra incredulitate. l Scrutamini. Hic ꝓnr̄ ponit testimoniū dei pr̄is per scripturas veteris testamēti q̄ manifeste loquunt̄ de xp̄o: et hoc ē qđ dicit: Scrutamini. i. interi⁹ diligēter aduertite. m Scripturas. legis et ꝓphetarū. n Quia vos putatis in ipis vitam eternā habere. Et hā dicit putatis: qz ab hac opinione sunt defrauda/ ti ex eoz incredulitate. o Et ille sūt †14. b q̄ testimoniū phibent de me. qz scripturā veteris testamēti determinat tēpus eius aduētus. Hēn. penult'. Nō auferet sceptrū z. et Dan. ix. vbi determinat tēpus aduentus sanctiāctoz sub numero certo hebdomadarū. determinat etiā locū natiuitatis Miche. v. Et † 9. d tu bethleem ephrata paruulus es i milibus iuda: Ex te eni egredietur q̄ sit dominator in ıſrl z. determinat etiā modum nascēdi. Esa. vij. Ecce vgo concipiet z pariet z. et modū cōuersandi. s. in pauptate. Zach. ix. Ecce rex tu⁹ venit tibi iustus: z saluator: z ipe pauper. Et modū moriendi: Esa. liij. Sic⁹ ouis ad occisionem ducet z. et breuiter oia mysteria xp̄i in veteri testamento inuenit̄ expressa: z in xp̄o cōpleta. et tōo ex scripturis veteris testamēti potuit vere cognosci q̄ ipe erat christꝰ: in lege promissus: sicut diffusius declarauit in q̄dā q̄stione in q̄ de hoc determinauit. p Et non vultis venire ad me. per fidem: quia iudei pro maiori parte permānserūt in infidelitate. Et vitā eternā habeatis. que habet per fidē formatā charitate. q Claritatem ab hominibus. Hic consequenter arguit eoz tarditatem ad credendum: z quia per sequebantur christum vt blasphemū: in quo fingebant se moueri zelo dei: et vt violatorez sabbati: in quo videbantur moueri zelo legis moysi. ideo ostēdit vtrunq̄ esse falsum. primo primuz. secundo secunduz. ibi: Nolite putare. dicitur ergo primo sic: Claritatem ab hominibus non accipio: id est quero. quasi diceret: p̄dicta non dixi ad iactātiam: quia non quero hominū gloriā: quod patet ex. sequenti. vbi dicitur q̄ fugit quando turbe voluerunt eum facere regem. Sed ostendit vlteri⁹ ad q̄d p̄dicta dixerit: ſz ad ostendendum eorum duriciam dicens: r Bz cognoui. i. cognoscere feci. s Quia dilectionē dei nō habetis in vobis. qđ declarat ex signo ꝓsenti dicēs: t Ego veni in noīe patris mei. qđ ptz p p̄dicta testimonia. v Et nō accepistis me. ſz magis ꝓsequimini: qđ nō faceretis si dilectionē dei haberetis. hoc etiā declarat ex signo futuro dicens:

x Si alius venerit in nomīe suo. i. nō habēs p̄dicta testimonia a deo. y Illū accipiet'. Hoc fuit inchoatū q̄n iudei receperunt bencoęcba tanq̄ messiā: q̄ tñ nullū diuinū testimoniū habebat ꝓ miracula vel scripturas. Hoc etiaz ꝓfecte cōplebit q̄n recipient antixp̄m. ꝓ vero deo: quia faciet se circūcidi z dicet se eos ꝓmissum: z ei adherebūt q̄sq⁹ ei⁹ falsitas detegat ꝓ Enoch z Helia. Et causā huiꝰ incredulitatis ſubdit dicēs:

z Quō poteſtis credere q̄ gloriā abinuicem accipitis: id est gloriam

& a Si enī. Cur aūt nō credāt subdit: non q̄ nō ē apta ꝛitas. ſz q̄ supbia eos excecat ꝛ ambitio laudis: q̄ appetit se estimari q̄ ſe nō habet ꝛ sup alios se efferre. Humilitas ẋo soliꝰ dei gl̄az q̄rit: eiꝰ soli placere appetit. b Si aūt illi. Ex ꝟ colligit: q̄ q̄ legis p̄cepta q̄ exteriora sūt ip̄lere negligit: euā-

gelica q̄ p̄fectiora sūt ꝛ subtiliora multo minus implere valebit. Ca. VI

POst hec abijt. Post ẋba q̄ꝰ deitatis suę ꝛ humanitat̄ arcana mōstrauit: miraculo q̄nq; panū q̄s ecē subdit. vñ ait: post hec abijt. i. hec inusitata ꝛ visibilia ad cognitionē inuisibilis dei ducunt. Sz et mystica sē. Mare enī ē seculū galileę id ē rote: q̄ hic ē volubilitas non erectio ad deū. Hoc trāsit iesus resurgendo. vñ ei quę primū vna gens iudeoꝝ: iā sequit multitudo gētiū: cupies instrui: sanari ꝛ satiari. Iesus aūtē discipulis i mōte spūalib⁹ altiora cōmittens: turbis inferioribus simpliciora. primo pascā ꝟ agit: docēs eos q̄bus facit debere trāsire de mūdanis ad celestia. Oculi iesu sūt dona spūs: q̄ misertus aperit: ne errēt venientes ad se.

Ip̄e scīēs tentat discipulū: vt ille tarditatē sue fidei agnoceret qui p̄sente creatore de pauc⁹ sufficiētiam multis posse fieri: dubitare nō debuit. Et per eiꝰ ignorātiā significat spūalē itelligētiā indeos i lege ignorare. d Trās mare. Tyberiadis ꝛ capharnaum incodē litore ex pte nr̄a: vltra i alio litore oppositō loc⁹ ē vbi miraculū sibi factū ē. Nec ꝓprie vocat̄ mare: ꝟ q̄dā magna iordanis refluxio. e Et seq̄bat̄ etc. Also ꝟ miraclo gētiuꝝ magna turba sequit: q̄ sīē eos q̄s a corpis infirmitate sanabat: intus spūs reintegrabat: sīe ipsos a morbo icredulitat̄ sanabat. f Cū subleuasset. Ex ꝓpio suo nos ām̄onet leuare oculos cordis nr̄i: vt si forte eo ducēte ad altitudinē actiōis ꝛ sciētie ascēdere ꝓmittamur.

Turba sequētiū carnalium cognitionuꝝ nos nō ꝓturbet: nec ab altitudine ꝓfectionis deiciat: ſz eā spūalibꝰ escis quātū capere possit pascere curemus. & Būdit ei

potestis vos credere q̄ gl̄iam ab
& q̄ glorīat in deo glorief.
inuicē accipitis: ꝛ gl̄iam q̄ a solo a & aut̄. b & q̄ nō venī dānare ſz saluare.
deo ē nō q̄rit̄: Nōlite putāre q̄ b
ego accusaturꝰ sum vos apud pa a & q̄ voci eiꝰ nō creditis qua ait: ꝓpheta suscitabit vobis deus ip̄m audietis sicut me.
trē. Est q̄i accusat vos moyses c
& quomodo.
in q̄ vos sperat̄is. Si enī credere/ d e
& irrisio incredulī nō dubitatio dei.
tis moysi: crederetis forsitā ꝛ mi/ f
& cur.
hi. De me enī ille scripsit. Si aūtē b f g
& q̄ de me testantur.
illius lr̄is nō creditis: quomodo
& q̄ a lege ꝑdicatus sum.
verbis meis credetis? Ca. VI

& i. interfecto tolle volunt dignitatem humanitatis ꝛ deitatis p miraculā ostēdere nominādo locū ꝛ tēpus.

cc POst hec abijt iesus trās b i
mare galileę q̄ē tyberi k
c adis. † Et seq̄bat eū mltitudo ma l
gna: q̄ videbāt signa q̄ faciebat m
sup his q̄ infirmabāt. † Subijt aūt ē in n
mōtē iesus: ꝛ ibi sedebat cū disci o
pulis suis. Erat aūt primū pasca p
f dies festꝰ iudeoꝝ. † Cū subleuasset q ꝛ

POst hec aūt. Post q̄ egit de vita spūali. hic ꝛnter agit de nutrimēto corr̄spōdēte. Et dixit i duas ptes. q̄ primo ponit signuꝫ sensibile de collatione cibi corporalis vt p ꝟ inducamur ad itellectū cibi spūalis, scdo subiūgit doctrina de ip̄o spūali cibo. ibi Būdit ei iesus. Prima i tres. q̄ primo ponit miraculi ip̄s ꝛ locus. scdo miraculi actꝰ. ibi: Cū subleuasset. tertio ꝑsequens fructꝰ. ibi: Illi ergo homines. Ip̄a

Dar.14.b Luc.9.b

Dar.14.b Dar.64 Luc.9.b

prima pte ꝺr sic: Post hec autē: que ꝑdicta sunt. i Abijt iesus trās mare galilee. Judei enī q̄rebāt eū iterficere: et nō erat adhuc tp̄s passiōis sue. ideo recedēdo dedit exēplū cedēdi ad tp̄s malicie humane: ostēdēs q̄ aliq̄s licitum sit ꝓfidelibꝰ fugere i ꝑsecutiōe. k Qđ ē tyberiadis. illud enī mare ē q̄dā lacꝰ magnꝰ p quē trāsit iordanis fluuiꝰ: ſz vocat̄ mare ꝑ modū loquēdi hebraicū: in q̄ congregatio aquaꝝ vocat̄ mare. ꝑ illud Heñ. j. Congregationesq; aquaꝝ vocauit maria: vocat̄ aūt mare galilee a ꝓuincia iuxta quā trāsit: ꝛ vocat̄ mare tyberiadis ex noīe ciuitatis edificate i litore: q̄ antiquꝰ generalꝫ dicebat: ꝟ ab herode tetrarcha fuit reedificata ꝛ ampliata: et tyberias vocata in honorē Tyberij cesaris. vocat̄ etiā mare illud aliꝰ noīb⁹ vt declaraui sup Mat. et ideo illa dimitto. l Et seq̄bat eū multitudo magna. q̄dam ex deuotione ab eo curat. quidam malicioſe volentes eū capere i sermone vt pharisei. et quidam ex desiderio addiscēdi. ꝛ aliqui ex curiositate volētes miracula q̄ faciebat videre. ideo subdit: m Quia videbāt signa q̄ faciebat sup his q̄ infirmabāt. ꝟ addit ad ostēdēdū q̄ fiebāt ẋtute diuina. Magici enī artibꝰ dā fiūt aliq̄ curiosa ꝛ inutilia: sicut q̄ statue loquāt ꝛ ꝓstituāt: ꝟ sanitates q̄ fiūt ad redducēdum hoīes i deū fiūt tātūmodo ẋtute diuina: vt habeatur i itinerario Clemētis. n Subijt q̄ i mōtem. q̄ erat locꝰ deuotionis ꝛ doctrine aptꝰ. ideo sequit: o Et ibi sedebat cū discipulis suis. docēs eos: ꝛ sic ptz locꝰ i q̄ factū ē miraculū sequēte: tp̄s aūt i q̄ factū ē describit. cū ꝺr: p Erat aūt ꝓximū pascha dies festꝰ iudeoꝝ. Istud ē festū pascale de quo iste euangelista facit mentionem ꝛ i isto pascate non fuit iesus in hierusalē: quia enī ꝟ legē suā erat: tū in hac solēnitate non fuit: q̄ illi q̄ bebāt inimicitias capitales erant excusati a ꝑcepto legis q̄ ꝑcipit oēm masculū apparere corā dño in solemnitate paschali. Ille autē erat de ꝟ: q̄ iudei querebāt eum interficere. Preterea tp̄s sicut seruando legē ostendebat se esse verū hoīem de filijs isr̄l ꝑm carnem: sic aliq̄n ꝑtermittendo obseruationē eiꝰ ostēdebat se esse dominum supra legem. q Cum subleuasset ergo. Hic ponit

ergo oculos iesus: et vidisset q̄:
multitudo maria venit ad eū: di
cit ad philippū. Ubi emem⁹ panes a
& vt ignorātiā discipuli demōstraret.
vt māducēt hi? Hoc aūt dicēbat b
& fidē illius de futuro miraculo consulens.
tentās eū. Ip̄e enī sciebat q̄d ecēt c
factur⁹. Respōdit ei philipp⁹: Du d
cēt oꝝ denarioꝝ panes nō sufficiunt eis: vt vnusq̄sq; modicū q̄d e
a & cadē simplicitate qua philippus.
accipiat. Dicit ei vn⁹ ex discipul⁹ f
ei⁹: andreas frater simōis petri.
a & puer ꝟ vt vn⁹ ꝺ discipul fuit vt alijs ꝺ turba.
cd † Est puer vn⁹ ꝟ q̄ habet q̄nq; pa g
e nes hordeaceos ꝛ duos piscef. Sz
a & nec⁹ iste adhuc ꝓfect⁹ i fide. & doctores nō ꝓ/fecte itelligēs legē dicent: q̄d cōfert leg saluti.
hec q̄d sūt iter tātos? Dicit ḡ ie/ b
sus: Facite hoies discūbere. Erat f i k
& legis lr̄a multiplex in symbolis. & adhuc eis caro viuebat.
aūt fenū multū i loco. Discubue/ l
rūt ḡ viri numero q̄si q̄nq; milia. m
† Accepit ḡ iesus panes ꝛ cū gras n
& p se ꝛ apl̄os.
egisset: distribuit discūbētib⁹. Si
militer ꝛ ex piscib⁹ q̄tū volebat.
Ut aūt ipleti sūt: dixit discipulis o p
a & illa subtilia sacramēta q̄ nō possunt ꝛnfecti capere que non cōmittunt apl̄is.
suis: Collegite q̄ supauerſt frāgmē
ta ne pereāt. Collegerūt ḡ: ꝛ iple/ q
& varia vasa ad portandū deputata.
uerūt duodeci cophinos fragmē r
torū: ex q̄nq; panib⁹ hordeaceis
ꝛ duob⁹ piscib⁹: q̄ supfuerāt his q̄ s e
manducauerāt. Illi ḡ hoies cum t
vidissēt q̄ iesus fecerat signū di/
cebāt: Quia hic est vere ꝓpheta

Hic ponit miraculi act⁹. Et dixit i tres. q̄ primo p̄mittit miraculi necessitas. scdo describit ei⁹ veritas. ibi: Dixit ḡ iesus. tertio ostēdit ei⁹ veritas. ibi: Ut aūt ipleti sūt. Primū ostēdit triplicit̄. s. ex pte multitudie. cū ꝺr: Cū subleuasset ḡ oculos iesus ꝛ vidisset: q̄: multitudo maria venit ad eū. Tātū. n. desiderabāt audire ꝟ q̄ omiserāt aspicere scd̄ alimētū: ꝓt q̄ necessariū erat fieri miraculū. ostēdit etiā ꝺ necessitas ex defectu pecunie. cū subdit: a Unū emem⁹ etc. Mō petit ignorans q̄ deficeret eis p̄cū: ſz vt ex rnsione philippi appareret certū miraculū. vñ subdit: b Hoc aūt di. tē. cū. vt ꝟ ꝺ defect⁹ pecunie alijs ostēderet sic Heū. xxij. Tētauit deꝰ abrā vt ei⁹ obedientia alijs manifestaret: non sibi: ꝓt ꝺ subdit: c Ip̄e enī scie. ꝛc. q̄ inquātū ꝺ habuit plenitudinē scie a ꝓncipio ꝛceptiōis ꝛ in ꝛ̄tū deus oīa nouit ab eēno. d Būdit ei philipp⁹: Ducēt oꝝ denarioꝝ pa. nō suf. eis. q. d. pauperes sum⁹ ꝛ tātā pecuniā hīe nō possumus: ꝛ si haberem⁹ nō sufficeret. ꝓ eoꝝ refectiōe. ideo sē quit: e Ut vnusq̄sq; mo. Iste enī philippus adhuc rudis existēs nō aspiciebat ad ei⁹ virtutē q̄ de aq̄ vinū fecerat: nec ad alia signa q̄ fre quēter fecerat. Ostēdit aūt miraculi necessitas ex cibi paucitate. f Dicit ei vn⁹ ex discipulis andreas fra. tē. Hic videt melī⁹ dispositus q̄ philipp⁹: q̄ i rnsione sua videt hīe respectū ad multiplicationē panū: eo mō q̄ factū ē p Helisēū. iij. Reg. iiij. vñ subditur:

† Dan.14.b Mar. 6. e Luc. 9. b

g Est puer vn⁹ ꝟ q̄ habet q̄nq; panes hordeꝰ. ꝛ duos pi. ſz hec q̄d sūt iter tātos? q. d. etiaꝫ si multiplicarēt ex mō q̄ factū ē p Helisēū qui deviginti panib⁹ multiplicauit: nō satiauit nisi centū viros: i ista magna multitudie ꝟ eēt valde modicū. h Dicit ḡ ie. Ostēſa miraculi necessitate. Hic ꝓr describit ei⁹ q̄litas p multiplicationē panū ẋtute rp̄i. ꝟ ē qđ ꝺr: i Facite hoies discūbere. i. ordinate sedere ad comedēdū. k Erat aūt fenū multū i lo. Hoc inponit ad ostēdēdū q̄ locꝰ erat aptus ad sedēdū. l Discubuerūt ḡ viri nūero q̄si q̄nq; milia hoim: ſm modū hebraicū soli viri ꝟ numerant a. xx. ānis ꝛ. ū. vt hr̄ Nu. j. Multeres aūt ꝛ puuli hic tacēt. m Accepit ḡ iesus panes. q̄ i manib⁹ suis multiplicati sūt. De mō aūt multiplicatiōis dixi Mat. xiiij. vbi idem miraculū describit. Sciēdū tñ q̄ ip̄s ſi creauit panes de nouo ſz ꝑsistētes multiplicauit vt miraculū eēt magis notū: q̄ talis multiplicatio ē magꝭ ꝑceptibilis q̄ creatio. n Et cū gras egisset distribuit discūbētib⁹. i. p apl̄os distribui ꝑcepit. Sciendū etiā q̄ ip̄s aliq̄ fecit miracula iperādo vt ostēderet se facere illa ẋtute ꝓpria: aliq̄n aūt orādo: vt ꝺ cū ꝺr: Gratias egisset: vt ostēderet q̄ talia nō fiebāt ab eo ꝓ demones magica arte: vt pharisei dicebant.

† Mat. 14. b Mar. 6. e Luc. 9. b

o Ut aūt ipleti. Hic ostēdit miraculi ẋitas. Si. n. multiplicatio illa fuisset tñ ſm apparētia hoies nō fuissent inde satiati: nec remanūissent ibi reliq̄e sensibiles, ideo ad maiorē declarationē miraculi ꝛ ei⁹ publicationē subdit: p Dixit ꝛē. fragmēta q̄ pereāt. q̄ ꝓ fragmenta portata alijs q̄ nō fuerāt ibi: publicatū ē miraculū ꝛ approbatū: q̄ vere ꝛ nō ficticie reficiebant. q Collegerūt ḡ ꝛ impleuerūt. xij. ꝛē. nō a casu sed ex diuina dispositiōe impleti sūt. xij. cophini ſm numeꝝ. xij. apl̄oꝝ vt ꝓ ꝺ designaret q̄ fragmēta ẋboꝝ rp̄i ꝓ apl̄os ꝓ mūdū publicarent. Sz si q̄rat. vñ habuerunt illos cophinos in monte: ꝑ dici q̄ acceperūt in aliqua villa ꝓpinqua: vel q̄ fuerāt ibi portati vt vēderent multitudini veniēti. Vel ꝑ dici q̄ nō fuerāt ibi cophini: ſz tñ colligerūt de fragmētis q̄. xij. cophini possent impleri: vt bene alibi iuenit talis modus loquēdi. r Ex q̄nq; panib⁹ ꝛē. Hoc etiā facit ad euidentiā miraculi q̄ plus remāsit q̄ ꝓncipio fuit. s Illi ḡ. Hic ponit miraculi fructꝰ: qui ostendit tripleꝝ. primꝰ est fidei cōfessio, secūdus honoris exhibitio. ibi: Jesus ergo. tertiꝰ ip̄si sollicita q̄stio. ibi: Ut aūt vero. Circa primuꝫ sciendū q̄ ip̄s erat ꝓmissus i lege tanq̄ ꝓpheta ceteris excellētior: vt habet Deutero. xviij. Prophetā suscitabit ꝛē. ꝓt q̄ vīso miraculo ꝑdicto apl̄s ꝓfessus ē illū eē de q̄ loq̄t ꝑdicta scriptura: ꝛ sic ꝓfitebāt eū eē verū ip̄m: ꝛ ꝺ ē qđ ꝺr: Illi ḡ ꝛē. fecerat signum alis non auditū: q̄ illa multiplicatio q̄ facta fuit ꝑ Helisēū fuit multum deficiens ab ista: vt ptz ꝑ predicta. t Dicebant ꝛē. venturꝰ est in mundum: ad ipsum saluan-

Quinq;

Hoc ꝓprie

Moraliter. Post ꝺ erat dies festꝰ iudeoꝝ ꝛē. Sequit: c Est aūt hierosolymis ꝓbatica piscina. Sc̄m doctores catholicos piscina ꝺ sanās infirmitates fuisibili ẋtute apparuit añ baptismū ip̄i: ad signādū ẋtutē buiꝰ baptismi sic dixi plenius i expositione lr̄ali.

a ℣ Jesus ℟. Qui volūt rape ⁊ regē facē significāt discipulos ⁊ altos credentes: q̄ volūt p̄uenire xp̄s regni ei⁹: putātes eum sic venisse vt iā regnaret: ℣ b̄ tpe colligit regnū qđ ī fine erit manifestū cum dicet:

Dar.25.c Percipite regnū qđ vob pa.est. Fugit ℟ nō timens teneri: qui postea eisdem colloquit: ℣ signare volens q̄ altitudo ei⁹ nō p̄t intelligi. Fugit in mōtē. i. ascendit ecclos: sol⁹ sacerdos iterpellās p̄ plebe xp̄o instituto q̄ ī terim iactat̄ fluctibus. vnde subdit: Ut aūt sero fa. ē.

b ℣ Ut aūt sero fa. Sero mūdi ē post ascēsionē xp̄i: in q̄ discipuli descēdūt ad labores mundi ⁊ regūt nauē. i. ecclesiaz. Et tenebre iā facte sūt: quāto accedit finis mundi tāto magis frigescit. charitas: crescūt errores: crebrescūt mala: ⁊ tñ nauis nō perit: sed iesus ad portum tendit. c Cuz remigassent. Non sine cā estimatiue dicit xxv. aut. xxx. ⁊ nō affirmatiue alterz. Quinquies q̄nq; sūt. xxv. ⁊ est q̄dratus q̄nari⁹: significans libros legis cui deerat pfectio. In senario autē q̄ p̄stat ex ptib⁹ suis notat̄ pfectio. Vñ Gen.1.d Sex dieb⁹ fecit oia de⁹. q̄nqs ergo per sex multiplicāt vt lex p̄ euāgeliū adimpleat. Vbis ℟ q̄ legē seruāt incipit apparere iesus: sed p̄ euāgelicā grām .prim⁹ sit et caleat fluct⁹. i. oēs tumores mūdi sub pedib⁹: ⁊ cuz ℣ abundantia mali q̄ remigāt timēt ne deficiēt: sed eos consolat iesus: Ego sū q̄ b̄ p̄dixi: q̄ hec facio q̄ necesse ē fieri. et ideo nolite timere: Dar.28.d qz ecce ego cōpzimo fluct⁹ q̄ vobiscū. s. v. a. c. s. d ℣ timuerūt. Qz discipuli q̄ omnīū ī ecclia futuroz figurā gerebāt: viso dño sup fluctū maris ad se venientē timue Da.14.e rūt: ⁊ vt alius euāgelista aperti⁹ dicit fantasma crediderūt eū: mysterio non vacat. Quia adhuc bodie multi ī ecclia: cū audiunt sibi p̄suaderi vt p̄sentia bona ⁊ caduca .p eternis q̄nqz habēdis dimittant: timēt ⁊ se deceptos credunt: q̄b⁹ dño ait: Nolite ti. ego sum. e Altera die. Insinuatū est turbe ℣ miraculū: q̄ sup aq̄s iesus ambulasset: qz nō fuerit ibi nisi vna ⁊ ī ea nō ītrauit iesus cuz discipulis. vnde ℟ fact⁹ eēt trāsitus nisi sup aq̄s ambulasset. Allego. Allego. Altera die: id est post

℣ ostēsionē

a ℣ magne salutis mundo est preco futurus.

a qui vēt⁹ ē in mūdū. Jesus ergo cuz cognouisset qz venturi essent a†

℣ p̄ miraculo panū volēres sub hoc esse: sub quo videbant non egere.

vt raperēt eū ⁊ facerēt eū regem: a ℣ qui post occurrit crucifixorib⁹. b ℣ a quo descenderat pascere turbas docens ℣spera mūdi fugere ⁊ ℣ ea orare.

fugit iterū in mōtē ipse solus. b †Ut aūt sero factū ē: descenderūt b

discipuli ei⁹ ad mare. Et cū ascen c†

a ℣ sūmatim .p̄ponit qđ postea explicabit.

dissent nauim: vēnerūt trās ma/ a ℣ merito tenebre sūt qz lux nōdū venit.

re in capharnaū. Et tenebre iā fa b

℣ exponit quid inueniendo contigerit.

cte erāt: ⁊ non venerat ad eos ie/ c

℣ mūduo. ℣ .i. omni genere tentationū.

sus. Mare aūt vēto magno flāte f

℣ aduersus ecclesiā. ℣ nō desistebant .p̄ aduersis: qz qui p̄seuerauerit v. i. f. c.

exurgebat. Cum remigassent er/ g

go quasi stadia vigitiquinq; aut triginta: vident iesum ambulātē b

supra mare; ⁊ primū naui fieri ⁊

℣ non in scipos confidentes.

timuerūt. Ille aūt dicit eis: Ego i k

a. ℣ agnoscēres ⁊ secure gaudēres.

sum: nolite timere. Voluerunt er l

a ℣ de fluctu ad solidit̄atē poti⁹ q̄ ē in cēna pace.

go eū accipe ī naui: et statī nauis n

fuit ad terrā quā ibāt. Altera die o

turba q̄ stabat trans mare vidit

℣ in p̄cedente vespera.

qz nauicula alia non erat ibi nisi vna: ⁊ qz non introisset cuz discipulis ℣ illam.

suis iesus in nauim: sed soli discipuli eius abissent. Alię vo

℣ quib⁹ ipe turbe transpozarent.

supuenerūt naues a tiberiade iuxta locū vbi manducauerāt pa/

℣ qz naues habēr.

nem: gratias agētes deo. Cū er

℣ qui non introuerat nauim.

go vidisset turba qz iesus nō es/

℣ qui introuerant nauim.

set ibi neq; discipuli ei⁹: ascēderūt

℣ qui venerāt a tiberiade.

in nauiculas ⁊ venerūt caphar/ a

naum querētes iesū. Et cū iuenis/

a ℣ quia nauem non introisti. b ℣ nō ad questionem sed ad intentionem.

sent eū trās mare dixer⁹ ei: Rab

bi: qñ hūc vēisti. Rūdit eis iesus a†

et dixit: Amē amē dico vobis: b

℣ qz potuistis me cognoscere. ℣ .i. nō .p̄pt spūz: ℣ .p̄pter carnē ne oporteat vos laborare.

q̄rit̄ me nō qz vidistī signa: ℣ qz c

māducastis ex panib⁹ ⁊ saturati

℣ operib⁹ meremini. ℣ non panes vt prius.

estis. Operamini nō cibū q̄ perit: d†

℣ verbum quo vtuntur angeli.

℣ q̄ manet in vitā eternā quez e

℣ null⁹ ali⁹ nisi ei ⁊ p̄ sacerdotes vob dat. ℣ vere filiꝰ hominis vobis dabit: hūc ei: vt vnctꝰ possū.

filius hominis dabit vobis. Hūc f

℣ pre consortibus suis. ℣ quia intellexerunt eibum illum esse opus dei.

eni pater signauit deus. Dixer⁹ g

a ℣ dđ obseruādo hoc ꝑceptū facere porcrim⁹

ergo ad eum. Quid faciem⁹ vt b

opemur opa dei? Rūdit iesus et i

a ℣ nō hoīs: ne dū ℣ se putet habere nisi a deo.

dixit eis: Hoc est op⁹ dei vt cre/ k

datis in eū quē misit ille. Dixer⁹ l

ergo ei: †Q̄ ergo tu facis signū m

℣ illud.

vt videamus ⁊ credamus tibi? a

a ℣ hic agre ostēdūt se cōparare miraculū moy/ si miraculo christi: quasi minori.

Quid operaris? Pfes nri māndu n

cauerūt māna in deserto: sic scri/

℣ ne quis dđ putet māna: qđ ps. vocat panē celi

ptū ē: †Panē de celo dedit eis mā

ducaſ. Dixit ergo eis ihs: Amē o

amē dico vobis: nō moyses de/

℣ ce si nō de aere nō rā illū de q̄ vidit angeli.

dit vobis panē de celo: sed pat p

a ℣ .i. verbū qđ vernt ī lac du descēdit ī carnē.

meus dat vobis pānem de celo

℣ cor iustificans.

verum. Panis enī ver⁹ est q̄ de q

℣ dum homo fit. ℣ qđ non manna.

celo descēdit ⁊ dat vitā mundo. r

Dixerūt ergo ad eum: Dñe semp s

℣ ostensionē xp̄i stabat in bōis opib⁹: nō iacebat ī terrenis expectās iesū: vna nauis: catholica ecclia: alie naues cōuēt⁹ eoz q̄ nō sincere querūt iesū. vnde eis dicit: Queritis me nō .p̄pter me: ℣ .p̄ terrena. Et vocēt quō debeāt q̄rere. a Et cū inuenissēt. Ecce plens est eis q̄s fugerat: ne eum regē facerēt. Cur ergo fugerat? nisi .p̄ dicto sacramēto. iteruz ℣ sens loquit̄ eis: vt quoz satiat ventres eoz satiet ⁊ mētes. dicēs: Amē amen dico vobis: docēs eos q̄s doctores ī stituit: ℣ ī insistere p̄dicationi.

b Amen amē dico vo. Post q̄ de diuinitate sua qua idē est cū patre: tractauit ⁊ eodē honore honorādus: ⁊ de humanitate sua qua de morte liberat ⁊ sustitat grādi honore dign⁹: vult tractare de cibo vite. i. Vbo dei ⁊ hec continuatio q̄tuz ad sententiam. Ad litterā vo sic: Dolētibus me non .p̄pter me: sed .p̄pter panes qui pereunt. Ergo operamini. i. querite me p̄pt̄ me: non p̄opter aliud. Ipse est enī⁹ cibus ille qui permanet in vitam eternam: vt post apte dicet. Similiter quotidie querūt multi iesum: non propter iesum sed vt bene sit eis i tpe. c Signauit. Quasi .p̄pzio signo a ceteris discreuit: qz qui est filius bonitnis est ⁊ filius dei: ⁊ iō me nolite cōtinere filiuz bomis: sed petite a me cibum spiritualem. d Hoc est opus dei. Fides per dilectionez operās: est opus: qz si desit facultas non q̄ritur nisi voluntas. Merito etiam fides q̄ per dilectionē opat opus dicitur: que est initiū et finis totius boni. e Quod ergo tu facis. Audiunt christum promittentem maiora. i. cibū q̄ permanet in vitam eternam: q̄z moysen qui .p̄misit terram fluē tem lac ⁊ mel ⁊ huiusmodi temporalia: ⁊ nondum videt ab eo signa nisi minora. Moyses enī dedit de celo panem: iste panes boꝛdeaccos. Quasi ergo .p̄ minimo habentes quod fecerat q̄ maiora p̄mittebat: querunt. Q̄ ergo. ℣. f. f Signum. qz ad fidem suam eos inuitabat q̄ runt signa quibus inducerent ad credendum. vñ Aplus: Judei signa querunt. g Dixit ergo eis iesus. Qz p̄ferebāt op⁹ moysi suo operi: ostendit illū ꝺ se min⁹: qz non fuit panis de celo: sed tñ figura illius: ⁊ suum maius qui est panis de celo qui dat vitam: ⁊ hic est cibus quez supza dixit permanere in vitam eternam. h Panis enī verus. Angeli purum verbū solidum cibum comedūt. Mos ℣ verbum sed in lac versū: quia si nō possumus comedere possumus sugere. Misi enim incarnerur a nobis nō cognosceret: ⁊ a nobis nō gustare retur. i Dñe semp da. Sicut mulier samaritana audiēs: q̄ biberit de hac aqua nō sitiet in eternū: sm coz⁹ accepit: ⁊ tñ laboze ⁊ idigēria carere volēs dixit: Da mihi hāc aquā. sic isti q̄rūt panē q̄ eos refi

℣ ciat ⁊ nul

a ℣ magne salutis mundo est preco futurus.

tā ꝑseruare. iō ille est ver⁹ panis spūalis q̄ dat ⁊ cōseruat vitā spūalez. ℣ aūt cōpetit ℣bo ī carnato: ꝑpter qō dicit. ℣. Ego veni vt vitā habeāt ⁊c. s Dixerūt ergo. Hic ostēdit q̄d sit iste panis spūalis. iudei enim audiētes bonitatē hui⁹ cibi dixerūt: n Dñe sp da no. pa. hūc. volebāt de cetero esse refecti sine esurie ⁊ laboze: sic de muliere samaritana dicrū

fuit. iiij.

Universitätsbibliothek Bibliothek

ciat ⁊ nũ ꝯ deficiat: ꝓpter qđ eũ regẽ facere
voluerũt. Sed iesus ad se reuocat ⁊ quẽ pa
nẽ dixit euidenti᷒ agit: Ego sũ pa. vi. Pote
ro dare vitã: qz sũ panis viuificãs: igne spi
rituscti in clybano vteri virginalis coctus
fuit. iiij. ca. q̃ petijt a ꝯpo: Die da mihi hãc aquã vt nõ sitiã ⁊c. verũtamẽ sicut
illa nõ intelligebat coditionẽ aque spũalis: sic nec isti de pane spũali. ⁊ iõ iesus
oñdit eis qđ sit iste panis. dicẽs: a Ego sũ panis vite. q̃ nõ solum vitã ꝓfe
uat: sed etiã dat ipam de nouo. panis aũt corporalis vitã corporalẽ ꝓfitentẽ
tãtũmodo ꝓlongat. iõ sequit:

da nob panẽ hũc: Dixit ãt eis ie
sus: Ego sũ panis vite: q̃ vẽit ad
a ¶ b est q̃ credit i me ⁊ comedit me. non sitiet.
Jn vtroq; enĩ significat eterna saturitas.
mẽ nõ esuriet: ⁊ q̃ credit i me nõ
¶ ego sum panis reficiens quẽ vos ꝑsentẽ habe
tis: non et manducatis credendo.
a sitiet i ẽternũ. Sz dixi vob: q̃ et vi
¶ sed si vos nõ creditis: nõ ideo inutiliter veni:
nõ ideo alios ꝓdo: sed venientes recipio.
b distis me ⁊ non credidistis. Om
¶ p fidẽ mihi vnic. ¶ pallis᷒ fidei ⁊ bõe opari.
c ne qđ dat mihi pat᷒ ad me vẽiet:
d ⁊ eũ q̃ vẽit ad me nõ ejciã foras:
¶ facꝰ sũ hõ: humilẽ deũ sequak ille quẽ puder
sequi humilẽ hominẽ.
¶ qz descẽdi ỏ cẽlo nõ vt faciã vo
¶ hominis. ¶ dei patris.
lũtatẽ meã: sed volũtatẽ eĩ᷒ q̃ mi
e sit me. Hęc ẽ enĩ volũtas eĩ᷒ q̃ mi
a ¶ dat᷒ ẽ ei tm̃ hũilis in ĩ sit ꝑma resurrectio
sit me patr᷒: vt oñe qđ dẽdit mi
¶ cece leba resurrectio.
f hi nõ ꝓdã ex eo: ſz resuscitẽ illud
a ¶ per me mediatorem vult pater dare credent i
bus vitã q̃ vitam.
i nouissimo die. Hęc ẽ aũtez vo
luntas patris mei qui misit me:
g vt omnis qui videt filiũ ⁊ credit
a ¶ credendo in eum ⁊ transeundo in vitam.
in eũ habeat vitã ꝑternã: ⁊ ego
resuscitabo eũ in nouissimo die.
b Murmurabãt ergo iudei de il
lo: qz dixisset: Ego sũ panis viu᷒
qui de cẽlo descẽdi. Et dicebãt:
¶ ignominiose indignãtes: ⁊ eĩ᷒ opprobria q̃rẽ
tes in hũilitate generis eĩ᷒ offendũt. ¶ christi.
† Nõne h̃ est filiꝰ ioseph cuĩ᷒ nos
¶ sed non celestem.
nouimꝰ patrẽ ⁊ matrẽ? Quomo
do ergo dicit hic: qz de cẽlo de
a ¶ quẽ nil laret q̃ abscõdita cordiũ intuet.
scẽdi? Respõdit ergo iẽsus ⁊ di
i rit eis: Nolite murmurare in in
¶ credere in me nisi gratia eũ ꝓueneri: nisi pater
eũ reuelauerit.
k uicẽ. Nemo potest venire ad me

Dei.12.c.nõ decer.

Mat.25.b

Dan.14.d Dan.13.c Luce.11.b

Dan.13.b Dan.6.d Luce.4.b

Psa.8

Dan.14.d Luce.11.d 6.c

muratio. Et diuiditur in duas. qz ꝑmo ponit hec murmuratio. secundo eĩ᷒ se
datio subdit. ibi: Rñdit ergo iesus. Circa primũ sciendũ q̃ iudei credebãt
xp̃m esse hominẽ purũ ⁊ de semine ioseph ex maria cõceptũ: ignorantes ipsum
formatũ virtute spiritussancti. ⁊ ideo murmurabãt de h̃ qđ dixerat: Ego sũ pa
nis vite qui de cẽlo descẽdi. ⁊ patet ꝛa. Rñdit. Hic ponit murmuris se
datio. Et diuiditur in tres. quia primo admonitio ponitur. secũdo cã murmu
ris subditur. ibi: Nemo põt: tertio ratio dicti: ꝓpter qđ murmurabãt reddit
ibi: Amen amen dico vobis. Jn prima ergo parte admonet eos. dicens:

Nolite murmurare in in. quia patres eorum in deserto fuerunt grauit pu
niti propter murmurationem. ⁊ ideo hec admonitio christi est salubris ne ca
dant in consimilem penam. Nemo potest venire ad me. Hic ostendi tur
causa predicte murmurationis: non enim causabatur ex verborum christi fal
sitate cũ essent verissima: sed ex iudeoꝝ incredulitate, ⁊ hoc est quod dicitur:
Nemo potest venire ad me per fidem formatam.

Nisi pater

Dan.13.b Dan.6.d Luce.4.b

Mat.24 ⁊ 26 ⁊ Luce.22 ⁊ 24

Nisi pater q̃ mi. Illũ pater trahit ad filiũ q̃
ideo credit in filiũ: qz cogitat patrẽ eĩ᷒ esse deũ.
i. q̃ credit equalẽ patri gẽtũ. Tractio hec nõ ẽ vio
lentie nec necessitatis: nec est inuitis: sed volũtatis
⁊ diligẽtij. vñ dr: Trahit vnũquẽq; sua volũtas.
Si ergo in his in qb᷒ nõ
est vera dilectio: trahit
hõ amore ⁊ desiderio: q̃n
tomagis trahit aliqs ve
hemẽti delectatione cui
pat renelat panẽ q̃ est vi
ta ⁊ beatitudo ⁊ oẽ bo
nũ: i q̃ cõmẽdat magna
gra. b Et ego resusci
tabo ⁊c. Ego equal᷒ pri
faciaz eũ videre qđ cre
dit: mãducare qđ esurit:
habere qđ amauit ⁊ desi
derauit: qđ nõ põt eẽ in
pãti vbi tm̃ trahit.
c Est scriptũ. Erunt
omnes docibiles dei. i. docti a deo.
Snĩa enĩ buĩ᷒ dr Esa. iiij. Ponã oẽs filios tuos do
ctos a dño. ⁊ Hiere. iij. Dabo vobis pastores iuxta
cor meũ ⁊ pascẽt vos sciẽtia ⁊ doctrina: ⁊ est cadẽ sẽ
tẽtia cũ illa q̃ dic a saluatore exprimit. Xp̃s ei᷒ ⁊ apli
nõ sp allegauerũt scripturã deverbo ad verbũ: ſz suf
fecit eis accipe snĩam. Cuĩ᷒ aũt efficacie sit diuina ispi
ratio oñdit. d. d Omnis q̃ audit a pa. ꝑdictas ispi
rationes percipiẽdo. e Et didicit. eas sequẽdo.
f Venit ad me. q̃ fidẽ formatã in ꝑsenti: ⁊ p gẽaz i
futuro. ⁊ qz dꝰ pater docet hominẽ nõ apparẽdo vi
sibiliter: sicut hõ vl᷒ sicut ãgel᷒ in corpe ab eo moto: vl
sicut dei filiꝰ in corpore sibi vnito. ideo sequit:
g Nõ qz patrẽ vidit q̃sq; nisi is q̃ est a deo. s. filius
q̃ naturaliter ꝓcedit a patre. Notãdũ q̃ p hãc dicti
onem quisq; põt intelligi natura bũana: ⁊ sic verũ ẽ
q̃ null᷒ hõ ante xp̃m vidit patrẽ: nisi forte in quodã
raptu sicut moyses. ſz talis visio nõ erat sibi visionẽ
xp̃i q̃ ab instãti sue cõceptiõis vidit diuinã essentiaz
per modũ habit᷒ pmanẽtis: ⁊ vrẽs sensib᷒ corporis.
Si aũt per li q̃sq; excludak omnis creatura: sic intel
ligit q̃ sequẽ de filio ꝑm diuinã naturã: ⁊ de visiõe cõ
prehẽsiõis q̃ cõpetit soli dño. p h̃ aũ q̃ dictio exclusiua
ibi adiũgit filio ⁊ excludit ꝑvl᷒ spũsctus: qz ẽ vna
simplex visio. dictio eĩ᷒ exclusiua addita vni ꝓpe ꝛspe
ctu termini essentialis nõ excludit aliã psonã: vt dixit
sius declarak. j. Snĩaz. h Amẽ amẽ. Repetẽda in
deoꝝ murmuratiõe: saluatoꝛ reddit cãm eĩ᷒ qđ dixe
rat: Ego sũ panis vite q̃ de celo descẽdi: q̃si satisfaci
ens eoꝝ q̃stioni. Et q̃ illud dicit sit vez arguit: Ille
est verꝰ panis vite ⁊ de celo descendẽs: q̃ pt ꝑsona
re a morte: ⁊ dare vitã eternã ⁊ celestẽ: talis panis ẽ
verbũ incarnatũ: nõ aũt panis dat᷒ a moyse in deser
to: qz omnes qui manducauerũt ex illo mortui sũt. er
go ⁊c. ⁊ hoc est qđ dr: Amen amẽ dico vobis: q̃ cre
dit in me: p fidẽ formatã. i Habet vi. eternã. que
virtualiter in gra cõtinet᷒. alia ꝛa patet ex dictis. k Et panis quẽ ego
dabo. Post q̃s egit de pane spũali qui est verbũ. hic q̃r agit de pane spũali
q̃ est sacrm̃. Et diuidit i duas ꝑtes. qz circa h̃ ꝑmo põit doctrĩa xp̃i. secũdo ex
ponit: qz videbak obscura. ibi: Multi aũt audiẽtes. Prima i duas: qz ꝑmo
ostendit ꝓpositũ. secũdo ꝓbat q̃dã suppositũ. ibi: Qui mãducat. Prĩa in
tres: qz ꝑmo saluator docet huius sacramẽti q̃ritatẽ. secũdo ipsi᷒ necessitatez.
ibi: Litigabãt. tertio eĩ᷒ veritatẽ. ibi: Caro mea vere ⁊c. Circa primũ sciẽ
dũ q̃ in sacrmẽto eucharistie ꝓtinet ipm̃ verbũ incarnatũ. ⁊ iõ ostẽdẽs q̃
litatẽ huĩ᷒ sacramẽti q̃ttuoꝛ tãgit. Primũ est illo qđ ibi sacramẽtũ tm̃. s. spe
cies panis. cũ dicit: Et panis. Secũdũ ẽ auctoꝛ huĩ᷒ sacramẽti q̃ ẽ ipe chri
stus sacerdos summꝰ. Sacerdos aũt q̃ est minister huĩ᷒ sacramẽti tripliciter
ꝓfert xba nõ in ꝓpria psona: ſz in psona xp̃i. in aliqs aũt sacris vtik minis
ter xbis suis vl᷒ xbis ecclie: q̃b᷒ exprimit act᷒ qđ facit: vt i baptismo pa
ter cũ dicit: Ego bapticꝫ te. ſz i sacrõ eucharistie solũ refert xba xp̃i. cũ dic:
Qui ꝑdie ꝑ̃ pateret ⁊c. ⁊ sequit postea xba xp̃i cõsecratiõez efficietia. ⁊ h̃
notak cũ dr: Quẽ ego dabo. Tertiũ est res significata ⁊ ꝓtta. s. vez corꝓ
xp̃i. cũ dr: Caro mea ẽ. ⁊ accipit h̃ caro ꝓut distiguit ꝓtra alam ⁊ sig uinẽ:
qz licet sub specie panis sit alia ⁊ sãguis. h̃ tm̃ nõ ẽ ex virtute sacrĩ: ſz ex cõco
mitãtia realis: sicut ⁊ ipsa diuinitas. Quartũ ẽ res nõ ꝓtta ſz tm̃ signata. s.
corꝓ xp̃i mysticũ: qđ ꝓtinet capiti p charitatẽ. h̃ aũt sacramẽtũ dr sacramẽ
tũ amoris. iõ dr: I Pro mũdi vi. Sic enĩ vita naturalis ẽ in mẽbris: eo q̃
vninnt capiti a q̃ recipiũt influẽtiã sẽsus ⁊ mot᷒: sic i fidelib᷒ q̃ sũt mẽbra xp̃i
vita spũalis ꝓuenit: eo q̃ vninnt capiti xp̃o p sacrm̃ amoris. Cõsiderãdũ
ẽt q̃ hũ dicit mũdi: qz alia sacra solũ ꝓficiũt ipi recipiẽti. sol᷒ eni baptizat᷒
recipit gram baptismalẽ ⁊ nõ alij. Sacramẽtũ aũt eucharistie nõ solũ ꝓfi
cit sacerdoti sumẽti: ſz etiã toti ecclie: ⁊ illis q̃ sũt in purgatorio. Cuĩ᷒ rõ ẽt
qz eucharistia nõ tm̃ sacramẽtũ: sed ẽ ecclie sacrificiũ in q̃ntũ ponit christũ
passũ. ⁊ iõ ꝓficit oĩb᷒ xp̃i fidelib᷒. Si aũt sumak alio mõ sicut a laico: tunc
ꝓficit solũ sumẽti: qz officiũ eĩ᷒ nõ est offerre sacrificiũ: sed tm̃ sumere sacra
mentũ. m Litigabãt. Hic q̃r ostẽdit huĩ᷒ sacramẽti necessitas. Judei
enĩ rudes ꝑdicta xba xp̃i audiẽtes reputabãt ea inutilia ⁊ ipossibilia. iõ

Psa.32.b Dic.3.c

De pe. di. 4. bũdicẽ

De ꝑse.di. 2.c. xp̃s et ca. omnia.

Misi mandu

a Misi mãducaueritis. Aug⁹. Hũc cibũ ⁊ potũ societatẽ vult intelligere corporis ⁊ membrorũ suoꝝ qđ est ecclia in ꝑdestinatis: qđ iã factũ ẽ ⁊ suo cariꝭ ⁊ iustificatis qđ factũ est: ⁊ fit ⁊ fiet in glorificatis: qđ nũc ẽ in spe fiet in re. Dul⁹ rei sacramentũ. i. vnitatis corpis xp̃i: alibi ãꝛ̃dicte: alibi certis diebꝰ fit: ⁊ sumit aliꝗs inuisibiliter: aliꝗs in morte. Rel xo buꝰ sacramẽti omnibꝰ ẽ in vitaꝫ sumẽtibꝰ: nulli ad mortẽ. i. vnitas sacroꝝ. Cũ corpus ⁊ sãguis in bis rebꝰ cõmẽdat q̃ ex multis in vnũ redigũtur vt ex multꝫ granis vnꝰ panis fit: ⁊ ex multis acinis vinũ confluit.

b Qui mãdu. c. meã. Exponũt q̃dã scri de cõmestione altaris ⁊ bene dicũt: ſz q̃ũt quõ fiat invitã eternã: cũ q̃dã ad mortẽ. vñ dicit Aplꝰ: Si q̃s comedit i altari cũ hac cõmestione de q̃ agit b. i. cũ fide opante ⁊ dilectione b comedit i vitã eternã. Si q̃s xo aliꝗs in morte. c Caro ei m. Ere viuet sia et corpꝰ ex b cibo: qz caro mea vere ẽ abꝰ q̃ solꝰ facit imortales: vt neq; eluriẽt neq; sitiẽt. aliꝰ ei / bus b nõ ꝑstat ẽt si un eo b apperat. d Qui mãducat. Ja expõit quõ fiat qđ dixit: ⁊ quid sit mãducaꝛ car. ⁊ bibere sã. b ẽ manere in xp̃o: ⁊ xp̃s habere in se manẽtẽ.

1. Cor. 11. f † De conse. di. 2. iuxta et ca. q̃ mãducat.

Qui xo si mãet i xp̃o: ⁊ in q̃ manet xp̃s: nõ mãducat spũaliter: ⁊ si sacrm sibi sumit i iudiciũ corporalit. e Sic me misit. Me equalẽ sibi misit. i. hominẽ fecit: ⁊ inde ẽ vt ad eũ referã vitã meã q̃si ad maiorez. f Et ipe v. Ut vinã ex patre. mea exinanitio facit vt hõ vivat ex me. ꝓticipatio facit q̃ me mãducat. g Hic est pa. Et ita ꝓstat q̃ hic est vere panis de celo: nõ mãna: qz illꝰ mãducãtes ꝓes vobis sunt miles mortui sũt in eternũ: hũc panẽ hõ q̃ vitã nõ habebat mãducãs vivet i eternũ. Supra dixerat: Ego sũ panis q̃ de celo descẽdi. b dicit: hic. i. filius hois ad esũ cuiꝰ carnis iudeꝰ. ẽ ille panis q̃ de ce. des. q̃ idẽ ẽ filꝰ hois ⁊ filꝰ dei. h Murmurabãt ergo iudei de illo quia dixit: Ego sum panis qui de celo descendi. Murmur carnalis sapiẽtes ꝗsi ꝓticulatim carnẽ q̃ idut⁹ erat se eis distributurꝫ. ꝓmitteret ꝑ naturã eẽ putãt vt cibũ hoiꝫ hũanã carnẽ daret. i Durꝰ ẽ h. sic oportebat dici vt ab hoibꝰ nõ ꝛtelligeꝛ: ſz secretũ dei xp̃is tegeret: secretũ dei ſtẽtos dz

dare ad mãducãdũ? Dixit q̃ eis

f ex si ignorẽtis q̃s modꝰ sit dãdi vel mãducãdi: tñ nisi.

a iesus: Amẽ amen dico vob: nisi mãducaueritis carnẽ filij hois ⁊ biberitis eiꝰ sãguinẽ: nõ habebi/

f sine hac vita põt haberi vꝛalis ſz nõ eterna.

a f ne aũt de hac vita ꝛcelligerẽt ⁊ inde lꝛitigarẽt subdit: Qui man. ac.

b tis ũitã in vobis. Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit meũ sãguinẽ:

a f m spũm: nec caro eiꝰ fraudabit ea suo rꝛe.
b f b dicit: nec q̃s putet mãducãtẽ ꝛ mori corꝛe.

habet vitã eternã: ⁊ ego resuſci/

a f. i. societas scrꝭ: vbi pax cernitur erit pfecta

c tabo eũ i nouissimo die. Caro ei f
mea vere ẽ cibus: ⁊ sãguis meꝰ
d vere est potꝰ. Qui mãducat me g
am carnẽ: ⁊ bibit meũ sãguinẽ: i

a f b est signũ mãducationis: illi eũr accedẽdo ad meã carnẽ: q̃ nõ relinquũt vnitatẽ. f sic vi/

e me mãnet ⁊ ego i illo. †Sic misit h
uer: quia sicut ego homo vivo ꝓpter patrem vivum cui vnio: sic q̃ me mãducat ⁊ mihi vnit vivit ex me.

me viuẽs pater: ⁊ ego viuo ꝓ/ k
pter patrẽ: ⁊ q̃ mãducat me ꝛipe l
f viuet ꝓpter me. Hic ẽ panis q̃ d m

f nõ sic mozierunt ꝛ aia q̃ me celestẽ panẽ digne mãducãt sicut patres veꝛri in. d. manna: ⁊ mozrui sunt.

celo descẽdit. Nõ sic mãducaue/ n
rũt ꝓes vri mãna: ⁊ mortui sũt.

f sed potius. f in me qui sum vita.

Qui mãducat hũc panẽ viuet i o
eternum. Hec dixit in synagoga p
b docẽs i capharnaum. Multi er/ q

f quid ergo inimici.

go audientes ex discipulis eiꝰ di
ſapiunt fm carnẽ: ⁊ ideo mouenꝫ.
i xerunt: Durꝰ est hic sermo: et qs r

pane cõtenta virtute spiritusſacti fuit formata. n Non sicut man. pa. vestri mãna et mortui sunt. ⁊ ideo non fuit vere cibus celestis: sed tñ figura eius: qz vitã ꝛpi ritualem non cõferebat: sed eam dari in sacramẽto ꝓfigurabat: quia erga deuotos habebat omne delectamentum: vt habeꝫ Sap. xvj. Panẽ paratũ ꝓestitisti eis habentẽ omne delectamentũ. Malis aũt hominibꝰ erat insipidꝰ. vñ dicebãt Nu. xxj. Nauseat anima nostra sup cibo isto leuissimo. sic eucharistia digne sumentibus est vite spiritualis solatium. ⁊ indigne sumentibus iudicium. ideo sequit: o Qui mandu. hunc panẽ digne. viuet in eternũ. sequitur: p Hec dixit in synagoga. q̃ ẽ locus cõmunis vbi iudei conueniunt. q Docens in capharnaum. que erat metropolis galilee. hoc addit euangelista post verba christi ꝓdicta ad ostendendũ q̃ christus in palam docebat sicut habens doctrinã sanã ⁊ nõ suspectã.

r Multi. Posita doctrina xp̃i: ꝓsequẽter exponit. ⁊ primo ponit eiꝰ expositio. secũdo ex hoc ostendit aliquoꝝ reprobatio ⁊ aliorũ ꝓfirmatio. ibi: Ex hoc multi. Prima in duas. qz primo põitur expositiõis occasio. secũdo ipsa expositio. ibi: Sciens aũt iesus. Occasio aũt expositionis fuit: qz multi iudeorũ verba christi capere non potentes ꝓpter suam incredulitatem: s Dixerunt: durꝰ ẽ hic sermo. In cor poralibus dicit aliquid durũ duplici de causa. vel qz nõ est de facili penetrabile. vel qz resistit tactui. sic in spiritualibus dicit aliq̃d durum: vel qz ab intellectu nõ penetratur. vel quia displicet voluntati. vtroq; modo sermo christi erat eis durus: quia eius verba non intelligebant: ⁊ displicebat eis q̃ tanta de se dicebat: eo q̃ ipsum hominem purum esse putabant. ideo sequitur: t Et quis potest eum audire.

Sciẽs aũt

f facere: nõ aduersos. a Si ergo viꝺ. Suspẽdit ordinẽ ꝗsi tũc ꝛtelligetis q̃ nõ eodẽ mõ q̃ puratis crogo corpꝰ: ⁊ q̃ ꝑ grã mozuiꝭ non ꝓsumit: ſz spũali gratia illis dãdo: ipos in corpꝰ meũ conuerto. hinc plãe

f ei obedire. a f quẽ nihil latet.

potest eũ audire? Sciẽs autẽ iẽ a
f qz sic dixerãt vt ab illo non audirent.
sus apud semetipsum: quia mur/ b
murarent de ꝑ discipuli eius di/ c

f quia dixi de carne mea ⁊ sanguine.

a xit eis: Hoc vos scãdaliçat? † Si
ergo videritis filiũ hois ascẽdẽ/
f qz verbũ ⁊ hõ vnꝰ ẽ ꝓs ꝑ: in celo esse dux in terra loquik: f dei. f si q̃s cũ carne quã odit habet ybi erat pri⁹? † Spũs ẽ q̃ vi/ f
ber spũm: vnite. f. ꝓ ꝛtellectione corꝭ q̃ dixi.

b uificat caro nõ ꝓdest q̃cq̃. Uer/ g
ba q̃ ego locutꝰ sũ vobis spũs ⁊ h

f i ſz ⁊ spũalit ſt ꝛtel. ⁊ vivificãt: ſz nõ ei q̃ carnalit accipit. vñ subdit: Sz ſt q̃dã ex vo. q̃ ñ cre.

c vita sunt. Sed sunt quidã ex vo k
bis qui nõ credũt. Sciebat eniꝫ l

a f apostoli q̃ nõ sũt scãdaliçati.

ab initio iesus q̃ essent crẽdẽtes
d ⁊ quis traditurus esset eũ. Et di m

f quia quidã nõ credũt.

e cebat: Propterea dixi vobis: q̃ o
nemo põt venire ad me nisi fue
f rit ei datũ a patre meo. Ex hoc p

f nõ pauci q̃ videbant ⁊ nõ vere fuerãt discipuli. a f non post xp̃m sed post sathanam.

multi disciploꝝ eius abierũt rẽ/
f vt ꝑfis ſt to cũ illo erãt: nec vltra redeũtes.
tro: ⁊ iã non cũ illo ambulabãt.
a f q̃ iudas corpore remansit: qđ aũt iã sciebat dño alijs post aperuit.

Dixit ergo iesus ad duodecim: q
Munqd ⁊ vos vultis abire? Re r s

f vnus ꝓ omnibus. f filius tibi

spondit ergo ei simõ petrꝰ. Domi t
f cũ nõ sit. f nõ ẽ a re cũdũ. f q̃. f i ministratione corꝭ q̃ sãguis cui ꝓmittꝫ vitã.
ne ad quẽ ibimꝰ? Uerba vite eꝛ/ v
ne hẽs: et nos credimꝰ ⁊ cognoꝛ/ x

a f pri⁹ ẽ credere ⁊ pꝰ cognoscere. b f. i. q̃ tu es vita eterna: ⁊ ideo in carne ⁊ sanguie tuo nõ das nisi quod eo. f causa pbãdi eos.

sumꝰ q̃: tu es xp̃s filiꝰ dei. Rndit y
eis iesus: Nõne ego vos duodeci a

f. i. vocaui electione illa qua dicitur: Multivocati pauci electi.

elegi: ⁊ ex vob vnꝰ diabolꝰ ẽ? Di b c

f. i. deo: sum fluens. f filio. f interpꝛetatur

cebat aũt ꝺ iuda simõis scariothis d
memoria sanguinis.
b ei erat traditurꝰ eũ: cũ eẽt vnꝰ e f

sacre scripture ⁊ rõni. Sciendũ igit q̃ dicit Aug⁹. q̃ iudas a ꝓncipio sue electiõis fuit malus. electꝰ tñ est a dño ad aplatũ vt q̃ malicia ⁊ ꝓditione ꝑficeret xp̃i mysteriũ: qz sic intiq̃ male vtunt bonis opibꝰ di. sic ⁊ deꝰ bñ vtit malis opibꝰ hoim. ⁊ iõ q̃ nisi iudas fuerit pessimus. tñ eꝰ malo bñ vsus est xp̃s. Beda aũt i b q̃uit cũ Aug⁹. sed addit q̃ iudas nõ fuit electꝰ ad aplatũ. ſz alij. xj. vocatꝰ ẽ tñ cũ eis vt ꝑ ꝓditiõis eiꝰ officiũ xp̃s ogaret salutẽ hũani generis. ſz vtrũq; istoꝝ videt ꝓtra rõnẽ esse ⁊ sacrã scripturã. distributio enim honoꝝ respicit insticiã cõmutatiuã: vt habeꝫ. v. Ethic. vt alicui rãto plus deꝰ de honore: q̃nto maior ẽ in virtute. ⁊ iõ nõ est verisile q̃ iudas vocatꝰ fuerit ad honorẽ aplatꝰ nisi tũc fuerit iustꝰ. vl qz xp̃s tũc eũ iustificauerat vt esset tãi honore dignꝰ sic iustificauit Matth. qñ eũ vocauit i aplatũ: vt hꝰ. Mat. ix. Ire .j. xvij. dicit xp̃s de discipulis suis loquẽs ad pr̃em. Quos dedisti mihi custodini: ⁊ ne

mo perijt

ꝙ ad bonū: vt malꝰ vtunt bonis dei ad malū. Ca. VII

A Post hec aūt. Dñs in carne manēs frequēter i galileam ambulabat: vt eū imitari volētes de vitijs ad ⁊tutes trāsmigrare discāt: qđ illa figurabat: vl vt illi⁹ typis sācti de indea ad gētes ꝺbi dei trāsitū expectarēt. b Dies se. Mō q̄ vn⁹. sūt enī. vij. ſz more eor ḡt / ḡt sūt quasi vn⁹ dicūt, ꝓter vnā festi/nitatē. Scenophegia festiuitas taber/naculoꝝ q̄ mēse. vij. iudei habitabāt in tabernaculis: in memoriaz illoꝝ in q̄/bus patres eoꝝ habitauerūt in deser/to. c Ut discipuli. Opa q̄ vere di/scipuli sciebāt: isti nesciebāt laudibus diuis ⁊ nō populari fauore efferēda.

d Nemo q̄ppe. Sloze ei⁹ ꝓsulūt: q̄si mira facis, ſ. in absc̄dito: ſz ī notesce/re vt ab oīb⁹ lauderis. e Tps me/um. Jdeo nō est nūc tps meū ſz vīm: q: nō sū amator mūdi vtvos ſz accusa/tor. Et lō nō odit vos mund⁹ ſuos fal/sos testes: q̄ dicitis bona mala ⁊ mala bona. f Ego nō ascē. Aug⁹. Qui/dā dicūt ꝺ ad passionē ptinere: qz nō i festiuitate scenophegie: sed in paschali qua agn⁹ occidi solet: crucē ascēdit.

Mō manifeste

Nico.de lyra

mo perijt ex eis niſi filius ꝑditōis. et certū est q̄ loquit̄ hic de ꝑditiōe q̄ ē pctīs mortale: q: iudas adhuc vine/bat vita corporali. ⁊ sic videt̄ q̄ perie/rit per pctīm mortale postq̄ fuit datus xp̄o ꝑ fidē a deo patre. Nō aūt addit Beda iudā ſ fuisse vocatū ad apl̄atū: videt̄ eē ꝺ scripturā: Mat. x. ⁊ Mar. iij. vbi numerant illi q̄ vocati sunt ad apl̄atū: ⁊ inter illos enumerat iudam. Jtē Act. j. q̄ Matthias electꝰ ē ad a/postolatū ꝺ q̄ ꝙuaricatꝰ fuerat iudas. nullꝰ aūt ꝙuaricat a statu in q̄ nō fue/rit. Ex q̄ ptz q̄ vere fuit vocatꝰ ad apo/stolatū. q̄ppe qđ dicēdus ſm Chrys. q̄ fuit vocatꝰ ad dignitatē apl̄at⁹: ⁊ p/tūc fuit bonꝰ: q: vocatio ad talē digni/tatē posset ēē ſine iusticiā. q̄ aūt po/stea peccauit ꝓdendo ⁊ tradēdo xp̄m nō cōtradicit isti vocationi: qz apl̄i ex sua vocatiōe nō fuerūt in bono cōfir/mati. qđ ptz ex casu petri q̄ post suam vocationez xp̄m negauit. Et lō sūt di/cendū q̄ licet iudas tpe sue vocatiōis fuerit bonꝰ. tū postea xp̄m ꝓdēdo pec/cauit. Sciēdū tñ q̄ extūc malꝰ erat q̄n xp̄s apl̄is dixit ꝟba ī ꝺ ca. cōtēta: vnꝰ ex vob diabolꝰ ē. tū sua malicia nō erat apl̄is nota: ꝺ soli xp̄o q̄ cognoscit corda. xp̄s tū suā malicia dixit ī generali ipo audiēte: ne credēs suā malicia latere: ſine timore mala operet. nō tū dixit in ſpeciali: ne extūc inuereūd⁹ facerꝰ peior efficeret: ſm qđ dic Chrys. Ca. VI

Mozaliter

Post hec abijt ie. ⁊c. Sequt: q̄si tū ſublenasset ḡ ocu. ie. ⁊c. Jsta refectio magne multitudīs de. v. pāibꝰ et duobꝰ piscibus expoſita fuit mystice: Mat. xiiij. ⁊ Mar. vj. ⁊ Lu. ix. q̄ppe qđ hic ptrāſeo.

a† Jesus ḡ cū cog̃. qz vēt. ei. ⁊t. cū aūt ḡreret ad passionē vo/lūtarie se obtulit ⁊ q̄rētibꝰ se manifestauit. d. ego sum: vt hr. j. xviij. ꝓ ꝺ ostēdēs q̄ virtuosus debet eē tardus ad honores: ⁊ ꝓmptꝰ ad bonos labores. Sic aūt fecerūt pres nr̄i: ambrosiꝰ: augustinꝰ: gregoriꝰ ⁊ alij multi q̄ dignitates ecclie refugerūt quātū potuerūt bono mō: ⁊ labores fideliter executi sūt ⁊ virili/ter. c† Et cū ascē. na. ⁊t. expōat sic. ſ. Mat. xiiij. ⁊ Mar. vj. b† Amē amē di. vo. q̄rit me ⁊t. Hzego. Mō ꝓ signis dñm: ꝺ ꝓ panibꝰ q̄rere: ē ad officiū religiōis nō ꝓ augēdis virtutibꝰ ſz ꝓ req̄rēdis subsidijs tpalibꝰ ibiare. d† Opamī nō cibū q̄ pe. ⁊t. Chrys. Quasi di. vos exq̄rit' escā tpalē: ego aūt co/poza vr̄a nutrīni vt ꝓ ꝺ exq̄reret' illā escā q̄ nō tpalē ſz eternā tribuit vitā. Hec aūt esca est xp̄i corpꝰ in eucharistia: put ptz ꝓ hz sequēt̄ē i q̄ loquit̄ satis diffuse de sacro eucharistie ostē/dēs q̄d in eo realit̄ cōtinet, vñ. j. eo, ca. vj: Caro mea vere ē ci/bus ⁊ sanguis meꝰ vere est potꝰ. ꝓper qđ tollit̄ error hereticoꝝ: qui dixit xp̄i corpus in hoc sacramēto tāq̄ in signo ꝓtineri. ꝓter qđ dictū suū tāq̄ erroneū reuocauit. In residuo bu/ius ca. nō occurrit mihi aliq̄s sensus mystic⁹ notabilis tō ſuf/ficiat litteralis.

Nico.de lyra

Jn ca. vj. vbi dicit̄ in postilla: Et l istō pascate nō fuit tēsus in hierlm.

Additio.

Chrysostomus i ꝺ loco sic dic: Qua/liter igit nō ascēdit ad diē festū: paula tim enī solnebat legē occasionē accipi/ens a iudaica nequicia. Et theodoꝰ ibidē: qz enī iudei ei ꝙsequebant: hoc/casionē recessus acciptes legē excludit: innuēs obseruātibꝰ q̄ ꝛitare aduent/ente cessat oīs figura ⁊: q̄ legibꝰ non subijcit vr legalia festa ꝙficere. ⁊ vnd hoc: qz nō erat festū xp̄i sed iudeoꝝ. ꝺ

a Theodorus. Ca. VII

P Ost hec ait. Postq̄ euāgelista egit de nutrimēto ſpūali colla/to filijs xp̄i. ꝺ ꝙtr agit de doctrīa eis collata. qz sic ꝓdictū ē pat⁹ ꝺz filijs mi/trimētū ⁊ documētū. Et dividit in du/as. qz ꝓmo origo doctrīe xp̄i ondit. se/cūdo ipa doctrīa pōit ca. ſe. ibi: Je/sus aūt prexit. Prīa ī tres. qz prio ostē/dit euāgelista aptitudinē loci ad māi/festādū doctrīe xp̄i originē. ſecōo ma/nifestādū occasionē. ibi: Judei aūt q̄re. tertio manifestationē actualē. ibi: Ae/spōdit ie. mea doctrīa. Circa ꝓmū sci/endū q̄ locꝰ aptꝰ ad ꝓdictā mānifesta/tionem erat ciuitas hierosolymitana. vbi ad diē festū cōueniebat ꝑplus. ⁊ lō ad manifestandū se in ꝺ loco inuitat xp̄s. Et licꝫ ꝓmo recuset: tū sentit cū sentit ⁊ rōnabiliter videt. ⁊ ꝺ ē q̄s ꝺz: Post hec ambulabat ihesus in ga. do/cēdo in synagogis eoꝝ. b Mō enīz vo. in iu. ambu. qz ⁊t. licet ei posset ēē se inf eos sine nocumento: voluit tñ se aliq̄s abstētare añ tps debitū passiōis sue: ostēdēdo in se ꝛitatē dūane natu/re: ⁊ q̄ licitū erat fidelibꝰ suis aliq̄ p secutionē fugere. c Erat aūt ⁊t. fes/tū tabernaculoꝝ. ſz aūt a scenos qđ est vmbraculuz ⁊ phagin qđ est comedere: qz. vij. diebꝰ comede/bāt iudei i vmbraculis. d Dixerūt aūt ad e. f. e. ñ q̄ essēt filij matris matr' sue nec ꝙ ioseph: vt alīs dictū ē improbādo errorē helnidij ſr Mat. j. ca. nec cōgrī/sui ḡ erūt ad apl̄atū vocati: qz de illis dr. j. q̄ ffrel eiꝰ nōdū credebāt i eū: ſz dicūt ꝺ ffres: qz erāt ō co/gnatione sua q̄ ex factis eiꝰ volebāt reportare gl̄az mūdanam ſm Aug'. vñ sequit': e Trāſi hīc ⁊ va. i iu. ꝺ est in hierlm metropolim iudee. f Aī ⁊ disci. t. vi. o. t. Dubitabāt ei de xp̄i miraculis vtrū eēnt vera. q̄ꝛ ꝺ sequit': g Nec ei fres ei⁹ cre. in eū. Et qz ſuggerebāt ei malū. ſ. gl̄az mūdanā ḡrere. lō recusauit. di. h Tps meū nōdū ad. i. tps gl̄e mee mānife/stāde: qz pⁿ resurrectionē erāt mānifestāda. i Tps aūt v. ſp est pa. q. d. tps gl̄e mūdane quā ḡrit' nūc ē in ꝓncipio huius solēnitatis: qz iudei magi' vacabāt ꝙuisjs ⁊ leticie i ꝓncipio festi q̄ in fine qū xp̄s iuit ad festū: vt. j. patebit. vel aliter: Tps aūt vr̄m ⁊t. q. d. vos potestis ire secure. nō aūt ego ingtū bō q̄ inimicos capitales habeo. q̄ppe hoc sequit': k Mō ꝑt mū/dus odiꝰ. v. q. d. vos q̄ gl̄iam mūdanā ḡrit': holes mūdanos aduersarios nō habetis. l We aūt odit q̄ ḡro gl̄iam dei: ⁊ ꝓ ꝙs argno petā mūdanoꝝ q̄ sūt ei ꝛria. ⁊ ꝺ est qđ ꝺz: m Quis ex tḡo phibeo testi. ō il. i. de mūdo. Et accipit ꝺ mun/dus nō ḡtū ad creaturarū substātiā: ſz ḡtū ad bonā mālici/am. sic. ſ. dictū ē. j. ca. sup illō: Et mūdꝰ eū ñ cogno. n Mol/ascē. ad di. fe. b. i. ad ꝓncipiū solēnitat' tabernaculoꝝ. qz in ꝓn/cipio magis vacabāt holes epul' ⁊ leticie: vt ꝓdictū ē. nō q̄ v/nitz eos ad tlia: ſz ostēdēdo qđ isti ḡrebāt: qz q̄ mūdana ſ. ad huc ſapiebāt tñ: vt vīsū ē. o Ego aūt nō al. ad di. fe. ittū. ſ. ꝺ/mū. vñ q̄ postea vēit i medio solēnitat' i alia die nō ē mēm'. ⁊ subdit cā

Cyrill. a Mō mānifeste. Typice xp̄s occulte ascēdit in festiuitatē: qz i omnibus illis figuralibꝰ latuit q̄ mō est manifestus nobis. Et q̄ latuit exemplū ē vitādi malos: q̄ palā loquit̄ ⁊ nō teneꝫ ab his q̄ ḡrebāt. potestatis est. b Mādit eis. Mea doctria: ho/minis nō est mea: sed dei. vl qz nō est verbū nullīꝰ ſz alicuiꝰ: do/ctrina eiꝰ. i. ipse verbū doctrie eiꝰ nō ē ſua: sed ei⁹ a q̄ ē qđ est: ego nō ſuz a me ipso. Et qz ꝺ. ꝓfundū vidit nō oēs in/tellecturos: dedit cōsilū. Si vis intel/ligere: crede hoc est. Si q̄s credit me filiū dei: cognoscet de doctrina. i. intel/ligit q̄ doctrina mea nō est mea.

c Quia a semet. Antichristꝰ nō ē ve/rax: ⁊ iniusticia in illo est: qz q̄rit gl̄iaz ſuā: nō dei a q̄ nō est missus: ſz ex ventre ꝓmissus. d Qui aūt. i. ego q̄ licet equal⁹ patri: tñ in ſerui forma ḡro glo/riā patris: nō meā. in ꝺ exemplū hūili/tatis tribuit vt oīa bona deo tribua/mus.

Mone moy

Nico.de lyra

subdit cā. a Quia tps meū non/dū est cōpletū. Tps enī aptū doctrīe veritatis ꝓter quā venerat saluator nō sic erat in ꝓncipio solēnitatis q̄ppe ꝓdicta sic erāt finē. b Dec cū di/xisset ipe mānsit i galilea: rōne ꝓdicta. c Ut aūt ascēderūt fres ei⁹ tūc ⁊ ipe ascēdit. ſ. ad diē festū rabernaculoꝝ: nō tñ cū fratribꝰ suis nec eadē die: qz ipsi fuerūt ad ꝓmuz diē illi⁹ festiuitatis. ipe aūt venit illuc ḡro die. vt patebit. j. Sicut enī nolnit esse in ꝓncipio fe/stiuitatis ne fratribꝰ suis malā ꝙsua/dentibꝰ videret fauere. sic nō habuit se omino stīraberē: ne a pplo ostensi/nā salutis ſubtraheret quā venerat do/cere. modus aūt veniēdi tangit. cum dr: d Mō manifeste. i. cū magna co/mitiua. ne daret iudeis occasionē ma/toris inuidie. e Sed qſi in occul. in ꝺ cōdescēdēs fidelibꝰ q̄ timoze mor/tis occultādi erāt. f Judei ergo. Postq̄s euāgelista descripsit aptitudi/nē tpis ad mānifestādū originē sue do/ctrine. hic ꝓsr describit occasionē ma/nifestatiōis dicte. Et dividit in duas ꝑz dual occasiōes hmōi mānifestatiōis, scā ponit ibi: Jā aūt die festo. Pri/ma occasio fuit inuestigatio iudeoꝝ xp̄s ḡrētiū: q̄ꝛ aliq̄ eum ḡrebāt vt interficere. alij aūt vt doctrinā eiꝰ deuote au/dirent. ⁊ lō debuit apparere ⁊ docere. vt ostēderet q̄ mali nocere nō poterāt nisi q̄tū pmittebat. Sic enī se occultā/do ondit infirmitatē hūanitat': ita cō fidēter iter īmicos apparēdo ⁊ existē/do. ostēdit potentiā deitatis. Debuit etiā apparere ꝓter bonos vt eiꝰ do/ctrinā originatā a deo ostēderet. vt at/tentiꝰ eū desiderarēt. ⁊ ꝺ ē qđ ꝺz: Ju/dei ḡ ḡrebāt eū in die festo. duplici de cā vt dictū est. g Et dicebāt vbi est ille. qz illi q̄ ḡrebāt eū ex odio dedignabāt eus nominare ꝓpio nolle. Jlli aūt q̄ ḡrebāt eū ex deuotiōe ita re/putabāt eū famosū ⁊ autēticū q̄ nō oporebat exp̄mere nomē ꝓpiū. ⁊ lō ḡtū ad eos sēsus ē: Ubi est ille. q. dicāt: vbi ē ille q̄ tāt⁹ ⁊ talis est ⁊ facit tot miracula? h Et murmur mult⁹ e/rat de eo in turba ꝓter ꝛrarietatē opinionū de eo. lō sequit: i Multā enī dicebāt qz bonꝰ est. aꝓbabāt eiꝰ doctrinaz ⁊ miracula. k Alij aūt dicebāt nō: sed deducit turbas. ex hoc q̄ isti malignātes dicebāt turbas esse seductas ab eo: ptz q̄ ma/lor pars ſm numerū dicebat ꝛriū. qz erāt ꝓncipes ꝑplis illi qui dicebāt eū seductoꝝ. vñ sequit. l Nemo tñ palā loq̄bat de eo. ſ. in bonū. m Propt metū iu. ſ. illoꝝ de tribu iuda. licz ei oēs de ꝓplo aliqñ nomiarent iudei. tñ speciali mō sic nomi/nat' illi de tribu iuda. ⁊ isti grauiꝰ mouebāt ꝛtra xp̄m: eo q̄ in ſcripturis xp̄s erat ꝓmissus de tribu eoꝝ. ipi aūt reputabant iſtū galileū

ſ. ſ. primū vel ſcōm. ſ humilitatis.

ad diē festum istū: quia meū tem a
pus nondum ipletū est. Hec cum b
dixisset: ipe mānsit i galilea. Ut au c
a ſ p⁹ nō vbi illi: qz nō gl̄iari sed ſalubriē docere.

tē ascenderunt fratres eius: tūnc
a ⁊ ipse ascendit ad diem festū non d
ſ nō quērēs fauorē.

manifeste: sed quasi i occulto† Ju e
ſ qz non ascēderat cū frib⁹. vñ dixit: nō ad hunc
qđ vult'. i. ꝓmū vl ſecūdū. ascēdit aūt post i me /
dei ergo querebāt eū in die festo: f
dio die festiuitat'.

⁊ dicebāt: Ubi ē ille? Et murmur g
ſ de hac cōtēnōe. ſ. qi ꝺdā ⁊t.

multus erat de eo in turba. Qui i
dā enī dicebant qz bonus est: alij k
autē dicebāt non: sed seducit tur/
a ſ eoꝝ q̄ dicebāt bonꝰ: ⁊ alij palā ꝓm cōtrēes.

bas. Nemo tamē palā loquebā/ l
ſ qz tales ꝛrerabāt ⁊ extra ſynagogā faciebāt.

tur de illo ꝓptēr metum iudeoꝝ. m
a ſ mediātis illis diebus. i. ḡra die festi. b ſ ma/
xime feruente ꝛelo iudeorum.

Jaz aūt die festo mediāte ascēdit n o
a ſ sicut nō mānifeste ascēdit: mō palāꝺocet: sed q̄/
ſi latenter. b ſ vrēs auctoritate scripturaꝝ. ſ oēs
mirabantur: ſz nō oēs cōuertebantur.

iesus in tēmplū ⁊ docebat. Et mi p
ſ in eius educatione sciebāt eū nūq̄s didicisse.
a ſ admiratio insinuande veritatis est occasio.

rabantur iudei dicētes: Quomō
hic litteras scit cum nō didicerit?
a ſ ecce quō scit ſac.

b Respōdit eis ihesus ⁊ dixit: Mea q
doctrina nō est mea: ſz eius q̄ mi r
a ſ. i. credere in eū qđ alibi dicit op⁹ dei. i. quod
deo placet.

sit me. Si q̄s voluerit vūlūtatem s
eiꝰ facere: cognoscet ō doctrīa vtꝝ t
ex deo sit: an ego a meipso loq̄r. v
ſ ille aūr. ſ. ſ. antixps. ſ nō a deo. ſ nō dei.

c Qui a semetipo loq̄t gl̄iaz ꝓpriā x
ſ vñ Aplꝰ: Exrollit sup ome qđ ꝺr deus.

ḡrit. Qui aūt ḡrit gl̄iaz eiꝰ q̄ mi/ a
sit illum: hic verax est ⁊ iniusticia b

falsitat'. vt. ō. frequēter dictū ē. ⁊ hoc est qđ ꝺz: Si q̄s vo. vo. eiꝰ fa. ſ. pīis celestis puersā affectionē a se ad bj/ciēdo. v Co/gnoscet. i. vere poterit iudicare: qz parat⁹ sū eiꝰ iudicio cōmit/tere. r Utrū ex deo sit an ego a meipo lo. Mō ē ꝓ ꝺ intel/ligēdū q̄ filiꝰ in aliq̄ posset a pre discordare. qz ꝺ ē impossibile. vt. ō. declaratū est: ſz loquit̄ eis ſm eoꝝ opinionē: qz reputa/bāt eū purū hominē. q. d. y An ego a meipso loq̄r. gl̄iam humanā falso querēdo vt vos estimatis. z Quia a semet. Hic ꝓsr ꝑbat ꝓpositū. ꝓpo fctō: qz ī doctrīa sua ḡrebat gl̄iaz pīis celestꝰ: ⁊ sic ptz q̄ illa doctrīa erat a deo. Unde ei qđ ē ad dei gl̄iaz ordiatū ab ipo ē. ⁊ ꝺ ē qđ ꝺz: Qui a semetipo lo. fal/sa de se fingēdo. ꝓpriā gl̄iaz ḡrit: qz supbia excitat eū ad sic lo/quēdū. a Qui aūt ḡrit gl̄iaz e. q̄ mi. il. i. dei pīis. b Hic verax ē. in doctrīa. c Et iniusticia ī il. nō ē. qz irreprēhēsibil' ē in vita. sic aūt faciebat xp̄s: qz ſtatū pauptatis ⁊ abiectiōis elegit ⁊ gl̄iam dei i omnibꝰ q̄ſiuit: ⁊ ptz ꝓpositū.

a Nonne moyses. Ego ex deo loquor: ⁊ gloriā ei⁹ quero. verax: iustus. ſz vos qui gloriami in lege cōtra legē q̄ vltat occidere: q̄rit me interficere. b Demonium habes. Querūt occidere ⁊ q̄ dō pet⁹ ē dicit eū demoniū hr̄e q̄ demonia pellit.

c Unū op⁹ fe. de vno miramī q̄d ſi oſa videret. Unū op⁹ fuit q̄ totū hominē sanauit ſ sabbato. vñ turbati ſt ſtulti obſeruatores sabbati: sed ꝓuicit eos moyses: iubēs circuncidere. vnde. q̄ aliq̄ oc/currit ſ sabbato fieri: ⁊ hoc est. Pro/pterea ne q̄ turbe/tur ēt ſi sal⁹ ſp fit in sabbato. Et sci/ant oēs ſp debere fieri q̄ salut⁹ ſut.

d Circūcisionē. ꝓpt tres cās data fuit circūcisio. Pri/mū ſignū magne fidei abrae. Sc̄do vt p hāc a ceteris natiōib⁹ distingue/rēt. Tertio vt (ſa/cta in virili mēbro p q̄ generat crea/tura mortaliū) ca/stitatē mēt⁹ debere obſeruari idicaret. Sic̄t āt baptisma q̄ pcā dimittūt et cor⁹ cupiditatib⁹ ſpoliat.

e Si circūcisi. ac. q̄ſi vos q̄ in lege gloriami ⁊ legē q̄ me nūciat: de morte mea tra/ctatis: ſz nō ē ꝛ le/gē p quā hoiez sa/nū feci ī sabbato: ego dūs sabbati. Custodia enī sab/bati sic̄ cetera oia ꝓpt salutē hoīs fc̄ſ sic̄ vosmet circūci/dētes in sabbato: q̄ ad salutē ptiet: ſi ſoluere vos sab/batū credit⁹.

f Nolite iudica/re. Nō debet⁹ mi/hi irasci de saluati/one hoīs in sabba/to: sic̄ nō irascimī de circūcisiōe ī sab/bato: q̄ nō ē iudi/candū ſm fac̄ē. i. actionē psonarū: vt q̄ licuit moyſi mihi nō liceat: ſz iustū iudici/um. i. ſm veritatez rei q̄ cognita: nec me nec moyſen dānabilis: nec me ꝛrīū illi di/cetis. In q̄ illos arguit nos ī̄ſtruit: ne ī iu/dicā/dis cautis ꝓoas accipiam⁹: nō q̄ ꝓ diuersitate gradū ꝓ diuersimode ꝓoas nō bonorem⁹.

g Dicebant ergo qui/dā ex hie. Quia cert⁹ occult⁹ ad festū ascē/dit: palā loq̄t⁹ ⁊ apparet ptās q̄ putabāt timiditas. Mirāt alīq̄ q̄ potēcia nō teneā/t⁹ mor⁹ tātop⁹ q̄rebat⁹ ⁊ nōdū plene ī/telligētes ei⁹ eē potētiā putāt eē scientiaz

ſ principū: q̄ cognouerūt eū eē xp̄m. vñ sibīpſis obij/ciūt: nō esse hūc xp̄m: cū nemo sciat vñ sit xp̄s: q̄ ⁊ ſi ꝓ ,ppbas ꝓ loc⁹ natiuitatis ⁊ hmōi: tñ eterna nati/tas ei⁹ ex patre nascit. vñ ,ppba: Generationē eius q̄s enar. Uñ xp̄s ad vtrūq; rñdet ⁊ de infirmitate ⁊ de maiestate. Et me scitis. i. ef/ficiē vultū mei ⁊ vnde sum: na/titatē ⁊ parentes: q̄ō est ſm carnē me nosc itis: ſz nō ſm di/uinitatē: q̄z a meipſo nō veni. nesciebāt eū dei filiuz eē nec a patre missū: nesciebāt ēt dcū patrē q̄ vēr⁹ ē genitor ipsi⁹ ve/ritatis. Sed vñ pāt scire sub/dit: Ego scio eū ergo a me q̄ri/tis: me credite: q̄z nemo nouit patrē nisi fili⁹: ⁊ cui filī⁹ volu/erit revelare.

a Sz scio eū. Ideo scio eū q̄z ab ipso sū: ipse me misit. Breuiē vtrūq; cōple/ctit ab ipso sū: q̄z fili⁹ de patre pāt nō de alio: ⁊ ī carne me vi/detis: q̄z ipse me misit. in q̄ ei magna generātis auctoritas ⁊ sibi cōis cū hominib⁹ natu/ra.

b Hora ei⁹. Nō q̄ ne/cessitas sit facti sed oportuni/tas voluntatis. Voluit enim oportuno tpe nasci: ꝓmissa lōga serie ꝓconū. silr ꝓdicato euāgelio voluit oportuno tem/pore mori.

c Audiert pha. Principes iſani audito mur/mure q̄ xp̄s a turba glificaba tur: q̄rūt occidere q̄ēt⁹ non dū volēt⁹: apphēdere non po tuerūt: ſz docētē audierūt.

d Adhuc mo. Quasi q̄ō mō vultis p⁹ facturi est: ſ nō mō/z: adhuc modicū. ſ. v. ſ. q̄ diſ/pēſationē meā ſplere debeo: ⁊ tūc vado ad eū q̄ me misit: tūc pati debeo. Et q̄ mō nō vultis audire p̄sentē ⁊ miracla faciē/tē: q̄rēt⁹ me post resurrectionē ⁊ ascēſionē cū tāta miracla fi/ent ꝓ aplos mea virtute: ⁊ cū tāta credet multitudo. Tūc ei cōpūcti de tāto scelere mortis xp̄i dixerūt petro q̄d faciem⁹.

e Dobiscū sū. Nō ait ero. ſz sū: q̄z ⁊ ſi ſz q̄ bō mutat loca: ſm q̄ de⁹ nō mutat: cū vbiq; ſit. Uñ alibi: Fili⁹ hois q̄ est i celo. q. d. iā loquēs in terra.

f Nō pōt. Nō ait poteritis ſz potestis. Tales enīz nō erāt q̄ nō possent: sicut ⁊ alibi dicit petro: Nō po/tes me seq̄ modo: ſz ītis aūt postea. sic nec de istis dat desperatio.

g Ad semetipsos. Uñ dño dicere ne sciārūt: ⁊ tñ illud q̄d futurū erat nesciētes ꝓnūciaue/rūt. Or ⁊ ſi nō ꝓsentia: q̄ apl⁹ os tñ itur⁹ est ad gētes crediturας.

h Quis est hic. Cū ignorātes ,pbe tassent veritatē: replicātes eā de q̄stionē ostēdit se ꝓ/phetasse ex ignorātia: vt poti⁹ ignorasse videant q̄ꝫ phetasse.

i In nouissimo. Post dissensiōes inde oīs de iesu: ⁊ p⁹ verba q̄ dixit q̄bus alīj cōfunderen/tur: alīj dicerenk in vltimo die scenophegie: vocat ſ solū loquēdo: ſz ⁊ clamādo: vt qui sitit vēiat ad eū.

k Si q̄s sitit. Bibat ſpūm vt post exponit: ⁊ cū bi/berit flumina de ventre ei⁹ fluent aque viue. Uenter est cōſciētia cordis: q̄ bibito ſpū purgata viuit ⁊ ha/bet fontē: ⁊ ipsa est fons vl fluui⁹: q̄ manat benino/lētia dum ꝓximo vult cōsulere: qui bona sua pu/tat sibi soli ſufficere: non fluit ille fons.

l Hieronymus. Audacter et tota libertate ꝓnun/cio ex eo tempore quo apostoli domino crediderunt habuisse ſpūmſanctum: nec potuisse ſigna facere absq; ſpūſſcti gratia: ſz ,p modulo atq; mēſura. vnō

ſ saluator: cla

a Quia ab ipso ſū ⁊ ipse me mi. p b enī q̄. ꝓcedit a pre in natura diuī/tatis habet sciam ꝓmā: q̄ ē scientia cōprehēſiōis. p hoc aūt q̄ missus est ī natu/ra humana ad salutē mūdi. habet in natura humana plenitudinē gra/tie ⁊ scientie: q̄ pōt in natura creata recipi.

b Nō erebant ꝛ. Uñ ꝓ/ponit⁹ ꝛpli diuisio sequēs ad responsionē xp̄i. q̄z ea audita maligni ex/arserūt in malicia: ⁊ boni fuerūt in fide solida/ti. ⁊ b est q̄d dr: Querebāt ergo eū apprehēde/re. ad occidēdū malignātes.

c Et nemo mi/sit in illū man⁹. q̄z nō poterāt explere malicias in effectu: nisi q̄tū ꝓmittebat. iō sequit:

d Quia nōdū venerat hora ei⁹. i. ab eo ordi/nata de captione sua.

e De turba aūt mul/ti crediderūt in eū. ꝓpter ei⁹ doctrinaz ⁊ mira/cula. iō sequit: f Et dicebāt: xp̄s cū venerit nūq̄d ꝛt. q. d. nō est ali⁹ expectād⁹ q̄ plura faci/at. iō firmit⁹ tenēdū q̄ hic est xp̄s. Audierāt ei/ā q̄ in aduētu xp̄i multa miracula debebāt fi/eri: ⁊ ſm veritatē rorvidebāt fieri p̄sentialit⁹ q̄ quincebant credere ipm esse xp̄m.

g Audierūt phari. tur. mur. ꝛt. Et hñ dicit murmu/rantē: q̄z nō audebāt hñ ꝓfiteri in palā. Uerū/tamē pharisei audiētes tāta bona de xp̄o volu/erūt ⁊ ,peuraverūt ministros p ꝓncipes ad ca/piēdū ipm. ⁊ b est q̄d dr: Et miserūt ꝓncipes ꝛt.

b Dixit ḡ eis ie. Post. q̄ xp̄s ondit sua origi/nē. b ꝓr declarat terminū ad quē tēdebat. Et diuidit ī duas. q̄z ꝓmo ondit ,pposituſ. secōo ex b sequit admiratio turbaz. ibi: Dixerūt ergo. Termin⁹ ad quē xp̄s tēdebat ē ipe pāt ad quē p mortē rediit in ꝛtū p hoc gliam corpis ⁊ ex/altationē accepit. ⁊ b ē q̄d dic̄ q̄ſi rñdēdo ītētio ni q̄rētiū ipm cape.

i Adhuc modicū tē. v. ſū. q. d. nō mō iplebit⁹ q̄d vult⁹: q̄z adhuc modi/co tpe volo manere in xp̄o ad docēdū ⁊ mira/cula faciēdum.

k Et vā. ad eū q̄ me mi. ꝓ mortē ei iuit ad p̄rez. pact⁹ tñ ꝓdict⁹.

l Quae/ret⁹ me. q̄z p⁹ ascēſionē ei⁹ in celū iudei videtes signa ꝓ aplos fieri: pnia ducti reuersi sūt ad fi/dē xp̄i. dicētes ad aplos: q̄d faciem⁹: vt habeā/ Act. ij.

m Et nō iuēt⁹. ſ. ſz pātiā corpalē. ſz pētētes eū inuenerūt ſm p̄sentiā ſpualē. Ali/ter exp̄sit de pātia corpali: q̄z p⁹ appropīqua ⁊ te destructiōe ciuitatis p romānos: misti iudeoꝛ cōgerūt hāc miseriā eis euenire ,ppt mortē ie/su: quē tūc libēter voluisset habere p̄sentez ad sui liberationē. sequit:

n Et vbi ego sum ꝛt. ꝛre nō dixit: Ubi ego vado. q̄d videt ꝓuēi/entis dicere. Dicēdū q̄ sic ire ad patrē ꝓuēit ei ſm hūanitatē in q̄ ē mutatio. ita eē ſp apd pr̄ez ꝓuēit ipsi ꝓ diuinitatē in q̄ est idē cū ipo patre ē essētia. distinct⁹ tamē in psona. ⁊ ad hoc designā/dū dic̄: Ubi ego sū.

o Dixerūt ḡ ei. Hic ex ꝛbis xp̄i ponit⁹ turbe admiratio. ex b ei q̄ xp̄s dixerat: Quere/t⁹ me ⁊ nō inuenie/t⁹: q̄ſi dubitā/tes arguebāt q̄ deberet a indea recedere ⁊ ire

ad ꝓdicādū gētib⁹ eē terrā iudeoꝛ. ī hāc ptz. ſz ex fine ꝛbi argūūt ꝛrīū dicētes:

p Quis ē b ſmo quē di. q̄rēt⁹ me ⁊ nō inuenie/t⁹. ⁊ vbi sū ego vos nō potest⁹ veīre. q. d. Ubi ego sū. ptz q̄ illo q̄d dixit: Que/retis me ⁊ nō iuenietis. nō intelligit⁹ p b recessuꝛ ei⁹ a iudea: q̄ dixisset: vbi ero. ⁊ nō vbi sū: q̄z tūc erat in iudea cū ,pulit ꝛbū ꝓdictū. Et sic pa/tet eoꝛ dubiū circa xp̄i ꝛbū. sic enī debebat loq̄ obstinat⁹ vt videtes nō viderēt: ⁊ audiētes nō ītelligerēt: ,put erat de eis ,pphetatū Esa. vj.

q In nouissimo. Declarata origie doctrine xp̄i: ⁊ ostēſo q̄ erat a deo data ⁊ facta. hic ꝛsūr inuitat ad ipam. Et diuidit in duas: q̄z ꝓmo pōit hmōi inuitatio. secōo ex b sequēs ppli dissensio. ibi: Ex illa ergo turba. In ꝓma igit̄ ptē dicit sic: In nouissimo aūt die magno festiuitatis. i. in die. vij. q̄z ꝓm⁹ dies ⁊ vltim⁹ erāt solēnioꝛes ītermediꝫ. vl alit: In no uissimo. i. in octauo. q̄z pactis septē dieb⁹ festiuitatis tabernaculoꝛ. in octauo die erat festum cetus vel collecte. et dicebatur illa dies sanctissi/ma in lege. Cuius ratio est: quia figurabat congregationem sanctoꝛz ī superna felicitate. In illa ergo die magna et solenni.

r Stabat iesus ⁊ clamabat. predicando verbum dei. ⁊ ex hoc ſoleuit consuetudo vt turbis vulgaribus fiat sermo stando. religiosis autem sedendo: quia christus docebat discipulos suos sedēdo: vt hr̄ Mat. v. Et cum sedisset accesserūt ad eū discipuli ei⁹. ⁊ aperiens os suum docebat eos. ⁊ in pluribus alīs locis in euangelio turbas docebat stando: vt hic habetur. quid autem docebat subditur:

s Si quis sitit. si q̄s desiderat doctrinā vite.

Ueniat ad

Universidad Pontificia de Salamanca Biblioteca

¶ saluator clamauit in tẽplo.dicẽs:Si ꝙs sitit ve-
ad me ⁊ bi.q̃ credit in me sic di.ſ.fumꝫa de ven-
tr.Hoc aũt dixit despũ quẽ ac.e.cre.in eũ.Et in
eodẽ loco ifert.nõdũ eni erat spũs dat⁹: qz iesus
n.e.g.Nõ q̃ nũc nõ esset spũsctũs dicẽre salua-
toze.ſt aũt ſ spũsctõ ex cio
demonitatꝰ q̃ erat in dño
ncedũ not⁹ in aplis mó-
rabat.Deinde cũ ducere
tur iesus ad passionez ne-
gãt:⁊ xp̃s seneſcit iurãt.
a ¶Modũ ei erãt.Et ſ p
phẽte acceperũt eundem
ipũm:⁊ tobes ⁊ alij añ re
surrectionem xp̃i:tũ erat
ali⁹ mod⁹ donationis fu-
tur⁹:aptior ⁊ plenior.p⁹
rresurrectionẽ ei qñ p̃muz
apparuit aplis:iſufflauit
in faciez eoz q̃ flatu p̃mo
homi aiaz indidit:⁊ de li
mo erexit.Significãs er-
go ſe esse eũdẽ:iſufflauit
ipũm aplis:vt de luto ex
urgerẽt.Deinde p⁹ ascen
sionẽ plenꝰ spũm misit in
ignciis linguis vt oẽs gen
tes docerẽt:siẽ illi tũc om
nib⁹ linguis:sic nũc vni-
tas ecclie loquit oib⁹ lin
guis:a q̃ vnitate ꝓfectus ſ
habet spũm. b ¶Quia
iesus.Postq̃ aũt baptiza-
ẽ ſ spũsancto:⁊ effudit
gratia spũsancti in eis:tũc
libere loquũt ad p̃ncipes
iudeoz.Oportet obedi-
re magis deo q̃ homini-
bus:mortuos suscitat:in
ter flagella letant:ſ gaudẽ
fudãt ⁊ altꝰ supplicij
coronant.Modũ q̃ erat
spũs in aplis:nec de ven
tre eoz fluebãt gr̃e spiri-
tuales:qz nodum fuerat
dñs glificat⁹.Que sit au
tẽ talis glia ipe in sequẽ-
Job.17.a tib⁹ aplt.dicẽs: Pater cla
rifica me claritate quam
habui apũ te añ̃ꝫ mũd⁹
ficret. Christ⁹ nisi resusci
tat⁹ vt sua resurrectione
nr̃az ostendẽs ⁊ vitã quã
amem⁹ spũz dare noluit:
vt in resurrectiõe nr̃a fla-
gret charitas:⁊ spreta vi
ta q̃ nõ ẽ vera ⁊ oib⁹ ca-
ducis q̃ sũt eis charitatez
migrem⁹ ad verã vitam.
Si q̃ credim⁹ in eum q̃ re
surrexit a mortuis:⁊ no-
bis daꝫ spũs a nouo ho-
mine:vt nouꝫ simus.

c ¶Venerũt er.Missi ad
capiendũ eũ redierũt im-
munes a crimine:plẽi am-
miratiõe:dinie doctrine te
stes. d ¶Nũq̃d ⁊ tr.lau
dabilit seducti erãt q̃ di-
missio malo ifidelitat⁹ trã
sierãt ad fidẽ. e ¶Nũq̃d
ex pn.tr.q̃ docẽt legẽ cõ-
tenũt eũ q̃ misit legẽ:ſ q̃
nõ nouerãt legẽ credũt in eũ q̃ dedit legẽ:vt im-
pleat q̃ dr:Et ñ vidẽtes videãt:⁊ vidẽtes cecꝫ
fiãt. f ¶Nũq̃d lex.qz illi puerſ nolebãt p⁹ eẽ
dãnatores q̃ cognitorꝫ.iste xo putabat q̃ ſi pa
tiẽt eũ pñtẽ audirẽt:fortã cẽt ſiles mistr̃ q̃ ma-
q̃ ſ interi⁹ credere ⁊ diligere et verba dei audire
q̃ affectu amoris ⁊ passiõ⁹ fidei recedẽdo ab a-
more mũdi.⁊ hoc est venire ad eum.

a Veniat ad me.p fidẽ formatã. b Et bibat aquã sapiẽtie salutaris.
nõ solũ ad sufficientiã:ſ etiã ad redũdantiã:qz fides ⁊ bonitas vn⁹ fide-
lis debet ad alios deriuari.qõ ostẽdit saluator p scripturã.cui⁹ sentẽtia ba
bet Prouer.v.sed verba sunt bic aliquãtulũ mutata.⁊ hoc est qõ dicitur.
c Qui credit in me ⁊r.fumꝫa de ventre ei⁹ fluẽt.⁊ allos p redundantiã.

d ¶Aque viue.dicitur antẽ sapientia diuina aqua
viua:qz cõtinuat hominẽ suo ꝓncipio.ſ.deo.
e ¶Hoc aũt dixit de spũsctõ.Nec sũt verba euãgel
ste exponẽtis verbũ xp̃i p̃dictũ de acceptiõe spũſc
eti in signo visibili sicut acceperunt apli die pente-
costes:qz ex illa acceptiõe facta est redũdãtia fidei
in predicatiõe euãgelij per totũ orbẽ. f ¶Nondũ
cepturi erãt credẽtes in eũ.Quis enĩ apli haberẽt
gr̃am spũsctĩ ante illã diẽ pentecostes:nõ ñ ita ple
ne.⁊ ꝓter hoc nõ receperãt in signo visibili qõ deno
tar gratie plenitudinẽ.cui⁹ tñ causa subdit:
g ¶Nondum enim erat spiritus datus.in tali ple
nitudine ⁊ signo visibili. h ¶Quia iesus nondũ
erat glorificatus.Ad hoc enim datur spiritussanc
tus vt trahantur corda fidelium ad celestis glorie
desiderium.nihil autem desideratur nisi apprehen
datur vt possibile.possibilitas autem humane na
ture ad assecutionẽ celestis manifestatur per glori
ficationem humanitatis in christo.⁊ ideo ꝓius de
buit glorificari q̃ daretur spiritussanctus in signo
visibili.vt per factum videretur aditus regni cele
stis possibilis homini. i ¶Ex illa ergo turba cuz audissent
lo in turba dissensio. ſ alĩ. ſ hi eegant bidere
hos sermões ei⁹ dicebãt:Hic est
vere ꝓpha.Alij dicebãt: Hic est
ſ hi nondũ inceperãt bibere nesciẽtes hec esse ꝓ
phẽta in xp̃o q̃.ꝓphe p̃dixerãt:qz erat ĩ nazareth
galilee nutritus.
christus.†Quidã aũtẽ dicebãt: m
ſ qui nouerant in nazareth nutritũ natiuitatis
locum nõ arrendunt.
¶Nunquid a galilea vẽit christ⁹? n
† ¶Nonne scriptura dicit:qz ex se-
mine dauid⁊ de bethleẽ castello
vbi erat dauid:vẽit christ⁹? o
Dissensio itaqꝫ facta ẽ in turba ꝓp⁹ q
ſ nõ tm credere nolebãt:ſ ꝑsecvolebãt.
eũ.Quidã aũt ex ipsis volebãt r
ſ q̃ nõdũ ipse volue-
rat.
appẽdere eum: sed nemo mi- s
sit sup illum manꝰ. Venerunt er t
go ministri ad põtifices ⁊ phari
ſ pharisei.
seos:⁊ dixerũt eis illi:Quare nõ
a ſ qui missi fuerunt.
adduxistis eũ? Respõnderũt mi v
ſ ꝓnus.
nistri. Nunq̃ sic locutus est hõ: x
ſ q̃ erat de⁹ ⁊ hõ. ſ restimõiũ repellẽtes.
sicut hic loquitur. Respondẽ- y
a ſ quid delectari ẽstis sermonib⁹ eius.
runt ergo eis pharisei: Nũquid z
⁊ vos seducti estis? Nunq̃d ex a
pncipibus aliquis credidit in b
eũ: aut ex pharisei⁹? Sed turba c ⁊
hec q̃ non nouit legez maledicti d
sunt. †Dixit nicodemus ad eos: e
ſ volens illuminari. ſ nmens seri.
ille qui venit ad eum nocte: qui
ſ nõ tñ incredulus.
vn⁹ erat ex ipis:nũq̃d lex nostra f
iudicat hoiem nisi prꝰ audierit
ab ipso ⁊ cognouerit q̃d faciat? a
a ſ ex iudicio cordis sui.
¶Rnderũt ⁊ dixerũt ei: Nunq̃d ⁊ b
ſ i. galilei seductus. ſ cũ sis legis doctor.
tu galileꝰ es? †Scrutare scripturas c
ſ cũ dñs ꝓphetaꝝ inde surrexit:q̃ dicitur naza
reus.
⁊ vide:qz a galilea ꝓpheta non
ſ nullo perfecto negocio.
surgit. Et reuersi sunt ynusq̃sq̃ e
ſ maliciam suam.
in domum suam. ¶Lc. VIII f
b ¶Esus autez perrexit in g
montem oliueti:⁊ de di- h
luculo itez vẽit i tẽplũ:
⁊ oĩs ppls vẽit ad eũ:⁊ sedẽs do i
cebat eos. Adducũt autẽ scribe k*

ta:tñ erat vere ꝓpha iĝitũ erat lõginq̃ a cognitiõe aliox hoĩz
cũ q̃b⁹ ꝓsabat:⁊ q̃b⁹ annũciabat illa.Angeli aũt ĩ nullo sunt
viatores:qz eox ꝓsatio nõ ẽ cũ hoib⁹:vt hr̃ Dañ.ij.⁊ iõ ꝑt
dicit,ꝓphe ex p q̃ annũciãt hoib⁹ occulta.Per dicta ptz ad ar-
gumẽta.q̃uis eni xp̃s q̃tũ ad ptẽ ĩtellectiuã cẽt btus: nõ tñ
erat oĩno eẽ statũ vie.⁊ iõ nõ cuacua-
bat in illo rõ ꝓphetie añ passionẽ:sed
post resurrectionẽ fuit cuacuata:qz am
pli⁹ nõ erat in via:⁊ sic ptz ꝑmũ argu-
mentũ.Ad scõm sũr ptz ex dict̃:qz ob
scuritas cognitiõis in ipo ꝓpha nõ est
de pfectiõe ꝓphetie. La. VII
Moraliter aũt am.ie.tr. †ꝛs.5.t
Per hoc oĩdit xp̃s q̃ aliq̃s dand⁹ est
ire locꝰ maxie q̃ ꝓsonat esse ꝑcutio si
cut videt fuisse in ꝓposito. o ¶Ere
si hinc ⁊ vade tr.ista loq̃bank tanq̃ hu
mana glia esset p se q̃rẽda qõ est falsũ.
ꝓpt qõ xp̃s eis ñ acq̃uit vt daret no-
bis exẽplũ talẽ gliam nõ q̃rẽdi.verũ
tamẽ qz ꝓpt hoim Xba doctria saluti
nõ est omittẽda:ĝta die festiuitatis q̃ A
erat media eo q̃ septẽ dieb⁹ durabat fe †ꝛeu.23.g
stũ:ascẽdit iesus in tẽplũ ⁊ docebat po
pulũ q̃ dieb⁹ ꝑterit,itent⁹ fuerat sacri
ficijs ⁊ oblatiõib⁹ ꝓsentis.⁊ p b docu
it p̃dicatores euãgelij vt ꝑm dictũ sa
pientis xp̃s tacẽdi ꝓsideret ⁊ tps loq̃n
di.In sequẽtib⁹ aũt mihi nõ occurrit
aliq̃s mysticũ notabile vsq̃ ibi:
q ¶In nouissimo aũt die ma.tr.ex b inoleuit q̃ turbis fit p
dicatio stãdo ⁊ magt clamose.claustralib⁹ aũt ⁊ capitul'sedẽn
do ⁊ magis remisse:eo q̃ de Mat.v.⁊ cũ sedisset accesserũt ad
eũ discipuli ei⁹:⁊ aperiens os suũ docebat eos. r ¶Sed tm
ba hec q̃ nõ nouit le.tr.Aug⁹.In me sit hec maledictio. Ita
etiã nũc ẽ in eccla q̃ simplices ⁊ laici sũt aliq̃ deuotiores:ſ
illud Esa.j.Cognouit bos possessorẽ suũ:⁊ asin⁹ ꝓsẽ. dñi ſ.tr.
¶ In ca.vij.vbi dr in postil.Est igit sensus.ſm Aug⁹.Mea
doctrina nõ est mea.

Additio. Verba Augustini in b loco hec sũt. videt
aũt b cẽ ꝓiũ qõ dicẽ:Mea ⁊ nõ mea:ſ si dixisset ista doctria ñ
ẽ mea:nulla ẽ q̃stio.Que ẽ q̃ doctria patr̃ niſi xp̃ũ patr̃:ipse
q̃ xp̃s est doctria patr̃ ſi xp̃ũ patr̃.ẽ:ſ qz xp̃ũ nõ potẽ esse nisi
alicui⁹ ⁊ suã doctrinã dixit ⁊ seipm ⁊ nõ suã.qz patr̃ est xp̃ũ,
q̃d est eni tã tuũ q̃ tu:⁊ q̃d tã nõ tuũ q̃ tu ſi alicui⁹ es.Dicere
ergo:Mea doctria nõ est mea.i.ac ſi diceret: Ego non sũ a me
metipso.ꝟ Aug⁹.que verba sat⁹ ꝓcordãt lre ⁊ meo iudicio me
li⁹ intelligunt in scipis q̃ p expositiõe postillatorũ.

Replica. In ca.vij.vbi dr:Mea doctria nõ ẽ mea.
vbi postillator⁹ põit xp̃a beati Aug⁹.i cla
rissima ꝓma sic:Mea doctrina nõ est mea.q.d.Ego q̃ sum do
ctrina patr̃ q̃ nõ sũ a metipso ſ a patre tr.Hãc intelligibilẽ et
sũmariã ex dictis bti Aug⁹.reductã veritatẽ Bur.sine calum
nia ñ relinq̃t.⁊ tñ idẽ finaliter dicit:vt ptz ĩtuẽti suã allegatiõz.

Iesus aũt.Declarata origine doctrie xp̃i. Ca VIII
hic ꝓsir ponit ipsa doctria.ipa aũt hz virtutẽ illumia-
tiuã.⁊ vinificatiuã.iõ sic ꝓcedit:qz ꝓio declarat ei⁹ vir
tutẽ illũiatiuã.scdo virtutẽ vinificatiuã.r.ca.ibi: Amẽ amẽ
dico vobis.prima in duas:quia primo ostendit eius virt⁹ il
luminatiua per verbũ.secũdo per sensibile signũ ca.sc.Et pre
tertens iesus.prima in duas:quia euangelista primo introdu
cit xp̃m docentẽ.secundo ostendit doctrine eius virtutez.ibi:
Dixit ergo.prima in duas.qz primo ponitur doctrina veritat⁹.
secundo confutatio falsitatis.ibi: Adducũt aũt. Circa pri
mum sciendum q̃ debitus mod⁹ docendi veritatẽ fidei:est ꝓ
mo haurire in oratione:postea effundere populo in predicati
one.⁊ ideo xp̃s volẽs dare exemplũ p̃dicatorib⁹ ecclesie aliq̃s
añ p̃dicatiõe seq̃strabat se in oratõne.ꝟ est qõ dr:Jesus aũt p
rexit in mõtẽ oliueti cũ orãdi.qz dom⁹ martĥe in q̃ hospitaba
tur erat,ppe mõtẽ illũ. b ¶Et diluculo itez venit in tẽplũ.
ad ostendendũ in eo celũ aiarũ. t ¶Et oĩnis po.tr.docẽ
bat eos.de salute animarum.quid aũt tũc direxit ista mittit euã
gelista:qz ꝓcipaliter intẽdebat describere illa ex quibus eius
deitas manifestabat⁹.ex quibus dissensio iudeoz circa eũ orie
batur. k ¶Adducunt.Hic consequẽter ponit ꝓfutatio fal-
sitatis.⁊ diuidit in duas partes.qz primo põitur iudeoꝝ ma
ligna ĩterrogatio,scdo subiũgit xp̃i benigna rõsio.ibi: Jesus
aũt ili.

a Jesus aūte ꝛc. Quid scriberet in terra: siue verba illoꝝ siue quid aliud nō est diffinitū ſm q se inclīat ꝛ digito scribit. Docet tn vt anteq̄ iudicū fiat nos debere iclinare. i. cōdescendere in iudicio: aut faciēdo vti discretiōe. b Et itez se in. s. i. Data ſnīa iusticie q̄ illi cōſecū malo ꝛ gaudii sūt. itez scribit i terram ex more: vultū alio vertēs: vt illi sit liber exire q̄s puidebat eiꝰ exitus. q̄ plura iterrogarunt. Docet aūt nos sicut ꝛ ante correctionē alteri⁹: ita ꝛ post nos ipsos humiliter inuestigare: ne idē vel aliud ſile in nobis sit. c Nec ego. Sed quia poterat timere ne ille q̄ sine peccato est eā puniret: dic ei vt misericors: ꝓterita pcā dimittēs. Nec ego te cōdēnabo. vt iust⁹ ne ampli⁹ peccet iterdicēs. d Itez ergo. Repulsis tēratorib⁹: sanata culpa mulieris: aperti⁹ subdit q̄d possit ex diuinitate: ne ambigat de eo homle an possit pcā dimittere. Ego sum lux mūdi: q̄ nube carnli tegit: ꝛ sic tolerāda dominib⁹ efficit. vñ ꝛ pcā. possuꝫ dimittere ꝛ cnā hominē illumināre.

e Testimoniū tuū ꝛc. Putāt nō credendū ei: quasi solꝰ de se testāt obliti ꝓmissarū lucernarū: ꝛ ipsi⁹ Iohannis baptiste q̄ de eo euidenter ostendit.

† De pe. di. 6 ca. 1. circa medium

Hec est te

Nico.de lyra

aūt iclinās. Jn ꝓma q̄ ꝓce⁹: sic: Adducūt aūt scribe. i. illi q̄ habebāt noticiā scripturarū. a Et pharisei. q̄ videbant ꝑ alios religiosi. b Mulierē i adul. dep. Si q̄rat q̄re nō adduxerūt adultez eiꝰ: cū ſz lege esset eadē pena plectēdi⁹. pōt dici q̄ ꝑ b voluerūt pōere ſuspitionē i corde ppli q̄ fuisset aliq̄s discipul⁹ eiꝰ. ꝛ tō nō adduxisset cū ad eius iudiciū. Vel aliter: forte adulter erat dines: ꝛ ideo ꝑ pcio ipm libe rauerāt. ꝓponūt ergo q̄stiōez b zigosā: q̄ rīsto ad q̄llibet ꝓtez videbāt esse cra rōm. vt videt. c Mgr hec mu. in q̄ allegāt pſentiā pſone: ꝛ pſentiam facti. cū subdit: d Mō dephēsa ē i adul. Et arguūt gravitatez crimis ex gravitate pene p legē iflicte. cū ōr:

† 50. di. ponderet. in fi.

c In lege aūt mo. y. māda. no. hmōi lapidare: Leuit. xx. f Tu q̄ ād di. Et subdit eā q̄stiōis: Hoc āt dicebāt tētātes cū ad capiēdū ipm ex rīsiōe. Ut posset accusare eū. Videbāt enī tā tā ei⁹ māsuetudinē ꝛ misericordiaꝫ q̄ pbabilit credebāt eū iudicare ipaꝫ dimittere ꝛ sic accusarēt ab eis vt trāsgressor leg': ꝓpter q̄d reduxerūt legem ad memoriā ne posset excusari p leg' obliuionē. si aūt ecōtrario diceret eā lapidā dā. videbāt dicere ꝓtra alia sua dicta ꝛ facta q̄ erāt de pietate ꝛ misericōdia.

† De pe. di. 6 in prin. et di. 3. f. apls et. c. adhuc ſtat post prin.

B

g Jesus āt. Nic pōit xp̄i benigna responsio. Et dixit ī duas: q̄z ꝓmo ostēdit q̄ i sua rīsiōe iusticiā tenuit. scōo q̄ a misericordia nō ꝺciauit. ꝛ ꝑ b trā q̄s eoꝝ cauillationē euitauit. scōa ibi: Erigēs aūt. Circa ꝓmū sciēdū q̄ suā ſniaꝫ ſm modā iudicialē ꝓmo scripsit. postea ꝓulit. b est q̄ ōr: Jesus āt ieli. se deor. di. scri. i ter. illō q̄ postea ꝓulit ad maiorē certitudinē. b Cū g pseue. inter. eum ere. se. ad eoꝝ ipoꝛtunitatē rephēdā. i Et dixit q̄ si. ꝛc. q. d. puniaꝫ peccatrīcē: ſz ñ a petōrib⁹. ipleat lex quā allegatis ſz nō a trāsgressorib⁹ leg'. Jn lferēdo ei penā iustā debet obseruari debit⁹ mod⁹. k Et itez se in. Dicūt aliq̄ q̄ scribebat idē q̄d pr⁹ ad ostēdendū maiorē firmitatē ſnie. Aliq̄ dicūt ꝛ melꝰ vt videtur q̄ scribebat eoꝝ petā vt eos ostēderet ꝛceptos ad accusationē hui⁹ femie. ꝛō sequit: l Ūn⁹ p⁹ vnū ex. q̄z grauioꝝ⁹ criminib⁹ irretiti erāt: ſz ſi querāt quō scribebat: dicēdū q̄ ſi scribebat p singla: ſz diuia virtus potuit facere q̄ in aliū figura ab eo ꝓtracta q̄libet eoꝝ videret sua ꝓpria petā ꝛ nō alia: nec ab aliis videbant. m Et remāsit solꝰ iesus ꝛc. Nō est itelligēdum q̄ xp̄s remāsit solꝰ simplr cū illa muliere: q̄z remāsere cū eo discipuli ꝛ multitudo ppli: ſz remāsit solꝰ a suis calūniatoribus. n Erigēs. Posito rigore iusticie: b xp̄s ipm rēperat dulcore misericie. ꝛ hoc est q̄ ōr: Erigēs aūt se iesus cōfutatis calūniatorib⁹.

a ſ hos fugauit iudicio iusticie.

o Dixit ei: Mulier. vbi sūt q̄ te accusabāt. in q̄ examīat de accusatiōe: ꝛ cōsequēter de ꝺdēnatiōe. Nemo te ꝺdēnauit. ꝛ subdit mulieris rāsio: p Nemo ōne. q̄z recesserāt vt vñ⁹ est. ꝛ subdit xp̄i absolutio: q Dixit āt ie. nec ego te cō. q̄z veni pctōres saluare ꝛ non ꝺdēnare. r Vade. absoluta a culpa ꝛ a pena. s Et iā ampli⁹ noli pec. saluādo enī naturā dānat culpā. Circa hoc sciēdū q̄ ꝺ factū xp̄i nō ē trahēdū ad ꝓsequentiā: imo debēt sacerdotes ī foro pēitētiali ſponere pēitētā ſz cōditionē peccāt⁹ ꝛ petri: q̄z nō habēt talē potestatē dimittēdi: poterat ēt xp̄s illi mulieri tātā cōtritionē dare q̄ sufficeret ad delectionē illi⁹ culpe. et penā: ꝛ illā cōtritionē cognoscer: nō sic aūt alius sacerdos q̄ ſi nouit coꝛ nec videt: q̄z bō videt ea q̄ patēt: vt pater. i. Reg. xvi. ꝛ d Itez ſ. Postq̄ euāgelista introduxit xp̄z docētē. ꝺ describit doctrinā ipius q̄tū ad virtutē illuminatiuā. Et ꝺ utdik in duas. q̄z ꝓmo. ꝓpōit ītōi. secūdo. pbat. ibi: Dixerūt ḡ pharisei.

† 8. 6. ab in. 2. De diuīt. cū sit.

Circa ꝓmū tria ponūt. Primū ē ipius christi ſpeciale p̄uilegiū. cū dicit: v Ego sū lux mū. Alij enī nō sūt lux ſz ab hac luce illūinati: vt dicitur ſupra. i. ca. nō tñ sic est itelligēdū q̄ xp̄s sit soli⁹ est visibil: sic itelligebāt manichei. lux ei magis ꝓprie ꝺr in spūalib⁹ q̄ in corpoalib⁹: q̄z lux ht rōnē manifestatiui. q̄ ꝓprie ht locū in cognitiōe intellectu: a: q̄ sūmū tenet gradū. ꝛ tō ipe ꝺ⁹ solus est lux p essētiā. q̄z ab ipo oīs noticia derivat. Scōo ꝓponit huⁱ⁹ lucis ꝺficiū. cū ꝺr. x Qui sequit me. p fidē formatā. y q̄ nō ambulat ī tenebr'. ignorātie ꝛ culpe: ꝛ p ꝓna nō veniet ad tenebras gehēne: q̄ sūt termin⁹ ꝓtenarū tenebrarū. ꝓpter hoc Mat. viij. dicūt tenebre exteriores. i. vltime. p xp̄z eni facta est veritas ꝺ tenebras ignorātie: ꝛ gr̄a ꝺ tenebras culpe. ꝛ glia dabit ur ab eo ꝺ tenebras gehēne. Tertio ꝓponit huⁱ⁹ lucis fructū. cū ōr

† 7. 9. 8 et 8 12. 6

z Sz habebit lu. vite. q̄z p irradiatiōnē huⁱ⁹ luc' eleuabit ītellect⁹ ad videndū deū clare: ꝛ p ꝓna affect⁹ ad fruendū ipo ꝑfecte in q̄b⁹ ꝓsistit vita eterna. a Dixerūt ḡ. Hic ꝓbat tria ista ꝓposita p ordinē. ꝓmo ꝓmū. scōo secm. ibi: Dixit ergo iterum. tertio tertiū. ibi: Amē amē dico vob: ū q̄s ser. ꝛc. Prīa in duas: q̄z ꝓmo pōit iudeoꝝ obiectio. secūdo xp̄i rīsio. ex q̄ oñdit ꝓmū ꝓpositum ibi: Rūdit iesus. Obiectio aūt eoꝝ p. cedit nō ex pte dicti: q̄z erat veriss̄imū: ſz ex pte dicē'. ꝛ ꝺ ē q̄ ōr: Dixerūt ḡ pha. Tu de teipso testi. p. b Testimoniū ꝛ. nō ē vez. i. bñs firmitatē data q̄ esset vez in se. q̄z null⁹ pt ferre testimoniū de seipo. c Rūdit iesus. Hic pōit xp̄i rīsio. ꝛ excludit coꝝ obiectionē duplr. ꝓmo ostēdēdo q̄ ꝓsequētia ſ tenet. scōo q̄ aſſeres ē falſa. ibi: Vos ſz car. Circa ꝓmū sciēdū q̄ testimoniū hz firmitatē ꝛ ītatē ex certitudīe cognitionis. ꝛ tō hoīs testimoium ꝺ se nō ē firmū. q̄z ꝛ si se cōſecat: tñ frequēr fallit ad seipm. deꝰ aūt q̄ssere se ꝛ alios cōſcit: nec pt ee distortio i eiꝰ affectu: q̄d q̄ testimoniū dei de seipo firmū ē. Testimoniū aūt hoīs de deo ē inaliditū. q̄ ꝺfectū cognitiōis. xp̄s aūt erat hō ꝛ deꝰ: nec pōlat eē ꝺfect⁹ cognitiōis vl inordinatio affectiōis ī diuia natura vl hūana: q̄d q̄ eius testimoniū ꝺ seipo erat firmū magl' ꝙ q̄cūq̄ aliud testimoniū: ꝛ sic ptz defect⁹ ꝓsequētie. ꝛ ꝺ est q̄ ōr: Rūdit iesus ꝛ dixit: ꝛ si ego testimoniū phibeo ꝛc. subdit cā: a Quia scio ꝛc. i. ꝑfecte cognosco ꝑez a q̄ exiui ī mūdū: ꝛ ad quē reuertar: ꝛ sic ptz ꝓbatio ꝓmi. ꝓpositi. s. q̄ xp̄s sit lux p̄ centiā: q̄z ꝺbū ē a ꝑe. ꝓgredies sicut lux a luce. b Vos aūt nescit'. ꝛc. ei⁹ diuinitatē ignorabāt. c Vos ſm car. Hic oñdit xp̄s affectēs eoꝝ ē falſū. Et diuidit ī duas. q̄z ꝓmo ponit xp̄i ꝓbatio. scōo remonet iudeoꝝ obiectio. ibi: Dicebāt ḡ. Affectēs eoꝝ erat q̄ xp̄s cēt solus q̄ de se testimoniū phiberet: ꝛ ꝺ est falſū: q̄z filius dei nō pōt ee sine ꝑe ꝛ spūsto. q̄ scōditer dāt testimoniū cū eo. vt ꝺ. j. Joh. v. Tres sūt q̄ testimoniū dāt ī celo ꝛc. tñ nō sit hic mētio nisi ꝺ ꝑe: ꝛ ꝺ ē q̄ ōr: Vos ſm carnē iudicat'. i. me ee solū hoīem. d Ego nō iudico quēq̄. i. exteriora sic vos: q̄z de⁹ intuet coꝛ.

e Et si ego iu. indi. meū ve. ē. i. firmū. f Quia nō sū solꝰ. vt ſupponit': q̄z nō pōt ee solitudo ī diuinis. cū vna ꝑsona sit i alia ꝛ ecōuerso. ꝛō subdit: g Sz ego ꝛ q̄ mi. me pat ꝛc. Ex ꝺ arguit ad ꝓpositū ꝺ.

h Et in le. ve. scrip. ē. Deut. xix. i Quia duoꝝ hoīm. te. ve. ē. i. ꝺbet reputari vez: q̄z q̄us duo hoīes posſint simul mētiri: tñ nō cōtingit de facili. k Ego sum q̄ te. ꝛc. Ecce vna ꝑsona. l Et testi. phi. ꝛc. Ecce alia. argumētū ē a minori. si enī duoꝝ hoīm testimoniū ē firmū q̄ habēt cognitionē parvā ꝛ pūt hīe affectionē dissortā: multo forti⁹ testimoniū pris ꝛ filij ī diuinis vbi nō pōt esse talis defect⁹ debet firmū reputari.

† Deu. 17. b Mat. 18. b 2. Cor. 13. a † De testi. c in omi. i si.

m Dicebāt ḡ. Hic remouet iudeoꝝ obiectio. audiēs ei q̄ allegabat ꝑem suū ī testimoniū. statim obiecrūt: n Ubi ē pa. tu⁹? q. d. nō ē talis ac tal⁹ q̄ in ꝺ sit ei credēdū: credebāt ei cū ee hoīes puꝝ filiū ioseph ꝛ tō de ipo deriſorie ꝛebāt. o Rūdit iesus. obiectionē excludēdo: p Neq̄ me scit'. ſm deitatem. q Neq̄ pa. meū. p ꝓs: q̄z cognito vno correlatiuo cognoscit ꝛ reliquū. ꝛō sequit: r Si me sciretis. Quis enī iudei haberent maiorē noticiā ḡtiles: ſm q̄ ōr: Ps. lxxv. Notꝰ ī iudea deꝰ. tñ nō cognoscebāt eū q̄tū ad mysteriū trinitatis: q̄z nō erat adhuc plene reuelatū. s Hec ꝺba locut⁹ ē iesus ī gazophylatio. i. ī loco vbi ponebāt oblatiōes ꝑ edificijs rempli. ꝺ aūt addidit euāgelista: ad oñdēdū q̄ iesus tunc erat i loco vbi poterat faciliter capi ab eis q̄ ḡrebant eū occidere: nisi fuissent repssi diuia ꝛtute. ꝛō sequit: Et nemo apphēdit eū. t Quia nōdū ve. ho. ei⁹. i. ab eo ꝓdinata: q̄z q̄ voluit capi⁹ ē ꝛ nō ante.

† Mat. 11. b Luc. 10. b

v Dixit ḡ itez. Hic ꝓbat scōm. s. ꝓsequēs eū nō ambulat ī tenebris. Et diuidit ī duas: q̄z ꝓmo oñdit eos ꝺb⁹ loquebat ꝛbe hui⁹ lucis defectū. scōo ꝺbit hui⁹ defect⁹ remediū. ibi: Dicebāt ḡ. Circa ꝓmū sciēdū q̄ recedēte sole visibili de nr̄o hemisperio cauſant ibi tenebre. ita ſilr xp̄o q̄ est sol iusticie ex ꝺ mundo ꝑ mortē recedēte: indei ꝑ maiorē pte fūt obtenebrati tenebris infidelitatis: ꝛ i eis obstinati. ꝛ ꝺ iusto iudicio dei: q̄z viderāt signa in vita ei⁹ ꝛ i morte: ꝓpter q̄ gētiles leg' et ꝓphārū noticiā nō habētes credidērūt xp̄o. Silr ptz de illo cēturione q̄ visis signis i mortē xp̄i dixit: Vere filij⁹ dei erat iste: vt habet Matth. xxvij. ꝛ tō iudei q̄ nō solū ꝑ miracula visa: ſ etiā ꝑ oracula ꝓphetarum ꝓdicta poterāt eū cognoscere verū xp̄m ꝛ ꝑsequētes: eū merito fūt a deo dimissi ꝓpter eoꝝ ingratitudinē: ꝛ sic excecati toraliꝛ ꝑ obstinationē. ꝛ ꝺ ē q̄ ōr: Dixit ḡ itez eis iesus: ego vado. i. ad ꝑez. ꝑ mortē ſm bñanitatē: a q̄ tñ nō recessit ſm diuinitatē. p Et q̄rē⁹ me. i. ꝑsequendo me in membris meis: q̄z post mortē xp̄i iudei ꝑsecuti sūt apl̄os ꝛ alios xp̄i fideles vsq̄ ad mortē. vt ptz Act'. viij. y Et ī pctō ve. mo. i. ꝓpter pctm vr̄m: q̄z ꝓpter ꝑsecutionē xp̄i ꝛ apl̄oꝝ ciuitas hierlm destructa ē: ꝛ replū cōbustū: ꝛ pplus occisus ab exercitu romano: vt fuerat a xp̄o ꝺdictū ex̄pli⁹ Luce. xix. ex. xxij. Hierlm hie rusalē q̄ occidis ꝓphas ꝛc.

Typice

z Quo ego vado ꝛc. i. ad gl̄iaꝫ ꝑis: vñ a infidelitate ꝺ impedīēte. a Dicebat ḡ. Hic ꝙr iesus docet remediū. Et diuidit ī duas: q̄z ꝓmo hmōi remediū ꝓponit. scōo ei⁹ efficaciā oñdit ibi: Dicebāt ergo. Circa ꝓmū sciēdū q̄ ꝺ remediū cōsistit in veniendo ad xp̄m ꝑ fidē q̄ est vera lux. ꝛō diuidit in duas: q̄z primo remediū huⁱ⁹ fidei oñdit. scōo ad credēdum eos inducit. ibi: Dicebāt ḡ ei. Prima ī duas: q̄z primo ponit iudeoꝝ iterrogatio. scōo subdit xp̄i rīsio ī qua dat remediū ꝓdictū. ibi: Et dicebat eis. Circa ꝓmū sciēdū q̄ audierāt iudei xp̄m voluntarie moriturū: vt ꝺ q̄ illud Esa. liij. Tradidit ī mortē aīam suā. q̄ scriptura ꝛ totus caplm exponit de xp̄o ab antiq̄s doctoꝝ⁹ hebraeoꝝ: ꝛ tō iudei derisorie q̄rebāt de iesu q̄ē reputabant falſū xp̄m. b Rūdit interficiet semetipm ꝛc. Si enī seriose loquerent ꝺ impletione hui⁹ ꝓphetie dicerēt sic: Rūquid ex simplici volūtate separabit anima a coꝛpe. q̄ ptz ex eo q̄ subdit: Quo ego vado vos non potestis venire:

sum estis: & iō terrā sapitis: sicut serpentes terrā comeditis. a Dixi er. Hic exponit qđ sit esse de mūdo, i. esse pctōres infideles terrena sapientes. vñ b eis exponit. si enī nō: is ecōtrario spēdat crediturus.

b Si enī nō cre. Crediderītis dic: nō p̄ceperitis: qr nemo nūc capit i. murabilē ēntiā. Ego sū. nō dic qđ vel xps: vel filius dei vel aliō bmōi: s ad istos vtik ℞bo eterne essentie: sic olī ad moysen quē mittebat ad liberādū isrl. ꝯ si: Qui misit moysen ad liberādū filios isrl: ego p meipm veni liberare pdtos. Cetera vero oīa q̄ mittant nō vere sunt.

D c Principiū. Augusti. Credite me pncipiū & ē in greco feminini generis. ac si diceret: Credite me ℞ite/tē q̄ loquor vob. Qđ ō: pncipius nō de pncipio. filius ō: principiū a pncipio. i. a pre p quē oīa. oīa enī p filiū pat opat & ē: ipe man dextra: fortitudo: sapia & ℞bū est patris.

Aug. Ecce qđ est & qr pncipiū i se manet: innouat oīa & murari non pōt. d Loquor. Et habeo vobis mlta loq̄ docēdo si crediderit: accusādo si nō crediderit: & q̄ mō nō iudicos saluo: habeo p̄ iudicare: habeo dico: s totū ex pre q̄ verax est ex se: ex q̄ ego sū veritas quā genuit ex se: & iō vera dico et iudico. Ecce quō dat gloriā patri cui equalis est: vt doceat nos minores dare gloriā deo. e Et nō cog. Cū dicit: q̄ misit me verax est: nō intellexerūt q̄ de patre diceret: qr adhuc habebāt clausos oculos. & iō subdit eis: Cū ex altaueritis fi. vbi ostēdit aliquos ibi ee: q̄ post passionē suā essent crediturī & cognituri qđ ipe esset. f Quia ego sū. Esse est immutabile diuine substātie: is ne ipe q̄ loq̄tur intelligerēt esse pater. subdit: Et a me ipso facio nihil: qr a meipso nō sū: is a pre. g Facio semp. Semp ipa eq̄litas ē. Semp non ex quodā initio & deinceps: sed sine initio & fine. dei ei generatio nō habet initiū neq; qr vnigenitū facta sūt tpa.

b Multi cre. Fides ē credere qđ nō vides. ℞itas est videre qđ crediditi: nō co-

Ipsi enī poterāt seipsos interficere: sed nō poterāt alam suā, p volūtate sua tradere: sic fuit ꝓphetatū de xpo p Esaiā & in ieu fuit adimpletū. a Et dicebat. Dicponit xpi rhlo i qua dat pdicti verbi intellect dicentis: b Vos de deorsum estis, i. de massa corrupta pōdere originalis peccati: & iō habetis debitū mortis et necessitatē moriēdi: ppter qō sepatio alē a corpe nō subiacet simplici vestre volūtati. c Ego de supnis sum. qr fm deitatē habet eandē natrā cū pre: fm humanitatē alia est a deo imediate per creationē: & corpus formatū spūssancti virtute: & ppter ō habebat plenū dominiū sup corpus suū separādo alam ab ipso & reuniendo: fm q̄ dicit. j. x. ca. Potestatem habeo ponēdi alam meā: & potestatē habeo iterū sumēdi &. ideo sequit: d Vos de boc mūdo estis, corpor & affectu. e Ego nō sum de boc mundo, qr fm q̄ de⁹ procedit mundū vt causa effectū: nec est pars vniuersi. fm sūt humanitatē: ppter virtutē formatrinā eodē modo est dicendū: qr illa virt fuit virtus spūssancti. quātū ad animā & corpus bene est ps vniuersi: & sic est de mūdo ꝯsiderato ad substantiā: nō aūt quo ad peccati deordinationē: que deordinatio noīe mūdi in sacra scriptura frequēter designat: vt. ℣. dicitū est. j. ca. & boc mō iudei erāt de mundo ppter infidelitatis pctm. ppter hoc subdit: f Dixi q̄ vobis qr moriemini in pctis vr̄is. Supra dixerat in peccato vestro i singulari: qr principale peccatū eorū erat pfecutio christi: sed ad hoc sequebant multa alia peccata: p ptr hoc replicauit hic in plurali in peccatis vestris. Et cōsequēter ostendit remediū cōtra ista mala d. g Si enī nō crediderīs. fide formata charitate. h Quia ego sum. vobis in lege et ꝓphetis, ꝓmissus: Moriemini i peccato vestro. i Dicebant ergo. Ostēso remedio euadēde mortis: qđ est p fidē xpi. hic ꝓhr inducit eos ad credē dū sibi. Circa qđ ꝓmittit indeox interrogatio dicēs:

k Tu q̄ es. q. d. ostēde nobis q̄ tu sis talis & tantus q̄ debeat credi tibi. l Dixit eis iesus, ꝓbando q̄ debeat credi p ℣ q̄ est oīm creaturarū ꝓmū ꝓncipiū, & p ꝑs veritas ꝓma & infallibilis. & boc est qđ subdit:

m Principiū q̄ & loquor vobis. & qr est ꝓmū oīm rerū ꝓncipiū: oīa reducit in seipm cū sit finis oīm. iō ꝑhr obdit q̄ ad ipm ꝓtinet oīm iudiciū: p q̄ alia reducunt & ipsū. & boc est qđ dicit: n Multa ha. de vo. loq: & iu. non dicit vobis. i. ad vtilitatē vestrā: is de vobis. i. ad malus vestrū: qđ erit i iudicio futuro. o Ez q̄ me mi. ve. ē. qr ad impleuit ꝓmissū de ꝓma missione filij q̄ nō est ad cōdēnandū vel iudicādū mūdū: is magis ad saluandū p doctrinā. iō sequit: q Et ego q̄ au. ab eo ℣ loquor in mūdo. dicit enī se audire a pre: qr inquātū de⁹ habet sciētiā a pre: tū eādē cū ipso sicut & essentiā: s inquātū hō habet sciētiā infusā ab eo. q Et nō cog. qr pa. eus dicē. deū. Hoc addidit euāgelista vt oīs deret ceciatē eor. Ea rūn qr multi iudeox in morte xpi crediderūt videntes miracula q̄ acciderāt i morte ei⁹. vt hr Luce. xxiij. Sic ad ꝓdicationē apl̄oz multi iudeox crediderūt post mortem xpi. vt hr Act. ij. iō subdit: r Dixit g eis iesus: cū exal. fi. ho. f. in cruce in q̄ fuit exaltatus & a pre: fm q̄ ōr ꝓbil. ij. Humiliauit semetipm factus obediēs vsq; ad mortē: mortē aūt crucis: ppter qđ & deus exaltauit illū &. s Cū cog. qr ego sū. i. vere xpus: vt tur aūt tali mō loquēdi: vt reducat eis ad memoriā: illis Exo. iij. Ego sū q̄ sū. t Et a meip. fa. nihil. qr fm q̄ deus habet totā ℞tutē operatiuā a pre is candē sicut dictū est de scia: fm q̄ bō illa natura ē organū diuinitat cōiūctū: & iō nihil poterat operari nisi fm motū & regulationē ipi⁹ dei. iō seq̄t: v Sed sicut &. mecū est. qr fm deitatē pater ē vnionē p quē modū nō ē i aliq̄ alio. x Et nō reli. me solū. qr filius fm q̄ de⁹ nō pōt separari a pre: fm ℞o q̄ bō pōt separi de potētia absoluta: & de potētia ordinata natura assūpta nūq; dimittet: qr qđ semel assūpsit nūq; deponet. vt dicit Damascen⁹. y Quia ego q̄ pla. &. Inquātū ei de⁹: idē vult & facit qđ pat: qr cōrū ē vna volūtas & operatio. in ℞tū ℞o bō ei⁹ voluntas & operatio regulant absq; aliq̄ obligatione a regula diuine voluntat vt ptz ex pdict. z Dec illo. lo. &. Doc addidit euāgelista ad oīdēdū q̄ remediū fidei pditū ex tūc icepit bre ficaciā ꝯtū ad aliq̄s iudeox. a Dicebat g. Postq̄ saluator iduxit aliq̄s ad remediū fidei. Hic ꝓhr efficaciā buj⁹ remedij. Et dividit in duas: qr prio circa ℣ ponit xpi istructio. secō iudeox ℨdictio. ibi: Rūderūt g. Efficacia aūt fidei i ℣ cōsistit q̄ dat pfectā libertatē: q̄ ē maxie deliderabil a creatura rōnali: qr sensibilit videm⁹ q̄ bruta aīalia libertatē peligūt vētris facientes. Et multo fortiō bō de cui⁹ natura ē libertas: p ℣ ei differt ab aliis aīalib⁹ q̄ ē liberi arbitrijs & iō debet verā libertatē oīb⁹ ꝓponere: ꝓt qđ saluator oīdit q̄ efficacia fidei se extēdit ad dādā libertatē pfectā. & ℣ ē qđ ōr: Dicebat g iesus ad eos q̄ crediderunt

non potestis venire? Et dicebat a & parre cū eo credēs eis.

eis: Vos de deorsū estis: ego ō sup/ b

a & in peccato nati adhuc in eo viuitis: qđ nō ita hi qui de mundo electi sunt: geniteres ad eū qui fecit mundum.

nis sū. Vos de mūdo hoc estis: b

& prior mundo.

a ego nō sū de hoc mūdo. Dixi er/ c

go vobis qr pctis vr̄is moriemini. Si ei nō crediderītis quia d

& in quo nati.

ego sum moriemini in pctō vr̄o.

a & carnaliter sapientes eterne essentie ignari. b & qr dixistis: ego sum: & nō addidistis quid: nunc ergo: dic quis es vt credamus.

Dicēbāt ergo ei: Tū quis es? Di e

xit eis iesus: Principiū qui & lo/ f

a & facē hō ꝓpter vos vt possem me intelligere.

quor vob. Multa habeo de vo/ g

bis loq̄ & iudicare: † is qui me mi h

& idē est audire ab eo: qđ ē ab eo.

sit verax ē: & ego q̄ audiui ab eo: i

& .i. veritatem.

hec loquor i mūdo. Et nō cogno/ k

uerunt qr patrē ei⁹ dicebat deū: l

a & quasi prius est passio implēda p man⁹ vr̄as: post ex vobis aliqui credēt: ne ḋs ergo desperet de quārocūq; sceler.

Dixit ergo eis iesus: † Cū exalta/ m

& aliqui ex vobis.

a & nota iter eos fuisse aliquos q̄ crediturī erāt.

ueritis filiū hois: tūc cognoscetis n

qz ego sū: & a meipso facio nihil: o

a & .i. scientem genuit.

sed sicūt docuit me pater: hec lo/ p

a & idē iam dixerat: sed qr res magna assidue cōmemorat. b & nō rā missus vt ego: qr nō incarnat⁹ nec venit.

quor. Et q̄ me misit mēcū est: & q

a & pater. & filiū. & quare nō reliquit.

non rēliquit me solum: quia ego r

& in salute humani generis q̄ ē volūtas patris.

q̄ placita sunt ei facio semp. Hec s

a & iudei nō oēs qr nōdum in oēm terrā exiuit sonus apostolorum.

b illo loquente multi crediderunt t

a & qr crediderūt ꝓmisit quo ex fide ꝓficiat.

in eū. Dicebat ergo iesus ad eos u

gnoscim⁹ vt credam⁹: & credim⁹ vt cognoscam⁹. iō xps hō i terra fidē iacit: post: se videndū ꝑbit qđ est merces fidei.

a Vere discipuli. ad hāc altitudinē pueniēs ex fide q̄ est būilis & cōtēnit: & est gradus ad q̄ crediderunt ei iudeos: qr ipi libertatē maxime desiderabāt. a Si vos mānseritis. in sermeo ve. discipuli mei eritis. b dixit qr aliq̄ eox ficte credebāt: & isti nō erāt vere discipuli. b Et vos cog. veri. s. fidei p doctrinā meā. c Et veri. libe. vos. qr in ꝑs veritas fidei liberat a seruitute culpe: in qua incohat vera libertas: & in futuro a seruitute miserie: qñ ipa creatura liberabit a corpe mortis. vt hr Ro. viij. tūc libertas ꝓficiet: qr aīa erit subiecta soli deo: in quo cōsistit el⁹ libertas: ppter qđ dicit Aug⁹. Voluntas tua erit libera si fuerit pia: pietas aūt ē seruitꝰ dei: & corpus erit oīno subiectū ipi aīe p dotes glie. d Rūderūt. dic ponit in deox ℨdictio. Et dividit i duas: qr primo ponit hec ℨdictio. secō remouet, ibi: Rūdit. Circa primū sciēdū q̄ audierūt a xpo se posse ꝛsequi libertatē p ei⁹ fidē. Jn ℞ aūt implicat q̄ ipsi ēnt serui. & iō statim cōtradicerūt: nobilitatē sue originis allegātes. & ℣ est qđ ōr: e Semē abrae su. & ne. ser. vnq̄ &c. Manifeste ꝓtz ℣ dictū eox ē falsum: qr si intelligebāt loq̄ de toto ꝓpio iudaico: ꝓtz dicti falsitas ex ℣ & ꝑpls iudaicus q̄dringētis annis fuit i egypto in seruitute magna: & iterū. lxx. annis in babylōe. Jn terra etiā sua frequēter seruierūt regi assyrioꝝ & aliis nationib⁹. vt ꝓtz. iij. Reg. cr. iij. Si aūt loquebant de scipsis ꝓ illo tpe ꝓtz etiā dicti falsitas: qr tūc seruiebāt romanis: & q̄libet anno reddebāt tributū eis. ꝓpter boc dixerūt. j. xix. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. f Quō tu dicis liberi eritis? Rūdit Saluator eis duo ꝓmiserat. s. cognitionē veritat. d. Cognoscetis veritatē: & donū libertat. d. Et veritas liberabit vos. Iz aūt sit petius deficere a cognitione ℣ a libertate? iudei sicut carnales & supbi magis iniuriosū reputabant carentiā libertatis. & iō dimisso defectu cognitionis q̄ implicabāt i verbis xpi dicēt: Cognoscetis veritatē: q̄ sierūt mūmō de defectu libertat implicato in ℣ verbo: Veritas liberabit vos. g Rūdit eis ie. bic remouetur indeox ℨdictio. Jn 2tradicēdo aūt negauerūt vnū. s. seruitutē dicētes: Semini seruiuim⁹ vnq̄: & aliō affirmauerūt. s. generis nobilitatē dicentes: Filij abrae sum⁹. iō saluator ꝓmo ꝓbat ee verū qđ ipi negabāt: & secō excludit secm qđ affirmabāt. ibi: Scio qr filij. Circa primū sciendū q̄ Iz xps posset statim oīdere eos ee seruos seruitute tpali: vt ptz ex ꝑdictis: tñ de boc nō curauit qr ipsemet seruire voluit & soluere tributū. vt hr Matth. xvij. & ostēdit eos suos fuitute culpe: de q̄ eis ꝑdixerat: Iz intellexissent male ō seruite tpali. & ℣ est qđ ōr: Rūdit eis iesus &c. oīs q̄ facit pctm cuiuscūq; cōditiōis: siue sit nobil siue ignobilis: siue diues siue paup. b Seruꝰ ē pcti. cui⁹ rō ē: qr sicut ille ōr liber q̄ mouet ꝓprio motu: sic ōr seruꝰ eo q̄ mouet ad iperiū dñi sui. Jn ope aūt pcti hō mouet ℨ illud qđ ē sibi ꝓprium: qr vincre fm rectā rōnē ē ꝓpr hois motꝰ: vt hr. q. ethicox. Jn pctō aūt hō mouet ℨ rectā rōnē. et ideo licet peccatū sit volūtariū: tamē in ipso ꝛsistit materia seruitꝰ: ipi aūt erāt peccatores manifesti. Ex quo cōcludit q̄ erāt vere serui. Et cōsequēter ostendit penā buius seruitut, dicēs: t Seruus aūt nō manet in domo in eter. Jsta domus ē eccla vbi serui culpe nō manēt i eternūm: Iz mō ad tps manebāt i ipa: inquātū sūt de nūero fidelium: qr mō admitti sūt mali cū bonis: & i futuro iudicio se pabūt sicut oues ab bedis: vt hr Matth. xxv. Per quē modū aūt possint ab hac pena liberari ostendit. d. k Filiius. Iz dei manet i eternūm: qr solus ē sine peccato: & est filius dei naturalis: & sic habet potestatem alios liberādi a pctō: faciēdo eos filios dei p gratiā adoptiōis: & ℣ ē qđ ꝛcludit:

l Si ḡ fi. vos li. a seruitute culpe p modū ꝑdictū. m Vere li. eritis. qr ℣ ꝛsistit libertas vera. vt ptz p ꝑdicta. n Scio qr fi. Dic saluator: excludit scām: ostēdēdo ꝓio qr ñ sint abrae filij. & scō cui⁹ sint filij. ibi: Vos ex pre diabolo &c. Prima i duas: qr ꝓio oīdit qr nō sint abrae filij. scō qr ñ sint filij dei. ibi: Dixerūt ḡ. Circa ꝓmū sciēdū q̄ vera filiatio declarat p imitationē ꝛditiōis patne: iudei aūt nō imitabāt facta abrae. ex q̄ ꝛcludit saluator q̄ ei⁹ veri filij nō erāt: q̄uis ab eo carnaliter descendissent. ℣ est quod dicit: Scio qr filij abrae estis: tūmō carne: sed nō mox imitatione. iō seq̄t: Sz q̄rit⁹ me interficere. cui⁹ cā subdit: o Quia ꝛmo me &c. loquit de ℞bo dei ad modū material: bami q̄ nō capit piscem nisi capiat a pisce. Sic ℞bū dei nō capit hoiem ad vitā eternā nisi capiat p fidē: & iō ꝑdicatores vocāt i scriptura piscatores. p Ego qđ vidi apō pa. lo. s. veritatē meā. qr xps inquātū de⁹ habet eā dēvisionē diuine ēntie cū pre. q Et vos q̄ vi. apud pa. ve. fa. i. apud diabolū: de q̄. j. exprimit q̄ sit pater eox. Sz fm Chrys. ifa tal est. Et vos q̄ vidistis apud patrē vr̄m facite. q. d. sicut facio & loquor ℞tutē quā vidi apud patrē. ita & vos facite q̄ vidistis apud abraam. i. potuistis videre i ꝛsideratiōe vite ei⁹ p scripturā: & ꝓia ifa mag⁹ ꝛsonat sequēnib⁹ cū ōr: r Respondērūt & dixerūt ei. pater nr abrā ē. q. d. Nescimus quē tu vocas patrē nostrū: qr adhuc nō exp̄sserat de diabolo. Pater noster abrā ē. ppter qđ cōcludit xps: s Si filij abrae estis: opera abrae facite. qr imitatio patris est signū vere filiationis: qđ nō est in vobis: et boc probat cōsequenter dicens:

§ Si filij a. a Nūc aūt. Nō dicit q̄ poterat se esse dñm abrae ne sit occasio calumnie: nec filiū dei: ꝑ q̄d iudeī ⁊ q̄d possēt occidere. b Vos ka. Jā innuit aliū patrē q̄ abrā: cui⁹ filij sūt nō natura ꝑ imitatiōe. c Dixerūt. Jā intelligentes nō de origine carnis ꝑ de vita dūm loq̄: ⁊ ex vsu scripturarū scientes fornicationes ꝓpriē dici cū aia falsis dīs subiacētur: mutāt rñsionē et tacēt iam de pre abrā: ne eis dicat cur ō eo gloriamini cui⁹ vitā non imitamini: et dicūt pr̄z deū velle videre q̄d ad ꝑ posset eis dicere d Dixit ℊ. Sic postēdit ō abrā: ita nūc ostēdit deū nō pr̄z eis eē eorū: q̄ non cognoscūt filiū q̄e mittit: nec eū diligūt. e Ego ei. Prohoc ex pre eterna ēi q̄ ē filius⁹ vnigenit⁹ pri eq̄lis: venit bō fact⁹ in q̄ frater boibus. f Quare lo. Itares ē vt dico: ꝑ nō potest⁹ q̄d dico cognoscere: q̄ ñ potestis audire: cuz nō velit⁹ credēdo corrigi: ⁊ ꝑ ℊre: q̄ ex diabolo est⁹ filij diaboli ꝓseuerare elegistis. g Vos ex pa. Ecce iā determinat q̄s sit pr̄ eoz cui⁹ filij sūt nō nascēdo vt manichei dicūt: ꝛ imitando: vnde ⁊ iudeis ō:: Pat⁹ tu⁹ amorre⁹ e: mr̄ tua cerbea. h Et desideria. iō filij diaboli q̄ d. p. v. v. f. ⁊ occidere me in carne: q̄ nō potest⁹ i mēte. i Ille homi. Nota homicidā nō solū q̄ ferro ꝛ etiaz q̄ verbo occidit vt diabol⁹ ꝓmos parētes. vñ i Joh. 8 Pś. 56. Pś. Lingua eoz gladi⁹ acut⁹. k Et in ve. nō ste. Quare ñ stetit: q̄: ñ ē i eo Xr̄tas. i. Xr̄ bū ⁊ sapia pr̄is. Cū ō: ī xp̄o ē Xr̄tas: ita ō: vt ipe sit Xr̄tas. Si ℊ diabol⁹ steterit⁹ i veritate: i xp̄o steterit⁹: ꝑ nō stetit i ea: q̄ nō ē ipsa i eo. l Ex ꝓpr̄is lo. q̄ mēdax ⁊ ꝑ non sufficit: q̄ ⁊ bō mēdax ē q̄ nō habet ō ꝓpriē ab alieno eccpit. i. a diabolo: iō addidit: ⁊ pat ipi⁹ ꝛ. f. mendacij q̄d inuenit. m Ex ꝓpr̄iis. q̄ nō aliūde hz ꝛ a se postq̄ cecidit a Xr̄itate. vñ subdit eē pat mendacij q̄d ex se genuit vt de⁹ ex se Xr̄itate. n Quis ex vo. Nō dedignat ex rōne oñdere se nō eē peccatōr. o Nōne bñ dicim⁹. Quia cōfecti.

a ℣ Nūc aūt queritis me interficere hoiem q̄ veritatē vobis locut⁹ sū. quā audiui a deo: ⁊ missus sū nunciare eā vobis. b Hoc aūt abrā nō fecit. ꝛ magⁿ. nūcios dei reuerēter suscepit: vt hr̄ Heb. xvij. ⁊ iō cōcludit: c Vos facitis opa pa. vr̄i. ꝛz diaboli. vt patebit ex lr̄a sequēti. d Dixerūt. Hic ꝓr̄ ostēdit q̄ nō sint filij dei, videtes enī iudei q̄ ex opibus filiationē arguebat. ideo dixerūt se filios dei cui⁹ legē ⁊ cerimonias seruabāt: nō sic aūt alie nationes idolatrie dedite. ⁊ hoc est q̄d ō: e Nos ex fornicatione nō sum⁹ nati. fornicationē vocāt idolatriā: ꝓ quā ala separat a deo: ꝓpter q̄d ipsa idolatria frequenter notāt fornicatio i sacra scptura. f Unū pa. ha. deū. q̄: ñ colebāt pluralitatē deoꝝ sicut gētiles. Sz hāc paternitatē excludit salnator dicēs: g Si de⁹ pa. vester eēt diligeretis vtiq̄ me: q̄: sicut signū filiationis humane ē imitatio operū: ita signū filiationis diuine est dilectio: imo vt verius loquar in hoc cōsistit hec filiatio q̄ est ꝓ adoptionēz ꝑm q̄ habet Ephes. v. Imitatores dei estote sīc filij charissimi: ⁊ ambulate i dilectione. Ista dilectio nō est in eis: q̄: si diligerēt deū patrē: diligerent ⁊ filiū: ꝛ ꝑs aūt est dei naturalis filij⁹. ideo sequit: Ego enī ab eo ꝓcessi. ⁊ veni: ⁊ sic ꝓtz veritas ꝓdicte cōsequētie: si de⁹ pater vester esset diligeretis vtiq̄ me. Et oñdit ꝓr̄ q̄ hoc nō deberet eos latere dicēs: h Quare loquelā meā nō cognoscitis. q. d. q̄ est causa q̄ ex verbis meis ⁊ factis nō cognoscit me xp̄m a deo missum? Et respondet dicēs: i Quia non potestis audire sermonē meū. q. d. defect⁹ nō ꝓuenit ex operib⁹ meis vel doctrina: sed ex vestra malicia: q̄ rāta odiū ō me cōcepistis q̄ nō potestis me audire: nec ꝓ ꝓpr̄is verba mea intelligere: ⁊ multo min⁹ in bonū interpretari. Mala enī affectio puertit iudicij recte rōnis: ⁊ iō invidia ⁊ odiū q̄d cōceperūt iudei erga xp̄m: ex hoc q̄ arguebat peccata eoꝝ: fuit cā excecationis ⁊ obstinationis eorū: vt declarauit diffusius sup Matth. xxj. k Vos ex pa. tre diabolo estis. Hic ꝓr̄ ostēdit xp̄s cui⁹ sint filij. Et diuidit in duas: q̄: primo ponit xp̄i ꝓbatio. secō iudeoꝝ iniurtiosa rñsio. ibi: Responderūt ℊ. In prima ꝓte ꝓr̄ dicit Vos ex patre diabolo estis: ꝓ imitationē: ⁊ nō ꝓ creationē. iō subdit: l Et desideria pa. ve. ſ. diaboli: m Cultis facere. q̄d ꝓbat ꝓr̄ cōditiōes diaboli explicās: ⁊ postea ad eos applicās: vnā cōditionē diaboli tāgit dicēs: n Ille homicida erat ab initio. Nō enī l ſpecie humana reponit ꝓ aīam: ⁊ ideo ille magis ꝓprie est homicida q̄ aīam interficit ꝓ peccatū mortale q̄ ille q̄ interficit corpus ꝓ q̄d bō ꝓuenit cū dumtaxat: hoc aūt facit diabolus et fecit a principio mūdi: q̄ ꝓ suggestionē eī⁹ primū peccatū hoīs cōtigit: ⁊ in hoc officio cōtinue pleneratur: ⁊ aliā cōditionē eī⁹ tangit cū subdit: o Et in veritate nō stetit. i. in debita obedientia ad deū. Res enī dicunt vere inquātū cōformant veritati prime: a qua veritate ꝑma deuiauit diabolus ꝓ peccatū ſsuperbie. Tertiā cōditionē tangit dicēs: p Cū loquit mēdaciū ex ꝓpr̄iis loquitur. i. ex habitu malo in quo ē obstinat⁹. ⁊ subdit causa: q Quia mēdax est ⁊ pater eius. i. ipius mēdacij. Ille ei dr̄ mēdax nō tñ pater mēdacij q̄ mēdacia ab alijs inuenta solū refert: ſz mēdax ē ⁊ pater mēdacij q̄ nō solū refert mendacia: sed etiā ea fingit: ⁊ ꝓpter hoc diabolus ō: pater mēdacij: q̄ primū mēdaciū adinuenit. cū dixit mulieri Gen. iij. Nequaq̄ morte mini. Cōsequēter istas cōditiones applicat salnator ad iudeos d. r Ego aūt si veritatē dico nō cre. mi. q. d. ꝑ hoc apparet q̄ ꝓtenas vña ē recipe falſa ⁊ mēdacia ⁊ nō vera: ſz q̄ possent dicere q̄ non credim⁹ tibi: ꝺ nō est ꝓpter odiū veritatis: ꝺ ꝓpter malicia tuā: q̄ mal⁹ bō es. iō subdit ꝺ remouēs: s Quis ex vo. ar. me de pctō. q. d. Si habetis aliq̄ pctm q̄d possitis sup me oñdere: paratⁿ sū audire ⁊ me rōnabiliter purgare: ⁊ iō cū hoc non possitis facere. t Si veritatē dico. ſi ꝑ quia: v Quare nō cre. mihi. Et subdit cām dicēs: Qui ex deo est verba dei audit: q̄ quilibet audit doctrinam ad quā affectat⁹ est: q̄: est sibi cōnaturalis. ⁊ iō cōcludit: x Propterea vos non auditis. i. recipitis verba dei ex ore meo. y Quia ex deo nō estis. ⁊ ꝑ ꝓhe sequit q̄ sitis ex diabolo nō ꝓ creationē: ſz ꝓ imitationē. z Responderūt ergo. Ostēdo patre eoꝝ: ponit eorū iniuriosa rñsio. Et diuidit i duas: q̄ primo ponit dicta rñsio. scdo ipius rñsionis mālsa et declinatio. ibi: Rñdit Iesus. Circa primū sciēdū q̄ modus hoīm q̄ nesciūt rōnabiliter rñdere est ad cōitia se puertere: ⁊ iō iudei nō habētes q̄d xp̄o rōnabiliter respōderēt ad cōitia se puertere dicētes: a Nōne bñ dicim⁹ nos q̄ sa. es. Licet enī xp̄s esset genere iudeus ⁊ nō samaritan⁹: tñ vocāt eū samaritanū duplici de causa. Una est q̄. ſ. dictū est ca. iij. q̄nis samaritani essent gētiles tñ legē q̄ seruabāt: ⁊ iō erat vulgare apud iudeos q̄ ille q̄ in parte legē seruabat ⁊ in parte legē soluebat vocabatur samaritanus q̄nis esset iudeus. ꝓpter similitudinem ad samaritanos: sicut apud

a ℣ factis ꝓhare: non verbis. b ℣ in quo ꝓba bumini nō esse filij abrae.

a ℣ hoc nō negādo recipit quia custos.

b ℣ hoc solū de gloria sua.

c ℣ honorē ei debitū exhibēdo. ℣ ꝑ falsa oppro

d ℣ discernit parer a gloria ho minū: gloriā filij: quē vnxit ꝓ ꝓpriis⁹ suis.

e ℣ verā sed iudei vere mortui nō irelligentes eā: putant dici: nunq̄s monet et irascentes dicūt ad, raam. m. e.

f ℣ puocāt vt aliquid diceret cōtra abrā.

b ℣ sed nō illa morte qua dñs dicit.

g ℣ vt dicas ex sermone tu dicis nō mors.

h ℣ qz si cognouissent filiū eī⁹ recepissent.

i ℣ nō idola

a Abraam beata in visione et fruitione cōsistit: ⁊ iō ꝑ exclusionē mortis gehēne q̄ huic visioni opponit: ꝓsecutio beatitudinis intelligit: ⁊ sic ꝓtz q̄d. ſ. fuit ꝓpositū. ſ. q̄ sequēs xp̄m lumē habeat vite. Et diuidit i duas: q̄: ꝓio ponit xp̄i ꝓbatio. scdo iudeoꝝ obiectio. ibi: Dixerūt ℊ. In ꝓma ꝓte dr̄ sic: Amē amē dico vob. i. fidelit⁹ ⁊ duplicat ad maiorē affirmationē. k Si q̄s ser. meū ser. mortē nō videbit i eternū. Cui⁹ rō ē: q̄: semē est Xr̄us dei: vt habet Luce. viij. in q̄tū vita eterna i verbo dei cōsistit sicut i quodā ꝓncipio seminali: q̄: finaliter ꝓducit i vitā beatam: sicut virtute seminis ꝓducit fruct⁹: ⁊ ideo sicut ille q̄ seruat semē a corruptione puenit ad fructū: sic seruās verbū diuinū puenit ad beatitudinis statū: q̄ beatitudo designat cū dr̄: l Mortē nō videbit. Alia enim

sunt nō esse filij abrae vel dei: sed diaboli: fugerūt cōtria q̄ nō poterāt resistere.

a Honorifico pa. Nō me ne arrogās vobis videar facio q̄d debeo: ꝺ vos nō facitis q̄d debetis q̄ nō bonoraſtis me: quez ſi cognoscereti⁹: ſicut ego gl̄ifico patrē: sic vos me honorare⁹.

b Ego aūt nō ꝛc. audito cōsilio demoniū habes. ecōtra ō gl̄ia sua ꝺ ſola ſ ſua ꝺ ſola dicit: Honorifico patrē meū: ⁊ vos inhonoraſtis me. Ego aūt nō querō gl̄iam meā: est qui gl̄rat et iudicet. Amē amē dico vobis: si q̄s sermonez meū ſuauerit: mortē nō videbit i eternū. Dixerūt ℊ ei iudei: Nūc cognouim⁹ q̄ demoniū habes. Abrāaz mortuus ē ⁊ ꝓphete: et tu dicis: si q̄s sermonē meū seruauerit: nō gustabit mortē i eternū: Nūq̄d tu maior es pātre nostro abrāā q̄ mortuⁿ ē? et ꝓphete mortui sūt. Tui sūt. Quē teipsum facis? Rñdit Iesus: Si ego gl̄orifico meipsum: gloria mea nihil est. Est pater meus q̄ gl̄ificat me: quē vos dicitis: q̄ deus noster ē: ⁊ nō cognouistis eū. ꝛEgo aūt noui eū. Et si dixero: quia nō scio eū ꝛc. Ne in hoc arrogās videatur gloriari: addit et si dixero: Arrogantia sic cauea⁹: vt verbas nō relinquatur.

a ℣ honorē ei debitū exhibēdo. ℣ ꝑ falsa oppro

b ℣ hoc solū de gloria sua.

c ℣ sicut simulatores qui volūt videri quod nō sunt.

d ℣ discernit parer a gloria ho minū: gloriā filij: quē vnxit ꝓ ꝓpriis⁹ suis.

e ℣ verā sed iudei vere mortui nō irelligentes eā: putant dici: nunq̄s monet et irascentes dicūt ad, raam. m. e.

f ℣ puocāt vt aliquid diceret cōtra abrā.

g ℣ sed nō illa morte qua dñs dicit.

h ℣ vt dicas ex sermone tu dicis nō mors.

i ℣ qz si cognouissent filiū eī⁹ recepissent. ℣ nō idola

a Nōne bñ dicim⁹ nos q̄ sa. es. Licet enī xp̄s esset genere iudeus ⁊ nō samaritan⁹: tñ vocāt eū samaritanū duplici de causa. Una est q̄. ſ. dictū est ca. iij. q̄nis samaritani essent gētiles tñ legē q̄ seruabāt: ⁊ iō erat vulgare apud iudeos q̄ ille q̄ in parte legē seruabat ⁊ in parte legē soluebat vocabatur samaritanus q̄nis esset iudeus. ꝓpter similitudinem ad samaritanos: sicut apud christianos aliqs dicit iudeus vel saracenus q̄ ritū catholice fidei i parte soluēs iudeis ⁊ saracenis cōtū ad aliqd assimilat. Alia cā est: q̄ samaritani erat mixtuz infesti iudeis ⁊ odibiles eis: vt. ſ. dictū est. iij. cs. ⁊ iō vulgare erat apud iudeos q̄ boles malos ⁊ eis odibiles vocabāt samaritanos q̄uis essent iudei. Talis ēt erat xp̄s ꝺm reputationē eoꝝ: iō vocabāt eū samaritanū. a Et demoniū ha. ꝺ enī iudicabāt de xp̄o ꝓpter mirabilia q̄ faciebat: ⁊ magicis artib⁹ iputabāt: ⁊ q̄ secreta eoꝝ frequēter dicebat: et q̄ aliqñ quedā alta ⁊ subtilia loquebat q̄ nō itelligebāt ꝓpter q̄d arreptitiū dicebāt: sicut ⁊ de saul ſz. j. Reg. xviij. q̄ arrept⁹ a demonio ꝓphetizabat in aula sua. b Rndit Iesus. Hic ponit ipi⁹ xp̄i mansueta declinatio: q̄ cū maledicterē nō maledicebat. vt hr̄. j. Petri. ij. ideo māsuete iniuriā declinat. d. c Ego demoniū nō ha. q̄d ptz q̄ demones expellebat: nec doctrinā malā habebat ſz sanctissimā: vt ptz intuēti. Si enī aliqs hō in nulla lege ibutus videret xp̄i doctrinā: starim ex sola rōne naturali iudicaret eā mūdissimā ⁊ honestissimā respectu cuiuscūq̄ alteri⁹ doctrine. sīlr miracula xp̄i nō fiebant virtute demonis: q̄ ptz ex ꝺ q̄ faciebat multa nō solū Xr̄utē demonis: ſz Xr̄utē cuiuscūq̄ creature trāscēdētia: sīc ē suscitatio mortuoꝝ: illuminatio ceco⁹: ⁊ illustratio subita bominū simpliciū ⁊ cōfūsa. Ex ꝺ ptz q̄ fiebant virtute diuina. iō sequit: d Sz honorifico pa. meū. declarādo eius Xr̄utē in miraculo. e Et vos inho. me. attribuēdo demoni q̄d Xr̄uti diuine deberet attribui. Et ne possent dicere: q̄ talia diceret ad iactātiā. subdit: f Ego aūt nō q̄ro gl̄iam meā. Sz q̄rit hic cū xp̄s q̄reret gloriā dei p̄ris: ⁊ cadē sit gl̄ia p̄ris et filij: quō pōt dicere: Ego aūt nō q̄ro gl̄iam meā? Dicēdū q̄ dirigit xp̄ū ad intentionē eoꝝ q̄ḇ⁹ loquebat: q̄ reputabāt eū querere honorē mūdanū. ⁊ est sensus: Ego aūt nō q̄ro gl̄iam meā. q. d. Ego nō q̄ro gloriā meā ab honore dei p̄ris deuiantē sicut vos creditis. g Est q̄ q̄rat ⁊ iudi. q. d. illi q̄ q̄rūt gloriā mūdi pos sūt manifeste iudicare ⁊ ꝓpēdere ꝓ facta mea q̄ ego talia nō q̄ro: q̄: vita xp̄i i pauprate ⁊ ablectiōe existēs: gl̄ie mūdane erat ꝺria. Aliter exponit: Ego aūt nō q̄ro gl̄iaz me am. i. exaltationē meā ꝓ nūc: q̄ aū passionē xp̄s q̄rebat ablectionē. Est q̄ q̄rat. ſ. de⁹ pr̄ q̄ post humiliationē i cruce exaltauit eū ⁊ dedit illi nomē q̄d est sup oē nomē: vt dr̄ Phil. ij. h Et iudicat. ſ. de⁹ pr̄ ō illis q̄ me inhonorāt: vindictā faciēdo de ipsis: q̄d factū ē: q̄ñ i vindictā mortⁿ xp̄i destructa ē ciuitas ⁊ tēplū ⁊ ꝓpls occisus ē ⁊ captiuatus ꝓ romanos. i Amē amē di. vo. Hic ꝓhat tertiū. ſ. positū. i. q̄ sequēs xp̄m lumē habeat vite. Et diuidit i duas: q̄: ꝓio ponit xp̄i ꝓbatio. scdo iudeoꝝ obiectio. ibi: Dixerūt ℊ. In ꝓma ꝓte dr̄ sic: Amē amē dico vob. i. fidelit⁹ ⁊ duplicat ad maiorē affirmationē. k Si q̄s ser. meū ser. mortē nō videbit i eternū. Cui⁹ rō ē: q̄: semē est Xr̄us dei: vt habet Luce. viij. in q̄tū vita eterna i verbo dei cōsistit sicut i quodā ꝓncipio seminali: q̄: finaliter ꝓducit i vitā beatam: sicut virtute seminis ꝓducit fruct⁹: ⁊ ideo sicut ille q̄ seruat semē a corruptione puenit ad fructū: sic seruās verbū diuinū puenit ad beatitudinis statū: q̄ beatitudo designat cū dr̄: l Mortē nō videbit. Alia enim

a Abraã. Exultauit sperãdo vt videret itelligẽdo tã tũ mysteriũ. b Die meũ. Aug°. Incertũ est an die tpalẽ q̃ erat vẽtur° in carne: an die eternitatis: iʒ verũq̃ abraaz vidit vñ ineffabile gaudiũ illi fuit. Quãti eni est videre verbũ apr̃ patrẽ: t q̃ ipsũ caro factũ ẽ. c Et exiuit. Exies de tẽplo. i. ɔ figuris iudeor videam⁹ q̃d fecerit in templo gentiũ. Ca. IX

ET pteries. Rõ stãs in via pec caror ʒ secus viã nostre mo/ talitatis. c Cecũ. Cecus ſ/ gnificat humanũ gen⁹ in q̃ cecitas na turalis q̃ peccãte primo boñr: vitiuʒ ꝓpter naturã traĥit: vñ ẽm mentẽ ois bõ cecus natus est. f Neq̃ hic pec. Peccauerũt q̃dẽ ʒ nõ illo pecca to factũ est vt cecus nascerer: ʒ hoc ẽ causa vt manifestent opa dei in illo.

Nico.de lyra

mẽdaces asserẽdo vos cũ cognoscere cũ tñ nõ cũ cognoscar⁹: ita essem men daxʒ si assererẽ me cũ ignorare cũ inq̃ũ tũ de⁹ habeã noticiã cãdẽ cũ eo: t in/ q̃ũ bõ cũ clare videã. t ibi subdit: a Sed scio eũ. i. ꝓdicto mõ. b Et sermonẽ ei⁹ seruo. B addit q̃ vera co/ gnitio ꝓ opa demõstrak. in oi eni ope malo est aliq̃ ignorãtia: ꝓpter q̃ dicꝫ pbs. iij. etbi. Dis malꝫ ẽ ignorãs. c Abraã. Hic respõdet ad primũ. q̃ sierãt eni primo derisorie si ipe cẽt ma ior q̃ abraã: t rñdit q̃ sic. d. Abraaz pater vester exultauit vt videret diez meũ: q̃ abraã desiderauit cognoscere tẽpus aduen⁹ xp̃i: q̃d ẽ videre xp̃m in spũ: t sic ptz q̃ ẽ maior abraã: ꝓpter hoc eni cognitionẽ hãc desiderabat: q̃ ab ipo oim gentiũ redẽptionẽ expe ctabat. d Vidit t gauisus ẽ: q̃ñ oti est ei: In semĩe tuo bñdicent oẽs gẽtes terre: Geñ. xxij. Et q̃ñ in figura triũ angeloꝝ sibi apparentiũ cogno/ uit trinitatis mysteriũ. Geñ. xviij. a t oblatione isaac: ꝓpter q̃d locus ille dict⁹ ẽ: dñs videt: vt dr̃ Geñ. xxij. q̃ dñs fecit videre abraã occultũ xp̃i my steriũ. Sz ʒtra hoc dictũ xp̃i veracissimũ: arguũt dicẽtes:

† 7.q.1.ad verũ. & ibi glo. & ca. 23. q. 8. post ꝓn.

† 24.q.1.h. 1. De cõse. di. 4. añ ba ptsmũ.

e Quinq̃ginta annos nõdũ habes t abraã vidisti: q.d. boc ẽ ipossibile q̃ a morte abrae vsq̃ ad tp̃s xp̃i fluxerũt anni ci/ citer duo milia. Solet q̃ri cũ tp̃s nõ haberet vltra. xxxiij. an/ nos quõ iudei assũpserũt tãtã supfluitatẽ dicendo q̃nq̃ginta annos r̃c. Dicẽdũ q̃ ꝓpter labores t iciunia videbat lõge ma iozis etatis q̃ ẽrt: vel ẽm alios ꝓpter reuerentiã anni q̃nq̃gesi mi q̃ erat iubile⁹ iudei p ipm cõputabãt: t est sensus: Quinq̃ ginta ãnos nõdũ r̃c. q. d. nõ vixisti adhuc vnũ imbileũ t abra am vidisti? Ex mõ loquẽdi apparet eoꝝ falsitas t calũnia: q̃ xp̃s nõ dixit: vidi abraã: sicut ipsi repetierũt: ſ ecõtrario q̃ abraã viderat ipm: tñ eoꝝ obiectio ꝓcedebat ex b q̃ solũ i eo natura bũanã cõsiderabãt: iõ ostidit se naturã diuinã hr̃e d.

f Amẽ amẽ di. vo. r̃c. vbi ostidit ei⁹ eternitas cõũgẽdo xp̃õ pñtis tpis ego sũ: cũ xp̃o ꝑteriti tpis añq̃ fieret: q̃ eternitas assistit oi tpi. Et q̃ iudei nesciebãt xp̃m ei⁹ cõtradicere rõna biliter loquẽdo. iõ ꝫtradiderũt eorpaliter ꝓsequẽdo. iõ subdi tur: g Tulerũt lapi. vt ia. in euz. sicut in blasphemũ. Et ptz manifeste q̃ nõ mouebãt amore iusticie: ʒ linore inuidie: q̃ in lapidatione blasphemi requirit debit⁹ ꝓcessus ꝓ accusatio/ nẽ cor̃a iudice t testiũ depositionẽ: t iudicis sniam. t tũc seq̃t lapidatio extra ciuitatẽ: vt dr̃ Leui. xxiiij. ibi aũt volebãt ip/ sũ lapidare omisso ꝓcessu ꝓdicto: t cũ b in hoc sacro q̃ erat illicitũ etiã ꝑ cõuicto: ꝓpter q̃d Joiada põtifex fecit Athaliã trahi extra septa tẽpli anteq̃ occideret. vt dr̃. iiij. Reg. xj.

b Jesus aũt abscõdit se. nõ occultando retro parietẽ vel aliq̃ bmõi: ꝫ xp̃m te diuinitatis se reddẽdo eis luisibilẽ: t i b nobis exẽplũ patiẽtie dedit t fidelib⁹ suis materiã ꝫsolatiõis: q̃ ali/ q̃ñ se absõsuri erãt. i Et exiuit de tẽplo. ꝓ mediũ illoꝝ inui/ sibiliter pgẽs: sicut dr̃ de ill q̃ voluerũt eũ ꝓcipitare: Luc. iiij. Jesus aũt trãsiens ꝓ mediũ illoꝝ ibat: tñ a suis discipulis vi/ debat: quia secuti sunt eum r̃c. Ca. VIII

Moraliter.

pharisei mulierẽ r̃c. ꝓ mulierẽ istã i adulterio deꝓhensam si/ gnificat q̃libet ꝑsona xp̃o ꝓ fidem desponsata. scõm illud. ij. Cor. xj. Despõdi eĩ vos vni viro vir/ ginẽ castã exhibere xp̃o. ſ postea per mortale pctm cũ diabolo adulterata. Per scribas t pharisẽos demones ſ gnificãt: q̃ dicunt hic scribe q̃m nr̃a pctã retinẽt memoriter tãq̃ firmiter scpta: t pharisei. i. diuisi recte dicũt, nã a xp̃o t scõr̃o cõsortio sepant. Di mulierẽ ad indicitũ adducũt q̃ dãna tionẽ boim sollicite q̃rũt: ſ q̃ dñs nõ vult mortẽ pctõris ſ vt magis ꝓuertatur t viuat. Ezech. xviij. iõ dicit ei: r Tade t ãpli⁹ noli pec. q̃ sibi suf ficit vera pnia de ꝓteritis t cautela cõ/ tra recidiuũ, ꝓ futuris. q Dixit ei eis Jesus cũ exalta. fi. ho. i. i cruce, s Tũc cognoscet⁹ q̃ ego sũ r̃c. post mortẽ ei⁹ xp̃i t ei⁹ ascẽsionẽ vna die ꝓ/ dicãte Petro crediderũt simul t se/ mel ꝫ iudeis. v. milia t altera die tria milia vt dr̃ Act. ij. et. iiij. sic etiã ẽ in/ ter boues q̃ valor bois plꝰ apparet t cõmẽdat post eius mortẽ q̃ ante. t Amen amẽ di. vo. q̃ ois q̃ fac̃ pec/ catũ. r̃c. Aug°. O miserabilis seruit⁹ seru⁹ bois aliq̃ũ sui dñi duris impe/ rijs fatigat⁹ fugiẽdo requiescit: seru⁹ peccati quocũq̃ fugit secũ trahit ser/ uitutẽ: pctm ei q̃ facit intus est: vo/ luptas trãsit: pctm nõ transit: ꝓterit q̃ dilectabat: remãsit q̃ pupugerat. l Si ẽ filiⁿ vos liberauerit. ꝓmo a culpa. postea a pẽa miseria. m Mulie re liberi eritis. Ro. viij. Ipsa creatu/ ra liberabit ĩ libertate gl̃ie filioꝝ dei. n Si filij abrae estis opa abrae faci te r̃c. Ex b ptz q̃ frustra gloriab⁹ ali/ q̃s q̃ sit filiⁿ scõm habitũ alicui⁹ san/ cti: vt bñdicti: dñici vel fr̃acisci vel al teri⁹ sãcti nisi opa ipsi⁹ ſm suã possibi litatẽ imitet. p Cũ loq̃t mẽdacium ex ꝓprijs loquit q̃ mẽdax est t pater ei⁹ r̃c. i. inuẽtor mẽdacij: ex quo ptz q̃ mẽdax in loquẽdo ex mẽdacia fingẽdo ꝓprietatẽ diaboli assumit: male viuendo. q Tulerũt q̃ la. vt iace. i eũ. Bed. Mystice aũt quot malas cogitationes q̃s assumit q̃si tot lapides in iesum mittit: ac de inde q̃rũ ad se ptinet st ad ꝺliberationẽ trãsit Iesũ extiguit b Jesus aũt abscõdit se. Quid aũt abscõdẽdo se dñs signi ficat nisi vt q̃ eis ipa veritas abscõdit q̃ ei⁹ verba seq̃ cõtem/ nũt: eã quippe quã nõ inuenit humiles veritas fugit mẽtẽ: dã aũt nobis hoc exemplo loquit nisi cũ etiã resistere possum⁹? t tã subiectiũ humiliter declinem⁹? Nec Beda. Ca. IX

ET pteries Iesus. Postq̃ r̃s oñdit se hr̃e xp̃ũ illu minatiũ verbo: hic ꝓr b ostẽdit sensibili signo. Et diuidit in tres: q̃ primo pomit quedã miraculi ptã/ tio. scõo miraculi opatio. ibi: Et cũ dixisset. tertio miraculi fa cti examinatio. ibi: Itaq̃ vicini. Precedẽtia miracula sunt duo. Scõm ponit. ibi: Rñdit Iesus. Primũ q̃ fuit ꝑcedẽs ipm miraculũ ei⁹ occasio fuit discipulor⁹ interrogatio de ea co nato: t hoc est q̃ dr̃: Et ꝓteries Iesus. in exitu tẽpli: rõ quo dictũ ẽ in fine ꝑcedẽt⁹ ca. l Vidit bõem cecũ a natiuitate: q̃ ibi sedebat mẽdicãs elemosynã ab ĩgredientib⁹ tẽplũ: t di/ ligẽter intuit⁹ ẽ eũ Iesus: vt dicit E hryõ. q̃si vellet aliq̃d age re circa eũ: t iõ discipuli moti sũt ad querẽdũ de eã cecitatis ei⁹ dicẽtes: m Rabbi q̃s pec. r̃c. Ex b eni q̃. ſ. dñs sanan/ do lãguidũ diperat: Jam ampli⁹ noli peccare ne deteri⁹ tibi cõtingat: ostẽdẽs q̃ pctm fuerat cã illi⁹ lãgnoris: vt ibi dictũ fuit. iõ apli cõsulter crediderũt de isto cecõ nato: q̃ pctm ipi us vel parẽtũ eẽt cã hui⁹ cecitatis. n Rñdit Iesus. Hic po nit scõm pambulũ ad miraculũ. i. xp̃i rhsiõ: ex qua oñdit q̃ cecitas cõtigit vt xp̃s ꝺinia i ei⁹ sanatione declaret. t b ẽ q̃ dr̃: o Neq̃ hic pec. neq̃ pa. ei⁹: vt cecus nasceret. Nõ ne gat simplr ipm peccasse vel parẽtes ei⁹: ʒ solũ ad illũ ꝺ quo interrogat

a Sed vt mani. Et cũ illumiñdo t p eũ q̃d in cecitate bũa ni gener⁹ factur⁹ sit significãdo filiⁿ dei manifestek. vñ subdit: Dit.12.d me opter opari. b Ediu sũ. Nõ solũ tũc xp̃s lumẽ erat i mũ/ do: ſ t semp vsq̃ ad cõsũmationẽ seculi ꝓ fidẽ ẽ cũ electis: t ẽ xp̃s operandi. Nox illa est infernalis in qua nulli ʒ opari: vt nec ardẽti diuiti liceat: ſ tñ ẽ tẽpus recipiendi. c Et fecit lu. Sicut pri/ mũ boiem de limo terre formauit: ita ꝓ idẽ gen⁹ luti genus humanũ refor/ mauit. d De saliua lutũ fecit q̃ Xbum caro factum est. Salina est sapia q̃ ex ore altissimi ꝓdijt. Terra ẽ caro xp̃i. Unxit oculos. i. cathecuminũ fecit q̃ credit verbũ carnẽ factũ. Unctus nõ dũ videt: ſ mittit vt lauet. i. baptizẽ/ tur i missũ. i. i xp̃o ꝓpter q̃ nomẽ pi/ scine interptat. Baptizatus a pecca/ tis lumen recepit. e Vade laua. Siloa fons ẽ ad radicẽ mõtis sion q̃ nõ lugib⁹ aq̃s ſ i certis locis ebullit ꝓ cõcaua terrarũ: vbi cecus lota facie lumẽ recepit: q̃ cecitas iudeoꝝ vel q̃/ rũcũq̃ infidelitũ nõ põt sanari: nisi do etrina aquarũ xp̃i que sine strepitu t clamore Xboꝝ leniter fluit. vñ Esa/ Esa.8.b ias: Aque syloe q̃ vadũt cũ silẽtio. f Et venit videns. Querit quõ istũ fi ne fide saluauerit cũ legat neminẽ si/ ne sanatione interiori: exteri⁹ sanasse. Sz ſ r̃: de illis q̃ ꝓter petrũ: ſ ꝓter glo riã dei lãguebat ſ Nõ est

Nico.de lyra

interrogat. q. d. nec petrũ ꝓpter cecus nat⁹ est: q̃ aũ natiuitatẽ peccare non potuit: i q̃ apparet q̃stio aplor⁹ ridicu losa quãtũ ad hãc ptẽ. Nec mirũ: q̃ adhuc rudes erãt aũ receptionẽ spũ/ sancti. Neq̃ pctõ parẽtũ cõtigit: ſ eni parẽtes ꝓ pctis suis aliq̃s puniant ĩ filijs mõstruosis: inquãtũ talia mon/ stra ex diuina iusticia nascunt: tñ fre/ quẽtl⁹ fit sine pctõ. ſ. ꝓpter indispoſi/ tionẽ materie vl debilitatẽ virtutis q̃ est i semine: verũtñ q̃uis talia sint a casu respectu nature create: sũt tñ in/ ordinata respectu diuine ꝓuidẽtie: et aliq̃s ordinãt ad declarationẽ diuine xbutis i ogib⁹ miraculosis: et sic erat de isto. Ideo sequit: a Sz vt mani. opa dei i ill. ei⁹ mirabili illuminatio/ ne. vñ subdit: b Me oportet opari. istud nõ ꝓponat coactionẽ volũtat⁹ in xp̃o: ſ imobilitatẽ ei⁹ a diuina ordi/ natione. c Opa ei⁹ q̃ misit. ſ. p̃r⁹: b dixit q̃ miracula illa faciebat xbu/ te diuina: t humanitas xp̃i opabat i/ strumentaliter. d Donec dies ẽ. i. q̃ diu sũ p̃sentialiter sup terrã i bũanita te assũpta: sicut entiz p̃sentia solis sup terrã facit diẽ: sic p̃ntia xp̃i q̃ est sol iu sticie i bũanitate assũpta fecit quẽdaz diẽ gr̃e spũalẽ: q̃ dies durauit a xp̃i natiuitate vsq̃ ad ei⁹ ascẽ sionẽ: ſ postea remãserit nobiscũ sacramẽtaliter vsq̃ ad mũdi finẽ. t tũc e Venit nox q̃ nemo põt opari. q̃ post iudiciũ nullus poterit mereri: vel a culpa ad gratiaz reuerti. f Q̃ diu sũ i mũdo lux sũ mũdi. ipm doctrina t miraculis illustrã do. g Hec cũ dixisset. Hic ꝓr ponit miraculi opatio: i qua duo exp̃imũ: q̃ i miraculis diuinis reꝑrunt. ſ. dei potẽtia ope rũs: t sanati fides t obediẽtia disponẽs. t b ẽ q̃d dr̃: Hec cum dixisset expuit i terrã. Saliua ei fluit a capite: t iõ ꝓ hãc exp/ sitionẽ oñdit q̃ xbus sanatiua quodãmõ erat ab ei⁹ bũanita te inquantũ est organũ diuinitatis: ꝓter b dr̃ Luc. vj. Virt⁹ de illo exibat t sanabat oẽs. h Et fecit lu. ex spu. vt oñde/ ret se eẽ illũ q̃ formauit primũ boiem ꝺ limo. i Et liniuit su p ocu. ei⁹. Inter corpa alaliũ nobiliⁿ ẽ corpus bũanũ: t i cor/ pore bũano caput ẽ ꝓ nobilior: t i capite oculus: t iõ ex for/ matione ꝓtis nobilioris repte i corpalib⁹ oñdit xp̃s se cẽ fõi matorẽ corporis. k Et dixit ei: vade la. i na. syloe. b dixit vt cec⁹ trãseũdo sic ꝓ ciuitatẽ linit⁹ luto a mũli⁹ videret. t ꝓ oñs miraculũ magis diuulgaret t cõfirmaret. l Qui iter ptat⁹ missus. Hoc addit euãgelista volẽs ĩterptari nomẽ de/ bitũ: ad designãdum mysteriũ xp̃i missi ad salutẽ boim. m Abijt g. in q̃ ptz fides cẽci. n Et lauit t venit vidẽs. non xbute luti. alioq̃n vidisset statim cũ ipositũ fuisset. t iterũ b ptz: q̃ nõ vidit donec lutũ amotũ fuit: nec xbute aq̃: q̃ boies ibi frequẽter se la/ nabãt: t idẽ cec⁹ als de illa se lauerat: q̃ cõis erat: t tñ xbutẽ illuminatiuaz nullus ibi exptus fuerat: t sic ptz q̃ illa illuminatio diuina xbute facta ẽ.

o Itaq̃ vicini. hic ꝓr ponit mira/ culi facti examinatio. t ꝓio a turbis. † 3.1.b
sedẽo a phariseis. ibi: Adducũt autez. ſ.12.g
In p̃ria examinatiõe fit inq̃sitio ꝺ tri/ bus. Primo de ipo illuminato vtrũ esset ille q̃ pr⁹ dicebat cec⁹ nat⁹. et ꝺ est q̃ ꝺr: Itaq̃ vicini t q̃ viderãt eũz pr⁹ frequẽter. cui⁹ cã subdit: Quia mẽdicus erat: t sic suã cecitatẽ frequẽ ter eis exposuerat elemosynã petẽdo. p Dicebãt. Nõne b ẽ q̃ sedebat t mẽ dicabat. q. d. sic ꝓ certo: q̃ dictũ eoꝝ erat firmũ ꝓpter experientiã frequen tẽ. q Alij aũt: volẽtes ipugnare fa cta xp̃i. dicebãt: r Nequaq̃. Sup/ ple est ille cec⁹ nat⁹. s Sz ilijs ei⁹ est. ex visu ei fit bõ maxime cognosci/ bilis. t iõ restitutio visus ita mutaue rat vultũ ei⁹ q̃ vix poterat recogno/ sci nisi a valde exptis quales erãt vi/ cini q̃ frequẽter eũ viderãt. t Ille Xo dicebat q̃ ego sũ. t in b excludit alioꝝ dubiuz: t sicut grat⁹ cognoscit diuinũ bñficiũ. Sz ꝓr querũt ꝺ mõ illuminatiõis dicẽtes: u Quõ apti sũt tibi oculi? v Rñdit. Ille bõ q̃ dicit iesus: ſ ei ipm als nõ vidisset cũ esset cecus: tñ frequẽter audiuerat nomen ei⁹: t ꝓ voce ipm cognoscebat.

x Lutũ fecit t vn. ocu. meos. Asserit tñ illud q̃ fiebat: senserat eni lutũ po sitũ sup oculos suos ꝓ tactũ: t cũ esset i loco sicco i q̃ nõ erat lutũ: ꝓ b sciuit q̃ xp̃s illud lutũ fecerat: ſ vtrũ fecis/ set cũ sputo vel aq̃: b nõ cognouit: et iõ repetẽdo nõ dicit lutũ ex sputo sed tñ fecit lutũ r̃c. Quesito de mõ illu/ minationis querit tertio de ipso illu/ minante dicẽtes: y Ubi est ille? ait nescio: q̃ anteq̃ eẽt reuersus de nata tozijs syloe vidẽs iesus a loco illo de/ clinauerat. z Adducũt. Posita ex aminatiõe miraculi cor̃a turbis. Hic p̃r ponit examinatio eiⁿ cor̃a phari/ seis. Et diuidit i duas: q̃ ꝓio exami/ nãt miraculũ, scõo inducũt illumina/ tũ ad veritatẽ negandũ. ibi: Vocaue/ rũt rursũ. Prima i duas: q̃ ꝓio examinat miraculũ ꝓ ipsuz illuminatũ. scõo ꝓ parẽtes ei⁹. ibi: Nõ crediderũt. Prima in duas: q̃ ꝓio ponit illuminati interrogatio. scõo ex b audien tũ diuersa opinio. ibi: Dicebãt g. In p̃ria g ꝓte ꝺr̃ sic: Addu cũt aũt eũ ad phariseos q̃ cec⁹ fuerat: b fecerãt mallignãtes ꝫ ipm volẽtes oñdere q̃ fecisset ꝫ legẽ. ꝓter q̃d subdit euãge listat: a Erat aũt sabbatũ r̃c. Phariseĩ eni arguebãt xp̃m de violatiõe sabbati. b Iterũ ergo interrogabant eũ pha risei quomodo vidisset. Sciendũ q̃ interrogauerũt eum ordi nate de tribus ꝓdictis in prima examinatione: sed euãgelista breuiter hoc repetit. c Ille aũt dixit eis. respondendo si/ cut ꝓius. d Dicebant ergo ex phariseis quidam. Hic po nitur diuersitas opinionũ sequentium ex eius responsione: quia quidã ex phariseis arguebant christũ de violatione sab bati in hoc facto dicentes.

a ¶ Hō est hō. Ille spualiter custodit sabbatū q̄ est sine pctō: illi nō q̄ serui sūt pcti.
b ¶ Tu q̄d dicis q̄rūt calūniaz vt illa de synagoga pellerēt ſz a xpo inuenitur.
c ¶ Ille autem dixit: Adhuc inuncꝰ i corde q̄ nōdū filium dei ꝓfitet: nō tñ mētik.
d ¶ Donec vo. Mystice parētes, i. diabolꝰ: vel vitia: q̄ dicūt: Etatē habet. ipe. d. i. l. nolunt boiem ꝓfiteri xp̄m.
e ¶ Da gloriā deo. Dare gloriā deo est veritatē de aliq̄ ſi p̄sente deo dicere. hoc est. Cōfitere istum nō cē deum sīt nos: ſz peccatorē.
f ¶ Quid iterū vul. Aug⁹. Stomachat ꝓ uericā eoꝝ ō ceco: facꝰ videns: t cecos tā nō ferēs.
g ¶ Maledixerūt. fm eoꝝ eorū maledictio ēſt q̄ dicit oportabile est omnibꝰ: vt discipuli christi sūt Aug⁹. de stulta maledictione eos redarguēs dic: Maledictio ista veniat sup nos: ac si diceret: vtinam talia opa facere possem⁹ vt discipuli eius fieri mererēmur.
h ¶ Hūc autē nesci. Superi⁹ dixerāt: hūc scim⁹: vñ hic dicit se nescire: ſz nescire nos dicim⁹ q̄ abhi/cimus. Ille nescif: latet humilitate: ꝑditur signozū virtute. Nescitur vnde sit: t vt deus cecos illuminat.

¶ Missi eēt

a ſ nō oēs q̄ iam ḋđā inungebant: isti nec videntes nec inuncti.

a ¶ Hō est hic hō a deo q̄ sabbatū ſ iam inuncti.
nō custodit. Alij aūt dicebant: Quō potest hō peccator hec signa facere? et scisma erat inter eos.
ſ dixerunt.
Dicunt ergo cęco iterum: Tu q̄d dicis de illo q̄ aperuit oculos tuos? Ille aūt dixit:
a ſ cōstanter exprimit q̄ sentit.
Quia ꝓpheta ē: nō credidērūt ergo iudei de illo: q̄ cęcus fuisset t vidisset: donec vocauerūt parētes eius
a ſ. i. eius qui cecus fuerat et viderat.
t interrogauerūt eos dicētes: Hic ē filiꝰ vester quē vos dicitis q̄ cęcus natꝰ est? Quō ergo nūc videt? Responderūt eis parētes eius: t dixerūt: Scimus q̄ hic ē filiꝰ noster: t q̄ cęcus est natꝰ. Quō aūt nūc videat nescimꝰ: aut q̄s eius aperuit oculos nos nescimꝰ: ipsum
a ſ vt instruamini q̄d nobis calūniamini.
b ſ nō ē opꝰ nobis loqui ꝓ infante.
interrogate: †Etatē habet: ipse ō de se loquat. Hęc dixerūt parentes eius q̄m timebāt iudeos †Jām enim cōspirauerāt iudei vt si q̄s
a ſ qb⁹ iā nō ē malū: expulsos eni xp̄os suscipit
eū cōfiteret ē xp̄m: extra synagogā fieret. Propterea parentes eius dixerūt: q̄ etatē habet ipm interrogate. Vocauerūt ḡ rursus hoiem q̄ fuerat cęcꝰ et
a ſ quasi nega q̄s accepisti q̄ est blasphemare: non deo gloriam dare.
dixerūt ei: † Da gliā deo: Nos scimus q̄ hic hō pęccator est.
a ſ nō pater calūnie: nec veritatē zelat.
Dixit ergo ille: Si peccator est nescio: vnū scio q̄ cęcꝰ cū ēem modo video. Dixerūt ergo illi: Quid fecit tibi? Quō aperuit tibi oculos? Rndit eis: Dixi vobis iā t audistis. Quid iterū vultis audire? Numq̄d t vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerūt ei t dixerūt: Tu discipulus
a ſ sicut ego iā video t nō inuideo.
ſ q̄s si ēent xp̄o crederēt quē moyses nūciauit
eius es: nos aūt moysi discipuli sumus. Nos scimꝰ q̄ moyſi
a ſ q̄. ſ seruū deo ꝓferūt. ſ q̄s moyses docuit a deo accepit.
locutꝰ est deꝰ. Hūc aūt nescimꝰ vñ sit. Rndit ille hō t dixit

a ¶ Hō ē hic hō a deo q̄ sab. nō cu. Ipsi falsum dicebāt: q̄ opa corpalia ad dei magnificētiā ordinata licite fiebāt i sabbato: sicut dictū ē. ſ. v. ca.
b ¶ Alij aūt. ecōuerso volentes factū xp̄i excusare t magnificare.
c ¶ Dicebāt quō pōt hō pec. hec signa facere: q. d. nullo mō. Sz Jrīū vidēt Matth. vij. vbi ꝑ de malis holiꝰ: Dūc nōne i nole tuo demonia eiecim⁹: t virtutes multas fecim⁹. secūdō: Nō cognoui vos: discedite a me operarij iniqtatis t. Dicēdū q̄ miraculū ē opꝰ excedēs oēm virtutē creatā: et p̄ hoc fit a solo deo. talia aūt fiūt ab ipo ad testificādū aliquid q̄d ē supra hūanā cognitionē. t ꝑ ē duplr. Uno mō ad testificādū virtutē alicuiꝰ doctrine existētis sup facultatē itellectꝰ nr̄i: t tūc oportet q̄ illa doctrina sit vera cū deꝰ nō sit testis falsitatis tū nō oportet q̄ ille q̄ docet doctrinā illā sit bonꝰ: q. miraculus illud nō fit ad testificā dā eiꝰ bonitatē ſz doctrine veritatē: t ꝑ mō aliq̄n q̄ malos hoies ꝓdicātes fidē catholicā facta sūt miracula ad cōfirmationē fidei catholice: t sic intelligit illud xbus Matth. palligatū. Alio mō fiūt miracula ad testificādū de bonitate ipiꝰ docētis: t tūc oportet q̄ bonitas sit i illo: aliter deus esset testis falsitat': t ꝑ mō fiebāt miracula xp̄i: sicut dictū fuit ſ. v. ca. Opa q̄ ego facio testimoniū ꝓhibēt de me: t ꝑ mō loq̄bank isti dicētes: Quō pōt hō pctōr t.
d ¶ Et scisma erat inter eos: ꝓter q̄d requirit sna illi illuminati cū ōr:
d ¶ Tu q̄d dicis de illo q̄ ape. ocu. tuos? Illud q̄stū nō fuit ab illis q̄ impugnabāt facta xp̄i: q. ꝓbabile erat q̄ rnderet ꝓ suo illuminatore: ſz ab alijs. Et subdit eiꝰ rnsio cū ōr:
f ¶ Ille aūt dixit q. ꝓpheta ē. Nō ē intelligēdū q̄ cōfiteret eū ee ꝓphetā cōtra dictū sicut fuit Esaias, vl Dieremias: ſz ꝓphetā antonomatice dictū q̄ erat ꝓmissus ad salutē hoim: fm q̄ ōr Deut. xviij. Prophetā suscitabit vob⁹ deꝰ t. t sic cōfessus ē ip̄m ee verū christum.
g ¶ Nō credi. Hic ponit inquisitio miraculi ꝓ parētes eius: t ꝑ ex diuina ordinatiōe factū ē ad maiorē fidei t miraculi declarationē. Interrogauerūt ḡ parētes de trib⁹. Prīa de ꝑsona filij cū ōr:
b ¶ Hic ē fi. ve. itelligit interrogatiue. Sēdo ō nō nascēdi. cū subdit:
i ¶ Quē vos di. q. ee. na. est. i. fingit: q̄uis forte nō sit ita: ꝑ dicebāt vt ſducerēt eos ad negādū: q. parētes solēt occultare mōstruositatē filioꝝ quā trahūt a natiuitate: q. talis mōstruositas magis cōuertit i cōfusionē parētū q̄ si posit natiuitatē eēt ꝓtracta ꝓ pueri defectū. Tertio si natꝰ sit cecus q̄rūt de mō videdi dicētes: Quō ḡ nūc videt? Subdit parētū rnsio.
k ¶ De duob⁹ ꝓmis rndēt assertiue dicētes:
k ¶ Scim⁹ q. t ō est fi. no. t q. ee. na. ē. magꝰ volūt ꝓfiteri turpitudinē suā q̄s dicere falsitatē. De tertio aūt remittūt ad filiū nō audētes veritatē dicere: t. i. ponit. ꝑ ē est q̄d ōr:
l ¶ Ipse infer. eta. ha. q. d. melius pōt veritatē dicere.
m ¶ Ipse de se loquat. i. i cā sua vt dictū suū nob⁹ nō ip̄utet. cui⁹ cām subdit cuā gelista: n
Dec dixe. parentes eius qui timebāt principales i pplo.
o ¶ Jā ei rē. extra synagogā fieret. i. ex societate iudeoꝝ tāq̄s excōicatus t reprobat⁹ q̄d apud iudeos erat maximū opprobriū.
p ¶ Vocauerūt. Hic inducit illuminat⁹ ad negādū facti veritatē. Et diuidit i tres: q. primo ponit dicta introductio. secūdo iniusta condēnatio. ibi: Maledixerūt. ſtio eiꝰ a xp̄o receptio. ibi: Audiuit aūt: Circa p̄mū sciendū q̄ pharisei videtes q̄ factū negari non poterat. iō voluerūt recipere ipsū illuminatū. t hoc est q̄d ōr: Vocauerūt ḡ rē. da gloriā deo. i. cōfitere veritatē. volebāt eni eū inducere ad dicendū q̄ illuminat⁹ fuisset magica arte. ideo subdit:
q ¶ Nos scimꝰ q. hic hō pec. ē. q. d. diuina virtute nō fecit. Et subdit ipiꝰ illuminati cōstātia: q. iter aduersarios existens foriꝰ ḡ ante xtitatē cōfitet d.
r ¶ Si pctōr ē nescio. ꝑ nō dicit dubitās de xp̄i factitate: ſz irridēdo eoꝝ malicia. q. d. vos dicitis q. scitis eū ee pctōrē: t ego nō dico ꝑ: imo Jrīū q̄d ꝓbat ꝓfitr q factū:
s ¶ Unū scio q. cū ee. ei. mō video: t ex ꝑ manifeste arguit eiꝰ sūcitatē: q. tale factū excedit oīno facultatē tot⁹ nature create: t ꝑ ꝓfis nō fit a magica arte: sed a deo solo q̄ nō facit aliquid ad testimoniū bonitatis alicuiꝰ nisi in veritate sit sanctus. Cetera patēt.
t ¶ Maledixerūt. hic ponit eiꝰ iniusta ꝓdēnatio. cū ōr: Maledixerūt ḡ ei: fm suā reputationē: tñ fm veritatē erat magis ꝑdictio. vñ dicit Aug⁹. Utinā sup me veniat ista maledictio.
v ¶ Et dixerūt. tu discipulus illi⁹ sis. i. illiꝰ malefici t trāsgressoris.
x ¶ Nos aūt mo. dii. sum⁹. ꝑ erat verū tāmō nole: ſz nō re: q. veri discipuli moyſi sūt q̄ ei⁹ opa imitāt t ei⁹ scripturas pie interpt̄ant. isti aūt faciebant ꝓrarīū: ꝓter q̄d saluator dixit eis. ſ. v. ca. Si credere⁊ moysi crederetis forsitan et mihi.
y ¶ Nos sci. q. moyſi lo. ē deꝰ. in ꝑ verū dicūt q. exp̄sse ꝑ i sacra scriptura cōtinet.
z ¶ Hūc aūt nesci. vñ sit. nullius auctoritatis ip̄m reputam⁹: nec a deo missū. Nō enim simpliciter loquēdo nesciebāt vnde ēet q. patriā t gen⁹ cognoscebant. vñ. ſ. dictū est. q. ca. Nunc scim⁹ vñ sit. sed iste illuminatꝰ eoꝝ maliciā t falsitatē cōfutat. v.

In hoc

a ¶ Nisi esset hic a deo. Spreta eoꝝ ira libere veritatē cōfitet: hec eni nō nisi a dño nec a discipulis fierēt nisi deus in eis.
b ¶ In peccatis na. i. cū clausis oculis q̄ dicūt ee ꝑ pctis parentū: sed xp̄s totū sanat: extra oculos intꝰ cor aperit.
c ¶ Et tu doces rē. Tonc interrogādo vt discerēt magistrū fecerāt: ſz ingrati docūtē piecerūt doras. Sz q. expulsus magis factꝰ est christian⁹.
d ¶ Dūs ē. Ad hunc inuentus his xbis ostēdit se iam dudū cor ad credēdū habuisse paratū: ſz i quē credere debeat ignorasse.
e ¶ Et vidisti. Jā dns laudat facit inuentū: tā cordis oculos illuminat: t ille nō tñ filiū hoīs: ſz etiā ꝓfitet filiū dei.
f ¶ Et q̄ nō vidēt. i. q̄ se nō videre putāt t q̄rūt vt videāt t q̄ vidēt. i. q̄ se videre putāt: t medicū nō q̄rūt: t ꝑ ē iudicium. i. discretio: q̄ discernit cām credētiū a supbis. Judiciū eni dānationis nō modo sed in fine faciet. vn
Jo. 9. d dei: Ego nō iudico quēq̄.

Amen

Nico.de lyra

a ¶ Jn ꝺ ei mirabile ē rē. Ista eni mirabilia dicunt q̄ sūt incōsueta. Cōsuetū aūt erat iudeis signa q̄rere: vt hꝰ j. Cor. j. Judei eni signa pctūt: t manifestis signis credere: sicut patet de moyse faciēte signa coā pplo, ꝓt q̄s ei crediderūt: vt hꝰ Exo. iiij. t iō incōsuetū erat t mirabile q̄ non credebāt xp̄o facienti signū maximū in illuminatione hui⁹ cecī: q̄ nec moyses vel alꝰ ꝓpheta sile fecerat. iō subdit:
b ¶ Scim⁹ aūt q. deꝰ pec. nō au. faciēdo miracula ad testimoniū bonitat' eoꝝ. vt ptz ex ꝑdictis.
c ¶ Sed ſ q̄s cul. dei ē. ꝑ actū latrie debitū.
d ¶ Et volū. ei⁹ fa. ꝑ ipletionē mādatoꝝ.
e ¶ Hūc exaudit. faciēdo miracula ad declarationē sue bonitatis.
f ¶ A seculo nō ē rē. Hoc eni nō inuenit i tota serie ve. te. t iō ꝛcludit ꝓpositū.
g ¶ Nisi esset ꝺ a deo. spālit⁹ missus.
h ¶ Nō po. fa. q̄cq̄. de talibus facultatē nature excedētib⁹: t q. mali hoies t obstinati nō recipiūt plusionē. iō ex veritate ostēsa reddūt ei vituperationē dicētes: t
i ¶ In pctis na. es tot⁹. ſ. i aia t corpe: vt ptz i cecitate.
k ¶ Et tu do. nos. q. d. nō decet ſz ꝺ ē falsū: q. xbitas a quocūq̄ dicat recipiēda ē.
l ¶ Et eic. cū fo. i. a societate alioꝝ hoim excōicauerūt.
m ¶ Audiuit iesus. Hic ponit eiectio receptio. Et dividit i tres: q. primo ponit eiꝰ i fide instructio. secūdo fidei sue cōmēdatio. ibi: Et dixit ei iesus. tertio pharisęorū murmuratio, ibi: Et audierūt. Jn prīa ḡ pte ōr sic: Audiuit iesus q. eiecerūt eū foras. ſz oīa nouerat anteq̄ fierent: tñ hec audiuit auditu corpali.
n ¶ Et cū inuenisset eū. nō a casu factū ē: ſz ex sua volūtate t ordinatiōe.
o ¶ Dixit ei: Tu credis i filiū dei. i. parat⁹ es credere i filiū dei q̄ aperuit tibi oculos: t ille sicut valde parat⁹ ad ꝺ. Rndit:
p ¶ Quis ē dñe vt credā i eū? Et dixit ei iesus: Et vidisti eū: t q̄ loq̄t tecū ipe ē. At ille ait:
Credo dñe. Et pcidēs adorauit eū. Et dixit ei iesus: Jn iudiciū ego in hūc mūdū veni: vt q̄ non
a ſ humiles eccl. b ſ q̄ me lumē. c ſ supdi sapientes vt pharisei ex ipsis verbis cōmoti.
vident videāt: et q̄ vidēt cęci fiant. Et audierūt hec ex pharisęis q̄ cū ipo erāt: t dixerūt ei: Nū q̄d t nos cęci sum⁹? Dixit eis iesus: Si cęci essetis nō haberetis pęc
a ſ. i. si ee. os vos existimaretis ad medicū curre rentis.
b ſ ꝓpter q̄s medicū nō querimus.
catū. Nūc vero dicitis: q. videm⁹
ſ t ira cecī ꝑmanentis.
p ccatū vestrū manet.

exponit

exponik ꝺ de illuminatiōe gētiliū ꝑ fidei susceptionē t obtenebratiōne iudeoꝝ ꝑ ipiꝰ refutationē: q. antea gētiles reputabāt cęci: vt iudei videtes q. erāt vnꝰ dei cultores: ꝓter ꝺ ꝺ. in Ps. Notꝰ i iudea deꝰ.
a ¶ Et audierunt. Hic ponit pharisęoꝝ murmuratio: ex verbis eni christi male intellectis acceperunt q̄ comminaret eis cęcitatem corpalē qualem amouerat ab illo cęco nato: hoc aūt iniurioſum reputauerūt. iō statim repugnauerunt dicētes: b ¶ Nūq̄d t nos ee. su. ſz ex eoꝝ rnsione cos cōfutat ꝺ.
c ¶ Si cęci ēētis rē. q. ſi nō vidisset oga xp̄i ba berēt aliquā excusationē ō ꝺ q̄ n crediderūt ei. Uel alit: Si cęci essetis. i. ignorātes scripturas t ꝓphetas ō me
† Jer. 8 Nō haberet pctm. i. tm quātū habetis nūc.
d ¶ Hūc ẋo di. q. videm⁹. i. reputatis vos itelligere scripturas.
e ¶ Pctm ve. ma. i. aggrauat: pōt etiam exponi de visione corpali mirabiliū xp̄i q̄ aggrauabat pctm eoꝝ. Hic q̄rit vtrū cęcitas mēt' excuset pctm. Et arguit ꝓ q̄ nō: q. pctm additū pctō nō excusat seu diminuit pctm: ſz magꝰ auget: cęcitas āt mēt' pctm ē: q. mere tur penā. fm q̄ ſz. j. ad Cor. xiij. Si q̄s ignorat ig. rē. Ite illō ꝓpt q̄d duplicat pena nō excusat pctm ſz magꝰ aggnat: cęcitas mēt' ē hmōi: q. ū. Ethi. dr q̄ ebrijs duplices maledictiones de bēt. Cōtrarīū arguit ꝑ ꝺ q̄ dic salutor i l. a: Si cęci ēētis rē. Rnsio. Dicta fūt videda. Ꝓtio. ſ. q̄d sit cęcitas mēt'. scōo q̄le pctm excusat. ctio quō excusat. Circa ꝑmū sciēdū q̄ cęcitas nō dic simplicē negationē visus cū sit ꝓuatio: ꝑ dic negationē cū ꝑdictis. Et ꝓpter q̄ visus dz intelligi: q. catuꝰ aīa nonū dicē nō dz cęcꝰ. Ad silitudinē huiꝰ ſpualibꝰ cęcitas mēt' ſi dic simplicē negationē ſcie: ꝑ negatiōz scie q̄ dz alicui esse: t ꝓpter ꝓ q̄ tenet illō scire: q. nō oēt tenēt eadē scire nec ꝓ eodē tpe: plꝰ ēt tenet scire sacerdos vel clericꝰ q̄s simplex laicꝰ: nec ꝓ q̄libet tpe, plus eni tenet idē hō scire in etate pfecta t senectute q̄s i adolescētia vl in uēture. t sic pz ꝑmū. Circa scōz ꝓsidrādū q̄ cecitas mēt' ꝓcedit maxima intētione volūtat' erga peccatū. Cōcomitāter se habet ad peccatū q̄n aliās peccat nesciēs: tñ sic ē dispositꝰ q̄ si sciret nihilominꝰ idē faceret: sic ſi aliqs pcutiēt hoiez credit ꝓcutere canē: nihilominꝰ si detimiate cogīceret illū hoiez idē faceret: t talis cecitas nō excusat nec aggnat actū: q. ſi ē cā actꝰ ſ tm̄mō ipz cōcomitat: tale ei nō peccat ꝓ ignorātia: ſz peccat ignorāns. vt dr lij. Ethi. Ancedēt se hz ad actū pctī q̄n ē cā actꝰ: t ꝑ ē q̄n sic ē dispositꝰ hō q̄ si sciret illō ee pctm̄ ſi faceret: t talꝰ peccat ꝓ ignorātiā vl mēt' cecitatē: ꝓpt q̄d tale pctm ꝓ ipam excusat. Et sic scōm. Circa ctiū ꝓsiderādū q̄ ꝑdicta cecitas vl ignorātia cā pctī pōt triplr causari. Uno mō ex ruditate itellectꝰ ipiꝰ hois t si sit tāta ruditas q̄ illa ignorātia vl cecitas sit inuincibil' excusat totalr a pctō. Alio mō excusat ex negligētia studēdi ea q̄ hō tenet scire: vt pote: q. refugit laborē studij: vl q. circa alia occupat. t tūc excusat pctm nō i toto: q. illa ignorātia nō ē oīno inuolūtaria: t ēpto min⁹ ꝺz ō inuolūtario tāto minꝰ excusat: ſi tñ pōt i ꝺ certa regla poni ſ ꝺz ex circūstātijs pēsari. ctio mō causat ex malicia ꝓpe volūtat': ita q̄ hō bñ ē dispositꝰ i mēte t corpe: totalr tñ laborē acq̄rēdi illūtationē mēt' expellit illā ignorātiā ꝑ nihilo ꝑpurādo: t ille excusari ſi pōt a pcō t sic pz ctiū. Ad ꝑmū sciēdū q̄ additio pctī ad pctm ip̄m facit plā pctā: nō tñ sēp facit maiorē ḡuitatē: q. pōt ꝓtingere q̄ ꝑmū sic

ꝺ ſ diminuit

diminuit scām q̄ ābo sīl iūcta nō habēt tātā ḡuitatē q̄tū hr̄et scām q̄ se acceptū: sīc̄ homicidiū ppetratū ab hoīe sobrio ḡui⁹ ē q̄ si ppetrarēt ab hoīe ebrio: ita q̄ ꝑpōderat ebrietati ꝛ homicidio ex illa sequēti ḡuis sūt duo pcā. Ad scām dicēdū q̄ duplices punitiōes sūt maledictiones debēt ebrijs ꝓpt duo pcā q̄ ibi cōcurrūt: tū ꝑ ille punitiōes fiāt fm mēsurā pcī: nō erūt tāte quātitat⁹ quāta ē punitio ꝓ vno solo pcō grauior: vt dictū ē. Aliter pōt dici q̄ illud dictū nō ē dictū pbīt: q̄ ē xp̄i⁹ culpā legislatoris noīe. Ptaci q̄ ꝑ statuit circa ebrios ampli⁹ puniēdos nō respiciēs ad pcī grauitatē: q̄ ad cōem ppli vtilitatē: qz multi ex ebrietate peccāt: ꝛ in talib⁹ ad q̄ ppetranda multitudo ꝓna est grauior pena solet adhiberi: sicut in multi⁹ terris simplex furtū grauius punit cū blasphemia ḡuis blasphemia sit multo magis peccatū. La. IX

Moraliter. k† Et ꝓterīēs iesus vidit hoīem cēcū a natiuitate q̄. Mystice cecus nascit oīs habēs pcīm originale: qz priuat⁹ ē dei visione: hāc tm̄ priuationē nō facit ei⁹ actuale pcīm: qđ adhuc non habet: nec etiā parētū suoꝝ imediatoꝝ. iō subdit: o† Neq; hic peccauit neq; parētes ei⁹. vt cec⁹ nascerēt. a† Sz vrima. opa dei i illo. sic ei ꝓmissus ē nasci iste cec⁹ vt illuminarēt xp̄i miracula: ꝛ silr emūdatio pcī originalis ē op⁹ diuine xtutis cui⁹ mod⁹ significat cū dr: h† Et fecit lutū ex sputo q̄. ꝓ qđ significat eucharistī⁹ ꝑcedēs baptismū. de q̄ subdit: † Vade laua in natatoria syloe q̄. i. christi missū a patre ꝓ salute mūdi. m† Abijt ḡ ꝛ lauit: ꝛ venit vidēs. ꝓ illuminatiōnē fidei data xtute baptismi. t† Ille xo dicebat qz ego sū. ꝓ b oñdēs q̄ libet tenek recognoscere gratāter ꝛ cōstāter bñficiū diuinū. ɔ† Adducūt eū ad phariseos. q̄ iterprank dimīsi ꝓter qđ ꝓ ipsos hereticis significāt: q̄ sunt ab ecclia diuisi: quoꝝ aliq̄ ceri monias legis obseruāt. i. naçarei: ꝛ isti significank ꝓ illos q̄ dicebant de xp̄o. a† Nō est hic hō a deo q̄ sabbātū nō custodit. Alij vero dicūt hoīem natū sine originali pcō. i. Pelagiani: ꝛ isti significank ꝓ illos de q̄b⁹ subdit: g† Nō credunt ḡ iudei de illo q̄ cec⁹ fuisset. i. nat⁹ in originali pcō. ꝓ parētes aūt cecī q̄ de modo sue illuminatiōis nō rñdērūt timore ducti significanť fideles ifirmi q̄ tpe ꝑsecutiōis fidē nō audent cōfiteri. ꝓ cecū xo ꝓfidenter xitatē cōfitentē significāt in fide firmi cōstāter ꝓfitētes xitatē fidei. l† Et eiecerunt eū foras. q̄ xp̄s eū suscepit benigne: ꝛ ꝓ b significat q̄ eiecti de societate maloꝝ ꝓpter xp̄m: ab eo recipiūt gratiā: sicut dicit Matth⁹. v. Beati estis q̄. Sequit: Et cū audisset nomē vestrū tā ḡ malū: ꝓpter filiū hoīs. b† Dixit eis iesus: si cecī essetis nō haberetis pcīm. ex quo ꝑz q̄ sciētes scripturas ꝛ nō obseruātes eas grauī⁹ delinquūt ꝛ grauiorē penā incurrūt: Luce. xij. Seru⁹ q̄ sciuit volūtatem dñi sui ꝛ nō fecit vapulabit multis plagis.

In ca. ix. vbi dicit in postil. Circa secūdū ꝓsiderādū q̄ ce citas mētis ꝓsequēs ad actū pcī se pōt habere tripliciter.

Additio. Sidek postillator⁹ hac questione indifferēter accipere ista duo. s. cecitatē mētis ꝛ ignorātiā: est tm̄ inter illa fm doctores differētia. Nā cecitas mētis cōiter accepta est pcīm: q̄ fm Greg. xxj. moral. ponit inter vitia que causant ex luxuria. Ignorantia aūt pluries ē sine peccato: vt manifestū est.

Replica. In ca. ix. vbi distinguit postillator⁹ cecitatē mētis ꝛ ignorātiā: est tm̄ inter illa fm doctores differētia. Nā cecitas mētis cōiter accepta est pcīm: q̄ fm Greg. xxj. moral. ponit inter vitia que causant ex luxuria. Ignorantia aūt pluries ē sine peccato: vt manifestū est.

Glo.ordi.

a† When amē dico La.X
a ꝑ .i. in catholicā ecclesiā i consortium fidelium.
b yobis: q̄ nō itrat ꝑ ostiū
a ꝑ casur⁹ ex alio humilis itrat. b ꝑ quoquo mō ꝓter xp̄m: vel nō bene de eo sentendo vel nō eius gloriā sed suā querendo.
i ouile ouiū: ꝓ ascēdit aliūde: ille
a ꝑ .i. q̄ recte semte ō xp̄o ꝛ ñ sua ꝑ q̄ xp̄i sūt ḡit.
c fur ē ꝛ latro. Qui aūt itrat ꝑ ostiū b†
a ꝑ ꝑdestinatis ad vitā.
d pastor ē ouiū. Huic ostiari⁹ aprit: †
a ꝑ ꝑdestinati ad vitā. b ꝑ i ꝑcūq; sonet vox ✻ di dei. c ꝑ obedīēdo. d ꝑ Quarū noia scripta i libro vite. vñ ꝛ dr: ꝓnouit dñs qui sunt eius.
f ꝛ oues vocē ei⁹ audiūt. Et ꝑpas
a ꝑ quasi de egypto in doctrinā vel regnū.
oues vocat noiatiz: ꝛ educit eas. f†
a ꝑ de tenebris ad lucē dū añ eas vadit ꝑ i colūna nubis ꝛ ignis. b ꝑ exēplū eis faciēs: qđ docuit vel ad regnū ꝑcedit.
Et cū ꝑprias oues ēmiserit: ante g†
a ꝑ quocūq; ierit. ꝑ pleuerādo vsq; in finem.
eas vadit: ꝛ oues illū sequūt: qz b†
a ꝑ i quo nō ē vox xp̄i etiā si bon⁹ videat.
sciūt vocē ei⁹. Alienū aūt nō se/ †

Nico.de lyra

a† When amē dico vobis. Hic oñdit q̄ doctrīa xp̄i sit vivificativa. Et ꝓio oñdit b ꝓ xbū. scēo ꝓ sensibile signū: qz ꝓ suetudo ē hui⁹ enā geliste adiūgere signū sensibile cōrndēs doctrīne. scēa se. ca. Erat aūt q̄dā lāgues. Prima i duas: qz ꝓio ponit xp̄i benignitas ꝛ docēdo. scēo iudeoꝝ malignitas ipm̄ ꝑsequēdo. ibi: Facta sunt encenia. Prima in duas: qz ꝓio doctrina xp̄i ponit. scēo ei⁹ effect⁹ oñdit. ibi: Dissensio itez. Ꝓia ad hoc i duas: qz ꝓio saluator⁹ ꝓmittit quādā pabolā. scēo exposītionē ei⁹. ibi: Hoc puerbiū. In pabola exprimit ꝛ ditio furis ꝛ pastoris ouiū. Ꝓio ꝓpter diuersus igressū ipoꝝ. ꝛ b ē qđ dr: Amē amen dico vobis q̄ nō itrat ꝑ ostiū q̄. nō ei venit ꝓpter bonū. iō ḡrit idebitū ingressum.

b Qui aūt i. ꝑ ostiū q̄. Secō oñdit eorū distinctio ꝑ effectū cū subdit: c† Huic ostia. aprit. qz scit cū beniuolū ouibus.

d Et oues vo. ei⁹ au. i. cognoscūt: qz bnta aīalia suos bñfactores recognoscūt. vt ꝑz ꝑ experientiā et ꝑ Ysaiā ꝓphetā. j. ca. Cognouit bos possessorē suuz q̄. e† Et ꝓprias o. vo. no. qz distincte eas cognoscit qđ nō facit alien⁹. f† Et edu. eas. ad pastū. g† Et cū ꝓ. oues q̄. Huc ei modum habēt pastores i terra illa: qđ ꝑcedūt gregē sibilādo voce ꝛ instrō. ad cui⁹ auditū oues dirigūt. iō seqt:

b† Et oues il. sc. q̄. alienū aūt nō sequunt. i. furē ꝑ fugiūt q̄. fm aūt Chrys. ouile ē eccla. oues sūt fideles. ostiū sacra scptura. fm illud ad Col. iij. Grates sīt ꝓ nob vt de⁹ aptat nob ostiū sermonis ad loquēdū mysteriū xp̄i. Sic igit cōtinuat hra ista ꝑcedētib⁹ fm Chrys. Christ⁹ ei dixit iudeos eē cecos in itellectu scpturaꝝ. qđ oñdit ex hac parabola ex b ꝙ adūctū xp̄i debērēt ꝓsiderare ex testimonio scpturaꝝ ḡs habebāt qz xp̄s itrauit ꝑ ostiū. i. ꝑ determinatiōnē sacre scpture q̄ tps: locū ꝛ modū veniēdi determinauit vt. ō. dictū ē. v. ca. ꝛ iō alq̄ alit̄ intrātes sūt fures sicut machomet⁹ et antixp̄s. Huic ostiari⁹ aprit. i. moyses: cui data est ꝓio sacra scptura: ꝓpter b saluator⁹ dixit. ḡ. v. ca. Si crederet⁹ moysi crederetis forsitā ꝛ mihi. Et oues illū audiūt. i. simplices sīc fuerūt apli ei credētes. Et ꝓprias oues vocat noiatim: b ptz ō apls: qb⁹ dilincta noia ipoluit. Et educit eas: de tenebris ignorātie ꝛ culpe. Ā cas vadit: ꝑ exēpla opez: fm q̄ dr. j. xiij. ca. Exēplū dedi vob vt quēad/

†3.q.1.ca. Nameꝛa. 13 q.4. ergo

2. Tio. 2c

Glo.ordi Johannis La. X Nico.de lyra

a† Illi aūt nō cog. ꝓdestinate oues ad tps senescūt: nec vocē pastoris audiūt: ꝛ in fine ꝓseuerāt: ecōtra lupi ad tps audiūt ꝛ intrāt ꝛ retro abeūt. b† Si q̄s. Hic quidēter oñdit: nō solū pastorē ꝛ ones intrare ꝑ ostiū. c† Oēs quotquot. Fur est q̄ ꝑ simoniā vel aliq̄ alio mō ꝑ xp̄m intrat ꝛ postq̄ intrauerit malo exemplo occidit ꝛ sic apte latro. Nec talis dicēdus ē merēnari⁹: iō lupo veniēte nō resistit: ꝛ ꝑ mercedē decedit. Si lupo violēter distrahente nō resistit: mercedē hāc recipit q̄ non distrahit cū ouib⁹: ꝛ postea male vīuēdo ones corrūpit: ꝛ iā in alia ꝑm relapsus fit fur vel latro: nomē mercēnarij amittens. d† Et ingredietur q̄. Jnt⁹ bū cogitādo egredietur extra exēplo alioꝝ bū operādo. Et ingredietur ecclesiā vt hic viuat ꝑ fidē: vñ post dicit vt vitā habeāt: ꝛ egredietur ō ista vita vt ī eternū viuat. Bñ post ꝛ abundantiꝰ habeat vitā ꝛ pascua inueniet ingrediēs ꝛ egrediēs.

e† Risi vt furē q̄. Furet: alienā rem sibi vsurpādo: mactet: a fide retrahēdo: ꝑdat in eternā dānationē.

f† Mercennari⁹ aūt et qui nō est q̄. Mercēnari⁹ ē q̄ grit q̄ sua sunt nō q̄ xp̄i. q̄ seruit deo: nō xp̄t deū ꝛ ꝑ aliq̄ mercede q̄ culpabilis est: ꝛ nō ē fili⁹ ꝑ tā necessari⁹ ꝛ tolerādus. Fur xo sem ꝑ ē cauēd⁹. Prepositi xo q̄ filij sunt: sūt ꝛ pastores: ꝛ tñ vn⁹ ē pastor: qz illi oēs sūt mēbra illi⁹ cui⁹ sūt oues ꝑ pte. g† Et lu. ra. Lupus ē vel violent⁹ q̄ corpaliter vastat: vel diabol⁹ q̄ spūaliter dissipat: cui q̄ nō alias ouium ꝑ sua grit: nō occurrit resistēdo vl mala arguēdo qđ ē fugere: qz timor ē fuga animi ne pdat qđ diligit: vnde reddens cām fuge subdit: Quia mercēnari⁹ ē ꝛ nō amat oues ꝑ sua.

Pastores aūt nō dicunt fugere si cedūt ꝑsecutioni ꝛ seruāt se ouiū vtilitati: q̄b⁹ etiā corpore absentes sūt spiritu ꝑsentes. ✠ Ego sū

Nico.de lyra

vt quēadmodū ego feci ita ꝛ vos faciatis. Et oues illū sequūt: ꝑ imitatiōnē. Quia sciūt vocem ei⁹. i. ꝑ fidē cognoscūt ꝛ approbāt. Alienū aūt nō sequūt recipiētes falsā doctrinā: qz nō nouerūt vocē alienoꝝ. Sz ꝑ dictū Chrys. pōt argui: qz xp̄s exponēdo hāc parabolā dicit se eē ostiū. q̄ sacra scptura nō ē hic ostiū. Pōt dici sustinēdo dictū Chrys. q̄ xp̄s nō vocat se solū ostiū ꝑ etiā pastorē: vt patebit. ꝛ fm b distinguit ab ostio: qđ b sacra scptura dr ostiū dic ī q̄tū xp̄s ē pastor ouiū ꝛ respectu sui ingressus ī mūdū. Qz āt xp̄s dicit se eē ostiū b nō ē respectu sui ingressus ī mūdū: ꝑ inq̄tū alij ꝑ ipm̄ habēt ingressū ī deū: fm Aug⁹. ostiū ē xp̄s. Et ꝓsequit hra sic ꝑcedētib⁹: qz iudei ī pce. ca. dixerūt se videre sine xp̄o: ꝛ ꝑ ꝓis posse ad xitatē pduci nisi sine eo: qđ b saluator ī hac parabola oñdit b impossibile d. Qui nō itrat ī ꝓgregationē fideliū. Per ostium. i. ꝑ xp̄m. Fur ē q̄. qđ faciūt oēs infideles ꝛ etiā mali fideles statū ꝓfessionis ī debite assequētes. Qui aūt itrat ꝑ ostiū. i. ꝑ fidē xp̄i ꝛ bus militatē ꝛ alias virtutes ei⁹. Pastor ē ouiū: fm xitatē. Huic ostiari⁹ aprit. i. spūssctūs reuelat xitatē vt possit oues pascere. Et oues vocē ei⁹ audiūt. i. doctrinā recipiūt. Et vocat eas nominatim: ꝙ descēdēdo familiarit⁹ subdit: Et educit eas. de tenebris ignorātie ꝛ culpe. Ante eas vadit. ꝑ exēpla vite.

a† Hoc puerbiū. Hic ponit dicte pabole exposītio. Et dividitur ī duas: qz ꝓio oñdit necessitas exponēdi. scēo subiūgit ipa exposītio. ibi: Dixit ḡ. Circa ꝑmū sciēdū q̄ illa ēdiget exposītiōe q̄ habēt obscuritatē: tale erat xbū xp̄i ꝓdictū qz erat parabolicū. ꝛ iō ītellect⁹ ei⁹ audītib⁹ erat occult⁹: ꝛ b ē qđ dicit euāgelista: Hoc puerbiū dixit eis iesus. puerbiū dr qñ xbū ponit ꝑ xbo: sic est ī parabola: qz ꝑ vocē vnā rē significantē aliud designat. b† Illi aūt nō cog. ꝛ sic ptz necessitas exposītionis. c† Dixit ḡ eis iter. Hic ponit ipa exposītio parabole

rabole: Parabola aūt duas ptes habet. vna ē q̄ intrās alīunde fur ē ꝛ latro: ꝛ b ꝓio exponit. scēa ē q̄ intrās ꝑ ostiū est ver⁹ pastor. ꝛ b scēo exponit: ibi: Ego sū pastor bon⁹. Prima in duas: qz ꝓio ponit ꝓme ptis expositio. scēo cluditur expositionis ꝓbatio. ibi: Ego sū ostiū. In ꝓia clausula fecit mētionē ō ostio ouil: ꝛ ō fure. iō vtrūq; exponit. d† Amē amen dico vobis. ꝓ xitatē. rō hui⁹ ꝓdicta ē. e† Oēs q̄tq̄t venerūt. b nō ē intelligēdū de ꝓphetis a deo missis: ꝛ de illis q̄ venerūt capite ꝓio: sic̄ dr Act⁹. v. de Theoda ꝛ iuda galileo. Theodas enī vt dicit Josephꝰ fuit q̄dā magꝰ: q̄ decepit multos ō ꝓpter q̄ dr: ꝛ duxit eos vsq; ad iordanis fluuiū. ꝓmittens eis diuidere; aq̄s vt trāsirēt sicco pede sic̄ ꝓres eoꝝ. Judas aūt galile⁹ tpe q̄ xp̄s fuit nat⁹ ꝓbibebat pplm iudeoꝝ. ꝓfiteri cesarē dñm ꝛ reddere tributa: ꝛ multi secuti sūt eū. f† Sz nō audi. eos ones. i. fideles ī ouili ecclie ꝑmanētes: qz ipsi ꝑterīt ꝛ seqtes eoꝝ: vt dr Act⁹. v. g† Ego sū ostiū. Hic ꝓbat vtrūq; dicēs ī dicta expositione. Et ꝓmo q̄ sit ostiū: qz officiū ostij ē saluare ea q̄ sūt ītra domū: ꝛ q̄ ꝑ ipm sit ingressus et egressus: ꝛ sic ē b xpo: qz ꝑ ipm fideles saluāt ꝛ fuant fm q̄ dr Act⁹. iij. Nec q̄s ei ē aliud nomē sub celo datū hoībus ī q̄ oporteat nos saluos fieri: ꝛ b ē qđ dr: h† Per me si q̄s q̄. Silr per ipm ē ingressus ad fidē: ꝛ egressus de miseria ista ad gloriā: ꝛ sic ī eū inueniūt pascua eterna viriditat⁹. ꝛ b ē qđ dr:

i† Ingredietur. b ad fidē. k† Et egredietur. ex b mūdo ad gliaz. l† Et pascua inuenīet. q̄ dri refluūt ītez ī aspectu diuinitatis: ꝛ exteri⁹ ī aspectu bñanitat⁹ xp̄i ꝑ quē sūt saluati. iō dicit pascua ī ꝑsall. m† Cōsequēter ꝓbat sēm. ſ. q̄ alij fuerūt fures: qz nō venerūt ad saluādē ꝑ nos: ꝛ ꝓ b ē qđ dr: m† Fur nō venit ni. q̄. vsurpādo qđ nō ē suū: sicut illi venerūt vsurpando qđ nō erat eis debitū. n† Et mactet. ꝛ ꝑdat: qz multi de ꝑpo occisi sūt corꝑaliter ꝛ etiā spūaliter credētes ꝑsuasioni illoꝝ. o† Ego veni. nō sicut ipi.

p† Et abūdāt⁹ ha. ꝑ gloriā ī futuro: qz gloria ē gra ꝓsūmata. r† Ego sū pa. Hic exponit secūdā pabole ptē. ſ. q̄ sit bon⁹ pastor ītrās ꝑ ostiū. Et dividit ī duas: qz ꝓio ꝓponit ītētū. scēo ꝓbat ꝓpositum. ibi: Ego sū pastor bonus. Circa ꝑmū ponit ꝓditiōes boni et mali pastoris: qz bon⁹ pastor debet bre affectionē ad gregē: ī tātū q̄ ꝑ eo si necesse est sustineat mortē. ꝛ b est qđ dr:

s† Bon⁹ pa. q̄. Ad cui⁹ itellectū sciēdū q̄ res melior nō ē exponēda ꝑiculo ꝓ vilior: ꝛ magꝰ ecōuerso. vita aūt hoīs melior ē simꝑr q̄ vita oīm bruto. aliū: ꝛ iō ꝛ pastor bruto. debeat aliquē laborē ꝓ salute sui greg⁹ sustinere: nō tñ debet se mortī exponere. Alia aūt bōna nobiliora ē corꝑa. iō ex hoc pastor alios ꝓ grege suo debet vitā corꝑalē exponere. Alteri⁹ tā git cōditionē mali pastoris dicēs: t† Mercēnarius aūt ꝛ q̄ nō ē pa. mercēnari⁹ dr a mercede: ꝛ talis ē q̄ī officio ꝑlatiōis attēdit cōmodum rei ꝑalis: qđ dr merces: glia aūt celestis nō dr ꝓprie merces: ꝛ tñmō large: inq̄tū oē qđ redditī ꝑmiū laboris dr merces. Bō aūt hui⁹ ē q̄: hereditas distinguit a mercede ꝓprie dicta: sicut filiꝰ cui debet hereditas distinguit ab opario ꝙductitio cui debet merces. Hīa aūt celestis reddit fidelibꝰ sic̄ hereditas filijs ꝓpter qđ non habet rōnē mercedis. ꝛ iō ille ē ver⁹ pastor q̄ attēdit ad ꝓmiū glie mercēnari⁹ aūt q̄ attēdit ad cōmodū rei terrene. Et qz nō est ꝓprie pastor. iō seq̄t: v† Et cui⁹ nō sūt oues. ꝑ. ſ. tñ vsurpatiue: qđ ꝓbat ꝑ effectū cū dr: x† Videt lu. ve. i. tyrānū: subditos ad peccādū inducētē: vel hereticuz falsa doctrina eos corrūpentē. y† Et di. oues ꝛ fugit: nō resistēdo ꝑ cēsurā ecclesiastica tyrānide oppōsioni: nec ꝑ sanā doctrinam heretice prauitati. z† Et lupus rapit. ad malū ꝑtrahendo.

Et dispgit

uerstras-ꝙ b cri⁹. De renun. nisi ꝙ ꝓpter malicia̅m.

Ego sū pa. Post culpā ficti: iterū formā veri pastoris opponit: Ego sū pa. bō. & aiam pono p ouib⁹: qđ nō ipse vn⁹ fecit nisi q oēs sui & ipse vnus sūt: qz ipse sine illis ɓ potuit: illi nō sine eo sine q̄ nihil possūt. b Et ego agno. Fili⁹ p se agnoscit patrē: nos p illū: sicut alibi: Deū nemo vidit vnq̄ nisi vnig⁹ q̄ est in sinu p̄ris ipe enarrauit.

Jrē nemo nouit filiū nisi pater: neq; patrē q̄s nouit nisi fili⁹: & cui fili⁹ voluerit reuelare. c Et aliās meā. Hoc ē, pbatio dilectiōis ad p̄ez & ad oues sic & petr⁹ tertio cōfitēs amorē: iubet pascere oues & p eis mori. d Pro ouib⁹ meis. Pro ouib⁹ dom⁹ ut̄l q̄ perierāt ad q̄s corpaliter missus a q̄busdā nō sūt dissiles ille q̄ sūt ō gētib⁹. vñ dicit: Oportet me alias adducere q̄uis p suos qz in illis ipe. Et vocē meā au. nō dicit meo: qz i ipis ille loquit. e Quia ego &c. Aug⁹. Verbū ex q̄ suscepit bolīes. i. carnē & aiam nūq̄ deposuit aliam vt eēt alia a xbo separata: iz caro posuit aiam q̄n expirauit q̄ redeūte surrexit. Mors ē ad ēp⁹ carnē et aiam sepault: ɓ neutruz a verbo dei. Caro itaq; ponit aiam & sumit: iz nō ptāte sua: iz ptāte inhabitantis carnē deitatis. s. f Facta sūt aūt. Cenon. i. nouū. Inde encēniare. id ē initiare. Encenia festa dedicationis tēpli q̄ facta est a iuda machabeo tp̄e hyemis. Hyems aūt hic cōmemorat: vt significet iudeos frigidos: q̄ nō accedūt ad ignē. i. nō credūt i christū. Salomō aūt facto tēplo i autūno illud dedicauit: cor babel & ihesus sacerdos post captiuitatē reedificatum tēplū i vere dedicauerūt. Judas machabeus p̄ apostatione antiochi in hyeme ¶ In por.

Nico.de lyra

a Et dispgit oues. ab vnitate eccl̄e sic separādo. b Mercēnari⁹ aūt fugit. i. aū rilū debitū subtrahit.
c Quia mer. est. i. solū curās de cōmodo tp̄ali. d Et nō pti. ad eū de ouib⁹. qz nō habet affectū debite ordinatū ad eas. e Ego sū. Hic p̄bat qđ dixerat p duo signa. Primū ē mutua cognitio pastoris & ouiū: qđ p̄ nit ex hoc q̄ pastor frequēter & sollicite oues visitat: & sic cognoscit in particulari cōditiones earū: silr oues ex frequēti imaginatione būficij pastoris ipm attēdūt: & sic spāliē recognoscūt ipm. Sic est de xpo & vere fidelib⁹. ɓ est pastor verus: ɓ ē qđ dr: Ego sū pastor bon⁹: & signū huius subdit: f Et cognosco meas. nō solū noticia visionis: qz oīa nuda sūt & apta oculis ei⁹: vt dr. Heb. iij. iz etiā noticia approbationis. g Et cognos. me mee. qz vere fideles cognoscunt būficia xpi. g Sicut nouit me pa. &c. li sicut nō ipoztat eqlitatē: ɓ quādā assimilationē lō ginquā. Vel sic: li sicut nō est nota equalitatis: iz sīlitudinis q̄z p̄ris & filij est vna noticia: cōsiderando filij diuinitatē: fm xo humanitatē videt patrē clare & cōtinue: nō sic aūt fideles possūt habere oculū mētis ad būficia diuine gr̄e: qz talis attētio mēt̄ aliqñ necessario iterrūpit̄ ꝓpter statū p̄nis vite. Secūdū signū veri pastoris & affectio quā oñdit ad oues: q̄ non pōt eē maioz q̄n se exponere p ouib⁹: sic ē de xpo & fidelib⁹, lō dicit: i Et aiam meā po. p oui. meis: qz aīa xpi p fidelib⁹ fuit sepata a corpe & oblata deo p̄ri cū dixit: In man⁹ tuas cōmēdo spm meū: Luce. xxiij. Et ne crederēt q̄ solus p iudeis deberet mori ꝓpter ɓ qđ dicit: Matth. xv. Nō suz missus nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ isr̄l. iō ɓ remouet dicēs: k Et alias oues ha. q̄ nō sūt ex ɓ oulli. i. de synagoga iudeoz: iz ō populo gētili. l Et il. opoz. me adducere. qđ factū ē p p̄dicationē aplōz. vt dr Act. xiij. xpo principaliter operāte in eozū p̄dicatione. fm q̄ dr Marci. vi. Illi autez pfecti p̄dicauerūt vbiq; vbiq; dño cooperāte &c. m Et vo. meā au. qz iudeis repellentib⁹ fidē xpi: gētiles eā deuote receperūt ad p̄dicationem aplōz: fm q̄ dr Act. xiij. vbi dr q̄ Paul⁹ & Barnabas dixerūt iudeis: Vobis oportebat p̄mū loq̄ xbū dei: iz q̄m repellitis illud & indignos vos iudicaris vite eterne ecce cōuertimur ad gētes. sic eī nobis p̄cepit dns & sequit: Audiētes q̄ gētes gaudebāt & glificabāt xbū dñi. n Et fiet vnū ouile. i. vna eccl̄sa ex iudeis & gētilib⁹ collecta. o Et vn⁹ pa. i. xp̄s. alij aūt nō sūt nisi vicarij illi⁹ pastoris. Quia liter aūt sit intelligēdū verbū xpi ꝓbatur ligatū Matth. xv. ibi fuit expositum. Subdit aūt adhuc de affectione illi⁹ pastoris ad oues. cū dr: p Propterea me pater di. i. ex dilectione patris est q̄ me ad salutē oīum destinauit.

Vel aliter. Propterea me pat̄ diligit. s. q̄z adimplebo ei⁹ voluntatē i mea passiōe p ouib⁹. lō subdit: Quia ego pono aiam meā. Sciēdū tñ q̄ affect⁹ amoris p̄nis ad filiū etiā fm humanitatē nō venit ex passione ɓ mag⁹ p̄cessit: iz aliās effect⁹ amoris secut⁹ est. s. glificatio corpis xp̄i i ei⁹ resurrectione. lō subdit: Et iterꝫ sumā eā. Et qrvolūtarie passus est. lō subdit: q Remotol. eā a me. s. violēter. nō ē sic intelligēdū q̄n ex vulneribꝰ & passiōe mortu⁹ sit: iz q̄z poterat p̄secutores suos ipedire & vno xbo ꝓsternere. r Sed ego po. eā a meipso. i. terfectores nō i pediēdo. s Potātē ba. ponē. eā. i. deponēdi nō a suppōsito verbi: qz qđ semel assūpsit nūq̄ deposuit: iz a corpore a q̄ fuit separata i triduo: q̄uis eēt vnita xbo. t Et ptātem ba. &c. nō ad suppositū a q̄ nūq̄ fuit separata iz ad corpus cui fuit reunita. v Hoc mādatū acce. a pa. meo. s. vt iplēā ei⁹ volūtatē i mea passiōe. p oīm salute.

x Dissensio iterꝫ. Hic ponit effect⁹ doctrine xp̄i q̄ fuit diuersus in bonis & malis: qz boni p ei⁹ doctrinam i fide sūt cōfirmati: & mali eā puertētes diuino iudicio sūt i malis obdurati. & ɓ est qđ dr: Dissensio iterꝫ facta ē iter iudeos ꝓpter sermōes hos. Dicit iterꝫ: qz als inter eos fuerat dissensio ex cōsilēā: vt dictū ē. ē. ca. vij. y Dicebant aūt mul. &c. obstināti i mal. z Demoniū ha. & ista. miracula ei q̄ faciebat attribuebāt demoni: silr xba ei⁹ q̄ nō i telligebāt: credētes q̄ sīc arreptit⁹ lo q̄rek. iō seq̄t: Quid eū audit? ē ꝓtio xo. a Alij di. s. boni & deuoti.

b Hec xba &c. qz si arrepticij aliqđ loquēt̄ ardua: tūc sūt falsa & ad malū iducētia: xp̄s aūt babebat xba vite eterne: qđ ꝓbāt vlteri⁹ p factū dicētes: c Nūq̄d demo. po. &c. q. d. nō: iz ei demones possūt aliq̄ miracula facere. inquātū i tpe ipeceptibili a nob cōiūgūt ꝓpria actiua ꝓpriis passiuis: sic rane facte sūt a mag⁹ pharaōis: fm q̄ dic̄ Aug⁹. tñ nō pūt facere ea q̄ excedūt totā facultatē nature cui⁹mōi ē illuminatio ceci. d Facta sūt. Descēdit benignitate xp̄i i docēdo. ɓ ꝓnr describit iudeoz malignitas: ipm p̄cēdo: & p̄no xbis. scō o fact⁹. ibi: Sustulerūt q̄ lapi. Prima i duas: qz p̄no ponit iudeoz iterrogatio maligna. scđa xp̄i rnsio xa. ibi: Nūdit eis ihs. Circa p̄mū describit eoz iterrogatio q̄ntū ad tp̄s & locū & interrogādi modū. tp̄s tāgit. cū dr:

e Encenia fa. sūt i hie. i. festū dedicatiōis tēpli. Encenia ei idē ē qđ inouatiōes: & dr ab en q̄ ē i & cenos nouū: qđ sit qđ aliq̄ res noua suo vsui applicat: i dedicatiōe aūt tēplū applicat vsui. Sciēdū tñ q̄ festū n erat p̄me dedicatiōis q̄ fcta ē a salomone: qz illa fcta ē, p. die septēbris i autūno: vt dr. iij. Reg⁹. viij. Hec etiā scđe dedicatiōis q̄ fcta ē sub zorobabel tēplo re edificato: qz illa fcta ē i martio tp̄e vernali. Sz fuit festū illi⁹ dedicatiōis seu inouatiōis q̄ fcta ē ɓ iuda machabeo q̄n purificatū fuit tēplum ab antiocho epiphane ꝓbanatū: vt dr ¶ Machab.

rapit & dispgit oues. Mercenarius fugit: qz mercēnarius est: et nō ptinet ad eū de ouib⁹. † Ego sū pastor bon⁹: & cognosco oues meas: & cognoscūt me meę. † Sic nouit me pat̄ & ego agnosco patrē: & animā meā pono p ouib⁹ meis. † Et alias oues habeo q̄ nō sūt ex ɓ ouili: & illas oportet me adducere: & vocē meā audiēt: & fiet vnū ouile & vn⁹ pastor. Propterea me diligit pat̄: qz ego pono aiam meā vt iterꝫ sūmā eā. Nemo tollit eā a me: iz ego ponā eā a meipso: Potātē habeo ponēdi eam: & potestatē habeo iterꝫ sumendi eam: hoc mādatū accepi a pat̄ meo. Dissēsio iterꝫ facta ē inter iudeos ꝓpter sermōes hos. Dicebāt aūt multi ex ipis: † Demoniū habet & insanit: Quid eū auditis? Alij dicebāt: Hec xba nō sūt demoniū habētis. Nūqd demoniū cecoꝝ oculos aperire? Facta sūt aūt encenia i hierosolymis

a ſ ecce ignis de quo deberē accēdi.

& hyems erat. Et ambulabat ihs in templo i porticu salomonis. Circūdederūt ergo eū iudei: et dicebāt ei: Quousq; animā nostrā tollis? Si tū es christus dic nobis palā. Rndit eis ihesus: Loquor vobis & nō creditis. Opa que ego facio in noie patris mei: hec testimoniū phibēt de me. Sz vos nō creditis: qz nō estis ex ouib⁹ meis: Oues mee vocē meā audiūt: & ego cognosco eas: & sequūntur me: Et ego vitā eternā do eis: et nō pibūt in eternū: & nō rapiet eas quisq; de manu mea. † Pater meus qđ dedit mihi maius ōib⁹ est: & nemo pōt rapere de manu patris mei. Ego & pater vnū sum⁹. † Sustulerunt ergo lapides iudei vt lapidarēt eum. Rndit eis ihesus: Multa bona opa ostendi vobis ex patre meo: Propter quod eoꝝ opus me lapidatis? Rndērūt ei iudei: De bono opere nō lapidam⁹ te: & ō blasphemia: & qz tu hō cū sis: facis teipm deū. Rndit eis ihesus:

a ſ .f. vbi salomō stare solebat ad orandū.
a ſ ecce hyems in iudeis.
b ſ bū incertos nos relinquis.
a ſ .i. ille messias q̄ venturus est in mūdo.
a ſ vt verbū dei et probo p opera quid sim.
a ſ sed. b ſ q̄ postū merēt. ſ obediūt p̄cepti
a ſ imitatione et beatitudine.
a ſ qz vos de pfecti vita cogitatis & calūnias ꝓfitis. ſ hec sūt pascua de qb⁹ supra. ſ ac si diceret vos peribitis in eternū qz nō estis de ouib⁹.
a ſ fur et latro nihil possunt contra illos quos nouit deus esse suos.
ſ potestate. ſ quia.
a ſ gignēdo. i. eē vnigeniti filij coequalē coeternū. b ſ oībus creaturis et angelis.
a ſ virtutē & gloriā hui⁹ rei: q̄ nemo rapi⁹ de manu ei⁹ patri attribuit. b ſ potestate q̄ vna est mihi et patri: vel de me qui sum manus patris.
a ſ cui⁹ gloriā querit vbiq;.
ſ nō verbis sed factis eorū.
ſ nō possūt negare bona accepisse.
ſ nō possūt ferre qđ filio dei dicit.

Nico.de lyra

j. Macb. iiij. que purificato facta fuit. xxv. die noni mēsis apud iudeos: vt habet̄. j. Macbab. iiij. qui ꝓ maiori pte cōiter cōcurrit cū decēbri apōs: & ideo ad hoc denotādū addit:

a Et hyems erat. & sic ptz tp̄s. Loc⁹ ut designat cū dr: b Et ambu. &c. nolle tēpli intelligunt atria & loca ad domū dñi ptinētia. Erat aūt q̄dā loc⁹ edificat⁹ vbi salomō stabat ad orandū q̄ dicebat regis oratoriū. Sed contra ɓ videt q̄ oīa q̄ edificauerat salomon in tēplo fuerūt cōbusta p chaldeos: vt hr. iiij. Reg. vl. Dicēdum q̄ alia porticus fuit reedificata in tēplo ad similitudinē prioris: & lō retinuit nomē p̄cedēt̄: sic frequēter fit i edificijs regalis: & sic ptz interrogationis loc⁹. Subdit etiā interrogādi modus.

c Circūdederūt & eū in. vt citi⁹ eū i xbis caperēt. d Et dicebāt ei q̄usq; aiam no. to. i. cruciās: dimittendo nos i suspēso. p ɓ inuētos q̄ vellēt ei⁹ dicto stare & eū libēter sicut xp̄m recipere: cū tñ haberēt ꝓtrariū in corde. e Si tu es xp̄s dic no. pa. non q̄rūt si tu es fili⁹ dei: qz ō ɓ nō curasset ꝓbatus q̄ erat gētilis: apud quē intendēbāt eū accusare. ɓ q̄rūt: Si tu es xp̄s &c. i. vnct⁹: q̄ vnctio debebat regib⁹: & p̄ nās si rndisset se eē xp̄m statim accusassent eū p̄sidi vt rebellare volētē ꝛ ipatorē romanū cui sbditi erāt indeis & aspirare ad regnū. Eadē etiā de eā dixerūt: f Nic nob pa. vt possent ꝛ eū bre testimoniū. g Rndit eis ihesus. bic ponit xp̄i vera rnsio. i q̄ p̄no oñdit iudeoz malignitas. secūdo discipl⁹ xp̄i benignitas. ibi: Oues mee. In p̄ma q̄ pte dr sic: b Loquor vo. & nō cre. q. d. vos q̄ritis xba exprimētia q̄ ego sim xp̄s: nō ad veritatē intelligēdū: ɓ mag⁹ ad calūniādū: qz si illa dicerē nō crederet: qđ ꝓbat ꝓr dicens: c Opa q̄ ego fa. &c. sic ei. s. dictū ē. iiij. ca. efficacissimū argumētū ad p̄bādū veritatē excedētē naturalē facultatē intellect⁹: sūt opa miraculosa: & tñ illis nō credebāt: cū tñ fierēt ad declarationē deitatis iesu xp̄i. Cā aūt incredulitat⁹ eoꝝ subdit. cū dr: k Sz vos nō cre. &c. i. incōcētes & humiles: ɓ supbi & maligni: & lō dei iudicio excecati. Cōsiderādū q̄ i hac rnsione xp̄s nō dixit exp̄sse se eē xp̄m quē querebant: ɓ dixit aliqđ equalēs equalis vel maius: vt rnderet xitatē & excluderet calūnie malitiā. l Oues mee. ɓ ꝓr oñdit discipulos suoꝝ benignitatē dicēs: Oues mee. i. hūles & p̄uelat⁹ xitas: vt habet Matth. xj. m Et vocē meā au. credēdo corde & obediendo ope. n Et ego co. eas. nō solū noticia visionis: ɓ etiā noticia approbatiōis ad vitā eternā. o Et se. me. ɓ i p̄nti p gr̄az: & i futuro p gloriā. iō seq̄t: p Et ego vi. vt. &c. Nolē eī hic ō illis q̄ sūt oues ei⁹ nō solū fm p̄fitē iusticiā: ɓ etiā fm p̄destinationē diuinā: q̄ frustrari nō pōt. q Et nra. eas q̄. de ma. p violētiā. qđ ꝓbat tali rōne: r Pat̄ me⁹ &c. i. ipa deitas quā habeo a p̄re: qz oīa excedit i infinitū. s Et ne pōt rapere &c. cuz enī sit infinite potētie nihil pōt ab eo auferri p violētiā. t Ego & pa. vnū sum⁹. i. xtute & potētia: sic in deitate: vt. s. dictū ē. q̄ nemo pōt rapere ouē ō mann mea. Notādū aūt q̄ ex ɓ xbo saluatoris: Ego & p̄ vnū sum⁹: excludunt duo errores ꝓrij circa articulū sanctissime trinitat̄. Sabelli⁹ ei posuit in deo vnitatē p̄sone sicut & cēntie. & hoc remouet cū dr: Ego & pat̄ vnū sum⁹. Si ei pat̄ & filij⁹ eēnt vna p̄sona dixisset sū i singulari. Arri⁹ aūt ex cōtrio posuit diuersitatē eēntiaz sic & p̄sonarū. & ɓ excludit p ɓ qđ dr ibi: Unū. si ei pat̄ & filij⁹ haberēt diuersas eēntias: nō diceret vnū neutralit̄: iz plura. v Sustulerūt &c. ꝓr oñdit malignitas indeoꝝ i facto. Et dividit i tres: qz ꝓmo xp̄s refrenat eoꝝ sēnticiā. scđo excludit ipositā sibi blasphemiā. ibi: Rndērūt indei. tertio fugit ꝓpt eoꝝ obstinatā malitiā. ibi: Querebāt &c. In p̄ma igit̄ pte dr sic: Sustulerūt & lapides iudei vt lapidarēt eū: moti ut noze iuidie nō amore iusticie: absqs lege ordīe: vt. s. dictū fuit in casu iiij. viij. ca. r Rndit eis ie. dulcit eos reprimēdo. y Multa bo. opa &c. i. veritatē docēdo: ifirmos curādo: et alia miracula faciēdo. z Propt qđ eoꝝ opus. &c. cū tñ ex ɓ me honorare deberet̄. a Rndērūt. ɓ ꝓr excludit blasphemiā sibi ipositā. Et dividit̄ tur i duas: qz ꝓmo hmōi blasphemia imponit. & scđo excludit. ibi: Rndit. In p̄ma & pte dr sic: Rndērūt & iudei dicētes: b De bo. ope nō la. &c. In dict⁹ eoꝝ ptz ꝛdictio: qz loq̄bāt sic furiosi: testificāt ei eū facere bona opa & miraculis: cū dicūt: De bono ope nō sez qđ facis: & tñ dicūt ɓ eū blasphemā. cū dr: Sz de blasphemia. ista enī sūt impossibilia: qz miracula xp̄i fiebāt ad testimoniū bonitat̄ ei⁹: & lō cuz eēnt bona opa & dīna: nō poterāt fieri ad testificādū aliqđ falsū: qđ tñ eēt si ille eēt blasphem⁹ ad cui⁹ testimoniū fierēt. Ista aūt cecitas i eis ꝓcedebat ex eo q̄ solū hūanā naturā i xp̄o ꝛsiderabāt. lō sbdit: Quia tu hō cū sis fac⁹ teipz deū. c Rndit eis. ɓ ꝓr iebic ponit xp̄i vera rnsio. i q̄ p̄no oñdit iudeoꝝ malignitas. secūdo discipl⁹ xp̄i benignitas. ibi: Oues mee. In p̄ma q̄ pte dr sic: b Loquor vo. & nō cre. q. d. vos q̄ritis xba exprimēdo. y Multa bo. opa &c. i. veritatē docēdo: ifirmos curādo: et alia miracula faciēdo. z Propt qđ eoꝝ opus. &c. cū tñ ex ɓ me honorare deberet̄. a Rndērūt. ɓ ꝓr excludit blasphemiā sibi ipositā. Et dividit̄ tur i duas: qz ꝓmo hmōi blasphemia imponit. & scđo excludit. ibi: Rndit. In p̄ma q̄ pte dr sic: Rndērūt & iudei dicētes: b De bo. ope nō la. &c. In dict⁹ eoꝝ ptz ꝛdictio: qz loq̄bāt sic furiosi: testificāt ei eū facere bona opa & miraculis: cū dicūt: De bono ope nō sez qđ facis: & tñ dicūt ɓ eū blasphemā. cū dr: Sz de blasphemia. ista enī sūt impossibilia: qz miracula xp̄i fiebāt ad testimoniū bonitat̄ ei⁹: & lō cuz eēnt bona opa & dīna: nō poterāt fieri ad testificādū aliqđ falsū: qđ tñ eēt si ille eēt blasphem⁹ ad cui⁹ testimoniū fierēt. Ista aūt cecitas i eis ꝓcedebat ex eo q̄ solū hūanā naturā i xp̄o ꝛsiderabāt. lō sbdit: Quia tu hō cū sis fac⁹ teipz deū. c Rndit eis. ɓ ꝓr ie

† De sum. tri. damus

† ɓ. 7. c

dicta

Na a Quia ego. Trib⁹ modis ꝺr̃ dc̃ natura :adoptiõe: vt ego dixi ꝺ.c.fallo: vt ꝺemones ⁊ idola. b Sz illos ꝺi. Si ꝑ sermonẽ ꝺei ꝓcipiãꝺo fuit hoĩes ꝺn̄: quõ ille q̃ ꝑ naturã est filiꝰ q̃ ꝓcipiãt nõ est dc̃? c Operib⁹ credi. Fidẽ adhibete operib⁹ vt merito fideꝝ ampliꝰ cognoscẽꝺo opa veniatis ad fidẽ

G
F14.b
deitatis. d Quia i me ẽ pa. Pater est in filio: filiꝰ ꝑ vt eq̃lis in eo cui equalis ẽ. vñ ⁊ põt ꝺicere: Ego ⁊ pat v.ſ.⁊ q̃ videt me videt ⁊ patrẽ. ⁊ ꝺ est ei ꝓpriũ. Munꝰ aũt est hoi ꝑ participationẽ qꝺ ꝺr̃ẽ in ꝺeo cõnẽre ⁊ ꝺe⁹ in eo vt in vase. e Et multi ve. Iſti apphẽꝺãt pmanẽte: nõ quõ iniq̃ apphẽꝺere volebãt ꝺiscedẽtẽ. vñ sequit et multi c.i eũ. f Quia io. Nullũ in ꝺiervm fecit vt iſte: ⁊ ꝺeq̃ ꝺicebat testimoniũ huic phibebat: q̃u ꝑ lucernã veniam⁹ ad ꝺiẽ. ℣ Erat

Nico.de lyra

ꝺictã: ita ipi rp̃o ꝺeitatẽ ꝓpriẽ ꝺictã. Seꝺm hoc igit̃ exponẽꝺa est littera: Rñdit eis Ielus: ꝺeclarãꝺo se nõ esse blasphemũ ꝺicẽꝺo se esse ꝺeũ vel ꝺei filiũ naturalẽ: qꝺ ideꝝ est. qꝺ ꝑbat ꝑ scripturã. ꝺ. a Mõne scri. est ⁊c. qr ego ꝺixi ꝺij estis. ℟ hr̃ in Pſ. I.xxij. et ꝺr̃ ꝺe iudicib⁹ ⁊ ꝓphetis. ꝺõ subꝺit:

b Si illos ꝺixit ꝺeos. ꝓticipatiue.

c Ad qs ser. ꝺei fa. ẽ. sicut fuerũt ꝑ phete ⁊ iudices. ꝺ Et non põt sol. scriptura. i. nõ põt ꝺici q̃ cõtineat falsum. e Que pa. sctificauit. i. meip/sum: quẽ sctificauit .i. semĩ generauit ab eterno: ſm ꝺetratẽ. Vel: Sãctificauit. i. plenitudine gr̃e aꝺipleuit: ℣tũ ad humanitatẽ. f Et misit i mũꝺũ. ad saluãꝺũ ip̃m: sicut erat ꝑ ꝓphetas ꝓꝺictũ. g Vos ꝺi. qr blasphemas qr ꝺixi filiꝰ ꝺei sum. q. ꝺ. irrõnabiliter loq̃mini: qr scriptura sacra q̃ solui nõ põt: exp̃resse loquit̃ ꝺ ꝺiuinitate mea: vt ptz ꝑ ꝓdicta. h Si nõ facio. Hic ꝑ̃ excludit crimen blasphemie sibi impositũ ꝑ rõnẽ. Circa qꝺ sciendũ q ꝺ ola ꝺeterminãt ꝓpter ꝺ op̃e: vt hr̃. iij. methauroꝝ: lõ ꝑ ꝓpriã opatiõez certificamur ꝺ natura rei: rp̃s aũt faciebat opa ꝺiuinar̃ ꝓpria. ſ. miracla totã facultatẽ creature trãsẽꝺẽtia: ⁊ etiã ℟tute ꝓpria: qr nõ solũ faciebat illa ob secrãꝺo ꝺiniñ potẽtiã: ꝺ etiã aliq̃n ipando: Et q̃ ꝺeludit q ĩ eo vere erat natura ꝺiuina: ⁊ ꝑ ꝑ̃s ũ erat blasphem⁹: ꝺicẽꝺo se eẽ ꝺeũ vl̃ ꝺei filiũ: ⁊ ꝺ ẽ qꝺ ꝺr̃: Si nõ facio opa ꝑ̃ris mei ⁊c. lõ ꝺcludit ex op⁹. i At cognoscat̃ ⁊c. in̾ẽtũ ẽ vna natura ambo ꝝ: sic ⁊ vna op̃atio. k Querebãt ℊ. Hic ꝑ̃ ponit fuga rp̃i. ꝓt eoꝝ obstinatã maliciã: qr nec ℟bis ei⁹ nec op⁹ ꝺ ducebãt ad credẽꝺũ: ꝺ tã q̃ obstiari q̃rebãt eũ apphẽꝺere ad occiꝺẽꝺũ. l Et exiit de manib⁹ eoꝝ. ℟tute ꝺiuina trãsiẽs g ipsos: sicut. ℊ. ꝺictũ fuit. viij. ca. m Et abiit iterũ ⁊c. ⁊ mãsit illic. ſ. ad tẽpus: vt ꝑpũ veniẽtes ad ip̃m recoꝺarenk ꝺe testimonio lohãnis q̃ ꝺixerat ꝺe eo: Ecce agn⁹ ꝺei: ⁊ ꝺe testimonio ꝺei ꝑ̃is: cui⁹ voꝝ audita fuerat ĩ baptismo rp̃i. Hic est filius me⁹ ꝺilect⁹: ⁊ sic habita collatiõe ꝓriorũ ⁊ nouiſſimorũ cõ firmarenk in fiꝺe ip̃i⁹. iõ sequit: n Et mul. ve. ad eũ. credẽtes. o Et ꝺicebãt. ſ argumẽtũ sue fiꝺei. p Quia loha. signũ fecit nullũ. Signa enĩ reseruabanẽ rp̃o sicut in ꝑ̃cipalioꝝ: tñ ꝓter sãctitatẽ vite credebãt lohãni. Et qr ĩ rp̃o videbãt ꝺictũ ei⁹ impleri. iõ sequit: Oia aũt q̃cunq̃ ꝺixit lohãnes ꝺ ꝺ vera erãt. Et ꝺcludit fruct⁹ huiꝰ collationis. cũ ꝺicit:

q Et mul. cre. in eũ. Circa ꝓdicta ĩ ꝺ ca. ℊrit: Utrũ licitũ sit pastori eccl̃e ĩ ꝑsecutione fugere? Et arguit̃ primo q̃ sic: quia aliq̃ sãcti legũt ꝺ fecisse: sicut Thomas cãtuarlensis fugit de anglia tpe ꝑsecutiõis sue eccl̃ie: qꝺ nõ fecisset nisi licitũ fuisset. ℊ ⁊c. Ihe saluator ꝺixit apl̃is Matth. x. Si vos ꝑsecuti fuerit i vna ciuitate fugite i aliã: ⁊ sic videt̃ q̃ fugere tpe ꝑsecutionis nõ solũ sit licitũ: ꝺ etiã meritoriũ: cũ saluator discipulos ad ꝺ hortet̃. Cõtrariũ arguit̃. ꝑ ꝺ qõ ĩ hoc ca. ꝺictũ est: Mercẽnari⁹ ⁊ q̃ nõ ẽ pastor videt lupũ venientẽ ⁊ ꝺimittit oues ⁊ fugit: qõ exponẽs Greg. ꝺicit q̃ ille q̃ fugit tpe ꝑsecutionis merito

perdit

§ psalmo.

a †Mõne scriptũ ẽ in lege vr̃a: quia a
b ego ꝺixi ꝺij estis? Si illos ꝺixit b
b ꝺeos ad qs sermo ꝺei factꝰ est: et c ꝺ
a § saluatꝰ arguit. § ꝺauid.
nõ põt solui scriptura quẽ pater e
a § .i. gignẽꝺo vt fact⁹ cẽt: ꝺicit vt scriñ genuit
§ .ſ. cu ĩ feriare icarnari cõstituit ꝑ saluãe mũꝺi
sctificauit: ⁊ misit i mũꝺũ: vos ꝺi f g
citis q: blasphemas: qr ꝺixi filiꝰ
a § q̃ nemo potest facere nisi filius.
ꝺei sũ: Si nõ faciõ opa ꝑ̃is mei: h
a § si solis ꝺbis ꝓꝺico ne credatis. b § opa illa
nolite credere mihi: Si aũt faciõ
§ verbis ⁊ innocẽtie vite.
c ⁊ si mihi nõ vultis credere: opib⁹ i
credite: vt cognoscatl̃ ⁊ credat̃: k
ꝺ qr ĩ me ẽ pater ⁊ ego ĩ ꝑe. † Quę l
a § nõ credẽꝺo ſz vr occiꝺant.
rebãt ergo cũ apphẽꝺere: ⁊ exi/ m
§ qi nõ habẽt man⁹ fiꝺei.
uit de manib⁹ eoꝝ. Et abiit itez
a § mystice ad gentes. b § ostendebat se esse im
plationem vmbre iam cessantis.
trãs iorꝺanẽ in eũ locũ ũbi erat n o
iohãnes baptiçãs ꝑmũ: ⁊ mãsit p
illic. Et multi venerũt ad: eũ ⁊ ꝺi c
cebãt: qr iohãnes q̃ꝺẽ signũ fecit f
nullũ. Omnia aũt quecũq̃ ꝺixit
iohãnes ꝺe hoc: vera erãt: ⁊ mul q
ti crediderunt in eum.

Moralitер. a

a † Ame amẽ ꝺico vobis q̃ nõ intrat ligi claustrũ regulariũ cuiꝰ ostiũ ẽ melioris vite ꝓpositũ firmũ. ostiariꝰ aũt ẽ spũsctus: q̃ ispirat ip̃m. trãs aũt aliũꝺe ẽ ingrediẽs religionẽ: cũ ꝓposito lautioris vel honorabilioris vite: sicut sũt aliq̃ pauges ⁊ ꝺe bũlli plebe q̃ grũt igredi religionẽ magnas possessiões habẽtẽ nõ vt fuiãt rp̃o ꝺeuotes sed magis vt rp̃s eis seruiat ꝺe bonis illi⁹ eccl̃e: ⁊ illi sũt fures ⁊ latrones q vitiũ ꝓtext̃: ⁊ mactãt ⁊ pꝺũt qr ꝺignitates vel officia ambiũt: ⁊ sic viteri⁹ ꝺissentiões faciũt p qs corũpit charitas fraĩna i q̃ cõsistit spũalis vita. j. Joh. iii. Qui nõ ꝺiligit manet i morte. b Qui aũt ĩtrat p ostiũ. i. ꝺabẽs sctũ ꝓpositũ i ingressu ⁊ ip̃m cõtinuãs i ꝓgressu. † Portarius ẽ ouiũ. i. ꝺign⁹ regere monasteriũ: ⁊ tal⁹ ꝓmotio ẽ a spũsto. iõ subꝺit: c Huic ostiari⁹ aꝑit. i. spũsctus. d Et oues vo. ei⁹ au. i. bũiles ⁊ ꝺeuoti ad nutũ obeꝺiũt ei. e Et ꝓpias oues vocat nolarim. ꝺiligẽtẽ curã ꝺe ipis gerẽꝺo.

f Et ꝺucit eas. ad pastũ eterne viriꝺitat⁹ ꝺ degustationẽ celestiũ sibi subꝺitos ℟bis ⁊ exemplis inꝺucẽꝺo. ideo subꝺit. g Et ante eas vaꝺit. viam ostenꝺendo. h Et oues illũ sequunt. ꝺoctrinã pastoris imitãꝺo. i Alienũ vero nõ sequunt. ꝑ alienũ põt intelligi ꝺiabolus a cõsortio ꝺei ⁊ sanctoꝝ alienat⁹: quẽ nõ sequũt ꝺoni religiosi ei⁹ suggestionib⁹ assentiẽꝺo ſ fugiũt ꝺissentiẽꝺo. k Mercenari⁹ aũt ⁊c. ꝺ ẽ q̃ ꝑsiꝺẽꝺo claustralibus querit ꝺonorem ꝓpriũ ⁊ promotionem carnalium amicorum. l Videt lupum venientem: .i. aliquẽ malum gregẽ suũ in fiꝺe vel moꝛib⁹ corrumpentẽ.

Et ꝺimittit

ꝺ Et ꝺimittit oues ⁊ fugit ⁊c. Greg. Fugit nõ mutãꝺo locũ ꝺ subtrahẽꝺo solaciũ. † Ego ⁊ patrvnũ sum⁹. Aug⁹ Utq̃ audiet: vnũ ⁊ sumus: ⁊ a charybꝺi ꝺ scilla liberaberis. Or ꝺicẽ vnũ: liberat te ab Arrio: q̃ ꝺicit sum⁹ a Sabellio. vel Sustulerũt ℊ lapides iudei. Hylar⁹. Mũ hereticoꝝ furoꝛiã ꝺño in celis sedẽte pari infiꝺelitate ꝺicẽt nõ obeꝺiẽtes oꝺiũ impietatis exercẽt. Xp̃orũ lapides iacturnt: ⁊ si possent ꝺe throno suo eũ in crucem ꝺetraheꝛẽt.

¶ In ca. x. vbi ꝺr̃ ĩ postil. Oẽs quotquot venilt fures sunt ⁊ latrones.

Additio. j.

Qꝺ aũt hec ℟ba rp̃i nõ possũt intelligi ꝺe ꝓphetis seu patriarchis ⁊ hmõi sctis manifestũ: illi enĩ nõ vt ꝺerẽt oues seu vt eas furarent̃ venerũt. Sz attẽꝺẽꝺũ est quꝺ verba rp̃i ꝺicentis vniuersaliter: Oẽs q̃tũt venerũt fures sũt ⁊c. saluari possint sic vt sub hac vniuersalitate nõ cõphẽꝺant eniã iusti a ꝺeo missi. nã ℣ apl̃s ad Heb. ij. Qui ola ꝺicit nihil excepit. Sz cõtinuãꝺo hec ℟ba ad imeꝺiate ꝓcedẽtia satis habeẽt q̃ hec vniuersalitas nõ cõphẽꝺit oẽs quotq̃t venerũt simpl⁹: ſz tm̃ illos q̃ veniẽtes nõ ĩtrauerũt p ostiũ: vñ cũ rp̃s ꝺixit: Ego sum ostiũ ouiũ: statim subiũgit: Quotq̃t venerũt ⁊c. vt intelligaꝝ illa vniuersalitas solũ cõphẽꝺere illos q̃ nõ p ostiũ venerũt: Et ꝺ videt ꝺicere Aug⁹. in ꝺ loco vbi sic: Intellige q̃ tq̃t venerũt ꝓter me. non aũt ꝓter illũ. ꝓphete venerũt: qr cũ illo venerũt ⁊c. ſ. Prꝺecesserũt eĩ iusti i eũ credẽtes vẽturũ quõ credim⁹ i eũ q̃ ĩa venit: tq̃a enĩ variata sũt: nõ fides: hec Aug⁹.

¶ In eodem ca. vbi ꝺicit in postil. Hereditas ꝺiffert a mercede ꝓpie ꝺicta.

Additio. ij.

Premia sctoꝝ in vtroq̃ testamẽto frequẽter merces ꝺr̃: vñ Heñ. xv. Merces tua magna ẽ nimis. et Esa. xl. Ecce merces ei⁹ cũ eo: ⁊ Matth.

Glo.ordi.

a
b
c
Qꝺ aũt qꝺã lã Ca. XI
rak trãs iorꝺanẽ infirmat̃ lazarus: ⁊ mittũt ad eũ sorores illuc. Iste sorores lazari figura sũt iuꝺeoꝝ ĩ eterna ꝺituꝺine iã receptoꝝ q̃ ꝑ fratre sanãꝺo. i. ꝑ reliquias ĩ tenebris ignoꝛãtie aꝺhuc errãtib⁹: ꝺño supplicãt ex notiſſima actione.

d Lãgues la. Lazar⁹ figura ẽ iuꝺeoꝝ q̃ infirmi erãt ĩ fiꝺe rp̃i. Martha ⁊ maria significãt ꝺoctrinã bonoꝝ in ꝺeoꝝ. e Ecce quẽ amas. Lazarus ꝑ quẽ pctoꝛ significat̃ a ꝺño amat̃ qr nõ venit vocare iustos ſ pctoꝛes. Sorores peccatoris sũt bone cogitationes q̃ ꝑ petis ꝺissoluñꝺis ozant.

d § ꝓ gl̃ia ꝺei. i. vt gl̃ificet filiꝰ ꝺei. Ecce se ꝺeũ ꝺicit ꝺ illos: q̃ ꝺicũt filiuꝫ ꝺei nõ esse ꝺeũ. e Diligebat aũt. Ꝺiligebat lãgueꝛiũ saluator ⁊ mortuoꝝ suscitator: lazarũ q̃ lãgueꝛ ⁊ mortuꝰ.

§ Duobus

Nico.de lyra

Qat aũt qꝺã lãgues Ca. XI
Postq̃ eũ agelista ostẽꝺit in rp̃o ℟tutẽ viuificatiuã ex ei⁹ verbo. hic ꝑ̃ ꝺ idẽ ostenꝺit sensibili signo ĩ mortuo virtute ei⁹ resuscitato. Et ꝺiuiꝺit ĩ tres: qr eũ agelista primo ꝺescribit infirmitatẽ lazari incurabilẽ. scꝺo eius mortẽ ĩnꝺubitabilẽ. ibi: Et q̃ audiuit. tertio ei⁹ suscitationem mirabilẽ. ibi: Jesus aũt ⁊ vꝺit. Prima ĩ duas: qr primo eius infirmitas ꝺescribit. scꝺo rp̃o nũciat̃. ibi: Miserũt ℊ. In pria ergo ꝓte ꝺr̃ sic: Erat aũt qꝺã lãgues. Ex quo ꝓtz icurabilitas infirmitatis via nature. ifirmitas eĩ curabilis nõ ꝺr̃ ꝓpie lãguoꝛ. b Lazar⁹. ſ. nole. c A bethania. nomẽ ẽ ville in q̃ erat infirm⁹. d De castello marie ⁊ marthe soroꝝ ei⁹. qz i ꝑ ꝺicta villa erat illud castrũ ĩ quo manebãt iste ꝺñe cũ lazaro eoꝝ fratre: ⁊ qr multe mulieres vocabãẽ nole marie: iõ ad ꝺistinguẽꝺũ istã ab aliis. subꝺit: Maria aũt erat q̃ vnxit ꝺñm vnguẽto. Utrũ aũt hec maria fuerit illa peccatrix ꝺe qua scribit Luce. vij. q̃ lauit pedes ꝺñi ⁊ vnxit vnguẽto: ſãcti variant loquũt. Hiero. aũt et Ebryſ. ꝺicũt istã fuisse aliã. vñ illa ꝺr̃ peccatrix: hec sancta et honesta. ⁊ ꝓter ꝺ nomẽ illi⁹ Luce. vij. tacet: istl⁹ aũt nomẽ hic exprimit. ⁊ tũc ꝺicũt isti q̃ ambe mulieres se

a+
b
c
Qat aũt qꝺã lã Ca. XI
gues laçar⁹ a bethania: d
de castello marie ⁊ mar e
a § ne errem⁹ cũ multe sine hui⁹ nominis ostenꝺi
tur ex notiſſima actione.
the sororuz ei⁹. Maria aũt erat q̃ f
vnxit ꝺñm vnguẽto ⁊ extersit pe
des ei⁹ capill̃ suis: cui⁹ frat̃ laçar⁹ g
§ sufficit amãti nũciare: ꝺ nõ ꝺeferre quẽ amat.
§ vt se a ꝺolore illũ liberet ab egrituꝺine.
ifirmabat̃. Miserũt ℊ sorores ei⁹ e
§ ecce quasi si ꝺignario veni ⁊ sana
c ad eũ ꝺicẽtes. Ꝺñe ecce quẽ amas f
ifirmat̃. Audiẽs aũt ihs: ꝺixit eis: g
a § q̃ nec ipsa mors q̃ imineꝛat ad mortẽ fuit: ſz
ad miraculũ quo oẽs crederẽt in rp̃m.
Infirmitas hec nõ ẽ ad mortẽ: ſz h
§ q̃ nõ eũ auxit sed nobis ꝓfuit.
ꝺ ꝓ gl̃ia ꝺei: vt gloꝛificet̃ filiꝰ ꝺei ꝑ i
a § infirmantẽ. § tristiũ cõsolatoꝛ. b § q̃ tristis erant.
cũ. Diligebat aũt ihs mãthã: ⁊ so k
roꝛẽ ei⁹ mariã ⁊ laçar̃. Ut q̃ audi l

Nico.de lyra

res fecerũt simile: sed illa fecit hoc ex peccatoꝝ suoꝝ cõpũctione: ista aũtem ex christi ꝺeuotione. Greg. et Aug⁹. ꝺe cõsensu euãgelistarũ ꝺicit cõtrariũm. Ꝺicit tñ Aug⁹. q̃ ista maria ꝺictꝰ vnxit ꝺñm. ex hoc loco sumẽs argumentũ: qr hic ꝺicit̃ q̃ vnxit: loquẽꝺo ꝺ preterito: ſequẽti ca. sctr ꝺixit q̃ vnxit caput ꝺñi. ꝺicit igit̃ q̃ prima vnctio fuit ex ꝓtritione: quã Lucas narrat ꝺiffuse: ⁊ hic breuiter reperit. scꝺa aũt fuit ex ꝺeuotione: que sequẽti ca. ꝺescribit̃. Cõsuetuꝺo etiã ecclie tenet q̃ eaꝺẽ mulier fuit ꝺe qua narrat Lucas tacito ei⁹ nom̃e: et que hic ꝺicitur sororꝫ lazari. Hec mirũ: qr officiũ ecclesiasticũ a sancto Greg. ordinatuꝫ est: qui fuit huiꝰ opinionis:

e Miserũt. Hic ꝑ̃ infirmitas lazari christo nũciat̃ ꝑ internunciũ. ⁊ hoc est qꝺ ꝺicit: Miserũt ergo sorores. cuꝛatiõe fratris ꝺesiderantes.

f Ad cum ꝺicentes: ꝺñe ecce quẽ amas infirmat̃: nõ ꝺicunt veni: quia amanti sufficit necessitatem nunciare amici. g Audiens aũt ihs ꝺixit eis. ſ. respoꝺendo ꝑ nũciũ.

h Infirmitas hec nõ est ad mortẽ. Nõ ꝺ ꝺe intelligendũ q̃ lazarus nõ fuerit mortuus: vt ꝺicerunt aliqui: quia hoc esset ꝺestruere veritatẽ euangelij⁹ cum. j. eoꝺem ca. ꝺicat saluator: Lazarus mortuus est: sed ꝑ tanto ꝺicit: Hec infirmitas nõ est ad mortẽ: qr nõ tenꝺebat ad mortẽ ibi sistẽꝺo: sed ꝓter resurrectionẽ sequentem: vt inꝺe gloꝛificaret̃ ꝺeus ꝑ ostentionẽ sue virtutis: et in christo ꝺeclaret̃ virꝰ ꝺeitatis. ideo sequit: Sed ꝑ gloꝛia ꝺei vt gloꝛificet̃ filius ꝺei ꝑ eam. i Diligebat aũt ihesus martham ⁊c. hoc aꝺꝺit aꝺ ostenꝺenꝺũ quare nõ opoꝛtuit q̃ martha ⁊ maria irent ad christũ ꝑsonaliter: sicut fecit regulus. ꝺe quo. ℊ. ꝺictũ est. iiij. ca. quia christus erat familiaris lazaro et ei⁹ soroꝛib⁹: q̃ ibi frequenter hospitabat̃. k Ut q̃ audiuit. Hic cõsequẽter ꝺescribit̃ moꝛs lazari: ⁊ ꝺiuiꝺit in ꝺuas: qr primo ꝺescribit̃ hui⁹ moꝛtis expectatio. scꝺo expectate ꝺenũciatio: ibi: Deinꝺe post hoc. Circa primum sciendum q̃ christus aꝺdita infirmitate lazari nõ statim iuit aꝺ cum: ne a iudeis ei⁹ miracula ꝑpugnantib⁹ ⁊ virtuti ꝺemonũ ea ꝑponẽtib⁹ posset

ꝺici

Duob⁹ die. Ut quatriduū implerēt. Prima eni die q̄ nunciatū est ei: mortu⁹ ē lāgui⁹ trās iordanē p duos dies māsit: ecce tres: quarto aut̄ die venit. b Eam⁹ in iu. Mystice significat fidē reditura ad iudeos in fine p helią ⁊ enoch.

Mystice

c Dicūt ei di. Territi volentes cōsiliū dare magistro ne moreret sicut ⁊ alii petr⁹: Absit a te dñe: nō fiet tibi istud. Sed sicut petr⁹ laudat de alieno: Beatus es si. bar: qz pater revelauit tibi. cui pat⁹ ō suo: Redi post me sathana: qz sapis nō q̄ dei sz q̄ hominis sūt. Jta et hoc corripuit discēs: se dicē quo debēt ambulare ne offendāt: ⁊ sine eo ambulātes offendāt vt mō nolentes eū mori: q̄ p hominibus venit mori. Illos aut̄ dicit esse horas q̄ diē sequūtur: ⁊ dies eas: sed dies eas illuminat. Duodecim est sacratus nūerus q̄ p manet plen⁹. de iecto eni inda q̄ nō lucebat iter

Act.1.d

horas: ali⁹ surrogat. d Ut credat⁹. Nō q̄ modo iciperēt credere: sz vt robusti⁹ crederēt. Semp ei fides eox miracul' augebat. e Et i

Mystice

uc. Mystice ąt tuor sūt diei mortis. Nascit hō cū originali peccato: ecce dies vn⁹ mort'. post q̄ venit ad rōnales ānos: naturalē legē q̄ dicit i corde: Nō tibi nō vis: alij ne feceris transgredit: ecce scōs dies mort'. Data est a deo etiā lex scripta. phibēs mala q̄ ⁊ ipa cōtinēt: ecce dies tertⁱ mortis. Addit euāgeliū p̄dicat xp̄s: eterna vita. ecōtra gehēna: sed ⁊ hoc cōtemnūt holes: ecce quart⁹ dies mortis in qua putret hō: sed nec tales relinquit misericordia. f Erat aut̄ be. Q̄ de thania: id est dom⁹ obedientie vbi. s. fuscitās dus erat mortuus viena est hierosolymis

Da.16.b

Ibidem

B

Tob.4.c

Exod.29.

dixi q̄ illa infirmitas ⁊ mors sequēs fuisset tm̄ fm apparentiā ⁊ illusionē factā a xp̄o p artē magicā. ⁊ b est q̄ō dr: Ut q̄ audiuit: qz infirmabat tūc q̄dā mās in eodē loco: trās iordanē. a Duob⁹ die⁹. expectās do mortē laçari sic q̄ esset quatriduan⁹ anteq̄ illuc veniret. ad maiorē miraculi certitudinē. b Deinde post hec. Die ꝑfr potenit mortis laçari denūciatio: in qua denūciatione saluator: sic ꝓcedit: qz ꝑmo. ꝓpter eundi in iudeā ꝑdicit. scōo cām subiūgit. ibi: Hec aut. tertio ad locū ꝑdictū pucnit. ibi: Venit itaq̄ iesus. In ꝑma q̄ parte dr sic: Deinde post hec. s. expectationē mortis laçari p dictā: c Dicit discipulis suis eam⁹ in iudeam iterū. Hoc aut̄ ꝑdixit eis ꝓter cōsuetudinē: qz sciebat eos inde terreri vt min⁹ tacula ferirent q̄ putderent. d Dicit ei discipuli. timētes i iudeā reuerti. e Rabbi nūc querebāt te iudei lapidare. hoc habitū est ca. ꝓce. Et tu iterū vadis illuc. q. d. nō est tibi nec nobis securū. f Respōdit iesus. cos ad securādo. g Nōne duodecim hore diei sūt: q. d. si voluntatē habebāt tūc me lapidādi: mō tn̄ nō facient: qz mutato tpe pōt volūtas mutari. Erat ei puerbiū apud iudeos et adhuc est apud nos q̄ loquēdo de mutatione ꝓpositi: dr: duodecim hore sūt diei: ⁊ iō saluator vsus est tali mō loquēdi. Et ostēdit vteri⁹ q̄ deberent esse securi. dicēs: b Si quis ambulauerit in die. i. sanete et iuste. Vel aliter: In die. i. mecū q̄ sū lux mūdi: faciēs diē diuine gratie: i Nō offendit. i. securus debet esse. k Quia lucem hui⁹ mūdi videt. i. meipm q̄ possum eū saluare. Vel aliter: Luce. i. iustitiā ad quā attēdit. l Si aūt ambulauerit in nocte. i. sine pūtia mea: vel sine iustitia. m Offendit. i. debet sustinere penā offense debitā. n Quia lux nō ē in eo. i. iusticia: vel ego q̄ sum lux. q. d. xp̄s: q̄diu vobiscū sū ꝑsentialiter: nō debetis timere iudeos: qz xp̄s etiā in captione sua suos discipulos saluauit. dicens: Sinite hos abire. vt hr̄. j. xviij. sed post mortē meā periculū erit vobis iter iudeos ambulare. o Hec ait: Nic ꝓfr exprimit cām quare volebat ire in iudeam. s. ꝓpter laçari suscitationē. Et diuidit i duas: qz primo denūciat mortē laçari: tn̄ occulte. scōo exprimit eā manifeste ibi: Tūc g̃ ait: Circa primū dicit sic: Hec que imediate ꝑdicta sunt. p Et post hec illis dixit: laçar⁹ amicus noster dormit: mortē eius vocat dormitionē: qz cito erat surrecturus. q Sed vado vt a somno excitē cū. qz tā facile imo facili⁹ ē xp̄o suscitare mortuū: q̄ alteri dormientē. hāc causaz sui itineris dixit ad assecurandū discipulos. q. d. nō debet timere: qz nō vado ad disputādū cuz iudeis: sicut anter: sed ad laçarū suscitādū. r Dixerunt ergo discipuli ei⁹: dñe si dormit salu⁹ erit. q. d. ex quo dormit: signū est sue curatiōis nō est necesse q̄ vadas illuc: nōdū eni erāt ad plenū assecurati q̄ verba xp̄i: nec mīz: qz adhuc erāt infirmi ⁊ impfecti. s Dixerat aūt iesus de morte ei⁹. cā exprimēs q̄ dormitio nēr̄one ꝑdicta. t Illi aūt pu. qz ō dor. somni diceret. Sz videt mirabile q̄ intellexissent xp̄m velle ire tā longā viā ad excitādū hoiem de somno. dicēdū qz adhuc erāt rudes ⁊ in timore positi. vt ptz ex ꝑdictis: ⁊ iō male capiebāt verba xp̄i. Vel dicēdū q̄ xp̄s cōsueuerat eis parabolice loq̄: ⁊ iō nesciebāt q̄d p excitationē a somno intelligerēt: suspicātes ne forte parabolice loquerēt. v Tūc g̃. Nic ꝓfr exprimit mortē laçari manifeste. d. x Laçarus mor. est ⁊ gaudeo. nō de morte ei⁹ absolute: sed y Propter vos vt videtes ei⁹ resuscitationē i fide cōfirmemini. Vel sic: Et gaudeo. s. qz nō erā ibi: nō ꝓpter me: fm̄ ꝓpt vos: qz ex pūtia mea mors ei⁹ fuisset ipedita cū mors habere locū nō debeat vbi ē vita: ⁊ p ꝓfr ei⁹ resuscitatio nō esset: q̄ tū est vtilis vobis. z Dixit g̃ tho. q̄ dr: didym⁹. i. dubi⁹. a Ad cōdiscipu. suos: eam⁹ ⁊ nos ⁊ mo. cū eo. Iste erat magis timid⁹ q̄ alij q. d. exponam⁹ nos periculo. Vel fm alios dicebat hoc ex magna dilectione. q. d. melī est nobis cū illo mori q̄ sine illo viuere. b Venit itaq̄ iesus. Nic ꝓfr agit de aduentu xp̄i ad laçarū. ⁊ diuidit in duas: qz primo agit ō eius quer sione. scōo de eius susceptione. ibi: Martha g̃. In primo q̄ parte dicit sic: Venit itaq̄ iesus et iuenit eum quattuor dies iam in mo. habentē. Quattuor: dicit ad certitudinē mortis quia licet sint aliqne infirmitates latentes q̄bus videt aliquis mortu⁹ ad tēpus: hoc tn̄ nō durat p quattuor dies. Dicit etiā in monumēto. s. in terra reclusus: qz dato q̄ fuisset ibi posit⁹ viu⁹: nihilomin⁹ in tāto tpe fuisset ibi mortu⁹. c Erat ⁊c. quasi sita q̄ds q̄ndecim: q̄ valent leucā excepto vno stadio. d Multi aūt ex iudeis venerāt ⁊c. vt cōso. eas de fratre suo: tū qz erāt nobiles dñe: tū qz locus erat satis ꝓpe: vt pater ex dictis. e Martha g̃. Nic agit ō xp̄i susceptiōe. ⁊ ꝓmo q̄ ad martha. scōo quo ad mariā. ibi: Et cū hec dixisset. Prima i duas: qz ꝓmo xp̄s a martha denote suscipitur. scōo fratris sui suscitatio ei ꝑmittit. ibi: Dixit illi iesus. In ꝓma pte dr sic: Martha g̃ vt audiuit qz venit iesus. ipa ei habebat curā dom⁹: ⁊ iō primo nūciat⁹ ē ei ad uētus xp̄i p aliquē q̄ aduēū xp̄i ꝑuenerat. f Occurrit illi. renerēter ⁊ deuote.

Maria

g rosolymis

a ſ distulit sanare vt posset resuscitare.

a ſ vt quadriduū implerēt.

a ſ q̄ discessit infirmitatis fuit: q̄ redire poterat si vellet. ſ q̄ est circa hierlm a regib⁹ de iuda iudeis sicut a Romolo romani.

a ſ quasi vos nō deceis mihi cōsiliū: sed me sequimini ⁊ in me die ambulare ⁊ nō offendetis.

ſ. i. me.

ſ in tenebris peccōrū vel ignorāte.

ſ ego. ſ oūdēs rōnē sui creātoris.

ſ nisi habitus mortuus.

a ſ fm q̄ intelligerunt.

ſ q̄ solet cē somn⁹ egrotāti salutis indiciū.

ſ geminus.

a ſ ve me nihil latere. ſ et tū scio q̄ mortu⁹ est.

a ſ actiua vita: primū occurrit p opa misceōie.

a ſ quia contemplativi quietem desiderant.

a ſ de resurrectione.

ſ ambigue dictū nō determinat qđ. ⁊ iō illa dicē ei: surget frat⁹ tu⁹. Dicit ei martha:

ſ de illa certa sū: de hac incerta.

ſ ideo resurrectio q̄ vita.

ſ vt modo est lazarus.

ſ in carne. ſ tā viuēs in alia.

ſ si ad ēpus moriat fm carnē. a ſ scienc fides querit confessionem.

ſ omnia hec credo: quia.

ſ missus ad salutem mundi.

ſ explorata a deo fide ⁊ ab ea data.

.i. suppressa voce.

ſ de resurrectione.

ſ de re ꝑsente nulla ifirmitas ausa fuit apparere apud quas vita nouerat hospitari.

ſ alius non.

ſ miserere. ſ plorat g̃ se pcōr. ſ hūanitus.

Maria aūt domi sedebat. cū iudeis q̄ venerāt ad eas. b Dixit g̃ martha ad iesū: Dñe si fuisses hic frater me⁹ nō fuisset mortuus. Ex q̄ apparet q̄ credebat ipm posse ꝑseruare fratrē suū a morte: tn̄ impfecte credebat: qz videt inuere q̄ nō posset christus tātum absens quātū ꝑsens. c Sed ⁊ nūc scio: qz q̄cūq̄ poposceris a deo dabit tibi de⁹. videt q̄ hoc nō fuisse edocta plene de eius deitate: qz si dixisset q̄cunq̄ poposceris: sed dixisset: q̄cūq̄ iusseris fiet. d Dixit illi iesus. Hic suscitatio fratris sui ei ꝓmittitur. cū dicit: e Resurget frater tuus. sed illa ite̊lexit hoc de resurrectione futura. iō subdit: f Dicit ei martha: scio q̄ resurget in resur. tē. ex quo patet q̄ erat de secta phariseox q̄ntū ad hoc q̄ ꝓfitenē resurrectiōez futurā: ⁊ nō de secta saduceox qui hoc negāt. g Dic ei iesus: explicās intentionē suā de resurrectione fratris sui. ꝓinq̄. g Ego sū resurrectio. s. causaliter. tū q̄ resurrectio xp̄i ē causa nře resurrectiōis. tū q̄: resurrectio generalis futura fiet virtute xp̄i vocātis mortuos ad iudiciū. i Et vita. p essentiā: ꝓpter qđ sū cā vite oīb⁹ viuētib⁹: ⁊ possuz dare vitā mortuis: q̄ qđ est tale p essētiā est cā oīm aliorū q̄ sūt p ticipationē: vt habet. q. Metaph. k Qui credit in me. sicut ꝑdestinat⁹. l Etiā si mor. fue. p lapsū in petm mortale. m Viuet. finaliter vita gre. n Et oīs q̄ vivit ⁊ cre. in me. fide formata: o Nō morietⁱ ē ter. i. mor te eterna: licet moriat' morte tpali: ad solnēdū debitū nature. p Credis hoc nō petit ꝑ q̄d ignorās: sz q̄rēs ei⁹ cōfessionē ad meritū: qz ore fit ꝓfessio ad salutē: vt hr̄ Ro. x. q Ait illi: vtiq̄ dñe. qz p xp̄i x̄ba erat istincta fide plenius q̄ alii. qđ ptz ex ei⁹ sequēti ꝓfessiōe: in qua ꝑmo exprimit ipsū xp̄i dignitas sacerdotalis ⁊ regia. cū dr: r Ego credidi qz tu es xp̄s. i. vnct⁹. vnctio ąt debebat regibus ⁊ sacerdotib⁹. scōo xp̄i diuitas. cū dr: s Filⁱ dei. s. naturalis. tertio icarnatiōis x̄itas. cū subdit: t Qui i hūc mun. ve. nō p loci mutationē: sz p carnis assūptionē.

Et cū hec dixit. Nic agit de susceptiōe xp̄i q̄ ad mariā: qz martha a xp̄o edocta. statim: x Abiit ⁊ vocauit mariā sororē suā. vt audiret bonos rumores q̄s ipa a xp̄o audierat. y Silentio. ꝓpt iudeos pūtes: quoz aliq̄ ꝓtra xp̄m machinabant. dicētes: z Magister adest ⁊ vocat te. licet nō sit supra exprssū q̄ xp̄s vocaret mariā. tū ꝑ est credendū: qz nō est. ꝑdibile q̄ martha in ꝑ mentiret: sed ꝓpter breuitatē euāgelista illud omisit: qz sufficit ex x̄bo marthe exprimere. a Illa vt au. sur. cito ⁊ ve. ad eū. ex magna deuotione. b Nōdū eni venerat iesus i castellū ⁊c. ostendēs q̄ ad miracula facienda nō se ingerebat: et vt ex aduentu iudeox cū maria ad ipm: magⁱ celebre ⁊ notoriū eēt miraculū. c Iudei igit ⁊c. ⁊ pater lra vsq̄ ibi: Dicentes: d Quia vadit ad mo. vt ploret ibi. crede bāt eni eā esse subito motā ex cōpassiōe fris sui: qz nō audit erāt verbū marthe: vt dictū est. e Maria ⁊c. cecidit ad pedes eius. qđ nō fecerat martha. ex quo ptz q̄ maria magis amabat iesū ⁊ reuerebat. f Et dixit ei dñe si fuisses hic ⁊c. exponit sicut. b. g Jesus ergo. Nic ꝓfr agit ō laçari suscitatiōe. Et diuidit in duas: qz ꝓmo pōit suscitatiōis actus. scōo sequēs effect⁹. ibi: Multi ergo ex iudeis. Prima in tres: qz primo describit affectio xp̄i ad laçarū. secundo sequēs inde murmuratio iudeox. ibi: Dixerunt ergo. tertio xp̄s suscitat mortuū. ibi: Jesus g̃ rursū ⁊c. Affectio xp̄i ad laçarū ostendit ꝓmo ex signo. cū dr: Jesus g̃ vt vidit eā ploratē ⁊ iudeos q̄ venerāt cū ea plorantes: ex morte amici. b Infremuit spū ⁊ turbauit semetipz ⁊ dixit: Ubi posuistⁱ eū? Dicūt ei: Dñe vēi ⁊ vide. † Et lachrymatus ē iesus.

Maria virtut

Mariā aūt domi sedebat. Dixit g̃ martha ad iesū: Dñe si fuisses h frat⁹ me⁹ nō fuisset mortu⁹. Sz ⁊ nūc scio qz q̄cūq̄ poposceri⁊ a deo dabit tibi de⁹. Dic illi iesus: Resurget frat⁹ tu⁹. Dicit ei martha: Scio qz resurget in resurrectiōe in nouissimo die. Dicit ei iesus: Ego sum resurrectio ⁊ vita: Qui credit in me ēt si mortu⁹ fuerit vivet: ⁊ oīs q̄ viuit ⁊ credit in me nō morietⁱ in eternuz. Crēdis hoc? Ait illi: Utiq̄ dñe. Ego credidi q̄ tu es xp̄s filⁱ dei viui q̄ i hūc mūdū venisti. Et cū hec dixisset abiit ⁊ vocauit mariā sororē suā. i. suppressa voce. dic⁊ filētio dicēs: Magⁱ adest ⁊ vocat te. Illa vt audiuit surrexit cito ⁊ vēit ad euz. Nondū eni venerat iesus i castellū: sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei martha. Judei g̃ q̄ erāt cū ea in domo ⁊ cōsolabāt eā: cū vidissēt mariā q̄ cito surrexit et exiit: secuti sūt eā dicētes: Quia vadit ad monumētū vt ploret ibi: Maria ergo cū vēisset vbi erat iesus: videns eū cecidit ad pedes ei⁹: ⁊ dixit ei: Dñe si fuisses hic non esset mortu⁹ frat⁹ me⁹. Jesus g̃ vt vidit eā ploratē ⁊ iudeos q̄ venerāt cū ea plorātes: infremuit spū ⁊ turbauit semetipz ⁊ dixit: Ubi posuistⁱ eū? Dicūt ei: Dñe vēi ⁊ vide. † Et lachrymatus ē iesus.

a Maria aūt domi sedebat. cū iudeis q̄ venerāt ad eas. b Dixit g̃ martha ad iesū: Dñe si fuisses hic frater me⁹ nō fuisset mortuus. Ex q̄ apparet q̄ credebat ipm posse ꝑseruare fratrē suū a morte: tn̄ impfecte credebat: qz videt inuere q̄ nō posset christus tātum absens quātū ꝑsens. c Sed ⁊ nūc scio: qz q̄cūq̄ poposceris a deo dabit tibi de⁹. videt q̄ hoc nō fuisse edocta plene de eius deitate: qz si dixisset q̄cunq̄ poposceris: sed dixisset: q̄cūq̄ iusseris fiet. d Dixit illi iesus. Hic suscitatio fratris sui ei ꝓmittitur. cū dicit: e Resurget frater tuus. sed illa ite̊lexit hoc de resurrectione futura. iō subdit: f Dicit ei martha: scio q̄ resurget in resur. tē. ex quo patet q̄ erat de secta phariseox q̄ntū ad hoc q̄ ꝓfitenē resurrectiōez futurā: ⁊ nō de secta saduceox qui hoc negāt. g Dic ei iesus: explicās intentionē suā de resurrectione fratris sui. ꝓinq̄. g Ego sū resurrectio. s. causaliter. tū q̄ resurrectio xp̄i ē causa nře resurrectiōis. tū q̄: resurrectio generalis futura fiet virtute xp̄i vocātis mortuos ad iudiciū. i Et vita. p essentiā: ꝓpter qđ sū cā vite oīb⁹ viuētib⁹: ⁊ possuz dare vitā mortuis: q̄ qđ est tale p essētiā est cā oīm aliorū q̄ sūt p ticipationē: vt habet. q. Metaph. k Qui credit in me. sicut ꝑdestinat⁹. l Etiā si mor. fue. p lapsū in petm mortale. m Viuet. finaliter vita gre. n Et oīs q̄ vivit ⁊ cre. in me. fide formata: o Nō morietⁱ ē ter. i. mor te eterna: licet moriat' morte tpali: ad solnēdū debitū nature. p Credis hoc? nō petit ꝑ q̄d ignorās: sz q̄rēs ei⁹ cōfessionē ad meritū: qz ore fit ꝓfessio ad salutē: vt hr̄ Ro. x. q Ait illi: vtiq̄ dñe. qz p xp̄i x̄ba erat istincta fide plenius q̄ alii. qđ ptz ex ei⁹ sequēti ꝓfessiōe: in qua ꝑmo exprimit ipsū xp̄i dignitas sacerdotalis ⁊ regia. cū dr: r Ego credidi qz tu es xp̄s. i. vnct⁹. vnctio ąt debebat regibus ⁊ sacerdotib⁹. scōo xp̄i diuitas. cū dr: s Filⁱ dei. s. naturalis. tertio icarnatiōis x̄itas. cū subdit: t Qui i hūc mun. ve. nō p loci mutationē: sz p carnis assūptionē.

v Et cū hec dixit. Nic agit de susceptiōe xp̄i q̄ ad mariā: qz martha a xp̄o edocta. statim: x Abiit ⁊ vocauit mariā sororē suā. vt audiret bonos rumores q̄s ipa a xp̄o audierat. y Silentio. ꝓpt iudeos pūtes: quoz aliq̄ ꝓtra xp̄m machinabant. dicētes: z Magister adest ⁊ vocat te. licet nō sit supra exprssū q̄ xp̄s vocaret mariā. tū ꝑ est credendū: qz nō est. ꝑdibile q̄ martha in ꝑ mentiret: sed ꝓpter breuitatē euāgelista illud omisit: qz sufficit ex x̄bo marthe exprimere. a Illa vt au. sur. cito ⁊ ve. ad eū. ex magna deuotione. b Nōdū eni venerat iesus i castellū ⁊c. ostendēs q̄ ad miracula facienda nō se ingerebat: et vt ex aduentu iudeox cū maria ad ipm: magⁱ celebre ⁊ notoriū eēt miraculū. c Judei igit ⁊c. ⁊ pater lra vsq̄ ibi: Dicentes: d Quia vadit ad mo. vt ploret ibi. crede bāt eni eā esse subito motā ex cōpassiōe fris sui: qz nō audit erāt verbū marthe: vt dictū est. e Maria ⁊c. cecidit ad pedes eius. qđ nō fecerat martha. ex quo ptz q̄ maria magis amabat iesū ⁊ reuerebat. f Et dixit ei dñe si fuisses hic ⁊c. exponit sicut. b. g Jesus ergo. Nic ꝓfr agit ō laçari suscitatiōe. Et diuidit in duas: qz ꝓmo pōit suscitatiōis actus. scōo sequēs effect⁹. ibi: Multi ergo ex iudeis. Prima in tres: qz primo describit affectio xp̄i ad laçarū. secundo sequēs inde murmuratio iudeox. ibi: Dixerunt ergo. tertio xp̄s suscitat mortuū. ibi: Jesus g̃ rursū ⁊c. Affectio xp̄i ad laçarū ostendit ꝓmo ex signo. cū dr: Jesus g̃ vt vidit eā ploratē ⁊ iudeos q̄ venerāt cū ea plorantes: ex morte amici. b Infremuit spū ⁊ turbauit semetipz ⁊ dixit: Ubi posuistⁱ eū? Dicūt ei: Dñe vēi ⁊ vide. † Et lachrymatus ē iesus. i

† 13.q.1.c.d divina. De pe.di.6.c.i

Jesus g

Jesus ergo. Difficultatē ostendit vnificatiōis talis pctō/ris. b Erat aūt spe. Lazarus mortu⁹ figura est iudeozū in xpo nō credētiū: z lapide. t. onere legis oppssoz. Sozores. p eo rogātes fideles fuit in pplo iudeoz. Moraliter. Unusq⁹q⁹ petōr mole petōr ꝓssus z sua lege grauat⁹ z ꝓsuetudie sua mala iam fetēt: alios exemplo suo malo apte corrūpit. Sozores cogitatiōes aliq: quia quisq⁹ cogitās se male fecisse dolet.

c Die tā fe. Timebat remoto lapide potius fetorē excitari q̄ fratrē resuscitari. d Sed ꝓpter pplm. Dis verbis se gliam ꝓtis q̄rere sic in aliis opl b⁹ ondit. Nā q: ꝙ hominē miror erat patre: ab eo petit suscitationē lazari: z iō se exaudiri dicit. z b ꝓpter circūstātes: vt sic credere: dei filiū. e Do/ce magna cla. Fremuit: lacrymauit: clamauit: q: difficile surgit: quē molest male ꝓsuetudinis pmit: sed tñ p⁹ magnā vocē surgit. i. p magnā dei gratiā vnificat dū penitet. f Et stati. p. Dū petōr cōtēnit sepult⁹ iacet: qñ pēr/tet surgit: qñ ꝓtect. pdūt: qñ de occultis exeundo manifest⁹: sed adhuc liga/tus est. z ōz ministris: Soluite eū z si/nite abire. vñ: Que solueritis sup terrā so. e. z in ce. g Soluite eū. Xps p se vnificat int⁹: ministris tribuit po/testatē solvēdi. b Quidā aūt. Si/ne annūciādo vt crederēt: sine pdiē/do vt seruirēt. Sz quo b factū sit: Col legerūt pō. ℣ Credēt

Nico.de lyra

me virtutis. turbat⁹ est z flevit. ad declarandū veritatē humanitatis.

i Dixerūt. Hic ex effectu christi ostēditur sequēs murmuratio. Judei enīz viderunt xpm tristari: z p ꝓis argue/bāt q̄ mors illa cōtra volūtatē christi simpliciter accidisset: qz tristicia est de bis que nobis nolentib⁹ accidūt: vt dicit Aug⁹. xiij. de ciuitate ō. z p ꝓis ꝙcludebāt q̄ nō potuisset laz̄ꝝ ꝑser/uasse a morte. z b est qđ ōz: Dixerūt ergo iudei ecce quō amabat eū: qz vide/bāt euidēs signū: inuentes q b q̄ libē ter si posset ꝑseruasset eū a morte. z ex hoc vlterius miraculū de ceco nato il luminato volebāt annihilare z in alium retorquere. dicentes: k Nō po/terat hic qui aperuit oculos ceci nati facere vt hic nō moreret. q. d. ex quo si potest hoc: nec illud potuit: nec fecit. Isti non expectabant sufficienter: sed iudicabāt ad tps: quia christus plus fecit. plus enim est mortuum suscitare q̄ mortem infirmantis impedire.

Jesus ergo. Hic consequenter ponit lazari suscitatio. Et ponunt hic quinq⁹ ꝓ ordinē facientia ad miraculi certi tudinem z magnificentiā. partes pa/tebunt ꝓsequēdo. Primū est descriptio sepulchri: quod erat spelunca cauata in rupe magna z ꝓfunda: ita q̄ poterant poni plura ibi corpora. s. corpora coz qui fuerunt eiusdem parentele. vnde frequēter dicitur in libris Reg. Sepultus est in sepulchro patrū suoz. Sic igit̄ erat factum sepulchrum lazari z desuper grandi lapide claudebāt. Ex quo patet vera mors lazari: quia si fuisset ibi positus vivus z sanus: infra quatriduū fuisset mortuus ex loci corruptione. z hoc est qđ dicitur: Jesus ergo rursum fremens in semetipso. indignatus ꝙtra maliciam iudeoz de factis suis inique murmurantiū: z talis indignatio est virtuosa: qz sicut ad virtuosum pertinet applaudere bonoz: ita z indignari contra malū. d Venit ad monumentū. dicitur enī sepultura monumentū: quasi monēs mentē: quia monet viventes vt ꝓcogitent mortem. e Erat aūt spelunca ꝛc. modo ꝓdicto facta. f Ait iesus. Hic ponitur secundus ℣ lapidis amotio, cum dicitur: g Tollite lapidem ꝛc. domine iā

a ℣ vā ōr: Nō veni vocare iustos ꝙ pcōres.

a Dixerunt g̃ iudei: Ecce quō amabat eū. Quidā aūt ex ipis dixerūt:

℣ potuit⁹ nō ualuit: qz plus e suscitare mortuū q̄ ne morere facere. b ℣ inuidi hoc qđ cōfitebant non credebant.

†Nō poterat hic qui aperuit oc̄los cęci nati facere vt hic nō moreret.

℣ fremat z in se ꝙ vis remuisse.

Jesus ergo rursū frēmēs i semet/ipso venit ad monumentū. Erat

a ℣ mortu⁹ sub lapide: re⁹ sub lege: qz rei sub lege:

aut̄ spelūca: et lāpis suppositus

bōi cū lege. a ℣ on⁹ legis remouete: ꝑdicare gr̄az.

erat ei. Ait iesus: †Tōllite lapidē.

Dicit ei martha sozor eius q̄ mor/tu⁹ fuerat. Dñe iā fetet: q̄tridua/nus ē ei. Dicit ei iesus: Nōne dixi

a ℣ qz ferentē q̄triduanū suscitat: oēs enī peccauerunt et egent gloria dei.

tibi: quoniā si crediderīs videbis gloriā dei? Tulerūt ergo lapidē.

Jesus aūt eleuatis sursuz oculis dixit: Pat̄ gr̄as ago tibi qñ au/disti me. Ego aūt sciebā qz semp me audis: sz ꝓpt̄ pplm q̄ circum/stat dixi: vt credāt qz tu me misi/sti: Hęc cum dixisset voce magna

℣ sic potēria ē ꝙ surgit: ita q̄ ligatus adhuc ꝓ/

clamauit: Laz̄are veni foras. Et

dūct. i. foras ꝓcessit. ℣ vinculis pcōrum.

stati ꝓdūt q̄ fuerat mortuus: liga/tus pedes z man⁹ istrīl: z facies il

℣ velamen sup eo.

li⁹ sudario erat ligata. Dixit eis

iesus: Soluite eu: z sinite abire.

℣ non omnes.

Multi ergo ex iudeis q̄ venerāt ad mariā et marthā z viderant q̄

fecit iesus: crediderūt i eū. Quidā

℣ qui venerāt: vel ex his qui crediderant.

aūt ex ipsis abierūt ad phariseos: z dixerūt eis q̄ fecē iesus. Collegerūt

Hic pōit suscitatiōis effect⁹ duplicit. ꝓmo quo ad ꝓsentes. secūdo quo ad absentes. ibi: Collegerūt ergo. Effect⁹ miraculi circa ꝓsentes ostendit ex hoc q̄ viso ꝓdicto miraculo multi eorū crediderūt christo: nec mirū: qz illud signū fuit divine virtutis mānifeste ostētiuū: q̄ nō pōt adesse ad testificandū aliq̄ falsū. z hoc est qđ dicit: Multi q̄ ꝛc. z ptz. Sequit. p Quidā aūt ex ipis ꝛc. dicūt doctores aliq̄ q b fecerunt bono zelo moti: volētes ex miraculo viso refrenare irā coz ꝙtra iesū tā/q̄ irrationabilē. aliq dicūt q̄ male moti hoc fecerūt: qz sic ex signis visis boni z electi ꝙuertunt: ita frequēter mali obdurā/tur. z hoc magis videt ex littera sequēti: vbi agit de cōgregatiōe pharisecoz ad tractādū de morte christi. l Collegerūt er. Hic ponit effect⁹ suscitatiōis lazari respectu absentiū: qz audita suscitatiōe lazari: ex ira z invidia morti sūt ad tractādū ō morte xpi. Et dixerūt i tres. qz ꝓmo pōit coz ꝙgregatio. secō ꝙgregatoz dubitatio. ibi: Et dicebāt. tertio dubiū determinatio. ibi

Credēt. Et q̄ sentiebāt doctrinā ei⁹ esse ꝓtra tēplū z patrias leges: timebāt ne si oēs crederēt in xpm: nemo remaneret q̄ ꝓtra romanos ciuitatē dei z templum defenderet. Et veniebant ro. De q̄ alib⁹ timēt: nō de eternis: z vtraq⁹ pdiderūt. Loc⁹ est hierūm quē pdiderūt. Sentē suā pdiderunt vbiq⁹ diss/si. b Hoc a semet. Aug⁹. Nota etiam p malos spūm ꝓphetie pdicere futura: qō tū euāgelista diuino tributū fa/cramēto: qz fuit pōtifex. i. sūm⁹ sacerdos z mysteriū hūs in manib⁹ spū dei locut⁹ est. De⁹ ꝓstinit vnū sūmum sacerdotem: cui mortuo vn⁹ succederet. Sed p ambitionē postea euenit vt plures essent z vicib⁹ ministrārēt: forte et plures in vno anno ex quib⁹ forte exibat q̄ incensū poneret: qđ nō licet nisi sūmo sacerdoti: vt de zacharia legit.

℣ Pro gēte. Judeoz. i. in qua erant oues. b tm cayphas: sz qz nouerat euāgelista eē alias oues. addidit: sed vt filios dei q̄ erāt dispsi ꝙgregaret. Filij ꝓdestinatiōe: sicut z oues in ista: nōdū eni erant: qz nōdū crediderāt.

d Pro gentē aūt. Imminēte pascha figurali in q̄ iā ver⁹ agn⁹ imolād⁹ est: eōs filiū erat inter iudeos de eo occidēdo: z ipe appropinquat passionis loco. ℣ Jesus er

Nico.de lyra

rio. ibi: Un⁹ ex ipsis. In ꝓia ergo ptē ō: sic: Collegerūt q̄ pōtifices qui erāt maioris auctoritatis z magis litterati a Et pharisei. q̄ videbant p alios religiosi: ex q̄b⁹ factū coz graui⁹ erat. b Concilium. s. aduersus iesū. b nō ē ex textu sz subintelligit. c Circa b notādum q̄ pōtifices erant de tribu leui. pharisei aūt ꝓ magna ptē erāt de tribu symeon: qz ex illa tribu habuit oriū secta phariseoz: ō in figura hui⁹ p dictū fuit Gen. pennul. Symeon z leui fres vasa iniq̄tatis bellātia: in cōsiliū eoz nō veniat alia mea. d Et dicebāt. Hic pōit eoz dubitatio qđ facerēt de iesu: qz habebāt rōnes ad vtrāq⁹ ptē. ex euidētia enī miraculoz cogebāt dicere: b d Quia hic hō multa signa facit. z ex b sequit q̄ erat ei credēdum magis q̄ mosy si: qz mosyes nō tot nec tanta signa fecit. z maxīe qñ ppls ei ꝓmo credidit: imo valde pauca: vt patet Exo. iiij. z sic habebāt argumētū ad ipm recipiendū z honorādū tanq̄ verū christū: sz cōuerso arguebāt ad cōtrariū dicētes: e Si dimit. eum sic oēs cre. i eū. sic in xpm: z qz xpo debebat regimē ꝑm scripturas: q̄s male intelligebāt de tpali regno. iō ex b videbat sequi cōtra ꝓpheto romanū rebellio: q̄ tūc tpis dñabat cis: z b videbat ꝓpinq̄ occasio destructiōis ciuitat⁹ z tēpli p potestatē romani ꝓpriū: q̄ tūc erat maxīa: z iō ipsi nō habebāt aliquā viā tutē resistēdi. z b est qđ ōr: f Et venient ro. in tāta fortitudie q̄ nō poterim⁹ resistere. g Et tol. lo. no. i. ciuitatē z tēplū. h Et gētē. captiuādo ipm. z sic ptz q̄ passio timoris subuertebat in eis iudiciū rōis. i Un⁹ aūt ex ip. Hic pōit dubiū dēterminatio. Et dividit i tres: qz ꝓio dubiū determinat. secō determinatio approbat. ibi: Ab illo aūt die. tertio a xpo cuitat. ibi: Jesus g̃ iā nō i pa. Pria i duas: qz ꝓmo pōit cayphe determinatio. secō hui⁹ determinatiōis expositio. ibi: Hoc aūt a semet ipso. In ꝓma igit̄ ptē dicit sic: Un⁹ aūt ex ipsis caypbas no. nō est ō textu: sz intelligit nomē ei⁹ ꝓpter auctoritatē sui officij. vñ subdit: k Cū eēt pō. an. il. dns aūt ꝓcepat eē tūs vnum sūmū sacerdotē: z p totā vitā suam: q̄ mortē alī⁹ sibi succederet. vñ z i morte ei⁹ reuertebant fugitiui. sz ꝓpt cupiditatez et ambitionē suā statuerūt inē se illi q̄ erāt de genere sacerdotali vt q̄libet āno vn⁹ esset q̄ illo officio fūgeret. Alia aūt rōnē assignat Joseph⁹ dicēs: A tpe herodis ascalonite q̄ auxilio romanoz occupauit regnū iudee: sacerdotiū cōtī vēdebat: z sic ꝓpt mal⁹ lucrū tpale sumn⁹ sacerdos frequēter mutabat.

l Dixit eis. ꝓpter auctoritatē officij sic locut⁹ ē. dicēs:

Vos nescitis

℣ aduersus iesum.

ergo pōtifices et pharisei cōciliū:

℣ quasi cur nō ꝓuidem⁹ nobis.

et dicebāt: Quid facim⁹? Quia hic hō multa signa facit: Si dimittim⁹ eū sic: oēs credēt i eū. Et venient romāi z tollēt nr̄m locū z gē

a ℣ inuertigēs vt lagaz vel venies ore interpret.

tē. Unus aūt ex ipis cayphas nomine cū esset pōtifex āni illi⁹ dixit eis: Vos nescitis q̄cq̄ nec cogitatis: qz expedit vobis vt vn⁹ moriat hō ꝓ populo: z nō tota gēs pereat. b Hoc a semetipso nō dixit: sed cū esset pōtifex āni illi⁹ ꝓphauit: qz iesus moriturus erat ꝓ gente. c Et non tm̄ ꝓ gēte: sz vt filios dei q̄ erāt dispsi congregaret in vnū.

℣ non quin z prius: sed modo diffinite.

†Ab illo ergo die cogitauerūt vt interficerent eum. Jesus ergo iā nō

℣ nō q̄ b nō posset sed do eet suos cedere furori.

in palā ambulabat apud iudeos ꝓcōnitū. ℣ significat crāitū ad gēres i ephrem q̄ interꝓtat fructificatio. i. ecclesia.

sed abiit i regionē iuxta desertū: in ciuitatē q̄ dr ephrē: z ibi morabat cū discipul⁹ suis. †Proximum

a Et erat pascha iudeoz: z ascēdert multi hierosolymā ō regiōe aū pa

a ℣ sic ꝓcegat de⁹ vndiq⁹ cōuēire ad pascha: vt illius diei sctificarent celebratiōe. ℣ male.

scha vt sctificārēt seipos. Quere/

dic saluator: Mat. xv. Nō sū missus nisi ad oues q̄ pierant domus isrl: qz ibi saluator loquit⁹ de sua missiōe ad pdicādū in pſona ꝓpria. Propt̄ qđ Apls dicit Ro. xv. Dico enī dñm iesum xpm ministrū fuisse circūcisiōis. y Ab illo. Hic pōit determinatiōis cayphe approbatio ex hoc q̄ erat iniq: qz oēs alij erāt affectati ad ꝓcurādū mortē xpi: sic z ipe. z b ē qđ ōr: Ab illo ergo die eo. vt inter. ie. Licet enī aū habuissent volūtatē interficiēdi ipm: vt patuit p ꝓdicta: tū ex cōsilio cayphe diffinierūt b adipīere q̄ citius posset. z Jesus g̃. Hic pōit hui⁹ de termiatiōis declinatio. nō enim adhuc erat tps passiōis xpi a deo ꝓdestinatū: z iudei q̄rebāt occidere eū: vt visū est: iō recessit ad tps. z b ē qđ ōr: Jesus g̃ iā nō i palā ambulabat apd iudeos: q̄uis enī inter eos existēs posset eoz ipetū refrenare: tū voluit ad tps latere z se occultare rōnib⁹ ꝓdictis ca. viij. z. x. vbi simili agit de sua occultatiōe. a Sed abiit in regionez iuxta desertū. vbi pauci de iudeis erāt. b In ciuitatē q̄ dicit ephrem. q̄ erat pua z pax populata. c Et ibi morat. cū discipulis. vlgz ad tps. ꝓpiquū sue passiōis. d Proximū autez erat pascha iudeoz. hoc subdit ad ostendendū q̄ tps partiale in illa ciuitate se occultauit: qz ante pascha in hierusalē venit. e Et ascenderūt multi hierosolymā de regiōe: qz tenebātur de tota iudea ad solēnitatē vēire. f Ante pascha vt sanctificarent seipsos. ozationibus et sacrificijs: ad digne comedē dū agnū paschalē. z si hoc fiebat de agno figurali: multomag⁹ se debet hō sāctificare ozōnibus z bonis opibus ad digne recipiendū vez agnū imaculatū coz⁹ iesu xpi. g Querebāt

Dar.12.b Dar.3.a

Dar.26.a mar.14.a Luce.22.a

a Et colloquebant ad inuicē ⁊c. qz mirabāt q in tāta ꝓgre/
gatiōe nō venerat ad docendū. ideo q̄rebāt: Quid putat' qz non
venit ad diē festū? Et subdit cuā gelista ꝙd rūdes ꝙstiō coꝝ.

b Dederāt enī pōtifices ⁊c. ⁊ ptz lra. Propt hoc enī ab eis
sicut ab ḡratis ⁊ obstinatis recesserat vsq; ad tps siue passiōis
dispositū. Circa p̄dicta in .b. ca. q̄ritur
vtrū cayphas erat vere ꝓpha? Et ar/
guit̄ ꝓmo q̄ sic: qz balaā .dr. vere ꝓpha
vt .dr. libro Nu. .xxiij. ⁊ tū fuit malus
hō. donū enī ꝓphetie aliq̄ malis ho/
minib⁹ ꝓcedit̄. ḡ malicia cayphe non
impedit in eo veritatē ꝓphetie. Item
in lra .dr. qđ ꝓphetauit q iesus essz
moriturꝰ. p gētes ⁊ vt filios dei q erāt
dispsi ꝛgregaret. ⁊ .b. xbuz euāgeliste
videret falsū: qđ nullo mō ē dicēdū: ni/
si cayphas fuisset vere ꝓpha. Cōtrari
um arguit̄ ꝓ .b. q ipse dixit falsū dicēs
illis q̄ de morte xpi tractabant. Expe/
dit vobis vt vn⁹ hō moriat̄. moꝛs enī christi nō fuit expediēs
illis q̄ eā procurauerūt. falsitas aūt nō subest ꝓphetie ḡ ⁊c. Re/
spōsio dicendū q ad rōnē vere ꝓphe duo requiruntꝰ. Primū
est q̄ habeat verā cognitionē de aliquo occulto respectu alio/
rū bōm qđ .dr. quod fans: pter .b. dr. ꝓpheta ꝙd fans: vt
.s. dictū est: inq̄tū cognoscit ea q̄ longinq̄ sūt a cognitiōe alio
rū. pter qđ si alicui fiat apparitio indicās aliq̄d occultū. non
dicit ꝓpheta si illud sit ei ignotū. Sic pharao vidit spicas de/
signātes qualitatē fumꝛoꝝ annoꝝ. ⁊ nabuchodonosoꝛ statuā
designātē murabilitatē regnoꝝ. neut̄ tū fuit ꝓpheta: sed ioseph
⁊ daniel q̄ de occult' ill' cognitionē habuerūt. pter qđ .dr. Da/
nielis. .x. Intelligētia op⁹ ē in visiōe: qz nō pōt dici ꝙd sine i/
tellectuali cognitiōe. sola enī visio imaginaria nō facit ꝓphetā
vt visū est. Secūdo requirit̄ q illa cognitio fiat mediāte spiri/
tu bono. maligni enī spūs aliquādo reuelāt hominib⁹ ea q̄ sūt
aliis occulta: nō tū ex hoc dicunt veri ꝓphe: ꝙz solū cū additi/
one diminucōe: sicut in sacra scriptura dicūt frequēter aliq̄ ꝓ
phete baal vl' ꝓphe excelsoꝝ. tal' enī nō .dr. ꝓpha absolute: sic
nec hō moꝛtuꝰ .dr. hō: ꝓpt additionē diminutē. ꝓphetia enim
vera cōputat̄ inter spūsceti dona. Cū ergo q̄rit̄ de cayphā. di/
cendū q̄ fuit vere ꝓpheta: qz nullā cognitionē habuit de se/
creto dīuīne passionis q̄ esset futura ꝓ spūali salute humani ge
neris: sed tm intēdebat dare cōsiliū de morte xpi. ꝓt tioꝛē ro/
manoꝝ. Verūtā ꝙz hic dicit Chrys. ⁊ Aug⁹. Spūsceti⁹ in
.p. latiōe sui .p. filij sic monit̄ linguā ei⁹ q̄ ipo ignoꝛāte: xba q̄ ꝓ
tulit significabāt xpi moꝛtē esse futurā ꝓ spūali hoīm salute:
nō tū pōt dici vere ꝓpheta: ex hoc q xbū ꝓphetici ignoꝛās
ꝓtulit: ratio linguā eius ad hoc mouēte. Sicut nec asina bala/
am pōt dici animal rationale ex hoc q verba rationabilia ꝓ/
tulit: vt patet Nu. .xxij. qz illa nō ꝓcesserūt ex interiori cōcepti
one seu ꝓpria cognitione: sed magis ex diuīa motiōe: ꝙz q ibi
dē .dr. Aperuit dñs os asine ⁊c. Licet enī cayphas de morte xpi
cogitauerit: ⁊ alios p suū cōsiliū ad hoc inducere voluerit: qđ
fuit ex .p. ꝓpria ꝓceptiōe. ⁊ diabolo hoc suggerēte: q tū ꝓstiū su/
um sic ꝓtulit q p xba illa significaret passio christi .p. futura
spūali hoīm salute: hoc nullo mō ab eo fuit: vt dictū est: qz q̄/
tum ad hoc solū xbū illū erat ꝓpheticū. iō p hoc nō pōt dici
ꝓpha. Ad ꝑmū dicēdū q nō est simile de ipso balaā: qz q̄/
uis fuit malus habuit tū veā cognitionē occultoꝝ vt ibidem
.dr. Dixit vir cui obturat' est ocul⁹ q̄ visiōes oīpotēt̄s videt.
Cayphas aūt talē cognitionē nō habuit: vt visū est. ⁊ iō nega
tur ab eo ꝓphetia: nō .p. ꝙz suā malicia: ꝙz ꝓpter cognitiōis de
fectū. Ad scōm dicēdū q xbū euāgeliste est vez si bñ ītelli/
gat. nō ei dixit q cayphas esset ꝓpha: ꝙz q ꝓphetizauit. i. xbū
.p. phetici. ꝓtulit: nō tū a semetipso. sic euāgelista dicit: sed
spūsctō linguā eius sic mouēte ipo ignoāte: ꝓpter qđ nō ha/
buit vere rōnē ꝓphete. Argumentū etiā in .p. rīū ē soluēdū: qz
sicut dictū est cayphas illud xbū ꝓtulit ꝓ motionē spūsceti: a
quo nullū est falsum. ⁊ ideo cayphas dicēdo: Expedit vob⁹ vt
vn⁹ moriat̄ hō ⁊c. vez dixit: si bñ ītelligat̄ q̄ moꝛs xpi q̄tum
est in se fuit expediens oīb⁹ ⁊ illis q̄ de ei⁹ morte tractauerūt:
q̄uis aliq̄ eoꝝ ꝙ suā malicia ei⁹ vtilitatē recusauerūt: sicut et
alij pctoꝛes in pctō moꝛtali decedentes. Ca. XI

Moraliter. at Erat q̄dā lāgueꝰ ⁊c. Per quem
significari potest grauē ꝛcētatione pa/
tiēs. ꝙ ei⁹ soꝛores significant̄ ꝓsone. ꝙ ei⁹ alleuiatione deuote
xpm deꝓcātes: q̄ nō ꝙ eraudiunt̄: ꝙz talis pātiēs aliq̄n ꝙ actū
pcti moꝛtal moꝛi ꝓmittit̄ ab eo q̄ est tāte bonitat' ⁊ potētie q
scit et pō tbōa de malis elicere. Per iesū aūt q̄ salus interp̄t
p̄dicato: vl

a Fobliti sue sācificatiōis: in ipso loco oratiōis
eraccāt de nece agni.

a bant ergo iesum: ⁊ cōlloquebā/
tur ad inuicē i tēplo stātes. Quid
putat': qz si venit ad diē festū istū:

b Dederāt aūt pōtifices ⁊ pharisei
mādatū: vt si q̄s cognouerit vbi
sit: indicet vt apprehēdant eum.

a Languor nō si/
gnificat infirmi
tatis incurabilitatē q̄ animo debilita/
tē. nec significat q̄ ptingit q̄cūq; sine gra/
ui ifirmitate. Vñ aliq̄s addit̄ huic ter
mino lāguoꝛ dictio significās magni
tudinez eius. vñ .ij. Paral. .xxiij. Di/
miserūt eū in languoꝛib⁹ magnis. Si
enī lāguoꝛ de se significaret incurabi
litatē infirmitatis supflue adderetur
magnū. cū q̄libet ifirmitas incurabil
est magna. Nec facit ad ꝓpositū vtrū ifirmitas laq̄ri cēt cu
rabilis via nature vel nōꝛ: miraculū laq̄ri ex resuscitatiōe
marie ꝓlixa singularit' p̄dicat: nō aūt de curatiōe infirmita/
tis. Xps enī innumerabiles infirmitates curauerat: vt ptz in
.p. cessu euāgelioꝝ: de q̄b⁹ tū nō sic solennit' q̄. Curatio enī in
firmitatū nō ē in tāto gradu miraculoꝝ sicut resuscitatio mor
tui: ꝓsertī q̄ridiuant: vt scūs Tho. in ꝑma pte. q. ev. arti. vl.
in corpe q̄stiōis. In eo. ca. vbi .dr. in postil. Circa .b. notā
dū q̄ pōtifices erāt de tribu leui.

Additio. ij. Licet tā sacerdotes q̄ leuite rōne ge/
neris tā aarō a q̄ sacerdotes descendēbāt q̄ alij eiusdē tribus
a leui patriarcha descēdit̄ertū soli leuite q̄ si erāt sacerdotes
retinuerūt sibi nomē generis. vñ Nu. .xviij. Filijs aūt leui de
di oēs decias israelis ⁊c. In q̄ ca. plies vocat leuitas. put di
stinguūt a sacerdotib⁹ aaronit': vt ibidē ptz. ⁊ sic in multis
locis. vñ sic loquēdo de sacerdotib⁹ a leuitis. .s. put inuicē
distinguunt: tenēdū ē q̄ leuite nō fuerūt principes i fabricatio
ne seu adoratiōe vituli qđ fuit maximū pctm̄ inē cetera a ꝓle
israelitico commissa: vt Exo. .xxxij. ca. sūt nec principes fuerūt
in occisiōe xpi: illoꝛ i vtroq; scelere sacerdotes de principalibus
fuerūt specialit̄ ꝑm opinātes q̄ aarō idolatrasset i illo facto.
Primū patet Exo. .xxxij. vbi cū moyses volēs vindictā face/
re in ꝓplo idolatrāte clamasset: Si q̄s ē dñi adūgat̄ mihi. sta
tim subdit: Cōgregati sūt ad eū oēs filij leui. ⁊ sic ptz q leui
te in illo actu dño adheseruūt: qđ et babet i glo. Deut. .xxiij.
vbi sic: Quō fecerūt vitulū aureū leuite accepti gladijs subit
te moyse a porta vsq; ad portā idolatras interfecerūt. Sz cō
stat q̄ aaron de ꝓncipalib⁹ fuit in illo crimīe. put ibidē ptz. s.
ꝑm p̄dictos opinātes. Addūt et hebrei. put Ra. moy. tradit
i suo Deute. de idolatria: ca. j. q̄ licet ꝓplo israelitico⁹ ꝓties ido
latrasset vt i multis ⁊ varijs sacre scripture locis dr: leuite tū
nūq̄ idolatrarūt. ⁊ sic patet primū. Secūz .b. dr. explīcit glo.
Deut. vbi .s. vbi sup illō xbū qđ legit de leui: Judicasti eum
ad aḡs ꝛdictiōis sic ait: Atque ꝓpter hoc dicētes clamauerūt:
Crucifige crucifige eū. ⁊ sāguis ei⁹ sup nos ⁊ su. fi. no. Ad ea
mulū enī pfectiōis leui adūgit: Qui dixit pri suo ⁊c. hec in
glo. Ex q̄ manifeste dr q leui separat' fuit ab illo q̄ clamabāt: Cru
cifige ⁊c. ⁊ p ꝓnō a crimīe qđ ceteri israelitici cōmiserūt i occi
siōe xpi i q̄ ꝓncipes sacerdotū ⁊ bmōi fuerūt manifeste ptici/
pes. Veritas hui⁹ glo. ex serie lre euāgelice pōt haberi vbi in
materia passiōis xpi in q̄ de olꝺ⁹ statiꝺ⁹ hebreoꝝ expōsa fit mē
tio. .s. pōtificiꝺ⁹: sacerdotiꝺ⁹: ⁊ sūmis sacerdotiꝺ⁹: scribꝺ ⁊ pha
risei ⁊ bmōi. De leuit' tū nullꝰ euāgelista ꝙ hac materia le/
git facere mētionē: vt ptz discurrēti q̄ttuoꝛ euāgelia i materia
passiōis. Cōstat et q̄ i aliis euāgelic' historijs vbi leuite iter
ueniūt mētio fit de eis. put a sacerdotiꝺ⁹ distinguūt. vt .s. ꝑ
ca. Miserūt iudei sacerdotes ⁊ leuitas ⁊c. ⁊ i aliꝭ. ⁊ sic ptz se
cūdū. Exq̄ꝺ⁹ seq̄t q̄ ꝓphetia Jacob Heū. penl. Simeō ⁊ Le/
ui fres ⁊c. per postill. allegata: si ad passionē xpi applicet̄ in
telligēda ē ō symeō ea q̄ pharisei ⁊ bmōi discēdēr. ⁊ de leui in
ꝓsona sacerdotū tm̄ seu pōtificū ab aarone descēdētiū: ū aūt le
uit' put a sacerdotiꝺ⁹ distinguūt. Prophetia Xo moysi applt
cādo ē tribui leui. put distinguit a sacerdotio q̄ imunes fuerīt
vt tā dictū ē: tā a pctō vituli q̄ ab occisiōe xpi. ⁊ Fz hebreoꝝ et
a q̄cūq; idolatria. Si aūt ꝛ ꝓdicta obijciat̄ ꝓ .b. qđ ꝺr: in ꝓbijs
moysi: Deut. vbi .s. Qui dixit pri suo ⁊ mri sue nescio vos: ⁊
frib⁹ suis ignoꝛo illos ⁊c. Exq̄ꝺ⁹ videt q̄ leuite pres ⁊ mres sūt
⁊ fres ⁊ filios hēbant idolatras seu ꝓcuratēs occisiōes xpi.
Dicēdū q̄ leuite admiscebāt cū aliis tribub⁹ mrimonijs sic
⁊ alie

alie trib⁹: inde potuit sepe ꝓtīgere q̄ leuite haberēt mres et
pres matrū ex aliis tribub⁹. sūr ⁊ nepotes. .s. filios soꝛoꝝ q̄ di/
cūt fres. vñ de abraā ⁊ loth nepote suo dicebat: Fres ei sum⁹
vt ḡen. xiij. ca. Sic filios filiarū q̄ ꝛerāt in alia tribu. ⁊ tales
sūt q̄si filij. vñ de talib⁹ verificat̄ ꝓphetia moysi p̄dicta. .s. Qui
dixit pri suo ⁊ ma. ⁊c. Eo q̄ ꝓpr leuite. .s. de genere leuitaꝝ p
masculinā lineā descēdēres separauerūt se a p̄dictis ꝛgiuine
is de tribub⁹ alienis descēdētib⁹ in p̄dict' duob⁹ casib⁹ vt bō
adhererēt: put glo. p̄dicte testant̄ q̄b⁹ lra ꝛsonat vt dictū ē.

Replica. Jn ca. xj. vbi dr: Lazar⁹ lan. diē postil. ex
firmitas incurabil' ꝓpe ū .dr. lāguoꝝ. Bur. dīc q̄ lāguoꝛ nō dicit
incurabilitatē: qz illi termio addit̄ ali⁹ ēmin⁹ significās magni
tudinē. ij. Parak. xviij. vbi .dr: Magnus languoꝛ. Dī vico q̄
magn⁹ referr' ad ītētionē dolor': q̄ mīti morbi incurabiles sūt

Replica. .b ifirmitatē fuisse p naturā incurabilē: qz i/
firmitas incurabil' ꝓpe ū .dr. lāguoꝝ. Bur. dīc q̄ lāguoꝛ nō dicit
incurabilitatē: qz illi termio addit̄ ali⁹ ēmin⁹ significās magni
tudinē. ij. Parak. xviij. vbi .dr: Magnus languoꝛ. Dī vico q̄
magn⁹ referr' ad ītētionē dolor': q̄ mīti morbi incurabiles sūt
parui doloꝛis vt pulis hydropisis ⁊c. Quidam autem inten/
siui doloꝛis sunt: sicut febres ⁊ hmōi. Cum igitur in scriptura
lāguoꝛi addit̄ magnitudo. lāguoꝛ ꝓtet ad īcurabilitatē: magni

Replica. Jn eo. ca. vbi (tudo ad doloꝛis ītēsionē.
.dr: Collegert pōti. ⁊ pha. cō. dīc postil. pō
tifices fuisse .b tribu leui: phariseos ātvt plmū .b tribu symeō:
iuꝛ illā. ꝓphiā iacob dicēt': Symeō ⁊ leui fres: vasa iūctat' bel
lātia i cōsiliū eoꝝ nō veīet alia mea. Bur. Fortasse de tribu le/
ui: ꝓ magnā digressionē vult saluare lenitas vt distīguit̄ ꝛ sa
cerdotes q̄ ab aaron descēdērūt. dicēs eos nunq̄ idolatrasse:
nec i morte xpi ꝓfēsse. qđ si vez ē sic nō credim⁹ rōnabile fuis/
set leuitas vt sic dictos etiā a vidicta moꝛt' xpi ꝑseuare. vel
saltē ad fidē xpi ꝑ alijs ꝓtī qđ factū fi ē. de ꝓsiōe ei⁹modꝺ⁹ le/
gim⁹ .b sacerdotiꝺ⁹ ꝓsūs: Act. .iij. Mīta ēba sacerdotū obedi
ebat fidei .b leuit': nihil i spēali ꝓsumo igit ꝛ Bur. qz frustra eos

Glo. ordi.

f a Jesus ⁊c. Ab hoc sex dr. La. XII
jes. Osa. Mystice. serta: qz sex
diebꝰ osa fecit: sexta die domiez
cōdidit: sexta etate redimere venit. se/
xta feria passus est. sexta hora moꝛtu/
us est. Venit aūt ad bethaniā. i. ad do/
mū obedientie: ipe obediēs pri usq; ad
moꝛtē. docēs ecclīam obedientiā: q̄ ē in
mōte olei. i. misericie. nec pōt abscōdi in
q̄ suscitat sepultos a petis grauiꝺ⁹. ibi
fit cena in fide ⁊ deuotiōe iustoꝝ. Mar
tha ministrat. i. dū q̄libet fideī opa de/
uotiōis dño ꝓpēdit. Lazar⁹. i. suscitati
de grauiꝺ⁹ cū bis ꝺ māsērūt i iustitia:
lert epulant̄ de pītia dñi. Maria q̄ oli
penitens vnxit pedes. Nec ibi dr q vn
guēto: mō pedes ⁊ caput pciosi. ibi ru/
dimēta penitētiū. hic iustīciā designat
pfectoꝝ. vñ hic libra vnguēti. i. pfectio
iustīcie. Unguētū: qz bonꝰ odoꝛ sumul
deo. Caput vngit: q̄ alta ꝺ ea pdicat.
Pedes q̄ infirma veneraī. Capill' ter/
git q̄ suis superfluis paupes q̄ in terra l
digēt reficit. Odoꝛe domꝰ. i. bona fa
ma mundꝰ replet. b Venit in beth.
Jō ꝓ⁹ bethaniā venit: vt resuscitatio
lazari alt⁹ memoꝛie olim traderet ⁊ in
excusabiles iudei ꝓdūcerent: tractātes
de morte tāti suscitatoꝛ. c Maria ḡ.
Preciosū vnguētū fit de nardo maꝛie
de spicis. hic aūt dr pistici a loco vñ erat.
Et inexperata fidei nō alia admixtiōe coꝛrupti. d Dixit ergo.
Judas et si malꝰ tū inē aplos numerat̄ vt doceamur malos to
lerare: nec coꝛpoꝝ xpi diuidam⁹: ⁊ malos boni nō obesse.

Nico. de lyra

Jesus ergo. Postq̄ iohānes declarauit di
uinitatē christi ꝓ opa facta in eius vita. hic etiā decla
rat ꝓ ea q̄ in eius morte sūt facta. ⁊ diuidit in duas: qz
primo determinat de ei⁹ morte ⁊ passiōe. secōo de eius resurrecti
one. xx. ca. Una aūt sabbatoꝝ. Prima in duas: qz prīo decla
rat moꝛt' xpi occasionē. secōo ipsā moꝛtē. se. ca. Ante dieī festū.
Circa primū seciēdū q̄ occasio moꝛt' xpi fuit iuidia iudeoꝝ ex
fama ⁊ glia xpi. iō diuidit i duas: qz ꝓmo describit ei⁹ fama si
ue glorificatio. secōo indeoꝝ infidelitas ⁊ obstinatio ibi: Cū aūt
tāta signa. Prīa in duas: qz ꝓmo ponit ei⁹ glorificatio ab ho
mine. secōo a ꝺo patre. ibi: Huc usq; mea turbata. Prīa i tres:
qz ꝓmo ponit glorificatio xpi ab iimic' familiarib⁹. secōo a tur
bis vulgarib⁹. ibi: Cognouit ergo turba. tertio a gētilib⁹. ibi:
Erāt aūt gētiles. Prima adhuc in duas: qz prīo ponit obsequiū
xpi factum ab inimic' in generali. secōo a maria in speciali. ibi:
Maria ḡ. Jn ꝓma pte dicit sic: Jesus ergo añ ser dies pasche.
immediate enī post suscitationē lazari iudei diffinierī occidere
xpm: vt ꝓ dictū est. ⁊ ideo recesserat quousq; appropinquaret pa/
scha in q̄ imolabat agn⁹ paschal: vt sic xps q̄ est agn⁹ ver⁹ im
molaret̄ ꝓ nobis immediate post imolationē agni paschal figu
ralis: vt veritas figure succederet. b Venit bethaniā. q̄ est
ꝓpe hierm ad duo miliaria: vbi lazar⁹ fuit moꝛtuꝰ quē suscita
uit iesus. illuc enī venit vt ex memoria miraculi ibidē facti tur
ba ꝓplī moueret̄ ad eū honorifice recipiendū in hierm añ suā
passionē. sicut fuerat ꝓdictū ꝓ zacharia. ꝓphetā. ix. Exulta sa/
tis filia

Nico. de lyra (excusat.

a † Jesus q̄ añ sex La. XII
diebꝰ paschę vēit i betha
niā vbi lazar⁹ fuerat moꝛtuꝰ quē
suscitauit iesus. Fecerūt aūt ei cenā
a Soꝛoꝛ lazari. b vt nō sācrīma: ꝛ vera eius
resurrectio ꝓbet: comedit loquit ⁊c.
ibi: ⁊ martha ministrabat: lazarus
vo vn⁹ erat ex discūbētib⁹ cū eo.
Altera soꝛoꝛ lazari.
c † Maria q̄ accepit libram vnguē
ti nardi pistici pciosi: ⁊ vnxit pe/
des iesu: ⁊ extersit capill' suis pe
des ei⁹: ⁊ domꝰ ipleta ē ex odoꝛe
Iste moꝛit bono odoꝛe: de quo alij viuūr.
d vnguēti. Dixit ergo vn⁹ ex disci
pulis eius iudas scariothis qui
erat eū traditurꝰ. Quare hocvn
guētū nō venūt trecētis denarijs
a Ne eū cura paupeꝝ putarem⁹ dixisse: detes/
minate euangelista cur dixerat.
⁊ datū est egenis: Dixit aūt hōc: r

† Mar. 26. a
Mar. 14. a

† Mar. 26. a
mar. 14. a
Luc. 7. k

Marcus. xiiij. licet hic omittat. Et ō dicendū q̄ hic vocat
vnguentū liquoꝛ pciosus de re aromatica expressus: sicut aq̄
rosacea de rosis exprimit. Alii dicit q̄ fuit lachryma fluēs na/
turaliter de arboꝛe aromatica. b Nardi. nomē est herbe ni
gre aromatice habēt' spicas. ꝓpter ꝙ dicit Marci. xiiij. Nar/
di spicati. ⁊ de illis spicis extrahebat liq̄ ꝓdict⁹ p artificiuꝝ:
vl naturā ꝛm alios. i Pistici. ꝛm Aug'. nomē ē loci vbi
crescit herba vnde talis liquoꝛ exprimit: sed melꝰ ꝺr: Pisti/
ci. i. fidelis. pistis enī grece fides ē latine. ꝙ est dictū q̄ ille li
quoꝛ erat purꝰ ⁊ verꝰ nō habēs aliq̄d aliud admixtū: nec so
phisticatus. k Preciosi. qz valebat trecentos denarios:
vt habet Mar. xiiij. ca. i. trecētos nūmos vsuales. erat enim
liquoꝛ ille refrigerativus ⁊ cōfortativus membꝛoꝝ ⁊ cōsolida
tivus ⁊ valde odoꝛifer⁹. l Et vnxit pedes iesu ⁊ extersit pe
des eius capillis suis. ordie ꝓverso factū fuit q̄ hic scribit:
qz ꝓmo lauit pedes ⁊ extersit: ⁊ postea vnxit. m Et domus
ipleta est ex odoꝛe vngnēti. Ex quo patet pciositas vnguēti ⁊
deuotio marie exprēdētis rē nā pciosā in obsequiū dñi. Utruz
aūt ista fuit mulier de qua narrat Lucas. dicit̄ fuit ca. pcedē
ti. n Dixit ergo. Hic ponit inde murmuratio. cū dicit:
o Unus ex dis. eius iu. scariothis. ꝙ dicit ad differentiā al
teri⁹ iude. p Qui erat cū traditurꝰ. licet ei ꝓmo fuerit do/
nus qñ vocat' fuit ad aplātū: vt .s. dictū est. tū postea lapsus
est in pctm̄. Qr aūt dñs in sua societate toleranit eū: dedit no
bis exēplū tolerādi malos. q Quare ꝙ vn⁹ nō ve. tre. de/
narijs. i. vendit. vñ versus: De re q̄ venit gra nulla vēit. ha/
bet enī sensū passiui sub voce actiua. r Et datū est egenis.
ꝙ dixit simulās pietatē: ad opiēdū suā cupiditatē. ꝓt qđ sub
dit euāgelista: s Dixit aūt ꝙ nō qz de e. p. ad eū. i. de illis
nō curabat. licet ei ea poꝛtaret q̄ dabant̄ xpo ad dādū paupi

a Nō quia. Ertū ad suā intētionē: ad eū nō ptinebat de egenis: qz nō curabat de ipsis: nō quin cōmissū esset ei dispensare paupibus. b Loculos h. Cui ministrāt angeli: lockos habet in supe paupes ꝺdelectēdes ifirmis. c Sinite illā. Mouit furē sed nō ꝑdit: docēs tolerare malos. nō obsequiū marie cō

a nō qz de egenis ptinebat ad eū:
a ℣ dñi loculoꝝ custos.
b sed qz fur erat: z locūlos habēs:
a ℣ in loculos. b ℣ ministerio: sed tollebat furto. i. exportabat.
ea quę mittēbant pōrtabat. Di
c xit ergo iesus: † Sinite illā vt i di
c ℣ vt si nō re ipleat: tn deuotiōe pⁱ meā morte.
em sepulturę meę seruet illud.
Paupes enī semp habebitī vo/
b biscū: me aūt nō semp habebitī.
Cognouit ꝙ turba multa ex iu/
e deis quia illic est: z venerūt non
f ꝓpter iesum tm̄: sed vt laçarū viderēt quē suscitauit a mortuis
℣ quia propter lazarū venerāt.
g Cogitauerūt āt pncipes sacerdo
tum vt et laçarū interficerēt: qz
multi ꝓpter illū abibāt ex iudeis:
℣ in die dñica.
h z credebant in iesum. † In crasti
nū autem turba multa ꝙ vene/
rat ad diē festū: cū audissēt quia
o veīt iesus hierosolymā: accepert
p ℣ ramos monstrā. carmio. vl exēpla ꝑcedētū
ramos palmarū: z ꝓcesserūt ob
q patrū. a ℣ hiero. q̄si osa anna. i. salua obsecro.
i uiā ei: z clamabāt: Osānā būdi/
r a ℣ pfis: z posset dicere i suo: qz ipe dñs.
k ctꝰ q̄ veīt i noie dōmi rex israel.

Mystice

Dar.11.a

† Dar.11.a Dar.11.a Luc.19.c

Nico.delyra

bus: nō tn faciebat: sed retinebat sibi. sic̄ ubdik: a Quia fur erat z lo.ba. in quibꝰ abscōdebat ea q̄ debebāt i alios vsus expēdi. vnde subdit: b Ea q̄ mittebant. i. xpo dabant ad subueniendū necessitatibꝰ xpi z discipulorꝝ ei⁹ z ad dādū pauperibꝰ. c Portabat. i. officiū portādi z fuādi habebat ad istos vsus: licet hoc infideliter ageret. Ex hoc ptz q̄ xps z discipuli ei⁹ de elemosynis viuebāt. Sciendū etiā q̄ ista portatio pecunie in via nō ptinet ad pfectionē: sed xps b faciēdo suscepit psonā infirmoꝝ eis cōdescendēs: sicut fecit se abscōdēdo a iudeis: vt. s. dicū est. vii. z. x. ca. z hoc bī extra de ꝟbo. signi. Exijt q̄ seminat. Et ꝓpter hoc male arguūt illi q̄ ex b loco dicūt q̄ habere aliq̄ mobilia in cōi ad pfectionē ptineat. Pōt aūt b queri q̄re xps pmisit iudā portare pecuniā p̄dictā: cum sciret eū latronē? Dicēdū q̄ a pncipio q̄n fuit sibi traditū portādi officiū latro nō erat: z q̄uis xps sciret eū futurū latronē tn tradidit sibi istud officiū: qz minor erat inter apl̄os alios. ꝓpter q̄s vltimꝰ inter eos nominat: vt ptz Mat. x. z Marc. iij. talibꝰ aūt tpalia sūt tradēda. maiores aūt debēt circa doctrinā z spūalia occupari: ꝓpter q̄s in pmitiua eccl̄ia apl̄i septē diacones ordināuerūt sub eis ad tpalia administrāda: vt ipi apl̄i liberius posset̄ intēdere oziōni z p̄dicatiōi: vt bī Act. vj.

d Dixit ergo. Hic ponit inde reprēsio. cū dicit: Sinite illā. q. d. nō debet̄ eā sufficiēter murmurādi: quia egit opꝰ bonū. vñ ptz q̄ iudas nō solū murmurauit: sed etiam alij discipuli: vt bī Mat. xxvj. z Mar. xiij. verūtamē qz fuerūt ꝛcitati ꝙ iudā: z iteꝝ moti pietate: iudas aūt cupiditate: nō iobes solū iudaꝝ nomiauit. e Sat in diē sepul. mee scr. illud. non loquit de b qđ tā erat effusū: sed de alio sīl. q. d. illud qđ ꝓ sepultura mea pparabit: illud reseruabit: qz nō poterit illud in me expendere puēta acceleratiōe resurrectionis mee: quia q̄n venit ad monumentū ad vngendū corpus dominicū: xps iā resurrexerat: vt patet. j. xx. ca. Matthęus aūt expressius hoc dicit: Preuenit vngere

vngere corpꝰ meū in sepulturā. z idē exprimit hic obscurꝰ. cū dicit: Sinite illā vt in diē sepulture mee ꝛc. q. d. dimittēda est nūc facere: qđ tūc faceret si posset: z illud vnguētū tūc seruauit in loco istius nūc in me expendit: z qz iudas ita murmurādo z alios ad hoc incitando causā pietatis ptēderat. ideo hāc excludit. o. g Pauperes enim sp̄ habēt̄ vo. q. d. pōt recupare ad benefaciendū pauperibꝰ: ſz non poterit recuperare ad inungēdū me corpalit. ꝓpter q̄d seqūt. h Jesus aūt. De iudeis erāt q̄ clamabāt: Būdictus q̄ veīt in noīe dō. mō gētiles q̄rūt videre: ecce duo parietes ꝙrrētes. Dicit iraq; angularis lapis: Dēt bona vt c. Hec nō est clarificatio de istis volētibꝰ videre: sed occasionē boꝝ annūciat vēturā plenitudinē gentiū eo in celis glorificato. Sed hāc altitudinē glificationis ꝓcedit būilitas passiōis. vñ: Amē amē dico vobis ꝛc. vbi se dicit granuz mortificādū z multiplicādū: ad quam passionē iā exhortat̄ (ibi: Qui amat ani. suā ꝛc. e Nisi gra. fru. Aug⁹. Ipse ē frumētū quo viuere debet fidelis aīa. Granū de quo spūalis seges debet surgere: Cū sint multa grana seminū nisi se cōparat: nisi frumēto: vñ mos cepit ecclie de hoc solo grano cōfici corꝰ dñi. f Qui a. Aug⁹. Qui amat in hac vita: pdit in futuro qđ magꝭ cōgruit. vñ ibi: Qui odit aīaz suā ꝛc. Nō amat ſz odit aīaz i hac mōo q̄ diligēdo deū: potꝰ q̄ i eū peccer eligit occidi

† Dar.11.a Dar.11.a Luc.19.c

℣ Si q̄s mi.

Nico.delyra

a Et invenit iesus āsellū z sedit sup eū. Modū aūt z qualiter z ꝙ qđ xps hūc āsellū habuit. s. ꝓ missionē discipulorū: euāgelista trāsit: qz sufficienꝭ fuerat exp̄ssū ab alijs. s. Mat. xxj. z Mar. xj. b Sicut scriptū est: Zach. ix. c Noli timere filia si. ꝛc. hoc fuit expositū Mat. xxj. d Hec nō cognouerūt discipuli ei⁹ primū. i. ꝓtūc: qz adhuc erant simplices z illitterati. e ſz q̄n glorificat⁹ est iesus. i. post resurrectionē suā q̄n fuit gloriosus sil in aīa z corpore. tūc enī aperuit illis sēnū vt intelligerēt scripturas: vt habet Luc vltio. f Testimoniū. Hic ponit dicte obuiatiōis rō que fuit ꝓmulgatio suscitationis laçari ipsis turbis ꝓ illos q̄ ꝑsētes fuerāt in suscitatiōe. z hoc ē q̄d dr: Testimoniū ergo phibebat ꝛc. g Pharisei ergo dixerūt ad semetipsos. i. inē se. h Videtis qz nihil ꝓficim⁹. Hoc exponit duplicit. Uno mō de bono zelo: qz aliq̄ de pharisēis in eū crediderāt: vt patuit. s. de Nicodemo. iij. ca. z isti volebant alios retrahere a xpi ꝑsecutione. q. dicerēt: quātūcūq; laborauerimus ad eū ꝑsequendū. nihil tn̄ ꝓficimꝰ z iō videt q̄ sit factū diuinū. Cui simile fuit dictū gamalielis retrahēt' iudeos a ꝑsecutione apostolorum: vt habetur Act. v. Discedite ab hominibus isti: et sinite illos: qm̄ si ex hominibus est cōsilliū hoc aut opus dissoluetur. si autez ex deo est non poteritꝭ dissoluere: ne forte z deo repugnare videamini. i Alio modo exponitur de malo zelo q̄tum ad illos qui non crediderant christo. z ideo inuidia moti talia dicebāt: k Ecce tot⁹ mūd⁹ post eū abijt. sermo est hyperbolicus: ad exp̄imēdū q̄ multi sequebant xp̄m. l Erant aūt. Dic ostendit glorificatio xpi a gētilibꝰ. z diuidit i duas: qz ꝓmo exprimit eoꝝ deuotio. secōo xpi respōsio. ibi: Jesus aūt respondit. In ꝓia ergo parte dicit sic: Erāt āt quidā gētiles ex his q̄ ascēderāt vt adorarēt in die festo. nā aliqui de gentilitate conuertebantur ad ritū iudeoꝝ qui dicebāt proselyti: q̄ isti tenebāt

a ℣ breuit dīē q̄ alīj lari⁹ quō factū sit narrāt
b ℣ ppter iudeos.
Et īuenit iesus āsellū z sedit sup
a ℣ p cōfessionē fidei. b ℣ in zacharia. c ℣ huic facto adhibetur ꝓpheticū testimoniū.
a eū. sicut scptū est: † Noli timere fi
b lia sion: ecce rex tuꝰ venit sedens
a ℣ fieri ſm ꝓpheticū q̄ in pullo sederit.
sup pullū asine. Hęc nō cognouē
b ℣ resurrectione.
c rūt discipli eⁱ ꝓmū: ſz q̄n glificā
℣ recolentes que viderant.
tus est iesus: tūc recordati sunt:
a ℣ nō alia q̄ ꝙ scripta erāt de eo.
qz hęc erant scripta de eo: z hęc
a ℣ simplices mirabile factū effutiebāt: ſz pharisei turbide loquuntur.
fecerunt ei. Testimoniū ergo p/
f hibebat q̄ erat cū eo q̄n laçarus
vocauit de monumento: et susci
tauit eū a mortuis. Propterea z
obuiam venit ei turba: qz audie
℣ iudei turbati.
rūt eū fecisse ſ signum. Pharisei
g ergo dixerūt ad semetipsos: Vi
h ℣ ꝓpherant nescientes.
b detis qz nihil ꝓficim⁹. Ecce totꝰ
i mundus post eū abijt. Erāt au/
k ℣ pselyti.
tem quidaz gētiles ex his q̄ ascē
derant: vt adorarēt in die festo.
c l Hi ergo accesserūt ad philippū: l
q̄ erat a bethsaida galileę: z ro/
gabāt eū dicētes: Dñe: volumꝰ †
iesū videre. Venit philippꝰ z di
m cit andreę. Andreas rursū z phi
n lippꝰ dixerūt iesu: Jesus aūt re/
o spōdit eis dicēs: Venit hora vt
p† ℣ sed prius sum moriturus.
clarificet filiꝰ hois. Amē amē di
e co vobis: Nisi granuz frumenti q
cadēs i terrā mortuū fuerit: ipz
℣ in infidelitate iudeorum.
soluz manet. Si aūt mortuū fue
℣ in fidelitate populoꝝ. a ℣ vero amore.
f rit mult̄ fructū affert. Qui amat r
a ℣ mortē eū xpo. b ℣ temporalem vitam.
animam suam perdet. Et q̄ odit s
animam suaz in hoc mundo: in

Esa. 61.b Zach. 9.b Mar. 11.a

† De deci. cū nō sit i hoc mūdo i pa.

Ca Si ḋs mi. Pdeciū opis ꝙ illi mīstrāt est esse cuꝫ illo sine ꝙ nullꝰ bñ est esse: ⁊ cū ꝙ nullꝰ male ē esse. vñ ⁊ aptꝰ subdit: Si ḋs mihi ministrauerit. b Hūc aīa. pdicta passiōe ⁊ ad eaꝫ suppositā exhortatiōe: ḋsīt data voce fortitudīs sue. subdit affectū infirmitatis nr̄e: quē vere suscepit: ꝺz ex volūtate ꝑ nobis ne ꝺ hac infirmitate desperem⁹. in ꝙ ēt docet ꝙd dicere debeam⁹: ⁊ ꝙ ꝓfugere ḋsī: Cōturbat aīa mea. ḋd dicā: ꝙ ꝓfugiā: quē inuocē: in quē sperē: in patrez ꝙ saluat: cui volūtatē meā ꝓpono: qz ꝑterea. vt hec patiar veni ī hāc horā. vñ ⁊ clarificatio mihi sic fit ⁊ ī mēbr⁹ meis. c Pater cla. Saluationē ḡro: ꝺz passiōne nō recuso: ꝑpter quā passionē clarifica me. qꝺ est glīa tui nois. d Nō ꝑpter. Ostēdit hāc vocē nō sibi īdicā/se qō sciebat: sed eis q̄b⁹ īdicari opo/tebat. e Hūc iudi. Discretiōis. ſ. qō est añ vltimū dānatiōis: qz nūc ꝑ passiōnē iure diaboli destructo multi libera/bunt⁹. vñ exponēdo subiūgit: Patior turbor ⁊ ꝑ h.n.p.h.m. f Ejiciet. a re dēptis expellet: ꝑdicātib⁹ apl̄is plene expellet ꝙ olim a pauc⁹: ⁊ sī extra tēre/tur nō ledit int⁹. g Et ego si. Electo diabolo cū exaltat⁹ fuero (nō enī dubi/tat) trahā oīa: ū dīc oēs: vt deviniuersi/tate dominū accipes: ꝺz oīa de ītegrita/te creature. ſ. aīam. Qō ⁊ corꝑ⁹ ītelligi/mus: qō viuim⁹: vt nec capill⁹ pereat. Ut vt de sol⁹ hominib⁹ dicat: oīa ꝑdestia/ta de quibus nihil perit. vel oīa genera dominū: oīa de quib⁹ diabol⁹ eiectk.

(¶ Et quō tu

Nico.de lyra

alam suā. ſ. nō vere volēdo sibi dilecta bilia bul⁹ mūdi. Perdet eā in futuro: qz ꝓmabilē vita trā. ⁊ ꝑm hūc sensū dī cit Aug⁹. Noli amare. ſ. aīam in hac vi/ta: ne ꝑdes eā in vita eterna: ⁊ ꝺ ultima expositio magis ꝺnenit textui. qz sequi/tur: Qui odit aīam suā in ꝺ mūdo: ī vi/tā eternā custodit eā. ⁊ iō qñ ꝓz⁹ dixit: Qui amat animā suā. subintelligit ī ꝺ mūdo. ⁊ qñ subdit: Perdet eā. ītelligi/tur in futuro: ⁊ ꝙ debeam⁹ ipm imitari in passiō: oñdit ꝙ rōnē. d. a Si ḋs mihi ministra. me sequat. q. d. rōnabile ē ꝙ mīster sequat dūm. ⁊ cuz ꝺ ostēdit hu⁹ ſcīle ꝑmiū. ipz. ſ. beatitudinē. d. b Et vbi ego sū ⁊c. qz xp̄s in ḡtū de/us est essentialiē ipa beatitudo: ⁊ q̄tū ad humanitatē erat actu beatus in aīa

a ſ ⁊ ideo. ſ. i. ḋ querit nō ꝙ sua sunt: sī ꝙ iesu christi: q̄cunq; bona siue in egalib⁹ siue in spūali/bus ꝑpter deū faciens.

a vitā eternā cūstodit eā. Si ḋs mi/hi ministrat me seq̄tur. Et vbi sū/ego: illic ⁊ mīster me⁹ erit. Si ḋs mihi mīstrauerit: hōorificabit

ſ vt ibidē sit adoptat⁹ vbi est vnic⁹.

ſ nunc honorificabitur mea anima.

b eum pater meus. † Nūc aīa mea turbata ē. Et quid dicā? Pāter

ſ ꝙ est ex voluntate. a ſ ꝙſi sas ḋd agā.

ſ passionis.

saluifica me ex hac hora. Sed ꝑ/ pterea veni in hāc horā. Pater

ſ suscitando.

clarifica nomē tuū. † Venit ergo

ſ antecē mund⁹ esset. vel in omnib⁹ mirabilib⁹ ꝙ hucusq; egit in homie vt i resurrectiōe lazari.

vox de ꝯlo dicēs: Et clarificaui:

ſ in resurrectione et ascensione.

⁊ iterꝫ clarificabo. Turba autez q̄ stabat ⁊ audierat dicebat: to/nitruū factū ee. Alij āt dicebant: Angel⁹ ei locut⁹ est. Respondit

iesus et dixit: Nō ꝑpter me vox

c hec venit: sed ꝑpter vos. Nunc

ſ discretionis. ſ hūc patior turbor: ⁊ ꝺ hec.

iudicium est mundi. Nunc ꝓin/

ſ diabol⁹ ꝙ ḋnator in mal⁹ mūdo dēitis.

f ceps huius mundi ejcietꝫ foras.

ſ affirmative. ſ in cruce

g † Et ego si exaltat⁹ fuero a terra: ꝺz

ſ vt sim caput: ⁊ illa mēbra.

oīa trahā ad meipz. Hoc āt dice/

ſ. ſ. in cruce.

bat significās q̄ morte eēt mori/tur⁹. Rñdit ei turba Nos audiui/ a
mus ex lege: quia christ⁹ manet b

ꝑpter ꝺ veni in horā hāc. q. d. ad hoc veni in mūdū vt patiar. ꝓpt̄ ꝑdicta. iō ordo dicit: i Pater clarifica nomē tu/um. i. fac illud in quo relucet gloria tui nominis. ſ. passionē fi/lij in ḡ ipse pater est clarificat⁹: ⁊ ꝙ ꝓfis fili⁹ ꝙ ē idē cū patre i/ſubstātia, qz ꝙ passionē filij diuulgarā ꝙ apl̄oz ꝑdicationem. noticia ꝓfis ⁊ filij ⁊ spūsci diffusa est ꝙ totū orbē. k Venit ḡ. Dic ꝑīt glo/rie petite ꝓmissio. Et diuidit ī tres: qz ꝓmo ꝑīt vox ꝓfis glīaz ꝓmittēt. se/cūdo opinio turbe de illa voce varie/tātis. ibi: Turbe ergo. tertio exposi/tio ꝓpter vocē. ibi: Rñdit iesus. l Circa ꝓmū sciēdū ꝙ illa vox fuit formata a tota trinitate: cū ei⁹ opa sint ī diuisa verūtamē dicit vox patris: qz fuit for/mata ad repsentādū ꝑsonā ei⁹. ⁊ ꝺ est qꝺ ꝺz: Venit ḡ vox de celo: a deo ꝓpe/mō ꝑdicto. † m Et clarificaui. qz xp̄s nō clarificauit semetipm vt pōtifex fi/eret: vt ꝺz Heb. v. sed pater glorifica/uit eū ꝓmo in miraculis in vita ꝑī fa/ctis. n Et iterꝫ glīficabo. qz postea clarificauit eū in morte ꝙ signa diuini/tatis ostēsa resuscitādo eū ⁊ exaltādo eū ad celū. o Turba ḡ. Dic ponit opinio diuersa de illa voce. in illa enīz turba aliq̄ erāt magis rudes q̄ tñ lo/nū vocis ꝙ ceperāt nō signification̄z/ ⁊ ℞ndū ad illos ꝺz: Turba ḡ q̄ stabat ⁊ audiebat dicebat tonitruū factū esse. ſ. aliq̄d ꝙ modū soni ꝓfusi. p Alij aūt. magis ꝑspicaces intellexerūt arti/culationē vocis. ⁊ isti: ꝙ Dicebāt angel⁹ ei locut⁹ est. Credebāt enī eū esse puꝛ hoīem. ⁊ iō dicebāt angelū ei loq̄. sic aliq̄s in scriptura ꝺz q⁹ angeli ꝓphetis loq̄bant⁹. q Rñdit iesus. Dic ponit expositio audite vocis. Et diuidit in tres. qz ꝓmo ponit xp̄i ex/positio. secūdo iudeoꝝ ꝺdictio ibi: Nos audiui. ⁊tio xp̄i ℞nsio. ibi: Adhuc mo/dicū. In ꝑma ꝙte oñdit xp̄s ꝙ ne cēt tōitruū nec sonꝰ ꝓfusus sic aliq̄ crede/bāt: ſ ꝺz vox diuina ꝓpt̄ ītructiōez ꝓpt̄ circūstāt⁹: vt cogīceret ipm iesū eē ve/rū xp̄m: cui ꝺ celo dabat testimōiū. ⁊ ꝺ ē q̄ ꝺz: r Nō ꝓpt̄ me vox ꝺ. v. qz vox fit ꝓpt̄ ītructiōez aliēuꝰ. xp̄s aūt ītructiōe nō indigebat ꝺz qꝺ⁹. ſiīr nec iꝝtū bō: qz ab ītāti ꝺceptiōīl oīa ꝑfectē cognit q̄ cogīcit de⁹ scia visiōis. iō vox illa nō ē factā ꝓpt̄ ei⁹ ītructiōez: qz sciebat se ꝙ passiōez glīficādū a ꝑre

a ſ ꝙ. ſ. ⁊ ꝺ. ꝙ ītructiōez vrāz.

s Sz ,ꝑpter ꝺ

t Hūc iudi. ē mū. ſ. iudiciū discretiōis: qz tꝺ passiōis xp̄i di/sceret sūt fideles ecclēdtes ab obstīat⁹ ꝑ infidelitatē. ſ. futuro āt erit iudiciū ꝺdēnatiōis infidelitū ⁊ ꝓmiatiōis credētiū. vel aliter: Hūc iudi. ē m. ſ. ꝙ mūdo: iꝝtū ex dīna snia mūd⁹ a ꝑāte oia/boli crept⁹ ē ī passiōe xp̄i. iō ꝺdit: v Hūc ꝺn. bu. mū. ei. ſ. Diabol⁹ enī ꝺ ꝺz mūdi ꝓnceps. ū ꝙ sit ꝺns ꝑbtātie mūdi: ꝺ holm mūdialiē vincētiū iꝝtū se ꝑbcūrit ei ꝙ petiū. ꝺz āt eiect⁹ diabol⁹ ꝙ passionē xp̄i ꝙ quā apta ē ianua glīe: ⁊ sic diabol⁹ ñ ꝑt ipedire sctōs a ꝓsecutiōe glīe. sīc faciebat añ: tñ ꝓmittit tem/tare holes ad exercitiū ⁊ meritū electoꝝ. x Et ego si exal/tu. a ter. ſ. ī cruce vbi exaltat⁹ ē: mortēs ī aere obediēdo aereat ptātes. Dicit ēt ī cruce exaltat⁹: qz ꝙ ꝺ mernit glificatiōem et exaltationē sui corꝑis. ⁊ subiecta ē sibi multitudo gētiū ꝙ fidē: vt ꝺz Phil. ij. Propt qō ⁊ ꝺ⁹ exalta. ll. ⁊c. sed ꝑ: Et ois lin/gua ꝓfiteat: qz ꝺns iesus xp̄s ī glīa ē dei p̄ris. y Ola trahā ad me. Ex amore enī ī cruce ostēso ad gen⁹ hūanū ꝺz vim at/tractiuā oim mētiū. z Hoc aūt dicebat significās q̄ morte esset moriturꝰ. Ista sūt verba euāgeliste interpētis qꝺ xp̄s ī telligeret ꝙ illā exaltationē. ſ. suā crucifixionē. a Respon/dit. Dic ponit iudeoꝝ cōtradictio arguentiū ex ei⁹ morte au/dita qꝺ ipe nō esset xp̄s. dicētiū: b Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet in eternū. Nomīe legis iudei aliqñ accipiūt/ꝛorū ver⁹ testamētū: ⁊ nō solū ḋnōz libroꝝ mosi q̄ approbate dicūt lex. in ꝓphetis āt sit mētio de ēnitate xp̄i: vt ꝓz Esa. ix. Et vo

b a Et quō tu dī. o. exal. fi. ho. Quō ī cruce moriet. Hoc enī cū dixisse puta/bāt qō facere cogitabāt. Filiuz hois: qz ꝺ memorie tenebant q⁹ sepe dixerat se filiū hois: nō q⁹ ꝺ dixisset: sī exalta/tus fuerit filiꝰ hois. Quis ē iste filiꝰ hois. Si enī xp̄s est māet ī eternū. Si mānet ī eter/nū quō exaltabit a tra. ſ. mo/riet ī cruce.

b Ambulate. ſ. torū ītelligi/te: ⁊ moriturū xp̄m vt rediat⁹ victuꝝ ī ētnuz ī celo quo ꝑdū eat. Al⁹ dū xp̄s vobiscū habe/tis: ne teneb⁹ te ḡrātie ⁊ mort̄ ꝑpetue vos cō ꝺbēdāt.

c Adhuc modicū lumē in vob⁹ ē. Ambu/late dū lucē habetis: vt tenebre

ſ id ē dū nō credit morte xp̄i.

b hūc modicū lumē ī vob⁹ ē. Ambū/ b
late dū lucē habetis: vt tenebre c
ſ id ē dū nō credit morte xp̄i.
vos nō cōphēdant. Et qūi am/ g
c bulat in tenebris nescit quo va/ b
ſ sed vos.
d dat. Dū lucē habetis credite ī lu/ i
cē vt filij lucis sit⁹. Hec locut⁹ est k
a ſ sicut corporaliter sic ⁊ spiritualiter
eis iesus: ⁊ abijt ⁊ ābscondit se m
c ab eis. Cū aūt tāta signa fecisset n
f corā eis nō credebāt in eum: vt o
ꝓmo ysaie ꝓpheta quē dixit † Dñe q
a ſ ꝙ charitate ⁊ difficultate. b ſ vel qō nos a re audiuimus: vl ipsi nos de re nūciātes audiūt.
ſ filiⁿ ꝙ quē oia fecit.
qūis crēdidit auditui nr̄o: ⁊ bra/ r
ſ ꝙ fidē cū cēt ī carne pauc⁹. ſ. humīlē ⁊ sugb iud.
chiū dñi cui reuelatū ē? Propte s
ſ qō ꝑdicabat icarna. xp̄s: ꝑdicebat ex execratio nē iudeoꝝ. ſ. ꝺ⁹ deberēdo eos: si posset vide/re nolucrūt: ⁊ cū posset cogitare ⁊ ītellige. nolu.
g rea si poterāt credē qz iterꝫ dixit t
b esaias † Excecauit oculos eoꝝ ⁊ i/ u
durauit coꝛ eoꝝ: vt nō videāt ocu y
ſ vl aliquando vt sic ꝓfusi ꝓcurrantur ⁊ sanes
lis: ⁊ nō ītelligāt coꝛde: ⁊ cōuār/ z
cos. ſ vt nop. a ſ de execratione iudeoꝝ
tur ⁊ sanē eos. Hec dixit Esaias a
ſ ex si aliꝰ nō crederent.
qñ vidit gliam ei⁹: ⁊ locut⁹ ē de/ b
eo. Verūtamē multi ex principi
ſ ex si aliꝰ nō crederent.
bus crediderūt in eū: ſz ꝓpter ꝺ
ſ ergo hoc credere fuit eis quasi non credere.
pharisēos nō ꝓfitebant: vt de sy/
nagoga non ejcerentur. Dilexe et
ſ hos credentes improbat. ſ in mundanis.
rūt enī gliam hominū magis q̄ f

a ī eternū. Et quō tu dicis oportet a
exaltari filiū hois? Et qs ē iste fi/
liꝰ hois? Dixit ḡ eis iesus. Ad/ b c
a ſ cū intelligitis ꝙ xp̄s manet ī eternū: hec pa fidei ⁊ vere lumis ḡ se nō sufficit. b ſ ꝙ si ita ītelligit xp̄i ēnitatē vt negetet⁹ mortē.

ſ. ſ. ⁊ ꝺ. ꝙ ītructiōez vrāz.

s Sz ,ꝑpter ꝺ

t Hūc iudi. ē mū. ſ. iudiciū discretiōis: qz tꝺ passiōis xp̄i di/sceret sūt fideles ecclēdtes ab obstīat⁹ ꝑ infidelitatē. ſ. futuro āt erit iudiciū ꝺdēnatiōis infidelitū ⁊ ꝓmiatiōis credētiū. vel aliter: Hūc iudi. ē m. ſ. ꝙ mūdo: iꝝtū ex dīna snia mūd⁹ a ꝑāte oia/boli crept⁹ ē ī passiōe xp̄i. iō ꝺdit: v Hūc ꝺn. bu. mū. ei. ſ. Diabol⁹ enī ꝺ ꝺz mūdi ꝓnceps. ū ꝙ sit ꝺns ꝑbtātie mūdi: ꝺ holm mūdialiē vincētiū iꝝtū se ꝑbcūrit ei ꝙ petiū. ꝺz āt eiect⁹ diabol⁹ ꝙ passionē xp̄i ꝙ quā apta ē ianua glīe: ⁊ sic diabol⁹ ñ ꝑt ipedire sctōs a ꝓsecutiōe glīe. sīc faciebat añ: tñ ꝓmittit tem/tare holes ad exercitiū ⁊ meritū electoꝝ. x Et ego si exal/tu. a ter. ſ. ī cruce vbi exaltat⁹ ē: mortēs ī aere obediēdo aereat ptātes. Dicit ēt ī cruce exaltat⁹: qz ꝙ ꝺ mernit glificatiōem et exaltationē sui corꝑis. ⁊ subiecta ē sibi multitudo gētiū ꝙ fidē: vt ꝺz Phil. ij. Propt qō ⁊ ꝺ⁹ exalta. ll. ⁊c. sed ꝑ: Et ois lin/gua ꝓfiteat: qz ꝺns iesus xp̄s ī glīa ē dei p̄ris. y Ola trahā ad me. Ex amore enī ī cruce ostēso ad gen⁹ hūanū ꝺz vim at/tractiuā oim mētiū. z Hoc aūt dicebat significās q̄ morte esset moriturꝰ. Ista sūt verba euāgeliste interpētis qꝺ xp̄s ī telligeret ꝙ illā exaltationē. ſ. suā crucifixionē. a Respon/dit. Dic ponit iudeoꝝ cōtradictio arguentiū ex ei⁹ morte au/dita qꝺ ipe nō esset xp̄s. dicētiū: b Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet in eternū. Nomīe legis iudei aliqñ accipiūt/ꝛorū ver⁹ testamētū: ⁊ nō solū ḋnōz libroꝝ mosi q̄ approbate dicūt lex. in ꝓphetis āt sit mētio de ēnitate xp̄i: vt ꝓz Esa. ix. Et vo

ſ. ſ. ⁊ ꝺ. ꝙ ītructiōez vrāz.

s Sz ,ꝑpter ꝺ

t Hūc iudi. ē mū. ſ. iudiciū discretiōis: qz tꝺ passiōis xp̄i di/sceret sūt fideles ecclēdtes ab obstīat⁹ ꝑ infidelitatē. ſ. futuro āt erit iudiciū ꝺdēnatiōis infidelitū ⁊ ꝓmiatiōis credētiū. vel aliter: Hūc iudi. ē m. ſ. ꝙ mūdo: iꝝtū ex dīna snia mūd⁹ a ꝑāte oia/boli crept⁹ ē ī passiōe xp̄i. iō ꝺdit: v Hūc ꝺn. bu. mū. ei. ſ. Diabol⁹ enī ꝺ ꝺz mūdi ꝓnceps. ū ꝙ sit ꝺns ꝑbtātie mūdi: ꝺ holm mūdialiē vincētiū iꝝtū se ꝑbcūrit ei ꝙ petiū. ꝺz āt eiect⁹ diabol⁹ ꝙ passionē xp̄i ꝙ quā apta ē ianua glīe: ⁊ sic diabol⁹ ñ ꝑt ipedire sctōs a ꝓsecutiōe glīe. sīc faciebat añ: tñ ꝓmittit tem/tare holes ad exercitiū ⁊ meritū electoꝝ. x Et ego si exal/tu. a ter. ſ. ī cruce vbi exaltat⁹ ē: mortēs ī aere obediēdo aereat ptātes. Dicit ēt ī cruce exaltat⁹: qz ꝙ ꝺ mernit glificatiōem et exaltationē sui corꝑis. ⁊ subiecta ē sibi multitudo gētiū ꝙ fidē: vt ꝺz Phil. ij. Propt qō ⁊ ꝺ⁹ exalta. ll. ⁊c. sed ꝑ: Et ois lin/gua ꝓfiteat: qz ꝺns iesus xp̄s ī glīa ē dei p̄ris. y Ola trahā ad me. Ex amore enī ī cruce ostēso ad gen⁹ hūanū ꝺz vim at/tractiuā oim mētiū. z Hoc aūt dicebat significās q̄ morte esset moriturꝰ. Ista sūt verba euāgeliste interpētis qꝺ xp̄s ī telligeret ꝙ illā exaltationē. ſ. suā crucifixionē. a Respon/dit. Dic ponit iudeoꝝ cōtradictio arguentiū ex ei⁹ morte au/dita qꝺ ipe nō esset xp̄s. dicētiū: b Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet in eternū. Nomīe legis iudei aliqñ accipiūt/ꝛorū ver⁹ testamētū: ⁊ nō solū ḋnōz libroꝝ mosi q̄ approbate dicūt lex. in ꝓphetis āt sit mētio de ēnitate xp̄i: vt ꝓz Esa. ix. Et vo

ſ. ſ. ⁊ ꝺ. ꝙ ītructiōez vrāz.

s Sz ,ꝑpter ꝺ

t Hūc iudi. ē mū. ſ. iudiciū discretiōis: qz tꝺ passiōis xp̄i di/sceret sūt fideles ecclēdtes ab obstīat⁹ ꝑ infidelitatē. ſ. futuro āt erit iudiciū ꝺdēnatiōis infidelitū ⁊ ꝓmiatiōis credētiū. vel aliter: Hūc iudi. ē m. ſ. ꝙ mūdo: iꝝtū ex dīna snia mūd⁹ a ꝑāte oia/boli crept⁹ ē ī passiōe xp̄i. iō ꝺdit: v Hūc ꝺn. bu. mū. ei. ſ. Diabol⁹ enī ꝺ ꝺz mūdi ꝓnceps. ū ꝙ sit ꝺns ꝑbtātie mūdi: ꝺ holm mūdialiē vincētiū iꝝtū se ꝑbcūrit ei ꝙ petiū. ꝺz āt eiect⁹ diabol⁹ ꝙ passionē xp̄i ꝙ quā apta ē ianua glīe: ⁊ sic diabol⁹ ñ ꝑt ipedire sctōs a ꝓsecutiōe glīe. sīc faciebat añ: tñ ꝓmittit tem/tare holes ad exercitiū ⁊ meritū electoꝝ. x Et ego si exal/tu. a ter. ſ. ī cruce vbi exaltat⁹ ē: mortēs ī aere obediēdo aereat ptātes. Dicit ēt ī cruce exaltat⁹: qz ꝙ ꝺ mernit glificatiōem et exaltationē sui corꝑis. ⁊ subiecta ē sibi multitudo gētiū ꝙ fidē: vt ꝺz Phil. ij. Propt qō ⁊ ꝺ⁹ exalta. ll. ⁊c. sed ꝑ: Et ois lin/gua ꝓfiteat: qz ꝺns iesus xp̄s ī glīa ē dei p̄ris. y Ola trahā ad me. Ex amore enī ī cruce ostēso ad gen⁹ hūanū ꝺz vim at/tractiuā oim mētiū. z Hoc aūt dicebat significās q̄ morte esset moriturꝰ. Ista sūt verba euāgeliste interpētis qꝺ xp̄s ī telligeret ꝙ illā exaltationē. ſ. suā crucifixionē. a Respon/dit. Dic ponit iudeoꝝ cōtradictio arguentiū ex ei⁹ morte au/dita qꝺ ipe nō esset xp̄s. dicētiū: b Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet in eternū. Nomīe legis iudei aliqñ accipiūt/ꝛorū ver⁹ testamētū: ⁊ nō solū ḋnōz libroꝝ mosi q̄ approbate dicūt lex. in ꝓphetis āt sit mētio de ēnitate xp̄i: vt ꝓz Esa. ix. Et vo

sint aliquātulū mutata. v Excecauit ocu. eoꝝ. subtrahendo lumē gre. ꝓt eorum malicia: qz aucrebāt se ab hac luce. x Et indu. coꝛ eoꝝ. qz ad subtractionē diuīe gratie q̄ coꝛ mollificat ꝙ deuotione sequit cordis induratio ꝙ cordis obstinatio.

y Ut nō vi. ocu. ſ. metalib⁹. z Et nō ītel. cōꝛ. ⁊ uer. ⁊ sa. cor. qz ista nō possent fieri nisi gratia dei ꝓueniēte. a Hec dixit esaias qñ vidit gliam ei⁹. Hoc addit euāgeli/sta: quia Esa. vj. ꝓmittit Xbis ꝑdictis de exaltatiōe xp̄i ⁊ glīa. cū ꝺz: Vidi dñm sedē/tē sup soliū excelsū ⁊c. b Verūtā. Dic ostendit defect⁹ iudeoꝝ xp̄o credentiū q̄ ī/ꝑfecti erāt in fide: qz nō solū requirit credulitas cordis: ſz etiā ꝓfessio oris: ꝑm qō ꝺz Ro. x. Corde enī credit ad iusticiā: oꝛe aūt ꝓfessio fit ad salutē. ipsi aūt licet in christo crederēt: tñ ꝓhiberi nō audebant. ⁊ ꝺ est quod dicit: Verūtamē ex ꝑncipib⁹. ſ. ex legis/peritis ⁊ sacerdotib⁹. c Multi cre. in eū. ꝑpter miracula ⁊ ꝑpter implētionē scri/pturarū. d Sed ꝓ. pha. nō ꝓfi. vt de synagoga nō ence. qz ꝺspirauerūt q⁹ ꝓfiten/tes ipm esse xp̄m excōicarent ⁊ de societate iudeoꝝ expelleret: qꝺ erat apꝺ eos igno/miniosū: vt. ſ. ꝺictū ē. ca. ix. verūtn oēs talē penesī. ꝑ iusticia sustineāt sūt meritorie. Cā ño ḡre ꝺ meritū fugert erat supbia. iō subdit: e Dilexerūt enī gliaz ho. ſ. ho/norē mūdanū. f Magis q̄ gliam dei. ſ. meritū. ꝓ q̄ glia dei reddit.

Jesus aūt

a Jesus aūt. Nic ꝑhīr eoꝝ infidelitas arguit a xp̃o. Et diuidit in tres. qz ꝑmo ducit eos ad credēdū. scdo oñdit fidei fructū. ibi: Et lux. tertio ꝛcredulitatis suppliciū. ibi: Et si q̃s audierit. In ꝑma igit̃ pte dicit sic: Jesus aūt clamauit. ad deno/tādū magnitudinē dilectionis ꝛ sui affect⁹ ad saluādū hoīm. b Et dixit. q̃ cre. i me nō cre. in me. s. solū. aliter cēt ꝺdictio. ió sequit:

c Sed in cū q̃ misit me. qz vna est fides patris ꝛ filii: ꝛ vna visio q̃ succedit fidei. ideo sequitur: d Et q̃ videt me ꝛc. Pater enī ꝛ filius sūt vnā substātia. distinguunt aūt in ꝓprietate relatiua. Hec aūt est natura relatiois qz: qz cognito vno cognoscit ꝛ reliquū: cum sint simul natura in intellectu. e Ego lux. Hic ponit fidei fructus. cū ꝺr: Ego lux veni in mūdū: vt ois q̃ credit i me in tenebris nō maneat. s. ignoratie: culpe ꝛ gehēne. hic est fructus gloriosus talia euadere ꝛ bona cōtraria obseruare. f Et si q̃s audierit. Hic describit pena incredulor. cū ꝺr: Et si q̃s audierit ẏba mea. aure corpis: sz nō cordis. h Et nō custodierit ea. manēs in infidelitate. b Ego nō iudico eū. s. in isto ꝑmo meo aduētu. cui⁹ cā subdit:

i Nō ei veni vt iudicē mūdū. in aduētu ꝑmo: k Sed vt salui/ficē mūdū. sustinēdo iudiciū cōdēnatiōis ꝛ mortē.

l Qui spernit me ꝛ nō accipit verba mea. p fidē.

m Habet qui iudicet eū. ꝛ oñdit q̃s sit iste iudex. q. d.

n Sermo quē locut⁹ sū ꝛc. Sicut enī lex ciuilis ꝺr iudicare latronē inq̃ntū oñdit eū dignū iudicio ꝛ ꝺdēnatione. sic facta xpi et ei⁹ doctria iudicabūt infideles: qz ostēdent eos dignos cōdēnatiōe: sed qz ipsemet xp̃s iudicabit effectiue in aduētu scdo. ió sequit: o Quia ego ex meipso non sū locut⁹. ꝓpter hoc enī sermo xpi oñdit infideles cōdemnabiles: qz ꝓcedit ex infallibili ẏritate. s. a deo patre. ió ꝺcitur: p Ipse mihi mādatū dedit: q̃d dicā ꝛc. qz xp̃s q̃ntū hō minor est patre. ꝛ sic accipit ab eo mādatū. tā cui⁹ executiōe nō pōt deficere a regula volūtatis diuīe: qz hūanitas xpi tāq̃ instrumētū diuinitatis ꝓiūcta in nullo modo nisi ꝑmissū motū. q Et scio qz mādatum ei⁹ vita eterna est. s. virtualiter inq̃ntū obseruatio mādator̃ dei de quo aūt vītā eternā: ꝑmissum Mat. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mādata. r Que ergo ego lo. ꝛc. Hoc cōcludit ad ostendēdū qz bīanitas sua nō poterit obliquari a regula diuine veritatis: vt patet per ꝓdicta. Occasiōe cuiusdā dicti in hoc ca. querit: vtr̃ ꝓncipes iudeoꝝ credēte in xp̃m añ ei⁹ passionē peccarēt mortaliter nō ꝓtēdo suā fidē. Et argnit ꝑmo qz nō: qz omittere illud qđ vertit in scādalū ꝛ turbationē alioꝝ nō est ꝑctm mortale: sz magis videtur meritoriū. qz dic̃ Aplus. 1. ad Coꝝ. x. Sine offēsiōe esto te iudeis ꝛ gētili⁹. Cōfessio aūt sue fidei fuisset i scādalū seu turbationē alioꝝ. q̃ ꝛc. Jtē aliq̃ de istis fuerūt valde boni ꝛ iusti: vt Nicodem⁹ ꝛ Ioseph ab arimathia q̃ erāt discipuli christi occulti. ꝛ ió nō est verisile q̃ tacuisset a sue fidei cōfessione si fuisz hoc peccatū mortale. Cōtrariū arguit per illō qđ dr̃ad Ro. x. Corde enī creditur ad iusticiam: ore aūt fit cōfessio ad salutē. ꝛ sic videt q̃ ꝓfessio fidei sit necessaria ad salutē. sic ꝛ ipsa fides: ꝛ p ꝓns ei⁹ omissio ꝑctm mortale est. Rūsio Aug⁹. diffinies ꝑctm mortale: dic̃ q̃ peccatū trāsgressio est legis diuine ꝛ celestiū inobedētia mādator̃. ꝛ ió omissio ꝓfessionis fidei nō est ꝑctm mortale nisi i casu in q̃ ꝓfessio ex opposito cadit sub ꝑcepto diuino. ipsa aūt ꝓfessio cū sit act⁹ virtut̃ nō cadit nisi sub ꝑcepto affirmationo. ꝑceptū aūt affirmatiuū licz ſ obliget ad sp obligat tñ ꝓ tpe ꝛ loco. videlicet qñ omissio act⁹ q̃ cadit sub ꝑcepto t̄ cōtra charitatē dei vel p̃. primi. ꝛ hoc modo omissio ꝓfessiōis fidei ꝑtra charitatem dei est qñ ꝙ hoc subtrahit honor̃ deo debit⁹: vtpote qñ ꝙ hoc credit qz talis fides nō sit vera. Est etiā ꝑtra charitatē ꝑximi: qñ ꝙ hoc ꝑximi salus impedit. ꝛ hoc est quando per hoc q̃ aliōs maioris stat⁹ fidē suā nō ꝓfitet. aliq̃ simpliciores a fide vel fidei ꝓfessiōe tpe debito auertunt. ꝓpter vtr̃ q̃ istoꝝ ꝓncipes iudeoꝝ de q̃bus ẏritur mortaliter peccabāt. ꝑmo cū essent legisperiti ꝛ sacerdotes i scripturis exercitati: vt. s. dicū est. ꝙ hoc q̃ ex timore fidē suā de xp̃o nō cōfitebant. fides illa ab aliōs nō vera sed falsa reputabat. ꝙ hoc etiā aliq̃ inferiores dictis ꝛ factis sacerdotum inducētes a fide xpi auertebant: ꝛ sic patet q̃ omissio ꝓfessionis fidei in ipsis erat ꝑtra charitatē dei ꝛ ꝑximi. Jtē alia rōne peccabāt: qz tenebāt ex officio docere ꝓpl̃z de his q̃ sūt necessaria ad salutē: cuiusmodi erat fides xp̃i: ꝛ ió taciturnitas illa nō pōt a petrō excusari. Et hoc innuit euāgelista reddēs cām taciturnitatis ipsoꝝ dicēs: Dilexerūt enī magis gl̃iam hominū q̃ gl̃iaz dei. Ad ꝑmū dicendū q̃ ꝓfessio fidei q̃ñ est ad turbationē hoīm ꝛ ad nullā vtilitatem est omittenda. ſm q̃ dicit dñs Lu. ar. vij. Nolite sc̃m dare canib⁹ ꝛc. Sed si ex ꝓfessione fidei sperat aliq̃ utilitas aut etiā assit necessitas: scādalū infidelitū est ꝑtendendū. sic dic̃ dñs Mat. xv. de scādalo phariseoꝝ. Sinite illos. s. turbari: qz cecidūt ꝛ duces ceco. Ad scdm dicēdū q̃ etiā apli aī ꝓfirmationē spūssancti mortaliter peccauerūt. vt ꝑtz de negatiōe petri. ꝛ ió nō est mirū si alij iferiores ꝓtrucidatiōe inq̃ti similiter peccauerunt: qz nō erant confirmati.

Ante diem

Moraliter. a Jesus ergo aī sex dies. Alcuinus. Mystice q̃ ante sex dies venit bethaniam. significat q̃ ille qui sex dieb⁹ oīa fecerat: ꝛ sexto die hominem creauerat ipe sexta mūdi etate sexta feria. sexta hora redimere mundū venerat. f Maria ergo accepit libram unguenti ꝛc. exponatur sicut supra Mat. xxvj. ꝛ Mar. xiiij.

m† Cogitauerūt aūt ꝓncipes sacerdotes vt laçar interficerent ꝛc. Aug⁹. O ceca semicia: ſi dñs suscitare potuerit mortuū ꝛ nō posſit occisū. ecce vtrūq; dñs fecit. nā laçarū mortuū ꝛ seipm occisū suscitauit. n Jn crastinū aūt turba multa. ꝛc. exponat sicut. s. Mat. xxi. ꝛ Mar. xi. Erāt gētiles q̃dā ꝛc. Sequitur: † Nisi volum⁹ iesū videre ꝛc. Aug⁹. Ecce volūt eū interficere ꝛ gētiles videre: sed ꝛ illi ex iudeis erāt q̃ clamabāt: Benedict⁹ q̃ venit in nomīe dñi. ecce isti ex circūcisiōe. ꝛ illi ex ꝓputio velut duo pietes de diuerso vēientes: ꝛ in vnā fidē xpi pacis osculo cōcurrentes. ideo sequit: p† Venit hora vt clarificet filiū hominis. clarificat⁹ est enī in ecclesia ex indeis et gentib⁹ collecta. Quod sequit morale est vbi ꝺbi: a† Et ego si exaltat⁹ fuero a ter. oīa trahā ad meipm ꝛc. Nā amore quo ꝙ nobis passus ē trahit nos ad ipm: sicut magnes lapis attrahit ad se ferrū. ꝛ sic omnia trahit ad se. nā hō dicit omnis creatura: Marc. vltimo. Predicate euāgeliū omni creature: id est omni homini. sicut fuit expositum ibi: b† Dixit ergo eis Jesus: adhuc modicū lumē in vob est ꝛc. Moralit attrit⁹ de peccatis modicū lumē habet. ꝓpter qđ vsq; ad cōritio nē ꝑfectā debet ꝓcedere ne cōprehendāt eū tenebre p recidiuum mortalis culpe. c† Dilexerūt enī magis glo. hoīm q̃ gl̃iam dei ꝛc. isti bodie multos habēt sc̃tes. s. ꝓ mūdi gl̃ia se ꝛ sua. ꝓdigaliter exponētes: et parū aut nihil ꝙ ꝓmerēda dei gl⁹ria facientes. Jesus aūt clamauit ꝛc. Sequit: e Ego lux in mūdū veni ꝛc. ꝓpter qđ accedēs ad cū ꝙ fidē ꝛ deuotionem ab eo illuminat⁹ ad saluādū. ab eo ꝺr̃ recedēs obtenebrat⁹ ad gehennā. s† Nō veni vt iudicē mū. i. cōdemnē. ꝓriū enī de lictū cōdemnat quēlibet peccatorem.

Jnfra. xij. vbi ꝺcit in postilla: Sciendū etiā q̃ ista portatio pecunie in via nō pertinet ad ꝑfectionē.

Additio. j. Non repugat ꝑfectioni habere seu portare pecuniā: licet cōiliū dñi de dimissione bonoꝝ tpaliū sit vtile ad vitā eternā facili⁹ cōsequēdā. Cuius ratio est. Nā ſm Thomā sc̃da sc̃e. q. clxxv. arti. vj. in resp̃sione ad ꝑmū argumētū. Perfectio christiane vite nō cōsistit essentialit in pauptate volūtaria: sed volūtaria pauptas opat instrumētaliter ad ꝑfectionē vite. Alī nō oportet q̃ vbi ē maior pauptas ibi sit maior ꝑfectio: quāmo pōt esse summa ꝑfectio sine cum magna opulētia. Nam abraam cui dictū est: Sciī. xxij. Ambula coā me ꝛ esto ꝑfectus. legit q̃ plurimuz diues fuisse. Si aūt ex hoc arguat̃ inutile esse cōiliū dñi de pauptate cū abraā diuitias possidēs fuit ꝑfectus. Ad hoc dicēdū ſm Thomā in tractatu de ꝑfectiōe vite spualis: q̃ idcirco cōsiliū pauptatis dat: qz pauperes liberiores sūt a sollicitudie diuitiarum ꝛ securiores ab illis vitijs que in acquirendis pecunijs q̃nq; cōtingūt: q̃ sunt impedimēta ꝑfectionis. Ex quo sequit q̃ magna fuit virtus seu ꝑfectio abrae ꝛ danid ꝛ similiū q̃ etiam diuitias possidentes a diuitijs liberū animū habuerūt: sic magna fuit virtus Samsonis q̃ ablq; armis cū sola mādibula asine multos ꝓstrauit hostes. vt Judi. xv. ca. Nec ex hoc sequitur inutiliter dare ꝙsiliū militi vt ad bellū ꝓcēdēs arma sumeret ad hostes vincēdos. vincere enī sine armis licet sit possibile ꝛ valde virtuosum: est tamē de raro cōtingentib⁹. simile est de possidentib⁹ diuitias respectu ꝑfectionis vite. vñ Eccl. xxxj. Cū dicit: Beatus est dives q̃ inuent⁹ est sine macula ꝛc. ꝛ infra. Quis est hic ꝛ laudabim⁹ eū: fecit enī mirabilia i vita sua ꝛc. Mirabilia enī facit seu mirāda: nō aūt ſpossibilia q̃ in diuitijs viuēs diuitijs affluentib⁹ cor nō apponit. Ex q̃b⁹ ad ꝓpositū dici posset q̃ xp̃s q̃ pauptatē voluntariā sepe cōmendauit: volēs docere apl̃os q̃ etiā sine tali pauptate ꝑfectio vite posset acquiri. ideireo pecuniā in via portabat. Si aūt obijciat de b q̃ Mat. x. ꝺr apl̃os q̃ in ecclia ꝑfectionē locū tenent. Molite posſidere aur̃ nec argentū nec pecuniā in ꝙnis vr̃is. Ad ꝑ dicēdū q̃ illa ẏba dñi ad lr̃am Aug⁹. i li. de ꝙsen. euā gelistarū exp̃it vt intelligank nō ꝓcepti̇ēdo sed magis ꝓmittendo: ꝓmittit eni eis vt absq; auro ꝛ argēto ꝛ alijs sūptib⁹ ad ꝑdicādū irēt: acceptur̃i vite sūpt⁹ ab his quib⁹ ꝑdicabāt. vñ subdit: Dign⁹ est operari⁹ cibo suo: ita tñ q̃ si aliqs ꝓpr̃is sūptib⁹ ꝑdicatiōe euāgelij vteret ad superogationes ꝓtinet. sic Paul⁹ de seipso dicit. 1. Cor. ix. Chrys. etiaz aliē exp̃it ista ẏba vt intelligank illa dñm discipul⁹ ꝓcepisse q̃ntū ad illā missionē tñ q̃ mittebant ad ꝑdicandū iudeis: vt p hoc excitarentur ad ꝓfidendū de virtute ipsius q̃ eis absq; sūptib⁹ ꝓuideret: qđ ꝓbatur cū b qđ ꝺr Luc. xxij. Cū misi vos sine sacculo ꝛ pera ꝛ calciamētis: nūqd aliq̃d defuit vobis? Ūi ex ꝑdict⁹ ẏbis nō obligabant apl̃i nec successores q̃. put dic̃ glo. Lu. x. Sūt q̃i ad nō portādū seu habendū pecuniā tanq̃ ad illa q̃ repugnāt ꝑfectioni. vñ. put dicit scīus Tho. vbi. s. in rñsione. ij. arti. Sc̃tū ā videt dicere q̃ tot scti pontifices sic Anastas⁹: Ambro. Aug⁹. illa ꝓcepta trāsgressi fuisset si ad illa seruāda se crederēt obligati. Illō aūt capl̃m: Erāt q̃ semiar. ꝛc. p postillatorē allegatū facit ad ꝑdicta. ꝓmo qz pluries ibi dicit pauptatē esse viā ꝑfectiōis vl ad ꝑfectionē. ꝛ p ois nō est ꝑfectior. scdo qz b qđ dicit q̃ xp̃s ꝺclecdēs infirmis pecuniā portabat: sicut ꝛ in fuga ꝛc. Intelligendū est q̃ si apti adhuc infirmi vel etiā alij crederēt sūmā pauptatē esse necessariā ad salutē: forte retrocederēt: sicut de illo adolescēte legitur Mat. xix. ꝛ ideo talib⁹ cōdescēdēs apl̃os docebat exēplo q̃ etiā sine tali pauptate posset q̃s acquirere ꝑfectionem. et similiter posset dici de fuga. Jn eo. ca. vbi dicit in postil. Dicendū q̃ hoc erat qz laçar⁹ erat nobilis hō.

Additio. ij. Miraculum laçari inter cetera miracula christi maius fuit. ꝛ ideo notabilius. Unde supra eodem ca. dicitur q̃ turba multa venerunt vt laçarum viderent quem suscitauit a mortuis: quod non sic legitur de alijs miraculis.

Replica. Jn ca. xij. vbi inquirit postil. quare contra laçarum mouebantur iudei vt cogitarent eū interficere. Respondet: quia fuit vir nobilis ꝛ famosus. ideo eius resuscitatio fuit famosior et infidelib⁹ plus odiosa. Burgen. opponit q̃ illud non fuit propter nobilitatē laçari: sed propter nobilitatē miraculi: quia fuit maximū miraculum christi: sed nō video quare fuit mai⁹ miraculū q̃ suscitatio filij vidue ꝛ filij archisynagogi.

Ante diē festū. Ca. XIII

Ante diē festū paschē sciēs a figuralem. Ca. XIII

a ſ. i. ipse dies paschē quo transiret per crucē. cecte ꝓtras illi⁹ figure.

Iesus qz venit hora eius c

Ante diē fes. pas. Jn pte ꝓ. Ca. XIII

cedēti euāgelista descripsit occasionem mortis xp̃i. hic incipit describere mortē ei⁹. Et diuidit in duas: qz ꝑmo describit q̃liter xp̃s imminēte morte sua alios discipulos ꝺfortauit. scdo mortē xp̃i ꝺscribit. ca. xviij. ibi: Hec cū dixisset ie. Pria in tres: qz ꝑmo oñdit q̃liē xp̃s ꝺfortauit discipulos exēplis. scdo ẏbis ca. se. Et ait discipulis suis: Nō ꝛtur. co⁹ve. tertio ozōnū suffragijs ca. xvij. Hec locut⁹. Prima in duas: qz ꝑmo ꝓit imitabile xp̃i exēplū. scdo defect⁹ discipuloꝝ ad imitandū. ibi: Hec cū dixit. ie. Pria i tres. qz ꝑmo factū describit. scdo ei⁹ vtilitas oñdit. ibi: Scit q̃ ad si. tertio fert imitatio discipl̃is idicit. ibi: Postq̃ ḡ. Pria i duas: qz ꝑmo ꝓmittit affect⁹ xp̃i ad discipl̃os. scdo p factū ūtruit ipos. ibi: Et cena facta. Circa ꝑmū sciēdū q̃ affectus xp̃i ad discipl̃os ꝓmittit vt ei⁹ factū magis gratū ostēdat: ꝛ discipuli ei⁹ libēt⁹ imitēt. dic̃ ḡ sic: Aī die fes. s. xiij. luna in cui⁹ vesp̃a ꝺmolabat agn⁹: ꝛ icipiebat solēnitas paschē q̃ celebrabat lūa. xv. ꝛ ſs hūc modū in eccl̃ia solēnitates icipiūt a vespa p̃cedētis diei. b Scies iesus. Ex q̃ ptz q̃ nō ignorās nec ꝺmolūtar⁹ vēit ad passionez: sed volūtarie obediēs deo p̃r̃i. c Quia ve. ho. ei⁹. ſi fatal: sz a deo p̃e ꝺtermināta. ꝛ b ꝓtiēnē. vt ꝺmolatio agni q̃ tollit ꝑctā mūdi immediate p⁹ ꝺmolatiōez agni figuralis seq̃ret. ꝛ sic ẏritas figure ꝛñderet. Et trā

Ñ bescūt dicere alios euāgelistas mētitos ꝙ dicūt dñm cōiter cū alijs carnes agni comedisse. Dūc iohānē ꝯo illos correxisse dicūr. Sz errāt: qz cū oēs eodē ſpū locutos fuisse ꝟstet: ſi in vno mētirent: in alijs eis nō crederetur.

a ¶ Ut trāseat. Interp̄tat nobis euāgelista nomē pascę. i. trāsitus ⁊ significationē: qz ſic illi de egypto: ſic chr̄s tus de mūdo. Sic et nos sanguine agni insigniti. deuitūs ad virtutes: de mūdo ad cēlū. b ¶ In finē di. In finē. i. in xp̄m: ꝙ est finis cōſūmās. i. vt ciuſ dilectiōe trāseāt ꝙ ipe trāſit. Ꝙ in fine. i. in mortē: nō ꝙ mortē terminet eⁱ⁹ dilectiō: ſed intātuz dilexit ꝙ vſq; ad mortē dilectio eum pduxit: in ꝙ exēplū dedit vt oēs in dei veritate pmaneāt vſq; ī finē. c ¶ Et cena fa. Cena ſignificat passiōez. Sic ei p̄ cenā ſi fit pāſ diuz sic et xp̄s postꝙ semel passus ē nō itez patiē. Surgit a cena: post passionē pōit vestimēta: ſm priozē in firmitatē libeo ꝓcinxit se: eadē carne iā i mortali. aquā in peluī. i. grām baptiſmi: lauat pedes: ⁊ tergit a peris. i baptiſmo accepit veſtimēta. i. iudeos in fine ſeculi ꝙs priius exceꝯatos depoſuit.

d ¶ Surgit a ce. Ab illa celesti refectiōe ꝙ cū angelis reficiebat. deponit veſtimēta per gliam eterne beatitudinis. e ¶ Et ponit veſtimēta. Ꝑeterminſit altitudinē: ſuppoſiturus ei⁹ humiliratē: vt pfecte cōmēdet humilitas homi: cū tam alt⁹ ſit ſe hūiliauerit: vt ⁊ pedes traditoris lauaret. f ¶ Deinde mi. Sāguiez ī terrā fudit: vt veſtigia credētiū mūdaret: ꝙ terrenis peccatis erāt ſordida. g ¶ Dicit ei p. Ꝑro altitudine ꝓmiſſi mysteriū nōdū ꝑt ſuſtinere deū ad pedes hūiliari: panore ꝑterrit⁹. h ¶ Rādit. Qui non lauat ꝑ baptiſmū ⁊ ꝓfeſſionē pnīe: nō hz ptē cū iesu. i ¶ Dicit ei ſimō pe. Error petri hic nobis ꝓfuit. Erranit enī ne nos erraremus. Errauit: cū ſe totū lauādum deo obtulit quē de⁹ cozrexit: oſtēdēs ſemel baptiçatū nō esse baptiçandū. k ¶ Qui lot⁹ est. Ex his verbis ſtrelligim⁹ baptiçatos aplos: ⁊ ſi nō legim⁹ vbi vl̄ qñ. ¶ Qui lot⁹ ē ⁊c. Baptiſmo lot⁹ est mundꝰ. Sed qz iterū puluere terrene habitatiōis inquinat: iterꝯ op⁹ est pedes lauare: quos lauat dñs interpellās ꝓ nob: et noſipſi orādo. Ille ertā ꝙ in ocio ſtudet veritati dū intelligit de lotiōe iterior⁹ macule: lra ē plana: qz nullꝰ ꝑt dr̄e ptē cū xp̄o in gſta celesti niſi lot⁹ fuerit a macula petri: ſm qđ ſcribit Apoc. xxi. Nihil coinq̄natū i trabit in illā. Si aūt ſtelligat de lotiōe cozpali pedū ipſi⁹ petri. eodē mō ē dicē dū. Sic enī aliq̄d est illicitū nō ex natura ſua: ſz tm̄ ꝓhibitū: vt ꝓpter ſcelu ignī vetiti ꝺmi parētis. ita ſilr aliq̄d est neceſſariū ad ſalutē nō ex natura ſui: ſz ꝓpter ꝑceptū dei vl̄ placi. ⁊ ſic erat in ꝓposito. Ex ꝙ enī xp̄s volebat ſimpliciter b facere. petrus de neceſſitate ſalutis tenebaꝫ ſuſtinere. v ¶ Dicit ei ſimō petrus: dñe nō tm̄ pedes meos ſz ēt man⁹ ⁊ caput. Pedes ſūt ꝑs cozpis inferioz. man⁹ media. caput ſupioꝛ. ⁊ iō p exp̄ſionē iſtaꝝ ptiū ſtelligit totuz cozp⁹. Est igit ſensus: Dñe nō tm̄ ⁊c. q. d. pri⁹ ſuſtinerē a te ꝑ totū cozp⁹ lauari q̄ a te ſe parari: qz q̄uis esset durū petro ſuſtinere ſmitiū mgr̄i: tū grauꝫ erat ei ab ipo separari. vñ ꝺz in itinerario Clemēt⁹: ꝙ q̄ncūq; petr⁹ memoꝛ erat dulcissime ſo cietat⁹ xp̄i reſolucbak i lacbꝛymas: ita ꝙ facies eⁱ⁹ adusta videbak ex frequenti lacbꝛymaꝝ fluxu. p ¶ Dicit ei. ꝙ lot⁹ ē ꝑ baptiſmū: ex ꝙ accipit ꝙ apoſtoli fuerūt a ꝯ baptiçati: vt. ſ. dictū ē ca. iij.

a ¶ Nō indiget niſi vt pedes lauet: ſz ē mundus tot⁹. Si enī aliōs baptiçaꝫ ſtatim moriaꝫ euolat ad patriā: nec indiget aliq̄ alia lotione. tñ ſi ſupuiuat: etiā ſāctē: indiget lotiōe pedū ſpūalū. i. affectionū mēris: qz ex cōditione moralis vite affect⁹ ci⁹ aliq̄n aliōs maculas ꝓtrahit ex temporalib⁹: ſz nō indiget lauare caput. i. ꝙtē ꝓplatinā ꝙ intēdit ſuplorib⁹ ⁊ eternis, nec man⁹. i. vite actiue opa ꝙ ī eo ſūt ſācta. Talis aūt erat petr⁹ ⁊ etiā alij apli excepto iuda ꝓditore, ꝓpt qđ ſequit: Et vos mūdi estis ſz nō oēs. b ¶ Postꝙ ꝙ lauit. Ostēſa facti vtilitate ī ꝓdicta lotiōe. hic inducit discipulos ad imitādū in op̄e. Et diuidit ī duas. qz ꝓmo ꝓpositū declarat. ſcōo ꝟfirmat. ibi: Exemplū enī dedi. Dicit igit ⁊ Postꝙ ergo lauit pedes eoꝝ. In hoc ostendit ꝯuenīēte modū docēdi. in moralib⁹ enī magis mouēt facta ꝙ ꝺba: vt pōt haberi ex. r. Ethicoꝝ. ⁊ iō xp̄s doctrine de humilitate ꝓmisit humilitatis factū. c ¶ Accepit veſti. ſua. Sicut enī administrādū cōgrue debēt veſtimenta deponi. ita ad docendū boneste debēt assumi: ꝓpter qđ magistri solēt legere in habitu ad ꝙ dispoſito ordinato ſm dispoſitionem facultas ſue. d ¶ Et cūz recubuisset iterꝯ. qz sedendo debet doctor docere. doctrina enī non capit niſi in quiete. ꝓpter qđ ꝺz. vij. phyſicoꝝ. Sedēdo ⁊ quieſcēdo fit ala ſciens et prudens: ſequit doctrina. c ¶ Dixit eis scitis ꝙd fecerim vobis. q. d. vos debetis hoc ſcire. et in hoc reddit eos attentos. f ¶ Vos vocatis me magister ⁊ dñe ⁊ bñ dicitis: ſum eteni. Aliq̄d enī dicit bñ dictuz qñ congruit dicenti ⁊ rei dicte. Cōgruit aūt rei dicte quādo ſic est ī re ſicut dicitur. Congruit aūt dicenti quādo dicens talez se ostēdit. facto qualem verbo. vtroq; modo apoſtoli bene dicebāt: quia ſic erat in re ex parte xp̄i qui ſuperioꝛ erat. ſimiliter ⁊ ex parte apl̄oꝝ qui facto ſe ei ſubijciebāt ſicut ⁊ ꝺbo: ꝓpt qđ ꝓpter discipulos ſoloverbo dicit Matth. viij. Multi dicent mihi in illa die: Dñe domīe nōne in nōle tuo ꝓphetauimus ⁊c. et tunc ꝓfitebor illis: qz nūq̄ nouī vos ⁊c. Ex ꝓdictis cōcludit ſaluator intētuz dicēs: g ¶ Si ergo ego lauī pedes ⁊c. multo fortius h ¶ Et vos debet⁹ alter alterius lauare pedes. ꝓ hoc intelligit quodlibet pietat⁹ et humanitatis officiū. ꝓximo impenſū. ad qđ impendendū quilibet tenet in caſu neceſſitatis. extra aūt talem caſū tenetur debito honestatis ⁊ cōgruitat⁹. i ¶ Exemplū. Dic ꝟfirmat cōcluſionē ꝓdictā. ⁊ hoc ꝺgrupliciter. Primo exēplo ſui dicēs: Exemplū enī dedi vobis ⁊c. q. d. ad hoc feci vt ostenderē vos ad hoc teneri. Scōo ꝟfirmat per ſuā auctoritatē dicēs: k ¶ Amē amen dico ⁊c. nec̄ apl̄s. i. miſſus. qz apl̄i fuerūt missi a xp̄o ad ꝓdicādū: ꝺb⁹ missis tenebaꝫ populi credere. multo fortiꝰ apl̄i tenebāt auctoritati xp̄i obedire. Tertio ꝟfirmat eā ſequēti ꝓmio cū dicit:

l ¶ Si hec scitis beati ⁊c. Beatitudo aūt est maximū desiderabile: cum ſit ſtatus oīm bonoꝝ aggregatiōe ꝑfectus. m ¶ Non de oībus vobis dico. ſcz ꝙ de beatis esse beati. qz ꝓuidebat dānationē iude futurā. ꝓpter quod ſubdit: n ¶ Ego scio. i. clare cognosco. o ¶ Quos elegerim. ſ. ad vitam eternā. Judas aūt non fuit electus ad ipām. ſ tm̄ ad apoſtolatum: vt. ſ. dictū est ca. vj. p ¶ Sed vt adimpleatur scriptura. ex malicia ⁊ dānatione vnius vestrū. q ¶ Qui māducat mecū panē leuabit calcaneū ſuuz ꝓtra me. i. conabik me ſuppeditare. hoc fuit implet⁹ ī iuda qui panem cozporalē ⁊ ſacramentalē ſibi datū a xp̄o māducauit. ꝓdicta aūt ſcriptura habet psal. xl. Trāſlatio. Lxx. habet: Qui edebat panes meos magnificauit ſup me ſupplantationē. Et trāſlatio Hiero. accepta in tra hebraicuz magꝭ ꝓpinqua ē dicto xp̄i: q̄ talis ē: Qui māducat panē mecum leuabit ꝓtra me plantā. r ¶ Ammodo dico vobis ꝙ ipe ⁊ pr̄ in eis recipitur.

s ¶ Dicē ei pe. nō la. mi. pe. in eter. i. ſūq̄ la nab. ac ſi diceret: ego nllo mō ſuſtinerē. licet aūt petr⁹ faceret bonū zelo: tū ídiſcrete bonū faciebat: qz cuꝫ xp̄s nō posſet errare nō debebat volūtati ei⁹ aliq̄ mō reſiſtere. ſō ſeq̄t: t ¶ Rādit ei iesus: Si nō la. ⁊c. Si bonū ſtelligat de lotiōe interioꝝ macule: ſīa ē plana: qz nullꝰ ꝑt dr̄e ptē cū xp̄o in gſta celesti niſi lot⁹ fuerit a macula petri: ſm qđ ſcribit Apoc. xxi. Nihil coinq̄natū i trabit in illā. Si aūt ſtelligat de lotiōe cozpali pedū ipſi⁹ petri. eodē mō ē dicēdū. Sic enī aliq̄d est illicitū nō ex natura ſua: ſz tm̄ ꝓhibitū: vt ꝓpter ſcelu ignī vetiti ꝺmi parētis. ita ſilr aliq̄d est neceſſariū ad ſalutē nō ex natura ſui: ſz ꝓpter ꝑceptū dei vl̄ placi. ⁊ ſic erat in ꝓposito. Ex ꝙ enī xp̄s volebat ſimpliciter b facere. petrus de neceſſitate ſalutis tenebaꝫ ſuſtinere. v ¶ Dicit ei ſimō petrus: dñe nō tm̄ pedes meos ſz ēt man⁹ ⁊ caput. Pedes ſūt ꝑs cozpis inferioꝛ. man⁹ media. caput ſupioꝛ. ⁊ iō p exp̄ſionē iſtaꝝ ptiū ſtelligit totuz cozp⁹. Est igit ſensus: Dñe nō tm̄ ⁊c. q. d. pri⁹ ſuſtinerē a te ꝑ totū cozp⁹ lauari q̄ a te ſe parari: qz q̄uis esset durū petro ſuſtinere ſmitiū mgr̄i: tū grauꝫ erat ei ab ipo separari. vñ ꝺz in itinerario Clemēt⁹: ꝙ q̄ncūq; petr⁹ memoꝛ erat dulcissime ſocietat⁹ xp̄i reſolucbak i lacbꝛymas: ita ꝙ facies eⁱ⁹ adusta videbak ex frequenti lacbꝛymaꝝ fluxu. p ¶ Dicit ei. ꝙ lot⁹ ē ꝑ baptiſmū: ex ꝙ accipit ꝙ apoſtoli fuerūt a ꝯ baptiçati: vt. ſ. dictū ē ca. iij.

a ¶ Nō indiget niſi vt pedes lauet: ſz ē mundus tot⁹. Si enī aliōs baptiçaꝫ ſtatim moriaꝫ euolat ad patriā: nec indiget aliq̄ alia lotione. tñ ſi ſupuiuat: etiā ſāctē: indiget lotiōe pedū ſpūalū. i. affectionū mēris: qz ex cōditione moralis vite affect⁹ ci⁹ aliq̄n aliōs maculas ꝓtrahit ex tempoꝛalib⁹: ſz nō indiget lauare caput. i. ꝙtē ꝓplatinā ꝙ intēdit ſuplorib⁹ ⁊ eternis, nec man⁹. i. vite actiue opa ꝙ ī eo ſūt ſācta. Talis aūt erat petr⁹ ⁊ etiā alij apl̄i excepto iuda ꝓditore, ꝓpt qđ ſequit: Et vos mūdi estis ſz nō oēs. b ¶ Postꝙ ꝙ lauit. Ostēſa facti vtilitate ī ꝓdicta lotiōe. hic inducit discipulos ad imitādū in op̄e. Et diuidit ī duas. qz ꝓmo ꝓpositū declarat. ſcōo ꝟfirmat. ibi: Exemplū enī dedi. Dicit igit ⁊ Postꝙ ergo lauit pedes eoꝝ. In hoc ostendit ꝯuenīēte modū docēdi. in moralib⁹ enī magis mouēt facta ꝙ ꝺba: vt pōt haberi ex. r. Ethicoꝝ. ⁊ iō xp̄s doctrine de humilitate ꝓmisit humilitatis factū. c ¶ Accepit veſti. ſua. Sicut enī administrādū cōgrue debēt veſtimenta deponi. ita ad docendū boneste debēt assumi: ꝓpter qđ magistri solēt legere in habitu ad ꝙ dispoſito ordinato ſm dispoſitionem facultas ſue. d ¶ Et cūz recubuisset iterꝯ. qz sedendo debet doctor docere. doctrina enī non capit niſi in quiete. ꝓpter qđ ꝺz. vij. phyſicoꝝ. Sedēdo ⁊ quieſcēdo fit ala ſciens et prudens: ſequit doctrina. c ¶ Dixit eis scitis ꝙd fecerim vobis. q. d. vos debetis hoc ſcire. et in hoc reddit eos attentos. f ¶ Vos vocatis me magister ⁊ dñe ⁊ bñ dicitis: ſum eteni. Aliq̄d enī dicit bñ dictuz qñ congruit dicenti ⁊ rei dicte. Cōgruit aūt rei dicte quādo ſic est ī re ſicut dicitur. Congruit aūt dicenti quādo dicens talez se ostēdit. facto qualem verbo. vtroq; modo apoſtoli bene dicebāt: quia ſic erat in re ex parte xp̄i qui ſuperioꝛ erat. ſimiliter ⁊ ex parte apl̄oꝝ qui facto ſe ei ſubijciebāt ſicut ⁊ ꝺbo: ꝓpt qđ ꝓpter discipulos ſoloverbo dicit Matth. viij. Multi dicent mihi in illa die: Dñe domīe nōne in nōle tuo ꝓphetauimus ⁊c. et tunc ꝟfitebor illis: qz nūq̄ nouī vos ⁊c. Ex ꝓdictis cōcludit ſaluator intētuz dicēs: g ¶ Si ergo ego lauī pedes ⁊c. multo fortius h ¶ Et vos debet⁹ alter alterius lauare pedes. ꝓ hoc intelligit quodlibet pietat⁹ et humanitatis officiū. ꝓximo impenſū. ad qđ impendendū quilibet tenet in caſu neceſſitatis. extra aūt talem caſū tenetur debito honestatis ⁊ cōgruitat⁹. i ¶ Exemplū. Dic ꝟfirmat cōcluſionē ꝓdictā. ⁊ hoc ꝺgrupliciter. Primo exēplo ſui dicēs: Exemplū enī dedi vobis ⁊c. q. d. ad hoc feci vt ostenderē vos ad hoc teneri. Scōo ꝟfirmat per ſuā auctoritatē dicēs: k ¶ Amē amen dico ⁊c. nec̄ apl̄s. i. miſſus. qz apl̄i fuerūt missi a xp̄o ad ꝓdicādū: ꝺb⁹ missis tenebaꝫ populi credere. multo fortiꝰ apl̄i tenebāt auctoritati xp̄i obedire. Tertio ꝟfirmat eā ſequēti ꝓmio cū dicit:

l ¶ Si hec scitis beati ⁊c. Beatitudo aūt est maximū desiderabile: cum ſit ſtatus oīm bonoꝝ aggregatiōe ꝑfectus. m ¶ Non de oībus vobis dico. ſcz ꝙ de beatis esse beati. qz ꝓuidebat dānationē iude futurā. ꝓpter quod ſubdit: n ¶ Ego scio. i. clare cognosco. o ¶ Quos elegerim. ſ. ad vitam eternā. Judas aūt non fuit electus ad ipām. ſ tm̄ ad apoſtolatum: vt. ſ. dictū est ca. vj. p ¶ Sed vt adimpleatur scriptura. ex malicia ⁊ dānatione vnius vestrū. q ¶ Qui māducat mecū panē leuabit calcaneū ſuuz ꝓtra me. i. conabik me ſuppeditare. hoc fuit implet⁹ ī iuda qui panem cozporalē ⁊ ſacramentalē ſibi datū a xp̄o māducauit. ꝓdicta aūt ſcriptura habet psal. xl. Trāſlatio. Lxx. habet: Qui edebat panes meos magnificauit ſup me ſupplantationē. Et trāſlatio Hiero. accepta in tra hebraicuz magꝭ ꝓpinqua ē dicto xp̄i: q̄ talis ē: Qui māducat panē mecum leuabit ꝓtra me plantā. r ¶ Ammodo dico vobis ꝙ ipe ⁊ pr̄ in eis recipitur.

s ¶ Dicē ei pe. nō la. mi. pe. in eter. i. ſūq̄ la nab. ac ſi diceret: ego nllo mō ſuſtinerē. licet aūt petr⁹ faceret bonū zelo: tū ídiſcrete bonū faciebat: qz cuꝫ xp̄s nō posſet errare nō debebat volūtati ei⁹ aliq̄ mō reſiſtere. ſō ſeq̄t: t ¶ Rādit ei iesus: Si nō la. ⁊c. Si bonū ſtelligat de lotiōe interioꝝ macule: ſīa ē plana: qz nullꝰ ꝑt dr̄e ptē cū xp̄o in gſta celesti niſi lot⁹ fuerit a macula petri: ſm qđ ſcribit Apoc. xxi. Nihil coinq̄natū i trabit in illā. Si aūt ſtelligat de lotiōe cozpali pedū ipſi⁹ petri. eodē mō ē dicē dū. Sic enī aliq̄d est illicitū nō ex natura ſua: ſz tm̄ ꝓhibitū: vt ꝓpter ſcelu ignī vetiti ꝺmi parētis. ita ſilr aliq̄d est neceſſariū ad ſalutē nō ex natura ſui: ſz ꝓpter ꝑceptū dei vl̄ placi. ⁊ ſic erat in ꝓposito. Ex ꝙ enī xp̄s volebat ſimpliciter b facere. petrus de neceſſitate ſalutis tenebaꝫ ſuſtinere. v ¶ Dicit ei ſimō petrus: dñe nō tm̄ pedes meos ſz ēt man⁹ ⁊ caput. Pedes ſūt ꝑs cozpis inferioꝛ. man⁹ media. caput ſupioꝛ. ⁊ iō p exp̄ſionē iſtaꝝ ptiū ſtelligit totuz cozp⁹. Est igit ſensus: Dñe nō tm̄ ⁊c. q. d. pri⁹ ſuſtinerē a te ꝑ totū cozp⁹ lauari q̄ a te ſe parari: qz q̄uis esset durū petro ſuſtinere ſmitiū mgr̄i: tū grauꝫ erat ei ab ipo separari. vñ ꝺz in itinerario Clemēt⁹: ꝙ q̄ncūq; petr⁹ memoꝛ erat dulcissime ſocietat⁹ xp̄i reſolucbak i lacbꝛymas: ita ꝙ facies eⁱ⁹ adusta videbak ex frequenti lacbꝛymaꝝ fluxu. p ¶ Dicit ei. ꝙ lot⁹ ē ꝑ baptiſmū: ex ꝙ accipit ꝙ apoſtoli fuerūt a

ſ quo exiuit ꝑ ꝙs de egypto.

a vt trāseat ex hoc mūdo ad pr̄ez: cū a ſ ꝙ eis factus homo.

dilexisset suos: qui erāt in mun/ ſ ꝙ eis moriēs. ſ vt eⁱ⁹ dilectiōe ipi trāsirēt ō mūdo. a ſ parata nōdū trāslacta: qz postea recubuit ⁊ discipla iude dedit.

b do i finē dilexit eos. † Et cenā fa ſ ſpūali ſuggestione iude.

cta cū diabolus iā misisset ī cor: c ſ hoc cōsentiēdo mīstras č. ſ nō credēdo cē deū.

vt traderet eum iudas simonis a ſ in vſū malarū effectū bona. ſ etiā tradito rē quo vtitur vt vult: ⁊ de malo bonū facit.

scariothis: † sciēs qz omnia de/ ſ scieno non cū deſereno.

dit ei pater ī manꝰ: ⁊ qđa a deo a ſ nō nos relinquēs. b ſ significat ꝙ de celestibus defecēdit: ⁊ ꝙ ſeipm exinaniuit: ⁊ ꝙ formā ſeruī induit.

c exiuit: ⁊ ad deum vadit: surgit b

c a cena ⁊ ponit vestimenta sua: i a ſ carnē mūdā. ſ humiliatez.

et cū accepisset linteū ꝓcinxit k

f se. Deinde misit aquā ī peluim: l ſ vestigia euāgelistarū firmat ⁊ purgat. m

⁊ cepit lauare pedes discipuloꝝ: ſ qz tota eius passio nostra est purgatio. ſ corporis.

⁊ extergere linteo quo erat ꝓcin n

ſ nō post alios ſz ꝓius ad principē apl̄oꝝ. iō ex pauescit ſ ꝙ deus lauet pedes homini.

ctus. Uēit ergo ad simonē petr. o ſ deus. ſ seruo.

g Et dicit ei petrus: Dñe tu mihi p

b lauas pedes? Respondit iesus ⁊ q ſ mysteriū huius rei.

dixit ei: Qđ ego facio tu nescis † modo: scies aūt postea. Dicit ei r

petrus: Nō lauabis mihi pedes ſ. ī nunq̄. ſ terrens de periculo salutis.

ī ęternū. Respondit ei iesus. Si ſ te dicit ꝓ solis pedibus.

non lauero te nō habebis ꝑtem mecū. Dicit ei simō petr⁹: Domi i v

ſ territ⁹ hac rāsiōe: totū se offert abluendū eurbar⁹ amore ⁊ timore. ſ affectionis. ſ opa.

ne nō tm̄ pedes meos: ſz ⁊ manꝰ ſ cogitationes.

k ⁊ caput. Dic ei ihs: † Qui lotꝰ ē: r

ligit de lotiōe interioꝝ macule: lra ē plana: qz nullꝰ ꝑt dr̄e ptē cū xp̄o in gſta celesti niſi lot⁹ fuerit a macula petri: ſm qđ ſcribit Apoc. xxi. Nihil coinq̄natū i trabit in illā. Si aūt ſtelligat de lotiōe cozpali pedū ipſi⁹ petri. eodē mō ē dicēdū. Sic enī aliq̄d est illicitū nō ex natura ſua: ſz tm̄ ꝓhibitū: vt ꝓpter ſcelu ignī vetiti ꝺmi parētis. ita ſilr aliq̄d est neceſſariū ad ſalutē nō ex natura ſui: ſz ꝓpter ꝑceptū dei vl̄ placi. ⁊ ſic erat in ꝓposito. Ex ꝙ enī xp̄s volebat ſimpliciter b facere. petrus de neceſſitate ſalutis tenebaꝫ ſuſtinere. v ¶ Dicit ei ſimō petrus: dñe nō tm̄ pedes meos ſz ēt manꝰ ⁊ caput. Pedes ſūt ꝑs cozpis inferioꝛ. manꝰ media. caput ſupioꝛ. ⁊ iō p exp̄ſionē iſtaꝝ ptiū ſtelligit totuz cozp⁹. Est igit ſensus: Dñe nō tm̄ ⁊c. q. d. pri⁹ ſuſtinerē a te ꝑ totū cozp⁹ lauari q̄ a te ſe parari: qz q̄uis esset durū petro ſuſtinere ſmitiū mgr̄i: tū grauꝫ erat ei ab ipo separari. vñ ꝺz in itinerario Clemēt⁹: ꝙ q̄ncūq; petr⁹ memoꝛ erat dulcissime ſocietat⁹ xp̄i reſolucbak i lacbꝛymas: ita ꝙ facies eⁱ⁹ adusta videbak ex frequenti lacbꝛymaꝝ fluxu. p ¶ Dicit ei. ꝙ lotꝰ ē ꝑ baptiſmū: ex ꝙ accipit ꝙ apoſtoli fuerūt a

tati: dū ī alijs pulſanti ſponſo aprę ꝙgit: pedes inq̄nat: qz veritas humilit⁹ audit: ſ ſine periculo non pōt ꝺdicari: ſ hos pedes dñs diſcipulis lauat. a ¶ Et cuz re. Sicut pr⁹ exēplo: ſic etiā nūc ꝛbo ſtruit eos magiſter veritatis. Et ꝙ dic magna de se nō ē arrogātia: ſ xp̄itas q̄ ꝑ dest auctorib⁹: ſicut facit et paul⁹.

Hugo. Incauti ſūt humiles qui ſe mēdacio illaqant: dū arrogātiam vitāt: qz ſ xp̄itatez se erigunt quā relinq̄unt. Qui enī neceſſitate cogēte vera de ſe ⁊ bona loq̄tur: tāto mag⁹ humilitati ſūgit quāto xp̄itati ſociaf.

b ¶ Nō de oībus. Nō oēs facietis ſ vñ beati ſitis. ſz q̄ mādūcat m. p. nō vt ꝓficiat ſz vt lateat: lenabit ſ me calcaneū ſuū. i. me calcabit: vt impleatur ſcḗptura q̄ ſ ꝑ dixit: nō qđ cogat ſ qz qđ futuꝝ erat nō tacuit. c ¶ Ego scio q̄s. Ad ſ vt ſe quaces mei ſint be ati. Elegit aūt ⁊ iudam nō ad ſ: ſ ad illd qđ de eo factū ē scz ad ſalutē aliorū. Uñ alibi: Elegi vos duodecim: ſz vn⁹ di: bol⁹ est.

d ¶ Ammodo dico vo. Quasi ducuſq; tolerauī ⁊ tacui ſ iā noto ꝓditorē añq̄ fiat qđ mox facēdū ē: vt cū factū fuerit credat⁹: qz ego ſū ille de q̄ ſcḗptura illa prędixit. e ¶ Amē amē di. Postꝙ exēplo suo eos docuit humiliationē ⁊ calcanei passionem: supponit q̄ ꝑ solet eos honorē q ipe ⁊ pr̄

f ¶ Qui acci. In iſtis ꝛbis nō vnitas nature missi ⁊ mittētis: ſ i missio mittēt⁹ auctas cōmendatur. Quisq̄s ꝙ sic missū accipiat vt i eo mittētē attēdat: vt ī petro xp̄m. ſ. in suo dñm. i xp̄o patrē. ſ. in vnigenito genitorem.

g ¶ Cum hec di. Ura infirmitas ī eo vere turbata ē. nō sua ptās. sicut et vere passa. Uolūtarie aūt accepit turbationē: ne deſperet ſeruꝰ turbat⁹ neceſſitate. Ꝙ aūt turbak ſpū. ſignificat turbandos ſpūales ex charitate: cū vrgēs causa ⁊ cḗania a triticeo aīa meſſem cogit separare. h ¶ Turbat⁹ ē. Dicitur⁹ vn⁹ ex vobis tradet me: turbat nō carne ſ ſpū: nō ꝙ tūc ꝓmuz subito hoc nouerit ⁊ repērinū malū eū turbauerit: ſ q̄ lā fuerat eū ⁊ vt non lateret exꝑſſur⁹. ⁊ ſ ille iam

non indiget niſi vt pedes lauet: a ſ ꝓter pedes quibus rangit terram.

ſ ē mūd⁹ tōt⁹. Et vos mūdi est: ſ quare hoc dixit: exponit euangelista.

ſz nō oēs. Sciebat enī quisnā eēt q̄ traderet eum. Propterea dixit: ſ implera purgatione ꝙ sanguinē.

nō est mūdi oēs. Postꝙ ꝙ lauit b ſ surgens imortalis factus est.

pedes eoꝝ accepit vestimēta sua. c a ſ ad dexterā patris sedens. b ſ ꝙ spiritū missis in linguis docet.

a Et cū recubuisset iterū dixit eis: d ſ inuitat ad ſciendū qđ prius nesciebant.

Scitis q̄d fecerim vobis? † Uos e vocatis me magister ⁊ dñe: et bñ ſ qz verum est. ſ humili.

dicitis: sum eteni. Si ergo ego la g peccata vestra. ſ qz deus. ſ qz veritas.

ui pedes vr̄os dñs et magister: ⁊ b a ſ alter alteri pcā dimittere ⁊ ꝙ inuicē orare.

vos debetis alter alterius laua/ i re pedes. Exēplū enī dedi vobis: i v

vt quēadmoduz ego feci vobis: ſ sicut ego patio: ⁊ vos patiamini: sicut me humiliato: ita vos humiliamini. a ſ manu vl̄ corde.

ita ⁊ vos faciatis. † Amē amē di k ſ ⁊ debetis facere quod ego: quia

co vobis: nō ē seruus maioꝛ dño suo: neq; apostol⁹ maioꝛ est eo q̄ ſ que feci ⁊ docco.

misit illū. Si hec scitis: beati eri/ l ſ non oēs vos beatos dico.

b tis si feceritis ea. Nō de oīb⁹ vo/ m

c bis dico. Ego scio q̄s elegerim. n

Sz vt adimpleat scriptura † Qui o

māducat mecū panez: leuabit cō p

tra me calcaneū suum. Ammō di r

co vobis p̄usq̄ fiat: vt cū factum

e fuerit credatis qz ego sum. † Amē s

f amē dico vobis: q̄ accipit si quē t

misero: me accipit. Qui aūt me ac

g cipit: accipit eū q̄ misit me. Cū b v

ſ humano.

b dixisset iesus turbat⁹ ē spū: ⁊ pte/ ſ ſ

ꝛtē. qz ego sum. ſ. vere xp̄s. verus homo. verꝰ deus. qz scire secreta cordiū ⁊ ꝺdicere certitudinaliter futura ꝟtingētia a libero arbitrio dependentia ꝛtute. ꝓpria ē manifestū indiciū deitatis. Quarto ꝟfirmat ꝛclusionē ꝺdictam ex dignitate eoꝝ q̄ pedes lauabāt dicēs: s ¶ Amē amen dico vobis q̄ accipit si quē misero me accipit. i. seruitiū factū xp̄i ministris redūdat in honorē ipius. ⁊ p consequēs totī⁹ trinitatis. ideo sequitur: t ¶ Qui autē me accipit: accipit illū q̄ misit me. i. honorat patrē ⁊ spiritūſanctū q̄ miserūt filiū: ſm qđ ꝺz Esa. xlviij. Et nūc misit me dñs ⁊ spiritus eius: hec dicit redēptor tuus isrł. v ¶ Cū hec dixisset. Postꝙ saluator ꝓposuit ꝑfectionis exemplū. hic ostēdit defectū discipuloꝝ. ⁊ ꝓmo defectū iude ꝓditoris. ſcōo defectū petri negātis. ibi: Dixit ei simon. Prima in duas. qnia ꝓmo denūciat ipām ꝓditionez. ſcōo ipm ꝓditorē. ibi: Aspiciebant ergo. In prima pte dicit sic: Cū hec dixisset iesus turbat⁹ est spū. ex hoc roze passionis sue imminentis ⁊ ꝓditionis inde. Hec aūt turbatio q̄ erat in pte sensitiua non erat cōtraria rationi: sed magis ꝟnientes ei. sicut dictū est. ſ. de aliis passionib⁹ ca. ꝑcedenti. p ¶ Et p testatus ē ⁊ dixit: Amē amē dico vobis: qz vn⁹ ex vobis tradet me. Multiplicat autē hanc dictionē Amē: ad ostendendum future rei certitudinem.

R Aspiciebāt

Universitätsbibliothek Basel

¶ ille iã erat exitur⁹ ⁊ iudeos adducturus. Turbauit aũt ẽ ĩminens passio ⁊ primũ piculũ ꝓditoris. sicut. ℟. 12. d pit: ¶ Nũc ãia mea turbata ẽ: ꝙ propinquãte passione. dicit supra pe. 19. q. 1. vñ⁹ ℣ ⁊ ⁊ ⁊

prima die azymoꝝ accesserũt discipuli ad ihesu dicẽtes: Vbi vis parem⁹ tibi comedere pascha. Item Luc. xxij. Venit aũt dies azymoꝝ i q necesse erat occidi pascha: ⁊ misit petrũ ⁊ iohẽ. d. Euntes parate nob pascha vt mãducem⁹. Ex qb⁹ ptz manifeste q q illa cena fuit die azymoꝝ. ⁊ p ꝯns luna. xiiij. existẽte. Et ex hoc sequit q xps ꝓcessit

Ca.XIIII

Etait dis. Mō turbet. Aug⁹ Me aūt monē tāq̄ bois timerēt ⁊ ido turbarēt ⁊ solāt eos. se etiā deū esse dicens: Me aūt itez sibi timerēt q̄si ab eo periturī: cū ꝑfidēcion petro dictū sit: negabis. certificāt post tentationes se apud deū cum xpo mansuros esse: q⁹ ⁊ si differētes: nulli⁹ tñ alienabit a domo in q̄ quisq; habet māsionem ꝑ merito. Per denariū q̄dē oib⁹ signatur vna et nō diuersa vinedi i cēnitate māsura. † De pe. dis. 4. in domo et ꝙ pluce. ꝑ māsiones signantur diuerse dignitates in eadez cēna vita: q⁹ alia claritas sol: alia claritas lune: alia claritas stellaꝝ. b Jn domo ⁊c. Domus dei: tēplū dei: regnū dei: regnuz celoꝝ sūt boles iusti i q̄b⁹ sūt multe differētie iter se. Et be sūt māsiones ipi⁹ domus. Ide ār tā pater sūt i ꝑdestinatiōe: sic ait apls: Eph.1.a Qui elegit nos añ mūdi ꝓstitutionē ꝑdestinando: parāde sūt i opatiōe. Añ: Rom.8.f Quos ꝑdestinauit hos et vocauit ⁊ iustificauit et magnificauit. Et fm h̄ dr: Eccls.3.c Fecit de⁹ q̄ futura fūt. i. q̄ factur⁹ ē. Aug⁹. Mō iusti sūt regnū dei ⁊ regnuz celoꝝ. vt dr: Colligēt ō regno ei⁹ oia scādala. Sz et Mat.13.f de eisdē dr: Fulgebunt iusti sicut sol. i. r. p. coz. Jd ē regnū i regno. Jbidem Jbid.6.b Nō etiā ora tur. Adueniat reg. t. ⁊ i fine: Percipite regnū. i. q̄ Jbid.25.b regnū erat⁹ ⁊ nō regnabit⁹: mō regnāt q̄dē erat⁹ in spe: sitis i re. c Si q̄ min⁹: Jd ē si non ꝑdestinassem māsionē q̄dē ē inconueniēs ḡtum ad deuz q̄ oia bona añ oia tpa ꝑdestinauit: tunc mō ꝑparārē. i. ꝑdestinarē q̄dē itez ē inconueniēs ḡtū ad deuz ꝙ ꝑsentialit aliq̄d ꝑdestinare. ¶ Aug⁹. Cōfirmat cē: q⁹ si nō essent diuisser: ibo ⁊ parabo. i. ꝑdestinabo: ꝙ q⁹ ibi sūt nō ē op⁹ aliq̄ parare: q⁹ nōdū sūt i opatiōe: addit: ⁊ si abiero ⁊ ꝑparauero. Abiēs ꝙ nō relinquēs parat: q⁹ subtrahit se ⁊ latet vt sit fides q̄ nō ē de re visa: ⁊ inde ē meritū fidei. Ex hac viuit iustus ⁊ mūdat ei cor: dum pegrinat ⁊ in ea desideraf q̄dē nōdū habet. Et h̄ ē ꝑparatio māsionis: q⁹ sic parat nos sibi ⁊ sc̄z nob⁹ vt maneat in nobis ⁊ nos i eo ḡtū q̄q; erit ꝙ ceps ei⁹ pl⁹ vl⁹ min⁹ ꝓ diuersitate meritoꝝ. ⁊ h̄ multitudo māsionū ē.

d Et si abiero. Aug⁹. Abijt latendo: venit ꝑparēdo: ꝙ manet regēdo vt ꝓficiam⁹ bñ viuēdo: ⁊ sic parat locū. ¶ Aug⁹. Fides q̄ nō videt credit: naz si videret nō esset fides: credēti colligit meritum: eūti reddit ꝓmiū. Eat q̄ dē⁹ ⁊ paret locum: eat ne videat. lateat vt credat. Tunc enī locū parat: si ex fide inuiat credit. Desiderēt vt desiderat⁹ habeat. Desiderū dilectiōis ꝑparatio ē māsionis. e Et q̄ ego. Hoc dictū ē fm q̄dā q̄ sciebāt ⁊ filiū ⁊ ꝑez Thomas xo ⁊ si putaret se nescire. quinetiā p hoc q⁹ ipm nouit: ⁊ viā scire ⁊ vitā. i. filiuz ⁊ patrē. Me istis scientib⁹ subdit: Ammodo cognoscetis eū ꝙ me cognitū ⁊ vidist⁹ eū in corde: dū me ꝙ oia silez ei vidist⁹. Sz alij erāt de q̄b⁹ ē philipp⁹ nescientes. ⁊ si scirēt ipm filiū: illū patrē: non putabant filiū ex toto silez: ꝙ patrē meliorē: ⁊ ita nec patrē nec filiū sciebāt. Quo aīo philipp⁹ dicit: Ostēde nob ꝑez ⁊ sufficit. in q̄ sufficientia: ⁊ nō i te. vñ increpat nec filiū scire. ¶ Dicit ei tho. Quo ⁊ q̄ itur dixit eos scire q̄ non mentit: q⁹ thomas dicit eos vtrūq; nescire: nesciens eos scire: q⁹ xp̄s cōuincit eos scire: q⁹ si eū sciebāt ⁊ ipe ē via: viā sciebāt: et si ipm sciebant: ⁊ ipe est veritas ⁊ vita: tūc sciebāt veritatez

¶ ⁊ vitā

Ca.XIIII

Etait disci. suis. Postq̄ ergo xp̄s ꝓfuturā discipulos suos exēplis. hic ꝓfutat eos ꝓ desolatiōne ipsoꝝ de xp̄i morte. scdo ꝓ desolatione in tribulatiōe post mortē xp̄i eis imminēte ca. sequēti. Ego sū vitis vera. Prima in duas. q⁹ primo ꝓfolat discipulos de sua morte rōnib⁹ sūptis ex pte discipuloꝝ remanētiū. scdo rōnib⁹ sumptis ex pte xp̄i dimittētis eoꝝ ꝓforiū. ibi: Mō turbet cor vr̄m. Prima ⁊ tres. q⁹ primo ꝓfolat remanētes promittēdo eis accessū ad patrē p ipm. scdo ꝓmittendo eis spūs̄ancti donū. ibi: Si diligit. tertio ꝓmittēdo eis suū reditū. ibi: Mō relinquā vos. Pria in tres. q⁹ primo ꝓponit intētū. scdo manifestat. ꝙ sitū. ibi: Et q̄ vado scitis. tertio dubium remouet. ibi: Dicit ei philipp⁹. Circa primū sciēdū q⁹ ꝑdixerat eis inde ꝓditionē ⁊ petri negationem ⁊ sui absentiā ⁊ mortē. q̄ oia crāt eis turbatiōi materia. iō dicit: a Mō turbet cor vr̄m. ꝙt ꝑdicta. Qz āt aliq̄ libri habēt hic: Reqs fomnidet: nō ē de textu. ꝙ infra eo. ca. ponit vt videbit. c Credit⁹ i deū ⁊ in me credite. in q̄ exprimit suā deitatē manifeste. aliter ꝓsequēttia nō valeret. d Jn domo pa. mei māsiones multe sūt. Dom⁹ p̄ris b vocat ḡlia celestis: in q̄ sūt multi gradus ⁊ distinctiones: q⁹ q̄nis sit idē obiectuz beatitudinis: nulla diuersitatē hās. tñ ex pte beatoꝝ ē diuersitas ꝓticipādo illud obiectū fm varietatē meritoꝝ: q⁹ aliq̄ videt alios clariꝰ ⁊ fruunt ꝑfectiꝰ fm maioritatē habit⁹ charitat⁹ q̄ facit alaz capacē obiecti beatitudinis. e Si q̄ minus dixissem vobis. q. d. si celesti beatitudine cētū aliq̄d min⁹ vel defectuosum dicerē vobis:

f Quia va. pa. vo. locū. ꝙ nō ē necesse q⁹ vadā ad ꝑparādū: q⁹ deo ē bonitas perfecta eternalis: et etiā imutabiliter ⁊ multipliciter ꝓticipabilis a beatis. Numer⁹ etiam electoꝝ ⁊ termin⁹ meritoꝝ est eternalit⁹ ⁊ imutabiliter ꝓdestinat⁹. ⁊ sic totum paratum est eterno fm q⁹ dr: Mat. xxv. Possidete paratum vobis regnū a ꝓstitutione mūdi: ⁊ huic exposition videt repugnare q⁹ sequit: Et si abiero ⁊ ꝑparauero vobis locū ꝙ videt q⁹ iret ad ꝑparādū. Dicēdū q⁹ beatitudo vel locꝰ ipi⁹ nō indigebat aliū ꝑparatiōe: vt dictū ē. ⁊ sic loquit saluator: in ira ꝓcedēti. ipsi sūt electi indiget ꝑparari ad h̄ q⁹ possint beatitudinē ꝓsequi: q⁹ ꝛ sint ab eterno ꝓdestinati: tñ beatitudinē nō ꝓsequūt nisi mediāte gra q̄ dat tpaliter i ꝓsenti. q⁹ ꝙ dicit saluator. g Si abiero ⁊ ꝑparauero vobis locū. nō ē intelligēdū q⁹ in glia celesti aliq̄d ascēdēdo ꝑparauerit: ꝛ q⁹ ꝙ ascēsionē suā donū spūssancti fidelib⁹ miſit. q⁹ q̄ ꝑparauit ad ꝓsecutionē beatitudinis.

h Iterꝫ venio ⁊ accipiā vos ad meipm. Ex h̄ xbo dixerunt aliq̄ heretici q⁹ electi nō assumūt ad gliaz vsq; ad diē iudicij: ⁊ tūc ꝑmo assumūtur q̄si xp̄s veniet itez i forma humana. fm q⁹ dr: Act⁹. j. Dic ihesus q̄ a vobis assumptus ē sic veniet ⁊c. ꝛ h̄ ē exp̄sse ꝓtra dictū apli ꝓbit. j. Cupio dissolui et esse cū xp̄o. et. ij. ad Cor⁹. v. Scim⁹ q̄m in terrestris dom⁹ nr̄a habitatiōis huius dissoluat. habem⁹ domū nō manufactā i celis. Ex q̄b⁹ ptz q⁹ aia exuta a corpe nō habēs impedimētū culpe vel pene tpalis debite: statim euolat ad gliaz. Hoc etiā ptz rōne: q⁹ talis aia p gr̄am quā habet digna ē gloria. ⁊ nō habet impedimētū ꝓprie ꝑsone nec totⁱ nature: q⁹ illud impedimētū p xp̄i mortē fuit ablatū. ⁊ sic intelligit ꝑparasse beatitudinis locum in cēlo p mortē suā amouit impedimētū nature. ⁊ ascēdens ad celos misit donū gr̄e q̄ ambo erāt necessaria ad ꝓsecutionē gl̄e. Sciēdū igit⁹ ad intelligēdū verbū xp̄i cū dr: Iterꝫ venio ⁊c. q⁹ xp̄s dupliciter venit ad acciptendū fideles. vno mō ad acciptēdū eos ad beatitudinē aie. ⁊ sic quotidie venit ad ecclesiā acciptēdo a corporalib⁹ aias sanctas ⁊ trāsferēdo ad gliaz. iste tñ aduētus nō ē in ꝑsentia corpali. alio mō veniet i fine mundi corporaliter ad assumendū fideles ad beatitudinē aie ⁊ corpis simul. ⁊ ḡtū ad h̄ verū est xbū illoꝝ q⁹ fideles nō assumūt ad beatitudinē vsq; ad diē iudicij. in telligēdo de beatitudine corpis ⁊ aie simul. h̄ tñ ē intelligēdū de cōmuni lege: q⁹ aliq̄ sancti ex ꝓuilegio speciali sūt iā in beatitudine eterna aia ⁊ corpore: q⁹ saltē h̄ pie credit de beata Xgine. i Et vbi ego sū vos sitis. dicit: ego sum. q⁹ ante passionē suā iā erat beat⁹ ꝑfecte inḡtum de⁹ ⁊ inḡtū homo q̄ ad aiam. k Et quo vado. Hic manifestat q⁹ dixerat. scz q⁹ per ipm habebāt accessū ad patrē: q⁹ ipe ē via fm h̄ūanitatē. ⁊ pater ē scrutinus. ipe aūt de vtroq; instruxerat. ideo dicit: Et quo ego vado scz ad patrem. l Et viam scitis. via p q̄ iuit xp̄s fuit mors ipius. ipe aūt xp̄s vel sequela ipius q⁹ ꝑ eodem hic accipit: est via p q̄ aliq̄ venit ad patrem. ⁊ de his oībus discipulos instruxerat. ꝛ nō intellexissent ad plenū. ꝓpter q⁹ subdit: m Dicit ei thomas: dñe nescim⁹ quo vadis et quomodo possumus viā scire. ⁊ sic negat se scire vtrūq; scz viam ⁊ terminum. ꝓpter q⁹ videt dictum eius verbo xp̄i esse ꝓtrariū. Dicendū q⁹ nō ē inconueniēs vnum ⁊ idem sciri ⁊ ignorari diuersimode. Cognitio enī humana ꝓcedit de imꝑfecto ad ꝑfectum: vt habet⁹. j. Phȳsicoꝝ. ⁊ iō illud quod scitur in ge-

¶ ⁊ vitā ad quā vadit. Jpe ꝙ p se viam: ad se xitatē ⁊ vitā ⁊ ad ꝑez: q⁹ cū ꝑe vnū ē: vadit. Nos ꝙ p̄bus dic: Memo venit ad ꝑem nisi ꝙ me. ꝙ ipm ad ipm ⁊ ad ꝑez vadim⁹. Cū xp̄s sit de⁹ ⁊ hō fm h̄oiez venit ad h̄oles: ⁊ fm h̄oiez ḡlificatum redit ad se deū: q̄ ē cū ꝑe vna xitas ⁊ vita. Sic ⁊ sui in glorificatiōe venīct ad ipaz veritatē vitā ⁊ vitā: ⁊ tā sibi q̄ illis ē via q⁹ obedientiā. vnde: Phil.2.b ꝓpter q⁹ ex alta. illū. d. ⁊c. a Si cognouissetis. Et amodo cognoscetis eū et vidistis eū. Dicit nō intelligēs istū oino silez p̄ri. ¶ q̄si q̄ maior ⁊ c ei philipp⁹. Dñe ostēde nob ꝑez ⁊ sufficit nobis. Dicit ei ihesus: Tā to tēpore vobiscū sum et non cognouisti me: Philippe qui vidit me vidit ⁊ ꝑem. a ¶ spūalit⁹ oculis. ¶ nō qi aliud sit filius: aliud p̄ris: q⁹ omnino simlio. c dēt me: videt ⁊ ꝑem. Quō tu dicis: ostende nob ꝑem: Nōn credis q⁹ ego i ꝑe ⁊ ꝑ i me ē: ⁊ Verba q̄ ego loquor vob a meipso non loquor. Pr̄ āt i me manēs ipe facit opa. a ¶ sic cētis alter alteri: vt ti alter ex altero. b ego loquor vob a meipso non loquor. Pr̄ āt i me manēs ipe facit opa. Nō creditis q⁹ ego i patre ⁊ pr̄ i me ē: si cni separati essemus nullo modo inseparabiliter opari possemus. c credite. Amē amē dico vob q̄ credens in me opa que ego facio ⁊ ip/ se faciet: et maiora horum faciet: a ¶ cece fides q̄ opaf p dilectionē. b ¶ no ergo credit q̄ nō facit. c ¶ prius ego: post ipe: q⁹ ego facio vt ipe faciat.

nescimus quo vadis: et quomodo possumus viā scire: Dicit ei ie a ¶ via sine errore q̄rend⁹: veritas sine falsitate iudicand⁹: vita sine morte ꝓmanētibus. b ¶ ⁊ cum sim via. sus: † Ego sum viā veritas ⁊ vita. ¶ vestrū. ¶ cū q̄ sum veritas et vita. ¶ viam. Nemo venit ad patrez nisi p me. ¶ qui idē sum cū patre. a Si cognouissetis me: ⁊ ꝑez meū vtiq; cognouisset⁹. Et amodo cognoscetis eum et vidistis eum. Dicit ¶ non ramē oculis corporeis. b gnoscetis eū et vidistis eū. Dicit ¶ nō intelligēs istū oino silez p̄ri. ¶ q̄si q̄ maior ⁊ c ei philipp⁹. Dñe ostēde nob ꝑez ¶ q⁹ in eo sufficientia erit nobis. ⁊ sufficit nobis. Dicit ei ihesus: Tā to tēpore vobiscū sum et non cognouisti me: Philippe qui vidit me vidit ⁊ ꝑem. a ¶ q⁹ nec filiū nouit q̄ ꝑez meliorē credit. b ¶ philippe vere me nō nouisti: q⁹ si me nouisses gnouistis me: Philippe qui vidit me vidit ⁊ ꝑem. a ¶ spūalit⁹ oculis. ¶ nō qi aliud sit filius: aliud p̄ris: q⁹ omnino simlio. c dēt me: videt ⁊ ꝑem. Quō tu dicis: ostende nob ꝑem: Nōn credis ¶ cur ergo inseparabiles separatim vis nosc̄re. q⁹ ego i ꝑe ⁊ ꝑ i me ē: ⁊ Verba q̄ ego loquor. Pater aūt in me manens ipe facit opa. a ¶ sic cētis alter alteri: vt ti alter ex altero. b ego loquor vob a meipso non loquor. Pr̄ āt i me manēs ipe facit opa. Nō creditis q⁹ ego i patre ⁊ pr̄ i me ē: ⁊ Verba q̄ ego loquor. Pater aūt in me manens ipe facit opa. Alioquin ꝓpter opa ipa credite. q. d. si verba nō inducūt vos ad credendū: opa miracloꝝ totaz nature xtutē trāscēdentia debēt vos ad hoc inducere. Tertio ꝓbat h̄ idē ex operib⁹ q̄ fecit xp̄s per aplos: q⁹ non solum in ꝓpria ꝑsona miracula fecit: ꝙ etiaz p aplos. ⁊ per h̄ ptz q⁹ virtus ꝑfecta faciendi miracula erat in xp̄o inḡtuz non solū p se: sed etiam p boles simplices ⁊ illitteratos miracula faciebat. ⁊ hoc est quod dr: v¶ Amen amen dico vobis q̄ credit ⁊c. Et bene dicit: Qui credit: q⁹ sicut xp̄s faciebat miracula per h̄ q⁹ eius h̄umanitas erat deitati cōiuncta in vnitate suppositi. sic et apli faciebant ea inḡtum erant p fidem xp̄o cōiuncti. r¶ Et maiora horuz faciet. Hoc ptz ꝑmo in doctrina. plures enī conuersi sūt ad fidē ꝓ ꝓdicationem aplorum ꝙ ꝓdicationem xp̄i: q⁹ p eos conuersa est multitudo gentiū. per predicationē autē xp̄i pauci iudeoꝝ. Item quia apostoli predicabāt in omnibus linguis: vt habet⁹ Act⁹. ij. christus autem predicabat in vna sola lingua. s. hebrea: quia solum iudeis ꝓdicauit fm q⁹ ipsemet dicit Matth⁹. xv. Non sum missus nisi ad oues que perierūt domus Isr̄l: nec est contra illud quod supra dictum est ca. iiij. q⁹ ꝓdicauit samaritanis: quia ipsi erant iudei in parte sicut ibidem dictuz fuit. secundo patet in miraculis: q⁹ apli

¶ Vel q⁹

¶ ⁊ maiora fecerūt

† 3. di. ꝑsus rudinē. † De pe. di. 2 si cni-ꝙ-vñ dauid. † De cōse. di. 5. c penulti.

¶ Vel qđ facit i nob nō sine nob : mai⁹ est
olbus q̄ sine nob facit: vt q̄ ex impio fit
iust⁹ :maius est oīb⁹ celo ⁊ tra tē. qz illa
trāsibūt: ħ manebit. Et i ill⁹ est tm opus
dei: i istis imago dei. Sz ⁊ si angelos fe-
cit maⁱ⁹ videt i
pios iustificare
q̄ instos creare.
qz si virtuosz ec-
clis potētie: ħ est
maior⁹ misericor-
dia. a ¶ Si dilī. me.
Quō monet di-
ligere et seruare
mādata vt acci-
piāt spīm quē ni-
si habeāt ñ pñt
diligere ⁊ serua-
re. Sz qđ habe-
bāt min⁹ occulte
acceperi erant
ampli⁹ mālfeste
vt eis innotesce
ret qđ habebāt.
b ¶ Quia nō vi.
Nō habēt spūa-
les oculos mūdi
amatores q̄bus
spiritūsancū vi
deant. Nec xo
carnalib⁹ oculis
possunt videre:
qz spūssanct⁹ nō
apparuit indut⁹
humanitate tē.
c ¶ Et i vo. crit.
Erit i vob vt ma
neat :non mane
bit vt sit :qz pu⁹
ē esse alicubi q̄
manere. Me qđ
q̄ puer sic ma-
nere vt hospes
apud aliū visibi
liter: sz i eis est:
⁊ ideo ab eis co
gnosci põt :non
ab alijs.
d ¶ Nō reli. Nō
ita dabit spūs
p mevt ego etiā
nō sim vobiscū.
Orphan grece
pupilli latine ē.
e ¶ Adhuc modi
cum. Sed mun-
dus q̄ modo vi-
det oculis carnis
post modicū nō
videbit:qz resuscitat⁹ se eis nō ostēdit:ħ
totū xps modicū ētq finito :auferet im-
pius ne videat gloriā dei quā iusti vide
būt. f ¶ Quia ego tē. Presenti vtitur
qz mox futura est ei⁹ resurrectio. Ad il-
los vtiq futuro q̄z in fine futura resur-
rectio. g ¶ Et vos i me. Hoc modo est
⁊ cognoscit quodāmodo p fidē: sz tunc
cognosceţ p speciē qñ hec cōiunctio pfi-
cietur q̄ modo inchoatur. h ¶ Qui ha
bet. Nō soluz vos apli vinetis ⁊ cogno
scetis: ħ ⁊ q̄cunq; hz in memoria ⁊ fuat
in vita. Vel habet faciendo: seruat pseue
rando. Vel q̄ habet i sermonib⁹: seruat
in moribus. Vel habet andiēdo :seruat
faciendo. i ¶ Et ego di. Ad ħ diligaz:
vt manifestē: quia ⁊ nūc diligit: sed non
ad hoc: sed pot⁹ vt credam⁹: ⁊ mādata
seruem⁹ vt mereamur qđ post capiam⁹.

¶ Et manifestabo

qz ego ad pr̄em vado. Et qđcūq; a
a ¶ ad salutē alia ppter⁹ dar: irat⁹ non daret. ħ ħ
addit ne puret q̄ pmiserit sine parre facturus.
b ħ statim vl post. ħ nō facit sine pr̄e filius: quā
petieritl pr̄ez i nōie meo ħ faciā: b
ídem ideo facit vt in eo pater glorificetur.
vt clarificet pr̄ i filio. †Si qđ peti c
eritis me i nomie meo ħ faciā. Si d
a ħ vt faciatis q̄ ego facio: vt faciā q̄ petitis.
diligitl me mādāta mea seruate.
a ħ in q̄ euidēter oñdit dilectio mādātis. ħ rogat
hō q̄ de⁹ dat. b ħ aduocatū vel consolatorē sicut
ego sum vobis pñs carne.
Et ego rogābo pr̄ez ⁊ aliū pāra- e f
a ¶ hic ad quedaz : vt illustret ⁊ alia bmodi faciat:
poste vt ad videndā speciem introducat.
clytū dabit vob: vt mēāt vobiſ- g
ħ sez sancti q̄ patri ⁊ filio coeterⁿ est ⁊
cōsubstātalis. a ħ remanēs amator⁹ mūdi: cum
quo nunq̄ est ⁊ mator⁹ dei.
cū i ek'nū: spīm v̄itatis quem mūn b+ i
a ¶ nō hz iustibiles oculos q̄b⁹ iusibiliter videt spūs
b dus nō pōt accipe: qz nō vidēt eū k
sancus. ħ nec sciendo intelligit.
nec scit eū. Vos aūt cognoscetis l m n o
c eū: quia apud vos manebit et in
ħ indicat se patrem illis.
v vobis erit. Nō relinquā vos oz- p+
a ¶ post resurrectionē carne ⁊ pñtia deitatis.
ħ sed.
e phanos: vēniam ad vos. Adhuc q
ħ tempus.
modicū ⁊ mund⁹ me iā nō videt.
f † Vos aūt videtis me: qz ego vi s t
ħ suā vitā eriā illis pmittit.
uo ⁊ vos viuetl. In illo die vos u x
ħ qđ mō credit. a ħ vt radi⁹ i sole vnū cū ipo.
cognoscetis: qz ego sū i pr̄e meo:
a ħ vt p palmites i vite. b ħ vt ait apls: Si aūt y
⁊ vōs i me: et ego in vobis. Qui
xps in nobis. ħ hoc eni oge ostēdit dilecto.
habet mādata mea ⁊ fuat ea: ille a b
ħ quis fructus.
ē q̄ diligit me. † Qui aūt diligit me
ħ pater ⁊ filius inseparabiliter diligunt.
i diligeť a pr̄e me: et ego diligam c

† De pfc. di. 2. i pro pr̄.

† De pfc. di. 2. speciēs.

† 1. Pe. 4. d

niam ad vos. nō solū spūaliter pfolādo: sz etiā corpaliter visitādo ⁊ in fide pfirman
do: qđ fecit xps post resurrectionē suā apparens apīs per. xl. dies ⁊ loquens eis de
regno dei ante suā ascensionē: vt habet Act'. j. d ¶ Adhuc modicū ⁊ mundus me
iam nō videt. qz modicū tpis erat vsq; ad xps sue mortis: p quā aspectus sue huma
nitatis subtrahendus erat apīs. e ¶ Vos aūt videtis me. Post resurrectionē enī
nō fuit visus oīb⁹ sicut ante sed solū apīs ⁊ alijs discipulis ; vt habet Joh. xx. Et
subdit causa sue resurrectionis. cū dr: f ¶ Quia ego viuo. q. d. sz moriar ex infirmi
tate carnis: tamē resurgā virtute deitatis: que semp vivit. g ¶ Et vos viuetis. hoc
dicit assecurādo eos: qz timebāt mori cū ipo. vñ supra. xj. ca. thomas doc timens di
xit: Eamus ⁊ moriamur cū ipo: vt ibidē expositum fuit. h ¶ In illo die vos cogno
scetis quia tē. Post resurrectionē enī habuerunt plenior̄ noticiā de mysterio trini
tatis: vt dictū est eodē ca. i ¶ Et vos in me ⁊ ego in vobis. non per essentie vnita-
tem sicut pater ē in filio ⁊ ecōuerso: sed p mutuā dilectiōez: sicut amans est in amato
⁊ ecōuerso. j ¶ Qui habet mādata. Hic reddit causā buⁱ⁹ beneficij collati apostolo
lis ⁊ nō mūdo: vt ptz ex dictis. hec causa ē dilectio ⁊ obedientia ad xp̄m: que fuit in
apostolis: ⁊ hoc est qđ dicit: Qui habet mādata mea: in aure ad audiendū: ⁊ in cor
de ad meditandum: ⁊ in ore ad docendum. a ¶ Et seruat ea. adimplendo opere.
b ¶ Ille est qui diligit me. quia ꝓbatio dilectionis exhibitio est operis : ħ Aug⁹.
c ¶ Diligetur a patre meo ⁊ ego diligam eum. quia vnus est amor patris ⁊ filij.

Et manifestabo

ħ a ¶ Et manifestabo. Qui habet. m. mā. ille me
cognoscit: ⁊ ħ est. ibi: Manifestabo ei meipm.
Sz pmittit causā mādati: qz diligit me : ⁊ q̄ me
diligit pr̄ me⁹ diliget eū: ⁊ qz pr̄ tūc ego diligā
eū: ⁊ inde ē manifestatio.
dito q̄ mūdus nō vide
bit cū ħ ipi videbunt:
p oīb⁹ q̄situr⁹ q̄rit iu-
das causā huⁱ⁹ discreti
onis. Nec aūt causa ē
ħm responsionē dñi: di
lectio p quaz solā ⁊ nō
p aliā discernit : gens
sancta a non sancta.
c ¶ Ad eū veni. Venit
de⁹ ad hoīez dū homo
venit ad deum. Venit
hō credēdo: obediēdo
intuēdo: capiēdo : de⁹
venit subueniēdo: illu
minādo: implendo.
d ¶ Et māsionē. Charī
tas facit habitare i do
mo in q̄ pater ⁊ filiⁱ⁹ fa
cit māsionē. vnde ⁊ da
bit manifestationez de
qua ille quesierat.
e ¶ Dec locut⁹. Hec de
māsione in dilecto: oīb⁹
suis: in q̄ significaē ec-
clesia futura spūalis: i
qua beati a q̄bus non
recedit. Apud vos ma
nens. hic ecclia pñs
corporalis: in q̄ visitat
liberando ⁊ redit.
f ¶ Paraclyt⁹. Cōsola
ri cū sit op⁹ trinitatis:
ad psonam tñ maxime
spūssancti ptinet: qz in
scriptura noīe bonita-
tis spūssancti designa
tur: q bonitatem ergo
deus nos pfolat: p eā
oīa bona sua nobis
tribuit. Unde cuz ipse
filiⁱ⁹ doctrina sit pris:
de spū dicit: Ille vos
docebit oīa: qz ⁊ si fili
us docet nos ⁊ reuelet
patrem; hoc totum facit per suam bonitatem.
g ¶ Ille vos docebit omnia. Docebit que dixe
ro: non q̄ dicat filius ⁊ spiritus doceat: q; qđ
dicit ⁊ docet: ⁊ ipsa trinitas dicit ⁊ docet. Sz
quia trinitas est: oportet singulas psonas in-
sinuari: quas nō distincte audire: inseparabi-
liter intelligere debemus. Cum ergo dicimus
pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus: non eos simul di
cimus: cum non possint esse non simul.
h ¶ Pacem relinquo. Iturus ad patrez. Pa
cem re. et repetens de eodem. Pacē meam do
vobis. Et hoc ē qđ ꝓbeta dicit: Pacem sup
pacem. Pax est i hoc seculo : in qua manētes
hostem vincimus: inuicem diligimus : ⁊ de oc
cultis inuicem non iudicamus. Pax erit i fu
turo: cuz sine hoste regnabimus: vbi alter ab
altero non poterit dissentire: vbi omnia aper
ta ⁊ laus vniuersa. In illo autem ⁊ ab illo est
vtraq; pax. Ipe enim est pax nostra : ⁊ euz cre
dimus qz est: ⁊ euz videbimus sicuti ē. Unde
q̄ dicit meam a posteriori: etiaz ad pr̄i⁹ subau
diendū est. Vel pax in hoc seculo est nr̄a q̄ est
aliqua ⁊ non plena: ⁊ ab illo in futuro sua est
pār: vbi nihil repugnat q̄liter ipe habet.
i ¶ Nō turbetur. Quia i pace vos relinquo:
non turbet cor vestrū de eo q̄ dixi vado : q̄si
pastoris absentia lup⁹ inuadit: quia sicuti ho
mo vado: vt deus presens sum.

¶ Si diligeret

ħ hec visio erit merces fidei.

a b eū: ⁊ mānifestabo ei meipm. Dicit a b
ei iudas: non ille scariothis: Dñe c
qđ factū ē: qz mānifestatur⁹ es nob
teipm ⁊ nō mūdo? Rūdit iesus: ⁊ d
ħ apostol⁹ vel q̄cunq;. ħ causa ē dilectio
nis que ꝓbatur in custodia sermonum.
dixit ei: Si qs diligit me sermo- e
nē meū seruabit: ⁊ pr̄ me⁹ diliget f
a ħ ego ⁊ pater ⁊ spūssanctus.
ħ ⁊ erit interna visio ⁊ mānsio nō trāsitoria: ħ erit
c d eū ⁊ ad eū veniem⁹: et mānsionez g
na. a ħ vbi fuit q̄ nūq; videt patrē ⁊ spiritū: sz nec
filiū in forma dei: ⁊ ti in forma serui.
apd eū faciem⁹. Qui non diligit b
me sermōes meos nō seruat. Et i
a ħ qz nō est suum verbū: sz patris. ⁊ qz se voluit
intelligi: singulariter dixit q̄ prius pluraliter di-
xerat sermones meos.
sermōez quē audistl nōn ē me⁹: ħ
c ei⁹ q̄ misit me pr̄is. Hec locut⁹ sū k
a ħ corporali pñtia q̄ si iam auferē ne timeatis:
qz paraclytus.
f vob apud vos manēs. Paracly l+
tus autē spūssanct⁹ quē mitter pr̄ i
a ¶ docebit vt sciatis: suggeret vt velitis.
g noīe meo: ille vos docebit oīa: et
a ħ ab occulto nō ministrabit q̄ inferior: vt cōmo
rabit vos. i. facit vos memores olim : ecce hoc erā
graria spūs est q̄ non obliuiscamur.
suggeret vob oīa q̄cunq; dixero m+
ħ iturus ad patrem.
h vob. †Pacē relinq̄ vob: pacē meā n
ħ q̄ducturus ad patrem. ħ vt sine molestia mū
do fruāt que nō est vera vbi diuisa sunt corda.
do vobis. Non quomodo mūd⁹ o
i dat: ego do vobis. Nō turbetur p+

a ¶ Et manifestabo ei meipm. ſ. post resurrectionez in humanitate gloriosa: ⁊
sic manifestauit se xp̄s suis discipulis: quia habebant conditiones ꝓdictas.
Manifestat se eriā talib⁹ p aperram visionem deitatis in glia celesti. b ¶ Di
cit ei iudas. Hic remouet discipuli dubitationē: qz iudas frater iacobi audi-
ens a xp̄o q̄ manifestaret se apīs ⁊ nō mūdo: admirat⁹ ē de ħ q̄ cos toti mū
do p̄ferebat: qz vere humilibus admirabile est audi
re de se magna. ideo quelnit dicēs: c ¶ Domine qđ
factū est qz manifestatur⁹ es nobis teipm ⁊ nō mun-
do. q. d. vnde nobis tanta excellētia? d ¶ Rūdit ie-
sus. reddens causā huius. ſ. ꝓrogatiuam dilectionis
⁊ obedientie ad xp̄m que erat in apostolis: nō sic au
tem in alijs: ⁊ hoc est qđ dr: e ¶ Si qs diligit me ser
monē meum seruabit. qz obediētia in ope. ꝓcedit ex
amore existēte in corde. f ¶ Et pr̄ me⁹ diliget euz.
ħ ostendit se vnū cū pr̄e in essentia. g ¶ Et ad eū ve
nicmus ⁊c. Et sic ptz q̄ pl⁹ eis ꝓmittit q̄z añ fecerat:
qz ante ꝓmiserat suā visitationē corpalē. hic aūt cuz
hoc ꝓmittit visitationē spūalē nō trāsitoriā : sicut in
illis q̄ ad vomitū reuertunt: ħ ꝓmanētē p grāz ꝓfir
mationis in pñti : ⁊ postea pfecte glorificatiōis. ra-
lis enim grā fuit data apīs. h ¶ Qui nō diligit me
sermones meos nō seruat : tales sūt mūdani hoies:
⁊ ideo nō sūt digni habere tale bñficiū sicut vos qui
estis mei discipuli veri. Et qz dixerat sermonē meum
seruabit ⁊ pr̄ me⁹ diliget eum: videret forte aliqui q̄
nō dixisset ꝓ⁹ nūcter: ħ mag⁹ debuisset dixisse : ⁊ ego
diligā eū. ideo huic tacite questioni respondēs dicit:
i ¶ Et sermonē qđ audistis nō ē me⁹ ⁊c. Sicut eni ꝓ
dictā ē lingua xp̄i nō mouebat ad loquēdum ex ꝓce
ptione aīe nisi ħm q̄ aīa mouebat a diuinitate. ⁊ ideo
verba xp̄i erāt magis ipi⁹ p̄ris q̄ est vnū cū filio in dei
tate cū essent ipi⁹ xp̄i in q̄tū hō. ⁊ ideo qz in humani-
tate p̄ferebat verba illa rūdit: pr̄ me⁹ diliget eū: ma-
gis q̄z ego diligā. ad denotādum q̄ verba sua magis
erāt deitatis in q̄ pr̄ ē vnū cū filio q̄z humanitatis q̄
illa ꝓferebat: ꝓpter qđ ⁊ pr̄ diligit obseruatores il-
lozū verboz. i ¶ Hec locut⁹ sū vobis. Superi⁹ pro
misit xp̄s apīs spiritūsanctū ⁊ sua reditū. hic conse-
quēter ostēdit vtilitatē vtriusq; ꝓmissi. Et diuidit i
duas. qz ꝑmo ostēdit vtilitatē primi. secō secūdi. ibi:
Paceē. Dicit ergo primo sic: Hec locutus sum vobis
apud vos manēs: in pñsentia corporali apparens.
k ¶ Paraclytus autē tē. ille vos docebit oīa. i. faciet
vos itelligere oīa q̄ dico vobis. Apostoli aūt adhuc
erāt rudes ⁊ in timore positi ex auditu passiōis xp̄i.
ideo ad verba xp̄i male attēdebāt : ⁊ p ꝓsequēs non
capiebat ea ad plenū : ꝓpter qđ dicit gram spūssancti
postea fr. pplere istū defectū. m ¶ Et suggeret vobis
tē. i. ad memoriā vobis reducet : ħ dicit qz multa de
illis que xp̄s docebat obliti sūt apīi timore passiōis

† 2ª. q. 1. ad 5i della.

cōcussi. n ¶ Pacem meam. Hic ostendit reditus sui vtilitatē que est cōsecu-
tio vere pacis: ⁊ hoc est qđ dicit: Pacem relinquo vobis : pacē meam do vo
bis. Post resurrectionē enī suam eis apparens dixit: Pax vobis. qz p eius
visitationē ⁊ instructionē in diebⁿ illis. xl. corda eoz sunt pacificata a turba-
tione ꝓcedentis passiōis. Et bene dicit: Pacem meā do vobis. ad distinguē-
dum pacem sanctoz a pace mundi: q̄ magis apparens est ⁊ ficta q̄z vera. Ad
cuⁱ⁹ intellectū sciendū q̄ pax ē trāquillitas ordinis ħm Aug⁹. In hoc autez
tripler debet cē ordo: ad q̄ipsū: ad primū: ⁊ ad deū. ⁊ ideo ad pacē tuitiā
ꝑmo req̄rit trāquillitas in seipo: ⁊ hoc q̄ntum ad tria q̄ in ipo hoie debent or
dinari. ꝑmo q̄ ad intellectū ne errore obscurek. secō quo ad volūtatē vt in de
um libere dirigāt. tertio q̄ ad appetitū sensitiuū vt nō inordinatis passionib⁹
moueāt. ꝓpter qđ Aug⁹. diffinies pacē libro de verbis dñi dicit: Pax ē sere
nitas mentis q̄ ad primū: trāquillitas animi quo ad tertiū : simplicitas coz-
dis quo ad secm. p coz enim qđ mouet alia membra intelligit voluntas que
mouet alias potentias quo ad agēdū. secūdo ad pacē sancto⁹ requirit ordo
ad primum p ꝓximum charitatis ordinātis bonum. primi ad deum. tertio
req̄ritur ordo ad deū p amoris indissolubilis vinculum. pax autē mūdi ordi
nak ad quietā fruitionē bonorū tēporaliū quā frequēter cōcomitak multi-
plicatio petoz: ħm illud Deutero. xxxij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitra
uit. ⁊ Eccleb. xvj. Hec fuit iniqtas sodome sororis tue superbia: saturitas pa-
nis: ⁊ abūdātia: ⁊ ociū. ideo de hac pace subdit: o ¶ Nō quō mundus dat:
ego do vobis. i. non talem pacem: vt patz ex dictis. p ¶ Non turbet cor ve
strū. Supra cōsolatus est xp̄s apīos de morte sua rationib⁹ sumptis ex parte
ipsoz. hic adhuc ꝓsolat eos rōnib⁹ sumptis ex parte ipīus xp̄i. Et diuidit in
duas: ħm duas rones quas ponit. secūa ibi: Jam non multa. Prima ratio ꝑ
pter quā debebant de morte xp̄i cōsolationem habere est: qz q̄nis esset dura
⁊ ignominiosa: tñ erat ordinata ad exaltationem xp̄i: et hoc est qđ dicit: Nō
turbetur cor vestrum. q. d. non debetis turbari de morte mea.

a Si diligeretis. Aug⁹. Hoc erat ire ad eum & recedere a nobis: mutare atq; imortale facere: qđ suscepit ex nobis mortale: & leuare i celū: p qđ fuit in terra p nobis. Mature ḡ humane gratulandū ē: eo q; sic ē assūpta a ẋbo: vt mortalis ꝓstituereť in celo: atq; ita fieret terra sublimis: vt incorruptibilis puluis sederet ad dexterā patris.

b Gauderetis ⁊c. Quia humane nature cōgratulādū ē ḡ leuāť ad dexterā patris in q̄ idē sibi ꝓperant ceteri.

c Credatis ⁊c. Mō q; factū videritˀ: q; nō ē laus vel meritū fidei: imo nec fides ē deo qđ videť: ꝯ de eo qđ non videť. Sz credatis me filiū dei: nō nota fide qz etiā pⁱ⁹ crediderāt: ꝯ aucta fide & refecta: qz & modo eum dicet: partua erat & cū morereť: nulla.

d Et i me nō. Voluit dñs habere qđ pderet: paup venit: ne haberet diabolus qđ auferret. (℣ Ego sum

Nico.de lyra

a Hec formidet. Ꝫ addit eos assecurādo: qz timebāt mori cū eo. b Audistis qz ego dixi vob: vado et venio ad vos. q. d. nō sic recedo a vobis per mortē q̄n adhuc vobis appareaz post meā resurrectionē. c Si diligeretˀ me gauderetˀ vtiq; qz vado ad ꝑrem. Ibi accipit ſ ꝓ qz: ē ſensus: ac si diceret: qz diligitˀ me p ꝫhs debeť gaudere: qz p mortē vado ad patrē me exaltantē & clarificātē. Qualiter āt ꝛps clarificatˀ & exaltatˀ, ꝓt elⁱ⁹ humiliationē in cruce: frequēter supra dictū ē.

d Quia pⁱ⁹ maior ē me. nō ſm deitatē i q̄ filiⁱ⁹ ē eq̄lis patri: ꝫ ſm humanitatē i q̄ filiⁱ⁹ ē minor pⁱ⁹. Et ꝙ Ꝫ ſic debeat itelligi: ptz qz ꝛps loqť de seipō ſm illā naturā i q̄ cōuenit ei mori & exaltari. Ꝫ aūt nō pōt esse i natura diuia q̄ immortalis ē magnitudie infinita: ꝫ natura būana i eo poterat mori & exaltari. Et ex Ꝫ ptz falsitas Arrij q̄ ex hoc loco argebat filiū i diuinis a pⁱ⁹ distingui i essentia: qz nō loqť de filio ſm diuinā naturā ꝫ ſm būanā tm̄.

e Et nūc dixi vo. ꝓuſq; ⁊c. scz qⁿ non tm̄ sū hō q̄ mori pōt & exaltari: ꝫ etiā deⁱ⁹ q̄ certi tudinaliter ꝓdico futura ꝓtingētia: qđ ē ꝓpriū ipⁱ⁹ dei: ſm q; dr Esa. xlj. Annūciate nob q̄ vētura sūt in futurū & sciemⁱ⁹ qz dij estis vos Ꝫ addit ꝛps: qz imediate locutˀ fuerat de sua humanitate. Mod⁹ eni bulⁱ⁹ euāgeliste ē: vt dictū ē frequēter: cū refert aliq̄d ptinēs ad xpi humanitatē i q̄ ē minor pⁱ⁹: adiungere aliq̄d ptinēs ad deitatē i q̄ ē & eq̄lis patri: qz credē vtrūq; ē de necessitate salutis.

f Jā nō mlta. Hic ponit scđa rō ꝓpⁱ quā apli debebant ꝓsolari de morte xpi: scz qz illa mors ſi erat culpabilⁱ ſm magⁿ virtuosa: & Ꝫ ē qđ dr: Jā nō mlta loqr vobiscū. i. in Ꝫ mortali corpe existēs: qz tps sue captiōis erat ꝓpinquū.

g Venit eni ꝓnceps hui⁹ mūdi bulⁱ⁹. i. diabolⁱ⁹ qui ē ꝓnceps hoīm mūdanoꝝ nō p creationē ſz p seductionem. Venit aūt ad xpm ipm tentā do i deserto & ꝓncipes iudeoꝝ ꝓtra ipm incitā do.

h Et i me nō habet q̄q̄. i. nullū petīn: & per ꝫhs nulla mortⁱ causā: qz mors itraut i mūdū p petrm: vt dr ad Roma. v. Et qz posset q̄ri ex q̄ in te nō ē causa mortⁱ: ꝛre ſ mortiˀ? Ideo huic tacite q̄stioni rndet dicēs:

i Sz vt cognoscat mundus qz diligo patrē. i. ad Ꝫ sustineo mortē vt oēs cognoscāt q̄ Ꝫ ꝓcedit ex dilectiōe quā habeo ad patrē: qz deus pⁱ⁹ xpo homini inspirauit volūtatē patiēdi p salute mūdi ex maxia charitate q̄ diligit hoīem.

k Et sicut mādatū dedit mihi pⁱ⁹ sic facio. i. ex obedictia ad ꝑez libēter subeo mortem.

l Surgite eam⁹ hinc. Querit Ꝫ de loco ad quem ꝛps dixit discipulos suos cū dixit: Surgite eamus hinc. Ad Ꝫ dicit Hylariⁱ⁹. ix. de trini. q̄ de loco i q̄ comederāt agnū paschalem dux it eos ad locū in q̄ erat tradēdus. Sz lra sequens videť repugnare: qz i ꝓncipio ca. xviij. dr: Hec cū dixisset iesus: egressus ē cū discipulis suis trās torrētē cedron: vbi erat hortus in quē introiuit ꝛps et discipuli eⁱ⁹. Sciebat aūt iudas q̄ tradebat eū locū. Ex q̄ ptz q̄ illa ẋba q̄ ab Ꝫ loco sequunť vsq; ad ꝓncipiū. xviij. ca. dixit iesus discipulis suis extra locū i q̄ erat tradēdus: qđ sciēdū q̄ ꝛps morti sue ꝓpinquⁱ⁹ ardua & difficilia volebat dicere discipulis suis: vt ptz ex sequentib⁹. Ad itelligēdū ẋo talia reqrit attētio animi. talis aūt attentio erat impedita i aplis ex passiōe timoris. & iō dixit ꝛps discipulis suis: Surgite eam⁹ hinc. i. ad aliū locū magⁿ securū: q̄ tū ille locⁿ fuerit determinate nō exꝑmit. videbat eni ꝛps discipulos timore mortis ꝓterritos: tū rōne tpis: qz nox erat: vt supra dictum est: tum ratione loci: quia adhuc erānt in medio ciuitatis vbi comederant agnum paschalem. & ideo timentes capi ab hostibus quasi continue circumuolnebant oculos ad ostium domus. & ideo dixit eis: Surgite eamus hinc ⁊c. quasi diceret: eamus ad aliuz locum magis securum & secretum vbi melius attendatis ad ea que dicenda sunt vobis.

Glo.ordi.

a Ho sū vi. Et me p̄ cedēte ad passionē debeť] Ca. XV sēq: qz ego sū vitis. i. caput vr̄m. eiusdē nature vobiscū: vt in me possit fructificare humana natura.

b Et pr̄ me⁹. Ego etiā agricola cum pre: qz sū mūdator palmitū: qđ est agricole: nō vitis officiū: q̄ etiā palmites operarios facit: ſz nō de suo nec ꝓpos: ſ ꝙ meipm.

c Propter ser. Mō ait ꝓpt aquā baptismi: qz & ipa sine ẋbo ē solū aqua: ꝓ verbū fit sacramētuz.

d Ego sū vi. Qui se a se ferre fructū existimat: nō ē i vite. Hīc ꝙ repetitiōe & supiox explanatione supponit. Ego sū vi. vos pal. mihi q̄si vitī adhereteť.

e Qui manet. Et iō q̄cūq; (non solū vos) manet i me credēdo obediēdo: pseuerādo: & ego i eo illuminādo: subueniēdo: pseuerantiā dādo.

f Hic fert fru. Et si ſm hoiez xps ē vitis: tū hāc grāz palmitib⁹ nō daret: nisi etiaz deⁱ⁹ eet.

g Si q̄s i me nō. Sarmēta ꝑcisa ceteris lignis sūt viliora: qz nullis vsib⁹ deputāt: ꝫ igni: vel i vite sūt vel i igne.

h Et ver. ⁊c. Verba dei tūc dicūť manere i nob q̄n facim⁹ q̄ ꝓcipit & diligim⁹ q̄ ꝓmittit. Qui aūt Ꝫ nō facit: tāgit: nō coberet. & iō nō sūt ei i būficiū ſ i testimoniū dānatiōis.

i Petetis. Si q̄d petit fidelis & non fit: nō petit Ꝫ qđ habet māsiō i eo: nec qđ habēt ẋba ei⁹ q̄ sūt i eo: ꝫ qđ habet cupiditas & infirmitas carnis.

k Jn Ꝫ clarifi. Qui manet i me fructū mul. fert qđ ē grā dei: & ita est glia eius nō hoīs: et hoc est. Jn Ꝫ clarificatus est pater.

(℣ Et fructū

Nico.de lyra

Ego sū vi. Postq̄ Ca. XV ꝛps ꝓsolatus ē discipulos de sua morte. hic ꝓsolat eos ꝑ tribulatiōes imminētes eis ex iudeoꝝ & ꝓncipū mundi ꝓsecutione. Et dividit in duas ptes. qz ꝑmo ꝑmittit parabolā. scđo ꝓsequit ipsam. ibi: Jam vos mūdi estis. Parabola aūt ista ē de tribus. s. de vite: de agricola: & de vitis cultura vt patebit ꝓsequēdo. dicit ḡ: Ego sū vitis vera. Sicut enim vitis materialis habet lignū vile & despectū: & ꝫſ inutile videť: cum tū fructⁱ⁹ optimos habeat: ita xps in humana natura videbať abiectⁱ⁹ vilis & despectus: & tū p eius humilitatē secutⁱ⁹ est fructⁱ⁹ gloriosus. vnius enim nature sūt vitis & palmites. & ideo xps dr vitis rōne humanitatis in q̄ natura est fidelibus similis.

b Et pater me⁹ agricola ē. qz plenitudinē grē & veritatis infudit & plantauit in xpo hoīe: vt dictū est in ꝑmo caꝑlo. Sciendū aūt q̄ cultura buⁱ⁹ vineę ꝛ̄ dr vitis. Ꝓmo aūt ista ē de tribus. s. de vite: de agricola: & de vitis cultura vt patebit ꝓsequēdo. dicit ḡ: Ego sū vitis vera. Sicut enim vitis materialis habet lignū vile & despectū: & ꝫſ inutile videť: cum tū fructⁱ⁹ optimos habeat: ita xps in humana natura videbať abiectⁱ⁹ vilis & despectus: & tū p eius humilitatē secutⁱ⁹ est fructⁱ⁹ gloriosus. vnius enim nature sūt vitis & palmites. & ideo xps dr vitis rōne humanitatis in q̄ natura est fidelibus similis.

b Et pater me⁹ agricola ē. qz plenitudinē grē & veritatis infudit & plantauit in xpo hoīe: vt dictū est in ꝑmo caꝑlo. Sciendū aūt q̄ cultura buⁱ⁹ vineę circa palmites ꝓsistit. i. fideles xpo adherentes: quoꝝ aliqui sola fide adhereť nō p charitatē operantē et isti abscindenť p ꝓdēnationis sententiā. ideo subdit:

c Omnē palmitem in me nō ferentē fructū tollet eū. Aliⁱ aūt adhereť xpo p fidē et operantē charitatem: & de istis subdit:

d Et oēm q̄ fert fructū purgabit eū. p mundi tribulationes q̄ sunt q̄dām medicine & purgationes.

e Et fructū plus afferat. Sicut enī in vite materiali aliqui palmites etiaz fructuosi rescindunt

Additio

In ca. xliij. vbi dr: i postil. Ad Ꝫ dicit Hylariⁱ⁹. ix. de trinitate.

Additio. Hylariⁱ⁹ nō fecit mentionē nisi ō duob⁹ locis tm̄ q̄ sunt termini ꝓncipales i hac materia. s. de loco assignato p esu agni paschalis a q̄ ꝓncipaliter exiuit: & de loco ad quē ꝓncipaliter venit vt ibi caꝑt. de loco aūt medio in q̄ fuit cū aplis vt eis diceret ardua & difficilia q̄ est locⁿ medi⁹ inter duos ꝓdictos. Hylariⁱ⁹ nō fecit mentionē. sicut etiam euāgeliste qui duos locos ꝓmos declarauerunt. Jstum ẋbo locū medium minime designauerunt: vnde sententie Hylariⁱ littera non repugnat: vt patet inuenti.

Johannis Ca. XV

Ego sum vitis Ca. XV cū palmitib⁹. a ꝫ q̄ ē alia i amaritudinē cōuersa. b ꝫ cū q̄ idē ē & filⁱ⁹.

vera: & pater meus agri ꝫ nō tm̄ cerā opando: ꝫ etiā intⁱ⁹ incrementū dā/

cola ē. Oēz palmitē i me nō ferē/ do. ꝫ vt agricola. a ꝫ ꝓpter ꝫ mūdarius ē.

te fructū tollet eū: & oēz q̄ fert fru ꝫ amplⁱ⁹. ꝫ mūdādo corda ꝓprijs exhortando.

ctū: purgabit eū: vt fructū plⁱ⁹ af/ ifūdendo. ꝫ mūdi atq; icez plⁱ⁹ mūdādi vt fructū

ferat. Jā vos mūdi estis ꝓpt ser/ plⁱ⁹ ferat. ꝫ meipm scz. a ꝫ cū ego sim vitⁱ vera.

monē quē locutⁱ⁹ sum vobis. Mā a ꝫ quo eorum accipietis. ꝫ vt eorū sacm afferēs.

nete i mē et ego in vōbis. Sicut b ꝫ vt amplⁱ⁹ fructificetis. ꝫ qz.

palmes nō pōt ferre fructum a se metipso nisi māserit i vite: sic nec a ꝫ eorū vobis dans: mihi a vobis recipiens.

ꝫ quia.

vos nisi in me manseritis. Egō sū vitⁱ: vos palmites. Qui mā et in me & ego i eo ꝫ fert fructū mul ꝫ nec parum.

tū: qz sine me nihil potestⁱ facere. ꝫ aūt. ꝫ qđ ē in ꝑte liberi arbitrij.

Si qⁱ i me nō māserit: mittēť foras ꝫ mēsores angeli.

sicē palmes & arescet: & colligēt eū ꝫ qz manēdo i ihesu nō pōt velle nisi qđ ē salutis.

et i ignē mittēt et ardet. Si mā/ ꝫ nō tm̄ fuerint.

ritis i me: & ẋba mea i vob māse/ ꝫ qz manēdo i ihesu nō pōt velle nisi qđ ē salutis.

rint: q̄cunq; voluerisⁱ petetⁱ et fiet vobis. Jn hoc clarificatⁱ⁹ ē pⁱ⁹

Replica

In ca. xliij. vbi dr: Surgite eam⁹ hinc. Ibi circa postillaz: manifeste ostendi q̄ ꝛps fuerit i aliq̄ loco medio int domū i q̄ comedit pascha & hortū in q̄ illa ẋba notabilia dixit discipulis. vñ dicit Hylariⁱ⁹ nō ꝓsonare lr̄e q̄ in. ix. de tri. se restringit ad solū illa duo loca: qđ Bur. egreferēs dicē euāgelistā etiā sicut Hylariū nō exꝑsisse medium locum: sed satis manifestum est ex lra q̄ fuerit medius locus Ꝫ non determinate exprimať.

Replica

Jn ca. xliij. vbi dr: Surgite eam⁹ hinc. Ibi circa postillaz: manifeste ostendi q̄ ꝛps fuerit i aliq̄ loco medio int domū i q̄ comedit pascha & hortū in q̄ illa ẋba notabilia dixit discipulis. vñ dicit Hylariⁱ⁹ nō ꝓsonare lr̄e q̄ in. ix. de tri. se restringit ad solū illa duo loca: qđ Bur. egreferēs dicē euāgelistā etiā sicut Hylariū nō exꝑsisse medium locum: sed satis manifestum est ex lra q̄ fuerit medius locus Ꝫ non determinate exprimať.

Nico.de lyra

scindunť ne humor nimis dispergať & sic virtⁱ⁹ vnita fortificať & magⁿ fructificat: sic p tribulatiōes iocūditatē vite ꝑsentis a fidelib⁹ rescindēteť: corda eoꝝ retrahūť ab amore mūdialium: & sic ītra se colligēta feruentⁱ⁹ feruntur i deū & faciunt maiorē fructū bonorum operū.

c Jā vos. Hic ꝓsequit ꝑa bolā. & ꝓmo q̄tū adpalmitū adhesionē. scđo q̄tuz ad eoꝝ purgatiōez. ibi: Si mūdus vos odit. Prima i duas. qz ꝑmo discipulos ad adheređū sibi i ducit. scđo declarat in q̄ ista adhesio cōsistit. ibi: Sicut dilexit me. Circa pⁱmū ponit q̄tuor rōnes quare fideles debēt xpo adherere p fidē sicut palmites ad vitem. Prima ratio sumitur ex palmitū adherentiū fructificatiōe: qđ aliter non possunt fructum facere: & Ꝫ est qđ dicit: Jam vos mūdi estⁱ⁹ ⁊c. qz apostoli per doctrinam xpi iam erant segregati ab erroꝝ iudaice suꝑstitionis. iō concludit:

f Manete i me & ego in vobis. ꝑ fidem charitate formatā: per quam homo est in deo & deⁱ⁹ in homine.

g Sicut palmes nō pōt ferre fructuz a semetipso nisi manserit in vite. Hoc sensibiliter videmus i vite materiali: qz facere fructum nō pōt nisi particeps sit humoris & pinguedinis ipius stipitis.

h Sic nec vos. scz potestis fructificare operibus meritoriis.

i Nisi in me manseritis. ꝑticipationem gratie et veritatis.

k Ego sū vitis & vos palmites. q. d. si vultis fructificare manete in me.

l Si quis in me. Hic ponit secunda ratio adherendi xpo que sumitur ex palmituz non adherentium punitiōe: cum dicit: Si q̄s in me non manserit. veraciter per charitatem formataz: q̄nis maneat apparenter p fidē sine operibus que mortua ē.

m Mittet foras. ꝑ abscisionē in morte: qz tūc sepabik numero a fidelib⁹ sicut erat sepat⁹

merito.

n Et arescet. qz xpiani q̄diu viuūt habēt aliquem virorē ꝓpt xpianitatis nomē: ſ in morte eū amittūt: qz tūc apꝑaret q̄ nihil eis ꝓfuit z adhuc magis i futuro iudicio apꝑebit. ideo sequit:

o Et colligent eū. s. angeli exequtores diuine iusticie tollētes ꝯcaniā ō medio tritici.

p Et i ignem mittēt. s. infernalē.

q Et ardet. sine fine in ꝑpetuitate pene.

r Si māseritis. Hic ponit tertia ratio: q̄ ꝓcedit ex implerīone volūtatis fideliū xpo adherētiū: & Ꝫ est qđ dr: Si māseritis in me: fide formata charitate.

s Et ẋba mea i vob māserint. nō solū corde itelligēdo ſ etiā ope adimplēdo.

t Quodcūq; volueritis petetis & fiet vobis. Ꝫ tū itelligēdū ē ſi petāt ꝑ. i. de ptinētib⁹ ad salutē: qz exaudiri i aliis frequēter nō expedit eis: & ꝓueueranter: qz illud qđ petit etiā ptinēs ad salutē non semp statim dat a deo: sed differt vt cōgruo tpe detur: et ꝓ sez qz oratio sanctoꝝ de salute aliozꝝ aliq̄n impedit non ꝓpter defectū orantis ſ illiⁱ⁹ ꝓ quo oratur. his aūt tribus ꝓcurrētibus semp oratio exaudit.

v Jn hoc clarificatⁱ est. Hic ponit q̄rta ratio q̄ ꝓcedit ex diuina glorificatiōe quam q̄libet debet desiderare: magis etiā q̄ sui bonū. ꝓpriū. Minima aūt glorificatio reducet i fidelibⁱ⁹ xpo adherētibⁱ⁹ p fidē ex dilectiōe operantem. & Ꝫ ē qđ dr: Jn hoc clarificatⁱ est pater meus vt fructum plurimum afferatis: in multiplicatione bonoꝝ operum.

Et efficiamini

¶ a At fructū. Sic nō eqlitatē ostēdit nr̄e nature ꝛ sue: ꝙ gr̄az ꝙ mediatoz ē: naz pr̄ diligit nos ꝫ in filio. b Efficiamini. Quō? Si me dilexeritis ex ꝙ dilectioe? ex p̄ceptoꝝ obseruatioe. Si me dilexeris sicut dilexit me pr̄: nō quātū. Non enī nō tak equalitas ꝫ sistrudo dās eis eā eternitatē. c Si pce. Non dicit q̄ p seruatā. Hcepti sint dilectores. Memoeni fuat q̄ ū diligit: ꝫ q̄ nemo diligit nisi q̄ seruat. Ostēdit ꝙ nō vnde generētur: ꝙ vñ mōstrētur dilectores.

¶ Uel i dilectioe mea qua diligo vos. i. manentes gr̄a mea: ꝛ inde sciek vos manere i ea si p̄cepta seruabitis. Nisi ꝙ pri⁹ seruant p̄cepta oīa: nō pñt seruare p̄cepta nisi eos diligat pr̄. d At gaudiū. Gaudium dei ō nobis q̄ pficuit ꝛ p̄destinauit semp ē plenū: i nob ici pit ex fide: ꝛ crescit ꝛ pficitur i resurrecti/one. e Hoc ē pce. Et. ō. de dilectioe primi: ꝙ repetitio ē ꝓfirmatio. ibi tñ dic mādatū do: ꝙ nō ab fuerit. hic aūt ꝙ ē: ꝙ non aliud sit. Ibi no unm: ne i vetustate remanemus: ꝙ nouz ꝓtenatur. f Maiorē hac. Diffinit plenitudinē mutue dilectiōis quaz hīe ꝓcipit. g Jā nō di. Cōmēdata dilectione addit qđ dignationis ē: vt bonos suos (q̄ seūt faciēdo q̄ ꝓcipit) dicat amicos ꝛ eis tollit nomē fui q̄ ē ex timore foras mittēdo: q̄ nescit qđ faciat dominꝰ. Quia cū aliq̄ fac sic extollit: ꝙ ipe faciat: nō dñs. Sūt tñ fui timore pmanēte i eternū q̄ intrāt i gaudiū dñi: ibi sciāt q̄ faciat eos dñs nō solū bones ꝫ ꝛ iustos ꝛ q̄dq̄ boni ē. h Nora feci. Nō q̄ iam q̄s oīa sciat: cū postea dicat: Multa. h. v. d. q. n. p. p. m. Sed dicit se fecisse nota que scit se facturum in resurrectione vbi plene erunt beati in anima et corpore: et hec est gloria nō ex vobis sed ex me: et ꝙ est: non vos me elegistis.

¶ Hec mā.

† De pe. di 2. qui vult. De renū. c. nisi. & ppe

¶ p ꝺdicatione ꝛ passione sicut ego.

a me⁹ vt fructū plurimū afferatis:
¶ vt ait apls: Ipi⁹ opus sum⁹ creati in xpo.

b ꝛ efficiamini mei discipuli. Sicut
¶ ecce vnde plurim⁹ fructus ex dilectione: sed vnde dilectio: qz primus nos dilexit.

dilexit me pat: et ego dilexi vos.
¶ ideo ꝓseuerate. a ¶ quō in ea manebim⁹ diligere me: ꝛ vos dignos diligi efficere.

c Manete i dilectione mea. Si p̄ce
pta mea seruaueritis: manebitis
a ¶ ꝛ p hoc ostēdit diligi a patre ego homo.

i dilectiōe mea: sicut ꝛ ego pcep-
e
ta patris mei seruaui: ꝛ maneo in
eius dilectioe. Hec locutus sum
f
a ¶ vt gaudeā de vobis: qō ē cū gratiā pstar.

d vobis vt gāudiū meū i vobis sit
¶ dū ꝙ gr̄am ei⁹ cōfortiū habebūt.
g
¶ vt ꝺo impleatur.

e ꝛ gaudiū vestrū impleat. † Hoc ē
¶ nō aliud: qz i hoc fūt oīa: ꝛ dilectio dei ꝛ fides.
h
p̄ceptū meū vt diligatis inuicē si
a ¶ nō sicut hoies se iuicē diligūt: ꝫ vt deū habeatis. ¶ ita ꝛ vos ꝙ fraterīb⁹ vt me imitemini: ꝫ nō mihi cōparemini. b ¶ vt sic posui aliaz meā ꝓvoi
f
cut dilexi vos. † Maiorē hāc dile
a ¶ ponere aliaz ꝙ amicis nō ē dilectio ꝫ effect⁹ dilectionē nemo habet q̄s vt aiām su
i
lectionis. a ¶ ꝙ p charitatem eritis amici.
am ponat quis pro amicis suis.
Vos amici mei estis si feceritis q̄
¶ et si prius.
g
ego precipio vobis. Jam nō dicā
m
a ¶ .i. ille q̄ solo timore seruit non ille de q̄ dicitur: euge ser. bo. pr̄. qui seruit ex amore.
vos seruos: qz serꝰ nescit qđ fa/
n
ciat dominus eius. Vos aūt dixi
o
a ¶ ego homo ad opⁿ hoim.
amicos: qz oīa q̄cūq; audiui a
¶ q̄ nō elegit nōdū diligit.
b
p̄ meo nota feci vob. Nōn vos
p
a ¶ miscōia puenivos cū esset⁊ mali. b ¶ inspirauit
me elegistis sed ego elegi vos: et
q
fide. a ¶ .i. ad gr̄az plātauī. b ¶ g me viā: ꝛ hoc ipz gr̄a. ¶ eatis volcdo fructū afferat: pseueran
do. c ¶ quē nō afferēt nisi primo electi.
posui vos vt eatis ꝛ fructus affe/
r
¶ .i. dilectio q̄ ē fructus noster q̄ mō ē i desiderio: nōdū i fauritate: ꝛ ipo desiderio qōcunq; p. pr̄.
ratis: et fructꝰ vr maneat: vt qđ
s

a Et efficiamini mei di. pfecte adherēdo mihi. b Sic dilexit. Postq̄ hortat⁹ est xp̄s discipulos ad adherēdū sibi. ꝫ nūr ostēdit ꝙ hmōi adhesio ꝓsistit. Et diuidit in duas. qz ꝓmo ostēdit q̄ ꝙ adhesio ꝓsistit i dilectioe. secōo ostēdit q̄ dilectio ꝓsistit i mādatoꝝ obseruatioe. ibi: Si p̄cepta mea. dicit igit: Sicut dilexit me pr̄ ꝛ ego dilexi vos. i. ad idē bonū ꝓsequēdū: nō tñ eqliter. Diligere enī ē velle aliqui bonum. de⁹ aūt pr̄ vult bonū diuinū xp̄o homini: nō solū �means vnionē q̄ ē p opationē i fruitioe boni vere: ꝫ etiā �means realē vnionez suppositi. fidelib⁹ aūt vult bonū diuinū tñ �means vnionē gr̄e ꝛ glie: q̄ est in fruitione: nec tñ ita pfecte fruunt sicut alia xp̄i. c Manete in dilectioe mea. ꝺ dicit ad ostendēdū q̄ de⁹ nullū cogit ad fidē ꝛ dilectionē. d Si p̄cepta mea. Dic ostendit q̄ dilectio ꝓsistit in mādatoꝝ obseruatiōe. Et diuidit in duas. qz ꝓmo facit dictū qō ē. secōo rūdet cuidā q̄stioni q̄ sibi posset fieri. ibi: Hoc ē p̄ceptū meū vt diligat⁊ ꝛc. In ꝓma pte dicit sic: Si p̄cepta mea seruaueritis manebit⁊ in dilectione mea. Amoz enī dei nūq̄ ē otiosus. ꝛ idco si ē i corde ostēdit in ope. ꝛ p ꝺ hō disponit vt charitas in eo augmentet: et p ꝓns adhesio ad xp̄m fortificet. e Sic ꝛ ego p̄cepta p̄ris mei seruaui ꝛ maneo in ei⁹ dilectiōe: qz xp̄s ex amore ad patrē facit ē obediēs vsq; ad mortē: vt habet ꝓbl. q. ꝛ p hoc vnio ei⁹ ad patrē augmētata ē in q̄ntū glia aie deriuata ē ad corp⁹ ei⁹ i sua resurrectioe. f Hec locut⁊ sū vob. ꝺ addit ne forte aliq̄s crederet q̄ xp̄s ē nō ꝓpter nos ad p̄dicta inuitare. ideo subdit: g Vt gaudiū meū i vob sit. gaudiū enim xp̄i bois ꝓsistit i ꝛnctione ad deitatē modus p̄dictis. ad quā etiā queniem⁹ p mādatoꝝ obseruationē: alio tñ mō q̄ xp̄s: vt dictū ē. h Et gaudiū vr̄m impleat. qđ nō pōt ē nisi in glia celesti: qz nihil circa deū pōt replere coz humanū: ꝙ ꝛ q̄ dicit Aug⁹. libro cōfes. Inquietū est coz meū dñe donec requiescat i te. i Hoc est p̄ceptū. Dic rūdet cuidā q̄stioni q̄ sibi posset fieri: qz posset aliq̄s dicere. tu admonuisti nos adherere tibi ꝛ dixisti q̄ hec adhesio ꝓsistit in mādatoꝝ obseruatiōe: ꝫ ostēde nobis vlteri⁹ obseruandi modū. ideo dicit q̄ modus obseruādi ē p dilectionē dei ꝛ ꝓximi: qz i his duob⁹ tota lex pēdet et ꝓphete: vt habet Matth. xxij. cap. ratio ē: qz oīa bona opa ex charitate ꝓcedunt: ꝓpter qō dicit Greg⁹. Sicut multi arboris rami ex vna radice ꝓdiunt: sic multe virtutes ex vna charitate generant⁊ ad charitatez ordinant: apl̄s qō dicit apls. j. Timoth. j. Finis ꝓcepti ē charitas ꝛ hoc ē qō dr̄: Hoc ē p̄ceptū meū vt diligatis inuicem. Licz aūt in dilectioe ꝓximi includat dilectio dei tā ꝙ ꝓncipalior: qz ꝓxim⁹ nō ē diligēdus nisi ꝓpt deum. tñ saluator ꝺ magis facit mētionē exp̄ssam de dilectioe ꝓximi cū dicit: inuicē: qz intēdebat apl̄os inducere ad fidelitū edificationē et ꝓsolationē ꝛ tribulationē sustētādā ad q̄ necessaria ē charitas ꝓximi. k Sic dilexi vos. i. efficaciter gratuite ꝛ recte: sicut expositū ē ca. ꝓce. Qz aūt xp̄s sic dilexerit ꝓbat cū subdit: l Maiorē hac di. ꝛc. ꝺ aūt fecit xp̄s. ꝙ ꝛc. Quattuor enī diligēda sūt ex charitate. s. de⁹: ꝓxia: ꝓxim⁹ ꝛ corp⁹ ꝓprīū. ideo cū charitas sit ordinata: ꝓ ipo deo q̄ est ꝓmū ꝛ maximū diligibile: ex charitate debēt alia tria exponi sicut minus ꝓ maiori. ꝓ aīa aūt ꝓpria debet ꝓxim⁹ ꝛ corp⁹ ꝓprīū cōtēni: ꝓ salute ꝓximi debet vita corꝑalis exponi. ꝛ lō cū corꝑis ꝓprīū sit maximū bonū qō nob remanet ꝓ ꝓrio exponēdū: ptz q̄ i tali expositioe ē maximū signum dilectiōis ad ꝓximū. verūtñ qz obseruatio mādatoꝝ non solū inducit ad dilectionē ꝓximi: ꝫ ꝓncipali⁹ ad dilectionē dei. ideo subdit: Vos amici mei estis si feceritis q̄ ego ꝓcipio vob: et qz amicis reuelāt secreta. ideo subdit: m Jā nō dicā vos suos: id ē timore seruili subiectos tñ amore filiali erāt subiecti: et ꝺ mō apl̄i aliq̄n dicunt⁊ seruī. Rom. j. Paulus seruus ihesu xp̄i ꝛc. n Quia seruus nescit qđ faciat dñs eius. ꝺ vide mus i humanis. secreta tñ reuelant filijs: hmōi erant apl̄i q̄ xp̄o erāt subiecti amore filiali. ideo subdit: o Vos aūt dixi amicos ꝛc. nota feci vobis. hoc nō est intelligendum de oīb⁹ ꝓtinentib⁹ ad coꝝ statū: cuiusmodi sūt ista que ꝓtinēt ad coꝝ salutē ꝛ ꝓfectū et mozis ꝺdicationē ꝛ ecclie gubernationē. Et q̄ ista cōferūt ad vtilitatē fidelium: non ipius xp̄i. ideo subdit: p Nō vos me elegistis ꝛc. Duplex est enim electio fidelium. Una eterna q̄ est idem qđ ꝓdestinatio diuina. ꝛ hec electio apl̄oꝝ ⁊ alioꝝ fidelium est a solo deo ex mera liberalitate. Alia est tpalis. s. vocatio ad fidem ꝛ gratiam ꝛ apostolatuꝫ ꝛ hmōi: ꝛ ista vocatio est effect⁹ ꝓme. ꝛm illud ad Roma. viij. Quos ꝓdestinauit hos ꝛ vocauit: ꝛ sic apl̄i electi sunt a xp̄o tempore gratie. q Et posui vos. i. firmiter disposui. r Vt eatis. ꝓdicādo ꝓ totum mundum. s Et fructū afferatis ꝛ fructus vester maneat. quia fides ecclesie manebit vsq; ad finē mūdi ꝛ tū cūq; tribulatiōib⁹ impellat: vel aliter: Maneat in gloria eterna. t Ut quodcūq; petieritis patrē in nomīe meo det vobis. dūmodo tamen ista petitio fiat ꝓ vobis pic ꝛ ꝓseueranter: sicut supra expositum est eodem ca.

Hec mādo

¶ a Hec mā. Hic ostēdit q̄s sit fruct⁊ quē dixerat: ꝙ q̄ et dabit pater qō ꝓtim⁹: q̄ ꝛ ꝺ dedit vt diligam⁹. b Ut diligatis. Aug⁹. Merito sepe dilectionez cōmēdat q̄si sola ꝓcipēda sit sine q̄ nō possit cetera q̄ sine ceteris non pōt haberi. ꝓdo hac aūt patiēter debem⁹ sustinere etiaz oīa aduersa mūdi. vñ subdit: Si mū. ꝛc. c Si mūdus. Nole mūdi aliq̄s boni aliq̄ mali delignāt q̄ vna massa ē q̄ tota in adā perijt: de q̄ sūt alia vasa in honoꝛe: alia in cōtumeliā. d Mūd⁹ qō suū. Si malus punit scel⁹ malit⁊ ꝙte odit mund⁹ qō suū ē: dū punit ex ꝙte amat: qz malus fauet malis. e Sermōis. Hoc ꝫ. Mō ē ser⁹ maioz dño suo: ꝛ illi⁹ superioris. Scitote q̄ ꝓtozē me. v. o. h. ꝛc subdit causā: qz nō est ser. ma. do. suo. f Mō ē ser. Quia exēplo sui q̄ alind meli⁹ nō ē monuit ad ferēda odia mūdi: subdit q̄re debeāt eum i ꝺ imitari: q̄ ipe dñs: illi serui. g Si non ve. Hic exp̄ssi⁹ indeos ostendit: ad q̄s venit: de q̄b⁹ sub nōe mundi suplora dixerat. Et qz ad eos venit: ꝺ inexcusabiles de oīb⁹ malis ostēdit. h Excusationē. Illi q̄b⁹ nō venit nec locutus ē: habēt excusatiōez nō de ol pctō: sed de ꝺ q̄ in xp̄m nō crediderūt. i Ho q̄b⁹ in apl̄is venit ꝛ locut⁊ ē non excusant. Priores xo q̄ sine lege peccauerūt: sine lege peribūt. k De pctō. Qz nō credūt me ꝫ oderūt: ꝛ ꝓsequūtur i meipo ꝛ i meis: ꝫ ꝺ pctm i me redundat et in patrē: qz q̄ me odit ꝛ patrez meū odit. Et qō ē grauissimū nō solū veni ꝛ locut⁊ sū ꝺ opa feci: q̄ videntes oderūt ⁊ me ꝛ pr̄ez. Nec ē causa ꝛc: ꝫ vt ipleak qō i lege scꝑtū ē: Qui oderunt me gratis ꝛc. Qui me

Nico.de lyra

¶ Hec mādo vob vt diligatis iuicē. In ꝺ ꝓcludit intentū ꝓ hoc signās q̄ oīa ꝓdicta dixit eis ad hunc finē. s. vt mutuo se diligāt. b Si mūd⁹. Hic agit de palmitū adherētiū purgatiōe ꝓ tribulatiōes futuras ꝫ ipas eos cō solādo: ꝛ diuidit in tres. qz primo ad eoꝝ cōsolationē ratiōes inducit. secōo eas exponit. ibi: Memētote. tertio ex cusatiōes ꝓsequētiuz excludit. ibi: Si nō venissem. Circa ꝓmuz ponit duas rōnes. Prima sumit exēplo sui. Mēbra enī refutare nō debēt ꝺditionē capitis cū nō sint maioris dignitatis imo minoris: xp̄s aūt caput ē apl̄oꝝ. ꝛ ideo exēplo xp̄i debēt patienter tolerare tribulatiōes ꝓsequētiū: ꝛ ꝺ ē qō ꝺ: Si mūdus vos odit: hic accipit si ꝓ qz. q. d. qz futurū ē q̄ mūdus vos odiat.

c Scitote. ad ꝓsolationē vr̄az. d Quia me ꝓtozē vobis odio habuit. ꝓpter qō dicit Aug⁹. in ꝛmone. Recusat esse in coꝛpe q̄ odiū nō vult sustinere cū capite. Secōa ratio sumit ex pte mūdi. sistitudo enim ē causa dilectiōis: ꝛm illud Eccl. xiij. Omne animal diligit sibi simile. ꝛ dissimilitudo ē causa odij. Apl̄i aūt dissimiles erāt hoib⁹ mundanis ꝛ ideo nō debebāt admirari si ꝓsecutiōes sustinerēt ab ipis: ꝛ hoc est qō dicit:

e Si de mūdo fuisseris. ꝫ apl̄i essent de mūdo ꝓsentia coꝛporali: nō tñ erāt ꝺ mūdo ꝓcupiscētias mūdi imitādo. f Mūdus qō suū erat diligeret. ꝫ ꝺtra ꝺ videt ē q̄ aliqui ꝓncipes mūdani de q̄b⁹ loquit salnato⁊: cuz essent ꝓsecutores apl̄oꝝ. aliq̄s tñ mūdanos ꝛ malos nō diligebāt: ꝫ magꝫ ꝓsequebāt vt latrones ꝛ ꝺdones ꝛ hmōi q̄s iterficiebant. Dicēdū q̄ malū nō pōt esse purū ḋn habeat aliq̄d de bono: aliter seipm destrueret: ꝛm pbm. iij. ethicoꝝ. Licz igit ꝓncipes illi q̄ ꝓsecuti sūt apl̄os essent mūdani ꝛ mali ꝛpt̄ ad supdictā ⁊ infidelitatē ⁊ hmōi. tñ aliq̄d boni habebāt: vtpote instīciā: clemētiaz: vel aliq̄ hmōi: sicut legit de Traiano ꝛ de multis aliis ꝓncipib⁹ mūdanis ꝛ sic ꝓsequebāt latrones ⁊ ꝺdones inq̄ntū erāt eis dissimiles i bono iusticie: sicut ecōuerso ꝓsequebant apl̄os et alios fideles in q̄ntū erāt eis dissimiles i infidelitate. Sed adhuc diceres qz sūt aliq̄ mundani in eodē vitio cōicantes: q̄ tñ

sele ꝓse.

¶ qōcūq; petieritis pfem in nōie meo
¶ quem fructum.
a
det vob. † Hec mādo vobis vt di
a
¶ qui odit que diligit.
b
ligatis inuicem. † Si mūdus vos
b
¶ grandis consolatio membris ex capite.
c
odit: scitote qz me ꝓtem vobis
d
¶ contempru. ¶ damnato.
odio habuit. Si de mundo fuisse
e
a ¶ falsa dilectiōe q̄ se fallo diligit: ꝫ vere odit se:
tis: mūdus qō suū erat diligeret.
f
qz naturā odur: diligit virtū. ¶ nunc.
Quia ꝺo de mūdo nō estis: ꝫ ego
a ¶ qz rūe de eo fuistis. b ¶ gratis.
elegi vos de mūdo: ꝓpterea odit
g
¶ quia.
vos mūd⁹. Memētote sermonis
h
¶ ꝛ ita.
mei quē ego dixi vob: † Non ē ser
i
uus maioz dño suo. Si me psecu
i
¶ nec pōt placere seruus cui displicet dñs.
¶ in ꝺbus ego.
ti sūt: ꝛ vos psequēt⁊. Si sermonē
k
a ¶ vt in eo caperēt ꝛ calūniarēt⁊. ¶ q̄ erā meus.
meū seruauerūt: ꝛ vr̄m seruabūt.
a ¶ q̄ dixi odio habebūt: ꝓsequent⁊: sermonē cōtemnent. b ¶ .i. me in vobis oderūt: ꝛ ꝓsequuntur sermonē: ꝛ qz meus est contemnunt.
† Sed hec ōmnia facient vobis ꝓ
l
¶ ea scia qua scripta ē: scire nūr re sensus ē cōsum
pter nomen meū: qz nesciūt eū q̄
m
¶ mittit. ¶ misit me sed si non cognouissem.
misit me. Si nō venissem ꝛ locut⁊
n o
a ¶ illō qō tenēt⁊ ꝛ sine q̄ dimittūt. .i. credere in xp̄m q̄si venie vt credat i eū. ¶ de q̄bus supra: si
fuissem eis: pctm nō haberēt. Nūc
p
me ꝓsecuti sūt ꝛc. ¶ qz veni ꝛ locut⁊ sum eis.
b
at excusatiōez nō hūt de pctō suo.

¶ a Et fructū afferatis ꝛ fructus vester maneat. quia fides ecclesie manebit vsq; ad finē mūdi ꝛ tū cūq; tribulatiōib⁹ impellat: vel aliter: Maneat in gloria eterna. t Ut quodcūq; petieritis patrē in nomīe meo det vobis. dūmodo tamen ista petitio fiat ꝓ vobis pic ꝛ ꝓseueranter; sicut supra expositum est eodem ca.

Hec mādo

noticiā determinatā de vnitate dei. de pluralitate aūt ꝓsonaꝝ nō habuerūt noticiā: nisi fuerint scripturas ꝛ elligētes. tñ illa noticia fuit abscura: qz aīt tpōs xp̄i nō fuit mysteriū trinitat⁊ ad plenū reuelatū. Illa etiā noticia qnā hēbāt de ꝺ iudei fuit eis obscurata ex odio qō ꝓceperāt ad doctrinā christi: ꝛ sic ꝛs cognoscerēt in q̄ntū ē p̄ olm ꝓ cognoscitur cū in q̄ntū misit filiū suū ad salutē credētiū. ista tñ igr̄atia nō excusabat eos i ꝓsecutiōe xp̄i ꝛ apl̄oꝝ: qz ꝓcedebat ex odio ꝛ inuidia: vt dictū ē. Silr igr̄atia excusabat tyrānos apl̄oꝝ ⁊ alios fideles ꝓsequētes: qz ꝓcedebat ex obstinatiōe coꝝ i pctō idolatrie: qō ptz ex ꝺ q̄ videbāt ꝓ apl̄os fieri signa ⁊tut⁊ diuie. ⁊ tñ pmanebāt i infidelitate: qz aliq̄ attribuebāt scīētie magice ꝛ male. n Si nō ve. Hic ostēdit ꝓsecutores xp̄i ⁊ fidelīū fore sabiles. ꝛ ꝺ ostēdit dupliciter. ꝓmo ex bis q̄ facta sūt i xp̄i pōna. secōo ex bis q̄ facta sūt i eiꝰ absentia. ibi: Cū aūt venerit. ꝓma in duas. qz ꝓmo ostēdit eos inexcusabiles ꝺbis. secōo factis. ibi: Si opa. Circa ꝓmū sciēdū q̄ doctrina xp̄i fuit ita mūda pura ⁊ ꝓfecta: vt ptz intuēti ꝛ dicti. ꝓbax ꝓsona ⁊ ispz ꝺpictina: vt ptz ꝓ ferī nouū testamētū veteri. Jtē sic fuit ꝓfirmata miraculis soli deo possibilib⁹ q̄ sufficiēter debebat mouere audientes ad credendū: qđ qō dixit Nicodem⁹. Jo. iij. ca. Scim⁹ qz a deo venisti magr̄. Nemo enī pōt ꝺ signa facere q̄ tu facis nisi fuerit de⁹ cū eo: qđ qō infidelitas iudeoꝝ fuit maximū pctm: ꝛ ꝺ est qō ꝺ: Si nō venissem. ꝺ dixit qz ei⁹ aduētus erat eis ꝓmissus ⁊ lege ꝓphis. o Et locut⁊ fuissem eis. li nō qō ⁊ aliq̄b⁹ libris ꝛterponit nō ē ꝺ textu: ꝺ resumit ex ꝓcedēti clausula. p Hec catum nō ba. ꝫ pctm infidelitatis in me: qō ꝺ: specialiter pec

catū ꝓter

¶ Qui me odit. Questio nō dissimulanda ꝫ nascit: quo scz poterāt odisse quē nescirūt: ni eni deuz nō (qđ ē ipe: sed nescio qđ aliud suspicant esse) credūt ꝫ oderūt: vnde nō ipm oderūt: sed qđ sua suspitiōe mēdaci: vel falsa credulitate ꝯcipiūt. Si vo qđ ē: ꝫ de illo sentiūt: quō cum nescire dicūt: et qđ ē de hoib' vel i hoib' hoc fieri pōt. Non eni visos possumus diligere vl odisse: sed nō ignotos: qz et si non visi: fama vel ifīs nota ꝯtingit ꝯ pbitas vl improbitas: qz si diligim' bona et odim' mala: et ita nō errabimus i iudicio rerū: veniale ē. Si nō vera sentim' de occult' boim q ē humana tentatio: si suspicemur aliter esse q̄ sint: q̄ suspitiones si sint humane: iudiciū de talib'. i. diffinita certaq; sūa ꝓhibet. Ex suspicationib' aūt euenit: vt bon' bonū si puter malū nesciens oderit: q etiā nesciens malum diligit. Sic et malus cui displicet bonitas: bonū odit et si putet malum nesciens diligit.

a Qui me odit: et patrē meu₃ odit. a
a ℣ nō iter eos vel corā eis: ꝫ i eis: qz eos sanauit p quib' debuerūt eum amare: non odisse.

b Si opera nō fecissem in illis q̄ nē b+
℣ illud magnum.
mo ali' facit: pctm̄ nō haberent.
℣ illa opa. ℣ si nō fecissēt.

c Nūc aūt et viderūt: et oderūt et me c d
et pfez meū. Sz vt impleat sermo e
℣ que ē eis data. c ℣ in psalmis.

d qui i lege eoz̄ scriptū est: et qz odio f g
e habuerunt me gratis. Cum autē h
a ℣ spōe vt de⁹. b ℣ ve sit fiducia cōsolationis.
c ℣ cece qz et filī mittit a patre a quo ipse est.

f venerit paracl⁹ quē ego mittō i
℣ ve sit fiducia p̄dicationis.

g vobis a patre spiritū veritatis q̄ k
a ℣ cece qz et pater mittit. b ℣ manifestatiōe sui qz tāto miraculo q̄ q̄ purabat mortuū resurrexisse et viuere ꝓbatus est.

a pātre procedit: illē testimoniuz l
a ℣ qō nō mō: qz nō adest plenitudo illius egis.

phibebit de me. Et vōs testimo- m
℣ per eum. ℣ p̄dicatiōis mee.
niū phibebitis: qz ab initio meū n
estis. La. XVI

Hec locutus sū vobis vt o p
nō scādalizemini. q
i synagogis facient vos. Sz venit r
Ca. XV

Moraliter. a Ego sū vitis vera. Moralē ista vitis dici pōt q̄libet religio approbata. et illa maxime q̄ magis approximat xpi vite. agricola xo religioni p̄sidens et ip̄i⁹ curā gerēs. hui⁹ aūt vitis palmites sūt religiones intrātes: q̄ aliq̄ aī pfessionē inutiles reputunt et infructuosī: q̄ sūt statim p agricolā amouēdi. alij xo sub spe pficiēdi sūt ad pfessionē recipiēdi: q̄ tū aliqui nō manēt i vite p sui stat⁹ dilectionē: ꝫ aliqui apostatāt et aliq̄ solo habitu remanēt. remanētes aūt habitu et deuotiōe fructificāt: et vt magis fructificēt de suis defectib'p correptionē debitā purgant: vt sic pluri⁹ fructū faciāt ad dei gl̄az et sua beatificatiōez. ꝓt qđ i hui⁹ parabole fine dr. f Hec locut⁹ sū vob vt gaudiū meū i vob sit et gaudiū vr̄m impleat. qđ aūt sequit ē inductio ad amorem charitatis: ꝓt qđ sensus litteralis ē de se moralis: nec occurrit alia moralitas vsq; ibi: n Si nō venissem et locut⁹ eis nō fuissem rē. Sed q̄t: b Si opa non fecissem rē. p ꝫ ostēdit q̄ q̄libet ꝑlat⁹ et curat⁹ q̄ i b ē xpi vicari⁹ ꝓ suo debet bonā admonitiōez ꝯbi et opatione exēplī: et si i vtroq; defeciat vl altero ꝓ⁹ habet aliquā excusationē de peccato nō a toto ꝫ a tāto: maxime si defect⁹ ē in facto. vñ et dicunt laici q̄re nō faceremꝰ ꝫ vel illud cū ꝑlati et curati hoc faciunt et etiā religiosi. Ca. XVI

b Hec locutus sum. Postq̄ exem plo suo docuit ferre odia in quo scīēt quid debeant facere: sed nō possunt postq̄ etiā pmisit spīritū quo poterūt delitere. etiaz addit: Hec locutus sum de odio meiqđ est exemplum de spiritu q̄ cōfirmabit: vt tra charitate diffusa in cordibus vestris: sit vobis multa pax et non scandalū. Nā eni scādalū: Quid passuri: ab q̄ synagog'. i. extra synagogas faciēt vos: qz nō erat alī pp̄s dei nisi ist⁹: si xp̄m reciperet nō erat alia eccl̄ia xp̄i: nec alia synagoga ist⁹. Sz qz isti semp volūt ee sine xp̄o: volētes ꝓstituere suā iusticiā: pellūt eos q̄ nūq̄ volūt ee sine xp̄o: iusticie el⁹ subiecti. Nec erubescūt pulsi: sic illi q̄ credētes i ihū: qđ metū nō audebāt ꝓfiteri ne pellerēt de synagog': diligētes gl̄az hoim mag' q̄ gl̄az dei. t Sz venit. Quasi si pulsi ab eis tot acq̄rat mihi (vñ vob gaudēdū) vt nō sat' sit eis vos pellere. Sz ñ sināt viu ēne oēs acq̄rat: (ꝫ vt a iudaismo

a vt a iudaismo auertatis i q̄ deū ist⁹ credūt deseri et sancta sua. a Hec aūt. Postq̄ dixit futuras eoz̄ passiones: et ꝓsolatoꝛē spīritū eis ee dādū, subdit Hec nō dixi vobis ab initio. Qz si de passionib' accipim⁹: nō solūmodo post cenam: ꝫ ante primū pascha: et ab initio missiōis. xij. apl⁹oz p̄dixerat ip̄e de ꝓsolatione spūs eis vēturo nō p̄dixerat: qz ip̄e cum eis cotidie ꝓsolator erat: ꝫ ip̄e cum eis corporali pñtia aduocat⁹ vl ꝓsolator erat: ꝫ ip̄e ita iturus ē: op⁹ erat vt illū diceret venturū: q̄ ꝓfirmaret eos ꝫ abiectiōes et interficiōes. b Quado ad. Ita palā: vt nemo i terroget qđ visū corporaliter cernat. videbūt eū i nube ascēdētē certi ꝫ gliat q̄ pp̄ dicta passiōe q̄siērūt: dūe quo vadis?

c Si eni. Nō q̄ posit⁹ i terra nō posset dare: ꝫ qz illi nō sūt idonei accipere: nisi eū ꝑ carnem desistant nosse. d Si aūt. Mētib' vr̄is sic raptis ad celestia: aderit spūs simul pater et filī⁹. Spūales eni ex carnalibus facti: capaci⁹ fuerāt retinere quā prius erat. Qđ vobiscū ꝫ sū vsq; ad cō. ſ. Et ad eū veniem⁹ et man. a. e. fa. Nūq̄ eni itelligēda est separatio: et si sigillatim loquat⁹ scīptura ꝫ ꝑsonis. Op⁹ eni erat sic trinitatē ostēdere. e Ille ar. Nō q̄ filī⁹ nō arguat: ꝫ qz spūs dabit eis charitatē et pellet timorem: vt sit eis libertas arguēdi.

Aug⁹. Arguit ꝫ pctō qui in christum non credit. Arguitur et de iusticia eoz̄ qui credūt. Ꝑa eni fideliū cōparatio: infidelitū est vituperatio. Credāt igit hoies in xp̄m: ne arguant de pctō infidelitatis q̄ ola tenētur. Trāseāt in numero fidelium: ne arguantur ꝫ iusticia eoz̄ quos iustificatos nō imitant. Caueāt futurū iudicium: ne cuz mundi principe iudicantur: quem iudicatuz imitentur. f Et de iusticia. Non de sua: sed de credentium iusticia mūdus arguitur: quozū cō paratione dānat. Undenon ait: Nō videbit me mūdus: ꝫ nō videbitis me vos apli. Cōtra infideles q̄ dicūt: quō credem⁹ qđ nō videm⁹?: Est vera iusticia credere qđ nō videt: vt q̄ videt boles credidēt deū. Et cū ꝑ ascēsionē forma hois subtracta ē visib'?: tūc ex oī pte implerū ē: Just⁹ ex fide viuit. Et iā nō videbitis me. i. nunq̄ videbūt me talē vt mō. i. mortalē iudicādū: ꝫ glorificatū iudicē. Et b ē iusticia fidei: de q̄ apls. Et si nou⁹ xp̄m ꝫz carnē: ꝑ iā nō nouim⁹. tūc quā qz mūdus ab ist⁹ ñ vult accipe arguit. g De iudicio. Quia si dānatū illū sequūt: cū eo dānātur: et ne sibi credāt parci terrētur supplicio illi⁹ superbi.

¶ Dīxve.

¶ Et ois q̄ iterficit vos arbitrē obsequiū se p̄stare deo: qđ dupliciter itelligit. Uno mō de deo vero: et sic iudei exercati iterficiētes fideles arbitrāt se obsequiū p̄stare deo celi. Ista tñ ignorātia eos nō excusabat: vt dictū est. Alio mō exponit de deo opinatiue dicto: ſm errorē gētiliū: et sic gētiles interficiētes xp̄i fideles credebāt se obsequiū p̄stare deo. ſ. ioui vel saturno vl hmōi. b Et ꝑ faciēt vob. exponat sicut ca. p̄ce.

c Sz hec lo. sū vo. vt cū ve. ho. eoz̄ remi. qz ego dixi vob: vt facil⁹ toleretis tā q̄ ꝑdicta vobis ab eo q̄ certitudinaliter pōt denūciare futura ꝯtingētia. Ista eni ꝑdixit xp̄s apls vt ꝓuideret sibi de patientia: qz min⁹ feriunt iacula q̄ ꝓuidenť: vt dic̄ Hieg⁹. Cui⁹rōnem assignat Tull⁹ in libro de tusculanis q̄stionib'. Mia eni bona et mala corporalia minora videnť et minus pōderank p̄sentia q̄ futura. vnde sensibiliter videm⁹ q̄ alīq̄ bona tpalia vel corpalia delectabilia multū desiderāt antеq̄ habeant. habita xo parū appreciank. nūc aūt ita ē q̄ cū aliis sibi ꝓuidet ꝫ mala futura: appetebēdit ea ꝫsi quodāmodo p̄sentia. ideo videnť minora. d Hec aūt. Dic subdit sui dicti rōnez videlz q̄re tunc ista dixerit eis et nō a ꝓncipio vocatiōis ipsoꝛ dicens: Hec aūt vobis ab initio non dixi: ꝑ est: ista xba ad ꝓsolatiōez vr̄am ꝫ futurā tribulationem: vt ꝓz Matth. x. vbi tribulatiōes ꝑdicūt apli: nō tñ ꝓsolādo eos sicut hic: et subdit causa. e Quia vobiscū eram. ꝓ⁹ tās vos mea p̄sentia corpali: ꝑ qz mō imminet recessus me⁹ indiget ꝫ talia ꝓsolari. f Et nūc vado. Dic explicat rōnes ꝓsolatorias de recessu suo q̄ fuerūt tres. Una fuit de ꝓmissiōe spūssancti. Alia de ꝓmissione redit⁹ sui. Alia de ꝓmissiōe accessus eorū ad patrē. sedaz explicat. ibi: Modicū. tertiā ibi: In illo die: q̄uis nō fuerint supra posite eodē ordine. Prima i duas. qz ꝑmo ꝓmittit p recessū suū donū spūssancti. secdo ostēdit efficaciam hui⁹ doni. ibi: Et cū venerit. Dicit q̄ ꝑmo sic: Et nūc vado ad eum q̄ misit me: qz impleni officiū ꝑdicatiōis mee. Et nemo ex vobis interrogat me q̄ vadis. Sed ꝑ videt ꝫ illud qđ. ſ. dictū ē ca. xiij. vbi petrus q̄siuit: Dūe q̄ vadis: et. xiiij. ca. dixit Thomas: Dūe nescim⁹ q̄ vadis. q. d. vellem⁹ scire. Dicēdū q̄ in ꝓncipio xp̄s locutus est eis tātūmodo de suo recessu et tūc bñ q̄siērunt q̄ iret: vt allegatū est. Sz postea ꝰcepit de tribulationib' eis futuris in q̄b' interfectores eoz̄ reputabāt se deo p̄stare obsequium: qđ videbat nimis durū et extraneū: ꝓpter qđ ipi tanq̄ adhuc imperfecti fuerūt ita stupefacti et attoniti q̄ oīno obmutuerūt: et tūc ꝑ ꝓsolando dixit: g Et nemo ex vobis interrogat me rē. q. d. ex timore et tristicia facti estis muti: et ꝑ ptz p lr̄am sequentē. cum dicit: h Sz qz hec locut⁹ sū vo. de tribulatiōib' futuris. Tristicia implenit coꝛ vr̄m. Et qz cum hoc tristabant de recessu xp̄i de cui⁹ p̄sentia ꝓfidebāt i tribulationib' ꝓsolari. tō subdit: Sz ego veritatē vob dico: Expedit vob vt ego vadā: et subdit causā dicēs: k Si eni nō abiero paracl⁹ nō veniet ad vos: qz plenitudo spūssancti non erat danda nisi post ascēsionē xp̄i. l Et cū venerit. Dic ostendit efficaciā illi⁹ doni: et hoc in trib⁹. ꝓmo respectu ip̄i⁹ mundi. secdo respectu apl⁹oꝛ. ibi: Adhuc habeo. tertio respectu xp̄i. ibi: Ille me clarificabit. Effectus aūt spūssancti respectu hoim mundialiter viuentiū ē arguitio ipsoꝛ: et hoc est qđ dicit: Et cum venerit ille arguet mundū. i. arguendū et ꝰdēnandū ostendet de trib⁹. ſ. m De peccato. infidelitatis in xp̄m: qz si ne fide mediatoris non remittit aliqđ peccatum.

n De iusticia. ſ. xp̄i quā nō acceptauerūt homines mūdani. o Quia ad patrē vado. Per hoc eni q̄ xp̄s ad patrē rediēs resurrexit et ad celum ascēdit declarata est iusticia eius ꝑm q̄ arguit Petrus Act. ij. Jesū nazarenū virum approbatū a deo. Sequit: Hunc iesum resuscitauit deus cui⁹ omnes nos testes sum⁹. dextera q̄ dei exaltatus rē. Et hui⁹ iusticie xp̄i declaratio erat ꝓsecutoꝛ ei⁹ manifesta arguitio vel ꝰdēnatio. p Et iā nō videbitis me. ꝓsentia corpali habitātē vobiscū: qz post ascēsionē nō viderūt eū: sz eni post resurrectionē aliqñ eis apparerat aī ascensionē: tamen non habitabat cū eis sicut aī: qz iā nō erat i mortali corpe. q De iudicio aūt: qz ꝓceps hui⁹ mūdi. i. diabolus: sicut. ſ. expositus est ca. xiij. r Jā iudicat⁹ est. i. cōdēnatus diuina sua tanq̄ obstinat⁹: et ꝑ ꝓsequēs oēs ei adherētes eodē iudicio ostendunť ꝰdēnabiles. s Adhuc multa. Dic ostēdit efficaciam spūssancti respectu apl⁹oꝛ: que ꝓsistit i illustratiōe ipsoꝛ de ꝓfundissimis et altissimis

Ga Oēz ve. Promittit qđ totū factur⁹ est spūs. nō q̄ i hac vita totū cōpleat. b Al semeripo. Aug⁹. Quia nō est a seipo: q̄ sol⁹ p̄ de alio nō t. Nā t filius de p̄e nat⁹ t: t spūs de p̄e p̄cedit: t tū et filius t spūs eūlis patri t. Sz q̄cūq; a.l. audiet ab eo a q̄ p̄cedit: audire illū scire t: idest t. Ā q̄ illi q̄ t essentia: ab illo audiētia .l. scia: q̄ nō t aliud q̄ essentia. Et cū de sempiterna re ꝓpie dicat t: fm nos bene dr: fuit: erit. Fuit: qr nunq; defuit. Erit: qr nunq; deerit. Est: qr semp t. Hō pterijt q̄i qui nō manebat. Hō oriet q̄i q̄ nō erat. Cū g nostra locutio ptpa variet: de eo vere dicunt ꝺba cuiuslibet tpis: qr nullo tpe defuit: deest vel deerit. Et ideo nō mirū si audiet dixit de eo q̄ audinit t audit. i. semper sciuit: scit: t sciet. c Ille clarificabit. Quia spūales faciēdo vos declarabit: q̄ mō patri fili⁹ t eūlis: quē fm carnem vt bolem nouerāt: vel timoꝛe rollendo faciet vos gliaz meā annūciare toti mūdo: q̄ nō mihi ꝑ hominē⁹ ꝓsit.

d De meo. Hō q̄ spīritⁿ sit mino: filio: cur aūt ꝑ dixit: explanat. Qia. q.d. p.m.s. ꝓpter a. d. q. d. m. a. Ergo ꝑ patre accipit spūs vñ accipit filⁱ: qr i hac trinitate de p̄e nat⁹ t filⁱ: de patre ꝓcedit spūs. Qui aūt ꝑ nullo nat⁹ t: ꝑ nullo ꝓcedit: p̄ t solus. e Qia q̄cunq; Aug⁹. de spū dic xp̄s. Mat.13.b Spūs p̄his. v. q. lo. in vob. Et apls: Si spūs 1.Pe.1.b eⁱ⁹ q̄ suscitauit xp̄m. i. Bal.4.e spūs p̄his. Itē apls: Misit de⁹ spm filij sui in coꝛda vra: t quisq; spm xp̄i non habet. Ita aperte ostēdit patr⁹ t filij t e spūs. f Modicū. Dixerat. ꝑ. siue modicū ad patrē vado: t iā non videbitis me. vbi visus t apte loq̄: nec q̄cq; ꝗsterūt. Hūc aūt determinās q̄n itur⁹ sit. i. paulopost: t quō sez p passionē: dicit modicū: qđ anteq̄ iplere⁹ penit⁹ fuit obscurū. Modicū. i. paruū tps restat vsq; ad ꝑ q̄ patiar: t claudar sepulchro t iterum paruū tempus vsq; quo me videatis resuscitatum. Vel parum tempus est: id est triduū quo clausas nō videbor. Et iterum paruum: id est quadraginta dies quo resuscitatus videbor. Quia vado ad patrem: hoc est: quia temp⁹ est vt depositā mortalitate: humanam naturam celis inferaz. Vel spiritualiter illis quibus loquebatur dicit: Modicum t non videbitis me. t ad hoc referūr: quia vado ad patrem non ad illō: iterum modicum t videbitis me: qđ vniuerse ꝑ mittit ecclesie. Dicit ergo modicū: nō quia mortuus: ab eis nō erat videndus donec surgeret sed qr eundo ad patrem: facturus erat vt nō cū vlteriꝰ mortalem viderent: qđ fecit postq̄ surrexit t ascendit in celum. Omnib⁹ aūt cōmuniter dicit: Iterū modicū. i. totaz tēpus vsq; ad fīnē seculi: t videbitis me: eterna visione.

Ⓢ Quia plora.

a Cū aūt venerit ille spūs vitatis. i. spūs lancⁱ⁹ q̄ t vitas ꝓ essentiā t effectiue docēdo eam.

b Docebit vos oēz vitatē. s. necessariā ad salutē: nō solū ꝑ ꝑsonis vñs isz etiā ad regimē ecclie t fidelīū instructionē. Et qr possent credere q̄ spūssanctus cēt maioꝛ: filio: eo q̄ debebat docere eos ō maioꝛibⁿ. ideo hūc errozē remouet dicēs:

a ℣ q̄ nemo habet determinare. ℣ qr nōdū venit spiritus.

mūlta habeo vob dicere: ℣ nō potestis portare mō. Cū aūt venerit a

a ℣ intus sine sono: sic fit t aliis sanctis: vel docebit in oēm veritatē: vt deducat. m. d. in. v. c.

a ille spūs vitatⁱ: docēbit vos oēz b

℣ saluti necessariam.

veritatē. † Nō enī loquet a semet/ c

a ℣ non solū q̄ futura in tps sed magis eterna quoꝛ amoꝛe inflamar.

ipso: isz quecūq; audiet lōquet: et d e

℣ patre a quo ego.

q̄ vētura sūt annūciabit vob. † Il f g

℣ patre a quo ego.

b le me clarificabit: qr de meo acci/

† Dar.16.b Luc.10.b

c piet: t anūciabit vobis † Oia q̄cū b

d ℣ .i. nūq̄ videbitis me mortalē.

q̄ habet pr̄ mea sunt. Propterea i

f dixi qr de meo accipiet: t ānūcia

k

f bit vobis. Modicū t iā nō vide/

† J.14.d

k l bitis me: t iterū modicū t videbi

l

℣ qr obscure dixit.

tis me. qr vado ad patrē. Dixerūt ergo ex discipulis eius adinuicē: Quid ē hoc qđ dicit nobis. Modicū t nō videbitⁱ me: t iterū modicū t videbitⁱ me: t qr vado ad m

patrē? Dicebant g̃: Quid est hoc n

a ℣ in hoc ostendit se deum: cum sine verbis cōtū intellexit dubitationem.

qđ dicit modicuz? Nescimus qđ

loquitur. Cognouit aūt iesus qr o volebāt eum interrogare: t dixit p eis: De hoc g̃ritis iter vos quia dixi: Modicū t nō videbitis me: t iterū modicum t videbitis me.

Ga Quia plo. Me occiso. de quo inimici gaudebūt. Silr plorant oēs boni in erūnis huius secli: sed mundi amatoꝛes gaudent. Boni aūt cōparanf parienti q̄ genuit in partu: sed letatur de fructu: t plus gaudet de aduētu future ꝓlis q̄ tristi⁹ t de ꝑsenti doloꝛe. b Si quid pe. Aug⁹. Ita sane intelligendū est q̄ ait: habit vobis: vt ea beneficia significata sciant: q̄ ad eos q̄ pertinet ꝓtinet. Et gaudiunf enī sancti ꝑ seipsis. nō aūt ꝑ omnib⁹ aliis amicis vel inimicis. c Dabit vo. In futuro nō rogabitis: isz mō petite: t dabit vobis qđ ad vos ꝓtinet. t si de omnibus illis quib⁹ petitis. t iō dr vobis. d Hec in ꝑuerbijs q̄ solet hoies audire: isz nō intelligere dixit: qr aīales est. Alijs aūt q̄ nō pcipit q̄ sūt spūs dei: q̄cūq; dicūt de incoꝛporeat imurabili substātia: hz q̄si ꝑuerbia. Sz vēit hoza: q̄ dato spū facīā vos spūales: vt certissima intelligēria mētis: t si nō vt i futuro deū videat: t tūc palā de patre nūciabo: vt ipm t me einsdē substātie intelligatis. t tūc in nomine meo petet: quia tunc vere cognoscetis t scietf q̄ si vt bō rogo patrē: vt de⁹ exaudio cū patre. Hūc dicit: Et nō dico vo. q. d. ro. pa. Hec in ꝑuerbijs. Quō possūt pcere plenū gaudiū. subdit: qr de aīalibus quod sūt faciet spūales: vt ablatf omnibus imaginib⁹ coꝛpoꝛ: pura face mentis sincere luci cohereāt.

e Ipse ei t. Amat nos pater: quia amam⁹ filiū: cū a patre t filio accepimus: vt amemus patrē t filium. data charitate per spiritū quez t ipsū amamus cū patre t filio: pioꝛ amās facit in nobis q̄ ametur. Ⓢ Itez re

Nico.de lyra

a Amē amē dico vob: q̄ ploꝛabitis et flebitis vos. q. d. per illud quod dictū est: Modicū t nō videbitⁱ me. i. telligit tps mee passiōis vsq; ad resurrectionē meā: in q̄ flebitis ꝓpter meā absentiā. b Mundⁿ aūt gaudebit. qr in triduo mortis xp̄i iudei mundialiter viuentes sunt gauisi credētes errinrisse totā sectā xp̄i. c Sed tristicia vestra vertet in gaudiū. In b exponit illud qđ. s. dixerat: Iterū modicū t videbitis me: qr in tpe in q̄ eis apparuit post resurrectionē suā gauisi sūt viso dño. Et sic ptz ex ꝭbis xp̄i expositⁱ. qđ. s. dixerā q̄ expositio Chrysol. ꝓpinqoꝛ t lre q̄ expositio Aug⁹.

d Mulier. Declarat qđ dixerat per exemplū mulieris in doloꝛe partⁿ tristiciā patietis: sed in natiuitate pueri gaudiū supuenies absoꝛbet p̄cedentē tristiciā. Mulier ista est eccla seu aplоꝛ collegiū in quo ꝓtūc erat tota eccla fideliū. Tristicia partⁿ est doloꝛ ꝭ passiōe xp̄i: q̄ fuit in illo collegio. Natiuitas hois t resurrectio xp̄i qua xp̄s de nouo ꝓcessit ad vitā immortalē: ītū ad coꝛpⁿ qđ prius fuit mortale. t iō b ad designādū dixit saluator:

e Quia natus est homo in mundū. t nō dixit: puer: qr christus hō pfectⁿ vitā imortalē incboauit ꝑ sua resurrectionē. sed tur: f Et vos ergo nūc quidē tristiciā habetⁱ. s. tpe mee passiōis t mortis. g Itez aūt vi. vos t gaudebit coꝛ vestrū. post meā resurrectionē. h Et gaudiū ve. nemo tollet a vobis: qr vita xp̄i q̄ fuit materia gaudij imortalis erat nō ampli⁹ auferēda ꝑ mortē: qr xp̄s resurgēs ex mortuis iā nō moritf t. vt ꝺr Ro. vi. Istud ꝺo. gaudiū aploꝛ de xp̄i visiōe fuit inchoatū post resurrectionē xp̄i: sed postea ꝓsūmatū in gria celi. i Et in illo die. Hic explicat xp̄s qđ. s. dixerat de accessu discipuloꝛ ad patrē. Et dixit: qr ꝑmo explicat erga discipulos patrⁱ familiaritatē. secūdo subiūgit sui dicti rationē. ibi: Hec in ꝑuerbijs. Dicit igit ꝑmo sic: Et in illo die. i. in tpe post resurrectionē meā. k We nō interrogabitis q̄cq̄. q. d. ex ꝑsē

℣ expōit qđ dixerat. s. le moriturꝰ et refuseitādū.

a Amē amē dico vob qr ploꝛabitⁱ a

t flebitis vos: mūd⁹ aūt gaude/ b

bit. † Vos āt ꝓtristabimi: sed tristi c

℣ in resurrectiōe t ascensione.

cia vra vtet i gaudiū. Mulier cū d

a ℣ parienti vel parturienti.

parit tristiciā hz: qr vēit hoza ei⁹.

a ℣ fēminā sed masculū: qr ad fructū exhe ꝓpriatiōis cūcte accidēs referūr: ñ ad mollitiē hui⁹ sexⁿ.

Cū aūt pepit pūeꝝ: iam nō memi/ e

nit ꝓssure ꝓpter gaudiū: quia na

a ℣ .i. in vitā eternā. b ℣ adaptat similitudinem.

tus est hō in mūdū. Et vos igit f

a ℣ post tristiciā victoꝛ ipugnatoꝛe remunerabo.

nūc qđā tristiciā habetis. Iterū g

autē videbo vos: t gaudebit coꝛ

a ℣ qr gaudiū ipsoꝝ xp̄s est: q̄si ā non morit.

vr̄m: t gaudiuz vr̄m nēo tollet a b

a ℣ eterne visiōis: q̄s nō i hac vita. ℣ nō potest vt interrogabit: qr tūc erit plena cognitio t sufficiētia

vobis. Et in illo die me nō interro k

gabitis q̄cq̄. † Amē amē dico vo

℣ q̄ si aliquid non nouit.

bis: si q̄d petieritis ꝑez i nomie l

℣ confisi mee ꝑsone.

c meo dabit vobis. Usq; mō nō pe m n

a ℣ aliqđ sic cōgruōe rei ꝓmanēt. b ℣ q̄s nō cognouistis sil cognoscēdū ē. c ℣ nūc aūt petite vt gaudiū v. s. p. qđ est eternū: ꝑvere accipiatⁱ.

tistis quicq̄ in nōie meo. Pētite o

capietⁱ † vt gaudiū vr̄z sit ple p

nū. Hec in ꝑuerbijs locut⁹ sū vo/ q

bis. Vēit hoza cū iā nō i ꝑuerbijs r

a ℣ intus in corde: nō aure.

loqr vob: sed palā de pfe meo ān/ s

nunciabo vob. In illo die in nōie t

a ℣ qr nihil tūc deerit: et si nunc rogo.

meo petetis. Et nō dico vob: qđ v

e ego rogabo pfez de vob. Ipe enī

a ℣ ideo ita exaltamini.

pat amat vos: qr vos me amastⁱ

er ꝑsentia spūsancti vobis a pfe missi: sic eritis illūiati q̄ nō indigebitis q̄rere sicut mō: neq; edoceri. Sed ꝺ hoc videt: ꝓ illo tpe petijt a xp̄o petrⁿ de iohāne: Hic aūt qđ: vt hr. ꝭ. vi. ca. Silr apli petierūt a xp̄o: Dūe si in tpe ꝺ resitutes regnū isr̄l: vt habet Act. j. Dicendū ꝙ intelligit de q̄stionib⁹ sic irrationalib⁹ sicut ante resurrectionē apli faciebant xp̄o: q̄lis fuit q̄stio philippi supra posita. xiij. ca. Dūe ostēde nob pt. t cōsimiles q̄stiones que frequenter legunf in euangelijs ab apostolis facte. Post resurrectionē ꝺo xp̄s apparuit illis sensum vt intelligerēt scripturas: Luce. xxiiij. t ideo fuerūt edocti de multᵒ q̄ pⁿ ignorabāt. t. ꝓpt ꝺ nō indigebāt querere sicut ante: t si aliq̄ querebant rōnabilius q̄rebāt. iō p xp̄m ꝺa supradicta nō itēdit saluator ecclesiā docere ab apostolis omnē questionē: sz exprimere eoꝝ istructionē ꝑ intellectus scripturarū: vt dictū est. Aliter expōit Aug⁹. In illo die me nō interrogabitⁱ quicq̄. i. in eterna beatitudine q̄ ē dies vna cōtinua: vbi vidēt beati clare in diuina essentia q̄ expedit cos videre: nec oportet eos aliquid interrogare. prima tamē expositio ꝓpinquioꝛ t littere ꝓcedenti t subsequenti. vnde sequit: I Si quid petieritis patrem in nomine meo. i. pertinēt ad salutez: quia iesus qđ ē nomē xp̄i salus interpretat. m Dabit vobis. suppositis tamen cū ꝺo alijs ꝺuabus conditionibus supradictⁱ: ca. xv. s. q̄ petitio fiat. ꝓ se et ꝓfecturanter. n Usq; modo nō petistis quicq̄ in nomine meo. Apostoli ei ante resurrectionē christi ita nō cognouerūt virtutem nominis christi sicut post. t ideo adhuc ignorabant q̄ omnis eoꝝ petitio esset exaudibilis in nomie christi. o Pētite et accipietis. Hic gratiam in ꝓsēti. p Ut gaudium vestrum sit plenū. In futura beatitudine: qr ad eⁿ cōsecutionē debēt ordinari omnes preces ecclesie. q Hec in ꝑuerbi. Hic reddit cām sui dicti. videlicet q̄re discipuli habebāt talē accessū t familiaritatē ad pr̄z post resurrectionē. duo enī faciūt familiaritatē cū aliq̄. s. eius noticia t amoꝛ. post resurrectionē aūt t spūssancti receptionē apli fuerūt pfecti in noticia t amoꝛe dei: t ꝺ ē cā q̄re fuerūt magis familiares ei q̄ ante. t hoc est qđ ꝺr: Hec in ꝑuerbijs locut⁹ sū vobis. q. d. ante passionē meā paraboli/ce t obscure locut⁹ sū vobis: sic patet ex decursu euāgelij. r Vēit hoza cū iā nō in ꝑuer. i. obscure. s Loqr vobis: sz pa. de pa. meo ānū. vo. q̄ xp̄s pⁿ resurrectionē suā clarius et exꝑssius docuit apl̄os de regno dei q̄ ante. Ipi enim erāt magis capaces: qr habebāt sensū aptū ad intellectū scripturarū: vt habet Luc. vl. t In illo die in nōie meo pe. qr sicut dictū est post resurrectionē xp̄i cognouerūt magⁱ virtutē nominis xp̄i q̄ añ. t iō suas petitiōes in xp̄i nōie formabāt: t ꝓpter hoc oēs ecclie in fine formanf in xp̄i nōie dicēdo p dñm nr̄m iesū xp̄m &c. vel aliq̄d silr. v Et nō ꝺi. vo. quia ego ro. pa. de vobis. q. d. nō dico q̄ sit tūc vobis necesse habere me intercessoꝛē mediū in petitionib⁹ vr̄is sic mō. Añ passionē enī xp̄i apli tātū ꝓfidebāt de pūria coꝛpali ei⁹ q̄ i oib⁹ ad ipm recurrebant: isz post passionē ipimet suas petitiōes ad deum formabāt. iō xp̄s ꝑ illa ꝺba vult exprimere q̄ secure possent ꝺ facere. ꝓpter familiaritatē pria ad ipos. vñ filius est modus loquēdi ac si ꝺixisset xp̄s apls: tātā familiaritatē habebitis ad deū q̄ ꝑ vos ipsos poteritis accedere ad euz ipetrare. nō tā ꝑ ꝺ excludit suū adiutoriū: sz exꝑmit cū ānta securitate potert oꝛare deū. Cōsili mō loqbat sctā Agatha iā glioꝛsa i cel⁹ btē Lucie existēti in terr⁹: Soꝛoꝛ mea Lucia ꝛogo deuotᵒ: qđ a me petⁱ. qđ ipa poterⁱ ꝓstare t. ñ ei excludebat a

a ¶ Itez re. Reliquit mūdū corpali ꝑsentia. Vadit ad patrez: qz humanitatē ad inuisibilia paterne maiestatis indu xit. Reliquit mundū: qz ab aspectu amatoz mūdi qđ viderāt abstulit. Vedit ad patrīa: qz amatozib⁹ suis se equalē credendū docuit patri. b ¶ Dicit cū nōdū venisset hoza quā ꝑmisit: ecce nūc palā loquit illa que dūs scit: nō stelligentib⁹ cē ꝓuerbia: illi vo q adeo non intelligūt: vt nec saltē se nō intelligere intelligāt. De qua coz infirmitate admonce rādit. Modo creditis ꝛc. c ¶ Nūc scim⁹. Apte oñdit: qz loquēs de eis: ad eos maxie agebat q illos de lect̄abat audire: ꝛ q ipi interrogare volebāt: hec ipse ꝓuentes vltro ꝓferebat. Z ideo illū qz cogitatiões nouerat ꝑfitentur scire oīa quasi deū ꝛ dei filiū. d ¶ Et nō est. Cū scias oīa: nō est opus vt interroges aliquē a quo aliq̄d scias. Vel etiā interrogeris ab aliq̄ ꝑsciens q̄d ille velit. Si aūt aliq̄n interrogauit vel interrogat⁹ est: nō eis sed alīs op⁹ fuit. e ¶ Modo cre. Ut paruuli q̄d⁹ q̄cunqs alta adhuc ꝓuerbia fūt credi-
Luce.24.c tis: sed venit hoza passiōis ꝛ iā ꝑpe est in qua ita ꝓturbemini: vt qđ nō credi tis relinq̄tis: nō mō corpe fz etiā mentis fide. vñ sperabam⁹ q redēptur⁹ es set israel. f ¶ Et nō sum. Ecce ꝓfecrūt: sed ad mal⁹ vult eos extendi: vt cū dixerint a deo existi. dicat: Pater me cū est: nec sic putent a deo exisse. vt putant etiā recessisse.

g ¶ Quia pa. Dixerat relinq̄ mū. ꝛ. v. ad. p. nūc dicit: pater mecū est: qđ ītelligenti est verbū: nō intelligenti ꝓuerbiū. Cui si nō est cibus: tū lactis est alimētū. Ex q̄ ē q sciebāt cum nosse oīa.

Nico.de lyra

¶ Hec locbeata Lucia suū adiutoriū: sed exꝑmebat cum quanta securitate posset rogare deum ꝛ p modo christus loquebatur apt̄is: ad exprimendū erga eos amicitiā dei patris. ꝓpter hoc sequit: Ipe enī pater amat vos ꝛc. sequit: a ¶ Exiui a patre. nō p loci mutatiōnē: sed p eternā generationē ꝛ ꝓsonalē distinctionē. b ¶ Et veni in mundū. p carnis assūptionē. c ¶ Iteꝝ relinquo mundū. ītū ad corpalē ꝑsentiā.

d ¶ Et vado ad patrē. faciēdo naturā mortalē paterne glie cōsortē. sient. ē. expositū est ca. xiij. e ¶ Dicūt ei discipu. Postq̄ xps explicauit rōnes. ē. positas ad discipl⁹ ꝓsolationē: p cō sequēter oñdit effect⁹ ꝓdicte explicatiōis: q̄ ē plenior cognitio apl⁹. Et dividit in duas. qz ꝓmo ponit ista plēiozem cognitio. scōo subdit ipsoz ifirma dispositio. ibi: Rādit iesus. In ꝓma igit̄ pte dz sic: Dicūt ei discipuli ei⁹. clari⁹ ītelligētes q̄ ante.

f ¶ Ecce nūc palā loqueris: ꝛ. puer. nul. di. Clari⁹ enī loq̄bat de. ꝑcessu ei⁹ a ꝑre: ꝛ de aduētu ei⁹ in mūdū p carnis assūptionē q̄. Fecerat ante. ꝛ ideo deitatē clari⁹ intelligētes dicūt:

g ¶ Nūc scim⁹ qz scis oīa. Ex doctria enī ei⁹ ꝛ miracul⁹ pleni⁹ ei⁹ deitatē cognoscebāt. h ¶ Et nō op⁹ ē tibi vt q̄s te. ħ. ei vidēbat ex ħ q̄ ꝓuenerat eos rādēdo anteq̄ interrogarēt: vt dicūt est. i ¶ In ħ credim⁹. i. ex dictis ꝛ fact⁹ ꝓteritis.

k ¶ Quia a deo existi. ꝛ sic fidē quā habebāt in corde ꝓfitent̄ ore. l ¶ Rādit iesus. Hic ꝑdicit eoz cōditio ifirmā: ne ex pleniori cognitiōe habita elemēt̄ ꝛ cautiones ꝓtra pericla reddātur cū dicit: m ¶ Modo creditis. q. d. parū stabitis in hac fide ꝓfessiōe. n ¶ Ecce vēit hora ꝛ iā venit. qz ex tūc incipiebat tps sue passiōis de q̄ loq̄bat. o ¶ Ut dispgamini vnusq̄sq̄ ī ꝓpria. sicut enī ꝓter fidē xpi apli ꝓpria reliquerāt: ꝛ ad inuicē ꝛ cū xpo colligati erāt p amorē: vt dr Mat. xix. Ecce nos reliq̄m⁹ oīa ꝛ secu. sum⁹ te. ita ecōtrario ꝓpt infirmitatē eoz ī fide iminēte xpi morte. dispsi sūt ab inuicē: ꝛ a xpo q̄rētes ꝓprium cōmodū. ī. subdit: p ¶ Et me solū relinq̄tis. qđ factum est in captione: q̄ iminebat de ꝓximo. verūtamen ex fuga eoz nullū detrimentū accidit xpo. ī. subdit: q ¶ Et nō ī solus qz pat̄ me. ē. qz hūanitas remānsit deitati ꝓiūcta: in qua deitate pater ꝛ filī⁹ sūt vnū: q̄si diceret: in mea passiōe nō ldigeo vſa p̄ sentia: cū habeā ꝑsentiā patris oīpotent̄.

r ¶ Hec locut⁹ sū. Hic ꝛcludit ꝛclusio ꝓncipalit intēta: ad ħ ei dixit xps ꝑdicta oīa vt apli firmarēt ꝛ tribulatiões iminētes. ꝛ ħ qđ dr: Hec locut⁹ sū vobis. ſ. ad hūc finē.

s ¶ Vt in me pacē habeat⁹. aduentūtib⁹ tribulatiōib⁹ futuris: q: sicut graue ḡtak in loco ꝓprio: ita coz humanū in deo. t ¶ In mūdo ꝑssurā habebitis. a mūdanis hominib⁹ vos ꝓsequētib⁹.

v ¶ In me āt pa. ba. Sci ei viri ñ būt pural tribulationes: qz būt ꝛsolationē ōi admixtā ſ mali būt eas puras nō habētes cōsolationē vllam. p ¶ Sed cōfidite ego vici mūdū. ītū ad ꝛcupiscentiā carnis ꝓ austeritatē: ītū ad cōcupiscētiā oculoꝝ ꝓ pauptatē: ītū ad ſuperbiā vite ꝓ humilitatē. In hac victoria xpi debēt cōfidere sci: qz ꝑsideratiōe ei⁹ armamini ad cōmissiōe culpā. Occasiōe culpā dei in hoc ca. q̄rit̄ vtrū plenitudo spūsscti debuit dari ī mediate post ascēsionē xpi. Et arguit ꝑmo q nō: imo debuit dari ante: qz plenitudo gre debuit dari ī tpis plēitudine: fz plenitudo tpis incepit a natiuitate xpi: fm qđ dicit Apostol⁹ ad Gal. iiij. Ut vbi vēit plēitudo tpis misit de⁹ filiū suū factū ex mulie-
Dan.9.c Dan.14.c Zach.13.c re: factū sub lege ꝛc. Itē arguit q ad. huc plenitudo gre nō sit data: qz sic filius est a patre: sic spūsscts ab vtro q̄. status aūt veteris testa. correspōdet patri in quo ītēdebāt ꝑsi generationi. silr status nouę legis correspōdet filio in q̄ clerici intēdēres sapiētie filio appropriate būt ꝑpm regere: ergo videt q futur⁹ sit alī⁹ stat⁹ spūsscto correspōdēs. In tpe aūt spūsscto correspōdēte dz plēitudo gre dari: ergo ꝛc. Cōtra vtrūq̄ ꝓdictorū arguit p illud q̄ dixit saluator discipl⁹ suis in lra: Si nō abiero paraclyt⁹ nō veni et ad vos. Ex quo patet q ante ascēsionem christi nō fuit data plenitudo spūsscti. Sed q̄ſ: Si āt abiero mittā eū ad vos. Ex q̄ ꝓz q spiritussctūs cito p⁹ xpi ascēsionē fuit dat⁹. Rāsio. Circa hāc q̄stionē errauerūt manichei occasione verboꝝ xpi: fm qđ dicit Aug⁹. in libro ꝓtra Faustū. xps enī in ħ ca. loquēs de aduētu spūsscti dixit apls: Cū aūt venerit ille spūs veritatis docebit vos oēm vitatē. Apli aūt oēm vitatē nō cognouerūt: fm qđ dicit Apls. ſ. ad Coz. xiij. Ex pte cognoscim⁹ ꝛ ex pte ꝓphetam⁹. ī. dixerit q̄ ꝓmissio spūsscti nō fuit ipleta ī apostolis ſz in ipso manicheo: q̄ fuit posterior ipsis: ꝛ fm eos cognouit plenitudinē veritatis: ꝓpter qđ manichei nō recipiūt libū act⁹ apl⁹oꝝ: qz ibi expresse ponit missio plenitudis spūs sancti sup aplos: vt ptz Act. ij. Sed dictū istoꝝ mānicheoꝝ manifeste patet falsū: qz manichē⁹ quē dicūt omnē veritatem cognouisse: nō solūmō mīta falsa: ſz ēt absurdissima dixit: vt patet intuēti ei⁹ errorē: ꝛ errozis reprobationē a doctoribꝰ nr̄is ij. Sniaꝝ ꝛ. iij. ꝛ in plīb⁹ alijs locis: qđ omitto. ꝓcē rōe ꝓpritat⁹ vitādę: ꝛ qz hereſis manichei ꝛ ei⁹ reprobatio sūt satis note. ꝓpter qđ dicendū q plenitudo spūsscti fm qđ xps ꝓmiserat fuit cōpleta in apls q fuerūt ipi xpo. ꝓpinq̄ssimi: in quo habitat oīs plēitudo diuinitatis: verūtā nō fuit data ista plenitudo apl⁹is añ ascēsionē xpi. Cui⁹rō est: qz ad ħ datur spūsscts boib⁹ vt cozda coz trahant̄ sursū ꝓ appetitū celestiuꝝ. appetit⁹ aūt hois nō tēdit efficacit ad aliq̄d nisi illō apꝑbendā possibile. ꝛ iō possibilitas ꝓuenīēdi ad celestia debuit ꝑtinere ad hoīb⁹ declarari q̄ darēt plēitudo spūsscti. illa āt possibilitas fuit declarata ī xpi ascēsiōe: fz qđ dr Michee. vij. Ascēdit añ eos pādes iter. ꝛ iō plēitudo spūsscti nō ꝓbuit dari añ ascēsionē xpi. ꝓpt qđ dr. ū. Joh. vij. Nōdū erat spūsscts dat⁹: qz nōdū fuerat ihs glificat⁹. Secūa rō ē ad ꝓz: spūsscts ē amor spūal. ꝛ iō apli pt⁹ ꝓbuert dispōi p aliquē spūalem amorē ad xpm añq̄ reciperēt plenitudinē spūsscti. talis āt dispositio facta ē subtracto amore carnali ad xpm q causabat ex plētia corporali ipi⁹ xpi cū aplis: q̄ adē pūtia subtracta ē i ei⁹ ascensiōe iō ꝛc. Tertia rō ē ad ħ: qz xps nō dat spūmscts ingītū hō: fz ingītū de⁹. ꝛ iō pt⁹ debuit dclarari ei⁹ diuitras p ascēsiōez ad patrē cōlitatē q̄ daret spūsscti plēitudinē. Itē non debuit ꝛ tardari

a ſ carne sumpta: nō ea deseruit. ſ autem.

ꝛ credidist⁹: qz a ꝺō exiui. Exiui a ſ visibiliter. a ſ corporali discessione nō gubernatione ꝑsenne.

a a ꝑre ꝛ veī in mūdū. Itez relinq̄ b c d e
b mūdū et vado ad patrez. Dicūt
a ſ palā loc⁹ est mānr: cū dicerez ei⁹ nequeāt comꝓhendere mysteria. f
ei discipli ei⁹: Ecce nūc palā loq̄ g
c ris ꝛ puerbiū nullū dicis. Nunc
a ſ docere q̄ spōte oīa dicit: scīēs qđ q̄sturꝰ vēre: alīs op⁹ ē interrogare: qz aliter nesciret qđ q̄si. h
v scim⁹ qz scis oīa ꝛ nō op⁹ ē tibi vt h
tot scire velles. ſ q̄ seis omnia.
q̄s te iterroget. Jn ħ credim⁹ qz i k l m
e a deo existi. Rādit eis iesus: Modo
ſ vt paruuli.
creditis? ꝛ Ecce vēit hora ꝛ iā vēit n
ſ in vestre infidelitatis coꝛpore.
vt dispgami vnusq̄sq̄ in ꝓpa: ꝛ o p q
f me solū relinq̄tis: ꝛ nō sum sol⁹ r
g qz pat̄ mecū est. Hec locut⁹ sū vo s t u
bis: vt in me pacē habeatis. Jn
a ſ cōtra ꝑssuras horraſ. b ſ qđ fecerē dato spiritu: ꝛ vicerūt: nō vt ꝑt⁹ relinq̄rūt solū.
mūdo ꝑssurā habebitis: ſz cōfi x
a ſ vici in me ꝛ in meis. ſ ego caput vrm vici magna spes membris.
dite ego vici mundum.

tardari talis plenitudo ꝓ magnū ꝛps: qz sicut iā dictū ē decēt erat vt illi qui erāt primi fūdatores ecclie post xpm: post ipz in maiori plenitudine haberēt spūmscm̄ q̄bus statim iminebat ꝛps ꝓdicādi veritatē euāgelij ꝓ orbē vniuersū: tū ꝓ plenitudine ꝑtis diuine pōt dari plenitudo spūsscti indifferenē ī q̄libet tpe. Ad primū dicēdū q plenitudo gre incepit a christi cōceptione: qz ei⁹ aīa ex tūc plenitudine gre fuit replera. verūtā illa plenitudo nō erat ex tūc ad alios deriuāda: sed post ascensionē ꝛ glorificationē christi: vt patet ꝓ ꝓdicta. Nō ē oportet q̄ a principio plenitudis tpis deē eis plenitudo gre. sed fz ordinatū ꝓcessū dispositiōis diuine. Ad scm dicendū q lex nouā successit veteri: sicut ꝑfectū imꝑfecto: sed nō est al⁹ stat⁹ expectād⁹ ꝑfectior statu noue legis: cū noua lex vltima ꝑfectio nē possibilē in via cōtineat. ꝛ iō nō est expectāda alia lex vl alius stat⁹ magis correspōdēs spūsscto q̄ stat⁹ noue legis: ꝓsi sime: qz lex noua ē amoris. amoꝝ autem appropriatur spūsscto sicut ꝛ filio. ꝓpter qđ dicit Apls. Ro. viij. Lex spūs vite ī xpo iesu. Et eodē mō lex vet⁹ nō correspōdet patri solū: sed etiā filio in q̄tū fuit ibidē ꝓnciat⁹ ꝛ ꝓfigurat⁹. ꝓpter qđ dicit saluator Joh. v. Si crederet⁹ moysi crederetis forsitan ꝛ mihi. ħ me enī ille scripsit. Illud aūt q̄d adducebat Manichei ꝓ se: Cum venerit ille spūs veritat⁹ docebit vos oēm veritatē. solutū est: exponēdo lram: qz cognouerūt oēm veritatē eoꝝ statui decētē. Q̄ aūt dicit Apls. ſ. ad Coz. xiij. Ex pte cognoscim⁹. loquit de cognitiōe vie respectu cognitiōis ꝓprie. ꝛ iō nō valet: qz apli cognouerūt ea q̄ dicuit eos scire ꝓ statu vie: vt dictū ē. Ca. XVI

Moraliter. ¶ Hec locu. sū vo. vt nō scā. ꝛc. In ħ capitulo xps iduxit discipl⁹os nō solū ꝑtes tūc: ſz ēt futuros vt nō recedāt a fidei vitate ꝓ virtutio quocūq̄: qđ significat ꝓ electionē de synagoga. cum dicit: q̄t Absq̄ synago. fa. v. nec ēt q̄cūq̄ tormēto. qđ significat cū dr: ¶ Sed vēit hora vt omnis qui interf. vos ꝛc. Mors enī est vltimū terribiliū in ꝑsenti vita. Indux it etiā discipulos ad petēdū spiritussancti donū. qđ ē in omi afflictiōe corroboratiuū. ꝛ sic ſra ſ̄ſus ē ēt moral: nec occurrit mihi alī⁹ supaddēdus.

¶ In ca. xvj. vbi dicit in postilla: Omnia bōa ꝛ mala corporalia mīora videt ꝛ min⁹ pōderanē ꝑsentia q̄ futura.

Additio.j. Mala fiunt magis terribilia ex duob⁹. primo ex magnitudine mali qđ timet. se

Glo.ord.

Ca. XVII

b Ec locu. Mō solū q̄ in cena fz etiaz q̄ ab vltio. Sz maxie q̄ ī cena hec ꝺ cā dic dicta: vt in illo pacem haberēt. Nec par ē. p q̄ xp̄iani sum⁹: ꝓ q̄ sacris ihuimur: ꝓ q̄ oīmodis erudimur: ꝓ q̄ ſpūs ꝓgnus accepimus: ꝓ qua in eum credim⁹ et speramus: ꝛ amore ei⁹ accēdimur. hec ē ꝓssur⁹ ꝓsolatio ꝛ liberatio: vt i hac liberemur: ī fine felicit regnem⁹: i hac ꝑ fmone ꝛcludit. b ¶ Pat ve. bo. potuit orare silentio: ſz ī oꝛādo ē ēt doctor: ꝛ notā facit oꝛōez: q̄ ꝛ ꝑsētū ꝛ futuroꝝ ē edificatio. Ueīt hora nō vrgēte fato: ſz disponēte deo q̄ sine tpe ordiauit oīa q̄ fiāt ꝓ tpa ordīe ꝓgruo. c ¶ Clarifica fi. ꝛc. hūilitas ī passiōe: claritas ī resurrectione cepit. Ueīt hora passiōis: seminādę hūilitat⁹: nō differas glīaz resurrectiōis. Ut filius⁹ clarificet te. Et sic claritas ꝑfis nec augeri nec minui pōt i se. Apō hoīes mīoz erat dū ī indea sola not⁹: ſz ꝑ resurrectionē filij vbiq̄ inotuit. d ¶ Ut fi. tu. Jn cognitiōe hoīm: sic dedisti vsq̄ vt cognoscāt te: ꝛ quē misisti. Nō ei ꝑt cognitiōe hoīz clarificari ꝑ: nisi ille cognoscat ꝓ quē clarificat. i. ꝑfē inotescat. Et ħ ē clarificatio ꝑfis q̄ nō circa solos apl⁹os: ſz ēt circa oēs credētes sit. e ¶ Hec ē āt. Ordo. vt co q̄scāt te: ꝛ quē misisti. i. xpm cū spū q̄ ē amboꝝ: esse vnū ꝛ solū vez deū. Si q̄ eo

¶ modo te

¶ finito sermōe ad discipulos: ad ꝑtes ꝺba cōuertit ꝛ oꝛare cepit.

a b Ec locut⁹ est Ca. XVII a
b iesus: ꝛ subleuat⁹ oculi ī b
¶ quam cōstituit rectū.
b c celū dixit: Pat vēit hora clarifi- c d
a ¶ norū faciat oi carni: sicē fz hoiez ꝺdisti ꝑtē e.i. hois: sic ei dedisti vt oīe qđ ꝺ. ē. d. ē. v. ē
b ca filiū tuū: vt filius tu⁹ clarificet te e
† Sic dedisti ei ptātē ois carnis: f
¶ filio.
vt omne qđ dedisti ei det eis vi- g h
e taz eternā. Hec ē āt vita eterna i

Nico.de lyra

Ec locut⁹ ē. Postq̄ xps cōforta- Ca. XVII
b uit discipl⁹os suos p oratiōe būficiū. ħ ꝑ̄ eos ꝓsolat⁹ p orōis suffragiū. Circa qđ notādū q orō ē petitio decētiū a deo: fm Damascenū li. iij. Et iō oꝛare nō ꝓ̄ueīt xpo fm diuinitatē: fz magꝰ oꝛari: qz sic est equal⁹ deo pr̄i. fm hūanitatē aūt in q̄ miot ē pr̄e ꝓ̄ueīt ei oꝛare: ꝛ ꝓ alijs ꝛ ꝓ se. Dividit q̄ ꝑns caplm ī tres partes: qz ꝑmo xps oꝛat ꝓ seipo. scōo ꝓ aplos collegio. ibi: Manifestaui. ctio ꝓ toto filij xp̄i. ibi: nō ꝓ eis tm. Ptia ī tres. qz ꝑmo ꝓmittit suā oꝛōez. scōo remouet quādā dubitationē. ibi: Hec est vita eter. tertio subiūgit eraditiōis rōnē. ibi: Ego te clarificaui. Circa ꝑ mū sciēdū q̄ xps nō tm oꝛauit ad aliq̄d ꝑetrādū: fz ēt ad dādū nob⁹ oꝛādi exemplū. ꝛ iō oꝛō sua hic descriꝺit optimis circūstātijs dispōsita. ꝑmo respectu ꝓcedētiū. cū dicit: Hec locut⁹ ē iesus. qz ꝓ discipulos⁹ ī structionē ꝓuertit se ad oꝛōnē: ad ostendēdū q̄ cōplemētū bōi

A

† De pe. di. 4 si ex bono. vltra medium vsque om̄ne qđ dedisti. ꝛc.

modo te clarificat filꝰ sicut dedisti ei ptātē oīm caro: ut oīe qđ dedisti ei dc.c.v.c. hec ē vita eterna vt cognoscāt te. Sic re ē filius clarificat: vt oīb⁹ q̄s dedisti ei te cognitū faciat.

a Ut cogno. tē. Qđ ē ex pte: in futuro erit plene. Qui ergo pficit in cognitiōe mag⁹ vinere tēdit. Nā ārt erit plēa cognitio erit sine fine laudatio. Et hec est illa clarificatio: ſz pa⁹ ē clarificāt: dū inore sicut fidelib⁹ vñ. Ego t.c.i.t. b Opus.co.i.ac si aptē futuru diceret: clarificabo: gētib⁹ p̄dicādo. Opus ꝓsūmabo: q̄ iā factū p̄destinatiōe: ꝛ p̄ facto ē habēdū qđ certissime ē futurū. Nāc p̄destinationes in sua clarificatiōe mānifestā apit. dicēs: Quam habui apd te p̄ius q̄m mūd⁹ essz. i. sic tūc i p̄destinatiōe habui apd te an tpa: ita nūc in re fac in mūdo in tpe. c De disti mihi. In q̄ notāt gra Mihi ei hz in hoīe qđ nō accepit. Cū restet passio dicit: Cōsūmaui. qz se certissime nouit ꝓsūmaturū. sicut Lcio.3.c ꝓpha ait: Qui fecit q̄ futura sūt. Quis Gvideat b dicere q̄ ꝓtoz prez glificaue rit: ꝛ pa⁹ a pre eēt clarificādus. dicēdo ꝛ nūc clarifica me pr apd temetipm: tm de futuro ē vtrūq; ꝛ eo ordine vt. s. Pat clarifica filiū tuū vt fi. te clarī. Eadē enī est sniaꝫ: nisi qz b dict⁹ ē clarificatiōis mod⁹ q̄ ibi erat tacit⁹: quō pr clarificet ꝛ filiꝰ: filiꝰ clarificat patrē sup terrā: pat filiū apd se ipm. d Holb⁹. Pāt hec oīa dici de oīb⁹ fidelib⁹ futuris. Et est b clarificatio q̄ clarificat⁹ filiꝰ clarificat patrē sup terrā: fm qđ ē pte ritū p futuro. Sz credibili⁹ ē de his dici q̄ tūc erāt discipli. cū p⁹ dicat: Cū essē cū eis ser.e.i no.t. ꝛ null⁹ pijt nisi filiꝰ p̄ditiōis i. iudas: q̄ dc. xij. pūt. vbi addit: nūc ad te v. in q̄ oīdit corpali pātia se fuisse cū eis: q̄ in ascēsōe ab illis abijt. De ceter⁹ p⁹ addit: Nō p his tm̄ rogo. ſz p his q̄ credituri sūt p v̄bū eoꝝ. e Cui erāt. Aug⁹. Pris erāt hi sic oīa: nō sine filio oīa tenente cū illo. Sz solet ei a q̄ est tribuere q̄ cāt hz. Mihi eos dedisti ſz hoiez q̄ nō sp fuit: ſz accepisse cos dic. Habuit aliq̄ dei filiꝰ qđ nōdū habuit idē bō filiꝰ: q̄ nōdū erat hō. f Cognouerūt. Me putarē cognitio iā facta p spēm. addit: Credidēr vere. nō eo mō q̄ cū dixit: mō credit⁹. venit hora vt dispgam. Sz nec adhuc tēl erāt: ſz p̄nūciat q̄les sint futuri accepto spū: sine q̄ nec seruauerūt sermonē quē dixerat. g Ego p.e. Pōia oīō fuit: Clarifica fi. vt fi.e.t.ꝛ ō bis execut⁹ ē ꝛ exclusit i fide credētiū. Jā p eis rogat vt pāt fuet eos q̄s ipe coꝛpore reliqt. h Et mea oīa t.s. nō ei q̄ filio dedit pr amisit: cū filiꝰ adhuc addat: mea oīa tua: ꝛ tua mea sūt. Intḡiti filiꝰ sē oīa q̄ pris: p b q̄ ē dc⁹ ē ipe: ēt de pre nat⁹ pri ē equal. i Et tua m.s. Scti de q̄b⁹ b dic⁹ nō pāt eē nisi ei⁹ a q̄ creati ꝛ scificati sūt. i. pris ꝛ filij: ꝛ p b oīa q̄ ipoꝛ sūt: necesse est vt
B.16.c sint ei⁹ cui⁹ ꝛ ipi sūt. qđ. s. dixit de spū: Oia q̄ hz p. m. s. ꝓterea dixit: ō meo accipiet. de his dixit q̄ ad ipaz ptinēt pris deitatē: in q̄b⁹ ille ē equal oīa q̄ hz babēdo nō possidēdo: nec⁹ ei spūs ō creatu-

Ꝑ ra accipiet q̄ subdita est pri et filio: sed de pre de q̄ pcedit spūs. de q̄ nat⁹ ē filiꝰ. a Et clarifi. supra petebat de futuro clarifica me apud temetipm: b facta dic ꝛ in eis. Sed ꝛ b futura cū eis inoteſceret. ꝛ p eos oīb⁹ credentib⁹ q̄ ad dexterā p̄ris sit glifica-

a vt cognoscāt te solū deū vez: et quē misisti iesū xp̄m. Ego te cla- a
b rificaui sup terrā: opus consum- b+
c maui qđ ōdisti mihi vt faciā. Et c
a ſ vt te clarificē. b ſ ad dexterā tuā collocādo
nūc clārifica me tu pater apd tē- c
a ſ ab initio sicut ꝓdinarū est vt de⁹ sic hoiez
metipz claritate quā hūi p̄iūſq̄ illū exaltarer. a ſ nō q̄ iā sit pfecta mānifestatio sine ꝓuerbus: ſz q̄ certissime futura.
mundus fieret apud te. Mānifes- b
a ſ hō quo dicēris de⁹: qđ erat nōrū i iudeis: sed q̄ dicer⁹ pat me⁹ qđ sine filio ñ nosc⁹. b ſ apūs ꝛ vere oīb⁹ gētib⁹. c ſ instrūctos.
staui nōmē tuū hōminib⁹: q̄os a ſ homini. b ſ de q̄ iā nō sūt. c ſ pscientia e
dedisti mihi de mūdō. Tui erāt g
a ſ ad docēdum.
ꝛ mihi eos dedisti: ꝛ sermonem f
a ſ i fid⁹ gmāserūt. b ſ i. cognouerūt q̄ a te sū simul ens pat dedit oīa cū genuit q̄ habet oīa.
f tuū seruauerūt. Nūc cōgnou̇erūt q̄ i
omnia q̄ dedisti mihi abs te sūt. a ſ p hoc cognouerūt q̄ acceperūt. ſ intus.
Quia verba q̄ dedisti mihi: de- k
ſ intellexerunt et tenuerunt.
di eis: et ipi acceperūt ꝛ cognouerūt l m
a ſ similiter vere.
rūt vere q̄ a te exiui: ꝛ crediderūt
a ſ qđ est idem qđ a te exiui.
g q̄ tu me misisti. Ego p eis rogo: n
a ſ. i. dedisti mundo.
Non pro mundo: ſz p his quos o
ſ p qđ iā nō sūt de mūdo p quo nō rogo.
b dedisti mihi: q̄ tui sunt. Et mea p q
i omnia tua sunt: ꝛ tua mea sunt:

a vt cognoscāt te solū deū vez: et quē misisti iesū xp̄m. Ego te clarificaui sup terrā: opus consummaui quod dedisti mihi vt faciā. Et nūc clārifica me tu pater apd tē metipm claritate quā habui priusq̄ mūdus fieret apd te. i. illi⁹ glorie quā habeo eternaliter tecū fm diuinitatē. fac pticipē naturā mortales quā assumpsi ꝓpter hominū salutē. d Mānifestaui nomē tu. Hic ꝓsequit ꝓpter oīat p collegio apl⁹ꝝ, ꝛ diuidit in duas: q̄ ꝑmo oīdit q̄ ds p eis depcari. scdo formaꝫ suā orōnē denote. ibi: Pater scē. e Circa ꝑmū pōt q̄r tuoz rōnes ad ostēdēdū q̄ debeat p apūs depcari. Prima accipit ex pte xp̄i: q̄ erat eoꝝ mgr ꝛ ipsi ei⁹ discipli. Bon⁹ aūt magister ds ꝛelare p discipulis suis ꝛ eos dirigere. ꝛ b est qđ ds: Mānifestaui nomē tuū hoīb⁹ q̄s dedisti mihi de mūdo: q̄ apli fuerūt specialit ꝓiūcti ipi xp̄o. c Tui erāt. fm eternā pdestinatiōnē. f Et mihi eos dedisti. vocādo tpaliter ad fidē ꝛ apostolicā dignitatē. g De mūdo. q̄ añ vocationē suā apli erant mūdialiter vjuētes sicut ꝛ ceteri homines. scda ratio accipit ex pte apl⁹ꝝ q̄ fuerūt serui obedientes. ꝛ b est qđ ds: b Et ser.tu. seruauerūt. cor.de. i. et ope. i Nūc cognoue. q̄ oīa tē. abs te sūt. i. a te ꝓcedētia. k Quia v̄ba q̄ de. mi. dedi eis. q̄ a plenitudie scie xp̄i facta ē redūdātia in apl⁹. l Et ipi acceperūt. doctrinā xp̄i recipiēdo. m Et cognoue. vere q̄a a te exiui. B enī cognouerūt ꝓ doctrinā xp̄i ꝛ p miracula. verūm q̄ tal⁹ cognitio est fidei. iō subdit: Et crediderūt q̄ tu me misisti. Tertia ꝝo rō accipit ex pte custodie xp̄i: cui apli erāt specialit cōmissi. ꝛ b ē qđ ds: n Ego p eis rogo nō p mūdo. hoc dicit q̄ efficacia sue orōis tm̄mō se extēdit ad electos: q̄uis enī sit efficax ꝓ oīb⁹: tñ mali ponūt sibi ipedimētū ne sint p ticipes ipi⁹. iō subdit: o Sz p his q̄s dedi. mi. ro. q̄ ad efficaciā.
p Quia tui sūt. fm eternā pdestinatiōnē. q Et mea oīa tua sūt. q̄: ꝓpter inscpabilē vnionē b̄hanitat⁹ ꝛ diuinitat⁹ in xpo fit idiomatū cōicatio attribuēdo ea q̄ sūt hoīs xp̄i deo ꝛ ecōuerso. sic enī demōstrato xpo: b ꝓpositio ē ꝝa: iste bō creauit stellas. ita b ꝓpositio ē ꝝa: de⁹ mortuꝰ ē. q̄ ꝓpter vnitatē suppositi oīa q̄ sūt dei cōicant hoi. ꝛ ecōuerso mō p̄dicto.

Et da.

§ trū. § et si ꝓ⁹ fui. § q̄ cito futurū
a ꝛ clarificat⁹ sū i eis. Et iā nō sū i a b
a § corpali pſētia. § q̄ tardi⁹ exituri. b § exponit quō dixit: iā sū i mūdo scīes aliāꝫ in mouēdo
mūdo: et hi i mūdo sūt. ego ad te c d
a § vt hō rogat patrē ꝓ discipło. § pat iā ꝓpe ē ascēsio: ꝛ iō cōmēdo eis corpaliē ꝺs relīquo.
b § sed nō sine me spūali pōrēia.
b vēio† pāt scē p̄va eos i nōie tuo c
a § homi vt ebo gignēdo pat oīa dedit.
quos ōdisti mihi: vt sint vnū sic f g
a § mō serua in tuo nōie in quo eos seruabam.
b § corporalit. c § ego filiꝰ homo.
c ꝛ nos. Cūz esse cū eis: ego seruā- d
§ sed nō sine re spūali custodia.
bā eos i nōie tuo. Quos dedisti
mihi: ego custodiui: ꝛ nēo ex eis k
§ iudas pdestinat⁹ pditioni. a § q̄ ſ de illo p
pijt nisi filiꝰ pditiōis: vt scriptū l
pherauit. a § pacta obedientia electi filijs p ꝺs pdicato ipleat. b § q̄ adhuc corpe i mūdo.
ra ipleat. Nūc āt ad te vēio: ēt m
hec loquor i mūdo: vt habeant o
§ i. a me eis collatum.
gaudiū meū ipletū i semetipsis.
§ aūr. § hoc adhūc relīquit eis: et hec est causa odij. a § hoc de securitate passiōis dicit.
Ego ōdi eis ꝓmonē tuū: ꝛ mūn p q
§ cur. a § me liberāte eos nat⁹ de spū. § renati ex spiritu.
dus eos odio hūit: q̄ nōn sūt de
§ de quo nati. § natus de spiritu.
mūdo: sicut ꝛ ego nō sū de mun- r
§ orat ꝓ suis cōtra odia mūdi. § vbi adhuc necessarij sūt: ꝛ si nō sūt de eo. § ꝛ si mūd⁹ odit tū.
do. Non rogo vt tollas eos de s
mūdo: ſz vt serues eos a malo. t
a § ideo. § sic seruabant ab illo malo qđ orabat
De mūdo nō sūt: sic ꝛ ego nō sū u
a § ideo. § sic seruabant ab illo malo qđ orabat
de mūdo. Sctificā eos in vitate. v
§ quia. § in carne nō peccati.
Sermo tu⁹ vitas ē. Sic tu me mi- x y
a § vñ apli dicunt. b § liberatos a labe peri.
sisti i mūdū: ita ꝛ ego misi eos in z a
c mūdū. Et ꝓ eis ego sanctifico b
meipm: vt sint ꝛ ipi sctificati i ve c
a § vt seruentur a malo vt sanctificentur.
f ritate. Non ꝓ eis aūt rogo tm̄ c
§ p illis quoz fides iā incepta resurrectione ꝛ ascensione confirmabitur.
sed ꝛ ꝓ eis qui crediturī sūt p g h
a § dd rogas. b § qđ supra de sol⁹ apūs ſ ō oīb⁹ fid. § in fide: i charitate: i pace: q̄ in vnū regnū
i verbuz eoꝝ in mē: vt ōmnes
sunt futuri. de q̄ postea supponer. § rogo.
vnū sint sic tu pat i me⁹ ego i te: v

a Et clari. sū in eis. Ꝑ dicit: q̄ apli gliaz ei⁹ iā ꝓtim cognoscēbāt: ꝛ de ꝓpiq̄ pl⁹ cognituri erāt. Quarta rō accipit ex necessitate iminēte apūs: q̄ xp̄s cito recessur⁹ erat ab eis. cui⁹ corpali pſētia erāt delectati ꝛ fortati. ꝛ iō ꝓtūc idigebāt spēialit deo p̄ri p orōne xp̄i recōmēdari. ꝛ b ē qđ dr: b Et iā nō sū i mū. c Et hi i mūdo sūt. remanētes i tribulatiōib⁹ mūdanis. d Et ego ad te venio. ąsi di. ꝓpter Ꝑ p eis oro. e Pat scē ser. eos. Positis rōnib⁹ quibus ds p eis orare. hic ꝓr formā suā orationē. ꝛ di uidit in duas: q̄ ꝑmo orat eis ꝓsecutionē a malo. se cūdo pfectionē in bono. ibi: Sctifica eos. Dicit ergo ꝑmo sic: Pater scē seruā eos in nomīe tuo. i. in fide ꝛ ꝓfessiōe nois tui. f Quos dedi. mi. ꝓ specialē amicitiā eos mihi ꝓfūgēdo. g Ut sint vnū sic ꝛ nos. i. vt sint vniti p charitatē sicut nos sum⁹ vnuz per naturā. ita q̄ li sicut nō ꝓportat equalitatē: sed quādā imitationē longinquam. ꝛ allegat consequēter apostolo: ꝛ necessitatem respectu huius cōseruationis diuine. dicens: h Cum essem cū eis. pſentia corporali. i Ego seruā. eos tē. custodiui. i. firmiter ꝛ secure. k Nemo ex eis periit nisi filiꝰ pditiōis. Ꝑ dicit: q̄: sua pditio nō fuit ex defectu custodie xp̄i: sed ex malicia sua. sicut dicit aliquis filius mort⁹: eo q̄ facit aliquid dignū morte. l Ut scriptura ipleatur. li vt hic teneatur cōsecutive: q̄ ꝓ pditione iude secuta est impletio scripture que de hoc loquit⁹: Ps⁹. xl. ꝛ. cviij. vt. s. allegatū est. xiij. ca. m Nūc aūt ad te venio. per mortē meā. n Et hec loquor i mūdo. hoc dixit ꝓpter hoc q̄ ex dict⁹ eius aliqui posset credere q̄ non haberet potestatē custodiendi eos in absentia sicut in pſentia. ideo hoc remouet dicens: Et hec loquor in mundo. s. existēs in pſentia corporali: ac si diceret: sī loquor nō ꝓpter defectū virtut⁹: sed ad ostendendū veritatē humane nature cōpatiētis eis. ideo subdit: o Ut habeāt gau. meū iplē. in semet. Gaudiū enī xp̄i est de vnīōe b̄hanitat⁹ ad diuinitatē: per quā illa humanitas habet gratie ꝛ glorie plenitudinē: vt. s. dictū est ca. j. Ad hoc aūt erat i tentio christi orantis: vt apli venirent ad gliam vere fruitionis: in qua aperte viderent vnionē i ipso deitatis ꝛ b̄hanitatis. Alia aūt ratio quare apli indigebāt a deo specialiter ꝓseruari est: q̄ erāt in dicis odio⁹i ꝓpter doctrinā christi. ꝛ b allegat saluator dicēs: j pō Ego dedi eis ser. tu. custodiendū ꝛ p̄dicādū. q Et mūdus eos odio ha. q̄ nō sūt de mūdo: q̄tū ad affectionē: licet sint de mūdo q̄tū ad corpalē pſētiā. r Nō rogo vt tol. eos de mūdo. q̄ nō exprē dit fidelīū saluti donec fides sit publicata p totū mūdū. s Sz vt ser. eos a ma. tē. dādo eis ꝓstātiā in tribulatiōib⁹ iminētib⁹ de ꝓximo. t Sctifica eos. Hic oīr orat apūs ꝓfectionē in bono. b. Sctifica eos i. ꝓfirma. scīm enī vno mō significat idē qđ firmū. v In veritate. s. fidei catholice. x Sermo tu⁹ veritas est. i. doctrina mea quā dedi eis: q̄ ēt tua est. sicut .s. dictū est. ca. vij. Ista aūt ꝓfirmatio apl⁹ꝝ facta ē a deo prē q̄n in die pētecostes misit eis spūm scīm. Et necessitas huiꝰ ꝓfirmatiōis subdit cū dr: y Sic tu me misi. i mū. ad veritatē salut⁹ eterne docēdū. z Et ego misi eos in mū. ad hāc doctrinā vbiq; p̄dicādū. Et notāndū q̄ dic⁹ misi. i. mittā: loquēdo ꝺ futuro ꝓ modū ꝓteriti. ꝓpt certitudinez euent⁹ futuri: q̄ apli nō sūt missi ad p̄dicādū p mundū nisi p⁹ acceptionē spūs sancti: licet añ fuissent missi ad p̄dicandū in ciuitatib⁹ iudee iudeis tm̄. a Et ꝓ eis ego sā. meipm. i. sacrificiū in carne offero tibi deo. b Ut sint ꝛ ipsi san. in ve. sicut enī vet⁹ testamētum p sanguinis effusionē ꝓfirmatū est. sic cōfirmatio noui testamenti facta est ꝓ effusionem sanguinis xp̄i: vt ostēdit Ap̄ls ad Heb. ix. c Nō ꝓ eis aūt ro. tē. Hic ꝓr saluator orat ꝓ toto fideli pplo. ꝛ diuidit in duas. q̄: ꝑmo orat ꝓ eis ꝓsecutione gre. ꝛ scdo glie. ibi: Pater quos dedisti mihi. Dicit ergo ꝑmo sic: Nō ꝓ eis aūt rogo tm̄ tē. vt oēs vnū sint: in vnitate charitatis: in qua vnione ꝓsistit pfectio xp̄iane religiōis: q̄ ꝓ b mēbra eccle ꝓiunguntur ad inuicē ꝛ capiti bol xp̄o. ꝛ vltim⁹ ipi deo: q̄ adheret deo vn⁹ spūs est: vt dr. j. ad Cor. vj. ꝛ sic p ꝓximū ꝑmi pium qđ est deus coniungit homini qui est quodāmodo omnis creatura. d Sicut tu pater tē. vnum sint. Non est ibi vnitas equalitatis: sed cuiusdā imitationis: q̄ christi hominis ꝛ dei est vnitas personalis. aliorum aūt hominum a deo est tm̄ vnitas charitatis.

Ꝑ nobis

nobis eē pñt: vnū th. cū deo eē nō possum⁹ :qz nō vni⁹ substātie. De⁹ xo in nob ē vt i tēplo: nos in illo vt creatura in creatore. a Ut i ipi. In nobis dicit vt q vnū sūt fide ⁊ charitate: qre dei tribuāt: vt nūc aūt lux in dño. dus hic accipiē ꝓ olḋ⁹ illis q̄ vnū sūt. Nec hoc qđ sūt facit cām vt credāt: qz potⁱ credēdo vnuz sūt: q̄ ḡnis essent vnū natura: dissentiēdo th ab vno :nō erāt vnū: sz orando dixit: vt mund⁹ credat: sicut orā do dixit: vt oēs vnū sint. ge si tertio subaudiaⁱ: rogo vt mūd⁹ credat.

c Ego in eis. Nō ạn ⁊ pater in nobis ⁊ nos in pre. Sed hic mediatorē se ostēdit: ex cui⁹ psona hoc dicit mr: sicut ḃ qđ Apls ait: 1. Cor. 3.d Deus rpi: rps ạt dei. Et sūt ꝓsūmati: oñdit eo perduci recōciliatiōnē ꝑ mediatorē vt pfecta bītudi / ne fruamur vbi cognoscet mūdus ꝑ speciē: qđ nō ꝑ fidem. d Ego sum in eis ad q̄s me mi. ⁊ tu i me. mūdū tibi ꝑ me recōciliās vñ est etiā ḃ qđ seq̄t: dilexisti eos :qz i filio ēt mēbra ei⁹ diligit. sicut ⁊ me: nō q̄ eā liter: sz qz ⁊ me ⁊ illos: vel ꝓpter me illos. sic. s. Sic misisti me misi cos. i. quia me missisti misi illos.

d Quos dedi. i. trapistī ad me: sic ⁊ ego elegi eos ō mūdo. alīꝫ ñ sūt dati ei. nō sunt sui: ⁊ si ptās sit ei oīm e Adolo vt. Nō pōt fi fieri qđ vult oīpotēs :ñ illa volūtas ē bois. ō q̄ dicit: nō sic ego volo. Mat.26.d Et vbi. i. in celo vbi in carne mor futur⁹ sū. vt sic dic ni 3.3.b codemo: Nemo ascēdit in celū nisi filⁱ⁹ hois q̄ ē i celo. Nō dixit: erit sz ē. ꝓpt veritatē ꝓsone: in q̄ ⁊ deus hō ē: ⁊ hō deus. ⁊ vbi ego sū deitate: ⁊ nō q̄rat vbi: qz deitas vbiq; est cū q̄ tñ bon⁹ ē. ⁊ si ñ vbiq; sic ille: Luce.23.f vt latrōi dic. Hodie m. e. i pa. Ān ⁊ ḃ nō sat' fuit dicere: Ubi ego sum. sz addit: mecū: qz miseri pñt eē vbi ille ē q̄ nusq̄ deest. sz soli beati sūt cū illo: q̄ sūt beati nisi ex eo. Cū illo: qz fruunt illo. videt illū sicuti est. Mali nō sūt cū illo vt ceci in luce non sūt cū luce. Nec boni nūc ita sūt cū eo: ⁊ si aliq̄ mō p fidē sūt cū eo. g Videāt. Cū in forma serui clarificata viderint indicātē bonū ⁊ malū: tolle Mat.5.a ipius ne videat claritatē dei q̄ de⁹ est: quā soli mūdi corde videbunt qđ erit eis vita eterna. b Et dilectio. Dilectio q̄ pat diligit filiū ē i oīb⁹ iustis: qz mēbra ei⁹ sūt ⁊ dilligunt in illo q̄ tot⁹ diligitur. ō subdit: Et ego in ipis fū. q̄si: qz ego fū in ipis. aliter est in nobis vt in templo: nos in illo aliter: quia nos sumus ille: cum ſm hominem eius capitis sumus corpus

i Egressus est ⁊c. Jam apls i agro culto ⁊ fructuoso opē p assiduā ꝓdicationē ꝓfitent: ⁊pe pastōis in hortū paradīi introducit vbi fruct⁹ ē abūdātior: ⁊ q̄ in deserto rētat⁹ vicerat: in horto suos Luc.22.f coronat. vñ ait latroni: Amē amē dico tibi hodie mecum eris in paradiso.

a Ut mū. cre. qz tu me mi. ḃ addit: qz ex magna charitate ⁊ vnitate q̄ fuit in ꝑmitiua eccl̄ia multi ꝑuersi sūt ad veritatem fidei: vt hr Act. 4. 5. Et qz ꝓdicta possent aliqs credere q̄ filⁱ nō eēt cā pfectiōis apl̄oꝝ sic ⁊ pater. iō hoc remouet.

b Ut mūd⁹. mū- a ſ vnitas scrōz ḃ vel futuro ñ ē cā fidei: sz mercos. b ſ ita sint vnū. c ſ p tñ vt hō rogo: ⁊ vt

a vt ⁊ ipi i nob ūnū sint vt mund⁹ deus facio qđ rogo.

credat ḋa tu me misisti. Et ego b ſ immortalitat'.

claritatem quaz tu dedisti mihi a ſ dabo recēi ego de⁹. ḃ ſ i charitate sic supra i fide c ſ vt sint vnū ꝓ me vnū mediatorem.

ḋēdi eis vt sint vnūm sic ēt nos c a ſ in claritate. b ſ supra tñ vt sint vnū ḃ cō sūmati. ibi credat: bic cognoscat.

sint ꝓsūmati in vnū: ⁊ cōgnoscat d mūd⁹ qz tu me misisti ⁊ dilexisti

eos sic ⁊ me dilexisti. Pr̄ ạs dedi e a ſ qz dilexisti eos in me: recipe eos mecū. ſ ꝑū mādos i tātā spē erigat q̄ maior nō sit.

sti mihi vōlo vt ubi sū ego ⁊ illi f ſ ita mecū. a ſ nō ait credāt: qz ḃ ē merces fidei

sint mecū: vt vidēāt claritatē me g nō fidei. a ſ p⁹ crucē mihi hoi: vl mihi ho: cū me gēnili. ibi cālē. ḃ ſ videāt: qz d. m. in quo ⁊ nos dilexit et ꝑdestinavit rūc: qđ i fine mūdi faciet.

am quā ḋidisti mihi: qz dilexisti h a ſ iō ē eis volo: qz hi soli de mūdo cōgnūr te

me aſi ꝓstitutionē mūdi. Pr̄ iu ſ iniquus. ſ iustum ſ mediatoꝝ

ste mūd⁹ te nō cōgnouit. Ego aūt m a ſ p me. p ḃ cōgnorūt: qz t. m. m. ḡ gra nouer.

te cōgui: ⁊ hi cognouerūt: qz tu n ſ per fidem.

me misisti. Et notū feci eis nomē o ſ per speciem.

tuū ⁊ notū faciā: vt dilectio q̄ di p b lexisti me: in ipis sit ⁊ ego i ipis. q r

ſ nō aī sz ist' finit': nō q̄ i horrū

† Dar.16.c Dar.14.c Luc.22.b

Ec cuz di La. XVIII e† mor irrorer. ſ trāsit de iudeis ad

i Rrisset iesus: egressus ē cū gētes. ſ qz bidit de torrēte hȳsleū

discipulis suis trās torrentē ce/

Moraliter

docuit nos ad celū eū ora mus leuare oculos. qz ſz Damas. Oratio ē elevatio mēt' i deū. c Pater venit hora clarifica fi. tu. ⁊c. Per hoc ostendit q̄ p patiētiā in tribulatione homo clarificat ꝑ patiētie virtutē ⁊ de⁹ clarificat. nā patiēs sustinet ad eius honorē. d Hec est aūt vita eter. vt co. te so. ve. de. Per ḃ excludunt errores omniū in aliq̄ bono creato beatitudinē obiectiuā ponēti um. b† Opus cōsūmaui qđ dedisti mihi vt faciā. hoc legāt ⁊ retinēāt instabiles q̄ bona frequēter inchoāt sed nō pseuerāt. Hui⁹ capituli residuum est oratio christi ꝑ suis discipulis ꝓsentib⁹ ⁊ futuris. ⁊ in ḃ rps dedit exemplū ꝑlatis eccl̄ie et curatis vt ꝑ suis subdit' deuote oret ⁊ attēte. nec moralitas alia mihi nunc occurrit superaddenda.

l In ca. xvij. vbi dr in postil. Silr etiā indei resurrec. futurā expectāt ⁊c.

Additio.

Licet enī iudei moderni multas erroneas opiniones habent circa futurā vitā: similiter circa statū resurrectionis. anti q̄ tñ cor ⁊ auctētici nō credūt felicitatē vite future ꝓsistere i bonoꝝ tēporaliū plēitudine: vt. ꝛ. declaratū est i additiōe sup Luc. xiij. ca.

Ec cū dixisset iesus. Hic incipit euāgelista describer Ca XVIII rpi passionē ⁊ mortē. ipa ạt fuit ꝑ iudeos ichoata ⁊ ꝑ gētiles ꝓsū / mata ſm qđ rps ꝑdicerat Mat. xx. Filⁱ⁹ hois tradet ꝓncipib⁹ sacerdotū ⁊ scribis ⁊ ꝺēnabūt cū morte: ⁊ tradēt eū gētib⁹ ad illudendum ⁊ flagellādū ⁊ crucifigēdū. Et iō euāgelista ꝓmo oñdit qđ rps a iudeis sit passus. secūdo qđ a gētibus se. ca. Tūc ergo apprehēdit. Prima in tres: qz ꝓmo de

N a Ubi erat hor. Jn horto capit vt deleret peccatū cōmissū in horto delitiar⁹ in quē hui⁹ seculi torrēte trāsiēs: discipulos introduxit. b Cohortē. Non iudeor⁹ sed militū a ꝑside seruato ordine legiue potestatis: vt illis renitentibus null⁹ auderet resistere. vel etiam si quis anderet contradicere nou posset. c Venit illuc. Nocte traditur vt sine turbis q̄ in die frequēter conuenerat illuc cū discipulis suis. † Judas ḡ cuz b accepisset cohortē: ⁊ a pōtificū⁹ ſ iudeos.

c ⁊ pharisēis mīstros: venit illuc a ſ nox ei erat i q̄ tō cū lucernis ⁊ facib⁹: vt illa rere vellet hīs ūreret. ſ ipi accēdēt sibi lumē penale. b ſ vt hic si q̄ cū ōfēdere vellet ꝓfitere. cum lāternis ⁊ facibus ⁊ ārmis. Jesus itaq; sciens oīa q̄ vēnt̄ura d erant sup eū ꝓcessit et dixit eis: ſ nō ignāt q̄dvellēt: sz vt scirēt cē eū quē q̄rebāt

Quē q̄ritis? Rūderūt ei: Jesuz e a ſ nō ablcōdit se sed ostēdit.

naçarenū. Dic eis iesu⁹: Ego sū. ſ q̄si nesc⁹ sci cog. vl⁹ port⁹ vt signo oseo eū tra.

Stabat aūt ⁊ iudas q̄ tradebat f eū cū ipsis. Ut ḡ dixit eis: ego g sū: abierūt retrorsū ⁊ ceciderūt i a ſ vt bñ cū cognoscār: me errēt in captiōe.

terram. Jt̄ ꝛ ergo interrogauit h eos: Quē q̄ritis? Illi autem di- i xer⁹t: iesū naçarenū. Rūdit iesus: Dixi vobis qz ego sum: Si ergo k me q̄ritis sinite hos abire. Ut im- l pleret sermo quē dixit: qz quos dedisti mihi nō pdidi ex eis quē ſ ardentioꝝ ceteris discipulis. a ſ cultellū. ſ.

q̄. † Simō ergo petr⁹ habēs gla- m diū eduxit eū: ⁊ pcussit pōtificis n seruū: ⁊ abscidit ei⁹ auriculā dexo tram. Erat ạt seruo nomē mal- p chus. Dixit ḡ iesus petro: Mit- q te gladiū tuū i vaginā. Calicem a ſ vt Apl̄us ait: Pro nobis omnibus tradidit eum. b ſ quasi cur relictus.

quē dedit mihi pr̄ nōn vis vt bi

ſ cedron obumbrario corum.

a dron vbi erat hortus in quē in- a ſ n stariꝫ ḋbusdā inf̄ posit' q̄ alq̄ narrāt. a ſ vbi ipē inp⁹ inf̄ oues locū ꝓnouauerat. b

troiuit ipse ⁊ discipuli ei⁹. Sciē- c† bat ạt iudas q̄ tradebat eū locū: qz iesus frequēter ꝓuenerat illuc d cū discipulis suis. † Judas ḡ cuz e accepisset cohortē: ⁊ a pōtificū⁹ f ſ iudeos.

Moraliter

Stabat aūt et iudas qui tradebat eum cum ipsis. De osculo hic tacet qđ alīꝫ euāgeliste dicūt

Ego sū. hac vna voce tot ferorces et fortes mouitur⁹ ꝑstrauit: virtute latētis deitatis: q̄a volebat q̄dē cōprehēdi: sed nō nisi quando voluit.

Abierunt retrorsuz ⁊ ceciderunt in terram. Sic modo per euangelium vbi q̄ dicit christ⁹: ego sum. ⁊ iudei expectantes antichristuz retrobeunt: ⁊ in terrena que amant cadunt.

Simite hos abi. Aug⁹. Faciūt quod iubz: sinunt eos abire quos nō vult perire. nō quin post sint mortui: sz quia sic nōdum credebant quomodo crediderunt qui nō pereūt. Per cussit. seruus significat populuz legis seruū. Auris pro domino amputata ⁊ a dño sanata. auditū amputatū: a vetustate renouatū: vt seruiat liber i nouitate spūs: nō in vetustate littere. Ān dicit malchus: id est regnatur⁹ cū christo. Quod significatum qz nō cogitauit petrus: sz mgr̄m defēdere voluit: dūs ꝓbat factū: ⁊ monet eū ad patientiā. Jllō tū mystice ⁊ fieri debuit ⁊ scribi.

Mitte gla. Ac si diceret: ḋescat vidicta. Aliter: Cōuerte gladiū in locū suū. i. verbū ꝓdicationis ꝓuerte ad gētes: vbi ſm Paulu⁹ ostium Ro.11.d apertū ⁊ ingēs iueniāt. Aliter. Postq̄ plēitudo subintrauerit, dicit petro: ꝓ quē tot⁹ ordo ꝓdicatoꝝ designatur: Mitte verbū predicatio- Dar.16.e nis ad isr̄l. Omnis enī q̄ gla. ac. gla. pe. Quo gladio? illo qui ignens vertitur ante paradīsū: ⁊ gladio spūs q̄ in dei scribit armatura.

† Dar.2.6.e Dar.14.c Luce. 22.c

† 24.q.1. Si petrus. Luce. 22.c

B

qđ habeē Luc. xxij. vbi dicit sic: Et qui nō hz vēdat tunicā suā ⁊ emat gladiū. sz nō est verisīle: qz ibidē dr q̄ apli stati rūderūt: Ecce duo gladij hic. et rps dixit: Sufficit. ex quo patz q̄ ante illos gladios habebant. Dicendus igit̄ q̄ apli fuerūt piscatores: in piscatiōe aūt oportet aliqñ retia cum pazillis affigere: ⁊ cū perticis nauiculas dirigere. ⁊ ideo in tlib⁹ ⁊ ꝺsimilib⁹ vsus magnoꝝ cultelloꝝ est necessarius: ⁊ ꝓbabile ē q̄ aliqui de apostolis illos cultellos sibi retinuerant ad scindendum cibaria. vnde etiam cum illis carnes agni paschalis cōsiderāt. Petrus aūt vnū ex illis retinuerat apud se: quia erat magis promptus ad defensionē sui magistri q̄ alij. t Et pcūsit pontificis seruum. qui magis de prope se ingerebat ad christum capiendum v Et abscidit auriculam eius dextram. Credidit enim eum magis ledere. sed diuina ordinatione iterus declinauit. x Erat aūt nomen seruo malchus. hoc addit euangelista ad ostendendū certitudinē rei geste: ex primendo ꝓpria nomina. y Dicit ergo iesus petro: mitte gladiū tuū in vaginā. quasi diceret: noli vti ad defēsionē mei. ⁊ subdit causā: z Calicem quem dedit mihi pater non vis vt bibam illum? quasi diceret: passio /

a Cohors aūt. Mos erat iudeis: vt quē morte dignū iudicarēt vinctū presidi traderēt. b Et adduxerūt eū. erāt eo tpe duo sacerdotū pncipes (vt Lucas ait:) ānas ⁊ cayphas q̄ vicissim annos suos agebāt.

Hz tūc erat annus cayphe: ⁊ volūtate ei⁹ pmū ductus est iesus ad ānā: nō qz collega: sed quia socer ei⁹ erat. Ut dom⁹ sic erant ponte: vt nō deberet annas a trāsēūtib⁹ pteriri. c Et ait⁹ disci. q̄s sit iste q̄ b taceī nō temere diffiniat. Solet tū iste iohānes sic significare.

d Dic il. nō. Aug⁹. Nō solū negat xp̄m q̄ dic eū nō esse xp̄m: hz q̄ ēt negat se esse christianū. ⁊ ita hic iplet qđ dās dixit: terme negab. e Pala. i. multi audiēti b⁹: nō q̄ q̄ dicit palam ēēt cognita turbis. Cū ⁊ apl̄s dixerit: Dec⁹ pū/bjs locut⁹ sū. Sz vēit hora cū palaz annūciabo vobis. Eis āt secreta exponebat: q̄ alijs p̄ parabolas dicebat. Silr qđ dic: nihil i occlto sū locut⁹. nō q̄ nō ēēt occulta intelligētia: sed qz cozā tot hoibus dixerat. Ea etiā q̄ pauc⁹ dixerat non sūt i occulto: quia ad hoc dixerat vt pdicarent sup tecta: nō vt tacerēt. Ea aūt q̄ audierāt ⁊ nō intellexerāt talia erāt vt nō posset iuste crimiari: ⁊ quotiēs interrogādo tentauerunt vt accusārēt: sic respōdit vt oēs calūnie frustrarent. ī dic: qđ me inter.

f Quid me. i. a q̄ Xpitatē audit⁹ ñ ōsideras. Interroga mag⁹ eos: ō q̄ dict⁹ nō hēas iuidiā. Ita tēpat rūsionē vt nec veritatē taceret nec defēdere se videret. g Hec aūtē. Obijcitur cur nō fecit quod docuit: ōbuit nō sic respondere: sed alterā maxillā prebere. Sed veraciter ⁊ mansuete ⁊ iuste respondit: nō modo maxillam: sed totuz coꝛpus ferīēti parauit: Et hinc potī⁹ ostēdit p̄cepta patīēte: nō ostētatiōnē coꝛpis cordis pparatiōe facieda. p̄t ei q̄s maxilla visibilit pbere irat⁹. Melī⁹ g̃ rūdit. Ne placat⁹: ⁊ ad ferēda grauiora trāq̄llo aīo parat⁹. b Si ma. male loq̄t q̄ ꝛ Xpitatē loq̄t. ⁊ ē. si ma. l. l, da rel. q̄, pbet mēdacē.

Erat aūt

a bā illū: † Cohors aūt ⁊ tribun⁹ ⁊ ministri iudeoꝛ cōphēderūt iesū: ⁊ ligauerūt eū: ⁊ adduxerūt eū ad an

a ℔ cur ad eū. b ℔ voluit ap illā prio duci vt minoris cā pe videret: si alteri⁹ quoq; sacerdotis damnaret⁹ sententia.

nā pmū. Erāt enī socer cayphe q̄ erat pōtifex āni illi⁹. Erat āt cayphas q̄ cōsiliū dederat iudeis: q̄ expedit vnū hoiez mori p̄ plo.

℔ ex deuotione.

c Seqbat aūt iesuz simō petr⁹: et alius discipul⁹. Discipul⁹ aūt ille erat not⁹ pōtifici: ⁊ introiuit cū iesu i atriū pōtifici. Petr⁹ āt sta/

℔ foris stabat qui negatur⁹ erat.

bat ad ostiuz foris. Exiuit ergo

℔ anne.

discipulus qui erat not⁹ pōtifici: ⁊ dixit ostiariē: ⁊ introduxit petrū. † Dixit ergo petro ācilla ostiaria: nunqd ⁊ tu ex discipulis es hois isti⁹? Dicit ille: Nō sū. Sta

℔ infidelitatis.

bāt āt serui ⁊ ministri ad p̄uās: q̄ frig⁹ erat ⁊ calefaciebāt se. Erat āt cū eis ⁊ petr⁹ stās ⁊ calefaciēs se. Pōtifex ergo iterrogauit iesū de discipul⁹ suis ⁊ de doctria ei⁹.

c Rūdit ei iesus: Ego palā locut⁹ sū mūdo† Ego sp docui i synagogā ⁊ i tēplo q̄ oēs iudei ꝓueniūt: ⁊ in occlto locut⁹ sū nihil: Quid me iterrogas? Interroga eos q̄ audiert q̄d locut⁹ sim ipis: ecce hi sciūt q̄ dixeri ego. Hec aūt cū dixisset: vn⁹ assistēs ministroꝛ dedit alapā iesu dicēs: Sic rūdes pōtifici? Rūdit ei iesus: Si male locutus sū testimoniū phibe de malo: si aūt bñ q̄d me cedis? Et misit eū

℔ qui erat princeps sacerdotū illo anno: ⁊ ad eū a principio ducebatur.

ānas ligatū ad cayphā pōtificē.

℔ in domo anne. ℔ hoc ⁊ antedixerat: sed que secuta sunt adiungit.

a Erat aūt simō petr⁹ stās ⁊ calefa b ciēs se. Dixerūt g̃ ei: Nūq̄d ⁊ tu

℔ cece secundo negat.

ex discipul⁹ ei⁹ es? Negauit ille: ⁊ e

a ℔ vt tertia negatio cōpleret.

dixit: Nō sū. Dicit vn⁹ ex seruis f pōtificis cognat⁹ ei⁹ cuius absci dit petrus auriculaz. Nōne ego te vidi i horto cū illo? Iterꝰ ergo b

℔ cece cōplet⁹ pdicio xpi ⁊ punctā pūpctio petri

negauit petr⁹: ⁊ statī gall⁹ cāta/ i

℔ ab āna a ℔ i illā pte dom⁹ qua pilat⁹ tenebat.

b uit † Adducūt g̃ iesū a caypha i p̄ k+

℔ iudei q̄ adducebant iesum.

toriū. Erat aūt mane: ⁊ ipi nō in l+ troiert i p̄toriū vt nō ꝓtamiarēt: m+ hz vt māducarent pascha. Exiuit n

℔ q̄ grebāt falsū testimoniū aduersus iesum.

g̃ pilatus ad eos foras ⁊ dixit: o

a q̄uē iudicatis reū morte.

Quā accusationē affertⁿ aduer/ sus hoiez hūc? Rūdert ⁊ dixerūt q

℔ phibz tributa dari cesari. ⁊ di. qt possū ēstruere ēplū dei ⁊ reedificare. ℔ qđ ꝑbat falsū i rotūdificijs q̄ fecerat ꝑ dⁿ⁹ reddebāt mala.

ei: Si nō ēēt b malefactoꝛ nō ti/ † bi tradidissem⁹ eū. Dicit ergo eis r pilat⁹: Accipite eū vos ⁊ hz legē vr̄am iudicate euz. Dixerūt g̃ ei s

a ℔ nō licz interficere quēq̄. i. in festiuis diebꝰ: qz in alio ēpe licebat ℔ legem.

b iudei. Nōb ñ licz interficere quēq̄ tt

℔ tradēt eū gētib⁹ ad crucifigēdū ⁊ illudēdū.

vt sermō iesu iplerēt quez dixit: v

significās q̄ morte ēēt moriturꝰ.

† Introiuit g̃ iterꝰ in p̄toriū pila r

Glo.ordi. Johannis Ca. XVIII Nico.de lyra

a Erat aūt. Aug⁹. Dicto q̄ annas misit iesū ad cayphā: redit ad locū narratiōis vbi reliq̄rat petrū vt explicet q̄d in domo anne de trina petri negatiōe cōtigerat. b In p̄toriū. id ē vbi pīes pilat⁹ habitabat: ℔ si ad cayphā quo ī p̄toriū? fōsitā ē. habita ca. xiij. vbi exprobrauit petro dicēs: Aiaz tuā ꝓ me pones? qō fuit dictū negatiue. sic fuit. ē. expositū. ⁊ iō p̄t⁹ q̄ petr⁹ negauit timēs aīaz suā exponere ꝓ xp̄o. c Et stati gal. cā. ī. scōa vice: qz p⁹ pmā negationē semel cātauit gall⁹. hz petr⁹ timoꝛe p̄turbat⁹ nō pecpit: hz qō fuit ex positū Mar. xxvj. k Adducūt g̃ ie/ sū. b obstāt q̄lt iesus a iudeis cozā pilato accusat. Et dīmidit i tres: qz prio describit xp̄i pūtatio. scōo pūtati examinatio. ibi: Exiuit g̃. tertio innocētie xp̄i declaratio. ibi: Et cū b dixit. In p̄ma pte ꝺ sic: Adducūt g̃ ie. ad ca. i. p. i. a domo cayphe pōtificī ad domū pilati pōsidis. ad quē ptiebat iudiciū i cā ſāguis. ⁊ loc⁹ vbi iudiciabat ꝓtinꝰ vocabat. Aliq̄ āt libꝝ male hāt ad cayphā. qz i domo cayphe iam erat xp̄s. null⁹ āt adducit ad locū i q̄ ē. Pretea Jobes scpsit i greco b engelii. ⁊ iō ꝓ Xitate textꝰ hūda recurrēdū ē ad grecū. In greco aūt pōit a caypha. † Mar.17.a Mar.15.a Luce. 23.a

l Erat āt mā. b addit euāgelista ad ostēdēdū quātū iudei sitiebāt sāguez iesu xp̄i: q̄ ſumo mane q̄rebāt sniam de ei⁹ morte dari. m Et ipi ñ intro. i. p. vt nō ꝓtamiarenf. ex i gressu dom⁹ dominus gētil: ⁊ rñ nō timebāt iq̄nari ex ꝓcuratiōe mort⁹ inocēt: ex q̄ ptz coꝛ supstitio vana. n Sz vt māducaſ. i. açymos pānes q̄ a iudeis cōedebant in paschate q̄ septē dies. nō enī erat licitū illos cōedere nisi ꝑsonis mūdis. ⁊ ideo p paschatis māducatiōnē non ītelligit hic comestio agni paschalis. vt male dicūt greci: qz illū comedērāt die p̄cedēti. o Exiuit ergo. B pōit xp̄i examinatio: ⁊ B dupl⁹: qz ꝓmo examinat cozaz iudeis. scōo ad ptē sine ipsis. ibi: Introiuit g̃ iterꝰ. In ꝓma p̄te dicit sic: Exiuit g̃ pilat⁹ ad eos foras. Judei enī nō audebāt domū ei⁹ ingredi ne suas obseruatiōes violarēt. ideo volēs eis deferre exiuit ad eos. p Et dixit: quā accu. affert⁹ a dū. hoc? Videbat enī eū ligatū in signz dānatiōis. iō q̄rebat de cā. qz nō erat ꝑsuetudo romanis ꝺdēnare aliquē nisi ꝑ⁹ audirēt accusatiōnē suā: ⁊ habere locū se defendēdi: vt hꝫ Act. xxv. Et iō pilat⁹ q̄ erat iudex ab impatoꝛe romano illuc missus voluit modū romano illuc missus voluit modū roꝛ manoꝛ tenere. q Rūde. ī di. ⁊ si ñ ēēt b ma. tē. q. d. nos ei⁹ factū diligēt examinauim⁹ ⁊ inenim⁹ eū dignū morte: ac si dicerēt: nō oportet aliā examinatiōnē facere. r Dic g̃ eis pila. q̄si idignat⁹ ex coꝛ rūsiō: qz sciebat eos ipm ꝓ iuidiaz tradidisse: vt hꝫ Mat. xxvij. s Accipite eū vos ⁊ hz legē ve. iu. q. d. si sufficit vra examinatio: sufficiat ⁊ vra sniā. Sciēdū ei q̄ romāi aliq̄ misa iudicāda dimittebāt iudeis: ℔ nō poterant ꝓ talib⁹ inferre penā mort⁹: qz romāi retinuerāt sibi cāz sanguinis. ⁊ iō p hāc rūsionē ibidebat ferre xp̄o mortē: ipi aūt nō poterāt vitā ei⁹ sustinere. ⁊ iō renuerūt b accipe. di. t Nob nō licz interfi. quē. Si enī posset dare mort⁹ sniam libenē iudiciū recepisset. v Et sermo ie. im. quē di. tē. Christ⁹ enī ꝑdicēs mortē suā aplis: Mat. xx. dixit q̄ a pncipibus sacerdotū tradereī gentib⁹ ad illudendū ⁊ crucifigendū. ⁊ B fuit impletū q̄ B q̄ renuerūt iudiciū ⁊ dimiserūt ipm pilato q̄ erat gētil iudicādū. ⁊ sne executōez suis militib⁹. p Introiuit g̃. B pōit examinatio xp̄i i secreto. ⁊ dīmidit i tres. qz prio pcēt pilati interrogatio. scōo xp̄i rūsio. ibi: Rūdit ie. ⁊tio pilati obiectio. ibi: Dixit ita. Circa ꝓmū sciēdū. q̄ iuxta ū tumultu irrōabili petebāt mortē xp̄i. q̄ q̄ xp̄s ñ rūdebat: hz illū Eccl. xxvij. Ubi nō ē audit⁹ nō effūdas sm̄onē. q̄ B matheꝰ ⁊ mar

cus di

Nōne ego

¶ a ¶ A semetipso.Scit iesus qđ ipe interrogat: ↄ qđ ille rñsur⁹ est:ſz tñ dici voluit:nō vt sciret:sed vt scriberet qō scire volu-
it. b ¶ Quid fecisti.quasi ſi hec culpa nō est q te regē dixe-
ris: Quid aliud fecisti:ſi nō ē mirū ſi iudici trader⁹ puniēd⁹
ą te regē dicis. Sed ſi hec cā nō esset tūc forte alia ḡrēda esset:
quasi ꝓfirma ſi hec cā est ą obijcit an
alia. c ¶ Regnū. Hoc est qō nos scire
voluit:sed prius vicissim interrogādo
voluit oñdere ą esset de regno suo ho-
minū opinio iudeoꝝ vel gentiliū qua
ostenſa vtriq; aptꝰ rñdet: Regnū me
um nō ē de ħ mū. Quasi decepti est:ñ
eni ipedio dñationē vᵉam in ħ mūdo:
ne vane timeatis ↄ seruiatis:sed de re-
gnū celeste credēdo venire. d ¶ Tu di
cis. Mō se regē timet ꝓfiteri:ſz ita libra
tū est vt neq; se regē neget:nec de mun
do se fateat esse:vt ille sentiebat ą di-
xit:ergo rex es tu?cui rñdit:tu dic⁹: qz
rex sū ego:quasi carnal' carnalit' dicis.
e Ego in hoc na .sū. nō in hac re sed
ad hāc rē:qō in greco nō est ambiguū.
Dicit ḡ de tpali natiuitate ſ̄ vēit i mū
dū: ꝼm quā natus est ad hoc:ↄ ad ħ ve
nit in mūdum.i. ꝓpter ħ vt testimoniū
p.v. Sed quia nō oīm est fides.addit:
oīs qui ē ex veritate audit.i. obedit
et credit mihi. f ¶ Itez exi.nō expe-
ctat respōsū:nec cū vellet dimittere mo
ra fieret.subito ei vēit i mēte ꝓsuetudo
ą posset p pascha dimitti. g ¶ Est aūt.
Quia i pascha a seruitute liberati sūt:
in pascha hec cōsuetudo dimittēdi eis
fuit. h ¶ Dimittā vo. Nō potuit anel
li a corde ei⁹ iesū esse regē iudeoꝝ:sicut
in scribēdo titulo:tanq; ipa veritas ħ
ei fixerit.de ą đ esset interrogauit.
Latro.i. diabol⁹ seditiosus ↄ homici-
dio⁹ auctor dimissus ē iudeis ą de pa
tria lucis ob supbiā pulsus:i tenebra-
rū carcerē missus erat.ↄ iō non pñt iu-
dei videpacē:qz seditioso⁹ ꝓncipē pl⁹
q; deū eligere voluerūt. vñ ħ ꝺr: Vos
ex diabolo patre est⁹. ¶ Erat aūt

a ¶ hoc eni obijciebāt iudei q se dicebat regē.
tus:ↄ vocauit iesū ↄ dixit ei: Tu a
es rex iudeoꝝ?Rñdit iesus:A te b c
metipo ħ dicIan alij tibi dixerūt ħ
a ¶ quasi a me hoc nō dixi:sed a iudeis accepi ą
ideo te tradiderunt mihi.
me?Rñdit pilatus:Mūqd ego d
iudeⁱ sū?Gens tua ↄ pontifices e
tradideꝛt te mihi.Quid fecisti? f
a ¶ .i. credentes in me.
c Rñdit iesus:Rēgnū meū nō ē ħ g† h
¶ er si adhuc in mundo.
ħ mūdo.Si ex ħ mundo esset re- i
¶ apparet:qz nullus defendit.
gnū meū:ministri mei vtiq; ōcer-
tarēt vt nō traderer iudeis.Nūc k
¶ er si adhuc inter malos.
āt regnū meū ſ̄ ē hic. Dixit itaq; l
ei pilat⁹:Ergo rex es tu? Rñdit m
a ¶ ideo nō nego me regē: qz in hoc natus sum
vt ostendā qđ sum.
d iesus:Tu dicis qz rex sū ego. Ego o p
in ħ nat⁹ sū:ↄ ad ħ vēi in mūdū: q r
vt testimōiū phibeā vitati. Omis g† s
qui est ex vitate audit vocē me- t
am. Dicit ei pilat⁹:Quid est ve- v†
ritas? Et cū hoc dixisset:itez exi x
uit ad eos ↄ dicit eis:Ego nullā in y
uēio i eo cāz†Est āt ꝓsuetudo vo z
b bis vtvnū dimittā vob i pascha.

† Dar.17.b Dar.15.b

Nico.de lyra

eus dicūt qz cū accusaret a ꝓncipib⁹ sacerdotū nihil rñdit. p-
ter qđ pilat⁹ intrauit pretoriū qđ erat i domo sua vt ibi ꝛpm
magis pacifice examinaret extra tumultū iudeoꝝ:ą nō aude-
bāt intrare ptoriū vt dictū est, ꝛps aūt de trib⁹ fuerat accusa-
tus coꝝ eo: vt hꝫ Luc.xxiij. Hunc iuenim⁹ subuertētē gētem
nr̄am:ↄ phibentē dari tributa cesari:ↄ dicētē se xp̄m regē esse.
Pilat⁹ āt de duob⁹ primis nō curauit inquirere.qz de ꝓmo.ſ.
de subuersiōe obſeruationū legaliū nō curauit vtrū esset verū
vel falsū:qz nō erat inde⁹ sed gētilis.Scōm cognouit eē falsū
p famā publicā:qz audierat xp̄i rñsionē qua iudeis de hac ma
teria rūderat: Mat.xxij. Reddite ą sūt cesaris cesari ↄc. Sed
de tertio qō videbat esse ꝓtra honorē imp̄atoris inſſlut.ſ. de
regno:qz imp̄atores romani nomē regiū a iudeis abstulerāt
vt frāgerēt eoꝝ supbiā:ↄ tollerēt rebellādi occasionē.ↄ iō ąſ-
nit a xp̄o. a ¶ Tu es rex iudeoꝝ:q.d.est hoc verū qō tibi i-
ponit.ſ.qz velis tibi vsurpare regnū. b ¶ Rñdit iesus.ħ po
nit xp̄i rñsio in ą primo examinauit pilati interrogationē.dicēs:
c ¶ A temetipso ħ dicis an alij ↄc.q.d.ꝓcepisti hāc opinionez
de me ꝓ teipm. d ¶ Rñdit pilat⁹,nūqđ ego iude⁹ sū:q.d. ex
me nō cōcepi:qz nō sū iude⁹,ↄ sic nō possum inuestigare ex libr̄
iudaicis ąs debeat esse rex eoꝝ:sed hoc ad peritos leg' ptiēt.
ideo subdit: e ¶ Gēs tua ↄ pōtifices tradiderūt te mi.accusā
tes te sup hoc. f ¶ Quid fecisti:q.d. videt qz tu sis in aliquo
culpabilis.exquo illi ą sūt de gēte tua ↄ tāte auctoritat⁹: sicut
sūt pōtifices te accusāt. g ¶ Rñdit iesus. Examinata interro-
gatiōe pilati iesus ꝓmo rñdit ad ąstionē ꝓmo factā de vsurpa-
tiōe regni tgalis. h ¶ Regnū meū nō est de ħ mūdo.nō eni
negat se esse regē:ſz magis ꝓcedit:qz ꝼm veritatez ipe erat rex
regū.verūtā ad tollendū occasionē calūnie tēpat suā rñsionē.
dicēs:qz nō ḡrit hui⁹ mūdi tpalē dñationez.qđ ꝓbat ꝺr.di-
cens: i ¶ Si ex hoc mūdo esset re.meū ministri mei ↄc. Ome
eni regnū tpale ħz firmitatē nō solū ab ipo rege cū sit vn⁹ sol⁹
✱ hō:ſz etiā

a ministris ꝺtra aduersarios ꝓ ipō pugnātib⁹?qō nō ḡrebat
xp̄s.ↄ sic patet ꝙ satisfecit ad ąstionē ostēdēdo ꝙ nō ḡrebat
inter iudeos tpalē dñationē.verūtā qz cōcesserat se esse regē.
iō cōcludit: k ¶ Huc aūt regnū meū nō est hinc.i. ex
tpalia ista ḡrēda. Sz ꝺtra hoc videt qđ ꝺr ps.xlvj. Rex oīs
terre de⁹. Ipe aūt est ver⁹ de⁹ sicut ve
rus hō.ergo regnū ei⁹ ē de ħ mundo.
Dicendū ꝙ ꝼm Aug̃ de diuitat' dei ea ſt
subiecta xp̄o.tñ ḡrū ad hūanitatē i ꝙ
mo aduētu suo nō vēit ad dñandū tē-
poraliter:sed magis ad seruiendū ↄ pa
tiendū:ↄ sic ꝓz ꝙ sufficienē excludit
illud qđ sibi ꝙponebat de vsurpatiōe
regni indeeꝛ:qz nō fiebat ąstio de ipo
nūi in ąctū hō:ↄ ꝙ statu ꝓsenti in quo
erat:ą ad primū ei⁹ aduētū ptinebat.
l ¶ Dixit itaq;. Dic ponit pilati obie-
ctio.sicut eni visū est xp̄s in sua rñsde
ꝓcesserat se esse regē:ſz dixerat regnū
suū nō esse hinc.ideo pilat⁹ ad plenuz
ħba ei⁹ nō ītelligēs accepit ꝙ hoc ipm
eē regē alicuⁱ regni.de quo nō intro-
mitterēt se romani:sed ꝙ xp̄s ꝙ ħ itel-
ligeret regnū celeste:ↄ spirituale nō in
telleꝛit.ↄ iō voluit scire magis deter-
minate:cōcludens ex verbis christi p̄
dictis. m ¶ Ergo rex es tu q.d.ex ą
ꝓcedis te esse regē regni nō ꝓtinēt ad
dominiū imp̄atoris:declara mag' qđ
sit illud regnū. n ¶ Rñdit iesus.pri
mo ꝛclusionē factā ꝓcedēdo.dicens:
o ¶ Tu dicis qz rex sū ego.ↄ ita ē ꝼm
veritatē.Sed cōsequēter declarat hu
ius regni cōditionē.d. p ¶ Ego i ħ
nat⁹ sū.tpaliter. q ¶ Et ad hoc veni
in mundū.p carnis assumptionē.
r ¶ Ut testimoniū phibeā veritati.docē
do ↄ radicādo veritatez de diuinis
in cordibus fidelium. s ¶ Omnis
qui est ex veritate.prima que deus est:
non solum per creationez: sed per imi
tationem et subiectionem.
t ¶ Audit vocem meam .corde credē-
do et opere obediēdo: ↄ ꝙ consequēs
in talibus spiritualiter ego regno: et
tale regnū in nullo ꝓdicebat imp̄ato-
ris romani dominiū.de quo ḡrebat pilat⁹. v ¶ Dicit ei pi-
latus: Quid ē veritas? Nō querit diffinitionem veritatis:ſz
querit que est illa veritas cuius virtute ↄ participatione ho-
mines efficiuntur de regno christi. Intelleꝛit enim per hoc in
quodā generali aliqđ dominiū existēs extra cōmunē modū
dominum.ↄ ħ est vez ſi intelligāt determiate ↄ magˢ i ptcu-
lari:qz veritas diuīa filio appropriat. Veritas per quaz ho-
mines in presenti efficiuntur de regno christi est quedam im-
pressio et participatio veritatis diuine.huius autem questio-
nis pilatus non expectauit rñsionem indeoꝝ. f ¶ Et adduxit eū ad
amnā primū:ḡrentes ei placere: qz cū caypha fuerat in ꝓsilio
de xp̄i morte.sic multi faciūt querētes de malis placere homi-
nibus peruersis. vt ¶ Ego pālā locut⁹ sū mundo.ranḡ hās
sanā doctrinā cōtra hereticos qui magis docent in occulto.
o ¶ Quid ↄ tu de disci.nē.dixit ille nō sū.exp̄at vt.ſ. Mat.
xxvj.ↄ Mar.xiiij.ↄ Luc.xxij. k ¶ Adducit ergo ie.a ca.i ꝓ.
ſ.pilati. l ¶ Et ipse non intro.nē. Istis sūt silēs illi ą faciunt
ꝓscientiā magnā de minimis:ↄ mlto grauiora cōmittūt:sic isti
timebāt cōtamiari ꝙ ingressū dom⁹ pilati ą gētilis erat.ↄ tñ to-
to conatu ꝓcurabāt mortez xp̄i ą inocētissimi⁹ erat. † Si nō
esset hic male.nē.quasi.dice.nos sumus tante veritatis ↄ iusti
cie qz nobis deberet credi simpliciter verbo sine alia disquisiti
one:ↄ sic homines malicioſi se iustificāt coꝝ iudicib⁹ vt magˢ
nocere valeāt inocēti. t ¶ Nobis nō licet interficere quēq;.
sic dicūt mali clerici de corꝛali morte laici: ↄ tñ bāt ꝙ modico
multos interficere suo malo exēplo morte spūali ą peiꝛ ē inter-
fectio corꝛali. g† ¶ Rñdit iesus regnū meū nō est de ħ mun
do. Multi ꝓlati ą tñ sunt ei⁹ vicarij ↄ trarij vident dicere fa-
cto in pompis:equantes se in ꝓncipib⁹ terrenis.vl etiā exce
dentes. s ¶ Omnis qui ex veritate audit vocē meā.quaz
nō audiūt multi doctores ↄ scholares theologi: qui neglecta
sacra scriptura circa curiosa ↄ inutilia sunt itenti. † ¶ Quid
est veri.

¶ a ¶ Erat aūt bar.i.filⁱ mgr̄i.i.diaboli ą latroni in suo scelere
iudeis in ꝓfidia mgr̄ fuit.vel barrabas.i.filⁱ ꝓris.i.diaboli.
b ¶ Tunc ergo.Hoc fecit pilat⁹.i.milites face ¶ La. XIX
re ꝓmisit vel etiā iussit:vt iudei satiati de penis a mor
te desisterēt. c ¶ Corona. In spinea corona nr̄oꝝ no-
tak susceptio petr̄ ꝓ ą mortal' fieri vo
luit. vñ peculiar:Ecce agn⁹ ꝺi e.q.i.t.p. §.1.b
m.Spine nāq; in petr̄ significatione
ponūt. vñ dñs:Terra tua spinas ↄ tri bcd.3.c
bu.ger.i.ſciētia tua pūctiones ↄ acule
os vitioꝝ ꝓcreare nō desistet d ¶ Eri
nit e.Ecce iplenk ą ō se pdixerat iesus:
occulta potētia cōmēdaꝛ patiētia:ą in
formāt martyres. e ¶ Et dixe.Hic ap
paret nō ignoāte pilato hec a militib⁹
eē fctā:siue iusserit siue ꝓmiserit: vt sa-
tiat' iudeis hec sufficerēt:ſz magˢ iar-
desc̄t ↄ clamāt:Crucifi.c. ¶ Filiū

Nico.de lyra

beratiōi xp̄i ꝓsentirēt:ſz sacerdotes de
ceperūt pplm inducētes cū ad petēdū
liberationē barrabe ↄ nō xp̄i.ↄ hoc est
qō subdit: a ¶ Clamauerūt rursū ↄc.
sed barrabā dimitte nob. b ¶ Erat āt
barrabas latro.i.public⁹ ↄ famosus.ħ
addit euāgelista ad ostēdēdū eoꝝ ma
liciā:ą ad ꝓcurādū mortē xp̄i petierī
latrōis publici liberationē ꝛ bonū pu
blicū ↄ ꝛ iusticiā. ¶ La. XVIII

Moraliter. ri ¶ Hec cū dixisset
iesus egressus ē ↄc.
ą iterꝛtat trist⁹ meror. ꝓ ħ igit ꝙ xp̄s
tuit illuc īminēre sua passiōe.significat
ꝙ xp̄ian⁹ ire volēs ad martyriū debz
imminēs supplicīū precogitare ↄ p pa-
tientiā se armare. vñ dicit Sxego .Do-
melia. xxxiij. Minus eni ferūt iacula
ą ꝓuident:ↄ nos tolerabili⁹ mala mū
di suscipim⁹ si cōtra hec ꝓ prouidentie
clypeū munimur. et ¶ Sciebat aūt ↄ
iu.ą tra.eū. lo. qz fremēter iesus ꝓuene
rat illuc cū discipl̄is suis. iter ꝙs erat iudas vt xp̄m traderet
fīē fathā fuit iter filios dei vt scrīm iob afflictoib⁹ molestaret.
g† ¶ Jesus autem sciens omnia que ventura erant sup eum ꝓ
cessit ↄc. questus aūt a turbis vt facerent eū reges fugit solus
in montem.docens in hoc fugere mundanos honores ↄ ꝓm-
ptum esse ad labores. h† ¶ Ut ergo eis dixit ego sum:abiēt
retrorsum ↄc. Ille qui cadit retrorsum nō videt sui casus peri-
culum.sic etiam labentes in culpā nō vident sui lapsus miseri-
am. † ¶ Sinite hos abire.ꝓ hoc ostendit ꝙ supiores debēt
suos subditos fideliter adiuuare et se mortis periculo exponē
ꝓ ipos defēdere. g† ¶ Simō aūt pe.ↄ.expōat sic.ē.Mat.xxvj.
ↄ Mar.xiiij.ↄ Luc.xxij. i† ¶ Erat aūt ser.no.mal.ą iterꝛta-
tāt rex eoꝝ.et iō ꝙ absciſſoꝝ auricle sue ſignificata fuit absciſio
regal' ↄ pōtifical' eminentie indeoꝝ. f† ¶ Et adduxerī eū ad
amnā primū:ḡrentes ei placere: qz cū caypha fuerat in ꝓsilio
de xp̄i morte.sic multi faciūt querētes de malis placere domi-
nibus peruersis. vt ¶ Ego pālā locut⁹ sū mundo.ranḡ hās
sanā doctrinā cōtra hereticos qui magis docent in occulto.
o ¶ Quid ↄ tu de disci.nē.dixit ille nō sū.exp̄at vt.ſ. Mat.
xxvj.ↄ Mar.xiiij.ↄ Luc.xxij. k ¶ Adducit ergo ie.a ca.i ꝓ.
ſ.pilati. l ¶ Et ipse non intro.nē. Istis sūt silēs illi ą faciunt
ꝓscientiā magnā de minimis:ↄ mlto grauiora cōmittūt:sic isti
timebāt cōtamiari ꝙ ingressū dom⁹ pilati ą gētilis erat.ↄ tñ to-
to conatu ꝓcurabāt mortez xp̄i ą inocētissimi⁹ erat. † Si nō
esset hic male.nē.quasi.dice.nos sumus tante veritatis ↄ iusti
cie qz nobis deberet credi simpliciter verbo sine alia disquisiti
one:ↄ sic homines malicioſi se iustificāt coꝝ iudicib⁹ vt magˢ
nocere valeāt inocēti. t ¶ Nobis nō licet interficere quēq;.
sic dicūt mali clerici de corꝛali morte laici: ↄ tñ bāt ꝙ modico
multos interficere suo malo exēplo morte spūali ą peiꝛ ē inter-
fectio corꝛali. g† ¶ Rñdit iesus regnū meū nō est de ħ mun
do. Multi ꝓlati ą tñ sunt ei⁹ vicarij ↄ trarij vident dicere fa-
cto in pompis:equantes se in ꝓncipib⁹ terrenis.vl etiā exce
dentes. s ¶ Omnis qui ex veritate audit vocē meā.quaz
nō audiūt multi doctores ↄ scholares theologi: qui neglecta
sacra scriptura circa curiosa ↄ inutilia sunt itenti. † ¶ Quid
est veri.

§ quasi quē melius.

Vultⁱ ergo dimittā vobis regē
iudeoꝝ?Clamauerūt rursū oēs a†
dicētes:Nō hūc sed barrabam.
a Erat aūtē barrabas latro. b
b ¶ Tunc ergo La. XIX c†
Tunc ergo ¶ La. XIX
t apphēdit pilat⁹ iesum ↄ
¶ ecce ą̄ iniuriosa pilat⁹ et milites
inrulerunt christo.
flagellauit:Et milites plectētes d
coronā de spinis ꝓposuerūt capiti e
¶ der:sorie.qz se regē dicebat esse.purpura enim
est signum regis.
ei⁹ ↄ veste purpurea circūdederūt f
eū. Et veniebāt ad eū: ↄ dicebāt: g
Aue rex iudeoꝝ.Et dabāt ei ala- b†
pas: † Exiuit ą itez pilat⁹ foras: i
et dicit eis: Ecce adduco vob eū k
foras:vt cognoscat qz nullā iue
¶ mori. a ¶ nō clar⁹ impio ſz plen⁹ opprobrio
nio i eo cām. † Exiuit ą iesus ꝓ l
tās spinea coronā: ↄ purpureuz m
a ¶ pilat⁹. b ¶ quasi ſi regi inuidentes.aū petit qz
deiectū videris. c ¶ qui se regem dixit.
vestimētū:ↄ dicit eis:Ecce homo. o
Cū ergo vidissēt eū pōtifices et p
mīstri clamabāt dicētes:Crucifi q†
r

Additio. Immo manduca-
tio pasche intelli-
gi debet tñ de agno paschali: vt ꝺcla-
ratur in additiōe Mat.xxvj. vbi agit
de tpe eene ꝓñ vide ibi:

Replica. In ca. xviij. vbi A
dicit:Et ipsi non
introierent ptorium ne contaminaret-
tur sed manducarent pascha. Postil-
latoꝛ dicit ꝙ intelligendum est de mā † Mat. 27.c
ducatione panis aęymi nō paschalis Mar.15. c
agni. Bur.opponit ꝙ suā minus au-
ctēticā cōputationē ↄ digressionē quā
ponit Mat.xxvj. Et sī intelligi debe-
ret de esu agni ,put Burgen. vult ra-
tio Job.euāgeliste valeret cōtra nico-
demū ↄ alios sepulture xp̄i intenden-
tes:quia fuissent cōtaminati ex tactu
mortui:per cōsequēs inabiles ad mā- † Luce. 22.a
ducandū pascha sic acceptū. vnde ſ
eis dicere oportuit. ↄ ipsi nō sepeliēt
eū ne cōtamiarenk sed mādūcarēt pa-
scha.siccq; falsificarenk oēs euāgeliste
ↄ puto ſi cōputatio Bur .esset vera ꝙ
non fuisset a iudeis ꝓmissi sepelire mo-
tuum celebritate paschali iā ꝛchoata:
que ꝛcepit a vespera ferie sexte ꝼz Bur
gen.computationē. ¶ La. XIX
Tunc ergo apprehendit pilat⁹. t
¶ Hic ꝓsr euāgelista describit
ąd passus sit xp̄s a gentibus.
Passus āt ē tria ab eis.ſ.flagellatio,
nē:illusionem ↄ crucifixionem: ꝼz qō
prędixerat salnator:Matth. xx. Ecce
dent eū gētib⁹ ad illudēdū ↄ flagellandum ↄ crucifigendum.
ↄ iō euāgelista ꝓmo agit de illusiōe ↄ flagellatiōe.secō de cru-
cifixiōe.ibi: Tūc ą tra. Pēla in duas:qz ꝓio describit xp̄i fla
gellatio ↄ illusio.secō circa ħ oñdit pilati ītētio.ibi: Exiuit ite-
rū. ¶ Circa ꝓmū sciēdū ꝙ pilat⁹ vidit ex clamore eoꝝ ꝙ nullo
mō poterat dimittere iesū oīno liberꝝ cū pace ipoꝝ.ex altera p
te duꝝ erat sibi inocētē ītersicē.ↄ iō ad satisfaciēdū eis fecꝛ xp̄s
flagellari ↄ illudi.ↄ ħ est qđ ꝺr: Tūc ą apphēdit pi.ie.ↄ fla.nō
ꝙ seipm immediate:ſz ꝙ milites suos ↄ mīstros. d ¶ Et milites
ple.co.de spi.i.de iūc marinis ad modū spinarū durꝝ ↄ acutꝝ.
e ¶ Imposuerūt ei⁹ rāḡ voleti regnarꝛ nō potēti:qđ fecerūt
vt eoꝝ illusio rñderet iudeoꝝ accusatiōi. f ¶ Et veste pur.ↄc.
tū eni veste vtebāt reges. g ¶ Et vc.ad eū ↄ di.ↄc.ħ torū fa-
ctū ē ī illusionē.vñ sequk: h ¶ Et dā.ei ala.vt illuderēt fact⁹ sic
illuserī signis ↄ ħbis. i ¶ Exiuit itez.ħ oñdit circa ꝓdicta pi
lati ītētio q̄ erat ħā ad ħ:qz ꝓdicta iusserat fieri vt iudei
eli afflictiōe xp̄i esset satiati.ↄ sic ꝛsciret in ei⁹ liberationē sine
morte.tñ ꝙ ħ ꝛcusak a toto:qz qđ eēt iuder sup eos:nō debe-
bat ei quē sciebat inocētē ēt minimā penā īferre. Igit euāgeli-
sta circa sequētia sic ꝓcedit:qz primo ꝺclarat conatū pilati ad
xp̄i liberationē.ſcdo iudeoꝝ resistētiā ad ei⁹ ꝛdēnatiōem.ibi:
Cū ą vidit. In ꝓia igit̄ ꝓte ꝺr sic: Exiuit ą itez pi.f. vbi iudei
stabāt:qz domū ei⁹ ingredi ħ audebāt:vt.ſ. dicētū ē. k ¶ Et dic
eis.ꝓio allegās xp̄i inocētiā. l ¶ Ecce ad.vo.cū fo.postq̄ di
ligenter examinauī eū ↄ flagellauī ad vob satisfaciēdū. Ut cogno
scat⁹ qz nullā i eo inuēio cāz.ſcdo oñdit ipi⁹ punitionē iā factaz
vltra ꝛdignū.cū ꝺr: m ¶ Exiuit ergo iesus.ex ꝓcepto pilati.
n ¶ Portās.ſ.coronā ↄ.volebat eī pilat⁹ vt ſcībilit⁹ viderent
ą̄it fuisset illusus ↄ flagellat⁹: vt sic mouerēt ad cōpassionez.
o ¶ Et dic eis:ec.hō.q.d.ↄ si i aliq̄ male egisset:tñ vltra condi
gnū punit⁹ ē.ↄ iō deberet vob sufficē. p ¶ Cū ą.ħ pōit iudeoꝝ
resistētia.ↄ ħ duplr.ꝓio ꝙ irrationabilē clamorē.ſcdo ꝙ ratio
nē.ibi: Rñderūt iudei. In ꝓma pte ꝺr sic: Cū ą vidīt.cū pō.sic
flagellatū ↄ illusū:ↄ cogīscerēt ꝙ pilat⁹ sic volebat dimittē ips.
q ¶ Clamabāt .cumtuose:ↄ alios ad clamādū excitabāt. d.
r ¶ Crucifi.q.d. ħ pēa nullo mō nob sufficit:ſz petim⁹ ꝙmoriaſ.

Dicit eis

a Filiū dei. Ecce altera maior iudia qz pua videbat illicita affectatio regni: ⁊ tū vtrūq; vere erat xps ⁊ rex filⁱ dei.
b Jesus aūt. Nic ⁊ in alijs locis legitur siluisse xps vt ꝓberia impleat. Sicut agn⁹ coꝝ tondẽte sine voce sic nō aperuit os suū. q̄ sili modo ō agno data est vt in suo sūctiō nō re⁹ſz innocēs haberet. nō enī vt ꝓcinerit: ſz vt manifestet ꝓ aliis imolat. c Nisi tibi. i. a deo: qz nō ē potestas nisi a deo: ſ tū tibi talis data ē vt sis sub alterius ptāte. ⁊ ideo maior ptās est ei q̄ tradidit me tibi inuidēdo q̄ tibi q̄ exercēs ptātē meruendo: nō tū pilat⁹ est sine pctō. ⁊ ido ait maius. d Erinde. i. ex hac causa: ne haberet peccatū occidēdo Innocētē: ⁊ si min⁹ illis innidis q̄rebat dimittere: nō q̄ tūc primū q̄reret: ſz si prius volebat mō querebat. e Si hūc. Supra legem ꝓposuert ꝑz quaz deberet mori: qz filiū dei se fecit. Sz q̄: ille legē gēt. alicne si timet? ſz magis timet occidere filiū dei: terrēt eū a cesare quē nō ꝓt vt actorē ptāt⁹ sue ꝓtenere. f Erat aūt paraſ. Aug⁹. Parasceue qđ interꝑtat ꝓparatio: est sexta feria q̄ ꝓparabant necessaria sabbato: q̄ die ꝓcepit moyses duplo colligere manna ꝓpter sabbatū. Hora quasi sexta: qz iā icepat. vj. hora dicit: qñ pilat⁹ sedit ꝓ tribunali: ⁊ dū ducerēt iesus ⁊ cetera gererent. cōpleta est sexta hora: ex q̄ tenebre fuerāt vsq; ad nonā. Sz ne b facin⁹ in romāos ſz magis in iudeos retoꝛq̄t: dic Marcus hora tertia crucifixum: qz iudei clamauerūt eadē hora: Crucifige: crucifi. g Vel pascha ē imolatio xpi: cui⁹ parasceue. i. ꝓparatio a nona hora noct⁹ cepit q̄ in domo pōtific⁹ pnūciata ē mors xpi a diceētib⁹: re⁹ ē mort⁹. ab illa hora noct⁹. ix. vsq; ad diei tertiā. ſer hore sūt ꝓparatiōis: tres noct⁹: tres diei: ḡrum sexta iā cepat cū pilat⁹ tribunal ascēdit qđ adhuc erat ꝓparatio imolatiōis: q̄ factā ē ꝑz Marcū tertia: ñ ꝓparatiōis ſz diei: ⁊ eadē ē. vj. ꝓparatiōis. g Regē v. Adhuc terroꝛ quē ō cesare igert supar cōat. d. Regē v. c. ō ignominia eoꝝ vota eos frāgere: qđs ō ignominia xpi nō poterat

a Dicit eis pilat⁹: acci. tē. Derisorie ⁊ indignanē hoc dixit: qz nō habebāt ptātē iudicādi aliquē ad mortē: vt. ſ. dictū est. ⁊ ē ſñs mod⁹ loquēdi: ac si diceret: Si haberetis potestatē dare mortis ſniam: cito ⁊ sine cā faceretis: ſz ego ꝑ agere nolo. ido sequit: b Ego eni nō in. in eo cām. dandi talē ſniaz. c Andebāt. videētes iudei q̄ pilatus nō acq̄sceret eoꝝ clamoꝛi: inceperūt allegare rōnes alias q̄s supra allegauerāt. Nō eni illas audebāt reiterare: qz pilat⁹ iā illas cognouerat. ⁊ ido b alio allegāt. Et ꝓmo allegāt ipz fecisse ſ legē dei. secdo ſ legē igato r̄romāi. ibi: Et inde q̄re. In pma igit̄ pte allegāt sic iudei: d Nos legē habem⁹. i. a deo data in mōte sinai. e Et ſm legē debet mori. qz Lenit. xxiiij. ꝓcipit q̄ blasphemi occidāt: ⁊ tale crimē ponebāt ei. vñ sequit: f Quia filiū dei se fecit. Verūtn xps b dicendo nō blasphemauit: sed veritatē dixit ⁊ ꝓ scripturā. ꝓbatū: vt. ſ. habitū ē ca. ꝛ. g Cū g au. pi. bñ cer. ma. timuit. nō ꝓpter legē iudeoꝝ quā nō obseruabat: ſz ne verū esset vt iesus sibi oblat⁹ esset vere dei filⁱ⁹. ⁊ sic factū enoꝛ: me fecisset ipm flagellādo. ⁊ ido b voluit certi⁹ ſqrere. vñ sequit: h Et in. elt ꝑ. itez. vt veritatē magis posset cognoscere extra tumultū iudeoꝝ. i Et dicit ad iesū vñ ecce. ꝑ b grēs si esset ex origine diuia ſm Xitatē. k Jesus aūt rñdit nō de. ei. ꝓmo: qz bō erat gētilis ⁊ idolatra: ⁊ generationē filij in diuis capē nō posset. secdo: qz nolebat passionē suā ipedire. tertio qz ꝓphetatū erat de eo: Esa. liij. Et sicut agn⁹ coꝝ tōdēte se obmutescet tē. ⁊ ido volebat illud ꝓphetici ꝛplere. l Dicit ergo ei pilat⁹: mi. nō lo. mirabat ꝑ taciturnitate cū esset i pūcto liberatiōis vt ꝑdēnatōis sue. Sequit: m Scis qz ha. ptātē tē. q. d. mihi saltē debetis rūdere. n Rñdit iesus. nō ad ipediendū suā passionē: ſz ad reꝑmēdū pilati tactātiā. o Nō ha. pote. adū. me vl. nisi ti. da. essꝫ desup. i. a ꝓncipib⁹ romāoꝝ: ⁊ vltert⁹ pmissū a deo q̄ ē ptās supioꝛ. Et ex b arguit ei⁹ ptās: qz nō accepat ptātē a cesare ⁊ a deo ꝑdēnādi in oꝛdine: ſz magis libertādi eos. ⁊ cū b oñdit pctīm iude ⁊ iudeoꝝ esse maius q̄ pctīm ipsius pilati: qz ad occisionē xpi indas fuit mot⁹ cupiditate. iudei aūt inuidia ⁊ rācore: ſz pilat⁹ fuit mot⁹ humano timoꝛe: vt magis patebit. ⁊ b est qđ ō:: p Propterea q̄ me tra. ti. ma. pec. hz. in q̄ idudit pctīm pilati: qz mai⁹ nō dr nisi ꝓ cōparationē ad min⁹. q Et exinde. Hic ꝓñr allegāt iudei xpm fecisse ꝓtra legē imperatoris: qz videbāt q̄ pilat⁹ parū erat mot⁹ eoꝝ ꝓdicta allegatiōe: ſz volebat iesū omnino dimittere. ⁊ hoc est qđ ō:: Exinde q̄rebat pilat⁹ dimittere eū. Videret enī pilat⁹ tanq̄ bō astut⁹ q̄ xps rōnabiliter cōuicerat eū de pctō si eū innocētē ꝑdēnaret. ⁊ ido q̄rebat occasionē dimittēdi eū. qđ videētes iudei clamabāt: r Si hūc di. nō es amic⁹ cesaris. i. non ẽlas ꝓ honore et statuto dñi tui custodiēdo. qđ arguūt ꝓñr. d. s Quia ē. q̄ fere. fa. ꝓ tradidit cesari. Imperatores eni romani abstulerāt a iudeis regiā dignitatē: ne haberēt rebellādi occasionē. Et ideo quicunq; inter iudeos dicebat se regē qualitercunq; videbat cōtra ordinationē imperatoris facere. xps aūt cōcesserat se regē esse: vt ptz ex ꝓdictis. ⁊ ideo ḡuis ſz veritatē hoc regnū nō esset ꝓtra dominiuz imperatoris: vt. ſ. dictū est. tū b arguebāt apparēter. pilat⁹ aūt nō andebat eam ſm minimā apparentiā facere ꝓtra imperatoris honorē. iō sequit: t Pilat⁹ tē. addu xit foras iesū. vt coꝝ iudei euidenti⁹ de facto ingreret. ⁊ eoꝝ dictū falsū ostenderet. v Et sedit ꝓ tribunali. i. in loco sedis iudiciarie. x In loco qui dicitur licbostratos. i. lapidū stratura. ⁊ dicit a illos qđ est lapis: ⁊ stratos quod est pauimentuz siue stratura. ⁊ est nomē grecū. Hebraice aūt gabatha. qz hoc nomē habebatcū idē significat sicut grecū. Ille ē loc⁹ erat ante domū pilati. ante eni domos magnatoꝝ soler esse locus de lapidib⁹ ꝓparatus. y Erat aūt parasceue. qz erat feria sexta ⁊ prima dies solennitatis paschalis. dicebatur aūt feria sexta parasceue. i. ꝓparatio. qz illa die ꝓparabāt iudei cibaria ꝓ die sabbati i quo ñ erat licitū aliq̄d decoq̄: vt habet Exo. xvj. z Hora quasi sexta. Contrariū videt Marci. xv. vbi dicit: Erat aūt hora tertia: ⁊ crucifixerūt eū. prius aūt fuit iudicatus q̄ crucifixus. ergo tē. Dicendum q̄ ſm veritatem erat temp⁹ medium inter tertiam et sextā. medīū aūt ab vtroq; extremo potest denominari. ⁊ ideo Marcus expressit illud tps mediū p hoꝛā tertiā. Iohannes xo p sextā. a Et dic iudeis. allegās ꝓ xpi liberatione. b Ecce rex vester. q. d. mirū est q̄ hunc hominem abiectū ⁊ flagellatū dictitis sibi velle vsurpare regnū indeoꝝ. c Illi aūt clamabāt. sicut furibundi. d Tolle tolle crucifige eū. q. d. nō possum⁹ videre eū. e Dicit eis pilat⁹. allegās in crucifixione xpi coꝝ verecūdiā. dicēs: f Regē vestrū crucifigā: q. d. ex quo eū regnare formidatis. ⁊ iā de hoc fuit fama magna: erit vobis verecūdia si morte moriat sic abiecta. vñ ⁊ postea pilat⁹ scripsit titulū crucis ad coꝝ verecūdiā: Jesus naçarenꝰ rex iudeoꝝ. g Rñderūt pōtifices. Nō habemus regē nisi cesarē. Ex quo patet q̄ extunc ꝓpter subiectiōi romanoꝝ se obligauerūt: renūciantes omni alteri regie dignitati. Patet etiā coꝝ obstinatio ad. ꝑcurādū xpi mortē: cū ꝓ q⁹ ꝓcuratiōe cōfessi sūt in ꝓpterū seipos subiectos seruituti.

Tūc ꝑ

ꝑ poterāt mitigare. a Tūc ꝑ. Quia ꝓfitent cesarē apte ꝫ eū cē si aliū regē velit eis ingerere dimittēdo ipunitū quē ꝓpter hos ausus tradiderāt occidēdū. Vicē ꝑ timoze tradidit eis iesū vt crucifigāt. Eis: nō q̄ ipsi manib⁹ eū acciperēt q̄ supra ꝑ exc⁹sauerāt: ſz vt crimine ipliciti videant a q̄ alieni cē conātur: cū nō niſi ꝓ eis ꝑ faceret pilatus. vñ nec ait vt crucifigerēt: ſz vt crucifigeret iudicio ⁊ ptāte pilati. b Barnabas. Portabat crucē suā ihs. Brandis de ludibrijs ipsis: grāde mysteriū ꝑfert gloriatib⁹ q̄si i sceptro regni: ⁊ tē crux cādelabrū lucerne q̄ nō erat sub modio ponēda. Pōio dñs crucē portat: qz ꝓioz passus ē. Postea ipolita ē simoni cyrenēo: qz debem⁹ secq̄ vestigia et⁹. c Et cū eo. Latro q̄ ꝓmisit i ꝑfidia: ſignificat indeos. q̄ ꝓfitet: gentes ſignificat. d Et erat scri. Me tres lingue ceteris eminebāt. Hebrea. ꝓpt iudeos ſ lege dei gl̄iantes. Greca. ꝓpt gētiū sapiētes. Latina ꝓpt romanos tūc pene oīb⁹ gētib⁹ impantes.

e Milites. Ecce q̄ gesta sūt in ꝑ crucē: cū ītā crucifix⁹ eēt. f Quattuor. Quadripartita vestis signat ecclīaz toto orbe q̄ q̄ttuoꝛ ptib⁹ cōstat diffusā: oīb⁹ cōiter. i. cōcorditer distributā. Tunica sortita oīm ptiū ſignificat vnitatē q̄ charitat⁹ vinculo cōtinet. g Incōsutil. Me aliq̄ dissolua⁹ vnitas ecclie ⁊ advnū q̄ntū: qz oēs ſ vnū collegit: ſic ⁊ i duodeci vn⁹ pet⁹ ꝓ oīb⁹ dicit: Tu es xps filⁱ⁹ dei viui: ⁊ ei ꝓ oīb⁹ ō:: Tibi dabo claues regni celoꝝ: vn⁹ ꝓ oīb⁹: qz vnitas ē i oīb⁹. h Desup. Quia charitas supeminet oīb⁹ ꝓ totū: qz nemo ē ci⁹ ex pers ꝓ q̄tinere videat ad totū. ⁊ ideo ꝓ toto ſic greca ydicat lingua: catholica vocat ecclia q̄ in soꝛte dei gra cōmēdat.

Cū vidisset.

Nico.de lyra

a Tūc ꝑ tra. Hic icipit agere euāgelista ō crucifixione xpi. Et diuidit in tres. qz ꝓio agit ō crucifixiōe. secdo ō morte. ibi: Postea sciens iesus. tertio ō sepultura. ibi: Post ꝫ aūt roganit. Prīa in duas. qz ꝓio describit ipam crucifixionē. secdo agit ō ꝓsequentib⁹ ad ipm. ibi: Scripsit aūt titulū. Circa ꝓmū sciēdū q̄ pilat⁹ vides q̄ xpc mortē xpi obligabāt se iudei ꝑpetue seruituti romanoꝝ: timuit si ꝫ refutaret ne accusaret ap⁹ cesarē. ⁊ iō mot⁹ timore imperatoris ⁊ fauoꝛe iudaici ꝓpli cui ꝓ erat: ⁊ a q̄b⁹ pecunias leuare ſpabat: ꝫ iusticiā dedit ſniaz ō morte inocētⁱ. ⁊ ꝫ ē q̄ ō:: Tūc ꝑ crucifige eis illū. ꝑ sniam diffinitiuā. b Et crucifige. eis pilat⁹ lauit man⁹ suas ꝫponēs pctīm ō morte xpi iudeis ipis ꝫ recipientib⁹: vt hꝫ Matth. xxvij. Cuius nō cēt ꝑ b excusat⁹ ſm Xitatē.

c Et baiu. ſ. cru. Prio ei portauit cā vt ꝫ ō:: tū postea inueniētes simonē cyrenēsem fecerūt sibi portare crucē vt citⁱ⁹ veniret ad locū passionis: qz iesus p totā noctē ꝓcedētē afflict⁹ fuerat: ⁊ iō lēto gradu ſcedebat. d Exiuit i eū q̄ ō:: tē. Iste locus erat ꝓpe ciuitatē hierlm: ⁊ dicūt aliq̄ ō:: locꝰ caluarie a caluaria Ade ibi sepulti. ſz ꝫ falsū: qz sepulⁱ⁹ fuit i hebron: vt ō:: Jos. xiiij. Sz sic noīat⁹ locus caluarie: qz i illo loco malefactoꝛes decapitabāt: ⁊ sic ptz mortⁱ xpi turpitudo ex cōditione loci: ⁊ ex mō mortis. cū ō:: e Ubi cru. eū. Crucifixio enī erat turpissimū genꝰ mortⁱ. f Et cū eo alios duos tē. Ex q̄ apparet turpitudo mortⁱ xpi rōne societat⁹: qz iter duos malefactoꝛes fuit crucifixⁱ⁹: ꝫ aūt factū ē ex iudeoꝝ ītētiōe ⁊ diuīa ordinatione. tū diuersimode: qz iudei ꝫ ītēdebāt inducere suspitionē pplo q̄ iesus eēt. ꝓticeps ⁊ ꝓncipalis in eoꝝ malefactis. Ex intētiōe aūt diuīa factū ē ꝫ vt implerēt ſcḗptura Esa. liij. Et cum iniquis deputāt⁹ est.

ſ. i. volūtati eoꝝ.

a gē nisi cesarē. Tūc ergo tradidit a
a ſ milites facto iudeoꝝ voto q̄ eoꝝ fecerūt q̄s fieri exoꝛarūt.
eis illū vt crucifigerēt. †Suscēpe b
a ſ suo humero vt ex comēdarēt imitaturis.
b rūt aūt iesū ⁊ eduxerūt. Et bāiu c†
ſ. i. decollatoꝝ.
lās sibi crucē: exiuit i eū q̄ ō:: cal- d
ſ locus decollationis.
uarię locū: hebraice āt golgotha.
a ſ latrones vt alij dicūt: vt sic cū ipsa deputar⁹
c Ubi crucifixerūt eū: ⁊ cū eo āliosꝫ e†
duos hinc ⁊ hinc: mediū aūt iesuz.
ſ operat⁹ diuina vis in corde nescientis.
Scripsit aūt titulū pilat⁹: ⁊ po- g
suit sup crucē. † Erat āt scptū: Je h
ſ corde nō carne.
sus naçarenꝰ rex iudeoꝝ. Hūc er- i
go titulū multi legerūt iudeoꝝ:
qz ꝓpe ciuitatē erat locⁱ⁹ vbi cru-
d cifixus est ihs: †Et erat scriptum k
ſ trib⁹ linguis scribit: ipsi trib⁹ restib⁹: q̄ in ore
hebraice grece ⁊ latine. Dicebāt l
d. vel r. r. st. o. v. a ſ q̄ ꝓtulerāt nō habem⁹ regē
ergo pilato pōtificēs iudeoꝝ: m
nisi cesarē. a ſ nō potest mutari q̄s veritas dixit:
nec q̄s pilatus scripsit.
Noli scribere rex iudeoꝝ: ſz quia n
ipse dixit: rex sū iudeoꝝ. Rñdit q†
a ſ vt impleat scriptura: Nē corrūpas tituli inscriptionē. b ſ q̄si nō corrūpoueritatē et si voa diligentis falsitatem.
e pilat⁹: Quod scpsi scpsi. †Milites r†
ergo cū crucifixissent eū: accepe-
a ſ de alijs vestimēris sine sorte. ſ hinc apparet
quattuoꝛ milites fuisse qui crucifixerunt.
f rūt vestimēta ei⁹: ⁊ fecerūt quā- s
tuoꝛ ptes vnicuiq; militi ptem: ⁊ t
ſ acceperūt silr: ſz ñ silr diuiserūt. ſ hec ē cā qre
g tunicā. Erat aūt tunica incōsutil⁹ u
nō diuiserūt. a ſ qz charitas supeminet ꝓ oīb⁹.
b desup cōtexta p totū. Dixerūt er x
go ad iuicē: †Nō scindam⁹ eā: sed y
sortiamur ō illa cuⁱ⁹ sit. Ut scptu z
a ſ non sortiri.
ra implerēt dicēs: †Pārtiti sunt a
b

indumentis reticulato ope factⁱ ad modū cilicioꝛ: ⁊ ꝫ videt veriⁱ⁹: qz xps cōmēdauit vilitatē vestimēto ꝛ ī Iohe baptista Matth. xj. Quid existis i desertū videre hoiem mollib⁹ vestitū. q. d. nō: ⁊ ꝓciositatē ibidē reꝓbauit dicēs: Ecce q̄ mollib⁹ vestiunt i domib⁹ regū sūt tē. Jesus aūt cepit facere et docere: vt hꝫ Act. j. ⁊ iō nō est verisile q̄ ipsus fuerat ꝓciosis vestib⁹. y Dixerūt tē. nō scindam⁹ illā: qz partes nihil valuissent. z Sed sortiamur de illa cuⁱ⁹ sit. Tū ptz q̄ sup solā tunicā miserūt sortē. Sz ꝛtrariū videt Mar. xv. vbi dicit: Diuiserūt sibi vestimēta ei⁹ ⁊ mittētes sortē sup eis q̄d quis tolleret. Dicendū q̄ dicit Marci debet diuīsiue intelligi sic: Diuiserūt sibi vestimenta ei⁹. ſ. alia a tunica. ⁊ postea sequit: Mittētes sortē sup eis qđ ꝓ synechdochē dz intelligi: super eis. i. sup aliq̄b⁹ eoꝝ. ſ. sup tunicā q̄d. q̄s tolleret. i. q̄s tolleret illā tunicā. sequit. a Ut scriptura impleret. q̄ dicit Ps. xxj. b Partiti sūt vesti. m. sibi. ſ. alia a tunica ī cōsutili.

M Et in

Mar.17.b Mar.15.b Luc.23.b

Mar.17.c Mar.15.c Luc.23.c

16.q.7. lic dominꝰ

Mar.17.d Mar.15.d Luc.23.c

Ps.21.

a Cū vidisset. Qui diuina factur⁹ ꝯsi repulit ignotā mīez tā oñdit venisse hoꝛā quā tūc ꝓdixit in q̄ agnoscit de q̄ fuerat mortal⁹ nat⁹: ⁊ vocet vt a ꝓgs filijs ipēdat cura a parentib⁹.

1.Tio.5.a Vñ ⁊ apls: Si ds suoꝝ curā nō habet: fidē negat ⁊c. b Mulier ec. Mīri quā reliquit alterū ꝑ se filiū q̄dāmō tribuit. Vñ cur hec fecerit: hec frequētia indicāt: Ex illa hoꝛa a.c.d.in suā. q̄ ⁊ si iā nō hēret ꝓpria i illa societate cētpliciter acceꝑat vbi erāt oīa cōia: nihil habēs ⁊ oīa possidēs. c Oīa cōsū. Oīa q̄ oportebat fieri añs accipet acetū et traderet spūi. Ut etiā scriptura ꝫ ꝯsummaret. Jn siti m.p.m.a.dicit: Sitio. q̄ ꝫ ꝫ min⁹ fecisti⁹: date qđ estis. Dege herauerāt ei a vino patrū de inlātate mūdi: ꝯsi de pleno vale ipleti: hūtes coꝛ vt spōgiā cauernosis ⁊ toꝛtuosis latibulis fraudulētū. Jpo⁹ humilis herba pect⁹ purgat: significat hūilita tē xpi q̄ fusus sāguis nos emundat. Māc circūdederūt iudei: ⁊ sic circūeuisse putauerūt. Arundo signifi, cat scripturā q̄ ꝫ facto implebat.

Pā.68.2.

†27.q.2.§6 aut.9. Jrēli cōiuges. c.primo. ⁊ c.li cni.

d Sz vn⁹. Augilāti xbo vius ē: nō dicit ꝑcussit vel vulnerauit: sed aperuit: vt illic q̄dāmō vite hostiū pāde ret vñ sacra eccīe emanauerūt: sine q̄ bus ad vitā nō itrat. Jlle sāguis fusus est ī remiſ.pec. aq̄ ⁊ lauacrū ꝑstat ⁊ potū. Ecce ostiū i latere arce quo i trant alalia diluuio nō pitura. Ecce mulier facta ō latere dormientis.

Hēā.7.b Jbidē.2.b

§ Sicut mos

Nico.de lyra

a Et i ve. incā mi.sor.i.sup aliā tunicā incōsutilē. ex q̄ etiā ptz q̄ xps ꝑ

† De celemi.in ḡdā pte habebat pla vestimenta. b Et mi.q.d. ꝫ fecerūt. s. sic erat scriptū Pā. ꝓdicto. ꝫ addit euangelista vt oñdat ꝓphetiā iplerū ꝑ factū eoꝝ.ptz etiā ꝑ ꝓdicta falsitas iudeoꝝ exponentiū Pā. ꝓdictū de ꝓsecutiōe quā habuerūt iudei ꝑ amā: dicētes ꝙ mardoche us fecit ꝓdictū Pā. q̄ titul⁹ psal. oñdit ⁊ trariū: q̄ ille psal. intitulat⁹ a dauid ⁊ nō a mardocheo. Jtē i ꝓncipio psal. dr: Lōge a salute mea xba rugitus mei. Jm xpitatē hebraicā ⁊ trāslationē ꝫ dicto. qđ verificatū ē ō passiōe xpi: q̄ nō fuit liberat⁹ a passiōe q̄uis de ꝫ clamaret ad ꝑem: sic. s. dictū ē xp̄i. ca. Pater saluifica me ex hac hoꝛa. Tpe aūt Mardochei iudei fuerūt liberati celeriter post oꝛonem eoꝝ: q̄ paꝛ fuerūt liberati q̄ veniret tp⁹ statutū ī terfectiōis eoꝝ. Jtē ibidē ꝫdit: Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos: qđ nō est ipleti ī Mardocheo nec in aliq̄ indeo illi⁹ xp⁹: ꝫ magis ecōuerso ipsi iudei Amā ⁊ filios ei⁹ crucifixerūt.

† De ꝑse. di. 2.c.1.et.c. oporter. et dis.4.c.p̄ pte in fine

§

a Stabāt. Hic ponit tertiū ꝙs ad xpi crucifixionē: ⁊ ptinet ad eius parētes: q̄ xps ī cruce posit⁹ añq̄ moꝛeret volu it matri sue ꝺ custodia ⁊ ministro ꝙ idere: vās exēplū alijs vt ipi sint solliciti ipēdere debitū obsequiū parēt⁹ suis. ⁊ ꝫ est qđ dr: Stabāt aūt iuxta crucē iesu ⁊c. Cōtrariū aūt videt Luc. xxiij. vbi dr: Stabāt aūt oēs noti ei⁹ a lōge. Dicēdū q̄ ꝓ fuerūt ꝑ: vt hic dr: ⁊ tūc xps hec xba dixit: ꝫ ꝓcedēte passione ꝑ ter turbā cōprimētē se retraxerūt: fm q̄ dicit Lucas. vl forte iste plone ꝫ nolāte tā q̄s mag⁹ feruētes i amoꝛe xpi ꝑ quin⁹ stabāt: sic dicit Jobes: alie aūt multe plone erāt ꝓpe nō te q̄ ꝓ timoꝛe a lōge stabāt: ⁊ ꝫ ill⁹ loq̄t Lucas: dicit tñ q̄ oēs noti ei⁹ stabāt a lōge. q̄ mlto plēs erāt stātes a lōge q̄s a ꝑpe.

b Cū vidisset ⁊c. quē diligebat. s. Jobem q̄ scꝑsit ꝫ euāgeliū: ⁊ ꝑ ter ꝫ de se loq̄t tā q̄s de q̄dā altero. vt. s. dictū ē.

c Dicit mr̄i sue: Mu.ec.fi.tu.q.d. vsq̄ nūc fui tibi ad obsequiū: ꝫ cetero iste erit loco mei. Et nota q̄ loquēs mr̄i sue ꝺ cruce nō dixit ei mr̄: ꝫ mulier vocās eā cōl nolē: ne ex teneritudine nois materni cunicam.

vestimēta mea sibi: ⁊ i veste meā a miserūt sortē. Et milites qđē ꝫ fe b cerūt. Stabāt aūt iuxta crucē iesu c

a ꝫ hec erat mater iacobi. b ꝫ filia cleophe.

mr̄ ei⁹: ⁊ sozoꝛ mr̄is ei⁹ maꝛia cle/ ophę ⁊ maria magdalenę. Cū vi d† disset ꝙ iesus matrē ⁊ discipulum

ꝫ pre ceteris familiarius.

stātē quē diligebat: dicit mr̄i sue. e Mulier ecce fil⁹ tu⁹: † Deinde di f b cit discipło: Ecce mr̄ tua. Et ex il/ g

a ꝫ qz ad ei⁹ curā q̄dq̄ ei est necessariū gerner. b ꝫ matrem.

la hoꝛa accepit eā discipul⁹ ī suā. ꝫ qui oīa disposuit ꝓ neficientes agit.

c Postea sciēs ihs qz oīa ꝙsummata h i k sūt vt cōsūmaret scriptura dicit: l

†Sitio. Vas aūt positū erat ace m to plenū. Jlli ꝙ spōgiā plenā ace/ n

a ꝫ arūdinē vt ali⁹ dicit.

to ysopo circūponētes ōbtulerūt o oꝛi ei⁹. Cū ꝙ accepisset iesus ace/ p

a ꝫ qđ ꝓphetia ꝑficeret: ⁊ qz nihil tam restat qđ ante moꝛtē fieri oporteat ⁊ tradidit spūm: vt ꝙ prīē habebat ponendi aliaz suā ꝛ iterū sūmēdi ea. ī

tū: dixit: † Cōsūmātū est: Et incli q† nato capite tradidit spūm. Judęi r

ꝙ qm̄ paraseue erat: vt nō rema s nerēt in cruce coꝛpoꝛa sabbato. (Erat enī magn⁹ dies ille sabba t

a ꝫ vt moꝛerent.

ti:) rogauerūt pilatū vt frāgerē ꝛ

a ꝫ moꝛtui de ligno: ne pendentes magnū dię sui diuurni cruciatus hoꝛroꝛe fedarent.

tur eoꝝ crura: ⁊ tōllerenk. Uene/ u rūt ergo milites ⁊ ꝓmi qđē fre/ gerūt crura: ⁊ alteri⁹ q̄ crucifixus x ē cū eo. Ad iesū aūt cū venissent y vt viderūt eū iā moꝛtuū: nō fre/ z gerūt eius crura. † Sed vnus mi a† litum lancea latus eius aperuit: b† ⁊ cōtinuo exiuit sanguis ⁊ aqua.

† De celemi.c. cum marthe-ꝫ ꝙuisti ⁊.c in q̄dā ꝫ per hoc.

octauā pasche erat dies solēnoꝛ: q: tūc festū dupliceabat: ⁊ ꝫ ē qđ dr: Judei ꝙ qm̄ paraseue erat. i. dies veneꝛ. ī cui⁹ vespera icipit solēnitas sabbati sequēt'.

t Ut nō rema. ⁊c. Erat ei ꝫ indecēs ī tāta solēnitate. vñ seqt: v Erat ei mag. ⁊c. q: sicut dictū est solēnitas ei⁹ duplicabat ꝓpter octauā pasche cōcurrentē.

p Rogauerūt pi. vt frāge. eoꝝ cru. ne aliq̄ mō euadere possent ⁊ tollerenk de patibulis. y Generūt ꝙ milites ⁊ primi qđē fre. ⁊c. Sz videt q̄ venissent ad iesū anteq̄ fregerūt crura secūdi: q: iesus erat ī medio amboꝝ. Dicēdū q̄ duo milites frangebāt ⁊ vn⁹ fregit crura vni⁹ latronis. ex vna pte: ⁊ alter crura alteri⁹ ex altera pte: ⁊ sic ambo venerūt bincinde ad iesū q̄ erat in medio. ⁊ hoc est qđ dicit: z Ad iesum aūt cū venissent: vt vi. ei⁹ iā moꝛ. nō fre. ei⁹ crura: qz ꝫ nō fiebat nisi ad hoc q̄ euadere nō possent depositi ō patibulis. a Sz vn⁹ mi. lan. la. ei⁹ aperuit. vt certificaret ō moꝛte ei⁹. b Et ꝛti. exi. sā. ⁊ aq̄. Sāguis ad nām redēptionē: aq̄ ad pcoꝛ ablutionē. Sciēdū tñ q̄ ista aq̄ miracl⁹e exiuit qz non

Moraliter

a Sicut mos. Nō frustra ait: sicut mos est iudeis: ꝙ admoner in hmōi officijs moꝛē cuiusq̄ gētis esse seruādum.

Nico.de lyra

Currebāt q̄ nō fuit humoꝛ flegmaticus vt dicūt aliq̄: sed aqua pura ad ostēdēdū q̄ coꝛp⁹ xpi erat ex veris elemētis cōpositū: ꝺ erroꝛē eoꝝ q̄ dixerūt eū hr̄e coꝛp⁹ celeste: sicut dixit Valēti nus ⁊ scīces sui: ⁊ coꝛ q̄ dixerūt eus hr̄e coꝛp⁹ fātasticū sicut Manichei.

a Et q̄ vidit. Hic ponit certificatio q: ipe iohes q̄ scripsit ꝫ euāgeliū ꝑticulariter existēs vidit ꝫ factū. ⁊ ō eius testimoniū ē efficax ad credēdū. ⁊ ꝫ ē qđ dr: Et q̄ vidit. i. ego ipse. loq̄r ei de se ꝑ modū alteri⁹: sicut. s. dictū ē.

b Testimoniū phibuit ⁊c. ptz lra p ꝓdicta. seq̄t: c Facta sūt eni hec vt scꝑtura ipleret. Exo. xij. Os nō cōminuetis ex eo. Ugn⁹ eni paschalis fuit figura expressiua passiōis xpi. iō ordi natiōe diuina cōstitutū ē vt ossa agni paschalis nō frāgerent: vt sic figura ⁊ veritas coꝛrespōderent: q: veri agni ossa nō sūt fracta ī cruce vt ꝓdictū est.

d Et iterꝝ alia scri. di. de ei⁹ trāsfixione zach. xij. ei Videbūt i quē trāsfixerūt. Ara Piero. dr: Aspicient ad me quē cōfixerūt. Prophęta eni loq̄tur ī ꝑsona xpi loquēs i ꝑia ꝑsona: ꝫ euāgelista refert illō ad xpm loquēs in tertia ꝑsona: ⁊ eadē ē sntia: illa aūt trāsfixio ꝓprie fuit ī lācea vulneratione. Sz hec videbīt a iudeis ī iudicio futuro: q: cicatrices vulnerū reseruate sūt a coꝛpe xpi resurgēte: nō solum ad certificationem sue resurrectionis oñdēdo illas cicatrices aplis: ꝫ etiā ad cōuincēdū iudeos ī futuro iudicio de peccato sue mortis.

f Postea aūt. Nic agit ꝙ dr de xpi sepultura q̄ fuit gliosa: fm q̄ erat ꝓdictum: Esa. xj. Et erit sepulchrū ei⁹ gl'iosum: q̄uis ꝓcedēs moꝛs fuit ignominiosa. ⁊ ꝫ ē qđ dr: Post hec aūt rogauit pt/ latū ioseph. Erat ei ei familiaris cuiꝝ cēt nobilis decurio. vt dr: Mar. xv. ⁊ lō securi⁹ eū rogauit. g Ab arimathia. o. ciuitas ꝺ. j. Reg'. dr ramatha de q̄ fuit Samuel. h Eo q̄ discipul⁹ cēt iesu. i. fideliter credēs ei⁹ doctrine. i Occult⁹ aūt. p. me. in. Ante ei passionē ex ipfectione timebat de synagoga expelli qđ erat ignominiosū si cōfiteret xpm: tñ post passionē feruētior fact⁹: ex ꝑplo xpi aiat⁹ manifestauit se volēs xpm bonorifice sepelire. ⁊ lō seqt:

k Et tolleret coꝛpus iesu. ad sepeliēdū. l Et ꝙmisit pila/ t⁹, tū ꝓpter reuerētiā petētis: tū ꝓpter inocētiā xpi passi quā ipse cognouerat. m Uenit ꝙ ⁊ tu. coꝛ. iesu de cruce. Coꝛpa ei dānatoꝝ nō poterāt sepeliri nisi de licētia ꝑsidis. n Uenit aūt et nico. q̄ ve. ad iesū no. vt. s. dictū ē ca. iij. o Feręs mixturā myrrhe et aloes ꝙsi libras cētū. Iste etiā Nicodem⁹ ante passionē xpi sicut ioseph erat xpi discipulus occult⁹: sed post passionē ex kernoze se manifestauit sicut ⁊ ioseph. Sciēdū etiā q̄ ex deuotione istā vnctionē faceret: videt tñ q̄ plenā noticiā de xpi resurrectione nō haberet: q: de eo erat scriptus Pā. xv. Nō dabis scīm tuū videre coꝛruptionē: ꝓpter qđ nō indigebat vnctiōe cōseruāte ꝺ putrefactionē. p Acceperūt ꝫ coꝛ. ie. ⁊ liga. cū lintheis. i. pānis lineis iuoluerūt: ꝓpter qđ statutū est q̄ coꝛpalia sup q̄ cōficit coꝛpus xpi nō flāt de pāno serico ꝙ tñ lineo: vt hr̄ de cōsecra. dis. j. Ex cōsultu olim.

q Erat aūt i loco vbi crucifixus ē hoꝛtus. i. ꝓpe locū crucifixionis. r Et in hoꝛto monumēto nouū ⁊c. hoc factū ē ꝓ, pter certitudinē ōnice resurrectionis: q: si fuisset sepult⁹ in monumēto vbi iā alij fuissent sepulti: posset resurrecto dūica a iudeis alteri iputari. s Ibi ꝫ ꝓpter paraseue iudeoꝝ: q: iuxta erat monumētū posuerūt iesum. Hoc ē dictū q: feria sexta in qua licitū erat opari ⁊ coꝛpa sepeliri iā declinabat ad vesperā. ⁊ lō sepelierūt iesū i loco ꝓpinquo: q: nō poterāt lōge poꝛtare ꝓpter solēnitatē sabbati de ꝓpinquo iminentē ⁊c.

Moraliter

ct Tūc ꝫ apl̄i cū pi La. XIX latus ⁊ flagellauit ⁊ milites ple.co. ꝛē. Beda. Et ꝙnis ꝺ milites illudēdo facerēt: nobis tñ opa bant mysteria: nā ꝑ spineā coronā nostroꝝ designat sulcꝑ prio petꝛ q̄ sicut spinas terra nostri coꝛpis germinat: in vestimēto purpureo caro ei⁹ passionib⁹ obiecta significat. purpura etiā vestit cū de triūphis sāctoꝝ martyrū gliatur. b† Aue rex iudeoꝝ. sic facūt illi ā in ecclesijs deuotiōis ostendūt fingna: ⁊ cito post iniurias xpo graues i mēbris suis factūr. q† Clamabant dicētes crucī. ⁊c. nā obstinata nec ꝛcia nō emollit misꝛia. g† Rndērūt pā tifices: nō hab⁹ regē nisi cesarē. h facto clamāt nr̄i pontifices ⁊ curati q̄ suas eccl̄as dimittēdes ingerūt se negocijs tpalib⁹ pncipat⁹ vel regni. i† Et baiulās sibi crucē ⁊c. p ꝺ nos inducēs ad sui sequelā sicut dixerat Matth. xvj. Si q̄s vult post me venire abneget semetipm ⁊ tollat crucē suam et sequat me. k† Et cū eo alios duos ⁊c. exponat sicut Matth. xxvij. et Marci. xv. et Luc. xxiij. q† Ds scripsi scꝑsi. ꝙ h aūt q̄ iudeis petētib⁹ pilat⁹ delere titulū q̄ sonabat cōfusiō nē iudeoꝝ noluit ꝫ magis ipm cōfirmauit: significatū fuit q̄ xpi mors ad cōfusionē eoꝝ erat futura ꝙ exercitus romanoꝝ ⁊ ad regni xpi exaltationē ꝓpter sequētē resurrectionē. ꝓpter qđ tūc dixit: Matth. vl. Data ē mihi oīs ptās ī celo ⁊ in terra. r† Milites ꝫ cū crucifixissent eū acceperūt vestimēta ei⁹ ⁊c. exponat sicut Matth. xxvij. et Mar. xv. d† Cū ꝫ vidisset ihs matrē ⁊c. ꝙ h aūt q̄ dixit: o Mulier ecce fil⁹ tu⁹ ⁊c. ꝙ ꝺ nos ꝓpter nr̄am redēptionē: aq̄ ad pcoꝛ ablutionē. Sciēdū tñ q̄ ista aq̄ miracl⁹e exiuit qz non

Exo.12.g Num.9.b

† Zab.12.c

† Mar.27.g Mar.15.b Luc.23.g

† g.3.a et. 7.g

Additio.j.

Non ē verisimile q̄ milites q̄ cōiter hoꝛnestos seu liberales se demōstrant: etiā si essent interi⁹ fm veritatē cupidi rātā auaricīā ī ipsis cē publice ostēderēt. ideo q̄dā dicūt q̄ milites seducti a phariseis q̄ xpm asserebāt facere miracula in beelzebub: vt Luc. xj. sciētes q̄ ad tactū fimbrie vestimenti ei⁹ sanabant infirmi: vt Luc. viij. Uestes xpi accipiebant vt cū eis alia medicinalia seu aliq̄ alia fascinatoꝛie facere experirēt: qđ etiā redūdabat in ignominiā xpi vt ꝺ videtes crederēt ipm cē malefic⁹.

In eo. ca. vbi dr in postil. Et nota q̄ loq̄ns de cruce matri sue nō dixit mater sed mulier.

Additio.ij.

Nō solū tpe passiōis sed etiā tpe gau dij seu conuiuij nuptialis xps vocat matrē suā eodē nolie sic dic. s. mulier nō aūt mat. Ua. ꝫ. ij. ca. Quid mihi ⁊ tibi mulier. idcirco nō hui⁹ vocatiōis attendē da ē sūme humilitati vtriusq̄ filij. s. ⁊ mr̄is. Sicut ei xps. ī forma dei cēt scipm exinaniuit formā serui accipiens: vt ad Pbil. ij. cadē rōne cū filij dei vivi ver⁹ cēt cōiter se vocat filiū hois qđ ē nomē cōe cuicūq̄ hoī. pari rōne matrē cui⁹ dis

Universidad de Navarra

militatē maxime cognoscebat mulierē vocat qđ est nomē cōe cuilibet mulieri: non aūt matrē qđ maximā dignitatē includit cū sit mater xpi. ¶ Jn eo.ca. vbi ōz in postilla. Licet ei fuerit crucifixio prima die paschę q̄ erat solēnis apud iudeos.

Additio.iij. Christus fuit crucifixus ī parasceue paschę q̄ nō erat solēnis apud iudeos vt dr̄. J. eo.ca. ibi ǧ ꝓter parasceue posuerūt eū vt magis declarat in additione sup Matth. xxvj. ca.

¶ Jn eo.ca. vbi ōz in postil. Oz feria sexta in qua licitū ē operari ⁊ corpora sepelire, iam declinabat.

Additio.iiij. Nec feria sexta, ꝙ q̄ xps fuit crucifix⁹ nō erat solēnis apud iudeos: vñ ⁊ licitū erat in ea operari ⁊ sepeliri ꝑut latius dictū est in additione sup Matth. xxvj. ca.

Replica. Jn ca. xix. postillator dicit ō anaricia crucifigentiū i eo ꝙ vestes xpi etiā parū valētes rapuerūt: Burg. opponit dicēs ꝙ nō est veritās ꝙ milites ꝙ vt cōiter se honestos ⁊ liberales ostēdūt: anariciā siquā in mēte habuerūt publice demōstrassēt: ego aūt puto illos nō fuisse milites ꝼm cōem sēculi dignitatez. nam bi nō ꝓsueuerūt ad tā vilia officia licto⁹ ⁊ suspēcio⁹ deputari: ꝼ fortassis illis tē pozib⁹ vocabāt milites seruiētes rei publice in executiōe iusti-

cie. Mā de solis militib⁹ ꝼm dignitatē nō ōr: nemo tenet suis sūptib⁹ militare. i. rei publice fuire: ꝼ etiā de ceteris. Milles aūt cōi nole ōr a militādo: sicq; cūcti seruientes reipublice pōt dici milites a militādo. i. seruiēdo: q̄ etiā nō tenent ꝓpriis stipendijs militare. Si tū ꝓte dicti sūt milites nō mirū ꝙ oūderūt se publice auaros: q̄ se oūderūt discholos ⁊ publicos ribaldos ī multis ⁊tra iesū: imo ꝓter cōem cōsuetudinē circa sterficiendos: vt ꝑz ī potione fellis illatis cōuitijs q̄ fieri nō ꝓsueuerūt ab honestis ⁊tra mortē ad iudicatos. ¶ Jn eo.ca. vbi postilla ꝛ dicit crucifixionē factā prima die paschę q̄ erat apud iudeos solēnis. Burg. ꝓter suā singularē mīn⁹ tū autēticā cōputationē dicit ꝙ parasceue nō erat solēnis apud iudeos: qđ qz factū ē eo ꝙ iudat Bur. factū suū sup obseruātia traditionis pharisaice quā xps ⁊tra dei ꝓceptū nō admisit: ꝓceptū autez dei fuit ꝙ. xv. luna ꝓxa mēsis esset celebris. Cōstat aūt parasceue fuisse. xv. luna: qz luna. xiij. etiam ꝼm Bur. xps cenauit allegās igit traditiones ⁊tra dei ꝓceptū: cū Burg. audire debet: Quare transgredimini ꝓceptū ꝓter traditiones vras: amisso tū cōputo Bur. cūi parasceue tota dies nō fuisset celebris vsq; ad vesperā: tū tpe sepulture celeberrima fuisset: qz ꝼm eū paicha et sabbatū cōcurrisset ad vesperā: quādo apud iudeos incipit festiuitas sequētis diei.

Glo.ordi.

a Currebāt aūt. Jobes si- gnificat synagogā q̄ ꝓiorvenit ad monumētū: ꝼ nō ītranit: qz ꝓphetias de incarnatiōe ⁊ passiōe audiuit: ꝼ ⁊ mortuū credere noluit. Petrus ē eccla q̄ cognouit carne mortuū: ⁊ viuētē credidit deū: post quē ⁊ indea in fine ītrabit. b Separatim. Quia sacra diuinitatis incōpēhēsibilia a nr̄e infirmitatis ygnitiōe remota sūt. Jn involuto: nec finis nec initiū aspicit. Sic cellitudo diuinitat⁹ nec cepit esse nec desinit. Jn vnū locū qz ī cissura mētiū de⁹ ñ ē: ꝼ in vnitate. Vel iudarū capitis passio xpi: cui⁹ sacra ifidelib⁹ sūt occulta. seorsum qz lōge a nostra: quia illa spōte et sine culpa passus: nos inuiti cum culpa. ¶ Wōduz

Nico.de lyra

Ma aūt sab. Postq̄ Ca. XX euāgelista descripsit xpi crucifixionē ⁊ mortē. Nic ꝓsr̄ describit ei⁹ resurrectionē. Et diuidit ī duas: qz ꝓmo describit manifestatio hui⁹ resurrectiōis facta mulierib⁹ deuotis. Secō eiusdē manifestatio facta ꝛ ꝓfis. ibi: Cū ǧ sero eēt. Circa ꝓmū sciēduz q mulieres gradatim ꝓuenerūt ad cognoscēdū hāc resurrectionē: ⁊ ꝓmo euāgelista oūdit q̄liter eā cognouerūt ꝑ sepulchri euacuationē. Secō ꝑ angelicā visionē. ibi: Abierūt discipuli. Tertio ꝑ dñicā apparitionē. ibi: Hec cū dixisset. Prima ī tres: qz ꝓmo describit sepulchri visio. Secō rei denunciatio. ibi: Cucurrit ǧ. Tertio renūciate loquitio. ibi: Exīt ǧ. Jn ꝓma ǧ pte ōr sic: Una aūt sabbati. i. ꝓxa die post sabbatū. sic ei apud iudeos noiank dies bed domade: qz sabbatū sic noiat absolute ꝓpē reuerētiā illi⁹ diei: ⁊ ab illa denoiank alij dies: ita ꝙ sequēs imediate ōr ꝓxa sabbati: ⁊ alia secūa sabbati. ⁊ sic ꝓsr̄. ⁊ ꝓter ꝫ Matthe⁹ et Marc⁹ vocāt dñicā resurrectiōis primā die sabbati. iohānes aūt vnā sabbati: qz ꝫ nomē vnū frequēter accipit ꝓmo. ⁊ sic ꝑz Heī. j. Factū ē vespe ⁊ mane dies vn⁹. i. ꝓm⁹. Aū ⁊ ꝓsr̄ ōr: Factū ē vespe ⁊ mane dies secūdus: ⁊ postea tertⁱ⁹. et sic ꝓsr̄. b Maria magda. ve. ma. nē. i. anteq̄ eēt clara dies dimisit tū die sabbati trāsire: qz non erat licitū aliq̄d opari illa die. Sciēdū etiā ꝙ cū ea fuerūt alie due mulieres ꝼm ꝙ dicunt alij euāgeliste: ꝼ ꝛ hoc ista solā exprimit: qz erat alijs feruētior ⁊ ꝑcipalior. c Et vidit la. subla. a monu. Angel⁹ eni dñi eū amouerat, nō ad ꝫ ꝙ xps de sepulchro surgeret: qz clausa sepul-

cho

† Mat.28 g
Mar.16 a
Luc.24. e

Ꝟ ꝙñ matthe⁹ primā sab

† Ma aūt sabba Ca. XX ti maria magdalene ve- a+
bat. dic. a ꝼ cū tā cēpus ungendi re
disse. b ꝼ in rephēdis intelligentiā. b

nit māne cuz adhuc tēnebre eēnt ad monumētū: ⁊ vidit lapidē sub c
a ꝼ vel remotum. b ꝼ ex nimio ardore. ꝼ cucurrit nūciare discipulis vt aut secū quereret: aut secum doleret.

lātū a monumēto. Cucurrit ǧ et d
venit ad simonē petrū ⁊ ad aliuz discipulū quē diligebat ibs: ⁊ di e
a ꝼ in grecis codicibus addit: meum ꝓpensiore charitatis ⁊ familatos affectu.

cit illi: Tulerūt dñm ō monumē- to: ⁊ nescimus vbi posuerūt eū. Exīt ǧ petr⁹ ⁊ ille ali⁹ discipul⁹: ⁊ f
a] ꝼ quo aūt venerūt: regressus narrat: cucurre. b ꝼ ꝙ decursū hui⁹ mūdi: iudei ꝙ legis literā: gēnles per legem nature.

a venerūt ad monumentū. Currē- g
bāt aūt duo simul: ⁊ ille ali⁹ discipul⁹ ꝓcucurrit citi⁹ petro: ⁊ vēit ꝓ- h
m⁹ ad monumētū. Et cū se inclinas- i
set vidit posita lintheamia nō tñ ꝼ introiuit. Venit ǧ simō petr⁹ se- m
quēs eū: ⁊ introiuit ī monumētū ⁊
ꝼ sacre scripture sacramēta.

vidit lintheamia posita ⁊ sudariū n
qđ fuerat sup caput ei⁹ nō cū lin- theaminib⁹ positū: ꝼ sepatim in o
uolutū i vnū locū. Tūc ǧ introiuit p
⁊ ille discipul⁹ q̄ venerat primus

Nico.de lyra

dauid ⁊c. k Vidit posita lintheamina. i. bene diſposita et plicata: ad ostendendū ꝙ corpus nō fuerat sublatū: quia simul fuissent lintheamina asportata: et maxime quia erāt foriter adherentia corpori ꝓpter vnctionē. ⁊ ideo ꝙ hoc apparebat ꝙ sic vere surrexerat. l Non tamē introiuit: ꝓpter petri reuerētiā quē expectauit: qz erat senior ipso ⁊ inter apostolos principalior. m Venit ergo ⁊c. ꝑz ꝛa vsq; ibi: n Et sudariū qđ fuerat sup caput eius nō cū lintheaminib⁹ positū. s. cōfuse ⁊ indistincte. o Sed separatim inuolutū. i. bene plicatum. p Jn vnū locū. hoc factū est ad ostendendum resurrectionē factā. sequit:

Et vidit

Glo.odi.

a Mōdū. ſ. vsq; adeo vt cū ab ipso dño audiēdi parabolas nō intelligerēt. b Plorās. Jā plus de sublato ꝫ de occiso plorat: qz tanti magistri cui⁹ vita subtracta fuerat: nec memoria remanebat: et iste dolor ibi eum tenebat. c Dū ǧ. Cū eū sciret ibi nō esse: ꝫ qz nimis dolet nec suis oculis: nec oculis illoꝝ duoꝝ credēdū putauit. Vel potius diuino instinctu hoc factū est. d Vidit duos an. Angeli. i. nūcij significāt enā- geliū xpi a capite vsq; ad pedes. i. ab initio vsq; ad finez esse nūciandū. Et ille expassione sua erat nūciandus: qz deus est ante secula: ⁊ hō ī fine seculi. Sedet ǧ angelus ad caput cū dicit: Jn ꝓncipio erat verbū. Ad pedes cū dicit: Verbū caro factū ē: Vel duo ǧeli duo testamēta: vnū ꝓr⁹: aliud sequens. Cōiucta: dū pari sensu: incarnatū mortuum: resuscitatū nunciāt. e Mulier plo. Quasi: noli plorare Prohibent lachrymas q̄dāmō nūciantes gaudiū. At illa purās eos ī terroga- re nescientes: ꝓpt eām lachrymarū: qz tulerūt dñm meū. i. corpus dñi mei.

a ꝼ vacuū sepulchrū. b ꝼ nō quidē resurrexisse

ad monumentū: et vidit ⁊ crēdi- a
sed sublatū esse. ꝼ cur nondū.

a dit. Nondū eni sciebant scriptu- b
ram: quia oportuit eum a mortu
a ꝼ cū crederent ablatū.

is resurgere. Abierūt ergo iteruz c
a ꝼ vt habitabāt. b ꝼ quā forsꝫ fixerat affect⁹.

discipuli ad semētipsos. Maria d e
ꝼ cū aliis duabus.

aūt stabat ad monumentū foris f
plorās. Dū ergo fleret inclinauit g h
se ⁊ ꝓspexit ī monumētū. Et vidit i
duos āgelos i albis sedētes: vnū k l
ad caput ⁊ vnū ad pedes: vbi po
situ erat corp⁹ iesu. Dicunt ei illi: m
Mulier quid plorās? Dicit eis: n
Quia tulerūt dñm meū: ⁊ nescio
a ꝼ hec est maior eā doloris.

vbi pōsuerūt eū. Hec cū dixisset o
cōuersa ē retrorsū: ⁊ vidit iesū stā
ꝼ redarguēs eā.

f tē ⁊ nō sciebat qz iesus ē. Dicit ei p q
a ꝼ q̄ nō credit adhuc ē mulier: adhuc corpori ei⁹ appellatiōe signat b ꝼ q̄si non lachrymas nudas ꝼ fidē exigo: bone lachrymę si iesū agnoscas. c ī terrogat eā dolorisvt augeat desideriū

g iesus: Mulier quid plorās? Quē a ꝼ nō penitus fallo: qz in ei⁹ mēte seminabat.

q̄ris. Illā existimās qz hortula- r
nus eēt: dicit ei: Dñe si tu sustuli s
sti eū dicito mihi vbi posuisti eū: t
k ⁊ ego eū tollā. Dicit ei ihs: Ma- v
a ꝼ primo corpe cōuersa putauit: qđ nō erat nūc cōuersa corde qđ erat agnouit.

ria. Cōuersa illa dicit ei: Rabbo- x y
m ni qđ ōr magister: dicit ei iesus: z
l Noli me tāgere. Mōdū eni ascēdi a

a Et vidit ⁊ credidit. Hoc exponit duplicit. vno modo sic: Vidit. ſ. ea ꝙ dicta fūt a maria. Et credidit esse verū. i. ꝙ corpus xpi esset sublatū de monumēto: ⁊ nō cogitauerūt de xpi resurrectione. ⁊ iō subdit: Mōdū ei sciebāt scripturā: qz oportuit eū a mortuis resurgere. Alio mō exponit sic: Vidit. ſ. litteram ⁊ sudariū: sic disposita ⁊ plicata vt dictū ē: Et credidit: resurrectionē xpi iā factā. ⁊ subdit eā ꝛe ante nō credebat: cū dicit:

b Mōdū ei scie. scrip. nē. ⁊ iō nō ex scriptura sed ex signis visis credebāt resurrectionē xpi iā factā.

c Abierūt ǧ. Hic ostēdit āliter maria ꝓuenit ad angelicā visionē. cū ōr: Abierūt ǧ iterū discipuli. ſ. petr⁹ ⁊ iohānes nō audētes diu manere in ꝛta sepulchrū ꝓpter metū iudeoꝝ. d Ad semetipsos. i. ad locū vbi pr⁹ latitabāt ⁊ vñ ad sepulchrū venerāt. e Maria āt sta. ex feruore ⁊ cōstātia: ⁊ qz nō iminebat sibi tāta periculū sicut aplīs. f Ad monu. lo. plo. iz cū intrasset clausurā horti ī q̄ erat domūcula sepulchri exīsa in rupe: tū illā domūculā nō intrauit: verūtū qz illa horti clausura tota aliqñ sepulchrū noiaf: inde est q̄ maria aliqñ ōr intrasse monumētū. vt hr̄ Mar. vl. et Luce. sīr ōr aliqñ foras stetisse: vt hic. g Dū ǧ fleret. ꝓpter absentiā corpis xpi. h Inclinauit se et ꝓspexit ī monumētū: qz ꝼm Greg. vis amoris intētio nē multiplicat ingēnitiōis: ⁊ iō nō sufficiebat sibi semel respexisse: ꝓtere a iz vidisset abesse corpus xpi: tū volebat adhuc videre si aliqđ ei⁹ vestigiū posset ꝓcipere. i Et vi. duos an. ex feruore ei deuotiōis illā visionē meruerat. k In albis sedētes. ad designādū dñice resurrectiōis gaudiū. Apparitiōes ei euāgelice fiunt ad instructionē hoim: ⁊ nō ꝓpter apparere ꝓ illū modū q̄ cōpetit rei de q̄ debēt instruere. Cādor aūt vestis ꝓprie dozē denūciat solēnitat⁹: ⁊ iō in albis vestib⁹ apparuerūt: ad denotādū gaudiū dñice resurrectiōis.

l Vnū ad caput ⁊ vnū ad pe. vbi po. e. cor. iesu: tum ꝓpter reuerētiā loci ꝓsecrati ex tactu corpis dñici: tū ad solēnī denūciādū resurrectionē xpi: qz solēnī⁹ denūciat ꝓ duos q̄ ꝓ vnū. m Dicit ei illi: mulier qđ plorās. q. d. nō habes cām flēdi ꝛ magis gaudēdi ex resurrectione xpi. n Dicit eis ⁊c. exponat sicut. s. o Hec cū dixisset. Hic ostēdit dñica apparitio facta marie cū ōr: Hec cū dixisset ꝙuer. ē re. ⁊ vi. ie. stantem. Sz soler hic q̄ri: q̄re ꝙuertit se retrorsū: qz angelos si bi loquētes cognouit eē bonos vel saltē estimauit valētes viros: ⁊ iō videt q magis deberet vertere faciē ad ipsos. Dicēdū ꝙ illi ǧeli sedebāt supra sepulchrū xpi: vt dictū ē: ⁊ vidit illos assurgētes ꝓpter reuerentiā xpi apparēt⁹ extra sepulchrū: ⁊ iō illa cōuertit se retrorsū ad videndū cui tāta reuerētia faciebāt.

p Et nō cog. qz ie. esset. Ipsa eni nōdū habebat fidē resurrectiōis xpi: vt ꝑz ex ꝓdict. ⁊ iō talis apparuit ī corpe q̄lis erat apud eā ī mēte. Jn ptāte eni hois habēris corp⁹ glosuz ē sic apparere ꝙ cognoscat vel nō cognoscat: qz illud corp⁹ ē oīno subiectū aīe: ⁊ eodez mō facta ē apparitio duob⁹ discipulis cūtib⁹ ī emaus vt hr̄ Luc. vlti. q Dicit ei iesus: mulier qđ plorās? nō petit q̄si ignorās: ꝼ vt ex ei⁹ respōsione cōueniēti⁹ eā instruat. r Illa ex istimās qz hortulan⁹ eēt. Sciebat ei ꝙ milites de sepulchro fugerāt: ⁊ iō nemi nē credebat aduenisse nisi illū cui incūbebat illa cura horti seruādi ī quo erat monumētū. s Dicit ei: dñe si tu sustulisti eū. nō dicit: si tu sustulisti iesū crucifixū loquēdo determinate: ꝼ cū ī generali: qz modus ē feruēter amātiū estimare ꝙ oēs cogitēt de eo qđ habēt cordi. t Dicito mihi vbi po. eū ⁊ ego eū tollā. Ex xture ei amoris credebat se posse portare tñ corpus etiā mortuū: qz feruēter amāti nihil videt difficile v Dicit ei iesus, maria vocat eaz ꝓpio noie vt eā magis intentā faciat ⁊ talē se ei exhibet vt cognoscāt. x Cōuersa illa. ſ. oculis mētis: sicut et oculis corpis. y Dicit ei rabboni. Sic eni ꝙsueuerat eū appellare añ passionē: qz doctores apud iudeos vocant magistri.

z Dicit ei iesus: noli me tāgere. Illa ei ex deuotione voluit statim osculari pedes ei⁹. ꝫ ꝓhibita ē ꝼm Aug. qz erat indigna ꝓpter fidei defectū. iō subdit:

a Mōdū ei ascēdi ad patrē meū. i. ī corde tuo nō credis me ꝙenisse ad cōfirmatē patris. Aliter exponit ꝼm Chrys. ⁊ melⁱ⁹: vt videt. Ad cui⁹ intellectū sciēdū ꝙ apparuit marie ī cōsili corpe ꝼm apparentiā quale habebat añ passionē ⁊ nō illa claritate q̄ ē ꝓpria corpis glosi: ⁊ iō maria credebat ipm resurrexisse ad vitā eōem cū discipulis ducēdā sicut ante. ⁊ iō volebat eī familiariter tāgere sicut ꝓius. hāc aūt opinionē dūs voluit ab ea remouere dicens: Noli me tāgere. q. d. nō credas me inter vos habitaturū sicut pr⁹: ⁊ hoc ē cōsubditur: Mōdū ei ascēdi ad patrē meū. Est assignatio cause quare apparebat ī sūi corpore sicut et ante passionē: ⁊ nō in claritate corporis glorioſi: qđ fuit ad ꝓbandū veritatē dominice resurrectionis inquātū sic apparuit discipulis ꝓ dies quadraginta instruens eos de regno dei ante suā ascēsionē: ꝓpter qđ sequit

credes. In hac figura ecclia de gentibus q̄ in xp̄m no credit: nisi cū ad patrē ascendit. Mystice. Noli me tāgere. Noli manū maioribꝰ adhibere: sed vade ad pfectiores q̄ facile resurrectionē credāt. Mulieribꝰ ei ī eccle sia docere nō p̄mittit.

a Venit ma. Ibi culpa addidit vñ pceslit. Mulier mortez ꝯ.ro ꝓinauit: mō mulier vitā nūciat viris: et q̄ tūc ꝺba serpētis: mō narrat verba vitifica/ tōris: ac si ipsis rebꝰ dicat deus de q̄ manu illaꝰ ē ꝓꝰ mort̄: de ipsa suscipīre potū vite.

b Cum g̃ eēt. Hoc ī ipo die resurrectionis fatū ē: i q̄ ānquiruit. Prio marie magdalene. scō eidez cum aliis currēti nūciare discipulis volētibꝰ. tertio petro. ītō cleophe ī socio eiꝰ. ānto discipulis ianuis clausis p̄dict' duobꝰ iā reuersis.

c Oñdit eis. Post resurrectionē ī corpe suo dñs duo ꝓtraria oñdit: ī palpabile eiusdem nature vt for/ met ad fidē: ī ī corruptibile alteriꝰ glie vt inuitet ad p̄miū.

d Dicit g̃ eis ire. paceꝫ offert q̄ ꝓpr̄ pacē vemit. iterat vt mō stret p suū sanguinē eē pacificata q̄ ī celis sūt ī q̄ in terra.

e Accipite spi. Aug. In terra dat ihūs vt diligat ꝓrimꝰ: ī celo dat ihūs ī diligat deꝰ.

f Quoꝝ remiseritis pec. ī. Ecce charitas q̄ p spiritū sanctū infūdit cordibꝰ eoꝝ. Qui participes sui sūt pctā dimittit eoꝝ q̄ nō sūt tenet. Et lō posti dixit: Accipite spīm. etū cōtinuo subiecit: Quoꝝ remi. pec.

g Thomas ex. Nō casu sz diuina dispsitiōe defuit thomas: ī audita nō credidit. Ad palpādū se ei dñs pbuit: qz eius dubitatiōe ī facta sibi ꝓbatiōe nulli relq̄uit iā dubitare.

b Qui ꝺr ot. Didymus. i. geminꝰ qz dubiꝰ thomas. i. abyssus: qz dubitādo ꝓfūdius nouit.

a Rādit. Videbat ī tāgebat hoīem: ī tūc ītō q̄ hoc deū credebat iā remota dubitatione: ī cōfitebat quē nō videbat

b Quia vidisti. Nō ait tetigisti sz vidisti: qz visus q̄dāmodo generalis sensus ē q̄ de aliis ītuoz dici soler. Forsitan nō fuit ausus tāgere sed aspicīēdo tm̄: seu etiā tāgēdo credit.

c Beati. Cōmēdat fidē gētū: sz ꝓterito vtiq̄ vt q̄ qđ erat futurū ī sua ꝓdestinatione nouerat iā factū.

d Multa. Quasi ī fine libri cōcludit. Mīra q̄dē: ī alia sī. fe. q̄ ꝓ sua multitudine nō sūt scripta: hic aūt q̄ fecit ihūs: ī ante resurrectionē ī post dicit se scripsisse vt fidem astruat q̄ vita habeak. Deinde tū narrat quō se manifestauit ihūs ad mare tyberiadis: ī ī captura piscīū cōmēdauit eccle sacramētū: ūlis futura ē in vltima resurrectione. Ad qđ cōmēdādū valet q̄ ūsī finis libri ītersposit' est: vt cēt etiā secure narratiōis q̄si ꝑmiū: qđ ei facere ret quodāmodo eminēciorē locū.

Ostea ma. Relict' Ca. XXI olbꝰ secuti fuerāt ihūm. Qz si post mortē ihū ante q̄ redderē eis viuꝰ repetissent ꝓiozē artē: possent videri ex desperatione b̄ fecisse: post redditū viuꝰ: post acceptū eiꝰ īsufflationis spīm: post verba eiꝰ: sicut misit me pater ī ego mit. v. subito fiūt qđ fuerūt: piscatores nō hoīm ꝟ piscium. Sz sciendū ē nō ꝑhibitos fuisse sua arte licita victū q̄rere apl̄os: inter quos ꝑsona ꝑtis ꝓpr̄ie ꝓtinebat. Et ideo ꝓpter tarditatē suā ꝓuisit ihūs ꝑsonā ꝑtis ꝓpr̄ie ꝓtinentē. Et ideo ꝓpter tarditatē suā ꝓuisit ihūs ꝑsonā ꝑtis ꝓpr̄ie ꝓtinentē.

a .i. qđ mare galilee ex stagnū genezareth.

se itez ad māre tyberiadis. Manifestauit aūt sic. Erant simul simon petrus ī thomas q̄ dicitur didymus: ī nathanael q̄ fuit de cana galilee: ī filii zebedei: ī alii ex discipulis eius duo.

a Dicit eis simon petr. Vado piscari. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū. Et ideo ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

b Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

c Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

d Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

e Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

f Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

g Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

h Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

i Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

k Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

l Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

m Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

n Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

o Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

p Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

q Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

r Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

s Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

t Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

u Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

v Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

w Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

x Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

y Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

z Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

aa Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

bb Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

cc Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

dd Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ee Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ff Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

gg Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

hh Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ii Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

kk Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ll Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

mm Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

nn Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

oo Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

pp Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

qq Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

rr Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ss Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

tt Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

uu Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

vv Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ww Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

xx Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

yy Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

zz Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

aaa Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

bbb Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ccc Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ddd Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

eee Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

fff Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ggg Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

hhh Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

iii Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

jjj Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

kkk Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

lll Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

mmm Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

nnn Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ooo Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ppp Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

qqq Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

rrr Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

sss Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ttt Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

uuu Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

vvv Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

www Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

xxx Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

yyy Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

zzz Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

aaaa Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

bbbb Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

cccc Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

dddd Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

eeee Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ffff Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

gggg Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

hhhh Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

iiii Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

jjjj Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

kkkk Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

llll Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

mmmm Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

nnnn Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

oooo Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

pppp Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

qqqq Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

rrrr Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ssss Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

tttt Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

uuuu Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

vvvv Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

wwww Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

xxxx Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

yyyy Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

zzzz Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

aaaaa Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

bbbbb Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ccccc Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ddddd Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

eeeee Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

fffff Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ggggg Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

hhhhh Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

iiiii Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

jjjjj Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

kkkkk Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

lllll Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

mmmmm Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

nnnnn Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ooooo Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ppppp Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

qqqqq Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

rrrrr Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

sssss Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ttttt Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

uuuuu Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

vvvvv Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

wwwww Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

xxxxx Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

yyyyy Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

zzzzz Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

aaaaaa Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

bbbbbb Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

cccccc Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

dddddd Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

eeeeee Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ffffff Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

gggggg Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

hhhhhh Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

iiiiii Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

jjjjjj Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

kkkkkk Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

llllll Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

mmmmmm Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

nnnnnn Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

oooooo Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

pppppp Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

qqqqqq Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

rrrrrr Et illa nocte. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

ssssss Mane aūt stetit. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

tttttt Dicit ergo eis. Ex hoc ꝓbatur q̄ ante passionē ad piscandū fuerat reuersus. Et ideo dicit: Vado piscari. Ad qđ dicit ei thomas: Venimus ī nos tecū.

uuuuu

a Et illa no. Nox aūt aductū xp̄i in q̄ nulli ad p/fectionē p legē venit. Mane aduēt sterit iā post re surrectionē extra ḳnet insolido nec primo agnosci tur. Jn hac narratiōe magnū est sacramētū: ⁊ vt vehemēti cōgrēdarē vltimo loco ē scriptū. Q se/ptē fuerūt i piscatione disci/puli: significat finē tp̄is q̄ septē dieb volnit. Lex etiā q̄ ē finis maris: significat finē seculi: in quo petrus re te extraxit in initio p̄dica/tionis xp̄i. Est alia piscatio hic: alia post resurrectionē. Jbi ⁊ boni ⁊ mali capti sūt: sicut nunc habet ecclia: hic tm̄ boni q̄ erūt i eternū im/pleta i fine resurrectiōe mor tuoz. Jbi iesus nō stat in li/tore sicut hic: sz ascēdit i na/uē simonis. Jbi pisces i na/uiculis: hic rete i terra. Jbi ḡ ecclia i hoc seculo: hic i fi ne seculi. Jbi vocati: hic re/suscitati. Jbi retia nō solū i dextera vel i sinistra: ne soli boni vel soli mali: sz indiffe rēter vt p̄mixti habeāt bo/ni ⁊ mali: hic in dextera vt soli boni. Jbi rūpit rete p scismata: hic in sūma pace sā/ctoz nō ē scissum. Jbi tāta multitudo q̄ naues mergit .i. submersione p̄mit: non eni sūt merse. hic nō valent trahere a multitudine pisci um vt i nauē captos refun/derēt sic ibi: q̄ bi q̄ ptinent ad resurrectionem vite sunt post finē hui vite i somno pacis velut i p̄fūdo laten/tes nec apparebūt nisi cū in litore. i. i fine seculi resurre/rerint. qō ibi figurat̄ dua/b nauiculis p̄ter circūci/sionez ⁊ p̄putiū. b isto loco ducēt cubitis p̄t electos vtriusq; genet qll. c. ct. c. qz hic nūer ad dextrā trāsit. Jbi nō exprimit numer: qz multiplicati sup numez: b est cert nūer. cliij. Decē le gē significat q̄ occidit: septē spū q̄ viuificat. Accedat ḡ spūs ad legē vt ipleat. i. se/ptenari ad denariū ⁊ fiāt decē ⁊ septē: q̄ nūer ab vno ad seipm cōputat oīb creſcens ad. cliij. q̄nit quo si gnāt oēs ad gram spūs pti nētes q̄ gra cū lege dei tā q cū aduersario cōcordāt vt viuificāte spū lra non occi dat sed cōpleat: ⁊ si q̄d mi/n sit remittat. b numer habet. cl. ⁊ in sup tres p̄t ministeriū trinitat. Quinq̄ginta aūt fiūt. vij. mul/tiplicat p septē: ⁊ ex adiectione vni. Uno signifi/cant eē vnū q̄ demōstrāt p septē p̄t opationē sep/tenariā: ⁊ eo die missus ē apls spūs. Jn p̄dia captu ra q̄ ē p̄tis ecclie magni ⁊ parui. Jn illo regno nul li nisi magni. b Uenite. Hic dr mādu casse iesus cū pisce panē. Jn alio euāgelio: cū pisce fauū mell. Pisc̄is assus xp̄s passus: pisc̄is q̄ latuit in aq̄s hu mani generis capt laqueo mortis. Jn fauo mellis notāt dulcedo diuinitatis: vel vtraq; natura xp̄i: qz fau ē mel in cera. i. diuinitas i hūanitate. Idem significat panis. vñ: Ego sū panis q̄ de celo descen/di. Chriſt ḡ pisc̄is assus i passiōe. Fau vel panis i resurrectiōe. Comedit aūt pisc̄e assum vel panē vt

a Et alij ex dis. ei duo. istos nō exprimit noīatim: qz erāt minores: q aūt tot noīa. ppria hic exprimit: b est ad maiorē expressionē rei geste.
b Dicit eis si. pe. va. piscari. Erāt ei paupes: ⁊ tō ad p̄curādū necessa/ria vite licite poterāt redire ad exercendū negociū qō sine pctō poterat exerceri. Matthe aūt nō rediit ad tractādū negociū telonei qz vir aut nūq̄ pōt sine pctō fieri: ꝑter qō paulus artem scenofactoriā didicit: vt cuz necessitas occurre ret vel vtilitas ecclie ō laboze suo viueret: vt hr i actib aplox. xx. ca. c Et exie. ⁊ ascē. in na. alienā eis accōmodatū vel locatā seu alio mō li/cito adeptā: qz a principio sue vocatiōis nauē ⁊ re tia reliqrāt. d Et illa no. ni. prēdi. b factū est vt captio sequēs manifeste miraculosa apperet. e Mane aūt fa. ste. ie. i litore. nō apparuit sup aquā: sz i terra solida: ad ostēdēdū q̄ ampli nō erat cū eis i fluctib vite corruptibil sī magī trā/sierat ad statū vite imortalis. f Nō tn cogno. rē. Sicut ci. ē. dictū ē corp gloſū ē totalr i po/restate aīe: ⁊ tō ꝑm ꝓceptū aīe pōt visum diuersi mode imutare: ⁊ p ꝑs cognosci vel nō cogno/sci. g Dixit ḡ rē. nūq̄d pulmentariū habet. i. aliāq̄ qō posset decoq ⁊ comedi. h Rūderūt ei nō. Credebāt ei eū aliquē mercatorē q̄ vellet pisces emere. i Dicit eis: mit. i dex. na. rē. p̄dicit certitudinaliter effectū futurū: vt ad ꝓsequen/tia habeāt animū magr attētū. k Miserūt ḡ ⁊ iā nō valebāt illud trā. p̄ mul. piscū. Ex q̄ ptz q̄ pisces illi fuerūt miraculosi adducti: vel vir/tute diuina de nouo formati: qz tota nocte ibi q̄/sierūt ⁊ nihil inuenerāt. l Dicit ḡ. Hic ꝑ̄r po nit xp̄i apparētis cognitio. Circa qō sciendū q̄ puritas mētis ⁊ corpis maxime disponit hoīem ad cognitionē diuinoz: ⁊ tō iobes q̄ ceteris pu/rioz erat rā q̄ ego citi alijs cognouit xp̄m: tuz ex ꝓsideratiōe miraculi facti: tū qz xp̄s primo ei oīdit speciē cognoscibilē ꝑter suā puritatē. ⁊ b est qō dr: Dicit ḡ discipul ille quē diligebat ie/sus. i. iobānes. m Petro. Erat ei sibi famili/aris. vt dictū ē ca. pce. ⁊ tō primo aperuit ei ꝓce ptū animi. n Dns ē. Sic ei vocabāt xp̄m ante passionē. vt. ō. dictū ē. o Simō petr cū audis set qz dns ē: tunica succinxit se. vt cū maiori re/uerentia accederet ad xp̄m. p Erat ei nudus. id est parū vestit: vt esset expeditior ad piscatio nis opus. q Et misit se in mare: vt citi venī/ret ad xp̄m ex deuotione. Hic dicit Beda q tūc nō venit ad xp̄m supra aquas ambulando: sicut fecerat pr: sed magis pedītādo vel natādo. Sz rōnabil videt ꝺ̄rū. Nō eni videt q̄ natando venerit: qz tūc

ste. Sed ꝓtūcūq; sit molestia mortis vincat eā vis amoris. si nulla eēt vel parua molestia mort': nō eēt tā magna glia martyrū. Sz si pastor imolat' ē vt ouis: q̄ de ouibus fiūt pastores nō metuāt imolari. a Et cū h̄ dixisset. Ihs dicens cepit iesus abire: ⁊ nōdū intellecto qđ audiuit seq̄re me: cepit petr⁹ iceſſu pedū seq̄: secur⁹ ē ⁊ iobes q̄ sciebat se diligi.

b Q̄nē dixit. Diligebat ⁊ alios sz familiarius istū donauit portione dulcedine sui amoris: qz xp̄s deū. Aug⁹. Tacito nomine discernit iobes a ceteris: non q̄ solū cū: ꝑ pl⁹ ceteros diligeret cū. huic⁹ maioris dilectionis ē indiciū q̄ sol⁹ supra pect⁹ iesu recubuit. Petro petrus pl⁹ dilexit xp̄m vt ipe scīs interrogat q̄ dixit: diligis me pl⁹ his. Videt g̃ melior q̄ pl⁹ q̄ min⁹ diligit xp̄m. Itez videt melior q̄ plusquā q̄ min⁹ diligit a xp̄o: ⁊ ap̄onit iobes petro. Et si ꝓferēdo ad inuicē q̄rit q̄s ō duo b⁹ melior sit. An q̄ min⁹ diligit xp̄z ⁊ ab eo pl⁹ diligit: an quē minus diligit xp̄s cū ꝑ pl⁹ eū diligat. Dubia ē ratio. Videt q̄dē q̄ plus diligit xp̄m: melior. Quē pl⁹ diligit xp̄s: felicior. ⁊ ē manifesta misericordia sz occulta iusticia min⁹ diligēt' eū a q̄ pl⁹ diligit: ⁊ pl⁹ eū a q̄ min⁹ diligit. Sz p istos duos cōmēdat duas vitas eccl̄ie: ō q̄b⁹ mystice loq̄t. Una ē p fidē: altera p spez. Hec agit i corpe ⁊ pegrinatione vbi bñficio ē nīl i spe: ꝑ miseria ꝑsto ē de aduersis ⁊ de pctis. Illa ē i immortalitate: vbi nihil malī sz pfectio boni. Prior actiua significat p petrū q̄ ē generalis ꝓna in petra xp̄o fundata. huic ō: Tu me seq̄. p imitationē pferēdi tpalia mala q̄ terminabūt cū seculo. Ihc mag⁹ diligit xp̄m vt amādo et sequendo libereť a malo: sz ipe min⁹ hāc diligit q̄lis nūc ē: ⁊ liberat ne semp tal' sit: ⁊ ob aliō nō diligit nisi vt saluet: ⁊ hinc trāsferat. Altera ꝓtemplativa significat p iobem. cui ō: Sic eū. v. m. nō dic remanere vel ꝑmanere: sz expectare: qz nō mō sz cū venerit xp̄s iplebit. Quasi inchoata ꝓtēplatio maneat donec veniā: pficiēda cū venero vt sit manifesta plenitudo scie. hāc aūt plene diligit xp̄s ⁊ fuat i eternū. In illa ꝺo expectatiōe: qz nōdū nouit futurā veritatē hō min⁹ diligit: ⁊ pl⁹ diligeť cū eum videbit sicuti est. Ps. 24. Quia ꝺo vniuerse vie dñi sūt misericordia ⁊ veritas. iust⁹ i hac vita exptus vndiq; mala: pl⁹ diligit ex necessitate q̄ vrgetur q̄ misericordia q̄ ē liberādus a malis: ⁊ q̄tidie poscit ⁊ hz: et min⁹ diligit a misericordē q̄ min⁹ diligit miser q̄ btūs: b ē petr⁹ pl⁹ amās ⁊ min⁹ amat. Quia ꝺo iust⁹ ꝓtēplatione vitat. q̄ ē futura nōdū nouit min⁹ diligit cā q̄ petr⁹ miser misericordiaz: ⁊ i ipa vitate btūs plene diligeť a xp̄o: ⁊ b ē iobes min⁹ amās q̄ petr⁹ pl⁹ amat'. Et si bi duo apli singuli has duas vitas significāt: vtraq; tū vtriq; ꝓuenit sicut ⁊ i oīb⁹ sactis. Ad hui⁹ enī vite ꝓcellose gubernaculū dāt claues ad ligāda ⁊ soluēda petā. Propt aūt illaz quietā requiē sup pect⁹ iesu discūbit vñ bibit vitas. Qui ꝺo ē iobes ꝓuenit future vite vbi neq; nubēt neq; nubē Mat. 22. c tur. c Supra pec. In pectore iesu sūt oēs thesauri sapie ⁊ scie absconditi. supra qđ recubuit quē maiori ceteris sapientie ⁊ scie singularī munere donat: i q̄ figurabat quāta arcana diuinitat' ꝑ ceteros eēt scriptur⁹. d Ihe b. Quia audierat petr⁹ se crucifigendū: voluit etiā fratris cognoscere exitū. e Sic eū. Nolo cū p martyriū ꝓsumare sz expectare eū placidā carnis sue absolutionē q̄n ego veniens recipiā eū i eternā beatitudinē. f Et nō di. Nō est intelligendū q̄ iobānes nō sit mort⁹ in carne: sed q̄dq̄d ante passus q̄ vltimū in pace senīū finiret: nō enī magnū erat dare dilecto nō mori: cū dissolui ⁊ esse cū xp̄o sit multo melius. g Hic est di. hic aperte suā designat pson̄z ex officio qđ noluit designare ex vocabulo.

Hec ipsuz

a Hoc aūt di. hec sūt ꝟba euāgeliste exponēt' ꝟba xp̄i ꝺ martyrio petri. scripsit ei h euāgeliū post petri martyriū. qđ ptz ex h q̄ euāgeliū scripsit post reditū suū de insula pathmos post mortē Domitiani ꝑparatis: vt dictū ē. s. i. ꝓlogo huj⁹ euāgelij. Petr⁹ aūt passus ē sub Nerone ipatore: q̄ diu añ Domitianū ipauerat.

b Significās q̄ mor. cla. ei. ocū. Martyriū ei petri ordinatū fuit ad dei glām.

c Et cū h dixisset. Vic ondit qđ xp̄s cōtulit iohāni. Et ondit i duas: qz primo ponit cōmēdatio discipuli. scdo sui euangelij. ibi: Hic ē discipul⁹. Prima i duas: qz ꝓmo ponit cōmēdatiōis occasio. scdo ipa cōmēdatio. ibi: Dixit ei iesus. Circa ꝓmū sciēdū q̄ occasio illi⁹ fuit ꝟbū petri ārentis de iohāne. qđ expressiūs dr: Et cū h dixisset. s. iesus petro ꝺ ponēs pastorale officiū ⁊ sue passiōis exēplū. d Dicit ei: seq̄re me. Sic ei i vete. testō. pphete significabāt aliā xbis ⁊ aliā facti: vt. s. dictū est. j. ca. Silr xp̄s postq̄ xbo ꝺposuerat petro pastorale officiū ⁊ ei pdixerat suuz † 3. 13. c martyriū icepit ire. ⁊ tūc dixit petro: Seq̄re me. s. gerēdo vices meas i duob⁹ pdictis: ⁊ sic p illā sequelā corpalē significabat idē qđ ꝓ petro q̄ ꝟba exp̄esserat.

e Cōuersus pe. vi. tc. qz cepat ire post xp̄m sicut ⁊ petr⁹.

f Qui ⁊ recu. in ce. tc. Per h aūt ptz q̄ iste fuit iobes q̄ scripsit ista: nō ad sui iactātiā sed ad ostēdendū petri excellētiā: cui xp̄s cōmēdauit ecclesiā magis q̄ iohāni q̄uis eēt ita familiaris sibi. g Hūc q̄ cū vi. pe. tc. Diligebat enī petr⁹ ipm iohānē spāli dilectione: vt. s. dictū ē ca. pce. ⁊ iō volebat eum hr̄e sociū i pfatiōis officio ⁊ martyrio. iō dixit: Dñe: hic aūt qđ: q. d. bonū esset q̄ iste adiūgeret mihi soci⁹. h Dicit ei iesus. Posita occasione ex ꝟbis petri. ꝓnr ponit bñficiū collatū iohāni cū ō:

i Sic eū volo manere. Occasiōe huius verbi dixerūt aliq̄ q̄ iobes nō ē mortu⁹ sed cū Enoch ⁊ Helia trāslat⁹ ad paradisū. Alij aūt dicūt q̄ in sepulchro suo iacet dormiēs: ex q̄ accipiētes signū q̄ i sepulchro ei⁹ videt quedā scaturitio mane p modū ebullitiōis surgere: ⁊ dicūt hi q̄ hoc causat ex anhelitu eius: verūtū qz statutū est hoibus semel mori: vt ꝺ ad Heb. ix. iō dicūt ipsum circa finē mundi ꝓ xp̄o pal' surū: ꝓpter hoc sequit: k Donec veniā. s. in fine mūdi ad iudicū. sed ista improbat Aug⁹. q̄ hoc qz illud qđ hic dicit a saluatore de iohāne ponit tā q̄ p̄uilegiū seu bñficiū spāle iohāni cōcessū. fm ꝺo dicta ex q̄ h nō eēt verū: imo eēt magis iohāni detrimētū: si tādiu a diuia fruitiōe retardaret alijs aplis i glia existētib⁹. Propter qđ dicēdū q̄ xp̄s rñdet ad ꝟba petri petētis eū dr̄e sociū i platione ⁊ martyrio dicēs: Sic eū volo manere. q. d. nolo eū mori p martyriū: nec i h me seq̄: nec etiā volo eū seq̄ me quātū ad ꝓlatiōis officiū in regimine vniuersalis eccl̄ie tecū: sz magis volo eū occupari i q̄te cōtēplatiōis. Donec veniā: nō ad iudiciū i fine mūdi: sz ad vocādū eū ad gloriā celestē de statu huj⁹ mūdi. Habetur ei i legēda sācti iohannis q̄ xp̄s apparuit ei circa finē vite sue vocās eū ad glām. l Quid ad te. qz ad petrū nō ptinebat scire q̄d de⁹ ordinabat de iobe i futurū sic dictū ē apl̄is Act. j. Nō est vestrū noſſe tpa vel momēta q̄ pat⁹ posuit i sua ptāte tc. sz tm ptinebat ad ipm ꝺbo xp̄i ꝓmpte ⁊ humilr obedire. iō subdit: Tu me sequere. m Exijt g̃ sermo iste iter frēs. s. apl̄os q̄ erāt vniti charitate fraterna. n Quia dix. ii. nō morit. Hūc cm̄ itellectū cōceperūt ex ꝟbis xp̄i: sed statim excludit iste itellectus cū ōr: o Et nō dixit iesus: qz nō morit: qz fm xitatē mortu⁹ fuit: vt. s. dictum est i ꝓlogo huj⁹ euāgelij. p Sz sic eū volo manere. h est nō q̄ martyriū me seq̄: tū qz i eo fuerat ꝓmptitudo ad ad tolerādū martyriū q̄n fuit ꝓlectus i feruentis olei doliū. iō illud ꝓ martyrio ab ecclia colit: qz fm q̄ dicit beat⁹ Aug⁹. lib. de nuptis ⁊ cōcupiscētia: Nō est ipar meritū patientie in iohāne q̄ passus nō est: ⁊ in petro q̄ passionē sustinuit: q Donec veniā. assumēs alam eius a corpe absq; tñ angustia ⁊ dolore: vt dictū fuit. s. in ꝓlogo huius euāgelij. ⁊. s. ꝓrime. r Hic est discipulus. Posita cōmēdatiōe discipuli. Hic ponit cōmēdatio sui euāgelij. Et diuidit i duas: qz primo ponit euāgelij cōmendatio. scdo tollit errozis occasio. ibi: Sunt ⁊ alia multa. Jn ꝓria q̄ pte ꝺz sic: Hic ē discipul⁹ ille. s. iohānes de quo saluator imediate ante locutus est.

Qui tc.

a Hec ipm. nō dicit spacio nō posse capi: sz capacitate legentiū q̄uis salua fide rerū plerūq; ꝟba videant excedere fidez (ꝙ hyperbolē.

Nico.de lyra

a Qui testimo. p. de his. supple q̄ vidit ⁊ audiuit: ꝓpter qđ ei⁹ testimoniū ē efficax. ꝓpt qđ i principio sue prime epl̄e dicit: Qđ audiuim⁹: qđ vidim⁹ oculis nr̄is: qđ ꝓspexim⁹: ⁊ manꝰ nr̄e cōtrectauerūt de ꝟbo vite: ⁊ vita manifestata ē ⁊ vidim⁹ et testamur. b Et scripsit hec. Mos aūt erat antiquoz q̄ illi scriberēt historiā q̄ vidissent: ꝓt qđ ꝺz historia ab historin qđ est videre. ⁊ iō iobes q̄ audiuit ꝟba xp̄i ⁊ facta ei⁹ vidit: cōuenientissime potuit scribere.

c Sūt aūt ⁊ alia. Hic tollit errozis occasio: qz posset forte aliqs credere q̄ nihil aliud eēt vez de xp̄o niſi qđ ē scriptū i h euāgelio ⁊ alqs de xp̄o: et h tollit cū ꝺz: Sūt aūt ⁊ alia multa q̄ fecit iesus q̄ scripta non sūt. Cui⁹ cā subdit cū ꝺz: d Que si scri. p sin. q̄tū ad facta particularia ⁊ cōditiōes ⁊ circūstātias eoz ⁊ xtitatē. e Hec ipm arbitroz mūdū. i. hoies bui⁹ mūdi f Cape pos. eos q̄ scri. sūt libros. Facta ei ⁊ ꝟba xp̄i nō sūt hois tm̄ sz dei: qz illa hūanitas erat organū diuinitat'. ⁊ iō nō possūt ad plenū ab hoib⁹ explicari aut etiā cōpēdi: qđ ptz ex h q̄ a principio ecclesie ceperūt sancti doctores libros scribere ad explanationē verboz ⁊ factoz xp̄i: ⁊ adhuc ad plenū nō sūt elucidata: imo si mūdus duraret q̄ mille milia annoz ⁊ semp scriberenť libri nō elucidarent ad plenū: qz sicut dictū ē: facta sūt ⁊ dicta dei q̄ sūt nobis incōphēsibilia. ꝓpter eoz excellētiā respectu intellect⁹ nr̄i. ⁊ iō debem⁹ subiugare ⁊ captiuare i obsequiū xp̄i intellectū nr̄m: vt ei assentiētes ꝓ fidē q̄ ē in enigmate: tādē veniam⁹ ad cōtēplādū facie ad faciē: pstante dño nr̄o iesu xp̄o: q̄ cū pr̄e ⁊ spūsctō vivit ⁊ regnat in secula seculoz. Amen.

Moraliter. Postea manifestauit se Ca. XXI iterū iesus tc. Sequit: b† Dicit eis simon petrus: Vado piscari. Per artificiū piscādi significat officiū pdicādi. Matth. iiij. Venite post me faciā vos fieri piscatores hoim. Jtē qm̄ oē tp̄s septē dieb⁹ revolvit: recte vniuersitas septenario numero figurat: vt dicit Grego. Homel. xxv. igit ꝓ septē piscatores q̄ hic enumerāt: vniuersitas pdicatoz eccl̄ie designat. c Et illa no. nihil ptēdi. ad significādū q̄ pdicatores eccl̄ie sine xp̄i ꝟtute nihil pficere possūt. Supra. xv. Sine me nihil potestis facere. Sz ipe pūte ⁊ dicēte: d Mittite i dexterā nauigij rete. ceperūt piscium multitudinē copiosā: ꝓ quā significat mittendo credentiū ꝓ pdicatoz̄ aplorum xp̄o tū p̄cipaliter q̄ anteq̄ sic ꝺz Mar. vi. Illi aūt ꝓfecti ꝓdicauerunt vbiq; dño cooperante ⁊ ꝛmonē ꝓfirmāte sequentib⁹ signis. Et silr multitudo penitentiū ꝓ pdicatores altos ad bonū cōuersoz. † e Afferte de piscib⁹ q̄s ꝓdidistis nūc tc. ꝓ h significat q̄ pdicatores ꝓ labore quē sustinēt i cōuersione pctoz reficient i regno celoz. f Simō iobis di. me pl⁹ his. ex h ptz q̄ ꝓmouēdi ad curā aliaz sūt ex alandi ꝺ fide ⁊ dilectiōe dei: ⁊ nō de pctē tpali. g Pasce ag. meos. ter dictū ē pascere ad significādū q̄ hūs curā aliaz ꝺz subditos pascere pastu vbi dei ⁊ boni exēplis ⁊ put pōt etiā subsidio tpali. Sz illō qđ ꝺr hic: pasce tc. aliq̄ malī mutāt i tonde: qz multū studēt circa subditos exactiōe tpaliū exercere: ⁊ de pastu dicto triplici nō curare. h Amē amē di. ti. cū esses iu. tc. ꝓ hoc qđ ꝺr hic passio petri futura: significabat eo q̄ tūc eccl̄ie p̄ficiebat. nā i primitiua eccl̄ia ille q̄ plus p̄ficiebāt primus ad tormēta ducebat. i Dicit ei tc. Cōuersus petr⁹ tc. p petrū xp̄m sequēte q̄ opa laboriosa: bona q̄ actiua significat. p iobem ꝺo sic manēte bona cōtēplativa intelligit: ⁊ de tali ꝺz q̄uenienter: nō morit: qz de vita cōtēplativa ipfecta transiit ad pfectā ꝓplationē glie sine morte culpe media. j Sunt aūt ⁊ alia mul. tc. nā ꝓncipiū bui⁹ euāgelij qđ scripsit iobes ꝺ emanatione verbi tor⁹ mūdus adhuc cape nō potuit pfecte: ꝓpter qđ ad laudē patris ⁊ filij debem⁹ (ꝺ tū possum⁹ assurgere. nā eoz gloria maioz est omni laude.

Explicit Jobānes euāgelista.

Pz̄sentis chartas opis si colligere optas
Aspice p̄incipiū: litterulasq; suas.

a	g	n	r	B	h
Primū vacat	calūniabant in	Cū felle mixtū	Comu. Be.	Jte ostendite	Verum est
Incipit pfatio	Turba stabat	raculis credūt	designat	repulsos cū	gnoscimus vt
Epb. ij. dicit	illud etiā in	Et ecce terremo.	qđ officiū	aiūt) vel deū	sunt non esse
quo ostendit	Thesauro	mat. Ecce	Jn fantem pānis	amat amātē	Sed vt mani
b	h	o	v	L	J
mana vbi inter	partibus mūdi	ce. Et angeli	Annoz. xxx.	dei. i. fides'	rosolymis bene
tur ad Ro. j.	fermenti veri	Cū vidisset	Jesus aūt	Et ipse anulsus	Credent. Et
Cum ergo natus	quoq; cū ait	homo ꝓpter	virgine qui	spondere	Et alie tribus
c	i	p	x	D	K
per christum qui	Quis supbus	Et cōprimebāt	ꝓ se quasi.	cas dicat	tati: dum in alijs
Jterū assumpsit	nulla est redēptio	Unde huic bec	Orate ꝓ calū.	Jncipit ꝓmiū	est in eo
Qui vocat petr⁹	Nō expedit	Et tulerūt corpus	Quid autē	legem cōiugij	ctionis christi
Accesserunt	Jn regeneratione	Putauerūt	Uisitauit	Omnia p ipm	⁊ vitā ad
d	k	q	y	E	L
Et si salutaueritis	vrbe inuenit	dūm nō sequūt	guinis tradidit	Ecce vere	Quid plorabitis
Attendite	populo	Ad duriciā	gent quō	schola ibidem	tardari talis
Esaia legit	alteri dat	Marcus dicit	vulpes foueas	passionē q̄s	ra accipiet
e	l	r	z	F	M
hereticis q̄ quadā	ad officia dei	quadrantē pōt	Licet eni brachiū	se mendax	poterant mitigare
mystice aūt	aliud boibus	Et virtutes	sicut pharisei	Sedebat	Sicut mos
diderit se debere	vero vltim⁹	pleuit: et	Meq; absconditū	Mū neq;	Mondum. s.
ꝓrat colonū	que in ipso	Percutiā pastorē	Nec salomon	id est ecclesiā	
f	m	s	A	G	
seruate innocentiā	id est. xv.	Jn celū	Et misit seruū	ostensionē	
Confitef a filio	marcus anteq̄	Quon iā quidē	ratur in libera.	Misi pater	
Qui nō fuerit	cū Tito	Et nō erat	Et cupiebat	facere nō	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca